Serbska centralna knihownja w Budyšinje

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Maćica Serbska Budyšinje

Čisło 1. Sobotu 7. januara 1893. Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžorstwowy zjězm budźe zo na to pschihotowacź dyrbjecź, so knjezerstwo wojerśku pschedkohu na žane waschnje wróczo njewosmje. Kněžor Wylem na tym wobsteji, so dyrbi zo němske wójsko pozylnicź. Nowe lěto generalow pschijimajo, je wón zwój rozsud wo wojerskej pschedkosy na sjawne dak. Wón jej poknje pschihkozuje. Kněžorowa rěcź je wschěm powjescźam dno wotcźahnuła, po kotrychž dyrbjesche hrabja Caprivi wot kanzlerstwa wotstupicź, jeli so by zejm wojerśku pschedkohu sacźišnuł. Kněžor zo nadźija, so zo zejmowe spjecźowanje pschecźiwo pozylnjenju němskeho wójska po něcźim slemi. Wón je zebi wotmyślił, so dyrbi zo wo kóždu płacźisnu wojerska pschedkoha w tutym abo w jenym druhim zejmje pschecźischcźecź. Knjezerstwo po tajkim s móznoscźu licźi, kněžorstwowy zejm rospuschcźicź, jeli so zo wón sapowjedźi, do wojerskeje pschedkohi swolicź.

— Jedyn najzkawnischich zobustawow zentrumskeje strony, Pětr Reichensperger, je wumrjeł. Hižo wot lěta 1848 je wón sa zobu zejmam jako ludowy sastupjeŕ pschizłuschał. Jeho rěcźnika wobdarjenoscź bě wulkotna. Jeho rěcźe pscheswědcźachu pozłucharja, wone běchu praktiske a zo s prawdoscźu wězy njeżechu, kotruž wón sastupowasche.

— W Hamburgu kholera skerje pschibjera, hacź wotebjera. Tydźeńska rosprawa Hamburgskeho lěkarskeho inspektorata pokasuje wot 18. hacź do 25. dezembra 81 skhorjenjow na kholerinu a 11 na kholeru. Mjes tym je sazo něhdźe 18 cźlowjekow na kholeru skhoriło a něhdźe 9 s nich wumrjeło. Teź s narańscheje Pruskeje je powjescź dóschła, so je zebi w Mlawje pola Königsberga kholera 5 cźlowźkich žiwjenjow jako wopor žadała.

— W wuhlowych podkopkach nad rěku Saar je mjes tamnischimi dźěłacźerjemi strajk wudyrił. 24,000 muži je dźěło wopuschcźiło, jenoż 4500 hischcźe dale dźěła. Strajkowazy zu zo wot bjesżwědomitych schcźuwarjow narěcźecź dali, dźěłacź pschestacź. Se żwojej msdu woni njemóża njespokojom bycź, pschetoż w žanych wuhlowych podkopkach msda tak wyżoka njeje, kaž w Saarskich podkopkach. S pschicźinu strajka zu pjecźa nětkotre postajenja, kotrež zu zo loni po žadanju dźěłacźerjow do dźěłanskeho porjada pschijate. Nětkole pak dźěłacźerjo s tymile postajenjemi spokojom njejżu a zu zo, dokelž zo wone hnydom wumasnuke njejżu, sapowjedźili, dale dźěłacź. Wbosy wot ludźipacźerjow naschcźuwani znadź s tym do zyka dźěło a sazkužbu shubja a do najwjetscheho hubjenstwa pschińdu. W zużodnych belgiskich a westfalskich wuhlowych podkopkach zo hižo prózuja, wotebjerarjow Saarskeho wuhla k zebi scźahnucź. Schto potom, hdyž po skónczenju strajka Saarske wuhlo žanych wotebjerarjow njesmeje? Dźěłacźerjo njebudźa dźěłacź móz, teź hdyž bychu k temu sa niżschu msdu swólniwi byli. Njedźiwajzy wscheho wotradźenja a warnowanja zu zebi strajkowazy teź wschelake njewuschnoscźe dopuschcźili. Pschi Meybachskej jamje zu durje a wokna maschinskeho a kotokoweho twarjenja rosbili a ventilator saniczili. Wjele strajkowazych je s revolvrom wobronjenych. Strajkoweho wjednika, dźěłacźerja Warkensa, zu sajeli, dokelž je zwojim towarscham 3000 revolvrow w sjawnej shromadźisnje podtykował. Wosnamjaze sa khutnoscź, s kotrejž Warkens strajk wodźesche, je, so dyrbjachu, hdyž policistojo jeho sajecź pschińdźechu, jeho pjaneho kaž cźop popołdnju w dwěmaj hodźinomaj s koża wucźahnucź. Kajkeho bucha dźěcźi strajkowazy zu, je se scźěhowazeho podawka widźecź: W Sulzbachu pola Saarbrückena je cźrjóda mkodych hewjerjow jeneho ulana se Saarburga, kiž s měrom na dwórnischcźo dźěsche, wobstupika, jemu teżak wsaka a jeho s nożom do njeho kakajo straniła. Ulanu nětko we wojerskim lazarecźe hoja. Trierski biskop dr. Korum je se sjawnym pizmom dźěłacźerjow napominał, so bychu zo pschi strajku njewobdźělili. Tola strajkowazy zo do tajkeje rady wohladaja. Jenemu duchownemu, kiž w jenej shromadźisnje k měrej rěcźesche, zu zamo s pukami a sarażenjom hrosyli. W dźěłacźerskich shromadźisnach je pschezo wjele žónskich pschitomnych. Tele žónske zu hischcźe wjele saźlepjenische, hacź jich sawjedźeni mużojo. Wone mużow namokwjeja, so zo tola njebychu k dźěku wrócźili, jeli so sarjadnistwo podkopkow do jich žadanjow njeswoli. A tola je wěste, so dźěłacźerjo njebudźa dołho zwjecźicź móz, dokelž dyrbja hewak hłodu wumrjecź. Prjedy hacź zo tydźeń minje, je wjetschi dźěl s nich zwoju tydźeńsku msdu wudał, a pschi prósdnym khodźenju pjenjesy hischcźe wjele prjedy s móschnje wulětaja, hacź hdyž zu dźěłacźerjo pschi zwojim porjadnym dźěle.

Awstrija. S Galizískeje zu sazo ras powjescźe wo njeměrach mjes tamnischimi ratarjemi dóschke. W Cźornym Dunajezu dyrbjachu zo někotre sta howjadow, na tuberkulosu skhorjene, moricź a spalicź. Hacź runje bě zo buram sa jich schkodu sarunanje pschilubiło, zo stupi s cźrjódami sběžachu, wobrónichu zo s widłami a zekerami, dźěcźi kamjenje pschinoschowachu, żony horzy popjok a warjazu wodu hotowu dźerżachu a tak woni pschikhad skótnych lěkarjow wocźakowachu. Duchownych, kotziž buram s dobrym rěcźachu, woni hanjachu a wuzměchowachu. Roshorjenych burow wohladawschi, zo skótni lěkarjo rucźe sawrócźichu a zo sa někotre hodźiny s dwěmaj kompagnijomaj wojakow s Noweho Ssaza wrócźichu. Hakle hdyž wojazy pschicźežechu, dachu zo burjo rosehnacź. Něhdźe 40 ludźipacźerjow sajachu a do jastwa w Nowym Ssazu dowjedźechu. Hakle potom mózachu khory skót moricź a dwory wot nakasow wucźiscźicź. Sajecźi burjo zo dla kaźenja krajneho měra wobskorża. Burjo běchu do zużodnych wzow wo pomoz pózkali a běchu něhdźe 800 muži zylni.

— W Wuherskej je sazo bjes zwinimi panohcźiza wudyrika. Do Pruskeje zo teho dla žiwe zwinje s Wuherskeje wjazy pschiwosycź njezmědźa.

Holandska. Hižo dleschi czaz zo w Holandskej dźěłacźerske njeměry wospjetuja a pschezo wjetschich rosměrow nabywaja. Jako pschicźina njemérow zo wot snajerjow kraja wokhudnjenje ratarskeho dźěłacźerstwa wobhladuje, kotrež je po sběhnjenju patriarchalnych wobstejnoscźow bjes kublerjom a cźeladnikom nastako. Nadutoscź fryskeho kublerja, kiž cźeledź wjecźor s domjazeho wobkhada wusamknje, ju k temu ponucźi, so wjecźor w korczmje pschebywa, hdźež zo wozebje palenz pije. Wjele njepordjadnoscźow a njewuschnoscźow je scźěhwk tutych njesbožownych wobstejnoscźow; wozebje dźěłacźerjo bjes dźěła pschecźiwo kublerjam schkaraja a wubiwaja jim wokna, hdźež zo jim to hodźi. Schkleńczerjo maja poknej ruzy dźěła. Holandska měrna krej je zo sawarika a sozialistiszy schcźuwarjo maja nětkole w Holandskej dobre polo sa zwoju dźěławoscź. Knjezerstwo je skónczne, hdyž żandarmojo porjad sdźerżecź njemózachu, wojakow do njeměrnych stron pózłako a je na poknózne provinzy woblehnjenstwo pokoziło. Tola s tym zo wobstejnoscźe polepschike njejżu, wjele bóle je w zamym Amsterdamje k krawawnej bitwje mjes dźěło njemějazymi dźěłacźerjemi a mjes wójskom doschło. Hischcźe krawawnischa je bitwa w Lee-

wardenje była. Popołdnju je ßo 700 njemërnikow, wobrónjenych ſ revolvrami, do rabneje kßéže dobycź chźyko, wodźélenje hußarow je jim wobaraco a do luda ſ karabinow tßélaco, pßchi cźimź ßu tßi woßoby ſatßélili a mnohe lohko abo cźéźko ſranili.

Franzowßka. W blížßchim cźaßu drje ßo hißchcźe republikanßke knjeźerßtwo dla panamaßkich ßkandalow njepowrócźi. Sozialißtojo a anarchißtojo w ßwojich ßhromadźißnach ßtraßchne revoluzionarne rëcźe wjedu, tola to ßu jenoź hoke ßkowa, kotreź bjes ßkutkow woßtanu. Bonapartißtißku ßtronu pak je panamaßki prozeß pßchekwapił; wona njeje na to pßchihotowana, pßchileźny wokomik wuwužicź. Duź dyrbi nëtcźißchemu ßkładnemu cźaßej ßo minucź dacź a pßchihladowacź, kak ßo republika wot ßylneho poraźenja po nëcźim ßaßo ßhraba. Knjeźerßtwo ßo na wßcho móźne waßchnje prózuje, winowatych w panamaßkim ßkandalu pßchepußchcźicź, hewak by hižo wjazy hacź 100 ßapóßkanzow w jaßtwje ßedźako. Hdyź teź pßchecźiwnizy knjeźerßtwa na tym wobßteja, dha ßo tola, tak ßo knjeźerßtwo nadźije, ludowa roßhorjenoßcź ſ cźaßom ßtuźi, a zyły panamaßki ßkandal ßo w pëßku ßabëźi.

— Franzowßzy jëßdni a hórßzy wojazy dyrbja ßo pjecźa ſ njeßnymi mitrailleuſami wuhotowacź. S tychle mitrailleuſow ßo ßa minutu 600 małokalibratych kulkow wutßélicź hodźi.

— Dopißowaŕ franzowßkich nowin „Figaro“, kotreź ßwojim cźitariam druhdy nëßchto nabarbja, je pjecźa w Peterburgu ſ generalomaj Cźernajewom a Komarowym roßrëcźenje mëŕ. Na praßchenje, hacź je franzowßko-rußki ßwjaßk hižo podpißany, je general Cźernajew ſ mjelcźenjom, na franzowßkeho praßcherja njeluby ßacźißchcź cźinjazym, wotmolwił. General potom praji, ßo by zyły rußki lud ßahorjeny pßchecźiwo wjelehidźenej Nëmßkej marßchërowaŕ; bliźßcha wójna pßchecźiwo Nëmßkej by ludowa wójna była, kaź hißchcźe źana dotal. General Komarow wo tajenju knjeźerßtwa w naßtupanju rußko-franzowßkeho ßwjaßka rëcźeßche. Puccźowanje rußkeho zarjewicźa pßches Win je jenoź wëź dwórliwoßcźe była. Franzowßka njech napßchecźo Nëmßkej runje tak ſ wyßoka rëcźi kaź zar. Pomoz Rußkeje w wójnje Franzowßkeje pßchecźiwo Nëmßkej je wëßta. General na nëkotre medaille, ßa jeho cźaßnikowym rjecźaßom wißaze, kotreź bëchu ßo w lëcźe 1762 biłe, hdyź bëchu rußzy wojazy Barlin wobßadźili, pokaßawßchi praji: „Prajcźe Franzowßam, ßo pucź do Barlina ßnajemy.“

— Wo nowolëtnej awdijenzy franzowßkeho póßkanza pola bamźa Lawa XIII. pißaja franzowßke knjeźerßtwowe nowiny ſ Roma: W Vatikanje ßo powjeda, ßo je bamź póßkanzej woßpjet ßwoje pßchecźelßtwo k Franzowßkej wobkrucźaŕ. Wón je póßkanza proßył, ßo by republikanßkemu knjeźerßtwu wojßewił, ßo ßo jeho ßmyßlenje do zyła pßcheměniko njeje. Bamź pßchi ßwojim mënjenju woßtanje, ßo je republika jenicźźy móźna knjeźerßtwowa forma w Franzowßkej. Wón ßjawnje pßchecźe wupraji, ßo by republika ßkónczńje nad nabpadami ßwojich wßchelakich pßchecźiwnikow dobyła. Wón doda, ßo wßchëm Franzowßam, kotßiź jeho wo awdijenzu proßcha, ßtajnje a pßchezo woßpjetuje, ßo dyrbja ßo wërnje k republiźy pßchibruźicź. S dobom wón nadźiju wupraji, ßo budźe w blížßchim konßißtorßtwje nëkotrych franzowßkich kardinalow pomjenowacź móz. — Tak pißaja knjeźerßtwowe nowiny „Temps“. Hacź pak je teź wërno, ßo je bamź tak rëcźaŕ?

— Mjes Franzowßkej a Schwajzarßkej ßo nowe wikowanßke wucźinjenje dozpiło njeje. Wina na tym je ßaßakkoßcź, ſ kotrejź Franzowßka na ßwojich źadanjach na ßchkodu ßchwajzarßkeje induſtrije wobßtejeßche. Wikowanßki wobkhad mjes Schwajzarßkej a Franzowßkej budźe ßo nëtko na najnuſnißche wobmjeßowacź, a pßchecźelne poměry, hacź dotal mjes Franzowßami a Schwajzarßkimi wobßtejaze, budźa pod tym kßëtro cźerpicź. Franzowßojo ßu lohkomyßlnje ßwojeho najwëßcźißcheho pßchecźela wotßtorcźili; to ßnadź budźa woni, jeli ßo by ras k wójnje mjes Nëmßkej a Franzowßkej dóßchko, jara wobźarowacź.

Jendźelßka. Pßchedßyda jendźelßkeho miniſterßtwa, Gladßtone, je tele dny ßwój tßiawóßombdźeßaty narodny dźeń ßwjecźiŕ. Woprawdźe dźiwne je, ßo tak wyßoka ßtaroba cźißkeho ßchëdźiwza w miniſterßtwowym ßydle namaka, w kotrymź wón nëtko hižo ßchtwórty krócź ßyda. W jendźelßkich ßtawißnach nëßchto podobneho hißchcźe ßnate njeje. Najßtarßchi nëhdußchich miniſterßtwowych pßchedßydow, lord Palmerßton, je w 81. lëcźe wumrjeŕ. Tola ßamo wo tutym ßo njemóźe prajicź, ßo je jemu tajka dźëkanßka wjeßelokoßcź ſpoźcźena była, ſ kajkejź tßiawóßombdźeßacźlëtny Gladßtone ßwoje politißke wotpohlady w Irßkej do ßkutka ßtajicź pyta, kotreź je wón hakle jako ßydomaßchëßcźdźeßacźlëtny ßjawnje ßaßtupowacź ſapocźaŕ. Wubjerk liberalneho ßjenocźenßtwa w Midlothianßkim wokrjeßu, kotryź ßo wot Gladßtona w ßejmje ßaßtupuje, je Gladßtonej w ßbożopßchejazym telegramje ßwoje wjeßele nad tym wuprajiŕ, ßo je minjene lëto niz jenoź liberalnej ßtronje knjeźerßtwowu móz wrócźiło, ale ßo je wone teź Gladßtonej ßchëßcźdźeßacźlëtny jubilej jeho dźëkawoßcźe w ßejmje bozpicź dało.

Rußowßka. W blížßchim cźaßu ßo wójßko, pßchi prußkich mjeßach ßtejaze, ßaßo kßëtro poßylni. Warßchawßkemu a Wilenßkemu wojeŕßkemu komandej je ßo k wjedźenju dało, ßo ßo do jeju wokrjeßow tßi pëßche diviſije ſ Kawkaßa pßchepokoja.

— W Lodßu w rußkej Pólßkej ßo w tu kßwilu nëmßzy gratmißchtrjo a druły niźßchi fabrikßzy ßaßtojnizy w rußkej rëcźi pruhuja. Wßcho hromadźe ßo nëhdźe 1000 woßobow pruhuje. W 123 Lodßkich fabrikach ßu pruhowanja hižo ßkóncźene, w 60 fabrikach budźa ßo wone hakle wotbywacź. Źaba ßo, ßo móźe ßo pruhujomny bëźnje ruźzy a pólźzy rosrëcźecź, pódla teho dyrbi rußki liſt napißacź móz. Schtóź pruhowanje njewobßteji, njemóźe ßo do rußkeho poddanßtwa pßchijecź a ßo jako wukrajan ſ Rußkeje wupokaźe.

Sßerbija. W Sßerbiji, hdźeź je loni regentßtwo, wot bywßcheho kŕala Milana ßa cźaß małolëtnoßcźe jeho ßyna Alexandra poßtajene, radikalne miniſterßtwo a ßejm rospußchcźiło, ßo ßtatny pßchewrót pßchihotuje. Pomëry mjes regentßtwom a radikalnymi, kotrychź chze regentßtwo ße wßchej mozu podtłócźicź a ſ knjeźerßtwa wuſamknucź, ßu dźeń a hórßche. Regentßtwo ßo njetaji, ßo je ßo Milana wo radu praßchało a jeho napominało, ßo by ßo na cźoło ßerbßkeho wójßka ßtajił. Jara ſpodźiwne je, ßo je ßo wjednißtwo nad jëßdnej gardu jenemu blißkemu Milanowemu pßchibuſnemn dowëriło. Nadpadne teź je, ßo je ßo wulka licźba ßaßtojnikow ße ßłużby pußchcźiła. To ßu ßaßtojnizy, kotßiź ßebi dowoleja, wo politißkej hubjenoßcźi ßwojeho wótzneho kraja ßudźicź a ßo teho dla njeßdadźa ßwojim pßchedßtajenym ſpußchcźomni bycź.

Barlińßka ßibyła.

Bë to nëhdy wjecźor w ßalonje pola knjeßa Varnhagena ſ Eux, ßo prynz Wilhelm, poßdźißchi kheźźor Wilhelm I., prëni ras wo naměßacźnizy Dankwartowej rëcźecź ßłyßcheßche. Bë to Rußowka, baronka Wolgindenowa, kiź wo tym ßrëcźa.

„Ssym hižo telko wo njej ßłyßchaŕ“, rjeknu prynz Wilhelm, „ßo bych ju woprawdźe rad junu wohladaŕ. Boju ßo jeno, ßo mohł ſ tym wopytom jej wulku waźnoßcź dacź, kotrejź mohła potom ßnadnje ſnjewužicź.“

„Në, prynzo, wo jebanßtwje jow ani rëcźe njeje“, ſnapßchecźiwi baronka, „mjes tym ßo ßo ßdaßche, ßo jeje na ßeleń błyßchcźatej wocźi roßhorjenej ßapacź pocźeßchtej. „Ja mam dopokaźy, ßo naměßacźniza abo Barlińßka ßibyła, kaź jej teź rëkaju, wëźy wë, kotreź móźe jeno ſ tak mjenowanym druhim wobliczom wobkedźbowacź, a runje tak ßu ßo jeje wëßchcźenja wo pßchichodźe hižo wjazy krócź ſpodźiwnje dopjelniłe a to na tajke waßchnje, ßo ßo na wuſchikne ßhubawanje myßlicź njehodźi a ßo móźe ßo jeno ſ woprawdźitym wëßchcźeŕßkim darom wußwëtlicź. Wona wëßchcźi niz jeno w jaßnje widźazym wobßtejenju, hdyź je ßo do hłubokeho ßpara ponuriła, ale druhdy teź ſ wotewrjenym wócźkom pßchi zyle jaßnym ßebjewëdomju.“

„A ßchto mëni wona ßama k wujaßnjenju ßwojeho wobßtejenja a ßwojich darow?“ woprascha ßo prynz.

„Wo tym njemóźe wona ani najmjeńßcheho wujaßnjenja dacź. Hižo jako dźëcźo mëjeßche dar, mnoho do cźaßa prajicź, a hdyź ßo jeje praßchachu, ßcźeźe ſ ramjenjomaj a ſnapßchecźiwi: „To ja cźuju.“ A teź nëtko, hdyź ßo jeje praßcheja, nima źaneho wotmolwjenja, khiba: „Ja to njewëm, mi ßo to tak ßda. Mi to na dobo na myßle pßchińdźe a potom je to woprawdźe tak.“

„A wëricźe wy woprawdźe do źaneho ßwjaßka ſ duchami?“ praßcheßche ßo prynz Wilhelm roßhorjeny.

„Wo tym njewërju ßebi roßßudźicź“, ſnapßchecźiwi baronka. „Ssnadź je to jeno jedyn ſmyßł wjazy, kiź nëkotßi ludźo maja, ſmyßł, kotryź ßu hacź dotal hißchcźe pßchemało kedźbu mëli, a potom dźëź ßo wßcho hacź nanajjednorißcho wujaßni. Wëßte je, ßo bë Klara Dankwartowa pßched dwëmaj mëßazomaj khora a ßo je ßo ßama ßtrowiła, ßo ßebi wona ßama w naměßacźnym wobßtejenju, ani ßkowa kacźanßki hewak njerosumjo, rezepty w kacźanßkej rëcźi pßchedpißowaßche, a ßo je lëkaŕ, kotremuź buchu pßchedpołożene, ßa doßpołnje prawe ßpóßna. Wuſpëch bë pßchekhwatowazy, pßchetoź lëkaŕßtwo, kotreź bë ßebi ßama wukaßaka, wuſtrowi ju ßa krótki cźaß. — Młodemu wyßchkej ſ Hannovera, kiź bë w Barlinje na wopyće, je wëßchcźiła, ßo budźe ßa krótki cźaß mnoho herbowacź. Wyßchł ßo temu ßmëjeßche, dokelź nikoho njemëjeßche, po kimź mohł herbowacź. Wón ßam mëjeßche jeno ßwoju mßdu a ßwój teßaŕ a jeho pßchiwuſni bëchu wßchitzy w mało dobrych wobßtejenjach, ale ßibyła mëjeßche tola prawje. Na dobo wumrje trochu daloki pßchiwuſny w Winje, kiź bë do rakuſkeje ßłużby ßaßtupiŕ a kiź bë ßebi tam, wo cźimź pak jeho

ßwójba niczo njewjedźeſche, wulke ſamoženje dobył, a poſtaji naſcheho wyſchka ſa herbu."

„To je woprawdźe ſpodźiwne", rjeknu prynz Wilhelm, kiž bu dale bóle ſomyßleny.

„Mi ßamej je ßo też něſchto zyle dźiwne ſtako", pokroczowaſche baronka Wolginden. „Běch pola ßwojeho pjenježnika ruble ſa tolerje wumjenika a hdyž běch něſchto wězow nakupika, běch rune pjecź ſtow toler w papjerach do póblanſkeho ſaka tyknuka. Domoj doſchedſchi ſabych na pjenjeſy, a hdyž ßebi wjeczor pomyßlich, ſo bych ſa nimi pohladała, běchu ßo ſhubike a njechachu ßo pſchi wſchěm pytanju namakacź dacź. Mi bě to jara do boka, pſchetoż, runjež to njechach, dyrbjach tola na ßwojich ßkužobnych tukacź. Dawach na nich kedźbu, njemójach pak niczo pytnucź, ſchtoż mohło mój podhlad wobkrucźicź. Skónczńje dźěch k Klarje Dankwartowej. Schtó wě, myßlach ßebi, hacź też w tajkichle wſchědnych wězach niczo njewě, ſo mohła mi pomhacź, ſo bych ßwoje pjenjeſy wróczo doſtała. A woprawdźe naměßaczniza wjedźeſche hnydom dobru radu. »Pjenjeſy ßu tam, hdźež ſcźe je nuts tykli«, bě jeje trochu ſpodźwniſcha wotmołwa. Dźěch domoj, pſchepytach pak ßwój kožuch lěpje a namakach, ſo bě ſak na jenym měſtnje trochu rospróty. Pſchepytowach dale, a woprawdźe, tolerje běchu ßo ſe ſaka wußunuke a běchu mjes ſpódnim podſchiwom a mjes ſwjerchom."

„To je kraßnje", rjeknu prynz Wilhelm. „Waſch pſchipad, baronka, da mi dobru myßliczku. Kak by było, hdy bychmy naſchu kbylu ſa polizajſkeho direktora ſcźinił? Potom drje žadyn njeſkutk njewußlědźeny woſtał njeby, ſchtoż drje ßo hewak huſcźiſcho ſtawa, hacź je pſcheczelam ſprawnoſcźe lubo."

* * *

Prynz bu ſa něſchto dnjow ſ nowa na to wcźipny, hdyž na jenym ſ tamnych ßkawnych hudźbnych wjeczorow w Radźiwillez hrodźe kraßna prynzeßna Hilža Radźiwillez, pſchiwuſna prynza Wilhelma a pſchedmjet jeho młodoſtnych ßonow, wo naměßaczniziy rěczeſche, a ta jeho ſkónczńje k temu donucźi, ſo ſibylu hnydom wopyta.

Prynz Wilhelm wokoſchi prynzeßnje ruku a wopuſchczi, njepytnjeny, ſe ſadnimi durjemi towarſtwowne rumy a bórſy potom Radźiwillez hród.

Pod lipami nadeńdźe wós, dojědźe do hrodu, pſchehotowa ßo jow a wopuſchczi potom ſaßo hród w jednorej, rjanej zivilnej draſcźe. Kedźbnje bě ßebi hiſchcźe módre bryle ßobu wſak. Kuſk pěſchi poběžawſchi, wſa broſchku a da ßo pohonczej, kiž niczo wo tym njewjedźeſche, koho ma pſched ßobu, k naměßaczniziy dowjeſcź, kotrejež wobydlenje bě wſchěm ſnate.

Bě to mała khěža, daloko wonka w pſchedměſcźe, pſched kotrejž pohonczź ſ prynzom ſaſta. Tón ſapkaczi jěſdu a wopuſchczi wós, na to ſcźeže ſa ſwón, kiž jemu hnydom ſaſtup wuſkutkowa.

Stara, tołſta žona, na kotrejž niczo pytnucź njebě, ſo mohła w tym domje ſpodźiwna wěſchcźerka bydlicź, dowjedźe jeho po nahłym ſkhodźe do jſtwy, kiž bě jednorje, ale derje wuhotowana, ſtaji jemu ſtólczk a proſcheſche jeho, ſo by ßo wokomik ſcźerpił.

Prynz Wilhelm měješche khwile, ßo roshladowacź. Też jow niczo njebě, ſchtoż mohło na to pokaſowacź, kajke ſpodźiwne wěży ßo jow podawaju, pſchijemne, měſchcźańſke wobydlenje, jednore, ani khude, ani jara bohate. Prynz Wilhelm bě ßebi hižo pſched durjemi módre bryle ſtajił a ßwój napohlad tak pſchemjenił, ſo jeho ani ſnacźi hnydom ſpóſnacź njebychu móhli. K ßwojemu ſpokojenju wuhlada na ſcźenje hiſchcźe ßwój wobras, w barbach wumjedźeny, a móžeſche ßebi prajicź, ſo naměßaczniza, ma-li jeho po tamnym wobrazu w pomjatku, jeho nihdy njeſpóſnaje.

Nětko wotewrichu ßo durje a pomałku pokaſa ßo na proſy ſtrowa holza, ßrěnje wulka, ani jara błěda, ani jara mudrje hladajo, jeno wěſty zunjoſrudny woheń w jeje wóczku ßwědcźeſche wo jeje duchownym wobſtejenju. Poſtrowi prynza pſcheczelnje, poßyže ßo, wocźi na njeho ſkožujo, na kanapej jemu ſnapſchecza, a potom hłowu do rukow ſeprěwſchi, wobhladowaſche ßebi jeho a tſchaßeſche potom ſ hłowu.

„Wy njejſcźe tón, ſa kotrehož ßo wudawacźe", rjeknu wona ſměrom. „Po bryli byſchcźe wy wucźenz był, ale wy ſcźe wojak, a to ſ wyßokeho pokhoda, haj wy ſcźe kralowſkej ßwójbje bliſki. Wſmicźe brylu ſ wocźi, bych wam rad do woczow pohladała."

„K czemu dha?" rjeknu prynz Wilhelm.

„Jeli ſo to njechacźe, woſtajcźe, budu też tak do pſchichoda widźecź, pſchetoż w waſchej bliſkoſcźi pſchińdźe tón duch na mnje, to hižo nětko cźuju. Stajcźe lampu do boka, ßwětko mje boli."

Prynz poßkuchaſche, ſtaji lampku na komodu a na nju ſaſtawu. Jſtwa bě na pok rosßwětlena a khwilu bě w njej ſpodźiwna cźiſchina. Sibyla bě ßo do rózka kanapeja ſcźahnuka, bě, kaž by ſpała a wo ßnje rěczała.

„Ja widźu, ſchto je wokoło tebje", pocźa wona, „nan, kiž cźe lubuje, ale kiž dyrbi ßo twojemu ſbožu ſpjecźicź, dokelž ßo to ſe ſbožom mnoho druhich ſjednocźicź njehodźi. Ty lubujeſch rjane, woßebne, njewinowate holicźo, kotrejež wutroba je tebi doſpołnje pſchikhilena. Ty pak jeje ženje wobßedźecź njebudźeſch, ty dyrbiſch ßo jeje ſdacź a powjedźeſch druhu k woktarjej, też rjanu, woßebnu a mudru. Twoja wěz njeje, lubowacź a ſańcź, a też niz, ſo by jako knjes ßwójby ßo wo ßwojich ſtarał. Twoja hwěſda ßo móznje błyſchcźi a woka cźe k wyſchſchim wězam."

Potom ſtanu ſibyla a ruzy wupſcheſtrěwſchi rjeknu: „Ty ßy k temu poſtajeny, po wulkich pucźach ßwój kraj k ßławje wjeſcź. Ty budźeſch dobycźa cźinicź, kajkichž nichtó ſ twojich cźinił njeje, a tebi je wot njebjeß pſchißudźene, ſtare khěžorſtwo ſ nowa ſakožicź. Widźu tebje jako krala a khěžora, wobdateho ſ mnohimi, kiž cźe ſtrowja a ſ mjeczemi ſmahuja."

Prynz Wilhelm poſkoczi, ſakkapa do duri do jſtwizy. Hnydom ſaſtupi ſtara žona, kiž bě jemu wrota wotewrika, a hdyž wón mjelczo na holzu pokaſowaſche, pokoži ſtara porſt na hubu a da jemu ſnamjo, ſo dyrbi ßo wotßalicź. Prynz da ſtarej něſchto ſkotych.

Zyły podawk pola naměßaczniziy bě jeho jara hnuł a roshorił. Schtoż bě wón jow ßłyſchał a widźał, njemóješche jebanſtwo bycź.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Nowe lěto je nam ßurowu ſymu pſchinjeßko. Pońdźelu rano termometer na někotrych měſtnach w Budyſchinje hacź do 13 gradow po Reaumurje ſymy pokaſowaſche, a ßlědowaze dny njebě wjele lěpje. Jako wulka Boża dobrota dyrbi ßo wobhładacź, ſo ßu pola bértl kohcźa wyßoko ſe ßněhom pſchikryte. Bychu-li wone nahe byłe, bychu žita, kotrež ßu pſchi wulkej ßuchocźe ſ dźěła khětro hubjenje ſekhadźake, ßylnje cźerpike. Jeli ſo mjerſnjenje njepuſchczi, ßnadź kuže a rěcźki, w kotrychž je lětßa mało wody, wumjerſnu, a ryby w nich pſchińdu do ſtracha, ſo ſawutla.

— Też najtwjerdſche ſornowzowe ſkały ßu ſachodne a rospadaju. Skalina pod hrodom pódla tak mjenowaneho rubjeżneho tórma pſchi wulkich młynach je ßo do hibanja daka. Wóndano je ßo wulki kruch ſkały ſ wyßokoſcźe na dróhu dele walił. Wulke ſboże je, ſo ßo pſchi tym žadyn cźłowjek ſranił abo ſaraſył njeje. So by ßo móznemu njeſbožu wobróko, je ßo ſkała nětkole ſ tołſtymi hrjadami podprjeła. Wězywuſtojni wobkedźbuja, na kajke waſchnje ßo kamjeń puſchcźa a pada. Najſkerje budźe ßo dźěl ſkały wotſchcźěpicź dyrbjecź. W tu khwilu je woprawdźe ſe ſtrachom, po dróſy pod ſkalinu khodźicź.

— W Michałſkej woßadźe je ßo w lěcźe 1892 narodźiło 240 dźěcźi, 38 mjenje hacź lěto prjedy, a to 128 hólzow a 112 holzow, bjes nimi 10 morwonarodźenych, 1 dwójniſki por a 30 njemandźelſkich. Pſched ſto lětami je ßo 127 dźěcźi narodźiło. Pſchipowjedako je ßo 88 porow, 14 mjenje hacź lěto prjedy, ſwěrowako je ßo 62 porow, 19 wjazy hacź lěto prjedy. Pſched 100 lětami bě 56 wěrowanjow. Semrjeło je 198 woßobow, 3 mjenje hacź lěto prjedy, a to 19 mandźelſkich mužow, 18 mandźelſkich žonow, 6 wudowzow, bjes nimi jako najſtarſchi Jan Tacźink w Tſělanach (ſkoro 87 lět), 12 wudowow, bjes nimi jako najſtarſcha Hana Wenzelowa w Dźěžnikezach (84 lět), 7 nježenjenzow, 11 njewoženjenych žónſkich a 125 dźěcźi. Pſched 100 lětami je 93 pohrjebow było. Spowjednych hoſcźi je ßo 9623 naliczyło, 1498 mjenje hacź lěto prjedy, mjenujzy 3736 mužſkich a 5887 žónſkich, 7746 Sserbow a 1877 Němzow, bjes nimi 68 ßerbſkich a 70 němſkich pacźerſkich dźěcźi, 187 doma woprajenych a 48 wobydlerjow wokrjeżneje dźěkacźerńje. Pſched 100 lětami bě 8278 ſpowjednych. S nawdatych kollektow je ßo Draždźanſkemu hłownemu miſionſkemu towarſtwu 1. auguſta 500 hriwnow 66 np. wotedako. S wotkaſanjow je zyrkej Micźerlingez, 1000 hriwnow wucźinjaze, a Sturmez, 300 hriwnow wulke (poßledniſche ſa byrglowy fond) naſtupiła. — W ßerbſkej katholſkej woßadźe a w pſchipokaſanej diaſporje je ßo w lěcźe 1892 ſchcźiło 148 dźěcźi, 76 hólzow a 72 holzow; pódla teho běchu tſi morwonarodźene. Bjes ſchcźenymi běchu 3 dwójniſke pory a 24 njemandźelſkich. Wěrowanjow je 40 było. Pohrjebako je ßo na Mikławſchowym porjebniſchcźu pódla 3 mormonarodźenych 73 woßobow, na Mniſchoſtiſkim pohrjebniſchcźu 16. Bjes ſemrjetymi bě 6, kotrež běchu 80. lěto pſchekrocźili, jena woßoba je ſkoro 88. lěto dozpiła. Spowjednych ludźi bě w Budyſchinje 8502, w Lubiju 347 a w Hajnizach 231.

— Nětkole ma naſcha cźeledź a kóždy dźěkacźer w tych woßadach,

hdźež ßu ßo nowe nalutowarnje sakožiše, najlěpšchu składnosćź ßwoje w minjenym lěćze wusbytkowane hriwny do nalutowarnje dacź. W tej ßo pjenjesy kóždemu ßame wot ßebje pschisporjeja, tak so jich wobßedźeŕ ani porsta sa to skschiwicź njetrjeba. Zyše dźěło nalutowarnje nimale darmo wobstaraja. W nalutowarni, kotruž podpißany cźiscźe darmo sarjaduje, je to spodźiwne, so ßu hacź dotal lutowarki s cźeledźe jenoź zuse Sskowjanki s mjenami kaž Omecina, Cecula, Bacina, a niz jena Sserbowka a žadyn Sserb. Jenej ßu sa 4 měßazy 3 hriwny a 11 np. danje narostše a to bjes wscheje prózy s jeje strony. Cźlowjek, kiž ßo wo to njestara, so bychu jemu pjenjesy ßame wot ßebje narostše, w naschim pjenjeźnym cźaßu ženje k niczemu pschinicź njemóže. Duž pschimajcźe ßo se wschej mozu naschich nalutowarnjow wschitzy lubi cźeladnizy a młodźi dźěłacźerjo! Waschi knjeza a hospodarjo wam rad lubje wasche sbytki, njech ßu tak ßnadne hacź chzedźa, do nalutowarnje wobstaraja. J. B.

— S cźimž ßo tola někotryžkuli žiwi! Tón na sprawne, tamny na njesprawne waschnje. So pak by ßebi nječhtó na wßach telko běrnow naproßył, so mohł s nimi wikowacź, tale myßliczka drje tak bórsy cźlowjekej njepschipanje. Jena žona pod hrodom bydlaza pjecźa hižo dleschi-cźaß s běrnami wikuje, kotreź je ßebi najprjedy naproßyła. Ssobotny dźeń, hdyž ßu ßo ßo hospodarjo a hosposy do Budyschina na wiki podali, je wona kubła wokoło Budyschina wopytała a cźeledźi běrny wurěcźała. Skónczńje pak ßu ju pschi tym wóndano w Cźemjerzach lapnuli. Hdyž s jeneho dwora, hdźež bě ßebi w njepschitomnosćźi hospodarja a hosposy wulki korb nimale połny běrnow naproßyła, ju jedyn tamnischi kubleŕ sadźerža. S cźim je žónska cźeledź ponuczźiła jej telko běrnow daricź, njeje hischcźe wujaßnjene; ßudniske pschepytanje ßnadź do teje wězy trěbne ßwětło pschinjeße.

— Po wobsamknjenju wubjerka hornjołužiskeho wokrjeßneho ratarskeho towarstwa budźa w lěcźe 1893 skót w Budyschinje, Oberwitzach, Großhennersdorfje a Kamjenzu a hródźe w Klukschu, Großröhrsdorfje, Kaschezach a Njeßwaczidle wobhladowacź.

S Němßez. Sańdźenu ßobotu, 31. hodownika, psched wjecźorom pola tudomneho kublerja Hartmanna dwě dźowzy s torhakom (runkfowazej maschinu) rěpu ßykaschtej. Dokelž běsche kaschcź połny rěpy, chzyschce jena s holzow rěpu spody runje skłascź. Pschi tym ßo torhakowe hoki jeje praweje ruki doßažechu a s njeje tsi porsty wottorzechu. Holzu ßu hnydom do měschczańskeje hojeŕnje dowjesli.

S Budeschez. W naschej woßadźe je w sańdźenym lěcźe ßo narodźiło 181 dźěcźi, 16 mjenje hacź lěto prjedy, a 80 wjazy hacź psched 25 lětami. Semrjeło je 136 woßobow, 8 wjazy hacź lěto prjedy a 70 wjazy hacź psched 25 lětami. Wěrowało je ßo 71 mandźelskich porow, 11 wjazy hacź lěto prjedy, a 11 wjazy hacź psched 25 lětami. Pódla teho je ßo 23 mandźelskich porow pschipowjedało, 7 wjazy hacź lěto prjedy, a 13 wjazy hacź psched 25 lětami. Boże ßwjate wotkasanje ßu wuźiwali 6008, 122 mjenje hacź lěto prjedy, a 815 wjazy hacź psched 25 lětami. Doma ßu ßwjate wotkasanje dostali 122. — Zyrkwine kollekty ßu wunjeßke 622 hriwnow 38 np. — Pódla teho běsche 488 hriwnow darow sa mißionstwo bjes póhanami a 50 hriwnow darow sa Gustav-Adolfske towarstwo.

S Bukez. W naschej woßadźe, kotraž měješche pschi ludliczenju 1890 3646 duschow, mjes nimi 3636 evangelskich, je w minjenym lěcźe k Bożemu blidu było 5936 woßobow, 2592 mužow a 3344 žonow. Sserbow běsche 4689 (1957 mužow a 2732 žonow), Němzow 1135 (585 mužow a 550 žonow). Domach je Boże ßwjate wotkasanje wuźiwało 112 woßobow, prěni krócź pak 83. S zyła běsche 28 spowjednych wjazy hacź lěto prjedy. Narodźiło je ßo 112 dźěcźi, 16 mjenje dyžli 1891, 29 hólzow a 53 holzow. Morwonarodźili ßu ßo 3, njemandźelszy 18 dźěcźi. Semrjetych běsche 70 woßobow, 37 mužskich a 33 žónskich, 20 mjenje hacź lěto prjedy. Pschipowjedało je ßo 46 porow, s kotrychž je ßo 35 porow w naschim Božim domje wěrowało. Dary sa skutki kschescźijanskeje luboscźe wucźinjachu 1398 hr. 87 np., wěscźe dobre snamjo zyrkwinskeje myßle, kotraž w naschej woßadźe knježi. Bóh luby Knjes chzył też dale ju kitacź a ju žohnowacź s bohatym njebjeskim žohnowanjom.

S Budyschinka. Zyrkwinske powjescźe s naschеje woßady, kotraž ma 502 duschow, wot lěta 1892 ßu ßlědowaze: Narodźiło je ßo 15 dźěcźi, 12 mjenje hacź w lěcźe 1891, bjes nimi jedyn por dwójnikow a dwě njemandźelskej. W lěcźe 1792 ßo w naschej woßadźe 17 dźěcźi, psched 50 lětami (1842) 20 dźěcźi narodźi. — Pschipowjedało je ßo w minjenym lěcźe 6 porow, s kotrychž buchu 4 pory w naschim lubym Božim domje swěrowane. Psched 100 lětami bu jich też 6 porow, psched 50 lětami 5 porow w naschej zyrkwi pschipowjedanych. — Semrjeło je 20, 2 mjenje hacź 1891, 5 doroseźenych a 15 dźěcźi. 1792 jich 16 wumrje, 1842 pak 12. — Spowjednych je było 756, 22 mjenje hacź lěto prjedy, 688 Sserbow a 68 Němzow, Němzow bě 19 mjenje a Sserbow 3 mjenje hacź 1891. 15 młodych kschescźijanow prěni krócź k Bożemu blidej pschistupi a 11 ßwjate wotkasanje khorosćze a ßłabosćze dla domach wudźělene dostachu.

— Pod pschedßydstwom ratarskeho radźicźela Steigera Budyschinskeho je ßrjedź dezembra wubjerk towarstwa sa plahowanje němskich ßwini poßedźenje w Draždźanach měł. Po ßwojich wustawkach chzedźa ßobustawy tehole towarstwa pschi porjadnych shromadźisnach bjes ßobu ßwoje nashonjenja wo praktiskim plahowanju ßwini k wjedźenju dawacź a sapißy wo statistizy a wědomosćzi plahowanja němskich a zusych ßwini sběracź. Pschede wschěm ßo wo wobstaranje, plahowanje a dopokasanje dobreho plahowanskeho skotu, woßebje kundrosow, jedna. Pschißłuschnosćź towarstwowych ßobustawow teho dla je, sa ßwoje plahowanje rodowe registry sakožicź.

S Němskich Pasliz. 28. dezembra w nozy ßu ßo tu twarjenja sahrodniskeho žiwnosćzerja Lukascha spalike. Woheń je w bróžni wuschoł a ßo po sdaczu wot skóstniskeje ruki sakožił.

S Ketliz. W lěcźe 1892 je ßo w naschej woßadźe 150 dźěcźi narodźiło, 78 ßynow a 72 dźowkow, bjes nimi 10 morwonarodźenych a 17 njemandźelskich. Pschipowjedało je ßo 46 porow, s kotrychž je ßo 33 w naschej zyrkwi a 13 druhdźe swěrowało. Spowjednych ludźi bě 4578, mjenujzy 3192 Němzow a 1386 Sserbow, 131 doma woprajenych. Semrjeło je 98 woßobow, 51 mužskich a 47 žónskich. Pschi kollektach je ßo nawdało 1073 hriwnow 71 np. K temu pschińdźe Rjeczkez wotkasanje, 1500 hriwnow wucźinjaze, a wotkasanje Ernsta Jordana, 1000 hriwnow wyßoke.

S Barta. Kaž hižo tydźenja pißachmy, je 25. dezembra jedyn skaženy poß wobydlerjow Barta, Bukojny, Hucźiny a Hliny do stracha a hrosy stajił. Poß, běła ßrěnjowulka beja, žołta krjepjena a se ßylnej wopuschu, s kožanym paßom wokoło schije bjes dawkoweho snamjenja, bě s pruskich stron do Subornizy pschiběžał a tam někotre hußy skußał. Wot tam je ßo do Barta wobroczźił. Tu je wón na ryczerkuble jeneho pßa skußał a ßo w dworje kublerja Ramscha pokasał. Potom je do Bukojny běžał. Tam je wón knjesa gmejnskeho pschedstejscźerja Falku, kotryž jemu po schczeźzy duzy napscheczo pschińdźe, nadpadnuł a jeho do ruki a do porsta kußnuł. Dźěłacźerjej Rózkej skażene skoczo jenu toschu a dźowzy kublerja Micźki schórzuch s cźěła storže. Krawskemu mischtrej Khěžnikej wón k wutrobje skoczi a do jeho schawloweho rubischka kußnu, tola Khěžnika ßameho, runje kaž Rózku a Micźzynu dźowku njeskuża. Dale je wón pjecźa wolazeho Schmidta w Bukojnje nadpadnuł, tola je ßo tón jeho sbožownje wobrok. W Hucźinje je poß hußy a pßy skußał. W Bukojnje bě ßo wobydlerstwo dla skaženeho pßa, kiž bě ßo runje tak rucźe shubił, kaž bě pschischoł, se ßmjertnym strachom wobjało, hdyž ßo na dobo powjesćź rosscheri, so je poß s nowa wo wßy. Duž ßo někotre wobydlerjo hnydom s tselbami wobronichu, so bychu swěrisko njeschkódne scźinili. Njedźiwajzy wschelakich sadźěwkow a wobcźežnosczow ßo poradźi, pßa pschi ßwětle latarnjow satselicź. Hnydom nasajtra rano, prjedy hacź wot wyschnosćze wukas wuńdźe, bu w Barcźe jedyn a w Bukojnje ßydom pßow satselenych, kotreź běchu ßo wot skaženeho pßa skußake. Pschepytanje wokrjeßneho lěkarja w pßowym žołdku drjewo, trawu, liscźe, koßma atd. wupokasa, schtož ßo pola pßow jako snamjo skaženosćze wobhladuje. Wyschnosćź je na to poruczźiła, wschě pßy moricź, wo kotrychž měnja, so ßu ßo skaženeho pßa dótknuke. Schtož je hacź dotal snate, je knjes Falka w Bukojnje jeniczka woßoba, kiž je ßo wot skaženeho pßa sraniła. Dokelž je ßo k. Falzy hnydom lěkarska pomoz dostała, ßo nadźeja, so pßowe kußnjenje sa njeho žanych skych scźěhwkow njesměje. Da-li Bóh, wón bórsy saßo wotkhori.

S Biskopiz. Tudomna rada chze ßo, je-li so ßo němske wójsko powjetschi, wo wojakow samokwjecź, dokelž ßo s teho wulkeho dobytka sa wikowanje a wobkhad nadźija. Nadźine ßobustawy ßu ßebi hižo Döbelnske kasarmy wobhladowake, so bychu nashonike, schto něhdźe mohke płacźicź, hdy bychu ßo w Biskopizach nowe twaricź dyrbjake.

S Kamjeńza. Kaž je snate, je ßo kobłarnja se Sswinarnje do Kamjeńza a to do hosćzenza „k złotej horje“ pschepokożiła. Kamjeńska kobłarnja ßo s hengstami „Partisan“, „Welfe“ a „Waidmann“ wobßadźi, kotreź 16. januara do Kamjeńza dońdu.

S Draždźan. Na létuschej cźeladniskej pschistajenzy tu sa wjele lět prěni krócź wjetscha liczba cźeladnikow žaneje skużby namakało njeje. Dokelž w wjele fabrikach dźěło derje njeńdźe, ßo dźěłacźerjo saßo bóle k burskemu dźěłu wobroczźeja. Duž ßo ratarjo njetrjebaja do spěcha měcź, ßebi prěnjeho lěpscheho cźeladnika, kotryž ßo jim podtykuje, pschistajicź. Tak je też w Draždźanach było. Cźeladnizy, kotsiž ßo s dobrymi wopißmami wupokasacź njemóžachu,

ßo podarmo prózowachu, nĕkajku ßkužbu dostacź. S 200 wotroczkow je ßo lĕdma 130 pschistajiko. Gratmischtram ßo powschitkownje 340 hacź 360 hriwnow, wotroczkam 300 hacź 330, ßrĕnkam 180 hacź 210 a tseczakam 120 hacź 130 hriwnow msdy pschiswoli. Njedźiwajcy ßylneho poskiczenja czeladnikow ßo po tajkim msda hischcze do zyła poniżika njeje.

S Krjebje. Wopikstwa dla je tudy kowarski Klein żiwjenje shubik. Jeho bĕchu 24. dezembra s dźĕlacźerskeje kolonije „Wunscha" wupokasali. Sswoju tam dostatu msdu wón hnydom we wschelakich korczmach Krjebjanskeje, Mikowskeje a Nowowjeßneje woßady pschepiwacź pocza. W Nowej Wßy bĕchu jeho s Heinrichez korczmy ßylnje pjaneho do symneje nozy wuhnali. Duż je na puczu leżo wostak a najskerje smjersnuk. Rano ßu jeho kemscherjo morweho namakali. Prózowanju gmejnskeje diakoniße pak ßo poradźi, jeho tak daloko do żiwjenja wróczicź, so saßo dychacź pocza; sawokany lĕkak pak wupraji, so stej jemu wobej nosy wot stopow smjerskej, a so ßo pkuza sahoricź poczinaju. Pschenjeßenje do hojerńje Klein njeje żiwy doczakak, ale je rano 1/24 hodźin w pschitomnosczi knjesa kand. theol. Rychtarja, kiż jeho w nozy wothladowasche, wumrjek. Dźeń do tsjóch kralow ßu jeho daloko wot domisny a wot ßwojeju hischcze njewußlĕdźeneju starscheju jako wopor wohidneho waschnja, mjesu stareho lĕta k nowemu w czĕlnych lóschtach ßo walejo pschekroczicź, w Krjebi pohrjebali.

S Klĕtneho. Minjenu ßrjedu ßmy ßwoju rjanu nowu schulu poßwjeczili.

S Khoczebuza. Tudy je 1. januara dopołdnja wojnarski mischtr Lĕman, nan 4 dźĕczi, ßwoju żonu se żerdźu ßmjertnje franik a potom ßo na dwórnischczo podak, hdźez je ßo pod ranżĕrowazu maschinu czißnuk a ßo pschejĕcź dak. Lokomotiva je jemu hnydom hkowu wot czĕka wotrĕsła a jeho żakostnje rostorhała. Jeho wobżarujomna żona je drje hischcze żiwa, ale jeje rany ßu tak straschne, so na jeje sahojenje żaneje nadźije njeje. Schto je jeje dotal wscheje czĕscze hódneho muża k temu bjesbóżnemu skutkej samóhko, njeje snate.

Přilopk.

* S Eibawy pißaja: 22. dezembra wieczor bĕ nascha zyrkej na pruhu s milinu (s elektrizitetu) rosßwĕtlena. Móz k temu 285 metrow dołhi wód s piwarnje knjesa Theodora Krampfa podawasche. Runjeż jenoż ßo dwĕ wobkukatej lampje ßwĕczeschtej, bĕ saczischczi wulkotny; ßamo delkach na żónskich mĕstnach ßo czitacź hodźesche. Sa skhody, sa mĕstna pod kubjemi a sady woltarja je żehliwe rosßwĕtlenje wotmyßlene. Duż smĕje Eibawa prĕnju zyrkej w nĕmskim kraju, kotraż budże ßo s milinu wobßwĕtlecź. Pschiprawy k temu budże Barlinske „powschitkowne towarstwo sa milinite rosßwĕtlenje" wobstaracź.

* Na Uhlandowej haßy w Draždźanach wóßomlĕtnej holczży saßwĕczena lampa wupadże. Petrolej rosbuchnu a ßo na wbohe dźĕczo wulinu, kotrehoż drasta ßo hnydom s płómjenjom palesche. Holczżyna macź na wóhnischczu stejazy hornz s wodu shrabnu, so by woheń polaka a dźĕsczowu bolosczź sastajika. Ale bohużel ßo w ßwojim sastróżenju dohladaka njebĕ, so bĕsche w hornzu warjazy krop. Wona jón ßwojemu dźĕsczu psches hkowu wuliny a lube dźĕczo tak jara wopari, so wone bórsy se żakostnymi bolosczemi wumrje.

* Na jenej hońtwje pola Frankenberga je ßo njesbożowny podawk stak. Sa czaß jeneje pschestawzy jedyn hońtwjeŕ ßwoju tsĕlbu na khwilu jenemu honjerjej pschepoda. S mkodostnej wólnosczu tutón tsĕlbu, kotruż njemĕjesche sa natykanu, na ßwojeho pjatnaczelĕtneho towarscha nawróczi a ju wottkóczi. W bliżschim wokomiku tsĕleny, ßyn jeneho Löhlbachskeho mĕschczana, morwy k ßemi padże.

* W połnóznej Barlinskej wokolnosczi staj ßebi nan a ßyn derje snateje ßwójby ßamaj żiwjenje wsakoj. Tam mkynk Welsch, jara czesczeny a lubowany muż, bydlesche. 20. novembra jeho a jeho zyku botal jara sbożownu ßwójbu żakostne njesboże podeńdże. Jeho najstarschi 17 lĕtny ßyn, nadźijepołny mkodźenz, bĕ ßo w mkynzy wobwĕßnuk. Schto je jeho do ßmjercze nako, nichtó njewĕ. Nan ßo dla żakostneje ßmjercze ßwojeho horzolubowaneho ßyna psche wschu mĕru rudźesche, a czeżke myßle helczo najradscho zyle samyßleny ßamlutki w ßwojej jstwiczży ßydasche. 20. dezembra je ßebi w tej ßamßnej hodźinje, w kotrejż bĕsche ßo jemu jeho luby ßyn morik, ßam żiwjenje rubik. Hdyż wobydlerjo s wjeczora do mkynzy stupichu, jeho na tym ßamßnym mĕstnje a s tym ßamßnym powjasom wobwĕßnjeneho namakachu, na kotrymż a s kotrymż bĕchu tehdy jeho ßyna namakali.

* K warnowanju sa tajkich, kiż maja lóscht do Australiskeje wuczahnucź, „Hamb. Correspond." se Sidnaja pische: W wschelkich kolonijach je tu khwilu wjele ludźi bjes winy bjes dźĕka. Nowi wucźahowarjo, kiż pschezo hischcze s hromadami s Nĕmzow ßem pschikhadźuja, sa dźiw hdy dźĕko namakaja, s kotrymż móhli ßo żiwicź. Pschekupszy a druhe woßoby, kiż cźeżkeho dźĕka swucźeni njejßu, jenoż jara porĕdko w naschich kolonijach nĕkajku saßkužbu namakaja. Wjele ßem pschikhadźazych Nĕmzow teho dla bórsy do wulkeje nusy pschińdże. Duż dyrbimy wschĕch ludźi hacź nanajnależnischo psched wucźehnjenjom do Australije warnowacź.

* W Erfurcze je w sjawnym pschedstajenju jena wopiza wobżarujomne njesboże naczinika. Wodźer wjelbłudow (kamelow) wopizam wschelake nawuki cźinicź dasche, a wulka ßyła ludźi, s wjetscha s dźĕczi wobstawaza, bĕ ßo wokoło njeho shromadźika. Na jene dobo jena wopiza mjes dźĕczi sleczi a jenemu dźĕsczu kruch mjaßa s woblicza wutorże. Sso boja, so wbohe dźĕczo wóczko shubi.

* Na nĕmskodanskich pomjesach maja ßo jenemu knotej dźakowacź, so ßu ßo potajene ßlĕborne pjenjesy wuryke. Jedyn hólczez tam w runje wustorkanym knoczischczu wulki ßlĕborny pjenjes namaka. Bórsy w druhim knoczischczu druhi pjenjes pytnuchu. Duż tamnischi wobydlerjo dale sa pjenjesami rycź poczachu, a ßu tam wschelake nĕmske, danske a schpaniske pjenjesy wuryli, s dźĕla tak wulke każ ßlĕborny pjeczhriwnar. Nĕmske pjenjesy ßu w spoczatku 17. lĕtstotka w Hamburgu a Nürnbergu bite. Danske ßu s cźaßa krala Bjedricha III. (1648—1670); schpaniske ßu s dźĕla w Belgiskej w cźaßu krala Filipa II. (1555—1598), Filipa III. (1598—1681) a Filipa IV. (1621—1665) bite. Najskerje ßu tón pokład w strachach schwedskeje wójny sahrjebali. — Hischcze wjetschi ßlĕborny pokład ßu psched krótkim cźaßom w Flensburgu wuryli, hdyż tam k nowemu dźiwadłu rózkny kamjeń kładżechu. Tutón pokład s jednorych pjenjes a s zyłeje dule hromadu sbitych pjenjes wobstawasche. Te jednore pjenjesy ßo w jendźelskich bijerńjach bite bycź sdadźa, każ je ßo to pod Hendrichom II. stało. Na cźole maja napißmo Henricus Rex II. P. (Plantagenet?) Druhi bok ma dwójniskoniczaty kschiż wschelako wutworjeny. Mjena w napißmach ßo wotmĕnjeja. Wospjet ßo mjeno Henni on lund namaka; ale też mjena Willem, Joan, Robert, Nicole. Ta ßlĕborna dula s lutych czeńkich, bĕłych, s dźĕla sersawych pjenjes wobsteji. Jenoż na nĕkotrych ßo mjena wuhódacź hodźa, jako Abel Rex Danorum. Kral Abel 1250—1252 knjeżesche. Ta dula je nĕtko w Barlinje a czaka na wujaßnjenje.

* Nimale po zyłej Europje maju wulki ßnĕh a ßurowu symu. W połnóznaj Italskej ßu tamnische jĕsory, schtoż ßo jara s rĕdka stawa, samjerske. W Venedigu je satraschny ßnĕhowy mjeczel sakhadźak. W Awstriskej je telko ßnĕha panuko, so je bjes Winom a Budapestom nĕkotre dny wschón wobkhad pschetorhnjeny byk. K ßypanju ßnĕha ßu w Winje nĕhdże 11,000 dźĕlaczerjow najeli. Na dźĕlaczerjow bĕ s dźĕla srudnje hladacź, mnosy njebĕchu sa czeżke dźĕko doscź derje swoblekani. Woßebje dźĕlaczerki bĕchu w czeńkich wobleczenjach, s rostorhanymt czrijemi a nahimaj rukomaj pschi dźĕle widźecź.

* S Peterburga pißaja: Zar Alexander III. je wulkemu strachej wuschok. Hacź runje wón hewak njeje nawalny hońtwjeŕ, chzysche ßo wón tola ßobu sa dwĕmaj mjedwjedźomaj (baromaj) puschczicź, kotrajż bĕschtaj ßo dźeń prjedy w bliskosczi wßy Tokrowa pokasałoj. S wulkim pschewodom wobdaty zar na hońtwu wucźeże a czĕŕ żadneje swĕriny ßo bórsy nadeńdże. Blisko Tokrowskeho pohrjebnischcza mjedwjedźow w kerkach wußlĕdźichu a wobstajichu. Zar hnydom wutsĕli a jenemu mjedwjedźej do dołhich koßmow kulku sapali. To mjedwjedźizu (barizu) tak rosnjemdri, so ßo wona rujo wujo na zara wali a sa nim s pazomaj kojesche. Zar pak ani na wokomik symnokrejnosczе njesbu a straschnej nawalnizy, kotraż jemu hižo do wocźow hladasche, kulku do praweje pazy sahna. Wobej sranjenej swĕrjeczi spytaschtej ßo hischcze ras na khĕżora walicź, sdaschtej pak ßebi hinak pschemyßlicź a ßo do czĕkanja daschtej. Hdyż bĕschtaj 50 metrow daloko bĕżałoj, zar s druhej kulku mjedwjedźizu k semi porasy, bjes tym so ßo mjedwjedź, kiż bĕ czeżko sranjeny, nĕkotre mjeńschiny posdźischo pschi kromje lĕża morwy k semi wali.

* Lawar J. Seeth bĕ ßo psched dwĕmaj njedźelomaj s Revala se ßwojimi lawami a konjemi na parołódźi „Marija Luisa" na pucź do Lübecka podak. Duzy ßo wulki wichor sbĕhnu, kotryż te dźiwe swĕriska tak rosnjemdri, so sadwĕlujo wschĕ mozy napinachu, ßo se ßwojich lĕßyzow wudobycź. Storki nawalnych żołmow skónczńje lawjazy wós wobschkodźichu a lĕdom nĕkak Seeth te swĕriska wotdźerża, so ßo won njedobuchu. Jedyn law pak ßo tola wußwobodźi a na jeneho konja sleczi, kotryż jeho s łódże do morja potorże, hdźez ßo wobaj tepischtaj. Tez lawarja je jene swĕrisko khĕtro franiko.

* (Pßyczа ßwĕrnosczź.) Wjetscheje ßwĕrnosczе drje hischcze żenje żadyn poß wopokasak njeje, hacź poß cźĕskeho puczowarja

Sarsteinera, psched krótkim cžaßom w ßwj. Wolfgangu semrjeteho. Pschi pohrjebje jeho knjesa běchu teho pßa krucże sacžinili; nasajtra pak, tak rucže hacž jeho wupuschczichu, ßo poß shubi, a hdyž jeho pytachu, jeho na pohrjebnischczu namakachu, hdyž ßo prózowasche, ßwojeho knjesa wuhrjebacž. Pßa ßobu domoj wsachu a pohrjebnischczowe durje samknuchu. Hacž runje pak stej ßo hižo dwě njedželi po knjesowym pohrjebje minułej, běha tón poß, tak husto hacž ßo jemu czeknucž poradzi, k khětro sdalenemu pohrjebnischczu a spytuje, hacž runjež podarmo, murju pscheskoczicž, so mohł k ßwojemu knjesej. Po pohrjebanju ßwojeho knjesa hischcże žaneho dórtka k ßebi wsak njeje.

* S Amsterdama pißaja: Pschi swjeßelenju na lodże, kotrež ßo na samjersnjenym Middelburgsko-Plißingskim kanalu wotbywasche, ßo lód na dobo skama, pschi cžimž wulka liczba ßmykarjow do wody padże. Tak wjele hacž je ßo hacž dotal wußlědźiło, je ßo ßydom woßobow tepiło, sa pjecžimi hischcże pytaju.

* (Njesboże w Alpach.) Schtyrjo młodźi mužojo s Bornio, kotsiž w Delnim Engedinje jako blidarjo dźěłachu a kotsiž chżychu hody, hromadże se ßwojej ßwójbu ßwjecžicž, ßu ßo do domisny duzy pschi Stilfskej skale wobßunuli a ßo se ßněhowej lawinu saßypli. Jich cžěła ßu na druhi dźeń namakali.

* (S khudoby do bohatstwa.) W Londonje bě wěsty Sheridan, muž w wyßokich lětach, psched někotrymi létami do khudownje sastupił njewjedźiwschi, so jemu s léta 1883 wulke samóżenje kcžěje. W mjenowanym lécże bě mjenujzy knjeni Blackowa, jeho nanowa ßotra, bjes testamenta semrjeła a 2,800,000 hriwnow hotowych pjenjes a wulke leżomnoscże, 3,200,000 hriwnow hódne, sawostajiła. Hakle njedawno je ßo jenemu rěcžnikej poradźiło, jeje jenicžkeho herbu w tamnym khudowninym wobydlerju wußlědźicž. Wón ma, kaž praji, dweju ßynow, kotrejuž sa wjele lět widźał njeje a kotrajž, kaž měni, najskerje w Amerizy pschebywatej. Nětko ma wbohi starz samóżenja wo 6 milijonow hriwnow a njewě, schto s nim sapocžecž, jeli ßynow njewußlědźi.

* (Wot teho wotwißuje, kak ßo praji.) Jenemu persiskemu sultanej bě ßo džako, so wschě suby s huby shubi. Wón da ßonywukkadowarjej pschińcž a ßo jeho praschesche, schto ma jeho ßón rěkacž. — „Ach, kajke njesboże, knjeże!“ tutón sawoła. „Kóždy shubjeny sub pokasuje na ßmjercž jeneho s twojich pschibusnych!“ — „Schto, ty njebolako!“ sultan njembrje sawoła. „A to ßebi swěrisch, mi prajicž? Prjecž s nim! Sto pukow dyrbi myto sa jeho hroženje bycž.“ — Na to druheho sawokachu a ßo jeho wopraschachu. — „O, kajke ßboże!“ wón sawoła. „Sboże je naschemu knjesej wotßudźene: Wón budże dlěje žiwy, hacž wschitzy jeho pschiwusni!“ — Duž ßo fultan swjeßeli a s wulkej mikoscżu praji: „Džakuju ßo tebi, pschecželo, dži hnydom k mojemu pokkadnikej a daj ßebi wot njeho sto skotych wupkacžicž. Ty ßy ßebi je saßłužił.“ — Hdyž dwórszy knježa ßonywukkadowarjej potajnje prajichu: „Ty dźě ßy to ßame prajił, kaž prěni“, wón ßo schibale ßmějo wotmolwi: „Prajicž móże ßo wjele; wotwißuje jenož wot teho, kak ßo praji.“

* (Cžěła na lodowej horje.) Wobßadka łódże „Gladys“ je na ßwojej drósy s Iquique do Hamburga wurjadnu wěz wobkedźbowała. Pschi wobjědźenju s „Hornoweho kapa“ łódź lodźischcża a lodohory wobdawachu, w kotrychž wona tsi dny tcžesche. Poßledni dźeń woßebje wulka lodohora nimo nich płuwasche, na kotrejž na ßwoje spodźiwanje cžłowjecże ßlědy spóznachu, widźiwschi tam schcżełku, kiž do pschebytka, do lodu wurubaneho, wjedżesche. Niz pak jenož to, ale woni pytnuchu tam też pjecž cžełow tu a tam na horje leżazych, tak so ßebi hinak myßlicž njemóżachu, hacž so je ßo jena łódź mjes tymi horami skamała, a so ßu ßo někotsi ludźo s njeje na tu horu wukhowali. Snamjenjow wo tym, so móhli někotsi s nich tam hischcże žiwi bycž, žanych njewidźachu, pódla teho jich nóz wobda, duž dale sa tym ßlědźicž njemóżachu, ale dyrbjachu nimo jěcž.

* Jedyn s najspodźiwnischich schtomow abo kekkow pschi někotrych žórkach pola Tuskarory w Amerizy roscże. Wón je 3—4 kohcże wyßoki. Pschi korjenju je schtom tsi krócž tolschi hacž cžłowjek. Najspodźiwnische je, so ßo schtom po cžmje ßwěcži. Wjele mil daloko je ßwětkoscž widźecž. Sswětko s gumijojteje macžisny wukhadża. Mnosy měnja, so někajke hribiki, na schtomje roscżaze, ßwětkoscž rosschěrjeja. Indijanojo ßo schtomej s pschiwěru a bojoscżu ßamo wo bnjo njepschibliża. Woni schtomej rěkaju „kuskarski schtom“.

* Po powjescżach s Bombaya je franzowski pucżowar hrabja Szögenyj do Kuradsche pschischoł. Wón powjeda, so je na ßwojim pucżowanju po ßrjedźnej Asiskej psches wßy pschischoł, kotrychž wobydlerstwo je s mórom a kholeru nimale saniczene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedželu rano w 7 hodźinach diak. Räda němsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin farar dr. Kalich němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje.

Kšćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Marczin, Oswalda Moritza Seydela, knihiwjednika na Židowje, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 31. dezembra: Richard Alfred, Korle Wirtha, pjekarskeho mischtra w Sklonej Borschczi, ß., 5 lět 9 měßazow 19 dnjow. — Jaroměr August, Korle Augusta Kubjenza, dźěłacżerja w Jaßońzy, ß., 4 měßazy 23 dnjow. — 2. januara: Hana Krakowskez, njebo Jana Korle Hendricha Köppinga, schtrymparja na Židowje, wudowa, 66 lět 11 měßazow 2 dnjej.

Płacżisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1892 měchow.		W Budyschinje 31. dezembra 1892				W Lubiju 5. januara 1893			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	7	65	8	24	7	65	8	6
"	žołta	7	41	7	53	7	21	7	47
Rožka	50 kilogr.	6	56	6	63	6	38	6	56
Jecžmjeń		6	66	7	—	6	57	7	7
Wowß		6	80	7	20	6	60	6	90
Hroch		8	89	11	11	9	44	10	28
Woka		8	6	8	33	6	50	7	36
Jahły		15	50	18	50	12	50	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny		2	—	2	40	1	80	2	10
Butra	1 kilogr.	2	20	2	80	2	—	2	30
Pschenczna muka	50 "	7	75	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	75	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	20	4	50	3	60	4	—
Sskóma	600 "	24	—	25	—	21	—	24	—
Prožata 606 schtuk, schtuka		10	—	21	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	6	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 79 np. hacž 7 hr. 94 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 65 np., rožka wot 6 hr. 56 np. hacž 6 hr. 72 np., jecžmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Draždżanske mjaßowe płacżisny: Howjada 1. druzżiny 62—66 mk., 2. druzżiny 58—60, 3. druzżiny 45—54 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. druzżiny 50—60 np., po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 5. januara: Mjersnjenje.

Pruhi s Bożeho ßwětła,

pyschne kaschcżiki s najrjeńschimi schpruchami a schtucżkami, sestajane wot J. a J. Jakuba, ßu po 75 np. a 1 mk. dostacž pola **M. Ssmolerja** w Budyschinje, knihiwjasarja **G. Ramscha** na bohatej haßy a **Schöncka** na hauensteinskej haßy.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 12. januara dopołdnja wot 11 hodźin ma ßo pschi rěcžnych brjohach Pschiwcżanskeho ryczeŕkubka

115 dołhich hromadow,
25 topołowych wužitkowych kruchow (drjewjanzoweho drjewa)

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacž.

Sapocżatk pschi Skaneczanskim mosce.

Rewěrske sarjadnistwo.
F. Toepfer.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim rewěrje.

Schtwórtk 12. januara t. l. ma ßo

170 ßuchich dołhich hromadow

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacž.

Sapocżatk dopołdnja ½10 hodźin pschi Drobjansko-Pßowjanskim pucżu a wot pschipołdnja 1. hodźiny na Jeńscheczanskim pucżu pschi cżornych wólschach w 6., 10., 11., 12. a 13. wodźělenju.

W Minakale, 3. januara 1893.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Pońdźelu a wutoru 9. a 10. januara 1893
ma ßo na
Njeßwaczidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje
ſcźěhowaze wužitkowe a palne drjewo, a to

pońdźelu 9. jannara dopołdnja wot 10 hodźin

18 kłójnowych ſchtomow 10—14 m dołkich, 16—23 cm ßrěnjeje tołſtoſcźe,
75 rm. kłójnowych palnych ſchcźěpow,
32 = = = kuleczkow,
41 = = = pjeńkow,
60 = = hakoſow k walcźkam,
4 ſtotnje = walcźkow,
14 ßuchich = dołkich hromadow,
} w drjewiſchcźu 27. wodźělenja a w Rocźizy.

Wutoru 10. januara dopołdnja wot 10 hodźin

110 kłójnowych ſchtomow 10—14 m dołkich, 13—23 cm ßrěnjeje tołſtoſcźe,
30 = žerdźow 13—15 cm delnjeje tołſtoſcźe, 10—12 m dołkich,
240 rm. kłójnowych palnych ſchcźěpow,
150 = = = kuleczkow,
226 = = = pjeńkow,
120 = = hakoſow k walcźkam,
30 ſtotnjow = walcźkow,
} w drjewiſchcźach 4., 6., 10. a 11. wotdźělenja,

75 wuleßowanych dołkich hromadow w 8. wotdźělenju,
150 ßuchich kłójnowych dołkich hromadow w 10. a 11. wodźělenju ſ wuměnjenjemi ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźizna 9. januara pſchi drjewiſchcźu 27. wodźělenja, kiž ßo Rocźiza mjenuje, a 10. januara w drjewiſchcźu 6. wodźělenja pſchi krajnej mjeſy.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Nieprajchk.

Drjewowe awkzije.

W ſcźěhowazych hajniſkich revěrach, **Rakeczanſkemu** knjejſtwu ßkuſchazych, budźa ßo drjewowe awkzije ſ dotal ſwuczenymi wuměnjenjemi wotbywacź:

1. **Pońdźelu 9. januara t. l.**
na **Schcźeńczanſkim revěrje** pola Rocźizy:
7 rm. kłójnowych ſchcźěpow, 65 kłójnowych dołkich hromadow,
12 = = pjeńkow, 20 = ßuchich = =
pſchi **Wyßoczanſko-Rakeczanſkim pucźu:**
12 brěſowych wuléßowanych hromadow,
125 kłójnowych = =
Sapoczatk dopołdnja 1/2 9 hodźin pſchi palnym hacźe.

2. **Wutoru 10. januara t. l.**
na **Jeńſcheczanſkim revěrje:**
200 ßuchich dołkich hromadow.
Sapoczatk dopołdnja w 8 hodźinach w Jeńſchezach.

3. **Sſrjedu 11. januara t. l.**
na **Trupinjanſkim revěrje,** pſchi Ralbicźanſko-Trupinjanſkej kemſchazej ſchcźeżzy (wopalniſchcźu):
200 kłójnowych dołkich hromadow,
w **Rakeczanſkim revěrje,** pſchi Jitkowſkim pucźu:
30 ßuchich kłójnowych dołkich hromadow.
Sapoczatk dopołdnja w 8 hodźinach na wopalniſchcźu.

W Rakezach, 2. januara 1893.

Wyſchſchi hajnik.

Knjeża **zyhelniza** w **Bareże** w Sakſkej ſ dwěmaj wjelbowanymaj němſkimaj pjezomaj ma ßo wot **1. hayrleje 1893 pſchenajecź.** Pacht ßo po liczbje cźinjenych palenjow wobliczi. Něſchto ſamoženja je nuſne. Zadacźeljo chzyli ßo wobroczicź na hajnika **Kobana** w **Dubrawzy** pola Barta w Sakſkej.

Woprawnje dwě łóhczi ſchěroki **běły** płat ſa cźeledź porucźa jako jara płacźiſny hódno ſtary łóhcź po 35 np.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Meblowy magazin
Hermanna Schmidta a ßyna
na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe Ortenburgu
porucźa ßwój wulki ſkład **mebłow, ſtołow, ſchpihełow** dobroczíwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńſche płacźiſny pſchi ſprawnym poßkuženju.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, néſczowe rěbliki, khachlowe durčźka, tſěſchne wokna, twarſke hoſdźe
porucźa tunjo
Paul Walther.

Wſchě družiny
tepjazych, warnych a regulěrowanſkich
khachlow
porucźa tunjo
Paul Walther pſchi žitnych wikach.

Młoda **krowa,** pod kotrejž cźelo ſteji, ßo kupicź pyta na kamjeńtnej haßy cźiſło 16.

Proßata na pſchedań.
Proßata běłeje Yorkſhirſkeje a też cźornopißaneje Berkſhirjeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po cźaßej pſchimĕrjenych niſkich płacźiſnach na pſchedań na knježimaj dworomaj
w **Budyſchinku** a **Pſchiwocźizach.**

Cźerſtwe **krowjaze** a **konjaze kože** a **cźelaze kože** pſchezo po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi, pſchi žitnych wikach.

Koſaze kože
kaž też ſajecze a korniklaze kupuje jenotliwe a po wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płacźiſnach
Guſtav Nauke
na garbarſkej haßy cźiſło 16.
S dobom porucźam ßwój wulki ſkład pjelzowych kožow bjes molow, dale ſchórzuchi a cźinju na to kedźbliwe, ſo wſchě kože derje a tunjo wudźěłam.

Koſaze, naſymſke korniklaze, ſajecze a wſchě druhe kože po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Kaſchcźe
ma pſchezo w wulkim wubjerku na ſkładze
Hermann Schmidt
na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe.

Palenz
jednory a dwójny, ſnate najlěpſche družiny, porucźataj tunjo
Schiſchka a Rieczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Turkowſke ßłowki
najlěpſcheje družiny porucźa
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płacźiſnach.

Najlěpſchu margarinſku butru,
derje ßłodźazu, porucźa
Pawoł Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleriſk. haßy.

Ssyre Hamburgſke ßadło
jara tunjo doſtacź pola
Pawoła Hofmanna
na rózku ßerbſkeje a ſchuleriſk. haßy.

Tunje
zigary
kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk.
porucźa
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy cźo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Cźerſtwe **howjaze, wowcźe** a **cźelaze kože** kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Sslódkoßmjetanowu margarinu
(ſarunanje ſa butru)
najlěpſcheje dobroſcże poruczataj
Ginzel & Ritſcher.

Khofej

ßyry punt po 100 hacž 160 np.,
paleny „ „ 130 „ 200 „
jenoż w cžiſcže a ßylnje ßkodźazej kajkoſcži porucža
J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy
na rožku theaterſkeje haſki.

---

ff. taflojtu ſchokoladu

po wſchelakej płacžiſnje,

lamanu ſchokoladu

derje ßkodźazu punt po 1 mk.,

atrapy, bonboniery

jako hodowne dary ßo hodźaze porucža
Alwin Schrader,
konditornja a khofejownja
na ſwonkownej lawſkej haßy 38.

Ssuſcheny połcž punt po 70 np. porucža rěſnik **Müller** blisko lawſkeho tórma.

Ssuſcheny połcž

punt po 70 np., pſcheroſcżeny po 68 np., porucža **W. Riedel** w běłopiwowym ſchenku w Budyſchinje.

Britwje, nožizy

kaž wſchě družiny **nožow** ßo derje a tunjo tocža a wuporjedźa w parnej tocžeŕni a wuporjedžeŕni
Oskara Buttera
na žitnych wikach cžiſło 1.

Pſchedawanje a porjedźenje
wſchěch družinow
cžaßnikow.
Płacžiſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcże.
Gustav Mager,
cžaßnikar
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Fotografowaŕnja

dwórſkeho fotografa
Alex. Matthaeya naßlědnika
na ſchulſkej dróſy cžiſło 3 ſady theatra je njedźelu a wſchědny dźeń wot 9—4 hodźin wotewrjena. Skaſanki ſa hody ßo kóždy cžaß pſchijimaja.

Towaŕſtwo Pomocy

za ſtudowacych Serbow

změje **póndźelu 9. januara př. l.** popołdnju w 2 hodźin. w Müllerec kolonnadach w Budyšinje **wurjadnu hłownu zhromadźiznu,** k čomuž sobuſtawy přećelnje přeproſuje
Předsydstwo.

Dźeńſki porjad: wólba dweju noweju sobuſtawow předsydſtwa.

Woſjewjenje.

Wot 1. januara 1893 ßo wot **Hodźijſkeje** wupožčeŕnje a nalutowaŕnje pjenjeſy po **4 prozentach** ßobuſtawam wupožčuja. Nalutowanſke pjenjeſy ßo na dalſche ſ 3½ % tež nizßobuſtawam ſadanja.
Pſchedßydſtwo.

Franz Marſchner

cžaßnikaŕ w Budyſchinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** dobroczžiwemu wobkedźbowanju porucža.

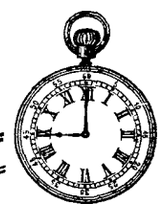

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacžiſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **ßerbſki.**

Spěwaŕſke

ßerbſke a **němſke** w najnowſchich woßebnych a jednorych trajnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku porucža po najtuniſchich płacžiſnach
Guſtav Rämſch, knihiwjaſaŕnja
21 na bohatej haßy 21.

Knótſiſtwa

namakaju duſchny pſchihódny pſchebytk, dobru hoſpodu a pſchecželne poßłużenje,
wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khofeja, ſchokolady, kakaoa, punſcha, groga, ßrěteho wina, likěra** a wulki wubjerk **ßłódnych konditorſkich tworow**
w konditorni a khofejowni
Alwina Schradera
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Fotografowaŕnja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje
na ßerbſkej a ſchuleŕſkej haßy na Gickelſkej horje.
Woßebitoſcże: **Fotografowanje dźěcži a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſcži **viſitneje kharty** płacža 12 ſchtuk 6 mk., tež pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobraſu w wumělſkim wuwjedźenju.
Njedźelu popołdnju je moja fotografowaŕnja wotewrjena.

Moje rěcžne hodźiny ßu:
dopołdnja wot **7—9** hodźin,
popołdnju „ **12—1** hodźin
(niz hacž do 2 hodźin).

Dr. ſ Böttticher w Hodźiju.

Hajnka a ßyn

(hamorſki mkyn w Budyſchinje) kupujetaj **pſchenžu** a **rožku** po najwyſchſich płacžiſnach.

---

5 porſtow tołſty **ßuſcheny połcž** punt po 75 np., pſchi 10 puntach tuńſcho,
ſeleny połcž punt po 70 np.,
ßadleſchcžo „ „ 70 „
pſchedawa
Otto Pötſchke
6 na žitnej haßy 6.

Pjerje

ßo ſ paru cžiſcża pola **M. Schmollera** na ßukelnſkej haßy cžiſło 3.
Tež je tam **nowa** a **ſtara draſta** na pſchedań.

Wſchě khumſchtne **wkłoßowe dźěła,** jako **tuppety, peryki,** wkłoßowe **cžaßnikowe rjeczaſy, pletwa** atd. derje a tunjo dźěła
Adolf Herold, friſěr
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Žónſke friſěruje

Hana Heroldowa
na kotołſkej haßy 18 delka.

Rataŕſke towaŕſtwo w Bukezach

ſměje pońdźelu 9. januara popołdnju w 6 hodźinach poßedźenje, k kotremuž je knjes aſſiſtent Neubauer pſchednoſchk: **„bakterije w rataŕſtwje“** dobroczžiwje pſchilubik. Na wobhładanje ſteji nowa natwarjena płokanſka maſchina a cžumpazy butrobaß. Wo bohate wobdźělenje proßy
pſchedßyda.

Dla woženjenja mojeje nětcžiſcheje holzy pytam k 1. februarej dźěkawu pilnu ßłużobnu holzu.
Diakonuſowa **Haaſowa.**

Krawſkeho wucžobnika

pyta k jutram
Heinrich Wenk na Hoſchiz haßy.

Wucžobnik ßo pyta.

K jutram móže młody cžłowjek, ßyn ſprawneju ſtarſcheju, w naju kolonialtworowych a ſpirituoſowych khlamach do wucžby ſtupicž.
Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje.

Hólcžeż, kiž chce **tyſcherſtwo** nawukнucž, móže hnydom abo k jutram do wucžby ſtupicž pola tyſcherja **Gruhla** w Bolborzach.

Sprawnje.

Młody ratař, 24 lět ſtary, chce ßo po tutym pucžu ſ młodej holzu abo wudowu ſeſnacž, kiž něhdže 4000 hriwnow ſamoženja wobßedži. Wón je tež ſwólniwy, ßo do wjetſcheje žiwnoſcże dacž. Swólniwe poſkiczenja ſ wobraſom (fotografiju) chzyłe ßo w liſcże ſ napißmom B. R. 100 w wudawaŕni „Sserb. Nowin“ wotedacž.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 2. | Sobotu 14. januara 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem je zrjedu Straßburg w Elsaßu wopytał. Pschi jeho pschikhadze jeho ludowe zyły wjeßele witachu. Hkowne dróhi, po kotrychž zo kněžor wjesesche, zo rucze wudebichu. Wjeczor zo w hrodze kněžorskeho naměstnika zwjedzeńska hoscina wotbywasche.

— W Sigmaringenje je zo wutoru w pschitomnoscźi němskeho kněžora wěrowanje romunskeho krónprynza Ferdinanda s jendzelskej prynzeßu Marju Edinburgskej mělo. Kněžor je pschi tejle składnoscźi romunskemu krónprynzej Ferdinandej rjad cžorneho worjoła spožcźik a je Edinburgskemu wójwodze, kiž je kněžorowy wuj, wosjewik, so je wón jeho sa admirala à la suite wójnskeho łódźstwa pomjenował.

— Ruski zarjewicz (krónprynz) Mikławsch zo w bliźschim cžasu w Barlinje wocžakuje. Wón je pjecza pscheproschenje k kwaßej pruskeje prynzeßy Margarety s heßenskim prynzom Bjedrichom Khorlu pschijał.

— S pruskimi finanzami nanajlěpje njesteji. W lěcze 1891/92 je njedostatk w statnej kaßy 45 milijonow hriwnow wucźinił, w tutym lěcze njebudze njedostatk mjeńschi, a sa lěto 1893/94 jón finanzny minister na 58,600,000 hriwnow wobliczi. Pruske finanzy zu schpihel powschitkownych rjemjeßlnischich wobstejnoscźow. Statne żelesnizy zame zu w lěcze 1891/92 59 milijonow hriwnow mjenje hacz hewak wunjeßke. Pódla teho zu dokhody kněžorstwowych kaßow wotebjerake, tak so pschinoschki Pruskeje nětkole sa kněžorstwo pschichodnje 28 milijonow hriwnow wjazy wucźinja hacz lěto prjedy.

— Njedźiwajzy kruteje symy zo kholera w Hamburgu podtłóczicź njehodźi. Na schpaniskej łódźi „Marciano“ zu scheszczo morjazy na kholeru skhorili. Dale zu zo na jenym pschistawowym dźěłacźerju a na jenym muzu, kiž je s Bargteheidy pschijěł, snamjenja kholery spóznake.

— Strajk dźěłacźerjow w Saarskich wuhlowych podkopkach je nimale skónczeny. Dźěłacźerjo zu wjeßeli, hdyž jich saßo do dźěła wosmu. Něhdze 3000 dźěłacźerjow zu na khwilu wotpokasacź dyrbjeli, dokelž zu zebi strajka dla wotebjerarjo wuhla s druhich stron wuhlo skasali a Saarske wuhlowe podkopki teho dla wjazy telko wuhla njewotbudu, kaž prjedy. Něhdze 500 najhórschich schkerjednikow bjes dźěłacźerjemi zu do zyła s dźěła puschczili. — W někotrych wuhlowych podkopkach pola Essena a w Schlesynskej zu teho runja strajkowacź spytali, tola je jenož pschi spytanju wostako. Wjetschi dźěł dźěłacźerjow njeje zo naschkaracź dako, zo pschi strajku wobdźělicź.

— W pruskim krajnym zejmje zu minjeny tydźeń wo sakonjowym naczisku, polěpschenje schulskich wobstejnoscźow a powyschenje wucźerskeje mzdy pschi ludowych schulach, jednali. Pólski sapósłanz Jasdźewski pschi tejle składnoscźi hórko na to skorżesche, so zo pólska rěcź w ludowych schulach w Pósnańskej w nowschim cžasu saßo zylnje podtłóczuje.

— Dla krajneje pscherady zu assistenta Fuchsa w Oldesloe sajeli. Wón je prjedy pola artillerije służił; w jeho bydle zu pjecza někotre kule namakali, kotrez je wón chzył jenemu wukrajnemu knježerstwu pschedacź.

— Piwo a palenz dyrbitej zo dla pschichodneho powjetschenja němskeho wójska s nowymi dawkami wobcźeżicź. W němskim kněžorstwowym zejmje, kiž je zo wutoru saßo seschoł, zu najprjódzy nowu piwarsku pschedkohu powuradźili. Statny sekretar s Maltzahn prějesche, na Bayersku pokasujo, hdźež je piwarski dawk hischcze wjele wyschschi, so by zo s nowym dawkom piwo podrożiło. Swobodomyßlny sapósłanz Goldschmidt pschecźiwo dawkej rěcźesche, wusběhajo, so budze s nim piwarstwo schkodowacź. Też w Bayerskej je po poßlednim powyschenju piwarskeho dawka piwopicźe woteběrało, a ludźo zu zo tam saßo bóle do palenzpicźa dali. Bayerski finanzny minister Goldschmidtej wotmolwi, so jeho wudawanja wěrne njejßu. Piwopicźe w Bayerskej njeje woteběrało, sa to pak je zo piwo polěpschiło. Sapósłanz Böckel je jako pschecźiwnik wójskoweho powjetschenja też pschecźiwo wschěm dawkam, s tym swißowazym. Hdyž pak wón pschecźiwo piwarskemu dawkej hłosuje, njecźini wón to s pschecźelstwom k wulkim piwarzam; wón wobžaruje, so zu zo piwarstwa akzije a bursowy schwindel mozowake. Wón je pschecźiwo piwarskemu dawkej woßebje teho dla, dokelž by pschi powyschenju piwarskeho dawka ratarstwo cźerpiło; jecźmjenjowe a khmjelowe płacźisny bychu zo dale dele scźischcźake, hacz runje wone nětkole lědma dźěko sapłacźa. Konserwatiwny sapósłanz s Gerlach dwěluje na tym, so zejm do powyschenja piwarskeho dawka swoli; pschetož hižo schěscź krócź je zo wón temu sapowjedźił. Wón zebi pscheje, so by wudawki sa powjetschenje wójska s wjetscheho dźěła bursa njeßka, kotraž je wjele bóle samożita hacz piwarstwo. S powyschenjom piwoweho dawka njeßmětej ratarstwo a piwarstwo schkodowacź; dawk skónczinje najbóle piwopijerjow potrjechi, to dyrbi zo khróble prajicź. Pomyßlicź ma zo też, so by zo dawk njebrał wot horka brożdźazeho piwa, kiž zo wot małych ludźi pije. Pschedkoha wo piwowym dawku zo skónczinje wojerskej komißiji k wuradzenju pschipokasa.

— Sozialdemokratiske nowiny „Vorwärts“ zu s napißmom „Sto kwitowankow Welfskeho fonda“ měnliwe wopschijecze tychle kwitowankow, tola bjes podpißmow dostawarjow, wocźischcźake. Kwitowanki s lětow 1868 hacz do 1890 boßahaja. Po jich wopschijecźu njeje zo dań Welfskeho fonda jeniczzy k temu nakoźiła, so by zo wotmyßlenjam na saßopostajenje hannoverskeho kralestwa wobarało, ale wona je zo też k wschelakim druhim potajnym politiskim samèram pruskeho knježerstwa wuziwała. Kaž pak je němske kněžorstwowe knježerstwo wosjewiło, zu kwitowanki, w „Vorwärtsu“ wocźischczane, falschowane. Weprawne kwitowanki Welfskeho fonda do njepowołaneje ruki njejßu pschińcź mohłe, dokelž zu zo, tak bórsy hacz zu zo jako prawe pschipósnake, kóžde lěto spalike.

— W Hannoverje je zo 9. januara wuzudźenje pschecźiwo pschedzydstwowym zobustawam 31 towarstwow němsko-hannoverskeje strony sapocźało. Samèr tychle towarstwow je pjecza, hannoverske kralestwo saßo postajicź.

— Kak zu zo w Schlesynskej ratarske wobstejnoscze s dźěła pohubjenschike, rosprawy tamnischich ratarskich towarstwow dopokasuja. W Schweidnitzskich stronach zu zo płacźisny kubkow a wotnajecze kubkow wo dźeßacź prozentow ponizike. Bjes tym so bjes ratarjemi pokhilnoscź k pschedawanju kubkow pschiběra, je pokhilnoscź k kupowanju jara znadna. W poßlednim poßedźenju konserwatiwneho wokrjeßneho towarstwa w Freystadtu zo na to skorżesche, so zu wobstejnoscze ratarstwa w tu khwilu woprawdze nanajsrudnische.

Awstrija. Psched něhdze schtwórczlětom je knježerstwo Liberzsku (Reichenbergsku) wyschnoscź wotzadźiło. Tale wyschnoscź bě zo pschi wschelakich składnoszach jako hanjerka awstriskeho stata wopokasała a bě zwoju pschikhilnoscź k němskemu kněžorstwu s tym wobzwědczika,

so bě Liberzsku poliziju ſ pruskej uniformu a piklazym helmom wuhotowaka, a hacź runje bě awstriski khěžor pschi ßwojim poßlednim wopycże w Liberzach nad tejle uniformje ßwoje njespodobanje wuprajił, njebě ßo wona tola ſ někajkej druhej saměnika. Sańdżeny tydżeń ßu ßo w Liberzach nowi měschczańszy sastupjerjo wolili. Pschi tym ßu ßo ßami pschiwißowarjo němsko-narodneje strony wuſwolili, k kotrejž je wotßadżena měschczańska wyschnoſcź pschißłuschaka.

— „Rózu dobrych poczinkow“ chze pjecza bamž lětza awstriskej arzywójwodzy Margarecże, dżowzy arzywójwody Korle Ludwiga, daricź. Arzywójwodka je abbatißa ſemjanskeho knjeżniskeho wustawa na Hradschinje w Prasy.

— W Wuherskej hrosy njembre kulturne wojowanje wudyricź. Rosenawski biskop, Jurij Schopper, je pastyrski list do sjawnoſcże dał, w kotrymž praji, so je ßo knjeżerstwo ſ zivilnym mandżelstwom sabłudźiło a so chze nětko też lud sabłudźicź. Zivilne mandżelstwo je pschecźiwo wschěm dogmam katholskeje zyrkwje. Duchowni njech k wotstronjenju tehole stracha petizije podpißacź dadża, niz jenoż wuſwolerjam, ale też nizwuſwolerjam, haj ßamo nizkatholikam. Tele petizije dyrbja ßo ßejmej a khěžorej pschepodacź. Druſy biskopojo ßu wobſamkli, bamżowy wukas, pschecźiwe zivilnemu mandżelstwu ßo měrjazy, kiž je ßo hacź dotal tajny dżerżał, ßwojim podstajenym duchownym wosjewicź. S tym je ßo poßlednja nadżija minuła, so knjeżerstwo ſ biskopami někajke rosrunanje dozpi. S dobom ßo w semjanskim ßejmje żiwe hibanje pschecźiwo nětczischemu knjeżerstwu sběha. Woßebje też semjanske knjenje sa to skutkuja, bjes ludom pschecźiwjenje pschecźiwo zivilnemu mandżelstwu poßylnicź.

Schwajzarska. Dla njewujednanja noweho franzowsko-schwajzarskeho wikowanskeho wucźinjenja ßo w Schwajzarskej njepschecźelske hibanje pschecźiwo Franzowskej sbudźuje. W Bernje ßu rjemjeßlniske towarstwa na wschě khěżne rózki papjery nalěpicź dale, w kotrychž wobydlerstwo napominaja, so njeby żanych franzowskich tworow kupowało, so by ani franzowskich pucźowazych pschekupzow njepschijimało a so by wobkhad też ſ tymi Schwajzarskimi pschetorhnuło, kotsiž hischcże nětkole franzowske twory pschedawaja.

Franzowska. Kaž cźěżnjata khodojta tłóczi panamaski skandal na Franzowsku. Ministerstwo, kotrež bě ßo hakle do hód sestajało, je hižo saßo wotstupiło. Je to nětko hižo tsecże ministerstwo, kotrež je psches panamaski skandal panuło. Wone ßo dla ßwojeju ßobustawow, Freycineta a Loubeta, dżerżecź njemóżesche. Hdyż też ßo ßnadź Freycinet a Loubet wot panamskeho towarstwa njeſtaj podkupicź dałoj, dha staj tola tukanje na ßebje wobrocźiłoj, dokelž staj se wschěmi ßrědkami wot ßwojich winowatych pschecźelow saßłużene prawe khostanje wotwobrocźicź spytałoj. Nadżijomnje budże nětko nowe ministerstwo ſ mużow wobstejecź, kotrymž ßo wot knjeżerstwowych pschecźiwnikow njesprawnoſcź a njeczeßnoſcź porokowacź njehodźi. Psched ßudom je ßo bjes tym pschepytanje pschecźiwo ßobustawam sarjadniskeje rady panamaskeho towarstwa dale wjedko. Nimo měry wjele hańby je ßo pschi tym saßo wukopało. Najhórsche, schtoż je ßo hacź dotal ßłyschało, drje je, so je bywschi minister Baihaut panamaskemu towarstwu jenu zyłu milijonu frankow wunuſowacź spytał, so by ßebi ju do ßwojeje kapßy tyknuł. Hdyż je Lesseps knjeżerstwu prósstwu pschepodał, so by ßo panamaskemu towarstwu dowoliło, sa twar panamaskeho kanala loßy pschedawacź, je ßebi Baihaut wot Lessepsa milijonu frankow żadał, kotraż dyrbjesche ßo jemu po dżelach dowupłaczicź, hdyż by ßejm do pschedawanja panamaskich loßow ſwolił. Hdyż ßo ßejmej loßowa pschedkoha pschedpokoži, je Lesseps Baihautej 375,000 frankow dał; dokelž pak je ßo pschedkoha wot ßejma wotpokasała, Baihaut żanych dalschich pjenjes dostał njeje. Lesseps, psched ßudom ßwoju ſwólniwoſcź napscheczo Baihautej samolwjejo praji: „Dach tule ſumu jenoż, dokelž mi nóż pschi krku ßedżesche; runje kaž ßo w cźmowym lěßu rubjeżnikej cźaßnik pschepoda.“ Psched ßudom je Baihaut prajił, so je wón po radże ßwojeho tehdomnischeho kollegi, nětczischeho presidenta Carnota w ministerstwje rosprawu inżenéra Rußowa samjelczał, po kotrejž bě tutón spósnał, so ßo panamaski kanal ſ zyła wuwjesćź njehodźi. Baihautowa wobſkórżba pak je ßo bórsy jako njewěrna wupokasała. President Carnot je wosjewił, so je wón w ßwojim cźaßu jako finanzny minister jenoż to wo Rußowowej rosprawje snał, schtoż je jemu jeho kollega wo tym sdźělił, a so wón ßam wo tej wězy njeje ßudźicź trjebał. Tole wuprajenje k Carnotowemu wusprawnjenju dospołnje doßaha. Prascha ßo jenoż, kak dołho budże tracź, so ßo ßnadź wot pschecźiwnikow republiki ſ wjetschim wuspěchom spyta, Carnota do panamaskeho schwindla, ſ kóżdym dnjom ßo pohórschazeho, sacźahnucź. Najwjazy pschi twarje panamaskeho kanala je ßebi inżeńer Eiffel, twarz Parižskeje wyßokeje żelesneje wěże, do ßwojeho saka ſtykał. Je ßo wupokasało, so je wón 30 milijonow saßłużił, to rěka kranuł. Wón je ßebi do prědka wjele milijonow wupłaczicź dał sa dźěła, kotrež ßu ßo, dokelž je panamaske towarstwo skrachowało, jenoż ſ dźěła wuwjedke, abo ſ zyła niz. Eiffela ßu do jastwa ßadźili, dokelž je wón też pjenjesy k podkupowanju wudźělał; bjes druhim je wón senatorej Hebrardej, direktorej knjeżerstwowych nowin „Temps“, dwě milijonje frankow darił, dokelž je „nusne było, tuteho wjelesamożneho muża sa panamaske pschedewsacże dobycź“. Pschi tajkichle wotkryczach je skoro k wěrje hódno, so ma sapósskanz Delahaye prawo, kiž je w ßejmje prajił, so je ßo něhdże 150 nětczischich a něhduschich ludowych sastupjerjow ſ panamaskimi pjenjesami podkupiło. Duż je bjes dżiwa, so lud do ßobustawow nětczischeho ßejma żaneho dowěrjenja wjazy nima. Ssnadź ßo hižo sa někotre dny ßejm rospuschczi. W ßejmje ßamym bjes sapósskanzami hibanje sa rospuschczenje roscże. Też nowemu ministerstwu dołhe żiwjenje njewěschcża. W někotrych nowinach ßo hižo na jeneho jeho ßobustawow, ministra Bourgeoisa, nadpady cźinja. Jeho winuja, so je wón jako sekretar něhduscheho ministra Floqueta panamaske pjenjesy wudźělał. Powschitkownje ßo hižo wo powróczenju noweho ministerstwa rěcźi.

Rußowska. W bližschich dnjach do Peterburga sajimawy zarowy hóscź, Bucharski emir, Seid-Abdul-Achat-khan, pschijědże, k kotrehoż powitanju ßo wulkotne pschihoty cźinja. Bucharski emir ma ßo ruskim brónjam dźakowacź, so na trónje ßedźi; duż je wón dobry pschecźel Ruskeje. Wón je hižo ras Rusku, a to pschi krónowanju Alexandra III., wopytał. Sacźischcź, kotryž wón ſ tehole pucźowanja ßobu domoj wsa, bě tak hłuboki, so wón hnydom wschelake reformy w ßwojim kraju sawjedże, jako nowe srjadowanje justizy a jastwow, pomjeńschenje bucharskeho wójska, sběhnjenje schklovinstwa atd. Kraj, kotryž Seid-Abdul-Achat-khan wobkněži, 3500 kwadratnych mil wobßaha a je wot połdra milijona cźłowjekow wobydleny. Bucharska k najrjeńschim krajam ßwěta, wot natury najbohatscho wobdarjenym, ßkuscha.

— W pschichodnym nalěcźu chze ſ nowa wjele tyßaz żidow ſ Ruskeje do Ameriki wucźahnucź. Agent żidowskeho barona Hirscha je do Simferopola pschijěł, so by wucźehnjenje 6000 żidow ſ Krimskeje połkupy pschihotował. Krimskim wyschnoſcźam je knjeżerstwo poruczilo, tele pschihoty po móżnoſcźi spěchowacź. Ruske knjeżerstwo chze skerje a lěpje ßwojich żidow wotbycź a jim teho dla wucźehnjenje po móżnoſcźi połóża. Żidża, kiž na pschezo Rusku wopuschcża, njetrjebaju ßwoje sastate dawki sapłaczicź, a mkodźenzam, kiž bychu dyrbjeli pod měru hicź, ßo wojerska ßłużba spuschczi.

Dżowzyna pschißaha.

(Stara ludowa powjesćź.)

1.

W słotych pruhach ßo khowazeho ßkónza błyschczesche ßo kraßny hród Cźichobusy. Wyßoke horde wěże pinachu ßo k podwjeczornym njebjeßam, kaž bychu wěcźnoſcź na wojowanje żadali. Sswjaty měr, snoschujo ßo do koła po lěßatych horach, wuliwasche ßo do lubosnych dolinow, a zyła krajina hotowasche ßo kaž k wulkemu ßwjedżenjej. Ale w komorje knjenje Cźichobusskeje knjeżesche cźěßna, wuſkoſcź sbudżaza cźischina; jeno ſ khwilemi da ßo w njej ßłyschecź cźěmne, potłóczowane sdychowanje pschi łożu kleczazeje dżowki a ßkowa domjazeho duchowneho, kiž němomu modlitwu pscheprajowasche. Na łożu leżesche w ßmjertnym bědżenju knjeni Katrna, bléda, wukhorjena postawa. Jeje wobliczo bě hižo sblědnuło, wóczko samucźene, na stołp seprjete; na jeje cźole, kiž bě ßo w cźerpjenju dusche a cźěła do cźaßa smorschczilo, stejesche wyßoki pót, a koscźatej ruzy leżeschtej kaž w widlischczach stuknjenej na wutrobje, ſ kotrejež ßo hdyß a hdyß stysknjewe stonanje dobywasche. S módrymaj hubomaj prózowasche ßo mrějaza modlitwu sa duchownym ßo ßobu modlicź, ale ßłyschenje a pomjatk wopuschczischtej mrějazu — a jasyk ßo sapowě. Tu ßo na dobo jeje wutroba posběhowacź pocza, kaž by ju poßlednja móz hischcże junu poßylnicź chzyła, a kaž by powětr łojika, posběże khora něschto rasow hłowu, a wustorcziwschi se żebje: „Bożo, budź mikoscźiwy mojej duschi!“ — spadże saßo snał, wocźi jej sastaschtej a ert wosta jej wotewrjeny, kaž by ſ kamjenja wucźeßany był. Knjeni Katrna bě ßo minuła ſ tuteho ßwěta.

„Macźi! macźi!“ wołasche holiczo, w straschnej wuſkoſcźi wot semje skocźiwschi a ßo roshorjenje na semrjetu cźißnuwschi — „njewopuschcź ßwojeje dżowki, njebaj mi sakliwacź wěcźne sarjadowanje — wozucź — wotewř ßwojej mikoscźiwej wocźi! njeßměsch — njeßměsch wumrjecź! njebyło sprawnoſcźe ani na njebjeßach, ani na semi!“

„Směruj ßo, luba dżowka!“ pocza ſ lubym wótzowskim hłoßom duchowny pastyr dwělowazemu holiczu rěcźecź. „Njepschehrěsch ßo

ſ hanjenjom Boha a njewobcźežuj, njepohórſchej poßlednje wokomiki ßwojeje macźerje — njeje=li hižo na prawdźe Božej."

„Njeje=li — njeje=li!" wospjetowaſche Hańžka ſ dźiwim, na poł ſamylenym poßmĕwanjom. „Ja ßym młoda, njerozumna holza, ale wĕm a widžu, ſo ßo takle mrĕcźe jako hra pſchedſtajecź njehodźi; a ty, rozumny mužo, ßebi myßlich, ſo po dołhim ſtraſchnym cźerpjenju hiſchcźe wumrjeła njeje? Ach haj, też ty ßłuſcheſch k tym, kotſiž ßu macźernu ßmjercź ſawinuli! Sšnadź je cźi žel, ſo je tak ſahe wocźi ſańdźelika a pſchał by ßebi ſ knjeſom tehole hrodu, ſo by ſaßo woživika, ſaßo ſakcźĕła, ſo byſchtaj hiſchcźe junu a ßurowiſcho jeje kwĕtki torhacź a teptacź mohłoj? Ale ßama ßmjercź bĕ mikoſcźiwſcha; wona je ju waju rukomaj wutorhła a pſched ſtoł wĕcźneho ßudnika poſtajika, hdźež budźe wboha na waju ſkoržicź, ſo by mĕra waju hrĕchow dopjelnika!"

„Bóh cźi wodaj, njeſbožowne dźĕcźo!" wotmolwi cźeſcźowny ſtarz ſe ßobużelnym hłoßom; „Bóh cźi wodaj, ſchtož w ßwojej ſrudobje na mnje njewinowateho rĕcźiſch! Ale woſtajmy nĕtkle žałoſcźenje a ſahorjenje; ſacźińmy wocźi njebohej a pomodlmy ßo!"

„Prjecź!" ſawoła holza ſe ßwĕcźazymaj ßo wocźomaj a ſruna ßo wyßoko. „Wſmi ßwoju knihu a mĕj ßo do komory, ſawołaj ßebi modlerjow a modl ßo, ſa kohoſch chzeſch; jeno na tej, kotruž ſcźe do rowa ſchikli, ßo ſ próſdnym modlenjom njepſchehrĕſchujcźe. Je=li modlitwa khmana, dha dyrbi ſ erta njeſbožowneje dźowki najſkerje do njebjeß ßo pſchedobycź, a ja tule ßkužbu pola macźerje ßama ſaſteju. Pſchi tej njeſbožownej", wołaſche dale ſ rukomaj łamajo, „kiž jeniczka je mje lubowała a wſchĕ poſtorki ſa mnje ſnjeßka!"

Po tych ßkowach ßo ſ nowa na cźĕło cźißnu a to ſ tak wótrym płaczom, kaž by cźeknjenu duſchu ſaßo pſchiwołacź a k cźĕłej pſchikowacź chzyła.

„Kedźbujtaj na hnadnu knjeżnu!" rjekny doſtojny ſtarz, ſe ſrudnym wobliczom ſ komory krocźo. Jeho ßkowa płaczachu ßkužobnymaj žonomaj, kiž bliſko łoża ſtejo horzo płakaſchtej. „Kedźbujtej na knjeżnu" — rjekny — „a wobſtarajtej ſemrjetu. Ja woſjewju njeſboże knjeſej."

„Macźi!" ſawoła na to ſtajnje hiſchcźe płakaza Hańžka, „broha, njeſbožowna žónſka — moja troſchtarka, mój jandźelo pĕſtonje, ßłyſch mje — ßłyſch! a njewoſtaj woßyrocźenu dźowku na ſemi! Wſmi mje ßobu, ſo bych hładacź njetrjebała na kſchiwdu, kiž ßo jow ſtawa, ſo bych ßama njebyła njewinowaty wopor! Macźi!" wołaſche dale, a koſcheſche ſblĕdnjenej hubje, ſacźemnjenej wocźi, ſmorſchcźene cźoło — — „macźi! wſmi mje ßobu — — abo niz!" ſakſchiknu nahle, ſo ßo ßkužobnymaj žonomaj ſeznu, ſakſchiknu, poſtanu a ſtejeſche wokomik kaž poſtawa bjes žiwjenja. W jeje duſchi ſabłyſknu myßlicźka, kotraž bĕ ſkoro jeje zyke bycźe pſchepowrócźika a jeje pſchichodej zyle hinaſchi ſamĕr dała. A Hańžka ſtejeſche tu, wſcha bjes bycha, bjes hibnjenja, bjes žiwjenja. —

„Nihdy!" ſakſchiknu potom, kaž na dobo ſ nowa narodźena, a wócźży ßo jej płomjenjeſchtej, ſblĕdnjenej lizy ßo jej na wokomik ſahoriſchtej — „nihdy! njebjeŕ mje ßobu! moje dny njejßu hiſchcźe ſkónczene, moje dźĕło njeje hiſchcźe ſa — podate! Ale pohladni na mnje, a twój duch njech mje woblĕdnje, hdyžkuli mohła ßkabnucź! Ja budu cźe wjecźicź, to cźi pſchißahnam! do teje droheje, ſymneje ruki cźi to pſchißahnam! Hidźicź budu wſchón ród, kiž je tebje ſniczik. A njech ſ hańbu ſahinu, jeli ſo ßwoju pſchißahu ſłamam!"

A jako by ßo jej wulka, duſchaza cźeża ſ wutroby ſwaliła, ſ najbłubſcha holiczo po tychle ßkowach wodychnu, a potom ruzy na kſchiž na wutrobu ſkožiwſchi, hładaſche khwilu horje, kaž by rjekł, ſo cźaka, ſchto jej duch ſemrjeteje abo ßame njebjeßa wotmolwja. Lodowy mĕr bu w jeje wutrobje a błuboka hida pſchitowarſchi ßo ſ krutym, njepowalnym ſamyßłom, ßo wjecźicź. Njewidźeſche, njeßłyſcheſche, njedźiwaſche hižo, ſchto ßo wokoło njeje cźini.

Sſkužobnej žonje ſaßwĕcźiſchtej nóznu lampu, pſchiſtupiſchtej k łožu a bjes pſchetorhnjenja ſa drohu knjeni a poručźerku ßyſły ronjo pſchiſańdźeliſchtej jej wocźi a hotowaſchtej ßo, ſo byſchtej ju kitel wobłekkoj. W tym wokomiku wotewrichu ßo durje, a na proſy komory pokaſa ßo Kruſchina, knjes Cźichobuſſki. Bĕ to ßylna, wulka poſtawa, ſ móznymi ſtawami, ſe ſchĕrokim wutrobnjom a ſ wyßokim ramjenjom. Na jeho wobliczu, do cźĕmna ſacźerwjenjenym, njebĕ žaneho žarowanja widźecź; ale po ſabĕžanymaj, dźiwje ßo wjercźazymaj wocźomaj, ſahrĕtym cźĕle a roszybanych włoßach bĕ derje ſpóſnacź, ſo bĕ knjes Kruſchina runje wot picźa ſtanuł, ſ cźimž bĕ, ſo by ßo ſabawjał, ßebi cźaß ſahnał, mjes tym ſo jeho mandźelſka wopuſchcźena mrĕjeſche.

„Po tajkim je woprawdźe hižo hotowa?" ſawoła, na proſy ſtejo, ſ hrubym hłoßom, a jeho hubje poczeſchtej ßo woſchcźerjecź. „Wjele ſboża na pucź! — a wrócźenje ſa ſto lĕt, hacź mje cźerwje ſeżeru, ſo bychmoj ßo tule ſ nowa njeſetkakoj. — Cźińtej, ſo do kaſchcźa pſchińdźe", — rĕcźeſche dale, nĕſchto krocźeli do komory poſtupujo — „ſo by tu hiſchcźe po ßmjercźi powĕtra njekaſyła. Wulkeje hary njebudźemy ſ jeje cźĕłom cźinicź!"

„Prjecź jow!" ſakſchiknu na to Hańžka, kiž bĕ ſ pſchibywazym hnĕwom na jeho ßurowe ßłowa poßłuchała a nĕtko w ſadwĕlowanju, wjecźenju, boloſcźi — we wſchej roshorjenoſcźi ani ßwojeje woßoby, ani ßłowow njelutowaſche.

„Prjecź jow, ty njekhmaniko! Njebliž ßo tutej ßwjatej martraży. Twój dych je helſka para — twoja myßlicźka djabołſka rada; ale jow ßy ſe ßwojim dźĕłom k kónzej! Ja tu ſteju, kherub ſ wóhnjowym mjeczom, a ſadźĕwam cźi wſcho dalſche ſakhadźenje."

„Schto?" ſawoła Kruſchina, wocźi hiſchcźe ſ dźiwanjom dale wuwaliwſchi, a kaž by to njewĕrił, ſo je wozucźeny a ſo ßłowa ßwojeje dźowki ßłyſchi, maßaſche ßebi na hłowu. „Wußnuł ßym — a ßón ßebi ſe mnu žortuje? — abo ßym wozucźeny, ßym we ßwojim domje, widźu dha ßwoje dźĕcźo —"

„Njedźiwaj ßo a njemudruj!" wotmolwjeſche jemu Hańžka ſ wulkej ſkałokrutej rosrißowanoſcźu, „ale wrócź ßo a ßydń ßo ſaßo k ßwojemu poknemu ßudobju, ſo by njeßłyſchał płakanje ſprawnych, pohrjebnych pſalmow a klatby ßwojeje dźowki. Haj, ßym twoja potomniza, ale ßym też wotnoha ſe ſkoteho, cźiſteho ſchtoma, kotryž ßy ſ mordarſkej ruku porubał, a po tym budu ßo też ſadźeržecź."

Bĕ to prĕni ras ſa žiwjenje knjeſa Kruſchiny, ſo bĕ ßebi nĕchtó ſwažił, takle ſ nim rĕcźecź — a to bĕ jeho dźowka! Hacź dotal bĕ ſwuknuł, ſo by ßo ßameho jeho pohlada bojała a pſched jeho ßłowom dyrkotało, bĕ ßwoju ßamßnu mandźelſku ſa ſklavowku mĕł, jeniczkeho dźĕſcźa ani kedźbu njemĕjeſche a teho dla njemóżeſche najprjedy Hańžzyneje rĕcźe ani wopſchimnucź. Skónczńje pak ßo jemu moſhy wujaßnichu, a jeho dźiwje wobliczo ſala ßo ſ krewju hacź do cźorna. Kaž ſkażene dźiwje ſwĕrjo ßo wſchón tſchaßeſche. „Najcźorniſchi djabole!" ſakhadźeſche ſ jeſchcźatej hubu, a ſ prawizu ßahaſche po boku, mjecź abo teßak pytajo; ale niczo njenamakawſchi ſapſchimnu ßo do hrósbneje pjaſcźe.

„Niz ſ mjeczom, niz ſ worzelom", mjakotaſche dale, „ale ſ tymaj=le rukomaj póſcźelu cźe ſa tej njekhmanizu!"

A kaž by roſuma ſhubił, wali ßo na holczku, potorże ju k ſemi, a ſe ſpĕſchnymaj nohomaj pocza do njeje kopacź a po jeje cźĕle teptacź.

„Jow maſch, ty wotnoha ſe ſkoteho ſchtoma!" wołaſche pſchi tym; „to ßebi wſmi ßobu, poßkuſchna dźowczicźka!"

Ale wboha holczka njeßłyſcheſche njecźłowjeſkeho ßurowza a njecźujeſche hižo boloſcźe ranow, pſchetož leżeſche we womorach, na ßamßnym mĕſtnje, na kotrymž jeje njeſbožowna macź huſto ßamßne ßurowoſcźe cźerpjeſche.

Sskužobnej žonje, wĕ ßo, ſ wulkim žałoſcźenjom k dźiwjemu ßurowzej pſchikrocźiſchtej, a proſcho, na Boha ßo rocźo, wobaraſchtej dalſchemu cźwilowanju; ale ſ tutym pſchecźiwjenjom ßo jeho njemudroſcź hiſchcźe powjetſchi a wobej ſaſtupniży wot ßebje wotſtorcźiwſchi, wulecźa ſ komory, wołajo ßwojich poßkuſchnych wotrocźkow a pomoznikow w njekhmanſtwach.

„Pßy jow, pßy!" rujeſche jako pſchemyßleny a khwatajo ſ cźeżkej, roshorjenej hkrwu po kamjeńtnej khódbje, kiž wjedźeſche po ſkhodach dele k wulkej łubi a do deleńży, potknu ßo na prĕnim ſtupjenju, ſ dołhimaj wotrohomaj ßo ſamotykowa, padże ſ wocźomaj na kamjeńtne ſkhody a ſ cźeżu ßwojeho cźĕła wali ßo hacź na poßledni ſthodźeńk. Tam woſta ſ rosbitym nopom a ſ rosłókcźenym wobliczom, w krewi ßo nurjo, leżo, a hdyž ßo ſaſtróżena cźeledź sbĕża, ſo by knjeſej na noſy pomhała, poſbĕżechu wotrocźży ſwohidźene morwe cźĕło.

Sſmjercź poby tutón dźeń po dwoji wopor na bohatym hrodże Cźichobuſach. (Pokrocźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wot 15. januara hacź do 1. februara t. l. maja ßo wſchitzy młodźi ludźo, kotſiž w lĕcźe 1893 dwazyte lĕto dożpja, a tajzy, wo kotrychž wojerſkej khmanoſcźi ßo hiſchcźe wojerſka wyſchnoſcź rosßudźika njeje, pola gmejnſkeje wyſchnoſcźe mĕſta abo wßy, w kotrymž pſchebywaju, k ſapißanju do rekrutĕrowanſkeje rodoweje róle pſchipowjedźicź. Tole pſchipowjedźenje ma ßo też wot rekrutow ſtacź, kotſiž hacź do 1. februara t. l. poručznoſcź k wojerſkej ßkužbje doſtali njejßu. Schtóž ſakomdźi, ßo ſamolwicź, ßo ſ pjenježnym khoſtanjom hacź do 30 mk. khoſta. Wyſchnoſcźe maja rodown rólu hacź do 15. februara wojerſkej wyſchnoſcźi pſchepodacź.

Se Židowa. Ssobotu w nozy ßu ßo pschi tudomnym želesnym mosćze ßanje, na kotrychž pódla pohonca jedyn mužski a dwě žónskej ßedžachu, powróćźe. Koń bě ßo spłóschił a ßanje wo želesne wobkoženje wrjeßnuł. Pschi tym je ßebi jena žónska ruku wobschkodźiła, bjes tym so cźi drusy se ßylnym storkom woteńdźechu. Pohonc, kiž hoteschku puschcźicź njemóżesche, bu hacź k khěži pschekupza Soby ßobu wlecźeny, hdźež ßo hoteschka rostorže. Na sboże pohonc žaneje schkody poczerpił njeje. Koń pak s powróćźenymi ßanjemi hacź do Małeho Wjelkowa cźerjesche, hdźež psched zyrkwju stejo wosta. Koń a ßanje k. Schneiderej w Małym Wjelkowje ßłuscheja.

S Hodźija. W naschej woßadźe je ßo loni 146 dźećźatkow narodźiło, a to 79 ßynkow a 67 dźowcźicźkow. Bjes nimi schtwore dwójniki. Tśi dźećźatka běchu ßo morwe narodźiłe. Njemandźelskich bě bohužel 22. Pornjo tamnemu létu je loni 12 porodow mjenje było. — Paczetskich dźećźi běsche 88 a to 35 hólzow a 53 holzow, pornjo tamnemu létu 16 mjenje. — Pschipowjedanjow běsche tu 45 a wěrowanjow 28, też 13 mjenje hacź léto prjedy. — Jenoż 5 khowanjow je wjazy było: bjes 94 ſemrjetymi bě 48 mužskich a 46 žónskich. — Božich hosćźi bě 6374 a to 4850 Sserbow a 1524 Němzow. Woprawjenjow bě tu 101 ßerbskich a 22 němskich. S tamnym létom pschirunane, je loni 105 spowjednych ludźi mjenje było.

S Roswodez. We wschej cźichosćźi je dróhowy nahladowaŕ knjes Handrij Czech, pod Budyskim kralowskim dróhowym sarjadnistwom stejazy a w Roswodezach bydlazy, létża 1. januara wot ßwojeje ßwójby wobdaty, dwójny 25létny jubilej ßwjecźił. Wón mjenowany dźeń 25létnu statnu ßłužbu dokonja a ßwój ßléborny kwaß ßwjecźesche. S tejele pschicźinu pschedßydstwowe ßobustawy Budesćźanskeho wojerskeho towarstwa, k kotremuż Czech hižo wjele lět pschißłuscha, jemu s luboscźu a cźesćźowanjom jako trajne wopomnjenje regulator darichu. Też pschecźeljo a snacźi dary pschepodachu. Knjes Czech je jako wojak pola něhbuscheje brigady „krónprynza Alberta“ ßłužił a je na wójnje w lěcźe 1864, 1866 a 1870 pobył. Wón je hischcźe cźiły a cźerstwy; duż budźe, da-li Bóh, hischcźe dołho ßwoje sastojnstwo sastawacź.

S Korsymja. Kubleŕ Ernst Schmiß bě pońdźelu 2. januara jeneho ßwojich dźěłacźerjow s wosom a konjomaj po nowej ßłużobnej dźowzy póßłał. Hdyž dźěłacźeŕ na dompucźu do nascheje pschidrósneje korczmy s dźowkomaj sastupi, ßo ßamostejazaj konjej spłóschischtaj a po drósy dale cźerjeschtaj. Na Sprejinym mosćze ßo dźiwej skoczećzi s bubotom a wrjeskotom, pod jeju nohami nastowazym, hischcźe bóle sescherischtej, tak so ßo, hdyž ßo wonej pola wojnarja Hólcźa k Schmißezom winuschtej, wós wo Hólcźez sahrodowy płót wrjeßnu a ßo powróćźi. Dwě komodźe, dwě kschinje a khamorcźk, holzomaj ßłuschaze, ßo wo semju cźißnuchu a ßo rosrasyschu a wjetschi dźeł wěžow ßo s nich do ßněha wußypa. Konjej ßo hakle s wonka wßy sdźerżeschtaj; wonaj na sboże do schkody pschischkoj njeběschtaj. Dźěłacźerja, kotryż bě se ßwojej njekedźbliwosćźu a lohkomyßlnosćźu njesboże sawinował, hnydom s dźěła puschcźichu; wón dyrbi nastatu schkodu sarunacź.

S Khrósćźiz. Każ ßo tu powjeda, ma ßo w naschej wßy pschisprawne městno wupytacź, na kotrymż dyrbi ßo hojerńja natwaricź. Nastork k temu je jedyn Sserb dał, kiž je s wonka Sserbow bydlił. Wón je ßebi pschi sbožownych wobstejnosćźach, s pilnosćźu a slutniwosćźu wjele pjenjes nahromadźił, kotreż je do ßwojeje ßmjercźe na wschelake dobrocźelske skutki wotkasał. Bjes druhim je wón też 18,000 hriwnow na natwarjenje hojerńje w Bacźonju abo Khrósćźizach wustajił. K temu ßamemu samerej też jedyn wyßokodostojny knjes, kotremuż ßu pschi jeho pokstałetnym měschniskim jubileju nahladny pjenježny dar pschepodali, tutón pjenjes nałoži. Duż njech nichtó po ßwojich pschedßudkach njepraji: Ach, to hischcźe wjele pobrachuje, prjedy hacź budźe ßo hojerńja natwaricź móz. Njech wjele bóle kóżdy po ßwojim samoženju kamjeschki k spomnjenemu dobremu skutkej podawa po ßłowach nascheho sbóżnika: Schtoż scźe jenemu s tych najmjeńschich w mojim mjenje cźinili, to scźe mi cźinili.

— W minjenym lěcźe je ßo w naschej woßadźe narodźiło 145 dźećźi, wumrjeło je 127 woßobow, pschipowjedało je ßo 40 porow, wěrowało pak ßo jenoż 27 porow.

S Wóßlinka. W naschej woßadźe, kotraż ma po poßlednim ludliczenju 2159 duschow, bjes nimi 2134 evangelskich, běsche w lěcźe 1892: 68 narodźenych dźećźi; 40 paczetskich dźećźi; 19 ßwěrowanych porow; spowjednych 2824 (1960 ßerbskich a 864 němskich) a 51 ſemrjetych. — Wotebjerarjow Mißionskeho Poßoła běsche 201.

S Panczig. Nasche spěwarske towarstwo wotmě dźeń 9. januara ßwój druhi sakoženski ßwjedźeń s konzertom a balom. Pódla 5 němskich spěwow ßłyschachmy też 3 ßerbske: kwartet „Sastaniczko“ wot Kozora; „Kwodlibet“ a „Na dompucźu“ wot dirigenta Braunera. Pódla skutkowaschtaj też kralowskaj komornaj hudźbnikaj: knjes Wener na hußlach a trompecźe a knjes Heimann na Xylofonje. S pschedenjeßenych spěwow bě spósnacź, so towarstwo wuczbu derje k ßebi bjerje a w wumělskim spěwje ßo wudokonjuje. Tutón dźěł ßwojeho programa je towarstwo ßwěru wuwjesćź ßo prózowało a wjele dozpěło. — Na to pokasujo, spomni pschedßyda knjes dr. Rachel, so budźe ßo towarstwo dale prózowacź, pódla ßerbskeho spěwa, każ ßebi to wobstejenja žadaja, też němski pěscźicź. Na rjanu sabawu spominamy s pschecźom, so by towarstwo dale ßwoju móz a krutu wolu k hajenju spěwa wobkhowało, so by tak rjany ßerbski, woßebje też ludowy spěw wudokonjany a pola naß saßo sdobnje cźesćźeny był.

S Biskopiz. 4. januara je tu po krótkej khorosćźi schtyri dny po dokonjenju ßwojeho 85. léta knjes Jurij Voigt, prjedawschi kapłan w Hodźiju, wumrjeł. Wón bě ßo 31. dezembra 1807 w Rakojdach narodźił, bě w Budyschinje a Lipsku studował a wot léta 1836 na 46 lět jako kapłan w Hodźiju skutkował. W Biskopizach, hdźež bě ßo psched někotrymi létami, ßwoje sastojnstwo skoźiwschi, saßydlił, je jemu Bóh luby Knjes na jeho wotpocźinku nimale hacź do jeho ßmjercźe dobru strowosćź spożcźił.

S Klětneho. W naschich stronach ßo kóżde léto ras wulka honćtwa wotbywa. Pschi njej ßo pschezo wjetscha ßyła honćtwerjow s blíska a s daloka wobdźěła. Wóndano bě ßo dźeń pschibliżił, na kotryż bě ßo wutroba někotreho honćtwerja hižo dawno wjeżeliła. Postajeny dźeń ßo w Klětnom 12 honćtwerjow a runje telko honjerjow seńdźe. Bórsy ßo wjeżeła honćtwa sapocza. Priß! praß! se wschěch rózkow zyliczki dźeń łuskasche, doniż ßo skónczńje honćtwerjo a honjerjo na wotrèczanym městnje njeshromadźichu. Po swuczenym waschnju dyrbjesche ßo potsélana swěrina na wobhładanje hromadu sskasćź. Kóżdy bě wcźipny, widźećź, schto ßu jeho towarschojo spraskali, tola hlej, skoro wschitzy běchu prósdni pschischli. Jenoż dwejo dwě swěrjecźi se ßwojeje tosche wucźeżeschtaj, běschtej to jena wjewjercźka a jedyn knot. S tajkim dobytkom ßo honćtwerjo spokojicź nochzychu; duż ßo s nowa na honćtwu nastajichu. Tón króćź ßo jim skerje nacźeże. Njejabzy psched nimi sajeczk s kerka wulecźi, ale schto ßo to njeczinjesche, wschitzy běchu ßwoju muniziju pschepraskali. Sajeczkej pak tola nochzychu twóchnucź dacź; duż ßo wschitzy 24 mużojo sa nim puschcźichu a tak hołho sa nim honjachu, doniż jeho s dycha sehnali njeběchu. Dokelż pak njemóżachu pśches jene pschińcź, schtó bě sajazej najbóle sa kożu běhał, a komu dyrbjesche po tajkim pschipanucź, ßo rosßudźichu, sajaza hnydom spjez a shromadnje sjěsćź. Pschi wjeżełej hosćźinje ßebi honćtwerjo wjele powjedacź wjedźachu, kelko ßu prjedawsche léta swěriny potsélèli, a ßebi skorżachu, kak je ßo pschi nětczischich cźażach, hdźež nèschtożkuli njeje wjazy tak dobre, każ něhdy, też honćtwa pohubjeńschika.

S Trjebina pola Sslepeho. Sańdźenu ßobotu dźěsche khěżkaŕ Matěj Pawlo s Hródka domoj. Pschi wulkej symje bě ßo palenza napił, so by ßo shrèł. Każ pak je snate, je palenz jebawy pomoznik. Napije-li ßo jeho cźłowjek, drje jeho palenz na khwilku shrèje a na sdacźe poßylni. Dołho pak tole poßylnjenje njetraje; wone bórsy popuschcźi, a cźłowjek wustanje a je mucźnischi, hacź hdy budźische palenza njepił. Tak je ßo też Pawlej seschło. Wón je wjecźor w 6 hodźinach do Trjebina doschoł; tu je jeho něhdźe 50 krocźelow wot jeho doma cźélna ßłabosćź nadpanuła. Wón je k semi panuł, a dokelż ßo jeho po cźmje nichtó dohladaŕ njeje, je wón smjersnuł. Hakle njedźelu rano ßu ßo jeho cźéła dohladali.

— Tudomnaj Nakónzej mandźelskej běschtaj sańdźenu ßobotu s domu wuschkoj, ßwojej dwě makej dźěsćźi ßamej doma wostajiwschi. Sa khwilu k dźěsćźomaj ßußodowy hólz na wopyt pschińdźe. Tón ßo pschi želesnych khachliczkach, wó jstwje stejazych, w kotrychž běsche woheń, paracź pocza. Pschi tym je s khachliczkow woheń wupanuł, a ßo jene kożo do pkomjenjow stajiło. Wóhnja ßo nastróżiwschi, hólczez, kiž bě njesboże naczinił, cźeknu, a Nakónzej dźěsćźi budźischtej ßo spaliłej, njebudźische-li, hdyž bě strach najwjetschi, jeju macź domoj pschischła. Ta woheń wuhladawschi hnydom wokno wubi, dźěsćźi pkomjenjam wukhowa a woheń shascha. Wbohej dźěsćźi stej cźeżko wopalenej, tola ßo lěkaŕ nadźija, so jimaj żiwjenje sdźerżi.

S Wochos. Wutoru tydźenja bě bratr tudomneho kowarja Rjelki s tsjomi druhimi Wochożanami sa knjesa hrabju Arnima-Mużakowskeho drjewo do Běkeje Wody wosył. Wjecźor na dompucźu je ßo pjecźa Rjelka se ßwojimi towarschemi swadźił a ßo s nimi do pukow dał. Jedyn muż, kiž je sa nimi schoł, je Rjelku k semi panucź widźał a je rucźe na to k jeho bratrej do Wochos khwatał a tutemu sjewił, so jeho młódschi bratr se ßmjercźu ßo bědźo wonka

na drósy leži. K mrějazemu hnydom khwatachu; tola prjedy hacž k njemu dobĕžachu, bĕ hižo wón wudychak. Čji tsjo Wochoženjo, ſ kotrymiž bĕ mkody Rjelka drjewo do Bĕkeje Wody wosyk, bĕchu bjes tym wo wßy powjescž rosschĕrili, so je ßo Rjelka po pucžu ſ wosa ſhubik, a prějachu, so ßu ßo ſ nim wadžili a bili. Po mĕnjenju lĕkarja pak, kiž je nasajtra Rjelkowe cžĕko wobhladowak, ßu Rjelku se ßochorom sarasyli. Sa to ßwĕdczi cžĕkowy rosraženy nóž a jene wubite wóczko. Na tajke waschnje ßo njebudžische Rjelka franicž mohł, hdy budžische jenož ſ wosa panuk, a hdy budžische ßo cžĕku žana druha naßylnoscž njestaka. Ssudnische pschepytanje drje da cžĕmneje wĕzy wujaßnjenje pschinjeße.

Přilopk.

* Husto ßu w tychle dnjach w Sakskej cžahi džiwich huß widžecž byke, kotrež ßu ſ poknozy k pokodnju cžahnuke. Tajke cžahi pucžowazych ptakow na wulku a dołhu symu pokasuja. Lĕt džiwich ptakow je wschelaki. Džiwje hußy lecža w podobje njemdreje bróny jena sa druhej. Najßylnischi gansor leczi prĕdku na nakónzu, so by zykemu stadku powĕtr pscherĕsnuwschi lĕt położik. Džiwje kaczki lecža runu cžaru jena ſ boka druheje, schkórzy w stadkach ſ prĕdkownikami a make ptaczki, jako kastojczki, ßykorki ßo w huſtych mróczelach leczo mjerwja.

* Wĕrowanje pschecžiwo wotrĕczenju je ßo w poßlednich dnjach stareho lĕta na jenym Barlinskim stawnistwje stało. Nawoženja a njewjesta w wĕrowanskej pysche psched stawnikom stejeschtaj. Stawnik bĕ runje, ßwoje najdostojnische wobliczo wutyknuwschi, wobimaj ważnoscž jeju pschedewsacža rosestajak a woprascha ßo na to, ßwoje ßkowa hacž nanajkhutnischo stajejo, nawoženju, hacž chze pschitomnu na ßwojej lĕwizy stejazu njewjestu sa ßwoju mandželsku mĕcž. „Nĕ", tón wótrje a ſ rosßudnym hłoßom wotmolwi. Stawnik ßo njemako satorhnu Wscha jeho srĕczniwoscž bĕ podarmo. „Ssym duzy k wam wo ßwojej njewjesczje nĕschto saßłyschak", nawoženja doda a wosta pschi ßwojim sanjechanju. Nawoženja a njewjesta se ßwojimi ßwĕdkami woteńdželschtaj, stawnik pak wschón roshorjeny po iſtwje tam a ßem krocžesche njewjedžo, schto ma se ßwojim hižo hotowym protokolom sapocžecž. Hdyž pak ßebi hischcze hłowu łamasche, kak by jón do rjada sestajak, sastupischtaj nawoženja a njewjesta se ßwojim pschewodom ſ nowa. Stawnik ßo radostnje postróži. Wonkach bĕsche sazpita njewjesta ßwojemu wotskocženemu lubemu jeho sadžerženje slĕ porokowaka a prajiła: „Ty drje saßo žonu dostanjesch, ja pak, wot tebje tak sahanibjena a wohidžena, nihdy žaneho muža wjazy". Tajke poroki mkodeho, hewak czisczje dobrocžiweho muža smjehczichu, tak so ßebi njewjesczinu radu, ßo ſ njej k stawnikej wrócžicž, lubicž dasche, so by jeje ranjenu czesczž wuhkadkowak. Wón jej ßlubi, so chze sastojnikej prajicž, so je ßebi tu wĕz pschemyßlik, wona pak jemu ßlubi, so chze jemu k lubosczi nĕtko „nĕ" prajicž. Na stawnikowe praschenje wotmolwi na to nawoženja „haj", ale pschecžiwo wotrĕczenju tež njewjesta ſ wótrym „haj" wotmolwi. Na to bĕ nawoženjowe hórschenje podarmo. Stawnik ßebi na žane waschnje rĕczecž njedasche. Schtóž je A prajił, dyrbi tež B prajicž. S radostnym wobliczom woteńdže mkoda žona se stawnistwa, mjenje sbožowny pak nowopjeczeny mandželski.

* W jenej želesolijerni w Strahlawje je schtwórtk jedyn schkryjenski kotoł rosbuchnuł. Pschi tym bu lijerńina tsĕcha wotsbĕhnjena, a wschĕ wokna ßo ſ powĕtrowym czischczom wutłóczichu. S dobom wscho w płomjenjach stejesche a jenož spĕschnemu sapschimanju dźĕłaczerjow ma ßo džakowacž, so je schkoda, ſ wóhnjom naczinjena, pomĕrnje ßnadna. S rosbuchnjenjom a ſ płunom (gasom), jo pschewodžazym, ßo wschitzy dźĕłaczerjo pohłuschichu. Jedyn muž bu franjeny; drusy se strachom woteńdżechu.

* Wulka hara ßo wóndano w jenej khĕži na kommandatskej drósy w Barlinje wotmĕ, w kotrejž mataj bratraj B. ßwoje pschekupstwo bĕłych tworow. Taj bĕschtaj w nowinje domownika pytałoj. Lĕdom bĕ ta nowina popołdnju wuschła, dha hižo tež ßo wokoło jeju khĕže a na jeje skhodach se samkowjerjemi wscho mjerwicž pocža. Hdyž bĕschtaj knjesaj prinzipalaj, kotrajž ſ tym pschе wschu mĕru bohatym wubjerkom jara swjeßelenaj njebĕschtaj, nĕhdże dwazycžom woßobam psched ßebje pschińcž dałoj, ßebi jenu wuswolischtaj a samkowjenje skónczischtaj, schtož ßo wonkach czakazym wosjewi. Mĕsto teho, so bychu na to wschitzy ſ mĕrom ßwój pucž schli, czi ludźo wonkach psched khĕžu a nutskach w khĕži helsku haru czinicž sapocžachu, hwisdachu a hurra! wołachu, haj nĕkotsi ßebi wjeßele sczinichu, so na skhodze ßwĕzu sa wobydlenja wotwjerczachu a drusy se ßnĕhom do woknow kulkowachu. Skónczńje ßo hara tak rosschĕri a powjetschi, so dyrbjesche ßo polizija na pomoz sawołacž. Ta tych schkerjednikow bórsy rosehna. Ale ta wĕz ſ tym dohrata njebĕ. Mĕsto teho, so by nowy pschistajeny domjazy poßłużobnik nasajtra rano, kaž bĕ jemu pschikasane, ſ dypkom 8 hodžinach ßwoju ßłużbu nastupik, wón hakle po dźewjeczich pschińdże, a hdyž ßo jemu jeho sakomdženje porokowasche, wón ſ krótka wotmolwi: „Nó, hdyž wam prawy njejßym, mózu ßwój pucž hicž!" — So jemu niczo na pucž kadli njejßu, ßo ßamo wĕ.

* (Wojerski cžĕkanz.) Patorżizu wjeczor dyrbjeschtaj dwaj wojakaj jeneho cžĕkanza do wojerskeho jastwa w Barlinje dowjescž. Hdyž bĕschtaj ſ nim hacž k kasarminym durjam doschłoj, jimaj cžĕkanz stwochnu. Jedyn ſ njeju sa nim tsĕli, jeho pak mißnu, na dobre ßoże tež nikoho druheho njewobschkodžj, runjež bĕ haßa ſ ludom pschepjelnjena. Wot ßwojeju pschescžĕharjow do wuskoscze sahnaty cžĕkanz do jeneje khĕże sabĕża a tam w druhim poskhodże ſ woknom na haßu dele skoczi, hdżež cžĕżko sranjeny leżo wosta. Wojakej jeho hnydom do kasarmow donjeßeschtaj, hdżež ßo jemu lĕkarska pomoz dosta.

* Wo kwaßu se sadžĕwkami ßo ſ Venediena blisko pola Mohrungena powjeda. Tam bĕschtaj njedawno nawoženja a njewjesta se ßwĕdkami k stawnikej pschischkoj, so byschtaj ßo swĕrowacž dakoj. Hdyž chzyſche stawnik ßwój skutk sapocžecž a wupowißnjene pschipowjedanje ſ kaschczika wsacž, pokasa ßo, so bĕ kaschczik ſ mozu wotewrjeny a pschipowjedanske pißmo ſ njeho rubjene. Duž ßlubjeneju wĕrowacž njemózesche. Duž bĕ dobra rada droha; nawoženja a njewjesta bĕschtaj w najhórschich wuskoscžach. Jeju nalężne próstwy, so by jeju sastojnik bjes wupowißnjeneho wopißma swĕrowak, tón krucže wotpokasa. Duž ßo na hamtskeho pschedstejerja wobroczichu a jemu tu wĕz pschedstajichu. Tón ßo wupraji, so nima žaneho prawa a žaneje mozy, ßo do teje wĕzy mĕschecž a stawnikej dowolnoscž k wĕrowanju dacž, tola pak pschistaji, so mohł po jeho mĕnjenju krajny radžicžel tu nalężnoscž wucžinicž. Duž hnydom do mĕsta póßłachu a krajnemu radžicželej tu próstwu pschepodachu. Na wulke wjeßele nawoženje a njewjesty a kwaßnych hoscži tón wĕrowanje dowoli, jeli ßwĕdzy wobkrucža, so je pschipowjedanje sakoński cžaß w kaschczíku pschewißako. To bĕ mózno a wschitzy ßo wjeßele k stawnikej wrócžichu, so bychu jemu rosßud krajneho radžicžela pschepodali. Na to ßo wĕrowanje sta a kwaß ßo w njesadžĕwanej wjeßekoscži ßwjecżesche. Schtó je tu papjeru rubik, wo tym ßo dotal niczo wĕste wukopako njeje.

* Njesboże, kajkež drje hischcze ßo husto na žanej želesnizy stało njeje a kstrež mózesche žakostne scžĕhwki mĕcž, sta ßo psched tydženjom w Bryßelu. Ludżazy cżah, kotryž njedżelu popołdnju se Schaerbecka do Leopolda wotjĕdże, bĕ runje sastanischczo wopuschczik, hdyž jena parina troska wotlecża a para straschnje ſ parnika ßyczecž pocža. Nastróżeny tepjer chzyſche ßo na lokomotivine dno czißnucž, so by ßo njewoparik, pschi tym pak bĕ tak njelepy, so ßwojeho maschinistu porasy, tak so wobaj ſ lokomotivy na semju dele padżeschtaj. Nĕtk cżah bjes wjednika ſ nĕkotrymi pucżowarjemi ßwój pucž ſ mĕrom dale jĕdżesche, doniž jemu sady prĕnjeho sastanischcża para njewuńdże. Duž ßam wot ßebje sasta, žaneje schkody njenaczinischi. Bojasny tepjer je pschi tym podawku se stróżelemi woteschok, wjednik pak je ßo cżężko franik.

* (Syma w połodnischich krajach.) Wulkeje symy dla ßu w Sierra de Ronda w Schpaniskej tsjo pastyrjo smjersnuli. W Burgos, Segovia, Teruel, Cuenca, Toledo a Saragossa bĕ 9—11 gradow abo skhodżeńkow symy. W Valencia, hdżež bĕ psched pjeczimi dnjemi hischcze nalętne wjedro, tajke mjersnjenje knježi, so ßu tam wschĕ haßy puste. — Trajneho ßnĕhowanja dla je wschón wobkhad Bołharskeje ſ wukrajom jara pschetorhnjeny. Póśty swuwostawaja, tež ſ Konstantinoplom je runopucżny wobkhad sadżĕwany.

* (Na pucžu k kschczeńzy shubjene dżĕczo.) Ressinczerskej wobydlerjej Jan a Madlena Batter nowe lĕto ſ babu a ſ dżĕsczom do zyrkwinskeje wßy Trawnawa k kschczeńzy jĕdżeschtaj. Prjedy hacž ßo do ßanjow ßydnuchu, derje poßwaczichu a ßebi ßylnje ſ palenzom pschipiwachu; potom dżĕczo derje sesawalene na pohonczowe ßydło pokożichu. So bychu ßo sahrĕli, tež duzy na pucžu husto sa palenzowej bleschu pschimachu. Duž khĕtro skurjeni psched Trawnawskej zyrkwju sastachu. Hdyž pak ßo se ßankow wuschmatachu a sa dżĕsczom hladacž poczachu, ßo pokasa, so bĕchu jo po pucžu shubili. Sso kruch pucża wrócżiwschi wbohe kurjatko w ßnĕży leżo namakachu, ale żiwjenja w nim żaneho wjazy njebĕ; wone bĕ w ßurowej symje smjersko. Częstni kmótsja ßu wobskorżeni.

* S kasermow. General: „Scże ſ jĕdżu spokojom?" — Rekruta: „Wam k woli, knjes generalo!" General: „Macże jĕscž doscž? Hm, a potom — njedostanje skónczńje tón a tamny trochu ßnadny porzijon?" Rekruta: „Wulke porzijony ſ zyła żadyn njedostanje, knjes generalo!"

* W Pósnanju ßu jeneho feldwebla tamnischeje garnisony sajeli. Wón bě 800 hriwnow pschekschiwik, kotrež bě woßebje ſ hodownych paketow, wojakam póßlanych, kranuk.

* Mordatstwo, ſe žarliwoscžu wobjeńdžene, je ßo w Gerterodže pola Worbisa stako. Mkynk Eduard Gunkel ßo psched nowym létom na wjeczornej bjeßadže wo pschikhilnoscž rjaneje ßkužobneje holzy nadpadnje prózowasche a ſ tym dźiwju žarliwoscž w wutrobje Oty Gunkela sahori, kotryž bě tež ßwoje wóczko na tu holzu wobroczik. Hdyž ßo tamny pschi ßwitanju na dompucž poda, jeho jeho ßobu salubowany nadpadže, jeho ſ katu k semi porasywschi jeho ſ nožom sakkó. Mordarja posdźischo w domach w hródži wobweßnjeneho namakachu.

* W Magdeburgu na wodže pobrachuje. Wysche horka leżazym městowym dźělam ßo žaneje wody wjazy njepschiwodźuje, dokelž ma Lóbjo jara mako wody. Tež je ßylne mjersnjenje sastupiko. Jeli to njepschestanje, ßo nusa wo wodu bórsy jara powjetschi.

* Dźiwja khrobka hońtwa běsche ta, kiž ßo w tychle dnjach sa jenym cžělzom sta, kotryž bě se Schneidemühlskeho dwórnischcža cžeknuk. Skoczeczowy wobßedžer, rěsniski mischtr Beck, běsche ßo, shoniwschi, so cžěkanz Motylewowski haj do stracha staja, ſ zykej cžrjódu wutrobitych mužow sa nim nastajik, so by jeho, je-li móżno, popadnuk. Bórsy tež běchu cžělza wußlědźili, ale wón ßo tak rosnjembrjeny wopokasa, so dyrbjachu wschitzy jeho honjerjo psched nim na schtomy cžěkacž. Na jich njesboże sapowjedźi ßo jich jenicžka ßobu wsata nabita tšélba. Někotre woßoby cžělz cžežko wobschkodźi. Sbožownemu pschipadej ma ßo Beck džakowacž, so je ßo dalischeho schkodowanja sminuk; pschetož hdyž ßo se ßwojej tšélbu do njeho měrjesche, ßo njembruch na njeho wottorže, tak so bě mjeßeky, so jemu tolsta wotnoha, na kotruž ßo schwiknu, poßlednju pomoz poskiczi. Tšjo mužoju na tym schtomje ßedžachu, mjes tym so cžělz dwě hodźinje dołho delkach pod schtomom strażowasche. Hońtwa wot 1 hacž wjeczor do 7 hodźin trajesche. Nětk ßo dale prózuja, njembre skocžo njeschkódne scžinicž. Polizija je hižo warnowanje sa tamnischu wokolnoscž wupißała.

* S hłodom woßłabnjeny 5. januara w Erfurcže jedyn muž na bróſy k semi padnu. Ssmilne wutroby jemu samaritſku ßkužbu wopokasachu; potom jeho do měschczanskeje hojernje dowjesechu. Wbohi muž bě njedawno ſ polěpscherje w Zeitzu puschczeny a do Jeny pokasany byk. Sso sabkudźiwschi bě mnohe nozy pschi ßurowej symje w ßynowych kopjenach pschenozował.

* Psched tydženjom ßu zyganjo, kotſiž psches Schwerin pucžowachu, na ßwojim dalischim pucžu w ßußobnej wßy Morrnje dweju hólcžezow, 8—10létneju, kotrajž pschede wßu pola Stróżineho mosta pschebywaschtaj, ſ mozu ßobu wsali. W Morrnje jeju ludźo wokacž ßkyschachu; duž jeju wußkobodźichu. Hischcže tsecže zuse dźěcžo je pjecža w zyganskim wosu bycž dyrbjako.

* W někotrych wßach pola Komskeho jězora w połnóznej Italskej je jedyn skaženy poß 27 woßobow skußak, ſ kotrychž ßu schesczo w wulkich bolosczach na ßwoje rany wumrjeli. Tych druhich po waschnju franzowskeho lěkarja Pasteura hoja.

* S Kaëna nowiny „Petit Parisien" wo na sdacže morwym cžłowjeku pißaja. Dwazycžilětny mkody muž bě w Gatien-les-Bois na hěznu khoroscž wumrjek. Jeho cžěko na wjeßnym pohrjebnischcžu nakhwilnje do cžěkownje stajichu, dokelž ßo row w prawym cžaßu dowumurjował njebě. Nasajtra, hdyž kaschcž ſ cžěkownje wsachu, bkuke schrótowanje w nim wußkyschachu. Duž rucže wěko sběhnuchu, a na sdacže morwy do cžělneho ruba sawaleny w kaschczu staže a ßo spodźiwajo wokoło ßo hladasche.

* (Nowe skote polo w Amerizy.) S Denvera pißaja: Satorhnjenje, kotrež je wotkrycže skotych polow w połnóznym dźele Koloradowa naczinilo, ßo lěbom wopißacž hodźi a móże ßo jenoż se žadliwoscžu sa skotom, w lěcže 1849 w Kalifornischej wudyrjenej, pschirunacž. Tyßazy ludźi ſ Arizona, Nowo-Merika, ſ połodnischeho Kolorada a Utah ßo do skoteho kraja waleja. W połodnischim Koloradže a Nowo-Meriku ßu wschitke na Denverskej a Rio-Grandskej żelesnizy ležaze města luba wuprósdnjene. Nimale 3000 skotoryjerjow tam hižo dźěła, a powjeda ßo, so ßu někotsi hižo wulke sboże měli a ßo wob dźeń wobohacžili. Ssu tam dule, 10 hacž do 12 unzow skota wopschijaze, namakali. Najlózscho ßo do skotych polow ſ Durongowa a Doloresa pucžuje. Denverske a Rio-Grandske żelesnizyne sarjadnistwo je hižo prěnje krocžele k natwarjenju poboczneje żelesnizy do skotych polow czinilo. Dokelž ßo ſ tych, kiž ßu ßo tam podali, dotal hischcže nichtó wróczik njeje, měnja, so tam skoto rycž, prózu płacži.

(Zyrkwinske powjesczе hladaj w pschiłosy.)

Jeſdny plan żelesnizow wot 1. oktobra 1892.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza .	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rychbacha .	11,48	—	—	5,6	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija . .	12,36	2,13	—	5,27	8,47	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyschina .	1,25	2,36	4,0	6,1	9,22	12,14	2,52	3,50	5,40	8,16	9,20
Biskopiz . .	—	—	4,30	6,37	9,58	12,51	—	4,27	6,15	8,51	10,3
				1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa .	—	—	4,51	7,1	10,21	1,14	—	4,50	—	9,15	—
Radeberga .	—	—	5,2	7,10	10,30	1,23	—	—	6,44	9,24	10,30
Do Draždžan .	—	3,35	5,29	7,32	10,55	1,48	3,52	5,21	7,6	9,46	10,53

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždžan .	—	6,11	9,0	10,25	12,25	3,20	5,10	7,2	9,7	11,40	12,25
Radeberga .	—	—	—	—	—	—	—	7,38	—	12,17	—
Arnsdorfa .	—	6,51	9,38	—	1,3	3,56	5,49	7,47	9,45	12,27	—
					1-3.						
Biskopiz . .	—	7,20	10,6	—	1,27	4,21	6,19	8,21	10,11	12,53	—
Budyschina .	5,12	7,57	10,43	11,31	1,59	4,55	6,53	8,50	10,44	1,22	2,1
Lubija . .	6,34	8,39	11,25	11,56	2,37	5,31	7,32	—	11,23	—	2,27
Rychbacha .	7,6	8,57	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Shorjelza .	7,49	9,21	12,4	12,22	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,5

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,43	1,17*	2,0	4,53	8,2
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,53	1,30*	2,10	5,3	8,32
Budestez	5,28	8,4	11,1	1,40*	2,18	5,11	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	—	2,24	5,17	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	—	2,33	5,26	8,54

* Jeſdźi jenoż njedźelu, ßrjedu a ßwjate dny w oktobru.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,40	—	3,3	5,45	9,20
Roswodez	6,11	8,53	11,48	—	3,14	5,56	9,29
Budestez	6,21	8,59	11,54	12,40*	3,22	6,6	9,35
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,2	12,50*	3,33	6,17	9,43
Do Budyschina	6,43	9,15	12,10	1,2*	3,44	6,28	9,51

* Jeſdźi jenoż njedźelu, ßrjedu a ßwjate dny w oktobru.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim revěrje.

Pońdźelu 16. januara 1893 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo ßuche drjewo, jako

38 rm. khójnowych schcžěpow,
42 hromadow tschěskow,
155 khójnowych wuležowanych hromadow a
32,08 stotnjow khójnowych walcžkow,

sa hnydom hotowe pjenjesy ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacž.

Shromadźisna w drjewnischcžu w tonidłach.

Kublowe sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim revěrje.

Schtwórtk 19. januara t. l. ma ßo

300 ßuchich dołhich hromadow

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacž.

Sapocžatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi pucžniku Kupjansko-Pßowjanskeje dróhi.

W Minakale, 11. januara 1893.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija
na Sderjanskim tachantskim hajnischim revěrje.

Schtwórtk 26. januara 1893 dopołdnja wot 1/2 10 hodźin ma ßo

150 rm. khójnowych schcžěpow,
189 " " hakosow k walcžkam a
102 khójnowych dołhich hromadow

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacž.

Shromadźisna pola Cželchowa.

Hajnische sarjadnistwo.

Wulke wupschedawanje.

So bych swój wulki skład pomjeńschił, pschedawam **filzowe stupnje** a **schkórnje** s filzowej a kožanej póduschu, **sukњane schkórnje, filzowe swjerschne stupnje** a **gumijowe stupnje** za mužskich, žony a dźěćzi po **kóždej so hodźazej płaćizinje.**

Wupschedawanje traje hač do 25. januara t. l. Kóždy, kiž tole poskićzenje njewobkedźbuje, sebi samemu schkodźi.

Winski ćrijowy skład **Hermanna Frischa** na serbskej haßy 7.

Žiwnosć na pschedań.

Přjedawscha Wićzasez žiwnosć w Dubrawzy pola Barta s 29 kórzami pola a łuki, bjes kotrymiž je 6 kórzow rjanych khójnow, je psches podpisaneho hnydom se žiwym a morwym inventarom na pschedań. **Wiederwach,**
rěsniski mischtr w Barcze.

Khěža pod hrodom cžišćo 26 je přjećzćzehnjenja dla na pschedań. Dalsche je tam shonicz.

Pschećzehnjenja dla je w Hućinanskej schuli derje sdźerżane taflojte **pianoforte** tunjo na pschedań.

---

12 sukćelnych kruwow
je na pschedań w knjezim hosćenzu w Njeswaćzidle.
Gustav Gäbel.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 18. **januara** ma so na **Wutołkćzanskim rewěrje** 63 hromadow lisćzoweho drjewa, bjes nim 22 hromad. brěsoweho a dubowho, 7 hromad. wólschowho a bukowho a 3 dubowe rubanske pjenki wot 9 hodź. na pscheßadźowanje pschedawacz.

Najlěpschi lany wolij
s kralowskeho dwórskeho mlyna **T. Wienerta** w Plawenje pola Draždźan porucza
A. E. Soba na Židowje.

Cžerstwu schelsku rybu,
cžerstwe jerje,
hoberske tuczne byklingi,
sukodne Kielske sproty,
mariněrowane jerje,
jerje w želeju,
sukchene a haschojte jerje
porucza po jenotliwym a po zylisnach
A. Dittrich
4 na serbskich hrjebjach 4.

Khosej,

jenož cžiscze sukodźazy,
syry, punt po 100 hacz 160 np., paleny, punt po 160 hacz 200 np.
porucza
J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

W wudawarni „Sserbskich Nowin" je dostacz sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisałschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik.**

P. P.

Swoju w lěcze 1857 s firmu

K. Köchler

sałoženu

pschedawarnju a porjedzernju cžaßnikow

sukym knjesej **Th. Thieli** pschedał, kotryž ju po tym samym waschnu s firmu

K. Köchler nasslědnik

dale powjedze.

Wotstupiwschi wot swojeje powołanskeje dźěławosce je mi potrjebnosć, sa dowěrjenje a derjeměnjenje, mi w bohatej měrje sa tak wjele lět spožcžene, swój najwutrobnischi dźak wuprajicz.

S pschesswědczenjom, so so sałada najkrucžischeje sprawnosce, na kotruž je firma sałożena, też dale sdźerži, pschećzelnje proschu, so by so dowěrjenje, mi spožcžene, też na mojeho nasslědnika dobrocžiwje pschenjesło.

W Budyschinje, 1. januara 1893.

S poczesczowanjom
K. Köchler, radny cžaßnikar.

P. P.

Sso pschisamkujo k horka stejazemu wosjewjenju knjesa **K. Köchlera,** najpodwolnischo k wjedzenju dawam, so sukym w tudomnym měsce 36 lět dołho wobstejazu

cžaßnikowu pschedawarnju a porjedzernju K. Köchlera

kupił a so ju s firmu

K. Köchler nasslědnik

bjes pscheměnjenja dale powjedu.

Stajnje budu so prózowacz, khwalbu sprawnosce, kotruž je firma wjele lět dołho pschezo měła, też w pschichodze krucze sakhowacz a to wobkrucżejo dowolam sebi s dobom najdwórliwischu próstwu wuprajicz, dowěrjenje, mojemu knjesej pschedkhadnikej w tak wulkej měrje spožcžene, też na mnje dobrocžiwje pschenjesecz a moje pschedewsacze dobrocžiwje podpjeracz.

W Budyschinje, 1. januara 1893.

S poczesczowanjom
Th. Thiele, cžaßnikar
s firmu: **K. Köchler nasslědnik.**

Wupschedawanje zigarow.

Wjazore druzyny

zigarow

pschedawam, so bych je wotbył, nize nutskupowanske płaćizny.

№ 776. 100 schtuk nětkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 schtuk nětkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 schtuk nětkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 schtuk nětkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Nowe lohke **sukanki** su na pschedań pola wojnarja w Bukojnje.

S nakładom Macžizy Sserbskeje su wuschłe a w wudawarni „Sserb. Nowin" na pschedań:

Kschiž a pokměßaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaćizna 40 np.

Jan Manja abo **Kdże statok mój?** Powědańczko se serbskich stawisnow nowischeho cžasa. 1889. Płaćizna 40 np.

Albert Poppe
4 na Mužakowskej drósy 4
kupuje kóždu dźělbu **lapow, koscžow, stareho želesa, papjery atd.**

Kosaze, nasymske korniklaze, sajecze a wschě druhe koze po najwyschschich płaćizinach kupuje
Heinrich Lange
pschi serbskej katholskej zyrkwi.

Kosaze koze

kaž też sajecze a korniklaze kupuje jenotliwe a po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaćizinach
Gustav Naucke
na garbarskej haßy cžišćo 16.

S dobom poruczam swój wulki skład pjelzowych kožow bjes molow, dale schórzuchi a cžinju na to kedźbliwe, so wschě koze derje a tunjo wudźěłam.

Krawskeho wuczobnika
pyta k jutram
Heinrich Wenk na Hoschiz haßy.

Sskužobne holzy pschi dobrej msdźi pyta **Spannowa** na malej bratrowskej haßy 5.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje přichodnu njedźelu 15. wulkeho rózka popołdnju we 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu, k kotrejž je jedyn sobustaw přednošk dobroćiwje přilubił. Duž prosy wo prawje bohaty wopyt **předsydstwo.**

Jutśje njedźelu 15. januara **reje** a natoczenje **kóśkoweho piwa** w Njeśwačźidliśkim knježim hośćenzu. Pśeśeźelnje pśepśośuje **Gustav Gäbel.**

Holza, kotraž śo na liczenje a pišanje derje wusteji a śerbśki rěcźi, śo do jenych khlamow w jenej zyrkwinśkej wśy pyta. Dalśche je śhonicź w wudawarni „Sserb. Now.“

Sserbśku katholśku bójku, najradścho woženjenu, pyta pśi wuśokej msdźe **Schmidtowa** na śukelnśkej haśy 10 delka.

Wučžobnik,

śyn śprawneju starścheju, kiž derje wuknje a ma pśikhilnosćź, pśekupstwo nawuknucź, móże jutry pola naju do wučźby stupicź.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowśkej haśy 6.

Wučžobnik śo pyta.

K jutram móże mkody cźlowjek, śyn śprawneju starścheju, w naju kolonialtworowych a spirituosowych khlamach do wučźby stupicź.

Schischka a Rjeczka
w Budyschinje.

Wučžobnik śo pyta.

Pśichodne jutry pytam sa śwoje kolonialtworowe, zigarowe a spirituosowe khlamy wučźobnika.

Paul Hofmann
na rózku śerbśkeje a schulerśkeje haśy.

Pjekarśki wučžobnik

śo sa bliśśe jutry ś pśichódnymi wuměnjenjemi pyta. Jemu śo składnosćź posćiźi, pjekarśtwo dokładnje nawuknucź.

Max Strohbach, pjekarśki mischtr
na Nowosalzśkej drósy.

Hólcźez śprawneju starścheju, kiž chze **klampnarśtwo** nawuknucź, móże do wučźby stupicź pola klampnarśkeho mischtra **Rósy** w Budyschinje pśi realnej schuli.

Wučžobnika k jutram pyta
A. Knüppelholz,
schewśki mischtr na jerjowej haśy.

Hólcźez, kiž chze **pjekarśtwo** nawuknucź, móże do wučźby stupicź pola **Oskara Śehra** na Wettinśkej drósy 20.

Hólcźez, kiž chze **rěsnistwo** nawuknucź, móże jutry do wučźby stupicź pola **Kurta Bläsche,** rěśniśkeho mischtra na śwonkownej lawśkej haśy.

Realna schula w Budyschinje.

K pśichipowjedźenju hólzow, kotśiž chzedźa wot jutrow 1893 tudomnu realnu schulu, kotraž ma prawo **wopišmo** k wojeŕskej **jenolětno-dobrowólnej śłužbje** wustajecź, wopytacź, je podpišany wot 11. januara hacź do **25. februara** kóždu **śrjedu** a **śobotu** wot **10—12 hodźin** wó jśtwje **Nr. 13** realnoschulśkeho doma k rěcźam. **Parschonske pśijódkstajenje** pśichipowjedomneho njech śo stanje, je-li nětkaŕ móźno. **Bjes wuměnjenja** pak maju śo śobu pśchinjeścź: narodźeński abo kschcźeński list, wopišmo wo schcźěpjenju a saśoschcźěpjenju jětrow, wopišmo wo dotalnej dostatej schulśkej wucźbje, pśchi konfirmirowanych konfirmaziśke wopišmo. Cźi, kotśiž chzedźa śo pśichipowjedźicź, dyrbja jutry ś najmjeńścha 9 lět stari bycź a tu nawuku maja, kotruž móże **dobry schuleŕ** ś tśilětnej wucźbu ludoweje schule nabycź. Porucźa śo, hólzam wot nižśeje klaśy śeju realnu schulu wopytacź dacź. Sa schulerjow wot wonka ma śo **wuśwolena pensija** wot direktora dowolicź. Pśchijimanje w **druhim cźaśu** móże śo jenoź pśchi wośebitych wobstejnosćźach stacź.

W Budyschinje, w januaru 1893.

Direktaŕ **Dr. Vollhering.**

Měśacźna shromadźišna

němskeho reformskeho towaŕśtwa sa Budyschin a wokolnosćź.

Śsrjedu, 18. januara t. l. wjecźor w 8 hodźinach w „hornim salu“ Lauez hotela

wopomnjeńśki śwjedźeń saśostopostajenja němskeho khěžorśtwa.

Pśchednoschki. Komers.

Pśchedśydstwo.

Budyska Bjesada

změje **pońdźelu 23. januara t. l.** wjećor 1/2 8 hodźin w Budyskej tśeleŕni **hłownu zhromadźiznu.**

Dnjowy porjad: Nowowólby a namjety.

Předsydstwo.

Njeśwačźidliśke burske towaŕśtwo

śměje **njedźelu 15. wulkeho rózka** dla śkasanja **kainita, śele** a **Domaschoweje rudy** w Schokćizu hośćenzu pośedźenje. Ssobustawy, kotreź śa spomnjenymi hnójniśchćemi žadaja, njech śo popołdnju w 5 hodźinach seńdu. **Pśchedśydstwo.**

Poboczne towaŕśtwo śerbśkich burow w Malym Wjelkowje

śměje **njedźelu 29. januara** popołdnju w 4 hodźinach w Kobaniz hośćenzu pośedźenje, w kotrymž budźe knjes **dr. Gräfa** wo plahowanju świni pśchednoschcź. Ssobustawy Mako-Wjelkowśkeho a druhich śerbśkich burśkich towaŕśtwow śo k temu wutrobnje pśepśośuja.

Pśchedśydstwo.

Wutoru 17. januara śym po 12 hodźinach saśo w **Kamjenzu** w „Słotym jelenju“ k rěcźam.

Rěcźnik Mütterlein.

Hólcźez, kiž chze **schewstwo** nawuknucź, móże jutry do wučźby stupicź pola schewśkeho mischtra **E. Judingera** w Budyschinje na kotołśkej haśy 11.

Skschiwdźaze śłowa, na khěžerja **Augusta Wicźasa** w Jikozach śrěcźane, jako njewěrne wróćźo bjeru.

E. swud. **Märkerowa**
w Hornich Jikozach.

Njeśapomniczka

k lětnemu śmjertnemu dnjej

njebo **Hany Laraśoweje** w Njeśwačźidle.

Narodźi śo 25. wulkeho rózka 1800, śemrje 19. wulkeho rózka 1892.

Naśche źiwjenje traje śydomdźeśaćź lět; hdyž wyśoko pśchińdźe, je wóśomdźeśaćź lět; a hdyž je kraśne było, dha je próza a kschiwda było. Psalm Dawitowy 90, schć. 11.

Hłóś: Jesuś, moja nadźija.

Dwě a dźewjećdźeśaćź lět
Tuta pucźowarka dźěśche
Dołho w cźaśnosćźi pśches śwět,
Kaž jej woměrjena běśche
Dróha semskoh' źiwjenja
Ssamo na dłóń wot Boha.

Hižo je we młodosćźi
Wójnski njeměr dźělicź měła,
Hdyž we jejnej bliskosćźi
Krwawna bitwa je śo bila,
Jako tam we Rakezach
Hrožeśche wśěm śmjertny strach.

W Komorowje rodźena
A we Njeśwačźidle schcźena,
S wucźbu evangelija
Kschcźećźijanźu wocźehnjena
Je do śwjatoh' mandźelstwa
W śwojim cźaśu stupiła.

Bóh we jeju mandźelstwi
Dźowzu dwě a śyna jenoh'
Jako dźěćźi wobradźi
A też śyna pśchichodneho.
Pśched tśiźećźi lětami
Wumrje pak jej mandźelski.

Jako prawa wudowa
Ssamotna je sawostała
K pśchedwjećźorej źiwjenja,
K wěcźnosćźi śo hotowała,
Tam, hdyž je ju pśched lětom
Tón Knjes Jesuś wołał dom.

W lěcźe tyśaz wóśom stów
Jed'n a wóśomdźeśaćź dźěśche
Prjedy njej' pśches śmjertny doł,
Runjeź jej tak luba běśche,
Jejna dźowka najmłódścha
Wotźal ś cźaśnoh' źiwjenja.

Ssama pak se strowosćźu
Wubjernej bě wobdarjena;
W śwojim dołhim źiwjenju
Ženje njeje khora była,
Haj, też pśchi jej' wumrjećźu
Sslabosćź běśche ś pśchićźinu.

Njeboha je pjatnacźom
Dźećźi-dźećźom była wowka,
Dźewjećź a też tśiźeczom
Wnucźkam jako wowka wulka,
Pra-pra wowka jenemu
S pjatoh' stawa běśche tu.

To bě hnada wot Boha,
So je dołho źiwa była,
So by śwojich widźała
Potomnych do pjatoh' stawa,
Kiž sa tutu dobrotu,
Božo, tebi dźakni śu.

Dźowka teje semrjetej'
Wyśoko też dostojnemu
Fararjej knjes Jakubej
Njeśwačźilskom' da tu jemu
Dźak sa k khorej wopyty,
Też sa troschtne rěcźe wschě.

Dźak też wam do wěcźnosćźe,
Njebocźiczka, pśchiwołamy
Sa dobroty sa wschitke,
Nad nami tu swudźělane,
Kiž nad nami wschitkimi
Na semi śeźe cźinili.

W Njeśwačźidle po cźěle
Spicźe śwoje śłódke śpanje
Tam na cźichim kerchowje,
Hacź wam saświta to ranje,
So Bóh durje wotewri
Waschej' sparnej' komorki.

Njech na wjeśź'tych śłysow dnju
Junu waschi potomnizy
Sso na Božu prawizu
S wami móhli stupicź wschitzy,
Lóhka njech wam semja je
Hacź na saśowidźenje.

Sdebjene wot žarowazeje dźowki
Marje Heleschoweje w Maleschezach
pśches **Gustu Hataśu.**

(K temu cźišku pśchiloha.)

Pschiłoha k cžišku 2 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. januara 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farat dr. Kalich serbsku spowjednu rěcž a ½9 hodźin serbske prědowanje. Pschipołdnju w 12 hodźinach prěduje diak. Räda serbski.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jurij Jaroměr Wylem s Domarns, aspirant sa placžerske mischtrstwo w Drażdźanach, s Klaru Marju Elisu Hertwigez w Delnjej Kinje. — Bożidar Waltaŕ Schwarzbach, bankowy expedient, s Marju Żenisju Scholcžiz na Židowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Lejna Hilžbjeta, Jana Michala Wicžasa, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Ernst Pawoł, Ernsta Bohuwěra Radzy, dźełacžerja w Ratarjezach, ž. — Marja Martha, Jana Ernsta Kopacža, fabrikarja na Židowje, dź. — Ernst Bernhard, njemandź. ž. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 6. januara: Augusta Martha, Augusta Ssykory, dźełacžerja w Cžichońzach, 4 měšazy 18 dnjow. — Lejna Lorzez, Jana Ernsta Panacha, knjeżeho pohonca na Ssokolzy, mandźelska, 33 lět 3 měšazy 18 dnjow. — 9. Jan Rjek, fabrikat na Židowje, 34 lět 5 měšazow 16 dnjow.

Płacžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1713 měchow.		W Budyschinje 7. januara 1893				W Lubiju 12. januara 1893			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	7	65	8	12	7	79	8	24
"	žołta	7	35	7	53	7	21	7	65
Rožka	50 kilogr.	6	72	6	88	6	50	6	75
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	66	7	—	6	50	7	7
Wowß	50 kilogr.	7	10	7	30	6	80	7	—
Hroch	50 kilogr.	8	89	11	11	9	17	10	28
Woka	50 kilogr.	8	6	8	33	6	—	6	75
Jahły	50 kilogr.	15	50	18	50	12	50	14	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	1 kilogr.	2	—	2	40	1	80	2	10
Butra	1 kilogr.	2	20	2	70	2	10	2	40
Pschenična muka	50 "	7	75	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	75	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	20	4	50	3	70	4	—
Ssłóma	600 "	24	—	25	—	21	—	24	—
Prošata 240 schtuk, schtuka		8	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	6	—	—	—	—	—

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 79 np. hacž 7 hr. 94 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 65 np., rožka wot 6 hr. 75 np. hacž 6 hr. 88 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 10 np.

Drażdźanske mjažowe płacžišny: Howjada 1. družiny 62—66 hr., 2. družiny 57—60, 3. družiny 45—54 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 50—60 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 13. januara: Mjerśnjenje.

Knjeża **zyhelniza** w **Barcže** w Sakskej s dwěmaj wjelbowanymaj němskimaj pjezomaj ma žo wot **1. haprleje 1893 pschenajecź.** Pacht žo po liczbje cžinjenych palenjow wobliczi. Něschto samoženja je nusne. Zadacželjo chzyli žo wobroczicź na hajnika **Kobana** w **Dubrawzy** pola Barta w Sakskej.

Hajnka a žyn
(hamorski mkyn w Budyschinje)
kupujetaj **pschenżu** a **rožku** po najwyschschich płacžišnach.

Cžerstwe **howjaše, wowcže** a **cželaze kože** kupuje po najwyschschich płacžišnach
Heinrich Lange
pschi žerbskej katholskej zyrkwi.

5 porstow tołsty **žuscheny polcž** punt po 75 np., pschi 10 puntach tuńscho,
seleny polcž punt po 70 np.,
žadleschczo „ „ 70 „
pschedawa
Otto Pötschke
6 na žitnej haży 6.

Pruhi s Božeho žwětła,
pyschne kaschcžiki s najrjeńschimi schpruchami a schtuczkami, sestajane wot **J. a J. Jakuba,** žu po 75 np. a 1 mk. dostacź pola **M. Ssmolerja** w Budyschinje, knihiwjasarja **G. Ramscha** na bohatej haży a **Schöncka** na hauensteinskej haży.

Kolonialtworowe a destilaziske khlamy
Adolfa Rämscha
pschi butrowych wikach
poruczeja swojim cžesczenym wotebjerarjam:
khofej, njepaleny, žylny a dobry, punt po 105, 110, 120, 130, 140 a 150 np.,
khofej, paleny, punt po 140, 150, 160 a 180 np.,
zokor, mlěty, jara žłódki, punt po 30 np.,
zokor w pokrutach, punt po 33—39 np.,
kompowy zokor, punt po 33 np., 5 puntow po 160 np.,
rajž, wulkosornaty, punt po 14, 15, 16 a 30 np., po zyłych měchach punt po 13½—14½ np.,
syrup, žłódki kaž měd, punt po 18 np.,
kandisowy syrup, punt po 14 np.,
mydło w snatej dobroscźi, punt po 28, 30, 35 a 40 np.,
rjepikaty tobak, amerik. krany, punt po 35 np.,
rjepikaty tobak 2. družiny, punt po 30 np.,
rjepikaty tobak, njekrany, punt po 25 np., 5 puntow po 110 np.,
jerje, wulke tucžne ryby, mandel po 40, 60 a 70 np., 3 schtuk po 11 np.,
žwinjazy schmalz, punt po 65 np.,
łamane nudle, jara dobre, punt po 26 np.,
jahły, punt po 16 a 18 np.,
grupy, jara derje žo warjaze, punt po 16 a 18 np.,
hróch, jara derje žo warjazy, punt po 16 np.

Julius Höhme,
sastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łobjom
porucza na **najlěpje** dźěłane
lokomobile a parne mlócžaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomlócžaze maschiny, s göpelom a paru žo cžerjaze,
jenopschežne mlócžaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ručne mlócžaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostłócžaze a běrny rosrihaze maschiny,
rěsaki sa berny a rěpu, cžisczaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocžinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu žo cžerjaze,
juchowe žudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triery** najlěpscheje konstrukzije,
mkynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
kucžne bróny, žambzne dźěło, sakońsky schkitowany system, kotrež móža žo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych bránom** pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla płacženja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawatnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, něsczowe rěbliki, khachlowe durczka, tšeschne wokna, twarske hosdże
porucza tunjo
Paul Walther.

Hěblowane schpundowanja
zyle žuche, 24 a 30 mm. žylne, pschedawa tunjo
Dr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

ff. tafloftu ſchokoladu
po wſchelakej płaczíſnje,
lamanu ſchokoladu
derje ßłodźazu punt po 1 mk.,
atrapy, bonboniery
jako ßodowne dary ßo hodźaze porucza
Alwin Schrader,
konditornja a khofejownja
na ſwonkownej lawſkej haßy 38.

Sſłódkoßmjetanowu margarinu
(ſarunanje ſa butru)
najlěpſcheje dobroſcże poruczataj
Ginzel & Ritſcher.

Worjechowe ſchtomy kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach tyſcherſki miſchtr **Brühl** na hoſpitalſkej haßy.

Richard Neumann
porucza **ßyry** a **paleny**
khofej
w najwjetſchim wubjerku a najlěpſchej dobroſczi po najtuniſchich płaczíſnach.
Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow ßo poměrnje nižſche płaczíſny woblicza.

Tunje
zigary
kupowanſke žórło ſa ſaßopſchedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk.
porucza
Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haßy čźo. 6,
filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Holandſki mlokowy pólver
ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany, po jenej abo dwěmaj łžizomaj kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobžernoſcź, płodźi wjele mloka a ſadźěwa jeho wokißnjenje;
konjazy ſakſowy pólver, wužitkowy pólver ſa howjaſy ſkót,
wſchě ſela a korjenja
porucza
ßrodowſka haptyka
w Budyſchinje.

Najlěpſchu margarinſku butru,
derje ßłodźazu, porucza
Pawol Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Sſyre Hamburgſke ßadło
jara tunjo doſtacź pola
Pawoła Hofmanna
na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Spěwarſke

ßerbſke a **němſke** w najnowſchich woßebnych a jednorych trajnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku porucza po najtuniſchich płaczíſnach
Guſtav Rämſch, knihiwjaſarnja
21 na bohatej haßy 21.

Woprawnje dwě łóhczi ſchěroki **bely plat** ſa cželedź porucza jako jara płaczíſny hódno ſtary łóhcź po 35 np.
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Franz Marſchner
czaßnikar w Budyſchinje
čźo. 9 na bohatej haßy čźo. 9
ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

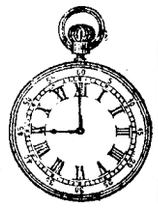

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Wſchě druźiny
tepjazych, warnych a regulěrowanſkich
khachlow
porucza tunjo
Paul Walther pſchi žitnych wikach.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna
na ßrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe Ortenburgu
porucza ßwój wulki ſkład **meblow, ſtolow, ſchpihelow** dobroczíwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńſche płaczíſny pſchi ſprawnym poßkuženju.

Kmótſiſtwa

namakaju duſchny pſchihódny pſchebytk, dobru hoſpodu a pſcheczélne poßkuženje,
wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khofeja, ſchokolady, kakaoa, punſcha, groga, hrěteho wina, likěra** a wulki wubjerk **ßłódnych konditorſkich tworow**
w konditorni a khofejowni
Alwina Schradera
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Fotografowarnja Apollo!
Richard Huth
w Budyſchinje
na ßerbſkej a ſchulerſkej haßy na Gickelſkej horje.
Woßebitoſcże: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſczi **viſitneje kharty** płacza 12 ſchtuk 6 mk., tež pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobraſu w wumělſkim wuwjedźenju.
Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Wołmjane khapy, rubiſchcża na hłowu
ßo ſ trajnej njepuſchczatej cźémnej, brunej, olivowej, ſelenej, cźerwjenobrunej a cźornej barbu wobarbja
w **W. Kellingez barbjerni** w **Budyſchinje.**

Sſuſcheny połcź punt po 70 np. porucza rěſnik **Müller** blisko lawſkeho tórma.

Sſuſcheny połcź
punt po 70 np., pſcheroſczeny po 68 np., porucza **W. Riedel** w běkopiwowym ſchenku w Budyſchinje.

Palenz
jednory a dwójny, ſnate najlěpſche druźiny, poruczataj tunjo
Schiſchka a Rieczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Turkowſke ßłowki
najlěpſcheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Britwje, nožizy
kaž wſchě druźiny **nožow** ßo derje a tunjo tocza a wuporjedźa w parnej toczeŕni a wuporjedźerni
Oskara Buttera
na žitnych wikach cźišło 1.

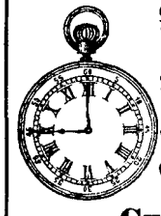

Pſchedawanje a **porjedźenje**
wſchěch druźinow **czaßnikow.**
Płaczíſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcże.
Guſtav Mager,
czaßnikar
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Kaſchcże
ma pſchezo w wulkim wubjerku na ſkładze
Hermann Schmidt
na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe.

Fotografowarnja
dwórſkeho fotografa
Alex. Matthaeya naßlědnika
na ſchulſkej dróſy cźišło 3 ſady theatra je njedźelu a wſchědny dźeń wot 9—4 hodźin wotewrjena.
Skaſanki ßo kóždy czaß pſchijimaja.

Czerſtwe **kruwjaze** a **konjaze kože** a **cźelaze kože** pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi,
pſchi žitnych wikach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 3. **Sobotu 21. januara 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Hrimot kanonow pondźelu rano sakskemu ludej wjeźelu powjesćź pschipowjedźi, so je młódna hałožka na schtomje kralowskeho Wettinskeho rodu seskhadźała. Prynzej Bjedrichej Augustej, kiž junu jako naślědnik nascheho lubowaneho krala Alberta po cźłowskim pschedwidźenju na sakski trón stupi, je žo njedźelu 15. januara wjecźor 1/2 11 hodźin prěnje dźěcźo, strowy žynk, narodźił. S lubowanym kralowskim domom hromadźe žo žwěrny sakski lud nad tutym wjeźelym podawkom raduje a proźby s njebjeź Boże žohnowanje a sboże na młodeho prynza. Dźeń po narodźenju je žo prynzej hižo žwjata kschcźeniza dostała. Sswjaty skutk žo w kapale kralowskeho hroda w Draždźanach w pschitomnosći žobustawow kralowskeje žwójby, wjazorych němskich wjerchow a najwyschschich kralowskich sastojnikow wot biskopa D. Wahla wukonja. Knjes biskop sawodnu rěcź s Khrystuźowymi žłowami sapocźa: „A wscho, wo cźož w mojim mjenje proźycźe, budźe wam date.“ Wón praji, so je woźebna kschcźenska shromadźizna s kraźnej poknosću a rjanosću wobdata, kotraž na kschcźenizu frankskeho wójwody Khlodwiga dopomina, kotrehož je žwjaty biskop Remigius kschcźił. Sskawny biskop chzyschce žwojemu kralej pschedcźucź dacź, kak žwjatocźna je kschcźeniza. Khlodwig běsche wschón wobkuskany s rjenjewonjazym kadźenjom, morjom žwězow a kwětkowej pychu a sawoła: „Mój wótcźe, je tole to kralestwo, kotreź žy mi žlubił?“ Biskop wotmolwi: „To je jenož scźin, durje k sakrytej nadobnosći a rjanosći w dupje namakasch. (Tu běchu wótre tschiki módrowócźkateho žołtowkóskateho prynza žkyschecź, kotrehož jako hłowny kmótr jeho kralowska wyžokosć prynz Jurij dźerźesche.) Wulki rjany semski pschichod kschcźenzej pschedsteji, zyke bohatstwo mandźelskeho měra a sboża nana a macźerje žo nad dźěsćom pokasuje.“ Na to žo kschcźeniza wukonja a to s Jordanowej wodu, kotruž bě jeho kralowska wyžokosć prynz Bjedrich August se žwojeho pucźowanja po narańschich krajach žam žobu pschinjeźk. Shromadźizna staže a mały prynz dosta scźěhowaze mjena: Bjedrich August Jurij Ferdinand Albert Korla Anton Marja Pawoł Marcellus. Mjena žu wot scheścźoch kmótrow wubrane: Jeju Majestosćow krala a kraloweje, toskanskeho wulkowójwody a wulkowójwodki, prynza Jurja a toskanskeje wulkowójwodki-macźerje Marje Antonije. Rěkacź budźa prynzej Jurij. Po wótsje wuspěwanej modlitwje mały prynz s nowa bjes pschetorhnjenja pruhi žwojeho žylneho hłoža žkyschecź dawasche. Hdyž bě žwjaty skutk skóncźeny, toskanska wójwodka schlewjer na dźěcźo połoži a mały prynz žo wot wjerchowskich knježi s kapale pschewodźesche. Wyžoka mandźelska prynza Bjedricha Augusta kaž teź mały prynz staj cźikaj a cźerstwaj. S pschicźinu prynzoweho narodźenja budźe žo po kralowym wukasu we wschěch krajnych zyrkwjach jutsje njedźelu 22. januara Ambrosijanski khwalokhěrlusch spěwacź.

— Po powjescźach se sakskeho konsistorstwa je wot lěta 1884 hacź 1891 wscho hromadźe 2997 wožobow s krajneje zyrkwje wustupiło a 1468 wožobow k njej pschestupiło. S tych, kotsiž žu s krajneje zyrkwje wustupili, je žo 824 k methodistam pschiwobrocźiło, 670 k japoschtolskej gmejnje, 431 k baptistam, 395 k separěrowanym lutherskim, 338 k dissidentam, 221 k romsko-katholskim, 80 k němsko-katholskim, 19 k templowej gmejnje. Židow je žo 13 kschcźicź dako. K evangelskej krajnej zyrkwi je pschestupiło 83 s methodistow, 111 s japoschtolskeje gmejny, 19 s baptistow, 63 se separěrowanych lutherskich, 169 s dissidentow, 762 s romsko-katholskich, 100 s němsko-katholskich, 12 s templowej gmejny a 143 kschcźenych židow. Po tajkim je dwójzy telko s krajneje zyrkwje wustupiło, hacź je k njej pschestupiło.

— W němskim kněžorstwowym žejmje je žo pschedkoha, po kotrejź ma žo na palenje spirituža wyschschi dawk pokožicź, runje kaž pschedkoha wo nowym piwarskim dawku wojerskej komišiji pschipokasała. Schtwórtk je žo wo nowym bursowym dawku jednako. Kaž bě wotcźakacź, žwobodomyślni wo tymle dawku niczo wjedźecź nochzychu. Jim napschecźiwo konserwatiwni sa sawjedźenje wyschscheho bursoweho dawka wustupowachu. Dr. Mehnert s Draždźan na to pokasowasche, so je w Franzowskej bursowy dawk pjecź krócź wyschschi, hacź w Němskej. Konserwatiwni žu jara swólniwi, dawk na bursowe differenzne hry powyschicź. W jenym Barlinskim prozeżu je na žwětko pschischło, so je jedyn bankowy sastojnik, kiž je 1800 hriwnow msdy měł, sa někotre lěta w differentskich hrach 20 milijonow pschewikował. Pschi tym je žo 260,000 hriwnow dobytka scźiniło. Dawk na pschewikowanje 20 milijonow jenož 2000 hriwnow wucźinjesche, tola dźežacź krócź wjazy dyrbjał dawk wunjescź. Kelko samoženjow žo pschi bursowych hrach pschěhraje; jeli so žo jim se sakonjom njehodźi sadźěwacź, je pschisprawne, so žo na nje wyžoki dawk pokoži.

— W Hamburgu je žebi kholera w sańdźenym tydźenju sažo wjazore cźłowske žiwjenja jako wopor žadała. Teź je sažo kholera na jenej parnej kódźi w Hamburgskim pschistawje wudyrika. Na kódźi „Gretchen Bohlen“ žu pjecźo cźornochojo na nju skhorili. W błudnizy w Nietlebenje pola Hale je 15 wožobow pjecźa na kholeru wumrjeło. Njehodźi žo wukožicź, kak je žo kholera do Nietlebenskeje błudnizy sanjescź mohła. Po nowschich powjescźach žo tam pjecźa jenož wo kholerinu jedna. Runje kaž w Hamburgu, hischcźe teź w Budapescźe w Wuherskej kholerina mrětwa do zyła pschestała njeje. 18. januara žu tam s nowa tsjoch na kholeru skhorjenych do tamnischich kholerinych barakow pschijeli.

— Wuhlady sa pschijecźe wojerskeje pschedkohi w kněžorstwowym žejmje žo poczinaja polěpschecź. W komišiji, kotraž wo pschedkosy jedna, poczinaju hižo sastupjerjo narodoliberalneje, doprědkarskeje, zentrumskeje a konserwatiwneje strony nochowacź. Wjednik narodoliberalneje strony Beningsen knjeżerstwu město žadanych 60,000 rekrutow, kotsiž dyrbja žo wyschе nětczischeje liczby do wójska stajicź, 40,000 poskicźa. Duž móże žo wocźakacź, so knjeżerstwo dla požylnjenja němskeho wójska s kněžorstwowym žejmom na někajke waschnje psches jene pschińdźe. Wukoženja, kotreź je hrabja Caprivi psched wojerskej komišiju podawał, žu pschecźiwjenje pschecźiwo pschedkosy poškabike a žobustawy komišije pscheżwědcźike, so žo požylnjenje wójska na žane waschnje wobeńcź njehodźi. S Franzowskej žamej drje mohło žo němske wójsko hischcźe nětkole měricź, tola niz na dobo s Franzowskej a Ruskej hromadźe. Hdy by bjes Němskej a Ruskej k wójnje doschło, by žo s dobom teź Franzowska na Němsku walika. Po nahladach hrabje Caprivia mohła Němska, hdy by žo wotmyślene požylnjenje němskeho wójska pschewjedło, s dobom pschecźiwo Ruskim a Franzowsam na wójnu cźahnucź. Kak bychu žo pokodnische němske mjesy pschecźiwo Franzowsam sakitali, kněžorstwowy kanzler na scźěhowaze waschnje rosestajesche: Franzowsojo bychu sa pschipad wójny někotre wójska tworili; duž njeby wusamknjene było, so bychu žo na někotrych městnach psches němske mjesy pschedobyli. Najlěpsche wobaranje pak je nadběh. Jeli so dobudźemy, budźe zyke franzowske wójsko k sakitanju Parisa zofacź, runje kaž je žo to w lěcźe 1870 stało. Dobycźe pak dyrbi dospołne bycź. Dyrbimy nimo měry žylni wustupicź. Poraženi Franzowsojo

bychu žo najprjódzy na žwoje twjerdźišny sepjerali. Němzy bychu nuſowani byli, Toul, Verdun a hiſchcźe jenu twjerdźišnu woblehnucź. K temu bychu tſi diviſije trěbne byke. Sawjeraze forty žu mudrje wumyślene. Někotre dyrbja žo wot naš dobycź. Nadźijemy žo, ſo bychmy je ſa njedołhi cźaš pſchewinuli, žnadź ſa dwaj dnjej abo ſa tydźeń. Runje k temu trjebami wjazy woblehnjenſkich kanonow. Dyrbimy pſched niepſchecźelowymaj wocźomaj rěku Maaš pſchekrocźicź. Paris ſ fortami 18 milow wobžaha. K woblehnjenju Pariſa je 18 armeekorpſow trěbnych. Doſpołne woblehnjenje drje teho dla mózne njeje. Paris dyrbjał žo ſ nadběhom dobycź. K temu pak dyrbimy wjele wojakow měcź. Hrabja Caprivi na to roſeſtajeſche, kak by było, hdy bychu Němzy zoſacź dyrbjeli.

Franzowſka. Měſchenza, do kotrejež je Franzowſka ſ panamaſkim ſkandalom pſchiſchła, njeby tak ſtraſchna ſa wobſtacźe republiki była, hdy bychu winowacźi miniſtrojo, ſenatorojo a ſapóžkanzy ſ měrom ſaškužene khoſtanje njeżli. Tucźi ludźo žu niz jenož bjeſcźeſtnizy, woni žu tež hubjeni wótcźinzojo. Woni chzedźa žo ſa žwój pad wjecźicź njedźiwajcy na to, ſo ſ jich žlepej wjecźiwoſcźu wótzny kraj do ſtracha pſchińdźe. Hdy by na pſchikład preſident Carnot wotſtupił, by žo wſchón wobſtejazy porjad powrócźił. A tola žo wot nich na Carnota najſaškaliſche nadpady cźinja, kotrež po ſdacźu prjedy njepſcheſtanu, doniž Carnot preſidentſtwo njeſłoži. Carnota winuja, ſo je wón, hacž runje je wjedźak, ſo žu žo někotſi miniſtrojo ſ panamaſkimi pjenjeſami podkupicź dali, tychle muži w knježerſtwje cźerpił. Carnot je žo nětko tehole pſchiškłodźenja nabył a ma myžle, preſidentſki ſtoł wopuſchcźicź. Wón je měrny muž bjes cźeſcźelakomſtwa. Khwalbu žwojeho mjena je wón w cźažu žwojeho pjecźlětneho preſidentſtwa na doža̧haze waſchnje pſchiſporił. Jeho ſamoženje pſchi tym roſtko njeje; wón je žamo dyrbjał jara licźicź, ſo wone wotebjerako njeje. Sa dwě lěcźe žo jeho preſidentſtwo ſkónczi. Sso žamo wě, ſo žebi Carnot praji, ſo žo próza njepkacźi, žo hanicź a ſ błótom mjetacź dacź, ſo by hiſchcźe dwě lěcźe žiwjenje pokne ſtaroſcźe a mjerſanja w próſdnej pyſchi pſchi woſtudkych ſwonkownych waſchnjach bjes woprawdźiteje mozy wjedł. Dla franzowſkeje cźiſchcźowneje žwobody je cźežko, kſchiwdźerjow do ſamolwjenja wſacź. Jenož dopižowarjam wukrajnych nowin móže knježerſtwo žwoju móz cźucź dacź. Kaž žo wot pſchecźiwnikow republiki a nětcźiſcheho knježerſtwa panamaſki ſkandal wuwužiwa, tak ſ nim tež pſchecźiwnizy ruſko-franzowſkeho ſwjaſka žwoje mkyny cźerja. Dopiżowaŕ wuherſkich nowin „Budapeſti Hielap“, wěſty Samuel Szekeli, je ſekžanu powjeſcź roſſchěrjał, ſo je ruſki póžłanz Morenheim ſ panamaſkich pjenjes pok milijona frankow doſtał. Druhe nowiny khwatachu do žwěta wutrubicź, ſo je žo něſchto ſ panamaſkich pjenjes tež do ſakow němſkeho póžłanza hrabje Münſtra a italſkeho póžłanza Manebrey ſhubiło. Wſchě tele powjeſcźe žu žo jako njekniczomne hoke khě wupokaſake. Ruſki póžłanz Morenheim bě žo ſ tymle pſchiškłodźenjom tak ſnjembrił, ſo chzyſche hnydom wot Parižſkeho póžłanzſtwa wotſtupicź. Na wotradźenje franzowſkeho knježerſtwa je wón tole wotmyślenje ſaže ſpuſchcźił. So by žo jemu ſa pocźerpjenu kſchiwdu doſcźcźinjenje doſtako, je knježerſtwo nowinſkeho dopiżowarja Szekelia hnydom ſ Franzowſkeje wupokaſako. Tón žamy doňt je tež dopiżowarja italſkich nowin „Corriere di Napoli“, Richarda Alta, a dopiżowarja němſkich nowin, ſ Wedela, potrjechił. Poślednjſchemu žo porokuje, ſo je wón pospochi njepſcheczelſke roſprawy wo Franzowſkej podawał.

Dźowzyna pſchiżaha.

(Stara ludowa powjeſcź.)

(Pokrocźowanje.)

Nadobna běſche Katrna Lipniſka; nadobna, cźicha, poboźna kcźějeſche pjatnacźelětna holcźka na wótzowſkim hrodźe. Sdaſche žo, kaž by woženbite žohnowanje Boże na jeje njewinowatej hłojcźzy wotpocźowało — tak luba bě wſchěm ludźom jeje pſchitomnoſcź. Pſched jeje wocźomaj njemóžeſche naſtacź ſka, bohaſabyta myžlicźka, khiba jeno w wutrobje ſatwjerdnjeneho žamopaſchnika, kotryž žaneho cźucźa ſa wujewjenja žameho njebja nima, ale kotryž ma žónſku rjanoſcź jeno ſa wſchědnu kwětku, ſo by ju wutorhnuł, žo trochu ſ njeju ſabawił a potom wot žo cźižnuł. Tola tak ſatwjerdnjeneho cźlowjeka w bliſkoſcźi njebě. Nan, mudry, w rycźerſkej cźeſtnoſcźi ſeſtarjeny muž, ſtaraſche žo wo žwoju dźowku kaž wo žwoje žamžne wócźko, a macź, dobra, mjehka žona, pokna ponižnoſcźe pſched Bohom a wěrneje luboſcźe k mandźelſkemu, lubowaſche ju kaž žwoje žamžne žiwjenje. Ale jimaj njebě popſchate, ſo byſchtaj žo ſwježelikoj nad doſpołnje wuwitej kražnoſcźu ſakcźěwazeje kwětki; nan a macź dźěſchtaj k wěcźnemu wotpocźinkej, prjedy hacž móžeſchtaj žwoje drohe dźěcźo pſchepodacź rukomaj, kotrejž byſchtej žo ſ jenajkej luboſcźu a wobhladnoſcźu wo njo ſtarałoj. Jeno ſtarſchi bratr woſta k jeje ſakitej — ale to njemóžeſche wutrobu ſtaroſcźiweju ſtarſcheju ſměrowacź. To žo kóždy ras njetrjechi, ſo žo dźěcźo po ſtarſchimaj poradźi, druhdy je jimaj zyle njepodobne.

Katrniny bratr, kiž bě njenadźizy wožyrocźiła, Jaroślow Lipniſki, běſche dźeżacź lět ſtarſchi, ale w njekhmanoſcźach tuteho žwěta wobwrotniſchi, dyžli žadyn druhi rycźeŕ w wokolinje. W ſaźnym wobkhadźenju ſe ſłymi towarſchemi bě žo jeho wutroba, ſ woprědka, wě žo, wſchemu dobremu pſchiſtupna, ſ tak njecźiſtej, hrubej a twjerdej ſkoru wobcźahnuła, ſo jeje ani macźerne płakanje, ani nanowy hněw tak daloko hnucź njemóžeſche, ſo by žo nakaſała. Jeniczka Katrna, tutón cźiſty, žwětły kherub, pſchemoh druhdy ſe žwojim njebjeſkim pohladnjenjom a ſ kuſtarſzy žłódkej rěcźu jeho myžl a wutrobu tak, ſo wón, wot roſuma a želnoſcźe pſchemóženy, žo žwojich ſkych pucźow ſtróji a nakaſanje pſchilubi. Tola tute žluby trajachu tak dołho, doniž je žadoſcź po dźiwich towarſchach ſaže njepowali a ſwuk ſchkleńzow abo wjeżelych pěžni njepohłuſchi.

Nětko bě Jaroślaw po nahłej žmjercźi žwojeho nana žwój knjes, doſpołny, žwobodny knjes, knjes kubkow, knjes rcle, knjes žwojich ſkutkow. Bywaja wokomiki — ale jeno krótke wokomiki — w cźłowjeczim žiwjenju, ſo kóžda, žebje hórſcha wutroba, pſchemóžena ſe ſchkricźku wěcźneho, zyły žwět wobknježazeho Boha, žebi něſchto wulke wotmyžli, ani ſo by žebi teho prawje wědoma była: a tajki wokomik naſta tež w Jaroślawowej wutrobje, hdyž bě poſledni ſynk khěrluſchow ſa njebo nana doklincźał, a herba jeho mjena a jeho ſamoženja w cźichej komorzy ſ płakazej žotru ſtejeſche. Běſche jemu tehdom, kaž by rjekł, ſo dyrbi žwoje mozy na něſchto nakoźicź, wo cźimž by zyły žwět ſ dźiwanjom rěcźał, a kaž by žwoju najnutrniſchu a najhorliwiſchu ſtaroſcź na jeniczku žotru pſchenjeſcź dyrbjał. Ale bórſy ſynkachu žłěborne keluchi pſchi pohrjebnej hoſcźinje, a Jaroślawej njeſwoſta cźaža, ſo by žwoje myžle ſ lědma ſbudźenymi wotpohladami dale wobcźežował.

Bě to bohata, droha hoſcźina. Jaroślaw dyrbjeſche hnydom prěni dźeń pokaſacź, kajku móz ma. A žarowazych, ale tež wcźipnych bě žo doſcź naſchło na ſtarym twjerdym hrodźe. Katrna pſcheby bjes maka zyły cźaš w žwojej komorje a njepokaſa žo hoſcźom, khiba jeno tehdom, hdyž žebi to potrěbnoſcź abo pſchiškłuſchnoſcź žadaſche, ale tež tute krótke khwilki doža̧hachu, ſo bychu cźěmne mróczele jeje žiwjenja ſ nowej, jaržnej pruhu roſžwětliłe! Sdaſche žo, kaž bychu jej měke nad nanowym kaſchcźom wonjaze róže ſakcźěcź, ſo by ſ nimi pſchichodne dny žwojeho ſeńſkeho pucźowanja debiła. Wuhlada mjenujży ſa dołhe lěta towarſcha žwojich najprěniſchich lět, młodeho Jana Rěpiſkeho, kiž bě žyn khudeho rycźerja ſe žužodſtwa, a kiž bě, dozpěwſchi pokne lěta, ſ kſchižerjemi do žlubjeneho kraja cźahnuł, ſo by žebi rycźerſke wotrohi dobył a cźeſcź žwojeje žwójby wobnowił. Bě wſchak žwój žiwy dźeń měrny, cźichi, tak ſo bě žo lěpje do měrneho domjazeho žiwjenja hodźał, hacž na bitwiſchcźo a do wójnſkeje hary: ale ſtare powjeſcźe pſchinjeżechu wo nim wot brjohow dalokeho Jórdana a wot murjow Jeruſalemſkich wſchu khwalbu ſmužiteho rjeka, a někotryžkuli bojaſnik, kotremuž bě žo bóle lubiło, žwoje mkode žiwjenje po bliſkich hrodach, pſchi hrach a picźach, na hońtwje a ſwadach ſe žužodami pſchecźinicź, tón horjeſche žo nětk ſ hněwom, hdyžkuli bu Janowe mjeno mjenowane. A hdyž bě žo nětko wrócźił — na cźěle ſkrucźeny, kražny, žylnje ſroſcźeny mkody muž, ſ trochu ſežmudźenym wobliczom, ſe žiwym, wuprajnym a tola tak njewurjeknicźe nježnym, ſkoro proſchazym pohladnjenjom, w zykym napohladźe nadobna hordoſcź ſmužiteho rjeka a ſ dobom ponižnoſcź kſcheſcźijanſkeho wojownika — kak jemu napſchecźo khwatachu wſchitke dobre duſche! — a kak žo wot njeho tajnje wotwobroczachu ſkóſtniwi!

Ale Jana njejimachu ani wocźi, kiž ſ tajnej luboſcźu na njeho ſhladowachu, ani pohlady, kiž ſ potajenej ſawiſcźu na njeho žo měrjachu. Pſched jeho duſchu roſnoſchowaſche žo wobras, kiž bě jeho wjedł po dalokim ſtraſchnym pucźu do rańſchich krajow, kiž žo wokoło njeho ſnoſchowaſche w žurowym hołku krwawneho wojowanja, kiž jeho jako ſchkitazy jandźel ſe ſkotymaj kſchidkomaj woblětowaſche po krutym bědźenju a kiž jemu ſ luboſnym požměwkom mozy do wutroby lijeſche, hdyž pod horzym njebjom tradaſche. A tónle wobras bě — Katrna Lipniſka. Dopomnjenka na drohe holicźo ſkrucźeſche nježneho mkodźenza k rjekowſkim ſkutkam a bě jeho wjedła hacž dotal pſches žiwjenje. Jako žyn najſtarſcheho a najžwěrniſcheho pſhecźela ſtareho knjeſa Lipniſkeho bě mnoho dnjow nježneho dźěcźatſtwa na bliſkim hoſpodnym hrodźe pſchedlił, a, nimajo ſpodobanja na dźiwim Jaroślawje, pſchikhileſche žo bóle k nježnej Katrnje. S dźěſcźowſkeje pſchi-

khilnoscze wutwori ßo w dosrawjazym mkodźenzu najhorliwischa, najczischischa luboscz; ale dokelž bě ßyn khudeho ryczerja a niczo njemějesche, schtož mohło ßo s pózczíwoscžu a s poczinkami nadobneje a bohateje knjeżny runacz, poda ßo mkodźenz na ryczerske puczowanje. Czežkich, napinazych dnjow dożiwi w dalokej zusbje, ale sbożownje wuńdże statny mkodźenz se żołmow sahubnych bitwow a nawróczi ßo s wobnowjenej, woziwjenej nadźiju do wótczíny. Prěnja powjescz, kiž doma k jeho wuchu dóńdże, bě wo ßmjerczi stareho Lipnischeho. S radoscžu a żakoscžu, s czuczemi, kiž běchu ßebi napscheczíwne, jědżesche Jan na pohrjeb. Hacž dotal bě ßebi myßlik, so jemu Lipnischy wobydlerjo radostnje napscheczo poběhnu, hdyž pschi pschikhadże ßwoje mjeno wojsewi; wón bě ßebi w duchu wumolował sbóżne sacžerwjenjenje Katrnine, ßylsowatej wocži jeje maczerje a żohnowaze ßkowa czestneho stareho ryczerja; ale to wscho bě shubjene. Dobra macz tkajesche hižo w kitelu, sa stareho knjesa klinczachu pohrjebne modlitwy, a Katrna tschaßesche ßo kaž nakamana lilija; tschaßesche ßo — ale tež wón ßam, rjek, kiž ßo njebě pschi dźiwjej wołańzy ßurowych Moßleminow satschaßk, wón ßo satschaße tež, a jeli so jeho wschě wězy njemylachu, wuhlada tež ßkaby wotbkyschcz ßamßneho wulkeho sacžerwjenjenja na knjeżnischim wobliczu. Jeju postrowjenje bě krótke, skoro bjes rěczi; ale jeje ruka wotpocznu k powitanju w jeho ruzy, a jemu bě pschi tym, kaž by tu knjeżnu wěczinje tak dżerżecz, kaž by wopuschczenu psches zyke żiwjenje se ßwojim schkitom pschikrywacz dyrbjak; potom setkaschtej ßo jeju wocži a holiczu ßo sdasche, kaž by w tymle pohladnjenju wěsty sawdawk ßwojeho pschichodneho sboża, kaž by w wutrobje towarscha mkodostnych lět nana a macz a dżeßatore narunanje sa bratra namakała. Jeju wutrobje srosumischtej ßebi w wokomiku a swjasaschtej ßo k ßebi s kusłarszy krutymi putami.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow mějesche 9. wulkeho rózka tudy w Müllerez kolonadach wurjadnu hkownu shromadźisnu. Trěbna běsche tuta shromadźisna, dokelž dyrbjeschtaj ßo dwaj nowaj ßobustawaj do pschedßydstwa wuswolicz, schtož ßo we hkownej shromadźisnje stanje. Dla njelubosneho symskeho czaßa njebě ßo telko ßobustawow seschko, kaž to pschi porjadnej hkownej shromadźisnje ßrjedu po ßwjatkach bywa. Hdyž bě hkowny pschedßyda knjes farat dr. Kalich shromadźisnu wotewrił a pschitomnych wutrobnje powitał, stachu ßo jako prěni a hkowny dźěl dżenskeho porjada wowowólby. Jenohkóßnje wuswoli shromadźisna sa pokkadnika knjesa pschekupza Gruhla, kiž je nakhwilnje hižo należnoscze towarstwa ßobu sastupował, a sa městopschedßydu knjesa seminarskeho wyschscheho wuczerja Fiedlerja. Wobaj knjesaj staj wólbu dobroczíwje pschijałoj. Dokelž bě knjes Fiedler dotal w wubjerku, wuswoli shromadźisna na jeho město do wubjerka knjesa redaktora Marka Ssmolerja tudy. W dalschim rosmokwjenju wupraji ßo wobżarowanja wo tym, so ßwjatki pschißlubjene nastawki wo Towarstwje Pomozy ßo wosjewjake njeißu. Prjedy hacž ßo shromadźisna skónczi, wotkoži hischcze ważnu winowatoscz dźakownoscze. Po namjecze knjesa pschedßydy wuswolichu shromadźeni knjesow Monsignore Jakuba Kuczanka, seniora tudomneho tachantstwa a lic. theol. Hendricha Imischa, fararja w Hodźiju, dźiwajzy na saßkužby spomnjeneju knjesow wo Sserbowstwo powschitkownje a wo Towarstwo Pomozy woßebje jenohkóßnje a s wjeßelym pschihkoßowanjom sa czestnaj ßobustawaj.

S Budyschina. Letuscha syma k najßurowischim ßkuscha, kotrež nětczischi narod snaje. Podobnu symu ßu jenoż w lěcze 1842 a 1870 měli. Sańdżenu njedżelu rano bě thermometer w Budyschinje s wonka twarjenjow na 22 gradow pod nullu po Reaumurje panuk. Wutoru popołdnju syma kusk wotmjaknu, tola ßrjedu rano hižo saßo pschiběrasche a schtwórtk rano thermometer s nowa 22 gradow pod nullu stejesche. Tale satraschna tschěstkanza niz jenoż w Němzach, ale po zykej Europje, ßrjedźnej a połnóznej Asiskej a połnóznej Amerizy ßurowjesche. S Barlina pißaja, so ßu tam wutoru rano 18½ grada symy po Reaumurje měli. Wjele symnischo je tón ßamy dżeń w połobnischich Němzach było. W Mnichowje w Bayerskej thermometer 20, w Bambergu ßamo 22 gradow po Reaumurje pokasowasche. Tola schto je nascha syma pornjo letuschej symje w połnóznej Ruskej a Ssibirskej? W Archangelsku je ßo nowe léto temperatura na 32 gradow, w Irkutsku na 35 gradow po Reaumurje snižika. S New-Yorka pißaja, so we wschěch stronach sjenoczenych amerikanskich statow wurjadna syma knježi. Wjele rěkow, kotrež hewak w najkrucžischich symach wotewrjene wostanu, ßu tón krócz samjerske. Niże Niagaraskeho wodopada je ßo lodżany móst se 6 stopow wyßoko smjersnjeneho jeschcza stworił a wschelazy ludźo ßu hižo psches njón schli. Po telegrafiskich powjescżach s New-Yorka a Washingtona je straschne nětkole s łódźemi po morju jědżicz. W New-Yorkskim pschistawje drje hischcze wobkhad łódźow njedźiwajzy njeßměrnych hromadow lodowych schkrutow pschestał njeje, tola hinak je wonka na morju. Po powjescżach se Sandyhooka je morjo, tak daloko hacž wóczko doßaha, s pkuwazym lodom pschikryte. Psched New-Yorkom pola Sandy w Gedneyskim kanalu je pkuwazy łód zyke pschistawowe elektriske wobßwětlenje skónzował. Duž pkachtatym łódźam móżno njeje, k brjohej pschijěcz. W Charlestonje, Knoxvillu, Nashvillu a druhdże ludźo njepomnja, so je tam hdy prjedy podobnje ßurowa syma tschěstkała. Też pschi europiskim połnóznym mórskim brjosy ßo wobkhad łódźow s pkuwazym lodom hacži. W narańschim (baltiskim) morju ßu hižo někotre pschistawy do zyła samjerske, tak so je teho dla jědżenje s łódźemi pschestało. Jeli so symne wjedro njepopuschczi, ßnadź hižo w bliżschim czaßu morjo bjes danskimi kupami a Schwedskej samjersnje, tak so budźa potom pěschi psches morjo khodźicz móz. W ßurowej symje je wjele człowjekow smjersko. W Prasy ßu jeneho wojaka, kiž bě na Hradschinskich naßypach strażował, wutoru rano smjersnjeneho namakali. Pschi jenym połnym swuczowanju pola Prahi ßu ßebi wóßomnaczo wojazy ruzy, wuschi a nóß swosabili; jich ßu do lazareta bowjescz dyrbjeli. Pola Kraloweje Hradza je zyła czrjóda zyganjow, se 16 woßobow wobstejaza, smjersła. Po powjescżach s Eisenacha je w Thüringskej wjele człowjekow a skotu smjersło. Studnje ßu saprahnuke, rěki a haty wumjerske. Wobkhad je ßylnje poczeżeny. W Barlinje ßu ßrjedu rano tsjóch człowjekow smjersnjenych namakali; do wschěch sanitetnych strażow ludźo s wosabjenymi stawami pschikhadżachu. Sanitetne straże ßo wot tajkich njesbożownych nadběhuja s prósstwu, so bychu ßměli w nozy tam wostacz, dokelž ßu darmotne hospody pschepjelnjene. Nusa a hubjenstwo dźeń a bóle w wulkich městach roscze; wjele ßwójbam, kotrychž sastarał żaneho dźěła nima, njeje móżno, ßebi stwu wutepicz a ßwój żołdk spokojicz. W Franzowskej, Awstriskej a Ruskej je pschi wulkej symje s nowa wjele ßněha napadało. Żelesniczne czahi ßu dyrbjake ßněhowych mjeczelow dla s městnami pschestacz jědżicz. S Bołharskeje do Sserbije njepschestawajzy padazeho ßněha dla żelesniczne czahi do zyła wjazy njejědża.

— Sajimawe sa naß Sserbow je, so je pschi porodźenju ßynka sakskeho prynza Bjedricha Augusta też jedyn ßerbski lěkar pomozny był. K njedżelniskemu łożu wyßokeje mandżelskeje prynza Bjedricha Augusta ßo najprjódzy knjesai tajnaj medizinalnaj radźiczelaj dr. Leopold a dr. Fiedler a skónczinje hischcze **knjes dr. Jurij Wjela,** ßyn ßerbskeho spißaczela, knjesa **wyschscheho wuczerja Wjely w Budyschinje,** sawołachu. Poßlednischi je dźěczo sbożownje na ßwět pschinjeßł. Tak je mkody prynz, kotremuż njech je wotßudźene, junu na sakski trón stupicz a k sbożu sakskeho luda knježicz, s pomozu jeneho Sserba ßwój semski běh sapoczał.

— Wot 24. hacž 26. januara mamy rjane njebjeske sjewjenje wocżakacz. Mjenowane dny ßo najwjetsche planety, měßaz, Marß a Jupiter, k ßebi sbliża. To je żadne sjewjenje na njebjeßach, a wone by hischcze wulkotnische było, hdy by měßaczk poknje wobßwětleny był. So mohł ßebi człowjek pschedstajicz, kak wulki je planet Jupiter, njech ßo pomyßli, so wón njeby nětkole wjele huscżischo hacž nascha semja wobydleny był, hdy by wot Hadama hacž do dżeńßnischeho dnja liczene, zyke człowjestwo na nim bydliło. Jupiter je na ßwojim běłym, Marß na ßwojim czerwjenym bkyschczu spósnacz. Wot 26. januara ßo mjenowane planety rucże wot ßo wotßala. Hacž staj Jupiter a Marß wot żiwych stworjenjow wobydlenaj, njeje ßo hischcze wußłědźiło.

— Poßlednje měßazy po Sakskej a woßebje też po Łużizy wjele zyganjow czaha. Sa wjeßne wobydlerstwo ßu woni husto woprawdźita krajna czwila. Schtož ßebi wjeßnjenjo wot zyganjow wuproßycz niedadża, to jim woni s lescżu kranu. Wóndano běsche krajina wokoło Barta a Malescheż wot zyganskich czrjódow domapytana. Do Skanez na dobo 13 zyganskich wosow pschijědże, kotrež ßo tam do někotrych wodźělenjow dźělichu a do wschelakich stron wotjědżechu. Schtož je ßkyschecz, ßu woni w Pschiwczizach żiwnoscżerjej Scheremu tsi kury a w Krakezach dźełaczerjej Ssedlikej jenu hußezu kranuli. W Porschizach běchu ßebi jenu hußezu popanuli, kotruż pak dyrbjachu saßo pnschczicz, dokelž běchu ßo jich ludźo dohladali. Dżeczi, kotrež ßobu wjedżechu, běchu poł nahe a boßy w ßněży wokoło běhachu.

— Swjask němskich wojerskich towarstwow je ßwojim towarstwam pschißahansku formulu porucził, po kotrejž maja ßo nowe ßobustawy

pschijimacź. Wona ßo na towarſtwowe wuſtawki ſakožuje a je ßo wot wjele towarſtwow do pschijimanſkich paragrafow pschijaka. Formula rěka: Pſched Bohom a wſchitkimi towarſchemi lubju, ſo budu ßo jako ßobuſtaw wojerſkeho towarſtwa ßwěru po wuſtawkach ſkožowacź, ßebi wotpokoženu pschißahu na khorhoju wyßoko wažicź, twjerdże k kralej a wótznemu krajej ſtejecź, też wſchě powróczerſke wotpohlady ſozialdemokratije hidźicź a po najlěpſchich mozach ßwojich towarſchow pſched revoluzionarnymi myßlemi wobarnowacź pytacź.

Se Sſkoneje Borſchcźe. Naſche nowe pohrjebniſchczo je ßo 3. januara, hdyž ßo na nim jako prěnje cźěło ßydomlětny hólz tudomneho pjekarſkeho miſchtra Wirtha hrjebaſche, wot knjeſa diakona Rädy ßwjatoczńje poßwjeczíło. Na nowe pohrjebniſchczo budźa ßo jeniczźy ſemrjeczi ſe Sſkoneje Borſchcźe khowacź, ſ wuwſacźom ßwójbow dweju evangelſkeju kublerjow a katholſkich wobydlerjow. W poßlednim cźaßu ßu ßo Sſkonoborſchcźenjo na pjecźore pohrjebniſchczo hrjebali. Tomule rostykanju cźěłow ſ jeneje wßy je nětko trochu wotpomhane. Twarjenje noweho pohrjebniſchcźa je něhdźe 600 hriwnow płacźiło. Sa leżomnoſcź ßamu gmejna niczo ſapłacźiła njeje. Pſchimjeſowazy leżomnoſcźerjo, kotſiž ßu kruch ßwojich leżomnoſczow k pohrjebniſchczu wotſtupili, ßu ſ nětkotrymi kruchami gmejnſkich leżomnoſczow ſarunanje doſtali. Bożu martru, kotraž ßo pſched cźěłom noßy, je tudomna kublerka Rjelzyna dariła.

S Pomorez. S tworowym cźahom, kiž rano 1/48 hodźin ſ Pomorez do Budyſchina jěſdźi, budźa ßo wot pſchichodneho 1. oktobra też woßoby ßobu woſycź ßměcź. To budże ſ wulkej dobrotu ſa ſtarſchich, kotſiž ßwojim dźěcźom wyſchſche ſchule w Budyſchinje wopytacź dadźa. Sa dźěcźi njebudże ßo droha hoſpoda w Budyſchinje płacźicź trjebacź, dokelž budźa ßo doma hoſpodowacź móz.

S Klětneho. Naſcha nowa ſchula je ßo 4. januara poßwjecźiła a ßo ßwojemu poſtajenju pſchepodała. Mjenowany dźeń dopołdnja ßo w 11 hodźinach pſchi ſtarej ſchuli ſhromadźichu. Najprjedy ßo dwě ſchtucźzy khěrluſcha: „Ach woſtań pſchi naß ſ hnadu" wuſpěwachu. Hdyž bě knjes farař Lenik modlitwu wuſpěwał, ßo ſe ſtarej ſchulu, do kotrejež běchu drje wſchě pſchitomne gmejnſke ßobuſtawy něhdy khodźiłe, ſ khěrluſchom „Bóh naſch wukhód poßohnuj" roſzohnowachu. Se ſwonjenjom wſchěch ſwonow ßo cźah na pucź poda. Prědku dźěchu ſchtyri ſchulſke klaßy ſe ßwojimaj dwěmaj wucźerjomaj, ſa nimi ßlědowachu knjes farař a knjes patron, kralowſki komornik ſ Blumenthal nad Jamnom. Saſtupjerjo wyßokeje ſtatneje wyſchnoſcźe njeběchu pſchitomni. Potom pſchińdźe gmejnſka zyrkwinſka rada a gmejnſke ſaſtupjerſtwo, ſchulſke pſchedßydſtwo a ſchulſzy ſaſtupjerjo, kubłowi a gmejnſzy pſchedſtejicźerjo a ſkónczńje druhe gmejnſke ßobuſtawy w wulkej liczbje. Duzy po pucźu ſchulſke dźěcźi ſpěwachu: „Jeſu, prjedy dźi". Hdyž bě cźah k nowej ſchuli pſchicźahnuł, ßo knjes farař ßkowa k poßwjeczeńſkej rěcźi jimaſche. Wón na wſchelake wobcźeżnoſcźe pokaſowaſche, ſ kotrymiž běſchtaj ßo gmejna a wón ßam ßydom lět dołho bědźiłoj a ßwoje wjeßele nad tym wupraji, ſo je nětko wſcho ſbożownje pſchewinjene. W tejle wjeßekoſcźi ßo wón Bohu dźakowaſche, kotryž běſche ßo ſkutkej poradźicź dał. Wón ßo dźakowaſche ſtatnemu knjeżerſtwu, kotrež bě pokojzu twarſkeho pjenjeſa a pódla teho zyku pſchiprawu a nadobu ſ nutſka dariło, knjeſej zyrkwinſkemu patronej, kiž dźeßaty dźěl zyłeho twarſkeho pjenjeſa ſapłacźi a kiž je ſe wſchelakej pſchecźelniwoſcźu ſkutk ſpěchował, hoſpodarjam, kiž běchu pſchi twarje pomhali a ſkónczńje twarſkemu miſchtrej Seidelej ſ Dźěżow a jeho twarſkim ludźom, ketſiž běchu ßwój nadawk tak wubjernje dokonjeli. Hdyž běchu po knjeſa fararjowej rěcźi dźěcźi prěnjeje klaßy ſ tſihłóßnym chorom „Dźak dajcźe Knjeſej" wuſpěwałe, knjes Seidel ſ wutrobnym ſbożopſchecźom klucź knjeſej patronej ſ Blumenthalej pſchepoda, kotryž ſ krótkimi pſchiſprawnymi ßkowami pſchecźe wupraji, ſo by ßo w tejle ſchuli bohabojaſnoſcź a luboſcź k wótznemu krajej kubłała a hajiła. Na to knjes farař w mjenje zyrkwinſkeje a ſchulſkeje gmejny tutón dom pſchedewſa a durje wotewriwſchi jón wón jako měſtno ſboża a žohnowanja, wobydlenja jako měſtna měra a derjehicźa, modlitwy a pobožneho žiwjenja, wucźenſke ſtwy jako měſtna ßwěrneje wucźerſkeje prózy a ſwólniweje pilnoſcźe wucźomzow, jako Bożu ſahrodu, hdźež ßo duſche wocźahnu ſa Bože wěcźne kraleſtwo, poßwjeczi. S modlitwu a pożohnowanjom ßo rjany ßwjedźeń wobſamknu. Wjedro nanajlěpſche byko njeje. Na ßwjedźeńſki cźah ßo ßněh ßajeſche, a runje pſchi poßwjecźenju bě ßněhowy mjecźel najhórſchi. Duž ßo dźěcźom, kotrež běchu w tſchěſkanzy ßylnje ſymu mrěłe, w nowej ſchuli najprjódzy niczo wužitniſche poſkicźicź njemóżeſche, hacž ſchalka dobreho khoſeja a něſchto k pſchikłaßanju. Naſpomnjene njech hiſchcźe je, ſo ſchulſki twar 19,500 hriwnow płacźi.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cźeladnik Khorla Nowak w Hnaſchezach, hižoras cźěłneho ſranjenja dla khoſtany, bě loni 19. ſeptembra, hdyž na Cźichonjanſkim knježim dworje ßłużeſche, tamniſcheho hejtmana, ßo ſ nim ſwadźiwſchi, ſ hnojowymi widłami na łěwe ramjo praßnuł, tak ſo tuteho wjazy dnjow ramjo boleſche. Nowakej jaſtwo na dwě njedźeli pſchißudźichu. — Dźěłacźer Adolf Schuſter ſ Wulkeho Dažina bě ßebi loni kónz auguſta, hdyž bě k wojerſkim ſwucźowanjam jako krajny wobornik do Budyſchina ſwołany, wot ßwojeho tehdomniſcheho hoſpodarja, blidarſkeho miſchtra Schołty w Budyſchinje, jenu ßuknju, 5 hriwnow hódnu, pożcźił. Tule ßuknju wón pożcźerjej njebě wrócźił, ale ju w Lubiju ſaſtajił. Dale bě Schuſter dwójzy wołmu, kotruž bě jeho žona wot jeneje Habrachcźanſkeje fabriki doſtała, ſo by ſ njeje pißane ßmuhi wuběrała, a to ras 37 puntow a druhi ras 70 puntow a ſkónczńje hiſchcźe jenu karu, w Habrachcźizach pożcźenu, w Lubiju pſchedał. Schuſtera, kiž je hižo ras pſchekſchiwjenja dla khoſtany, k jaſtwu na dwanacźe njedźel ſaßudźichu. — Dwojakeho cźěłneho ſranjenja dla mějeſche ßo dźěłacźer Ernſt Pjetaſch w Cźemjerzach ſamolwicź. Loni 30. oktobra wjecźor bě ßo wón w Wyrgacźez hoſcźenzu w Raſchowje ſ korcźmarku dla ſapłacźenja worcźiſny ſwadźił. Dokelž ßo wón njehornje ſadźerżeſche, chżyſche jeho korcźmarżyny ßyn Auguſt ſe jſtwy dowjeſcź. Pjetaſch ßo ſpjecźujo młodeho Wyrgacźa ſ palenzowej bleſchku na hłowu dyri, tak ſo Wyrgacź hnydom krwawjeſche, a ſo jeho tydźeń dołho hłowa boleſche. Na druhi dźeń wjecźor wokoło 9 hodźin bě ßo Pjetaſch do Wulkich Debßez, k ßwojej mandźelſkej, kotraž je ßo wot njeho dźěliła, podał, ſo by ßo ſ njej rosrěcźał a něktore ßwojich wězow wotnjeßł. Sswój wotpohlad pak Pjetaſch njedozpi, dokelž jeho wobßedźerſ khěże, ſahrodnik Pjetraſch, ſ pomozu jeneho druheho mužſkeho ſe jſtwy a po ſkhodźe dele cźißnu. Sſo rosnjemdriwſchi ſ tajkim njelubym powitanjom dźěłacźer Pjetaſch ßykacź ſhrabnu a ſ nim do ſahrodnika Pjetraſcha dyri. Tutón bu ſ łohka do łěweje ruki trjecheny, na kotrejž ßo koża troſchku wobraſy. Wobſtorżenemu jaſtwo na tſi njedźele napokožichu. — Dźěłacźer Handrij Miczka w Kelnje bě 3 mk. 50 np., kotrež bě jemu dźěłacźer Tyſchny ſ poruczenjom pſchepodał, ſo by je kowarjej Pawlej w Małym Wjelkowje wotedał, na ßwój wužitk pſchetrjebał. Tuteho pſchekſchiwjenja dla ma wón tſi dny w jaſtwje ßedźecź. — Dźěłacźer Alexander Berger w Budyſchinje bě pſchi ſkładnoſcźi wot Thereſy Ackermannez w Porſchizach ſhonił, ſo jejna ßotra Marja w Budyſchinje ßłuži. Berger, kiž bě runje w wulkej nuſy, tole ſnajemſtwo hnydom wuwuži. Wón loni 11. dezembra k Mari Ackermannez pſchińdźe, wudawaſche, ſo je ſ pomoznikom pola pſchekupza Engerta, a holzy narěcźa, ſo je jejna ßotra Thereſa tam plazki kupowała a ßebi pſchi tejle ſkładnoſcźi wot njeho 5 hriwnow pożcźiła, kotrež dyrbi ßebi wot njeje wrócźicź dacź. Marja Ackermannez jebakej wěrjeſche a jemu žadane 5 hriwnow pſchepoda. Poſdźiſcho je pak Berger Mari Ackermannez połne ſarunanje dał, cźehož dla jemu jenož jaſtwo na tſi dny pſchißudźichu.

Přilopk.

* W Žitawje ßu něſkajkeho něhduſcheho pjekarſkeho miſchtra lichowniſtwa dla do jaſtwa tyknuli. Wón je ßwojich ßobucźlowjekow, kiž ßu ßebi w pjenjeżnej nuſy pola njeho pomoz pytali, tak dréł, ſo je ſa pożcźonki hacź do 300 prozentow brał. S mjenje hacź ſe 100 prozentami ßo tón dracź lohzy ſpokojił njeje.

* Pódla Biſkopiz by też Miſchno ſaßo rad garniſonu wſało, jeli ſo by ßo němſke wójſko pſchiſporiło. Něktore lěta po poßlednjej franzowſkej wójnje je Miſchno ßwoju garniſonu, druhi jegerſki bataillon, ſhubiło.

* Kruta ſyma a wyßoki ßněh ſtaj ſańdźeny pjatk w Heyersdorfje pola Krimicźawa· cźłowſke žiwjenje žadałoj. Tamniſcheho němohłuchego ſchewza, ſchěſcźdźeßatlětneho muża, ßu na pucźu bjes Heyersdorfom a Grünbergom ſproſtnjeneho namakali; wón wumrje, hdyž jeho do jeho wobydlenja njeßechu.

* Na ſchleſynſkim dwórniſchcźu w Barlinje ſtaj dwaj jebakaj, tak mjenowanej burow-kojerjej, wěſteho Hermana Bluma, ſprawneho, dobreho muża ſ Pomorſkeje, hroſnje wuklukałoj. Mjenowany bě ßebi w Barlinje dźěło pytał, njebě pak žaneho namakał. Hdyž ßo, ſo by ßo domoj wrócźił, na dwórniſchczo poda, ßo dwaj zuſaj mužej k njemu pſchitowarſchiſchtaj wudawajo, ſo mataj ſ nim jenajki pucź, dokelž chżetaj też do Küſtrina. Bórſy běchu dobri ſnacźi, kóždy ßebi na dwórniſchcźu karancźk piwa ſkaſa a pſchi tym jedyn ſ teju jebakow druhemu dźeſche, ſo ßu jemu dróbne pjenjeſy wuſchke, ſo pak ma dobry ſkoty pjerſchcźeń, kotryž je mjes bratrami 30, haj 40 hriwnow winojty, kotryž by ſa 20 hriwnow ſaſtajił. Druhi bě jemu k woli,

wſa tón pjerſchczeń ſ jeho ruki a da jemu 20 hriwnow. Blumej pak prajeſche, ſo ßu to jeho zyke pjenjeſy byke a namkowi jeho, ſo jemu wſchě ßwoje ſbytkne hriwny na tón pjerſchczeń da, a dokelž bě tych hriwnow mako, jemu hiſchcze ßwój cžaßnik pſchida. Jebakaj ſkónczńje ſtanuſchtaj prajizy, ſo billet wobſtaracz dżetaj, wuzíſchtaj pak tu ſkładnoſcz, ßo ſ wětra ſwjeſcz. Hłupje dowěrliwy mkody muž na dwórniſchczu jenu hodzinu po druhej na teju ßlěpzow cžakaſche, doniž jemu jaßna ßwěza njeſeſkhadża, ſo je wot njeju ſjebany. Dokelž žanych pjenjes wjazy njemějeſche, wobſamknu, ßo pěſchi na pucz podacz, pſchińdże pak jenoż hacz do Grünowa; a dokelž běchu ßo jemu też jeho papjery ſhubiłe, dyrbjeſche ßo żandarmej do Köpenicka a tam do ßudniſkeje kłódy wotwjeſcz dacz. Hakle ſa tydżeń ßo jeho wěz wujaßni, tak dołho bě w kłódze ßedżecz dyrbjak. Maßotnje ſkoty pjerſchczeń, ſ kotrymž běſchtaj pſcheklepanaj jebakaj wboheho rawßa wobſbożikoj, bě lědom 15 nowych pjenjezkow winojty.

* Kruta wutrajna ſyma cžini tych kharjow, kotſiž po wſchelakich ſnamjenjach natury miku ſymu wěſchczachu. Bjes druhim dyrbjeſche na miłe wjedro pakaſowacz, ſo pczoły dołho do ſymy ßwoje wuleczeńſke dżěrki wotewrjene woſtajichu. Druhe ſnamjenja, kaž wukczěcze wrjóßa hacz do wjerſchka, po cžimž ßo dołha ſyma pſchipowjedźi, ßu ßo jako wěrniſche wupokaſake. Też ſchtomy, kotrež hacz do dezembra liſcze wotſchaßli njejßu, ßu khwalbu dobrych wjedro wěſchczerjow wobkhowake.

* W Metzfeldze, jenej wßy w Herzfeldſkim wokrjeßu, běchu ßebi njedawno zyganjo ßwoje lěhko ſakożili. W jenym jich wofu mějachu ſchtyri make dżěczi. Najmkódſche bě 5 a najſtarſche 8 lět ſtare. Na jene dobo ßo wós ſapali, dokelž bě pſchetepjeny. Runjež zyganjo wſchě mozy napinachu, woheń podußycz, ßo wós hacz na někotre deſki a hacz do podſtawa ſpali. Dżěczi, kotrychž ſtarſchej běſchtej mjes tym prjeczkach, ßu ßo jara wopalike. Dwě ſtej hnydom numrjekej.

* Czężke paduchſtwo, niz jenoż tajke, kiž prawje czężke rěka, ale woprawdże czężko wuwjedżomne, je ßo w tychle dnjach w Frankfurcze n. M. ſtako. Paduſchi, kiž ßu ſ měſtnoſcżu derje ſnaczi byli, ßu na Heßyſko-Ludwikſkim dwórniſchczu ſ prakluczom (dietrichom) durje k ſkładnym tworam wotamknuli a czężki żelesny pjenjezny khamor wunjeßli a jón na karu, kotruž ßu na dwórniſchczu namakali, walili. Potom ßu ſ njej ſ měſta jěli, duzy pak nózneho ſtražnika ſetkali, kotremuž ta ſaźna wjeſba — bě to rano wokoło 9 hodźin — nadpadnu. Wón tych ludźi ſadżerża, czi pak czeknuchu, ßwój popad jemu woſtajiwſchi, ale prjedy teho 4 raſy do ſtražnika a poliziſtu, kotryž bě mjes tym pſchiběžał, wutſělichu, tola pak ſ njeju żaneho njeſranichu. W khamorje bě 6 abo 700 hriwnow. Najhórſcheho ſ tych paduchow, 23 létneho dundaka, ßu hižo ſajeli. Wón drje je też tón byk, kiž je tſělak, pſchetoż w jeho ſaku ßu revolver namakali.

* Wjeczor do noweho lěta w Kölnje jedyn rěſniſki w jenym hoſczenzu ſ granatu hrajeſche. Ssebi myßlo, ſo je próſdna, wón zigaru do njeje tyknu. Granata rosbuchnu a wſchě wokna, bleſche a ſchkleńzy rosbi. Ssydom ludźi bu ſranjenych, najbóle tón rěſniſki a hoſczenzař.

* S Kolberga pißaja: Pjatk rano bě ßo jedyn ſchewz do cžołma, pſchi mórſkim brjoſy w lodze leżazeho, podak, ſo by kaczki tſělak. Na dobo ßo wětſik wobrocži, wotlemi lód wot brjoha a jón ſ cžołmom, w nim twjerdże ßedżazym, do morja won cžěrjeſche, tak ſo bě ſchewz w cžołmje bjes pomozy żołmam pſchepodaty. Pſchi brjoſy drje hnydom dwanaczo mużojo do jeneho cžołma ſtupichu, ſo bychu bjespomozneho wukhowali, tola jich próza żaneho wuſpěcha njemějeſche, pſchetoż jich cžołm ßo pſches pkuwazy lód jenoż pomaku pſchecžiſchczowaſche. Też ſ raketowym apparatom ßo jemu pomoz doſtacz njemóżeſche, dokelž wottſěleny powjas do ſchewzoweho cžołma njedoßahaſche. A tak dyrbjeſche ßo wbohi ßwojemu dońtej pſchewoſtajicz, bjes tym ſo jeho żona, kotruž ſ dżeßacz dżěczimi ſawoſtaji, żałoſczejo a ruzy łamajo po brjoſy tam a ßem běhaſche. Pſchipołdnju bě cžołm, kotryž bě ßo něhdże milu daloko wot brjoha wotehnał, hiſchcze widżecz, potom pocza ßněh padacz, kiž dalſchi wuhlad ſaczmi. Bjes tym běchu do Swinemünde a Rügenwalde telegrafiſzy proßyli, ſo by ßo ſa na morju pkuwazym parna wukhowanſka łódź wupóßłaka.

* Blisko pola wohnjowych łódźow, hdżež ßo łobjo do morja wuliwa, je rybak Klawſch Mayer jerje łojo żrawizu (Haifiſch) 2,50 metrow dołhu a něhdże 400 puntow cżežku popadnuł a na kupje Helgolandże rybakſkemu towarſtwu „Neptunej“ pſchedał. Tam je ta ryba w jenym hoſczenzu wuſtajena. Kajki nażranz tutón żadkawz je, wo tym ßwědczeſche wopſchijecze jeho póżeradka a żołdka. Jeho póżeradko bě zyle ſ jerjemi wupjelnjene a w żołdku mějeſche zyku połojzu czulenja (Seehund) a khribjet khětro wulkeho Tymlerja.

* Wulke wjeßele naſta 13. januara w Wilhelmshavenje mjes pſchihladowarjemi, hdyž dwaj łódźnikaj jenu jatu mkodu knjeżnn ſ dwórniſchcza do wojerſkeje kłódy wjedżeſchtaj. Wona bě dale k połnozy poliziſtam do rukow padnuła a ßo jako ſaßadżity łódźnik wupokaſała, kotryž bě njedawno ſ wójſka ſtwochnuł a do Hollandſkeje cżeknucz chził. Zónſku draſtu běſche ßebi cżekanz wot ßwojeje lubki, jeneje płokarnicze, pożczik.

* 15. januara ſtaj ßo w Straßburgu hrabja Leublfing a jeho mandżelſka jako ſ dżiwom wěſtej ßmjercźi wukhowakoj. Hdyž rano 8½ hodź. friſér Herman wo jeju durje kkapaſche, njedoſta żaneho wotmolwjenja, ßkyſchеſche pak jeju ßylnje ſtonacz a ßmorczecz. Durje dyrbjachu ßo ſ mozu wotewricz. Hdyž bě ßo to poradźiło, pſchicżeże tym, kiž do iſtwy ſtupichu, morjazy wuhlowy płun napſchecżiwo. Rucże wokna wotewriwſchi hrabju a jeho mandżelſku w womorje leżazeju a ßmjercźi bliſkeju wuhladachu. Rucże ſawokany lěkař k. dr. Kröll ßo ſe wſchej mozu prózowaſche, jeju do żiwjenja wrócźicz, ſchtoż ßo jemu też ſkóncźnje woßebje ſ knjenju hrabinku doſpołnje poradźi. Pola knjeſa hrabje pak hiſchcze wſchón ſtrach nimo njeje. By li friſér kuß poſdźiſcho pſchiſchok, by ßo ßmjercz dweju jara dobreju cżłowjekow wobżarowacz měka. W „Straßb. N. Nachr.“ bě wojjewjene było, ſo w tej ſtwje „Americżan“ pſchenozuje. Khachle běchu doſpołnje ſaczinjene, a duż je, dokelž zyle dobre njehěchu, tón ſaduſchazy płun pſches nje do iſtwy cżahnuk. Jeju dżěczi běchu w druhej ſtwje ſpake, duż do ſtracha pſchiſchke njejßu.

* Wo wulkej ſymje a njewjedrje ſcżěhowaze powjeſcże pſched nami leża: Rhein twori wot Bingena hacz do Speyera njepſchetorhnjenu lodowu płoninu. Neckar ma na zykym ßwojim rěcżniſchczu poł kohcża tokſty lód. Tacżu ſ hroſu napſcheczíwo hladaja. Se wſchěch ſtronow němſkeho kraja k nam powjeſcże wo ſmjerſnjenju wjele ludźi a wo ſadżěwanju wobkhada na żeleſnizach pſchikhadżeja. S Wina 18. januara piſaja: Dżenża w nozy bě w Winje hroſny ßněhowy wichor. Po dróhach bě ſtrach khodźicz. Lědom někotre krocżele do prědka bě widżecz. Bórſy ſtupichmy na próſdnu lodoju płoninu a hnydom ſaßo hłuboko do ßněhowej ßepje, kotruž bě wětr pſches haßu nawěł. S tym běchu też wiki jara pokażene, dokelž nichtó ſ wofami do měſta njemóżeſche. Nimale wſchitke cżahi na żeleſnizy ßo ſaposdżowachu. Na wjele dwórniſchczach mjerſnjenja bła woda pobrachuje, też tepjenje ſ paru je pokażene. Maſchiny na żeleſnizach njemóżeja dodżěkacz, na wſchelkich ſaſtaniſchczach ßu něſchto wofow ſtejo woſtajicz dyrbjeli. S Italſkeje woprawne Hiobowe ſkórżby na ßurowu ſymu a ßněhowe wichory pſchikhadżeja. Zyła hornja Italſka je do ßněha a loda ſawalena. W Modenje ßněh 2 metraj wyßoko leži a 40 ludźi je wo żiwjenje pſchiſchko. W Ardove pola Reggio w Calabriſkej ßu tſi khěże ſe ßněhom do hromady ſpadake a 3 woßoby ſaßypke. W Bolognje też meter wyßoki ßněh leži. Zyrkußowa tſěcha je ßo tam do hromady ßypka. W Neaplu ßu jeneho proſcherja ſmjerſnjeneho namakali. Też na Rivierje ſyma a ßněhowanje knježi. Pokojza oranżowych a zitronowych żnjow je ſhubjena. Na kupje Siziliji ßu winizy a olivowe ſahrody cżerpike. S Kopenhagena powjeſczuja: Po wuměrjenju je ßněh na ſnutskownym łódźiſchczu połdra łóhcża tokſty a pola mórſkeho naßypa „Tſi króny“ 3 łóhcże. Też w Amerizy wurjadna ſyma knježi. S wjeczora ßo tam ßylne ßněhowe wětry woſjewjeja. W Chicagowje a na druhich měſtnach ßo boja, ſo budże na wuhlu pobrachowacz poczecz, dokelž je pſchiwos ſe ßněhom jara ſadżěwany. Też w Memphiſu, Chatanoogu, Naſhville a druhdże je wulka ſyma a ßněhowy mjecżel. Rěki ßu zyle ſamjerſnjene, ſchtoż nichtó wjazy njepomni. Wikowanje je w někotrych pokodniſchich ſtatach zyle pſchеſtako. Runjež pak thermometer niże 0 ſtejeſche, ßu ßo baptiſtojo w jenej makej Lancaſterſkej rězy w Pennſylvaniji porjadnje kupali.

* Farař Kneipp, Wörishofſki ßławny wodowy lěkař, je wot bayerſkeho prynza knjeżerja k błidu pſcheproſcheny byk. Wo tym ßo w Mnichowje wjele rěcżi; jene nowiny hižo powjedaja, ſo ßebi prynz knjeżer ßwojej noſy, kotrejż jeho bolecz póczńjetej, po Kneippowym nawodże hojicz da. Jene Mnichowſke nowiny pißaja, ſo je ßebi prynz knjeżer Kneippa po radże ßwojeje ßotry, Modenſkeje wójwodki, k ßebi ſkaſak, ſo by ßo wona ſ nim ſeſnaka.

* Wot wjelkow wobleńnjene měſto je pſchi lětuſchej krutej ſymje ruſke měſto Tikhrin w Nowgohrodſkim guvernemencze. Hłódne ſwěriſka měſto w wulkich czrjódach wobdawaja a dobywaja ßo niz porědko do měſta, hdżež wſchu mjeńſchu ſkoczinu, pßy a ßamo dżěczi nadpaduja. Měſchczenjo ßebi njeſwěrja hinak hacz wot nohow hacz do hłowy wobrónjeni pſched khěżu ſtupicz. Guvernér je bataillon pěſchkow, ßotniju koſakow a 300 tſělzow wupóßłał, ſo bychu te rubjeżne ſwěriſka wotraſchili a jeli móżno wutupili.

* Spodźiwny pohrjeb ßo na pohrjebniſchczu bliſko pola Apenrada (w polnóznej Schleswigſkej) wotmě. Tam bě wjeßnjan wumrjeł a wulka ßyła pſchewodźerjow běſche ßo ſeſchła, jemu poßlednju czeſcź wopokaſacź. Hdyž jako poßledni duchowny pſchińdźe, ßo kaſchcź na wós ſhěhnu a pſchewodźazy czah ßo na pucź k pohrjebniſchczu poda. Pohrjebniſchczowe wrota pak, pſchi kotrychž hewak kóždy ras tótka ſtejeſche, běchu ſamknjene a żadyn tótka njebě nihdźe widźecź. Hdyž ßo wrota wotewrichu, naſtupi czah Bożu rolu a czehnjeſche k měſtnu, kotrež bě k poßlednjemu wotpoczinkej ſa ſemrěteho poſtajene. Wſchitkich woczi ſa tym měſtnom hladachu; czah pſcheßłapjeny ſaſta; pſchetož nihdźe njebě żadyn row widźecź, do kotrehož mohło ßo czěło pohrjebacź. Kóždy móże ßebi myßlicź, kak czeżko wſchěm ſrudnym ſawoſtajenym a wſchěm pſchewodźazym pſcheczelam wokoło wutroby běſche. Duchowny po tótku póßła, tón ſkónczńje też pſchińdźe a na praſchenje ßo wuſna, „ſo je na rowrycze ſabył ...“ Schto nětk? Ta zyła wobſtejnoſcź bě pſchi ßurowej ſymje jara njeluba. Skónczńje tótzy hnydom row rycź pſchikaſachu, a czěło do bliſkeje zyrkwje donjeßechu. Pſchewodźerjo pak ßo tu khwilu do bliſkeho hoſczenza podachu, ſo bychu ßebi ſchkodu dołheho czakanja ſarunali. Potom je ßo pohrjeb, kaž rosprawa wobſamknje, jara derje poradźił, a je to wuraſne ſnamjo tamniſchich wjeßnych wobſtejnoſczow.

* Kak je jedyn arzywójwoda něſchto k pſchepiczu doſtał, wo tym „Peſti Naplo“ ſcżěhowazy żortniwy kuß powjedacź wě. Jene towarſtwo bě wobſamkło Alcſurtſki park wopytacź. Hdyž doſpołnje do njeho ſaſtupi, tam na wyßokim ſchtomje muża we dźěłaczerſkej bluſy wuhlada, kotryž hałoſy wotrěſowaſche. „Halow, luby mużo!“ jedyn ſ towarſtwa na njeho ſawoła. „Schto chczecze?“ „Bychmy ßebi rad arzywójwodowy park wobhladali. Je dowolene?“ „Czeho dla to niż?“ „Njechacze nam ſ wodźerjom bycź?“ „Lubje rad. Najprjedy pak dyrbju dele.“ Dźěłaczer w bluſy ſłeſe ſe ſchtoma a pokaſowaſche tym knjeżim ſahrodu. Bě to jara dobry wodźeŕ. Na wſcho jich kedźbliwych ſczinicź, wſchitko jim hacź nanajdróbniſcho roſeſtajecź a wukożicź wjedźeſche. Woſpjet ßebi towarſchojo do wuſchow ſcheptachu: „Bowſkowß! Kajkich ma tola arzywójwoda ſdźěłanych a nawjedźitych ßłużobnikow!“ Hdyž běchu zyku ſahrodu pſchekhodźili, ßwojemu pſcheczelnemu a jara wuſtojnemu wodźerjej 3 ſchéßnaki k pſchepiczu dachu, kotryž, je ſ poniżnym dźakom pſchijaſchi, potom ßwój pucź dźěſche. Towarſtwo ßo k wukhodej wobrocźi. Prjedy pak hacź běſche zyłe ſ parka, tón a tamny wobżarujo dźeſche: „Schkoda, ſo arzywójwodu widźeli njejßmy!“ Duż ſetkachu ßo ſ jenym ſahrodniſkim. Teho ßo wopraſchachu: „Njemóhli ßnadź nětkaſ arzywójwodu Joſefa wohladacź?“ „K temu macze runje w tym wokomiku ſkładnoſcź. Tamle dźe.“ „Tamle tón w tej bluſy?“ „Haj wſchak.“ Wſchitkich wobliczo ßo ſ hłubokim ſahanibjenjom ſaczerwjeni. Tón muż w bluſy, kotremuż běchu 3 ſchéßnaki k pſchepiczu dali, bě arzywójwoda ßam był. Pſchi wobjedźe Joſef żortniwje k ßwojej mandźelſkej arzywójwodzy Klotildze dźeſche: „Hlaj, moja najlubſcha, dźenßniſchi wobjed ßym ßebi ſaßłużił. A pokaſa wjeßely wyßokej knjeni te 3 ſchéßnaki powjedajo, kak bě ßebi je ſaßłużił. Potom te ſchéßnaki mjes Alcſurtſke khude dźěczi rosdźěli.

* W ſalach jendźelſkich woßebnych knjeżich je pſchaſne koleſko ſaßo k czeſczi pſchiſchło. Runjeż tam ſ wjetſcha jenoż ſa njewużitnu hrajku płaczi, je ßebi tola też wjele knjenjow prózu dawacź počało, pſchaſacź nawuknucź. Wſchelake wulke Londonſke pſchedawarńje modnych wężow ßu ßwojim woßebnym wotkupowarkam, kiż chzedźa pſchaſacź nawuknucź, ſwólniwje napſchecźiwo pſchiſchli a wurjadne pſchaſne hodźiny ſakożili. Nětko tam nětkotrażkuli wulka knjeni pſchaſnemu koleſkej wjeßele ſchwórczecź dawa a hdy by ßerbſki mohła, mohła ßebi pódła ſaſpěwacź: „Schwórczo, bórczo, ſchczebotajo rěcza naſche koleſka.“

* Jendźelſke nowiny „Times“ wo żeleſniczńym njeſbożu piſaja, kotreż je ßo bjes Matadi a Amposе pſchi Kongoſkej rězy w Afriży ſtało. Żeleſniczny czah bě, ſ Europjanami a czornochami wobßadźeny, do czaha, na kotrymż ßo 154 kaſchczow dynamita a 82 tunow pólvra wjeſeſche, ſraſył. Woſy buchu do cziſta wutupjene. Czěła ßu ſ wjetſcha do kruchow roſtorhane. Jeniczki pſchitomny lěkaŕ bu czeżko ſranjeny; ſchtyrjo Europjenjo a 46 czornochojo ßu morwi, liczba ſranjenych hiſchcze ſnata njeje.

* Na Ssamarſkej żeleſnizy w Ruſkej je ßo rucże jědźazy żeleſniczny wós ſapalił. Wóßomaſchtyrzeczo rekrucźi ßu pſchi tym żiwjenje ſhubili; ßedmjo ßo wopalichu. Jedyn ſ poßledniſchich je na ßwoje rany wumrjeł.

* Lynchowanje w amerikanſkich ſjednoczenych ſtatach ſatraſchnje pſchibywa. 11. januara ßo w Arkanſaſu czrjóda luda, 200 mużow ßylna, do jaſtwa dobu po dweju murow, kotrajż běſchtaj jeneho ratarja ſkónzowakoj a wurubikoj. Teju hnydom na prěni lěpſchi ſchtom wobwjeßnuchu a potom ſ kulkami do njeju tſělachu. To ßame ßo w tych ßamßnych dnjach w Gaſtonje ſ jenym druhim murom ſta, kotryż bě też jeneho farmarja ſkónzował.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchiłoſy.)

Jěſdny plan żeleſnizow wot 1. oktobra 1892.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza .	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rychbacha .	11,48	—	—	5,6	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija . .	12,36	2,13	—	5,27	8,47	11,36	2,29	3,15	5,5	7,41	—
Budyſchina .	1,25	2,36	4,0	6,1	9,22	12,14	2,52	3,50	5,40	8,16	9,20
Biſkopiz . .	—	—	4,30	6,37	9,58	12,51	—	4,27	6,15	8,51	10,3
				1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa .	—	—	4,51	7,1	10,21	1,14	—	4,50	—	9,15	—
Radeberga .	—	—	5,2	7,10	10,30	1,23	—	—	6,44	9,24	10,30
Do Draždźan .	—	3,35	5,29	7,32	10,55	1,48	3,52	5,21	7,6	9,46	10,53

S Draždźan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan .	—	6,11	9,0	10,25	12,25	3,20	5,10	7,2	9,7	11,40	12,52
Radeberga .	—	—	—	—	—	—	—	7,38	—	12,17	—
Arnsdorfa .	—	6,51	9,38	—	1,3	3,56	5,49	7,47	9,45	12,27	—
					1-3.						
Biſkopiz . .	—	7,20	10,6	—	1,27	4,21	6,19	8,21	10,11	12,53	—
Budyſchina .	5,12	7,57	10,43	11,31	1,59	4,55	6,53	8,50	10,44	1,22	2,1
Lubija . .	6,34	8,39	11,25	11,56	2,37	5,31	7,32	—	11,23	—	2,27
Rychbacha .	7,6	8,57	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,21	12,4	12,22	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,43	1,17*	2,0	4,53	8,23
Dźěżnikez	5,20	7,51	10,53	1,30*	2,10	5,3	8,32
Budeſtez	5,28	8,4	11,1	1,40*	2,18	5,11	8,40
Roswodez	5,34	8,11	11,7	—	2,24	5,17	8,46
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,16	—	2,33	5,26	8,54

* Jěſdźi jenoż njedźelu, ßrjedu a ßwjate dny w oktobru.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,40	—	3,3	5,45	9,20
Roswodez	6,11	8,53	11,48	—	3,14	5,56	9,29
Budeſtez	6,21	8,59	11,54	12,40*	3,22	6,6	9,35
Dźěżnikez	6,32	9,7	12,2	12,50*	3,33	6,17	9,43
Do Budyſchina	6,43	9,15	12,10	1,2*	3,44	6,28	9,51

* Jěſdźi jenoż njedźelu, ßrjedu a ßwjate dny w oktobru.

S Budyſchina do Rakez.

S Budyſchina	6,49	10,45	3,56	8,55
Židowa	7,0	10,56	4,7	9,6
Maleho Wjelkowa	7,8	11,5	4,18	9,14
Radworja	7,20	11,19	4,33	9,26
Kaßowa	7,27	11,29	4,40	9,33
Njeßwaczidła	7,37	11,40	4,52	9,43
Scheſchowa	7,45	11,48	5,0	9,51
Do Rakez	7,53	11,56	5,8	9,59

S Rakez do Budyſchina.

S Rakez	5,29	8,8	12,32	6,52
Scheſchowa	5,38	8,17	12,41	7,1
Njeßwaczidła	5,48	8,25	12,50	7,11
Kaßowa	5,58	8,35	1,3	7,25
Radworja	6,7	8,42	1,12	7,33
Mał. Wjelkowa	6,21	8,54	1,26	7,46
Židowa	6,29	9,2	1,34	7,54
Do Budyſchina	6,39	9,12	1,44	8,4

S Budeſtez do Hornjeho Kumwalda.

Woſowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4
S Budeſtez	6,20	11,10	1,40*	5,15	9,39
Wbohowa	6,32	11,22	1,52*	5,27	9,51
Kebliz	6,36	11,28	1,56*	5,32	9,55
Kumwalda	6,47	11,37	2,4*	5,43	10,1
Ssrjedźneho Kumwalda	6,54	11,44	2,11*	5,50	
Do Hornjeho Kumwalda	7,0	11,50	2,17*	5,56	

* Jěſdźi jenoż njedźelu, ßrjedu a ßwjate dny w oktobru.

S Hornjeho Kumwalda do Budeſtez.

Woſowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,11	12,5*	2,32	8,0
Ssrjedźneho Kumwalda		8,18	12,12*	2,39	8,7
Kumwalda	5,3	8,29	12,19*	2,50	8,14
Kebliz	5,8	8,36	12,24*	2,57	8,19
Wbohowa	5,12	8,40	12,28*	3,1	8,23
Do Budeſtez	5,23	8,51	12,39*	3,12	8,34

* Jěſdźi jenoż njedźelu, ßrjedu a ßwjate dny w oktobru.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,0	8,45	12,5	3,55	8,45
Połcznizy	6,23	9,8	12,28	4,18	9,10
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,38	4,28	9,21
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,50	4,40	9,32

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,12	10,27	1,20	5,50	9,51
Großröhrsdorfa	7,28	10,41	1,35	6,5	10,5
Połcznizy	7,37	10,50	1,44	6,14	10,14
Do Kamjenza	7,56	11,9	2,4	6,34	10,33

Drjewowa awkzija

na knjeżim Lutobczańskim revěrje.

Pońdżelu 23. januara 1893 ma ßo něhdże
30 ßuchich wukležowanych hromadow
ſ wumĕnjenjom na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Sapoczatk awkzije dopołdnja 1/2 9 hodżin pſchi zyhelnczi w Měrkowje.

W Lutobczu, 16. januara 1893.

Drjewowa awkzija.

Pońdżelu 23. januara t. l. dopołdnja w 10 hodżinach maja ßo w Porſchiczańſkich kerkach pola Bukojny něhdże **35 dołhich hromadow** a **něſkotre bręſy** a **duby,** ſa wojnarjow ßo hodżaze, na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

A. Steiger w Budyſchinku.

Drjewowa awkzija

na Sdeŕjanſkim tachantſkim hajniſkim revěrje.

Schtwórtk 26. januara 1893 dopołdnja wot 1/2 10 hodżin ma ßo

150 rm. khójnowych ſchczĕpow,
189 = = hakoſow k walczkam a
102 khójnowych dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Shromadżiſna pola Czelchowa.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Moje lětuſche wupſchedawanje brakateho porzelana a kamjeniny ſměje ßo wot ßoboty a dalſche dny w dworje na lěwizy po 1 ſkhodże.

Ernſt Ullrich na ſchuleŕſkej haßy.

Wuhotowanja ſa małe dźĕczi,
wuhotowanja ſa konfirmandow,
wuhotowanja ſa penſiju,
njewjeſczińſke wuhotowanja

porucża w ſpokojazym wuwjedżenju a po najtuniſchich płaczińſnach

A. Tſchentſcher,
ſchatowa fabrika a wuhotowanſki magazin
w Budyſchinje
na bohatej haßy 18 a na rózku theaterſkeje haßy.

Njewjeſczińſke a konfirmaziſke wobleczenja.

Wjele tuńſcho hacz druhdże!

Moje twory ßo, każ je powſchitkownje ſnate, ſ dobrym dźerżenjom wuſnamjenja a poruczam jako woprawdże tunje a dobre:

czorne żidżane tkaniny, wobleczenje hižo po 20 mk., 25, 30, 40 mk., dwójzy telko hódne,

czorny kaſchemĕr w najlĕpſchich kajkoſczach wobleczenje po 4 1/2, 5 1/2, 7, 8, 10, 12 mk. atd.,

kraßne pißane draſtne tkaniny, wobleczenje po 3 1/2, 6 mk. a drózſcho, dobry cziſty wołmjany **flanel k ßuknjam** łóhcz po 85 np., **ßomot** we wſchĕch barbach, łóhcz po 35 hacz 80 np., **ſchtakty** jara dźerżaze po 1 hacz 2 1/2 mk., **pſchedeſchczniki** jara dźerżaze po 1 hacz 3 mk.

Hermann Beermann
w Budyſchinje **na ſnutſkownej lawſkej haßy** ſ napſchecża radneje pinzy.

Duby na pſchedań.

Wulka dźĕlba ſtejatych rjanych dubow, 6—20 zolow w pſcherĕſku měrjazych, je na pſchedań. Dalſche je ſhónicz pola kowarja **Wuſcha** w Rakezach.

S nakładom Macźizy Sserbſkeje ßu wuſchle a w wudawarni „Sserb. Nowin" na pſchedań:

Trójniki. Sběrka powĕdańczkow. 1885. Płaczińſna 40 np.

Witwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płaczińſna 50 np.

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis

twarjeŕnja maſchinow a porjedźeŕnja
na Draždżańſkej dróſy 2 w Budyſchinje

porucża ßo

k **twarjenju ratarſkich maſchinow** a k jich **porjedżenju, kowarſkich dujakow** (mĕchow) we wſchĕch wulkoſczach, **piwarſkich** a **młynſkich maſchinow, elevatorow ſa kamjeń, zyhel, łód, wuhlo** atd., **transmißijow, zentefimalnych moſtowych wahow, wſchĕch porjedżenjow** a k **dźĕłanju maſchinow wſchelakeje drużiny** po tunich płaczińſnach a dobrym wuwjedżenju.

K njewjeſczińſkim a konfirmandſkim wobleczenjam
porucża
czorne a pißane żidżane tkaniny

jenoż dobre cziſtożidżane drużiny, łohcz po 1 mk. 50 np.,

czorne hładke a muſtrowane
cziſtowołmjane draſtne tkaniny

łóhcz dwójzy ſchĕroki po 60 np. hacz k najczeżſchim kajkoſczam w wulkim wubjerku po ſnatych najtuniſchich płaczińſnach

Jan Jurij Pahn.

Łužica. **Měſačnik za zabawu a powučenje.** Zhromadny časopis hornjo- a delnjołużiskich Serbow. Zamołwity redaktor a wudawaŕ: dr. phil. Ernst Muka w Freibergu. Z nakładom a pod administraciju kanonika Jakuba Herrmanna, fararja we Wotrowje pola Pančic. — Wukhadźa srjedź kóždeho měſaca w Budyšinje a hodźi so wšĕdnje skazać pak na pósće pak pola administratora pak w expediciji „Serbskich Nowin". Abonnement na cyłe lěto płaći jenoż 3 hriwny.

Poručamy našim lubym Serbam należnje tutón jenički zhromadny serbski časopis za zabawu a powučenje.

Holandſki mlokowy pólver
ſ najlĕpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany, po jenej abo dwĕmaj łżizomaj kruwom abo wowzam na prĕnju pizu naßypany, pſchiſporja wobżernoſcz, płodźi wjele mloka a ſadźĕwa jeho wokißnjenje;

konjazy ſakſowy pólver,
wużitkowy pólver ſa
howjaſy ſkót,
wſchĕ ſela a korjenja
porucża

SSrodowſka haptyka
w Budyſchinje.

Czerſtwe **howjaſe, wowcze** a **czelaze kože** kupuje po najwyſchſchich płaczińſnach

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

5 porſtow tołſty **ßuſcheny połcz** punt po 75 np., pſchi 10 puntach tuńſcho,
ſeleny połcz punt po 70 np.,
ßadleſchczo „ „ 70 „
pſchedawa

Otto Pötſchke
6 na żitnej haßy 6.

ff. tafloſtu ſchokoladu
po wſchelakej płaczińſnje,
łamanu ſchokoladu
berje ßłodżazu punt po 1 mk.,
atrapy, bonboniery
porucża

Alwin Schrader,
konditornja a khoſejownja
na ſwonkownej lawſkej haßy 38.

Wulki dobry **kožuch** je na pschedań w Budyschinje na połnóznej drósy cżišło 18 po 2 skhodomaj.

Jena dr. Braunowa **ruczna zentrifuga** je na pschedań w Bosankezach cżišło 3.

Ssanje.

Rjane lohke ssanje k wujeśdźenju ma tunjo na pschedań **Bergmann** w Delnjej Hórzy.

Trjeny leu

kupuje po kóždej dźělbje

Julius Mehl, powjasarski mischtr w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 22.

Žonjaze wobleczenja

ßo schija wot **A. Khěžorki** na seminarskej haßy 6.

Koblarnja w Tšelanach

je s 3 hengstami a s 1czornym hengstom wobßadźena.

Oertel.

Bukečanske serbske towarstwo

změje jutře njedźelu 22. wulkeho rózka swoje hłowne posedźenje. Dnjowy porjad: 1. Přednošk k. kantora **Hatnika** wo plahowanju sadowych štomow. 2. Nowowólby a wotpołożenje zličbowanja w zańdźenym lěće. 3. Jednanje wo założeńskim swjedźenju. Započatk posedźenja z dypkom 4 hodź. Wšitke sobustawy so k tutemu posedźenju hač nanajnaležnišo přeprošuja, też hosćo su witani.

Předsydstwo.

Towarstwo serbskich burow sa Rakezy a wokolnosć

smeje jutsje njedźelu 22. januara popołdnju w 4 hodź. w Sokez hosćenzu w Rakezach swoje mězaczne poßedźenje.

Dnjowy porjad: Rosprawa wo sańdźenym lěcze a nowowólby.

Duž wo bohaty wopyt proßy

pschedßydstwo.

Wjetsche **wobydlenje** je hnydom abo k jutram na pschenajecze sa 300 mk. w Budyschinje na Hoschiz haßy cżišło 24.

Młodu holzu do domjazeho dźěła pyta k 1. haprleji

A. Khěžorka
na seminarskej haßy 6.

Holza, kotraż ßo na liczenje a pißanje derje wusteji a serbski rěczi, ßo do jenych khlamow w jenej zyrkwinskej wßy k 1. haprleji pyta. Dalsche je shonicz w wudawarni „Sserbskich Nowin".

Budyska Bjesada

zmeje **pońdźelu 23. januara t. l.** wjecor 1/2 8 hodźin w Budyskej třeleŕni **hłownu zhromadźiznu.**

Dnjowy porjad: Nowowólby a namjety.

Předsydstwo.

Towarstwo serbskich burow.

Wubjerk smeje poßedźenje **srjedu 25. jan.** popołdnju w **dwěmaj hodźinomaj** w **Kobaniz** hosćenzu w **Małym Wjelkowje.** Sso proßy, so bychu ßo wschě poboczne tow. bohacze sastupiłe. Też hosćo ßu witani.

Na wjazkróczne požadanje budże po poßedźenju wubjerka też wuradźenje sastupjerjow naschich serbskich nalutowarnjow.

Na wobej poßedźeni pscheproschuje najpodwolnischo

Hłowne pschedßydstwo T. S. B.

Poboczne towarstwo serbskich burow w Małym Wjelkowje

smeje **njedźelu 29. januara** popołdnju w 4 hodźinach w Kobaniz hosćenzu poßedźenje, w kotrymż budże knjes **dr. Gräfa** wo plahowanju swini pschednoschecz. Ssobustawy Mało-Wjelkowskeho a druhich serbskich burskich towarstwow ßo k temu wutrobnje pscheproschuja.

Pschedßydstwo.

Poboczne towarstwo serbskich burow w Porschizach

smeje njedźelu **29. januara** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje, w kotrymż budże knjes **Neubauer** s Pomorz wo bakterijach a jich skutkowanju na ratarstwo rěczecz.

Pschedßydstwo.

10 mk. myta.

Wokolonoscherske pschedawanje dybsaczných cżaßnikow a skotych tworow je po § 44, titel 2 a § 56, titel 3 khěžorstwoweho rjemjeßkoweho porjada sakasane. Schtóž tajkeho wokolonoscherja, puczowarja abo wikowarja pscheradźi, tak so móże ßo khostacz, hornje myto dostanje. Sa Budyschin a wokolnosć tajke wosjewjenja knjes cżaßnikar **G. Mager** pschijima.

Swjask cżaßnikarskeje jednoty.

W Budyschinje: **K. Köchler. Gustav Mager. Franz Marschner. Jan Gäth. J. A. Henke. Max Klockan. Ernst Herkner. A. Mrós** w Bukezach. **Hensel** w Dobruschi.

Schulerjo, kotriż chzedźa jutry Budyske schule wopytacz, móża dobru a tunju pensiju dostacz pola expedienta **K. Voigta** na snutskownej lawskej haßy 6 po 1 skhodźe.

K jutram pytam ßylnych hólzow, kiż chzedźa pjekarstwo, mlynstwo, tyscherstwo a kowarstwo nawuknucz. Dale pytam dźowki a kuchinske holzy a holzy, kiż jutry schulu wopuschcza, poruczam pak wotroczkow a pohonczow.

Handrij Paulik
w Wulkim Woßyku pola Semiz.

Tyscherskeho wuczobnika pyta k jutram **H. Hoffmann** psched schulerskimi wrotami 7.

Hólczez, kiż chze krawstwo nawuknucz, móże do wuczby stupicz pola **A. Stachi**
w Małym Wjelkowje.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe, spirituosowe, winowe a zigarowe khlamy k jutram **wuczobnika** pytam.

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy.

Wuczobnik,

ßyn sprawneju starscheju, kiż derje wuknje a ma pschikhilnosć, pschekupstwo nawuknucz, móże jutry pola naju do wuczby stupicz.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wuczobnik ßo pyta.

K jutram móże młody cłowjek, ßyn sprawneju starscheju, w naju kolonialtworowych a spirituosowych khlamach do wuczby stupicz.

Schischka a Rjeczka
w Budyschinje.

Kowarskeho wuczobnika k jutram pyta kowarski mischtr **Greulich** w Budyschinje psched garbarskimi wrotami.

Wuczobnik ßo pyta.

Pschichodne jutry pytam sa ßwoje kolonialtworowe, zigarowe a spirituosowe khlamy wuczobnika.

Paul Hofmann
na rózku serbskeje a schulerskeje haßy.

Wuczobnika k jutram pyta **A. Knüppelholz,**
schewski mischtr na jerjowej haßy.

Hólczez, kiż chze **pjekarstwo** nawuknucz, móże do wuczby stupicz pola **Oskara Behra** na Wettinskej drósy 20.

Hólczez, kiż chze **rěsnistwo** nawuknucz, móże jutry do wuczby stupicz pola **Kurta Bläsche,** rěsniskeho mischtra na swonkownej lawskej haßy.

Wěnczk cześneho wopomnjecza

na row

njebo **Herty Schpankoweje**
w Maleschezach.

Narodźi ßo 23. wulkeho rózka 1812, semrje 19. małeho rózka 1890.

Hłóß: Kak je Bóh jara dobrocziwy.

Hdyž naschi drohu lubowani,
W tym Knjesu hižo semrjeczi
Tu wo ßnje wobkhadźuja s nami,
Kak cżujemy ßo sbožowni.
Hdyž tucżi w ducha schtalcze steja
Też ßnaduu khwilku pola naß,
Njesapomniczi wostanjeja
We pomjatku nam dlěschi czas.
Po tajkim podawku ja krocżu
Dżenß' k Maleschanskom' kerchowej,
Sso k rownej hórzy pschiwobrocżu
Na Božej roli ßwjecźenej,
Kiż kryje hacz do tamnoh' ranja
Mi moju maczer lub'wanu
We komorzy pschenozowanja
Pschi cżichim měrje w pokoju.
Nětk, luba maczi, ßym wam swika
Wěnz s wěcznych njesapomniczkow,
So bych jón nežnje położiła
Też s dalokosće na wa'ch row
Sa luboscz, kiż ßym wuziwała
Psches waß wot sbožnoh' dżeczatstwa,
Sa dobroty, kiż dostawała
Ssym pósdnischi czaß żiwjenja.
Tak pschiwołam wam do wěcznosće,
Hdyž wasch duch měrny Zoar ma,
Dżak sa wscho, schtož wy wot małosće
Sće dobreho mi cżinika.
Ach, mytuj jej to, luby Bożo,
Tam s njebjeskimi kublami
A w semi, kiż wam spanja kožo,
Daj wotpocżink wam po cżěli.
Każ tu na jutrowniczaj ranju
Tón spěw psche wschitke rowy dże,
Sso rowa ryhle roskamaju,
Tón ferschta żiwych s rowa dże,
Tak junu Bóh p'la waschoh' rowa
Tej' ßmjercze ryhel roskama,
Hdyž w kraßnym ßwětle s waschoh' skhowa
Waß k żiwjenju saß' powoła.
Kak budże nam, to sawostanje
Sa naß tu stystke praschenje,
So sechernosć naß njenadpanje,
Nasch nadawk rěka: wojujcze;
Hdyž pak cżi droholubowani,
W tym Knjesu hižo semrjeczi
Tu wo ßnje wobkhadźuja s nami,
My cżujemy ßo sbožowni.

Njebocżiczkeje dźowka **Lejna**
psches Gustu Hataßa.

(K temu cżišłu pschikoha.)

Pschiloha k czišku 3 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. januara 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farar dr. Kalich ſerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin budźe diak. Räda ſerbski a w 10 hodź. němski prědowacź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Ssykora, pohonč tu, ſ Hanu Theresiju Mětaſchez tu.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Kurt Božidar, Jana Pawola Schkleńčerja, kublerja w Sréschinje, ß. — Marja Amalija, Jana Schönfelda, malego ſahrodnika w Wulkim Wjelkowje, dź. — Pawoł Max, Korle Oty Bodena, cźěžle w Hněwßezach, ß. — Żeny Hilžbjeta, njemandź. dź. na Židowje. — Augusta, Jana Ernsta Gruhla, fabrikarja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 12. januara: Wylem Ota, Michała Karluša, fabrikarja na Židowje, ß., 1 měßaz 4 dny. — 13. Gustav Adolf, Korle Augusta Michałka, ſchewſkeho miſchtra w Brěſowje, ß., 5 měßazow 9 dnjow. — 14. Jan August Steglich, fabrikaŕ na Židowje, 39 lět 6 měßazow 4 dny. — 17. Ernst Bernhard, njemandź. ß. na Židowje, 19 dnjow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1535 měchow.	W Budyſchinje 14. januara 1893				W Lubiju 19. januara 1893			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	8	6	8	19	7	94	8	24
" . . . . . žołta	7	47	7	59	7	50	7	79
Rožka	6	88	6	94	6	63	6	94
Jećmjeń	6	66	7	—	6	50	7	7
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	20	7	40	6	80	7	10
Hroch	8	89	11	11	9	17	10	28
Woka	8	6	8	33	6	—	6	75
Jahły	14	50	17	50	12	50	14	—
Hejduſchka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	40	1	80	2	10
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	80	2	10	2	40
Pšeničžna muka 50 " . . .	7	75	17	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	7	75	11	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	20	4	50	3	60	4	—
Sslóma . . 600 " . . .	24	—	25	—	21	—	24	—
Proßata 235 ſchtuk, ſchtuka . .	8	—	17	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	4	75	6	—	—	—	—	—

Na Bursy w Budyſchinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 9 np. hač 8 hr. 24 np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 65 np. hač 7 hr. 79 np., rožka wot 6 hr. 81 np. hač 7 hr. 3 np., jećmjeń wot 6 hr. 65 np. hač 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. 10 np. hač 7 hr. 15 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 62—66 hr., 2. družiny 57—60, 3. družiny 45—54 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—60 hr., po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 20. januara: Deſchcź.

Pruhi ſ Boženo ßwětła,

pyſchne kaſchcźiki ſ najrjeńſchimi ſchpruchami a ſchtuczkami, ſeſtajane wot **J. a J. Jakuba**, ßu po 75 np. a 1 mk. dostacź pola **M. Ssmolerja** w Budyſchinje, knihiwjaſarja **G. Ramſcha** na bohatej haßy a **Schöncka** na hauenſteinſkej haßy.

Spěwarſke

ßerbſke a **němſke** w najnowſchich woßebnych a jednorych trajnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku porucza po najtuniſchich płaczišnach

Guſtav Rämſch, knihiwjaſarnja
21 na bohatej haßy 21.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna
na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe Ortenburgu

porucza ßwój wulki ſklad **meblow, ſtolow, ſchpihelow** dobroczźiwemu **wobkedźbowanju** a lubi najtuńſche płaczišny pſchi ſprawnym poßkuženju.

Wſchě družiny

tepjazych, warnych a regulěrowanſkich

khachlow

porucza tunjo

Paul Walther pſchi žitnych wikach.

Julius Höhme,

ſaſtupjeŕ internazionalneje maſchinſkeje wuſtajeńzy
w Rieſy nad Łobjom

porucza na **najlěpje** dźěłane
lokomobile a parne mlócźaze maſchiny wot 2 konjazeju mozow,
ſchěrokomlócźaze maſchiny, ſ göpelom a paru ßo cźěrjaze,
jenopſchežne mlócźaze maſchiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne mlócźaze maſchiny najnowſcheje konſtrukzije,
běrny rostlócźaze a běrny rosrißaze maſchiny,
rěſaki ſa berny a rěpu, cźiſcźaze maſchiny,
mjetlizy, butrowanſke maſchiny, butrumjatowarje, mloczinki,
viktoria-ſeparatory, ſ ruku a maſchinu ßo cźěrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy ſazynkowaneho worzlowcho blacha, **żeleſne juchowe plumpy,**
pizn parjaze apparaty (noſchne), **triěry** najlěpſcheje konſtrukzije,
mkynſke zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkótne wahi,
kuczne bróny, ßamßne dźěło, ſakońſzy ſchkitowany ſyſtem, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych bránow** pſcheměnicź, pſchezo najlěpſcheje, wupruhowaneje konſtrukzije.

Najpſchihódniſche wuměnjenja dla płaczenja? Pruha dowolena! Proſpekty darmo!

Pſchedawarnja a ſklad pola **Jana Manjoka** w Budyſchinje.

Franz Marſchner

cźaßnikaŕ w Budyſchinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſklad **cźaßnikow a cźaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

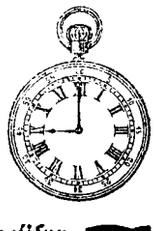

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny. Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje

na ßerbſkej a ſchuleŕſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcźe: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſcźi **viſitneje kharty** płacźa 12 ſchtuk 6 mk., też pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobraſu w wumělſkim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Kmótſiſtwa

namakaju duſchny pſchihódny pſchebytk, dobru hoſpodu a pſchecźelne poßkuženje,
wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khoſeja, ſchokolady, kakaoa, punſcha, groga, hrěteho wina,** likěra a wulki wubjerk **ßkódnych konditorſkich tworow**
w konditorni a khoſejowni

Alwina Schradera
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wulke wupschedawanje.

So bych swój wulki skład pomjeńschił, pschedawam **filzowe stupnje** a **schkórnje** s filzowej a kožanej póduschu, **sukњane schkórnje, filzowe swjerschne stupnje** a **gumijowe stupnje** sa mužskich, žony a dźěczi po **kóždej so hodźazej płaczišnje.**

Wupschedawanje traje hacž do 25. januara t. l. Kóždy, kiž tole poskiczenje njewobkedźbuje, žebi samemu schkodźi.

Winski czrijowy skład **Hermanna Frischa** na serbskej haßy 7.

Khofej,

jenož czišcze skłodźazy,
syry, punt po 100 hacž 160 np.,
paleny, punt po 160 hacž 200 np.
poruczа

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Wupschedawanje zigarow.

Wjazore druzíny

zigarow

pschedawam, so bych je wotbył, niže nutskupowanskeje płaczišny.
№ 776. 100 schtuk nětkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 schtuk nětkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 schtuk nětkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 schtuk nětkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Czerstwu schelsku rybu, czerstwe jerje, hoberske tucžne byklingi, skłodne Kielske sproty, mariněrowane jerje, jerje w želeju, sukschene a haschojte jerje
poruczа po jenotliwym a po zylišnach

A. Dittrich
4 na serbskich hrjebjach 4.

Najlepschi lany wolij
s kralowskeho dwórskeho mlyna **T. Bienerta** w Plawenje pola Drazdźan poruczа

A. E. Soba na Židowje.

Palenz

jednory a dwójny, snate najlepsche druzíny, poruczataj tunjo

Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Sslódkoßmjetanowu margarinu
(sarunanje sa butru)
najlepscheje dobroscze poruczataj

Ginzel & Ritscher.

Majßowy schrót, rżany a pizowy gris a wotruby
poruczataj tunjo

Hajnka a syn w hamorskim mlynje
w **Budyschinje,**
kaž tež w swojej pschedawarni s napschecza starych kasarmow pschi serbskich hrjebjach na rózku hornczerskeje haßy.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nesczowe rěbliki, khachlowe durczka, tsěschne wokna, twarske hosdźe
poruczа tunjo

Paul Walther.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

46 millijonow 72 tyßaz 386 schěßnakow 88 krajz.

Woheń-, schklenzu-, transport- a žiwjenje-sawěsczenje.

Poliz̆y so w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczа so jako agent:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje.

Richard Neumann
poruczа **syry** a **paleny**

khofej

w najwjetschim wubjerku a najlepschej dobroscži po najtunischich płaczišnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow so poměrnje nižsche płaczišny wobliczа.

Tunje

zigary

kupowanske žórko sa saßopschedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk.
poruczа

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Ssuscheny polcz̆
punt po 70 np., pscheroscženy po 68 np., poruczа **W. Riedel** w bjerkopiwowym schenku w Budyschinje.

Turkowske słowki
najlepscheje druzíny poruczа

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczišnach.

Najlepschu margarinsku butru,
derje skłodźazu, poruczа

Pawol Hofmann
na rózku serbskeje a schulerск. haßy.

Hajnka a syn
(hamorski mlyn w Budyschinje)
kupujetaj **pschenizu** a **rožku** po najwyschschich płaczišnach.

Ssyre Hamburgske ßadło
jara tunjo dostacz̆ pola

Pawoła Hofmanna
na rózku serbskeje a schulerск. haßy.

Britwje, nožizy
kaž wschě druzíny **nožow** so derje a tunjo tocza a wuporjedźa w parnej toczerni a wuporjedzerni

Oskara Buttera
na žitnych wikach czišćko 1.

Kaschcze

ma pschezo w wulkim wubjerku na składze

Hermann Schmidt
na hrodowym městnje 2 pschi hrodze.

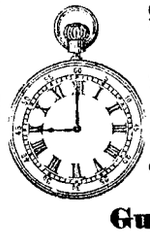

Pschedawanje a porjedzenje
wschěch druzinow **czaßnikow.**
Płaczišny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,
czaßnikar
11 na serbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Kosaze koze

kaž tež **sajecze** a **korniklaze** kupuje jenotliwe a po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaczišnach

Gustav Naucke
na garbarskej haßy czišćko 16.

S dobom poruczam swój wulki skład pjelzowych kožow bjes molow, dale schórzuchi a czinju na to kedźbliwe, so wschě koze derje a tunjo wudźěłam.

Czerstwe **krumjaze** a **konjaze koze** a **czelaze koze** pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi serbskej katholskej zyrkwi,
pschi žitnych wikach.

Kosaze, nasymske korniklaze, sajecze a wschě druhe koze po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi serbskej katholskej zyrkwi.

Albert Poppe

4 na Mužakowskej drózy 4
kupuje kóždu dźělbu **lapow, koscjow, stareho želesa, papjery atd.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 4. Sobotu 28. januara 1893. Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžorowy narodny dźeń ßu w wschěch dźělach Němskeje se sahorjenoscźu ßwjeczili. Wschitke politiske strony ſ wuwsaczom tamneje, kotraż chze nětczischi ßwětowy porjad powróczicź, na tutym dnju kněžorej ßwoju ßwěrnoscź wobkrucźejo jemu jenomyßlnje hołduja. Wjeßeła, wótczinska sahorjenoscź ßo młodych a starych, wyßokich a niskich jima, a wschudźe kněžorej wjeßele ßława wyskaja. W němskim hłownym měscźe Barlinje je ßo lětßa kněžorowy narodny dźeń ſ woßebitej pychu wobeschoł. Sswjedźeński błyschcź, ſ kotrymż ßo kwaß kněžoroweje ßotry wobdawasche, prynzeßy Margarethy, kotraż je ßo dwaj dnjej prjedy ſ heßenskim prynzom Bjedrichom Khorlu swěrowała, je też kněžorowe narodniny porjeńschik. Prynzeßa Margaretha je kněžorki Bjedrichoweje najmłódscha a poßlednja dźowka, kotraż je starschiski dom wopuschczíła a ſ mużom ßwojeje wólby pſched wěrowanski woltař stupiła. K jeje kwaßnemu ßwjedźenjej ßu ßo mnosy němszy wjerchojo seschli, bjes nimi też sakski kral Albert. S wukraja běschtaj pschischłoj ruski zarjewicz Mikkawsch a jendźelski Edinburgski wójwoda. Danski kral, kiž bě teho runja pscheproschenje k kwaßej pschijał, je wuwostał, dokelž je ſ płuwazym lodom na morju wobkhad bjes Němskej a Danskej pschetorhnjeny. Wěrowanje je ßo w kapale kralowskeho hroda w Barlinje měło. Njewjesta a nawoženja buschtaj pschi kapalinych burjach wot duchownych powitanaj a k woltarjej dowjedźenaj. Pódła kněžora dźěsche jeho macź, kněžorka Bjedrichowa. Bjes sakskim kralom Albertom a ruskim zarjewiczom Mikkawschom kněžorka Viktorija sastupi. Sa nimi dźěsche heßenski wójwoda bjes badenskej wulkowójwodku a kannaughtskej wójwodku. S dołhim cźahom cźi druhi wjerchowszy knjeza a knjenje do kapały sastupichu. Zyrkwinska ßwjatocznoscź ßo wot domoweho chora ſ hymnu: „Wschitko, schtoż wodych ma“ wotewri. Pschitomni spěwachu: „Khwalba budź Bohu“. Potom naměstny hrodowy farař dr. Dryander wěrowansku rěcź na sakožku ßłowow 1 Pětra 4, 10 dźerżeſche. Wone rěkaju: „Skužcźe ßebi jedyn druhemu ſ tym darom, kotryż kóždy dostał je, jako scźe dobri sastojnizy wschelkeje hnady Božeje.“ Hdyż ßo pjerschczenjej saměnjeschtaj, wonka w swjeßelenskej sahrodźe tſi krócź dwanacźe kanonowych wutsělow pschipowjedźichu, so je wěrowanje wukonjane. Khěžor a kněžorka k młodymaj mandźelskomaj stupischtaj. Prěnischi ßwoju ßotru wutrobnje na hubje a lizy koschesche, potom wón noweho ßwaka wobjima a koschesche, bjes tym so kněžorka Bjedrichowa dźowku ſ woßebitej nutrnoscźu k wutrobje tłóczeſche. Kněžorka Viktorija heßenskej krajnej hrabinzy sbožo pschejeſche a khěžor generalnemu superintendentej prawje wutrobnje ruku tłóczeſche; to ßame też młodaj mandźelskaj cźinjeschtaj. Potom po tym ßamym rjedźe, kaž bě pschischoł, kapaku wopuschczi.

— Pschinoschki Sakskeje sa potrěbnoscźe kněžorstwa sa lěto 1893/94 wucźinja 25,880,160 hriwnow. K temu ma Saksa hischcźe na lěto 1891/92 dopłaczicź 656,175 hr., tak smeje wona sa kněžorstwo wscho hromadźe 25,536,335 hr. wotwjescź, to ßu 3,502,167 hr. wjazy, hacź bě ßo jej na lěto 1892/93 wobliczika.

— Wojerska komißija pilnje dale wo wojerskej pschedkoßy radu składuje. Na kajke waschnje chze knjeżerstwo trěbnu liczbu rekrutow hromadźe dostacź, je general ſ Goßler rosestajał. Tutón praji: Njech ßo wojerska pschedkoha wot kněžorstwoweho ßejma pschiwosmje abo niz, dha je tola poruczene, so wot lětuscheje nasymy też wschitzy mjenje k wojerstwu khmani ludźo hromadźe ſ dospołnje khmanymi do loßowanja pschińdu. Dale ßo najnižscha měra wot 1. metra 57 zentimetrow na 1 meter 54 zentimetrow hižo pschi pschichodnym rekrutěrowanju poniżi, dokelž ma khěžor prawo, wo tym ßamostatnje rosßudźicź. Hrabja Caprivi k temu doda: Dwělětny ßłużbny cźaß njemóżemy sawjescź, jeli so liczbu wojakow njepowyschimy. Wo wuwuczenju narunanskeje reserwy żanych rěczow wjazy bycź njemóże. Instruktorjo najbóle na wobcźeżnoscźe skorża, kotreż jim narunanska reserwa cźini. To je stejischczo němskich knjeżerstwow. Lud drje je ſ wulkeho dźěła pschecźiwo powjetschenju wójska, hacź runje ja njewěrju, so je tole pschecźiwnistwo tak ßylne. Knjeżerstwa pak měnja, so njebychu ßwoju winowatoscź dopjelnike, hdże bychu pscheb tajkej njeswólniwoscźu zofake. Wěrno je, so ßym prajił, so żane wójsko w pschichodźe tak ßylne njebudźe, so mohło ſ nowa Paris w jeho nětczischim wupscheſtrjenju woblehnucź; duż budźemy dyrbjecź spytacź, ßo na Paris jenoż ſ jeneje strony dacź. To tola jenoż dopokasuje, so dyrbimy, prjedy hacź k Parisej dóńdźemy, wulke wójnske dobycźa scźinicź.

— Wopyt ruskeho zarjewicza (krónprynza) Mikkawscha w Barlinje ßo jako znamjo połěpschenych poměrow bjes Němskej a Ruskej wobhladuje. Hdy by prjedawscha napjatoscź bjes woběmaj krajomaj njepopuschczíła była, by ßo zarjewicź, tak měnja, ſ cźeżka pschi ßwjedźenjach w němskej kněžorskej ßwójbje wobdźělił. Pschi ßnědanju, na kotrejž bě prěni garde-regiment, kotrehoż mějecźel je ruski zar, zarjewicza pscheproßył, kněžor Wylem prěnju ßławu ruskemu zarej wunjeße. Kněžor w ßwojej rěcźi zara jako noscherja starych wupruhowanych monarchiskich tradizijow a husto wopokasaneho pschecźelstwa ßławjeſche, kotreż ßu w prjedawschich cźaßach ruske kaž też pruske regimenty ſe ßwojej krwju wobtwjerdźiłe.

— Pschedkoha wo nowym bursowym dawku je ßo wojerskej komißiji k dalschemu rospominanju pschipokasała. Ssmě drje ßo wocźakacź, so budźe wjetschina kněžorstwoweho ßejma sa to, so ßo bursy wyschschi dawk napokrěji. Poněwdźelu je kněžorstwowy ßejm w druhim cźitanju sakoń pschijał, ſ kotrymż sa wschě dźěle Němzow jenajki cźaß sawjedźe. Na to je ßejm wo nowych pschistawkach k sakonjej pschelichowanje jednał. K nadróbnemu rospominanju je ßo tónle sakonjowy nacźisk jedynadwacezístawatej komißiji pschipokasał. Konserwatiwni a zentrum ßo runje kaž sa sawjedźenje bursoweho dawka też sa to wuprajichu, so by ßo pjenjeżne lichowanje ſ nowymi sakońskimi postajenjemi a cźeżkim khostanjom poczeżiło. Namjet zentrumskeho sapółkanza Rintelena, po kotrymż pschestupjenja ßobustawow kněžorstwoweho ßejma w tym cźaßu salětnicź njedyrbja, w kotrymż je po sakońskich postajenjach ßudnistwo wußudźicź njeßmě, ßo woßebitej komißiji pschipokasa. Pschi pruhowanju płaczíwoscźe wólby sapółkanza ſ Redena ßo wupokasa, so bě w poßedźenju jenoż 179 sapółkanzow pschitomnych, so po tajkim ßejm k wobsamknjenju khmany njebě. Dowuradźenje namjeta zentrumskeho sapółkanza Hitze, kiž ßebi żada, so by ßo konsumskim towarstwom pschi 150 hriwnach khostanja sakasało, ßwoje twory njeßobustawam pschedawacź, a so bychu ßo konsumske towarstwa w nastupanju pschedawanja piwa a palenza pod postajenja korczmarskeje konßesije stajiłe, ßo na dalsche wotstorcźi.

— W pruskim krajnym ßejmje ßu wo wunoschku krajnych kubłow jednali. Nazionalliberalny sapółkanz Sombart pschi tym měnjesche, so ßu skórżby ratarjow w wobstejazej nusy pschehnate, a so ßu nětczischе zła na wukrajne żita doscź wyßoke. Sswobodomyßlny sapółkanz Rickert żadasche, so bychu ßo wulke krajne kubła do mjenischich kubłow dźěliłe. Konserwatiwny sapółkanz ſ Minnigerode rosestajenjam sapółkanza Sombarta napschecźo stupi a ßo pschecźiwo wobsamknjenju

wikowanskeho wuczinjenja s Ruskej wuprajі, dokelž by s tajkim wuczinjenjom němske ratarstwo schkodowako. Rěčnik sakitowasche nowy konservatiwny program a jeho zadanja za kschesczijanskimi schulemi a kschesczijanskimi wyschnosczemi. Ratarstwowy minister s Heyden mějesche za to, so wobstejaze ratarske zła doßahaja. Prjedy ßu też pschi 50 hriwnach žitneho zła skoržili. Wyschsche zło pak tola rosumny człowjek žadacz njemóže. Napschecziwo s Haydenowym wukoženjam zentrumski sapóßłanz Schmidt a konservatiwny Schutz dopokasowaschtaj, so nětkole bjes ratarstwom woprawdże wulka nusa knježi.

— Kholera w Nietlebenskej błudnizy pola Halle je hacz dotal něhdże 38 człowjeczich žiwjenjow jako wopor žadała. Skhoriło je něhdże 109 woßobow. Mrětwa w Nietlebenje dyrbi pschi telko skhorjenjach a semrjeczach jako zara straschna ßo mjenowacz; pschetož w błudnizy wscho hromadże jenoż 811 buchakhorych a 180 sastojnikow, lěkarjow a wothladarjow bydli. Po měnjenju Barlinskeho profeßora Kocha je ßo kholera do Nietlebena s wodu sanjeßła. Woda sa hojeknju je ßo s wodowoda brała, do kotrehož ßo wona s rěki Sale czerpa. Wysche czerpanischcza ßo hrjebja, s kotrejž ßo wschelaki njerjad wotwodžuje, do Sale wuliwa. Profeßor Koch je hnydom sakasał, wodu s tehole wodowoda bracz a wot wonka s wobydlerjemi błudnizy wobkhadżecz. Woda a zyroba ßo sa błudnizu na wěste městno pokoži, hdżež ßebi po nju s błudnizy khodża. Njedźiwajcy tychle naprawow je ßo kholera na blisku wjeß Trotha rosschěrika. W jenych tamnischich wulkich khěžach, wot dźěłaczerjow wobydlenych, ßu někotre woßoby na kholeru skhorike. Dopokasane je, so ßu tele woßoby, hacz runje bě to wyschnosczcz krucze sakasała, njewotwarjenu wodu se Sale pili. Duž je nětko wyschnosczcz wosjewjenje wudała, w kotrymž ßo k wjedženju dawa, so móża ßo woßoby, kiž wukasy, psche kholeru wudate, pschestupja, po sakonju s jastwom hacz na pjecz lět khostacz. Nadźijomnje ßo poradźi lěkarjam, kholeru na Nietleben a wokolnosczcz samjesowacz a jej woßebje pucz do Halle salehnucz.

Italska. Ssmy nětkole w czaßu wulkich skandalow žiwi. Kaž ma Franzowska ßwój panamaski skandal, tak ma Italska ßwój bankowy skandal. Skoro k wěrje njepodobne jebanstwa wschelakich italskich wulkich pjenjeznych bankow ßu ßo wotkryłe. Najwjetscha italska banka, banka Romana, je sa 60 milijonow lirow falschowanych, to rěka njekrytych a njesakońskich papjerjanych pjenjes wudawała. W jejnej kaßy je revisor město hotowych pjenjes kwitowanku banzyneho direktora Tanlongoa wo 21 milijonach lirow a jenu druhu pokładnika Lazaronia wo 19 milijonach lirow namakał. Hdże ßu te dalsche 25 milijonow lirow wostałe, to ßo do zyła wujaßnicz njehodżesche. Banka je trójzy telko falschnych pjenjeznych papjerow wudawała, hacz jeje kapital wuczini, a 65 milijonow lirow na saměry pschetrjebała, wo kotrychž ßo hischcze niczo wußlědźiło njeje. Banzyne dohladowarstwo na žane waschnje ßwoju winowatosczcz dopjelniło njeje. Dohladowarjo ßo wschědnje w khofejownjach sabawjachu, bjes tym so ßo w banzy najhórsche njeporjadnosczе stawachu. Kaž w Franzowskej pschi panamaskej jebanzy, tak ßu też do pschekschiwjenjow Romskeje banki wschelazy ßobustawy italskeho! ßejma saschmatane. Runje kaž w Parisu ßo też wo wschelakich potajnych papjerach schukoze, s kotrymiž ßo czestnosczcz něhduschich ministrow, wyßokich sastojnikow, ludowych sastupjerjow a nowinarjow womasa. Powjeda ßo, so ßu wschém poßlednim ministerstwam jebanstwa snate byłe, so pak ßu wschitzy mjelczeli. Radikalna strona hižo knježerstwo winuje, so je pjenjesy Romskeje banki pschi ßejmskich wólbach wuziło. So smeje bankowy skandal też politiske scżěhwki, je hižo nětkole wěste. Sańdżeny tydżeń je ßo italski ßejm saßo sešhok; mnosy sapóßłanzy ßu hižo pschipowjedźili, so budże ßo dla bankowych jebanstwow wot knježerstwa wajaßnjenje žadacz. Ministerstwo smeje pschecziwo tutym praschenjam czežke stejischczo. Spodźiwne wschak je, so je wone bankam prawo, pjenjezne papjery wudawacz, psched krótkim na schěsczcz lět podlěschiło, hacz runje je hižo dawno powschitkownje snate, so ßu wobstejnosczе italskich bankow shnike. Jeli so niz zyke ministerstwo, dha budże s najmjenscha finanzny minister Grimaldi wotstupicz dyrbjecz.

Franzowska. Sańdżenu ßobotu bě ßo 100 lět minuło, so ßu njesbožowneho franzowskeho krala Ludwiga XVI. na guillotinje wotprawili. Pschi nětczischim kabkawym stejischczu republiki běchu wočakali, so budża mjenowany dżeń w Parisu demonstrazije sa saßopostajenje kralestwa. Tola wscho je smérom wostało, jenoż w někotrych zyrkwjach ßu k wopomnjenju wotprawjeneho krala Božu mschu czitali.

Rußowska. Bucharski emir, Seid-Abdul-Achat khan, w tu khwilu pschi zarowym dworje w Peterburgu pschebywa. Wón je pjecza swólniwy, ßwój kraj sa pjecz milijonow hotowych pjenjes a sa 100,000 rublow njepschestawazeje lětneje pensije, kotraž dyrbi też na jeho ßyna pschenczz, Ruskej wotstupicz. Powjeda ßo ßamo, so ßo bucharskemu emirej w Ruskej tak lubi, so chze posdźischo w Charkowje abo Tambowje bydlicz.

Sserbija. Bywschi ßerbski kral Milan je ßo se ßwojej mandźelskej Nataliju saßo sjednał. Kaž je snate, bě ßo wón psched něhdże dwěmaj lětomaj, prjedy hacz trón ßwojemu małolětnemu ßynej Alexandrej wotstupi, wot njeje dźělicz dał. Po próstwje krala Alexandra je tuteho kmótr, ruski zar, kralowskeju mandźelskeju namołwjał, so byschtaj ßo sjednałoj a ßwój mandźelski swjask saßo ponowiłoj. Milan bě k temu hnydom hotowy, niz pak Natalija; jej njebě mózno, za jedyn dżeń wscho sabycz, schtož bě za pjecz lět wuczerpika. Sswojemu ßynej k woli pak je skónczńje do sjednanja swolika. Sserbska synoda je na to dźělenje mandźelstwa, kotrež je ßo pod metropolitom Theodosijom stako, jako njeprawe spósnała a wuprajika, so mandźelstwo hischcze po sakonju wobsteji. Sso na tole spósnacze sakożujo, je nětczischi metropolit mandźelstwu bjes Milanom a Nataliju pożohnowanje wudźělik. Stejischczo krala Alexandra ßo je skónczenjom swady bjes jeho starschimaj s najmjenscha troschku polěpschi. W tu khwilu w Sserbiji powschitkowna politika měschenza knježi. Regentstwo, kotrež za czaß kraloweje małolětnosczе knježerstwo wjedże, je ßo do wótreho bědźenja pschecziwo radikalnej stronje dało. Ministerstwo a ßejm, w kotrymajž mějachu radikalni wulku wjetschinu, staj ßo loni wot regentstwa rospuschczikoj. S dobom je knježerstwo mnohich sastojnikow, snatych pschiwißowarjow radikalneje strony, wotßadźiło. Dale je regentstwo, so by pschi nowowólbach do ßejma radikalnym wjetschinu wotdobyło, wjele gmejnskich wyschnosczcow rospuschczikło a na jich městno mužow knježerstwoweje strony postajiło. W kraju je teho dla wulka njespokojnosczcz nastała. Pschi postajenju nowych gmejnskich wyschnosczcow ßu ßo s dźěła krwawne njeměry měte, žandarmojo ßu do ludźi tscheli a wjele s nich franili abo satscheli. Duž nětkole pschecziwo knježerstwu powschitkowna roshorjenosczcz knježi, kotraž ßo też ßobu pschecziwo trónej měri.

Egiptowska. Psched dźeßacz lětami ßu Jendźelczenjo se ßwojim wójskom Egiptowsku wobßadźili. Wudawachu tehdy, so chzedża měr a porjad w kraju postajicz, woprawdże pak jich wotpohlady na to dźěchu, Egiptowsku do ßwojeje mozy dostacz. Egiptowskeho městokrala Tewfika paschu drje ßebi njeswěrichu wotßadźicz, dokelž Egiptowska pod turkowskim knjejstwom steji, tola Tewfikej mužow sa ministrow postajichu, kiž běchu swólniwy grat w ruzy jendźelskeho knježerstwa. Loni je Tewfik pascha wumrjeł, a jeho ßyn Abbas pascha je ßo po nim městokral sczinił. Tutón je ßo bórzy jendźelskeho roskasowarstwa nabył. Psched krótkim je wón jendźelsko-pschecźelne ministerstwo rospuschczik a ßo s mužemi wobdał, kotsiž ßo wot jendźelskeho knježerstwa wodźicz njedadża. Tajku swažliwosczcz ßebi Jendźelczenjo, kotsiž ßo hižo jako wobßedźerjo Egiptowskeje wobhladuja, nochzychu lubicz dacz. Woni ßebi žadachu, so by Abbas pascha nowych ministrow saßo s prjedawschimi saměnił. Abbas ßo najprjódzy spjeczowasche a hakle troschku zofasche, hdyž jemu Jendźelczenjo se ßwojej wójskowej mozu hrożachu. Tola je ßo wón Jendźelskej jenoż tak daloko podwolił, so je wón prěnjeho ministra Fakria paschu, kiž sa pschecziwnika Jendźelskeje płaczi, s ministerstwa puschczik; temu pak ßo njeje ponuczicz dał, jendźelszy smyßlenych mužow ßwojich ministrow sczinicz. Bjes egiptowskim ludom je ßebi Abbas se ßwojim khrobłym wustupowanjom pschecziwo Jendźelskej wulku nahladnosczcz a lubosczcz dobył. Boja ßo hižo, so ßo lud, s nabutym sakroczenjom jendźelskeho knježerstwa roshorjeny, k sběžkej pschecziwo Jendźelczanam storhnucz da. Duž Jendźelczenjo psches schiju a psches błowu ßwoje wójsko w Egiptowskej poßylnja. Sso pschecziwo Jendźelskej spjeczujo ßo Abbas na Franzowsku sepjera, kotraž nochze, so by ßo Jendźelska Egiptowskeje smozowała. Franzowska je ßo też skónczńje k dorasnemu protestej pschecziwo poßlednjemu sakroczenju Jendźelskeje smužika, s kotrymž je jendźelske knježerstwo městokrala na jednoreho jendźelskeho guverněra snižicz chzyło. Tola papjerjane protesty njebudża niczo pomhacz, jeli so ßo Franzowska njerosßudźi, Abbasej wójskowu mózpschecziwo Jendźelczanam poskiczicz. Wobkedźbowanja hódne je, so je sultan Abbasej k jeho sadźerženju ßoże pschał. Spjecziwosczcz młodostneho městokrala hacz dotal Jendźelczenjo njejßu słamacz móhli, duž dyrbi ßo kóżda nowa powjesczcz s Egiptowskeje s najwjetschim napjeczom wočakacz. Revoluzija Egiptowskich pschecziwo Jendźelskej mohła ßo stacz se sapoczatkom njepschedwidźomnych europiskich plecziśnow. Runje kaž dla Balkana, móże ßo też dla Egiptowskeje woheń powschitkowneje europiskeje wójny sapalicz.

Dźowzyna pschißaha.

(Stara ludowa powjesćź.)

(Pokročowanje.)

2.

Ale na pohrjebnej hosćinje běschtej hischće dwě druhej wočźi, kiž po Katrnje shladowaschtej. Běschtej to wočźi mkodeho Kruschiny Čźichobusskeho, ßwěrneho towarscha Jaroßkawoweho, a tón ßo psched bratrom ßwojeje wuswoleneje hakle wjele njetajesche, po čźim jeho wutroba žedźi. Pscheproßy Lipinskeho na bohate Čźichobusy, a hdyž ßo jimaj polne keluchi w rukomaj pěnjachu, wotewri jemu ßwoju wutrobu. Jaroßkaw ßo wußmja. Kruschina měješe rad hońtwu a hosćiny, wobßedźesche wunoschne dwory a hospodowasche rad ßwojich pschečźelow, ßkuschesche po narodźe do najwoßebnischich ryčźerskich ßwójbow — kotry ßwak a krejny pschečźel mohł pschečźinjerjej lubschi bycź?

„Ty dyrbisch ju měčź, bratsje!“ sawoła, s zykej dłonju na jeho dłoń dyriwschi — „s čźełom a s duschu měčź, tak wěrno kaž jowle ßedźu! — je to, wě ßo, jara žadna kwětka; hdy by wschě čźěske kraje pschejěsdźił, njenadeńdźesch druheje Katrny Lipnischeje! Ale teź ty ßy smužita duscha a ßwěrna wutroba, a budźesch wjedźecź, kak ßebi tutu skotu kwětku wažicź. Ty dyrbisch ju měčź!“

„Jeno njelub, schtoż njebudźesch móz dopjelnicź!“ saßmja ßo Kruschina, satschaßnuwschi se ßwojej wulkej hłowu s dołhimi čźornymi kudźerjawymi włoßami. „Mi ßo sda, so je ju tón ßwjaty putnik, tón boßy rjek s Jerusalema, hižo saßlepił — a potom, wě ßo, dobru nóz, naju pschečźelske towarschne wjeßele! Khudy knjes nawoženja budźe ßo na twojim tuku, na twojim runje namrětym herbstwje chžycź wupascź, a ty —“

„Mjelcź mi, mjelcź!“ pschewoła jeho bratr Katrniny, s winom roshorjeny — „njebudźe ßo pascź — njebudźe nikoho saßlepjecź! Ja ßym s knjesom; moja wola płacźi. Katrna budźe twoja — tak wěrno, kaž mi Lipniski rěka!“

A s tutym krutym wotmyßlenjom ßo domoj wrócźiwschi bjes kombźenja ßotsje wo luboscźi a wo žadoscźi bohateho Kruschiny powje. We hłubinach ßwojeje dusche ßo holiczu seznu pschi tutej nowinzy a s njewěrjazym wóczkom hladasche na bratra, kiž jej s tak njemikostnej ruku nježnu wutrobu rospaczicź hrožesche.

Njesnajesche Kruschiny dale, hacź so bě jeho pohrjebny dźeń na wótznym hrodźe sawohladaka; ale tuto jeniczke setkanje bě ju pschepokasako, so ßu wschě powjedanja wěrne, kiżkuli ßo wo Čźichobusskim knjesu po kraju rosnoschowachu. Čźmowe, s njeczistej žadoscźu ßo horjaze woko bě wěrne hladadko jeho pusteje dusche; w hrubym, s njepomérnoscźu wohidźenym wobliczu pokasowasche ßo s jaßnym pißmom jeho niske smyßlenje a rěcź, ßwědczenja s ruku, zyke jeho pohibowanje bě wothłóß a wobras jeho sprostych waschni.

Katrnje ßo žiwej stыskasche, hdyž ßebi w duchu žiwjenje pschedstajesche, kiž na nju čźakasche, hdy by ßebi Kruschinu sa mandźelskeho wsała. A sapowje ßo bratrowej žadoscźi s zykej smužitoscźu lubowazeje knježny, spuschčźejo ßo na luboscź Janowu. Ale njekhmanej pschečźelaj srěčźeschtaj ßo krucźe, so byschtaj njewinowaty wopor do ßwojeje ßyčźe popadnukoj, doniż teź njesbožownu s wyschinow skotych ßonow storhnuwschi do ßwojich prudkow njedostaschtaj. Najprjedy sčźinischtaj Jana pschehladneho, so ju s njeßwěrnymi ßlubami jeba a ßwoju wutrobu druhdźe sawdawa; a wobdaschtaj ju s podpkačźenymi schčźuwarjemi, so wěrnoscź k jeje wuchu dońcź njemóżesche, a tak jeje luboscź a ßwěru podkopowawschi bezpěschtaj, so wona niczo njeczinjesche; a hdyž bě nětk ßkabe holiczo bjes praweho čźucźa a hižo na sadwělowanju, swoli do teho, schtoż ßo bratrej a pschečźelej salubi.

Bě to w čźichej lětnej nozy. Katrna stejesche na wyßokim wutwarku a hladasche dele do drěmazeje krajiny, a potom posběže wočźi k jaßnemu, woziwjazemu ßo njebju. S čźěmnej srudźbu, s hłubokej bolosczu bě jeje dusha pschewsata — wulkej, prósdnej puscźinje runasche ßo jeje wutroba. Njemějesche ani ßylsow, s kotrymiž mohła ßebi wutrobu wolóżicź; ale shladowanje na kraßnu, se ßlěbornym błyschczom měßaczka rosßwětlenu, do ßwjateje čźischiny ponurjenu krajinu a na njeliczomnu ßyku se skotym ßo błyskotazych hwězdow, schtoż jej jako pißmo, s wěczńje mikoscziwej ruku napißane, rěčźesche, srani jej s nowa, ale nježnje wutrobu, saprahnjeny kužoł ßylsow ßo s nowa wotewri a wulke drohe parle wißachu jej na rjanych mikawczkach. Pod wyßokim wutwarkom, w hrodowej sahrodźe, spěwasche s nutrnej žadoscźu ßokobik.

W tym wokomiki pschistupi k njej bratr. Jeho zyke bycźe sdasche ßo bycź podryte; s dźiwim płomjenjom ßapasche jeho wóczko. Katrna ßo jeho nastróża.

„Ssotra!“ sarěcźa roshorjeny na nju, a jeho prawiza pschiczischcźa jej wuskostliwje ruku. „Chzesch mje sakhowacź? Chzesch ßyna ßwojeje maczerje psched ßwětnej hańbu sakitacź? Chzesch nowe žiwjenje psched ßwojim bratrom sapočzecź? — abo radscho jeho sahubu doczakacź? radscho s tehole wutwarka jeho do skakoweje hłubiny storczicź?“

„Mikoscziwy Božo!“ seznu ßo holiczu. „Schto czi je? Schto je ßo stako, bratsje?“

„Ssym proschet hotowy — wohańbjeny, k ßměcham wustajeny“, žałoscźesche Jaroßkaw — „jeli so mi njepomože jeniczki pschečźel, na kotrehož ßwoju nadźiju twarju — a kotryż by mi pomhał, hdy by ty chzyła, Katka! Kruschina Čźichobusski praji dobro se ßwojimi kubłami sa twojeho bratra a wotwobrocźi hańbu s hłowy ßyna twojeje maczerje. Njeproschu ßwoje dla, ale twoje dla, ßwojich starschich dla, kotrychž dobre mjeno mohło pschese mnje njesbožowneho schkodu wsacź — ßmil ßo, Katka! Smjehcź ßwoju wutrobu — Kruschina směje tebje jako ßwoju knjeni a wjerchowku — twoja nježna dusha budźe jandźel pěstoń jeho žiwjenja!“

Wustróżana, mjelczo ßłuchasche Katrna na bratrowe ßłowa. Myßle ßo jej mylachu — njewjedźesche, kak ßo rossudźicź, schto wotmolwicź.

„Ssnadź by mohł Jan“ — pschimnu ßo skónczńje ßłowa a jeje wóczko shladowasche na hród w dolinje, kiž bě kolebka muża, kotrehož jeniczkeho dotal lubowasche. Ale bratr pschejě jej rěcź s wurasom hněwa a sazpěcźa.

„Pomhacź — njewěrno? Tón hotowy proschet — mi?“ ßypasche ßo jemu s erta. „Tón lischczazy njeßwěrnik, kiž je mjes pohanami nawuknuł ßluby łamacź a s wutrobu holiczow hracź? Tón njekhmanik, kiž ma runje dźenßa kwaß s druhej —“

„Schto ty rěczisch?“ wulecźa holiczu s derkotazeho erta. „Jan bjerje ßebi mandźelsku —?“

„A ma dźenßa wulkotny kwaß“, wotmolwi Jaroßkaw s hórkim poßměwom. „Hdy by derje kedźbu dawała, ßnadź by mohła s tych starych murjow hudźbu saßkyschecź.“

To bě poßledni kłok do wutroby wboheje, pscheradźeneje holiczki. S hněwom, želnoscźu, žarliwoscźu a ßobuželnoscźu s bratrom donucźena ßlubi, Kruschinje ruku sawdacź a sa krótki czaß pschistupi s nim k woltarjej.

Ale hdźe wostachu po tymle podawku dny radoscźe, kiž bě bratr holiczu ßlubił? — Niczo njepomhasche rjanoscź mkodeje mandźelskeje, niczo nježnoscź jeje ducha, niczo jeje powschitkowna nadobnoscź; to běchu nježne, kahodne kwětki, kiž padźechu do rukow dźiwjemu, smyßlojtemu ßurowzej a w jeho ruzy teź swjadnuchu. Jeho smyßły běchu ßo jeno sa luboſnoscź kčźejazeje knježny sahorike — ale w mandźelstwje bórsy woliwknuchu. Mandźelski swjask njeßmědźesche w jeho ßamopaschnym žiwjenju niczo pschemjenicź; a hdyž jeho Katrna druhdy s proschazym, błódzy lischczazym ßłowom na to pominasche, so s njepomérnoscźu, dźiwjej hońtwu, s dołhim nóznym haktowanjom ßwojej strowoscźi schkodźi, so ju woßamoczenu wostaja, so na nju sabywa; to ßo jej se spočzatka ßmějesche, potom ßo schepjerjesche a ju hrubje wotbywasche, skónczńje jej hrožesche a satepiwschi strowe smyßły w poknym keluchu ßurowje s njeju sakhadźesche.

Tak wjedźesche wboha žona, njehańbicźe pscheradźena wot ßwojeho ßamßneho bratra a wopuschczena wot zyłeho ßwěta, srudne žiwjenje, polne hubjeństwa a ßylsow, jako niska, sapěta ßkužobniza abo sklovina dźiwjeho knjesa, ale niz jako nadobna, czeszczena mandźelska bohateho ryczerja.

Jeniczku dźowku měješchtej w tutym mandźelstwje, ale teź ta bu nowa pschiczina k ßurowym skutkam roshorjeneho mandźelskeho. Wón sapěwasche wbohe dźěczo, pschetoż bě ßo wjeßelił na ßyna, kiž mohł ßo posdźischo na jeho sabawach wobdźělecź. A njemóżesche dźowczicźki widźecź, a tuta hida trjechi teź macź. Jeje dny běchu, mohł rjez, ßame hórke pschesczěhanja; jeje móz spadowasche, kčenje sahe wotpadźe — a jeno jeje dźěczo a nabożna, wot dźěczatstwa derje wukhowana myßł, dawaschtej jej móz žiwjenja a njedowolischtej jej mórkotacź pschecźiwo wěcźnej pschedwidźiwoscźi.

Skónczńje pak podleża nježny schtom jeje žiwjenja. Dawno bě wuskhnyła jeho žiwjeńska brěczka, a korjenje tłajachu; bě jeno trjeba jeniczkeho storka ßylneho wětrika, a wotłamany leżesche w prochu. A sta ßo — a njebjeski Wótz dowjedźe njesbožownu czerpjerku s mikoscziwej ruku do žiwjenja, wěcźnje měrneho, wěcźnje jaßneho.

(Pokročźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na poßlednjej hłownej shromadźisnje Budyskeje Bjeßady ßu ßo Bjeßadźine ßobustawy wot ßwojeho dołholětneho, wo Bjeßadu wjele saßłužbneho pschedßydy, knjesa dr. Grolmußa, kiž je ßo sa direktora katholskeje schule do Lipska powołał, nanajwutrobnischo roszłohnowake. Jako znamjo czesczowanja a pschipósnacza knjesa dr. Grolmußoweho wuspěschneho skutkowanja sa Bjeßadu jemu rjanu wopomnjeńku, ßlěbrowy blidowy nastawk, pschepodachu. Pschi nowowólbach pschedßydstwa sa prěnjeho pschedßydu knjesa wokrjeßneho żandarma Buka, sa druheho pschedßydu knjesa seminarskeho wyschscheho wuczerja Fiedlerja, sa pißmawjedźerja redaktora Marka Ssmolerja a sa pokładnika knjesa cżaßnikarja Krawza wuswolichu. Dokelž ßo dotalny swjeßeleński sarjadowar, knjes pjekarski mischtr Bisold, sapowjedźi, ßwoje sastojnstwo, kotrež je dołhe lěta sastawał, dla ßwójbneho żelenja s nowa pschijecź, shromadźisna wobsamknu, na pschichodne lěto sastawanje swjeßeleńskeho sarjadnistwa dwěmaj knjesomaj pschepodacź, a ßo jako nowaj swjeßeleńskaj sarjadnikaj knjesaj měschczańskaj wuczerjej Pawlik a Sommer wuswolischtaj.

— W Budyschinje je poßlednje njedźele wjele schulskich dźěczi na diftheritis skhoriło; wjetscha liczba dźěczi je morbarskej khorosczi podležała. Khorosczź ßwoje wopory bóle bjes holzami hacž bjes hólzami pyta.

— Ssurowa tschěskanza je Bohu dźak pschětrata. Tón a tamy pak, kiž je ßebi stawy swosabił, ma hischcże dźenßa na jeje sczěhwkach czerpicź. Bjes tutymi wobżaromnymi je też skakar Młynk w Spytezach. Tutón bě s Budyschina domoj duzy k semi panuk a njebě wjazy ßam stanucź mohł. Hdyż jeho skónczńje ludźo nadeńdźechu a jeho domoj dowjedźechu, běschtej hižo jeho wobej ruzy swosabjenej. Wboheho cłowjeka ßu dyrbjeli do Budyskeje hojerńje dowjesczź. Tam lěkarjo prajichu, so bohużel ßnadź njebudźe mózno, jemu ruzy saßo wuhojicź, ale so budźa dyrbjecź jemu hornje stawcźki porstow wotrěsacź.

S Małeho Wjelkowa. Ssrjedu 25. januara wotmě wubjerk „Towarstwa Sserbskich Burow" tudy ßwoje poßedźenje w Kobaniz hosczenzu. Pod nawodom ßejmskeho sapóßłanza knjesa Kokle sapocza ßo jednanje popołdnju w 3 hodźinach. Jednasche pak ßo woßebje wo shromadnym wobstaranju ßymjenja k nalětnemu ßywej, wowßa, jeczmjenja a runkliżu; niz mjenje pak też wo wobstaranju wschelakeje pizy sa skót a wschelakeho pschikupneho hnoja, pschi czimż ßo pschitomni na to kedźbliwi czinjachu, so maja ßo te wězy jenoż s najlěpschich żórkow kupowacź, dokelž ßo s nimi wulke jebanstwo czěri, kaž je s wußudźenja khostanskeje komory widźecź, kiž je ßo 20. januara w kralowskim krajnym ßudnistwje w Budyschinje stało. W Hodźijskej wokolnosczi běchu ßebi burjo pola Kobliczańskeho młynka Kobera wotruby a krupizu (Futtergries) kupowali. Dokelž pak ßo skót teje pizy njedótknu, doniż ßo wěste dźěle s njeje na dno ßydnuke njeběchu, a dokelž krupiza njenawdawasche (njerosmokasche), dachu ßebi tón njerjad w Pomorezach pschepytacź. Tam ßo ta wěz bórsy wujaßni. W wotrubach a krupizy bě wot 9,9 hacž do 28, 33, haj hacž do 48 proz. korrossoweho worjecha (kamjeńtnoworjechowa muka). Kupowarjam pschedawar wo tym niczo prajił njebě. Woni běchu zentnar wotrubow se 7 hacž do $7\frac{1}{2}$, zentnar krupizy pak s 8 hacž do $8\frac{1}{2}$ hriwnami sapłaczili, město teho so zentnar kamjeńtnoworjechoweje muki w tu khwilu wjazy hacž 50 np. njepłaczi. Tajka muka ßo w jenym młynje pola Spytez hischcże po sto zentnarjach mjele a to sa pschekupza Br. w Draźdźanach. Je teho dla dźiw, so ßo burjo sjednoczeja a konsumske towarstwo sakożuja, so bychu ßo tajkemu jebanstwu lěpje dowobarali? — W poßedźenju bě 8 towarstwow ßerbskich burow sastupjenych. Skónczńje ßo hischcże wo někotrych należnosczach naschich wjeßnych nalutowarnjow a wupożczeńnjow jednasche. Najważnische wobsamknjenje bě to, sa dyrbja ßo nasche pokładnizy s prósstwu na ministerstwo wobroczicź, so bychu też zyrkwinske, poruczenske (Mündel-), gmejnske a schulske pjenjesy pschijimacź ßměte.

S Hodźija. Bjes schulskimi dźěczimi nascheje tsczeje a schtwórteje rjadownje bě sańdźeny tydźeń ßydomdźeßacź dźěczi na wołßypizy skhoriło. Duż je ßo schula tuteju rjadownjow na dwě njedźeli samknuła. Lětusche, tam a ßem, w městach a na wßach wustupowaze wołßypizy ßu „dobroczźiwe", kaž lěkarjo praja. Hdyż ßo na nje skhorjene dźěczi jenoż po snatym waschnju derje hladaju, stanu po něschto dnjach saßo wustrowjene; po tym dyrbja ßo pak hischcże někotre dny wo jstwje dżeržecź, so njebychu na widźenju abo ßłyschenju schkodowake abo ßebi sahorjenje płuzow pschiczahnuke.

S Radworja. Poßlednja měßaczna shromadźisna nascheho „Poboczneho Towarstwa Sserbskich Burow" bě wurjadnje ważna. Najprjedy mějesche ßo pschedßydstwo a sastupjerstwo towarstwa s nowa wuswolicź; a wuswolichu ßo: J. Hantusch-Bronjanski sa pschedßydu, J. Schmidtk-Radworski sa městopschedßydu, J Hantusch-Radworski sa pokładnika a wjednika konsuma, M. Kubasch-Kaßowski sa pißmawjedźerja a J. Delan-Radworski czo. 72, M. Winar-Kamjenjanski a J. Běbrach-Bronjanski sa „domjazych" wubjerkownikow, kotsiž maja ßo wo woßebite należnosczę nascheho poboczneho towarstwa staracź pomhacź. Sa wubjerkownikow do hłowneho towarstwa maja ßo pschichodnej hłownej shromadźisnje namjetowacź: kapłan Nowak do wużscheho, J. Hantusch a M. Ssmoła Bronjanskaj do schěrscheho wubjerka. — Po dokonjanych wólbach jednasche ßo wo ważnu należnosczź, mjenujży wo sjenoczenje „Burskeho Towarstwa" s lutowarnju. Namjet ßo s wulkej wjetschinu (něhdźe 40 pschecźiwo 1) pschija. Je-li jón też lutowarnja na ßwojej pschichodnej hłownej shromadźisnje pschiwosmje, ßo sjenoczenje pschewjedźe. — Pschispomnjenje sa „Poboczne Towarstwa Sserbskich Burow". Dokelž ßu czischczane wustawki „Towarstwa Sserbskich Burow" nimale żadne a tola runje lětża pschi nowowólbach nusnje trěbne, podawamy tu někotre naspomnjenja, wólby nastupaze (cf. § 5): Pschedßydstwo hłowneho „Towarstwa Sserbskich Burow" wobsteji s pschedßydy (w tu khwilu knjes Kokla-Khrósczański), s dweju sastupnikow abo městopschedßydow (w tu khwilu kk. Ssmoła-Spyteczański a Wiczas-Różeńczanski) a s wużscheho wubjerka, do kotrehoż ma kóżde poboczne towarstwo, njech je ßylne abo ßkabe, jeneho sastupjerja póßłacź. Pódła tuteho wużscheho wobsteji hischcże schěrschi wubjerk (a tón je wschědnje měnjeny, hdyż ßo s krótka wo „wubjerku" rěczi), do kotrehoż poboczne towarstwa s kóżdych 25 ßobustawow jeneho pósczelu. — Tutych wubjerkownikow ma hłowne towarstwo ßame wuswolecź a postajecź, niz poboczne towarstwa; tute móża jich jenoż hłownemu towarstwu namjetowacź. — Kajkich sastojnikow ma żane poboczne towarstwo doma, k wobstaranju ßwojich woßebitych potrjebnosczow, to je zyle jeho wěz; wo tym hłowne towarstwo nikomu niczo njepostaja. (A tak mamy na pschikład my w Radworju k temu prjedy mjenowanych 8 sastojnikow.) — Wubjerkowniży, sa hłowne towarstwo postajeni, nimaja jako tajży w shromadźisnach poboczneho towarstwa niczo roskasowacź, a nawopak też saßo wjedniży poboczneho towarstwa niczo w hłownym towarstwje. Wě ßo pak móża czi, kotsiž maja w ßwojim poboczným towarstwje doma sastojnistwa, na dobo też wubjerkowniży sa hłowne towarstwo bycź, a drje s wjetscha też ßu.

S Brěsynki pola Delnjeje Hórki. W poßlednjej symje a wulkim ßněży niz jenoż dźiwina, ale też rubjeżne swěrjata wo wßach zyrobu pytachu. Poßlednische ßu s městnami khětro wjele schkody naczinike. Tak ßu w naschej wßy mordarje w tsjóch dworach 18 kur skußali, a schkrahołzy ßu na tsjóch městnach hołbje wotnjeßli.

S Łomska pola Minakała. Sańdźenu wutoru je ßo pod ßněhowej czežu tsěcha tudomneho knjeżeho rěsaka skamała. Jedyn dźěkacźer s Manjowa je ßo pschi tym czężko franik.

S Łuha. Ssyn tudomneho gmejnskeho pschedstejicźerja Hajbana bě ßo sańdźenu njedźelu do Pßowjow podał, so by tam jenemu dźěsczu kmótsik. Pońdźelu popołdnju wón na ßanjach domoj wotjedże, tola domoj wón pschijěł njeje. Ssrjedź Jenschez a Pßowjow 23. lětneho młodeho cłowjeka Boża ruczka saja. Ludźo jeho morweho w ßanjach leżazeho nadeńdźechu.

S Pßowjow. Tudomneho khěžkarja Pjecha, Ferdinanda mjenowaneho, ßu pońdźelu morweho w jeho bydle namakali. Semrjety bě dźiwnuschki cłowjek, kiž ßamotny w ßwojej khěżży bydlesche. Tale khěżka bě wscha rospadana; s tsěchu ßo deschczik a ßněh nuts dźěsche a psches sczěny a wokna wětsiki dujachu. Domjazeje nadoby w khěżży skoro żaneje njebě. Dom bě pusty a prósdny; ani koża jeho wobßedźeŕ njemějesche. Spody někajkeje klibory, kotraż bě něhdy blido była, Pjech na ßkómjanym borle lěhasche. Tam je wón też wumrjeł. Najskerje je ßebi symu namrěł.

S Wojerez. Wojerowske ratarske towarstwo je dźenßa tydźenja w ßwojim poßedźenju wobsamkło, so chże w měßazu juniju skótnu wustajeńzu wotměcź, na kotrejž ma ßo ratarstwo, hajnistwo, sahrodnistwo, ßadarstwo a pczołarstwo wobdźělicź.

S Hamora. Pońdźelu 16. januara je ßo tu hospodarske twarjenje, schewzej Viehwegej ßkuschaze, spaliło. Na kajke waschnje je woheń nastał, njeje snate.

S Zympla. Pjatk tydźenja jedyn handwjerski, wschón wuhłóbnjeny a symu pschemrjety, ßmjercź sprózny pschi 24 gradach symy do wobydlenja tudomneho wobydlerja Połpiza pschińdże. Tutón wbohemu zusemu hospodu poskiczi a jeho naßyczi. Zusemu pak ßo bohużel pomoz hižo pschepoßdże poskiczi. Wón wot Bożeje ruczki sajaty wumrje. Semrjety je młynski, rěka Friedrich Benjamin Clemens,

je evangelſkeho wěrywuſnacża, a je ßo 1. měrza 1824 w Delnich Oderwizach pola Zitawy narodźił. Jeho cźěło ßu pońdźelu na Klětnanſkim pohrjebniſchczu khowali.

Se Skeho Komorowa pißaja: Lětuſcha kruta ſyma je ßebi też w naſchej wokolnoſczi wopor żadała. Wjeczor 7. januara bě ßo khěžkał Mucha, 35 lět ſtary muż ſ Němcża, w měſcże na pſchewodźenju pobywſchi na dompucź podał, bě pak pſchi ßněhowym mjeczelu pucź ſmylił a domoj njepſchiſchoł. Naſajtra rano jeho dźěczi duzy do ſchule na jenym pólnym pucżu ſmjerſnjeneho namakachu.

S Němzow pola Kulowa. Wóndano ßu tu zuſeho dołhokoßmateho pßa ſabili, kiż je pßy a kury ſkußał, a też cźlowjekow nadpadował. Wokrjeßny ſkótny lěkał Mummenthey, kiż je jeho pſchepytał, je ſpóſnał, ſo je poß ſkażeny był. Tón ßamy poß je pjecża też w Zibżinom a Horach wokoło běhał. Duż budża ßo w wjetſchej liczbje wßow pßy na cżaß poł lěta na rjeczas wjaſacź a ßo jim pranz natykowacź dyrbjecź.

Se Shorjelza. Schtó je dźěcżazu żonu Hartmannowu, kotrejeż cźěło ßu wóndano w dworje jeneho tudomneho hoſcżenza namakali, ſkónzował, je nětko na ßwětko pſchiſchko. Schwalcża Selma Schubertez, kotruż ßu ſajeli, dokelż ßo na nju tukaſche, ſo je mordarſtwo wobeſchła, je ßo teho nětkole pſched pſchepytowanſkim ßudnikom wuſnała. Mordarka je pjecża hróſbny njeſkutk ſ wjecźiwoſczu wobeſchła, dokelż bě Hartmannowa jenemu knjejſtwu, pola kotrehoż chżyſche ßo Schubertez pſchiſtajicź, naweſchtk dała, ſo ßo Schubertez k ßkużbje poruczicź njehodźi.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dla falſchowanja wotrubow ſ kamjeńtnoworjechowej muku mějeſche ßo 20. januara młynk Kober w Koblizach pola Hodźija ſamolwicź. Jebanſtwo ßo ſ tym wotkry, ſo ſkót polecże, do kotrehoż běchu wotruby ſměſchane, prjedy picź nochżyſche, prjedy hacź ßo kamjeńtnoworjechowa muka ßydnuła njebě. Hdyż Koberowe wotruby w ratarſkej ſpytowarni w Pomorzach pſchepytacź dachu, ßo wupokaſa, ſo pſchepodate pruhi ras 10 prozentow, druhe pruhi pak 48, 33 a 28 prozentow kamjeńtnoworjechoweje muki wopſchijachu, kotraż jako zyroba nimale niczo hódna njeje. Jedyn kupz ßwoju ſchkodu ſ tym ſaruna, ſo Koberej wot płaczíſny 10 prozentow wotczahnu, dla tſjóch dalſchich jebanſtwow Koberej jaſtwo na 2 njedźeli a 300 mk. pjenježneho khoſtanja abo dalſche jaſtwo na 60 dnjow pſchißudźichu. Druhe jebanſtwa pak wobſkorżenemu dopokaſacź njemóżachu. Podawał kamjeńtnoworjechoweje muki, żitny wikował Kunath w Biſkopizach, a tón, kiż bě ju dźěkał, młynk Hofmann w Eſchdorfje, ßo wuwinowaſchtaj, dokelż ßo jimaj dopokaſacź njehodźeſche, ſo je jimaj ſnate było, ſo Kober ſ kamjeńtnoworjechowej muku ſkotowu pizu falſchuje. Pſchi pſchepytanju ßu naſhonili, ſo je Kober w lěcże 1891 wot junija hacź do oktobra wſcho hromadże 90 zentnarjow kamjeńtnoworjechoweje muki nakupił.

Přilopk.

* Dźěczo jeneho tkalza w Sohlandże je pſchi wóndańſchej krutej ſymje w kożu ſmjerſko. Wone ſ pjecźimi druhimi dźěcźimi hromadże w jenym kożu ſpaſche. Najſkerje ſa njo poßleſchczo doßahało njeje, tak ſo njeje wodźete było.

* Minjenu ßrjedu pſched tydźenjom wjeczor poſdźe, ale hiſchcże do poknozy, pſchirodny bratr młynka Grünbergera ſe Stareho Měſta pola Stołpna, kotrehoż młyn bě ßebi naſymu kupił, ſe Stołpna do Stareho Měſta — ſ domu do domu lěbom wóßom minutow — po dróſy domoj dźěſche. Rano nadeńdźechu jeho cźeżko ſranjeneho w kożu; kulka bě ßo jemu wyſche wóczka do hłowy ſaryła a tczeſche po lěkarſkim wuprajenju hiſchcże w moſhach. Powjeda ßo, ſo je Grünberger, prjedy hacź je lěkał dóſchoł, w jaßnym wokomiku ßwojej maczeri prajił, ſo je pſchiſtojnje ſwoblekany cźlowjek hacź do poł pucża ſ nim ſchoł, ſo pak je jeho tam ßebjewědomoſcź wopuſchczíła. Woprawdże ßu też tam jeho kłobuk, kużiczku krwě, wupróſdnjenu liſtownju a nowy revolwer namakali. Jeho cżaßnik a pjenjeſy pak běchu prjecź. Wot khěżnych durjow hacź do jeho komory bě krwawny ßlěd. Wyſchſchi ſtatny rěcżnik ſ Budyſchina a mnoſy żandarmojo tam bórſy běchu. Tajna podawiſna ßo pſchepytuje.

* S Pribuſa pißaja: Ssurowa ſyma je ßebi w njedalokim Grafenheinje cźlowjecże żiwjenje ſa wopor żadała. W jenej kólni ſu 60lětneho dźěkacżerja Kochzinſa, kiż je njewoženjeny, ſproſtnjeneho namakali. Lěkał ſpóſna, ſo je wón ſmjerſnuł.

* 18lětna dźowka jeneho wucżerja w Oelsniſkej bliſkoſczi chżyſche na bal hicź. K temu běſche ßo pſche wſchu měru ſaſchnórowała. So by ßebi jehku ſběhnuła, ßo po nju ſkhili, hnydom pak ßo żałoſtnje ſawoławſchi do hromady wali a bórſy wumrje. Lěkarſke wotewrjenje jeje żiwota dopokaſa, ſo bě ßebi ſ korſetom jene cżrjewo pukła.

* Hajniſki dźěkacżer Matěj Schiman ſ Bukowa, kiż je 69 lět ſtary, njemóżeſche doczakacź, ſo by ſtarobnu rentu doſtał. Dokelż ßo pak ta hałle po dozpiczu 70. lěta wupkacźi, wón na ßwojim kſchcżeńſkim wopißmje ßwoje narodne lěto „1823" do „1822" pſchemėni. Falſchowane wopißmo wón wyſchnoſczi pſchepoda, kotraż pak ßo jebanki hnydom dohlada. Shorjelſki pſchißażny ßud wóndano Schimana dla falſchowanja liſcżiny k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźi a jemu cżeßne prawo na jene lěto wotrjeknu.

* W Hamburgu ßu w běhu ſańdżeneho tydżenja ſ nowa nětkotre woßoby na kholeru wumrjełe. Też w wokolnoſczi Halle ßo kholera roſchěrja. S Nietlebenſkeje błudniży, hdżeż je wona pſched tydżenjom wudyrika, je ßo wona do wßow Trotha a Mool ſanjeßła. Awſtriſke knjeżerſtwo je, ſo by ßo kholera do Awſtriſkeje njepſchenjeßła, poruczíło, ſo dyrbja ßo wſchitży pucżowarjo ſ Halle a Hamburga pſchi mjeſach ſadżerżecź a tydżeń dołho wot lěkarjow wobkedźbowacź.

* Se ſchmrěczinſkich hor (Fichtelgebirge) pißachu pſched nětkotrymi dnjemi: Dla wulkeho mjerſnjenja, dłěje hacź 4 njedźele trajazeho, ßu wſchě ſtudnje ſaprahłe, rěki ßu hacź do dna wumjerſnjene, chżemy=li wodu měcź, dyrbimy ßebi ßněh roſtacź. Też wodowody żaneje wody wjazy njedawaja, dokelż je ſemja hacź na połtſecża metra ſamjerſnjena. Rowyrycże dny dołho traje, runjeż ßo pódla tſěła każ w ſkałach; cźěła dyrbja teho dla dłěje domach woſtacź abo ßo do cźěłownje ſtajecź. Schěſcź ludźi je ſmjerſko a wjele dźiwiny, wulkeje każ makeje. — K temu ßu powjeſcże ſ Barlina ßem pſchiſchke, w kotrychż ßo praji: Na Scharfenbergſkej kupje w Tegelſkim jěſorje ßmy — 27 gradow po Reaumurje měli. Wjele ſchtomam je ſmjerſk ſkoru roſpukał, tak ſo na nich wotewrjene roſdrjeńzy widźimy, kajkeż ßo hewak jenoż w Sibiriſkej na poßlednjej kromje ſchtominy nadeńdu, kotreż ßo żenje wjazy zyle njeſaroſtu. Knjeſej dr. Bolle ßu tam w hewak doſcź cżopłym kurjenzu wſchě kury ſmjerſke. Dźiwja ſwěrina je na wjele měſtnach hacź do bliſkoſcże cżłowſkich wobydlenjow pſchicżahnuła, ßebi zyrobu pytajo. Morwe a napołmorwe ßorny ßu wjeßnjenjo njeporędko namakali, běchu pak to tola ſ wjetſcha jenoż mkódſche ſkoczata. Tutej wſcho ſahubjazej ſymje napſchecźiwo wopokaſuje jedyn ptak ſ połodniſchich krajow, po tajkim pola naß ani domjazy, njenujży paw, ſpodźiwnu wutrajnoſcź. Pawy na kupje Scharfenbergu też w najßurowiſchej ſymje a ßněhowym mjeczelu njeißu ſamóhli, ſo bychu do cżopkeje khěżki ſchke a w njej pſchenozowake. Wone ßebi ßwoju ßwobodu pſche wſcho waża a ßu na wyßokich ſchtomach kóżdy ßam na ßwojej hakoſy pſchi 26 hacź do 27 gradow ßylnej ſymje pſchenozowake a njeje jim ſyma niczo ſeſchkodźała. To jim żane domjaze ſtworjenje lohży poruno cżinicź njeſamóże; ßamo ſtare ſtwjerdżene wróny ßebi cżopke khowanki pytaja, hdżeż ßo jena k druhej cżiſchcża, ſo bychu ßo mjes ßobu hrěke, pſchi cżimż tola njeporędko ſmjerſnu.

* Pola Bietigheima w Würtembergſkej je 23. januara jena tworocżahowa maſchina ſcżelcżknuła. Wona bjes wjedníka ſ połnej ſpěſchnoſczu po kolijach dale cżerjeſche. Jeje wjednik a tepjer běſchtaj ſ njeje wotleczałoj, hdyż bě ßo ſe ßylnym ſaſtorkom tendar wot maſchiny wottorhnuł. S hnydomnym telegrafowanjom na něhdże 12 ſaſtaniſchcża ßo poradźi, ßo hromaduſtorcżenja ſ druhimi wołami ſminucź. Kolije běchu ßo ſa cżękanzu wſchudźom wuprósdniłe. Hdyż bě jej para ſ dźěła wuſchła a jeje ſpěſchnoſcź wotewſała, ßo jenemu wjednikej w Mühlackerje poradźi, ßo na nju ſchwihnucź a ju ſaſtajicź.

* W Oßekſkich wuhlowych podkopkach w Cżechach ßu ßo w jamje „Pokrok" ſke powětrу ſapaliłe. 17 dźěkacżerjow je ſ wóhnjom żiwjenje ſhubiło, ßedmjo ßu ßo ſ dźěła cżeżko, ſ dźěła lohko ſranili. Njeſbożе je ßo ſ lohkomyßlnoſczu jeneho dźěkacżerja ſtało. Tutón je ßebi, hacź runje je to krucże ſakaſane, delka w jamje tobakowu trubku ſażehlił.

* Sproſtnjenje tyła (Genickſtarre), na cżoż běchu w Karlsruhe pſched ſchtyrimi njedźelemi nětkotſi wojazy ſthorili, njeje bohużel hiſchcże pſcheſtało. Wcżera ſtaj ſaßo dwaj grenaděraj na to ſthorikoj. Zyłe mużſtwo je kaſarmy wopuſchczicź dyrbjało.

* (Se żitnych wikow.) Po dołhim wotwlakowanju ßu ßo żitne wiki w poßlednim tydżenju trochu polěpſchowacź poczałe. Naſtork k temu ßu woßebje powjeſcże ſ Ameriki dałe, hdżeż żitne połkłady hładajo wotebjeraja. W druhich krajach, na pſchikład w Franzowſkej, ßo boja, ſo ßu ſe ßněhom njepſchikryte ßywy na wſchelakich honach wulkeho mjerſnjenja dla cżerpiłe. Duż je ßo żitna płaczíſna ſkoro na wſchitkich wikach wo něſchto poſběhnuła.

* Pſchi wóndańſchej wulkej ſymje bě rano ſahe ſtawacź a won do dźeła khodźicź khětro mjerſaza wěz. Něhdże jedyn bur běſche ßebi na

nowe lěto nowu němsku žłužobnu holzu pschistajił. Tej žo jene ranje do symy won njechasche, duž w kožu leža wosta a žo khora cžinjesche. Jej bě wjeczer, kaž hewak, hischcže jara derje žłodzała, a dokelž bě žo stajnje žylnje do jědže měła, bě derje wukormjena a podoba najkrucžischeje strowoscže. Duž žo hospodarjej do jeje nahłeho schorjenja wěricž njechasche. Teho dla žo s termometrom, s kotrymž žo symniczne sahorjenje měri, k njej do komory poda a 37 gradow cžopłoty w njej naměri. A schto holza wotmolwi, hdyž jej bur žwoje spodžiwanje wupraji? „Säben un dörtig Grad sünd ok all'n ganz Deil, mit twei und viertig is man all dod." Ta holza žwojej schuli wschu cžesež cžini.

* Psched tydženjom je w Schornsheimje pola Mainza rěsnischeho mischtrowa Rauthowa mandželska se stróželemi wumrjeła. Wona bě widžała, so jejne dźěcžo, žebi s rěsnischim nožom hrajo, s ławy na semju padže. Teho žo tak stróži, so ju Boža ruczka saja, na cžož wumrje.

* (Kak je Blücher temu sapłacžił, kotryž běsche jemu s hracžom wjele wotdobył.) Mało snate žnadź je, so je žławny marschal Blücher wulki hracžk był a so ma žo jena w Schlesynskej sažydlena žwójba jemu sa žwoju samožitosež dźakowacž. Wěz je žo tak měła. Junu wjecžor wotdobu jemu w jenym schlesynskim městacžku stary wušłuženy rytmischtr 27,000 toleŕ. Dokelž Blücher wjedžesche, so bě tón khudy a so dobyte pjenjesy borsy sažo pschěhraje, wón wobsamknu, s tymi pjenjesami dobycžerjowe sboże sakožicž. Hdyž hischcže hracžzy hromadže žedźachu a s brinkotatymi winowymi schkleńzami dobycžerjej hołdowachu, žebi Blücher skradžu notara skasa a temu poruczi, so dyrbi wěsty kontrakt nastajecž, kotryž chzysche žwojemu wotdobycžerjej k podpisanju pschedpokožicž. Prjedy pak, hacž žo to sta, žo Blücher teho rytmischtra woprascha, hacž chze jemu jenu prósstwu dopjelnicž, a hdyž tón wobkrucžesche, so ma kóždu marschalowu prósstwu sa pschikasnju, žo jeho Blücher dale prasches che, hacž chze jemu pschi žwojej cžesczi žłubicž, so ženje wjazy hracž njebudže. S wopŕedka žo sbožowny dobycžeŕ wobarasche, jemu žwoje žłowo na to sastajicž, ale Blücher njedasche žo wotpokasacž a pschepoda žwojemu wěricželej wobkrucženu papjeru jako sapłacženje žwojeho pschěhracža k podpisanju. Hdyž běsche tón to pisšmo pschecžitał, bě hłuboko hnuty. To pisšmo bě kontrakt, po kotrymž dyrbjesche podpisać sa te dobyte pjenjesy hnydom jene kubło kupicž, kotrež bě runje na pschedań. Wježely wón tón kontrakt podpiša, kupi žebi te kubło, wotrjeknu žo wscheho hracža a njeje nihdy wobžarował, so bě Blücherej žwoje žłowo sastajił.

* Jena žona w Hosenje, kotraž měješche mało pschicžiny, žo na wobkhadže se žwojim mužom wježelicž, chzysche jene ranje skót s poleczom sastaracž a proschesche žwojeho muža, so by jej cžežke poleczowe doŋzy do hródže snožycž pomhał. Ale, kaž hewak ženje, njebě jej też tón ras bjeslubosny muž k woli. Jeho žona pak pschežłaba, te pokne doŋzy do hródže nožycž, wjedžesche žebi radu. Wona dźěsche do hródže, wotwjasa krumy a swodži je do jstwy, hdyž jim požnědacž da. Nadžijomnje je s tym žwojeho lubeho mandželskeho wot jeho njeswólnosce sahojiła. Hacž dotal drje bě do teho błuda sawrjeny był, so muž žoniny pomoznik bycž njetrjeba, dokelž je Bóh mužej žonu sa pomoznizu stworił a niz žonje muža sa pomozníka.

* S Konstantinopla sdonimy: Pjatk psched tydženjom nozy žu Eyeddinu paschu w cžěmnej kamjeńtnej haży morweho namakali. Njesbožowny knjes bě s mjeczikom sakłóty. Jeho pjenjesy a drohe wězy běchu jemu rubili. Mordaŕzy běschtej dwě Zyrkažijerzy, kotrejž běchu dźeń pŕjedy s nim hromadže widżeli. Hižo je žo poradźiło, jej na parokódži sažłapacž, s kotrejž chzyschtej do Alexandrije wotjěcž. Rubjene wězy měješchtej pschi žebi. Hdyž pak jej jimachu, wutorhnu žo jena policistam a skocži do morja, hdyž žo satepi.

* S Kantona w Chinje pišaja so je cžrjóda rubježnikow w Schinhinskim wokrježu wjeż Kamli nadpadnuła. Rubježnizy měschnikam někotre tyžazy taëlow wunusowachu a wulku kólnju psched pagodu (templom) sapalichu, w kotrejž wobydleŕstwo žwjedžeń žwjecžesche. Liczba wožobow, kotsiž žu w wóhnju žiwjenje shubili, žo na 1400 wobliczi.

* Do statistiskeje pisšaŕnje strowotneho hamta w New-Yorku tele dny žmjertne wopisšmo doŋdže, w kotrymž bě staroba jeneje semrjeteje na 124 lět 6 měžazow napisšana. Semrjeta bě ruska židowka s mjenom Liel Lesczynska. Wona bě wobdata wot žwojeje 73 létneje dźowki, 4 wnukow a 7 prawnukow poňdźelu rano w 6 hodźinach wumrjeła; pjecž njedźel do teho cžaža bě hischcže strowa a cžerstwa w domje a na drósy wonka wokoło běhała.

(Zyrkwinske powjesce hladaj w pschiłosy.)

Awkzija palneho a wužitkoweho drjewa.

Poňdźelu 30. januara t. l. ma žo na tudomnym reviŕje
160 brěsowych, dubowych a akazijowych wužitkowych kruchow, 2—12 metrow dołhich a 15—40 cm w pscheŕešku tołstych,
200 rm. dubowych a brěsowych schczépow a
60 stotnjow dubowych a brěsowych walczkow
s wuměnjenjemi sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacž.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach w tudomnym hosczenzu.

W Dubach pola Delnjeje Wólschiny, 20. jan. 1893.

H. Wahl.

Drjewowa awkzija

na Kupjanskim knježim dworje.

Wutoru 31. januara 1893 dopołdnja wot 9 hodźin ma žo
75 rm. žuchich khójnowych schczépow,
33,81 stotnjow khójnowych walczkow,
150 žuchich khójnowych žerdźowych hromadow w pěskowych jamach, pola Kischez, niže schulskeho pola a pschi Komorowskich horach
sa hnydom hotowe pjenjesy a s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheżadźowanje pschedawacž.

Shromadźisna a wotbywanje awkzije w Komorowskim hosczenzu.

Kubłowe sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

W **Luhowskim** knježim hajniskim reviŕje ma žo **pjatk 3. februara** t. l.
274 brěsowych dołhich hromadow a
něhdže 25 hromadow jara žylnych brěsowych a khójnowych hakosow
s jeneho wulěžowanja pschi Radwotskim hacze
s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheżadźowanje pschedawacž.

Sapoczatk dopołdnja ½9 hodźin pschi Kažowskim sastanischczu.

W Kažowje, 25. januara 1893.

Hajniske sarjadnistwo.

W. Schumann.

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis

twarjeŕnja maschinow a porjedźeŕnja

na Draždźanskej drósy 2 w Budyschinje

porucza žo
k **twarjenju ratarskich maschinow** a k jich **porjedźenju, kowarskich dujakow** (měchow) we wschěch wulkosczach, **piwarnskich** a **mlynskich maschinow, elevatorow sa kamjeń, zyhel, ł6d, wuhlo** atd., **transmisžijow, zentesimalnych mostowych wahow, wschěch porjedźenjow** a k **dźełanju maschinow wschelakeje druziny** po tunich płacžisnach a dobrym wuwjedźenju.

Wschě druziny

tepjazych, warnych a regulěrowanskich

khachlow

porucza tunjo

Paul Walther pschi žitnych wikach.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a žyna

na hrodowym městnje 2 pschi hrodže Ortenburgu
porucza žwój wulki skład **meblow, stolow, schpisšelow** dobrocžiwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńsche płacžisny pschi sprawnym poskužanju.

W wudawarni „Sserbskich Nowin" je dostacž sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisšaschtaj **Wilhelm Bogusławski** a **Michał Hórnik.**

Awkzija.

Wutoru 31. januara t. l. dopołdnja 1/2 10 hodź. ma ßo w prjedawschej **Wicźasez** žiwnoscźi w **Dubrawzy** pola Barta wschón žiwy a morwy inventar, bjes nim:

4 kruwy, 1 jakojza, 2 ßwinjecźi, 1 kosa, kury, hußy, nĕbdźe 40 zentnarjow ßyna, sklady ßkómy, wjele deskow, 1 hospodarski wós, pługi, brány, 1 cźiscźaza maschina, 1 ßykanjowa maschina, nĕkotre hromady ßkanja, 1 hromada bĕrnow a runklizow a dr. sa hnydom hotowe pjenjesy na pschedßadźowanje pschedawacź.

Wiederwach, wobßedźeŕ.

W zyrkwinskej wßy Hrodźischcźu je **kĥeža** cźißko 40 ſ rjanej ßadźenskej sahrodu na pschedań. Wona ßo sa starschich ludźi dla blischeje zyrkwje hodźi, tola też sa krawza, schewza, blidarja atd. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

W Roswodezach je nowa maßiwna **kĥeža** cźißko 36 hnydom abo 1. haprleje na pschenajecźe abo na pschedań.

Młoda cźornopißana **kruwa,** 1 3/4 mĕrjaza, tydźeń do cźelenja, je na pschedań w kowarni w **Hermanezach** pola Łasa.

Jena dr. Braunowa **ruczna zentrifuga** je na pschedań w Bosankezach cźißko 3.

Duby na pschedań.

Wulka dźĕlba ſtejatych rjanych dubow, 6—20 zolow w pscherĕsku mĕrjazych, je na pschedań. Dalsche je ſhonicź pola kowarja **Busch** w Rakezach.

Krupy ..... punt po 15 np.,
pschenčzny gris „ „ 18 „
rajß ..... „ „ 16 „
jahły ..... „ „ 16 „
porucza

Karl Kahrowe
w póſtſkej kowarni.

Kožane fale

porucza po tunich płaczíſnach

A. Pietſch, rjemjenjeŕ
na Hauenſteinſkej haßy 1.

5 porſtow tolſty **ßuſcheny polcź** punt po 75 np., pschi 10 puntach tuńſcho,

ſeleny polcź punt po 70 np.,
ßadleſchczo „ „ 70 „
pschedawa

Otto Pötſchke
6 na žitnej haßy 6.

Britwje, nožizy

kaž wschĕ druźiny **nožow** ßo derje a tunjo tocźa a wuporjedźa w parnej tocźerni a wuporjedźerni

Oskara Buttera
na žitnych wikach cźißko 1.

Wulke wupſchedawanje.

Lowrija **brakateje kamjeniny, porzelana** a **ſchklenčzanych tworow,** bjes nimi wjele rjanych pißanych **talerjow, ſchalkow** po 5 np., ßo wupschedawa. Pschedawanje hacź do **6. februara** traje a twory ßo po kóždej płaczíſnje, kotraž je nĕkak hódź, wotedadźa.

Korla Barthel
w ßerbſkim Maczicznym domje.

Spĕwaŕſke

ßerbſke a **nĕmſke** w najnowſchich woßebnych a jednorych trajnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku porucza po najtuniſchich płaczíſnach

Guſtav Rämſch, knihiwjaſaŕnja
21 na bohatej haßy 21.

W **redakciji „Serbskich Nowin“** je na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA

ZHROMADŹENE SPISY

IV. zwjazk.

a) **Brošurowany zwjazk po 2 mk.**
b) **Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 3 mk.**

Dowolamy ßebi, na

wupſchedawanje
pjelzowych tworow a ſymſkich mĕzow,

kaž też **woßebnych kožow k wobßadźenju a podſchicźu** po najtuniſchich płaczíſnach najnaležniſcho kedźbne cźinicź.

Kóžkaŕnja a pſchedawaŕnja mĕzow
herbow Friedr. Ernſta Kranchera
na ſwonkownej lawſkej haßy 30.

Symſke ſwjerſchniki, ßuknje, kholowy, lazy, mantle ßo ſ trajnymi njepuſchczatymi barbami wobarbja

w **W. Kellingez barbjerni** w **Budyſchinje.**

Khofej,

jenož cźiſcze ßkodźazy,
ßyry, punt po 100 hacź 160 np., paleny, punt po 160 hacź 200 np.
porucza

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Wupſchedawanje zigarow.

Wjazore druźiny

zigarow

pschedawam, ſo bych je wotbył, niže nutskupowanſkeje płaczíſny. № 776. 100 ſchtuk nĕtkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 ſchtuk nĕtkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 ſchtuk nĕtkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 ſchtuk nĕtkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Trjeny len

kupuje po kóždej dźĕlbje

JuliusMehl, powjaſaŕſki miſchtr
w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy 22.

Richard Neumann

porucza **ßyry** a **paleny**

khofej

w najwjetſchim wubjerku a najlĕpſchej dobroſcźi po najtuniſchich płaczíſnach.

Pschi wotewſaczu wjetſchich dźĕlbow ßo pomĕrnje niższe płaczíſny wobliczа.

Tunje

zigary

kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk.
porucza

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy cźo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Koſaze, naſymſke korniklaze, ſajecźe a wſchĕ druhe koże po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Albert Poppe

4 na Mużakowſkej dróſy 4

kupuje kóždu dźĕlbu **lapow, koſczow, ſtareho żeleſa, papjery atd.**

Holandſki mlokowy pólver

ſ najlĕpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany, po jenej abo dwĕmaj cźizomaj kruwom abo wowzam na prĕnju pizu naßypany, pſchiſporja wobžernoſcź, płodźi wjele mloka a ſadźewa jeho wokißnjenje;

konjazh ſakſowy pólver, wužitkowy pólver ſa howjaſy ſkót,

wſchĕ ſela a **korjenja**
porucza

hrodowſka haptyka
w Budyſchinje.

S nakładom Macźizy Sserbſkeje ßu wuſchke a w wudawarni „Sserb. Nowin“ na pschedań:

Kſchiž a pokmĕßaz abo **Turkoje pſched Winom w lĕcze 1683.** 1883. Płaczíſna 40 np.

Trójniki. Sbĕrka powĕdańczkow. 1885. Płaczíſna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk 1888. Płaczíſna 30 np.

Jan Manja abo **Hdźe ſtatok mój?** Powĕdańczko ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho cźaßa. 1889. Płaczíſna 40 np.

Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płaczíſna 50 np.

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Cišinskeho,** je wušła a je w Smolerjec knihicišćerni dostać. Płaczina brošurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

Kaſchcźe

ma pschezo w wulkim wubjerku **na ſkładźe**

Hermann Schmidt
na hrodowym městnje 2 pschi hrodźe.

Koſaze koże

kaž też ſajecźe a **korniklaze** kupuje jenotliwe a po wjetſchich dźĕlbach po najwyſchſchich płaczíſnach

Guſtav Nauke
na garbarſkej haßy cźißko 16.

S dobom poruczam ßwój wulki ſkład pjelzowych kožow bjes molow, dale ſchórzuchi a cźinju na to kedźbliwe, ſo wſchĕ koże derje a tunjo wudźĕłam.

Cźerſtwe **howjaſe, wowcźe** a **cźelaze koże** kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

Heinrich Lange
pschi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Cźerſtwe **kruwjaze** a **konjaze koże** a **cźelaze koże** pschezo po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbſkej katholſkej zyrkwi, pschi žitnych wikach.

Bukečanske serbske towařstwo.

Dokelž so hłowna zhromadźizna našeho towařstwa zańdźenu njedźelu hrozneho wjedra dla njehodźeše wodźeržeć, změje wona přichodnu njedźelu jako **5. małeho rózka** swoje wotbywanje. — Dnjowy porjad: 1. Přednošk k. kantora **Hatnika** wo plahowanju sadowych štomow. 2. Nowowólby a wotpołoženje zličbowanja w zańdźenym lěće. 3. Jednanja wozałoženskim swjedźenju. — Započatk posedźenja z dypkom 4 hodźin.

Wšitke sobustawy chcyłe so k tutemu posedźenju přećelnje zeńć, tež hosćo maju přistup.

Předsydstwo.

Jutśe njedźelu a pońdźelu, 29. a 30. januara, ßo **kóšk-piwo** natoczi. K temu budźa dostacź ff. **kolbaški** a **rjetkej.**

Wo pśeceźelny wopyt proßy

J. Nedo w Hrodźišću.

Wjetśe **wobydlenje** je hnydom abo k jutram na pśenajeśe ßa 300 mk. w Budyšćinje na Hoščiz haßy cźišło 24.

Dwaj wucźomzaj realneje šule dostanjetaj dobru pensiju pśi nowych hrjebjach 5 delka.

Šulerjo, kotśiž chcedźa jutry Budyśke šule wopytacź, móźa dobru a tunju pensiju dostacź pola expedienta **K. Voigta** na ßnutśkownej lawśkej haßy 6 po 1 śkhodźe.

Holzy, kiž chcedźa **śchwalcźišćo** dokkadnje nawuknucź, ßo darmo roswucźa na wulkej bratrowśkej haßy 18.

Wotroczźkow a dźowki pśi wyßokej mśdźe, teho runja bójki pyta **Śchmidtowa** na ßukelnśkej haßy 10.

Dźowki, ßkužobne holzy, bójki, ßrěnkow, dźěkaceŕśke ßwójby pyta pśišćajeŕśka žona **Spannowa** na małej bratrowśkej haßy 5.

K jutram pytam ßylnych hólzow, kiž chcedźa pjekaŕśtwo, mkynśtwo, tyśćeŕśtwo a kowaŕśtwo nawuknucź. Dale pytam dźowki a kuchinśke holzy a holzy, kiž jutry šulu wopuśćcźa, poruczam pak wotroczźkow a pohonczow.

Handrij Paulik
w Wulkim Woßyku pola Semiz.

Wuczobnik,

ßyn sprawneju starśeju, kiž derje wukńe a ma pśikhilnosćz, pśekupstwo nawuknucź, móźe jutry pola naju do wuczby stupicź.

Ginzel a Ritścher
na wulkej bratrowśkej haßy 6.

Pruhi ſ Boźeho ßwětła,

pyšne kaśćcźiki ſ najrjeńšćimi śchpruchami a śchtuczkami, śeśtajane wot **J.** a **J. Jakuba**, ßu po 75 np. a 1 mk. dostacź pola **M. Śmolerja** w Budyśćinje, knihiwjaśarja **G. Ramścha** na bohatej haßy a **Śchöncka** na hauenśteinśkej haßy.

Łužica. **Měsačnik za zabawu a powučenje.** Zhromadny časopis hornjo- a delnjołužiskich Serbow. Zamołwity redaktor a wudawaŕ: dr. phil. Ernst Muka w Freibergu. Z nakładom a pod administraciju kanonika Jakuba Herrmanna, fararja we Wotrowje pola Pančic. — Wukhadźa srjedź kóždeho měsaca w Budyšinje a hodźi so wšědnje skazać pak na pósće pak pola administratora pak w expediciji „Serbskich Nowin“. Abonnement na cyłe lěto płaći jenož 3 hriwny.

Poručamy našim lubym Serbam naležnje tutón jenički zhromadny serbski časopis za zabawu a powučenje.

Realna śchula w Budyśćinje.

K pśichipowjedźenju hólzow, kotśiž chcedźa wot jutrow 1893 tudomnu realnu šulu, kotraž ma prawo **wopišmo** k wojeśkej **jenolětno-dobrowólnej ßłužbje** wustajecź, wopytacź, je podpišany wot 11. januara hacź do **25. februara** kóždu **ßrjedu** a **ßobotu** wot **10—12 hodźin** wó jśtwje **Nr. 13** realnośchulskeho doma k rěcźam. **Parśchonśke prijódkstajenje** pśichipowjedomneho njech ßo stanje, je-li někak móźno. **Bjes wumĕnjenja** pak maju ßo ßobu pśchinjeśćz: narodźeńśki abo kśchćeńśki liśt, wopišmo wo śchćĕpjenju a saßoschćĕpjenju jětrow, wopišmo wo dotalnej dostatej śchulskej wucźbje, pśchi konfirmirowanych konfirmaziśke wopišmo. Cźi, kotśiž chcedźa ßo pśichipowjedźicź, dyrbja jutry ſ najmjeńścha 9 lět stari bycź a tu nawuku maja, kotruž móże **dobry śchuleŕ** ſ tśilětnej wucźbu ludoweje šule nabycź. Poručza ßo, hólzam wot nižśeje klaßy ßem realnu šulu wopytacź dacź. Sa śchulerjow wot wonka ma ßo **wuśwolena pensija** wot direktora dowolicź. Pśchijimanje w **druhim cźaßu** móże ßo jenož pśchi woßebitych wobśtejnośćzach stacź.

W Budyśćinje, w januaru 1893.

Direktaŕ **Dr. Vollhering.**

Towaŕśtwo Śerbśkich Burow w Bukezach

śmeje **wutoru 31. januara** popołdnju w 5 hodźinach ßwoje hłowne poßedźenje.

Dnjowy porjad: 1. Rosprawa wo sańdźenym lěcźe. 2. Nowowólby. 3. Skasanja naletnych ßymjenjow, woßebje dźecźela atd.

Wo bohaty wopyt proßy **pśchedßydstwo.**

Towaŕśtwo Śerbśkich Burow w Hodźiju

śmeje **śchtwórtk 2. februara** popołdnju w 3 hodźinach poßedźenje, w kotrymž budźa ßo skasanja hnoja a ßymjenjow k naletnemu wußywej pśchijimacź. — Dla nusneho rosrěcźenja ßo wśchě ßobuśtawy prośca, ßo na poßedźenje śeńcź. **Pśchedßydstwo.**

Towaŕśtwo Śerbśkich Burow w Bělcźezach

śmeje **njedźelu 5. februara** popołdnju w 3 hodźinach poßedźenje.

Pśchedßydstwo.

Budyska Bjesada

změje swój lětuši **bal z koncertom njedźelu 12. febr.** w Budyskej trělerni. — Koncert so wjećor w 7 hodźinach započnje.

Předsydstwo.

Śchtwórtk 2. februara t. l. dopołdnja budu w **Kamjenzu** w hośćenzu k „Słotemu jelenjej“ k rěcźam.

Rěcźnik Mütterlein.

Hólcźeź, kiž chce **rěsniśtwo** nawuknucź, móże bliśśe jutry do wuczby stupicź pola **E. Eiguera** w Budyśćinje na ſwonkownej lawśkej haßy 1.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe, spirituosowe, winowe a zigarowe khlamy k jutram **wuczobnika** pytam.

Hermann Kunack
w Budyśćinje na bohatej haßy.

Wuczobnik ßo pyta.

K jutram móże mkody cźlowjek, ßyn sprawneju starśeju, w naju kolonialtworowych a spirituosowych khlamach do wuczby stupicź.

Śchiśchka a Rjeczźka
w Budyśćinje.

Wojnaŕśkeho **wuczobnika** pyta wojnaŕśki miśchtr **A. Zawnik** w Kupoj pola Minakała.

Hólcźeź, kiž chce **mkynśtwo** nawuknucź, móże do wuczby stupicź w Njeßwacźidliśkim mkynje.

Na row

Marje Theresije Albertez
ſ Wujeźka,
Jana Bohuwĕra Albinuża,
kublerja w Jeńkezach, mandźelśkeje.
† 30. januara 1892, 39 lět stara.

Kaž kwětka bórsy sahinje,
Hdyž śchkódny cźerw ju podryje,
Tak też je ſ cźlow'kom we ßwěcźi,
Žno prjedy, hacź śchtó pomyßli:
Wot khorośćze wón budźe trjechený,
Ssnadź sa krótki cźaß k rowu njeßený.
Tak, luba ßotra, ßwakowa,
Teź ſ tobu ßo tu rucźe sta;
W najlépšich mozach žiwjenja,
W ßrjedź sbožowneho mandźelśtwa,
Hdyž doma sboże rjenje roscźeśe,
Cźe khorosćz cźeźka zyle pśchemoże.
Ty sprawna běśche mandźelśka
A dźećźom macź najßwĕrniścha;
Kaž mandźelśkeho cźeśćźeśe,
Tak sa dźećźi ßo staraśe,
Teź ßwoju cźeledź ßwĕru wucźeśe:
Pytacź to jene, śchtož wśchĕm nusne je.
W śchtyrnacźelĕtnym mandźelśtwi
Pjecź dźećźatkow ty porodźi,
Tśi wot nich Bóh saß' wotwola
We saźnym ranju žiwjenja:
Dwaj ßynaj ſ nanom jara płakataj,
So lubu macź staj sahe shubitaj.
Kak sbóźne tebje witachu
Te dźećźi, kiž cźi wunźechu,
A staršćej, kiž tu hromadźi
Nětk pśched dźeßacźi lětami
Sa bĕrtl lěta cźiśche wumrjeśchtaj
A dźowku jen'cźku nětk saß dostaśchtaj.
We mojim domje rodźena,
Ty ßotra mi bě lubośna,
So ßo ja hnuty sacźuju,
Na twojej' ßmjercźe lětnym dnju
Cźi do rowa dźak ſ tutym wuprajicź,
Bóh Knjes b'dźe hnadnje wścho cźi sapłacźicź.
Ty khwilku prjedy naß śchka ßy,
Sa tobu wśchitzy pśchińdźemy,
Běh krótti twojoh' žiwjenja
Njech wopomnicź naß pohnuwa:
So Bóh też mkodych husto wotwola
A so je jenož krocźel do rowa.
Tak dobru nóz mĕj, najlubścha,
Njech row cźi cźiche spanje da.
My mamy wśchak tu nadźiju,
Hdyž dźélenje naß srani tu:
So saßo stanjemy na tamnym dnju,
Bóh daj nam tehdy sbóžnosćz njebjesku.

Jan Albert a mandźelśka
w Wujeźku.

(Pśches H. P.)

(K temu cźišłu pśchiloha.)

Pschiloha k czißku 4 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. januara 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farar dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěcź a ½9 hodźin ßerbske prědowanje. Pschipoldnju w 12 hodźinach budźe diak. Räda ßerbski prědowacź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan August Scholta, schewz na Židowje, s Hanu Ernestinu Dubskez. — Jan Hadam Gawantka, dźěłaczeŕ tu, s Marju Franzisku Pawlikez.

W **Katholskej zyrkwi:** Mikławsch Delan, domownik, s Marju Madlenu Pjetaschez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Augusta Selma, Handrija Graffa, khěžerja a półnika w Bosankezach, dź. — Max Jurij, Jana Hilmana, dźěłaczerja w Małßezach, ß. — Martha Wylemina, Ernsta Mulanskeho, žiwnoscźerja a garbaŕskeho pomoznika w Małym Wjelkowje, dź. — Hana Augusta, Jana Bohuwěra Rostoka, mjedźoweho dźěłaczerja w Wulkim Wjelkowje, dź. — Jan Max, Handrija Wyrgacza, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Jan Pawoł, Handrija Domschka, žiwnoscźerja w Kelnje, ß.

W **Katholskej zyrkwi:** Hana Khatyrna, Korle Augusta Wjenka, dźěłaczerja, dź. — Pawoł Waltaŕ, Handrija Josefa Dubawa, wojnaŕskeho mischtra na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 18. januara: Augusta, Jana Ernsta Gruhla, fabrikarja na Židowje, dź., pół hodźiny. — 19. Morwonarodź. dźowka Korle Pawluscha, fabrikarja na Židowje. — Jan August Soka, dźěłaczeŕ w Wulkim Wjelkowje, 37 lět 3 měßazy 27 dnjow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1553 měchow.	W Budyschinje 21. januara 1893				W Lubiju 26. januara 1893			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńeza . . . . . běła	8	35	8	41	7	94	8	24
" . . . . . žołta	7	47	7	59	7	47	7	79
Rožka	6	75	6	94	6	63	6	94
Jeczmjeń	6	66	7	—	6	67	7	—
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	10	7	35	6	90	7	10
Hroch	8	89	11	11	9	17	10	28
Woka	8	6	8	33	6	11	6	75
Jahły	14	50	17	50	12	50	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	40	1	80	2	10
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	70	2	10	2	40
Pšeničźna muka 50 " . . .	7	75	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	7	75	11	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	20	4	50	3	60	4	—
Sskóma . . 600 " . . .	24	—	25	—	21	—	24	—
Prožata 484 schtuk, schtuka . .	8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeničźne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pšeńezy (běła) po 170 puntach 14 hr. 19 np. hacź 14 hr. 29 np., žołta 12 hr. 69 np. hacź 12 hr. 90 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 80 np. hacź 11 hr. 10 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 32 np. hacź 9 hr. 80 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńeza (běła) wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 24 np., pšeńeza (žołta) wot 7 hr. 65 np. hacź 7 hr. 82 np., rožka wot 6 hr. 88 np. hacź 7 hr. 3 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. 10 np. hacź 7 hr. 25 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druźiny 62—66 hr., 2. druźiny 57—60, 3. druźiny 45—54 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—60 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 27. januara: Mile.

Kmótšistwa

namakaju duschny pschihódny pschebytk, dobru hospodu a pscheczelne poßłużenje,
wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khofeja, schokolady, kakaoa, punscha, groga, hrěteho wina, likěra** a wulki wubjerk **ßłódnych konditorskich tworow**
w konditorni a khofejowni

Alwina Schradera
na swonkownej lawskej haßy.

Wuhotowanja sa małe dźěczi, wuhotowanja sa konfirmandow, wuhotowanja sa pensiju, njewjesczinske wuhotowanja

porucza w spokojazym wuwjedźenju a po najtunischich płaczišnach

A. Tschentscher,
schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje
na bohatej haßy 18 a na rózku theaterskeje haßy.

K njewjesczinskim a konfirmandskim wobleczenjam
porucza
czorne a pißane židźane tkaniny
jenoż dobre czistoźidźane druźiny, kohcź po 1 mk. 50 np.,
czorne hładke a mustrowane
czistowołmjane drastne tkaniny
kóhcź dwójzy schěroki po 60 np. hacź k najczeßschim kajkosczam w wulkim wubjerku po snatych najtunischich płaczišnach

Jan Jurij Pahn.

Majßowy schrót, rżany a pizowy gris a wotruby

poruczataj tunjo
Hajnka a ßyn w hamorskim młynje
w **Budyschinje.**
Kaž też w swojej pschedawarni s napschecza starych kasarmow pschi ßerbskich hrjebjach na rózku hornczeŕskeje haßy.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nješczowe rěbliki, khachlowe durčzka, tšěschne wokna, twarske hosdźe

poruczа tunjo
Paul Walther.

Franz Marschner
czaßnikaŕ w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

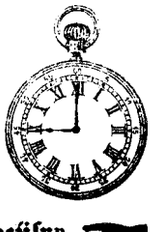

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Korczmarjo, reſtawratěrojo a ſaßopſchedawarjo njemóża pſchi kupowanju wina lěpje cźinicź, hacź ßwoju potrjebu

w winańi Powoła Giebnera w Budyſchinje

na bohatej haßy cźißło 18 ſ nutskhodom theaterſkeje haßy

wotewſacź. Tam ßu naturſke wina, ſa kotrychž cźiſtoſcź ßo rukuje, doſtacź. Bjes tym ſo dyrbja ßo pola winowych pucźowarjow wyßoke wudawki ſa pucźowanje ßobu ſapłacźicź, tole podroženje wina pola mjenowaneje firmy wuwoſtanje, dokelž wona wjetſchi dźěl ßwojich winow direktnje pola winizarjow kupuje, ſ kotrymiž je ßo mějecźel firmy pſchi ßwojim dołholětnym pſchebytku pſchi Rheinje ſeſnał, a pódla teho ma hiſchcźe kóždy tón dobytk, ſo ßebi wulki ſklad wina dźeržecź njetrjeba. Hdyž ßo njedźelu wino trjeba, móże ßo ßobotu kóždokróćźna potrjeba w wotležanych bleſchach derje a tunjo ſ rukowanjom ſa ſprawne a ßwědomite poßłuženje doſtacź.

Najwjetſchi ſklad wina w Budyſchinje.

Wulke wupſchedawanje.

So bych ßwój wulki ſklad pomjeńſchił, pſchedawam **filzowe ſtupnje** a **ſchkórnje** ſ filzowej a kožanej póduſchu, **ßuknjane ſchkórnje, filzowe ſwjerſchne ſtupnje** a **gumijowe ſtupnje** ſa mužſkich, žony a dźěćźi po **kóždej ßo hodźazej płacźiſnje.**

Wupſchedawanje traje hacź do 25. januara t. l. Kóždy, kiž tole poſkićźenje njewobkedźbuje, ßebi ßamemu ſchkodźi.

Winſki cźrijowy ſklad **Hermanna Friſcha** na ßerbſkej haßy 7.

Turkowſke ßłowki
najlěpſcheje druźiny porucźa
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow**
po ſtarych tunich płacźiſnach.

Najlěpſchu margarinſku butru,
derje ßłodźazu, porucźa
Pawoł Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleńſk. haßy.

Hajnka a ßyn
(hamorſki młyn w Budyſchinje)
kupujetaj **pſchenicźu** a **rózku** po najwyſchſchich płacźiſnach.

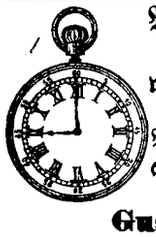

Pſchedawanje a porjedźenje
wſchěch druźinow
cźaßnikow.
Płacźiſny najtuńſcho
a rukowanje na dwě
lěcźe.
Gustav Mager,
cźaßnikat
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Fotografowańja Apollo!
Richard Huth
w Budyſchinje
na ßerbſkej a ſchuleńſkej haßy na Gickelſkej horje.
Woßebitoſcźe: **Fotografowanje dźěcźi** a **wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſcźi **viſitneje kharty** płacźa 12 ſchtuk 6 mk., też pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobrazu w wumělſkim wuwjedźenju.
Njedźelu popołdnju je moja fotografowańja wotewrjena.

Julius Höhme,
ſaſtupjeŕ internazionalneje maſchinſkeje wuſtajeńcy
w Rieſy nad Łobjom
porucźa na **najlěpje** dźěłane
lokomobile a parne młócźaze maſchiny wot 2 konjazeju mozow,
ſchěrokomłócźaze maſchiny, ſ göpelom a paru ßo cźěrjaze,
jenopſchežne młócźaze maſchiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne młócźaze maſchiny najnowſcheje konſtrukźije,
běrny rozłócźaze a **běrny rozrißaze maſchiny,**
rěſaki ſa berny a rěpu, cźiſcźaze maſchiny,
mjetłicy, butrowanſke maſchiny, butrumjatowarje, mloczinki,
viktoria-ſeparatory, ſ ruku a maſchinu ßo cźěrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójcy ſazynkowaneho worzlowego blacha, **żeleſne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noſchne), **triery** najlěpſcheje konſtrukźije,
młynſke zylindry, rynkate walzy a dezimałne ſkótne wahi,
kuczne bróny, ßamßne dźěło, ſakońcźny ſchkitowany ſyſtem, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych bróno**w pſcheměnicź, pſchezo najlěpſcheje, wupruhowaneje konſtrukźije.

Najpſchihódniſche wuměnjenja dla płacźenja? Pruha dowolena! Proſpekty darmo!

Pſchedawańja a ſklad pola **Jana Manjoka** w Budyſchinje.

Palenz
jednory a dwójny, ſnate najlěpſche druźiny, porucźataj tunjo
Schiſchka a Rieczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Sſłódkoßmjetanowu margarinu
(ſarunanje ſa butru)
najlěpſcheje dobroſcźe porucźataj
Ginzel & Ritſcher.

Sſyre Hamburgſke ßadło
jara tunjo doſtacź pola
Pawoła Hofmanna
na rózku ßerbſkeje a ſchuleńſk. haßy.

Najlěpſchi lany wolij
ſ kralowſkeho dwórſkeho młyna
T. Rienerta w Plawenje pola Draždźan porucźa
A. E. Soba na Židowje.

---

ff. tafloju ſchokoladu
po wſchelakej płacźiſnje,
łamanu ſchokoladu
derje ßłodźazu punt po 1 mk.,
atrapy, bonboniery
porucźa
Alwin Schrader,
konditornja a khofejownja
na ſwonkownej lawſkej haßy 38.

Sſuſcheny połcź
punt po 70 np., pſcheroſcźeny po 68 np., porucźa **W. Riedel** w běkopiwowym ſchenku w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 5. | Sobotu 4. februara 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem je sakskeho prynza Bjedricha Augusta sa wyschka w pruskim wójsku, a to w pschewodze gardetsélerskeho bataillona, pomjenował. Pschećelstwo, kotrež pruski a sakski kralowski dwór sjenocza, je žo s tym s nowa wobkrućiło. To je prěni krócz, so je žo jedyn sakski prynz sa wyschka w pruskim wójsku pomjenował; hač dotal běchu sakscy kralojo a prynzojo jenož mějećeljo pruskich regimentow.

— W Draždźanach je wutoru popołdnju policija shromadźisnu tak mjenowanych dźěło njeměrjazych dźěłaćerjow rospuschćiła. Wopytarjo shromadźisny na to s cźrjódami do snutskownego města cźehnjechu a s khwilemi wobkhad na dróhach haćachu. Žandarmojo, kotrychž bě žo hnydom wjetscha liczba swołała, ludowe cźrjódy pschezo s nowa roshonjachu. Dźěl dźěłaćerjow sapocza wschelake revoluzionarne spěwy spěwać, tu a tam też sa khlěbom a dźěłom wołachu a ludźi hanjachu, pschi tym pak k žanym pukam doschło njeje, dokelž žo njeměrnizy žandarmam njespjećowachu. Někotre cźrjódy spěwajo nimo hroda Bjedricha Augusta cźehnjechu a mějachu po sdaczu myžle, k kralowskemu hrodej marschěrować. Hdyž pak blisko hłowneje straže pschińdźechu a tam žandarmow a wojakow wohladachu, kotsiž žo na to hotowachu, jim napschećiwo stupić, wschitzy roscźěkachu. — Tón žamy dźeń žu też jenu dźěłaćersku shromadźisnu w Barlinje dla revoluzionarnych rěčow, kotrež žo tam dźerżachu, rospuschćili.

— Pschi składnosćach khěžoroweho narodneho dnja žu žo mnosy generalojo w blidnych rěčach sa powjetschenje němskeho wójska wuprajili. General Leszczynski je spytał, s nastawkom w Kölnskich nowinach spjećiwosć pschećiwo powjetschenju wójska slemicź. W tymle nastawku wón praji: Dotalne jednanja w khěžorstwowym žejmje wo wojerskej pschedkosy mało pschihodne smyžlenje pokasuja, tak so njeje wusamknjene, so žo hižo dawno pschedstejaze wójskowe reformy rosraża. Pschi tajkich wobstejnosćach budźe žebi kóždy němski offizěr, kotryž wulku wójnu a europiske wójska snaje, pschećź, hischće ras pschećiwnikow powućicź spytać. Jeli so žo njeby wo lěpsche wótzneho kraja jednako, njebych žo pjera pschimnuł, ale tak to cźinju, njehladajo na to, hać budźa žo teho dla do mnje dać, abo niz. Sakožk noweje wójskoweje organisazije je wotmolwjenje na praschenje: schto trjebamy pschi wudyrjenju wójny, so bychmy žwoje mjesy kitali? Hdźe wójsko wućehnje? Na tole praschenje móže jenož wulki generalny stab wotmolwicź, a to s tej jednorej pschicźinu, dokelž ani aktiwny offizěrski korps, ani njewojak tu wědomosć nima, so mohł na to wotmolwicź. Duž je też generalny stab w prěnim rjedze cźerjaza móz pschi wschěm pscheměnjenju nascheho wójska. Wón jenicźki žam wobstejnosće snaje, a wjednik generalneho staba wo tym žamostatnje khěžorej rosprawu podawa. Na tymle sakožku wschě wojerske pschedkohi nastanu, kotrež formaziju a powjetschenje wójska nastupaja. Jeli so nětkole, kaž žo sda, do dźěła generalneho staba dowěrjenja nimaja, dyrbimy žo tola praschećź: s kajkim prawom? Njeje dha žo nasche wójskowe wjednistwo jako wubjerne w cźežkim cźažu wuspytowało? Sakładna myžl nětcźischeje pschedkohi je: womkodźenje pólneho wójska a woženbje reserwnych diwisijow. Najwjetscha hotowosć linije a reserwy k wójnje. Na kajke waschnje žo tutón samer dozpěje, je pschi wulkim nadawku khětro wscho jene. Swježelaze jenož je, so žo něschto stanje; pschetož je najwjetschi cźaž. Ruska je wot lěta 1888 woprawdźe skoku postupowała a Franzowska je žebi po sawjedźenju powschitkowneje žkužbneje powinosće hromady wojakow wuwućiła, kotrež naž po liczbje pschežahaju. Powjeda žo wjele wo nowych cźežkotach a pjenjesach. Pschi praschenju, kotrež žo wobstacźa khěžorstwa dótka, nježmě nihdy na nihdy pjenježne praschenje rosžudźicź. Schto bychu wobydlerjo pschimjesnych provinzow prajili, hdy by jich njepschećel cźischcźał? Woni bychu prajili: „Naž žu wopuschćili, dokelž khěžorstwo žanych pjenjes nima!“ Němski lud steji pschi rospucźu, prascha žo dźenža: Chcemy žebi stejischcźo, w horzych bitwach dobyte, sakhowacź abo niz? Rubamy-li s wótrym mjećom, potom sawostanjemy, rubamy-li pak se serjawym mjećom, serjawej njejednosću politiskich stronow, potom njewostanjemy. Wo to žo jedna.

— Nadpanuko je, so je khěžor s ruskim zarjewicźom (krónprynzom) Mikławschom, hdyž bě tón psched tydźenjom na kwaž khěžoroweje žotry Margarethy a heržynskeho prynza Bjedricha Khorle pschijeł, jara wjele wobkhadźał. Tutón pschećelniwy wobkhad mjes khěžorom a zarjewicźom je Franzowsow, kotsiž žu hižo zarjewicźowy wopyt w Barlinje njerad widźeli, khětro do stracha stajił. Ssu žo nabojeli, so móhł němski khěžor rusko-franzowski swjask roswjasacź. S widomnym wotpohladom, so bychu Franzowsow saž směrowake, franzowske nowiny „Gaulois“ powjesć rosschěrjuja, so zarjewicź jutry do Parisa pschijědże a so potom dłeržschi cźaž w Franzowskej wostanje. Na tym drje Franzowsojo žami njedwěluja, so je tale powjesć wumyžlena. Runje tak mało wěry hódna je powjesć, so w mesi ruske łódźstwo pod admiralom Kosnakowom Kronstadtski wopyt franzowskeho łódźstwa wotpłacźi.

— W němskim khěžorstwowym žejmje žo wutoru dołhe wurěčowanje wo nusy, kotraž pjecza bjes dźěłaćerjemi nětkle knježi, rospschedże. Bjes tym so sozialdemokratojo dopokasacź pytachu, so dźěłaćerjo nusu cźerpja, knježerstwowi sastupjerjo rosestajachu, so drje je tu a tam nusa, so pak s tym druhe lěta w symje też lěpje było njeje. Sakski swjaskowy poknomócznik hrabja s Hohenthal praji, so je sakske knježerstwo wscho możne cźiniło, so by žo możnej nusy wobarało. Po wobhonjenjach, kotrež žu žo psched krótkim stałe, žmě žo wocźakacź, so žo pokoženje industrije polěpschi a so žo němskej industriji nowe wotebjeraršischcźa dobudźa. Dźěłaćerjam pak žo radźi, so bychu pósnali, so žo jich interesy wot tych dźěłodawarja dźělicź njehodźa; schtóž hidu žyje, njech žo njedźiwa, hdyž žyw skónczńje sesłhadźa. Zentrumski sapósłkanz dr. Bachem sozialdemokratow napominasche, rosestajicź, kajki jich stat pschichoda budźe, abo tola prajicź, w kotrej knisy je wón wopisany. Sozialdemokratojo dyrbja najprjedy dopokasacź, so žu k temu khmani, lěpschi stat, hać nětcźischi, sakožicź. Na prósdne lubjenje žo nichtó spuschcźecź njemóże. Sozialdemokratojo njech žebi njemyžla, so budźemy žo wot ludźi wjesć dacź, kotsiž ani k temu khmani njejžu, so bychu towarschnu pjekarnju wodźili. Němszy dźěłaćerjo budźa žebi ras samolwjenje žadacź wot tych, kotsiž žu jich s lubjenjemi sa nóž wodźili. — Namjet konserwatiwneho sapósłkanza Ackermanna, po kotrymž maja žo pucźowanske sklady a pucźowanske awkzije sakasacź, je žo s małej wjetschinu wotpokasał, dokelž bě zentrumska a konserwatiwna strona žłabje sastupjena.

W pruskim krajnym žejmje je žo žobotu sažo ras židowske praschenje rospominało. Hrabja Limburg wobcźežowasche žo, so je knježerstwo krajneho radźicźela Friedebergskeho wokrjeża sjawnje teho dla naždwariło, dokelž bě sjawnje sa wusolenje Ahlwardta wustupował. Sda žo, kaž so by knježerstwo chzyło s konserwatiwnymi slě sakhadźecź. Ministerstwowy pschedžyda hrabja Eulenburg snapschećiwi, so je žo agitazija

ſa Ahlwardta na tajke waſchnje wjedka, ſo je knjeżerſtwo dyrbjało pokaſacź, na kajkim ſtejiſchczu ſteji. Runje tak budże wone w pſchichodże cźinicź. Dwórſki prědar Stöcker njeprějeſche, ſo je Ahlwardt druhdy njewobhladniwy był, tola jeho roſcźazy pſchiwiß bjes ludom pokaſuje, k komu ma lud dowěru. Antiſemitiſke hibanje je němſke, kſcheſcźijanſke a nadobne. Sapößkanz Cremer praji, ſo ßu židźi Němcam wohidni, a ſo jenoź tajzy ludźo židam ruku tłócźa, kotſiž wjedźa, cźeho dla to cźinja. Stöcker ſkónczńje njemějeſche ſa nuſne, ſo ßo židam ſtatne prawa pſchikrótcźa, knjeżerſtwo móże ßo jich cźiſcźe derje ſe ſarjadniſtwowymi naprawami dowobrócź.

— W Liegnitzſkim wokrießu ſmeja ßo w bliżſchich dnjach wudoſpołnjaze wólby do khěžorſtwoweho ßejma. W wokrjeßu, kiž je ßo hacź dotal wot jeneho ßwobodomyßlneho ſaſtawał, ßu antiſemitojo rěcźnika Hertwiga, Ahlwardtoweho ßudniſkeho ſakitarja, ſa ßwojeho kandibata poſtajili. Konſerwatiwni, kotſiž nochzedźa antiſemitam dobrycźe poczeźicź, teho dla ſ zyka żaneho woßebiteho kandibata njepoſtaja.

— W Rietlebenſkej kłudnizy ßu poßlednje dny ſaßo nĕkotre woßoby na kholeru ſkhoriłe a wumrjełe. W Kröllwitzu je jena woßoba na kholeru wumrjeła, a tſi woßoby ßu ſkhoriłe. Wſcho hromadźe je ßo w Rietlebenje 113 ſkhorjenjow a 44 ſemrjecźow naliczyło. Dale je ßo kholera do měſta Wettina roſcheřiła. Na jenej 70lětnej żonje, kotraż hižo wot 24. januara na khorołożu leži, ßu kholeru ſpóſnali. Hacź runje je wyſchnoſcź krucźe ſakaſała, ſo ßo wooa ſ rěki Saale ani k picźu, ani k warjenju, ani k wopłokowanju a rjedźenju trjebacź njeßmě, je ju żona k rjedźenju wuziwała. Domy pſchi Saalinym brjoſy pſchepytajo ßu lěkarjo 17lětneho herza nadeſchli, kiž je po ſdacźu hižo kholeru pſchětrał. Dale ßu ſhonili, ſo je 20. januara jene dźecźo na běhanzu wumrjeło. Też tu ßo boja, ſo ßo wo kholeru jedna, dokelž je dźecźo ſa 12 hodźin po ſkhorjenju wumrjeło.

Italſka. W italſkim ßejmje radikalna ſtrona dla wotkrytych pſchekſchiwjenjow wulkich italſkich pjenjeżnych bankow knjeżerſtwo ßylnje pſchima. Radikalni ßu namjetowali, ſo by ßo komißija ſe ßejmſkich ſapößkanzow k pſchepytanju bankowych ſkandalow poſtajiła. Po żadanju knjeżerſtwa je ßo wot ßejma ſe ßnadnej wjetſchinu wobſamkło, poſtajenje tejele komißije na tſi měßazy wotſtorcźicź. S tymle wobſamknjenjom je knjeżerſtwo ßwoje ſtejiſchczo ſkerje poßkabiło, hacź poßylniło. Cźeho dla ßo, tak ßo lud praſcha, knjeżerſtwo pſchepytanja boji, jeli ſo ßame do pſchekſchiwjenjow bankow ſaſchmatane njeje? Sda ßo, ſo w Italſkej wězy podobnje ſteja, każ w Franzowſkej. Jeneho wyßokeho ſaſtojnika w wikowanſkim miniſterſtwje, Monzillia, ßu hižo ſajecź dyrbjeli. Monzilli je pjecża ßobuwinik Tanlonga, dotalneho direktora Romſkeho banka, był. Jeho winuja, ſo je ßo wot Tanlonga pokupicź dał. Po Monzilliowym namołwjenju ßu poſtajenje ſběhnuli, po kotrymż dyrbjachu pjenjeżne banki kóżdy krócź ſa dźeßacź dnjow wotliczicź. Po wotſtronjenju tuteho poſtajenja je hakle Romſkej banzy mózno było, ſa wjele milijonow lirow njeſakońſkich pjenjeżnych papjerow wudawacź. Pódla Monzillia ßo w bliżſchim cźaßu hiſchcźe wjazy woßobow dla bankowych jebanſtwow do pſchepytanja wosmje. Runje każ Tanlongo też Monzilli ſ woſjewjenjemi hroſy, kotrež liczbu politiſkich woßobow do khoſtarnje pſchinjeßu. Tanlongo chże pjecża mjena wſchitkich ſapößkanzow, kotſiž ßu ſ Romſkeje banki pjenjeſy doſtawali, na wulke papjery cźiſchcźecź a tele papjery na rózkne khěże w Romje nalěpicź dacź.

Rußowſka. Ruſke nowiny nadrobnje pſchipitk rospominaju, kotryż je wóndano khěžor Wylem zarej wunjeßł. Khěžorowa rěcź ßo wſchudźe jako ſnamjo měra wukożuje, tola ßo wuſběhuje, ſo teho dla ſwjaſk ſ Franzowſkej ſtiprjeny njeje. Tak Peterburgſke „Wědomoſcze“ pißaja: „Khěžorowe ßłowa ſdadźa ßo ſa to rukowacź, ſo w bliżſchim pſchichodże Ruſka jako ſwjaſkatka Franzowſkeje ſ nikim njebudże trjebacź wójnu wjeſcź. To też w Ruſkej nichtó njebudże wobżarowacź.“ „Nowoje Wremja“ na tym dwěluje, ſo ßo po Barlinſkich ßwjedźenjach położenje europiſkeje politiki khětro pſcheměni. Moſkowſke nowiny „Dźeń“ ſ khěžoroweho pſchipitka wucźbu bjerjeja, ſo je ſa Ruſku najpſchihódniſche, ſo ßo naſdala wſchitkich europiſkich ſwjaſkow dżerži a ſo ßebi ſtejiſchczo ßudnika, niż pak advokata ſakhowa. Druhe wußudy ruſkich nowin ßu hiſchcźe njepſchecźelniwiſche napſchecźo Němſkej. Duż budźa w Němcach nětkole mudrje wězy wobhladacź, kajkeż wone ßu; hdyż Ruſka wo pſchecźelſtwo Němſkeje njerodźi, pſchinuſowacź jo jej Němzy njemóża.

Ameriła. Na Sandwichſkich kupach, ſ wjecźora wot połnózneje Ameriki w połodniſchim morju leżazych, je revoluzija wudyrika. Tamniſcha kralowa Liliuokalani bě ſpytała, wobſtejazu konſtituziju wotſtroniwſchi, nowu konſtituziju poſtajicź, ſ kotrejż dyrbjachu ßo ludowe prawa pſchikrótcźicź. Miniſtrojo ßo ſarjeknuchu, tule konſtituziju podpißacź, a dokelž chżyſche kralowa na to ſ mozu ßwoju wolu pſchecźiſchcźecź, ju ſ krótka wotßadźichu. S dobom amerikanſka wójnſka łódź „Boſton“ 300 łódźſtwowym wojakam na brjóh wuſtupicź da, ſo by ßo móżnemu krwejpſchelecźu wobarało. Sda ßo, ſo je revoluzija wot Połnóznoamerikanſkich, na Sandwichſkich kupach bydlazych, wuſchła. Sa to ßwědcźi też, ſo nowe knjeżerſtwo, po wotßadźenju kraloweje poſtajene, niczo nuſniſche cźinicź njemějeſche, hacź połnóznoamerikanſkemu knjeżerſtwu deputaziju ſ próſtwu póßłacź, ſo bychu ßo Sandwichſke kupy ſ połnóznej Ameriku ſjenocźiłe. S europiſkich wulkomozow by ßnadź pſchecźiwo pſchiſamknjenju Sandwichſkich kupow k połnóznej Amerizy jeniczży Jendźelſka proteſtowała, tola k ſwadźe teho dla drje mjes Jendźelſkej a połnóznej Ameriku pſchiſchło njeby. Połnóznoamerikanſzy hižo nětkole kupu wobknjeża, ſ najmjeńſcha je wjetſchi dźěł leżomnoſczow w jich ruzy. Sandwichſke kupy ßu 16,946 kwadratnych kilometrow wulke. Wobydleŕſtwo po poßlednim lubliczenju ſ 34,436 domoródnych, 6186 měſchenzow, 21,119 běłych, 15,301 Chineſow a 12,360 Japanſkich wobſteji. Běłe wobydleŕſtwo liczi 8602 Portugalſkich, 1928 Amerikanſkich, 1341 Jendźelczanow, 1034 Němzow, 227 Norwegſkich, 70 Franzowſow, 419 woßobow ſ druhich ludow a 7495 běłych dźěczi. Sandwichſke kupy ßo ſ wulkej płódnoſczu a kraßnym klima wuſnamjenja. Domoródne wobydleŕſtwo, kotrež rucze wotemrěwa, ßo wot druhich ludow na kupach połodniſcheho morja ſ cźělnej rjanoſczu a duchownej wobdarjenoſczu roſeſnawa. Wone ßo ſahubja ſ wußadom, kotryż ßu pódla druhich khoroſczow Chineſojo na kupy pſchinjeßli. Wußadnych na kupu Molokai woża, ſo bychu tam ßwoje żiwjenje wobſamkli. Kralowa Liliuokalani je 20. januara 1891 po ßmjercźi ßwojeho muża, krala Kalakauy, knjeżerſtwo naſtupika. Wona běſche ßo ſ jenym połnóznym Amerikanſkim, Johnom Dominiſom, woženika, kotrehoż pak hižo ſa pół lěta pſches ßmjercź ſhubi.

Dźowzyna pſchißaha.

(Stara ludowa powjeſcź.)

(Pokrocźowanje.)

3.

Woßyrocźena Hańźka myßleſche ßebi, hdyż bě po cźeźkej khoroſcźi ſaßo k ßebi pſchiſchła, jeno na ſrudny woßud macźerny.

We womorach leżeſche wboha holcźka na kożu, mjes tym ſo ßo pſchi nanowym a macźernym kaſchcźu na jenym dnju pohrjebne khěrluſche ſpěwachu; njeßłyſcheſche płakanje khudych, kiž běchu ſ hrodowej knjenju ßwoju macź ſhubili; njewidźeſche njeměrnych wobliczow domjazeje cźeledże, kiž po knjeſowej ßmjercźi njewjedźeſche, kajki woßud na nju cźaka.

Jeno pomału ſhraba ßo Hańźa. Ssurowe pſchipady lědma ſańdzenych dnjow — macźerna ßmjercź, jeje ßamßne ſadwělowanje pſchi jeje cźěle, nanowe hrěſchne ſakhadźenje pſchecźiwo njebohej a pſchecźiwo ßwojej ßamßnej krewi, wjecźenje, kiž hnydom na to ſcźěhowaſche, w cźimż bě ſjawnje porſt Boži widźecź: to wſchitko klinczeſche jej we wuſchomaj każ dźiwne powjeſcźe, a hdyż ſkónczńje wěſtoſcźe a pſcheßwědczenja wo tym naby, ſdaſche ßo jej, ſo wěczna pſchedwidźiwoſcź njebě ſprawniſcho ſcźinicź mohła, hacź ſo bě macź ſe ſrudneho żiwjenja do raja wěczneho měra powołała a ſo bě jeje cźiłowarja hnydom ſa njej k ſtraſchnemu ßudej póßłała.

Nětko bě w dalokim ßwěcźe woßamocźena. A njerudźeſche ßo wo macź, wjedźo, ſo ſemrjetej na ßwěcźe żane ſboże njekcźějeſche; a pſche nana ßo rudźicź njemóżeſche, dokelž njebě nawukka, jeho lubowacź. Macź drje ju kubłaſche po ßłowje Bożim a ſaſchcźěpjeſche jej do wutroby kaſnju Bożu: cźeſcź nana a macź; ale tuto wucźenje woſta podarmo. Nanowe ßurowe wudma a bohaſabyte klecźe klinczeſche nężnej holcźży ßylniſcho we wuſchomaj, dyżli luboſcźiwe macźerne napominanje, a ſchtoż macź ſe ßłowom twarjeſche, to nan ſe ſkutkom każeſche. Wona ßo jeho bojeſche a ſ bojoſcźe luboſcź njeroſcźe. Żyła jeje wutroba bě macźernej wutrobje poddata a nadobna żónſka bě wſcha jeno żiwa w ßwojim dźěſcźu. Wono bě jeje dowěrna woßoba, wono bě jeje troſcht. Hdyż ſtrachi żiwjenja ßo najhórſche na nju dobywachu, cźěkaſche k ßwojemu dźěſcźu; wone ſnajeſche wſchě hnucza jeje wutroby; wone wjedźeſche wſchitke podawki jeje żiwjenja — a tute roſpominaſche nětko we woßamocźenym żiwjenju.

Bě to prěni dźeń, ſo bě Hańźka, ſ łoża ſtanuwſchi, ßebi na cźerſtwy powětr ſważika. Domjazy duchowny wótz, kiž ßo wo nju każ nan ſtaraſche a kiž bě w khoroſcźi nĕkotrejkuli troſchtne ßłowo k njej rěcźał, a ßwěrna ßkużobniza ju pſchewodźeſchtaj, hdyż na wyßoki wutwark dźěſche. Żyła wokolina leżeſche pſched njej w kraßnym wodźecźu doſrawjazeho nalěcźa — jeje duſcha ßo poſběże ſ cźeźkich, k ſemi ju wjaſazych putow. Żenje njeſacźuty měr wuliny ßo do jeje duſche, a zyła ſańdźenoſcź ſnoſchowaſche ßo pſched jeje wocźo-

maj jako žiwje molowany wobras. Pschebĕža w myßlach wschĕ podawki dotalneho žiwjenja, doniž też hacž na poßlednje podawki njedóndże, pschi čzimž ßo jej seznu.

„Ja ßym cże pohnĕwaka, wjeledostojny wótcże!“ pocža rĕčzecź — „se słej, njerosumnej rĕčzu ßym cże pohnĕwaka, liczo tebje do naschich njepschecźelow —“

„Njerĕčz wo tym, luba dźowka!“ pscherĕjnu dostojny starz jeje ßkowa; „bolosćz bĕ twoju dźĕsćowsku duschu pohłuschika a hórke ßkowa ſ bolosćzu pschejatych njejßu żehliwe kłoki, kiž mohłe w lubowazej wutrobje tczazy wostacź. — Ja njewĕm, schto ßy rĕčzała, a njebjeßa, tamne żórko najwyschscheje ßmilnosćze, sawĕraja ßo psched ßkowami sadwĕlowazych.“

„Nĕ, nĕl!“ wijesche holiczo ſ hłowu. „Moje ßkowo ßu njebjeßa ßkyschake — też ty wĕsch, schto ßym rĕčzała, a w pomjatku, w myßlach, w zykej duschi woźiwja ßo mi nĕtkle kóźdy ſwuk mojeho erta, kaž schkra, kotraž ßo na ßapaze płomjenja rosżehła. Ja ßym pschiżahała, so budu hidźicź zyły splah, kiž je moju macź sahubił — a dyrbju ßwojemu ßkowu ßwĕrna wostacź. Daj mi wurĕčzecź, pobożny wótcże“, — rĕčzesche dale jara jimawje a słoži ßwoju ruku prosscho na starzowu ruku.

„Wĕm wschak, schto ßym sćzinika, a runje dawa mojej duschi troscht a lubosny mĕr. Njeboj ßo, so mje mój ßlub k njespraw-nosćzam storhnje. Jeno sakitacź, sakhowacź chzu ßwoje żiwjenje psched życzemi, do kotrychž je moja macź padnuka. Moja tśĕcha njebudże hospodowacź njeczucźiweho splaha, a po mojich łubjach njesaklincża roskasy njeczłowjeskeho erta. Ja njecham wo muźskich niczo wjedźecź — wot dźenßa, zyke ßwoje żiwjenje. A muźski njeßmĕ żaneho dźĕla namakacź w mojej wutrobje. Ssama chzu stacź — ßama na schĕrokim ßwĕcże.“

„Luba dźowka!“ pschimnu ßo cześcźomny starz po makej pschestawzy ſ luboscźiwym hłoßom ßkowa — „ty njewĕsch w ßwojej dotalnej srudobje, schto twój ert rĕczi. Twoje myßle spjecźuja ßo pschecźiwo wĕczným sakonjam pschirody; ſ mozu, ſ błasniwym samyßłom wutorhnjesch korjenje ßwojeho żiwjenja se semje, do kotrejež je cże ruka Wschehomózneho postajiła. Pschemjeń ßwoje wotmyßlenje, so by czi twojeho czinjenja nĕhdy a to posdże żel njebyło.“

„To żenje njebudu!“ sawoła Hańźka trochu horliwischo — „to ßlubju hischcże junu a ßlubju a dopjelnju to rad, ſ troschtom a se sbóżnym dopomnjecźom na drohu macź!“

W tym wokomiku bu wosjewjeny pschikhad knjesa Jana Rĕpiskeho, kralowskeho ßudnika w tamnej krajinje, kiž bĕ jako tajki herbske należnosćze nahle woßyrocźeneje knjeżny srjadował, njedajo ani pschecźelam po nanowym boku, ani macźernemu bratrej ßo do teho mĕschecź.

Lohzy satorże ßo Hańźka, ßłyscho mjenowacź muża, kiž bĕ tak ważna woßoba w podawkach njebo macźerje był. S hnĕwom, wjecźiwosćzu a ſ hordosćzu chzyschce ßwoju wutrobu wobrónicź a dostojnemu starzej dopokas dacź, so ma myßle, ßwój ßlub ßwĕrnje dopjelnicź; lĕdma pak so bĕ ßo ßudnik mjes durjemi, kiž ſ komory na wutwark dźĕchu, pokasał, wobrocźi ßo jeje myßl, a njewĕsta, njerosßudźena stejesche psched jeho wocźomaj.

Jan bĕ nĕtko w połnych muźskich lĕtach; ale czistota wutroby a jeho knjeżniske żiwjenje bĕschtej jemu wobkhowakoj młódny młodźenski kcźĕw jeho woblicza, kiž mĕjesche se ßwojej czichej srudźbu nĕtko hischcże wjazy wabjazeje mozy, hacž hdyž ßo na nim jeno róża w prĕnim rospuknjenju roswijesche.

Sastupi na kamjentny proh a hdyž bĕ hłowu po hłubokim pokhilenju posbĕhnuł a ßwojej woczi na holczżynu postawu sepĕrł, wuzunu ßo jemu ſ erta na poł wótsje: „Katka!“ Hańźina podobnosćz na macź bĕ jeho tak pscheßwapika, so to we wutrobje poddußycź njemózesche. Ale też psched njenashonitej knjeżnu pschemjeni ßo wobras, kiž bĕ hacž dotal wo njeßwĕrnym lubym ßwojeje macźerje w myßlach noßyła, a w zyle druhim ßwĕtle sjewi ßo jej nĕtko muż, kotrehož ßebi myßlesche, so ma tak wulku pschicźinu, sazpĕwacź. Nĕkajki tajny, pschecźelny hłóß rĕčzesche w jeje wutrobje nĕtko sa njeho runje tak ßylnje, kaž bĕ ßo stara hiba pschecźiwo njemu sapjeraka.

Tak stejeschtaj hóscź a hospodowarka ſ dźiwnymi sacźucźemi khwilu napscheczo ßebi, wobaj mjelczizy a tola saßo wobaj spocźatk rĕcże pytajzy.

„Budź, knjeże, witany w domje czicheho żarowanja“, pocza stónczńje duchowny rĕčzecź, kotremuż ani hłuboke pohnucże rycźerjowe ani holczżyne samylenje tajne njeswosta — „a njedźiwaj ßo, so cże knjeżna, dotal we wĕrnej srudobje ponurjena, hischcże ſ cześcźownym ßkowom powitała njeje“.

„Njedźiwam ßo bolosćzi dobreje dźowki a dyrbju proßycź nadobnu knjeżnu, so by wodała, so ßym ßam prjedy postrowjazeho ßkowa njeprajił; ale jeje napohlad je mój pomjatk sbudźił a ßym ßo sabłudźił do tamneje sbóżneje sańdźenoscze . . .“

Tak rĕczesche Jan. Na dobo pak, jako by ßkowa, na tón wokomik njepschistojne, wuprajał, ßo saßo sastróża a wotmjelknu. Ale Hańźka, kiž bĕ na jeho ßkowa ſ pukotazej wutrobu ßłuchała, pschejĕ khwatnje jeho ßkowa.

„Do sbóżneje sańdźenoscze“, dopraji, ſ dopomnjeńku na macź bolostnje roshorjena — „kotruż scże ßam podkopał a spowrócził a psche kotruż po tajkim skorżicź njeßmĕcże“.

„Ja podkopał?“ wospjetowasche ßudnik pomału a jeho wocźi shladowaschtej na holczku ſ mĕra poknym wurasom. „To njerosumju, knjeżna nadobna! Wascha dobra macź — Bóh daj jej wĕczny wotpoczink! — padże lohkowĕriwa do prudkow, kiž bĕ jej ßamßny bratr polakł, moja macź bĕ tehdom jara ßłaba, hacž so bĕch jeje mohł sakitacź, a ludźo wokoło wboheje bĕchu pschejara njekhmani, hacž so bĕchu ſ njeju ßobużelnosćz mĕli. Wona ßama je sniczika ßwój a mój pschichod — a ja ßym potom njesbożowneje njewohladał wot cźaßa, so je waschemu nanej ruku sawdała.“

„Kak, knjeże rycźerjo?“ sawoła holiczo a jeje wobliczo sacźerwjeni ßo ſ hnĕwom. „Wy skorżicże na moju macź, hdyž scże ßam najprjedy ßwój ßlub słamał a ßwoju ruku druhej psched woltarjom sawdał.“

„Wĕm, wĕm, so ßu waschu macź tak sjebali — ßami ßu ßo njekhmanizy ſ tym pschi winje khwalili, a ja ßam, wjedźo, kak srudne żiwjenje wboha ma, njemóźach a njeßmĕdźach jej jebanstwo wotkrycź, so by ſ najmjeńscha jeje ßwĕdomje cziste a lohke wostało. Ale ja ßym hacž dotal ßwojeje ruki żanej żonje njepodał a ßteju ßam w ßwĕcże. — Tola to wscho nĕtkle do nascheje rosprawy njeßłuscha a dyrbicże hiżo mojej błasniwej wutrobje wodacź, so je, wuhladawschi waß, se ßudnikoweje kolije wubĕżało a so je mĕsto wo domjazych należnosćzach rĕcź wo wĕzach, runje tak bolostnych kaž ßłódkich, poczała.“

(Pokroczowanje.)

Wutrobna próstwa

sa „Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow“.

Nimasch ty żanu hriwniczku,
Kiž by ty darił ſ luboscźu?
Bóh je tak wjele tebi dał,
Njeby ty niczo wurunał?
Sa Bożu czesćz a ßwjatnizu
Nimasch ty żanu hriwniczku?

Kak srudne to, hdyž woßada
Ssnadź nima żanoh' pastyrja,
Kiž by we Bożim domje stał
A Boże ßkowo prĕdował
We ßerbskej rĕczi, tak so ma
Kóždźiczki wĕczhoh' wużitka.

Kak srudne tam, hdyž dźĕczatka
Ssnadź luboh' muża paruja,
Kiž wucźi ßkowa Jesußa:
„Njech ke mni pschińdu dźĕczatka“,
Hdyž zußnik rĕczi to a to
A je czi telko podarmo.

Schto pomha hłowu napjelnicź
A duschu próstnu wostajicź?
Sa żiwjenje, sa njebjeßa
Njech wuknu nasche dźĕczatka!
To pak ßo jenoż stanje, hlej,
We ßwjatej rĕczi macźernej!

Ow, so by Boże kraleſtwo
Sso wschudźom Sserbam pschinjeßło
We rjanej starej ßerbschcźinje;
Wschak steji też we bibliji,
So prĕdowachu na ßwjatkach
Tam wĕrnosćz w wschitkich jasykach.

Ow, pomhaj, wschako móżesch to,
Ow, pschiſpor Boże kraleſtwo
A pschinjeß ßwoju scherpatku
— Ssnadź dwĕ też — naschom' towarſtwu.
A wopomń ßwojoh' pschecźela,
So czini teho runjecza.

Schtóż dobre wĕ a njeczini,
Tón Boži hnĕw ßej saßkłuži.
Schtoż dźenßa masch we rukomaj —
Hacž jutsje też? — duż dźenßa daj!
Bóh żohnuj twoju wutrobu,
A wjedź: czi ßmilni sbóżni ßu!

W. *Kh. J. W.*

Pschispomnjenje redaktora: Pschinoschk a ßmilne dary sa „Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow“ bjerje knjes pschekupz Gruhl w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

Ze Serbow.

S Budyschina. Konserwatiwne towarſtwo sa tsecźi sakski khĕżorstwo-wólbny wokrjeß mĕjesche sańdźenu żobotu w tudomnym Lauez hotelu ßwoju lĕtnu hłownu shromadźisnu, kotraż bĕ ſ dobom poßwjedźeń khĕżoroweho narodneho dnja. Po wotewrjenju shromadźisny dosta k. dr. Felix Boh ſ Draždźan ßkowo k pschednoschkej „wo

ſtejiſchczu konſervativneje ſtrony napſchecžo židowſtwu". Rěčnik najprjódzy wažnoſcź židowſkeho praſchenja rospominaſche, kotreż je jenoż dźěl ſozialneho praſchenja. Skoro we wſchěch europiſkich krajach ſu židźi w naſchim lětſtotku wulku móz a ſamóžnoſcź dozpili. Židowſka mjeńſchina chze kſcheſcźijanſku wjetſchinu wobknježicź. Tehole knjejſtwa ſo kſcheſcźijenjo počinaja wobaracź, a ſ teho je židowſke praſchenje naſtało. Konſervativni ſu prěni byli, kotſiž ſu pſchecźiwo temu wuſtupowali, ſo by ſo židam runoprawoſcź ſ kſcheſcźijanami daka. Hižo w franzowſkej narodnej ſhromadźiſnje 1790 je jedyn konſervativny, abbé Maury, to wotradźał. W Němzach ſu 1848 a 1849 konſervativni byli, kotſiž ſo pſchecźiwjachu, židam runoprawoſcź ſ kſcheſcźijanami pſchiſwolicź. Schtož ſebi konſervativni žadaja, je: kſcheſcźijanſki ſtat, kſcheſcźijanſka zyrkej a kſcheſcźijanſka ſchula, cźehož je ſo ſakſke knježerſtwo dźerža, a pſchi cźimž ma ſo ſakſki lud derje. W druhich němſkich krajach pak Bohu žel temu tak njeje. Schtož ſtejiſchcźo konſervativnych napſcheczo antiſemitam naſtupa, rěčnik praji, ſo konſervativni tole hibanje podpjeraja, ſo pak jich pſchecźelſtwo tak daloko njeńdźe, ſo bychu ſebi ſwoje wólbne wokrjeſy wot antiſemitow wotdobycź dali. Tola hdźež budža antiſemitojo pſchecźiwo ſwobodomyſlnym a ſozialdemokratam wojowacź, tam móža ſo na pomoz a podpjeru konſervativnych ſpuſchcźecź.

— Sſwěcźk Marje, 2. februara, je wot ranja hacź do wjeczora njebjo pomróčene byko. Po ſtarym burſkim prawidle ma ſo cźopke naléčźo wočakacź, hdyž ſwěcźk Marje ſkónčźko njeſwěcźi. Nawopak ſyma hacź do naléčźa traje, jeli ſo ſo njebjo ſwěcźk Marje wujaſni. W poknóznych Němzach praja, ſo wowcźeŕ ſwěcźk Marje radſcho wjelka hacź ſkónčźne pruhi w wowcźeŕni wohlada. Wokoło Rheina praja: „Hdyž mjedwjedź (bar) ſwěcźk Marje ſwój ſcźin widźi, ſo hiſchcźe na ſchtyrzecźi dnjow do jamy wrócźi". W Sakſkej a Schleſynſkej je ſkyſchecź: „Hdyž ſo ſchwinz ſwěcźk Marje w ſkónzu wohrjewa, potom hiſchcźe ſchtyri njedźele w dźerje woſtawa". Po tajkim maja burſke prajidła ſymny a ſněhowy februar ſa lěpſchi, hacź cźopły, ſkónčźnity, dokelž hiſchcźe naturje wotpo:źink a měr k poſdźiſchemu wuſpěſchnemu roswiwonju popſcheja. Sswjateje Doroteje (6. febr.) dyrbi najwjazy ſněha panucź, a jeli ſo na ſwjecźenja ſtoła ſwjateho Pětra (22. februara) mjerſnje, potom hiſchcźe ſchtyri njedźele ſyma woſtanje, njemjerſnje=li, je kónz ſymy.

S Małeho Wjelkowa. W naſchim „Sserbſkim Burſkim Towarſtwje" je ſańdźenu njedźelu knjes dr. Gräfa ſ Budyſchina jara ſajimawy a powucźazy pſchednoſchk wo plahowanju a kormjenju ſwini měł. W ſawodźe ſwojeho pſchednoſchka wón praji, ſo je dopokaſane, ſo ſu hižo pſched 5000 lětami w Schwizy a Chinje ſwinjo plahowali. Runje tak hižo pſched 4000 lětami w Grichiſkej plahowanje ſwini w cźeſcźi ſtejeſche. W lěcźe 1493 je Kolumbuß europiſke ſwinjo do Ameriki pſchinjeßł, hdźež ſo wone rucźe pſche wſchě kraje roſcheŕi. Židam je hakle Mójſaß ſakaſał, ſwinjaze mjaßo jěſcź, najſkerje teho dla, dokelž ſu ſwinjaze mjaßo wužiwſchi na trichinoſu ſkhorili. W Europje je najprjedy ſwinjeplahowanje w Jendźelſkej a Weſtfalſkej w najwjetſchim kcźerwje ſtało. W Sakſkej ſo w nowſchim cźaßu Miſchnanſka krajina ſ plahowanjom ſwini wuſnamjenja. W Łužizy ſu hacź dotal na plahowanje ſwini mało wažnoſcźe kładli. Leži to na tym, ſo ſo naſch rjany łužiſki kraj woßebje derje ſa ſycźe žita hodźi. W naſchim cźaßu pak ſo hubjenje płacźi, žito ſycź. Próza, na njo nałożena, ſo lědma ſapłacźi. S pſchiwoženjom zuſokrajneho žita ſu žitne płacźiſny hłuboko ſpannuke. Jeniczźy wowßne płacźiſny ſu hiſchcźe trochu ſpokojaze. To mamy ſo temu dźakowacź, ſo wowß pornjo druhim žitam mało waži a ſo je teho dla jeho pſchiwoženje ſe ſamórſkich krajow drózſche, hacź druhich žitow, dokelž je ſa njón w kódźach pſchewjele měſtna trjeba. So bychu ſo žitne płacźiſny ſaßo na dlěžſchi cźaß polěpſchiłe, je mało nadźije. Bjes tym pak ſo ſu žitne płacźiſny pſchezo ſpadowaſe, ſu ſo mjaßowe płacźiſny wot léta 1840 njepſcheſtawajzy powyſchaſe. Powſchitkowne wobſtejnoſcźe dźěłacźerjow ſu ſo polěpſchiłe, jich mſda je ſo powyſchiła, tola kaž je dźěłacźerjow mſda roſtła, tak ſu też jich potrjebnoſcźe roſtłe. Dźěłacźerſki lud nětkole wjele mjaßa, woßebje ſwinjazeho mjaßa wužije. To ratał njeßmě njewobkedźbowane woſtajicź; wón dyrbi ſo k plahowanju ſwini bóle pſchiwobrocźicź. Praſcha pak ſo, ſchto wjazy wužitka pſchinjeße, hacź plahowanje abo kormjenje ſwini. Plahowanje najwjazy wužitka potom dawa, hdyž ma ratał ludźi, kiž proßata derje wothladaja. Też ſu dobre kłěwy trěbne, w kotrychž dyrbi w lěcźe a w ſymje 12—14 gradow cźopłoty po Reaumurje bycź. Kłěwy njech ſu bóle cźěmne hacź ſwětłe, tola pſchezo tak ſwětłe, ſo móža ſo w nich wſchě wězy ſpóſnacź. Kłěwowe dno njeßmě mokre bycź, mokre dno je cźaſto na tym wina, ſo proßata ſwikaja. Mokrocźe ſo hodźi trochu ſ tym wotpomhacź, ſo ſo dno ſ zementom pſchikryje. Pſched kortom, kotreż njech je po móžnoſcźi hlinjane, dyrbi drjewjane ſabicźe bycź, ſo by ſwinjo pſchezo w dobrym měrje byko. Ranzy dyrbja lěto dwójzy a to kóždy krócź ſ najmjeńſcha 7—8 proßatow měcź. Schtóž chze ſwinje kormicź, njech ſebi ſchtyriměßacźne běharje kupi. Kajku raßu dyrbimy pſchi tym wuſwolicź. Tajku, kotraž rucźe roſcźe a k rěſu bórſy doſrawi. W prjedawſchich cźaßach ſo ſkoro we wſchěch europiſkich krajach tak mjenowane wulkowuchate europiſke ſwinjo nadeńdźe. Wone je twjerde napſcheczo khoroſcźam, ſpokoji ſo ſ najhubjeńſchej zyrobu, ma dobre mjaßo a ma hacź do 15 proßatow. Jeho roſcźenje je jara pomałke, hakle ſa 2—3 léta doroſcźe. Jendźelcźenjo ſu tole ſwinjo ſe ſchpaniſkim, neapelſkim a chineſiſkim ſwinjecźom měſcheli. S tejele měſchenzy je najprjódzy mała jendźelſka raßa naſtała. Po dalſchim plahowanju ſo wulka yorkſchirſka a ſrěnja yorkſchirſka raßa, poſdźiſcho hiſchcźe berkſchirſka raßa wuplahowa. Yorkſchirſka wulka a ſrěnja raßa rucźe doroſcźetej, jeju mjaßo njeje pſchetucźne a ſo teho dla wot rěſnikow rad kupuje. K kormjenju ſo yorkſchirſka raßa derje hodźi, tola mjenje k plahowanju, dokelž je wona mało twjerda napſcheczo khoroſcźam a ſo mało pſchiſporja. Sa to je berkſchirſka raßa kruta napſcheczo khoroſcźam a ma dobre mjaßo. Radźicź je, berkſchirſku raßu ſawjeſcź, wona je ſa ſrěnje hoſpodarſtwo najpſchiſprawniſcha. Yorkſchirſka, kaž też berkſchirſka raßa ſo na knježim dworje w Budyſchinku ſ wulkim wuſpěchom plahujetej. W Miſchnanſkim kraju ſo Miſchnanſka raßa plahuje. Wona je měſchenza ſ europiſkeho wulkowuchateho a jendźelſkeho ſwinjecźa. Miſchnanſke ſwinjo rucźe roſcźe a ſo też ſylnje pſchiſporja, tola je jara kipre napſcheczo khoroſcźam. Sswinjo, kotreż by ſo ſa ſurowe ſymy narańſcheje Němſkeje hodźiło, rucźe roſtło a płódne byko, hiſchcźe nimamy. Tajka raßa ſo ſnadź ſ pomozu plahowanſkich towarſtwow naplahuje. W Njeßwacźidle ſo w bližſchim cźaßu ſwinjeplahowaze towarſtwo ſałoži. Jeho ſaměry na to pońdu, raßu dozpicź, kotraž rucźe roſcźe, ſo derje pſchiſporja a khoroſcźam podcźißnjena njeje.

S Khwacźiz. Sańdźenu njedźelu 29. wulkeho rózka ſo w naſchej Huſtej korcźmje mała liczba Sserbow ſ naſcheje wſy a bliſkeje wokolnoſcźe ſeńdźe. Jich wotpohlad bě, ſo w cźiſcźe ſerbſkim towarſtwje ſjenocźicź. Hataß=Mako=Dubrawſki pſchitomnych ſe ſcźěhowazym pſchednoſchkom, do ſchtucźkow ſeſtajenym, powita.

Budźcźe lubje powitani,
Lubowani pſchitomni,
Kiž ſcźe ſo tu ſkhadźowali,
Sserbjo a też Sserbowki.
Pſchiſchłe ſu nětk wokomiki
Naſchoh' ważnoh' ſlubjenja,
So kaž Sserbjo prjedowniſchi
Chzemy hicź do pſchichoda.
K temu ſmy my ſjednocźili
Dźenża na tym měſcźe ſo,
So bychmy tu ſałożili
Nowe ſerbſke towarſtwo.
Kiž chze pěſtonicź a hajicź
Sserbſke ſpěwy, ſerbſku rěcź
A chze ſej ſa nadawk ſtajicź:
Bohu, kralej ſwěrne bycź.
Sserbjo, ſakhowajcźe ſwěru,
Kaž tam Sejleŕ ſpěwaſche,
Naſchich wótzow rěcź a wěru,
To njech nětk naſch nadawk je.
Kotryž Sserb ſo wotwobrocźi
Hdy wot rěcźe macźernej
A ſo k zuſej pſchiwobrocźi,
Kotruž wyſchſche waži ſej,
Pſcheſchoł ſo na ſtarſchich cźeſcźi,
Schtwórtej kaſni tajki je,
Kiž po wotrodźenzow leſcźi
K druhej rěcźi pſchipadnje.
Hdyž ſo tſchewicź ſamoźemy
W rjanych ſpěwach wótcźinſtwa,
My najwjaz' jich cźerpacź chzemy
W žórle Handrij Sejlerja.
We Sſkonej je Borſchcźi ſtała
Něhdy jeho kolebka,
Nětk pak wotpocźink jom' dawa
Boža rola Laſowſka.
Kaž na Bukecźanſkich ſtronach
Kcźěje ſerbſke towarſtwo
A na Rakecźanſkich honach
Seleni pod „Lipu" ſo,
Tak my w Khwacźizach dźenż tudy
„Elim=Palmu" ſadźamy
K ſerbſkim ſkhadźowankam druhdy
Pod jej' khłódk a hałoſy.
Sſydomdźeßacź Elim=palmow
Khłódk tam junu dawachu,
Hdźež pſchi ſtudnjach hłoßy pſalmow
Iſraelſzy ſpěwachu.
My drje cźrjódźicźka ſmy mała
Pornjo iſraelſkej tam,
Kiž je něhdy pucźowała
Won do kraja Kanaan.
Dha wſchak rjane wokſchewjenki
Ducha ſu też lube nam,
Kiž ſu ſ dźěła dopomnjenki
Na pſchichodny Kanaan.
Saſpěwajmy w ſerbſkim pſalmje
Radoſtnje wo wótcźinſtwje,
Stupmy ſo pſchi naſchej palmje
Wot nětk krncźe hromadźe.
Wětry njech ju njepodlemja,
Jednota a poniżnoſcź
Bjes nami budź płódna ſemja,
Na kotrejž ma palma roſcź.
Bożo, tycźe pak a kcźenje
Sechzył ty ſam palmje dacź,
So ſo k twojej cźeſcźi rjenje
Móhła ſelenicź a tracź.
Też hdyž b'dźemy wotpocźowacź
Spody lipow kerchowa,
Chzył tu palmu wobarnowacź
W Łužizy ſrjedź Sserbowſtwa.

Po wuſpěwanju narodneho ſpěwa: „Hiſchcźe Sserbſtwo njeſhubjene" Bart=Brěſynczański ſkowo wſa a wotpohlady ſałożomneho towarſtwa

roſeſtajeſche. Pokaſujo na wulki a woprawdźe kraßny pokład ſpěwow, ſ kotrymiž ſtaj wot Boha wobdarjenaj mužej, njeſapomnity pěßnjeŕ Sejleŕ a ßławny komponiſt Kozor naſchu macźernu rěcź wobohaćiłoj, wón praji, ſo mamy wupłód prózy tuteju wóćinzow jako dar, nam małemu ludej wot Boha ſpožčeny, wobhładacź, a ſo je teho dla ßwjata pſchißkuſchnoſcź kóždeho Sserba, ßo ſa njón, runje kaž ſa kóždy druhi ſ Bożeje ruki wukhadźazy dar dźakowacź. Duž dyrbi najwoßebniſchi nawdawk naſcheho towaŕſtwa wutrajne a horliwe hajenje ßerbſkeho ſpěwa bycź; ßerbſki ſpěw dyrbi ßo ſ nowa w naſchich ſtronach rosſchěrjecź a na naſchich honach ſaklinczecź, woßebje pak na měſto njepſchiſtojnych a njerozumnych pěßniczkow ſtupicź, kotrež Bohužel pſche cźaſto ßłyſchimy a kotrež kóžde lěpſche facźucźe w cźłowjeku kaža a morja. Pódla teho chże towaŕſtwo ßwojim ßobuſtawam powucźenje a ſabawu w ßerbſkej rěcźi ſkicźicź. Teho dla ma ßo w towaŕſtwowych ſkhadźowankach wo wſchelakich pſchedmjetach pſchednoſchecź a ßo druhdy tež rjany ßwjedźeń wuhotowacź. Na to ßłědowaze ſpěwanje ſpěwa: „Naſche Sserbſtwo ſ prócha ſtawa" wo ſahorjenoſcźi pſchitomnych ßwědcźeſche. Henka-Měrkowſki tule ſahorjenoſcź, mkodemu towaŕſtwu rjany pſchichod lubjazu, ſ prěnimi ßkónczńymi pruhami na lětnim ranju pſchirunaſche, kotrež rólnikej rjany ßwjedźeń pſchipowjedaja; wón napominaſche, ſo bychmy tež my, kaž kóždy pobožny rólnik, ßwoje dźěło w Knjeſowym mjenje ſapocźeli, a pſchejeſche towaŕſtwu žohnowanja polne ſkutkowanje a dołhe wobſtacźe. Hižo do prědka wuradźene wuſtawki ſ małym pſcheměnjenjom pſchijachu. Wſchitzy pſchitomni, 18 woßobow, pſchiſtupichu hnydom k nowemu towaŕſtwu, kiž ßo „Sserbſke towaŕſtwo ſa Khwacźizy a wokolnoſcź" mjenuje. Njech pak mkode towaŕſtwo woſtanje ßwérne ßwojemu nadobnemu nadawkej; pſchetož potom budźe wone, kcźějo a ßo roſßyłnjejo, ßebi pſchiwiſk a pſchipóſnacźe wſchěch narodnoſmyßlenych Sserbow dobycź, a njech krocźi wutrajnje dale po naſtupjenym pucźu Bohu k cźeſcźi a Sserbam k wužitku.

S Łuha. K powjeſcźi, ſo je pońdźelu tydźenja 25lětny ßyn tudomneho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Hajdana, wot Bożeje ruczki ſajaty, nahle wumrjeł, njech ßo doda, ſo je njebocźicki ſe ßwojim nanom hromadźe w ßanjach jěł, hdyž je jeho ßmjercź njejabzy pſchekhwataka. Jeho nan je ſ nim na to hnydom do Rakez k lěkarjej jěł. Tón je ſpóſnał, ſo je ſ cźěła mkodeho cźłowjeka hižo žiwjenje twóchko a ſo ßo wone wjazy wrócźicź njehodźi.

S Woleſchnizy. W naſchej wßy žaneho twjerdźe poſtajeneho nózneho ſtražnika nimaja. So bychu ßo pjenježnych wudawkow ſa tajkeho ſminuli, wobydlerjo po rjadu w nozy ſtražuja. Wóndano dyrbjeſche khěžkaŕ Handrij David ſtražowacź. Tola měſto ſo by paducham wobaraŕ a na to hładaŕ, ſo ßo wobydlerjo na pokoj woſtaja, wón ßam ludźi nadpadowaſche. Do ſahrodnika Auguſta Schuſtera ßo wón ſ pukami da a jeho žałoßnje pſchebi. Tele puki mějachu ßwoju pſchicźinu w tym, ſo bě Schuſter Davida wobſkorźił, dokelž bě jemu tón drjewo kranuł. Niſcźanſki ławniſki ßud bě teho dla Davidej jaſtwo na dwě njedźeli wotßudźiło. Tole khoſtanje je ßo nětkole dla pukow, ſ kotrymiž je Schuſterej wulke boloſcźe naczinił, Davidej na wóßom njedźeł jaſtwa powyſchiło.

S Jitra. Po dlěźſchim cźaßu mějeſche „Towaŕſtwo Sserbſkich Burow ſa Jitro a wokolnoſcź" ßaßo ſhromadźiſnu a to khěžorowy narodny dźeń, pjatk 27. januara, w Fricźej hoſcźenzu w Kſchidole. Njedźiwajo na hubjeny pucź a połód běſche ßo ſ blíska a ſ daloka nahladna liczba ßerbſkich burow woßebje ſ Wóßlinczańſkeje woßady ſhromadźiła. Poßedźenje bu w mjenje pſchedßydſtwa wot ł. fararja Waktarja ſ Wóßlinka ſe ßławu na krala a khěžora a ſ wutrobnej ſahorjenej a ſahorjazej rěcźu wotewrjene, w kotrejž naſch luby knjes duchowny k njekhabłazej trojakej ßwérje napominaſche, mjenujzy ſa Boha a jeho kraleſtwo, ſa krala a wótzny kraj, ſa naſche Sserbſtwo a naſche ßerbſke burſke towaŕſtwo. Wutrobny dźak bu ł. Waktarjej w mjenje wſchitkich pſchitomnych wot pſchedßydy, knjeſa Cuhna (Zuhna), wuprajeny. Skaſanja wſchelakich tworow, hnójnych ßrědkow atd. ßo pſchiſamknuchu, pſchi kotrejž ſkładnoſcźi nětkotſi ßwoje naſhonjenja, w ſtarym lěcźe ſ tajkimi ßrědkami ſcźinjene, ßobudźělichu. Po nětkotrych namjetach a pſchiſpomnjenjach ßobuſtawy hiſchcźe dlěje hromadźe woſtachu. Nadźijemy ßo, ſo budźe naſche towaŕſtwo w nowym lěcźe móznje pſchibjeracź a ſe žohnowanjom ſkutkowacź. Pſchichodna ſhromadźiſna, ſa kotruž je knjes faraŕ Waktaŕ na naſchu próſtwu pſchednoſchł ßlubił, budźe 2. njedźelu februara w Jitru pola Zuhnez. Bychmy ßo wjeßelili, prawje wjele ßobuſtawow tam widźecź, nowych pſchijecź a ßnadź tež lubych hoſcźow ſ druhich ßerbſkich burſkich towaŕſtwow pola naß w Jitru powitacź móz. —n.

S Hródka. W papowej fabrizy Guſtava Nyczki na Barlinſkej dróſy ßrjedu dopołdnja ßuſchazy zylindaŕ rosbuchnu. 40 zentnarjow cźeźki hobor pſches murju na dwór won ſlecźi. Powětrowy rosras bě tak ßylny, ſo w woběmaj delnimaj ſalomaj žane wokno zyłe njewoſta. Żeleſne woknaze dźěle a zyłe wokna ßu ſ wobeju murjow na dwór wuleczake. Dokelž běchu ßo tež nětkotre żeleſne noſcherje w delnjej ſali wutorhnuke, je ßo druhi poſkhód pſchepadnuł. Wobſchkodźene ßu ſpodźiwnje doſcź jenož 3 woßoby a to jena dźěłacźeŕka a jedyn dźěłacźeŕ ſ fabriki a khěžeŕ Khorla Drogan, kiž w wokomiku rosbuchnjenja runje po Barlinſkej dróſy nimo fabriki dźěſche; dźěł wokna jemu do hłowy ſlecźiwſchi jeho krwaweho k ſemi poraſy.

S Hamora. Pońdźelu tydźenja rano ßu tudomneho ſchewſkeho miſchtra Bernharda Kupka ſmjerſnjeneho we wßy namakali. Kupka je ßo, hdyž je njedźelu w nozy domoj ſchoł, wot ßłaboſcźe wobjał a k ſemi panuwſchi ſmjerſnuł.

S Wochos. Wóndano ßo pißaſche, ſo ßu bratra tudomneho kowarja Kerle na dompucźu ſ Běłeje Wody ſkónzowali. Po tym, ſchtož je ßo hacź dotal naſhoniło, pak ßo ſkerje ſda, ſo je Kerla ſ woſa panuwſchi ßo wot konja kopnuł, a ſo je to ſ pſchicźinu jeho ßmjercźe było.

Přilopk.

* S Korſymja. Ssobotu 28. januara je ßo tu Rychtarjez korczma wotpaliła. Woheń je na hornjej łubi wuſchoł a je najſkerje ſałożeny.

* Wſchelazy wjedra wuſtojni chzedźa wjedźecź, ſo wot ßrjedź februara hacź do měrza ſaßo mjerſnjenje doſtanjemy. W poknóznym lodowym morju je ßo wjele hoborſkich lodowych horow wotkamało, kotrež budźa po morju k pokodnju dele nimo europiſkich brjohow płuwacź.

* S pionérſkeho bataillona cźißło 17 w Schcźecźinje běchu ßo pońdźelu mużſtwa pod wjedźenjom wyſchſcheho lieutenanta Charmiera do Dabera podake, ſo bychu w hrjebjach, ſa ſwuczowanſke ſtrélenje tam trěbne, kamjenje wotſtélake. Wutoru popołdnju bě jena ſtélanſka dźěra ſ něhdźe 40 puntami pólvra pjelnjena; wupokaſa pak ßo, ſo bě ſaźehlenſka ſchnóra pſchekrótka. Charmier chzyſche ſchnóru podléſchicź. Na dobo mina wubuchnu. Wubuchowe ſcźěhwki běchu żałoßne, knjes Charmier bě do cźiſta rostorhany. Dźěle jeho cźěła běchu na 300 krocźel daloko ſlecźiłe, tak ſo dyrbjachu hiſchcźe poſdźiſcho ſtawy a koſcźowe kuſki ſběracź.

* (Nadpadnjeny klóſchtr.) Njedawno ßu w jenej nozy rubjeźnizy Kapuzinſki klóſchtr w Tivoli nadpadnuli, ſo bychu zyrkwiny pokład ſ njeho rubili. Mnichojo ßo hiſchcźe cźaßa doſcź na nich dohladachu. Duž bědźenza mjes nimi a rubjeźnikami naſta. Jena kulka patrej guardianej ruku wobſchkodźi. Dokelž mnichojo ßwój klóſchtr ßylnje wobarachu, dyrbjachu banditojo ſkónczńje cźeknucź.

* W Düſſeldorfje je ßo ſcźěhowaze njeſboże ſtało. Kryjeŕ Schnock chzyſche ſe ßwojim ßynom a jenym wotrocźkom jenu tſěchu na wyßokim twarjenju krycź a běchu ßebi nuſne róſchty hižo pſchihotowali. Lědom pak běchu na nje ſtupili, ßo jim jena hrjada ſtama a wſchitzy tſjo podłohu ſhubichu. Jenož mkody Schnock rospomnitoſcźe doſcź wobkhowa, ßo jeneje hrjady pſchimnucź a ſ njeje ßo do blížſcheje ſtwy ſchwiknucź. Jeho nan pak a wotrocźk padnuſchtaj ſ 50 metrow wulkeje wyßokoſcźe na ſ kamjenjemi wußadźanu dróhu. Nan hnydom wumrje, žonu a 10 dźěcźi ſawoſtajiwſchi. Wotrocźk drje bě hiſchcźe żiwy, hdyž jeho ſběhnuchu, ale ſa pok hodźiny też wumrje.

* Schto je w Awſtriſkej wſcho móżne. W jenych duchownſkich nowinach faraŕ Joſef Blum ſ Algena pola Salzburga powjeda, ſo je loni 18. ſeptembra wo wßy Parſchu jena židowſka baba jene katholſke dźěcźo pſchi nuſnej ſchcźenizy wukſchcźiła.

* W wuheŕſkej brónjeŕni w Budapeſtu je bjes dźěłacźerjemi ſtrajk wudyrił. 1500 dźěłacźerjow je pſcheſtało dźěłacź. Strajk je ßo hižo dawno wot ſozialiſtiſkich pruſkich dźěłacźerjow pſchihotowaŕ. Pońdźelu rano wſchitzy dźěłacźerjo do fabriki pſchińdźechu. Tſjo ſ nich ßo k direktorej podachu a jemu próſtwowne pißmo pſchepodachu, w kotrymž żadachu, ſo by ßo mſda powyſchiła, a ſo bychu ßo wſchelake dźěłanſke poſtajenja pſcheměnike. Direktor tele żadanje wotpokaſa, dokelž dźěłacźerjo dobru mſdu doſtawaju. Na to wſchitzy 1500 dźěłacźerjo dźěło ſkožichu. Dźěłacźerjam w kowaŕnjach a w techniſkich dźěłaŕnjach, kotſiž ßo k ſtrajkej pſchiſamkli njeběchu, woni wobarachu, dale dźěłacź.

* W Tokodſkich wuhlowych podkopkach pola Grana w Wuheŕſkej je woheń wudyrił, dźewjatnacźe dźěłacźerjow je ßo ſpaliło. Na ſboże ßo poradźi płómjo bórſy ſhaſchecź, ſ cźimž je ßo 250 dźěłacźerjam żiwjenje wukhowało.

* S Prenzlawa pißaja: Sbězkaŕſke wrótne ſakhadźenje, kajkež je ßo w nozy 25. januara na Bětkowſkim knjezim dworje pola Prenzlawa ſtało, żadyn cźłowjek njepomni. Knjes W. bě ßo wjecźor 24. januara

do Seehausena podak. Tehdy pschebywachu na jeho kuble ßedmjo khadlojo, schesczo nježenjeni a jedyn woženjeny, w deleńzy. Wokoło 1/2 10 hodźin nišschi inspektar sastupi a jich s měrom napominasche, so bychu lehnucz schli, dokelž chze durje sesamkacz. Na to czi wotroczży njepoßłuchachu, ale poczachu jeho hanicz a ßo na nim pschepschimnuchu, tak so dyrbjesche pscheđ nimi czeknucz. Hdyž wot njeho na pomoz sawołany wyschschi inspektar k nim pschińdże, ßo tež do teho dachu a jeho tak pschebichu, so straschnje khory leži. Niczo lěpje njeseńdże ßo jenemu mużej se wßy. Ale s tym ßo wowrótnjeni njespokojichu. Se wschelakim sahubjazym gratom podachu ßo do hornich knježich stwow, rosbichu s hněwom wschě durje a wokna; domjazu nadobu, khamory, klavěr a wscho móżne spowalachu a rosbichu. Zyła wjeß ßo se schturmowanjom na pomoz sawoła, ale roscżerczenych pschewinucz, njebě móżno. Mjes tym bě ßo wobßedźer domoj wróczik. Tón hnydom poßoła na konju do Prenzlawa na polizajstwo póßła, a bórsy pschijědże wyschschi polizista se ßwojimi ludźimi na tsjóch ßankach do knježeho dwora, wón ßam hižo prjedy nich na konju pschijěcha. Pscheđ tutymi sastojnikami běchu ßo njekraßnizy jedyn jow a druhi druhdże w hródźach skhowali. Ale bórsy jich wschitkich namakachu a wschitkich ßedmjoch derje sputanych na wulkim se ßłómu wupoßłanym wosu do Prenzlawa dowjesechu, hdźež jich runy pucz do jastwa sawrjechu. Tež Prenzlawsli dr. P. hižo w nozy na sběžkarske městno dojědź a sranjeneju wobalecz a hojicz sapocża. Wonaj njeběschtaj khmanaj, ßo wuprajicz, kak je ßo s tej wězu měko, a s zyła s nimaj jara slě steji. Schkoda, na knježim dworje naczinjena, je pschе wschu měru wulka. Wschitko, schtoż wo jstwach běsche, je rosbite, tež sastojnske a kralowske stawniske akty ßu rostorhane, s nohami rosteptane, haj zyle saniczene. Durje do komory, w kotrejž ßo mjaßo ßuschesche, běchu rosbite, wscho, schtoż w komorje bě, běchu do hródźow snoßyli a tam s wjetscheho dźěła rosteptali. Jenoż delnje knježe stwy ßu mało wobschkodźene. Jena holza móżesche tym dźiwuchaм jenoż s tym czeknucz, so s hornim woknom wuskoczi, njeje pak ßo jara wobschkodźika. Schto je tych człowjekow tak rosnjembriko, s dopißa njeshonimy.

* W Gössenheimje njebě w minjenym lěcze mjes 29 narodami mjenje hacz 28 hólzow, w Eussenheimje pak njebě mjes 39 narodami ani jedyn hólz. Wobej woßadźe budźetej ßebi pschichodnje pschi ženjenju ßwojich dźěczi derje mjes ßobu wuměnjecz móz.

* Pscheđ tydźenjom je jena zyła ßwójba na jězorje Lago Magiore wo žiwjenje pschischła. Sswójba Morandi, nan, macz a dwě dźěsczi, bě ßo łódźnikej Buscaglijej psches jězor do Bavensa wjesczdała. Pschi wróczenju ßo ßylny wětr sběže. Łódźnik łódź po wětrje puschczi, pschi czimž ßo pschezo bóle Feriolskemu brjohej bliżesche. Ale żołmy na jězorje ßo tak wyßoko sběhachu, so ßo do czołma walecz poczachu. Teho ßo paßażerojo tak nastróżachu, so to njesboże ßami sawinowachu. Hdyž ßo nowa wulka żołma bliżesche, nan wjeßko shrabnuwschi do morja skoczi, sawołajo: „My kónz wosmjemy!“ Sa nim tež jeho żona s czołma do wody skoczi a sa macżerju tež wobej dźěsczi. Łódźnik ßo prózowasche, njesbožownych saßo do czołma sczahacz, ale podarmo, skónczńje ßam sa nimi do jězora skoczi, so by jich wukhował. To ßo jemu njeporadźi. Prjedy hacz druhe czołmy na pomoz pschijědźechu, běchu żołmy wschěch schtyrjoch pózrjeke. Łódźnik hischcże ßo wukhowa.

* Na grichiskich a italskich kupach ßu wutoru ßylne semjerżenje měli. Na kupje Zante ßu ßo někotre khěże powalike, druhe ßu ßo tak rospukate, so ßo wjazy wobydlicz njehodźa. Dwaj człowjekaj staj pod rospadankami ßmjercz namakałoj, wjele druhich je wobschkodżenych. Na kupje wjetschk jeneje hory woheń pluwa. Semske storki hischcże pschestake njeißu, wobydlerstwo je w wulkim strasche.

* Mordowanje żonow, kotrež ßylnje na Whitchapelskich żiwoty-prójerjow dopomina, je ßo w poßlednich czaßach w Moskwje wospjetowało. 13. januara rano domownik kathedrale ßwj. Klimenta w Moskwje pschi rjedżenju zyrkwineho skhoda wulke s powjasami wobwjasane brěmjo namaka a zyrkwineho gorodowoja (polizistu) na njo kedźbliweho sczini. Pschi wotwalenju ßo stróżischtaj, pschetoż w nim bě człowjecza hłowa. W pschitomnosczi sawołaneho pristawa (polizajskeho pscheđstejiczerja) to brěmjo zyle wotewrichu, a w nim do 40 kruchow rosrubane częko młodeje żónskeje namakachu. Wobliczo bě s hamorom wohidźene. Wěsczе bě ßo tón njeskutk něhdże druhdże stał, a skóstnizy ßu, so bychu ßled saniczili, to częko w brěmjenju k zyrkwi donjeßli. Dotal woni njeißu hischcze wußlědźeni. Schtó pak skónzowana bě, je ßo wukopało. Bě to njerodna holza, kiž bě na pjekarskej haßy bydlika. Hischcze ßo wobydlerstwo jeje dla směrowało njebě, hdyž hižo druhe tak rosrubane żónske częko namakachu a to w Marinym hajku blisko pschi nowej drósy. Bě to 37 létna dźěłaczerka Sanofina. Se ßanczeje czerje bě widźecz, so běchu to częko s Moskwy ßem pschiwjesli.

* (Semske wuhlowe pokłady.) Kak dołho hischcze budże tracz, prjedy hacz budże kamjeńtne wuhło w europiskich krajach, woßebje w Němzach, dowurynte, wo tym je hórski radźiczel R. Nasse, kiž w pruskim ministerstwje pschednoschuje, knihu spißał. Hižo pscheđ połtsecza létami bě pruske knježerstwo poruczilo, so maja ßo wuhlowe pokłady na to pschepytacz. Nasse ßam praji, so ßu wschitke tajke pschepyty tak njewěste każ pschichod ßam. Tola pak postaja posdaczne czaßy a měni, so budże wuhło w wużkobjenju wokoło réki Ruhry hischcze něhdże 500 lět doßahacz, dokelž ßo jeho lěhwo dale wupschesczera, hacz je dotal pschepytane. Dyrbjało-li pod zyłym Münsterskim krajom leżecz, każ je lohzy móżno, by lědy sa 1000 lět pschetrjebane było. Wutrajnosczi Saarskeho lěhwa wón na 833 lět wobliczi. Dale pische, so mójeja nam ßwoje pokłady dawacz: Achenske 800, hornjoschlesynske 750, delnjoschlesynske 250 lět. Móżno pak je, so ßu tam hischcze wulke njewotkryte wuhlowe pokłady potajene. Sakske kraleństwo pak dyrbi jenoż hischcze na 100 lět s wuhlom w ßwojich podkopkach sastarane bycz. Po jendźelskich podobnych wobliczenjach ßo tamnische lěhwa w lěcze 2558 dowuczerpaja, po tajkim prjedy hacz němske. Franzowsojo ßo nadźija, so budże jim jich wuhło hischcze 500 lět doßahacz a Belgiszy měnja, so maja hischcze na 700 abo 800 lět wuhla doscz. Amerika, każ Nasse wobliczi, tež dlěschi wuhlowy pschichod nima hacz Europa. Nam, naschim dźěczom a dźěczi-dźěczi-dźěczom dźakowano Bohu po tajkim na wuhlu pobrachowacz njebudże.

(Zyrkwinske powjesczе hladaj w pschiłosy.)

Pscheßadźowanje palneho drjewa.

Pońdźelu 6. februara 1893 ma ßo na **Njeßwaczidliskim majoratskim hajniskim revěrje** sczěhowaze **palne drjewo:**

225 rm.	khójnowych	palnych schczěpow,	w drjewischczach 19., 20. a 4. wodźělenja;
65 =	=	kuleczkow,	
284 =	=	pjeńkow,	
220 =	=	hakosow k waleczkam,	
21 stotnjow	=	walczkow	
16 rm.	=	ßuschizowych schczěpow,	w 10., 11. a 8. wodźělenju
50 =	=	= kuleczkow,	
80 khójnowych ßuschizowych dołhich hromadow			

s wuměnjenjemi, tu swuczenymi, na pscheßadźowanje pschedawacz.

Sapocżatk awkzije dopołdnja w 9 hodźinach w 19. wodźělenju Koßywomoda pschi Rakeczańsko-Lupjanskim puczu.

Hrabinske s Rieschske hajniske farjadnistwo.
H. Niepraschk.

Drjewowa awkzija
na Bartskim revěrje.

Pońdźelu 6. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo
100 rm. dubowych kuleczkow,
100 = ßucheho khójnoweho żerdźoweho drjewa,
38,95 stotnjow twjerdych walczkow
sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna w Dubrawskim hoscżenzu.

Wuměnjenja ßo do awkzije wosiewja. **A. Koban.**

Drjewowa awkzija
na Libuchowskim knježim revěrje.

Ssrjedu 8. februara t. l. ma ßo
90 twjerdych dołhich hromadow a
20 khójnowych ßuschizowych hromadow
na pscheßadźowanje pschedawacz. Sapocżatk dopołdnja w 9 hodźinach w Kawjezach. **Hajnk.**

Drjewowa awkzija
na Khróscżańskim revěrje.

Schtwórtk 9. februara t. l. ma ßo
160 twjerdych dołhich hromadow,
34 mjehkich „ „
sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawadź.

Sapocżatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi Khróscżańskich wuhlowych podkopkach.

W Minakale, 1. februara 1893.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

K kwaßam, kschczisnam a druhim ßwjatocznosczam

poruczam ßwoje cžiste

wina

kotrež derje tyja a strowosczi howja.

Moje

czeŕwjene a běłe wina

po 1 mk. bjes blesche a dróžsche ßu jara wubjerne po ßwodzenju a kwěcze. Pola mje je wjetschi dźěl němskich družinow hacž k najnadobnischim wupłodam, kotrež ßo nihdźe druhdźe tuńscho kupowacź njemóža, dostacź.

Wino k lěkarjenju, jako Portske wina, Sherry, Tockaiske a t. d. je pola mje cžiste dostacź, a sa cžistoscź rukuju.

Sapißy płaczisnow ßo po žadanju kóždemu sczelu.

Paul Giebner, winaŕnja w Budyschinje

na bohatej haßy 18, s nutskhodom na theaterskej haßy.

Moja winownja a ßnědanska stwa poskicza pschijomny pschebytk a pschi kupowanju wina składnoscź k pruhowanju.

1300 mk. ßo na jenu kaßowu hypotheku na jene kubło pyta pod H. na póscze ležo w Barcze.

W zyrkwinskej wßy Hrodźischczu je **khěža** cžißło 40 s rjanej ßadźenskej sahrodu na pschedań. Wona ßo sa starschich ludźi dla bliskeje zyrkwje hodźi, tola tež sa krawza, schewza, blidarja atd. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Awkzija.

Wutoru 14. februara t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo w domje cžißło 65 w **Porschizach** wschelaka nadoba, jako meble, drasta, 6 poßleschczow, schijaza maschina a druhe wězy na pscheßadźowanje pschedawacź. **Ssrjedu 15. febr.** dopołdnja w 11 hodźinach ma ßo maßivna khěža cžißło 65 w Porschizach se sahrodu na pscheßadźowanje pschedawacź. Dalsche je shonicź pola wojnarja **Barta** w Kumschizach.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. februara (póstnizy) popołdnju w 1 hodź. ma ßo na Lětonjanskich honach něhdźe 50 dołhich hrom., 40 stejatych dubow a brěsow, kaž tež wschě pjenki w drjewischczu k wukopanju na pscheßadźowanje pschedawacź. Tseczina ßadźeneho pjenjesa ma ßo napłaczicź.

H. Dietrich w Lětonju.

Dwě ßuproschnej **ranzy** stej na pschedań w Radworju cžißło 66.

Sawrjeny **schkleńczany wós** je na pschedań w Bartskim młynje.

Jena dr. Braunowa **ručzna zentrifuga** je na pschedań w Bosankezach cžißło 3.

Ssymjo czeŕwjeneho dźeczel a bjes židy a cžiste kupuje po najwyschschich płaczisnach

E. E. Schmeiß w Budestezach.

Wulke wupschedawanje.

Lowrija **brakateje kamjeniny, porzelana** a **schkleńczanych tworow,** bjes nimi wjele rjanych pißanych **talerjow, schalkow** po 5 np., ßo wupschedawa. Pschedawanje hacž do **6. februara** traje a twory ßo po kóždej płaczisnje, kotraž je někak hódź, wotedadźa.

Korla Barthel
w ßerbskim Maczicznym domje.

K konfirmaziji

poruczam se ßwojeho wulkotneho składa drastnych tkaninow

czorny kaschemir,
meter hižo po 90 np.,

czorne mustrowane drastne tkaniny,
jenobarbne cžistowołmjane Greizske a Geraske drastne tkaniny,
meter hižo po 85 np.

Heinrich Meschter,

10 na žitnej haßy 10,
pschedawaŕnja žonjazeje drasty a modowych tworow.

Majßowy schrót, ržany a pizowy gris a wotruby

poruczataj tunjo

Hajnka a ßyn w hamorskim młynje
w **Budyschinje,**

kaž tež w ßwojej pschedawaŕni s napschecza starych kasarmow pschi ßerbskich hrjebjach na róžku hornczeŕskeje haßy.

Ssłódkoßmjetanowu margarinu
(sarunanje sa butru)
najlěpscheje dobroscze poruczataj
Ginzel & Ritscher.

Najlěpschi lany wolij

s kralowskeho dwórskeho młyna **T. Bienerta** w Plawenje pola Draždźan porucza

A. E. Soba na Židowje.

Wołmjane khapy, rubischcza na hłowu
bo s trajnej njepuschczatej cžemnej, brunej, olivowej, selenej, cžeŕwjenoßrunej a cžornej barbu wobarbja
w **W. Kellingez barbjeŕni** w **Budyschinje.**

Symske swjeŕschniki, ßuknje, kholowy, lazy, mantle ßo s trajnym njepuschczatymi barbami wobarbja
w **W. Kellingez barbjeŕni** w **Budyschinje.**

W wudawaŕni „Sserb. Nowin" ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:
Khěrlusche a spěwy Pětra Młónka.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadźa, **domowe žohnowanje** a **wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

10 ßuczelnych kruwow
je na pschedań w Njeßwaczidliskim hoscźenzu.
Gustav Gäbel.

Najlěpschi likěr
ſ alpskich selow, Stousdorfski likěr a běly ingberowy likěr, liter po 100 np., poruczamoj.
Saßopschedawarjo dostanu rabatt.
Schischka a Rjeczka.

Khosej,
jenoż czisćze ßkodźazy,
ßyry, punt po 100 hacź 160 np., paleny, punt po 160 hacź 200 np.
porucza
J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Wupschedawanje zigarow.
Wjazore druźiny
zigarow
pschedawam, so bych je wotbył, niże nutskupowanskeje płaczisny.
№ 776. 100 schtuk nětkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 schtuk nětkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 schtuk nětkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 schtuk nětkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.
J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

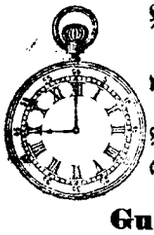

Pschedawanje a porjedźenje
wschěch druźinow
cźaßnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcźe.
Gustav Mager,
cźaßnikat
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Lahowske burske towarstwo
smeje da-li Bóh jutsje njedźelu 5. februara ßwoje měßacźne poßedźenje. Dla ważnych rosrěcźowanjow a nusnych skasanjow hnójnischcźow atd. je pschitomnosć wschitkich ßobustawow nusna, też hosczo ßu witani.
Pschisp: Na naschej nalutowarni ßo wot 1. januara t. l. też njeßobustawam sa nalutowanske pjenjesy 3¼% płaczi.
Pschedßydstwo.

Ratarske towarstwo w Bukezach
smeje pondźelu 6. februara wjecźor w 6 hodźinach poßedźenje. Pschednoschk knjesa **T. Scholty** wo „pschekaßanzach w ratarstwje".
Pschedßyda.

Ratarska schula w Budyschinje.

W naschej schuli, kaž też ßadarskej a sahrodniskej schuli, ſ njej sjednocźenej, ßo blizschi lětni semester
wutoru 11. haprleje t. l. dopołdnja w 9 hodźinach
sapocźnje. Wucźbne pschedmjety ßu: Němska rěcź, geografija a stawisny, liczenje, geometrija ſ pólnym měrjenjom, pißanje a ryßowanje, fysika a wědomosć wjebra, chemija, mineralogija, botanika, geologija, wědomosć skótneho lěkowanja, ßycźe rostlinow, plahowanje skota, wucźba wo wjedźenju ratarstwa, knihiwjednistwo, ßadarstwo a seleninarstwa. Schulski pjenjes poklětnje 40 hriwnow wucźini. Bydło a jědź móża schulerjo, tak daloko hacź města doßahaja, po 85 hriwnach sa schtwórcź léta w schuli dostacź.
Samolwjenja k sastupjenju njech ßo hacź do **1. haprleje 1893** podpißanemu wosjewja, kiž je też swólniwy, dobre pensije w tudomnych ßwójbach wukasacź.
W Budyschinje, w januarje 1893.
Brugger, direktor.

Měschczańske dźiwadło w Budyschinje.
Njedźelu 5. februara
Jan Karaßek,
cźinohra ſ ludźiskich stawisnow w 4 aktach.

Ssrjedu 8. februara 1893
wulki sjawny
maskeradny bal
towarstwa „Harmonije"
w ßwjedźeńszu wupyschenych rumach Lauez hotela.
Dalsche je snate. Kóżdy ma pschistup. **Direkzija.**

Budyska Bjesada
změje swój lětuši **bal z koncertom njedźelu 12. febr.** w Budyskej třeleŕni. — Koncert so wjecźor w 7 hodźinach zapocźnje. **Předsydstwo.**

Towarstwo Sserbskich Burow w Bělczezach
smeje **njedźelu 5. februara** popołdnju w 3 hodźinach poßedźenje.
Pschedßydstwo.

K konfirmaziji
poruczam ßwój skład dwójzy schěrokeho cźistowołmjaneho
cźorneho kaschemira,
meter po 85 np., łóhcź po 50 np.,
cźistowołmjane cźorno-mustrowane, kaž też teho runja pißane
drastne tkaniny
po najtuńischich płaczisnach.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7,

Wjetschu dźělbu ⁶/₄ wulkich, hotowych seschitych, cźistopłatowych lazatych **schórzuchow** bjes smylka po 60 np., teho runja ⁷/₄ wulke po 80 np. poruczam jako něschto jara tunje.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Pruhi ſ Bożeho ßwětła,
pyschne kaschcźiki ſ najrjeńschimi schpruchami a schtucźkami, sestajane wot **J.** a **J. Jakuba,** ßu po 75 np. a 1 mk. dostacź pola **M. Ssmolerja** w Budyschinje, knihiwjasarja **G. Ramscha** na bohatej haßy a **Schönicka** na hauensteinskej haßy.

Wustojnych murjerjow a dźełaczerjow
pyta **fabrika hlinjanych tworow** na **Margareczinej hěcźe** pola Budyschina.

W hoscźenzu w Wujeźku
ßo njedźelu a pondźelu, 5. a 6. febr., **kóskopiwo** pije. Piwo je wubjerne, k temu **kóskowe kolbaski** ſ rjetkej, ßornjaza pjecźeń ſ kałowej ßołotwju.
Pschecźelnje pscheproschuje
J. Mitrach.

Ryßowanje rěsow a praktiske schwalczistwo dokładnje nawucźi
Lina Dejej w Budyschinje
akademiska a praktiska schwalcźa
na bohatej haßy 22.

Schulerjo dostanu dobru **pensiju** po cźisćze tunjej płaczisnje na hłownej drósy (Hauptstraße) 14 po 2 schodomaj. Dobra jědź, wobkedźbowanje a starschiske wothladanje ßo pschilubi.

Holzu se wßy, kotraž jutry schulu wopuschczi, do domjazeho dźěła pyta fahrodnik **Lehmann** na Karolinej drósy 7.

K 1. haprleji ßo **ßkużobna holza** pyta na knjezim dworje w **Delnjej Kinje.**

Młódscheho pohoncza, ßrěnkow a hródźne dźowki pyta hnydom **Wackerowa** na ßukelnskej haßy 16.

Wucźobnik,
ßyn sprawneju starscheju, kiž derje wuknje a ma pschikhilnosć, pschekupstwo nawuknucź, móże jutry pola naju do wucźby stupicź.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Hólczez, kiž chze **rěsnistwo** nawuknucź, móże jutry do wucźby stupicź pola **Kurta Bläsche,** rěsnischkeho mischtra na swonkownej lawskej haßy.

Hólczez sprawneju starscheju, kiž chze **klampnarstwo** nawuknucź móże do wucźby stupicź pola klampnarskeho mischtra **Rósy** w Budyschinje pschi realnej schuli.

Schewskeho wucźobnika ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pyta schewski mischtr **Heinrich Mohr** w Budyschinje na ßukelnskej haßy 14.

Hólczez, kiž chze pjekarstwo nawuknucź, móże do wucźby stupicź pola **J. E. Ohßwalda** na hospitalskej haßy 5.

Wutrobny dźak.
Sa wschě wopokasma luboscze a czescźowanja, kotrež ßu ßo namaj pschi khowanju naju lubowaneho ßyna se wschěch stron dostake, kaž też knjesej fararjej **Jakubej** sa jeho rjane troschtowaze cźělne prědowanje, prajimoj ſ tutym najwutrobnischi dźak.
Hłubokosrudźenaj starschej
Jan Hajdan a **mandźelska**
w Lusy.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 5 Serbskich Nowin.

Sobotu 4. februara 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda šerbsku spowjednu rěcź a ½9 hodźin farař dr. Kalich šerbske prědowanje. Pschipołdnju w 12 hodźinach prěduje diak. Räda šerbski.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla Gustav Prüstel, pucźowanski pschekupz w Lipsku, s Marju Amaliju Nowakez na Židowje. — Matěj Jurk, dźěłaćeŕ w Dobruschi, s Marju Augustu Brodźiz tam. — Jan Bohuwěr Pětschka, wulki sahrodnik w Torońzy, s Marju Madlenu Pfuhlez w Brěsowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Jan Josef Riedel, pschekupz tudy, s Marju Ottiliju Schramiz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann Ota, Korle Augusta Brody, khěžerja a schewskeho mischtra na Židowje, š. — Emma Fanny, Jana Lasera, fabrikarja na Židowje, dź. — Ota Rudolf, Korle Bohumila Melzera, fabrikarja na Židowje, š. — Pawoł Richard, Jana Augusta Janascha, kowaŕnika w Wurizach, š. — Hana Lisbjeta, Korle Hendricha Stoßa, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Hilža Hańža, Josefa Mücke, schewskeho mischtra, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 27. januara: Hana Rahela Bundermannez, swudowjena Guczina, tkalcža s Jiloz, 72 lět 8 měßazow 22 dnjow († w wokrjeßnej dźěłaćeŕni na Židowje). — Hana Marja, Ernsta Brody, kowarja w Nowych Bobolzach, dź., 1 lěto 4 dny. — 30. Michał Panach, žiwnoscźeŕ-wumjeńkaŕ w Jeńkezach, 69 lět 1 měßaz 27 dnjow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2377 měchow.		W Budyschinje 28. januara 1893				W Lubiju 2. februara 1893			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	8	9	8	29	7	88	8	24
"	žołta	7	65	7	94	7	47	7	79
Rožka	50 kilogr.	6	75	6	94	6	56	6	94
Jeczmjeń		6	66	7	—	6	53	7	—
Wowß		7	—	7	10	6	80	7	10
Hroch		8	89	11	11	9	17	10	28
Woka		8	6	8	33	6	11	6	75
Jahły		14	50	17	50	12	50	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny		2	—	2	40	1	80	2	10
Butra	1 kilogr.	2	—	2	50	2	—	2	30
Pschenczna mula	50 "	7	75	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	75	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	20	4	30	3	50	4	—
Sslóma	600 "	24	—	25	—	21	—	24	—
Prožata 636 schtuk, schtuka		10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 75 np. hacž 14 hr. 9 np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr. 10 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 32 np hacž 9 hr. 80 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 76 np. hacž 7 hr. 94 np., rožka wot 6 hr. 88 np. hacž 7 hr. 3 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 62—66 hr., 2. družiny 57—60, 3. družiny 45—54 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—60 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 3. februara. Njewobstajne.

Wuhotowanja ša małe dźěćźi, wuhotowanja ša konfirmandow, wuhotowanja ša pensiju, njewjesćzinske wuhotowanja

porucza w spokojazym wuwjedźenju a po najtunischich płaczišnach

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin

w Budyschinje

na bohatej haßy 18 a na rózku theaterskeje haßy.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a šyna

na hrodowym městnje 2 pschi hrodze Ortenburgu

porucza šwój wulki skład **meblow, stolow, schpihelow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńsche płaczišny pschi sprawnym poßkuženju.

K njewjesćzinskim a konfirmandskim wobleczenjam

porucza

czorne a pißane židźane tkaniny

jenoż dobre czistožidźane druźiny, kohcź po 1 mk. 50 np.,

czorne hładke a mustrowane czistowołmjane drastne tkaniny

kóhcź dwójzy schěroki po 60 np. hacž k najcźeßschim kajkoscźam w wulkim wubjerku po snatych najtunischich płaczišnach

Jan Jurij Pahn.

Julius Höhme,

sastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy

w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne mlócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomlócźaze maschiny, s göpelom a paru šo cźerjaze,
jenopschežne mlócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne mlócźaze maschiny najnowischeje konstrukzije,
běrny rostlócźaze a běrny rosrißaze maschiny,
rěsaki sa berny a rěpu, czischaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mloczinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu šo cźerjaze,
juchowe šudy s dwójzy sazynkowaneho worzlowego blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triery** najlěpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
kuczne bróny, šamßne dźěło, sakońzy schkitowany system, kotrež móża šo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meiforfowych** a **Howardowych bróno**w pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wumėnjenja dla płaczenja! Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawatnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nėscźowe rěbliki, khachlowe duŕczka, tšeschne wokna, twarske hosdźe

porucza tunjo

Paul Walther.

Kožane fale

porucza po tunich płaczišnach

A. Pietsch, rjemjenjeŕ
na Hauenſteinſkej haßy 1.

---

5 porſtow tołſty **ßuſcheny połcz** punt po 75 np., pſchi 10 puntach tuńſcho,
ſeleny połcz punt po 70 np.,
ßadleſchczo „ „ 70 „
pſchedawa

Otto Pötſchke
6 na žitnej haßy 6.

Britwje, nožizy

kaž wſchě družiny **nožow** ßo derje a tunjo tocza a wuporjedža w parnej toczeŕni a wuporjedžeŕni

Oskara Buttera
na žitnych wikach čišćo 1.

Krupy ..... punt po 15 np.,
pſcheńczny gris „ „ 18 „
rajß ..... „ „ 16 „
jahły ..... „ „ 16 „
porucza

Karl Kahrowe
w póſtſkej kowarni.

Holandſki mlokowy pólver

ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany, po jenej abo dwěmaj kižomaj kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobžernoſcž, płodži wjele mloka a ſadžéwa jeho wokißnjenje;

konjazy ſakſowy pólver, wužitkowy pólver ſa howjaſy ſtót,
wſchě ſela a korjenja
porucza

Hrodowſka haptyka
w Budyſchinje.

Ssyre Hamburgſke ßadło

jara tunjo dostacž pola

Pawoła Hofmanna
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſk. haßy.

Najlěpſchu margarinſku butru,
derje ßłodžazu, porucza

Pawol Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſk. haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje družiny porucza

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczišnach.

---

ff. taflojtu ſchokoladu

po wſchelakej płaczišnje,

lamanu ſchokoladu
derje ßłodžazu punt po 1 mk.,

atrapy, bonboniery
porucza

Alwin Schrader,
konditornja a khofejownja
na ſwonkownej lawſkej haßy 38.

Spěwarſke

ßerbſke a **němſke** w najnowſchich woßebnych a jednorych trajnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku porucza po najtuniſchich płaczišnach

Guſtav Rämſch, knihiwjaſarnja
21 na bohatej haßy 21.

Njewjeſczinſke a konfirmaziſke wobleczenja.

Wjele tuńſcho hacž druhdže!

Moje twory ßo, kaž je powſchitkownje ſnate, ſ dobrym džerženjom wuſnamjenja a poruczam jako woprawdže tunje a dobre:

czorne židżane tkaniny, wobleczenje hižo po 20 mk., 25, 30, 40 mk., dwójzy telko hódne,

czorny kaſchemér w najlěpſchich kajkoſczach wobleczenje po $4\frac{1}{2}$, $5\frac{1}{2}$, 7, 8, 10, 12 mk. atd.,

kraßne pißane draſtne tkaniny, wobleczenje po $3\frac{1}{2}$, 6 mk. a dróžſcho, dobry czišty wokmjany **flanel k ßuknjam** kóhcž po 85 np., **ßomot** we wſchěch barbach, kóhcž po 35 hacž 80 np., **ſchtakty** jara džeržaze po 1 hacž $2\frac{1}{2}$ mk., **pſchedeſchczniki** jara džeržaze po 1 hacž 3 mk.

Hermann Beermann
w Budyſchinje **na ſnutſkownej lawſkej haßy** ſ napſchecža radneje pinzy.

Franz Marſchner

czaßnikaŕ w Budyſchinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

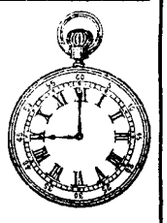

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczišemu wobkedžbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedženje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Wſchě družiny

tepjazych, warnych a regulěrowanſkich

khachlow

porucza tunjo

Paul Walther pſchi žitnych wikach.

Fotografowaŕnja Apollo!

Richard Huth
w Budyſchinje
na ßerbſkej a ſchuleŕſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcže: **Fotografowanje džěczi** a **wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſczi **viſitneje kharty** płacza 12 ſchtuk 6 mk., tež pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobrazu w wumětſkim wuwjedženju.

Njedželu popołdnju je moja fotografowaŕnja wotewrjena.

Kmótſiſtwa

namakaju duſchny pſchihódny pſchebytk, dobru hoſpodu a pſchecželne poßłużenje,
wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khofeja, ſchokolady, kakaoa, punſcha, groga, hrěteho wina, likěra** a wulki wubjerk **ßłódnych konditorſkich tworow**
w konditorni a khofejownji

Alwina Schradera
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Richard Neumann

porucza **ßyry** a **paleny**

khofej

w najwjetſchim wubjerku a najlépſchej dobroſczi po najtuniſchich płaczišnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich džělbow ßo poměrnje nižſche płaczišny woblicza.

Tunje

zigary

kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk.
porucza

Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Kaſchcže

ma pſchezo w wulkim wubjerku na ſkładze

Hermann Schmidt
na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodže.

Koſaze kože

kaž tež ſajecže a korniklaze kupuje jenotliwe a po wjetſchich džělbach po najwyſchſchich płaczišnach

Guſtav Nauke
na garbarſkej haßy czišćo 16.

S dobom poruczam ßwój wulki ſklad pjelzowych kožow bjes molow, dale ſchórzuchi a czinju na to kedžbliwe, ſo wſchě kože derje a tunjo wudžěłam.

Koſaze, naſymſke korniklaze, ſajecže a wſchě druhe kože po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Czerſtwe **howjaſe, wowcže** a **czelaze kože** kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Czerſtwe **krumjaze** a **konjaze kože** a **czelaze kože** pſchezo po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi,
pſchi žitnych wikach.

Hajnka a ßyn

(hamorſki mkyn w Budyſchinje)
kupujetaj pſchenžu a **rožku** po najwyſchſchich płaczišnach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 6. **Sobotu 11. februara 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Čim bóle ꝑo naléczo bliži, čim bóle strach roscze, so ꝑo kholera ſ nowa ꝑylnje rosſchěri. Duž něktore knjeżerſtwa hižo nětkole respominaja, na kajke waſchnje mohło ꝑo rosſchěrjenju mrětwy ſ najwjetſchim wuſpěchom wobaracź. Po namjecze awſtriſkeho knjeżerſtwa ma ꝑo w bliżſchim cżaꝑu w Draždżanach ſhromadżiſna lěkarſkich ſaſtupjerjow wſchitkich europiſkich knjeżerſtwow wotbywacź a ꝑo wot tutych naprawy wuradżicź, ſ kotrymiż byrbjako ꝑo kholerje napſchecżo ſtupicź. So by ſyma kholerje kónz cżiniła, ꝑo njemóże wocżakacź. W Nietlebenſkej błudniży a w něktorych wꝑach wokoło Halle, każ w Kröllwitzu a Lettinje, dale w Altonje a Hamburgu, w wuherſkim hłownym měſcze Budapeſcze a w franzowſkim pſchimórſkim měſcze Marſeillu je w běhu ſańdżeneho tydżenja ſaꝑo wjetſcha liczba ludźi na kholeru ſkhorika a wumrjeła. W Marſeillu ꝑamym je ꝑebi pjecża kholera 50 cżłowſkich żiwjenjow jako wopor żadała.

— Na pſchecżelne pſchijecże, kotreż je ꝑo ruſkemu zarjewiczej w Barlinje wot khěżora doſtało, ruſke knjeżerſtwo a lud mało politiſkeje ważnoſcze kładże. Ssu w tym jenoż wuměnjenje ſdwórliwoſcżow bjes woběmaj dworomaj widżeli, kotreż dopokaſuje, ſo ꝑu w tu khwilu poměry bjes woběmaj knjeżerſtwomaj dobre, kotreż pak politiku wobeju krajow njepſcheměnja. Politika ꝑo ſ hłubſcho leżazymi pſchicżinami wodźi. W tymle naſtupanju ꝑo żaneho pſcheměnjenja ſtako njeje, runje na wopak njekakłaty rosꝑud němſkeho knjeżerſtwa, wojerſku pſchedkohu pſchecżiſchcżecź, a rěcże khěżorſtwoweho kanzlera a generala Walderſeea, na to ꝑo pocżahowaze, hłuboku njejenakoſcź bjes politiku wobeju krajow wobꝑwětła. Pſchitomnoſcź zarjewicża pſchi njedawnych kwaꝑnych ꝑwjedżenjach cżim mjenje k ſbliżenju bjes Ruſkej a Němſkej dowjedże, dokelż ꝑo to po ſkhadżowankomaj khěżora Wylema II. a zara Alexandra III. w Narwje a Schcżecżinje dożpěło njeje. Też rěcź němſkeho khěżora pſchi ſkładnoſcżi poꝑledniego pſchipitka ꝑo jenicżka jako ſkładnoſtnje rěcżane ꝑłowo bjes praktiſkich ſcżěhowkow wobhładuje. Wona ſa to njerukuje, ſo ꝑo powſchitkowne politiſke położenje w bliżſchim cżaꝑu někak połěpſchi.

— Jeli ſo ꝑo němſke wójſko na to waſchnje powjetſchi, każ je ꝑebi to knjeżerſtwo wotmyꝑliło, budża ꝑo też mkodźi ludźo do wójſka bracź, kotſiż ꝑnadniſchich njedoſtatkow dla hač dotal njeꝑu trjebali ꝑłużicź. Po woſſjewjenju „Khěżorſtwoweho nawěſchtnika“ ſcżěhowaze cżělne njedoſtatki pſchichodnje wot wojerſkeje ꝑłużby wjazy njewuſamknu: ſwjerſchne błuſny, lohke jětſjenja, derje ſahojene koſcżowe ſlemki, niż pſchewulke koſcżowe wurośtki, ꝑnadna ſchělhawoſcź, bliſke widżenje, tak bórſy hač widżenje wjazy hač pokoju porjadneho wucżini, ꝑnadne jakotanje, lohke ſkſchiwjenje tyła, kſchiwoſcź ſchije, lohki krop, ꝑnadne powyſchenje jeneho ramjenja abo bjedra, ſkſchiwjenje małuſchka w druhim abo tſecżim ſtawcżku, krejne żiły na nohomaj, runa pjata, brachowanje jeneho porſta na noſy, tola niż wulkeho. Něktore druhe njedoſtatki jenoż wěſtym ꝑłużbnym dźěłam, pſchi tej abo druhej drużinje brónje trěbnym, ſadżěwa, tak ſkſchiwjenje wobruczki, x-noſy (dowolatej pěſchu ꝑłużbu, tola niż na konju), o-noſy (dowolatej ꝑłużbu lěpje na konju hač pola pěſchkow). Schtynk ma poknje runu pjatu, njetrjeba ꝑłużicź.

— Cżeżke porażenje ꝑu ſozialdemokratojo w khěżorſtwowym ꝑejmje poczerpili. Pſchichodny ſozialdemokratiſki ſtat ꝑu njeꝑmilnje ſpowalili. Wotmolwjenja na praſchenja, kajſi pſchichodny ſozialdemokratiſki ſtat budże, a po kajkim waſchnju chzedża ſozialdemokratojo nětcżiſchi ſtat do ſozialdemokratiſkeho pſchetworicź, ꝑo ſozialdemokratiſzy ſapóꝑłkanzy ſ hołymi wurěcżemi ſminucź pytachu. Dyrbjachu ꝑo wuſnacź, ſo ꝑami njewjedża, kajki budże jich wukhwaleny ſtat, hdżež pjecża wſchitzy ludźo ſbożownoſcź a ſpokojnoſcź namakaja. Bebel njeprějeſche, ſo ꝑo wſcho to, ſchtož je ꝑo hač dotal wo ſozialdemokratiſkim ſtacże wot ſozialdemokratiſkich wjednikow rěcżako, jako wěrnoſcź wobhładacź njeꝑmě; ſozialdemokratija ꝑo ſtajnje pſcheměnja, a kajka wona ſkónczńje budże, to jemu ꝑamemu jaꝑne njeje. Wſcho, ſchtož ꝑu wot Bebela wo nowym ſozialdemokratiſkim ſtacże ſhonili, je: Schtóż niczo njedźěła, njedyrbi też jěſcź. Pſchi nětcżiſchim wobſtejazym porjedże wjele miliſcho myꝑla. Też najlěniſchemu dundakej jěſcź dawaja, niż woꝑebje wjele a niż woꝑebje dobre, tola jemu hłodu wumrjecź njedadża. To dyrbi pſchichodnje pſcheſtacź; ſchtóż njedźěła, niczo k jědźi njedoſtanje a budże hłodu wumrjecź dyrbjecź. Khoſtanje hłoduwumrjecża je po Bebelu jenicżke, kotreż w ſozialdemokratiſkim ſtacże ſnaja. Dźěło ꝑo wot ſtata pſchikaſa, a nichtó ꝑo tutemu dźěłu ſapowjedźicź njeꝑmě, jeli ſo nochze ſatradacź. Schtoż njeje pſchikaſane, je ſ bobom ſakaſane; něktryżkuli budże ꝑo ſ wunamakanjemi a wědomoſcżemi ſaběracź chzycź, tola to jemu njebudże mózno, dokelż k temu żaneje dowolnoſcże a żanych ꝑrědkow njeſměje. Na kajke waſchnje budże ꝑo tutón ſtat ſarjadowacź, ſchtó budże k temu powołany, ꝑwojim ꝑobucżlowjekam pſchi khoſtanju hłoduwumrjecża wěſte dźěła pſchikaſowacź, hiſchcże ſnate njeje; to hižo ꝑo namaka, hdyż hakle tak daloko budże. Temu na wopak Bebel na druhim měſcze praji, ſo pjecża nichtó njebudże trjebacź poꝑłuchacź; w tu khwilu wſchak ma wón hiſchcże ſa trěbne, ſo jemu poꝑłuchaja; leni dźě je hroſył, ſo tych won cżiꝑnje, kiż ꝑebi ſwěrja, hinaſcheje myꝑle bycź hač wón ꝑam. Duž je bjes dźiwa, ſo běſche ſapóꝑłkanzam Bachemej, Richterej a Stöckerej lohko, wrótnoſcź a błudnoſcź ſozialdemokratiſkich wucżbow dopokaſacź. Każ pod raſami cżeżkeje heje ꝑo ſozialdemokratiſke tżě pod ꝑłowami tychle rěcżnikow rosꝑypnuchu. Wuſpěch, kotryż maja ſozialdemokratiſzy wjedniży pſchezo, hdyż pſched njeſdźěłanymi njeſpokojnymi ludźimi rěcża, ꝑo do cżeżkeho porażenja pſcheměni, hdyż ꝑo jim ſ roſumom a wěrnoſcżu napſchecżo ſtupi. Sozialdemokratija by po poꝑlednich debatach w khěżorſtwowym ꝑejmje na pſchezo ſaniczena była, hdy bychu ſozialdemokratiſzy ſawjedniży pſchezo ſaꝑo hłupych błaſnjow njenamakali, kotſiż ꝑo wot nich ſ próſdnymi lubjenjemi ſa nóꝑ wodźicź a ꝑebi ꝑwoje poꝑlednje kroſchki ſa ſozialdemokratiſku agitaziju wurěcżecź dadża.

— Po namjecże konſervatiwneje ſtrony je wólby pruhoważa komiꝑija Ahlwardtowe wuſwolenje w Arnswaldſko-Friedebergſkim wokrejżu ſa płacżiwe ſpósnaka. Pſchecżiwo płacżiwoſcżi wólby ꝑo jenicżzy ꝑwobodomyꝑlni wuprojichu ꝑo na to ſtorkajo, ſo je wólbne napominanje ſa Ahlwardta też krajny radźicżel Bornſtedt podpiꝑał. Konſervatiwni pak tutón porok wotpokaſachu, wukożujo, ſo Bornſtedt wólbne napominanje jako ſaſtojnik podpiꝑał njeje, ale każ kóżdy poddan, kotryż ma w wuſtawnym ſtacże prawo ꝑo ꝑwobodnje ſa teho abo druheho kandidata roſꝑudźicź. Sakrocżenje knjeżerſtwa pſchecżiwo Bornſtedtej, na kotreż ꝑo ꝑwobodomyꝑlni powołachu, mohło ꝑo jako ſranjenje měſchcżańſkeje wuſtawneje ꝑwobody wobhładacź. S zyła Bornſtedtowe podpiꝑmo na wunoſchk wólby (Ahlwardt bu ſ wjetſchinu 7000 hłoꝑow wuſwoleny) żaneho wliwa měło njeje.

— Pſchecżiwo jebacżnemu bankrot cżinjenju ꝑo namjet měri, kiż je ſańdżeny tydżeń konſervatiwny ſapóꝑłkanz Ackermann w khěżorſtwowym ꝑejmje ſtajił. Po nim dyrbi ꝑo knjeżerſtwo napominacź, ſakoń wudźěłacź dacź, po kotrymż ma ꝑo ſ firmy kóżdeho pſche-

kupstwa abo rjemjeßlniskeho wobkhoda mjeno mějeczela spósnacz hodźicz, a so ma ßo tón khostacz, kiž ßwoju njesamożnosczˊ k płaczenju spósnawschi wot ludźi pożczuje, jim njewosjewiwschi, so njemóże sapłaczicz. Tutón namjet je ßo 21stawatej komißiji k dalschemu rospominanju pschipokasał. Druhi Ackermannowy namjet, po kotrymž je konsumskim towarstwam pschi khostanju sakasane, njeßobustawam twory pschedawacz, je ßo se 131 hłoßami pschecźiwo 92 pschijał.

— Rosschěrjenju kholery, blakateje symnizy, żołteje symnizy, móra, jětrow, tyfusa, diftherije, kropa, dysenterije a scharlacha chze knjeżerstwo s woßebitym sakonjom wobaracz. Teho dla je ßo khěżorstwowy sakoń psche mrětwy wudźěłał, wo kotrymž nětkle swjatkowa rada jedna. Sakoń wopschija postajenja wo pschipowjedanskej powinosczi, wußlědźenju khorosczˊe, wobaradłach, sarunanju schkody a khostanju dla pschestupjenja sakonja. Khostanske postajenja ßu jara krute, so by ßo rosschěrjenju khorosczow s njewobkedźbowanjom nusnych wukasow pschedeschko.

Awstrija. Awstriske knjeżerstwo ßo w ßejmje wot teho cżaßa, so je ßo wjetschina, s němskich konserwatiwnych, Polakow a Czechow wobstejaza, rospuschczˊika, na żanu ßejmowu wjetschinu wjazy sepjeracz njemóże. Wschě pospyty, nowu knjeżerstwowu wjetschinu stworicz, ßu bjes wuspěcha wostałe. Po poßlednim pospycze ministerstwoweho pschedßydy hrabje Taaffy dyrbjesche nowa wjetschina s Polakow a němskich konserwatiwnych a liberalnych sapóßłanzow wobstejecz. Kóżdej s tychle stron bě wón w ßwojim nowym programje nětkaiku maliczkosczˊ ßlubił, tola żanu s tym spokojił. Duż ßu ßo mjenowane strony sapowjedźiłe, ßo do knjeżerstwoweje ßłużby stajicz. Hrabja Taaffe budże ßo po tajkim dale bjes ßejmoweje wjetschiny pschebiwacz dyrbjecz.

Franzowska. Se srudnymi nasłoajenjemi, kotrež ßu Franzowsojo s twarom panamaskeho kanała cżinili, ßo woni wottraschicz njedadża, kanałowy twar tola hischcze nuwjesczˊ. Cżaß twarjenja dyrbi ßo wo dźeßacz lět, hacz 1903, podleschicz. Nowe sakożomne twarske towarstwo samożenje skrachowaneho stareho towarstwa pschedewosmje. Sswoje dźěło dyrbi wone lětßa hischcze do 28. februara sapoczecz; pschetoż hewak po wobstejazym wuczinjenju wschě dźěła, twarjenja a materialije do wobßedźenstwa Kolumbiskeho kraja pschenďu, kotremuż panamaska wusczina ßłuscha. Duż je najwjetschi cżaß, so maja ßo Franzowsojo do spěcha, jeli so nochzedża, so ßo wscho hacz dotal dokonjane na pschezo shubi. Hižo nětkole je schkoda, kotraż je s dołholětneho wotpoczowanja dźěła nastała, nimo měry wulka. Hižo dlěje hacz tři lěta wjele tyßaz żelesniskich wosow a karow njepschikrytych na schěnach a dźěłanischczˊach steji; wone ßu shniłe a sersawiłe, abo każ wjele maschinow, pod pěskom a błótom fahrjebane. Schěny ßu s wjetscha wyßoko s pěskom a błótom pschikryte, schtoż je sczěhwk satraschnych deschczˊow, kotrež w tamnym kraju padaju. Wudawki sa dokonjenje wupuschczˊateho kanała — jenoż wo tajki ßo hischcze jedna — ßu ßo na 900 milijonow frankow pschi wóßomlětnym twarjenju wobliczˊiłe. So je Franzowsam lohko, tule sumu nawdacz, to njeje dwělne, prascha pak ßo jara, hacz ßebi s nowa swěrja, ßwoje pjenjesy na wěz nałożicz, s kotrejż je hižo wjele Franzowsow ßwoje żyłe samożenje shubiło. — Panamaski skandal njepschestanje Franzowsow w roshorjenju sdźerżecz. Powschitkowne pohórschenje je sbudźiło, so je ßudnistwo pschepytanje pschecźiwo Rouvierej, Devesej, Grevyej a Renautej sběhnuło. Tuteho wobsamknjenja dla ßu knjeżerstwo w ßejmje ßylnje pschimali. Porokowachu jemu, so je ßudnistwo nuczˊiło, wobskorżenych niz psched ßud stajicz, dokelż ßo jich wotkrywanjow a jich wjeczenja boji. Bjes tym so ßu ßo tuczi khostanja sminuli, je ßudnistwo druhich wobskorżenych cżim czeżscho khostało. Ferdinanda a Charla Lessepsa ßu k jastwu na pjecz lět a k pjenjeżnej pokucze po 3000 frankach saßudźili. Fontanej, baronej Cottuej a Eiffelej ßu jastwo na dwě lěcze, a dale prěńschimaj dwěmaj 3000 frankow pjenjeżneje pokuty a Eiffelej 20,000 frankow pjenjeżneje pokuty pschißudźili.

Rußowska. Wyschk Wenndrich, kotremuż bě zar psched lětom, hdyż w ßrjedźnej Ruskej hłód knjeżesche, sarjadnistwo żelesnizow pschepodał, je wóndano w shromadźisnje offizěrow generalneho staba pschednoschk wo sarjadnistwje żelesnizow sa pschipad wójny měł. Rěcznik roskładowasche, so je pruska żelesniska ßycz 14 krócz, awstriska żelesniska ßycz 8 krócz husczischa hacz ruska. Runje tajke ßu poměry w nastupanju wosow a żelesniskich sastojnikow. Wyschk měnjesche, so dyrbi ßo lěpscha organisazija wudźěłacz, kotraż runje tak jara na wikowanske, każ na wojerske interesy dźiwa, tola statnu kaßu njetrjebawschi njeprósdni.

— Ruszy pjecza tola hischcze wopyt franzowskeho łódźstwa w Kronstadtu wotpłacza. Każ ruske nowiny „Nowoje Wrjemja“ pißaja, ruske wójnske łódże, kotrež na Chicagosku wustajeńzu pojědu, k franzowskemu pschimórskemu městu Havrej pschijědu a tam sastanu. Franzowske poknózne wójnske łódźstwo ruskemu napschecżo pojědże. W Havrje budże president Carnot pschitomny a ruske łódźstwo powita.

Dźowzyna pschißaha.

(Stara ludowa powjesczˊ.)

(Pokroczowanje.)

4.

Każ ßkowa troschtowazeho jandźela klinczesche zyła rosmołwa s Janom Hańżzy w duschi, hdyż bě tón hižo dawno Czichobusski hród saßo wopuschczˊik. Zyły cżaß ßwojeho żiwjenja bjes maka ani s czicheje, wotleżaneje maczˊerneje komory, sabywschi hakle s hrodu njepschischedschi, njesnajesche knjeżna skoro żanych druhich mużskich, khiba tych, kiž běchu jej pschipadnje jako nanowi towarschnizy, rosnoscheni jědźzy a picżzy a ßurowi hajnizy, hdyß a hdyß na wocżi pschischli. A duż njebě jeje hida pschecżiwo splahej, kiż bě jeje wbohu macz tak cżwilował, njewujaßnjomna, a sdasche ßo jej, so ßwój ßlub ßnadnje a rady dopjelni. Tola tu pschińdże jej Jan Rěpiski, wobras nežnosczˊe a nadobnosczˊe, kajkejež bě dotal na mużskich njewidźała, a s dobom saßo pschikład mużnosczˊe, hischcze njeskażeneje mozy a kcżˊejazeje strowosczˊe. Wona bě tež wo jeho wutrobitosczi ßkyschała — a hdyż ßebi nětko w cżichej komorzy se wschěch tychle barbow żiwy wobras tuteho muża tworjesche, kiž bě ßwojej prěnjej luboscżi tak dołho ßwěru wobkhował, a kiż nětko jako nan, jako pschecżel a bratr lubjesche, wo jeje cżaßne sboże ßo staracz: saderkota jeje knjeżniska wutroba, hdyż ßebi pschemyßli, so dyrbi jeho po ßwojej pschißasy, pschi maczˊernym kaschczu sczinjenej, sazpěwacz. Widżesche w duchu a cżujesche jeho wjelelětne prudżenje, w jeje duschi sjewjesche ßo nežne ßobuczˊucże — ale hnydom saßo pschińdże jej na myßle jeje pschißaha, a nusowasche ju, so by ßwoju wutrobu tež psched Janom sawrjeła.

„Wón je jebak każ drusy“, rěczˊesche ßebi ßama; „w lischczˊazym pschedrascżenju, w pschecżelskej postawje pschikaczi ßo k tebi, so by tež tebi bolostnu ranu saßadźił, hdyż bě hižo macz do rowa cżißnucz pomhał. Njewěrju jemu a njeßměm wěricz!“

Tak prudżesche ßebje ßamu s njedowěru a tola njemějesche doscz mozy, so by Jana cżiscże wot ßebje sastorcżika, runjež hewak njetajesche, so wschón mużski splah hidźi a ßo wscheho jeho towarstwa wotrjeknje. By jeho cżascżischo widżała — kóżdy ras, hdyżkuli by herbnych naležnosczˊow dla na hród pschischoł, abo hdyżkuli by s najmjeńscha po sdaczu teje winy dla dźowku tamneje żony wopytował, kotrejż bě tak dołhe lěta ßwěru wobkhował. Jan ani njechasche, ani njemóżesche ßebi wěrnosczˊ wusnacz, cżeho dla nětko huscżischo na Czichobusy pschikhadża, dyżli bě ßebi wotmyßlik, hdyż bě poczał wo ßyrotzyne sawostajenstwo ßo staracz. Wón bě ßebi dyrbjał wusnacz, so je Kaczˊiny wobras po nětczim ßam wot ßo w jeho duschi woblědnuł a so je na to město jeje dźowka stupiła.

Jan njechasche Hańżku lubowacz — a mějesche to sa njemóżnu wěz, so mohł w ßwojich lětach w młodej holzy żaneho ßobuczˊucża namakacz; Hańża pak njechasche Jana lubowacz; jeje pschißaha bě tomu njepschewinjomny sadźěwk; njerěczˊeschtaj wo tej wězy ani słowa a tola běschtej jeju wutrobje s tajnymi putami swjasanej.

5.

Ssama lutka ßedżesche Hańża w ßwojej cżichej komorzy, nežna srudoba bě po jeje wobliczu wupschestrjena a wócżko bě seprjete na podłohu. S kohczˊom na blidko ßo sepjerajo mějesche běłe cżoło s dłonju pschikryte a tak bě w myßlach daloko wot hrodu ßo pschenjeßka.

„Nihdy, tutych cżwilow njesnjeßu!“ sawoła nahle a spěschnje ßo sruna; wobliczˊo ßo jej horjesche a wutrobnjo ßo sasběhowasche. „Czista, dobra bě moja wola, hdyż ßym tamy ßlub sczinika.“

W tym pschisjewi hrodowy straznik pschikhad hoscża, a sa khwilku woprascha ßo wobstarny ßłużobnik ßwojeje knjenje, hacz chze ßwojeho knjesa wuja wopytacz.

„Runje tón nětkle?“ dźiwasche ßo Hańżka. „Tón, kiž je wina wscheho czerpjenja, wschěch pschepłakanych nozow a hórkosczˊow połnych dnjow! — Schto chze?“

Sskużobnik scżeże s ramjenjomaj.

„Njewě dha knjes wuj, so hoscżi s zyła njepschijimam? So njecham, so by schtó czichosczˊ mojeho hrodu pschetorhnuł?“

„Knjes ryczˊeł měni, jo jeho sprawneho hněwa dla ßnadź wuwsacże sczinicze.“

„Pola njeho?“ sabłyskota knjeżna s wocżomaj, spěschnje po

komorje pschekhodźujo. „Puschcź jeho po tajkim ßem, so by ßo pschepokasał, so rosumju ſ bliskim pschiwusnym wobkhadźecź!“

A ſa nĕschto wokomikow sastupi Jaroßław Lipinski ſ durjemi. Bĕ to dźiwja, se starymi hrĕchami wohidźena postawa; jeho napohlad bĕ pusty a jeho drasta ſanjerodźena. Hańźka bĕ ſjawnje sastróźena pschi tymle njelubym napohladze. Zadosćiwej wócźzy Jaroßławowej bĕschtej to pytnukoj.

„Mi ßo ſdo, so ßo bratra ßwojeje njebo macźerje bojisch?“ naſpomni nĕhduschi towarſch Kruschinowy, ßo wohidnje poßmĕwajo. „To by mje bolało, knjeźniczka! — pschetoź ßym ju lubował ſ hłubokosćze —“

„Schto ßy mi pschinjeßł — abo schto ßebi źadasch, Jaroßławje?“ ſnapschecźiwi jemu Hańźka. „Rĕcź ſ krótka a runje. Ja njemóźu twoje dla cźaßa komdźicź.“

„Aha!“ ſawoschcźera ßo Jaroßław. „A to wĕscze teho dla, dokelź ßy ßo wscheho wobkhada ſ muźskimi wotrjekła? Wĕm to, wĕm“ — rĕcźeſche dale ſ wußmĕchowazym pschiſwukom — „a njebudu ßo pschecźiwo twojemu kraßnemu ßlubej dołho sadźerźowacź. Daj jeno wujej dorĕcźecź. Prajił ßym, so ßym twoju njebo macź lubo mĕł ſ hłubokosćze — a to je ßwjata prawda! Ja ßym jej tutón kruty a cźopły dom pschihotował, pscheſe mnje bu knjeni kubłow, kotrychź kuźoł ženje njewußaknje. So bĕ błasna, so ßwojeho źiwjenja wuźika njeje — pscheto ßebi ja njemóźu; ja ßym ju postajił na wyschinu, na kotruź bĕ ßo sto druhich rady wudrapako; tam móźeſche rosumnje knjeźicź.“

„Mohła bĕ, mohła!“ wotmolwi Hańźka njescźerpnje, „hdy bĕ ßo po tebi radźiła; ale sły duch ßyje kukel do pscheńzy — a ty ßy ſ jeho rukow wupadnuł do žohnowaneho domu starscheju, mojeje macźerje. Kajki dha masch samyßł ſe ßwojej dołhej rĕcźu?“

„Dowol, so najprjedy wotpocźnu“, rjeknu Jaroßław, ßo na najbliźſchi stółz ßydajo, „a masch dha schto k jĕdźi k ruzy, daj to staremu wujej pschinjescź — pokny kheluſchk njebudźe teź schkodźecź. Jĕchanje cźłowjeka wuhłódnja. A potom — schto dha chzych rjez? — haj, twojej njebo macźeri ßym cźopły dom wobstarał a nĕtko ßedźisch ty w nim, knjeźniczka! To je tak cźłowjeczi woßud — jeni du horje, drusy padaju dele. Ty ßy na wyschinu, hdźež tak ßnadnje žana ruka njedoßahnje, a ja leźu, mohł rjez, deleka.“

Hańźa na njeho njepoßłuchaſche. Se sazpĕcźom ßo wot njeho wobrocźiwschi, ſtejeſche we woknje a hladaſche ſtyſknje k módremu njebju. Do komory pak bĕ mjes tym na knjenine kiwnjenje pschiſchła spĕschna ßłużobniza ſe ſymnej dźiwinu a ſ winom. Radostnje a kaž ſ nowej nadźiju ſabkyſknuſchtej ßo rycźerjej wocźi a ſ wußmĕſchazym wobliczom ßydźe ßo k derje pschihotowanej hoscźinje a k rĕsnemu napojej.

„Ah — Bóh ſdźerź twoje lĕßy a žohnuj twoju kuchinju!“ pocźa ſ pokněj hubu rĕcźecź. „Sskłódna, pschijemna to pjecźeń! — a pschi poknym kheluſchku ßo derje powjeda. Poſkaj mje, knjeźniczka!“

„Jeno rĕcź, Jaroßławje Lipniſki!“ rjeknu Hańźka ſ wokna ßo njehnujo. „Twoja rĕcź je doscź jadriwa, so ju teź jowle saßkyſchu.“

„Jadriwa je!“ ſawoschcźera ßo rycźeŕ. „Ja mam rady dokładne a jadriwe rĕcźenje — njebo macź bĕ mohła wo tym powjedacź. Duź poßłuchaj, holiczka! Na mojich Lipnizach rospaduje tſĕcha, w kuchni roscźe wóſt a ſkhody do pinzy ßu wukamane. Doniž bĕ twój nan žiwy, njetrjebach ßo ani wo budu ani wo lĕhwo staracź; bĕ to dobra, cźeſtna duſcha a hdyž njebĕ doma niczo hrymſacź, móźach jow zyłe dwĕ njedźeli kaž na ßwojim hospodaricź. Tónle kheluſchk jeho wopomnjeczu!“ ſawoła, pokne ßudobjo saſbĕhujo. „Njechała mi, dźowczicźka, ſawdacź? Njechaſch? — nó, wſchako ty wĕſch, cźeho dla! — teź dobre!“ A po tychle ßłowach nakhili kheluſchk, so bĕ hnydom dno widźecź. — „So wſchak je jeho Bóh luby Knjes k ßebi powołał“, rĕcźeſche na to dale — „a wón wĕ najlĕpje, cźeho dla tak a niz hinak wſchĕ wĕzy rjaduje, ty pak, luba knjeźniczka, chzeſch ſ wjeßelekeho hrodu ßwojeho nana cźichi knjeźnjazy klóſchtr ſcźinicź — kaž ßłyſchu —, po tajkim niczo muźſke, ßnadź ani wuja pod ßwojej tſĕchu njecźerpiſch: mi pschińdźe na myßle, so by ty — njeßmĕſch pschi tym ſabycź, so ßy pscheſe mnje do ſkoteho hnĕźdka pschiſchła — pschińdźe mi na myßle, so mohła ſa ßwojeho wuja, kiž je do dołha pschiſchoł, nĕschto ſcźinicź, jeho dom, kolebku ßwojeje dobreje macźerje, wuporjedźecź a ſ cźaßami nĕschto do kuchnje póßłacź, so bych cźe njetrjebał jow w ßwjatej cźiſchinje mylicź. — Schto ßebi myßliſch, hołbiko?“

(Pokrocźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Nowu politiſku stronu chzedźa ratarjo w Němzach sałożicź. Wona dyrbi ßo hoſpodarſka ſtrona mjenowacź. S jeje pomozu dyrbja ßo saßo žitne zła powyschicź a ßo němſkemu knjeźerſtwu wobaracź, so wone nĕtko teź hiſchcźe zło, na ruſkim žicźe leżaze, poniži. Dale dyrbi ßo na howjasy skót, ßwinje a wowzy, kotreź ßo k nam ſ wukraja pschiwożuja, wyßoke zło położicź. Se sałożenjom ratarſkeho powołanſkeho ſjenocźenſtwa ma ßo ratarſtwo ſ nĕtcźiſchich njepschihódnych wobſtejnoſcźow wußwobodźicź, w kotrychź je wone k temu saßudźene, ſkoro do kóźdeho powołanſkeho ſjenocźenſtwa pjenjeźne pschidawki dawacź. K spĕchowanju ratarſtwa maja ßo żelesnizy twaricź a ßo niz kóźdy krócź pschi jich twarjenju na intereßy induſtrije dźiwacź. Po pschikładze Sakſkeje, hdźež kulturna rada intereßy ratarſtwa saſtupuje, dyrbi ßo w Pruſkej w ratarſkich komorach wo ratarſkich nałeżnoſcźach jednacź a rosßudźicź. Dale je ratarſtwu ratarſki miniſter trĕbny ſ móznym ſtejiſchcźom bjes ßwojimi kollegami, kiž je rosßudźeny, ratarſke intereßy hajicź a sakitacź. — 18. februara budźe ßo w Barlinje ſhromadźiſna wotbywacź, w kotrejž ßo hoſpodarſka ſtrona sałoži. We wſchĕch stronach Němſkeje ratarſke towarſtwa w ſhromadźiſnach wobſamkuja, hacź maja ratarjo k hoſpodarſkej stronje pschiſtupicź. Teź hornjołużiſzy ratarjo ßo dźeńßa popołdnju 1/2 3 hodźin w Lauez hotelu w Budyſchinje w ſjawnej ſhromadźiſnje wo ßwojim ſtejiſchcźu k nowej stronje rosßudźa. Na tejle ſhromadźiſnje dyrbi ßo teź jedyn wotpósłanz do ſpomnjeneje Barlinſkeje ſhromadźiſny němſkich ratarjow wuſwolicź.

— Lĕtuſche prĕnje pruhowanje w jendźelſkim konjekowanju budźe ßo pońdźelu 10. a wutoru 11. haprleje rano w 8 hodźinach w Beierez kowarni na hoſpitalſkej drósy w Budyſchinje wotbywacź.

Se Židowa. Sańdźenu pońdźelu wjeczor wokoło 10 hodźin je ßo tu na Hrodźiſchku Ruſkez khĕża wotpaliła. Khĕża bĕ ſe ßłómu kryta jena najſtarſchich na Židowje. Ruſkezy a dwĕ druhej ßwójbje, kotrejž tam na podruźſtwje bydleſchtej, hiżo ſpachu, hdyž woheń wudyri. Wſchitzy budźichu ßo ſe żiwym cźĕłom ſpalili, njebudźiſche-li ßo Ruſkowa ſ wóhnjowym praſkotom wubudźiła a ſkoku wſchitkich wobydlerjow na ßmjertny ſtrach, kotryž jich wobdawaſche, kedźbnych ſcźiniła. Dokelź ßo khĕża hiżo wscha paleſche, njemóźachu wobźaromni niczo wukhowacź, khiba nĕkotre poßleſchcźa. Kak je woheń nastał, njeje hiſchcźe wujaßnjene. Mĕnja, so je pak ſe ſłym samyßłom sałożeny, pak so je ßo ßłómjana tſĕcha ſe ſchkrami, ſ wuhnja lĕtazymi, ſapaliła.

S Bĕlcźez. W naſchich stronach chzedźa ſpytacź nowu druźinu hrócha, tak mjenowany lĕßny hróch, plahowacź. W poßlednim poßedźenju tudomneho „Sserbſkeho Burſkeho Towarſtwa“ towarſtwowy pſchedßyda, knjes kubler Kalich, hróſchatka tuteje hróchoweje druźiny pokaſowaſche. Wone ßo najlĕpje naſymu abo ſahe w nałĕcźu wußyja abo ßadźeja. Dokelź ßymjo pomaku a cźeźko ſkhadźa, ßo radźi, jo jenoź cźiſcźe lohko sawalzowacź a tak cźeńko hacź móźno ſe ſemju pſchikrycź; jeli ſo ßymjo pschehłuboko leźi, wone pak ſ zyła njeſkhadźa pak tola jara rĕdko. Lĕßny hróch pjecźa na lohkich a cźeźkich polach jenak derje roſcźe, je kruty pſche ſymu a ßuchotu a dlĕje hacź 50 lĕt wutraje, ßebi do zyła żaneho hnojenja njeźadajo. Duź ßo kóźdemu ratarjej, kiž ma lohke pĕſkojcźne a wuparne pola, radźi, tutón hróch wußycź ſpytacź. Wſchemu njedoßahanju ſeleneje pizy, ßamo pschi najwjetſchej ßuchocźe, ßo ſ tym wotpomha; cźim horzyſche a ßuſchiſche je wjedro, cźim ßylniſcho ßo lĕßny hróch roswiwa, dokelź 20—30 łóhcźi do ſemje roſcźaze korjenje pschezo doſcź wlóhi a zyroby namakaja. Piza, kotraž wſchĕ druźiny dźecźela po zyrobnej hódnoſcźi wjele pſchetrjechi, móże ßo pak ſelena, pak jako ßyno pſchetrjebacź. Hiżo prĕnje lĕto po ßadźenju ßu dobre žnĕ, a w tſecźim lĕcźe hróch poknu wyßokoſcź dozpĕje, kotraž pſches pok ſta lĕt wutraje. Lĕßny hróch móże ßo ſa lĕto 2 hacź 3 krócź poßyz, a jedyn hektar hacź do 200 zentnarjow ßyna dawa, kotreź wſchón ſkót rad žerje. Hróſchatka ßo ſ dalokoſcźu 20 zentimetrow bjes ßobu do ſemje położa, ſa lĕto ßo jedyn rjad po druhim frĕdcźi, tak ſo wone ſ dalokoſcźu 40 zentimetrow bjes ßobu ſteja; prósdny rum ßo bórſy wupjelni, dokelź roſtliny rucźe a ßylnje roſtu. Ruczisćho hacź ſ wußycźom ßo ſe ßadźenjom młodych ßadźenkow wottyknjeny kónz dozpĕje. Hacź ßo lĕßny hróch woprawdźe ſ tutymi woßebnymi ßamotoſcźemi wuſnamjenja, pospyty dopokaża, kotreź budźa ßobuſtawy Bĕlcźanſkeho „Sserbſkeho Burſkeho Towarſtwa“ ſ nim cźinicź.

S Małeho Wjelkowa. Dokelź bĕ ßo prĕnja rosprawa wo wubjerkowym poßedźenju Tow. Sserb. Burow (ežo. 4) krótkeho cźaßa dla tehdom jara ſ khwatkom pißacź dyrbjała, ßu nĕkotre wĕzy wuwoſtałe, kotreź tu dźeńßa dodawamy. Woßebje jednaſche ßo tam teź wo ſawĕſcźenju ſkota a wupraji ßo wjazyſtronſke naſhonjenje, ſo

ßo k temu najlěpje małe wokrjeßy (po waschnju lutowarnjow) hodża, dokelž je tak sarjadowanje wjele jednorischе a dokelž ßo tak nastawazym khoroschćam wjele spěschnischo wotpomhacź a schkodże wjele bóle sadżěwacź hodźi, a dokelž ßu teho dla małe sawěschćenske towarstwa wjele tuńsche, hacź wulke. Duž Kahowske pobocźne towarstwo ßlubi, so trěbne wustawki dostawschi wěz praktiszy spyta. — Dale jednasche ßo wo sawěschćenju pschećiwo krupobiću, kotrež ßo jako mało nusne a wużitne wotpokasa, wo wustupjenju s „Němskeho ratarskeho towarstwa“ w Barlinje, wo wotedacźu towarstwoweje kólnje na Wjelkowskim dwórnischću atd. Skónčnje ßo hischće wo tym rěčeschе, so je tola woprawdże wulki cźaß, pschinoschki na lońsche(!) léto dopłacźicź; (tute hodźa ßo s jenym wudawkom s létuschimi hromadże pózłacźi). — W shromadźisnje lutowarnjow rěčeschе ßo woßebje wo próstwje na ministerstwo, kotruż k. kantor Bartko sestajecź pschilubi, kotryż też shromadźisnu nawjedowasche, dokelž pschedßyda pschischoł njebě. Dale rěčeschе ßo wo wupowjedźenju rukowarja, k čemuż dyrbi ßo pschispomnicź, so rukowar rukowanje do zyła wupowjedźicź njemóże, dokelž w dołżnym liscźe, kotryż je podpißał, niczo wo tym njesteji. Skómčnje shonichmy hischće, so je „Swjask ratarskich towarstwow“ w Draždźanch skórźbu dobył, kotruż bě sa nasche lutowarnje pschedroheho sapiska dla pschećiwo Kamjenskemu ßudnistwu wjedł, tak so dyrbjesche tutón tam sapißanym lutowarnjam pschewjele žadanych 100 hr. saßo wróćo płacźicź!

S Radworja. Sańdźenu njedźelu mějesche nascha lutowarnja ßwoju prěnju porjadnu hłownu shromadźisnu, kotruż pschedßyda s krótkim pschehladom jeje skutkowanja w sańdźenym lěcźe wotewri. Na to poda knjes zyrkwinski wucźeŕ Schołta pjenježnu rosprawu, s kotrejež shonichmy, so je lutowarnja w 5 měßazach ßwojeho wobstacźa (wot 1. augusta) nimale 12,000 hr. pschedźěłała a pschi tym 85 hr. cźisteho dobytka dozpika. Pschispomnicź dyrbi ßo, so je knjes wucźeŕ Schołta knihiwjedźenje a pokładnistwo na tute léto darmo wobstarał, sa cźož ßo jemu s tutym wosjewjenjom saßłużeny dźak wupraja. Na to ßo lutowarnja po dležschich pschedwuradźowanjach s tudomnym pobocźnym Towarstwom Sserbskich Burow sjenocźi. Praktiske pschewjedźenje sjenocźenja ßo pschedßydstwomaj lutowarnje a burskeho towarstwa pschepoda. Sjenocźene towarstwo k „Swjaskej ratarskich sjenocźenstwow w sakskim kralestwje“ pschistupi. — Pschisp. Schtóż ßobustaw sjenocźeneho towarstwa njeje, njemóże też wěso niczo wjazy ßobu skasacź; sa njeßobustawy na ßwoje mjeno ßobu skasacź, je ßobustawam krucźe sakasane (§ 32) a budźe ßo khostacź. — Pjenjesy požcźene dostacź móża jenoż ßobustawy. Na dań pschinjesecź ßmě kóżdy, a to prěnju a tsecźu njedźelu kóżdeho měßaza popołdnju w 3 hodź. na schulu (delka na prawizu), abo hewak knjesej wucźerjej Schołcźe. Dań nascha nalutowarnja wo ¼% wjetschu hacź Budyschska banka płacźi.

S Radworja. Tudomny wobydleŕ Rostok je pońdźelu nahle wumrjeł. Jenemu kwaßej w Bronju pschihladujo je wón pjecźa rucźe něktore blesche palenza wupił a ßo s tym sapił. Ssudnischi lěkaŕ je jeho cźěło wobhladał, so by rosßudźił, schto je na Rostokowej nahłej ßmjercźi wina było.

S Njesdaschez. Tudomny wóska Kapleŕ je sańdźenu pońdźelu popołdnju na Draždźanskej drósy do njesboża pschischoł. Hdyž s wosom, je schifrom nakładżenym, po Błohaschowskej horje dele jědźesche, ßo wós na lodźanym pucźu ßuwacź pocźa a Kaplerja k jenemu schtomej pschipře. Kapleŕ bu tak straschnje smjecźeny, so dyrbjachu jeho hnydom do Budyskeje hojerńje dowjescź. Dokelž je wón dobrocźiwy luby cźłowjek, ßo wón dla njesboża, kotrež je jeho potrjechiło, wot wschitkich, kotsiž jeho znaja, wutrobnje wobžaruje. Pscheja jemu, so by ßo s Bożej pomozu bórsy saßo sahojił a wotkhorił.

S Kahowa. Sańdźenu njedźelu bě ßo nasche pobocźne „Towarstwo Sserbskich Burow“ w tudomnym Nowakez hosćenzu sešchło. Jednasche ßo najprjódzy wo sawěschćenju skotu, wo cźimž běchu hižo w wubjerkowej shromadźisnje wuradźeli a wobsamkli, so ma tule wěz Kahowske towarstwo do dróbna rospominacź. Dale ßo na pschednoschk k. dr. Gräfy spominasche, kotryż je wón wóndano w Mako-Wjelkowskim „Burskim Towarstwje“ wo plahowanju ßwini dźerżał. Wotradźowasche ßo, so bychu naschi ratarjo zuse bakoniske ßwinje kupowali a je s naschimi wjele lěpschimi ßwinjemi saměnili. S teho ma jenoż wukraj (Wuherska) wużitk, bjes tym so nasche domjaze ratarstwo schkoduje; zło njemóże nasche ratarstwo dosakitowacź, jeli so ratarjo s njerosumom ßebi na schkodu hospodarja. S rosprawy, wo towarstwowym konsumje podateje, shonichmy, so je wone w minjenym lěcźe sa 9572 hriwnow 78 np. pschikupnych hnojow, ßymjenjow, wotrubow atd. pschetrjebało. Njech je pschispomnjene, so towarstwo loni, hdyž bě ßo nalutowarnja sakoźiła, jenoż 16 ßobustawow liczesche, so pak je wone nětkole saßo na 55 ßobustawow srostło. Tak njech nasche towarstwo, s luboscźu k bližschemu sałożene, dale kcźeje a pschibjera.

S Kubschiz. Żelesniski městowothladowaŕ Sommer, kotryż mějesche tu żelesnizny pschejěżd psches schoßej wobkedźbowacź, je ßo sańdźenu pońdźelu, hdyž na ßwojim městnje stejesche, wot maschiny spěschneho cźaha, kiž 6 mjeńschinow do tsjóch hodźin do Budyschina pschijědźe, na bok ßwiknuł a ßo hnydom sarasył. Sommer sawostaji khoru žonu a nětkotre dźěcźi.

S Barta. Schtwórtk tydźenja bě pohoncź Jan Schołta s Dubrawki, na tudomnym knježim dworje ßłużazy, do Pomorz po wuhlo jěł. Na dompucźu ßo wós, s něhdże 50 zentnarjemi wuhla nakładżeny, na hładkim lodze po Brěsečzanskej horje dele ßuwasche. Pschi tym Schołta pod koła pschińdże, kotrež jemu jenu nohu rosmjecźechu. Brěsečzenjo jemu hnydom pomoz poskicźichu a Bartskeho lěkarja Lipperta sawołachu. Tutón nětko snjeboženeho hoji, tola tak bórsy drje Schołta s khorokoża njestanje; pschetož skamana noha je pódla teho hischće cźežko sranjena.

S Pomorz. Tudomny kubleŕ a gmejnski pschedstejicźeŕ Jan Rabowski bu tydźeń do hód pschi lódrubanju s njesbožownym pschipadom straschnje na hłowje sranjeny. Ssobotu 4. februara je snjesboženy w Budyskej hojerni na ßwoju ranu wumrjeł. Njebocźiczki běsche jara wustojny ratař a je ßo jako tajki psched nětkotrymi létami wot wokrjeßneho towarstwa s cźeßnym diplomom wusnamjenił. W kajkej nahladnoscźi je wón bjes ßwojimi ßobucźlowjekami stał, to pokasa ßo s powschitkownym a wulkotnym dźělbracźom pschi jeho khowanju na Bukecźanskim pohrjebnischcźu.

S Bukez. Nasche ßerbske towarstwo wotbywasche sańdźenu njedźelu ßwoju hłownu shromadźisnu. Na nju bě ßo wulka ßyła ßwěrnych ßobustawow sešchka, też wjele hoscźi bě pschitomnych. Hnydom pschi sapoczatku nam nasch knjes pschedßyda swjeßelazu powjescź sdźěli, so je ßo w Khwacźizach nowe ßerbske towarstwo sałożiło a so je ßo nam s tym młody bratrisk narodźił. Wobsamknuchmy, tole nowe bratrowske towarstwo s nanajwutrobnischim sbožopschecźom postrowicź, schtož njech ßo s tutym stanje. Też spěw, wot k. Hataßa pěßnjeny, w kotrymž tutón na nasche towarstwo tak luboscźiwje spomina, ßo nam cźitasche, a w naß wschitkich ßo žadanje hibasche, so by tole towarstwo k wużitkej Sserbowstwa rjenje sakcźěło a pschiběrało. Na to nam knjes kantor Hatnik jara sajimawy a powucźazy pschednoschk wo plahowanju ßadowych schtomow dźerżesche. Knjes pschednoscheŕ na srosumliwe a wopschimliwe waschnje rospokasa, kak maja ßo ßadowe schtomiki ßadźecź, wothladacź a hnojicź. Kóżdy ßo se ßłyschanym spokojeny a w wědomoscźach ßadplahowanja wobohatscheny domoj wrócźi.

S Khróscźiz. Na ßrěnzu jeneho tudomneho kublerja tukaja, so je dźěcźo potajnje porodźiwschi skónzowała. Pjatk tydźenja je wona ßwojej hosposy skorźiła, so ju hłowa boli a ju proßyła, so by ju daka lehnucź hicź. Holza hacź do ßoboty w kožu wosta a potom saßo strowa staże. Hdyž wona njedźelu ke mschi dźěsche, něktrym žónskim, kotrymž bě snate, so je holza ßamodruha, nadpadże, so je wona khětro sapanjena. Na nju ßo hrěschachu, so je porodźiła, a teho dla jejnu sparnu komoru pschepytajo morwe nowonarodźene dźěcźo do kschinje samknjene namakachu. Pońdźelu ßu na to holzu do Kamjenza wotwjedli. Tam je wona na ßudnistwje pschi pschešłyschenju prajiła, so je ju w jejnej komorje njejabzy womora sajała, a so je, hdyž je wozucźiła, morwe dźěcźo pola njeje ležało. Ssudnischzy lěkarjo ßu dźěsćzowe cźěło pschepytali, schto pak ßu pschi tym spósnali, njeje snate.

S Biskopiz. Ssobotu 18. februara popołdnju w 5 hodźinach budże ßo tu w hosćenzu „k skotemu ßłónzu“ ratarska wokrjeßna shromadźisna wotbywacź. W njej směje profesor dr. Kirchner s Lipska pschednoschk „wo plahowanju skota“ a „wo nowotarjenju w mlokowym hospodarstwje“.

S Wokrancźiz. Do tudomneje Wiederwachez korcźmy wóndano cźrjóda zyganow pschicźeże. Bjes tym so tucźi cźornowłoßacźi brunazy hewak po proschenju khodźa, a hdźeż ßo hodźi, to a tamne bjes dowolnoscźe praweho wobßedźerja ßobu wosmu, ßo woni tu jako samoźicźi ludźo pokasachu. Tschaßechu ßwoje pjenježne móschnje, so po zyłej korcźmje klimpotasche, a něhdże 60 bleschow wina wupichu. W rospuschcźenoscźi a pjanoscźi woni wjetschu liczbu wokanow rosbichu a naczinjenu schkodu njesarunawschi wotcźeżechu. Korcźmar ßo hnydom sa cźěkanzami puschcźi a jich njedaloko Kamjeneje pola Radworja doscźeże. Bjes tym běchu drje zyganjo wostróśbjeli; pschetož dokho ßo njespjecźowawschi rosbite wokna sapłacźichu.

Přilopk.

* W Plawnje bě jedyn mkodźenz wot ßwojeje lubowaneje korbik dostał, duž jej pißasche, so do wody skoczi, jeli so jeho njewußłyschi. Hnydom jemu jeho njeßmilna lubka kupanske kholowy a nadutej ßwinjazej pucherjej póßka.

* W Grimiczawje běschtaj ßo psched tydźenjom dwaj wobydlerjej swadźitoj. Jeju słoby ßo pschezo bóle a bóle roshorichu, doniż skónczńje dźěłaczeŕ P. dźěłaczerjej J., kotryż runje běrny běłesche, nóż njewutorhnu, a jemu zyły noßowy kónz njewotrěsnu, tak so dyrbjesche jemu jón lěkaŕ saßo pschischicz. P. budźe ßo nětko dla cżeżkeho franjenja ßwojeho blizßcheho samolwjecz dyrbjecz.

* Kak lohkomyßlnje druhdy se ßwjatoscżu pschißahi wobkhadźeja, wo tym wußudźenje pschißaźneho ßuda w Kamjenizy srěczniwe ßwědczenje dawa. 22lětna ßłużobna holza da ßo sawjescz, wopak pschißahacz, dokelž bě jej jejny hospodaŕ, 85lětny kubleŕ Lippmann se Schweikershajna, nowy schórzuch ßlubik. Holzu k khostaŕni na dwě lěcże, Lippmanna k khostaŕni na tři lěta saßudźichu.

* (Spodźiwna ßmjercz.) Jedyn Löwenski měschczan wóndano w korczmje ßedźesche a ßebi pschi karanczku piwa se ßwojeje drjewjaneje trubki ßwój němski portoriko derje ßkodźecz dasche. Bórzy pak ßo jemu trubka tak sapowje, so doczahacz njemóżesche. Duž ju najprjedy se ßłomiczku do rjada stajicz spyta. Ta pak ßo jemu pschitorże a w rokzy tczazy wosta. Duž wuproßy ßebi wot korczmaŕki schtrykowansku jehłu. Tu, ju na lazowy knefl saprěwschi, ſ mozu do rokki tłoczesche. Ta pak ßo jemu ſ knefla wobßuże a jemu hłuboko do wutrobna sajědźe. Dokelž bě jemu wutrobu pscheklóła, wbohi muż ßa někotre wokomiki wumrje.

* Hdyż ßebi njedawno khěżor kadetow pschedstajicz dasche, je wón pschipadny żort wuprajił. Pschi tajkim pschedstajenju khěżor psched cżołom kadetow nimo dże a psched kóżdym stejo wostanje a jeho do pschehladki wosmje, a kóżdy dyrbi jemu na jeho miknjenje ßwoje mjeno prajicz. Tón ras ßo sta, so jedyn pschedstajeny kadeta khěżor rěkasche. Hdyż bě jemu tón ßwoje mjeno prajił, ßo Jeho majestoscz k ßwojim offizěram wobroczi a ßo wußmějo dźesche: „Mój kollega."

* Na ßudniskej drózy w Barlinje ßu ßrjedu popołdnju wikowarku Leschonskowu a jejneho połtsecżalětneho ßynka w pinczńym wobydlenju skónzowali a wurubili. Mordaŕ je jeju po sdaczu w sparnej komorje pschekhwataŕ a ſ mandleczkom saraſył. Na to je żadławz, dokelž żona hnydom morwa njebě, ju ſ kuchinskim nożom do schije kłół. So by njewinowateho ßwědka ßwojeho krwawneho njeskutka, połtsecżalětneho hólczka, wotstronił, mordaŕ ſ mandleczkom ſ tajkim żałoßnym wotmachom do dźěscżoweje hłowczki dyri, so bu niz jenoż nop wboheho dźěscża rosraženy, ale tež heczka, na kotrejż wone ßedźesche, rosbita. Hdyż żona a dźěczo ßo wjazy njehibaschtej, ßo njekraßnik do kschinjow a kamorow łamasche. Wón słoty cżaßnik se słotym rjeczasom a płatowy měschk ſ połdra sta hriwnami pjenjes kranu. Skónzowanej wón na to hischcże ſ kożaneje tosche, wokoło żiwota swjasaneje, někotre hriwny rubi. Wot nikoho njewobkedźbowany mordaŕ ßo shubi, każ bě pschischok. Żona, kotruż hischcże żiwu namakachu, je w hojeŕni wumrjeła, myßle saßo njenabywschi. Wo mordarju polizija hischcże żaneho ßłěda nima.

* Poůdźelu ßu na Barlinske skótne wiki prěni krócz 24 żiwych amerikanskich howjadow pschiwjedli. Jeli so ßo pospyt ſ dobytkom poradźi, chzedźa wjetsche transporty ſ Ameriki sawjescz.

* (Kruwy ſ dobyczeŕkami). W lěcże 1808 hollandski regiment pěschkow w Bremenje stejesche. Jeho kommandanta bě płómjenity Franzowsa. Tón ßebi wot měschczanskeje wyschnoscże wulke swuczowanischczo żadasche. Wony połkownik (Oberst) B. njebě ſ pschipokasanym městnom spokojom, ale żadasche ßebi wulke měschczanske pastwischczo. To pak město sapowjedźi, dokelž městu njeßłuschesche, ale wěstym měschczanam, kotsiž na nim ßwoje kruwy paßechu, kotrychż dejenje by jara sadźěwane było, bychu-li ßo wojazy na pastwischczu ßobu swuczowali. Franzowsowa żelesna wola pak ßo ſ tym njespokoji. Po połkownikowej poruczńoscźi dyrbjesche regiment rano na pastwischczo wotczahnucz. To ßo sta. Běsche pak to jare mhkowate ranje w novembrje. Hdyż běchu pioněrojo se ßwojimi ßekerami schlahi pobili, regiment ſ połnej hudźbu, połkownik wyßoko na konju na pastwischczu sacżeże. Kak pak ßo cżasto njepschecżel tam najprjedy pokaże, hdźež ßo jeho nichtó njenadźije, tak běsche tež tudy. S ßylnej mhłu kryte Bremjanow kruwy w swuczenych rjadownjach pastwischczo pjelnjachu a ßo runje ſ měrom dejicz dachu. Hdyż pak brónjow wrjeskot a nihdy njeßłyschanu janiczarsku hudźbu wußłyschachu, ßo wschitke mlokocżeczerki roscżercżichu, najbóle jich połkownik, rjek cżěłz. Jow żane kommando, żane wołanje a ßakrowanje wojeŕskeho połkownika niczo njepłacżesche. Nujo a ßmorczo ßo njemdre howjadła do wojeŕskich rjadownjow walichu. Dźiwja cżěkanza nasta a rohaty njepschecżel rospjerschi zyły regiment. Lud wyskasche: „Dat hät unsere Bulle mit sine Köhe dohn!" Bremjanske kruwy běchu ßwoju bitwu dospołnje dobyłe a mkodeho franzowskeho połkownika powuczili, so je radźicz, prjedy hacz ßo exerzěrnischczo wuswoli, ßebi jeho městnoscz derje wobhladacz.

* Franzowske nowiny ſ Arrasa pißaja, so ßu tam tsjo němszy wojeŕszy cżeŕknjeńzy pschischli. Ssu to tsjo podwyschzy, kotsiž ßu do legije zusych sastupili. Pschi tejle składnoscźi ßo naspomni, so je to lětßa hižo dźeßaty krócz, so ßu němszy wojeŕszy cżěkańzy franzowske mjesy pschekroczili.

* Dunajska rěka je w ßwojim hornim dźělu brjohi pscheſtupika. Wulki kamjeńtny Dunajowy móſt pola Steina je ßo wot wody wottorhnuł.

* (Skasany kaschcz.) Barcelonske nowiny powjedaja scżěhowazu podawisnu: Njedawno bě bohaty Barcelonski měschczan cżeżko skhorił. Lěkarjo ßudźachu, so dyrbi wumrjecz a to jara bórzy. Jeho lubi teho dla ſ tajkim khwatkom, kajkiż by lěpscheje wězy hódny był, pola tyscherja kaschcz sa njeho skasachu. Tón ßo hnydom se wschej mozu do dźěła da a hdyż mějesche jón hotowy, połoji jón na karu a dowjese jón, każ měnjesche, do semrětcheho domu. Tón pak njebě wumrjeł, ale bě mjes tym najskerje mudrym lěkarjam klubu dospołnje wotkhorił. Wbohi rjemjeßlnik bě hižo wschón sahorjeny, hdyż jemu „wudowa" — sa niczo druhe ju tola měcz njemóżesche — ſ wobliczom tak wobużnym hacz jenoż na ßwěcże móżno, napschecżiwo stupi. „Jow jón wjesu", tyscheŕ dźesche. „Schto to?" „Nó kaschcz." Srudna „wudowa" wosjewi jemu ſ krótka, so jejny muż wumrjeł njeje a so teho dla tajkeje komorki sa njeho trjebacz njemóże. Ale njedowěrny mischtr chzysche woživjeneho a horjestanjeneho widźecz, a żona jemu tajke požadanje sapowjedźicz njemóżesche. „Schto dha chzecże, mischtrje?" woprascha ßo jeho „żiwe cżěło". — „Ssym sa waß . . . ale prajcże mi pschede wschěm, njejscże dha wy wumrjeli, mój knjeże? Praschaм ßo jenoż, dokelž cżłowjek w pjenjeżnych wězach żenje doscz wobhladniwy bycz njemóże. Roczcże ßo mi, so scże woprawdże żiwy!" „Duschu na duschu, żiwy ßym." „To mje jara ſwjeßeli, mój knjeże, ale jowle je sliczbowanje sa wasch kaschcz." „Tón njesapłaczu, dokelž jón trjebacz njemożu." „Ssym ja wina na tym? Wy byschcże wumrjecz dyrbjeli." „Mi hischcże ßo wumrjecz njechasche a kaschcz njesapłaczu." „Dha wschak wumrjejcże tola hischcże nětk!" „Waschеje dobreje rady ßo sdam; wěm schto mam cżinicz a wumru, hdyż sechzu." „Duż dyrbju waß wobskorżicz", tyscheŕ dźesche, staji kaschcz na semju, ßyże ßo na njón a sapocża ßebi tu wěz rospominacz. Wopomniwschi, so ßo kaschcz jenoż w wěstym padże trjeba a so ßo k niczemu druhemu derje nałożicz njehodźi, wopomniwschi, so ßebi żadyn kaschcżedźěłaŕ wot cżestneho měschczana żadacz njemóże, so dyrbi wumrjecz, dokelž je pschipadnje kaschcz sa njeho hotowy, wopomniwschi skónczńje, so kaschcz k pschekupnej domjazej nadobje njeßłuscha: tyscheŕ skónczńje tajku radu wobsamknu, kajkaż móżesche po jeho sdaczu wobej stronje spokojicz. Wón ßo w pschitomnoscźi wobeju mandżelskeju ßam ſ měrom do kaschcża lehnu a wótry nóż se saka wucżahnuwschi ßebi, prjedy hacz móżesche jemu schtó to sadźěwacz, krk pscheresnu. Tak je kaschcz ßwoje prawo dostał, a bohaty Barcelonski měschczan je khudeho spodźiwneho tyscherja, kotryż to pschewinucz njemóżesche, so bě podarmo kaschcz dźěłał, k rowu pschewodźał.

* W poßlednich ßněhowych wichorach je ruska wjeß Priljesti, w guberniji Orlow leżaza, schěscz dnjow dołho se ßněhom sawěta była. Wona wobsteji ſ dwanaczich burskich dworow. Nawěty ßněh wysche wschěch jeje tschow leżesche a wobydlerjo mózachu ßo jenoż psches tschi a psches wulzyschne ßněhowe ßepje se ßwojich twarjenjow wudobycz. Brózńje běchu tak se ßněhom sawěte, so nichtó do nich po pizu sa hłódny skót njemóżesche. Nusa sa skót a ludźi bě ſ kóżdym dnjom wjetscha a hórscha a satradanje ßo wěste bycz sdasche. Duż wumó sadwělowazych wobydleri sbożowny pschipad. Jedyn polizajski sastojnik běsche ßo do teje wßy nastajił. Njenamaka pak tam wote wßy niczo hacz ßněhowe pyramidy a hórki, ſ kotrychż hłódny skót rujesche. Nětk buchu burjo ſ wokolnych wßow skasani, so bychu ßo ſ konjemi, se ßanjemi a łopaczemi k njesbożownej wßy na pomoz podali. Po dwajdnjowskim napjatym prózowanju ßo poradźi, ßo do sawěteje wßy pscherycz a wbohich wobydleri ſ jich żałoßneje nusy wumóz.

* Grichiska kupa Zante je ßo cżeżko se semjerżenjom domapytała. Na 40,000 ludźi je bjes wobydlenja a w wulkim hubjenstwje. Liczba saraženych a franjenych hischcże snata njeje. W měscże Zante ßo ani jena khěża wobydlicz njehodźi. Stara Markowa zyrkej, presbyterium, kastel, twarjenje statneho rěcżnistwa a dźiwadło ßu ßo saßypke. Semja hischcże pschezo rži, cżasto ßu hischcże małe podsemske storki sacżucz.

* Spodźiwna zyrkwinska swada je w Oberlistingenje pola Arolsena wudyrika. Po wukasu Kaßelskeho kralowskeho konsistorstwa dyrbjachu ßo nowe spěwarske knihi sawjesćz. Pschecźiwo tutemu wukasej ßo wjetschi dźěl woßadnych spjecźowasche. Hdyž dyrbjesche ßo wóndano khěrlusch s nowych spěwarskich spěwacź, ßyła starschich kemscherjow khěrlusch se starych knihow sanjeße, s czimž tajka měschenza nasta, so někotre woßoby Bożi dom wopuschczichu. Dokelž ßo woßadni saßakle pschecźiwja, ßebi nowe spěwarske kupicź, je konsistorstwo zyrkej hacź na dalsche samknucź dako. S dobom ßu spjecźiwych dla kaźenja porjada pschi Bożej ßłużbje wobskorźili; někotsi s nich ßu ßo hižo na ßudnistwje pscheßłyscheli.

* Zyganjo ßu 31. januara pola Köthena żelesniczneho wothladarja Kettiga w jeho khěźzy nadpanuli a wurubili.

* Njepodobneje podawisny dla buchu 1. februara w Kurhavenje tsjo łódźnizy sajeczi: Ole Andersen s Tinsberga, Khristian Hjalmar Jakobsen s Khristiansunda a Alexander Johanson s Fiskerbekskilde. Po jich wuprajenju bě jich łódź, norwegiska połnołódź „Thekla", s Philadelphije do Havra jěła a sa nakład petrolej měła. Kónz dezembra. běchu ju wulke wětry jara wobschkodźiłe a dźěrawu scźiniłe, tak so dyrbjachu ju łódźnizy wopuschczicź a ßo do czołmow podacź. Kapitanej a nawodźowarjej s woßmimi muźemi bě ßo to poradźiło. Druhe czołmy pak ßo rosbichu a podnurichu. Duž dyrbjachu dźewjeczo mużojo na wobschkodźenej łódźi wostacź. Czi dyrbjachu ßo na prědkomnym scźeżorje wukhowacź; druhaj dwaj scźeżoraj běschtaj spowalenaj. Łódźina łubja bě ßo pukła a zyła powodźena. Zyła łódź bě pod wodu. Zyroby czi ludźo żaneje njemějachu; pjeczo mużojo sadwělowawschi do morja seskakachu. Duž hischcze schtyrjo łódźnizy sbytkni wostachu, mjenowani tsjo a jedyn Hollandski. Czi wot 22. dezembra hacź do 7. januara żałostnu czwilu czerpichu. Jich jenicźke wokschewjenje bě roßa, kiž ßo na powjasy a scźeżor naßydowasche, kotruž wotlisachu. Tsinaty dźeń jich njewuprajneje czwile ßo Hellandski tym druhim tsjóm poskiczi, so chze ßwoje żiwjenje sa nich woprowacź. Tajke hróßbne ale wulkomyßlne poskicźenje czi tsjo pschijecź nochzychu. Skónczńje ßo sjednoczichu, so chzedźa hladacź, na kotreho mjes nimi lóß padnje. Tón na Hollandskeho padźe. Duž jeho merichu a jeho krej staroblíwje hromadźachu. S tej ßo nětk czi tsjo sbytkni żiwjachu. Mjes tym běchu hižo tsi łódźe nimo ßebje jěcź widźeli. Żana njebě ßo k nim bliżika. Też danska łódź „Hermann" s kapitanom Andersenom, kotruž 7. januara wuhladachu, je nimo jěcź chzyła, dokelž bě jich snjesboženu łódź sa parokłódź měła. Skónczńje pak tola sasta a k njewuprajnemu wjeßelu tych tsjóch sawutlenych czołm k nim wupóßła a jich s wulkej prózu wukhowa. Czi ludźo dostachu, hdyž běchu do Kurhavena pschijěli, wot skandinawiskeho konsulata nowu drastu. Schwedskeho, kotryž se ßwojeho wowrótnjenja hischcze rosuma nabył njeje, ßu do hojernje póßłali. Schto je ßo s tymi stało, kiž běchu s kapitanom w czołmje wukhowanje pytali, wo tym hischcze niczo ßłyschecź było njeje, najskerje ßu wschitzy srudny kónz wsali. Wukhowanych łódźnikow dla sezracza hollandskeho łódźnika psched ßud staja.

* „Wós młodych mandźelskich ßo pyta" — s tymi ßłowami ßo nawěschtk New-Yorkskich nowinow sapocźnje a ßu to tajke młode mandźelske měnjene, kiž hakle dyrbjake do ßwjateho mandźelstwa stupicź. Hdźe? Hdy? Schtó? W Huronje, w połodnischej Dakocźe. Hnydom. Jedyn hoscźenzař, jeho pschecźeljo a ßußodźo je pytaja. Wón wosjewja, so je w jich małym měscze wulka ßyła młodych mużow, kiž maja wscheho doscź, dom a dwór, rolu a skót, pjenjesy a kubło, jenoż te wobsbożate towarschki jim pobrachuja, kotrež móhli sa wobknjeżerki ßwojeho samoženja postajicź. Tajke żałoscźenje ßłyschi ßo też, a to niz prěni ras, s Britiskeje Kolumbije, kaž też s transatlantiskeho edena, Kootenayskeho doka. We wschitkich tychle dźělach noweho ßwěta je sa 100 młodych a starych mużow, kiž móhli ßo woženicź a, schtoż hischcze je ważnische, kiž też to rad chzedźa, lěby dwazyczi żónskich stworjenjow. Wobżarowacź jenoż je, so je pucź k nim trochu daloki, ale mjes lubymi żónkami je też ßmilnosćz wulka. Duž halow! do Dakoty, Kolumbije a Kootenayskeho doka!

* (Khwile doscź.) K ßudnikej w New-Yorku wóndano żónska sastupi: „Czesczeny knjeże, njemohła ßnadź poruczenje na sajecźe ßwojeho muża dostacź? Wón je mje wczera wuplistował." — Ssudnik: „Rad, moja knjeni, hnydom wam wukas napißam, so ma ßo wasch muź, dokelž je ßo nad wami pschepschimnuł a waß czělnje sranił, do jastwa ßadźicź." — Wona: „Njeßměła ßebi po tón wukas hakle sa měßaz pschińcź? — Ja jenoż chzu ßo wusnacź, czesczeny knjeże, so ßym, hdyž je mi mój muź jenu sa wuschi tyknuł, kulecźk shrabła a jeho s nim tak psches hłowu morßła, so je do hojernje dyrbjał, a lěkarjo praja, so do měßaza na nosy njepschińdźe."

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschiłosy.)

Drjewowa awkzija
na Bartskim revěrje.

Ssrjedu 15. februara 1893 dopołdnja wot ½10 hodźin
ma ßo
90 metrow ßucheho khójnoweho měschaneho drjewa,
115 = dubowych kuleczkow,
70,00 stotnjow twjerdych walczkow
sa hotowe pjenjesy s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Taxa je khětro ponižena. — Shromadźisna pschi Bukojnanskim młynje. **A. Koban.**

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 16. februara 1893 ma ßo na
Kobliczanskim revěrje,

majoratnemu knjejstwu ßłuschazym, w wodźělenjach 1 d, 2 c, d scźěhowaze drjewo na městnje ßamym na pscheßadźowanje pschedawacź:

146 schtomow, 15—21 zentm. ßrjedźneje tołst., 8—11 metr. dołhosćze,
26 klozow, 17—21 zentm. hornjeje tołstosćze, 4—5 metr. dołhosćze,
40 rm. schczěpow,
24 = kuleczkow,
130 = pjeńkow,
316 = walczkow,
29 = dołhich hromadow.

Shromadźisna rano w 10 hodźinach w Holeschez holi.

W Koblizach, 8. februara 1893.

A. Schieber, hajnik.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim revěrje.

Schtwórtk 16. februara t. l. ma ßo
120 twjerdych brěsowych hromadow,
12,5 rm. schczěpow a
200 ßuschizowych hromadow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapocźatk dopołdnja ½10 hodźin w kerkach Bukowskeje hajnkownje.

W Minakale, 6. februara 1893.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Twarski a rólny kalk
wschědnje czerstwy paleny
se ßwojich **kalkownjow** w **Niskej** a **Kundraczizach** należnje poruczam.

E. Plümecke w **Niskej.**

Majßowy schrót, rżany a pizowy gris a wotruby
poruczataj tunjo
Hajnka a ßyn w hamorskim młynje
w **Budyschinje.**
kaž też w ßwojej pschedawarni s napschecźa starych kasarmow pschi ßerbskich hrjebjach na rózku hornczerskeje haßy.

Czorne drastne tkaniny
hładke a mustrowane poruczа po najtunischich płaczisnach
August Grützner.

Awkzija.

Wutoru 14. februara t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ma žo w domje cźišćo 65 w **Porschizach** wschelaka nadoba, jako meble, drasta, 6 poßleschczow, schijaza maschina a druhe wězy na pscheßadźowanje pschedawacź. **Sstrjedu 15. febr.** dopołdnja w 11 hodźinach ma žo maßivna khěža cźišćo 65 w Porschizach se sahrodu na pscheßadźowanje pschedawacź. - Dalsche je shonicź pola wojnarja **Barta** w Kumschizach.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. februara (póstnizy) popołonju w 1 hodź. ma žo na Lětonjanskich honach něhdźe 50 dołhich hrom., 40 stejatych dubow a bréžow, kaž tež wschě pjenki w drjewischczu k wukopanju na pscheßadźowanje pschedawacź. Tsecźina žadźeneho pjenjesa ma žo napłacźicź.

H. Dietrich w Lětonju.

Drjewowa awkzija.

Pondźelu 20. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma žo w knježich kerkach, Khažowske lado mjenowanych, něhdźe 80 twjerdych dołhich hromadow a 50 rm. bréžowych a dubowych kuleczkow na pscheßadźowanje pschedawacź. Wumënjenja žo prjedy wosjewja.

Winkler.

Wosjewjenje.

Na prawizy njedaloko dróhi, s Rakez do Njeßwaczidła wjedźazeje, na Nowowjesczanskich ležomnosczach pola Rakez je stejaze žłabe twarske drjewo a płotowe ryhelowe drjewo na pschedań.

Na kupjenje smyßleni chzyli žo na pjekarskeho mischtra **Bartka** w Njeßwaczidle, pak na korczmarja **Jana Czecha** w Lomsku wobroczicź, pak na podpißaneho, kiž budźe **22. februara** rano wot 9 hacź do 12 hodźin na drjewischczu žam k rěczam.

Jan Delenk w Wutokczizach.

Ssylne **wijadło** (winda) s pscheßadźenjom, rjeczasom a kuluchom, sa twary abo tež sa rěsnikow na wšach žo hodźaze, je sa 20 mk. na pschedań w **Siebenhühnerez** barbjerni pschi pschibrjóžnym pucźu (Uferweg).

Pißanske albumy

kaž tež

kwětki do wopomnjeńskich knihow

w kražnych mustrach a wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza

J. Nowak, knihiwjasatnja na mjažowym torhoschczu 13.

Sažopschedawarjo žo woßebje na to kedźbni czinja.

Drjewowa awkzija

na Polpiczanskim revěrje.

W **Huczinanskim** hoscźenzu ma žo

pondźelu 20. febr. 1893 dopołdnja wot 1/2 10 hodźin

25 khójnowych schtomow, 10 hacź 15 cm žrjedź. tołst.,
89 = = 16 = 23 = = =
9 = klozow, 12 = 29 = = =
281 = = 12 = 29 = horn. tołst., jako
115 tajkich 12 = 15 = = =
102 = 16 = 22 = = =
64 = 23 = 29 = = =
75 khójnowych žerdźojtych klozow, 8 hacź 11 cm hornjeje tołstoscze,
25 = krutych žerdźow, 10 = 12 = delnjeje tołstoscze,
25 = krutych žerdźow, 13 = 15 = delnjeje tołstoscze,
230 rm. khójnowych palnych schczépow,
175 = = = kuleczkow,
5 = = = repuchow,
148,40 stotnjow khójnowych walczkow,
3 dołhe hromady twjerdeho drjewa k walczkam I. a II. klažy,
136 dołhich hromadow mjehkeho = = I., II., III. a IV. klažy, a to
5 tajkich I. klažy,
54 = II. =
73 = III. = a
4 = IV. =
200 rm. khójnowych pjenkow

w drjewischczach 53., 57., 60. a 68. wotdźelenja a w wuležowanjach a wuležowanischczach 44., 53., 55. hacź 61., 70., 71. a 72. wotdźelenja

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Kralowski rentiki hamt w Draždźanach a kralowske revěrske sarjadnistwo w Polpizach, 3. februara 1893.

Garten. **Ficker.**

Semske worjechowe woßuchi, palmosornowu muku a woßuchi, lanu muku a woßuchi, piwowe ßlodźisny, ßuschene, ßlodowe kowochi, rapsowu muku, rajßowu pizu muku, majß, majßowy schrót atd.

mataj stajnje na składze a poruczataj

Baldeweg & Sachse.

Ssmój k kontroli krajneje kulturneje rady pschistupikoj. Pschepytanje sa naschich wotebjerarjow darmo.

Spěwarske knihi

žerbske a němske jenoż derje a trajnje swjasane, najjednorische a najwoßebnische, porucza

Oskar Klahre,
knihiwjasatnja na jerjowej haßy 11.

Ssobotu w budźe na hłownym torhoschczu.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, néscźowe rěbliki, khachlowe durczka, tšěschne wokna, twarske hosdźe

porucza tunjo

Paul Walther.

Spěwarske knihi

žerbske a němske w rjanych trajnych swjaskach porucza po najtunischich płaczisnach

J. Nowak,
knihiwjasatnja pschi mjažowym torhoschczu 13.

K póstnizam

porucza czerstwe žuche drožđże

Paul Hofmann

na rózku žerbskeje a schulerskeje haßy.

Sapißne albumy, pěßnjowe albumy,

nowosczе

pěßnjowych albumow

s **aluminijowymi wobbitkami,**

reliefowe lěpjaki

do wopomnjeńskich knihow,

wot najmjeńscheho hacź do najwjetscheho wuwjedźenja,

reliefowe

abo

woblatkowe albumy,

w wulkim wubjerku pola

A. & W. Neuhahna

4 na žerbskej haßy 4.

Schulske tornistry

dobre, derje dźerżaze, sa hólzow a holzy porucza w wulkim wubjerku

A. Pietsch, rjemjenjerski mischtr na hauensteinskej haßy 1.

Kožane fale

porucza po tunich płaczisnach

A. Pietsch, rjemjenjer na Hauensteinskej haßy 1.

5 porstow tołsty **žuscheny połcź** punt po 75 np., pschi 10 puntach tuńscho,
seleny połcź punt po 70 np.,
žadleschczo „ „ 70 „
pschedawa

Otto Pötschke
6 na žitnej haßy 6.

Krupy . . . . . punt po 15 np.,
pschenicźny gris „ „ 18 „
rajž . . . . . „ „ 16 „
jahły . . . . . „ „ 16 „
porucza

Karl Kahrowe
w póstskej kowarni.

Britwje, nožizy

kaž wschě druzźiny **nožow** žo derje a tunjo tocza a wuporjedźa w parnej toczerni a wuporjedźerni

Oskara Buttera
na žitnych wikach cźišćo 1.

Wuczobnik,

žyn sprawneju starscheju, kiž derje wuknje a ma pschikhilnosćź, pschekupstwo nawuknucź, móže jutry pola naju do wuczby stupicź.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Hólczez, kiž chze pjekarstwo nawuknucź, móže do wuczby stupicź pola **J. E. Oßwalda** na hospitalskej haßy 5.

Wotroczkow, dźowki a dójki pschi wyßokej msdźe pyta **Schmidtowa** na žukelnskej haßy 10.

Budyska Bjesada

změje swój lětuši **bal** z **koncertom** **njedźelu 12. febr.** w Budyskej třeleŕni. — Koncert so wječor w 7 hodźinach započnje.

Předsydstwo.

Wojeŕske towaŕstwo

„Němska kavallerija w Budyschinje a wokolnoszi“.

Jutsje **njedźelu 12. februara t. l.** popołdnju w 4 hodźinach je měźaczna shromadźisna w towaŕstwowej shromadźerni w **Thiermannez-Müllerez** kollonadach. Po njej pschednoschk knjesa wuczerja **Kruže** s Lubija.

Pschedźydstwo.

Němske reformske towaŕstwo sa Budyschin a wokolnoszć.

Měźaczna **shromadźisna**

sztjedu 15. februara t. l., wjeczor ½9 hodźin w hornim salu Lauez hotela.

Djnjowy porjad:

Towaŕstwowa rosprawa. Rosprawa wo wotmolwjenju na naschu adreßu, knjesej khěžorstwo-ßejmskemu sapółkanzej Hempelej w Połczńizy pschepodatej.

Hosczo, wot ßobustawow pschiwjedźeni, maja pschistup.

Pschedźydstwo.

Wustojnych murjerjow a dźełaczerjow

pyta **fabrika hlinjanych tworow** na **Margareczinej hěcze** pola Budyschina.

Njedźelu 12. februara ßo pola mje

kóstopiwo

natoczi. K temu dobre kołbaski s rjetkej. Pschecźelnje pscheproschuje

Bjar w Manjowje.

Ryßowanje rěsow a praktiske schwalczistwo dokładnje nawuczi

Lina Dejez w Budyschinje

akademiska a praktiska schwalcza na bohatej haßy 22.

2 schulerjej móżetaj jutry jara dobru **pensiju** dostacź pola

J. swud. Wagneroweje

na ßukelnskej haßy 5 po 1 skhodze.

Schulerjo dostanu dobru **pensiju** po czischcze tunjej placźisnje na hlownej drósy (Hauptstraße) 14 po 2 skhodomaj. Dobra jědź, wobkedźbowanje a starschiske wothladanje ßo pschilubi.

Pschistojna holza, kiž móże derje warićź, ßo jako **kuchaŕka** na jedyn hród w rudnych horach pyta. Parschonske pschedstajenje a knihi pschijima

Korla Meisel

na horncźeŕskej haßy 21.

Wustojna skótna hospoza

ßo dla skhorjenja nětczischeje hnydom na jedyn knježi dwór pola Budyschina pyta wot **Korle Meisela** na horncźeŕskej haßy 21 w Budyschinje.

Dla skhorjenja nětczischeje ßłużobneje holzy pyta ßo hnydom ßylna, czista a sprawna holza w **Großmannez** konditorni pschi lawskim tórmje.

Sa ßwoje kolonialtworowe, spirituosowe, winowe a zigarowe khlamy pytam k jutram

wuczobnika.

Hermann Gruhl

pschi theaterskim naměscze.

Hólczez sprawneju starscheju, kiž chze **klampnaŕstwo** nawuknucź, może do wuczby stupicź pola klampnaŕskeho mischtra **Rösy** w Budyschinje pschi realnej schuli.

Schewskeho wuczobnika s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta schewski mischtr **Heinrich Mohr** w Budyschinje na ßukelnskej haßy 14.

Pjekaŕskeho wuczobnika

pyta k jutram pjekaŕski mischtr

Eduard Woitz na Židowje.

Hólczež, kiž chze **mlynstwo** nawuknucź, może do wuczby stupicź w Njeßwaczidliskim mlynje.

Hdże njedźelu 12. a pońdźelu 13. febr. pońdźemy?

Wschitzy do Barta k Dietrichezom na kóstopiwo a żortne pschednoschki.

Wojnaŕskeho wuczobnika

pyta wojnaŕski mischtr **P. Seyfert** na zyhelnskej haßy 9 po 2 skhodomaj.

K czeßnemu **wopomnjenju**

na lětny ßmjertny dźeń

lubowaneje mandźelstreje a maczerje,

njebo

Madleny rodź. **Domaniz** s Luschcza, Łoszija Sarjeńka,

khlamarja w Khrószczizach.

Wumrje 8. małeho rózka 1892, ßwojeje starosby 33 lět.

Sjew. Jana 14. staw, 13. scht.

Kak derje jim, kiž sbóżnje wumdu
Se ßmjerczu s cżaßnoh' hubjenstwa,
Kiž do njebjeskoh' raja dóndu,
A ßu p'la ßwojoh' Jesuża,
Hdżež cżicha ßmjercź tych pschesażdzi,
Kiž sa nim khodża na ßwěczi.
My dżenża s nowa wopomnimy,
Cże, luba droha Madlena,
Kak derje cżi, my pschiwołamy,
Nětk ßy p'la ßwojoh' Jesuża,
Kiž psched lětom ßy wumrjela
We nuisy cżeżkoh' poroda.
Haj, tebje je twój sbóżnik wołał:
„Pój ke mni domoj do njebja!“
Cże k ßwojom' wěcżnom' měrej skhował,
Hdyż běsche prjedy dostała
To wotkasanje Jesuża,
Każ bě ßej prjedy żadała.
My s nowa w duchu pschewodźamy
Cże, maczi, ßotra, mandźelska,
We lubosczi, saß' wopłakamy
Cże, dźowka a też bratrowka.
My dżenß' saß' horze modlitwy
Sa tebje k njebju sczelemy.
Haj, psches ßmjercź wascha luba dźěsche
Tak njenadźijzy se ßwěta,
Hdyż hewak pschezo strowa běsche;
Njej' myßlika ßej do prědka,
So hižo sa tsi krótke dny
B'dże leżecź w ßmjertnej komorzy.
A psches to też dwě lubej dźěsczi
Stej shubikoj tu ßwoju macź,
Ta pobrachuje jimaj wěsczi,
Bóh chzył jej' derje sastaracź,
Kiž nnsnje pomoz trjebatej,
Dokelż stej hischcze małuschkej.
Kak spróznika też wona běsche,
Sso sa wscho ßwěru staraschе,
S njej milosczź, dobroczźiwosczź dźěsche,
So kóżdy ju też cżesczesche;
Bóh saplacź w wěcżnosczi jej to,
Schtoż cżinika je drohcho.
Nětk w kraju njeßmjertnosczże khodźi
Ta duscha, a je strowa tam,
Sso se sbóżnymi rjenje wodźi,
Je dóschła k wěcżnym wießelam;
Tam ma nětk wěcżny, sbóżny cżaß
A jehnjeczowy ßwjaty kwaß.
Tam jeje mjeno sapißane
Je w knihach teho żiwjenja,
Każ kóżdy, kiž je wuswolenу,
Sa ßwěrnosczź w wěrje, czerpjenja,
Ma dostacź krónu njebjesku
A kraßnu pychu jandźelsku.
O kajke wieß'le, kajke sboże
Nětk wascha luba wużiwa,
Po tym, so měła stysknе kożo
A czerpjenja je pschětrała,
Tam cżichi měr a sbóżnosczź ma
A haleluja saspěwa.
Duż popschejcże jej tajke sboże,
Wy lubi, srudźbu wostajcże,
Wschak wot Waß kóżdy prajicź móże,
So junu też tam pschińdżecże
Do njebja, hdżež nětu wana je,
S njej wěcżnje sjednoczeni scże.
Dha spi nětk w měrje w twojim rowje,
Ty luba ßwěrna Madlena,
Hacż junu naß po Bożim ßkowje
Wschěch sbudźi truba jandźela,
Hdżež pschekraßnjeni wschitzy my
Sso k Bożom' trónej stupimy.

W mjenje srudnych sawostajenych psches jeneho pschecźela **Ernst Helatz.**

Hólczež, kiž chze schewstwo nawuknucź, może s pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicź pola schewskeho mischtra **Pětschki** na kotołskej haßy.

K dopomnjenju

na shromadny rowcźk

Hanki, Marthy a Oskara,

żiwnosczerja w Bukojnje, dźěcźatkow,

Jana Pawoła,

wumrjechu 15. a 16. wulkeho rózka 1893.

Ach wschědnje wschak na naschej semi
Ssmjercź tudy khodźi wokoło
A nadźije tak wschelke slemi,
Prjed' hacź ßo dohladaja toh'.
Tu wumrěja we młodych lětach,
Tam pschińdu drusy k njesbożu,
Haj sawěscże w tych semstich hětach
Wschak wobstajnoh' njej' města tu.
Każ kholera, kiž drje nětk khodźi
Tu wot naß hischcze nasdala,
Tak diftheritis dźěczom schkodźi,
Jich wjele wjedże se ßwěta.
Ta khorosczź też bě sastupiła
Do Paw'lez doma w Bukojni
A njeßmilnje tam wurubiła
Sa dwaj dnjej wschitke dźěczi tsi.
Podarmo buchu nałożene
Wschě ßrědki teho lěkarja,
Wot Boha běsche wobsamknjene,
So maja wschě hicź se ßwěta.
Najstarscha wot nich Hanka běsche,
Polßedma lěta nimale,
A bliżsche jutry wona chzysche
Wschak s druhimi hicź do schule.
To druhe dźěczo běsche Martha,
Bě stara skoro na pjecź lět,
Też wona bu jim psches ßmjercź wsata
A njeje wjazy tudy nět.
Najmłódschi pak je Oskar rěkał,
Wón pobył tu dwě lěcze je,
Też wón njej' diftheritis pschětrał
A ßmjercź też s nim prjecź khwatasche.
Tak dźewjatnatoh' wulkoh' rózka
Wschak khowane tam wschitke ßu
Do jenoh' rowoweho łóżka
A hromadze tam drěmaju.
Jich dusche pak, to wěmy wěscze,
Sso hižo dawno sraduja
Tam horjekach na rjeńschim měscze
A ßu tam pola Jesuża.
Ta srudoba drje njeje mała,
Kiż tutych starschich potrjechi,
Hdyż ßmjercź jim wscho je wotewsała,
Schtoż bě jim lube na ßwěczi.
Nětk żarowanju měru stajtaj
A wostajtaj wschu srudobu,
Schtoż cżini Bóh, je dobre, prajtaj,
Wschak jeho pucze dźiwne ßu.
Tón podawk pak njech saßo s nowa
Nam wschěm to dawa wopomnicź,
So nasch pucź wschědnje dże do rowa
A po nim dyrbi kóżdy hicź.
A schtó dha ma tu wěstosć sa to,
So tón pucź hischcze dołhi je?
Duż njech nam myßle dźeja na to,
So ßmjercź nam stajnje bliże dże.

H. Falka, g. p.

Dźak.

Wschitkim pschecźelam a snatym, kotsiż ßu naschemu lubemu nanej

Janej Triebelej

na jeho khorokożu wjele dobroty a s pschewodom k rowu poßlednju cześcź wopokasali, każ też k. fararjej **Lawczkej** sa wutrobujimaze troschtowaze cźělne prědowanje praja wutrobny dźak

srudżeni sawostajeni.

W Łupoj, Draždźanach a Hornim Wujesdźe, 4. februara 1893.

(K temu cźißku pschiloha.)

Pschiloha k czišku 6 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. februara 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farar dr. Kalich němsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin diakonus Räda němske a w 10 hodźinach serbske prědowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Ota Richard, Hermanna Oty Hilbjenza, khěžerja a restawratěra na Židowje, ß. — Helena Pawlina, Jana Augusta Förstera, khěžerja a dźěłaćerja w Brěsowje, dź. — Hańža, Jana Rämscha, žiwnoscerja w Dobruschi, dź. — Ernst August, Jana Ernsta Wićasa, hospodarskeho pomoznika w Hrubocizach, ß. — Selma Martha, Emila Oty Barscha, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Jan Pawoł, Jana Bohuwěra Kiliana, magazinskeho dźěłaćerja na Židowje, ß. — Wylem Max, Augusta Hermanna Lischki, fabrikarja na Židowje, ß. — Max Adolf, Korle Augusta Beila, dźěłaćerja w Rabozach, ß. — Hana Augusta, njemandź. dź. w Sklonej Borschći.

Zemrjeći:

Dźeń 3. februara: Ernst August Hendrich, fabrikař na Židowje, 26 lět 26 dnjow.

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2227 měchow.	W Budyschinje 4. februara 1893				W Lubiju 9. februara 1893			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	7	82	8	24	7	79	8	9
" . . . . . žołta	7	65	7	82	7	41	7	76
Rožka	6	56	6	75	6	56	6	72
Jećźmjeń	6	66	7	—	6	50	7	7
Wowß	7	—	7	20	6	80	7	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	9	17	10	28
Woka	8	6	8	33	6	11	6	75
Jahły	14	50	17	50	12	50	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	30	1	80	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	10	2	60	2	—	2	30
Pschenična muka 50 " . . .	7	75	17	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	7	75	11	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	20	4	50	3	60	4	—
Sslóma . . 600 " . . .	24	—	25	—	21	—	24	—
Proßata 635 schtuk, schtuka . .	6	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeše: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 29 np. hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr. 29 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 49 np. hacž 10 hr. 80 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 32 np. hacž 9 hr. 80 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 9 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 82 np., rožka wot 6 hr. 72 np. hacž 6 hr. 88 np., jećźmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 20 np.

Dražbźanske mjaßowe placišny: Howjada 1. družiny 62—66 hr., 2. družiny 57—60, 3. družiny 45—54 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—60 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 10. februara: Rjane.

K konfirmaziji

poručam swój skład dwójzy schěrokeho cźistowołmjaneho

cźorneho kaschemira,

meter po 85 np., łóhcź po 50 np.,

cźistowołmjane cźorno-mustrowane, kaž też teho runja pißane

drastne tkaniny

po najtuńischich placišnach.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7,

Wjetschu dźělbu 6/4 wulkich, hotowych seschitych, cźistoplatowych lazatych **schórzuchow** bjes smylka po 60 np., teho runja 7/4 wulke po 80 np. poručam jako něschto jara tunje.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Spěwarske

serbske a **němske** w najnowschich woßebnych a jednorych trajnych swjaskach w wulkim wubjerku poruča po najtuńischich placišnach

Gustav Rämsch, knihiwjasarnja
21 na bohatej haßy 21.

K konfirmaziji

poručam se swojeho wulkotneho składa drastnych tkaninow

cźorny kaschemir,

meter hižo po 90 np.,

cźorne mustrowane drastne tkaniny,

jenobarbne cźistowołmjane Greizske a Geraske drastne tkaniny,

meter hižo po 85 np.

Heinrich Meschter,

10 na žitnej haßy 10,

pschedawarnja žonjazeje drasty a modowych tworow.

Wuhotowanja sa małe dźěćźi,
wuhotowanja sa konfirmandow,
wuhotowanja sa pensiju,
njewjesćźinske wuhotowanja

poruča w spokojazym wuwjedźenju a po najtuńischich placišnach

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje
na bohatej haßy 18 a na rózku theaterskeje haßy.

Franz Marschner

cźaßnikař w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjećźasow** dobroćźiwemu wobkedźbowanju poruča.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **serbski.**

Wschě družiny

tepjazych, warnych a regulěrowanskich

khachlow

porucza tunjo

Paul Walther pschi žitnych wikach.

Wupschedawanje zigarow.

Wjazore druzyny

zigarow

pschedawam, so bych je wotbył, niże nutskupowanskeje płaczisny. № 776. 100 schtuk nětkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 schtuk nětkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 schtuk nětkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 schtuk nětkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Khosej,

jenoż czisćze ßłodzazy, ßyry, punt po 100 hacz 160 np., paleny, punt po 160 hacz 200 np.

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Richard Neumann

porucza **ßyry** a **paleny**

khosej

w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobrosczi po najtunischich płaczisnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow ßo pomërnje nizsche płaczisny woblicza.

Tunje

zigary

kupowanske zórko sa saßopschedawarjow, tyßaz hizo po 20 mk.

porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje bróhi.

Ssyre Hamburgske ßadło

jara tunjo dostacz pola

Pawoła Hofmanna

na rózku ßerbskeje a schulerśk. haßy.

Najlěpschu margarinsku butru,

derje ßłodzazu, porucza

Pawoł Hofmann

na rózku ßerbskeje a schulerśk. haßy.

Sstódkoßmjetanowu margarinu

(sarunanje sa butru)

najlěpscheje dobrosczе poruczataj

Ginzel & Ritscher.

Ssymjo czerwjeneho dźeczel a bjes židy a cziste kupuje po najwyschschich płaczisnach

E. E. Schmeiß w Budestezach.

K njewjesczinskim a konfirmandskim wobleczenjam

porucza

czorne a pißane židzane tkaniny

jenoż dobre czistoźidzane druzyny, łohcz po 1 mk. 50 np.,

czorne hładke a mustrowane czistowołmjane drastne tkaniny

łóhcz dwójzy schëroki po 60 np. hacz k najczežschim kajkosczam w wulkim wubjerku po snatych najtunischich płaczisnach

Jan Jurij Pahn.

Julius Höhme,

sastupjer internazionalneje maschinskeje wustajeńzy

w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne mlócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schërokomlócźaze maschiny, s göpelom a paru ßo czërjaze,
jenopschežne mlócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne mlócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostlócźaze a běrny rosrißaze maschiny,
rěsaki sa berny a rěpu, czischaze maschiny,
mjetliźy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ßo czërjaze,
juchowe ßudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triëry** najlěpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
kuczne bróny, ßamßne dźěło, sakońsy schkitowany system, kotrez móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych bróńow** pschemënicz, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wumënjenja dla płaczenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na ßerbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitosczе: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumëlskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Symske swjerschniki, ßuknje, kholowy, lazy, mantle ßo s trajnym njepuschczatymi barbami wobarbja

w **W. Kellingez barbjerni** w **Budyschinje.**

Najlěpschi likěr

s alpskich selow, **Stonsdorfski likěr a běły ingberowy likěr,** liter po 100 np., poruczamoj.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Schischka a Rjeczka.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

---

ff. taflojtu schokoladu

po wschelakej płaczisnje,

lamanu schokoladu

derje ßłodzazu punt po 1 mk.,

atrapy, bonboniery

porucza

Alwin Schrader,

konditornja a khosejownja

na swonkownej lawskej haßy 38.

Najlěpschi lany wolij

s kralowskeho dwórskeho młyna **T. Bienerta** w Plawenje pola Draždźan porucza

A. E. Soba na Židowje.

Ssuscheny polcz

punt po 70 np., pscheroscżeny po 68 np., porucza **W. Riedel** w běłopiwowym schenku w Budyschinje.

Kosaze, nasymske korniłaze, sajeczе a wschě druhe koze po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Czerstwe **howjase, wowcze** a **czelaze koze** kupuje po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Czerstwe **krowjaze** a **konjaze koze** a **czelaze koze** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi, pschi zitnych wikach.

Pschedawanje a porjedźenje

wschěch druzinow **czaßnikow.**

Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,

czaßnikar

11 na ßerbskej haßy 11 pschi starych kasarmach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. **Sobotu 18. februara 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Hrabja Caprivi pyta ßo porokow a wobstórźbow wobrócź, kotreź ßo jemu se strony němskich ratarjow cźinja. W khěžorstwowym ßejmje je ßo wón psched wobwinowanjom sakitał, so je ßo wón na stejischcźo, ratarstwu njepschecźelne, stupił. Wón na to dopominasche, so je w ßwojej rěcźi wo nowych wikowanskich wucźinjenjach wulku ważnosć a trěbnosć ratarstwa pschipósnał. Też jeho hewasche sadźerźenje njedawa prawo, jemu ßłyschane poroki cźinicź. Wón je tón był, kiž je ßo, hdyž bě žito nimo měry wyßoku płacźisnu dozpěło, pschecźiwo temu pschecźiwił, so by ßo žitne zło na khwilu sběhnuło. Wón ßebi myßli, so je s tym ratarstwu k wužitkej skutkował. Sa ratarstwo ma tola też to wulku hódnosć, so je nětcźische žitne zło na dwanacźe lět postajene. So ßebi wón s tym žaneho dźaka njedobudźe, je wón do prědka widźał. Cźisćze njeprawy je po tym porok, so je knjeżerstwo nusu ratarjow sawinowało. Schtóž jednanja ratarskich towarstwow cźita, mohł wěricź, so ßu na niskich płacźisnach ratarskich produktow jenicźzy ponižene zła wina. Wón też wě, so ßu ratarstwowe cźeżkoty rostke, ale wěrno tola pschezo wostanje, so, hdyž je žitna płacźisna nětkole wo 100 hriwnow nižscha, pschi tym poniženje zła wo 15 hriwnow mało samóże. Nusa w ratarstwje je scźěhwk powschitkownych wobstejnosćow, kotreź ßo s małymi ßrědkami, kaž se sběhnjenjom ßwobodneho pschecźahowanja, s pscheměnjenjom sakonja wo podpjeranskim statoku, wotstronicź njehodźa. Mamy tu s naturskimi sakonjemi cźinicź, na kotreź žaneje samójnosćze nimamy. Duž njech ßu ratarjo wobhladniwischi s wobskorźowanjom knjeżerstwa; knjeżerstwo je pschezo jenajke prawo a jenajku měru nałožowało, też sa ratarstwo. Ratarstwo dyrbjało tola pomyßlicź, so ßu žitne zła cźeża sa kraj. Město wo woporach sa ratarstwo mohło ßo skerje wo woporach rěcźecź, kotreź dyrbja ßo sa powschitkowne lěpsche pschinjesćź. — Hrabja Kaniz ßo khěžorstwowemu kanzlerej sa to dźakowasche, so je wón runoprawosćź ratarstwa s industriju pschipósnał; pschi lonschim jednanju wo wikowanskich wucźinjenjach pak drje ßu na sastupjerjow ratarstwa mjenje poskhali hač na tych industrije. W nakhwilnym sběhnjenju žitnych złow njeje wón žadyn strach wohladacź mohł; też w Franzowskej ßu na khwilu žitne zło sběhnuli a po minjenju wěsteho cźaßa je zło saßo do mozy stupiło. Wón pschibawa, so na spanjenju žitneje płacźisny wo 100 hriwnow njeje jenoż poniženje zła wo 1 hriwnu 50 np. wina, tu ßu druhe wobstejnosćze, tak skota měna, ßobu hrałe. Temu wón pschihłoßowacź njemóże, so ßu žitne zła cźeża sa kraj, wone ßu poßrědnje też industriji k lěpschemu. Pschi ratarskim wobydlerstwje, kotreź khudoby dla niczo kupowacź njemóże, industrija wobstejecź njemóże. — Hrabja Arnim-Mužakowski temu napschecźiwo rěcźesche, so knjeżerstwo industriju a ratarstwo s jenajkej měru měri. Wón na to pokasowasche, so ratarstwo sastupjerstwa nima podobneho wikowanskim komoram. Też ßo se sawěsćeńskimi sakonjemi ratarstwo wjele cźeżscho potrjechi, hač industrija. Wón też temu pschihłoßowacź njemóże, so ßu ßo ratarstwu wopory pschinjeßke; hdyž je ßo ratarstwo sdźerźało, je to sa kraj se zohnowanjom było. Dotalne wikowanske wucźinjenja ßu płacźisny poniźike, s ruskim wikowanskim wucźinjenjom by ßo to hischcźe s wjetschej měru stało. Też industrija s dźěła s wikowanskich wucźinjenjow žaneho wužitka měła njeje. Papjerowe płacźisny ßu khětro spanuke, podobnje je se schkleńzowej industriju.

— Sałożenju noweje „hospodarskeje strony“ ßo wschudźe s pschecźelnostnymi sacźucźemi napschecźo njehlada. Mnohi ratarjo maja ju sa njetrěbnu. Tak „Dresdn. Landw. Presse“ scźěhowaze pische: Njeprawda pschecźiwo naschim sastupjerjam w krajnych ßejmach a pschede wschěm w khěžorstwowym ßejmje by było a je, jich khróbke a wutrajne sastupowanje sa ratarske interesy tak mało pschipósnacź a pschezo sa nowymi rasnischimi, a ßnadź też bjeswobhladniwischimi wjednikami wołacź. Je dha něchtó lěpje a na bóle pscheßwědcźaze waschnje dopokasacź mohł, so je prawe a pschihódne, hracźu pschi bursy wjetschi dawk napołožicź, hacź je to sapóßłanz dr. Mehnert cźinił? Lěpje ßo tola też ratarske interesy, woßebje psched powyschenjom dawka na piwowarjenje a palenzpalenje njejßu hodźike sakitacź; a jeli so wschě snamjenja njemyla, ßu tu też wuhlady na wuspěch, dokelž je zyła konservativna a zentrumska strona temu pschihłoßowała. — Tola najważnische nadawki k połóženju ratarskeje nusy leża w sakonjedawarstwje a sarjadnistwje sa ratarstwo a teho dla do krajnych ßejmow ßłuscheja, ale w tychle a woßebje w pruskim krajnym ßejmje maja ratarjo wulku wjetschinu a dyrbja ju jenoż s prawymi žadanjemi a pschewjedźliwymi namjetami wužicź. Tam je město, hdźež dyrbja ßo ważne praschenja wo sadołženju a pschedołženju ratarskich leżomnosćzow, wo wobaranju psched pschedaloko ßahazym roskuskowanjom pschi herbowanju a pschedacźu, psched pokupjenjom kubłow a žiwnosćzow wot ryczerkubłow rosrißacź. So ßu w tymle nastupanju na pschikład w sakskim kralestwje hischcźe tak strowe wobstejnosćze, sa to mamy ßo sakonjam a wukasam s lěta 1843 wo dźělenju a namrěcźu ratarskich kubłow, kotreź runje tak derje pschedaloko stupazemu roskuskowanju, kaž jich pschesměrnemu sjenocźenju wobaraja. Hdyž pak je sakske ratarstwo dźenßa poměrnje najmjenje sadołżene, ma ßo wone sa to woßebje ßwojim s cźaßom sałoženym ratarskim kreditnym towarstwam dźakowacź, kotreź ßu sastupjerjo ratarstwa do žiwjenja swołake. Njejßu ßo k lěpschemu sarjadowanju woßobeweho kredita wschě krocźele cźiniłe, ßo ßrědki k sałoženju ratarskich wupożcźerńjow a nalutowjarńjow dowolike? Bohu žel ßo wone pschemało wužiwaja a ßo pschezo saßo pola pschekupowarjow, fabrikantow a agentow sa wyßoku dań pożcźuje. Schto ßo njeje wscho k swěsćenju ratarja pschi kupowanju hnójnischcźow a piznych ßrědkow, ßytwy atd. stało? — Shrabajmy ßo, tola niz k sałoženju nowych stron a sjednocźenstwow, ale k pilnischemu wuziwanju hižo wobstejazych wustawow, budźmy bóle njeßebicźiwi a w rosßudnym wokomiku ßwojich sastupjerjow w ßejmje jenomyßlnje podpjerajmy a jich s nowa wuswolmy, jeli so k temu dońdźe, nowe sjednocźenstwa a strony k temu trěbne njejßu!

— W pruskim krajnym ßejmje ßo pońdźelu ßwobodomyßlny sapóßłanz Träger na to hórschesche, so ßo dźěcźi dissidentow, schtož ßu ludźo, kotsiž ßu wot krajneje zyrkwje wotpanuli, w schuli kschescźijanska nabožina wucźi. Kultußowy minister Bosse rosestaja, so ßo dźěcźi dissidentow dyrbja w ludowych schulach pschi naboženskej wucźbje wobdźělicź, jeli so ßo jich starschi na doßahaze waschnje sa jich roswucźenje w nabožinje njestaraja. Tole postajenje hižo wot lěta 1859 płacźi. — Zentrumski sapóßłanz Porsch ßebi žadasche, so bychu ßo wschelake postajenja s cźaßa kulturneho wojowanja sběhnuke, a wusběhowasche, so móże jenicźzy zyrkej, niz pak stat, nabožinu prawje wucźicź. — Pschi wuradźenju wo petiziji ratarskeho zentralneho towarstwa saskeje provinzy pschecźiwo ruskemu wikowanskemu wucźinjenju konservativni sapóßłanzy wotradźowachu, s Ruskej wikowanske wucźinjenje wobsamknucź. Hinascheho měnjenja ßu nazionalliberalni. Tucźi wot wikowanskeho wucźinjenja s Ruskej wužitk sa němsku industriju wocźakuja a teho dla na to cźerja, so by ßo wone wobsamkło. — Hrabja Limburg-Stirumski wobžarowasche, so je ßo knjeżerstwowa

politika do teje strony samerika, hdźež sa njej konservativni hicź njemóża. S Awstriskej budźiśche žo lěpśe wikowanśe wuczinjenje dozpicź hodźiło, hdy budźichmy lěpśich wujednarjow měli.

— Pśichi njembrych nadpadach, kotrež žo se strony ratarjow na knježerstwo cźinja, žo wone swojeje kože wobara, kaž žo jenož pśchezo hodźi. Wone žo na to powoła, so žu najwyśśe a najniźśe žitne płacźišny 260 a 130 hriwnow wuczinike; rosdźěl wuczini 130 hr. Kak móże na spanjenju płacźišny wot 260 na 130 hriwnow poniženje žitneho zła wo 15 hriwnow wina bycź? Hłowny dźěl ratarskich porokow žo na sakonje wo skotej měnje, swobodnym pśechecźahowanju a podpjeranskim statoku měri. Hacź runje žu tele sakonje hižo pśches dwazecźi lět stare, dyrbi tola njedostatki, kotrež žu wone wupłodźiłe, „nowy kurž" sawinowacź. Narańśchi ratarjo bychu rad swojich pólskich dźěłacźerjow doma wobchowali, sakšzy a nawjecźorni ratarjo pólskich dźěłacźerjow sažo k žebi wabja. Intereży ratarjow žu wśchak jara wśchelakore.

— Lědma je němske wójsko s nowej Mannlicherowej tśělbu wuhotowane a wuwucźene, a hižo sažo rěka, so dyrbi žo nětcźišcha Mannlicherowa s nowej lěpśej tśělbu saměnicź. Pruski generalny major Witte je knižku spisał, w kotrejž wón k rossudej pśchińdże, so budża staty nusowane, pśchi tśělbje sa pěśchkow k kalibrej jenož pjecźmilimetrowemu pścheńcź. W Chile žu žo loni pospyty se schěsćmilimetrowej tśělbu cźiniłe, kotrychž najwjetśchi dotśěł po wobkrucźenju jejneho wunamakarja 6000 metrow wuczini, pśchi cźimž kula na 5000 metrow dalokosćze hišcźe muża a konja dospołnje pśchelecźi. W Ruskej žu pśchi pospytach s pjecźmilimetrowej tśělbu satraśchnje pśchihódny wuspěch dozpěli. Po profesorje Heblerja pjecźmilimetrowa tśělba wóžommilimetrowu 3 krócź pśchetrjecźi. Witte zyke tśělbowe praśchenje jara nadrobnje rospomina a swoje wobkedźbowanje takle wobsamknje: Tajka dokonjanosćź w nastupanju tśělbow móże žo wot wójskow, kotrež połžedmamilimetrowy kaliber pśchijake njejžu, jenož na tajke waśchnje dozpěcź, so skerje a lěpje k pjecźmilimetrowej pścheńdu, kotraž žo w bliźśchim cźażu khmana wudźěła. Nadźějmy žo, so budże němske wójsko prěnje s najlěpśchej tśělbu wuhotowane. Wudawki sa pjecźmilimetrowu tśělbu bychu něhdże 100 milijonow hriwnow wucźiniłe. S tym by wot lěta 1871 tśělba pěśchkow w Němzach śchtwórty krócź pścheměnjena była.

— Knježerstwo pśchijecźe wojerśkeje pśchedkohi wojerśkej komiżiji po móžnosćzi połóża. Jeli so žo do poželnjenja němśkeho wójska swoli, dyrbja žo wśchelake nětcźišche njespodobne žkužbne postajenja wotstronicź. Wojerśka žkužba dyrbi pśchichodnje porjadnje jenož dwě lěcźe tracź. Mužstwa na dowoleńzy k dispozíziji žo pśchi žanych wobstejnosćzach sažo do žkužby sawołacź njeżmědźa. Jenož w pśchekhódnym cźażu lěta dyrbi liczba s nich we wójsku wostacź, so by wone pśchezo doscź žylne było. Też dyrbi žo wójskowemu wjednistwu móžnosćź wostajicź, mužstwa dleje w wójsku wobkhowacź, jeli so wójna wudyricź hrosy. Wožebje pśchi mjesach dyrbimy kedźbliwi bycź a też s móžnosćiu symśkeje wójny s Ruskej liczicź. Hospodarśzy rjemjeżlnizy a lazaretśzy pomoznizy budża teho runja jenož dwě lěcźe žkužicź trjebacź. Dobrowólni pak budża žo też hišcźe dale na tśi lěta bracź. Khostanom wojakam njebudża dleje hacź dwě lěcźe žkužicź dacź; s wopŕedka žu to w myżlach měli, tola žu tutón wotpohlad puśchcźili, pomyżliwśchi, kajke scźěhwki by tajka naprawa měła. Pódla pěśchkow by žo też pólnej artilleriji a trainej jenož dwělětna žkužba napokožiła.

— 21. februara žo śchtyri měżazy minu, na kotrež žu Barlinskeho schulskeho rektora Ahlwardta dla skśchiwdźenja Barlinskeje měśchcźanskeje wyśchnosćze do jastwa saždźili. Ahlwardt žo hnydom, tak bórsy hacź jastwo wopuśchcźi, pśchi wuradźowanjach khěžorstwoweho žejma wobdźěli.

Awstrija. W Wuherskej bjes Madźarami a Němzami husto swada dla Božich žkužbow wudyri, podobnje kaž w Lužizy bjes Němzami a Sserbami, tola s tym rosdźělom, so w Wuherskej Madźarojo Němzam, w Lužizy pak Němzy Sserbam Boże žkužby pśchirěsuju. W romsko-katholskej zyrkwi Zsablyi žo wot wjele lět němske a madźarske žkužby wotměnjachu, dokelž tamnischi duchowni na rěcźne wobstejnosćze woždadnych dźiwachu. Njedawno pak žo rjany měr woždady njelubje skasy, schtož skónczńje k wustupjenju wulkeho dźěła woždadnych s katholskeje zyrkwje wjedźeśche. S hłownej pśchicźinu zyrkwinskeje swady bě pśchicźehnjenje liczby madźarskich kolonistow. Liczba Madźarskich 700 duschow wucźini, bjes tym so sažydleni němszy ratarjo 660 duschow licźa. Na swoju wjetschinu žo powołajo, žebi Madźarojo žadachu, so bychu žo Boże žkužby stajnje dwě njedźele sa žobu madźarski, němski pak hakle kóždu tśeću njedźelu wotbywake. Tole madźarske požadanje Kaloschski biskop, pod kotrymž Zsablyska woždada steji, dopjelni. Dla biskopoweho rossuda žo němskeho wohydlerstwa wulka roshorjenosćź smozowa, kotraž dźeń wote dnja roscźesche, hacź skónczńje wschitzy němszy katholikojo swój wustup s katholskeje zyrkwje wosjewichu. To je žo 6. februara stało, a na dźeń 28. februara je swjedźeńske pśchestupjenje 660 woždobow k zsablyiskej evangelskej zyrkwinskej gmejnje postajene, jeli so němszy katholikojo bjes tym swoje prawo pola biskopa njenamakaja.

Italska. Spodźiwanje sbudźuje nastawk w franzowskich nowinach „Matin", wot bywscheho italskeho ministra Bonghiha spisany, w kotrymž tón nětcźišche italske ministerstwo a němsko-awstrisko-italski trojoswjask wótrje pschima. Wón ministra Giolettia winuje, so je žo jenož teho dla pśchecźiwo parlamentarnemu pśchepytanju jebanstwow Romskeje banki wobarał, dokelž je wot njeje sa poźlednje žejmske wólby pjenjesy dostawał. Ssejmowa wjetschina drje pschi nim steji, tola niz na dołho; pśchetož sjawne měnjenje je pśchecźiwo njemu a wón (Gioletti) dyrbi bórsy padnucź. Runje tak pjecźa wjetschina italskeho luda trojoswjask sacźižnje. W nowschim cźażu je žo wjele jeho něhduschich pśchecźelow do njepśchecźelow pschewobrocźiło.

— Bamž Leo XIII. 19. februara swój pokstalětny biskopski jubilej swjecźi. Wjele tyżaz putnikow je žo na pucź do Roma nastajiło, so bychu bamžej k tutemu žadnemu swjedźenjej swoje pścheli.

Jendźelska. Irskej je jendźelske knježerstwo pśched něhdże sto lětami žejm a žamžne sarjadnistwo s mozu a lescźu wsako; nětkole dyrbja Irszy woboje sažo dostacź. Wjednik jendźelskeje liberalneje strony, Gladstone, kiž je žo loni pśchi žejmskich wólbach s nowa na cźoło knježerstwa stajił, je w ludowym žejmje sakoń pśchedpołożił, po kotrymž žo Irskim žejm a žamžne sarjadnistwo pśchiswoli. Na cźole irskeho knježerstwa ma městokral, kiž žo wot jendźelskeje kraloweje na 6 lět pomjenuje, stacź. W jendźelskim žejmje směja Irszy pśchichodnje 80 sastupjerjow, kotśiž pak njebudża žmęcź w należnosćzach žobu kłožowacź, kotrež Jendźelsku žamu nastupaja. Jeli so Irska žamžny žejm dostonje, žo wona na podobne stejiscźo staji, kajkež maja jenotliwe němske staty w němskim khěžorstwje. Jenicźki rosdźěl by jenož tón byk, so Irska žaneho žamžneho wjerćha nima, ale so žo jej tón wot Jendźelskeje postaji. W ludowym žejmje žo žnadź sa Gladstonowy sakoń wjetschina hromadu swjedże, w semjanskim žejmje pak jón wěscźe sacźižnu. S tym pak hischcźe wón njeby wotstronjeny byk; pschetož semjanski žejm je žo hižo cźasto, hdyż też je s wopŕedka hinascheho měnjenja byk, wobsamknjenjam ludoweho žejma podcźižnuk.

Bołharska. Koburgski prynz Ferdinand, kiž žo, hacź runje žu žebi jeho Bołharjo pśched nękotrymi lětami sa wjerćha wuswolili, hischcźe pschezo wot europiskich wulkomozow jako tajki pschipósnak njeje, je žo s prynzežu Marju Luisu s Bourbon, dźowku Parmaskeho wójwody, žlubił. Do žentwy ma hischcźe bołharski žejm swolicź; pschetož po nětcźischej bołharskej konstituziji dyrbi žo bołharski wjerch, runje kaž jeho mandźelska, k prawożławnej (grichisko-katholskej) wěrje wusnacź. Prjedy hacź žo Koburgski prynz woženi, žejm tomule postajenju wěscźe spanucź da. Prawożławna wěra w Bołharskej s tajkim pscheměnjenjom konstituzije žylny stork poczerpi. Ruskeho zara, kiž žo jako sakitar prawożławneje wěry wobhladuje, budże jeje wożławjenje w Bołharskej njemało hrjebacź. Dla žentwy Koburgskeho prynza a jeje scźěhwkow móhło, jeli so by zar swój hněw njepodbużył, k wójnskim plecźišnam doncź. Jenož nětcźischemu politiskemu położenju ma žo dźakowacź, so žo Ruska wotdźerżecź da, s mjecźom w ruzy w Bołharskej rossudne žkowo rěcźecź.

Dźowzyna pschiżaha.

(Stara ludowa powjescź.)

(Pokrocźowanje.)

„A cźemu měła tole wschitko scźinicź?" woprascha žo Hańźka po krótkim mjelcźenju, mjes cźimž bě žo k rycźerjej wobrocźiła a wótrje na njeho pohladnuła.

„Cźemu? — dźiwne praschenje! Dokelž žym bratr twojeje macźerje — dokelž dyrbi cźłowjek dobre cźinicź — dokelž cźe wo to proschu."

„Po tajkim žy pschijeł — po proschenju?"

„Po proschenju?" chzysche Jaroślaw wótrje jeje poźlednje žkowo wospjetowacź; nahle pak žebi rosmyżli, a popadnuwschi theluschk, wula jón do žo, kaž by rjekł, so chze hórki dórtk wopłoknucź. — „Haj! žym pschijeł žnadź teho dla — jeli so žo cźi to lubi. Myżlu žebi, so budże lěpje, hdyż cźłowjek s macźerneho boka pola tebje něschto wužije — dyżli so by wschitke bohatstwo sažo junu Kruschinowym pschecźelam pschipadnyło."

„Njestaraj žo wo moje bohatstwo; ja wěm, k cźemu je nałożicź."

„Mi horstku ſ njeho wotſtupicź — ſtaremu wujej ſ nuſy pomhacź — kaž widźu — to ßo cźi njecha?“

„Njecha.“

Dźiwi pohladźe Jaroßław ſa njeju a ſkoźiwſchi ßlěbornu khanu k hubje, wußrěbnu ſbytk wina hacź do dna. Potom ſtanu.

„Ja cźe — proſchu, dźowcźicźka!“

„Ja nimam kubkow k rosmjetanju.“

„Měniſch, holbiko?“ ſawoſchcźera ßo wopitź a pocźa ßo k holiczu bliźicź; „myßliſch ßebi, holbiko, ſo by twój nawoźenja žaneje ſchkody měł, hdy by macźerknemu bratrej pomhała?“

Kaž błyſk pſalelecźa Jaroßławowe praſchenje Hańźzy pſches duſchu. A holiczu ſeznu ßo pſchi tymle ßkowje ryczerjowym, kiž ßo njeſtrachowaſche wuprajicź, wo cźimž ßebi wona myßleſche, ſo je jako najhubſcha potajnoſcź w jeje wutrobje ſakhowane. Saczerwjeni ßo a ſaßo ſblědnu, njemóžo hnydom ßkowa namakacź, ſo by hnydom ßwój hněw, ßwoju roshorjenoſcź wuprajiła.

„Kaž widźiſch, luba knjeźniczka!“ pocźa ſaßo rěczecź — „ma ſtary wuj niz jeno dobru hubu, ale teź dobrej wuſchi, a ßkyſchi, ſchtož ßebi zyła krajina powjeda“.

„Ty ßy wohidny khaŕ!“ ſakſchiknu na to Hańźka, a ſ wulkim knjeźniſkim hněwom tſchepjetaſche jeje hłóß — „twoje ßkowa pſchezo wěrne njeběchu! Schto mohła krajina wo mojim cźichim žiwjenju powjedacź? Schto mohła rosnoſchecź, ſo by to jako witany popad do twojich ßnecźow ſaběžało?“

„Schto?“ ſawoſchcźeri ßo Lipniſki. „To, ſchtož ſe ßwojimaj ſtrowymaj wocźomaj runje na tebi widźu; to je cźi na ſacźerwjenym wobliczu napißane, ſchtož ſ tebje rěcźi ſ hněwnym jaſykom: ſo lubujeſch lubuſchka ßwojeje macźerje!“

„Ty khiſch, khiſch!“ ſawoła holiczo a ſwjeſewſchi ßo na ſtoł, pſchikry ßwoje wobliczo, po kotrymž ßo hórke ßylſy ronicź pocźachu.

„A ſchto dha je wo to, hdy by to teź woprawdźe wěrno było?“ poßmějwaſche ßo ſaßo Lipniſki. „Knjes ßudnik je hiſchcźe rjany mužſki a ma ßwój žiwy dźeń ſboże.“

„Mjelcź a njehań mi muża“, roshori ßo Hańźka, nahle ſtanuwſchi, „kiž tak wyßoko nad twojej proſtotu ſteji, ſo jeho jědojte ßlěny twojeho hanjenja ani doſcźahnucź njemóża!“

„I to wěſch, knjeźniczka!“ pſchihłoßowaſche Jaroßław ſe ſymnej njehańbicźiwoſcźu — „kak dha chzyke doſcźahnucź! Knjes Rěpiſki ſteji žałoſtnje wyſche dyžli ja — kak dha by to jeho hewak lubo měcź mohła!“

„Wohidnje khi, ſchtóž praji, ſo ßym na ßwoju pſchißahu ſabyła.“

„Nó, tak lubuje knjes ßudnik tebje — a zyła wokolina pſcheje jemu k temu ſboże. Skónczńje — ty ßy ßwoja knjeni, a móżeſch rěcźecź a móżeſch cźinicź, ſchtož a kaž ßo tebi lubi; nichtó nima cźi niczo porucźecź. A ſo ßy pſchißahu ſcźiniła? To ßo hodźi. Něchtóžkuli je žeńtwu ſalubił a je tola ſkónczńje kwaß měł. Mi teź na poßledku niczo wo to njeje, kak ßebi pſchihotujeſch; chzych cźi jeno pokaſacź, ſo teź ſ wonka twojeho hrodu ludźo ſ wuſchomaj, ſ wocźomaj a ſ jaſykom bydła — a potom chzych ßo pſcheßwědcźicź, cźeho mam ßo w pſchichodnych cźaßach wot ßwojeje lubeje cźetki nadźecź.“

„Niczeho! — ſ zyła niczeho!“ ſawoła Hańźa, kiž bě mjes tym roshorjena po komorje khodźiła a kiž nětko ſ zyłej doſtojnoſcźu ranjeneje knjeźny pſchecźiwo wujej wuſtupi. „Ja ßym ßo wſcheho mužſkeho towaŕſtwa wotrjekła, ani na ßwojich najbliźſchich pſchiwuſnych njedźiwajo; a radſcho chzu ßwój hród po kamjenjach proſcherjam rosdawacź a ſe ßwojich polow kuſk po kuſku zuſym ludźom wotſtupicź, hacź ſo bych tebi ſchto poſkicźiła.“

„To je jaßne ßkowo!“ ſabórbota Lipniſki ſ jědojtym woſchcźeranjom. „To napiſchu ßebi ſa wuſchi. — Ale na kwaß mje tola pſcheproßyſch, něwěrno, knjeźniczka?“

„Njerěcź tak dale, hewak mohła ſabycź, ſo ßy ty mój hóſcź!“ ſakſchiknu Hańźa ſe ßapazymaj wocźomaj.

„A ſchto by ty ſcźiniła, hdy by ty na to ſabyła? By ßnadź mje won cźißnucź dała? — Nó, nó, tu prózu cźi ſalutuju — a poňdu ßam, runjeż njebjo ſamróczene a runjeż, prjedy hacź pod druhu tſěchu doňdu, ßnadź do koſcźi ſmoknu.

6.

Cźma bě; wětr pſches ſchěroko rosroſcźene khójny ſchumjeſche, na pucźach ſběhaſche ßo proch w ſchěrych mróczelach a wulke deſchcźikowe kapy pſchepadowachu, hdyž Jaroßław ſ hrodu jěchaſche. A ſaſta we wrotach, pohladnu k njebju, pohlada do daloka, ſabórbota: „To njebudźe dołho tracź!“ a poklepawſchi konja na ſchiju, pohoni jeho ſ wotrohomaj k ſpěſchnemu hicźu.

Nahle naſtaty wětr — ſdaſche ßo — honjeſche deſchcźowe mróczele a njeßeſche khwatneho jěſdneho. Ale ſady wuſtupowachu nowe mróczele a lědma, ſo bě Lipniſki bliſkeho lěßa dozpěł, pſches kotryž pucź k ßußodnemu hrodej wjedźeſche, pocźa mjes hałoſami lijenza ſchumicź.

Lipniſki dojěcha runje na měſtno, hdźež bě pſched lětami na wupuſchcźanym blaku zyrkwiczka ſtała; nětk pak bě tu lědma hiſchcźe kruch murje ſ kuſkom wjetkheje tſěchi mjes huſtymi kerczkami woſtało. Dawno bě ßwjate měſtno ſapuſcźene a cźłowjeſka noha tam wjazy njepſchikhadźeſche. Ale Jaroßławej běchu tute rospadanki witany wucźek; winy ßo ſ hłubokeho pucźa a ſajěcha pod wjelbowanu kubiczku.

Ale wón njebě jeniczki, kiž pod tymile rospadankami ſchkita pytaſche; namaka tu hižo dwaj druhej jěſdnej, ryczerja ſ noſcherjom ſchkita, kiž běſchtaj ßo tu pſched njewjedrom ſkhowałoj.

„Oho!“ ſawoła Jaroßław, poſtawſchi pſchi ſaſtupje. „Snaju towaŕſchow! Cźim lěpje; njebudźe ßo nam ſtyſkacź. Tſt wězy ßu pſche wſcho dobre. Dowolcźe, pſchecźeljo!“

S tymi ßkowami pſchida ßo k ryczerjej, kotryž jeho ſ krótka powita.

„Ssměm dha wěricź? — tón hłóß a to wobliczo dyrbjało mi ſnate bycź —!“ ſawoła Jaroßław, w cźmowych zyrkwinſkich rospadankach jemu wótriſcho do wocźow pohladnuwſchi. „Ja chzu njewěm ſchto bycź, njeje-li to naſch cźeſcźeny knjes ßudnik! I to dźě je nade wſchitko pſchijomne ſetkanje! Kak dołho ßym cźe, pſchecźelo, hižo njewidźał?“

„Moja wina to njeje“, wotmołwjeſche Rěpiſki khutnje, „ſo je ßo mjes ludźimi wſcho pſchemjeniło, kiž běchu móhli cźaß žiwjenja hromadźe ſwoſtacź“.

„Móhli — tu maſch prawje; hdy by njebyło dźiwnych, njewußlědnych pucźow Božeho ſarjadowanja. Nó, Bohu budź dźak, ſo ßo nam wſchěm takle wjedźe. Je to, na moju duſchu! lube ſetkanje. Je dźě to lědma poł hodźiny, ſo ßym wo Jaroßławje Lipniſkim pſchecźelſzy powjedał.“

„Jaroßław Lipniſki je wo mni pſchecźelſzy rěczał?“ praſcheſche ßo Rěpniſki, ſhladujo na ryczerja ſ njewěriwym wokom.

„A to wěrju!“ nadu ßo Jaroßław njehańbicze, „a to ſ woßobu, kiž ſabawja kaž njebjeſka hudźba. Se ßwojej cźetku.“

„Ty ßy na Cźichobuſach był?“

„Je to tak dźiwne? Dyrbjach dźě tola ras ßyrotku wopytacź — cźłowjek ma teź kuſk kſcheſcźijanſkeje wutroby a wě, ſchto to je, ſrudnych troſchtowacź.“

„A je ßo Hańźka wot tebje dała troſchtowacź?“

„Troſchtowacź?“ ſaßmja ßo Jaroßław; „to wſchak ßo njeje dała; mi ßo ſda, ſo to druſy pola njeje wobſtaraja. Ale hewak je ßo jako prawe, poradźene dźěcźatko mojeje lubeje ßotry ſadźerżała — ßama ßwěrnoſcź; a to mam rady; cźłowjek hnydom wě, cźeho ma ßo nadźecź. Jenoż jenu radoſcź je mi ſkaſyła.“

„Tebi — radoſcź? Njeje ßnadź cźi doſcź hłubokeho kheluſchka porjedźicź dała?“

„Ah — po tym ßym dźenßa mało žedźił; tón chzych ßebi hakle na jeje kwaßu ſkaſacź —“

„Na kajkim kwaßu?“ praſcheſche ßo Rěpiſki a wón ßo dźiwaſche. „Schto dha, ma dha Hańźka myßle —?“

„Ale dźi mi, mudry ßudniko, njetaj ßo, kaž by niczo njewjedźał!“ rjeknu Jaroßław. „Ja chzych jeno wjedźecź, hdy ßebi dataj ruzy ſwjaſacź.“

Tak rosprawjeſchtaj ryczerjej dołho. Skónczńje wujěcha Rěpiſki, kałnuwſchi konja ſ wotrohomaj do boka, ſ rospadankow a cźerjeſche domoj do ßwojeho hrodu.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Něhdźe 400 hornjołużiſkich ratarjow běchu ßo ſańdźenu ßobotu w tudomnym Lauez hotelu ſeſchłe. Shromadźiſna ßo wot knjeſa ratarſkeho radźicźela Steigera-Budyſchinſkeho wotewri. Tutón na to pokaſowaſche, ſo po wſchěch němſkich krajach pſches ratarſke wobydlerſtwo mózne hibanje dźe. Pſchi wobſamknjenju noweho wikowanſkeho wucźinjenja ſ Awſtriſkej je němſke ratarſtwo cźežke wopory pſchinjeſcź dyrbjało. Žitne zło je ßo poniżiło, a ſcźěhwk teho ßu nětcźiſche niſke žitne płacźiſny. W bliźſchim cźaßu mamy nowe wikowanſke wucźinjenje ſ Ruſkej wocźakacź, pſchi kotrychž dyrbi pjecza ſaßo ratarſtwo khoſty ſapłacźicź. Hižo nětkole dyrbi ratař žito niże

płaczišny pšchedawacź, ša kotruž wón jo žebi naplahujc. Pódla teho wulkim ležomnoščerjam nowy dawk na palenje spiritusa hrošy. Jeli so žo dawk na spiritus powyšchi, budža ryčerkublerjo nusowani, š palenjom spiritusa pšchestacź. Po k. Steigeru k. ryčerkubler Hetzer Delnjokinjanski rošestajesche, kak je Bismark w žwojim čžažu němške ratarstwo a industriju š złami pšched wukrajnej konkurrenzu schkitował. Žitne płaczišny žu žo tehdy jenož troschku powyschike. Tola bjes tym so je ratarstwo se sakitowanskich złow jenož mały wužitk měko, žu wone khežorstwowe kažy kóžde léto š wjele milijonami pjelnike. A tele milijony njejžu Němzy, ale zuse kraje pšchinjeżke; pšchetož to je dopokasane, so dyrbi wukraj žitne zło sapkacźicź, runje kaž žo na pšchikad dawk na zyrobu, kotruž ratarjo do Budyschina na pšchedań pšchinježu, niz wot měschčanow, ale wot ratarjow sapkacźi. Po Bismarkowym wotstupjenju je žo khežorstwowa politika do druheje kolije swjesła. Pšchi nowych wikowanskich wucźinjenjach žu žo zła ponižike. Niz jenož ratarstwo, tež statne finanzy maja š teho schkodu. W sańdźenym lěcźe žu zła khežorstwu 30 milijonow hriwnow mjenje wunjeżke. Njedźiwajzy na to chže němske khežorstwowe knjeżerstwo pšchi nowych wikowanskich wucźinjenjach se Schpanišku, Ruskej a Romunskej zła š nowa ponižicź, na druhej stronje pak wone nochže ša to skutkowacź, so by Schpanišla teho runja zło na němski spiritus ponižika, so bychu němšzy ryčerkublerjo žwój spiritus, kotryž do Ruskeje dla tamnischeho wyšokeho zła pšchedawacź njemóža, do Schpanišeje wotbyli. Sda žo, so chže němske knjeżerstwo industriju na schkodu ratarstwa spěchowacź. Pšcheczíwo temu dyrbja žo ratarjo wobaracź. Wěsty Ruprecht, ryčerkubkowy najeńk w Ransernje pola Boleślawa (Bunzlau), je w jenych ratarskich nowinach nastawk „Namjet k polěpschenju naschich wobstejnoščzow" napišał. W tymle nastawku žo ratarjo napominaja, pšcheczíwo poniženju zła na ruske žito a pšcheczíwo dalschemu wobcźeženju palenja spiritusa protestowacź. Němšzy ratarjo dyrbja nowu stronu, kotraž budże žo hospodarska strona mjenowacź, sakožicź. Ta dyrbi wuskutkowacź, so žo ratarstwo pornjo industriji wot knjeżerstwa do sady njestaji a žo wo to staracź, so žo ratarstwo w knjeżerstwje š ratarskimi komorami sastupuje, podobnje kaž w sakskim kralestwje kulturna rada k spěchowanju ratarstwa wobsteji. S zyła žo wschě te skórźby, kotrež je Ruprecht w žwojim spišu wuprajił, jenož na pruske abo na němske khežorstwowe knjeżerstwo poczahuja, niz pak na sakske knjeżerstwo. W Sakskej žo runje kaž industrija, tež ratarstwo wot knjeżerstwa, hdźež žo hodźi, š wulkej staroscźiwoscźu spěchuje a podpjera. Pšcheczíwo temu, so by žo žitne zło pšchi wujednanju noweho wikowanskeho wucźinjenja š Ruskej ponižiło, je hižo sakska kulturna rada krocźele cźiniła, a je tež pšched dalschim pocźežowanjom palenja spiritusa warnowała. Pšchi debacźe, kotraž žo k tutemu rošestajenju pšchisamknu, žo ryčerkubler Pfannenstiel š Noweje Wěži, ryčerkubkowy najeńk Brühl w Lusy, kubler Cźemjera w Kolwasy a ratarski radźicźel Hähnel w Koprizach wobdźělichu. Na to žo na shromadźišnu, kotraž budże žo 18. februara w Barlinje dla sakoženja „hospodarskeje strony" wotbywacź, hrabja Lippe-Bartski, ryčerkubler Hetzer-Delnjokinjanski, ryčerkubler Richter-Bischdorfski, ryčerkubler Reichel-Oberstrahwaldski, kubler Korselt-Herwigsdorfski, ryčerkubler se Sandersleben-Althörnitzski, ryčerkubler Lucius-Burkersdorfski, ryčerkubler Otto-Debricźanski, ryčerkubkowy najeńk Blümich-Worklecźanski a ryčerkubkowy najeńk Schuster-Halschtrowski wuswolichu.

— Schtwórtk 16. febr. popołdnju žu niže schleifmkyna cźěko jeneho starscheho muža se Sprewje wucźahnuli. Tutón je, kaž wobstejnoscźe na to pokasuja, wysche schleifmkyna se žamomordarskim wotpohladom do Sprewje skocźił. Sswoju mězu bě pšchi rězynym brjosy do jeneho kerka położił. W njej satepjeneho legitimaziju namakachu. Wón je wěsty dźěłacźer Dubak a je žo w lěcźe 1836 w Hornim Wujesdźe narodźił.

— Lód se Sprewje je bjese wscheho stracha, nihdźe žaneje schkody njenacźiniwschi, wotjěł. Njedźiwajzy nahłeho tacźa woda tak wyšoko sroštka njeje, so by pšches brjohi stupiła. Niz tak derje kaž pšchisprejne krajiny je kraj wokolo Cźorneho Halschtrowa woteschoł. W Wojerowskich stronach žu pola a łuki a š dźěła tež twarjenja pócźrjene. W něktorych stronach žu dyrbjeli wody dla skót š hródźow wucźahacź.

S Hrubjelcźiz. Pondźelu w nozy žu žo do tudomneje Jährigez korczmy paduschi nuts dobyli. Njeproscheni hoscźo žu schkleńzu kuchinskeho wokna wutłóczíwschi wokno wotwjertli a wocźinili. Na to žu do kuchinje salésli a žo wot tam do hoscźenskeje jstwy podali. Tu žu žebi palenz derje žkodźicź dali, nědźe 15 hr. pjenjes kranuli a žebi saki połne š kołbažami, pšchi žwinjerěsanju tón žamy dźeń dźěłanymi, natykali. Wot nikoho njemyleni a njewidźeni žu žo š cźicha wotžalili, kaž běchu pschischli. Hacź dotal hischcze pakostnikow wužłědźili njejžu.

S Budeschez. Pschetwarjenje naschego Božeho doma žo lětža 5. haprleje sapocźnje. Wscho hromadźe budże twar 70,000 hriwnow kłaczicź. Sa tónle pjenjes ma žo zyrkej š nowa krocź, wěža (tórm) žo 60 metrow wyšoko natwari, k njej žo skhodźischczo (treppenhaus) pschitwari, dale žo hkowny nutskhód na drósynu stronu pschepokoži a wokarnischczo žo powjetschi. Zyka zyrkej žo š nowymi kawkami wuhotuje a na město dotalneju dweju kubjow jenož jene, tola trochu schěrsche kubje stupja. Skónczjnje žo hischcze parne tepjenje pschiprawi, k czemuž je krajne konsistorstwo 6000 hriwnow podpjery pschiwoliko. Wyschsche dohladowarstwo na twarje směje zyrkwinski twarz Quentin w Pirnje. Po jeho nacziškach žo tež pschetwarjenje wuwjedże. Bóh daj, so by žo wscho derje poradźiło.

S Myschez. W tudomnej skale je wóndano jedyn dźěłacźer do njesboża pschischoł. Pschi rostšélanju kamjenjow žo pólver pschesahe sapali, a rosleczazy kamjeń dźěłacźerjej ruku wottorže.

S Luha. Na nasche statne wucźerske městno, kiž je žo, dokelž je žo nasch dołholětny knjes wucźer Mihan na wotpocźink podał, wuprósdniło, žu knjesa wucźerja Grüllinga w Sarěcźu powołali. Knjes Grülling jutry žwoje nowe sastojnstwo nastupi.

S Wósborka. Nasch knjes farař Marcźka, kiž je tfizecźi lět dołho pola naž duchownske sastojnstwo žwěru sastawał, žo jutry na wotpocźink poda. Nowy duchowny žo w blížschim cžažu wuswoli. Ssamo žo rosumi, so dyrbimy duschowpastyrja měcź, kiž je žerbskeje rěcźe mózny; w Wósborku dźě je š najmjeńscha pokoiza wobydlerstwa žerbska.

S Noweje Luki. Jena tudomna młoda žona bě žebi pšched něktrymi dnjemi małe jětšjeschko na ruzy š jehku roskaknuła. Po sdacźu jehła njeje cźista była a žo š njej žonje krej sajědojcźika. Ruka počza bórsy bolecź a sacźekacź. Boloscź skónczjnje tak pschiběrasche, so žona rosuma sbu a dźiwje sakhadźesche. Ssrjedu je žona wumrjeła; lěkarska pomoz pschepozdże pschińdże.

S Cźorneho Khołmza. W naschej wěži žu sańdźenu njedźelu ratarske towarstwo sakożili.

S Běłeje Wody. Na Běłowodźanskej sekundarnej želesnizy je poňdźelu tydźenja cźah na Mužakowskej drósy wós pschekupza Lucenza š Dubrawki pschejěł. Koń je morwy a wós zyle do kruchow. Wobžedźer pak je w prawym cźažu š wosa skocźił a tak bjes schkody wostał.

Přilopk.

* Sda žo, so budźemy hischcze něschto dnjow mokru a błóczanu semju wobkhowacź. Smjerst hischcze jara hłuboko tcźi a njebudże žo ani š cźopłym žłónzom, ani š mikym deschcźikom lóhko minucź. Mamy na wotewrjenych ležomnoscźach tu a tam meter hłuboki smjerst, na tucznej roli je łóhcź hłuboki a žamo w pěskojtej holi, kotruž wot horka jehlinowe drjewo a delka moch a wrjožowina pšched symu kryje, měri poł łóhcźa. Dokelž na wschěch horach hischcze žněha doscź leži, kotryž je tak hromadu smjersnjeny, so cźłowjeka nježe, njemózemy žebi w blížschim cžažu na žuche pucźe a schcźežki myžlicź, a žylny cźopły deschcź by jara schkódny był.

* Sańdźeny tydźeń Nowogersdorfski rowar žebi na nicžo njemyžło do cźěkownje dźěsche, kotraž žo hižo dléschi cžaž wjazy njewužiwa. Sastupiwschi wón wustróżany wuhlada, kak žo wěko khorokorba hibasche. Se strachom sjaty wón czeknu, so by žwojeho towarscha na hrósbne město pschiwjedł. Hdyž pak do cźěkownje pschińdżeschtaj, bě hižo ptaczk wupjerchnuł. Sda žo, so je žo někajki dundak tam domjazy sczinił a někotru nóz w khorokorbje pschespał. W khachlach, w cźěkowni stejazych, bě žebi wón satepił, tak so š najmjeńscha w lětuschej tschěskańzy symu mrěł njeje.

* Na dwórnischczu w Žitawje žo žrjedu wjecźor wožobowy cźah, se Shorjelza pschijědzazy, š cžažom sastajicź hodźił njeje a je teho dla do murje dwórnischczoweho twarjenja sajěł. Storkacže cžahoweje lokomotivy murju pschestorczichu, so rospadanki žo do žužodneje telegrafowarnje žypnuchu. Cźłowjekojo pschi tymle podawku do njesboża pschischli njejžu, tež cźah žo jara wobschkodźił njeje.

* So by žo židowske schachtowanje (rěsanje skota), kotrež žu w Sakskej hakle pšched něktrymi měžazami sakońšzy sakasali, š nowa dowoliło, žo židźi se wschej mozu prózuja. Po pschepodatej petiziji je nětk w tychle dnjach knjeżerstwo tu naležnoscź pšches komišiju hischcze junu rosžudźicź dało. W pschitomnoscźi komišije žu žo na Draždźanskej rěsarni schtyri woły schachtowałe abo po židowskim waschnju rěsałe. Pschihladowarjam pak žu pódla š hrosnoscźu włožy na hłowje stawałe. Duž žo na nowe sawjedźenje schachtowanja w Sakskej myžlicź njehodźi.

* Lieutenant Kurt Zastrow pola 5. kyražěrskeho regimenta, najstarschi žyn ryčerkublerja, wužłuženeho majora Zastrowa w Schön-

bergu pola Shorjelza, je tele dny do žałoßneho njesboża pschischoł. Wón je ſ konjom padnuwschi w tschmjenju wißajo wostał a ſnjemdrjeny koń je jeho do ßmjercze wlakł.

* So ßo dźěcźi ßame doma wostajicź njeßmědźa, to wucźi ſ nowa podawk, kiž je ßo w Barlinje stał. Tam běschtaj W—jez dźěłacźerskej mandźelskaj na něłajke ſawjeßelenje wuschłoj, ßwojeho 6 lětneho ßyna ßameho wostajiwschi. Domoj pschischedschi jeho morweho w łožu leżo namakaschtaj. Bě najskerje ſapałku na wuhło, pschi khachlach leżaze, cźißnuł a jo ſ tym ſażehlik; duž bě jeho wuhlowy dym ſadußył.

* Dźiwne wjecźenje je ſ mjerſanjom prjedawscha żona jeneho Barlinſkeho brodarja, wot kotrehoż bě dźělena, na ßwojim prjedawschim mandźelskim wuwjedła. Ju mjerſasche, ſo ßo wón ſ nowa woženi. Duž něschto dnjow po jeho kwaßu do nowinow ſtajicź dasche: „Wschě mózne druźiny pßow ßo kupuja pola B. Schillinga na Köpenickskej dróſy“. To mózemy ßebi myßlicź, kak ſtaj ßo młodaj mandźelskaj ſpodźiwakoj, hdyž na jene dobo jedyn muž ſa druhim ſ pßami wschěch wulkoſcźow do jeju brodarnje pschikhadźeſche. Běſche to psched jeju khlamami ſ khwilemi wjazy ludźi a pßow, hacź pola pßytſiharjow.

* Wo něhduſchej póſtskej ßłużbje w Limburgskej holi powjedaja Soltawſke nowiny: Pſched mnohimi lětami bě w Zevenje liſtynoſcheŕ, kotryž nimale ničźo cźitacź njemózeſche. Duž jeho nowolětny wobkhad kóždy ras do wulkeje nuſy ſtaji, kotruž pak ßebi, ſ najmjeńſcha liſty naſtupajo, pomjeńſchicź wjedźeſche. W nozy pſched nowym lětom ßo ſ wulkim ßochorom wobrónjeny pſched liſtowy kaſchcź ſtupi a kóždeho młodeho cźłowjeka, kiž chźyſche po jeho ſdacźu nowolětne liſcźiki wotedacź, hódnje pſchemłócźi.

* Twjerdy nop drje je młynk Kordis w Kraſtawje pola Klenzy (w Limburgskej) měcź dyrbjał, pſchetoż hacź runjeź je pſchi rubjeźnym nadpadźe w nozy k 27. januarej niż mjenje hacź pjecź ſ tſělby wutſělenych kulkow do hłowy doſtał, je tola żiwy wostał a ma ßo derje doſcź. Jena kulka je jemu nad prawym wócźkom do nopa ſchła, druha jemu kóſcź lěweje ſkrónje wobſchkodźiła, tſecźa je jemu prawe lizo pſcherasyła, ſchtwórta je ßo jemu ſady praweho wucha do hłowy ſaryła a pjata je jemu wot ſady do nopoweje koſcze ſchła a w prědku ſ njeje wuſtupiła. Dwě kulzy hiſchcźe namakanej njejſtej.

* Lód na wſchěch wjetſchich němſkich rěkach je wotpkuwał. Na wjele měſtnach je woda ſ rěcźniſchcźow ſtupiła. Rěka Weſer je pola Mindena krajinu daloko powodźiła a ſymſke ßywy ſaniczíła. Teho runja je wulka woda rěkow Niży a Wódry wjele moſtow ſwotorhała a pſchirěcźne leżomnoſcze ſapuſcźiła.

* S Hannovera ſhonimy: 12. januara popołdnju w dwěmaj hodźinomaj ſaſtupi do Denhardoweho cźaßnikarſtwa w tym wokomiku zuſy cźłowjek, hdyž chźyſche Denhard wokeńzy ßwojich khlamow dele ſpuſchcźecź. Pſchi tym naſtate ſchrotowanje wuźiwajo pſchikhadnik tſi raſy ſ revolverom do njeho tſěli a jeho khětro ſrani. Tola pak hiſchcźe Denhard tak wjele mozy wobkhowa, ſo ßwój revolver ſ kaſchcźika wſa a ſ nim do mordarja tſěli, kotryž ſ pſcheraźenym cźołom k ſemi padźe, njebě pak hnydom morwy, ale móżeſche ßo hiſchcźe żiwy wotnjeſcź. Nadpad je ßo na najźiwiſchej měſchczańſkej haßy ſtał.

* Wumjeńkarja Sörena Sörenſena w połnóznej Schleswigskej po krótkej khorowatoſcźi morweho w jeho łožu namakachu. Naſajtra něktore ßußodźinki k ſrudnej wudowje pſchińdźechu, ſo bychu jej cźěło wumycź a do kaſchcźa połoźicź pomhałe. Kaſchcź bě hiżo pſched lětom hotowy a na łubi ſkhowany. Po tón dońdźechu a jón do jſtwy pſchinjeßechu. Hdyž běchu te żónſke ſtareho ſmyke a jeho ßmjertnu koſchlu wobwlekłe, a wjeßny truwaŕ jemu brodu wottruwał a to poßledni ras, kaž prajeſche, jeho do kaſchcźa połoźichu. Ssußodźiny, ktruwaŕ a wudowa ßo potom ſa blido ßydźechu, ſo bychu poßylnjenje a ßebi wſali. Wſchitźy ßo połnje do jědźe a do picźa dachu a jich ſabawa khětro wótra a żiwa bycź pocźa. Na dobo pak wotmjelknuchu a ſe ſtróźelemi woblědnuchu; pſchetoż w kaſchcźu ßo hłowa ſběhnu, a hłóß ſemrěteho ßo ßłyſchecź da: „Maczi, daj mi też ſchkleńzu palenza!“ Schkrěcźo a wołajźy ßußodźinki ſe jſtwy ſtwóchnuchu; wudowa pak a truwaŕ pomhaſchtaj woźiwjenemu ſe ſymneho kaſchcźa a pomhaſchtaj jemu do łoża, ſ kotrehoż bórſy ſtaże.

* Wutrobu hnujaze njesboże je ßo w jenej cźěſkej wßy pola Oßeka podało. Pſched něktorymi měßazami bě tam khěźkarka Langowa wumrjeła a 10lětnu dźowku, rjanu mudru holcźku, ſawoſtajiła, kotrejź ßo po lubej maczerźy pſchezo hiſchcźe jara ſtyſkaſche. Po jejnej ßmjercźi bě wbohe dźěcźo najradſcho na pohrjebniſchcźu, hdźeź na maczernym rowje ßydajo na drohu ſemrjetu ſpominaſche. Najſkerje je ßebi lube dźěcźo, kotrehoż źiwjeńſki pucź ſ róźemi poßłany njebě, wutrobnje żadało, ſo by jo ßmjercź ſ lubej maczerźu bórſy ſaßo ſjednocźiła. Na jenym ſ poßlednich ßurowje ſymnych dnjow ßo ta holcźka też na pohrjebniſchcźo poda. Hdyž pak wjecźor domoj njepſchińdźe, ju na Bożu rolu pytacź dźěchu. Tam leżeſche, maczerźyny row wobjimajo — morwa. Ssurowa ſyma bě kipre cźěło nježniczki pſchemohła a jeje njeßmjertnu duſchu ſ maczerźynej duſchu ſjednocźiła. Na jeje pohrjebje je ßo wulka ßyła żelnych pſchewodźerjow wobdźěliła.

* S Pariſa pißaja: Hród hrabje Panißa ßu na njehańbicźiwe waſchnje wurubili. Wjecźor w 6 hodźinach ßo tam ſaſwoni. Domownik, kiž ſe ßwojej żonu w hrabjowej njepſchitomnoſcźi dom ſtrażowaſche, wotewri. Schtyrjo woßebnje ſwoblekani mużojo pſched wrotami ſtejachu. „Hdźe je knjes hrabja?“, ßo jedyn ſ nich praſcha. „W prjecźku wotjěł“, domownik wotmolwi. — „Ssym polizajſki kommißar“, zuſy ſnapſchecźiwi, „a mam dom pſchepytacź, dokelź je hrabja Panißa do panamaſkeje należnoſcze ſapleczeny.“ Paduch domownikej tſibarbnu ſcherpu pokaſa, na cźoż jemu tón ſaſtupicź da. Zuſy mużojo domownika a jeho żonu wuwjaſachu a wſchě ßobuwſacźa hódne wězy na dwaj meblowaj woſaj ſnoßychu, kotrajź hoźiny dołho pſched khěżu ſtejachu.

* S něktrych ruſkich gubernijow tele dny telegraf woſjewi, ſo ßo tam wjelki do wßow dobywaja a tam ſ hłodom ludźi nadpaduja. Poł hodźiny wot měſtacźka Kargopola w Olonezſkej guberniji buchu ſchtyrjo burjo duzy wote mſche a dwě dźeſcźi wot cźrjódy wjelkow nadpanjeni a ſeźrani. Też w rakuſkej Wuherſkej je ßo to w lětuſchej krutej ſymje wjele huſcźiſcho hacź hewak ſtało. Jara ſ wjelkami domapytana je połnózna Wuherſka, Galiziſka a Ssedmihórſka. Też je ßo wjelk w Karſtſkej wokolnoſcźi ſaßo pokaſał, hdźeź ßo dawno wutupjeny bycź ſdoſche, woßebje w połnóznym Karſtcze a tam, hdźeź ßo żeleſniza do Fiume dźěli a na połodniſchich cźornohórſkich pomjeſach. Se Ssedmihórſkeje wuńdźechu pſcheproſchenja na Winſkich honjerjow na wulku wjelcźu honťtwu, wot wulkich kublerjow a měſchcźanoſtow ſrjadowaku. Wjelki cźinja ſ zyłymi ſtadkami daloke pucźowanja, cźahajźy ſ Karpatow hacź do połodniſcheje Wuherſkeje dele. S hórſkich dróhow w Mukaczu pſchikhadźeja ſ galiziſkich lěßow do hornjeje Wuherſkeje. Lětßa ßu 12, haj 20 wjelkow ßylne cźrjódy wobkedźbowali. Wone nóz docźakaja, ſo móhłe potajniſcho ßwoje rubjeńſtwo wuwjeſcź, a dźeja woßebje ſa konjemi a ſkotom.

* Stajnje ßo woſpjetowaze ſemjerźenje na kupje Zante je tam njesboże powſchitkowne ſcźiniło. Hojerńja je do cźiſta ſaniczena a wjele khorych je ßo ſ njej ſaßypko. Spadanych domow je wjazy hacź 3000. Na wſchelakich měſtnach wotewrja ßo ſemja, twarjenja ſe wſchěm, ſchtoż je w nich, ſpóźerajo. Wſchědnje tam ludźo ſ hłodom na typhus mru. Jedyn Athenſki redaktor piſche: „Zantſke ſemjerźenje je najwjetſche njesboże, kiž je ßo hdy w Grichiſkej ſtało. Kraßna kupa, „Fior di Levante“ mjenowana, měſto, wßy, ſahrody a lěßy, wſchitko leži w puſtych rospadankach a je krajina ſaniczenja a ſadwělowanja.

* Po nowſchich powjeſcźach ſ kupy Zante je tam ſe ſemjerźenjom pſches 40,000 ludźi wobydlenje ſhubiło. Zony a dźěcźi ßu ßo nakhwilnje na cźołmy a łódże ſaměſtnili. Bohu żel maja lětßa na Zantſkej kupje wurjadnje ſymne wjedro: Symne deſchcźe a krupy ßo wotměnjeja a nuſu na najwyſchſche cźěrja. Měſto Zante ßo wulkemu roswalniſchcźu runa. Pódla pjecź wutupjenych zyrkwjow ßu ßo też wſchě ſjawne twarjenja, błudniza, hojerńja, jaſtwo, kaſaruy atd. ſpowałake. Najſpodźiwniſche pſchi tymle hróſbnym ſaniczerſkim dźěle podſemſkich mozow je to, ſo ßu ßame ſtejaze ſwonizy (tórmy) njewobſchkodźene ſtejo wostałe, bjes tym ſo ßu Boże domy ſaniczene. Hróſbnje ßo na to poßłuchaſche, hdyž pſchi podſemſkich ſtorkach w nozy ſmany wot ßameho ſaſwonjachu.

* (Hłupe praſchenje.) Ssudnik: „Wobſkorżeny, pſchidacźe wy, ſo ſcźe to paduchſtwo wobeſchli?“ — Wobſkorżeny: „Ja ſ zyła nikomu ničźo njedawam, kak hakle chźył pſchidawacź, ja jenoż bjeru.“

* (Ssudnik Lynch.) Mnoſy pſchekupzy, kiž běchu na pucźowanju w Bichlandźe (w połnóznej Amerizy), buchu w nozy, hdyž w ßwojich wołach ſpachu, wot paßma wobrónjenych rubjeźnikow nadpadnjeni a ſkónzowani. Powjeſcź wo tym njeſkutku ßo rucźe rosnjeße a hnydom ßo honťtwa ſa mordarjemi ſapocźa. Prěnjeho, kotrehoż lepichu, duzy na prěni lěpſchi ſchtom wobwjeßnuchu. Druhich tſjóch, na kotrychź ßobu tukachu, chźyſche wyſchnoſcź nakhwilnje do jaſtwa ßadźicź, ale rosnjemdrjeny lud jej jich wutorże a wobwjeßnu.

* S Kehlheima w Bayerſkej cźitamy: Żandarm lepi njedawno, hdyž bě ſyma hiſchcźe ßurowa, jeneho pucźowazeho rjemjeßlnika pſch proſchenju, tola temu běſche ſymna ßwoboda lubſcha, hacź cźołke jaſtwo. Duž prěnju lěpſchu ſkładnoſcź, ſo móhł żandarmej cźeknucź, wuźi a cźerjeſche runy pucź pſches ſamjerſnjenu rěku Dunaj, a ſmużity żandarm, ßmjercź ſazpiwſchi, ſa nim. Ale dundak rěku pſcheběża,

žandarm pak ßo pschepadże. Hdyž to dundak widżesche, saczu wutrobne hnucże, wróczi ßo a wupomha ßwojemu pscheschżéharjej je symneje kupjele. Tež teho pschewsa cżlowske hnucże. Duž ßwojeho wumožnika namołwjesche, so by ſ nim ßobu na polizajſtwo schoł, dokelž tam sawěſcże wulku khwalbu a dobre myto dostanje, hdyž ßo tam jeho wulkomyßlny skutk wosjewi. Pscheklepanemu dundakej pak ßo to jara k wěrje podobne bycź njesdasche; duž měnjesche, so by jemu hnydomne myto lubsche było. Wumoženy, kotryž drje se shonjenja wjedżesche, kak na ßudnistwach dundakow witaja, byrnjež by jedyn pschipadnje najlěpschi skutk wuwjedł, spósna, so ßnadź ma dundak prawje doscź, dari jemu dwě hriwnje, wjazy ßnadź pschi ßebi njemějesche, a potom dasche jemu ſ měrom dale dundacź.

* Psched tydżenjom je ßo w Brnje (Brünn) njewschědne morderſtwo wuwjedło. Ssydomdżeßaczlětny pschekupz Max Rosenthal, kotryž ſ wojerſkimi potrěbnoscźemi wikowasche, bě ſ dwěmaj pschekupſkimaj w ßwojich khlamach, hdyž ſ dobom dwaj sababjenaj mużej sastupischtaj, ßebi pjenjesy wot njeho żadajzy. Dokelž spokojazeho wotmołwjenja njedostaschtaj, poczeschtaj tšélecź. Rosenthal su dwójzy do wutrobna trjecheny, tak so sa někotre minuty wumrje. Dwě druhej kulzy wobeju pschekupskeju sranischtej, jeneho lóhzy, druheho cżeżzy. Hdyž chzyschtaj mordarjej khlamy wopuschcźicź, jimaj Rosenthalowy bratrowz dr. Hoze napscheczźiwo stupi, do kotrehoż też tšélischtaj a też jeho lóhzy sranischtaj. Sa mordarjomaj njeje żaneho ßléda.

(Zyrkwinske powjesćże hladaj w pschiłohu.)

V

Żakety

ſa konfirmandki,

derje ßedżaze, po 4 mk. a drózscho

porucża

Richard Gautzsch.

Spěwarſke knihi,

ßerbske a němske, w wulkim wubjerku pola

M. Weisera

na żitnej haßy a Lubijſkej drósy.

Kubło na pschedań.

Kubło ſ 72 kórzami pola a łuki, nowymi twarjenjemi a rjanej ßadowej ſahrodu, w Klukſchanſkich stronach leżaze, je ſ dospołnym morwym a żiwym inventarom bjes wumjeńka a renty hnydom na pschedań. Dalsche wukasa **C. A. Manitz** na schulſkej haßy 3 po 1 ſkhodże.

Khěża na pschedań.

W Kißlizy je khěża cżißko 9 ſ brózńju a ſahrodu pscheměnjenja dla na pschedań.

W Radworju je **żiwnoscź** cżißko 88 ſ 5 kórzami pola a łuki pschi napłacźenju 400 toler na pschedań.

Ssuscheny połcź

punt po 70 np., pscheroscźeny po 68 np., porucża **W. Riedel** w běłopiwowym schenku w Budyschinje.

Ssuproschna rauza blisko k proßatam je na pschedań w Kamjenej cżißko 18 pola Rakez.

Pschedeschcźniki!

Wulku dźělbu pschedeschcźnikow po poniżenych płacźisnach wupschedawa **Otto Brandt,** draschler na hauensteinſkej haßy 2.

Porjedźenje a poczehnjenje tunjo.

Trikotowe taille

we wschěch wulkoscźach a barbach, też wurjadnje schěroke porucża w wulkim wubjerku

A. Khěżorka

na seminarſkej drósy 6.

Khoſej

w wulkim wubjerku, seleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje

Ginzel a Ritſcher.

Drjewowa awkzija

na Połpicźanſkim revěrje.

W **Huczinanſkim** hoscźenzu ma ßo

pondźelu 20. febr. 1893 dopołdnja wot $^1/_2$10 hodźin

25 khójnowych schtomow, 10 hacź 15 cm ßrjedź. tołſt.,
89 = = 16 = 23 = = =
9 = klozow, 12 = 29 = = =
281 = = 12 = 29 = horn. tołſt., jako
115 tajkich 12 = 15 = = =
102 = 16 = 22 = = =
64 = 23 = 29 = = =
75 khójnowych żerdźojtych klozow, 8 hacź 11 cm hornjeje tołſtoscźe,
25 = krutych żerdźow, 10 = 12 = delnjeje tołſtoscźe,
25 = krutych żerdźow, 13 = 15 = delnjeje tołſtoscźe,
230 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
175 = = = kuleczkow,
5 = = = repuchow,
148,40 stotnjow khójnowych walczkow,
3 dołhe hromady twjerdeho drjewa k walczkam I. a II. klaßy,
136 dołhich hromadow mjehkeho = = I., II., III. a IV. klaßy, a to
5 tajkich I. klaßy,
54 = II. =
73 = III. = a
4 = IV. =
200 rm. khójnowych pjenkow

w drjewischcźach 53., 57., 60. a 68. wotdźělenja a w wuleßowanjach a wuleßowanischcźach 44., 53., 55. hacź 61., 70., 71. a 72. wotdźělenja

ſa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Kralowſki rentſki hamt w Draždźanach a kralowſke revěrſke ſarjadnistwo w Połpizach, 3. februara 1893.

Garten. **Ficker.**

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanſkim hajniſkim revěrje** ma ßo **ſchtwórtk 23. februara t. l.**

49 schmrěkowych a khójnowych schtomow, 11—21 cm ßylnych,
230 = = żerdźow, 7—15 cm ßylnych,
25 rm. dubowych schcźěpow a kuleczkow,
70 = = a khójnowych hakoſow,
20 twjerdych dołhich hromadow,
55 mjehkich = =

ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w Sderjanſkej korczmje.

W Sderi, 10. februara 1893. **H. Kubaſch.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 21. februara 1893 ma ßo na **Njeßwaczidliſkim revěrje** scźěhowaze wużitkowe a palne drjewo ſ wuměnjenjemi, tu ſwuczenymi, na pscheßadźowanje pschedawacź:

100 khójnowych schtomow, 14 hacź 25 cm. ßrjedźneje tołſtoscźe, 10 hacź 15 m. dołhich;
110 khójnowych klozow, 18 hacź 35 cm. hornjeje tołſtoscźe, 3 hacź 5 m. dołhich;
10 khójnowych żerdźow, 14 hacź 15 cm. delnjeje tołſtoscźe, 14 hacź 15 m. dołhich;
190 rm. khójnowych schcźěpow;
25 = = kuleczkow;
145 = = pjeńkow;
164 = = hakoſow k walczkam;
12 stotnjow khójnowych walczkow;
45 dołhich hromadow liſcźoweho drjewa w 23. wodźělenju pschi dołhim hacże; a
45 wuleßowanych dołhich hromadow w 21. a 22. wodźělenju pschi Scheſchowſko-Dubrawſkim pucźu.

W drjewischcźu 21. wodźělenja.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewischcźu 21. wodźělenja pschi Scheſchowſko-Dubrawſkim gmejnſkim pucźu.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjadnistwo.

H. Nieprascht.

Dobrowólne pschesadzowanje.

K sawostajenstwu **Hany swudowjeneje Herzogoweje** rodź. Schenkez w Njechornju žłuschaza **sahrodniska žiwnosć** cžišło 17 wopalneho katastra, fol. 7 ležomnostnych knihow, cžišło 44a, 44b, 53, 54, 181 **Njechorńskich** sahonskich knihow, 4 akry 161 □prutow wopschijaza, ſ 103,81 dawkskimi jenosćemi wobcžežena, a wot wjeßnych grychtow na 4944 mk. takšerowana, ma žo po žadanju herbow pšches podpißane hamtske žudnistwo

poňdželu 6. měrza 1893, pschipoldnju w 12 hodžinach

w **Herzogez žiwnosćži w Njechornju** cžišło 17 na pscheßadžowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschenki na tudomnej žudniskej tafli a w Njechorńskej korcžmje žo na kupjenje smyßleni prosćha, žo w mjenowanym cžaßu w Herzogez žiwnosćži w Njechornju cžišło 17 sećź a pscheßadžowanje wocžakacź.

Kralowske hamtske žudnistwo w Budyschinje, 9. februara 1893. **Jaeger**, hamtski žudnik.

Dobrowólne pscheßadžowanje.

K sawostajenstwu **Hany** swudowjeneje **Kubenzez** rodź. Běharjez w **Kortnizy** žłuschaze ležomnosćze, mjenujzy:

A. khěžkarska žiwnosć cžišło 4 wopalneho katastra, fol. 4 ležomnostnych knihow, cžišło 12a, 12b, 37, 38, 171 a 218 sahonskich knihow sa **Kortnizu**, 2 akraj 221 □ prutow wulka, ſ 52,25 dawkskimi jenosćemi wobcžežena, ſ 3240 mk. k krajnemu wohenſawěsćzazemu wustawej wotschazowana a wot wjeßnych grychtow na 4068 mk. takšerowana, a

B. sahony cžišło 329, 330, 331a, 332a, 344b sahonskich knihow, fol. 74, 149 a 167 **Wartskich** ležomnostnych knihow, 2 akraj 184 □prutow wulke, se 17,63 dawkskimi jenosćemi wobcžežene a wot wjeßnych grychtow na 1560 mk. takšerowane,

maja žo po žadanju herbow pšches podpißane hamtske žudnistwo

wutoru 7. měrza 1893, pschipoldnju ½1 hodžiny

w **sawostajenej ležomnosćži cžišło 4 w Kortnizy** jenotliwje abo hromadže na pscheßadžowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschenki na tudomnej žudniskej tafli, w Jurakez hosćenzu w Hrodźischcźu a w Voigtez hosćenzu w Barcźe žo na kupjenje smyßleni prosćha, žo w horka spomnjenej termiji w Kubenzez žiwnosćži cžišło 4 w Kortnizy sećź a pscheßadžowanje wocžakacź.

Kralowske hamtske žudnistwo w Budyschinje, 14 februara 1893. **Jaeger**, hamtski žudnik.

Konfirmandske wobleczenja,

žakety ſa konfirmandki

porucža w wulkim wubjerku a po tunich ale **krucże twjerdych płaczišnach**

na bohatej haßy 22. **Paul Romkopf** na bohatej haßy 22.

woßebite khlamy ſa mužazu, žonjazu a dźěcźazu drastu.

Drjewowa awkzija

na Maleschanskim revěrje.

W **Huczinanskim hosćenzu** ma žo **pjatk 24. februara 1893** dopoldnja wot 10 hodžin

59 rm. twjerdych schcźěpow,
2 = mjehkich =
8 = twjerdych klyplow,
19 = mjehkich =
54,7 stotnjow twjerdych walcźkow,
0,2 = mjehkich =
33 twjerdych dolhich hromadow,
76 mjehkich = =

W 6., 7., 8., 16., 18., 19., 20., 21. a 26. wodźělenju pschi Brěsynjanskim pschibrjóžnym hacźenju, hornjej łuzy a Stróžanskich hlinowych jamach

ſjawnje na pscheßadžowanje pschedawacź.

Po horka stejazej awkziji budže žo 11 stejatych dubow pschi Stróžanskich hlinowych jamach na městnje žamym pschedawacź.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Maleschezach.

Nowottnick.

Schwalcźišku potrjebu

nochzu dale wjesćź, a pschedawam teho dla **zwjern, židu, schnóry, banty, borty, knjesle, wobßadźenje a tkaniny k podschiczu** po kóždej žo hodźazej płaczišnje, dokelž chzu hacź k sapoczatkej **pyschenskeho cžaßa schwalcźišku potrjebu** wothnycź.

Leopold Posner

w Budyschinje, na bohatej haßy 7, w domje knjesa pjekarskeho mischtra Biesolda.

Drjewowa awkzija.

Poňdželu 20. februara t. l. dopoldnja wot 9 hodžin ma žo w knježich kerkach, Khaßowske lado mjenowanych, něhdže 80 twjerdych dolhich hromadow a 50 rm. brěsowych a dubowych kuleczkow na pscheßadžowanje pschedawacź. Wuměnjenja žo prjedy wosjewja.

Winkler.

Žiwnosć na pschedań.

Prjedawscha Wicźasez korcžma w Dubrawzy pola Barta je ſ 29 kórzami pola, łuki a lěža hnydom na pschedań. Pola žu wschě drainěrowane. Wscho dalsche je pola rěsniskeho mischtra **Wiederwacha** w Barcźe shonicź.

Sa konfirmandki

porucža

pißany, cžorny, hładki a mystrowany

kaschmir

po jara tunich płaczišnach.

Wobleczenja žo pola mje po měrje schija.

A. Khěžorka

na seminarskej drózy 6.

W Hatku pola Minakała je khěžkarska **žiwnosć** cžišło 16 ſ 8 kórzami ležomnosćze bjes wumjeńka a hospody dla dźělenja herbstwa na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Zokrowy syrup, rjanu žłódku tworu, punt po 18 np.,
jerje k mariněrowanju, dobru tworu po 3 a 4 np,
rajß, punt po 16 np.,
khofej, punt po 110, 120, 130 a 140 np.,
zokor drobny, punt po 30 np.,
kruchaty zokor, punt po 32 np.,
kóßkaty zokor, punt po 36 a 40 np.,
petrolej, punt po 12 np.,
cžišcźeny ripikowy wolij, punt po 36 np.,
cžisty palenz, liter po 28—30 np.,
žłódki palenz, liter po 60 np.,
dobre zigary, 100 po 240 hacź 280 np.

porucža

Carl Noack

na žitnej haßy.

Cžorny kaschmir

porucža tunjo

Gotthelf Dietza

pschi mjaßowych jědkach.

Würzburgske
runklizowe ſymjo,
woprawdźitu wulku ſoltu kulojtu nowu tworu, kiž je runje dóſchła, porucza tunjo
Carl Noack
na ſitnej haßy.

Zigary
derje wotleżane,
tobak
w rokkach a krany
kurjerjam poruczataj
Ginzel a Kitſcher.

Pſchi kupowanju
konfirmandſkich wobleczenjow a **konfirmandſkich ſaketow**
poruczamy **kſchesczijanſku** pſchedawarnju **Oty Preußa** prjedy **C. F. Kloßa** na ſitnej haßy 4.
N. S. R. B.

Wolij
ßo nětkole a ßlědowaze dny bije **w Slyczanſkim mlynje.**
A. Nagel, mlynowy wobßedźeŕ.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“
změje jutře njedźelu 19. małeho rózka popołpnju w 4 hodźinach w Křižanec hoscencu swoju měsačnu zhromadźiznu, w kotrejž budże so wo Hamburgskim wulkim wóhnju w lěce 1842 přednošeć. Duž prosy wo bohaty wopyt **předsydstwo.**

Khwaczanske ßerbſke towarſtwo „Palma“
ſměje w Huſtej korczmje w Khwaczizach jutſje ſa tydźeń, njedźelu 26. małeho rózka, popołdnju w 3 hodź. ßwoju měßaczńu ſhromadźiſnu, na kotruż luboſczíwje pſcheproſchuje
pſchedßydſtwo.

Rakezy.
W hoſczenzu „k ſakſkemu domej“ jutſje njedźelu 19. febr. **ſjawne reje.** Pſchi nich ßo **kóſkopiwo** natoczi.
Pſcheczelnje pſcheproſchuje
C. Scholka.

Draſtu ſa żónſke a dźěczi rjenje a tunjo ſchije **Hana Grunzelez** na ſadnjej bratrowſkej haßy 1 po 1 ſkhodże ſ napſchecża bĕkopiwowej korczmje.

Hólczeż ſprawneju ſtarſcheju, kiž chze lakĕrarſtwo, a hólczeż, kiž chze ßedlarſtwo nawuknucź, móżetaj ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi (bjes wucżbneho pjenjeſa, a miſchtr jimaj ſa jĕdź a hoſpodu ſarunanſki pjenjes wupłaczi) jutry w woſowej fabrizy **A. Galla** do wucżby ſtupicź.

Wucżobnika, ßyna ſprawneju ſtarſcheju, pyta **Jan Roſe,** ſchewſki miſchtr na ſwonkownej lawſkej dróſy cżißło 42.

K jutram ßo ßylny **kruwař** w Prĕczezach cżißło 1 pyta.

Realna ſchula w Budyſchinje.

K pſchipowjedźenju hólzow, kotſiž chzedża wot jutrow 1893 tudomnu realnu ſchulu, kotraż ma prawo **wopißmo** k wojeŕſkej **jenolĕtno-dobrowólnej ßłużbje** wuſtajecź, wopytacź, je podpißany wot 11. januara hacž do **25. februara** kóżdu **ßrjedu** a **ßobotu** wot **10—12 hodźin** wó jſtwje **Nr. 13** realnoſchulſkeho doma k rĕczam. **Parſchonſke prjódkſtajenje** pſchipowjedomneho njech ßo ſtanje, je-li nĕkak móżno. **Bjes wuměnjenja** pak maju ßo ßobu pſchinjeſcź: narodźeńſki abo kſchcżeńſki liſt, wopißmo wo ſchcżĕpjenju a ſaßoſchcżĕpjenju jĕtrow, wopißmo wo dotalnej doſtatej ſchulſkej wucżbje, pſchi konfirmirowanych konfirmaziſke wopißmo. Cźi, kotſiž chzedźa ßo pſchipowjedźicź, dyrbja jutry ſ najmjeńſcha 9 lĕt ſtari bycź a tu nawuku maja, kotruż móże **dobry ſchuleŕ** ſ tſilĕtnej wucżbu ludoweje ſchule nabycź. Porucza ßo, hólzam wot niżſcheje klaßy ßem realnu ſchulu wopytacź dacź. Sa ſchulerjow wot wonka ma ßo **wuſwolena penſija** wot direktora dowolicź. Pſchijimanje w **druhim cżaßu** móże ßo jenoż pſchi woßebitych wobſtejnoſcżach ſtacź.

W Budyſchinje, w januaru 1893.

Direktař **Dr. Vollhering.**

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

W naſchej ſchuli, kaž też ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjednoczenej, ßo bliżſchi lĕtni ſemeſter
wutoru 11. haprleje t. l. dopołdnja w 9 hodźinach
ſapocżnje. Wucżbne pſchedmjety ßu: Němſka rĕcź, geografija a ſtawiſny, liczenje, geometrija ſ pólnym měrjenjom, pißanje a ryßowanje, fyſika a wĕdomoſcź wjedra, chemija, mineralogija, botaniko, geologija, wĕdomoſcź ſkótneho lĕkowanja, ßycże roſtlinow, plahowanje ſkota, wucżba wo wjedźenju ratarſtwa, knihwjedniſtwo, ßadarſtwo a ſeleninarſtwa. Schulſki pjenjes poklĕtnje 40 hriwnow wucżini. Bydło a jĕdź móża ſchulerjo, tak daloko hacž měſta doßahaja, po 85 hriwnach ſa ſchtwórcź lĕta w ſchuli doſtacź.

Samolwjenja k ſaſtupjenju njech ßo hacž do **1. haprleje 1893** podpißanemu woſjewja, kiž je też ſwólniwy, dobre penſije w tudomnych ßwójbach wukaſacź.

W Budyſchinje, w januarje 1893.

Brugger, direktor.

Lana muczka
je doſchła ſa ßobuſtawy Bĕlczańſkeho Sſerbſkeho Burſkeho Towarſtwa.

Wuſtojnych murjerjow a dźĕlaczerjow
pyta **fabrika hlinjanych tworow** na **Margareczinej hĕcże** pola Budyſchina.

Młódſcha ßylniſcha holza, kotraż ſ dźĕczimi rad wobkhadża, ßo jutry do ßłużby pyta na Lubijſkej dróſy 13 delka na lĕwizy.

Kuchatki, ſtwinſke, ßłużobne a kuchinſke holzy, ſtarſche dźĕczaze holzy, domſke a hródźne dźowki pyta **Heynoldowa** w „ſkotym jehnjeczu“ na wyßokej haßy.

Jako **kucharka** pſchi kwaßach, kſchczińſnach atd. porucza ßo na wßy **Madlena Wikowa** w Dornſchnablu cżißko 2 po 1 ſkhodże w domje knjeſa pſchekupza Gliena.

Ssylny hólz, kiž chze mlynſtwo nawuknucź, doſtanje wucżbu, w kotrejž ßo ſ nim derje wobkhadża. Hdże? je ſhonicź w wudawarni „Sserb. Nowin.“

Cźiſta pĕkna holza, 14—16lĕtna, ßo k 1. haprleji pyta w ludowej kuchni w Budyſchinje.

Młódſchi cźlowjek ßo k 1. měrzej jako dźĕlaczeŕ do jenych kolonialtworowych khlamow pyta. Poſkicźenja chzyke ßo pod B. W. 40 w wudawarni „Sserb. Now.“ wotedacź.

Wucżobnika pyta ſchewſki miſchtr **Anton Fickert** na ſwonkownej lawſkej haßy 29.

Pjekarſki wucżobnik móże jutry do wucżby ſtupicź pola **G. Wirtha** na rózowej haßy.

Hólczeż ſprawneju ſtarſcheju, kiž chze **klampnarſtwo** nawuknucź, móże do wucżby ſtupicź pola klampnarſkeho miſchtra **Rósy** w Budyſchinje pſchi realnej ſchuli.

Schewſkeho wucżobnika ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta ſchewſki miſchtr **Heinrich Mohr** w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 14.

Pjekarſkeho wucżobnika pyta k jutram pjekarſki miſchtr **Eduard Woitz** na Żidowje.

Hólczeż, kiž chze **mlynſtwo** nawuknucź, móże do wucżby ſtupicź w Njeßwaczidliſkim mlynje.

Njeſapomniczka

k lĕtnemu ßmjertnemu dnjej
Handrija Rjeczki
w Maleſchezach,
narodźi ßo 17. hodownika 1822,
ſemrje 22. małeho rózka 1892.

Głóß: Ja ſ zylej duſchu cżeſcź dam tebi.

Hdyż w rjanym ſjenocżenſtwje dźeja
Hdże mandźelizy pſches żiwjenje
Hacž k roſpucżcź, hdźeż pſchеſtaneja,
Hdźeż dyrbjenſke je dźĕlenje,
Hdźeż jandźel ßmjercże k nim ßo bliżi,
Hdźeż ſeńſke ſwjaſki roswjeże,
Hdźeż ßlóncżko żiwjenja ßo niżi,
Tam ßwĕrna luboſcź njehaßnje.

Ta ßama luboſcź dźenßa ſ nowa
Sso picheßadźi ſe żedźenjom
Na kerchow won p'la luboh' rowa,
Do kotrehoż nĕtk pſched lĕtom
Ssu k wotpocżinkej położili
Tu lubowanoh' mandźelſkoh'
A durje nad nim ſacżinili,
Hacž do dnja Boha naſcheho.

Tu ſteji dźenßa wopuſchczena
Ta mandźelſka ſe ſrudobu,
S tym kładże k rowej pſchikhilena
Jom' wĕcżnu njeſapomniczku
Pod wjele ßyljami, kiž ßyje,
We duchu tak ßej powjeda:
Tu ſemja drje to cźĕło kryje,
Ta duſcha je p'la Jeſuſa.

Kaž cżaſto k twojom' rowej khodźu,
Hdyż poklaknu ßo k modlitwi,
Hdżeż też cże ſbudźicź njeſamóżu
Wot cżĕlnoh' tlacża we ſemi,
A tola ſaßo na tym mĕſcże
Jow twoju ſpańnu komorku
Ras wopuſchcźiſch, to wĕrju wĕſcże,
Sso ſjewicź k wĕcżnom' żiwjenju.

Tón, kiž po' Lazarowoh' rowa
Tam junu: pój won! wupraji,
Na teho ſbudźowaze ßłowa
Ja cżakam nĕtk pſchi nadźiji,
Kiž ßo kaž jaßna hwĕſda ßwĕcźi
Też wyſche wſchitkich kerchowow,
Hacž ſaßo pſchińdu cżłowſke dźĕcźi
Se wſchitkich rownych komorkow.

Hdyż njebocźicżkom' k kónzej dźĕchu
Sa njeho dny tu poßledne,
A mozy wopuſchcźicź joh' chżychu,
Sſej domoj wotencź żadaſche,
Dżach k njemu ja, wſchak ßmy tu w domje,
Dha wón mi takle prajeſche:
Nĕ, ja chzu k wĕcżnej domowinje
Tam hicź, hdźeż moja ſtwiczka je.
Nĕtk ja na Bożu pomoz cżakach,
Też Boha proſchach wutrobnje,
A pſchi tym żaloſcżach a płakach,
Mój mandźelſki mi prajeſche:
Wſchak luboh' Boha maſch pſchi ßebi,
Dźerż jeho ßo we dowĕri,
Też hiſchcże Rózku maſch pſchi ßebi,
Kiž twoje ſtyſki pomjeńſchi.
Nĕtk horzy dżak pak tudy praja
Ja wudowa a dżowży dwe
Cźi do wĕcżnoſcże Bożoh' raja
Sa dobroty, hdyż w ßwĕcże bĕ,
Ssy cżinik we tej ſachodnoſcźi
Nad nami w tutym żiwjenju,
Bóh daj nam w wĕcżnej pſchichodnoſcźi
Pſchińcź k ſbóżnom' ſaßowidźenju.

Srudna ſawoſt. wudowa rodź. **Mikanez**
a dwĕ dżowży
pſches Guſtu Hataßa.

(K temu cżißku pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 7 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. februara 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku spowjednu rėcź a ½9 hodźin farař dr. Kalich ßerbske prědowanje. Pschipołdnju w 12 hodźinach budźe diak. Räda ßerbski prědowacź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jaroměr Maschka, khėżeŕ a restawratėr pod hrodom, s Henriettu Emiliju Brandstäterez tam.

W **Katholskej zyrkwi:** Korla Martin, dźėlaczeŕ tudy, s Hanu Karolinu Wjenkez s Mnischonza.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Martha Wanda, Korle Richarda Emila Fischera, dźėlaczerja na Židowje, dź. — Rudolf Erich, Korle Ernsta Ducźmana, krawza na Židowje, ß. — Erich Waltaŕ, Roberta Emila Krawsy, korczmarja a kowarjanajeńka w Bórku, ß. — Jan Hermann, Jana Handrija Nuczana, dźėlaczerja w Hněwßezach, ß. — Max Wylem, Jana Stillera, dźėlaczerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Lina Martha Hedwiga, njemandź. dź. w Hrubjelczizach.

W **Katholskej zyrkwi:** Emil Pawol, Franza Weimanna, klampnarja, ß. — Jadwiga, Ignaza Franza, dźėlaczerja, dź. — Franz Josef, Franza Leglera, samkarja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 10. februara: Marja Amalija, Jana Schönfelda, żiwnoscźerja w Wulkim Wjelkowje, dź., 1 měßaz 4 dny. — 16. Alwin Oskar, Korle Franza Josefa Urbanskeho, pilnikarja, ß., 3 měßazy 24 dnjow.

Płaczisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2261 měchow.		W Budyschinje 11. februara 1893				W Lubiju 16. februara 1893			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	8	12	8	19	7	82	8	9
"	żołta	7	65	7	94	7	50	7	79
Rožka	50 kilogr.	6	63	6	72	6	44	6	69
Jeczmjeń		6	86	7	—	6	67	7	7
Wowß		7	—	7	30	6	80	7	—
Hroch		8	89	11	11	9	17	10	28
Woka		8	6	8	33	6	11	6	83
Jahły		14	50	17	50	12	50	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Bérny		2	—	2	30	1	80	2	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	60	2	—	2	30
Pschenična muka	50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	11	50	—	—	—	—
Sšyno	50 "	4	20	4	50	3	60	4	—
Sšłóma	600 "	24	—	25	—	21	—	24	—
Proßata 562 schtuk, schtuka		11	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np. hacź 13 hr. 92 np., żołta 13 hr. — np. hacź 13 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 60 np. hacź 10 hr. 75 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 60 np. hacź 9 hr. 80 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 9 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 76 np. hacź 7 hr. 94 np., rožka wot 6 hr. 69 np. hacź 6 hr. 81 np., jeczmjeń wot 6 hr. 95 np. hacź 7 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. 15 np. hacź 7 hr. 30 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. druźiny 60—65 hr., 2. druźiny 55—58, 3. druźiny 45—50 po 100 puntach rėsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—60 hr., po puncze rėsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 17. februara: Deschczikojte.

Spėwarske knihi

ßerbske a němske w rjanych trajnych swjaskach porucza po najtuńschich płaczisnach

J. Nowak,
knihiwjasaŕnja pschi mjaßowym torhoschczu 13.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna
na hrodowym městnje 2 pschi hrodze Ortenburgu

porucza ßwój wulki sklad **meblow, stołow, schpihelow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńsche płaczisny pschi sprawnym poßkuźenju.

Czrije a schkórnje
k konfirmaziji,
teho runja wschė **mózne** druźiny
czrijow
sa muźskich, żónske a dźėczi
porucza po hischcze ženje ßłyschanych płaczisnach
prėni a najwjetschi czrijowy sklad
Paula Kristellera
na bohatej haßy 29,
s napschecźa hoscźenza „k winowej kiczi".
Porjedźenje a skasanje po měrje derje a tunjo.

Najwjetscha kschescźijanska drastowa pschedawarńja w Budyschinje.

Oty Preußa,
prjedy **C. F. Klossa,** na żitnej haßy 4.

porucza
konfirmandske żakety
po 2 hacź 12 mk.,
deschcźne mantle, **wożebne nowoscźe,** po 4½ mk. a drózschо,
trikotowe taille; dale
konfirmandske wobleczenja
po 9 mk.,
mużaze wobleczenja po 10 mk.,
hacź k najwożebnischim wobleczenjam s cźeßaneho pschedźena,
nawożeńske a dźėczaze wobleczenja po wschėch płaczisnach we wulkim wubjerku.

Wobleczenja ßo tež najtunischo po měrje seschija.

Pschedawanje stawa ßo po **tak tunich płaczisnach,** kajkež żana konkurrenza poskicźecź njemóże.

Majßowy schrót, rżany a pizowy gris a wotruby
poruczataj tunjo
Hajnka a ßyn w hamorskim mkynje
w **Budyschinje,**
kaž tež w ßwojej pschedawarni s napschecźa starych kasarmow pschi ßerbskich hrjebjach na rózku hornczeŕskeje haßy.

W wudawarni „Sserb. Nowin" ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:
Khėrlusche a spėwy Pětra Młónka.

K konfirmaziji

poručam se swojeho wulkotneho sklada drastnych tkaninow

czorny kaschemir,

meter hižo po 90 np.,

czorne mustrowane drastne tkaniny,

jenobarbne czistowolmjane Greizske a Geraske drastne tkaniny,

meter hižo po 85 np.

Heinrich Meschter,

10 na žitnej haßy 10,

pschedawarnja žonjazeje drasty a modowych tworow.

Wschè druženy

tepjazych, warnych a regulěrowanskich

khachlow

porucza tunjo

Paul Walther pschi žitnych wikach.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nešczowe rěbliki, khachlowe durczka, tšěschne wokna, twarske hosdże

porucza tunjo

Paul Walther.

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na serbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.

Wožebitosce: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych wožobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedženju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Njewjesczinske a konfirmaziske wobleczenja.

Wjele tuńscho hacz druhdże!

Moje twory so, kaž je powschitkownje znate, s dobrym dźerženjom wusnamjenja a poručam jako woprawdże tunje a dobre:

czorne židzane tkaniny, wobleczenje hižo po 20 mk., 25, 30, 40 mk., dwójzy telko hódne,

czorny kaschemĕr w najlěpschich kajkosczach wobleczenje po $4\frac{1}{2}$, $5\frac{1}{2}$, 7, 8, 10, 12 mk. atd.,

krasne pißane drastne tkaniny, wobleczenje po $3\frac{1}{2}$, 6 mk. a drózscho, dobry czisty wołmjany **flanel k sukn̄jam** łóhcz po 85 np., **homot** we wschĕch barbach, łóhcz po 35 hacz 80 np., **schtakty** jara dźerżaze po 1 hacz $2\frac{1}{2}$ mk., **pschedeschczniki** jara dźerżaze po 1 hacz 3 mk.

Hermann Beermann

w Budyschinje **na snutskownej sawskej haßy** s napschecza radneje pinzy.

Khofej,

jenož czisce zkodźazy,

žury, punt po 100 hacz 160 np., paleny, punt po 160 hacz 200 np.

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Wupschedawanje zigarow.

Wjazore druženy

zigarow

pschedawam, so bych je wotbył, niže nutskupowanskeje płaczisny.

№ 776. 100 schtuk nětkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 schtuk nětkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 schtuk nětkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 schtuk nětkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Pißanske albumy

kaž tež

kwětki do wopomnjeńskich knihow

w krasnych mustrach a wulkim wubjerku po najtuńschich płaczisnach porucza

J. Nowak, knihiwjasarnja na mjaßowym torhoschczu 13.

Saßopschedawarjo so woßebje na to kedźbni czinja.

Sslódkoßmjetanowu margarinu

(sarunanje sa butru)

najlěpscheje dobrosce poručataj

Ginzel & Ritscher.

Turkowske sslowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Spěwarske

serbske a **němske** w najnowschich woßebnych a jednorych trajnych swjaskach w wulkim wubjerku porucza po najtuńschich płaczisnach

Gustav Rämsch, knihiwjasarnja

21 na bohatej haßy 21.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczizemu wobkedźbowanju porucza.

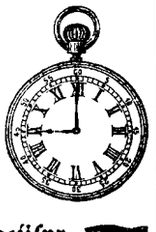

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **serbski.**

Ssyre Hamburgske sadło

jara tunjo dostacz pola

Pawoła Hofmanna

na rózku serbskeje a schulersk. haßy.

Najlěpschu margarinku butru,

derje sładźazu, porucza

Pawoł Hofmann

na rózku serbskeje a schulersk. haßy.

Ssymjo czerwjeneho dźeczel a bjes židy a cziste kupuje po najwyschschich płaczisnach

E. E. Schmeiß w Budestezach.

Wołmjane khapy, rubischcza na hłowu

bo s trajnej njepuschczatej czěmnej, brunej, olivowej, selenej, czerwjenoßrunej a czornej barbu wobarbja

w **W. Kellingez barbjerni** w **Budyschinje.**

Najlěpschi likěr

s alpskich selow, Stonsdorfski likěr a bĕły ingberowy likěr, liter po 100 np., poručamoj.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Schischka a Njeczka.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 8. | Sobotu 25. februara 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Ratarjo ſ narańſchich Němzow ßu ßo w runej měrje na kněžora ßameho wobrocźili, ſo bychu jemu wuſkorźili, ſchto a hdźe jich cźiſchcźi. Kněžor je ßrjedu w kralowſkim hrodźe w Barlinje w pſchitomnoſcźi miniſterſtwoweho pſchedßydy a ratarſkeho miniſtra Heydena deputaziju ratarſkich zentralnych towarſtwow ſ narańſchich provinzow w awdijenzy pſchijał. Knjes ſ Below kněžorej wopomnjeńſke pißmo ſ narěčźu pſchepoda, w kotrejž praji, ſo ratarjo w cźeźkej ſtaroſcźi dla pohubjenja ratarſtwa a dla jeho pſchichoda pſchińdu, ſo bychu ßo najpokorniſcho njepoßrědnje na kralowu krajnowótznu wutrobu wobrocźili. Kněžor wotmolwi: „Dźakuju ßo wam, moji knježa, ſo ſcźe ke mni pſchiſchli a ſo ſcźe ßo njepoßrědnje na ßwojeho krajneho wótza wobrocźili. Kaž je moje njepſcheſtawaze prózowanje na lěpſche mojeho kraja ſkóžene, tak też žadam a chzu wobcźežnoſcźam a ſtaroſcźam wotpomhacź, ſ kotrymiž ma ßo ratarſtwo, woßebje w narańſchich provinzach, bědźicź. Sſrědki a pucźe, kotrež maja ßo wuſwolicź, ßu wſchelakore a wobcźežne; jenož ſa dleſchu khwilu ßo, hdyž budźe ßo knježerſtwo ſ datym nadawkom ſ poknej ßwědomitoſcźu ſaběracź, poradźi, ßo k wottyknjenemu kónzej pſchibliżicź. K temu je pſchede wſchěm měr trěbny; też wy mózecźe pomhacź, jón ſdźerżecź, hdyž ſa poßylnjenje naſcheho wójſka wuſtupujecźe. Prózſtwy, kotrež ſcźe mi woſjewili, budźa ßo wot mojeho knježerſtwa nadróbnje pruhowacź a po móżnoſcźi budźe ßo na nje dźiwacź. Cźim bóle ßo to ſtanje, a cźim bóle budźe ßo ratarſtwo ſpěchowacź, cźim wjetſche budźe moje ſpokojenje, dokelž ratarſtwo a ratarſke wobydlerſtwo mi woßebje na wutrobje leżitej. Runje kaž moji prjedownizy widźu w nim, kaž ßym to pſched tſjomi lětami w Kralowzu prajił, ſtołp kraleſtwa, kotryž ſdźerżecź a poßylnicź je mi winowatoſcź a wjeßele, a ſ dowěrjenjom ßo nadźiju, ſo budźe ßo wone jako tajke w ſtarej ßwěrnoſcźi we wſchěch cźaßach wopokaſowacź.“ S jenotliwymi ßobuſtawami deputazije ßo kněžor na najpſcheczelniſcho rosmołwjeſche, pſchi cźimž jeho žiwe ſajimanje ſa ratarſtwo w narańſchich provinzach wuſtupowaſche. Bjes druhim ßo wo tym rěcźeſche, ſo dźěłacźerjo ſ narańſchich krajow do wjecźornych cźahaja, a ſo je w wuhlowych krajinach ſa poßlednje 10 lět liczba dźěłacźerjow wo 100 prozentow roſtka. Kněžor měnjeſche, ſo ßo cźi dźěłacźerjo, kotſiž ßu ras k induſtriji pſcheſchli, ſ cźeźka ſaßo k ratarſtwu wrócźa. Jenemu na to wotmolwichu, ſo to wuſamknjene njeje, hdyž też ßnadź na to waſchnje, ſo bychu ßo leżomnoſcźe w narańſchich krajach dźěłacźerjam k ſaßydlenju pſchipokaſake.

— Na ſkhadźowanku němſkich ratarjow bě ßo ſańdźenu ßobotu wjele tyßaz ratarjow ſeſchło. Shromadźiſna dyrbjeſche ßo popołdnju w 3 hodźinach ſapocźecź. Hižo w 2 hodźinomaj bě tivoliſka ſala, 4000 cźłowjekow wopſchijaza, tak pſchepjelnjena, ſo dyrbjeſche polizija pſchikhód ſawrjecź. Pſchiwal bě tak ßylny, ſo dyrbjachu ßo ſkónczńje ſahrodźine wrota ſamknucź a ßo pſched nje liczba jěſdnych poliziſtow poſtajicź. Tajke ſběżenje cźłowjekow tivoliſki hoſcźenz hiſchcźe widźał njeje. Se wſchěch ſtron Němſkeje běchu ratarjo pſchiſchli. Rycźerkublerjo, najeńzy a kublerjo běchu wſchitzy ſe ſadnej jenomyßlnoſcźu ſjenocźeni. Liczba pſchitomnych něhdźe 18,000 woßobow wucźinjeſche. A dokelž do zyła móżno njebě, tule wulku cźrjódu w ſali ſaměſtnicź, hnydom polizajſku wyſchnoſcź proſchachu, hiſchcźe na jenym druhim měſtnje jenu ſhromadźiſnu wotbywacź dacź. S juſkanjom ßo powjeſcź powita, ſo je polizija druhu a też tſecźu ſhromadźiſnu dowoliła. Se Sakſkeje bě ßo ſkhadźowanka wot něhdźe 200 muži woppytała. Najwjazy ſaſtupjerjow běchu narańſche Němzy póßłake. Shromadźiſna ßo ſ wěrnym wótcźińſkim a kraloßwěrnym duchom njeßeſche. Sſkawa kněžorej a němſkim knježerſtwam, ſ kotrejž ßo jednanja wotewrichu, móznje pſches ſalu ſchumjeſche. W ſhromadźiſnje ßo na wulkotne waſchnje konſervatiwnej ſtronje ſa jejne wuſtupowanje ſa ratarſtwo dowěrjenje wupraji. Konſervatiwni ſapóßłanzy hrabja Mirbach, Limburg-Styrumſki, Lutz a woßebje w druhej ſhromadźiſnje dwórſki prědar Stöcker buchu ſ dołhotrajazym ſahorjenym wyſkanjom powitani. Stöcker, kiž bě jako ratar pſchiſchoł — wón ma w Parthenkirchenje kubło, na kotrymž wón w lěcźe ßam hoſpodari — praji, ſo wón tajku ſhromadźiſnu hiſchcźe wohladał njeje. Sacźiſchcź, wot ſhromadźiſny ſawoſtajeny, je pſchemóżazy a bjes wuliwa na rosßudźenja kněžorſtwoweho knježerſtwa njewoſtanje. Hrabja Caprivi ßo njetrjeba bojecź, ſo hibanje bjes ratarjemi na wužitk ſozialdemokratow pońdźe. Mużojo, kotſiž běchu ßo tam ſeſchli, běchu kraloßwěrni hacź do koſcźow. Pſchedßydſtwo w ſhromadźiſnje ryczerkubleŕ Ploetz wjedźeſche. S powſchitkownym ſahorjenjom ßo ſcźěhowaze wobſamknjenje pſchija: Shromadźeni ſaſtupjerjo ratarſtwa ſe wſchěch ſtron Němſkeje badźa k wjedźenju: Žadamy ßebi, ſo ſakožk, w kotrymž móz wótzneho kraja wobſteji, njeſranjeny woſtanje. S tutym požadanjom napjelnjeni a pſcheßwědcźeni, ſo móże nam do wonka jenož ßylna wojerſka móz měr ſakhowacź, kotryž trjebamy, ßmy k kóždemu woporej ſwólniwi, kotryž ßo ſa to žada. Ssmy pak też ſ twjerdym „ſcheßwědcźenjom napjelnjeni, ſo trajny a najwěſcźiſchi ſakožk ſa wulkoſcź a móz naſcheho wótzneho kraja w tyczu ratarſtwa leži. Dawanje ſakonjow poßlednich lětow, ſjenocźene ſ wobſamknjenymi wikowanſkimi wucźinjenjemi, je pak tónle ſakožk tak cźeźko ſatſchaßnuł, ſo je wobſtacźe němſkeho ratarſtwa do ſtracha pſchiſchło. Widźimy woßebje w dalſchim poniżenju pſchiwożnych złow njeſnjeßne ſchkodowanje naſcheho rjemjeßła. Duž ßo na kněžorſtwowy ßejm ſ naležnej próſtwu wobrocźimy: Wón chzył dalſchim wikowanſkim wucźinjenjam, tak daloko hacź poniżenje wobſtejazych złow wopſchijeja, ßwoje pſchihłoßowanje ſapowjedźicź a też na ſpěchowanje ratarſkich wupkodow do wukraja dźiwacź, ſo mohło němſke ratarſtwo kcźěcź k žohnowanju zyłeho wótzneho kraja.

— Pſchi wudoſpołnjazej wólbje do kněžorſtwoweho ßejma w Liegnitzkim wokrjeßu je ßwobodomyßlny kandidat Jungfer 10,667, antiſemitiſki kanditat Hertwig 6586, ſozialdemokrat Kühn 4952 a hrabja Rothkirch 1363 hłoßow doſtał. Dokelž žadyn ſ mjenowanych kandidatow abſolutnu wjetſchinu, to je jedyn hłóß pſches połožu wſchěch wotedatych hłoßow dozpił njeje, ma ßo bjes Jungferom a Hertwigom, ſa kotrejuž je ßo najwjazy hłoßow wotedało, wukałanſka wólba wotbywacź. W Liegnitzkim wokrjeßu ßu ßwobodomyßlni hewak pſchezo pſchi prěnjej wólbje dobyli. Tón krócź dyrbja ßo ſ antiſemitiſkim kandidatom horzo bědźicź. Sa antiſemitiſkeho Hertwiga je wjetſchi dźěł konſervatiwnych wuſwolerjow hłoßował.

— Po woſjewjenju ſtatiſtiſkeho wuſtawa je w Hamburgu loni 8060 woßobow na kholeru wumrjeło. W minjenym lěcźe je w Hamburgu wjazy ludźi wumrjeło hacź ßo narodźiło. W běhu tuteho lětſtotka je ßo jenož dwójzy ſtako, ſo je liczba ſemrjetych wjetſcha była hacź liczba narodźenych. W lěcźe 1871 w Hamburgu jětra dołho ſakhadźachu; tehdy wſcho hromadźe 12,833 woßobow wumrje, bjes tym ſo ßo jenož 11,846 dźěcźi narodźi. W lěcźe 1892 je ßo wſcho hromadźe 25,395 ſemrjecźow naliczyło, kotrymž jenož 23,772 narodźenjow napſchecźo ſteji. Tſecźi dźěł nowonarodźenych dźěcźi je na kholeru a běženje wumrjeło.

— Powjesćź, so budźe ßo němske wójsko bórsy saßo ſ jenej nowej tſélbu, a to ſ pjećźmilimetrowej, wobrónicź, ſda ßo wumyßlena bycź. Pruhowanje ſ pjećźmilimetrowymi tſélbami je pokasako, so móże němske wójſkowe wjedniſtwo ſ wuſwolenej $7{,}_9$ milimetrowej tſélbu spokojom bycź, a so ßo teź ſ pſchichodnym kalibrom niże $7{,}_5$ abo 7 milimetrow hicź njemóże. Sa pjećźmilimetrowe tſélby ſ zyka hiſchćże žaneho khmaneho pólvra nimaja. Teź ßo prascha, hacź budźa pjećźmilimetrowe kulki tak rucże moricź abo tola njekhmane k wojowanju cźinicź, kaž wjetſche kulki; woßebje měnja, so pſchi nawalach jěſdnych konje, wot makeje kulki trjechene, njepanu, ale cźim dźiwiſcho do prědka pocźěrja.

— Pruſkim dawkidawarjam je nowy dawk na ſamoženje wěſty. Komißija, kotraž je jón na dróbno rospominaka, je jón pſchijaka; duž ßo na tym dwělowacź njemóże, so budźe jemu teź ſemjanſki a krajny ßejm pſchihkoßowacź. Pſchi tymle dawku pjenjes do wahi njepada, wjele njeſpodobanja pak wótre poſtajenja ſbudźuja, po kotrychž ma ßo dawk wotſchazowacź.

Italſka. Bamž Leo XIII. je njedźelu ſ wulkotnym wobdźělenjom a mnohimi ſbožopſchejazymi ßwój 50 létny biſkopſki jubilej ßwjećźik. Bożu mſchu w Pětrowſkej zyrkwi bamž ßam w pſchitomnoſći 7000 woßobow cźitaſche. Awſtriſki khěžor je bamžej jako jubilejſki dar 100,000 frankow póßłał, awſtriſka khěžorka Hilźbjeta je paſtyſki kſchiž, ſ diamantami wudebjeny, pſchepodacź daka. Ruſki póßłanz Iwolſki je ſbožopſchejaze pißmo, wot zara ßamorucźnje ſeſtajene, pſchepodał. Sbožopſchejaze telegramy dońdźechu wot ruſkeho miniſtra ſnutskownych naležnoſćow, wot cźornohórſkeho wjerćha a wot ſchwajzarſkeje ſwjaſkoweje rady.

Franzowſka. Dla njewujednanja noweho franzowſko-ſchwajzarſkeho wikowanſkeho wucźinjenja bjes woběmaj krajomaj khětra napjatoſcź knježi. Franzowſojo ſkoro žanych tworow wjazy do Schwajzarſkeje njewotbudu; ſchtož prjedy Schwajzarſzy ſ Franzowſkeje kupowachu, ſ tym ßo nětko wot Němzow ſaſtaracź dadźa. Franzowſow helſzy mjerſa, ſo je wužitk, kiž je ßo jim nimo kulik, Němzam pſchipanuł. Pſchi prěnjej lěpſchej ſkładnoſći chzychu Schwajzarſkej teho dla ßwój hněw cźucź dacź. Pſchileżnoſcź k temu je ßo bórsy poſkicźiła. Pſchi poßlednim karnevalu je w Baſelu jedyn pachoł hoborſku papjeru ſ napißmom: „500,000 frankow dostał Carnot“ wokoło noßył. Njehodźi ßo pſchepóſnacź, ſo ma ßo to jako wulke wohanjenje franzowſkeho preſidenta Carnota wobhladacź. Tutón ßo ſ tym winuje, ſo je wón ta njeſnata woßoba, kotraž je wot panamaſkeho towarſtwa 500,000 frankow darjenych dostała. Franzowſki póßłanz w Bernje je ßo dla ſkſchiwdźenja Carnota pola ſchwajzarſkeje ſwjaſkoweje rady wobcźežował a ßebi doſcźcźinjenje žadał. Swjaſkowa rada je ßlubiła, ſo budźe kſchiwdnika, jeli ſo ßo winowaty wupokaſa, cźežko khoſtacź.

— Dahomejſka w nawjecźornej Afriży je ßo hacź do jejneho hłowneho měſta Abomeja pod franzowſke knjejſtwo ſtajiła. Dahomejſkemu kralej Behanzinej je wſcha nadźija wſata, ſo mohł ßo ſaßo na krawy trón ßwojeho kraleſtwa wrócźicź. Jemu ßo njeje ſchlachcźiło, wójſko wokoło ßebje ſhromadźicź; jeho pſchiwißowarjo pola Abomeja ßu drje ſpytali, pſchecźiwo Franzowſam poſtanucź, tola wyſchł Gregoire je jich bórsy roſehnał. Behanzin ßam je Franzowſow wo hnadu proßył. Wón proßeſche, ſo bychu jemu w Whyddahu, w najwjetſchim dahomejſkim pſchimórſkim měſcze, bydlicź dali, tola franzowſke knjeżerſtwo je jemu to ſarjekło. Hižo tale kralowa próſtwa dopokaſuje, ſo wón k pſchiboham ßwojeho kraja žaneho dowěrjenja wjazy nima; pſchetož hacź dotal žadyn dahomejſki kral njeje ßměł morjo wohladacź. Nětko je ßo jich cźaß minuł; a ſ nimi ßo minu létne krwawe cźłowſke woporу, amazoniſke wójſka, wikowanje ſe ſchklovami a modlenje k hadam. Franzowſka je ſ wulkimi woporami póhanſkim hroſnoſcźam kónz cźiniła a Dahomejſku kſcheſcźijanſtwu wotewrika. Kſcheſcźijanſzy miżionarojo tam wulke dźěkanſke polo k wupſcheſtrjenju evangelija namakaja.

Grichiſka. W wſchelakich ſtronach Grichiſkeje je ſ nowa woſpjet jemjerženje było. Wobydlerſtwo je w wulkim ſtraſche. Wobydlerjo ſ cźrjódami ſ twarjenjow pod hołe njebjo cźěkachu. Kupa Zante je ſ nowa cźežko cźerpika. Na kupje Samotrake ani jeneho twarjenja njewobſchkodźeneho woſtako njeje.

Amerika. Preſident amerikanſkich ſjenocźenych poknóznych ſtatow je ſenatej w Waſhingtonje ſakoń pſchedpokožił, po kotrymž maja ßo hawaiiſke kupy k poknóznym ſtatam pſchiſamknucź. Wotßadźena hawaiiſka kralowa Liliuokalani je bjes tym póßłow do Waſhingtona póßłała, kotſiž dyrbja pſchecźiwo temu proteſtowacź, ſo bychu ßo poknózne ſtaty hawaiiſkich kupow mozowałe.

Dźowzyna pſchißaha.

(Stara ludowa powjeſcź.)

(Pokrocźowanje.)

7.

Straſchne, wobžarujomne bě wobſtejenje Hańžzyne, hdyž ju wuj wopuſchcźi. Nadobny hněw a hłuboka boloſcź howrjeſchtej w jeje wutrobje. Widźeſche ßo pſched ßwětom wohańbjeny — ßwoje mjeno wußměſchane a hanjene; dźiw, ſo njeſadwělowa.

„Sprawny Bože!“ ſawoła, ſ rukomaj łamajo, „kajka dha je moja wina? S cźim dha je ſhřeſchika twoja ßłužobniza, ſo ju twój prut tak krucźe khoſta? Njewinowata ſteju pſched twojim ßwjatym wobliczom — wojowała ßym, njeißym njepſchecźelej po jeho woli do wutroby ßo dobycź daka, ſepjeram ßo a wojuju hacź do nětka — cźeho dla po tajkim ſběže ßwět na mnje kamjenje? Je dha lěpſchi? Je dha njewinowacźiſchi? — O, je to ſky, hanibny, njepopſchaty ßwět, a najhórſchi, najhanibniſchi na nim — cźłowjek!“

A jeje hněw a jeje boloſcź pſcheńdźeſchtej do wudnomyßlnoſcźe; a wotmyßli ßebi, ſo ßo pſched zyłym ßwětom ſkhowa, a ſo, niczo njeßłyſcho wo jeho ſkóſcźi a njewjedźo jeho ſkeje wole, budźe tajnje žiwa w ßamocźe. Jeje hród bu kaž wulki row, w kotrymž žiwi runja morwym błudźachu.

Ale teź w tejle krutej ßamocźe njeſakcźě jeje wutrobje tak jara žadany měr. Wobras nadobneho Jana ſnoſchowaſche ßo ſtajnje w žiwych barbach pſched jeje wocźomaj; a bě jej, kaž by ſkoržo na nju ſhladował. Cźerń prěnjeje luboſcźe tcźeſche hiſchcźe pſchezo w jeje wutrobje, haj ſdaſche ßo, kaž by ßo hiſchcźe hłubje do njeje ſaklół. K temu pſchida ßo hiſchcźe porok njedźakownoſcźe, dokelž pocźa ßo teź teho muža ſdalowacź, kiž ßo wo nju hacź nanajnadobniſcho ſtaraſche.

Jeje krej bě hiſchcźe młoda, žiwa — jeho móz hiſchcźe pokna; žadoſcź po ßobucźujazej wutrobje ſawěraſche jej wutrobnjo, ale dyrbjeſche ju tajicź, poduſchecź, pſchikrywacź; pſchetož njemějeſche wokoło ßebje duſche, kotrejž mohła ßwjatnizu ßwojeje wutroby wotewricź. Modleſche ßo, poſcźeſche ßo, płakaſche; ale něhduſchi měr jeje kcźějazych lět njechaſche ßo wrócźicź. Tak trajeſche to dołhi cźaß, doniž ßo ſkónczńje njerosrißowaſche, ſo chze ßo wſcheho ßwětneho woſtajicź a ßwoju zyłu dowěru jeno na Boha ſtajicź a ßwój hród wopuſchcźicź.

Sa tſi dny dźěſche bohata Cźichobuſſka knjenka ſe ßwojeho hrodu, pſchewodźana wot jenicźkeje ßwěrneje ßłužobniży. Wobej běſchtej khutnu pokutnu draſtu wobleczenej.

Bě ſahe rano, hdyž jimaj cźeſcźomny toroßanſki wrota wotwěraſche. Njewjedźeſche drje, hdże chze jeho luboſcźiwa knjeni woteńcź, ale jeho wutrobje bě něłkaſ ſtyſkniwje. Ssyłſy ſtejachu jemu w ſtarymaj wocźomaj, hdyž jej ſbožowne wrócźenje pſchejeſche, a mjes tym na hrodże ßwěrnje hoſpodaricź lubjeſche.

8.

Schtomy poczachu žołtnucź a wětr hrajeſche ſ liſcźom. Jeno jěble ſelenjachu ßo hiſchcźe w cźěmnej draſcźe na huſtych hakſach a pod nimi na hórzy, woßrjedź wyßokich kerkow, leżeſche pſchi pucźu něſchto muži. Jich napohlad njebě pucźowarjam jara luby; pſchetož běchu to pak wokoło cźahazy bundazy abo ßami rubježnizy. Jich draſta běchu ſbytki rycźerſkeho wobleka a pißana měſcheńża hromadu ſehnatych kruchow. Wobliczo tutych muži bě wußmahnjene, hłuboko ſakdate. W jich ruzy ſejhrawachu pak mjecźe abo ſapjerachu ßo na ſaroſcźenu brodu.

Tak leżachu ſ dźěła ſnak, ſ dźěła na brjuſche a mjelcźachu; tola tuto mjelcźenje njebě jim jara lubo; bě to jeno ſcźěhwk, ſo bě jich nadźija ſjebała, ſo běchu podarmo cźakali.

„So by do teho cźorny ßam ſajěł!“ da ßo ſkónczńje mjes nimi ſchkropawy hłóß ſaßkyſchcźecź. „Mi ßo ſda, ſo je něchtó Mareſchej něſchto nakhał. Wudźěram wocźi, ſchtož ßo hodźi, ale wo pſchekupzach niczo njewidźu.“

„A dźi mi!“ rjeknu na to druhi mjerſazy. „Zyły dźeń na łakanzy a nimo něłkotrych hubjenych pěſchich njepokaſa ßo ſa zyły cźaß ani kuſk nahladniſcheho cźłowjeka na tej wjedrowej dróſy.“

„A ſchtož je pſchi tym najhórſche“, dopraji tſeczi, „je to, ſo budźe ßo nam ſa hodźinu ßkónzo khowacź a my budźemy ſe ßuchej hubu dyrbjecź do lěhwa ſaléſcź“.

„To je mi ſchwarne žiwjenje!“ ſarěcza ſchtwórty, ſnak ßo walejo a ſ puſtymaj wocźomaj k njebjeßam hladajo. „Woſtudźe žiwjenje — tole wěcźne łakanje na zuſe žiwjenje a pjenjeſy! Chzył bych, ſo mohł něſchto druhe cźinicź!“

„Oho!“ sawoschczera ßo prěni. „Poskajcze jeno na Jaroßkawa! To budże hischcze pokutny putnik!“

„To ßy minu trjechił!“ naczißnu druhi. „Skerje chzył prajicz, so je jemu próßdna móscheń rosum samylika; a wěm, schto by chzył radscho czinicz — pschi poknym keluschku a pschi poknej schkli ßo pschecżahowacz.“

„Duschu wěrno!“ sahrima Jaroßkaw, „ale prjedy bych ßebi pschał, so mohł wschěm skupzam móscheń wubracz a pinzy wurubicz, so ßo njetrjebał wot poknego blida wjazy hibacz a so njetrjebał druhi czaß ſ tajkejle lěnjoscżu pschecżinicz“.

„Jnu, wón tola kóżdy dżeń jenajki bycz njemóże“, rjeknu tscżi; „a schtoż dżenża njekcżéje, sakcżéje jutsje. Ta horstka naschich dnjow je hižo k temu postajena, so bychu byke trochu běke, trochu czorne. Nam bě něhdy tez trochu lěpje, a nichtó ſ naß psched dżeßacżi, dwazycżi lětami ßebi na to pomyßlik njeje, so budżemy hischcże ßo po dróhach pascz.“

„Czert a hela! njespominaj mi na to!“ sawoła Jaroßkaw — „abo pschelije ßo mi żołcz na tebje! Ja mohł wowrótnicz, hdyż mi na myßle pschińdże, kak rjenje mohł nětkle na Czichobusach ßedżecz — hdy by tam něchtó druhi ſ knjesom był hacz ta sa ..... holza. — Ale dha njedyrbjał czert bycz, hdy bych jej to wodał, schtoż je na mni skucżika; běda jej, dostanu=li ju do pasorow, teho hołbika. To bě jej ßmorże schkodżało, hdy bě ßwojemu ßwěrnemu wujej a něktrym ßwěrnym pschecżelam jeno sbytki a wotpadki ßwojeho bohatstwa poskicżika! Wotwißuje wschitko wot teho, kak ßo człowjekej da — a ja nimam pschejara wuskeho ßwědomja.“

„Nó, schtó wě, schto ßo stanje, hdyż ßo Hańżka junu nawrócżi a wo ßwojim wuju saßłyschi!“ rjeknu druhi trochu hórzy. „Je=li wěrno, so je ßo do ßlubjeneho kraja podała a ßnadź budże, hdyż ßo wrócżi, na tebi ßwoju móz wopokasacz chzycz. Ja cże hižo widżu jako pokutneho hrěschnika.“

„S powjasom wokoło schije — to je mózno!“ woschcżerasche ßo tscżi.

„Ja mojedła trjebaj ſ dwěmaj!“ sabórcża Jaroßkaw, ßo na bok pschewaliwschi. „Jeno so směju towarschow. Hewak tak k powyschenju njepschińdżemy.“

„Oho!“ sawoła prěni. „Knjes Lipniski je dżenża draczowszy wjaty. Schtó bě ßebi to myßlił, tehdom, hdyż naß k naschemu nětczischemu rjemjeßku namołwjesche!“

„Wón wschak by hnydom hinak spěwał“, naspomni druhi, stawajo a wótrje ßo roshładujo, „jeno hdy by ßo na drósy něschto saschudrowało. — Hejda! tamle ßo něschto czorni!“ sakschiknu nahle; „jeli to hotowi proscherjo njeißu“.

Wschitzy ßo ſrunachu a hładajo do daloka widżachu, so ßo po drósy dwě postawje bliżitej. Sa khwilu spósnachu, so stej w putniskej drascże, pschi czimż ßo hnydom saßo rosskobichu.

„Na, tej ßebi wobhładamy“, rjeknu Jaroßkaw. „Budże ßnadź to někajke narunanje sa zyły shubjeny dżeń.“

9.

S duschu, poknej ßwjateho měra, wrócżi ßo Hańżka ſ dalokeho pucżowanja. Jeje myßl bě ßo dospołnje wotwobrocżika wot ßwětnych wězow a, poßłnjena psches wěrnu pokornoscż psched Bohom, namaka skónczńje pokoj w ßwjatnizy ßwojeje wutroby. S czicha modlesche ßo runje se ßwojej ßwěrnej towarschku wjeczornu modlitwu, tu na dobo woziwi ßo pschi drósy husta kerczina a ſ czmoweho skhowa wustupi nęschto muzi.

„Doczakajtej kusk, czornej hołbiczżo!“ sawoła mjes nimi hrubje żortowazy hłóß a dżiwja rubjeżniska postawa stupi ßo pucżowarkomaj runje do pucża. „Waju kschidleschka budża hižo spróżne — donjeßemy waju do hnězdka.“

„W Bożim mjenje!“ sawoła Hańżka, pschitomnoscże bucha njeshubiwschi. „Schto je twoje żadanje? — a ſ kajkim prawom mylisch czichu modlitwu putnikow?“

„S pschirodżenym prawom!“ woschcżerasche ßo rubjeżnik a naczahnuwschi ruku, so by Hańżku popadnuł, dopraji: „Widżisch, ſ tymle prawom!“

„Wostaj mje, bohasabyty człowjecże!“ sakschiknu holiczo, a spěschnje ßo wuhibnuwschi, wobarasche ßo ſ putniskim kijom. „Njepschistup bliże! Sswjeczeny je mój wodżew, a twoje hrěschne porsty mohłe wokhromicz!“

„Czert a hela!“ daschtaj ßo druhej dwaj do ßměcha, bliże pschistupujo.

„To smějemy woßebity turnėr (wojowanje)! — A schto pak ty, kastojczka ſ dalokich krajinow? budżesch tez ty ſ kschidleschkom wokoło ßebje bicz a panochty roscżahowacz?“

S tymi ßkowami pschistupichu k druhej pucżowarzy; ale ta padże na kolena a ſ rukomaj kamajo wołasche pak wo ßmilnoscz, pak wo pomoz ſ tak wótrym hłoßom, so ßo jeho swuki daloko schěroko po czichej wokolinje rosnoschowachu.

„J czert a hela, sadżerńcże jej schiju!“ rjeknu nětko Jaroßkaw, tez bliże pschischedschi.

W tym wokomiku pak wotskoczi Hańżka wot ßwojeho pschescżěharja a se spěschnej nohu stupi ßo ßrjedź ßwojeje towarschki a rubjeżnikow.

„Njedótkajcże ßo jeje hłowy!“ sawoła. „Dowěrjena je mi wot Knjesa a ja budu dyrbjecz sa nju samolwjenje dawacz. Se ßlěbrom wupkaczu wam jeje hłowu a to budże wam k pschichodnemu sapokucżenju pschihodnische, dyżli jeje krej a żiwjenje.“

(Skónczenje pschichodnje.)

Póstny czaß.

Mój sbóżnik pucz dże poßleni,
Pucz bje wschitkimi najczeżschi,
Pucz bolosczow, pucz stykknoscże,
Pucz do ßmjercże, —
Tón pucz mój sbóżnik nětko dże.

Czah czahnycz widżu żałoßny,
Ssu widżili, ach, tajki hdy?
Ssyn Boži kschiż ßwój njeße ßam,
Měr ſ teho mam,
A mój pucz nětk dże k njebjeßam.

A ßrjedża czehnje jehnjatko,
Kiż sa naß woprowało ßo
A dało je ßo kschižowacz
A sarěsacz
A naß je chzyło wujednacz.

Sso wowzy wschitke rosprosscha,
Nětk sa nje bija pastyrja,
Kiż je ßo wschitkón wukrawił,
Wscho pschecżerpił
A naß ßej ſ hrěchow wukupił.

A na njebju a na semi
Sso wodnjo Boże ßkónzo czmi,
Hdyż ßwětko ßwěta na kschižu
Sso kryje ſ czmu
A bědżicz ma ßo se ßmjercżu.

Wscho skónczńje dokonjane je,
Wótz Ssyna ſ martry wumóże,
A Ssyn we nusy poßlenjej
Je wumóhł ßej
Naß wschěch psches ßwoju ßmjercz a krej.

Nětk spěwaj nascha wutroba
Sswój khěrlusch dżenß na Golgata:
To jehnjo, kiż je sabite,
Je dostojne
Wsacz czescz a khwalbu na wěczne. D.

Ze Serbow.

S Budyschina. Po wosjewjenju tudomneho kralowskeho wokrjeßneho hejtmanstwa dyrbja ßo lětusche ßerbske Boże ßłużby w Draßdżanskej Kschižnej zyrkwi prěnja njedżelu Lątare (12. měrza), druha 3. njedżelu po ßwjatej Trojizy (18. junija), tscża 16. njedżelu po ßwjatej Trojizy (17. septembra) a schtwórta 2. njedżelu adventa (10. dezembra) dopołdnja wot 11 hodżin ßem se spowjedżu a Bożim blidom wotměcz.

— Tele dny dóńdże wot ratarskeho towarstwa „Deutscher Bauernbund“ ſ Barlina k hłownemu „Towarstwu Sserbskich Burow“ list ſ wustawkami tamneho towarstwa a něktre czißka jich czaßopißa. W liscże ßo prascheja, hacz njebychu nasche ßobustawy tez k jich towarstwu pschistupicz chzyke, abo tez „Towarstwo Sserbskich Burow“ shromadnje ſ wěstymi postajenjemi. Dale poskicżeja naschemu hłownemu pschedßydże ważnische sastojnstwo w ßwojim towarstwje a wosjewja, so chzedża w bliżschim czaßu w Radworju pschednoschki dżerżecz a ßobustawy pschijimacz. Ssmy jim wotmolwili, so nikomu sakasacz njemózemy, do jich „Bauernbunda“ sastupicz, hacz pak ma zyke „Towarstwo Sserbskich Burow“ tez k nim pschistupicz, to je wěz hłowneje shromadżisny, hewak pak ßo najprjódzy do jich wězy tykacz nochzemy. — Schtóż hischcże njewě, temu budże sajimawe, so ßu ßebi nasch czaßopiß „Sserbski Hospodar“ do Kempena nad Rheinom k wuměnjenju zadali. Sczelemy jón tam měßacznje a dostanjemy sa to „Rheinischer Bauer“. To ßu cześcżehódni Němzy.

— Lětusche ertne pruhowanje kandidatow schulskeho sastojnstwa w tudomnym katholskim wucżerskim seminarje budże ßo 28. februara dopołdnja wot 7—11 hodżin pod pschedßydstwom knjesa wokrjeßneho schulskeho inspektora schulskeho radżicżela Rabiza jako kralowskeho pruhowanskeho komißara wotbywacz. Pschi tymle pruhowanju ßo wobdżela kandidatojo Bruno Karisch, Arthur Wjenka, Hendrich Lorenz, Jurij Striegler, Bruno Traxler a Oskar Hasenfelder.

S Błohaschez. Sańdżeny pjatk wjeczor ßo tudomnemu burej Brodźi, hdyż juchu wuwożesche, jeho młodaj konjej spłóschischtaj. Broda, kiż na ßudże ßedżesche, tak njesbożownje k semi padże, so ßebi

lěwu nohu ſkama, runje tu ßamu, ſ kotrejž běſche pſched wjazy lětami w Kokwaſy do cžěrjazeje mlóczazeje maſchiny ſajěk a do ſchkody pſchiſchoł.

S Cžerwjenych Noßliz. Piwarz Freudenberg ſe Schumborna, kotremuž nětkole tudomna piwarnja ßkuſcha, cžini tu pſchihoty k twarjenju wulkotneje piwarnje. W njej budža ßo dobre dwójne a wſchelake druhe druziny piwa waricz.

S Njeſdaſchez. Hdy by po pſchicžehnjenju pucžowanſkich ptaczkow ſchło, by hižo kónz ſymy byko. Pſchi ßkónczným wjedrje hižo ſchkowronczki wjeßele ßwój khwalbny khěrluſch k njebjeßam žórla. Runje tak naß ſchkórzy ſe ßwojim luboſtnym fifolenjom ſańdženu pońdželu prěni krócz lětßa ſwjeßelichu. Naſche wutrobne žadanje je, ſo nam njeby ſymne wjedro tychle pjerjatych ſpěwarjow ſaßo wotehnało, a ſo cži njebychu prawo měli, kotſiž wěſchcža, ſo ſyma, kotraž je ßo ſchtwórtk ſaßo wróczika, hacž do 13. měrza wutraje.

S Bolborz. Tudomneho ſchulſkeho vikara, k. Jana Beiera, je ſchulſke pſchedſtejiczerſtwo jenomyßlnje ſa naſcheho ſtatneho wucžerja wuſwoliło.

S Bójßwez. Tudomny murjeŕ a ſahrodnik Gr. je pſchi poßlednjej krutej ſymje w nozy wonka leżo woſtał a pſchi tym tak pſchemjerſnuł, ſo ßu jemu nětko lěkarjo wſchitke porſty na rukomaj a nékotre na nohomaj wotrěſacz dyrbjeli. Gr. je w najlěpſchich lětach a je hakle pſched lětom ſ Jikoz k nam pſchicžahnuł.

S Měrkowa. Njedželu 26. februara popołdnu w 4 hodžinach budże ßo tu w Scheblez domje ßerbſka kemſch ſe ſpowjedžu wodžerżecz.

S Radworja. Njedželu 19. februara bě, kaž ſa zyke katholſke kſcheſcžijanſtwo, tež ſa naſchu woßadu ważny dżeń; ßwjecžachmy 50lětny jubilej bamża Leona XIII. Radworſka Bjeßada a wojerſke towarſtwo běſchtaj ßo ſrěcžakej, ßwjedżeń ſhromadnje ßwjecžicz. Hdyż běchu ßo rano, popołdnja a popołdnju Boże ßkužby po poſtajenym waſchnju wotbywake, ßo ßobuſtawy towarſtwom w 6 hodžinach w Pokleńkez hoſcženzu ſhromadżichu a w 7 hodžinach wot tam ſ towarſtwowymi khorhojemi w dołhim cžahu ſe ſaßwěcženymi lampionami pſches wjeß cžehnjechu. S wjele twarjenjow ſmahowachu ßo khorhoje w ßerbſkich, ſakſkich a bamżowych barbach. Domy w tym dżěle wßy, pſches kotryż cžah cžehnjeſche, běchu bjes wuwſacža ßwjedżeńſzy poßwětlene; tež najmjeńſche khěżki ßo w kraßnym wobßwětlenju błyſchcžachu, haj, tež bydlenja njekatholſkich ßo njeběchu wuſamkke, a pſched někotrymi ßo ßamo pißany woheń ſapalowaſche. Se ſwonjenjom ſwonow cžah do zyrkwje ſacżeże, hdżež ßo ßwjatocžny nyſchpor ſ Te Deum wotbywaſche. Po nyſchporje cžehnjeſche ßo ſaßo k Pokleńkezom. Tam ßo wot ſchuleŕſkich dżěcži hymna na bamża wuſpěwa, a Bjeßadżiny pſchedßyda pſchitomnych na ßwjedżenjowu ważnoſcž kedżbnych cžinjeſche. Na to knjes wucžeŕ Kral ßwjedżeńſku rěcž dżerżeſche, po kotrejž ßo ſaßo někotre ßwjedżeńſke ſpěwy wuſpěwachu. Wo ſaßkužbach bamża Leona XIII. knjes farſki adminiſtrator Żur dležſchi pſchednoſchk dżerżeſche. Skónczńje ßo hiſchcże bamżej ßkawa wunjeße a ſe ſpěwom ßo ßwjedżeń ſkónczi. Na druhi dżeń ßo hiſchcże woßebity aktus ſ kemſchemi w zyrkwi, pſchednoſchkom a ſpěwom w tudomnej wucžeŕni ſa ſchulſke dżěcži wotbywaſche, pſchi kotrymž kóżde dżěcżo k wopomnjeczu rjane ßwjecżatko doſta. K.

S Bukez. Po lětnej rosprawje tudomneho „Sſerbſkeho Burſkeho Towarſtwa“ ßu ßebi jeho ßobuſtawy ſhromadnje pſches towarſtwo ſkaſake: 997 zentnarjow pſchikupnych hnojow, jako amoniaka, koſcžiny, chiliſkeho ſalpetra atd., 1732 zentnarjow womjeſchkow, jako wotrubow, majßoweho ſchróta a bakmoweje muki, 112 zentnarjow ßymjenjow, jako wowßa, jecżmjenja, runklizy, dżecżela, hrócha a woki, 400 zentnarjow ßymjeńtnych běrnow a 2952 zentnarjow wuhla. Sa to je ßo 22,675 hriwnow 35 np. ſapłacżiło. Womjeſchki, jako wotruby, gris, majßowy ſchrót, ma ſa ßobuſtawy knjes Krěn w Bukezach w tu khwilu pſchezo na ſkładże. — Jutſje njedżelu 26. febr. ſměje towarſtwo poßedżenje, w kotrymž budże knjes kantor emer. Bartko ſ Budyſchina wo nalutowarńjach a wupożczeŕnjach pſchednoſchowacz. W naſchich ſtronach pocžinaja ſa tym żadacz, ſo by ßo tež w Bukezach tajke towarſtwo ſakożiło. Wone by ſ wulkim wużitkom byko; pſchetoż w naſchich ſtronach ßo někotry ratař k lichownikej ſabłudži a dyrbi wyßoku dań płacžicz, hdyż něſchto pjenjes na krótki cžaß trjeba.

S Barta. Pſchichodne dny ſapocžnu żeleſnizu ſ Lubija pſches Ketliży a Noßacžiży do Wósborka twaricz, a żeleſniza ſe Shorjelza do Kſchiſchowa ſda ßo tež wěſta· bycz. Bartſka a Hucžinanſka wokolnoſcž pak je hiſchcże pſchezo daloko wot żeleſniſkich ſtazijow, a kaž ßkyſchimy, dżěka ßo tola pilnje na tym, ſo by ßo tež nam dobrota żeleſnizy wobradżika. Żeleſniza, kotruž ßebi żadamy, dyrbjała ßo ſ Wósborka pſches Bart, Hucžinu atd. do Kubſchiz abo do Makeho Wjelkowa twaricz. Nadżijemy ßo, ſo knjeżerſtwo ſkónczńje naſche proſtwy wußkyſchi, ſo móhli ßo bórſy po żeleſnizy do Budyſchina woſycz.

S Khróſcžiz. Póſtnizy, wutoru 14. februara, měješe naſche pobocžne „Towarſtwo Sſerbſkich Burow“ ßwoju lětuſchu prěnju ſhromadżiſnu. Rěcżeſche ßo wo ſawěſcženju ſkotu po mjeńſchich wokrjeßach, wo wużitku a płódnoſcži ßněha, wo plahowanju a wużitku kur, roſkkadowaſche ßo, kak ma ßo ſe ſmjerſkej rěpu a ſe ſmjerſkymi běrnami wobkhadżecz, ſo bychu jako piza ſkotej njeſchkodżake; k poſpytowanju ßo rajßowa pizna muka ſa ſkót poruczeſche. Po pſchedßydowym namjecże ſhromadżiſna jenohłóßnje wobſamknu, ſo ma pola naß lětny pſchinoſchk do khowneje kaßy „T. Ss. B.“ tež dale 1 hriwna woſtacz, bjes tym ſo chżedża druhe towarſtwa jenoż 20 np. dawacz! Sa ßobuſtawy napißachu ßo wſchelake ſkaſanki ßymjenjow, woßebje tež wſchelakich nowych druzinow běrnow, jako „Weltwunder“, „Köſternitzer“, „Goldball“ atd. S tutymi budża ßo poſpyty cžinicz, ſo bychmy ſhonili, kotre ßu najpłódniſche a najkhmańſche. Skónczńje cžitaſche ßo khwalbny ſpěw na naſche pilne a ródne hoſpoſy (ſchkoda, ſo pſchitomne njeběchu). W ſhromadżiſnje knjeżeſche duch pſches-jenoſcże, wjeßekoſcże a ſ dżěla tež ſtroweho humora. Budž temu tež pſchichodnje tak.

S Lubija. Lubijſka měſchczańſka rada je najſkerje prěnja měſchczańſka wyſchnoſcž w Sakſkej, kotraž je, ſo by ſ dwórniſchczom jenak cžaßowała, ßrjedżny europiſki cžaß ſawjedła. W Lubiju po tajkim wſchitke měſchczańſke cžaßniki ſ dwórniſchczowym jenak pońdu.

S Hródka. Pońdżelu tydżenja wjecžor je ßo poklenk Kſcheſcžijan Schabernack w Terppje na domjazej łubji wobwěßnuł. Dokelž běſche hižo dleſchi cžaß myßlaty, je nimale wěſte, ſo je ßebi w duchownym błudże ßam żiwjenje wſak.

S Wulkeho Cžiſka. Sańdżenu wutoru je mandżelſka tudomneho Kſcheſcžijana Holdera, mjenowaneho Popele, ſ wobwěßnjenjom ßwojemu żiwjenju kónz cžiniła. Schto je ju k ßamomordarſtwu pohnuło, njeje ſnate.

Wußudżenja.

Pſchißażny ßud. Loni w nozy 15. auguſta w bróżni kublerja Handrija Nowaka w Lomſku pola Minakała woheń wudyri; płomjenja ßo ſ wulkej ſpěſchnoſcžu tež na bliſkoſtejaze pódlanſke twarjenje roſcherichu, w kotrymž delka wotroczk a horka dżowki ſpachu, w hródži pak Nowakowaj dwaj konjej ſtejeſchtaj. Wbohej ſkoczecži ßo njemóżeſchtej wukhowacz a w płomjenjach kónz wſaſchtej. S lětazymi ſchkrami ßo dale woheń na domſke żiwnoſczerjow Freunda a Schołty pſchenjeßy; prěńſche domſke pak ßo hiſchcże ſ tym, ſo hižo ßo palazu ßłómu ſ tſěchi ſtorhachu, ſaniczenju wobró. Każ wobſtejnoſcże na to pokaſowachu, bě ßo woheń ſe ſtej wolu ſakożił. Tukanje wobrocži ßo na Nowakoweho wotroczka Ernſta Juliuſa Kockela, kiż je ßo w lěcże 1862 narodżił, a kotrehoż bě hižo 14 krócz ßudniſtwo khoſtako. Tutón je ßo tež wuſnał, ſo je woheń ſakożił, ſo by ßo ſa kſchiwdu wjecżił, kiż bě pjecża w Nowakowej ßkužbje poczerpił. Kockela, kotrehoż ßu hakle loni 29. dezembra dla woſpjetneho paduchſtwa k khoſtarni na tſi lěta ſaßudżili, bu ſ pſchiliczenjom tehole khoſtanja wſcho hromadże k khoſtarni na ſchěſcz lět a ſchěſcz měßazow ſaßudżeny a jemu pódla teho cžeßne prawa na dżeßacz lět wotrjeknuchu. — Cželadnik Jan Khorla Ernſt Skupin ſe Schönborna w Wrótßławſkim wokrjeßu loni naſymu na knjeżim dworje w Brěſynje ßkużeſche. 4. novembra popołdnju bě jemu tamniſchi ſchoßaŕ Arthur Mauna, 20lětny, ßylny młodżenz, jako dobrocżiwy cžłowjek ſnaty, pſchikaſak, na polo hnój woſycz a potom ſ druhimi cželadnikami woracz. Dokelž ßo Skupin ſ dżěkom komdżeſche, jeho Mauna naßwari. Tola město ſo by Skupin, kiż je hižo ras ſpjecżiwoſcże dla ſ arreſtom khoſtany po napominanju, na měrniwe waſchnje jemu prajenym, cžiniŕ, wón Maunje wotmolwi: „To waß niczo njeſtara; to cžinju, każ ßo mi ſpodoba!“ a, hdyż ßo Mauna na Skupina dla tuteje ſpjecżiwoſcże naſtaji, tón hrożo pſchiſtaji: „jeli ſo ke mni pſchińdżecże, waß ſ hnojowymi widłami do khowy morßnu.“ Mauna pak ßo ſatraſchicz njeda, Skupin widła ſběhnu a ſ nimi Mauna do ſpanja dyri. Na to tón Skupina pſchimnu, cžißnu jeho k ſemi, klaknu ßo na njeho a jeho do khowy pjerjeſche. Jeho troſchku pſchemorſkawſchi Mauna ſtaże a ßo k ßwojemu dżěku wrócži. Wokoło pjecżich hodżin wón ſ woſom jeneho druheho pohoncża, ßebi wjeßele hwiſdajo, domoj jědżeſche. Pſchi wjecżeri Mauna na biſeżu ſ Skupinom ſpomni, prajizy, ſo drje budże jemu khowa bórcżecz. Na to, ſo je jeho Skupin ſ hnojowymi widłami dyrił, wón njeſpomni, dokelž wón żaneho ſcżěhwka wot teho njecżujeſche, wón wjele bóle w 9 hodżinach po Hucżinanſkeho ſchoßarja dżěſche, ſo by ſ nim khwilu kharty pohraŕ. Hra pak bě lědma 20 mjeńſchinow

traka, pocza Mauna njejabzy na ßylne ſubybolenje ſkorßicź, kotreź ßo, hacź runje jo ſe wſchelakimi domjazymi ßrědkami podtkóczicź ſpyta, tak pohórſchi, ſo dyrbjeſche wón woſtajiwſchi ßwojeho piwa domoj hicź a ßo do koża lehnucź. Naſajtra rano wón w ſwuczenej hodźinje ſtaże, wukaſa cźeladnikam dźěło, tola ßo bórſy dla ßylneho hłowubolenja, ſ bluwanjom ßo pſchewodźazeho, do ßwojeje ſtwy wróczi, hdźeź jeho njemóz wobja. Wjeczor po 9 hodźinach wón wumrje. Pſchi ßudniſkej ſekziji cźěła tak ſahe ſemrjeteho mkodźenza ßo wupokaſa, ſo bě ßo jemu nop pſchi lěwym ſpanju wot wonka ſ dyrjenjom vuknuł a ſo bě ßo jemu pſches to krej do moſhow linuła. Skupina dla cźělneho ſranjenja ſe ßmjertnym wukhodom k joſtwu na tſi lěta ſchěſcź měßazow ſaßudźichu.

Přilopk.

* Sa tajkich dźěłaczerjow, kiž ßo ſa khorych wudawaja, hacź runjeź to njejßu, ſe Zitawſkeje khorobneje pokkadnizy ſcźěhowazy podawk woſjewimy. Wěſty ßobuſtaw tamneje pokkadnizy bě ſ njeje na tydźeń podpjeru ſběhnuł, wudawawſchi, ſo khoroſcze dla tydźeń dołho njeje dźěłacź mohł. Poſdźiſcho pak ßo wukopa, ſo njebě khory był, ani żaneho dnja ßwjeczik. Duż je jeho ßudniſtwo do jaſtwa na jedyn tydźeń a k wſchitkim naſtatym khóſtam ſaßudźiło.

* W Langebrücku je ſchtwórtk tydźenja dźowka jeneho kublerja do hnójnizoweje jamy padnuła a, dokelž nichtó k ruży njebě, ßo w njej tepiła.

* W Gohliſu, jenym Lipſcźanſkim pſchedměſcze, je wěſty Friedrich, 25 lětny ßyn jara widźaneho wobßedźerja fabriki, ßwojeho nana moricź chzył. Knjeſej ßynej, reſervnemu wyſchkej, kotryż w nanowej fabrizy dźěłaſche, njechachu 200 hriwnow, kotreź na měßaz wot nana doſtawaſche, doßahacź, też bě wón jako jenolětny wojak w Wiesbadenje, hdźeź bě ßłużił, jara dobre żiwjenje wjedł, pſchetoż wón bě tam ſa lěto 17,000 hriwnow pſchetrjebał. Każ najhuſcźiſcho, tak młody knjes pſched dwěmaj njedźelomaj njedźelu w nozy poſdźe, abo wjele bóle pońdźelu rano ſahe wokoło tſjóch domoj pſchińdźe, cźehoż dla jeho nan wěſo mało pſcheczelnje witaſche. Na to ßo wón tak rosnjemdri, ſo nanej to a wono wumjetowaſche, też to, ſo jemu pſchemało pjenjes k pſcheczinjenju dawa. Hdyż pak jeho nan krucze wotpokaſa, wucźahnu wón revolver a tſěli do nana. Runjeź ßo jemu nan rucze wobwinu, jemu kulka tola jenu nohu ſrani. Njekniczomnika je nan hiſchcze w tej ßamej nozy ſajecź dał.

* Stohriwnowſku papjeru je ßebi k wulkemu naſtróżenju jeho wothladowarja jedyn Barlinſki ſrěbz derje ſeßłodźicź dał. Ta módra papjera bě jenemu mkodemu dźěłaczerjej wot jeho knjeſa k ſapkaczenju něſajkeho dołha pſchepodata była. Tón bě ſ njej do konjemza ſchoł a ju tam hiſchcze junkrócź wucźahnuł, ſo by ßebi ju ſ dobrej khwilu wobhladał a je potom ßwoju poruczność dopjelnicź woteſchoł. Hdyż pak chzyſche ſliczbowanje ſapłaczicź, njemějeſche teje papjery. Rucze ßo dopomni, ſo je ju na ßykanjowym kaſchczu leżo woſtajił, duż ßo w ſkoku wróczi, pſchińdźe pak runje k temu, ſo ſrěbz, kiž ßwobodnje po konjemzu wokoło khodźeſche, poßlednje ſbytki droheje papjery ſpodobnje khmutaſche.

* (Hrabja Caprivi chze ßo woženicź.) Němſke ſemjanſke nowiny pißaja, ſo ßo krajny kanzler Caprivi w bliſchich dnjach ſ rjanej mkodej wudowu njebo polkownika knjeſa ſ Lehmann ßlubi. Hacź pak je tale powjeſcź też wěrna?

* Hdyż ßo biſkop Haffner pſched tydźenjom w Mainzu na Mainowych pobrjohach wukhodźowaſche, ßo dwaj muźiſkaj na njeho waliſchtaj, ſo byſchtaj jemu ſchiju pſcherěſkoj a teho duchowneho, kiž jeho pſchewodźeſche, k ſemi poraſyłoj. Na jeju wokanje pak ludźo na pomoz pſchiběżachu, duż njedoczińkaj cźeknuſchtaj.

* (Stari ludźo.) W Ssmilnej w Altenburgſkej ßu ſańdźeny tydźeń pjeczo cźłowjekojo wumrjeli, kiž běchu wſchitzy hromadźe 482 lět ſtari; mjenujzy 3 żony w ſtarobje 93, 91 a 90 lět, jedyn 78 lětny wudowz a jena 76 lětna wudowa.

* W jenej korczmje w Erfurcze běſchtaj ßo tele dny dwaj hoſcźej ſwadźikoj. Na dobo tón jedyn do ßwojeho pſcheczíwnika piwowy karanczk cźißnu. Tutón pak ßo ſkhili a karanczk korczmarku tak do huby trjechi, ſo ßo jej ſchěſcź ſubow wudyri.

* Kóſła ſa ſahrodnika běſche ßebi polizajſke ſarjadniſtwo w Erfurcze, każ je ßo nětko wukopało, ſ poliziſtu Aßmanom poſtajiło. Tutón ſtrażnik je ßo mjenujzy jako wuwucźeny nutſkamaŕ wukopał a ma pjecża hiżo 40 paduchſtwow na karbowzu. Pſched nękotrymi dnjemi ßu jeho a jeho żonu ſajeli a woſy połne kranjeneho kubła ſ jeju wobydlenja wuwoſyli.

* (Wowrótnjeny wopikz.) S Liberza cźitamy: Pſched tydźenjom ſakhadźeſche ſ wopikſtwom wowrótnjeny Joſef Meſa ſ Deniſa pola Grottawy tak, ſo nękotre woßoby do wulkeho ſtracha ſtaji. Dopołdnja wokoło dźeßaczich wón ßwoju ßotru nadpadże a hrożeſche ju ſaraſycź. Ssotra ßo jemu wutorże a ßußoda wo pomoz wołacź běżeſche. Tſjo mużojo ßo nětko k Meſy podachu, njemóżachu pak jeho pſchewinucź. Wón ſhrabnu ßekeru a měrjeſche ßo ſ njej do ßwojeho nana, kotryż cźeżko khory w kożu leżeſche. Hdyż ßo do njeho ſahna, jemu jedyn ſ tych mużow hiſchcze ſbożownje ruku ſdźerża a ſkónczńje ßo poradźi, wowrótnjeneho wuwjaſacź a ſ pomozu ſawołaneho żandarma Kraţawſkemu ßudniſtwu pſchepodacź. Jeho nan pak je hiſchcze te ßame popołdnje na ßwoje wulzyſchne roshorjenje wumrjeł.

* Jara żadne ßwinjo je ßebi nětdźe pſched tydźenjom jedyn burik ſ małeje belgiſkeje wßy kupił. Bě to mjenujzy ßwinjo, kiž dukaty abo wjele ſkerje luidory puſchczeſche. Hdyż bě mjenujzy burik ßwoje kupjene ßwinjatko, kotreź bě derje pſchi żiwocze, domoj dohnał a jemu nětk prěnju pizu do kortka kidaſche, dohlada ßo, ſo ßo na ſemi leżo zyle blisko ſady kupjeneho ſkocźatka dwazyczifrankowſki ſloty ſyboli. Sswojimaj woczomaj njewěrjo wón tón ſloty ſběhnu a ßebi jón ſ wobeju bokow ßwěru wobhlada! ale to bě a woſta woprawny ſloty. Naſajtra rano ſahe ßo ſbożowny wobßedźer ſpodźiwneho ßwinjecza ſaßo k njemu do khlěwa poda, hdźeź tón ras na wczerawſchim měſtnje dwaj druhaj ſlotaj namaka, wohaj ſ lěta 1834. Nětk by ſ radoſczu najradſcho ſ koże wuſkocził. Żaneje minuty wot ſloto hajazeho a wotedawazeho ſkocźecza njewoteńdźe. Woprawdźe bu też hiſchcze bórſy ſ tſjómi daliſchimi ſkotymi ſwjeßeleny. Nětk pak njemóżeſche ßo dlěje ſdźerżecź, ſo by ßwoje ſboże ßwojim ßußodam njewupowjedał, a bórſy bě powjeſcź wo tym po zyłej wßy rosnjeßena. Pſches to pak ßo jemu jeho ſboże wobkuli a jeho wjeßele khětro powróczi. Pſchetoż na jene dobo prjedawſchi ßwinjecźowy wobßedźer k njemu pſchińdźe a ßebi wot njeho niż jenoż te ſkote, ale też zyłe ßwinjo naſpjet żadaſche wudawajzy, ſo namakane pjenjeſy a hiſchcze ſchtyri druhe ſkote w kożanej kapſy, kotreź ſměje ßerſchczak najſkerje hiſchcze w ßwojim żołdku a kotreż je ſa wczerawſchim ſa pſchedatu krumu doſtał, jemu ßkuſcheja. W ßwojej radoſczi nahle ſatorhnjeny kupz pak ßo ſ dobrym podacź njecha, dokelž praji, ſo je ßwinjo też něcźeje druhe pjenjeſy namakacź mohło. Duż budźe ßo jednarſki ſměrz ſ tej należnoſczu woboſyczź dyrbjecź.

* (Rubjeżniſki hejtman ſajaty.) Wo ſajeczu rubjeżniſkeho hejtmana Malarſkeho, kotryż wobydleri w Bendinſkim, Olkuſchſkim, Andrſejewſkim a Wlozlawſkim wokrjeżu w ruſkej Pólſkej pſcheſcźěhaſche, Lodźſke nowiny powjedaja: Malarſki bu pſched nękotrymi lětami k dyrbjeńſkemu dźěku wotßudźeny a do Ssibirſkeje póßłany, dokelž bě wſchelake pſchеſtupy wobeſchoł, běſche pak ſkładnoſcź wużił a ſe ßwojeho ſajecza twochnuł. Dom ßo wróczíwſchi, ſhromadźi ßebi paduſchne paßmo, kotremuż bu ſ nawjednikom. W dezembru minjeneho lěta ßo ſe ßwojim paßmom do Olkuſchſkeho wokrjeża pſcheßydli, hdźeź ßo jemu poradźi, dokelž je wokolnoſcź jara lěßata a horata, ßo pſched wyſchnoſczinym pſcheſcźěhanjom wukhowacź. Tamniſchi wobydlerjo běchu tak ſaſtróżeni a ßo jeho wjeczenja tak bojachu, ſo żadyn jeho pſchebytk wyſchnoſczi njepſcheradźi. Hdyż pak ſyma pſchezo krucźiſcho ſakhadźecź poczа, hódachu poliziſtojo, ſo ßnadź ßo ſe ßwojim paßmom nětdźe pola nětkajkeho burika khowa a duż nękotrych burow, k kotrymż hewak wjele dowěry njemějachu, kuß wótriſcho wobkedźbowachu. Jedyn ſtrażnik pytnu, hdyż w nozy nimo wobydlenja jeneho bura, kotrehoż běchu njedawno ſ jaſtwa puſchczili, dźěſche, wó jſtwje ßwězu a haru. Jeho hěta leżeſche na kromje lěża. Strażnik hnydom ſpósna, ſo tam rubjeżniży wjeßeku worcźiſnu dźerża, doběża do wßy k gmejnſkemu pſchedßydze a potom do ßußodneje wßy Korczery, hdźeź tſjoch strażnikow nadeńdźe. S jich pomozu namokwi burow, ſo ſ nim wucźahnuchu, ſo bychu, każ jim prajeſche, jeneho paducha popadnuli, kotryż chze duchowneho, zyłe pjenjeſy k wobnowjenju żyrkwje pſchi ßebi domach khowazeho, wobkranucź. To cźehnjeſche, a woni ßebi na to ani njepomyßlichu, ſo traſch Malarſkeho kojicź dźeja, kiž bě ſtajnje wobrónjeny a ſe ßwojim paßmom wobdaty. Hdyż do woneje hěty ſtupichu, Malarſkeho a jeho ludźi po jich wjeßekej worcźiſnje w twjerdym ſpanju nadeńdźechu. Duż jim najprjedy wſchě brónje ſebrachu, potom jich wuwjaſachu a do Olkuſchſkeho jaſtwa wotwjedźechu.

* Winſke nowiny maja wo ſemrětym bankijeju Bleichröderu dlěżſchu rosprawu, ſ kotrejeż něſchto woſjewimy. W Bleichröderowej piżarni bě ſ najmjeńſcha 12 Bismarkowych wobraſow na wſchelakich ſcźěnach a w wſchelakich poſtawach widźecź. W jenym kucźiku ſtejeſche Bismarkowa marmorowa podoba; namakaſche ßo tam wjerch Bismark jako liſtowy wobcźeżeŕ, jako trubżyna hłowcźka we wſchěch móżnych dobach. Schtóż k Bleichröderej bliże ſtupi, tón ſpósna, ſo je tón muż,

kiž na 80 abo 100 milijonach hriwnach knjeżesche, poprawom wulkeho wobžarowanja hódny cžłowjek. Wón bě mjenujzy hižo na dwazeczi lět nimale zyle woßlepił, jenoż ßkabe ßwětko bě jeho woczomaj sawostako, a so by ßwój brach potajił, měješche cžěmnej schkleńzy w ßwojej bryli, ale też psches tej bě khorosćz jeho woczow widzecź. Maßajo ßo k ßwojemu stólzej bliżesche a runje tak njemaßylnje pytasche na blidże zigaru, kotruż chzysche ßwojemu wopytej skiczicź; chzysche-li ßo wukhodzicź, dyrbjesche ßo wodzicź dacź. Runjeż móhł ßebi wscho mózne dobre popschecź, njemózesche ßwojeje khorowatosćze dla niczeho wuzicź, dokelž dyrbjesche ßo ſ jědzu a ſ piczom, kaž też se wschěmi druhimi wokschewjeńkami jara na kedzbu bracź. Dokelž spacź njemózesche, stawasche hižo rano w schtyrjoch a hižo tak sahe dyrbjesche jedyn sekretar pola njeho bycź, so by jemu cžitał, schtoż chzysche wjedzecź, a kotremuż do pjera powjedasche, schtoż chzysche pißane měcź, a ſ kotrymž dźěłasche. W lěcze a w symje nastupi wón rano w scheścźich ßwoje wukhodzowanje, a Barlinjenjo snajachu derje teho stareho muża, kotryż hižo do ßwitanja ſ poßłużobnikom, kiž jemu ſ latarnju ßwěcźesche, po swěrinjenzu wokoło khodzesche. Knjes Bleichröder jara wjele pucźowasche, a ludźo wobkrucźeja, so ßo to njeje jenoż jeho wobstaranjow dla stako, ale też teho dla, dokelž ßo jemu w wosu najlěpje spasche. W poßlednich lětach bě jara khorowaty a měješche wjele cžerpicź. Jeho ßłabosćz pokasowasche ßo też w jeho rosmłowach, w kotrychž ſ wěstej budnosću stajnje nadpadnje wo Bismarku rěcžesche. Jeho husto ßo wospjetowaze ßłowa běchu: „Hdyž je jedyn 25 lět dołho sady stólza teho muża stał, kiž Europu wobknjeżesche.“ Wón pak je wjerchej Bismarkej też po jeho padze poknu ßwěru wobkhował a je jeho kóżde lěto wopytał, też njeje żaneho bliżšcheho swißowanja ſ nowym knjeżerstwom měł ani pytał. Jeho ßmjercź je wěsće też wjercha Bismarka w dopomnjenju na minjene cžaßy bolosnje pohnuła.

* Sskużobnika Franza Söllera, w cžěskej eskomptebanzy w Prasy ßłużazeho, wutoru ſ dwěmaj pjenjeżnymaj listomaj na póst póßłachu, kotrajž běschtaj sa banzynej filiali w Karlowych Warach a Trutnjowje postajenaj a 52,350 schěßnakow wopschijeschtaj. Nasajtra rano pak ſ wobeju filialow telegrafiska powjesćz dońdże, so staj wobaj listaj město ſ pjenjesami, se starej papjeru napjelnjenaj bykoj. Söller, wo tejle powjesćzi shoniwschi, na Karlin czeknu, pscherěsnu ßebi krk ſ britwju a sa někotre mjeńschiny wumrje. Bjes tym jedyn hoscźenzar, se Söllerom spscheczeleny, do banki pschińdże a brěmjeschko pschepoda, kotrež bě jemu Söller wjeczor prjedy ſ jenym ßłużbakom k khowanju póßłał. Brěmjeschko wocźiniwschi w nim zyłe 52,350 schěßnakow, wot Söllera pschekschiwjenych, namakachu, tak so banka żaneje schkody njepocźerpi. Söller bě dwanacze lět w banzy ßłużił a jeho mějachu tam sa sprawneho a cžeßneho muża.

W Amsterdamje wutoru w jenym domje woheń wudyri, kiž ßo tak rucże rosschěri, so ßo jena żona se ßwojimi schtyrimi dźěczimi wjazy wukhowacź njemózesche. Se strachom rosuma sbywschi żona ſ woknom dele na haßu skoczi a ßo tak cžežko wobschkodzi, so ju jako cžełko wotnjeßechu. Bjes tym wóhnjowa wobora ſ tšěchi dele spyta dźěczi wukhowacź, tola jenoż jeneho hólcźeza żiweho namaka, kiž schkrěczo w tšěschinym złobje leżesche, bjes tym so běchu ßo jeho tšjo bratśja sadußli a spalili.

* (Had na bożodźěsćzowym schtomje.) S Lowooda (w Queenslandze) pißaja: Sswójba wojnarja Kletta patorżizu wjeczor pod bożodźěsćzowym schtomom ßedżesche. Jene małe dźěczo ßebi ſ blachowej selenej żabku hrajkasche, kotruż běsche jemu boże dźěczo wobradźiło. Na dobo ßo starschej dohladaschtaj, so dźěczo ßwoju żabku se ßwojimaj rucźkomaj psched nězim wobara; a kak ßo strózischtaj, hdyž na schtomje jědojteho hada wißazeho wuhladaschtaj, kotryż stajnje sa skakatej żabku hrabasche. Rucże macź dźěczo wotnjeße a nan jědojteho hada sarasy.

* Spodźiwne wobsamknjenje k lěpschemu żonow je njedawno wyschschi ßud Mercerskeho wokrjeża połnóznoamerikanskeho stata New-Yerseya pschijał. Dźiwajzy na to, so ßu w poßlednim cžaßu puki bjes mandźelskimaj na żałoßne waschnje pschiběrake, je wyschschi ßud wobsamknuł, ßejm New-Yerseyskeho stata napominacź, we wschěch městach a wßach wěstna k cźělnemu khostanju. naprawicź, hdyž móża kóżdeho mandźelskeho, kiž je ßwoju żonu ſ pschicźinu abo bjes pschicźiny bił, wußlěkacź, sa kol pschiwjasacź a ſ prutom schwikacź; liczbu schwikow ßudnik po cźełkosći winy postaji. Najwjetscha liczba schwikow ma 250 wucźinicź, żenje pak ßo mjenje hacź 25 njepschiměri. Mandźelski ma pódla teho khosty sa wuporjedźenje prutow a sapłacźenje schwikarjow njesćz. W ßwobodnej Amerizy maja po tajkim puki sa najlěpschi ßrědk k skludźenju njembrych mandźelskich mużow. Schto pak ßo stanje, hdyž żona muża nabije, schtoż ßo pjecża też druhdy stanje.

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschiłosy.)

Drjewowa awkzija
na kuježim Lutobcžanskim revěrje.

Pońdżelu 27. februara 1893 ma ßo něhdże
25 twjerdych dołhich hromadow,
20 mjehkich = =
40 rm. khójnowych schczěpow a kuleczkow,
20 khójnowych a woßyzowych klozow
ſ wuměnjenjom na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pokojza ßadźeneho pjenjesa ma ßo napłacźicź.

Sapocźatk awkzije dopołdnja w 9 hodźinach pschi Radwotsko-Lutobcžanskim gmejnskim pucźu.

W Lutobcžu, 20. februara 1893.

H. Kretschmar.

Drjewowa awkzija
na **Lěscžanskim revěrje** pschi Budysko-Mużakowskim schoßeju.

Wutoru 28. februara t. ł. ma ßo
180 selenych khójnowych hromadow
ſjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wuměnjenja ßo do awkzije nossjewja.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach w hoscźenzu w Lěskej.

W Manjowje, 18. februara 1893.

A. Nerke, hajnik.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 28. februara t. ł. ma ßo
200 ßuschizowych dołhich hromadow
sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapocźatk dopołdnja ½10 hodźin pschi hajnkowni w Bukowzy.

W Minakale, 22. februara 1893.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim revěrje.

Schtwórtk 2. měrza 1893 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo
27 łoßow stejatych brěsow k wukopanju pola Kobelnja,
17 twjerdych dołhich hromadow, } w Komorowskich horach
102 khójnowych wułěßowanych hromadow } a kukaczach a
75 rm. ßuchich khójnowych schczěpow w boroschczach a w kuhu
sa hnydom hotowe pjenjesy ſ wuměnjenjemi, do awkzije wossjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w 9 hodźinach pola Kobelnja niże sajecźeje sahrody a pschipołdnju w 12 hodźinach w Komorowskej korczmje.

Kubłowe sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija
na Khrósczanskim revěrje.

Schtwórtk 2. měrza t. ł. ma ßo
20 rm. khójnowych schczěpow,
85 = = kuleczkow,
50 = = hromadow k walczkam,
150 ßuschizowych dołhich hromadow
sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Minakale, 20. februara 1893.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Dźěcźaze mězki,
„ pjesliki,
„ wobleczenja,
} **k lětnym daram ßo hodźaze!**

trikotowe taille, schórzuchi, barchentowe blusy, woprawne diamantczorne soki a schtrympy w wulkim wubjerku pola

Ernsta Scheera,
jenoż 9 na bohatej haßy 9.

Dobrowólne pschesadzowanje.

K sawostajenstwu **Hany swudowjeneje Herzogoweje** rodz. Schenkez w Njechornju złuschaza **sahrodniska zhiwnosćz** cżisło 17 wopalneho katastra, fol. 7 leżomnostnych knihow, cżisło 44a, 44b, 53, 54, 181 **Njechorńskich** sahonskich knihow, 4 akry 161 □prutow wopschijaza, s 103,81 dawkskimi jenosćemi wobcżeżena, a wot wjeßnych grychtow na 4944 mk. takserowana, ma ßo po żadanju herbow psches podpißane hamtske ßudnistwo

poudżelu 6. měrza 1893, pschipoldnju w 12 hodżinach

w **Herzogez żiwnosćzi w Njechornju** cżisło 17 na pscheßadżowanje pschedawacż.

S pokasanjom na wuwěschenki na tudomnej ßudniskej tafli a w Njechorńskej korczmje ßo na kupjenje smyßleni prosscha, ßo w mjenowanym cżaßu w Herzogez żiwnosćzi w Njechornju cżisło 17 seńcż a pscheßadżowanje wocżakacż.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 9. februara 1893. **Jaeger,** hamtski ßudnik.

Dobrowólne pscheßadżowanje.

K sawostajenstwu **Hany** swudowjeneje **Kubenzez** rodż. Běharjez w **Kortnizy** ßluschaze leżomnosćze, mjenujzy:

A. khěżkarska żiwnosćz cżisło 4 wopalneho katastra, fol. 4 leżomnostnych knihow, cżisło 12a, 12b, 37, 38, 171 a 218 sahonskich knihow sa **Kortnizu,** 2 akraj 221 □ prutow wulka, s 52,25 dawkskimi jenosćemi wobcżeżena, s 3240 mk. k krajnemu wohenßawěsćzazemu wustawej wotschazowana a wot wjeßnych grychtow na 4068 mk. takserowana, a

B. sahony cżisło 329, 330, 331a, 332a, 344b sahonskich knihow, fol. 74, 149 a 167 **Bartskich** leżomnostnych knihow, 2 akraj 184 □prutow wulke, se 17,63 dawkskimi jenosćemi wobcżeżene a wot wjeßnych grychtow na 1560 mk. takserowane,

maja ßo po żadanju herbow psches podpißane hamtske ßudnistwo

wutoru 7. měrza 1893, pschipoldnju $^1/_2$1 hodżiny

w **sawostajenej leżomnosćzi cżisło 4 w Kortnizy** jenotliwje abo hromadże na pscheßadżowanje pschedawacż.

S pokasanjom na wuwěschenki na tudomnej ßudniskej tafli, w Jurakez hosćenzu w Hrodżischcżu a w Voigtez hosćenzu w Barcze ßo na kupjenje smyßleni prosscha, ßo w horka spomnjenej termiji w Kubenzez żiwnosćzi cżisło 4 w Kortnizy seńcż a pscheßadżowanje wocżakacż.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 14. februara 1893. **Jaeger,** hamtski ßudnik.

Awkzija.

Dla pschestacża cżaßnikarstwa ma ßo **poudżelu 6. měrza** dopoldnja $^1/_2$10 hodżin w dotalnych khlamach knjesa **cżaßnikarja Henki na bohatej haßy 27** sbytk **cżaßnikow** a **pychoweho sklada,** wobstejazeho s **regulatorow** s bijadłom a bjes njeho, **budżakow,** wulkeje dżělby **mużazych** a **żonjazych dybsacżnych cżaßnikow, cżaßnikowych rjeczasow, hudżbnych hrajadłow, nawuschnikow, naruczjnizow, broschow,** dobra pschiprawa sa khlamy a wukkadne wokno sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacż.

Korla Weigelt, sast. awkzijonator.

Drjewowe awkzije.

W scżěhowazych hajniskich rewěrach, k Rakecżanskemu knjejstwu ßluschazych, ma ßo drjewo na pscheßadżowanje pschedawacż:

poudżelu 6. měrza t. l. dopoldnja w 9 hodżinach na Kolbicżanskim rewěrje w kótle
něhdże 150 brěsowych dołhich hromadow;

ßrjedu 8. měrza t. l. dopoldnja w 9 hodżinach na Jeńscheczanskim rewěrje w běłych ładach
něhdże 200 khójnowych wuléßowanych hromadow;

poudżelu 13. měrza t. l. dopoldnja w 9 hodżinach na Nowowjesczanskim rewěrje w żonjazym hacze
něhdże 180 brěsowych dołhich hromadow;

ßrjedu 15. měrza t. l. dopoldnja w 9 hodżinach na Wyßokowskim rewěrje na dubrawje
něhdże 90 khójnowych dołhich hromadow.

W Rakezach, 22. februara 1893.

Wyschschi hajnik.

Żiwnosćz na pschedań.

Dla dżělenja herbstwa ma ßo **C. A. Kschiżankez** sahrodniska żiwnosćz cżisło 12 w Pomorzach (żelesniske sastanischczo) s 38 kórzami leżomnosćze, 344 dawskimi jenosćemi a nowymi maßiwnymi twarjenjemi

ßrjedu 8. měrza 1893 dopoldnja w 11 hodżinach

w sawostajenej leżomnosćzi s wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadżowanje pschedawacż.

W Pomorzach, 21. februara 1893.

Herbjo.

Żiwnosćz s dobrymi twarjenjemi na 2 abo 3 kruwy ßo kupicż pyta. Wot koho? je shonicż w wudawarni „Sserb. Nowin".

W Radworju je **żiwnosćz** cżisło 88 s 5 kórzami pola a łuki pschi napłacżenju 400 tolet na pschedań.

Khěża na pschedań.

W Kißlizy je khěża cżisło 9 s bróżnju a sahrodu pscheměnjenja dla na pschedań.

Pluwy a koßy

ßu na pschedań na hornczerskej haßy cżisło 11.

K konfirmaziji

poruczam

schtalty, schtrympy, zwjernowe rukajzy, běłe spódnje ßuknje, taillowe rubischcża, pschedkoschliki, schlipsy (lazy hižo po 25 np.) atd. po snatych tunich płacżisnach.

Ernst Scheer,
jenoż na bohatej haßy 9.

Pscheßadżowanje sawostajeństwa.

Ssrjedu 8. měrza t. l. dopoldnja wot 9 hodżin maja ßo w dworje khěże njebo tyscherskeho mischtra **Mrósa** w **Klukschu** cżisło 57 wschelake meble, bjes nimi pißanske pulty, drastne khamory, komody, schkleńczany khamor, koża, wuczahanske blida, małe blidka, kanapeje, stoły atd. każ tež wschelaka hospodarska nadoba a grat, hołbanka s pschißkuschkom, dżělba dubowych kschižnych stejakow, dale mużaza drasta atd. sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacż.

Hana swud. **Mrósowa.**

Żiwnosćz na pschedań.

Prjedawscha Wicżasez korczma w Dubrawzy pola Barta je s 29 kórzami pola, łuki a lěża hnydom na pschedań. Pola ßu wschě drainěrowane. Wscho dalsche je pola rěsniskeho mischtra **Wiederwacha** w Barcze shonicż.

Rjane, tuczne

jerje,

mandl po 40 np., porucża

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Nowe **ruczne wosy** ßu tunjo na pschedań na hornczerskej haßy 51.

12 ßuczelnych kruwow

ma na pschedań

Gustav Gäbel
w Njeßwacżidle.

Kaschcże

ma pschezo w wulkim wubjerku **na** składze

Hermann Schmidt
na hrodowym městnje 2 pschi hrodże.

Pschedawanje a porjedżenje

wschěch druzinow **cżaßnikow.**

Płacżisny najtuńscho a rukowanje **na dwě** lěcże.

Gustav Mager,
cżaßnikat
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Sa konfirmandki

porucża

pißany, cżorny, hładki a mustrowany

kaschmir

po jara tunich płacżisnach.

Wobleczenja ßo pola mje po měrje schija.

A. Khěżorka
na seminarskej drósy 6.

Mała **kněža** je tunjo na pschedań pod hrodom 26.

Schulske tornistry

dobre, derje dźerżaze, ša hólzow a holzy porucża w wulkim wubjerku

A. Pietsch, rjemjenjeŕski mischtr na hauensteinskej haßy 1.

Pschedeschćźniki!

Wulku dźělbu pschedeschćźnikow po poniżenych płaćizńach wupschedawa **Otto Brandt,** draschleŕ na hauensteinskej haßy 2.

Porjedźenje a poćźehnjenje tunjo.

Britwje, nożizy

kaž wschě druźiny **nożow** ßo derje a tunjo tocża a wuporjedźa w parnej toczeŕni a wuporjedźeŕni

Oskara Buttera
na żitnych wikach cźißko 1.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a ſ wobłukom wobbadźa, **domowe žohnowanje** a **wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płaćizńach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

5 porstow tokśty **ßuscheny polcź** punt po 75 np., pschi 10 puntach tuńscho,
seleny polcź punt po 70 np.,
ßadleschćźo „ „ 70 „
pschedawa

Otto Pötschke
6 na żitnej haßy 6.

Wolij

ßo kóždu wutoru w młynje w **Skanezach** pola Barta bije.

Wolij

ßo kóždu wutoru w młynje w **Stróži** pola Rakez bije.

Bukečanske serbske towaŕstwo

změje přichodnu njedźelu 5. měrca swoje posedźenje. Přednošk k. fararja Kubicy. Započatk z dypkom 4 hodź. Wšitke sobustawy so k tutemu posedźenju najnależnišo přeprošuja, tež hosćo budźa nam witani.

Předsydstwo.

Holzy, kotreż chzedźa darmo schicź nawuknucź, ßo pschijimaju na wulkej bratrowskej haßy cźißko 18 po 2 skhodomaj.

K jutram pytam 14- abo 15-létnu ßłużobnu holzu.

Jan Kapleŕ, zyrkwinski wucźeŕ pschi Michałskej schuli.

Dźowku, ßrěnzy, 3 dźěłaćźeŕske ßwójby, do Draždźan ßłużobne holzy, rólnych pohonczow a dójki pyta pschistajaza żona **Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

Towaŕstwo Sserbskich Burow w Bukezach

śměje jutsje njedźelu 26. februara popołdnju ſ dypkom 4 hodźin ßwoje poßedźenje. — Pschednoschk wo **wupožčeńnjach a nałutowańnjach** je knjes kantor emer. **Bartko** ſ Budyschina pschilubił. — W poßedźenju ßo skasanki na **pschikupny hnój** a **runkliżowe ßymjo** pschiwosmu.

Wo bohaty wopyt ßo proßy. Też hosćo ßu witani.

Pschedßydstwo.

Poboczne Towaŕstwo Sserbskich Burow w Małym Wjelkowje

śměje jutsje njedźelu 26. februara popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Towaŕstwo Sserbskich Burow w Rakezach

śměje jutsje njedźelu 26. februara popołdnju w 4 hodźinach ßwoju měßaczńu shromadźisnu, w kotrejż ßo skasanki na nałetnje ßymjenja pschiwosmu.

Pschedßydstwo.

Towaŕstwo Sserbskich Burow w Běłczezach

śměje njedźelu 5. měrza popołdnju w 3 hodźinach poßedźenje.

Runkliża je dóschła.

Pschedßydstwo.

Poboczne Towaŕstwo Sserbskich Burow w Porschizach

śměje njedźelu 5. měrza popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Pčoławŕske towaŕstwo
w delnim dole Sprewje

śměje njedźelu ša tydźeń **5. měrza** popołdnju w 3 hodź. poßedźenje w **Łauez hotelu** w Budyschinje.

Pschedßydstwo.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischćźu.

Wosjewjenje.

Cźeśćźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi ſ tutym k wjedźenju dawam, so

pschedawańnju schtrympow a wołmjanych tworow

na jerjowej haßy cźißko 5, kotruż je mój njebo muż, schtrympaŕski a cźapkaŕski mischtr **Ernst Jordan** wjedł, ſ jeho mjenom dale powjedu, a proschu dowěrjenje, jemu spožčene, na mnje pschenjeśćź.

W Budyschinje, w februarje 1893.

S pocześćźowanjom

Lena swud. **Jordanowa.**

10 mk. myta.

Wokolonoscheŕske pschedawanje dybsacźnych cźaßnikow a skotych tworow je po § 44, titel 2 a § 56, titel 3 khěžorstwoweho rjemjeßkoweho porjada sakasane. Schtóž tajkeho wokolonoscherja, pucźowarja abo wikowarja pscheradźi, tak so móże ßo khostacź, hornje myto dostanje. Sa Budyschin a wokolnoscź tajke wosjewjenja knjes cźaßnikaŕ **G. Mager** pschijima.

Swjask cźaßnikaŕskeje jednoty.

W Budyschinje: **K. Köchler. Gustav Mager. Franz Marschner. Jan Gäth. J. A. Henke. Max Klockau. Ernst Herkner. A. Mrós** w Bukezach. **Hensel** w Dobruschi.

Bohu lubemu Knjesej je ßo spodobało, naschego lubeho nana, dźěda a wulkeho dźěda, **Handrija Krawza,** krawskeho mischtra w Budyschinje, prjedy w Czornjowje, ßrjedu rano 1/4 8 hodźin ſ tuteho ßwěta wotwołacź. Jeho cźěło budźe ßo ßobotu popołdnju w 3 hodźinach ſ jeho wobydlenja na hospitalskej haßy cźißko 35 na Tuchor khowacź.

Srudźeni sawostajeni.

Jedyn abo dwaj schulerjej dostanjetaj dobru a pschecźelnu pensiju w dobrym połoženju ſ wuźiwanjom sahrody na nowych hrjebjach 5 delka.

Jedyn schuleŕ dostanje tunju pensiju na prědaŕskej haßy 10 po 1 skhodźe.

Ssylna holza, kotraż jutry schulu wopuschcźi, ßo do ßłużby pyta na prědaŕskej haßy 10 po 1 skhodźe.

Dźěłaćźeŕska ßwójba pschi darmotnej hospodźe a polu k běrnam, też ßylny wolazy ßo k 1. haprleji na Cźichonjanski knježi dwór pyta.

Wucźobnika pyta **K. Melcka,** rěsniski mischtr na mjaßowym torhoschcźu cźißko 5.

Rěsniskeho wucźobnika k jutram pyta rěsniski mischtr **August Janasch** na ßerbskich hrjebjach cźißko 20.

Pjekaŕskeho wucźobnika pyta **Otto Czoch** na kamjeńtnej haßy 31.

Wucźobnik,

ßyn sprawneju starscheju, kiž derje wuknje a ma pschikhilnoscź, pschekupstwo nawuknucź, móże jutry pola naju do wucźby stupicź.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Pjekaŕskeho wucźobnika pyta k jutram pjekaŕski mischtr **Eduard Woitz** na Židowje.

Hólcźez sprawneju starscheju, kiž chze lakéraŕstwo, a hólcźez, kiž chze ßedłaŕstwo nawuknucź, móżetaj ſ pschihódnymi wuměnjenjemi (bjes wucźbneho pjenjesa, a mischtr jimaj sa jědź a hospodu sarunanski pjenjes wupłacźi) jutry w wosowej fabrizy **A. Galla** do wucźby stupicź.

Wucźobnika, ßyna sprawneju starscheju, pyta **Jan Rose,** schewski mischtr na swonkownej lawskej drósy cźißko 42.

Hólcźez sprawneju starscheju, kiž chze **klampnaŕstwo** nawuknucź, móże do wucźby stupicź pola klampnaŕskeho mischtra **Rösy** w Budyschinje pschi realnej schuli.

Hólcźez, kiž chze **schewstwo** nawuknucź, móże ſ pschihódnymi wuměnjenjemi do wucźby stupicź pola schewskeho mischtra **Pětschki** na kotołskej haßy.

Rěsniskeho wucźobnika pyta **Ernst Moritz Gärtner** na Nowosalzskej drósy.

30 mk. myta.

21. februara je ßo na pucźu se Scheschowa pśches Nowu Wjeß do Holeschowskeje Dubrawy listownja ſ papjerjanymi pjenjesami shubika. Sprawny namakaŕ dostanje hornje myto.

R. Hempel w Njeßwacźidle.

(K temu cźißku pschiloha.)

Pschiloha k czißku 8 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. februara 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku spowjednu rěcź a 1/2 9 hodźin farař dr. Kalich ßerbske prědowanje. **Pokutny** dźeń smėje rano w 7 hodź. farař dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěcź a 1/2 9 hodźin ßerbske prědowanje. Pschipołdnju w 12 hodźinach budźe diak. Räda ßerbski prědowacź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Ota Richard, Korle Augusta Freudenberga, kněžerja a młynka na Židowje, ß. — Emma, Jana Wyrgacża, pohonca na Židowje, dź. — Frida Martha, Alwina Maxa Neumanna, fabrikarja na Židowje, dź. — Marja Hana, Korle Augusta Krawza, dźełacźerja na Židowje, dź. — Pawoł, Jana Augusta Mikanje, kamjenjećežaßarja w Jeńkezach, ß. — Hana Ida, Ernsta Augusta Koksha, fabrikarja na Židowje, dź. — Ernst Pawoł, Augusta Pjekarja, dźełacźerja pod hrodom, ß. — Marja Martha, njemandź. dź. w Jeńkezach. — Marja Theresija, njemandź. dź. w Brěsowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Frida Hilža, Michała Fuhrmanna, dźełacźerja na żelesnizy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 15. februara: Hana ßwudowjena Jeremiasowa rodź. Jeńkez, dźełacźerka ſ Kanez, 54 lět 6 měßazow 13 dnjow (wumrjeła w wokrjeßnej dźełacźerni na Židowje). — 17. Bohumił Wylem Jähna, dźełacźer ſ Khróstawy, 60 lět 7 dnjow (wumrjeł w wokrjeßnej dźełacźerni na Židowje). — Marja Donathez, njebo Jana Jurja Wicźasa, kublerja w Kelnje, wudowa, 82 lět 7 měßazow 26 dnjow. — 20. Hadam Gustav Adolf Lövenig, bywschi ßłużownik na krajnym ßudnistwje, 69 lět 6 měßazow 17 dnjow. — 21. Hana, Pětra Měrcźinka, żiwnosćerja w Běłcźezach, dź., 6 měßazow 1 dźeń.

Płacźisna żitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2182 měchow.

	W Budyschinje 18. februara 1893				W Lubiju 23. februara 1893			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża, běła	8	24	8	35	7	82	8	9
" žołta	7	65	7	71	7	47	7	79
Rožka	6	41	6	63	6	25	6	63
Jećmjeń	6	86	7	—	6	67	7	—
Wowß	7	—	7	20	6	80	7	—
Hroch (50 kilogr.)	8	89	11	11	9	17	10	28
Woka	8	6	8	33	6	11	6	83
Jahły	14	—	17	—	12	50	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	30	1	80	2	—
Butra (1 kilogr.)	2	10	2	60	2	—	2	30
Pschenćzna muka (50 ")	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka (50 ")	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno (50 ")	4	10	4	50	3	60	4	—
Sklóma (600 ")	24	—	25	—	21	—	24	—
Proßata 685 schtuk, schtuka	11	—	24	—	—	—	—	—
Pschenćzne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płacźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacž 14 hr. 19 np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr. 10 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 60 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 80 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 9 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 79 np., rožka wot 6 hr. 50 np. hacž 6 hr. 72 np., jećmjeń wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. 15 np., wowß wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 20 np.

Dražbźanske mjaßowe płacźisny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—60 hr., po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 24. februara: Symne.

Fabrika telefonow a telegrafow
ſ mozowym cźěrjenjom
pod bórklinom 3 Richarda Paula w Budyschinje.
Wscha elektriska potrjeba je na składze a ßo dźěła.
Płacźisnowe sapiźy darmo.
Wukładne wokno je na Hoschiz haßy w domje knjesa Janascha.
(S khwilemi ßo elektromotory cźěrja a ßo elektriszy wobßwětla.)
Pschedawarnja pod bórklinom 3 pod 1 skhodźe.

Meblowy magazin
Hermanna Schmidta a ßyna
na hrodowym městnje 2 pschi hrodźe Ortenburgu
porucża ßwój wulki skład **meblow, stolow, schpihelow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńsche płacźisny pschi sprawnym poßłużenju.

Cźorne drastne tkaniny
(hłowna wěz mojeje pschedawarnje),
jenoż cźistowołmjanu tworu,
meter po 1 mk. — łóhcź po 60 np.,
hacž k **najwoßebnischim družinam** porucża
Richard Gautzsch
na bohatej haßy.
Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcźi.

V Zakety sa konfirmandki,
derje ßedźaze, po 4 mk. a drózschо
porucża
Richard Gautzsch.

Franz Marschner
cźaßnikat w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjećźasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucża.

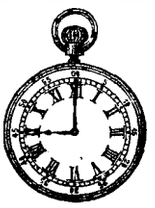

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

Na bohatej haßy 25. **Jara wobkedźbowanja hódne.** Na bohatej haßy 25.

Woßebje tunjo nutskupowawschi, je mi móžno,

mužazu, žonjazu a dźěćźazu drastu

po tak **nimo měry tunjej płaćźišnje** pschedawacź, so ßo druha konkurrenza do zyła so mnu měricź njemóże, a so kóždy kupz ßam schkoduje, kiž ßo wo **tunjoscźi** a **hódnoscźi** mojich tworow njepscheßwědcźi.

Na bohatej haßy 25. **H. Horn.** Na bohatej haßy 25.

Dźěłarnja sa mužazu, žonjazu a dźěćźazu drastu.

Žakety sa konfirmandow

po 1½ mk., hacź k najwoßobnischim nowoscźam.

W mojej dźěłarni dźěłane

wobleczenja sa konfirmandow

po 7½ mk. hacź 30 mk.

w wulkotnym wubjerku,

hólczaze wobleczenja

po 2 mk. ßo sapocźaze, w hoborskim wubjerku a w kóždej druźinje

porucźa

Moritz Wassermann.

Khojej,

jenoź cźiscźe ßłodźazy, ßyry, punt po 100 hacź 160 np., paleny, punt po 160 hacź 200 np.

porucźa

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Würzburgske

runklizowe ßymjo,

woprawdźitu wulku žołtu kulojtu nowu tworu, kiž je runje bóschka, porucźa tunjo

Carl Noack

na žitnej haßy.

K konfirmaziji

porucźam ßwój skład dwójzy schěrokeho cźistowołmjaneho

cźornеho kaschemira,

meter po 85 np., łóhcź po 50 np.,

cźistowołmjane cźorno-mustrowane, kaž teź teho runja pißane

drastne tkaniny

po najtunischich płaćźisnach.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7,

Wjetschu dźělbu ⅝ wulkich, hotowych seschitych, cźistopłatowych lazatych **schórzuchow** bjes smylka po 60 np., teho runja ¾ wulke po 80 np. porucźam jako nješchto jara tunje.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Cźorny kaschmir

porucźa tunjo

Gotthelf Dietza

pschi mjaßowych jědkach.

Khojej

w wulkim wubjerku, seleny a paleny porucźataj na wobkedźbowanje

Ginzel a Ritscher.

Zigary

derje wotležane,

tobak

w rołkach a krany

kurjerjam porucźataj

Ginzel a Ritscher.

Žokrowy syrup, rjanu ßłódku tworu, punt po 18 np.,
jerje k mariněrowanju, dobru tworu po 3 a 4 np,
rajß, punt po 16 np.,
khojej, punt po 110, 120, 130 a 140 np.,
žokor drobny, punt po 30 np.,
krnchaty žokor, punt po 32 np.,
kóstkaty žokor, punt po 36 a 40 np.,
petrolej, punt po 12 np.,
cźiscźeny ripikowy wolij, punt po 36 np.,
cźisty palenz, liter po 28—30 np.,
ßłódki palenz, liter po 60 np.,
dobre zigary, 100 po 240 hacź 280 np.

porucźa

Carl Noack

na žitnej haßy.

Wupschedawanje zigarow.

Wjazore druźiny

zigarow

pschedawam, so bych je wotbył, niże nutskupowanskeje płaćźisny.

№ 776. 100 schtuk nětkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 schtuk nětkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 schtuk nětkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 schtuk nětkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Najlěpschi likěr

ß alpskich selow, Stonsdorfski likěr a běły ingberowy likěr, liter po 100 np., porucźamoj.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Schischka a Rjeczka.

Sslódkoßmjetanowu margarinu

(sarunanje sa butru)

najlěpscheje dobroscźe porucźataj

Ginzel & Ritscher.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druźiny porucźa

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschcźu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaćźisnach.

Spěwaŕske

ßerbſke a **němſke** w najnowſchich woßebnych a jednorych trajnych ſwjaſkach w wulkim wubjerku porucza po najtuniſchich płaczíſnach

Guſtav Rämſch, knihiwjaſaŕnja
21 na bohatej haßy 21.

Cžrije a ſchkórnje

k konfirmaziji,

teho runja wſchě **móžne** družiny

cžrijow

ſa mužſkich, žónſke a dźěcźi

porucza po hiſchcźe ženje ßłyſchanych płacźiſnach

prěni a najwjetſchi cžrijowy ſkład

Paula Kriſtellera

na bohatej haßy 29,
ſ napſchecźa hoſcźenza „k winowej kicźi".

Porjedźenje a ſkaſanje po měrje derje a tunjo.

Najwjetſcha kſcheſeźijanſka draſtowa pſchedawaŕnja w Budyſchinje.

Oty Preußa,

prjedy **C. F. Klossa,** na žitnej haßy 4.

porucza

konfirmandſke žakety

po 2 hacž 12 mk.,

deſchcźne mantle, **woßebne nowoſcźe,** po $4^1/_2$ mk. a dróžſcho,

trikotowe taille; dale

konfirmandſke wobleczenja

po 9 mk.,

mužaze wobleczenja po 10 mk.,

hacž k najwoßebniſchim wobleczenjam ſ cžeßaneho pſchedźena,

nawožeńſke a dźěcźaze wobleczenja po wſchěch płacźiſnach we wulkim wubjerku.

Wobleczenja ßo tež najtuniſcho po měrje ſeſchija.

Pſchedawanje ſtawa ßo po **tak tunich płacźiſnach,** kajkež žana konkurrenza poſkicźecź njemóže.

Wſchě družiny

tepjazych, warnych a regulěrowanſkich

khachlow

porucza tunjo

Paul Walther pſchi žitnych wikach.

K konfirmaziji

poruczam ſe ßwojeho wulkotneho ſkłada draſtnych tkaninow

cžorny kaſchemir,

meter hižo po 90 np.,

cžorne muſtrowane draſtne tkaniny,

jenobarbne cžiſtowołmjane Greizſke a Geraſke draſtne tkaniny,

meter hižo po 85 np.

Heinrich Meſchter,

10 na žitnej haßy 10,

pſchedawaŕnja žonjazeje draſty a modowych tworow.

Julius Höhme,

ſaſtupjeŕ internazionalneje maſchinſkeje wuſtajeńzy
w Rieſy nad Łóbjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

łokomobile a parne młóczaze maſchiny wot 2 konjazeju mozow,
ſchěrokomłóczaze maſchiny, ſ gópelom a paru ßo cźěrjaze,
jenopſchežne młóczaze maſchiny, wubjernje dźěłaze,
ručzne młóczaze maſchiny najnowſcheje konſtrukzije,
běrny roſtłóczaze a běrny roſrißaze maſchiny,
rěſaki ſa berny a rěpu, cžiſcźaze maſchiny,
mjetlizy, butrowanſke maſchiny, butrumjatowarje, młocžinki,
viktoria-ſeparatory, ſ ruku a maſchinu ßo cźěrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy ſazynkowaneho worzłoweho blacha, **želeſne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noſchne), **trièry** najlěpſcheje konſtrukzije,
młynſke zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkótne wahi,
łuczne bróny, ßamßne dźěło, ſakońſzy ſchkitowany ſyſtem, kotrež móža ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych brónow** pſcheměnicź, pſchezo najlěpſcheje, wupruhowaneje konſtrukzije.

Najpſchihódniſche wuměnjenja dla płacźenja? Pruha dowolena! Proſpekty darmo!

Pſchedawaŕnja a ſkład pola **Jana Manjoka** w Budyſchinje.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, něſcźowe rěbliki, khachlowe duŕcžka, tſěſchne wokna, twarſke hoſdźe

porucza tunjo

Paul Walther.

Fotografowaŕnja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje

na ßerbſkej a ſchuleŕſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcźe: **Fotografowanje dźěcźi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſcźi **viſitneje kharty** płacźa 12 ſchtuk 6 mk., tež pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobraſu w wuměłſkim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowaŕnja wotewrjena.

Potrjebu k puczowanju

ſ maka a ſ wulka

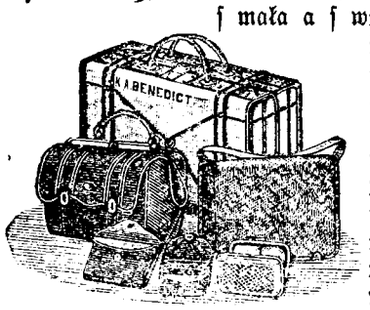

kofry, ſchulſke tornistry, toſche, mapy (ſamßny wudźĕłk) w najlĕpſchim wuwjedźenju po **khĕtro poniżenych płaczišnach,** ſkład woßebnych **kožanych tworow** po wſchĕch płaczišnach w wulkim wubjerku porucza

K. A. Benedict

na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Wupſchedawanje

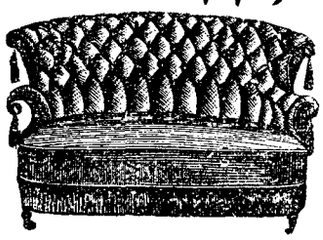

ſofow, matrazow, divanow, pólſtrowanych garniturow ſ plyſcha a tkaninow w wſchelakich barbach, lĕhanſkich ſtołow, klavĕrowych ſtołow, trajnje dźĕłanych, żelesnych łožow ſa ſroſczenych a dźĕczi

po wurjadnje tunich ale twjerdych płaczišnach.

Sofy hižo po 24 mk.

S dobom ßwój wulki ſkład włoßankow, mebloweho plyſcha a meblowych tkaninow a wſchu potrjebu k pólſtrowanju dobroczinemu wobkedźbowanju po najtuniſchich płaczišnach poruczam.

Matrazy po 15 mk.

K. A. Benedict

na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Žakety ſa konfirmandow

ſa kóždu wulkoſcź po kóždej měrje w wulkotnym wubjerku na ſkładze po jara tunich płaczišnach.

Heinrich Meschter

10 na žitnej haßy 10.

Čorne drastne tkaniny

hładke a muſtrowane poruczа po najtuniſchich płaczišnach

August Grützner.

Wobleczenja ſa konfirmandow

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczišnach poruczа

Jurij Melcher

na bohatej haßy cžißło 10.

Ssym Sserb, a w mojej pſchedawarni ßo **ßerbſki** rĕczi.

W wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khĕrluſche a ſpĕwy Pětra Mlónka.

Najßowy ſchrót, rżany a pizowy gris a wotruby

poruczataj tunjo

Hajnka a ßyn w hamorſkim mlynje w **Budyſchinje,**

każ tež w ßwojej pſchedawarni ſ napſchecża ſtarych kaſarmow pſchi ßerbſkich hrjebjach na rózku hornczerſkeje haßy.

Najlĕpſchi lany wolij

ſ kralowſkeho dwórſkeho mlyna **T. Bienerta** w Plawenje pola Draždżan poruczа

A. E. Soba na Židowje.

Richard Neumann

poruczа **ßyry** a **paleny**

khofej

w najwjetſchim wubjerku a najlĕpſchej dobroſczi po najtuniſchich płaczišnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźĕlbow ßo pomĕrnje nižſche płaczišny woblicža.

Tunje

zigary

kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow,

tyßaz hižo po 20 mk.

porucza

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy cžo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Najlĕpſchu margarinſku butru,

derje ßkłodżazu, porucza

Pawol Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Ssymjo cžerwjeneho dźeczek a bjes židy a cžiſte kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

S. E. Schmeiß w Budeſtezach.

Japanſke pleczawe kórki

wjele dawaze a wjedro wudżerżaze, porucza porziju po 15 np.

Vogel, knježi ſahrodnik w Barcze.

Ssyre Hamburgſke ßadło

jara tunjo dostacź pola

Pawoła Hofmanna

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

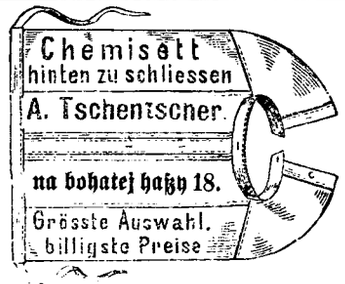

Pſchi kupowanju **konfirmandſkich wobleczenjow** a **konfirmandſkich żaketow** poruczamy **kſcheſcźijanſku** pſchedawarnju **Oty Preuża** prjedy **C. F. Kloßa** na žitnej haßy 4.

N. S. R. B.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 9. | Sobotu 4. měrca 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pokne 13 poždženjow je kněžorstwowy žejm k temu trjebał, so by sa statneho sekretara snutskownych należnosćow mjdu pschiswolił. W dołhich debatach wo wschěch możnych wězach rěčzachu, jenoż niz wo wězy, wo kotrejž dyrbjesche žo wotkłoźowacź. Rěčzachu wo rusko-němskim wikowanskim wuczinjenju, wo pschichodze němskeho ratarstwa, wo sakitanju Němzow w wukraju a wo słotej a dwójnej měnje. Sapóžłanz Scipio žo praschesche, hacź je wěrno, so žu Franzowsojo w dahomejskim pschimórskim měsćze Widdahu někotrych němskich pschekupzow sajeli, kotsiž žu pjecza Dahomejskim brónje pschedawali. Statny sekretar Marschall na tole praschenje rosestaji, so žu Franzowsojo w Widdahu jeneho Němza wupokasali a tsi němske pschedawarnje samkli, dokelž žu žo wot nich pjecza Dahomejszy s brónjemi sastarali. Dwěmaj pschedawarnjomaj je žo wotpuschczíło, saźo pschekupstwo wotewricź, w nastupanju tsećeje je pschi sakasni wostało, dokelž je wona, niz jenoż do wójny, ale tež hdyž bě hijo wójna pschecźiwo Dahomejskim wudyrika, s nowa Dahomejskim brónje pschedawała. Wobžedžer pschedawarnje wobkrucźa, so je jej Dahomejski kral Behenzin brónje wunusował. Schtó ma prawo, žo cźežko rossudźicź hodźi. Němzam w wukraju žo po możnosczi sakitanje dostawa, tola psched wschitkimi strachami žo woni kitacź njemóża, kotrež jim s wožebitych wobstejnosćow kraja, w kotrymž žo sažydla, abo s jich pschekupstwa nastanu.

— Kněžor je kněžorstwowemu kanzlerej Capriviej k narodnemu dnjej drohotny cźežny mjecź darił. Na brjenźe žu se słotymi pižmikami dawaczelne wožwjecźaze žłowa sapisane, kwótka pokasuje kněžorowu krónu a hrabinsku krónu. Wokoło medaillona, kněžorowe wobliczo pschedstajazeho, steja žłowa: „W kóždym cźasu žwěru hotowy sa kněžorstwowu krasnosćz.“

— Kněžor Wylem II. njeje swjaskej žwobodnych murjerjow, k kotremuž staj jeho nan a jeho dźěd pschisłuschałoj, pschistupił. S pruskich prynzow je w tu chwilu jenoż prynz Bjedrich Leopold žobustaw swjaska žwobodnych murjerjow. Kněžor Wylem je pjecza prynza Bjedricha Leopolda žam ponucźił, do tuteho swjaska sastupicź.

— Pruski krajny žejm je wobsamknuł, s nowa liczbu pruskich lotterijowych loźow powjetschicź. Pschi jednanju wo direktnych dawkach běchu saźo skórźby wo nowym sawjedźenym dokhodnym dawku złyschecź. Finanzny minister Miquel troschtowasche, so wscho žwarjenje na nowy dawk po něczim žamo pschestanje. W Sakskej žu najprjedy tež wjele na dokhodny dawk žwarili, nětko pak žu tam se žamžnym wotschazowanjom dokhodow spokojom.

— Rektor Ahlwart je poźdźelu, po tym so je kněžorstwowy žejm jeho wólbu jako płaczazu spósnał, do žejma sastupił.

— Wulka shromadźisna njewotwižnych sozialdemokratow je njedźelu w Barlinje wo rěčzach jednała, kotrež žu žo w kněžorstwowym žejmje njedawno wo sozialdemokratiskim stacźe dźerżake, Bebelej, Liebknechtej a druhim sozialdemokratiskim sapóžłanzam porokowachu, so žu žo w kněžorstwowym žejmje wužmětschecź dali, a so jich wukładowanja niczo dale njejžu dopokasake, hacź so by žo jich pschichodny stat wulkej khostarni runał. Wo tym pak, kajke budze w pschichodnym stacźe njewotwižnych sozialdemokratow, tucźi žami niczo prajicź njewjedźachu. Pschichodny stat njewotwižnych sozialdemokratow je runje tajka błudna myžl, kaž tón druhich sozialdemokratow.

— Dopokasane je, so žu jendźelszy mižionarojo pscheb bitwu pola Kilimandźarskich horow w narańschej Afrizy, w kotrejž buchu Němzy wot cźornochow pobicźi, bjes cźornochow brónje rosdawali. Mižionarojo, bjes kotrymiž žo wožebje wěsty Steggall se žwojej njepschecźelnosczu pschecźiwo Němzam wusnamjenjesche, tehdy dobrowólnje němsku koloniju wopuschczichu, so jich njebychu trjebali wupokasacź, tola žo w jendźelskej koloniji blisko pschi němskich mjesach saźydlichu. Wot tam mižionar Steggall dale cźornochow pschecźiwo Němzam schcźuwa a bjes nich brónje wudźěla. Němskemu kněžorstwowemu knjeżerstwu je skónczńje sczerpnosćz wuschka a wone je žebi wot jendźelskeho knjeżerstwa žadało, so by žo Steggal s blisksosćze němskich mjesow wotžalił. W Londonje drje budźa po tymle žadanju cźinicź.

Italska. Wurjadny póžłanz němskeho kněžora, general s Loë, je poźdźelu w žwjatocznej awdijenzy kněžorowe sbožopschecźa bamžej k jeho pećstaletnemu biskopskemu jubilejej pschinjeżł. Jako jubilejski dar bě kněžor Wylem drohotny biskopski pjerschcźeń póžłał. Po awdijenzy je bamž generala s Loë do žwojich privatnych stwow pscheprożył, hdźež je žo s nim pał hodźiny dołho rosrěčzał. Runje kaž němski kněžor, tak je tež awstriski kněžor s woženbitym póžłanzom, hrabju Reverteru, bamžej žwoje sbožopschecźa wuprajicź dał. Bjes darami, bamžej wot njeho požwjecźenymi, je kražny s brillantami wudebjeny kschiž.

Belgiska. W hłownym belgiskim měsćze Brüżelu je wobydlerstwo wo tym wothłożowało, hacź ma žo w Belgiskej powschitkowne wólbne prawo, kajkež w Němzach pschi wólbach do kněžorstwoweho žejma płacźi, sawjescź. S 111,700 woženbow je 60,279 žwój hłóž wotedało, a to 48,660 sa to, so žměli hijo wot dokonjaneho 21. lěta muższy wuswolicź. Njedźiwajzy teho njeje žanych myslow na to, so by žo belgiskemu ludej, kotrohoż wulki dźěl ani cźitacź, ani pižacź njemóże, powschitkowne hłożowanske prawo pschiswoliło. Belgiski lud sa to hischcze fraty njeje.

— W Afrizy žu žo Belgiszy w Kongoskim kraju loni wot Arabskich pobili, kotsiž tamnischich cźornych koja, so bychu jich jako schklowe pschedali. Nětk je žo Belgiskim saźo ras schlachcźiło, pschecźiwo Arabskim dobycze sczinicź. Lieutenant Chalten se žwojim wodźelenjom Arabskich pola Yadungha pschekhwata a porasy. Arabszy wostajiwschi brónjow a munizije cźeknuchu. 5 arabskich hłownikow a 500 muži žu sajeli, 600 tselbow jim wotewsali. Cźorni žu po bitwje wjele Arabskich skónzowali; 80 schklowow je žo wuswobodźiło.

Franzowska. W franzowskim senacze žu sa noweho pschedžydu Ferrya wuswolili. Ferry k pomérnej republikanskej stronje słuscha. Wón je hijo ras wjazore lěta jako pschedžyda franzowskeho ministerstwa na cźele knjeżerstwa stał. Tehdy je wón žwoju samoznosczź k temu wużił, so žu Franzowsojo w Tonkinskej wójnu wjedli a tutón kraj pod žwoje knjejstwo stajili. So bychu žo Franzowskej w cźasu tejele wójny se strony europiskich wulkomozow wobcźežnosćze njecźiniłe, Ferry Němskej pschecźelstwo ludasche. Dla žwojeho lischcźenja k Němskej pak wón tu stronu pscheczíwo žebi snjembri, kotraž sa wjecźerskej wójnu pschecźiwo Němzam woła. Hdyž bu jene franzowske wodźelenje pola Langsona wot Tonkinskich poražene, Ferryowi pschecźiwnizy tule składnosczź njepschepuschczichu, so bychu Ferryej njedowěrjenje wuprajili. Duž bu wón nusowany, wot ministerstwa wotstupicź. Sa žydom lět wón nětkole saźo na politiske jewischczo stupi. Czi, kotsiž měnja, so budze wón žwoje pschecźelne poměry s Němskej wobnowicź chycź, pak drje žo tola myla. Wón je runje tajki pschiwižował rusko-franzowskeho swjaska, kaž druhy mużojo, kotsiž w Franzowskej knjeżerstwo wjedu.

Ruſkowſka. Ruſzy burjo hižo dawno ſe žadoſczu na to czakaja, ſo by ſo bjes Ruſkej a Němſkej wikowanſke wuczinjenje ſkerje a lěpje dozpěło. W nowinach „Graždaninje“ jedyn ruſki kubleŕ ſe Ssmolenſka piſche, ſo je wujednanje ruſko-němſkeho wikowanſkeho wuczinjenja ſa ruſkich burow praſchenje žiwjenja. W ſrjedźnej Ruſkej ſu ſ wuwſacźom lěta 1891 jara wjele žita domkhowali, kotrež je ſo hacž dotal jenicžzy do Němſkeje pſchedawało. Jeli ſo ſo wikowanſke wuczinjenje njewujedna, njemóže žana ſemjanſka banka kublerjow wjazy pſched bankrotom wobarnowacź, dokelž dyrbja potom ſwoje žito ſa tſeczinu teje płacźiſny pſchedacź, ſchtož wone jich ſamych płacźi. Ruſzy rjemjeßlniziy móhli pak ſo czíſcże derje ſ němſkimi měricź, hdy bychu jenož derje a tunjo dźěłacź chzyli; poßledniſche pak je do jich ruki date, dokelž ſu ruſzy dźěłacźerjo tuni. — S tychle ſłowow je tola widźecź, ſo ſo Ruſzy nadźija, ſo jim nowe wikowanſke wuczinjenje dobytk pſchinjeße. Worczíſnu dyrbja němſzy ratarjo ſapłacźicź.

— Kholera w Ruſkej pjecža wotebjera. W Podolſkej je w poßlednim czaßu w pſcherěſku jenož 27 woßobow na kholeru ſkhoriło a 9 na nju wumrjeło.

Bołharſka. Prynz Ferdinand je ſkónczńje njewjeſtu namakał. Prynzeßa ſ Parmaſkeho wójwodſkeho doma je ſo roſſudźiła, ſwój woßud ſ woßudom bołharſkeho wjerćha ſjenocźicź. Jejny nan je ſo w lěcże 1848 narodźił a bě w ſwojim dźěcźatſtwje ſ knjeżazym wójwodu, tola hižo w jeho 11. lěcże jemu wójwodſtwo wſachu, kotrež ſo ſ tehdomniſchim kraleſtwom wobeju Sizilijow ſjenocźi. Prynz Ferdinand njeje bohaty. Jeho ſtarſchi bratr, prynz Filip, drje ma khětre ſamóżenje, tola wón jo nochze na wěz waźicź, kotruž ma ſa njewěſtu a do kotrejež poradżenja je wěricź pſcheſtał. Njewjeſcźiny nan ma, kaž je ßłyſchecź, wulke ſamoženje, tola jo nochze roſdrjebicź, a pódla teho ma 13 dźěcźi, ßynow a dźowki. Najſtarſchi ßyn doſtanje hkowny dźěl ſtarſchiſkeho bohatſtwa, druhe dźěcźi pak, woßebje dźowki, dyrbja ßo ſe ßnadnym ſpokojicź. Tak budźa ßrědki bołharſkeho wjerćha po kwaßu doſcź wobmjeſowane a njebudźa na žane waſchnje ſa kralowſku pychu doßahacź. To Bołharjo, kotſiž ßu wobliczaży ludźo, bórſy wopſchija, a teho dla móże ßo pomyßlicź, ſo wo wuwołanju Bołharſkeje ſa kraleſtwo žaneje rěcże njebudże. Tychle pſchicźinow dla ßo żeńtwa Koburgſkeho prynza hižo khětro njewěſta bycź ſda, tola też ſ druheje ſtrony ßo jej pſchecźiwnoſcże cźinja. Dokelž ſtaj Koburgſki prynz a jeho njewjeſta katholſkaj, a dokelž dyrbja też dźěcźi, kotrež bychu ſ jeju mandźelſtwa wuſchłe, katholſke bycź, je bołharſke buchownſtwo pſchecźiwo tejle żeńtwje. Bołharſki najwyſchſchi biſkop, Trnowſki metropolit, je ſjawnje pſchecźiwo temu proteſtował, ſo by ßo bołharſka króna wot wjerćhow noßyła, kotſiž ßo njebychu k prawoßławnej (grichiijko-katholſkej) wěrje wuſnali. Tutón proteſt je bołharſkeho miniſtra Stambulowa tak roſnjemdrił, ſo je wón na Trnowſkeho metropolita cźrjódu ludźi naſchcźuwał, kotſiž ßu metropolita nadpanuli a jeho do jeneho klóſchtra ſawrjeli. To ßu kraßne wobſtejnoſcże!

Ze Serbow.

S Budyſchina. Dźiwajo na to, ſo je pokhroma w Budyſkim wokrjeßu nimale ſaſchła, je knjeżerſtwo dowoliło, ſaßo ſkótne wiki wot bywacź. — Bjes howjaſym ſkotom na Worzynſkim knjeżim dworje je pokhroma ſ nowa wudyrika.

— Tudomnu ratarſku ſchulu je tele dny knjes knjeżerſtwowy radźiczel Münzner jako komiſar miniſterſtwa ſnutſkownych naležnoſczow, wobhladował a we wſchěch rjadownjach wuczbje pſchipoßkuchał. Wón je ßo wotßalił, wuprajiwſchi ßwoju połnu ſpokojnoſcź ſe wſchěm, ſchtož bě widźał a ßłyſchał.

— W Budyſkim wuſběhanſkim wokrjeßu poñdu lětßa rekrucza do měry w Biſkopizach 14., 15. a 16. měrza rano wot $^1/_2$10, w Schěrachowje 17., 18. a 20. měrza dopołdnja wot 8 hodźin, w Budyſchinje 21., 22., 23., 24., 27. a 28. měrza rano wot 7 hodźin. Loßowanje ſměje ßo ßrjedu 29. měrza rano wot 8 hodźin. Cźi wojerſtwu powinowacźi, kotſiž wudawaja, ſo na padawu khoroſcź cźerpja, maja na ßwoje ßamßne pjenjeſy tſioch wěry hódnych ßwědkow k rekrutěrowanſkemu dnjej ßobu pſchiwjeſcź, abo ßo ſ wopißmom jeneho ſaſtojnſkeho lěkarja wupokaſacź. Schtóż chze ßo wot rekrutěrowanja naſad ſtajicź dacź, ma to bórſy a to do rekrutěrowanja ſ pißmom, wot gmejnſkeje wyſchnoſcże wobßwědčenym, woſjewicź. Schtóż k rekrutěrowanju njepſchińdże, temu ßo pjenježne khoſtanje hacž do 30 hriwnow abo arreſt napołoži.

— W Kamjenſkim wokrjeßu ſměje ßo rekrutěrowanje w Połcźnizy 6. a 7. měrza rano wot $^1/_2$8 hodźin, w Kinsbórku 8. měrza rano $^1/_2$9 hodźin, w Kamjenzu 9., 10. a 11. měrza. Loßowanje budże 13. měrza dopołdnja wot 9 hodźin w Kamjenzu.

— W Wojerowſkim wokrjeßu budże lětuſche rekrutěrowanje w Ruhlandźe 13. měrza rano $^1/_2$8 hodźin, w Wojerezach 14., 15. 16. měrza wot 7 hodźin. Loßowanje budże 17. měrza rano $^1/_2$8 hodź. w Wojerezach.

S Dobruſche. Hroſa a ſtrach ludźi wotſchaßowaſche, kotſiž tele dny ſahe rano ſ naſcheje wßy na dźěło do tudomneho papjernika dźěchu. Na jenym ßadowym ſchtomje wobwěſchenz w powětſje bimbaſche, a pod ſchtomom waczok a kij leżeſchtaj, kotrajž bě po ſdaczu žiwjenja ßyty, prjedy hacž bě na ſchtom ſalěſł, tam połožił. Ludźo ßo hnydom do wßy wróczichu, ſo bychu gmejnſkemu prjódkſtejerjej žałoßnu powjeſcź pſchinjeßli. Tutón pak praji, ſo jeho ta naležnoſcź niczo njeſtara, dokelž bě ßebi wobwěſchenz na knjeżich leżomnoſczach žiwjenje wſał. Duž ſrudny podawk na knjeżim dworje woſjewichu, ſ wotkal ruczże dweju mužow ſ rěblom na měſtno, hdźež bě ßo ßamomordarſtwo ſtako, póßłachu. Jedyn ſ teju mužow po rěble na ſchtom ſalěſy a ſ wótrym nožom cźěło wotrěſnu, bjes tym ſo tón druhi muž jo delka popadże. Tola ſpodźiwne bě, ſo bě wone lohke kaž ßłóma. A woprawdże bě też wobwěſchenz jenož ßłómjana klanka. Někajki ſchibałz bě klanku ßuknju a kholowy woblekł, k hłowje wóſkowu maſku pſchityknuł a noſy ſchtórnje wobuł. Też ſ legitimazijkimi papjerami bě ßo ßłómjany wobwěſchenz ſaſtarał. W jeho ßukninym ſaku wobßwědčenje namakachu, ſ kotrehož bě widźecź, ſo wón Auguſt Schnapz rěkaſche, a ſo bě jeho kolebka w Wochoſach ſtała. W druhim ßukninym ſaku kruch kołbaßy tcźeſche, wona bě jako myto ſa teho poſtajena, kiž by wobwěſchenza wotrěſnuł. Pryſlateho cźłowjeka, kiž je ßebi tutón hróſbny żort dopuſchcźił, hiſchcże njeſnaja, wón ßo taji, dokelž drje ßo boji, ſo by jemu wyſchnoſcź hrubeje njewuſchnoſcże dla něſchto khoſtanja napołożiła.

Se Sslónkez. Do cźeżkeho njeſboża je tudomny kubleŕ Ludwig pſchiſchoł. Hdyž ſe ßwojimi ludźimi ſchtwórtk tydźenja w ßwojim dworje ſchtomy ſ woſa waleſche, wijadło wuſkocźi a jeho ſ tajkim wotmachom do ruki praßnu, ſo ßo ruka ſ ramjenja wutorże a ßo tſi krócź ſtama.

S Małeho Wjelkowa. Schtyri lěta ßu ßo nětkole minuły, ſo je ßo tudomne ßerbſke burſke towarſtwo ſałożiło, a ſ tym je ßo też cźaß minuł, na kotryż je ßo towarſtwowe pſchedßydſtwo wuſwoliło. Duž běſche ßo ſaúdżenu njedźelu poßedźenje dla nowowólbow ſwołało. W nim dotalneho pſchedßydu, knjeſa kublerja Młynka-Cźemjerczańſkeho, jenohłóßnje a jenomyßlnje ſ nowa wuſwolichu. Sa wubjerkownikow buchu poſtajeni kk. Skop-Kſchiwoborſchczański, Klahra-Tſélański, Guda-Daliczański, Libſch-Hunjowſki a Haſcha-Sajdowſki. S lětneje rosprawy, wot knjeſa Młynka podateje, ſhonichmy, ſo je towarſtwo loni 68 ßobuſtawow liczíło a ſo je ſe ſhromadneho kupowanja piwowych ßłodźiſnow a ßymjeńtneho wowßa 74 hriwnow 50 np. wuwikowało. Tale ſuma dyrbi ßo po towarſtwowym wobſamknjenju, Małe-Wjelkowſkej nalutowarni a wupożczerni na daň pſchepodacź. W naſtupanju lětneho pſchinoſchka ßo poſtaji, ſo ma wón na lěto 1893 jenož 50 np. wuczinicź. Na wopraſchenje, hacž je hódno ſ Welkersdorfſkimi ßymjeńtnymi běrnami poſpyty cźinicź, ßo wot teho wotradźowaſche, dokelž tele běrny dobreho ßkoda nimaja a hubjenje traja.

Se Ssmochcźiz. Pódla ſchkórzow a ſchkowroncźkow běchu wóndano do naſcheje wßy też tak mjenowane murjerſke łaſtojczki pſchilecźiłe. Wone ßo na tudomnym knjeżim dworje, hdźež ßo hród do zyła pſchetwari, jako lěpjerki poſkicźachu. Ssu tam też něktore dny polěpiłe, tola dokelž jim jich dźěło ſ pjecź kroſchkami na hodźinu ſapłacźichu, ßu na dobo wſchě ſaßo wupjerchłe. Haj w naſchim cźaßu ßamo łaſtojczki ſtrajkuja, hdyž ßo jim doſcź zyroby njedawa.

S Radworja. Se wſchelakich ſtron je ßłyſchecź, ſo je dźiwina w lětuſchej ßurowej ſymje cźeżko cźerpika. Też w naſchej krajinje móżemy to wobkrucźicź. W poßlednim wulkim ßněhowym mjeczelu je żeleſniſki cźah njedaloko naſcheje wßy ſchěſcź kurwotow morił, a pola Kaßowa ßu jeneho ßorníka morweho pſchejěżdżeneho nadeſchli.

— Po woſjewjenju Budyſkeje póſtſkeje direkzije ßu ßo wot 1. měrza Boranezy Radworſkemu póſtſkemu wokrjeßej a Kroñza Małowjelkowſkemu póſtſkemu wokrjeßej pſchipokaſało.

S Margarecźineje hěty. Ssrjedu tydźenja je ßo tu ßuſchernja tonowych rokow wotpaliła. Naczinjena ſchkoda teho dla njeje pſchewulka, dokelž dyrbjeſche ßo w bliżſchim cźaßu tole twarjenje ſwottorhacź. Sałožk k nowej wjetſchej ßuſchernı je ßo hižo ſcźinił.

S Kopriz. W tudomnym knjeżim hrodźe bě ſchtwórtk tydźenja hornczeŕ Wagner ſ Budyſchina khachle ſtajał a ßo wjeczor cźiły a cźerſtwy do łoża lehnucź ſchoł. Dokelž wón naſajtra rano ßam njeſtawaſche, jeho budźicź dźěchu. K jeho łožu ſtupiwſchi, ßo dohladachu,

so mrěješe. Bórsy po tym wudycha. Kaž je lěkarske pschepytanje wupokasało, je jeho Boža ruczka sajała. Wón je 42 lět stary a sawostaji žonu a schěsćo dźěcźi.

S Dubrawki. Hdyž chzyschе wóndano w tudomnej Schlenkerez zyhelniźy dźěłaczer Handrij Nowak s wosa, na kotrychž bě zyhele nakładował, dele stupicź, njejabzy konjej sacźehnjeschtaj. Nowak so s tym sakabławschi s nohu bjes spinadło a spódnizu sajědze, tak so bu jemu noha žałoßnje smjeczena.

S Hucźiny. „Luboscź nihdy njewupanje" — niz bjes duschowpastyrjom a jeho woßadu, hdyž też je był lěta dołho wot njeje dźěleny, też hdyž je bjes tym po dołhej ßwěrnej ßłużbje ßwój pastyrski kij wotpołożił a so na wotpoczink podał. Teho běchmy ßwědkojo w naschim lubym Bożim domje sańdźenu njedźelu. Hdyž běsche na njej nasch nětczischi k. farař Matěj spowjedź měł, Boże ßwjate wotkasanje nam wudźělił, też na to na kemschach hischcźe wołtarnu ßłużbu sastawał, stupi na ßwjate město, so by nam Boże ßłowo pschipowjedał, nasch prjedawschi wjelelětny njesapomnity, wot naß wschitkich wyßokocźesćeny k. farař ryczeŕ Räda, nětko emeritus w Budyschinje. Hakle poßlednje dny tydźenja bě powjesćź wo jeho pschikhadźe k nam pschischła, duž bě jeho wustupjenje sa wjetschi dźěl woßady wulka pschekhwatanka. Schto dha pak běsche czesćze dostojneho 77lětneho schědźiwza ponuczіło, se ßwojej czesćzenej knjenju mandźelskej na sahim njedźelskim ranju Budyschin wopuschczіcź, ßo won k nam podacź a bjes nami ßwój pastyrski hłóß ßłyschecź dacź na ßerbskej kaž na němskej Bożej ßłużbje? Schto dha hewak, hacź pastyrjowa luboscź k ßwojemu stadłu, kotreż běsche 20 lět dołho pascź ßměł na selenej łuzy ßłowa Božeho? A czeho dla runje sańdźenu njedźelu, poßlednju małeho rózka, kiž pak tola husto se ßněhowymi mjeczelemi woßadnych na kemschazych puczach nadpaduje, ßo nam tak wulke wjeßele dosta? Nasch prědar naß njewostaji dołho w njewěstoscźi. S khwalenjom Božeho mjena a s horzym dźakom k miłemu Bohu, kotryž je jeho hacź dotal wodźił, sapocźa wón ßwoje prědowanje. Dźeń, ważny dźeń skoteho jubileja běsche wschak pschischoł sa njeho. Na dnju 26. małeho rózka 1843 (tehdom njedźela Estemihi) běsche młody duchowny psched naschim wołtarjom ßwjatu ordinaziju dostał psches ruku wyßokodostojneho njebo k. fararja Jakuba s Budyschina, s assistenzu a w pschitomnoscźi kk. duchownych Rädy Hodźijskeho, Körniga Rakeczanskeho a Rychtarja, tehdom kapłana Klukschanskeho (narodźi ßo 20. oktobra 1809 w Huczinje, posdźischo farař w Kotezach, nětko emeritus w Budyschinje). Na to běsche wußwjeczeny duchowny na naschej klětzy dźeržał ßwoje nastupne prědowanje na podłožku wuswoleneho texta 2 Kor. 1, 24: „Niz jako bychmy knjeza byli na waschej wěrje, ale my ßmy pomozniźy waschеje wjeßelosćze." Hdyž nětko po 50 lětach, s kotrychž bě k. jubilar 20 pola naß a 28 w ßußodnej Bartskej woßadze w ßwjatym sastojnstwje stał, 26. dźeń małeho rózka saßo na jenu njedźelu padze, a to na njedźelu Reminiscere, kotraž hižo se ßwojim mjenom naß nucźi, spominacź na minjene cźaßy, dha běsche to sa czesćzedostojneho schědźiwza, kiž je drje ßo sestarił na lětach, ale kotrehoż duchowne a cźělne mozy njejßu woßłabłe, haj kotrehoż wutroba je kaž młodźenzowa wutroba, nastork, tajki ważny dźeń ßwjeczіcź w woßadze, kotraž je jeho prěnja luboscź była. Sa text ßwojeho prědowanja běsche ßebi duchowny jubilar wuswolił stary introitus njedźele Reminiscere: „Spomń, Knjeże, na ßwoju ßmilnoscź a na ßwoju dobrotu, kotraž była je wot spočzatka ßwěta" (Ps. 25, 6). A hdyž buchmy na nim na dwoje „Spomń" pokasowani, na prěnje, kiž nam njebjeski Knjes pschiwoła, a na druhe, kotreż my ßo modlo temu Knjesej prajimy, njebě nam to kaž wothłóß tamneho nastupneho prědowanja psched 50 lětami: „Niz jako bychmy knjeza byli na waschej wěrje, ale my ßmy pomozniźy waschеje wjeßelosćze"? Jedyn a tón ßamy pastyrski hłóß dasche ßo ßłyschecź wot tamneho prěnjeho prědowanja ßem psches te tyßazy, kiž je nam k. jubilar dźerżał, hacź do dźenßnischeho jubjelskeho. Njebuchmy dha też w nim pokasowani na wyschscheho pastyrja, kiž je tam na kschiżu sa naß wumrjeł? „Spomń", luby kschesćźijano, na njeho, muża bolosćzow, tak nam pschiwoła jeho a nasch njebjeski Wótz w ßwjatym póstnym cźaßu. „Wohladaj pak też ßłónzo mojeje ßmilnosćze, kiž je ßo wysche tamneho kschiża na Golgacze ßwěcźiło k sbožu wschěch cźłowjekow." „Spomń, Knjeże, na ßwoju ßmilnoscź", tak pak też my k Bohu sdychujemy, njech ßmy pastyrjo abo njech ßmy wowzy stadła Khrystußoweho. My to cźinimy w ßwojich hrěchach, kiž jako sczěn wschudźom sa nami du. Bliski pokutny dźeń, tón sa naß wschitkich cźěmny pschichod, kiž ma ßnano tyßaz nusow a strachow sa naß w ßwojim klinje, naß wucźi sdychowacź: „Spomń, Knjeże, na ßwoju ßmilnoscź". Tak prědowasche s mózným, posběhnjenym hłoßom nasch němduschi duchowny k nam. A my — my ßo njemózachmy napoßłuchacź na jeho wutrobnych, s pastyrskej luboscźu k nam rěczanych ßłowach. Haj naschej woczi wißaschtej na jeho hubomaj a cźasto ßo pjelnjeschtaj se ßylsami, hdyž prědar spominasche na naschich starschich, kiž ßu němdy rumy nascheho Božeho doma w Božich ßłużbach pjelnili, kotrychž pak nětk hižo dawno semja kryje, hdyž spominasche na naß, ßwoje paczerske dźěcźi, kotreż je stajnje na wutrobje noßył, hdyž też je rumnje wot naß dźěleny był. Haj, wowzy ßłyschachu hłóß ßwojeho pastyrja, teho dla dźěchu bje wscheho nucźenja sa nim, hdyž wón jim podawasche njebjeski khlěb a jich napowasche s wodu wěcźneho žiwjenja. „To je moje poßlenje prědowanje psched wami", tak drje k nam prajesche nasch němduschi ßwěrny duschowpastył. My pak napschecźiwimy: „Bóh to njedaj". Bóh tón Knjes spominaj, wyßokodostojny knjeże, hischcźe dołho na Waß a na Waschu zyku ßwójbu po ßwojej wulkej ßmilnoscźi, wón spožcź Wam hischcźe wjele lět strowoscź a tajku móz ducha, s kajkejž scźe ßo sańdźenu njedźelu wobßwědczili jako wuswoleny pastył gmejny Khrystußoweje. Mějcźe tyßazkrócźny dźak sa wschě kubła, kotreż scźe nam sa nasche dusche w Božim domje wobradźili, mějcźe pak też tyßazkrócźny dźak sa nahladny pjenjeżny dar, kotryž scźe naschej khudźinje ßobudźělili a s nim tak němkotru ßylsu naschich wbohich wudowow setrjeli. — Bóh tón Knjes mytuj Wam wschu Waschu luboscź hacź najbohatscho.

S Ketliz. Nasch pomozny duchowny, knjes Moriz Domaschka, pschichodnu njedźelu w rańschej Bożej ßłużbje duchownu ßwjeczіsnu dostanje.

S Wulkeje Dubrawy. Sańdźenu wutoru pschipołdnju w 12 hodźinach w twarjenjach Wakwizez žiwnoscźe woheń wudyri, kiž je hromadźe s wumjenkom, k žiwnoscźi ßłuschazym, bórsy do procha a popjeła pschewobrocźi. Na nastacźu wóhnja je pjecźa rospuknjeny wuheń wina.

S Barta. W tudomnym Voigtez hoscźenzu je sańdźenu wutoru hoscźenzowy domownik Schimank do cźeźkeho njesboża pschischoł. Hdyž konjej kublerja Natuscha s Wujesda pola Pomorz pschahasche, něchtó s wotmachom cźeźki měch sady na wós cźißnu. S tym nastatym ropotom ßo konjej spłóschischtaj a prjecź cźerjeschtaj. Schimank, kiž w tutym wokomiku runje wójnikaj k wojej pschitykowasche, bu ßobu storhnjeny a něhdźe 100 metrow daloka ßobu wlecźeny. Hydž je skónczńje k semi panuł, je jeho pak jedyn koń do hłowy kopnuł, pak je jemu koło psches hłowu schło. Ludźo, kotsiž Schimankej na pomoz pschiběžachu, jeho w womorje leżazeho nadeńdźechu; s huby a wuchow jemu krwej cźecźeschе. Lěkar ßo nadźije, so jemu s Božej pomozu žiwjenje sdźerži, tola je jemu dołhe khorokožo wěste. Natuschowaj konjej běschtaj wot nikoho njesadźerżenaj hacź do Brěsez hnałoj a tam ßamaj sastałoj. Skocźecźi ßo pschi tym njesbožownym podawku wobschkodźiłoj njejstej.

Se Shorjelza. Dla cźělneho sranjenja mějachu ßo psched tudomnej khostanskej komoru dźěłaczer Matěj Měto, pokleńk Matěj Kaschpor, žiwnoscźer Jan Kaschpor a žiwnoscźer Jakub Ladusch s Wochos samolwicź. Tucźi běchu ßo pjecźa w Sderjanskim hoscźenzu s jenym wěstym Schcźěpankom do pukow dali, pschi cźimž bě Měto se ßwojej tobakowej trubku Schcźěpanka do wóczka dyrił, tak so bě tón na tole wóczko widźenje shubił. Mětej jastwo na jedyn tydźeń pschißudźichu, tsjoch druhich wobskorżenych Wochocźanow pak wuwinowachu.

S Rakez. Tudomny murjeŕ Pětschka tele dny na Trupinjanskim knjeźim reverje w tak mjenowanych cźornych wólschach s druhimi dźěłaczerjemi hromadźe schtomy puschcźesche. Pschi tym jena wulka khójna njenadźizy na tón bok padze, hdyž pschipadnje Pětschka stejesche. Jemu bu cźeźko hłowa sražena, nóß rosraženy a ruka a noha straschnje wobschkodźenej. Pětschku ßu dyrbjeli domoj dowjesćź, hdyž hischcźe dźenßa na khorokožu leži.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Njepolěpschomny pakostnik je cźeladnik Bernhard Kijank s Krebje. Wón je hižo 16 krócź khostany a je ßo poßledni krócź loni 20. dezembra wot tudomneho krajneho ßuda dla wospjetowaneho paduchstwa a jebanstwa k khostarni na lěto a ßydom měßazow saßudźił. Kaž je ßo posdźischo wupokasało, je Kijank loni w meji, hdyž pola kublerja Schibaka w Pschischezach ßłużesche, s wotroczkom Neumannom měch wowßa kranuł a jón pschi składnoscźi E. J. Mikani, 1877 w Němßezach narodźenemu, kiž je njedźiwajzy ßwojeje młodosćze hižo cźeźkeho paduchstwa dla khostany, wotwjesćź dał. Kijankej, horka spomnjene khostanje sběhnuwschi, khostarnju na dwě lěcźe a ßydom měßazow pschißudźichu. Neumann dosta pschekhowanja dla jastwo na dwě njedźeli a Mikanja polěkowanje dla jastwo na jedyn tydźeń.

Sawniski ßud. Cźeladnik Jan Zawnik, kiž bě hacź do noweho lěta 1892 na Luhowskim knjeźim dworje ßłużił, bě tam w nozy 26. měrza pjany do knjeźeje kruwarnje saléł, so by tam holzy wopytał, hacź

runje bě jemu najeńk Brühl, hdyž bě Zawnik se ßłužby wotcžahnuł, sakasał, saßo do knjeżeho dwora stupicź. Dla kaženja domjazeho měra Zawnikej 10 mk. pjenježneho khostanja abo jastwo na 5 dnjow pschipósnachu. — Dżełaczerka Marja Schusterka w Wichowach bě loni w nozy 21. septembra s jeneho tamnischeho knjeżeho pola sa něhdże 2 mk. běrnow kranska. Wona ma teho dla dwaj dnjej jastwa wotpokuczicź.

Sserbska deputazija na sakskim kralowskim dworje.

W stawisnach naschcho ßerbskeho naroda smèje dżeń 25. februara tuteho lèta trajaze wopomnjeczo. Na tutym dnju je ßo wuski swjask, kiž je pschezo mjes naschim wyßokoczeschczenym a horzolubowanym kralowskim domom a jemu tak ßwèrnje poddatym ßerbskim ludom wobstał, najnutrnischo s nowa wobkrucźił. Ważnische podeńdżenja w kralowskim domje, kotrej poddanow k ßwojemu krajnemu wótzej wokaja, ßu tez naschemu lubej pschezo saßo nowy nastork byke, so ßwojich sastupjerjow k njemu pózka a ßwoje wutrobne saczucża pokornje temu wosjewi, na kotrehoż je Bóh wotbłyschcź ßwojeho mjena tudy na semi położił.

Wulka radoscź, kotraż je w prènim mèßazu tuteho lèta s narodom małeho prynza Jurija zyły kralowski dom a s nim zyły kraj napjelnika, pohnuwasche tez Sserbow, so runja druhim poddanam ßwoje najwutrobnische sbożopschecża do rukow sbożownju wyßokeju starscheju a psched trónom kralowskeju Majestoscżow wotkożichu.

Schtoż bèsche pschi prènim postrowjenju wyßokeju mkodeju mandżelskeju Friedricha Augusta a Louisy ßerbska deputazija s dowèrnej pokornoscżu wuprajika: „My saßo pschińdżemy", to je nètko nowa a wurjadnje sestajena deputazija pschi wyßokimaj mkodymaj starschimaj dopjelnika. S woßebitej staroscżu knjesa fararja lic. theol. Jmischa w Hodżiju, kotremuż trèbne pucże hacź k wyßokim knjeństwam knjesaj farat Jakub w Njeßwaczidle a jeho bratr dwórski radżiczel Jakub w Draždżanach pschihotowacź pomhaschtaj, ßu ßo na kralowski dwór sastupjerjo Sserbow dowjedli, kajkichż drje pola dwora hischcże widżecź byko njeje: nasche czestne maczerje a knjeżny. Hdyż móżemy nètko hnydom pschi sapoczatku ßwojeje rosprawy do prèdka wosjewicź, so ßu tam czile sastupjerjo spodżiwnje mikoscźiwje a pschecżelnje pschijeczi byli, dha ßmy s tym doscź prajili sa dopokaß tamneho ßkowa, so tutón dżeń trajazy wopomnik w naschich pokornych stawisnach wobkhowa.

Ssobustawy tuteje deputazije bèchu: knjeża farat Jmisch w Hodżiju, farat Jakub w Njeßwaczidle, farat Skala w Budyschinje, kiž bě na mèsto knjesa seniora Kucżanka jeho khorowatoscże dla sastupił, dale knjenje a knjeżny Madlena Schäferowa, najeńkowa rucżerkubła w Jaßońzy, kublerki: Hana Zurowa w Delnim Hunjowje, Marja Skopowa w Njeßwaczidle, Madlena Pjechowa w Libonju, Hana Pokleńkowa w Njeßwaczidle, Hana Mejnjowa w Czemjerizach, knjeżnje Hana Ssmoliz s Leschawy a Hańża Kokliz s Khróscźiz. Na małej skhadżowanzy w Hodżiju bu wscho trèbne wucżinjene a srècżane.

Na ßobotu 25. februara w 1 hodż. bě awdijenza pola prynza Friedricha Augusta postajena. Ssobustawy deputazije seńdżechu ßo w Draždżanach w hoscżenzu pola „Mèsta Weimara", hdżeż bèchu sa tutón dżeń trèbne stwy skasane, so bychu ßo wschitzy sa ważny wopyt pschimèrnje wuhotowacź móhli. W prawym czaßu bèchu wschitzy pschihotowani: duchowni w pschedpißanej drascże, żónske w kwaßnej a knjeżnje tez w kwaßnej t. r. w drużczej pysche. Po 1/2 1 hodż. podachu ßo wschitzy, żónske a knjeżny se ßwojimi darami, w 5 najatych pyschnych wosach do prynzoweho hrodu na Taschenberku. Tam jich hnydom pschijeschtaj dwórski marschall ßwobodny knjes s Reitzenstein a prynzowy adjutant ßwobodny knjes s Lindemann.

Hnydom po pschijèdże prynza Jurja, kiž bě dobrocźiwje postajił, so sbożopschecża tuteje deputazije hnydom pola ßwojeju wyßokeju dżèsczow pschiwosmje, buchu pschitomni do sale dowjedżeni, hdżeż mèjesche sbożopschecżo ßo stacź, a tam ßo sestupachu. Bórsy na to sastupischtaj prynz Friedrich August se ßwojej wyßokej mandżelskej Luisu. Młodna a czerstwa w poknym kcżèwje ßwojeje młodoscże sastupi prynzeßna a se ßwojim lubosnym poßmèwkom saja hnydom wschitkich wutroby. Knjes farat Jmisch nètko se sahorjenymi a wustojnymi ßkowami wupraji, s kajkej radoscżu je nasch luby ßerbski lud młodu prynzeßnu do wótzneho kraja witał, kak je ßo s nutrnoscżu sa nju modlił a kak je Boha khwalił, hdyż bě s jeho pomozu ßo dżèczatko narodziło. Nètko, hdyż je wyßoka młoda macź prèni krócź saßo w kemschach pobyła, njeje ßebi ßerbski lud sapowjedżicź móhł, psches tutych pschitomnych ßwoje najwutrobnische sbożopschecża wuprajicź s próstwu, so chżył Bóh dale schkitowacź młodeho ßynka a jeho wyßoku macź, każ tez zyły prynzowy dom. Wulzy swjeżeleny wotmolwi na to prynz a wupraji, kak je pschewèdczeny wo tym, so Sserbja jemu w jeho wulkim sbożu najlèpsche pscheja Na to wustupichu knjenje a knjeżny jena po druhej a pschepodachu s pschihódnymi ßkowami ßwoje dary: knjeni Schäferowa se ßkowami: „Njech je nam Serbowkam dowolene, swoje najwutrobniże zbożopreće po Wašich zbożownych sèść njedżelach tu wuprajicź. — Bóh tón Knjez wobdaŕ Was a Waše lube dżèczatko stajnje z najlèpšim żohnowanjom" pschepoda rjany buket w ßerbskich barbach; knjeżna Zurowa se ßkowami: „Bóh Waš wonkhód požohnuj A Waš nutŕkhód wobarnuj" pschepoda na talerju płaść mjeda; knjeni Skopowa se ßkowami: „Bóh daj Wam wjele zboża na kóżde lèto, cziłosć a ćerstwosć, Bożi měr, Bożu hnadu a Bože żohnowanje a wšitko, štož je wam trèbne na ćèle a duši" pschepoda khlèb a ßól na rjanym drjewjanym beńczku, do kotrehoż bèchu ßkowa wurèsane: „Naš wšèdny khlèb daj nam dżens; knjeni Pjechowa se ßkowami: „Bóh je přikazał tu wachu Swojim lubym jandżelam, Zo bychu we kóżdym strachu Z warnowanjom byli Wam" pschepoda na rjanym talerju kwaßnu kschinczku butry s dwèmaj wowzkomaj; knjeni Pokleńkowa se ßkowami: „Dźakujće sotemu Knjezej, přetoż wón je dobroćiwy a jeho dobrota traje wèczne!" pschepoda schklu jeji, s różiczkami wußadżenych; knjeni Mejnjowa se ßkowami: „To je tón dżeń, kotryż je tón Knjez scinił, duż wjeselmy a zradujmy so we nim!" pschepoda rjany korbik liczkatych jabłukow; knjeżna Ssmoliz se ßkowami: „Budź Bohu dżak, zo hnadnje zakitana Bu droholuba nam pryncesyna! Khwal teho Knjeza naša wšitkich duša; Dżak dawaj jemu wšitka Saksonska!" pschepoda korbik s dwèmaj żiwymaj tujawkomaj, a knjeżna Kokliz se ßkowami: „Chcył, luby Bożo, dale wobarnować Nètk maćeŕ wysoku a dżèćatko; Tež kralowski dom cyły požohnować, So na wšèch jeho stawach překrasnjo!" pschepoda wumjelszy wudżèłanu klètku s honaczom a dwèmaj kokoschkomaj. Kóżdy dar woßebje pschija prynzeßna, lubje ßo poßmèwkuje a dżakujo.

Na to hischcże knjes farat Skala dżèba noworodżeneho prynza, Jeho Kralowsku Wyßokoscź prynza Jurja, najpokornischo postrowi s pschihódnymi ßkowami wuprajiwschi pokorny dżak sa to, so je wyßoki prynzowy dom ßerbskej deputaziji pschistup najdobrocźiwscho pschiswolił, roskoży, kak nutrny podżèl nasch ßerbski lud jako najßwèrnischi sa krala a kralowski dom na wschitkim bjerje, schtoż wyßoku prynzowu ßwójbu nastupa, a wobkrucźi s nowa saßo ßlubjenje, so Sserbja njepschestanu ßo nutrnje modlicź sa nasch lubowany dom Wettinski. — S wulkej mikoscżu pschija prynz Jurij tute ßkowa.

Mjes tym bèchu tez mkodeho prynza Jurja pschinjeßli. Jeho nètko wsa młoda macź luboscźiwje a zyła sbożowna do rukow a njeßesche jeho ßerbskim maczerjam pokasacź, kotrez buchu s najwjetschej radoscżu napjelnjene, so mózachu tez jeho wohladacź. Kak je naß hłuboko hnuło, hdyż jenu s nich po pobożnym ßerbskim waschnju prajicź ßłyschachmy: „Bóh je cże prjedy widżał hacź my!" A hdyż mały prynz ßo prawje rasnje wosjewjecź pocża, spominachu wyßozy knjeża na to, kak je hižo pschi ßwjatej kschcżeńzy doscź wótsje tutu ßwoju khmanoscź wopokasował.

S wulkej lubosnoscżu a woprawdże wokschewjazej pschecżelnoscżu ßo nètko wyßokaj mandżelskaj a jeju nadobny nan, Prynz Jurij, s pschitomnymi s kóżdym woßebje dlèżschi czaß rosmołwjachu, tu sa domjazymi wobstejnoscżemi ßo praschejo, tam wo Łużizy a jeje należnoscżach rècżo. Skónczjnje kóżdemu woßebje ruku podawschi rosżohnowachu ßo na najpschecżelnischo se ßobustawami deputazije, kotsiż zyli sbożowni nad tajkim dobrocźiwym pschijeczom ßo wotßalichu. Zyła audienza bě dobre pok hodżiny traka.

Pschispomnicź hischcże chzemy, so bèchu ßkowa, kotrez żónske pschi pschepodaczu darow prajachu, na woßebite kopjena woczischczane, hdżeż bě pódla tez hnydom nèmski pschekożk. S widżomnym sajimanjom wyßozy knjeża kopjeno w ruzy dżerżizy ßkowa ßobu czitachu.

S prynzoweho hrodu poda ßo deputazija po nètko nowonatwarjenej khódbje do kralowskeho hrodu, dokelż bèschtej tez Kralowskej Majestoscżi pschijecże deputazije najdobrocźiwischo pschiswolikej. Wot wyschscheho dwórskeho marschalla s Watzdorfa pschijeczi, sestupachu ßo ßobustawy czakajzy na pschikhad krala a kraloweje. Hdyż bèschtej Majestoscżi sastupikej, postrowi jeju knjes farat Jakub s najpodwolnischej rècżu. Pokasujo na stajnu ßwèru a wèrnu poddatoscź Sserbow k trónej a kralowskemu domej wupraji w mjenje

wschitkich Sserbow, kotrychž sastupjerjo běchu psched kralowski trón pschischli, najpokornische sbožopschecza dla narodźenja młodeho kralowskeho prynza a skónczi s nutrnym pschecźom, so chzył Bóh dale sakitacź a sdźerżecź krala a kralowu a zyły kralowski dom. Jara mikosćiwje pschija Jeho Majestosćź tute žkowa a wuprají we žwojim wotmolwjenju, so wón snaje žwěru a pschiwižnosćź žwojich Sserbow, kotrejž žu pschi wschelakich pschileżnosćach tule žwoju pschiwižnosćź jažnje dopokasali. Nětko pschistupischtaj kral a kralowa k kóždemu wožebje a rosmołwjeschtaj žo s tajkej lubosću a pscheczelnosću s pschitomnymi, so žo wschitkim tak rjez s lubosću a radosću wutroby wotewrichu. Jeho Majestosćź pschi tym pokasa, so kužiske wobstejenja jara nadrobnje snaje a rosmołwjesche žo wožebje s pschitomnymi duchownymi. Jeje Majestosćź kralowa pak rosrěczowasche žo wožebje se žónskimi, jara kedźbliwje jich drastu wobhladowasche a rosdźělj tuteje pola lutherskich a katholskich žonow a knjeżnow sesnacź pytasche. Wožebje bě jej nadpadne, so ma katholska druźka bohatu skotu a žlěbornu pychu, žony pak žaneje skoteje pychi na žebi njemějachu. Wulke wjeżele jej cźinjesche, hdyž knjes Jmisch žortny wukład katholskich Sserbowkow wosjewi, so dyrbja wone pschi kwažu zyłe žwoje skoto mużej dacź. S wulkim sajimanjom Majestosćźi też druźcźu schnóru wobhladowaschtej; kak hakle byschtej žo swjeżelikej, hdy bychmy jimaj prajicź móhli, schtož hakle žmy nětk shonili, so běsche to ta žama druźcza schnóra, s kotrejž je prynzeżna Mathilda pschi skotym kwažu njebo krala Jana jako žerbska druźka debjena była! — Nimale pok hodźiny žmědźesche žerbska deputazija psched Majestosćźomaj pschebywacź. Skónczńje podaschtaj kral a kralowa kóždemu wožebje ruku a rosžohnowaschtaj žo najwutrobnischo. Sawěrnje na cźaž žiwjenja njesapomnite wostanu sbožowne wokomiki, kotreż žu žobustawy deputazije w prynzowym a kralowskim hrodźe pschebywali. Bóh žohnuj nasch kralowski dom sa wschitku tule wulku mikosćź a mikosćź!

Nětko žo deputaziji hischcźe wožebita cźesćź wopokasa. Wyschschi dwórski marschall s Watzdorf žam wjedźesche pschitomnych po wschitkich salach kralowskeho hrodu, pokasujo jich wožebite drohotnosćze. — Pokni najwjetscheho dźaka wotžali žo deputazija s kralowskeho hrodu, w kotrymž bě žo saže s nowa dopokasako, so žu Sserbja widźeni a cźesćźeni runje teho dla, dokelž žu žwěrni dobrym waschnjam a poczinkam žwojich wótzow.

W žwojich wosach podachu žo pschitomni na to k dwórskemu fotografej Majerej, so bychu žo dali hromadźe fotografowacź a tak trajaze wopomnjecźe na tutón ważny njesapomnity dźeń měli. Wot fotografa wróczichu žo w nětko wotewrjenych wosach po dołhim wokołopuczu do hoscźenza. So deputazija też pola Drježdźanczanow wulku kedźbnosćź wubudźi, może žebi kóždy myślicź.

Pschi žwjedźeńskej hoscźinje w hoscźenzu, na kotrejž žo też knjeża žejmski sapósłanz Kokla s Khróscźiz, Pjech s Libonja a Mejn s Cźemjeriz wobdźělichu, pschińdźeschtaj dwaj sastupjerjaj serbskeho towarstwa „Cźornobóh“ w Drażdźanach, kk. pschekupz Dittrich a wucźeŕ Krawz, deputaziju postrowicź. Pschi hoscźinje wunjeże žo prěnja žława na Jeju Majestosćźi a zyły kralowski dom, kotrejž pschitomni se sahorjenjom pschihłożowachu. Też wjele druhich žławow žo wunjeże a knjesomaj seniorej Kucźankej a scholastikej Hórnikej žo postrowjazy telegram wotpósła.

Njemózemy žwoju rosprawu hinak skónczicź, hacź so też tudy wutrobny dźak wuprajimy tym, kotsiž žu tónle cźežny dźeń sa nasche Sserbstwo pschihotowali. Nasche poslednje žkowo pak je; **Bóh žohnuj nasch lubowany dom Wettinski!**

Přilopk.

* 27. februara rano po tsjóch žo w Zwikawje wulki wichor s hrimanjom sběhnu. Błysk do zyrkwineje wěże dyri a milina bě w powětrje tak žylna, so telefonske swónczki klinkotachu.

* W Potsdamje je žo njedawno jeneho mlokarjowa brózeń wotpalika. Pschi rumowanju rospadankow žu spalene cźěło wojerskeho cźěkanza grenaděra Alberta Zimmermana s 8. kompagnije 1. pěscheho garde-regimenta, namakali. Najskerje je cźasto cźěkazy wojak w tej brózni pschenozował a woheń nětkak samischkrik.

* S kholeru wožyrocźenych dźěcźi je w Hamburgu na 4800. S nich je 4300 poknje wožyrocźenych, 500 pak jeno po pokojzy. Městowa hłowna staroscź pondźe na to, so bychu žo žyroty po schulskich létach dale sastarake a wukubłake, k cźemuż budźa žo pokłady, kiž sa nje nasběrane w nalutowańnjach leża, nałożowacź móz. Darow k temu nahromadźenych je 124,055 hr. 56 np., w kotrychž je też khěžorowy 55,000 hr. wucźinjazy dar.

* Wo krjudźewanju wojakow žo w tychle dnjach w Durlachu wjele rěcźi. Wožebje tam dweju podwyschkow winuja. Jedyn feldwebel je žebi dyrbjał wot jeneho wojaka žadacź, so dyrbi warjazu poliwku (sopu) jěscź. Tón je to cźinił a na to wumrjeł. W druhim padźe žo wo do huby pluwanju rěcźi. Tajke pscheścźěhanja žu žo s lěta 1885 žem stawacź dyrbjake. Tamny feldwebel je k 8 létnemu a druhi podwyschk k 6 létnemu jastwu wotsudźeny.

* Hróžbny popad je jedyn Trierski rybak w Moseli scźinił. Swoju žycź wucźahnuwschi, wuhlada w njej wojerskeho dźežatnika (Gefreiter) s 29. pěscheho regimenta, žo wě, morweho.

* (Pokhostana njeżwěrnosćź.) S Cźernowiz pišaja: Simon Bodnariuk, Berhometski bur, bě, a to niz podarmo, na žwoju rjanu młodu žonu žarliwy. Duž wobsamknu psched někotrymi dnjemi, žo wo jeje njeżwěrnosćźi połnje pscheżwědcźicź a jej paśle polaz, do kajkichž Berhometske žony hischcźe dźeja. Wón mjenujzy wudawasche, so chże na dlěžschi cźaž sapucźowacź a woteńdźe, wrócźi pak žo někotre hodźiny prjedy saže domoj a nadeńdźe žwoju młodu žonu w rukomaj žwojeho žužoda. Ssužod cźeknu, žona pak padny s roshorjenjom nimale wowrótnjenemu mandźelskemu do rukow. Ju shrabnuwschi wón žwój nóż se saka wucźeże a jej wobej wuschi wotrěsnu. Teho dla žu jeho sajeli.

* W Franzowskej žu na žejmje dawki na livreje a klawěry namjetowali a też pschijeli. S livrejemi žo mjenujzy w Parisu pscheczinjerstwo cźěri. Na płat, kiž je žam na žebi hižo drohi doscź, dadźa žebi scheroke skote a žlěborne schlebjerdy schicź, s kotrychž meter 20 hacź do 50 frankow płacźi, tak so na jenu livreju (wobleczenje sa pożkužobnika) 700 abo 800 frankow pscheczinja. A tajke kražne wobleczenje dyrbi žo s kóždym létom wobnowicź. Tola pak ma tam w nětcźischim cźežkim cźażu jenoż 12 abo 15 knjezich tak drohe livreje. Wschědnische jenoż něhdźe 200 frankow płacźa. Tsjo abo schtyrjo pschekupzy, kiž je dźěłacź dadźa, wob léto $1\frac{1}{2}$ milijona frankow pschedźěłaja, a 1000 dźěłacźerjow žo léto wot léta s tym žiwi. — Schtož klawěry nastupa, to žejm sa kóždy nowy 10 frankow dawka namjetuje, a by tak krajna pokładniza s tych 500,000 klawěrow, kiž žo wob léto nadźěłaja, létnje 5 milijonow dokhoda měła.

* Najbohacźische město w Schwizy sda žo Zürich bycź. Tam bydli 96 milijonarow, 121 pokmilijonarow, 306 dawaja dawki sa 250,000 hacź do 500,000 nórtow samożenja, 951 sa 100,000 hacź do 200,000 nórtow, 1659 wot 50,000 hacź do 100,000 nórtow, 4233 žu na 20,000 hacź do 50,000 nórtow wotschazowani. Schto žu naschi wbosy wjeżnjenjo, kotrychž bohatych mjenujemy, pornjo tutym bohacźkam?

* Papjera, wožebje ta, na kotruž žo nětcźische nowiny cźischcza, tu khwilu s wjetscheho dźěła, mjenujzy hacź do 80 prozentow, s drjewoweje macźisny wobsteji, a kak wjele drjewa žo pśches měru wjele do papjery trjeba, wo tym žwědcźi franzowski „Le PetitJournal“, kotrehož žo wschědnje milijon exemplarow cźischcźi. Tuta jenicźka nowina sa léto 120,000 něhdźe 22 metrow dołhich schmrěkowych schtomow do žwojeje papjery spózera. Tejko schtomow pak žebi lěž wo 10,000 hektarow żada. Wožebje papjera němske, rakuske, schwedske a ruske lěžy njeżmilnje pózera, dokelž stare lapy, s kotrychž žo hewak papjera dźěłasche, hižo dawno wjazy njedožahaja. Duž by jara derje było, hdy by žo bórsy něschto dotal mjenje wužitne wotkryło, schtož móhło drjewo, nětko žo k papjerje nałożowaze, sastupicź.

* (Kruta syma.) Runjeż žmy létża też pola naž jara krutu symu měli, dyrbi žo tola nascha syma shubicź pornjo žibiriskej, pschetož se žibiriskich nowinow shonimy, so tam smjerski 45 gradow po Reaumurje dozpja a so žu s tajkim mrózom abo s tajkej schědźiwisnu sjednocźene, so cźłowjek 10 krocźelow daloko njewidźi. S cźerpawy do powětra wukłużnjena woda tam padajzy smjersnje a jako lodowe jehliczki na semju panje. W Jenižejsku njemózeja žebi stwy wysche hacź na 3 grady wutepicź, a my pschi dźežacźich gradach wo jstwach dyrkozemy. Tak dołhu a krutu symu w Ssibiriskej sa wjele, wjele lět měli njeżu, kaž létża.

* W Aradskej twjerdźisnje je jedyn wojerski khostanz jeneho žobujateho skónzował, dokelž běsche pscheradźił, so žebi wón na cźeknjenje myśli a jo hižo pschihotuje. Jastwowemu sarjadnistwu porokuja, so je pscheradnika s pscheradźenym w jenej dźerje žedźo wostajiło. Mordaŕ je s někajkej jastwowej nadobu tak dołho do žwojeho wopora bił, doniž tón morwy njebě.

* W Wuherskej žu wschelake krajiny s wulkej wodu cźežko domapytane. W Gerjenje žu žo skoro wschě twarjenja wot wody wottorhnuke. Wobydlerjo žu žebi lědma nahe žiwjenje wukhowali.

* Scžěhowaze wotkasanje je pšched krótkim cžaßom justizny radžicžel Otto, pšchedßyda Koburgskeje wikowanskeje komory scžinił. Wón je postajił, so dyrbi jeho ryczerkubło w ßußodnym Scheuerfeldże se wšchěmi twarjenjemi po jeho ßmjerczi do njewobmjesowaneho wobßedžerstwa tamnischeje gmejny pšcheńcz, a je pódla požadanje wuprajił, so by jeho hród pschichodnje s bydłom sa fararja był.

Džowzyna pschißaha.

(Stara ludowa powjesć.)

(Skónczenje.)

„Dha njech mje tola czert wosmje, njeje=li to ...“ sawoła saßo Jaroßław a jako hłódny wjelk s posběhnjenej hłowy, s wuwalenymaj woczomaj pschihna ßo k ßwojim kumpanam, so by Hańßzy lěpje do woczow pohladał. „Tón hłósk ßym tola hižo w ßwojim żiwjenju ßłyschał — a njeißym=li wot teho cžaßa woßlepił, je to wobliczko mojeje Czichobusskeje czetki!“ — Pschi tym shrabnu se ßylnej prawizu jeje kij a s lěwizu storże jej kłobuk s hłowu. „Wschako ßym ßebi to myßlił!“ sawyška dźiwje. „Podarmo ßmy tola njeczakali.“

„Mój Bože!“ seznu ßo Hańßzy. „Ty ßy to, ryczerjo Lipnischi? Ty ßy ßebi rubježnistwo sa ßwoje powołanje wuswolił?“

„Haj, ßym ryczer Lipnischi“, wotmolwi tutón; „a njech mi ruka sprostnje, so bych cžaß żiwjenja biecharja k hubje sasběhnucz njemohł, jeli so njedopokasam, so ßym bratr twojeje maczerje — prawy, rodżeny sastarał jeje dźesća a sarjadował jeje kubła!“

„Mjelcz, njehańbity cžłowjecze!“ roshori ßo na to Hańßka, „a njewonjeczesczuj wopomnjeca ßwjateje se ßwojim ßměschnym jasykom. Hdy by pschebe mnu s boßy nohomaj stał, s wottruhanej hłowu, w pokutnej drascze, potom by mohł wo mojej maczeri jako wo ßwojej ßotsse rěczeć; doniż pak ßo w khowankach s krwawej brónju walesch, doniż ruzy po zusym wobßedżenstwje wupscheßtrjewasch —“

„Mjelcz, mjelcz!“ sateptnu Jaroßław roshněwany, a njespominaj mi na staw, do kotrehoż je mje twoja skuposcz storczika. Njech mje czert wosmje, jeli so ßebi to nětkle njenarunam.“

„Nó, jeno, czert a hela, tule njeßtejmy! Abo tulamy ßo pod nahim njebjom jeno k temu, so bychmy na prědowanje a haru poßkuchali?“ sakschiknu nětk jedyn s rubježnikow. „Wšmicze tej hołbiczży abo jatsjobaj — abo schtożkuli stej a prjecz s nimaj.“

„A to trochu spěschnje!“ sawoła druhi; „pschetoż dostanjemy hoscži a budżemy ßnadż ßo wo popad bicz dyrbjecz“.

„Teje mi hižo ani hela njewosmje!“ sakschiknu Jaroßław, a popadschi Hańßku donjeße ju do bliskeho lěża. Tamni hrabnuchu druhu pucżowarku a, dokelż kschiczecz pocża, satykachu jej s mozu ert.

„Teju ßo njetrjebamy bojecz!“ rjeknu jedyn s poßměchom, pokasawschi na tsi woßoby, kiż ßo nětko se spěschnej krocżelu po drózy bližachu. Czi njesměja lóschta s nami wojowacz, khiba so bychu se ßwojimi kijemi nasche mjecże pschewinucz chżyli.“

Tola pucżowarjo khwatachu każ na kschidłach k městnu, s wotkelż bě jim sawěsczе wjeczorny wětfik wuskoscżiwe wołanje żonow donjeßł, a lědma rubježnikow wuhladnuwschi, sakschiknu jedyn mjes nimi, so dyrbja sastacz.

„Dži ßwoje pucże!“ sawoschczeri ßo na njeho rubježnik, mjes tym so drusy pucżowarzy wotwjedżechu, „abo ßmykam czi ßmuhu runje psches hłowu, so ßo czi na poł roskoczi“.

„Sastańcze, praju!“ W kralowym mjenje!“ sakschiknu pucżowar; pschi tym doskoczіwschi hacz k ßamemu rubježnikej, wucżahnuwschi s pod ßuknje czeżki mjecz a prjedy hacz bě ßo bjesbóżnik nadżak, mějesche wótry worzel we wutrobje.

10.

Po ßwojej poßlednjej rosmołwje s Jaroßławom Lipnischim bě ßebi Jan Rěpischi krucże wotmyßlił, ßo Czichobusskeje knjeńki sdalowacz a jeje najważnische należnoscże psches ßwěrneho ßłużobnika wobstarowacz. Tola bórsy donjeße spěschna powjesć k jeho wuchomaj nowinku wo nahłym ßo shubjenju Hańßzynym a chżysche=li też hłóß ßwojeje wutroby podtłóczicz, pohnuwasche jeho tola jeho nadobna myßl, so by ßlědźił, kak je tuta powjesć nastała. A wobroczi ßo na stareho Czichobusskeho duchowneho a wotewriwschi jemu ßwoju wutrobu, shoni wot njeho, so je ßo holczka na baloki pucz podała.

„To nězne, cziste, knjeżniske stworjenje na wobcżežny pucz jako pokutna hřeschniza?“ seznu ßo Rěpischkemu. „Na moju duschu! w tym tsi něschto potajne — a nimam=li wschón měr ßwojeje wutroby shubicz: praj mi, duchowny knjeże — czeho dla je Hańßka dom ßwojich wótzow wopuschczika? — Jeje njewinowata, pózczіwa hłowa steji wěso pod Božim schkitom; ale cžłowjeske ruzy ßu bjesbóżne, wutroby kamjeńtne, a ßłabe holiczo ßnadż mohło schkodu wsacz. Ja chzu ju na jeje puczu schkitacz — njepósnaty, njewidżany, s nasdala budu pschewodżecz a strażowacz jeje krocżele, so bych jeje njemylił.

Starz njemóżesche jeho próstwy njedopjelnjene wostajicz a hładajo jemu hacz do dna do wutroby swěri jemu, so je ßo holczka do Jerusalema podała.

A Rěpischki dowěri ßwój dom a sjawne należnoscże ßwěrnemu pschecżelej a wsawschi putnisku drastu poda ßo sa Hańßku s dwěmaj ßwěrnymaj wotroczkomaj. Bórsy doscżeżechu statni mużojo ßłabej pucżowarzy a ßwoju bróń stajnje pod měrapołnej drastu kryjo pschewodżachu jeju s nasdala jako strażowazy duchojo. Dokonjachu s nimaj pucz hacz do ßwjateje semje a dowjedżechu jej psches njewěstu zusbu do wótczіny; tu hakle padżeschtej jim do njenadżiteje sahuby.

Każ rosnjembrjeny law sajě Jan na rubježnikow, kiż ani na ßwjatoczu drastu, ani ßłabeho splaha njedźiwajo wbohej pucżowarzy s pucża wleczechu. W domisnje niczo sleho ßo njenadżijejo běchu ßo sakitowarjo trochu saposdżili a tak blisko kónz pucżowanja nahle nastaty strach widżo ßo czim hórje roshorichu, czim bóle jich bolesche, so mohłoj pucżowarzy s jich saposdżenjom do njesboża pschińcz.

W kreji ßo hižo prěni rubježnik walesche, mjes tym so ßo druhej pucżowarjej na jeho towarschow daschtaj a tucżi sastróżeni Hańßzynu towarschku puschczichu, so bychu ßo ßami sakitowali.

„Sakhowajcże — wumożcże moju knjeńku!“ wołasche ßłużobniza, w ßmjertnej styknoscżi ruzy wupinajo do teho kónza, hdyż bě Jaroßław Hańßku wotnjeßł; a mjes tym so Janowi towarschojo krutu bitwu s druhimi wjedżechu, puschczi ßo wón ßam s wulkimi krocżelemi sa wotnjeßerjom droheho pokłada.

„W kralowym mjenje!“ sakschiknu s hrimotazym hłoßom, hdyż rubježnika doscżeże, „a daj ßwój popad ßem!“

„Hładaj ßo kamjeni na puczu a njeběhaj mi s pucża!“ sawoła Jaroßław a wobroczіwschi ßo wutorże s nóżnow mjecz a holczku sawrje krucże do rukow. — „Schtó ty ßy, so ßo tykasch do zusych wězow?“

„S mjeczom psches hłowu czi wotmolwju, njechasch=li knjeżnu puschczicz!“

„Schto — snajesch dha ty tule salubjenu hołbizu?“

„Njepraschej ßo, ale puschcz ju se ßwojich pasorow!“ sakschiknu Jan, bliże pschistupiwschi.

„Prjecz!“ sareji Jaroßław — „abo njech mje czert wosmje, jeli so ßwój mjecz do wutroby tuteje ßwjateje lischki njestorczіsch! Wona je moja — chzu ßo na njej wjeczicz a njedam ßebi jeje wot zuseho bundaka wotehnacz.“

„Duż ju daj ßwojemu ßudnikej, njeczestny, żadkawy rubježniko!“ sawoła Jan a wotczіßnuwschi schěroki, do woczi hłuboko stłóczeny kłobuk, rostorże prědku ßwój wodżew. Wjeczorne ßmerki ßwěczachu na jeho wobliczo a postawu.

„Rěpischki?“ sastona Hańßka na kohczu ßwojeho wuja rubježnika. „Ssym to po zyłym puczu saczuwała, so mje mój strażowazy duch wobdawa.“

„Rěpischki?“ wurasy Jaroßław, holczku hischcże twjerdźischo k ßebi tłóczo — a jeho dalsche ßłowa shubichu ßo w dźiwim, jědojtym woschczeranju. — „Ha, rohaty djabole, a hdy by nětkle zyku helu na mnje wuschczuwał, twoja luba njepschińdże wjazy s mojeju rukow!“

A czinjesche s nowa, każ by ßwój popad do lěża wotnjesczi chżył, ale widżo, so jemu nowy nadpad hrosy, kotremuż sroscżeny njebě, sasběże w dźiwim hněwje ßwój mjecz — a Hańßzyna krej barbjesche jeho brentwu. Hnydom sa nim bě też Rěpischki a jeho mjecz wotrubnu mordarsku ruku a sczini stóstnika njekhmaneho k czěkanju; ale wboha knjeńka Czichobusska wiesche ßo też w ßwojej kreji. Pucżowarjo drje dobychu, ale jich dobycże bě broho sapłaczene. — Mrějo wotpoczowasche Hańßka Janej na rukomaj; Bożemje bjerjo bě jeje wóczko sepręte na jeho wobliczo a jeje hubje scheptaschtej hischcże: „Tam ßo wohladamy saßo!“

Janej pukasche ßo wutroba.

* * *

Jaroßław Lipnischi pschińdże se ßwojimi kumpanami do katowych rukow.

Jan Rěpischki wotrjeknu ßo ßwěta a wschu Hańßzynu winu po waschnju tamneho cžaßa na ßo poczahujo czinjesche krutu pokutu.

(Dyrkwinske powjesce hladaj w pschiłosy.)

Khěža cžišło 55 pod hrodom je ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań.

Pod hrodom je **khěža** ſe ſahrodu na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Jurja Lukaſcha** pſchi Pětrowſkej zyrkwi cžišło 6.

W Rakojdach pola Barta je derje wutwarjena **khěža** cžišło 3 ſ 1500 mk. wopalneje kaſy a 31 dawſkimi jenoſeżemi na pſchedań. Też ſu tam někotre zentnarje **ſyna** na pſchedań.

Žiwnoſcź na pſchedań.

W Starym Luſchcźu pola Njeſwacźidła je žiwnoſcź cžišło 15 ſ 8 kórzami leżomnoſcże pkacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche je pola wobſtejdźerja ſhonicź.

Leżomnoſcże na pſchedań.

Poňdźelu 6. měrza t. l. maja ſo w Zurez ſahrodniſkej žiwnoſcźi w Lomſku pola Njeſwacźidła pola a łuki na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Tón ſamy dźeń ma ſo tam ſbytk ſahrodniſkeje žiwnoſcże, kaž ſo kupzam hodźi, jenotliwje abo ſ zyła pſchedacź.

Shromadźiſna dopołdnja w 10 hodź. w Lomſcźanſkej korcźmje.

Pawlik.

Drjewowa awkzija.

Poňdźelu 6. **měrza** dopołdnja w 10 hodź. ma ſo na Pſchiwcźanſkim revěrje 30 jenoż brěſowych dołhich hromadow na pſcheſadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna na Pſchiwcźanſko-Maleſchanſkim pucźu. **A. Steiger.**

Pſcheſadźowanje ſawoſtajeńſtwa.

Sſrjedu 8. měrza t. l. dopołdnja wot 9 hodźin maja ſo w dworje khěže njebo tyſcherſkeho miſchtra **Mróſa** w **Klukſchu** cžišło 57 wſchelake meble, bjes nimi pišanſke pulty, draſtne khamory, komody, ſchkleńcźany khamor, łoża, wucźahanſke blida, małe blidka, kanapeje, ſtoły atd. kaž też wſchelaka hoſpodarſka nadoba a grat, hołbanka ſ pſchišłuſchkom, dźelba dubowych kſchižnych ſtejakow, dale mužaza draſta atd. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Hana ſwud. **Mróſowa.**

Žiwnoſcź na pſchedań.

Prjedawſcha Wicźaſez korcźma w Dubrawźy pola Barta je ſ 29 kórzami pola, łuki a lěża hnydom na pſchedań. Pola ſu wſchě drainěrowane. Wſcho dalſche je pola rěſniſkeho miſchtra **Wiederwacha** w Barcźe ſhonicź.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 7. měrza t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ſo na Delanſkich honach 50 dołhich hromadow twjerdeho drjewa na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Pjenada.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 9. měrza dopołdnja w 9 hodź. ma ſo w Hnaſchecźach 40 brěſowych hromadow, 20 hrom. ſchmrěkowych žerdkow a 20 hromadow brěſowych žerdźow, ſa wojnarjow ſo hodźaze, na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w Hnaſchecźanſkim hoſcźenzu. **A. Panach.**

Žiwnoſcź na pſchedań.

Dla dźělenja herbſtwa ma ſo **C. A. Kſchižankez** ſahrodniſka žiwnoſcź cžišło 12 w Pomorzach (żeleſniſke ſaſtaniſchcźo) ſ 38 kórzami leżomnoſcże, 344 dawſkimi jenoſcźemi a nowymi maſiwnymi twarjenjemi

ſrjedu 8. měrza 1893 dopołdnja w 11 hodźinach

w ſawoſtajenej leżomnoſcźi ſ wuměnjenjemi, w termiji woſſewjomnymi, na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

W Pomorzach, 21. februara 1893.

Herbjo.

Drjewowe awkzije.

W ſcźěhowazych hajniſkich revěrach, k Rakecźanſkemu knjejſtwu ſłuſchazych, ma ſo drjewo na pſcheſadźowanje pſchedawacź:

poňdźelu 6. měrza t. l. dopołdnja w 9 hodźinach na Kolbicźanſkim revěrje w kótle
něhdźe 150 brěſowych dołhich hromadow;

ſrjedu 8. měrza t. l. dopołdnja w 9 hodźinach na Jeńſchecźanſkim revěrje w bělych ładach
něhdźe 200 khójnowych wulěžowanych hromadow;

poňdźelu 13. měrza t. l. dopołdnja w 9 hodźinach na Nowowjeſcźanſkim revěrje w žonjazym hacźe
něhdźe 180 brěſowych dołhich hromadow;

ſrjedu 15. měrza t. l. dopołdnja w 9 hodźinach na Wyſokowſkim revěrje na dubrawje
něhdźe 90 khójnowych dołhich hromadow.

W Rakezach, 22. februara 1893.

Wyſchſchi hajnik.

Wutoru 7. měrza t. l.
budźa
w Barcźe ſkótne wiki.
A. Kobanja.

Drjewowa awkzija.

Poňdźelu 6. měrza 1893 ma ſo na

Njeſwacźidliſko-Lomſcźanſkim revěrje

ſcźěhowaze palne drjewo ſ wuměnjenjemi, tu ſwucźenymi, na pſcheſadźowanje pſchedawacź:

2	rm. brěſowych ſchcźěpow,	w drjewiſchcźach a wulěžowanjach 32. a 33. wodźělenja.
116	= khójnowych =	
5	= brěſowych kuleczkow,	
35	= khójnowych =	
66	= = pjeńkow,	
140	= = walcźkowych hałosow,	
9	ſtotnjow = walcźkow,	
19	ſuſchizowych khójnowych dołhich hromadow,	
46	wulěžowanych dołhich hromadow	
63	dołhich hromadow liſcźoweho drjewa w 32. wodźělenju,	
46	= = = = w 31. =	pſchi zyhelſkim hacźe.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchcźu 32. wodźělenja pſchi Lomſcźanſko-Scheſchowſkim pucźu.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Niepraſchk.

Drjewowa awkzija.

Na knjeźim **Kopricźanſkim revěrje** ma ſo **pſchichodnu wutoru 7. měrza:**

60 ſylnych twjerdych dołhich hromadow a
2557 twjerdych walcźkow

ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſſewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchcźu pola Nowych Kopriz.

W Kopricźanſkej hajnkowni, 4. měrza 1893.

Hoffmann, revěrſki hajnik.

Awkzija.

Dla pſcheſtacźa cžaſnikarſtwa ma ſo **poňdźelu 6. měrza** dopołdnja ½10 hodźin w dotalnych khlamach knjeſa **cžaſnikarja Henki na bohatej haſy 27** ſbytk **cžaſnikow** a **pychoweho ſklada,** wobſtejazeho ſ **regulatorow** ſ bijadłom a bjes njeho, **budźakow,** wulkeje dźělby **mužazych** a **žonjazych dybſacźnych cžaſnikow, cžaſnikowych rjeczaſow, hudźbnych hrajadkow, nawuſchnikow, naruczniznow, broſchow,** dobra pſchiprawa ſa khlamy a wukładne wokno ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Korla Weigelt, ſaſt. awkzijonator.

Dar poſlenjeho ſeleneho ſchtwórtka.

„Pruhi ſ Boženo ſwětła“,

pyſchne kaſcheźiki ſe ſchpruchami a ſchtucźkami wot **J.** a **J. Jakuba,** ſu po a) 1 hriwnje a b) 75 np. dostacź pola **Marka Smolerja,** knihiwjaſarja **G. Ramſcha** na bohatej haſy a **Schönćka** na hauenſteinſkej haſy w Budyſchinje.

Woſſewjenje.

Cźeſcźenym Serbam w Pancźizach a wokolnoſcźi k wjedźenju dawam, ſo ſym w Pancźizach

kaſcheźowy ſklad

ſałožił. Smeju pſchezo wulki wubjerk woſebnych a tunich kaſcheźow, a proſchu teho dla pſchi potrjebje na to dźiwacź. S dobom ſebi dowolam na ſwoju **twarſku** a **mebłowu tyſcherńu** kedźbne cźinicź ſ próſtwu, mje dobroczźiwje podpjeracź; lubju, ſo budu kóždemu ſ dobrym a tunim dźěłom poſłužecź.

Pětr Ledźbor, tyſcherſki miſchtr w Pancźizach.

Mlyn na pschenajecźe.

Wodowy mkyn w Budyschinku je wot 1. haprleje dale na pschenajecźe. Dalsche je shonicź pola wobšbeđźerja **A. Steigera.**

Cźešku brunizu, schlesynske a bórkske kowarske kamjeńtne wuhlo

porucźa se składa Rakecźanskeho dwórnischcźa **Pětr Kral.**

Někotre wosy **popjeka** šu hotowe k wotwoženju w **Siebenhühnerez** barbjerni pschi brjohowym pucźu.

Pluwy

šu na pschedań w **Delnjej Kinje** cźišło 32.

Karpjaze rybiczki

porucźa k nalětnemu wobšadźenju Łasowski knježi dwór.

Wenzel, wyschschi hajnik.

Kschižerjam

đźěła **šedła, konjazy grat, deki** w najwošobnischim a **najnowschim** wuwjeđźenju po najtunischich płacźisnach

J. Kaiser, rjemjenjeŕ w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Kedźbu.

Dla nusneho pscheměnjenja wustawkow šo wschě šobustawy khorych-podpjerazeho towarstwa w **Wulkej Dubrawje jutsje njedźelu 5. měrza** popołdnju w 3 hodźinach na šwoju měšacźnu shromadźisnu naležnje pscheproschuja.

Pschedšydstwo.

Na **Ssokolzy** cźišło 3 je hnydom stwa s komoru atd. na pschenajecźe.

2 schulerjej dostanjetaj pschi tunjej płacźisnje dobru **pensiju** na Hoschiz haby cźišło 29 po 1 skhodźe.

Dźěłacźerska šwójba pschi darmotnej hospodźe a polu k běrnam, też šylny wolazy šo k 1. haprleji na Dźěchorowskim knježi dwór pyta.

Dweju

krawskeju

pyta krawski mischtr **Měrcźink** w Bacźonju.

Hólcźez sprawneju starscheju, kiž chze **rěsnistwo** nawuknucź, móže jutry do wucźby stupicź pola **Roberta Dürlicha,** rěsniskeho mischtra psched schulerskimi wrotami cźišło 11.

Kowarskeho **wucžobnika** pyta **Wylem Greulich,** kowarski mischtr pschi garbarskich wrotach cźišło 9.

Ssyn sprawneju starscheju namaka jutry w mojich kolonialtworowych khlamach město jako **wucžobnik** s wuměnjenjom, so pschekupsku schulu wopyta. **Ernst Glien.**

Wosjewjenje.

Cźi šami wošadni, kiž šu šo wo pschipokasanje wěstych městnow w ponowjenym Michalskim Božim domje s dobrym prawom samołwjeli, šo proscha, so bychu pschichodnu **poňdźelu, wutoru** abo **štrjedu popołdnju wot 2—6 hodźin** na Michalsku faru do pacźerskeje stwy pschischli a sa nowe tafliczki a prózu pschipokasanja postajeny pjenjes (wot najlěpschich městnow 1 hriwnu 50 np., wot šrěnich 1 hriwnu a najtuńschich 50 np.) sapłacźili.

Schtóž šo skomdźi, ma šebi šamemu winu dawacź, hdyž šwoje prawo shubi.

W Budyschinje, 1. měrza 1892.

Zyrkwinske pschedstejerstwo
psches fararja dr. **Kalicha,** pschedšydu.

Towarstwo Sserbskich Burow w Běłczezach

směje njedźelu 5. měrza popołdnju w 3 hodźinach pošedźenje.

Runkliza je dóschła. **Pschedšydstwo.**

Němske reformske towarstwo sa Budyschin a wokolnosć.

Měšacźna

shromadźisna

poňdźelu 6. měrza t. l.
wjeczor 1/2 9 hodźin
w hornim salu Lauez hotela.

Pucźowanska shromadźisna
njedźelu 12. měrza t. l.
popołdnju w 5 hodźinach w **Bogtez** hosćenzu w **Barcze.**
Pschednoschk knjesa O. Hänichena s Lockwitzy.

Wschitzy němszy a narodnje smyšleni mužojo šu k temu pscheproscheni. **Pschedšyda.**

W najrjeńšim kćěwje swojeho žiwjenja a w nadźijepołnym žiwjenju wumrje ćiše tudy po dołhim ćežkim ćerpjenju naš droholubowany syn a bratr

Ernst Šołta,

překupc w Draždźanach.

To wozjewja w hłubokej zrudobje

W Njeswačidle, 28. febr. 1893.

ćežkopruhowany nan **Jan Šołta,** kubleŕ a gmejnski prjódkstejeŕ.

Pschi semrjecźu nascheho wutrobnje lubowaneho nana, pschichodneho nana, đźěda a bratra,

Michała Kuschki s Klukscha,

na wopycźe w Hornjej Hórzy pola šwojeje đźowki semrjeteho, je šo nam s daloka a bliska wjele dopokasmow luboscźe a đźělbracźa dostako. Duž naš nucźi, też tu wschitkim šwój **đźak** wuprajicź, wošebje też wyšokodostojnemu knjesej fararjej Mrósakej w Budeschezach sa jeho troschtowaze a natwarjaze šłowa.

W Khwacźizach, 25. febr. 1893.

Sawostajeni.

Hólcźez, kiž chze tyscheŕstwo nawuknucź, móže jutry do wucźby stupicź pola tyscheŕskeho mischtra **Němza** w Klukschu.

Kowarskeho wucžobnika pyta **R. Nowak** na swonkownej lawskej haby cźišło 31.

Na row

Marje Madleny rodź. Janaschez, **Augusta Ponicha** w Mjeschizach mandźelskeje,
narodźi šo 14. měrza 1837,
wumrje 5. měrza 1892.

Bědźerka sćerpna, kak wunđźe Ty cźische,
Wobšamknu bjes stracha bolosćow běh;
Mějo kschiž w rukomaj k běđźerjam đźěsche,
Kiž šu tu pschetrali žałosćze wschě.
W šwěcźe pod kschižom tu stejachu woni,
Nětk šu pschi Khrystu we błychcźazej króni.
Cźělo ty sprózne, kak derje je Tebi.
So šy nětk pscheschło tu cźernjojtu cźěř,
Žiwjenje šwěrne wjaz' njeźadasch šebi,
Wužiwasch w rowje tón žadany měr;
Hacź Cźe Twój sbóžnik saš' k žiwjenju sbudźi,
S Tobu naš sjenocźi po šwojim šlubi.
Hižo we młodosćzi dyrbjesche widźicź
Srudna, kak strowi tu sraduja šo;
Ty pak šo měješe s khorosćzu běđźicź —
Cźasto dosćz njebu Cźi wěrjene to —
Doniž Cźi pschikasa wschehomóz Boża,
Lehnucź šo do dołhoh' cźerpjenja łoża.
Mandźelska, macźi! kak žadasche šebi,
Sswojemu domej tu k pomozy stacź;
Teho dla běsche tak cźežko wschak Tebi,
Wot šwojich lubych šej pošłužecź dacź:
Njem'žesche s cźělom nam k šłužbje šo daricź,
Pytasche duchownje sboże nam twaricź.
Stysknо to běsche, hdyž šłyschachmy Tebje
Žałosćicź, wolacź — šo w bolosćach wicź;
Niz leżecź, niz šedźecź — k radźe nam njebe,
Hdźe mamy dale wjaz' k lěkarjej hicź.
S wjetscha wscha pomoz wot wustojnych ludźi
Twojemu cźerpjenju shórschenje sbudźi.
Tak šy schła dale na sbóžnika radu
Cźišche a měrnje tu cźernjojtu cźěř,
Sbóžnik je kschewił cźe s wošebnej hnadu,
Dasche cźi sacźucź šwój njebjeski měr;
Sso modlicź, duchowna radosćź Cźi běsche,
W modlitwje duscha dom k sbóžnitej đźěsche.
Wotpočuj w měrje, wjaz' bolosćze žane
Njesnajesch, šylny Cźi setrjene šu;
Žiwe nam wostanu šłowa tw'e rjane:
„Njepłacźcźe psche mnje, hacź runje ja mru;
Khwalcźe na kolenach sbóžnika radu,
So je mje wumohł, wsał k šebi psches hnadu."
Wotpočuj w měrje, šy wschitkemu wuschła,
K cźemuž šo bliži nasch njewěrny cźaš;
Mamy tu wěru, šy k Jesušej doschła,
Sswjeczisch se sbóžnymi duschemi twaš.
Sbóžnik pak bědźerjam, kaž wón to praji,
Krónu toh' dobycźa na hłowu staji.

Srudźeni sawostajeni.
(Psches H. P.)

Wutrobny đźak

šo praji wyšokodostojnemu knjesej duchownemu em. **Rädje** w Budyschinje sa jeho wubjerne, duschu hnujaze prědowanje, kotrež je wón njedźelu Reminiscere 26. makeho rózka jako dopomnjenje na dostatu duchownu šwjecźisnu, psched pół sta létami tu šamu njedźelu w Hucźinanskim Božim domje dostatu, a s dobom na sapokasanje do duchowneho sastojnstwa dźeržał.

Wjele kemscherjow.

(K temu cźišku pschiłoha.)

Pschiloha k czißlu 9 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. měrza 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku spowjednu rěcź a ½9 hodźin farař dr. Kalich ßerbske předowanje. Pschipoldnju w 12 hodźinach budźe diak. Räda ßerbski předowacź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Ernst Domschka, pjekař w Hornjej Hórzy, ſ Augustu Minu Ungercz ſe Sskoneje Borschcze. — Jan Ernst Brěſowſki, ſamkař w Hornjej Hórzy, ſ Hanu Marju Rjelez ſ Maleho Wjelkowa.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Ota Jurij, Jana Jurja Rjencza, molerja pod hrodom, ß. — Jurij Kurt, Jurja Huga Natuscha, pjekarskeho mischtra na Židowje, ß. — Elsa Lejna, Jana Augusta Schiedta, kublerja w Bórku, dź. — Elsa Frida, Korle Augusta Knoblocha, żelesniskeho dźěłaczerja w Tšělanach, dź. — Ernst August, Augusta Seifrieda, fabrikarja na Židowje, ß. — Richard Oskar, Jana Bohuwěra Dießnera, fabrikarja na Židowje, ß. — Bruno Willy, njemandź. ß. pod hrodom.

Zemrjeći:

Dźeń 27. februara: Hana Janaschez, njebo Ernsta Bohuwěra Eichlera, dźěłaczerja w pólverniku na Židowje, wudowa, 73 lět 24 dnjow. — Hana Hedwiga, njemandź. dź. na Židowje, 8 lět 2 měßazaj 14 dnjow. — 28. Hańża Nikuschez, Jana Kalicha, khěžerja a dźěłaczerja na Židowje, mandźelska, 56 lět 8 měßazow 14 dnjow.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2408 měchow.	W Budyschinje 25. februara 1893				W Lubiju 2. měrza 1893			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	8	12	8	24	7	76	8	—
" . . . . . žołta	7	65	7	71	7	35	7	65
Rožka	6	25	6	38	6	13	6	41
Jeczmjeń	6	86	6	93	6	53	7	—
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	—	7	25	6	80	7	—
Hroch	8	89	11	11	9	17	10	28
Woka	8	6	8	33	6	11	6	83
Jahły	14	—	17	—	12	50	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	30	1	80	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	10	2	50	2	10	2	40
Pschenczna muka 50 " . . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	10	4	30	3	60	4	—
Sklóma . . 600 " . . .	24	—	25	—	21	—	24	—
Proßata 706 schtuk, schtuka . .	13	—	28	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np. hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr. 10 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np. hacž 10 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 70 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 79 np. hacž 7 hr. 94 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 65 np., rožka wot 6 hr. 41 np. hacž 6 hr. 56 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 30 np.

Drażdżanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. družiny 60—64 hr., 2. družiny 55—58, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—60 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 2. měrza: Deschcź.

Dźěczaze mězki, „ pjesliki, „ wobleczenja, } **k lětnym daram ßo hodźaze!**

trikotowe taille, schórzuchi, barchentowe blusy, woprawne diamantczorne soki a schtrympy w wulkim wubjerku pola

Ernsta Scheera,

jenoż 9 na bohatej haßy 9.

K konfirmaziji

poručam

schtalty, schtrympy, zwjernowe rukajzy, běłe spódnje ßuknje, taillowe rubischcża, pschedkoschliki, schlipsy (lazy hižo po 25 np.) atd. po snatych tunich płaczisnach.

Ernst Scheer,

jenoż na bohatej haßy 9.

Wobleczenja sa konfirmandow

w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucża

Jurij Melcher

na bohatej haßy czißło 10.

Ssym Serb, a w mojej pschedawarni ßo **ßerbski** rěczi.

K konfirmaziji

poručam se ßwojeho wulkotneho składa drastnych tkaninow

czorny kaschemir,

meter hižo po 90 np.,

czorne mustrowane drastne tkaniny, jenobarbne czistowolmjane Greizske a Geraske drastne tkaniny,

meter hižo po 85 np.

Heinrich Meschter,

10 na žitnej haßy 10,

pschedawarnja žonjazeje drasty a modowych tworow.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna

na hrodowym městnje 2 pschi hrodze Ortenburgu

porucza ßwój wulki skład **mebłow, stołow, schpihelow** dobroczinemu wobkedźbowanju a lubi najtunische płaczisny pschi sprawnym poßłużenju.

Korczmarjo, reſtawratěrojo a ſaßopſchedawarjo njemóża pſchi kupowanju wina lěpje cźinicź, hacź ßwoju potrjebu

w winaŕni Powoła Giebnera w Budyſchinje

na bohatej haßy cźißło 18 ſ nutskhodom theaterſkeje haßy

wotewſacź. Tam ßu naturſke wina, ſa kotrychź cźiſtoſcź ßo rukuje, dostacź. Bjes tym ſo dyrbja ßo pola winowych pucźowarjow wyßoke wudawki ſa pucźowanje ßobu ſapłacźicź, tole podroženje wina pola mjenowaneje firmy wuwoſtanje, dokelź wona wjetſchi dźěl ßwojich winow direktnje pola winizarjow kupuje, ſ kotrymiź je ßo mějeczel firmy pſchi ßwojim dołholětnym pſchebytku pſchi Rheinje ſesnał, a pódla teho ma hiſchcźe kóźdy tón dobytk, ſo ßebi wulki ſkład wina dźeržecź njetrjeba. Hdyž ßo njedźelu wino trjeba, móże ßo ßobotu kóźdokrócźna potrjeba w wotleżanych bleſchach derje a tunjo ſ rukowanjom ſa ſprawne a ßwědomite poßłuženje dostacź.

Najwjetſchi ſkład wina w Budyſchinje.

Cźorne draſtne tkaniny

(hłowna wěź mojeje pſchedawaŕnje),

jenoż cźiſtowołmjanu tworu,

meter po 1 mk. — kóhcź po 60 np.,

hacź k **najwoßebniſchim družinam** porucźa

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěcźi.

Cźrije a ſchkórnje

k konfirmaziji,

teho runja wſchě **móżne** družiny

cźrijow

ſa mużſkich, żónſke a dźěcźi

porucźa po hiſchcźe żenje ßłyſchanych płacźiſnach

prěni a najwjetſchi cźrijowy ſkład

Paula Kriſtellera

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecźa hoſcźenza „k winowej kiczi“.

Porjedźenje a ſkaſanje po měrje derje a tunjo.

Žakety ſa konfirmandow

ſa kóždu wulkoſcź po kóždej měrje w wulkotnym wubjerku na ſkładze po jara tunich płacźiſnach.

Heinrich Meschter

10 na žitnej haßy 10.

Spěwaŕſke

ßerbſke a **němſke** w najnowšich woßebnych a jednorych trajnych ſwjaſkach, teho runja **modleŕſke knihi** a **konfirmaziſke kharty** w wulkim wubjerku porucźa po najtuniſchich płacźiſnach

Guſtav Rämſch, knihiwjaſaŕnja

21 na bohatej haßy 21.

Fotografowaŕnja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje

na ßerbſkej a ſchuleŕſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcźe: **Fotografowanje dźěcźi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſcźi **viſitneje kharty** płacźa 12 ſchtuk 6 mk., też pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobrazu w wumělſkim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowaŕnja wotewrjena.

Franz Marſchner

cźaßnikaŕ w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroczińwemu wobkedźbowanju porucźa.

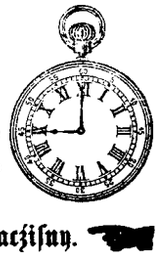

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: **Rěcźu Serbſki.**

W wudawaŕni „Sserb. Nowin“ ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khěrluſche a ſpěwy Pětra Młónka.

Žakety ſa konfirmandow

po 1½ mk., hacž k najwoßobniſchim nowoſczam.

W mojej dźěłarni dźěłane

wobleczenja ſa konfirmandow

po 7½ mk. hacž 30 mk.

w wulkotnym wubjerku,

hólczaze wobleczenja

po 2 mk. ßo ſapoczaze, w hoborſkim wubjerku a w kóždej druźinje

porucza

Moritz Wassermann.

Na bohatej haßy 25. **Jara wobkedźbowanja hódne.** Na bohatej haßy 25.

Woßebje tunjo nutſkupowawſchi, je mi móžno,

mužazu, žonjazu a dźěczazu draſtu

po tak **nimo měry tunjej płaczíſnje** pſchedawacź, ſo ßo druha konkurrenza do zyła ſo mnu měricź njemóže, a ſo kóždy kupz ßam ſchkoduje, kiž ßo wo **tunjoſczi** a **hódnoſczi** mojich tworow njepſcheßwědczi.

Na bohatej haßy 25. **H. Horn.** Na bohatej haßy 25.

Dźěłarnja ſa mužazu, žonjazu a dźěczazu draſtu.

Ssyre Hamburgſke ßadło

jara tunjo doſtacź pola

Pawola Hofmanna

na rózku ßerbſkeje a ſchuleńſk. haßy.

Najlěpſchu margarinſku butru,

derje ßłodźazu, porucza

Pawol Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchuleńſk. haßy.

Japanſke pleczawe kórki

wjele dawaze a wjedro wubźerżaze, porucza porziju po 15 np.

Vogel, knježi ſahrodnik w Barcze.

Würzburgſke runklizowe ßymjo,

woprawdźitu wulku žoltu kulojtu nowu tworu, kiž je runje dóſchła, porucza tunjo

Carl Noack

na žitnej haßy.

Khoſej,

jenož cziſcze ßłodźazy, ßyry, punt po 100 hacž 160 np., paleny, punt po 160 hacž 200 np.

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Rjane, tucžne

jerje,

mandl po 40 np., porucza

Hermann Knnack

na bohatej haßy 8.

Najlěpſchi likěr

ſ alpſkich ſelow, Stonsdorfſki likěr a běły ingberowy likěr, liter po 100 np., poruczamoj.

Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

Schiſchka a Rjeczka.

Khoſej

w wulkim wubjerku, ſeleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje

Ginzel a Ritſcher.

Zigary

derje wotležane,

tobak

w rolkach a krany

kurjerjam poruczataj

Ginzel a Ritſcher.

Zokrowy ſyrup, rjanu ßłódku tworu, punt po 18 np.,
jerje k mariněrowanju, dobru tworu po 3 a 4 np,
rajß, punt po 16 np.,
khoſej, punt po 110, 120, 130 a 140 np.,
zokor drobny, punt po 30 np.,
kruchaty zokor, punt po 32 np.,
kóſtkaty zokor, punt po 36 a 40 np.,
petrolej, punt po 12 np.,
cziſczeny ripikowy wolij, punt po 36 np.,
cziſty palenz, liter po 28—30 np.,
ßłódki palenz, liter po 60 np.,
dobre zigary, 100 po 240 hacž 280 np.

porucza

Carl Noack

na žitnej haßy.

Wupſchedawanje zigarow.

Wjazore druźiny

zigarow

pſchedawam, ſo bych je wotbył, niže nutſkupowanſkeje płaczíſny.

№ 776. 100 ſchtuk nětkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 ſchtuk nětkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 ſchtuk nětkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 ſchtuk nětkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Sſłódkoßmjetanowu margarinu

(ſarunanje ſa butru)

najlěpſcheje dobroſczje poruczataj

Ginzel & Ritſcher.

K konfirmaziji

porucza tunjo

rjeczasty wokolo schije,
kschize,
medaillony,
brosche,
nawuschniki,
narucznizy,
ezaßnikowe rjeczasy
atd.

Curt Klepl
pschi bohatych wrotach.

K kwaßam a druhim ßwjedzenjam.

Sswoje ßłódke a pschi tym ßylne ßłodzaze

likěry a dwójne palenzy

kaz tez czisty zitny palenz poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Syrup

ßłódki a czisćze ßłodzazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritschera.

Portlandski zement,
kalk,
kosczinu,
domaschowu muku,
superfosfat,
chilisalpeter,
kainit,
karmelith
w **najlěpschej, czerstwej** tworje porucza a sa wopschijecze rukuje

Pětr Kral
w Rakezach.

Hroch,
woku,
schlesynski kolij,
seradellu,
czerwjeny dzeczel,
běły dzeczel,
rajtrawu,
timothe
porucza tunjo

Korla Kahrowe
w póstskej kowarni.

Spěwarske knihi

ßerbske a němske

w najjednorischich a najrjeńschich swjaskach w wulkim wubjerku porucza

A. Schöncke,

knihiwjasarnja a papjerowa pschedawarnja
3 na hauensteinskej haßy 3.

Pschedeschczniki,

ßamßny wudzělk.

Pschedeschczniki, s najlěpscheho materiala dzěłane, barbunjepuschczate a trajne po $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{2}$, 3, $3\frac{1}{2}$—4 mk.,

gloria-pschedeschczniki w schescjorych druzinach po 3—$8\frac{1}{2}$ mk.,

wosebne **zidzane pschedeschczniki** po 9—15 mk.,

pschedeschczniki sa konfirmandow jara tunjo.

Pódla teho wosebje **wulke** pschedeschczniki, 9-dzělate, 10-dzělate a 12-dzělate.

W kózdej druzinje wulkotny wubjerk.

H. M. Schmidt na hlownym torhoschczu.

Sa někotre hodziny ßo pschedeschczniki rjenje a tunjo wuporjedza a poczehneja.

Fabrika telefonow a telegrafow

s mozowym czěrjenjom

pod bórklinom 3 Richarda Paula **w Budyschinje.**

Wscha elektriska potrjeba je na skkadze a ßo dźěła.

Płaczisnowe sapißy darmo.

Wukkadne wokno je na Hoschiz haßy w domje knjesa Janascha.

(S khwilemi ßo elektromotory czěrja a ßo elektriszy wobßwětla.)

Pschedawarnja pod bórklinom 3 pod 1 skhodze.

Wosjewjenje.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi s tutym k wjedzenju dawam, so

pschedawarnju schtrympow a wolmjanych tworow

na jerjowej haßy czisło 5, kotruz je moj njebo muz, schtrympariski a czapkariski mischtr **Ernst Jordan** wjedk, s jeho mjenom dale powjedu, a proschu dowěrjenje, jemu spoczczene, na mnje pschenjesczy.

W Budyschinje, w februarje 1893.

S poczesczowanjom

Lena swud. **Jordanowa.**

Ratarska schula w Budyschinje.

W naschej schuli, kaz tez ßadarskej a sahrodniskej schuli, s njej sjednoczenej, ßo blizschi lětni semester

wutoru 11. haprleje t. l. dopoldnja w 9 hodzinach

sapoczne. Wuczbne pschedmjety ßu: Němska rěcz, geografija a stawisny, liczenje, geometrija s pólnym měrjenjom, pißanje a ryßowanje, fysika a wědomosczi wjedra, chemija, mineralogija, botanika, geologija, wědomosczi skótneho lěkowanja, ßyczе rostlinow, plahowanje skota, wuczba wo wjedzenju ratarstwa, knihiwjednistwo, ßadarstwo a seleninarstwa. Schulski pjenjes poklětnje 40 hriwnow wuczini. Bydło a jědz móza schulerjo, tak daloko hacz města doßahaja, po 85 hriwnach sa schtwórcz léta w schuli dostacz.

Samolwjenja k sastupjenju njech ßo hacz do **1. haprleje 1893** podpißanemu wosjewja, kiz je tez swólniwy, dobre pensije w tudomnych ßwójbach wukasacz.

W Budyschinje, w januarje 1893.

Brugger, direktor.

Nowe **ruczne wosy** ßu tunjo na pschedań na horncžerskej haßy 51.

Pschedeschczniki!

Wulku dźělbu pschedeschczníkow po poniżenych płaczisnach wupschedawa **Otto Brandt,**
draschler na hauensteinskej haßy 2.
Porjedzenje a poczehnjenje tunjo.

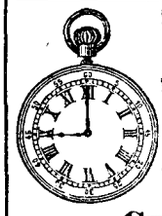

Pschedawanje a porjedzenje
wschěch druzinow
czaßnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,
czaßnikar
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Britwje, nozizy

kaz wschě druziny **nozow** ßo derje a tunjo tocza a wuporjedza w parnej toczerni a wuporjedzerni

Oskara Buttera
na zitnych wikach czisło 1.

Schulske tornistry

dobre, derje dzerzaze, sa hólzow a holzy porucza w wulkim wubjerku

A. Pietsch, rjemjenjerski mischtr
na hauensteinskej haßy 1.

Wuczobnik,

ßyn sprawneju starscheju, kiz derje wuknje a ma pschikhilnosczi, pschekupstwo nawuknucz, móze jutry pola naju do wuczby stupicz.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Rěsniskeho wuczobnika k jutram pyta rěsniski mischtr **August Janasch** na ßerbskich hrjebjach czisło 20.

Hólczez sprawneju starscheju, kiz chze lakarstwo, a hólczez, kiz chze ßedkarstwo nawuknucz, mózetaj s pschihódnymi wuměnjenjemi (bjes wuczbneho pjenjesa, a mischtr jimaj sa jědz a hospodu sarunanski pjenjes wupkaczi) jutry w wosowej fabrizy **A. Galla** do wuczby stupicz.

Wuczobnika, ßyna sprawneju starscheju, pyta **Jan Rose,** schewski mischtr na swonkownej lawskej drósy czisło 42.

Hólczez sprawneju starscheju, kiz chze **klampnarstwo** nawuknucz, móze do wuczby stupicz pola klampnarskeho mischtra **Rösy** w Budyschinje pschi realnej schuli.

Rěsniskeho wuczobnika pyta **Ernst Moritz Gärtner** na Nowosalzskej drósy.

Pschi kupowanju
konfirmandskich wobleczenjow a **konfirmandskich zaketow**
poruczamy **kschesczijanskU** pschedawarnju **Oty Preuza** prjedy **C. F. Kloßa** na zitnej haßy 4.

N. S. R. B.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ciš6 Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. **Sobotu 11. měrca 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosćz kral Albert je sańdźeny tydźeń někotre dny w Lipsku pschebył. Hdyž tam wón njedźelu wjeczor po żeleśnizy pschijědźe, jeho na dwórnischczu wulke żyły ludu se sahorjenjom witachu. Kral je w universicze na czitanje někotrych profesorow poßłuchał a wschelake schule a fabriki wopytał. Pońdźelu wjeczor Lipsczanska wohnjowa wobora s saklowym czahom nimo kralowskeho hroda czehnjesche.

— Europiska strowotna konferenza, kotraż je żo żobotu w Draždźanach seschła, ma woßebje tón samer, postajenja wobsamknucz, s kotrymiż dyrbi żo temu wobaracz, so byschtaj wikowanje a wobkhad s nowa saßo tak schkodowakoj, każ je żo to loni po wudyrjenju kholery w Němzach stało.

— Khěžor Wylem se żwojej wyßokej mandźelskej w blizschim czaßu do Roma pschijědźe, so by żo pschi żlěbornym kwaßu italskeju kralowskeju mandźelskeju wobdźělił. Pódla żo k tutemu żwjedźenjej jendźelska kralowa, sakski kral, żobustawy awstriskeje khěžorskeje żwójby a portugalski kral a kralowa wocakuja. Khěžor Wylem pschi tejle składnosczi pjecza też bamża wopyta.

— General Loë, kiž je jako wotpóßłanz khěžora Wylema bamżej k jeho 50lětnemu biskopskemu jubilejej sboże pschał, je żo s Roma se żamoruczným listom Leona XIII. k khěžorej wrócził. Bamż w tymle lisczе khěžorowe sozialne krocżele khwali, dźakuje żo sa jeho poczesczowanje, kotreż pjecza poddanosczż němskich katholikow k khěžorej powyschi a skónczńje pschecze wupraji, so mohł hromadże s němskim khěžorom sa lěpsche Němskeje skutkowacz.

— Pschi wukakanskej wólbje do khěžorstwoweho żejma w Lignitzskim wokrjeżu żu żwobodomyßlni dobyli. Jich kandidat Jungfer je 12936 hłoßow dostał, sa antisemitiskeho kandidata, rěcznika Hertwiga, je żo 8553 hłoßow wotedało.

— Dźěl konservativnych je żo sozialneje politiki nabył, kotrejż mamy żo dźakowacz, so żu żo sakonje wo sawěsczenju sa pschipad skhorjenja, snjesboženja, invalidnosczе a staroby w Němskej sawjedke. Do dalscheho wutwara sozialneje politiki też sawjedźenje rjemjeślniskich żudow żkuscha. Pschecziwo tutym żudam żu żo w pruskim krajnym żejmje konservativni s rasnosczu wuprajili. S rjemjeślniskimi żudami żo jenoż schkaranjam bjes dźěłaczerjemi pschecziwo dźěłodawarjam polěkuje. Pschede wschěm maja żo dźěłaczerjo saßo k porjadej pschiwucżicz. Wot teho czaża, so je wjerch Bismark wotstupił, knjezerstwo s dobroczinliwosczu pschedaloko dże. Minister s Berlepsch pschecziwo tajkemu wukładowanju khěžorstwoweho sakonja wustupi, kotryż je też konservativna strona podpjerała. Rjemjeślniske żudy żu żo jako dobre wupokasałe, a też knjezerstwo je jich wużitnosczż spósnało.

— Namjet pólskich sapóßłanzow, so by żo sakoń sběhnuł, po kotrymż żmě pruske knjezerstwo w Pósnańskej sa brohi pjenjes pólske kubła kupowacz a je po kruchach němstim ratarjam sa tuni pjenjes s tym wotpohladom rospschedacz, so by żo Pósnańska po něczim pscheněmczіła, je żo wot pruskeje komory wotpokasał.

Franzowska. Franzowsojo żo hižo dawno na to wjeżela, so ruske wójnske kódźstwo, kotreż k wotewrjenju żwětoweje wustajenzy do Chikagoa pojědże, na żwojej jězbje pschi franzowskim brjosy sastanje. K powitanju ruskich hosczi żo hižo dawno wulkotne pschihoty czinja; wopyt ruskeho kódźstwa dyrbjesche żo ważny politiski podawk sczinicz, s kotrymż dyrbjesche rusko-franzowski swjask psched wschěm żwětom nowu żwjeczisnu a wobkrucżenje dostacz. Wschě tele wjeżeke wocakowanja żu żo njejabzy sniczіke. Ruske kódźstwo, kotreż tele dny do Ameriki wotjědże, pschi franzowskim brjosy njesastanje. Kajkeje pschiczіny dla Ruszy nochzedźa pschecziwsku ruku Franzowsow tłóczicz, każ je pjecza prjedy postajene było, njeje jaßne. Franzowske nowiny żwojich czitarjow troschtuja, so teho dla rusko-franzowske pschecziwstwo na żane waschnje njewustudnje. Lodowych schkrutow dla, s kotrymiż je narańsche morjo pokryte, je żo pjecza ruske kódźstwo pschedobkho sadźerżało, wotjěcz, tak so nětkole k wopytej w Franzowskej żaneje khwile nima. Tola schtoż żo nětkole njehodźi, żo pjecza posdźischo s czim wjetschej pychu stanje. W juliju abo w auguscze ruske kódźstwo pod admiralom Kosnakowom franzowske pschimórske město Havre wopyta, hdżeż budże s bobom zarowy bratr, wulkowjerch Aleris, pschitomny. Powjeda żo żamo, so żo Franzowskej woßebite snamjo ruskeho derjeměnjenja s tym wopokaże, so zarjewicz (krónprynz) w Kopenhagenje na ruske kódźstwo stupi a so na jeho czole do Havreskeho pschistawa pschijědże. K dalschemu směrowanju tych Franzowsow, kotriż żo boja, so mohł rusko-franzowski swjask na kruchi hicz, nowiny „Matin“ rosrěczenje wosjewja, kotreż je pjecza jedyn s jich dopisowarjow s czornohórskim krónprynzom Danilom měł. Tutón je psched krótkim pola zara s hosczom był a je s zaroweho erta żam żłyschał, kak zar wo Franzowskej myßli. Danilo je dopisarjej nowin „Matin“ prajił: „Pschińdu w runej měrje s Peterburga a żym wuras zarowych sacżuczow sa Franzowsku żłyschał; wón ma pokne a njekakłate dowěrjenje k wam. Wón je mi prajił: »Moje lube dźěczo! swjasći, każ bjes Ruskej a Franzowskej, żo njetrjebaja napisacz, wone żu do wutrobow sapisane a s interesami skrucżene; niczo je satschaßnucz njemóże.« Te żame sacżucza żym runje tak żylne pola zarjewicza namakał.“ — Franzowsojo budża drje nětko směrowani.

— Prozeß pschecziwo woßobam, kotriż żu do panamaskich jebanstwow saschmjatani, je żo tele dny w Parisu sapocżał. S wuprajenjemi Charlesa Lesseпsa, kotryż wě, so budże saßudźeny a kiż teho dla żwojich żobuwinikow njepschelutuje, żu mużojo, kotriż żu w lěcze 1885 knjezerstwo wjedli, moraliszy saßudźeni. Tehdomnischi ministrojo żu jebanstwa niz jenoż snali a sa dobre spósnali, ale je żebi żamo żadali. Nědhuschi minister Baihaut je żo sjawnje wusnał, so je żo pokupicz dał. S hłubokohnutym hłoßom wón praji: „Ssym winowaty; se żanym żłowom njemóżu żwoje roskacze a żwoju ból wosnamjenicz; żam hischcze njewopschijam, kak żym żo tak sabycz mohł. Proschu żwój kraj wo wodacze, kotrehoż dobremu mjenu żym schkodźił.“ S pscheßłyschenja wobskorżenych żo wotkrycza nowych skandalow wocakuja; lud je wczipny, mjena tych 104 żejmskich sapóßłanzow shonicz, kotriż żu żo wot panamaskeho towarstwa pokupicz dali.

— Franzowsojo drje żu w nawjeczornej Afriży dahomejske wójska pobili a Dahomejsku wobßadźili a pod żwoje knjejstwo stajili, tola měr a porjad w tamnym kraju hischcze postajeny njeje. General Dodds, kiž je dobyczerstu wójnu pschecziwo Dahomejskim wjedł, je do Parisa rosprawu póßłał, w kotrejż praji, so dyrbi żo tu a tam hischcze pschezo saßo s dahomejskimi sběžkarskimi czrjódami bicz. Duż ma wón sa nusne, so żo franzowske wójsko w Dahomejskej njepoßłabi.

Rußowska. Pscheměnjenje bokharskeje konstituzije je s nowa hněw ruskeho zara pschecziwo nětczіschemu bokharskemu knjezerstwu sbudźiło. S bokharskeje konstituzije dyrbi żo postajenje wotstronicz, po kotrymż ma żo bokharski wjerch k prawoßławnej (grichisko-katholi-

ſkej) wěrje wuſnacź. Zar ßo jako kitaŕ prawoßkawneje wěry niz jenoź w Ruſkej, ale teź na Balkanje wobhladuje, a jako tajki ma wón ſa to, ſo ßo ſ kóždym pſchikrótczenjom prawoßkawneje wěry teź jeho móz na Balkanje ßłabi. W Peterburgſkim „Khěžorſtwowym Nawěſchtniku“ ruſke knjeżerſtwo pſchecźiwo pſcheměnjenju bołharſkeje konſtituzije proteſtuje. W proteſcze ßo na ßwěrnoſcź k prawoßkawnej wěrje bołharſkich duchownych pokaſuje, ſ kotrychž je bołharſke knjeżerſtwo wóndano Trnowſkeho mitropolita Klementa ſajecź a do jeneho klóſchtra ſawrjecź dało, a ßo praji: Zarowe knjeżerſtwo ßebi ſjawnje pſcheje, ſo bychu hłoßy, kotrež ßu bjes duchownymi a derje ſmyßlenymi měſchcźanami ßłyſchecź, wſchitkim Bołharam, bjes rosdźěła politiſkeje ſtrony, ſ napominanjom byłe a ſo by ßo ſtrach wotſtronił, kotryž zyłemu ludej hroſy, kotryž je na tym, ßwoje najßwjecźiſche ſtolětne tradizije ſaprěcź. Zarowe knjeżerſtwo je pſcheßwědczene, ſo wotmyßlene pſcheměnjenje w duchownym a politiſkim žiwjenju Bołharſkeje žanych dobrych płodow njepſchinjeße, ale ſo ſmėje wone jenoź ſrudne ſcźěhwki ſa pſchichod. — Tónle proteſt, ßo roſumi, na bołharſke knjeżerſtwo žaneho ſaczíſchcźa cźinicź njebudźe. Tak dołho hacź ßo zar komdźi, ſe ßwojim wójſkom do Bołharſkeje cźahnucź, tak dołho ßo Koburgſki prynz Ferdinand a jeho miniſter Stambulow wo ßwary ruſkeho knjeżerſtwa njeſtaratej. Wobaj ßo na to ſpuſchcźataj, ſo je pſchi nětcźiſchim europiſkim politiſkim połoženju Ruſkej wſcha móznoſcź wſata, wobſtejazy porjad na Balkanje ſ wójnu powrócźicź.

— Pſchi ſkładnoſcźi pjatnacźelětneho dnja ßwj. Schcźěpanſkeho měra, ſ kotrymž ßo poßlednja ruſko-turkowſka wójna ſkónczi, ßu w Peterburgu tamniſche ßłowjanſke towaŕſtwa a Južnoßłowjenjo, w Peterburgu bydlazy, hrabi Ignatěwje wulke pocźeſcźowanja wopokaſali. Jeho wobydlenje móżeſche lědma wopſchijecź deputazije a wyßokich ſaſtojnikow. Bjes nimi běchu něktoſi generalojo a ßobuſtawy khěžorſtwoweje rady. Sſkowjanſke towaŕſtwo, towaŕſtwo bołharſkich cźeknjeńzow a towaŕſtwo makedonſkich Bołharow Ignatěwej adreßy pſchepodachu. W bołharſkimaj ßo na to doras kładźe, ſo ßu ßo ſe ßwj. Schcźěpanſkim wucźinjenjom Bołharjo wot ßwojich njepſchecźelow a podtłóczerjow wußwobodźili. Po podawkach w Bołharſkej ßo ßudźicź njeßmě. Bołharjo žiwje na ßwojich woprawdźitych pſchecźelow a njepſchecźelow ſpominaja. W bołharſkich ſtawiſnach je Ignatěwowe mjeno na wěcźne cźaßy ſaſnamjenjene. Sswj. Schcźěpanſke wucźinjenje je ſa bołharſku politiku ſ wotkaſanjom. Bołharſzy ſtudencźa Ignatěva w mjenje bołharſkeje młodoſcźe poſtrowichu, kotraž ženje njeſapomni, ſchto je ſe ßwj. Schcźěpanſkim wucźinjenjom ſa Bołharſku dokonjał. Ignatěv ßo dźakowaſche, prajizy, ſo jenoź politiſke bliſkowidźenje njemóże widźecź, w kajkim wuſkim ſwißowanju je doſtojnoſcź, móz Ruſkeje a zarowa ßława ſ prawoßkawnej wěru. Intereßy Ruſkeje ßo njehodźa dźělicź wot intereßow Sſkowjanſtwa. Tele intereßy ßo bjes ßobu runaja a ßu jenajke. Sswj. Schcźěpanſke wucźinjenje njeje žane nakhwilne wucźinjenje było. Jako tajke je ßo wone jenoź po žadanju Gorczakowa podpißało. To je europiſkim wulkomozam ſkładnoſcź poſkicźiło, ßo do ſkónczneho wucźinjenja bjes Ruſkej a Turkowſkej měſchecź a jo na ſchkodu Ruſkeje ſkaſycź a na Balkanje nowe pleczíſny naczinicź.

Sserbija. Tyranſke knjeżerſtwo w tu khwilu w Sserbiji knježi. Regent Riſticź je loni radikalne miniſterſtwo rospuſchcźił a na jeho měſto liberalne poſtajił. Dokelž pak mějeſche radikalna ſtrona w ßejmje pſchemózazu wjetſchinu, liberalne miniſterſtwo w ßejmje jenoź pſchecźiwjenje nadeńdźe. Duž je regent Riſticź teź ßejm rospuſchcźił. So bychu pſchi nowowólbach do ßejma liberalni pſchewahu doſtali, je Riſticź na njeßłyſchane naßylne waſchnje radikalnje ſmyßlenych ſaſtojnikow wotßadźował a po zyłym kraju gmjenſke wyſchnoſcźe, kotrež ßu ſ wulkeho dźěła w ruzy radikalnych, rospuſchcźił a je ſ liberalnje ſmyßlenymi muźemi wobßadźił. W něktorych gmejnach je pſchi poſtajenju noweje wyſchnoſcźe k krwawnym podawkam doſchło. W Goraczizach burjo, ſ tſělbami wobronjeni, pſchinuſowanej liberalnej wyſchnoſcźi wobarachu do gmejnſkeje khěže ſtupicź. Knjeżerſtwo je na to wojakow do Goraczíz póßłako, kotſiž ßu do ſpjecźiwych burow ſ kulkami tſěleli, dźeßacźoch ſ nich ſatſělili a ßedmjoch ſranili.

Wěſchcźenje Cazotte-owe.

Franzowſka revoluzija lěta 1789, kiž ßo k roſeſnawanju wot druhich ſběžkow franzowſkeho ludu wulka mjenuje, pſchihotowaſche ßo hižo dawno do cźaßa. Wußwobodźenje Ameriki ſkutkowaſche móznje na europiſke ludy, bóle hacź by ßebi ſchtó myßlił. Wulki pſchikład bě daty a trón Ludwika XVI. bě prěni, kotryž revoluzija poſatſchaßowaſche. S dobom ſ kralowſkim trónom dyrbjachu ßo teź podkožki zyrkwje podrycź a powalicź. Rouſſeau-(Rußo)owe ſpißy, połne njewěry a błudow, roſſchěrichu ßo teź w Pariſu bórſy.

Wſcho ßo hižo warjeſche a mucźeſche. Do tuteho cźaßa ßłuſcha teź podawk, kotryž je ſnaty ſ mjenom „Cazotte-owe wěſchcźenje“. Někotſi měnja, ſo je La Harpe tutón podawk hakle po revoluziji napißał. Ale wěſte je, ſo bě hižo w ßurowych dnjach pſchelecźa kreje wo tymle wěſchcźenju rěcź a ſo je ßwojeje rjanoſcźe dla ßławna Manon Jeanne, prjedy hacź na ſchafocźe wumrje, huſcźiſcho mjeno „Cazotte“ ſawołała.

Po ſapißku La Harpe-owym podawamy teź my tutón ſajimawy wuſtup:

Běchmy na ſpocźatku lěta 1788 pola jeneho ſ naſchich kolegow ſ akademije (wucźene towaŕſtwo), jara duchapołneho wyßokeho knjeſa na hoſcźinje. Běchu tu dwórnizy, ßudnizy, wucźenzy, woßobne knjenje. Běchu, kaž bě waſchnje, jara derje pojědli a pſchi drohim winje roshonichu ßo duchojo. Skónczńje dońdźe tak daloko, ſo bě wſcho dowolene, ſchtož k ßměcham wabi. Teź wězy, kotrychž ßo dobri ludźo hańbuja, buchu rěcźane. Potom pocźachu nabożniſtwo a kſcheſcźijanſku wěru wußměſchecź a hanicź. Wſchelake žorty buchu powjedane. Jedyn teź powjedaſche, ſo bě jemu jeho truhaŕ (barběr) rjekł: „Widźicźe, knjeże, runjeż ßym jeno khudźinka, nimam tola wjazy nabożniſtwa dyžli druſy.“ Wſchitzy ßo ßmějachu a pſchihłoßowachu a na to pſchińdźechu k temu kónzej, ſo ßo wſchě wobſtejenja ſpowrócźa a ſo filoſofija nad wěru a fanatißmom dobudźe. Jedyn jeno njebě ßo na tutej reshorjenej ſabawje wobdźělił, ale bě tu a tam do naſcheje ſahorjenoſcźe ßnadne žortne ßłowo pſchidał. To je originalny a luboſcźiwy Cazotte, reßßwětleny ßonjeŕ. „Moji knjeża a moje knjenje“, rjekny wón ſtónczńje zyle khutny, „ſmėrujcźe ßo. Wy budźecźe tule wulku a kraßnu revoluziju, ſa kotrejž tak jara žedźicźe, ſawěſcźe widźecź. Ja ßym, kaž wy wěſcźe, kruch profety a praju wam hiſchcźe ras: Wy budźecźe revoluziju widźecź.“

„Ach haj“, wotmolwichu jemu wótſje, „k temu njeje trjeba, ſo by cźłowjek profeta byŕ“.

„Wěſo niz, tola dyrbi je cźłowjek tola trochu bycź, ſo by to prajicź mohł, ſchtož chzu wam dale rjez. Wěſcźe wy, kajka tuta revoluzija a kajki waſch wſchěch dońt w njej budźe?“

„Nó, duž dajcźe tola junu ßłyſchecź“, rjeknu Condorzet, „ſchto ma profeta filoſofej prajicź“.

„Wy, knjes Condorzet, wy wumrjecźe, wupſcheſtrjeny w jaſtwje, ſ jědom ſawdaty, kotryž pózrjecźe, ſo byſchcźe katej wuſchoŕ.“

Wſchitzy ßo dźiwachu, ale bórſy ßo ſaßo ßmějachu, pſchetož dobry Cazotte je dźě ßonjeŕ, kotryž teź wozucźeny ßoni.

„Knjes Cazotte, waſche wěſchcźenje njeje tak wjeßołe. Ale kotry duch dha je wam do myßli daŕ tute rjane wězy, jaſtwo, jěd, kata? Schto dha maja wſchě tele wězy ſ filoſofiju a ſ knjeżerſtwom roſuma cźinicź?“

„W mjenje filoſofije a cźłowjeſtwa a pod knjeżerſtwom roſuma ſtanje ßo wam to, ſo budźecźe tak wumrjecź dyrbjecź. Roſum ſměje w tym cźaßu ßwoje temple, haj w zyłej Franzowſkej njebudźa ſ zyła žane druhe temple, khiba jeno tajke.“

„Woprawdźe“, rjeknu Chamfort ßo wußměchujo, „wy potom ſawěſcźe žadyn měſchnik njebudźecźe“.

„Teho ßo nadźijam, ſo njebudu; wy pak, knjes Chamfort, wy jedyn budźecźe a to jara doſtojny. Wy ßebi ſ britwju krej puſchcźicźe a to na dwaj a dwazecźi měſtnach, ale wumrjecźe hakle měßazy poſdźiſcho.“

Hoſcźo na ßo hladaja, ale ßo hiſchcźe ßměja.

„Wy, knjeże Vicq d'Azyr, njebudźecźe ßebi wěſo ßam krej puſchcźecź, ale wy ßebi, ſo byſchcźe ßebi prawje wěſty byŕ, ßamßny dźeń ſchěſcź krócź krej puſchcźecź dacźe a wumrjecźe w ſcźěhowazej nozy. Wy, knjes Nikolai, wumrjecźe na ſchafocźe; wy, knjes Bailly, runje tak. Wy, knjeże de Malesherbes, teho runja ...“ —

„Bohu dźakowano“, pſchetorże Roucher wěſchcźerja, „ſda ßo, ſo chze tón knjes jeno akademikow ſe ßwěta měcź, Bohu dźak — —“

„Wy? Teź wy wumrjecźe na ſchafocźe.“

Nětk wołaſche ßo ſe wſchěch ſtron: „To je na pſchemoh! Tón je pſchiſßahał, ſo chze wſchitko ſniczicź.“

„Nè, njejßym to pſchiſßahał.“

„Nó, kak dha? Podcźißnu ßnadź Turkojo a Tatarojo Franzowſku?“

„To niz. Ja hiſchcźe junu praju, to wſchitko ſtanje ßo pod knjeżerſtwom filoſofije a roſuma. Cźi, kotſiž to wſcho na wami wuwjedu, budźa ßami filoſofojo, budźa runje wam Voltairowe a Diderotowe njekhmane ſpißy cźitacź a budźa na ßamßne waſchnje rěcźecź, kaž ſcźe wy nětkle runje rěcźeli.“

Scźahowachu ſ ramjenjomaj na ßměſchneho Cazotte-a a ſchep-

tachu ßebi do wucha, ſo ſtarz ſtajnje nĕſchto ſpodźiwne ßwojim žortam pſchidawa.

Na to Chamfort: „Hm, jeho ſpodźiwne rĕcźe njejßu runje jara wjeßoke, ale wonjeja khĕtro ſa ſchibjeńzu. A hdy, knjes Cazotte, drje ßo wſchĕ tele rjane wĕzki ſtanu?“

„Sa ſchĕſćź lĕt budźe wſchitko nimo, ſchtož ßym wam prajik.“

„Nó, to dźĕ ßu ßame dźiwy“, woła La Harpe, „a na mnje njedońdźe ßo niczo?“

„Wy ßam budźecźe dźiw, pſchetož wy budźecźe potom kſcheſcźijan.“

„O!“ woła Chamfort, „to je mi lubo. Pſchetož jeli ſo dyrbimy tak dołho źiwi bycź, ſo to doczakamy, ſo budźe La Harpe kſcheſcźijan, dha budźemy njeßmjertni.“

„My žony“, rjeknu wójwodka ſ Grammont, „ßmy tola ſbožowni, ſo my w revoluzijach niczo ßobu rĕczećź nimamy. Niz, jako by ßo nam druhdy teź njeſechzyło, ßo pſchi ſkkadnoſcźi do teho tykacź; ale naſcheho ſplaha ßo tola nichtó njedótknje.“

„Waſch ſplah, knjeni? Tón waß njebudźe ſchkitacź a teź ſ wami budźe runje tak ſakhadźecź kaž ſ mužſkimi.“

„I ſchto, knjes Cazotte? Wy dźĕ kónz ßwĕta wĕſchcźicźe.“

„Wo tym ja niczo njewĕm, ale ſchtož wĕm, je to, ſo waß na ſchafot powjedu, waß a mnohu druhu knjeni ſ wami, na karje, ruzy na khribjet ſwjaſanej.“

„Schto? Nadźijam ßo, ſo ſmĕju w tym padźe ſ najmjeńſcha woßebnu koretu, cźornu wubitu.“

„Nĕ, moja knjeni. Wjetſche knjenje, hacź wy, pojĕdu kaž wy, ſe ſwjaſanymaj rukomaj, na karje ...“

„Wjetſche knjenje? Schto? Ssnadź prynzeßny ſ kralowſkeje kreje?“

„Hiſchcźe wjetſche knjenje.“

„Ha! Na poßledku njedacźe mi wy ani žaneho ſpowjedníka?“

„Nĕ, moja knjeni, wy žaneho njeſmĕjecźe. Poßledni, k ſchafotej wotßudźeny, kiž ſmĕje hiſchcźe ſ zyle woßebitej hnadu ſpowjedníka, to budźe ...“

„Won ſ tym! Schtó je tón ſbožowny, kiž ſmĕje tajke prawo?“

„Franzowſki kral.“

Knjes doma ßo ſpĕſchnje poſbĕže a ſ nim zyke towarſtwo.

„Mój luby Cazotte=o“, rjeknu hoſpodar, „tutón ſrudny žort traje pſchedołho. Wy ſcźe tu wĕz pſchehnali a to tak daloko, ſo móhli tym, kiž ßu pſchitomni, a ßebi ßamomu wulke njelubośnoſcźe nacźinicź.“

Cazotte mjelcźeſche a hotowaſche ßo prjecź. Ale knjeni wójwodka Grammont prózowaſche ßo, khutny ſacźiſchcź ſaßo ſamaſacź a towarſtwo ſaßo roswjeßelicź, ſadźerża ſtarza a rjeknu jemu: „Knjes proſeta, wy ſcźe nam wſchĕm pſchichod wĕſchcźili, ale ßwój ßamßny ßud nam ſamjelcźeli.“

Cazotte poſaſta, wocźi do ſemje ſaprĕwſchi. Potom wopraſcha ßo knjenje: „Scźe ßnadź w knihach Joſefa Flavia wo wobĺĕhowanju Jeruſalema cźitali?“

„To ßo wĕ. Schtó by to njecźitał? Ale cźińcźe, kaž bych ja niczo wo tym njewjedźała.“

„Dobre, knjeni. Pſchi tutym wobĺĕhowanju khodźeſche jedyn muž ſchĕſćź dnjow wokoło po naßypach mĕſta, pſched wobĺĕhowarjemi a wobĺĕhowanymi, a wołaſche na ſtajnoſcźi ſ hrimotazym hłoßom: „Bĕda Jeruſalemej!“ Ssedmy dźeń wołaſche wón: „Bĕda mi ßamemu!“ A hdyž to wołaſche, rosmjecźe jeho mózny, wot romſkeje maſchiny cźißnjeny kamjeń.“

Dotalne wĕſchcźenje Cazotte=owe. Dźeń a bliže pſchikhadźeſche ßurowe, krawne ſcherjenje revoluzije; zyła Franzowſka to wjedźeſche a ſnajeſche jo — jeno jedyn njemĕjeſche wo tym ani ſdacźa — to bĕ kral. Tón honjeſche zyle bjes ſtaroſcźe w holach Fontaineblauſkich, abo dźĕkaſche pod nawodom ßwojeho miſchtra Gamaina wumjekſke ſamki — na politiſkich podawkach, kiž kaž ßurowe mróczele ßo hrožo bliżachu, njewobdźĕleſche ßo.

Tak pſchińdźechu ßurowe dny, kiž w Pariſu ßamym 2300 hłowow „knjeni Guillotinje“ woprowachu, bjes tych woporow, kiž buchu w ſeptembru morjene. Dźeń 21. wulkeho rózka bu Ludwik XVI. wotprawjeny, 16. oktobra kralowa Marja Antonia, 10. meje 1794 prynzeßna Hilźbjeta, kralowa ßotra, kotrejeź jeniczka ſłóſcź bĕ jeje ród, cźiſtota a pózcźiwoſcź.

Krwawna, ſwobodźena bĕ bohowka ßwobody, na kotrejeź mjeno bu tehdom tyßaz njeſkutkow wobeńdźenych, a ſe ſazpĕcźom wotwobrocźa ßo kóždy wot tehole kapitla ſtawiſnow.

Myſchi hród.

W Nĕmzach wulka rĕka je,
Nimo wßow a mĕſtow dźe,
Nĕhdźe ſ njeje ſe ßrjedźa
Stare murje hladaja.

Myſchi hród jim rĕkaju
Ludźo, kiž w tych ſtronach ßu.
Prajicźe=li: „Cźoho dla?“
Sso wam takle powĕda:

Nĕhdy bĕſche lód a ßnĕh,
Khudźi žakoſcźachu ſlĕ;
Hórje pak hacź ßnĕh a lód
Wbohich cźwilowaſche hłód.

Blisko rĕki bĕſche wjeß;
Tu bĕ tehdy wulki knjes,
Ale jeho wutroba
Bĕ, kaž dula kamjeńtna.

Lĕcźo njebĕ dako žnjow
Krupow dla a lijenzow.
Wo wßy próſdne bróžniczki,
Sornjeſchka niz na łubi.

W knjeźich bróžnjach pokniczko
Hiſchcźe ſ lĕta prjedyſchoh'. —
Tradanzy ßej ſradźichu:
„Dźimy proßycź do hrodu!“

Proſchachu na bożedła:
„Skicź nam ſ wulkoh' wuſbytka!
Abo ſ hłodom ſwutlimy,
Ssuchoh' dortka tradajzy.“

Kutkacź ßedźo ſa blidom
Ssmĕjeſche ßo ſ hrjehotom:
„Hłódne myſche, ſkakajcźe!
S waſchim hłodom na kónz dźe!“

Wrota bróžnje naſadnej
Wotewri tom' ludźikej.
Wĕſchcźachu ßej hłódnizy:
„S Boha khlĕba ſmĕjemy!“

A hdyž bĕchu na huno,
Wußmja ßo to knjeſyſko,
S praſkom wrota ſamknuwſchi
Woheń tykny do tſĕchi.

Njebožatka wujachu
W praſkotatym wohenju.
Žadkawzej tón helſki hrĕch
Wjeßeły bĕ žort a ßmĕch.

Schcźĕrjo ſkorka pódla nam:
„Tak ßo pomha žebrakam!
Njeßłyſchicźe piſchcźecź je,
Hłódne myſche proſcherſke?“

A ſ toh' horzoh' popjeła
Wujĕ myſchi hromada;
Bĕchu woheń cźerwjene,
Jako wuhla žehliwe.

Slĕtawſchi k tom' žadkawzej
Kußachu na kóſcź a krej.
„Wobarajcźe, cźeladni,
Mje pſched tymi helſkimi!“

Nihdźe žane wobrócźe,
Ani wo jſtwje, w komorje,
Njech teź cźeledź hrodowſka
Sabiwaſche bjes kónza.

Da ßej pſche tón cźwilny ſkót
Do ßrjedź rĕki ſtwaricź hród;
Pſched myſchemi cźĕkajo,
Dowjeſcź da ßo do njeho.

Piſchcźo ſa nim płuwachu;
Mjerwjachu ßo do hrodu;
Kſchicźo do njoh' dachu ßo,
Seźrachu joh' źiweho.

Sswĕdki wo tym podawku
Tam te ſbytki w rĕzy ßu.
Duž jim ludźo wokolni
Myſchi hród ßu narjekli.

Jan Radyserb.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Cźi ratarjo, kotſiž ßu 11. februara ſjawnu ſhromadźiſnu ratarjow do Lauez hotela ſwołali, ßu ßo 6. měrza tam ſ nowa ſhromadźili, ſo bychu wo dalſchich krocźelach k naprawjenju Hornjeje Łužizy ſa ſwjaſk ratarjow w Nĕmzach wuradźowali. Wobſamknuchu, ßo ßobotu 18. měrza popołdnju 1/2 3 hodźin w Lauez hotelu w Budyſchinje ſ nowa ſeńcź, ſo by ßo w ſjawnej ſhromadźiſnje rosprawa podała wo wulkotnym wotbywanju Tivoliſkeje ſhromadźiſny w Barlinje, a ſo by ßo woſjewiło, ſchto ma ßo nĕtkole dla dalſcheho ſrjadowanja ſwjaſka nĕmſkich ratarjow w Hornjej Łužizy ſtacź.

— Skótne wiki dyrbja w Budyſchinje ſaßo k cźeſćźi pſchińcź. Po woſſewjenju mĕſchcźanſkeje rady budźa ßo pſchichodnu ßobotu 18. měrza na drjewowych wikach ſaßo ſkótne wiki wotbywacź. Howjaſy ſkót budźe na ſkótnych wikach ſtejecź, bjes tym ſo budźa ßo konje na dróſy, bjes ſwonkownymi bohatymi wrotami a Mužakowſkej dróſy leżazej, pſchedwodźecź. So by ßo žadyn kupz ſ khorym ſkocźecźom njeſjebał, ßo kóźde ſkocźo, prjedy hacź ßo na pſchedań ſtaji, wot ſkótneho lĕkarja pſchepyta. Do prĕdka pſchedawanje je ſakaſane. Pſchepytanje howjadow, w hoſcźenſkich hródźach ſamĕſtnjenych, móże ßo hižo 17. měrza ſtacź. Mĕſtneho pjenjeſa ßo njebudźe žadacź, wjele bóle mĕſchcźanſka kaßa ſa kóźde njepſchedate howjadło abo njepſchedateho konja 50 np. ſarunanja wupłacźi. Nadźijomnje ßo na pſchichodne Budyſke ſkótne wiki prawje wjele ſkotu pſchiwjedźe, a teź kupzow njech ßo hódna cźrjóda ſeńdźe, ſo bychu ſkótne wiki w Budyſchinje ſaßo do kcźĕwa pſchiſchcźe.

— Se 6 kandidatow ſchulſkeho ſaſtojnſtwa, kotſiž ßu 27. a 28. februara t. l. w tudomnym katholſkim wucźerſkim ſeminarje pruhowanje ſrakoſcźe wobſtali, ßu ßo kk. Lorenz a Haſenfelder Žitawſkemu inſpekziſkemu wokrjeßej, Striegler a Wjenka Draždźanſkemu I. a II. inſpekziſkemu wokrjeßej, Traxler Freibergſkemu inſpekziſkemu wokrjeßej a Kariſch Pirnaſkemu inſpekziſkemu wokrjeßej pſchipokaſali. — W Budyſkim inſpekziſkim wokrjeßu ßu pomozne abo vikarſke mĕſtna ſ evangelſkimi kandidatami ſchulſkeho ſaſtojnſtwa wobßadźicź w Wulkej Trjebjenzy, Wulkim Wjelkowje, Rakezach, Palowje, Motydle, Wokbramezach, Smilnej a w Budyſchinje w Prenzelowej wuſtawnej ſchuli.

— Ssobotu 11. měrza popołdnju w 3 hodź. budże ßo w wulkej ſali Lauez hotela ratarſka wokrjeßna ſhromadźiſna wotbywacź. W njej budże tajny dwórſki radźicźel profeßor dr. Nobbe ſ Tharandta „wo njerjedże a jeho ſniczenju“ pſchednoſchecź.

— Tak rjane a huſte, kaž lětßa, ſa wjele lět ſymſke ßywy ſtake njeißu. Pod wulkim ßněhom ßu ßo żita, kotrež běchu naſymu ſ dźěla mako ſpokojaze, ßylnje rosroſtke a roswike.

— Japanſku pleczawu kórku ßu loni w wjele ſtronach plahowali. Rosßudy wo njej ßu wſchelake, jeni ju khwala, druſy na nju ßwarja. Cźi, kotſiž ſ njej njeißu ſpokojeni, ßu ßo wot jeneho wikowarja ſjebacź dali, kiž je měſto japanſkeje aſiatiſku kórku pſchedawak. So by ßo japanſka pleczawa kórka doſpoknje wuwika, ßo radźi, jenotliwe bóczki do małych hornczkow ſahe (kónz měrza) położicź a je w ſaznym woßrědku plahowacź. Wot ſapoczatka meje dyrbja roſtliny na powětſje wonka ſkrucźicź. Ssrjedź meje, hdyž ßo nóznych ſmjerſkow wjazy njewoczakuje, ßo wone do derje pſchehnojeneje (tola niz czerſtwje hnojeneje) ſemje ßadźa. Schtóž ſaznych woßrědkow nima, móże je tež kónz haprleje won do ſahrody ßadźicź, tola dyrbi, jeli ſo ßo nózne ſmjerſki woczakuja, ſ kwětkowymi hornzami młode roſtliny pſchikrycź. Na dwě kóhczi ſchěroke woßrědki ßo rjadka w dalokoſczi 40—50 zentimetrow ßadźa. Próſdny rum ßo k ßadźenju ßolotwje wuźiwa. So mohła ßo pleczawa kórka pleſcź, ßo grocźana pleczeńza k njej ſtaji. Na tyczach ßamych ßo wona njemóże horje wicź; duž njech ßo něſchto prutow abo hakoſow k żerdźi tyknje. Tak mjenowane hróchowe pruty ßo jara derje k temu hodźa. S wulkim wuźitkom ſa ßylne roswiwanje pleczawych kórkow je, hdyž ßo jim ſa něhdźe dwě njedźeli po deſchczu źidki hnój pſchilinje. Jeli ſo ßo, kaž loni, mako deſchczika bźe, njech ßo wieczor ſ juchu a rano ſ wodu krepja. Woprawne japanſke ßymjo pſchedawa firma F. Hund, Schönau b. Leipzig-Lindenau.

S Wjeleczina. Sańdźenu njedźelu tu wumjeńkał Khorla Bohumił Schěrz w Delnim Wjeleczinje ſe ßwojej mandźelſkej, rodź. Heczikez, ſkoty kwaß ßwjeczeſche. To je ſa 3/4 lěta hižo tſeczi ſkoty kwaß, kiž je ßo w naſchej wßy ßwjecził.

S Baczonja. Tudomnemu knjeſej fararjej Jurjej Libſchej je ßo wot jutrow t. l. měſtna ſchulſka inſpekzija w naſchej ßerbſko-katholſkej ludowej ſchuli pſchepodała. V.

S Wulkeje Dubrawy. Tudomny ziwnoſczeŕ Pilak, kotrehoż twarjenja ßu ßo wóndano wotpaliłe, je, ſtare murje na wopalniſchczu wottorhajo, wulki hornz, ſe ßlěbornymi pjenjeſami napjelnjeny, namakał. S wjetſcheho dźěla ßu pjenjeſy tolerje, ſa ſakſkeho kurwjerſcha a pólſkeho krala Auguſta ßylneho bite. To je nětko ſa krótki czaß hižo druhi krócź, ſo ßu w naſchej wßy potajne pokłady wuryli. Kaž je ſnate, je pſched dwěmaj lětomaj tež tudomny kubleŕ Frenzel na ßwojim dworje, běrny wobmjetujo, ſtare pjenjeſy namakał. Njeby ßnadź ßo teho dla próza płaczika, hdy bychu wobßedźerjo Wulkeje Dubrawy ßwoje leżomnoſcze ſa ſarytymi pjenjeſami pſchepytali. Sda ßo, ſo je ßo tu w czaßu ßydomlětneje wójny, abo w franzowſkich wójnach wjele ſamożenja mjelczitej ſemi dowěriko. Schtó wě, ſchto ßo tu junu hiſchcze ras wukopa.

S Poſdez. Nimo měry płódnu ßwinjazu raßu ma jedyn tudomny kubleŕ. Jena ſ jeho ranzow je wóndano 24 proßatow měła, ſ kotrychž je 21 pſchi ziwjenju woſtako. 12 ſ nich wot ranzy zyrobu doſtanu, te druhe pak ßo ſ krumjazym mlokom ziwja. Ranza je hakle druhi krócź proßata měła, prěni krócź bě jich 13.

S Wotrowa. Hižo pońdźelu 27. małeho rózka doſta Jaworſka mlokarnja cziſcze njenadźizy prěni wopyt ſ Neuwieda. Knjes inſpektor Fauſt bě pſchiſchoł, ſo by mlokarnju pſchehladał. Dokelž wón hnydom ſpósna, ſo ſměje dleſchi czaß tam dźěło — kaž dźěn to pola tak roſcherjeneho wikowanja hinak bycź njemóże —, chzyſche rad tež pſchi hłownej ſhromadźiſnje naſcheje nalutowarnje pſchitomny bycź. Teho dla wodźerźachmy ßwoju nałetnju ſtkadźowanku ſańdźenu njedźelu 5. měrza. Najprjedy ßo nam ſliczbowanje ſańdźeneho lěta wotpokoži. Naſche

ſamożenje (aktiva) wuczini	12,726 hr. 57 np.,
naſch dołh (paſſiva) pak	12,843 hr. 25 np.,

po tajkim ßmy 116 hr. 68 np. ſhubili. Nětk pak ßmy wot Kamjeńſkeho hamtſkeho ßudniſtwa 101 hr. 70 np. ſaßo wróczo doſtali, duž by naſch dołh jenoż 14 hr. 98 np. wuczinił; wyſche teho ßmy tež 18 hr. na mobilije wotpißali, ſchtoż njeby w prěnim lěcze trjeba było — tola pak niczo njeſchkodźi. — Dale ſhonichmy, ſo je liczba ßobuſtawow wot 24 na 48 narośtka. Wupożczili ßmy w ſańdźenym ręcze 4700 hr. To wſchak pſchewjele njeje, pſchiczina teho je trochu wyßoka proviſija, kotruż ßmy nětk ponizili. — S konſumom ßmy ßnadny ſapoczatk ſcziniłi, pſchetoż ſkaſachmy ſ Neuwieda

1100 zentnarjow hnojow ſa . .	3741 hr. 60 np.,
400 zentnarjow womjeſchkow ſa	3358 hr. 50 np.,
1196 zentnarjow wuhla ſa . . .	524 hr. 08 np.,
do hromady ſa	7624 hr. 18 np.

burſkich potrjebow. W nowym lěcze budźemy tež ßymjenja, maſchiny a mjeńſche ratarſke naſtroje wot tam kupowacź. — Knjes inſpektor Fauſt pokaſa ßo nam jako wuſtojny rěcznik. S krótka wopowjeda nam ſakoženje prěnjeje nalutowarnje pſches Raiffeiſenoweho nana, a dalſcheho roswiwanja zyłeje wězy. Pſchi tym naß woßebje napominaſche, ſo dyrbi ßo pſchi kóżdym wupożczenju najprjedy praſchecź, hacź je dołžnik hódny, ſo jemu pożczimy, a k tſeczemu abo k ſchtwórtemu hakle mamy rospominacź, hacź je nam dołžnik wěſty. Tuto rosjaßni ſ rjanym pſchikładom, kak ßu w jenej nalutowarni kublerja ſ paſorow żida wumożili. Nadrobnje ſhonichmy, kak je móżno, ſo nam Neuwied konſumſke wězy tak tunjo wobſtara. — Tež wo pſcheměnjenju hłowneho rěcznika Raiffeiſena ßo napraſchowachmy, a ſhonichmy nadrobnje tute wobſtejenja, a ſ dobom, ſo ßu nowinki, kotrež wſchelake nowiny roſcherjeja, zyle ſekżane, a ſo je ſtrowoſcź Raiffeiſena tak ßnadna, ſo ßo njehodźi ſa tak ważne a wulkotne ſaſtaczo. Skónczńje hiſchcze żadachmy rosprawu, hacź njemóżemy żito ſhromadnje pſchedawacź; pſchetoż mnohich je tych, kiž praja: „Hdyž mi nalutowarnja njecha żito wotkupicź, dha ja tež hnoje wot żida bjeru!“ S kajkim prawom tak ßudźa, to njewěm: pſchetoż hdyž dyrbju jene żidej do huby cźißnucź, dha jemu hiſchcze druhe tež cźißnu!!? To je roſum!!? A hlejcze, to ßo jara derje hodźi! A kak, budźemy ßebi jutſje njedźelu 12. měrza w Khróſczizach wuradźecź; njeje niczo druhe trěbne, dyžli ſo ßo ſeńdźemy. Duž njech wſchitzy pſchedſtejicźerjo a najlěpje ſe ßwojimi pokkadnikami pſchińdu jutſje njedźelu 12. měrza do Khróſcziz!

S Noweje Wßy nad Sprewju. Dotalny vikar naſcheho ſchulſkeho měſtna, knjes Max Božidar Haaſer, kiž je loni pruhowanje wólbokhmanoſcze wobſtak, je ßo wot tudomneho ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa ſa ſtatneho wucźerja wuſwolił. V.

S pruſkeje Hornjeje Łużizy. Kowarjo, kotſiž chzedźa jenodźelſke konjekowanje nawuknucź, ßo na to kedźbni czinja, ſo ßo to w hornjołużiſkej kowarſkej wucźerni w Shorjelzu praktiſzy wot kowarſkeho miſchtra Kunzy a theoretiſzy wot wokrjeßneho ſkótneho lěkarja Saezlera pſches zyłe lěto wucźi. Wucźbny pjenjes wucźini ſa wucźbny czaß, 4 hacź 6 njedźel trajazy, 45 hriwnow. Potrěbnym kowarjam ſ pruſkeje Hornjeje Łużizy móże ßo tónle wucźbny pjenjes ſpuſchczicź a ßo jim pódla teho 30 hriwnow podpiery k ſeźiwjenju ſa wucźbny czaß pſchiſwolicź, jeli ſo próſtwowne pißmo, w kotrymż ßwoju potrěbnoſcź dopokaſaja, krajnemu radźicźelej a pſchedßydźe hornjołużiſkeje kowarſkeje wucźerńje, majorej ſe Schmidt w Shorjelzu na ſahrodnej haßy 17, wotedadźa. Cźi, kotſiž ſpuſchczenje wucźbneho pjenjeſa njeżadaja, maja ßo jenoż pißomnje abo ertnje na majora ſe Schmidt wobrocźicź.

S Hródka. Wutoru w nozy je ßo wulki měſchczańſki młyn, hakle w lěcze 1891 ſ nowa natwarjeny, do cźiſta wotpalił. Młynſka nadoba je pola Magdeburgſkeho woheń-ſawěſczazeho towarſtwa ſ 150,000 hriwnami ſawěſczena, twarjenja pak pola měſchczańſkeje wóhnjoweje ſozietety ſe 117,000 hriwnami. Něhdźe 4—5000 zentnarjow muki je ßo ßobu ſpaliło. Do njeſboża nichtó pſchiſchoł njeje.

Se Sslepeho. Sańdźenu wutoru je żałoſtne njeſboże naſchu wjeß podeſchło. Rano 1/2 3 hodźin je w domje tudomneho tyſcherja Hanßa Maſule woheń wubyrił, kiž je ßebi dwě cźłowſkej ziwjeni ſa wopor żadał. Maſulowa żona prěnja wotucźiwſchi a wſcho pokne kura wohladawſchi muża ſawoła. Na to wona ſkoku dele běżeſche, ſo by ßotru, kotraż pſchi khorej macźeri, hižo 4 lěta na wicź khorej, lěhaſche, a jenicźkeho ßynka ſe ſpanja wubudźiła. Dokelž ßo dohlada, ſo jejny mandźelſki ſa njej dele pſchiſchoł njebě, wona ſaßo horje doběża. Ssnadź je ßwojeho muża w womorje leżazeho namakała, a ßo prózujo, jeho ſ kura a płomjenjow wunjeſcź, je ßo ſadußyła. Kak je ßo żałoſtne njeſboże ſtało, nichtó njewě; najſkerje je tak było, ſo je muż ſ koża ſkocźiwſchi ſ hłowu do hemberkow praßnuł, w ßmjertnych ſtróżelach njepomyßliwſchi, ſo ßu wone jara niſke. Se ßylnym ſraženjom pohłuſcheny, je wón k ſemi panuł, ßo ſadußył a ßo khětro wopalił. Hłuboka rana na jeho czole ſa to ßwědczeſche, ſo je ßebi hłowu ßylnje wobraſył, prjedy hacź je wumrjeł. Żona je, horje pſchiběhnuwſchi, muża wołała, tola, dokelž ßo jej wotwołał njeje, je ſa nim pytała, doniż ju kur k ſkhodam

wotehnał njeje. Tam je wona ßo saczknuwschi panuka a ßo wopaliła. Hakle hdyž zyke twarjenje w płomjenjach stejesche, ßu wobeju mandzelskeju s wóhnja wucżahnuli. Woheń je wot stóstnistkeje ruki horka na ßynowej kubi sakoženy. Njekniczomneho njekraßnika hischcże wußlédżili njeißu. —o.

Se Sslepeho. Sańdżena pońdżela bésche wésczе sa nasche zyke burstwo ważny dżeń; pschetoż na nim bésche wosjewjene, so chże nasch knjes duchowny Handrik pschednoschk dżerżecż wo wużitku a ważnoscżi burskeho towarstwa. W 5 hodżinach bésche shromadżisna postajena, ale hižo do teho czaßa bésche ßo wjele ßerbskich burow se wschéch wßow nascheje woßady seschło, tak so bésche sala Nowakez hoscżenza pschepjelnjena. Hdyž bésche nam nasch k. duchowny w dlézschej réczi samery a wotpohladanja burskich sjenoczenjow rosßwétlił a wustawki ßerbskich burskich towarstwow sakskeje Hornjeje Łużizy pschednjeßł, ßo shromadżeni sa sakoženje towarstwa wuprajichu a bu Burske Towarstwo Sslepjanskeje woßady w Sslepom na podkożku tu a tam pschemënjenych wustawkow Sserbskich Burskich Towarstwow w sakskej Hornjej Łużizy sakożene. Sa pschedßydu nascheho k. duchowneho Handrika, sa méstopschedßydu knjesa kantora Redu wuswolichu. Jako wubjerkownizy buchu wuswoleni sa Sslepo: Schimko I a Lyßyna, sa Rowno: Kónzan a Rulka, sa Mulkezy: Redo a Stopjera, sa Brésowku: gmejnski pschedstejeŕ Badaŕ a Hanusch, sa Mikoras k. wucżeŕ Honko a Mjertynk, sa Trjebin: sbérka Nowusch a bur Hanß Pawlo, sa Dżéwin: gmejnski pschedstejeŕ Lejnik-Habrink a Bastian. Schtóż chże nascheho towarstwa ßobustawstwo dostacż, ma ßo pola tutych wubjerkownikow samolwicż. —o.

Přilopk.

* Żadławy krwawny njeskutk je ßo pońdżelu w Waldheimskej mużazej khostarni skucżił. Wjeczor w 7 hodżinach w klétkatym twarjenju pytnuchu, so je ßo jene błózko shubiło. Duż ßo dwaj dohladowarjej do klétki khostanza podaschtaj, na kotrehoż tukachu, so shubjene błózko pschi ßebi khowa, schtoż pak khostanz rasnje prějesche. Khostanzowu klétku pschepytajo ßo jedyn s dohladowarjow skhili. W tym ßamym wokomiku khostanz dohladowarja Pauflera se schewskim nożom kló, kiż bé pschi ßebi khowak. Mordak na to s klétki cżeknuwschi na skhodże wonka dohladowarjow Finsterbuscha a Schietzela, kotrajż jemu pucż sastupischtaj, a jeneho khostanza, kiż ßwojeho dobreho sadżerżenja dla druhim khostanzam poßłużowasche, s nożom cżeżko srani, na cżoż po skhodże dele cżérjesche. Tu pak nékotsi dohladowarjo żadkawza, ßo na ßmjercż a żiwjenje wobarazeho, wupschimnuchu. Dohladowak Paufler je wutoru wjeczor na ßwoje cżeżke sranjenje wumrjek. Dohladowak Finsterbusch najskerje jene wóczko shubi a je pódla teho, każ tez dohladowak Schietzel a poßłużowazy khostanz, kiż je ßo pschi bédżenju jara péknje sadżerżak, cżeżko sranjeny. Każ ßo sda, ßu ßo nékotsi khostanzy bjes ßobu srécżeli, so bychu dohladowarjow nadpanuli a potom cżeknuli. Mordak je cżrije dżékak a je pschi tej skkadnoscżi schewski nóż kranuk.

* Pokkadnika sozialdemokratiskeho konsumskeho towarstwa w Markranstädtu, twarza Hermanna Bartmuża, ßu wóndano sajeli, dokelż je towarstwowe pjenjesy a twory pschekschiwik. Jebanstwo je wón po sdaczu s wulka cżérik, pschetoż pschekschiwjena suma psches 25,000 hriwnow wucżini. Pschispomnjenja hódne je, so je ßo konsumske towarstwo wot sozialdemokratow s tym samérom sakożiło, sa by ßo bycże njesozialistiskich pschekupzow w Markranstädtu saniczіło. Bartmuß ßam bé wjednik sozialdemokratow a bé ßo pscheđ nékotrymi létami do méschczanskeho sastupjerstwa wuswolik. Markranstädtszy sozialdemokratoju budża nétko khétro płaczicż dyrbjecż. Każ je snate, ßu tez w druhich méstach sozialdemokratoju hižo cżasto se ßwojimi pokkadnikami takke njeluboscże méli.

* Dla pschestupjenja jédżneho sakonja méjeschtaj ßo bywschi ryczerkubletski najeńk Klar, nétko w Wrótßkawju, a jeho inspektar Jüttner, w tu khwilu w Nowej wßy, w poßlednim poßedżenju Schweidnizskeje khostanskeje komory samolwjecż. Najeńk Klar bé ßwojej cżeledżi khléb wudżélak, kotryż bé s muki pjeczeny, kotruż bé jeho ßobu wobskorżeny inspektak na jeho pschikasuju se 120 puntow rożki, se 120 puntow jeczmjenja a se 70 puntow wowßa mléczż dak. Tajki khléb bé luta żeżkojta maczisna a njehodżesche ßo na żane waschnje jéscż. Nékotre ßkużobne holzy béchu ßo pola sastojnskeho pschedstejerja na tajki khléb wobskorżowake. Duż jón tón lékarjej pschepytacż da, kotryż dyrbjesche wobßwédczicż, so tajke pjeczwo sa ludżi k jédżi njeje. Ssudnistwu pschedpokożene żito ßo sa zyle ßkabe, jara njeczіste, tez s kukelu naméschane wopokasa. Klar bu sa winowateho spósnaty a k 100 hriwnam khostanja wotßudżeny, jeho inspektak pak bu wuwinowany, dokelż bésche jenoż po poruczноscżi ßwojeho knjesa cżinik. Hdyž by w narańschej Pruskej mnoho tajkich ratarjow byko, kiż ßwojej cżeledżi tak pjeku, dha bychu ßo njemóhli dżiwacż, so jim na ratarskich dżékaczerjach pobrachuje. Je ßnadż tajke pjeczenje na tym wina, so ßo s tamnych stron wjele dżékaczerjow a cżeledże do Sakskeje cżіschczi, kiż, każ je w Sakskej derje snate, woprawdże na jéscż wumyßleni njeißu.

* To ßo ludżo druhdy dżiwaja, hdże ßo listy shubja, kotrez ßo na póst dadża. W wobydlenju póstskeho sastojnika Witteka w Raczіborje, kiż je wot léta 1870 listy a pakety wurubik, ßu pschi pschepytanju zyky wulki skkad tworow a drohotnych wézow namakali.

* Korczmak Sch. w Barlinje bésche piczel piwa, kotrez bé ßo jemu skasyło, do khéże walik. Hdyž chzysche ju posdżischo jeho pohoncż wotwjescż, bé kranjena. Dwaj dnjej posdżischo Sch. póstsku kartku dosta, s kotrejż jemu paduschi s mjersazymi ßkowami pißachu, so je to piwo tak hubjene byko, so ßu jo do pomyjow wulecż dyrbjeli a so budżeja, jeli so jim saßo tak hubjene piwo poskiczi, jeho dla napanzaneho piwa wobskorżicż dyrbjecż. Sch. je tu póstsku kartku poliziji pschepodak, mózno, so ta schibatych paduchow wucżuschli.

* Barlinske nowiny ßu s Budapeschta k wérje njepodobnu powjescż dostake, so ßu tam 150 listynoscherjow ßadżili, kotsiż ßu ßo do paduschneho paßma sjednoczili, a wjele lét dołho wschelake póstske poßykki kranuli.

* W Elberfeldże béschtaj ßo dwaj mkoduschkaj cżlowjekaj ßmjertnje jedyn do druheho sahladakoj. Béschtaj to 19létny pschekupski Otto Schübler a 18létna Alma, pschedeschcżnikarjowa Süßowa dżowka. Dlézschi cżaß hižo béschtaj ßo wodżikoj, prjedy hacż holzyny nan wo tym shoni. Nétk pak, hdyž bé ßo nanej jeju skradżne skhadżowanje wosjewiko, wón krucże pschecżiwo temu réczecż pocża. Woßebje drje jeho hordoscż napjerasche, ßo jeju wotmyßlenju sapowjedżecż, pschetoż wón bé samożity a widżany muż, méśto so bé Schüblerjowy nan njedawno żonu, dżécżi a wjele dołha sawostajiwschi do Ameriki wucżahnuk. Wysche teho bé mkody Schübler na ßuchocżinu khory, a, każ tez Süßowa dżowka, ßo żenicż hischcże jara mkody. Nanoweho wobaranja dla, woßebje pak drje teho dla, dokelż jeju lubkowanje bjes scżéhwka wostako njebé, wobsamknuschtaj wobaj, hromadże wumrjecż. Mkody mużski bé w Bajerez fabrizy, w kotrejż ßo wschelake barby tworja, do kotrychż ßo néschto jéda méscha, s dżékaczerjom, duż bé jemu lóhka wéz, ßebi nahle morjazy jéd wobstaracż. A wón wubra ßebi cyankali. Wobaj ßo potom s wjeczora do wotleżaneho hoscżenza podaschtaj a ßo do jstwy ßynuschtaj, w kotrejż hewak nichtó njebésche. Hdyž bésche jimaj hoscżenzak skasanu bleschu najlépscheho wina pschinjeßł, tez tón woteńdże. Na dobo hoscżenzak a hoscżenzakka wótry kschik a dżiwnje wutky pad wußłyscheschtaj, a k mkodymaj cżlowjekomaj dokhwatawschi, namakaschtaj jeju wobeju hižo morweju. Holza na kanapeju leżesche, mkodżenz pak bé ßo na semju dele kulik. Na blidże bé hacż do pokojzy wupita blescha, prósdna schkleńczka a zbytk nékajkeho pólvra. Jéd bé ßwoju móz wopokasak.

* Jendżelske méstaczko Sandgate je ßo do cżista wutuzіko. Ssobotu w nozy na dobo w méscże płun (gas) haßnu; w blizschim wokomiku ßo pukachu a pikotachu tschi, scżény a hrjady, murje ßo powalachu abo ßo rosßypnuchu, semja ßo ludżom pod nohomaj shubi. Sso ßmjercże wustróżiwschi ludżo na dróhi won khwatachu. Tola tez te béchu rospukane a rósdrète a druhdy pók kóhcża schéroko a hkuboko rosschcżépjene, a w hustej cżmje njewopißomna méschenza a strach nasta. Mużam a woßebje méschczanskemu sarjadnistwje dyrbi ßo khwalba dostacż, so ßo bórsy wot ßwojich stróżelow shrabachu. Schcżépowzy ßo sapalichu a pschi wóhnjowym ßwétle ßo ludżo trochu saßo směrowachu. Njesboże ßo da pschewidżecż. Sa nékotre wokomiki bé ßo 200 khéżow saßypko a to psches to, so bé ßo semja pod nimi pscheważika. 2000 cżlowjekow je s tym bydko shubiko. Dżécżi a żony boßy a jenoż s najtrébnischim wobleczene, wokoko béhachu, wrjeskot ßo saßypazych murjow, pikotanje ßo hromadu ßuwazych tséschnych kóskow, żałoscżenje njejabzy wokhudżenych wobydlerjow a cżmowota hromadże skutkowachu, nóz hrósbnu scżinicż. K temu pschińdże hischcże strach pscheđ dalschim „podsemskim storkom", pschetoż s woprédka ßebi ludżo na semjerżenje myßlachu. Woprawdże pak bé ßo pésk pod krydowymi skakami, na kotrez je Sandgate natwarjene, do ßuwanja dak. Mózno, so ßu na tym deschcże wina, kotrez ßu ßo poßledni cżaß schke, mózno pak tez je, so je ßo semja s rostsélanjom dweju kódżow, kotrejż stej ßo pschi brjosy pola Sandgata rosbikej, satschaßka. Wulki dżiw je, so pschi zykym njesbożu, kotrez bé tak njejabzy pschischko, żadyn cżlowjek żiwjenje shubik njeje.

* (Wuhonjenje cżerta.) Zyky Florenz je roshorjeny dla żadławeho skutka, kotryż je ßo tam njedawno stak. Lédom 4 kilometry wot Florenza w Poutra Ema je bur, kotrehoż dżowka na widlischcża

khorjesche. Mkoda holza husto po zyłych nozach wokasche a se swojimi błudnymi pschedsdaczemi wschěch wobydleri nastrózowasche. Jeje nan su nju pola wschelakich lěkarjow pomoz pytasche, ale žadyn njemózesche ja wustrowicz. W poslednim czasu holzyne nadpady pschezo husczischo na nju khodzachu a swužodza skónczinje prajichu, so snadz móhła wot czerta wobsydnjena bycz. Jeje nan teho dla najprjedy někotre Boże mschě sa nju wotměcz dasche a potom so se swojej dzowku do Florenza nastaji. Tam dyrbjesche sławna kusłarnicza bydlicz, a to w drózy Pitti. Bur do bydła stareho zonisła sastupi a so jeje runy pucz woprascha: „Scze wy ta snata kusłarnicza?" Na jeje „haj" jej swoju naležnoscz wupowjeda a djesche: „Moja dzowka je wobkusłowana a móže so pjecza jenoz s kusłarstwom wustrowicz". Kusłarnicza bě s tym psches jene a praji: „Wschědne sarjeknjenje je sa 6 lirow (nórtow), ale tajke wjele njepomha, czerta pak tuńscho hacz sa 25 lirow wuhnacz njemózu, potom pak s wěstotu a na wěczne." Bur jej 25 lirow naßadza a duz so wuhonjenje sapocza. Stare zonischczo pocza na kolenomaj po jstwje wokolo kasycz, satraschnje rjejicz, schtoz bura w czěmnej jenoz s dwěmaj małymaj wóskowymaj swěczkomaj trochu rosswětlenej stwi s wulkej dowěru napjelni. Skónczinje bě kusłarstwo dokonjane a bě po kusłarniczinym wuprajenju dobry a pokny wusped měko. Nanowe a dzowzyne, haj wobeju wobliczi so s radosczu swěczjeschtej. „Nětko dale niczo czinicz nimataj", djesche stare rjebko, „hacz domoj hicz a pěz wupyricz. Prěnja wossoba, kotraz k wam pschindze, budze ta, kotrejez dla je tuta holza khora. Hdyz budzetej tu wossobu njeschkódnu sczinicz, so jeje khoroscz shubi. Teho dla (so k nanej wobroczo) shrabń tu wossobu hnydom, hdyz do khěznych duri stupi a sun ju w pschitomnosczi twojeje dzowki do pjezy." S tajkim nadawkom nětk wobaj domoj djeschtaj, a domoj pschischedschi bur hnydom hromadu drjewa do pjezy natyka a sapali, kaz bě jemu kusłarnicza kasała. Wohnjej sa zyku nóz haßnucz njedasche, ale nichtó so wo durje njekkapasche. Rano se switanjom pak so kłapasche. „Schtó tu je?" bur sawoła. „Proschu wo skibku khleba Bozeje smilnosce dla!" Schtoz pak so nětko sta, je tak satraschne, so móhłe czlowjekej włosy na hłowje stawacz. Bur durje wotewri a wuhlada staru se symu a s hłodom tschepjetatu zónku psched sobu. Ani wokomiknjenja so njekomudzíwschi njesbožownu shrabnu a ju do wupyrjeneje pjezy sunu. Wboheje khudeje proscheńki załostne wucze dwaj mlokonoscherjej nimo duzy wusłyschescheschtaj a so nuts dobywaschtaj. Ale bur jimaj njewotewri. Nutskach je załosczenje pschezo srudnische a wótrische — durje jeju mozy skónczinje nochowachu a jimaj so poradzi, njesbožownu zonu bóle morwu hacz zíwu s pjezy wucahnucz. Wschitzy, kiž su so na tym njeskutku wobdzělili, su sajeczi. Tajke wězy su jenoz w Italskej mózne, snadz budze něchtózkuli prajicz, ale bohužel, wěra do kusłarstwa tez w naschich Sserbach hischcze wukorjenjena njeje. Psched mało létami bě na pschikład w Schp. burski dom, kotremuz so se skotom s khwilemi prawje njeschlachczesche; město teho, so by hosposa winu teho w wothladanju, w hubjenej pizy abo njepschihódnej hródzi pytała, sczelesche wona se sylnej wěru, so ma skót naczinjene, muza husto k jara dalokim kusłarjam abo kusłarniczam. Sso wě, so ju czi w jeje hłuposczi wobkrucźichu. Nas so sta, so jedyn tajki mudry muz k jejnemu muzej djesche: „Wbohi muzo, haj wasch skót je załosnje wobkusłowany, wy macze w swojej wsy jara schkódnu zonu, kotraz so wěsce husto w waschim dworje wokolo schmata, byrnjez pola waß niczo pytacz njemeła." „Bych njewjedzał", bur djesche. „To je mózno, so ju njespósnajecze, mudry muz djesche, je-li wona dokonjana kusłarnicza, dha njepokaże so w swojej czlowjeskej podobje, ale pschikhadza w podobje nadpadneho skoczecza, něhdze czorneje kócki, schěreho sajaza a t. r." „Haj, woprawdze", bur doda, „sajaza symy někotre rasy na dworje widzeli, kotryz so spodziwnje njebojasnje na dworje wokolo schmatasche". „Tu macze, to je ta kusłarnicza, pschindze-li saso, dha hladajcze, so jemu s klumpaczom nohu pscherasycze, potom shonicze, schtó ta ska zona je, wona budze wot teho czasa sem klazacz a so nihdy wjazy w waschim domje njepokaże," djesche mudry muz. A hlaj, wotroczkej so poradzi, prěnjemu sajazej, kiž w symje pschi wulkim snesy do dwora pschindze, s klumpaczom wupłaczicz. Wot teho dnja sem widzachu jenu zonu se wsy klazajo khodzicz. Wboha zyle njewinowata zona, wěsta K., pak bě hizo wjele lět bolazu nohu měła a s khwilemi klazała, ale nikomu to nadpadło njebě. Nětk pak, hdyz běchu to rosnjeßli, wo wsy wschelazy ludzo wěrjachu, so je straschna kusłarnicza. Jena burowka nam powjedasche, so jejne stadło kruwow, hdyz je po puczu dele nimo jejneje khěze na pastwu schło, domach zenje wjele njenadeji, dokelz ma ta zona pjecza w heli dwaj schtrykaj na sczenje wisajo, sa kotrejz zusym kruwom, kiž nimo njeje na pastwu khodza, duzy dom mloko wuzympa.

(Zyrkwinske powjesce hladaj w pschikosy.)

Spěwarske knihi

serbske a němske, jenoz derje a trajnje swjasane, najjednorische a najwoßebnische, porucza

Oskar Klahre,
knihiwjasarnja na jerjowej hasy 11.

Ssobotu w budze na hłownym torhoschczu.

Majßowy schrót, rzany a pizowy gris a wotruby

poruczataj tunjo

Hajnka a ßyn w hamorskim młynje
w **Budyschinje,**
kaz tez w swojej pschedawarni s napschecza starych kasarmow pschi serbskich hrjebjach na rózku hornczerskeje hasy.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nésczowe rèbliki, khachlowe durczka, tschschne wokna, twarske hosdze

porucza tunjo

Paul Walther.

Khěza czisko 55 pod hrodom je s pschihódnymi wuměnjenjemi na pschedań.

Pod hrodom je **khěza** se sahrodu na pschedań. Dalsche je shonicz pola **Jurja Lukascha** pschi Pětrowskej zyrkwi czisko 6.

W Rakojdach pola Barta je derje wutwarjena **khěza** czisko 3 s 1500 mk. wopalneje kasy a 31 dawskimi jenosezemi na pschedań. Tez ßu tam někotre zentnarje **ßyna** na pschedań.

Rjana **khěza** s rjanej sadzeńskej a sadowej sahrodu je w Kortnizy pola Hrodzischcza na pschedań. Dalsche je shonicz pola **Jana Zyza** w Kortnizy.

W Běczizach pola Hodzija je dwajschosna **khěza** czisko 7 na pschedań. Dalsche je tam shonicz.

Zíwnosczˇ na pschedań.

Prjedawscha Wiczasez zíwnosczˇ w Dubrawzy pola Barta je s 29 kórzami pola, łuki a lěza hnydom na pschedań. Pola ßu wschě drainěrowane. Wscho dalsche je pola rěsnikeho mischtra **Wiederwacha** w Barcze shonicz.

Dwě ßuczelnej sylnej **krumje** stej na pschedań na Sarěczanskim knjezim dworje.

Nowy rjany dubowy **waschtot** ma na pschedań **Jan Zyz** w Kortnizy.

Kaschcze

ma pschezo w wulkim wubjerku na składze

Hermann Schmidt
na hrodowym městnje 2 pschi hrodze.

Syrup

słódki a czisce słodzazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritschera.

W Łusy je **zíwnosczˇ** czisko 25 s 8½ kórzom pola a łuki s maßiwnymi twarjenjemi na pschedań. Dalsche je tam shonicz.

Awkzija.

Wutoru 14. měrza 1893 dopołdnja wot 9 hodzin ma so k sawostajenstwu **C. A. Kschizanka,** wulkeho sahrodnika w Pomorzach, ßkuschazy zíwy a morwy inventar, bjes nim 5 kruwow, 1 koń, 2 ßwinjeczi, 2 hospodarskaj wosaj, 1 czisczaza a 1 ßykanjowa maschina, płuhi, brony atd., kaz tez składy ßyna, ßłomy, běrnow a rěpy w sawostajenej leżomnosczi na pscheßadzowanje pschedawacz.

Drjewowa awkzija:

Pondzelu 13. měrza w Huszy. — Schtwórtk 16. měrza na Drozdzijskim revěrje.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. měrza dopołdnja wot 9 hodzin ma so w **Wyßokej** pod Czornym Bohom
70 ßylnych dołhich hromadow
na pscheßadzowanje pschedawacz.

A. Kubasch.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 15. měrza ma so w Trupinje p. Rakez dzělba topołowych klozow, 20—65 cm tołstych, 3—5 metrow dołhich, na pscheßadzowanje pschedawacz. Shromadzisna w Trupinjanskej korczmje. Sapoczatk dopołdnja w 10 hodzinach.

Gmejnski pschedstejiczeŕ.

Zidzany bant

na hłowu, wokolo zywota, k khapam a k ßeklam, czorny, czerwjeny, zołty, módry a pißany w **najnowschich** a **najrjeńschich** mustrach poruca po **najtunischich** płaczisnach

Leopold Posner
w Budyschinje na bohatej hasy 7.

Wosjewjenje.

Sobotu 18. měrza 1893 maja ßo tu

skótne wiki

wotbywacź.

K temu ßo scźěhowaze postaji:

1. Skótne wiki budźa ßo na drjewowych wikach wotbywacź. Pschedwodźenje na wiki pschiwjedźenych konjow ma ßo pak na bróßy, bjes ßwonkownymi lawßkimi wrotami a Mužakowßkej bróhn ßtacź.
2. Kóžde jenotliwe na wiki pschiwjedźene ßkoczo ßo, prjedy hacź ßo na pschedań ßtaji, wot ßkótneho lěkarja pschepyta. Do prědka pschedawanje je ßakasane. Pschepytanje howjadkow, w hoßczenzßkich hródźach ßaměßtnjenych, ßmě ßo hižo 17. měrza t. l. ßtacź.
3. Wiki ßo w 1 hodźinje pschipołdnju wobßamknu.
4. Měßtny pjenjes ßo njebudźe ßběhacź, měßchczańska kaßa wjele bóle ßa kóžde na wiki pschiwjedźene a na nich njepschedate (hl. czo. 3) wulke ßkoczo (howjadka a konje) 50 np. ßarunanja wupłaczi.
5. Po wukaßanjach naßcheho radneho hoßpodarßkeho ßarjadnißtwa ma ßo bjes pschecźiwjenja cźinicź.

W Budyßchinje, 1. měrza 1893.

Měßchczańska rada.
Dr. **Kaenßler,** měßchczanoßta.

Dobrowólne pßcheßadźowanje.

K ßawoßtajenßtwu Bohuwěra Wylema **Gnaucka** w Lupjanßkej Dubrawzy ßłußchaza **ßahrodnißka žiwnoßcź** cźißko 6 wopalneho kataßtra, fol. 12 leżomnoßtnych knihow ßa **Lupjanßku Dubrawku,** 16 akrow 294 □prutow wulka, ß 131,07 dawßkimi jenoßczemi wobcźeżena a wot wjeßnych grychtow na 7044 hriwnow takßěrowana, ma ßo po žadanju herbow wot podpißaneho hamtßkeho ßudnißtwa

wutoru 21. měrza 1893 pschipołdnju w 12 hodźinach

w žiwnoßczi cźißko 6 w Lupjanßkej Dubrawzy na pßcheßadźowanje pschedawacź.

S pokaßanjom na wuwěßchenki, pßcheßadźowanße wuměnjenja wopßchijaze a na tudomnej ßudnißkej tafli a w korczmje w Lupjanßkej Dubrawzy wupowěßnjene, ßo na kupjenje ßmyßleni proßcha, ßo w poßtajenej termiji w žiwnoßczi cźißko 6 w Lupjanßkej Dubrawzy ßeńcź a pßcheßadźowanje wocźakacź.

Kralowßke hamtßke ßudnißtwo w Budyßchinje, 8. měrza 1893.

Jaeger, hamtßki ßudnik.

Pschedawanje leżomnoßczow.

Poňdźelu 13. měrza t. l. maja ßo na Lebßez ßahrodnißkej žiwnoßczi w Kßchiwej Borßchczi pola Maleho Wjelkowa **pola** a **łuki** po ßahonach na pßcheßadźowanje pschedawacź.

Tón ßamy dźeń ma ßo tam **ßbytk ßahrodnißkeje žiwnoßcźe** po kruchach abo ß zyła, kaž ßo kupzam pschihodźi, pschedacź.

Shromadźißna dopołdnja w 10 hodźinach w Lebßez ßahrodnißkej žiwnoßczi.

Drjewowe awkzije.

W ßcźěhowazych hajnißkich rewěrach, k Rakecźanßkemu knjejßtwu ßłußchazych, ma ßo drjewo na pßcheßadźowanje pschedawacź:

poňdźelu 13. měrza t. l. dopołdnja w 9 hodźinach
na Nowowjeßcźanßkim rewěrje w žonjazym hacźe
něhdźe 180 brěßowych dołhich hromadow;
ßtrjedu 15. měrza t. l. dopołdnja w 9 hodźinach
na Wyßokowßkim rewěrje na dubrawje
něhdźe 90 khójnowych dołhich hromadow.

W Rakezach, 22. februara 1893.

Wyßchßchi hajnik.

Drjewowa awkzija

na tachantßkim Sderjanßkim rewěrje.

Schtwórtk 16. měrza 1893 dopołdnja wot 9 hodźin
ma ßo
34 mjehkich ßchtomow, 11—21 cm tołßtych,
80 dubowych žerdźow, 13—15 = =
23 rm. = ßchcźěpow a kulecźkow,
23 twjerdych a 104 mjehkich dołhich hromadow
ßa hnydom hotowe pjenjeßy na pßcheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźißna w Sderjanßkej korczmje.

Hajniße ßarjadnißtwo.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 17. měrza 1893 ma ßo na tudomnym rewěrje
120 rmtr. dubowych, brěßowych a khójnowych ßchcźěpow,
45,00 ßtotnjow twjerdych walcźkow a
13,00 = mjehkich ßußchizowych walcźkow
ßa hnydom hotowe pjenjeßy na pßcheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźißna rano w 9 hodźinach pßchi hajnkowni.

W Dubom pola Delnjeje Woleßchnizy. **H. Wahl.**

Pßches ßudnißtwo ma ßo na pßcheßadźowanje pschedawacź: 17. měrza dopołdnja w 11 hodźinach khěża cźißko 39 w Barcźe, na 750 mk. takßěr.

Drjewowa awkzija

na **Drobjanßkim rewěrje** na **Minakalßkich honach.**

Schtwórtk 16. měrza t. l. ma ßo

150 ßußchizowych khójnowych dołhich hromadow

ßa hnydom hotowe pjenjeßy na pßcheßadźowanje pschedawacź.

Sapocźatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pola kßchiża pßchi Lomßczańßkim pucźu.

W Minakale, 7. měrza 1893.

Hrabinßka ß Einßiedelßka inßpekzija.

Ssymjeńtne běrny

jako **koßczanzowe,**
módre hoborßke,
magnum bonum a
woprawdźite **cźerwjene zyblowe**
ma na pschedań
knježi dwór w Ssmochcźizach.

Ssußchene ßłodźißny, 28,56 % protëina a tuka po analyßy,
ßemßko-worjechowu mucźku, 56,32 % protëina a tuka po analyßy,
pizmu rajßowu muku, 26,58 % protëina a tuka po analyßy, mataj pßchezo na ßkładże a poruczataj

Baldeweg & Sachse.

K konßirmaziji

poruczam ßwój ßklad dwójzy ßchěrokeho cźißtowołmjaneho

cźorneho kaßchemira,

meter po 85 np., łóhcź po 50 np.,
cźißtowołmjane cźorno-mußtrowane, kaž teho runja pißane

draßtne tkaniny

po najtunißich płaczißnach.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Khwaczanske ßerbske towarstwo „Palma“

smeje jutsje njedzelu sa tydzeń 19. nalětnika popołdnju w 3 hodzinach w Hustez korczmje w Khwaczizach ßwoju mežaczinu shromadzisnu, na kotruz najnaleznischo pscheproschuje

pschedßydstwo.

Mužske towarstwo „Dub“

w Ssmochczizach

smeje **ßrjedu 15. merza w Speckez** korczmje towarschny wjeczor.

Wo bohaty wopyt proßy

pschedßyda.

Czinju k wjedzenju, so mam czeledź k pschistajenju a so tez czeledź pytam.

Gerlichowa

na ßerbskim kerchowje czißko 5.

Dzowka, kiž je rad wokolo skotu, ßo pschi wyßokej msdze k 1. haprleji pyta. Dalsche wukasuje bětnarski mischtr Delenk pschi schulerskich wrotach 3.

Sa tudomne a Draždzanske strony pschi wyßokej msdze dzowki, kuchinske holzy na wßy a dzowku k wothladanju ßwini pytam.

Wackerowa na ßukelnskej haßy 16.

Druhi **domownik** ßo pyta w skotej krónje w Budyschinje.

Wuczobnik,

ßyn sprawneju starscheju, kiž derje wuknje a ma pschikhilnoscz, pschekupstwo nawuknucz, móże jutry pola naju do wuczby stupicz.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Hólczeza, kiž chze knihiwjasarstwo nawuknucz, k jutram sa wuczobnika pyta **Oskar Klahre,** knihiwjasarski mischtr w Budyschinje na jerjowej haßy 11.

Ssyn sprawneju starscheju namaka jutry w mojich kolonialtworowych khlamach město jako **wuczobnik** s wuměnjenjom, so pschekupsku schulu wopyta. **Ernst Glien.**

Hólczez sprawneju starscheju, kiž chze **rěsnistwo** nawuknucz, móże jutry do wuczby stupicz pola **Roberta Dürlicha,** rěsniskeho mischtra psched schulerskimi wrotami czißko 11.

Krawskeho hnydom do trajneho dzěła pyta **Jan Kranz,** krawski mischtr w Spytezach pola Hodzija.

Zenje hischcze njejßmy tak derje a tunjo kupowali kaž nětkole w kschesczijanskej pschedawarni muzazeje, zonjazeje a dzěczazeje drasty **Oty Preussa** prjedy **C. F. Kloß** na zitnej haßy 4 a poruczamy pschi kupowanju jenoz tule pschedawarnju.

B., K., L., M.

Czesczranjaze ßkowa, na **Jana Nowaka** srěczane, nasad hjeru.

Hana Müllerez w Wyßokej.

Wojerske towarstwo

„Němska kavallerija w Budyschinje a wokolnoscži“ smeje jutsje **njedzelu 12. merza** popołdnju w 4 hodzinach mežaczinu shromadzisnu w **Thiermannez-Müllerez** kollonadach.

Pschedßydstwo.

Němske reformske towarstwo sa Budyschin a wokolnoscz.

Puczowanska

shromadzisna

njedzelu 12. merza t. l.

popołdnju w 5 hodzinach w **Vogtez** hoscenzu w **Barcze.**

Pschednoschk knjesa O. Hänichena s Lockwitzy:

„Reformska strona pschecziwo zidowstwu a pschezidzenju.“

Wschitzy němszy a narodnje smyßleni mužojo ßu k temu pscheprosceni.

Pschedßyda.

Wupschedawanje

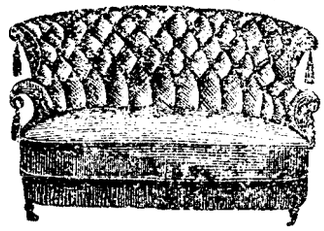

sofow, matrazow, divanow, pólstrowanych garniturow s plysha a tkaninow w wschelakich barbach, lěhanskich stołow, klawěrowych stołow, trajnje dźěłanych, żelesnych łožow sa prosczenych a dźěczi

po wurjadnje tunich ale twjerdych płaczisnach.

Sofy hižo po 24 mk.

S dobom ßwój wulki skład **włoßankow, mebloweho plysha** a **meblowych tkaninow** a wschu potrjebu k **pólstrowanju** dobroczinemu wobkedźbowanju **po najtunischich płaczisnach** poruczam.

Matrazy po 15 mk.

K. A. Benedict

na snutskownej lawskej haßy 8.

Czaßniki sa konfirmandow,

wosebje płaczisny hódne, teho runja

regulatory, stejate, sczénske a budżaze czaßniki poruczа

K. Köchlerowy naßlědnik

Th. Thiele.

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam w Panczizach a wokolnoscži k wjedzenju dawam, so ßym w Panczizach

kaschczowy sklad

sakožik. Smeju pschezo wulki wubjerk wosebnych a tunich kaschczow, a proschu teho dla pschi potrjebje na to dziwacz. S dobom ßebi dowolam na ßwoju **twarsku** a **meblowu tyscherńu** kedźbne czinicz s próstwu, mje dobrocziwje podpjeracz; lubju, so budu kózdemu s dobrym a tunim dźěłom poßkužecz.

Pětr Ledźbor, tyscherski mischtr w **Panczizach.**

Njesapomniczka

na rowczk **Jana Ernsta,** Ernsta Israela, wulko-sahrodnika, a jeho mandźelskeje **Hany** rodzeneje **Markßez** w Khwaczizach, mandźelskeho druheho ßyna, narodzi ßo 19. měrza 1886, semrje 4. małeho rózka 1893.

Kaž pod kožu žnjeńzarja
Kwětki pólne panu,
Tak na kuzy czlowjestwa
Tež psches ßmjertnu ranu
Ssmjertny jandźel podlemja
Sahe w czaßu naranja
Nežne, mtódne dźeczi
Na schérokim ßwěczi.
Tak tež je psches ßmjertny pad
Tudy nětk ßo mělo,
Nochżychmy to runjež rad,
Njejabzy bu czélo,
We spoczatku schulskich lět
Wobsamknu ßwój běh psches ßwět
Naj' ßyn lubowany,
Namaj wotwolany.
Schulske lěta w żiwjenju
Ssu najrjeńsche czaßy,
Wróczo na nje schědźiwz tu
Rad tež hlada jaßy,
Tam, hdźež prénje ßymjeschka
Teho evangelija
Wuczerjo ßu ßyli,
Wobsbožicz joh' chzyli.
Wo tebje tu żaruja
Wowka, dźěd a ßotra,
Starschej, bratraj płakaja,
So tak ßnadna krótka
Twoja semska czaßnoscz bě;
To jich wulzy rudźesche,
Jako ty ßo minu,
Jako róża shinu.
My drje styskne praschenje
Móhli tudy skazicz,
Buchmy ßwoje skorżenje
Bohu ßměli prajicz,
Czeho dla Bóh se ßwěta
Czehnje dobroh' schulerja,
Sahe dom ßej wola
S luli Bożoh' ßlowa?
Salomonskej' mudroscze
Schtwórty staw pak rěczi,
Hdyż schtó Bohu luby je,
Hdże ßrjedź czlowjskich dźeczi,
Teho duscha wot Boha
Tudy prjecz b'dże torhnjena,
So ju njepschewróczi
Slóscz we hrěschnym błóczi.
We tych ßlowach nadźiju
Wjeßelu my mamy,
Troschta poknu studniczku
Tež sa nasche rany,
Kiž je ßmjercz nam nabiła,
K njebju hladacz wabiła
Naß na pyschne hory,
Na zionske dwory.
Haj, na njebja krajini,
Hdźež je wěczńje w lěczi,
Tam twój duch ßo wjeßeli
Tež mjes ßyku dźeczi,
Kiž ßu wusschke pózczíwe
K njebju s wěnczkom njewiny,
Njesmasane rjane,
Na kwaß shotowane.
Puste twoje město je
Pola naß nětk tudy,
Hdźež ßu haßy slocżane,
Hdźež ßu bósske ludy,
Tam ty rjeńsche město masch,
Tež tu sbóżnoscz wuźiwasch,
Sa kotrejž tu w ßwěczi
Steja ßmjertne dźeczi.
Spi, nasch ßynko, po czéle
Swoje ßłódke spanje
W Khwaczizach na kerchowje
K wěczńoscži, to ranje
Tebi sera slocżane
Tež do rowa póscżele,
So budźesch móz stanucz,
S Jesußom dom czahnucz.

Srudni sawostajeni
psches Gustu Hataßa.

(K temu czißtu pschiloha.)

Pschiloha k czißku 10 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. měrza 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śměje jutśe njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda němsku śpowjednu rěcź, ½9 hodźin farař dr. Kalich němske a w 10 hodź. śerbske prědowanje. Popołdnju ½2 hodźin budźa śo němske paćerske dźěćźi pruhowacź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jurij Oskar, Handrija Bohuwěra Pětscha, kublerja w Hrubocźizach, ß. — Pawoł, Korle Reinholda Rychtarja, zigarnika pod hrodom, ß. — Emilija Bertha, Jaroměra Korle Wicźasa, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Hermann Richard, Korle Augusta Balaka, fabrikarja na Židowje, ß. — Alma Marja, Pětra Bohuwěra Rjencźa, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Marja Martha, Jana Ernsta Ducźmana, fabrikarja na Židowje, dź. — Emma Martha, njemandź. dź. na Židowje. — Jan August, njemandź. ß. w Brěsowje

W **Katholskej zyrkwi:** Jan Jurij, Jana Augusta Hornoffa, pohoncźa, ß. — Michał, Mikławscha Rjelki, murjerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 3. měrza: Jan August Lehmann, murjeŕ, 48 lět 7 měßazow 1 dźeń. — 4. Marja Mina, njebo Antona Emila Scholtz, schewza, dź., 3 lěta 6 měßazow 4 dny. — Margaretha, dr. phil. Jana Grólmußa, schulskeho direktora w Lipsku, mandźelska, 32 lět 9 měßazow 1 dźeń. — 6. Josef Legler, formaŕ, 50 lět 6 měßazow 6 dnjow.

Płaćizna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 1847 měchow.	W Budyschinje 4. měrza 1893				W Lubiju 9. měrza 1893			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca běła	8	—	8	24	7	76	8	—
" žołta	7	65	7	71	7	35	7	65
Rožka	6	25	6	38	6	13	6	41
Jeczmjeń	6	86	6	93	6	50	7	7
Wowß	7	—	7	20	6	70	7	—
Hroch	8	89	11	11	9	17	10	28
Woka	8	6	8	33	6	11	6	81
Jahły	14	—	17	—	12	50	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	30	1	80	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	50	2	10	2	40
Pšeńcźna muka 50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	7	—	10	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	60	4	—	3	50	4	—
Sslóma 600 "	24	—	25	—	21	—	24	—
Proßata 616 schtuk, schtuka	13	—	27	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	6	—	—	—	—	—

(50 kilogr.)

W Budyschinje płaćeśe: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 60 np. hacź 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacź 13 hr. 10 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np. hacź 10 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 60 np. hacź 9 hr. 70 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 7 hr. 79 np. hacź 7 hr. 94 np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 65 np., rožka wot 6 hr. 25 np. hacź 6 hr. 41 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. 10 np. hacź 7 hr. 25 np.

Draźdźanske mjaßowe płaćizny: Howjada 1. družiny 58—62 hr., 2. družiny 53—57, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěśneje wahi. Dobre krajne świnje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—60 hr., po puncźe rěśneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 10. měrza: Deschcź.

Dar poßlenjeho seleneho schtwórtka.

„Pruhi s Božeho śwětła“,

pyschne kaschćiki se schpruchami a schtucźkami wot **J. a J. Jakuba**, śu po a) 1 hriwnje a b) 75 np. dostacź pola **Marka Ssmolerja**, knihiwjasarja **G. Ramscha** na bohatej haßy a **Schöncka** na hauensteinskej haßy w Budyschinje.

Twarski kruchaty kalk,

zement, brunizu a **kamjeńtne wuhlo** s dobrych podkopkow poruczа

W. Anders na **Małowjelkowskim sastanischczu.**

Pschedeschćzniki

w wulkim wubjerku po najtuńschich płaćizńach poruczа

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Poczehnjenje a **wuporjedźenje** najtuńscho.

Dokelź wscho s hotowymi pjenjesami kupuju a najwjazy rospschedam, je mi mózno, **wjele tuńscho** hacź kóžda konkurrenza pschedawacź.

Poruczam woßebne

konfirmandske wobleczenja

hižo po 6¾ mk. hacź k najlěpschim,

žakety sa konfirmandki a žónske

hižo po 2 mk. hacź k najwoßebnischim faßonam, wscho jenoź modne wězy.

Wschě nowoscźe

w deschćźnych mantlach a wobwěschkach,

mužaze a hólczaze wobleczenja

se wschěch mózných tkaninow a s woßebneje cźeßaneje tkaniny mam na składze.

Otto Preuß,

prjedy **C. F. Kloss,** na žitnej haßy 4.

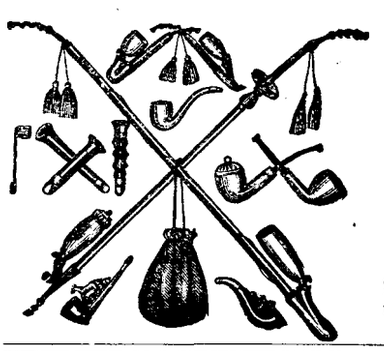

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku poruczа

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtuńische žórko sa saßopschedawarjow. — **Wuporjedźenje** w mojej dźěłarni.

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na śerbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitosće: **Fotografowanje dźěći a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosći **visitneje kharty** płaćа 12 schtuk 6 mk., teź pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

K konfirmaziji

porucza tunjo
rjeczasy wokolo schije,
kschiže,
medaillony,
brosche,
nawuschniki,
narucznizy,
czaßnikowe rjeczasy
atd.

Curt Klepl
pschi bohatych wrotach.

Pschedeschczniki!

Wulku dźělbu pschedeschcznikow po poniženych płaczisnach wupschedawa **Otto Brandt,** draschleŕ na hauensteinskej haßy 2.
Porjedźenje a poczehnjenje tunjo.

Richard Neumann

porucza **ßyry** a **paleny**

khofej

w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobrosczi po najtunischich płaczisnach.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow ßo poměrnje nižsche płaczisny woblicza.

Tunje

zigary

kupowanske žórło sa saßopschedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk.
porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na róžku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Pschedawanje a porjedźenje
wschěch družinow **czaßnikow.**
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.
Gustav Mager,
czaßnikaŕ
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Britwje, nožizy

kaž wschě družiny **nožow** ßo derje a tunjo tocza a wuporjedźa w parnej toczeŕni a wuporjedźeŕni
Oskara Buttera
na žitnych wikach cžißło 1.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadźa, **domowe žohnowanje** a **wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Spěwaŕske knihi

ßerbske a němske
w najjednorischich a najrjeńschich swjaskach w wulkim wubjerku porucza

A. Schöncke,

knihiwjasaŕnja a papjerowa pschedawaŕnja
3 na hauensteinskej haßy 3.

Konkurrenza wusamknjena.

Stupnje a czrije sa konfirmandow,

kaž tež wschě družiny
czrijow sa mužskich, dźěczi a žónske
po **hischcze njeßłyschanych tunich płaczisnach**
pola

Hermanna Frischa

na ßerbskej haßy 7.

Žakety sa konfirmandow

sa kóždu wulkoscz po kóždej měrje w wulkotnym wubjerku na składźe po jara tunich płaczisnach.

Heinrich Meschter

10 na žitnej haßy 10.

Schulske tornistry,

klothowe a kožane, s plyschowym, woprawdźitym czulenjazym a podražowanym czulenjazym pschikrywom,

holczaze mapy

k noschenju na ruzy, **klothowe a kožane,**

holczaze mapy

k noschenju na ruzy a na khribjet k pschipaßanju, **klothowe a kožane,**

knihinoscherje sa hólzow a holzy
poruczataj

A. & W. Neuhahn,

4 na ßerbskej haßy 4.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna
na hrodowym městnje 2 pschi hrodźe Ortenburgu
porucza ßwój wulki skład **meblow, stolow, schpihelow** dobrocziwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńsche płaczisny pschi sprawnym poßłuženju.

Kschižerjam

dźěła **ßedła, konjazy grat, deki** w najwoßobnischim a **najnowschim** wuwjedźenju po najtunischich płaczisnach
J. Kaiser, rjemjenjeŕ
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Schulske tornistry

dobre, derje dźeržaze, sa hólzow a holzy porucza w wulkim wubjerku
A. Pietsch, rjemjenjeŕski mischtr
na hauensteinskej haßy 1.

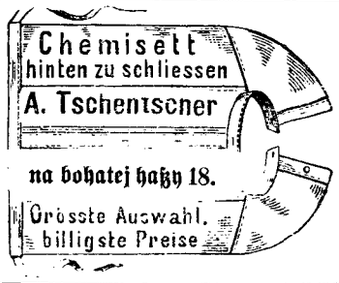

na bohatej haßy 18.

Ssłódkoßmjetanowu margarinu

(sarunanje sa butru)
najlěpscheje dobroscze poruczataj
Ginzel & Ritscher.

---

5 porstow tołsty **ßuscheny połcz** punt po 75 np., pschi 10 puntach tuńscho,
seleny połcz punt po 70 np.,
ßadleschczo „ „ 70 „
pschedawa
Otto Pötschke
6 na žitnej haßy 6.

Hróch,
woku,
schlesynski kolij,
seradellu,
czeŕwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
rajtrawu,
timothe
porucza tunjo
Korla Kahrowe
w póstskej kowaŕni.

Czěsku brunizu,

schlesynske a bórkske kowaŕske kamjeńtne wuhlo
porucza se składa Rakeczanskeho dwórnischcza **Pětr Kral.**

Portlandski zement,
kalk,
koscźinu,
domaschowu muku,
superfosfat,
chilisalpeter,
kainit,
karmelith
w **najlěpschej, czerstwej** tworje porucza a sa wopschijecze rukuje
Pětr Kral
w Rakezach.

Karpjaze rybiczki

porucza k nalětnemu wobßadźenju Lasowski knježi dwór.
Wenzel, wyschschi hajnik.

Spěwarske

ſerbſke a **němſke** w najnowſchich wożebnych a jednorych trajnych ſwjaſkach, teho runja **modlerſke kniſi** a **konſirmaziſke kharty** w wulkim wubjerku porucza po najtuniſchich płaczíſnach

Guſtav Rämſch, knihiwjaſarńja
21 na bohatej haßy 21.

Czrije a ſchkórnje
k konſirmaziji,

teho runja wſchě **mózne** druzíny

czrijow
ſa muzſkich, zónſke a dźěczi

porucza po hiſchcze zenje ßłyſchanych płaczíſnach

prěni a najwjetſchi czrijowy ſklad

Paula Kriſtellera

na bohatej haßy 29,
ſ napſchecza hoſczenza „k winowej kiczi".
Porjedzenje a ſkaſanje po měrje derje a tunjo.

Wobleczenja ſa konſirmandow

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach porucza

Jurij Melcher

na bohatej haßy czißło 10.

Ssym Sserb, a w mojej pſchedawarni ßo **ſerbſki** rěczi.

Pſchedeſchczniki,

ſamßny wudźělk.

Pſchedeſchczniki, ſ najlěpſcheho materiala dźěłane, barbunjepuſchczate a trajne po $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{2}$, 3, $3\frac{1}{2}$—4 mk.,

gloria-pſchedeſchczniki w ſcheſczorych druzinach po 3—$8\frac{1}{2}$ mk.,

wożebne **zidzane pſchedeſchczniki** po 9—15 mk.,

pſchedeſchczniki ſa konſirmandow jara tunjo.

Póbla teho wożebje **wulke** pſchedeſchczniki, 9-dźělate, 10-dźělate a 12-dźělate.

W kózdej druzinje wulkotny wubjerk.

H. M. Schmidt na hłownym torhoſchczu.

Sa někotre hodziny ßo pſchedeſchczniki rjenje a tunjo wuporjedza a poczehneja.

K konſirmaziji

poruczam

ſchtalty, ſchtrympy, zwjernowe rukajzy, běłe ſpódnje ßuknje, taillowe rubiſchcza, pſchedkoſchliki, ſchlipſy (lazy hizo po 25 np.) atd. po ſnatych tunich płaczíſnach.

Ernst Scheer,
jenoz na bohatej haßy 9.

K konſirmaziji

poruczam ſe ßwojeho wulkotneho ſkłada draſtnych tkaninow

czorny kaſchemir,
meter hizo po 90 np.,

czorne muſtrowane draſtne tkaniny,

jenobarbne cziſtowolmjane Greizſke a Geraſke draſtne tkaniny,
meter hizo po 85 np.

Heinrich Meſchter,

10 na zitnej haßy 10,

pſchedawarńja zonjazeje draſty a modowych tworow.

Franz Marſchner

czaßnikar w Budyſchinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczinjemu wobkedźbowanju porucza.

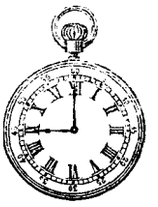

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ſerbſki.**

Wſchě druzíny

tepjazych, warnych a regulěrowanſkich

khachlow

porucza tunjo

Paul Walther pſchi zitnych wikach.

Dźěczaze mězki,
„ pjeſliki,
„ wobleczenja,
} k lětnym daram ßo hodźaze!

trikotowe taille, ſchórzuchi, barchentowe bluſy, woprawne diamantczorne ſoki a ſchtrympy w wulkim wubjerku pola

Ernſta Scheera,
jenoz 9 na bohatej haßy 9.

Žakety ſa konfirmandow

po 1½ mk., hacž k najwoßobniſchim nowoſczam.

W mojej dźěłarni dźěłane

wobleczenja ſa konfirmandow

po 7½ mk. hacž 30 mk.

w wulkotnym wubjerku,

hólczaze wobleczenja

po 2 mk. ßo ſapoczaze, w hoborſkim wubjerku a w kóždej družinje

porucža

Moritz Wassermann.

Na bohatej haßy 25. **Jara wobkedźbowanja hódne.** Na bohatej haßy 25.

Woßebje tunjo nutskupowawſchi, je mi móžno,

mužazu, žonjazu a dźěczazu draſtu

po tak **nimo měry tunjej płaczíſnje** pſchedawacź, ſo ßo druha konkurrenza do zyła ſo mnu měricź njemóže, a ſo kóždy kupz ßam ſchkoduje, kiž ßo wo **tunjoſczi** a **hódnoſczi** mojich tworow njepſcheßwědczi.

Na bohatej haßy 25. **H. Horn.** Na bohatej haßy 25.

Dźěłarnja ſa mužazu, žonjazu a dźěczazu draſtu.

Ssyre Hamburgſke ßadło

jara tunjo doſtacź pola

Pawoła Hofmanna

na rózku ßerbſkeje a ſchuleńſk. haßy.

Najlěpſchu margarinſku butru,

derje ßłodźazu, porucža

Pawoł Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchuleńſk. haßy.

Japanſke pleczawe kórki

wjele dawaze a wjedro wubźerżaze, porucža porziju po 15 np.

Vogel, knježi ſahrodnik w Barcze.

Würzburgſke runklizowe ßymjo,

woprawdźitu wulku žoltu kulojtu nowu tworu, kiž je runje dóſchła, porucža tunjo

Carl Noack

na žitnej haßy.

Khofej,

jenož czíſcze ßłodźazy, ßyry, punt po 100 hacž 160 np., paleny, punt po 160 hacž 200 np.

porucža

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Rjane, tucžne

jerje,

mandl po 40 np., porucža

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Najlěpſchi likěr

ſ alpſkich ſelow, Stousdorfſki likěr a běły ingberowy likěr, liter po 100 np., poručamoj.

Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

Schiſchka a Rjeczka.

Wupſchedawanje **zigarow.**

Wjazore družiny

zigarow

pſchedawam, ſo bych je wotbył, niže nutskupowanſkeje płaczíſny.

№ 776. 100 ſchtuk nětkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 ſchtuk nětkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 ſchtuk nětkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 ſchtuk nětkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku, ſeleny a paleny poručataj na wobkedźbowanje

Ginzel a Ritſcher.

Zigary

derje wotležane,

tobak

w rołkach a krany

kurjerjam poručataj

Ginzel a Ritſcher.

Zokrowy ſyrup, rjanu ſłódku tworu, punt po 18 np.,
jerje k mariněrowanju, dobru tworu po 3 a 4 np,
rajß, punt po 16 np.,
khofej, punt po 110, 120, 130 a 140 np.,
zokor drobny, punt po 30 np.,
kruchaty zokor, punt po 32 np.,
kóſtkaty zokor, punt po 36 a 40 np.,
petrolej, punt po 12 np.,
czíſczeny ripikowy wolij, punt po 36 np.,
czíſty palenz, liter po 28—30 np.,
ſłódki palenz, liter po 60 np.,
dobre zigary, 100 po 240 hacž 280 np.

porucža

Carl Noack

na žitnej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje družiny porucža

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Pſchi kupowanju **konfirmandſkich wobleczenjow a konfirmandſkich žaketow** poručamy **kſchesczijanſku** pſchedawarnju **Oty Preuża** prjedy **C. F. Kloßa** na žitnej haßy 4.

N. S. R. B.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 11. **Sobotu 18. měrca 1893.** **Lětnik 52.**

☛ Češčeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotřiž chzedźa sa nje na **2. schtwórtlěto 1893** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotřiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płaćźa na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi ßo też „**Pomhaj Bóh**“ na póśće skasacź.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Komißija, kotraž je wo wojerskej pschedkosy jednaka, je ju skónčnje wotpokasała a też wschě namjety, kotreż ßu ßo wot jenotliwych ßobustawow komißije stajiłe, sacźißka. Kak nětko s powjetschenjom němskeho wójska steji? Wobsamknje też kněžorstwowy ßejm w tej ßamej myßli, kaž komißija? To ßo w bliźschim cźaßu pokaże. Wot schtwórtka ßo hižo w kněžorstwowym ßejmje wo wojerskej pschedkosy w druhim cźitanju jedna. Tsecźe cźitanje ßo do ßrjedź meje stacź njemóże. Do teho cźaßa ma knjeżerstwo khwile doscź, s kněžorstwowym ßejmom někajke wurunanje dozpěcź. Duž je w tu khwilu jara njewěste, kak budźe kněžorstwowy ßejm skónčnje wothłoßowacź. Ssejmszy sapóßłanzy budźa pschi tym też na ludowe měnjenje dźiwacź dyrbjecź. Bjes ludom pak je w poßlednim cźaßu pschecźiwjenje pschecźiwo wojerskej pschedkosy kněžro popuschcźiło. Lud pomaku dopósnawa, so je tola lěpje, něschto wjazy dawkow sa wójsko płaćicź, hač njepschecźela psches mjesy puschcźicź a jemu kraj sapuscźicź a wurubicź dacź. W wschelakich ludowych shromadźisnach, kotreż ßu tele dny měli, ßu ßo sa powjetschenje wójska wuprajili. Duž knjeżerstwowe wuhlady, so wojerska pschedkoha w kněžorstwowym ßejmje skónčnje wjetschinu namaka, hischcźe tak hubjene njejßu, kaž ßo temu bycź sda. Hdy by pak napschecźo wschemu wocźakanju kněžorstwowy ßejm tola pjenjesy k poßylnjenju wójska sapowjedźik, by wschak knjeżerstwo nusowane było, jón rospuschcźicź, ßo nadźejo, so pola noweho wuswoleneho ßejma wjetschu swólniwoscź namaka. Tola k temu je hischcźe dołha noha; duž je njetrěbne, ßebi teho dla hłowu łamacź.

— W wojerskej kněžorstwo-ßejmskej komißiji je zentrumski sapóßłanz Lieber wosjewik, hacź do kajkeje měry chze zentrum do powjetschenja wójska swolicź. Jeho namjet rěka: wójskowa ßylnoscź w měrje ßo wot 1. oktobra 1893 hacź do 30. septembra 1898 na 420,031 muži postaji, mjes tym so ma wona po knjeżerstwowym žadanju hacź do 31. měrza 1899 492,068 muži wucźinicź. Wjednik nazionalliberalneje strony, s Bennigsen, je knjeżerstwu 462,068 muži poskicźił. Hrabja Caprivi je wobaj namjetaj wotpokasał, dokelž ßo s nimaj schkoda, kotruž wójsko se sawjedźenjom dwělětneje ßłużby poczerpi, njesaruna.

— Němszy konservativni ßu sańdźenu njedźelu saßo shromadźisnu w Draždźanach měli. W njej ßo nětcźischemu hibanju bjes ratarstwom pschihłoßowasche. Ratarske hibanje budźe ßo s měrom a bjes poměrnymi mjesami roswiwacź. Tola na pschezo ßo dowěrjenje k knjeżerstwu shubi, jeli so by ßo wotmyßlene rusko-němske wikowanske wucźinjenje wobsamkko. Hrabja Mirbach ßo w dołhej rěcźi też židowskeho praschenja dótknu. Wón njepschepósna, so ma antisemitismus wěste prawo, tola chzysche wón strach widźecź, so mohło ßo antisemitiske hibanje skónčnje pschecźiwo wschemu wobßedźenstwu wobrocźicź a so mohła s rjadow antisemitow nowa druźina sozialdemokratow wurosćź. Napschecźiwo temu president ratarskeho swjaska s Ploetz žadasche, so bychu ßo konservativni w nastupanju židowskeho praschenja rosßudźeni na stejischcźo pschecźiwo židam stajili, k cźemuž pschitomni źiwje pschihłoßowachu.

— Rektor Ahlwardt je w kněžorstwowym ßejmje wospjet dla „židowskich flintow“ wójnskemu ministrej praschenja pschedpokožił. Tutón pak jemu žaneho wotmolwjenja dał njeje, dokelž dźě je ta wěz na ßudnistwje hižo wucźinjena. Pschi tsecźim wuradźenju wo žadankach sa wójsko chze ßo Ahlwardt s nowa do wójnskeho ministra a kněžorstwoweho kanzlera dacź.

— W němskej narańscho-afriskej koloniji ßu ßo wobstejnoscźe saßo k lěpschemu Němzow wobrocźiłe. Lieutenant Prince je twjerdźisnu hłownika Sikkia, kiž njepschestawajcy pschecźiwo Němzam schkarasche, s nadběhom dobył, pschi cźimž je Sikki panuk. Se ßmjercźu tuteho nahladneho hłownika ßo němske knjejstwo w tamnischich stronach kněžro poßylni, nadźijomnje nětko spjecźiwe ludy w němskej koloniji skerje němske knjejstwo pschipósnaja.

Awstrija. Młodźi Cźesca chzedźa nětko też Morawu, kotrejež cźeßzy ludowi sastupjerjo ßo hacź dotal po wulkej wjetschinje k staroczeskej stronje dźerźachu, na ßwój bok scźahnucź. Tele dny ßu młodocźeßzy ßejmszy sapóßłanzy w Brnje wulku shromadźisnu wotbywali. Dr. Gregr w njej praji, so dyrbi Morawa k Cźeskej ßłuschecź, so bychu ßo Cźechi wot Němzowstwa njepóźrjeke. Gregr wobkrucźesche, so ßo Młodocźesca prjedy njesměruja, doniž „kraje cźeskeje krony“ sjenocźene njebudźa a doniž ßebi kněžor krónu ßwjateho Wjazßława na hłowu njestaji. Gregr a też wschitzy druzy rěcźnizy buchu wot pschitomnych žonow s kwětkami poßypani. W shromadźisnje běchu też horwatszy sapóßłanzy pschitomni.

Italska. Njedaloko Roma w Entraque je kholera wudyrika. Jedyn dźěłacźer, kiž je ßo njedawno s Franzowskeje wrócźił, je se snamjenjemi kholery wumrjeł. Pschi pschepytanju jeho cźěła ßu spósnali, so je na jeho ßmjercźi woprawna asiatiska kholera wina była. Někotre dny posdźischo je też dźěłacźerjowa pschichodna macź na kholeru schoriwschi wumrjeła. Knjeżerstwo je poručźiło, wschě kholerine nakasy wotstronicź, a wojakam je ßo pschikasało, wobkhad pschi franzowskich mjesach wobkedźbowacź, so by ßo kholera s nowa njesanjeßła.

Franzowska. Pschi druhim panamaskim prozeßu ßu ßo hischcźe hanibnische wězy na ßwětko pschinjeßke, hacź pschi prěnim. So je Jules Grevy, semrjety něhduschi president republiki, psches njecźeßnych poßrědnikow milijonu panamaskich pjenjes do kapsy tyknuł, sda ßo wěste bycź, tola ßo na to semrjeteho dla dale wulka ważnoscź njekladźe. Dale je dopokasane, so Charlesej Lessepsej, wodźerjej panamaskeho towarstwa, pschipanuło njeje, wjele samožnym ludźom pjenjesy podtykowacź, jemu ßu je wjele bóle wunusowali, a to ludźo, kotřiž na cźole knjeżerstwa stejachu. Něhduschi wikowanski minister Baihaut, je ßo ßwojeje winy wusnał, cźeßnoscź něhduscheho pschedßydy deputertskeje komory, Floqueta, je ßo žałoßnje roszychnowała, wjelesamožny sapóßłanz Clemenceau, kiž je hižo někotre ministerstwo powrócźił, je ßo jako jara ßkaby napschecźo panamaskim pjenjesam wopokasał, a so

je ßebi nëhduschi wójnski minister, ministerstwowy pschedßyda a minister swonkownych naležnoscžow, Freycinet, ßwoju cžescž psched wobpluskom sakryk, ma ßo wón jenož Lesspsowemu pschecželnemu smyßlenju džakowacž. To pak hischcže najhórsche njeje. Žona barona Cottua, dohladowanskeho radžiczela panamaskeho towarstwa, kiž je teho runja ßobu wobskorženy, je psched ßudom prajka, so je direktor polizije Soinoury po poruczności justizneho ministra Bourgeoisa jejnemu mandželskemu ßwobodnoscž ßlubik, hdy by tón pißma wudak, s kotrymiž bychu ßo pschecžiwnizy republiki do panamaskeho skandala saschmatali. Najwyschscha justizna wyschnoscž je po tajkim pschihoty cžinika, wobskorženych se ßudnikoweje ruki scžahnucž, a ßamo ßo wë, so tónle nowy skandal powschitkowne spodžiwanje sbudžuje. Justizny minister je dla wuprajenjow žony barona Cottua wot ministerstwa wotstupicž a ßo psched ßudnikom samolwicž dyrbjak. Wón drje prëje, so je hdy s baronku Cottuoej dla puschcženja jejneho mandželskeho jednak, tola jeho wurëczam ßo mako wëri, Bourgeois je hižo wot luda saßudženy; wón ßo ženje wjazy njebudže móz minister scžinicž. Dale ßo powjeda, so je president Carnot hižo dawno mjena tych sapóßlanzow a ministrow snak, kotsiž ßu ßo wot panamaskeho towarstwa podkupicž dali. Duž jemu nëtko porokuja, so je w knjezerstwje muzow cžerpik, wo kotrychž je wjedžak, so ßu njesprawnizy. Pschi pschichodnej presidentowej wólbje ßo Carnot nochze saßo jako kandidat postajicž dacž. Wón je pjecža sprawny muž; duž je bjes džiwa, so s ministrami wobkhadžecž nochze, kiž ßu ßo s njeczeßnymi naležnoscžemi nakkadowali.

Schpanisska. W San Martinje ßu pschipadnje sklad bombow wußlëdžili, kotrež ßu sa anarchistiske nadpady postajene byke. W džëlatni jeneho twarza želesnych kožow je jena bomba rosbuchka, pschi cžimž je ßo jedyn kowarski rostorhak. Jeho wobydlenje pschepytajo, nawjedžichu, so je kowarski anarchist byk; w wobydlenju nëkotre pjelnjene bomby nadeńdžechu.

Serbija. Pschi wólbach do skupschtiny (krajneho ßejma) je liberalne knjezerstwo njedžiwajzy wscheho podtkóczowanja wólbneho prawa poražanje poczerpiko. Tola liberalne knjezerstwo je ßebi pomhacž wjedžako. Wone je s krótka wossjewiko, so ßu w 40 wokrjeßach, w kotrychž bëchu radikalnych sapóßlanzow wuswolili, wólby njepkaczaze, a pschi nowowólbach je ßo wone s pomozu wojakow a žandarmow sa to starako, so ßu ßo liberalni kandidatojo wuswolili. W Cžaczaku je bjes wuswolerjemi a wojakami k krwawnym pukam doschko. 21 burow ßu wojazy satsëlili a nëhdže 70 cžežko sranili. Na tajke waschnje je knjezerstwo skónczńje dozpiko, so ßu liberalni wjetschinu w ßejmje dobyli. Wuswoliko je ßo 70 liberalnych, 50 radikalnych a 3 pschiwißowarjo doprëdkatskeje strony.

Turkowska. W Makej Asiskej armenszy kschescžijenjo saßo pod pscheschëhanjom Turkow žakoßnje czerpja. W Caesarea ßu ßo sańdženu njedželu Muhamedanszy do tsjóch kschescžijanskich zyrkwjow dobyli, je sapuscžili a žónskim pychu rubili. Mnohich kschescžijanow ßu skónzowali. S bojoscžu psched nadpadami Muhamedanskich kschescžijenjo w Caesarea hižo nëkotre njedžele ßwoje khlamy wotewrili njeßu. Twory, kotrež ßo s karawanami sa kschescžijanskich pschekupzow scželu, Muhamedanszy po pucžu rubja. W Caesarea ßu 510 Armenskich do jastwow ßadžili; pschi tym pschezo wjazy kschescžijanow jimaja, tak so ßu sa jatych kólnju pschitwaricž dyrbjeli. Jastwa w Yozgatu ßu pschepjelnjene; 65 nahladnych Armenskich ßu do kasarmow njedaloko mësta sawrjeli. Skoro kóždy nahladny abo samožity Armenski w Caesarea, Mersivanje a Yozgatu w jastwje ßedži.

Jeniczkeho ßlowa dla.

(Podawk s wjeßneho žiwjenja.)

Na Sprewi, pod wyßokej horu, w cžichim, woßamoczenym dole stejesche mlyn stareho Rycžerje. S wuwsaczom wokolnych wjeßnjanow, kotsiž ßwoje žito ßem k mlëczu wožachu, wopyta lëdy hdy zusa noha tónle sanjeßeny kucžik nascheje wótcžiny.

Mlyn mëjesche khëtro wulku mlynzu. Pschi mlynzy stejesche twarjenje s woßebitej deleńzu a s wulkej wschëdnej mlynkowej jstwu; w prënim schoßu bëschtej dwë woßebitej jstwë, sady psches dwór bëchu hródže a bróžeń. Napscheczo tomu, pod stolëtnymi lipami, stejesche drjewjana khëža, kiž bë druhdy bróžeń abo kubja, druhdy tež rejowarnja. — Na prawym brjosy pódla mlyna, ale wyßoko nad dolinu, stejesche hajnkownja. Tutej dwaj statokaj bëschtaj jenicžke snamjo cžlowjeskeho žiwjenja w tejle lëßatej a skalatej wokolnoscži.

Stary Rycžerja bë muž po starym waschnju. W ßwojej mlodoscži bë drje tež ßwët sawohladak a tež w zusbje podžëkak: ale sa tón cžaß bë hižo mnoho wody wubëžako a jeho mlyn bë s tak wulkimi a njepschistupnymi horami wobhrodženy, so lëdma schtó s dalscheho ßwëta do tuteho doka pschińdže — a tak bë jeho wobydlet tamnu staroßerbsku jednoroscž wobkhowak, kotraž bë najkraßnische herbstwo po drohich prjedownikach.

Rycžerja bë psches pjecždžeßat lët, ßrëni, skerje maky muž, sawality, ramjenjaty a khodžesche trochu cžežky. Strowy bë, so mohł kamjenje kußacž. To bë na jeho zykej postawje widžecž. Jeho hlowa bë ßylna, ßedžesche na srostnym tyle. Polknej, kulowatej lizy bëschtej schpihel jeho dobrocžiwoscže, na schërokim cžole bë kruta wola pósnacž, kotraž mózesche druhdy tež ßwojeje hlowy bycž, a w módrymaj lubosnymaj woczomaj bë tamna skedžbnoscž, kiž je hlowne snamjo ßerbskeho wjeßnjana.

Rycžerja rëcžesche mako, ale khutnje, a k temu se swucžnym, ßylnym hloßom. Radscho ßebi dlëhe rosmyßlesche, hacž so by schto wupraßnuk; schtož pak bë prajik abo ßlubik, na to mózesche ßo cžlowjek tež spuschczecž. Czeledž rëkasche jemu „knjes mischtr“ niz jeno s hokeho nakožka, ale s zykeje wutroby, a we wokolinje bë czesczomnoscž Sprewinskeho mlynka powschitkownje snata.

* * *

W schërym pjeslu, w žoltych krótkich kholowach, stejesche Rycžerja nëhdy w mlynzy na prosy a hladasche na sapschah, kiž ßo nëhdže pok sta krocželi psched mlynom na horu k hajnkowni pohibowasche. Jëdžeschtaj tam dwaj wosaj poknej domjazeje nabohy.

W tym pschistupi k njemu mlynkowa.

„Tamle wjesu noweho hajnka“, rjeknu jej Rycžerja, trochu s hlowu satschaßnuwschi. „Ssym wczipny, kajki to cžlowjek budže.“

„I njech je, kajkiž chze — sa to budže nëhdy Bohu ßam samolwjenje dawacž“, wotmolwi mlynkowa. „Jeno so je snjeßliwy ßußod.“

„To je to, luba Marscha! — snjeßliwy ßußod. Ale hajnisska krej je nahła krej.“

„Njeje nahlischa dyžli mlynska a dyžli žana druha, kiž psches kschescžijanisku wutrobu bëži. A my njedamy jemu žaneho pohorschka.“

„To niz. A hdy bychmy tež chzyli, njeßmëmy; to njebychmy wobstali psched naschim domjazym prëdarjom!“ rjeknu Rycžerja a saßmja ßo wutrobnje.

„Ty ßy stary hrëschnik, a cžlowjek by njetrjebał huby saczinicž, hdy by tebje na prawy pucž dowjescž chzył“, wußmja ßo mlynkowa, klepnu mandželskeho psches ruku a woteńdže na ßwoje domjaze džëło.

Marscha bë jena s tamnych žadnych stworjeni, kotrež Bóh wob cžaß na semju scžele, so by cžlowjekej pschecžiwnoscž žiwjenja a cžežkoscže tuteho ßwëta snjeßomne sczinik; bë to jena s tamnych nëžnych, staroscžiwych duschi, kiž s wëczným poßmëwkom mandželskemu staroscže saczëri, a s lohkej, wobrotnej ruku na wschë rany hojazy balsam kładže; kiž w najwažnischich cžaßach mudre ßlowczko namaka a w najßaschmjatanischich wobstejenjach wumožazy puczik wupyta.

Marscha bë nëschto lët mlódscha hacž jeje mandželski — statna, ßylna žónska, kotraž bë hischcže mnohu powostanku ßwojeje nëhduscheje rjanoscže wobkhowała. Hischcže bë radoscž, pohladacž na jeje pokne, strowe wobliczo, na žiwej woczi, na jeje njenakażene suby; wona mëjesche kóždemu cžlowjekej lubosczíwe wopraschenje, nëkajku dobru radu abo hewak nëschto wjeßelych ßlowczkow.

Najkraßnische mjeno, kiž mózachu jej dacž: „Hosposa“. Domjaze žiwjenje bë jeje ßwët, jeje duscha. Wëso njebë se samyßlom njekedžbna na podawki, kiž ßo s wonka jeje domu stawachu; ale wona swosta domjazym naležnoscžam tak pschiputana, so ani po nowinkach, ani po zusnych powjedanjach, ani po snajomstwach a pschecželstwje nježeledžesche. Jeniczka žona, s kotrejž bë prjedy w ßwojim cžaßu dowërnische pschecželstwo mëka — ta bë sbóžnje wumrjeła, stara hajnkowa, jeje najblischscha a jeniczka ßußodka; a duž tež nëtko wobaj mandželskaj w mlynje noweho hajnka se wczipnoscžu woczakowaschtaj, kiž dyrbjesche na mësto prjedawscheho, na wumjeńk dateho, pschińcž.

Hacž dotal njebëschtaj wo nim niczo nasshonicž mohłoj. Bë pschischok se sdaleneho hrabinskeho knjejstwa, s nëmskeje krajiny, a rëkasche jeno, so je wudowz. Wón ßam njeda ßo prënje dny po ßwojim pschikhadže nihdže widžecž, mëjesche sawëscže w nowym bydle nëschto rjadowacž.

Tak pschibliži ßo njedžela. Rycžerja a Marscha, wobaj w njedželskej drascže, bëschtaj runje na tym, so byschtaj woteschkoj; wón ßebi hižo ßwoju dokhu schpansku s wulkim ßlëbornym kneflom trëjesche; wona mëjesche hižo knihi w rukomaj. W tym saklepa nëchtó do duri. Rycžerja sawoła: „Jeno dale!“ — a do jstwy sastupi nowy hajnk se ßwojej wóßomnaczelëtnej džowku.

„Guten Morgen!“ rjeknu hnydom na prosy. „Njestróżcže ßo

hoscži, knjes mischtr — njebudźemy waß dołho sadźerżowacź. Njemějachmoj hischcże khwile, ſ noweho bydła wustupicź a ßwojich ßußodow postrowicź. Dokelž pak naju nětk pucź do domu Bożeho nimo waschich duri wjedże, myßlachmoj ßebi, so najlěpje sćinimoj, hdyž ßo hnydom sesnajemy. Ja ßym hajnk Brand a to je moja dźowka Klara. Guten Morgen allerseits."

„Kut morgn!" wospjetowasche Rycźerja, trochu pscheßkapnjeny, a njespuschći hoscża ſ wocźow.

Bě to muž něhdże w mkynkowych lětach, ale dołhi a skerje ßuchi hacž tołsty. S zykeje postawy bě widźecź tamna skrucźenosćź, kiž dyrbi khowna ßamownosćź dobreho hajnka bycź. Jeho stawy běchu ßylne, wobliczo wußmahnjene, wocźi pod wyßokimaj wobwocźomaj wótrej, kłóß ßylny, zyke pohibowanje trochu njewuhładkowane. Cźěmnoselena drasta hodźesche ßo derje k jeho postawje, a hajniski nóž po boku doczinjesche wobras statneho hajnka.

Rycźerja mějesche khwile, ßebi jeho kedźbliwje wobhladacź, dokelž jemu njewotmolwjesche. To czinjesche ſa njeho Marscha. Hajnk rěczesche mjenujzy němski, a němczina bě ßłaba stronka Rycźerjowa, runjeż ßo druhdy ſ někotrymi, wot makosćże wobkhowanymi kuſkami němskeje rěcze rad wupinasche. Wón dźě bě hischcże ſ tamnych cźaßow, hdźeż bur hischcże po sachodnym bkyschcźu zuseje rěcze njekojesche a ßebi njemyßlesche, so je hižo ſ tym najwyschscheho skhodźenka sdźěłanosćże dozpěł, hdyž mózesche ßo ſ něschto zusymi ßkowami a se skaženej ßerbscźinu ſ zuseje ßkužby domoj wrócźicź; ale na Rycźeri bě tamna luboscź k zusej rěczi teho dla wißajo wostała, dokelž bě ßebi holczo shladak, kiž wobej rěczi rěczesche. Statny mkodźenz njechasche — po ßwojim měnjenju — ſprosćźischi a hkupischi bycź dyžli knjeżna, kiž nad jeho wutrobu knjeżesche; a wuknjesche a prózowasche ßo a da ßo widźecź se ßwojim wumjekstwom, hdźeżkuli ßo hodźesche. Njecźinjesche drje teho dla, so by ßo ßwojeje macźerscźiny hańbował — nihdy! S tym ßo ženje wonjecżesćźił njeje. Ale wón ßkuschesche k tamnym tyßazam a tyßazam ßwojich ßerbskich krajanow, kiž ßwój żiwy dźeń niczo wo winowatosćzi luboscże k ßwojej ßerbskej macźetnej rěczi ßkyscheli njejßu, też ßami ßebi ženje wo tym njerospominaju, a, kaž je runje móda, ßo pscheczźiwo powschitkownemu nakaženju njesepjeraju. Hrabasche ſa němczinu, dokelž widźesche, dokelž ßebi mnoſy myßlachu, so je to něschto woßebnische, něschto wjetsche; a tule ßłabosćź bě wobkhował hacž na stary dźeń. Hischcże nětko bě němczina jeho hrajka, jeho koßydło, kajkeż dźě kózdy cźlowjek ma. Ale Rycźerja njewjedźesche ſ nim khwanje wobkhadźecź. Jeho němczina bě podobna na ßuknju, kiž je ſe ßamych lapkow a wobrěſkow seschita a schtóż jeho prěni krócź ßkyschesche, hdyž ßebi ßwój mjehki ßerbski jaſyk wo twjerdu němczinu kamasche, njemózesche ßo ßměcha sdźerżecź. To wjedźesche Marscha, a so by to sadźěwała, pocża ßama hajnkej wotmolwjecź, po něczim pschi tym na to pokasujo, so jeje stary lěpje ßerbski rěczi.

„Nó, wschako ßo mój dorěczimoj", rjeknu Brand ßwěru. „Ja mózu trochu ßerbski, a knjes mischtr trochu němski — a schtoż ßo namaj woběmaj njeradźi, to macź mkynkez doruna. Ssym wjeßoły, so je mje knjes hrabja ßam pscheßadźił; ſ najmjeńscha ßo moja Klarka trochu ßerbscźinje pschiwucźi. Cźlowjek njewě, schto móże jemu hdy wużitne bycź."

A porěczachu hischcże něschto mako hromadźe a ßlubiwschi ßebi, so chzedźa w dobrym pschecźelſtwje hromadźe żiwi bycź a ßo k wopytam pscheproschujo, dźěchu potom hromadźe do zyrkwje. Mkynkowa wostaji mandźelskeho pschi hajnku, a ßama dźerżesche ßo Klarki, kiž bě ßo jej wot prěnjeho wokomika salubika.

Bě pak hajnkowa dźowka też nimo měry lubosne stworjenje. Jeje ſróſt bě ßrěnjeje wulkosćże, ale jara nadobny; runasche ßo kraßnej, wot ruki Bożeje ßadźenej kwětzy, kiž ßo bjes wscheho cźlowjeskeho mischirowanja w njewurjeknitej dospołnosćzi wunoschowasche. W cźistym wobliczu, w skotych włóſkach, w lubosnje módrymaj wocźomaj bě wotbkyschcź njebjeß ßamych.

(Pokroczźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Pscheczźelnizy mißionſtwa.) Minjenu pońdźelu popołdnju bě ßo wulka ßyła pscheczźelnizow ſnutskowneho mißionſtwa ſ Huſczańskeje woßady na mißionſku hodźinu do nascheho Budyschina podała. Njewjedźachmy, schto ßo to njeczini, hdyž jenu naschu podrużnizu w rjanej ßerbskej kmótſjazej drascże, w běłym schórzusche a klepratej khapje, popołdnju w dwěmaj hodźinomaj ſ domu khwatacź widźachmy. Bórsy pak pschiwjedże ßebi ſ dwórnischcża zyku cźrjódu ßwojich mißionſkich ßotrow ßobu domoj a wokoło pjeczich dońdże po druhu, tak so mějesche ſkónczńje 26 lubych pscheczźelnizow pschi ßebi. Runjeż běsche jich tak wjele ſhromadźenych, dha tola w zykej khěži niczo wo nich ßkyschecź njebě, tak cźische a nutrnje ßo wo mißionſtwje rosrěczowachu. Wjeczor wobdźělichu ßo na mißionſkej hodźinje w starej Marcźinej zyrkwi. Jich pscheproscherka wosta zyły cźaß w ßwojej pschistojnej ßerbskej drascże. Sskyschimy też, so je to pola tutych mißionſkich ßotrow, kotrychż je w Huſczańskej woßadże na 60, sawjedźene stejaze waschnje, so dyrbi kóżdy ras ta ſ nich, pola kotrejeż ßo wschitke druhe, ßu to lute cźeßne domjaze hosposy, do mißionſkich hodźinow ſhromadźuja, je w ßerbskej ßwjedźeńskej drascże powitacź abo hospodowacź. Sswoje skhadźowanki wotměwaja w ßwojej woßadże husto. Maja też ßwoje woprawne pschedßydstwo, w kotrymż bě nascha luba podrużniza ſ pißmawjedźerku. Wona też nětko w měsćze żanu mißionſku hodźinu njeskhomdźi, runjeż je hewak jara njesprózniwa, ßwěrna a wjeßeła dźěłacźerka. Ssobustawy mißionſkeho towatstwa ßmědża jenoż cźisćze cźeßne domjaze hosposy bycź. Cźasto je też jich woßadny knjes duchowny ſe ßwojej pschitomnosczu ſwjeßeli. Naß pak je ßkyschenje wo tutym mißionſkim ßotrowſtwje tak sahoriko, so ßebi njemózachmy sapowjedźicź, tu wěz w „Sserbſkich Nowinach" wosjewicź. Ssnadź ßo, po kraßnym pschikładze Huſczańskeje woßady, też w druhich ßerbskich woßadach tajke ßotrowſtwa k pschisporjenju Bożeho kraleſtwa sakoża. Nasch luby ſbóżnik, kiž je naß proßycź nawucźił: „Pschińdź k nam twoje kraleſtwo", chżył ßwoje żohnowanje k temu społcźicź. Nam pak wutrobna radosćź a woprawna kschescźijanska wjeßełosćź, kiž ßo nam ſ wobliczow wschitkich nasch Budyschin wopytazych ßotrow ſ Huſczańskeje woßady napscheczźiwo ßwěcźesche, njesapomnita wostanje.

B.

— Mjes 23 wucźomzami tudomneho evangelskeho krajnostawskeho seminara, kotsiž ßu lětßa wot 8.—14. měrza pruhowanje srakosćże wobstali, ßu 3 Sserbjo, mjenujzy kk. Ernst Lodny ſ Minakała, Gusta Nutniczański ſ Zyżez a Ernst Pawlik ſ Rakez. Po dołhim cźaßu też ſ Lubijskeho seminara saßo jedyn mkody ßerbski wucźer wunóżde, je to k. Ssuschko, ßyn knjesa wucźerja Ssuschka w Wujesdże pola Bukez.

— Sańdźenu njedźelu ßu někotsi mkodźenzojo ſ Budyschina na pschemo do Lubija hnali. Najlěpschi běhar, k. Rychtar, sa 1 hodźinu 30 mjeńschinow, k. Moser sa 1 hodźinu 43 mjeńschinow do Lubija pschiběhnu. Sa nimaj hischcże někotsi drusy mkodźenzojo pschiběżachu, poßledni bě 2 hodźinje 15 mjeńschinow po pucźu był.

— W Budyskim schulskim wokrjeßu ßo wjazore schulske měſtna ſ pomoznymi wucźerjemi abo vikarami wobßadża. Dotalny vikar w Bóschizach, k. Schołta, ma vikariat Sarěczańskeje schule pschedewsacź, knjes vikar Kral w Lusy ßo saßo jako pomozny wucźer do Minakała wróczi, bjes tym so ßo dotalny pomozny wucźer w Minakałskej schuli, k. Hensel, jako vikar do Budyskeje Prentzeloweje wustawneje schule pscheßadźi. Pomoznemu wucźerjej k. Liebscherej w Biskopizach je ßo II. statne město w Ssmilnej pschipokasało. S pjeczoch kandidatow schulskeho sastojnſtwa, kotsiž ßu ßo tudomnej inspekziji pschipokasali, je ßo kandidat k. Lodny jako pomozny wucźer w Wulkim Wjelkowje, k. Pawlik jako vikar w Rakezach, k. Nutniczański jako pomozny wucźer w Wołbramezach, k. Zenker jako pomozny wucźer w Wulkej Trjebjenzy a k. Schella jako pomozny wucźer w Biskopizach postajił. S dweju kandidatow schulskeho sastojnſtwa ſ Lubijskeho seminara dźetaj k. Schuschko jako pomozny wucźer do Motydła a knjes Hübner jako tajki do Palowa. Po tajkim dyrbitaj nakhwilnje dwaj ßerbskaj kandidataj wucźerſtwa w němskej schuli ßwoje sastojnſtwo sastawacź.

V.

— Lětusche remontske wiki ßo w Sakskej 15. meje sapocźnu a budźa ßo w Hornej Łużizy wotbywacź: 17. meje w Kamjenzu, 18 meje w Budyschinje a 19. meje w Herrnhucze.

— Najnowsche cźisko wulkich němskich Lipscźanskich illustrowanych nowin „Illustrirte Zeitung" pschinjeßu na prěnjej stronje wulki wobras, pschedstajazy pschijecże ßerbskeje ſbożopschejazeje deputazije wot prynza Friedricha Augusta a jeho wyßokeje mandźelskeje w Draždźanach 25. februara. Na wobrasu ßu wobliczr knjesa fararja lic. theol. Jmischa, knjesa fararja Jakuba a knjesa fararja Skale, kotsiž ßu ßo, kaž je snate, pschi deputaziji wobdźělili, derje doscź trjechene. Mjenje derje ßu ßo wobliczа knjenjow a knjeżnow deputazije poradźiłe. W nastawku, wobrasej pschidatemu, ßo na jara pscheczźelne waschnje na ßerbski lub spomina.

— Wobhladanje kobkow a ſrěbjatow budże 9. meje dopołdnja wot 9 hodźin ſ premiirowanjom w Kamjenzu, 10. meje dopołdnja wot 9 hodźin bjes premiirowanja w Biskopizach, 12. meje dopołdnja wot 9 hodźin ſ premiirowanjom w Moritzburgu a 13. meje dopołdnja wot 9 hodźin ſ premiirowanjom w Copitzu. Schtóż sa ßwoje srěbjo premiju wocźakuje, dyrbi to hacž do 4. haprleje kralowskemu konjerſtwu wosjewicź.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) W bliſchich dnjach budże wjedro wětrate a deſchczikate. Rudolf Falb je 18. dżeń měrza jako kritiſki dżeń druheje rjadownje wosnamik.

S pokodniſcheje Łužizy. Poßledni cżaß ßu w pokodniſchich ſtronach Łužizy cżrjódy zyganow wokoło cżahali a tu a tam dleſchi cżaß pſchebywali. K wßam, kotrež ßu ßo ſ nimi wobcżežowake, też jena wjeß njedaloko Scherachowa ßkuſcha. Zyganjo běchu tam pſchede wßu w kekkach pódla ßwojich woſow pjecź ſtanow (zeltow) poſtajili a ſ jich rěcżow bě ßkyſchecź, ſo chzedża, dokelž ßo jim lěßojta krajina, a woßebje ſtary rubjeżny hród lubjeſche, někotre njedżele ßwoje lěhwo pſchede wßu měcź. Jich żony a dżěcżi do wßy po proſchenju khodżachu, abo ludżom wěſchcżachu a, hdżež ßo hodżeſche, pakoſcżachu. Mużojo pak ßwoje konje k korcżmje wodżachu a je ludżom k kupjenju podtykowachu. W jenej ßußodnej wßy bě ßo jenemu rěſnikej, kiž mějeſche ßam ponija, zyganſki koń ſalubik. Wón ſ zyganami wujedna, ſo wón ßwojeho ponija ſ zyganſkim konjom ſaměni a 45 mk. pjenjes a 10 puntow mjaßa po 50 np. pſchida. S tejle kupju běchu zyganjo ſpokojom a 2 hriwnje k pſchepiczu dachu. W nozy pak hižo rěſnik ſpóſna, ſo je ßo ſ zuſym konjom ſjebak. Skoczo, kotrež hródź ſwuczene njebě, każ njembre wokoło ßebje kopaſche; duż dyrbjachu je, dokelž bě ſtrach, ſo konjemz rosbije, won do ßněha ſtajicź. Hdyż ßebi rěſnik naſajtra rano pſchi ßwětle konja bliże wobhlada, widżeſche, ſo bě wón żałoſtnje krwawy, a ſo běchu jeho kopyta ſlě wobſtorkane; ſ krótka, ſo mohł konja ſkerje dracź kupicź, hacź rěſnik. Wſchón roſhněwany rěſnik do zyganſkeho lěhwa cżěrjeſche, tola zyganjo, jeho naſdala wohladawſchi, hnydom ſhódachu, ſchto ma w myßlach. Jedyn ſ nich ßo ſkoku na ponija ſchwiknu a ſ nim do Wjeleczańſkich ſtron wupjetchnu. Rěſnik drje ßo ſa nim puſchczi, tola kak mohł cżłowjek ſ konjom wo wjetu běżecź. Koń a zygan ßo rěſnikej bórſy ſ woczow ſhubiſchtaj. Duż ßo rěſnik ſawróczi a ßo ſ nowa do zyganſkeho lěhwa poda. Zyganjo ßo woſchcżerjejo jeho wjeßele witachu a wobżarowachu, ſo jemu pomhacź njemóża, dokelž je jich towarſch ſ konjom dawno pſches wſchě hory. Běchu pak ſwólniwi, rěſnikej jeho ſchkodu na někajke waſchnje ſarunacź. Po dołhim jednanju ßo wuczini, ſo rěſnik konja, kotrehož bě dżeń prjedy jim wotkupił, jim ſa 25 hriwnow ſaßo pſcheda. Tak bě rěſnik, kiž bě ſa ponija 150 hriwnow ſapkacźił, wot zyganow ſa njeho a ſa pſchidate 10 puntow mjaßa jenož 25 hr. doſtał. Rěſnikowe mjerſanje bě cżim wjetſche, dokelž běchu jemu někotre dny prjedy, hacź bě ßo ſ zyganami nakkadował, ſa ponija 170 hriwnow ßadźili, tola jeho tehdy ſa tule płacźiſnu woſtajił njebě. Zyganjo ßu ſ ponijom dobru kúp ſcżinili; na jenym knjezim dworje pola Biſkopiz ßu jeho ſa 250 hriwnow pſchedali. Duż je bjes dżiwa, hdyż zyganjo bjes pjenjes njejßu.

S Maleſchez. S wulkej radoſcżu je naß poßelſtwo napjelniło, ſo ßu naſchi zyrkwinſzy pſchedſtejicźerjo twar nowych byrglow ſa naſch Boži dom wobſamkli. Naſche ſtare byrgle ßu też tak dobżerżake, ſo ßo jenoż lědma hiſchcże na nich hracź hodźi a ſo ßu huſto doſcź ſ nimi Boża ßkużba myli. Duż je jara nuſne, ſo ßo nowa natwarja. Tute ſměja 20 klinczatych hłoßow abo regiſtrow a budża ßo nam wěſcże lubicź, dokelž ſměja wjazy nježnych zunych hłoßow. Twar ßo pjecża k. Ssowje w Budyſchinje pſchepoda a je na nimale 7000 hriwnow wobliczeny.

S Barta. Němſke reformſke towarſtwo ſa Budyſchin a wokolnoſcź ſańdżenu njedżelu w tudomnym Vogtez hoſcżenzu ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu wotbywaſche. W njej knjes Hänichen ſ Lockwitz pſchednoſchk wo: „reformſka ſtrona pſchecźiwo żidowſtwu a pſcheżidżenju“ dżerżeſche. Poldra hodżiny dołho wón poßłuchaſtwo w napjatej kedżbnoſcźi dżerżeſche. Rěcżnik roſkkadowaſche, kak ßu ßo ſ tym, ſo je ßo żidam w Němzach runoprawoſcź ſ khſcheſcźijanami daka, Němzam cżeżke rany nabiże. Na wobſtejnoſcżach w Awſtriſkej, Grichiſkej, Portugalſkej, Braſiliſkej atd. widźimy, kak ßu żidża tule runoprawoſcź wużili. Żidża ßu ßo ſ pomozu ßwojich pjenjes knjejſtwa w tutych krajach mozowali. Pódla pjenjes jim nowiny, wot żidow ßo pißaże, pomhaja, jim khſcheſcźijanſke ludy podcźißnucź a je wuklukacź. Tak běchu loni jene Winſke żidowſke nowiny powjeſcź roſcherike, ſo je khěżor Franz Joſef prajił, ſo ßo wo ſdżerżenje měra boji. Statne papjery po woſjewjenju tejele powjeſcże ßylnje po płacźiſnje ſpanuchu. Lud něhdże wo 150 milijonow ſchkodowaſche, kotrež ßo do ſakow żidowſkich pjenjeżnikow ſhubichu; pſchetoż powjeſcź ßo poſdżiſcho jako hoka łża wupokaſa. Cżeho dla pak roſcherżerjerja tejele łżě khoſtali njejßu? Cżeho dla ßo hłowni winowacźi w prozeßu Czernowizſkeho złowneho pſchekſchiwjenja, bukowinſki dżiwy cżinjazy rabbi, ani pſched ßud ſtajili njejßu? Njech ßo Němzy hladaju, ſo do podobneje wotwißnoſcże wot żidowſkich pjenjeżnikow njepſchińdu. Na to pokaſowazych ſnamjenjow je doſcź. Roſcżazy khěżorſtwowy dołh a wuklukanje luda, kotrež ßo na to waſchnje ſtawa, ſo ßo wón wabi, ßwoje pjenjeſy ſa hubjene wukrajne ſtatne papjery wudawacź, naß do tajkich njeſbożownych wobſtejnoſcżow pomaku pſchiwjedu. Pjenjeżnej burſy dyrbja ßo wjetſche dawki napokożicź, każ na pſchikład w Franzowſkej. Ssrěni ludowy ſtaw je w ſrudnym pokoženju. Wón ßo ſahubja wot mjeńſchich żidow. Njech ßo na to pomyßli, kak żidowſzy kubkowi wukutlerjo ratarſtwo, ſakożk naſcheho ſtata, podrywaja. W Galiziſkej, hdżež tſi běrtliki wſchěch leżomnoſcżow żidam ßkuſcheja, domoródne khſcheſcźijanſke wobhydlerſtwo do Ruſkeje abo do Ameriki wucźehnje. Jedyn żid je ßměł w lěcże 1890 w jenej gmejnſkej radże njekhoſtany prajicź: „Hdyż je khſcheſcźijanam żidow pſchewjele, dha njech khſcheſcźijenjo ſ kraja wucźahnu!“ Je na cżaßu, ſo ßo Němzy dopomnja, ſo kraj jim ßkuſcha, niz pak żidam. Hdyż ßo ratarſtwo kita, ßo ſ tym induſtriji najlěpje ßkuži. Loni je wjazy hacź 400 ratarjow bankrot cżiniło. Żidowſke nowiny praja, ſo je bur pſcheberje żiwy. Wěmy, kak żidowſki wukutlet w Heßenſkej, Badenſkej, Pomorſkej, Galiziſkej atd. dżěła. Schtó na burowe měſto ſtupi? Żidowſki leżomnoſcżet, kotryż ſa niſku mſdu najenkej rolu dżěłacź dawa, runje każ żidowſki draſtypſchedawar khſcheſcźijanſkim rjemjeßlnikam tak niſke płacźiſny płacźi, ſo móhli pſchi tym hłodu wumrjecź. Żid Rothſchild w Czechach ßydom krócź wjazy leżomnoſcżow wobßedźi hacź khěżorſka ßwójba. A ſchto jemu hakle w druhich krajach ßkuſcha. Żid Hirſch ma patronat nad 200 khſcheſcźijanſkimi zyrkwjemi. Ratar dyrbi na ßwojim wobßedżenſtwje woſtacź. Schtóż dom a dwór ßwój mjenuje, njebudże wo ſozialdemokratiju rodżicź. Burjo dyrbja ßo ſjenoczicź w wulkich burſkich ſwjaſkach a bjes ßobu Raiffeiſenſke nalutowarnje a wupożczernje ſakożicź, każ je ßo to na pſchikład w Heßenſkej (też w Sserbach) ſtako. Tam w Heßenſkej je bur wo żidach powuczeny. Żid njenamaka niczo wjazy k ſchachrowanju, dżěłacź pak wón nochże, duż wón kraj wopuſchcźi a bur ſaßo do derjeměcża pſchińdże. Każ ſ ratarſtwom, tak też ſ rjemjeßłom klaza. S liberalnej „ßwobodu“ ßo rjemjeßlnik żidowſki wotrocźk ſcżini. Tymle njebodſtatkam dyrbi ßo ſ nowymi ſakonjemi wotpomhacź. Bur a rjemjeßlnik dyrbitej hromadże poſtupowacź. Wonaj mataj wobaj żida ſa njepſchecźela. Sozialdemokratojo ßo njehańbuja, ßo ſe żidowſkimi pjenjeſami podpjeracź dacź; ſ dżakownoſcżu ſa to woni w antiſemitiſkich ſhromadźiſnach wokna wubiwaju, każ je ßo to njedawno w Drażdżanach ſtako. Sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni ßu w żidowſkej ßkużbje. Tutym tſjom je ßo wójna pſchipowjedźika. Knjeżerſtwo budże pſchecźiwo żidam poſtupowacź, hdyż wone lub ſady ßebje widźi. — K ſakożomnemu reformſkemu towarſtwu ſa Bart a wokolnoſcź 65 knjeſow pſchiſtupi. Shromadźiſniny pſchedßyda, k. knihikupz Hübner, na to liſt knjeſa hrabje ſ Lippe cżitaſche, w kotrymż tutón wobżarowaſche, ſo njeje mohł w ſhromadźiſnje pſchitomny bycź. Wón proßyſche, ſo by ßo ſhromadźiſnje woſjewiko, ſo ma ſa nuſne, ſo ßo żidowſke praſchenje rosriża a ſo ßo roſcherżenju żidowſkich nowin wobara.

S Khróſcźiz. Każ bě hižo tydżenja woſjewjene, dyrbjachu ßo ſaſtupjerjo naſchich ßerbſkich nalutowarnjow w Khróſcźizach ſeńcź, ſo bychu ßebi muradżowali, kak bychmy ßo ſjednocźili. Běchu tam wſchě, ſ wumſacżom Wjelkowſkeje a Hodźiſſkeje, ſaſtupjene. Knjes inſpektor Fauſt, kiž bě na ſkhadżowanzy pſchitomny, roſeſtaja, kelko wużitka mamy, hdyż ßo k Neuwiedej pſchiſamknjemy, a kak by ſa naß cżim wjetſchi dobytk był, hdy bychmy mjes ßobu niżſchi ſwjaſk hłowneho rěcżniſtwa Neuwiedſkeho ſtworili. Potom bychmy ßłómu, wowß a dr. hnydom wojerſkim magazinam pſchedawali, a pſcheńzu, rożku a dr. bychmy ſhromadnje w nowinach wupißali a by nam wulki kupz wjazy lowrijow na dobo wotewſak. — Nadżijamy ßo, ſo ßo poradżi, naß ßydom lutowarnjow do jeneje wowcżernje dowjeſcź.

S Porchowa pola Biſkopiz. Njedżelu w nozy je ßo ſe ßłómu kryta khěża tkalza Bohuwěra Bära do cżiſta wotpaliła. Bohużel ſtaj dwaj cżłowjekaj, Bärowa mandżelſka a teje macź, w płomjenjach ßmjercź poczerpikoj. Też ſtaj ßo Bär a jeho 17lětny ßyn ſtraſchnje wopalikoj. Woheń je wot ſtóſtniſkeje ruki ſakożeny. Hacź dotal njewußlědżeny njekraßnik je, każ woſpjet do wóhnja pſchi Bärowej khěži namakane ſchwabliczki na to pokaſuja, hižo dawno ßwój njeſkutk pſchihotowak. Woßobu, na kotruż tukaja, ſo je woheń ſakożika, ßu ſajeli. Ssydom dżěcżi, pjecź holzow a dwaj hólzaj, ſ kotrychż dwě hiſchcże ſchulu wukhodźikej njejſtej, a mandżelſki wurudżeni w żakoſcżi pſched njeſbożom ſteja, kotrež je macżeri a wowzy wobżarujomnu ßmjercź pſchihotowako.

S Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa. W naſchim hamtſkim hejtmanſtwje budże naléetnje rekrutěrowanje 17. měrza rano wot 8 hodżin w Bjarnacźizach, 18. měrza rano wot 8 hodżin w Niederruppersdorfje, 20. měrza rano wot 9 hodżin w Hornich Oderwitzach,

21. měrza rano wot 8 hodźin w Neugersdorfje, 22. měrza rano wot 1/2 8 hodźin w Habrachćizach, 23. a 24. měrza rano wot 1/2 8 hodźin w Nowym Salzu, 25., 27. a 28. měrza rano wot 1/2 8 hodźin w Lubiju. 29. měrza rano wot 1/4 9 hodźin budźe w Lubiju wuloßowanje.

S Koschle. Tudomny žiwnoſćeŕ Krupaŕ je ßo wóndano ßwojim ßobuwjeßnjanam jako woschikny rajtaŕ pokasaŕ. So by ßebi pjenjesy sa rěsnika salutowaŕ, bě ßwoje wulke tucžne ßwinjo ßam sarěsacź spytaŕ. Wón ßo se wschej mozu na hunczo klaknu, tola lědma bě jo kłóŕ, dha ßwinjo na nohi skoczi a ſ Kruparjom na khribjeczi kwiczo a schkrěczo se wßy won cžerjesche. Hakle hdyž bě ßo wukrawiko a ŕ semi panuko, mózesche ßmjercź nastróżany Krupaŕ ſ njeho dele sleścź. Dokelž bě ßwinjo wschu krwej shubiło, njemózachu ßo kołbaßy dźěłacź. Druhdy wschaŕ ßu salutowanki schkodowanki.

S Hródka. S wopalniſchcza wóndano wotpaleneho měſchczańſkeho młyna ßu 2000 zentnarjow seßmudźeneje rožki wunjeßli. Muku drje ſ tehole žita mlěcź njemóża, tola ŕ palenju ſpiritußa ßo wone derje hodźi.

— W Prožimſkej holi ßu wulki wuhlowy ſkład namakali.

S Niſczańſko-Rósborſkeho wokrjeßa. Rekrutěrowanje w tudomnym wokrjeßu ſměje ßo w Niſkej 18. měrza rano wot 1/4 9 hodźin a 20. měrza rano wot 8 hodźin, w Rósborku 21. a 22. měrza rano wot 8 hodźin. Wuloßowanje a klaßifikazija budźe 22. měrza dopołdnja wot 1/2 12 hodźin w Rósborku.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Khěžetka Handrikowa na Židowje bě fabrikſku dźěłacźerku Hempelowu na Židowje wobſkorźiła, dokelž bě ta powjedała, ſo je Handrikowa pizu ſa ſkót kranuła. Hempelowej 5 mk. pjenježneho khoſtanja a ſapłacźenje ßudniſkich khóſtow napokožichu. — Knježi ſahrodnik Zſchäckel w Łuſku pola Bukez, kiž bě žiwnoſćerja Krjeńza w Wyßokej dla ſkſchiwdźenja wobſkorźił, ſtórźbu wróćźo wſa, hdyž bě wobſkorźeny prajił, ſo je ſwólniwy, jemu cžeſcź wróćźicź. — Žiwnoſćeŕ Flock w Žarkach bu ŕ 20 mk. pjenježneho khoſtanja ſaßudźeny, dokelž bě žiwnoſćerja Schorſcha tam na cžeſcźi ſranił.

Přilopk.

* So bychu ßo też Sserbjo dale jebacź njedali, tudy woſjewimy, ſo ßu njedawno na namjet pruſkeho knjeżerſtwa w Amſterdamje jeneho jebaka, wěſteho Mettina ſajeli, kotryż je 30 lět dołho w nowinach ludźi pytaŕ, kotrychž mjena ßu někaŕ na mjeno něhdyſcheho w lěcze 1789 w Amſterdamje ſemrěteho kódźerja Brandta, kotryż je tehdy mnohe milijony ſawoſtajił, podobne, ſo by jich wuklukaŕ. Wón je ßebi wot kóždeho, kiž jemu do paßlow dźěſche, khětro wjele pjenjes do prědka dacź daŕ, ſo móhł jemu wulke ſawoſtajenſtwo wobſtaracź. Nětk je jeho jena Hamburgſka knjeni, kotrejž je po něcžim 15,000 hriwnow wuklukaŕ, wobſkorźiła. Brandtowe ſamoženje je hižo pſched dołhimi lětami jeho woprawnym herbam wupłacźene.

* Pola Leutersdorfa njedaloko Žitawy je ßo ſchtwórtk rano jedyn muž wot želeſniſkeho cžaha pſchejědź daŕ. Njeſbožowny je ßo ſe ßamomordaŕſkim wotpohladom krótko pſched cžahom na ſchěny cžißnuŕ. Hacź runje cžah hnydom ſpinachu, njemózachu jón ſ cžaßom ſaſtajicź. Ssamomordarjowe mjeno je njeſnate.

* S rosraženym nopom ßu ſchtwórtk na Kleinſchönauſkej dróſy wěſtu Schwarzbachowu ſ Althörnitza pola Žitawy namakali. Schewz Pollaŕ je ju pjecza ſaraſyŕ. Mordaŕ je cžeknuŕ.

* Wóndano ßo w jenym Miſchnjanſkim hoſcźenzu nětkoſi hoſcźo pſchi karanczku piwa wjeßele ſabawjachu. Jich rěcź ſkónczńje na nowinſke woſjewjenja padźe, ſ kotrymiž ßebi mužojo žony pytaja. Duž wobſamknuchu, dwoje tajke pytanje do jenych Barlinſkich nowin ſtajicź. W prěnim pytaſche młody małoſamożity muž, pěkny a luboſny wot woblicza, na tutym niz wjazy njewſchědnym puczu towarſchku ſa žiwjenje, w druhim bohaty, wobſtarny, khorowaty muž duſchnu młódſchu abo ſtarſchu žonu ſa mandźelſku. Wuſpěch bě: Młodemu khudſchemu mužej poſkicźiſchtej ßo jenož dwě, ſtaremu bohatemu ßlěpzej paŕ 67 njewjeſtow. S teho piwne blido ſpósna, ſo ßo žony najlěpje ſ pjenjeſami wudźa.

* Jedyn najeńk, kiž ma w rudnych horach blisko pola tamniſcheje najwjetſcheje hory, kiž na němſki Keilberg rěka, hońtwu wotnajatu, bě pytnuŕ, ſo jemu rubjeżny honjeŕ jeho hońtwu ßylnje kaſy. Duž w nowinach temu, kiž jemu rubjeżnika pſcheradźi, 25 ſchěßnakow ßlubi. Bórſy ßo ſta, ſo rubjeżnikowy ßyn ßwojeho ßamßneho nana pſcheradźi, ſ cžimž jeho na dwaj měßazaj do jaſtwa pſchinjeße. Hdyž paŕ ßo jemu ßlubjene myto ſapowjedźi, wón najeńka wobſkorźi. Ssudniſtwo paŕ jeho ſ jeho ſtórźbu wotpokaſa. — Mózno, ſo je ßyn ſ nanom pſches jene měŕ a ſo ſtaj ßebi myßlikoj, ſo ſ niczim wjazy warbowacź njemóżetaj, hacź ſ tej pſcheradu. Nětk paŕ je jeju koſa liſta.

* Sswój ſatraſchny njeſkutk budźe 21lětny rěſniſki Emil Richard Gehlert ſ Hornjeje Kolmnizy pola Freiberga w Sakſkej ſe ßmjercźu wotpokucźicź dyrbjecź. Wón bě w minjenej naſymje ßebi pſchedewſaŕ, ßwojeho nana ſkónzowacź a łakaſche 24. oktobra na njeho a ſatſěli jeho. Hnydom na njeho tukachu, ale wón ßo tak njehanibity a njekniczomny wopokaſa, ſo ßwoju ßamßnu ſtaru maczeŕ winowaſche. Hdyž paŕ ßo macź ſa zyle njewinowatu wupokaſa, pocza wón pſched pſchißahanzami ßwoju ßotru winowacź, ſo je na maczeŕnu poruczńoſcź nana ſkónzowaka. Też młodeje holczżyna njewina bu pſches ßwědkow połnje dopokaſana, měſto teho paŕ ßwědzy wobſkorźeneho winu jaßnje a połnje wotkrychu. Duž jeho ßudniſtwo k ßmjercźi wotßudźi. Namjet jeho ſamolwjerja, ſo dyrbjaŕ ßo do wuſtawa ſa błudnych dacź, ßudniſtwo wotpokaſa.

* Lědma bě ßo w nowinach na to ſpomniło, ſo budźa ßo w Niederſchindmaaſu pſchichodne jutry žónſke trójniki konfirměrowacź, duž hižo ſ Döbelna wo druhich tajkich trójnikach pißaja, mjenujzy wo jenym hólzu ſ dwěmaj holzomaj, kotſiž ßu ßo tam jenej maczeri na jenym dnju narodźili. Wot ßwěrneju ſtarſcheju ſtrowy a cžiły wocźehnjeny trójk też w bližſchich dnjach ßwój kſchcźeńſki ßlub wobnowi. Ssu to dźěcźi dawkſkeho nadkedźbowarja Frenzela, kotreż kóžde lěto na dobo ßwoje trójniſke narodniny ßwjecźa.

* W Lauenhajnje pola Krimiczowa je ßo dźěłacźerſkej ßwójbje holczka bjes ſtopow a dłonjow narodźiła. Wobej ruzy wuběhnjetej do pſchikuſcheneju ſchcźokowow a ſtopje ſtej jenož kuli kaž pjecze, na kotrymajž ßu porſty dołhe paſory, kiž budźa ßo najſkerje wotrěſacź dyrbjecź. Dźěcźo je hewak cžiſcźe cžerſtwe a ſtrowe a pſchiběra derje.

* Mordaŕ, kotryż je 6. měrza w Waldheimſkim jaſtwje žadkawe mordarſtwo wuwjedł, je cželadnik Heinrich Hermann Tannert, narodźeny 20. měrza 1868 w Małym Hennersdorfje pola Königſteina. Wón je prjedy proſcherſtwa a wokołodundanja dla hižo cžaſto pokhoſtany byŕ a wot 1888 hacź do 1889 w Hohnſteinſkej polěpſcherni pſchebywaŕ. W lěcze 1890 je jeho Freibergſke ßudniſtwo paduchſtwa dla ŕ połpjataletnemu cžežkemu ſajeczu wotßudźiło, kotreż khoſtanje w tu khwilu hiſchcze wotpokucza. Wón je ſa nahłeho cžłowjeka ſnaty a je ßo hižo ſahe pſchi ßwojim wokołodundanju ſe ſaſtojnikami ſadźeraŕ. — Kłaka ßo ſ cžaßom kłacźi.

* Jenemu tyſcherjej w Talcźizach pola Oelsnizy, kotryż chzyſche ßo bjes wſcheje prózy na jene dobo wobohacźicź, je ßo to hubjenje ſchlachcźiło. Něchtó běſche jemu ſkradźu woſjewiŕ, ſo móże ſa tſi ſtohriwnowſke papjery 4000 hriwnow tak derje nadźěłanych wopacźnych dwazycźihriwnaŕſkich ſkotych dóſtacź, ſo je nichtó ſa wopacźne njeſpósnaje. Wbohi ßlěpz woprawdźe do paßlow, jemu poleczenych, dźěſche a ßo do Klingenthala na pucź poda. Na tamniſchim dwórniſchczu doſta ſa ßwoje tſi dobre papjery ßlubjene ſkote w derje ſawjaſanym měſchku. Ssebi je na blido naßadźecź dacź, jemu poſkicźerjo njeradźachu, pſchetož to by wulke wocźi cźiniło. Hdyž běchu ßo pſcheklepani cžeſzy ripßy ſ jeho tſjómi dobrymi papjerami wotßalili a hižo pſches mjeſy, Talcźiſki hłupak do dołſtateho měſchka kukacź pocza, ale ach, kak ßo wbohi ſtróži, hdyž w nim — 62 někaŕ poſkoczanych dwajnowajrow namaka. Sa 300 hriwnow bě 1 hriwnu 24 np. doſtaŕ.

* (Nózne wotedacźe liſta ſe ſadźěwkami.) S kajkimi ſadźěwkami maja ßo druhdy liſtynoſcherjo běhdźicź, wo tym Hundsrückſke nowiny powjedaja. Sa derje ſnateho wokrjeßneho ſaſtojnika bě tele dny wo połnozy ſkhwatny liſt na póſt pſchiſchoł, kotryż jedyn poßelnik doſta, ſo by jón hnydom wobſtaraŕ. Wón ßo ſpěſchnje na pucź poda. namaka też bórſy ſaſtojnikowu khěžu, ale ſe wſchěm ßwojim wo durje kłapanjom a wokanjom wobydleri ſe ſpanja wubudźicź njemóżesche. Duž ßo ſaßo ſ liſtom na póſt wróćźi; tam paŕ jeho hnydom ſaßo ſ krutej poruczńoſczu do nozy won wuhnachu, ſo dyrbi tón liſt wotedacź, njech pſchińdźe na cžoż chze. Wón dźěſche a namaka na dobre ſbože w ßußodſtwje rěbl. Tón hacź do druheho poſkhoda doßahaſche, w kotrymž ſaſtojnik bydleſche. Tam jón ŕ komornemu woknu ſtaji, w kotrejž adreßat ſpaſche, ſo by jeho ſ klepanjom wubudźił. Muž a žona, wón a wona naſtróżenaj ſ kožow ſlecźeſchtaj, ßebi myßlo, ſo ßo paduſchi nuts dobywaja. S tſělbu w ruzy muž wokno wotewri. „Schto chzecźe?“ na Schcźěpanoweho póßka ſarjeji. Tón paŕ ßo pſchecźelnje na njeho ßmějo ſkhwatny liſt pſchepoda a potom ſ měrom po rěblu dele cžowpaſche. Wobſtarany liſt woprawdźe jara ważnu naležnoſcź wopſchijeſche.

* So ßo ßwěrnoſcź hiſchcźe zyle ſe ßwěta ſhubiła njeje, widźimy ſ teho, ſo je mjes 203 mužemi, kotſiž dyrbja němſku južnowjecžornu afrikanſku wobßydku pſchiſporicź, 10 podwyſchkow, kotrychž jich njewjeſty do dalokeje noweje domiſny pſchewodźa.

* Hłupischi samĕr drje nichtó mĕcź njemóże, hacź mĕjesche jón tamny muž, kotryž na kuble w Geigehmenje pola Saalfelda tepjerjej Schubertej w tamnischej mlokarni tobakowu hłojczku s tšelerskim pólverom napjelni a swjerćha tobaka natyka. Tak rucze hacź žo woheń k pólvrej dopali, roslecźi hłójczka a rostorže njesbožownemu tepjerjej zyke wobliczo.

* Žałožny njeskutk, kiž je žo w Wolfenbüttelu stak, roshorja zyke mĕsto. Mjes sahrodnikom Höltjejom a hosćenzarjom Viethom, kotrejuž ležomnosće se žobu mjesuja, hižo dołhi cźaž njepschecźelstwo knjezesche, kiž jeju skónczńje do žurowehо hidźenja staji. Wina na jeju swadze bĕ hubjeny kuž semje, kotryž Vieth sa žwoju dźerżesche. Vieth bĕ njedawno prajił, so chze na nim stejazu kruschenju puschcźecź dacź, pschecźiwo cźemuž Höltje rasnje a s hroženjom wustupowasche. Vieth na to njekedźbowasche, ale da nĕkomu poruczнosćź, so by tón schtom nasajtra rano puschcźił. Hdyž žo k temu pschihoty cźinjachu, wustupi Höltje se žwojeje khĕže, so by žo wo Viethowym pschedewsaczu pschežwĕdcźił. Kaž praja, je Vieth jeho wužmĕschejo jemu prajił: „Nĕtk widźisch, so cźinju, schtož žym cźi pschipowjedźił.“ To je Höltja, kotryž bĕ hewak hižo nahły cźłowjek, tak roshoriło, so žebi do domu po natykanu dwójnu tšelbu dońdże a ju njejabzy do Vietha, kotryž bĕ s khribjetom k njemu wobroczeny, wutšeli. Do hłowy trjecheny Vieth morwy na semju padże. Hdyž Höltje widźesche, schto je skucźił, samórcza žam pschi žebi: „Nĕtk je na cźažu,“ skoži druhu natykanu rołku žebi k hubje a ju spuschcźi. W wokomiku bĕ tež wón morwy. — „Njeje temu tak? Jeli so dobre cźinicź budźesch, budźesch spodobny; jeli so pak njebudźesch dobre cźinicź, dha hrĕch wotpocźuje psched durjemi, ale njepschidaj jemu jeho wolu, ale knjez nad nim!“

* W Salmdorfje pola Mnichowa žu pońdźelu w nozy zyku žwójbu, wobstejazu s macźerje a tšjoch holzow, sarasyli, wurubili a jejnu khĕžu sapalili. Wóhnjowi wobornizy woporу hischcźe žiwe namakachu, wschĕ pak sa nĕkotre hodźiny wumrjechu. Mordarjo žu njesnaczi.

* W Mölnje w Lauenburgskej rano 25. februara w wobydlenju žedkarja Benthiena woheń wudyri. Wobžedźeŕ, kiž se žwojimi dźĕcźimi w poskhodże spasche, žo hakle na njón dohlada, hdyž žo skhód hižo palesche a hdyž bĕ jeho komora hižo polna saduschiteho kura. Rucze duž Benthien wokno wutorže a najprjedy wschĕ pożleschcza na dróhu dele smjeta a potom žwoje schtyri dźĕcźi sa nimi, pschi cźimž žo najstarsche khĕtro wobschkodźi, mjes tym so druhe tši njesranjene wostachu. B. žam žo na płachcze, kotruž bĕ sa woknowy kschiž swjasał, dele puschcźi. Jeho a žužodna khĕža bĕ sa krótki cźaž do cźista wupalena.

* (Na pokwažnym pucźowanju spalena.) Njedawno žo klavĕry-twarjerjowa Khmelowa dźowka w Budapeschcźe s kublerjom Gezu s Walla woženi. Młodaj mandźelskaj nastupischtaj na to pokwažne pucźowanje do Wina. Tam žebi „Hotel Imperial“ sa hospodu wuswolischtaj. Nasajtra rano žo młody muž k frisĕrej poda. Mjes tym žo młoda mandźelska w małym wožebnym salonje wokoło pjezaka wjerjesche. Pschi tym žo jej zankata žuknja sapali a wona žo tak straschnje wopali, so sa nĕschto dnjow wumrje. Hdyž jejna macź tu žałožnu powjescź dosta, žo tak stróži, so rĕcź shubi.

* W Romje žu wutoru wĕsteho Maria Digiowania sajeli, kotryž chzyschе žo s nožom wobrónjeny s mozu do vatikana dobycź, so by bamža skónzował. Njesbožowneho, kiž je rosuma sbył, žu w Romskej błudnizy samĕstnili.

* Wo pomjenowanej „domjazej holzy“ powjedaja Warschawske nowiny scźĕhowazu stawisnu: Psched nĕhdże dwazyczimi lĕtami namakachu w Staromĕschczańskim wokrježu w jenym domje maku podpokoženu holczku. Khĕžinemu wobžedźerjej njebĕsche mózno, ju sa žwoju pschijecź, dokelž mĕjesche žam jara wulku cźrjódu dźĕcźi. Duž rĕcźesche se žwojimi podružnikami, hacź ju njechali do shromadneho wocźehnjenja wsacź. To žo sta. Wschitzy podružnizy wobsamknuchu a žlubichu mĕšacźnje kózdy žwój dźĕl k jeje wocźehnjenju pschinoschowacź. Nĕtk namakane dźĕcźo jenej wudowje, kiž žobu w jich domje bydlesche, pschepodachu. Sslubjene žmilne pschinoschki k lĕpschemu „domjazeje holczki“ žo žwĕru a rad kózdy cźaž wotedawachu, haj tež wschitzy s nowa pschicźehnjeni podružnizy dobrowólnje do nich swolichu. Holczatko k wjeselu wschitkich žwojich sastararjow rjenje pschibywasche, khodźesche do schule, a hdyž bĕ schulu wukhodźika, pschistaji žo do magazina, hdźež žo schaty pschedawachu. Stajnje pak pod nakedźbu najstarscheho podružnika stejesche. Tele dny žo ta holczka ženjesche. Do jeje wĕrowanja žu wschitzy podružnizy sa žwoju „domjazu holzu“ pożlednje pjenjesy składowali a ju s bohatej pomozu wukubkali.

* Symske žywy w dołhowjeczornej Ruskej jara rjane steja.

(Zyrkwinske powjesće hladaj w pschiłohu.)

6000 mk. na dobru hypotheku na jenu khĕžnu ležomnosćź w Budyschinje k 1. haprleji t. l. pyta rĕcźnik **Mütterlein.**

Na Židowje abo w jenej wžy pola Budyschina žo **khĕža** s hródźiczku kupicź pyta. Dalsche je shonicź w wudawarni „Sserb. Now.“

Pod hrodom je khĕža cźišło 23 na pschedań.

W Komsku pola Minakała je **žiwnosćź** cźišło 24 s 15½ kórzom ležomnosćże s dobrymi twarjenjemi, se žiwym a morwym inventarom pschemĕnjenja dla na pschedań.

W Łusy je **žiwnosćź** cźišło 25 s 8½ kórzom pola a łuki s maživnymi twarjenjemi na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Rjana **khĕža** s rjanej žadźeńskej a žadowej sahrodu je w Kortnizy pola Hrodźischcźa na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Jana Zyža** w Kortnizy.

Sahrodniska žiwnosćź

na pschedań. Sahrodnika žiwnosćź cźišło 15 w Ssolschezach s 12 kórzami pola a łuki, maživnymi twarjenjemi, bjes renty a wumjeńka, je se žwobodneje ruki na pschedań.

Awkzija.

Jutsje njedźelu 19. měrza 1893 popołdnju w 2 hodźinomaj maja žo pola **H. A. Kobanje** w Kschiwej Borschcźi wschelaka domjaza a hospodarska naboba, mjeble atd., bjes druhim tež 1 bezimalna waha, 1 kara atd. na pschežadźowanje pschedawacź.

Wosaj na pschedań.

Njekryty korbowy wós s pjerami a teho runja jedyn kryty, wobaj lohkaj a mało trjebanaj, ma na pschedań **Ernst Kozor** w Bukezach.

Trjebany hospodarski **wós** je tunjo na pschedań na hornczerskej haży 40.

30 kop brĕsowych žadźenkow je dostacź w Konjezach cźišło 7b pola Kubschiz.

5 porstow tołsty **žuscheny połcź** punt po 75 np., pschi 10 puntach tuńscho,
seleny połcź punt po 70 np.,
žadleschcźo „ „ 70 „
pschedawa
Otto Pötschke
6 na žitnej haży 6.

Najlĕpschu margarinsku butru,
derje žłodźazu, poruca
Pawoł Hofmann
na rózku žerbskeje a schulerśk. haży.

Hajnka a žyn

(hamorski młyn w Budyschinje)
kupujetaj **pschenżu** a **rožku** po najwyschschich płacźišnach.

Tunje
zigary
kupowanske žórko sa sažopschedawarjow,
tyžaz hižo po 20 mk.
poruca
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haży cźo. 6, filiale na bohatej haży 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
poruca **žyry** a **paleny**
khofej
w najwjetschim wubjerku a najlépschej dobroscźi po najtunischich płacźišnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźĕlbow žo pomĕrnje nižsche płacźišny wobliczа.

Sslódkožmjetanowu margarinu
(sarunanje sa butru)
najlĕpscheje dobroscźe poruczataj
Ginzel & Ritscher.

Britwje, nožizy
kaž wschĕ druzziny **nožow** žo derje a tunjo tocźa a wuporjedża w parnej tocźerni a wuporjedźerni
Oskara Buttera
na žitnych wikach cźišło 1.

ff. taflojtu schokoladu
po wschelakej płacźišnje,
lamanu schokoladu
derje žłodźazu punt po 1 mk.,
atrapy, bonboniery
poruca
Alwin Schrader,
konditornja a khofejownja
na swonkownej lawskej haży 38.

Holandski mlokowy pólver
s najlĕpschich selow a korjenjow pschihotowany, po jenej abo dwĕmaj łžizomaj kruwom abo wowzam na prĕnju pizu nažypany, pschisporja wobžernosćź, płodźi wjele mloka a sadźewa jeho wokižnjenje;
konjazy saksowy pólver, wužitkowy pólver sa howjasy skót,
wschĕ sela a korjenja
poruca
hrodowska haptyka
w Budyschinje.

Kaschcźe
ma pschezo w wulkim wubjerku na składze
Hermann Schmidt
na hrodowym mĕstnje 2 pschi hrodze.

Karpjaze rybiczki
poruca k nałĕtnemu wobžadźenju Łasowski knježi dwór.
Wenzel, wyschschi hajnik.

Wosjewjenje.

Poňdźelu 20. a wutoru 21. měrza t. l. ßo pola tudomneho kral. hamtskeho ßudnistwa dla rjedźenja hamtskich stwow jenož **nusne** wězy ekspeděruja.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 13. měrza 1893.

Philippi.

Drjewowe awkzije: 20. měrza popołdnju w 1 hodź. na klóschtrskim revěrje pschi Rožanczanskim pucźu. — 21. měrza dopołdnja w 10 hodź. na Pěskeczanskim revěrje.

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 21. měrza t. l. ma ßo pschi Metliczan hacźe
16 rm. brěsowych schczěpow,
20 twjerdych dołhich hromadow,
255 ßuschizowych a wulěßowanych hromadow
sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk ½10 hodźin pschi Łupjansko-Kaßowskim pucźu.

W Minakale, 10. měrza 1893.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Korla Barthel

w ßerbskim domje

porucza **khofejowe servißy, piwowe servißy, likěrowe servißy, amerikanske piwowe schkleńzy a talerje** po 10 np., **schalki** po 5 np., **schpihele, gardinowe žerdźe, rosety,** kaž tež wschě druhe schkleńczane a porzelanowe twory.

Wschě

pólne a warjeńske ßymjenja

porucza

G. B. Kohl w Rakezach.
(R. Binner, naßlědnik.)

Ssymjeńtne běrny

jako **kosczanzowe,**
módre hoborske,
magnum bonum,
woprawdźite **czćrwjene zyblowe** a **róžowe,**
po mjeńschich dźělbach
schěscźnjedźelske sažne wulke běle a **imperator**
ma na pschedań

knježi dwór w Ssmochcźizach.
Schewczik, inspektor.

Parny rěsak a hěblowaŕnja A. Kuntzy

w Budyschinje

porucza **fosty, deski, łaty, tramy a hranite drjewo,** ßyre a wobdźěłane. Tyscheŕski material w hornjoschlesynskich schmrěkach we wschěch rosměrach. Hěblowane a wjerczene dźěło kóždeje družiny, rěsanje po msdźe po niskich płacźisnach.

K konfirmaziji

porucza

pschedkoschliki,
khornarje, manschety,
gumijowe a płatowe,
schtrympy, soki, rukajzy,
schtałty,
zanki a židźane banty

Bruno Schulze,

8 na žitnych wikach 8,
pódla Kellingez parneje barbjeŕnje.

Wschě družiny

tepjazych, warnych a regulěrowanskich

khachlow

porucza tunjo

Paul Walther pschi žitnych wikach.

Twarski kruchaty kalk,

amoniak, kosczinu, zement, brunizu a **kamjeńtne wuhlo**
s dobrych podkopkow porucza

W. Anders na **Małowjelkowskim sastanischczu.**

Potrjebu k pucźowanju

s mała a s wulka

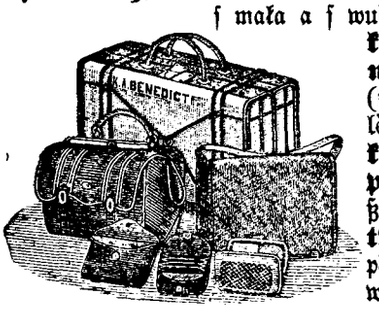

kofry, schulske tornistry, tosche, mapy (ßamßny wudźěłk) w najlěpschim wuwjedźenju po **khětro poniženych płacźisnach,** skład woßebnych **kožanych tworow** po wschěch płacźisnach w wulkim wubjerku porucza

K. A. Benedict

na snutskownej lawskej haßy 8.

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam w Pancźizach a wokolnosczi k wjedźenju dawam, so ßym w Pancźizach

kaschczowy skład

sałožił. Směju pschezo wulki wubjerk woßebnych a tunich kaschczow, a proschu teho dla pschi potrjebje na to dźiwacź. S dobom ßebi dowolam na ßwoju **twarsku** a **meblowu tyscheŕnju** kedźbne cźinicź s próstwu, mje dobrocźiwje podpjeracź; lubju, so budu kóždemu s dobrym a tunim dźěłom poßłužecź.

Pětr Ledźbor, tyscheŕski mischtr w Pancźizach.

Ratařska schula w Budyschinje.

W naschej schuli, kaž tež ßadařskej a sahrodniskej schuli, s njej sjednocźenej, ßo bližschi lětni semester

wutoru 11. haprleje t. l. dopołdnja w 9 hodźinach

sapocźnje. Wucźbne pschedmjety ßu: Němska rěcź, geografija a stawisny, licźenje, geometrija s pólnym měrjenjom, pißanje a ryßowanje, fysika a wědomoscź wjedra, chemija, mineralogija, botanika, geologija, wědomoscź skótneho lěkowanja, ßycźe rostlinow, plahowanje skota, wucźba wo wjedźenju ratařstwa, knihiwjednistwo, ßadařstwo a seleninařstwa. Schulski pjenjes połlětnje 40 hriwnow wucźini. Bydło a jědź móža schulerjo, tak daloko hacź města doßahaja, po 85 hriwnach sa schtwórcź lěta w schuli dostacź.

Samolwjenja k sastupjenju njech ßo hacź do **1. haprleje 1893** podpißanemu wosjewja, kiž je tež swólniwy, dobre pensije w tudomnych ßwójbach wukasacź.

W Budyschinje, w januarje 1893.

Brugger, direktor.

Dźěćźi Bartſkeje woßady, kotreż jutry ſchulu wopuſchćźa a do zuſby poñdu, móża ßebi rjane wopomnjećźe ſ wobraſom, Bartſku zyrkej pſchebſtajazym, ßobu wſacź. Tele wobraſy ma po 75 np. a po 1 mk. na pſchedań

A. Dietrich w Barcźe.

Würzburgſke

runklizowe ßymjo,

hižo 29 lět dołho wot jeneho a teho ßameho lieferanta w ſnatej rjanej druźinje doſtawa a pſchedawa

Carl Noack

na žitnej haßy.

Schćźěpjene dobre ſróſtne **ßadowe ſchtomiki,** na pěſku roſćźene, najlěpſche druźiny, porucźa **Jan Schütza** w Nowej Wßy pola Njeßwaćidła.

---

200 zentnarjow **rźanych wokłepow** ma niźe wiczneje płaćźiſny na pſchedań ſahrodnik **J. Scholta** w Hnaſchezach.

Syrup

ßłódki a cźiſćźe ßłodźazy

1 punt po 13 np.,

5 puntow po 60 np.

pola

Ginzela a Ritſchera.

Wupſchedawanje **zigarow.**

Wjazore druźiny

zigarow

pſchedawam, ſo bych je wotbył, niźe nutſkupowanſkeje płaćźiſny.

№ 776. 100 ſchtuk nětkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 ſchtuk nětkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 ſchtuk nětkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 ſchtuk nětkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucźa

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaćźiſnach.

Pſchedawanje a porjedźenje

wſchěch druźinow

cźaßnikow.

Płaćźiſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcźe.

Gustav Mager,

cźaßnikaŕ

11 na ßerbſkej haßy 11

pſchi ſtarych kaſarmach.

Plumpy

tunjo porjedźa a ſtudnje cźiſćźi

E. Krauſa na Židowje 8b.

Srjedu po jutrach, 5. hapr., w 2. hodź. budźe w **Gudźic** hoſćencu

hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje,

na kotruž su sobustawy a přećeljo M. S. přeprošeni.

Bjesada změje tón króć na třeleŕni swjedźeński wječor z **dźiwadłom** a **balom** hižo **wutoru** wot 7. hodź., na kotryž wona swoje a maćične sobustawy lubje přeproša.

Předsydstwo.

Nalětnja skhadźowanka

Serbskeje Studowaceje Młodosće

změje so

jutrownu srjedu 5. haprleje dopołdnja w 10 hodź.

na „třeleŕni“ w Budyšinje.

Wšitcy Serbja a přećeljo Serbowstwa, přede wšěm studenći a zastupjerjo towaŕstwow, so z tutym najnaležnišo na nju přeprošuja.

Před skhadźowanku, **wutoru 4. hapr.** wječor w 7. hodź., budźe na „třeleŕni“ serbska **piwna zabawa,** na kotruž so serbscy studowacy a jich přećeljo wutrobnje přeprošuja. Towaŕšny spěwnik njech so sobu přinjese.

Michał Šewčik, stud. theol.,
t. č. hłowny staŕši Serb. Stud. Młod.

P. P.

Cźeſćźenym wobydlerjam w Rakezach a wokolnoſćźi ſ tutym k wjedźenju dawam, ſo ſtaj mi ßłuſchazy hoſćźenz **„hajniſki dwór“** kaž też moja pſches 40 lět wobſtejaza

pſchedawaŕnja materialnych a kolonialnych tworow a krajnych produktow

do wobßedźenſtwa knjeſa **Balduina Kohla** ſ Höckendorfa pſcheſchłoj.

S Rakez ßo wotßalo ßwojim lubym ſnatym a pſchećźelam wutrobne bożemje praju a proſchu ſ dobom dowěrjenje a derjeměnjenje, dołhe lěta w tak bohatej měrje mi ſpożćźene, na mojeho knjeſa naßłědnika dobroćźiwje pſchenjeſćź.

W Rakezach, 19. měrza 1893.

S poćźeſćźowanjom

Robert Binner.

Sſo na hornje woſjewjenje ſdwórliwje poćźahujo, dowolam ßebi, najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym hoſćźenz **„hajniſki dwór“** kupił a ſo jón, kaž też woßebje

pſchedawaŕnju materialnych a kolonialnych tworow a krajnych produktow

pod mojim mjenom dale powjedu.

Dołholětne naſhonjenje w jenotliwych tworowych druźinach, kaž też moje poměry k najlěpſchim kupowanſkim źórkam, mi mózne cźinja, wſchě źadanja dopjelnićź; duź proſchu moje prózowanje, ſ kedźbliwoſćźu a ſprawnoſćźu pſchedawacź, ſ dobroćźiwym pſchiſtupowanjom podpjeracź.

W Rakezach, 19. měrza 1893.

S poćźeſćźowanjom

Gustav Balduin Kohl.

W wudawaŕni „Sserbſkich Nowin“ je doſtacź ſa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

Wot 13. měrza hacź do 26. měrza ßym na prjećźki ſchoł.

Dr. Rudloff,

woćźny a wuſchny lěkaŕ.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 19. nalětnika w Křižanec hoſćencu popołdnju w 4 hodź. ſwoju hłownu zhromadźiznu, k kotrejž ſo wšitke sobustawy najnaležnišo přeprošuja. **Předsydstwo.**

Nataŕſke towaŕſtwo w Bukezach.

Shromadźiſna 20. měrza wječor w 6 hodźinach. Dnjowy porjad: 1. Dokhody. 2. Podacźe rospraway wo ſliczbowanju. 3. Pſchednoſchk knjeſa aſſiſtenta **Toepelmanna** wo „Seźiwjenje roſtliny ſ dußykom“. Bohatemu wopytej napſchećźo hlada **pſchedßydstwo.**

Berta Albinußez

akademiſzy a praktiſzy wuwućźena ſchwalćźa

na hornćźeŕſkej haßy 47 w Budyſchinje

wućźi měru bracź, rěſy ryßowacź a pſchireſowacź.

Holzy, kotreż chzedźa ſchwalćźiſtwo dokładnje nawuknućź, też tajke, kotreż chzedźa ſa ßwoju ßamßnu potrjebu dźěłacź, namakaja město pola **Berty Albinußez** na hornćźeŕſkej haßy 47 w Budyſchinje.

Młoda holza móże dobre wobydlenje doſtacź pola jeneje wudowy na wulkej bratrowſkej haßy cźiſło 12 po 2 ſchodomaj.

Sſkužobna holza, 14—15lětna, ßo k 1. haprleji pyta na ſchulſkej dróſy cźiſło 4.

Wotroczkow, dźowki a dójki, hólza, kiž jutry ſchulu wopuſchćźi, pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy 10.

Hejtman

dobry wothladowaŕ ſkotu, woženjeny, evang., ßo k 1. julijej na forbark w Panjezach, Wutokćźanſkemu knježemu dworej ßłuſchazy, pyta.

Wuczobnik,

ßyn ſprawneju ſtarſcheju, kiž derje wuknje a ma pſchikhilnoſćź, pſchekupſtwo nawuknućź, móże jutry pola naju do wućźby ſtupićź.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wućźobnika pyta hnydym abo poſdźiſcho pjekaŕſki miſchtr **Scholta** na garbaŕſkej haßy 10.

Kowaŕſkeho wućźobnika pyta **Otto Reymann,** pruhowany konjekowaŕ w Cźichońźach.

Podpißany je ßrjedu blisko kaćźeje korćźmy kožanu falu namakaŕ, kotraż je ſaßo doſtacź pola reſtawratéra **Bodena** w Rakezach.

Khorla Thate w Kamjeńzu.

(K temu cźißku pſchikloha.)

Pschiłoha k czišku 11 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. měrza 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda serbsku spowjednu rěč a ½9 hodźin farar dr. Kalich serbske prědowanje. Pschipoldnju w 12 hodźinach prěduje diak. Räda serbski a popoldnju ½2 hodźin budźa so serbske paczerske dźěći pruhowacź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Handrij Wjenk, cželadnik w Hornjej Kinje, s Marju Fiedlerez w Libuchowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: August Hermann, Handrija Wjele, khěžerja na Ssokolzy, ß. — Max Jurij, Ernsta Klimanta Neumanna, dźěłaczerja na Židowje, ß. — Marja Martha, Oty Hermanna Abta, schewza w Jeńkezach, dź. — Fritz Jan, njemandź. ß. w Delnjej Kinje.

W **Katholskej zyrkwi**: Rudolf Max Heinrich, Josefa Angermanna, pschekupza, ß. — Rudolf Wylem Augustin, Augustina Gerlinga, kamjenjocźischćerja, ß. — Pawol Benno, Jana Korle Kliemanda, dźěłaczerja, ß. — Madlena, Korle Huschmana, dźěłaczerja, dź. — Marja, Michala Domscha, kublerja w Bórku, dź. — Hana, Jurja Spana, žiwnoscerja w Sslonej Borschczi, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 11. měrza: Hana Lisbetha, Korle Hendricha Stoßa, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź., 2 měßazaj 10 dnjow. — 12. Max Jurij, Jana Hillmanna, dźěłaczerja w Malßezach, ß, 2 měßazaj 1 dźeń. — Pawol Hoffmann, běrnarski s Paczkawy w Schles., 41 lět 7 měßazow 5 dnjow († w měscźanskej hojerni). — 14. Marja swud. Kubina rodź. Frenzlez, 69 lět 11 měßazow 22 dnjow. — 15. Ernst Richard, Jurja Schmidta, khěžerja a gmejnskeho pschedstejicźerja w Jeńkezach, ß., 1 dźeń. — 16. Khata Antonija, Josefa Zezule, krawskeho mischtra, dź., 1 lěto 3 měßazy 19 dnjow.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1813 měchow.		W Budyschinje 11. měrza 1893				W Lubiju 16. měrza 1893			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	8	—	8	24	7	65	8	—
"	žołta	7	65	7	71	7	35	7	65
Rožka	50 kilogr.	6	25	6	44	6	6	6	38
Jeczmjeń		6	86	7	14	6	67	7	7
Wowß		7	15	7	30	6	70	6	90
Hroch		8	89	11	11	9	17	10	28
Woka		8	6	8	33	6	—	6	81
Jahły		14	—	17	—	12	50	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Bérny		2	—	2	30	1	80	2	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	80	2	20	2	50
Pschenczna muka	50 "	6	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	50	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	—	4	20	3	50	4	—
Ssłóma	600 "	24	—	25	—	21	—	24	—
Proßata 851 schtuk, schtuka		13	—	27	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 60 np. hacź 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacź 13 hr. 10 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np. hacź 10 hr. 30 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 60 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 79 np. hacź 7 hr. 94 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 53 np. hacź 7 hr. 65 np., rožka wot 6 hr. 25 np. hacź 6 hr. 44 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 17 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacź 7 hr. 30 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 57—60 hr., 2. družiny 50—55, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne zwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 50—60 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 17. měrza: Deschcź.

Dar poßlenjeho seleneho schtwórtka.

„Pruhi s Boženo zwětła",

pyschne kaschczíki se schpruchami a schtuczkami wot **J. a J. Jakuba**, zu po a) 1 hriwnje a b) 75 np. dostacź pola **Marka Ismolerja**, knihiwjasarja **G. Ramscha** na bohatej haßy a **Schöncka** na hauensteinskej haßy w Budyschinje.

Spěwarske knihi

zerbske a němske

w najjednorischich a najrjeńschich swjaskach w wulkim wubjerku porucza

A. Schöncke,

knihiwjasarnja a papjerowa pschedawarnja

3 na hauensteinskej haßy 3.

Schulske tornistry,

klothowe a kožane, s plyschowym, woprawdźitym czulenjazym a podražowanym czulenjazym pschikrywom,

holczaze mapy

k noschenju na ruzy, **klothowe a kožane,**

holczaze mapy

k noschenju na ruzy a na khribjet k pschipaßanju, **klothowe a kožane,**

knihinoscherje sa hólzow a holzy

poruczataj

A. & W. Neuhahn,

4 na zerbskej haßy 4.

Najwjetschi skład w měscze. — Sprawne poßłuženje.

Filzowe, zilindrowe, hontwjerske a dźěczaze

klobuki

we wschěch nałetnich nowoscźach a jara hódne

po woprawdźe jara tunich płaczišnach,

klobuki sa konfirmandow

jenoż w dobrych družinach po **75** np. hacź **2** mk.

Mězy

sa mužskich a hólzow, kraßne wězy, njeßměrnje tunje.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22,
pódla hoscźenza „k winowej kicźi".

Pschedeschczniki

w wulkim wubjerku

po najtunischich płaczišnach

porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Poczehnjenje a wuporjedzenje najtunischo.

W wudawarni „Sserb. Nowin" zu po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khěrlusche a spěwy Pětra Młónka.

Spěwaŕske knihi

ßerbske a němske, jenož derje a trajnje swjasane, najjednorische a najwoßebnische, porucza

Oskar Klahre,
knihiwjasaŕnja na jerjowej haßy 11.

Ssobotu w budźe na hłownym torhoschczu.

Heinrich Meschter

porucza

deschczne mantle hižo po 6 mk.,
deschczne mantle s khornarjom hižo po 9 mk.,
žakety hižo po 3 mk.,
khornarje na promenadu,
dźěczaze mantle,

drastne tkaniny,

kraßne nowoscze, w **wulkotnym wubjerku** a **po niskich płaczisnach, dwójzy schěroke** meter po 80 np.,

bawmjane twory:

kattun, meter po 30 np.,
barchent k drascze, meter po 50 np.,
běły dowlas, mtr. po 35 np.,
běłe ßukno k koschlam, meter po 35 np.,
meblowy kattun,
tykane rubischcza,
barchentowe blusy,
poßleschczowe tkaniny, meter po 35 np.,
wupjerki, meter po 45 np.,
pißane tkaniny k koschlam, módre czischczenje, meter po 40 np.,
kattun k schórzucham,
spódnje ßuknje, schórzuchi,
gardiny, trikotowe taille.

Płaczisny twjerde a tunje!

Pschi sapłaczenju s hotowymi pjenjesami 4% rabata.

Heinrich Meschter

na žitnej haßy 10 (prjedy Kayser), na žitnej haßy 10.

Kschesczijanska pschedawaŕnja.

R. Talkenberg prjedy O. John

agenturstwo a komißionstwo
w Rakezach

wobstara sprawnje a mjelczjwje kupowanje a pschedawanje ležomnosczow, runje tak pjenjesy abo sa nje město sadanjenja.

S dobom ßo wón porucza k wukasanju w prawisniskich wězach, k takšěrowanju, wotdźerženju awkzijow, napißanju kupjow, próstwow a pißnych dźěłow kóždeje družiny.

Žakety a plyschowe pjesle

sa žónske
hižo po 2 mk.,
deschczne mantle a **wobwěschki** w najnowschich faßonach s dobrych tkaninow porucza tunjo

Emma swud. **Vorwerkowa**
s napschecza hłowneje straže.

Pschedeschczniki,

ßamßny wudźěłk.

Pschedeschczniki, s najlěpscheho materiala dźěłane, barbunjepuschczate a trajne po $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{2}$, 3, $3\frac{1}{2}$—4 mk.,
gloria-pschedeschczniki w schesczorych družinach po 3—$8\frac{1}{2}$ mk.,
woßebne **židzane pschedeschczniki** po 9—15 mk.,
pschedeschczniki sa konfirmandow jara tunjo.

Pódla teho woßebje **wulke** pschedeschczniki, 9-dźělate, 10-dźělate a 12-dźělate.

W kóždej družinje wulkotny wubjerk.

H. M. Schmidt na hłownym torhoschczu.

Sa někotre hodźiny ßo pschedeschczniki rjenje a tunjo wuporjedźa a poczehneja.

Wobleczenja sa konfirmandow

w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza

Jurij Melcher

na bohatej haßy czißło 10.

Ssym Sserb, a w mojej pschedawaŕni ßo **ßerbski** rěczi.

Czrije a schkórnje

k konfirmaziji,

teho runja wschě **móžne** družiny

czrijow

sa mužskich, žónske a dźěczi

porucza po hischcze ženje ßłyschanych płaczisnach
prěni a najwjetschi czrijowy sklad

Paula Kristellera

na bohatej haßy 29,
s napschecza hosczenza „k winowej kiczi".
Porjedźenje a skasanje po měrje derje a tunjo.

Spěwaŕske

ßerbske a **němske** w najnowschich woßebnych a jednorych trajnych swjaskach, teho runja **modleŕske knihi** a **konfirmaziske kharty** w wulkim wubjerku porucza po najtunischich płaczisnach

Gustav Rämsch, knihiwjasaŕnja
21 na bohatej haßy 21.

Na bohatej haßy 25. **Jara wobkedźbowanja hódne.** Na bohatej haßy 25.

Woßebje tunjo nutskupowawschi, je mi móžno,

mužazu, žonjazu a dźěcźazu drastu

po tak **nimo měry tunjej płacźisnje** pschedawacź, so ßo druha konkurrenza do zyła so mnu měricź njemóže, a so kóždy kupz ßam schkoduje, kiž ßo wo **tunjosczi** a **hódnosczi** mojich tworow njepscheßwědczi.

Na bohatej haßy 25. **H. Horn.** Na bohatej haßy 25.

Dźěłaŕnja sa mužazu, žonjazu a dźěcźazu drastu.

K konfirmaziji

porucza tunjo

rjeczasy wokolo schije, kschiže, medaillony, brosche, nawuschniki, narucznizy, czaßnikowe rjeczasy atd.

Curt Klepl

pschi bohatych wrotach.

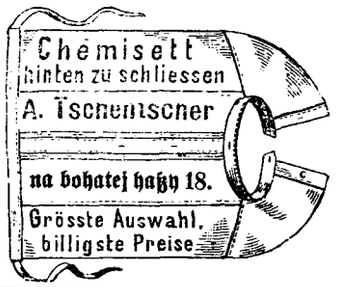

Schulske tornistry

dobre, derje dźeržaze, sa hólzow a holzy porucza w wulkim wubjerku

A. Pietsch, rjemjenjeŕski mischtr na hauensteinskej haßy 1.

Pschedeschcźniki!

Wulku dźělbu pschedeschcźnikow po poniženych płacźisnach wupschedawa **Otto Brandt,** draschleŕ na hauensteinskej haßy 2.

Porjedźenje a poczehnjenje tunjo.

Konkurrenza wusamknjena.

Stupnje a cźrije sa konfirmandow,

kaž tež wschě družiny

cźrijow sa mužskich, dźěcźi a žónske

po **hischcźe njeßłyschanych tunich płacźisnach** pola

Hermanna Frischa

na ßerbskej haßy 7.

Dźěcźaze mězki,
„ pjesliki,
„ wobleczenja,

k lětnym daram ßo hodźaze!

trikotowe taille, schórzuchi, barchentowe blusy, woprawne diamantczorne soki a schtrympy w wulkim wubjerku pola

Ernsta Scheera,

jenož 9 na bohatej haßy 9.

Czaßniki sa konfirmandow,

woßebje płacźisny hódne, teho runja

regulatory, stejate, scźěnske a budźaze czaßniki porucza

K. Köchlerowy naßlědnik

Th. Thiele.

K kwaßam a druhim ßwjedźenjam.

Sswoje ßłódke a pschi tym ßylne ßłodźaze

likěry a dwójne palenzy

kaž tež cźisty žitny palenz porucza-taj jara tunjo

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej,

jenož cźiscźe ßłodźazy, ßyry, punt po 100 hacž 160 np., paleny, punt po 160 hacž 200 np. porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na róžku theaterskeje haßy.

Hróch,
woku,
schlesynski kolij,
seradellu,
cźeŕwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
rajtrawu,
timothe

porucza tunjo

Korla Kahrowe

w póstskej kowaŕni.

Cźěsku brunizu, schlesynske a bórkske kowaŕske kamjeńtne wuhlo

porucza se składa Rakecźanskeho dwórnischcźa **Pětr Kral.**

Portlandski zement,
kalk,
koscźinu,
domaschowu muku,
fuperfosfat,
chilisalpeter,
kainit,
karmelith

w **najlěpschej, cźerstwej** tworje porucza a sa wopschijecźe rukuje

Pětr Kral

w Rakezach.

Rjane, tucźne

jerje,

mandl po 40 np., porucza

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Najlěpschi likěr

s alpskich selow, Stonsdorfski likěr a běły ingberowy likěr, liter po 100 np., porucźamoj.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Schischka a Rjecźka.

K konfirmaziji

poručam

schtalty, schtrympy, zwjernowe rukajzy, běle spódnje ßuknje, taillowe rubischcża, pschedkoschliki, schlipsy (lazy hižo po 25 np.) atd. po snatych tunich płaćišnach.

Ernst Scheer,

jenož na bohatej haßy 9.

Dokelž wscho s hotowymi pjenjesami kupuju a najwjazy rospschedam, je mi mózno, **wjele tuńscho** hacž kózda konkurrenza pschedawacž.

Poručam woßebne

konfirmandske wobleczenja

hižo po 6¾ mk. hacž k najlěpschim,

žakety sa konfirmandki a žónske

hižo po 2 mk. hacž k najwoßebnischim faßonam, wscho jenož modne wězy.

Wschě nowoscze

w deschcžnych mantlach a wobwěschkach,

mužaze a hólczaze wobleczenja

se wschěch móžnych tkaninow a s woßebneje cżeßaneje tkaniny mam na składze.

Otto Preuß, prjedy **C. F. Kloss,** na žitnej haßy 4.

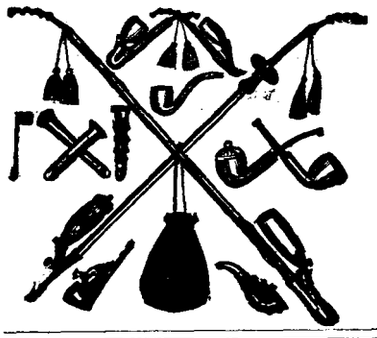

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodzenju

w najwjetschim wubjerku porucża

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtuńische žórło sa saßopschedawarjow. — Wuporjedzenje w mojej dźěłarni.

Wupschedawanje sbytkow

czornych a pißanych drastnych tkaninow,

sbytkow czornych dobrych židžanych tkaninow k njewjesczinskim wobleczenjam, trikotowych taillow, barchentowych blusow po 1½ mk., ☛ dźělby **pschedeschczńikow** najlěpscheje kajkosczе po płaćišnje khětro poniženych po 1¼, 2, 3 mk., gardinowych sbytkow, meblowych kattunow, elsaskeho barchenta, ßomota atd., ☛ wjele niže nutskupowanskeje płaćišny.

Hermann Beermann

na snutskownej lawskej haßy.

Wołmjane khapy, rubischcża na hłowu

bo s trajnej njepuschczatej cžemnej, brunej, olivowej, selenej, cžerwjenoßrunej a czornej barbu wobarbja

w **W. Kellingez barbjerni** w **Budyschinje.**

K konfirmaziji

poručam swój skład dwójzy schěrokeho czistowołmjaneho

czorneho kaschemira,

meter po 85 np., łohcž po 50 np.,

czistowołmjane czorno-mustrowane, kaž teho runja pißane

drastne tkaniny

po najtuńischich płaćišnach.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Deschczne mantle,

žakety,

kapeje,

wobwěschki,

dźěczaze mantle,

= žakety,

= wobleczenja

w modnych derje pschistejazych faßonach po niskich płaćišnach.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Fotografowatnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na ßerbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitosczе: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacża 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedzenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowatnja wotewrjena.

Ssyre Hamburgske ßadło

jara tunjo dostacž pola

Pawoła Hofmanna

na rózku ßerbskeje a schulersk. haßy.

Filzowe a zilindrowe klobuki

porucża najtuńischo

P. Ullrich,

klobukarski mischtr

na schulskej haßy 11.

Židžany bant

na hłowu, wokoło žiwota, k khapam a k ßeklam, cžorny, cžerwjeny, žołty, módry a pißany w **najnowschich** a **najrjeńschich** mustrach porucża po **najtuńischich** płaćišnach

Leopold Posner

w Budyschinje na bohatej haßy 7.

Pschi kupowanju **konfirmandskich wobleczenjow** a **konfirmandskich žaketow** poručamy **kschescžijansku** pschedawatnju **Oty Preußa** prjedy **C. F. Kloßa** na žitnej haßy 4.

N. S. R. B.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˀ.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 12. **Sobotu 25. měrca 1893.** **Lětnik 52.**

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na **2. schtwórtlěto 1893** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čji, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płaćża na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo też **„Pomhaj Bóh“** na póśćże skasacź.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. K tajkemu hołkej a herjekanju, kajkeż bě w poženbjenjomaj sańdźenu wutoru a žrjedu w němskim kněžorstwowym žejmje žłyschećź, hischće doschło njeje, tak dołho hač wón wobsteji. Pschi jednanju wo „kněžorstwowym invalidnym fondu“ bě rektor Ahlwardt prajił, so móže s jednaćimi aktowymi swjaskami dopokasacź, so je žo pschi sakoženju invalidneho fonda s potajnym spoćinjenjom němski lud wo wjele milijonow sjebał a so žu žo pschi tymle wukłukanju pódla burjowych židow a sapóžłanzow też wožozy knježerstwowi sastojniży wobdźělili. Čjisćże prawe a pschisprawne bě, so žo tajka wobskórźba, s kotrejž žo knježerstwo a žejmowe žobustawy winowachu, so žu žo na podobne waschnje kaž franzowszy sapóžłanzy a ministrejo pschi panamaskim skandalu, na ludowu schkodu wobohaćźili, hnydom na jejnu wěrnosćź pschepyta. Ahlwardt drje wosjewi, so móže hakle po jutrach wschě akty, pola žwojich pschećźelow skhowane, pschedpokožicź, to pak móžesche žo tola wočakacź, so budźe wón wopschijećże tamnych aktow nadróbnje snacź a so budźe dźeń posdźischo žwoju wobskórźbu psched žejmom do dróbna reskkadowacź móz. Posdźischo dźě móžesche wón žwoje wuprajenja s aktami wobkrućźicź. Hdy by Ahlwardt spytał, na tajke waschnje žwoje wobskórźby dopokasacź, by žo kněžorstwowy žejm wěšće s tym spokojił. Město teho pak je wón žrjedu žejmowym starschim dwaj ćenkaj swjaskaj aktow pschepodał, kotrež, kaž žo žejmowi starschi pscheżwědčichu, do zyka invalidny fond njenastupaju, a też w poženbjenju žejmowych starschich Ahlwardt niczo njeje podacź mohł, s čimž bychu žo jeho wuprajenja k wěrje podobne sćiniłe. Wulka swažliwosćź je, wyžokich sastojnikow a ludowych sastupjerjow psched zyłym žwětom wobschudźerjow mjenowacź, a potom tajke ćežke poroki niz dopokasacź móz. Ahlwardt je bjes pschemyślenja njerosumnje a žlepje do knježerstwa a žwojich pschećźiwnikow rubał a žo s tym žam sarubał. Jeho lohkowěriwosćź a njewobhladniwosćź, kotrejež dla je tola hižo w prozeżu wo židowskich flintach dosćź ćerpicź dyrbjał, jemu nětko wschitkich jeho pschiwiżowarjow wotwobrocźi. Jeli so Ahlwardt po jutrach w žejmje njebudźe móz dopokasacź, so žu jeho wobskórźby wěrne, budźe wón pschichodnje jako sapóžłanz njemóžny. Też antisemitiska strona by žo potom wot njeho wotrjez dyrbjała; wona by bjes ludom wschón swiż shubiła, hdy by žo Ahlwardta dale dźerżała, kiž je jej se žwojim lohkomyślnym rěčenjom hižo tak dosćź seschkodźił. Židowske liberalne nowiny s radosću wyskaja, so je žo Ahlwardt se žu ojej žamžnej brónju srěšał; wěrja hižo, so žo s Ahlwardtowym padom też židam njepschećźelnemu hibanju kónz sćini. Tola s tym drje žo sjebaja. Antisemitismus žo nětkole jenoż čjisćźi, njestrowe žiwjele žo wot njeho wustorcza, a s tym móže antisemitiske hibanje skerje spěchowacź, hač schkodowacź.

— Němskaj kněžorskaj mandźelskaj 21. haprleje do Roma k žwjedźenjej žlěborneho kwaža italskeju kralowskeju mandźelskeju pschijědźetej. Wonaj chzetaj dźesacź dnjow na žwoje pućźowanje nakožicź; pjećź dnjow budźetaj w Romje, dwaj w Neaplu a jedyn w Florenzu; dwaj sbytnaj dnjej staj sa pućźowanje do Italskeje a na dompucź postajenaj. 20. haprleje kněžorskaj mandźelskaj w Florenzu jendźelsku kralownu, kotraž budźe tehdy tam pschebywacź, wopytataj. 21. haprleje žo wonaj do Roma pschiwjesetaj, hdźež hač do 26. haprleje wostanjetaj. 27. a 28. haprleje mataj myšle, žo do Neapla podacź. 29. haprleje žo do Roma wrócźitaj, so by kněžor bamža wopytał, a 30. haprleje žo na dompucź nastajitaj.

— Kaž pschi prěnim wothłoženju, tak je kněžorstwo-žejmska komišija, kotraž wo wojerskej pschedłosy jedna, też pschi druhim wothłoženju žo sapowjedźiła, wojersku pschedłohu kněžorstwowemu žejmej k pschijećźu poruczicź. Hrabja Caprivi žebi na žane waschnje njeje radźicź dał, wot knježerstwowych žadankow w nastupanju wójskoweho požylnjenja nješchto spuschćźicź. To je s pschiczinu było, so je žo zyka wojerska pschedłoha sacźiška. Hrabja Caprivi je žo pjecża pschi žwojim jednanju s wojerskej komišiju połnje a cźisćże po kněžorowej woli složował. Kněžor pjecża k pschiwiżowarjam tsilětneje wojerskeje žłužby žłuscha a wón je jenoż žo pschećźiwjo do namjetow hrabje Caprivia w nastupanju dwělětneje žłužby swolił. Sa to pak je žo kněžerstwowy kanzler na to swjasacź dyrbjał, so wojersku pschedłohu po zykej wobschěrnosćźi pschewjedźe. Duž hrabja Caprivi njemóže někajke pscheměnjenje wojerskeje pschedłohi wotpuschćźicź, pschetož kněžor by žo tola temu sarjeknuł. Jeli so chže kněžorstwowy kanzler w sastojnstwje wostacź, jemu žadyn druhi wupucź njewostanje, hač žejm rospuschćźicź, hdyž tón wschě žadanja sa wójskowe powjetschenje njepschiswoli. Rospuschćźi-li žo žejm, dyrbja žo sa wóžom njedźel nowowólby wupiżacź, a dwanacże njedźel po rospuschćźenju dyrbi žo žejm s nowa swołacź.

— W kněžorstwowym žejmje žu konserwatiwni sapóžłanzy namjet stajili, so bychu žo němske knježerstwa napominałe, kněžorstwowemu žejmej sakoń pschedpokožicź, po kotrymž žo wukrajnym židam sakaže, němske mjesy pschekrocźicź. Konserwatiwni s tym spytaja, židowske praschenje na praktiske waschnje rosžudźicź. Jeli so by žo namjetowany sakoń w kněžorstwowym žejmje pschijał, bychu žo s nim pschedewschěm ruskim a pólskim židam němske mjesy sawrjeli. Druhe praschenje pak je, hač žo po nětcźischich płacźazych wucźinjenjach, s druhimi statami wobsamknjenych, hodźi, wukrajnym židam wobaracź, do Němskeje pschikhadźecź. Hač dotal žmědźachu žo jenoż tajzy wukrajenjo wupokasowacź, kotsiž žu žo knježerstwu wobcźežni cźinili.

— Sakoń, nastupazy pschepołoženje pruskeho pokutneho dnja, je žo wot knježerstwa wobkrućźił a žo hižo wosjewił. Po nim pokutny dźeń, na 26. haprleje postajeny, wupanje; blišischi pokutny dźeń budźe žo žrjedu do poślednjeje njedźele po žwjatej Trojizy, po tajkim 22. nowembra, žwjecźicź.

Franzowska. W druhim panamaskim prozeżu je žo wužud prajił. Charlesa Lesseps žu k jastwu na 1 lěto, Blondina na dwě lěcźi a něhduscheho ministra Baihauta na pjecź lět sažudźili. Poślednischemu žu pódla teho cźežne prawa wotrjekli a jemu 750,000 frankow pjenježneho khostanja napołožili. Druhy schesćźo wobskorženi buchu wuwinowani. Ta wožoba, kotraž je žo wot panamaskeho towarstwa s 500,000 frankami pokupicź dała, žo też w druhim panamaskim prozeżu wužlědźiła njeje. Knježerstwo pjecża

mjeno tuteje woßoby ſnaje, tola ßo kombźi, jo na ſjawne dacź. Kaž je ſnate, ßu ſpytali po rjedźe na ruſkeho, potom na němſkeho a ſkónčnje na italſkeho póßłanza w Pariſu tukanje wobročźicź, ſo je jedyn ſ tych tſjoch mužow te 500,000 frankow doſtał. Wſchitzy tſjo pak ßu ſamóhli ſehłaknoſcź tehole pſchißłodźenja dopokaſacź. Ruſki póßłanz je pjecza hroſyk, ſo wón Franzowſku wopuſchczi, jeli ſo knjeżerſtwo bórſy mjeno njeſnateho winowateho njewoſjewi.

— Njedawno wuſwoleny pſchedßyda franzowſkeho ſenata, Jules Ferry, je nahle wumrjeł. Runje nětkole w ſchmatanzy panamaſkeho ſkandala ßo jeho ßmjercź jako ſchkodowanka Franzowſkeje wobhladuje. Jules Ferry je jedyn ſ tych nahladniſchich franzowſkich ſtatnikow, kotrychž cżeßnoſcź ßo pſchi panamaſkim ſkandalu womaſała njeje. W nim pſchichodneho preſidenta republiki, naßłědnika Carnota, kiž ßo pjecza nochze ſ nowa wuſwolicź dacź, widźachu. Ferry je woſpjet ſ miniſterſtwowym pſchedßydu był a je jako tajki pſchecźelne poměry k Němſkej hajił.

Bołharſka. Koburgſki prynz Ferdinand, wot europiſkich wulkomozow njepſchipóſnaty bołharſki wjerch, ſda ßo cżeżko khory bycź. S Wina ßu tſjoch lěkarjow, profeßorow Polizera, Billrotha a Neußera, k khoremu prynzej powołali. Spodźiwne je, ſo ßo w naſtupanju prynzoweje khoroſcże do kruteje mjelcźiwoſcże ſawaleja. Lěkarjo ßu pjecza wobſamkli, prynzowe wucho, kotreż ßo jětſi, operěrowacź.

Sſerbija. Dobycźerſke powjeſcże, kotreż bě knjeżerſtwo po ßejmſkich wólbach do kraja wutrubiło, ßu ßo jako njewěrne wupokaſake. Hacź runje je ßo wólbne prawo na njeßkyſchane waſchnje podtłócźiło, dha tola liberalna ſtrona, na kotruż ßo knjeżerſtwo ſepjera, wjetſchinu wokrjeßow radikalnej ſtronje wotdobyła njeje. Też w nowym ßejmje ſměje radikalna ſtrona wjetſchinu. Dla naßylnoſcźow, kotreż je ßebi knjeżerſtwo pſchecźiwo radikalnym pſchi wólbach dopuſchcźiło, w ßejmje wěſcże k roshorjenym debatam dońdże. Tak je bjes druhim knjeżerſtwo w Sajcźaru 75 woßobow, jenož pſchiwißowarjow radikalneje ſtrony, ſajecź dako, bjes kotrymiž běchu tſjo inżeněrojo, jedyn lěkař, jedyn advokat, jedyn ſkónny lěkař, tſjo wucźerjo, jedyn profeßor a pjecźo duchowni. W delnjej Běłej Rěžy ßu wojazy Stojana Boſchkowicźa, 3 wucźerjow a 14 ratarjow ſajeli a ßu jich dźeń do wólbow po wßach wodźili, ſo bychu ßo ſ nimi wuſwolerjo ſatraſchili. A tajkich podawkow je bjes kónza.

Amerika. W Braſiliſkej je pjecza revoluzija wudyriła. Sběžkarjo ßu 3000 muži ßylne knjeżerſtwowe wójſko pobili

Jenicźkeho ßłowa dla.

(Podawk ſ wjeßneho žiwjenja.)

(Pokročowanje.)

Bě po tajkim też bjes dźiwa, ſo ßo wſchitzy ludźo wcźipnje po Klarzy wobhladowachu. Ta wſchak w ßwojej njewinowatoſcźi to ani njepytnu; ale naſhonjena Marſcha to derje pytnu a jeje dobra wutroba napjelni ßo ſ njeſchkódnej hordoſcźu, ſo ßo tak žadna kwětka Sprewineho doła po jeje boku wupinaſche.

Wokoło zyrkwje na twarniku ſtejachu wſchelake cźrjódy wjeßneje młodoſcże. W jenej cźrjódźe ſtejeſche też Handrij, jenicźki ßyn Sprewinſkeho młynka, a rosmołwjeſche ßo ſ kantorom. Nětko dońdźeſchtaj ſtarſchej; wón chzyſche jeju cźeſcźomnje poſtrowicź, ale poſtrowjenje woſta jemu na jaſyku. Bjes ßłowow, ale tola wjele prajizy, njewurjeknicze wjele žadajo, ſhładowaſchtej jeho wocźi po Klarzy. A chzyſche ſa njej hicź, chzyſche ßo macźeri pſchitowarſchicź; ale njemóżeſche ßo ſ měſta hnucź.

„Aj, aj — luby Handrijo!“ ſaßmja ßo kantor a ſtorcźi ßwojeho něhduſcheho ſchulerja trochu do boka. „Schto dha je ßo cźi ſtako? Je dha cźi hajnk naczinił, abo jeho rjana dźowczicźka?“

Ale Handrij njewotmolwi jemu, a kaž ſ cźeżkeho ßona wotucźiwſchi ſatorże ßo a khwataſche ſa ſtarſchimaj do zyrkwje.

„Nó, nó!“ ßmějeſche ßo kantor, bjerjo wulku priſu ſe ſtareje zynoweje tyſki — „ja teho njebudźemy dźenßa ſpěwacź. Dźenßa njebudże naß ßłyſchecź a byrnje wot ſpěwanja khór padnuł.“

A ſtary ſnajeŕ cźłowjeſkeje wutroby mějeſche prawje. Handrij njewjedźeſche, ſchto ßo dźenßa w domje Božim cźini. Njedaloko ßwojeju ſtarſcheju, ale tak, ſo móżeſche Klaru widźecź, ſtejeſche zyke prědowanje a zyke kemſche, ſ njeſnateho holicźa ani wócźka njeſpuſchcźejo, a bě jemu, kaž by pſched njebjeſkimi wrotami ſtał, ſ wotkelž jandźeljo wukhodźeja, a kaž by ßo proſty ſeńſki cźłowjek ani hibnucź njeßměł, ſo by ßłódke ſtworjenje njeſpłóſchił.

Po zyrkwi dźěſche ſa ſtarſchimaj. S jeneje ſtrony pohonjeſche jeho ſnutſkowny hłóß, ſo by khwatał a ßo macźeri pſchidał; ſ druheje ſtrony pak rěcźeſche ſaßo něſchto, ſo by njewobcźeżował. Dawno běſchtej ßo hajnkej hižo roſłohnowałoj, hdyž ſkónčnje doma do iſtwy ſaſtupi. Macź jeho trochu ßwarjeſche, ſo je ßo tak ſapoſdźił a ſo lubeju hoſcźi powitał njeje.

„To dźě je, kaž by jej Bóh ſe ſamyßłom do naſcheje małeje puſcźiny póßłał!“ rjeknu wſcha wjeßeła. „Nětk ßo njetrjebamy w ſymje dołhich wjecźorow bojecź. To holicźo je ßamy jandźel.“

Handrijej pukotaſche wutroba, ſo ßo rjany pißany privijaukowy laz hibaſche a ſo ßo liży cźerwjenjeſchtej, ſo mohł ßo ſapyricź. Njewjedźeſche, hacź je jemu macź do wutroby pohładała, abo hacź je to ſe ßamßneho pohnucźa a ſe ßamßneho pſcheßwědcźenja prajtka. A wobročźi ßo, a bórbotaſche něſchto, ſchtož ani wón ani macź njeroſumjeſche.

Nan na to khwaleſche hajnka, namakawſchi wulke ſpodobanje na jeho rosmołwjenje; ale Handrij njemějeſche žaneho wucha ſa to. Jeho duſcha ſlětowaſche wokoło hajnkownje, a wot teho cźaßa bu ſ kerkami poroſcźeny brjoh wokoło njeje jeho najlubſchi wukhod.

Ale też Klara bě Handrija hnydom prěni dźeń pſchi zyrkwi pytnuła a ſtatny młodźenz jimaſche jeje wutrobu. Wotroſcźiwſchi woßrjedź lěßow a ſtražowana wot nanoweho kedźbneho wócźka, bě hacź dotal mało mužſkich ſpóſnaka a mjes tymi njebě žadyn, kiž mohł tajne, lědma wotucźaze ſdychowanje jeje njewinowateje wutroby ſpokojicź. Jej njelubjeſche ßo ßurowe a hrube hajniſtwo, runjeż hiſchcże ßama njewjedźeſche, hdże ßwój ſtatok pytacź. Tu pſchińdże do Sprewineho doła. Hacź runje bě tu cźicho a woßamocźene, ſdaſche ßo jej tutón doł pornjo dotalnemu pſchebytkej tola jara wjeßełe měſtno bycź a jeje nežna duſcha pſchiwiny ßo bórſy ſ młodoſtnej mozu nadobnej Marſchi, nowej domiſnje, młynej, a ſkónčnje też — wutrobje, kiž ßo jej zyle poßwjecźeſche.

Ale ani Handrij, ani Klara njewuſnaſchtaj ani ſe ßłowcźkom, kak je jimaj we wutrobje. Kaž drohotna parla wotpocźowaſche w jeju wutrobje ßłódka potajnoſcź; jeno ſ wocźomaj, nežnym ſawdacźom rukow běſchtaj ßebi wobej cźiſtej duſchi dawno prajikoj, ſo je jena w druhej, jena ſa druhu žiwa a ſo byſchtej wobej ſahinułoj, hdy byſchtej ßo dyrbjałoj roſeńcź. Ale kaž ßo to wſchědnje ſtawa — njech ßo prěnja luboſcź też ſe ſakrycźom knjeżniſkeje hańbicźiwoſcże khowa, wona tola ßwětej tajna njewoſtanje: tak ſta ßo też w Sprewinym dole, a prjedy hacź běſchtaj młodźenz a knježna jenicźkeho ßłowa wo tym prajikoj, jednaſchtaj wo njej hižo wobej ſtarſchej a zyła wokolina ßebi wo tym powjedaſche.

* * *

Něhdy njedźelu pſchińdże po ßwojim waſchnju Brand ſ Klaru do młyna. Bě kraßnje ſ wjecźora a ſtari a młodaj wuńdźechu ßebi pſchi rěžy na ſelene łuki. Stari dźěchu do prědka, młodaj woſtawaſchtaj tójſchto krocźeli ſady. Stari ßo horliwje rosmołwjachu, młodaj dźerżeſchtaj ßo ſa ruku, ani ßłowa njerěcźo a lědma ßebi ruku tłócźicź wěriz. Jeno duſche ßebi hromadźe rosmołwjeſchtej.

„To rěcźcże, ſchtož chzecże“, da ßo nětko ſ ważnym wobličźom a ſe ſpokojnym hłoßom Marſcha ßłyſchecź — „ja wěm, ſchtož wěm, a njedam ßebi niczo wurěcźecź. Wonaj mataj ßo lubo.“

„Ale cźemu dha njewocźinitaj hubu?“ wopraſcha ßo hajnk. „Ja njemóżu teho kojenja ſnjeſcź, a hdyž cźłowjek wokoło mje wotmjelknje a wokoło khodźi a njerěcźi, myßlu ßebi kóżdy ras, ſo ma něſchto ſke na myßlach.“

„Teho ßo pola Handrija nichtó bojecź njetrjeba“, rjeknu młynkowa; „ſa ßwojeho ßyna ßym dobra. A ſo žadyn huby njewotewri — ach, ßłódka dobrota! to ſtanje ßo też druhim dobrym ludźom. Wy ßo na to njedopomnicże, knjes ßußod?“ pſchiſtaji ßo ßmějo.

„So bych prawdu prajił“, wotmolwi tón, ßebi ſchnawzak runajo — „ſkoro je ßo mi něhdy něſchto podobne ſtako — hdyž ßym mjenujzy ßwoju njebożku póſnak — Bóh daj jej wěcźny wotpocźink! Tehdom bě ßo mi też ſchija kaž ſcźahnuła — ale to trajeſche jeno něſchto dnjow, potom ßo mi to ſ wutroby wotwali a bě ſaßo dobre.“

„Tos ferſchtezich!“ pſchida Rycźerja, ſ hordoſcźu na ßwoje młode lěta ſpominajo. „Mencź hote maul — kunte reden — iſt kut —“

„Kunte reden —“ ßmějeſche ßo jemu Marſcha, „ale ty też rěcźecź mohł njejßy a dołho ßy wokoło khodźił, prjedy hacź ßy ßo wuſnał“.

„Ale Handrij“, wukładowaſche ſaßo Rycźerja — „iſt Menſch, der ſtudirt hot — Schulen. Wſchak ßmy jemu njedali roſcź kaž ſchtomej w lěßu. Tón mohł tola hubu wotewricź — a woßebje

němski! Na moju duschu, wschak jemu němczina wot huby běži, kaž by poknu rěku na koło puschczik."

„Kaž ßym prajik", rjeknu hajnk — „ja mam hólza rad; trjebam jeno na cłowjeka pohladacź a hižo wěm, schto w nim tczi. Ale czemu dha njerěczi? Wot holzy ßebi njemózu ßadacź, so by poczaka; runjeź by trjebaj rady — pschetoż njeje, kajkaż je byka. Hewak by lětaka se jstwy do kuchnje kaž kastojczka a by poskakowaka każ mloda ßorna; nětko spěwa jeno pohrjebne pěßnje a hdyż ßo jeje praschaṁ: schto czi je? — hrabnje ßo sa czoko a skorji, so ju hłowa boli. Cłowjek wěso mohł shudacź, so ju wutroba boli — by pak ßo tola samylicź mohł, a teho dla njemózu hischcze niczo wěste ßudzicź."

„Tcs ferschtezich!" doda Ryczerja. „Jst wos — po tajkim ßo dostanjetaj; ja ßym sa to. Knjeżna Klarka ßo mi lubi a Handrij njeje teź wólbr, so by ßo k njej njehodźak. Jeno so matej ßo lubo — to je hawptwěz."

„Ale tak wostajcze tola wschě dwělowanje!" roshori ßo Marscha. „To wschak njebudze hižo tak dołho tracź, każ je trako — a Handrij budże naß wo nětczo proßycź."

W tym ßo něschto sady nich s hłoßom sakschiknu. A wobrocźichu ßo wschitzy sastróżeni a wuhladachu na brjosy, pschi napinjenej rězy, żónsku, kiž, każ bjes myßlow schkrěczeschе, s rukomaj łamasche a na pomoz wołasche.

Bě to żona s bliskeje wßy. Czakajo, doniż na nju mlěcze njedońdże, wuńdże se ßwojim tsilětnym hólczezom sa młyn, a doschedschi wodże, chzysche dźěczo kupacź. Hólczez bě wjeßeły, a macź, mějo radoscź na tym, da jemu něschto krocźeli ßamemu běžecź. Ale pótknu ßo, wobßunu ßo, kuli ßo po brjosy a s brjoha padże do rěki.

Żona, lědma wuhladawschi, so je dźěczo padnuło, njenadźijesche ßo niczo dobreho, pocza hnydom s zyłej schiju wołacź a běżesche sa nim, nadźějejo ßo, so jeho hischcze psched hłubinu popadnje; ale jeje kschicźenje a kwatanje bě podarmo.

W tym wokomiku miknu ßo nimo njeje Handrij. Lědma mjenujzy bě prěnje sakschiknjenje nastróżaneje żony saßkyschoł, a hižo leczesche w skoku k brjohej a wuhladawschi na sboże, hdże je dźěczo nuts padnuło, czißnu ßo do hłubiny a ponuriwschi ßo, pytasche dźěczo, kiž ßo wěso s wjercha wody sdźerżecź njemózesche. Bě to nadźije, bojoscze, żałoscze a radoscze polna kwila na łukach sa pschihładowarjow.

Njesbożowna macź czißnu ßo na semju a nadźěrasche ßo k wodze, każ by hacź do dna pohladnucź chzyła. Bě rady rěczała — bě rady wołała: ale jasyk bě ßo sapowjeł, a we wótsje płakanju a duschazym hikanju shubiwasche ßo stónczńje słowo.

Marscha stejesche, ruzy psched hubu styknjenej, a wóczka njespuschczi s wody. Stary ryczerja pschestupowasche s jeneje nohi na druhu a ßuwasche ßwoju kulowatu czapku, dokelż njemózesche doczakacź, so by Handrij saßo won był; so młodźenz sbożownje wupkownje — to wjedźesche — dokelż bě wuwucźeny pkowař, s młynkowskeje kreje, a we wodze runje tak wěsty każ na ßuchej semi — a nan mějesche radoscź, so nětko se ßwojim wumjekstwom něschto dobre dokonja. Stary Brand pak běżesche tam na pomoz, hdżeż ßebi myßlesche, so ßo Handrij s dźěsczom pokaże.

A Klara? — ta stejesche na brjosy każ żiwa postawa. Hižo prěni sakschik żónskeje bě ju do wutroby kłoł — hdyż pak bě Handrij do wody skocźił, sastaji ßo jej krej, a stejesche tu nětko wscha blěda, dych kojo, ruzy pewßnuwschi, ani swuka wot ßo njedajo. Lědma pak bě Handrij s tykom a s ruku nad wodu wupkownuł, snamjo dawajo, so je żiwy: tu padże wulka cźěßnoscź s jeje wutroby, a s wocźow wupraßnuchu ßylzy a s płaczom a ßměchom padże radostnje holczka staroscźiwej macźeri wokoło schije, kiž też s nowa wożiwjena bliże pschistupi. A dobra żona pschiwinu holczku k ßwojej wutrobje; wona rosmjecze tule jaßnu knjeżnisku rěcź — a s dźakom wocźi k njebjeßam posběhnuwschi, wobrocźi ßo po mandźelskim, dobycźerske snamjo jemu dawajo, so ßo wo luboscźi mjes Klaru a Handrijom njeje myliła.

(Pokrocźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Po dołhich lětach ßu ßo w Budyschinje sańdźenu ßobotu saßo ras skótne wiki wotbywałe. Hižo loni bě měschczańska rada spytała, wußnjene Budyske skótne wiki, kotrež ßu něhdy najwjetsche a najbóle wopytane w zyłej Łużizy byłe, saßo woźiwicź. Tola městno, hdżeż dyrbjachu ßo wone wodźerżecź, każ też dźeń, k temu postajeny, ßo sa skótne wiki mało hodźischtaj, a tak ßo sta, so ßo tehdy jenoż jena jenicźka kruwa na wiki pschiwjedże. Pospyt, kiž je ßo nětkole s nowa se skótnymi wikami cźinił, je ßo tón krócź lepje poradźił. Hacź runje bě hižo dźeń prjedy ßněhojte a wětrojte wjedro a też ßobotu hižo wot ranja ßněh njepschestawajzy padasche, bě ßo tola nahladna liczba skotu na pschedań pschiwjedła. Po rosprawje wicźneho sarjadnistwa je ßo na wikach wscho hromadże 42 wołow, 173 kruwow a 74 koni naliczikło. Pódla teho běchu ßo někotre kruwy s cźelatami do hródźow měschczańskich hoscźenzow sestajiłe. To bě rjany sapoczatk s Budyskimi skótnymi wikami. Ssmě drje ßo wocźakacź, so wone saßo wulkoscź, kajkuż ßu něhdy měli, nabudu. Ssobotnische skótne wiki njejßu jenoż s njelubosnym symnym wjedrom schkodowałe, jim je też nětczischi k plahowanju skotu njeskładny cźaß schkodźił. Dla lonscheje ßuchoty je mało pizy sa skót narostło. Duż je ratarjam móżnoscź wsata, ßebi lětßa telko skotu każ hewak dźerżecź. Hdżeż ßo někak hodźi, tam wěscze liczbu skotu samjesuja. Nadźijomnje budże w pschichodnym lěczu wjedro skótnej pizy bóle hozicź, tak so budże ßo saßo próza płacźicź, skót plahowacź. To by też sa Budyske skótne wiki s wużitkom było. Pschichodne skótne wiki budża w Budyschinje ßobotu 29. haprleje.

— Sańdźenu ßobotu běchu ßo w tudomnej Müllerez restawraziji mnosy ratarjo seschli. Saměr jich skhadźowanki bě praschenje, hacź by ßo hodźiło a hacź by sa łużiske ratarstwo s wużitkom było, so by ßo ratarska pschepytarnja s Pomorz do Budyschina pschepokożiła. Pschitomni wo tymle praschenju njeběchu jenajkeje myßle. Czi s Bukeczańskich stron měnjachu, so njeje trjeba, so ßo pschepytarnja do Budyschina pschepokożi, druhi saßo sa to rěczachu, so dyrbi łużiska ratarska pschepytarnja w Budyschinje ßwoje ßydło měcź. Sa ratarjow, kotsiż bychu ßebi pschikupne hnoje, ßymjenja, pizu atd., chzyli pschepytacź dacź, by wjele pschihódnischo było, hdy móhli pruhi w Budyschinje, hdżeż skoro kóżdu ßobotu pschikhadźeja, ßami do pschepytarnje donjescź. Dokelż ßo w nastupanju pschepytarnineho ßydła żaneje pschesjenoscze njedozpi, wobsamknuchu, tu należnoscź hornjołużiskemu ratarskemu wokrjeßnemu towarstwu k dalschemu rospominanju pschewostajicź. W pschichodnym hornjołużiskim provinzialnym krajnym ßejmje budże ßo ßnadź wo tym wuradźecź. Ssejmskim sapóßłanzam ßo tam po tajkim składnoscź poskiczi, pschecźa a żadanja hornjołużiskich ratarjow w nastupanju tejele wězy krajnym stawam k wjedźenju dacź.

— W tudomnym Lawez hoscźenzu mějesche ßo ßobotu 18. měrza s nowa wjelewopytana shromadźisna, w kotrejż dyrbjesche ßo wo srjadowanju ratarskeho swjaska w Hornjej Łużizy wuradźecź. Hdyż bě ratarski radźicźel Steiger-Budyschinski shromadźisnu wotewrik, wotpóßłanz němskeho burskeho swjaska, Lehmann, rosprawu wo ratarskej shromadźisnje poda, kotraż je ßo njedawno w Barlinje měła. Hłowny wotpohlad sałożomneho ratarskeho swjaska ma w tym wobstejecź, so ßo ratarstwo w ßejmje na hódne waschnje wot njewotwißnych mużow sastupuje. Rosprawnik radźesche, so dyrbja ratarjo runje tak ßwojim sastupjerjam w khěżorstwowym ßejmje msdu płacźicź, każ to sozialdemokratojo cźinja. Tola k temu je wjele pjenjes trěbnych. Duż dyrbjał kóżdy ratař ßobustaw swjaska němskich ratarjow bycź. K kajkej politiskej stronje budża ßo sapóßłanzy, wot ßobustawow ratarskeho swjaska wuswoleni, dźerżecź, je wscho jene, żada ßo wot nich jenoż, so bychu interesßy ratarstwa rasnje sastupowali. Po pschednoschku ßo wjazori knjeża k rěczenju samolwichu, bjes druhim knjes hrabja Lippe-Bartski, ryczerkubleŕski najeńk Sachse-Hlinjanski atd. Do sarjadnistwa buchu wuswoleni k. ratarski radźicźel Steiger-Budyschinski jako provinzialny pschedßyda, sa Kamjenske hamtske hejtmanstwo ryczerkubleŕski najeńk Blümich-Worklecźanski a ryczerkubleŕski najeńk Schuster-Halschtrowski.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) Bliżsche dny ßo saßo deschczíki abo ßněh wocźakuja.

(Lětna rosprawa wo Mako-Wjelkowskej nalutowarni a wupożczerni.) Ssobustawy Mako-Wjelkowskeje nalutowarnje a wupożczernje ßu njedźelu 12. měrza ßwoju druhu generalnu shromadźisnu měli. Po wosjewjenym dnjowym porjedźe pschedpokoży liczbowar najprjedy sliczbowanje s lěta 1892 a wukożowasche jo nabrobnje. Towarstwo je wot 1. haperleje hacź do 31. dezembra 1892 měło:

1. dokhodow: mk. 17,072,79
   wudawkow: = 17,063,46
   mk. 9,33 sbytka pola pokładnika.
2. na kónzu lěta 1892 mějesche towarstwo:
   samóżenja: mk. 11,064,03
   dołha: = 11,135,57
   Potajkim ma mk. 71,57 schkodowanja.

Lěpscheho pjenjeżneho wuspěcha ßo w prěnim lěcze, w kotrymż bě towarstwo jenoż 9 měßazow s pjenjesami dźěłało, nadźecź njemózachmy; pschetoż kóżdy sapoczatk je hižo ßam na ßebi cźeżki a sałożba ßebi khětre wudawki żadasche, kotrychż ßo pschichodnje sminjemy. Tajkich

wudawkow mějachmy pschi najwjetschej slutniwoszči mk. 144,55. Najwjetschi dźěl nam do nalutowarnje dowěrjenych pjenjes mějachmy stajnje na banzy stejo, kotraž nam je s 3½ prozentami sadani. Hdyž pak lutowarjam zami 3½ prozentow danje sa jich sakkady dawamy, mamy s banki jenož ⅙ prozenta dobytka. Na 4 prozenty zmy po prawym jenož 3240 mk. wupožčičź składnoscź měli. Mako-Wjelkowske poboczne „Towarstwo zerbskich burow" zmy s mk. 529,80 podpjerali. Schto sa to dostanjemy, hischcze njewěmy, duž tež wužitk s teho hischcze wobliczicź njemózachmy

Wot wupožčenych pjenjes zmy s zyła jenož mk. 35,06 wjazy danje dostali, hacź zmy zwojim lutowarjam wupłaczicź abo pschipisacź dyrbjeli. Provisije zmy mk. 37,92 měli.

Duž bě nascha zyła warba:

mk. 35,06 s danje,
= 37,98 s provisije.
Sa. mk. 72,98.

Tak nam k khóstam, mk. 144,55 wuczinjazym, hischcze mk. 71,57 pobrachuje.

Lěto 1893 je zo s jara dobrym wuhladom do pschichoda sa nasche towarstwo sapočało. Hdyž 10. januara zwoje sliczbowanje s léta 1892 skónczichmy, mějachmy na banzy 7440 hr. 40 np. Dźenża mamy tam hižo 24,380 hr. 40 np. stejo. Wysche teho zmy 1. měrza 300 druhdźe na 4 proz. wupožczicź móhli. Druhe jara nahladne a wěste wupožczenja na 4 proz. zo nam nimo kulichu, dokelž dyrbjachmy zebi po naschich dotalnych wustawkach pschewulku provisiju sa nje žadacź, na pschikład sa 6000 hr. na 10 lět 228 hr. provisije. To nam žadyn zyle wěsty muž njeda, to pak zebi tež my, kiž chcemy wschak zo w pjenježnej a hospodarskej nusy s kschescźijanskej luboscźu podpjeracź a niz mjes zobu lichowacź, wot žaneho s naschich zobustawow žadacź njemózemy. Duž je nascha generalna shromadźisna jenohłosnje wobsamkła: **„Wot nětka a hacź na dalsche ma zo sa kóždu 4prozentnu požcionku hnydom pschi jeje wupłaczenju junkrócźna provisija wo pol proz. sapłaczicź, wscho jene, hacź zo kapital na měźaz abo na 10 lět požczi. Provisija pak njezmě zenje nize 25. np. wuczinicź.** Wscho druhe, schtož je zo na generalnej shromadźisnje wuczinilo, je sa sjawnoscź bjes ważnoscze. B.

S Noweje Wźy pola Huski. Tudomny kubler Kindermann je zo zobotu tydźenja w nozy w Huscźanskich kerkach njedaloko piwarnje wobwěźnuł. Schto je jeho zamomordarstwu nuczilo, njeje znate.

S Nowych Porschiz. Dźěkacźer Rotha w tudomnej zyhlowanczi je zo wóndano pschi zamym tepił. Hdyž chzyshe s karu, s hlinu nakładźenej, wotjěcź, zo njejabzy kara powrócźi a Rothu podtorže, tak so zo tón do hłubokeje hlinoweje jamy, s wodu napjelnjeneje, wali. Rotha budźíshe zo w hłubokej wodze tepił, njebudźeshe-li zo jeho zyhlowanczinu najeńk, knjes Wowczerk, dohladał a jeho rucze s hłubiny wucźahnuł. Rotha bě zo hižo połny wody nazrěbał.

S Bukez. Zyrkwina wyschnoscź je zyrkwinskemu pschedstejicźerjej k. Handrijej Kowarkej w Kołasy jako pschipósnacze sa to, so je 25 lět dołho zwoje sastojnstwo zwěru sastawał, cźestny diplom spožczika, kiž je poňdźelu 13. měrza knjes farar Kubiza psched shromadźenymi zyrkwinymi pschedstejicźerjemi k. Kowarkej na zwjedźeńske waschnje pschepodał a wo tym na to njedźelu Judika wozadze s klětki powjescź dał.

S Ketliz. Njedawno zu mjes Ketlizami a Wopalenej derje sdrasczeneho człowjeka morweho namakali. Bě to něhdźe 30 lět stary mužski. Wón tam zyle runy wupschestrjeny leżesche, kaž zo cźeła do kaschcza kładu. Hdyž zebi jeho bliže wobhladachu, widźachu, so ma sa schiju schnóru sadźernjenu, kotraž bě se sady s kijom krucze sacźehnjena, tak kaž zo s kneblom znovy wjasaja. Na tym kiju wón znak leżesche. Wyschnoscź je jeho cźeło lěkarszy pschepytacź a wotewricź dała. W żołdku njeje niczo měł, hacź kapku palenza. Cźažznika njeje žaneho měł, jenož rjecźask a prósdnu móscheń. Jena Žitawska žona je jeho pjecża sa zwojeho bratra, jeneho molerja, spósnała. Dokelž zu jeho na knježich leżomnoscźach namakali, je jeho Ketliski knježi dwór hrjebacź dyrbjał. — Te zame dny je zo w Ketliskej wozadze druhi žadławy podawk stał. Jedyn zyn Radmjeńskeho hoscźenzarja Běmarja je zo wobwjeźnuł.

S Rakez. Wutoru w nozy zu zo na tudomnym knježim dworje jena wulka brózeń a konjemzy spalike. W brózni, hdyž je po sdacźu woheń wuschoł, zu wodnjo s parnej mlócźazej maschinu, mlynkej Žurej w Hósku złuschazej, žito mlócźili. Tale maschina a pódla teho wscho žito, zyno atd., schtož bě do brózńje khowane, je zo s plomjenjemi saniczilo. Konje a woły zu zo s cźažom s konjemzow wuwjedle; duž w wóhnju žadyn skót kónz wsak njeje, khiba něschto pjeriny, jako truty a kury, kotrež zu zo w kuru sacźknuke a zo spalike. K haschenju běschtej Rakeczanska a Njeźwacźidliska zykawa pschijěkej. Wotpalena brózeń a konjemzy běchu twjerde mazivne twarjenja, kotrež zu zo psched nětkotrymi lětami natwarike. Wo tym, kak je woheń nastał, njeje zo hacź dotal niczo nashoniko.

S Komorowa pola Rakez. Wóndano je w brózni tudomneho kublerja Lipicza 72lětny wumjenkał Pjetach do njesboża pschischok. S pschatra złomu dele mjetajo je zo wón wobzunuł a na huno dele panuł. Pschi tym je zebi tak zylnje cźeko pscherasył, so je hnydom myzlow sbył. Dwaj dnjej posdźischo je wón wumrjeł.

S Draždźan. Njedźelu Lätare, dźeń 12. měrza, zo prěnja lětuscha zerbska Boża złužba w Draždźanach wotbywasche. Spowjedź dźerżeshe knjes farar lic. theol. Jmisch s Hodźija, prědowanje měješe knjes farar Kubiza-Bukeczanski. Spowjednych ludźi běsche 229, kemscheriow wjele psches 1000. S wozebitej khwalbu dyrbi zo wusběhnycź, so je komandanta města Draždźan, knjes generalmajor Zeschau, po próstwje knjesa fararja Jmischa zerbskim wojakam dowolnoscź a cźaz dał, zo na tutych Božich złužbach wobdźělicź. Woni zu tutu dowolnoscź w bohatej měrje wuziwali. Sserbskich wojakow je tam wulka liczba była. Pschichodna zerbska Boża złužba smeje zo 3. njedź. po zwj. Trojizy, dźeń 18. junija 1893.

S Wojerez. Knjes kandidata Ota Jurk s Łasa, farski vikar w Lejnje, je 8. dźeń měrza zwoje druhe pruhowanje, prědowanje duchownskeho sastojnstwa psched wyzokim konsistorstwom w Wrótzkawju khwalobnje wobstał.

Se Styczina. Wutoru tydźenja je zo woleńza, tudomnemu mlynkej Nagelej złuschaza, wotpalika. Kak je woheń nastał, njeje znate.

Se Schiboje. Tudomneho wumjenkarja Wiedera zu zobotu wjecźor w jenej wodowej hrjebi njedaloko Kinajchta tepjeneho namakali. Sda zo, so je wón domoj duzy w zněhowym mjecźelu pucź mizznuwschi do hrjebje panuł a tam nahłu zmjercź namakał.

S Dźěžow. Tudomny zimnoscźer Vogt je tele dny, zwoje pola planěrujo, tohcź hłuboko dospołny cźłowjecźi koscźowz namakał. Sda zo, so koscźowz hižo dołhe léta w semi leži; jenotliwe koscźe zu njesranjene a se zobu po rjedźe swizuja.

Dary sa natwarjenje zerbskeho domu.

Bukeczanske zerbske towarstwo	5	mk.	— np.
W Zaleski w Prasy	2	=	55 =
Rěcźnik Mütterlein jako cźisty wunoschk Macźicźneho doma léta 1891	200	=	— =
Prof. Alex. Petrow w Kraznofimsku	4	=	— =
Wucźer Jordan w Popojzach	2	=	— =
R. w W.	—	=	60 =
H. w K.	—	=	80 =
Kanonikus farar Herrmann w Wotrowje	100	=	— =

Hromadźe: 314 hr. 95 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wuzudźenja.

Lawniski zud. Cźeladnika Augusta Schuberta w Jeschizach běchu wobskorżili, so zo wón s tamnischeho Ehrtez kubka, hdyž běchu jemu kasali woteńcź, wotzalik njebě a so bě s tym domjazy měr kasył. Pschi sjawnym wuzudźenju pak zo wujazni, so bě zo Schubert, kiž bě pola Ehrta hacź do 2. januara zkulił, se zwojimi rěcźemi a s piskanjom na harmoniju wobcźežny cźinił. Duž bě jemu Ehrt pschikasał, so dyrbi zo s měrom sadźerżecź abo zo wotzalicź, a dokelž wón njeje smérom był, je jeho Ehrt pschimnuł a jeho wo semju rěsnuł. Ehrt jeho po tajkim njebě napominał, jeho dom a dwór wopuschcźicź; duž pobrachowasche wuměnjenje, po kotrymž mózesche zo wobskórżba dla kaženja domjazeho měra stacź, a Schuberta teho dla bjes zudniskich khóstow wuwinowachu. — Polomérz Günther w Budyschinje bě se wschelakim jebawym wudawanjom korczmarzy Schöbelowej w Měrkowje loni w meji abo juniju 3 mk., hoscźenzarjej Prózy w Worzynje loni 17. junija 27 mk. 47 np., temu zamemu 27. abo 27. oktobra 13 mk. 95 np., wojnarjej Vogtej w Barcze loni w augusczе 8 mk., a hoscźenzarzy Farakowej w Pomorzach 13. septembra 6 mk. wurěcźał. Wobskorżeneho, kiž je hižo ras jebanstwa dla khostany, k jastwu na tsi měźazy sazudźichu. Dla dalschich 12 jebanstwow, na kotrež Günthera winowachu, njemózachu jeho khostacź, dokelž bozahazych dopokasmow njebě.

Přilopk.

* S Budyschina. Hdyž chzyshe schtwórtk tydźenja wjecźor złużobna holza, pola wyschscheho sahrodnika Braunbarta w tudomnej ratarskej schuli złużaza, lehnucź hicź, wona na kubi zylny dym sacźu.

Wona to hnydom ßwojemu hospodarjej wosjewi, kiž, kubju sa pschiczinu kura pschepytajo, pytnu, so ßo tam ßyno ßmudzesche. S pomozu někotrych druhich woßobow ßo poradźi, woheń w nastaczu poddußyczź. Hdyž posdźischo ßkužobna holza do ßwojeje komory sastupi, ßo wona dohlada, so je w jejnej komorje někajki paduch pobyk, kiž bě jej pjenjesy, pkat a druhe wězy kranuk. Tudomnej poliziji je ßo poradźiko, paducha hórsy wußlědźicź. Je to jedyn něhduschi luby wobkranjeneje holzy. Wón je pjeczа pola ßwojeje něhduscheje lubeje pakesczik, dokelž chzysche ßo w bliźschim czaßu s jenej holzu w Žitawskich stronach woženicź. Paduch prěje, so je woheń se samyßkom sakoźik, so by ßnadź s tym paduchstwo sakryk, tola ma wón sa mózne, so je woheń se ßwězu po kubi khodźo s njekedźblíwosczu saparak.

* Pondźelu popołdnju chzysche w Striesenje jedyn rěsnik jeneho czěłza w dworje sarěsacź. Hdyž běchu skoczeczu runje rěsansku masku na czoko pokoźili, ßo wone na dobo wottorže a dźiwje po dworje hanjesche. Na sboże běchu wrota samknjene, tak so czěłz czeknucź njemózesche. Wón wscho na rohi bjerjesche a do powětra mjetasche, schtoż mózesche doscźahnucź. Wulki czeźki wós, kotryż jemu na puczu stejesche, wón do czista do kruchow roszychnowa. Rěsnischy pomozniczy ßo skoro hodźinu dołho prózowachu, snjembrjene skoczo wuwjasacź, a pschi tym ßami do wulkeho stracha pschińdźechu, tola jich próza bě podarmo. Skónczńje ßo schlachczi, skoczeczu ßuche żiwy sadnjeju nohow pscherubnucź, s czimž ßo jeho spjeczźiwosczu slemi. Potom hakle mózachu jo skónczńje sarěsacź.

* Pońdźelu pschipołdnju je wosyspinar Schneider s Plawna pola Draždźan blisko pola Poczapliz do njesboża pschischoł. Wón bě s czaha mjes kolije dele panuł, a koleßa ßu jemu nohu rosmjatle. Wboheho muża ßu rucze trochu sesawobaleli a potom do Draždźanskeje měschczańskeje hojernje dowjesli.

* Czežke njesboże je ßo też 16. měrza popołdnju w Rothenfurcze pola Freiberga stało. Schěsczlětnu holczku, kotraž małe dźěczo w wosyczku wokoło wożesche, nahły wětrowy stork niże „Kurprynza" na městnje, hdźež żaneho wobkoženja njebě, s wosyczkom a dźěsczom do napjateje rěki sahna, pschi czimž ßo wobej dźěsczi podkopkarja Johna tepischtej. Dotal jeju czěłzy hischcze namakali njejßu, jenoż wós se sahkwiczkami ßu s rěki wucźahnuli.

* W Lipsku je njedawno njeżenjena stara knjeni semrěła, kotraž mějesche w ßwojim pschecźelstwje drje hischcze někotre bratrowske a ßotrowske dźěczi, s kotrymiž pak w żanym wobkhadze njestejesche, dokelž běchu ju psched dołhim czaßom někak roshněwali. Jejny domjazy lěkar jej husto do ßwědomnja rěczesche a ju napominasche, so by ßo s nimi wujednała, ale stajnje podarmo. Tež hdyž poßledni ras pschi jeje khorołożu ßedźesche, ju hischcze junkrócź na nich a na jeje pschißłuschnosczź dopomni. Ale stara knježna bě a wosta sa jeho ßkowa hłucha. Někotre minuty po tym, so bě khoru wopuschczik, poßoł sa nim pschiběża a jeho w mjenje khoreje proschesche, so by ju hischcze junu wopytał. Hdyž pak k njej dońdźe, bě hižo morwa. S testamentowym wotewrjenjom ßo pokasa, so bě semrěta ßwojeho domjazeho lěkarja sa herbu zyłeho ßwojeho sawostajeństwa postajika. Tón pak ßo teho nahladneho samoženja k lěpschemu jeje khudeho pschecźelstwa, kotreż bě ßo husto k ßwojej czecze bliżicź a ßo s njej wujednacź prózowało, dospołnje wotrjeknu. Ssu po tajkim w naschim pjenjeżnym czaßu dźakowano Bohu hischcze ludźo żiwi, kotrymž je woprawna czesczź psched Bohom a człowjekami lubscha hacź wulke kubło.

* 4000 Barlinskich krawzow je wobsamkko, strajkowacź, jeli so ßo jim msda wo schtwórty dźěl njepowyschi. Tež żony, kotreż pschi krawskich pombaja, chzedźa ßo pschi straiku wobdźělicź.

* Rubježneho mordarja Kühna, kotrehoż běchu ßrjedu tydźenja w Barlinje k ßmjerczi wotßudźili, ßo ßudowy pschedßyda, hdyž bě jemu wußud wosjewił, woprascha, hacź ma hischcze něschto na wutrobje. — S czicha saßudźeny wotmolwi: „Niczo, jenoż se ßwojej macźerju bych rad hischcze poręczał!" Pschedßyda do teho swoli a setkanje mjes macźerju a ßynom ßo na jenym khodźe sady ßudniskeje komory sta, k kotremuż pschipoßłucharjo pschistupa njemějachu. Tute setkanje bě wosnamjowaze: „Mój wbohi, wbohi ßyno!" macź wołasche, tak dołho hacź jemu na wutrobje a wokoło schije leżesche, doniž ju skónczńje ßudniski poßłużobnik wot njeho njewottorże. Ani pschi ßwojich prjedawschich wopytach, ani pschi tutym poßlednim, żenje njebě macź żaneho porokowazeho ßłowczka sa njeho, ani wobżarowazeho spomnjenja na wopor jeho njeskutka a jeho ßwójbu měła, pschezo bě jenoż ßwoju hněwnu bolosczź na tym wuprajowała, so ßu ludźo ßurowi doscź, ßebi ßmjertnu pokutu sa krwawnu winu żadacź. Jeje ßyn drje bě ßo w jeje wocźomaj ßnadź trochu pschescholł, ale nětko ßo jemu ßmjertna njeprawda sta. — Jedyn dopißowar Barlinskich nowin, kiž bě pschi naspomnjenym setkanju pódla byk, pschistaji ßwojej rosprawje podawk se ßwojich mkodych lět. Tehdom dyrbjesche ßo też mordar wotprawjecź. Krótko prjedy jeho też macź wopyta. Ta chzysche jemu wokoło schije panucź, wón pak ju s tymi ßkowami wot ßebje storczi: „Maczi, hdy budźische mje ty tehdy seschwikała, hdyž czi ześnje kranjene jejo do domu pschinjeßech, njebych ßebi nětko trjebał hłowu rubacź dacź."

* Na żałoßne waschnje je wuhnjerski pomoznik Herodek w Sabrzach w Hornjej Schlesynskej żiwjenje shubił. Wyßoki wuheń mjeczo wón do wuskosczе pschińdźe, do kotrejež ßo tak saczischcza, so ani do prědka, ani do sady wjazy njemózesche. Po rosßudźe wězywustojnych je wusczina s tym nastała, so ßu do wuhnja khachle satwarili. Na njesboże běchu w khachlach satepili a Herodek dyrbjesche ßo sadußyczź a s dźěla spjez. Jeho kschiki wonka saßkyschachu, a wóhnjowi wobornizy hnydom spytachu, jeho wukhowacź, tola pomoz hižo pscheposdźe pschińdźe. S wuhnja jeho żałoßnje wohidżene czěko wuczeżechu.

* Hdyž mějesche wutoru katholske dźěłaczerske towarstwo w Raczіborje w Schlesynskej w Tivoliskim salu hłownu shromadźisnu, s wulkim wrjeskotom krónojty ßwěczник k semi padźe. Dźiwne je, so je ßo jenoż jena woßoba sranika, hacź runje pschedßydstwo a czeßni hosczo pod ßwěczникom ßedźachu.

* Żałoßne njesboże je ßo w Karlshütte pola Delligsena stało. Tamnischim dźěłaczerjam je dowolene, ßebi po dźěle drjewo k tepjenju na kołowej pile rěsacź. Pschi tejle składnosczі je formar Temme k kołowej pile pscheblisko pschischoł. Sa wokomik — pika ßo sa minutu 800 krócź wobwjerczi — bě czěko njesbożowneho wot lěweho ramjenja k prawemu pscherěsnjene.

* Dla rosscherjenja pokhromy w Danskej je sakasane, s Danskeje żiwe howjadła a ßwinje do Němskeje wosycź. Jenoż do Hamburga ßmě ßo s Danskeje skót wosycź, kiž pak dyrbi ßo w tamnischich rěsarnjach hnydom sarěsacź.

* W Němzach ßu kónz sańdźeneho tydźenja ßylne ßněhowe mjeczele měli. Hórje pak je s dźěla w Awstriskej byko. Pońdźelu je w Winje telko ßněha naradało, so ßo s nim wobkhad na dróhach haczesche. Syma je, prjedy hacź je naléczu knjejstwo wotstupika, hischcze ras naturje ßwoju móz saczucź dała. W Schtyrskej ßu ßo mnohe ßněhowe lawiny s horow waliże. Żelesnizy ßu s dźěla dyrbjake jěsdźicź pschestacź.

* W wuherskim městaczku Besdonje ßo w tu khwilu wo niczim njepowjeda, hacź wo jebanstwje, wo kajkimž hischcze ßwět ßłyschał njeje. Wjeßnjan Franz Rezgej semrje psched někotrymi dnjemi, ßwojej wudowje bjes dźěczi 800 schěßnakow sawostajiwschi. Ta wěz bě wschěm wjeßnjanam snata. Bórsy po Rezgejowym pohrjebje ßebi wudowa s nalutowarnje 400 schěßnakow sběhnu, so by ßebi nasajtra wschelke wjetsche wězy nakupika. Wjeczor saßo ras ßwoje pjenjesy pscheliczi, měniży, so ju nichtó njewidźi, dokelž ßama lutka w khěži bydlesche. Potom swjasa te pjenjesy do rubischcza a położi je do koża pod hłowak. Wokoło dźewjeczich ßo k měrej poda. Lědom pak bě trochu sdrěmnuła, duž ßo do durjow buchasche. Na jeje: „Schtó tu?" błuki, tupy hłóß wotmolwi: „Ja to ßym, ßwjaty Pětr. Puschcź mje nuts, pschinjeßu czi s njebjeß poßelstwo wot twojeho mandźelskeho." Sso schižujo tschepjetaza żona staże a durje wotewri. Duž woprawdźe ßwjaty Pětr s dołhej schědźiwej brodu a w ßněhběłym płachczu psched njej stejesche. Wón stupi do jstwy, ßyże ßo sa blido a pschipowjedasche żonje, kiž psched nim na kolena padźe, so jeje mandźelski psched njebjeskimi wrotami steji, so pak do njebjeskeho kraleństwa njeßmě, doniž 800 schěßnakow psched njebjeske durje njepołoži; pschetoż tak wjele je trjeba, so mohł wot ßwojich hrěchow wuczischczeny psched krala njebjeskeho kraleństwa stupicź. Płaczo dońdźe wboha żona po ßwoje pjenjesy a pschepoda je ßwojemu njebjeskemu wopytej a proschesche jeho, so by nasajtra saßo pschischoł, so mohła jemu też te druhe 400 schěßnakow dacź, kotreż ma hischcze w nalutowarni; radscho chzyła po proschenju khodźicź, hacź so by ßo jeje muż w heli czwilowacź dacź dyrbjał a do sbóżneho raja njeßměł. Nasajtra dopołdnja też ta żona woprawdźe do nalutowarnje po te 400 schěßnakow pschińdźe. Hdyž ßo ju direktor praschesche, hacź dha je wczerawsche 400 hižo wudała, wupowjeda jemu, k kajkemu pobożnemu samérej te pjenjesy trjeba. Direktor ßebi wschu prózu dawasche, so by ju pscheßwědczik, kajkemu jebakej je do rukow panuła, ale podarmo. Żona ßebi s rasnosczu ßwoje pjenjesy żadasche. Duž też je dosta, ale s dobom ßo ta należnosnosczź też polizajstwu wosjewi. Sswjaty Pětr pak bě lescźiwje doscź, prjedy hacź polizija dońdźe, też s tymi druhimi 400 wucźahnucź. Hacź ßo żandarmerija sa nim do jeho njebjeß namaka?

* Njedawno chzychu zyganjo pola piwarza Měrczina Petersena w Altenstadcze pschenozowacź. Tón pak dyrbjesche jich, dokelž sa nich ruma doscź njeměјesche, wotpokasacź. Duž jeho pokliwajo wotczeżechu.

W nozy pak ßo jedyn wróćźi a jemu pśches wokno wjele kruchow mydła do studźeńzy namjeta, ſ cźimž jemu zyły war piwa ſkaſy, ſ cźehož jemu wulka ſchkoda naſta.

* S wulkej napjatoſcźu ßu wußudźenju Trierſkeho pſchißažneho ßuda napſcheczo hladali, kotryž je tele dny wěſteho Mathiaſa Blaſiuſa a ſwudowjenu Angelu Krickelowu k ßmjercźi ſaßudźił. Wußudźenje měješe ßo ſ wulkim pſchiwalom wobydleŕſtwa a pokaſa bjesdno ſkaženoſcźe, kajkaž ßo jenož ſ rědka nadeńdźe. 37 lětna wobſkorźena bě 16 lět ſe żeleſniſkim ſaſtojnikom woženjena; tole mandźelſtwo bě bjes dźěcźi woſtało. Sady khribjeta ßwojeho muża měješe njeßwěrna mandźelſka ſ 21 lětnym Mathiaſom Blaſiuſom lubkowanje, ſchtož jeju ſkónczńje na ſtóſtniſku myßl dowjedźe, dobroczíweho Krickela, wo wßy powſchitkownje lubowaneho, ſkónzowacź. Mordarſki wotpohlad bu loni dźeń wſchitkich ßwjatych do wſchěch dróbnoſczow rospominany a ßo hiſchcźe tu ßamu nóz wuwjedźe. Helſke żoniſko bě ßwojemu lubemu revolver kupiła; ſ tutym wobrónjeny, ßo mordař w nozy w 2 hodźinomaj ſkradźu k khěźi pſchiwaczi, ſaléſy na tſěchu a ßo ſ tſěchowym woknom nuts puſchczi, k kotremuž bě żona ſtaroſcźiwje rěbl pſchiſtajiła. K komornym durjam pſchiſchedſchi wón ſa klinku torhajo żonje wotrěczane ſnamjo da. Żona muża ſawoła, prajizy, ſo je něchtó w khěźi. Na niczo ſke myßlazy muż k durjam dońdźe. W tymle wokomiku mordař prěni krócź wutſěli, tola mißnu. Krickelowa rucźe ßwězu ſaßwěcźi, ſo by jejny lubkař lěpje widźał, tola też druha kulka, pſches ſchkleńczane durje tſělena, njetrjechi. Na to żadkawe żoniſko ßwojeho muża, prajizy: „Cźepl wě, kajki ßy khadła, cźiń ſo won pſchińdźeſch“ ſ durjemi won do rukow jeho mordarja ſtorcźi. Tutón ſe żeleſnej pilu do ßwojeho wopora pjerjeſche, chzyſche pak ßo, hdyž wuſtróżany Krickel k woknu khwataſche, wotßalicź. Tola żona ſa nim běżeſche a jeho wróczo cźehnjeſche, ſo by krwawny njeſkutk dokonjał. Blaſius na to wboheho pſcheradźeneho muża ſ pilu porały a jemu ßmjertnu kulku do hłowy tſěli. Potom wón po tym ßamym puczu, po kotrymž bě pſchiſchoł, woteńdźe a po dalokim koła domoj khwataſche. Měnjo, ſo je luby domoj doſchoł, żona ſapocza ſ hłoßom wo pomoz wołacź a żałoſcźicź a ßußodam, kotſiž běchu pſchihnali, rubjeżnu powjedańzu powjedaſche. Rubjeżnizy běchu ßo pjecza nuts dobyli a jejneho muża ſkónzowali. Wuſtróżanych ßußodow wona k ßwojej kſchinje dowjedźe, kotruž bě prjedy roſpaczíła a troſchku pſchejeſdźiła, tola pódła dweju wucźißnjeneju poßleſchczow ßo wſcho w najlěpſchim rjedźe namaka. Wo ßwojeho muża, w ßmjertnych ſtorkach leżazeho, ßo wona ani kuſka njeſtaraſche. Nichtó wo wßy do ſpytaneho rubjeżniſtwa njewěrjeſche a gmejnſki pſchedſtejicźeŕ hižo naſajtra rano wußlědźi, ſo cźeŕ ſtopow do Blaſiuſoweje khěże wjedźe a ſo ßo cźiſcźe Blaſiuſowym ſtupnjam runa. Duż też Blaſiuſa hiſchcźe tón ßamy dźeń, hdyž wote mſche pſchińdźe, ſajachu. Wón ßo pſched pſchepytowazym ßudnikom w Trieru bórſy ßwojeho njeſkutka wuſna, kotreż bě w ßwojich nadróbnoſcźach pſches jene ſ wuprajenjemi ßwědkow. Krickelowa żona, bórſy na to teho runja ſajata, wſchu winu prějeſche. Sadżerżenje żoniſka, njenahladneje woßoby, kotraż bě pſchi wußudźenju maſku njewinowatoſcźe wutykła a ſe ſludanej wěrnoſcźiwoſcźu ßwědkow na jich pſchißahu dopominaſche, najhubjeńſchi ſacźiſchcź cźinjeſche. S pſchepytowanſkeho jaſtwa je wona někotre liſty, ſ pobożnoſcźu woprawdźe kipjaze, ßwojemu pſchecźelſtwu piſała, pſchi tym pak ßo hańbowała njeje, ßebi woſpjet njepſchiſtojne ſchtucźki ſpěwacź. Młody, ßylny pachoł, kiž wſchón roſlemjeny a roſkaty na wobſtórżbnej ławzy ßedżeſche, jako pokutniwy hrěſchnik powſchitkownu ßobużelniwoſcź ſbudźi. Pſchißažni po krótkim wuradźenju wobeju wobſkorżeneju ſa winowateju ſpóſnachu, na cźoż ßud wobeju k ßmjercźi ſaßudźi. Żónſka na wußud ſymnje a bjes roſhorjenoſcźe poßłuchaſche.

* Sakońſke poſtajenje, kotreż je něłkole w Franzowſkej do mozy ſtupiło, mjes druhim ſakaże, bjes lěkarſkeho poruczenja dźěcźom, hiſchcźe niz lěto ſtarym, twjerdu jědź dawacź. Trjebanje bleſchow ſ gumijowej rołku je teho runja ſakaſane. Praji ßo, ſo móhło ßo mjes 250,000 dźěcźimi, kotreż w Franzowſkej kóżde lěto w pſcherěſku wumru, pſchi lěpſchim wothladanju 100,000 pſchi żiwjenju ſdźerżecź. Tole poſtajenje je ßo teho dla wudało, ſo by ßo ßylnemu wotebjeranju franzowſkeho wobydleŕſtwa trochu ſadźěwało.

* W Mazièreſu żandarmerija młodeho dundaka ſaja ſ mjenom Camille Guillams, kotrehož bě kranjazeho w Montigneju lepika. W pſcheßłyſchowanju ßo 15 lětne hólczíſko wuſna, ſo je ſe ßwojim 60 lětnym nanom dwě żonje w Terrontur-Aisne, kotrejż běſchtaj w ßwojich khlamach wonjadła (ſpezerije) pſchedawakoj, ſkónzował a wurubił. Hólczíſko, kotreż bě cźělnje jara ßylne, duchownje pak khětro ßłabe, tak żadkawe nadrobnoſcźe wo wuwjedźenym njeſkutku powjedaſche, ſo bjes dliwanja też ſtareho Giullamſa ſajachu.

(Zyrkwinſke powjeſcźe hladaj w pſchiłoſy.)

Pſcheżadźowanje ſchulſkeho doma.

Stara **Klětnanſka** ſchulſka leżomnoſcź (ſaſtaniſchczo hornjołużiſkeje żeleſnizy), wobſtejaza ſe ſtareho wobſchěrneho doma, noweho maßiwneho hoſpodarſkeho twarjenja, ſahrody a dwora, ſa kóżde pſchedewſacźe ßo hodźaza, wot wjeßnych grychtow na 4000 mk. takſěrowana, ma ßo tſecźi ßwjaty dźeń jutrow popołdnju w 3 hodźinach na pſcheżadźowanje pſchedawacź. **Schulſke pſchedſtejicźerſtwo.**

Ssadarſka a ſahrodniſka ſchula,

ſ Budyſkej ratarſkej ſchulu ſjednoczena, porucza w nětcźiſchim ßadźeńſkim cźaßu **ßadowe ſchtomiki** wſchěch druźinow, ſa naſch klima ßo pſchihodźaze. Płacźiſnowe ſapißy ßo darmo roſcźelu.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka ſchtomownja
w Lipicźu pola Minakała

porucza ßwój wulki ſkład derje roſpjeńkowanych hajniſkich, pyſchazych, liſcźowych a jehlinowych ſchtomikow — też jenołětne khójny — po najtuniſchich płacźiſnach. **Curt Pech.**

6000 mk. na dobru hypotheku na jenu khěżnu leżomnoſcź w Budyſchinje k 1. haprleji t. l. pyta rěcźnik **Mütterlein.**

Burſke kubło

bliſko Budyſchina, ſ maßiwnymi twarjenjemi, 36 akrami pola a łuki, morwym a żiwym inventarom, wußywom a żnjemi ma poruczniſcź pſchedacź a dalſche wukaſa

R. Talkenberg, wobkhodny agent w Rakezach.

Khěża na pſchedań.

W Lětonju je khěża cźißko 7 ſ 3 kórzami pola hnydom na pſchedań pſches **Emila Säuberlicha** na Nowoſalzſkej dróſy.

W Běcźizach pola Hodźija je **khěża** cźißko 7 hnydom na pſchedań.

Khěża na pſchedań.

Maßiwna khěża 3 B w Bukojnje je hnydom na pſchedań pſches **C. A. Manitza** na ſchulſkej haßy 3 I.

Na Żidowje abo w jenej wßy pola Budyſchina ßo **khěża** ſ hródźicźku kupicź pyta. Dalſche je ſhonicź w wudawarni „Sserb. Now.“

Sahrodniſka żiwnoſcź

na pſchedań. Sahrodnika żiwnoſcź cźißko 15 w Ssolſchezach ſ 12 kórzami pola a łuki, maßiwnymi twarjenjemi, bjes renty a wumjeńka, je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

W Hatku pola Minakała je **żiwnoſcź** cźißko 16 ſ 8 kórzami leżomnoſcźe bjes wumjenka a hoſpody na pſchedań.

Żiwnoſcź ſe 16 kórzami pola a łuki, ſe 173 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżena, na kotrejż móże 1600 toler pjenjes ſtejo woſtacź, je bjes wumjenka a hoſpody na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w wudawarni Sserb. Nowin.

Schcźěpjene dobre ſróſtne **ßadowe ſchtomiki,** na pěſku roſcźene, najlěpſche druźiny, porucza **Jan Schütza** w Nowej Wßy pola Njeßwacźidła.

Nowy wós ma na pſchedań wojnař **Němz** w Manjowje.

Běrny k ßadźenju

jako:
módre hoborſke,
Athenſke,
Simſonowe,
kanzlerſke,
zentnaŕ po 2 hriwnomaj, porucza
Jan Ssmoła w Spytezach.

Bawmu

we wſchěch barbach,
diamantcźornu, ſchcźenk po 23 np., **brunu, ſchěru** atd. 10 paßmow po 20 np.,
porucza a rukuje ſa to, ſo barba njepuſchcźa a pſchedźeno derje dźerži
Leopold Posner
na bohatej haßy 7.
Najwjetſchi ſkład ſchtrympow a rukajzow.

Wulki wubjerk
domjazych żohnowanjow
w wſchelakorym wuwjedźenju
pola
A. & W. Neuhahna
4 na ſerbſkej haßy 4.

Kóſlaze kóżki

po jenotliwym a po wjetſchich dźělbach kupuje
Gustav Naucke
na garbarſkej haßy 16.
S dobom poruczam ßwój wulki ſkład **ſchórzuchow** ſa murjerjow, cźěßlow a dźěłacźerjow po najtuniſchich płacźiſnach.

Kóſlaze kóżki

po jenotliwym a po wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje kóżkaŕ **L. Fleiſcher**
na ſwonkownej ławſkej haßy 18.

Plumpy a **ſtudnje** ßo derje a tunjo porjedźeja. Skaſanja njech ßo na taſchbarku 7 po 3 ſhodach abo na rěſniſkej haßy 19 wotedadźa.

Najlěpschi likěr

ſ alpſkich ſelow, **Stonsdorfſki likěr** a **běły ingberowy likěr**, liter po 100 np., poruczamoj.

Saßopſchedawarjo dóſtanu rabatt.

Schiſchka a Rjeczka.

Póduſchowu kožu,
konjazu kožu,
napóduſchowu kožu,
rjemjenjowu kožu,
hotowe rjemjenje,
alaunowu kožu,
vachowu kožu,
kipſowu kožu,
brune czelaze koże,
czorne czelaze koże,
wotpadanki póduſchoweje a konjazeje koże
poruczataj tunjo

A. Scheibenbauer a ßyn,
garbarńja a kožowa pſchedawarńja na rybowej haßy.

Emaillěrowane

blachowe ßudobje

jako

maſchinſke hornzy,
warjaki,
prażaki,
hornzowe wěka,
pónoje,
ſchkorodwje,
mlokowe karany,
khoſejowe khany,
khoſejowe ſchalki,
dońzy,
wódne khany,
bowy,
wódne karany,
myjnizy,
mydłowe nopaſchki
atd. atd.,
dóſpołna **myjna pſchiprawa** ſe **ſtejakom**
poruczataj w wulkim wubjerku po tunich płaczíſnach

A. & W. Neuhahn.

Lětnje żakety

po jara tunich płaczíſnach pſchedawa

A. Khěžorka
na ſeminarſkej haßy 6,
prjedy na žitnej haßy 10.

Schórzuchi

ſa ſroſczenych a dźěczi w wulkim wubjerku poruczа

A. Khěžorka
na ſeminarſkej haßy 6.

Trikotowe taille, trikotowe dźěczaze wobleczenja, barchentowe bluſy, pjeſle a ßuknje
w wulkim wubjerku poruczа

A. Khěžorka
na ſeminarſkej haßy 6.

Drjewowa awkzija

na Połpiczanſkim revěrje.

W **Huczinanſkim hoſczenzu** ma ßo **wutoru 28. měrza** dopołdnja ½10 hodźin

33	khójnowych ſchtomow, 12 hacz 22 cm ßrjedź. tołſt.,	
1	dubowy kloz, 47 cm horn. tołſt.,	
195	khójn. klozow, 12 hacz 15 cm horn. tołſt.,	
126	= = 16 = 22 = = =	
32	= = 23 = 29 = = =	
295	= żerdźojtych klozow, 8 hacz 11 cm horn. tołſt.,	w drjewiſchczach 53., 57. a 60. wodźělenja
160	= krutych żerdźow, 10 hacz 15 cm beln. tołſt.,	
290	rm. khójn., 1 rm. dubowych palnych ſchczěpow,	
285	= = palnych knyplow, 7 rm. khójn. repuchow,	
156,90	ſtotnjow khójn. a 0,20 ſtotn. dubowych walczkow,	
186	rm. khójnowych pjeńkow a 1 dubowy rubanſki pjeńk	

ſa **hnydom hotowe pjenjeſy** ſ wumënjenjemi, prjedy woſſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Revěrſke ſarjadniſtwo drjewo, k wobhladanju pſchihotowane, wukaſa.

Kral. hajniſki rentſki hamt w Drażdżanach a Kral. revěrſke ſarjadniſtwo w Połpizach, 16. měrza 1893.

Garten. **Zicker.**

Parny rěſak a hěblowańja A. Kuntzy

w Budyſchinje

porucza **foſty, deſki, laty, tramy a hranite drjewo,** ßyre a wobdźěłane. Tyſcherški material w hornjoſchleſynſkich ſchmrěkach we wſchěch roſměrach. Hěblowane a wjerczene dźěło kóždeje druźiny, rěſanje po mjdze po niſkich płaczíſnach.

Wupſchedawanje

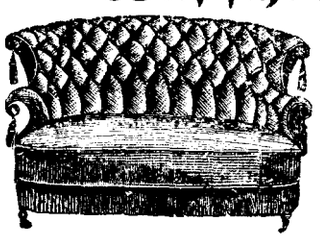

ſofow, matrazow, divanow, półſtrowanych garniturow ſ płyſcha a ſkaninow w wſchelakich barbach, lěhanſkich ſtołow, klavěrowych ſtołow, trajnje dźěłanych, żeleſnych ložow ſa roſczenych a dźěczi

po wurjadnje tunich ale twjerdych płaczíſnach.

Soſy bižo po 24 mk. — S dobom ßwój wulki ſkład **włoßankow, mebloweho płyſcha a meblowych ſkaninow** a wſchu potrjebu k **półſtrowanju** dobroczíwemu wobkedźbowanju **po najtuniſchich płaczíſnach** poruczam. — Matrazy po 15 mk.

K. A. Benedict

na ſnutſkownej ławſkej haßy 8.

Spěwarſke knihi

ßerbſke a němſke, jenož derje a trajnje ſwjaſane, najjednoriſche a najwoßebniſche, poruczа

Oskar Klahre,
knihiwjazarńja na jerjowej haßy 11.

Ssobotu w budże na hłownym torhoſchczu.

Wupſchedawanje

wulkeje dźělby hotowych nowych **poßleſchczow** po ßměſchnje tunich płaczíſnach.

Jenož ſa czaß hermanka w domje rěſniſkeho miſchtra **Lehmanna na mjaßowym torhoſchczu.**

Po żadanju ßo kóžde poßleſchczo wocżini.

S. Nomis w Lipſku.

Kedźbu.

Czeſczenym Sserbam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym **ſ emailléerowanym ßudobjom** najlěpſcheje hódnoſcże na Budyſki hermank pſchiſchoł. — Tunje płaczíſny. Moje ſtejiſchczo je na lawſkich hrjebjach a je na firmje ſpóſnacź.

Gebler ſ Copitz.

Lakěr. blachowe a groczane twory,

jako

khoſejowe a zokrowe tyſy,
khlěbowe kapſle,
khlěbowe tyſy,
khlěbowe tyſy ſa dźěczi,
khoſejowe karany,
bowy,
czwizy,
myjnizy,
wódne karany,
ruczne khany,
petrolejowe khany,
kwětkowe krjepjawy,
tablety,
liſtowe kaſchcziki,
pjenjezne korbiki,
nożowe korbiki,
ßnědanjowe korbiki,
mjetlizy
pola

A. & W. Neuhahna

4 na ßerbſkej haßy 4.

Berta Albinußez

akademiſzy a praktiſzy wuwuczena ſchwalcża

na hornczerſkej haßy 47
w Budyſchinje

wucźi měru bracź, rěſy ryßowacź a pſchirěſowacź.

Holzy, kotrež chzedźa ſchwalczíſtwo dokładnje nawuknucź, tež tajke, kotrež chzedźa ſa ßwoju ßamßnu potrjebu dźěłacź, namakaja město pola **Berty Albinußez** na hornczerſkej haßy 47 w Budyſchinje.

Wuczobnik,

ßyn ſprawneju ſtarſcheju, kiž derje wukńje a ma pſchikhilnoſcź, pſchekupſtwo nawuknucź, móże jutry pola naju do wuczby ſtupicź.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Hólczez, kiž chze **mlynſtwo** nawuknucź, móże do wuczby ſtupicź pola **Auguſta Nagela,** młynſkeho miſchtra w Skyczinje pola Laſa.

Wosjewjenje.

Lětuschi nalětni **hermank** ßo dźenßa ßobotu **25. měrza** sapočnje.

W Budyschinje, 20. měrza 1893.

Měschczańska rada.

Dr. **Kaeubler,** měschczanosta.

Generalna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

změje so **srjedu po jutrach, 5. hapr.,** popołdnju w 2 hodź. w **Gudźic** hosćencu. Sobustawy a hosći přeproša

předsydstwo.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Zličbowanje. 3. Namjety.

☛ **Bjesada** změje tón króć na třeleŕni swjedźeński wječor z **dźiwadłom** a **balom** hižo **wutoru** wot 7. hodź., na kotryž wona swoje a maćične sobustawy lubje přeproša.

Nalětnja skhadźowanka

Serbskeje Studowaceje Młodosće

změje so

jutrownu srjedu 5. haprleje dopołdnja w 10 hodź.

na „třeleŕni" w Budyšinje.

Wšitcy Serbja a přećeljo Serbowstwa, přede wšěm studenći a zastupjerjo towarstwow, so z tutym najnaležnišo na nju přeprošuja.

Před skhadźowanku, **wutoru 4. hapr.** wječor w 7. hodź., budźe na „třeleŕni" serbska **piwna zabawa,** na kotruž so serbscy studowacy a jich přećeljo wutrobnje přeprošuja. Towaršny spěwnik njech so sobu přinjese.

Michał Šewčik, stud. theol.,
t. č. hłowny starši Serb. Stud. Młod.

Towarstwo Sserbskich Burow w Rakezach

smě̌je jutsje njedźelu 26. měrza popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje.

Pschedßydstwo.

P. P.

Cześćenym wobydlerjam w Rakezach a wokolnosći s tutym k wjedźenju dawam, so staj mi ßkuschazy hosćenz **„hajniski dwór"** kaž tež moja psches 40 lět wobstejaza

pschedawarńja materialnych a kolonialnych tworow a krajnych produktow

do wobßedźenstwa knjesa **Balduina Kohla** s Höckendorfa pscheschloj.

S Rakez ßo wotßalo ßwojim lubym snatym a pschećelam wutrobne bożemje praju a proschu s dobom dowěrjenje a derjeměnjenje, dołhe lěta w tak bohatej měrje mi spožčene, na mojeho knjesa naßlědnika dobroćiwje pschenjesć.

W Rakezach, 19. měrza 1893.

S pocześcźowanjom

Robert Binner.

Sso na hornje wossjewjenje sdwórliwje poczahujo, dowolam ßebi, najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so ßym hosćenz **„hajniski dwór"** kupił a so jón, kaž tež woßebje

pschedawarńju materialnych a kolonialnych tworow a krajnych produktow

pod mojim mjenom dale powjedu.

Dołholětne nashonjenje w jenotliwych tworowych druźinach, kaž tež moje poměry k najlěpschim kupowanskim žórkam, mi mózne czinja, wschě žadanja dopjelnicź; duź proschu moje prózowanje, s kedźbliwosću a sprawnosću pschedawacź, s dobroćiwym pschistupowanjom podpjeracź.

W Rakezach, 19. měrza 1893.

S pocześcźowanjom

Gustav Balduin Kohl.

Burski dźeń.

Ssrjedu 29. měrza popołdnju w 4 hodźinach budźe w **Njeßwaczidle** w **knjeźim hosćenzu** a **schtwórtk 30. měrza popołdnju w 4 hodź.** w **Barcze** w **Vogtez hosćenzu**

shromadźisna ratarjow tamnischich stron.

Dnjowy porjad:

1. Wotewrjenje shromadźisny.
2. Pschednoschk:
   „Samyßł a saměr němskeho burskeho swjaska, jeho politiska ważnosć a jeho stejischźo w ratarskich towarstwach."
   Rosprawnik: Knjes hamtman s Gütschow w Lipsku.
3. Pschijimanje nowych ßobustawow.
4. **Wólba dowěrnikow.**

K tejle shromadźisnje ßo wschitzy ratarjo a pschećeljo ratarstwa prosha.

Pschedßydza němskeho burskeho swjaska.

s **Plötz-Döllingen,** president. **Julius Klein,** wobkhod wjedźazy direktor.

Sa Njeßwaczidliske strony prosha wo wopyt:
Handrij Patok, pschedßyda Njeßwaczidliskeho ratarskeho towarstwa,
Jan Schołta, gmejnski pschedstejicźeŕ, **Korla Pětschka,** kubleŕ,
Jan Schołta, kubleŕ.

Sa Bartske strony prosha wo wopyt:
J. Schütz, inspektor, **H. Vogel,** gmejnski pschedstejicźeŕ, **A. Lućka,** žiwnosćeŕ, **E. Kubiza,** kubleŕ.

Budyska Bjesada

změje **wutoru 4. haprleje** w Budyskej třeleŕni **swjedźeński wječor** z **dźiwadłom, koncertom** a **balom.** Započatk wječor w 7 hodźinach. **Předsydstwo.**

Pschepołożenje krawstwa.

S tutym ßebi dowolam cześćenym Sserbam k wjedźenju dacź, so ßym ßwoje krawstwo dźenßa s hornczeŕskeje haßy na

lawske hrjebje czišło 14

s napschecźa theatra pschepołożił.

Cześćenym Sserbam ßo k seschiczu mužazeje drasty po měrje poručzejo a dobre ßedźenje lubjo, s dobom k wjedźenju dawam, so mam wot nětka wulki skład

hotoweje mužazeje a dźěćźazeje drasty

na składźe a proschu pschi potrjebje wo dobroćiwe wobkedźbowanje. Lubju sprawne poßkuženje a tunje płaczisny.

S pocześcźowanjom

Heinrich Mütterlein
krawski mischtr.

Dar poßlenjeho seleneho schtwórtka.

„Pruhi s Boženo ßwětła",

pyschne kaschczíki se schpruchami a schtuczkami wot **J.** a **J. Jakuba,** ßu po a) 1 briwnje a b) 75 np. dostacź pola **Marka Ssmolerja,** knihiwjasarja **G. Ramscha** na bohatej haßy a **Schöncka** na hauensteinskej haßy w Budyschinje.

Młode piwo

budźe ßo bliżschu pońdźelu 27. měrza popołdnju w 5 hodźinach w **Kuczinauskej** piwarni pjelnicź.

Dójka,

strowa a ßylna, 5 hacź 7 njedźel po porodźe, ßo do Draždźan pyta. Dalsche je shonicź w wudawarni „Sserbskich Nowin".

Kucharki, stwinske a ßkužobne holzy, dźećźaze žony, domske a hródźne dźowki, rólnych pohonczow a ßrěnkow, dźěłaczerske ßwójby pyta **Heynoldowa** w skotym jehnjeczu.

Hejtman

dobry wothladowar skotu, woženjeny, evang., ßo k 1. julijej na forbark w Banezach, Wutołczanskemu knježemu dworej ßkuschazy, pyta.

Wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, hródźne dźowki a dójki pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy 10.

Rólnych pohonczow, ßrěnkow, wotroczkow, ßkužobne a hródźne dźowki pyta pschistajaza **žona Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

(K temu czišłu pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. měrza 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farař dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Pschipoldnju w 12 hodźinach budźa ßo ßerbske pacźerske dźěćzi konfirměrowacź.

Seleny schtwórtk rano w 7 hodźinach směje farař dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěcź a ½9 hodźin ßerbske předowanje, w 10 hodźinach budźa ßo němske pacźerske dźěćzi konfirměrowacź, k czemuž ßo spowjedź pschisamknje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla Max, Jana Ernsta Wojnarja, cźěßle w Dobruschi, ß. — Marja Martha, Korle Jaromira Eduarda Frenzela, khěžerja a wrótnika na Židowje, dź. — Ernst August, Jana Ernsta Bernhardta, cźeladnika w Bosankezach, ß. — Klara Olga, Korle Ernsta Pawoła Jägera, żelesniskeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Jaromir Max, Hendricha Wylema Hillera, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Ernst Max, Ernsta Bohuwěra Schmarandera na Židowje, ß. — Marja Martha, Jana Ernsta Bohuwěra Klimanta, żiwnoscźerja w Sskonej Borschczi, dź. — Hana Marja, Jana Bohuwěra Libsche, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Ernst Hermann, Jana Augusta Dejki, kublerja w Sajdowje, ß.

W **Katholskej zyrkwi:** Hana Hilžbjeta, Wylema Oskara Krenza, sahrodnika, dź. — Pawol, Jana Schiemanna, dźěłacźerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 17. měrza: Hana Theresija Krawzez, Emila Gustava Bertholda, klampnarskeho mischtra na Židowje, mandźelska, 23 lět 5 měßazow 23 dnjow. — 18. Jan Měrt, kublowy wumjenkař w Bobolzach, 76 lět 3 měßazy 4 dny. — 19. Martha Frida, Korle Augusta Khěžnika, khěžerja a dźěłacźerja na Židowje, dź., 1 lěto 2 měßazaj 6 dnjow. — Ernst Hendrich, Ernsta Hendricha Wjele, kublerja w Hrubocźizach, ß., 26 lět 1 měßaz 4 dny. — Madlena swud. Skodenkowa rodź. Jenkez, 78 lět 5 měßazow 20 dnjow. — 22. Emma Marja Augusta, Handrija Bohuwěra Propsta, wjednika mlyna w Hrubjelczizach, dź., 15 lět 15 dnjow.

Placźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2044 měchow.	W Budyschinje 18. měrza 1893 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.	W Lubiju 23. měrza 1893 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.
Pschenża . . . . . běła	8	—	8	24	7	65	7	94
" . . . . . żołta	7	53	7	65	7	18	7	54
Rožka	6	31	6	44	6	6	6	31
Jeczmjeń	6	86	7	—	6	67	7	7
Wowß	7	15	7	40	6	70	6	90
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	9	17	10	28
Woka	8	6	8	33	6	11	6	81
Jahły	14	—	17	—	12	50	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Bérny	2	—	2	30	1	80	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	80	2	20	2	50
Pschenczna mula 50 " . . .	6	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	6	50	10	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	4	10	3	50	4	—
Sstóma . . 600 " . . .	24	—	25	—	21	—	24	—
Prožata 894 schtuk, schtuka . .	14	—	26	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 60 np. hacź 14 hr. — np., żołta 12 hr. 80 np. hacź 13 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 9 np. hacź 10 hr. 30 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 60 np. hacź 9 hr. 80 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 79 np. hacź 7 hr. 94 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 65 np., rožka wot 6 hr. 38 np. hacź 6 hr. 44 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. 10 np. hacź 7 hr. 25 np.

Draždźanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. druźiny 57—60 hr., 2. druźiny 50—55, 3. druźiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—60 hr., po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 23. měrza: Rjane.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

K konfirmaziji

poruczam ßwój skład dwójzy schěrokeho czistowołmjaneho

czorneho kaschemira,

meter po 85 np., łóhcź po 50 np.,

czistowołmjane czorno-mustrowane, kaž teho runja pißane

drastne tkaniny

po najtunischich płaczisnach.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Schlipsy, krawaty,
krawatowe jehły,
ßlě a gumijowe schaty,
khornarjowe knesle,
schemisetowe knesle,
manschetowe knesle

w wulkim wubjerku

pola

A. & W. Neuhahna

4 na ßerbskej haßy 4.

Deschczne mantle,
żakety,
kapeje,
wobwěschki,
dźěczaze mantle,
" żakety,
" wobleczenja

w modnych derje pschistejazych faßonach

po niskich płaczisnach.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

W wudawarni „Sserb. Nowin" ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khěrlusche a spěwy Pětra Młónka.

Korla Barthel

w ſerbſkim domje

porucza **khoſejowe ſerwiży, piwowe ſerwiży, likěrowe ſerwiży, amerikańſke piwowe ſchkleńzy a talerje** po 10 np., **ſchalki** po 5 np., **ſchpihele, gardinowe ſerdźe, roſety,** kaž tež wſchě druhe ſchkleńczane a porzelanowe twory.

Wſchě

pólne a warjeńſke ſzymjenja

porucza

G. B. Kohl w Rakezach.
(R. Winner, naſlědnik.)

Ssymjeńtne běrny

jako **koſczanzowe,**
módre hoborſke,
magnum bonum,
woprawdźite **czerwjene zyblowe** a **rózowe,**
po mjeńſchich dźělbach
ſchěſczńjedźelſke ſażne wulke běle a **imperator**
ma na pſchedań
knježi dwór w Ssmochczizach.
Schewczik, inſpektor.

Pſchedeſchczniki

w wulkim wubjerku
po najtuniſchich płaczišnach
porucza

Ed. Schulze's Sohn

pſchi bohatych wrotach 26.
Poczehnjenje a **wuporjedzenje** najtuniſcho.

K konfirmaziji

porucza

pſchedkoſchliki,
khornarje, manſchety,
gumijowe a płatowe,
ſchtrympy, ſoki, rukajzy,
ſchtalty,
zanki a židźane banty

Bruno Schulze

8 na žitnych wikach 8,
pódla Kellingez parneje barbjerńje.

Fotografowaŕnja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje
na ſerbſkej a ſchulerſkej haży na Gickelſkej horje.
Woſebitoſcze: **Fotografowanje dźěczi** a **wjazorych woſobow,** fotografije w wulkoſczi **viſitneje kharty** płacza 12 ſchtuk 6 mk., tež pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobrazu w wumělſkim wuwjedźenju.
Njedźelu popołdnju je moja fotografowaŕnja wotewrjena.

Schuliſke toſche,

klothowe a kožane,

Schuliſke torniſtry,

klothowe a kožane, ſ plyſchom, woprawdźitym a podražowanym czulenjazym pſchikrywom,
knihinoſcherje ſa hólzow a holzy,
ſchifrowe tafle,
ſchifry,
pjeraki
a wſchě ſchuliſke wězy poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na ſerbſkej haży 4.

Twora bjes brachow.

Schkleńczane twory, kamjeninowe twory

we wulkim wubjerku po ſnatych tunich płaczišnach
poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na ſerbſkej haży 4.

Twora bjes brachow.

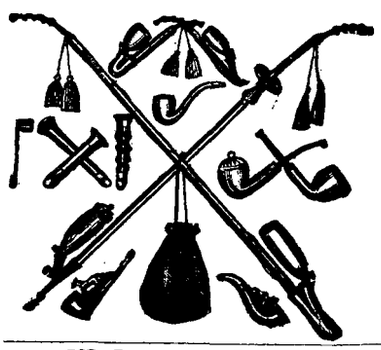

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetſchim wubjerku
porucza

Ed. Schulze's Sohn

pſchi bohatych wrotach 26.
Najtuniſche žórko ſa ſażopſchedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej džělarni.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nješczowe rěbliki, khachlowe duŕczka, tſěſchne wokna, twarſke hoſdźe
porucza tunjo

Paul Walther.

Franz Marſchner

czażnikaŕ w Budyſchinje
czo. 9 na bohatej haży czo. 9
swój ſklad **czażnikow** a **czażnikowych rjeczażow** dobroczizemu wobkedźbowanju porucza.

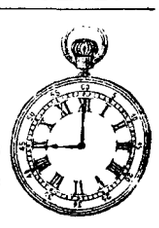

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **ſerbſki.**

W wudawaŕni „Sserbſtich Nowin" je dostacź ſa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spiżaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna

na hrodowym městnje 2 pschi hrodźe Ortenburgu

porucza ßwój wulki skład **meblow, stolow, schpihelow** dobroczíwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńsche płaczísny pschi sprawnym poßłuženju.

Heinrich Meschter

porucza

deschczne mantle hižo po 6 mk.,

deschczne mantle s khornarjom hižo po 9 mk.,

žakety hižo po 3 mk.,

khornarje na promenadu,

dźěczaze mantle,

drastne tkaniny,

kraßne nowoscze, w **wulkotnym wubjerku** a **po niskich płaczísnach, dwójzy schěroke** meter po 80 np,

bawmjane twory:

kattun, meter po 30 np.,
barchent k drascze, meter po 50 np.,
běły dowlas, mtr. po 35 np.,
běłe ßukno k koschlam, meter po 35 np.,
meblowy kattun,
tykane rubischeza,
barchentowe blusy,
poßleschczowe tkaniny, meter po 35 np.,
wupjerki, meter po 45 np.,
pißane tkaniny k koschlam, módre czíschczenje, meter po 40 np.,
kattun k schórzucham,
spódnje ßuknje, schórzuchi,
gardiny, trikotowe taille.

Płaczísny twjerde a tunje!

Pschi sapłaczenju s hotowymi pjenjesami 4% rabata.

Heinrich Meschter

na žitnej haßy 10 (prjedy Kayser), na žitnej haßy 10.

Kschesczijanska pschedawaŕnja.

Žakety a plyschowe pjesle

sa žónske

hižo po 2 mk.,

deschezne mantle a **wobwěschki** w najnowschich faßonach s dobrych tkaninow porucza tunjo

Emma swud. **Vorwerkowa**

s napschecza hłowneje straže.

Majßowy schrót, ržany a pizowy gris a wotruby

poruczataj tunjo

Hajnka a ßyn w hamorskim młynje

w **Budyschinje,**

kaž tež w ßwojej pschedawaŕni s napschecza starych kasarmow pschi ßerbskich hrjebjach na róžku hornczeŕskeje haßy.

Spěwaŕske

ßerbske a **němske** w najnowschich woßebnych a jednorych trajnych swjaskach, teho runja **modleŕske knihi** a **konfirmaziske kharty** w wulkim wubjerku porucza po najtunischich płaczísnach

Gustav Rämsch, knihiwjasaŕnja

21 na bohatej haßy 21.

Pschedeschczniki,

ßamßny wudźěłk.

Pschedeschczniki, s najlěpscheho materiala dźěłane, barbunjepuschczate a trajne po $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{2}$, 3, $3\frac{1}{2}$—4 mk.,

gloria-pschedeschczniki w schesczorych družinach po 3—$8\frac{1}{2}$ mk.,

woßebne **židźane pschedeschczniki** po 9—15 mk.,

pschedeschczniki sa konfirmandow jara tunjo.

Pódla teho woßebje **wulke** pschedeschczniki, 9-dźělate, 10-dźělate a 12-dźělate.

W kóždej družinje wulkotny wubjerk.

H. M. Schmidt na hłownym torhoschczu.

Sa někotre hodźiny ßo pschedeschczniki rjenje a tunjo wuporjedźa a poczehneja.

Wobleczenja sa konfirmandow

w wulkim wubjerku po najtunischich płaczísnach porucza

Jurij Melcher

na bohatej haßy czißło 10.

☛ Ssym Sserb, a w mojej pschedawaŕni ßo **ßerbski** rěczi.

Czrije a schkórnje

k konfirmaziji,

teho runja wschě **móžne** družiny

czrijow

sa mužskich, žónske a dźěczi

porucza po hischcze ženje ßłyschanych płaczísnach

prěni a najwjetschi czrijowy skład

Paula Kristellera

na bohatej haßy 29,

s napschecza hosczenza „k winowej kiczi“.

Porjedźenje a skasanje po měrje derje a tunjo.

Schtóž ſa 3 mk. kupi, temu ßo tónle nawěſchtk ſ 25 np. ſapłaczi.

Najwjetſcha
czrijowa pſchedawarnja
Hermanna Frischa

na ßerbſkej haßy 7, na rózku hauenſteinſkeje haßy.

Czrije a ſchkórnje ßo nihdże po tunjoſczi, dżerżenju a woßebnoſczi njepſchetrjechja. S kóżdeje wězy je wulki wubjerk.

Saměnjenje

je dowolene.

Tuńſcho hacz wſchudże druhdże.

Pſcheßwědczenje czini wěrno.

K konfirmaziji

porucza tunjo

rjeczaſy wokolo ſchije,
kſchiże,
medaillony,
broſche,
nawuſchniki,
narucznizy,
czaßnikowe rjeczaſy
atd.

Curt Klepl

pſchi bohatych wrotach.

ff. taflojtu ſchokoladu

po wſchelakej płaczińnje,

łamanu ſchokoladu

derje płodżazu punt po 1 mk.,

atrapy, bonboniery

porucza

Alwin Schrader,

konditornja a khofejownja

na ſwonkownej lawſkej haßy 38.

Najwjetſchi ſkład w měſcze. — Sprawne poßłużenje.

Filzowe, zilindrowe, hońtwjerſke a dźěczaze

klobuki

we wſchěch nalětnich nowoſczach a jara hódne

po woprawdże jara tunich płaczińnach,

klobuki ſa konfirmandow

jenoż w dobrych druzinach po **1 mk. 75** np. hacz **2** mk.

Mězy

ſa ratarjow, do domu, ſa dźěłaczerjow a dźěczi njeßmérnje tunje.

Hugo Lehmann **22 na bohatej haßy 22,** pódla hoſczenza „k winowej kiczi".

Ssyre Hamburgſke ßadło

jara tunjo dostacz pola

Pawoła Hofmanna

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Najlěpſchu margarinſku butru,

derje płodżazu, porucza

Pawoł Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku, ſeleny a paleny

poruczataj na wobkedźbowanje

Ginzel a Ritſcher.

Zigary

derje wotleżane,

tobak

w rołkach a krany

kurjerjam poruczataj

Ginzel a Ritſcher.

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobłukom wobbadża,

domowe żohnowanje a **wobraſy**

w wulkim wubjerku a tunich płaczińnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haßy 11.

Khofej,

jenoż cziſcże płodżazy,

ßyry, punt po 100 hacz 160 np.,

paleny, punt po 160 hacz 200 np.

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Wupſchedawanje zigarow.

Wjazore druzinu

zigarow

pſchedawam, ſo bych je wotbył, niże nutſkupowanſkeje płaczińny.

№ 776. 100 ſchtuk nětkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 ſchtuk nětkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 ſchtuk nětkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 ſchtuk nětkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Tunje

zigary

łupowanſke zórko ſa ſaßopſchedawarjow,

wßaz hiżo po 20 mk.

porucza

Richard Neumann

na ſnutſkownej lawſkej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucza **ßyry** a **paleny**

khofej

w najwjetſchim wubjerku a najlěpſchej dobroſczi po najtuniſchich płaczińnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow ßo poměrnje niżſche płaczińny wobliczа.

Pſchedawanje a porjedżenje

wſchěch druzinow

czaßnikow.

Płaczińny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,

czaßnikar

11 na ßerbſkej haßy 11

pſchi ſtarych kaſarmach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjeo knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. | Sobotu 1. haprleje 1893. | Lětnik 52.

Jutrowny khěrluſch.

Nětko ſtawaj, ſtwórba Boża,
Stawacź cžaß je ſa tebje!
Knjes twój ſe ßmjertneho koża
W mozy ßwojej ſtanył je.

Seleń ßo ty, mkoda trawa,
W Joſefowej ſahrodźe!
S Jeſußom njech ßobu ſtawa
Wſchitko Boże ſtworjenje!

Roskćěj, lubosna ty kwětka,
K cžeſćzi Knjeſa Jeſußa!
Temu ßobu ßy ſa ßwědka
Jeho kraßnoh' dobycźa.

Sskónzo ſkhadźa najrjeniſche
Wyſche ſemje Bożeje;
Swjaty jandźel ſtupa cźiſche
Ssem na Boże póßłanje.

Dobre ranje ptacźk mi ſpěwa,
Khwalicź Boha Knjeſa ma;
Nichtón jemu njeſadźěwa,
Hdyž na trunach pſchebjera.

Boži ród je wotewrjeny,
Kral naſch je jón wopuſchcźił,
S cźmy a ßmjercźe wubudźeny,
S tym je ſrudnych ſwjeßelił.

Pój też ßobu, duſcha moja,
Měj też ßwoje wjeßele!
Wſchitke rany nětko hoja,
Wſchě ßo ſtaja boloſcźe.

D.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Sapóßłanzy khěžorſtwoweho a pruſkeho krajneho ßejma ßu ßo hižo ſapoczatk minjeneho tydźenja domoj na prózdniny pedali. Hakle druhi tydźeń haprleje ßo woni ſaßo do Barlina wrócźa. Najwjetſchi dźěl dźěkow, jim nawdatych, ma ßo hiſchcźe wotbycź. W khěžorſtwowym ßejmje pſchińdu roßßudne jednanja wo wojeńſkej pſchedkoſy na rjad, a w pruſkim krajnym ßejmje ma ßo dankowa reforma wuradźicź. Rosprawa wojeńſkeje komißije wo wojeńſkej pſchedkoſy ßo nanajpoſdźiſcho 20. haprleje khěžorſtwowemu ßejmej pſchedpołoži. Potom ważne poßedźenja pſchińdu, w kotrychž ßo w druhim cźitanju wo dońcźe wojeńſkeje pſchedkohi roßßudźi. Jeli ſo ßejm do žadaneho poßylnjenja wójſka njeſwoli, njeda knježeńſtwo wojeńſku pſchedkohu do tſecźeho wuradźenja, ale ju pak wrócźo wosmje, pak khěžorſtwowy ßejm roſpuſchcźi.

— Wjerćha Bismarka ßu ſ pſchicźinu jeho narodneho dnja 1. haprleje jeho pſchecźelio ſ fakłowym cźahom cźeſcźicź chżyli. Po lauenburgſkim njedźelſkim porjedźe pak njeje bowolene, w martrownym tydźenju ßwjedźeńſke cźahi atd. wotbywacź. Duž ßu ßo też fakłoweho cźaha woſtajicź dyrbjeli. Bismarkowe „Hamburgſke Nowiny“ k temu pſchiſpomnja: Njedźelſki porjed, wo kotryž ßo tu jedna, je kurbrunſchwigſki ſ lěta 1803. Sda ßo, ſo ßu ßo hakle w nowſchim cźaßu na njón dopomnili, ſ najmjeńſcha ſtaj ßo w lěcźe 1890 w martrownym tydźenju niz jenož dwaj fakłowaj cźahaj ſ hudźbu k cźeſcźi wjerćha Bismarka měłoj, ale zły dźeń 1. haprleje też w Friedrichsruhe wulke ßwjedźeńſke wjeßele wjele tyßazow ludźi knježeſche, a tehdy ßebi nichtó na to pomyßlił njeje, ſo ßo to ſ njedźelſkim porjadom njeſnjeße.

— W Mainzu je ßo wurjadnje ßylnje wopytana ſhromadźiſna ratarjow ſe wſchěch ſtron Heſſenſkeje, Badenſkeje, Bayerſkeje, Württembergſkeje, Elſaßa a Lothringſkeje měła. W tejle ſhromadźiſnje ßo pſchitomni ſa „ſwjaſk němſtich ratarjow“ wuprajichu. Po namjecźe ßwobodneho knjeſa ſ Thünzena ſhromadźiſna ſcźěhowaze wobſamknjenje pſchija: Sakonjedawarſtwo poßlednich lět, ſjenocźene ſ wotſamknjenymi wikowanſkimi wucźinjenjemi, je ſpěchowanje ratarſtwa tak móznje ſatſchaßko, ſo ßo ſda, ſo je wobſtacźe němſkeho burſtwa w ſtraſche. Duž ßo k wyßokemu krajnemu knježeſtwu a k němſkemu khěžorſtwowemu ßejmej ſ naležnej próſtwu wobrocźimy: Wone chżyke dalſchim wikowanſkim wucźinjenjam, tak daloko hacž wone poniženje wobſtejazych ratarſkich zkow naſtupaja, woßebje wikowanſkemu wucźinjenju ſ Ruſkej ßwoje pſchihłoßowanje ſarjez a ßwoju kedźbliwoſcź na to ſkožicź, ſo by ßo wuwoženje ratarſkich produktow do wukraja powyſchiło, ſo mohło němſke ratarſtwo kcźěcź k žohnowanju zyłeho wótzneho kraja.

— W Hannoverſkej je hiſchcźe pſchezo Welfſka ſtrona khětro ßylna, kotraž nadźiju ſpuſchcźiła njeje, ſo ßo něhdy hannoverſke kraleſtwo, wot Pruſkeje w lěcźe 1866 ſběhnjene, ſaßo poſtaji. Wocźakujo, ſo khěžorſtwowy ßejm do žadaneho poßylnjenja wójſka njeſwoli a ßo teho dla roſpuſchcźi, ßu hannoverſzy Welfojo woſjewjenje do ſjawnoſcźe dali, w kotrymž ßo praji: Wjedźo, ſo ßu naſche prawa na naſch pſchirodźeny wjerćhowſki dom a na ßamoſtatnoſcź naſcheho luda ſ nutſka němſkeho khěžorſtwa njeſranliwe, napominamy ßwojich runjeſmyßlenych, ſo bychu dale njebojaſnje wojowali na ſboże Hannoverſkeje a na žohnowanje wſchěch krajow němſkeho khěžorſtwa, kotrež móže jenož na ſakožku njepſchetorhnjeneho prawa k wěrnemu tycźu dońcź. Tole bědźenje ſe wſchěmi ſakońſkimi ßrědkami dale wjeſcź, ßmy pódła Boha ßwojemu pſchinarodźenemu wjerćhowſkemu domej, ßwojemu wótznemu krajej, ßwojim wótzam, ßwojim dźěcźom a ßebi ßamym winowacźi. Dopjelnimy ſ tym ßwoju kſcheſcźijanſku pſchiſłuſchnoſcź jako Němzy a Hannoverſzy.

Danſka. Deputazija danſkeho towarſtwa pſchecźelow měra je danſkemu kralej adreßu ſ 200,000 podpißmami pſchepodała. Deputazijiny rěcźnik na to pokaſowaſche, ſo je ßo kral w lěcźe 1863 pſchecźiwo wójnje wuprajił a ſo w lěcźe 1870 ſa to był njeje, ſo by ßo Danſka pſchi němſko-franzowſkej wójnje wobdźěliła, a krala napominaſche, ſo by ſa połoženje wojeńſkich cźeźkotow ßobu ſkutkował. Kral wotmolwi, ſo ßebi też wón pſcheje, ſo njeby žanych wójnow wjazy było, a ſo

bychu ßo ſwady, bjes ludami naſtate, ſe ſjednanſkimi ßudami wujednałe. Pſchewjedźenju tajkeho porjada pak wulke wobcźeżnoſcźe napſchecźiwo ſteja; duż by podarmo było, hdy by wón ſapoczatk ſcźinił, tule wěz ſpěchowacź. Jeli ſo pak by ßo wulke europiſke móznarſtwo na cźoło tehole hibanja ſtajiło, byſchtaj ßo kral a danſke knjeżerſtwo temu wěſcźe pſchiſamkłoj.

Franzowſka. Prjedy hacź Franzowſojo w nawjecźornej Afriziy Dahomejſku cźiſcźe do ßwojeje mozy dóſtanu, drje hiſchcźe nękotre lěto ſańdźe. Roskaſował tamniſcheho franzowſkeho wójſka, general Dodds, je do Pariſa powjeſcź póßłał, ſo je wuhnaty kral Behanzin ßylu pſchiwißowarjow wokoło ßebje ſhromadźił, tola ſo budźe jemu cźeżko, jich ſ zyrobu ſaſtaracź. Franzowſke wójſko, ſ wjetſcha ſ cźornochow wobſtejaze, je nękotre ſpjecźiwe wßy ſpaliło a wodźélenju ſbéżkarjow tſélby wotewſało. Nękotſi ludowi wjedniźy ßu ßo Franzowſam podcźißli, abo jim tola pſchecźelſtwo tak dołho ludaja, doniż Behanzin ſajaty abo ſabity njebudźe.

— Dopißowarja nowin „Berliner Tageblatt“ Jurja Brandeſa ßu ſ Franzowſkeje wupokaſali. Brandes je pjecźa ßwojim nowinam powjeſcź póßłał, ſo je ßyn preſidenta Carnota ta njeſnata woßoba, kotraż je ßo wot panamaſkeho towarſtwa ſ 500,000 frankami podkupicź dała. Carnotowy ßyn je pſchecźiwo tutemu pſchiſtkłodźenju, kotreż ßu najprjódźy nękotre franzowſke nowiny wunjeßke a kotreż je potom do němſkich nowin pſcheſchło, ſjawnje proteſtował. Wón je w lěcźe 1888, hdyż je panamaſke towarſtwo tamne 500,000 frankow wudało, hakle 21 lět ſtary był a hórniſku ſchulu wopytował. W tejle ſtarobje ßo hiſchcźe wón njeje ſ politiku nakładowacź mohł a też jako ſtudent żaneje politiſkeje ſamożnoſcźe měł njeje.

— S kajkim ßmjertnym njepſchecźelſtwom a hidźenjom je franzowſki lud pſchecźiwo Němzam napjelnjeny, je ßo ſaßo ras pſchi wotpucźowanju Brandeſa a jeho ßwójby pokaſało. W Asnierſu je wobydleſtwo Brandeſej a jeho ßwójbje najhórſche wudma nawdawało. Na njeju wołachu: „Prjecź ſ tym ßwinjecźom! Ssmjercź Prußakam!“ Sa Brandeſowymi dźěcźimi ſ kamjenjemi mjetachu. Nimolětaze kamjenje wokna ſ napſchecźa leżazych khěżow rosraſychu. Brandes je ßo dla tuteho pſcheſcźěhanja pola němſkeho póßłanza w Pariſu, hrabje Münſtera, wobcźeżował.

— Anarchiſta Mathieua, kiż je żeleſny hornz, ſ dynamitom pjelnjeny, do iſtwy korcźmarja Verya w Pariſu donjeßł a ſapaladko ſapalił, ßu 26. měrza w jenej wßy Aisneſkeho departementa ſajeli. Bjes tym, ſo je jeho franzowſka polizija w Jendźelſkej a Belgiſkej pytała, je ßo wón w Franzowſkej khował a ſ nękotrymi druhimi anarchiſtami na kranjenje khodźił, doniż jeho ſkónczńje jedyn ſchewz, kiż jeho ſnajeſche, pſcheradźił njeje. Nětkole wón a jeho towarſchojo w Vervinſkim jaſtwje ßedźa. Mathieu bě wobrónjeny; hdyż chzyſche żandarm jeho ſa khornał pſchimnucź, chzyſche wón do tuteho tſélicź, tola ſchewz, kiż bě ſe żandarmami ßobu pſchiſchoł, ſo by wobßwědcźił, ſo je wón woprawdźe Mathieu, jemu wobaraſche. K tutemu Mathieu hrožo praji: „Tebje ſaßo nadeńdu, hdyż budu ras hotowy.“ Sajaty ſłóſtnik ſ cźeżka ſkładnoſcź namaka, ßwoje hroženje wuwjeſcź. Wón drje żiwy jaſtwo njewopuſchcźi; też jemu budźa, każ jeho towarſchej Ravacholej, hłowu rubacź.

— Hdyż ßo panamaſki ſkandal na ſjawnoſcź ſcźeże, měnjachu, ſo je poßlednja hodźina republiky bika, a ſo jejne herbſtwo pak pſchiwißowarjam khěżorſkeje (bonapartiſtiſkeje), pak pſchiwißowarjam monarchiſkeje ſtrony pſchipanje. Każ pak ßo ſda, ßo republika ſtrachow, kotreż jej ſ panamaſkim ſkandalom hrožachu, ſbożownje ſminje. So je ſa nju wſcho tak łahodnje woteſchło, ma ßo wona woßebje temu dźakowacź, ſo bjes jejnymi pſchecźiwnikami nichtó njeje, kiż měł telko nahładnoſcźe a khrobłoſcźe, ſo mohł ßebi ſważicź, nětcźiſchi ſtatny porjad w Franzowſkej powrócźicź. Orleanſki prynz, Pariżſki hrabja ßo mjenowazy, je ßo hakle nětkole, hdyż je ßo powſchitkowne roshorjenje, ſ panamaſkim ſkandalom ſbudźene, ſlehnuło, na to dopomnił, Franzowſow wo tym powucźicź, ſo je monarchija lěpſcha hacź republika. Wón je pſchedßydam monarchiſtiſkich towarſtwow pißmo póßłał, w kotrymż praji, ſo w nětcźiſchich wobſtejnoſcźach mużoju cźeßneho ſmyßlenja potrébnoſcź ſacźuwaja, ßo k najwjetſchemu napinanju mozow ſjenocźicź. Monarchiſtojo dyrbjeli jim ſ dobrym pſchikładom do prědka hicź, ßo ſ kóżdym wużitnym ſwjaſkarjom ſtowarſchicź a Franzowſam rosjaßnicź, ſo jenicźzy monarchija ßylne, wobſtajne a cźeſcźene knjeżerſtwo pſchedſtaja. Pariżſki hrabja pſchida, ſo wón ſ podpjeranjom ßwojeho ßyna ſe żanymi ſadźewkami ßo ſatraſchicź njeda, ſo by wótżny kraj ſaßo poſběhnuł. Każ wſchě prjedawſche woſſewjenja Pariżſkeho hrabje, tak też tutón żaneho ſacźiſchcźa w Franzowſkej njeſcźini. Lud nochze jenoż hołe ßłowa ßłyſchecź, wón chze ſkutki widźecź.

Jendźelſka. W jendźelſkim ludowym ßejmje ßu po namjecźe liberalneje ſtrony wobſamkli, pſchichodnje ſapóßłanzam na cźaß ßejmſkich wuradźenjow dnjowe pjenjeſy płacźicź. W němſkich krajnych ßejmach, na pſchikład w Pruſkej, Sakſkej atd., hižo dawno ſapóßłanzy dnjowe pjenjeſy dóſtawaju; jenoż w němſkim khěżorſtwowym ßejmje ßo jim jich dźěło a prózowanje njeſaruna.

— Wjednikej liberalneje ſtrony, wobſtarnemu ſchědźiwzej Gladſtonej, ßo lěpje ſchlachcźi, hacź ßu ßamo jeho pſchiwißowarjo wocźakali. Hdyż ßo wón pſched nękotrymi měßazami na cźoło knjeżerſtwa ſtaji, ßo bojachu, ſo ßnadna wjetſchina, ſ jara wſchelakorych elementow wobſtejaza, na kotruż ßo w ludowym ßejmje ſepjera, bórſy rospanje. Runje na wopak je ßo ſtało. Liberalna ſtrona je ßo ſkerje ſkrucźiła a ßo poßylnika. Minjeny tydźeń je ßejm namjet konſervatiwneho ſapóßłanza Balfoura, kiż żadaſche, ſo by ßo Gladſtonej dla jeho irſkeje politiki njedowěrjenje wuprajiło, ſ 319 hłoßami pſchecźiwo 272 hłoßam ſacźißnuł. Tole wothłoßowanje je ſ wěſtym dopokaſmom ſa to, ſo ludowy ßejm ſakoń pſchiwoſmje, po kotrymż ßo ſa Irſku woßebity ßejm ſakoži, kiż je hacź do ſapoczatka tuteho lětſtotka wobſtał a kiż je ßo tehdy ſ leſcźu a naßylnoſcźu wot jendźelſkeho knjeżerſtwa ſběhnuł.

Rußowſka. W połodniſchej Ruſkej, woßebje w Tiruspolu, Benderu, Bjelzach a Chotynje je ſ nowa kholera wudyriła a ßebi wjele woporow żada. Knjeżerſtwo je wobſchěrne naprawy k podtłócźenju a ſamjeſowanju mrětwy poruczíło. Kholera je hižo też awſtriſke mjeſy pſchekrocźiła. W galiziſkej wßy Saluczu ßu tſi woßoby na kholeru wumrjełe.

Turkowſka. Sſerbſka kralowa Natalija, kotraż ſańdźeny tydźeń w Konſtantinoplu pſchebywaſche, je ſultana wopytała. Sultan je kralowej wulki kordon Schefakatoweho rjada ſpożcźił.

Jeniczkeho ßłowa dla.

(Podawk ſ wjeßneho żiwjenja.)

(Pokrocźowanje.)

Wobej podaſchtej ßo potom na měſtno, hdźež Handrij a hajnk ßebi hižo wſchu prózu dawaſchtaj, ſo byſchtaj dźěcźo ſaßo woziwikoj. Sa khwilku ßo jimaj też radźi, a Boha a ſmużiteho wumożerja khwalo wobjimaſche macź bórſy k żiwjenju ſbudźene hólcźatko. A też Klara pſchiwinu je k wutrobje a wokoſcheſche ſto krócź dźěſcźowu hubku.

„Widźicźe — widźicźe, knjes ßußod!“ ſcheptaſche Marſcha, „kak lubo by Klara Handrija měła“.

„I wón by teho też hódny był“, bórcźeſche hajnk — „je dźě zyły hólz; ale jeno ſo by hubu wotewrił. Abo dyrbi dha jemu holza ßama hiſchcźe dobre ßłowa dawacź? — Njewěm, njewěm —“

„Njebudźcźe w hroſy!“ ſcheptaſche mkynkowa. „Wſchitko budźe dobre.“

Handrij bě ßo pſchewoblez ſchoł a dyrbjeſche wěſo mnohe proſte, ale cźim ßwěrniſche ßłowo mjes cźeledźu a mlějazymi ßłyſchecź. Ale w jeho duſchi njebě w tu khwilu ani měſtna ſa próſdnu khwalbu; hłuboko w njej błyſchcźeſche hiſchcźe Klariny pohlad — tón ſaßměwk ßamych njebjeß.

Bě to kraßny, lubośny wjecźor. Najwjetſcha radoſcź, kiż móże cźłowjeſku wutrobu napjelnicź — radoſcź, wukhadźaza ſ wědomja, ſo ßmy cźłowjekej żiwjenje ſakhowali, wobknjeżeſche wſchěch ſhromadnje. Stari mějachu wutrobu połnu radoſcźe pſchi wſchelakej rosmołwje, a na dobo wużunu ßo ßłowcźko, kiż mějeſche lubeho a lubu na njewinowate waſchnje pokakacź abo k rěcźenju nawabicź. A běſchtaj też woprawdźe tón wjecźor Handrij a Klara wurjadnje wjeßełaj a ſtajny poßměwk ſlětowaſche jimaj wokoło hubow; a ſcheptaſchtaj też hdyß a hdyß nęſchto ßłowcźkow, ale k żadanemu, wot ſtareju nanow wocźakowanemu wuprajenju to njedońdźe.

* * *

W tajkim mohł rjez wotmyßlenym mjelcźenju ſawoſtaſchtaj lubowazej hiſchcźe wjele njedźel. Mjes tym bě ßo kermuſcha pſchibliżika a w dolinje na rumnej łubi cźinjachu ßo pſchihoty k wjeßełym rejam. Pilniſcho hacź hdy prjedy hładaſche ßo tón ras na cźiſte wurjedźenje, na wumycźe podkohi a ſmjecźenje prochu. Po wſchěch ſcźěnach nawěſcha ßo wěnzow ſ kocźe a mjes nje ſ pijawkow, ſ poknych hußazych kwětkow, ſwónczkow a ſ rjaneje dołheje trawy. Runje tak bě też wjetch wubebjeny — to rěka: hołe rjady, ſ kotrymiż bě hacź do tſěchi widźecź.

Handrij tón ras ßam wſchudźom dohładowaſche. Ssam bě ſa mnoho toleŕ w měſcźe kwětkow nakupił, dobrych ßerbſkich herzow

ſkaſak a ßo ſe ßwědomitym korczmarjom wo poßkuženju hoſczow ſrěczak. Pſchetoż wot starodawna bě to wěſte prawo a ſ dźěla winowatoſcz Sprewinſkeho mkynka, ſo bychu ßo pſchi kermuſchi wo napoj a hudźbu poſtarali, dokelž ßo tu tón dźeń mkodoſcz ſ zykeje wokoliny k ſawjeßelenju ſkhadźowaſche.

Klarka bě ras naſpomnika, ſo rady rejuje. Handrij bě ßebi to ſpomjatkowak a ſcziniwſchi k temu hacz nanajlěpſche pſchihoty, ſwaži ßo, ju pſchi ßwjatoczнej ſkladnoſczi wo reju proßyczy. Chzyſche to ſczinicz hižo popołdnju; ale ſtarym njechaſche ßo hiſchcze do hary a ßydźechu ßo ſ nowa k karanczkej a tak njemóżeſche Handrij ßwój wotpohlad prjedy wuwjeſcz hacz wjeczor, hdyž ſkónczнje wſchitzy ſtanuchu, ſo bychu ſ pſcheproſchenymi hoſczemi do rejowarnje a na wjeßeku mkodoſcz pohladali.

Rejowarjo pak njedźiwachu ani na hajnka, ani na mkynkowu, ani na ſchoßarja tak jara kaž na Handrija, hdyž ßo ſ Klarku pſched herzami ſtupi, ſo by nowu reju ſarejowak. Wjedźachu dźě, ſo bě tón dźeń rejowarnju ßwojej wuſwolenej k czeſczi wuhotowak a mějachu jeho dawno lubo jeho ſtatnoſcze a dobroczіwoſcze dla, a hdyž ſkónczнje na Klaru pohladnuchu, na tu czichu holiczku w ßwojej jednorej draſcze: tu dyrbjeſche ßo też ſkónczнje tón we wutrobje pohnuty czucz, ſchtóž ßnadź bě dotal mkodemu, bohatemu mkynkej jeho ſboża njepopſchak. Na dobo, jako bychu ßebi do czaßa ſrěczeli, wuſtupichu wſchitzy ſ koła, tak ſo Handrij ſ Klaru jeno ßam rejowaſche. Ale wón to njewjedźeſche, to njewidźeſche a njeßkyſcheſche. Jeno na nju bě jeho zyka kedźbnoſcz ſkożena. Njeßměrna ſbożownoſcz napjelnjeſche jeho wutrobu; wón bě wyſkak, płakak, lětak — wón bě zyle na wſchitko ſabył, njebě-li jeho kleſkanje a wokanje roswjeßelenych hoſczi ſe ßkódkeho ßonjenja njewutorhło.

Też Klarka bě ſbożowna. Czujeſche ſ zykej wěru cziſteje knjeżniſkeje wutroby jaßnje zyły wuſnam wěrneje luboſcze.

Hdyž běſchtaj rejowarnju wopuſchczіłoj, bě hižo czma, a nad lěßatymi horami błyſchczeſche ßo pokny měßaz. Bě to kraßny wjeczor.

Handrij a Klara dźěſchtaj po kamjenjatej ſczeżzy na hórku.

„Jow ßym waß widźak prěni ras, Klarka!“ pocza ſkónczнje Handrij ſ dyrkotazym hłoßom rěczeczі.

„Wěm ßo dopomnicz“, ſcheptaſche Klara, wocži do ſemje ſkoziwſchi.

„Jow dyrbjak dźakny wopomnik poſtajicz“, rjeknu ſaßo Handrij; „pſchetoż wot teje khwile poczinaju ßo dny mojeho żiwjenja a mojeje ſbożownoſcze na ſemi“.

To dótknu ßo błódzy jeje wutroby; ale njemóżeſche wotmolwicz. Mjelczo woſta ſtejo a poſběże wocži k njebju.

„Macze dha mi ſa ſko, ſo ßebi ſważu rěczeczі ...?“ wotmolwi ſaßo Handrij po krótkej pſcheſtawzy.

Klara njewotmolwi. Skoži ſaßo wocži k ſemi, a potom ſaßo jej k njemu poſběże. Pſchi tym wupadźechu jeje ßylſy na jeho ruku.

S tym bě jeju luboſcz wuſnata. S tutych czuczi wubudźi jeju hrimotazy hajnkowy hłóß.

„Bohu dźak a khwalba — nětk ßnadź ſtej tola hromadże rěczałoj!“ ſawoła Brand, k ſtaremu Rycżeri ßo wobroczejo, ſ kotrymż ſ wulkim napinanjom na wjerſchk hory dozpěſche.

Sakſchiknuwſchi czeknu holczo Handrijej a běżeſche k nanej a padże jemu wokoło ſchije. Też Handrij pſchibliżi ßo ſpěſchnje k nanomaj, kotrejż bě wino roswjeßeliko, a kotrejż bě wczipnoſcz a ſtaroſcz ſa dźěſczomaj won wuhnała, a wuſna, ſo Klaru lubuje a proſchejſche wo nanowe pożohnowanje.

„A lubujeſch ty też jeho, moja ſkota holczka?“ rjeknu na to nan ſ nežniſchim hłoßom, na czoko a hubu ju koſcho. „Mi ßo ſda, ſo pěknemu człowjekej do rukow pſchińdźeſch — a ſo ßo waju luboſcz ſbożownje radzi. Bóh wſchehomózny waju pożohnuj!“ boda, kładżo ruzy woběmaj błubjenymaj na czoko, kotrejż ſe ſtajnym hnuczom wjedźenej pod ſchěrym njebjom na kolena padźeſchtej a błub wěczneje luboſcze w najwjetſchej zyrkwi ſtwórby błubiſchtej.

Stary Rycżerja ßo pſchi tym jeno poßměwaſche; jeho radoſcz bě njemało wulka. Wón mějeſche ßwojeho ßyna jara lubo, a Klaru bě hižo dawno ſwuknuł ſa ßwoju dźowku měcz. A nětko dyrbjeſche wobej pożohnowacz; a pocza też woprawdże nješchto ſcżěhowacz, ſchtoż wo njebju, wo weczноſczi a wo ſbóżnoſczi rěczeſche, a hdyž ßo do mkyna wróczachu, wſa njewjeſtu pod pażu a ſpěwaſche ßebi na pok wótſje ſtaru němſku, nětdy na pucżowanju błyſchanu pěßeń:

O Straßburg, o Straßburg,
Du wunderſchöne Stadt! —

weſo po ßwojim waſchnju text wſchelako pſchemjenjejo. To bě najwjetſchi wuras jeho radoſcze.

Deleka czakaſche na nich ſtaroſcziwa Marſcha; ale trochu ſacżmite czoło ßo jej wujaßni, hdyž wuhlada, ſo ßo wſchitzy hromadże w dobrym wjeßelu wróczeja. Sbożownymaj dźěſczomaj pohroſy ſ porſtom a hdyž bě radoſtnje pſchekhwapjena zyły podawk ſaßłyſchaka: wobroczі ßo k nanomaj ſ poßměwkom a ſ dobyczerſkim napohladom, kaž by rjez chzyła: „Njejßym ja prawje měka?“

Wot teho dnja woſjewiſchtaj ßo Handrij a Klara jako błubjenaj, a ſ wobeju ſtronow pſchihotowaſche ßo kwaß. Stary Rycżerja chzyſche ßynej mkyn wotſtupicz a Marſcha pſchemyßleſche ßebi w nozy a wo dnjo, kak najlěpje kwaß wuhotowacz, ale też kak pſchichodne hoſpodarſtwo najlěpje ſarjadowacz. Ssam ſtary Brand mějeſche wjeßeke wobliczo a pſchebywajo w ßwojej ſadnej jſtwiczży ßam ſa ßo liczeſche, ßo radoſtnje wußměwajo, rjanu móſcheń toler, ſ kotrymiż chzyſche na kwaßny dźeń ßwoju ſkotu hłójczku ſwjeßelicz.

* * * (Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu pońdźelu ſtaj ßo konjej tudomneho wóſnika Kobańka, hdyž jeju ſ role domoj wjedźeſche, njedaloko měſchczańſkeje hojerńje ſpłóſchikoj a po zyhelnſkej a hornczerſkej haßy do měſta czěrikoj. Jedyn ſ njeju, kiž wahi ſady ßebje wleczo na hornczerſkej haßy po trotoiru běżeſche, pſchi póſtarni do dweju mużow ſahna. Jedyn ſ tuteju, wobſtarny dźěłaczer Wiczas, bu ſe wſchej mozu k muri morßnjeny, bjes tym ſo ßo tón druhi muż na pleſtr wali. Wiczas bě ßebi tak ßylnje hłowu wobraſyk, ſo myßle ſbu, kotrez ßo jemu hakle na druhi dźeń ſaßo wróczichu. Dale czerjo je tón ßamy koń pola kaſarmow hiſchcze jenu holzu powalik, kotrejż pak ßo pſchi tym żaneje ſchkody ſtako njeje. Na ßerbſkej haßy buſchtaj ſkónczнje wobaj konjej wot jeneho wjeßnjana ſadżerżanaj.

— Runje je wuſchoł druhi ſeſchimk 45. lětnika Časopisa Maćicy Serbskeje. Wón wopſchija: Mythiſke bytoſcze łużiſkich Sserbow. Napiſał Adolf Czerný. Delnjołużiſke ptacże mjena atd.

— W naſtupanju wobßadźenja ßerbſkich ſchulſkich měſtnow ßu ßo tele dny ſcżěhowaze pſchemeńenja ſtake: Knjes Lodny je ßo jako pomozny wucżeŕ do Khwaczіz powołak, knjeſej Wjeli, kiž bě ſ pomoznym wucżerjom w Khwaczizach, je ßo tſecze wucżerſke měſtno w Rakezach pſchipokaſało. Knjes Pawlik pſchińdźe jako pomozny wucżeŕ do Wulkeho Wjelkowa a knjes Ssuſchko jako pomozny wucżeŕ do Czerwjenych Noßliz.

— Schtwórtk rano ßu w wólſchiczkach wyſche helgeſta tudomneho domownika Nyczku wobwěßnjeneho namakali. Nyczka bě ßebi na hornczerſkej haßy jenu korczmu kupik, kotruż dyrbjeſche jutry pſchedewſacz. Tſeczi dźeń jutrow chzyſche ßo wón woženicz. Schto je jeho k ßamomordarſtwu pohnuło, njeje ſnate.

— Tudomniſchi khumſchtny mkyn, kiž akzijowemu towarſtwu ßkuſcha, ßwojim akzijonaram żanu dividendu njeje wupłaczicz mohł. Njepſchedwidźenych ſchkodowankow dla njeje ßo żadyn dobytk dozpěł.

Se Scżijez. Hdyž ßobotu rano korczmar Klingſt na wołu ſe ßwojimaj konjomaj do Budyſchina jědźeſche, ßo njedaloko tudomneje korczmy „Němſkeho doma“ konjej ſpłóſchiſchtaj a do pſchirowa ſajědźeſchtaj. Pſchi tym ßo dwě kole wot woła wotkamaſchtej, dalſcha ſchkoda pak ßo na ſboże njeſta.

S Bukez. Ssyn tudomneho knjeſa doktra Błażika je tele dny w Lipſku ſtatne lěkarſke pruhowanje ſ dobrej khwalbu wobſtak.

S Wuježka. Wóndano tu kubleŕ Mitaſch ſ Njeſnarow na „Czornym Boſu“ twarſte drjewo, po kotrez bě ſa jeneho ßußoda pſchijěk, na wós kładżeſche. Pſchi tym jemu czeżki ſchtom na nohu padże a jemu hwiſdżel ſłama.

S Měrkowa. Druhi dźeń jutrow popołdnju $^1/_2$5 hodżin budże ßo w tudomnym Scheblez domje ßerbſka kemſch a ſpowjedź wotbywacz.

S Ketliz. Młody człowjek, njedawno mjes Ketlizami a Wopalenej morwy namakany, je ßo, kaž je pſchepytanje na měſtnje ßamym dopokaſako, ßam ſadajik. Jeho mjeno hacz dotal hiſchcze wußlědźili njejßu. Sda ßo, ſo je wón pak jedyn pſchekupſki, pak pinczнik. So tu wo mordarſkim nadpadże a rubjeżniſtwje żaneje rěcże bycz njemóże, na to hižo to pokaſuje, ſo je tón njeſnaty mkodżenz dźeń prjedy w Wujerju po proſchenju khodźik. Ssudniſki lěkaŕ je jeho czěło rěſajo jeho żołdk cziſcze prózdny namakak. Zuſy je po tajkim khlěba tradak a ßebi drje nuſy dla, w kotrejż je byk, żiwjenje ſwak.

S Lubija. W ſakſkich krajnych ſeminarach je do jutrow wulka liczba mkodych ludźi pſchijimanſke pruhowanje wobſtała, ſ kotrychż pak jich wjele dla njedoßahazeho měſtna do ſeminara ſaſtupicz njeje mohło. Duż je kralowſke miniſterſtwo kultuża a ſjawneho roswuczenja wob-

samkło, parallelne klaßy — a to najprjódzy jenu schestu parallellnu w Lubiju — sakoźicź. Cźi młodźi ludźo, kotsiż ßu pschijimanske pruhowanje wobstali, tola ßo do seminara pschijeli njeißu, njech ßo do Lubijskeho seminara samolwja.

S Barta. Wóndano ßo Barcźanam hońtwinski pjenjes wudźeleschе. Każ je to pschi tajkich składnoscźach waschnje, běchu ßebi dostawarjo pjenjes schkleńzu piwa porjedźicź dali. Někotsi ßo s picźom spokojicź nochźychu, chźychu też něschto pschikußowacź. Najradscho budźichu sajeczu abo ßornjazu pjeczeń wsali, tola na tu žanych wuhladow njebě. Cźaß hońtwy je dźě nětkole nimo, też njemějachu prawo, na Bartskich leżomnoscźach honicź, dokelż běchu sa drohi pjenjes hońtwu pschenajeli. Dokelż pak ßo wjele wo hońtwinskich podawkach powjedasche, chźychu tola rad w pónoji pjeczeń wot swěrjecźa měcź, kotrež ßo honicź hodźi. Duž dha wucźeżechu a sbożownje jenu kóczku popadźechu. Jej kožu wudrěwschi ßebi mizku rucże wopjecźichu. Schtož je ßkyschecź, wot kocźeje pjecźenje ani kuska wysche wostało njeje; pschetož Barcźenjo wschak na jědź wumyßleni njeißu. Njech je jim derje ßkodźiło a tyło! Kóczka tola trichinata była njeje, hewak mohła wjeßeła hoscźina sa khróbkych jědźkow hischcźe ske scźěhwki měcź. Hacź jim, hdyž ßebi na to pomyßla, nětkole druhdy w brjusche trochu njemjawcźi?

S Kamjenza. Nascha měschczańska policija je dźěkarja wopacźnych pjenjes wußlědźika. Je to něhduschi maschinist Ota Thiemer s Lerchy pola Mischna, kiž poßledni cźaß w Kamjenzu bydlesche. Wón je wopacźne pruske tolerje dźěkał a je ßo teho hižo wusnał.

S Wojerez. W nastupanju skótneje wustajeńzy, s kotrejž ßo wustajeńza ratarskeho grata a ratarskich wupkodow sjenocźi, je ßo wobsamkło, so ßo wustajeńza 11. junija wotewri; 12. junija budźe ßo skót wobhladowacź a 13. junija ßo wustajene wězy rosloßowacź. Na premije sa wustajomne skocźata (konje, howjadła, pjerisnu a pcźoły) ßu hacź dotal 3000 mk. pschiswolili.

S Klětneho. Wóndano je tu ßudnistwo semrjetu žonu jeneho tudomneho khěźkarja, prjedy hacź ßu ju khowali, wot lěkarja sezěrowacź (rěsacź) dało. Jedyn dobry khěźkarjowy ßußod bě hamtskemu pschedstejicźerjej schepnuł, so je žona na žałoßne waschnje hkodu wumrjeła. Ta wěz ßo ßudnistwu wossewi, na cźoż s Niskeje hamtski ßudnik, ßudniski lěkaŕ a jedyn pißaŕ do Klětneho pschijědźechu, so bychu na městnje ßamym pschepytanje wjedli. Dźeń posdźischo s Mužakowa wokrjeßny fisikus pschińdźe a cźěło njeboczicźkeje schtyri hodźiny dołho rěsasche. A schto bě wunoschk jeho pschepytanja? Wón spósna, so žona njeje hkodu wumrjeła, ale na powschitkownu cźělnu ßkaboscź. Nětkole hakle, hdyž bě semrjeta nimale tydźeń na marach doma leżała, ßmědźachu ju pohrjebacź.

S Mužakowa. Knjes duchowny Jurk s Łasa, kiž je w tu khwilu s farskim vikarom w Lejnom, a kiž je sa naßlědnika naschеho wyßokocźesczeneho knjesa duchowneho emer. Rädy pomjenowany, śměje jutrowniczku w Mužakowskej ßerbskej zyrkwi ßwoje pruhowanske prědowanje.

W Shorjelzu ßo lětßa pomnik khěźora Wylema I. poßwjecźi. Pomnikowemu wubjerkej je khěźor Wylem II. k wjedźenju dał, so ma myßle, pschi pomnikowym poßwjecźenju pschitomny bycź a pschesprochenje hornjołużiskich komunalnych stawow a města Shorjelza k hoscźinje, kiž ßo k poßwjecźenju pschisamknje, pschijecź. 10. meje pak, na kotryż dźeń je poßwjecźenje postajene, khěźorej njeby mózno było, do Shorjelza pschińcź; duž dyrbjał ßo posdźischi cźaß, a to tydźeń do ßwjatkow, sa poßwjecźeńsku ßwjatocźnoscź wubracź. Khěźor je ßebi wuměnił, tutón dźeń ßam postajicź.

Jutrowne jejka.

Waschnje, ßo jutry s jejkami wobdarjecź, je jara stare a nadeńdźe ßo pola póhanskich ludow każ pola kschesczijanow; mjes poßleńschimi bě wono hižo w prěnim lětthßazu po Khr. sawjedźene. W Persiskej pada dźeń noweho lěta nimale na tón ßamy cźaß każ nasch jutrowny ßwjedźeń, dokelż tam protyka cźaß nalětnjeje runonóznoscźe jako spocźatk lěta postaja. Hižo popołdnje tehole dnja podawaju ßo hwěsdarjo do bydłow bohotow w provinzach, so bychu tón wokomik wobkedźbowali, hdyž runonóznoscź sastupi, a tak rucże hacź woni w tym nastupanju snamjo dadźa, ßo ludej s kanonowymi salwami spocźatk noweho lěta wossewi. Potom sapocźnu ßo wulke ßwjatocźnoscźe, pschi cźimž ßo ludźo, tak husto hacź jeno někak mózno, nowu drastu woblekaju, cźehoż dla tónle cźaß też „ßwjedźeń nowych drastow" rěka. Mjes darami, s kotrymiž ßo ludźo prěni dźeń swjeßeluja, wosebje jejka na prěnim měscźe steja. Wone ßu s drohotnych mjedźow dźěłane, wobmolowane a wyßokeje płacźisny. Też w Serailu, pałazu khownеho města, ßo tón dźeń na 5—600 jejow rosdźěli. Wone płacźa póhanam jako snamjo radoscźe — mjes tym so ßu židam symbol želenja. Žarowazym ßo jejka k jědźi poskicźowachu, a pódła jutrowneho jehnjecźa, k dopomnjecźu na wucźah s Egyptowskeje jutry na blidźe wěrjazeho žida stejazeho, njeßmědźa jejka pobrachowacź.

Pola kschesczijanow je jejo wobras horjestacźa. Każ s njehibiteho jejka žiwy ptacźk wukhadźa, twjerdu skorpinu pschełamje a ßo na ßwojimaj kschidleschkomaj do powětra posběhnje: tak je Khrystuß w pschekraßnjenej podobje se sanknjeneho rowa wustupił; tak też my junu s rowow stanjemy, hdyž ßo wone każ skorpiny roskłamaju a my na pokiw nascheho sbóźnika ßo jemu napscheczíwo k njebju posběhnjemy.

W žanym kraju njeje waschnje wobdarjowanja s jejkami tak rosschěrjene każ w Ruskej, hdźež kóždy domjazy, haj ßamo kóždy wojak jejko někajkejeżkuli podobisny dostawa — nihdźe pak ßo też pschi tym luboßnischi jutrowny postrow njeßkyschi dyźli tón, kotryż tam jedyn druhemu pschiwokuje: „Tón Knjes je horjestanył!" a žen je njepobrachuje ta wotmołwa: „Wón je woprawdźe horjestanył!"

Fiedler.

Přilopk.

* Minjenu pońdźelu je ßo na połodnischej stronje Korbitzskeho naßypa pola Mischna hola paliła. Woheń je ßo s khětrym wětrom jara spěschnje wupschestrěł. Płómjenja běchu daloko widźecź a zyła dolina bě s hustym kurom napjelnjena. Spodźiwne je pódła to, so je ßo lońsche lěto 16. a 28. haprleje na tym ßamßnym městnje hola paliła.

* Powschitkownje sajimawy prozeß dla pschestupjenja sakonja, kotryż jědźe a picza khaschowacź sakaże, bu njedawno psched Kamjeniczańskim ßudnistwom wukonjany. Każ ßo to druhdy cźini, běschtaj do njeho rěsnik Bjedrich Wilh. Rudolf a jeho žona rodźena Hoffmannez se Stollberga sapleczenaj. Rěsnik Rudolf s dobom też se skotom wikowasche a bě wot jeneho Elterleinskeho kublerja 8 kruwow a dwě czeleczi kupił, so by tón skót dale pschedał; bórsy pak pytnu, so je jene s teju czeleczow tak khore, so ßo wulěkowacź njehodźi. Hdyž bě czelo hižo wucźehnjenju blisko, je dwěmaj rěsnikomaj poskiczi. Taj pak wo nim niczo wjedźecź nochźyschtaj. Duž jo ßam sarěsa, a jeho žona mjaßo rospscheda, a to tunjo doscź, punt po 40 abo 45 np., samjelcza pak, so je wot khoreho czelecza. Scźěhwki s teho běchu jara frudne; pschetož bórsy nimale wschitzy skhorichu, kiž běchu wot teho czelecza jědli, wschěch žałoßnje hkowa a brjuch bolecź pocza a dyrbjachu won běhacź a wróczecź. Jich khoroscź někotre dny trajesche a jedyn 7lětny hólczeż s wulkimi boloscźemi na nju semrje. So bě wina jeho ßmjercźe te njestrowe mjaßo było, je medizinalny radźicźel, wokrjeßny lěkaŕ dr. Flirzer, wobkruczik. Ale ßudnistwo sa dopokasane njedźerżesche, so staj wobskorżenaj hólczezowu ßmjercź do prědka widźecź móhłoj, duž jeju wot sanjechaneje ßmjercźe wuwinowa. Dla skuczenja pschecźiwo jědźnemu sakonjej pak rěsnika k 7měßacznemu a jeho žonu k 5měßacznemu sajeczu wotßudźi.

* Wulke njesboże je ßo dźenß tydźenja na Tempelhofje w Barlinje, hdźež ßo želesnińke wosy dźěłaja, stako. Tam na jenym wosu schtyrjo mužojo dźěłachu, mjes nimi wěsty samkaŕ Weiland. Tón s jenym druhim dźěłacźerjom spody wosa ßedźesche a jedyn schrub pschiwjertowasche. Signal k sastacźu bě, każ ßo ßkuscha, mjes kolije stajeny. A tola jena maschina do teho wosa sajědźe. Dwaj dźěłacźerjej móżeschtaj hischcźe na bok skocźicź, jedyn ßo mjes kolije na brjuch lehnu, město teho so Weiland prěki psches kolije leżesche. Maschina jemu psches khribjet pschejědźe a někotre krócź wodychnuwschi bě morwy. Njesboże je ßo pjecźa teho dła stako, dokelż ßo ranjěrowazy mischtr, kotryż je ßam na maschinje był, na signal dohladaŕ njeje. Snjesboženy wulku ßwójbu sawostaji.

* Na žałoßne waschnje je ßebi Jan Klemmer w Barlinje, kotryż s zigarami wikowasche, tele dny ßam žiwjenje wsaŕ. Wón bě ßo do 25lětneje Marje Altenez salubowaŕ, kotraż pak wo njeho njerodźesche. Hdyž popołdnju pola ßwojeho pschecźelstwa pschebywasche, ßo wón tam sa njej poda a ßwoje praschenje wo nju wobnowi, ju też wo hubku proscho. Hdyž pak ßo jemu wscho sapowjedźi, ßo wón se wschěmi pschitomnymi khutnje rozžohnowa a ßo wschěm s ruku a s ertom bożemje prajiwschi won do cźmoweho khoda poda. Tam jeho sa khwilu w krwi leżazeho morweho nadeńdźechu. Wón bě ßebi s nožom brjuch rosproł. Hkupe, njewobknjeżene salubowanje je hižo wjele ludźi wo žiwjenje pschinjeßko.

* Něhduschi dźeßatnik B. njebě ßebi w wójnje 1870/71 pschikhilnoscź ßwojeho podwyschka dobycź samóhł, wjele bóle bě stajnje mjes tymi, na kotrychž mějesche tón wulki knjes pschezo něschto wustajecź a porjedźecź. Na pschikład dyrbjesche, hdyž něhdźe do nowych kwartěrow

pschiczeżechu, hnydom straże wustajecź, mjes tym so mózachu żebi drusy po dalokich puczowanjach abo bědowankach nusny wotpoczink popschecź. Ras, hdyż běschtej żo njepschecźelskej wójszy jene k druhemu khětro pschiblišiłej, staji jeho jeho podwyschk na shubjeny postaw, na kotrymž tež jeho njepschecźelska kulka trjechi. Cźežko sranjeneho jeho do lazareta donjeżechu. Regiment dale do prědka cźehnjesche. Sso sahojiwschi a wotkhoriwschi żo B. jako invalida do Barlina domoj wróczi. Pšched krótkim cźażom pšched jeho durje sedrjeny schědźiwy prosched pschińdże, a jemu żo sdasche, so je jeho wobliczo něhdy hižo widźał. Duż pocza żo wboheho schědźiwza wupraschowacź, a hlaj, tón, kiž jeho dźenż wo jakmožnu prosche, njebě nichtó druhi hacź jeho něhduschi podwyschk.

* Trójniskim dźowkam kublerja Petermanna w Niederschindmaasu pola Glauchawy je Jejna Majestosć kralowa Karala kóždej skoty kschiž s khartu, na kotruž je kralowa żamorucźnje żwoje mjeno napiżała, dariła.

* Powětrowy ballon „Humboldt" sa wědomostne saměry postajeny, je wutoru tsecźi krócź do powětra horje jěł. Pschi tym je żo wón khětro wobschkodźił. Cźołmik se wschěm wotmachom do wyżokich wuhnjow jeneje Charlottenburgskeje fabriki sałoži, pschi cźimž żo wuhnjowy błyskowod do balona sakló a do njeho wulku dźeru wudrě. Njedźiwajzy na to żu s balonom dale jěli a po dźewjecźhodźinskim lecźenju żo s nim w Annabergu w rudnych horach k semi puschcźili. S jěsdnych nichtó do schkody pschischoł njeje.

* Dobycźeŕ wulkeho loża Weselskeje loterije, dźěłacźeŕ Breitkopf w Bobreku schtwórtk popołdnju khětro spodźiwny wopyt dosta. Tsjo zusy mužojo do jeho bydła pschińdźechu a do jistwy sastupiwschi sady żebje durje samknuchu. Na to Breitkopfej wosjewichu, s kajkim samyżkom pschińdu; chzychu jemu jeho lóż wotkupicź a jemu 75,000 hriwnow podtykowachu. Běchu żebi myślili, so prosty dźěłacźer, hdyż tajku hromadu pjenjes na blidźe wuhlada, s woběmaj rukomaj sa tym pschimnje. Prosty dźěłacźeŕ pak żwojich wopytarjow pschewidźi a żebi żwój pokny dobytk żadasche; pschetož so żo wo tón jedna, to bě w prěnim wokomiku spósnał. Skónczinje jemu cźi zusobnizy po něczim 6000 hriwnow pschipołożichu, tola jich wabjenje pschi tym njebě cźisćże pschecźelne, sbožowny dobycźeŕ je pschi tymle jednanju revolver widźał, kaž powěda. Skónczinje je jim sa 81,000 hriwnow żwój lóż pschepodał, po tajkim je 9000 hriwnow mjenje dostał, hacź dobytk wucźini. Hdy by dźěłacźeŕ se żwojim łożom żam do Wesela dojěł, by żebi 9000 hriwnow sdźerżał.

* W klóschtrje Heggbachu pola Biberacha, w kotrymž stej hojeŕnja a błudniza saměstnjenej, je żrjedu tydźenja woheń wudyrił. Płomjenja żo rucże pśches klóschtrsku zyrkej wupscheśtrjechu, tak so schtórmowazemu swónkej palaze swonowe powjasy w ruzy wostachu. Dwě tsecźinje hojeŕnje a błudnizy a zyrkej a wěża żu wutupjene. Mózno je, so je żo woheń wot jeneho błudneho saparał. S woporniwoscźu żmilnych żotrow a woheńhascherjow bě mózno, wschitkich wobydlerjow hojeŕnje a błudnizy wukhowacź. Żałożnje żo hladasche na klóschtrsku sahrodu. Tam leżachu khori, kotrychž żałoscźenje, żo měschaze se sakhadźenjom wrótnych, bě daloko złyschecź. So bychu wrótnym wobarali, do płomjenjow skoczicź, dyrbjachu někotrych sa schtomy swjasacź.

* We wschelakim nastupanju żu sapiży měschcźanskeho statistiskeho burowa wo żeńtwach w Barlinje sajimawe. Po nich je żo w lěcże 1891 tam 17,649 porow swěrowacź dało. Bjes nimi bě jena hischcże niz zyle 16lětna żona, 4 żony 68—71 lět stare, schtyri mužojo 19—20lětni, a 4 sa żenjenjom żadazy mužojo w starobje 75—81 lět. S nawożenjow bě 14,673 młodych hólzow, tsjo s nich běchu 70 a wjazy lět pucź pśches żiwjenje żami namakali, prjedy hacź żo rosżudźichu, żo żónskemu wjedniśtwu dowěricź. 1639 běchu mandźelske sboże hižo dwójzy, trójzy a schtyri krócź wuźiwali, w nastupanju 461 roswěrowanych drje żo wo mandźelskim „sbožu" rěcźecź njehodźi. Se żónskich, kotrež żo woženichu, bě 16,206 młodych holzow, 1059 wudowow a 384 roswěrowanych. Pschi 8 żeńtwach bě muż 30 a wjazy lět starschi hacź żona, pschi 14 żeńtwach 25 hacź 30 lět, pschi 39 żeńtwach 20 hacź 25 lět; na druhej stronje bě pschi 4937 żeńtwach muż młódschi hacź żona, pschi 205 żeńtwach 10 hacź 15 lět, pschi 52 żeńtwach 15 hacź 20 lět, pschi 19 żeńtwach 20 hacź 25 lět a pschi dwěmaj żeńtwomaj żamo 30 lět a wjazy. Statistiske sapiży mjenuja 71lětneho sbožowneho nawożenju, kiž bě żebi 20lětnu, runje tajkeho, kiž bě żebi 25lětnu, a jeneho s teje żameje staroby, kiž bě żebi 33lětnu njewjestu wuswolił. 76lětny nawożenja bě żebi 49lětnu, 77lětny nawożenja 38lětnu, 80lětny jenu 80lětnu a 81lětny jenu 48lětnu żónku sładał.

* Każ „Rhónske nowiny" pišaja, żu njedawno na Kämmerez kuble w Busengrabenje hoborske żwinjo sarěsali, kotrež žiwe 960, sarěsane 780 puntow ważesche.

* Hdyż bě żo w narańschej Pruskej blisko pola Payżelna lód rospukał a w wulkich schkrutach po rězy Insterje dele cźehnjesche, na schkrucze żorna żobu pschipkuwa, styskńje wokoło hladajo a żo sdasche żmjercźi bliska. Dwěmaj dźěłacźerjomaj żo żorna dobry popad bycź sesda, duż pża na nju schcźuwaschtaj. Tón też jimaj po woli do wody dźesche a żorninu schkrutu dozpě. Lědom pak bě żo schkruty dótknuł, sleczi żorna s njeje a bjes schkrutami żo pschewijo na brjóh wuléše. Tam chzysche ju jedyn s teju mužom popadnucź, ale wona wboheho powali. Hdyż krwawjaty nóż posběhnu, bě żorna dawno k schibjenzy. Poż pak żo wujo na schkrucze żobu dele wjesesche a njeje żo hischcże wrócził.

* Wulka swada bě w lěcże 1891 bjes katholskimaj zyrkwjomaj Argenteuilskej a Trierskej nastała. Kóżda wudawasche, so ma woprawnu Khrystużowu żuknju. Versaillskemu biskopej Gourej żo tehdom pschepoda, so by tu swadu wujednał. Parižske nowiny żu nětko wossjewiłe, so je biskop żwoju rosprawu dokonjał. Po njej je Trierska żuknja woprawna. Ale Argenteuilska niz mjenje, jenož s tym rosdźělom, so je ta spódnja, tamna pak swjerschna. Wona je wokmjana a runa żo tajkim, kajkež w Khrystużowym cźażu Koptojo tkajachu. Wużud biskopskeho Salomona żnadź mohł wobej zyrkwi spokojicź.

* Dokelž żo pschi schachtowanju skota (židowskim rěsanju) skót na żałożne waschnje cźwiluje, żu w Sakskej schachtowanje sakasali. To żame chzedźa nětko też w Schwajzarskej cźinicź. 83,000 schwajzarskich měschcźanow żu pola swjasköweje shromadźisny namjet stajili, so by żo schachtowanje skotu w Schwajzarskej sakasało. Wo tymle namjecźe budźa nětko kantony a schwajzarski lud wothłożowacź.

* Wo wży Chatenoisu pola Belforta żu żo w domje kalkarja Rousseleta 5 cźłowjekojo s wuhlowej kiżalinu saczknuli, kotraž bě żo s 20 metrow sdaleneje kalkownje do pinzy sczahnuła. Rano żo jedyn cźeladnik do pinzy poda, so by jemu kóczku s njeje wuhnał. Hdyż żo cźeladnik njewróczi, Rousselet żam do pinzy stupi, so by sa nim pohladał. Sskużobna holza a dwaj dźěłacźerjej, kotsiž sa Rousseletom do pinzy dźěchu, żo teho runja sażo njepokasachu. Wschitzy běchu żo s jědojtym płunom morili. Se 6 żużodow, kotsiž żu spytali, njesbožownych wukhowacź, żu tsjo żami na żmjercź skhorili.

* Nětko, hdyż je Dowe żwój nowy wojeŕski kabat wossjewił, też drusy zyke uniformy sa wojakow, psches kotrež żana kulka njepschedyri, knjeżerstwu poskicźuja, jenož njepscheražny turban sa hłowu hischcże pobrachuje. Tak rucże hacź budże też tón wunamakany, budże s wojeŕstwom nimo a kónz dotalnych wójnow. Po tajkim je podarmo, so żo pschisporjenje němskeho wójska pschiswoli. Tola pak njeżmy hischcże wo tym złyscheli, so by żo żadyn, kiž je tajki kabat wunamakał, w żwojim kabacże psched kompagniju wojakow stupił a do żebje tšelecź dał.

* Psches wuwołanu Londonsku mhłu njesamóże złónzo żo cźasto pschedobycź. Stanje-li żo to tola, żo to wożebje sapische a skónczinje żo żwěru knihi wo tym pišaja, kak cźasto je złónzo w Londonje żwěcźiło. Na lěto 1892 je sapiżane, so je w Londonje 1214 hodźin dołho złónzo żwěcźiło, w lěcże 1888 pak jenož 898 hodźin.

* Tele dny żu w blischkosczi města Kalischa slě wuwołaneho żida s mjenom Rubinsteina sajeli, kotryž je lěta dołho s młodymi holzami wikował. Jeho sajecże je żo pschipadnje stało. Tsi młode Warschawjanki, Josefa Schenkowska, Anna Boslewska a Staniskawa Pilsnowiczka běchu żo wot teho židowskeho njeplecha k wucźehnjenju do Buenos-Ayres narěcźake, s tym so jim lubjesche, so tam měżacźnje 50 rublow msdy dostanu. W Ostrogu bu k tsjom hischcże jena schtwórta holza pschitowarschena, jena němska s Bromberga,. a s pschewodom stareje židowki żo na pucź podachu. W Hamburgu żyżechu żo na parokłódź „Virginiju" a dozpěchu sbožownje Buenos-Ayres. Hnydom po pschikhadże stare židowske żonisko te tsi pólske holzy do někajkeho hrěschneho lěhwa dowjedże, a nětk hakle żo njesbožowne holzy dohladachu, kak żo jim pońdże. Hdyż proschachu, so bychu je wupuschcźili, je cźim bóle pscheschcźěhachu. Schenkowskej bě mózno byko, skradźu list wotpóżłacź, po tym so bě żebi Pilsnowiczka sadwělowawschi żiwjenje wsaka. List bu Rubinsteinowy wobskorżeŕ a dohna wyschnoscź k temu, so jeho saja.

* Pok milijona pudow petroleja je żo, każ Bakuske nowiny pišaja, sa 14 hodźin s jeneho noweho natocżeneho żórła s tajkej mozu swumjetało, każ hischcże to żenje w Kawkasu widżeli njeżu. Wutocżena dźěra bě pschi 11zolatym pscherěsku něhdże 60 metrow hłuboka, hdyż petrolejowa pruha wuskocźi a nimale wschě naprawy saniczi. Powětr bu tak żylnje pschi wuprażnjenju petroleja satschażnjeny, so żo woknowe schkleńży w żużodnych khěżach puknuchu a hromadże s woknowymi wobłukami wulecźichu. Wschě pschihotowane kótła pscheběżachu. Po tsidnjownym żórlenju petrolej pschesta běżecź.

* Hižo pšched nĕkotrymi mĕßazami, tak pißaja jene Badenſke nowiny, pocza ßo powjedacź, ſo je jedyn Mannheimſki krawz kabat ſa wojakow wunamakał, kotryż żana kulka pſcherasycź njeſamóże. Kóżdy, kiż wo tym ßłyſchesche, wijesche ſ hłowu, dokelż ßo jemu ta wĕż k wĕrje njepodobna bycź ſdasche. My pak bĕchmy ßo hižo tehdy ſa tej wĕzu bliże wobhonjowali a ſ tym naſhonili, ſo je woprawdże nĕſchto hódne na njej. Jedyn ßobuſtaw naſcheho redaktorſtwa ßo k wunamakarjej, knjeſej krawſkemu miſchtrej Heinrichej Dowe, poda, kotryż w Neckarowym pſchedmĕſcze bydli, a pſcheßwĕdczi ßo hižo pſchi tutym wopycze, ſo je miſchtr Dowe woprawdże na dobrym puczu ßwoju myßliczku wuwjeſcź. Runjeż bĕchu ßo tehdy hižo na wojeŕſkim tſĕlniku w Käferthalſkim lĕßu trochu ſpokojaze pospyty ſ tym nowym wojeŕſkim kabatom ſtake, wobſamknuchmy tola wocźaknucź, tu wĕz wosjewicź. Mjes tym je wunamakał ßwoju wumyßliczku pſchezo bóle wudokonjał, a ſ nowa wojeŕſzy pruhowacź dał. A wſchelake nowiny poczachu to a tamne wo njej pißacź. Haj, jene Mannheimſke nowiny mĕjachu ſa nuſne, knjeſa Dowea wußmĕſchecź jako jeneho, kotremuż ßo mosy każa. Dowe pak ßo w ßwojej wĕzy ſ niczim mylicź njedasche a dźĕkasche a porjedźesche njeſpróznjwje dale. A hlaj, nĕtk je ßo jemu poradźiło, ßwój ſamĕr ſ doſpołnej dokonjanoſczu wuwjeſcź. Dźenßa jenoż ſdźĕlimy, ſo je tele dny 10. kompangnija ſ Dowe-owym kulokrutym kabatom pospyty cźiniła a jeho ſakit pſched kulkami na wjetſchu a mjeńſchu dalokoſcź ſ połnej wĕſtoſczu wobkrucźiła. — 26. mĕrza je hejtman Ziegler, kotryż je wojeŕſke pospyty ſ tym kabatom nawjedował, miſchtra Dowea k ßebi powołał a ßebi ertnje wot njeho ßlubicź dał, wĕſcze po wyſchſchej poruczноſczi, ſo by wo ßwojej wunamakanzy nicźo wjazy njewoſjewjował, dokelż móhł hewak wukraj wo njej pſche wjele ſhonicź. A „Kölner Volksztg." pißa ſ Mannheima: Dowe je ßwój pſched tſĕlbu ſakitowaty kabat khĕżorſtwowemu kanzlerej Caprivijej ſa 3 milijony poſkiczik. Caprivi je ßebi nĕſchto cźaßa k pſchemyßlenju żadał. Franzowſke nowiny „Figaro" ßu hižo dwójzy podarmo Dowe-ej telegrafowałe.

* S dynamitom naczinjene wulke njeſbože w żeleſowych podkopkach „Volksmannskeller" w ßmolanych horach pola wßy Hüttenrody je rambora Behma ſ Elbingerody ſe ſamyßkom ſtuczik. Hdyż chzychu tam woßmjo dźĕkaczerjo pódla podkopkow ſ deſkow natwarjenu budu wopuſchczicź, ſo bychu ßwoje dźĕło naſtupili, ſawinowa mjenowany dźĕkacźeŕ ſ dźeßacź puntami kranjeneho dynamita rosbuchnjenje. Scheſczo dźĕkaczerjo a jich mordaŕ ſ nimi buchu do cźiſta rostorhani a dwejo ßo tak wobſchkodźiſchtaj, ſo bórſy wumrjeſchtaj. Mjes morwymi ßu ßedmjo ßwójbni nanojo. Behma bĕ ßwojej żonje pißał, ſo jemu mózno njeje, dlĕje żiwy wostacź. Mĕſtno rosbuchnjenja ma żałoßny napohlad.

* W ßrjedźnej Ruſkej ßo pjecza kholera nimo mĕry ßylnje rosſchĕrja; bjes wjeßnym wobydleŕſtwom je pjecza wjele woßobow na kholeru wumrjeło.

* Telegramy „New-Yorkſkeho Herolda" woſjewja ſ Panama wulkotny pſchirodźiny podawk w Kolumbiſkej. Tam je ßo pjecza w bliſkoſczi mĕſta Popayan leżaza hora Cruiz Loma pſchepadnuła. Hižo nĕſchto dnjow dołho bĕchu hrożazy podſemſki ropot ßłyſcheli, na cźoż je ßo hora roskwĕkała a ßo do hromady waliła, pſchi cźimż je njewurjekniwje wjele pjerſchcźe do powĕtra lĕtało, kotraż je ßo potom na ßußodnu wulku wokolnoſcź wupſcheſtrjeła a wjele rĕkow ſaßypała. Nĕhdże 10 abo 12 ludźi je pſchi tym wo żiwjenje pſchiſchko a nĕkotre ſta ſkotu ßu kónz wſake.

* Wo ßurowym wichorje, kotryż je w minjenych dnjach w ſjednoczenych ſtatach poknózno-wjeczornu krajinu domapytał, je ßrjedu ſakhadźecź ſapoczał a ſakhadźa hiſchcźe pſchezo. Najprjedy pocza ſe ßnĕhom mjetacź, kotryż w nĕkotrych dźĕlach Minneſotſkeje kóhcź wyßoko leżi. Nimale jako orkan zychnowaſche wichor pſches zyku Wisconſinſku ſ deſchczom, ſe ßnĕhom a ſ wcſchkrotom. Telegrafy ßu podtorhane a mĕſto Milwaukee je wot ſwonkowneho wobłhada zyle wotrĕſnjene. Telegrafiſke ſwißowanje pſches Illinoiſku, Jowaſku, Nebraſku a Miſſouriſku je na wjele mĕſtnach pſchetorhnjene. Mĕſto ßw. Louis je prĕnje njewjedro w lĕtuſchim lĕcźe mĕko. Też w Indianopoliſu je wczera wjeczor wulki wichor ßurowik a wjele ſchkody naczinił.

(Zyrkwinſke powjeſcźe hladaj w pſchiloſy.)

Pſcheßadźowanje ſchulſkeho doma.

Stara **Klĕtnanſka** ſchulſka leżomnoſcź (ſaſtaniſchcźo hornjołużiſkeje żeleſnizy), wobſtejaza ſe ſtareho wobſchĕrneho doma, noweho maßiwneho hoſpodarſkeho twarjenja, ſahrody a dwora, ſa kóżde pſchedewſacźe ßo hodźaza, wot wjeßnych grychtow na 4000 mk. takſĕrowana, ma ßo tſeczi ßwjaty dźeń jutrow popołdnju w 3 hodźinach na pſcheßadźowanje pſchedawacź. **Schulſke pſchedſtejiczerſtwo.**

Awkzija.

Tſeczi dźeń jutrow, **wutoru,** budźa ßo w mojim wobydlenju w **Posdezach** moje **twory** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pſchipołdnju w 12 hodźinach.

Jurij Sarjeńk.

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim revĕrje.

Schtwórtk 6. haprleje ma ßo

200 ßuſchizowych khójnowych dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk 1/2 10 hodźin w Sslinu pſchi Łupjanſkim puczu.

W Minakale, 29. mĕrza 1893.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Hrabinſki ſ Einſiedelſki parny rĕſak pſchi Khróſczanſkim ſaſtawniſchczu pola Minakala

porucza **khójnowe tramy, deſki, hranite drjewo, laty, wotrĕſki,** też wotrĕſki ſa płoty, ryhele a ſchtomowe koliki po dnjowych płaczíſnach. **Curt Pjech**

w Lipiczańſkej hajnkowni pola Minakała.

Potrjebu k puczowanju

ſ maka a ſ wulka

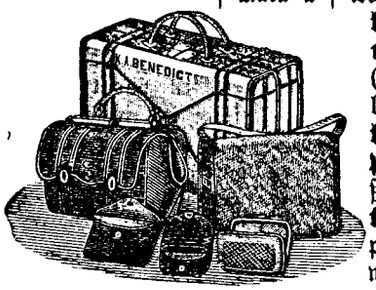

kofry, ſchulſke tornistry, toſche, mapy (ßamßny wudźĕłk) w najlĕpſchim wumjedźenju po **khĕtro ponizenych płaczíſnach,** ſkład woßebnych **kożanych tworow** po wſchĕch płaczíſnach w wulkim wubjerku porucza

K. A. Benedict

na ſnutskownej ławſkej haßy 8.

Pfundowe mlokowe mydło

dźĕłane ſ cźiſteho, najlĕpſcheho krowjazeho mloka, cźini najſchkropawiſchu kożu nĕżnu a mjehku każ ßomot.

Draždźanſka mlokarnja bratrow Pfundow

w Draždźanach.

Dostacź pola kk. **Stroucha a Koldy** w Budyſchinje,

= = = **bratrow Merſchow** = =

= = = **Oty Engerta** = =

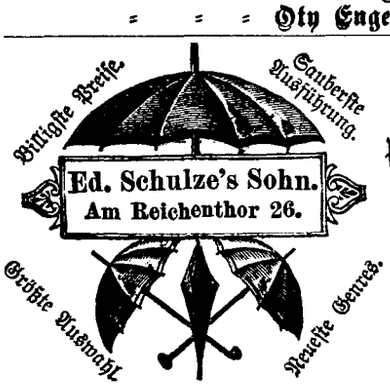

Pſchedeſchczniki

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach porucza

Ed. Schulze's Sohn

pſchi bohatych wrotach 26.

Poczehnjenje a **wuporjedźenje** najtuniſcho.

K kwaßam, kſchczíſnam a druhim ßwjatoczńoſczam

poruczam ßwoje czíſte

= wina =

kotrež derje tyja a ſtrowoſczi howja.

Moje

czeŕwjene a běle wina

po 1 mk. bjes bleſche a dróżſche ßu jara wubjerne po ßwobdżenju a kwěcze. Pola mje je wjetſchi dżěl němſkich drużinow hacż k najnadobniſchim wupkodam, kotrež ßo nihdże druhdże tuńſcho kupowacź njemóża, doſtacź.

Wino k lěkarjenju, jako Portſke wina, Sherry, Tockaiſke a t. d. je pola mje czíſte doſtacź, a ſa czíſtoſcź rukuju.

Sapißy płaczíſnow ßo po żadanju kóżdemu ſczelu.

Paul Giebner, winaŕnja w Budyſchinje

na bohatej haßy 18, ſ nutskhodom na theaterſkej haßy.

Moja winownja a ßnědańſka ſtwa poſkicża pſchijomny pſchebytk a pſchi kupowanju wina ſkładnoſcź k pruhowanju.

3000 mk., 1500 mk., 1000 mk., 600 mk. ma na hypotheki twjerdże wupożczicź

wobkhodny agent **E. Fröde**
10 pſchi rybowych wrótkach 10.

W Kóſkach je **khěża** czíßko 3 ſ 1¾ kórzami pola a ¼ kórzom ſahrody hnydom na pſchedań. Kupz ma ſkładnoſcź, w bliſkich ſkałach derje ßo płaczaże dżěło namakacź.

W Sombarku pola Budeſtez je **khěžkarſka żiwnoſcź** czíßko 9 na pſchedań. Něſchto kupneho pjenjeſa móże ſtejo woſtacź.

W Schpikałach je **khěża** czo. 26 hnydom na pſchedań, kotraż ßo ſa wojnarja, tyſcherja, ſchewża abo ſa kóżdeho druheho rjemjeßlnika derje hodźi.

W Barcze w Garbarez żiwnoſczi czíßko 68 je wobydlenje hnydom abo poſdźíſcho na pſchenajecze. Dalſche je ſhonicź pola wojnarja **Hurbana** w Pſchiwczizach.

Maßiwna **khěża** ſe ßadowej ſahrodu, 3 kórzami pola a ½ kórzom łuki w Hatku pola Budyſchina je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Auguſta Hannſcha** czíßko 8 tam.

Khěża ſ 5½ kórzom, 46 dawſkimi jenoſczemi pola Hucźiny je ſa 2400 mk. pſchi napłaczenju 800 mk. na pſchedań. Dalſche je darmo ſhonicź pola wobkhodneho agenta **E. Fröde** pſchi rybowych wrótkach 10.

W Hatku pola Minakała je **żiwnoſcź** czíßko 16 ſ 8 kórzami leżomnoſcże bjes wumjenka a hoſpody na pſchedań.

Schczěpjene jabłonje, dobre drużiny, ßu na pſchedań w Khwaczańſkej ſchulſkej ſahrodże.

Julius Höhme,

ſaſtupjeŕ internazionalneje maſchinſkeje wuſtajeńzy w Rieſy nad Łobjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne młócżaze maſchiny wot 2 konjazeju mozow,
ſchěrokomłócżaze maſchiny, ſ göpelom a paru ßo czěrjaze,
jenopſchežne młócżaze maſchiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne młócżaze maſchiny najnowſcheje konſtrukzije,
běrny rostłócżaze a **běrny rosrißaze maſchiny,**
rěſaki ſa berny a rěpu, czíſczaze maſchiny,
mjetlizy, butrowanſke maſchiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-ſeparatory, ſ ruku a maſchinu ßo czěrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy ſazynkowaneho worzloweho blacha, **żeleſne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noſchne), **triéry** najlěpſcheje konſtrukzije,
mlynſke zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkótne wahi,
kuczne bróny, ßamßne dźěło, ſakońſzy ſchkitowany ſyſtem, kotrež móża ßo hnydom wot kóżdeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych bróznow** pſcheměnicź, pſchezo najlěpſcheje, wupruhowaneje konſtrukzije.

Najpſchihódniſche wuměnjenja dla płaczenja? Pruha dowolena! Proſpekty darmo!

Pſchedawaŕnja a ſkład pola **Jana Manjoka** w Budyſchinje.

Drjewowa awkzija.

Tſeczi dźeń jutrow, **4. haprleje,** dopołdnja w 10 hodźinach, budże ßo w **Suborniczźy** 70 kop rjanych khójnowych walczkow, 90 metrow pjeńkow a 50 metrow khójnowych ſchczěpow ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Sapoczatk w **Nowakez** drjewiſchczu.

Frenzel.

Awkzija.

Tſeczi dźeń jutrow, popołdnju w 2 hodźinomaj budże ßo w **Hatku** w żiwnoſczi czíßko 16 wſchelaka domjaza nadoba, jako ßudobje, dońzy atd., na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Najlěpſchu margarinſku butru,
derje płodźazu, porucza
Pawoł Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſk. haßy.

Drjewowa awkzija.

Wutoru **4. haprleje** dopołdnja wot 10 hodźin maja ßo w lěßowych ſahonach, Hnaſcheczańſkej gmejnje ßłuſchazych (na woßliczej horje) brěſowe dołhe hromady a dźělba ſchmrěkowych a khójnowych ſchtomow po loßach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Hnaſcheczańſki gmejnſki pſchedſtejiczeŕ.

Ssylna **żeleſna wóſkowa praßa,** dwójzy ſazynowana, je na pſchedań na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

---

5 porſtow tołſty **ßuſcheny połcź** punt po 75 np., pſchi 10 puntach tuńſcho,
ſeleny połcź punt po 70 np.,
ßadleſchcźo „ „ 70 „
pſchedawa

Otto Pötſchke
6 na żitnej haßy 6.

Khoſej,

jenoż czíſcze ßłodźazy, ßyry, punt po 100 hacż 160 np., paleny, punt po 160 hacż 200 np. poruczа

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Wupſchedawanje zigarow.

Wjazore drużiny

zigarow

pſchedawam, ſo bych je wotbył, niże nutskupowanſkeje płaczíſny.

№ 776. 100 ſchtuk nětkole po 3 mk., prjedy 5 mk. № 777. 100 ſchtuk nětkole po 4 mk., prjedy po 6 mk. № 1102. 100 ſchtuk nětkole po 4 mk. 50 np., prjedy 7 mk. № 1101. 100 ſchtuk nětkole po 5 mk. 50 np., prjedy 8 mk.

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Ssyre Hamburgſke ßadło

jara tunjo doſtacź pola

Pawoła Hofmanna
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſk. haßy.

Britwje, nożizy

każ wſchě drużiny **nożow** ßo derje a tunjo tocża a wuporjedźa w parnej toczeŕni a wuporjedźeŕni

Oskara Buttera
na żitnych wikach czíßko 1.

Kóſlaze kózki.

Kóſlaze kózki po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi pſchi żitnych wikach.

Wosjewjenje.

Wschitkim ratarjam ßo k wjedźenju dawa, so ßo wot podpißaneho radźineho hospodarskeho sarjadnistwa **jamowy hnój** s rumowanskich městnow tež potom wotedawa, hdyž nastupazy wotebjerarjo s wužiwanjom měschćanskeho wotwožerskeho wosa trěbne **konje ßami** staja.

Stanje-li ßo to, je płaćizna

ßa cbm. jamoweho hnoja na — mk. 70 np.,
abo ßa ßud, 1,6 cbm. wopschijazy, na 1 mk. 12 np.

postajena.

Dale ßo hischcze na to pokasuje, so kompostowy hnój w bliskoscźi bróžnjoweho městna pschi Nowosalzskej drósy leži a ßo po doprjednym wosjewjenju wot podpißaneho hospodarskeho sarjadnistwa po 3 mk. ßa wós wotedawa.

W Budyschinje, 24. měrza 1893.

Radźine hospodarske sarjadnistwo.

Generalna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

změje so **srjedu po jutrach, 5. hapr.,** popołdnju w 2 hodź. w **Gudźic** hosćencu. Sobustawy a hosći přeproša

předsydstwo.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Zličbowanje. 3. Namjety.

Bjesada změje tón króć na třeleŕni swjedźeński wječor z **dźiwadłom a balom** hižo **wutoru** wot 7. hodź., na kotryž wona swoje a maćične sobustawy lubje přeproša.

Nalětnja skhadźowanka

Serbskeje Studowaceje Młodosće

změje so

jutrownu srjedu 5. haprleje dopołdnja w 10 hodź.

na „třeleŕni" w Budyšinje.

Wšitcy Serbja a přećeljo Serbowstwa, přede wšěm studenći a zastupjerjo towarstwow, so z tutym najnaležnišo na nju přeprošuja.

Před skhadźowanku, **wutoru 4. hapr.** wječor w 7. hodź., budźe na „třeleŕni" serbska **piwna zabawa,** na kotruž so serbscy studowacy a jich přećeljo wutrobnje přeprošuja. Towaršny spěwnik njech so sobu přinjese.

Michał Šewčik, stud. theol.,
t. č. hłowny starši Serb. Stud. Młod.

Budyska Bjesada

změje **wutoru 4. haprleje** w Budyskej třeleŕni **swjedźeński wječor** z **dźiwadłom, koncertom** a **balom.** Započatk wječor w 7 hodźinach. **Předsydstwo.**

Hodźijska nalutowarńja a wupožčerńja

śmeje pschichodnu **wutoru 4. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach w **Mrózej** restawraziji w Hodźiju **generalnu shromadźisnu,** na kotruž ßo wschě ßobustawy najnaležnischo pscheproschuja.

Pschedßydstwo.

Towarstwo Sserbskich Burow w Bukezach

śmeje **wutoru** (tśeći dźeń jutrow) popołdnju w 5 hodźinach ßwoje poßedźenje. Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Towarstwo Sserbskich Burow w Lahowje

śmeje tśeći dźeń jutrow, **4. haprleje,** popołdnju w 4 hodźinach ßwoje měßacźne poßedźenje. Wo bohaty wopyt proßy

pschedßydstwo.

Towarstwo Sserbskich Burow w Bělczezach

śmeje **njedźelu 9. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Najlěpschi syrup

punt po 30, 26, 20, 16 a 14 np.
porucza

J. G. Klingst Nachfolger
16 na bohatej haßy 16,
rózk theaterskeje haßy.

Wulki wubjerk

mužazych a hólczazych mězow

najnowscheje faßony
porucza po tunich płaćizinach
Louis Michael w Bukezach.

Pschepoloženje krawstwa.

S tutym ßebi dowolam cześćenym Sserbam k wjedźenju dacź, so ßym ßwoje krawstwo dźenßa s hornczerskeje haßy na

lawske hrjebje cźißło 14

s napschecźa theatra pschepołożił.

Cześćenym Sserbam ßo k seschiczu mužazeje drasty po měrje poruczejo a dobre ßedźenje lubjo, s dobom k wjedźenju dawam, so mam wot nětka wulki skład

hotoweje mužazeje a dźěćźazeje drasty

na składze a proschu pschi potrjebje wo dobrocźiwe wobkedźbowanje. Lubju sprawne poßkuženje a tunje płaćizny.

S počesćowanjom

Heinrich Mütterlein
krawski mischtr.

---

10 mk. myta.

Wokolonoscherske pschedawanje dybsacźnych cźaßnikow a skotych tworow je po § 44, titel 2 a § 56, titel 3 khěžorstwoweho rjemjeßkowego porjada sakasane. Schtóž tajkeho wokolonoscherja, pucźowarja abo wikowarja pscheradźi, tak so móže ßo khostacź, hornje myto dostanje. Sa Budyschin a wokolnoscź tajke wosjewjenja knjes cźaßnikar **G. Mager** pschijima.

Swjask cźaßnikarskeje jednoty.

W Budyschinje: **K. Köchler. Gustav Mager. Franz Marschner. Jan Gäth. J. A. Henke. Max Klockau. Ernst Herkner. A. Mrós** w Bukezach. **Hensel** w Dobruschi.

Dźěłaczerjow, dźěłaczerki,

młodych ludźi a holzy, sa poschkleńzowanje atd. do lětnjeho a symskeho dźěła pyta **Margareczina heta.**

Schulske tornistry

dobre, derje dźerżaze, sa hólzow a holzy porucza w wulkim wubjerku

A. Pietsch, rjemjenjerski mischtr
na hauensteinskej haßy 1.

Pschedeschcźniki!

Wulku dźělbu pschedeschcźnikow po poniżenych płaćizinach wupschedawa **Otto Brandt,**
draschler na hauensteinskej haßy 2.

Porjedźenje a počehnjenje tunjo.

Howjasu kožu, cźelazu kožu, kosaze a kaniklaze koże a wschě druhe druźiny kožow po najwyschschich płaćizinach kupuje

Heinrich Lange
pschi serbskej katholskej zyrkwi
pschi žitnych wikach.

Wuczobnik,

ßyn sprawneju starscheju, kiž derje wuknje a ma pschikhilnoscź, pschekupstwo nawuknucź, móże jutry pola naju do wuczby stupicź.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Dźeßacź **rźanych woklepow** a wjetscha dźělba **wakow** k sascźěłanju je na pschedań w Czornjowje cźißło 8 pola Bukez.

Sa 55 mk.

nowu, dobru, rjanu **schijazu maschinu** wobstaram, sa kotrejež hódnoscź 3 lěta dołho rukuju.

A. Schuba, restawratěr
na swonkownej lawskej haßy.

Hejtmau

dobry wothladowar skotu, wożenjeny, evang., ßo k 1. julijej na forbark w Banezach, Wutołczańskemu knježemu dworej błuschazy, pyta.

Běhać ßo pyta.

Hólczej s dobrym schulskim wopißmom, kiž jutry schulu wopuschczi, móże ßo hnydom samolwicź pola **Hermanna Kulischa,** papjerowym składze na lawskich hrjebjach 10.

Hólczej, kiž chze **mlynstwo** nawuknucź, móże do wuczby stupicź pola **Augusta Nagela,** mlynskeho mischtra w Skyczinje pola Łasa.

Hólczej, kiž chze **bětnarstwo** nawuknucź, móże do wuczby stupicź pola **Korle Augusta Pawlika** w Hrodźischczu. Wot teho ßameho ßo tež jedyn **bětnarski pomozuik** do dźěła hnydom pyta.

Wuczobnika pyta hnydom abo posdźischo pjekarski mischtr **Scholta** na garbarskej haßy 10.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiloha k czißlu 13 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. haprleje 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmeje jutrownicžku rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku spowjednu rěcž, 1/2 9 hodźin farar dr. Kalich ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Druhi ßwjaty dźeń jutrow śmeje rano w 7 hodźinach farar dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěcž, 1/2 9 hodźin diak. Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Tśeczi ßwjaty dźeń jutrow dopoldnja w 9 hodźinach budże diakonus Räda ßerbski prědowacź.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Augusta Hana, Augusta Rostoka, dźěłaćerja w Kelnje, dź. — Kurt, Jana Bohuwěra Kubizy, murjerskeho poléra na Židowje, ß. — Korla Hermann, Jana Krawza, fabrikskeho dźěłaćerja w Dobruschi, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 28. měrza: Marja Martha, Jana Ernsta Bohuwěra Klimanta, khěžkarskeho žiwnoscerja w Sskonej Borschczi, dź., 14 dnjow.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2123 měchow.	W Budyschinje 25. měrza 1893 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 29. měrza 1893 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	8	12	8	24	7	65	7	94
" . . . . . žołta	7	53	7	94	7	35	7	65
Rožka	6	25	6	50	6	13	6	31
Jećźmjeń	7	—	7	14	6	60	7	7
Wowß	7	20	7	40	6	70	6	90
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	9	17	10	28
Woka	8	6	8	33	6	40	7	22
Jahły	14	—	17	—	12	50	14	—
Hejdnschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	30	1	80	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	70	2	20	2	50
Pschenćzna muka 50 " . . .	6	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	6	50	10	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	4	10	3	40	4	—
Sslóma . . 600 " . . .	24	—	25	—	21	—	24	—
Prožata 954 schtuk, schtuka . .	13	—	27	—	—	—	—	—
Pschenićzne wotruby	4	25	5	—	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np. hacž 14 hr. — np., žołta 12 hr. 80 np. hacž 13 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np. hacž 10 hr. 40 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 80 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 79 np. hacž 8 hr. — np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 65 np., rožka wot 6 hr. 38 np. hacž 6 hr. 44 np., jećźmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 30 np.

Draždźanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. družiny 57—60 hr., 2. družiny 50—55, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—60 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 30. měrza: Rjane.

Ssymjeńtne běrny

jako **kosćzanzowe,**
módre hoborske,
magnum bonum,
woprawdźite **cźerwjene zyblowe** a **rózowe,**
po mjeńschich dźělbach
schěsćznjedźelske sažne wulke běle a **imperator**
ma na pschedań

knježi dwór w Ssmochcźizach.
Schewcźik, inspektor.

Hrabinska ſ Einsiedelska schtomownja
w **Lipiczu** pola **Minakala**

porucża ßwój wulki sklad derje rospjeńkowanych hajnischich, pyschazych, liscźowych a jehlinowych schtomikow — też jenolětne khójny — po najtunischich placźisnach. **Curt Pech.**

Ssadarska a sahrodniska schula,

ſ Budyskej ratarskej schulu sjednoczena, porucża w nětcźischim ßadźeńskim cźaßu **ßadowe schtomiki** wschěch družinow, sa nasch klima ßo pschihodźaze. Placźisnowe sapißy ßo darmo roscźelu.

Spěwarske

ßerbske a **němske** w najnowschich woßebnych a jednorych trajnych swjaskach, teho runja **modleńske knihi** a **konfirmaziske kharty** w wulkim wubjerku porucża po najtunischich placźisnach

Gustav Rämsch, knihiwjasatnja
21 na bohatej haßy 21.

Parny rěsak a hěblowarnja A. Kuntzy
w Budyschinje

porucża **fosty, deski, laty, tramy a hranite drjewo,** ßyre a wobdźěłane. Tyscherski material w hornjoschlesynskich schmrěkach we wschěch rosměrach. Hěblowane a wjercźene dźěło kóždeje družiny, rěsanje po msdze po niskich placźisnach.

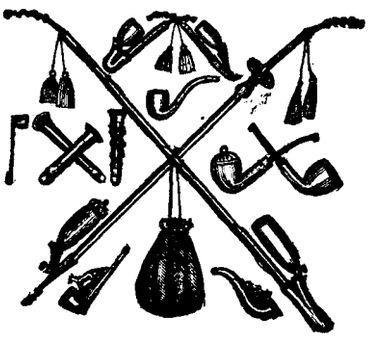

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetschim wubjerku
porucża
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.
Najtunische žórko sa sažopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłarni.

Žakety a plyschowe pjesle
sa žónske
hižo po 2 mk.,
deschcźne mantle a **wobwěschki** w najnowschich sažonach ſ dobrych tkaninow porucża tunjo

Emma swud. **Vorwerkowa**
ſ napschecźa hkownеje straže.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nješcźowe rěbliki, khachlowe durćzka, tśěschne wokna, twarske hosdźe
porucża tunjo

Paul Walther.

Fotografowarnja Apollo!
Richard Huth
w Budyschinje
na ßerbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitoscźe: **Fotografowanje dźěcźi** a **wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoscźi **visitneje kharty** placźa 12 schtuk 6 mk., też pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedźenju.

Njedźelu popoldnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Würzburgske
runklizowe ßymjo,
hižo 29 lět dołho wot jeneho a teho ßameho lieferanta w ſnatej rjanej družinje dostawa a pschedawa
Carl Noack
na žitnej haßy.

Běrny k ßadźenju
jako:
módre hoborske,
Athenske,
Simſonowe,
kanzlerske,
zentnar po 2 hriwnomaj, porucza
Jan Ssmoła w Spytezach.

Króch,
woku,
ſchleſynſki kolij,
ſeradellu,
cźerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
rajtrawu,
timothe
porucza tunjo
Korla Kahrowe
w póſtſkej kowarni.

Turkowske ßłowki
najlěpſcheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczišnach.

K kwaßam a druhim ßwjedźenjam.
Sswoje ßłódke a pschi tym ßylne ßłodźaze
likěry a dwójne palenzy
kaž tež czišty žitny palenz poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Syrup
ßłódki a czišcźe ßłodźazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritſchera.

Najlěpſchi likěr
ſ alpſkich ſelow, Stonsdorfſki likěr a **běły ingberowy likěr**, liter po 100 np., poruczamoj.
Saßopschedawarjo dostanu rabatt.
Schiſchka a Rjeczka.

Kóſlaze kóžki
po jenotliwym a po wjetſchich dźělbach kupuje
Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy 16.
S dobom poruczam ßwój wulki ſklad **ſchórzuchow** ſa murjerjow, cźěßlow a dźěłaczerjow po najtuniſchich płaczišnach.

Schtóž ſa 3 mk. kupi, temu ßo tónle nawěſchtk ſ 25 np. ſapłaczi.

Najwjetſcha cźrijowa pſchedawarńja

Hermanna Frischa

na ßerbſkej haßy 7, na rózku hauenſteinſkeje haßy.

Cźrije a ſchkórnje ßo nihdźe po tunjoſczi, dźerženju a woßebnoſczi njepſchetrjechja. S kóždeje wězy je wulki wubjerk.

Saměnjenje
je dowolene.

Tuńſcho hacź wſchudźe druhdźe.
Pſcheßwědczenje cźini wěrno.

Pſchedeſchczniki,

ßamßny wudźělk.

Pſchedeſchczniki, ſ najlěpſcheho materiala dźěłane, barbunjepuſchczate a trajne po $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{2}$, 3, $3\frac{1}{2}$—4 mk.,
gloria-pſchedeſchczniki w ſcheſcźorych družinach po 3—$8\frac{1}{2}$ mk.,
woßebne **židźane pſchedeſchczniki** po 9—15 mk.,
pſchedeſchczniki ſa konfirmandow jara tunjo.
Pódla teho woßebje **wulke** pſchedeſchczniki, 9-dźělate, 10-dźělate a 12-dźělate.
W kóždej družinje wulkotny wubjerk.

H. M. Schmidt na hłownym torhoſchczu.

Sa něktore hodźiny ßo pſchedeſchczniki rjenje a tunjo wuporjedźa a poczehneja.

Franz Marſchner
cźaßnikař w Budyſchinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

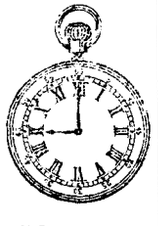

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschiſpomnjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

Symſke ſwjerſchniki, ßukuje, kholowy, lazy, mantle ßo ſ trajnym njepuſchczatymi barbami wobarbja
w **W. Kellingez barbjerni** w **Budyſchinje.**

Kaſchcźe
ma pschezo w wulkim wubjerku na ſkładze
Hermann Schmidt
na hrodowym měſtnje 2 pschi hrodźe.

Kóſlaze kóžki
po jenotliwym a po wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płaczišnach kupuje kóžkař **L. Fleiſcher**
na ſwonkownej lawſkej haßy 18.

Berta Albinußez
akademiſzy a praktiſzy wuwuczena ſchwalcźa
na hornczerſkej haßy 47
w Budyſchinje
wucźi měru bracź, rěſy ryßowacź a pſchirěſowacź.

Holzy, kotrež chzedźa ſchwalcźiſtwo dokładnje nawuknucź, tež tajke, kotrež chzedźa ſa ßwoju ßamßnu potrjebu dźěłacź, namakaja město pola **Berty Albinußez** na hornczerſkej haßy 47 w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14. | Sobotu 8. haprleje 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W běhu haprleje chze kral Albert Žitawu wopytacź. Kral najprjódzy se Žitawy na Oybin na hońtwu na hłucharje pojědże. Město budże pschi tejle składnosczi kralej w měschczańskej sali radneje kněże zwjedzeńsku hosczinu wuhotowacź.

— Lětza zo w Sakskej 60,000 reserwistow a 60,000 krajnych wobornikow k swuczowanjam swoka. Swuczowanjow narunanskich reserwistow lětza prěni krócź do zyła njebudże. To zo jako znamjo wobhladuje, so chzedza w Němzach narunanskej reserwje do zyła sańcź dacź.

— Po najnowschej powjesczi knježor Wylem 18. meje pschipoldnju k poswjeczenju pomnika knježora Wylema I. do Shorjelza pschijědże.

— W knježorstwowym zejmje zu jara wczipni na to, hacź a hdy Ahlwardt zlubjene akty pschedpołoži. Wozebitej komiziji zo poruczi, tele akty pruhowacź.

— Pruski kultuzowy minister je wukas konsistorstwa Schlesynskeje provinzy wobkrucził, po kotrymž maja dźěczi w evangelskich ludowych schulach 166 bibliskich schpruchow nawuknucź. Liczba nawuknjnomych khěrluschow je na 20 postajena. Se židowskich a liberalnych nowin zu wótre zwary na tónle wukas zkyschecź. Bychu najradscho widzałe, hdy by zo roswuczenje wo kschesczijanskej wěrje do zyła s ludowych schulow wuczišło.

— So by zo krajnozyrkwinskemu powschitkownemu pokutnemu dnjej, kotryž je zo na zrjedu psched poslednju njedźelu zwjat. Trojizy (lětza 28. novembra) położił, tež kharakter katholskeho zwjateho dnja dał, ma zo po bamžowym wukasu pschichodnje w staropruskich provinzach s nim hromadze zwjedzeń Marj. wopr. zwjeczicź.

— W Hamburgu łódźni wuhlenoscherjo a tepjerjo strajkuja. Tsi Hamburgske łódże njejzu mohłe žanych tepjerjow dostacź.

— Pruski wójnski minister Kaltenborn je knježora proznył, so změł s ministerstwa wustupicź. Knježor je zo tejle próstwje sapowjedźił, so zo njebychu nětczišće parlamentariske wobczežnosczе powjetschiłe; posdźischo pak zo Kaltenbornej dowoli, zo sazo k złużbje w froncze wróczicź.

Awstrija. Czeski krajny zejm je schtwórtk zwoje wuradzenje sazo sapoczał. Czesча zu hnydom w prěnim poswedzenju zo na njeprawdu wobczežowali, kotraž zo Czecham se strony krajneje schulskeje rady stawa.

— 1. haprleje zu zo prěnje nowe awstriske bronsowe pjenjezy pschi sjawnych kazach wudałe. Podwuhalet ma wulkosczi krajzarja, halet zo polkrajzarjej runa.

— Kaž s Preßburga pisaja, zu w tamnischej patronowej fabrizy na pruhu s kulkami do njepschepuschczateje tkaniny, wot něhduscheho fabriskeho direktora Sylambera wunamakaneje, tšeleli. Pospyty zu pjecza jara spokojaze byłe. Tkanina je jenoż 10 milimetrow tołsta a je czischcze hinak dźěłana hacź druhe, hacź dotal snate kulki njepschepuschczate tkaniny.

— Galizisti molet a pěznjet Kornel Ustjanowicz smeje zo w blizschich dnjach psched zudom samolwicź, dokelž je wobras: „Hrěschnizy w heli“ sa maku farsku zyrkej molował, na kotrymž maja figury podobnosczi se snatymi s dźěła semrjetymi, s dźěła hischcze zywymi wozobami w Galizisku, kaž na pschikład se semrjetym knježorowym naměstnikom, hamtskimi hejtmanami a mnohimi semjanami.

Franzowska. Panamaski skandal je sazo jenemu franzowskemu ministerstwu s tótku był. Ribotowe ministerstwo drje njeje runje psches panamaske wobczežnosczе panuło, wone bu wjele bóle dla njepschesjenosczе bjes senatom a deputertskej komoru nusowane, wotstupicź. Deputertska komora bě reformu dawka na napoje wobsamkła, senat pak bě zo pschecziwo temu wuprajił. Dokelž ministerstwo na senatowu stronu stupi, jemu deputertska strona zwoje njedowerjenje wuprají. S woprawnej pschiczinu ministerstwoweho pada pak je panamaski skandal był. Tež Ribotowe ministerstwo je spytało, hdyž tež podarmo, wotkryczе dalschich panamaskich jebanstwow sadźewacź. Duž lud k njemu wjazy dowerjenja njemějesche, a deputertska komora dyrbjesche pschi pschihódnej składnosczi zo wot njeho wotrjez. Rozzudy wo minjenym ministerstwje njejzu najlepsche. Nowiny „Figaro“ mjenuja jo najhubjenische, kotrež je hdy w Franzowskej było. Sestajenje noweho ministerstwa je zo presidentej Carnotej rucze doscź poradziło. Na jeho czoło je Dupuy stupił. Nowiny wo nowym ministerstwje pisaju, so drje wone s czežnych muzow wobsteji, so pak wone pschi nětczischich wobstejnosczach njebudże dołho wobstejecź.

— Franzowsojo hischcze njejzu wotpohlad s myzlow puschczili, sapoczany panamaski kanal dotwaricź. Franzowske knježetstwo je zebi wot kolumbiskeho knježetstwa dowolnosczi k twarjenju na 20 mězazow podlěschicź dało.

— Franzowszy dźěłaczerjo zo czežko s zusymi dźěłaczerjemi snjezu. Loni běchu puki bjes franzowskimi a belgiskimi dźěłaczerjemi na dnjowym porjedze, nětkole zu zo franzowszy dźěłaczerjo s italskimi swadźili. W Nancyu je bjes nimi k krwawnym pukam doschło, pschi kotrychž zu jeneho franzowskeho dźěłaczerja sakkóli. Hłowneju schkerjednikow, italskeju bratrow Kastagnow, zu sajeli. Nancyske wobydlerstwo je w wulkim roshorjenju.

Italska. Bankowe skandale w Italskej zu na panamaski skandal podobne kaž jejo na jejo. Kaž něhdusche franzowske, tak je tež nětczische italske ministerstwo bankowe pjenjezy pschi zejmskich wólbach k podtłóczenju napschecziwnych politiskich stron wuzywało. Něhduschi direktor sizilskeho banka, kotrehož je knježetstwo wotzadźiło, je zo sa to s tym wjecźił, so je listy ministrow Giolittia a Lacavy wosjewił, s kotrymiž zo dopokaże, so je zebi knježetstwo k wólbam wot sizilskeho banka 20,000 lirow zadało. Pódla Giolittia a Lacavy je zo tež bywschi minister Crispi do zwětkeho stajił. S někotrych jeho listow, direktorej sizilskeho banka pisanych, je widzecź, so je wón banku nusował, wschelakim wozobam jako msdu sa politisku złużbu pjenjezy wupłacźicź. Pódla teho zo hischcze Crispi wot wobwinowanja wuczischcził njeje, so je tež s panamaskich pjenjes něschto do zwojeje kapsy tyknuł. W papjerach pjenjezника Reinacha, kiž je zebi s jědom sawdał, dokelž běsche zo wotkryło, so je wón ministrow, ludowych zastupjerjow, senatorow atd. s panamaskimi pjenjesami podkupił, zu tež list namakali, w kotrymž je napisane, so je tež Crispi wot njeho 50,000 frankow dostał.

Bołharska. W Bołharskej zo skoro zadyn mězaz njeminje, w kotrymž zo njeby někajke pschizahanstwo pschecziwo nětczischemu knježetstwu wuzlědźiło. Psched někotrymi dnjemi zu schtyrjoch bołharskich offizěrow a tsjoch żelesniskich sastojnikow sajeli, kotrychž winuja, so zu chzyli bołharskeho wjercha, Koburgskeho prynza, skónzowacź. W salonowym wosu, w kotrymž prynz na zwój kwaz pojědże, dyrbjesche dynamitowa bomba rosbuchnucź.

Serbija. W prěnim poswedzenju skupschtiny (zejma) zu hnydom pschi wólbje starscheho radikalni a liberalni do zo srasyli. Po wótrym wurěczowanju zu radikalni skupschtinu wopuschczili. Na to Gara-

ſchanim a Nowakowicz w mjenje doprědkarſkeje ſtrony woſſjewiſchtaj, ſo ſchkuptina njeje khmana, wo něczim wobſamknucz, dokelž je mjenje hacž 68 ßobuſtawow w njej pſchitomnych, a teho runja ſe ſale wuńdżeſchtaj. Njedźiwajcy teho chzedźa liberalni, kotſiž ſakoń cźiſcze hinak wukožuja a ménja, ſo ßu khmani, wo wurabżomnych pſchedmjetach wobſamkacz, w ſkupſchtinje ſawostacz. Knjeżerſtwo ma myßle, woſſjewicz, ſo ßu wólby radikalnych a doprědkarſkich njepkaczaze, a chze w wokrjeßach, kotrež tuczi ſaſtupuja, nowe wólby wupißacz. Liberalni ßo nadźijeja, ſo bychu pſchi nich, hdyž tež ſ podtkóczenjom wſcheho prawa, wjetſchinu dobyli.

Amerika. W Braſilſkej republizy ßu nětkole zuſy cźiſcze bjes prawa a ſakita. Njedawno ßu na wſchelakich měſtnach ſ italſkimi poddanami ſlě ſakhadźeli. Italſke knjeżerſtwo je bjes tym, dokelž wobcżežowanja jejnych konſulow žaneho wuſpěcha měke njejßu, a ßo winowacži khoſtali njejßu, hroſyko, ſo ßwojeho póßkanza ſ Braſilſkeje wotwoka. W nowſchim cżaßu je ßo tež němſkim poddanam tak ſeſchko, kaž italſkim. Pſchi ſkładnoſcżi hodowneho wobradżenja němſkeho żékacżerſkeho towarſtwa w San Paolu je ßebi polizija hrube wuſtupy dopuſchcżika, pſchi cżimž ßu dweju němſkeju poddanow ſranili a jeju hudźbne inſtrumenty ſaniczili. Po wobcżežowanju němſkeho ſaſtupjerja w Rio je braſilſke knjeżerſtwo pſchidako, ſo je polizija njeprawo měka a ßlubiko, ſo winowatych ſ polizajſkeje ßkužby puſchcżi. Dla druheho podawka, kiž je ßo tydźeń do póſtnizow ſtak, je ßo němſkemu ſaſtupjerjej telegrafiſzy poruczilo, ſo dyrbi wež pſchepytacz a ßebi żadacz, ſo ßo winowacži braſilſzy ſaſtojnizy khoſtaja a ſo ßo Němzam doſpołne ſarunanje doſtanje.

Jeniczkeho ßłowa dla.

(Podawk ſ wjeßneho żiwjenja.)

(Pokroczowanje.)

Mjes tym ſta ßo, ſo mějeſche knježi ſchoßak, ſtary hólz, ßwój narodny dźeń, kiž kóżde lěto tón dźeń hoſczinu hotowaſche a na to najprěnich muži małeho knjeiſtwa pſcheproſchowaſche. Bywaſche to dźeń, kotryž hoſczo pſchi połnych ſchklach a ſchkleńzach w ßwobodnej ſabawje wjeßeli a njenucżeni ßwjeczachu.

Tež tón ras ßo jim jara lubjeſche a wjeßeła bjeßada bě ßo mjes nimi wuwika. Woßebje roswjeßelowaſche jich ſtary Brand, kotryž, cźim hłubſcho a huſcźiſcho ßebi pſchipiwaſche, cźim ßwobodniſcho a wjeßelſcho rěczeſche a ſpodźiwne kuſki ſe ßwojeho, ſ mnoho naſhonjenjemi wobohaczeneho żiwjenja powjedaſche.

Nawopak ßedźeſche pódla njeho młynk Rycźerja ſe ſaczmitym wobliczom a żiwiſcho ßo hajnkej rěcz ſ erta lijeſche a huſcźiſcho běżeſche jemu wino do ſchije a bóle ſamróczeſche ßo jemu cżoko. Jeho zyła natura bě ßo pſchemjeniła, hdyž jemu napoj do hłowy ſtupaſche; ſe ßwěrneho, wutrobneho, derje ſmyßleneho muża bu wobożny a jědojty muż. A wón tež powjedaſche něktoryżkuli kuſk ſ młodoſcże, wotmjelkowaſche pak po něczim, hdyž jeho wino mylicz pocza; ſkobjeſche ßo, hdyž hajnk kedźbnoſcż zyłeho towarſtwa na ßo ſcżeże a wſchěch ſabawjeſche.

A wula ſaßo połnu ſchkleńzu do ßo a mumleſche khwilku něſchto pſchi ßebi; potom ßo wotkaſchlowa, ſarěcża a chzyſche ſaßo něſchto powjedacz. Cźmjeſche pak to po ßwojim ſwuczenym waſchnju po hajnkowym pſchikładże němſki, łamaſche ßwój jaſyk, kiž bě tež w ſtróſwoſcżi na zuſe ßłowa njelepy, a nětko ſ winom hiſchcże bóle wobcżeženy, a duż rěczeſche tak ſpodźiwnje, tak ßměſchnje, a njeſroſymliwje, ſo ſtary Brand, pódla njeho ßedźo, na njeho wocżi wuwali a jeho ßłowa njeroſymjo jemu na ramjo plaznu a ſawoka: „J mjelcz, ty Tórka — oder thu den Schnabel auf, wie er dir gewachſen."

Po tych ßłowach dachu ßo hoſczo wótſje do ßmjecża. Dźěſche jim hižo pſchi powjedanju na ßměchi; ale dokelž ßłaboſcż hewak ſchwarneho muża ſnajachu, a dokelž běchu temu hižo dawno ſwukli, tajachu ßmjecże ſ pſchinarodźeneje ſdwórliwoſcże w ßebi, tola po wutrobnym, proſtym hajnkowym wupraßnjenju njemóżachu je dlěje w ßebi podußycz.

Rycźerja ßo ſatorże a hladaſche ſ jeneho na druheho, wſchón pſcheßłapnjeny. Jeho ſatorhnjenje bě woprawdże ßměſchne a hoſczo, hižo k ßmjecżu nawabjeni, njemóżachu ßo dalſcheho kichotanja ſdżerżecz.

Rycźerja wotmjelcża ßo a żołcż ſajě jemu do wſchěch ſtawow, ſo by ßebi ſ nim něchtó ßměch ſcżinił, to ßo jemu tola hiſchcże ſtako njebě! A ßedźeſche khwilu do ßo ponurjeny — potom ßo nahle ſruna a ſhrabnywſchi ßwój kłobuk wulecża nahle ſ durjemi. Hněwnje pohlada pſchi tym hiſchcże na hajnka.

Tuto ſatorhnjenje ſabawy bě wěſo wſchěm jara do boka. Njechachu jeho ani ranicz a wußměſchecz; a njebě to tež ßmjecże jeho njewuſtojnoſcże dla; njebě to tež tamne wohidne wuſchczuwanje, ſ kajkimž chzedźa njeroſumni ludźo Sſerba do wuſkoſcżow ſahnacz, hdyž ßo jemu kładzy němſki njerěczi: ani ſ najmjeńſcha niz, jich ßmjecże njebě na to ſapodobne! — Bě to jeno wupraßnjenje roswjeßeleneho ducha.

Ale k tajkemu rosmyßlenju Rycźerja tehdom khwile měcz njemóżeſche. Njedajo ßo dlěje w ſchoßarjowym domje dźerżecz, wróczi ßo mjerſazy do młyna, pod nahim njebjom na zyły ßwět ßwarjo a woßebje ſ tym hramnym Němzom, kaž na dobo Branda mjenowacz pocża.

„Hdy bych jeno wjedźak, ſchto to wudmo po prawym rěka", bórbotaſche ſ cżeżkim jaſykom. „Něſchto ſke w tym tczi — to je jene — hewak njebychu ßo temu wſchitzy na dobo ßmjeli. Ale jeno pomaku, knjes hajnko! Hiſchcże njejßmoj tak daloko, ſo mohł ſtareho Rycźerja ſa błaſna měcz; jeno pomaku — ja k temu njejßym, ſo by ſe mnu ßlepeho hrał — to njejßym, ty ſtara liſchka. Ja wſchak cżi to pokaſam!"

A dlěje ßebi na tón maliczkoſtny podawk myßleſche, a bóle ßo ßam hněwaſche a hróſbniſchi a bóle ranjazy ßo jemu ſdaſche.

Hdyž bě do młynzy ſaſtupił, běchu młynſzy zyle pſcheßłapnjeni; tak ſaczerwjenjeneho, tak pokhmurjeneho njeběchu knjeſa miſchtra hiſchcże ženje widżeli. Ssama Marſcha ßo jeho naſtróża. A póſna hnydom, ſo je jemu něſchto zyle njewſchědne na prěki pſchiſchło — a to cżim bóle, dokelž bě we wurjadnej hodźinje, mjenujcy jara ſahe, wot ſchoßarjez ßo wrócził.

„Schto dha cżi je, nano?" wopraſcha ßo jeho Marſcha, ſtaroſcżiwa jemu napſcheczo pſchiſchedſchi.

„Niczo", wotby ju Rycźerja wobóżnje. „Dźi mi ſ woczow!"

Marſcha bě kaž bjes ſmyßkow. Tak ßo na nju wottorhnuł njebě, kaž dokho jeho ſnajeſche — a to bě jej njerjekł ſa zyły cżaß, ſo bě ſ nim wot woktarja pſchiſchła. Bě ßo jemu wěſcże něſchto hroſne ſtako.

A Klarka, kotraž bě runje w ßwojim pſchichodnym domje na wopycże, powita ßwojeho pſchichodneho nana ſ njewinowatej luboſnoſcżu; ale jeje hłóß dótknu ßo Rycźerje kaž hadźaze życźenje; a pokhmuri ßo a ſaſtróżenu holiczku hrubje wotbywſchi cżeknu do hornjeje ſtwy. Tam ßo ſkhowa hacž do ranja.

Naſajtra pſchińdże ſaßo dele; jeho hněw bě ßo trochu ſměrnił; ale we wutrobje tczeſche jemu hiſchcże tajna kißakoſcż. A njewjedźeſche, kak ju wotbycz. Marſchu lědma poſtrowi a pocża młyn pſchehładowacz. Wſchudźom něſchto klazaſche, wſchudźom mějeſche něſchto poßwarjecz. Tu bě kamjeń hubjenje kowany, tam wrjeſkaſche koło a proch njebě ſmjeczeny; ale Marſcha mjelczeſche a czeledź ſnjeße bórczenje ſczerpliwje, dokelž jeho wſchitzy ſnajachu a ßebi myßlachu, ſo jeho ßameho něſchto druhe cżiſchczi, hacž jeno młynſke naležnoſcże.

Na to wuńdże ſ młynzy a bjesdźak puſchczi ßo k pucżej, kiž wjedźeſche k hajnkowemu bydłej. Tu ſetka jeho Brandowy pomoznik. Ssnadź bě jeho ani njepytnuł, dokelž dźěſche ſ pokhilenej hłowu, a „ſerſawy Jan", kaž bě wokolna młodoſcż hajnkej narjekła, njebě runje jara widżany. Ale jemu ßamemu ſdaſche ßo Rycźerja rańſcha dźiwina, kiž jemu runje do rukow pſchiběża. A pſchibliżi ßo jemu hacž na něſchto krocżeli a poſběhnuwſchi ßwoju ſelenu, ſe ßowjazym pyſkom pyſchenu cżapku rjeknu: „J dobre ranje, knjes miſchtr! kak dha? — ſcże ßo wuſpali po wczerawſchim wjeczorje?"

Rycźerja poſběże wóczży, ſeżunu ßwoju cżapku, ale njewotmolwi. Hajniſkeho ßłowa padżechu jemu kaž żehliwe ſchkrě do wutroby. A pohladnu na njeho wótrje, a tu ßo jemu ſdaſche, ſo ßo hajnſkeho hubje trochu poßměwaſchtej, kaž byſchtej prajicz chzyłej: „Ja wſchak wěm, cżeho dla ßo tak praſcham."

Rycźerja, kaž by jeho měrne praſchenje ſroſumił, wuję na njeho mjerſazy: „Cżemu ßo praſchecże, knjes Jano?"

„Dokelž je mi waß żel, knjes miſchtr!" wotmolwi hajnſki ſ leſtnej dowěru, ßo k ſtaremu nakhiliwſchi. „Schtoż to tamne naſtupa — roſumicże?"

„Njeroſumju —"

„Pſchede mnu ßo njetrjebacże tajicz, knjes miſchtr; ja wěm wſchitko, a kaž ßym wam prajił, je mi waß wutrobnje żel. Tak cżeſtny a ſprawny muż —"

„Ale tajki a hinajſchi — ſo bych njeklał! — ſchto je ßo wam to do moſhow dało?" roshori ßo Rycźerja.

„Nó, myßlicże=li ßebi, ſo proſty hajnſki wo tej wěży ſ wami rěczecz njemóże — duż Bożemje, knjes miſchtr!" rjeknu ſerſawz a

rzapku saßo posběhnuwschi wobroczi ßo k wotkhadej; „moje dla ßebi teho Tórku trjebaj saschrótujcze!“

„Sastań! — sastań, cłowjecze!“ sawoła nětko Ryczerja wótsje, „a powjedaj, schto a hdże ßy wo tej wězy ßkyschak?“

„Mam to s prěnjeje ruki“, saßmja ßo hajnski — „wot nascheho stareho“.

„Tak? — po tajkim ßwoju njeczeßanu hrubosczi też hischcze rosnoschuje?“ sakschiknu roshorjeny młynk.

„I schto dha by wo to było!“ wußmja ßo hajnski — „ale jow ßo jedna wo wußmjecze a teho dla ßo to powjeda. S poknej hubu je to wczera domoj pschinjeßł a ßměješche ßo, kaž by dźiwje ßwinjo satsělił. Wobaj měješchtaj s teho wjeßele — kaž dźěczi, hdyž ßo jim sły kusk poradźi.“

„Kajkej wobaj?“

„Nó, ta wascha skotowkoßowa njewjesta“, saßmja ßo hajnski hischcze bóle potulenje. „Wot cłaßa, so tu je, ßym njewidźał, so by ßo hdy tak ßmjała, kaž wczera, hdyž jej stary powjedasche, kak je ßo knjes mischtr rosnjembrił a kak je potom kaž spłóschany honacz wotleczał.“

„To je wón powjedał?“ woprascha ßo Ryczerja s pokhmurnym hłoßom a krej ßo jemu horjesche w lizomaj.

„Hischcze wjazy! Bě derje, so scze woteschoł; hewak hakle byschcze shonili, schto knjes nan wascheje lubeje njewjesty móże.“

„Tak — nó, wschak to hischcze tak daloko njeje — wschak hischcze na mojim wóhnischczu njewari.“

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Kaž hewak bě też lětßa ßrjedu po jutrach hłowna shromadźisna towarstwa Maczizy Sserbskeje, tón krócz w Gudźiz hosczenzu. Wona wotbywasche ßo w pschitomnosczi nimale 50 ßobustawow a někotrych hosczi. Pschedßyda k. kapitular scholastikus Hórnik powita pschitomnych a cźitasche najprjedy lětnu rosprawu wo skutkowanju Maczizy. Wudało bě towarstwo: 1. dwaj seschiwkaj Časopisa (85. a 86.) s nastawkami wot Adolfa Cźerneho, kanonika Kuscźanskeho, fararja lic. Imischa, kantora Jordana, Radyßerba a redaktora; 2. Protyku; 3. Mały gratulant wot Jordana; 4. Nowe Trójniki, sběrku powědańczkow wot Radyßerba. Jako nowy ßobustaw bě sastupił k. dr. med. s Böttticher, lěkat w Hodźiju. Semrěli ßu jako ßobustawy: J. Młynk se Sarěcza, rektor Myschnar s Barlina, wucźer Domaschk s Bolborz a kubleŕ Rencz s Cźornez. Jich wopomnjecze poczeschczi ßo s postanjenjom pschitomnych. Pschekupz k. Mjerwa poda sliczbowanje, po kotrymž bě 2756 hriwnow 28 np. dokhodow a 2716 hr. 92 np. wudawkow; samoženje sa wudawanje knihow wuczinja nětko 4058 hr. 36 np. Kapital sa nowotwar maczicźneho domu je wo 863 hr. 56 np. pschirostł, tak so na kónzu lěta 12,617 hr. 93 np. dozpě. Hdyž wopomnimy, so je Maczizа Sserbska „Leczazy list“ do Sserbow roseßłała a so ßu „Sserbske Nowiny“ cźasto wo maczicźnym domje jako wo shromadnym ßrjedźischczu sa zyke Sserbowstwo pißake, dyrbimy prajicź, so ßu Sserbja sa ßwoju wěz dotal pschejara mało cźinili! Wo knihowni rospraji k. seminarski wyschschi wucźeŕ Fiedleŕ, so je wo 116 cźißkow pschirostka. Rosprawa k. wucźerja Kaplerja, kotruž k. wucźeŕ Sommer pschecźita, wupokasa, so je ßo 8165 exemplarow wschelakich spißow s maczicźneho składa wudało, mjes tymi 5990 protykow. Kantor Jordan s Popojz sdźěli, schto je delnjołużiski wotrjad Maczizy dźěłał a rosdźěli potom ßobustawam runje wudatu 21. knižku: „Jaden žeń s Jesußowego žywjenja we Kapernaumje.“ Rěcźnik k. Mütterlein, kotrehoż rosprawa ßo potom cźitasche, bě też minjene lěto maczicźny dom derje sarjadował, tak so 780 hr. 62 np. sby. Na to pschijachu ßo nowe ßobustawy: kk. duchowny Domaschka s Ketliz, wucźeŕ Wustmann s Hodźija, wucźeŕ Beier s Bolborz, wucźeŕ Klimank s Khrósczig, studentaj Andrizki a Ssykora. Nětko pschepoda k. Hórnik pschedßydstwo k. lic. Imischej, kotryž shromadźisnu hacź do jeje skónczenja dale wjedźesche. Mjes namjetami běsche prěni wot k. fararja emer. Domaschki, so by ßo na hłownej shromadźisnje kóżdy krócz też sabawny abo historiski pschednoschk dźerżał a do prědka wosjewił. Pschedßyda napominasche k shromadźenju ßerbskich ßwójbnych mjenow a druhich pomnikow s luda. Na to poczina ßo rosrěczowanje wo nowotwarje maczicźneho domu. Pschede wschim poruczuje jón k. wucźeŕ Sommer, so je runje w tu khwilu jara na cłaßu, a radźi wudawanje akzijow po 100 hriwnach. To ßame radźi k. farař Kubiza s Bukez a chze, so bychu ßebi burske towarstwa s podpjeranjom domu ßrjedźischczo w Budyschinje pschihotowałe. Diakonus k. Kschiżan s Hodźija żada pschihotoważe jednanje s twarskim mischtrom; k czemuż ßo pschispomina, so je hižo njebohi k. Ssmoleŕ naczisk twara a pschehlad twarskich wudawkow shotowicź dał. Rěcźnik k. Parczewski mjenuje lotteriju jako pschihodny ßrědk sa nahromadźenje trěbnych pjenjes. Ssobustaw k. Cźerny cźita list k. dr. Muki, kotryž wubjerk sa sběranje darow a sa rosscherjenje akzijow radźi atd. K temu ßamemu namjetej pschihłoßuja kantor Bartko, kantor Jordan, katecheta Schewczik a drusy. Jenohłóßnje pschija ßo dr. Mukowy a Schewczikowy namjet, po kotrymž maju ßo 3 abo 5 ßobustawy ad hoc wuswolicź. Nětko pak wuswolichu ßo na namjet k. lic. Imischa tucźi 9 knjeża: k. farař Kubiza, k. kanonikus Herrmann, k. diakonus Kschiżan, k. farař Rencź, k. farař Jakub, k. sapóßłanz Kokla, k. kubleŕ Młynk s Cźemjeriz, k. kantor Bartko a k. farař Lenik. Skónczenje rěcźi k. farař Jencź k wużitku pokładnizy. Po dobrym nakoźku wobsamknu ßo tuta sa nasche Sserbowstwo ważna shromadźisna se spěwom: „Hischcze Sserbstwo njeshubjene“. M. H.

— Sa ßerbske dźiwadło je knjes wucźeŕ Sommer w Budyschinje nowu wjeßelohru wobdźełał. Wona rěka „Sswjatowidowa ßwjatniza“. Tseczi dźeń jutrow ßu ju w Budyskej Bjeßadźe prěni krócź hrali. Podawk, wo kotrymž ßo jedna, měwa ßo w studowanskej stwje ßerbskeho spißaczela doktora Jurja Mudraka. Kruch je ßo na nasche tudomne ßerbske wobstejnosczе skoźił a s tym po sajimawosczi wjele dobył. Knjesa doktora Jurja Mudraka knjes wucźeŕ Sommer hrajesche, jeho mandźelsku Marju knjeżna Wicźeżkez s Pschischez, teje ßotru Hanku knjeżna Kralez s Budyschina, cźetu Hańżku knjeżna Wicźasez s Hornjeje Hórki a referendara Lubowaka knjes student Herrmann s Wuriz. Cźežko je prajicź, schtó je s nich najlěpje hrał; pschetoż wschitzy ßu ßwoju wěz nanajlěpje dokonjeli. Duż ßo jim s tym derje saßłużeny dźak praji sa wjeßele, kiż ßu Bjeßadźe pschihotowali. Pschejemy ßebi, so by ßo bórsy saßo tajke dźiwadłowe pschedstajenje w Bjeßadźe wotbywało.

— W nastupanju wotstemplowanja ruczných tsělbow a woßebje hońtwjerskich, kaž ßo sda, hischcze wjele njewěstosczе knježi. Po sakonju njetrjeba privatny wobßebdźeŕ ßwoje tsělby, kiż ßam trjeba, wotschtemplowacź dacź. Tola dyrbi kóżdy wopomnicź, so ma ßo khostacź, hdyž po prěnjej haprleji ßwoju njeschtemplowanu tsělbu němohu dari, pscheda abo poczi. Po tajkim ßo lohzy nichtó schtemplowanja sminucź njemóże.

— W cźischczenzy na butrowych wikach njech kóżdy na ßwoju pjenjeżnu mósceń kedźbuje. Někotryżkuli je tam hižo ßwoje pjenjesy wotbył, prjedy hacź je ßo teho dohladał. Tak je ßo też sańdźenu ßobotu jenej żonje sescho. Wona běsche ßebi na ßwój ruczny korb mósceń s 30 hriwnami pokoźiła. Hdyž chzysche pak wósceń do korba pokoźicź, bě ßo shubiła; někajki njesnaty paduch bě ju kranuł.

— Jutrowniczku w nozy je jedyn cźeladnik s pistoliju tsělejo ßo do ruki tsělił. Rana je tak straschna, so ßu njewobhladniweho tsělerja do Budyskeje měschczańskeje hojerńje dowjescź dyrbjeli. Pódla bolosczow, kotreż ma nětkole wutracź, ma hischcze khostanje wocźakacź; pschetoż s tsělenjom jutrowniczku nózny měr kasycź, je krucze sakasane.

— r. (Wo tołmaczenju ßerbskeje rěcze na ßudnistwach.) Wulke Barlinske konservatiwne nowiny „Reichsbote“ w prěnjej pschikosy cźißka 59 (10. měrza t. l.) dlěżschi nastawk wo němskej rěczi w pólskich schulach pschinjeßechu. W nim pißachu: „Hdyž ßu pólske dźěczi 14 lět stare schulu wukhodźike, s wjetscha żaneho němskeho ßłowa wjazy njerěcza; pschetoż hólzy stupja do wucźby pólskeho mischtra, a holzy pschińdu k pólskim schwalczam abo cźahnu na ßłużbu, hdźeż ßo niz němski, ale pólski rěcźi. Němsku rěcź wjazy do erta njewosmu a hižo sa někotre lěta ßu ju cźisczе sabyli. Pschińdu ras psched ßud, potom knjesej ßudnikej njerosumja, cźim bóle, dokelż ßo tutón na wscho waschnje prózuje, ßwoje myßle, praschenja atd. do prawje wucźenych ßłowow sdrasczicź; a dokelż je też tołmacź hnydom k ruzy, teho dla rěcźi Polak na ßudnistwje jenoż pólski, wscho jene, hacź mohł runje tak derje też němsku rěcź trjebacź.“ Nawabjeny s tutymi ßłowami knjes prawisnik H. w W. w „Bautzener Nachrichten“ w cźißle 74 (30. měrza w druhej pschikosy), kiż ßo wěscze na tule wěz wusteji, na to skorźi, so je też w łużiskich ßudnistwach podobnje kaž w pólskich, so mjenujzy Sserb też němskemu juristej njerosumi, a k temu je wón rjany pschikład pschinjeßł, hdźeż ßerbski burik na ßudnistwje ani ßłowcźka dorosumi njeje, ale je k wschemu jenoż „haj“ prajił, a hdyž ßo jeho wonka knjes H. woprascha, schto dha je podpißał, dha praji, „so njeje s zyka niczo frosumił, dokelż je knjes ßudnik nutskach pscherucze powjedał“. Tajkichle shonjenjow se žiwjenja je wjazy snatych; duż ßmy też my s knjesom H. psches jene, so ma ßo w kóżdym ßudnistwje, hdźeż Sserbjo bydla, ßerbski tołmacź pschistajicź, a so to nima bycź njesdźełany muż s luda, ale tajki, kiż też wucźenym ßłowam a wurasam knjesow ßudnikow derje rosumi a je Sserbam derje pschekoźicź sa-

może. Kak wulzy jara nusne to je, to ſ teho widźimy, ſo najbóle w někotrych ſtronach pruſkeje Hornjeje Łužizy, hdyž, hacž runje ßo w ſchulach wſcho němſki wuczi, runje teho dla ßerbſke dźěczi němſki njenawuknu, hiſchcze doſcz derje němſki njeroſumja; to woßebje źónſke naſtupa a tutym je cžiſcze njemózne, bjes tołmaczerja na ßudniſtwje wobſtacz; wone drje k nuſy jednore němſke ßkowa roſumja, tola niz jich wopſchijecze. Zyke ßady jim cžémne woſtanu, hdyž tez je jim w nich tu a tam něſchto ſnate. — Tamny burik pak, wo kotrymž nam knjes H. powjeda, njetrjeba ßebi lubicz dacz, hdyž jemu ßo njeprawda ſtanje, dokelž poknje němſki njeroſumi. — Nam by lubo byko, hdy bychmy ſe ßerbſkich ſtronow tez powjeſcze doſtali, kak tu a tam ſ tołmaczerjom a ſaſtupjerjom Sserbow na ßudniſtwje ſteji, ſo móhli njedoſtatki ſjawnje k rěczam pſchinjeſcz. Wěz je tez teho dla wažna, dokelž móże ßo ſtacz, ſo Sserb, kiž pſchißaſy, jemu němſki cžitanej, doſpoknje njeroſumi, wopak pſchißaha! Wěſcze je to mózno!

S Hodźija. Tſeczi dźeń jutrow tudomna wupožczerńja ßwoju lětuſchu prěnju generalnu ſhromadźiſnu pod wjedźenjom knjeſa kublerja Ssmoły-Spytecžanſkeho w Mrózez reſtauraziji wotdźerža. Hłowny bypk dnjoweho porjada běſche ſdźělenje lonſcheho ſliczbowanja. Wone wobßaha cžaß wot 1. junija hacž do 31. dezembra 1892 a pokaſowaſche na dołhodach 28,665 hr. 35 np., na wudawkach 27,261 hr. 69 np., tak ſo w pokkadniży 1403 hr. 66 np. ſhytknych ſawoſta. Bilanza ſańdźeneho lěta pſchinjeße 12 hr. 89 np. ſchkodowanja. Hdyž ßo pſchi tym wopomni, ſo je towarſtwo ſa tute 7 měßazow ßwoje nakupjene knihi ſe ßwojim dobytkom ſapkacziło a tez pokkadnikej derje ſaßkužene ſarunanje ſa jeho wulku prózu dało, dha ſ teho widźimy, ſo na jenej ſtronje towarſtwo bórſy na to pſchińdże, ſo ſměje ßwój mały reſerwny fond, kaž tez ſo towarſtwo po wobſtejnoſczach najniższchu dań wot wupožczenych pjenjes bjerje a najwyſchſchu na pjenjeſy, jej na dań date, dawa. Towarſtwo ma woprawdźite žohnowanja połne dźěło, a něchtóžkuli je to hižo k wulkemu wužitku ſa ßwoje hoſpodarſtwo pytnuł. Hdyž w nětcziſchim cžaßu burjo pſchezo hladaju, hacž jim njeby ſchtó pomoz pſchinjeßł, dha w tajkich towarſtwach hižo rjanu pomoz namakaju. A Bohu budź dźak, ſo je ßo, kaž w druhich ſtronach, tak tez w Hodźiiſkej woßadze wjazy bohatych burow a žiwnoſczerjow namakało, kiž pſchi ßwojich dobrych wobſtejnoſczach towarſtwo na žane waſchnje trjebali njebychu, a wot njeho ani pjenježka dobytka nimaju, kiž pak tola ſ zykym ßwojim ſamóženjom ſa towarſtwo rukuja, jenož ſo by pſches to towarſtwo twjerdźe ſakožene byko a kóždy jemu ßwoje nalutowane pjenjeſy dowěricz mohł bje wſcheje bojoſcze. Hdyž ßo to wopomni, ſo žadyn ßobuſtaw, žadyn pſchedßyda ani pjenježka dividendy njedoſtanje, dha dyrbimy woprawdźe tym mužam, kiž tak dobru wěz podpjeraju jenicžzy ſ luboſcze k bliżſchemu, wſchu czeſcz dacz; to je wěrne kſcheſcźijanſtwo, hdyž bliżſchemu ſ nuſy pomhaſch. Dokelž ludźo pſchezo wjazy na nalutowańju noſcha, je ßo tez wo tym rěczało, ſo budźa ßo bórſy tez na hypotheki pjenjeſy wupožczowacz, ſchtož ßo hacž dotal hiſchcze ſtało njeje. Skóncžnje hiſchcze ſ erta knjeſa pſchedßyby ſhonichmy, ſo je lětßa hacž do kónza měrza towarſtwo 27,903 hr. 46 np. wudawkow a 28,134 hr. 31 np. dokhodow měło. Towarſtwowych ßobuſtawow je nětko 54. Wěſcze tuta liczba bórſy ßo powjetſchi. Bóh požohnuj tez dale towarſtwowu dźěławoſcz.

S Bóſchiz. Sswjedźeńſki a wažny dźeń bě wutoru ſa naſchu ſchulſku gmejnu ſaßwitał. Na nim mějeſche k nam ßwój ßwjedźeńſki pſchikhad naſch nowy knjes wucžeŕ Schudak ſ Komorowa, kiž bě hacž dotal ſ pomoznym wucžerjom w Rakezach. Knjes ryczéŕkubler Voigt-Bóſchiczańſki, kiž bě ßam po njeho ſ kuczu jěł, ſ nim popołdnju w 3 hodźinach k naſchim mjeſam pſchijédże. Tam na czole ſchulſkich dźěczi, ſ khorhojemi a wěnzami ßwjedźeńſzy wupyſchenych, knjes ſchulſki měſtopſchedßyda Barchmann knjeſa Schudaka ſ němſkimi ßkowami powita, po czimž ßo ßerbſka khěrluſchowa ſchtuczka ſpěwaſche. Na poł ſchtyrjoch hodźin czaß k ſchuli pſchicžeże. Pſchi czeßnych wrotach, k czeſczi noweho knjeſa wucžerja poſtajenych, knjes farař Jakub knjeſa Schudaka ſ czeßnej rěczu do ſchulſkeho doma a ſaſtojnſtwa witaſche. Po wuſpěwanju khěrluſcha prěni hólz a prěnja holza wyſchſcheje klaßy knjeſa wucžerja ſ ruku witaſchtaj. Spěwanſki chor na to pod wjedźenjom knjeſa kublerja Skopa-Wětrowſkeho „Njech Bohu dźakuje“ ſpěwaſche. Powitanſkej ßwjatoczneſczi ßo mały ſchulſki ßwjedźeń pſchiſamknu, pſchi kotrymž buchu dźěczi ſ jědźu a piczom wokſchewjene a ſ rjanymi darami wobdarjene. Pońdźelu ßo knjes Schudak ßwjedźeńſzy do ßwojeho ſaſtojnſtwa ſapokaże.

S Warnocźiz. W naſchej wßy je diftheritis mjes dźěczimi žałoßnje ſakhadźała. Tudomnemu dźěłacžerjej Spanzy ßu ſa někotre dny wſchě pjecz dźěczi na nju wumrjeke.

S Radworja. Jutrowniczku ßu tu po ſwucženym waſchnju kſchižerjo jěchali. S Radwořſkeje woßady bě jich lětßa 46 jěſdnych, ſ Bacžońſkeje 44. Dokelž bě wjedro rjane, běchu ßo wulke ßyły pſchihladowarjow ſ dala a blizka ſběžake.

* S Njeßwacžidła. Na poßledne ſkótne wiki bě ßo tu 322 howjadow, 110 ßwini a 310 proßatow na pſchedań pſchihnało.

S Łuha, 6. haprleje. Pſchi ſ Boha jara rjanym wjedrje je dźenßa naſch nowy wucžeŕ Grülling k nam pſchicžahnuł. Wón bě dotal w Sarěczu ſ wucžerjom a bu wot naß, po woteńdźenju naſcheho dołholětneho ßwěrneho wucžerja k. Mihana, do naſcheho ſchulſkeho ſaſtojnſtwa powołany. Jeho pſchicžehnjenje bě jara ßwjedźeńſke. Dźěczi ſe ſchulſkimi prjódkſtejerjemi dźěchu jemu ſ pſchewodom wóhnjoweje wobory pod k. ryczéŕkublerſkim najeńkom Brülom na mjeſy napſcheczo, hdyž ßo k. wucžeŕ wot k. ſchulſkeho prjódkſtejerja Kiliana powita. Na to czehnjeſche pyſchny cžah pſches mnohe czeßne wrota a pſches naſchu wjeß k naſchej rjanej nowej ſchuli, pſchi kotrejuž durjach knjes farař Jakub k. Grüllinga ſe ßerbſkej rěczu witaſche. Po pſhecželniwym wotmolwjenju k. Grüllinga w dležiſchej rěczi; po wſchelakim poſtrowjenju, kotrež wot ſaſtupjerjow knjeſſtwa a ſe ſtrony pſchitomnych hoſpodarjow doſta, kaž tez pod rjanym ſpěwanju dźěczi ſ pſchewodom hudźby a ſ wjedźenjom k. Krawza wróczi ßo cžah do wßy. Schulſke dźěczi buchu w hoſcženzu wokſchewjene; prjódkſtejerjo a hoſpodarjo mějachu ſ knjeſom wucžerjom wjeczornu ſabawu. Pońdźelu ßo knjes Grülling do ſaſtojnſtwa ſapokaſa. Bóh daj jemu wjele ſboża!

S Dubrawki pola Barta. Ssrjedu tydźenja dopołdnja domej tudomneho kněžkarja Mateczka wóhnjowy ſtrach hrožeſche. Mały hólczez bě ſe ſchwablicžkami hrajkajo hromadu ßkanja, pſched kněžu leżazu, ſapalił. Njebudźichu-li ßußodźa, wóhnja ßo dohladawſchi, ſkoku pſchihnali a płómjenja poddußyli, by ßo kněža ſpaliła; ſ wulkej horzotu běchu ßo hižo woknowe ſchkleńzy pukke.

S Delnjeho Porchowa. Wutoru rano je tu njejabzy wot Bożeje ruczki ſajaty naſch dołholětny ßwěrny zyrkwinſki wucžeŕ, knjes kantor Ernſt Theodor Neumann, wumrjeł. Wón bě ßo 9. julija 1827 w Wósborku narodźił a ſchulu wukhodźiwſchi ßo wucžeŕſtwu poßwjecźił. W lěcze 1848 jeho najprjódzy ſa vikara w tehdomniſchej ßerbſkej ſchuli w Połpizy pola Kluksha poſtajichu, 1849 bu wón w tej ßamej ſchuli ſe ſtatnym wucžerjom. W lěcze 1852 jeho ſa ſtatneho wucžerja Stróżanſkeje ſchule wuſwolichu a w lěcze 1854 jeho na tudomne zyrkwinſke ſchulſke měſto powołachu, hdyž je wón nětko 39 lět dołho njepſcheſtawajzy hacž do ßwojeje ßmjercze mkodoſcz, jemu dowěrjenu, ſe žadnej ßwěrnoſczu, ßwědomitoſczu a wutrajnoſczu wucžił. W lěcze 1879 je knjeżeŕſtwo knjeſej Neumannej titul „kantor“ ſpožczilo. To, ſchtož je njeboczicžki ſa lěpſche naſcheje ſchule a gmejny cžinił, nam njeſapomnite woſtanje.

S Krjebje. Niſczanſke nowiny pißaja: Ssylny kuſk wotßwjecženja ßwjateho dnja je ßebi ſańdźeny cžichi pjatk tudomne woježŕſke pohrjebanſke towarſtwodopuſchczilo. Wone tutón dźeń k jenemu pohrjebej ſ wjeßelym wrjeſkatym piſkanjom pſchicžeże a runje tak wot pohrjeba do korczmy cžehnjeſche. S cžeżka budźe ßo prajicz móz, ſo wojeŕſke waſchnje, wot cžicheho ßmjertneho měſtna ßo ſ wjeßelej hudźbu wróczicz, k najlěpſchim wojeŕſkim waſchnjam njeßkuſcha. Na kóždy pad je ßo wulke pohórſchenje ſ tym ſbudźiło, ſo je mjenowane towarſtwo na tajke waſchnje cžichi pjatk wotßwjecžiło. Nadźijomnje polizajſke ſarjadniſtwo tych, kotſiž ßu ſa ſjawne pohórſchenje ſamolwiczi, prawje doražnje wo ſakaſanju piſkanja njebuchowneje hudźby cžichi pjatk powuczi.

S Trjebina. Tuby je ßo njewuſchne waſchnje ſawjedko, jutrowniczku w nozy tſělecz. Cželadnik Glowka, kiž je pſched 3 njedźelemi k jenemu tudomnemu burej pſchicžahnuł, je ßo pſchi tym cžežko ſranił. Wón bě dwěrokkatu tſělbu ſ pólverom, kamuſchkami a trawu natykał. Hdyž prěni ras wutſěli, jena roka roſleczi. Ssebi ſchkodu wobhladujo ßo někak tkóczaka dótknu, tak ſo ßo tez druhe tſělwo wutſěli. Dokelž mějeſche Glowka tſělbu k ßebi nawróczenu, jemu tſělwo do wutrobna fleczi a jemu draſtu ſapali. Myßlow ſbywſchi wón k ſemi panu. Jeho towarſchojo, kotſiž běchu teho runja tſěleli, jemu na pomoz pſchińdźechu a cžežko franjeneho domoj donjeßechu. Lěkarjo ßo nadźijeja, ſo ßo jemu ſ Bożej pomozu žiwjenje ſdźerži.

W Wětoſchowje je pońdźelu tydźenja tyſcheŕſki wucžobnik H. do gratu pſchiſchoł, hdyž na parnu zywu rjemjeń kładżeſche. Jena ruka bu jemu zyle wottorhnjena a ſ druheje zyle mjaßo ſdrjene. Njeſbožownehо hólza ßu hnydom do Khocžebuſkeje hojeŕuje dowjeſli.

S Łubanja, 28. měrza. Žałoßne njeſboże je ßo njedźelu wjecžor w Zingelez dźěłacžeŕſkej ßwójbje w ßußodnym Hennigu ſtało. Hdyž mějeſche Zingelka krótki cžaß w jſtwinej komorje cžinicz, běſche ßebi jene ſ jeje dwělětneju dźěſcžow, kotrejž mějeſche na wocžehnjenju,

wó jſtwje khachlowe durje wocžiniko, ſ kotrychž bě jemu žo palaza ſchcžěpka na žuknicžku padnuka a ju ſapaliła. Prjedy hacž bě Zingelka dźěcžo wrěſchcžecž wušłyſchawſchi na pomoz pſchiběžaka, bě žo wbohe dźěcžo hižo tak jara wopaliko, ſo ſ wulkimi bolosčemi wumrje.

S Lubhoſcža. 29. měrza je žo tudomna knježa bróžeń wotpaliła. Ssykawy, kotrež běchu ſe Ssolſchez, Tradowa a Skaſkowa pſchijěže, hródže, k bróžni pſchitwarjene, wóhnjej wobróchu. Woheń je žo pjecža wot jeneho tamniſcheho dźěłacžerja ſ lohkomyžlnoſcžu ſaparał.

Se Sslepeho. Naſche „Sserbſke Burſke Towarſtwo", wóndano ſałożene, je rucže na žobuſtawach pſchiběrako. Wone nětkole hižo něhdže ſ 200 žobuſtawow wobſteji. Nadźijomnje tež w žužodnych wožadach „Sserbſke Burſke Towarſtwa" naſtanu a žo k Sslepjanſkemu pſchiſamknu.

— Drjewo kralowſkeje wyſchſcheje hajnkownje w Wojerezach budže žo w druhim ſchtwórcžlěcže 1893 13. haprleje, 4. meje, 18. meje, 8. junija a 22. junija w Schieblichez hoſcjenzu w Wojerezach kóždy krócž dopołdnja wot 10 hodžin na pſchežadźowanje pſchedawacž.

Přilopk.

* W Hornjej Wjaſońzy je 2. žwjaty dźeń jutrow ſchtyrilětny žyn kowarſkeho miſchtra Wolfa pola žužoda do jeneho garbarſkeho žuda panył a žo tepił.

* Se Žitawy pišaja: Žałožny krwawny njeſkutk je žo w nozy 4. haprleje w Harzdorfu pola Liberz (Reichenberg) ſtał. Pola Joſefy Prochaſkoweje želeſolijeř Joſef Eret bydleſche. Eret chzyſche wucžahnucž, běſche pak hiſchcže žwojej hoſpoſy něſchto pjenjes winojty. 3. haprleje wječžor je Prochaſkowa jeho pominała, ſo by žwój dołh ſapłacžił. S tym žo Eret tak ſnjembri, ſo žo ſ kuchinſkim nožom do žony da a ju ſakło. Hnydom na to wón žebje žameho ſkónzowa. W wobydlenju běſchtej w tym cžaſu jenož Prochaſkoweje dźěſcži. Wokoło 3 hodžin rano jedyn druhi Prochaſkoweje podružnik domoj pſchińdže; po jeho ſaklepanju ſtarſche dźěcžo wocžini a jemu wupowjeda, ſchtož běſche žo ſtako. Wone je widžako, kak je Eret macž ſkónzował, je po pomoz wołako a ſkónczinje, dokelž nichtó pſchiſchoł njeje, pod kožo ſaléſko a wuško.

* S njewuſchnym waſchnjom jutrowneho tſělenja je žo tež w Oberoderwitzach njeſbože ſtako. 23lětny Reinhold Queißer bu pſchi tym wot 18lětneho Bruna Maia ſe ſtarej tſělbu tak do hłowy tſělený, ſo wócžko ſhubi.

* 1. wodźělenje 3. pólneho artilleriſkeho regimenta je ſeleny ſchtwórtk ſe žwojeje dotalneje Freibergſkeje garniſony do žwojeje noweje garniſony w Rieſy ſacžahnuło. S tym je 3. artilleriſki regiment w Rieſy ſjenocženy a w kaſarmach, wot měſta natwarjenych, ſaměſtnjene.

* W Piznje bě pola knihiwjaſarja B. wutoru tydženja woheń wudyrił. Hdyž běchu jón cžaža doſcž ſaleli, namakachu ſ petrolejom napjelnjene mjezki. Dokelž bě B. w tu khwilu ſapucžował, hnydom na njeho tukachu, ſo je ſe ſamyžłom žwoju khěžu wotpalicž chzył. Duž jeho, hdyž domoj pſchińdže, ſajachu. Naſajtra chzyſche žo jeho žona w rěžy tepicž. Ludźo, kiž runje nimo dźěchu, pak ju hiſchcže žiwu ſ wody wucžežechu.

* Pſchi poſledním rekrutěrowanju w Meleſkim wokrjeżu w Hannoverſkej młodženz pod měru pſchińdže, kiž mějeſche ſa kóždej nohu a ſa kóždej ruku ſchěſcž porſtow. Dokelž jemu pſchewjele ſtawow na žane waſchnje wobcžežne njeje, tež žaneje pſchicžiny njebě, jemu žłužbu ſpuſchcžicž; druhich pſchicžinow dla pak jeho pſchedběžnje na jene lěto do ſady ſtajichu.

* Kaž žu loni wojeřſzy jěſdni naſhonicž pytali, ſ kajkim wuſpěchom muž a koń wulke dalokoſcže pſchewinucž ſamóžetaj, chzedźa lětža teżame poſpyty ſ pěſchkami mjes Barlinom a Winom wuwjeſcž. Wuměnjenja k temu žu hižo poſtajene. Pſcheběženje dalokoſcže mjes Barlinom a Winow ma žo w tſióch wotdźělach ſtacž, ſ kotrychž ma kóždy žwoju poručnoſcž pod hinajſchimi wuměnjenjemi wukonjecž pytacž. Prěni wotdźěl ma wot ſpocžatka žwoju zyku móz ſaſtajicž jako tajki, kiž jara ſdalenemu wojeřſkemu wotdźělej na pomoz khwata. Dobycžeř je tudy tón, kotryž ſa najkrótſchi cžaž na kónz pſchińdže, wſcho jene, kak cžerſtwy abo kak wołkabnjeny. Pola druheho wotdźěla ma žo nimo rychłoſcže na to hladacž, kak njewuſtaty je nóžkowat wotyknjeny kónz dobył. Dobycžeř je tón, kotryž je na dozpětym kónzu najlěpje pſchi mozach a najkhmaniſchi, hnydom žobu wojowacž. Tſeczi wotdźěl ſa žobu kóždy ras jenož 20 kilometrow pſchekrocži a potom něſchto cžaža wotpocžuje, prjedy hacž druhe 20 kilometrow naſtupi. Tudy ma žo póbla ſpěſchnoſcže na jenajkoſcž wutracža kedźbowacž. Tón budže ſ dobycžerjom, kotryž je ſ najlěpſchim khwatkom kóžde 20 kilometrow po móžnoſczi jenajki pſcheſtupak, a žo ſ tym jako najwutrajniſchi wopokaſak. Wobdźělerjam je do wole date, k kotremu wotdźělej chzedźa žo pſchiſamknucž. Pucž je ſa wſchěch jenajki poſtajeny: Barlin, Zoſſen, Bart (pruſki), Wojerezy, Budyſchin, Lubij, Žitawa, Gabel, Niemes, Jihlawa, Kronenburg, Win. Kóždy, kiž ſ zyka w wěſtym cžaſu wotyknjeny kónz dozpi, doſtanje wobžwědčenje wot komiteja.

* Se žamordarſtwom młodeje holcžki, jeneje Barlinſkeje pſchedawarki, žu žo jutrownicžku w Spandawje njeſbožowne luboſcže ſkónczike. Pſchedawarka žo ſ jenym młodym Spandawſkim pſchekupzom wodźeſche; pſchikhilnoſcž poželedniſcheho k 23lětnej holcžzy bě poželedni cžaž khětro wuſtudła. Holcžka žo nadźijeſche, ſo žo žwjate dny ſ nim ſažo do zyła wujedna. Wona jutrownicžku do Spandawa jědźeſche a žo tež ſ lubym ſetka. Pod pſchewodom jeneje pſchecželnizy wulět na wžy ſcžiniſchtaj. Wjecžor žo młody cžłowjek roſžudnje wupraji, ſo chže žo wot lubeje dźělicž. Na to roſhorjene wurěcžowanje naſta, pſchi cžimž žo te tſi wožoby k hrebi Spandawſkeje zitadele pſchibliżichu. Na dobo, prjedy hacž móżeſche jej něchtó wobaracž, holcžka do wody ſkocži, ſadwělujo ſawoławſchi: „Potom radſcho wumru!" Jedyn gardeartilleriſt ſa mordarku ſkocži, ſo by ju wukhował, tola žo jemu to njeporadźi; młoda holcžka bě žo ſa krótki cžaž ſpody wody ſhubiła. Druhi dźeń cžěło njeſbožowneje wucžežechu. Wona bě jeniczki troſcht a podpjera žwojeje macžerje, w Spandawje bydlazeje dźěleneje žony jeneho barbjerńika w Havelbergu.

* Na Altonaſkim dwórniſchcžu je žrjedu wjecžor jedyn želeſniſki ſaſtojnik patronu, ſ běłej macžiſnu napjelnjenu, namakał, kotraž bě k ſchěnje pſchitkužnjena. Hdyž jedyn ſaſtojnik w pižałni patronu pſchepyta, wona rosbuchnu. Saſtojnik bu cžežko ſranjeny a je žo do hojerńje donjeżk.

* Wo njewěrjomnej hruboſcži žwědcži ſakhadźenje pažma pokwotroſcženych hólžow, kotříž cžichi pjatk město Barmen do ſtracha ſtajichu. Wot tam žo wo tym piſche: Někotři 18—20lětni hólzy běchu žo ſ teżakom a kruchom želeſa wobrónili a ſpěwajzy a herjekajzy po měſcže cžahachu. Jenemu hólzej, ſ kotrymž žo ſetkachu, kholowy roſrěſnuchu. Potom pažmo do jeneje korczmy ſtupi. Tam pſchi jenym blidže wojak Walther Veſper wot 57. regimenta žedźeſche, kotrehož ſchkrěcž a jankowacž počžachu. Hdyž žo Veſper ſ korczmy wotžali, ſa nim dźěchu a ſ nim ſwadu pytachu. Veſper pak na jich ſchcžipaze žkowa njekedźbowaſche a k ſtarſchiſkemu domej pſchiſchedſchi do nuſnika ſtupi. Swadnizy pak jeho wucžežechu a jeho dwójzy hłuboko do khribjeta kłóchu, tak ſo wón bjes myhlow k ſemi padže. S tym hiſchcže niz ſpokojom njekražnizy ludźi, delka w khěži bydlazych, mjes nimi Veſperoweho žwaka, běleńika Müllera, won kłapachu, prajizy, ſo wonka někoho ſakakaju. Do Müllera, kiž ſ durjemi wuńdže, njeżmilnje ſ wótrym teżakom pjerjechu. S krwju polaty móżeſche Müller hiſchcže do žwojeho wobydlenja dońcž, potom wón k ſemi padže a wudycha. Mordarjo mjes tym dale cžežechu, rosbichu tkalzej Wilkesmannej woknowe ſchkleńzy a Wilkesmannej, hdyž tón teho dla pſched khěžu ſtupi, hłowu rosrubachu a pſchebichu tež hiſchcže Wilkesmannowehо žyna, kiž bě nanej na pomoz pſchiběžał. Na to žo njeplechojo domoj podachu. Hiſchcže w nozy jich polizija, hdyž ſpachu, pytacž pſchińdže. Skónzowany Müller bě 33 lět ſtary, woženjeny a nan jeneho ſchěſcžlětneho dźěſcža. Wojak Veſper je hiſchcže žiwy, tola maja mało nadźije, jemu žiwjenje ſdźerżecž.

* S ludźi, kotrychž je pſched někotrymi njedźelemi w Liberzach jedyn ſkaženy poż ſkużał, je jedyn mużſki na ſkaženoſcž wumrjeł. Hdyž žu w žwojim cžaſu lěkarjo pża pſchepytali, njejżu na nim ſnamjenja ſkaženoſcže namakali.

* W Lillu w Franzowſkej je žo wulki dźěl arſenala ſpalił. Wſcha potrjeba k dźěłanju patronow a macžiſna, ſ kotrejż žo meliniſowe bomby pjelnja, teho runja wſchě potajnje dżerżane inſtrumenty žu ſaniczene. Schkoda žo na milijonu frankow wobliczi.

* Pſched krótkim je žo argentinſka wójnſka łódź „Roſales" na morju ponuriła. Wſchě mużſtwa žu žo tepiłe, jenož offižěrojo žo wukhowachu. Tutych je nětko wójnſki žud wſchitkich k žmjercži ſaſudźił. Woni běchu, žo pſcheżwědczíwſchi, ſo žo łódź ponuri, mużſtwa wopojili a je potom jich dońtej pſchewoſtajili, ſo mohli žebje žamych na jeniczkim małym cžołmiku wukhowacž.

* Nowa kule njepſchepuſchczata tkanina, wot techniка Reidela w Mannheimje wunamakana, je pjecža dwójzy tak lohka a tunja kaž Doweowa. Hacž pak je tkanina runje telko hódna, to žo hiſchcže wupruhowało njeje. Pſchi poſpytach ſ kulkami, ſ tſělby a revolwra wutſělenymi, žu drje kulki wot tkaniny wotlecžiłe, tola dyrbja žo hakle poſpyty ſ Mannlicherowymi a Lebelowymi tſělbami ſtacž. Jako wurjadna woželebitoſcž Reideloweje tkaniny žo khwali, ſo žo wona

hodźi do uniformy sapołożicź. Wschě tele powjesćze dyrbja žo s khětrym njedowěrjenjom pschijecź, dokelž žu žo wot wunamakarja žameho do žwěta puschćiłe.

* Se Siegena pißaja tamniſche nowiny wo mordarſtwje, kotrež je žo w žwójbje s jaſtwa cźeknjeneho rubjeżneho honjerja ſtako: Pſched tydźenjom twochnuchu Nell, Schuh a Dietrich s tudomneho jaſtwa, do kotrehož běchu na pschepytanje žadźeni byli. Wſchitzy tſjo běchu žo hacź dotal wußlědźenju wukhowacź wjedźeli. Tola pak bě wyſchnoſcź naſhoniła, ſo žo rubjeżny honjeŕ Dietrich w žwojim domje w Weidenawje bliſko pola Stahloweje zyhelnizy khowa. Duž dostachu něktoſi poliziſtojo poruczność, ſo dyrbja Dietrichowy dom w nozy wobkedźbowacź. Dietrich, kotryž bě woprawdźe domach, žo pſches wokno na żandarma Oſtermanna dohlada, kiž žo pſchibliżowaſche. Duž ſlecźa pſches wokno won do nozy. Stój! wołaſche żandarm, ale paduch njeſaſta. Duž żandarm ſa nim tčeſche, ale cźmy dła jeho kóżda kulka mißnu. Pſchepytanje zykeje wokolnoſcźe też żaneho wuſpěcha njemějeſche. Hdyž na ranje do Dietrichoweho wobydlenja ſtupichu, jeho zyku žwójbu, żonu a 3 dźěcźi, na ſemi w krwi leżazu jako morwu nadeńdźechu. Dźěcźom běchu s něcźim tupym nopy rosbite a macź krwawjeſche s wotewrjeneje rany na ſchiji. W dwanatej hodźinje dowjeſechu ſranjenych do Weidenawſkeje hojeŕnje, dokelž běchu wſchě ſchtyri woßoby hiſchcźe żiwe. Wſchitzy žebi myßlachu, ſo je Dietrich żonu a dźěcźi ſkónzował, ale w pſcheßkyſchenju jeho żona powjedaſche, ſo je wona najprjedy žwoje dźěcźi a potom žama žebje moricź chzyła. Dźěcźi žu pjecźa wſchě tſi tak ſranjene, ſo s cźeźka żiwe woſtanu. Pola macźerje je to móżno.

* Hróſbniwa wěz je žo njedźelu tydźenja na Wörtherſkim jěſorje pola Loretta wotměła. Młoda woßebnje ſwoblekana knjeżna wjeſeſche žo s jenym łódźniſkim wotroczźkom knjeſa Schwarza w cźołmje po jěſorje. Hdyž běſchtaj khětry kruch wot brjoha, ta knjeżna wotroczźkej praji: „Jeli mje do wody cźißnjeſch, dam cźi 10 ſchěßnakow. Sſo wě, ſo tón to cźinicź nochzyſche. Duž chzyſche wona žama do jěſora ſkoczźicź. Na tym wotroczźk ſpóſna, ſo je cźeźkomyßlata a dźeſche: „Hiſchcźe khwilku dyrbicźe cźakacź, tu je woda hiſchcźe jara nikka". To žo jej wěrno bycź ſdaſche. Tak tón cźaß dobu, ſo móżeſche druhu łódź k žebi kiwacź, na kotrejž žo něktoſi knjeſojo wjeſechu. Ta też žo k njemu pſchibliżeſche, ſchtož, kaž žo ſda, ta knjeżna njepytnu, kotraž ſtajnje błudnje rěcźeſche. „Dźenß chzu žebi ſwěricź, mi je tak cźeźko na wutrobje." Skóncźnje ju tola hacź k brjohej dowjeſechu, hdźež ju hnydom ſajachu. Bjes dwěła je ta żónſka na roſumje khora. Jejne mjeno je njeſnate.

* W pokodniſchej Ruſkej žu rěka Donez a jeho pſchiboczne rěki kraj daloko a ſchěroko powodźiłe. W Charkowje žu zyłe haßy pócźrjene. Mnoſy wobydlerjo ſpytachu, žo na ſpkawach wukhowacź, tola woni buchu wot torhazeje wody žobu ſtorhnjeni. Wjele ludźi je žo tepiło.

* Pſched krótkim žu s pſchipadom w Priſchtinje w turkowſkej Starej Serbiji naſhonili, ſo w tamniſchim 15. regimencze młoda holcźka, Hanka rěkaza, hižo $3\frac{1}{2}$ lěta na mjeno žwojeho bratra Alia Redſcheba žłuži a ſo je žo s woßebitym dobrym ſadźerżenjom wuſnamjenika. Wo tejle wězy, w turkowſkim wójſku hiſchcźe njeßtyſchanej, ſo je żónſka lěta dołho njeſaſchlewjerowana s mużemi hromadźe bydliła, je žo ſultanej roſprawa podała. Tutón je, ſhoniwſchi, ſo je młoda holcźka žebi khrobku krocźel ſwěriła, ſo by žwojeho bratra, jeniczku podpjeru žwojeje macźerje, wot wojeŕſkeje žłużby wußwobodźiła, jej Schefakatowy rjad (orden) III. rjadownje ſpożcźił a ſa nju penſiju na cźaß żiwjenja, měßacźnje pjecź turkowſkich puntow wucźinjazu, poſtajił. Sſo roſumi, ſo ju hnydom domoj puſchcźichu, a ſo žu też njejemu bratrej wojeŕſku žłużbu ſpuſchcźili.

* Jene s tych ſpodźiwnych ſaſtróżenjow, kotrež s cźaßami niſki njeſdźěkany indiſki lud nadpaduja, žo s Lakſhama w Tipperah woſſewja. Po nowinje „Times of India" je žo tam ta hoła blada roſſchěriła, ſo žebi natwarjenje noweho moſta pola Tipperahſkich hórkow 100 dźěcźi jako wopor żada. Duž žu žo wjeßnjenjo naſtajili, wſchu móżnu woboru naprawicź, ſo bychu jim jich dźěcźi ſkłocicź njemohli. Krute ſtraże buchu wuſtajene k wotdźerżenju wſchitkich zuſych. Lakſham dyrbi pola Bengal-Aſſamſkeje żeleſnizy kſchižne měſtno ſa żeleſnizynu wotnohu do Chandpura bycź, a rěka Fenny dyrbi khětro daloko wot tam móſt dostacź. Tajke ſaſtróżenje naſtanje kóżdy ras, hdyž dyrbi žo tam něhdże nowa żeleſniza twaricź, dokelž je lud narěcźany, ſo žu k ſałożkej moſtow dźěcźaze hkowy trěbne. Teho dła žu hižo Bezalojo něktorych afghaniſkich pſchekupzow ſabili, dokelž měnjachu, ſo žu pſchiſchli jim jich dźěcźi kranucź. Wyſchnoſcź žebi wſchu móżnu prózu dawa, ſo by Lakſhamſkich wobydlerjow ſměrowała; hacź žo jej to poradźi, je njewěſte.

(Zyrkwinſke powjesćze hladaj w pſchiłohy.)

Lowrija cźerſtweho **kruchateho kalka** je dóſchła.

Murjeŕſke a **tſěſchne zyhele** po najtuniſchich a pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow po fabrikſkich płacźiſnach pſchedawam.

F. Fischer
na Łaſowſkim dwórniſchczu.

Wſchě drużiny
tepjazych, warnych a regulěrowanſkich
khachlow
porucza tunjo
Paul Walther pſchi żitnych wikach.

Parny rěſak a hěblowaŕnja A. Kuntzy
w Budyſchinje
porucza **foſty, deſki, łaty, tramy a ſranite drjewo,** žyre a wobdźěłane. Tyſcheŕſki material w hornjoſchleſynſkich ſchmrěkach we wſchěch rosměrach. Hěblowane a wjercźene dźěło kóżdeje drużiny, rěſanje po miſdze po niſkich płacźiſnach.

Spěwaŕſke knihi
žerbſke a němſke, jenož derje a trajnje ſwjaſane, najjednoriſche a najwoßebniſche, porucza
Oskar Klahre,
knihiwjaſaŕnja na jerjowej haßy 11.
Sſobotu w budźe na hłownym torhoſchczu.

Meblowy magazin
Hermanna Schmidta a žyna
na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe Ortenburgu
porucza žwój wulki ſkład **meblow, ſtołow, ſchpihelow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńſche płacźiſny pſchi ſprawnym poßkużenju.

Theodor Niecksch prjedy **Tr. Jermis**
twarjeŕnja maſchinow a porjedźeŕnja
na Dražďańſkej dróſy 2 w Budyſchinje
porucza žo
k **twarjenju rataŕſkich maſchinow** a k jich **porjedźenju, kowaŕſkich dujakow** (měchow) we wſchěch wulkoſcźach, **piwaŕnſkich** a **młynſkich maſchinow, elevatorow ſa kamjeń, zyhel, łód, wuhło** atd., **transmißijow, zentefimalnych moſtowych wahow, wſchěch porjedźenjow** a k **dźełanju maſchinow wſchelakeje drużiny** po tunich płacźiſnach a dobrym wuwjedźenju.

Sſymjeńtne
jěđźne běrny
jako: Anderżenowe, koſtſanzowe, magnum bonum, Wochożanſke a kanzlerſke ma na pſchedań
Oskar Engelhardt
w Biſkopizach.

Wulki wubjerk
mużazych a hólczazych mězow
najnowſcheje faßony
porucza po tunich płacźiſnach
Louis Michael w Bukezach.

Albert Poppe
4 na Mużakowſkej dróſy 4
kupuje kóżdu dźělbu **łapow, koſcźow, ſtareho żeleſa, papjery atd.**

ff. taflojtu ſchokoladu
po wſchelakej płacźiſnje,
łamanu ſchokoladu
derje žłodźazu punt po 1 mk.,
atrapy, bonboniery
porucza
Alwin Schrader,
konditornja a khofejownja
na ſwonkownej lawſkej haßy 38.

Dobrowólne pschesadźowanje.

K sawostajenstwu **Marje Bjarez** zkuschaza **khěža** cźišćo 34 wopalneho katastra, fol. 31 leżomnostnych knihi, cźišćo 50 Wulko-Debščanskich sahonskich knihow, wot wšešnych grychtow na 1100 mk. taksérowana, ma so po žadanju małoletnych herbow wot podpisaneho hamtskeho sudnistwa

srjedu 19. haprleje 1893 dopołdnja w 11 hodźinach

na **městnje samym** w **Wulkich Debščach** na pschesadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wosjewjenja, na tudomnej sudniskej tafli a w Freischlagez korcźmje w Wulkich Debščach wuwišaze, so na kupjenje smyšleni s tutym proscha, so k mjenowanej termiji w khěži cźišćo 34 wopalneho katastra w Wulkich Debščach sejcź a pschesadźowanje wocźakacź.

Kralowske hamtske sudnistwo w Budyschinje, 1. haprleje 1893. Jaeger, s. r.

Wosjewjenje.

Po žadanju herbow **Jana Scholty**, 30. dezembra 1892 w **Wawizach** semrjeteho, ma so

17. haprleje 1893 dopołdnja w 10 hodźinach

k jeho sawostajenstwu skuschaza sahrodniska žiwnosć kat.-cźišćo 6, fol. 1 Něcźinskich leżomnostnych knihow s Rodeczanskim podźělom, wobstejaza se sahonow 18, 19, 20, 21, 22 Něcźinskich sahonskich knihow, 204 Rodeczanskich sahonskich knihow, wscho hromadźe 2 ha. 92,6 a. abo 5 akrow 86 □prutow wulka, hromadźe s 121,39 dawskimi jenosćemi wobcźežena, w krajnej wopalnej kašy se 1740 hriwnami sawěsćena a wot wjeršnych grychtow njedźiwajcy cźežkotow na 5916 mk. taksérowana, s wuměnjenjemi, na wuwěschenzy na sudniskej tafli napisanymi, na tudomnym sudniskim měscze na pschesadźowanje pschedawacź, schtož so s tutym k wjedźenju dawa s pschispomnjenjom, so inventara njeje, so je leżomnosć, k Něcźinskemu hospodarstwu skuschaza, s jeneho krucha a so wokoło twarjenja leži, a so je jenoż kuka cźišćo 204 leżomnostnych knihow sa Rodezy wot njeje 1/4 hodźiny sdalena.

W Lubiju, 28. měrza 1893. Kralowske hamtske sudnistwo.
Bauer.

Kubło na pschedań.

W Klukschu je kubło cźišćo 4 s 55 kórzami leżomnosćze a 455 dawskimi jenosćemi bjes wumjenka s pschihodnymi wuměnjenjemi na pschedań. Dalsche je shonicź pola Hartsteina w Lichanju.

Pod hrodom je **khěža** 23 s hródźu a pinzu na pschedań.

W Jeńkezach je **khěžkarska žiwnosć** cźišćo 39 s 5 kórzami leżomnosćze a s dobrymi twarjenjemi hnydom na pschedań.

W **Běcźizach** pola Hodźija je khěža cźišćo 7 na pschedań.

Khěžkarska žiwnosć w Sombarku cźišćo 9 pola Budestez je na pschedań. Něschto kupnych pjenjes móže stejo wostacź. Twarjenja su se schifrom kryte. Dalsche je tam shonicź.

W Lomsku pola Minakaka je **žiwnosć** cźo. 24 s 15½ kórzom leżomnosćze se žiwym a morwym inventarom na pschedań.

W Holeschowskej Dubrawzy cźišćo 1 stej **dwě kosy** na pschedań.

W Barcźe w Garbarez **žiwnosćzi** cźišćo 68 je wobydlenje hnydom abo posdźischo na pschenajecźe. Dalsche je shonicź pola wojnarja **Hurbana** w Pschiwcźizach.

W Kóschach je **khěža** cźišćo 3 s 1¾ kórzami pola a ¼ kórzom sahrody hnydom na pschedań. Kupz na składnosć, w bliskich skakach derje so płacźaze dźěło namakacź.

Schtyrilětny **koń** bjes smylkow, dobry cźahak, je na pschedań w Myschezach cźišćo 1.

Awkzija.

Pondźelu 10. haprleje dopołdnja ½10 hodźin maja so na swonkownej lawskej haży cźo. 5 po 1 skhodźe wschelake meble, 1 dezimalna waha a 1 taflata waha, ruczne wahi, wulka wóskowa praża, khlamowe lampy a lampy sa wukładne wokno, naprawa do wukładneho wokna, želesne khachle, dwójne wokna a wschelaka domjaza a kuchinska nadoba sa hnydom hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacź.

Th. A. Wällnitz,
postajeny awkzionator.

Wupschedawanje

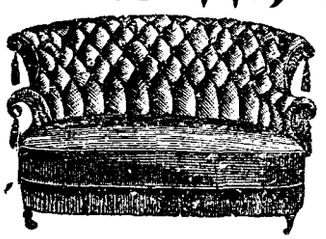

sofow, matrazow, divanow, półstrowannych garnitrow s plyscha a tkaninow w wschelakich barbach, lěhanskich stołow, klawěrowych stołow, trajnje dźěłanych, želesnych łožow sa sroscźenych a dźěcźi

po wurjadnje tunich ale twjerdych płacźišnach.

Sofy hižo po 24 mk. — S dobom swój wulki skład **włošankow, mebloweho plyscha** a **meblowych tkaninow** a wschu potrjebu k **półstrowanju** dobrocźiwemu wobkedźbowanju **po najtunischich płacźišnach** poručam. — Matrazy po 15 mk.

K. A. Benedict
na snutskownej lawskej haży 8.

Kmótsistwa

namakaju duschny pschihódny pschebytk, dobru hospodu a pschecźelne posłužnje,
wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khofeja, schokolady, kakaoa, punscha, groga, hrěteho wina, likěra** a wulki wubjerk **sžłódnych konditorskich tworow**
w konditorni a khofejownji
Alwina Schradera
na swonkownej lawskej haży.

Holandski mlokowy pólver

s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany, po jenej abo dwěmaj cźizomaj kruwom abo wowzam na prěnju pizu naždypany, pschisporja wobžernosć, płodźi wjele mloka a sadźěwa jeho wokišnjenje;
konjazy sakowy pólver, wužitkowy pólver sa howjasy skót,
wschě **sela** a **korjenja**
porucza
hrodowska haptyka
w Budyschinje.

Khofej

w wulkim wubjerku, seleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje
Ginzel a Ritscher.

Zigary

derje wotležane,
tobak
w rołkach a krany
kurjerjam poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Turkowske sžłowki

najlěpscheje druziny poručа
Moritz Mjerwa
pschi mjažowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płacźišnach.

Najlěpschi likěr

s alpskich selow, Stonsdorffski likěr a **bély ingberowy likěr**, liter po 100 np., poručamoj.
Sažopschedawarjo dostanu rabatt.
Schischka a Rjeczka.

Kaschcźe

ma pschezo w wulkim wubjerku **na** składze
Hermann Schmidt
na hrodowym městnje 2 pschi hrodze.

Bukečanske serbske towarstwo

změje jutře **njedźelu 9. haprleje** swoje posedźenje, k kotremuž je knjez kantor Hatnik přednošk dobroćiwje přilubił a to wo „šćěpjenju sadowych štomow“. Započatk popołdnju w 4 hodź.

Wšitke sobustawy so k tutemu posedźenju najnaležnišo přeprošuja; tež hosćo maju přistup. **Předsydstwo.**

Towarstwo Sserbskich Burow w Bělčzezach

smeje **njedźelu 9. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach poseđźenje.

Pschedsydstwo.

Ssadarska a sahrodniska schula,

s Budyskej ratarskej schulu sjednoczena, porucza w nětčišchim sadźenskim czasu **sadowe schtomiki** wschěch druzinow, sa nasch klima so pschihodźaze. Płaczisnowe sapizy so darmo rosczelu.

Heinke a syn

hamorski mlyn w Budyschinje

poruczataj

w swojimaj pschedawarnjomaj: pschi Židowskim mosczе a pschi serbskich hrjebjach na rózku hornczerskeje haby (pódla starych kasarmow)

rzany pizny gris zentnar po 5 mk. 75 np.,
rzane wotruby „ „ 4 „ 50 „

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow hischcze zentnar 10 np. tuńscho.

Žakety a plyschowe pjesle

sa žónske

hižo po 2 mk.,

deschezne mantle a **wobwěschki** w najnowschich saßonach s dobrych tkaninow poruczа tunjo

Emma swud. **Vorwerkowa**

s napschecza hłowneje straże.

Psches wobkhodne swjaski s najwjetschej tworowej khěžu w Draždźanach, mojeho swaka knjesa **Siegfrieda Schlesingera** w Draždźanach, na kralowej Janowej drózy 6, je mi mózno

po jenajkich swměschnje tunich płaczisnach

pschedawacz. Twory su, kaž je dosć daloko a schěroko znate, **najtrajnische.** Poruczam

czorne a pißane drastne tkaniny w wulkotnym wubjerku, dwójzy schěroke łohcz po 35 np., **czistowolmjane** łohcz po 50 np., **czorne zidźane tkaniny k njewjesczinskej drascze,** wobleczenje po 20 hacz 40 mk., druhdże dwójzy tak droho, **elsaske barchenty** łohcz po 25 np., **trikotowe taille, barchentowe bluzy** po 1½ mk., dobre **pschedeschczniki** po 1 mk. 40 np., **schtakty** a wschelake druhe pola

Hermanna Beermanna

w Budyschinje na snutskownej lawskej haby 6 s napschecza radneje pinzy.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Salożena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

46 millijonow 72 tyßaz 386 schßnakow 88 krajz.

Woheń-, schklenzu-, transport- a zywjenje-sawěsczenje.

Polizy so w **khežorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczа so jako agent:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje.

Dźěłaczerjow, dźěłaczerki,

młodych ludźi a holzy, sa poschklenzowanje atd. do létnjeho a symskeho dźěła pyta **Margareczina heta.**

Sslódkoßmjetanowu margarinu

(sarunanje sa butru)

najlěpschеje dobroscze poruczataj

Ginzel & Ritscher.

Wobrasy

(bildy) so rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobkukom wobdadza,

domowe zohnowanje a **wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola

Maxa Mützy

na bobatej haby 11

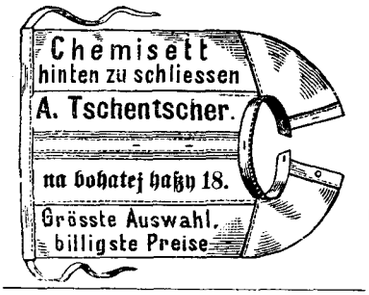

Holzy, kotrez chzedza schwalczistwo dokładnje nawuknucz, tez tajke, kotrez chzedza sa swoju samßnu potrjebu dźěłacz, namakaja město pola **Werty Albinuße** na hornczerskej haby 47 w Budyschinje.

Hdże njedźelu pójdźemy?

Do **Ssmochczizu** k Dubowemu sakoženskemu swjedźenjej.

Pschi darmotnym wobydlenju, tu swuczenej mschе a s polom k bernam so na knježi dwór w Ssmochczizach jena dźěłaczerska swójba hnydom a druha k Janej t. l. pytatej. Tajke, kotrez maja dobre wopißma, chzyke so na inspektora **Schewczika** tam wobroczicz.

Kuchařki, kuchinske holzy, zony k dźěczom, sługobne a hródzne dźowki, rólnych pohonczow a śrěnkow pyta **Heynoldowa**

w slotym jehnjeczu.

Hejtman so pyta.

Sa knježe kubło w Budyschinku pytam k Janej wustojneho róbneho hejtmana. Jenoz tajzy, kotsiz móza so s najlěpschimi wopißmami wo swojej hódnosczi wupokasacz, chzyli so samolwicz pola ratarskeho radźiczela **Steigera** w Budyschinku.

Jeneho **krawskeho** wuczobnika pyta **August Mütterlein** na zukelnskej haby 34.

Tyscherski móze pschi dobrej mschе dźěło dostacz pola H. **Nowaka** w Rabozach pola Budyschina.

✝

Wschitkim pschecželam a znatym srudnu powjesc k wjedźenju dawam, so je nascha luba staroscziwa macz, wowka a wowka-wowka

Marja Theresija swud. **Domaschkowa**

rodź. **Henselez**

sandźenu wutoru dopołdnja w 11 hodźinach w krutej wěrje do swojeho sbóžnika czicho wußka.

Wo cziche dźělbracze proschu w mjenje sawostajenych.

Alfred Domaschka w Rakezach.

Po dołhim, ćežkim ćerpjenju wusny wčera wječor w 8 hodź. ćiše a změrom we twjerdej wěrje do swojeho wumožnika naša horcolubowana, starobliwa mandźelska, přichodna dźowka a swakowa

Loska Mucyna

rodź. **z Rekyczkow.**

Hłuboko zrudźeny tuto wšěm lubym serbskim znatym **jenoż** z tutym k wjedźenju dawa

W Freiberku w S., 6. haprleje 1893.

Dr. Ernst Muka,

gymn. wyšši wučer,

z dobom w mjenje wšěch druhich zawostajenych.

Pohrjeb budże sobotu popołdnju ¼4 hodź.

(K temu czißku pschiłoha.)

Pschiloha k cžišku 14 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. haprleje 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farar dr. Kalich němsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin diakonus Räda němske a w 10 hodź. serbske prědowanje. Popołdnju 1/2 2 hodźin budźe katechismusowe rozrěčenje s němskej młodosću.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Wylem Jurij Rudolf, serjant w Draždźanach, s Hanu Khrystijanu Mětej na Židowje. — Gustav Adolf Fischer, želesniski dźěłaćer w Delnjej Kinje, s Hańžu Mulanskej w Małym Wjelkowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Selma, Pawola Hermanna Donatha, žiwnosćerja w Libuchowje, dź. — Lejna Marja, Jana Ernsta Schibaka, žiwnosćerja w Sřešchinje, dź. — Max Albert, Jana Jaromira Maxa Fietzy, pólwernikarja na Židowje, s.

W **Katholskej zyrkwi**: Jan Heinrich Pawoł Arthur, Pawola Augusta Alberta Wenzla, wjednika twornje na zigary, s. — Franziska Herta, Korle Konstantina Cžornaka, klampnarja, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 31. měrza: Ernst Eißler, twarski technik na Židowje, 34 lět 6 měšazow 19 dnjow. — 2. haprleje: Jan Krawz, kubleŕski wumjenkaŕ w Delnjej Kinje, 76 lět 5 měšazow 17 dnjow. — 4. Pawoł, Jana Augusta Mikanje, skakarja w Jeńkezach, s., 1 měšaz 19 dnjow.

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje: 1811 měchow.	W Budyšinje 1. haprleje 1893				W Lubiju 6. haprleje 1893			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	8	24	8	35	7	65	7	94
" . . . . . žołta	7	53	7	65	7	41	7	65
Rožka	6	31	6	38	6	13	6	31
Jećmjeń	7	—	7	14	6	67	7	7
Wowš	7	20	7	65	6	80	7	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	9	72	10	83
Woka	7	8	7	22	6	67	7	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	30	1	80	2	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	80	2	30	2	60
Pšeńcžna mula 50 " . . .	6	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	6	50	10	50	—	—	—	—
Sšyno . . . 50 " . . .	4	—	4	20	3	50	4	—
Sšlóma . . 600 " . . .	24	—	25	—	21	—	24	—
Prošata 635 schtuk, schtuka . .	14	—	28	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	25	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyšinje placźesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacž 14 hr. 19 np., žołta 12 hr. 80 np. hacž 13 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 9 np. hacž 10 hr. 20 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 80 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyšinje pšeńza (běła) wot 7 hr. 79 np. hacž 7 hr. 94 np., pšeńza (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 65 np., rožka wot 6 hr. 41 np. hacž 6 hr. 50 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 15 np., wowš wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 35 np.

Draždźanske mjaßowe placźišny: Howjada 1. družiny 57—60 hr., 2. družiny 51—55, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—60 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 7. haprleje: Symne.

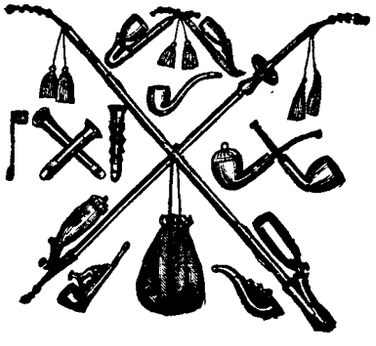

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetšim wubjerku
porucza
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.
Najtuniše žórło sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłarni.

Pfundowe mlokowe mydło

dźěłane s cźišteho, najlěpscheho krumjazeho mloka, cźini najschkropawischu kožu nježnu a mjehku kaž šomot.

Draždźanska mlokarnja bratrow Pfundow
w **Draždźanach.**
Dostacź pola kk. **Strancha a Koldy** w Budyšinje,
" " " **bratrow Měrschow** " "
" " " **Oty Engerta** " "

Franz Marschner
cźaßnikaŕ w Budyšinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
šwój skład **cźaßnikow a cźaßnikowych rjeczaßow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

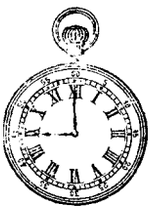

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **Serbski.**

Julius Höhme,

saštupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łobjom
porucza na **najlěpje** dźěłane
lokomobile a parne mlócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomlócźaze maschiny, s gópelom a paru šo cźěrjaze,
jenopschežne mlócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ručzne mlócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostlócźaze a běrny rosrißaze maschiny,
rěsaki sa berny a rěpu, cźišcźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu šo cźěrjaze,
juchowe šudy s dwójzy sazynkowaneho worzlowego blacha, **želesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triery** najlěpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
ručzne brony, šamßne dźěło, sakońšzy schkitowany system, kotrež móža šo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych brónow** pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla placźenja! Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyšinje.

Pschedeschcźniki,

šamßny wudźělk.

Pschedeschcźniki, s najlěpscheho materiala dźěłane, barbunjepuschcźate a trajne po 1 1/2, 2, 2 1/2, 3, 3 1/2—4 mk.,
gloria-pschedeschcźniki w schescźorych družinach po 3—8 1/2 mk.,
wošebne **židźane pschedeschcźniki** po 9—15 mk.,
pschedeschcźniki sa konfirmandow jara tunjo.

Pódla teho wošebje **wulke** pschedeschcźniki, 9-dźěłate, 10-dźěłate a 12-dźěłate.

W kóždej družinje wulkotny wubjerk.

H. M. Schmidt na hłownym torhoschcźu.

Sa někotre hodźiny šo pschedeschcźniki rjenje a tunjo wuporjedźa a počźehneja.

W wudawatni „Sserb. Nowin" šu po 1 mk. 50 np. dostacź:
Khěrlusche a spěwy Pětra Młónka.

Schtóž ſa 3 mk. kupi, temu ßo tónle nawěſchtk ſ 25 np. ſapłaczi.

Najwjetſcha cžrijowa pſchedawarńja

Hermanna Frischa

na ßerbſkej haßy 7, na rózku hauenſteinſkeje haßy.

Cžrije a ſchkórnje ßo nihdże po tunjoſczi, dżerżenju a woßebnoſczi njepſchetrjechja. S kóżdeje wězy je wulki wubjerk.

Saměnjenje

je dowolene.

Tuńſcho hacž wſchudże druhdże.

Pſcheßwědczenje cžini wěrno.

Tunje

zigary

kupowanſke żórko ſa ſaßopſchedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk.
porucża

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy cžo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucża **ßyry** a **paleny**

khoſej

w najwjetſchim wubjerku a najlépſchej dobroſczi po najtuniſchich płaczíſnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich dżélbow ßo poměrnje nižſche płaczíſny wobliczа.

Syre Hamburgſke ßadło

jara tunjo dóſtacz pola

Pawoła Hofmanna

na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſk. haßy.

Britwje, nożizy

każ wſchě drużiny **nożow** ßo derje a tunjo tocża a wuporjedża w parnej toczeŕni a wuporjedżerni

Oskara Buttera

na żitnych wikach cžišło 1.

Hrabinſki ſ Einſiedelſki parny rěſak pſchi Khróſczańſkim ſaſtawniſchczu pola Minakała

porucża **khójnowe tramy, deſki, hranite drjewo, łaty, wotréſki,** też wotréſki ſa płoty, ryhele a ſchtomowe koliki po dnjowych płaczíſnach.

Curt Pjech

w Lipiczańſkej hajnkowni pola Minakała.

Spěwarſke

ßerbſke a **němſke** w najnowſchich woßebnych a jednorych trajnych ſwjaſkach, teho runja **modleŕſke knihi** a **konfirmaziſke kharty** w wulkim wubjerku porucża po najtuniſchich płaczíſnach

Gustav Rämſch, knihiwjaſarńja
21 na bohatej haßy 21.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nęſczowe rěbliki, khachlowe durczka, tſęſchne wokna, twarſke hoſdże

porucża tunjo

Paul Walther.

Fotografowarńja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje

na ßerbſkej a ſchuleŕſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcże: **Fotografowanje dżěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſczi **viſitneje kharty** płacża 12 ſchtuk 6 mk., też pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóżdym wobrazu w wumělſkim wuwjedżenju.

Njedżelu popołdnju je moja fotografowarńja wotewrjena.

Najlépſchi ſyrup

punt po 30, 26, 20, 16 a 14 np.
porucża

J. G. Klingst Nachfolger

16 na bohatej haßy 16, rózk theaterſkeje haßy.

Khoſej,

jenož cžiſcże ßłodżazy, ßyry, punt po 100 hacž 160 np., paleny, punt po 160 hacž 200 np.
porucża

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterſkeje haßy.

Najlépſchu margarinſku butru,

derje ßłodżazu, porucża

Pawoł Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſk. haßy.

Pſchedawanje a **porjedżenje** wſchěch drużinow **cżaßnikow.**

Płaczíſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcże.

Gustav Mager,
cżaßnikar
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Kóſlaze kóżki

po jenotliwym a po wjetſchich dżélbach kupuje

Guſtav Naucke

na garbarſkej haßy 16.

S dobom porucżam ßwój wulki ſkład **ſchórznuchow** ſa murjerjow, cżéßlow a dżélaczerjow po najtuniſchich płaczíſnach.

Kóſlaze kóżki

po jenotliwym a po wjetſchich dżélbach po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje kóżkaŕ **L. Fleiſcher**

na ſwonkownej lawſkej haßy 18.

Kóſlaze kóżki.

Kóſlaze kóżki po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi pſchi żitnych wikach.

Howjaſu kożu, cželazu kożu, koſaze a kaniklaze kože a wſchě druhe drużiny kożow po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi pſchi żitnych wikach.

Berta Albinußez

akademiſzy a praktiſzy wuwucżena ſchwalcża

na horuczerſkej haßy 47
w Budyſchinje

wucži měru bracz, rěſy ryßowacz a pſchirěſowacz.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 15. | Sobotu 15. haprleje 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W němskim kněžorstwowym sejmje a w pruskim krajnym sejmje su so minjeny tydźeń porjadne wuradźowanja sašo sapoczałe. Sapósłanz Ahlwardt s wałkom aktow do posedźenja pschińdźe a so k słowu samolwi, kotrež pak jemu pschedsyda dźiwajcy na dnjowy porjad dacź njemóžesche. Tola bě president swólniwy, akty shromadźisnje starschich pschipokasacź. Ahlwardt so sapowjedźi, akty shromadźisnje starschich pschepodacź, roskładujo, so w tejle shromadźisnje ludźo sedźa, kotrychž dyrbi wón pschimacź; wón sebi žada, so by so wosebita komisija postajiła, do kotrejež so tež někotři s jeho pschecźelow wusmola; tej chce wón akty dowěricź. Skónčnje president a Ahlwardt wusednaschtaj, so Ahlwardt w bliższim posedźenju krótku rosprawu poda. Wschón swět budźe nětko wočipny shonicź, schto Ahlwardtowe akty wopschijeja. Hdy by Ahlwardtej woprawdźe mózno było, s nimi swoje cźežke wobskórźby pschecźiwo wyšokim knjeżerstwowym sastojnikam a pschecźiwo mnohim něhbuschim a nětcźischim ludowym sastupjerjam dopokasacź, by so wón hnydom wusprawnił a so sławny muž sčinił.

— Kaž je słyschecź, nochce so dotalny sastupjer tsecźeho sakskeho kněžorstwo-wólbneho wokrjesa (Budyško Kamjeńskeho), knjes fabrikant Hempel, jeli so by so kněžorstwowy sejm rospuschcźił, s nowa sa kandidata postajicź dacź. Jeli so temu tak je, budźa sebi konservatiwni tuteho wokrjesa noweho sastupjerja pytacź dyrbjecź.

— Kaž so hižo tydźenja pisasche, kněžor 18. meje k poswjecźenju pomnika kněžora Wylema I. do Shorjelza pschijědźe. Program swjedźeńskeho dnja je hacź dotal takle postajeny: Kněžor $^1/_2$1 do dwórnischcza pschijěwschi so hnydom na hornje torhoschcźo k pomnikowemu poswjecźenju poda a potom najskerje Pětrowu zyrkej wopyta. W Wylemskim dźiwadle budźe so swjedźeńska hosćina wotbywacź, kotruž město a krajne stawy wuhotuja, a k kotrejž je kněžor pschesproschenje pschijał. Potom budźe sebi kněžor pomnik prynza Bjedricha Khorle wobhladowacź. Wot tam so wón $^1/_2$6 hodźin na dwórnischcźo wrócźi. Kaž s dobreho žórka shonimy, kněžor se Shorjelza w runej měrje do Mužakowa na wopyt hrabje Arnima-Mužakowskeho pojědźe.

— W pruskim krajnym sejmje su prěni dźeł sakonjoweho nacźiska pschijeli, po kotrymž ma so statny, lezomnostny, twarjenjowy a rjemjeslkowy dawk gmejnam pschipokasacź.

— Němske kněžorstwo je nusowane, sebi 160 milijonow hriwnow pozcźicź. S tutej sumu dołh němskeho kněžorstwa na dwě milijardźe hriwnow srosce! Hacź do lěta 1876 s wuwsacźom 120 milijonow njesadanliwych papjerjanych pjenjes žadyn kněžorstwowy dołh njesnajachu.

— Bayerski wójwoda Korla Theodor je lěkarstwo studował a so w Mnichowje jako wocźny lěkar sašydlił. Sandźeny tydźeń wón wurjadny jubilej swjecźesche; wón běsche do tuteho dnja 2000 krócź běl operěrował. 1000 krócźnu operaziju bě wón 3. julija 1889 wuwjedł.

— S najnowschej póstu s němskeje narańscho-afriskeje kolonije su nabrobnische powjesce wo bědźenzy bjes Němzami a tamnischimi cźornochami doschle. Jako wosebje ważne so wojowanje pschecźiwo Unyawesiskemu hłownikej Sikki mjenuje. Jeho lěhwo w Tembeformje bě s pjecźorym palisadowym kołom wobdate a bě drje najsylnische wschitkich hacź dotal dobytych afriskich lěhwow. Hdyž Sikki widźesche, so njepschecźelow wotrasycź njemóže, wón najprjedy swoje žony skónzowa a chcyschce so potom sam sakkócź, tola jeho prjedy sajachu a jeho potom powěsnuchu.

Awstrija. Na wuherskeho primasa, kardinala Vaszarya je jedyn s jeho něhbuschich słužobnikow, wěsty Szolics, mordarski nadpad cźinił. Szolics bě so wot kardinaloweho kubłoweho direktora se słužby puschcźił; duž bě sebi pola kardinala awdijenzu wuprosył, so by tuteho naprosył, jeho sašo do słužby wsacź. Kardinal jemu wotmolwi, so jemu, swojeho sarjadnika so njepraschawschi, niczo słubicź njemóže. Na to so Szolics s wótrym nožom do kardinala da, wobrocźi so pak, hdyž jemu kardinalowy pisar Kohl napschecźiwo stupi, pschecźiwo tutemu a jeho pjecź krócź skała. Kschiki franjeneho sašłyschawschi, słužobnizy pschihnachu a nadpadnika pschewinuchu a wuwjasachu. Szolics praji, so su jeho s njeprawdu s kardinaloweje słužby puschcźili, a wobžaruje, so kardinala morił njeje; mordarstwo dokonjawschi by sebi wón krk pscherěsnuł. Pola nadpadnika hischcźe też wótru britej namakachu. Kohlowe rany su smjercź straschne. Kněžor, ministrojo a mnosy semjenjo su so sa kardinalowym strowjom wobhonili.

— W městaczku Kolinje pola Prahi su so pschecźiwo tamnischim židam nadpady stałe. Lud bě so do rosshorjenja s powjesću stajił, so su židźa kschesćijansku słužobnu holzu, Marju Havlinez, skónzowali, so bychu jej krwej wottoczili, a so su ju potom do Łabja cźišli. Holza pak je so pjecza tepika. Žandarmojo a policistojo su židow sakitali. K podtłoczenju njeměrow je schěsću kompagnijow pěschkow do Kolina pschischło. Patrouille s natykanej tšelbu stajnje po dróhach khodźa. Židowske khlamy so njejsu wo dnjo wotewrike a židowske dźěcźi so njejsu do schule pósłałe. Ludźo sebi žadaja, so by so cźěło słužobneje holzy wuhrjebało a so hischcźe ras wot lěkarjow pschepytało.

Belgiska. Kaž porjadnje sandźene lěta je też lětsa w belgiskich wuhlowych podkopkach mjes dźěłacźerjemi strajk wudyrił. W Cuesmesu pola Monsa su strajkowazy dźěl twarjenjow wuhlowych podkopkow wutupili a so potom do katholskeho kasina dobyli, kotrehož wrótnika su sranili. W jenych podkopkach njeměrnizy kruchi rosbiteho grata do jamow mjetachu, w kotrychž hischcźe hewjerjo dźěłachu. Se žandarmami, kotsiž strajkowazym wobarachu, so woni do pukow dachu; jedyn strażowy mischtr bu cźežko sranjeny.

Franzowska. W Parisu so po sdacźu nowy skandal pschihotuje. Turpin, wunamakał melinita, kotrehož su psched dwěmaj lětomaj na wjazy lět k jastwu sasudźili, dokelž bě swoje wunamakanje wukrajej pschedał, je so wot presidenta Carnota wobhnadźił. S nastawka, wo Turpinowej należnosći w nowinach „Figaro“ wocźischcźaneho, je widźecź, so su w franzowskim wójnskim ministerstwje najhanibnische spekulazije hnali. Nowe wojerske wunamakanja, wot stata kupjene, so stajnje hnydom wuwužichu a so w prěnim rjedźe Jendźelskej pschedachu, kotrejež agent, Cornelius Herz, pschi tym sobu skutkowasche. Tež w chilenskej wójnje so melinitowe bomby trjebachu. Ruskej so melinit wot franzowskeho knjeżerstwa darmo pschewostaji. Turpina chcychu wo dobytk jeho wunamakanja sjebacź, hdyž bě knjeżerstwo na snadne waschnje melinitowe sestajenje pscheměniło. Jara wosnamjaze sa generala Ladvocata, jeneje s najwažnischich wosobow wójnskeho ministerstwa, je scźěhowaze: General Ladvocat Turpinej praji: „Je-li so so s mojej dźowku woženicze, sa swoje wunamakanje milijonu frankow dostanjecze, je-li so to nochcecze, s zyła niczo njedostanjecze.“

— Sběžkarjow w swojej anamskej koloniji w narańschej Indiskej do cźista pschewinuwschi, hladaja Franzowsojo, so bychu

ßebi ßwoje tamnische wobßedźeństwo powjetschili. Žaneho pschecźiwjenja njenamakawschi ßu franzowszy wojazy Khonsku kupu, w Mekongskej rězy leżazu, wobßadźili, też Stundringa a wßy Khony ßu ßo Franzowsojo mozowali. Siamszy wojazy ßu Franzowsam njewobarajo psched nimi zofali.

Rußowska. Cźim bóle ßo cźaß bliži, w kotrymž budźe ßo němski khěžorstwowy ßejm wo wojerskej pschedkosy rosßudźicź dyrbjecź, cźim cźascźischo němske knjeżerstwowe nowiny kedźbliwosćz na wójnske pschihoty w Ruskej wobrocźeja. Pschiprawy k mobilisaziji ßu pjecźa w Ruskej w tu khwilu runje tak w rjedźe, kaž w Němzach, je-li so ßnadź hischcźe lěpsche njebudźa. Żelesnizyna ßycź je ßo w poßlednich lětach rucźe shuscźika a teho dla móże wona poměrnje wjele wjazy dokonjecź hacź w sańdźenych cźaßach. S njej ßo niz jenoż mobilisazija spěchuje, ale s njej ßo też marsch wójska k mjesam położi. Mjes tym so w lěcźe 1871 jenoż schtyri jenokolijate żelesnizy k mjesam wjedźechu, móża ßo nětkole schtyri dwojokolijate a pjecź jenokolijatych wužicź. Pschi twarjenju tychle żelesnizow je ßo woßebje na wojerske interesy dźiwako. Pódla teho pschi wjecźornych mjesach wjele wjazy wojakow leži hacź prjedy. Mjes tym so w lěcźe 1871 ßylnosćz w měrje w schtyrjoch wjecźornych pschimjesnych wokrjeßach 354 bataillonow, 196 schwadronow, 430 sapschehnjenych kanonow wucźinjesche, je wona nětkole na 620 bataillonow, 400 schwadronow a 1460 kanonow frostka. Też rospoloženje wójska je ßo poßlednje léta wjele pschisprawnische scźiniko. Prjedy běchu wojazy s wulkeho dźěla w małych městach, městackach a wßach rostykani, nětko ßu we wjetschich swjaskach a w wjetschich městach, abo w wulkich nowych kasarmach sjenocźeni. Woßebje pschi ruskich mjesach je ßo w tutym nastupanju wjele stako; tak je na pschikład schesty armeekorps w schtyrjoch městnach tak saměstnjeny, so móże ßo zyły armeekorps s jenodnjownym marschom sjenocźicź. K swěscźenju mobilisazije ßo kavallerija stajnje na wójnskej nosy dżerži a ßo podpjera s namjesnej strażu, kotraż je drje sa złonistwo postajena, tola do zyła wojerszy srjadowana. Psches 32,000 muži ßylna tale straża do dróbna krajinu snaje a samóże niz jenoż ßamßnu mobilisaziju kitacź, ale też s nadpadami njepschecźelsku kasycź. K sakitanju mjesow ßkuża hischcźe mnohe twjerdźisny a trajne abo nakhwilne wobtwjerdźenja, kotrež ßu hakle wschě w poßlednich 10 lětach nastałe. Mjes tym so běchu hacź do teho cźaßa jenoż sestarjene twjerdźisny Nowogeorgiewsk, Warschawa, Iwangorod a Brest-Litewska, ßu na tychle městnach a pola Kowna nětkole wulke wobtwjerdźene lěhwa nastałe, mjes kotrymiž ßu réki s dalschimi wobtwjerdźenjemi pola Oliz, Grodna, Oßowza, Lomże, Ostrolenki, Rożana, Pultuska a Sgierza sawrjene. Rusku mobilisaziju kasycź, by pschi nětcźischich wobstejnosćach lědma móżno było, tola je tutón strach sa nawjecźornych ßußodow Ruskeje blisti, dokelż je ruske wójsko s dźěla hižo w měrje na wójnskej nosy, schtoż je w němskim a awstriskim wójsku w mjeńschej měrje pschewjedźene. Żyke wuwucźenje ruskeje kavallerije ßo skónczńje na nawalenje do njepschecźelskeho kraja hnydom po pschipowjedźenju wójny měri. Dokelż pak je s namjesnej strażu a se samjesowanym wobhadom pschi mjesach zyle lohko, hižo w měrje mjesy sawrjecź, móże ßo ßamo khwila minucź, prjedy hacź ßo mobilisazija ruskeho wójska w wukraju shoni. Potom ßo poměry w nastupanju spěschnosćze mobilisazije k lěpschemu Ruskeje pscheměnja, a ßußodne kraje njeßmědźa móżnosćz s wocźow puschcźicź, so jich Ruska se ßwojim wójskom njejabzy nadpanje.

Bołharska. Bołharski wjerch, Koburgski prynz Ferdinand, je ßo s pschewodom ßwojeho ministra Stambulowa a nětkotrych druhich bołharskich statnikow do Italskeje na kwaßny ßwjedźeń nastajił. Prjedy hacź je bołharske mjesy pschekrocźił, je Stambulow wukrajnej knjeżerstwje „spschecźeleneju statow" Awstriskeje a Italskeje napominał, so byschtej ßo sa tón cźaß, w kotrymž budźe Koburgski prynz w Awstriskej a Italskej pschebywacź, sa to starałej, so njeby nadobnemu nawoženi nichtó niczo swadźił, spominajzy na to, so ßu jemu w poßlednim cźaßu wospjet słóstniwe ruki ruskich agentow hrosyke. W tutym napominanju ßo wusnacźe khowa, so w Bołharskej hischcźe njeje měr a pokojnosćz, wo kotrymž bołharske knjeżerstwo hewak w ßwojich nowinach powjeda. Duchowni a wjetschi dźěl luda ßu Koburgskemu prynzej njepschecźelnje smyßleni, dokelż ßo wón niz k grichisko-katholskej wěrje njewusnawa, ale romsko-katholskej. Tole pschecźiwnistwo ßo hischcźe powjetschi s prynzowej żeńtwu. Też jeho njewjesta je romsko-katholskeho wěrywusnacźa, a s woßebitym sakonjom je ßo psched krótkim postajenje bołharskeje konstituzije sběhnuło, po kotrymž ßmědźische jenoż wjerch bołharsku krónu noßycź, kiž ßo k grichisko-katholskej wěrje wusnawa. Bołharske duchownstwo ßo boji, so ßo wot Koburgskeho prynza Bołharska po něcźim pschekatholiscźi, s teho wukhadźa jeho pschecźiwjenje pschecźiwo prynzej, a teje ßameje pschicźiny dla jeho też ruski zar jako bołharskeho wjercha pschipósnacź nochze. Na druhej stronje pak teje ßameje pschicźiny dla Awstriska se wschěmi ßrědkami pyta Koburgskeho prynza na bołharskim trónje sdźerżecź; pschetoż, hdyż ßo grichisko-katholska wěra na Balkanje ßłabi, ßo tam też samożnosćz Ruskeje wucźischcźi. Awstriska drje njeßmě po postajenjach Barlinskeho měra bjes pschihłoßowanja Ruskeje Koburgskeho prynza jako bołharskeho wjercha pschipósnacź, se skutkom pak je wona to hižo dawno cźiniła. Awstriski khěžor je Koburgskeho prynza a jeho ministra Stambulowa tele dny w Winje w ßwjedźeńskej awdijenzy pschijał a s tym sjawnje ßwoje stejischcźo k nětcźischemu bołharskemu knjeżerstwu wosnamił. Nětko je jaßne, so ma Koburgski prynz twjerdu sepjeru w Awstriskej, a so budźe Ruskej jara cźeżko, jeho s Bołharskeje wuhnacź.

Sserbija. Politiske wobstejnosćze w Sserbiji ßo pschezo bóle saschmjataja. Sapóßłanzy radikalneje strony ßu wobsamkli, so ßo po knjeżerstwowym napominanju do ßejma njewrócźa a so ßo sapowjedźa, ßwoje sapóßłanstwo słożicź. Jeli so knjeżerstwo w wokrjeßach, kotrež radikalni sastupuja, nowe wólby wupische, ßo njeměry wocźakuja, kotrež budźa wjele hórsche hacź te, kotrež ßu ßo pschi poßlednich ßejmskich wólbach měke.

— W Sserbiji je semjerżenje wschelaku schkodu naczińiko. W Beogradże je wone 15 sekundow trało. W Livadiji, Koprivje a na Marawinych kupach schěroke kwěkanzy nastachu, s kotrychž ßo módro-schěre błóto pusolesche. Wßy Poprowizy a Salajne stej wutupjenej. Wobydlerstwo je na pola cźeżko. Jagodinskeho wokrjeßneho ßudnika ßu pod rospadankami jeho doma morweho namakali. Semjerżenje ßo wospjetowasche, tola bu kóżdy krócź ßłabsche. Ssrjedu je ßo w Morawinym wokrjeßu semjerżenje wospjetowało. Jedyn klóschtr, w tsinatym lětstotku natwarjeny, je skoro cźisćze rospanuł. Pjecź wěżow klóschtrskeje zyrkwje je ßo saßypko.

Turkowska. Pschi mórskim brjosy psched Konstantinoplom je ßo tydźenja jena sultanowa łódź wot jeneje turkowskeje wójnskeje łódże pschejeła a na dno morja storcźiła. Pschi tym je pjecźa nadpad na sultanowe żiwjenje wotmyßleny był. Sultan je ßo pjecźa na łódźi wjesł a ßo w poßlednim wokomiku na jenym rybaskim cźołmje wukhował. 60 woßobow, kotrež ßo se sultanom hromadże na łódźi wjesechu, ßu w żołmach ßmjercź namakali. Turkowske knjeżerstwo je Konstantinopelskim nowinam sakasało, powjesćz wo nadpadże na sultana wosjewicź; te nowiny, kotrež ßu to njedźiwajzy teho cźinike abo kotrymž je ßo pscheposdże tale sakasnja k wjedźenju daka, ßu ßo konfiskowałe.

Amerika. Tydźenja ßo pißasche, so ßu w Brasilskej tamnischi knjeżerstwowi sastojniży s němskimi poddanami slě sakhadźeli, a so je ßebi teho dla němski sastupjeŕ wot tamnischeho knjeżerstwa żadał, so maja ßo winowacźi sastojniży khostacź, a so ma ßo pschescźěhanym Němzam sarunanje dostacź. Brasilske knjeżerstwo je drje ßlubiło, po tymle żadanju cźinicź, prjedy hacź pak ßo to woprawdże stało njeje, je drje najpschisprawnische, do dobreje wole brasilskeho knjeżerstwa njewěricź. Wjele hórje, hacź němskim, je ßo mnohim italskim poddanam w Brasilskej seschło, a runje kaž němski, je ßo też italski sastupjeŕ teho dla wobcźeżował; tola hacź dotal jeho wobcźeżowanja wuspěcha měke njejeßu. Schtoż italske nowiny wo pschescźěhanju italskich poddanow w Brasilskej pißaja, skoro wěricź móżno njeje. Tak je ßo we Jaguary psched krótkim scźěhowazy żałostny podawk stał: Tam bydlazy Italjan, Giovanni Rizzi rěkazy, kotryž ßo jako ratar sprawnje żiwjesche, mějesche dweju konjow, kotrajž ßo běrzy Ignaziej Gomezej lubjeschtaj. Dokelż ßebi běrka konjow kupicź njemóżesche, jeju w nozy kranu. Wyschnosćz ßo sapowjedźi běrku khostacź, kiž pódla teho wobkranjeneho, hdyż ßebi tón wot njeho ßwojeju konjow wrócźo żadasche, s krótka po skhodże dele cźißnu. Hdyż ßo wbohi Italjan s tym njespokoji, jeho brasilska wyschnosćz sajecź a do jastwa w Santiego di Bogueicao dowjesćz da. Tam njesbożowneho żałoßnje cźwilowachu a draczowachu: jemu nóß a wuschi wotrěsnuchu, potom jemu ruku a potom nohu wutorżechu a skónczńje se ßmjercźu ßo bědźazemu rjebło wurěsachu a jo wopjekschi jo wobżaromnemu cźłowjekej mjes suby storcźichu. Rizziowemu cźěku na poßledk hischcźe hłowu wotcźachu! Brasilska wyschnosćz je, hdyż italski konsul ßo wobcźeżowasche, ßo sarjekka, pschecźiwo winowatym sakrocźicź, ßo powołajo na pjecźa roshorjene smyßlenje wobydlerstwa. Na to nětkotre sta Italjanow w nozy herjekajo ßwoje sazpicźe konsulej wosjewichu a s jeho durjow italski wopon wottorżechu. Hdy bychu Brasilszy s jenym Jendźelcźanom tak sakhadźeli, by ßebi jendźelske knjeżerstwo wěscźe, a hdy by trjeba było, s kanonami ßwojich wójnskich łódźow doscźcźinjenje wunusowało, tola italske knjeżerstwo ßo njehiba, hdyż

jeho poddanow na ßurowe waschnje w wukraju pschescźěhaja. Najskerje ßo ta wěz w italskej deputěrtskej komorje k rěčam pschinjeße.

Jeniczkeho ßkowa dla.

(Podawk ſ wjeßneho žiwjenja.)

(Pokroczowanje.)

Rycźerja bě jara roshorjeny. Ruzy na khribjet skoziwschi, hkowu powßnuwschi puschczi ßo po lößnej scźeżzy — a Jan kaž sky duch sa nim. Hdyž je cźlowjek hižo rosmjersany, je jemu wscho na prěki, ale tež wschitko w hódź, schtož móże jeho hněw pschisporicź. Hewak by Rycźerja ſ hajnskim lědma něschto ßkowow porěčzak; nětko bě jemu, kaž by ßo jemu pschitowarschicź, kaž by ſ nim wo najwažnischich wězach ßo rosmolwjecź dyrbjak.

A jeho sky duch wjeßelesche ßo tajnje. Bě dźě wuschoł rosßywacź ske ßymjo, a to ßo jemu schlachcźesche; pschetoż nimo teho, so bě cźaß žiwjenja swadu lubował a so bě woßebje wustojny na rosnoschowanje bladow a pschißkodźenjow, mějesche też we wutrobje horzu žadoscź sa njewinowatej Klarku a sawidźesche ju mkodemu mkynkej, pschecźiwo kotremuž wěso wustupicź njemóżesche, ani schtoż ßamownoscźe cźěła abo dusche, ani schtoż samoženje nastupa. Sslědźesche po tajkim, hdźe by schto byko, schtoż mohko ßwjaty měr mjes woběmaj ßwójbomaj a swjask mkodeju, njewinowateju wutrobow sniczicź.

Stary Brand, ſ wjeßelej myßlu ßo dźeń prjedy domoj wrócźiwschi, powjedasche Klarzy ſ poknej hubu a ßo ßmějo, schto bě ßo mjes nim a mkynkom stako. Jan bě to saßkyschak a w ßwojej skóscźi a pscheklepanoscźi namaka w tym hnydom nastork k něktajkim bladam. Snajesche wschak Rycźerju a wjedźesche, so ßo tón lědma hdy rosmjersa; hdyž pak ßo to stanje, so to lědma bjes scźěhwkow wostanje. Teho dla mějesche pschi wschěch dźenßnischich rěčzach tón jeniczki wotpohlad, so by jeho hněw, schtoż móżno, powjetschił.

„Ale schto dha Tórka po prawom rěka?“ woprascha ßo jeho skónczńje Rycźerja, kaž by ßo dokładnje pscheßwědczicź chzył, hacź ma k hněwej też doßahazeje winy. — „Schto dha je ſ tym chzył prajicź, so ßo wschitzy do ßměcha dachu?“

„So mohł wam to dokładnje rjeż“, scźeże hajnski ſ ramjenjomaj — „bych ßebi dyrbjał najprjedy jasyk nawótsicź dacź. Telko pak móżu wam prajicź: hdyž chze cźlowjek, kajkiž je nasch stary, rysy Němz, hokemu Sserbej pokasacź, so ma jeho sa hkupaka, so ßebi jeho ani sa prisu tobaka njewaži, so by — ſ jenym ßkowom, hdyž chze jemu pokasacź, so jeho ani ſ najmjeńscha sańcź nima: to jemu Tórka narjeknje.“

„Schto?“ sakschiknu Rycźerja a zyle nowa wulka hórkoscź pschewsa jeho. Wschón sprostnjeny bě na ßkowa hajnskeho poßkuchał. Bě to prěni krócź w jeho dołhim žiwjenju, so bě jemu schtó jeho ßerbsku narodnoscź wumjetował a prěni ras roshori ßo w nim wěsta hordoscź, wukhadźaza ſ teho wědomja, so je Sserb. Bě pola njeho kaž pola tyßazow druhich krajanow, kotsiž nimaja pschileżnoscźe wo wězach, kaž je narodnoscź, luboscź k rěczi a k wótcźinje, něschto ßkyschecź, cźaß žiwjenja w tutej liwkoscźi wostawaja, doniž je posbudźaze abo ranjaze ßkowo se saspanja njewutorhnje a k spósnaczu narodneje dostojnoscźe njedowjedźe.

„Schto?“ roshori ßo Rycźerja. „Myßli ßebi wasch knjes, so je něschto khmańsche, dokelž ßnadź lěpje němski rěczi — a so je nasch jedyn rosom we wotrubach wostajił, dokelž cźěski powjeda? — To ßo hrosnje myli — hrosnje —“

„J to dźě je moja rěcź, knjes mischtr!“ pschihkoßowasche hajnski. „Kak husto ßym ßebi hubu spalił, hdyž stej ßo wam stary abo knježna Klara doma ßmjakoj, němski po wami rěczo —“

„Tak?“

„Podarmo bych waß hněwał, hdy bych wam wscho powjedacź chzył! Wonaj staj ßebi wěstaj, so scźe jimaj do ßycźow saběžał — to je to zyke — teho dla ßebi myßlitaj: nětk móżemy ſ nim cźinicź, schtoż chzemy.“

„To budźetaj ßo žałostnje we hkowje drapacź!“ sawoła na to mkynk, ſ hněwom ani njewjedźo, schto rěczi. „Ja chzu jimaj pokasacź Tórka! Njech ßebi hkupaka pytataj mjes ßwojimi — na Sprewinskim mkynje ßo niczo njemlěje sa falschnikow. Scźińcźe mi něschto k woli, knjes Jano — njeżadam ßebi to darmo — pschińdźcźe ke mni na karanczk piwa — ale scźińcźe mi to k woli a rjekńcźe ßwojemu knjesej, so je mjes nami po wschěm, jeno: so je po wschěm.“

To njeda ßebi Jan dwójzy kasacź, proschesche jeno Rycźerju, so by wo tej wězy ženje na njeho njespominał. Potom ßo tajnje radowasche kaž sky duch, khwatasche na hajnkownju a pschihotowasche ßebi na nowu tsělbu nowe tsěliwo. So nimo njetrjechi, to bě ßebi wěsty. Snajesche Brandowu nahkoscź.

Hdyž do hajnkownje sastupi, chzysche hajnk runje woteńcź.

„Na kóždy pad pohladam hnydom do mkyna“, rjeknu k dźowzy. „Wczera ßym hkuposcź sehrał — cźlowjek njewě, schto rěczi, hdyž jemu schkleńza wina mosy samyli. To by žaneho dobreho kónza njewsało, hdy by ßo stary Rycźerja roshorił.“

Jan saßkyscha tute ßkowa w khěži a stajiwschi tsělbu stupi spěschnje do jstwy.

„Chzecźe, knjes hajnk, do mkyna?“ woprascha ßo jara potulnje.

„Cźeho dla? — schto dha je?“ woprascha ßo hajnk ſ krótka a niz jara pscheczelnje.

„Dokelž móżu wam, knjeże, pucź salutowacź. Runje ßym rěčzak ſ mkynkom a mam wam prajicź wot njeho, so je po wschěm.“

„Schto po wschěm?“ dźiwasche ßo hajnk. „Kajke ßu to bajki?“

„Mkynk ßebi myßli, so ſ kwaßa niczo njebudźe“, rjeknu serjawz ſ wulkej symnoscźu a ſ jědojtym pohladnjenjom.

Klara sakschiknu — a hajnk wuwali na nju wocźi.

„Ssy ty pjany, hólcźe?“ sawoła potom hněwny — „abo ßym ja pjany?“

„Mój Bože! schto dha je ßo stało?“ praschesche ßo Klara ſ pukotazej wutrobu.

„To njewěm“, scźeże hajnski ſ ramjenjomaj. „To dyrbi knjes hajnk ßam najlěpje wjedźecź. Wczera, praja, je ßo něschto stało, schtoż je stareho mkynka k temu samohło, so je ßebi pschemyßlił.“

„Ty ßy błaseń!“ roshori ßo Brand — „abo chzesch se mnu ßlepeho hracź. Dźi, so mi ſ wocźow pschińdźesch, je-li njeje kóżde ßkowo wěrne, kiž ßy jow ſ horta wupuschcził.“

A niz jeno ßamßny njeměr, ale też dźowzyna próstwa pohonjesche jeho, so ßo spěschnje do mkyna poda. Runjeż na Jana wjele njedźerżesche, běchu jemu jeho ßkowa tola do hkowy sajěke.

„Schto dha mohło to bycź, schtoż je staremu na prěki pschischło?“ rěczesche ßam pschi ßebi, psches lěß khwatajo. „Khiba so ta wczerawscha maliczkoscź? Nó, to by hódno byko. Jeniczkeho ßkowa dla tajkale roskora!“

Pschepocźeny a ſ pukotazej wutrobu sastupi do mkyna a bórsy spósna, so jeho bojoscź podarmo njebě; pschetoż mjes tym, so bě sersawy Jan sku powjescź do hajnkownje njeßł, wupraji Rycźerja ßwoju wolu też doma.

Wrócźiwschi ßo mjenujzy domoj, namaka wó jstwje hromadźerja koscźi, kiž mějesche ßwoju budku na blidźe a ſ njeje rubischka, banty, pjerschcźenje, schnórki a druhe podobne wězy wukładowasche.

„Derje, so dźesch“, rjeknu Marscha, lědma so bě Rycźerja do duri sastupił. „Jowle ßym cźi něschto wubraka; — dyrbisch ßo na kwaß tola trochu wupikacź.“

„Na kajki kwaß? Ssy dha hdźe pscheproschena, duż wužiwaj ßwojich radoscźow“, wotrubnu jej Rycźerja. „Ja wo žanym kwaßu njewěm — a njecham wo žanym ani ßkowa ßkyschecź. Spomjatkuj ßebi to! W mojim domje njetrjeba ßo na kwaß niczo kupowacź.“

Po tych ßkowach sapraßnu ſ durjemi a woteńdźe do mkynzy. Marscha wosta wokomik kaž sprostnjena. Ale pschi pschinarodźenej žónskej ducha pschitomnoscźi we ważnych pschipadach ßo hnydom saßo dopomni, da ßo do ßměcha, jeno so by ßwoju staroscź potajiła; potom sapkacźi khlamarjej kupjene wězy — haj skasa jeho też na pschichodny tydźeń ſ nowa.

Potom pocźa ßo domjaze wußkyschowanje a jednanje. Marscha chzysche shonicź, schto bě ßo stako, a Rycźeri njechasche ßo rěczecź wo wězy, kiž dyrbjesche po jeho nětcźischim pscheßwědczenju jeho wohańbicź.

„Hižo ßym wotrěczak“, roshněwa ßo na njewidźane waschnje — „a praju to hischcźe junu: wo Brandezach mi wjazy njepowjedajtej — ani ty, ani hólz! Ja nimam lóschta, ludźi pod ßwojej tsěchu sahněsdźicź, kiž ßebi se mnu ßměchi cźinja, a něktajkej holzy ßwoje hospodarstwo pschepodacź, kiž ßo cźlowjekej wußměwa, kotremuž ßo jasyk tak derje njewobrocźa kaž jej.“

„Ale kajku dha masch winu? Schto dha je cźi na myßle pschischko?“

„Njepraschej ßo na winu — njechasch-li, so bych ßo hischcźe junu rosskobił. Kaž praju, tak budźe; so mam winu, to móżesch ßebi tak myßlicź. A skónczńje to njeje žane njeßoże; posdźischo budźetaj ßo hischcźe Bohu dźakowacź, so ßym snajomoscź pschetorhnuł, kiž by naß do cźaßa do rowa pschinjeßka. A hólzej njebudźe ta zusa hußyza też tak hłuboko we wutrobje tczecź, so by ju ſ njeje

wutorhnyć njemohł. Cžlowjek dyrbi hischće horcžische pille jěsć, a tola njewumrje."

(Pokročowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sandźenu ßrjedu tudomny „Marcžiny wustaw" na jara ßwjedźeńske a lubosne waschnje s Boha hižo ßwój schtwórty lětny dźeń ßwjecžesche w pschitomnosći ßobustawow „provinzialneho", kaž tež „Marcžineho" pschedstejicžerstwa se shromadnym spěwanjom khěrluschow, s prědowanjom k. fararja Thomsena s Wjasońzy a s rosprawu k. fararja lic. theol. Imischa s Hodźija. Po pscheproschenju bě ßo tójschto starschich nětcžischich schulerkow Marcžineho wustawa, kaž tež s dźakneje pschiwißliwosće wulka cžrjódka prjedawschich schulerkow na tón ßwjedźeń sešła. S rosprawy shonichmy, so ma wyschsche kaž tež nižsche wotdźělenje ßwoju podstajenu liczbu stajnje połnu, tamne 12 a pošleńsche 40 holcžkow. Dokhodow wschelakeho ßempschińdźenja bě wot 1. haprleje 1892 hacž do 31. měrza 1893 runje 19,150 hr., wudawkow pak 18,990 hriwnow. Na tymle Marcžinym wustawje sjamnje Knjesowe žohnowanje wotpucžuje. Boža mikosć ßo tež dale nad tym lubym wustawom pschekraßnuj.

— Jutsje njedźelu popołdnju w 3 hodźinach budże ßo w tudomnej Marjinej-Marcžinej zyrkwi mißionski ßwjedźeń ßwjecžicź.

— Nalětnje kontrolske shromadźisny dowolenzow w wokrjeßu Budyskeho samolwjenskeho hamta budža ßo 21. a 22. haprleje w Budyschinje, 24. haprleje w Njeßwacžidle, 25. haprl. popołdnja w Klukschu, 25. haprl. popołd. w Worzynje, 26. a 27. haprleje w Biskopizach, 27. hapr. w Hornjej Wjasońzy a 28. haprl. w Schěrachowje wotbywacź.

— Duchownske městno w Lubiju je tudomne tachantske konsistorium hižo sakožiło a sa prěnjeho poriadneho duschipastyrja tamneje wosady knjesa katecheta Jakuba Schewcžika pomjenowało. Knjes Schewcžik ßo w pschichodnym měßazu do Lubija pscheßydli. K sakoženju tuteho městna je knjes kapitular kantor Blumentritt 10,000 mk. darił. (Kath. Pos.)

— Straschne rubježne paßmo je Budyska polizija njedawno wußlědźika. Wone se schtyrjoch khłopzow wobstejesche, kotrymž ßo wokolodundanje a žiwjenje po waschnju něhduscheju rubježniskeju hejtmanow cžěskeho Wenzela a Karaßeka lěpje spodobasche, hacž ßebi s porjadnym dźěłom ßwój khlěb s cžesczu saßłužicź. Cžisće pschipadnje je ßo Budyskej poliziji schlachcžiło, mkodostnych njekhmanikow seßłapacź. W Delnjej Kinje běchu ßo wóndano w nozy paduschi nutskamali a kołbaßu, schaty a druhe wschelake wězy kranuli. Na schtyrjoch mkodych cžlowjekow, kotsiž běchu ßo tam dźeń prjedy wokoło tuleli, ßo tukanje wobrocži, so ßu paduchstwo wobeschli. Dokelž ßo sdasche, so ßu woni měschczenjo, ßo to měschczanskej poliziji wosjewi. Ta ßo skónczńje dohlada, so ßo schtyrjo mkodźi khadlojo, kotsiž běchu bjes dźěła, cžasto hromadże wukhadźeja. Jeneho s nich wóndano na radnu khěžu skasachu. Jeho drastu pschepytajo njewoczakanu namakanku sczinichu; namakachu pschi nim natykany revolver a wótry kakacź. Na to hischće tež jeho tsjóch towarschow sajachu, a pschi pscheßkyschenju ßo wukopa, so běchu cži schtyrjo khadlojo zyły rjad paduchstwow a rubježniskich nadpadow skucžili. Schtož je hacž dotal snate, ßu ßo woni w Lětenju pola korczmarja Dietricha, w Delnjej Kinje do tamnischeje Cžornakez korczmy, w Hrubjelczizach do Jährigez korczmy, w Budyschinje na Sprejinej terraßy, do měschczańskeho dźiwadła a do měschczańskeho mužazeho spitala nutskamali. S mjenowanych korczmow ßu s wjetscheho dźěła wschelaku zyrobu, palenz a drastu wotnjeßli, w měschczańskim dźiwadle pak ßu sa revolvrami, kakaczemi, wobliczowymi maskami, zusymi brodami a wkoßowzami pytali a je tež namakali. Woni tele wězy na ßwojich rubježnych cžahach k temu trjebachu, so bychu ßo njespósnajomni sczinili. Revolvry, zuse brody a maski mějo ßo hnydom s rubježnymi nadpadami spytachu. Loni jutrowny hermank njedźelu woni na Mako-Wjelkowskej drósy wjeczor schtyri holzy s Luha, kotrež s hermanka domoj dźěchu, pschi hajku njedaloko něhduscheje schoßejoweje khěže nadpadźechu. Jedyn s njedocžinkow holzam se sababjenym wobliczom do pucža stupi a s revolvrom ßo do nich měrjo na nje sareji: „Pjenjesy abo žiwjenje". Holzy, kiž mějachu tole hroženje sa žort, chzychu ßmějo dale hicź, tola mužiki s revolvrom a tsjo drusy mužizy, sady njeho stejazy, je shrabnuchu a spytachu jim pjenježne móschniczki rubicź. Holzy pak ßo se wschěmi mozami wobarachu, schkrěczachu a wo pomoz wołachu. Sa něktore mjeńschiny, kotrež běchu ßo bjes tym minuke, ßo dwaj mužej wot Židowa ßem bliżeschtaj. Tuteju wohladawschi nadpadnizy holzy puschczichu. Jenej s holzow bě jedyn s rubježnikow korbik wutorhnuł, w kotrymž běchu něktore póprjanzy a dwaj schórzuchaj; te tsi druhe holzy pak pschi rubježnym nadpadże niczo pschißadźike njeběchu. W njedalokej něhduschej schoßejowej khěži holzy najprjódzy wucžeł pytachu a ßo potom, wot wustateho stracha ßo shrabawschi, s pschewodom mužskeju, kotrejuž pschibliżenju maja ßo dźakowacź, so běchu ßo wot rubježnikow wußwobodźike, na dalschi dompucź nastajichu. Tydźeń posdźischo ßo rubježne paßmo na druhi nadpad swěri. Prěni ßwjaty dźeń jutrow wjeczor woni na Draždźanskej drósy njedaloko Ratarjez dźowku swudowjeneje Janakoweje w Błohaschezach nadpadźechu. Holza, kotraž w Budyschinje pola cžaßnikarja Köchlera błużesche, bě dowolnosć dostała, ßwoju macź ßwjate dny wopytacź. Hdyž wona po drósy nimo Ratarjez pschińdże, ßo do njeje na dobo czi schtyrjo khadlojo dachu, kotsiž běchu ßo sa schtomami pschi drósy rosestajili. Jedyn s nadpadnikow jej revolver napschecźiwo dźerżesche, jej hrožo, so ju satsěli, jeli so by wołała. Dwaj druhaj dróhu wobkedźbowaschtaj, hacž ßo něchtó bliži, a schtwórty holzynu drastu sa pjenjesami pschepyta. Wón w njej pjenježnu móscheń se 4 hriwnami pjenjes namaka. Holzy móscheń rubiwschi ju nadpadnizy puschczichu. S tym hischće sapiż jich njedoczinstwow wuczerpany njeje. Sahrodnikej Bohuwěrej Pětschzy na lazarethowej drósy ßu woni jedyn kokcž rosbili a s njeho měd kranuli. So maja woni hischće dalsche pschestupjenja na ßwědomnju, je drje wěste, tola ßo jim hacž dotal žane druhe dopokasałe njejßu. Sa powschitkownu wěstosć je s wulkim sbožom, so ßu rubježnizy skónczńje wußlědźeni a do kródy ßadźeni. Nadźijomnje jich ßudniske khostanje, kotrež drje lohke njebudże, na pucź sprawnosće a porjadnosće dowjedże.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) Sskónczne, cžopkedny, kotrež ßmy w prěnjej pokoizy haprleje měli, ßo bliżsche dny se ßněhowymi mjeczelemi a deschczemi wotměnja. Ratarjam, kotsiž ßu pschi lětuschim wurjadnje rjanym nalětnim wjedrje dźěło na roli s wulkeho dźěła dokonjecź móhli, by wkóżne wjedro jara witane było; na hórkach je hižo dawno saßo khětro ßucho.

S Tšélan. Mustrowanje kobłow a wobhladowanje srěbjatow s premiirowanjom budże tu 8. meje popołdnja w 9 hodźinach.

S Běłczez. Poßlednje poßedźenje tudomneho „Sserbskeho Burskeho Towarstwa" bě pschitomnym ßobustawam jara sajimawe. Bjes druhim nasch pschedßyda, tudomny knjes kubler Kalich, ßymjo noweje hoborskeje hejduschki pokasowasche. Tale hejduschka je ßo s Japanskeje k nam pschiwjesła. Wona nimo měry rucże rosce, tak so móże ßo nasymu dwójzy poßyz. W domje knjesa Kalicha je se sorneschka, wot njeho ßadźene, sa jedyn tydźeń pok 60hcza wulka rostlina narostka. Wona s wulkimi czeczemi kczéje a ßo, dokelž je ßłódka, wot skota rad žerje. Hdyž ßo dźeczel njeporadźi, je japanska hoborska hejduschka jako selena piza dobra wupomoz. Tež wona zyle czistu rolu sawostaji, a je, w kczenju poßczena, dobry pschedpkód psched nasymskej rožku. Jako druhu nowosć knjes Kalich nasymsku abo pěskowu woku pokasowasche. Wona ßo sapoczatk septembra s rožku smeschana wußywa, a to tak, so ßo na 60 puntow weki 40 puntow rožki bjerje. W tu khwilu tale woka na polu knjesa Kalicha hižo tak wyßoka steji, so budże ßo, jeli so wjedro howi, sa tydźeń poßyz móz. Porjadnje móże ßo wona 2—3 njedźele prjedy dźeczela poßyz, na czoż ßo potom hnydom na jeje město kał abo runkliza ßadźecź hodźi. Dokelž ßo s nasymskej abo pěskownej woku rola mjelna czini a ßo s njej, runje kaž se seradellu a hróchom, dußyk w roli nahromadźi, ßo s njej s dobom rola porjedźi. Jako dalschej nowej druzinje ßo rostliny narbonskeje hoborskeje a běłeje hopetounskeje woki pokasowachu. Prěnjscha nimo měry wulka narosce a ßo woßebje se ßwojim tokstym schtyrirózkatym stwjelzom a mjaßnymi kopjenami wusnamjenja. — Skónczńje ßo ßobustawam skasane ßymjo lěßneho hrócha wudźěli a ßo jim tež rostlina lěßneho hrócha, kotraž bě w hornczku narostka, k wobhladanju wokoło dawasche. Dale ßebi hischće nowy butrobaß, wot Flammingera w Budyschinje natwarjeny, wobhladachu. Wo jeho hódnosczi ßo w pschichodnej shromadźisnje rosprawa poda.

Se Sarěcza. Tež k nam je pschicžahnuł nowy wucžeł 7. hapr. t. l. a bu wot naß na ßwjedźeńske waschnje witany. Knjes Schołta s Budyschina, wot noweho lěta ßem s vikarom pschi Bóschczanskej schuli, je ßo k nam pscheßydlił. Spomnjeny dźeń czehnjechu jemu, pschi najrjeńschim wjedrje, naschi schulsży prjódkstejerjo se wschitkimi schulskimi dźěczimi w pyschnym cžahu, s khorhojemi a wěnzami wudebjenymi, hacž k Lahowskim mjesam napschecźiwo, hdźež k. schulski prjódkstejeŕ Schtilar-Bohowski noweho wucžerja wutrobnje witasche. Psches cżeßne wrota, w Lahowje a w Sarěczu stajene, pschicżeże cžah k Sarěczańskej schuli, hdźež pschedßyda prjódkstejerstwa k. ryczerkubler Höhnar, dale k. ryczerkubler Fiedler nad Sarěczom a jeho k. ßyn a tež k. farar Jakub na cžah cžakachu. Knjes farar Jakub dźerżesche

na to powitanſku ßerbſku rěcź, na kotruż k. Schołta wotmołwi, a cźi druſy knjeża jeho też witachu. Dźěcźi ſpěwachu pod nawodźenjom knjeſa Młynka: „Njech Bohu dźakuje“ a buchu potom na korcźmarjez ſahrodźe wokſchewjene. Luboſny napohlad bě, hdyż dwě dźowcźiczźy k. Wölfla ſ Banjez wucźerjej róże ſcźeleſchtej, hdyż wón do ſchule ſtupi. Bóh ſpožcź k. wucźerjej Schołcźe ßwoje žohnowanje, ſo by ßo jemu jeho próza na naſchich dźěcźatkach poradźiła a dobre płody njeßła. — Sańdźenu pońdźelu 10. haprleje bu k. Schołta w pſchitomnoſcźi ſchulſkich dźěcźi ſ prěnjeje klaßy, małych dźěcźi, kiż běchu prěni krócź do ſchule pſchiſchłe, jich ſtarſchich a ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa wot knjeſa fararja Jakuba do ßwojeho noweho ſaſtojnſtwa ßwjedźeńſzy ſapokaſany.

S Wyßokeje pola Wóßlinka. Ssobotu w nozy je w domſkim tudomneho kublerja Nacźaka woheń wudyrił, kiż ßo na ßwinjaze khlěwy ßußodneho Hünlichez kubła wupſcheſtrje a wobej twarjeni do prócha a popjela pſchewobrocźi. Woheń je wot ſtóſtniſkeje ruki ſakoženy, a ſapaleŕ je hižo wußlědźeny.

S Biſkopiz. Muſtrowanje kobkow a wobhladowanje ſrěbjatow ſ premiirowanjom budźe ßo tu 10. meje dopołdnja w 9 hodźinach wotbywacź.

S Kamjenza. Nalětnje kontrolſke ſhromadźiſny w wokrjeßu Kamjeńſkeho ſamolwjenſkeho wokrjeßa budźa 25. a 26. hapr. w Kamjeńcu, 27. haprleje w Schweppnitzu a Kinsbórku, 28. haprleje w Połcźnizy a Großröhrsdorfje.

S Wojerez. Nalětnje kontrolſke ſhromadźiſny w Wojerowſkim wokrjeßu budźa 17. haprleje w Běłym Khołmzu a Delnim Wujeſdźe, 18. haprleje w Wojerezach a Kulowje, 19. haprleje w Blunju, 20. haprleje w Ruhlandźe a Bukowje.

S Hory pola Mužakowa. Pjatk tydźenja je ßo tu gmejnſka khěža wotpaliła, w kotrejż wudowa Cźeplowa ſe ßwojimi dźěcźimi bydleſche. Wbohej khudej žonje je ßo wſcha draſta a domjaza nadoba ſpaliła. Też dwě koſy ſtej w płomjenjach kónz wſakoj.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Niklaus, hamtſki ßudnik w Rychbachu	4	mk.	— np.
Kantor em. Bartko w Budyſchinje	2	=	— =
Prof. K. Konrád ſ Tábora	5	=	— =
Pſches Ad. Cźerneho:			
Prof. dr. Korla Chodounſký w Ssmichowje	16	=	80 =
Towarſtwo „Obec Všehlušice“ w Sslanym	38	=	60 =
Hromadźe:	66	mk.	40 np

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Khoſtanſka komora.

Pſchi wulkim pſchicźiſchcźu luda ßu pjatk tydźenja wo naležnoſcźi ßudźili, kotraż loni wulke ſpodźiwanje ſbudźi. Kubleŕ Klahra w Delnjej Kinje bě loni ßwoje žito ſ khlorkalkom a karbolowej kißalinu woſpjet pſchekadźił, ſo by wacźki, kotrež běchu ßo do žita dałe, ſahnał. Wacźki ßo też ſhubichu, a Klahra na to žito žitowemu wikowarjej Halzy w Budyſchinje pſcheda. Tón ſaßo žito dale młynkej Hantuſchej w Sohlandźe, młynkej Mäßlingej w Hornjej Hórzy, młynkej Jurakej w Wulkich Debßezach, młynkej Rychtarjej w Wjaſońzy a młynkej Rjenczej w Kallenbergu roſpſcheda. Po ſwucźenym waſchnju ßo tole žito ſ druhim žitom roſmlě a pjekarjo dóſtatu muku ſaßo ſ druheje muku ſměſchachu. Khlěb pak nichtó jěſcź njemóžeſche, dokelž po khlorkalku ßmjerdźeſche, a tole ßmjerdźenje bu cźim hórſche, cźim ſtarſchi bu khlěb. Wotebjerarjo khlěb pjekarjam wrócźichu, Halka hiſchcźe njerozmlěte žito wrócźo wſa. Kaž młynzy a pjekarjo praja, ßu teje wězy dla wjele wotebjerarjow ſhuhili; młynzy njejßu 9—10 dnjow dźěłacź móhli, dokelž ßu telko cźaßa na wucźiſcźenje grata nałožicź dyrbjeli. Ssudnizy mějachu ſa to, ſo Klabra njeje ſe ſamyßłom, ale jenoż ſ njewědomoſcźu a lohkomyßlnoſcźu ßo pſchecźiwo zyrobnemu ſakonjej pſcheſchoł, cźehoż dla jemu jenoż arreſt na dwě njedźeli pſchißudźichu, mjes tym ſo Halku wuwinowachu. — Pſchi tejle ſkładnoſcźi njech je ſ nowa na to pokaſane, ſo je najlěpſchi ßrědk pſche wacźki w žicźe thymijanowy wolij; ſ nim ßo ſ wěſtoſcźu wacźki ſacźerja, žito pak ßo ſ nim njeſkaſy, tak ſo ßo nichtó, kiż jón nałoži, bojecź njetrjeba, ſo teho dla do khoſtanja pſchińdźe.

Přilopk.

* Njedźelu dopołdnja bu w Draždźanſkej katholſkej dwórſkej zyrkwi ſ Božej hnadu hrožaze njeſbože wotwobrocźene. Młode konfirmandki, kotrež běchu ßo k firmowanju pſchi woltarju ſhromadźiłe, běchu, kaž je to pſchi tymle ßwjatym ſkutku waſchnje, wſchě ſe ſchlewjerom wodźete, a blisko pódla nich ſtejachu hólzy ſe ßo ßwěcźazymi wóſkowymi ßwězami. Na dobo ßo jedyn tajki ſchlewjeŕ ſapali, a płomjenjowa trubjel horje ſchwihaſche. Nahłe ſtróžele w cźěßnje ſtejazy lud wobjachu a młode ſcheſcźijanki. Na ſboże ßo poradźi, płomjo hnydom poddußycź, tak ſo w zyrkwi, ſ nutrnymi ludźimi napjelnjenej, wo tym jich wjele niczo ſhoniło njeje, hewak budźichu ßo móhli pſchitomni do ſatraſchneho ſtracha dacź, kotryż ma druhdy hórſche ſcźěhwki, hacź wěz, kotraż je k temu ſ pſchicźinu była.

* Mjes dźěłacźerjemi w podkopkach Plawenſkeje doliny wulke wjeßele knježi. Tam ßu mjenujzy w Boderizach pola Banez Marijnu jamu doryli. S tym je ßo po wuprajenju wězywuſtojnych bohate wuhlowe polo wotkryło. Dźěło je ßo 12. junija 1886 ſapocźało. Sa zyły twar, kotryż je nětko 7. haprleje po 7 lětnym krutym dźěle dokonjany, je ßo pſches 1 milijon hriwnow wudało. Woßebje wobcźežne bě dźěło teho dla, dokelž bě ßo woda do jamow pſchedrěła, ſchtoż ßebi wjele drohich plumpazych maſchinow žadaſche. Nětk ßu też poßlednje ſadźěwki pſchewinjene, a někotremužkuliž podkopkarjej ßo lóže dycha, dokelž hižo dla bliſkeho dowurycźa Haninych wuhlowych podkopkow ſtaroſcźiwje do pſchichoda hladaſche. Marijna jama je 540 metrow hłuboka a ßłuſcha do najhłubſchich Bórkecźanſkich jamow. Njedźelu pſchipołdnju tſjo hórnizy w paradźe prěnje wuhło ſ noweje jamy pſchinjeßechu, kotrež běchu ſ najrjeńſchimi kwětkami wobwěnzowali, a pſchepodachu je ßwojemu knjeſej baronej ſ Bórka. Wſchitzy knjeſowi ſaſtojnizy ßo w Nowo-Banecźanſkim rjenje leżazym hoſcźenzu ſhromadźichu. Wyſchſchi podkopkaŕ Freyberg dźerżeſche rěcź, ſ kotrejż ſacźucźa tamniſchich wobydleri něhdźe tak wupraji: So ßo dźenża nad dokonjanym a derje poradźenym ſkutkom wjeßelimy, ſa to dyrbimy ßo prjódzy ßwojemu wyßozy cźeſcźenemu knjeſej baronej ſ Bórka dźakowacź, kotryż žanych woporow lutował njeje, ſo by wokolnemu wobydleŕſtwu nowe wutrajne dźěłacźerſke polo wotkrył. Dale dźakujemy ßo wſchitkim dźěłacźerjam, kiż ßu ſe wſchej ßwěru w cźežkim dźěle ſtali a ßo w nim wot ſozialnych demokratiſkich naſchcźuwarjow njejßu ßamylicź dali. Pſchede wſchěm pak ßo dźakujemy njebjeſkemu twarzej, kotryż je ßwoju miłu ruku nade naſchej prózu wupſcheſtrěł a naſche dźěło žohnował. Wſchak njeje pſchi tym 7 lět trajazym, huſto ſtraſchnym dźěle ani jedyn dźěłacźeŕ do njeſboža pſchiſchoł. Duż móžemy ßo też nadźijecź, ſo budźe ßo nam bohate Boże žohnowanje też ſ tuteje hłubokeje jamy wuliwacź a ſo budźe hnadny Bóh też pſchichodnje wſchitkich tudomnych hórnikow pſchede wſchej ſchkodu a njeſbožom ſwarnowacź. Daj to Bóh!

* Wjedrowěſchcźeŕ Falb mějeſche tele dny ßam ßwój kritiſki dźeń. Wón mjenujzy ßwojim pſchipoßłucharjam w Shorjelzu, hdyż wucźeny pſchednoſchk dźerżeſche, wujaßni, kajke ſboże je ſa zyłu Europu Pariſka panamaſka ſwada. By-li ßo panamaſki kanal dowurył, wón dopokaſowaſche, dha by ßo cźopła golfowa mórſka rěka, kotraż nětkole ſ horzeje ßrjedźneje Ameriki k nam běži a nam cźopłotu pſchinoſchuje, pſches njón do cźicheho ozeana walała a zyła Europa by ßo do lodojteho ßwěta pſchewobrocźiła. Najprjedy by tu wino roſcź pſcheſtało a bórſy by Europa ſmjerſła Seleńſka była.

* Njedźelu popołdnju je ßo w Spandawje rubjeżny mordaŕſki nadpad na jeneho wojaka ſpytał. W ſchěrſkej dróſy tam bydli poddirektor artilleriſkeje dźěłaŕnje, hejtman ſ Łahowa, kotryż je njewoženjeny. Jeho ßłužobnika, wojaka 52. pěſcheho regimenta w Kroßenje, Guſtava Peſchela rěkazeho, dopołdnja wokoło 10 hodźin jedyn prjedawſchi hejtmanowy ßłužobnik wopyta, kiż bě naſymu ßwój wojeŕſki cźaß wußłužił a khwilu w lijeŕni kanonow dźěłał. Wopytaŕ hacź ½11 hodźin w kuchini pola ßłužobnika woſta, hdyż tutón też w nozy lěha. Sſłużobnik ßo pocźa mycź a, hdyż pſchi tym druhemu khribjet pſchiwobrocźi, ßo jemu wot ſady powjas wokoło ſchije cźißnu. S nim ßo wón pod łožo ſtorhnu. Hdyż ßo wón ſe wſchej mózu wobaraſche a do nadpadnika też ßylnje kopaſche, mordaŕ kuchinſku ßekeru ſhrabnu, praßnu dwójzy ſ njej Peſchela na hłowu a potom cźeknu, najſkerje ropota dla, kiż bě w pódlanſkej ſtwje ſaßłyſchał, ſ wotkal hejtman ſ Łahowa, kiż bě pytnuł, ſchtoż ßo w kuchinje ſtawaſche, ſ revolvrom w ruzy do kuchinje khwataſche. Wón ßwojeho ßłužobnika w łuži krwje bjes myßlow leżazeho nadeńdźe. Cźežko ſranjeny ßo bórſy ſhraba a mózeſche wupowjedacź, ſchtoż bě ßo ſ nim ſtako. Słóſtnik je dźěłacźeŕ Albert Wollſchka, prjedy teho runja wojak 52. pěſcheho regimenta. Hacź do februara wón w lijeŕni dźěłaſche a wot teho cźaßa wjazy dźěła njemějeſche. Sda ßo, ſo je wón myßle měł, hejtmana wurubicź. Hdźe ßo wón khowa, hiſchcźe wußlědźene njeje.

* W Barlinje ßu ſańdźeny tydźeń dwójzy ſpytali, ſtaru wězu domoweje zyrkwje ſ dynamitom roſtſělicź. Skónczńje je ßo wona cźiſcźe ßama wot ßo powaliła. Do njeſboža pſchi tym nichtó pſchiſchoł njeje.

* W rězy Maaſy ßu cźěle ſalubowaneho pora wucźahnuli. Jedyn rěſniſki a ßłužobna holza běſchtaj hromadźe ßmjercź pytałoj, dokelž luby wot ßwojeju ſtarſcheju dowolnoſcź k żeńtwje dóſtacź njemóžeſche.

* Jene Barmenske nowiny běchu psched někotrymi njedźelemi powjesćź podałe, so je žłužobna holza jeneho tamnischeho wobućepschedawarja w Saalfeldskej lotteriji 30,000 hriwnow dobyła. Hnydom počzachu žo mnosy nawoženjo wo tu holzu proschećź a prózowacź. Njedawno je žo jenemu nadkedźbowarjej na konjazej żelesnizy poradźiło, jejnu wutrobu hnućź. Bórsy žwój žlub žwjećeschtaj, žebi wobydlenje wotnajeschtaj a domjazeje nadoby nakupischtaj. Kwažowacź chzyschtaj w meji. Nětko žo wukopa, so bě ta zyła powjesćź wo holzynym dobyću do cżista sekżana. Holza drje běsche žwojemu nawoženi hižo do žluba poknu wěrnosćź prajiła, ale wón jej wěrił njebě, dokelž běsche žebi myślił, so chze jeho jenoż spytowacź, a duž bě prajił a pschi tym wostał, so je jemu wscho jene, hacź je bohata abo khuda, a so je žebi ju jenoż s luboscze wuswolił. Schtó je tu powjesćź wo holzynym dobyću na sjawne dał, njeje hischće wužlědżene.

* Se žarliwoscżu je prěni žwjaty dźeń jutrow psched wjećorom niže Kuby pola Gery młoda holza do młynoweho pschirowa skoczika. Pschi tym pak bě tak wobhladniwa, so žo kerka dožahnu. Jejny luby skoku pschihna, žwoju holzu na žuche wucżeże a žo jej sarocżowasche, so ženje wjazy sa druhej hladacź njebudże.

* (Hrosne wjećerjenje.) Wo slóstniwym njeskutku, do kajkehoż je cżłowjekej wěricź lědy mózno, žo tele dny w Khrudniskim žudnistwje a też w Winje wužudźuje. Wěz ma žo tak: Wudowa jeneho sastojnika, Theresa Eglauerka, bě se žwojej žužodźinu Minu Windischowej w njepschećelstwje żiwa, dokelž bě jej pożlednja jeje lubkarja wotwjesćź chzyła. Duž wumyžli žebi wjećerjenje, kotrež je niz jenoż tej hidźenej żonje, ale też jeje dźećźom někotre žałožne dny nacżiniło. Hdyž bě Windischowa k wobjedej schklu poliwki na blido stajiła a tu poliwku rosdźělika, žo na dnje w schkli cżłowjecża ruka pokasa, kotrejež mjažo a żiwy běchu nimale zyle sdżerżane. Ta żona, to wuhladawschi, žo powali, a dźećźi, kotrež hižo běchu wot teje poliwki jědłe, běchu žo tak wobgrawowałe, so wschitke skhorichu. Po lěkarskim wužudźenju bě tež sajědojcżenje mózne było, tola pak njejžu žo ani pola macżerje, ani pola dźećźi żane sle scżěhwki pokasałe. Eglauerka, na kotruž hnydom tukachu, je žo wusnała, so je tu ruku, lěkarski pschihot (medizinski preparat), žwojemu podpodružnikej, jenemu studentej wsała a skradźu do žužodźineje poliwki cżižła. Ju žu do khětro dołheho jastwa sažudźili.

* Wo sažosawjedżenju prěnjeje krinoliny s Londona pischu: Pońdźelu tydżenja popołdnju žo jena knjeni s nowa w rjanej krinolinje w měscże pokasa. Ta wěz mějesche s woprědka zyle żortniwy spočzatk, wsa pak skónczńje njelubosny kónz. Wokoło schtwórteje hodźiny bě žo něhdże 500 wožobow mužskich a żónskich psched jenymi khlamami shromadźiło. Tam jedyn druheho cżischcżachu a storkachu, so by kóždy jenoż kusk wot teje noweje módy sawohladał. A hdyž žo żadyn nowy pschikhadnik woprascha, schto to rěka, schto je tam żadneho widźecź, jemu skónczńje něchtó wotmolwi: „Żona w wulkej krinolinje je tudy do khlamow fukła, so by žo psched žwojimi wobdźiwarjemi a lubowarjemi wukhowała.“ Woženbje žo pódlanske kawkate żony nad njesbożom žwojeje módarskeje žotry wješelachu. Wěscże žebi jutsje jena kawka po druhej dżenża wužměschanu nowu krinolinu kupi.

* (Njesbożowna powjesćź.) S Algira w poknóznej Afriży wossjewja: Koło wokoło žo sahubjaze roje skóczkow pokasuja, tak so je hižo wulka hrosa wo žně nastała. Wyschnosćź wschě mózne sakity sa pschichodne žně naprawja.

* (Semjerżenje w Małej Asiji.) S Konstantinopla pschikhadżeja pomału nadrobnische powjescże wo semjerżenju w Małej Asiji. S nich je widźecź, so je tam njesboże psche wschu měru wulke było. Guverněr Mamurat-ul-Aziz telegrafowasche 29. měrza wulkowezěrej, kajku schkodu je semjerżenje w wokrjeżach Hažan-Mensur, Bekseni, Kiahte a Aktsche-Dagh nacżiniło. W tych schtyrjoch wokrjeżach je 2719 domow, 7 moschejow, jedyn duchowny seminar, 1 klóschtr, 3 schule, 1 kschesczijanska zyrkej, 6 wulkich hospodow, 1 kupjel, 106 magazinow a 11 mostow zyle saniczenych; 1345 khěžow, 94 moschejow a medreżow (duchownych seminarow), 2 schuli, 1 zyrkej, 1 han (wulka hospoda), 1 kupjel a 64 magazinow je s dźěła wutupjenych a 216 twarjenjow, 1 schula, 2 zyrkwi a 113 magazinow mjenje abo bóle wobschkodżenych. Pódla teho je 28 sahrobow, kiž pod horami leżachu, zyle sażypnjenych. Wot krajnych twarjenjow buchu jene wulke kasarmy w Hažan-Mensurje zyle saniczene, 1 mjeńsche a telegrafiski běrow tam a jene małe kasarmy w Kiahte žylnje wobschkodżene. Hacź dotal žu s rospadankow, pische guverněr 29. měrza, 460 cżěłow swucżahali, 42 woženbow je cżežko franjenych. Skotu je něhdże 6450 kónz wsało.

(Zyrkwinske powjescże hladaj w pschiłosy.)

Meblowy magazin
tyscherskeje jednoty w Budyschinje
na žitnych wikach 2 **na žitnych wikach 2**

žwój wulki skład **hotowych blidow** a **pólstrowanych meblow** pschi potrjebje dobrocżiwemu wobkedźbowanju porucża.

Pfundowe mlokowe mydło
dźěłane s cżisteho, najlěpscheho krumjazeho mloka, cżini najschkropawischu kožu nježnu a mjehku kaž žomot.

Draždżanska mlokarnja bratrow Pfundow
w **Draždżanach.**

Dostacź pola kk. **Straucha a Koldy** w Budyschinje,
= = = **bratrow Měrschow** = =
= = = **Oty Eugerta** = =

Potrjebu k pucżowanju
s maka a s wulka

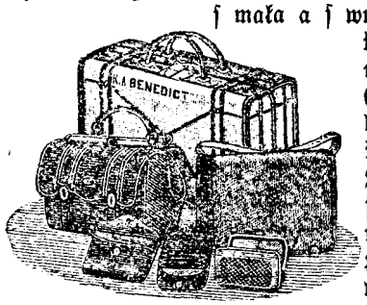

kofry, schulske torny, tosche, mapy (žamžny wudźěłk) w najlěpschim wuwjedżenju po **khětro ponižených płaczišnach,** skład wožebnych **kožanych tworow** po wschěch płaczišnach w wulkim wubjerku porucża

K. A. Benedict
na snutskownej sawskej haži 8.

W Kiżlizy cżižło 12 maja žo njedźelu 23. haprleje popołdnju w 4 hodź. 2 pschahaj wołow, 2 krowje, 2 cżeleczi, 2 wosaj, 1 pkuh, bróny, 1 cżischcżaza maschina a wschelaka domjaza a druha hospodarska nadoba sa hotowe pjenjesy na pschežadżowanje pschedawacź.

W Połpizy pola Kiżlizy, 12. haprleje 1893.

Wježne grychty.

W Jeńkezach je **khěžkarska żiwnosćź** cżižło 39 s 5 kórzami ležomnosćze a s dobrymi twarjenjemi hnydom na pschedań.

W Mjeschizach je dwajschožna **khěža** cżižło 24 s něhdże połtsecża kórzom pola se žwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola wudoweje **Kłožoweje** tam.

W **Łusku** pola Pomorz je **khěža** cżižło 49 se žadowej sahrodu na pschedań. Na kupjenje smyžleni chzyli žo hacź do 1. meje pola podpižaneho samolwicź.

J. Schleża, gmejnski pschedstejiczeł.

25 schtomow cżeńkeho khójnoweho twarskeho drjewa a 50 płotowych ryhelow ma na pschedań **Ernst Bergau** w Holeschowskej Dubrawzy.

Wjercżadło (leierkasten), sa wulki sal žo hodźaze, je na pschedań w korcżmje w Łupoj.

W Kobelnju pola Klukscha je sahrodniska żiwnosćź cżižło 16 se 16 kórzami pola a łuki se wschěm inventarom semrjecża dla hnydom na pschedań. Twarjenja žu nowe, maživne. Dalsche je shonicź pola wobžedżerja tam abo w Budyschinje pola **Heinricha Wenka** na Hoschiz haži 32.

Khěžkarska żiwnosćź w Sombarku cżižło 9 pola Budestez je na pschedań. Něschto kupnych pjenjes móże stejo wostacź. Twarjenja žu se schikrom kryte. Dalsche je tam shonicź.

W Kóskach je **khěža** cżižło 3 s $1\frac{3}{4}$ kórzami pola a $\frac{1}{4}$ kórzom sahrody hnydom na pschedań. Kupz ma składnosćź, w blischich skałach derje žo płacżaze dźěło namakacź.

Žiwe wojnatstwo abo khěža s kruchom pola, hdyž žo wojnatstwo naprawicź hodźi, žo wotnajecź abo kupicź pyta. Dalsche njech žo w wudawarni „Sserbskich Nowin“ wosjewi.

Někotre tyžazy starych wotcżežanych tschěschnych zyhelow, kotrež dyrbja žo hnydom wotewsacź, žu tunjo na pschedań na swonkownej sawskej gaži 3.

Wosjewjenje.

Po žadanju herbow **Jana Schołty**, 30. dezembra 1892 w **Wawizach** semrjeteho, ma so

17. haprleje 1893 dopołdnja w 10 hodźinach

k jeho sawostajenstwu skuschaza sahrodniska zimnosć kat.=czisko 6, fol. 1 Nječinskich lezomnostnych knihow s Rodeczanskim podźělom, wobstejaza se sahonow 18, 19, 20, 21, 22 Nječinskich sahonskich knihow, 204 Rodeczanskich sahonskich knihow, wscho hromadże 2 ha. 92,6 a. abo 5 akrow 86 □prutow wulka, hromadże s 121,39 dawskimi jenosćemi wobcežena, w krajnej wopalnej kasy se 1740 hriwnami sawěsćena a wot wjesnych grychtow njedźiwajzy cźežkotow na 5916 mk. taksěrowana, s wuměnjenjemi, na wuwěschenzy na sudniskej tafli napisanymi, na tudomnym sudniskim mjesce na pschedawanje pschedawacź, schtož so s tutym k wjedźenju dawa s pschispomnjenjom, so inventara njeje, so je lezomnosć, k Nječinskemu hospodarstwu skuschaza, s jeneho krucha a so wokoło twarjenja leži, a so je jenoż kuka cźisko 204 lezomnostnych knihow sa Rodezy wot njeje 1/4 hodźiny sdalena.

W Lubiju, 28. měrza 1893.

Kralowske hamtske sudnistwo.
Bauer.

Dobrowólne pschedawanje.

K sawostajenstwu **Marje Bjarez** skuschaza **khěža** cźisko 34 wopalneho katastra, fol. 31 lezomnostnych knihi, cźisko 50 Wulko-Debscanskich sahonskich knihow, wot wjesnych grychtow na 1100 mk. taksěrowana, ma so po žadanju małoletnych herbow wot podpisaneho hamtskeho sudnistwa

srjedu 19. haprleje 1893 dopołdnja w 11 hodźinach

na **městnje samym** w **Wulkich Debsezach** na pschedawanje pschedawacź.

S pokasanjom na wosjewjenja, na tudomnej sudniskej tafli a w Freischlagez korczmje w Wulkich Debsezach wuwisaze, so na kupjenje smysleni s tutym prosca, so k mjenowanej termiji w khěži cźisko 34 wopalneho katastra w Wulkich Debsezach sećź a pschedawanje wocakacź.

Kralowske hamtske sudnistwo w Budyschinje, 1. haprleje 1893. Jaeger, s. r.

Julius Höhme,

sastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlepje** dźěłane

lokomobile a parne mlócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomlócźaze maschiny, s gopelom a paru so cźerjaze,
jenopschežne mlócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne mlócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostlócźaze a **běrny rosrihaze maschiny,**
rěsaki sa berny a rěpu, cźiscźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu so cźerjaze,
juchowe sudy s dwójzy sazynkowaneho worzlowego blacha, **zelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triery** najlepscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
kuczne bróny, samsne dźěło, sakonsźy schkitowanu system, kotrez móža so hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych brónow** pscheměnicź, pschezo najlepscheje, wupruho waneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla placjenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnia a sklad pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Pschedeschcźniki,

samsny wudźělk.

Pschedeschcźniki, s najlepscheho materiala dźěłane, barbunjepuschcźate a trajne po 1 1/2, 2, 2 1/2, 3, 3 1/2—4 mk.,

gloria-pschedeschcźniki w schescźorych druzinach po 3—8 1/2 mk.,

wosebne **židźane pschedeschcźniki** po 9—15 mk.,

pschedeschcźniki sa konfirmandow jara tunjo.

Pódla teho wosebje **wulke** pschedeschcźniki, 9=dźěłate, 10=dźěłate a 12=dźěłate.

W kóždej druzinje wulkotny wubjerk.

H. M. Schmidt na hlownym torhoschczu.

Sa někotre hodźiny so pschedeschcźniki rjenje a tunjo wuporjedźa a poczehneja.

W wudawarni „Sserb. Nowin" su po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khěrlusche a spěwy Pětra Mlónka.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucza swojim czesczenym wotebjerarjam:

jerje, s lěta 1892, nowe wulke tucźne ryby, mandel po 40 np.,
swinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
swinjazy polcź suscheny, punt po 75 np.,
syrup skódki kaz měd, punt po 16 np.,
rajs, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poruczam swoje snate, jara skódke **dwójne likery,** liter po 60 hacź 75 np., teho runja **natursku khimjelczku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot lěta 1868 wobsteji. —

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nesczowe rěbliki, khachlowe durczka, tscschne wokna, twarske hosdże

porucza tunjo

Paul Walther.

Heinke a syn

hamorski mlyn w Budyschinje

poruczataj

w swojimaj pschedawarnjomaj: pschi Židowskim mosce a pschi serbskich hrjebjach na rózku hornczerskeje hasy (pódla starych kasarmow)

rjany pizny gris zentnar po 5 mk. 75 np.,
rjane wotruby „ „ 4 „ 50 „

Pschi worewsaczu wjetschich dźělbow hischcze zentnar 10 np. tuńscho.

Portlandski

zement

wubjerneje dobroscze pschezo czerstwy w sudach po 180, 90 a 45 kg., kaz tez po puntach porucza tunjo

Otto Engert.

Ssymjentne jědzne běrny

jako: Anderzenowe, kostsanzowe, magnum bonum, Wochozanske a kanzlerske ma na pschedań

Oskar Engelhardt
w Biskopizach.

ff. taflojtu schokoladu

po wschelakej płaczisnje,

lamanu schokoladu

derje skodźazu punt po 1 mk.,

atrapy, bonboniery

porucza

Alwin Schrader,
konditornja a khofejownja
na swonkownej lawskej hasy 38.

Britwje, nozizy

kaz wschě druziny **nozow** so derje a tunjo tocza a wuporjedźa w parnej toczetni a wuporjedźetni

Oskara Buttera
na zitnych wikach cźisko 1.

Mißionſki ßwjedźeń
w Budyſchinje.

Jutſje **njedźelu 16. haprleje** popołdnju w 3 hodźinach ma ßo w tudomnej Marjinej-Marczinej zyrkwi ßwjedźeń ſa **mißionſtwo mjes póhanami** wotbywacź, pſchi kotrymž ſměje knjes **mißionſki direktor ſe Schwarz** ſ Lipſka ßwjedźeńſke prědowanje.

K temu ßo w 5 hodźinach ſjawna **poſhromadźiſna** w wulkim ſalu Lauez hotela pſchiſamknje.

K temule ßwjedźenjej ßo wſchitzy pſcheczeljo Bożeho kraleſtwa a mißionſtwa w měſcze a na wßach pſcheczelnje pſcheproſchuja.

Ev. luth. mißionſke towarſtwo w Budyſchinje.

Wotewrjenje zigarowych khlamow.

Czeſczenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym **na garbarſkej haßy czißko 1**

zigarowe khlamy

wotewrił. Budu ßo ſtajnje ßwěru prózowacź, ſo bych wotebjerarjam, mje poczeſczazym, k jich ſpokojnoſczi poßkužował. S próſtwu, ſo by ßo moje pſchedewſacze dobrocźiwje podpjerało, poruczam ßo

ſ poczeſczowanjom

Julius Fuchs na garbarſkej haßy.

Kmótſiſtwa

namakaju duſchny pſchihódny pſchebytk, dobru hoſpodu a pſcheczelne poßkuženje,

wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khofeja, ſchokolady, kakaoa, punſcha, groga, hrěteho wina, likěra** a wulki wubjerk **ßłódnych konditorſkich tworow**

w konditorni a khofejowni

Alwina Schradera
na ſwonkownej lawſkej haßy.

K kwaßam a druhim ßwjedźenjam.

Sswoje ßłódke a pſchi tym ßylne ßłodźaze

likěry a dwójne palenzy

kaž tež czíſty žitny palenz poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Kaſchcźe

ma pſchezo w wulkim wubjerku na ſkładze

Hermann Schmidt
na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe.

Najlěpſchi
Rizzaſki jědźny provenſki wolij
(non plus ultra)
wubjernje ßłodźazy,
Miſchnjanſke winowe kißało
kißałowy ſprit atd.
poruczа tunjo
en gros **drogowe khlamy** en détail
Oty Engerta.

Pſchedeſchczniki!

Wulku dźělbu pſchedeſchczníkow po poniżenych płaczíſnach wupſchedawa **Otto Brandt,**
draſchleŕ na hauenſteinſkej haßy 2.
Porjedźenje a poczehnjenje tunjo.

Dźěłaczerjow, dźěłaczerki,

młodych ludźi a holzy, ſa poſchkleńzowanje atd. do létnjeho a ſymſkeho dźěła pyta **Margareczina héta.**

Moje wobydlenje je nětkole w **hoſczenzu „Münchner Hof“** po 2 ſkhodomaj na hornczerſkej haßy. **Baldewegowa,** baba.

Jerje! jerje!

Kopu rjanych wulkich derje ßłodźazych jerjow po **2** mk.,
kopu **woßebje** rjanych wulkich jerjow po **3** mk. poruczа

Gotthard Behrends,
hewak **C. A. Mickan** na bohatej haßy.

Trikotowe taille,
trikotowe bluſy,
barchentowe bluſy,
ſlanelowe bluſy,
ſatinowe bluſy,
katunowe bluſy
poruczа

A. Khěžorka
na ſeminarſkej haßy 6
(prjedy na žitnej haßy 10).

Syrup

ßłódki a czíſcze ßłodźazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritſchera.

Carbolineum

najlěpſchi wolij pſche hrib
poruczа tunjo

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

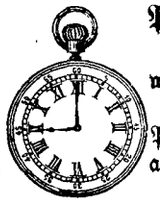

Pſchedawanje a porjedźenje
wſchěch druźinow
cżaßnikow.
Płaczíſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,
cżaßnikaŕ
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Berta Albinußez

akademiſzy a praktiſzy wuwuczena ſchwalcża
na hornczerſkej haßy 47
w Budyſchinje
wucźi měru bracź, rěſy ryßowacź a pſchirěſowacź.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 16. jutrownika popołdnju w 4 hodźinach w Křižanec hoſcencu swoju měſačnu zhromadźiznu, na kotruž luboznje přeprošuje

předsydstwo.

Khwacźanſke ßerbſke towarſtwo „Palma“

ſměje, da li Bóh, jutſje njedźelu ſa tydźeń 23. jutrownika popołdnju w 4 hodź. w Huſtez korczmje w Khwacźizach ßwoju měßacznu ſhromadźiſnu, na kotruž lubje pſcheproſchuje

pſchedßydſtwo.

Najlěpſchi **jědźny wolij** liter po 1 mk. 20 np. kóždu ßobotu pſchi radnej khěži pſchedawam.

Wenzel ſ Bréſy.

Holzy, kotrež chzedźa ſchwalcźiſtwo dokładnje nawuknucź, tež tajke, kotrež chzedźa ſa ßwoju ßamßnu potrjebu dźěłacź, namakaja město pola **Berty Albinußez** na hornczerſkej haßy 47 w Budyſchinje.

Wotrocźkow, rólnych pohonczow, dźěłaczerſke ßwójby a dźowki pſchi dobrej mſdźe pyta pſchiſtajaza žona **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy 5.

Dźowki, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, ßłużobne a kuchinſke holzy a dójki pyta pſchiſtajaza žona **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy 10.

Jeneho **ſchewſkeho** pyta **Jan Beier** w Leſchawje.

Jeneho **krawſkeho** wucźobnika pyta **Auguſt Mütterlein** na ßukelnſkej haßy 34.

Krawſkeho wucźobnika pyta **R. Nowak** na ſwonkownej lawſkej haßy cżißko 31.

Hólczeż, kiž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móże hnydom do wucźby ſtupicź pola pjekarſkeho miſchtra **G. Wirtha** na rózowej haßy 2.

Při wumrěću a khowanju mojeje horcolubowaneje, njezapomniteje mandźelskeje su so mi wopokazma přećelskeho počesćowanja za drohu njebohićičku a dušupokojaceho sobuzaćuwanja za moje želenje w tak bohatej měrje dostałe, zo je mi wutrobne požadanje, so za to wšo z nanajnutrnišim: **„Zapłać Bóh!“** tu dźakować.

W Freiberku, 12. haprleje 1893.

Dr. Ernst Muka,
gymn. wyšši wučeŕ.

(K temu cżißlu pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. haprleje 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smĕje jutsje njedźelu Mis. Dom. rano w 7 hodź. diak. Räda ßerbsku spowjednu rĕč, ½9 hodźin budźe farař dr. Kalich ßerbski a w 10 hodź. němski prědowacź. Popołdnju ½2 hodźin budźe katechismusowe rozrĕčenje se ßerbskej mužskej młodoscu.

Wĕrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Ernst Wylem Hensel, privatus w Löbtawje, ſ Hanu Marju Augustu ſwudowjenej Geſtweinowej rodź. Faltenez w Małym Wjelkowje. — Jan Bohumił Starkbauer, murjeř na Židowje, ſ Hanu Augustu Baryez tam. — Korla Julius Hermann Kara, khĕžeř a dźĕłacźeř na Židowje, ſ Marju Augustu Rychtarku rodź. Ramschez tam.

W **Katholskej zyrkwi**: Jan Hermann, dźĕłacźeř na Židowje, ſ Hańžu rodź. Schponez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł Marcźin, Jaromira Gustava Steglicha, dźĕłacźerja pod hrodom, ß. — Korla Wylem, Handrija Bohuwĕra Probsta, gratmischtra w Hrubjelcźizach, ß. — Lejna Martha, Franza Josefa Augusta Stillera, schewza pod hrodom, dź. — Klara Hedwiga, Ernsta Bohuwĕra Stobera, murjerja na Židowje, dź. — Ernst Alfred, Korle Augusta Sserba, fabrikarja w Hrubjelcźizach, ß. — Martha Alma, Jana Augusta Kolschera, hoſcźenzarja na Židowje, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. w Wulkim Wjelkowje.

W **Katholskej zyrkwi**: Emilija Mina, Vinzenza Jirouscha, dźĕłacźerja w Sahorju, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 7. haprleje: Pawoł Marcźin, Jaromira Gustava Steglicha, dźĕłacźerja pod hrodom, ß, 13 dnjow. — 8. Matyj Kaschpor, wobydleř w Libuchowje, 74 lĕt 9 mĕßazow 29 dnjow. — 9. Hana Karolina Hohlfeldez ſe Sohlanda, w wokrjeßnej dźĕłacźeřni na Židowje, 52 lĕt 8 dnjow.

Płacźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1773 měchow.		W Budyschinje 8. haprleje 1893				W Lubiju 13. haprleje 1893			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenźza	běła	8	19	8	24	7	88	8	24
"	žołta	7	53	7	65	7	47	7	79
Rožka	50 kilogr.	6	38	6	44	6	25	6	50
Jećźmjeń		7	—	7	21	6	83	7	7
Wowß		7	40	7	70	6	90	7	10
Hroch		8	89	11	11	10	—	10	83
Woka		7	8	7	22	6	95	7	50
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Bérny		2	—	2	20	1	80	2	—
Butra	1 kilogr.	2	40	2	80	2	20	2	60
Pschenćzna muka	50 "	6	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	6	50	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	80	4	—	3	60	4	—
Sslóma	600 "	23	—	24	—	21	—	24	—
Proßata 642 schtuk, schtuka		15	—	29	—	—	—	—	—
Pschenćzne wotruby		4	25	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby		4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płacźeſche: kórz pschenźzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 92 np. hacź 14 hr. — np., žołta 12 hr. 80 np. hacź 13 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 20 np. hacź 10 hr. 30 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 80 np. hacź 10 hr. 9 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenźza (běła) wot 7 hr. 79 np. hacź 7 hr. 94 np., pschenźza (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 65 np., rožka wot 6 hr. 41 np. hacź 6 hr. 56 np., jećźmjeń wot 7 hr. 14 np. hacź 7 hr. 29 np., wowß wot 7 hr. 35 np. hacź 7 hr. 45 np.

Draždźanſke mjaßowe płacźišny: Howjada 1. družiny 57—60 hr., 2. družiny 51—55, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rĕsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—65 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—65 hr., po puncźe rĕsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 14. haprleje: Symne.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna

na hrodowym měſtnje 2 pschi hrodźe Ortenburgu

porucza ßwój wulki ſkład **meblow, ſtolow, ſchpihelow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju a lubi **najtuńſche** płacźišny pschi ſprawnym poßłużenju.

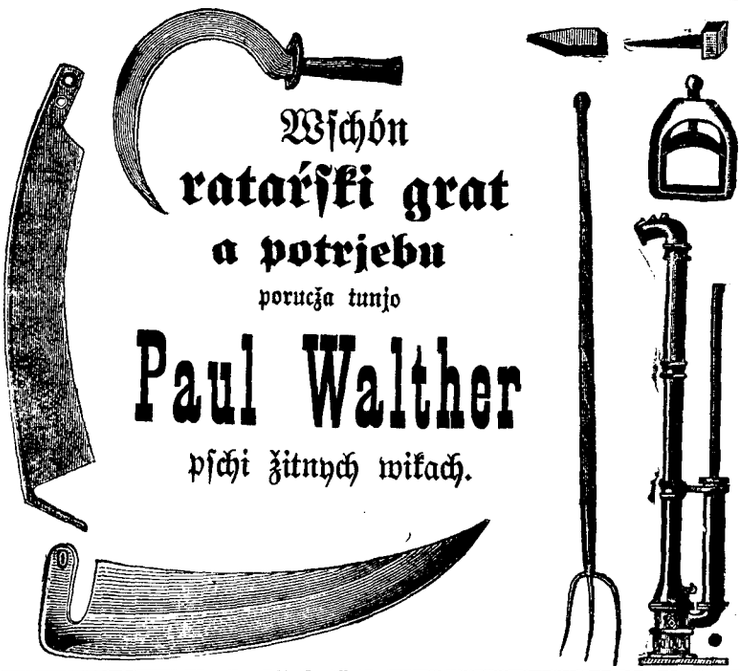

Wſchón
ratařski grat
a potrjebu
porucza tunjo

Paul Walther

pschi žitnych wikach.

Lowrija cźerſtweho **kruchateho kalka** je dóschła.

Murjerſke a **tšĕſchne zyhele** po najtuniſchich a pschi wotewſacźu wjetſchich dźĕlbow po fabrikſkich płacźiſnach pschedawam.

F. Fischer
na Łaſowſkim dwórniſchcźu.

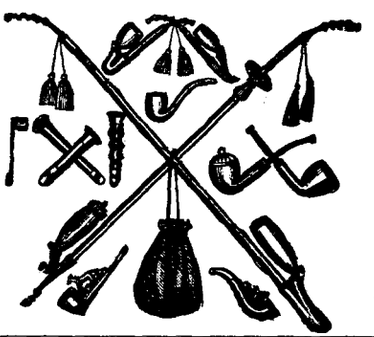

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetſchim wubjerku
porucza
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.
Najtuniſche žórło ſa ſaßopſchedawarjow. — Wuporjenźenje w mojej dźĕłarni.

Fotografowańja Apollo!
Richard Huth
w Budyschinje
na ßerbſkej a ſchuleřſkej haßy na Gickelſkej horje.
Woßebitoſcźe: **Fotografowanje dźĕcźi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſcźi **viſitneje kharty** płacźa 12 ſchtuk 6 mk., też pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobraſu w wumĕłſkim wuwjedźenju.
Njedźelu popołdnju je moja fotografowańja wotewrjena.

Spĕwařſke

ßerbſke a **němſke** w najnowſchich woßebnych a jednorych trajnych ſwjaſkach, teho runja **modleřſke knihi** a **konfirmaziſke kharty** w wulkim wubjerku porucza po najtuniſchich płacźiſnach

Gustav Rämſch, knihiwjaſarńja
21 na bohatej haßy 21.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěczaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy,

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia **Kölnski klij** kaž tež **murjerski klij**

a hischcże wschelake druhe druziny,

myjersku krydu, gyps,

Ia **portlandski zement, klepatokamjenjowu**

a **schmirglowu papjeru, schmirglowy płat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicże wscheje druziny, schablony**

sa molerjow a murjerjow atd.

porucza a ma pschezo na składże po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbowe

en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Kóslaze kóżki

po jenotliwym a po wjetschich dżělbach po najwyschschich płaczisnach kupuje kóżkař **L. Fleischer**

na swonkownej lawskej haßy 18.

Kóslaze kóżki.

Kóslaze kóżki po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi żitnych wikach.

Kowjasu kožu, czelazu kožu, kosaze a kaniklaze kože a wschě druhe druziny kožow po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi żitnych wikach.

Heinrich Meschter

porucza

deschczne mantle hižo po 6 mk.,
deschczne mantle s khornarjom hižo po 9 mk.,
żakety hižo po 3 mk.,

khornarje na promenadu, dżěczaze mantle,

drastne tkaniny,

kraßne nowoscze, w **wulkotnym wubjerku** a **po niskich płaczisnach, dwójzy schěroke** meter po 80 np.,

bawmjane twory,

kattun, meter po 30 np.,
barchent k drascze, meter po 50 np.,
běły dowlas, mtr. p. 35 np.,
běle ßukno k koschlam, meter po 35 np.,
mebłowy kattun, tykane rubischcża, barchentowe bluzy,
poßleschczowe tkaniny, mtr. po 35 np.,
wupjerki, meter po 45 np.,
pißane tkaniny k koschlam, módre czischczenje, meter po 40 np.,
kattun k schórzuchom, spódnje ßuknje, schórzuchi, gardiny, trikotowe taille.

Płaczisny twjerde a tunje!

Pschi sapłaczenju s hotowymi pjenjesami 4% rabata.

Heinrich Meschter

na żitnej haßy 10 (prjedy Kayser), na żitnej haßy 10.

Kschesczijanska pschedawarnja.

Psches wobkhodne swjatki s najwjetschej tworowej khěžu w Draždżanach, mojeho ßwaka knjesa **Siegfrieda Schlesingera** w Draždżanach, na kralowej Janowej drósy 6, je mi mózno

po jenajkich ßměschnje tunich płaczisnach

pschedawacź. Twory ßu, kaž je doscź daloko a schěroko snate, **najtrajnische.** Poruczam

czorne a pißane drastne tkaniny w wulkotnym wubjerku, dwójzy schěroke kohcź po 35 np., **czistowołmjane** kohcź po 50 np., **czorne żidżane tkaniny k njewjesczinskej drascze,** wobleczenje po 20 hacź 40 mk., druhdże dwójzy tak drobo, **elsaske barchenty** kohcź po 25 np., **trikotowe taille, barchentowe bluzy** po 1½ mk., dobre **pschedeschczniki** po 1 mk. 40 np., **schtakty** a wschelake druhe pola

Hermanna Beermanna

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 6 s napschecza radneje pinzy.

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobroczinwemu wobkedżbowanju porucza.

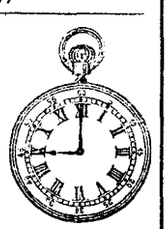

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedżenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

Najlěpschi likěr

s alpskich selow, **Stonsdorfski likěr** a **běły ingberowy likěr,** liter po 100 np., poruczamoj.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Schischka a Rjeczka.

Khosej,

jenož czischcze ßłodżazy, ßyry, punt po 100 hacź 160 np., paleny, punt po 160 hacź 200 np.

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Najlěpschi shrup

punt po 30, 26, 20, 16 a 14 np.

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

16 na bohatej haßy 16, rózk theaterskeje haßy.

Ssyre Hamburgske ßadło

jara tunjo dostacź pola

Pawoła Hofmanna

na rózku ßerbskeje a schulerśk. haßy.

Najlěpschu margarinsku butru,

derje ßłodżazu, porucza

Pawoł Hofmann

na rózku ßerbskeje a schulerśk. haßy.

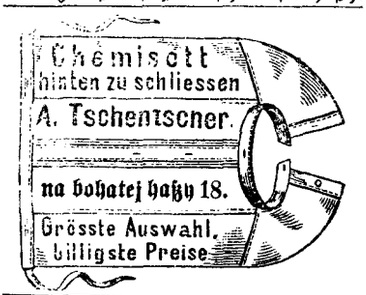

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschcźu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Kóslaze kóżki

po jenotliwym a po wjetschich dżělbach kupuje

Gustav Naucke

na garbarskej haßy 16.

S dobom poruczam ßwój wulki skład **schórzuchow** sa murjerjow, cźěßlow a dżěłaczerjow po najtunischich płaczisnach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˀ.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 16. **Sobotu 22. haprleje 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W naschim sakskim kraleſtwje ſo jutſje narodniny naſcheho wjelelubowaneho krala Alberta ſwjeczja. Se ſwojimi ſkutkami w měrje a wójnje je ſebi kral Albert po zykym ſwěcze ſławu a czeſcź dobył, tola hiſchcze w wjele wjetſchej měrje je jemu jeho miłe a prawe knjejſtwo wutroby jeho poddanow pſchiwobroczíło. Duż ſo tyſazkróczne próſtwy k njebjeſam ſběhaja, ſo by Bóh jemu hiſchcze dołhe, dołhe lěta żiwjenja ſpożcził a jeho ſakſkemu ludej ſdżerżał.

— Jeho Majeſtoſcź kral Albert je ſobotu wjeczor ſ woſebitym czahom do Žitawy pſchijeł. Na dwórniſchczu bě ſo wóhnjowa wobora ſ faklemi poſtajiła, k njej ſo wojerſke towarſtwo a nimale bjeskónczny czah noſcherjow lampionow pſchiſamknu, kotſiż na woběmaj bokomaj dróhow ſe ſpalěrom ſtejachu. Ludowe czrjódy, wjele tyſaz woſobow liczaze, wſchudże ſe ſahorjenjom krala witachu. Wokoło dżeſacźich hodźin kral do Oybina pſchijédże. W tamniſchim hoſczenzu pſchenozowawſchi, ſo wón na ſajtra rano w 4 hodźinach ſ pſchewodom hajniſkeho miſchtra Korſelta na hontwu na hłucharje poda, na kotrejż mějeſche ſboże, jeneho tutych ſpłóſchiwych ptakow tſělicź. Pſchi tejle ſkładnoſczi je kral hajniſkeho miſchtra Korſelta ſe ſamorucznym pſchepodaczom kraſneje brillantoweje jehły wuſnamjenił. Hłucharja, wot krala tſěleneho, ſu hakle dżeń poſdźiſcho, ſa nim pilnje ſlědźiwſchi, namakali. Po woſebitym kralowym żadanju ſu żadny hontwiny nadobytk ſa nim do Draždżan póſłali.

— Kněžor Wylem a jeho wyſoka mandżelſka w tu khwilu w Romje ſlěborny kwaſ italſkeju kralowſkeju mandżelſkeju ſobu ſwjeczitaj. Jutſje njedżelu kněžorſkaj mandżelſkaj bamża wopytataj. Wot romſkeho wobydlerſtwa je ſo kněžorej Wylemej a jeho mandżelſkej nimo měry wutrobne powitanje dostało.

— Sapóſłanz Ahlwardt je pońdżelu pſchedſydſtwu kněžorſtwoweho ſejma ſcźěhowazy namjet pſchepodał: Kněžorſtwowy ſejm chzył wobſamknucź, komiſiju, ſ 21 ſobuſtawow wobſtejazu, pomjenowacź, kotraż ſměje wo wopſchijeczu aktow, wot Ahlwardta kněžorſtwowemu ſejmej pſchepodatych, rosprawu podacź. Pódla Ahlwardta ſu namjet dwaj antiſemitaj, Werner a Pickenbach, a 17 ſozialdemokratojo podpiſali. Antiſemitojo Böckel, Liebermann, ſe Sonnenberg a Zimmermann ſu ſwoje podpiſmo ſapowjedźili. Namjet je ſo wot ſapóſłanza Bebela ſeſtajał, bjes tym ſo bě Ahlwardt město „pſchepodatych“ „pſchepodajomnych“ ſtajił; Ahlwardt nochze ſwoje akty kněžorſtwowemu ſejmej prjedy pſchepodacź, hacź je ſo komiſija wuſwolika a ſo jedyn antiſemit do njeje ſobu wuſwolił. Dokelż namjet wo pſchepodatych aktach rěczi, k pruhowanju kotrychż ma ſo komiſija wuſwolicź, wón dźěławemu porjadej njewotpowjeda a je ſo teho dla wot pſchedſydy wotpokaſał. Ahlwardt napſchecźiwo temu měnienje ſaſtupowaſche, ſo je hižo do jutrow akty pſchepodał. Pſchedſyda Ahlwardtej pſchewoſtaji, nowy namjet ſtajicź.

Belgiſka. Poſłednje dny je Belgiſka pſched wudyrjenjom revoluzije ſtała. W tu khwilu ſda ſo, ſo je revoluzionarne hibanje woſłabło. Knjeżerſtwo a ludowe ſaſtupjerſtwo ſtej ſkónczńje powſchitkowne hłoſowanſke prawo, wot ſozialdemokratow żadane, pſchiſwolikej. Knjeżerſtwo je wupucź na to waſchnje namakało, ſo je pluralny wólbny ſyſtem ſawjedło. Po nim doſtanje kóżdy pjecźadwazecźilětny Belgiczan wólbne prawo. Tajzy wuſwolerjo, kotſiż ſu ſwójbni nanojo abo kotſiż wjazy dawkow dawaja, abo kotſiż móża wyſchſchu ſdźěłanoſcź dopokaſacź, ſmědźa na ſwoju woſobu pſchi wólbach dwaj hłoſaj wotedacź. Po pſchedběžnym wobliczenju něhdże 500,000 wuſwolerjow jedyn hłóſ, 300,000 dwaj hłoſaj a 400,000 tſi hłoſy pſchi wólbach doſtanje. Hacź ſawjedźenje noweho wólbneho prawa Belgiſkej ſboże pſchinjeſe, pſchichod pokaże. Tola na to móże ſo knjeżerſtwo pſchihotowacź, ſo rychły wuſpěch, kotryż je revoluzionarna ſtrona dobyła, tule njeſpokoji, ale ſo wjele bóle jejnu naſdatoſcź a jejne njepſchecźelſtwo pſchecźiwo wobſtejazemu wobydlerſtwu powjetſchi. Nětkole ſbożownje podtkóczene njeměry ſo někotre dny nimale dospołnej revoluziji runachu. Brüſſelſki měſchczanoſta Buls bě pjatk ſakaſał, dźěłacźerſke ſhromadźiſny wotbywacź a ſo ſarjeknu, ſawrjeny „ludowy dom“, ſhromadźiſchczo ſozialiſtow, ſaſo wotewricź. Duż bjes dźěłacźerjemi wulka roshorjenoſcź knjeżeſche, a woſpjet ſo dźěłacźerjo ſ wojakami abo ſ poliziju ſraſychu. Żandarmojo ſ tſělbami a poliziſtojo ſ teſakami do njeměrnikow bijachu; na woběmaj ſtronomaj ſo mnoſy ſranichu, wſcho hromadże něhdże wokoło ſto. Ssobotu wjeczor wot 6 hodźin hacź do połnoży na dróhach herjekachu. Na někotrych měſtnach ſpytachu barrikady natwaricź, płunowe latarnje buchu wuhaſznjene a ſ revolvrow ſo pospochi tſěleſche. Brüſſel mějeſche podobnoſcź ſ měſtom, wot njepſchecźelſkeho wójſka nadpanjenym. Njedźelu ſu nadpad na měſchczanoſta Bulſa ſczinili, hdyż wón ludowu ſhromadźiſnu na dróſy ſakaſa. Jedyn mużſki ſ kijom, ſ wokojom napjelnjenym, do měſchczanoſty dyri, kiż bu pſchi tym wot womory wobjaty, tola ſo bórſy ſaſo ſhraba. Rana też njeje czeżka, a měſchczanoſta budże bórſy ſaſo ſwoje ſaſtojnſtwo ſaſtawacź móz. Bórſy po nadpadże ſu ludowe czrjódy ſ poliziſtami a żandarmami do pukow bachu, pſchi kotrychż ſo woſpjet tſěleſche a ſo někotre woſoby ſranichu. Njedźelu wjeczor bě w Brüſſelu wulke hibanje, tola ſo měr jenoż mało kaſyſche. Też w provinzach ſu ſo tu a tam njeměry měke. Njedźelu ſu w wjele ſhromadźiſnach k wulkemu powſchitkownemu ſtrajkej napominali. Wot polizije a wójſka ſu ſo wobſchěrne naprawy cziniłe, ſo by ſo wjetſchim czrjódam dźěłacźerjow wobarało, do Brüſſela pſchicźahnucź. Wſcho hromadże w Belgiſkej ſańdźeny tydźeń něhdże 160,000 dźěłacźerjow ſtrajkowaſche. W Monſu je pońdżelu k krawnemu běženju doſchło. Njedźiwajzy ſakaſnje ſo něhdże 20,000 dźěłacźerjow na torhoſchczu ſhromadźi, kotſiż do měſchczańſkeje gardy ſ revolvrom tſělachu a někotrych gardiſtow ſranichu. Komandant żandarmerije tſělecź pſchikaſa, dokelż bu ſadżerżenje njeměrnikow pſchezo ſtraſchniſche. Ssedmjo dźěłacźerjo buchu hnydom ſatſěleni, tſizecźo buchu ſranjeni a to ſ wjetſcheho dźěła czeżko. Dźěłacźerjow powſchitkowny wulki ſtrach ſaja, a jěſdni żandarmojo jich ſ torhoſchcźa wuhnachu. Każ něhdy komunardojo w Pariſu, tak ſu też belgiſzy revoluzionarojo ſe ſlepej ſaniczazej njembroſczu wobſydleni. W Waſmeſu ſpytachu zyrkej ſ dynamitom rosbuchnucź, pſchi czimż ſo někotre wokna rosbichu. W Antwerpenſkim pſchiſtawje ſu woni 1500 wakow bawmy ſapalili. Něhdże 150 wakow je ſo do zyła ſpaliło. Wóhnjowi wobornizy ſo palaze wały do Amſterdamſkeje dróhi ſcźahachu a tam płomjo ſhaſchachu. Sapalerjow ſu ſajeli. Wobydlerſtwo je jara roshorjene a żada ſebi, ſo by wyſchnoſcź ſ wjetſchej krutoſczu a raſnoſczu revoluzionaram napſchecźiwo ſtupała.

Franzowſka. W nawjeczornej Franzowſkej kholera ſ mórſkeho brjoha pomału do ſnutskowneho kraja krocźi. S Pariſa je ſo pſchepytowanſka komiſija k mórſkemu brjohej póſłała. Hacź do 6. haprleje je ſo 508 ſkhorjenjow a 192 wumrjecźow na kholeru pſchipowjedźiło.

— Franzowſzy pěſchzy dyrbja nowu czapku, pruſkemu pikłatemu

helmej podobnu, dostacź; najsterje město kónza něhduschu bayersku hußanzu wuswola.

Serbija. Cźiscźe njenadźuizy je ßo politiskej schmjatańzy w Sserbiji kónz cźiniko. Młodostny hakle 17létny kral Alexander je regentow Rističa a Belimarkowicza, kotrajź mějeschtaj hacź do kraloweho dokonjaneho wóßomnateho léta knjeżerstwo wjescź, wotßadźił a ßam knjeżerstwo pschedewsak. Běsche najwjetschi cźaß, so ßo w ßerbskim knjeżerstwje nowy porjad postaji. Ristič a Belimarkowicź staj w poßlednim cźaßu s podtlóczenjom wólbneje ßwobody a ßurowym pschescźěhanjom napschecźiwnych politiskich stronow w Sserbiji telko njespokojnoscźe a roshorjenja sbudźikoj, so by s wěstoscźu w bliżschim cźaßu powschitkowna revoluzija wudyrika, kotraź ßnadź by teź trón Obrenowiczow powrócźika, njebudźische-li Alexander s mużskim khróbkym skutkom ßwój kraj wot jeho podtlócźerjow wußwobodźił. S jenym rasom je ßebi młodostny kral wutrobu a luboscź ßwojeho luda dobył. Wschě politiske strony, s wuwsacźom liberalneje, k kotrejź wotßadźenaj regentaj ßkuschataj, ßu kralej poddanoscź a ßwěrnoscź wobkrucźike. Kral Alexander ßo wot Sserbow jako wumóżeŕ s cźeżkeho pschaha ßkáwi, s rědka je ßo jedyn wjerch na trón wot ßwojeho luda s tajkej radoscźu a dźakownej luboscźu witał kaź wón. Pschewrótej w knjeżerstwu ßo nihdźe żanych sadźěwkow napscheciwo stajike njeżßu; teho dla je ßo wón teź tak s lohka a hładka pschewjedł. Wo pschihotach k njemu a wo jeho wotebracźu ßo pische: Kral ßwoje wotmyßlenje schtwórtk popołdnju adjutantomaj Cźiriczej a Raschiczej wosjewi. W 5 hodźinach mějesche Cźiricź skhadźowanku s komandantom druheho jěsdneho regimenta, kotrehoż ßo woprascha, hacź chze w wěstej należnoscźi krala poßłuchacź. Komandant s krótka wotmolwi: „Haj!" Na to jemu potajnstwo sdźělichu, a wscho ßo na nóz postaji. Bjes tym so regentaj a ministerjo, k kralej na hoscźinu pscheprosceni, do kraloweho hroda pschijěchu, buchu wschitzy komandantojo do hroda powołani, so bychu tam krala wocźakali. W 8 hodźinach ßo major Khrystič se ßwojim jěsdnym regimentom njedaloko hroda postaji. Domy regentow, polizajstwo, telegrafowaknja, dwórnischczo a sastanischczo parnych kóńzow ßo s wojakami wobßadźi. Bjes tym běsche ßo hoscźina w hrodźe sapocźała. Po tsecźim jěble dwórny lakaj sastupi a majorej Cźiriczej něschto schepnu. Bórsy na to Cźiricź kralej praji: „Hotowe je". Kral staże a praji: „Knjesaj regentaj! Schtyri léta staj w mojim mjenje kralowsku móz wukonjakoj. Dźakuju ßo Wamaj s zykej wutrobu sa Waju dźěło. Nětkole mam pak ßebje sa khmaneho a powołaneho, so bych ßam knjeżerstwo pschedewsak a to s tutym wokomikom cźinju prosche knjesow regentow, so byschtaj mi pißomnje ßwoje wotstupjenje podakoj." Ristič na to něhdźe takle wotmolwi: „Wascha Majestoscź! Mi a mojemu ßoburegentej Belimarkowiczej je regentstwo po konstituziji dowěrjene, a cźaß naju knjejstwa je po konstituziji postajeny. Duż njemóżemoj wotstupicź. Hdyż chze Wascha Majestoscź bjes naju knjeżicź, nimamoj pscheciwo temu niczo, ale pißomnje ßwoje wotstupjenje njepodamoj." W tym ßo durje póblanskeho salona wotewrichu a wojazy ßo se ßwojim wjednikom hejtmanom Mischkowiczom pokasachu. Wójnski minister Bogicźewicź, kiż bě teho runja pschi hoscźinje, k hejtmanej Mischkowiczej stupi a praji: „Knjes hejtmano, kak scźe ßebi mohli swěricź, bjes mojeho wědomnja a roskasa do kralowskeho hroda pschińcź?" „Knjes generalo", wotmolwi Mischkowicź, „ja w tymle wokomiku jenoż roskasam Jeho Majestoscźe poßłucham. Bjes tutym rosrěcźenjom, pschi kotrymż ßo też regent Belimarkowicź wobdźěli, kral woteńdźe. Wot teho cźaßa kralowszy hoscźo krala wjazy njewohladachu. Tużna pschestawka nasta. Wo pokracźowanju hoscźiny njebě żaneje rěcźe wjazy. Pschitomnym ßo wosjewi, so njeßmědźa hród wopuschcźicź, a so ßu sa nich stwy w nowym hrodźe pschihotowane. Żadyn s nich wócźka njesańdźeli, jenoż general Bogicźewicź troschku pospa. Rano bu wschitkim ßnědanje podate a w 12 hodźinach pschipołdnju jim kral wosjewi, so ßmědźa domoj woteńcź, na cźoż kóźdeho woßebje w dwórskej kucźi s pschewodom jeneho offiźéra do jeho bydła dowjesechu. Hakle doma shonichu, schtoż bě ßo wscho stało. Tón ßamy dźeń je kral nowych ministrow, pschiwißowarjow radikalneje a doprědkatskeje strony, postajił. Dale ßu ßo też mnohe wyschsche sastojnstwa s mużemi radikalneje strony, kotrychż bě Ristič loni wotßadźił, saßo wobßadźike. Nowy porjad ßo wschudźe na měrne waschnje sawjedże.

Jeniczkeho ßkowa dla.

(Podawk s wjeßneho żiwjenja.)

(Pokracźowanje.)

Podarmo bě rěcźenje mandźelskeje — podarmo sastróżenje, proschenje a żałoscźenje Handrijowe. Stary na to njedßkwasche, dokelż bě ßebi w hněwje wotmyßlił, so na nje dźiwacź njebudźe, a chzyjo wschěm dalschim rěcźenjam wuńcź, da ßebi sapschahnycź a jědźesche do bliskeho městacźka na hermank, nadźijejo ßo, so ßo trochu rospjerschi.

Mjes tym bě do mkyna pschischoł stary Brand a pschepokasa ßo, so jeho hajnski njebě wobelhał. A bě jemu pschi tym, kaź by ßo po wcźerawschim winje hischcźe njewuspał. Njemóżesche to wopschimnucź — njewěrjesche ani wuschomaj, ani wocźomaj.

„Ale schto dha je wam do myßlow sajěło?" sawoła mjersazy, hdyż ßo Marscha prózowasche, so by jemu dokkadnje mużowe rosshorjenje wupowjedała."

„Abo je dha ßebi myßlił, so ma s někajkim bundakom cźinicź? To je — hkuposcź! Jeniczkeho ßkowa dla! — hołeho żorta dla, kiż też najnjewinowacźischemu cźłowjekej ßo wußunje, hdyż ßebi jasyk s winom namacża. Nó, moje dla! kaź ßo knjesej mkynkej lubi! Moja dźowka njeje hrajka, s kotrejź mohł něchtó po ßwojej woli sakhadźecź. A ja njejßym cźłowjek, kiż by ßo jeniczkeho ßkowa dla sa nóß torhacź dał. Nichts für ungut, Frau Nachbarin!"

A kaź bě frudoba w mkynje, tak nasta żałoscź też na hajnkowni. Powjescź wo nahkym pschemjenjenju stareho Ryczerje bě też Klarzynu wutrobu franika. Padźe na dobo se ßwojeho njebja a cźorny leżesche psched jeje wocźomaj zyky pschichod.

Staremu nanej pukasche ßo wutroba nad dźowzynej boloscźu, ale bě też s hněwom pschepjelnjena.

„Holczka — njepkacź!" troschtowasche ju stajnje, mjes tym so wona płakasche — „a njewutorhń mi wutrobu se stareho cźeła. Derje, so je tak pschischko — dźakuj ßo Bohu, so ßy tak s cźaßom se ßycźow cźekka. Wopominaj stare pschißkowo: Kajkiż korjeń, tajki wukorjeń. Kajkiż je stary, tajki budźe też mkody! To bychu mi rjane wězy byle, hdy by cźe wobożny mkynk kóźdeje maliczkoscźe dla chzył cźwilowacź. Boże dla cźe proschu, lube dźěcźo — jeniczkeho ßkowa dla! — Je dha to kusk stroweho rosuma? Njech płacźe — wótrej ßebi wocźi — sa tsi dny budźe wscho dobre — tajkim błasnam to k rukomaj pschińdźe!"

Wěso staremu hajnkej a runje tak staremu mkynkej bě wschak ßnadna wěz prajicź: „Njech płacźe" — abo: „Kaź ja praju, tak ßo stanje", ale dwěmaj mkodymaj wutrobomaj tute ßkowa telko mozy njemějachu, so byschtej ßo hnydom po tym skożikoj. Też na nimaj wopokasa ßo stara wěrnoscź, so se sadźěwkami luboscź jeno roscźe.

Hischcźe ßamßny wjecźor nadeńdźeschtaj ßo Handrij a Klara pschi cźichej, woßamocźenej zyrkwiczży, na tym ßwjatym městacźku, hdźež běschtaj prěni krócź wo luboscźi rěcźakoj. Żenje njeběschtaj ßo hischcźe tak ßwěru lubo měkoj, kaź runje tehdom, hdyż jeju luboscźi strach hrożesche. Njerěcźeschtaj mjes ßobu — jeniczke ßkowo pschi setkanju bě: Handrijo, Klara! — potom płakaschtaj — njerěcźeschtaj, ale pukot jeju wutrobow, roswjasanje zykeje dusche, to rěcźesche wótrischo, hacź bě to żadyn ert prajicź mohł — a psched wobliczom hwěsdneho njebja wuliny ßo skónczńje psches jeju hubje ßkowo: wěcźnje!

„Njeßudź mojeho nana", pocźa skónczńje Handrij s cźichimi ßkowami. „Njewěrju hischcźe, so by to jeho kruta wola była, so by swjasł naju wutrobow rostorhnuł."

Klara njewotmolwi.

„Twoje mjelcźenje je cźichi porok", rjeknu saßo Handrij, „kiż mojemu nanej cźinisch. A tola dyrbju cźi wusnacź — ale njemjersaj ßo, Klarka, so jeho samołwjam — so by ßnadź też mje podobne ßkowo roshoriło — a so bych rad widźał, hdy bych s tobu w ßwojej macźerskej rěcźi ßo rosmołwjecź mohł."

„Njewěrisch ty ßkowam, kiż ja k tebi rěcźu w ßwojej macźerskej rěcźi?" woprascha ßo Klara poddacźe, skoro bojasnje s nježnoscźu njewinowateho jehnjatka.

„O wěrju, wěrju! — ale ja ßam njemóżu s tobu rěcźecź tak, kaź mi to wutroba każe. W rěcźi, kiż mi wschědna njeje, njemóżu ßwojich cźucźow dospołnje wosjewicź — a hdy by njebyło rosdźěła mjes naschimi rěcźemi, njeby też rosdźěła było mjes myßlu a wutrobu."

„Myßlisch ßebi po tajkim, so cźe njelubuju? — abo njelubujesch ty mje, dokelż s tobu serbski rěcźecź njemóżu?"

„Ně, ně, — teho ßo njeboj — to je jeno ska myßliczka. Jow ßo njejedna tak jara wo naju, kaź wo naju nanaj."

„Ale schto chzu w tej wězy poczecź?" woprascha ßo holczka bjes maka małomyßlnje. „Dyrbju ßnadź serbski wuknucź?"

„O, hdy by ty to chzyła, jandźelko mój!" sawoła Handrij, kaź wot nahkeje, sbożowneje myßliczki pschejaty — „potom by ßo saßo bórsy wurunako, schtoż nam nětkle hischcźe sadźěwa. Potom ßebi

nan wjazy na to myßlik njeby, so ßebi ſ nim žort cžinicże — ſ najmjeńſcha by jeho hněw ßo na tebje njepocžahowak, hdyž by widžak, so ßo ßama k tej rěcži ſnajeſch, kotrejež dla, kaž ßebi wón myßli, je hanjeny byk."

A rěcžeſchtaj hiſchcże dołho a wjele, pſchetož luboſcž, dźiwajo na ßwoje ſboże, je jara dobreho a wótreho roſuma, ſo by ßrědki wußlědźika, ſ kotrymiž mohła ßwój ſaměr dozpěcž.

Wot teho wjeczora widźeſchtaj ßo lubowazej dźeń jako dźeń mjelczo a Klara bě pilna ſchulerka nadźije pokneho Handrija. Trjebaj dźeßacž krócž by ßebi daka ßkowo wot Handrija prajicž, doniž je cžiſcże a prawidkownje po ßwojim wucžerju njewuprajeſche; kóždy dźeń jich něſchto nawuknu — nawuknu też zyke prajenja, a wo dnjo a w nczy, khodźo a ſtejo, wuprajeſche, rospominaſche a pſchirunowaſche, ſchtož bě hižo ſ hkowy nawukka. Ale njeſpokoji ßo jeno ſ Handrijowym powucžowanjom, ale wſa ßebi też ryſy ßerbſku holzu na pomoz, ſ kotrejž, kažkuli bě móżno, ßo ßantoricž prózowaſche.

Mkody, ſtrowy pomjatk, kruta wola a žadoſcżiwa luboſcž ßu wěſo najßylniſche pomozniży pſchi kóždym wuknjenju; też pola Klary ßo to wopokaſa. Kaž na Božej roßy roſcżeſche w njej ſnajomnoſcž rěcże, kotrejež ſkoro ani ßkyſchaka njebě, doniž na Sprewju njepſchińdże, a kotruž nětko lubowaſche jako ſkoty klucž do wrotow k ſbožownoſczi na tymle ßwěcże.

Ta wěž bě nimale zyle tajna — ſ najmjeńſcha ßebi na to nichtó njemyßleſche a niczo dźiwne w tym njeppytaſche. Stary Brand, kiž mějeſche tak doſcž mjerſazych ſtaroſczow w ßwojim lěßu, radowaſche ßo, ſo je jeho dźěcżo, kaž ßo jemu ſdaſche, něhduſcheho lubeho ſ myßli ſhubiło; pſchetož Klara ſa zyły cžaß wo nim ani njerěcżeſche, ani njepkakaſche, ani njeżakoſcżeſche — a to bě ſtareho ſamyliło. Hdyžkuli pak ßo jeje cžołko trochu ſmorſchczi ſ cžichej ſrudobu, tu myßleſche ßebi ſtary: To ſaßo ſańdże a budże ſaßo ßkónzo ßwěcżicž — a troſchtowaſche ßo tak ßam w ſtaroſczach, kiž w nim hdyß a hdyß wo jeho jeniczke dźěcżo naſtawachu.

Kruty drje, ale dobrocżiwy, cżeſtny muž ſpominaſche na ßwoju ßamßnu mkodoſcž a rospominaſche, kak bě ßam ßwoju njebo żonu lubowak a kak jeho wutroba boleſche, hdyž ſ wopŕědka jeje doſtacž njemóżeſche. Pſchi tym pſchirunowaſche mužſku wutrobu ſe żónſkej, kiž dźě je po prawom jenoż k lubowanju ſtworjena, a derje ßudźeſche ſ teho, ſo Klarka ſe ſhubjenej luboſczu njemako boloſcże cžerpi a tuto pomyßlenje pſchihotowa jemu mnoho hórkich hodźinow, kiž ßo jeno ſ tym trochu wołóżachu, ſo na dźowzy żanych ſnamjeni njeſpokojnoſcże njewidźeſche. Ale pſchi tym bě tola kóżda tajka dopomnjeńka nowy naſtork k hněwej na ſtareho Ryczerja, kotremuž jeho twjerdeje ßerbſkeje hkowy dla pſchizpiwaſche, ſo dyrbjeſche ßo rjenje ſakcżěwazy ſwjaſk dweju wutrobow ſniczicž. S nim ßamym njebě wot teho cžaßa poręcżak, ſo bě ßo jemu wohidny Tórka ſ erta wußunuk. Wěſo běſchtaj, dokelž bliſko hromadże bydleſchtaj, doſcž huſto na tym, ſo dyrbjeſchtaj ßo ſetkacž; ale tu jedyn druhemu ſ pucża dźěſchtaj; jenoż ſ naſdala ßo druhdy ſawohladaſchtaj a bě jimaj, kaž byſchtaj ßebi prajicž chzyłoj: Stary błasnje!

(Skónczenje pſchichodnje.)

R. Macżerna rěcž w pruſkim kraleſtwje 1890.

Pſchi ſkładnoſczi ludliczenja 1. dezembra 1890 w pruſkim kraleſtwje ßu ßo prěni krócž powſchitkownje ſa „macżernej rěczu" wobydlerjow wobhonili. Też na liczenſkich liſtczinach, na Helgolandſkej kupje rosdźělenych, kotraž hiſchcże tehdy ſ němſkim khěrſtwom ſjenoczena njebě, ßu ßo poſdźiſcho pſchiſpomnjenja, macżernu rěcž naſtupaze, pſchipißake. Pódla Pruſkeje ßu ßo w Němzach 1890 pſchi ludliczenju w Waldeckſkim a Lippeſkim wjerchowſtwje ſa macżernej rěczu praſcheli. Podobne ludliczenje, na macżernu rěcž dźiwaze, kotrejž pak ßo jenoż na zivilne wobydlerſtwo pocżahowaſche, je w lěcże 1861 było, tola je ßo ſ nim wjele mjenje doſpołny wunoſchk dozpik, kiž ßo ſ nětcziſchim wußlědkom bjes dalſcheho pſchirunacž njehodźi. Tehdy běchu jenoż „ßwójbnu rěcž" kóżdeho hoſpodarſtwa ſapißacž dali, a to też jenoż w naſtupanju Polakow, Maſurow, Kaſchubow, Sserbow, Litwjanow, Cżechow, Morawanow a Walonow. Też cżile zuſu rěcż rěcżazy ßo jenoż w tych krajinach ſapißachu, w kotrychż je naſtupazy lud w khětrej liczbje ſaßydleny, na pſchikład Polazy w tehdomniſchej pruſkej a póſnańſkej provinzy a w Köſlinſkim, Wrótßkawſkim a Wopolnſkim knjeżerſtwowym wokrjeßu, Walonojo jenoż w Aachenſkim knjeżerſtwowym wokrjeßu. Pódla macżerneje rěcże je hiſchcże ſa naß wěrywuſnacże ważne. Scżěhowazy ſapiß wopſchija wunoſchk poßlednjeho ludliczenja po macżernej rěcži a wěrywuſnaczu.

1. dezembra 1890 mějachu w Pruſkej:

jako macżernu rěcž		bjes nimi bě evangelſkich	romſko-katholſkich	druhich ſchcheſcżij.	židow	njeſnatych
němſku	26,438,070	18,468,665	7,509,953	89,807	365,357	4288
litwjanſku	121,345	117,503	3,434	304	95	9
pólſku	2,816,657	255,768	2,556,783	1,099	2,969	38
maſurſku	105,754	101,792	2,755	1,017	190	—
kaſchubſku	55,540	1,434	54,091	4	11	—
ßerbſku	**67,967**	**65,092**	**2,789**	**74**	**9**	**3**
morawſku	58,408	862	57,488	5	53	—
cżeſku	17,670	7,932	9,594	14	123	7
wallonſku	11,058	213	10,828	5	7	5
hollandſku	40,959	9,348	30,638	214	741	18
frieſiſku	48,827	48,259	199	277	83	9
danſko-norw.	139,399	138,835	137	314	66	17
ruſku	2,523	551	1,090	21	856	5
jendźelſku	10,299	6,607	954	2,035	659	44
franzowſku	6,643	2,378	4,059	50	142	14
ſchwediſku	5,984	5,891	50	17	24	2
italſku	5,315	149	5,132	15	19	—
ſchpaniſku	702	227	447	7	14	7
portugiſiſku	255	91	145	2	15	2
druhich rěczow	3,992	852	2,252	38	626	224
hromadże	29,957,367	19,232,449	10,252,818	95,349	372,059	4692

Naſpomnicž ma ßo k temu: Liczba Sserbow woſtanje ſe 67,967 duſchemi wulzy jara wróczo pornjo liczenju prjedawſcheho a też nowſcheho cżaßa. Po ſtatiſtizy knjeſa dr. Muki, w lěcże 1886 woſſjewjenej, je pruſka Hornja Łużiza wot 37,303 a Delnja Łużiza wot 72,410 Sserbow wobydlena. Po tajkim je ßo 41,744 ßerbſkich wobydlerjow do Němzow liczyło. Jako ſpodźiwnoſcž wuſběhujemy, ſo ßu też 9 židźi ßerbſku rěcž jako ßwoju macżernu rěcž ſapißali. Tak wjele hacž je nam ſnate, ßo hacž dotal żadyn žid k Sserbam dźerżak njeje; hodźi ßo to jenoż na to waſchnje wukożicž, ſo je ßo pſchi ſapißanju ſmylka ſtaka.

Młoda wěnzarka.

Lipa niże hórki ſteji,
Rěczka nimo žórli ßo;
Běłe wowzki rejku maja,
Sejhrawaja;
Swónczki dźeja klinkajo.

Hlej, pod kczeniczkatej lipu
Ssedźi młoda wowczerka;
Wobliczko je pokhiliła,
Hlada miła
Na kwětaſchki do klina.

S lipy ßebi ſwubjeraka
Kczeniczkow je mjedowych,
S nimi kwětkow ma na klinje,
We dolinje
S běłej ruczku ſchczipanych.

Wjertliwa ta ruczka wije
Do wěnczka te pißanki;
S kopjenkow te kwětne pupki
Ssměwkne hubki
Wotamkuja w radoſczi.

S lipy ptaczki pſchihladuja,
Herzujo ßo praſcheja:
„Koho chzeſch ſ nim pyſchicž ßebi?
Koho ſdebi?
Komu ßy jón ßwjeczika?"

Czerwjena ji hubka ſhroni:
„Schto ßo dźiwnje praſchecże?
Rjanom' lubom! Wczipne ptaczki,
Horzowaczki.
Njepowěm pak, ſchtó wón je."

R—b.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Konſervatiwne towarſtwo w 3. ſakſkim khěžorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu dźenża ßobotu wjeczor w 8 hodźinach w Lauez hotelu kralowy narodny dźeń ſe ſpěwnym a inſtrumentalnym konzertom ßwjeczi. Konzert ßmě kóżdy kraloßwérny poddan wopytacž. Saſtupny pjenjes ßo njebjerje. Programy ßu darmo w wudawarni „Sserb. Nowin" doſtacž.

— (Saposdźene.) Ssrjedu po jutrach, 5. haprleje, wotměwaſche ßo na Budyſchſkej tſělerni nalětnja ſkhadźowanka ßerb. ſtud. mkod. Stud. theol. Michał Schewczik, tón cżaß hkowny ſtarſchi, wotewri ju ſe ſpěwom „Hiſchcże Sserbſtwo njeſhubjene", poſtrowi pſchitomnych ſtudentow a powita hoſczi ſ Łużizow, ſ Cżech a ſ Pólſkeje ſ tſikrócżnej hrimotazej ßkawu. Potom podawachu ßo rosprawy towarſtwow: Sorabika w Lipſku, Sserbowki w Praſy, Wkady a gymnaſialneho towarſtwa w Budyſchinje. Też wo dźěkawoſczi krajnoſtawſkich ſeminariſtow, kotrymž pak je ßo towarſchenje ſakaſało, ßo rosprawjeſche. Knjes Sommer namokwja jich, ſo bychu ßo wo wobnowjenje „Sswobody" poſtarali, cżim bóle, dokelž ßo na ſeminaru wſchelake němſke towarſtwa cżerpja. Dale rěcżeſche k. ſtud. Schwjela wo Khocżebuſkej „Swěſtzy" a k. Nowak wo ſakožomnym towarſtwje

ſeminariſtow w Starej Darbnje. S zyła naſtawa pjecża mjes delnjołużiſkimi ſtudowazymi žiwiſche hibanje, kotrež nětkoſi duchowni khwalobnje ſpěchuja. Schwjela proßy hornjołużiſkich ſbožowniſchich bratrow wo moralnu a materielnu pomoz pſchi ſbudźowanju Delnjołużiczanow a pſchi cźiſchcźenju pěßni fararja Mateja Kołßyka, kotrehož chze delnjołużiſka ſtud. młodoſcź wudacź po pſchikładze hornjołużiſkeje, kotraž je nětko Handrija Sejlerja dowudała. Knjes kantor Jórdan ſ Popojz podawa młodym Delnjołużiczanam nětkotre praktiſke rady a rosprawja dale wo narodnym hibanju tam. — Wo Sejlerjowych ſpißach njehodźi ßo niczo nowe poſtajicź, dokelž ßo deputazija, k temu wuſwolena, njeje ſ zyła ſeſchła. Teho dla rěcźi ßo nětko hnydom wo pſchichodnej hłownej ſkhadźowanzy, kotraž budźe w Rakezach. Wuwjedźe ßo konzert a dźiwadło; reje ſtarſchi nochze ſrjadowacź. Skhadźowanku w Delnjej Łużizy bě ßebi hižo prjedy k. Schwjela pſchał, ſ najmjeńſcha w namjeſnej Hornjej Łużizy, ßnadź w Mużakowje. Sa to rěcźi nětko też knjes Handrik, kotryž Sslepo ſa měſto pſchichodneje hł. ſkhadźowanki namjetuje. Bliſche wucźini ßo w Rakezach. Sa ſtarſcheho pſchichodneho lěta namjetuje ßo k. ſtud. prawow Herrmann ſ Wuriz, ſa podſtarſcheho k. Andrizki ſ Pancźiz. — Mjes tutymi jednanjemi pokaſuje protokoll zyłu rjadu rěcźi, dleſchich a krótſchich, ſ kotrymiž lubi hoſcźo ſhromadźiſnu poczeſcźichu. Tak napominaſche ſtudowazych lic. theol. H. Imiſch, ſo bychu ßwěrni Sserbja byli a woſtawali też w mużnych a ſchěđźiwych lětach. Knjes Ad. Cźerný porucźa podpjeru a ſtudium ßerbſkeho pißmowſtwa. Knjes rěcźnik Alf. Parczewſki namołwja ſtudentow, ſo bychu po němzowatych krajinach pucźujzy tam narodne wědomje budźili a ßkawi jich prózowanja. Knjes kapłan Schewcźik pſcheje ßebi, ſo bychu ſtudencźa woßebje też dobry ßerbſki kraj póſnawali a w nim praweho narodneho ducha. Knjes can. cap. schol. M. Hórnik khwali ſhromadne poſtupowanje wſchěch ſtudowazych Sserbow a porucźa hornjołużiſkim ſtudijam delnjołużiſchcźiny. Knjes farat Waktař ſ Wóßlinka namołwja k ßerbſkemu wuſnaczu ſe ßkowom a ſe ſkutkom. Skónczńje rěcźi hiſchcźe k. Parczewſki wo ważnoſcźi knihownjow ſa towarſtwa. — Tak minychu ßo połne 3 hodźiny, a ſkhadźowanka ſkónczi ßo ſe ſpěwom „Naſche Sserbſtwo“. Pſchitomnych bě 17 ſtudowazych a 11 hoſcźi, kotrymž njech ßo ſ tutym hiſchcźe junu wupraji dźak ſtud. młodoſcźe ſa wſchu prózu a ſa wſchě wutrobne a ſahorjaze ßkowa.

—i.

— W naſchim měſcźe chzedźa wulke pkuwaniſchcźo natwaricź, kajkež hižo w druhich wjetſchich měſtach ßu. W tajkim pkuwaniſchcźu móže ßo w lěcźe a ſymje kumpacź, ſchtož je, wě ßo, ſa cźłowjecźe cźeko jara ſtrowe, a to cźim bóle, dokelž ßo pkuwaniſchcźo ſe ſtrowej cźiſtej ſtudnjazej wodu měſchcźańſkeho wodowoda pjelni, bjes tym ſo je Sprejina woda maſana, ſanjeſchwarnjena a ſtrowoſcźi ſchkódna. Duž ßmy ſa tu wěz jara ſahorjeni a pſchejemy, ſo by ßo bórſy prawje derje wuwjedła. Njedwělujemy na tym, ſo budźe jich wjele też ſ wonka naſcheho měſta tule ſtajnu ſkładnoſcź k kumpanju wužiwacź.

S Wulkeho Wjelkowa. Wóndano bě kubler Schołta ſ Delnjeje Hórki do tudomneje korczmy, ſ woſom a konjom pſchijěwſchi, ſaſtupik. Sso ſa blido ßynuwſchi, ßo dohlada, ſo něchtó ſ jeho woſom wotjědźe. Jedyn ſ pſchitomnych hoſcźi, kiž bě ſ velozipedom pſchijěł, ßo hnydom ſa woſowym wotwjedźerjom puſchcźi. Tón pak ßo bórſy ßwojeho pſcheſcźěharja dohlada a ßo pſcheßwědcźiwſchi, ſo ßo wot njeho doſcźehnje, wón njedaloko Kelna ſ woſa ſkocźi a kſchud ßobu wſawſchi cźeknu. S pſchipadom je ßo poradźiło, njeſnateho woſoweho wotwjedźerja wußlědźicź. Tón ßamy dźeń wjeczor mjenujzy do Sobiz reſtawrazije na Židowje jedyn tamniſchi żeleſniſki dźěłacźer pſchińdźe. Wón, ſchtož bě nadpadne, kſchud w ruzy dźerżeſche. Židowſki żandarm wo tym ſhoniwſchi, ßebi kſchud pſchepodacź da, a hlej, hdyž jón kublerjej Scholcźe pokaſachu, jón tón jako tón kſchud ſpóſna, kotryž bě jemu tehdy njeſnaty paduch kranuł. Duž ßu żeleſniſkeho dźěłacźerja ſajeli a do jaſtwa ßadźili. Ssudniſke pſchepytanje wupokaże, hacž je winowaty abo njewinowaty.

S Mniſchońſkeje hory. Schmrěcźina wokoło wěże na Mniſchońzu je tak wyßoka naroſtka, ſo by ßo ſ njej bórſy wſchón wuhlad ſ reſtaurazije do połnóznych ſtron ſaroſtk. Duž je hórſke towarſtwo wot tachantſtwa, kotrež Wjeleczańſke ryczerkubło wobßedźi, něhdże ¾ kórza kraja wotnajało, ſo mohło ſchmrěcźinu, tak daloko hacź je nuſne, porubacź. S tymle naprawjenjom ßo měſtno pſched wěžu wulzy porjeńſchi. Wuhlad ſ wěże pſchi rjanym wjedrje poßledznych njedźel bě wulkotny.

S Běłych Noßliz. Wobžaromne njeſboże je ßwójbu tudomneho khěžkarja Gruhla podeſchło. Hdyž Gruhlowa dźewjecźlětna holcźka czerwjenu rěpu ſa koſu ſe ßykacźom ßykaſche, jejna tſilětna ßotſicźka njejabzy ſ rucźku do doñzy pſchimnu. S njeſbožownym pſchipadom ſtarſcha ßotra w tymle wokomiku runje na druhu ſtronu hladaſche, a tak ßo ſta, ſo ſe ßykacźom małej ßotſicźzy porſcźik wotrubnu.

S Huſki. Tu pjecźa ſwudowjena knjeni hrabinka Schall romſko-katholſku kapału natwaricź da. Nyßy ſa zyrkwicźku je jedyn hłuchi mnich w Emauſkim klóſchtrje w Praſy wudźěłał.

S Budeſtez. Ssrjedu popołdnju ßu ſ naſcheje zyrkwineje wěże, kotraž ßo pſchetwari a powyſchi, wěžinu kulu wotewſali. W njej blachowu tyſu namakachu, w kotrejž ßo wſchelake ſtare pißma a nowiny khowachu.

S Korſymja. Hdyž poñdźelu po jutrach jena macź ßwoje dźěcźo, kiž dyrbjeſche do ſchule ſaſtupicź, do wucźerńje pſchewodźeſche, je tu ßamu hodźinu holcźzyny nan doma njejabzy wumrjeł. Srudny podawk!

S Brěſez. Njedaloko naſcheho wětrnika bě pjatk tydźenja w nozy někajki njekhmanik na trawniku ßuchu trawu ſapalił. Woheń tak wyßoko ßapaſche, ſo ßebi w wokolnych wßach myßlachu, ſo ßo w Brěſezach twarjenja pala. Duž ßu nětkotre wóhnjowe woborys połnóznych ſtron, hdźež bě woheń woßebje widźecź, ſe ßwojimi ßykawami k haſchenju wujěke, tola prjedy hacź do wßy pſchijědźechu, bě woheń podduſcheny. Duž mózachu ßo wóhnjowi wobornizy, ſpóſnawſchi, ſo jich pomoz njeje trěbna, bórſy ſaßo domoj wrócźicź.

S Wjeleczina. Lětßa naſcha zyrkej nowe ſwony doſtanje. Kaž błyſchimy, ßo des-dur-ſwonjenje naprawi. Njebo knjes Jan Rjencź, korczmar a khlamar w Korſymju, je k 3 ſwonam 6000 hr. wotkaſał ſ tym wuměnjeujom, ſo maja ßo ſwony w běhu dweju lět po ßmjerczi jeho ſawoſtajeneje mandźelſkeje, kotraž je loni wumrjeła, kupicź. Prjedy hacź ßo nowe ſwony do wěże powěßnu, ßo wona ſnutſka wuporjedźi; w njej maja ßo nowe ſkhody natwaricź. Też dyrbi ßo nowy zyrkwiny cźaßnik ſtajicź, dokelž je ſtary cźiſcźe dodźerżał.

Se Splóſka. Tudomna hornja tak mjenowana cźerwjena korczma, Ernſtej Budarjej ßkuſchaza, je ßo ſańdźenu ßrjedu ſ wóhnjom ſaniczika. Korczmarjezy ßo hakle wóhnja dohladachu, hdyž hižo kubja wſcha w płomjenjach ſtejeſche. Woheń je ßo ſe ſchkrjemi, ſ khětro rospadaneho wuhnja na kubju lětazymi, ſamiſchkrik. Na nowy tydźeń chzyſche Budař wuheń wuporjedźicź a ßwój dom, kiž je ßo w lěcźe 1810 natwarił, wo jedyn poſkhod powyſchicź. S domjazeje nadoby, kotraž je ßo na kubi khowała, je ßo wſcho ſpaliło. Pſchi wſchěm njeſbožu móže ßo hiſchcźe wo ſbožu rěcźecź. Budař je ßo ſańdźenu njedźelu woženił, tola jeho młoda żona hiſchcźe ßwoju nadobu ſe ſtarſchiſkeho doma wotwjeſła njebě. W tym ßamym cźaßu, w kotrymž woheń wuńdźe, bě hižo wós w Rabozach ſ jejnej nadobu nakładżeny a dyrbjeſche ſa nětkotre hodźiny do Splóſka wotjěcź. Budźiſche-li woheń po tajkim poł dnja poſdźiſcho wuſchoł, budźiſche ßo najſkerje wjetſchi dźěł nadoby Budarjoweje mandźelſkeje wot płomjenjow ſkałył.

S Klukſcha. Naſchu zyrkej, kotraž je w lěcźe 1676 powjetſchena a w lěcźe 1702 ßwoju nětcźiſchu rjanu wěžu doſtała, maja myßle pſchetwaricź. Wſchelake w njej, najbóle wjerch, je dodźerżało; duž je ponowjenje jara trěbne a nuſne. Knjes architekt Quentin w Pirnje, kiž je ryßy wudźěłał, budźe też twar wodźicź. Nadźijamy ßo, ſo ßo twar prawje rjany poradźi Bohu k cześcźi a woßadze k wužitku.

S Ptacźez. Wutoru tydźenja je ßo tu ſchěſcź dworow wotpaliło. Woheń w nozy wokoło 1 hodźiny ſ twarjenjow ſahrodnika Ducźmana wudyri a ßo tak rucźe na ßußodne twarjenja wupſcheſtrje, ſo ßebi jich wobydlerjo niczo njejžu wukhowacź móhli, khiba nahe żiwjenje. Woheń je wot ſłóſtniſkeje ruki ſakoženy.

S Noweje Wjeſki pola Pancźiz. Njedźelu dopołdnja je ßo tu khěžka, murjerjej Forchej w Nowej Wßy ßkuſchaza, wotpaliła. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Běłeje. Ssobotu w nozy je ßo tu khěża Roſiny Handſchakoweje wotpaliła.

S Lubija. Se wſchelakich ſtron je pſchi nětcźiſchej wulkej ßuchocźe wo wóhnjach błyſchecź. Też pola naß je ßo w nozy wot njedźele do poñdźele wokoło ½1 hodźiny paliło, pſchi cźimž ßu ßo na ſwonkownej Lubijſkej bróſy 4 bróżnje wutupike. Něhdże 300 zentnarjow ßyna, wjele ßkomy, 150 zentnarjow wowßa, nětkotre woſy a ßanki atd. ßu ßo ſpalike. Schkoda je wulka. Woheń je ſe ſłóſtniſkej ruku ſakoženy a to dwójzy.

S Wojerez. Pſched krótkim w pruſkim krajnym ßejmje wo twarjenju nowych ſekundarnych żeleſnizow jednachu. Pſchi tym też wo żeleſnizy ſ Weißenfelſa a Poſena do Lipſka rěcźachu, a ßo ſapóßłanzy wobcźežowachu, ſo ſakſki ſtat k tutej żeleſnizy niczo njepſchidawa, hacź runje 10 kilometrow pſches Sakſku wjedźe. Myßlimy ßebi, ſo

njemohło też pola naß żaneje cježkoty cjinicź, hdy by stat želesnizu ſ Hródka pſches Wojerez do Rakez twarik, a to je tola wěſcje jara nusny projekt, na kotryž wobydlerjo naſcheje krajiny hižo dawno cjakaju. Nadźijomnje budźa naſchi ſapóßłanzy tule wěz podpjeracź, ſo by ſkerje lěpje želesniza ſ Budyſchina pſches Rakezy, Kulow a Wojerezy do Hródka ſchła. Sakſki ſtat by wěſcje do teho ſwolił, ſo by ßo želesniza ſ Rakez hacź k pruſkim mjeſam natwariła.

— Sańdźenu wutoru ßu tu w jenym pobocźnym pſchirowje Cźorneho Halſchtrowa ßydomlětnu dźowku tudomneho ßedłarja Drogule tepjenu namakali. S njeſbožownym pſchipadom je dźěcźo do wody panuło a w njej ßmjercź namakało.

S Niſkeje. Tudomny hamtſki ßudnik Żur je ßo na hamtſke ßudniſtwo w Barlinje pſcheßydlił.

S Klětneho. Naſcha ſtara ſchula, w kotrejž ßu ßo dźěcźi naſcheje ſchulſkeje gmejny hacź do nowſcheho cźaßa wucźiłe, je ßo ſa 3800 hriwnow wot tudomneho pſchekupza Thiemy kupiła.

S Mikowa. Sa naſchu wjeß, ſ kotrejež je 132 wobydlerjow do Borſchcźe a 280 duſchow do Krebje ſafarowanych, a ſ kotrejež dźěcźi do Borſchcźanſkeje a Krebjanſkeje ſchule khodźachu (rěka Cźorny Ssepſch je ſ mjeſu bjes ſchulſkimaj gmejnomaj) je ßo nowa ſchula ſakoźiła, kotraž ßo nakhwilnje w knježim dworje, hrabi Arnimej ßłuſchazym, wotbywa. Tak rucźe, hacź budźe mózno, ßo woßebite ſchulſke twarjenje natwari. Sa wucźerja mamy knjeſa Voigta, ßyna knjeſa kantora Voigta-Klětnanſkeho. Dokelž ſchula na Krebjanſkej ſtronje leži, je też tamniſchi knjes farař dr. Sella ſ jeje lokalnym ſchulſkim inſpektorom.

S Mužakowa. 18. meje khěžor Wylem Shorjelz wopyta, hdyž ßo tutón dźeń na hornim torhoſchcźu jěſdniſki pomnik khěžora Wylema I. poßwjeczi. Na dompucźu ſe Shorjelza chze khěžor Mužakow a naſcheho knjeſa hrabju Arnima ſe ßwojim wopytom poczeſcźicź. Wyßozy knježa chzedźa tu wjetſchu honťtwu wotbywacź.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Wjeczor 8. januara ßo w wjeßnej grychcźe w Hornjej Hórzy reje wotbywachu, k kotrymž mějachu jenož woßoby pſchiſtup, kotrež běchu ßo ſ khartkami k temu pſcheproßyłe. Fabrikař Fahland w Małych Debßezach ßo do rejwanſkeje ſale cźiſchcźeſche, hacź runje żaneje pſcheproſcheńſkeje khartki njemějeſche. Schewz Knefel, kiž mějeſche na porjad w ſalu dźerżecź, teho dla Fahlanda wupokaſa. Dokelž tón dobrowólnje njeńdźeſche, jeho Knefel ſa ruku pſchimnu a jeho won dowjedźe. Pſchi tym domownik Kriegel w Hornjej Hórzy, kiž bě ſ Fahlandom hromadźe pſchiſchoł, ſ tajkim wotmachom do Knefla ſtorcźi, ſo ßo tón ſe ſale won ſchwiknu. Wonka wón ßnydom Fahlandej do ruki padźe, kiž ſe ßwojej piwowej ſchkleńzu, ſe ſale ßobu wſatej, tak ßylnje Knefla do hłowy praßnu, ſo tón ßylnje ſe 4 ztm. dołheje rany na cźole krwawjeſche. Po rejach herzy do hoſcźenſkeje ſtwy herbſkeje grychty dźěchu, hdyž běſche też Fahland pſchitomny. Se ſkakarjom Kneflom, prjedy ſranjeneho bratrom, ßo wón bórſy pſcherěcźa. Knefel Fahlandej porokowaſche, ſo běſche ſ jeho bratrom tak ſlě ſakhadźał. Bórſy ßo wobaj ſtorkaſchtaj, a ſtónczńje Fahland Knefla pſches blido cźißnu, ſhrabnu ſa palenzowej półku a ſ njej ßwojeho pſcheczíwnika woſpjet do hłowy dyri. Knefl pſchi tym dwě ranje poczerpi. Wobaj ſranjenaj ſtaj hiſchcźe tu ßamu nóz lěkarſku pomoz trjebacź dyrbjałoj; jeju rany pak ßu doſpołnje ſaźiłe a njejßu żanych trajnych ſcźěhwkow ſa ßobu měłe. Fahlanda dla cźělneho ſranjenja k jaſtwu na ſchěſcź njedźel ſaßudźichu. — Teho runja dla cźělneho ſranjenja ßu nadróżnemu wothładarjej Schreiberej w Łahowje 20 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo jaſtwo na ſchěſcź dnjow pſchißudźili. Wón je ßo ſ wojnarjom Wadlenſchom w Radworju ſwadźiwſchi ßo do tuteho ſ hrabjemi dał. Dokelž tutón do ßwojeje khěże cźeknu, Schreiber Wadlenſchowu mandźelſku, pſched khěžu ſ dźěſcźom na ruzy ſtejazu, ſ hrabjemi do ruki praßnu, tak ſo ruka ſacźěkaſche a pruſkele pakaſowaſche. — Cźeladnik H. Hohlfeld ſ Budeſtez, kiž je w oktobrje 1892 ßwojemu tehdomniſchemu hoſpodarjej kublerjej Panachej w Rachlowje jedyn měch kranuł, ma teho dla dźeń jaſtwa wotpokucźicź. — Paduchſtwa dla hižo khoſtana cźeladniza Marja Marcźinkez ſ Njeſdaſchez k temu ſtejeſche, ſo je ßo 1. měrza pola kublerki Panachoweje w Lětonju, 2. měrza pola żiwnoſcźerja Niemſchki w Kroſtawje, 3. měrza pola żiwnoſcźerja Pfuhla w Bukezach a 11. měrza pola rěſniſkeho miſchtra Thiemanna w Budyſchinje pſchiſtajika. Pſchi tym je wona jenož ſa ſawdakom ſtaka a wot Panachoweje a Pfuhla po 3 mk., wot Thiemanna 2 mk. doſtaka, bjes tym ſo bě ju Niemſchka wotpokaſał. Měrcźinkez bě dale wobſkorżena, ſo je 1 mk. hódny kruch ſchtrykowanſkeje wołmy, wot Kohloweje w Kroſtawje k pſchedźěłanju doſtaty, na ßwój wużitk pſchetrjebała. Dla jebanſtwa, pſcheſkſchiwjenja a dla bundanja po kraju jej jaſtwo na jedyn měßaz a arreſt na tſi njedźele pſchißudźichu.

Přilopk.

* Schtwórtk rano wokoło 4 hodź. je ßo na cjěſkim dwórniſchcźu w Draždźanach 25 lětny ranžěrař Michał Mět ſ Kóſkow pola Budeſtez, kiž je wot lěta 1891 na želesnizy poſtajeny, wot ſchleſynſkeho ſpěſchneho cźaha ßmjertnje pſchejěł. Njeſbožowny bě ßo hakle njedźelu na ſtawniſtwje ſwěrował a běſche ſa bližſchu njedźelu zyrkwinſke wěrowanje ſkaſał.

* Jedyn pſchekupz w Oſchatzu minjenu ßobotu do wulkich myſchi ſ teſchinkom tſěli. Pſchi tym jene ſorno wot murje wotleczi a dwanacźelětnemu ßynej jeho ßußoda, kotryž ſ bliſka pſchihładowaſche, do wóczka ſlecźi. Wbohi hólz hnydom na to wóczko widźenje ſhubi.

* Se Stuttgarta pißaja: Pſchi wóhnju, w Calmbachu w würtembergſkich horach w nozy wudyrjenym, mechanikař Hausmann do hornjeho poſkhoda ſkocźi, ſo by 4 dźěcźi, kiž horkach ſpachu, ſ wóhnja wumóhł, namaka pak tam ſ tſjómi dźěcźimi ßmjercź. Schtwórte ſ woknom won ſkocźi, woſta na nim wißajo a ßo jara wobſchkodźi.

* Dwaj pruſkaj namjeſnaj ſaſtojnikaj mějeſchtaj poruczńoſcź, w nozy k 7. haprleji na ruſkej mjeſy njedaloko wßy Sahnien na pſcheßmykarjow (ſchmugglerjow) łakacź. Hdyž tam pſchebywaſchtaj a cźakaſchtaj, ſchto ßo ſtanje, pſchijědźe ſ ruſkeje ſtrony wós ſ mnohimi ludźimi a jědźeſche pſches mjeſu. Na to wuſtupiſchtaj ſaſtojnikaj ſe ßwojeho ſkhowa a ſawołaſchtaj: „Woſo ſtej!" Na to wuſkocźi jedyn muſki ſ woſa a cźěkaſche ſpěſchnje do bliſkeho lěßa. Dokelž na wołanje „ſtej!" njeſaſta, jedyn ſ teju ſaſtojnikow ſa nim tſěli a trjechi jeho tak njeſbožownje do płuzow, żołdka a jatrow, ſo hnydom padźe a ſa někotre wokomiki wumrje. Njeſbožowny bě 19-lětny ßyn ruſkeho bura, kotryž běſche ſkradźu ſ někotrymi druhimi ßwoju domiſnu wopuſchcźicź a do Ameriki wucźahnucź chzył. Pſchi nim namakachu zyły paket rublow, kotrež běſche, łaž jeho nan praji, tutemu kranuł.

* Wo nětcźiſchim ſtawje ßywow ſ Wuherſkeje pißaju: Dla hubjeneho wjedra je ßo roswicźe ßywow ſadżerżało. Poßlednje ſymne nozy ßu naſymſkim a nalětnym ßywam wjele ſeſchkodźiłe. — S ruſkeje Pólſkeje je powjeſcź dóſchła, ſo je ſyma poßlednje dny hacź do 8 gradow po Reaumurje ßylna była. Naſymſke ßywy ßu khětro cźerpiłe; ſ nńeſtnami dyrbja ßo ßywy horje woracź.

* Se wſchelkich dźelow Italſkeje pſchikhadźeja powjeſcźe wo dołhotrajazej ßuchocźe, kiž ratarſtwu ſchkodźicź poczina. Na wyſchinach ßu ſtudnje ſaprahłe, duż tam nimaja wody doſcź ani ſa ludźi ani ſa ſkocźata. W pokodniſchich provinzach a na kupach ßo prozeßije ſ próſtwami wo deſchcź wotměwaja.

* 120,000 ſchěßnakow ſa — jeneho pßa ßo tu khwilu na Rotterdamſkej pßyczej wuſtajeńzy żada. Pßyczińſko, jedyn Forterrier, rěka „Coombe Baroneß" a ßłuſcha jenemu knjeſej ſ mjenom Higgs. Tez hewak je na tej wuſtajeńzy, na kotrejž je wjazy hacź 700 exemplarow, mjes nimi wulka mnohoſcź němſkich rapßow a jara wjele hordoſtnych ſkocźatow ſe wſchelakich żadnych drużinow, ſa kotrež ßo nimo měry wjele pjenjes żada a płacźi. Wěſcje mohła ßebi wyſchnoſcź wot tajkich bohaczkow, kiž ßebi tak drohe pßy kupuja a dźerża, ſ poknym prawom kóżde lěto runje telko pßyczeho dawka żadacź, łaž wyßoko ßebi wobßedźerjo ßwoje pßy waża abo kelkoż ßu ſa nje ſapłacźili. Schtóż ma 120,000 ſchěßnakow abo 240,000 hriwnow hotowych pjenjes, abo kubło, kiž je telko winojte, dyrbi ſa to dołhodne dawki dawacź, a bohaczk, kiž ma tak droheho ſcźerba, njedawa ſa njeho wjazy hacź khudy muż ſa ßwojeho pußla, kotrehoż ßnadź je zyle darmo doſtał, abo ſa kotrehoż, chze-li jeho pſchedacź, jemu ßnadź nichtó telko njeda, kelkoż dyrbi lětnje dawka ſa njeho ſapłacźicź.

* Hroſny podawk je ßo w Pariſu w Pezenowej menażeriji ſtał. Lawyſkludźerjej Carrerej młody law lěwu ruku wotkußnu a horni dźěł ruki jara wobſchkodźi; hakle ſ wulkej prózu ßo poradźi, ſkludźerja temu ſwěriſku wutorhnucź. Krej wucźuwſchi, pocźa druhi law w pódlanſkej klětzy tak jara ſakhadźecź a ſa żeleſne lěßyzy torhacź, ſo wſchitzy pſchihładowarjo ſ bojoſcźu roſcźěkachu.

* Grichiſku kupu Zante je ſ nowa ſemjerżenje domapytało. S nim ßu ßo ſkoro wſchě twarjenja, kotrež běchu hiſchcźe pſchi poßlednim ſemjerżenju w měſcźe Zante ſtejo woſtałe, wutupiłe. Nehdźe 20 cźłowjekow je ßo ſaraſyło, a wjele ludźi je ßo wobſchkodźiło.

* S waſchnjom, kiž ßwojeho runjecźa nima, je ßebi Chineſa w Queenslandźe żiwjenje wſał. Wón bě ßebi mjenujzy w nozy na jenym moſcźe matrazu na želeſnizyne kolije pokożił a ßo na nju ſpacź lehnuł. Rańſchi cźah jeho pſchejědźe a mori.

* Pschi lětuschej jutrownej maßy pschebywa w Como Kludsky se ßwojej menaţeriju. Tam spißaczel Pardo, kiž bě ßo na to wjetowak, ſ wobßedźerjom do wulkeje klětki stupi, w kotrejž béschtaj dwaj mkodej lawaj a jedyn leopard. Na spißaczela te ſtraſchne ſkoczata, kaž ßo ſoaſche, zyle ţaneho saczíschcza njeczinjachu, ſ najmjeńscha ßo wón na wſcho waſchnje prózowaſche, ſo by ßo bjes wſcheje hrosy wopokasak, a ſpyta teju leßneju a ſkludźeneju lawow majkacz. Ale ſkludźeŕ kiwnu, a mkodaj lawaj ßo ſ leopardom do pódlanſkeje mjeńſcheje klětki puſchczíschtaj, a na jich město stupi do wulkeje klětki kraßna, khětro dobroduſchna lawiza. Ta na dobo ſaſta a měrjeſche zuſeho hoſcza nimale ſ wobžarowazym wobliczom. Pardo ßo poſdźíſcho wuſna, ſo je jeho w tym wokomiku tola khětro ſyma pſcheběhowaka. „Wotewŕcze klětku!“ wón ſ poduſchenym hłoßom ſawoka. Ale ſkludźeŕ dźiwich ſwěrjatow jemu rucze hubu ſadźerža, mjes tym ſo ßo wonkach pſched klětku direktorowa žona tak ßmějeſche, ſo ßo jej ßylſy po lizomaj dele kulachu. Tute wußmjecze ſpißaczelej widomnje jeho khrobłoſcz ſaßo da. Wón hiſchcze pjecź minutow w klětzy woſta a wotßali ßo hakle potom, hdyž běſche ßo pſched pěknej lawizu pokkonik, na czoż jemu „Paida“ ſe ſrudnym ſarucźom wotmolwi. Wě ßo, ſo je Pardo nětko w Como „prěni muž“.

* Wo njewěſtoſczi, w Chicagowje knjeżazej, ſnaty pucźowaŕ Hugo Zöllner ſcźěhowaze piſche: „W poßlednim cżaßu ßu rubjeżne nadpady na ſjawnej dróſy w nozy a wo dnjo na woprawdźe ſatraſchne waſchnje pſchibywake. Khróbłoſcź nadróſnych rubjeżnikow, mjes kotrymiž je ßamo wjele žónſkich, je k wěrje njepodobna. Woßebje nadpadny podawk njech naſche ßkowa wobkrucźi. Pucźowaŕ ſ měſta Joliet w Illinois, ſamožity muž Daniel Collins rěkazy, bě tele dny do Chicagowa pſchiſchoł, ſo by tam ßwoje wobkhody wobſtaraŕ. Hdyž bě ßo to ſtało, ßo ſ paketom pjenjes, 2200 dollarow wopſchijazym, kotryž mějeſche w ſnutſkownym ſaku na wutrobje, na Polkſtreetſke dwórniſchcźo poda. Blisko pola Coſtum-Houſaoweho torhoſchcza ßo Collins na cżorne žónſke drjechmo dohlada, kiž ßo rychle na njeho wali, jemu kłobuk ſ hłowy ſtorže a ßo ſ nim w cźmowej khěži ſhubi. Collins ju ſcźěhowaſche, ſo by ßwój kłobuk ſaßo doſtaŕ. W khěži pak jeho druha cżerczíza ſa ſchiju ſhrabnu a jeho ſ wulkej mozu dajeſche. Mjes tym jemu tamna, kotraž běſche jemu kłobuk wutorhła, ſaki pſchepyta a jemu tón paket ſ tymi pjenjeſami wotewſa. Collins je ßylny muž, njeſamóżeſche pak ßo żeleſnym paſoram teju żoniſkow dowobaracź. Lědom bě rubjeńſtwo ſa jenu minutu wuwjedźene, ſtwochkuſchtej rubjeżnizy ſ khěže a ſhubiſchtej ßo w pobocźnej haßy. Hižo ßu ßo ńěkotre dny minuke a wo tymaj paduſchnizomaj njeje hiſchcze żaneho ßlěda. Jeju ſajecze by też wurubjenemu Collinſej mało pomhało, pſchetoż wot ßwojich dollarow tola ani jeneho wjazy wohladaŕ njeby. — W bliſkoſczi woneho dwórniſchcźa bu też jedyn druhi zuſy knjes ſ Rockforda duzy do najwoßebniſcheho hoſcźenza, Palmer-Hauſa, lědom pjecź minutow ſdaleneho, wjecźor wokoło dźewjecźich wot tſjóch njeplechow nadpadnjeny. Jedyn ſ nich jeho ſ tak mjenowanym ſabikom k ſemi porasy, dwaj druhej jemu 70 dollarow a ſkoty cźaßnik wotewſaſchtaj. S wulkeje rany na hłowje krwawjazeho jeho ßmilni mužojo namakachu a do jeneje khěže donjeßechu, hdźež ſaßo tak wjele mozow dobu, ſo móżeſche ßo na polizajſtwo podacź a ßwoje wurubjenje woſjewicź, ßo wě, ſo zyle podarmo. — Pſched ſcheſcźimi dnjemi bě jedyn tudomny měſchcźan w Wisconſinje pobył a hdyž ßo wjecźor poſdźe domoj wróczi, nadpadźechu jeho w bliſkoſczi Waſhingtonoweho tunnela tſjo dundakojo na najźiwiſchim měſtnje ſnutſkowneho měſta; jedyn ſhrabnu jeho ſa krk, druhi jeho ſ pěſkowym měſchkom do hłowy praßnu a k ſemi porasy a tſeczi pjerjeſche jeho ſ pjaſcźomaj a kopaſche ſ nohomaj do njeho. Hdyž ßo jich wopor ſe ßwojich ſtróżelow trochu ſhraba, běchu ßo rubjeżnizy ſhubili a ſ nimi jeho nadwoblekaŕ, jeho ſkoty cźaßnik ſ rjecźaſom, jeho dejmantowa jehła a 75 dollarow w hotowych pjenjeſach. Tele tſi pſchikłady njech dopokaża, kajkim ſtracham je kóżdy ſamožity cźlowjek w Chicagowje wuſtajeny. Kóżdy ma ßo niż jenoż wurubjenja, ale też cźeżkeho ſranjenja bojecź; pſchetoż cźlowſke żiwjenje w wocźomaj naſchich ßlěpzow wjazy njepłacźi hacź żiwjenje wulkeje myſche. Woßebje ſtraſchna broń je w jich rukomaj pěſkowy měch; cźi, kiž ſ nim dźěłaja, rěkaja sand-baggers. S nim ſ jenym raſom kóżdeho hnydom pohłuſcha, k temu roſtſchaßu jemu też hiſchcze moſhy. — Tak ßo jow ma měßaz do woprawneho wotewrjenja ßwětoweje wuſtajeńzy. Kak hakle potom budźe, hdyž budźe ßo město ſ zuſymi mjerwicź? A to niż jenoż ſ zuſymi wopytarjemi, ale też ſ wopluſkom zykeho ßwěta. Sſo nadźijamy, ſo ſmějemy kóżdy dźeń ſtotyßaz wopytarjow naſcheje wuſtajeńzy. To budźe polo ſa paduſchnych rapßow, kajkež hiſchcze żane wulke město widźało njeje!“

(Zyrkwinſke powjeſcze hladaj w pſchiłoſy.)

Dobytkne.

Rěſak ſ połnymi a jednorymi piłami a kulojtej piłu ſe wſchej k temu ßłuſchazej pſchiprawu, jako ſ 8 piłami a 3 kulojtymi piłami, wſchitkimi trěbnymi ſchrubami a lěhwami, je jara tunjo na pſchedań.

Pſchiſp. Rěſak je ßo w awkziji kupił a je ßo njedźiwajzy ßwojeje hódnoſcze a makeho trjebanja wotnjeſcź dyrbjak.

Hendrich Dietrich w Lětonju pola Budyſchina.

Kedźbu pſchi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjerarka: „...Nochzu wotewrjeneho inſektoweho pólvra; pſchetoż ßym Zacherlin ţadaka! ... Khwala tule woßebitoſcź ſ prawom jako najlěpſchi ßrědk pſche wſchě pſchekaßanzy, duž jenoż ſaſyglowanu bleſchu ſ mjenom Zacherl woſmu!“

Woprawdźity dostacź:

W **Budyſchinje** pola kk. bratrow Měrſchow,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Ernſta Mittaſcha,
= = = = Jurja Holda w měſchcź. hapt.,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kſchiżanka,
= **Ketlizach** = = Herm. Mürby,
= **Wjaſoñzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= **Schěrachowje** = = Ed. Trummera,
= **Sohlandźe** = = Ernſta Auguſtina,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna

na hrodowym městnje 2 pſchi hrodźe Ortenburgu

porucza ßwój wulki ſkład **mebłow, ſtołow, ſchpihełow** dobroczíwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńſche płaczíſny pſchi ſprawnym poßłużenju.

Spěwarſke

ßerbſke a **němſke** w najnowſchich woßebnych a jednorych trajnych ſwjaſkach, teho runja **modleŕſke knihi** a **konfirmaziſke kharty** w wulkim wubjerku porucza po najtuniſchich płaczíſnach

Guſtav Rämſch, knihiwjaſatnja
21 na bohatej haßy 21.

W wudawarni „Sſerbſkich Nowin“ je dostacź ſa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

Khěža na pschedań.

Khěža žrjedź města, ša kóždy wobkhod žo hodźaza, tsischožna a derje žo danjaza, je dla dźělenja herbstwa hnydom na pschedań ša 3200 toleŕ, pschi napkaczenju 700 toleŕ. Dalsche je shonicź pola reſtawratěra **Henki** pschi žitnych wikach 24.

Khěža na pschedań.

Derje twarjena nowa khěža w Budyschinje je pschi cžiscże niskim napkaczenju hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź na nowej haży cžiško 6.

W Njechornju je jenoschožna s zyhelom kryta **khěža** se žadowej sahrodu tunjo na pschedań.

W Kobelnju pola Klukscha je sahrodniska žiwnosć cžiško 16 se 16 kórzami pola a kuki se wschěm inventarom semrjecża dla hnydom na pschedań. Twarjenja žu nowe, mažiwne. Dalsche je shonicź pola wobžedźerja tam abo w Budyschinje pola **Heinricha Wenka** na Hoschiz haży 32.

W Mjeschizach je dwajschožna **khěža** cžiško 24 s něhdże poltsecża kórzom pola se žwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola wuboweje **Kložoweje** tam.

Ssloma na pschedań.

Dźeżacź kop rżanych woklepow a wjetscha dźělba wakow je na pschedań w Cžornjowje cžiško 8 pola Bukez.

Hischcże dobry **dźěcžazy wós** a něktore pólstrowane stoły, jara derje dźerżane, žu na pschedań na Židowje cžiško 242.

Dwě **schijazej maschinje** stej na pschedań, jena ša schwalcžiske dźěko po 15 mk., druha ša krawske dźěko po 10 mk. na schuleŕskej haży 12 po 2 skhod. pola **Moriża Langi.**

Wjercžadło (leierkasten), ša wulki sal žo hodźaze, je na pschedań w korcžmje w Łupoj.

Karbolineum

k wobarbjenju deskow porucża tunjo **Alwin Dietrich** w Barcże.

Koža,

ša kotrychž hódnosć žo rukuje, w njepschetrjechenej hódnosći porucża **Paul Walther.**

Sslódkožmjetanowu margarinu
(sarunanje ša butru)
najlěpscheje dobrosćże poruczataj
Ginzel & Ritscher.

Khofej
w wulkim wubjerku, seleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje
Ginzel a Ritscher.

Drjewowe awkzije.

W hajniskich reviěrach, **Rakeczanskemu knjejstwu** žkuschazych, ma žo létża spuschczane drjewo scźěhowaze dny na scźěhowazych hajniskich městnach na pscheżadźowanje pschedawacź:

Pondźelu 1. meje t. l. rano wot ½9 hodźin
w **Jitkowskim revěrje** (pschi schěrokich dolczkach):
99 rm. khójnowych schczěpow,
26 = = kuleczkow,
208 = = pjeńkow,
120 khójnowych hakosatych hromadow.

Wutoru 2. meje t. l. rano wot 8 hodźin
w **Trupinjanskim revěrje** (w cžornych wólschach):
83 rm. khójnowych schczěpow,
9 = = kuleczkow,
95 stotnjow khójnowych walczkow.

Wot **11 hodźin** w **Jitkowskim revěrje** (pschi wulkim hacże):
113 stotnjow twjerdych walczkow.

Sstrjedu 3. meje t. l. rano wot ½9 hodźin
w **Jeńscheczanskim revěrje** (w drjewischczu w rocźischczu):
12 rm. khójnowych schczěpow,
600 = = pjeńkow,
60 khójnowych hakosatych hromadow.

Schtwórtk 4. meje t. l. rano wot ½9 hodźin
w **Schczeńczanskim revěrje** (w Nowakez kusy):
108 rm. khójnowych schczěpow,
570 = = pjeńkow,
332 khójnowych hakosatych hromadow.

Wuměnjenja žo do awkzije wossjewja.

W Rakezach, 15. haprleje 1893.

Wyschschi hajnik.
W. s. **Th. Wanke.**

Wupschedawanje

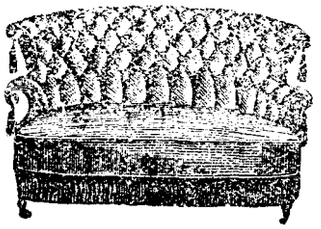

sofow, matrazow, divanow, pólstrowanych garniturow s plyscha a tkaninow w wschelakich barbach, *lěhanskich stołow, klavěrowych stołow,* trajnje dźěłanych, *żelesnych ložow* sa sroscźenych a dźěcźi

po wurjadnje *tunich* ale *twjerdych* płacźisnach.

Sofy hižo po 24 mk.

S dobom žwój wulki skład **włošankow, mebloweho plyscha** a **meblowych tkaninow** a wschu potrjebu k **pólstrowanju** dobrocźiwemu wobkedźbowanju **po najtunischich płacźisnach** poruczam.

Matrazy po 15 mk.

K. A. Benedict

na snutskownej lawskej haży 8.

Najlěpschi
Rizzaski jědźny provenski wolij
(non plus ultra)
wubjernje žkodźazy,
Mischnjanske winowe kišałko
kišałowy sprit atd.
porucża tunjo
en gros **drogowe khlamy** en détail
Oty Engerta.

Zigary
derje wotležane,
tobak
w rolkach a krany
kurjerjam poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Carbolineum

najlěpschi wolij psche hrib
porucża tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Portlandski
zement

wubjerneje dobrosćże pschezo cžerstwy w žudach po 180, 90 a 45 kg., kaž też po puntach porucża tunjo
Otto Engert.

Tunje
zigary

kupowanske žórko ša sažopschedawarjow,
tyšaz hižo po 20 mk.
porucża
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haży cžo. 6, filiale na bohatej haży 28 a na rógu Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucża **žyry** a **paleny**
khofej

w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobrosćži po najtunischich płacźisnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow žo poměrnje nižsche płacźisny wobliczа.

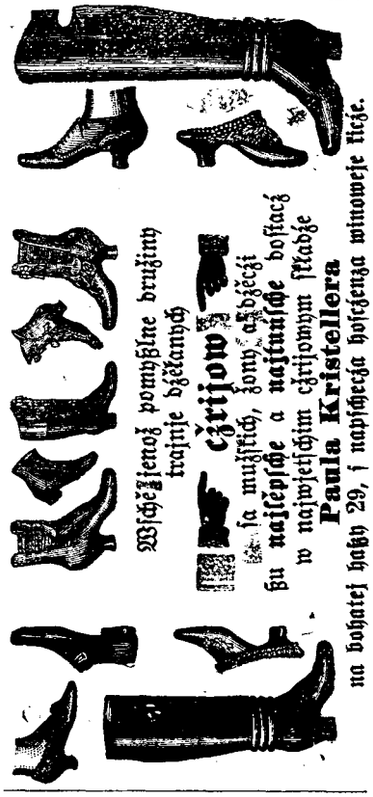

Wschěnoż pomyšlne družiny trajnje dźěłamy
cźrijowy
ša muzskich, žony a dźěcźi
ša najtunische dostacź
žu **najlěpsche** a **najtunische** dostacź
w najwjetschim cźrijowym składže
Paula Kristellera
na bohatej haży 29, s napischcża hotscżenja winoweje kliže.

Pschedawanje a porjedźenje
wschěch družinow
cźažnikow.
Płacźisny najtunscho a rukowanje na dwě lěcże.
Gustav Mager,
cźažnikat
11 na žerbskej haży 11
pschi starych kasarmach.

Jan Khěžnik

w Budyschinje na Lubijskej drósy cžišło 8 porucza pschi potrjebje swojim lubym serbskim sobukrajanam swój wulki skład

rowowych kamjenjow

se syenita, marmora a pěskowza, kaž tež **tolstoczornych kryštalowych platow.** Trajne a wosebne dźěło pschi najtunischim wobliczenju płaczisnow.

Stare rowowe kamjenje so rucze ponowja.

Wjetsche **khlamy** s wulkimi skladami, w kotrychž je so hacž dotal kolonialtworowa pschedawarnja s wulkim wuspěchom wjedła, su s pschihódnymi wuměnjenjemi k 1. oktobrej dale na pschenajecze. Dalsche je shonicz w wudawarni „Sserb. Nowin".

W Delnjej Kinje cžišło 21 je **wobydlenje** sa sprawnych ludzi hnydom abo posdźischo na pschenajecze.

Berta Albinußez
akademiszy a praktiszy wuwuczena schwalcža
na hornczerskej haßy 47
w Budyschinje
wucži měru bracz, rěsy ryßowacz a pschirěsowacz.

Holzy, kotrez chzedza schwalcžistwo dokładnje nawuknucz, tež tajke, kotrez chzedza sa swoju samßnu potrjebu dźěłacz, namakaja město pola **Berty Albinußez** na hornczerskej haßy 47 w Budyschinje.

Poboczne Towarstwo Sserbskich Burow w Malym Wjelkowje

smeje jutsje **njedzelu 23. haprleje** popołdnju w 4 hodzinach posedzenje.
Pschedsydstwo.

Towarstwo Sserbskich Burow w Rakezach

smeje jutsje **njedzelu 23. haprleje** popołdnju w 4 hodzinach posedzenje.
Pschedsydstwo.

Němske reformske towarstwo sa Budyschin a wokolnosez.

Posdźenje
narodneho dnja
Jeho Majestosce krala
budze
pondźelu 24. haprleje 1893
wjeczor w 8 hodzinach
w salu „tšelernje"
s dobroczinym sobuskutkowanjom
„mužskeho spěwanskeho towarstwa w Budyschinje"
a knjesa past. prim. dr. Katzera w Lubiju.

Ssobustawy a jich swójbni so pschecželnje pschepraschuja. — Hosczo su witani.

Pschedsyda.

Cžesczenym wobydlerjam w Nižej Wsy a wokolnosczi k wjedzenju dawam, so sym so tu jako **schwalcža** sasydlika. Poruczam so k sescziczu najjednorischeje a tež najwosobnischeje drasty.

Hana Kroschkez
w Nižej Wsy cžo. 7.

Do Bartskeje wokolnosce.

Dawam hischcze ras k wjedzenju, so mi jenoz hižo ras wosjewjeny cžaß, wschědnje dopołdnja wot 8—½10 hodzin, njedzelu a swjate dny popołdnju wot 1—3 hodzin, k wotbywanju

ręcznych hodzin

wysche wostanje.

Dr. **Lippe,** prakt. lěkar a lasenk.

Jenoz na žitnych wikach 4 po 1 skhodze w Budyschinje.

Podpisany fotografuje doma a wonka wo dnjo a w nozy **wozoby, gruppy, kwaßy, khěže, krajiny, maschiny** atd. Won na dalokosez hacž do schěsez hodzin wot Budyschina pschińdze a sa pucžowanje niczo njewoblicži. Płaczisny so tunjo woblicža. Wumělske dźěło so pschilubi.

J. Jyrch, fotograf.

Moje wobydlenje je nětkole w **hosczenzu „Münchner Hof"** po 2 skhodomaj na hornczerskej haßy.

Baldewegowa, baba.

Psches wobkhodne swjaski s najwjetschej tworowej khěžu w Drazdzanach, mojeho swaka knjesa **Siegfrieda Schlesingera** w Drazdzanach, na kralowej Janowej drósy 6, je mi mózno

po jenajkich ßměschnje tunich płaczisnach

pschedawacz. Twory su, kaž je dosez daloko a schěroko snate, **najtrajnische.** Poruczam

czorne a pißane drastne tkaniny w wulkotnym wubjerku, dwójzy schěroke kohcz po 35 np., **czistowolmjane** kohcz po 50 np., **czorne zidzane tkaniny k njewjesczinskej drascze,** wobleczenje po 20 hacž 40 mk., druhdze dwójzy tak drogo, **elsaske barchenty** kohcz po 25 np., **trikotowe taille, barchentowe bluzy** po 1½ mk., dobre **pschedeschczniki** po 1 mk. 40 np., **schtakty** a wschelake druhe.

Sbytki wot **1000 metrow czistowolmjanych drastnych tkaninow,** czornych a pißanych, kaž tež **mußelina, sbytki k sukn jam, schórzuchom** a **rubischczam na hlowu** so hodzaze, kohcz po 40, 50 a 75 np., hewak kohcz po 1 mk. hacž 2 mk., pschedawa tak daloko hacž skład doßaha

Hermann Beermann
w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy s napschecza radneje pinzy.

Sskužobne holzy, hródzne dzowki, wotroczkow, rólnych pohonczow, wolazych, dźěłaczerske swójby pschi dobrej msdze pyta **Spannowa** na malej bratrowskej haßy 5.

Najlěpschi **jědzny wolij** liter po 1 mk. 20 np. kózdu sobotu pschi radnej khěži pschedawam.

Wenzel s Brěsy.

Pschi wyßokej msdze pyta hejtmanow, rólnych pohonczow, srěnkow, skužobne holzy a hródzne dzowki **Heynoldowa** w skotym jehnjeczu.

Hólczez, kiž chze **pjekarstwo** nawuknucz, może hnydom do wuczby stupicz pola pjekarskeho mischtra **G. Wirtha** na rózowej haßy 2.

Czeßlow

na nowotwarje w **Margareczinej** Hěcze pschijima

C. Schneider.

Napominanje.

Wschitzy, kotsiž su njebocziczkemu rendantej **Robertej Kaiserej** w Rakezach něschto winojczi, abo kotsiž maja wot njeho něschto zadacz, chzyli to hacž do 4. meje t. l. podpisanemu k wjedzenju dacz.

Po poruczności herbow
ręcznik **Mütterlein.**

Dźěłaczerska swójba

so pschi wobydlenju w samßnym domje na knjezi dwór w **Klinje** pyta.

(K temu cžišku pschiloha.)

Pschiłoha k czißku 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. haprleje 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje jutśe njedźelu rano w 7 hodź. farar dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin diakonatski vikar Domaschka ſ Ketliz ßerbśe a w 10 hodź. němśe prědowanje. Popołdnju 1/2 2 hodźin budźe se ßerbśej źónskej młodoscźu katechismusowe rosrěcźenje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Jan Ernst Budař, korcźmař a murjeř w Splóšku, ſ Hanu Marju Měrcźinez w Rabozach. — Pawoł August Duda, kamjenjecźišcźeř na Židowje, ſ Hanu Luišu Klaru Schütźez tam. — Wylem Bernhard Bruno Schmid, moleř tu, ſ Hanu Krawzez na Židowje.

W **Katholskej zyrkwi**: Ernst Beyer, diätist w Riesy, ſ Hilźbjetu rodźenej Wenzlez.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Pawoł Richard, Jana Ernsta Schlemmera, fabrikarja na Židowje, ß. — Ernst, Jana Augusta Rjelki, kublerja w Sslonej Borschcźi, ß. — Oskar Willy, Korle Cźěßle, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Selma Gertrud, Jana Augusta Nowaka, moßasarja w Sajdowje, dź. — Lisbeth Ženny, Jaromira Augusta Teicha, zigarnika na Židowje, dź. — Frida Elsa, Bohuměra Eduarda Frenzla, khěžerja a dźěłacźerja na Židowje, dź.

W **Katholskej zyrkwi**: Josef Jurij, Josefa Scholty, pjekařskeho mischtra, ß. — Milan, Antona Franka, tepjerja, ß. — Pawoł, Jakuba Mjechele, dźěłacźerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 14. haprleje: Gustav Ernst, Ernsta Emila Herdtlera, dźěłacźerja na Židowje, ß., 3 měßazy 8 dnjow. — 16. Hana Khrystiana Jähnez, tkalcźa se Schěrachowa w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 45 lět 6 měßazow 5 dnjow. — Ingurd Hetzer, pschekupz se Schěrachowa w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 62 lět 8 měßazow 15 dnjow.

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1904 měchow.		W Budyschinje 15. haprleje 1893				W Lubiju 20. haprleje 1893			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	8	12	8	24	7	94	8	24
"	žołta	7	65	7	88	7	50	7	82
Rožka	50 kilogr.	6	56	6	69	6	38	6	63
Jećźmjeń		7	7	7	14	6	87	7	7
Wowß		7	35	7	65	7	—	7	20
Hroch		8	89	11	11	10	—	10	83
Woka		7	8	7	22	7	—	7	50
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny		2	—	2	20	1	80	2	—
Butra	1 kilogr.	2	40	2	80	2	30	2	60
Pschenična muka	50 "	6	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	6	75	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	—	4	20	3	60	4	—
Sslóma	600 "	23	—	24	—	21	—	24	—
Prožata 1080 schtuk, schtuka		15	—	30	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	25	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płacźeše: kórź pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np. hacź 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacź 13 hr. 39 np., kórź rožki po 160 puntach 10 hr. 49 np. hacź 10 hr. 70 np., kórź jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 9 np. hacź 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 79 np. hacź 7 hr. 94 np., rožka wot 6 hr. 50 np. hacź 6 hr. 63 np., jećźmjeń wot 7 hr. 7 np. hacź 7 hr. 14 np., wowß wot 7 hr. 40 np. hacź 7 hr. 50 np.

Drażdźanske mjaßowe płacźišny: Howjada 1. druźiny 57—60 hr., 2. druźiny 51—55, 3. druźiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—65 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—65 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 21. haprleje: Cźopke.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nęśćzowe rěbliki, khachlowe durćźka, tśęśhne wokna, twarske hosdźe

porucza tunjo

Paul Walther.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucza ßwojim cześcźenym wotebjerarjam:

jerje, ſ lěta 1892, nowe wulke tucźne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ßwinjazy polcź ßuscheny, punt po 75 np.,
syrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poruczam ßwoje snate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacź 75 np., teho runja **natursku khimjelcźku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot lěta 1868 wobsteji. —

Wschón
ratarski grat
a potrjebu
porucza tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Heinke a ßyn

hamorski młyn w Budyschinje

poruczataj

w ßwojimaj pschedawarnjomaj: pschi Židowskim mosćze a pschi ßerbskich hrjebjach na rózku hornczerskeje haßy (pódla starych kasarmow)

rżany pizny gris zentnar po 5 mk. 75 np.,
rżane wotruby " " 4 " 50 "

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow hischcźe zentnar 10 np. tuńscho.

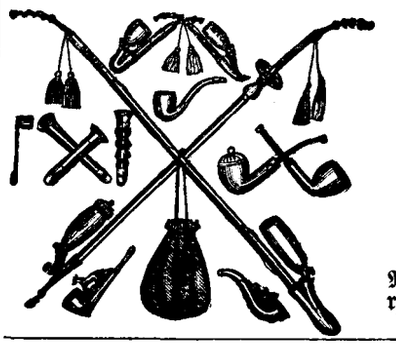

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku
porucza
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.

Najtuniśe źórko su saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźělarni.

Meblowy magazin

tyscherskeje jednoty w Budyschinje

na žitnych wikach 2 **na žitnych wikach 2**

ßwój wulki skład **hotowych blidow** a **pólstrowanych meblow** pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże słhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w cžerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěcžaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje słhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże słhnyjazy,

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia **Kölnski klij** kaž tež **murjerski klij**

a hischcże wschelake druhe druziny,

myjersku krydu, gyps,

Ia **portlandski zement, klepatokamjenjowu** a **schmirglowu papjeru, schmirglowy płat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicže wscheje druziny, schablony**

sa **molerjow** a **murjerjow** atd.

porucza a ma pschezo na składze po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbowe

en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Kóslaze kóžki.

Kóslaze kóžki po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Howjasu kožu, cjelazu kožu, kosaze a kaniklaze kože a wschě druhe druziny kožow po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Kóslaze kóžki

po jenotliwym a po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaczisnach kupuje kóžkař **L. Fleischer**

na swonkownej lawskej haßy 18.

Fotografowańja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na ßerbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitosce: **Fotografowanje dźěcži a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., też pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowańja wotewrjena.

Franz Marschner

cžaßnikař w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

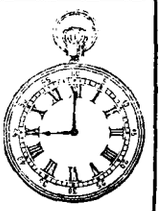

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczazow** dobroczizemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **ßerbski.**

Heinrich Meschter

porucza

deschcžne mantle hižo po 6 mk.,

deschcžne mantle s khornarjom hižo po 9 mk.,

žakety hižo po 3 mk.,

khornarje na promenadu, dźěcžaze mantle,

drastne tkaniny,

kraßne nowosce, w **wulkotnym wubjerku** a **po niskich płaczisnach, dwójzy schěroke** meter po 80 np.,

bawmjane twory,

kattun, meter po 30 np.,
barchent k drasce, meter po 50 np.,
běły dowlas, mtr. p. 35 np.,
běle ßukno k koschlam, meter po 35 np.,
meblowy kattun, tykane rubischcža, barchentowe bluzy,
poßleschczowe tkaniny, mtr. po 35 np.,
wupjerki, meter po 45 np.,
pißane tkaniny k koschlam, módre czischczenje, meter po 40 np.,
kattun k schórzuchaM, spódnje ßuknje, schórzuchi, gardiny, trikotowe taille.

Płaczisny twjerde a tunje!

Pschi saplaczenju s hotowymi pjenjesami 4% rabata.

Heinrich Meschter

na žitnej haßy 10 (prjedy Kayser), na žitnej haßy 10.

Kscheszijanska pschedawarnja.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßyrke, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Khofej,

jenož czischcze złodźazy, ßyry, punt po 100 hacž 160 np., paleny, punt po 160 hacž 200 np.

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Najlěpschi syrup

punt po 30, 26, 20, 16 a 14 np.

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

16 na bohatej haßy 16, rózk theaterskeje haßy.

Najlěpschi likěr

s alpskich selow, Stonsdorfski likěr a **běły ingberowy likěr,** liter po 100 np., poruczamoj.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Schischka a Rjeczka.

Syre Hamburgske ßadło

jara tunjo dostacz pola

Pawola Hofmanna

na rózku ßerbskeje a schulerśk. haßy.

Najlěpschu margarinsku butru,

derje złodźazu, porucza

Pawol Hofmann

na rózku ßerbskeje a schulerśk. haßy.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Kóslaze kóžki

po jenotliwym a po wjetschich dźělbach kupuje

Gustav Naucke

na garbarskej haßy 16.

S dobom poruczam swój wulki skład **schórzuchow** sa murjerjow, cžěßlow a dźěłaczerjow po najtunischich płaczisnach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerk.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 17. | Sobotu 29. haprleje 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němskemu kněžorej a jeho wyšokej mandželskej je šo sa čaš jeju pschebywanja w Romje wot tamnischeho wobydlerstwa nimo měry wjele wopokasmow pschecželneho smyšlenja wobšwědčiło. Pschi jeju pschijěsdže do Roma bě zyke wobydlerstwo na nohomaj a njedžiwajcy prażazeho šlónza a prócha na njeju hodžiny dołho čakasche. Hdyž kněžorskaj mandželskaj na dwórnischczo stupischtaj, šo schumjaze evivawokanje a kleskanje s rukomaj sběhnu, kotrež šo po dwaj kilometraj dołhim puczu do kralowskeho hroda dale džěsche. Lědma běschtaj do kralowskeho hroda stupiłoj, ludowe czrjódy, kotrež šo psches rjady wojakow pscheczischczachu, němskeju kněžorskeju a italskeju kralowskeju mandželskeju se schumjazym šlawa-wokanjom nusowachu, na hrodowy balkon wustupicz, hdzež šo woni se šlawa-wokanjom witachu. Też pschi wujěsdżach kněžorskeju mandželskeju je jeju lud s wokanjom a kleskanjom šlawik. Popołdnju wonaj row njebo krala Viktora Emanuela wopytaschtaj, na kotryž kněžor kawrjenzowy wěnz s poskoczanymi jahodkami a s bantom w němskich barbach połoži. Bamžej bě kněžor hnydom s dwórnischcza se šwojim generalnym adjutantom powjesch wo šwojim pschijěsdže pósłak. Njedželu pschipołdnju staj kněžorskaj mandželskaj bamža wopytałoj. Pschijecze, kotrež šo jimaj wot bamža dosta, bě jara wutrobne. Kněžorka je s nim schěšnacze mjenschinow dołho rěczała. Hdyž běsche šebi na to bamž wošoby jejneho pschewoda pschedstajicz dał, šo wona wotšali, so by šebi vatikanowe museje a Pětrowsku zyrkej wobhladała. Bjes tym kněžor s bamžom 55 mjenschinow šam wosta. Pschi rosrěczenju staj wonaj pjecza šwoje měnjenja wo němskich zyrkwinsko-politiskich naležnoschach a stejischczu bamžistwa wuměnitoj. Pschi tym je šo wscho kedžbliwje s boka wostajiło, s czimž mohło rosrěczenje sa tu abo tamnu stronu njelube wobroczenje dostacz. Kněžor a bamž staj šo jara spokojenaj džělitoj, schtož šo też s tym sjewi, so bamž kněžorej, šo s nim roszohnujo, dwójzy ruku s wulkej wutrobnoschczu tłóczesche. Maja sa wěste, so budże po tutym wopyczе sbliženje bjes bamžom a kněžorom w politiskim nastupanju scžěhowacz. Make dary pschecželstwo wobtwjerdża; duž staj šebi też bamž a kněžor dary dałoj. Bamž kněžerzy kraśny wobras, w vatikanowym ateljeju džěłany, kotryž Pětrowsku zyrkej pschedstaji, pschepoda. Kněžor bamžej wulku pišanu fotografiju, kněžorowu šwójbu pschedstajazu, dari. Bamž šo nad tutym darom wulzy wjeselo praji, so wobras pódla fotografije njebo kněžora Wylema I. staji, kotraž je šo jemu po kněžorowej šmjercži wot kněžorki Augusty pósłała. Pódla teho je kněžor kardinalej Mocenniej wulkokschiž czerwjeneho worjołoweho rjada a kardinalej Ledochowskemu tobakowu tysu se šwojim wobrasom, s bryllantami wobdatym, spožczik. Kardinalej Ledochowskemu je wón pjecza prajił: „Niz wěrno, wscho, schtož je šo stało, je sabyte!“ Kak njewobstajne a pscheměnite je tola wscho na šwěcze! Psched 16 létami bu kardinal Ledochowski, tehdy Hněsdnanski a Pósnański arzybiskop, dla pschestupjenja mejskich sakonjow, dla spjecziwoscze pschecziwo statej a dla skschiwdzenja krala k jastwu na 2½ měšaza a k 500 hriwnam pjenježneho khostanja sašudzeny. Do Italskeje czekнuwschi šo Ledochowski tehdy wotpokucżenja tuteho khostanja sminu. Nětkole kněžor teho šameho Ledochowskeho na wurjadnje czesczowaze waschnje wusnamjeni. Nad tutym pschewrótom šo sradujo jene katholske nowiny pišaja: Wscho, schtož je šo stało, je sabyte. Ssmy pschešwědczeni, so nadobna wutroba kardinala Ledochowskeho na czežke czerpjenje, kotrež je pschětracz dyrbjał, hižo dawno wjazy bjes hórkoscze spomina. Czim bóle je wón doscz-cžinjenje sašłužił, kotrež je jemu kněžorowa hnada na tak luboscziwe waschnje pschihotowała. Wón w tym směrowaze rukowanje namaka, so je jeho sadžerženje po pschišłuschnoschczi jako Pósnański a Hněsdnanski arzybiskop druhe a prawische rossudzenje namakało.

— Kaž němšzy ratarjo, tak chzedża też němšzy rjemješlnizy wošebitych sastupjerjow w kněžorstwowym šejmje měcz. Pjatk wjeczor je šo w Barlinje ludowa shromadzisna, něhdże wot 1000 wošobow wopytana, wotdžerżała, w kotrejž šu šamostatni rjemješlniši mischtrjo wo sakoženju šrjedznostawoweje strony jednali. Tam rěczachu sapóšłanzy Ackermann s konservativnych, Bachem a Metzner s zentra a s Liebermann se Sonnenberg s antisemitow. Wobsamknuchu, šamostatnu rjemješlnisku stronu sakožicz, kotraž dyrbi šo na zyły měschczanski šrěni staw wupscheštrjecz. Hacz maja mjenowani sapóšłanzy woprawdże myšle, pschi sakoženju noweje politiskeje strony pomozni bycz, na tym šo šylnje dwěluje, wjele bóle šo sda, so chze kóždy rjemješlnikow k šwojej stronje sczahnucz. By też hoły njerosum byk, hdy bychu rjemješlnizy šami sa šo stronu sakožili; pschetoż lěpje hacz konservativna a zentrumska strona też nowa rjemješlniska strona naležnoscze rjemješlnikow sastupowacz njemóże. Hdyž šo konservativnje smyšleni do schtó wě kelko stronkow a stronow rosschczěpja, jich wěz schkoduje; wužitk s teho maja jenoż liberalni a sozialdemokratojo.

— Sapóšłanzej Ahlwardtej šo w kněžorstwowym šejmje šlě dże. Se šwojej sjawnej wobskórzbu, so šu nětotsi sapóšłanzy němski lud wo wjele milijonow sjebali, je wón do scherschenjazeho hněsda storczik; kaž scherschenje šu šo nětko jeho pschecziwnizy do njeho dali a jeho žałošnje roskakali. Skschiwdżaze wudma, kaž šlępz, khak, lumpak, šo jemu napschecziwo kschiczachu, a presibent kněžorstwoweho šejma njeje sa nusne měł, kschiwdżerjow teho dla našwaricz. Prawje njeje, so presibent Ahlwardta runje kaž kóždeho druheho sapóšłanza njesakituje. Ahlwardt šo s tajkim sadžerženjom psched ludom martrał sczini, runje kaž je sadžerženje šudniskeho presibenta Brausewettera a statneho rěcznika w prozešu wo židowskich flintach bjes ludom měnjenje sbudziło, so Ahlwardt njeprawdu czerpi. Ahlwardt njebudzische šo ženje s tajkej wulkej wjetschinu do kněžorstwoweho šejma wuswolił, hdy budzichu šo šudnizy sdacza sminuli, so šu jeho hižo do hłowneho wušudzenja sašudzili. Sda šo nětkole skoro wěste bycz, so Ahlwardt se šwojimi aktami njebudże šwoje czežke wobskórzby dopokasacz móz. Duž by wón politiszy morwy muž byk, hdy bychu jeho pschecziwnizy w kněžorstwowym šejmje po prawdże s nim wobkhadżeli. Lud šo prascha, czeho dla šmě šo Ahlwardt hanicz kaž hacz dotal nichtó druhi w kněžorstwowym šejmje? Kajkeje pschiczіny dla je šo šejmowy presibent wot wschcho sapoczatka sapowjedźik, jeho psched kschiwdżazymi wudmami sakitacz, kaž šebi to šejmowy porjad žada? Ahlwardta dyrbjeli s tej šamej měru měricz kaž druhich; potom by wón czim skerje šwoju politisku rolu dohrał, jeli so jeho wěz prawa njeje.

Franzowska. Staroscze, s kotrymiž w Němzach dalschemu traczu něko hižo psches pjecz njedžel trajazeje šuchoty napschecžo hladaju, też franzowskich ratarjow czischcza. Tam bjesdeschczikowy czaš hižo wot kónza februara, po tajkim něhdże poknaj dwaj měšazaj, traje, k czemuž hischcze tam w wjele stronach dnjowa horzota hacz do 30 gradow a wjetscha pschińdże. Ssamo w pschimórskich hewak wlóżnischich krajinach, kaž w Normandiji a Bretagni, maja ratarjo słótnu pizu a pschichodne žně sa shubjene. W nětkotrych gmejnach je woda jenoż hischcze sa pjenjesy dostacz — bow sa pół centima.

W poßlednich nozach ßu pschi połnóznym mórskim brjosy huste mhły byke, schtož ßo wot pschimórskeho wobydlerstwa jako snamjo sa wobstajne „rjane“ wjedro wobhladuje.

Jendźelska. Nastróżaze powjesćze ßu s Jendźelskeje wo tamnischich wulkich dźěłaćerskich strajkach doschke. W pschistawnym měsćze Hullu ßu strajkowazy wulke drjewowe składy sapalili. Woheń hnydom na tsjoch městnach wupraßnu a ßo żałoßnje rucże rosschěri. Někotre ßußodne hosćenzy a fabriki buchu s wóhnjom do prócha a popjela pschewobrocżene. Schkoda ßo na někotre milijony hriwnow wobliczi. Strajkowazy wospjet wodne ßykawowe schlawchi rosrěsnuchu. Wojazy a muzstwa s wójnskich kódźow pomhachu płomjenja shaschecź. K podtłóczenju móżnych dalschich njeměrow je ßo do Hulla wjetsche wojerske wotdźělenje póßłało. Někotsi snaczi Londonszy anarchistojo ßu ßo do Hulla podali; duż ßo wyschnosćz boji, so k dalschim wukroczenjam dońdże.

— Jendźelski ludowy ßejm je sakoń pschijał, po kotrymž Irska ßwój ßamßny krajny ßejm a ßamßne krajne sarjadnistwo dostanje. Nětko dyrbi ßo tónle sakoń hischcże wot semjanskeje komory wobkruczicź. W tej maja konserwatiwni pschewahu, kotsiž ßo pschecźiwo temu pschecźiwja, so by ßo Irskej woßebity krajny ßejm pschiswolił. Duż drje budże hischcże khwilu tracź, prjedy hacź ßo Irskim k prawu dopomha.

Rußowska. W snutskownej Ruskej je psched tydźenjom wulki ßněh panuł, w kotrymž ßu żelesniczne cżahi tczazy wostałe. W Niżegorodskej guberniji ßněh tak wyßoko leżesche, so ßu tam saßo se ßanjemi jěsdźicź dyrbjeli. Poßlednje dny je nahłe tacże sastupiło. Woda w Wolsy a poboczných rěkach je psches brjohi stupiła a kraj póczrjeła.

Bołharska. Koburgski prynz Ferdinand je ßo w Romje se ßwojej njewjestu, dźowku Parmaskeho wójwody, swěrowacź dał. Młodaj mandźelskaj ßo pjecża do ßrjedź meje do Bołharskeje njewrócźitaj. W tu khwilu wonaj po Italskej pucźujetaj a na ßwojim kwaßnym pucźowanju pjecża też sultana w Konstantinoplu wopytataj.

Serbija. Młodostny kral Alexander je na trón stupiwschi wschitkich jatych, politiskich pschestupjenjow dla saßudźenych, wobhnadźił. Pschi druhich pschestupjenjach je woßobam, na 15 lět saßudźenym, wo 5 lěta, na 10 lět saßudźenym wo 4 lěta, na 5 hacź 10 lět saßudźenym wo 3 lěta, na 3 hacź 5 lět saßudźenym wo 2, na 1 hacź 3 lěta saßudźenym wo 1 lěto khostanje ponižił. Woßobam, kotrež ßu k jastwu hacź do jeneho lěta saßudźene, je ßo khostanje do zyła spuźczíło.

Jeniczkeho ßkowa dla.

(Podawk s wjeßneho żiwjenja.)

(Skónczenje.)

Rycźerja mějesche ßo pschi tym wěso hórje byźli hajnk. Njebě spokojom ßam se ßobu, njebě spokojom se ßwojimi najbliżschimi a njebě spokojom se ßwojimi ßußodami.

Handrij njebě tak wjeßoły każ hewak a husto nadeńdże jeho nan, so samyßleny do semje hladasche, njedźiwajo na to, schto ßo wokoło njeho czini. Pschi tym pak njewußunu ßo jemu tola ani ßkowczka żałoscże ani styknoscże a myßlachu ßebi teho dla, so je ßo jako poßkuschny ßyn nanowej woli podczińnuł a so ßo prózuje, ßwoju luboscź podußycź. Rycźerja ßam bě teho měnjenja, runjeż ßo s khwilemi też mjersasche, so hólz ani ßkowa njerěczeschе, so njeprosche sche a so njeskorżesche; pschetoż jeho wutroba bě khětro mjehka a doscź husto ßebi prajesche, so by Handrij Klaru dostał, hdyż ßo sdasche, so by bjes njeje njesbożowny był — a tu pocża jeho też ßwědomje hrjebacź, so ßnadź je ßo pschenahlił, so bě njetrjebał Brandowe ßkowa tak slě wukładowacź, a mjersasche ßo na ßebje a na sersaweho Jana.

Jara mjersasche ßo nětk też na Marschu. Ta bě ßo zyle pschemjeniła; njeprasche sche ßo, njerabźesche, njerěczeschе, njewotmolwjesche — wostaji Rycźeri ßwoju wolu; tón pak ßo hańbowasche, wo tych wězach rěczeć poczecź.

* * *

Mjes tym so njeměr mjes woběmaj ßwójbomaj dale trajesche, bě ßo skónczńje Rycźerjowy narodny dźeń pschiblížił. Tón dźeń, hižo rano sahe, hotowasche schwalcża Klaru jako ßerbsku druzku, wo czimż wjedźesche, so ßo to młynkej najlěpje lubi. Brand njewjedźesche, schto ma holza myßle; njebě pak jeho waschnje, so by jeje sadźerżenje stajnje mischtrował, derje wjedźo, so nabożne a pobożne dźěczo na wopaczne pucże njepschińdże, a duż ßo jeje też tón ras njeprasche sche, kajki ma samyßł. Hdyż pak bě hižo shotowana, — radosćź bě to, na tu kraßnu kwětku hladacź, kak jej czista běła fala nad czornym schórzuchom a czerwjeny bant wokoło hkowy a paßa pschisteji, kak ju paczerki a schnóra debja! — pschistupi k nanej, wsa jeho sa ruku, posběże k njemu ßwojej nutrnej wóczzy a rjeknu s czicha: „Dźenßa je młynkowy narodny dźeń, nanko!“

Wutroba jej pschi tym wótsje pukotasche a do woczow ßo saczerwjeni.

„Nó — a schto ma to na ßebi?“ woprascha ßo jeje Brand, njemako ßo dźiwajo.

„Chzu jemu sboże pschecź hicź, nanko!“ rjeknu holiczo.

„Ty? — ßy dha rosum shubika?“ sawoła nan a wuwali woczi.

„Njewěsch dha, schto w ßwjatym pißmje steji? — Lubuj ßwojeho bliżscheho każ ßebje ßameho — a potom: „Wodaj nam nasche winy, każ też my wodawamy ßwojim winikam.“

„Ty drje chzesch mi prědowacź, każ ßo sda?“

„Ně, ně — mój skoty nanko! Ale chzu cże proßycź, so by mi dowolił, měr dweju ßwójbow saßo naprawicź a sboże dweju wutrobow wobkruczicź. Ja njemóżu bjes Handrija żiwa bycź.“

„Njesbożowne dźěczo —“

„Ně, ně — sbożowna budu, sbożowna — wscho budże dobre; to ja czuju. Běch też bjes twojeho dowolenja mohła hicź; ale moja wutroba mi to njedowoli. Wěm, so chzesch, so by twoja Klarka sbożowna była — duż pożohnuj jeje saměr.“

A na to wupowjeda jemu, schto bě poßledni czaß wscho czinika a schto ma nětk myßle czinicź a stary, poßkuchawschi na jeje njewinowate wusnacże, bě hnuty, wobjimasche ju, wokoschi ju a dowoli jej, so by do młyna schła.

S njemako radostnym dźiwanjom witasche czeledź holiczo, hdyż do młyna sastupi a njechasche ßwojimaj wuchomaj wěricź, hdyż jich ßerbski strowjesche.

Dołho bě ßo na tón dźeń pschihotowała; ale ruka jej tschepjetasche a kolenje ßo jej potkaschtej, hdyż chzyshe ßo klinki do jstwy pschimnucź. Hnydom wschak dopomni ßo na Boha, saklepa a ja wokomik stejesche wo jstwje.

Rycźerja ßo jeje skoro nastróża; bě ßo skerje ßmjercże nadjał hacź tuteho wopyta. We wuskoscźi hladasche pak na mandźelsku, pak na ßyna, kiž pak ßo tak czinjeschtaj, każ by Klarzyny wopyt něschto zyle wschědne było. Bjes mała bě ßo stary dobry młynk saczerwjenił a prjedy hacź druzka rěczeć pocża, ju hižo witasche, ßkowczka drje njerěczo, ale czapku s jeneho boka na druhi ßuwajo. W tym wokomiku njebě w jeho wutrobje żana hórkoscź; ale se wschěch kucźikow jeho wutroby sjewjachu ßo hkoßy, prajizy: „Widźisch to czicze, pekne, pobożne dźěczo? — to bě twój lubuschk!“

Mjes tym bě ßo Klara pschibliżiła. Lizo ßo jej czerwjenjesche, wocźi běschtej do semje seprjetej, hubje wotwěraschtej ßo něschto krócź, chzyjo swuka wot ßo dacź; ale hakle sa mału khwilku pocża s czichim hkoßom — a to se ßerbskimi ßkowami rěczeć:

„Wodajcże, luby nano — dźenßa je wasch narodny dźeń — so ßebi sważu — s zykeje wutroby — jako wopokas ßwojeje czesćowanoscże a luboscże — wschitko dobre pschecź — Bóh luby Knjes —“

Dale njemóżesche rěczeć. Ssylsy ßo jej wulinuchu s kraßneju wocźow a ronjachu ßo jej po kczéjazymaj lizomaj. Ale njebě też trjeba, so by dale rěczała; pschetoż Rycźerja bě hižo wschón hnuty a płakasche każ dźěczo, wsa ju sa ruku a sdychujo rěczesche: „O moja Klarka — moja Klarka!“

A Handrij stejesche sady a tschaßesche ßo s radoscźu a Marscha trějesche ßebi wocźi s běłym rubischkom a pschibliżi ßo k ßwojemu mandźelskemu a prěni ras sa dołhi czaß pschimnu jeho wokoło schije a rjeknu: „Dołho ßmy ßo na dźenßnischi dźeń wjeßelili — nadźijam ßo, so jón wjeßele pschežiwimy.“

„Wjeßele — wjeßele, ty ska wuczerka!“ sawoła Rycźerja a puschcźiwschi Klarku wobja wutrobnje ßwoju mandźelsku. —

„Ja běch błaseń — mjenje bóle — to ßo wě; ale wschak ßo to saßo naprawicź hodźi. Pój jow hólcże!“ sakiwny na Handrija ßo s radoscźu błyschcźo — „a tu ßebi wsmi tu pschelubosnu Sserbowku!“

Potom sjednocźi jeju ruzy — a schtwórcź hodźiny posdźischo běchu wschitzy schtyrjo duzy na pucźu do hajnkownje, hdźeż Brand ßwoju dźowku njeměrnjwy wocźakowasche.

Njemako stróżi ßo schwarny hajnk, hdyż ßo durje wotewrichu a njenadźity wopyt do jstwy sastupi. Handrij s Klaru a Marscha, macź, swostachu pschi ßamych durjach stejo; jeno Rycźerja dońdże trochu dale — a wobaj dwaj, wón a hajnk, stejeschtaj nětko wěso we wuskoscźi ßebi napschecźo. Tamón wschak bě po dawnej żadoscźi ßwojeje wutroby wschitku hibu se ßebje wustorcźił — a tón nje-

mózeſche też niczo lěpſche ſćinicź; pſchetoż widźeſche na ßwojim dźěſću, ſo jemu ſaßo ſboże kćěje. Jeno ßo wobaj hiſchće trochu hańbowaſchtaj, każ by rjekł, ſo dyrbi jedyn druheho wo wodaće proßyćź.

„Luby ßußodźe", ſarěcza ſkónčnje Ryćerja a poda ruku — „běch trochu roshněwany —"

„Jeniczkeho ßkowa dla!" naćißnu hajnk, trochu porokujo.

„Wěm, wěm — bě to hkupoſćź, a wy ſće ßebi niczo ſke njemyßlili", rjeknu Ryćerja, ſ hkowu ſatſchaßujo. „Scźe=li ſpokojom, ßußodźe — dźenßa mamy ſaßo narodny dźeń; móhli to wſchitko we winje potepicź."

„Ja ßym ſa to!" ſawoła Brand, jeho prawizu wſawſchi — „jeno ſo njebychmoj ſaßo jeniczkeho ßkowa dla —"

„Njemějće ſtracha!" ſaßmja ßo roswjeßeleny Ryćerja. Dźenßa ſměju pſchi ßebi jandźela pěſtonja — pſchi tym pokaſa na Klaru — „a kebźbneho napominarja!" pſchi tym pokaſa na Marſchu. „Rěczće ßebi, ſchtoż chćećе — budźećе bjes teho jeno ſ mojim domjazym prědarjom wuczinjećź. Ja ßo dźerżu naſcheje noweje Sserbowki. Handrij hiſchće wſcho doczaka."

Ze Serbow.

S Budyſchina. K cześćźi narodninow Jeho Majeſtoſćе krala Alberta bě ßo 23. haprleje naſche měſto ßwjedźeńſzy wupyſchiko. S kralowſkich a měſchczańſkich twarjenjow ßo khorhoje ſmahowachu, a też privatne domy ßo w wurjadnje wulkej liczbje ſ khorhojowej pychu hordźachu. Na żitnych wikach ßo po ſwuczenym waſchnju wulka wojeńſka parada wotbywaſche. W ſchulach ßo na kralowy narodny dźeń ſe ßwjedźeńſkimi aktami ſpominaſche, wojeńſke towarſtwa a prěni króćź też tudomne konſervatiwne towarſtwo jón ſe ßwjedźeńſkim wjeczorom ßwjeczachu.

— W pſchikoſy dźenßniſcheho cźißka je jěſdny plan żeleſnizow, wot 1. meje hacź do 30. ſeptembra płaćźazy, wocźiſchćźany. Cźini ßo na to kedźbne, ſo je na nim cźaß wotjěſda a pſchijěſda nimale wſchěch cźahow troſchku pſcheměnjeny.

— Sa direktora tudomneje evangelſkeje měſchczańſkeje hólczazeje ßyrotewniſkeje a wudokonjazeje ſchule ßu dotalneho direktora w Großröhrsdorfje, knjeſa Bjedricha Ernſta Zſchaua, wuſwolili.

— Schto mkody lud ſ wólniwoſću wſcho njeſapoczńje! Ssobotu w nozy ßu ſchtyrjo pacholjo po ßukelnſkej haßy duzy ſ jeneje khěże wokeńzu wotorhnuli, tak ſo ta ſ wulkim wrjeſkotom na pleſtr padźe. Zónſka, kotraż ßama delka w khěźi bydli, ßo ßmjercź wuſtróżiwſchi na haßu wuſkoczi a ſchtyrjoch mkodych ludźi cźěkacź widźeſche. Wſchitkich ſchtyrjoch njedoczinkow ßu hiſchće tu ßamu nóz ſajeli.

— Sańdźenu pońdźelu w nozy po dźeßaczich hodźin je ßo na rózku Tuchorſkeje a hórſkeje dróhi na plotowarku Lejnu W., kiż ſ dźěła domoj dźěſche, rubjeżny nadpad ſcźinił. Ssylny ramjenjaty muż holzu ſ pjaſću do hkowy a k wutrobje dyriwſchi jej ſpyta pjenżežnu móſcheń wutorhnucź. Holza ſe wſchej mozu pjenjeſy dźerżeſche, tola rubjeżnik, ju do ruki kußnuwſchi, jej móſcheń, w kotrejż bě 5 hriwnow, wutorże. Měſchczańſkej poliziji, kotrejż ßo nadpad hnydom woſjewi, ßo hižo naſajtra dopołdnja poradźi, rubjeżnika w jenym hoſcźenzu na garbarſkej haßy wußlědźicź. Je to wěſty Siegel, kiż je hižo dla zyłeho rjada pſcheſtupjenjow huſto khoſtany. Siegel je tón ßamy cźłowjek, kiż je loni pſchi Budyſkim hoſcźenzarſkim ſjeźdźe někotrych zuſnych hoſcźenzarjow pod hrodom nadpanuł a pſchebił. Po jeho poßlednim njedoczińſtwje drje jeho na dlěźſchi cźaß njeſchkódneho ſcźinja.

— Ssrjedu powołdnju budźiſche ßo pſchi ßamym w tudomnej mniſchej zyrkwi (Mönchskirche) Langez khěża wotpaliła. S wodowodoweje wěże, kiż ßo w tu khwilu powyſchi, bě żahła nyta, ſ kotrymiż ßo żeleſne ſcźěny nowotwara hromadźe nytuja, na ſchindźelowu tſěchu Langez khěże dele panuła. Ssuche ſchindźele hnydom w płomjenjach ſtejachu, a khěźka budźiſche bórſy do prócha a popjeła pſchewobroczena była, njebudźichu=li woheń hnydom ſ wodowoda dele ſ wodu ſaleli.

S Budeſtez. W kuli naſcheje zyrkwineje wěże, wutoru tydźenja dla zyrkwineho pſchetwara dele wſatej, ßu w blachowej tyſy ſkhowane wſchelake ſajimawe cźiſchcźane a pißane ſpißy namakali a to nowiny: „Zuerſt anerkannte Schiffbecker gelehrte Zeitung des Hollſteinſchen unpartheyiſchen Correſpondenten" cźißko 16., 17., 23. a 24. junija lěta 1730, dale němſke Budyſke nowiny ſ lěta 1815 a „Anordnung, wie es bei inſtehendem Jubilão und Dankfeſte 1730 im Churfürſtenthum Sachſen auch incorporirten und andern Ländern beim öffentlichen Gottesdienſte gehalten werden ſoll." Wjele ważniſche hacź tele cźiſchcźe, ßu namakane pißma. Ssu to ſapißy njebo fararja Böhmera ſ lěta 1801, fararja Korle Bohumiła Marlotta ſ lěta 1815 a někotre rynczki wuczerja Rjelki. S Böhmerowych ſapißow ſhonimy, ſo ßu w lěcźe 1606 prěnju drjewjanu, ſ deſkami wobbitu ſwońzu pſchi zyrkwi na mjeſy něhduſcheho Mucźerez kubła natwarili, na kotrehoż měſcźe něłkole Reſikez reſtawrazija ſteji. Pinzy tuteho kubła hiſchćе něłkole pod měſtnom pſched Reſikez korczmu leża. Drjewjana ſwońza je 124 lět dołho, hacź do lěta 1730, ſtaka. W lěcźe 1726 bě woßada nuſowana, nowu wjetſchu zyrkej natwaricź, dokelż běſche ſtara zyrkej roſpadana a dokelż ſa pſchiſporjene wobydlerſtwo wjazy njeboßahaſche. 5. julija 1726 ßu ſakładny kamjeń k nowej zyrkwi a wěži pokożili a wobej najſkerje na tajke waſchnje twarili, ſo je ſtara zyrkej nutſka ſtejo woſtała, a ſo ßu ju hakle ſwotorhali, hdyż je nowa dotwarjena była. So je temu tak było, na to pokaſuja ſtare murje, na kotrež ßu pſchi nětcźiſchim nowotwarje ſtorcźili. Wone ßu ſ tak krutym kalkom murjowane, ſo njeje mózno, je roſtorhacź. Duż budźa je jako khmany ſakożk ſtokpow noweje zyrkwje wużicź. 5. ſeptembra 1730 ßu kulu, ßkónczko a hwěſdu na nowu wěżu noweje zyrkwje ſtajili a w lěcźe 1732 zyrkej dotwarili. W lěcźe 1755 ßu hižo ſaßo zyrkej pſchetwarili, pſchi cźimż buchu wokna powjetſchene, a ßo zyrkej na wjeczornej ſtronje wo tſeczi dźěł podlěſchi. Też ßu ßo tehdy prěnje byrgle, wot Riedla w Klukſchu natwarjene, poſtajike. Tajka je zyrkej hacź do nětcźiſcheho cźaßa woſtaka hacź na kulu, kotruż ßu bjes tym dwójzy ponowili, a to w lěcźe 1801 a 1815. Pódla podeńdźenjow, zyrkej naſtupazych, je w Böhmerowych ſapißach naſpomnjene, ſo je ßo wot lěta 1730 hacź 1801 w Budeſcźańſkej woßadźe jenoż 5 twarjenjow ſpaliło, 2 w Sahorju ſ Bożim njewjedrom, 2 w Małych Debßezach teho runja ſ njewjedrom a 1 w Hajnizach ſe ſaparanjom. W lěcźe 1801 a też hižo lěta prjedy w Sakſkej wulka khudoba knjeżeſche. Sakſke pjenjeſy běchu jara żadne; w Łużizy bě wjele awſtriſkich pjenjes, woßebje 17 a 7 krajzarjow, roſſchěrjenych. Dokelż pak dyrbjachu ßo dawki ſe ſakſkimi pjenjeſami ſapłacźicź, běchu dawkidawarjo nuſowani, ßebi awſtriſke pjenjeſy, bimy ßo mjenowaze, pola pjenjeżnikow wuměnicź, pſchi cźimż dyrbjachu wóßom prozentow ſa wuměnjenje ſapłacźicź. Kórż rożki płacźeſche w lěcźe 1801 4 tolerje, kórż pſchenży 6½ tolerja, kórż wowßa 2 tolerjej, kórż jeczmjenja 3 tolerje 6 dobrych ßlěbornych, ſchtoż běchu po tehdomniſchich wobſtejnoſcźach jara wyßoke płacźiſny. Drohota bě naſtała ſ dwělětnym mokrym a ſymnym wjedrom. W poſdźiſchich lětach pak ßo hiſchćе powſchitkowna nuſa powjetſchi, każ to farař Marlotta ſ jimazymi ßkowami w ßwojim ſapißu wopißuje, kiż ma ßo takle: Hdyż ßo w lěcźe 1815 po poruczноſcźi nadobneje Budyſkeje rady zyrkej troſchku wuporjedźi a ßo pſchi tym dyrbjeſche wěżina kula dla njekhmanoſcźe wrjeczena wotewſacź, mje knjes měſchczańoſta dr. Starka napominaſche, do ſapißow, w wěżinej kuli leżazych, někotre ſ najnowſchich podawkow naſpomnicź, kotrež ßu ßo wot poßlednjeho porjedźenja w Budeſtezach ſtałe. Każ ſwólniwje też tutón nadawk na ßo woſmu, tak bjesdźak ßo mi wocźi ſe ßylſami pjelnitej, hdyż ßebi njewurjekniwu żakoſcź ſ nowa pſchedſtajitej, kotruż ſtej w tutym cźaßu widżałej. Tola naſche ſtejiſchcźo w cźaßu je njeſawadna Boża rada a po tajkim też najſpomożniſche, kiż je ßo mohł ſa naß wobſamknucź. Duż njech je daloko wot naß, naſch dońt jako njeprawy wobſkorżicź. Hdyż bě doſtojny a wyßokoważeny knjes Böhmer tu w lěcźe 1806 w oktobrje po dołhim cźerpjenju k měrej ßwojeho Knjeſa ſaſchoł, ßo mi tudomna fara pſchepoda, hdyż běch něſchto pſches ſchtyri lěta Njeßwaczidliſke kapłanſtwo ſaſtawał. 21. njedźelu po ßwjatej Trojizy 1807 mje Budyſki primarius Sartorius ſapokaſa, tutón dźeń ßo ſ dobom nowa kſchcźelniza (dupa), wot knjeſa papjernikarja Korle Auguſta Schafferta w Hornjej Hórzy darjena, poßwjecźi. Ssym tu wjele naſhonił a wucźerpił; pſchetoż niz doſcź na tym, ſo bě ßo krótko prjedy drohota pſchětraka, w kotrejż kórż rożki 18 hacź 20 toler płacźeſche, każ bě to w lěcźe 1805, ale hnydom pſchi ſapoczatku mojeho ſaſtojnſtwa Franzowſojo (Franzowſojo běchu 6. oktobra 1806 pola Jeny a Auerſtädta pruſke a ſakſke wójſko do cźiſta pobili) tam a ßem cźahachu, kotſiż mje ſ wjetſcha ſ kwartěrami wobcźeżowachu. Bě też ſkónczńje maka pſcheſtawka, dha bě tak, jako by ßo njewjedro cźim bóle ſcźahowało, a jako dyrbjeli ßo cźim ſtraſchniſcheho wupraßnjenja bojecź. Bohużel też wone njewuwoſta. Pſchetoż lědma běchu Franzowſojo ſe Sakſkeje wucźahnuli, ßo lěto 1813 ſe ßwojej zyłej ſtraſchnoſcźu bliżeſche, a kajki njepokoj a kajke raſy wone ßobu njewjedźeſche? Niz doſcź na tym, ſo nam pſchecźahi a hoſpodowanje Franzowſow, Pruſkich a Ruſkich lěto 1813 jara poczeżichu, ach, Bohużel běſche nam cźeżſchi dońt wotßudźeny; hiſchćе njebě naſche wucho hrimot bitwow ſaßkyſchało, hiſchćе ßo njeběchu naſche hona ſ krwju panjenych bitwinych woporow womaczałe, ßkyſchachmy jenoż powjeſcźe wo ſapuſcźenjach a hroſnoſcźach, kotrež wójna naczini, hdyż ßo franzowſke a pruſko=ruſke wójſka pſchezo bóle

k ßebi blížachu, a też my hižo se stěśknjwje kkapatej wutrobu wočakachmy, so naß prjedy abo posdźischo strachi wobejmu, kotreż běchu hacź dotal naß pschelutujzy nimo cźahake. Bohużel ßo to bórsy dopjelni. Pschetoż hdyż běchu Franzowsojo w lěcźe 1812 w Ruskej tak wulke poraženje poczerpili a pod roskasom generala Reygniera wojujo zosachu, skónczńje też do Draždźan pschicźeżechu. Tu ßo woni shromadźowachu. Ruszy a Pruszy bjes tym pschezo postupowachu, hacź pola Lützena k bitwje dońdźe, kotraż bě sa Pruskich a Ruskich njesbožowna. Wot teho cźaßa ßo zosanje se sadwělowanjom sapocźa. Sa někotre dny běchu wschě dróhi wokoło Budyschina s wosami, wojakami atd. pokryte. Budyszy wobydlerjo cźěkachu. Srudny napohlad bě, hdyż 10. meje ekwipaże, ludźo pěschi a na konju s dźěcźimi a poßleschcźemi wobcźeżeni psches Budestezy do Cźech cźěkachu a wutky hrimot kanonow wokoło wjecźora zosanje rukkeho a pruskeho wójska pschipowjedasche. Wscho běsche s bojoscźu a hrosu sajate, kotraż ßo hischcźe powjetschi s ruskimi trainowymi wotrocźkami a kosakami, kotsiż njemdrje rejo po wßach sa furažu a skotom wokoło jěchachu, pschi tym kranuchu a ßebi najstraschnische njekhmanoscźe dopuschcźichu. A cźeßnoscź bu skónczńje hischcźe wjetscha, hdyż ßo prajesche, so ßo pola Budyschina naßypy naßypaja, a so budźe ßo tam wulka bitwa bicź. Po stach ludźi tu do Budyschina k naßypanju honjachu. Kosakojo njepschestachu sa furažu ßlěbźicź; najrjeńsche ßywy ßo poßyczechu. Pschi wschěm tym běch ßebi wotmyßlik, tu wostacź, njedźiwajzy na to, so naß dobri psches wjeß cźěkazy pschecźelso napominachu, ßobu cźeknucź, dokelź ßo wot wßy k wßy wojuje. Skónczńje mje też jena pruska statna radźicźelka, kotraż do Cźech pucźujo tu posasta, proschesche, so bych s najmjeńscha ßwoju ßwójbu do Cźech do bjesstraschnoscźe dowjedł. To dha ßo na druhi dźeń sta, hdźeż moja luba žona s tsjomi dźěcźimi, 2= hacź 6 létnymi, do Sslankowa wotjědże. Ja s jenej dźowku doma wostach. Saczucźa, kotreż ßo pschi roszohnowanju hibachu, móże ßebi kóżdy myßlicź. Lědma běsche ßo moja žona wotßalika, hdyż Ruszy wobydlerjow pschezo bóle krjudowachu, woßebje hdyż ßo powjedasche, so je Napoleon ßam sakskeho krala do Draždźan dowjedł. Jenoż cźicha cźěmna nóz, hdyż byrbjachu ßo wschitzy wojazy do ßwojich lěhwow wrócźicź, nam khwilku wodychnjenja wostaji, tola buchmy też w nozy s wóhnjemi, tu a tam ßo pokasowazymi, trascheni. Njesapomnita mi woßebje nóz wostanje, hdyż ßo Biskopizy palachu. Božo, kajke hodźiny! Rano kajke wozucźenje s njemérneho spanja, hdyż bě skónczńje s bliskeho hrimota kanonow ßkyschecź, so ßo Budyschinej pschezo bóle bliža. Cźěkazy wojazy, kosakojo, Pruszy, wobydlerjo, wscho do kopizy! Rad budźich wutrał. Tola dokelź běsche wjeßny rychtał a ßudniszy kawnizy krjudowanjow dla roscźěkali, byrbjach něłko ja furažu wobstaracź. Tak dołho hacź ßo hodźesche, to cźinjach, wobdaty s kosakami, ruskimi dragunarjemi atd. Skónczńje pak, hdyż mi s tudomnych wobydlerjow nichtó wjazy na wocźi njepschińdźe, wscho se skotom a se ßwojej nadobu roscźěka a wscho druhe njepschecźelej pschewostaji, njewjedźach też wjazy, kak bych ßebi pomhał. Prajiwschi, so pońdu wo wßy furažu pytacź, do Krostawy woteńdźech, s wotkal běchu zyłe cźrjódy kosakow widźecź, kotsiż něłko pschi pschibliženju Franzowsow a bitwu wotcźakujo krajinu do wschěch stron pschejěchachu a skót a furažu hromadu honjachu. Tu něłko stejach a widźach ßwoje wobydlenje se wschěm w ruzy njemdrje sakhadźazeho njepschecźela. Tola też wot tam byrbjach ßo se ßwojim knjesom ßußodom wotßalicź a to do Sslankowa, hdźeż běschtej naju ßwójbje. Ach, Božo, kajke sacźucźa, hdyż byrbjach ßwojich w zusym kraju pytacź, a tola, kajke sboże, so jich tam w bjesstraschnoscźi wjedźach. Bjes tym pola Budyschina k bitwje dońdźe. Ssamo w Budestezach ßo Franzowsojo a Ruszy pschehonjachu. Psches wjeß karteczowe kule lětachu, jenu natykanu pola pstruhoweho hatka nadeńdźechu. Też Franzowsojo najskerje rubjo jenu khěžu wo wßy sapalichu. Tsi njedźele dołho ßo Boża ßkužba wotměwacź njemóżesche; pschetoż doma ani khlěba njenamakachu, ani wobydlerjow, ani měra k shromadźenju ducha. Swojich woßadnych wopytujo, husto do stracha pschińdźech, so mje wojazy wußlěkachu abo wurubichu. Móże ßo myßlicź, schto w wutrobje sacźuwach, hdyż po Božim stpiczu se Schěrachowa pschischedschi ßwojich woßadnych rospróschenych a s khodom a horjom ßo bědźazych nadeńdźech. Proschach někotrych, so bychu mje pschewodźili, so mohł nasajtra Božu ßkužbu wotbywacź. Mi ßo poradźi, s najmjeńscha psched něhdże 100 woßobami modlerśku hodźinu wodźerźecź. Ach, wschelke bych hischcźe rad do dróbna wopisał, so bychu ßebi moji potomnizy hódnoscź ßloteho měra prawje ważili. Tola runje mje dopomnja, so ma ßo tyśa s pißmami wotedacź; duż hischcźe s krótka telko, so je, hdyż ßu tak wulke strachi sa tutu wjeß byłe, dźiwa doscź, so ßo wona njeje wutupika. Haj, Twoja dobrota běsche, Božo, kotraż je ßwoju ruku nad nami dźerźała. Duż spominam na prjedawsche cźaßy a rěczu wo Twojich skutkach, khwal Boha, moja buscha! Pschi khwatku, s kotrymż dyrbju pißacź, chzu hischcźe telko naspomnicź, so mózachu ßo ja se ßwojej ßwójbu a drusy Budesczenjo po tjjóch njedźelach njepschitomnoscźe wrócźicź. Ruszy a Pruszy cźěkachu a Franzowsojo sa nimi honjachu. Pschiměr ßo sczini, kiż něhdże 8 njedźel trajesche. Sa tón cźaß mějachmy něhdże 6 njedźel dołho Polakow na hospodźe. Po minjenju pschiměra ßo wojowanje s nowa sapocza. Hladachmy, so pschi cźěkanju Franzowsow (Franzowsojo běchu w Schlesynskej cźeźke poraženje poczerpili) saßo wukhowachmy, schtoż hischcźe mějachmy. Awstriszy ßo s Ruskimi a Pruskimi sjenocźichu. Hdźe někto dyrbjachmy, hdyż bě nusne, cźěkacź? Tole praschenje nasche myßle trasche sche. Tudomni wobydlerjo a moja ßwójba dyrbjachu saßo w prjeczku cźahnucź. Franzowsojo běchu runje w Budyschinje. Wscho ßo bitwy bojesche. Ruszy město skoro se wschěch stron wobstupichu. Kosakojo pola naß furažerowachu a rubjachu. Běchu saßo dny cźěßnoscźe pschischke, tola njeßměm pschi tym nadobny wuras kharaktera njenaspomnjeny wostajicź, kiż je jedyn ruski rytmischtr wobßwědczik. Runje hdyż běchu naß rubjazy kosakojo někotre hodźiny dołho w bojoscźi a strachu dźerźeli, a my pschi kóżdym konjazym stupje satschepotachmy, tutón muż sastupi, kiż bě runje s 30 kosakami do wßy pschischoł. Wón ßo dźiwasche, so mje a moju ßwójbu tu nadeńdźe, dokelź dyrbjesche ßo tola sa někotre hodźiny bitwa wocźakacź, jeli so Franzowsojo s Budyschina njewucźahnu. Na nasche wotmolwjenje, so je nam njemóżno, cźeknucź, dokelź ßmy wot kosakow wobdaczi, kotsiż bychu po pucźu nasch wós wurubili a konja prjecź wsali, wón naß niz jenoż proschesche, so bychmy ßo s najmjeńscha na tak dołho wotßalili, doniż Franzowsojo Budyschin njewopuschcźa a ßo strach minuł, ale wón ßo też njenapominany poskicźi, moju ßwójbu se ßwojimi kosakami hacź do Schěrachowa pschewodźicź. A tak moja ßwójba druhi krócź s pschewodom ruskeho rytmischtra a 30 kosakow do Schěrachowa cźěkasche. Bóh sapkacź to temule nabobnemu mužej, kotrehoż mjeno, wón Erdberg rěkasche, budźa ja a moji ßwójbni cźaß žiwjenja s cźeścźowanjom mjenowacź. Tón ßamy wjecźor dyrbjach s wucźerjom Rjelku a jeho ßynom wěstoscźe dla w kapalni spacź; pschetoż tón krócź też w nozy pśched rubjazymi wojakami wěscźi njeběchmy. Runje tule nóz jene 30,000 muži ßylne ruske wójsko s Cźech marschěrujo pod generalom St. Priestom do biwaka pschicźeże, a hacź runje jenoż 24 hodźin stejo wosta, běsche sapuscźenje tola wulke, dokelź pomałke zosanje Franzowsow Ruskim a Pruskim poczeżowasche, postupacź. Tak ske każ bě też w nalěcźu było, bě schkoda w nasymje dla bliskich lěhwow pruskeho a ruskeho wójska hischcźe wjetscha, hacź ßo s dobyczerskej bitwu pola Lipska naschej krajinje położenje dosta. Hischcźe njech spomnju, so ras popołdnju něhdże 1500 kosakow s 2000 konjemi w biwaku leżesche. Woni ßo do mojeje bróżnje dobuchu, wowß wumłócźichu, wokłepy k twarjenju barakow wunjeżechu a se 7 woßrědkow kaka ani talerja njewobkhowach. S wosowym lěhwom, kotreż tam dwě njedźeli stejo wosta, ßo wscho wużra. Schkoda, kotruż ßym ja a tudomni wobydlerjo poczerpili, je jara wulka; pschetoż ja ßam ßym 1400 toler shubił. Wobsamknu s wutrobnym dźakom k Bohu, kotryż je naß w tutym srudnym cźaßu wukhował. Wuhlady, kotreż s nowa politiske njebjo samróczа (Napoleon bě s kupy Elby, hdźeż běchu jeho jateho dźerźeli, cźeknuwschi, ßo s nowa franzowskeho knjeżerstwa mozował), ßu hrósbne. Wscho ßo s nowa na wójnu hotuje. Pschecźahanje Pruskich ßo saßo sapocźina. Też Ruszy ßu nam hižo pschipowjedźeni. S kajkimi wuhladami tole kopjeno skožu, njech wobßwědcza pschipokożene nowiny (Budyske nowiny wot 29. haprleje 1815), a druhe kopjeno wo tym, kelko ßmy wojakow w kwartérje měli. Tola niz se stysknjwej bojoscźu pśched pschichodom, ale s dowěrjenjom, so budźe Bóh wscho derje cźinicź, waß dam na tamne městno pschinjesecź, nashonjenja, kotreż ßmy hacź dotal cźinili. Cźińcze naß mudrischich a lěpschich; pschetoż każ je nětkle na ßwěcze, tak njeßmě bycź; polěpschmy ßo, a hnydom budże lěpje.

W Budestezach, 2. meje 1815.

Korla Bohumił Marlott, farař.

Budesczanski wucźeŕ Rjelka je k temule sapißej hischcźe scźěhowaze pschidał: 14. julija 1803 je wulka woda była, tak so budźische pod wobłukami Budesczanskeho mosta jenoż hischcźe ßrěni poß pschepkuwacź mohł. Sprejina woda pok kohcźa wyßoko w schulskim wobydlenju stejesche. Wicźasez khěża pschi farskim pucźu ßo saßypnu, w kotrejż bě hospoša s jenej hußezu. Poßlednischa pschi saßypnjenju wulecźi, żonu pak wukhowachu. — Pschispomnjenje: Pschi pschekrycźu zyrkwje też stareho paducha wußlědźichu, kotryż běsche zuse wězy na kubi skhował.

S Porschiz. Tudomne towarstwo czeßnje wußkuženych wojakow je w ßwjedźeńskej shromadźisnje, kotraż ßo k czesczi narodninow Jeho Majestosce krala Alberta wotbywasche, tutemu scźěhowazy telegram pósłało:

Wótczinske towarstwo czeßnje wußkuženych wojakow w Porschizach ßwojemu wyßokemu schkitowarjej kameradske sbožopschecze k dźeńßnischemu dnjej scźele.

(S dobom ßwěrni Sserbjo Hornjeje Łužizy.)

W Porschizach, 23. haprleje 1893. A. Hennig, pschedßyda.

Na to scźěhowazy telegram jako wotmolwjenje dońdże:

Knjesej A. Hennigej, pschedßydze Porschiczanskeho wojerskeho towarstwa.

Sa póßłane pschecźelne sbožopschecza ßo kameradszy dźakuju.

Kral Albert.

S Wětońzy. Sańdźenu njedźelu ßu tu zuseho pßa — wulku dansku doggu — sarasyli, kiž bě wo wßy schtyri woßoby, gmejnskeho pschedstejicźerja Hermanna, dwě dźowzy a jene dźěczo skußak. Pschi lekarskim pschepytanju ßu pßa sa skaženeho spósnali. S wotkal je poß pschiběžał, njeje snate, dokelž ani schijineho paßa, ani dawkskeho snamjenja njemějesche. Po sakońskich postajenjach dyrbja ßo nětko na tři měßazy, hacž do 23. julija, pßy w Wětońzy a wokolnych wßach na rjecźas wjasacź a dyrbja pranz noßycź.

S Jitka. Njesbožownu domojjěsbu ßu wóndano někotre druzki a ßwatojo měli, hdyž ßo s jeneho tudomneho kwaßa domoj wjesechu. Jedyn piwarnski pohoncź, kiž jich wjesesche, po pucźu bóle sa rjanymi druzkami do kucze nuts kukasche, hacž sa konjomaj. Tak ßo sta, so konjej s wotmachom do hłubokeho pschirowa pschi pucźu sajědźeschtaj. Wós ßo pschi tym do zyła skama, wosowy kryw ßo rostorha, runje tak konjazy grat. Sswatojo a druzki w wosu nutska ßo na kopizu cźißnuchu a ßo żałoßnje scźischcźachu a ßebi drastu rósdrjechu. Sswatow rjane błyschcźate zylindrowe kłobuki ßo na planz smjecźechu, tak so na niczo wjazy motane njeběchu. Najhórje pak je ßo jenej druzzy seschko, kotraż je ßebi wobliczo krwawe rosbiła a kotrejž ßo krwej s czurami s noßa lijesche. Jenicźke dobre je, so ßebi nichtó stawy skamał njeje. Na zyłym njesbožu je pohoncź se ßwojim ßlaknjenym kukanjom wina. Tak bě po wjeßelym kwaßu jenoż stonanje a żałoscźenje ßłyschecź; płaczki a ßměschki, wscho w jenym měschku.

Přilopk.

* S Budyschina. Drožkarjo móża nětko ßwoje konje pschedacź. Cźaß, w kotrymž ßu ßo kucze s konjemi wosyke, sda ßo nimo bycź. Pjatk wjeczor na pok scheścźich hodźin psches Budyschin wěsty Peters se Charlottenburga pola Barlina s wosom, „Benzine“ rěkazym, jědźesche, kotryž ßo s benzinom cźěri. Wós, po waschnju amerikanskich wosow twarjeny, bjes konjow s najmjenscha tak rucze jědźesche, kaž měschczanske drožki jěsdźa. Pódla knjesa Petersa hischcźe dwaj druhaj muzej w wosu ßedźeschtaj.

* Jěsdźerjam na koleßach kcźěje wulke spomoženje. Wěsty A. Hühnerbein w Disturcźe je ßylne pjero wunamakał a k wószy pschicźinił, kotreż ßo po horje dele ßamo nacźehnje a potom jěsdźerja, hdyž po horje horje jědźe, se ßwojej mozu khětro podpjera.

* S Lycka pißaja: Nasch najstarschi měschczan, najskerje tež najstarschi muž zyłeho wokrjeża, knjes samkarski mischtr Pjekarski, je schtwórtk 93 lět stary k wěcznemu wotpocźinkej woteschoł. „Stary Pjekarski“, kaž ßo tudy s krótka mjenowasche, bě zyły muž, kiž je ßo se ßnadnych poczatkow, jako rjemjeßlnisk pucźował s Pólskeje do Masurskeje pschicźahnuwschi, do samożiteho muża a cźesczeneho měschczana roswił. Se ßwojej njewustawazej dźěławosczu sa rjemjeßlnisku swjask a se ßwojej wulkej sprawnosczu a njeßebicźiwosczu je ßebi lubosc zyłeho města dobył. Jara sajimawe běchu jeho powjedanja s cźaßa Napoleonowych wójnow, w kotrychž tež ßam wo ßebi rady jenu dopomnjeńku podawasche. Wón bě mjenujzy tón był, kiž bě w lěcze 1812 Napoleona na jeho hubjenym zofanju s Ruskeje s wosom psches mjesy do Kallinowena pschinjeßł, s wotkalž dospołnje saniczeny franzowski khěžor psches Marggrabow dale cźěkasche.

* Sswój zyły pschichod je ßebi tele dny mkody student, kotryž w Erlangenje studowasche, skasył a to s tym, so je paduchstwo skucził. Mkody cźłowjek s Nürnberga, Mangold s mjenom, ßo hnydom, hdyž bě do Beyreutha pschischoł, k jenemu słótnikej poda, wot kotrehoż ßebi někotre pjerschcźenje, dokelž chzysche, kaž prajesche, ßebi jedyn kupicź, pschedpokoźicź da. Po dołhim wobhladowanju pak niczo pschihódne njenamaka, duž jara wobżarujo słótnikowe khlamy wupuschczi, hdyž běschtaj ßo jemu prjedy dwaj drohaj pjerschcźenjej sa něhdże 120 hr. do kapßy sabkudźikoj. Se ßwojim rubjenstwom Mangold runy pucź k jenemu cźaßnikarjej dźěsche, hdyż ßebi taj pjerschcźenjej sa skoty cźaßnik wuměni a hischcze 12 hriwnow pschidosta. Cźaßnikał chzysche pak wjedźecź, kak wjele staj taj pjerschcźenjej po prawym winojtaj; duż k wonemu słótnikej dźěsche. Tón ßo wschón postrózi, hdyż taj pjerschcźenjej wuhlada, a sawoła: „Taj staj mi kranjenaj.“ Hižo wjeczor, hdyż chzysche do Erlangena wotjěcź, Mangolda na dwórnischczu sajachu.

* Wo krwawnym njeskutku, kiž je ßo w Zweibrückskim jastwje stał, Zweibrückske nowiny scźěhowazu rosprawu podawaja: 17létny jaty, Jurij Meyer, bělet s Ansbacha, je 15. haprleje wjeczor wokoło dźeßacźich nadkedźbowarja Bjedricha Wehrfritzu se żelesnej żerdźu sarasył. Wón bě ßwoje żelesne kożo rosbił a se żelesnej żerdźu jastwowu scźěnu pschekamał. Psches dźěru pschelěse do khoda a łakasche tam na ßwój wopor. Hdyż jastnik durje wotewri, jeho Meyer k semi porasy. Potom wotewsa saraženemu klucze a wotamknu ßwojemu kumpanej, 20létnemu pjekarjej Valentinej Weylandej s Harksheima, jastwo. Wobaj donjeßeschtaj nětko morweho jastnika do Meyeroweje kłódy a pokoźischtaj jeho do mordarjoweho koża. Satraschnaj njedocźinkaj ßo na to do hłowneho twarjenjoweje kólnje podaschtaj, so byschtaj ßo s njeje wudobykoj a s jastwa cźekkoj. Ale to ßo jimaj njeporadźi. Strażowazy wojak schrótowanje saßłyscha a sjewi to jastnikam. Cźi saßłapachu najprjedy mordarja a sajachu jeho s nowa.

* W jenych Odeskich nowinach bě scźěhowazy nawěschk wóndano wocźischcźany: „Woßobu, kotraż je ßo wczera do nascheje pokładniży dobyła a ßebi s njeje 4 sapißane listy ßobu wsaka, w kotrychž bě 30 rublow a 40 kopekow sapłacźenja sa schtyri skasanja naschich nowinow, pschecźelnje proßymy, so by nam te listy bjes pjenjes wróczo póßłała, so bychmy nasche nowiny jich skasarjam póßłacź móhli.“ Dwaj dnjej posdźischo wudawał scźěhowaze pißmo dosta: „Cźesczeny knjeże! Ja ßebi dowolam, Wam te schtyri sapißane listy, kotreż ßym Wam kranuł, po Waschim żadanju bjes pjenjes wrócźicź. Budźcże pak tak dobry a poßłużcże mi sa to tež trochu. Ssnadź wěscże, so dyrbjach tehdy, hdyż běch ßo do Wascheje pokładniży dokamał, Waschego doczaßneho wrócźenja dla s woknom won wuskoczicź. S khwatkom ßebi ßwoje paklucze a kaschcźik se wschelakimi wězami, kotreż k ßwojemu cźeßnemu seźiwjenju nusnje trjebam, ßobu wsacź sabuch. Budźcże lubje prosceny! sawalcże te wězy do jeneho cźißka Waschich nowin, a dajcże je dźenßa w nozy dźeßacź krocźelow na prawizy wot ßrjedźnych wrotow zoologiskeje sahrody pokoźicź. S najwjetschim poczescźowanjom sawostanu atd.“ Nasajtra stejesche w wonych nowinach: „Naschemu njesnatemu pschecźelej! Te schtyri listy ßmy dostali a dźakujemy ßo Wam sa pschecźelne póßłanje. Wobżarujemy pak, so Wam Wasch grat póßłacź njemóżemy, dokelž je jón wczera polizija do ßwojeho wobßedźenstwa wsaka. Sso nadźijo, so nam, cześcźeny knjeże, to sa sto njewosmjecże a nam njeschkodźicże, ßo Waß poczescźujo podpißamy. Redakzija.“

* Scźěhowazu wulku hruboscź a njeluboscź starscheju je żandarm Quitte w Klesczynje pola Flatowa wußlědźił. Tamnischi wumjeńkał Ferdinand Jandź a jeho żona mataj nimo druhich dźěcźi tež 27 létneho ßyna, kotryž je něhdże wot 12. léta ßem na duchu jara tupy. Hdyż běschtaj mjenowanaj mandźelskaj ßwoju něhdże 40 jutrow wulku żiwnoscź jenemu ßynej pschepodałoj a jenej dźowzy 3000 hriwnow wustajiłoj, bě jimaj duchownje tupy Hendrich, tak njesbożowny rěka, na pucźu. Duż jemu w hródźi w jenym kucze, hdźeż ßo wscha hnójniza hromadu cźehnje, s wyßokich deskow sabicze sczinischtaj, do kotrehoż jeho sawrjeschtaj. Hromada ßłómy bě tam jeho lěhwo a něłajka lapa wot stareho měcha jeho zyke pschikrycze. Tam je hubjeny cźłowjek pjecża dwě lěcze dołho pschebywał, tam ßu jemu jědź noßyli, tam je tež ßwój hewaschi potrěb wostajił. Hdyż żandarm tupeho w jeho pschebytku namaka a te hadrjeschczo, s kotrymž ßo kryjesche, s njeho sběhasche, je khory krucze na ßebje cźehnjesche, so by ßwoju nahotu wotkrycź njedał. Żandarm tu wěz kralowskemu krajnemu radźiczelej wosjewi, kotryž ju dalischemu pschepytanju hamtskemu ßudnistwu pschepoda. To je njesbożowneho cźłowjeka s jeho żałoßneho hubjenstwa wumóhło a jeho hrubeju starscheju ßo saßłużena pokuta njesminje.

S Bobolz. Pjatk popołdnju je tudomny korczmał Kempa żałoßne dwójne mordarstwo a ßamomordarstwo wobeschoł. Wón je s revolvrom do ßwojeje pschichodneje maczerje, do ßwojeje żony a potom do ßebje ßameho tsělił. Pschichodna macź je na měscze wumrjeła, teho runja tež Kempa. Kempowa żona je hischcze żiwa; jej je ßo hnydom lěkarska pomoz dostała. Schto je Kempu k żadławemu njeskutkej pohnuło, njeje hischcze snate. Prajt ßo, so je w pjenjeżnych wuskoscźach był.

* W Ruskej ßo saßo wjele wo „nowej regimentowej dźowzy“ powjeda. Tón ras je to Ssemenowski garderegiment, jedyn s naj-

ſtarſchich a najßławniſchich, kotryž je ßwoju dźowku, mkodu turkowku, ſ ruſko-turkowſkeje wójny ßobu pſchiwjedźenu, woženik. W lěcze 1878 bě mjenujzy 23. januara podwyſchk Schorin na wobcźežnym marſchu na balkanſkich horach něſchto žakoſcźicź ßkyſchak. Hdyž ſa tym hladacź dźěſche, dha ſ boka w pſchirowje maku do hubjenych lapkow ſawalenu holczku, něhdźe 3 lěta ſtaru, namaka. Wbohe dźěczo bě ſe ſymu a ſ hkodom pok ſproſtnjene, tak ſo móžeſche jenož hiſchcze ßkabje žakoſcźicź. Wón holczku ſběhnu a donjeße ju k regimentej. Tón ju do ßwojeho ſaſtaranja wſa a bórſy holczka mozow ſaßo nabu. Regimentowy kommandant baron Ramſay a wſchitzy druſy wyſchzy ßebi ju ſa ßwoju wobkhowacź a wocźahnucź dacź wobſamknuchu. Duž woſta pſches zyku wójnu w lěhwje. Po dozpitym měrje dachu ju do Pětrohroda. Tu bu po grichiſko-katholſkim waſchnju wukſchcźena a doſta mjeno Eugenija Ssemenowſkaja. Oldenburgſka wulkowjerchowka Eugenija, jeje kmótra, ßo weßebje ſa nju ſtaraſche. Huſto bě mkoda rańſchokrajanka w ßwojich próſdninach pola lubeje prynzeßy na jeje wobßedźenſtwach. W minjenym lěcze bě regimentowa dźowka, kotraž je mjes tym do rjaneje mkodeje knježny doſrawika, w kupjelach „Starej Ruſkej“ pola Ilmenſkeho jězora w Nowgorodſkej guberniji. Tam ßo ſe ſekondelieutenantom Redanskijom wot 86. Willmanſtrandſkeho pěſcheho regimenta ſeſna. Bórſy namakaſchtej ßo wutrobje mkodeju cźlowjekom, tak ſo bórſy ßwój ßlub a w tychle dnjach kwaß ßwjeczeſchtaj. W Semenowſkej regimentowej kapali ſta ßo wěrowanje regimentoweje dźowki, a kommandant a wſchitzy nětcźiſchi a prjedawſchi offizěrojo běchu pſchitomni. Też běchu ju ſe ßwojimi lětnymi pſchinoſchkami ſ nahladnym ßobudarom bohacze wuhotowali.

* Scźěhowaza podawiſna je ßo w Clarkevillu (w Tenneſſeeſkej) ſtaka. Lěkaŕ, Fonteney rěkazy, kotryž njedawno ſemrje, ßo na ßmjertnym ložu wuſna, ſo je w lěcze 1865 jendźelſkeho duchowneho Fentnera ſtónzowak. Fontney bě Fentnerowu žonu lěkowak w khoroſcźi, na kotruž wona wumrje. Dokelž bě to ſa lěkarja ſajimawa khoroſcź byka, wón wobſamknu, jeje cźěko w nozy kranucź a lěkatſzy pſchepytacź. Hdyž pak ßebi pócźmje po cźěko pſchińdźe, jeho ſawoſtajeny mandźelſki pſchi rowje pſchekhwata a ßo do njeho měrjeſche, ſo by jeho k ſemi porasyk. So by ßo jemu wobrót, Fonteney jeho ſ kopaczom do hkowy byri, ſ tym pak jeho jenož njepohkuſchi, kaž bě chzyk, ale mori. Duž ßwój wopor do kaſchcza položi, row ſaßypa a ßo ſe žoninym cźěkom domoj kranu. Cźěkowe pſchepytanje woprawdźe ważne wotkrycze poda, kotrež Fonteney bórſy woſjewi. Wſchitke ßlědźenja ſa duchownym, kotryž běſche ßo tak nahle ſhubił, běchu podarmo, woßebje też teho dla, dokelž bě nózny deſchcź wſchě krwawne ßlědy ſwopłókał. Dr. Fonteney wobej ſawoſtajenej a woßyrocźenej dźěſcźi ßwojeho wopora ſa ßwojej k ßebi wſa a je jimaj zyke ßwoje ſamoženje wotkaſak. Powoſtanki jeju macźerneho cźěka je domach w pinzy ſahrjebak, hdźež ßu je nětko też namakali.

* Amerikanſke nowiny „Boſton Globe“ pißaja, ſo je po poßlednim ludliczenju w ſjenocźenych ſtatach 3,000,000 njeżenjenych, pſches 30 lětnych mužow. Wone nowiny ßo praſcheja, kak wjele ſ nich ßnadź je dobrowólnje a kak wjele nuſy dla njeżenjenych woſtako? Wobſtejnoſcze, pod kotrymiž móże ßo muž woženicź a żonu a dźěcźi żiwicź, ßu ßo pod nowymi induſtrijnymi a wobkhadnymi wuměnjenjemi jara pſcheměnike. Lózſche powołanja ßu tak pſchepjelnjene a mnohoſcź żónſkich, kiž nětko do ſaſtojnſtwow ſtupaja, w kotrychž hewak jenož mužoju ſtejachu, je tak wulka, ſo byrbi ßo wjele mužow ſ tak ßnadnymi dokhodami ſpokojicź, ſo ßo woženicź njemóża. Lohko je na mkodych mužow ßwarjecź, ſo ßo njeżenja, a mkodym holzam porokowacź, ſo jenož ſa mużemi ſ wjele pjenjeſami ſteja. Ale ſe ſtatiſtiſkich woſjewjenjow, amerikanſke mużaze dokhody naſtupazych, je ſjawnje widźecź, ſo byrbi wjetſchina ſ tych 3,000,000 njeżenjeńzow hórkeje nuſy dla njeżenjena woſtacź.

(Zyrkwinſke powjeſcze hladaj w pſchiloſy.)

Něhdźe 3000 mk. ßo po wotſtupjenju prěnjeje hypotheki abo něhdźe 5000 mk. po wotſtupjenju prěnjeje a druheje hypotheki pſchi ſchtyriprozentowſkim ſadanjenju na jenu żiwnoſcź pożcźicź pyta wot rěcźnika **Mütterleina.**

Ssymjeńtne běrny

cźerwjene zyblowe, ma na pſchedań

Wutokczański knježi dwór.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 5. meje rano w 8 hodź. budźe ßo na Wujezkowſkim revěrje 105 twjerdych a 128 mjehkich dokich hromadow na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Walde, hajniſki miſchtr.

50 zentnarjow runklizoweje rěpy ma na pſchedań **Strehla** w Błohaſchezach.

Drjewowa awkzija.

Pońdźelu 1. meje 1893

ma ßo na

Njeßlaczidliſkim majoratnym revěrje

ſcźěhowaze palne drjewo ſ tu ſwucźenymi wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

185 rm. khójnowych palnych ſchcźěpow,
25 = = = kuleczkow,
135 = = = pjenkow,
130 = = hakoſow k walczkam,
14 ſtotnjow = walczkow.

Pſcheßadźowanje ßo dopołdnja w 9 hodźinach pſchi drjewiſchczu 21. wotdźělenja wyſche Nowowjeßnjanſkich polow pſchi Nowowjeßnjanſko-Jeńſcheczanſkim pucźu ſapocźnje.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Niepraſchk.

Drjewowe awkzije.

W hajniſkich revěrach, **Rakeczańſkemu knjejſtwu** ßluſchazych, ma ßo lětża ſpuſchczane drjewo ſcźěhowaze dny na ſcźěhowazych hajniſkich měſtnach na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

Pońdźelu 1. meje t. l. rano wot 1/2 9 hodźin
w **Jitkowſkim revěrje** (pſchi ſchěrokich dolczkach):
99 rm. khójnowych ſchcźěpow,
26 = = kuleczkow,
208 = = pjeńkow,
120 khójnowych hakoſatych hromadow.

Wutoru 2. meje t. l. rano wot 8 hodźin
w **Trupinjanſkim revěrje** (w cźornych wólſchach):
83 rm. khójnowych ſchcźěpow,
9 = = kuleczkow,
95 ſtotnjow khójnowych walczkow.

Wot **11 hodźin** w **Jitkowſkim revěrje** (pſchi wulkim hacźe):
113 ſtotnjow twjerdych walczkow.

Sſrjedu 3. meje t. l. rano wot 1/2 9 hodźin
w **Jeńſcheczanſkim revěrje** (w drjewiſchczu w rocźiſchczu):
12 rm. khójnowych ſchcźěpow,
600 = = pjeńkow,
60 khójnowych hakoſatych hromadow.

Schtwórtk 4. meje t. l. rano wot 1/2 9 hodźin
w **Schcźeńczanſkim revěrje** (w Nowakez kuſy):
108 rm. khójnowych ſchcźěpow,
570 = = pjeńkow,
332 khójnowych hakoſatych hromadow.

Wuměnjenja ßo do awkzije woſjewja.

W Rakezach, 15. haprleje 1893.

Wyſchſchi hajnik.

W. ſ. **Th. Wanke.**

Drjewowa awkzija
na Drobjanſkim revěrje.

Schtwórtk 4. meje t. l. ma ßo

129 ßuſchizowych khójnowych dołhich hromadow

na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapocźatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w Sslinu pſchi Łupjanſkim pucźu.

W Minakale, 25. haprleje 1893.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija
na Łupjanſkim revěrje.

Wutoru 2. meje t. l. ma ßo

60 ßuſchizowych khójnowych dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapocźatk 1/2 10 hodźin pſchi wowcźej horje pola Łupoje.

W Minakale, 24. haprleje 1893.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Wosjewjenje.

Wójnske ministerstwo ma myßle, tež w tymle lěcze konje **sakskeho plahowanja** jako remonty sa wójsko se ßwobodneje ruki kupowacź dacź.

S tutym saměrom maja ßo

remontske wiki

w **Budyschinje** na tsělnischczu 18. **meje** t. l. dopołdnja wot 9 hodźin,
w **Kamjenzu** na torhoschczu 17. **meje** t. l. dopołdnja wot 9 hodźin,
w **Herrnhucze** na torhoschczu psched hoschczenzom 19. **meje** t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

wotbywacź.

Komißija, wot wójnskeho ministra k temu wotpóßłana, budze konje, sa remontske saměry ßo hodźaze, po schčhowazych wuměnjenjach kupowacź:

1. Pschedawarjo maja s wopißmom polizajskeje wyschnoschcze ßwojeho bydlischcza dopokasacź, so ßu ßo konje, wot nich pschiwjedźene, w Sakskej plahowake. So by ßo ród pschedwjedźenych konjow spósnał, dyrbja ßo pschipuschczne abo srěbcze wopißma ßobu pschinjescź.
2. Konje dyrbja 3—6 lět stare bycź. Kupujomne 3lětne konje dyrbja s najmjeńscha 1 meter 46 centimetrow a połnolětne 1 meter 54 centimetrow wyßoke bycź.
3. Schumele, srěbzy (hengsty) a pschisrěbne kobły ßo njekupuja.
4. Pschedawarjo maja sa wschě brachi po §§ 899—929 krajnych sakońskich knihi sakskeho kralestwa (sakońske a wukasne kopjeno s lěta 1863, strona 109 a dalsche) a pschecźiwo njepoczinkej kopanja na czaß dweju njedźel rukowacź.
5. Jako khmane spósnate konje ßo pschedawarjej hnydom sapłacźa a na měscze wotwosmu.
6. K kóždemu konjej ma pschedawaŕ bjes woßebiteho sarunanja pschidacź:
   1 nowu wusdu s dźerżazeje howjaseje koże,
   1 nowu gurtowu abo powjasowu hkowojzu a
   2 konopjanej postronkaj.

W Draždźanach, 19. haprleje 1893. Wójnske ministerstwo.

Dospołne
wupschedawanje
dla pschestacźa pschedawaŕnje.

Wot **wutory 25. haprleje 1893** ßo wschě wězy mojich

kolonialtworowych, tobakowych, zigarowych a barbotworowych khlamow

sa **hotowe pjenjesy** wupschedawaja.

Schtóž sa 5 mk. tworow kupi, dostanje 1½ %, sa 10 mk. 3 %, sa 20 mk. 5 % rabata.
Ssel ßo hacž do samknjenja mojeje pschedawaŕnje bjes pschestacźa **dale pschedawa.**

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16,
na rózku theaterskeje haßy.

Pschehlad tworoweho sklada.

Wschě kolonialne twory,

zigary a **zigarety** po wschěch płaczisnach, **tobak** w **rołkach** a **pakczikach, zigaretowy tobak, żwanski tobak.** Wschě drużiny **hrajerskich khartow.** Wschelake **plodowe, warjenjowe** a **mjaßowe konserwy, delikateßy, schokolady, tej** atd. Wschě **poliwkowe tafle, wowßnu muku** atd. s Gerabronnskeje präservoweje fabriki. **Ssuschene warjenje, ßłowki jabłuka, kruschwy, figi** atd. Dobre **likěry** a **punschowe eßenzy, czerwjene** a **běle wino.** Wscha **potrjeba k tsělenju** a **rosbuchanju. Sswěży, nózne ßwěczki, palny spirituß, ripikowy wolij, schwabliczki, schwedske sapałki. Woheńhaschaze tyče, wóhnjostrojowe wězy, schwablowa kißalina.**

Wosjewjenje.

Bliſſche

skótne wiki

ſmĕja ßo

ßobotu 29. haprleje 1893.

Mĕſtny pjenjes ßo njebudże ſbĕhacź, ſa to pak mĕſchczańſka kaßa ſa kóżde na kónzu wikow njepſchedate wulke ſkoczo (howjadło abo konja) 50 np. ſarunanja wupkaczi.

W Budyſchinje, 21. haprleje 1893.

Mĕſchczańſka rada.
Dr. **Kaeubler,** mĕſchczanoſta.

Serbske Towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć zmĕje swoju mĕsačnu zhromadźiznu, kiż dyrbješe zańdźenu njedźelu wupadnuć, jutře **njedźelu 30. jutr.** w postajenym času a na znatym mĕśće.

Předsydstwo.

Bukečanske serbske towarſtwo zmĕje jutře njedźelu 30. haprleje **swójbny wječor.** Započatk wječor 1/2 8 hodźin. Wšitke sobustawy so z tutym wozjewjenjom wutrobnje přeprošuja a chcyli w bohatej mĕrje přińć.

Předsydstwo.

Porſchiſke wojerſke towarſtwo.

Jutſje njedźelu 30. haprleje popołdnju w 5 hodźinach poßwjeczenje **narodninow Jeho Majeſtoſcże krala Alberta** w Budyſchinkſkim hoſcźenzu.

Bohaty wopyt wocźakuje **pſchedßyda.**

Jenoż 2 dnjej w Budyſchinje.

Wulki internazionalny karawanſki zyrkuß

ſ 80 konjemi, 2 dreßĕrowanymaj ßwinjeczomaj dawa w Budyſchinje

ßrjedu 3. meje a **ſchtwórtk 4. meje**

wjeczor w 8 hodźinach

njewróczźiwje jenoż 2 wulkej gala-pſchedſtajeni w hiſchcże tu ženje njewidźanej woßebnoſczi a dokonjanoſczi.

Wo wjeleliczbny wopyt podwolnje proßy

C. Blumenfeld wud.,
direkzija.

Wosjewjenje.

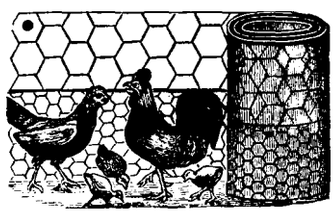

Czeſczenym Sserbam w Bukezach a wokolnoſczi podwolnje k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo w **Bukezach** jako **toczeŕ** a **kſchidaŕ** ſaßydlik. Budu ßo prózowacź ſkaſanki, mi nadate, rucze a tunjo wuwjeſcź. Pódla teho ßwój wulki wubjerk worzlowych a groczanych tworow poruczam.

S poczeſczowanjom
Hermann Seibt.

Jan Löſſler, pruhowany hojeŕ

bydli nětko na

wulkej bratrowſkej haßy czißło 14.

W Běłej Horje je **khĕža** czißło 16 ſ nĕhdże 24 prutami ßadoweje ſahrody hnydom tunjo na pſchedań. Dalſche pola gmejnſkeho pſchedſtejiczerja tam.

Maßiwna khĕža ſ rjanej ßadowej ſahrodu, 3 kórzami pola, 1/2 kórzom łuki je na pſchedań w Hatku pola Minakała.

Auguſt Hanuſch.

W Czornym Hodlerju je **khĕža** czißło 98 na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola

Wollmanna w Njeßwaczidle.

Wjerczadło (leierkaſten), ſa wulki ſal ßo hodźaze, je na pſchedań w korczmje w Łupoj.

W Delnjej Kinje czißło 27 je **wobydlenje** ſa ſprawnych ludźi hnydom abo poſdźiſcho na pſchenajecze.

Sbożopſchecze k ſlotemu kwaßej

młynſkeho miſchtra **Guſty Mättiga**
a jeho mandźelſkeje
Lejny rodźeneje Pätzigez w Wujeſdże pola Ketliz
k dnjej 2. meje 1893 poßwjeczene.

Hłóß: Wjeßel ßo, o moja duſcha.

Sera woßebitej' hnady
Skhadźeja dźenß' nad Wamaj,
S bójſkej' potajneje rady,
Lubowanaj mandźelſkaj,
Dokłż ſ Bożej pomozu
Dójſchłaj ſtaj k tom' waźnom' dnju,
Kajkiż docźakaju w ßwĕcże
Jenoż rĕdko cźłowiſke dźĕczi.
Lubaj, hdyż Wój pohladataj
Pſches tón połſtalětny cźaß,
A ßo w duchu pſchibliżataj
K wottarjej toh' Knjeſa ſaß',
Hdźeż ſtaj tehdy ſhromadnaj
Luboh' Boha proßyłaj,
So by ſechzył ſ Wamaj khodźicź,
Waju żohnowacź a wodźicź.
Wjele wobßwĕdczenjow ſjawnych
Leżo mataj ſady ßo
W minjenych tych lětach dawnych,
Haj, hacź do dnja dźenßniſchoh',
So Bóh njej' Waj' wopuſchcził,
Ani wot Waj' wotſtupił,
Ale je każ Wótz ßo ßmilił,
Wjele dobroh' Wamaj ſdźĕlił.
Njech Bóh tón Knjes je Waju wodźił
Na pucź, kiż je rózowy,
Abo je ßnadź napołożił
Wamaj kſchiżik kahodny,
To wſcho k Waju lĕpſchemu
Sſłużeſche we żiwjenju,
Tak ſo pſchińdźeſchtaj we Boſy
Dotal na Waj' cźaßa dróſy.
Abo hdyż Wój pohladataj
Po rĕzy Waj' cźaßnoſcże,
Na ſad wróczo ſpominataj,
Kak ßu nimo Waju ſchłe
Żołmy ſrudźby, wjeßela
K wulkom' morju ſachoda,
Waj' pak ſdźerża ruka Boża
Na tej paſtwje ßwojoh' ſboża.
Sachod wotnjeßł je Waj' ranje,
Tež Waj' wĕrowanſki dźeń,
Kiż ßo wróczo njedoſtanje,
Njewjeſta a nawożeń,
Dha wſchak Boża dobrota
Waju hiſchcże pſchewodźa.
Pſchi Waj' Bóh dźenß' hiſchcże ſteji,
Każ we tamnej dawnej meji.
Wop.mńtaj tu hnadu w ßwĕczi,
Lubowanaj mandźelſkaj,
Hdyż Wój ßrjedź Waj' ſcheſcźich dźĕczi,
S kotrychż dwaj ſtaj duchownaj,
Mózetaj dźenß' ſ wjeßelom
Stajicź pomnik ſ napißmom:
„Hacź ßem je Bóh Knjes nam pomhał.
A naß pſched ſłym wobarnował".
Bóh ſpożcź hiſchcże dołhe lĕta
Strowoſcź, cźerſtwoſcź wobĕmaj,
Jeho wſchehomóź na ßwĕta
Dróſy ſdźerź Waj', podpjeraj,
Jeho ramjo wótzowſke
Njech Waj' ſchkit a wodźeŕ je,
Jeho miloſcź njech Waj' kryje,
Wamaj na pucź róże ßyje.
Jeſu, ßmił ßo jimaj ſaßy,
S prĕńſchej hnadu prjedy dźi
K pſchichodej pſches dalſche cźaßy
Lĕtow pjecź a dważycźi,
Tak, ſo potom móhłoj ſaß'
Sswjeczicź dejmantowy kwaß,
Prjedy hacź ßo ßlónczko ſhowa
Poßleni krócź pola rowa.
Junu, hdyż b'du leżecź ſady
Wſchitke dny Waj' na ßwĕrże,
Hdyż te ſera Bożej' hnady
Seſkhadźeja k wĕcznoſcźi,
Njech Bóh Knjes Waj' woſmje ßam
Na kwaß jehnjecźowy tam,
Wot tych próży połnych lĕtow
Do zionſkich ſbóżnych hĕtow.

N. p. n.

Wukulenje kołbaßow

jutſje njedźelu 30. haprl. popołdnju w 4 hodź. w **Drożdźijſkim** hoſcźenzu.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje
Max Klingſt.

K 1. junijej lĕpſchu **młodu holzu** ſe wßy, kotraż ma jenołĕtne dźĕczo wothladacź a domjaze dźĕło wobſtaracź, pyta jena ſaſtojnſka ßwójba na nowoſalzſkej dróſy 16 po 1 ſkhodźe. (Jenoż w dopołdniſchich hodźinach k rĕczam.)

Wotroczkow, ßrĕnkow, rólnych pohonczow, dźowki pſchi wyßokej mſdże a dójki pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy 10.

Ströſby ſpuſchcźomny **konjazy wothladaŕ** ßo k pſchahanju hnydom pyta na Sarĕcźanſkim knjeźim dworje.

Murjerjow

pyta **A. Rötig** w Sſkonej Borſchczi.

Hólcźez, kiż chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móże do wucźby ſtupicź pola **Auguſta Pjetaſcha** na Zidowje.

Wojnarſkeho wucźobnika ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta **Jurij Haſcha**
na hrodowſkej haßy 4 w Budyſchinje.

Napominanje.

Wſchitzy, kotſiż ßu njebocźicźkemu rendantej **Robertej Kaiſerej** w Rakezach nĕſchto winojczi, abo kotſiż maja wot njeho nĕſchto żadacź, chżyli to hacź do 4. meje t. l. podpißanemu k wjedźenju dacź.

Po poruczności herbow
rĕczník **Mütterlein.**

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 17 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. haprleje 1893.

Jěsdny plan želesnizow wot 1. meje 1893.

4. wosowa klaša njedźelu a na sakskich šwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaša	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rychbacha	11,48	—	—	5,5	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija	12,37	2,14	—	5,25	8,48	11,37	2,30	3,16	5,6	7,42	—
Budyschina	1,27	2,38	4,2	5,59	9,24	12,16	2,54	3,52	5,42	8,18	9,22
Biskopiz	—	—	4,33	6,35	10,1	12,54	—	4,30	6,18	8,54	10,6
				1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	—	4,55	6,59	10,25	1,18	—	4,54	—	9,19	—
Radeberga	—	—	5,6	7,8	10,34	1,27	—	—	6,48	9,28	10,34
Do Draždžan	—	3,40	5,34	7,30	11,0	1,53	3,57	5,26	7,11	9,51	10,58

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaša	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždžan	—	6,16	9,5	10,30	12,30	3,25	5,15	7,7	9,12	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,53	9,42	—	1,7	4,0	5,53	7,52	9,49	12,31	—
					1-3.						
Biskopiz	—	7,21	10,9	—	1,30	4,24	6,22	8,24	10,14	12,56	—
Budyschina	5,14	7,57	10,45	11,33	2,1	4,57	6,55	8,52	10,46	1,24	2,3
Lubija	6,35	8,38	11,26	11,57	2,38	5,32	7,33	—	11,24	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,55	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,19	12,4	12,22	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjelezina.

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,38	10,45	1,19*	2,2	4,55	8,25
Dźěžnikez	5,19	7,53	10,55	1,32*	2,12	5,5	8,34
Budestez	5,26	8,6	11,3	1,42*	2,20	5,13	8,42
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,26	5,19	8,48
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,28	8,56

* Jěsdźi jenož njedźelu, štrjedu a štwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaša	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,2	8,47	11,42	—	3,5	5,47	9,22
Roswodez	6,13	8,55	11,50	—	3,16	5,58	9,31
Budestez	6,23	9,1	11,56	12,42*	3,24	6,8	9,37
Dźěžnitez	6,34	9,9	12,4	12,52*	3,35	6,19	9,45
Do Budyschina	6,45	9,17	12,12	1,4*	3,46	6,30	9,53

* Jěsdźi jenož njedźelu, štrjedu a štwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina 6,51 10,47 3,58 8,57
Židowa 7,2 10,58 4,9 9,8
Malého Wjelkowa 7,10 11,7 4,20 9,16
Radworja 7,22 11,21 4,35 9,28
Kašowa 7,29 11,31 4,42 9,35
Njeßwaczidła 7,39 11,42 4,54 9,45
Scheschowa 7,47 11,50 5,2 9,53
Do Rakez 7,55 11,58 5,10 10,1

S Rakez do Budyschina.

S Rakez 4,42 8,10 12,34 6,54
Scheschowa 4,51 8,19 12,43 7,3
Njeßwaczidła 5,1 8,27 12,52 7,13
Kaßowa 5,11 8,37 1,5 7,27
Radworja 5,20 8,44 1,14 7,35
Mak. Wjelkowa 5,34 8,56 1,28 7,48
Židowa 5,42 9,4 1,36 7,56
Do Budyschina 5,52 9,14 1,46 8,6

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4
S Budestez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,41
Wbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliz	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,57
Kumwalda	6,48	11,38	2,5*	5,44	10,2
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12*	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18*	5,57	

* Jěsdźi jenož njedźelu, štrjedu a štwjate dny.

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6*	2,33	8,1
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13*	2,40	8,8
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,51	8,15
Kebliz	5,7	8,38	12,26*	2,59	8,21
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	3,3	8,25
Do Budestez	5,22	8,53	12,41*	3,14	8,36

* Jěsdźi jenož njedźelu, štrjedu a štwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,3	8,48	12,8	3,58	8,48
Połcžnizy	6,27	9,12	12,32	4,22	9,14
Großröhrsdorfa	6,36	9,22	12,42	4,32	9,25
Do Arnsdorfa	6,47	9,34	12,54	4,44	9,36

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,16	10,31	1,24	5,54	9,55
Großröhrsdorfa	7,32	10,45	1,39	6,9	10,9
Połcžnizy	7,41	10,54	1,48	6,18	10,18
Do Kamjenza	7,59	11,12	2,7	6,37	10,36

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** šměje jutšje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda šerbsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Popołdnju 1/2 2 hodźin budže katechismusowe rozrěčenje se šerbskimi hólzami.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Ernst Měrczin, hospodarski pomoznik w Ssowrjezach, s Hanžu Lukaschez w Bónjezach. — Gustav Wylem Hoffmann, kowař w Draždžanach, s Marju Theresiju Panachez s Jeńkez. — Jan August Halma, khěžeŕ a fabrikař na Židowje, s Hanu Amaliju Donathez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Martha Lisbetha, Korle Augusta Janeza, želesniskeho dźěłaćerja w Tšělanach, dź. — Emma Hana, Jurja Ernsta Janascha, fabrikarja na Židowje, dź. — Marja Martha, Jana Augusta Hauscha, dźěłaćerja w Czichońzach, dź. — Ernst Emil, Jana Bohuwěra Pjecha, žiwnoscerja w Zyžezach, š. — Augusta, Korle Jaromira Wylema Groža, kowarja na Židowje, dź. — Martha a Lejna, Jana Augusta Wicźasa, žiwnoscerja w Kelnje, dwójniskej dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Hermann Arthur, Adolfa Franza Siegla, korbarja na Židowje, š. — Pawoł Jurij, Jana Hajdana, młynka, š. — Korla Jurij, Jana Dilgera, ökonomskeho komišara, š.

Zemrjeći:

Dźeń 24. haprleje: Korla Bohumił Thonig, tkalz s Holzy, w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 64 lět 4 dny. — 25. Hedwiga Frida, Bruna Pawoła Behrischa, fabrikarja na Židowje, dź., 8 měßazow 23 dnjow. — Hana Haschiz, Jana Korle Raby, měschcźana a domownika tu, mandźelska, 67 lět 11 dnjow.

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1723 měchow.	W Budyschinje 22. haprleje 1893 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.	W Lubiju 27. haprleje 1893 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.
Pšeńza běła	8	12	8	24	8	—	8	38
" žołta	7	65	7	79	7	65	7	88
Rožka	6	38	6	63	6	50	6	75
Jeczmjeń	7	—	7	14	6	87	7	13
Wowß	7	50	7	70	7	10	7	30
Hroch	8	89	11	11	10	—	10	83
Woka	7	8	7	22	7	—	7	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	20	1	80	2	—
Butra 1 kilogr.	2	50	3	—	2	40	2	70
Pšeńczna muka 50 "	6	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	6	75	11	—	—	—	—	—
Sžyno 50 "	4	—	4	20	3	70	4	—
Sslóma 600 "	21	—	24	—	21	—	24	—
Proßata 1026 schtuk, schtuka	15	—	28	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	4	25	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np. hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr. 54 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 20 np. hacž 10 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 80 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pšeńza (žołta) wot 7 hr. 79 np. hacž 7 hr. 94 np., rožka wot 6 hr. 56 np. hacž 6 hr. 69 np., jeczmjeń wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 15 np., wowß wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 50 np.

Draždžanske mjaßowe placźišny: Howjada 1. družiny 57—60 hr., 2. družiny 51—55, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—65 hr., po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 28. haprleje: Syma.

Jenož na žitnych wikach 4
po 1 skhodźe w Budyschinje.

Podpišany fotografuje doma a wonka wo dnjo a w nozy **wožoby, gruppy, kwaßy, khěže, krajiny, maschiny** atd. Wón na balokoscź hacž do schěscź hodźin wot Budyschina pschińdże a sa pucźowanje niczo njewobliczi. Placźišny šo tunjo woblicża. Wumělske dźěło šo pschilubi.

J. Jyrch, fotograf.

K kwaßam a druhim ßwjedźenjam.

Sswoje ßłódke a pschi tym ßylne ßłodźaze

likěry a dwójne palenzy

kaž tež cźisty žitny palenz poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Syrup

ßłódki a cźisćze ßłodźazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritschera.

Najlěpschi
Nizzaski jědźny provenski wolij
(non plus ultra)
wubjernje ßłodźazy,
Mischnjanske winowe kißało
kißałowy sprit atd.
porucza tunjo
en gros drogowe khlamy en détail
Oty Engerta.

Carbolineum

najlěpschi wolij psche hrib
porucza tunjo
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Portlandski
zement
wubjerneje dobrosćze pschezo ezerstwy w ßudach po 180, 90 a 45 kg., kaž tež po puntach porucza tunjo
Otto Engert.

Jerje! jerje!

Kopu rjanych wulkich derje ßłodźazych jerjow po **2** mk.,
kopu **woßebje** rjanych wulkich jerjow po **3** mk. porucza
Gotthard Behrends,
hewak C. A. Mickan na bohatej haßy.

Ssyre Hamburgske ßadło

jara tunjo dostacź pola
Pawola Hofmanna
na rózku ßerbskeje a schulerśk. haßy.

Turkowske ßłowki
najlěpscheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczišnach.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucza ßwojim cźesćenym wotebjerarjam:
jerje, ſ léta 1892, nowe wulke tucźne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ßwinjazy polcź ßuscheny, punt po 75 np.,
syrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow ſa 75 np.,
dale poruczam ßwoje snate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacź 75 np., teho runja **natursku khimjelczku** liter po 40 np.
— Moja pschedawarnja wot léta 1868 wobsteji. —

Kedźbu pschi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjerarka: „...Nochzu wotewrjeneho insektoweho pólvra; pschetoż ßym Zacherlin ždała! ... Khwala tule woßebitosćź ſ prawom jako najlěpschi ßrědk pschewschě pschekaßanzy, duž jenož ſasyglowanu bleschu ſ mjenom Zacherl wosmu!"

Woprawdźity dostacź:

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Ernsta Mittascha,
= = = = Jurja Holda w měschcź. hapt.,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschiżanka,
= **Ketlizach** = = Herm. Mürby,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= **Schěrachowje** = = Ed. Trummera,
= **Sohlandźe** = = Ernsta Augustina,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Heinke a ßyn

hamorski mlyn w Budyschinje

poruczataj
w ßwojimaj pschedawarnjomaj: pschi Židowskim mosćze a pschi ßerbskich hrjebjach na rózku hornczerśkeje haßy (pódla starych kasarmow)
rźany pizny gris zentnar po 5 mk. 75 np.,
rźane wotruby „ „ 4 „ 50 „
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow hischcźe zentnar 10 np. tuńscho.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nęsćzowe rèbliki, khachlowe durćzka, tšęschne wokna, twarske hosdźe
porucza tunjo
Paul Walther.

Najlěpschu margarinsku butru,
derje ßłodźazu, porucza
Pawol Hofmann
na rózku ßerbskeje a schulerśk. haßy.

Najlěpschi likěr

ſ alpskich ſelow, Stousdorfski likěr a běły ingberowy likěr, liter po 100 np., poruczamoj.
Saßopschedawarjo dostanu rabatt.
Schischka a Rjeczka.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,
molerśke a murjerśke barby
w cźerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,
schpundowanski ßwěcźaty lak
ſ barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
dwójzy warjeny
hódny lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe skhnyjazy,
bernsteinske laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Ia Kölnski klij kaž tež
murjerśki klij
a hischcźe wschelake druhe druźiny,
myjerśku krydu,
gyps,
Ia portlandski zement,
klepatokamjenjowu
a **schmirglowu papjeru,**
schmirglowy płat,
schpundowanski wósk,
wósk ſa parketowe schpundowanje,
barbicze wscheje druźiny,
schablony
ſa molerjow a murjerjow
atd.
porucza a ma pschezo na składzje po najtunischich płaczišnach
drogowe a barbowe
en gros **khlamy** en détail
Otto Engert
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a ſ wobłukom wobdadźa,
domowe žohnowanje a **wobrasy**
w wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Korczmarjo, reſtawratěrojo a ſaßopſchedawarjo njemóża pſchi kupowanju wina lěpje cźinicź, hacź ßwoju potrjebu

w winańi Powoła Giebnera w Budyſchinje

na bohatej haßy cźißło 18 ſ nutskhodom theaterſkeje haßy

wotewſacź. Tam ßu naturſke wina, ſa kotrychž cźiſtoſcź ßo rukuje, dostacź. Bjes tym ſo dyrbja ßo pola winowych pucźowarjow wyßoke wudawki ſa pucźowanje ßobu ſapłacźicź, tole podroženje wina pola mjenowaneje firmy wuwoſtanje, dokelž wona wjetſchi dźěl ßwojich winow direktnje pola winizarjow kupuje, ſ kotrymiž je ßo mějecźel firmy pſchi ßwojim dołholětnym pſchebytku pſchi Rheinje ſeſnał, a pódla teho ma hiſchcźe kóždy tón dobytk, ſo ßebi wulki ſkład wina dźeržecź njetrjeba. Hdyž ßo njedźelu wino trjeba, móże ßo ßobotu kóždokrócźna potrjeba w wotležanych bleſchach derje a tunjo ſ rukowanjom ſa ſprawne a ßwědomite poßłuženje dostacź.

Najwjetſchi ſkład wina w Budyſchinje.

Heinrich Meſchter

porucża

deſchcźne mantle hižo po 6 mk.,
deſchcźne mantle ſ khornarjom hižo po 9 mk.,
żakety hižo po 3 mk.,
khornarje na promenadu,
dźěcźaze mantle,

drastne tkaniny,

kraßne nowoſcźe, w **wulkotnym wubjerku** a **po niſkich płacźiſnach, dwójzy ſchěroke** meter po 80 np.,

bawmjane twory,

kattun, meter po 30 np.,
barchent k draſcźe, meter po 50 np.,
běły dowlas, mtr. p. 35 np.,
běłe ßukno k koſchlam, meter po 35 np.,
meblowy kattun,
tykane rubiſchcźa,
barchentowe bluſy,
poßleſchcźowe tkaniny, mtr. po 35 np.,
wupjerki, meter po 45 np.,
pißane tkaniny k koſchlam, módre cźiſchcźenje, meter po 40 np.,
kattun k ſchórzuchaм, ſpódnje ßuknje, ſchórzuchi, gardiny, trikotowe taille.

Płacźiſny twjerde a tunje!

Pſchi ſapłacźenju ſ hotowymi pjenjeſami 4% rabata.

Heinrich Meſchter

na żitnej haßy 10 (prjedy Kayſer), na żitnej haßy 10.

Kſcheſcźijanſka pſchedawańja.

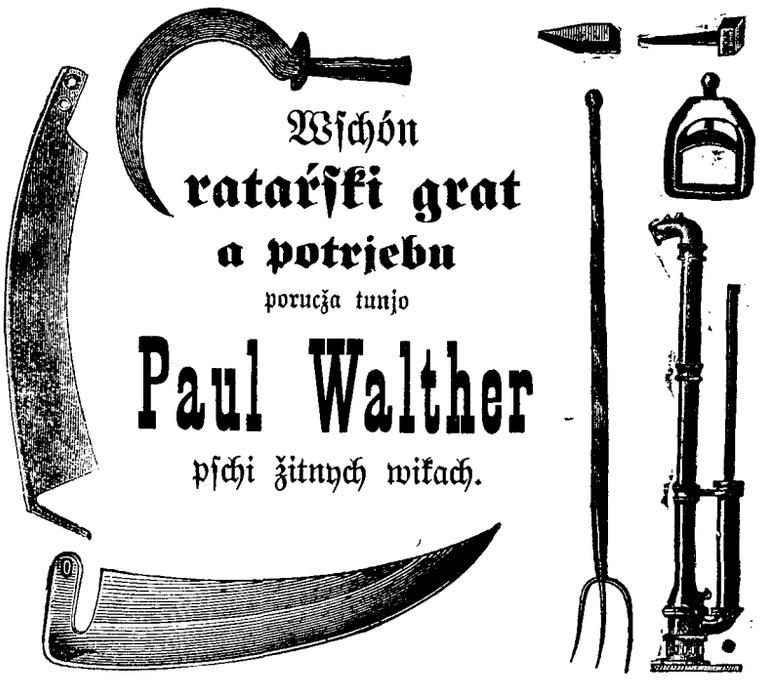

Wſchón

ratańſki grat a potrjebu

porucża tunjo

Paul Walther

pſchi żitnych wikach.

Pſches wobkhodne ſwjaſki ſ najwjetſchej tworowej khěžu w Draždźanach, mojeho ßwaka knjeſa **Siegfrieda Schleſingera** w Draždźanach, na kralowej Janowej dróſy 6, je mi móżno

po jenajkich ßměſchnje tunich płacźiſnach

pſchedawacź. Twory ßu, kaž je doſcź daloko a ſchěroko ſnate, **najtrajniſche.** Poruczam

cźorne a pißane draſtne tkaniny w wulkotnym wubjerku, dwójzy ſchěroke kohcź po 35 np., **cźiſtowołmjane** kohcź po 50 np., **cźorne źidźane tkaniny k njewjeſcźinſkej draſcźe,** wobleczenje po 20 hacź 40 mk., druhdźe dwójzy tak droho, **elſaſke barchenty** kohcź po 25 np., **trikotowe taille, barchentowe bluſy** po 1½ mk., dobre **pſchedeſchcźniki** po 1 mk. 40 np., **ſchtakty** a wſchelake druhe.

Sbytki wot **1000 metrow cźiſtowołmjanych draſtnych tkaninow,** cźornych a pißanych, kaž tež **mußelina,** **sbytki k ßukњjam, ſchórzuchaм** a **rubiſchcźam na hłown** ßo hodźaze, kohcź po 40, 50 a 75 np., hewak kohcź po 1 mk. hacź 2 mk., pſchedawa tak daloko hacź ſkład doßaha

Hermann Beermann
w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy ſ napſchecźa radneje pinzy.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna

na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe Ortenburgu porucża ßwój wulki ſkład **mebłow, ſtołow, ſchpitzelow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńſche płacźiſny pſchi ſprawnym poßłużenju.

W wudawańi „Sſerb. Nowin" ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khěrluſche a ſpěwy Pětra Młónka.

Koßy,

ſa kotrychž hódnoſcź ßo rukuje, w njepſchetrjechenej hódnoſcźi porucża **Paul Walther.**

Karbolineum

k wobarbjenju deſkow porucża tunjo **Alwin Dietrich** w Barcźe.

Wjetsche **khlamy** ſ wulkimi ſkładami, w kotrychž je ßo hacž dotal kolonialtworowa pſchedawarnja ſ wulkim wuſpěchom wjedła, ßu ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi k 1. oktobrej dale na pſchenajecże. Dalſche je ſhonicź w wudawarni „Sserb. Nowin“.

Kóſlaze kóžki

po jenotliwym a po wjetſchich dźĕlbach kupuje

Guſtav Naucke

na garbarſkej haßy 16.

S dobom poruczam ßwój wulki ſkład **ſchórzuchow** ſa murjerjow, cźĕßlow a dźĕłaczerjow po najtuniſchich płaczíſnach.

Kóſlaze kóžki.

Kóſlaze kóžki po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi pſchi žitnych wikach.

Howjaſu kožu, czelazu kožu, koſaze a kaniklaze koże a wſchĕ druhe druźiny kožow po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi pſchi žitnych wikach.

Kóſlaze kóžki

po jenotliwym a po wjetſchich dźĕlbach po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje kóžkař **L. Fleiſcher**

na ſwonkownej lawſkej haßy 18.

Wſchĕźenoj pomyßlne druźiny ſtrajnje dźĕłanych,

čirjiow

ßu **najlépſche** a **najtuniſche** doſtawać

w najwjetſchim čirjiowym ſkładźe

Paula Kriſtellera

na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe.

na bohatej haßy 29, hdźež napiſchcźa hoſćenca winowe kiſće.

Kaſchcźe

ma pſchezo w wulkim wubjerku na ſkładźe

Hermann Schmidt

na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe.

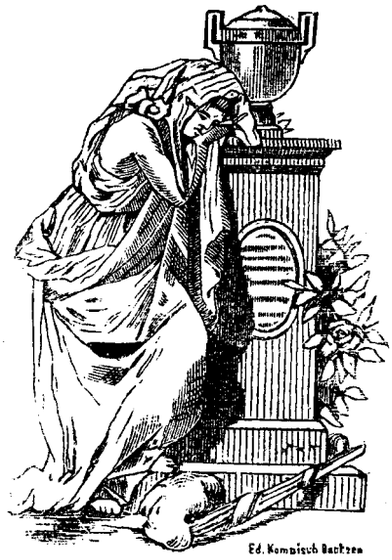

Ed. Kompisch Bautzen

Jan Khěžnik

w Budyſchinje na Lubijſkej drózy cźiſßło 8 poruča pſchi potrjebje ßwojim lubym ßerbſkim ßobukrajanam ßwój wulki ſkład

rowowych kamjenjow

ſe ſyenita, marmora a pěſkowza, kaž tež **tolſtoczornych kryſtalowych platow.** Trajne a woßebne dźĕło pſchi najtuniſchim wobliczenju płaczíſnow.

Stare rowowe kamjenje ßo rucze ponowja.

Wupſchedawanje.

So bych ßwój wulki ſkład rucze trochu wuprózdnił, maja ßo

500 woßebnych mužazych wobleczenjow

ſ jaßneho a cźĕmneho bukſkina, cheviota a dobreho cźeßaneho pſchedźena,

ſwjerſchniki, kholowy a dźĕcźaze wobleczenja,

kaž tež

600 žonjazych žaketow, deſchcźnych mantlow, wobwĕſchkow, pjeſlow a trikotowych taillow

po kóždej ßo hodźazej płaczíſnje wupſchedawacź.

Mužaza draſta ßo po měrje derje a tunjo ſeſchije.

Otto Preuß, prjedy **C. F. Kloss,** na žitnej haßy 4.

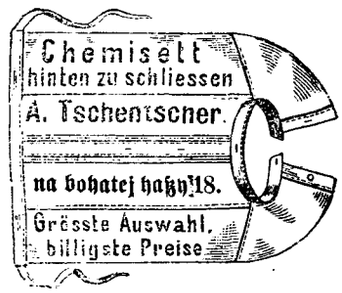

Berta Albinußez

akademiſzy a praktiſzy wuwuczena ſchwalcźa

na hornczerſkej haßy 47 w Budyſchinje

wucźi měru bracź, rĕſy ryßowacź a pſchirĕſowacź.

Holzy, kotrež chzedźa ſchwalcźiſtwo dokładnje nawuknucź, tež tajke, kotrež chzedźa ſa ßwoju ßamßnu potrjebu dźĕłacź, namakaja měſto pola **Berty Albinußez** na hornczerſkej haßy 47 w Budyſchinje.

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje

na ßerbſkej a ſchulerſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcźe: **Fotografowanje dźĕcźi** a **wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſcźi **viſitneje kharty** płacźa 12 ſchtuk 6 mk., tež pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobrazu w wumĕlſkim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Cźĕßlow

na nowotwarje w **Margarecźinej** hĕcźe pſchijima

C. Schneider.

Meblowy magazin

tyſcherſkeje jednoty w Budyſchinje

na žitnych wikach 2 **na žitnych wikach 2**

ßwój wulki ſkład **hotowych blidow** a **półſtrowanych meblow** pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju porucźa.

Dźĕłaczerſka ßwójba

ßo pſchi wobydlenju w ßamßnym domje na knježi dwór w **Klinje** pyta.

Otto Preuss prjedy **C. F. Kloß** na žitnej haßy 4 ma najlĕpſche **mužaze wobleczenja.** Woßebje na kraßne a pſchi tym ßměſchnje tunje wobleczenja ſ cźeßaneho pſchedźena kedźbne cźinimy.

S. N. R. B.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rožku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. **Sobotu 6. meje 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Dźenża so rozsudźi, hač so němski khěžorstwowy sejm rospuščći. Sačišnje-li wón wojersku pschedkohu, chže jón khěžor domoj pósłać a potom wojersku pschedkohu nowowuwolenemu sejmej pschedpołožić. W posledním wokomiku su so wuhlady na pschijećze wojerskeje pschedkohi sašo trochu polěpschiše. Zentrumski sapósłanz swobodny knjes z Huene je namjetował, so by so wójsko jenoż wo 70,000 muži powyšniło a so k temu 55 milijonow hriwnow lětnje wjazy wudawkow za wójsko pschiwolilo, bjes tym so hrabja Caprivi hač dotal 83,000 muži a 64 milijonow hriwnow wjazy žadasche. Hrabja Caprivi je so, hač runje prjedy ani muža, ani knesła spuščćić nochćyšche, skónčnje z Huenowym namjetom spokojił. Prascha pak so hischće, hač so za tónle namjet wjetschina hromadu swjedże. Wjetschina zentrumskich sapósłanzow, wot kotrychž hłosow doñt wojerskeje pschedkohi wotwisuje, so hischće kabła, hač by so nju abo pschećiwo njej hłosowała.

— Khěžor Wylem je so z swojej wysokej mandźelskej zrjedu wječor wot swojeho italskeho pućowanja psches Schwizu do Barlina wrócźił. W Schwizy buschtej khěžorskaj mandźelskaj w Luzernje wot zastupjerjow schwizarskeho swjatkoweho knježerstwa powitanaj. Psches Basel dźěsche potom jěsba do Karlsruhe, hdźež sebi khěžorskaj mandźelskaj po pućowanskich napinanjach dźeń k wodychnjenju popscheschtaj.

— Wohańbjaze je, kak so dostojnosć němskeho khěžorstwoweho sejma z njehornymi rěčemi ponižuje, a so pschećiwo temu sejmowy pschedsyda njesakroći. Pschi jednanju wo nowym lichowanskim zakonju běchu zašo podobne skschiwdźaze wudma złyschećć, kajkež běchu so njedawno na Ahlwardta nawrkałe. Sozialny demokrat Stadthagen praji, so by antisemitiskeho sapósłanza Böckela hněwał, so su niz jenoż židowszy, ale tež kschesćijanszy lichowarjo; tež jedyn wěsty Böckel w Frankfurcze nad Mainom je lichował. (Sapósłanz Böckel sawoła: Wón je mojeho nana hanił, złěpzo!) Stadthagen skónči, so dyrbi so lichowanski zakoń hischće powótšić. Sozialny demokrat Kuhnert měni, so je Ahlwardt powjedał, so su jeho kschesćijanszy lichowarjo bóle čischćeli hač židowszy. Ahlwardt budźische so něhdy tež k sozialdemokratam pschisamknuł, hdy budźichu jemu čži pjenjesy požčili. Antisemitiski sapósłanz Liebermann se Sonnenberg Stadthagenej snapschećiwi, so drje je wón jenoż teho dla rosnjemdrjenje rěčał, dokelž je jemu radźił, so by so ras wokumpał. (Hołk pola sozialnych demokratow. Phi!) Rěčnik wusběhuje, so chže wschitkich lichowarjow trjechić, wscho jene, hač su kschesćijenjo abo židźi. Sapósłanz Böckel měni, so je Stadthagen hischće bóle kschiwdźiwje rěčał hač Ahlwardt. S zyka mohło so z privatneho žiwjenja sozialnych demokratow wschelake powjedać. Pschi dalschim wadźenju so wospjet kschiwdźaze wudma, kaž złępz, bojasnik, njehańbićiwy patron atd., sawołachu. Hdyž běchu so sozialdemokratojo a antisemitojo na tajkele waschnje wučesćili, so jednanje wo lichowanskim zakonju k dobremu kónzej dowjedźe. Jeho najwažnische postajenje je, so ma so wikowanje se skotom abo pschenajecze a požčowanje skotu pod polizajsku nadkedźbu stajić kaž požčowanje na času. Tola wołoby, kotrež chzedźa započeć se skotom wikować, k temu žaneje polizajskeje dowolnosće njetrjebaja, runje kaž je temu hač dotal było. Skótne wikowanje móže pak so jim zakazać, jeli so su so pschi tym dla pschestupjenjow pschećiwo zwójstwu khostali. So by polizajska nadkedźba mózna była, dyrbi kóždy, kiž chze se skotom wikować, to wyschnosći wosjewić. Pódla ma wyschnosć prawo, skótnym wikowarjam poručić, kak maja swoje knihi wjesć a kajkej polizajskej kontrole w nastupanju swojeho wikowanja maja so podćinić. Wužitne by było, hdy bychu pschedawarnje, na wotpłačenje pschedawaze, teho runja pod polizajsku kontrolu stajili; z tym bychu so jich najhórsche wurostki wobrězać. Konserwatiwni a zentrumszy sapósłanzy chzedźa zakoń, na to so měrjazy, namjetować.

— Ahlwardtska komisija je w khěžorstwowym sejmje rosprawu wo Ahlwardtowych aktach podała. Ahlwardt njeje móhł swoje čežke wobskórźby dopokazać; duž dyrbjał wón tele wobskórźby wrócźić, jeli so ma schkriczku hańby we zebi. Ahlwardt je pschećiwo njedostojnemu wobkhadźenju komisije protestował a pschi tym wostał, so je so wjetschi dźěl jeho wobskórźbow z aktami wobkrućił. Jeho pschećiwjenje pak jemu mało pomha. Khěžorstwowy sejm je rozsud komisije za dobry spóznał, tež antisemitiskej sapósłanzaj Böckel a Zimmermann staj za njón hłosowałoj.

— Wobsamknjenje noweho němsko-ruskeho wikowanskeho wučinjenja drje hischće dołho na so čakać da. Ruske wotmolwjenje z napschećiwnymi namjetami na wumjenjenja, z němskeje strony činjene, je doschło. Ruske žadanja budźa, so rozumi, zwěru pruhować. Možno, so budźa nowe napraschowanja nusne, wěste pak so bycź sda, so so hischće khětra khwila minje, prjedy hač so pschesjenosći w nastupanju rusko-němskeho wikowanskeho wučinjenja dozpi. Němszy ratarjo bychu najradscho widźeli, hdy bychu jednanja bjese wscheho wuspěcha wostałe. Wěste je, so by Němska wužitk, kotryž by za němsku industriju wudobyła, z poniženjom žitnych złow sapłačić dyrbjała. Duž by němske ratarstwo pschi nowym wučinjenju khosty sapłačiło.

— Němski khěžorstwowy dołh je wot léta 1877 njezměrnje rucze rostł. Tehdy wón 16,338,100 hriwnow wučinjesche. 31. měrza 1889 bě hižo wón na 883,773,900 hriwnow srostł, hač je so skónčnje nětkole na 1 milijardu 755½ milijonow hriwnow powyschił. Jako dań dyrbi so za njón w tutym lěcze 65,675,000 hriwnow wudać.

Awstrija. Pschi dźěłaćerskim mejskim zwjedźenju je w Winje bjes polizistami a njewotwisnymi sozialnymi demokratami k krwawnym pukam doschło. Na čole jeneho dźěłaćerskeho čzaha, kotrež 1. meje po měschčanskich dróhach čzahachu, młody čłowjek čerwjenu khorhoj njeseše, bjes tym so čzahowi wobdźělnizy spěwy na čerwjenu khorhoj spěwachu. Jedyn polizajski wachtmischtr khorhojnika napominasche, čerwjenu khorhoj wotstronić, čemuž pak so tón sapowjedźi. Na to chzyšche polizajski wachtmischtr dźěłaćerjej khorhoj wutorhnuć, schtož dźěłaćerjow pohnu, na khorhojnikowu stronu stupić. W blischim wokomiku dla čerwjeneje lapy puki nastachu. W dule hromadze něhdże 30 čłowjekow, polizistojo a dźěłaćerjo, do so pjerjechu. Dźěći a žony, kotrež běchu z čzahom zobu čzahnuli, nastróžane roscźěkachu, bjes tym so črjóda so bijazych pschezo bóle pschiběrasche. Na dobo jedyn policist, na kotrehož běchu so někotři dźěłaćerjo walili, do swojich nadpadnikow z revolwrom tšeli. S tym so njembrosć dźěłaćerjow, kotrychž ličba pschezo pschiběrasche, hischće powjetschi. Duž budźichu polizistojo skónčnje zosać dyrbjeli, njebudźichu-li jim jěsdni policistojo na pomoz pschischli. Tući dźěłaćerjow, kotříž z čzahom čekli njeběchu, k semi porasychu a jich sajachu. Mnohi njeměrnizy buchu tež wot pěschich policistow sajeći. S dźěłaćerjow runje kaž z policistow je jich wjele zranjenych. W druhich awstriskich městach so z dźěłaćerskim mejskim zwjedźenjom porjad kasyk njeje.

Jendźelska. Ministerstwowy pschedbyda Gladstone je so sbožownje mordarskeho nadpada sminuł. Wěsty Townsend bě sebi wotmyślił, Gladstona skónzowacź, dokelž chze tón iriski sejm sakožicź a Irskim samostatne krajne sarjadnistwo pschiswolicź. Townsend psched Gladstonowym wobydlenjom na swój wopor cakasche. Hdyž Gladstone s domu stupi, so by so do parlamenta podał, so Townsend dohlada, so ma Gladstone, kotrehož hischcze ženje prjedy widźał njebě, wulku podobnosćź s Townsendowym nanom. Duž wón mordarsku myšl puschczi a revolver do saka tyknuwschi do St. Jamseskeho parka dźěsche, hdźež so na lawku cźišnu a płakasche. Lěkarjo su Townsenda sa wowrótnjeneho cźlowjeka spósnali. Wón je tři lěta w Scheffieldu w sbožownym mandźelstwje žiwy był, doniž so ras bjes šlěda njeschubi. Někotre njedźele posdźišcho wón swojej žonje s Awstraliskeje telegrafiszy sjewi: Nadźěj so! Někotre měšazy posdźišcho jeho jeho žona w Sydneyu nadeńdźe, hdźež bě dobru skužbu w jenej želesowej pschedawarni namakał. Hižo tehdy bě jeho błudna myšl sajała, so dyrbi guvernéra noweje pokodnischeje Walеskeje „khostacź".

Amerika. Sswětowa wustajenza w Chikagou, s kotrejž dyrbja so swjatocznosćze k wopomnjenju wušlědźenja Ameriki, psched 400 lětami wot Khrystofa Kolumba dokonjaneho, krónowacź, je so wutoru w pschitomnosczi 300,000 wošobow wotewrika. Rano so deschczik dźěsche; w tym wokomiku pak, w kotrymž president Cleveland na jedyn knefl tłóczíwschi s elektriskej mozu wschě maschiny w maschinowni a wschě wodomjety do hibanja staji, so skónczne pruhi psches mróczele pschedobuchu. W tu khwilu je wustajenza hischcze khětro njehotowa; najbóle su so Amerikanszy sakomdźili, bjes tym so je wustajenza w němskim wotdźělenju pornjo druhim najdospoknischa. Wuswolenje města Chikagoa sa wustawnischczo je jara pschihodne. Chikago je tak prawje s pschikładom hoborstwa amerikanskeho žiwjenja a jeho mózneho roswicza. Jeho stawisny su mohł rjez krótki wotryž spodźiwnje spěschneho roswicza poknóznych sjenoczenych statow. Psched 60 lětami Chikagoske wobydlerstwo s tsjoch swójbow wobstejesche, kotrež w paženych khěžach bydlachu. Tamne tři pažene khěže su so shubiše a na jich městnje je město s 1,500,000 wobydlerjemi, druhe najwjetsche w Amerizy a šedme bjes městami swěta nastako.

Nadobne smyšlenje a rjekowstwo.

(Wěrny podawk.)

Mjes wóhnjostražnikami Pariskeho pschedměsta bě so Josef L— s wožebitej smužitosczu a pschitomnosczu ducha hižo husto skawnje wusnamjenił. Niz jeno pschi wóhnjach bě wón to wopokasał, ale też se swojej wulkej wuschiknosczu w ponurjowanju bě cžasto cźlowjeske žiwjenje smjercži wutorhnuł.

Kónz nasymy 1828 bě w nozy w skkadźe jeneho s hkownych sastararjow kralowskeje gardy woheń wudyrił a tutón woheń bě też jeho kraśne wobydlenje sapopadnuł. Jako nan wulkeje swójby myšlesche sebi wón pschede wschěm jeno na to, so by swoje dźěczi wukhował, a bě je hižo sbožownje pkomjenjam wutorhnuł. Jeno na jene bě so pschi wulkej harje sabyło, na dwělětnu holczku, kotraž pódla krucze samknjeneje nanoweje dźěkanskeje jstwy hischcze pokojnje spasche, hdyž druhe hižo psches pkomjenja noschachu. Nadobo wuskyscha Josef dźěsczowe wokanje, sleczi khwatnje horje do jstwy, roscźepje durje se žekerju a pschinješe je sbožownje radostnemu nanej do rukow. Poskiczene myto wotpokasa wón, swěrny swojemu powokanju, prajo, so je jeno swoju winowatosczź cźinił.

Hdyž Josef powjedasche, kak je psches baronowu jstwu k dźěsczu dozpěł, dopomni so tón, so je tam mjes druhimi drohotnymi wězami też hischcze schtyrzyczi kruchow papjerjanych pjenjes w dybsacznych knižkach wostajił a khwatasche na straschne městno, so by tute pjenjesy wukhował. Ale kak jara so stróži, hdyž pschi wschěm pytanju žanych knižkow namakacź njemóžesche. Baron, pschešwědczeny, so nichtó do kabineta pschischoł njeje, khiba Josef, njemóžesche sebi hinak myšlicź, hacź so je dybsaczna knižka we wóhnjostražnikowymaj rukomaj. Jemu drje bě cźežko, teho tajkeje stósczе winowateho měcź, kotremuž měješe so sa wukhowanje swojeho dźěsća dźakowacź, wosjewi to tola hnydom hejtmanej tamneho khora a žadasche sebi wot njeho hnydom pschepytowanje.

Hejtman, kiž Josefa hižo dawno znajesche a sebi jara ważesche, chzyschе pschi tejle ważnej wězy wschu mudrosczź nałożicź; da teho dla Josefej znamjo a sastupi s nim a s baronom do jstwy. Hdyž jow Josef tamne wobskorženje sažkyscha, sblědnu wón a njemóžesche žaneho słowczka wuprajicź. To měješe baron sa znamjo jeho winowatosczе. Lědma bě so Josef sažo shrabał, žadasche sebi, so dyrbja wschu jeho drastu pschepytacź. To so sta a Josef bě wuczisczeny wot wobskorženja, dokelž žaneje knižki pola njeho njenamakachu.

„Sawěrno", rjeknu schwarny muž s błyschczatym wóczkom baronej, „ženje njeběch wěrił, so budźecze mi s tajkimle dźakom płaczicź; ale boli-li mje też tutón podhlad, dha dyrbi tola waš tuta bolosczź hischcze bóle pschimacź, dokelž wy njemóžecze swojeho dźěsća wobjimowacź, bjes teho, so by waš pschi tym hańba njebyko, so scze so jeho wukhowarjej takle hrosnje dźakowali!"

Na to wotšali so Josef roshněwany, dźěsche do kasarmy a powjedasche je swojim towarschom, pschi tym, ruku na swój teśak skožujo, prajo: „Jeno schěre wkoby knjesa s Descarville mózachu mje wotdźerżecź, so sebi sa tajke ranjenje njejšym sarunanja žadał!"

Potom minu so měšaz a pschezo hischcze njemóžesche so baron pscheswědczicź, so je Josef njewinowaty, pschezo hischcze mějesche psched wocźomaj tamne šlěbnjenje, kiž móžesche sebi pschi tajkich wobstejenjach jeno wo winowatym cźlowjeku myślicź. Nimo teho bě jemu skoro njemózne, pschišadźene 40,000 frankow tak šnadnje sabycź a hižo bě sebi wotmyślił, zyku wěz šudnistwu pschepodacź; tu jene ranje wuhlada jeho skužobnik, želesnu kschinju wuprósdnjejo, mjese mnohimi rostorhanymi papjerami dybsacznu knižku s cźorneje koże. Spěschnje ju wotewri a namaka w njej papjerjane pjenjesy a pschinješe je, pokny radosczе, swojemu knjesej. Tón njewjedźesche, hacź ma so bóle wjeselicź nad namakanjom shubjenych pjenjes abo bóle rudźicź, so je cźesćź sprawneho s wopacznym podhladom ranił.

Jeho prěnje myšle pak běchu te, tutu kschiwdu saso sarunacź, a hnydom běžesche wón do kasarmow wóhnjostražnikow, da sebi jich wschěch pschedstajicź, khwatasche hnydom k Josefej a chzyschе jemu kóžde sarunanje dacź, kotrejkuli by sebi žadał.

„Ja mohł sebi wěso tajke sarunanje žadacź, tola njeżadam sebi wot waš niczo dale, khiba to, so njebyschcze ženje wjazy wóhnjostražnikej žaneje njekhmanosczе pschizpěwali, jeli so jeje njejscze se šamšnymaj wocźomaj widźeli!" wotmolwi Josef, a w jeho wobliczu błyschczesche so cźicho wusprawnjena dostojnosczź. Wschitke posliczowanja baronowe běchu podarmo; niczo njemóžesche ranjeneho samóz, so by žadyn dar jako sarunanje sa ranjenu cźesćź pschiwsak; jemu bě doscź; so bě so wot tamneho podhlada psched wschěmi swojimi towarschemi wucźisczicź. S tym so pschiwišnosczź a cźesćź, kotruž Josef mjes nimi měješe, hischcze pschispori. Husto wschak dopomni so hischcze na barona Descarville a njemóžesche zyle pocźischczecź cźucze, so bu wot njeho ranjeny.

Bě-li to też jeho cźesćź raniko, njemóžesche pschi tym tola jeho horliwosczź woliwknucź, kotryž tam, hdźež bě strach najwjetschi, najradscho wojowasche, so by cźlowjeske žiwjenje abo wobšedźeństwo njesbožownych sakhował. Mjes tym bě syma se swojimi wichorami pschischła. Runje tehdom bě wjele lodu a mkodźi ludźo njemóžachu so našmykacź. Hkowne městno w Parisu, hdźež so tuto rjane, ale husto też straschne wješele wotbywa, je schěroki kanal. Tyšazy pschihladowarjow stejachu na brjosy a pytachu s pschiwokanjom swažnosćź šmykarjow hischcze sahorjecź, s kotrychž něktosi w rjenje wudebjenych šankach wuhotowane knjenje wožachu, kiž mějachu na tymle krótkim a žadnym sawješelenju swoje spodobanje; drusy sažo wopišowachu wschelake figury, róże, pišmiki se swojimi šmykami a scźežechu s tym kedźbnosćź pschihladowarjow na so.

W tamnej symje běchu někotsi mkodźenzy s najwošebnischich swójbow, kiž běchu s dobom też dobri šmykarjo, wulke šnědanje po tamnischim waschnju pschipokdnju na lodze pschihotowali. Bě to wulkotna hosczina, pschi kotrejž běchu jara roswješeleni, a mnohi winowy kórk slecza do wjetcha rjenje wudebjeneje buby, kiž bě na lodze natwarjena. Hdyž bě swjedźeń k kónzej a hižo tyšazy pschihladowarjow na brjosy cźakachu, stupichu so naschi mkodźi hosczo sažo na šmykowy a spytachu w khrobłych sahibach poskakowacź. Mnoho pruhow tajneje mozy a wustojnosczе wuwjedschi wschu so tsjo najswažliwischi sa ruku, so bychu někotre reje, mjes nimi też „galupadu", wustojnje wuwjedli. Ale tu, hdyž chzychu runje sažo jene koko wuwjesc, pschekama so na dobo lób pod nimi a w šamšnym wokomiku běchu wschitzy tsjo so shubili.

Tyšazkróczny sakschik na brjosy saklincza a dozpě też hacź k Josefej, kotryž so blisko, swoju dymku kurjo, pschekhodźowasche. Spěschnje khwata wón tam, hdźež so woka na pomoz. Hnydom wotcźišnu swoju drastu, hlada mjes tym do dźěry, hdźež běchu so tsjo njesbožowni ponurili, skoczi nuts, pyta pod lodom a sa poł minuty pschinješe jeneho s nich won. Wón pschewostaji wschu dalschu staroscź wokoło stejazym, wróczi so a shubi so druhi ras pod lodom. Wschitzy cźakaja napjecźi a hakle sa dwě minucze so sažo pokasa,

ale nikoho njenamakawschi. Se wschěch bokow wokachu: „Staj hischcże dwaj pod lodom!"

„Khětsje", sawoka, „schkleńczku konjaka a ja ßo hnydom saßo wróczu!" Hnydom ßo też saßo jhubi, a sa khwilku pokasa ßo s druhim, kiž bě hižo we womorach. Też nětk ßebi njerosmyßlesche a ponuri ßo schtwórty ras, ale wróczi ßo skoro smjersnjeny frudny s prósdnymaj rukomaj.

„O nasch wumoženjo!" woka prěni na njeho, „njewopuschcże nascheho towarscha! Wón je s woßebneje a bohateje ßwójby, kiž budże wam derje mytowacz; wón je wyschk kralowskeje gardy a ßyn barona Descarvilla!"

„Schto! Descarville?" woprascha ßo Josef.

„Haj bohaty sastarowak w rybarskim pschedměscże!"

„Ach, wěm ßo dopomnicz", sawoka wóhnjostraznik, tón ßamy, kiž bě rjekk, so ßym jeho pjenjesy kradnuk! ale hischcże jenu schkleńczku konjaka!" a wón ponuri ßo pjaty ras. Wschitzy tam shladuja. Hižo wschitzy tschepjetaja wo njeho, tu pokasa ßo Josef, tsecżeho na ramjenju dżerżo, wschitzy wyskachu, ale Josef sawoka: „Wón je morwy!" ruku na jeho wutrobu dżerżo. „Ach, teho runje běch najradscho wumožik a ßo tak na nanje wjeczik! ... Tola, mój Bożo, ně — wón njeje morwy — jeho wutroba saßo czepje! O, so mohk jeho hischcże sdżerżecz!" Hnydom pocża jemu do huby dychacz. Skónczńje pokasa ßo w nim hischcże żiwjenje. Potom woteńdże Josef, so by ßo pschehotowak, wróczi ßo a namaka nětko tsjoch mkodżenzow, ketrychż bě wumohk, kiž jeho s najdżakownischimi ßkowami wobjimowachu.

Mkody Descarville njemóżesche wěricz, so by tón, kotrehoż bě jeho nan tak jara ranik, ßwoje żiwjenje sa njeho ważik.

Mjes tym běchu snaczi tsjoch wumoženych na 500 frankow nawdali a chżychu je wóhnjostraznikej jako snamjo ßwojeje dżakownoscże pschepodacz; ale tón pohlada s nadobnej hordoscżu na darjene pjenjesy, wsa pjenjesy a pschepoda je poliziskej prosscho, so by je do pschitomnych rosdżělik. Potom wobroczi ßo k tym mkodżenzam a rjeknu: „Myßlicże dha ßebi wy, so ßym to ßwojeho wužitka dla czinik? Wscho, schtoż mózu wot waß pschiwsacz, moji knjeża, to je schkleńża dobreho wina!"

Woni sběżechu jeho na ramjo a njeßechu jeho do winoweje khěże. Wschitzy ßo wjeßelachu, woßebje hdyż baron Descarville sastupi a Josefa bjes ßkowa k wutrobje pschicżischcża a jemu wotproschowasche: „A ja schpatny! mózach waß sa pohladneho měcz!"

Nětschto měßazow na to dosta Josef s ruki ßwojeho pokkownika saßkużbny kschiż czestneje legije a bu sa lojtnanta wóhnjostraznikow powyscheny. Czescz jeho wopomnjeczu.

Ze Serbow.

S Budyschina. Saßo bliži ßo tón czaß, w kotrymż „Towarstwo pomozy sa studowazych Sserbow" ßwoju létnu podpjeru wudżěluje. S kajkim żedżenjom tola někotryżkuliż mkodżenz abo jeho nan a sastarak tutu pomoz wocżakuje, bjes kotrejež njemóhk dale wjetsche wudawki swjescz, a s kajkej wjeßekoscżu mkodżenz dale wuknje a ßo prózuje, so by ßwoje duchowne mozy junu Sserbowstwu poßwjeczik, hdyż widži, so njeje wot ßwojeho luda wopuschczeny a sabyty! Haj, póbla pschinarodżeneje luboscże k ludu jeho wótzow ßo w nim jahe dżakowna luboscz hori a jeho s nim pschezo twjerdscho swjasa. Ale hacż ßo hodži wjele abo mako podpjerow wudżělicz, to wotwißuje wot teho, kak wjele darow a pschinoschkow je pokkadnizu w běhu léta pjelniko. Ssu ßo drje s dżěla nahladne dary, sa kotrež ßo nanajwutrobnischo dżakujemy, do njeje wotedake (pola knjesa pschekupza Gruhla na lawskich hrjebjach), ale někotryżkuliż nahladny a samożity Sserb móhk hischcże scherpatku pschinjescz, a każ ßo sda, je też toschto ßobustawow towarstwa létża na ßwój pschinoschk posabyko. Nadżijamy ßo, so je jemu lubo, hdyż jeho s tutym na jeho winowatoscz dopomnicz ßebi dowolamy. Njedyrbjak dha kóżdy, kiž to někak samóże, ßo lubjerad sa to ßohu staracz, so by nasch ßerbski lud doscz duschowpastyrjow, wucżerjow, prawisnikow a lékarjow, s jenym ßkowom doscz duchownych wodżerjow ßwojeje rěcże w ßwojej ßrjedżisnje měk, so bychu jehnjata w maczerinej rěczi móhke k njebjeskemu pastyrjej pokasowane a wowzy, na łuzy ßerbskeho ßkowa Bożeho paßene, wot ßerbskich rěcżnikow a lékarjow sastupowane a wobstarane bycz? K Sserbej ma Sserb wěso najwjazy dowěrjenja, s nim móże ßo każ s někim ßwojeho runjecża srěczecz, wón s nim ßobu cżuje a jeho srosumi, a Bożi hłóß ma domjaze, wutrobu hnujaze a ßwědomnje wótsjaze synki jeno w maczerinej rěczi sa njeho! Jenotliwi bóle abo mjenje samożiczi Sserbja, kiž maja wobdarjenych ßynow, njemóża wjazy, każ w prjedawschich czaßach, ßwój lud s duchownymi wodżerjemi sastaracz, to shonjenje wucżi; teho dla ma zyły ßerbski splah tu ßwjatu pschißkuschnoscz, ßo sa to ßobu staracz. Wo to njeje tola cżinicz, wobdarjenym, ale khudym ßerbskim mkodżenzam do wunoschneho khléba dopomhacz, ale Sserbam duchowny khléb dawacz a radżicz a ßkużicz w jich rěczi. Duż wy, kiž scże s czaßnymi kubkami żohnowani — waß je, Bohu budż dżak, wjele — pschinjeßcże ßwoje dary a wopory na wołtař ßwjateje a ważneje wótczinskeje należnoscże a njedajcże po Knjesowym ßkowje lěwizy wjedżecz, schto prawiza czini. Njeczakajcże jedyn na druheho, ale czińcże, k czemuż wutroba a ßwědomnje waß wabitej; njeczakajcże na pomoz wot druheje strony, hdżeż mózecże a macże ßebi ßami pomhacz. Narod, kiž doßahazych duchownych a wodżerjow wjazy nima a swjescz njemóże, leži na mrěczu a hódny njeje, so by żiwy wostak. Chżedża Sserbja dale bóle tajki narod bycz, nochżedża żiwa, mkódna a płódna hakoschka bycz a wostacz na schtomje ludow semje? Njeje nasch Bóh widomnje s nami byk w sańdżenych czaßach, njeje naß duchownje bohacże żohnowak, chżemy herbstwo wótzow s rukow dacz? Sswjaty, njewuhaßliwy wótczinski woheń njech ßo hori we wschěch ßerbskich wutrobach a ßo wopokaże w woporniwoscżi sa nasche spomożerske wotpohladanja! Żane pjenjesy tak derje nałożene njeißu a tak wyßokeje danje njenjeßu, każ te do pokkadnizy „Towarstwa pomozy sa studowazych Sserbow" pola knjesa pschekupza Gruhla położene! Studowazy mkodżenzy pak njech ßwoje próstwy abo samołwjenja wo podpjery hacż do kónza tuteho měßaza tukhwilnemu towarstwowemu pschedßydże knjesej dr. Kalichej w Budyschinje póscżelu.

— 2. meje je ßo w tudomnej ßejmowni Wałporski provinzialny ßejm wotbywak. Póbla wschelakich druhich pschiswolenjow ßu wobsamkli 160,000 hriwnow sa powschitkownoscżi wużitne samery nałożicz, woßebje k sarunanju pjenjeżnych wudawkow sa woßoby s wjeßnych gmjenow w hojerńjach samęstnjene, sa bědnych a sa woßyrocżene a sanjerodżene dżěczi, dale k podpjeranju gmjenow pschi składżenju ßrědkow sa schule a twarjenje pucżow. Tudomnej ratarskej schuli ßo 4500 hriwnow jako podpjera pschiswoli.

— Bliżsche sjawne poßedżenje wokrjeßneho wubjerka Budyskeho hamtskeho hejtmanstw budża ßo pońdżelu 15. meje dopołdnja $^3/_4$11 hodżiń w poßedżerni hamtskeho hejtmanstwa wotbywacz.

— S wotkasanja njebo probsta a kanonika dr. Jana Mara ma ßo stipendij, 240 hriwnow létnje wucżinjazy, wudżělicz. Sserbjo romsko-katholskeho wěrywusnacża najprjedy s pschibusnistwa wotkasarja a s Njebjelskeje woßady, kotsiž na universicże studuja abo ßo w najwyschschimaj rjadownjomaj gymnasija na studium pschihotuja a kotsiž ßu poknje ßerbskeje rěcże mózni, maja prawo, ßo wo dostacże tuteho stipendija prózowacz. Woni chżyli ßwoje próstwowne pißmo s trěbnymi wopißmami hacż do 20. meje biskopej Wahlej póßkacz.

— Na skótne wiki, kotrež ßo tydżenja w Budyschinje wotbywachu, bě ßo jenoż 140 howjadkow a 47 koni na pschedań pschihnako. Płaczisny, kotrež ßo sa skót płacżachu, ßu pjecża khětro niske byke. Pschi nětczischim njedoßahanju skótneje pizy wschak ßo ratarjo po mózności kupjenja skota wostaja. Pschichodne wiki budża 27. meje. Ssnadż ßo bjes tym wobstejnoscże, s kotrymiż ßo nětkole plahowanje a dżerżenje skotu pocżežuje, k lépschemu pscheměnja.

— Njeßkyschanu njekniczomnoscz je tele dny jedyn tudomny kowarski wucżobnik wobeschok. Se żahłym żelesom po drósy duzy wón ßynka tudomneho wósnika Mikanje napominasche, so by sa żahłe żeleso pschimnuk. Dokelż ßo hólczk k temu narecżecz njeda, njeplech s mozu dżěsczu żeleso do ruki stkóczi, tak so bu ruka straschnje wopalena. Njedocżinka ßu sajeli a do jastwa ßadżili, so bychu jeho skóscz hódnje pokhostali.

S Bobolz. Pjatk tydżenja je ßo tu żałoßny njeskutk stak. Tudomny korczmař Max Kempa je ßwoju pschichodnu macz, 77létnu swudowjenu Krjeńzowu satsélik, na to do ßwojeje mandżelskeje tsélik, tola tu na sboże jenoż sranik, a skónczńje ßebje ßameho satsélik. Kempa je njeskutk w wopilskej błudnoscżi wobeschok. Wo jeho woßobje ma ßo prajicz, so je ßo wón w Wegefurcże pola Freiberga narodżik a w ßwojim czaßu jako schoßař pola njebo rycżerkublerja Schneidera w Hornjej Hórzy do skużby stupik. Tam je ßo wón s tamnischeje żiwnoscżerki Krjeńzoweje dżowku sesnak a ßo s njej w lécże 1881 woženik. S pjenjesami ßwojeje żony a pschichodneje maczerje ßebi Kempa, kiž mějesche ßam jenoż mako samożenja, w tym ßamym lécże korczmarsku żiwnoscz w Nowych Bobolzach kupi. W lécże 1884 ßo korczma, kotrejež twarjenja běchu stare a dodżerżane, wotpali, na czoż Kempa korczmu s nowa s rejwanskej salu natwari. Hacż do teho czaßa bě Kempa pékny, měrny a dżěkawy człowjek byk, doniż ßo po nětczim do palenzpicża njeda. Psched dwěmaj létomaj hižo wón w tajkej měrje wopilstwu hołdowasche, so na

wopiłsku błudnosćj skhori. Wot tuteje khorosćże wobjaty žo wón w žwojej bróžni na pschatrje wobwěžnu. Jeho mandželska pak, kiž bě žo s cžažom teho dohladała, jeho s pomozu žužodow wotrěsnu, prjedy hacž bě žo saczknuł. To njebě lohke dźěło było, dokelž běsche žebi žamomordał, prjedy hacž bě žebi schtryk sa schiju sadzernuł, rěbl na pschatr s wotpohladom horje scžahnuł, so jemu njemohł nichtó sadźěwacž, žamomordarske wotmyślenja wuwjesćž. Po tutym srudnym podawku Kempa hischcže wospjet na wopiłsku błudnosćj skhori. Jeho mandželska psche žałožnu khorosćj pola lěkarja powoz pytasche, kiž khoremu někajki pólver wukasa. Tutón pólver je Kempowa žwojemu mužej, hdyž bě wón pjatk tydženja rano sažo w wopiłskej błudnosćži hawtowacž sapocžał, podała. Kaž tajzy khori cžasto we wschěm wumyślły na žwoje žiwjenje widža, tak tež Kempa měnjesche, so chzedža jemu s lěkarstwom sawdacž. Wulki nóž shrabnuwschi, wón hrožesche, žwoju žonu a pschichodnu macž skónzowacž, tak so běchu skónczńje nusowani, po gmejnskeho pschedstejicžerja póžłacž. Tón Kempu trochu směrowawschi žo saža wotžali, tola wěstosće dla nóž, s kotrymž bě Kempa žónskomaj hrosył, žobu wsa. Po woteńdženju gmejnskeho pschedstejicžerja žo Kempa s nowa wadžicž pocža a žo skónczńje wotžali, prajizy, so pólvr w haptyzy pschepytacž da. Woprawdże pak wón do Budyschina do haptyki njeńdżesche, ale žebi revolver a kulki kupi. Pschipołonju žo domoj wrócžiwschi, žwoju žonu a pschichodnu macž w kuchni pschi wobjedże nadeńdże, bjes tym so bě jeho 11 létna holza do pinzy po butru wuschła. Swadu pytajo žo sa nožom praschesche, s kotrymž bě dopołonja žonje sakłócž chzył, a shoniwschi, so je jón gmejnski pschedstejicžeŕ žobu wsak, wón, žo s nahłym hněwom sapaliwschi, revolver wucžeže a do pschichodneje macžerje tšěli. Ta do płuzow trjechena hnydom morwa k semi padże. Kempowa žona se stólza skoczíwschi muža sa ruku pschimnu, so by jemu mordarsku broń wutorhła. Sso s nim bědžo, žo wona do macžerneho cžéła sakopnu, pschi cžimž žo jej muž wuwinu, kiž na to do njeje revolvr nawrócži. Duž žo žona do cžékanja da, tola prjedy hacž bě s durjemi won twóchła, žo sawrjeżnu. Kułka bě Kempowu do scžehna trjechiła, njedźiwajzy teho pak bě jej mózno, k žužodej Rychtarjej doběžecž. Po khwili žebi žužodża swěrichu, sa Kempoweje macžerju hladacž. Hdyž do kuchinje sastupichu, žo jim žałožny napohlad poskicži. Na semi w krwi płuwaza Krjeńzowa morwa leżesche, Kempa pak, kiž bě žo s revolvrom do spanja tšělik, na blido složeny w žmjertnych storkach stonasche. Bórsy po tym wón wudycha. Jeho cžéło hischcže tón žamy dżeń na Dźěžniczańske pohrjebnischo donjeżechu, hdyž jo hnydom sahrjebachu. Ssamomordarjowu pschichodnu macž žu pońdżelu na tym žamym pohrjebnischcžu khowali. Kempoweje ranu žo lěkaŕ nadžija, s Bożej pomozu bórsy sahojicž, hacž runje je scžehnowa kóscž khětro sranjena. Prěnje dny bě rana tak bolostna, so Kempowa ani žedžecž ani ležecž njeje mohła a so je dyrbjała dołhi cžaž klečžecž.

S Łahowa. Njedźelu 30. haprleje žo prěnja hłowna shromadžisna po jenolětnym wobstacžu nascheje nalutowarnje a wupožcžetnje wotbywasche. Pschedžyda, k. Janasch-Sarěcžanski w žwojej shromadžisnu wotewrjazej rěcži na wobcžežnosćże a sadźěwki, kotrež žo towarstwowemu sakoženju napschecžo stajachu, spominasche, kotrež pak žu žo s wutrajnosćžu a luboscžu k dobrej wězy wschě pschewinuke. Bilanža wupokaže 11,020 hriw. 93 np. dokhodow a 10,142 hriw. 99 np. wudawkow. Po sapłacženju wschěch khostow cžisty wunoschk 29 hr. 61 np. wucžini, s kotrejež sumu žo 19 hr. 64 np. sakładnemu fondej a 9 hr. 87 np. reservnemu fondej pschipokasa. Wopomniwschi, so je towarstwo s wopréwka jenož 16 žobustawow licžiło, a so nětko s 58 žobustawow wobsteji, mózemy s tutym wuspěchom cžisće spokojom bycž. Do sapłacženych khostow je žo tež 20 hr. sliczíło, kotrež žu žo sa Neuwiedske rěcžnistwo wudake. Mjenowane rěcžnistwo sa to nasche knihi revisuje, wobstara nam skasanki na pschikupne hnoje a žymjenja a nam na wschě praschenja, nasche towarstwo nastupaze, najžwědomiwischo wukasuje. Skónczńje njech je pschispomnjene, so žo na město tšjoch s dohladowarstwa wuložowanych žobustawow kk. Delank w Bacžonju, Błaži w Kažowje a Krawz w Pschesdrjenju wuswolichu. — W poženjenju tudomneho towarstwa žerbskich burow, kotrež žo k hłownej shromadžisnje nalutowarnje pschisamknu, žo wo tym jednasche, kak steje žerbske burske towarstwo k swjaskej němskich ratarjow. Pschedžyda Janasch praji, so nikomu njewobara k tutemu swjaskej pschistupicž, a pokasa na to, so njejžu wschudże tak pschecželnje swjaskej smyślení, kaž w Łužizy. Tak je wjednik wulkeho westfalskeho burskeho towarstwa knjes se Schorlemer-Alst, kiž drje swjaskej němskich ratarjow žanych pschecžiwnosćžow njecžini, wosjewi, so žo wot westfalskeho burskeho towarstwa žanych žobustawow nadžecž njetrjeba. Runje tak myšli tež Trierske, pschirheinske a Duringske towarstwo. Dale žo s wjazorych stron žadanje wupraji, so bychu gmejny petizije na krajny žejm pósłake, w kotrychž žo žada, so byschtaj žo hońtwinski a rybastwowy sakoń pschemenikoj. Gmejny dyrbjake wožebje hońtwu žame wužicž žmecž, kotruž žu nětkole nusowane husto sa žměschnje tuni pjenjes ryczerkublerjej wschewostajicž. Tule naležnosćj dyrbjako žerbske burske towarstwo do ruki wsacž na sakładże žwojich wustawkow, kotrychž 3. § rěka: dźiwa na burske interežy, wotwobrocži schkódnosćże wot burskich wobžedženstwow. —y.—

S Łupjanskeje Dubrawki. Sańdženu njedźelu wjeczor w 9 hodźinach je na dworje tudomneho kublerja Schwarzy pschi žwinjazych khlěwach woheń wudyrił, kiž je žo rucže na pschitwarjene konjemzy, brózeń a kólnju wupscheštrěł. Jenož s wulkej prózu je žo poradźiło, konjej płomjenjam wutorhnucž, bjes tym so žu jena ranza s proštatami a někotre kury w wóhnju kónz wsake. Pódla teho je žo wjele hospodarskeho gratu a pjecž zentnarjow žkomy spaliło. K haschenju běchu pschijěte žykawy dwoje s Łuposje, s Łomska a s Kamjeneje.

S Ketliz. Sańdženu wutoru mějachmy tu w naschim Bożim domje žadny a rjany žwjedżeń s bohatym dźělbracžom zykeje žerbskeje woždy. Knjes mkyniki mischtr K. A. Mättig w Wujesdże a jeho mandželska Madlena rodź. Petzigez žwjecžeischkaj skoty kwaž. Wokatrnischczo bě rjenje wobžwětlene a wudebjene. S pschewodom swonjenja naschich móznych swonow žo žwjedżeński kwažny cžah do Boženo domu poda a wuspěwa džakny khěrlusch. Na to wustupi Mättigez starschi žyn: knjes farař Mättig s Engelsdorfa pola Lipska, a džerželesche wubjernu, hnujazu rěcž wo žkowach Jes. 46, 4: „Ja chzu waž noženycž hacž do staroscže a hacž wy seschědžiwicže. Ja chzu jo cžinicž; ja chzu waž sběhacž a noženycž a wumóz.“ Na to wudźěli druhi žyn, Hucžinanski knjes farař Mättig, po luboscže polnej, wožebnej žerbskej rěcži wo 1. Sam. 7, 12: „Eben Ezer: Hacž žem je wamaj tón Knjes pomhał“ — žwojimaj starschimaj žohnowanje. Tuto žynowe požohnowanje, mjes kotrymž žo wulki swón saswoni, cžinjesche woprawdże hłuboki saczíschcž. Skónczńje pschepoda nasch knjes farař Njencž s wutrobnymi sbožopschecželmi po poruczności wyšokeho ministerstwa kralowskeho domu krażnu wulku bibliju jako znamjo dźělbracža Jeho Majestosće nascheho najhnadnischeho krala Alberta, do kotrejež bě kral žamorucžnje žwoje kralowske mjeno sapisał. Sswjatoczny khwalbny psalm, wot zyrkwinskeho khora s wustojnym wodženjom knjesa kantora Janascha žo spěwazy, žo pschisamknu, a s intonaziju a požohnowanjom žo tuta hnujaza Boża žkužba skónczi. Tón Knjes, nasch žmilny Bóh, daj žwojemu žohnowanju tež dale na tutymaj cžesćedostojnymaj mandželskimaj a na zykym žwěrnym žerbskim Mättigez domje bohacže wotpoczowacž.

S Khrósczíz. Tudomna nalutowarnja je 1. meje hłownu shromadźisnu měła. S podateje rosprawy shonichmy, so je towarstwo, pschi kotrehož sakoženju je žo 27 žobustawow sapisało, na konzu prěnjeho dźěłanskeho léta, 31. dez. 1892, s 80 licžiło a so nětkole hižo se 100 žobustawow wobsteji. Dźěłanski wunoschk 377 hriwnow 75 np. wucžini. Sumu lutowankow, towarstwu pschepodatych, runje kaž sumu wupožcženych pjenjes hischcže njesnajemy; nadźijomnje žo to w bližschim cžažu w jenym žerbskim cžažopižu wosjewi.

S Njebjelczíz. Tu je žo 22. haprleje wodźělenje powschitkowneho ratarskeho swjaska sakoženo. Skoro wschitzy wobžedžerjo nascheje wži běchu žo po pscheproschenju swjaskoweho dowěrnika, knjesa kublerja Ssucheho, seschli. Po wotewrjenju shromadźisny knjes gmejnski pschedstejicžeŕ Zur wosjewjenje, wot swjaskoweho komiteja do sjawnosće date, do dróbna rospominasche a wožebje na to kedžbne cžinjesche, kak žo nětkole wschě powołanske klažy k spěchowanju interežow žwojeho stawa sjednocžuja. Runje tak nusne je tež sjednocženje ratarjow, so by žo po pschižłowje „Jednota žylni“ shromadnje wobsamkało wo žrědkach a pucžach, s kotrymiž ma žo ratarstwu s cžěžna, do kotrehož je pschischko, po něcžim wupomhacž. Stajnje roscžaze žadanki, na ratarstwo žo stajaze — hubjene žitne płacžisny žu prěcžnosće, kotrež dyrbja žo nusnje po sakońskim pucžu wurunacž. S pschitomnych na to 20 do ratarskeho swjaska sastupichu.

S Wojerez. Pschilubjenja wustajerjow na skotohlad a ratarsku wustajeńzu, kotraž ma žo 11., 12. a 13. junija tudy wotměcž, žo tak množa, so móže žo temu pschedewsacžu dobry wuspěch wěschczicž. K wuložowanju, s wustajeńzu sjednocženemu, mózeja žo 1000 hriwnow wucžinjaze dobycža jenož na wustajeńzynym městnje kupowacž.

— Derje znate „stare hamtske twarjenje“ žo wotnoschuje. Wobžedžeŕ knjes piwarz Braun chze tam nowu piwarnju natwaricž. Stare twarjenje bě powostanka se starych cžažow. Arzykomornik pólskeho krala a sakskeho kurwjerscha, knjes s Beichlingen, je jo w lěcže

1702 natwarił; duż po tajkim na dwě sćě lět do sady hlada. To móhło wjele se starych dnjow powjedacź. Blisko njeho steji schćółkow něhdusćeje mózneje lipy. Na njón pschibita tafla wosjewja, so je tam pruski prynz Hendrich 25. septembra 1759 rakuskeho generala Behlu sajał.

S Lejna. Tudomne farske městno, kotrež je ßo po wotßalenju knjesa duchowneho Jurka wuprósdniło, ßo s knjesom duchownskim wikarom Ungarom wobßadźi.

S Wokrancźiz. 23. haprleje je w domskim tudomneho pokleńka Kschižanka woheń wudyrił a sa krótki cźaß domske a hródź do popjeła pschewobrocźił.

S Mużakowa. Sa naschu woßadu bě njedźelu Cantate jara ważny dźeń. Na nim bu nasch nowy duchowny, knjes Ota Jurk, wot knjesa superintendenta Wendta do ßwojeho noweho sastojnstwa sapokasany. Na to knjes duchowny Räda wutrobu hnujazu ßerbsku rěcź dźerżesche. Wón w njej na to pokasowasche, kak je runje w Mużakowskej woßadźe ßerbski duchowny trěbny, a so dyrbimy ßo Bohu dźakowacź, so ßmy tajkeho dostali. Hdyż běchu na to wucźerjo khěrlusch: „Tón Knjes je mój pastr" wuspěwali, knjes Jurk němski a ßerbski prědowasche. Jeho prědowanje na poßkucharjow, s kotrymiž bě ßwjedźeńszy wupyschena zyrkej pschepjelnjena, mózny saczischcź cźinnjesche. Bóh luby Knjes chżył skutkowanje nascheho noweho knjesa duchowneho se ßwojim żohnowanjom pschewodźecź.

W Błótach je lětża woda hižo tak nikka, so móża, woßebje mjes „Polenzez korczmu" a „Dubliz hajnkownju", w najrjeńschej krajinje zyłych błótow, prósdne cźołmy lědma někak jěsdźicź.

Na ßwjatu Walporu.

Na Filipa, Jakuba
Sswjecźi ßo tež Walporka;
Knihi wschelke tśi te mjena
Napißane maju s jena.
To ma wěstu pschicźinu
Psche cźo ßu na jenym dnju;
Woni, trójka sjednocźena,
Mnożachu raj Bożoh' mjena.
Wonaj Bożej poßołaj
Wucźo, kschcźijo khodźeschtaj
Bědźo ßo mjes póhanami
Bójsku wójnu s pschibójjami.
Wona jeju pomhaŕka
S nimaj do ßwěta bě schła,
Wopuschcźenych hladacź ßwěru,
Pokasujo w skutkach wěru.
Hrosni ludźo njeschwarni
Druhich ßudźa po ßebi,
Tukaja na pózcźiwinki
Sswoje tajne hrěchi-cźinki.
Wußměwzy to jědojcźi
Korkotachu poroki:
„Nihdy hinak! Njepózcźiwa
S wonymaj je w hańbach żiwa!"
Pschezo hórsche wopluski
Mjetachu ji mjes wocźi;
K ßudnikam bě dowjedźena,
Njeschwarnoscźe wobskorżena.

Na torhoschcźu pod lipu
Ssudni knjeża ßedźachu,
Saßudźichu k hrubej ßmjercźi
Pobożnizu sli każ cźercźi.
Wboha kij ßwój putniski
Do pjerschcźe tuż saschtapi,
Bożej ruzy podwolena
Modlesche ßo poklaknjena.
„Knjeże, wosjew njewinu
Cźistu moju knjeżnisku!
Budź mi ßwědk! Pak na wscho tola
Stań ßo twoja ßwjata wola!"
Kajki dźiw ßo hnydom sta!
Mjesha stupi do kija:
Ssuche drjewo sestarjene
Wschě bu s liscźom woziwjene.
Młódna kraßa selena!
Wonjenje każ s balsama!
Jakoż brěsa w młodej meji
Pyschna njewjescźinka steji.
Satorhnjeni hladarjo
S hrosu satraschachu ßo;
Ssudnizy ßmjercź nastróżeni —
Wobskorżenzy sahańbjeni!
Se ßudnischcźa puschcźena
Sradna kij tón dźiwny wsa,
Dżerżo jón we dźaknej ruzy
S nowa k ßmilnym służbam duzy. —

A tuż w Sserbach dźenßa 'schcźe
K Walporzy tón wobrjad je:
Brěsam hałźki wotrěsuja,
Dom ßej s tymi wupyschuja.

Mrowjan.

Přilopk.

* Każ w Němzach je ßo w běhu sańdźeneho tydźenja nimale we wschitkich europiskich krajach po dołhotrajazej ßuchocźe deschcźik schok. Bliżsche dny ßo hischcźe wjazy deschcźow wocźakuje. Jendźelszy wjedrawustojni symne a ßuche lěcźo wěschcźa. Hacź maja s tym prawo, dźě ßo pokaże, w tu khwilu pak ßo pschißkowa dźerżimy, so ludźo protyku dźěłaju, Bóh pak wjedro.

* Sastupjazy żelesnizyny nadkedźbowaŕ, khěźkaŕ Bohuwěr Schäfer se ßrjedźneje Hórki pola Niskeje, je psched tydźenjom wjeczor 1/2 12 hodźin w ßłużbje żiwjenje ßubił. Hdyż mjenujzy w tym cźaßu cźah nimo żelesnizyneho twarjenczka 25 mjes Nisku a Hórku jědźesche, je najskerje lokomotiva njesbożowneho nadkedźbowarja ßhrabka a s tajkim wotmachom na bok schwikka, so bě hnydom morwy.

* „Ballon Humbold", kotryż je ßo 26. haprleje 3/4 5 hodź. rano w Charlottenburgu do powětra sběhnuł, je ßo po jědnacźehodźinskim dobrym wuspěch podawazym leczenju zyle hładzy a njewobschkodźeny blisko psched klóschtrom Hainichau, njedaloko Münsterberga w Schlesynskej, dele puschcźił. Wulke cźrjódy ludźi se ßußodnych wßow ßem pschihnachu. Ballonowy wodźeŕ hižo prjedy, hacź ßo ballon semje dótkasche, lud napominasche, so by nichtó njekuŕił, dokelż móhł s teho wulki strach sa ballon nastacź, a kasasche jenemu mużej, kiż se sapalenej zigaru ßem cźerjesche, so by ju haßnuł a prjecź cźißnuł. Wuprósdnjowanje ballona porjadnje a derje spěchowasche, sa 50 mjeńschinow bě nimale prósdny. W tym wokomiku pak, hdyż lieutenant Groß a cźi mużojo, kiż jeho podpjerachu, ruku na ventil położichu, ßo mózne rosbuchnjenje sta. Mózna płomjenjowa trubjel s ventila wutsěli, potom ballon s wuskom, na ßylne sahrimanje podobnym, do powětra praßnu. Mużojo, kiż blisko pola ventila stejachu, buchu k semi cźißnjeni, pschi cźimż bě jim płomjo włoßy a brodu seßmudźiło. Wokolni pschihladowarjo nastróżeni cźeknuchu, dokelż móżesche palazy ballon kóżdy wokomik na semju dele padnucź. Wón pak jenoż jako popjekowy deschcź dele padasche, jenoż ventil a pjelnjadło ßo palazej na semju dele puschcźischtej. Dopokasacź ßo njeda, hacź je ßo něchtó se sapalenej zigaru k ventilej pschibliżił, abo hacź ßu elektriske mozy ßo schkódne wopokasałe. Tež hewak ßu ßo hižo w Němzach, każ tež w Franzowskej, tajke rosbuchnjenja stałe, pschi kotrychż elektriskim błyskam winu dawachu. Sa wobstaranje noweho ballona město shubjeneho ßu ßo prěnje krocźele hižo stałe.

* So dyrbi ßo pschi pißanju wopißmow cźisteje wěrnoscźe dźeržecź, saßo jedyn podawk s Barlina wucźi. Jedyn tamnischi pschekupz bě pscheczźiwo ßwojemu lěpschemu pscheßwědczenju jenemu wucźobnikej dobre wopißmo napißał, po kotrymż jeho jedyn bankijej do ßłużby wsa. Wucźobnik pak poßlednischemu 9000 hriwnow kranu. Na to bankijej pschekupza dla napißanja njewěrneho wopißma wobskorżi, a ßudnistwo pschekupza saßudźi, kranjene 9000 hriwnow bankijejej sarunacź.

* Pola Kiela je schulska kódź „Móltka" do parnika „Heleny" sajěła. Pschi tym je ßo ßydom kódźniskich hólzow tepiło.

* Hoborski twarożk, kajkiž hischcźe żana ßerbska hospoza tworiła njeje, je na pucźu na Chicagosku ßwětowu wustajeńzu. W Percźe ßu jón s wulkimi pschihotami a naprawami lědom někak na żelesniski wós sběhnucź móhli, kotryż lutki ßam zyle wupjelni, dokelż 22,000 puntow abo 220 zentnarjow waźi. Hdyż ßu jón nakrali a woptali, je ßo jako twarożk prěnjeje dobroty wupokasał. Ssamolutzy sa njón najaty cźah jón do Chicagoa wjese a na wschitkich sastanischcźach budźe ßo jako ßwětowy dźiw witacź.

* (Tuni transport.) Ruske „Nowosti" scźěhowazu wěz powjedaja, kotraż je ßo njedawno na Kursko-Asofowskej żelesnizy zofała: Wobßedźeŕ jeneje menażerije běsche krótko psched jutrami s Orela po żelesnizy wulki kaschcź do Charkowa póßłał, na kotrymż bě napißmo „pßy" cźitacź. Żelesnizarjam w Kursku ßo te napißmo wopacźne sesda, dokelż ßo pßy w tak krutych, se żelesom wobbitych kaschcźach njescźelu. Duż wobsamknuchu, wěko po jenym boku trochu sběhnucź. K powschitkownemu nastróżenju ßo jim město pßow dwaj derje wuroscźenaj lawaj pokasaschtaj. Wěko na to saßo twjerdźe pschibichu a tu wěz sprotokollowachu, pschetoż wopacźne napißmo na wjesach ßo droho khosta. Lawow póßłachu dale hacź do Charkowa. Tu bu dostawarjej sliczbowanje pschepodate. Na nim stejesche: Wotpóßłaŕ ma 10 rublow a 40 kopekow sapłacźicź a dostawaŕ 411 rublow sa lawow dopłacźicź. Poßledni ßo sapowjedźi, poßełku pschijecź, duż dyrbjesche ßo wona na pscheßadźowanje pschedacź. Dwaj dnjej kaschcź se swěriskomaj, kotrejuż bě mjes tym khětry hłód nadpadnuł, na dwórnischcźu stejo wosta — strach sa wschěch żelesnizarjow. Na tsecźi dźeń ßo pschedawasche. Kupz pak bě jenoż jedyn pschischoł, kotryż teju lawow sa 48 rublow dosta. Nětk pak hakle ßmy na tołstym kónzu teje podawisny: Wotpóßłaŕ, dostawaŕ a kupz bě jena a ta ßama woßoba, wobßedźeŕ wulkeje menażerije, kotryż by hewak sa wjesenje teju dweju puscźinskeju kralow 137 rublow sapłacźicź dyrbjał, tak pak s 68 rubl. a 40 kopekami woteńdźe.

* Kajka to hłuposcź! Tele dny zyganjo do hornjo-bajerskeje wßy pschicźahnuchu. Jena zyganka k jenej njedawno swudowjenej burowzy sastupi a wudawasche, so je wot Boha póßłana, so by jej prajiła, so chże jejny njebohi muż s jałmożnu wo 700 hriwnow s cźiscźa wußwobodźeny bycź. Hłupa żona jej te pjenjesy da a jebaŕka ßo s dźakom wotßali. Polizija sa zyganami błędźi.

* W Terasu ßu satraschne wichory hawtowałe. Zyłe żelesniske cźahi ßu ßo s kolijow wusběhnuke, wjele sastojnikow a pucźowarjow je ßo pschi tym sarasyło. Pod rospadankami je 21 cźłowjekow żiwjenje shubiło.

* Dźiwne sajědojczenje je ßo w měsczе Gera stako. Młoda holza běsche pißane schaty płókała a ßebi pschi tym s jehłu, kiž bě w schatach tczała, ruku rosdrapła, s czimž bě ßebi ju sajědojczźika. Jeje sajědojczenje pak jeje ßmjercz sa ßobu njeczehnjesche, ale lute jědmjenje po zyłym czěle. Pódla je wobžarujomna rosum ßhubiła, a ßu ju do błudnizy dowjesczź dyrbjeli.

* Na żelesnizy s Nordhausena do Leinefelda je czah 89 wowzow pschejěł. Wowczeł bě je, runjez bě jeho nadkedźbował na ßo pschiblizowazy czah kedźbliweho sczinił a warnował, pod saczehnjenymi schlahami psches żelesnizu hnał. Czah dyrbjesche na sastanischczu pola Hausena sastacź, so bychu ßo czasczе mjaßa a żwaki wokmy s njeho wotstroniłe.

* W nozy 24. haprleje nadpadże wulka czrjóda błódnych wjelkow blisko pola Astrachana w ßněsy swróczeny żelesnisti czah. Schesczoch ruskich pucźowarjow, dweju sarjadnikow a tepjerja, kotsiž njeběchu khwile měli, ßo do wosa samknucź, wjelki rostorhachu a sezrachu. Hrosnje wujaze wjelki czah zylicźku nóz wobłěhowachu. Krótko psched ßtónzowym sesłkhadźenjom hakle roscźékachu. Něhdże 20 wjelkow běchu pucźowarjo, s revolverami wobrónjeni, sesatsěleli.

* (Ludowe wotprawjenje w Alabamje.) S Pickensville w połnóznej Amerizy pißaja: Njedaloko wot naß ßu ßußodźo běłeho plantażineho wobßedźerja, Jamesa Jeffcotu, na mula ßadźili, jemu powjas sa schiju sadźernuli, powjas sa schtomowu wotnohu pschitwjerdźili a wóßła pod nim wotehnali. Potom ßu jeho w powětrje wißaze czěło s kulkami pschetsěleli. Schtyri sta woßobow je na jeho wotprawjenje pschihładowało. Jeffcota běsche w nahłej swadźe ßwoju żonu se ßekeru sarasył a potom ßwojeho ßußoda, jeneho czornucha, winował, so je jeho żonu skónzował. Runje běchu na tym byli, njewinowateho czornucha wobwěßycź, hdyž ßo na krwawne blaki na Jeffcotowej drasczе dohładachu. Duž teho shrabnuchu, a hdyž bě ßo ßwojeho njeskutka wusnał, jeho runy pucź na wopißane waschnje wobwěßnuchu, czornuchej pak běżecź dachu.

* Ssurowy wětr, wschewodźazy ßo se ßylnymi deschczemi, je w Illionisu a Wisconsinje w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki sakhadźał. Wětr wějesche psches 15 mil sa hodźinu a hižo ßo wo Chicagosku ßwětowu wustajeńzu bojachu. Ta pak schkodowała njeje. Hewak je ßo wulke wupuscźenje stako. Wschelake rěki ßu se ßwojich brjohow wustupiłe, wjele twarjenjow podmłéke a ludźi s jich wobydlenjow wuhnałe. Tyßazy pscheńczných rolow ßu saniczene a wjele městow je na wschelakim samóżenju schkodowało. 50 abo 60 ludźi je żiwjenje ßhubiło a wjele ludźi je tak jara wobschkodźenych, so s cźeźka żiwi wostanu. Hischcźe wjele dnjow sańdźe, prjedy hacź budźe ßo naczinjena schkoda wobliczicź hodźecź. Wßy Ranson a Cimarron stej do cźista wutupjenej a w woběmaj ßu ßo mnosy ludźo tepili. Wulke skażenje je ßo też w Chickasowskim hrabinstwje, w Indianowskej krajinje, stako, hdźeż ßu też někotre woßoby żiwjenje ßhubiłe. Měschnik Purcell wosjewja, so je w jeho woßadźe 11 ßobu stawow morjenych. Wjele druhich ßu krupy, tak wulke każ kurjaze jeja, cźeźko sraniłe. Hrabinstwo Montague w Texasu je też wutupjene a wjele cźłowjekow je tam słě sranjenych. Tsi dźěczi je wětr do studnje storczik. Runjeż je hnydom wucźahnuchu, tola s cźeźka se żiwjenjom woteńdu.

* (Do jstwy samknjena gmejnska rada.) W małej wßy, zyle blisko pola — nó pißajmy X-Y-Z — je s krótkeho czaßa ßem nowy nózny straźnik postajeny. Psched tydźenjom mějesche gmejnska rada wjecźorne poßedźenje, w kotrymż pschedßyda skónczńnje sjawnoscź wusamknu a praji, so ma ßo dalische wuradźowanje tajnych należnoscźow dla pschi samknjenych durjach wotměcź. Pschipoßłuchazy ludźo a też nowy straźnik ßo wotßalichu. Poßledni ßebi domoj po kluczе dóńdże a samknu s nimi ßwoju jstwu, każ też jstwu, w kotrejż gmejnska rada radu składowasche. Wona s niczim njemylena dale wuradźowasche. Hdyž pak bě hodźinu posdźischo s wuradźowanjom hotowa a hdyž chzyische ßo wotßalicź, wboha jara njelubje pytnu, so bě do jstwy samknjena a w njej jata. Jeje wołanje a zychnowanje bě podarmo; na wßy ßo tak posdźe nichtó wjazy njepokasa. Straźnik ßedźesche w korczmje w dobrym měrje pschi pólzy czistego. Skónczńnje pocza jedyn s rady s woknom won wołacź: „Woheń! Woheń! Woheń!" To pomhasche! Sa mało mjeńschinow bě pokojza wobydleri na nohomaj, też nózny straźnik pschihna s kluczemi, wołajo: „Hdźe dha ßo pali?" Hdyž hacź k radnej khěži doběża, jedyn s radźiczelow na njeho sawoła: „Kopole hkupy, wotamkń nam durje!" To ßo sta a jeczi radźiczeljo běchu wumóżeni. Hacź je nózny straźnik trubu skhował, wo tym w powjesczi niczo njesteji.

(Zyrkwinske powjesczе hladaj w pschiłosy.)

Drjewowa awkzija: Wutoru 9. meje dopołdnja w 11 hodźinach w korczmje w Mjedźojsu.

Drjewowa awkzija
na Khróscźanskim revěrje.

Ssrjedu 10. meje t. l. ma ßo
50 hakosowych hromadow a
200 stotnjow khójnowych walczkow
sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w drjewischczu.
W Minakale, 25. haprleje 1893.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Kedźbu pschi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjerarka: „...Nochzu wotewrjeneho insektoweho pólvra; pschetoż ßym Zacherlin żadała! ... Khwala tule woßebitoscź s prawom jako najlěpschi ßrědk pschewschě pschekaßanzy, duż jenoż sasyglowanu bleschu s mjenom Zacherl wosmu!"

Woprawdźity dostacź:

W **Budyschinje** pola kł. bratrow Měrschow,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Ernsta Mittascha,
= = = = Jurja Holda w měschcź. hapt.,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschiżanka,
= **Ketlizach** = = Herm. Mürby,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= **Schěrachowje** = = Ed. Trummera,
= **Sohlandźe** = = Ernsta Augustina,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Meblowy magazin
tyscheŕskeje jednoty w Budyschinje
na żitnych wikach 2 **na żitnych wikach 2**

ßwój wulki skład **hotowych blidow** a **półstrowanych meblow** pschi potrjebje dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Meblowy magazin
Hermanna Schmidta a ßyna
na hrodowym městnje 2 pschi hrodźe Ortenburgu

porucza ßwój wulki skład **meblow, stolow, schpihelow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńsche płaczźiny pschi sprawnym poßłużenju.

Blisko Budyschina je **žiwnosćz** se 6 kórzami pola hnydom na pschedań. Hdże? je shonicz w wudawarni „Sserb. Nowin".

W Bónjezach je **maßiwna khěža** cžißło 17 na pschedań. Pokojza kupnych pjenjes móže na njej stejo wostacz.

Žiwnosćz na 2 abo 3 krowy s dobrymi twarjenjemi ßo kupicz pyta. Dalsche je shonicz w wudawarni „Sserb. Nowin".

W Cžornym Hodlerju je **khěža** cžißło 98 na pschedań. Dalsche je shonicz pola **Wollmanna** w Njeßwaczidle.

Khěžkarska žiwnosćz cžißło 9 w Sombarku pola Budestez s $5^3/_4$ kórza pola a łuki je na pschedań. Pokojza kupneho pjenjesa móže stejo wostacz.

W Běłej Horje je **khěža** cžißło 16 s něhdże 24 prutami ßadoweje sahrody hnydom tunjo na pschedań. Dalsche pola gmejnskeho pschedstejiczerja tam.

W Cžornym Hodlerju je **khěža** cžißło 98 na pschedań. Dalsche je shonicz pola **Wollmanna** w Njeßwaczidle.

Někotre kołcze derje wudžerżanych pczołow ma na pschedań **Kubank** w Wutołcžizach.

Tšeschnu papu a tšeschne tschěski ma na pschedań **Menzel** w Budyschinje pod bórklinom cžißło 13.

Lěkarske cžerwjene běłe wino,
rum,
arak,
kognak,
stary woprawdźity
žitny palenz
w dobrej hódnosczi
porucza
August Lorenz
w Budestezach.

Schpihele,
wulke a małe,
módre emailir. karany
sa 3—5 litry,
wódne pónoje,
wódne kótły,
žimaze maschiny,
konjaze rěble,
žitne łopacze,
drjewjane ßudobja,
wohrěwanske koprowe blesche,
kordowe tofle,
a wjele druhich jako dary ßo hodźazych wězow
wupschedawa tunjo
August Lorenz
w Budestezach.

Potrjebu k pucźowanju
s maka a s wulka
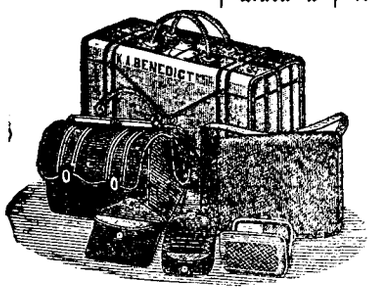
kofry, schulske torniſtry, tosche, mapy
(ßamßny wudźěłk) w najlěpschim wuwjedźenju po **khětro poniżenych płaczišnach,** skład wozebnych **kožanych tworow** po wschěch płaczišnach w wulkim wubjerku porucza
K. A. Benedict
na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Franz Marschner
cžaßnikař w Budyschinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
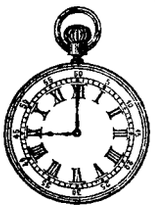
swój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczašow** dobroczizemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcžu **Herbski.**

Wulki wubjerk
poskicžuje naju skład
cžaßnikowych rjeczašow
sa žónske a mužow w wschelakorych druzinach,

manschetowe knefle,	**schemisetowe garnitury,**
krawatowe jehły,	**berloki,**
pjerschczenje,	**kschiże a kolliery,**
brosche,	**nawuschniki,**
narucznizy,	**schipy do włoßow,**
wobruczki do włoßow	**schklowowske rynki**
atd.	atd.

Nowe a rjane mustry kožanych **žonjazych paßow,** mjedźowe **graziske paßy,** poskoczane a poniklowane.
A. & W. Neuhahn
4 na ßerbskej haßy 4.

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ
bydli nětko na
wulkej bratrowskej haßy cžißło 14.

Fotografowarnja Apollo!
Richard Huth
w Budyschinje
na ßerbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.
Woßebitosczе: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedźenju.
Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Zigary
po 3—10 np.,
100 schtuk po 2 mk. 70 np. hacz 9 mk. 50 np.,
najlěpschi
Khorczebuski rolkaty tobak,
cžisty Amerikanski rjepikaty tobak
porucza
August Lorenz
w Budestezach.

Koßy,
sa kotrychž hódnosczе ßo rukuje, w njepschetrjechenej hódnosczi porucza **Paul Walther.**

Najlěpschu margarinsku butru,
derje złodźazu, porucza
Pawol Hofmann
na rózku ßerbskeje a schulersk. haßy.

Ssyre Hamburgske ßadło
jara tunjo dostacz pola
Pawola Hofmanna
na rózku ßerbskeje a schulersk. haßy.

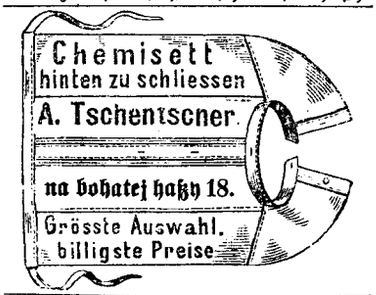

Britwje, nožizy
kaž wschě druziny **nožow** ßo derje a tunjo tocza a wuporjedźa w parnej toczetni a wuporjedźetni
Oskara Buttera
na žitnych wikach cžißło 1.

Kaschcze
ma pschezo w wulkim wubjerku **na** składze
Hermann Schmidt
na hrodowym městnje 2 pschi hrodze.

Otto Preuss prjedy **C. F. Kloß** na žitnej haßy 4 ma najlěpsche **mužaze wobleczenja.** Woßebje na kraßne a pschi tym ßměschnje tunje wobleczenja s cžeßaneho pschedźena kedźbne cžinimy.
S. N. R. B.

Wo Maćičnym domje.

Minjenu srjedu měješe wubjerk za natwarjenje Maćičneho domu swoje prěnje posedźenje. Jednanje bě jara žiwe a rozsudne. Z wobzamknjenjow njech so tón raz jenož wozjewi, zo chce sebi wubjerk po namjeće k. can. Herrmanna kk. dr. **Muku,** kapłana **Šewčika,** schol. **Hórnika** a rěčnika **Mütterleina** kooptěrować a swoje druhe posedźenje **srjedu po swjatkach** po zhromadźiznje Towarstwa Pomocy wotměć.

Hłowna zhromadźizna.

Towarstwo Pomocy za studowacych Serbow změje swoju lětušu hłownu zhromadźiznu **srjedu po swjatkach, 24. meje,** popołdnju ½3 hodź. w **Müllerec** hosćencu tudy.

Dźeńśki porjad: 1. Rozprawa. 2. Předpołoženje zličbowanja. 3. Namjety.

Sobustawy towarstwa najpodwolnišo přeprošuje

Předsydstwo a wubjerk.

Šerbske towarstwo „Čornobóh“ w Draždźanach

ma kóždu 1. a 3. sobotu w měsacu swój zhromadźeński wječor **w „Schmidtec restaurantu Webergasse“.**

Hosćo su luboznje witani!

Němske reformske towarstwo sa Budyšchin a wokolnosć.

Blišchu njedźelu 7. meje 1893 budźe

puczowanska shromadźišna w Njeßwaczidle

w **knježim hosćenzu** a pschi tym **sjawny pschednoschk.**

Rěčnik: Knjes **Oskar Hänichen** s Lockwitz wo:

„reformska strona pschecziwo židam a pschežidźenju“.

Sala ßo w 3 hodźinach wotewri — pschednoschk ßo w 4 hodźinach sapočnje.

Nasche ßobustawy ßo należnje prosscha, so bychu ßo s wulkej liczbu wobdźělili.

Wotjěd s Budyschina wot Henkerez restawranta popołdnju w **2** hodźinomaj.

Pschedßydstwo.

Wossjewjenje.

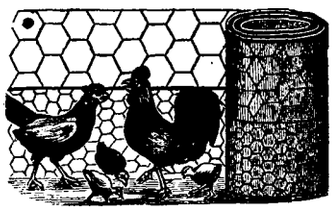

Czesczenym Serbam w Bukezach a wokolnosczi podwolnje k wjedzenju dawam, so ßym ßo w **Bukezach** jako **toczer** a **kschidar** saßydlił. Budu ßo prózowacz skasanki, mi nadate, rucze a tunjo wuwjescz. Pódla teho ßwój wulki wubjerk worzlowych a groczanych tworow poruczam.

S poczescz owanjom

Hermann Seibt.

W Drožđiju

budźa jutsje njedźelu **reje.**

Pschecželnje pscheprošuje

Max Klingst.

Młodu ródnu ßłužobnu holzu pyta **Marja Schamlottowa** na hłownej drósy (Hauptstraße) 10.

Ssylna holza se wßy ßo bórsy do ßłužby pyta w garbarni na sprejskej haßy 2 w Budyschinje.

Kucharki, stwinske a ßłužobne holzy, wotroczkow a dźowki pyta **Heynoldowa** w słotym jehnjeczu.

Wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, dźowki a dójki pschi wyßokej msdze pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy.

Ródny rólny pohoncz ßo pyta na knježim dworje w Radworju.

K 1. julijej ßo pschistojna trochu naschonita ßłužobna holza pyta psches **Wendłowu** na ßerbskim kerchowje czišło 5.

Rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, dźěłaczerske ßwójby, hródźne dźowki a ßłužobne holzy pschi dobrej msdze pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

Dźěławuczistu 18—20 lětnu holzu hnydom do domjazeho dźěła pyta **Ernst Biesold** na drjewowych wikach.

Hólczez, kiž chze **pjekarstwo** nawuknucz, móże do wuczby stupicz pola

Augusta Pjetascha na Židowje.

Rěznischeho wuczobnika pyta **C. Heinisch** na rózowej haßy.

Pczołarske tow. w Delnim Dole Sprewje.

Hłowna shromadźisna na Boże stpicze, **schtwórtk 11. meje,** popołdnju w 3 hodź. w **Lanez** hotelu w Budyschinje.

Czesczenym Serbam w Hodźiju a wokolnosczi k wjedźenju dawam, so ßym **rěsbarstwo** bratrow Sperlingow w Hodźiju kupił. Proschu, dowěrjenje, kotrež je ßo mojimaj prjedownikomaj spožczilo, dobroczinwje na mnje pschenjesc; lubju, so wschě dźěła, pola mje skasane, na najrjeńscho po najtunischich płaczisnach wuwjedu.

Leberecht Pech.

W **Hodźiju,** 6. meje 1893.

Wopomnjecze

na row czeßneho młodźenza **Khorle Hermanna** a czeßneje młodeje holzy **Marje Theresije, Pětra Krawza,** kublerja w Konjezach, ßyna a dźowki.

Prěnischi wumrje 30. haprleje 1892, 17 lět 3 měßazy stary, poßleńscha wumrje 24. haprleje 1893, 21 lět 5 měßazow stara.

Hłoß: Ty snajesch, Knjeze, moje lěta.

Kak sachodne je wscho na ßwěcze,
Haj, tež to człowske žiwjenje,
To shonimy tu w kóždym lěcze,
A tola tehdy najbóle,
Hdyž jedyn s naschich lubych tu
Nam wotescholi je se ßmjerczu.
Ach, wschědnje ßmjercze jandźel khodźi
Jow na tej semi wokolo
A husto tych do rowa wodźi,
Hdźež teho njenadźcja ßo;
Ta Krawzez ßwójba w Konjezach
To shonika je dospołnje.
Haj, końsche lěto runje běsche
Tej' haprleje tsizytej',
Prjecz jedyn ßyn se ßmjercźu dźěsche,
To nichtó njeby myßlił ßej,
So ßmjercz ßnadź psches to namaka,
Hdyž jedyn sub ßej torhacz da.
Wschak hewak tajki podawk ßnadny
A njestraschny wschak tola je,
Haj, to tež njeje niczo žadne,
So lěcz sub ras wuczehnje;
Jow pak je tutoh' młodźenza
Tón podawk pschinjeßł do rowa.
Hacz runje njebě hischcze stary,
Něschto psches ßydomnacze lět,
Bě tola hižo k ßmjercźi sraty,
We młodych lětach, w kotrychž nětk
Jich wjele na to njemyßli,
So ßmjercz tež khodźi sa nimi.
Tak scze dha nětko žarowali
To zyłe lěto psche njeho,
Pschi jeho rowje husto stali
A myßlili ßej njeszcze to,
So ßmjercz wschak saßo pomału
Sso bliži k domu waschemu.
A prjedy hacz ßo minuł běsche
Wschak saßo měßaz sańdźeny,
Dha hižo s nowa wot waß dźěsche
Staw luby ßwójby wascheje,
Běsche to dźowka Marija,
Kiž w knježnistwje bě wotrostła.

Tež wona we sańdźenych lětach
Tu czerstwa horjerosczesche,
Wam poßłuschna bě we wschěch wězach,
Bě ßwojich starschich wjeßele,
Hacz nasymu, o srudoba,
Sso straschna khorosc na nju da.
Podarmo buchu nałożene
Wschě srědki mudrych lěkarjow,
Wot Boha bě tak wobsamknjene,
So ma ßo dźělicz se ßwětom,
A bycz tam jako njewjesta
Pschi trónje teho jehnjeczа.
Kaž tamna Marja, je tež wona
Tón dobry dźěl ßej pschijpiła,
Je ßwoju wěru czasto tola
Psches wotkasanje žylnika;
Se ßwojim bratrom hromadże
Tam nětk we rjeńschim měsce je.
Jow trjechi: Człow'kow rjanosc wschitka
Je jako trawa na polu;
Haj, wona je kaž rjana kwětka,
Kiž wotpanje we wětsiku,
A jejne město po tym je
Wschak sa nju tudy shubjene.
Wam pak, kiž scze tu sawostali
A žarujecze pschе njeju,
Tón Knjes chzył dacz, so byschcze měli
Wschak prawje troschtnu wutrobu,
A wěricz móhli twjerdże tc.,
So dobre je, schtož czini Bóh.
Duž žarowanju měru stajcze,
Wój starschej, schtyrjo bratśia tu,
Tež jena ßotra, wschitzy prajcze,
Kak dźiwne Boże puczе ßu,
Schtož wón nětk czini, njewěmy,
Tam junu pak wscho shonimy.
Tón podawk pak naß wschěch to wuczi,
Kak nasch czaß je tak njewěsty,
Kak druhdy młody wumrje rucze,
Kiž tola hewak strowy bě,
A prjedy haž ßo dohlada,
Joh' ßmjercz we ßwojej ruzy ma.

H. Falka, gm. prj.

Pschi semrjeczu nascheje wutrobnje lubowaneje dźowki a ßotry

Marje Theresije Schneiderez w Konjezach

je ßo nam s daloka a s bliska wjele dopokasmow luboscze a dźělbracza dostako. Duž naß nucźi, tež tu wschitkim lubym pschecželam, snatym a njebocziczkeje towarschkam sa bohatu kwětkowu pychu a wulkotny pschewod, woßebje tež wyßokodostojnemu knjesej fararjej **Krügarjej** sa jeho troschtowaze a natwarjaze ßkowa, **najwutrobnischi dźak** prajicz.

W Konjezach, 27. haprleje 1893.

Srudźeni sawostajeni.

K temu czišłu jena pschiloha.

Pschikloha k czišku 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. meje 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda šerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farař dr. Kalich šerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Popołdnju 1/2 2 hodźin budźe katechismusowe rosrěčenje se šerbskimi młodymi holzami.

Boże stpicze směje rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich šerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin diakonus Räda šerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. Pschi zyrkwinych durjach budźe šo tutón dźeń kollekta sa wožadnych khudych sběracź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla Bohuwěr Jeschka, želesniski pomoznik w Draždźanach, s Hanu Amaliju Lejnertez w Nadźanezach.

W **Katholskej zyrkwi:** Jan Schabel, blidař tudy, s Marju Helenu Spanez tudy.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Klara Marja Selma, Juliusa Bohuwěra Hermanna Bartuscha, pschekupza na Židowje, dź. — Korla Hermann, Handrija Scholtty, dźěłaćerja na Židowje, š. — Korla Hermann, Jana Bohuwěra Vogta, dźěłaćerja w Wownjowje, š. — Marja Theresija, Jurja Sommera, dźěłaćerja w Delnjej Kinje, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Jan Anton, njebo Antona Jana Tammera, pomozneho pišarja na šudnistwje, š. — Jan, Franza Sdźarskeho, krawza w Lubiju, š.

Zemrjeli:

Dźeń 27. haprleje: Marja Hana, Jana Dilgera, ökonomskeho kommišara tudy, mandźelska, 32 lět 9 měšazow 13 dnjow. — 28. Marja Selma Illgenez, Juliusa Bohuwěra Hermanna Bartuscha, pschekupza na Židowje, mandźelska, 35 lět 8 měšazow 27 dnjow. — Jaromir Max Kempa, korčmaŕ w Małych Bobolzach, 33 lět 8 měšazow 4 dny, šam šo satšělik. — Hana Rychtarjez swud. Krjenzowa, wumjenkarka w Nowych Bobolzach, 76 lět 6 měšazow 24 dnjow, se satšělenjom skónzowana. — Lejna Wylemina, Handrija Ackermanna, fahrodniskeho žiwnoscerja w Kelnje, dź., 10 měšazow 21 dnjow. — 29. Anton Jan Tammer, pomozny pišaŕ tudy, 30 lět 10 měšazow 23 dnjow. — 2. meje: Jan August Pětschka, hospodaŕski pomoznik w Nowych Cźichońzach, 28 lět 6 měšazow 29 dnjow. — Martha, Jana Augusta Wicźasa, žiwnoscerja w Kelnje, dwójniska dź.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1879 měchow.	W Budyschinje 29. haprleje 1893 wot mk.	np.	hacź mk.	np.	W Lubiju 4. meje 1893 wot mk.	np.	hacź mk.	np.
Pschenza . . . . . běła	8	24	8	29	8	6	8	38
" . . . . . žołta	7	65	8	—	7	65	7	94
Rožka	6	69	6	75	6	63	6	75
Jećmjeń	7	—	7	14	6	87	7	17
Wowš	7	50	7	75	7	10	7	30
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	7	8	7	22	7	—	7	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	20	1	80	2	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	60	3	—	2	40	2	70
Pschenicźna muka 50 "	6	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	6	75	11	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	4	—	4	50	3	60	4	20
Sslóma . . 600 "	21	—	24	—	21	—	24	—
Proßata 954 schtuk, schtuka	15	—	30	—	—	—	—	—
Pschenicźne wotruby	4	25	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płacźesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 9 np., žołta 13 hr. — np. hacź 13 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 70 np. hacź 10 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 80 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 12 np. hacź 8 hr. 24 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 94 np. hacź 8 hr. 9 np., rožka wot 6 hr. 72 np. hacź 6 hr. 88 np., jećmjeń wot 7 hr. 5 np. hacź 7 hr. 14 np., wowš wot 7 hr. 45 np. hacź 7 hr. 60 np.

Draždźanske mjazowe placźisny: Howjada 1. druzźiny 57—60 hr., 2. druzźiny 51—55, 3. druzźiny 50—55 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druzźiny 50—65 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 5. meje: Rjane.

W wudawarni „Sserb. Nowin" šu po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khěrlusche a spěwy Pětra Młónka.

Julius Höhme,

sastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne młócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomłócźaze maschiny, s göpelom a paru šo cźerjaze,
jenopschežne młócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne młócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostłócźaze a běrny rosrißaze maschiny,
rěsaki sa berny a rěpu, cźiscźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu šo cźerjaze,
juchowe šudy s dwójzy sazynkowaneho worzlowego blacha, želesne **juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triery** najlěpscheje konstrukzije,
młynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
kucźne brony, šamšne dźěło, sakońšzy schkitowany system, kotrež móža šo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych brónow** pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla płacźenja! Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a sklad pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

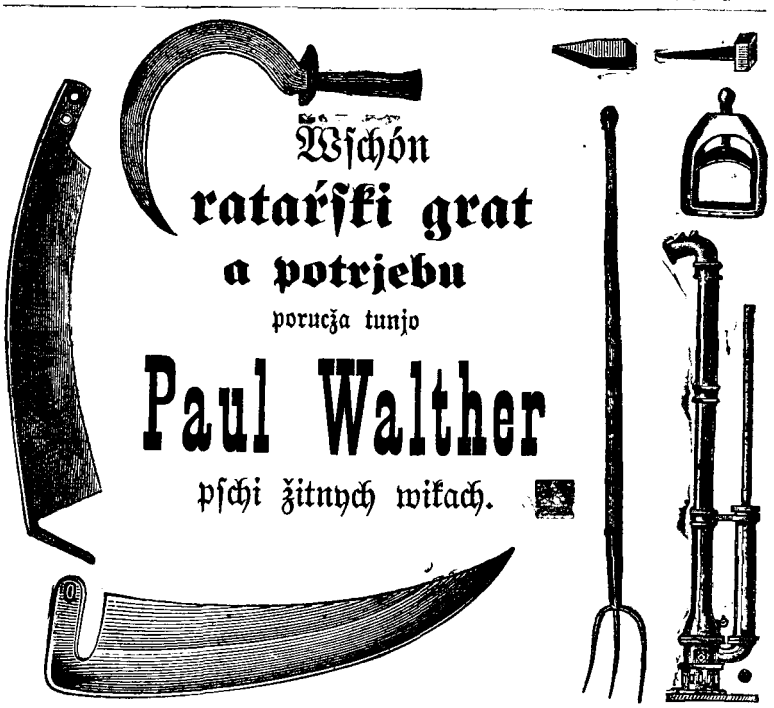

Wschón

ratarski grat

a potrjebu

porucza tunjo

Paul Walther

pschi žitnych wikach.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nešczowe rěbliki, khachlowe durčzka, tšěschne wokna, twarske hosdże

porucza tunjo

Paul Walther.

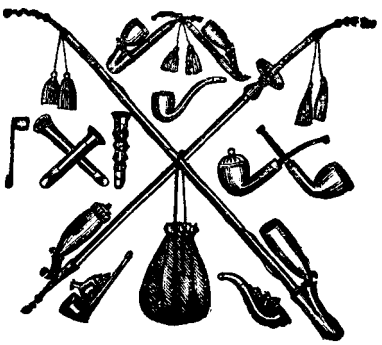

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku

porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtuniische žórto sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłarni.

Jan Khěžnik

w Budyschinje na Lubijskej drósy cžišło 8 porucža pschi potrjebje ßwojim lubym ßerbskim ßobukrajanam ßwój wulki skład

rowowych kamjenjow

se syenita, marmora a pěskowza, kaž tež **tolstoczornych krystalowych platow.** Trajne a woßebne dźěło pschi najtunischim wobliczenju płaczisnow.

Stare rowowe kamjenje ßo rucže ponowja.

Tunje

zigary

kupowanske žórko ßa ßaßopschedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk.
porucža
Richard Neumann
na ßnutskownej lawskej haßy cžo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucža **ßyry** a **paleny**

khosej

w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobroscži po najtunischich płaczisnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow ßo poměrnje nischse płaczisny woblicza.

Sslódkoßmjetanowu margarinu
(sarunanje ßa butru)
najlěpscheje dobroscże poruczataj
Ginzel & Ritscher.

Khosej
w wulkim wubjerku, seleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje
Ginzel a Ritscher.

Zigary
derje wotležane,
tobak
w rolkach a krany
kurjerjam poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Pschedawanje a porjedzenje
wschěch druzinow
cžaßnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcže.
Gustav Mager,
cžaßnikat
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Psches wobkhodne swjatki s najwjetschej tworowej khěžu w Draždźanach, mojeho ßwaka knjesa **Siegfrieda Schlesingera** w Draždźanach, na kralowej Janowej dróhy 6, je mi mózno

po jenajkich ßměschnje tunich płaczisnach

pschedawacź. Twory ßu, kaž je doscź daloko a schěroko snate, **najtrajnische.** Poruczam

cžorne a pißane drastne tkaniny w wulkotnym wubjerku, dwójzy schěroke kohcź po 35 np., **cžistowolmjane** kohcź po 50 np., **cžorne židźane tkaniny k njewjesczinskej drascze,** wobleczenje po 20 hacź 40 mk., druhdźe dwójzy tak droho, **elsaske barchenty** kohcź po 25 np., **trikotowe taille, barchentowe ßlusy** po 1½ mk., dobre **pschedeschczniki** po 1 mk. 40 np., **schtakty** a wschelake druhe.

Sbytki wot **1000 metrow cžistowolmjanych drastnych tkaninow,** cžornych a pißanych, kaž tež **mußelina,** **sbytki k ßuknjam, schórzuchom** a **rubischczam na hlowu** ßo hodźaze, kóhcź po 40, 50 a 75 np., hewak kóhcź po 1 mk. hacź 2 mk., pschedawa tak daloko hacź skład doßaha

Hermann Beermann
w Budyschinje na ßnutskownej lawskej haßy s napschecża radneje pinzy.

Wupschedawanje.

So bych ßwój wulki skład rucže trochu wuprósdnił, maja ßo

500 woßebnych mużazych wobleczenjow

s jaßneho a cžěmneho bukskina, cheviota a dobreho cžeßaneho pschedźena,

swjerschniki, kholowy a dźěcžaze wobleczenja,

kaž tež

600 žonjazych žaketow, deschczných mantlow, wobwěschkow, pjeslow a trikotowych taillow

po kóždej ßo hodźazej płaczisnje wupschedawacź.

Mużaza drasta ßo po měrje derje a tunjo seschije.

Otto Preuß, prjedy **C. F. Kloss,** na žitnej haßy 4.

Najlěpschi likěr

s alpskich selow, Stonsdorfski likěr a běły ingberowy likěr, liter po 100 np., poruczamoj.
Saßopschedawarjo dostanu rabatt.
Schischka a Rjeczka.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucža
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

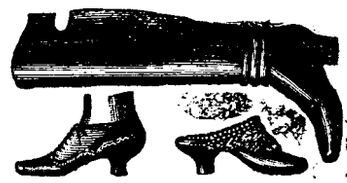

Wschě jenoż pomyßlne druziny trajnje dźěłanych
cžrijow
ßu **najlěpsche** a **najtunische** dostacź sa mużich, žony a dźěći
w najwjetschim cžrijowym składze
Paula Kristellera
na bohatej haßy 29, s napschecża hosczenza winoweje kize.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 19. **Sobotu 13. meje 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžorstwowy žejm je žo žobotu popołdnju wot kněžora rospuschćił. Ssejm njeje jenož knjeżerstwowy namjet na powjetschenje wójska, ale też namjet zentrumskeho sapółkanza s Huene s 210 pschećiwo 162 kłoßam saćißnuł. Sa Huenowy namjet žu kłoßowali wschitzy konserwatiwni, kněžorstwowa strona, narodoliberalni, s antisemitow Ahlwardt, Pickenbach a Liebermann se Sonnenberg, s dźiwich liberalnych Wisser, Rösicka a prynz Schöneich-Carolath, wschitzy Polazy a s zentrumskeje strony hrabja Adelmann s Adelmannsfelden, prynz Arenberg, hrabja s Ballestrem, hrabja s Chamaré, Dejanicz Glischćinski, Huene, Lender, hrabja Matuschka, Nels, Pfetten-Arnbach, dr. Porsch, s Reitzenstein, se žwobodomyßlnych Broemel, Hintze, Maager, dr. Meyer, Schröder a dr. Siems a s elsaskich Zorn s Bulach. Pschećiwo namjetej kłoßowachu sozialdemokratojo, s elsaskich Guerber, dr. Simonis, Lany, ludowa strona, Welfojo, žwobodomyßlni (s wuwsaćom 6 mjenowanych sapółkanzow), wjetschina zentrumskeje strony a antisemitojo Böckel, Zimmermann a Werner. Nowowólby žu na dźeń 15. junija wupißane. Wólbne běhdźenje budże, kaž móże žo hižo nětkole spósnacź, jara horze. Sozialdemokratojo žu žo hižo dawno na nje pschihotowali, runje tak antisemitojo, bjes kotrymiž je radikalna strona pschewahu dostała, a kotsiž woßebje hladaja, žo dobrych konserwatiwnych wokrjeßow mozowacź. Antisemitojo wudawaja, so pschećiwo židam, sozialdemokratam a žwobodomyßlnym wojuja, woprawdże pak žu žebi wotmyßlili, žo do konserwatiwnych wokrjeßow saćišchćećź. Woni maja sa najpschihódnische, žo do koža, kotreż žu jim konserwatiwni pschihotowali, lehnucź a wólbne běhdźenje se židami a sozialdemokratami mudrje konserwatiwnym pschewostajicź. Duž žnadź žo wólbna bitwa w nětkotrych wokrjeßach s najwjetschej njembroscźu bjes konserwatiwnymi a antisemitami sapali. Wužitk s teho směja sozialdemokratojo a židźa, kotsiž žebi wjeßele ruzy rybuja, widźo, kak žo jich pschećiwnizy bjes žobu pjeru a saniczuja. Hłowne praschenje, wo kotreż žo pschi nowowólbach jedna, je pschiswolenje wojerskeje pschedkohi. Zyły wukraj s njapjatoscźu na to cźaka, w kajkej myßli žo němski lud rosßudźi. Saćißnje-li nowowuswoleny kněžorstwowy žejm saßo wojersku pschedkohu, budże nahladnoscź němskeho kněžorstwa w wukraju bjes dwěla schkodowacź. a wschelake saměry a nadźije, wobstaczu němskeho kněžorstwa njepschećelne, nowych mozow nabudu. Němzy maja k ranju a k wjeczorej žußodow, kotsiž njepschestawajzy žwoju wojersku móz powjetschuja. Franzowsojo chzedźa, hacź runje je franzowske wobydlerstwo wjele žłabsche hacź němske, Němsku w wojerskim nastupanju pschesćahnucź. A hdyž budźa Franzowsojo wěricź, so žu wottyknjeny kónz dozpěli, so dobudu, potom wěsće wójnu sapoczhnu. W tu khwilu woni jenož wjeßele wyskaja, so je žo němski lud sapowjedźił, žrědki, sa dalsche wobstacze němskeho kněžorstwa nusne, pschiswolicź. Wotpokasaja-li sastupjerjo s nowa wojersku pschedkohu, potom budźa Franzowsojo měnicź, so je hodźina bliska, na kotruž žu 22 lět dołho s wjećiwymi myßlemi cźakali a žo pschihotowali. Duž je druhe wotpokasanje wojerskeje pschedkohi Franzowsam mohł rjez napominanje k wójnje. Kněžor Wylem žam tele nahlady sastupuje a teho dla hłuboko wobžaruje, so žo wojerska pschedkoha w kněžorstwowym žejmje pschećiščhćeka njeje. Pschi prěnjej składnoscźi, kotraž je žo jemu po žejmowym rospuschćenju poskicźiła, je wón tole žwoje měnjenje do sjawnoscze dał. Minjenu wutoru je wón wójsko na Tempelhofskim dworje wobhladawschi, psched generalemi a stabowymi offizěrami scźěhowazu rěcź měł: „Wot teho cźaża, so žo njejßmy wjazy widźeli, žu žo spodźiwne pscheměnjenja s wojerskej pschedkohu stake. Njejßym mohł wocźakacź, so žo wona wotpokasa a žo wot wótcźinskeje myßle kněžorstwoweho žejma nadźijach, so žo bjes wuměnjenja pschiwosmje. Ssym žo w tym bohužel mylił. Mjeńschina wótcźinszy smyßlenych muži njeje pschećiwo wjetschinje niczo wucźinicź samohła; pschi tym žu rospalite žłowa padałe, kotreż žo bjes sdźełanymi muzemi njerad žłyscha. Dyrbjach žo k rospuschćenju rossudźicź a nadźiju žo, so budże nowy kněžorstwowy žejm wojerskej pschedkohi pschihłoßowacź. Hdy by pak mje też tale nadźija myliła, žym hotowy, wscho, schtož samožu, na jeje dozpěcźe stajicź; pschetoż žym pschejara wo nusnoscźi wojerskeje pschedkohi pscheßwědcźeny, so mohł powschitkowny měr sdźerżecź. Ssu wo ludowej roshorjenoscźi rěcźeli; njewěrju, so žo němski lud wot njepowołanych roshoricź da. Na wopak, wěm, so žym s jena w tejle wojerskej pschedkohi se swjatkowymi wjerchami, se žwojim ludom a se žwojim wójskom.“ Kněžorowe žłowa budźa wschitkim, kotsiž chzedźa měr sakhowany měcź a němske kněžorstwo sdźerżecź, pschi pschichodnych wólbach s wólbnym heßłom.

— Tón žamy dźeń, na kotrymž žu žwobodomyßlni wojersku pschedkohu w kněžorstwowym žejmje porasyćź pomhali, je jich strona rospanuka. Wjednik žwobodomyßlnych, Eugen Richter, je wosjewił, so s tymi pjećimi stroninymi žobustawami, kotsiž žu sa Huenowy namjet kłoßowali, njemóże dale hromadźe hicź. 27 žobustawow mějesche tón žamy nahlad kaž Richter, 22 pak bě druheho měnjenja. Duž na měrniwe waschnje wobsamknuchu, žo dźělicź. Tuczi 22 mužojo jako liberalna strona žama sa žo wustupja.

— Jako spodźiwnoscź njech žo naspomni, so je žo kněžorstwowy žejm runje tón žamy dźeń, 6. meje, rospuschćił, na kotrymž je žo wón psched 3 lětami prěni krócź seschoł. 6. meje je też narodny dźeń němskeho kronprynza, a dźeń nowowólbow 15. junija je žmjertny dźeń kněžora Bjedricha.

— Sswobodomyßlni chzedźa pschi pschedstejazych wólbach do kněžorstwoweho žejma w Žitawskim wokrjeßu Buddeberga, w Lubijskim Lipscźanskeho wucźerja Haupta, w Pirnaskim rěcźnika Eisolda postajicź. Antisemitojo žu w Budyskim wokrjeßu fabrikanta Gräfu, w schtwórtym wokrjeßu Schlägera w Blasewitzu, w pjatym Zimmermanna, w schestym Hähnichena s Lockwitz sa žwojich kandidatow pomjenowali.

— Rektor Ahlwardt, kiž je se žwojimi aktami psched komißiju kněžorstwoweho žejma mało sboża a wuspěcha měł, je s nimi do Arnswaldsko-Friedebergskeho wólbneho wokrjeßa pschijeł. Kaž je znate, je tónle wokrjeß Ahlwardta do kněžorstwoweho žejma wuswolił, a kaž žo sda, chzedźa jeho tam s nowa sa kandidata pschi blížschich wólbach postajicź. Ahlwardt je tele dny do městacźka Woldenberga s meblowym wosom połnym s aktami pschischoł. Tsi komißije, s tamnischich cźeßnych měschcźanow wobstejaze, žu te akty pruhowake a spósnake, so je Ahlwardt se žwojim wuprajenjom prawo měł. Ssrjedu je Ahlwardt w Arnswaldze rěcźał, žobotu wón w Friedebergu a njedźelu w Woldenbergu wo žwojich aktach rosprawu poda. Duž žnadź budże Ahlwardt tola saßo kněžorstwowemu žejmej pschißłuschećź. Schtó pak ma nětko prawo, te tsi komißije w Woldenbergu abo komißija kněžorstwoweho žejma?

Franzowska. Franzowski žejm, kiž je žwoje dźěła dokonjał, a kotrehož cźaß, na kotryž je wuswolony, sa dwaj měßazaj wuběhnje, dyrbjesche žo hižo nětkole rospuschćicź, a s dobom mějachu žo nowowólby wupißacź. Knjeżerstwo pak je žebi na dobo hinak pschemyßliło

a ßejmowe rospuſchczenje wotſtorczi̇ko. Kajkich pſchicźinow dla je ßo to ſtako? Miniſter ſwonkownych nałeżnoſczow je to pjecza wóndano jenemu pſcheczelej wujaßnik. Swonkowne politiſke wobſtejnoſcze ßebi ßejmowe rospuſchczenje njeżadaja, niż ßnadź teho dla, dokelż wobſtejnoſcze w tu khwilu ſtaroſczíwoſcze ſbudźuja, wone pak móża ßo kóżdy wokomik khutne ſczinicź. Schto dyrbjako knjeżerſtwo potom bjes ßejma ſapoczecź? — Franzowſke knjeżerſtwo ßo po tajkim boji, ſo mohła njejabzy wójna wudyricź.

Rußowſka. Saczißnjenje wojerſkeje pſchedkohi w nemſkim khěżorſtwowym ßejmje je w Ruſkej ménjenje ſbudźiło, ſo Němſka nětko ſkerje lěpje ſ Ruſkej wójnu ſapoczinje. Ruſzy wěrja, ſo czim dale ßo tale wójna wotſtorkuje, czim czeżſcho ßo Ruſka wot Němſkeje pſchewinje; pſchetoż powjetſchenje ruſkeho wójſka njepſcheſtawajźy dale dże, bjes tym ſo ßo němſke wójſko poßylnicź njemóże, dokelż khěżorſtwowy ßejm do teho njeſwoli. Powjeſcź wo saczißnjenju wojerſkeje pſchedkohi doſtawſchi je pjecza ruſki miniſter pſchipowjedżenja wójny wot Němzow ßo bojo hnydom komandantow Wilenſkeho a Kownoſkeho wojerſkeho wokrjeßa k ßebi ſawokał. Artillerija, pod jeju komandom ſtejaza, runje każ artillerija generala Gurka, je ßo hnydom na wójnſku nohu ſtajiła, wójnſke ſtraże ßu ßo poßylniże a dżél koſakow je ßo k wjeczornym mjeſam póßkał.

— W Ruſkej pjecza ſaßo nihilismus hłowu ſběha. Njedawno ßu pjecza nihiliſtiſzy ſtudencza jeneho towarſcha, dla kotrehoż ßo bojachu, ſo jich pſcheradźi, ſkónzowali a jemu hłowu wotrěſnuwſchi jeho cżéło w jenym lěßu pola Warſchawy ſahrjebali. Dwaj ſtudentaj, kotrajż ſtaj cżéło ſahrjebakoj, ſtaj ßo bórſy wot polizije wußlědźiłoj a ßo w jaſtwje hnydom wobwěßłoj. W jeju wobydlenju ßu pißma namakali, w kotrychż je wiele woßobow jako ßobuſtawy nihiliſtiſkeho ſwjaſka ſapißanych.

— Wo wjedrje a wo ßywach ßo ſ Ruſkeje piſche: W Dnjeprowej krajinje howjaze deſchcże padaja. W Kijewſkej guberniji je ßo pſched nékotrymi dnjemi ßnéh ſchoł, ſ cżimż ßo plahowarjo runkliźy do wulkeho ſtracha dachu. W Berdianſku a wokolnoſczi ſymſke ßywy ſpokojaze ſteja. S Poltawy, Balty, Umana a Kiemenczuga ßu powjeſcże wo hubjenych ßywach doſchłe, runje tak ſ Pólſkeje a Podolſkeje.

China. Satraſchne powodżenje réki Yangſekianga je niżiny wot Cżanga do Hankianga domapytało. Wóßom jéſorow w Hupehſkej provinzy je pſches brjohi ſtupiło a twori hoborſke jéſoriſko. Pjecź wulkich a dwajaſchtyrzeczi mjeńſchich měſtow je do zyła póczrjenych a ſhubjenych. Pſches 200 wßow je ſaniczenych. Yangſekiang běži połny rospadankow, cżłowjeczich a ſkocźazych cżéłow.

Słota medalija.

(Wěrna ſtawiſna.)

Se ſpoczatka meje 1658 wokoło dźewjeczich wjeczor wopuſchczi ſemjan, kotryż bě na rjanym konju, měſtaczko Saint Omer a wobroczi ßo na dróhu k Pariſej, kiż tehdom pſches huſty a ſtraſchny lěß wjedźeſche. Tamule nóz bě jara mhłowe; wětr dujeſche ſtruchle pſches bréſyzy, kiż pſchi pucźu ſtejachu; deſchczik ſ wulkimi kapami w ſtajnej měrje na dróhu padaſche. Jéſdny bě ßebi kłobuk do wocźow ſcźahnuł a ßebi płaſchcź pſches ramjeni cźißnuł. Konjej da pomału ſtup hicź, ſ wotrohomaj jeho njepohanjejo, a ſdaſche ßo, ſo njepytnu, kak jemu połnózny wětr do wocźow ſchwikaſche, mjes tym ſo deſchczik na pucźowanſku draſtu pleſkotaſche.

Tak minuſchtej ßo dwě hodźinje, połnóz ßo bliżeſche. Wjedro ſdaſche, ſo bywaſche dale bóle pokhmurjene, deſchczik ßo hiſchcże mózniſcho lijeſche, wětſik dale mózniſcho dujeſche; jéſdny mějeſche hiſchcże dwě mili, ſo by hacź do hoſcźenza w L— dozpěł, na kotryż běchu jeho w Saint Omer kedźbneho ſczinili, duż praſcheſche ßo wón, hacź budże wón na tymle dołhim pucźu tajkeho wjedra hiſchcże dlěje ſnjeſcź móż. Wón roshladowaſche ßo ſtaroſcźiwy do wſchěch kónzow po lěßu a pytaſche ßwětko, kiż by jemu cźłowjeſke wobydlenje pokaſało, hdźeż mohł, jeli ſo niż pſchenozowacź, tola wocźaknucź, doniż ßo wětr njeby ſměrował.

Tehdom ſtejeſche tam woßrjedź lěßa ſtara korczma, kotrejeż wobßedźerja w Saint Omer nichtó prawje njeſnajeſche. Tamnu nóz bě pſches ſchkałby hubjenje ſawrjenych wokenzow jeno wißaza lampa widźecź. Tuta hubjena lěßna korczma mějeſche jeno jedyn horny ſchoß a dwě iſtwi pſchi ſemi, do kotrejuż ßo w nozy ßłómy namjeta, na kotrejż wſchědni hoſczo lěhachu.

Tuta khěża bě jeno néſchto mało krocźeli wot naſcheho jéſdneho ſdalena. Cźma bě tak tokſta, ſo bě jemu zyle njemóżne było, roſeſnacź, hacź móżeſche woßamocźena a bojaſna korczma jemu a jeho mucźnemu konjej wotpocźink poſkicźicź. Tola jow njebě khwile ßo kombdźicź; wětr njechaſche tak bórſy pſcheſtacź, deſchczik ßo jenak ßylnje lijeſche; duż ſkocźi ryczeŕ ſpěſchnje ſ mokreho konja a ſakkapa do buri, pſchetoż ßkyſcheſche ſa nimi rěczecź a ſpěwacź. Tu wotmjelknu ßo hnydom wſcho a ßwětko, kiż pſches ſchéroke ſchkałby ßwěcźeſche, wuhaßnu. Jéſdny wocźaknu hiſchcże wokomik a ſakkapa potom ſ nowa, ale hiſchcże krucźiſcho. Saßo wſcho mjelczeſche, a woſta cźma. Sdaſche ßo, ſo běchu ßebi ſ nutſka wotmyßlili, ſo durje ſ dobrym njewotanknu. Duż njeſwoſta — dokelż pucźowazy dlěje cźakacź njemóżeſche — jeno hiſchcże jedyn ßrědk, mjenujźy ßo ſ mozu nuts dobycź. Hdyż bě ßebi ryczeŕ to khwilu pſchekkadł, da ßo do tehole dźéła. Najprjedy pſchiwjaſa konja k ſchtomej pſchi pucźu; potom wſa ſ wotejkow dwě nabitej piſtoli, tyknu jej ſa kożany paß a wucźeże mjecź ſ nóznow. Pſcheßwědczíwſchi ßo, ſo ßu cźronka hiſchcże krute, dźéſche ſe ſměromnej ſmużitoſczu na ſawrjene durje, jako by to hižo ſwuknuł, tajke ſadźéwki wotſtronicź.

Ale w měrnych cźaßach je kóżdy trochu ſdźéłany cźłowjek winowaty, ſo najprjedy wo dowolnoſcź proßy, hacź ßmě ſaſtupicź, a dokelż bě też naſchemu ryczerjej wo to, ſo by ßo derje ſadźerżał a ßo ſ tym poruczał, teho dla chżyſche hiſchcże junu wot korczmarja ßebi ſaſtup żadacź, duż ſawoła ſ khłoßom: „Hejda, knjes korczmaŕ, chżecże dha wy ſemjanſkeho knjeſa zyku nóz a to w tajkimle wjedrje wonka woſtajicź? Jeli niż, dha tola wotewrcże!“

Też na to ßo njewotewri. Teho dla ſawoła nětk hiſchcże wótriſcho: „Hejda, hoſcźenzarjo, chżeſch ty wotczinicź abo ja pſchekamam durje?“ — Zane wotmolwjenje: Sa tſi minuty da ßo wón do dźéła.

Prěnje ſtorki wotſkoczichu, runjeż krucże wuwjedźene, wot mokrych wrotow a cźinjachu jeno ßurowu haru. Tu ſdaſche ßo nutſka néſchto hibacź. Bě ßkyſchecź khodźenje a mórcźenje pßa. Druhi ſtork ſarża ſ waha do ſ lohka ſlěpjenych deſkow. Sswěża pokaſa ßo ſ nowa. Někotre krocźenja ſaklinczachu, pßyk poſchczowknu ſa durjemi krucże, ale njewotewri ßo.

Pſchi tſecźim ſtorku pſchedoby ßo pſchimanje mjecża trochu pſches ſchkałobu. Bě jaßnje ßkyſchecź néſchto ſawokanjow. Pſchi ſchtwórtym ſtorku, kiż zyku lěßnu korczmu ſatſchaße, da korczmaŕ ſkónczenje wotmolwjenje a ſawoła ſ dybawym khłoßom:

„Schtó tu je?“

„Aha“, rjeknu ryczeŕ, pjaty ſtork ſadźerżujo, „wono ßo ſda, ty njejßy khuchi, ale jeno cźeżzy ßkyſchiſch, wotewŕ po tajkim!“

„Knjeże“, wotwoła ßo ſaßo, „wy cźiniże haru, ſo mohła wobwěßnjeneho wubudźicź!“

„Nó“, bě na to ßkyſchecź, „to by ty hižo dawno bycź dyrbjał; wotewŕ abo —“

Wrota ßo wotewrichu a ryczeŕ ſaſtupi pſches proh, ruku na piſtoliju ſkożujo.

„Wjedrowſke!“ ſawoła wón, hdyż ßo hoſcźinſka iſtwa wotewri a wón ßo po njej roshladnu, „mi ßo ſda, ſo ßym wjele ludźi w jich ſabawje mylił“.

We iſtwje bě woprawdże pjecź ſchpatnje ſdraſcźenych mużſkich, kiż mějachu ſpalene woblicża, kotrež na niczo dobre njepokaſowachu.

Ryczeŕ bě ſchwiżny muż w 35. lěcże, wón khodźeſche runy każ ßwěża, ſchtoż wo dobrym ſemjanſkim waſchnju ßwědczeſche. Jeho draſta ſdaſche ßo po najnowſchej Pariſkej módże bycź, jeho woßebny filzowy kłobuk bě ßo ſ mokrotu na prawe wucho dał, dołhe, cżorne kudźerje wobdawachu jeho brodate wobliczo. Pod krótkim mantlom, kiż ſ ramjeni ſpadowaſche, běſche mjecźk. Jeho żiwe wóczko pſchewidża zyku iſtwu do wſchěch bokow, a wuhladawſchi próſdny ſtólz ſa khachlemi, dźéſche k njemu, wotpokoži mokru draſtu, pokoži piſtoliju na blido a ßydże ßo ſa nje.

„Sskyſchcże!“ rjeknu wón, noſy k wóhnjej wupſcheſtrjewſchi, „mi ßo w tajkim wjedrje njecha hnydom ſaßo na pucź podacź; duż njech tón mjes wami, kiż je jow hoſpodaŕ, ſtanje, ſo by ſe mnu rěczał“.

Hoſcźenzaŕ pſchibliži ßo k njemu.

„Miſchtrje“, pſchiſtaji zuſbnik, „wonka ſteji pod ſchtomom hiſchcże mój kóń. Daj jeho do hródże bowjeſcź, derje wußuſchicź a ſe ßynom ſaſtaracź.“

Hoſcźenzaŕ kiwnu na jeneho ſe ßwojich ludźi a rjeknu: „Pſchejecże ßebi hiſchcże néſchto?“

„Mózeſch mi żanu iſtwu dacź?“

„W prěnim ſchoßu je jena“, bě krótka wotmołwa.

„Hodźi ßo tam tepież?“

„Ně, hnadny knjeże, tam wóhniſchczo njeje.“

„Dobre, duż woſtanu ja jowle.“

Sdasche ßo, so hoscźeńzaŕ na zuseho rycźerja ſ dźiwanjom ſhladowasche a miknu ſkradźu na mużſkich, kotſiż běchu ſa blidom ßedźo woſtali.

„Ssy mi ty ſrosumiḱ?“ woprascha ßo semjan.

„Haj, hnadny knjeże!“

„Czemu woſtanjesch ty hiſchcźe pſchede mnu ſtejo?“

„Ja chzych jeno prajicź, ſo je tuta iſtwa hižo tamymle pſchilubjena.“

„To niczo njewadźi, woſtanu tu ſ nimi!“

„Haj, ale to ßo njehodźi“, wotmolwi hoſcźenzaŕ hladajzy pſchekhwatany.

„Czeho dla niz?“ woprascha ßo rycźeŕ a ſkoži ruzy na kſchiż.

„Woßoby, kotſiż ßu tule iſtwu ſ dobom jako lěkaŕnju wotnajeli, njebudźa ßnadź to rady widźecź.“

„Kaḱ ty to wěſch?“

„Mi ßo to jeno ſda.“

„Schtó to ßu, wo kotrychž ty rěczisch?“

Hoſcźenzaŕ bě ſ nowa we wuſkoſcźach a tuta wuſkoſcź dale bóle roſcźesche; wón bě jej rad něḱak cźeknuḱ, ale kruta rěcź a hiſchcźe bóle piſtoliji, kotrež mějesche zuſbniḱ pod rukomaj, cźinjachu na njeho mózny facźiſchcź, taḱ ſo bě wón wſchón ſamyleny a na wotmolwjenje ſabu. —

Tu naſta źiwa ſwada ſa kulowatym blidom. Jedyn ſ mużſkich, kotremuž George (Żorż) rěkachu, bě najſkerje radu daḱ, ſ kotrejż druſy pſches jene njeběchu. S teho naſta wurěczowanje, kiż bywasche dale wótriſche.

George wopuſchcźi ſkónczńje blido ßwojich towarſchow a wobrocźi ßo k njeſnatemu. Tón pak bě ßo hižo poſběhnuḱ a ſawoła na ßo wabźazych: „Prajcźe mi, wy mużojo, macźe wy myßle, zyku nóz tajkule haru hnacź? Ja wam praju, wono je hižo wo poḱ nozy nimo a ja bych rady ſpaḱ.“

„To je mi żel“, ſnapſchecźiwi George wußměſchujo. „Jeli ſo ßo wam to njelubi, mějcźe ßo ſ procha!“

„Ja njeßym ſwucźeny, ßo ſ měſtna hibacź“, wotmolwi rycźeŕ, „kotrež ßym junu wobßadźiḱ. Hdy byſchcźe ßo ſměrom ſadźerżecź chzyli, bych wam ſa to jara dźakowny byḱ.“

„Schto mohło nam to pomhacź? Nam chze ßo haru cźinicź, a byrnje tu dźeßacź duzentow tajkich ſemjankow było, kajkiż ty ßy!“

Zuſbniḱ ſe ſymnym měrnym wóczkom na rěczazeho pohladnu, wſa jenu ſ piſtolijow a rjeknu ſymnje, ſ honaczom ßwojeje rucźneje tſělby hrajo: „Dźakuju ßo ſa kompliment! Ale ja ßo waß zyle khutnje praſcham, byrbicźe dha wy taḱ ſakhadźecź, każ żony na Pariſkim torhoſchcźu?“

„To ßo nam runje taḱ lubi!“ hanjeſche George a byri ſe ßylnej pjaſcźu wo blido.

„Khort tola!“ roſſkobi ßo ſemjan a cźmowa cźeŕwjeń wulinu ßo po jeho wobliczu. „Mi paḱ ßo to njelubi, roſumicźe mi!“

„To móże nam wſcho jene bycź!“ rjeknu George hanjo.

(Pokrocźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Konſerwatiwni w 3. ſaḱſkim khěżorſtwo-ßejmſkim wólbnym wokrjeßu (Budyſko-Kamjenſkim) ßu ſa ßwojeho kandidata pſchi pſchedſtejazych wólbach do khěżorſtwoweho ßejma rycźeŕkublerja hrabju Lippu Bartſkeho poſtajili. Sapółkanzy w khěżorſtwowym ßejmje njedoſtawaja ſa ßwoju ßejmſku dźeławoſcź ani pjenjeżneho ani żaneho druheho ſarunanja. Tuteje pſchicźiny dla ßu mużojo, kotſiż ßu ſwólniwi, ßo do khěżorſtwoweho ßejma wuſwolicź dacź, jara żadni. Bjes burami w naſchim wokrjeßu żaneho jeniczkeho konſerwatiwnje ſmyßleneho njebychmy namakali, kiż by pjenjeſy a cźaß woprowacź chzył, kotrež ßebi ſapółkanſtwo w khěżorſtwowym ßejmje żada. Duż byrbimy ſpokojom bycź, ſo je ßo ſ najmjeńſcha bjes rycźeŕkublerjemi jedyn muż, knjes hrabja Lippe Bartſki, namołwjecź daḱ, Budyſko-Kamjenſki wokrjeß w khěżorſtwowym ßejmje ſaſtupowacź. Knjes hrabja Lippe je hižo wóndany w Budyſchinje w ſhromadźiſnje, w kotrejż ßo ſa Hornju Łużizu ratarſki ſwjaſk ſałoži, wobßwědcźiḱ, ſo ßo konſerwatiwneje ſtrony dźerży. Wón je wobkruczaḱ, ſo chze pſchecźiwo wſchěm ſakonjam, ratarſtwu ſchkódnym, hłoßowacź. Runje taḱ chze wón ſa ſakonje hłoßowacź, ſ kotrymiż mohła ßo ſamożnoſcź żidowſtwa ſamjeſowacź abo po móżnoſcźi wotſtronicź; pſchetoż hrabja Lippe chze, ſo by w němſkim khěżorſtwje kſcheſcźijanſtwo knjejſtwo wobthowało. Ssmě drje ſ wěſtoſcźu na to liczicź, ſo budźa ratarjo ſ wulkeho dźěła ſa hrabju Lippu hłoßowacź; pſchetoż lěpſcheho ſaſtupjerja ßwojich intereßow hacź jeho ßebi żadacź njemóża. Dźiwajo na politiſke ſaßady hrabje Lippy chzychu jeho ſ woprědka też antiſemitojo w naſchim wokrjeßu ſa ßwojeho kandidata poſtajicź. W poßlednim cźaßu pak je radikalna ſtrona bjes antiſemitami pſchewahu doſtała, kotraż je konſerwatiwnym njepſchecźelna ſmyßlena a ſ wulkeho dźěła ſ něhduſchich pſchiwißowarjow liberalneje a ßwobodomyßlneje ſtrony wobſteji. Ssu to ſ wjetſcha měſchcźenjo abo wobydlerjo induſtrijalnych wßow, każ Wjaſońzy, Porchowa atd. Tale radikalna antiſemitiſka ſtrona chze fabrikanta Gräfu w Biſkopizach do khěżorſtwoweho ßejma wuſwolicź. Móże drje ßo hižo nětkole prajicź, ſo budźa měſchcźenjo a wobydlerjo tkalſkich wßow, kotſiż ßu hewaḱ ßwój hłóß liberalnemu abo też ſozialdemokratiſkemu ſapółkanzej dali, ſa fabrikanta Gräfu, ratarjo paḱ ſa hrabju Lippu hłoßowacź.

— Lipſcźanſki khěżorſtwowy ßud je ſkórżbu wußudźiḱ, kotraż je ſa wſchě te zyrkwje ważna, w kotrychž ßu ßo měſtna pſchedawake. Jeli ſo ßo něchtó pſchi ſapoczatku Bożeje ßkużby na jene zyrkwine měſtno ßynje, kotrež jenemu prawemu wobßedźerjej ßkuſcha, a tutón potom pſchińdźe a chze na měſtnje ßedźazeho wotpokaſacź, ma ßo to jako kaźenje ſjawneje Bożeje ßkużby wobhladacź. Nochze-li prawy wobßedźeŕ ßwoje ßydko druhemu pſchewoſtajicź, je jeho pſchißkuſchnoſcź, do ſapoczatka Bożeje ßkużby na ßwojim měſtnje bycź. — Widźimy, ſo ßo niz jenoż w Sserbach, ale też w druhich ſtronach dla zyrkwinych měſtnow wadźa. Najhórſcha nuſa a ſwada wo zyrkwine měſtna je paḱ drje w Sserbach w Michałkej woßadźe. Liczba Sserbow je tu taḱ ßylnje pſchibjeraka, ſo Michałſka zyrkej dawno wjazy ſa kemſchazy lud njedoßaha. Mnoſy, kotſiż ke mſchi pſchińdu, tam cźaſto wſchě ławki a khody pſcheběhawſchi żaneho měſtna njenamakaja. Stanje-li ßo to woſpjet, potom ßo jim kemſchikhodźenje taḱ njelube ſcźini, ſo ſ zyka wjazy Bożu ßkużbu njewopytuja. Woßebje cźeladni, kotſiż żaneho zyrkwineho měſtna kupjeneho nimaja, ßo ſ tym zyrkwi wozuſobnja. Na tajke waſchnje ßo to, ſchtoż naſchi knjeża duchowni na jenej ſtronje natwarja, na druhej ſaßo podtorha. Njedoßahanje zyrkwinych měſtnow w Michałkej woßadźe je woprawdźite hubjenſtwo, kotremuž ßo njebudźe hinaḱ wotpomhacź hodźicź, hacź ſo ßo něhdźe w jenej woßadnej wßy nowa zyrkej natwari, abo ſo Budyſka rada, kotraż dźě ma patronat na Michałkej woßadźe, jenu Budyſku zyrkej ßerbſkej woßadźe wotſtupi. K temu by ßo Tuchorſka zyrkej, kotraż ßo nětkole jara mało k Bożim ßkużbam trjeba, derje hodźiła. S najmjeńſcha by ßo wobſtejazy njedoſtatk trochu wotſtroniḱ; pſchetoż też potom, hdy by ßo pſchichodnje niz jenoż w Michałkej, ale też kóždu njedźelu w Tuchorſkej zyrkwi ßerbſki prědowało, ßo hiſchcźe pſchezo ſa kemſcherjow njeby doſcź měſtnow wobſtarało, dokelż móże ßo w Tuchorſkej zyrkwi jenoż 600 měſtnow naprawicź. Pſchißkuſchnoſcź zyrkwinſkeho pſchedſtejicźerſtwa Michałkeje woßady je, pucź namakacź, po kotrymż by móżno było, żadanja woßadnych dopjelnicź. Hižo loni, hdyż hiſchcźe ponowjena Michałſka zyrkej poßwjecźena njebě, ßu ßebi woßadni w woßadźinym narańſchim dźěle wótſje doſcź a cźaſto żadali, ſo by ßo Tuchorſka zyrkej, na khwilu Sserbam pſchewoſtajena, tutym na pſchezo pſchepodała. Bohu żel ßu tele żadanja njeßkyſchane woſtałe. Nichtó ßo wo to ani poſtaraŕ njeje, ſo by ßo po nich ſtało. Nětko je ßo dopokaſało, kaḱ prawe wone běchu. Duż njech ßo, ſchtoż je ßo tehdy ſakombźiło a ſanjechało, nětko ſkerje lěpje ſtanje k duſchow ſbożu woßadnych a k pſchiſporjenju Bożeho kraleſtwa. Zyrkwinſzy pſchedſtejicźerjo Michałkeje woßady cźińcźe ßwoju pſchißkuſchnoſcź a winowatoſcź!

— Rosprawa knjeſa rěcźnika Mütterleina, Nowakowe milijonſke herbſtwo w Amſterdamje naſtupaza.

I.

1. W lěcźe 1793 ßo dwórſki ßudniḱ Jan Bjedrich Wieſener w Luboraſu na Draždźanſku kurwjerchſku ſakſku tajnu kanzliju ſ pſchikożenjom ſcźěhowazeho wotpißma, teſtamenta, pjecźa wot Amſterdamſkeho guvernéra Jana Matěja ſ Nowaka naſtajeneho:

„Ja Matěj, ßwobodny knjes ſ Nowak, dwórſki radźicźel a guvernèr měſta Amſterdama, wotkaſam ßwojim herbam, njech je prěni abo poßledni mojeho rodu, ßwoje żyke ſamożenje, kotrež ßym w ßwojej ſtarobje ſa ßebje ſkhowaḱ, wſcho każ ſteji a leži, ſkoto a ßlěbro, pjenjeſy a pjenjeſow hódnoſcź, ſchtoż ßo w mojim ſawoſtajenſtwje nadeńdźe, kóždze, khěże a domjazu nadobu. Wone wobſteji ſe ſchěſcź tunow ſkotu, ſ pjecźich khěżow ſ pſchißkuſchkom, a kóždy ſ herbow byrbi jenaḱ wjele doſtacź. Dale byrbi doſtacź po mojej ßmjercźi khudźinſka khěża knihownju, a ſchula a żyrkej 1000 toleŕ, ſa khowanje doſtanje buchownſtwo 1000 toleŕ, khudźi 5000 toleŕ. Schtoż ßo ſ domjazeje nadoby a draſty roſpſcheda, to byrbja moji pſchibuſni w Saḱſkej w Delnjej Łużizy pod Schulenburgſkim knjejſtwom doſtacź, runje taḱ kapital, w Lipſcźanſtim pſchemjenjerſkim banku ſtejazy, hdyż je ßo wot wyſchnoſcźe ßwědomicźe pſchepytaḱ, taḱ ſo tónle kapital do ruki njeprawych

herbow njepschińdże. Sa tole pschepytanje wyschnoscź dostanje, schtoż jej po prawom pschisteji.

Nětko scźěhuja moji herbjo, kotsiž ßu wot mojeho nana Matěja Nowaka wuschli, to dyrbja moji herbjo bycź, jeli so pak je ßo macź pscheměniła, ßo woni wusamknu.

Mojej sawostajenaj s prěnjeho mandźelstwa: Hans Marczin Nowak, najstarschi s prěnjeho mandźelstwa, Hana Nowakez s prěnjeho mandźelstwa. Moje cźělne ßotry a sawostajene: Marja po shonjenju woženjena Wernerowa, Dorothea po shonjenju woženjena Schwertoschowa, Hilźbjeta po shonjenju woženjena Schokcźina. Tak je ßo stało w Amsterdamje, 5. měrza 1748"

s próstwu wobroczi, so by ßo liczbje pschibusnych Matěja Nowaka, w Luborasskich stronach bydlazych, k herbstwu dopomhało. Wón jich prawo s tym wukožowasche, so je mjenowany Matěj Nowak ßyn mkynka Neumanna — ßerbski Nowaka — w Jamnizach byk.

11. oktobra 1793 je tajna kanzlija w Draźdźanach, ßo prjedy s pruskim pósskanzom rosprajiwschi, wosjewiła, so ßo ani tajki testamentowy original, ani niczo wot tajkeho herbstwa wußlědźicź njehodźi.

Bórsy po tym je ßo wěsty hamtman Engelke w Colbergu, pschepodawschi testamentowe wotpißmo, s wjetscheho dźěła ßo prěnjschemu runaze, tola w někotrych dypkach ßo wotkhilaze, teho runja na tajnu kanzliju wobrocził a pschi tym k wjedźenju dał, so je Wiesener wußlědźenje herbstwa do ruki wsał a ßebi pokmomóz wustajicź, teź ßebi, jeli so by ßo jemu wußlědźenje poradźiło, prozenty ßlubicź dał, wón pak ßo rosßudźicź njemóże, hdyż teź k Wiesenerej njedowěrjenje nima, tajku pokmomóz wustajicź a ßo teho dla njepoßrědnje na tajnu kanzliju wobroczi. Wón bjes druhim praji, so je wot Amsterdamskeho měschczanosty pißmo wot 5. měrza 1748 do Luborasa pschischko, po kotrymż ßo herbstwowi cźakanzy napominaja, ßwoje herbske prawo dopokasacź. Tole pißmo je w hollandskej rěczi a w pschekožku pschipokožene. 12. junija 1794 je ßo wot knjeżerstwa prěnjschemu wosjewjenju ßo runaza rosprawa podała, po kotrejż wobhonjenja, kotrež ßu ßo stake, żaneho wunoschka měrze njeißu. Teho runja też 1. augusta 1794. Bjes druhim ßo prajenju napschecźo stupi, so je jedyn originalny (prěnjotny) testament abo někajke druhe pißmo, na herbstwo ßo pocźahowaze, do Draźdźan pschischko.

— Sańdźenu ßobotu popokdnju je na Lubijskej drósy njedaloko nowych kasarmow żelesniski dźěkacźer Khěžor s Kubschiz do njesboża pschischok. Domoj duzy chzysche ßo wón na wós Nadźaneczanskeho mkynka Lieba, s Budyschina do Nadźanez jědźazeho, ßynucź. Duż Khěžor konjow sa wusdu shrabnu, bu pak pschi tym k semi potorhnjeny a padże runje pscheđ konja, tak so jemu tón na hkowu stupi. Straschnje sranjeneho a ßylnje krwawjazeho snjesboženeho, kiż bě hnydom myßlow sbył, do měschczanskeje hojerńje donjeßechu. Po měnjenju lěkarjow budże k sahojenju rany dlěźschi cźaß trěbny.

— Na njeßwědomite waschnje je jedyn cźaßnikar, wěsty Berger, jenu holczku se wßy, kotraż w tu khwilu w Budyschinje waricź wuknje, wuklukał. Holzy nałhawschi, so chze ßo s njej woženicź a so je se żelesniskim assistentom w Draźdźanach, bě jej po něczim 700 hriwnow wurěczał, wudawajo, so w Budyschinje pola jeneho tyscherja meble do hospodarstwa kupi. Skónczńje pak bě w holzy, hdyż nawoženja pschezo wjazy pjenjes sa meble żadasche, njedowěrjenje k njemu nastało. So by ßo pscheßwědczika, kajke skasane meble ßu, wona k tyscherjej dźesche, a hlej, tam shoni, so żadyn nawoženja żanych meblow ani kupił, ani skasał njebě. Też w Draźdźanach wo jejnym nawoženju, hdyż ßo tam wona sa nim praschesche, niczo njewjedźachu. Sjebana holza na to Budyskej poliziji ßwoje ske nashonjenja wosjewi. Tej je ßo bórsy schlachczika, wobschudźerja wußlědźicź a sajecź. S wuklukanych pjenjes pola njeho niczo wjazy njenamakachu.

— Pońdźelu ßu w Cźichonjanskim haju murjerja Leschku s Budyschina wobwěßnjeneho namakali. Leschka, kiż psched tsjomi lětami na twarje Budyskeje Marjineje-Marcźineje zyrkwje dźěkasche, bě ßo tehdy, hdyż wichor kóska zyrkwineje wěże spowrócźi, cźeżko sranił. S khorokoża stanuwschi wón w Draźdźanach do dźěła stupi. Na scźěhwki tamneho sranjenja cźerpjo wón w Draźdźanach pschi dźěle wot cźělneje ßłabosce nadpanjeny s roschtow padże. Wot teho cźaßa na Leschku cźasto widlischcża khodźachu, tak so jemu wjazy mózno njebě, porjadnje dźěkacź. Wbohi wobżaromny cźlowjek ßwojeje khorowatosce dla do cźeżkich myßlow padże a je ßebi wot nich wobjaty żiwjenje wsał.

— Wuhlady na twar żelesnizy, s Rakez psches Kulow a Wojerezy do Hródka wjedźazeje, ßu ßo saßo trochu polěpschiłe. Po poruczności pruskeho żelesniskeho ministra je tele dny knjeżerstwowy twarski radźicźel Hircha s pschewodom dweju knjesow krajinu, na kotrejż ma ßo nowa żelesniza twaricź, wobhladował.

Se Zicźenja. Ssrjedu 10. meje mějesche tu Hodźijske prěnje ratarske towarstwo jara ßwjedźeńske poßedźenje. Dwaj hejtmanaj, Cźěßla s Bukojny pola Barta na Dźěchorowskim knježim dworje a Rychtař s Huski na Brěsanskim knježim dworje, buschtaj tu sa wjelelětne ßwěrne ßłuženje s cźeßnym „diplomom" wobdarjenaj. Ważnosć tajkeho wusnamjenja bu jimaj, każ też wschitkim ßłużomnym, se ßwjedźeńskej rěczu k. fararja lic. theol. H. Imischa na towarstwowe żadanje móznje a jadriwje k wutrobje wjedźene.

S Delnjeje Hórki. Ssrjedu rano w 1 hodźinje je ßo tu Hillmannez khěża wotpaliła. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S Pomorz. Wutoru w nozy ßu ßo paduschi do pißańnje tudomneho wikowarja Krecźmarja nutskamali a tam 15 zigarow a 4 hriwny pjenjes kranuli. Roshněwani na to, so njeběchu wjetschu sumu pjenjes namakali, ßu paduschi pißańnju sanjeschwarnili.

S Klukscha. Pschi wottorhanju tsěchi nascheje zyrkwje, kotraż ßo pschetwari, ßu hižo dwójizy dźěkacźerjo do njesboża pschischli. Pjatk tydźenja popokdnju je cźěßla Frenzel s Bórka s kapalnje hrjady torhajo, ßydom kohcźi hłuboko dele panuk, pschi cźimż je ßebi nohu skamał a ruku wuwinuk. Tsi dny posdźischo, pońdźelu pscheđ wjecźorom, ßo hischcże wjetsche njesboże sta. Hdyż poßlednje kósło s zyrkwje dele bjerjechu, ßo wone njejabzy dele waliwschi tsjoch muži porasy. Jenemu s nich, cźěßli Schewcźikej s Hucźiny, je ßo wobruczka skamała a ruka swinuła. Cźěßla A. Hanski je Stróże je ßebi cźěko straschnje pscherasyk, bjes tym so je ßo jedyn tsecźi cźěßla s Klětneho jenoż s lohka wobschkodźił, tak so móżesche hižo nasajtra saßo dźěkacź.

S Njeßwacźidła. Pschi poßlednich skótnych wikach bě ßo tu na pschedań pschihnało: 343 howjadłow, 78 ßwini, 298 proßatow.

S Khrósczig. „Selena ta meja, ßerbska leßna reja" ßo nětkole po wjele ßerbskich wßach spěwa, hdyż je ßo hischcże rjane ßerbske waschnje, meju stajicź, wobkhowało. Też w naschej wßy je ßo hischcże tole rjane waschnje sdźerżało; rjana wyßoka meja, s wjele rjanymi rubischkami a bantami ßo pißanjaza, nad naschej wßu smahuje. Tola każ ma wscho rjane na ßwěcze ßwojich njepschecźelow, tak bě ßebi też tu jedyn njepěkny pachoł wotmyßlił, meju powalicź a nam wjeßle, kotrež nad njej mějachmy, skasycź. Pitzy, s kotrejż pomozu chzysche ßwój saniczerski njeskutk dokonjecź, běsche pak drje rjaneje meje żel; wona tak wótsije wrěskasche, so ßo s tym ludźo se spanja wubudźichu. Tucźi na nózneho hawrona wołachu, so by ßo tola ßwojeho saniczerskeho dźěła wostajił, tola dokelž ßo tón wodźerżecź njeda, ßwój stóstniski wotpohlad wuwjesć, khěżer M. Z. khwatajzy wuběża. Njedocźinka sa khornaŕ shrabnuwschi, jemu na cźucźiwe waschnje wujaßni, schto to rěka, nózny měr kasycź a ßwojemu ßobucźlowjekej klubu cźinicź. Dwaj druhaj njeplechaj, kotrajż ßo njedaloko meje tuleschtaj a ßo na naczinjenej schkodze wjeżeleschtaj, mějeschtaj ßo skoku s prócha, wußłyschawschi, kak na jeju kumpana puki padachu.

S Kamjenza. Wot někotreho cźaßa ßem ßo w naschim wokrjeßu wurjadnje husto pali a schkoda s teho je jara wulka. S nowa cźitamy, so ßu ßo pschi wulkim wóhnjowym njesbożu w Wulkim Hrabje (Großgrabe) najbórsche wobstejnosćże sjenocźike. Wot wóhnjoweho njesboża potrjecheni njemějachu niczo sawěscźene a woheń wo poknozy s tajkej mozu wokoło ßo hrabasche, so bě jenoż ßnadny dźěł samoženja wukhowacź móżno. Duż je też tudy pomoz jara nusna. — W Wóßlinku je ßo Schlagiz domske wotpaliło. Woheń je najskerje sakożeny.

S Kinsbórka. W nusnym pscheßadźowanju je knjejstwo Kinsbórk komerziski radźicźel knjes Naumann s Draźdźan sa 1,121,200 hriwnow pschidyrjene dostał.

S Hór pola Wojerez. 28. haprleje je ßo maßiwna bróżeń tudomneho pokleńka Mikanje do cźista wotpaliła.

Sserbskim plokarńiczam.

Wam, ßerbskim hospodam, kiż ßwěru cźitacże,
Schtoż kóżdu ßobotu mi s wótrob' pjera dże,
Chzu dobru radu dacź, wjaz hacź sto nórtow hódnu:
Ssněhběle schaty ßu sa hospodarku ródnu
Najwoßebnischa cześcź. Ssam muż, hdyż masuch njeje,
Ssněhběłu koschlu ßej sa njedźelski dźeń pscheje,
Hacź runjeż druhdy ßo na żonu wobusy,
So mydła pschepanza pschewulke hromady.
„Mjelcź, njebolako mój!" 'mu napschecźiwi wona,
„Mydlicź je moja wěź, a ja ßym twoja żona!
Każ ślepy wo barbje, ty wo płokanju żujesch,
Cźiń, so na tobaku mi mydło wulutujesch!
Haj, schaty samasacź, ßy derje nawuknył,
Je cźiste wuptokacź, pak wbohi ślěpz by był."
Duż dże a sesběra wschě schaty samasane
A bórsy we doniży ßu na nóż snamocźane.
Je rano wużima a namydli je derje,
Też sokow (soda) kußatych doscź wjele ßobu bjerje.

A potom smjeta je do kótła wulkeho,
Wod kotrymž zyły cžaß žno ßylnje tepi ßo.
Tam ßo pol hodžiny, ßnadź hischcże dlěje warja
A cžasto měschane ßo do dobroty parja.
Nětk ſ wulkej měschawu je ſ kótła ſwucžahuje,
Na deßzy hranitej je ſkoro rosrybuje.
Njeſ' nihdy, nihdy doſcź, njech porſty krwawja jej
Wot ſolow pſcheßylnych, ſchto cžini ſ teho ßej?
„Cžiń, ſo ſ tym bledźenjom nětk ſkoro k kónzej dońdźeſch,
Ssnadź ſ radu ßlubjenej nam hewak hiſchcże wuńdźeſch!"
Tak, lube hoſpoſki, waß ßłyſchu wcžipnje wołacź:
„Kak dołho dha chzeſch nam tu dobru radu khowacź?"
Tu macże radu dha, wy njeſcżerpliwe žónki,
Ta njech wam ſahoji te rosplokane cžłónki:
Njebjerćże ſolow wjaz ßobu do płokarnje,
To ſchatam ſtrowe njeſ', je jara pſcheżerje.
Łžiza petroleja je wjele hódniſcha,
Na khanu wody wam žno jena doßaha.
Spytajcże rucže to! Schto mohł wam poſpyt ſchkodźicź?
Wy njebudźecże wjaz wo žane ſolo rodźicź,
A njeje wužitny mój poſtiċżeny dar,
Chzu bycź cžaß žiwjenja hacž nanajhórſchi łhać. B.

Přilopk.

* S Cžichońz. Njedawno ßu tudomnemu wófnikej Wobſtej pola Běłeho Jelenja njedaloko Draždźan droheho konja ſajěli. Wobſtowi pohonczojo, kotſiž ſe Semiz kamjenje do Draždźan w jeſechu, běchu tſeczeho konja ſ rjeczaſom ſa ſadnje koło ſapſchahnuli. Hdyž wós pocża po horje dele jěcź, rjeczas pod koło pſchińdże, ſ cžimž ßo koń k ſemi podtorže. W tym ßamym wokomiku pak tež hižo koło na konjowu nohu ſajěcże a jemu kopyto wottorže. Duž dyrbjachu konja hnydom ſakłócź.

* Jedyn kubleŕ w Thräna pola Grimmy ßłužobnej holzy do wuplumpaneje hnójnizoweje jamy, kotraž pak bě hiſchcże pokna płuna a dußyka, ſaléſcź kaſaſche, ſo by ju cžiſcże dowurjedźiła. Holza bórſy žaneho ſynka wot ßo njedawſchi w jamje na ſemju padże. Na to ſaléſe wotroczk ſa njej do jamy, tež tón do njemozny padny. Ludźo a ßußodźo, kiž běchu na pomoz pſchibéżeli, dyrbjachu najprjedy plumpu ſ jamy wucżahnucź, dokelž ßo hewak nichtó w njej wobroczicź njemóżeſche. Potom wjeßneho kowarja na powjaſu do njeje puſchczichu; temu ßo poradźi, njeſbožowneju ſ jamy wucżahnucź. Holza ſa pak hodźiny ſaßo k ßebi pſchińdże. S wotroczkom je ßo to hakle wokako poknozy ſtako. Nadźijeja pak ßo, ſo wobaj wotkhoritaj.

* Hłupe ſchczękanje ſ pßami je 24lětnemu murjerjej Kunthej, na Liebichowej dréſy w Barlinje bydlazemu a hakle pſched ſcheſczimi njedźelemi woženjenemu, žiwjenje rubło. Kunth dźeſche pjatk tydźenja wjeczor w dźeßatej hodźinje trochu ſkurjeny ſ Rummelsburga a ſaßłyſcha tam ſa jenym ſtotom wulkeho rjeczaſnika ſchczowkacź. Měſto ſo by ßwój pucź ſ měrom nimo ſchoł, wón do ſtotu ſ kijom bicź pocża, ſ cžimž pßa tak rosnjemdri, ſo ſ wotmachom na ſtót łetaſche. Na to Kunth na ſtót ſaléſe a ſ kijom dele do pßa pjerjeſche, dóniž pſchewahu njeſhubi a ſ ſtota dele do dwora njepadże. Nětko ßo poß hnydom do njeho wali a jeho ſatraſchnje roskhartowa. Hdyž pßykowy knjes tu haru wußłyſchawſchi do dwora pſchibéża, ſo by pßa wot jeho wopora wottorhnuł, namaka wobžarujomneho muża žałoßnje rostorhaneho. Draſta bě jemu do cžiſta ſ cżéła ſdrjena, ſ woblicża a ſ rukow jemu zyłe cżaſcże mjaßa wißachu a prawe ſcżehno bě jemu hacž do koſcże pſchekußane. Pomozny hojeŕ, ſa kotrehož běchu rucże póßkali, jeho k nuſy ſeſawobala, ale prjedy hacž mózachu jeho dom dowjeſcź, hižo ſkußany wumrje.

* Puſornu powjeſcź wo tym, kak je ßo dwěmaj paduchomaj ſ kranjenej krowu ſchło, „Hornoſchleſynſke Namjeſne Nowiny" podawaja. W Jakobsdorfje pola Falkenberga běſchtaj tele dny njeſnataj paduchaj jenemu burej cžornu krowu ſ běłym blakom na khribjecże w nozy ſ hróđże kranułoj. So by jeju tón běły blak njepſcheradźił, paduchaj krowu ſ cžornym kožuchom pſchikryſchtaj. Runjeż pak bě ſ cżopłym kožuchom wodźeta, ßo tola krowje ſ cżopłeje hróđże do ſymneje nozy won njechaſche. S dwora běchu ju nětkaŕ ſchikłoj, ale pſched dworom ßo jimaj tak ſpjeczowaſche, ſo dyrbjeſchtaj ßebi wobkranjeneho bura na pomoz ſawołacź. To ßo ſta. Dobrocżiwy bur ſtaże, a hdyž běſchtaj jemu paduchaj 3 hriwny ßłubiłoj, wón ßwoju krowu ſa ſchtryk wſa a ju paduchomaj hacž ſe wßy won dowjedże. Krowa łaž wowza ſ nim dźeſche. Pſchede wßu ju paduchomaj pſchepoda, te ßłubjene tſi hriwny ſa ßwoju prózu doſtawſchi. Hdyž bě ßo domach ſaßo k měru podał a łédom ſdrémnuł, jeho a jeho žonu krowjaze rucże wubudźi, a hlaj, ſ kožuchom wodźeta krowa ſtejeſche na dworje pſched hróđżinymi durjemi. Najſkerje bě ßo paduchomaj wutorhła a cżełka. Nětko hakle bur ſpósna, ſo bě ßebi ßwoju ßamßnu krowu kranucź pomhał. Sa ßwoju pomoz bě je 3 hriwny doſtał, ale niz jenož to, paduchaj běſchtaj jemu ſ krowu tež rjany cżopły kožuch pſchipóßłakoj. A hdyž bur kožuchowe ſaki pſchepyta, w jenym 90 toleŕ namaka. Paduchaj ßebi ſ cżełka po ßwój kožuch a po ßwoje pjenjeſy pſchińdźetaj.

* Samožita wieß Zell pola Alsfelda w Heſſenſkej je ßo ſ wjetſcheho dźela wotpaliła. 45 dworow ſe 125 twarjenjemi leži w popjele. Ssylny rańſchi wětr, wulka ßuchota a pobrachowanje na wodże ſpěchowaſche palenje a ſadźewaſche haſchenje. Wjele ſkotu je ßo ſpaliło a hewaſcha ſchkoda je jara wulka. Měnja, ſo je 5létne dźěczo w bróżni ſe ſapałkami hrajkajo woheń ſamiſchkriło. Ludźo ßo žani ßobu ſpalili njeiłu.

* Dla ſajecża dźeßaczoch żeleſniſkich pomoznikow ßo w Altonje wjele rěcżi. Pſched dléżſchim cżaßom běſche tam direkzija hižo pytka, ſo někotſi pomozniży paßażerow bjes khartow ßobu bjeru, njebě pak jebakow wußlédźicź ſamohła, dokelž cżi biljety nakožowachu, kiž někotre dny dołho płacżachu a kotrež běchu ßebi khowali. Skónczńje jenemu wyſchſchemu ſaſtojnikej myßl pſchipadże, ßo do ſkotoweho wikowarja pſchewoblekacź a tak ſababjeny pomoznikow wobkedźbowacź. Ta leſcź ßo jenu poradźi, a 3. meje mějeſche jebakow w paßłach.

* Skórżbu, kajkaž drje hiſchcże ßo ženje, nihdże, žana wjedła njeje, je njedawno Leopoldſke wokrjeßne ßudniſtwo w Winje wußudźicź měło. Jena žona, Katharina Kripplowa, bě wěſteho knjeſa Hendricha Schödela, krowſkeho miſchtra, na ſapłacżenje 50 ſchéßnakow wobſkorżiła. Ssudnik ßo wobſkorżeneho praſcha: Scże wy tejle žonje 50 ſchéßnakow winojty? — Wobſkorżeny: Tejle žonje. To dźě je moja pſchichodna macź! — Ssudnik: Niczo wo to; tež ßwojej pſchichodnej macżeri móżecże pjenjeſy winojty byrź. — Wobſkorżeny: Ja pak jej niczo winojty njeißym; wona je mi 50 ſchéßnakow ßobu dała, hdyž ßym ßebi jejnu dźowku ſa žonu wſał. Dyrbjach pak ſ młodej žonu ßebi tež jejnu macź ßobu do domu wſacź a jej na te 50 ſchéßnakow, kotrež běch ßobu doſtał, dołžny liſt wuſtajicź. — Ssudnik: Sa ßobudar dołžny liſt — to je něſchto cżiſc że nowe. — Wobſkorżeny: Haj, jowle jón macże, knjes ßudniko. Ssudnik dołžny, ſ dwajatſizyczimi krajzarjemi ſtemplowany liſt do ruki wſa a jón wótſje cżitaſche. W liſcże ſtejeſche: „Dołžny liſt, ſ kotrymž pod piſany wobkrucżam, ſo ßym dżeńża wot ßwojeje pſchichodneje macżerje, Kathariny Krippłoweje, 50 ſchéßnakow ßobudara doſtał a ßłubju, ſo chzu a tón dołh ßwojej pſchichodnej macżeri wupłacżicź, hdyž: 1) ju ſa ßwoju pſchichodnu macź wjazy njepſchipósnawam; 2) hdyž ßo mi wjazy njelubi; 3) hdyž ju woteczérju, abo 4) hdyž moja žona wumrje. Hendrich Schödel." Hdyž běchu ßo ßměchi trochu ſměrowałe, kiž w ßudniſtwje pſchi liſtowym cżitanju naſtachu, dźeſche wobſkorżeny: Tak je, a nětko, hdyž ßym ju tak dołho žiwił, žada ßebi moja luba pſchichodna macź ßwojeje dźowzyn ßobudary ſaßo wote mnje. — Ssudnik (ßo lédom ßměchow ſdżerżo): Prajicże nam, knjes Schödelo, hacž žane ſ tych kraßnych wuměnjenjow, kotrymž ſcże ßo ſ tutym tak mjenowanym dołžnym liſtom podcżißnuł, ſłamali njejſcże. Potajkim ſ prénja: Pſchipósnawacże wy tule žonu hiſchcże ja ßwoju pſchichodnu macź? — Wobſkorżeny: To ßo wě, kóżdy cżaß! — Ssudnik: Lubi hiſchcże ßo wam? — Wobſkorżeny: (po dléżſchim dliwanju, hdyž bě ßebi ju wot wſchěch bokow płóſchiwje wobhladał) Haj . . . wona ßo mi hiſchcże żałoßnje lubi! — Ssudnik: Scże ju wotehnali? — Wobſkorżeny: Ně, wona je wote mnje cżełka: Móże pak kóżdy cżaß ſaßo pſchińcź. — Skórżbniza: Ja pak njechcam! — Ssudnik: A waſcha žona njeje wumrjeła? — Wobſkorżeny: Ně, hiſchcże je żiwa. — Ssudnik (k ſtórżbnizy): Pod takimi wobſtejnoſcżemi dyrbju waß ſ waſchej ſtórżbu do cżiſta wotpokaſacź. Wy macże jara dobreho muża ſa pſchichodneho ßyna, kiž žaneho wuměnjenja, ſ kotrymiž ſcże jemu ßama ßebje a te 50 ſchéßnakow ſe ßwojej dźowku ßobu daka, ſranik njeje. Wón wam te pjenjeſy wrócżicź njetrjeba! Duž móżecże ßo bożemje wotßalicź.

* (Wuměnjenje žonow.) Dwaj burej Jeliſſawetgradſkeho wokrjeßa w Ruſkej, Stratienkow a Burilin, běſchtaj na dompucżu ſ Jeliſſawetgradſkich wikow. Duzy domoj ßo roſßudźiſchtaj, ſo chzetaj ßo ſe žonomaj měnicź. Stratienkow wuměni ßebi ßwoju hroſnu žonu ſa Burilinowu rjanu a pſchida Burilinej ßwojeju dweju najrjeńſcheju konjow. Domach bu jeju wujednanje wuwjedżene. Tola pak njejſtej tej nowej mandżelſtwje dołho trałej. Tatjana, Stratienkowa rjana nowa žona ſ tym wuměnjenjom ſpokojom njebě, duž tu wěz wjeßnemu ßudniſtwu pſchepoda. To buromaj woſjewi, ſo tajke wikowanje ſe žonami niczo njepłacżi. Duž Burilin ßwoju rjanu žonu ſaßo doſta, dyrbjeſche pak tež Stratienkowej ſ jeho hroſnej žonu jeho rjaneju konjow wróczo dacź. K temu dyrbjeſche Stratienkow 10 a Burilin 7 pukow pſchikrydnucź. S tym ßo wobdźélenaj njeſpokojiſchtaj, a pſchepodaſchtaj tu wěz Jeliſſawetgradſkemu wokrjeßnemu ſměrżej. Tón pak jeju ſkórżbu wotpokaſa a ju Anajewſkemu ßudniſtwu k nowemu wußudźenju pſchepoda.

* W minjenej nasymje, hdyž běchu bacžony hižo wucžahnute, swuporjedža žo tšěcha jeneje brózhnje w Steinbecku, pschi čzimž běchu bacžonjaze hnězdo na druhi brózhniny rózk pschenjeßli. Hdyž běschtaj žo nětkole w naléczu hnězdowej wobžedžerjej s zusby domoj wrócžikoj, žo hnydom na pschemēnjenje dohladaschtaj. Tši dny dołho žebi hnězdo se wschěch bokow wobhladowaschtaj a na nim stejo dołhu radu składowaschtaj. Dokelž pak hnězdo na prawym městnje njebě, njemóżeschtaj jo wobcžahnucz. Hižo chzyschе žo jimaj wobžedžeŕ pomozny wopokasacź a hnězdo saßo do prjedawscheho rózka pschenjescź, hdyž žo spodźiwajo widżesche, so běschtaj žo bacžonaj žamoj hižo do dżéka dałoj. Wot ranja hacž do wjeczora hanjeschtaj po ponuschku tam a jow, hubjene twarne drjewo wotstronjejo a s nowym samēnjejo. Schtwórty dżeń bě dżéło dokonjane a hnězdo wobcžehnjene.

* 28lětna dżowka hoscženzarja w Kreuznachu je žebi niże dwórnischcža hłowu wotjěcź dała, dokelž je jej nan žeńtwu sapowjedźił.

* S Preßburga pißaja: Wobydlerjow žußodneje wßy Nadasa skażeny wowczerski poß do wulkeje hrosy staja. Poß, kotrehoż skażenoscź bu posdźischo lěkarszy dopokasana, njeje mjenje hacž 17 ludźi, mjes nimi někotre dżěczi, skußak. Kak wjele druhich pßow je wot njeho skußanych, žo s wěstoscžu njewě. Dwanacże pßow pak žu hižo morili. Skażeny poß bě se žußodneje wßy Also-Korompa do Nadasa pschischoł, hdyž je tež mnohich ludźi skußał. Wjeßnjenjo běchu žo s bojoscžu do twarjenjow sesamkali, dóniž żandarmska patrouilla, kiž nimo pschicžeże, straschne skoczo njesatšeli. Wschitzy skußani žu do Budapescżanskeho Pasteurowеho wustawa póßłani.

* (Sskómjane kłobuki sa konje.) Franzowske kłobukarske nowiny powjedaja wo sajimawej nowocże sa konje. Psches měru wulka horzota, kotraž je w minjenym lěcże w pokodnischej Franzowskej knježika, je jenu mudru hłowu w Bordowje namołwiła, konje se žkómjanymi kłobukami sastaracź a to je žo hnydom sa tak praktiske wopokasako, so žu bórsy wschitke měschczańske a wjeßne czahaki tajku krycźisnu na hłowu dostałe. Kłobuk kryje konjowej woczi a czoko, wuschi pak s dżéromaj won stejitej. Nutskach w kłobuku je schwamp, kotryž hdys a hdys s kißałom namaczuja a tak konjowu hłowu kłódnja. Sso wě, so žo tak wuhotowane konje kóždemu s wopŕédka dźiwne bycź sdadża, bórsy pak žo ludźo tak na to swucża, so žo jim sda, jako bychu żenje żane konje w lěcże bjes žkómjanych kłobukow njewidżeli.

* Załoßny njeskutk je w Parisu 34létny wucžeŕ Lukaß se żarliwoscżu wobeschoł. Po lědma tsiměßaczнym mandżelstwje wón, czjiscże bjes pschicžiny, se żarliwoscżu žwojej 19létnej mandżelskej s kuchinskim nożom krk pscherěsnu. S krwju polata njesbožowna na balkon žwojeho w 2. poskhodże leżazeho wobydlenja czeknu, sa njej muż czérjesche, kiž mkodu żonu shrabnu a ju psches balkonowe wobkłoženje na dróhu dele czißnu, na czoż po sdaczu wowrótnjeny žam dele skoczi. Lukaß s rosražењym nopom na plestrje leżo wosta; jeho mandżelsku mrějazu do spitala donjeßechu.

* (Nan a žyn skónzowanaj.) Wo krwawnym njeskutku, kotryž je dwě Trieskej žwójbje do wulkeje srudoby staji, Genuaske nowiny pißaja. Milijonar Nicola Curro, Genuaski wulkowikowar, a jeho žyn žo wóndano wjeczor se žwojim 40 létnym poßkużomnikom Orsiniom pscherěczeschtaj. Tón žo na stareho knjesa wali a jenoż s wulkej prózu jeho žyn se jstwy schiknu. Wschón roscżerczeny žo Orsini s revolverom wrócźi a nana a žyna s pjeczimi wutsélenjemi potséli. Ssyn wumrje na pucżu do hojerne, a nan też hižo w mrěczu leži. Mordaŕ je sajaty. W Genui a Triescże je wulzyschne roshorjenje teho njeskutka dla.

* (Najcżežsche mandżelstwo.) W Chicagowje a na pucżu s njeho do New-Yorka staj njedawno mkodaj mandżelskaj Frank Farlewezy žamo pola Amerikanow, kiž žu na wschelke żadnoscże swucżeni, wulke spodźiwanje wubudźikoj. Mjenowanaj, kotrajž běschtaj žo w spoczatku haprleje w Chicagowje swěrowacź dałoj, staj na žwojim kwaßnym pucżowanju a dyrbitaj na żelesnizach s tworowymi wosami sa lubo wsacź, dokelž żadyn ludżazy wós doscź schěrokich durjow sa njeju nima. Mandżelski, rodżeny New-Yorczan, 34 lět stary, mólicżkoscź wo 685 amerikanskich puntow waži, a jeho żona běłaczka s porjadnym wobliczom, ale s nadpadnje małymaj rukomaj a nohomaj, rodżena se Scotville w stacże Alabama, je 625 puntow cżeżka.

* Wot żrawzow (hajow) seżrany je, kaž je nětko dopokasane, kłódźnik Elvers, rodżeny Altonczan. Wón bě žo, hdyž jeho kłódź w Paulskim pschistawje (w Brasilskej) leżesche, wjeczor 24. dezembra kupał a je pschi tym mjes żrawzy pschischoł a žo wot nich seżrał. Schésć żrawzow, kotreż běchu něschto dnjow posdźischo popadnuli, mějachu dżéle njesbožowneho kłódźnika w żołdku.

(Zyrkwinske powjesce hladaj w pschikosy.)

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim revěrje.

Wutoru 16. meje 1893 ma žo **dopołdnja w 9 hodźinach** w **Strózanskej holi** w drjewischczu a **pschipołdnju** w **12 hodźinach** w **Brěsynjanskej holi** w drjewischczu

137 rm. kłójnowych schczěpow,
20 = brěsowych =
18 = kłójnowych klyplow,
125 = = pjeńkow,
21,6 stotnjow kłójnowych walczkow,
1,7 = brěsowych =

na městnje žamym na pschežadźowanje pschedawacź.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajnske sarjadnistwo w Maleschezach.

Nowotnik.

Shorjelski twarski kalk a rólny kalk

porucża wschědnje czerstwy

M. Pawlik
na Radworskim sastanischczu.

90,000
rjanych, hódnych 4 np.-zigarow
100 schtuk po 2 mk. 80 np.
pschedawam.

Saßopschedawarjam a restawratěram dawam wyßoki rabat.

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Korla Barthel
porzelanowa a schkleńzowa pschedawarnja
w domje žerbskeje knihicźischczerne

porucża žwój wulki sklad **porzelana, kamjeniny, schkleńczanych tworow, schpihelow, skoczanych lejstow, wobrasowych wobłukow, gardinowych žerdżow, rosełow, kłofejowych serwißow** po 3 mk., **piwowych serwißow, piwowych karanczkow** s wěkom a bjes njeho, **talerje** nikke a hłuboke po 10 np., **schalki** po 5 np., wschě wězy po **najtunischej płaczisnje.**

Najtunische kupowanske žórko sa saßopschedawarjow.

Kóslaze kóżki
po jenotliwym a po wjetschich dźełbach kupuje

Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.

S dobom poruczam žwój wulki sklad **schórznchow** sa murjerjow, czeßlow a dżełaczerjow po najtunischich płaczisnach.

Kowjasu kożu, czelazu kożu, kosaze a kanikłaze kože a wschě druhe druzziny kożow po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Ssuczelna **krutwa** blisko **k czelecżu** je na pschedań w Kelnje czišku 40.

Wosjewjenje.

Wójnske ministerstwo ma myßle, też w tymle lěcze konje **sakskeho plahowanja** jako remonty sa wójsko se ßwobodneje ruki kupowacź dacź.

S tutym saměrom maja ßo

remontske wiki

w **Budyschinje** na tšělnischczu **18. meje** t. l. dopołdnja wot 9 hodźin,
w **Kamjenzu** na torhoschczu **17. meje** t. l. dopołdnja wot 9 hodźin,
w **Herrnhuczje** na torhoschczu psched hosczenzom **19. meje** t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

wotbywacź.

Komißija, wot wójnskeho ministra k temu wotpósłana, budźe konje, sa remontske saměry ßo hodźaze, po sczěhowazych wuměnjenjach kupowacź:

1. Pschedawarjo maja s wopißmom polizajskeje wyschnosczje ßwojeho bydlischcźa dopokasacź, so ßu ßo konje, wot nich pschiwjedźene, w Sakskej plahowake. So by ßo ród pschedwjedźenych konjow spósnak, dyrbja ßo pschipuschczne abo srěbcze wopißma ßobu pschinjesczź.
2. Konje dyrbja 3—6 lět stare bycź. Kupujomne 3lětne konje dyrbja s najmjeńscha 1 meter 46 centimetrow a poknolětne 1 meter 54 centimetrow wyßoke bycź.
3. Schumele, srěbzy (hengsty) a pschisrěbne kobły ßo njekupuja.
4. Pschedawarjo maja sa wschě brachi po §§ 899—929 krajnych sakońskich knihi sakskeho kralestwa (sakońske a wukasne kopjeno s lěta 1863, strona 109 a dalsche) a pschecźiwo njepoczinkej kopanja na czaß dweju njedźel rukowacź.
5. Jako khmane spósnate konje ßo pschedawarjej hnydom sapkacźa a na měsczе wotwosmu.
6. K kóždemu konjej ma pschedawaŕ bjes woßebiteho sarunanja pschidacź:
   1 nowu wusdu s dźerźazeje howjaseje koże,
   1 nowu gurtowu abo powjasowu khowojzu a
   2 konopjanej postronkaj.

W Draźdźanach, 19. haprleje 1893.

Wójnske ministerstwo.

Leżomnosczź na pschedań.

Pońdźelu 15. meje maja ßo pola a kuki sahrodniskeje źiwnosczе **Jakuba Hobraka** po sahonach na pschesadźowanje pschedawacź. Tón samy dźeń ma ßo tam sbytk sahrodniskeje źiwnosczе, kiž s zyła 12 kórzow dobrych polow a 4 kórzow kukow wopschija a kiž je se 173 dawskimi jenosczemi wobczeżena, po žadanju kupzow s zyła abo jenotliwje pschedacź.

Shromadźisna dopołdnja w 10 hodźinach w **Mitaschez** hosczenzu w Lusy. **Wobßedźeŕ.**

Źiwnosczź na pschedań.

Rjenje leżaza źiwnosczź s $8\frac{1}{2}$ abo po žadanju s 12 kórzami najlěpscheho pola a kuki je pscheměnjenja dla se wschěm inventarom bjes hospody a wumjenka se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź w Worzynskim hosczenzu.

Sahrodniska **źiwnosczź** s maßiwnymi twarjenjemi, źiwym a morwym inventarom, na kotrejž 4500 mk. krajnostawskich pjenjez po $3\frac{1}{2}$ % leži, je hnydom sa 11,000 mk., dale jena khěžkatska źiwnosczź w dobrym pokoženju tunjo na pschedań.

Jan Kirstan, twarz
w Lěskej pola Delnjeho Wujesda.

K kwaßam a druhim ßwjedźenjam.

Sswoje ßłódke a pschi tym ßylne ßłodźaze

likěry a dwójne palenzy

kaž też czisty žitny palenz poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Ernst Ullrich,

porzelanowa a schkleńzowa pschedawaŕnja na schuleŕskej haßy 12,

porucza ßwój wulki skład **porzelana, kamjeniny, schkleńczanych tworow, schpihelow, slocźanych lejstow, gardinowych žerdźow** a **rosetow, wobrasowych woblukow, klankow, klankazych khlowow,** kaž też wschě druhe wězy mojeje pschedawaŕnje.

Sazopschedawarjo dostanu rabat.

W Noßaczizach pola Wósborka je **źiwnosczź** cziško 8 s $13\frac{1}{2}$ kórzom pola a kuki bjes hospody a wumjenka na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne.

Bruno Schulze

pschi žitnych wikach 8,
pódla Kellingez parneje barbjeŕnje.

Platowe a universalne schaty

jako:

khornarje,
manschety,
pschedkoschliki,
nowoseze w krawatach,
ßlě, soki,
normalne koschle,
normalne spódnje kholowy,

woprawnje diamantoczorne

schtrympy,
bawmjane pschedźeno,
zwjernowe a židźane rukajzy,
běle, pißane, czorne a wolmjane schórzuchi,

kaž też

zanki a banty

poruczа w wulkim wubjerku

Bruno Schulze

pschi žitnych wikach 8,
pódla Kellingez parneje barbjeŕnje.

Wós na pschedań.

Mało trjebanu schtyrißydkatu kuczu a mało trjebanaj jendźelskaj grataj ma tunjo na pschedań

Ernst Kozor,
wosytwarz w Bukezach.

Kóslaze kóžki.

Kóslaze kóžki po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Kóslaze kóžki

po jenotliwym a po wjetschich dźelbach po najwyschschich płaczišnach kupuje kóžkaŕ **L. Fleischer**
na swonkownej lawskej haßy 18.

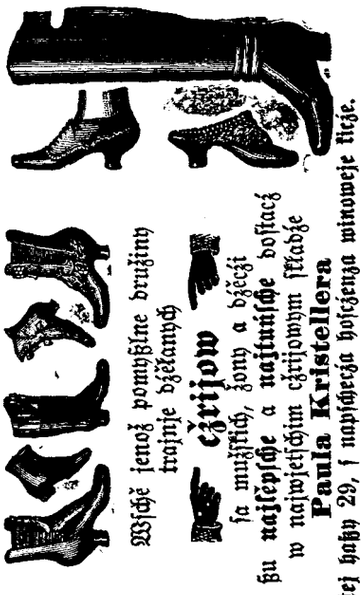

Wschě jenoż pomyßlne družiny trajnje dźěłanych

čzišow

ßu **najßepsche** a **najtunische** dostacź sa muzišch, žony a dźěcźi w najwjetschim čzišowym składzje

Paula Kristellera

na bohatej haßy 29, s napischerja hosczenza winoweje kize.

Syrup

ßłódki a czišcze ßłodźazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritschera.

Pschedawanje a porjedźenje

wschěch druzinow **czaßnikow.**

Płaczišny najtunischo a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,
czaßnikaŕ
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarnach.

Přeprošenje.

Do hłowneje zhromadźizny **serbskeho duchownstwa srjedu po swjatkach** dopołdnja na poł dźesaćich w Budyskim Gudźic hosćencu pola dwórnišća wutrobnje a należnje přeprošuje **předsydstwo.**

Hłowna zhromadźizna.

Towařstwo Pomocy za studowacych Serbow změje swoju lětušu hłownu zhromadźiznu **srjedu po swjatkach, 24. meje,** popołdnju ½3 hodź. w **Müllerec** hosćencu tudy.

Dźeński porjad: 1. Rozprawa. 2. Předpołoženje zličbowanja. 3. Namjety.

Sobustawy towařstwa najpodwolnišo přeprošuje

předsydstwo a wubjerk.

Towařstwo Sserbſkich Burow w Bukezach

ſměje jutſje **njedźelu 14. meje** popołdnju w 5 hodźinach ſwoje poſtedźenje.

Wo bohaty wopyt proſy **pſchedſydſtwo.**

Němſke reformſke towařſtwo ſa Budyſchin a wokolnoſcź.

Měſačna

ſhromadźiſna

wutoru 16. meje t. l.

wječor ½9 hodźin

w „Lauez hoſćenzu“.

Dnjowy porjad:

Wólby do kněžorſtwoweho ſejma.

Należnoſcze.

Pſcheje ſo, ſo bychu wſchě ſobuſtawy pſchiſchłe. **Pſchedſydſtwo.**

W wudawarni „Sserbſkich Nowin“ je dostacź ſa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisałschtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

Čeſćenym Sserbam w Hodźiju a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ſom **rěſbařſtwo** bratrow Sperlingow w Hodźiju kupił. Proſchu, dowěrjenje, kotrež je ſo mojimaj prjedownikomaj ſpožčiło, dobroćiwje na mnje pſchenjeſcź; lubju, ſo wſchě dźěła, pola mje ſkaſane, na najrjeńſcho po najtuniſchich płaćiſnach wuwjedu.

Leberecht Pech.

W **Hodźiju,** 6. meje 1893.

Jenož na žitnych wikach 4

po 1 ſkhodźe w Budyſchinje.

Podpiſany fotografuje doma a wonka wo dnjo a w nozy **woſoby, gruppy, kwaſy, khěže, krajiny, maſchiny** atd. Wón na dalokoſcź hacź do ſchěſcź hodźin wot Budyſchina pſchińdźe a ſa pućowanje niczo njewobliczi. Płaćiſny ſo tunjo woblicza. Wumělſke dźěło ſo pſchilubi.

J. Jyrch, fotograf.

10 mk. myta.

Wokolnoſcherſke pſchedawanje dybſaćnych cžaſnikow a ſkotych tworow je po § 44, titel 2 a § 56, titel 3 khěžorſtwoweho rjemjeſłkowego porjada ſakaſane. Schtóž tajkeho wokolnoſcherja, pućowarja abo wikowarja pſcheradźi, tak ſo móže ſo khoſtacź, hornje myto doſtanje. Sa Budyſchin a wokolnoſcź tajke woſſewjenja knjes cžaſnikat **G. Mager** pſchijima.

Swjaſk cžaſnikařſkeje jednoty.

W Budyſchinje: **K. Köchler. Guſtav Mager. Franz Marſchner. Jan Gäth. J. A. Henke. Max Klockau. Ernſt Herkner. A. Mrós** w Bukezach. **Henſel** w Dobruſchi.

Ssobotu 13. meje wječor w 7 hodźinach a pońdźelu 15. meje wječor w 7 hodź. budźe ſo w Hucźinanſkej piwarni **młode piwo** pjelnicź.

August Miczka, piwarſki miſchtr.

W Boranezach cžišło 5 je jene wobydlenje hnydom na pſchenajecze.

Młodu ródnu ſłužobnu holzu pyta **Marja Schamlottowa** na hłownej dróſy (Hauptſtraße) 10.

Ssylna holza ſe wšy ſo bórſy do ſłužby pyta w garbarni na ſprejſkej haſy 2 w Budyſchinje.

Ródny rólny pohoncź ſo pyta na knježim dworje w Radworju.

Woženjeny pohoncź ſo pſchi wyſokej mſdze a darmotnej hoſpodze hnydom na jene ryczerkubło do ſłužby pyta. Dalſche je ſhonicź pola **Ernſta Freiberga** w Radworju.

Sswojimaj ſtarſchimaj:

lubemu, ſwěrnemu nanej

Janej Kobanej,

liſtynoſcherjej w Brěſynje

a drohej, lubowanej macžeri

Khryſtianje rodź. Frycziz

w Brěſynje

pſcheje na dnju jeju ſłěborneho kwaſa

10. meje 1893,

hdźež pſches Bożu miłoſcź 25. lěto ſwojeho mandźelſtwa dokonjataj, wjele ſboża; Bóh ſpožčź jimaj pſches ſwoju hnadu hiſchcze wjele ſtrowych a cžerſtwych lět ſe ſwojim njebjeſkim žohnowanjom.

Dźak a khwalbu podam tebi,
Spěwam nětk cži ſ wutrobu,
So ſy wſchitko kraſnje ſebi
Wuradźił a wuwjedł tu.
Pósnaju nětk ſ wulkim hnucźom,
Wobſwědczam jo ſ wjeſ'kym cžucźom,
So ſy hnadnje ſdźerżał jeju,
Sbóžny, kiž jow dźe ſa tobu.

Poſwjecźuje ſ dźěcźazej ſprawnej dźakownoſcźu, njewuhaſniwej luboſcźu a ſwěrnej poſłuſchnoſcźu

jeju ſyn

Jan Pawoł.

Sa wſchitke ſ bliſka a ſ daloka doſtate wopokaſma luboſcźiweho dźělbracźa na naju ſłotym mandźelſkim jubileju wuprajamoj ſwój **najwutrobniſchi dźak.**

W Wujeſdźe, 4. meje 1893.

A. Mättig a **mandźelſka**

Lejna rodź. **Petzigez.**

Najwutrobniſchi dźak.

Pohrjebawſchi ſwojeho najſtarſcheho ſyna a bratra, cžeſneho młodźenza

Jana Auguſta Pjetſchku,

kiž je 28 lět 6 měſazow 29 dnjow ſtary w Cžichońzach w tym Knjeſu wumrjeł, prajimy wyſokodoſtojnemu knjeſej fararjej dr. **Kaliſchej** ſa jeho rjane wutrobne, młodźinu powucźaze předowanje, wyſokodoſtojnemu knjeſej kapłanej **Rädze** ſa troſchtowaze ſłowa pſchi khorowopytach a pſchi wudźělenju Bożeho wotkaſanja, knjeſej ſchołarjej **J. Hajnje** ſa dowjeſenje k poſłednjemu wotpocžinkej, Cžichonjanſkej a Libuchowſkej cžeſnej młodoſcźi ſa rjanu kwětkowu pychu a wudebjenje jeho ſparneje komorki na pohrjebniſchcźu a kaſchcźa, ſuſodam a pſchewodźerjam ſa wſchitku wopokaſanu luboſcź a poſłednju cžeſcź

ſapłacź Bóh Wam!

Srudźena Pjetſchkez ſwójba.

W Cžichońzach, pohrjebny dźeń, 5. meje 1893.

Lohka budź jemu ſemja!

K temu cžišću jena pſchiłoha.

Pschiloha k czißlu 19 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. meje 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda němsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin farar dr. Kalich němske a w 10 hodź. serbske prědowanje. Popołdnju 1/2 2 hodźin budże katechismusowe rozrěčenje s němskej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla Gustav Adolf Radza, fabrikar w Čornych Noßlizach, s Hanu swudowjenej Libschowej rodź. Felcmannez w Dobruschi. — Jan Wirth, wotrocžk w Pschischezach, s Berthu Augustu Rychtarjez w Jeńkezach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann, Handrija Wjenka, radźineho dźěłaćerja w Libuchowje, ß. — Lejna Hedwiga, Jaromira Adolfa Krawsy, khěžerja a fabrikarja w Dobruschi, dź. — Pawol Richard, Jana Augusta Rjencža, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Korla August, Handrija Bohota, fabrikarja na Židowje, ß. — Korla August, Jana Augusta Brühla, fabrikarja w Hrubjelčźizach, ß. — Marja Hedwiga, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 3. meje: Lejna Ernestina Augusta, Jana Pawola Nowaka, khěžerja w Hrubočźizach, dź., 10 měßazow 11 dnjow. — 6. Korla Hermann, Jana Bohuwěra Vogta, dźěłaćerja w Wownjowje, ß., 18 dnjow. — Wylem Max, Hermanna Augusta Lischki, fabrikarja na Židowje, ß., 3 měßazy 15 dnjow. — 7. Marja, njebo Jurja Frenzela, žiwnosćerja w Kobelnju, dź., 56 lět 5 měßazow 22 dnjow. — 8. Marja Hańža, Jana Bohuwěra Mjerwy, kublerja w Čemjerzach, dź., 8 lět 1 měßaz 4 dny.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2279 měchow.	W Budyschinje 6. meje 1893				W Lubiju 10. meje 1893			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	8	38	8	53	8	18	8	53
" . . . . . žołta	7	88	7	94	7	76	8	9
Rožka	6	75	6	94	6	75	6	88
Jećźmjeń	7	—	7	14	6	80	7	13
Wowß	7	60	7	75	7	10	7	30
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	7	6	7	22	7	—	7	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	20	1	80	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	50	3	—	2	40	2	60
Pšeńčźna muka 50 " . . .	6	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	6	75	12	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	10	4	50	3	70	4	20
Sklóma . . 600 " . . .	21	—	24	—	22	—	24	—
Prožata 996 schtuk, schtuka . .	15	—	28	—	—	—	—	—
Pšeńčźne wotruby	4	25	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeschе: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach 14 hr. 24 np. hač 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 39 np. hač 13 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 80 np. hač 11 hr. 10 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 80 np. hač 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 24 np. hač 8 hr. 41 np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 94 np. hač 8 hr. 6 np., rožka wot 6 hr. 72 np. hač 7 hr. — np., jećźmjeń wot 7 hr. 10 np. hač 7 hr. 14 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 60 np.

Draždźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 57—60 hr., 2. družiny 51—55, 3. družiny 42—48 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 50—65 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 12. meje: Rjane.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucza ßwojim cześćenym wotebjerarjam:

jerje, s lěta 1892, nowe wulke tučne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ßwinjazy polcz ßuscheny, punt po 75 np.,
syrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poručam ßwoje snate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hač 75 np., teho runja **natursku khimjelczku** liter po 40 np. — Moja pschedawarnja wot lěta 1868 wobsteji. —

Meblowy magazin

tyscherskeje jednoty w Budyschinje

na žitnych wikach 2 na žitnych wikach 2

ßwój wulki skład **hotowych blidow** a **pólstrowanych meblow** pschi potrjebje dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Wupschedawanje

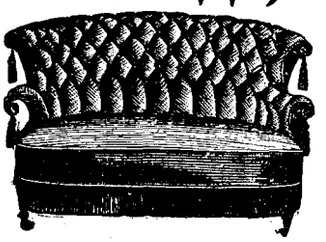

sofow, matrazow, divanow, pólstrowanych garniturow s plyscha a tkaninow w wschelakich barbach, lčhanskich stołow, klavěrowych stołow, trajnje dźěłanych, żelesnych ložow sa sroscźenych a dźěczi

po wurjadnje tunich ale twjerdych płaćišnach.

Z dobom ßwój wulki skład **włoßankow, mebloweho plyscha** a **meblowych tkaninow** a wschu potrjebu k **pólstrowanju** dobroczźiwemu wobkedźbowanju **po najtunischich** płaćišnach poručam.

Matrazy po 15 mk.

Kofty hižo po 24 mk.

K. A. Benedict

na snutskownej lawskej haßy 8.

Franz Marschner

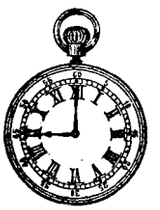

czaßnikar w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **Herbski.**

Psches wobkhodne swjatki s najwjetschej tworowej khěžu w Draždźanach, mojeho ßwaka knjesa **Siegfrieda Schlesingera** w Draždźanach, na kralowej Janowej drósy 6, je mi mózno

po jenajkich ßměschnje tunich płaćišnach

pschedawacź. Twory ßu, kaž je doscź daloko a schěroko snate, **najtrajnische.** Poručam

czorne a pißane drastne tkaniny w wulkotnym wubjerku, dwójzy schěroke łohcź po 35 np., **czistowołmjane** łohcź po 50 np., **czorne židzane tkaniny k njewjesczinskej drascze,** wobleczenje po 20 hač 40 mk., druhdźe dwójzy tak drohe, **elsaske barchenty** łohcź po 25 np., **trikotowe taille, barchentowe bluzy** po 1 1/2 mk., dobre **pschedeschczniki** po 1 mk. 40 np., **schtakty** a wschelake druhe.

Sbytki wot 1000 **metrow czistowołmjanych drastnych tkaninow,** czornych a pißanych, kaž tež **mußelina, sbytki k ßukńjam, schórzuchom** a **rubischczam na hłowu** ßo hodźaze, łohcź po 40, 50 a 75 np., hewak łohcź po 1 mk. hač 2 mk., pschedawa tak daloko hač skład doßaha

Hermann Beermann

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy s napschecza radneje pinzy.

K kwaſzam, kſchczíſnam a druhim ſwjatocznoſczam

poruczam ſwoje czíſte

= wina =

kotrež derje tyja a ſtrowoſczi howja.

Moje

czerwjene a běke wina

po 1 mk. bjes bleſche a dróžſche ſu jara wubjerne po ſwodženju a kwěcze. Pola mje je wjetſchi dźěl němſkich družinow hacž k najnadobniſchim wupkodam, kotrež ſo nihdże druhdże tuńſcho kupowacź njemóža, dostacź.

Wino k lěkarjenju, jako Portſke wina, Sherry, Tockaiſke a t. d. je pola mje czíſte dostacź, a ſa czíſtoſcź rukuju.

Sapižy płaczíſnow ſo po žadanju kóždemu ſczelu.

Paul Giebner, winarńja w Budyſchinje

na bohatej haſzy 18, ſ nutskhodom na theaterſkej haſzy.

Moja winownja a ſnědańſka ſtwa poſkicza pſchijomny pſchebytk a pſchi kupowanju wina ſkładnoſcź k pruhowanju.

Zigary

po 3—10 np.,

100 ſchtuk po 2 mk. 70 np. hacž 9 mk. 50 np.,

najlěpſchi

Khoczebuſki rolkaty tobak, czíſty Amerikanſki rjepikaty tobak

porucza

August Lorenz

w Budeſtezach.

Schpihele

wulke a małe,

módre emailir. karany

ſa 3—5 litry,

wódne pónoje, wódne kótły, žimaze maſchiny, konjaze rěble, žitne kopacze, drjewjane ſudobja, wohrěwanſke koprowe bleſche, kordowe toſle,

a wjele druhich jako dary ſo hodžazych wězow

wupſchedawa tunjo

August Lorenz

w Budeſtezach.

Lětaiſke czerwjene běle wino,

rum, arak, kognak,

ſtary woprawdźity

žitny palenz

w dobrej hódnoſczi

porucza

August Lorenz

w Budeſtezach.

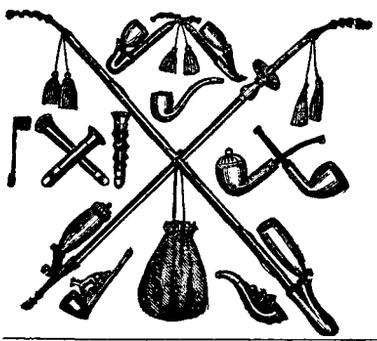

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetſchim wubjerku

porucza

Ed. Schulze's Sohn

pſchi bohatych wrotach 26.

Najtuniſche žórło ſa ſaſzopſchedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej džełarni.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, něſczowe rěbliki, khachlowe durczka, tſeſchne wokna, twarſke hoſdże

porucza tunjo

Paul Walther.

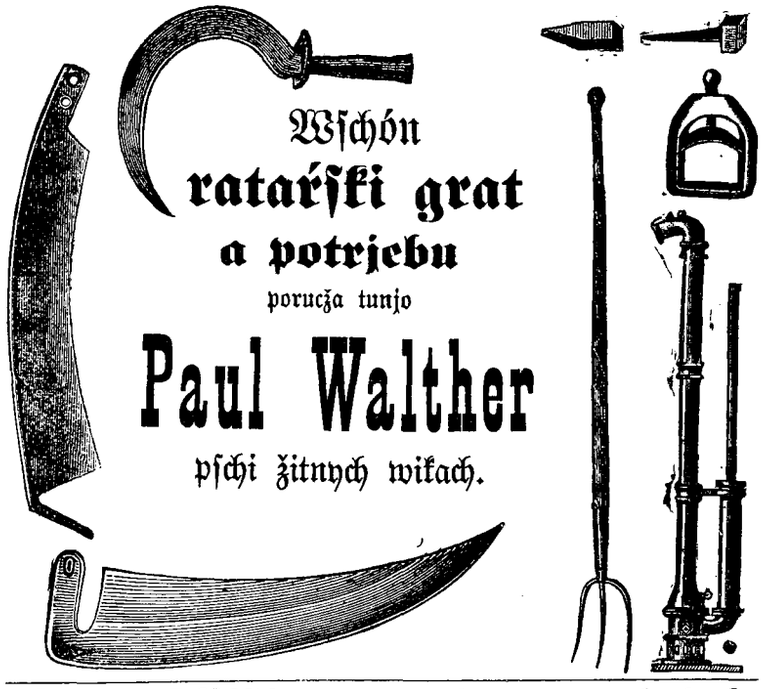

Wſchón

ratarſki grat

a potrjebu

porucza tunjo

Paul Walther

pſchi žitnych wikach.

Jan Löffler, pruhowany hojer

bydli nětko na

wulkej bratrowſkej haſzy czíſło 14.

Koſzy,

ſa kotrychž hódnoſcź ſo rukuje, w njepſchetrjechenej hódnoſczi porucza **Paul Walther.**

Najlěpſchu margarinſku butru,

derje ſkłodźazu, porucza

Pawol Hofmann

na rózku ſerbſkeje a ſchuleńſk. haſzy.

Ssyre Hamburgſke ſadło

jara tunjo dostacź pola

Pawola Hofmanna

na rózku ſerbſkeje a ſchuleńſk. haſzy.

Najlěpſchi likěr

ſ alpſkich ſelow, Stousdorfſki likěr a běły ingberowy likěr, liter po 100 np., poruczamoj.

Saſzopſchedawarjo dóſtanu rabatt.

Schiſchka a Rjeczka.

Turkowſke ſzlowki

najlěpſcheje družiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaſzowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Britwje, nožizy

kaž wſchě družiny **nožow** ſo derje a tunjo tocza a wuporjedža w parnej toczelni a wuporjedźelni

Oskara Buttera

na žitnych wikach czíſło 1.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 20. | Sobotu 20. meje 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pomnik kněžora Wylema I. w Shorjelzu je žo schwórtk w pschitomnoscźi kněžora Wylema II. poßwjeczik. Kněžor ½1 hodźiny po želesnizy do Shorjelza pschijědże. Se schumjazym wyskanjom wobydlerstwa, se spalerom stejazych towarstwow a schulow žo wón po Barlinskej drósy na hornje torhoschczo k pomnikej poda. W žwjedźeńskej shromadźisnje běchu tam bjes druhimi naměstny president statneho ministerstwa s Böttticher, kultußowy minister s Bosse, wjetch Hatzfeld, kněžorstwowy kanzler s Caprivi, schlesynski wyschschi president se Seydewitz, knjezerstwowy president prynz Handjery a komanděrowazy general se Seeckt. Hdyž bě žo pomnik, kiž kněžora Wylema I. na konju žedźazeho jako generala pokasuje, pod kotrymž na jenej stronje wjetch Bismark, na druhej hrabja Moltka stejitaj, wotkryt, wojazy a wojerske towarstwa nimo kněžora cźehnjechu. Potom žo kněžor se žwojim pschewodom do Pětrowskeje zyrkwje a wot tam do Wylemskeho dźiwadła k žwjedźeńskej hoscźinje poda. Tu s pschipitkom na derjeměcze Luźizy kněžor składnoscź wuźiwasche, s nowa sa wojersku pschedkohu wustupowacź. Wón w žwojej rěcźi praji: „Jedna žo wo to, pschichod wótzneho kraja swěscźicź. K temu je nusne, brónitoscź Němskeje powjetschicź a poßtylnicź. Ssym lub napominał, trěbne žrědki pschiswolicź. Psched tymle khutnym praschenjom, wot kotrehož bycze wótzneho kraja wotwißuje, dyrbja wschě druhe praschenja do sady stupicź. Schtožkuli němski lub dźěli a jenotliwe nahlady po wschelakich pucźach wodźi, dyrbi žo na bok stajicź, dokelž žo wo pschichod wótzneho kraja jedna. Njech Luźiza kaž druhe dźěle monarchije žwěru k dynastiji steji, njech wschě němske rody twjerdźe shromadźene wokoło žwojich wjetchow steja. Piju na derjeměcze Luźizy.“ Se Shorjelza kněžor popołdnju w 5 hodźinach na wopyt k hrabi Arnimej do Mužakowa wotjědże. W tamnischim parku žu pjatk w kněžorowej pschitomnoscźi na tak mjenowanej ptaczej humjenzy k wopomnjenju na kněžorowy wopyt kněžorowy dub žadźili. Pschi tym žu žo na žwjedźeńskim městnje wojerske towarstwa s Mužakowa a wokolnoscze a spěwanske towarstwa postajili. Popołdnju w 3 hodźinach je žo kněžor po želesnizy do Barlina wrócźił.

— Wojerske sarjadnistwo je žo wyschnoscze wjazorych schlesynskich městow, bjes kotrymiž je tež Mužakow, wopraschało, hacź by jim garnisona luba abo mózna była.

— Němszy konserwatiwni, k kotrymž chze žo tež kandidat konserwatiwnych w 3. sakskim wólbnym wokrjeżu, k. hrabja Lippe-Bartki, pschisamknucź, žu scźěhowazy wólbny program wosjewili: Kněžorstwowy žejm je rospuschczeny, dokelž žo wot njeho žadanja kněžorstwoweho knjezerstwa k lěpschemu rosmnoženja wójska pschijake njejžu; nowowólby žu poruczene. Němska konserwatiwna strona kaž hacź dotal dale sa połnu brónitoscź nascheho luda wustupuje a widźi w njej njespuschczomne wuměnjenje sa mózne kněžerstwowe stejischczo a sa sakhowanje měra. Wjetsche wudawki dyrbja žo se žamžnymi dokhodami kněžerstwa krycź; tele czežkoty žo njeżmědża njesamožitym, žrěnjemu stawej abo ratarstwu napokožicź, sa to dyrbja žo druhe, hacź dotal pschejara pschelutowane dawkowe žórka bóle wuwužicź. Ssmy pschecźiwo temu, so žo wikowanske wucźinjenja wotsamknu, kotrež ratarstwu nowe wopory napokoža, a podpjeramy prózowanja, kotrež žo na sjenoczenje ratarjow k wurasnemu sastupjenju jich prawych žadanjow měrja. Ssmy sa to, so žo nasche krajne dźěło pschecźiwo wukrajnej konkurrenzy schkituje, kotraž s nětczischej internationalnej měnu dźeń wrte dnja pschibywa. Dźiwajo na czežki czischcź, na nasche zyke warbowanske žiwjenje tłóczazy, wustupujemy sa sakhowanje a poßtylnjenje žrěnjeho stawa w wikowanju a rjemjeßle, w ruczným dźěle a w ratarstwje. Wojujemy pschecźiwo demagogiskim (demokratiskim a sozialdemokratiskim) schkaranjam, na to dźěłazym, so by žo myßlenje wobydlerstwa nascheho luda se kžemi a jebanstwom se žłowom a pißmom sabkudniko a sajědojcźiko. Wusnacze kschescźijanskeje wěry, kotrež ma žo se skutkom w naschim ludowym žiwjenju, w sakonjedawanju a w nakoženju sakonjow wobžwědczicź, je twjerdy sakoźk w plecźisnach cźoża a žiwjenska móz kóždeje autoritety. Němska konserwatiwna strona je rossudźena, tele sažady a pscheżwědczenja s połnej žamostatnoscźu a s niczim njemylena sastupowacź a dale žwoje mozy monarchiji a wótznemu krajej poßwjeczicź.

— Bórsy po žwjatkach žo k wojerskim swucźowanjam na czaß 2 hacź 8 njedźel s pěschkow 60,000 reserwistow a 60,000 krajnych wobornikow, s druhich wójskowych wodźělenjow 26,330, po tajkim wscho hromadże 146,330 muži swoła. Pschi tym hischcze njejžu offizerojo žobu liczeni, tola 10 prozentow podwyschkow. Swucźowanja do czaża panu, hdyž směja žo wólby do kněžorstwoweho žejma; duž mnosy njebudźa žwoje wólbne prawo wukonjecź móz. Swucźowanja žu žo hižo psched dležschim czażom postajiłe, hdyž nichtó wjedźecź njemóžesche, so žo žrjedź junija nowy kněžorstwowy žejm wuswoli.

Awstrija. Němske Czechi žu žo w běhu poßlednich lětdźeżatkow khětro pschecźežescźike. Města a wßy, w kotrychž psched pok sta lětami žani abo jara mało Czechow bydlesche, licza nětkole wjele tyżaz Czechow. Wschě žrědki, wot knjezerstwa a Němzow pschecźiwo rosschěrjenju Czechow nakožene, žu podarmo byke. Czescha, kotsiž žu po liczbje dwójzy tak žylni kaž Němzy a wo žrjedź kraja bydla, žo pschezo bóle do Němzow, jich na mjesach koło wokoło wobdawazych, cźischcza. Knjezerstwo, kotrež Czecham ženje pschecźelnje smyßlene byko njeje, chze nětkole jich dalschemu wupschestrjenju s tym sadźěwacź, so te wßy a města, w kotrychž maja Němzy hischcze pschewahu, wot cźeskich wokrjeżow wotdźěli. Tak dyrbja wożebite němske Czechi nastacź, w kotrychž cźeska rěcź njeżmě s němskej rěczu runoprawoscź dostacź. Sapoczatk s dźělenjom Czech žo se sakoženjom němskich žudnistwow stanje. Sandźeny tydźeń dyrbjesche cźeski žejm wo tym jednacź. Na dnjowy porjad bě žo sakoženje němskeho žudnistwa w Trutnjowje stajiło. Młodoczeski sapóßłanz Kuczera pschecźiwo temu protestowasche, so bychu žo Czechi rostorhnuke a so by žo cźeska rěcź w cźeskim kralestwje nize němskeje storczika. Wón najwyschscheho krajneho marschala Lobkowiza napominasche, so by pschedmjet, sakoženje Trutnowskeho žudnistwa nastupazy, s dnjoweho porjada stajił a žo k dalschemu wuradźenju krajneho rosliczenja wrócźił. Hdyž na to njedźiwajzy najwyschschi krajny marschal rosprawnikej Funkej poruczi, rosprawu podacź, na stronje cźeskich sapóßłanzow njewopitomny ropot wudyri. Sapóßłanzy s nohomaj teptachu, bijachu s pjascźemi do žwojich pultow, wutorżechu kaschcze s nich, pjerjechu s nimi na kawki a satraschnu haru cźerjachu. Rosprawnik Funka spyta stenografam rosprawu do wucha prajicź, tola tu cźeszy sapóßłanzy žo do nich dachu a jim papjeru pod rukomaj wutorżechu. Nětkotsi stenografojo njedźiwajzy teho spytachu pißacź, tola wokojniki jim s ruki wschachu a s nich kónczki wotlemichu. Nětkotsi sapóßłanzy wokachu, so budźa stenografow sa ruzy dźerżecź, jeli so žo pißanja njewostaja. Mjes tym drusy sapóßłanzy na stenografiske blido wscho, schtož jim do ruki pschinóże: noźizy, knihi, akty atd. mjetachu. Sapóßłanz Brsorad akty s rosprawnikoweho blida hrabnje a je do rosprawnika cźißnje. Wokanje žo sběhnje: „Dele!

Dele ſ nim!" Helſki hołk pſches ſchtwórcź hodźiny trajeſche. Najwyſchſchi krajny marſchal ſalu wopuſchćźi. Sa pół hodźiny ꝑo wón ſaꝑo wrócźi a woſjewi, ſo je poꝑedźenje ſběhnjene. Němzy a ſemjenjo ſalu wopuſchćźichu. Młodoczeſcha pak woſtachu, ꝑo bojo, ſo by ꝑo po jich wotꝑalenju wuradźenje dale wjedło. Skónczńje ꝑo też Młodoczeſcha wotꝑalichu. Pſchi tym ꝑo pſchipoꝑłucharjo, ſ kotrymiž běchu galerije pſchepjelnjene, roshowrichu a „Sskawa Młodoczecham" wołachu, mjes tym ſo na ſemjanow a Staroczechow phi a hańba wrěſkachu; jenoż pomału ꝑo galerije próſdnichu. Hiſchće tón ꝑamy dźeń je khěžorſtwowy naměſtnik w Prahy ſ Wina poruczńoſcź doſtał, ſo ma ꝑo cźěſki krajny ꝑejm wobſamknucź. Cźeſcha běchu wocźakali, ſo ꝑo ꝑejm rospuſchćźi.

— Powjeſcźe wo ꝑywach w Awſtriſkej khětro hubjenje klincźa. Žita ꝑu ꝑo ꝑuchoty dla mało rospjeńkowałe. Schkoda, kotruž je rožka poczerpika, ꝑo njeda wjazy ſarunacź, pſcheńża pak móhła ꝑo hiſchće ſebracź. Ripikowe pola khětro hubjene ſteja. Sažne nałětne ꝑywy ꝑu ꝑuchoty dla rědke ſeſkhadźałe. Běrny a zokorniza (zokrowa rěpa) dyrbja ꝑo ſ dźěła ſ nowa ꝑadźecź. S nałětnim wjedrom ꝑu dźeczele, łuki a paſtwiſchcźa ſchkodowałe. Wino je mjenje cźerpiło, hacź ꝑu ꝑo bojeli.

Franzowſka. Polizija w Pariſu je paꝑmo ſtraſchnych anarchiſtow njeſchkódne ſcźiniła. Pjeczoch ſ tychle njekraꝑnikow ꝑu wutoru rano wobhładniwje ſajeli. Běchu ſadwělowane ſpjeczowanje wocźakali, tola ꝑo poradźi, jich ſ měrom wotwjeſcź. Na ꝑłěd ſkóſtnikow ſ pſchipadom pſchińdźechu. Emila Spannagela, ſnateho anarchiſta, ſańdźenu ꝑobotu jedyn tajny poliziſt w twarjenju polizajſkeje prefektury wohlada, kak ꝑebi wón twarjenje wobhładowaſche. Tajny poliziſt ſa nim dźěſche, wuſkuſchowa jeho bydło a naſhoni, ſo je Spannagel ſ něktorymi anarchiſtami w žiwym wobkhadźe. Na to ꝑo wſcho wótrje wobkedźbowaſche. Anarchiſtoju khětro cźaſto chemikalije kupowachu, kotrež ꝑo wſchě do khěžki wěſteho Bondona w jenym Pariżſkim pſchedměſcźe donjeꝑechu. Bondon hacź dotal jako anarchiſt ſnaty njebě. Njedźiwajcź teho tukanje pſchecźiwo njemu roſcźeſche, a hdyž wutoru poliziſtoju do jeho bydła ſtupichu, ſo bychu jeho ſajeli, pola Bondona wěſteho Vinchona nadeńdźechu, kiž je ſ nawjednikom anarchiſtiſkeho paꝑma. Dom pſchepytaju, najprjódy wſchelake potajne pißma wuꝑłědźichu. Potom wjele chemikalijow, k dźěłanju bombow ꝑo hodźazych, a żyku hromadu grata k nutſkamanju namakachu. Hdyž chżychu poliziſtoju ſ jatym woteńcź, jedyn komißar na jenym měſtnje cźerſtwu twjerdźe pobteptanu pjerſchcź wuhlada. Tam ryju, do korba ſ tſjomi hotowymi a tſjomi na pół hotowymi bombami ſtorcźichu. Wone buchu hnydom do ꝑudniſkeho laboratorija donjeꝑene a ꝑo w pſchitomnoſcźi Vinchona, Bondona a polizajſkeho prefekta Lozy wot chemika Girarda wotewrichu. Bomby wobſteja ſ metalowych, ſ dynamitom a żeleſnymi kruchami pjelnjenych, konſerwowych tyſow, w kotrychž ꝑo ſchkleńczane rołki, ſe ſchwablowej kißalinu pjelnjene, łhowaja. Girard měni, ſo ꝑu wone k temu poſtajene, ſo bychu ꝑo na dróſy do ludoweje cźrjódy cźiꝑke. Tak bychu wone na żadławe waſchnje ſkutkowałe. Wone ꝑu ſ wulkej wuſtojnoſcźu dźěłane. Pola ſajatych Leveilla, Marchanda a Spannagela niczo woꝑebite njenamakachu, tola je bjeſdwělne, ſo ꝑu winowacźi. Pola Vinchona papjery wuꝑłědźichu, po kotrychž ꝑu mnoſy anarchiſtoju do wotmyꝑleneho ſkóſtniſtwa ſapleczeni.

Ruꝑowſka. Po powjeſcźach ruſkich nowin ꝑo bjes ꝑaratowſkimi Němzami wucźahowanſke hibanje roswiwa. Koloniſtoju leżomnoſcźe, ſkót a domjazu nadobu rucźe pſchedawaja a do Ameriki cźahnu. Němſke kolonije w pſchiwolſkej krajinje ꝑu ꝑo hiżo ſa khěžorku Katarinu II. ſakożiłe, kotraż je je ſ wjele privilegijemi wobdariła. Bjes druhim němſzy koloniſtoju njetrjebachu dawki dawacź a w wójſku ꝑkużicź. Nětcźiſche ruſke knjeżerſtwo je wſchě tele privilegije ſběhnuło, ſchtoż je ſ pſchicźinu, ſo němſzy koloniſtoju w Ruſkej dlěje woſtacź nochzedźa. Ruſkim ꝑuꝑodam je wucźehnjenje Němzow witana ſkładnoſcź, ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi derje ſrjadowane němſke hoſpodarſtwa kupicź.

— Ruſke knjeżerſtwo ꝑo boji, ſo ꝑo nawjeczorna ruſka Pólſka po něczim pſcheněmczi. Duž wone pſchicźahanju němſkich dźěłacźerjow po móżnoſcźi wobaracź pyta, ſ kotrychž je ꝑo wjele tyꝑaz tam ſaꝑydliło. Wobꝑedźerjam fabrikow je ꝑo woſjewiło, ſo ꝑmědźa jenoż pſchi najwjetſchej nuſnocze wukrajnych dźěłacźerjow do dźěła bracź, a to jenoż potom, hdyž je wyſchnoſcź to woꝑebje dowoliła. Taſka dowolnoſcź pak jenoż na cźaꝑ dweju lětow płacźi.

Sſerbija. Po wólbach do ſkupſchtiny (krajneho ꝑejma) chże radikalna ſtrona namjetowacź, ſo by ꝑo ſakoń, ſ kotrymž ſtaj ꝑo bywſchi kral Milan a jeho wot njeho roswěrowana mandźelſka Natalija ſe Sſerbije wupokaſałoj, ſběhnuł. Maja ſa wěſte, ſo ſkupſchtina tutón namjet jenohłóꝑnje pſchiwoſmje. Knjeżerſtwo je wobſamkło, kralowej Nataliji, macźeri nětcźiſcheho krala Alexandra, pſchi jeje nawrócźe do Sſerbije ꝑwjedźeńſke powitanje pſchihotowacź. Też měſchcźańſka gmejna, wſchě towarſtwo, wucźerjo, ſchule atd. chzedźa ꝑo pſchi powitanju wobdźělicź. Duž na kralowu macź, kotraż je ꝑebi ſe ꝑwojimi dobroczelſkimi ſkutkami luboſcź ꝑerbſkeho luda dobyła, wulke cźeſcźowanja cźakaja. Hacź ꝑo też jeje mandźelſki do Sſerbije wrócźi, ſda ꝑo hiſchće njewěſte bycź.

Amerika. W połnóznej Amerizy ꝑu pſchi wulkich njewjedrach ꝑylne deſchće panuke. Na Erieſkim jeſorje je ꝑo wjele łódźow a cźołmow ponuriło. Rěki ꝑu pſches brjohi ſtupiłe. Miſſiſſipiſka rěka hiſchće żenje, tak dołho hacź ludźo pomnja, tak wulku wodu měła njeje, każ lětꝑa.

— S amerikanſkich połnóznych ſjenocźenych ſtatow chzedźa ſ mozu Chineſow wotbycź. Po ſakonju, wot ꝑejma wobſamknjenym, ꝑo 104,000 Chineſow ſe ſjenocźenych ſtatow wupokaże.

Słota medalija.

(Wěrna ſtawiſna.)

(Pokroczowanje.)

Ryczeŕ pohladnu krucźe na George a rjeknu: „Wy drje chzecźe mi khrobły bycź."

Towarſchoju ꝑo ꝑmějachu.

„Chzu-li to, dha je też móju", wotmolwi George. „Waſche pſchitomnoſcź je nam njeluba."

Ryczeŕ ſhladowaſche, każ by jim roskaſowacź chzył, tak ſo ꝑo ſdaſche, ſo je rubjeżnik ſa trach; pſchetoż zuſbnik pſchimnu ſ prawej ruku krucźe piſtoliju, pokaſa ſ lěwej na blido, kiž bě George wopuſchćźił, a rjeknu ꝑuchoparnje: „Wy chzecźe mi jow ſe ꝑwojim wótrym jaſykom a ſ ruku na mjeczu hrózby naczinicź. Ale ja wam praju, ta wěz wam hubjenje pſchiſteji. Wrócźcźe ꝑo hnydom tam, ſ wotkelż ſcźe pſchiſchli. Jeli budźecźe mi hiſchće ꝑłowczko jara wótſje rěczecź abo wobliczo ſcźahowacź, pomyꝑlcźe ꝑebi, ſo mam jewle dwě nabitej piſtoliji a ſo ja ſe żanym błaſnom wjele woneho njeczinju. Duž marſch!"

Pſchi tychle ꝑłowach ſtanuchu rubjeżnizy a wucźeżechu ꝑwoje mjecźe. Tu bě na dobo ſtup konja ꝑłyſchecź, kiž pſched korczmu ſaſta. Jěſdny ſkoczi ſ konja a kłapaſche ſ mozu do wrotow. Korczmaŕ kiwnu na rubjeżnikow, kiž ꝑo ſdalichu. S nowa ꝑo buchaſche. Pꝑyk ſaſchczowknu.

„Woni jeho pſched durjemi woſtaja, njebudu-li ꝑo ja do teho měſchecź", — bórbotaſche ryczeŕ, wobroczi ꝑo potom k hoſcźenzarjej a rjeknu:

„Ty by hódny byk, ſo bych cźe krucźe pokhoſtał, ſo by ꝑo na winowatoſcźe ꝑwojeho powołanja dopomnił, njebudźeſch-li mi hnydom hladacź, ſchtó tu je."

Hoſcźenzaŕ dońdźe na to k durjam a wotewri.

Saſtupowazy — młodźenz ſe żołtymi włoꝑami a ſ módrym wóczkom — bě jednorje, ale jara rjenje ſdraſcźeny. Tola deſchćźił bě dołhi płaſchcź, kiž runje a bjes ſałbow wißaſche, jara pſchemaczał. Bě w mjehkich ſchkórnjach a mějeſche w ruzy ſchwižnu pajczu, kiž bě po ſdaczu jenicźka bróń, kotruž mějeſche. Rjany, rjenje ſaſhibnjeny ſchnawzaŕ debjeſche jeho młodoſtne wobliczo.

Tutón bě lědma jedne a dwazyczi lět. Jeho wóczko pſchehladnu żyku lubju a ſeſtaji ꝑo na żiwym wóhnju na wóhniſchczu.

„Hdźe je hoſcźenzaŕ?" ꝑo wopraſcha.

„To ꝑym ja; mój knjeże", wotmolwi tamón.

„Wobſtarajcźe mi konja a pſchihotujcźe mi iſtwu."

S tymi ꝑkowami pſchicźiżnu jemu ꝑwoje pjenjeſy.

Hoſcźenzaŕ wſa je, ale ſdaſche ꝑo, ſo ꝑo jemu poꝑkuchacź njechaſche.

„Na cźo dha wy cźakacźe?" praſcheſche ꝑo nowy hóſcź.

„Na niczo, hnadny knjeże", wotmolwi mużſki. „Ale ja dyrbju wuſnacź, ſo mam jeno tule tepjomnu iſtwu."

„Duž ſtorcźcźe mi wobkożenjowy ſtok k wóhnjej, dokelż chzu jow něſchto wotpocźnucź."

Na to ſnapſchecźiwi korczmaŕ: „To drje by ꝑo hodźało, njebě-li ꝑebi ryczeŕ tule iſtwu hiżo ſa prawo ſcźinił."

Pſchi tym pokaſa na ſemjana, kiž pſchi wóhniſchczu ſtejeſche.

Młodźenz ſaſta pſcheꝑłapnjeny, pokloni ꝑo pſchiſtojnje a rjeknu: „Wodajcźe, hnadny knjeże, ſo waꝑ pſchi ſaſtupjenju pytnuł njeꝑym. Běch wſchón ſbożowny, ſo běch w tejle hodźinje a w tymle wjedrje hoſpodu namakał."

„Wam ꝑo runje tak dźe każ mi", ſnapſchecźiwi ſemjan, „a směju to ſa wulku cźeſcź, jeli ſo chzecźe hubjenu hoſpodliwoſcź, kotruž móju wam poſkicźicź, pſchijecź".

Zuſbnikaj daſchtaj ßebi ruku a ßydźeſchtaj ßo k wóhniſchczu. Deſchczik ßo lijeſche, wětſik howrjeſche ſe wſchej mozu, to bě woźidna nóz.

„Kak ßo wam dźakuju, mój knježe, ſa pſchecźelne pſchiwſacźe, kiž ſcźe mi popſcheli“, rjeknu młody muž ſ cźicha, khwilku pomjelczawſchi. „Jeno to chzył ßo waß woprašchecź, hacź byrbimoj w towaŕſtwje tamnych ludźi, kotrychž ßym ſaſtupiwſchi widźał, pſchenozowacź?“

„Mi ßo njeſda.“

„Cźeho dla?“

„Hladajcźe, jow nichtó wjazy njeje.“

„Woprawdźe!“ —

Hróſbni towaŕſchojo běchu ßo jedyn po druhim ſe ßamym korczmarjom ſ cźicha ſhubili. Bě hižo khuboko w nozy; wětſik wujeſche mózniſcho hacź hdy prjedy; deſchczik ſchwikaſche do klepotazych wokeńzow, a tola njeſdaſchtaj ßo zuſbnikaj na to myßlicź, ſo byſchtaj ßo na ßkómu, rubjeźnikam pſchihotowanu, lehnukoj. Wjele bóle khodźeſche młódſchi něſchto minutow po hoſcźinſkej ſtwje tam a ßem, wobhladowaſche ßebi wcźipny ſakurjene wobraſy na ſcźenje, ßmějeſche ßo na hrube woblicźa na nich, žortowaſche wo howrjenju wětra a ſyma jeho woběhowaſche, hdyž na ſrudny pucź ſpominaſche, kiž bě ſady njeho.

Starſchi wobkedźbowaſche ſ dale wjetſchim ſajimowanjom pohiby ßwojeho nózneho towaŕſcha a njetajeſche ßo, kajke wjeßele mějeſche nad tym, ſo wón jeno k temu, ſo by ßwoju dźěcźazu wcźipnoſcź ſpokojił, po ſtwje khodźeſche.

Se ſymu ßo tſchaßo ßydźe ßo młódſchi ſkónczńje k wóhnjej a ſawoła: „Na moju duſchu! Wobžaruju woprawdźe tych, kiž ßu w tajkimle wjedrje na pucźu.“

„Wopomnjecźa na njeſbožo, kotrež je cźłowjek ßam naſhonił“, wotmołwi jeho towaŕſch, „wubudźa pſchezo ßobuźelnoſcź, hdyž widźi, kak tež druhich ßamßny doŋt podeńdźe“.

„Schtož wy prajicźe, je zyle prawje.“

„Běſchcźe wy hižo dawno duzy na pucźu, hdyž waß wětr pſcheſhwata“, woprašcha ßo ſtarſchi.

„Wot dźeńßniſcheho ranja.“

„To ſcźe ſchwarny kruch pucźa hacź do wjecźora wotbyli.“

„Ach, na wopak.“

„Niz? — Je ßnadź waſch koń na tym wina?“

„Ně! — Tón je jara dobry!“

„Po tajkim ſcźe huſto ſakoželi?“

„Jenicźki ras.“

„Schto dha ſcźe to cźinili, ſo ſcźe *tak* pomałku jěchali?“

„Mi ßo dźijeſche.“ —

Starſchi ßo poßměwknu, pohlada na njeho pſchecźelnje a woprašcha ßo: „Wy drje ſcźe hakle wóßomnacźe lět?“

„Ně, runje jedne a dwazycźi.“

„To ßu lěta ſtotych ßonow.“

„Srudnych ßonow, to mózu wam wobkrucźicź.“

„Hdźe wy chzecźe?“

„Do Pariſa.“

„Do Pariſa? — Schto, wy hakle ſcźe jedne a dwazycźi lět, nacźe rjane wobliczo, ßwižnu poſtawu, dobreho konja, kruty mjecź, njeßecźe to wſcho do Pariſa a ſcźe ſrudny? O, ja njeßym ſa jedyn tydźeń dobry, ſo wy w Pariſu w tamniſchim žiwjenju zyle a na wſchě cźaßy ſrudobu wottſchaßecźe.“

Młodźenz hladaſche kedźbny na rěcźazeho. Wócźko ßo jemu błyſchcźeſche, kaž by ßo błyſkało. Woprašcha ßo ſemjana wcźipny:

„A kak ſtary ſcźe wy, nadobny knježe?“

„Pjecź a tſizycźi.“

„A wy dźecźe?“

„Też do Pariſa.“

„Ale wy ſawěſcźe ßamßneho ſamyßła nimacźe?“

„Kak wy to wěſcźe?“

„Ja ßebi myßlu.“

Młodźenzej ſpodobaſche ßo wubjernje mužſka rěcź a napohlad jeho towaŕſcha a wón wobhladowaſche ßebi jeho ſtajnje.

„Wy mózecźe powſchitkownje prawje měcź“, rjeknu młody muž, „ja mam hiſchcźe mało cźeſcźelakomnoſcźe“.

„To wſchak w Pariſu pſchińdźe.“

„Pſchinjeßu tam njeſnate mjeno.“

„Wy je tam ſnate ſcźinicźe.“

„Nimam ſamoženja.“

„Kóždy ſemjan njeße ßwoje ſamoženje na ßwojim mjecźu.“

„Ssym bóle měrniwje hacź wójnſzy ſmyßleny.“

„Tam wy do ſwadow pſchińdźecźe, kiž budźa waß nuſowacź, pſchecźiwo temu wojowacź.“

„Ja radſcho jednam.“

„O to ßo kóždy ras njehodźi. Widźicźe, młody knježe“, pokroczowaſche ſemjan ſ wěſtej ſahorjenoſcźu, „Paris je hela a raj, mjerwjenje ſ ludźimi a puſczina, tam je hara a cźiſchina, wſchelake wojowanje, wſchě ſadwělowanje khudoby a hubjenſtwa, tam knježi bohatſtwo a pycha, nuſa a proſcherſtwo, roſum a khupoſcź, tam roskaſuje rjanoſcź a fantaſija, wumjekſtwo a wědomoſcź, pózcźiwoſcź a njekhmanſtwo. Po mojim ſdaczu je jeno jena wěz, kiž móže ßo ſ tym runacź, Paris widźecź, ſchtóž jón hiſchcźe njeſnaje.“

„A to by byko?“

„Tam ßo wrócźicź, hdyž ßy jón ſpóſnał.“

„Runje to chzu nětkle ſcźinicź.“ —

Na to naſta krótke mjelczenje. Młodźenz ponuri ßo do ßwojich myßli. Semjan cźinjeſche roſpominanje, na kotrež bě jeho roſmołwa dowjedła.

„Schto macźe myßle w Pariſu ſapocźecź?“ woprašcha ßo wón jeho potom.

„Ja je hiſchcźe njewěm, tola myßlu ßebi —“

„Dźicźe do wojakow. Wójna ſe Schpanſkej je bliſko.“

„Ah —“

„Wy móhli pola wojakow k něcźemu ſchiknucź.“

„To ßo nadźijam.“

„To wam ſ wutrobu pſcheju.“

„Dźakuju ßo, dźakuju!“ — —

Dwaj zuſbnikaj ßedźeſchtaj trochu ſdalenaj wot ßebje. Tu ſtanu młódſchi, pſchibliži ßo k ßwojemu towaŕſchej, woßobnje ßo poßměwkujo a rjeknu:

„Budźe-li wam ſboże ßwěrne, dowolcźe mi, ſo ßebi jenu hnadu wot waſcheje dobrocźiwoſcźe wuproſchu.“

„Schto dha byſchcźe ßebi potom pſchał?“

„Waſchu protekziju (ſchkit).“

„Tu wy ſmějecźe, móže-li wam ſchto pomhacź.“

„Jowle je moja ruka — wſmicźe ju!“

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wutoru 23. meje ſměje w Gudźiz hotelu w Budyſchinje ſwjaſk ratarſkich ſjenoczeńſtwow (nalutowarnjow a wupožczetnjow, mlokarnſkich a konſumſkich towaŕſtwow) ßwoju ſkhadźowanku. Prawo reviſije je ßo ſwjaſkej wot ſakſkeho miniſterſtwa ſ dekretom wot 7. auguſta 1891 ſpožczíko. Nadźijomnje ßo ſkhadźowanka też wot Sserbow bohacźe wopyta.

— Antiſemitojo wěſteho fabrikantu Gräfu ſ Biſkopiz ſa kandidatu do khěžorſtwoweho ßejma ſ wulkim njeprawom podtykuja. Wón drje na wudźěkanje morwych kwětkow ßo wuſteji, ale wobſtejenja krajneho žiwjenja ßu jemu ſ wjetſcha njeſnate polo. Wón by jako bohaty cźłowjek rad ſ khwilemi w Barlinje pobył, ale jako kwětkifabrikanta by tola kaž wſchitzy fabrikantojo tam w poßedźenjach pobrachował, tak huſto hacź jeho fabrika w ßwojich dźěłach a w ßwojim wikowanju jeho domoj žada. Wot ſapóßkanza žadamy, ſo je muž wot ßkowa: wón pak je ßlubił był, ſo njecha ßo pſchecźiwo konſervatiwnemu ſa kandidatu poſtajicź dacź, a tola nětko wſchitke truny napina, ſo by hkoßy wot konſervatiwneho kandidaty wotwobrocźił a na ßebje ßameho ſjenocźił! Rěka to ßkowo dźerżecź? Móhli my k tajkemu wobwjertliwemu mužej dowěrjenje měcź? Na žane waſchnje. Zyle hinaſchi a najwutrobniſcheho dowěrjenja poknje hódny je knjes hrabja ſ Lippe nad Bartom. Jemu ßu naležnoſcźe też najmjeńſchich derje ſnate, a ma ſe ßwojej knjenju też ſa najkhudſche dźěcźi ßmilnu wutrobu. Jako ßobuſtaw prěnjeje komory a jako ßobuſtaw Budyſkeje wokrjeßneje ſhromadźiſny a jako druhi ſaſtojnik Lužiſtich krajnych ſtawow wón wſchitke potrjeby naſcheje Lužizy w najwobſchěrniſchej měrje ſnaje. Wón je też tak ſtajeny, ſo móže a budźe na khěžorſtwowym ßejmje ſtajnje pſchitomny, ſchtož ma ſa naß wulku waŋnoſcź. Pſchi tym wſchěm je wón muž wot ßkowa, kiž budźe ſe wſchej ßwěrnoſcźu dźerżecź ßwoje date ßlubjenja. Teho, teho ßebi wſchitzy wuſwolmy, lubi ßerbſzy ßobukrajenjo! —š—.

— „Katholſki Poßoł“ napomina naležnje katholſkich Sserbow pſchi pſchedſtejazych wólbach do khěžorſtwoweho ßejma konſervatiwneho kandidata, hrabju Lippe-Bartſkeho, wuſwolicź. Wón piſche: Hdyž

je 6. meje parlament (němski ßejm) rospuschczeny, hibaju ßo wschitke politiske strony, so bychu ßwojeho kandidata na 15. junija pschezjischczeli; dżerża ßo wólbne shromadżisny, pißaja ßo dołhe artikle, rosescżekaju ßo wólbne zedle a liczi ßo hižo do prědka ßyła móżnych hłoßow. A kóżda strona ßo ßama khwali! W naschim (3.) wólbnym wokrjeßu, do kotrehoż wuswolerjo Budyskeho a Kamjenskeho hejtmanstwa ßluscheju, wustupuja każ dotal tśi strony: konserwatiwna, antisemitiska (nětko reformska) a sozialdemokratiska. Sa zentrum hłoßowacż je wěso bjes wużitka. Naß katholikow je tu mało, tak so móżemy jenoż 900 hacż do tyßaz hłoßow wotedacż, jeli so nimale wschitzy hłoßuja; Sserbow (katholskich a lutherskich) pak je hižo wjazy, tak so móża jenej tych stronow hižo nahladnu pomoz posskiczicż. Ale kotrej? Sozialdemokratam, kiż chzedża powróczenje wscheho wobstejazeho, jako schescżenjo njeßměmy. Antisemitojo (pschezjiwożidowszy, reformarjo) ßu też w naschim wokrjeßu ßo jara hibali, ale ßu ßo s wjetscha jako stari liberalni wopokasali; schtoż pak woni dobreho chzedża, to lubi też konserwatiwna strona. Duż budże sa naß katholskich Sserbow najlěpje, so konserwatiwnu móznje podpjeramy s lutherskimi Sserbami a s ratarskim swjaskom. S tym dopjelnjamy s nowa prjedawsche wujednanje s konserwatiwnym towarstwom, po kotrymż my katholikojo a Sserbja jeho kandidata sa němski ßejm podpjeramy, woni pak nascheho kandidata sa sakski ßejm. Tak najlěpje sczinimy, hdyż njewuswolamy fabrikanta Gräfu s Biskopiz, ale hrabju Lippe s Barta, sakskokużiskeho krajneho naměstnika. Wón je hižo sjawnje ßlubił, so budże pschezjiwo sakonjam, kotreż ßu ratarjam, rjemjeßku a t. d. schkódne, a sa wobmjesowanje żidowstwa. Sa powjetschenje wójska je konserwatiwna a też reformarska strona, s zyła drje wjetschina Němzow. Wo tym njech ßu měnjenja wschelake: ale w datych wobstejenjach dyrbimy shromadnje sa konserwatiwnych hłoßowacż. W tym njetrjebamy ßebi dołho radżicż! Duż wuswolmy hrabju Lippe s Barta. Wuswolicż ßmě kóżdy, kotryż je 25. lěto dokonjał a kiż je jako tajki do wólbnych listow sapißany. Na to kedżbujcze! Michał Hórnik.

— Dla wólbow do khěżorstwoweho ßejma je ßo w Budyskim reformskim towarstwje roskora měła. Pschedßydstwo je ßwoje sastojnstwo złożiło, dokelż je wjetschina reformskeho towarstwa Biskopskeho fabrikanta Gräfu sa ßwojeho kandidata postajiła, a niz każ bě pschedßydstwo chzyło, knjesa hrabju Lippe-Bartskeho, kiż je tola wurasny antisemit.

— Ratarski swjask wosjewja, so fabrikant Gräfa w Biskopizach wjazy dowěrnik ratarskeho swjaska njeje, a so wón nima wjazy prawo, ßo dowěrnik ratarskeho swjaska mjenowacż. Ratarski swjask ßwoje ßobustawy należnje napomina, so njebychu Gräfu, kotrehoż ßu reformarjo sa ßwojeho kandidata postajili, do khěżorstwoweho ßejma wuswolili, ale so bychu ßwój hłóß hrabi Lippe-Bartskemu dali.

— W tu khwilu ßo psches město s Wuriz hacż k wodowodowej wězi wódne żelesne roły kładu. Pschi tym ßu na mjaßowym torhoschczu, hdżeż je něhdy měschczanske pohrjebnischczo było, zyłu hromadu cżłowjeczich koscżi wuryli. Też na jedyn wumurjowany row ßu storczili. W nim spróchnjeny kaschcż nadeńdżechu, w kotrymż derje sdżerżany koscżowz leżesche.

— Na remontske wiki běsche ßo schtwórtk 18. meje něhdże 40 konjow pschiwjedło. S nich ßo jako khmanych sa remontske saměry 12 koni spósna, tola kupiło je wójnske ministerstwo jenoż 6, a to 2 wot kublerja Stoßa w Malecżizach, 2 wot najeńka Brühla w Łusy, 1 wot kublerja Wojnarja w Bělczezach a 1 wot kublerja Hermanna w Kumwaldże. Sa kupjene konje je ßo wot 750 hriwnow hacż 1200 hriwnow sapłacżiło.

— Młodostneju rubjeżnikow, 12lětneju hólzow Rjencża a Lawiaza, je wóndano tudomna polizija sajała. Kelkoż je ßo hacż dotal wußlědżiło, staj ßo wonaj tydżenja do wobydlenja ßudniskeho ßkużobnika Hermanna na Fichtowej dróży dobykoj a tam jenu samknjenu kschinku s mozu wotewriwschi s njeje 15 hriwnow kranukoj. Se ßwojim rubjenstwom staj potom do Drażdżan jěkoj a tam pjenjesy pschecżinikoj. Někotre dny posdżischo njekhmanikaj hižo saßo po kranjenju khodżeschtaj. Na Lubijskej dróży wonaj s woknom nuts do hydła dawskeho wyschscheho dohladowarja Konrada saléseschtaj a tam 40 hriwnow s jeneje kschinje kranuschtaj, kotreż sady Weigangez fabriki pola Tuchorja saryschtaj. Na to na Wylemskej dróży skradżu do hydła wyschscheho wucżerja dr. Langera stupischtaj. Hdyż sa pjenjesami pytaschtaj, pak ropot nasta. Hosposa, wrjeskot saßkyschawschi do jstwy stupi, s kowrejeż paduchaj hnydom s woknom won na haßu cżeknuschtaj. Pschipadnje po dróży poliziśt dżésche, kiż hólzow snajesche a wobeju posdżischo saja.

— Dalscha rosprawa knjesa rěcżnika Mütterleina wo Nowakowym milijonskim herbstwje w Amsterdamje.

Potom je ßo něhdże sapoczatk tuteho lětstotka wěsty hornczeŕ Josef Nowak w Wojerezach s wußlědżenjom herbstwa nakkadował. Tutón je herbstwo sa wschelakich pschiwusnych Matěja Nowaka s Wojerowskich a Kulowskich stron żadał. Wón je ßo po sdacżu wo jeho wußlědżenje jara prózował. Wón je też knjeżerstwo wo pucżowanski paß do Amsterdama proßył a tajki paß też dostał. Po jenym dalschim pißmje Josefa Nowaka drje wón ßam w Amsterdamje był njeje, ale cżakanzy herbstwa ßu sa ßwoje pjenjesy jeneho sastupjerja tam póßkali. Tón pak, każ ßo sda, niczo wěste wobhonił njeje. Duż ßu ßo Josef Nowak a jeho pschiwusni na rěcżnika von der Pohle w Amsterdamje, kotrehoż běchu jim jako spuschczomneho a wustojneho prawisnika poruczili, wobroczili, ßo jeho wo radu prascheli a jemu, jeli so by jim k herbstwu dopomhał, 10 hacż 15% herbstwa ßlubili. Mjenowany rěcżnik je ßwojim nadawarjam ßlubił, so budże ßo sa jich należnoscże na wscho móżne waschnje prózowacż. Wón je herbam tśi krócż a to 27. januara a 13. februara 1804 a skóncżnje 7. februara 1809 rosprawu podał. W tychle rosprawach wón pische, so je wschudże, woßebje w statnym archiwje a też w radżinym archiwje sa herbstwom a testamentom ßlědżił, tola wón njeje njedżiwajzy najßwědomiczischeho pytanja niczo wußlědżicż mohł. Wón cżakanzow herbstwa napominasche, jemu s najmjeńscha mjeno notara k wjedżenju dacż, kotryż je testament nastajał. Też je wón pjecża s Amsterdamskim měschczanostu jednał, kotryż na wospjetne praschenja cżakanzow herbstwa pak ani wotmolwił njeje, pak je jim wotmolwjenje póßkał, so ßo Amsterdamska měschczanska rada s tajkimi należnoscżemi saběracż njemóże, so dyrbja cżakanzy herbstwa wjele bóle jenemu spuschczomnemu mużej wobhonjenje poruczicż, a ßo legitiměrowacż. Měschczanosta je jemu wosjewił, so ßu ßo hižo tehdy po tajkim w lěcże 1748 sa Nowakowym herbstwom wobhonjeli, a so ßo s jeho napominanjom niczo dale njeje prajicż dyrbjało, hacż so dyrbja czi, kotsiż měnja, so ßu herbja, to se ßudniskim wobßwědczenjom dopokasacż, so pak jemu hewak wo testamencże a herbstwje niczo snate njeje. Skóncżnje rěcżnik von der Pohle sjawnje měni, so wón po tym, każ wězy leża, ßam wjazy do testamenta njewěri, so pak, jeli so by něschto wußlědżił, to cżakanzam herbstwa hnydom k wjedżenju da. Hewak je hischcże ważne, so je Josef Nowak w ßwojich posdżischich pißmach, tajnej kanzliji póßkanych, pißał, so je ßo testament wot wěsteho młynka Nowaka w Jemelnizy najskerje falschował, so by herbstwo, jemu a jeho pschiwusnym pschistejaze, na ßo sczahnuł. Tutón młynk Nowak s Jemeliży je w poßlednich lětach 18. lětstotka pola njeho był, je ßebi wot njeho pjenjesy a poknomóż żadał, so mohł do Amsterdama pucżowacż. Wón pak jemu njeje wěrił. Hewak ßu tuteho Nowaka jebanstwa dla — hacż dla jebanstwa w nastupanju herbstwa, ßo jaßnje spósnacż njehodżi — na dlěżschi cżaß k khostarni saßudżili.

3. Sapoczatk tuteho lětstotka je ßo wěsta Theurichowa wo herbstwo wjele prózowała; wona je ßo wospjet s pißmami na wukrajny hamt a tajnu kanzliju wobroczika. Jej pak ßu s reskriptom wot 21. oktobra 1818 ŕunje każ prjedawschim cżakanzam herbstwa k wjedżenju dali, so ßo hacż dotal wo herbstwje a testamencże do zyła niczo nashoniko njeje, so pak chzedża jej k temu pomhacż, jeli so by wo testamentowym wobstaczu bliżsche podkożki podała, woßebje ßu ju, każ hižo prjedawschich żadaczelow, napominali, so by ßo pola wobßwědżerjow testamentowych wotpißmow sa to wobhonjała, hacż je na jenym tychle wotpißmow notarowe mjeno napißane, kotryż je testament nastajił, potom by ßo na sakożku tehole mjena wěz lohscho dale wjedła. Tola to ßo po sdacżu też Theurichowej poradżiło njeje, s najmjeńscha wona njeje notarowe mjeno tajnej kanzliji sjewika.

S Wjeleczina. Dżěłaczerja Jurja Nowaka, kotryż běsche w novembru sańdżeneho lěta wot doma prjecż schoł a ßo domoj njewrócził, ßu nětko w knjeżim lěßu pschi pucżu, kotryż do Czornych Noßliz wjedże, morweho namakali. Nowak, kotryż běsche piczk, je bjes dwěla ßwojemu żiwjenju s wobwěßnjenjom kónz sczinił. Czěło, kotreż běsche zyle rostkate, ßu hnydom w lěßu khowali. Wón běsche 51 lět stary a sawostaji jenoż mandżelsku.

Se Scheschowa. Nahku ßmjercż je tudomny wobstarny wumjeńkał Jan Mihan namakał. Hdyż woheń sadżěłasche, so by ßebi něschto swarił, wulecżi schkriczka do drobneho drjewa, kotreż ßo hnydom sapali. Wbohemu schědżiwzej ßo pschi tym noha jara

straschnje wopali. Woheń by ßo wěscze dale rospscheſtrěł, njeby-li Boża ſchkitowaza ruka na pomoz khwataka. Kunje, hdyž běſche wóhnjowy ſtrach najwjetſchi, pſchijědże tudomny bur Rjenčz. S naſtróženjom widžo, kak ßo kur ſ wobydlenja waleſche, do kotrehož nuts pſchińcź móžno njebě, wuſtorczi wón wokno, wutorže wopaleneho płómjenjam a poda jeho ſ woknom won, hdźež bu njeſbožowny ſ wodu polaty. Woheń wó jſtwje bu ſ wodu poddušcheny. Ssmilni pſcheczelio donjeßechu na to wobžaromneho muža do jeho koža, hdźež wón po někotrych hodźinach wulkeje boloſcze wudycha. K.

S Hucźiny. Sańdźenu njedźelu popołdnju mějachmy we tudomnym hoſczenzu ludowu ſhromadźiſnu. Bohacze běchu ßo na nju ſeſchli ßerbſzy hoſpodarjo, a to niz jenoz ſ naſcheje woßady, ſo bychu wo burſtwje a woßebje wo jeho nětčźiſchej nuſy rěczeć ßkyſcheli knjeſa, kotrehož kóždy krócź ſ wjeßokoſczu w naſchej ßrjedźiſnje witamy. Wo ßerbſkim burſtwje pſched ßerbſkimi burami ßerbſzy rěczeć, ſchtó tež drje temu je bóle powołany, hacź ſakoţeŕ a něhduſchi radźeŕ jeneho naſchich najprěniſchich ßerbſkich burſkich towarſtwow? W juniju léta 1848 běſche, ſo něhduſchi Hucźinjanſki k. farař Räda, nětko emeritus w Budyſchinje, tudy pola naß „nawjedźeńſke burſke towarſtwo“ do žiwjenja ſawoła, kotremuž ßo hnydom 62 ßobuſtawow pſchiſamknu, ſo bychu w porjadnych poßedźenjach ßkyſcheli wſchelake pſchednoſchki, kotrež jim jich pſchedßyda wo wſchelakich woßebje ratarjam wužitnych wězach podawaſche. Prstokole tutych ſhromadźiſnow, wubjernje ſpißane w dobrej ßerbſkej rěczi wot něhduſcheho Hucźinjanſkeho kantora Rychtarja, ßo hiſchcze dźenßa na farje khowaja. — Rad bychmy ſ pſchednoſchka, kotryž je nam k. farař Räda ſańdźenu njedźelu něhdźe hodźinu dołho dźeržał, woßebje ſa tych, kiž njemějachu ſkładnoſcź, jón ßkyſchecź, prawje wjele ßobudźělili. Dokelž pak ßo to njehodźi, dha njech budź ſ najmjeńſcha ſpomnjene na ßlědowaze ſ jeho wukoženjow. Hacź runje ßo nětčźiſchi ßerbſki ratař pornjo prjedownikam prózuje ßwoju rolu derje wobdźěłacź, hacź runje pſchi tym wſchelaki nowy pſchihódniſchi grat do rukow woſmje, nowe ßrědki k polěpſchenju ßwojich leżomnoſczow atd. nakožuje a pſchi tym jenoz žadanje ma, ſo by w pocze ßwojeho woblicża też tola ßwój khléb namakał, widźi wón tola pſchezo mjenje płoda ßwojeho prózowanja. Na czim to leži? Hdyž je ßo w tutym naſtupanju wjele pohórſchiko, dha mamy wulki dźěl winy pytacź w nowych ſakonjach, kotrež ßu ßo w ſańdźenych létach wudawake. Ratarſtwo wſchak je hacź dotal pſche mało na ßwoje intereßy dźiwało. Dawno hižo ma pſchekupſtwo, induſtrija ßwojich ſtajnych ſaſtupjerjow w tak mjenowanych komorach, w kotrychž porjadnych poßedźenjach ßo wo pſchiſporjenju ſhromadneho wužitka a wo wotſtronjenju ſhromadneje ſchkody wuradźuje. Też ratarſtwo ma na poſtajenje wobſtajneho ſaſtupjerſtwa ßwojich intereßow woßebje też w khěžorſtwowym ßejmje dźěłacź. Sapoczatk k temu je ßo ſtał pſches tamnu wot 40,000 ratarjow wopytanu tivoli-ſhromadźiſnu w Barlinje, kotraž je wjedła k ſwjaſkej ratarjow, zyły němſki wótzny kraj wopſchimazemu. Kak chże tutón ſwjaſk na to dźěłacź, ſo bychu ßo žitne zła, woženjé zuſeho žita do kraja wobaraze, ſdźerżake, wſchitke wikowanſke wujednanja ſ wukrajom, ratarſtwu ſchkodźaze, ſacźißke, ſo bychu naſche mjeſy ßo ſawrjeke khoremu ſkotu, kiž, pſchiwjedźeny do naſchich hródžow, je też ſ khoroſczemi natykuje, ſo by ßo burſowemu wikowanju ſ napołożenjom nowych dawkow mjeſa ſtajiła, haj židowſkim lichownikam (njech ßu to njekſchcźeni abo kſchcźeni židźi) ßo ſ zyła ſakaſako, płacźiſnu žita, muki a druhich jědźnych ßrědkow poſtajecź; ſo by ßo ſarjadniſtwo pokkadnizow, ſ kotrychž ßo dźěławy lud, hdyž je do njeſbožа pſchiſchoł, abo hdyž je ſkhorił abo ßo ſeſtarił, jednoriſche ſcźiniko a po wotßalenju dźěła ſaſtojnikow, kiž ßwoju mſdu ſ tutych pokkadnizow doſtawawſchi wulke ſumy jich dokhodow ſpożerachu, — na to wſchitko naß pſchednoſcheŕ ſ jaßnym wuwjedźenjom pokaſowaſche. — Hdyž běſche nam tak knjes farař Räda „ſwjaſk ratarjow“ rosjaßnił jako ſjenocźenſtwo, k kotremuž móże kóždy hoſpodaŕ bjes dalſcheho rosmyßlowanja pſchiſtupicź, dha tola też ſ dobom naß pokaſowaſche na wužitnoſcź ßerbſkeho burſkeho towarſtwa, kiž móhli ſjenocźene ſ nalutowarnju a ſ wupożczerńju ſakožicź. Sſerbſke burſtwo dyrbi ßebi ßame pomhacź wjedźecź, jeli dyrbi jemu pomhane bycź. „Budźcze lěpſchi, dha budże lěpje!“ ſ tutym ſtarym ßerbſkim pſchißłowom ſkónczi naſch něhduſchi knjes duchowny, kotremuž ßo ſ poſtanjenjom ſa jeho wubjerny pſchednoſchk podźakowachmy. — Hdyž běſchtaj na to knjeſaj najenkaj Sachße ſ Hucźiny a Bremar ſ Brěſyny, wobaj dowěrnikaj ſwjaſka ratarjow, rěczałoj a prěńſchi wólbu k. hrabje ſ Lippe nad Bartom na pſchichodny khěžorſki ßejm poruczik, wujaßni nam hiſchcze naſch k. farař Mättig naſtawk, w 4. czißle „Łużizy“, pod „naležnoſcze towarſtwow“ ſtejazy. — Wulki dźěl pſchitomnych ßo na to da hnydom pola dowěrnikow ßwojich wßow — ßu to wyſche dweju horkach pomjenowaneju kk. wulkoſahrodnik Kranz ſa Hucźinu a kubleŕ Mettaſch ſa Lemiſchow — jako ßobuſtawy ratarſkeho ſwjaſka ſapißacź. Hacź też je k. Rädowe ßkowo napominanja dla ſakoženja ßerbſkeho burſkeho towarſtwa ſa Hucźinu a wokolnoſcź na płódnu rolu panuło?

S Biſkopiz. Wutoru 16. meje mějeſche ßo tu bohacźi wopytana „diözeſanſka ſhromadźiſna“ Radeberkſkeje ſuperintendentury. Knjes ſuperintendenta lic. theol. Schweinitz po wuſpěwanymaj khěrluſchownymaj ſchtucźkomaj ju ſ modlitwu a ſ roſpomnjenjom 25létneho ſkutkowanja zyrkwinych pſchedſtejicźerſtwow wotewri. Na to podachu kk. farař lic. theol. Jmiſch wo zyrkwinych ſkutkach a podeńdźenjach ſańdźeneho léta ſ naſcheho zykeho wokrjeża, farař Langa ſ Pózkowow wo jeho ſnutſkownym mißionſtwje a farař dr. Wetzel ſ Biſkopiz wo nabožinſkim wucźenju w pokraczowanſkich ſchulach wobſchěrne roſprawy a pſchednoſchki.

S Lubija. W naſchim II. khěžorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeżu ßu konſerwatiwni ryczerkubleŕja Reichela w Strahwaldže ſa ßwojeho kandidata poſtajili. Antiſemitoju ßu ſpißacźela Zimmermanna w Draždźanach, ſozialdemokratoju Poſtelta a ßwobodomyßlni fabrikanta Herzoga w Nowym Gersdorfje ſa kandidata poſtajili. Prjedawſchi kandidat ßwobodomyßlnych, wucźeŕ Haupt w Lipſku, kiž je tu pſched tſjomi létami pſchepanuł, je ßwoju kandidaturu ſkožił.

S Krjebje. Pjatk tydźenja ßu pſchi njewjedrje w krajinje bjes Horſchowom a Krjebju krupy panuke, kotrež nimale zól wyßoko ſemju pokrychu. Dokelž bě czicho a krupy teho dla runje dele padachu, ßo žaneje ſchkody nacźiniko njeje.

Bitwa pola Budyſchina 1813.

Dźenßa a jutſje mamy tu 80létne wopomnjeczo ßwjeczicź a Bohu ßo dźakowacź, ſo je nam měrne czaßy wobradźił. Na 20. a 21. meje 1813 běſche wokoło Budyſchina a w ſchěrokej wokolinje wulka bitwa bjes Napoleonom I., ſ kottymž běſche tehdy ſakſke wójſko ſjednocźene, a bjes pruſkim kralom a ruſkim kejżorom na druhej ſtronje. Na polach a na pohrjebniſchczach Budyſchina a wokolnych wßow leża tyßazy tehdy ſatſelenych a na rany ſemrjetych wojakow. Wopomnikow je jenoz mało ſbyło; najwoßebniſchi je drje tón, kotryž naſche měſto ſ boka Tuchorja ſtaji „k dopomnjeczu na Budyſchſku bitwu“ ſ pſchiſprawnym napißom: „Jeno žiwjenje hidźi; ßmjercź ſjedna.“

„Bitwa pola Budyſchina 1813“ rěka knižka, kotruž je Sserbam Jan Radyßerb wuſtojnje ſpißał. Wona móże ßo tunjo pola Marka Ssmolerja doſtacź a je ßebi ſaßkužiła, ſo bychu ju Sserbja nětko k wopomnjeczu cźitali. S nadrobnym wopißanjom bitwy je lubosna powjeſcź ßobu ſatkana, kotraž budże ßo woßebje mkodym ludźom ſpodobacź. Jednotliwe ſtawy knižki rěkaju: Sswědkojo. Napoleon. Pſchi Michałſkej zyrkwi w Budyſchinje. Binka a Jurij. Njeměrne czaßy. Bitwine měſtna. Pſchihoty k bitwje (poddźěł: Ssmjercź pola Rakez). Bitwa. Běda po bitwje. Se žałoſcze k radoſcźi. Po létach.

Wſchitko je jara žiwje a we wótczinſkim duchu ſpißane. Duž ßměmy tule knižku runje tak naſchim Sserbam poruczecź, jako druhe Radyßerbowe powjedańczka: „Nadpad pola Bukez.“ „Turkojo pſched Winom.“ „Jan Manja.“ „Trójniki“ a „Nowe Trójniki“.

M. H.

Přilopk.

* Pſchipowjedanje, kajkeż je ßo wěscze jara porědko ſtało, je Glogawſki ſtawnik wojſewicź měł: Pſchipowjedataj ßo: Wojnarſki miſchtr Jan Gabriſch, 25 lět ſtary, a ſwudowjena wojnarſka miſchtrka Franziſka Porſchkowa, 75 lět ſtara.

* W Wahlſtedcze, jenej wßy w Segelbergſkim wokrjeżu, ßo wobydlerjo njedawno na pża dohladachu, kotryž ſ małym dźěſczom w klamje wokoło běhaſche, kotrež běſche ſatepjene ſ jamy wucźahnuł. Czěłko mejeſche powjas ſa ſchiju ſadźernjeny. Duž je najſkerje hnydom po narodże ſ poczeżazym kamjenjom do jamy cźißnjene było. Hacź dotal wyſchnoſcź ſkucźerku hiſchcze wußłědźiła njeje.

* S Altona piſaja: Ssrjedź běłeho dnja, dopołdnja 1/2 12 hodź., ßu 3. meje tſjo rubjeżni njekraßnizy do Hanſenoweho domu pſchiſchli a tam hnydom wobſtarnu knjeni Hanſenowu dajicź poczeli. Potom ßu jej hubu ſ rubiſchczom ſatykali, ſo by wołacź njemóhła a ruzy na khribjet ſwjaſali a ju ſkónczńje k koža pſchiwjaſali. Na to ßu ßo do wſchěch khamorow ſdobywali, wſcho ßo jim pſchihodźaze ſ nich wurubili a ßo ſe ßwojim rubjeńſtwom njeſadźerżeni wotßalili, hiſchcze prjedy njeſbožownu do jſtwy ſamknuwſchi. Knjeni Hanſenowej je ßo ſkónczńje poradźiło, hacź k woknu doleſcź a nimokhodźazych na ßo kedźbliwych cźinicź. Pſchezo pak běſche khětro dołho trało, prjedy hacź jej ſchtó

dorosumi, so je w nĕkajkej nusy. Skónczńje ßu jej na pomoz pschischli a hdyž bĕchu stwine durje wotpaczili, wbohu żonu, kiž nĕtko cźežko khora leži, s jeje swjatkow wumóhli. Knjeni Hansenowa je jeneho s tych tśjóch rubježnikow spósnała. Je to 21létny tapezérar Berad z Jülicha, kotryž je wjazy krócź w jejnym wobydlenju dźĕłał. Ale sa nim a sa jeho pomoznikomaj nima polizija hischcże żaneho ßlĕda.

* W Vilshofenje w delnjej Bajerskej ßo ßmjercź jara pĕkneje mkodeje holzy powschitkownje wobżaruje. 19létna dźowka rybaka Kreszenza Gerhartingera bĕ loni ßwjatkowny tydźeń mkodeho cźłowjeka, kiž bĕ do rĕki padnuł a ßo hižo se ßmjercźu bĕdźesche, se strachom sa ßamßne żiwjenje s wody wucźahła, pódla pak ßo tak roshorika a wustrózała, so bĕ wot teho cźaßa ßem khora. Nĕtko je jako wopor ßwojeje wutrobitosćze wumrjeła. Wumózerska medalja bĕ jej hižo pschipósnata, njeje pak ßo jej żiwej pschepodacź móhła.

* Kak mózeja ßo wucźeni lĕkarjo mylicź, wo tym powjedaja Graudenzske nowiny sćźĕhowazy podawk: Pschi wusbĕhowanju rekrutow w Sensburgu jedyn zyle porjadny a strósbny mkody dźĕłacźer psched Maßowiskim hotelom k semi padże. Dwaj lĕkarjej, kiž jeho wobhladowaschtaj, ßo wuprajischtaj, so je jeho Boża rucźka sajała a so je morwy. Duž jeho do cźĕkownje wotnjeßechu, hdźež dyrbjesche wostacź, doniž ßebi jeho sawostajeni po njeho pschischli njebychu. Hdyž chzyshe tótka tón ßamy dźeń popołdnju ßwój grat do cźĕkownje wotpołożicź, stróži ßo njemało, hdyž sa cźĕłom pohlada a jo na cźĕlnej deszy ßedźo wuhlada. Dźĕłacźer Dyck bĕshe mjes tym zyle wotkhorił a je ßo runy pucź domoj do Małeho Baguena podał. Takke lĕkarske mylenja dyrbja ßo hdyß a hdyß trochu wyßoko powĕschecź; pschetoż wone móża ludźom druhdy żałoßnje schkodźicź. Psched mnohimi lĕtami bĕshe na pschikład jedyn młynk, jara dobrocźiwy, ale khĕtro nahły muż, jeneho mkodeho khablu, kotryž bĕshe jeho hacź nanajhórje k hnĕwej wabił, se żerdźu do hkowy praßnuł. Hnydom ßo hólz wrótneho cźinjesche a ßudniski lĕkař jeho sa njesahojomnje wrótneho spósna. Też w błudnizy mĕjachu jeho sa wrótneho, tola pak jeho po cźaßu jako njeschkódneho domoj pósłachu. Domach wón dale wrótnjesche, doniž wot młynkowych sawostajenych tójschto stow hriwnow sarunanja njedosta. Hnydom pak, hdyž bĕshe te dostał, ßo do Draždźan k jenemu drožkarjej pschistaji, hdźež mĕjesche 20 koni wothladowacź a je hischcże dźenßa strowy a żiwy. Młynk pak je, k 2létnemu jastwu wotßudźeny, dokelž bĕ cźłowjeka wrótneho sbił, w jastwje wumrjeł.

* Hischcże jenu powjescź wo wuwjedźenym żadławym rubjeństwje mamy dźenßa podacź, kotruż Athenske Nowiny s Thessaliskeje wosjewjeja. Wcźera psched tydźenjom wjecźor wokoło ßedmich pschicźeżechu do wßy Blasdo, nĕhdże $2^1/_2$ hodźiny wot Karditsa sdaleneje a na kromje Agrafskich hor leżazeje, k samożitemu wobydlerjej 13 mużojo w uniformach lohkich grichiskich pĕschkow, s wojerskimi tśĕlbami wobrónjeni. Jich nawjedowaŕ wusnamjesche ßo jako serżant a żadasche ßebi sa ßwojich ludźi kwartĕru. Hospodaŕ ju też ßedmim mużam pschiswoli, scheseźo pak dyrbjachu ßo k ßußodam położicź. Schtyrjo s tych nasdacźnych wojakow wostachu w domje, dwaj stupischtaj ßo psched durje, wschitzy drusy pak cźinjachu, jako bychu ßebi druhe kwartĕry pytacź chzyli, woprawdże pak zyły dwór wobstupichu. Mjes tym hospodaŕ ßwojej dźowzy a pschichodnej dźowzy, kiž pola njeho bydleschtej, tym ludźom jĕdź pschihotowacź kasasche. Na dobo pak serżant, kotryž bĕ ßo jako jara wusprózdnjeny na divan walił, staże a dźesche: „My ßebi njejßmy po jĕdź pschischli, ale po pjenjesy.“ A hdyž jemu hospodaŕ wotmolwi: „Wjelez wĕm, njejßym krajej niczo winoity“, njekraßnizy jeho do komory wleczechu. Tam jeho s kojowymi ßwĕzami pałachu a jemu s klĕschcźemi schtyri suby wukamachu, so bychu jeho samóhli, jim ßwoje pjenjesy dacź. Na żałoscźenje hrubje cźwilowaneho nana dźowzy na pomoz wołaschtej. Mjes tym rubježnizy wschĕ kaschcże rosbichu a ßo 500 frankow pjenjes a druhich hódnych wĕzow smozowachu. Potom wuwjasachu hospodarja, so bychu ßebi jeho ßobu wsali a kasachu dźowkomaj, so dyrbitej s nimi hicź. Hdyž tej s khĕże wustupischtej, dohladaschtej ßo, so bĕ mjes tym pschichodneje dźowzyny muż domoj pschischoł a so jeho jedyn wonkach postajeny rubježnik wot sady dźerżesche. S jenym ßkowom jeho żonje powuczischtej, so ma s rubježnikami cźinicź. Duž ßo ßwojemu zimarjej s mozu wutorże a s tymaj żónskimaj sbożownje do domu cźeknu, hdźež ßo do pinzy sawrjechu. Jeho tśĕlenje s revolvrom, kotryž mĕjesche pschi ßebi, ßußodow na strach kedźbliwych cźinjesche. Hdyž pak cźi na pomoz pschibĕżachu, tśĕlachu rubježnizy do nich a dweju satśĕlichu. Potom ßo do cźĕkanja dachu, njesbożowneho nana pak ßobu wsachu. Posdźischo ßu jeho pok hodźiny wote wßy satśĕleneho namakali. Hdyž bĕ ßo tón njeskutk wosjewił, ßo wodźĕlenje wojakow wotpósła, so by rubježnikow pschescźĕhało, ale jemu budże lĕdy mózno, jich w tych schkałbatych horach wußlĕdźicź abo pschewinucź.

(Zyrkwinske powjescze hladaj w pschiłohy.)

Wosjewjenje.

Bliżsche

skótne wiki

smĕja ßo

ßobotu 27. meje 1893.

Mĕstny pjenjes ßo njebudże sbĕhacź, sa to pak mĕschcźanska kaßa sa kózdo na kónzu wikow njepschedate wulke skoczo (howjadko abo konja) 50 np. sarunanja wupkacźi.

W Budyschinje, 15. meje 1893.

Mĕschcźanska rada.
Dr. **Kaeubler,** mĕschcźanosta.

Khĕża na pschedań.

Nowa derje twarjena khĕża na nowej haßy (Neugasse) cźiłko 6 w Budyschinje, kotraż ßo derje dani, je pschi cźiscze niskim napłacźenju pschemĕnjenja dla hnydom na pschedań. Hypotheki ßo njewupowjedża, pinzy ßu rjane ßuche.

Żiwnosćź na pschedań.

Rjenje leżaza żiwnosćź s $8^1/_2$ abo po żadanju s 12 kórzami najlĕpscheho pola a łuki je pschemĕnjenja dla se wschĕm inventarom bjes hospody a wumjenka se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź w Worzynskim hoscźenzu.

W Noßaczizach pola Wósborka je **żiwnosćź** cźiłko 8 s $13^1/_2$ kórzom pola a łuki bjes hospody a wumjenka na pschedań. Twarjenja ßu maßivne.

W wudawarni „Sserb. Now.“ je sa 50 np. dostacź:

Bitwa pola Budyschina.

(1813.)

Powĕdańczko ßerbskemu ludej poskicźił Jan Radyßerb.

Kedźbu!

Khĕżkarska żiwnosćź cźiłko 15 w Krakezach pola Budyschina s 3 kórzami pola, łuki a sahrody ma ßo wutoru 23. meje, tsecźi dźeń ßwjatkow popołdnju wot 2—4 hodź. na mĕstnje ßamym na pscheßadźowanje pschedawacź.

Herbjo.

W Rabozach cźiłko 9 ma ßo 22. meje popołdnju w 3 hodźinach wschelaka żonjaza a mużaza drasta a dwĕ kschini sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Gmjenski pschedstejiczer.

W Budyschinje je mała **khĕża** na pschedań. Dalsche je shonicź na sadnjej haßy (Hintergasse) cźiłko 4.

Hońtwa na pschenajecze.

Wutoru 23. meje t. l. popołdnju wot 3—6 hodźin ma ßo w Jitkowskim hoscźenzu hońtwa Jitkowskeje gmejny na dalsche 6 lĕt na pscheßadźowanje pschedawacź. Hońtwina wupschestrjenosćź je 408 akrow wulka.

Wuswolenje ßadźerjow a pschiraženje ßo doraźnje wumĕni.

Hońtwiny pschedßyda.

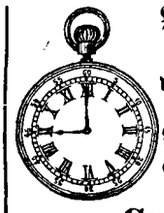

Pschedawanje a porjedźenje

wschĕch druźinow cźaßnikow.

Płacźiśny najtuńscho a rukowanje na dwĕ lĕcze.

Gustav Mager,
cźaßnikar
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Murjerjo

dostanu trajne dźĕło w Adolfowej hĕcze pola Khróśta a pola **A. Winklera** w Njeßwacźidle.

Pohoncź ßo pyta.

Wustojneho pohoncźa, kiž ßo na rólne dźĕło wusteji, bórsy do ßłużby pyta **Albert Löbmann** w winowej kicźi w Schĕrachowje.

Wólbne napominanje

wuſwolerjam III. ſakſkeho kněžorſtwo-ßejmſkeho wólbneho wokrjeßa, Budyſke, Kamjeńſke, Biſkopſke a Połcžniczanſke hamtſke ßudniſtwo wopſchijazeho.

Kněžorſtwowy ßejm je rospuſchczeny. — Nowowólby do njeho ßu na dźeń 15. junija poſtajene.
Dotalny němſko-konſervativnej ſtronje pſchißłuſchazy ſaſtupjeŕ naſcheho wólbneho wokrjeßa je ßo ſapowjedźił, ßo ſ nowa wuſwolicź dacź.
Na jeho měſto poručamy pſchi pſchedſtejazej wólbje krajneho poſtajenza

knjeſa Ferdinanda hrabju ſ Lippe-Bartſkeho.

Wón je ßo w Łužizy narodźił a w njej wotroſtł; ſ tym a ſe ßwojim ſkutkowanjom w privatnym a ſjawnym žiwjenju — jako **łužiſki krajny poſtajenz**, jako ßobuſtaw 1. ſakſkeje krajneje komory, wokrjeßneho wubjerka — wón wſchelake wobſtejnoſcze a intereßy naſcheje **wuſcheje domowiny** derje ſnaje.

Hrabja ſ Lippe k němſko-konſervativnej ſtronje pſchiſtupi.

Kaž wón ßwěru k ßwojemu **krajej** a **wuſchemu wótznemu krajej** ſteji, tak je wón też hotowy, dobyte ſjenocźenje na ſakožku kněžorſtwoweje wuſtawy w narodnej myßli poßylnicź a wutwaricź.

Na monarchiſkim podkožku ſtejo wón pſchecźiwo wſchěm revoluzionarnym powrócźenſkim wotpohladam wojuje, wón pak ßo na druhej ſtronje **mudremu poſtupowanju** njeſapowjedźe.

Pſcheßwědczeny, ſo naſch lud njeje podarmo pſched 20 lětami ſa do ſkutka ſtajenje ßona naſchich wótzow krwawik, budźe hrabja ſ Lippe ſa poßylnjenje **brónitoſcze** naſcheho luda wuſtupowacź. Pſchetož wón widźi w njej hkowne wuměnjenje ſa ſdźerżenje měra a ſ tym derjemźe naſcheho wótzneho kraja. K temu trěbne wjetſche wudawki dyrbja ßo ſe **ßamßnymi dokhodami kněžorſtwa** krycź. Tute pak njeßmědźa njeſamožitych a ßrěni ſtaw **cźiſchczecź**; dyrbja ßo wjele bóle **druhe** hacź dotal pſchemako wuwuźiwane žórka — woßebje burſa w wjetſchej měrje — nacźahnucź.

Na hoſpodarſkej ſtronje chze wón — kaž bě to naſch prjedawſchi kněžorſtwowy kanzler pſched 15 lětami ſa prawu hoſpodarſku politiku ſpósnał — ſo ßo wſcho ſprawne **narodne dźěło** ſakituje.

Duž wón wojuje pſchecźiwo roſcźenju internazionalneho kapitaliſma, pſchecźiwo židowſkej ſamóžnoſcźi na naſche ludowe žiwjenje a pſchecźiwo wuroſtkam burſy.

W rjemjeßlniſkim a ratarſkim žiwjenju ſtejo, ſnaje wón intereßy **dźěłacźerſkich kłaßow**, wo kotreż budźe ßo wón, hdźeż ßo pſchezo hodźi, ſ cźopkej wutrobu ſtaracź.

Wón wuſtupuje ſa **poßylnjenje** ßrěnjeho ſtawa w **rjemjeßle**, wikowanju a woßebje w **ratarſtwje.**

Wón je pſchecźiwnik wikowanſkich wucźinjenjow, kotreż ratarſtwu nowe wopory napokoža a tak poßrědnje też druhim dźěłanſkim ſtawam ſchkodźa.

Kolonialnu politiku, induſtriji a wikowanju nowe ſtrony wotewrjazu, budźe wón ſpěchowacź pomhacź.

Wón chze k wotwobrocźenju ſchkodowankow, kotreż Němſka ſe ſkotej měnu pocźerpi, internazionalny bimetallismus ſawjeſcź pomhacź.

Naprawy, k wotwobrocźenju ſozialnych politiſkich ſtrachow ſawjedźene (ſawěſcźenje pſche khoroſcź a ſnjeſboženje), dyrbja ßo jednoriſche ſcźinicź a pſchewjedźenje pſcheměnjenjow, **njedźelſki měr** naſtupazych, ma ßo měſtnym wobſtejnoſcźam po móžnoſcźi pſchiprawicź.

W nowym němſkim měſchcźanſkim ſakonju, kaž pſchi zyłym ſakonjedawanju maja ſaßady praktiſkeho **kſcheſcźijanſtwa** a **němzowſtwa** płacźiwoſcź doſtacź. Sa to kandidat wuſtupuje.

Tak móžemy po ßwědomitym rosmyßlenju

knjeſa Ferdinanda hrabju ſ Lippe-Bartſkeho

jako kandidata ſa kněžorſtwowy ßejm poručecź; **ßměmy to cźim bóle, dokelž je ßo naſch wólbny wokrjeß pſchezo wot ſjeneho konſervativneho ſapóßłanza ſaſtupował**, a dokelž je kandidat na wſchě ſtrony njewotwißny muž.

Duž ſtańcźe **wuſwolerjo!** Nimacźe jenož **wólbne prawo**, ale też **wólbnu pſchißłuſchnoſcź.**

Wótzny kraj, ſtatok, ßwójba, dyrbja a budźa wam telko hódne, **ſo wſchitzy k wuſwolenju pońdźecźe.**

Hdyž ßebi měrne poſtupowaze roswicźe wótzneho kraja a wſchěch wobſtejnoſcźow pſchejecźe, dajcźe **15. junija t. l.** ßwój hłoß

knjeſej Ferdinandej hrabi ſ Lippe-Bartſkemu.

Njedajcźe ßo pſchi tym ſe žanymi rjanymi ßłowami, ſ niczim ſabłudnicź.

W Budyſchinje, 17. meje 1893.

Pſchedßyda konſervativneho towarſtwa w III. ſakſkim kněžorſtwo-ßejmſkim wólbnym wokrjeßu.

Sachße, Hetzer, Ssmoleŕ, dr. Uhlemann, Louis Großmann-Hermann, Hermann Müller, dr. Müller, Philippi, ſ Zeſchwitz.

Pscheproschenje.

Tsecza swjaskowna skhadzowanka ratarskich sjenoczenstwow (lutowarnjow a mlokarnskich towarstwow) w sakskim kralestwje smeje sho

wutoru 23. meje 1893 w Budyschinje

w salu Gudziz hotela pschi dwórnischczu

dopołdnja w 11 hodzinach.

Wschitzy pschecželjo ratarskich sjenoczenstwow sho k temu wutrobnje pscheproschuja.

Pschedsyda

swjaska ratarskich sjenoczenstwow w sakskim kralestwje.

K. s Langsdorf, direktor. E. J. Bach, sarjadnik.

Přeprošenje.

Do hłowneje zhromadźizny **serbskeho duchownstwa srjedu po swjatkach** dopołdnja na poł dźesaćich w Budyskim Gudźic hoscencu pola dwórnišća wutrobnje a należnje přeprošuje **předsydstwo.**

Wubjerk za Maćičny twar

zeńdźe so přichodnu srjedu popołdnju w 4 hodź. na městnje zhromadźizny Towarstwa Pomocy. Nimo dotalnych sobustawow so k posedźenju přeprošuja kooptowani kk. dr. Muka, kapłan Šewčik, schol. Hórnik a rěčnik Mütterlein.

W Budyšinje, 17. meje 1893.

Předsydstwo.

Bibliski zwjedzeń w Klětnom.

Mückenbergske bibliske towarstwo zwjeczi, da-li Bóh, **tsecži zwjatkowny zwjedzeń** zwój létuschi

bibliski zwjedzeń w Klětnom.

Sapoczatk **serbskeje** Bozeje służby popołdnju w **2** hodzinomaj.
Sswjedzeński předar: Knjes farar Waktar s Wóslinka.
Sapoczatk němskeje Bozeje służby popołdnju w 4 hodzinach.
Sswjedzeński předar: Knjes superintendent Rychtar s Penziga.

K temu wokolnych Sserbow wutrobnje pscheproschuje

zyrkwina rada.

Serbske Towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

skhadźuje so jutře njedźelu za tydźeń, **28. rózownika,** popołdnju w 4 hodzinach w Hustec korčmje w Khwaćicach. Wšě sobustawy so najnależnišo přeprošuja, tež hosco, wot sobustawow přiwjedźeni, su lubje witani. **Předsydstwo.**

Blidowe noże a widliczki

saruczena dobra druzina s naju firmowym stemplom,
duzentowy por po 2 mk. 75 np.,
jedzne kžizy s brittania-metalla, duzent po 1 mk. 75 np.,
khofejowe kžizy s brittania-metalla, duzent po 75 np.,
nóž, widliczki a kžizy sa dźeczi, zyła garnitura po 50 np.,

dospołna blidowa a deżertna jedzna pschiprawa

rjenje poślěbornjena s wożebnym mustrom,
nożowe kawki se schkleńzy a brittania-metalla,
slejadła sa subowe schparawki,
drjewjane a schipowe schparawki,
dzerżaki sa jedzne kharty,
salvetowe rynki,
wotewrjaki sardinowych tysow,
menaże s brittania-metalla poniklowane, 2-, 3- a 5dźělate
poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na serbskej haży 4.

Pscheproschenje

k wurjadnej generalnej schromadźisnje

konservativneho towarstwa sa III. sakski khěžorstwo-zejmski wólbny wokrjeż

srjedu 24. meje 1893 popołdnju w 3 hodź.

w Lawez hotelu w Budyschinje.

Dnjowy porjad: Pschedstejaze wólby do khěžorstwoweho zejma.

Pschedsydstwo.

Spěwanski konzert

druhi dźeń zwjatkow,

wuwjedźeny wot

spěwanskeho towarstwa w Maleschezach

w **Weliz** hoscenzu tam.

Sapoczatk wjeczor w 8 hodź. — Po spěwanju sa wopytarjow **reje.**

Wo bohaty wopyt prosca

J. Wela, hoscenžar. **muzske spěwanske towarstwo.**

Budyska Bjesada

zmeje, jeli zo budże rjane wjedro, swój létuši wulět z přewodom hudźby njedźelu 28. meje do Huski. Wotjězd z Budyšina popołdnju w 3 hodź. 50 mjeńšinow do Žičenja. Wot 6 hač $^1/_2$10 reje w Jäckelec hoscencu.

Předsydstwo.

Dokelž so po wumrjeczu rendanta **Kaisera** sliczbowanja wobsamknu, so wschitzy cži, kotřiž maja tudomnej rentskej kažy něschto sapłaczicz, s tutym napominaja, to hač do **1. junija t. l.** czinicz. Po tejle termiji so žadanja bjes prjedawscheho napominanja do skoržby dadza.

W Rakezach, 15. meje 1893.

Knjezi rentski hamt.

Räschka.

Sa puczowanje.

Puczowanske tosche k wobwěschenju,
bádeckerowe tosche k wobwěschenju a k noschenju na khribjeczu,
ruczne puczowanske kofry,
ruczne puczowanske tosche,
puczowanske tosche sa mužskich a žony s kožanym rjemjenjom k wobwěschenju,
tak mjenowane **kurěrske tosche,**
puczowansku potrjebu s pschiprawu,
puczowansku potrjebu, tak mjenowany myjny kuluch,
promenadowe tosche s kožanym rjemjenjom a s ryncžku,
plaidowy rjemjeń k wobwěschenju abo k noschenju,
puczowanske blesche,
dybsaczne bjecharje,
mydkowe tysy,
dybsaczne toilety,
ruczne schpihele,
nożowe etwije,
kije k wukhodzenju w wulkim wubjerku poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na serbskej haży 4.

14 hacz 15létnu holzu do lohkeho dźěła pyta **Max Goldberg,** korbar na swonkownej lawskej drósy.

Strósbeho **schewskeho** do trajneho dźěła pyta **Ed. Rjencz** w Mjeschizach.

Ssrjedu 24. meje $^1/_2$9 hodźin smeje towarstwo **„Dub"** schromadźisnu w Speckez korczmje w Ssmochczizach.

Dnjowy porjad:

Pschedpokoženje wustawkow.
Pschijecze nowych sobustawow.
Towarschny piwowy wjeczor.

Wo bohaty wopyt proży

pschedsyda.

Kucharki na ryczertkubła, sługožne holzy, hródźne bžowki, czeladnikow, dźěkaczerske zwójby pyta **Spannowa** na malej bratrowskej haży 5.

Jenu hosposu (wudowu) mam na pschistajenje.

S tutym sjawnje wobzwědczu, so August Schibak w Schczežy nan njeje. **L. W.**

Džak.

Wutrobny džak prajimy wschitkim tym, kotřiž su nam pschi pohrjebje nascheho horzolubowaneho mandźelskeho a nana luboscz a zobuželnoscz wopokasali, k. fararjej **Golczej** sa troschtowaze předowanje Rakeczanskemu ratarskemu towarstwu a Nowowjeznjanskej gmejnskej radże sa njeżenje k rowu a swonjenje a snatym a zużodam sa wopokasanje poslednjeje czescze.

Srudzena Nyczez zwójba.

W Nowej Wsy, 14. meje 1893.

K temu czišku jena pschiloha.

Pschiłoha k czišku 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. meje 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smĕje jutśe, **pŕwni dźeń ßwjatkow**, rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku ßpowjednu rĕcź, ½9 hodźin farař dr. Kalich ßerbśe a w 10 hodź. němśke prědowanje.

Druhi dźeń ßwjatkow smĕje rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich ßerbsku ßpowjednu rĕcź, ½9 hodźin diakonus Räda ßerbśe a w 10 hodź. němśke prědowanje.

Pśchi zyrkwinych durjach budźe ßo powschitkowna kollekta ša krajny zyrkwinski fond sbĕracź.

Tśeći dźeń ßwjatkow dopołdnja w 9 hodź. budźe farař dr. Kalich ßerbśi prědowacź.

Wĕrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Handrij Kschižan, kubleŕ w Rakojdach, ſ Theresiju Schkleńcźerjez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Hans, Eduarda Hermanna Popiza, želeśolijerja w Scźijezach, ß. — Martha Elsa, Gustava Wylema Albina Hotaßa, fabrikarja na Židowje, dź. — Ernst Waltaŕ, Ernsta Augusta Wicźasa, kublerja w Jeńkezach, ß. — Emil Kurt, Korle Augusta Preuśka, wuhlemĕrjerja w Ratarjezach, ß. — Pawoł Ota, Jana Augusta Poldraka, želeśniskeho dźĕłacźerja pod hrodom, ß. — Marja Jda, Wylema Moritza Mlynka, ſkałarja pod hrodom, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Josef, Antona Holubza, dźĕłacźerja w Raschowje, ß. — Hana Hilźbjeta, Bjedricha Süretha, fabrikskeho direktarja tudy, dź. — Ewald, Arnolda Hofmanna, maschinisty tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 11. meje: Marja, Jakuba Mechela, dźĕłacźerja tudy, dź., 3 lĕta. — Hana Jda, Ernsta Augusta Kokscha, fabrikarja na Židowje, dź., 3 měßazy. — 14. Michał Hórka, žiwnoscźeŕ w Hrubocźizach, 71 lĕt 7 měßazow 11 dnjow. — 16. Marja Jda, Wylema Moritza Mlynka, ſkałarja na Židowje, dź., 17 dnjow. — Hana Khrystiana Hantuschez, Jana Bohuwĕra Schmeißa, fabrikarja na Židowje, mandźelska, 42 lĕt 2 měßazaj 1 dźeń.

Płacźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2038 měchow.	W Budyschinje 13. meje 1893				W Lubiju 18. meje 1893			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	8	38	8	53	8	24	8	53
„ . . . . . žołta	7	94	8	24	7	79	8	12
Rožka	6	88	7	—	6	75	6	88
Jećźmjeń	7	7	7	29	6	87	7	20
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	65	8	—	7	30	7	50
Hroch	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	7	6	7	22	7	—	7	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	20	1	70	2	—
Butra . . . . . 1 kilogr.	2	50	3	—	2	10	2	40
Pšeńcźna muka 50 „ . . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 „ . . .	7	50	12	—	—	—	—	—
Sšyno . . . 50 „ . . .	4	30	4	60	3	80	4	30
Sšlóma . . 600 „ . . .	21	—	24	—	21	—	24	—
Proßata 862 schtuk, schtuka . .	14	—	28	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płacźeśe: kórz pšeńcźy (běła) po 170 puntach 14 hr. 24 np. hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 14 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. — np. hacž 11 hr. 20 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacž 10 hr. 20 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 24 np. hacž 8 hr. 38 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 12 np., rožka wot 6 hr. 88 np. hacž 7 hr. 3 np., jećźmjeń wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 55 np hacž 7 hr. 70 np.

Draždźanske mjaßowe płacźišny: Howjada 1. druźiny 57—60 hr., 2. druźiny 51—55, 3. druźiny 42—48 po 100 puntach rĕśneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 60—65 hr., po puncźe rĕśneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 19. meje. Njewobstajne.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna

na hrodowym městnje 2 pśchi hrodźe Ortenburgu

porucza ßwój wulki ſkład **mebłow, ſtołow, ſchpihelow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńśe płacźišny pśchi ſprawnym poßkuženju.

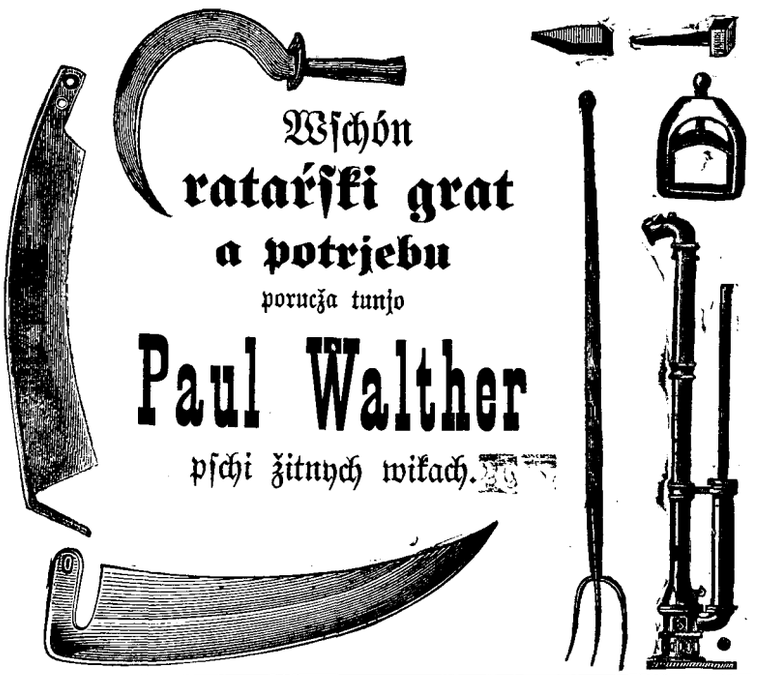

Wschón
ratařski grat
a potrjebu
porucza tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Julius Höhme,

ſastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlĕpje** dźĕłane

lokomobile a parne młócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
ſchĕrokomłócźaze maschiny, ſ göpelom a paru ßo cźĕrjaze,
jenopschežne młócźaze maschiny, wubjernje dźĕłaze,
ruczne młócźaze maschiny najnowscheje konſtrukzije,
běrny rostłócźaze a **běrny rosrißaze maschiny,**
rĕsaki ša berny a rĕpu, cźiscźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-ſeparatory, ſ ruku a maschinu ßo cźĕrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy ſazynkowaneho worzlowego blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triĕry** najlĕpscheje konſtrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkótne wahi,
kuczne bróny, ßamßne dźĕło, ſakońšzy ſchkitowany ſystem, kotreż móža ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych** bróno w pscheměnicź, pschezo najlĕpscheje, wupruhowaneje konſtrukzije.

Najpschihódnische wumĕnjenja dla płacźenja! Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a ſkład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

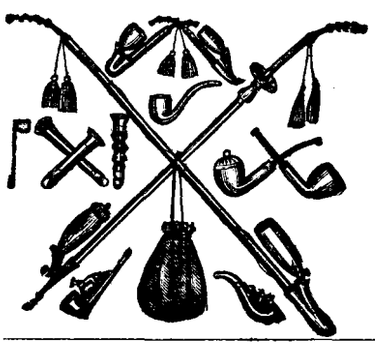

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku
porucza
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.

Najtuńische žórko ša ſaßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźĕłarni.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nĕśćzowe rĕbliki, khachlowe durćzka, tśĕschne wokna, twarske hoſdźe

porucza tunjo

Paul Walther.

Sstódkoßmjetanowu margarinu
(sarunanje sa butru)
najlěpscheje dobrosćze poruczataj
Ginzel & Ritscher.

Khofej
w wulkim wubjerku, seleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje
Ginzel a Ritscher.

Zigary
derje wotležane,
tobak
w rokkach a krany
kurjerjam poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Tunje
zigary
kupowanske žórko sa saßopschedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk.
porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy čo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucza ßyry a paleny
khosej
w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobrosćži po najtunischich płaćišnach.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow ßo poměrnje nižsche płaćišny wobliča.

Najlěpschu margarinsku butru,
derje ßłodźazu, porucza
Pawol Hofmann
na rózku ßerbskeje a schulersk. haßy.

Ssyre Hamburgske ßadło
jara tunjo dostacz pola
Pawola Hofmanna
na rózku ßerbskeje a schulersk. haßy.

Turkowske ßłowki
najlěpscheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaćišnach.

Najlěpschi likěr
s alpskich selow, Stonsdorfski likěr a běły ingberowy likěr, liter po 100 np., poruczamoj.
Saßopschedawarjo dostanu rabatt.
Schischka a Rjeczka.

Ssłoma ßo kupuje.
Czistu rżanu a pscheńczną ßłomu, s zypami abo s maschinu młóczenu, kupuje **O. Beyrich** na ßerbskich hrjebjach 28.

Runklizowe ßadženki porucza knjeze sahrodnistwo w Lusy.

Ssrědk
k spěschnemu blejchowanju płatu
ma na pschedań a kak ma ßo nakožecz, wukaze
Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

90,000
rjanych, hódnych 4 np.-zigarow
100 schtuk po 2 mk. 80 np.
pschedawam.
Saßopschedawarjam a restawratěram dawam wyßoki rabat.
J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Fotografowarnja Apollo!
Richard Huth
w Budyschinje
na ßerbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.
Woßebitosćze: **Fotografowanje dźěći a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosći **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedźenju.
Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

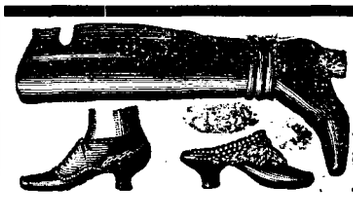

Wschě jenoż pomyślne druźiny trajnje dźěłanych
črijow
sa muzišich, žony a dźěći
su **najlěpsche** a **najtunische** dostacz
w najwjetschim črijowym składze
Paula Kristellera
na bohatej haßy 29, s napschecza hosćenza winoweje kiče.

Koßy,
sa kotrychž hódnosćz ßo rukuje, w njepschetrjechenej hódnosći porucza **Paul Walther.**

Kóslaze kóžki
po jenotliwym a po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaćišnach kupuje kóžkar **L. Fleischer**
na swonkownej lawskej haßy 18.

Howjasu kožu, czelazu kožu, kosaze a kaniklaze kože a wschě druhe druźiny kožow po najwyschschich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Koßy
w snatej hódnosći porucza tunjo
A. Schuba, korczmar
na lawskej dróhy.

Pschedescheźniki
porucza po tunjej płaćišnje
H. Seibt,
kschidar w Bukezach.
Wuporjedźenja ßo derje a tunjo wobstaraja.

Koßy, ßerpy, woprawne **Mailandske brußy** a **kunki** porucza **H. Seibt,**
kschidar w Bukezach.

Wobrasy
(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobkukom wobdadža, **domowe žohnowanje** a **wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płaćišnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Kóslaze kóžki.
Kóslaze kóžki po najwyschschich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Kóslaze kóžki
po jenotliwym a po wjetschich dźělbach kupuje
Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.
S dobom poruczam ßwój wulki skład **schórzuchow** sa murjerjow, cźěßlow a dźěłaczerjow po najtunischich płaćišnach.

Wósk
kaž tež wóskowy twar kupuje po najwyschschej płaćišnje
Hermann Lehmann
mydkar na hornczerskej haßy.

Sa 55 hriwnow
wobstaram kóždemu wubjernu nowu schijazu maschinu, sa kotrejež hódnosćz někotre léta dołho rukuju.
A. Schuba,
korczmar na lawskej dróhy.

Žónske, kotrež chzedźa ßebi schtrympy naschtrykowacz abo pschikacz dacz, chzyke ßo na schtrymparja **Juliuša Köhlera** w Njeßwaczidle wobroczicz. Wón schtrympy naschtrykuje, do spódnich kholowow kschiże satkaje a pjeslam rukawy pschikaje.

Wotroczkow, ßrénkow, rólnych pohonczow, dźowki, ßłużobne holzy a dójki pschi wyßokej msdże pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy 10.

Na Ssmochczanski knježi dwór ßo wustojnaj rólnaj pohonczaj pschi wyßokej msdże pytataj. Wußłużeni wojazy maja prědnosćz.
Schewczik, inspektor.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 21. **Sobotu 27. meje 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Zentrumska strona w Westfalskej je so dźěliła. Na shromadźisnje w Münsterje, wot 350 zentrumskich wotpósłanzow wopytanej, bě swobodny knjes se Schorlemer-Alst namjetował, so bychu so sa Westfalsku schtyrjo ratarjo jako kandidatojo pschi wólbach do kněžorstwoweho sejma postajili. Dokelž shromadźisna tutón namjet sacźišnu, su Schorlemer-Alst a jeho pschiwiłowarjo na to shromadźisnu wopuschćili a sami ratarjow jako kandidatow postajili. W jich wólbnym napominanju so też praji, so sebi žadaja, so by so měr s dosć sylnym wójskom sakhował. Schorlemer-Alst a jeho pschiwiłowarjo so po tajkim njesdadźa pschećiwniziy wojerskeje pschedkłohi bycź.

— Kněžor je poručik, so dyrbja so swuczowanja dowolenzow (urlawbarjow), kotrež do wólbneho cźasa panu, niz wotstorczicź, ale so dyrbja, s dźiwanjom na bórsy so sapoczaze syna, do zyka wupanucź.

— Wólbne napominanje zentrumskeje strony je wuschło a ma scźěhowazy myślowkhód. Pschi nowowólbach do kněžorstwoweho sejma so wo powjetschenje wójska jedna. Zentrumska strona je hotowa, wschjo nusne sa sylne krajne wójsko a dosahazu móc na morju pschiswolicź, jeli so so pschi tym na ludowu dawkidawazu sylnosćź dźiwa a jeli so so kněžorstwowemu sejmej prawo w nastupanju nałożowanja dawkow sakhowa. Windthorstowa politika dyrbi s prawidłom pschi wschěch wójskowych praschenjach bycź. Napominanje pschipowjeda, so budźe so s nowa namjetowacź, jesuitow do Němzow puschćicź, a so budźe zentrum pschećiwo błudnym wucźbam sozialisma a pschećiwo njekschesćijanskim liberalnym sakonjom wojowacź. Napominanje dale skutkowanje zentrumskeje strony pschi pschijeću awstriskeho a italskeho wikowanskeho wucźinjenja wusběhuje a žada powjetschenje wudawkow sa powschitkowne wužitne samery, sawjedźenje luxusoweho dawka a reformu kněžorstwoweho finanzneho a dawkoweho hospodarstwa.

— Bjes sozialdemokratiskimi sapósłanzami su tón krócź tśjo semjenjo a schtyrjo doktorjo a mnosy spisacźelja.

— Sozialdemokratiske nowiny „Vorwärts“ su wóndano wopschijećze jeneho lista wocźischcźake, w kotrymž pruski prynz Albrecht generallieutenantej Winterfeldej pische, so žanych wuhladow njeje, so by so kněžor s wjerchom Bismarkom wujednał. Tutón list generallieutenant Winterfeld s zyka do ruki dostał njeje; jón su, kaž je so nětko wukopało, na póscze w Barlinje kranuli.

— Wo tym, hacź lětša Němzam kholeriny strach hrosy, je profesor Virchow w Barlinskim lěkarskim towarstwje směrowaze sdźělenje sczinił. Wyschnosćź w Romje, hdźež dyrbi so lětša lětuschi internazionalny lěkarski sjězd wotbywacź, bě so do Barlina s praschenjom wobrocźiła, hacź ma so lětša w Němzach kholerina epidemija wocźakacź, a hacź by teho dla nusne było, sjězd wotstorczicź. Na to su so Barlinszy lěkarjo jenohłósnje wuprajili, so so njesda, so by lětša kholerina epidemija nastała.

Awstrija. Knjeżerstwo so hischcże rosšudźiło njeje, schto by po sawrjenju cźěskeho krajneho sejma cźiniło. Němske nowiny radźa, so dyrbja so mkodocźěszy sapósłanzy, kotsiž su tydźenja hawtujo a sakhadźejo wuradźenje wo sakoženju noweho němskeho sudnistwa w Trutnowje sadźěwali, wobskorźicź. Druhe němske nowiny w tym žadyn khmany wupucź se schmatanzy, do kotrejež su Czechi s němskocźěskim „wurunanjom“ pschischke, njewidźa. Schto by pomhało, hdy bychu pjecźoch abo schesćoch mkodocźěskich sapósłanzow sašudźili a se sejma wusamknuli? Cźi, kotsiž bychu so na jich město wuswolili, njebychu niczo lěpschi byli. S pomozu statneho rěcźnika so němskocźěske wurunanje pschewjesćź njehodźi, s tym by so wjele bóle jenoż pschekora, bjes Němzami a Czechami wobstejaza, pohórschika.

Danska. K tym krajam, kotrež bychu pschi pschichodnej rusko-němskej wójnje na Němzam pschecźiwnej stronje stake, so Danska licźi. Duž je sajimawe shonicź, so chze Danska swoje wójsko posylnicź. Danski wójnski minister Bahnson je wóndano swojim wuswolerjam wosjewił, so dyrbi so nětkole, hdyž je wobtwjerdźenje Kopenhagena skónczene, artillerija a licźba ženijowych wojakow rosmnožicź.

Italska. Ministerstwo, po jeho pschedsydźe Giolitti Giolittiowe rěkaze, je wotstupiło. Ludowi sastupjerjo chzychu justiznemu ministerstwu Bonacciej, kiž pschepytanje pschekschiwjenjow w italskich bankach sadźerźecź pyta, njedowěrjenje wuprajicź a teho dla justizne rosliczenje wotpokasachu. Nowe ministerstwo njeje hischcże sestajene.

Jendźelska. Jendźelszy semjenjo su Gladstonej, wjednikej nětczischeho jendźelskeho knjeżerstwa, njepschecźelnje smyślleni, dokelž tutón na to dźěła, so by Irska samostatny krajny sejm dostała, kotryž su Jendźelczenjo psched sto lětami s gławtom a lescźu Irskim wsali. Hdyž Gladstone sjedu k jenej swjedźeńskej hosczinje pschińdźe, jeho semjenjo se sczenjom powitachu. Gladstone bě tam s hosczom jendźelskeho krónprynza, Waleskeho prynza, a tutón je nětko Gladstonej list póslał, w kotrymž jemu swoje wobzarowanje nad tamnej semjanskej njewuschnosczu wupraji. Gladstonej s zyka bórsy nowe wólbne bědźenje kiwa. Jeli so semjanski sejm pschedkohu, irski sejm nastupazu, sacźišnje, so ludowy sejm, kiž je ju sa dobru spósnał a pschijał, hnydom rospuschcźi. Hdy by Gladstone pschi wólbach dobył, by telko mozow nabył, so mohł pschecźiwjenje semjanskeho sejma pschewinucź.

Rušowska. Ruske dobrocźelske towarstwo je w Peterburgu sandźeny tydźeń swoje 25lětne wobstacźe swjecziło. Pschi swjedźenju so sastupjerjo nimale wschěch skowjanskich ludow wobdźělichu. Někotre ludy, na pschikład Krowatojo, běchu wosebitych wotpósłanzow póslali, so bychu towarstwu swoje sbožopschecźa pschinjesli. Sastupjerjo južnych Sserbow, Krowatow, galizijskich Ruskich, Bołharow, w Ruskej bydlazych, a Sskowjanow, kotsiž na ruskich wyschschich schulach studuja, towarstwowe dotalne skutkowanje pschipósnawajzy pschejachu, so by towarstwo dale s tajkim wuspěchom dźěłało. W běhu posedźenja so sbožopschejaze telegramy cźornohórskeho wjerćha, cźornohórskeho a serbskeho metropolita, a telegramy a sbožopschecźa wschelakich ruskich a wukrajnych towarstwow cźitachu. Towarstwowy kapital 108,695 rublow, reserwny kapital 104,165 rublow wucźini. Najwjazy pjenjes je towarstwo sa balkanskich Sskowjanow wudało.

Romunska. Ruski póslanz w Bukareschtu je pjecza romunskemu knjeżerstwu pismo se žadanjom pschepodał, so by Romunska Ruskej 5 milijonow rublow s danju wot lěta 1821 wupłacźiła, kotrež je tehdy Ruska nětkuschemu walaschskemu knjeżerstwu pożcźiła. Romunske knjeżerstwo je profesorej prawa na Bukareschtskej universicze, Casileskej, poručiło, so by liscźiny wo tejle pożcźonzy pruhował a swoje dobre sdanje wo tym wuprajił, hacź dyrbi nětczischa Romunska dołh nětkuschich podunajskich wjerchowstwow sapłacźicź a hacź ruski dołh njeje salětnjeny. W Romunskej měnja, so je Ruska se swojim žadanjom teho dla wustupiła, so by romunskemu knjeżerstwu sa to wotpłacźiła, so so w swojej politizy pschecźiwo Ruskej njepschecźelszy sadźerźuje.

Slota medalija.

(Wěrna stawisna.)

(Pokročowanje.)

Daschtaj ßebi ßmějo ruzy a mkodźenz pokročowasche:

„Po tajkim tón dźeń, hdyž scźe wěste powokanje dostali, pschińdu do waschego hoscźenza a wopraschaṁ ßo sa — —“

„Sa hrabju s Nevers.“

Mkodźenz ßo pokkoni. Hischcźe něschto ßkowcźkow poręčzawschi, lehnuschtaj ßo do stoka a sdaschtaj ßo k měrej podacź. Tola wětsik hischcźe torhasche a hrajesche s wokeńzami. Hdyß a hdyß bě ßkyschecź, kak konjej w hródźi srudnje rjehotaschtej a kak ßo jenotliwe signale njedaloko korczmy dawaja. Potom drje bě khwilu cźicho w hoscźinskej jstwje, ale hrabja s Nevers a jeho towarsch pytaschtaj podarmo spar.

„Hejda!“ sawoka poßledníschi skónczńje wschón njescźerpny. „Moje lěhwo njeda mi žaneho měra.“

„Pha! We waschich lětach to běch na wóhnjoßapazej horje spał“, wotmolwi hrabja.

„Myßlu ßebi“, rjeknu druhi, „to by sa mnje tola trochu cźeßko byko“.

„Bojicźe ßo wětra?“

„Ně, ale schtoż scźe mi wo Parisu powjedali, to mi njecha s hkowy.“

„Tak, tak.“

„Hdy bych ja tam ßwoje sboże namakacź mohł.“

„J, cźeho dla dha niz?“

„Ja ßebi myßlu, potom mohł też ja k něczemu schiknucź —“

„O sawěscźe! Byschcźe-li wy sboże měł a rjany pschichod ßo wam wotewrił, to wuproschu ßebi też jene . . .“

„A to by byko?“

„Waschu protekziju.“

„Ach, jara rad, mózu-li schto sa waß cźinicź.“

„Ja bych potom k wam pschischoł a ßo wopraschał sa — —“

„Sa rycźerjom de Beaulieu.“ (Boljé.)

„Beaulieu? — Beaulieu? — Scźe wy —“ Hrabja ßo wotmjelknu.

„Dobru nóz! knjes hrabja.“

„Dobru nóz! knjeże s Beaulieu.“

Sa poł hodźiny njeschwikasche deschcźik do woknow, wětsik bě ßo slehnuł a jeno wutke schumjenje bě hischcźe ßkyschecź.

„Bkyskowe mróczele cźahnu nimo“ — rjeknu mkodźenz pschi ßebi, se stoka stawajo. „Dźenßa móże hischcźe rjenje bycź.“

Wón dońdźe do wokna, wotstorczi wokeńzu a sawoka ßo dźiwajo.

„Schto dha je?“ wopraschа ßo Nevers.

„Ach! pójcźe, knjes hrabja“ — sawoka Beaulieu, „to je kraßny napohlad!“

A temu bě woprawdźe tak. Wětr bě ßo dospoknje schubił, njebjo ßo wujaßnjesche, pokny měßaz skhadźesche. Hwěsdy ßo měrnje psched nim bkyskotachu. S woknow bě na kraßnu ßo bkyschcźazu krajinu widźecź. Řěka Loire walesche khutna ßwoje mózne žołmy dale a s daloka bě majestatne schumjenje morja ßkyschecź. Hrabja pohladnu jeno s krótka won a ßydźe ßo bórsy saßo k wóhnischcźej, so by ßo s nowa do ßwojich myßli ponurił. Mkody semjank pak seprje ßo s kohcźomaj na woknowy symß a ßonjesche wo sańdźenoscźi.

Wó jstwje bě hrósbna cźischina nastała, kiž mkodźenzej jeho wobstejenja jaßnje psched wocźi staji. Dźěsche do Parisa bjes samoženja, njesawostaji w Bretańskej, s wotkelž pschikhadźesche, ani ßwójby, ani pschiwusnych, ani pschecźelow, ale jeno row, do kotrehoż bě něschto dnjow prjedy jeho nan pokhowany był.

„Ty ßy jene a dwazycźi lět“, rjeknu Beaulieu ßebi ßamemu, „a žedźisch kaž bjes rosuma sa pschikhilnoscźu a sbožom; ale ty njewěsch, hdźe je pytacź a hdźe je namakacź. S wulkeho samoženja, kiž mějesche twój nan, je cźi jeno na poł rospadany hród swostał. Wohidny prozeß s něka jkim pschiwusnym, kotrehoż mjeno njejßym ženje shonił, je mojemu nanej zyke samoženje rubił. Wrócźi ßo ras wjecźor do ßwojeho hrodu, bydlesche w sdalenej jstwje, da mje, kiž wo niczim niczo njewjedźach, sawokacź a wupowjeda mi srudny podawk, kiž bě na dobo zyły pschichod nascheje ßwójby snicził. Sskužobnizy se skotymi pórtami buchu puschcźeni hacź na hrodowskeho straźnika, jeho kraßne konje a jeho s baronskim woponom bebjeny wós buchu pschedate. Ja płakach. Mój nan pak, se srudobu a hańbu, khwatasche k rowej, dych ßo shubiwasche, srudne sdychowanja wukhadźachu husto s jeho wutroby. Ras wjecźor poßydźe ßo we kožu, jeho wócźko błędźesche po jstwje a swosta skónczńje na mnje seprjete. Se strachom shladowach na błędu, wuskhnytu postawu. Symny pót běžesche mi po wobliczu, wkoßy mi na cźole stawachu. Skónczńje sawoka mje k ßebi, wsa mje sa ruzy, wokoschi mje a rjeknu s waha:

„Ty je ßy, mój ßyno, mój Hendricho! To ßu twoje žołte wkoßy, twojej módrej wocźi! Ty ßy mkody a strowy; tola nětk pschińdźe bórsy dźeń, so budźesch ßwoje mozy trjebacź, moje wbohe, lube dźěczo!“

Tu wobjach jeho płaczo s rukomaj, mjes tym so bě jemu něschto mjeńschinow trjeba, so by ßo saßo dopomnił. Potom rěcźesche dale:

„Mój ßyno, tule hodźinu hischcźe ja wumru a sawostaju tebje ßameho a bjes samoženja. Twoje zyke bohatstwo wobsteji w twojim nadobnym, njewoblakowanym mjenje, w twojej njewinowatej wutrobje a w twojim nabożnym smyßlenju, kiž je naschej ßwójbje stajnje ßwěru swostałe. Ty masch smužitu wutrobu. Smužitoscź a cźescź stej pokkadaj, schtóż jej prawje nakožicź wě. Njech je cźi Bóh kajkiżkuli dońt pschißudźił, ßym pscheßwědcźeny, so ßo ty ženje pschecźiwo cźeścźi ßwojeho semjanskeho wopona, pschecźiwo luboscźi k cźłowjekam ženje njepschehrěschisch.“

Khory wotmjelknu ßo s nowa. Wěm ßo hischcźe dopomnicź, kak ßo jemu wócźko nimo měry błyschcźecź pocźa. Hłuboko sdychnuwschi pschistaji starz: „Na ßwěcźe pak je muż, kotryż je wina sahubjenja nascheho nahladneho rodu był a kiž nětko w Parisu płody ßwojeje skóscźe wuziwa. Ty drje tehole cźłowjeka njesnajesch, ale ty jeho hischcźe cźaßa doscź spósnajesch. Wjecź mje na nim, setkasch-li jeho. Dopokas jeho skóscźe, kiž móże jeho na wschě cźaßy sniczicź, tón mam w ßwojimaj rukomaj. Ty te falschowane papjery w tajnym pschilopku mojeho sekretera namakasch.“

„Kak rěka tón cźłowjek, kiž je cźe wo twoje samoženje pschinjeßł“, wopraschach ßo nana.

„To je jedyn s naschich pschiwusnych, hrabja Ne — —“

Pschi tym swjese ßo khory do koża, sastona hischcźe junu a bě morwy. Mjeno cźłowjeka, na kotrymż dyrbjach ßwojeho nana wjecźicź, swosta mi njesnate. Mam mnoho hrabjow a baronow w ßwojim pscheczelstwje, snajach pak jich jeno mało po woßobje a po mjenje. Kotry s nich je to był? To je mi hischcźe dźenßa njejaßne. Podarmo pytach też w nanowym sekretaru sa tajnym pschilopkom. Tola —

Na dobo saßkyschi mkody semjank s nasdala dwójzy tšelicź, schtoż jeho se ßonjenja wutorże a hrabju Nevers s jeho spara wubudźi.

„Schto dha je?“ — sawoka tón stawajo.

„Wokanje a sakliwanje je ßkyschecź“, praji mkodźenz, wucźeże mjecź s nóznow, pschimnu jenu s pistolijow, kiž na blidźe leżeschtej, a ßo shubi.

Něschto minutow posdźischo sapraßnu tsecźe wutšélenje a hara sdasche ßo pschibjeracź.

Tu sebra ßo też hrabja, wsa też druhu pistoliju a khwatasche won. Pschińdźe runje k temu, so rubjeżnik jeho konja s hródźe bjerjesche a druhi ßo na mkodźenzoweho ßydasche. Jeneho hnydom potšéli, druhi pak mějesche hischcźe cźaß a cźeknu.

Hrabja dowjedźe konjej saßo do konjemza, nabi pistolu a straźowasche psched durjemi.

Mkody samjan bě běžał, hdźeż ßo wokasche a nadeńdźe bórsy městno na drósy, hdźeż ßo wěz podawasche, w kotrejž bu wón rjek. Wón spósna hnydom nadpadnikow a jich woporv pschi póstnym wosu. Na jenym boku stejachu tsjo mužojo, cźi ßami, kotrychż bě s krótka prjedy w korczmje widźał; na druhim boku sakitowaschtaj ßo muż s dwěmaj ßkužobnikomaj. Hižo bě George wós do mozy dostał a bě wot jeneho se ßkužobnikow ranjeny.

„Na pomoz!“ wokasche zusy, mkodźenza wuhladawschi.

Beaulieu pschińdźe runje hischcźe w prawym cźaßu, s mjecźom w jenej ruzy a s druhej napinjenu pistoliju dźerżo, kotruż na Georgea wutšéli, kiž do wutrobnja trjecheny morwy k semi padźe.

Potom wobrocźi ßo mkodźenz k druhimaj rubjeżnikomaj a sawoka na njeju: „Nětk mam ja s wamaj cźinicź, wój kadliczży.“ Wotcźißnu njenabitu pistoliju, pschimnu mjecź a dźěsche s mozu na nadpadnikaj.

Tutón njenadźity nadpad bě tamneju pscheßkapnuł. Spósnaschtaj hnydom mkodźenza, myßleschtaj, so hrabja sa nim dźe, so by jemu pomhał, a duż mějeschtaj ßo s procha.

Nětk hakle pytnu Beaulieu, so bě na lěwej ruzy ranjeny. Duż wrócźi ßo do lěßneje korczmy, so by ßo sawjasał.

Hdyż ßo durje do korczmy wotewrichu a Beaulieu s zusym sastupi, khwatasche jemu hrabja Nevers napscheczo a postrowi na wo-

ßobne ſemjanſke waſchnje jemu ſnateho vikomta de Vallière, kotremuž tež hrabja zuſy njebě. Hdyž běchu ßebi wſcho doprajili, dźěſche vikomte něſchto krocželi k wóhniſchczu a rjeknu Beaulieu-ej:

„Sſyńcże ßo do tehole ſtoła, chzu wam ruku ſawjaſacź.“

„Woprawdźe“, wotmolwi ranjeny, „wy mje wohańbicże, dokelž ſcże tajkeje ßnadneje rany dla wo mnje tak ſtaroſcziwy“.

„Schto wy rěczicże?“ ſnapſchecźiwi vikomte, „tale rana móże ſtraſchna bycź, a njeſſcże ju wy mje ſakitujo doſtali?“

„Schto móhło ßo bóle ßamo roſumicź?“ rjeknu młodźenz a da ßebi ſawjaſacź.

Potom chzyſche ßo Beaulieu wot vikomte-a roſzohnowacź, ale tón wſa ßwojeho wumožerja ſa ruzy a praji: „Mój knježe, wy ſcże mje a mojeju ßkužobnikow wot ßmjercże a wurubjenja wumožił, mje ani njeſnajo, a ſcże ßwoje žiwjenje ſa mnje waźili. To by njedźak był, hdy bych wam hicź dał, ani waſcheho cžeſcźeneho mjena njeſpósnawſchi. Duž chzu wam k wopomnjeczu tu khwilu tule ſkotu medaliju pſchepodacź. Wſcho druhe ßo w Pariſu da, hdźež móżecże mje — je-li wam lubo — w mojim woſu pſchewodźecź. Mam dweju ßkužobnikow pſchi ßebi. Jedyn njech na waſchim konju jěcha. Je wam to lubo?“

„Nochzu waſcheje dobrocźiwoſcże njewužitnje trjebacź“, rjeknu Beaulieu, „a proſchu —“

„Njecźińcże žanych komplimentow, mój luby ryczerjo; to je hotowe, ja woſmu waß ßobu a budu ßo wo waſch pſchebytk a waſche wuſtrowjenje w Pariſu ſtaracź.“

Potom wobroczi ßo k hrabjej Nevers, poda jemu ruku a rjeknu: „Na ſaßowidźenje, knjes hrabja. Wy byſchcże mi wjele k woli ſcźinili, hdy byſchcże w St. Omer-u woſjewili naſch nadpad a tam pohrjebanje padnjeneho rubježnika wobſtaracź chzyli.“

S tym ßo roſzohnowachu na ſwohladanje w Pariſu.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina, ßrjedu 24. meje. Dźenßa mějeſche wubjerk ſa twarjenje maczičneho domu ßwoje druhe poßedźenje. Wobſamkło ßo je, ſo ma ßo na maczičnej leżomnoſczi nakhwilnje jenož dźěl hacź do wrotow natwaricź, delkach ſ khlamami a nad nim ſ bydłami w tſjóch poſkhodach, do ſady ſe ſalu, pod kotrejž móża ßo konje ſměſczicź, nad njej pak knihownja a mjeńſche bydlenja, twaricź. Po wobhladanju leżomnoſcże běchu wſchitzy wubjerkownizy a druſy pſchitomni potnje pſcheßwědczeni, ſo ma Maczica k tajkemu twarej najkraßniſche měſtno w zyłym Budyſchinje a ſo by wulki porok ſaßłužiła, hdy by ſ twarjenjom dłeje cžakacź chzyła. Dalſche woſjewjenje ſa tydźeń.

— Sſrjedu po ßwjatkach mějeſche ßo lětuſcha hłowna ſhromadźiſna towarſtwa pomozy ſa ſtudowazych Sserbow, teho waźneho towarſtwa, kotryž ßo dźiwajo na pſchichod naſcheho lubeho ßerbſkeho luda ſa to ſtara, ſo bychu duchowni, rěčniźy, lěkarjo a wucžerjo ßerbſkeho jaſyka bjes Sserbami ſkutkowali a dźěkali. Rosprawa wo towarſtwowym ſkutkowanju ßo tu podawa jako napominanje, ſo bychu ßo lubi Sserbja ſahorili ſa to wulzy ważne towarſtwo a do njeho ſaſtupili. S minjeneho 13. lěta towarſtwa pomozy je pſchede wſchěm naſpomnicź, ſo buſchtaj w lonſchej porjadnej generalnej ſhromadźiſnje, 8. junija tudy wotbytej, ſa pſchichodne 6 lět dotalſchi měſtopſchedßydźa ſa pſchedßydu a dotalſchi pokładnik knjes pſchekupz Měrſch ſaßo a to jenohłóßnje wuſwolenaj, to ſa dalſche 3 lěta wuprózdnjene měſto-pſchedßydſtwo ßo wobſamknu k. aßeßorej Hanowſkemu w Žitawje, kiž ßo w bliźſchim cžaßu do Budyſchina pſcheßydli, pſchepodacź a wubjerkownikaj knjeſaj ſeminarſki wyſchſchi wucžer Fiedler a tachantſki wucžer Kral woſtaſchtaj ſa dalſche 6 lět w ßwojim ſaſtojnſtwje. Dokelž pak ßo k. pſchekupz Měrſch, kiž bě do wólbow woteſchoł, nochzyſche pſches roſprawnika dacź naproßycź, ſo by pokładniſtwo wobkhował, dha bu w bliźſchim poßedźenju pſchedßydſtwa a wubjerka 29. junija k. pſchekupz Gruhl pſchedběžnje ſa pokładnika ſhładany a wupraji ßo ſ wulkej pſcheczełniwoſczu ſwólniwy, pjenježne należnoſcże towarſtwa wobſtaracź, ſa cžoż ßmy jemu wulki dźak winojczi; teho runja bě k. aßeßorej Hanowſkemu w tu khwilu njemóżne, jako měſtopſchedßydźa ſaſtupicź, na jeho měſto bu pſchedběžnje k. ſeminarſki wyſchſchi wucžer dr. Grollmus wuſwoleny, kiž bě tež hotowy, tutu funkziju pſchijecź, ale dokelž ßo bórſy ſa direktora do Lipſka powoła, ſaſtupi definitivnje k. wubjerkownik Fiedler jako měſtopſchedßydźa do pſchedßydſtwa a na jeho měſto do wubjerka k. redaktor Ssmoler. To ßo ſta we wurjadnej generalnej ſhromadźiſnje, 9. januara tuteho lěta wotbytej, kotrejež powołanje bě dla legalneho wuſwolenja a ſapiſanja pola wyſchnoſcże trěbne. W njej bu tež knjeſej Gruhlej pokładniſtwo definitivnje pſchepodate. Dale buſchtaj w njej wyßokodoſtojnaj knjeſaj ſenior Kucźank a farar lic. Jmiſch ſa cžeſtneju ßobuſtawow dla jeju wulkich ſaßłužbow wo Sserbowſtwo pomjenowanaj, prěńſchemu woſjewi to woßebita deputazija, ſ knjeſow fararja Skale, pſchekupza Gruhla a referenty wobſtejaza, poßleńſchemu bu to piſane; wobaj knjeſaj ſtaj tuto cžeſtne ßobuſtawſtwo ſ wjeßeloſczu a ſ džakom pſchijakoj. Nowych ßobuſtawow je ßo w poßlenim lěcże 9 pſchijako, jich mjena ßu ſ protokollow dowidźecź. Sapiß ßobuſtawow, na kotrymž hacź ßem pobrachowaſche, a pſchehlad jich pſchinoſchkow je ßo w běhu lěta wudźěłał, kaž bě ßo to w poßedźenju pſchedßydſtwa a wubjerka 29. junija wobſamkło. W tutym poßedźenju je ßo wyſche teho 735 hr. (800 hr. bě ſa to k diſpoſiziji) bjes 13 ſtudowazych rosdźěliło, kiž běchu wo podpjery proßyli, a to jenemu po 100 hr., tſjom po 75, tſjom po 60, jenemu po 50, ſchtyrjom po 40 a jenemu po 20 hriwnach. Bjes nimi běchu 4 kandidacźi a 1 ſtudent bohawucženoſcże w Prahy, 1 ſtudent bohawucženoſcże w Lipſku, 1 ſtudent na lěkarſtwo w Lipſku a 6 ſeminariſtow w Budyſchinje, bjes nimi jedyn na kath. ſeminarje. Kaž budże ſ pokładniſkeje rosprawy najhonicź, je jenož jedyn nahładniſchi dar (100 hr., wot k. wyßokodoſtojneho ſenjora Kucźanka po jeho 50 lětnym měſchniſkim jubileju ßo pſchepodał). Tójſchto ßobuſtawow je na pſchinoſchk poſabyło, budźa ßo teho dla dyrbjecź pominacź. Wrócźiże ßo žane podpjery njeßu, ſo bychu móhłe něhdźe druhim ſ wužitkom bycź. W poßlenjej porjadnej generalnej ſhromadźiſnje běchu wſchelazy knjeża pſchecźelniwje pſchilubili, krótke towarſtwo naſtupaze naſtawki ſa nowiny napißacź, ſo by ßo ſjawna kedźbliwoſcź dale bóle na njo wobrocźiła a ßo pſchezo wjazy wutrobow ſa jeho ważne wotpohładanja ſhrěło. Jenož něktoſi ßu ßłowo dźerżeli. Kapitala je ßo 900 hr. na macź khorowateho kand. wucžerſtwa (Mucźinka ſ Holeſchowa) k wulěkowanju w Gerbersdorfje ſa 3% wupožcźiło; dań je ßo wot njeho porjadnje wotwjedła, ſchtož ßo njehodźi wo wſchěch podomnych požcžonkach prajicź. Na to mamy dźěkacź, ſo bychmy móhli pſchezo wjetſche podpjery ſtudowazym pſchiſwolecź, pſchetož ſtudije lěto wot lěta wjetſche woporу žadaju. Trjebamy teho dla wjazy a to porjadnje płacźazych ßobuſtawow, bohatſche dobrowólne dary, ßwědomliwiſche wrócźenja podpjerow a legaty ſe ſtrony ſamožitych. Tón mikoſcźiwy Knjes ſchkituj ſe ßwojej hnadnej ruku a ßwojim bohatym žohnowanjom naſche ſa pſchichod naſcheho luda najważniſche towarſtwo.

Dr. Kalich, pſchedßyda.

— Knjes hrabja Lippe-Bartſki, kotrehož kandidatura je ßo ſańdźenu ßrjedu wot wjelewopytaneje ſhromadźiſny konſervatiwneho towarſtwa w 3. ſakſkim khěžorſtwo-ßejmſkim wólbnym wokrjeßu ſa dobra ſpósnaka, ßo bliźſche dny we wſchěch wjetſchich wßach a měſtach naſcheho wokrjeßa wuſwolerjam w ſjawnych ludowych ſhromadźiſnach pſchedſtaji.

— W tych dnjach je ßo ſchěſcź krócź ſ tucžnymi pißmikami w jenym naſtawku kwětkowy fabrikanta Gräfe ſ Biſkopiz ſa kandidatu w naſchim tſeczim wólbnym wokrjeßu ludźom, kiž ßo lohko ſaßlepicź dadźa, poruczewak; pſchetož ſa wobhladniwych mužow budże jeho na njewěrnoſcże a pſchehnawanje ſakožene poruczowanje podarmo. Wón ßo ſ tym khwali, ſo naſche należnoſcże ſnaje, a ſo wě, hdże naß cžrij cźiſchczi. Wón jako měſcźan ſnaje drje należnoſcże małeho měſtacžka Biſkopiz, ale niz naſche wjeßne wobſtejnoſcże. Wón drje roſumi morwe kwětki tunjo wudźěłacź dacź a ſ nich potom ßebi wjele pjenjes nadobycź; ale kak ma ßo ratarſtwo tak roſßłynjecź, ſo by hoſpodarjam a jich dźěłacźerjam wjetſcha ſaßłužba ßo doſtawała, wo tym wón žaneho ßwojeho póſnacża nima. Wón dawa do ßwěta trubicź: „My ßmy doſcź hrabjow a baronow w khěžorſtwowym ßejmje měli; my trjebamy něſko ludźi naſcheho ſtawa“ (to je njeſemjanſkich ludźi). Tón wbohi cžłowjek, ſo njewě, ſo je najwjetſchi dźěl ſapóßłanzow na khěžorſtwowym ßejmje njeſemjanſkich było! Leži ßnano hódnoſcź ſkutkowanja w njeſemjanſtwje? Schto dha ßu Eugen Richter, Bebel, Singer, Liebknecht, Bamberger a zyła cžrjóda jim podobnych njeſemjanow ſa lěpſche a ſboże naſchich krajow wuſkutkowali?! A na druhej ſtronje, ſ kajkim žohnowanjom ßu tam hrabja Moltka, hrabja Arnim-Muzakowſki, ſ Kleiſt-Wrětzow a druſy ſemjenjo ſe ßwojim ßwědczenjom a wukkadowanjom, ſe ßwojej radu a wothłoßowanjom ſkutkowali! Woni ßu nam ſchkit a kryw byli, hdyž ßo židźi a židowſzy ſmyßleni ſapóßłanzy pſchecźiwo naſchemu kſcheſcźijanſtwu ſe ſchkódnymi žadanjemi měrjachu, a wſchitke ſakonje, kotrež ßu ſa cźělne derjehicże naſchich khudych ßobubratrow date, ßu woßebje pſches jich wutrobite ſaſtupjenje do žiwjenja ſtupiłe. Jich ßłowo a ßwědczenje wſchak tež cźeżſcho do wahi pada, hacź khopiza ßłowow něktajkeho cźeſcźelakomneho powjedaka. — Wukhwalenje Gräfoweho žiwjenjoběha a jeho cźeßnoſcże budźiſche najlěpje ßo naſpomnicź njemełko! — Po

wschěm sozialdemokratiskim waschnju dycha s zykeho Gräfoweho poruczowanja tón samy njewěrny duch, s kotrymž su so stajnje sozialdemokratiszy wotpósłanzy „sa ludowych sastupjerjow“ wudawali. Njeje dha hrabja s Lippe też sobustaw nascheho sakskeho luda? Też wón budże jako sobustaw nascheho sakskeho luda nasch lud wěsce wjele stow krócz lěpje sastupowacz, hacz by to Gräfje hdy mózno byko. Wo hrabi s Lippe wemy, so je muz wot skowa. Duz budże wón też po swojim datym skowje ryczerszy wojowacz pschecziwo zidowskim pijelzam a bursinemu ludwuzyzanju a budże wscho sprawne dźěkanje, rjemjeszko a ratarstwo s najwjetschej wustojnosczu sastupowacz. —š—

— Tsecźi dźeń swjatkow wotmě Swjask Ratarskich Towarstwow w sakskim kralestwje swoju lětuschu hlownu shromadźisnu w Gudźiz hosczenzu w Budyschinje. Wón bě ju, kaz zykschachmy, tón ras do Budyschina powołał, dokelz je w Luzizy, wosebje w serbskej, najlepje wobdźěłane polo sa jeho wotpohlady. Schtyri nasche towarstwa su hižo w jeho swjasku. Druhe běchu loni wobsamkle, so chzedźa, prjedy hacz so k njemu pschisamknu, hladacz, dże su lepje sastarane, hacz pola njeho abo pola woprawneho Raiffeisenskeho towarstwa w Neuwiedże. Teho dla drje běchu też nasche towarstwa na jeho hlownu shromadźisnu sobu pscheproschene, kiž hischcze s nim do swjaska stupiłe njeju. Dwě s poslednich towarstwow běschtej swojeho Neuwiedskeho rěcznika kiž w tu khwilu pola njeju pschebywasche, sobu pschiwjedłoj, so by w jednanju Neuwiedske sasady sastupował. Hdyž pak tón rěczecz pocza, so jemu khětro sahorjenje napschecziwo stupi, dokelz žaneho direktneho pscheproschenja k wobdźělenju na shromadźisnje dostał njebě. To je njepschisamknjena strona jara wobžarowała. Pschetoz wschelake jeje sobustawy, kiž běchu pschitomne, so psches to franjene czuja a budża s czeźka njepschitomnym radźicz, do sakskeho swjaska stupicz. Najlepje drje by było, so bychu so we wschitkich Towarstwach Serbskich Burow Raiffeisenske nalutowarnje a wupozczeknje sałoziłe, potom bychmy s dobroczinwym podpjeranjom krajnostawskeje banki sylni dosez byli, nasche naleznosczе sami sarjadowacz. Nimo revisora žaneho puczowazeho wuczerja, kotryž darmo wokoło puczowacz njemóże, njebychmy trjebali, dokelz mamy mjes sobu hižo mužow dosez, kiž móża nam we wschěm nastupanju radźicz.

— Druhe pokroczowanje rosprawy rěcznika Mütterleina wo Nowakez Amsterdamskim milijonskim herbstwje.

4. Bjes tym staj so też Bohumił Rychtař a Bożiměr Kühna w Brunswigu 7. augusta 1815 na wukrajny hamt s próstwu wobroczikoj, so by jim herbstwo saradźił. Tola też taj žaneho wuspěcha dozpiłoj njejstaj.

Naspomnicz ma so hischcze, so je bjes czakanzami herbstwa swada wo to wudyriła, hacz su Matěja Nowakowi pschiwusni s Luborasa a wokolnosczе abo czi s Kulowskich a Wojerowskich stron prawi czakanzy herbstwa. Poslednischi praja, so je Amsterdamski měschczanosta prěnischich, jich žadanja na herbstwo jako cziscze njeprawe spósnawschi, wotpokasał, so pak je měschczanosta jich, kotsiž su nětko czi jenicžzy prawi herbjo, pschezo pak bjes wotmolwjenja wostajił, pak so s krótka jich žadanjam sapowjedźił, so na to powołajo, so so s tajkimi privatnymi naleznosczemi njenakładuje, a so dyrbja so na jenu nawjedźitu wosobu wobroczicz, jeli so měnja, so móże so jim něschto saradźicz. Woprawdże su so też czakanzy herbstwa na pschekupzow Tietzu a Susu w Budyschinje, kotrajž mějeschtaj wobkhad s jenym Amsterdamskim wulkopschekupzom, s próstwu wobroczili, so byschtaj so w Amsterdamje sa herbstwom wobhonjałoj. Tietza a Susa staj to czinikoj, staj pak wot swojeho pschekupskeho pschecźela wotmolwjenje dostałoj, so wo herbstwje a testamencze w Amsterdamje nihdże niczo shonicz njeje.

To su s hlowneho dźela podkožki w nastupanju Nowakez herbstwa, w sydom aktowych swjaskach w Drazdźanskim kral. sakskim statnym archiwje so namakazych, složene, kotrez sym 26. haprleje 1893 tam s dowolnosczu kral. shromadneho ministerstwa pschehladak. Jenotliwe momenty, s aktow widomne, so w rossudże wote mnje pod II. pschidatym wo podatej maczisnje rospominaju.

— (Pczoły jenoż do czistych kołczow du.) Někotrykuli njewě, so pczoły pschi njeczistosczi njemóża žiwe bycz. Sskómjana walza je drje wustajena, so by do njeje roj pczołow salecżał, wona pak je w symje w czapornizy mysche hospodowała a pscheb krótkim je w njej kóczka swoje młode wocżahnuła; tutón sasmjerdżany kołcz dyrbi nětkole pczołam s bydłom bycz. Tajkele žadanje pak je jim tola pscheszylne, wone so hnydom rossudża, so do seleneho lěża do prósdneho duba pschecżahnucz. Pczołał pschindże, swój njeschwarny kołcz prósdny namaka a so dobziwacz njemóże. Skónczinje so spokoji prajizy: „Mi wschak so s pczołami njeschlachczi.“

— Wo lěsnym hrochu, kotryž su w Sserbach prěni sobustawy Bělczanskeho serbskeho burskeho towarstwa plahowacz poczeli, so pische: Lěsny hróch so najlěpscha pizna rostlina pschichoda mjenuje. Wón to budże, je-li so ratarjo, njedźiwajzy na drohe symjo, so njebudźa bojecz, s nim wospjet tam pospyty czinicz, hdzež druhe rostliny, ratarstwu wužitne, wjazy njerostu. Lěsny hróch je tak spokojny, so wón na najlóhschej a najwótrischej semi roscze. Jeho wutrajnosez pschecziwo suchocze je w lońschej suchocze a horzocze pruhu wobstaka. Wěrno je, so prěnje lěto wužitk lěsneho hrócha do wocżow njepada. Czim wjetschi pak je potom jeho wužitk w posdźischich lětach. Hdyž je so lěsny hróch prěnje lěto snadź jenoż jedyn ras poszykł, móże so wón w sczěhowazych lětach hacz do dwazyteho léta dwaj, tsi, schtyri krócz poszyczz. Howjadam móże so wón seleny, kaz też jako syno dawacz a czěri pola nich na sylne dejenje. Plahowanje lěsneho hrócha je jara jednore. Sorna so 20—25 centimetrow baloko mjes sobu do semje tyknu. Tak dołho hacz so rostlina wuwika njeje, dyrbi so polo pilnje plecz. Jeli so potom rostliny psche huste steja, móża so na druhe městno pscheszadźicz. Wuszyczz móże so sorno w nasymje abo w naleczu. Dokelz su sorna s twjerdej bělisnu wobdate, je nusne, bělisnu troschku natorhnucz. F. Schirmer w Neuhausu pola Delitzscha kilo (dwaj puntaj) tajkeho natorhnjeneho symjenja po 15 hriwnach pschedawa.

S Libuchowa. Schtwórtk tydzenja popołdnju schtyrilětna holczka tudomneho zimnosczerja Sendy do hłubokeje kuże padże. Dżeczo budźische so tepiło, njebudźische-li jo pjeczlětna holza tudomneho kowarja Jäckela hnydom s hłubokosczе wucżahnuła.

S Demjan. 16. meje su tu pša, kublerjej Hänichenej w Hornich Puzkowach skuschazeho, sarasyli, kiž je so pschi posdźischim hamtskim pschepytanju jako skaženy spósnał.

S Klukscha. Pjenježne wudawki sa pschetwarjenje nascheje zyrkwje su so na něhdże 45,000 hriwnow wobliczike. Pokodnischi dźěl zyrkwje so czischcze podtorha a nowa murja so po kózdym boku wo tsi metry wustorczi, tak so budże zyrkej w tutym dźělu wo schěsez metrow schěrscha. Město dotalneju dweju so jenoż jena kubja a to se 4 kawkami naprawja. So by w pschetwarjenej zyrkwi duchowny na klětzy se wschěch městnow widżecz był, so klětka, w tu khwilu na poknóznej stronje stejaza, na wjeczorny bok blisko k nowemu pschitwarej, pschestaji. Loże so hacz na jenu do zyła wotstronja. Město dotalnych khětro dobzerżanych pischczelow, kotrez su so psched dołhimi lětami s Kasowskeje zyrkwje kupiłe, so nowe, pola knjesa Ssowy w Budyschinje so dżěkaze, postaja. Dokelz budża te khětro wyschsche hacz stare, dyrbi so też zyrkwiny wjerch wusběhnycz.

S Kopriz. Tele dny jena holza, kotraž s druhimi dżěkaczerjemi na knjezim polu rěpu wobkopowasche, do bliskich kerkow woteńdże. Po dlěžschim czasu so sasso k dżěku wrócziwschi wona na praschenje, czeho dla je tak dołho w kerkach była, wotmolwi, so je ju tam njejabzy skłabosez sajała. Kajka pak je tale skłabosez była, so bórsy pokasa. Sa khwilku w kerkach někoho žałostnje płakacz skyschachu, a hlej, do kerkow pschischedschi, tam nowonarodżene dżeczo wuhladachu. Holza bě jo runje porodźiła.

S Panczig. Sandźenu wutoru je tu kwětkidźěkat Gräfe s Biskopiz wólbnu rěcz dzerżak. S Panczig a wokolnych wsow bě so na shromadźisnu jara mako pschiposkucharjow — něhdże 15 wosobow — seschło. Sa to běchu pak reformarjo s Biskopiz a Kamjenza s wosami w wulkej liczbje pschijěli. Hdyž bě Gräfa swoju rěcz skóncził, zebi jedyn s poskucharjow skowo wuprosby, so by Gräfowe skowa wrócził a je na jich wěrnosez pruhował. S tym pak reformarjow njemako rosnjembri. Woni halekujo jeho skowa pschehkuschichu a tajki ropot czěrjachu, so pschitomny knjezerstwowy sastojnik shromadźisnu rospuschczi. Na to Gräfa se swojimi pschiwisowarjemi do Khróscziz wotjědże, so by tam swoju wólbnu rěcz wospjetował. Też tu wón pschecźiwjenje namaka. Worklecżanski najeńk Blümich jemu pschiwoła, so sobustawy ratarskeho swjaska jeho jako swojeho kandidata njewobhladuja a so njebudża sa njeho khosowacz, ale so swój khós hrabi Lippe-Bartskemu dadża. —ch.

S Wósslinka. Ssrjedu 24. meje pschipołdnju ½2 hodźin bu nascha wjeś sa wósom njedźel druhi krócz s wóhnjowym njesbožom domapytana. Ryczerkublerjej Henselej, pola kotrehoż bě so hižo prěni krócz paliko, so hospodarske twarjenja s konjemzami, kólnjemi atd. spalichu. Bożej schkitowazej ruzy a sykawam s Wósslinka, Skaskowa, Tradowa a Ssolschez a jich mužstwam, kotrez běchu skoku k haschenju pschihnake, ma so dżakowacz, so so woheń na swoje nastanischczo samjesowa. Woheń wospjet na twarjenja bliżscheho sužoda pschesskoczi; jeli so budżische so tu pkomjo njesalako, budżische so mohło pok wšy wotpalicz, dokelz wětr runje na wjeś wějesche.

S Hródka. Nasche město budże njedźelu 29. julija ßwoje tyßazlětne wobstacże ßwjeczicź. Hródk, něhdy rybaska wjeska, bu tehdy ſ murju wobdata. S hiſtoriſkim ßwjedźeńſkim cźahom ßo hłowne podawki měſchcźańſkich ſtawiſnow pſchedſtaja, a to: 1. Sakoženje Hródkowſkeho hroda pſches krala Arnulfa 893. 2. Wujerjo a Cźeſcha pucźuja k kapale ßwjateho Jurja w Hródku. 3. Cźeſki kral Jan a bramborſki markhrabja Ludwig cźinitaj měr w Hródku 1345. 4. Skónczenje měſchcźańſkeho wobtwjerdźenja. 5. Wójwoda Hendrich ſe ßwojeje ſtolizy Hródka na hońtwu cźehnje. 6. Bitwicźka pola Hródka 1759 (pólny marſchal Daun).

S Mużakowa. Wo khěžorowym wopycże w Mużakowje ßo nam piſche: Bórſy po pſchikhadże Jeho Majeſtoſcże do hrabinſkeho hrodu kanony tſelerſkeho towarſtwa khěžora poſtrowichu. Wjeczor ßo dla ßwjeczenja tuteho dnja w kupjelach konzert ſ pißanym poßwětlenjom parka wotbywaſche. Bohużel druhi dźeń, 19. meje, na kotrymž hrimot kanonow ſ nowa ſahrima, wjedro pſchihódne njebě. W 10 hodźinach dopołdnja khěžor ſ hrabinſkej ßwójbu a ſe ßwojim pſchewodom ſ hroda wotjědże, ſo by ßo na měſtno, hdźež dyrbjeſche ßo khěžorowy dub ßadźicź, podał a potom po parku wokoło jěſdźik. Ssadźeńſke měſtno běchu wobſtupike wojerſke towarſtwa ſ hudźbnej kapaku a Mużakowſke ſpěwanſke towarſtwa, k kotrymž bě ßo 24 młodych rjanych ßerbſkich holzow a 8 małych holcźkow, ßerbſku pyſchnu njedźelſku draſtu ſwoblekanych, pſchiſamkło. Hdyž khěžor ſ wosa ſtupi, jena ſe ßerbſkich holzow wuſtupi a jeho powita ſe ſchtucźku w ßerbſkej rěcźi, prajizy, ſo ßo Sserbja wjeßła, ſo móża khěžora w drohej macźernej rěcźi powitacź. Khěžor chzył pſcheßwědcźeny bycź, ſo budża Sserbjo, kaž ßu woni to w cźeźkich cźaßach byli, dale a pſchezo kralej a kſcheſcźijanſkej zyrkwi ßwěrni. Potom poda druha holza khěžorej ſwjeźk zaſtkow a tſecża napißane ſchtucźki, wot prěnjeje prajene, kotrež bě knjes duchowny Jurk na němſki pſchekožił. Khěžor widomnje ſwjeßeleny ßnadny dar pſchija a ßo pſchecźelnje dźakujo knjeſej Jurkej, po boku ßerbſkich holzow ſtejazemu, praji: „Hdyž budźe moja holza tak wulka, dyrbi ßo też tak woblekacź.“ Potom khěžor ſ hrabju a pſchewodom nimo frontow wojerſkich towarſtwow dźěſche a ßebi jenotliwych pſchedßydow pſchedſtajicź da. Sa tutón cźaß hudźba preſentěrowanſki marſch piſkaſche. Też ſpěwanſke towarſtwa powitawſchi, dźěſche khěžor khěžorowy dub ßadźicź. Schtom hižo hotowy w jamje ſtejeſche. Bjes tym ſo khěžor pjerſchcź, na jemu podatej kopaczi leżazu, na korjenje cźißnu, ſpěwanſke towarſtwa ſpěw: „Mój wótzny kraj“ a na to: „Cźi w dobyczerſkim wěnzu ſbožo“ ſpěwachu. Hrabja Arnim ßo na to Jeho Majeſtoſcźi ſa ßadźenje duba podźakowa, kotryž, hdyž ßo kóžde léto ſaſeleni, pſchezo na dźenßniſchi dźeń dopomni. Se ßlubom: ßwěrni budźmy khěžorej a khěžorſtwu kaž duby a wojujmy pſchecźiwo ſwonkownemu a ſnutſkownemu njepſchecźelej, a ſ tſikrócźnej ßławu khěžorej, kotraž ſchumjazy wothłóß namaka, knjes hrabja ßwoje ßłowa ſkónczi.

Přilopk.

* Sakſke wojerſke ſarjadniſtwo je wóndano w barakowym lěhwje pſchi wulkim tſelniſchczu pola Zeithaina ſ dobrym wuſpěchom Löfflerowy tyfußowy bazillus pſche myſche wuſpytowało. Tam bě ßmjercź wjele myſchi, kotrež wojakam zyłu zyrobu ſeżerjechu a wſcho, ſchtož ßo hrymſacź hodźi, roshrymſachu. Löfflerowy tyfußowy bazillus nakožujo, ßu wſchě myſche bórſy wotbyli.

* W Gleiwitzu w Schleſynſkej je pjatk tydźenja ſliwk panuł. Popołdnju $1/_2 5$ hodźin ßo na dobo njebjo ſacźmi, tak ſo dyrbjachu ßwězy ſaßwěcźicź. Někotre mjeńſchiny na to ſatraſchne njewjedro ſakhadźeſche, a bórſy krupy padachu, kotrež do ſliwka pſcheńdźechu, kajkiž jón naſche měſto ſa tſicźi lět wjazy widźało njeje. Njewjedro zyłu hodźinu trajeſche. Lědma bě ßo ſliwk do ßylneho deſchcża pſcheměnił, ſe wſchěch ſtron poliziju a wóhnjowu woboru na pomoz wołachu. Jedyn woſſewi, ſo je jemu drſewo wotpłuwało, druhi ſkorżeſche, ſo woda w jeho pinzy a ſtwje ſteji, tſecźi żałoſcźeſche, ſo ßu jemu pola, ſahroda, hródże atd. ſapuſcźene. Po dróhach woda ſ rěkami běżeſche. Rěka Oſtropa ſa 10 mjeńſchinow wo $2 1/_2$ metra roſcźeſche. Drózki běchu hacź do wóſki w wodze, konje ßo ſpłóſchichu a měſcheńza bě njewopißomna. Hacź do $1/_2 7$ woda roſcźeſche, potom nahle padaſche. Błyſk je wjazy krócź nuts dyrił, bjes druhim do kaſarmow, hdźež bu wóßom wojakow pohłuſchenych.

* Zortniwa podawiſna, paduchſtwo naſtupaza, je ßo njedawno w Dołhim Heinersdorfje pola Züllichawa zoſała: Jenemu wobßedźerjej bě něchtó 105 hriwnow kranuł. So by ßwoje pjenjeſy ſaßo doſtał, abo tola ſhonił, ſchtó je jemu je kranuł, njewobrocźi ßo wobkranjeny na poliziju, ale ſawjedże ßebi tu wěz mudriſcho. Wón k mudremu mużej O. do Rósborka dźěſche a to mějeſche dobry wuſpěch, pſchetož ſa někotre dny wón na ßwojim dworje zyle bliſko pola pßyczeje hěty móſcheń ſ 118 hriwnami namaka. Spodźiwny wucźink ßo łohko wujaßni. Paduch bě ſhonił, ſo ßo Rósborkſki mudry muż ſ tej wězu nakładuje, a dokelž bě runje tak pſchiwěrny, kaž wobkranjeny, ßo naboja, ſo jeho bórſy jako paducha wußlědża. Duż rucze kranjene pjenjeſy wobßedźerjej ſaßo donjeße, wobhładniwje doſcź pak jemu je do rukow njepſchepoda, ale je ſprawnemu rjecźaſnikej k ſtrażowanju pſchepoda, doniž by ßo wobkranjeny na nje njedohładał. Też to, cźeho dla bě w móſchnje 13 hr. wjazy, hacź bě ſchkodowarjej tón ras kranjene, ßo łohzy ſhuda. Pſchetož wobkranjeny powjeda, ſo je ßo jemu hižo cźaſto nješchto mało pjenjes ſhubiło było a dokelž drje bě pakoſcźak pſchezo tón ßamy był, je wón wſchě ßwoje ſkucźenja ſ jenym raſom ſarunał.

* Pſched krótkim ßu w Liegnitzkej wocźnej hojerni jenu żonu ſ Lubnjowa ſ jejnymi pjecź dźećzimi pſchijeli, kotrež ßu wſchě w nozy ßlepe. Tale khoroſcź w tym wobſteji, ſo cźi, kotſiž na nju cźerpja, po ſakhadźenju ßłónza widźenje do zyła ſhubja, pſchi ßwězy wone jenož w najwjetſchej bliſkoſcźi mało widża. S pſchicźinu tejele khoroſcże je hubjene ſeżiwjenje; ſkhorjeni ßu ßo ſańdźenu ſymu jenož ſ khoſejom a běrnami żiwili. Jeniczke lěkarſtwo w mjaßowej jědźi wobſteji.

* S Katowiz piſaja: Ranžérowanſki miſchtr Drabik, młódſchi cźłowjek, chzyſche ßo 17. meje wjeczor na tudomnym dwórniſchczu na khodźenſku deſku jeneho woſa ſchwinucź, tola mißnu a pod cźahowe koła padźe, kotrež jemu wobej noſy wotjědźechu. Dwěluja, hacź njeſbożownemu, kiž ma żonu a tſi dźěcźi, żiwjenje ſdźerża.

* Schwajzarſke nowiny něktore liczby podawaja, ſ kotrychž je widźecź, kak daloko tſělby ſ noweho cźaßa njeßeja. Krupp je w Chicagowje nabrjożnu kanonu wuſtajił, kotraž, hdyž ßo wo 44 gradow powyſchi, pſches 20,000 metrow daloko tſěła. S njej by ßo po tajkim ſ Lubija měſto Budyſchin jara derje potſělecź hodźało, haj też, hdy by runjeż 11 ras wyſchſcha hora hacź Cźornobóh ßrjedźa mjes woběmaj měſtomaj leżała. Pſchetož jeje kule létaja ſ wobkukom w ßrjedźiſnje wo 6540 metrow wyßokim. Haj, hdy by tſělba w Chamounix w dolinje pſched horu Montblanc, kotraž je 3840 metrow wyßoka, ſtała, by ßo ſ njeje pſches horu Montblanc do Courmayeura w Aoſta-dolinje tſělecź mohło, bjes teho ſo bychu ludźo, kiž bychu na Montblancowym wjerſche ſtali, do ſtracha pſchiſchli; pſchetož kule bychu hiſchcże 2700 metr. wyſche jich hłowow létałe.

* Wyſche Värdala w Norwegenſkej je ßo pjerſchcź wot ſkałow puſchczika a ßo po dole dele ßuwajo wjeß Värdal ßobu ſtorhła. Pſchi tym je pſches 100 cźłowjekow żiwjenje ſhubiło. Pjatk w nozy ßo ſemja w Värdalu ſe ſatraſchnym wrjeſkotom ßuwacź pocża. Wobydlerjo ſpizy pſchekwapjeni, ßo pytachu na tſěchi wukhowacź. Mnohim ſ tych, kotrymž je ßo to poradźiło, je ßo ſ tym żiwjenje ſdźerżało. Jena żona je w tehdomniſchej jaßnej nozy pſchihładowała, kak je ßo njeſbożowny podawk měł. Wona howrjenje ſaßłyſchawſchi widźeſche, kak ßo khěže a ſemja hibachu a powróczachu a ßo pſches rěku Värdalelv ßuwachu. 22 wulkich dworow a wjele khěżkow ßo ſaniczi. Krajina je cźiſcże pſcheměnjena. Norwegſku je hižo woſpjet ßuwanje pjerſchcże domapytało. Pſchi jenym wulkim ßuwanju pjerſchcże pola Tillera 7. měrza 1826 ßo Tillerſka zyrkej a 15 cźłowjekoju bjes ßlěda w bjesdnje ſhubichu. Tillerſka zyrkej je tehdy pjecża ſ wěżinym kónzom najprjedy do hłubiny ſjěła.

* Hołzy w Haute-Vienne, kotrež chzedża ßo rad woženicź, a kotra młoda abo ſtara holza by to njechała, cźahaja wěſte dny w prozeßiji do Saint-Junien-les Combeſa, hdźež ßwjateho Eutropija wo duſchneho muża proſcha. Bliſko pola tamniſcheje zyrkwje je kſchiż, tón w dołhim cźahu wobjeńdu a ſkónczńje jón kóżda ſe ßwojim lěwym podwjaſkom wobwjaſa. Je ps tajkim bjes dźiwa, ſo je kſchiż tak ſ podwjaſkami wupyſcheny, ſo ani bleczka wot njeho wjazy widźecź njeje.

* Tele dny bu, kaž w „M. D. Ztg.“ cźitamy, ſe ßrjedźneje Ruſkeje kaſeńk, Feodorow rěkazy, do Moſkowſkeje bakteriologiſkeje ſtazije pſchiwjeſeny. Njeſbożowneho cźłowjeka bě w jeho ßłużbje w jenej wokrjeßnej hojerni wot ſkażeneho wjelka ſkußany bur kußnuł, kotryž bě bórſy po tym wumrjeł. Pomnjecża hódna je burowa khoroſcź a hojenje. Wón bě, wot ſkażeneho wjelka nadpadnjeny a ſkußany, do hojerńje daty był, ſo by ßo w bakteriologiſkej ſtaziji ſahojił, ſchtož ßo też ſta. Ale wjeßeły, ſo ßwojich lubych ſaßo wohlada, wón napominanje, kotrež bě ſ hojerńje ßobu doſtał, njewobkedźbowaſche. Jemu běchu mjenujzy palenz picź krucze ſakaſali. Wón ßo ſ wjeßekoſcźu, ſo je wuſtrowjeny, wopi, a jeho khoroſcź ſ nowa wudyri, tak ſo kußaſche, kohoż jenož móżeſche ſhrabnucź. S nowa do hojerńje daty, wón też mjenowaneho kaſeńka F. kußnu, na cźoż bórſy w żałoſtnych widliſchcźach wumrje.

* Direktar nalutowarnje w Szenda-Aladar w Wuherskej, Kosycz, je sobotu wjeczor nalutowarnine sapitsne knihi s petrolejom polak a sapalik, so by potajik, so je banka bankerot. Wohen so tak rucze rosscheri, so so Kosycz smjercz straschnje wopali, a su dyrbjeli jemu jenu ruku wotrěsnucz.

* Satraschne wichory knjezachu w posledním czasu w amerikanskich sjednoczenych statach a sapuszczachu zyke mesta. W Chikagowje bě woprawna lijenza, kajkuz běchu tam lědy hdy měli, s wulkim wichorom pschewodzana, kiz wulzyschne saniczenje naczini. W stacze Illinois, wosebje w Jackonville, bu wjele twarjenjow spowalenych. Rěka Mississippi je napjata a wobydlerjo na jeho brjohach su we wulkim strasche. Wichor je polnózne a polnózno-narańsche strony wot Indianije domapytał a wosebje w Wasbasku su wschelake twarjenja s dźela abo zyle skazene, mjes nimi templ sekty pschecželow, pódlanska schula, mnohe khlamy a lijerńja. Wjele ludźi je tam sranjenych. Hischcze wjele hórje je wichor w krajinje Oklahoma sakhadźał: tam wosta 36 wosobow morwych, 25 je czeżko sranjenych, 38 twarjenjow je zyle saniczenych a wjazy hacz 150 ludźi je zyke swoje samoženje shubiło, nětk na polach pschebywaja a symu mrěja. Tež w hrabinstwje Montagne w Texasu je surowy wichor sakhadźał a wjeś Bonita zyle se semje wotwěł. Teho runja je tam město Cisco wutupjene, s kotrehoż je jenoż 20 domow stejo wostało. Tam je 30 morwych a něhdże 1000 sranjenych. Mnohe swójby su w wulkej nusy. Tež město Linden je jara schkodowało. K wichoram so hischcze sněhi pschidachu. W stacze Wyoming je so schěsć dnjow pospochi sněh schoł, czehoż dla je tam wjele skotu kónz wsako, wosebje wjele skopow, kotrez běchu s wjetscha hižo wotsihane, dokelž so jich wobsedźerjo rjaneho nalěcza nadźijachu. Jedyn wobsedźeŕ je wob nóz 2300 boranow shubił.

K khěžorstwoszejmskej wólbje.

(Bjes samolwjenja redakzije.)

(Pschipósłane.)

W samsnej należnosezi!

Napschecźiwo sastupjerjam Budyskeho wokrjesa ratarskeho swjaska sczěhowaze k wjedźenju dawam:

Ssym hižo w lěcze 1891 po direktnym namołwjenju wodźerstwa burskeho swjaska a jeho dowěrnika, jeneho w bliskosczi bydlazeho kublerja, prěnju tu wodźerżanu sjawnu shromadźisnu swjaska wodźił a sym wot teho czasa sobustaw. Runje tak je druha shromadźisna, kotraż je so tu psched někotrymi njedźelemi wodżerżała a kotraż bě k temu postajena, sastup burskeho swjaska do ratarskeho swjaska pschihotowacź, sasso po direktnym namołwjenju swjaskoweho wjednistwa w Barlinje pod mojim pschedsydstwje wuradźowała.

Krótko po tym dostach bjes mojeho pschiczinjenja póstsku khartu, wot knjesow „Hetzera" a „Brühla" podpisanu, s kotrejż so jako dowěrnik ratarskeho swjaska na jene poseděnje do Budyschina proschach, pschi kotrymż běch tež pschitomny. Pschi tejle składnosczi mi knjes Hetzer swoje wosebite wjesele nad tym wupraji, so sym po jeho pscheproschenju pschischoł a so so wo wěz žiwje staram. Na jenotliwoscze postupowanja knjesa Hetzera jako sastupjerja ratarskeho swjaska dale njedźiwajcy pschecźiwo temu sjawnje protestuju a mjenuju jo samowólnu nasylnosc; pschetoż swjaskowe wustawki knjesej Hetzerej žaneho prawa njedadźa k jeho czinjenju, ale praja, so je swjask doražnje po wobsamknjenjach Barlinskeje Tivoliskeje shromadźisny njewotwisny wot kóždeje politiskeje strony. Njebudu pak so s tym žadyn wokomik samylicz dacz, pschichodnje kaz hacz dotal, swěrny swojemu pscheswědczenju, ratarstwo jako kubłarku nascheho luda wobhladacz a sa jeje sakitanje na kóždu stronu sylnje skutkujo sastupicz. Pschi tym wschitkich swojich pschecželow w ratarskim swjasku, s dobom wotmolwjo na wjele naprashenja, naležnje proschu, so so njebychu s postupowanjom knjesa Hetzera a sobupodpisanych knjesow sastupjerjow samylicz dali a so bychu njedźiwajcy teho ratarskemu swjaskej swěrni wostali, dokelž so wón s njekorrektnym sadźerżenjom jenotliweho kasycz nješmě. Wostatnje pschepodam należnosc s měrom rossudej kóždeho prawje myslazeho němskeho muża. Jenoż s jenym praschenjom sebi dowolam na knjesa Hetzera a sobupodpisanych knjesow wobroczicz: su mje woni w swojim czasu sa swojeho dowěrnika pomjenowali, so bych jako tajki ratarskemu swjaskej abo konservatiwnej stronje słužił?

W Biskopizach, 21. meje 1893.

Heinrich Gräfe, fabrikant kwětkow.

(Zyrkwinske powjesce hladaj w pschilosy.)

Pschenajecźe trawy.

Lětuschi trawowy wužitk na powodźliwych łukach pschi **hospitalskim hacźe** a pola **Wuriz** ma so

pjatk 2. junija t. l. popołdnju wot 3 hodźin

na městnje samym s wuměnjenjom wuswolenja bjes sadźerjemi a se swuczenymi wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheżadźowanje pschedawacz.

Na wotnajenje smysleni chzyli so w postajenej hodźinje pschi tak mjenowanym hospitalskim hacźe seńcz.

W Budyschinje, 25. meje 1893.

Radźine hospodarske sarjadnistwo.

Maka khěža srjedź města je hnydom na pschedań. Naplaczenje, kaz so hodźi. Dalsche pschi garbarskich wrotach czisło 2.

W Pšowjach pola Minakała je žiwnosc czisło 61 s 5 kórzami pola a 3 kórzami łuki se žiwym a morwym inventarom pscheměnjenja dla se swobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola wobsedźerja tam shonicz.

W Czichońzach je žiwnosc czisło 8 s 13 kórzami leżomnosczе, se 160 dawskimi jenosczemi wobczeżena, bjes wumjenka, hospody a renty se žiwym a morwym inventarom hnydom na pschedań.

Czerstwy wuschkrjeny tój punt po 50 np. porucza

Curt Bläsche

na swonkownej lawskej hasy 15.

Dokelž so po wumrjeczu rendanta Kaisera sliczbowanja wobsamknu, so wschitzy czi, kotsiž maja tudomnej rentskej kasy něschto sapłaczicz, s tutym napominaja, to hacz do **1. junija t. l.** czinicz. Po tejle termiji so žadanja bjes prjedawscheho napominanja do skórzby dadźa.

W Rakezach, 15. meje 1893.

Knježi rentski hamt.
Räschka.

Budyska Bjesada

změje, jeli zo budźe rjane wjedro, swój lětuši wulět z přewodom hudźby njedźelu 28. meje do Huski. Wotjězd z Budyšina popołdnju w 3 hodź. 50 mjeńšinow do Žičenja. Wot 6 hač $^1/_2$10 reje w Jäckelec hosćencu.

Předsydstwo.

Němske reformske towarstwo sa Budyschin a wokolnosc.

Sjawne wólbne shromadźisny:

w **Hunczerizach-Hufzy** njedźelu 28. meje t. l. w **Heldez** hosczenzu popołdnju w 5 hodźinach;

w **Rakezach** srjedu 31. meje pola hosczenzarja **Scholty** wjeczor w 7 hodźinach;

w **Hodźiju** schtwórtk 1. junija w **Eigneroz** hosczenzu wjeczor w 7 hodźinach.

Pschednoschk, khěžorstwoszejmsku kandidaturu knjesa Hendricha Gräfy jun. w Biskopizach nastupazy.

Pschistup swobodny.

Jenoż wuswolerjo maja pschistup.

Serbske towarstwo „Čornobóh" w Draždźanach

ma kóždu 1. a 3. sobotu w měsacu swój zhromadźeński wječor **w „Schmidtec restaurantu Webergasse".**

Hosćo su luboznje witani!

Drjewowa awkzija. Wutoru 30. meje popołdnja w 9 hodźinach w Huscźanskim hosczenzu.

Runklizowe sadźenki porucza knjeże sahrodnistwo w Łusy.

Wólbne napominanje

wuſwolerjam III. ſakſkeho khěžorſtwo-ßejmſkeho wólbneho wokrjeßa, Budyſke, Kamjeńſke, Biſkopſke a Polcžniczanſke hamtſke ßudniſtwo wopſchijazeho.

Khěžorſtwowy ßejm je rospuſchczeny. — Nowowólby do njeho ßu na dżeń 15. junija poſtajene.

Dotalny němſko-konſervativnej ſtronje pſchißkuſchazy ſaſtupjeł naſcheho wólbneho wokrjeßa je ßo ſapowjedźił, ßo ſ nowa wuſwolicz dacz.

Na jeho měſto poruczamy pſchi pſchedſtejazej wólbje krajneho poſtajenza

knjeſa Ferdinanda hrabju ſ Lippe-Bartſkeho.

Wón je ßo w Luſizy narodźił a w njej wotroſtł; ſ tym a ſe ßwojim ſkutkowanjom w privatnym a ſjawnym žiwjenju — jako luſiſki krajny poſtajenz, jako ßobuſtaw 1. ſakſkeje krajneje komory, wokrjeßneho wubjerka — wón wſchelake wobſtejnoſcże a intereßy naſcheje wuſcheje domowiny derje ſnaje.

Hrabja ſ Lippe k němſko-konſervativnej ſtronje pſchiſtupi.

Kaž wón ßwěru k ßwojemu **kralej** a **wuſchemu wótznemu krajej** ſteji, tak je wón też hotowy, dobyte ſjenocżenje na ſakožku khěžorſtwoweje wuſtawy w narodnej myßli poßylnicz a wutwaricz.

Na monarchiſtim podkožku ſtejo wón pſchecżiwo wſchěm revoluzionarnym powróczenſkim wotpohladam wojuje, wón pak ßo na druhej ſtronje **mudremu poſtupowanju** njeſapowjedże.

Pſcheßwědczeny, ſo naſch lud njeje podarmo pſched 20 lětami ſa do ſkutka ſtajenje ßona naſchich wótzow krwawił, budże hrabja ſ Lippe ſa poßylnjenje **brónitoſcże** naſcheho luda wuſtupowacz. Pſchetož wón widźi w njej hłowne wuměnjenje ſa ſdżerżenje měra a ſ tym derjemęcże naſcheho wótzneho kraja. K temu trěbne wjetſche wudawki dyrbja ßo ſe **ßamßnymi dokhodami khěžorſtwa** krycz. Tute pak njeßmědża njeſamožitych a ßrěni ſtaw **cżiſchcżecz**; dyrbja ßo wjele bóle **druhe** hacž dotal pſchemało wuwužiwane žórła — woßebje burſa w wjetſchej měrje — nacżahnucz.

Na hoſpodarſkej ſtronje chze wón — kaž bě to naſch prjedawſchi khěžorſtwowy kanzler pſched 15 lětami ſa prawu hoſpodarſku politiku ſpósnał — ſo ßo wſcho ſprawne **narodne dźěło** ſakituje.

Duž wón wojuje pſchecżiwo roſcżenju internazionalneho kapitaliſma, pſchecżiwo židowſkej ſamóžnoſcżi na naſche ludowe žiwjenje a pſchecżiwo wuroſtkam burſy.

W rjemjeßlniſkim a ratarſkim žiwjenju ſtejo, ſnaje wón intereßy **dźěłacżerſkich klaßow**, wo kotrež budże ßo wón, hdźež ßo pſchezo hodźi, ſ cżopkej wutrobu ſtaracz.

Wón wuſtupuje ſa **poßylnjenje** ßrěnjeho ſtawa w **rjemjeßle**, wikowanju a woßebje w **ratarſtwje**.

Wón je pſchecżiwnik wikowanſkich wucżinjenjow, kotrež ratarſtwu nowe woporу napokoża a tak poßrědnje też druhim dźěłanſkim ſtawam ſchkodża.

Kolonialnu politiku, induſtriji a wikowanju nowe ſtrony wotewrjazu, budże wón ſpěchowacz pomhacz.

Wón chze k wotwobroczenju ſchkodowankow, kotrež Němſka ſe ſkotej měnu poczerpi, internazionalny bimetallismus ſawjeſcz pomhacz.

Naprawy, k wotwobroczenju ſozialnych politiſkich ſtrachow ſawjedźene (ſawěſczenje pſche khoroſcz a ſnjeſboženje), dyrbja ßo jednoriſche ſcżinicz a pſchewjedźenje pſcheměnjenjow, **njedźelſki měr** naſtupazych, ma ßo měſtnym wobſtejnoſcżam po móżnoſcżi pſchiprawicz.

W nowym němſkim měſchczanſkim ſakonju, kaž pſchi zyłkym ſakonjedawanju maja ſaßady praktiſkeho **kſcheſcżijanſtwa** a **němzowſtwa** płacżiwoſcz dóſtacz. Sa to kandidat wuſtupuje.

Tak móżemy po ßwědomitym rosmyßlenju

knjeſa Ferdinanda hrabju ſ Lippe-Bartſkeho

jako kandidata ſa khěžorſtwowy ßejm poruczecz; **ßměmy to cżim bóle, dokelž je ßo naſch wólbny wokrjeß pſchezo wot jeneho konſervativneho ſapółlanza ſaſtupował**, a dokelž je kandidat na wſchě ſtrony njewotwißny muż.

Duž ſtańcże **wuſwolerjo!** Nimacże jenož **wólbne prawo**, ale też **wólbnu pſchißkuſchnoſcz**.

Wótzny kraj, ſtatok, ßwójba, dyrbja a budża wam telko hódne, **ſo wſchitzy k wuſwolenju poůdżecże**.

Hdyž ßebi měrne poſtupowaze roswicże wótzneho kraja a wſchěch wobſtejnoſcżow pſchejecże, dajcże 15. **junija t. l.** ßwój hłóß

knjeſej Ferdinandej hrabi ſ Lippe-Bartſkemu.

Njedajcże ßo pſchi tym ſe žanymi rjanymi ßkowami, ſ niczim ſabkudnicz.

W Budyſchinje, 17. meje 1893.

Pſchedßyda konſervativneho towarſtwa w III. ſakſkim khěžorſtwo-ßejmſkim wólbnym wokrjeßu.

Sachße, Hetzer, Ssmoler, dr. Uhlemann, Louis Großmann-Hermann, Hermann Müller, dr. Müller, Philippi, ſ Zezſchwitz.

Napominanje k khěžorſtwoßejmſkej wólbje.

Ratarſki ſwjaſk ſ tutym wosjewja, ſo ſa wuſwolenje knjeſa krajneho poſtajenza **Ferdinanda hrabje Lippe-Bartſkeho** jako ſaſtupjerja III. ſakſkeho khěžorſtwoßejmſkeho wólbneho wokrjeßa połnje a cžiſcže ſaſtupi.

Knjes **hrabja Lippe-Bartſki,** ßobuſtaw **burſkeho ſwjaſka,** kaž tež towarſtwa **dawkowych a hoſpodarſkich reformow,** tak dołho hacž wobſteji, **ſaſtupjeŕ ratarſkeho ſwjaſka** ſa tudomne wokrjeßne hejtmanſtwo, ſe ßwojim ſtejiſchcžom jako krajny poſtajenz **wobſtejnoſcže provinzy derje ſnaje,** ßo **ßam ſ ratarſtwom nakładuje** a ſ tym, kaž ſe ßwojim wubjernym, ſpuſchcžomnym a ßamoſtatnym kharakterom, kaž ſe ßwojim cžiſcže njewotwißnym ſtejiſchcžom pomyßlnje **najlěpſche rukowanje** ſa raſne ſaſtupowanje wſchěch **intereßow ratarſtwa** a **wobkhodow, k njemu bliſko ſtejazych,** kaž tež **rjemjeßka** — tež do wyßoka — dawa.

Hdyž tež wón k konſervatiwnej ſtronje ßkuſcha, dha budže ßo tola po ßwojim doraźnym wuprajenju ſarjez, wucžinjenjam abo ſakonjam pſchihłoßowacź, kotrež mohłe ratarſtwu ſchkodźicź, kaž tež ſa ſakonje ſaſtupicź, ſ kotrymiž ßo hodźi **wſchehomóz burſy** a **židowſtwa ſamjeſowacź** abo wotſtronicź. Wón budže dale ſa **ſjednorjenje** a **mózne połoženje** dźěłow a cžeźkotow, ſ nowymi ſozialnymi ſakonjemi wobkhodej, rjemjeßku a ratarſtwu napołożenych, ßo prózowacź.

Wſchitzy ratarjo a pſchecželjo ratarſtwa w tudomnym III. khěžorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu ßo ſ tutym naležnje napominaja, w intereßy raſneho a njebojaſneho ſaſtupjerſtwa naſcheje dobreje a praweje wězy — ſa wuſwolenje

knjeſa krajneho poſtajenza
Ferdinanda hrabje Lippe-Bartſkeho

ſkutkowacź a jemu na wólbnym dnju ßwój hłóß dacź.

Ratarſki ſwjaſk

pſches

Steigera-Budyſchinkſkeho, ſaſtupjerja wokrjeßneho hejtmanſtwa, **Hetzera-Delnjokinjanſkeho, Brühla-Luhowſkeho, Blümicha-Borkleczanſkeho, Schuſtera-Halſchtrowſkeho,** ſaſtupjerjow Budyſkeho a Kamjeńſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

Tow. Iſerbſkich Burow w Rakezach

ſměje jutſje **njedźelu 28. meje** popołdnju w 5 hodź. ßwoju měßacžnu ſhromadźiſnu, w kotrejž budže ßo wo hižo naſpomnjeny wulět jednacź. Wo bohaty wopyt ßo proßy. **Pſchedßydſtwo.**

Khoſej

w najwjetſchim wubjerku w najtuńſchich a najdróſchich druźinach porucža

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Sſylnym dójkam hnydom abo poſdźiſcho, teho runja kuchakkam, ßkužobnym a dźěcžazym holzam ßkužbu wobſtara **Binderowa** w Draždźanach na Moritzowej haßy 20 po 4 ſkhodach.

Wuſtojni cžěßłojo dóſtanu hnydom trajne dźěło pola

Jana Scholty w Sarěcžu.

Pohoncž ßo pyta.

Wuſtojneho pohoncža, kiž ßo na rólne dźěło wuſteji, bórſy do ßkužby pyta **Albert Löſſmann** w winowej kiczi w Scherachowje.

Sjawnje tu k wjedźenju dawam, ſo njeißym ludźi, kotſiž ßu w Drobjanſkich hatach trawu brali, pſcheradźił. **5 mk.** myta temu lubju, ſchtóž mi teho mjenuje, kiž wo mni rěcži, ſo ßym někoho pſcheradźił, ſo móhł tuteho pſchiſtłodnika ßudniſzy khoſtacź dacź.

Jan Wanz w Drobach.

Woſjewjenje.

Knjeża dowěrnizy ratarſkeho ſwjaſka w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje ßo ſ tutym pſcheproſchuja, ßo k rosrěcženju tutu

ßobotu 27. meje t. l.

popołdnju w 3 hodźinach w ſalu **Lauez hotela** ſeńcź.

Saſtupjerjo Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

Sjawna wólbna ſhromadźiſna

budże ßo

njedźelu 28. meje t. l. popołdnju w 5 hodźinach w Wjenkez hoſcženzu w Khróſcžizach

wotbywacź, w kotrejž ßo **hrabja Lippe-Bartſki** wuſwolerjam pſchedſtaji. Kóždy wuſwoleŕ ma pſchiſtup.

Pſchedßydſtwo konſervatiwneho towarſtwa w III. ſakſkim khěžorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu.

Müllerez hotel a reſtaurant

prjedy **Thiermann.**

Kóždu **njedźelu** dopołdnja wot 1/2 11—1/2 12 hodźin

darmotny konzert k rańſchemu piwu.

S počžeſcžowanjom **G. A. Müller.**

Prěni dźeń ßwjatkow 1/4 11 hodźin je po dlěźſchej khoroſcži naſch luby nan, pſchichodny nan a dźěd, ßwak a wuj, privatier

Jan Bohuwěr Glien

w ſkoro dokonjanym 73. lěcže źiwjenja cžicho wumrjeł.

Wo cžiche dźělbracže proſcho to jenoż ſ tutym k wjedźenju dadźa

ſrudźeni ſawoſtajeni.

W Budyſchinje a Draždźanach, 21. meje 1893.

Sbožopſchecže k ßlěbornemu kwaßej

žiwnoſcžerja a wobßedźerja brunizowych podkopkow

Guſty Piwarza

a jeho mandźelſkeje

Hańže rodź. **Frenzlez**

w Khwacźizach.

K dnjej 1. junija 1893 poßwjecžene.

Hłóß: Božo, Knježe teho ßwěta atd.

Wamaj wjele sboża pscheju,
Lubowanaj mandźelſkaj,
Pſchi kotrymž chzył na waj' dweju
Wuprajicź Bóh ßwoje „haj!"
Na tym dnju, hdźež wój nětk waj'
Ssłěborny kwaß ßwjecźitaj.

Tón Knjes Jeſuß, kotryž prjedy
W ſpočžatku waj' mandźelſtwa
S wamaj ſwěrowa ßo tehdy
W ßwjatnizy p'la woltarja,
Njech tež dźenßa poßwjecźi
S nowa waj' ßlub mandźelſki.

Mandźelſtwa dny pschezo běchu
Bjes wamaj tak měrniwe,
Runjež wamaj pſchinjeßechu
Wjele próźy, ſtaroſcže,
Dha wſchak pomoz ſ wyßoka
Nad wamaj bě widomna.

Tak, kaž Bóh je dotal khodźił
Prjedy waj' pſches źiwjenje,
Jako dobrocžel waj' wodźił
Pſche wſchě lěta ſańdźene,
Tak chzył wón tež wot nětk hicź
S wamaj a waj' pſchewodźicź.

Bóh ſpožcž wamaj dołhe lěta
Pſchebywacź mjes źiwymi,
Njech waj' khód na puczu ßwěta
Wobdaty je ſ róźemi,
Kotrež dadźa dymanje
Jako róże Saronſke.

Njech pak cžeźke ſpytowanja
Wuwoſtanu ſ daloka;
Kaž we ſtwórbje mejſke ranja
Spěchuja móz roſcženja,
Tak njech ſpěſchnje w pſchichodźi
Sſo waj' ſboże ſeleni.

Schkitowazy jandźel Boži
Njech ßo wot waj' njeſdali,
Schtož bycź móhło k waju ſchkodźi,
To njech wot waj' wotßali,
W brunizowym hórniſtwi
Njeſboża njech wotdźerži.

Strowoſcź, cžerſtwoſcź, žohnowanje
Bóh ſpožcž wamaj woběmaj,
Tute njech tu njewuſtanje,
Doniž dźetaj pſches tón kraj,
Hdźež ſło ſ dobrym wojuje;
Bóh njech ſa waj' rukuje.

Bójſte wſchehomózne ramjo
Wótzowſzy ſtej' pſchi wamaj,
Wój pak teho Knjeſa ſnamjo
W wutrobomaj ſkhowajtaj,
Kiž je waju ſ luboſczu
Krónował we źiwjenju.

Wot nětk, hdźež pſches dalſche cžaßy
Směječaj prjecž pucźowacź,
Dźeńßniſchu tež hnadu ſaßy
Bóh chzył wamaj ßobu dacź,
So ſa běrtlk ſta lět ſaß'
Móhłaj ßwjecźicź ſłoty kwaß.

Kaž pod njebjom ßłónczko khodźi,
A toh' Knjeſa pyſchnoſcź je,
Kiž je wjecžor ßwěcźicź wodźi
Tam do druheje krajiny,
Tón njech wamaj ſhotuje
Zoar w waju domiſnje.

Kaž mjes hwězdami ßo ßwěcźi
Na najrjeńſcho ferniczka,
Tak ſ waj' woßmich lubych dźěcźi
Rjany troſcht ßo błyſkota,
So waj' wjecžor źiwjenja
Porjeńſchecź tež budźeja.

A hdyž junu ſechze dźělicź
Waj' tón jandźel ſblědnjenja,
Bóh chzył nad wamaj ßo ßmilicź
A pſches naſchoh' ßrědnika
Wamaj po dnjach nadźije
Dacź tam sboże njebjeſke. —

M. F. p. n.

K temu cžißku jena pſchiłoha.

Pschiloha k czißku 21 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. meje 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku spowjednu rėcź, ½9 hodźin farar dr. Kalich ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrėcźenje se ßerbskimi hólzami.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla August Ota, kamjenjocźischćeŕ, ſ Marju Liddyu Kreńzez na Židowje. — Korla Ernst Bartusch, kubleŕ w Krapowje, ſ Hanu Theresiju Scholcźiz w Torońzy.

W **Katholskej zyrkwi:** Josef Grüner, tyscheŕski tudy, ſ Berthu Almertez. — Josef Juraszek, schewz w Semizach, ſ Marju Hanu Kaufmannez ſ Lejna.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Bertha Hedwiga, Hendricha Oty Reymanna, kowaŕskeho mischtra w Cźichońzach, dź. — Augusta Lejna, Ernsta Bohuwėra Glätty, dźėlacźerja w Ratarjezach, dź. — Ernst Max, Jana Schibaka, kublerja w Pschischezach, ß. — Marja Hedwiga, Jaromira Wylema Kaspra, pohonćża w Tšėlanach, dź. — Rudolf Max, Korle Jana Neumanna, zyhelnika na Židowje, ß. — Richard Max, Handrija Ernsta Domschki, pjekaŕskeho mischtra w Kelnje, ß. — Hermann Jurij, Korle Hermanna Reinharda, dźėlacźerja pod hrodom, ß. — Marja Martha, Korle Augusta Wobsta, dźėlacźerja w Małym Wjelkowje, dź. — Hana Alma, Handrija Hotaßa, pólvernikarja w Dobruschi, dź. — Ernst August, njemandź. ß. w Jeńkezach. — Gustav Kurt, njemandź. ß. w Wulkim Wjelkowje. — Max, njemandź. ß. w Torońzy.

W **Katholskej zyrkwi:** Johanna Hilźbjeta, Korle Pawoła Domschki, rėsnika tudy, dź. — Marja Martha, Ferdinanda Grohmanna, dźėlacźerja tudy, dź. — Korla Josef, Wjazßława Bradlera, dźėlacźerja w Budeschezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 18. meje: Hana Augusta, Jana Wehnera, żelesniskeho dźėlacźerja na Židowje, dź., 1 lėto 8 měßazow 8 dnjow. — Korla August, Handrija Bohota, fabrikarja na Židowje, ß., 21 dnjow. — 19. Richard, Korle Augusta Rieczela, khėžerja a dźėlacźerja na Židowje, ß., 5 lėt 5 měßazow 2 dnjej. — 20. Hana Karolina dźėlena Kunathowa rodź. Rychtarjez, fabrikarka w Wulkich Debßezach, w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 63 lėt 7 měßazow 9 dnjow. — Jan Vavrous, dźėlacźeŕ ſ Zerekwize, 28 lėt 8 měßazow († w měschcźanskej hojeŕni). — 21. Lejna Martha, Franza Josefa Augusta Stillera, nózneho strażnika na Židowje, dź., 2 měßazaj 7 dnjow. — 22. Ernst Hermann, Jaromira Ernsta Langi, fabrikarja na Židowje, ß., 8 měßazow 16 dnjow. — 23. Hana Marja Hermannowa rodź. Schusterez ſ Korsymja, w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 75 lėt 1 měßaz 28 dnjow. — Hana Eleonora Berendtez, Jana Augusta Wenzela, dźėlacźerja na Židowje, mandźelska, 58 lėt 4 měßazy 3 dny.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1664 měchow.

	W Budyschinje 20. meje 1893				W Lubiju 25. meje 1893			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca běła	8	24	8	38	8	12	8	38
Pšeńca žołta	7	94	8	—	7	65	8	—
Rožka	6	81	6	88	6	75	6	88
Jećźmjeń	7	7	7	29	6	93	7	17
Wowß	7	80	8	—	7	40	7	60
Hroch (50 kilogr.)	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka (50 kilogr.)	7	6	7	22	7	—	7	50
Jahły (50 kilogr.)	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka (50 kilogr.)	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny (50 kilogr.)	2	—	2	20	1	70	2	—
Butra (1 kilogr.)	2	20	2	80	1	90	2	20
Pšeńcžna muka 50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	7	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	30	4	60	3	80	4	30
Sslóma 600 "	21	—	24	—	21	—	24	—
Prożata 1026 schtuk, schtuka	14	—	28	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 24 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 89 np. hacź 11 hr. — np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacź 10 hr. 20 np.

Na Burzy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 8 hr. 29 np. hacź 8 hr. 38 np., pšeńza (žołta) wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 9 np., rožka wot 6 hr. 88 np. hacź 7 hr. — np., jećźmjeń wot 7 hr. 10 np. hacź 7 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacź 7 hr. 75 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druźiny 57—60 hr., 2. druźiny 51—55, 3. druźiny 42—48 po 100 puntach rėsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—65 hr., po puncźe rėsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 26. meje: Rjane.

Wosjewjenje.

Wotmolwjo na wjazore napraschowanja ratarjow ſ Biskopskich stron ſ tutym doraźnje k wjedźenju dawamy, so njenadźity kandidat reformskeje strony za tsecźi khėžorstwoßejmski wólbny wokrjeß, knjes **kwětkidźėlaŕ Gräfe** w **Biskopizach,** kiž ßo jako dowėrnik ratarskeho swjaska wubawa a ſ tym měnjenje sbudźuje, so je swjaskowy kandidat, njeje ani swjaskowy kandidat, ani wot ratarskeho swjaska w tudomnym wólbnym wokrjeßu postajeny ani pschipósnaty njeje, ani ßo na někajke waschnje podpjeraŕ njeje, ani ßo podpjeracź njebudźe.

Duž ßo ßamo rosumi, so ßo knjes Gräfe wot ßwojeje khėžorstwoßejmskeje kandidatury wjazy dowėrnik ratarskeho swjaska mjenowacź njeßmė, dokelž je ſ tym wuměnjenje wotpanuko, ſ kotrymž je ßo wón to sćzinił.

Zastupjerjo ratarskeho swjaska.

Hetzer w Delnjej Kinje,
Brühl w Lusy,
Blümich w Worklezach,
Schuster w Halschtrowje.

Richard Neumann
porucza ßyry a paleny
khofej
w najwjetschim wubjerku a najlėpschej dobroscźi po najtunischich płaczišnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźėlbow ßo pomėrnje nižsche płaczišny wobliczа.

Najlėpschu margarinsku butru,
derje ßłodźazu, porucza
Pawoł Hofmann
na rózku ßerbskeje a schuleŕsk. haßy.

Jenož na žitnych wikach 4
po 1 skhodźe w Budyschinje.
Podpisany fotografuje doma a wonka wo dnjo a w nozy **wožoby, gruppy, kwaßy, khėže, krajiny, maschiny** atd. Wón na dalokoscź hacź do schėscź hodźin wot Budyschina pschińdźe a za pucźowanje niczo njewobliczi. Płaczišny ßo tunjo wobliczа. Wumėlske dźėło ßo pschilubi.
J. Jyrch, fotograf.

W wudawaŕni „Sserb. Now." je za 50 np. dostacź:
Bitwa pola Budyschina.
(1813.)
Powėdańczko ßerbskemu ludej posticził **Jan Radyßerb.**

Tunje
zigary
kupowanske žórko za zaßopschedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk.
porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy cźo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Koßy w snatej hódnoscźi porucza tunjo
A. Schuba, korczmaŕ
na lawskej dróhy.

Bruno Schulze
pschi žitnych wikach 8,
pódla Kellingez parneje barbjerńje.
Platowe a universalne schaty
jako:
khornarje,
manschety,
pschedkoschliki,
nowoseje w krawatach,
žlé, soki,
normalne koschle,
normalne spódnje kholowy,
woprawnje diamantočorne
schtrympy,
bawmjane pschedženo,
zwjernowe a židžane rukajzy,
bélе, pišane, čorne a
wolmjane schórzuchi,
kaž tež
zanki a banty
porucža w wulkim wubjerku
Bruno Schulze
pschi žitnych wikach 8,
pódla Kellingez parneje barbjerńje.

Britwje, nožizy
kaž wschě družiny **nožow** žo derje
a tunjo tocža a wuporjedža w parnej točerni a wuporjedžerni
Oskara Buttera
na žitnych wikach čišćo 1.

K kwašam a druhim žwjedženjam.
Sswoje žłódke a pschi tym žylne žłodžaze
likěry a dwójne palenzy
kaž tež čisty žitny palenz poručataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haży 6.

Syrup
žłódki a čiščе žłodžazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritschera.

Ssyre Hamburgske žadło
jara tunjo dostacz pola
Pawoła Hofmanna
na rózku žerbskeje a schulerst. haży.

Turkowske žłowki
najlépscheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjažowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likérow**
po starych tunich płaczišnach.

Najlépschi likér
s alpskich selow, Stonsdorfski likér a **bély ingberowy likér**, liter
po 100 np., poručamoj.
Sažopschedawarjo dostanu rabatt.
Schischka a Rjeczka.

Jan Khěžnik

w Budyschinje na Lubijskej drósy čišćo 8
porucža pschi potrjebje žwojim lubym žerbskim žobukrajanam žwój wulki skład

rowowych kamjenjow

se syenita, marmora a pěskowza, kaž tež **tolstočornych kryštalowych platow.** Trajne a woželbne dźěło pschi najtunischim wobličenju płaczišnow.

Stare rowowe kamjenje žo rucže ponowja.

Meblowy magazin
tyscherskeje jednoty w Budyschinje
na žitnych wikach 2 **na žitnych wikach 2**
žwój wulki skład **hotowych blidow** a **pólstrowanych meblow** pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedžbowanju porucza.

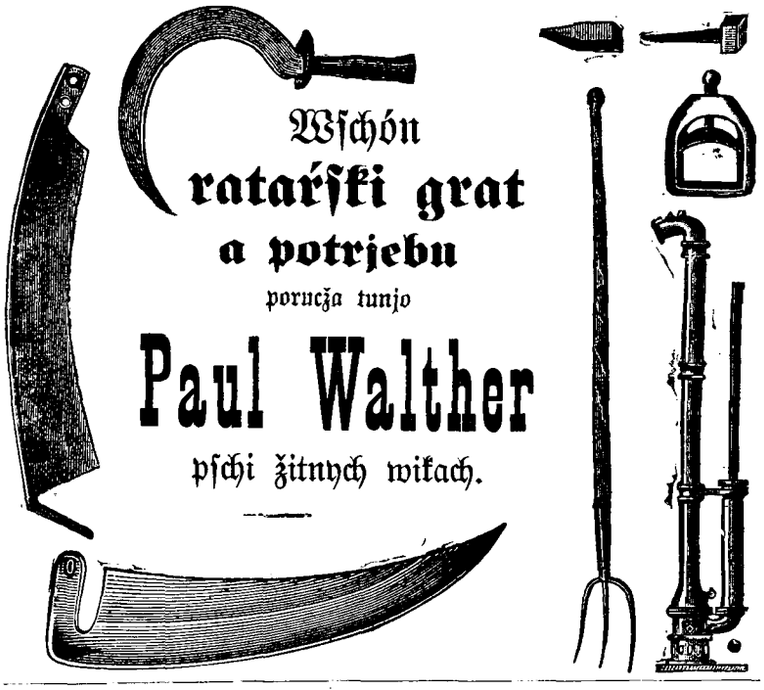

Wschón
ratarski grat
a potrjebu
porucža tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, něsczowe rěbliki, khachlowe durčka, tšěschne wokna, twarske hosdže
porucža tunjo
Paul Walther.

Fotografowarnja Apollo!
Richard Huth
w Budyschinje
na žerbskej a schulerskej haży na Gickelskej horje.
Woželbitosczе: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woželbow,** fotografije w wulkosczi **vistneje kharty** płaczа 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedženju.
Njedželu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Zigary
po 3—10 np.,
100 schtuk po 2 mk. 70 np. hacz 9 mk. 50 np.,
najlépschi
Khočebuski rolkaty tobak,
čisty Amerikanski
rjepikaty tobak
porucža
August Lorenz
w Budestezach.

Schpihele
wulke a małe,
módre emailir. karany
sa 3—5 litry,
wódne pónoje,
wódne kótły,
žimaze maschiny,
konjaze rèble,
žitne kopacze,
drjewjane žudobja,
wohrěwanske koprowe
blesche,
kordowe tosle,
a wjele druhich jako dary
žo hodžazych wèzow
wupschedawa tunjo
August Lorenz
w Budestezach.

Lékarske čerwjene bélе wino,
rum,
arak,
kognak,
stary woprawdźity
žitny palenz
w dobrej hódnosczi
porucža
August Lorenz
w Budestezach.

Kaschcze
ma pschezo w wulkim wubjerku na składze
Hermann Schmidt
na hrodowym městnje 2 pschi hrodze.

Korczmarjo, reſtawratěrojo a ſaßopſchedawarjo njemóża pſchi kupowanju wina lěpje cžinicz, hacz ßwoju potrjebu

w winańi Powoła Giebnera w Budyſchinje

na bohatej haßy cžißło 18 ſ nutskhodom theaterſkeje haßy

wotewſacz. Tam ßu naturſke wina, ſa kotrychž cžiſtoſcz ßo rukuje, doſtacz. Bjes tym ſo dyrbja ßo pola winowych pucžowarjow wyßoke wudawki ſa pucžowanje ßobu ſapłacžicz, tole podroženje wina pola mjenowaneje firmy wuwoſtanje, dokelž wona wjetſchi dźěl ßwojich winow direktnje pola winizarjow kupuje, ſ kotrymiž je ßo mějeczel firmy pſchi ßwojim dołholětnym pſchebytku pſchi Rheinje ſeſnał, a pódla teho ma hiſchcże kóždy tón dobytk, ſo ßebi wulki ſkład wina dżeržecz njetrjeba. Hdyž ßo njedżelu wino trjeba, móże ßo ßobotu kóždokróczna potrjeba w wotležanych bleſchach derje a tunjo ſ rukowanjom ſa ſpratwne a ßwědomite poßłużenje doſtacz.

Najwjetſchi ſkład wina w Budyſchinje.

Koßy,

ſa kotrychž hódnoſcz ßo rukuje, w njepſchetrjechenej hódnoſczi porucza **Paul Walther.**

Kóſlaze kóżki.

Kóſlaze kóżki po najwyſchſchich płacžiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi pſchi żitnych wikach.

Kóſlaze kóżki

po jenotliwym a po wjetſchich dźělbach kupuje

Gustav Nauke
na garbarſkej haßy 16.

S dobom poruczam ßwój wulki ſkład **ſchórznchow** ſa murjerjow, cžeßlow a dźěłacžerjow po najtuniſchich płacžiſnach.

Kóſlaze kóżki

po jenotliwym a po wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płacžiſnach kupuje kóżkaŕ **L. Fleiſcher**
na ſwonkownej lawſkej haßy 18.

Howjaſu kożu, cželazu kożu, koſaze a kaniklaze koże a wſchě druhe drużiny kożow po najwyſchſchich płacžiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi pſchi żitnych wikach.

Wóſk

każ też wóſkowy twar kupuje po najwyſchſchej płacžiſnje

Hermann Lehmann
mydłaŕ na hornczerſkej haßy.

Franz Marſchner

cžaßnikaŕ w Budyſchinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

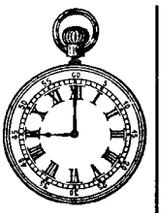

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacžiſny.
Porjedżenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **herbſki.**

Ernst Ullrich,

porzelanowa a ſchkleńżowa pſchedawarnja
na ſchulerſkej haßy 12,

porucza ßwój wulki ſkład **porzelana, kamjeniny, ſchkleńcžanych tworow, ſchpihelow, ſłoczanych lejſtow, gardinowych żerdżow** a **roſetow, wobraſowych woblukow, klankow, klankazych hłowow,** każ też wſchě druhe wězy ßwojeje pſchedawarnje.

Saßopſchedawarjo doſtanu rabat.

Julius Höhme,

ſaſtupjeŕ internazionalneje maſchinſkeje wuſtajeńzy
w Rieſy nad Łobjom

porucza na **najlěpje** dźěkane

lokomobile a parne młócžaze maſchiny wot 2 konjazeju mozow,
ſchěrokomłócžaze maſchiny, ſ gópelom a paru ßo cžerjaze,
jenopſchežne młócžaze maſchiny, wubjernje dźěkaze,
ruczne młócžaze maſchiny najnowſcheje konſtrukzije,
běrny roſtłócžaze a **běrny roſrißaze maſchiny,**
rěſaki ſa běrny a rěpu, cžiſcžaze maſchiny,
mjetliży, butrowanſke maſchiny, butrumjatowarje, młoczinki,
viktoria-ſeparatory, ſ ruku a maſchinu ßo cžerjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy ſazynkowaneho worzłoweho blacha, **żeleſne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noſchne), **trěry** najlěpſcheje konſtrukzije,
młynſke zyłindry, rynkate walzy a dezimalne ſkótne wahi,
kuczne bróny, ßamßne dźěło, ſakońſzy ſchkitowany ſyſtem, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych bróuow** pſcheměnicz, pſchezo najlěpſcheje, wupruhowaneje konſtrukzije.

Najpſchihódniſche wumènjenja dla płacženja! Pruha dowolena! Proſpekty darmo!

Pſchedawarnja a ſkład pola **Jana Manjoka** w Budyſchinje.

Adolf Rämiſch w Budyſchinje

pſchi butrowych wikach

porucza ßwojim cžeſcženym wotebjerarjam:
jerje, ſ lěta 1892, nowe wulke tuczne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy ſchmalc, wubjerny, punt po 60 np.,
ßwinjazy połcz ßuſcheny, punt po 75 np.,
ſyrup błódki każ měd, punt po 16 np.,
raiß, wulkoformaty, punt po 16 np., 5 puntow ſa 75 np.,
dale poruczam ßwoje ſnate, jara błóde **dwójne likéry,** liter po 60 hacz 75 np., teho runja **naturſku khinjelcžku** liter po 40 np.
— Moja pſchedawarnja wot lěta 1868 wobſtej. —

Pſchedeſchežniki

porucza po tunjej płacžiſnje

H. Seibt,
kſchidaŕ w Bukezach.

Wuporjedżenja ßo derje a tunjo wobſtaraja.

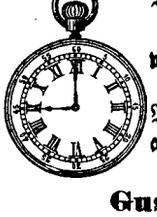

Pſchedawanje a porjedżenje

w ſchěch drużinow **cžaßnikow.**

Płacžiſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcže.

Gustav Mager,
cžaßnikaŕ
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Sa 55 hriwnow

wobſtaram kóżdemu wubjernu nowu ſchijazu maſchinu, ſa kotrejež hódnoſcz něktore lěta dołho rukuju.

A. Schuba,
korczmaŕ na lawſkej dróſy.

Měšćenjo! Burjo! Němscy bratřa!

Wólba do kněžorstwoweho sejma je blizka! W Wašej rucy leži, so rozsudźić, hač chceće so wobroćić přećiwo powróćerjam, kotřiž přećiwo trónej a wołtarjej, přećiwo ludstwu a swójbje běhaja, abo hač chceće wustupić za najwyšše kubła.

W Wašej rucy też leži, so rozsudźić, hač dyrbi naš lud připanuć židowskemu wuklukanju, hač dyrbi dźěłaćerjowa mzda překlepanemu burzowemu mužej a lesnemu wikowarjej słušeć, abo temu, kiž sprawnje dźěła.

A zaso w Wašej rucy rozsudźenje leži, hač chceće so dale wot mužow wodźić dać, kotřiž jenož k Wam přińdu, hdyž je tu wólbny čas, kotřiž so tuleja a kłonja, hdźež so wo to jedna, zastupić za Waše interessy, kotřiž ničo njewjedźa wo tym, štož je Wam nuzne. Mamy dosć hrabjow a baronow w kněžorstwowym sejmje, trjebamy nětko ludźi našeho stawa, mužow, kotřiž wjedźa, hdźe nas wšitkich črij čišći. Tajkich muži

w **němskej reformskej stronje**

namakaće, a jedyn muž, kiž Waše interessy znaje, kiž khroble a mócnje za Was wustupi, tajki muž je

fabrikant kwětkow **Heinrich Gräfe jun.** w **Biskopicach.**

Wobhladajće sebi žiwjenjoběh tuteho muža!

Jednory muž z luda, je so wón **ze samsnej mocu** horje zdźěłał, wón so njehordźi z namrětym bohatstwom; wón Was nochce wabić z wysokim narodźenjom, wón nochce ničo dale być, hač **jednory měšćan.**

Jeho sprawnosć, jeho čestny kharakter, jeho woporniwosć, hdźež so jedna, za interessy druhich zastupić, su jemu hižo zahe dowěrjenje wšitkich dobyli, kiž jeho znaja. Z 28. lětami je jeho jeho wótcne město do měšćanskeho zastupjerstwa wuzwoliło, přeco zaso je jemu wone z nowymi wólbami swoje dowěrjenje z rosćacej wjetšinu wopokazało a nětko wón wot 3 lět jako zastupjeŕ měšćanskich wukazancow na čole měšćanstwa steji.

To je

Heinrich Gräfe jun.,

muž, kotrehož wólbu Wam poručamy, kotrehož wólby so nadźijemy.

Wón njestupi z česćelakomstwom na wojowniščo, wón nochce za rjadami łojić, **wón njeje konservativny prócowaŕ a dworjan;** ně, wón Wam wopor přinjese, wopušćo swój młody rosćacy wobkhod, tola wón zwólniwje a rad tutón wopor přinjesy, dokelž sebi mysli, zo je to jeho winowatosć, w hodźinach stracha za swojich sobuměšćanow zastupić.

Měšćenjo, burjo, němscy dźěłaćerjo! To je

Heinrich Gräfe jun.,

muž, kiž k nam słuša w žiwjenju a prócowanju, swěrny Němc, kiž so twjerdźe dźerži kněžorstwa a luda, kněžora a krala z wutrajnej mocu a ze samsnym přeswědčenjom, muž, kiž křesćijanstwo wysoko dźerži, ale njepřećelnosće mjez konfessijemi tama.

Němscy bratřa!

Wo čo so jedna w přichodnym wojowanju? Najprjedy wšak wo **wojeŕsku předłohu.** Tu naš kandidat wustupi za žadanja, kotrež su nuzne k posylnjenju našeje brónitosće, tola wón też žada, zo dyrbi nic dźěłacy, producěrowacy lud ćežkoty njesć, zo dyrbi nic zaso ratař, zastojnik, rjemjeslnik ćeńku móšeń ćahnuć, ale zo so wulki kapital přićehnje. My mužojo z luda woprujemy rad a zwólniwje kubło a krwej, ale nětko sebi žadamy, **zo lud krwej dawa a burza kubło.** Tak je prawe dźělenje!

Štóž je tajkeho měnjenja, njech wuzwoli

Heinricha Gräfu jun.

Ale za někotre njedźele budźe wojowanje wo wojeŕsku předłohu nimo. Potom pjeć dołhich lět před nami steji, w kotrychž so wo wjele ważnych prašenjach rozsudźi. Štó może w tychle časach za Was zastupić? Tola jenož muž, kiž je, kaž Heinrich Gräfe, z wašich kruhow wušoł, kiž ludowym nadźijam rozumi a je sam mysli. Njetrjebamy mužow — hišće raz njech je to prajene — kiž ze zeleneho blida, kaž z wšeteho sydła wysokozemjanskich knjezow, sudźa wo wěcach, kotrež su jim njeznate, trjebamy mužow našeje krwje a našeho stawa!

Tajki muž je

Heinrich Gräfe,

přetož najważniši nadawk, kiž nam předsteji, je, srědki namakać k zdźerženju produktivnych stawow k

zdźerženju srěnjeho stawa,

k zwěsćenju

ratařstwa, rjemjesła, wobkhoda, česneho dźěła!

Praktiskich mužow, mužow dźěła k temu trjebamy, mužow z dźěłacych, warbowacych, dźěłacych klassow. W prjedawšim kněžorstwowym sejmje sedźeše, wosebje pola konservativnych, črjoda wysokich zastojnikow a wysokozemjanskich knjezow. Što su nam woni přinjesli? **Plećizny, rozhórčenje, hospodařsku njehodn! Wikowanske wnčinjenja** su so přizwoliłe, kotrež nam škodu na škodu přinjesu, přećiwo mało hłosam — antisemitojo běchu sami wšitcy přećiwo nim — a ćežkoty na ćežkoty padachu na ramjenja srěnjeho stawa. Nětko so jedna wo to, rjemjesło a wobkhod, ratařstwo a kraloswěrne dźěłaćerstwo, kaž staw srěnich a małych zastojnikow zjenoćeni postupować. Móža to jenož w rjadach

němskeje reformskeje strony, jeničkeje strony srěnjeho stawa.

Přetož reformska strona je jenička strona, kotraž so wuraznje wobroća přećiwo stracham, kotrež nam wot **židowstwa** hroža. A tele strachi su wulke. Ratař, kiž so nad žołmjacym žitom wjeseli, kiž prjedy w poće swojeho wobliča rolu hnoješe, so zjeba wo swoju mzdu z termijowym wikowanjom na **burzy,** wot židowskich cuzobnikow, kotřiž rožku wot přeńcy, wows wot ječmjenja rozeznać njemóža.

Ratarjo! Wuzwolće teho dla Heinricha Gräfu, kotryž so přećiwo Wašemu wuklukanju wobroći! A **rjemjesło,** wone so zniči z konkurrencu, kotraž so najnižšich srědkow njeboji, kotrejež rozbrojenske wupředawanja a tworowe składy město a kraj powodźa, z konkurrencu, kotraž Wam česnje zasłuženy **khlěb** kranje. Nochceće-li so Wy, němscy rjemjeslnicy, ponižić k dołžnym a mzdowym wotročkam židow, wuzwolće našeho kandidata

Heinricha Gräfu jun.,

wuzwolće muža, kiž, kaž wón, dowěrjenje měšćanow wužije, kiž je jako wjacylětny sobustaw burskeho a ratařskeho zwjazka dopokazał, zo też interessy płoneho kraja znaje!

Měšćenjo, burjo, dźěłaćerjo, němski ludo! Dźiće na dnju wólbow zjenoćeni na wojowniščo a dajće swój hłós našemu kandidatej **Heinrichej Gräfje.**

Jedna so wo zdźerženje srěnjeho stawa, jedna so wo zakitanje dźěła!

Sława němskej reformskej stronje!

Wubjerk němskeje reformskeje strony za 3. sakski kněžorstwosejmski wólbny wokrjes.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 22. **Sobotu 3. junija 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pschi agitaziji sa wólby do kněžorstwoweho sejma so pokasuje, kak srudnje s narodnym smyślenjom w někotrych stronach Němskeje steji. W Bayerskej sjawnje prěduja, so chzedza so wot Němskeje dźělicz. Prjecz wot Pruskeje! tam wólbne heslo rěka. Tsiadwazeczi lět po sakoženju němskeho kněžorstwa tajka rěcz! Wjednik strony, kotraž chze Bayersku wot Němskeje wottorhnucz, je spisaczel dr. Sigl. Wón je tez wótry njepscheczel zentrumskeje strony a je sebi wotmyślik, ju s Bayerskeje wuczischczecz. Pódla Siglowych pschiwiżowarjow w Bayerskej so tez sozialdemokratojo sylnje hibaja. Boja so, so zentrumska strona někotre wokrjesy shubi, kotrez Siglowej a sozialdemokratiskej stronje pschipanu.

— W pruskim krajnym sejmje su jakoń pschijeli, po kotrymz so lezomnostne, twarjenjowe a rjemjeślniske dawki k gmejnskim dawkam pschipokasaja. S gmejnskich dawkow matej so kózde lěto dwě milijonje jako pschipomoz khudym schulskim gmejnam a k twarjenju nowych ludowych schulow wotedacz.

— Snate je, so so w němskim wójsku hižo dlězschi czas wojazy jako jězdni na kole wuwuczuja a so so woni sa wojerske samery wosebje k wobstaranju nusnych pschikasow k dalschim wójskowym wodźelenjam trjebaju. Tole lěto so prěni krócz tez reserwistojo w wjetschej měrje k jězdzenju na kole postaja. Generalne komanda, w kotrychz wokrjesach budza so lětza manevry wotbywacz, su wschitkich reserwistow, kotsiz so wusteja na kole jězdzicz, napominake, so bychu pschi bliższich manevrach dwě abo tsi njedzele służbu na kole czinili. Sa wottrjebanje koka so 25 hriwnow sarunanja sapłaczi. Swuczowanje, so rosumi, so jako wojerske wobhladuje. S teho je widzecz, so su dotalne wojerske pospyty s jězdzenjom na kole wocakanja dopjelnike a so ma wójskowe wjednistwo myśle, w bliższej wójnje ordonanzy na jězdnych kołach w wobschěrnej měrje trjebacz.

— Barlinski profesor Virchow je loni na anthropologiskim sjězdze w Moskwje pobył a wot tam pruhu „hłodoweho khleba“ sobu domoj pschiwjesł, kotryz su w czasu hłoda najkhudschi wjesnjenjo někotrych gubernijow, s hubjenymi znjemi potrjechenych, wuzili. Na khleb bjerjechu symjenja czertowych pasorow, tez pasorak so mjenowazych. Khleb mějesche czorny na torf podobny napohlad. Profesor Virchow je pruhu tuteho khleba Barlinskemu anthropologiskemu towarstwu pschepodał, so by ju pruhowało. Chemiske pschepytanje mějesche njewocakany wunoschk. Pschepokasachu so, so ruski hłodowy khleb wjazy bělkowiny a tuka wopschija, hacz zitny khleb, so je po tajkim wjele sytnischi hacz tón.

— W Hamburgu a wokolnej krajinje su wyschnoscze hižo naprawy psche rosschěrjenje kholery poruczike. Bjes druhim je Schleswigski knjezerstwowy president pschikasał, so smědza hoscenzarjo jenoz napitki pschedawacz, kotrychz czopkota s najmjenscha 10 gradow wuczini. Se symnymi napitkami sebi człowjek lohko żołdk nasymni, schtoz je husto s pschiczinu, so na kholeru skhori.

— W Hamburgu so sasso kholera poczina pokasowacz. Jedyn służobnik, kotryz je 27. meje lěkarju pomoz zadał, je tón samy dzeń se znamjenjemi skhorjenja na kholeru wumrjeł. Pschepytanje jeho cźeła je dopokasało, so je wón na asiatisku kholeru skhorił był.

— Helgolandska kupa, kotruz je Jendzelska Němskej psched dwěmaj lětomaj sa někotre němske narańschcrafriske krajiny wotstupiła, so po nječim rosdrjebja. Żołmy, s poknózneje strony wo kupu pjerjaze, wschědnje kruchi skakow wottorhuja. So by so dalschemu rosdrjebjenju mjesa stajika, da němske knjezerstwo nahle skały wobmurjowacz. Dźěłacźerjo běchu tele dny murjiny sakkad hižo pokożili; tu so w nozy wulka skała wotschczepi a so na dźěłanischczo wali. Někotre khěže, blisko skały stejaze, so na sboże njesasypnuchu.

Franzowska. Hižo prjedy rosschěrjena powjescz, so ruske wójnske kódźstwo, kotrez je so w New-Yorku pschi internationalnej pschehladzy kódźstwa wobdźěliko, so domoj wróczo w druhej połowy auguśta pschi franzowskim pschimórskim měscze Brestu sastanje, so by Kronstadtske a Peterburgske wopytanje franzowskeho kódźstwa wotpłaczilo, sda so nětkole wobkrucźicz. Praji so, so tam ruske kódźstwo tak dołho wostanje, doniz Carnot, kiz je w tu khwilu khorowaty, swoje pucźowanje do Bretagne njenastupi. Powjeda so dale, so ruski wulkowjerch, kotryz chze so w franzowskich strowotnych kupjelach w Vichy lěkowacz, swoje pucźowanje tak naprawi, so budze so pschi Brestskich swjedzenjach wobdźělicz móz. Powjescz wo pschikhadze ruskeho kódźstwa je so w Franzowskej s wulkim spokojenjom pschijała, maja to sa znamjo, so rusko-franzowski swjask s panamaskim skandalom czerpik njeje a so so wón w Brescze wobnowi a wobtwjerdzi.

Ruźowska. Finanzny minister je ministerskej radze namjet podał, so by so na sakkadze nashonjenjow na pruhu w schtyrjoch gubernijach palenzowy monopol sawjedł, to rěka, so by so pschedawanje palenza wot knjezerstwa pschedewsako. Tutón namjet je so jenohłósnje pschijał.

— Jednory wojak Jurijewskeho pěscheho regimenta w Dwinsku je pschiprawu k łaženju na schtomy wunamakał. Tutón „samołażak“ je so pschi pospycze, kiz je so w pschitomnoszi divisijonskeho komandéra měł, pjecza jako jara khmany wopokasał. Se samołażakom na nohomaj wojazy s lohka a s wěsta na wysoke schtomy łażachu, na date komando woni srjedz łaženja sastachu, natyknuchu swoju tsělbu a tsělachu. Runje tak lohko jedyn wojak na hładku telegrafowu żerdź salěsy. Ruske wojerske nowiny maja tole wunamakanje sa jara wažne pschi wobhonjenju, wobaranju w lěsu, sniczenju telegrafow atd. Duzy a tez na konju móża wojazy pschiprawu na nohomaj wobkhowacz. Jenoz dyrbja pěschzy potom wjetsche krocźele czinicz hacz hewak.

— Wucźerjam wjesnych schulow su so hacz dotal wschelake czeżkoty, kotrymz běchu drusy poddanjo podczisnjeni, spuschczike. Hacz do nětczischeho czasa běchu woni wot wojerskeje służby wusswobodzeni a gmejnske dawki njepłaczachu. Knjezerstwo je njedawno wo połoženjach, wucźerstwu poskiczowanych, jednako a je so rosswudziło, so dyrbja so pschichodnje wot wucźerjow gmejnske dawki płaczicz, tola so dyrbi so jim dale wojerska służba spuschczicz.

— Znjowe powjescze s Ruskeje su jara wschelakore. W stronach rěki Wolgi, hdzez je psched dwěmaj lětomaj wulki hłód był, je wjedro zitu howiło. W Rostowskim wokrjesu nalětnje zita, trawa atd. jara rjane steja. W Jejskim, Berdjanskim a Melitopólskim wokrjesu su czopke deschcze panuke, s kotrymiz su so symy wjele polěpschike. Na wopak su so w Tawriskej guberniji symske symy sahubike, tak so su so pola s nalětnim zitom wobsyczi dyrbjake. Trawy nimale żaneje narosło njeje, duz dyrbja skót se słomu s tsěchow pizowacz abo jón sa jara tunju płaczisnu pschedacz.

Serbija. Wólby w Serbiji su so tón krócz czisczo s měrom měke. Radikalni su w městach a na wsach s wulkej wjetschinu dobyli. Nehdze w 100 wokrjesach su so jich kandidatojo wuswolili, bjes tym so je liberalnym jenoz jedyn wokrjes a doprědkarjam 10 wokrjesow pschipanuło. S pschiczinu wólbow budze nětczische ministerstwo,

w kotrymž jenož nĕkotſi radikalni ſtedźa, ſwoje měſto nowemu miniſterſtwu, ſ radikalnych wobſtejazemu, pſchewoſtajicź dyrbjecź.

Amerika. Mjes wukrajnymi wuſtajerjemi na Chikagoſkej ſwĕtowej wuſtajenzy a wuſtojenzynym ſarjadniſtwom je k ſwadźe dóſchło. Wuſtajenzyne ſarjadniſtwo na tym wobſteji, ſo ma komiſija roſſudźerjow, kotſiž wo hódnoſczi wuſtajenych pſchedmjetow roſſudźa a cźeſne myta wudźĕla, ſ Amerikanſkich wobſtejecź. Wukrajni wuſtajerjo pak ſtebi žadaja, ſo dyrbja k tejle komiſiji tež wukrajenjo pſchiſtłuſchecź; boja ſo, ſo budźa Amerikanſzy jenož tych ſ mytom wuſnamjenicź, kotſiž ſu ſtebi jich pſchikhilnoſcź ſ wulkimi pjenjeźnymi woporami dobyli. S tejle pſchicźinu ſu wukrajni wuſtajerjo wobſamkli, mjes ſobu woſtebitu komiſiju poſtajicź. Jeli ſo wuſtajenzyne ſarjadniſtwo do tuteho wobſamknjenja njeſwoli, chźedźa ſo wukrajni wuſtajerjo wuſtajenzynej komiſiji ſarjez, ſwoje pſchedmjety wot njeje pruhowacź a wuſnamjenicź dacź.

Slota medalija.

(Wĕrna ſtawiſna.)

(Pokročowanje.)

II.

We wójnje pola Charleroy.

Lĕto poſdźiſcho, ſo bĕ ſo tole podako, ſaſtupi Beaulieu do kralowſkeho kanonĕrſkeho polka, w kotrymž wĕſtych winow dla ſwoje ſwójbne mjeno pſchemjeni do mjena Docrais. Dokelž bĕ jara wobdarjeny, horliwy w ſłužbje a ſmužity, a mějeſche jeho hrabja de Nevers, kiž bĕ hejtman jeho kompagnije, wot ſetkanja w lĕſtnej korczmje jara lubo, doſta Decrais ſa ſchĕſcź mĕſazow patent jako wyſchk w polku.

Pſchi ſpoczatku pruſkeje wójny roskaſowaſche prynz Condé nad wójſkom w Flanderſkej, pod nim ſtejachu jeho generalojo wójwoda Luxemburgſki a druſy. Kanonĕrſki bataljon, k kotremuž kompagnija hrabje de Nevers ſłuſcheſche, bĕ dźĕl khora wójwody Luxemburgſkeho, kotryž pſchi rĕzy Sambre njedaloko měſta Charleroy ſtejeſche.

Hdyž Decrais junu ſ dowola ſ wótczneje Bretajnſkeje ſo ſaſo do lĕhwa wróczi, bĕ hižo cźma. Wón da ſo ſtraži, kiž pſched kwartĕrom ſtejeſche, ſpósnacź, rosdźĕli ſwojich wojakow na póſtny a ſhoniwſchi, ſo je hrabja de Nevers w ſłužbowych naležnoſczach ſo wotſałił, do ſtana, kiž bĕ jemu pſchihotowany, ſaſtupi.

Beaulieu (Decrais) bĕ ſtebi teſak wotpinuł a ſuknju wotpokožił; tu poſbĕže ſerżant Derolle ſawĕſchk ſtana a ſaſtupi.

„Ah, witaj, luby Derolle; ty ſy prĕnje pſchecźelſke wobliczo, kiž jow poſtrowju. Kak ſo cźi wjedźe? — Ssy dha ſtrowy?"

„Nimale, dźakuju ſo. Derje by było, hdy by ſo kóždemu tak wjedło kaž mi."

„Nó, nó, mój luby, wono njeby derje było, hdy by kóždy tak cźmowje hladał, kaž ty dźenża. Jeli tebi derje, dha to tola nichtó na tebi njewidźi.

„Moja ſtrowota je wubjerna, ale moja myſl njeje dobra. Cźłowjek njemóže pſchezo ſ tym ſpokojom bycź, ſchtož je ſo pſched naſchimaj wocźomaj ſtako."

„To maſch ty woprawdźe prawje; ale po twojim nowym powyſchenju ſo tebi njeſaleži to roſſudźecź. Ty ſy mój naſlĕdnik a njejſy to ſawĕſcźe hiſchcźe tak ſpĕſchnje ſo nadźał."

„Sawĕrno, niz. Mój ſerżantſki helm je mój marſchalſki kij."

„Tak!"

„Wy wĕſcźe, ſchto ſtebi wo tym myſlu, mój knjes lieutenant. Ale, runjež ma to jara mało na ſtebi, chzu tola wſcho na to ſtadźicź, ſo-li by nĕtko nĕchtó druhi ſerżant był dyžli ja."

„O, ſchto ty ſ tym mĕniſch, luby Derolle? Je ſnadź ſo tebi žane njeſboże ſtało?"

„Mi? — nĕ!"

„Nó, ſchto dha je ſo podało? Rĕcź!"

„Wulke njeſboże — njewĕm, kak mohł wam to ſdźĕlicź."

„Koho dha je potrjechiło?"

„Naſcheho hejtmana."

„Hrabju Neverſa? Ssym dźĕ runje hakle ſ kwartĕra C. pſchiſchoł, hdźež ſu mi prajili, ſo je w naležnoſczach ſłużby woteſchoł."

„Najſkerje hiſchcźe wo tym wjedźeli njejſu."

„A ſchto dha ty wĕſch?"

„Naſch hejtman je w jaſtwje."

„Schto? Hrabja Nevers? — A cźeho dla?"

„Wón je generalowe poruczenje pſcheſtupił."

„Pſcheſtupjenje pſchikaſnjow — pſches naſcheho hejtmana? To móžno njeje."

„Ssym ſam widźał, hdyž ſu jeho wotwjedli."

„Ale, kak dha je ſo to mĕło?"

„To ſam hiſchcźe wopſchimnucź njemóžu."

„Duž powjedaj!"

„Tak poſłuchajcźe. Wójwoda Luxemburgſki bĕ tydźenja ſ dźeńſkim pſchikaſom wojakam ſakaſał, ſo ſo pſches wĕſtu ſmuhu wokoło lĕhwa nad rĕku Sambre ſwažicź njeſmĕdźa a bĕ ſmjertne khoſtanje na to poſtajił, hdy by ſchtó do njepſchecźela ſo dacź chzył. Tutón roskaſ bu wſchudźom cźitany a pſchibity. Pſchi tym ſebi powjedachu, ſo chze general, prjedy hacź by njepſchecźela pſchimał, najprjedy hižo pſchipowjedźeny kralowy pſchikhad woczakacź, kotryž chze, kaž wĕſcźe, ſam na bitwje ſo wobdźĕlicź."

„Dźenża wokoło pſchipołdnja bĕ naſch hejtman na konju wokoło Goſſelies-a ſ nĕkotrymi wyſchkami dragonſkeho polka. Nĕkotſi ſ prĕdkowneho njepſchecźelſkeho wotdźĕla bĕchu ſo pſches rĕku ſwažili a wurubjachu franzowſku wjeſ. Naſchi, kiž dyrbjachu ſ bliſkeje hórki temu ſ prózdnymaj rukomaj pſchihladowacź, ſo pſchi tutym napohladze roshorichu."

„Njeby-li dźeńſkeho roskaſa było", rjeknu jedyn, „dha bychu tule bakažu tamle pſchimali".

„Nĕ!" rjeknu druhi, „to je lĕpje, ſo ſo wotſalu, pſchetož mojej ruzy chze ſo jara ſa teſak hrabnucź!"

„Na moju duſchu! Ja ſym ſobu", rjeknu tſecźi a wotjĕcha ſkoku. Schtyrjo abo pjecźo wyſchzy ſawróczichu konja, ſo njebychu tſĕlecź poczeli.

Knjes de Nevers njepraji niczo, tola wjercźeſche ſwój ſchnawzał, wócźko na Schpanjanow ſeprjewſchi, kiž mějachu runje ſ tym ſwoje wjeſele, ſo chzychu zyrkwinu wĕžu ſapalicź.

Na dobo wucźeže dragunaŕſki trompetaŕ, kiž bĕ runje hakle do lĕhwa pſchiſchoł, ſwój teſak a ſawoła: „Najebacź roskaſ! To ſo njeſmĕ prajicź, ſo je kralowſki wyſchk widźał franzowſku wjeſ ſo palicź bjes teho, ſo by ſo mjecza pſchimał." Kló konja ſ wotrohu a wotjĕcha.

Tu ſawoła naſch hejtman: „Ssměmy dha my pſcheſwažliweho bjes ſakita woſtajicź, moji knježa?" a wotjĕcha runje tak do tamneje wſy. Druſy ſcźĕhowachu pomału ſa nim.

„Cźi móhli jeho moricź!" ſawoła dragunaŕſki wyſchk, „do prĕdka, ſława kralej!" Kaknu konja ſ wotrohu do boka a cźĕrjeſche na njepſchecźelſkich rubježnikow. Ssedmjo abo woſmjo ſchpanſzy jĕſdni bĕchu ſa wokomik wokoło wboheho trompetarja a runje, hdyž bĕchu jemu na pomoz dojĕchali, padźe jeho hłowa roſrubnjena konjom k nohomaj. Roſherjeni dachu ſo nĕtko wſchitzy wyſchzy do Schpanjanow, morichu ſchtyrjoch a roſehnachu tamnych. W poknej kuraži cźĕrjachu hrabja de Nevers a jeho towaŕſchojo ſa nimi, ſcźĕhowachu jich a, ſ mjeczom w ruzy, wuhnachu bojaſnych cźĕkanzow pſches mjeſy. Kompagnija polka Nivernais póſnaje uniformu wotdźĕlenja. Spósnaje tež, kajki ſtrach jich wyſchkam na tamnym boku hroſy, khwata tam a woni dozpĕja tam mjes bubnowanjom do Goſſelies-a, ſ wotkelž bĕchu tamni njepſchecźeljo pſchiſchli.

„Ssy ty tež pſchi tejle bitwicźzy był?"

„Na moju duſchu, haj. Naſch hejtman wojowaſche kaž law. Bjes klobuka na hłowje, ſuknju na dwazycźich měſtnach roſtorhanu, ſwojeho konja pſchezo tam honjo, hdźež bĕ měſcheńza najwjetſcha, ſwój mjecz bĕ na khribjecźe ſchpanſkeho wojaka roſbił a ſkamał, potom ſo je wſchĕdnym jĕſdniſkim mjeczom wobrónił, pſchezo dale do njepſchecźelſkeje cźŕjódy, kaž by na hunje wowſ młócźił. Pſchi kóždym ſahanjenjom ſawoła: Sſława kralej! Hdyžkuli ſo jeho teſak miknu, ſhubi ſo jedyn njepſchecźel. Naſtróżeni dachu ſo njepſchecźeljo do cźĕkanja, wopuſchcźichu ſwoje kanony a ſtyknuchu bĕku khorhoj na naſypje, ſa kotrejž ſo khowachu. My bĕchmy wſcho do hromady tſizycźi ſwojich ſhubili a pſchinjeſechmy jich ranjenych do lazareta. Schto mĕnicźe nĕtko k tejle atazy, knjes lieutenant?"

„To bĕ rjany wojeŕſki ſkutk!" ſawoła tón.

„Jara rjenje, to je jene, ale to je nam ſchwarnu haru naczińiło. Hdyž bĕchmy ſo wſy ſmóznili, ſhromadźi naſch hejtman wyſchkow a rjeknu:

„Moji knježa, ſmy pſchi ſwojej bitwicźzy na dźeńſki roskaſ ſabyli a ſmy ſo ſ tym cźežzy pſchecźiwo kaſnjam pſcheſchli. Mi jako winowatemu ſo ſaleži . . ."

„My ſmy wſchitzy winowacźi!" ſawołachu ſchwarni ſemjenjo.

Potom rĕcźeſche hejtman dale: „Saleži ſo mi, jako najſtarſchemu mjes wami, knjeſej wójwodźe Luxemburgſkemu wo tym roſprawu dacź, ſchtož je ſo ſtako."

Chzychu pſchecźiwo temu rĕcźecź, tola hejtman ſakaſa ſ kiwnjenjom wo tym rĕcźecź a rjeknu:

„Prĕni winowaty dyrbi, kaž je ſnate, po wojeŕſkim ſakonju

wumrjecź. Mi, moji knjeża, ſcźe wy ſcźěhowali; wy ſaßkužicźe ßebi po tajkim wobhnadźenje, ja pak ßym ßmjercź ſawinuk." —

Hnydom rosdźěli hejtman wojakow na wſchelake měſtna, pſchepoda komando najſtarſchemu wyſchkej, cźißnu ßwój teßak wot ßo a dźěſche měrny do hłownehо lěhwa. Pſched hodźinu je tam bozpěł a je generala jeno wopuſchcźił, ſo by hnydom do jaſtwa ſchoł.

(Pokročowanje.)

Ze Serbow.

K khěžorſtwoßejmſkej wólbje.

W rosprawje, w 121. cźißle „Budyſkich nowin" wo wólbnej ſhromadźišnje Budyſkeho reformſkeho towarſtwa w Hunczerizach pola Huſki podatej, ßo pſchiſpomnjenje namaka, ſo ßo ſe ßwojim antiſemitiſkim ſmyßlenjom na žane waſchnje njetaju. Dokelž móža tele ßłowa měnjenje ſbudźicź a ßu tež hižo tu a tam ſbudźike, ſo ßym pſchednoſchkej knjeſa dr. Rohra poknje pſchihkoßował a ſo ßo bóle k reformſkej hacź k konſervatiwnej ſtronje kłonju, ßym nuſowany, ſcźěhowaze wojſewicź. Pſchißkuſcham ſ poknym pſcheßwědczenjom k němſko-konſervatiwnej ſtronje. Pſchi tym ßym kaž wſchitzy, kotrymž derjeměcźe naſcheho luda woprawdźe na wutrobje leži, tež pſchecźiwnik tamneho židowſtwa, kotrež bjes ßwědomnja naſch lud wukluka a ſ bjesbóžnym nowinarſtwom ſajědojcźi, a ßym teho dla antiſemitiſke hibanje, pſchecźiwo temu ßo měrjaze, ſa dobre měł, tola niz kóžde waſchnje jich wojowanja. Pſchemyßlicź dyrbimy ßebi, na pucź ſtupicź, po kotrymž reformarjo ſe ßwojim antiſemitiſmom krocźa. Pſchihódnje pißaja „Saſkſe zyrkwinſke a ſchulſke nowiny": „Waſchnje, po kotrymž ßo wo ſtarym teſtamencźe, kotryž je tola ſtawiſniſki podkładk kſcheſcźijanſtwa, haj wo kſcheſcźijanſtwje a Khryſtußu ßamym rěcźi, k temu ßłuži, kſcheſcźijanſku myßl w ludu, po ßwojej ßłaboſcźi abo ßylnoſcźi, pak na najwyſchſche rosnjembricź, pak ſaniczicź. Tale družina antiſemitiſkich nowin ßo ſ wjetſcha na to ßame ſtejiſchcźo ſtaji, kaž židowſke reformſke nowiny, kotrež njewuſtanu, wſcho, ſchtož je kſcheſcźijanam ßwjate, do błóta ſcźahnucź. Rosdźěl je jenož tón, ſo židowſke nowiny direktnje kſcheſcźijanſtwo pſchimaju, radikalne antiſemitiſke nowiny pak indirektnje, a to tak, ſo tamne najprjódzy nowy teſtament, tute pak ſtary teſtament hanja. Wuſpěch pak, mjenujzy ſaniczenje kſcheſcźijanſkeho ßwětowobhlada, je pola wobeju nimale jenaki; a ſchtož moralne ſamolwjenje naſtupa, je widomne, ſo je wone ſa ſtronu, kotraž je ſ kſcheſcźijanſkebo luda wuſchła, wjetſche hacź ſa židow." Cźeho dla dźenßniſchi reformarjo pſchecźiwo tajkemu ſpocźinanju raſnje njepoſtanu? Tak wjele hacź je mi ſnate, ßo to ſ reformſkeje ſtrony hacź dotal nihdźe ſtako njeje. To dyrbi wſchitkich tych, kotſiž chzedźa, ſo by ßo naſchemu lubej kſcheſcźijanſka wěra ſdźerżała, wotſtorcźicź a jim hromadźehicźe njemóżne ſcźinicź. Jako konſervatiwny njepſcheſtanu ßo pſchi prawych antiſemitiſkich prózowanjach wobdźělicź, ale jenož tam, hdźež ßo to ſ „Khryſtußowym ſnamjenjom" ſtanje, kaž dźe ßu narodne kſcheſcźijanſke konſervatiwne nowiny pſchezo pſchecźiwo ſkaženju pißake, kotrež židowſki duch we wſchěch ſtronach narodneho a kſcheſcźijanſkeho ludoweho žiwjenja nacźini. Tež konſervatiwna ſtrona je ßebi cźim dlěje, cźim raſniſcho jako nadawk ſtajika, ſ rosßudźenjom do tuteho wojowanja ſaſtupicź. A naſch konſervatiwny wólbny kandidat, knjes hrabja Lippe-Bartſki, je doraźnje woſjewił, ſo je wón konſervatiwny antiſemit. Duž je a woſtanje wobžarujomne, ſo młoda, w parlamencźe cźiſcźe njeſamožna antiſemitiſka ſtrona ſtaru móżnu konſervatiwnu ſtronu wucźiſchcźecź pyta. Kóždy narodnje ſmyßleny antiſemit móhł ſ poknym pſcheßwědczenjom konſervatiwnemu antiſemitej knjeſej hrabi Lippje-Bartſkemu ßwój hłóß dacź, haj, wón dyrbjał jón jemu dacź, hdyž nochze, ſo by wótzny kraj do wójnſkeho ſtracha pſchiſchoł ſ nowym wotpokaſanjom wojeſkeje pſchedkohi. So bychu ßo njedoroſumjenja mjes konſervatiwnymi wotſtroniłe, njech je tu doraźnje na to pokaſane, ſo budźe naſch konſervatiwny kandidat knjes hrabja Lippe jenož ſ tym wuměnjenjom ſa wojeſku pſchedkohu hłoßowacź, ſo ßo ßrědki k jeje kryczu niz, kaž ßo huſto praji, na ramjenja ßrěnjeho ſtawa pokoża, ale ſo ßo wone ſ burſowym, luruſowym atd. dawkom nadabźa. — Hdyž knjes dr. Rohr na kónzu ßwojeje rěcźe woſjewi, ſo ßmědźa ßo praſchenja ſtajecź, ßym ßo po někotrych ßłowach, antiſemitiſke hibanje ſa dobre mějazych, ſe ßłěbowazym praſchenjom na njeho wobrocźiš: Jeli ſo ßo pſchi ważnoſcźi wojeſkeje pſchedkohi knjeżerſtwo ſ pſchedwidomnje wobcźeżenym jednanjom wo praſchenju ſaradźenja pjenjes nakładowacź nochze, ale hdyž wone hnydom rosßudźenje w naſtupanju pſchedkohi żada, antiſemitojo pak po ßwojej ſaßadźe pſchecźiwo pſchedkoſy hłoßuja a jej ſ tym panucź dadźa: chzecźe a móżecźe wy antiſemitojo ſamolwicź, jeli ſo teho dla bórſy wójna wudyri ſ wjele ßylniſchimi njepſchecźelemi w ranju a wjecźorje, kotraž ßnadź njeſbožownje wupanje, w kotrejž budźemy pódla naſcheje narodneje cźeſcźe milijardy a rěki krwje woprowacź dyrbjecź ſa to, ſchtož chze nětkole njeroſum lutowacź — chzecźe wy ſamolwjenje na ßo wſacź?! A k temu ßo pſchiſamknuwſchi ßym hiſchcźe knjeſej dr. Rohrej napſchecźiwo dźerżał, ſo je wón, ſtawiſnu konſervatiwnych pſchedwjedźo, jenož cźmowy bok pokaſał, mjes tym ſo wón na. wurjadne ſaßkužby, kotrež wona njeſawadnje ma, ſe żanym ßłowcźkom ſpomnił njeje. To je wopſchijecźe teho, ſchtož ßym w debacźe rěcźał a ſchtož tež na doßahaze waſchnje moje ſtejiſchcźo woſnami. Jako konſervatiwny ßebi jenož pſcheju: „Bóh daj nam dobre rosßudźenje a rosßudźenje w wulkej myßli a duchu!

W Huſzy, 1. junija 1893. **Handrik,** farat.

Praſchenja a wotmolwjenja.

Ssu hižo ras fabrikantojo jeneho ratarja do khěžorſtwoweho ßejma wuſwolili?

Ně! Żenje niz!

Ssu hižo ratarjo jeneho fabrikanta do khěžorſtwoweho ßejma wuſwolili?

Haj, hižo woſpjet.

Je fabrikant ratarſtwo w khěžorſtwowym ßejmje ſaſtupował, kaž ßo ßłuſcha?

Ně, ratarſtwo je pſches njeho ſchkodowało. Pſches fabrikantow, na khěžorſtwowym ßejmje ßydazych, ratarſtwo k gruntu pońdźe.

Wuſwola ratarjo tón krócź ſaßo jeneho fabrikanta do khěžorſtweweho ßejma?

Wſchelazy, Bohu žel, haj! woni ßebi radźicź njedadźa; pſchetož dobra rada błaſnej nimo pada. Ale my podpißani ßmy powucźeni a njewuſwolimy żaneho fabrikanta wjazy; damy ßwój hłóß knjeſej rycźerkublerjej hrabi Lippe-Bartſkemu. K njemu mamy dowěrjenje; wón ßo ßam ſ ratarſtwom nakładuje a jo derje ſnaje. Wón wě, hdźe nětkole ſchpak tcźi, kiž ratarſtwu bolosćź cźini. Duž budźe wón hłoßowacź:

1. pſchecźiwo wſchěm ſakonjam, ſ kotrymiž móhłe ßo ratarſtwu nowe dawki napokožicź.
2. Wón budźe na to ſkutkowacź, ſo ßo ſnjeſbožena ſawěſcźazy ſakoń, kiž nětkole ratarjam wjele wobcźežnoſcźow cźini, jednoriſchi ſcźini.
3. Wón měni, ſo je ſarjadniſtwo kaßow ſawěſcźenja ſa pſchipad ſthorjenja, invalidnoſcźe a ſtaroby pſche drohe a ſo dyrbi ßo do zyła pſcheměnicź a jednoriſche a tuńſche ſcźinicź.
4. Wón chze ßo wo to prózowacź, ſo bychu ſamożicźi ludźo, kiž maja na pſchikład lětnje wjazy hacź 6000 hriwnow dokhodow, wjazy dawkow płacźili, hacź nětkole, a ſo bychu ßo woßebje wyßoke renty ſ wjetſchim dawkom pocźežili. Sa to dyrbja ßo khudym dawki po móżnoſcźi połóżicź.
5. Wón żenje do teho njeſwoli, ſo by ßo dźěłacźerjam palenz ſ wyſchſchim dawkom podrożił.
6. Wón ßebi żada, ſo bychu ßo trěbne pjenjeſy ſa powjetſchene wójſko nawdake:
   a) ſ powyſchenym burſowym dawkom,
   b) ſ praktiſkim dawkom na luxus,
   c) ſ dawkom, kotryž bychu cźi njeſcź dyrbjeli, kotſiž njeißu trjebali w wójſku błużicź.

Knjes hrabja Lippe je muž wot ßłowa; ſchtož wón ßlubi, to wón dźerži. Duž jeho wuſwolimy.

Něktore ßobuſtawy Hodźijſkeho ßerbſkeho burſkeho towarſtwa.

S Budyſchina. Hrabja Lippe-Bartſki ßo ßobotu 3. junija wjecźor 1/2 8 hodźin w Lauez hotelu w Budyſchinje, a ßobotu 10. junija wjecźor w Semizach wuſwolerjam pſchedſtaji.

— Ssrjedu po ßwjatkach mějeſche ßo w Müllerez hoſcźenzu w Budyſchinje hłowna ſhromadźišna Tow. Pomozy ſa ſtud. Sserbow. Knjes pſchedßyda farat dr. Kalich wotewri ſhromadźišnu ſ wutrobnymi ßłowami a poda potom na měſto pißmawjedźerja knjeſa fararja Skale, kotryž je do Roma ſapucźował, lětnu rosprawu. Wona bě tak wurjadnje dobry ſacźiſchcź na pſchitomnych ſcźiniła, ſo ßo jenohłoßnje wobſamknu, ju w „Sserb. Nowinach" wocźiſchcźecź dacź. Na to cźitaſche knjes pſchedßyda ſ dowolnoſcźu k. pokładnika pſchekupza Gruhla lětnu rosprawu wo pokładnizy, ſ kotrejež wukhadźeſche, ſo ßu pjenjeżne naležnoſcźe towarſtwa w dobrym porjadku. Tola dokelž mataj 2 reviſoraj ſliczbowanja po wuſtawkach hiſchcźe pſchehladacź, dha

dyrbi ßo wono poſdźiſcho juſtificirowacź. Sa reviſorow wuſwoliſchtaj ßo kk. kantor emer. Bartko a tachantſki wucźeŕ Kral, kotrajź ſtaj ſwólniwaj, to dobroczíwje wobſtaracź. Skónczńje pſcheńdźe ßo k namjetam. Pſchede wſchém bu namjet knjeſa ſchol. Hórnika pſchijaty, ſo bychu ßo kóždolétnje po hłownej ſhromadźíſnje cźi ßami ſ liſtźikom pominali, kotfiź ſa 3 léta ßwój pſchinoſchk hiſchcźe wotedali njejßu. Potom pſchija ßo namjet k. fararja Jencźa, ſo bychu ßo cźi ßami, kotrychź je towarſtwo Pomozy podpierako a kotfiź ßu nětko w lěpſchich wobſtejnoſcźach, dopomnili, po móźnoſcźi bórſy towarſtwu doſtate podpjery wrócźicź chźycź, teź ſo bychu ßo proßyli, nětko jako ßobuſtawy do towarſtwa Pomozy a do druhich Sserbſtwo podpjerazych ſjenocźeńſtwow ſaſtupicź. Knjes far. Kubiza wupraji próſtwu, ſo by ßo wo wotpohladach a ẑohnowanym ſkutkowanju naſcheho towarſtwa huſcźiſcho w Nowinach pißało, ſa cźoź ßo teź wſchitźy druſy pſchitomni wuprajowachu.

— Dowěrnizy ratarſkeho ſwjaſka ßu ſańdźenu ßobotu w ſhromadźiſnje, kotraź ßo w tudomnym Lauez hotelu wotbywaſche, jenohłóßnje wobſamkli, ſa to ſkutkowacź, ſo by ßo hrabja Lippe-Bartſki do khěźorſtwoweho ßejma wuſwolił.

— Tele dny je tudomna polizija wěſteho Schneidera ſ Demjan ſaſała. Wón je w reſtawraziji k „němſkemu khěźorſtwu“ jenemu wojnarſkemu miſchtrej, kiź bě tam ſa blidom ßedźo ſdrěmnuł, cźaßnik a 6 hriwnow pjenjes kranuł.

— Jedyn knjeźi pohoncź ſ Nadźanez je ſańdźenu wutoru w tudomnych nowych kaſarmach pſchi ßamym źiwjenje ſhubił. S hnójnizoweje jamy juchu cźerpajo wón do jamy padźe a ßo w hłubokej hnójnizy ponuri. Někotſi wojazy, kotſiź jemu hnydom na pomoz pſchiběźachu, jeho ſbožownje ſa ruku doßažechu a wucźeźechu. Pohoncź, kiź je ßo khětro wjele grawocźiweje mokſchiſny naßrěbał, je wjazy dnjow khory był.

— W Łužźy a w wokolnych krajinach ßu ßo ſ deſchcźikami poßlednich njedźel wuhlady na źně wo wjele polěpſchiše. Źita nanajrjeńſche ſteja, teho runja dźeczele a druha ſelena piza; ßadźenje kaka a rěpy je pſchi nětcźiſchim wlóžnym wjedrje derje ſpěchowako a ſ wjetſcheho dźěła hižo ſkónczene. Běrny dobry wunoſchk lubja, a na łukach je dołha huſta trawa ſa krótki cźaß narosła. W ſahrodach ßo wſcho kraßnje roswiwa. Bóh daj, ſo by wſcho doſrawiło a ßo dobre domoj khowało.

S Małeho Wjelkowa, 31. meje. Wcźera wjecźor ßo tudy w hoſcźenzu bratrowſkeje gmejny ſjawna wólbna ſhromadźiſna wotmě. Knjes hrabja Lippe-Bartſki ßo jako konſervatiwny kandidat widźecź a ſłyſchecź dasche. Jeho wobliczo je wobliczo ſprawneho muża. Jeho rěcź bě zyle ſměrna, rjana, jaßna, połnje ſroſumlika a do daloka ſłyſchecź. W tym naſtupanju je wón rodźeny ludowy ſaſtupiéŕ ſa khěźorſtwowy ßejm. S zyłeho ſynka jeho rěcźe bě ſpóſnacź, ſo jeho ert rěcźi, kaž jeho wutroba měni. Jeho ſaměry, kotrež na ßejmje ſaſtupowacź lubi, a kiź ßu ſ druhich roſprawow hižo doſcź ſnate, ßu tak njeſtroniſke a dobre, ſo dyrbja ßo wſchitke ſtrony, kiź wótźny kraj lubuja, ſa nje wuprajicź. My Sſerbjo, kiź ßmy jeho widźeli a rěcźecź ſłyſcheli, ßmy połne dowěrjenje k njemu dobyli. Móźno njeje, ſo mohłe tajke ſprawne wobliczo a tajka ſměrna cźopka, wutrobna rěcź ludacź!

Stary wucźeŕ.

S Hodźija. Njedźelu ſa tydźeń, to je 11. junija, popołdnju w ſchtyrjoch budźe ßo w naſchim ponowjenym Bożim domje na jeho zyle nowych kraßnych piſchcźelach wot tſjóch ßławnych organiſtow zyrkwiny piſchcźelowny konzert wotbywacź, pſchi cźimź budźeja teź zyrkwinſzy doſtojne ſpěwy w woběmaj rěcźomaj wot woßebnje wuſtojnych ſpěwarjow a ſpěwarkow ſpěwane.

S Prěcźez pola Hodźija. Tu je ßo 1. junija na město dotalneho pomozneho pósta póſtna agentura wotewrika.

S Noweje Wßy pola Huſki. Pjatk tydźenja wjecźor je ßo tu khěźa, ſkakarjej Eichbaumej ßkuſchaza, ſpaliła. Woheń je jedyn hólcźez ſakožik. Wón je do běrnjazeho ſela, ſ kotrymž bě khěźa wobkładźena, ſapalenu ſchwablicźku cźißnuł. Dokelž ani Eichbaum, ani jeho žona doma njeběſchtaj, hdyž woheń wuńdźe, je ßo nimale zyła domjaza nadoba wot płómjenjow ſaniczíła. Schtož je ßo wukhowało, ßu mużſtwa ßykawow, kotrež běchu k haſchenju pſchijéle, ſ wóhnja wunjeßli.

S Pomorz. Tu je wjele ludźi, kotſiź ßu mjaßo khoreho ßwinjecźa, wóndano tu ſarěſaneho, wuźiwali, ſtraſchnje ſkoriło. Ta wěź ßo wot ſtatneho rěcźnika pſchepytuje.

S Khróſcźiz. W tudomnym Wjenkez hoſcźenzu je ßo lědma hdy prjedy na dobo telko ludźi ſeſchło, kaž ſańdźenu njedźelu popołdnju. Se wſchěch ſtron běchu pſchiſchli, ſo bychu pſchednoſchk hrabje Lippe-Bartſkeho ßłyſcheli, kotrehoż ſtaj konſervatiwna ſtrona a ratarſki ſwjaſk ſa ßwojeho kandidata pſchi wólbach do khěźorſtwoweho ßejma poſtajiłoj. Hrabja Lippe je wjedźał, ßebi wutroby a pſchikhilnoſcź tudomneho wobydlerſtwa dobycź. Wo tym ßwědczeſche mózne pſchihłoßowanje, kotrež po jeho pſchednoſchku pſches ſalu ſchumjeſche. Sswój program roſeſtajo ßo wón wuina, ſo by wón do powjetſchenja němſkeho wójſka po namjecźe zentrumſkeho ſapóßłanza Huene ſwolił, jeli ſo bychu jeho do khěźorſtwoweho ßejma wuſwolili. Wón je ßo ſa to roſßudźił, dokelž ßebi to wěſtoſcź wótźneho kraja ẑada. Pſchi tymle roſßudźe je ßo teź ſ dźiwanjom na to wodźicź dał, ſo bychu ßo po powjetſchenju wójſka mnoſy ßwójbni nanojo njetrjebali hnydom po wudyrjenju wójny dom a ßwójbu wopuſchcźiwſchi pſched njepſchecźela ſtajicź, bjes tym ſo wjele tyßaz ſtrowych mkodźenzow doma ſa khachlemi woſtanje. Franzowſke wójſko je nětkole wo 70 bataillonow a 276 kanonow ßołniſche hacź němſke, bjes tym, ſo ßu w lěcźe 1870 poměry na wopak byłe. Kajku njewuměrnu ſchkodu a kak wulku ẑałoſcź wójna ßobu pſchinjeße, kak woßebje mjeńſche města a wßy w njej cźerpja, to naß ſtawiſny wucźa, to wſchitźy cźi ſe ßamßneho naſhonjenja wjedźa, kotſiź ßu w lěcźe 1870 ſ nim hromadźe w Franzowſkej wojowali. Schtoż hoſpodarſke praſchenje naſtupa, hrabja Lippe praji, ſo je wot 17 lět ßem hižo ßobuſtaw towarſtwa dawſkich a hoſpodarſkich reformow, kotrež chźe na burſu a wulke ſamoženja wjetſchi dawk połoźicź a kotrež nětcźiſchej hoſpodarſkej politizy pſchezo njeoſchihłoßuje. Ratarſtwu, ſ kotrymž ßo něhdźe pokoźa wobydlerſtwa Němſkeje źiwi, dyrbi ßo pſchede wſchém pomhacź a jeho nuſa njeßmě ßo ßnani ſ nowym ruſkim wikowanſkim wucźinjenjom pohórſchicź. Pódła ratarſtwa pak matej ßo teź induſtrija a rjemjeßło ſpěchowacź, pſchetoż jene bjes druho wobſtacź njemóże. Induſtrija je najlěpſcha wotebjerarka ratarſkich wupkodow, tola wona je teź na wopak wot ratarſtwa, k kupjenju khmaneho, wotwißna. K ſpěchowanju rjemjeßła je trěbne dalſche roswicźe wucźobniſkich wobſtejnoſcźow a dopokaſmo wuſtojnoſcźe. W naſtupanju ſozialnych ſakonjow dyrbja ßo wſchelake poſtajenja khoroſcź a ſnjeſboženje ſawěſcźazeho ſakonja pſcheměnicź. Kóždemu ſakonjej, ſ kotrymž ßo hodźi móz źidowſtwa ßkabicź abo cźiſcźe wotſtronicź, budźe wón pſchihłoßowacź. Niz wo jenotliweho źida ßo njejedna, ale wo źidowſki duch a źidowſku ſamoznoſcź. Kſcheſcźijanow dyrbja kſcheſcźijanſzy ßudnizy ßudźicź, jich dźeczi dyrbja kſcheſcźijanſzy wucźerjo wucźicź. Se ſakonjemi dyrbi ßo temu wobaracź, ſo źidowſki kapital ſamoženje němſkeho luda ſpózera.

— Pſchi debacźe, kotraź ßo k pſchednoſchkej pſchiſamknu, ßo woßmjo knjeſojo wobdźělichu; bjes nimi woßebje knjes kubleŕ Ssmoka-Spyteczanſki wuſběhowaſche, ſo wot Sſerbow wotwißuje, kak wólba wupanje. Wón namołwjeſche, knjeſa hrabju Lippe-Bartſkeho wuſwolicź, kiź ßo njebudźe, kaž jedyn druhi rěcźnik naſpomni, na ßwoje dźěło dźiwajo, wotdźerźecź dacź, pſchi poßedźenjach khěźorſtwoweho ßejma porjadnje pſchitomny bycź. W tej ßamej myßli teź knjes krajny ſapóßłanz Kokla rěcźeſche. Jedyn wěſty Junker, kotrehoż mějachu ſ woprědka ſa ſozialdemokrata a kiź ßo poſdźiſcho jako reformaŕ wuſna, ſpyta pſcheczíwo hrabi Lippe rěcźecź, tola dyrbjeſche ßo bórſy wotmjelcźecź, dokelž pſchitomni wo jeho źwantorjenju niczo wjedźecź nochźychu, ſchtoż jemu na jara ſroſumliwe waſchnje k wjedźenju dachu.

S Biſkopiz. Ludźo tam a ßem ßebi myßla, ſo Heinrich Gräfa pola naß wſchitke hłoßy pſchi wólbje doſtanje. Ale temu tak njeje, dokelž jeho tu lěpje ſnajemy, hacź ßo wot njeho do wólbneho wokrjeża ſ njewěrnym khwalenjom won trubi. Dźeń wote dnja roſcźe tu liczba tych ßamych, kiź budźa ſa hrabju ſ Lippe hłoßowacź.

—š—

S Wojerez. We wſchěch ſtronach naſcheho Wojerowſko-Rósborſkeho wólbneho wokrjeża ßo wjeßelimy, ſo je k. hrabja Arnim Mużakowſki ßo ſaßo ſwólniwy namakacź dał, wólbu na khěźorſtwowy ßejm pſchijecź. Na pſcheproſchenje bě wón ſańdźenu njedźelu popołdnju do naſcheje konſervatiwneje ſhromadźiſny pola Nikolajiz pſchiſchoł, kotraź bě ſe wſchěch ſtronow naſcheho wokrjeża bohacze wopytana. W ßwojim jaßnym roſprajenju, kotrež nimale dwě hodźinje trajeſche, wón wſchě naležnoſcźe krajneho źiwjenja, wo kotrychź ſměje ßo jednacź, do praweho ßwětka ſtaji, ſo ma ßo ratarſtwo a rjemjeßło ßwěru pſched wobſchkodźenjom wobarnowacź, ſo ma ßo nuſne powjetſchenje wójſka pſches burſiny, woborny, luxuſowy, kwitowny a naweſchtkowny dawk ſapkacźicź, ſo ma ßo źidowſke wuklukanje ſadźewacź a we wſchém ludowe ſboże pſchiſporjecź. Jenohłóßnje bu wón ſ dźaknym pſchipóſnaczom ſ nowa ſa wólbneho kandidatu naſcheho zyłeho wokrjeża pomjenowany. Wón je teź naſcheho dowěrjenja w najwjetſchej měrje hódny a doſtojny.

D.—

S Klětneho. Mückenbergſke bibliſke towarſtwo ßwój lětuſchi ßwjedźeń tu tſecźi dźeń ßwjatkow ßwjecźeſche. Jeho nadawk je, Wikowſku, Wojerowſku a Rósborſku woßadu ſ tunimi němſkimi a ſerbſkimi biblijemi ſaſtaracź. Wone je w lěcźe 1892 833 biblijow

a 63 nowych testamentow rospschedako. Božeho słowa je po tajkim wjele w kraju. So by pak tu jenož njebyło, ale so też swěru nałožowało, k temu chzedźa biblijske swjedźenje pomhacz. Nadźijomnje je też nasch Klětnjanski swjedźeń temu spomožny byk. Sserbski předar bě knjes farar Waltar s Wóßlinka a němski superintendent Richter s Penziga. Kollekta je 63 hriwnow wunjeßka. Bóh, luby Knjes, chzyk jemu spodobny skutk też dale bohacze žohnowacz, so bychu sebi wutroby swólniwischo Boze słowo žadale, so swěru w nim wobhonjowale, po nim žiwe byle a jo rad rosschěrjale!

Se Skeho Komorowa. Pschi wottorhanju jeneho twarjenja w Sserbskim Zarnowje tsi staroněmske piwowe karanczki s tolerjemi napjelnjene namakachu. Pjenjesy běchu s wjetscheho dźela w lětomaj 1803 a 1804 bite. Wěste drje je, so su so te pjenjesy w lěcze 1813, hdyž so franzowske wójska bliżachu, kotrez su psches wjeß czahnuke, w tym twarjenju derje skhowale.

S Hole. Mózne wojowanje so nětkole, kaž po zyłym wótznym kraju, tak też pola naß sběha. Wólby do khěžorstwoweho sejma psched durjemi steja a maju so bórsy stacz. Dźeń je blisk, na kotrymž so tuta wólbna bitwa bije; teho dla so też se wschitkich stronow pospyty czinja nasch serbski lud sa sebje dobycz. Demokraczi wschudze wokolo hanjeja, swobodnomyßlni swoje papjerki rosdawaju a so w nich khwala, so maju jenicžzy woni sa bura njebjeßa w měsche. Ale, mój serbski hospodarjo, pomyßl sebi a wopomń, schtó dha su s wjetscheho dźela swobodnomyßlni (liberalni)? to su sami židźi a kschesczijenjo w židowskich pjenjesach. Židźi pak su stajnje skaženje kóždeho luda byli, dokelž tamne poklecze wot dweju lětnyßazow nad nimi wotpoczuje. Žadyn žid burstwo njesnaje; też role dźełacz njemóže, po tajkim też wón njewě, schto je sa bura nusne, schto bur trjeba. A tuczi liberalni czi jeneho zuseho knjesa s Wrótßkawja poruczeja, so dyrbisch jeho wuswolicz, ale ty wot njeho njewěsch, hacz wón snaje, schto je wowß, schto žito, schto jeczmjeń, schto hejdusch, schto pkuh abo schto radko? Po tajkim chzesch tajkeho wuswolicz, kiž niczo wo zyłym twojim ratarstwje a burstwje njerosumi, twoje interesy njesnaje; kak dha chze wón potom twoje interesy a potrěbnoscze sastupowacz, kak dha móže cze schkitowacz, so na twojej roli s hłodom njesahinjesch?

Koho dha dyrbimy nětko wuswolicz? so wy praschecze. Ja snaju muża, kiž ma sa naß Sserbow czopku wutrobu, kiž swoje serbske duchowne města jenož se serbskimi duchownymi wobßadźuje, kotryž je njedawno też nam Sserbam składnoscze dał, w naschej serbskej rěczi nascheho lubowaneho khěžora w naschim serbskim kraju powitacz, muża, kiž ma sobuželniwu wutrobu a wotewrjenu ruku sa wschěch khudych pod swojim knjejstwom, muża, kiž je hacz dotal w khěžorstwowym sejmje nasche interesy tak wótrje a tak schwarnje sastupował a sebi s tutym swojim dźěłanjom a skutkowanjom wschěch wutroby dobył, muża, kiž snaje, kak hubjenje so burej w pěskach dźe, kiž teho dla njecha na njeho wjazy dawkow kłasczy, ale kiž chze, so bychu je czi płaczili, kotsiž wulki luxus czerja, hlajcze, to je muž sa naß Sserbow, teho dla wschitzy Sserbja, serbszy hospodarjo, serbszy burjo, rjemjeßlnizy, dźełacerjo, hdyž dźeń bitwy, hdyž wólbny dźeń, hdyž 15. junij pschińdźe, njesmińcze so tuteje bitwy, ale dźicze nuts do njeje a wotedajcze tam muž pschi mužu swój hłóß sa nascheho jenicžkeho praweho a wěrneho sastupjerja: knjesa hrabju Arnima-Mužakowskeho.

(Pschipóßłane.)

Czißko „Sserbskich Nowin“ wot 20. meje wopschija nastawk, w kotrymž mjes druhim réka: „Wot sapóßłanza žadamy, so je muž wot słowa. Wón pak je ßlubił, so so njecha pschecziwo konservatiwnemu jako kandidat postajicz dacz, a tola nětko wschitke truny napina, so by hłoßy wot konservatiwneho kandidata wotwobrocził a na sebje ßameho sjenocził. Réka to słowo dźerżecz?“

Tele ßady w kóždym nastupanju na njewěrnosczi wotpocžuja. Wěrno njeje, so ßym hdy někomu ßlubił, so kandidaturu do khěžorstwoweho sejma njepschiwosmu. Wěrno wschak je, so ßym sebi dołho rosmyßlił, kandidaturu pschijecz, dokelž mam hischcze mkody wobkhod, ßym też privatnje wospjet proßył, so bychu wot mojeje kandidatury wothladali, ale ßym hnydom hotowy był, kóždy wopor pschinjesecz, hdyž wulke kruhi s města a se wßow mje nadběhachu. Pschetož ßym bjes dalscheho moje woßobine interesy sady tych wólbneho wokrjeża a nascheho wulkeho němskeho kraja stajił. Wusběhuju woßebje hischcze ras, so ženje prajił njejßym, so pschecziwo jenemu konservatiwnemu kandiděrowacz njebudu. S tym też wschě wuwody spanu, kotrez nastawk wot 20. meje wopschija.

Heinrich Gräfe jun., fabrikant kwětkow.

K sejmskim wólbam.

Wam, lubi Sserbja, tola nětko
Ta wěz je dawno snajomna,
Kak hotuje so saßo wschitko
Tu s nowa wolicz do sejma.

O njepraj žadyn: Schto dha pomha,
Hacz ja du, abo njeńdu tam?!
Schtóž prawo ma, njech s kóždoh' doma
Tam khwata swój hłóß donjesecz sam.

A wschitzy, kiž wy pschebywacze
We tsecźim sakskim wokrjeßu,
Sswój hłóß wschak wschitzy božmje dajcze
Pschez' hrabi Lippe Bartskemu.

Joh' derje wot parschony snaju,
A też, kak wón je smyßleny,
Schtóž swój hłóß sa njoh' da, to praju,
Tón kacz so nihdy njebudze.

Wón snaje derje burstwa žałosez,
Ssam ratar w polnej myßli je,
Też dźełacerjow dosez ma na dosez,
Jich sastupowacz wschak też chze.

Duž njeshubcze tu khwalbu ženje,
Kiž dotal stajnje měli scze,
So sastupował wasch we sejmje
Konservatiwny pschezo bě.

Njech druhi dźěła khumschtne kwětki,
Tak rjane wschak, hacz jenož chze,
Wón bydli tola stajnje w měsczi
A s czežka wě, kak na wßach je.

Nětk hakle je so podak na to,
Sso snaty sczinicz tu a tam,
So sczahnuł by jich wjele na so,
W wschěch kónzach rěczo leßnje nam.

Ach njebajcze so mylicz ženje
A njewěrcze tak kóždemu,
Czi móża rěczecz jara rjenje,
Haj woßebje, hdyž rad tam du.

Njech žadyn njedźiwa so jara,
Dokelž sym w druhim wokrjeßu,
A njepraj, schto mje tsecźi stara,
Ach tam je Sserbow wjaz' hacz tu,

Jow skorżicz mamy pschezo na to,
So my we druhim wokrjeßu
Nětk wolicz mamy pschezo saßo
S tej fabrikantskej krajinu.

Ja pschezo sym tak myßlił sebi,
Hdyž ratarjow swjask nastał bě,
So budze we pschichodnym sejmi
Nasch sastupjeł muž ratarski.

Hdyž, lubi Sserbjo, macze snatoh',
Kiž njeczita snadź Nowinu,
Dha chzyli teho dobycz sa to,
Schtož ja sym dźenża prajił tu.

Ach wopomńcze, kak tamna strona,
Ja měnju sozialistisku,
Kak polnoliczbnje wschitzy tola
Sso wobdźěła na wolenju.

Duž, serbski ludo, njebudź liwki,
Czij swěru swoju pschißluschnoscz,
Haj hewak wěscze srudne scźěhwki
Czi s teho srostu sahe dosez.

W Bukojnje, 30. meje 1893. **H. Falka**, gmejnski pschedstejiczeł.

Přilopk.

* Na kónzu měßaczkoweje polnoscze wot 3. junija najskerje sylne deschcze dostanjemy.

* W Sohlandze pod Rotsteinom je skužobna holza, pola korczmarja Liebiga skužaza, psches swoju skuposcz, pschi satepjenju wopokasanu, žiwjenje shubiła. So by so jej spěschnischo satepiko, wsa sebi wona bleschu s něhdze 3 litrami spirituša do ruki a lijesche s njeje do wóhnja. Woheń do blesche dyri a ju rospraßnu. Holzu czežko wopalenu do Reichenbachskeje hojernje dowjesechu, hdyž schtwórtk psched tydźenjom wumrje.

* S wopyta Jeho Majestoscze nascheho khěžora w Mužakowje so nam hischcze jeho scźěhowaze wuprajenje powjeda: Hdyž so w khěžorowej pschitomnoscźi pschezo sylnischo deschczowacz pocza a hrabja Arnim-Mužakowski to wobžarowasche, khěžor wotmolwi: „Bych-li też na kožu smoknuł, bych so tola nad tym lubym deschczikom, kotryž nam Bóh dźenża po dołhej suchocze wobradźi, swjeselił; pschetož wón je ratarstwu jara trěbny. W tajkich wobstejnoscźach mamy dźenża woprawne khěžorske wjedro.“

* W Spandawje prěni dźeń swjatkow bratraj B. na wyßokim powjasu keklowaschtaj. W woßebje czežkim kußu, w kotrymž jedyn bratr na stólzu sedźesche, druhi pak na stólzowym wopjeradle na jenej ruzy balanserowasche, poßlednischi runowahu shubi a nimo wupinjeneho saka do pschihladowarjow padze, a to na 10létneho hólza s tajkim wotmachom, so tón sa 10 minutow wumrje. Wón sam pak bě sebi jenož hłowu wobschkodźił a to niz straschnje. Pschitomny lékat jemu prénju pomoz wopokasa.

* S połnózneje Italskeje pißaja: W Ligurskej a wokolnych krajach je satraschne krupobicze zyłe sywy sapuscźiło. Na polu dźełazy ludźo su so sarasyli. Krupy w pscherésku s wjetscha wóßom zentimetrow měrjachu.

* (Wutrajny lód w Ruskej.) S Pětrosawodska telegrafuja, so tam hischcze 20. meje na Onegaskim jězorje po lodze jězdźachu.

* Ssobotu a njedźelu su w amerikanskich połnóznych statach, woßebje w Tenesseskej, Missisippiskej, Arkansaskej a Louisianskej wutrajne deschcze panuke. W połnóznej Louisianskej je wjele stron kraja póczrjenych, něhdze 10,000 człowjekow je bjes hospody a jědze. Guvernér je stany a zyrobu póßłak.

* Na banzy w Monte Carlo, hdyž bohaczkojo wo pjenjesy wrótnje hraja, su sebi pjatk tydźenja schtyri woßoby žiwjenje wsake.

Ženje hischcze njebě „cžorny poczaß“ w Monako tak žałoßny kaž lětßa. Zadyn dżeń njesańdże, so bychu wukhodżowarjo jene abo wjazore cžeka njenadeschli. Prěni ſ tych schtyrjoch ßamomardarjow, 38létny Amerikan, bě do Nizza pschischoł, so by ßebi tam pluza wuhojił. Jeho ßwójba jemu měßacžnje 3000 frankow scželesche. Hdyž bě wscho pschěhrał, w jenej khofejowni ſ revolverom dwójzy do ßebje tſěli a bě hnydom morwy. Jena ruska knjeżna, Katharina Kassiliewa, bě hižo 100,000 rublow pschěhrała a pschińdże se ſbytkom ßwojeho samoženja, ſ něhdże 40,000 rublemi, do hrajernje. Też te běchu sa poł hodżiny pschěhrate. Duž ßebi na lěhanzy ſ jědom sawda. W sawostajenym liscze ßebi žada, so bychu ju spalili.

* (Rubježnistwo w Sicilſkej.) Se Sicilſkeje saßo powjescze k nam pschikhadżeja, po kotrychž tam se sjawnej wěſtotu jara hubjenje steji. Hdyž běchu ßo w poßlednich měßazach pola Centuripe, Ramacca a Agira rubježne napady stałe, je ßo njedawno pola Froina, małeho měſta ſ něhdże 10,000 wobydlerjemi w provinzy Catania, rubježne paßmo pokasało, kotrež wobydlerſtwu žaneho měra njewostaji. 28. haprleje pschińdżechu tſjo hacž do ſubow wobrónjeni mužojo k kublerjej Mirapontijej a žadachu ßebi ſ nim porěczecz. Dokelž pak jeho domach njenadeńdżechu, ßebi ſ jědżu a ſ picžom derje poßkužicz dachu a ßebi też hischcze zyrobu ßobu wsachu, hdyž ßo w dobrym pokoju wotßalichu. Duzy wotewsachu jenemu mulehonjerjej, kiž na wiki cžehnjesche, jeho pjenjesy a druhemu wbohemu puczowarjej tſělbu a 5 lirow. Nasajtra nadpadżechu w Fondo Calabro kublerja Carlo Gusso, kotremuž pjenjesy, brónje a wschě dobjerki rubichu. Runje tak ßo wobßedżerjej Franzesco Rizzo seńdże. W Barchiola pschecžiwjenje namakachu; pschetož nadpadnjeni ßo poczachu ſ tſělbami do nich měricz, duž mějachu ßo ſ wětra; tola pak wunusowachu ßebi sarunanje na hrodże bohateho Silvestro Giunda, kotrehož sastojnik dyrbjesche jich ſ dobrej zyrobu sastaracz. Zandarmojo a wojazy ßu na puczu, so bychu njeproschenym hoscžam poliwku pschełelili. Tola pak je ßo jim hacž dotal zyke rubježne paßmo derje wukhowacz samóhło.

* W San Franzisco w Kaliforniji je ßo 19. haprleje žałoßne njeſboże stało. Tam ßo hižo dlěſschi cžaß sahorjeny jědżeŕ do powětra pokasowasche. W ßwojim ballonje, ſ horzym powětrom napjelnjenym, ßo wón wyßoko posběhowasche a ßo ſ krywadłom, pad posadżerżowazym, dele puschczesche. Skóncžnje bě żónska, knjeżna Hagelez, na jeho město stupiła. 19. haprleje bě posběhnjenje jara straschne, dokelž ſ morja ßylny wětſik dujesche. Nimo teho běchu, ßo někak pschemaßnuwschi, ballon pschesahe puschczili, tak so nahły wichor ſ nim wo schkrějerńju praßnu, hdżež ßo sapali. Nastróżeni pschihladowarjo sakschiczachu, hdyž widżachu, kak sapaleny ballon w płomjenjach do wyßoka cžehnje, a tu knjeżnu ßobu bjerje, kotraž bě k krywadłowemu trapezej pschiwjasana. Wot wětra shrabnjeny ballon k morju leczesche a tam wboha żónska wo jene twarjenje praßnu, tak so wo ßebi niczo wjazy njewjedżesche. Potom, hdyž bě wschón horzy powětr ſ ballona stwóchnuł, ßo ballon dele puschczesche a kruchi krywadła ßo sa wobłożenja jeneho twarjenja sawichu. Nětk hakle mózachu tu knjeżnu ſ jeje stracha wumóz, ale wona bě hižo bóle morwa hacž żiwa. Do hojernje donjeßena tam sa někotre minuty wudycha.

* S afrikanſkich słotowych pschibrjohow „Afrikan Times“ powjescz podawaja, so ßu w krajinje Krobo Britojo njedawno hischcze hońtwu sa cžłowjeczimi hłowami měli. Na to kedżbliwi sczinjeni buchu najprjedy ſ tym, so widżachu, kak ßo mordowanje, woßebje wot młodych muži wuwjedżene, pschе wschu měru rosmnoża, a so ßo pschiběranje tuteho słóſtnistwa dlěje pschipadej ßamemu pschizpiwacz njehodżesche. Hdyž běchu ßo Jendżelczenjo hłubje do Krobowſkeho kraja dobyli, nadpadże jim jara, so mějesche nimale kóżdy k wojowanju khmany muż cžłowjeczi nop po boku wißazy. Sso dale sa tej nadpadnej wězu praschejo a błędżo, nashonichu bórsy, so ßu to nopy cžłowjekow, kotrychž běchu jich mordarjo wot sady nadpadnuli, jim hłowu wotrubnuli, ju wuprósdnili, wucžiſczili, wuhładkowali a potom ßebi rjany běły nop jako ſwonkowne snamjo ßwojeje khrobłosczе k bokej powěßnuli. A dokelž żadyn młody muż prjedy sa ßylneho a dobreho wojowarja njepłaczi, doniż tajki nop po boku njenoßy, dyrbi ßebi kóżdy młodżenz, chże-li ßo woženicz, niz jenoż ßam sa ßebje, ale też sa ßwojeho pschichodneho nana tajki nop wobstaracz, dokelž by hewak ſ cžežka żanu holzu sa żonu dostał. Jendżelſki guwernér spyta najprjedy cžežke khostanje hrožo tajkemu ßurowemu waschnju mjesy stajicz, ale podarmo; duž bě nusowany, wschitkich, kiž ßu ßebi ſ mordarſtwom w běhu poßlednich dwanacže měßazow tajke wusnamjenjenje dobyli, w Accra wotprawicz dacz, schtož je ßo w poßlednich tydżenjach se schtyrjomi mużemi stało.

* Wo schkodże, kotruž karnykle w Australiji cžinja, ſ Brisbane pißaja: Karnykle ßo njedżiwajzy wschěch wobaranſkich płotow pschе wschu měru pschiſporjeja. Nimo wulkeje ßuchoty, kotraž ßo tu husto se sahubjazymi sliwkami wotměnja, nimo běłych mrowjow a měchawzow ßu karnykle najhórscha krajna pschescżeha. Hdyž jenicžki kojet sa měßaz 64,000 měchawzow skónzuje, hodżi ßo wobliczicz, kajku schkodu tele swěrjata nacžinja. Tuta schkoda pak je ßnadna pornjo karnyklazej. Hdyž ßo tele hrymsaki ſ Europy k nam pschinjeßechu, ßebi nichtó myßlicz njemózesche, kajka cžwila nam ſ nimi hrosy. Wjele sakraßnjenych milijonow ßo jich kóżde lěto sabije, woßebicżi honjerjo, tak mjenowani „rabbiterjo“, je lěto wot lěta sahubjuja — wscho podarmo. Wschě mózne pospyty ßu ßo stałe, wote wscheje wody ßu je wotdżerżowali a k sajědojczenej wodże honili, hdżež je jich njeliczomna mnohosczе kónz wsała; ſ wjele mil dołhimi płotami ßu ßwoje leżomnosczе wobdali, spody kotrychž ßo pscherycz njemózeja, a ßu te płoty pod krajnych nadkedżbowarjow stajili — karniklow je pschezo wjazy. Někotryżkuli pilny ratar je ßwoje kubło wopuschczicz dyrbjał, dokelž jemu tute njenaßytne hrymsaki wschě jeho płody saniczowachu. Kolonija Viktorija ma 10 abo 12 milijonow kórzow, kotrež ßu ſ gumijowymi kerkami, malle rěkazymi, porosczene. Malleowy pjeńk ma jenoż někotre palzy w pscherěſku a je mało wyßoki; jeho korjeń je rjemjenojty a jara kruty. Tele kerki ßu wot karnyklow wobydlene a jim wěſtu khowanku dawaju. Jow ßebi ſ tym pomhachu, so malleowe kerki ſ pomozu wołow wuworachu a je potom, hdyž běchu wuſkhnjene, spalichu. S tym wschěm pak krajnu pschescżehu wukorjenili njeßu, woßebje teho dla niz, dokelž hacž dotal mjes saßydlerjemi a jednorymi kolonijemi żaneje pschesjenosczе w wutupjowanju karnyklow dozpěcz njebě. — Ssamo pola naß ßu tam a jow karnykle ſ wulkej pschescżehu. Něhdże psched 15 létami bě na pschikład Noßaſki ryczerkublerſki najeńk R. 3 dwójki dżiwich karnyklow do podleńſkich kerkow ßadźik, kiž ßu ßo tam jara rosmnożiłe a nětko też Wußmužowu horu wobczahnuke. Nětk ßo tam wjazy wutupicz njehodża a na wokolnych polach ratarjam wulku schkodu cžinja. Duž njech ßebi kóżda gmejna, hdyž ßwoju hońtwu pschenaja, krucze wuměni, so najeńk żanych kornyklow na revěr wußadżecz njeßmě.

(Żyrkwinſke powjesczе hladaj w pschiłohy.)

Drjewowa awkzija
na Bartſkim revěrje.

Poudżelu 5. junija 1893 dopołdnja $^1/_2$10 hodżin ma ßo
400 rm. khójnowych schczépow,
60$_{00}$ ſtotnjow mjehkich walczkow,
150 ßuſchizowych khójnowych żerdżatych dołhich hromadow
sa hotowe pjenjesy na pschеßadżowanje pschedawacz.
Shromadżisna w Dubrawſkim hoscżenzu.

A. Koban.

Meblowy magazin
tyſcherſkeje jednoty w Budyschinje
na żitnych wikach 2 **na żitnych wikach 2**
ßwój wulki skład **hotowych blidow** a **półſtrowanych meblow** pschi potrjebje dobrocżiwemu wobkedżbowanju porucża.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nésczowe rěbliki, khachlowe durczka, tſěſchne wokna, twarſke hosdże
porucża tunjo
Paul Walther.

Müllerez hotel a reſtaurant
prjedy **Thiermann.**
Kóżdu **njedżelu** dopołdnja wot $^1/_2$11—$^1/_2$12 hodżin
darmotny konzert k raňſchemu piwu.
S poczeſczowanjom **G. A. Müller.**

Wojerſke towarſtwo
„Němska kavallerija sa Budyschin a wokolnosczˇ“.
Dżenża **ßobotu 3. junija** wjeczor w 8 hodżinach shromadżisna w **Thiermannez-Müllerez** kollonadach.
Pschedßydſtwo.

Wólbne napominanje

wuſwolerjam III. ſakſkeho khěžorſtwo-ßejmſkeho wólbneho wokrjeßa, Budyſke, Kamjeńſke, Biſkopſke a Polcžniczanſke hamtſke ßudniſtwo wopſchijazeho.

Khěžorſtwowy ßejm je rospuſchczeny. — Nowowólby do njeho ßu na dżeń 15. junija poſtajene.
Dotalny němſko-konſervatiwnej ſtronje pſchißłuſchazy ſaſtupjeŕ naſcheho wólbneho wokrjeßa je ßo ſapowjedźił, ßo ſ nowa wuſwolicz dacz.
Na jeho měſto poruczamy pſchi pſchedſtejazej wólbje krajneho poſtajenza

knjeſa Ferdinanda hrabju ſ Lippe-Bartſkeho.

Wón je ßo w Łužizy narodźił a w njej wotroſtł; ſ tym a ſe ßwojim ſkutkowanjom w privatnym a ſjawnym žiwjenju — jako łužiſki krajny poſtajenz, jako ßobuſtaw 1. ſakſkeje krajneje komory, wokrjeßneho wubjerka — wón wſchelake wobſtejnoſcże a intereßy naſcheje wuzſcheje domowiny derje ſnaje.

Hrabja ſ Lippe k němſko-konſervatiwnej ſtronje pſchiſtupi.

Kaž wón ßwěru k ßwojemu **kralej** a **wuzſchemu wótznemu krajej** ſteji, tak je wón też hotowy, dobyte ſjenocżenje na ſakožku khěžorſtwoweje wuſtawy w narodnej myßli poßylnicz a wutwaricz.

Na monarchiſkim podłožku ſtejo wón pſchecżiwo wſchěm revoluzionarnym powróczenſkim wotpohladam wojuje, wón pak ßo na druhej ſtronje **mudremu poſtupowanju** njeſapowjedże.

Pſcheßwědczeny, ſo naſch lud njeje podarmo pſched 20 lětami ſa do ſkutka ſtajenje ßona naſchich wótzow krwawił, budże hrabja ſ Lippe ſa poßylnjenje **bróniłoſcże** naſcheho luda wuſtupowacz. Pſchetoż wón widźi w njej hłowne wumělnjenje ſa ſdżerżenje měra a ſ tym derjemęcże naſcheho wótzneho kraja. K temu trěbne wjetſche wudawki dyrbja ßo ſe **hamßnymi dokhodami khěžorſtwa** krycz. Tute pak njeßmědża njeſamožitych a ßrěni ſtaw **cżiſchczecz;** dyrbja ßo wjele bóle **druhe** hacz dotal pſchemako wuwužiwane žórła — woßebje burſa w wjetſchej měrje — nacżahnucz.

Na hoſpodarſkej ſtronje chze wón — kaž bě to naſch prjedawſchi khěžorſtwowy kanzler pſched 15 lětami ſa prawu hoſpodarſku politiku ſpósnał — ſo ßo wſcho ſprawne **narodne dźełko** ſakituje.

Duż wón wojuje pſchecżiwo roſcżenju internazionalneho kapitaliſma, pſchecżiwo żidowſkej ſamóżnoſcżi na naſche ludowe žiwjenje a pſchecżiwo wuroſtkam burſy.

W rjemjeßlniſkim a ratarſkim žiwjenju ſtejo, ſnaje wón intereßy **dźełacżerſkich klaßow,** wo kotrež budże ßo wón, hdżež ßo **pſchezo** hodźi, ſ cżopkej wutrobu ſtaracz.

Wón wuſtupuje ſa **poßylnjenje** ßrěnjeho ſtawa w **rjemjeßle,** wikowanju a woßebje w **ratarſtwje.**

Wón je pſchecżiwnik wikowanſkich wucżinjenjow, kotrež ratarſtwu nowe woporу napołoża a tak poßrědnje też druhim dźełanſkim ſtawam ſchkodża.

Kolonialnu politiku, induſtriji a wikowanju nowe ſtrony wotewrjazu, budże wón ſpěchowacz pomhacz.

Wón chze k wotwobroczenju ſchkodowankow, kotrež Němſka ſe ſkotej měnu poczerpi, internazionalny bimetallismus ſawjeſcz pomhacz.

Naprawy, k wotwobroczenju ſozialnych politiſkich ſtrachow ſawjedżene (ſawěſcżenje pſche khoroſcz a ſnjeſboženje), dyrbja ßo jednoriſche ſcżinicz a pſchewjedżenje pſcheměnjenjow, **njedźelſki měr** naſtupazych, ma ßo měſtnym wobſtejnoſcżam po móżnoſcżi pſchiprawicz.

W nowym němſkim měſchczanſkim ſakonju, kaž pſchi zyłym ſakonjedawanju maja ſaßady ſpraktiſkeho **kſcheſcżijanſtwa** a **němzowſtwa** płacżiwoſcz dóſtacz. Sa to kandidat wuſtupuje.

Tak móżemy po ßwědomitym roſmyßlenju

knjeſa Ferdinanda hrabju ſ Lippe-Bartſkeho

jako kandidata ſa khěžorſtwowy ßejm poruczecz; **ßměmy to cżim bóle, dokelż je ßo naſch wólbny wokrjeß pſchezo wotjeneho konſervatiwneho ſapóßłanza ſaſtupował,** a dokelż je kandidat na wſchě ſtrony njewotwißny muż.

Duż ſtańcże **wuſwolerjo!** Nimacże jenoż **wólbne prawo,** ale też **wólbnu pſchißłuſchnoſcz.**

Wótzny kraj, ſtatok, ßwójba, dyrbja a budża wam telko hódne, **ſo wſchitzy k wuſwolenju pońdżecże.**

Hdyż ßebi měrne poſtupowaze roswicże wótzneho kraja a wſchěch wobſtejnoſczow pſchejecże, dajcże **15. junija t. l.** ßwój hłóß

knjeſej Ferdinandej hrabi ſ Lippe-Bartſkemu.

Njedajcże ßo pſchi tym ſe žanymi rjanymi ßłowami, ſ niczim ſabłudnicz.

W Budyſchinje, 17. meje 1893.

Pſchedßyda konſervatiwneho towarſtwa w III. ſakſkim khěžorſtwo-ßejmſkim wólbnym wokrjeßu.

Sachße, Hetzer, Smoleŕ, dr. Uhlemann, Louis Großmann-Hermann, Hermann Müller, dr. Müller, Philippi, ſ Zezſchwitz.

Wólbne napominanje.

Khěžorſtwowy ßejm je roswjaſany, dokelž ßu ßo žadanja knjeżerſtwa dla powjetſchenja wójſka wot jeho wjetſchiny wotpokaſale, hacž runjež je khěžorſtwowy kanzler hrabja Kaprivi jaßnje dopokaſał, ſo **wobſtacże naſcheho wótzneho kraja wot tuteho powjetſchenja wotwißuje.**

Wuſwolerjo Rósborkſko-Wojerowſkeho wokrjeża! Cżaßy ßu khutne a cżežke! Dżenßa płaczi, **naſch wótzny kraj wobrónicż, jón ßylny ſczinicż,** ſo ßo njetrjebał njepſchecżelſtwa ßußodnych krajow bojecż, a my njetrjebali w ſtajnym ſtrachu bycż, ſo ßo naſche domy wot njepſchecżelſkich wójſkow ſpala a naſche pola ßo ſapuſcża; a teho dla rěka: muża wuſwolicż, **kotryž ſa polne wobrónjenje naſcheho wótzneho kraja ſaſtupi,** pódla pak tež na to hlada, ſo ßo we wſchěch krajnych wudawkach po móżnoſczi lutuje, ſo bychmy w dobrych ſamóżeńſkich wobſtejnoſczach wostali, muża, **kotryž ſchkituje naſche domjaze dżěło a prózowanje pſchecżiwo wukrajnej konkurrenzy** a tak ßrěni ſchtant w wikowanju, rjemjeßle a ratarſtwje ſdżerżecż pomha.

Naſch dotalny khěžorſtwo-ßejmſki ſapóßłanz, knjes

hrabja Arnim-Mużakowſki,

je ßo jako tajki muż **wopokaſał;** wón tež intereſſy a potrjebnoſcże kóżdeho powołanja a ſtawa w naſchim wokrjeßu derje ſnaje, **wjele, wjele lěpje,** hacž ſaſtupjerjo wſchěch druhich ſtronow, kotſiž w naſchej ßrjedżiſnje njebyła, **kotſiž ßu naſchemu dżěłu a prózowanju zyle zuſy!**

Knjes **hrabja Arnim-Mużakowſki** je naſche **dowěrjenje** w **polnej měrje** ſaßłużił!

Duž my jemu teßame ſaßo ſ nowa wopokażmy, hdyž dżeń 15. junija wſchitzy muż jako muż k wólbje pońdżemy a ßwój hłóß damy naſchemu dotalnemu khěžorſtwo-ßejmſkemu ſapóßłanzej

knjeſej hrabji

Arnimej-Mużakowſkemu.

Pſchedßydſtwo khěžorſtwo-ßwěrneho wólbneho towarſtwa ſa Rósbork w Hornjej Łužizy.

Żiwnoſcż na pſchedań.

Rjenje leżaza żiwnoſcż ſ 12 kórzami dobrych polow a łukow je ſe wſchěm inventarom a kraßnje ſtejazymi żnjemi bjes hoſpody a wumjenka tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicż w **Worzynſkim** hoſcżenzu.

Śpěwanſki konzert

njedżelu 4. junija w hoſcżenzu w Minakale,
wumjedżeny wot
ſpěwanſkeho towarſtwa w Maleſchezach.

Sapoczatk w 7 hodż. Po konzercże **reje.**

Wo bohaty wopyt proſcha

Hänſel, hoſcżenzar. **ſpěwanſke towarſtwo w Maleſchezach.**

Njedżelu 11. junija popołdnju w 3 hodżinach budże ßo trawa **Langez** łuki w Khwacżizach na pſchedawacż pſchedawacż.

W Kißlizy je **khěża** cżißło 9 na pſchedań. Dalſche je ſhonicż pola **Hendricha Obſta** w Pokpizy.

Koßy

ſnateje dobroſcże po fabrikſkich płacżiſnach pſchedawa **póſtſka kowarnja** pſchi żitnych wikach.

Koßy, ßerpy, woprawne **Mailandſke brußy** a **łunki** porucża **H. Seibt,**
kſchidar w Bukezach.

Łahowſke burſke towarſtwo

ſměje da-li Bóh jutſje **njedżelu 4. junija** t. l. ßwoju ſhromadżiſnu. Dla ſkaſanja naſymſkich hnojow ßo wſchitke ßobuſtawy proſcha, ſo bychu ßo wěſcże ſeſchli, tež hoſcżo ßu witani. Schtóż pſchi ſhromadżiſnje hnoje njeſkaſa, njebudże poſdżiſcho żane doſtacż móz.

Tež budże ßo wo ſawěſcżenju ſkotu rěcżecż a jednacż.

Pſchedßyda.

Na wßach ßo **bydło** a khmana **dżěłarnja** ſa jeneho wojnarja pyta. Dalſche je ſhonicż w wudawarni „Sſerb. Nowin".

Holzy, kotrež chzedża doſpoknje ſchicż nawuknucż, ßo pſchijimaju wot **Marje Bjarſchoweje** na hoſpitalſkej haßy 25.

Wuſtojnych murjerjow

pyta twarſki miſchtr **Schöna** w Bóſchizach pola Njeßwacżidła.

Młódſchich ſchoßarjow, hoſpoſy, ſcholary a ſcholarki k 1. julijej hiſchcże pyta **Carl Meisel** w Budyſchinje na hornczerſkej haßy cżißło 21.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, dżěcżaze żony, pohonczow, wotrocżkow a dżowki pyta pſchiſtajaza żona **Heynoldowa** w ſłotym jehnjeczu na wyßokej haßy.

Dżěłacżerjow na hoſpodu bjerje kamjenjeczeßar **Sickſch** pſchi nowych hrjebjach (Neugraben) cżißło 6.

Ssobotu do ßwjatkow je ßo pola Njeßwacżidła **měch** ſ **mulerſkim gratom** ſhubił. Sprawny namakař chzył jón ſa myto wotedacż w **Schellerez reſtawraziji** w Njeßwacżidle.

Sa mnohe ſbożopſchecża, kaž tež ſa bohate kwaßne dary, namaj pſchi naju **błěbornym kwaßu** pſchepodate, prajimy wſchitkim ſ daloka a ſ bliſka najwutrobniſchi dżak.

Guſta Piwarz a mandżelſka **Hańża** rodż. **Frenzlez**
w Khwacżizach.

K temu cżißłu jena pſchiłoha.

Pschiłoha k czišłu 22 Serbskich Nowin.

Sobotu 3. junija 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farar dr. Kalich šerbsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin diakonus Räda šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju 1/2 2 hodźin budže katechismusowe rozrěčenje se šerbskimi holzami.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan August Gruhl, kubleŕ w Wurizach, s Hanu Theresiju Herrmannez tam. — Jan August Mitasch, privatier w Bónjezach, s Hanu Heldez s Kóslow. — Jan Ernst Schmidt, wojnaŕ w Sćijezach, s Amaliju Augustu Nowakez na Židowje. — Korla Gustav Pawoł Josef Müller, kobukaŕ w Neumarkeje, s Marju Augustu Pawołez w Wulkim Wjelkowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Hana Martha, Ernsta Brody, kowaŕskeho mischtra w Nowych Bobolzach, dź. — Marja Ernestina, Jana Bohuwěra Neumanna, skałarja w Wurizach, dź. — Amalija Alma, njemandź. dź. na Židowje.

W **Katholskej zyrkwi**: Arthur Wylem, Jana Jurja Domschki, hornčeŕskeho mischtra, š. — Marja Hilžbjeta, Jana Pawoła Syndy, składnika, dź. — Jan Pawoł, Jana Ernsta Lukascha, dźełaćerja na Židowje, š.

Zemrjeli:

Dźeń 25. meje: Morwy narodź. š. Augusta Urbana, fabrikarja w Dobruschi. — Jurij Michałk, khěžeŕ a cźěšła w Bobolzach, 71 lět 2 měšazaj 13 dnjow. — 26. Amalija Hańža Čzechez, bywscha šłužobna dźowka s Rakojdow, w wokrjesnym wustawje na Židowje, 59 lět 3 měšazy 13 dnjow. — 27. Marja swud. Miesserschmidtowa rodź. Wizkez na Židowje, 73 lět 3 měšazy 3 dny. — 30. Jurij Hugo Sarjenk, pišmikistajeŕ se Židowa, 24 lět 1 měšaz, semrě w měšćanskej hojeŕni w Dražďanach.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1637 měchow.	W Budyschinje 27. meje 1893 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.	W Lubiju 1. junija 1893 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	8	24	8	41	8	6	8	38
" . . . . . žołta	7	94	8	—	7	65	8	—
Rožka	6	56	6	75	6	56	6	75
Jećmjeń	7	7	7	14	6	87	7	20
Wowš	7	55	8	20	7	40	7	60
Hroch . . . 50 kilogr. .	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	7	6	7	22	7	—	7	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	2	—	2	20	1	70	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	70	1	90	2	20
Pšeničzna muka 50 " . . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	7	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	4	30	4	50	3	80	4	30
Sslóma . . 600 " . . .	21	—	24	—	21	—	24	—
Wroßata 858 schtuk, schtuka . .	15	—	30	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hač 14 hr. 29 np., žołta 13 hr. 49 np. hač 13 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 49 np. hač 10 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hač 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 19 np. hač 8 hr. 35 np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 88 np. hač 8 hr. — np., rožka wot 6 hr. 72 np. hač 6 hr. 88 np., jećmjeń wot 7 hr. 7 np. hač 7 hr. 14 np., wowš wot 7 hr. 70 np. hač 7 hr. 80 np.

Dražďanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 57—60 hr., 2. družiny 51—55, 3. družiny 42—48 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čzelata 1. družiny 0—65 hr., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 2. junija: Rjane.

Sšrědk
k špěšnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma šo nałožeć, wukaže

Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Hěblowane schpundowanja

zyle šuche, 24 a 30 mm. šylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Meblowy magazin
Hermanna Schmidta a šyna

na hrodowym městnje 2 pschi hrodže Ortenburgu

porucza šwój wulki schkład **meblow, stołow, schpihelow** dobroczinwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńsche płaćišny pschi sprawnym poßkuženju.

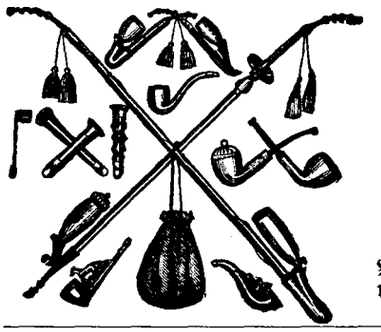

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtuńische žórło sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźełarni.

Adolf Rämsch w Budyschinje
pschi butrowych wikach

porucza šwojim cześćenym wotebjerarjam:

jerje, s lěta 1892, nowe wulke tuczne ryby, mandel po 40 np.,
šwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
šwinjazy połcz šuscheny, punt po 75 np.,
syrup šłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poruczam šwoje snate, jara šłódke **dwójne likěry**, liter po 60 hač 75 np., teho runja **natursku khimjeliczku** liter po 40 np.

— Moja pschedawańnja wot lěta 1868 wobsteji. —

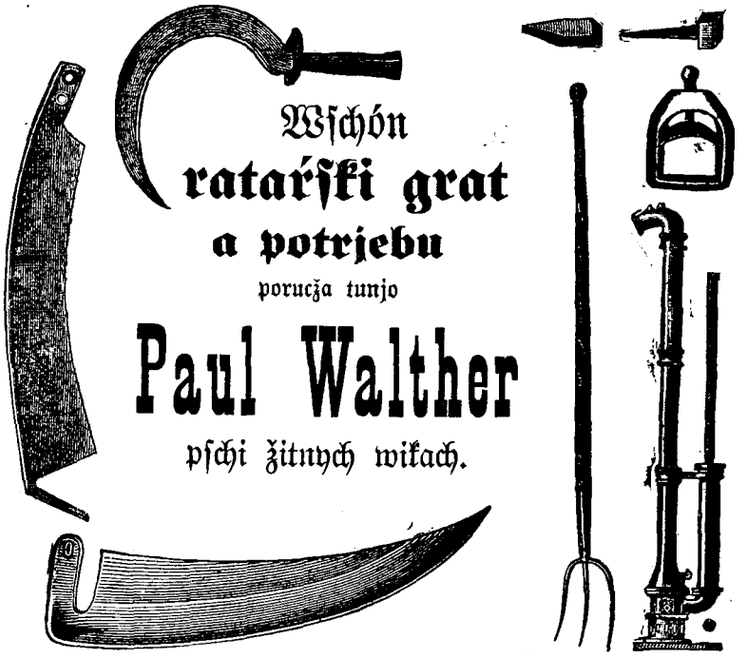

Wschón
ratarski grat
a potrjebu
porucza tunjo

Paul Walther

pschi žitnych wikach.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

šwój schkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

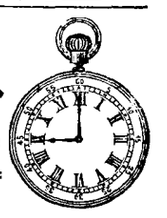

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **šerbski.**

Wosjewjenje.

Wotmolwjo na wjazore napraschowanja ratarjow s Biskopskich stron s tutym doraźnje k wjedźenju dawamy, so njenadźity kandidat reformskeje strony sa tsecźi khěžorstwoßejmski wólbny wokrjeß, knjes **kwětkidźełaŕ Gräfe** w **Biskopizach,** kiž ßo jako dowěrnik ratarskeho swjaska wudawa a s tym měnjenje sbudźuje, so je swjaskowy kandidat, njeje ani swjaskowy kandidat, ani wot ratarskeho swjaska w tudomnym wólbnym wokrjeßu postajeny ani pschipósnaty njeje, ani ßo na někajke waschnje podpjeraŕ njeje, ani ßo podpjeracź njebudźe.

Duž ßo ßamo rosumi, so ßo knjes Gräfe wot ßwojeje khěžorstwoßejmskeje kandidatury wjazy dowěrnik ratarskeho swjaska mjenowacź njeßmě, dokelž je s tym wuměnjenje wotpanuko, s kotrymž je ßo wón to sczinik.

Sastupjerjo ratarskeho swjaska.

Hetzer w Delnjej Kinje,
Brühl w Lusy,
Blümich w Worklezach,
Schuster w Halschtrowje.

Wulke wupschedawanje

dla wotedacza ßwojich czrijowych khlamow

na **ßerbskej haßy 7** budu wot jutschoho dnja ßwój zyły skład po ßměschnje tunich płaczisnach wupschedawacź.

Kóždy ma tu składnoscź, pschi ßwojej potrjebje na czrijach **wjele pjenjes** lutowacź; tajka pschihódna pschileżnoscź ßo bórsy saßo njeposkiczi.

Pschispomnju, so ßu wschě twory wubjerneje hódnoscze a so ßo pschi tajkich niskich płaczisnach wo konkurrenzy s zyła rěczecź njemóże.

Hermann Frisch na ßerbskej haßy 7.

Létnje jenoż ras ßo měwaze wupschedawanje nasadstajenych tworow a sbytkow směje ßo

ßrjedu 7. junija.

Na wupschedacze postajene twory ßu w khlamach wupołożene a s twjerdymi płaczisnami wusnamjenjene. Pschedawanje ßo jenoż sa hotowe pjenjesy stanje.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin

w Budyschinje na bohatej haßy 18.

Turkowske ßłowki
najlěpscheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Ssyre Hamburgske ßadło
jara tunjo dostacź pola
Pawola Hofmanna
na rózku ßerbskeje a schulerisk. haßy.

Julius Höhme,

sastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łobjom
porucza na **najlěpje** dźěłane
lokomobile a parne młócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomłócźaze maschiny, s göpelom a paru ßo cźěrjaze,
jenopschežne młócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne młócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostłócźaze a **běrny rosrißaze maschiny,**
rěsaki sa berny a rěpu, czischczaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrnmjatowarje, mloczinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ßo cźěrjaze,
juchowe ßudy s dwójzy sazynkowaneho worzlowego blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triery** najlěpscheje konstrukzije,
młynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
łuczne bróny, ßamßne dźěło, sakońszy schkitowany system, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych bróthings** pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla płaczenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschklenzuja a s wobkukom wobdabja, **domowe żoßnowanje** a **wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Kóslaze kóžki.

Kóslaze kóžki po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi żitnych wikach.

Kóslaze kóžki

po jenotliwym a po wjetschich dźělbach kupuje
Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.

S dobom poruczam ßwój wulki skład **schórznchow** sa murjerjow, cźěßlow a dźěłaczerjow po najtunischich płaczisnach.

Kóslaze kóžki

po jenotliwym a po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaczisnach kupuje kóžkaŕ **L. Fleischer**
na swonkownej lawskej haßy 18.

Kowjasu kožu, cźelazu kožu, kosaze a kaniklaze kože a wschě druhe druźiny kožow po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi żitnych wikach.

Měšćenjo! Burjo! Serbscy bratřa!

Wólba do kněžorstwoweho sejma je blizka! W Wašej rucy leži, so rozsudźić, hač chceće so wobroćić přećiwo powróćerjam, kotřiž přećiwo trónej a wołtarjej, přećiwo ludstwu a swójbje běhaja, abo hač chceće wustupić za najwyšše kubła.

W Wašej rucy tež leži, so rozsudźić, hač dyrbi naš lud připanuć židowskemu wuklukanju, hač dyrbi dźěłaćerjowa mzda překlepanemu burzowemu mužej a lesnemu wikowarjej słušeć, abo temu, kiž sprawnje dźěła.

A zaso w Wašej rucy rozsudźenje leži, hač chceće so dale wot mužow wodźić dać, kotřiž jenož k Wam přińdu, hdyž je tu wólbny čas, kotřiž so tuleja a kłonja, hdźež so wo to jedna, zastupić za Waše interessy, kotřiž ničo njewjedźa wo tym, štož je Wam nuzne. Mamy dosć hrabjow a baronow w kněžorstwowym sejmje, trjebamy nětko ludźi našeho stawa, mužow, kotřiž wjedźa, hdźe nas wšitkich čerij čišći. Tajkich muži

w **němskej reformskej stronje**

namakaće, a jedyn muž, kiž Waše interessy znaje, kiž khroble a mócnje za Was wustupi, tajki muž je

fabrikant kwětkow **Heinrich Gräfe jun.** w **Biskopicach.**

Wobhladajće sebi žiwjenjoběh tuteho muža!

Jednory muž z luda, je so wón **ze samsnej mocu** horje zdźěłał, wón so njehordźi z namrětym bohatstwom; wón Was nochce wabić z wysokim narodźenjom, wón nochce ničo dale być, hač **jednory měšćan.**

Jeho sprawnosć, jeho čestny kharakter, jeho woporniwosć, hdźež so jedna, za interessy druhich zastupić, su jemu hižo zahe dowěrjenje wšitkich dobyli, kiž jeho znaja. Z 28. lětami je jeho jeho wótcne město do měšćanskeho zastupjeństwa wuzwoliło, přeco zaso je jemu wone z nowymi wólbami swoje dowěrjenje z rosćacej wjetšinu wopokazało a nětko wón wot 3 lět jako zastupjeř měšćanskich wukazancow na čole měšćanstwa steji.

To je

Heinrich Gräfe jun.,

muž, kotrehož wólbu Wam poručamy, kotrehož wólby so nadźijemy.

Wón njestupi z česćelakomstwom na wojowniščo, wón nochce za rjadami łojić, **wón njeje konservativny prócowař a dworjan;** ně, wón Wam wopor přinjese, wopušćo swój młody rosćacy wobkhod, tola wón zwólniwje a rad tutón wopor přinjesy, dokelž sebi myśli, zo je to jeho winowatosć, w hodźinach stracha za swojich sobuměšćanow zastupić.

Měšćenjo, burjo, němscy dźěłaćerjo! To je

Heinrich Gräfe jun.,

muž, kiž k nam słuša w žiwjenju a prócowanju, swěrny Němc, kiž so twjerdźe dźerži kněžorstwa a luda, kněžora a krala z wutrajnej mocu a ze samsnym přeswědčenjom, muž, kiž křesćijanstwo wysoko dźerži, ale njepřećelnosće mjez konfessijemi tama.

Němscy bratřa!

Wo čo so jedna w přichodnym wojowanju? Najprjedy wšak wo **wojeńsku předłohu.** Tu naš kandidat wustupi za žadanja, kotrež su nuzne k posylnjenju naješe brónitosće, tola wón tež žada, zo dyrbi nic dźěłacy, producěrowacy lud ćežkoty njesć, zo dyrbi nic zaso ratař, zastojnik, rjemjeslnik ćeńku móšeń ćahnuć, ale zo so wulki kapital přićehnje. My mužojo z luda woprujemy rad a zwólniwje kubło a krwej, ale nětko sebi žadamy, **zo lud krwej dawa a burza kubło.** Tak je prawe dźělenje!

Štož je tajkeho měnjenja, njech wuzwoli

Heinricha Gräfu jun.

Ale za někotre njedźele budźe wojowanje wo wojeńsku předłohu mimo. Potom pjeć dołhich lět před nami steji, w kotrychž so wo wjele ważnych prašenjach rozsudźi. Štó może w tychle časach za Was zastupić? Tola jenož muž, kiž je, kaž Heinrich Gräfe, z wašich kruhow wušoł, kiž ludowym nadźijam rozumi a je sam mysli. Njetrjebamy mužow — hišće raz njech je to prajene — kiž ze zeleneho blida, kaž z wěsteho sydła wysokozemjanskich knjezow, sudźa wo wěcach, kotrež su jim njeznate, trjebamy mužow našeje krwje a našeho stawa!

Tajki muž je

Heinrich Gräfe,

přetož najważniši nadawk, kiž nam předsteji, je, srědki namakać k zdźerženju produktivnych stawow k

zdźerženju srěnjeho stawa,

k zwěsćenju

ratařstwa, rjemjesła, wobkhoda, česneho dźěła!

Praktiskich mužow, mužow dźěła k temu trjebamy, mužow z dźěłacych, warbowacych, dźěłacych klassow. W prjedawšim kněžorstwowym sejmje sedźeše, wosebje pola konservativnych, črjóda wysokich zastojnikow a wysokozemjanskich knjezow. Što su nam woni přinjesli? **Plećizny, rozhórčenje, hospodarsku njehodu! Wikowanske wučinjenja** su so přizwoliłe, kotrež nam škodu na škodu přinjesu, přećiwo mało hłosam — antisemitojo běchu sami wšitcy přećiwo nim — a ćežkoty na ćežkoty padachu na ramjenja srěnjeho stawa. Nětko so jedna wo to, rjemjesło a wobkhod, ratařstwo a kraloswěrne dźěłaćerstwo, kaž staw srěnich a małych zastojnikow zjenoćeni postupować. Móža to jenož w rjadach

němskeje reformskeje strony, jeničkeje strony srěnjeho stawa.

Přetož reformska strona je jenička strona, kotraž so wuraznje wobroća přećiwo stracham, kotrež nam wot **židowstwa** hroža. A tele strachi su wulke. Ratař, kiž so nad žołmjacym žitom wjeseli, kiž prjedy w poće swojeho wobliča rolu hnoješe, so zjeba wo swoju mzdu z termijowym wikowanjom na **burzy,** wot židowskich cuzobnikow, kotřiž rožku wot pšenicy, wows wot ječmjenja rozeznać njemóža.

Ratarjo! Wuzwolće teho dla Heinricha Gräfu, kotryž so přećiwo Wašemu wuklukanju wobroći! A **rjemjesło,** wone so zniči z konkurrencu, kotraž so najnižšich srědkow njeboji, kotrejež rozbrojenske wupředawanja a tworowe składy město a kraj powodźa, z konkurrencu, kotraž Wam česnje zasłużeny **khlěb** kranje. Nochceće-li so Wy, němscy rjemjeslnicy, ponižić k dołžnym a mzdowym wotročkam židow, wuzwolće našeho kandidata

Heinricha Gräfu jun.,

wuzwolće muža, kiž, kaž wón, dowěrjenje měšćanow wužije, kiž je jako wjacylětny sobustaw burskeho a ratařskeho zwjazka dopokazał, zo też interessy płoneho kraja znaje!

Měšćenjo, burjo, dźěłaćerjo, němski ludo! Dźiće na dnju wólbow zjenoćeni na wojowniščo a dajće swój hłós našemu kandidatej **Heinrichej Gräfje.**

Jedna so wo zdźerženje srěnjeho stawa, jedna so wo zakitanje dźěła!

Sława němskej reformskej stronje!

Wubjerk němskeje reformskeje strony za 3. sakski kněžorstwosejmski wólbny wokrjes.

Napominanje k khěžorſtwoßejmſkej wólbje.

Ratarſki ſwjaſk ſ tutym woſſewja, ſo ſa wuſwolenje knjeſa krajneho poſtajenza **Ferdinanda hrabje Lippe-Bartſkeho** jako ſaſtupjerja III. ſakſkeho khěžorſtwoßejmſkeho wólbneho wokrjeßa poknje a czíſcze ſaſtupi.

Knjes **hrabja Lippe-Bartſki,** ßobuſtaw **burſkeho ſwjaſka,** kaž tež towarſtwa **dawkowych a hoſpodarſkich reformow,** tak dołho hacž wobſteji, **ſaſtupjeŕ ratarſkeho ſwjaſka** ſa tudomne wokrjeßne hejtmanſtwo, ſe ßwojim ſtejiſchczom jako krajny poſtajenz **wobſtejnoſcze provinzy derje ſnaje,** ßo **ßam ſ ratarſtwom nakkaduje** a ſ tym, kaž ſe ßwojim wubjernym, ſpuſchczomnym a ßamoſtatnym kharakterom, kaž ſe ßwojim czíſcze njewotwißnym ſtejiſchczom pomyßlnje **najlěpſche rukowanje** ſa raſne ſaſtupowanje wſchěch **intereßow ratarſtwa** a **wobkhodow, k njemu błiſko ſtejazych,** kaž tež **rjemjeßka** — tež do wyßoka — dawa.

Hdyž tež wón k konſervativnej ſtronje ßkuſcha, dha budże ßo tola po ßwojim doraźnym wuprajenju ſarjez, wuczinjenjam abo ſakonjam pſchihkoßowacź, kotrež mohke ratarſtwu ſchkodźicź, kaž tež ſa ſakonje ſaſtupicź, ſ kotrymiž ßo hodźi **wſchehomóz burſy** a **židowſtwa ſamjeſowacź** abo wotſtronicź. Wón budże dale ſa **ſjednorjenje** a **móżne połoženje** dźěłow a cźeźkotow, ſ nowymi ſozialnymi ſakonjemi wobkhodej, rjemjeßku a ratarſtwu napołożenych, ßo prózowacź.

Wſchitzy ratarjo a pſcheczeljo ratarſtwa w tudomnym III. khěžorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu ßo ſ tutym naleźnje napominaja, w intereßy raſneho a njebojaſneho ſaſtupjerſtwa naſcheje dobreje a praweje wězy — ſa wuſwolenje

knjeſa krajneho poſtajenza

Ferdinanda hrabje Lippe-Bartſkeho

ſkutkowacź a jemu na wólbnym dnju ßwój hłoß dacź.

Ratarſki ſwjaſk

pſches

Steigera-Budyſchinkſkeho, ſaſtupjerja wokrjeßneho hejtmanſtwa, **Hetzera-Delnjokinjanſkeho, Brühla-Luhowſkeho, Blümicha-Worklecźanſkeho, Schuſtera-Halſchtrowſkeho,** ſaſtupjerjow Budyſkeho a Kamjeńſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kaž po zylisnach ſaßopſchedawarjam porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Khofej

w najwjetſchim wubjerku w najtuńſchich a najbróźſchich družinach porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Eſtódkoßmjetanowu margarinu
(ſarunanje ſa butru)
najlěpſcheje dobroſcze poruczataj
Ginzel & Ritſcher.

Khofej
w wulkim wubjerku, ſeleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje
Ginzel a Ritſcher.

Zigary
derje wotleżane,
tobak
w rołkach a krany
kurjerjam poruczataj
Ginzel a Ritſcher.

Najlěpſchi likěr
ſ alpſkich ſelow, Stonsdorfſki likěr a **běły ingberowy likěr,** liter po 100 np., poruczamoj.
Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.
Schiſchka a Rjeczka.

Herkuleßowe koßy

najlěpſche wſchěch koßow
ſa kóždu ßo rukuje
porucza w wulkim wubjerku po tunich płaczíſnach
B. Fiſcher na żitnej haßy.

Fotografowańja Apollo!
Richard Huth
w Budyſchinje
na ßerbſkej a ſchuleŕſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcze: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſczi **viſitueje kharty** płacza 12 ſchtuk 6 mk., tež pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobrazu w wumělſkim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowańja wotewrjena.

Jenoż na żitnych wikach 4
po 1 ſkhodze w Budyſchinje.

Podpißany fotografuje doma a wonka **wo** bnjo a w nozy **woßoby, gruppy, kwaßy, khěże, krajiny, maſchiny** atd. Wón na dalokoſcź hacź do ſchěſcź hodźin wot Budyſchina pſchińdże a ſa pucźowanje **niczo** njewobliczi. Płaczíſny ßo tunjo wobliczа. Wumělſke dźěło ßo pſchilubi.
J. Jyrch, fotograf.

Czeſczenym Sserbam w Hodźiju a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ßym **rěſbarſtwo** bratrow Sperlingow w Hodźiju kupił. Proſchu, dowěrjenje, kotrež je ßo mojimaj prjedownikomaj ſpożczíło, dobroczinwje na mnje pſchenjeſcź; lubju, ſo wſchě dźěła, pola mje ſkaſane, na najrjeńſcho po najtuniſchich płaczíſnach wuwjedu.

Leberecht Pech.

W **Hodźiju,** 6. meje 1893.

Koßy,

ſa kotrychž hódnoſcź ßo rukuje, w njepſchetrjechenej hódnoſczi porucza **Paul Walther.**

Najlěpſchu margarinſku butru,
derje ßłodźazu, porucza
Pawol Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſk. haßy.

Tunje

zigary

kupowanſke żórko ſa ſaßopſchedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk. porucza
Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haßy cźo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucza **ßyry** a **paleny**

khofej

w najwjetſchim wubjerku a najlěpſchej dobroſczi po najtuniſchich płaczíſnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow ßo poměrnje niżſche płaczíſny wobliczа.

Czerſtwy wuſchkrjeny łój
punt po 50 np. porucza
Curt Bläſche
na ſwonkownej lawſkej haßy 15.

S nakładom Macźizy Sserbſkeje ßu wuſchke a w wudawarni „Sserb. Nowin" na pſchedań:

Kſchiż a połměßaz abo **Turkojo pſched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczíſna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczíſna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk 1888. Płaczíſna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże ſtatok mój?** Powědańczko ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho czaßa. 1889. Płaczíſna 40 np.

Witwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płaczíſna 50 np.

Kaſchcze

ma pſchezo w wulkim wubjerku na ſkładze
Hermann Schmidt
na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe.

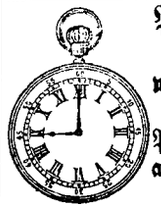

Pſchedawanje a porjedźenje
wſchěch družinow
czaßnikow.
Płaczíſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcze.
Guſtav Mager,
czaßnikat
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 23. **Sobotu 10. junija 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Bjes němskim ludom je jara mało znate, so ßu w poßlednjej němsko-franzowskej wójnje Němzy prěnje bitwy ſ wulkej pschemozu bili. W bitwje pola Weißenburga mějachu Němzy 44,000 muži ſ 72 kanonami pschećiwo 4650 Franzowſam ſ 18 kanonami. Pola Wörtha 76,000 Němzow ſ 234 kanonami pschećiwo 37,000 Franzowſam ſ 131 kanonami wojowasche. Nješto mjeńscha bě němska pschemóz pola Spichernſkich horow, hdyž bě 38,400 Němzow ſ 120 kanonami pschećiwo 24,400 Franzowſam ſ 90 kanonami w wohnju. S tutymi prěnimi bobytymi bitwami běchu Němzy moraliſku pschewahu nad njepschećelom dozpili, kotremuž dźiwja khróbkoſć bórſy ſpanu a kotryž dowěrjenje k ßwojim wjednikam ſhubi. W Bitwje pola Sedana 134,800 Němzow ſe 700 kanonami pschećiwo 90,000 Franzowſam ſ 408 kanonami napſchećiwo ſtejeſche. Tež pola St. Privata mějachu Němzy pschewahu; pschetož tam 187,600 Němzow ſ 732 kanonami pschećiwo 112,500 Franzowſam ſ 520 kanonami wojowasche, S teho widźimy, so w wójnje pschemoz k bobyczu wjedźe. Hdy by nětkole k wójnje bjes Němzawi a Franzowſami doſchło, bychu ßo Franzowſojo ſ cźeźka ſaßo tak rucze ſa ßobu w bitwach porafyć dali; pschetož dźenßa ßu Franzowſojo ßylniſchi hač Němzy, a pódla teho maja Němzy hiſchcze napſchećiwo Ruſkej pokojzu ßwojeho wójſka poſtajić. Ruſzy a Franzowſojo w wójnje nětkole 8,706,000 wojakow na nohi ſtaja, bjes tym ſo němſke wójſko jenož 3,600,000 muži w wójnje liczi. Hdyž byſchtej tež Awſtriſka a Italſka na boku Němſkeje ſtejałej, dha by tola hiſchcze ruſko-franzowſke wo něhdźe dwě milijonje ßylniſcze było hač ſjenoczene němſko-awſtriſko-italſke wójſko. Tychle pſchiczinow dla knježerſtwo ża ba, ſo by ßo němſke wójſko ſ najmjeńſcha wo tak wjele powjetſchiło, ſo mohło Franzowſam wahu dźerżeć. Czi ſapółłanzy, kotſiž ßo pſchećiwja wojerſku pſchedkohu pſchiſwolicz, budża ſamolwicź dyrbjeć żałoſć a hubjenſtwo, kotreż by ſhubjena wójna na Němzy pſchinjeßła. So by ßo pokaſało, ſchto na hraczkach ſteji, njech ßo na ßkowo dopomni, kotreż ßu nahladne franzowſke wojerſke nowiny Le Pregrès Militaire 4. junila 1890 prajike: Hdyž ſtadła naſchich jěſdnych hona ſ tamneje ßrony Rheina powodża, woni wſchě ſakonje cźlowjeſtwa ſabudu a jenož rospadanki ſady ßebje ſawoſtaja. Bychmy ßebi dyrbjeli myßlicź, ſo tele hroženje pſchecźiwnikam wojerſkeje pſchedkohi wocźi wocźini. Jedna ßo wo to, pak němſke wójſko powjetſchicź, pak njepſchecźela do kraja puſchcźicź a jón jemu ſapuſcźicź dacź. Bóh daj wuſwolerjam dobre rosßudźenje.

— Pſchi najkraßniſchim wjedrje je ßo pjatk na Tempelhofſkim polu pola Barlina wulka nalětna parada wotbywała. Pſchi njej běchu pſchitomni ſakſki prynz Bjedrich Auguſt, bayerſki prynz Leopold, würtembergſki wójwoda Albrecht a italſki prynz Viktor. Wo poßlednjſchim powjedaja, ſo chże ßo ſe ſchěßnaczełětnej ßotru němſkeje khěžorki ßlubicź.

— Liſta ſozialdemokratiſkich ſapółłanzow je ſa pſchedſtejaze wólby do khěžorſtwoweho ßejma nětko wobſamknjena; ſ 397 wólbnych wokrjeßow je 365 ſe ſozialdemokratiſkimi kandidatami wobſboženych.

— Rektor Ahlwardt je wóndano w Nowym Schczecźinje był, ſo by ßo tam jako kandidat pſchi khěžorſtwoßejmſkich wólbach poſtajicź dał. Ahlwardt bě tež ßwoje akty ßobu pſchiwjeſł. Wuſwolenje komißije pak, kotraż dyrbjeſche akty pruhowacź, ßo wot měſchczanoſty ſakaſa. Każ ßo ſda, je wjetſchina ſhromadźiſny, kotrejż je ßo Ahlwardt pſchedſtajił, jemu pſchecźelnje ſmyßlena była. Jako ſpodźiwnoſcź tejele wólbneje ſhromadźiſny ßo naſpomni, ſo je jedyn Ahlwardtowy pſchecźiwnik, kiž ſ jeho pſchednoſchkom ſpokojom njebě, ſ woknom won ßo wotßaliwſchi Ahlwardtej pſchiwołał: „Ahlwardto, wy dźě ſcze wrótny!“ To ſawoławſchi ßo w cźmje ſhubi. W ſhromadźiſnje tónle podawk wulki ßměch ſbudźi. — W Arnswaldſkim wokrjeßu, kotryž je Ahlwardt na poßlednim khěžorſtwowym ßejmje ſaſtupował, je ßo jemu tamniſchi krajny radźicźel Bornſtedt jako pſchecźiwny kandidat napſchecźo ſtajił.

— Pſchi ſkładnoſczi ſkhadźowanki badenſkich wojerſkich towarſtwow je badenſki wulkowójwoda ſ raſnoſczu ſa powjetſchenje němſkeho wójſka wuſtupował. Wón praji, ſo je runy pucź najlěpſchi; duž njech ßo kóždy praſcha, ſchto ma ßo pſchi pſchedſtejazych wólbach dozpicź? Sréczenje wo doßahazym poßylnjenju němſkeho wójſka ſ napohladom na ßylniſchich pſchecźiwnikow. Wón ſpominaſche na awſtriſkeho arzywójwodu Khorlu, kiž je wo wójnje prajił: „Wójna je najhórſche njeſboże, kotreż móże kraj podeńcź. Duž dyrbi hkowna ſtaroſcź kóždeho regenta bycź, wſchě móżne mozy hnydom pſchi wudyrjenju wójny ſebracź a wſcho ſpytacź, ſo by wójna po móżnoſczi krótka była a ßo derje ſkónczika. Tajki wulki ſaměr móże ßo jenož ſ wulkim napinanjom dozpicź.“ Wulkowójwoda potom dale dźeſche: „Nó, dha dźicze, moji pſchecźeljo, po runym pucźu cźeſcze a wuſwolcze jenož tajkich mužow, kotſiž ßylnoſcź a móz němſkeho wótzneho kraja wyſchſche dźerża, hacź duch ßwojeje ſtrony, a kotſiž w wojerſkej pſchedkoſy pucź ſpóſnaja, po kotrymż dyrbi ßo němſke khěžorſtwo pſched ponižejom wobarnowacź.“ — Tež ßyn wotehnateho hannoverſkeho krala, kumberlandſki wójwoda, je ßo ſa powjetſchenje němſkeho wójſka wuprajił. Wón je ßwojim pſchiwißowarjam radźił, ſo njebychu woßebitych kandidatow poſtajili, ale ßwój hłóß temu kandidatej dali, kiž je ßlubił, ſa wojerſku pſchedkohu hłoßowacź. Wuſtupowanje kumberlandſkeho wójwody ßo jako ſnamjo wotmyßleneho wujednanja něhduſcheho hannoverſkeho krolowſkeho domu ſ němſkim khěžorſtwom wobhladuje.

— W Mnichowje je ßo 7. junija pucźowanſka wuſtajeńza ratarſkeho towarſtwa wotewrika. Wona je najwjetſcha wſchěch dotalnych tajkich němſkich wuſtajenzow a wot 8. hacź 12. junija traje.

Awſtrija. Do ſkutka ſtajenje „němſko-cźeſkeho wurunanja“ je ßo wot knježerſtwa na poſdźiſchi ſkładniſchi cźaß wotſtorczika. Móżno tež je, ſo knježerſtwo zyłemu „wurunanju“ ſpanucź da. K tutemu rosßudej ßu miniſtrojo pſchiſchli, w wjele poßedźenjach wo tym jednawſchi, ſchto ma ßo pſchecźiwo młodoczeſkim ſapółłanzam ſtacź, kotſiž ßu wóndano w cźeſtim krajnym ßejmje wuradźenje wo němſkim ßudniſtwje w Trutnowje ſ halekowanjom a hawtowanjom pſchekaſyli. Miniſtrojo ßu ſa najlěpſche ſpóſnali, ſo ßo wot młodoczeſkich njeměrnikow dla jich naßylneho ſadźerżenja ſamolwjenje żadacź njeßmě, a tak nětko Młodoczeſcha w Czechach hranu dźerża. Němzy, kotſiž nětko widźa, ſo ßo jich żadanje na rosdźělenje Czeſkeje do němſkich a cźeſkich Czech njedopjelni, żebi rosmyßluja, hacź njeby najpſchiſprawniſche było, cźeſki krajny ßejm rospuſchcźicź a ßo pſchi jeho wuradźenjach dale njewobdźělicź.

Franzowſka. W połnoznej Franzowſkej ßo kholera rosſchěrja. W pſchimórſkim měſcze Breſtu je hacź do 5. junija 15 ludźi na kholeru ſkhoriło a 6 ſ nich wumjeło. Knježerſtwo pyta wěrnoſcź potajicź a w tu khwilu hiſchcze prěje, ſo kholera w Franzowſkej knježi.

— W Franzowſkej je ßo w běhu poßlednich pjecź lět 27,000 mandźelſtwow roswěrowało. Kajke ſrudne wobſtejnoſcze mandźelſkeho żiwjenja dyrbja w Franzowſkej knježicź, hdyž je móżno było, pſchi dotalnych ſakonjach, dźělenje mandźelſtwow poczeżowazych, telko

mandźelſtkich roswěrowacź. 17. meje je nětko franzowſki ßejm ſakoń pſchijak, kotryż dźělenje mandźelſtwa połóži.

— W Franzowſkej ßo boja, ſo lětuſche žně jara hubjene wupanu. Jedyn ſapóßłanz je teho dla w ßejmje namjet ſtajił, ſo bychu ßo lětuſche wojeſke manevry ſpuſchćiłe. Wjetſchina ſapóßłanzow pak bě pſchećiwo tutemu namjetej, a radikalny ſapóßłanz Klemenceau měnjeſche, ſo ßo wojeſkeho porjada dótknucź njeßmědźa, khiba ſo chzedźa wójſko poßylnicź. W Franzowſkej wſchak ßu wſchě politiſke ſtrony ſa to, ſo by wójſko po móžnoſći ßylne byko. W Němzach je temu runje na wopak.

— K lětu chzedźa w Antwerpenje w Belgiſkej ßwětowu wuſtajenzu wotbywacź. Franzowſojo ßu hižo Belgiſkemu knjejeſtwu k wjedźenju dali, ſo ßo pſchi wuſtajenzy njewobdźěła, dokelž Belgiſka 1889 na Pariſku wuſtajenzu žanych wudźělkow póßłała njeje. Po franzowſkim pſchikładze budźa tež Ruſzy čzinicź.

Sserbija. Pſchi wólbach do ſkupſchtiny (ßejma) je radikalna ſtrona wulkotne dobyćże ſčziniła. S 134 wokrjeßow je jej 123 pſchipanuło, w 10 ßu doprědkarjo dobyli a w jenym jeniczkim wokrjeßu ßu liberalni wjetſchinu doſtali. Pſchi ßwojej nětčzišchej ßylnoſći budźa radikalni ßwoje ſtejiſchćo w knjeżeſtwje wobtwjerdźicź pytacź, ſo by ßo njemóžne ſčziniło, ſo jich bjes pſchećiwjenja ſ knjeżeſtwa wucźerja, kaž je ßo jim to loni ſeſchło.

Amerika. Pſchedßydſtwo ßwětoweje wuſtajenzy w Chikago je zuſym wuſtajerjam w praſchenju premiirowanja konzeßiju ſčziniło a chze dowolicź, ſo ßo ſa ßudźenje wo wukrajnych wudźělkach wukrajni komißarojo pomjenuja. To pak hiſchćze pſchezo njeje prawe rosßudźeŕſke kollegſtwo, jemu dyrbjake tež amerikanſke wudźělki podćißnjene bycź.

Słota medalija.

(Wěrna ſtawiſna.)

(Pokročowanje.)

„Ssy ßebi ty teho wěſty?“ woprašcha ßo jow lieutenant.

„Ssym dźě jeho ſetkał, a hdyž ßo na njeho dohladach, kiwny wón na mnje a rjekny: moja wěz je jaßna, mój luby Derolle. Wrócźi-li ßo Decrais tónle wječzor ſ dowola, to jemu praj, ſo dyrbi ßo hnydom na mnje praſchecź. Nadźijam ßo, ſo jemu ke mni pſchiſtup dowola. Hodźina po ſkhadźenju ßłónza mohła hižo poſdźe bycź.“ —

Po tutych ßłowach ſkočźi Decrais hnydom po ßwoju ßuknju, pſchipaßa ßebi ßwój teßak a ſtaji ßebi kłobuk.

„Póndźecźe wy k njemu, knjes lieutenant?“ praſchešche ßo ſerżant.

„Sawěrno, ně!“

„Hdźe dha?“

„K wójwodźe Luxemburgſkemu.“

„Tón waß njepſchiwoſmje, hiſchćze tule nóz budźe wójnſka rada.“

„Wunuſuje ßebi pſchiſtup.“

„Mój lieutenanto, bjeŕćze ßo na kedźbu!“

„Čzeho?“

„Wy waźicźe ßwoje žiwjenje.“

„Hodźi ßo, ale ſakhowam žiwjenje ßwojemu protektorej (ſakitarjej) a pſchećzelej, kotremuż ßym ßwój ſchkit ßlubił.“

Na Derolle-a dale njepoßłuchajo khwataſche Decrais won a wobroćzi ßo do hkowneho lěhwa. Serżant ſčzěhowaſche jemu ſ baloka. Prěnje ſtraże bachu lieutenantej nimo hicź. Jeho epolety a roszofana draſta čzinjachu, ſo mějachu jeho ſa adjutanta, kiž mějeſche roskaſy prynza de Conde pſchinjeſcź. Tola pſchi durjach do domu, w kotrymž general bydleſche, ſtupi jemu grenaděr napſchecźo a ſawoła: „Jow ßo njekhodźi!“

„Knjes general na mnje čzaka“ — wotmolwi Decrais.

„Heßko!“

„Je mi njeſnate!“

„Dha njeßměcźe nuts.“

„Khort! — To chzył widźecź!“

Rucźe poſtorcźi lieutenant grenaděra ſ nimoměrnej mozu k ſemi a ſlecźa w ſkoku do khěže. Sswěza ßwěcźeſche ßo horjeka na ſkhodźe. Wón khwataſche horje, ſtorcźi dwě ordonanzy do boka, kiž tam běſchtej, wotewri ſ napſchecźa durje a ſhubi ßo, prjedy hacź móžeſche ſtraſch ßwoju tſělbu k wutſělenju naſtajicź.

Wójwoda Luxemburgſki ßedźeſche w wulkim wobkoženjowym ſtole a dźerżeſche depjeſche w ruzy. Na blidźe pſchi nim leżachu kharty a wſchelake papjery rosmjetane. Haru ſaßyſchawſchi, kotruż Decrais čzinjeſche, do jſtwy ſaſtupujo, ſawoła general, ani ßo njewobroćziwſchi:

„Schto to ſaßo je? Njejßym dha ſakaſak, ſo nichtó ke mni njeßmě?“

„Pardon (wodajcźe), exzellenza, to ßym ja, kiž ßym waſch ſakas pſcheſtupił.“

Pſchi tutych ßłowach někoho njeſnateho ſtany wójwoda Luxemburgſki ſpěſchnje.

„To je khrobkoſcź, kotruż wy cźeżzy ſapokucźicźe, knjes lieutenant“, rjekny wón a pſchimny ſa ſwonom, kiž krucźe ſaſwoni. Ordonanzowi wojazy a něktořſt wyſchzu, kiž mějachu ßłužbu, ſaſtupichu.

„Jeno ßłónzo mikoſcźe! — Exzellenza móžecźe potom ſe mnu po ßwojim ſpodobanju cźinicź“, rjeknu Decrais w tym wokomiku, hdyž wójwoda Luxemburgſki chzyſche poruczicź, jeho ſajecź.

General mjelčzeſche a ſhladowaſche něſchto ſekundow ſe ßapazym wóčzkom na lieutenanta. Satrach, kiž bě mkodeho wyſchka pſchewſak, ßwěra, w jeho wobliču ßo pokaſowaza, krutoſcź jeho pohladnjenja, to wſchitko hnu generala. Da ſ ruku ſnamjo. Wſchitzy ßo wotßalichu. Wójwoda a lieutenant woſtaſchtaj ßamoj napſchecźo ßebi. Hladaſchtaj mjenſchinu na ßebje, prjedy hacź rěčzecź počzeſchtaj. Bě to ſchtó w generalowej wutrobje cźitacź mohł, bě ßnadź ſpósnał, ſo bě to ważna wěz, kotruż dyrbjeſche najprjedy pſchepytacź. Lieutenanta bě wěſta bojoſcź pſchewſaka a jeho hordy pohlad khonjeſche ßo pſched nawjednikom, kotrehoż tola zyku hkowu pſcheßahowaſche.

„Schto chzecźe wy jow?“ woprašcha ßo general.

„Ssym pſchiſchoł, exzellenza, ſo bych ſa winowateho wo wobhnadźenje proßył.“

„Kak jemu rěka?“

„Knjes de Nevers.“

„Ach, hejtman, kiž je dźenßa Spanjenjow ſbił a Goſſelies wſał?“

„Rjany wojeſki ſkutk, najhnadniſchi knjeże!“

„Pſchecźiwo pſchikaſnjam žadyn wojeſki ſkutk rjany njeje.“ —

„Woni ßu franzowſku khorhoj na kralowej ſemi ſpalili — —“

„Ale wſchako bě dźenßa roskas wubaty, mój knjeże. A běchu-li tež dwazyćzi khorhojow ſpalili a pjećźdźeßat wßow wurubili, bě tola winowatoſcź wojakow byka, ßo njehibnucź.“

„To je pſchestupjenje, kiž bu ſ dobyćzom ſapokucźene.“

„Jow njebě wo to cźinicź, dobywacź, ale poßłuchacź. Jeli ſo na ßłowo generalow poßłuchacź njechadźa, kajki kónz dyrbi to potom měcź? Bjes diſzipliny, knjes lieutenant, žane wójſko wobſtacź njemóže.“

„To je prěni ras, ſo je hrabja de Nevers bjes poruczenja dobył.“

„To budźe tež poßledni ras.“

„Najmikoſcźiwſchi knjeże! —“

„Niž napſchecźiwo rěčzecź! — Dyrbi ßo ras pſchikkad dacź. W tajkim cźaßu, hdyž k nam ſto mkodych wyſchkow pſchikhadźa, kiž ßu bóle garniſonſkemu dyžli wójnſkemu žiwjenju ſwukli, njeßmě ßo tak wulke pſcheſtupjenje pſchikaſnjow cźerpjecź, kajkež je ßo tón ras ſtako — to by rěkało, tſizycźi druhim prawo dacź, ſo ßmědźa ßo runje tak ſadźerżecź. Knjes de Nevers dyrbi wumrjecź.“

„Proſchu, exzellenza, ßłyſchcźe najprjedy mje.“ —

„Aj, mój knjeże, ſchtó dha wy ſcźe, ſo ſcźe wy tak wutrajny.“

„Ja rěkam Hendrich ſ Decrais a ßym lieutenant pola kanonérow.“

„Scźe wy pſchecźel, towarſch abo pſchiwuſny?“

„Knjes de Nevers je mój hejtman.“

„Aha, wam drje je wo to, por epoletow dobycź?“

„Oh, najmikoſcźiwſchi knjeże“, wotmolwi Decrais pokornje.

„Schto dha po tajkim? — We wójnje rěka: Kóždy ßam ſa ßo a kule ſa wſchěch.“

„Ale ...“

„Doſcź! — Ja chzych waß ßłyſchecź, mój knjes lieutenant, a na wokomik poſabycź, ſchto ſcźe wy ſawinuł, ſo ſcźe pſchecźiwo mojej pſchikaſni do mojeje jſtwy ſaſtupili. Tola to njeje hiſchćze wina, ſo bych knjeſej de Nevers wodał. Wy chzecźe jeho ſ dornidkom wumycź, to je podarmo! — Ja móžu wam jeno wospjetowacź, hrabja budźe jutſje rano pſchi ßwitanju ſatſělený.“

„Ně, mój knjeże“, ſawoła Decrais khroble, „ně, wón njebudźe ſatſělený!“

„A ſchtó mohł mi to ſabźěwacź?“

„Wy ßam!“

„Ja?“

„Haj, wy, exzellenza!“

„Knjes lieutenant, bjeŕćze ßo na kedźbu!“ — rjeknu wójwoda ſ hněwom ſblědnuwſchi.

„O, njeboju ßo ßwoje dla niczo. Dobre prawo je mój schkit, runje każ budże waścha sprawnoscź knjesa de Nevers schkitacź. Nichtó njemori dobreho wyschka, dokelż ma jako cźlowjek krej w żikach a jako Franzowsa cźescź."

„Saperlot, schto wy to rěcźicźe?"

„Haj, najmi.oscźiwschi knjeże, hdy byschcźe wy na jeho městnje byli, byschcźe wy najskerje runje tak cźinili."

Pschi tutych spodźiwnych ßkowach njemóżesche ßo general poßmĕwkowanja sdżerżecź.

„To móże bycź", pschida wón, „tola hdy byschcźe wy na mojim městnje byli, byschcźe wy runje tak jednali każ ja."

„Cźrjóda rubjeżnikow" — pokroczowasche Decrais — „honi franzowsku khorhoj — hejtman temu pschihladuje a wón njechał ßwój mjecz wucźahnucź, so by khrobolakow pokhostał? To je wojakej, kiż ma teßak po boku a pistoliji k ruzy —, ßwĕrnemu kralowemu ßkużobnikej, Franzowsej, kiż ßwoju wótcźinu cźescźi a lubuje, zyle a dospołnje njemóżne. A nimo teho je hischcźe wyschk — franzowska wjeß ßo pali — pulverowy kur stupa jemu k hłowje — koń hrjeba njeschcźekpny — njepschecźeljo maja naß sa bojasnikow — dragonaŕ krawi pod jich mjeczom — wotroha saryje ßo konjej spĕschnje do boka — woni badża ßo do galopa niz tak jara, dokelż ßu to jako wojazy chżyli, ale dokelż ßu cźlowjekojo. Schto stanje ßo potom? — Njepschecźel da ßo do cźĕkanja — woni jeho scźĕhuja, s mjeczom w ruzy — rubaja s kóżdeje strony — dadża ßo do naßypa a smożuja ßo jeho s thwatkom — postaja bĕku khorhoj na naßyp a wokaja: Sskawa kralej! — Wobjimaja ßo a — hdyż ßu ßo wrócźili, cźaka na nich jako myto — morjaza kulka. To je tola pschewjele! Wy ßam, najmikoscźiwschi knjeże! kiż scźe hejtmana tak rucźe wotßudźik — wasche rjekowske skutki ßu snate — wy ßam byschcźe w podobnym padże psches dwazyczi rĕkow jĕchał, byschcźe tyßaz Schpanjanow porubał a dżeßacź naßypow wsak, haj to byschcźe wy scźinik, runjeż scźe exzellenza wójwoda a franzowski per. Ale to bĕch też ja wuwjedł, ja, kiż ßym jeno hubjeny lieutenant."

„Dha bychu naju wobaj po wójnskim prawje satsĕlili" — rjeknu general symnje a wotwobrocźi ßo wot njeho.

Decrais derkotasche. W ßwojej nadobnej horliwoscźi bĕ wón wokomik posabył, psched kim steji. Poßlednje ßkowa generalowe smĕrnichu lieutenantej horzu krej.

Mjes tym pschiwobrocźi ßo wójwoda saßo Decrais-ej a rjeknu s dostojnoscźu: „Wy scźe hejtmana jara derje sakitował, mój knjeże. Smużitoscź młodoscźi hrosnje njepschisteji a ta, kotruż scźe wy runje pokasał, cźini wam wschu cźescź a da mi też spósnacź, kak nadobny kharakter hrabja je. To njeje wschĕdny cźlowjek, kiż ma tajkule poddatoscź. Tola pschede wschĕm dyrbi też disziplina, tuta parla nawjedowanja — ßwoje prawo mĕcź. Njedźiwajo na wasche próstwy dyrbju wusnacź, so budże knjes de Nevers pschi rańschim ßwitanju satsĕleny."

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na hłownym torhoschczu tu je pjatk popołdnju jena ßydomlĕtna holza do straha pschischka, ßo żiwa spalicź. Pschi tamnischim hoscźenzu „k worjeżej" bĕ ßo psched khĕżu płunowa (gasowa) roka wobschkodźika. Holczka blisko tejele roły se schwablicźkami hrajkajo jenu schwablicźku sapali. S tym ßo płun, s roły stupazy, sapali a holczżynu drastu do płomjenjow staji. Ludźo, kotsiż nimo dżĕchu, płomjo hnydom poddußychu, dżĕscźu drastu s cźĕła swotorhawschi. Njedźiwajzy teho je ßo holczka khĕtro straschnje wopalika.

Rosprawje w 126. cźißle nĕmskich „Budyskich powjescźow" a w 44. cźißle Biskopskeho „Sakskeho powjedarja" wo wólbnej schromadźisnje, prĕni dżeń junija w Hodźijskim hoscźenzu k jelenej pomĕtej, tajke njespodobne sdacźe na moju wożadu mjetatej, so dyrbju, dokelż bĕch sadżĕwany byk, do teje schromadźisny pohladacź, nĕtko na sakożku cźescźehódnych wobßwĕdcźenjow mojich wożadnych scźĕhowaze porjedżenja tamneju rosprawow tu podacź. Hotowa njewĕrnoscź a falschne wudawonje je, „so je zyły khód teje schromadźisny pósnacź dak, so tudomne wobydlerstwo w ßwojej wjetschinje tej wĕzy pschihłoßuje, kotruż k. Gräfa sastupuje". Schto dha je pak tudy wjetschina Gräfowych poßkucharjow była? To żdyn bĕchu reformarjo s Budyschina, s Biskopiz atd., kiż bĕchu, s dżĕła pĕschi, s dżĕła do wosow kopacźe satykani, jako Gräfowi ßobuwojowarjo pschicźahnuli. S cźim dha pak ßu jemu pomhacź mĕli? S jeneje strony pschi wschitkich jeho wjele rosschkarazych prajdmach se ßwojim kóżdokrócźnym „bravo"-wokanjom a rucźnym plazanjom, schtoż je, każ pschi nĕkotrych konzertach, s tajkim natykanjom skutkowako, so ßo to plazanje, tón „schumjazy poklesk" nĕkotreju rukow bórsy bjes wole każ se żołmami nimale na zyku łubju swupscheßtrĕwasche, każ by rjekł, so ßu wschitzy cźi plazarjo nĕtko hižo bjes wupomhanja sa tehole wólbneho kandidatu dobycźi; każ też s druheje strony pschi napschecźiworĕcźach se ßrjedźisny schromadżenych se ßwojim bórcźenjom, s nohomaj teptanjom a hroßazym wokanjom: „Won!" „Won!" „Cźißńcźe jeho won!" Pschecźiwo porokej tajkeho hrubeho sakhadżenja dyrbju ßwoju na pschistojnoscź swucźenu wożadu se wschej rossßudżenoscźu sakitacź. Nĕkajki mĕschczański reformer je też tón byk, kiż je ßo jenemu Hodźijskemu khĕżerjej a jeho ßynej tudy sakasacź skhroblik, so njeßmĕ po skónczenju schromadźisny to Biskopske napominanje wudźĕlecź, s kotrymż wot Gräfoweho wuswolenja wotradża. Pod hrósbnym satraschenjom tamnych Gräfowych ßobuwojowarjow dyrbjachu też naschi tam pschitomni konserwatiwni, kotsiż ßo njechachu tajkemu njedostojnemu setkanju wustajicź, s pschewinjenjom ßo ßami saprĕcź, so ßkowcźka njeprajachu pschecźiwo Gräfowym wukkadowanjam, s kotrychż demagogiski a sozialdemokratiski duch kipjesche. Woni wschak ßebi ßami prajachu: „Kak dżĕrawa a snutskownje khudobna dyrbi tola ta wólbna kandidatura bycź, kotraż taschich pschicźehnjenych podpjerarjow trjeba!" A kajke rjejenje budźische jich pobiko, hdy budźichu, wot wschitkich druhich pschicźinow wothladajo, w pschesjenoscźi s wubjernym „napominanjom lokalneho wubjerka konserwatiwneho sjenocźenstwa sa Biskopizy a wokolnoscź" ßwoje pschesßwĕdcźenje wurasnje tu sjewili, so budża wschitke hłoßy, kotreż k. Gräfa dostanje, „prjecźcźißnjene" hłoßy, dokelż ßo wón sa pad wólby chze a dyrbi w khĕżorstwowym ßejmje reformskej stronje pschisanknucź, kotraż tam zyle żaneje mozy nima a teho dla też tam niczo wuskutkowacź njemóże. Po wschej mi hižo k nawjedżenju datej smyßlenoscźi najwjetscheho dżĕła nascheje wulkeje wożady móżu jo pak hižo dżenża wuprajicź: „Nasch wólbny kandidata sa khĕżorstwowy ßejm je knjes **hrabja s Lippe-Bartski,** kiż ßo na khĕżorstwowym ßejmje móznej konserwatiwnej stronje pschisanknje jako muż, kiż ma cźopku wutrobu a pokne srosumjenje sa potrjebnoscźe nascheje krajiny każ w ratakstwje tak w rjemjeßle a dżĕłacźerstwje, a kiż bjes ludanja ßwĕrny steji k khĕżorej, kralej a wótznemu krajej."

W Hodźiju, 5. junija 1893.

Lic. theol. **H. Imisch**, farar.

— Sserbszy bratsja, mĕjcźe wocźi wotewrjenej! Hacź dotal ßu ßo Sserbjo pschezo psches konserwatiwnych sapóßłanzow w Barlinje sastupowali, a khat by byk, schtóż by prajik, so ßo konserwatiwna strona sa niski a burski lud staraka njeje. Wschĕ nowe sozialne sakonje, s pomozu konserwatiwnych wudate, dżeja na lĕpsche niskeho wjeßneho luda. Schtoż pak je w poßlenich lĕtach ßo na sakonjach wudako, kiż ßo wjeßnym njelubja, dha je to na tym leżako, so na ßejmje hischcźe doscź konserwatiwnych byko njeje, tak so ßu liberalni a drusy wjetschinu mĕli. Nĕtko pak ßu ßo reformarjo sbĕhnuli, żadyn cźlowjek njewĕ, s wotkal, a do ßwĕta trubja, so s nimi zyłemu khĕżorstwu sboże pschińdże, a ßu ßo do nascheho 3. wólbneho wokrjeża, hdżeż hacź dotal też pschi wólbach mĕr knjeżesche, walili a tajki ropot a haru cźĕrja, so Jndianiszy hórschi bycź njemóhli. Duż, ßerbszy bratsja, kedżbujcźe!

Sserbski buro! ty wĕsch, so mĕschczan jenoż tehdy k tebi s cźrjóbami won bĕha, hdyż chze nĕschto wot tebje mĕcź, so pak wón s cźeżka pschińdże, so by twoje sboże spĕchował. Hdyż nĕtko mĕschczańszy reformszy schewzy a krawzy atd. do wjeßnych korczmow bĕhaju a tam rĕcźa a haru cźinja a cźi słote hory lubja, so bychu cźe na stronu reformskich scźahnuli — njewĕr jich lubjenjam — niz dla twojeho, ale dla ßwojeho sboża ßo woni wo twój hłóß prózuja. Wuswol konserwatiwneho hrabju Lippe.

Sserbski dżĕłacźerjo! Twoje sboże je swjasane se sbożom teho, pola kotrehoż dżĕłasch. Konserwatiwna strona chze, so bychu burske kubła a żiwnoscźe wjazy njeßke, so móhli też dżĕłacźerjo wjetschu msdu dostawacź. Duż wuswol konserwatiwneho hrabju Lippe.

Sserbske macźerje! Reformska strona njecha bjes wumĕnjenja do powjetschenja wójska swolicź. Hdyż ßo wjele reformskich wuswoli, je jara lohko móżno, so ßo wójsko njepowjetschi, so njepschecźel na njepschesjenoscź nĕmskeho luda twari a s nami wójnu sapocźnje. Potom dyrbja waschi ßynojo won do krwawneje bitwy, potom budża waschi ßynojo na polach wonkach pod stysknymi holoscźemi ßo wukrawicź dyrbjecź, potom budże nĕkotry dom bjes nana, a nĕkotre dżĕcźi budża wbohe ßyrotki. Sserbske macźerje, chzecźe skoty mĕr sdżerżecź pomhacź, dha proschcźe ßwojich mużow a ßynow, so bychu ßwój hłóß dali konserwatiwnemu hrabi Lippe.

Luby ßerbski ludo! Ty ßy pschezo na mĕr a pschistojnoscź dżerżak. Nĕtko pak mĕschczańszy reformarjo ßwojich poßłokow, kiż maju

torniſterje połne lutych ſawjednych papjerow, do domow ſćelu a w korćmach ropot a haru ćinja a wjeßny lud do njemĕra ſtaja. Ssu konſervativni ßo hdy takle ſadźerźeli? Pokaź tutym mĕſchćańſkim reformarjam, ſo mĕr lubujeſch, a ſrĕćź ßo ſe ßußodom, ſo wſchitźy ßwoje hłoßy dacźe konſervativnemu hrabi Lippe. Sserbſki ludo, ty ßy wot ſtarodawnych cźaßow błyſchćatu khwalbu mĕł, ſo k wyſchnoſći krućze ſtejiſch a ſo maſch k njej dowĕru. Konſervativna ſtrona je ta, kiź kaź źiwa murja wokoło wyſchnoſćze ſteji, ſo by ſchkitowana była. Duź njewotpadń na źanu druhu ſtronu. Hdy by ſe ßerbſkeho wólbneho wokrjeßa źadyn druhi hacź konſervativny wuſchoł — dha by to ſa Sserbow na wſchĕ cźaßy była — hańba. To njepſchidaj. Duź, lubi Sserbjo, njedajćze ßo do reformſkeje kary ſapſchahnućź, ale muź pſchi muźu wotedajćze pſchichodny ſchtwórtk 15. junija ßwoje hłoßy ſa **hrabju Lippe-Bartſkeho.** —k.

— Khĕźorſtwowy kanzler je ßwjatoczńje wuprajił, ſo ßebi jenoź knjeźerſtwo 70,000 rekrutow źada, dokelź je ßo po Huenowym roſkładowanju ßame pſcheßwĕdcźiło, ſo budźe ſ nimi powjetſchene nĕmſke wójſko ßylne doſcź naſch wótzny kraj pſched njepſcheczelemi wobarnowacź. Nĕtko pak je nĕchtó wunjeßł, ſo budźe knjeźerſtwo 240,000 ſa lĕto bracź. Teho runja je to wumyßlene ſcherjenje, ſo pſchichodnje źanych wotroczkow k dźĕku njeſmĕjemy. Runje na wopak ßo ta wĕz ma. Nĕtko dyrbja wſchitźy wojazy tſi lĕta ßłużicź, pſchichodnje pak jenoź dwĕ lĕcźe. Duź ſmĕjemy nimale tſecźinu dźĕłacźerjow wjazy. —ſ—

— W 22. cźißle „Sserbſkich Nowin“ Biſkopſki kwĕtkifabrikanta Gräfa prĕje, ſo ženje njeje nikomu ßłubił, ſo ßo njecha pſchecźiwo konſervativnemu jako kandidata poſtajicź dacź. Wotpocźuje tuto jeho prĕcźe na wĕrnoſći? Na źane waſchnje! Ssamo Barlinſki hłowny pſchedßyda ſwjaſka ratarjow k. dr. Suchsland nĕtko pod 2. junijom ſjawnje wosjewi, ſo je Gräfa wjazy krócź wobkrućił, ſo ßo njecha ſa kandidatu poſtajicź dacź. To njerĕka ßkowo dźerźecź, to njerĕka muź wot ßkowa bycź. A ſchto k temu prajicźe, ſo tón ßamy, kiź w katholſkich Pancźizach ßłubi, ſo chze wotſtronicź tón ſakoń wuwſacźa, po kotrymź jeſuitojo njeßmĕdźa nuts do kraja, je ßo nĕkotre dny poſdźiſcho w lutherſkeje Wjaſońzy zyle na wopak ßłyſchecź dał? A w Hodźiju je wón, wo tutym praſchenju wopraſchany, ßo wił a wił, ale źaneho wotmolwjenje njedał! Móźe ſchtó k tajkemu muźej dowĕrjenje mĕcź?! A kak je wón wutrobu wſchitkich kraloßwĕrnych ſakkich muźow hłuboko ſranił. Wón kaź je ßo to w Pancźiczańſkej ſhromadźiſnje wupokaſało, k tym ßamym ßłuſcha, kotſiź naſchemu lubowanemu kralej vaſalla, to je, roboczan nĕmſkeho khĕźora rĕkaju. A ſ tajkimi hanjerjemi a wudmakami dyrbjeli my hromadźe wuſwolicź? Nihdy niz. Woßebje pak teź niz źadyn ſ cźeſcźu wußłużeny wojak, kiź je ßuknju ßwojeho krala noßył. A kajkeho ſchkódneho ſmyßlenja je tutón fabrikanta pſchecźiwo ratarſtwu! To je ßo jemu po wſchitkim jeho leßnym po hubje rĕcźenju pſched krótkim ſ jeho wutroby wuźuhnyło, hdyź je, wo tym wopraſchany, ßo ſa pſchecźiwnika towarſtwowych pokładnizow wuſnał ſ kotrychź ßo tola woßebje mjeńſchim ratarjam ſa najtuńſchu dań po khſcheſcźijanſkej bratſkej luboſcźi nuſne pjenjeſy rad požcźuja a na ſhromadne ſkaſanja ratarſke a domjaze potrjebnoſcźe hacź na naituńſcho kupuja. Haj, tajki fabrikanta morwych kwĕtkow nima žaneho póſnacźa ani žaneje wutroby ſa potrjeby naſcheho wjeßneho luda. Sa naſchimi hłoßami źebri, ale naſcha ratarſka nuſa ßo jeho wutroby njedótka! Duź niz Gräfu, ale **hrabju Lippe-Bartſkeho** w Bożim mjenje pſchichodny ſchtwórtk wuſwolmy do khĕźorſtwoweho ßejma. —ſ—

— W 129. cźißle nĕmſkich „Budyſkich powjeſcźow“ nĕchtó radźi zentrumſkeho kandidatu hrabju Hompeſcha wuſwolicź. Na kompromiß bjes nami Sserbami wobojeju wĕruwuſnacźa pokaſujo, dyrbimy wot toho naležnje wotradźicź. To by rĕkało, naſchu požohnowanu jednotu ſkaſycź. Schtó chźyk ſ tym ßwoje ßwĕdomnje wobcźežicź? —ſ—

— Hižo we wjazorych cźißłach nĕmſkich „Budyſkich powjeſcźow“ proßy wólbny wubjerk nĕmſkeje reformſkeje ſtrony wo pjenježne pſchinoſchki, haj teź najmjeńſche dary ſ tym wabjenjom: „Cźim wjazy pjenježnych ßrĕdkow, cźim wjetſchi teź wuſpĕch!“ Na cźo dyrbja ßo te pjenjeſy nałożicź? Hacź na pokupjenje a dobycze wólbnych hłoßow? abo na ſdźerźenje jich kandidaty? O kak ſchpatna je tola jich zyła wĕz! —H.—

S Hodźija. Hrabja Lippe ßo jutſje njedźelu 11. jun. w Semizach a wutoru 13. junija popołdnju w 5 hodźinach w Hodźiju w Pjechez hoſcźenzu wuſwolerjam pſchedſtaji.

S Porſchiz. Kandidat konſervativneje ſtrony, knjes hrabja Lippe ſmĕje pſchichodnu pońdźelu 12. junija pak w Porſchizach, pak w Delnjej Hórzy wólbnu rĕcź.

S Radworja. Njedźelu 28. meje mĕjeſche naſcha Bjeßada ßwoju porjadnu ſhromadźiſnu. Knjes kapłan Nowak dźerźeſche dlĕźſchi a jara ſajimawy pſchednoſchk wo ßwojim pucźowanju do Roma. W duchu naß wón wodźeſche pſches płódnu Bayerſku a kraßnu Tyrolſku hacź do Walſkeje. Wot tam pſcheńdźe mĕſta: Veronu, Florenz, Milan, Venedig, Paduu, Bolognu, Loretto, Ankonu a Aſſiſi, wo kotrychź nam wopißanje poda. Stónczńje rĕcźeſche hiſchcźe wucźeŕ Kral wo wólbach a ſ tym bu ſhromadźiſna wobſamknjena, na cźoż nam knjes kapłan Nowak hiſchcźe ßłubi, ſo chze nam w pſchichodnej ſhromadźiſnje teź wo pſchebywanju w Romje ßamym a wopyt w Neaplu ſe ßußodnej woheńpluwazej horu Veſuvom powjedacź. K.

S Mĕrkowa. Njedźelu 11. junija popołdnju w 4 hodźinach budźe tu w Scheblez domje ßerbſka kemſch a ſpomjedź.

S Pomorz. Powjeſcź, ſo ßu tu nĕkotſi ludźo, kotſiź ßu mjaßo jeneho khoreho ßwinjecźa jĕdli, ſkhorili, pjecźa wĕrna njeje, khiba ſo je jedyn muź, kiź bĕ kołbaßu jĕdł, wrócźecź dyrbjał. Wo ſtraſchnym ſkhorjenju pak ßo ſ zyła rĕcźecź njemóże.

S Wulkeje Dubrawy. W tudomnej Nowakez korćźmje ßu njedźelu tydźenja popołdnju khĕtre puki padałe. Dwaj dźĕłacźerjej, kotrajź ſozialdemokratiſke lecźaze liſty wokołonoſchachu, do hoſcźenſkeje ſtwy ſtupiwſchi ßo ſ korćźmarjom ſwadźiſchtaj. Korćźmaŕ jimaj ſ durjemi won kaſaſche, a dokelź ßo njewotßaliſchtaj, wón jeneho ſ njeju, wĕſteho Thiela ſ Margarecźineje hĕty, won dowjeſcź ſpyta. Tón pak ßo ſe wſchej mozu korćźmarjej ſpjecźowaſche, hakle ſ wulkej prózu ßo poradźi, jeho k khĕźinym durjam dowjeſcź. Hdyź jeho ſkónczńje ſ khĕźe won ſtorcźichu, wón korćźmarja, kotrehoź bĕ twjerdźe wobpſchimnuł, ßobu ſtorźe. S jenej ruku jeho dźerźo, wón ſ druhej do njeho ſ tołſtym kijom pjerjeſche. Wón budźiſche korćźmarja ſabił, njebudźiſche-li ßo tón pod kełk, pſched khĕźnymi durjemi ſtejazy, ſtłócźił. Thiel ſ tajkim wotmachom bijeſche, ſo jeho kij do kruchow roſlecźi. Nĕtko ßmĕdźiſche korćźmaŕ bjes ſtracha ſ kełka ſtupicź a ßo wot njekraßnika wußwobodźicź. To ßo jemu ſkónczńje poradźi, pſchi cźimź wſchak ßwojemu pſchecźiwnikej ßwój ßukniny a koſchliny rukaw woſtaji. Tola ſ tym hiſchcźe ſozialdemokratiſkeho njemĕrnika wotbyli njebĕchu. Wón ßo ſ nowa do korćźmy dobycź pytaſche, a dokelź bĕſche korćźmaŕ khĕźne durje ſamknuł, wón do wokna kłapaſche. Hdyź na to teho dla korćźmaŕ ſawĕſchk ſ wokna ſhĕhnu, Thiel nimale tſi puntY cźeźki kamjeń do korćźmarj caźißnu. Kamjeń tutemu do hłowy ſleczi a jemu 6 zentimetrow dołhu a 3 zentimetry ſchĕroku hacź na kóſcź doßahazu ranu wubi. Skóſtnik mĕjeſche na to ſa najpſchihódniſche, zoſacź. Hoſcźo w korćźmje pſchebywazy, pak ßo ſa nim puſchcźichu a jeho w kerkach njedaloko Dubrawy doßahnuchu. Sso ſ nim dołho bĕdźo jeho ſkónczńje pſchewinuchu a wuwjaſachu. Dokelź ßo wotwjeſcź njedaſche, jeho na karje do Wulkeje Dubrawy dowjeſechu, hdźeź w paſtrni wot dweju muźow wobſtražowany darmotnu nóznu hoſpodu namaka. Na druhi dźeń ßu jeho potom Budyſkemu ßudniſtwu pſchepodali.

S Rakez. Sańdźenu ßobotu je tu Budarez dźĕcźo ſ tym do njeſboża pſchiſchło, ſo je ßo wot róle, hdyź ßo ſ njej ſchaty rólowachu, do hłowy praßko. Sańdźenu pońdźelu je wone na ßwoju ranu wumrjeło. Macźerjam a ßłużobnym źónſkim njech je tón ſrudny podawk ſ powucźenjom.

S Rychbacha. Tudomne khlamaŕſke a ſkótne wiki njebudźa ßo wjazy, kaź bĕ hacź dotal ſwucźene, pońdźelu ale ßlĕdowazu wutoru wotbywacź.

S Draźdźan. W tudomnej ſchkiźnej zyrkwi budźe ßo njedźelu 23. junija ßerbſka Boża ßłużba wotbywacź.

S Wojerez. 11., 12. a 13. junija budźe ßo tu ſkotohlad a ratarſka wuſtajenza wotbywacź.

S Bórka pola Wojerez. Sańdźenu njedźelu, 4. junija, je tudomne wojeŕſke towarſtwo ßwoju khorhoj ßwjedźeńſzy poßwjecźiło. Pſchi ßwjedźenju ßo 12 ſwonkownych wojeŕſkich towarſtwow ſe ßydom khorhojemi wobdźĕli. Knjes towarſch Prätorius ſ Wojerez mĕjeſche poßwjecźazu rĕcź, kotruź ſ tſikrócźnej ßkawu na Jeho Majeſtoſcź khĕźora ſkónczi. Na to ßo dary, ſ hoſdźow a ßeklow wobſtejaze, pſchepodachu. K wobſamknjenju knjeźna Mjetaſchez wótcźińſke hrónczko prajiwſchi w mjenje cźeßnych knjeźnow ßeklu k khorhoji pſchiwjaſa. Na to ßo ßwjedźeńſki cźah pſches wjeß hibaſche, hdźeź wobdźĕlniźy hacź do wjecźora pſchebywachu. Njech je khorhoj ßobuſtawam Bórkecźańſkeho wojeŕſkeho towarſtwa napominaze ſnamjo k ßwĕrnoſći k khĕźorej, k luboſći k wótznemu krajej a k jenocze bjes ßobu.

S Wojerez. „Wulke njeſboże, žałoſtne njeſboże! ſchtó móże tuto njeſboże dowupowjedacź, ſchtó jo dowurachnowacź: naſche domy ßu ſpalene, naſche pola, kotreź ßo ſ Bożim žitom radźene ſmahuja, ßu ſapuſcźene, łuki rosteptane a polam podobne rjenje wutwarjene wßy ßu roſpadanki; tu a tam jenoź jena murja ſteji, jako ßwĕdk naſcheje tórnoſcźe a hłupoſcźe, ſo ßmy ßo dali wot židow ſawjeſcź, k njebjeßam horje pokaſuje a bĕda na naß woła; lud bjes dźĕła a bjes jĕdźe; wſchitko pſchekupſtwo, rjemjeßlniſtwo, wikowanje morwe leži, žadyn khlĕb

w kraju, wschudźe jeno hruboscź a ßurowoscź njepschecźela; tajke njesboże móże na naß pschińcź, hdyž ßo njeshrabamy a ßebi konservativneho njewuswolimy", tak ja ßłyschach nuts stupiwschi do jeneje korcźmy jeneho cźlowjeka prědowacź. Ssebi pomyßlo, schto sechze ſ teho bycź, ßo ſ měrom pschi khachlach do kucźika ßydźech, so bych dale na tajke hrósbne ßłowa poßłuchał. Tśjo mužojo na posćźenje sa blidom ßedźachu a žałostnje mudrowachu. Tón druhi hnydom prěnjemu napschecźiwi: „Hoke rěcze, hłupe baßniczki; nasche wójsko je tajke dobre, so wjazy wojakow njetrjebamy. Franzowsa njebudźe wójnu sapoczecź a Rußa ßebi teź na to njemyßli. Pomyßl jenoż na tón wbohi lud, kak budźe tón cźischcźany a draczowany ſ dawanjom; ja ßym sa teho tam ſ teho wulkeho města, kiž niczo njecha. Kak rjenje tola w jeho kopjenku steji, so „tuta strona sa tych małych pschecźiwo tym wulkim wojuje!" „Nó, nó, schto ty tola wscho njewěsch", prěni saßo sapocza, „ſ wotkel dha tamni knjeża wjedźa, so naschi pschecźiwnizy pschi prěnjej lěpschej składnoscźi njesapocznu? cźeho dla dha ßo schěrja ſ tymi ćźemi, so te dawki sa wjetsche wójsko khudy lud nadacź njemóże? Ssu dha woni jenoż sa nasche móschnje, a niz teź sa naschu krej, sa nasche domy, žony a dźeczi samolwicźi? Chzedźa dha ſ zyła teź cźi sapóßłanzy, kotsiž sa powjetschenje wójska dźełaju, khudeho muża ſ wjazy dawkami cźischcźecź? Ně, na žane waschnje! Tute 55 milijonow dyrbja ßo na zyle druhe waschnje nasběracź!" — „Ale kak dha je to móżno", druhi rjekny, „bjes teho so ßo tón mały njecźischcźi?" — „Doscź je tych żórkow, ſ kotrychž móżeja ßo dawki bracź; hdyž jenoż trochu mudrje wěz sapocznjeja, ras tak wjele dostanu: bursa dyrbi krwawicź, tam ßo jeno lud jeba a wukluka! Dale dyrbi ßo na wschitkón luxus dawk kłascź; schtóż na psch. ma jenoż k ßwojemu wjeßelu 2 konjow a wós, móże 20 mk. lětnje; schtóż ma sługobnika se ßlěbornymi kneflemi, móże teź 20 mk., schtóż ma pßa, móże 2—3 mk. sapłacźicź. A runje to poßlednje by jara wulka dobrota była, dha by tych rapakow mjenje bycź počało. Tak je hischcze wschelake, schtoż cźlowjek njetrjeba a teho dla, hdyž chze jo měcź, njech dawk dawa. Khudy muž pak njetrjeba niczo dacź!" — „Ale cźeho dla", druhi saßo dźesche, „cźeho dla cźi liberalni tajku haru cźerja?" — „Widźisch, to runje je ta wěz, liberalni pěsk do wocźow ßypaju; woni ßu cźi pjenjeźnizy, kotsiž maju wosy a konje a sługobnikow a pßy k wulzyczinjenju a dokelž ßu ſ wjetscheho dźěła židźi a žaneje woporniweje luboscze k wótznemu krajej nimaja, ale jenoż k ßwojemu brjuchej a k ßwojej móschni, teho dla tak kschicźa, kak hubjenje ßo khudym ludźom dźe, ale jim je jeno wo ßebje cźinicź!" — „Hm, hm, pola židow móże to trjechicź, ale tón, kiž je to rjane kopjenko dźełał a je spody podpißany, tón je tola kschescźijan a nima žanych wosow!" — „To ja njewěm, schto tón ma; ale to ja wěm, so wón sa tajkich ludźi, kiž ßu židźi a ßo k židam dźerża, kiž maja wosy a wscho druhe, nowiny pische a dokelž njeby niczo k jědźi měł, hdy by do truby bohaczkow njetrubił, pschetoż woni njebychu jeho nowiny kupowali a cźitali, dha dyrbi wón ſ nimi ßobu wołacź." — Na jene dobo ßo wobliczo teho tsecźeho, kiž běsche hacź dotal jeno pachał a mjelczał, rosjaßni, kaž by rjekł, so je wulku myßliczku sa wopusch doßahnuł, a wón dźesche ſ pscheklepanym waschnjom: „Ale praj mi ras, nima dha tón hrabja Arnim žanych wosow? chze dha tón tón dawk dawacź?" „To ßo wě", prěni wotmolwi, „hdyž ßebi to lěpsche wótzneho kraja żada, dha wón to cźini." — „Haj, hdyž temu tak je, dha ßmy wschitzy sa njeho!!" — Ja *nasdala poßłuchach a hdyž to ßłyschach, ßebi prjódk wsach, niz wólbny dźeń skomdźicź kaž hewak pschezo, ale k wólbje hicź a knjesej hrabji Arnimej ßwój hłóß dacź. A wschitzy, wy Wojerowszy burja, kiž wy scze so mnu tuto rosrěczowanje ßłyscheli, pójcze teź so mnu a wotedajcze ßwój hłóß tutemu woprawdźitemu burskemu sastupjerjej knjesej hrabji Arnimej-Mužakowskemu.*

S Krjebje. *Sańdźenu ßobotu popołdnju je ßo w tudomnej holi lěß sapočzał palicź. Woheńhaschazym mużstwam, kotrež běchu rucze pschihnałe, je ßo poradźiło, pkomjo poddußycź, prjedy hacź bě ßo daloka rosschěriło.*

S Kromolawy. W naschej hewak cźichej wjeßy maju sozialdemokracźi jara nusne, ßwoje nowinki a selharske papjery, krej a woheń *dychaze wólbne napominanja* rosschěrjecź. S dweju bliskeju městow běchu na jenej njedźeli cźrjódy pschicźahnuli: cźi jeni khróble, dwór wot dwora khodźachu a ßwoje papjery rosdawachu; cźi druhi pak ßo teho bojachu; w jenym domje ßwoje papjery, wjele stow na liczbje, wostajichu, ſ tej próstwu, so bychu je rosschěrili. Ale dokelž běsche runje cźaß k khofejwarjenju, dha mějesche ta sprawna hosposa jo sa najsprawnische, tón zyły wak papjerow wsacź, je do khachli tyknucź a ßebi ſ nimi woheń sćźinicź. Tam běchu najlěpje skhowane, hdyž běchu saniczene. Pschetoż tucźi demokracźi ßu ßami selharjo a jebakojo; schtóż bjes nimi pobył njeje, tón to njewě, ale schtóż je tam pobył, tón ßo jich hlada kaž jědojtych hadow, dokelž jich snaje. — Psched něschto lětami ßo w Hródku, hdźež je jara wjele demokratow, sozialdemokratiski sapóßłanz wuswoli. Tón běsche dla ßwojich njekniczomnoscźow ſ němskeho kraja wuhnaty. Na wjeczoru pak, hdyž ta wólba běsche, jara wulke wjeßele bjes sozialdemokratiskimi wjednikami knjeżesche. Woni pschińdźechu na jenu twarbu a tam dźěkacźerjow napominachu, so bychu sa noweho sapóßłanza hromadu składowali, kotryž wbohi je w wukraju a powjedachu, so nowy sapóßłanz trjeba pjenjesy k pucźowanju, nowy khabat, nowe kholowy, nowy kłobuk, nowe schkórnje, hdyž do khěžorstwoweho ßejma póńdźe. Kóżdy wot nich da ßwój dwayczak a měnjesche, ſ tym je ßwojemu wotyknjenemu kónzej bliže pschischoł. W nozy ßo jim dźijesche, kak kraßny skutk ßu dokonjeli. — Na druhe ranje pak cźi wjednizy tak žałoßnje sasparni wonhladachu a jako ßo dale sa wězu praschachu, ßo wukopa, so ßu cźi ßami zyłe pjenjesy, kotrež běchu ßebi dźěkacźerjo w pocźe ßwojeho woblicza saßkużili, w kłódkim winje pschepili. Tak sozialdemokracźi cźinja; schtóż do jich paßorow padnje, je shubjeny. Sswój paradis w tym widźa, so njetrjebaja niczo cźinicź, niczo dźěkacź, ßo wo niczo staracź; jenoż zyły dźeń jěscź, picź a w njekasanstwje żiwi bycź. — Temu napschecźiwo ßebi wobhladajcze jeneho muża, kiž je ßo pola naß postajił, so bychmy jeho wuswolili, knjesa hrabju ſ Mužakowa. Wón je kschescźijanski muž, dobrocźiwy a ßmilny napschecźiwo khudym. Kóżdy wschědny muž ma k njemu pschistup, ſ kóżdym wón pschecźelniwje rěcźi; njech stara żónka po krykomaj k njemu do hroda pschińdźe abo njech ßlepy ßo k njemu pschiwjesćź da, napschecźo wschitkim je wón pokny luboscze; wschěm, kotsiž ßu w nusy, kaž wotpalenym a domapytanym, wón rady pomha. Mózemy ßebi lěpscheho sastupnika do ßejma żadacź, hacź tajkeho knjesa bje wscheje hordoscze, wjele bóle pokneho luboscze napscheczo ßwojim ßobucźlowjekam? — Duž teź wuswolmy jeho, kaž ßo to ßkusha.

S Blunja. Ssobotu je ßo tu schescźlětny ßynk bura Siegmunda tepił. Bjes wobkedźbowanja na polu pschi jamje, ſ wodu napjelnjenej hrajo je wón do wody panuł a ßo tepił.

Přilopk.

* Bjes tym so w Němzach wulka ßuchota knježi, je w Galiziskej a Bukowinje, Wuherskej, na Balkanje a w Italskej ßylny deschcź panuł. W Italskej je rěka Dnjestr psches brjohi stupiwschi wjele wßow powodźika. Wjele twarjenjow je ßo wot žołmow ßobu storhnuło. W Sserbiji je deschcź wjele schkody na polach naczinił. W Italskej ßu ßo žně saßo ſ krupobicźom skasyke.

* Hdyž pońdźelu w Spandawje w wóhnjostrojowym laboratoriju někajki pólver k pjelnjenju bombow měschachu, ßo tón sapali. Chemik dr. Schlör, kiž pólver měschesche, bu do kruchow rostorhany a bě na měscze morwy.

* Žałoßne rosbuchnjenje pólvra je ßo w fabrikskim městačku Kirnje stało. Wotrocźk Hehn, pola wobßedźerja schifroweje skały Recha ßłużazy, psches město ſ wosom jědźesche, na kotrymž 5 ßudow pólvra leżesche. Po puczu hischcze wón dźěkacźerjej Jostej ßo na wós ßynucź da. Psched hoscźenzom „k jehnjeczu" ßo na dobo rosbuchnjenje sta. Wosowy sadni dźěl bu rosbity; dźěkacźer Jost, na jenym ßudźe ßedźazy, psches powětr psches khěžu słótnika Königa sleczi a na tśechu Scharpfej khěže padze, ſ wotkal ßo morwy na semju dele wali. Wotrocźk Hehn bu žałoßnje wopaleny a na druhi dźeń w hojeźni wumrje. Mnosy ludźo, nimo kotrychž wós pschijědźe, ßu ßo straschnje wopalili. Ssußodne khěže ßu ßo ßylnje wobschkodźiłe; wokna, durje a ßamo scźeny ßu wurażene. Woheń je najsserje psches to nastał, so je jedyn ßud dźěrawy był. S tuteho je ßo pólver won mlěł. S tym, so je ßo wosowe sadnje koło na pleśtrje wobßunuło, je schkriczka nastała, ſ kotrejż je ßo pólver, se ßuda ßo mjelazy, sapalił.

* W Kelnje w jenej haptyzy ßo benzinowy ballon rosbuchnu kotryž žałoßne sapuscźenje naczini. Haptykał a jeho mandźelska staj straschnje wopalenaj. Cźrjopy wulkich haptyznych woknow dróhu pokrychu. Njesboże je ßo ſ njekedźbliwoscźu jeneho służobnika stało, kiž běsche ßo se ßwěcźazej ßwězu k ballonej pschibližił.

* Bayerske nowiny powjedaja: W H. bě w jenej korcźmje, kaž tu khwilu we wschěch korcźmach, rěcź wo wólbach na khěžorski ßejm. Pschitomnym buram ßo kandidat pomjenowa a woni ßo napominachu, jeho kandidaturu podpjeracź. Hnydom jedyn bur staże a, ßo k druhemu blidu podawschi, jenemu knjesej praji, najsserje ßobustawej komiteja: „Teho knjesa, kotrehoż chzecźe do Barlina póßłacź, woßebje podpjeracź njemóżu, mam domach ßam żonu a dźecźi, tola pak chzu jemu kóżdy tydźeń pokrutu khlěba póßłacź, na tu nochzu hladacź."

* Belgiska kralowa je pjatk bamżowu skotu počzinknu różu dostała, kotruż jej bamżowy wotpóßłanz pschepoda.

* Město Schneidemühl je wody dla w wulkim strasche. Na rózku Makeje zyrkwineje haßy ſ dawnych cžaßow plumpa stejesche, kotraž mějesche hubjenu wodu. Minjenu nasymu ju wotstronichu a tam artesiſku studženj wjercžachu. Něhdže tydženj do jutrow žórko dowjercžachu, ſ kotrehož ßo hnydom woda, ale zyle husta a njeczista, wubiwasche. Hižo běchu 100 łóhczi hłuboko. Žórko tak ßylnje cžerjesche, so woda zyły pschěrow pschi drósy pjelnjo hacž k dr. Schirmerowej khěži běžesche, hdžež ßo do rěki a ſ njej do Kúdowa wuliwasche. Tak ßo tej wodże tójſchto njedžel dołho wuliwacź dachu, pschezo ßo nadžijizy, so ßo wujaßni. Psched tydženjom pak ßo na wokolnych twarjenjach ßylne kwěkanzy pokasowacź poczachu, na czimž niczo druhe hacž ta woda wina bycź njemózesche. Nětko poczachu žórko sahacźowacź. Roku běchu hižo dawno wucźahnuli, ale woda ßo jenak ßylnje se semje dobywasche. Duž wulke pěſkowe měchi a zyłe wosy kamjenjow do dźěry mjetachu. Woda ßebi wſchitko ſ pucza mjetasche. W nozy a wodnjo dźěłachu. Po wustojnych mužow ſ Barlina, Danziga a Königsberga póßłachu, nichtó pomhacź njemózesche. Wokolne khěže pschezo bóle cžerpja, plestr na haßach ßo pschepaduje, woda pjerſchcź ßobu prjecź hraba. Twarjenja ßo pschezo bóle pukaja. Na wěži swón wóhnjowu woboru na pomoz woła. (Tak tamniſche nowiny 2. junija pißachu.) Woda njebeži wjazy po pschěrosy, ale je ßebi ßama ßwoju hrjebju wudrěła a cžiſchcźi ßo ſ mozu se semje do pinzow a psches nje do bydłow. Tſi dny dołho hižo ludžo ſ wokolnych khěžow wucźahuja. Wulki jězor pola Noweho Schcźecźina je ſ teho cžaßa ßem, so jow to njesbože traje, wo něktore metry wopadnuł. Tale woda je wjele straſchniſcha, hacž powodženje.

* W Wuherſkej je ßo wſchudže doſcź deſchcża naſchło, ſ cžimž ßu ßo ßywy jara połěpſchiłe.

* W morju pola Konſtantinopla je jedyn grichiſki łódźnik cźěło jeneje žónſkeje se ßakom wucźahnuł. Maja ſa wěſte, ſo ßo tu wo njeſkutk jedna. Skónzowana bě bohata ruſka hrabinka, kotraž bě pſched něktorymi dnjemi do Konſtantinopla pſchijěła. Se ßwojim mandźelſkim w cžołmje po morju jěſdžo bě ßo wona wot tuteho se žarliwoſczu skónzowała a potom do morja cžißła. Mordaŕ je cźeknuł.

* W Kawkaſkich horach ßu ßylne deſchcże panułe. Kuraſka rěka je psches brjohi ſtupiwſchi dźěł měſta Tiflisa powodźiła. Nětkotre khěže ßu ßo ſ wulkej wodu wottorhnułe. Njedaloko měſta Duſcheta je woda schoßejowe hacźenje podemlěła, tak ſo ßo te saßypnu. Póſtſki wós, kiž runje nimo ſtraſchneho měſta jědźesche, ßo ſ póſtſkim měchom, 100,000 rublow wopſchijazym, do hłubokeje rěki wali.

* Pſchißažny ßud w Mailandže je tamniſcheho měſchczańſkeho ßudnika, kiž bě ßwoju njeßwěrnu mandźelſku ſatſěliwſchi ßo ßam ßudniſtwu ſtajił, wuwinował.

* W jendźelſkej (prědnjej) Indiſkej ßu w Wuntho něhdže 900 kwadratnych mil daloke ſkotowe pola wußlědźili, kotreż po knježerſtwowej rosprawje wjele wunjeßu.

* (Na jene dobo woßlepjeny.) Jedyn kandidat lěkarſtwa bě ſe ßwojimi něhduſchimi towarſchemi na piwje pobył. Hdyž domoj pſchińdże, bě ſ horzotu jara roshorjeny. Duž wotewri ßebi hnydom wokno a lehnu ßo won, ſo by khłódny powětr ßrěbał. Sa khwilku sacžu ßylne ražowanje w wocžomaj. Duž sacžini wokno a dźěſche do koża. Rano wotucźiwſchi bě jemu wſcho cźmowe w komorje. Duž měnjeſche, ſo je hiſchcże nóz a chzyſche dale ſpacź, ale njemózesche. Skónczńje ßo burje wotewrichu, jeho hoſpoſa saſtupi a dźeſche: „Knjeże, njechacże hiſchcże ſtawacź? wſchak je hižo posdże a dawno ßwětły dźeń.“ „Schto, ßwětły dźeń?“ ßo spodźiwajo wopraſcha, „wſchak je hiſchcże zyle cźma“. Nětk ßo naſtróźiwſchi spósna, ſo bě wob nóz woßlepił. Młody muž bě, dokelž bě psches wokno jara cžahnuło, ßebi wocži saſymnił a widźenje ſhubił.

* Pſched 11 lětami bě ßo ſe wßy Niedzug pola Pleßa pjecźlětna holczka, dźowka pokleńka Jana Lukaßeka, ſhubiła. Zyłe ßlědźenje ſa dźěſczom bě podarmo. Nětk, hdyž ſtaj ſtarſchej wobaj hižo wumrjełoj, je ßo ſhubjena saßo namakała. Holczka je ſły cžaß pſchětrała. Ju bě tehdy hrube żoniſko, po ßwěcže wokoło dundaze, rubiło. To je wbohe dźěczo na ßwojich proſcherſkich pucźach psches Galiziju ßobu wjedło, ſo bychu ßo jemu psches dźěſczowe hubjenſtwo wjazy ßmilnych rukow wotewrjałe, a je husto ßurowje ſ dźěſczom ſakhadźało. Skónczńje bu wbohe dźěczo ſ jeho paſorow wumóżene. Hdyž mjenujzy ta njekraßniza na Tarnowſkim torhoſchczu wbohu holzu saßo ras nješmilnje pjerjesche, polizija pſchecźiwo njej ſakroczi a ju saja. Nětk ßo jeje zyła żadławoſcź wukopa. Wbohu holzu póßłachu do jeje domiſny. Duzy domoj dyrbjesche ßo saßo ſ proſcherſtwom wjeß wote wßy bicź, doniž skónczńje do Niedzuga njepſchińdże. Tudy hnydom ßwój ſtarſchiſki dom namaka a spósna też ßwoje pſchecźelſtwo, kotreż ju k ßebi wſa. Starſchej ſtaj pjecża ſe ſrudobu wo nju ſemrjełoj.

* (Wjerch Adolf ſe Schaumburg-Lippe a Rothſchild.) Njedawno ſemrěty wjerch, najmjeńſchi w němſkim ſwjaſku, bě najbohatſchi mjes němſkimi wjerchami, jemu ßo 200 milijonow tolerſchiżpiwa. Mjes wſchelakimi ßměſchkami, kiž ßo wo nim powjedaja, je ſcźěhowazy ſajimawy. W lěcże 1863 ßo w Frankfurcże kongreß němſkich wjerchow wotměwasche, na kotrymž ßo, kaž je ſnate, pruſki kral Wylem IV. njewobdźěli. Sswobodne měſto Frankfurt ſhromadźenym wjerchom wulki ßwjedźeń wuhotowa, na kotryž běchu też najwoßebniſchi měſchczańſzy knježa pſcheproſcheni. Hdyž wjerchojo w woßebitym wotdźělu ßwjedźeńſkeho pſchebytka ßedźachu, ßo na dobo żiwa ſabawa pſchetorże, dokelž mały, njenahladny ſtary knjes ſaſtupi. Wſchitzy jeho ſ poſtanjenjom witachu — jenož wjerch Adolf ßedźo woſta. Duž ßo heßenſki kurwjerch k njemu pſchibliżi a jemu do wucha ſchepnu: „Ale luby wjerchо, nochzecże dha wy teho knjeſa poſtrowicź?“ „Nè“, wjerch Adolf wotmolwi. „To dźe je baron Rothſchild.“ „Ach, ſchto to mje ſtara! Njeßym temu khadli niczo winojty!“ Derje temu knježerjej, njech je wulki abo mały, kiž móże tak prajicź. Tu khwilu maja Rothſchildojo a jich kumpanojo něktrehożkuli wjercha w ßwojim měſche.

* Lombardaju je cźeźke krupobicże domapytało. W něktrych ſtronach ßu tam krupy, 7 a 8 zentimetrow w pſcherěſku, namakali. Wjeßnjenjo ſ Baganarije buchu na polach wot njewjedra pſchekhwatani, a jedyn bur bu tak njeſbożownje ſ krupami ſbity, ſo ſa pół hodźiny wumrje. Druhi bur krupow dla do womora padże a to k ßwojemu njeſboźu do rěki, w kotrejž ßo tepi.

* W Guayaquil (Ecuadorje) w Amerizy ßu ſemjerżenje měli. Pſchi tym je tam jaſtwo rospadało. Wjele jatych je pod rospadankami ſahrjebanych, druſy ßu roscźěkali. Knježerſtwowy hród, radniza a mnohe druhe twarjenja ßu ßo ſaßypke.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchiłoſy.)

Krajnoſtawſki bank.

Dańſke kupony naſchich **ſaſtawnych liſtow** ßo

wot 15. teho měßaza

na ßlědowazych płaczerńjach **bjes wſcheho wotcźehnjenja** ſa hotowe pjenjesy kupuja:

w **Budyſchinje** w **krajnoſtawſkim banku,**
w **Draždźanach** w **jeho filiali,** Schulgaſſe 1,
w **Annabergu** pola knjeſa **Ferd. Lipfert,**
w **Chemnitzu** pſchi **Chemnitzſkim měſchczańſkim banku,**
w **Döbelnje** pſchi **Döbelnſkim banku,**
w **Freibergu** pola knjeſow **Ludwig & Co.,**
w **Greizu** pola **filiale Zwickawſkeho banka,**
w **Herrnhucże** pola knjeſa **C. F. Görlitz,**
w **Lipſku** pſchi **Lipſczańſkim banku,**
w „ pola knjeſow **Becker & Co.,**
w „ „ „ **Schirmer & Schlick,**
w **Lubiju** pola knjeſa **G. E. Heydemann,**
w **Plawnje w V.** pſchi **Vogtlandſkim banku,**
w **Roßweinje** pola **filiale Döbelnſkeho banka,**
w **Waldheimje** pola **filiale Döbelnſkeho banka,**
w **Žitawje** pola knjeſow **Bormann & Co.,**
w **Zwickawje** pſchi **Zwickawſkim banku.**

W Budyſchinje, 6. junija 1893.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

Pſchenajecźe trawy.

Lětuſchi trawowy wužitk na łukach Tuchorſkeho pohrjebniſchcźa ma ßo

poňdźelu 12. junija popołdnju w 5 hodźinach

na měſtnje ßamym ſ wuměnjenjom wuſwolenja bjes ßadźerjemi a ſ wuměnjenjemi, w termiji woſſewjomnymi, pſchenajecź.

Na wotnajecże ſmyßleni njech ßo w mjenowanym cźaßu pſchi kuzy pola Tucherſkeho pohrjebniſchcźa ſeńdu.

W Budyſchinje, 6. junija 1893.

Radźine hoſpodarſke ſarjadniſtwo.

Wosjewjenje swjaskoweho pschedßydstwa w Barlinje.

W 3. sakskim khěžorstwo=ßejmskim wólbnym wokrjeßu, Biskopske, Kamjenske a Połčniczanske hamtske ßudnistwo wopschijazym, je ßo wot swjaskowych powołanych sastupjerjow jako kandidat sa pschedstejaze wólby do khěžorstwoweho ßejma wokrjeßny sastupjeŕ ratarjow tudomneje provinzy

knjes hrabja Lippe=Bartski

postajił.

Knjes kwětkidźěŕ Gräfa w Biskopizach, kotryž je kandidaturu wot reformskeje strony pschijał, ma sa pschihódne, ßwoju kandidaturu poručejo wusběhnucź, so je dowěrnik ratarskeho swjaska. Mjes njenashonitymi ßo s tym lohko měnjenje sbudźi, so je tež knjes Gräfa kandidat ratarskeho swjaska. Temu tak njeje, wjele bóle ßo doraźnje wosjewja, so ßo **wschě ßobustawy ratarskeho swjaska prosca, ßwój hłoß**

knjesej hrabi Lippe=Bartskemu

daeź.

Njehodźi ßo, so ßo kóźdy swjaskowy ßobustaw, abo kóźdy, kiž k wschěm 7 swjaskowym praschenjam „haj" praji, ßo swjaskowy kandidat mjenuje; k temu ma jenoź tón prawo, kiž je s pschesjenosczu swjaskoweho pschedßydstwa wot powołanych swjaskowych sastupjerjow w nastupazym wólbnym wokrjeßu jako swjaskowy kandidat pomjenowany

K tutemu wosjewjenju ßmy nuczeni, ßo ertnje s knjesom Hetzerom=Delnjokinjanskim a knjesom ratarskim radźiczelom Steigerom=Budyschinskim rosrěczawschi a woßebje pißmo prěńscheho knjesa, knjesej Gräfje 14. meje 1893 póßłane, czitawschi, s kotrehoż widźimy, so ßu w njedawnym nastawku nowin „Staatsbürger=Zeitung" ważne ßady wuwostajene, tak mjes druhim tam ßada njeje, so je pschedßydstwo reformskeho towarstwa w Budyschinje knjesej Hetzerej wospjet wosjewiło, so je knjes Gräfa wjazy ras prajił, so ßo jako kandidat postajicź njeda.

Pschede wschěm dyrbi ßo sminucź, so ßo hłoßy rospjerscha. Duź proßymy ßwoje czesczene ßobustawy, **jednotu sakhowacź a muż pschi muzu 15. junija 1893 ßwój hłoß porjadnje postajenemu swjaskowemu kandidatej**

knjesej hrabi Lippe=Bartskemu

daeź.

W Barlinje, 2. junija 1893.

Pschedßydstwo ratarskeho swjaska.
Direktor: **Dr. H. Suchsland.**

Wostanje pschi tym, so knjes kwětkidźěŕ Gräfa wjazy dowěrnik ratarskeho swjaska njeje.

Steiger-Budyschinski, sastupjeŕ wokrjeßneho hejtmanstwa, **Hetzera-Delnjokinjanski, Brühl-Luhowski, Blümich-Worklecźanski, Schuster-Halschtrowski,** sastupjerjo Budyskeho a Kamjeńskeho hamtskeho hejtmanstwa.

Njedźelu 11. junija popołdnju w 3 hodźinach budźe ßo trawa **Langez** łuki w Khwaczizach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wosjewjenje.

Pońdźelu 19. junija popołdnju w 3 hodźinach ma ßo na **Koblicźanskich honach** pschi Běłokholmczanskim pucźu na 50 jutrach **20lětna hola** a 10lětne **rjane ßłanje** po sahonach s leżomnosczu na pscheßadźowanje abo po pucźu jednanja pschedawacź.

Wuměnjenja ßo do sapoczatka awkzije wosjewja. Shromadźisna w Koblicźanskej korczmje.

Žiwnosćź na pschedań.

Žiwnosćź cźišło 15 w Konjezach s khlamarnju a 15 kórzami leżomnosćze je bjes hospody pscheměnjenja dla na pschedań. Kupzy njech ßo hacź do 23. junija na knjesa kublerja **Miklawscha Matku** tam wobrocźa.

W Scheschowje cźišło 52 je ßylny bruny schtyrilětny **walach** na pschedań.

Kublet **Senda** w Scheschowje.

Proßata na pschedań.

Proßata běłeje Yorkshirskeje a tež cźornopißaneje Berkshirźteje raßy, kotreź ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cźaßej pschimĕrjenych niskich płaczisnach na pschedań na knjeźimaj dworomaj

w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Khojeź

w wulkim wubjerku, seleny a paleny poručataj na wobkedźbowanje

Ginzel a Ritscher.

Trawowe awkzije.

Trawowy wužitk na sprejskich łukach Kołbiczanskeho, Wyßoczanskeho a Schcźeńczanskeho ryczerkubła, Rakeczanskemu knjejstwu ßkuschazych, ma ßo scźěhowaze dny na scźěhowazych městnach po sahonach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pońdźelu 19. junija t. l. rano wot 8 hodź. w **Kołbizach.**
Sapoczatk na hrodowej łuzy.

Popołdnju wot 2 hodźin w Wyßokej.
Sapoczatk pschi sprejskej łuzy.

Wutoru 20. junija t. l. rano wot 8 hodź. w **Schcźeńzy.**
Sapoczatk na młynskej łuzy pola Kołbiz.

Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

W Rakezach, 6. junija 1893.

Wanke, wyschschi hajnik.

Rěsak w Njechornju

klozy na deski, **fosty, łaty, hrjady** atd. po tunich płaczisnach rosrěsa.

Reinhold Queißer.

Trawowa awkzija.

Trawa, na Tšélanskich gmejnskich łukach stejaza, ma ßo pjatk 16. junija wjeczor w 6 hodź. na městnje ßamym na pscheßadźowanje pschedawacź.

Gmejnski pschedstejicźeŕ.
Herrmann.

Wyßoke koło a niske koło, derje sdźerżanej, stej na pschedań na rybowej haßy 6.

Komoda a drastny khamor staj dla njedoßahazeho městna na pschedań na taschbarku 11 pola tyscheŕskeho mischtra **H. Seikritta.**

Najlěpschi amerikanski krany

rjepikowy tobak

jara derje ßłodźazy
punt jenoź po 30 np.
poručam ßwojim lubym krajanam.

Carl Noack na żitnej haßy.

W wudawarni „Sserbskich Nowin" je dostacź sa 2 hriwnje

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaschtaj **Wilhelm Bogußławski a Michał Hórnik.**

Pscheproschenje.

Jutsje **njedźelu 11. junija** popołdnju w schtyrjoch budźe ßo w **Hodźijskim** ponowjenym Bożim domje na jeho zyle nowych kraßnych pischczelach wot tsjóch ßławnych organistow

zyrkwinski pischczelowny konzert

wotbywacź, pschi czimż budźeja tež zyrkwinszy dostojne spěwy w woběmaj rěczomaj wot woßebnje wustojnych spěwarjow a spěwarkow spěwane.

Pjenjeżny wunoschk je sa dobroczelski samĕr postajeny.

Zyrkwine prjódkstejeŕstwo.

W Njeßwaczidliskim parku

ßo

njedźelu 18. junija 1893 popołdnju wot 4 hodźin

wojeŕski konzert

wot hudźbneje kapały

1. kral. sakskeho husarskeho regimenta cźišło 18
wuwjedźe.

Sastupny pjenjes po woßobje 50 np.

Pschi njepschihódnym wjedrje smeje ßo konzert w oranżeriji.

Pschecźelnje pscheproschuje

Njeßwaczidliske wojeŕske towarstwo.

Khwatajcże, khwatajcże!

Jenoż hischcże 4 dny, a potom tón dżeń pschińdże, na kotrymż ma ßo rossßudźicz, schtó w naschim wótznym kraju dobywa, hacz cźi, kotsiż chzedźa jón skasycz a ponižicz, abo cźi, kotsiż chzedźa jón sdżerżecz a wobarnowacz. **Wot tuteho dnja ßmjercz wjele** wotwißuje: teho budź kóżdy pscheßwědczeny!

Wuswolerjo Rósborkskeho a Wojerowskeho wokrjeßa!

Khwatajcże, khwatajcże!

so njeby żadyn skomdźił ßwój hłóß wotedacz! Komu pak je jón najlěpje dacz? **Demokraczi** ßu ludakojo a jebakojo, jim ßo njedowěř; rosumny cźlowjek ßo jim ßměje! **Liberalni** (freisinnig) ßu židowszy pjenjeżnizy, kotsiż chzedźa burski schtant skónzowacz a jón wuklukacz, kiż ßu sa to, so mózeja ßo burske kubła rossschlachtowacz, so móhło ßo lichowacz, to rěka: buram na jich leżomnoscże sa 8—10 % danje abo hischcże wjazy pjenjesy pożczowacz, kiż njechadźa na bursu żanych dawkow kłascz, ale wschitko wot khudeho muża wuzyzacz, woni ßu na tym, ßrěni schtant saniczicz, bura do njesboża pschinjescz. **Wěrcże mojemu ßłowu: schtóż ßo wot małych ludźi liberalnym dowěri, tón je shubjeny;** ßu dha židźi abo židowszy smyßleni ludźo hdy żaneho ßwědomnja měli?

S bojoscżu a se sastróżenjom ßo wot nich wotwobrocz!

Konsewativni ßu cźi, kiż chzedźa prawdoscźi a prawu na ßwěcże płaczicz dacz, kotsiż ßo Boha boja a krala cżescża, kiż njechadźa na maleho muża dawkow kłascz, ani na piwo ani na palenz, ale ßu sa to, so bychu te ßame cźi wulzy pjenjeżnizy pschinjeßli, so by ßo na bursu dawk kładł, so by wschemu lichowanju był kónz cźinjeny, so by ßo nasch wótzny kraj wobrónił, so by ßo burstwo schkitowało. **Woni ßu schwarni ludźo, twoji najlěpschi pscheczeljo; jim ßo dowěř! Schtóż wot ßerbskich burow njecha konserwatiwneho wuswolicz, tón je rosuma shył.**

Teho dla sa 4 dny, schtwórtk 15. junija, muż pschi mużu, ßußod wsmi ßußoda, pscheczel pscheczela, knies wotroczka, mischtr pomoznika, żona wucżěř muża, a wschitzy:

Khwatajcże, khwatajcże

k wólbnej khěži a wotedajcże ßwój hłóß naschemu dotalschemu a ßwěrnemu a jeniczkemu prawemu sapóßłanzej:

knjesej hrabji

Arnimej-Mużakowskemu.

Koschle, pjesle a ßnknje tunjo schije **Hańża Domschkowa** na swonkownej lawskej haßy 50.

Holzy, kotrež chzedźa dospołnje schicz nawukknucz, ßo pschijimaju wot **Marje Bjarschoweje** na hospitalskej haßy 25.

Dźěłaczerjow na hospodu bjerje kamjenjeczeßar **Sicksch** pschi nowych hrjebjach (Neugraben) cźißko 6.

Stwa s pschißłuschkom je k 1. julijej na pschenajecże pola **Ernsta Postla** w Małych Debßezach cżo. 35.

Wohonczow, wotroczkow, dźowki, ßłużobne a kuchinske holzy a dójki pschi wyßokej mšdże pyta pschistajaza żona **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy 10.

Ssylnym dójkam hnydom abo posdźischo, teho runja kuchařkam, ßłużobnym a dźěczazym holzam ßłużbu wobstara **Winderowa** w Draždźanach na Moritzowej haßy 20 po 4 skhodach.

Janej Lowzy
a jeho mandźelskej **Selmje**
w Sahorju
pschi nahłym semrjeczu
jeniczkeho ßyna.
† 23. meje 1893 4 lěta stary.

Najrjeńschi dar w żiwjenju
Ssu drje starschim lube dźeczi,
Hdyż jim Bóh Knjes psches hnadu
Kraßne pschibywanje sticzi:
Wone ßu każ różiczki
W wulkej Bożej sahrodźi.
Sbóżnik lube dźeczi tu
Husto sahe k ßebi wola;
Starschi srudnje płakaju,
So je maju dacz do rowa:
Hdyż też wěrja s wutrobu,
So psches ßmjercz du k żiwjenju.
S tajkej srudźbu stejitaj
Też wój pódła ßyna rowa;
Wój joh' njerad shubitaj,
Ale Jesußowe ßłowa:
„Dajcże mi te dźeczatka"
Waju srudnoscz pomjeńscha.
Jeniczki ßyn mandźelstwa
Waju radoscz bě tu w ßwěczi,
Krótka khoroscz stysknina
Jeho żiwjenje tu sniczi.
Bóh joh' sahe wotwoła,
So słóżcz ßwěta njespósna.
Lubaj starschej! njepłacztaj,
Sstyschtaj waju ßynka rěczo:
„Sa kschescz'janku wocżehntaj
Waju jeniczke nětk dźeczo;
Njech Bóh saßo strowoscz da
Waj' nadźiji pschichoda."
Lubaj starschej! njepłacztaj,
Wěrtaj: waju ßyn je żiwy,
Jeho duschu — wopomntaj —
Dżerži w ruzy Jesuß miły,
Jeho hłowa pschena
Je nětk s krónu żiwjenja.

Michał Wicżas, dźěd,
Khrysta Wicżasowa,
Hana Lowkez, wowzy.
(Psches H. P.)

Studnjerysjerskemu mischtrej a plumpytwarzej knjesej **Schütży** w Hodźiju praju sa spěschne a wustojne natwarjenje mojeje studnje s połnej spokojnoscżu sjawny dźak.

Jan Probst w Brěsy.

Sso wrócźiwschi wot rowa mojeje żotry **Marje Barthelkoweje** w Komsku nucżi mje, wschitkim tym, kotsiż ßu jeje kaschcz s wěnzami a Bożimi martrami pyschili a jej s pschewodźenjom poßlednju cżescz wopokasali, każ też knjesej fararjej Ssykorje sa wutrobuhnujaze a troschtowaze prědowanje pschi woprawjenju a khowanju ßwój najwutrobnischi dźak wuprajicz.

Hańża Mudrowa w Drobach.

K temu cźißku jena pschiłoha.

Pschiłoha k czišku 23 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. junija 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farař dr. Kalich němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Räda němske a w 10 hodź. serbske předowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budźe katechismusowe rosrěčenje s němskej mlodźinu.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Pětr August Běmar, hospodarski pomoznik w Delanach, s Hanu Ernestinu Kloßez w Brěsowje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Martha Frieda, Jaromira Roberta Eduarda Hulcza, żelesniskeho dźełaćerja na Židowje, dź. — Martha Emma, Jana Ernsta Hohlfelda, pohonca na Židowje, dź. — Selma, Jana Hanse, pohonca w Dobruschi, dź. — Martha Frieda, Jurja Marcźina Hartmanna, kublerja w Němßezach, dź. — Ernestina Augusta, Augusta Schustera, murjerja w Brěsowje, dź. — Hana Martha Hilźbjeta, Jaromira Augusta Bruna Beutnera w Tšelanach, dź. — Marja Martha, Jana Lorenza, dźełaćerja w Tšelanach, dź.

Płaćizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2463 měchow.		W Budyschinje 3. junija 1893				W Lubiju 8. junija 1893			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca	běła	8	24	8	41	8	6	8	38
"	žołta	7	82	7	88	7	65	7	94
Rožka	50 kilogr.	6	50	6	63	6	44	6	56
Jećmjen		7	7	7	14	6	93	7	17
Wowß		7	90	8	20	7	70	7	90
Hroch		8	89	11	11	10	—	11	—
Woka		7	6	7	22	7	—	7	50
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny		1	90	2	10	1	70	2	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	60	1	90	2	20
Pšeńcžna muka	50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	30	4	50	3	70	4	30
Salóma	600 "	21	—	24	—	21	—	24	—
Prošata 906 schtuk, schtuka		15	—	30	—	—	—	—	—
Pšenczne wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeschе: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hač 14 hr. 29 np., žołta 13 hr. 29 np. hač 13 hr. 39 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 40 np. hač 10 hr. 60 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hač 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 8 hr. 24 np. hač 8 hr. 38 np., pšeńza (žołta) wot 7 hr. 79 np. hač 7 hr. 94 np., rožka wot 6 hr. 63 np. hač 6 hr. 75 np., jećmjeń wot 7 hr. 10 np. hač 7 hr. 14 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hač 7 hr. 90 np.

Dražđanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 57—60 hr., 2. družiny 51—55, 3. družiny 42—48 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čzelata 1. družiny 60—65 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 9. junija Rjane.

Herkuleßowe koßy

najlěpsche wschěch koßow

sa kóždu ßo rukuje

porucza w wulkim wubjerku po tunich płaćišnach

B. Fischer na žitnej haßy.

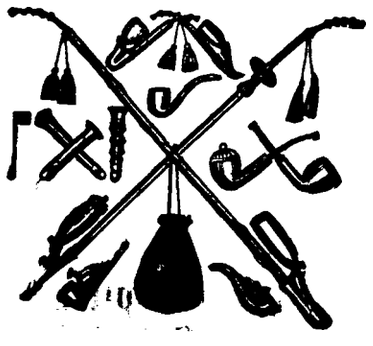

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku

porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtunische žórko sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźełarni.

Julius Höhme,

sastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łóbjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne mlócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomlócźaze maschiny, s göpelom a paru ßo cžerjaze,
jenopschežne mlócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne mlócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostlócźaze a běrny rosrißaze maschiny,
rěsaki sa berny a rěpu, cžischaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ßo cžerjaze,
juchowe ßudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triěry** najlěpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
kuczne bróny, ßambne dźěło, sakońšzy schkitowany system, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych brónow** pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla płaćenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Franz Marschner

cžaßnikař w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschisbomnjenje: Rěczu **Serbski.**

Meblowy magazin tyscheŕskeje jednoty w Budyschinje

na žitnych wikach 2 na žitnych wikach 2

ßwój wulki skład **hotowych blidow** a **pólstrowanych meblow** pschi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nešczowe rěbliki, khachlowe durčežka, tšeschne wokna, twarske hosdże

porucza tunjo

Paul Walther.

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na serbskej a schuleŕskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitosczе: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., też pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

W wudawarni „Sserb. Nowin" ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khěrlusche a spěwy Pětra Młónka.

Dokelž ßo nalětni czaß bórsy minje

wulke wupschedawanje

po jara poniženych płaczisnach.

Dźělba modnych drastnych tkaninow

prjedy meter po płaczisnje 1 mk. 50 np., 1 mk. 80 np., 2 mk. — np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 70 np.,
nětkole = = = 1 = — = 1 = 20 = 1 = 30 = 1 = 60 = 1 = 80 =

Dźělba kattuna, módroczischcza, mußelina, battista a kopschiwoweho pschedźena,

prjedy meter po płaczisnje 40 np., 45 np., 50 np., 60 np., 70 np.,
nětkole = = = 30 = 35 = 40 = 50 = 60 =

Dźělba deschcznych mantlow a žaketow

hižo po 5 mk.

Dźělba mantlow sa dźěczi hižo po 3 mk.

Katunowe blusy, schórzuchi, rubischcza, tkaniny k lětnim koschlam, **zychi, wupjerki** teho runja po jara poniženych płaczisnach.

Heinrich Meschter na žitnej haßy 10.

(Prjedy **Kayser.**)

Turkowske ßlowki
najlěpscheje družiny porucza
Moritz Mjeŕwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Koßy

snateje dobroscze po fabrikskich płaczisnach pschedawa **póstska kowaŕnja** pschi žitnych wikach.

Kaschcze

ma pschezo w wulkim wubjerku na składze
Hermann Schmidt
na hrodowym městnje 2 pschi hrodźe.

Filzowe a
zilindrowe kłobuki
porucza najtuńscho
P. Ullbrich,
kłobukaŕski mischtr
na schulskej haßy 11.

Kedźbu pschi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjeraŕka: „...Nochzu wotewrjeneho insektoweho pólvra; pschetož ßym Zacherlin žadała! ...Khwala tule woßebitoscz s prawom jako najlěpschi ßrědk psche wschě pschekaßanzy, duž jenož sasyglowanu bleschu s mjenom Zacherl wosmu!"

Woprawdźity dostacz:

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Ernsta Mittascha,
= = = = Jurja Holda w měschcz. hapt.,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Herm. Mürby,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= **Schěrachowje** = = Ed. Trummera,
= **Sohlandźe** = = Ernsta Augustina,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Hajniske sarjadnistwo Bartskeho holskeho revěra
khójnowe a **schmrěkowe schezěpy** a **walczki** po tunich płaczisnach porucza.
Na Bartskej horje, w juniju 1893.
E. Hayn.

Wós

Gogolinskeho twarskeho kruchateho kalka
je pschijěł. **Murjeŕske** a **tsěschne zyhele, warnu** a **skótnu ßól** mam pschezo na składze a po tunich płaczisnach pschedawam.
F. Fischer
na dwórnischczu w Łasu.

W wudawaŕni „Sserb. Now." je sa 50 np. dostacz:

Bitwa pola Budyschina.

(1813.)

Powědańczko ßerbskemu ludej poskicził Jan Radyßerb.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałožena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

46 millijonow 72 tyßaz 386 schěßnakow 88 krajz.

Woheń=, schkleńzu=, transport= a žiwjenje=sawěsczenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow porucza ßo jako agent:

hamtski skotolěkaŕ **Ernst Walther** w Budyschinje.

Müllerez hotel a restaurant

prjedy **Thiermann.**

Kóždu **njedźelu** dopołdnja wot $^1/_2$11—$^1/_2$12 hodźin

darmotny konzert k rańschemu piwu.

S poczesczowanjom **G. A. Müller.**

Zigary

po 3—10 np.,
100 ſchtuk po 2 mk. 70 np. hacz
9 mk. 50 np.,
najlěpſchi
Khoczebuſki rolkaty tobak,
cziſty Amerikanſki
rjepikaty tobak
porucza
August Lorenz
w Budeſtezach.

Schpihele
wulke a małe,
módre emailir. karany
ſa 3—5 litry,
wódne pónoje,
wódne kótły,
zimaze maſchiny,
konjaze rěble,
zitne kopacze,
drjewjane ßudobja,
wohrěwanſke koprowe
bleſche,
kordowe toſle,
a wjele druhich jako dary
ßo hodzazych wězow
wupſchedawa tunjo
August Lorenz
w Budeſtezach.

Lěkarſke
czerwjene
běle **wino,**
rum,
arak,
kognak,
ſtary woprawdźity
zitny palenz
w dobrej hódnoſczi
porucza
August Lorenz
w Budeſtezach.

K kwaßam a druhim ßwjedzenjam.

Sswoje ßłódke a pſchi tym ßylne
ßłodzaze
likěry a dwójne palenzy
kaz tez cziſty zitny palenz poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Syrup

ßłódki a cziſcze ßłodzazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritſchera.

Czerſtwy wuſchkrjeny kój
punt po 50 np. porucza
Curt Bläſche
na ſwonkownej lawſkej haßy 15.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna
na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodze Ortenburgu
porucza ßwój wulki ſkład **meblow, ſtolow, ſchpihelow** dobroczinwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńſche płaczišny pſchi ſprawnym poßkuzenju.

Sſrědk k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ma na pſchedań a kak ma ßo nakožecz, wukaże
Otto Engert na ſnutskownej lawſkej haßy.

Adolf Rämſch w Budyſchinje

pſchi butrowych wikach
porucza ßwojim czeſczenym wotebjerarjam:
jerje, ſ lěta 1892, nowe wulke tuczne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy ſchmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ßwinjazy polcz ßuſcheny, punt po 75 np.,
ſyrup ßłódki kaz měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkoſornaty, punt po 16 np., 5 puntow ſa 75 np.,
dale poruczam ßwoje ſnate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacz 75 np., teho runja **naturſku khimjelczku** liter po 40 np.
— Moja pſchedawarnja wot lěta 1868 wobſteji. —

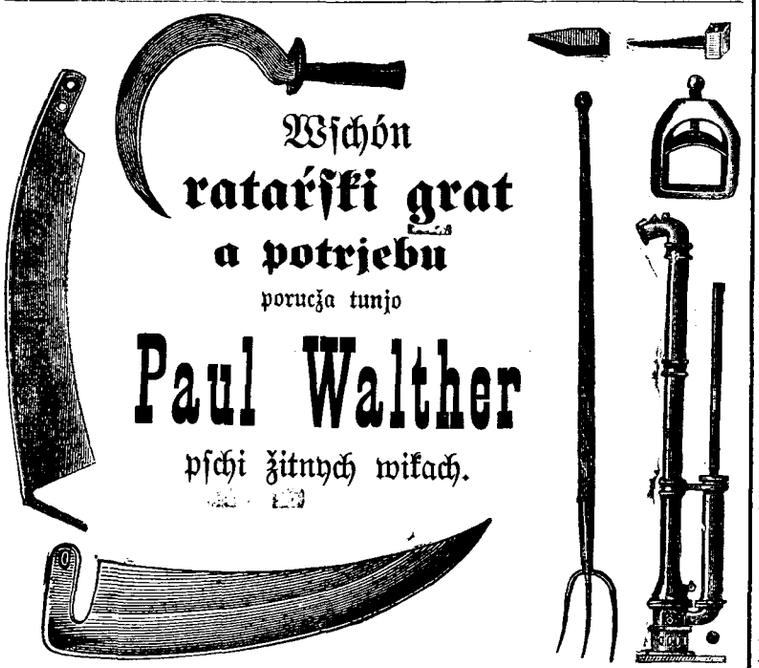

Wſchón
ratarſki grat
a potrjebu
porucza tunjo
Paul Walther
pſchi zitnych wikach.

Jenoz na zitnych wikach 4
po 1 ſkhodze w Budyſchinje.

Podpißany fotografuje doma a wonka wo dnjo a w nozy **wozoby, gruppy, kwaßy, khěze, krajiny, maſchiny** atd. Wón na dalokoſcz hacz do ſchěſcz hodzin wot Budyſchina pſchińdze a ſa puczowanje niczo njewoblicži. Płaczišny ßo tunjo woblicza. Wumělſke dźěło ßo pſchilubi.
J. Jyrch, fotograf.

---

10 mk. myta.

Wokolonoſcherſke pſchedawanje dybſaczných czaßnikow a ſlotych tworow je po § 44, titel 2 a § 56, titel 3 khěžorſtwoweho rjemjeßkowego porjada ſakaſane. Schtóž tajkeho wokolonoſcherja, puczowarja abo wikowarja pſcheradźi, tak ſo móże ßo khoſtacz, hornje myto doſtanje. Sa Budyſchin a wokolnoſcz tajke woſſjewjenja knjes czaßnikat **G. Mager** pſchijima.
Swjaſk czaßnikarſkeje jednoty.
W Budyſchinje: **K. Köchler. Guſtav Mager. Franz Marſchner. Jan Gäth. J. A. Henke. Max Klokau. Ernſt Herkner. A. Mrós** w Bukezach. **Henſel** w Dobruſchi.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym
koz po zylinach ſaßopſchedawarjam
porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Khoſej

w najwjetſchim wubjerku w najtuńſchich a najdróżſchich druzinach
porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Najlěpſchi likěr

ſ alpſkich ſelow, Stonsdorfſki likěr a běły ingberowy likěr, liter po 100 np., poruczamoj.
Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.
Schiſchka a Rjeczka.

Tunje
zigary
kupowanſke żórko ſa ſaßopſchedawarjow,
tyßaz hiżo po 20 mk. porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucza **ßyry** a **paleny**
khoſej
w najwjetſchim wubjerku a najlépſchej dobroſczi po najtuniſchich płaczišnach.
Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow ßo poměrnje niżſche płaczišny woblicza.

Najlěpſchu margarinſku **butru,**
derje ßłodzazu, porucza
Pawol Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleríſk. haßy.

Sſyre Hamburgſke ßadło

jara tunjo doſtacz pola
Pawola Hofmanna
na rózku ßerbſkeje a ſchuleríſk. haßy.

Koßy,

ſa kotrychż hódnoſcz ßo rukuje, w njepſchetrjechenej hódnoſczi porucza **Paul Walther.**

Pſchedawanje a porjedzenje
wſchěch druzinow
czaßnikow.
Płaczišny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcze.
Guſtav Mager,
czaßnikat
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Měšćenjo! Burjo! Serbscy bratřa!

Wólba do kněžorstwoweho sejma je blizka! W Wašej rucy leži, so rozsudźić, hač chceće so wobroćić přećiwo powróćerjam, kotřiž přećiwo trónej a wołtarjej, přećiwo ludstwu a swójbje běhaja, abo hač chceće wustupić za najwyšše kubła.

W Wašej rucy tež leži, so rozsudźić, hač dyrbi naš lud připanuć židowskemu wuklukanju, hač dyrbi dźěłaćerjowa mzda překlepanemu burzowemu mužej a lesnemu wikowarjej słušeć, abo temu, kiž sprawnje dźěła.

A zaso w Wašej rucy rozsudźenje leži, hač chceće so dale wot mužow wodźić dać, kotřiž jenož k Wam přińdu, hdyž je tu wólbny čas, kotřiž so tuleja a kłonja, hdźež so wo to jedna, zastupić za Waše interessy, kotřiž ničo njewjedźa wo tym, štož je Wam nuzne. Mamy dosć hrabjow a baronow w kněžorstwowym sejmje, trjebamy nětko ludźi našeho stawa, mužow, kotřiž wjedźa, hdźe nas wšitkich črij ćišći. Tajkich muži

w **němskej reformskej stronje**

namakaće, a jedyn muž, kiž Waše interessy znaje, kiž khroble a mócnje za Was wustupi, tajki muž je

fabrikant kwětkow **Heinrich Gräfe jun.** w **Biskopicach.**

Wobhladajće sebi žiwjenjoběh tuteho muža!

Jednory muž z luda, je so wón **ze samsnej mocu** horje zdźěłał, wón so njehordźi z namrětym bohatstwom; wón Was nochce wabić z wysokim narodźenjom, wón nochce ničo dale być, hač **jednory měšćan.**

Jeho sprawnosć, jeho čestny kharakter, jeho woporniwosć, hdźež so jedna, za interessy druhich zastupić, su jemu hižo zahe dowěrjenje wšitkich dobyli, kiž jeho znaja. Z 28. lětami je jeho jeho wótcne město do měšćanskeho zastupjerstwa wuzwoliło, přeco zaso je jemu wone z nowymi wólbami swoje dowěrjenje z rosćacej wjetšinu wopokazało a nětko wón wot 3 lět jako zastupjer měšćanskich wukazancow na čole měšćanstwa steji.

To je

Heinrich Gräfe jun.,

muž, kotrehož wólbu Wam poručamy, kotrehož wólby so nadźijemy.

Wón njestupi z česćelakomstwom na wojowniščo, wón nochce za rjadami łojić, **wón njeje konservativny prócowař a dworjan;** ně, wón Wam wopor přinjese, wopušćo swój młody rosćacy wobkhod, tola wón zwólniwje a rad tutón wopor přinjesy, dokelž sebi mysli, zo je to jeho winowatosć, w hodźinach stracha za swojich sobuměšćanow zastupić.

Měšćenjo, burjo, němscy dźěłaćerjo! To je

Heinrich Gräfe jun.,

muž, kiž k nam słuša w žiwjenju a prócowanju, swěrny Němc, kiž so twjerdźe dźerži khěžorstwa a luda, khěžora a krala z wutrajnej mocu a ze samsnym přeswědčenjom, muž, kiž křesćijanstwo wysoko dźerži, ale njepřećelnosće mjez konfessijemi tama.

Němscy bratřa!

Wo čo so jedna w přichodnym wojowanju? Najprjedy wšak wo **wojeńsku předłohu.** Tu naš kandidat wustupi za žadanja, kotrež su nuzne k posylnjenju naseje brónitosće, tola wón też žada, zo dyrbi nic dźěłacy, producěrowacy lud ćežkoty njesć, zo dyrbi nic zaso ratař, zastojnik, rjemjeslnik ćeńku mošeń ćahnuć, ale zo so wulki kapital přićehnje. My mužojo z luda woprujemy rad a zwólniwje kubło a krwej, ale nětko sebi žadamy, **zo lud krwej dawa a burza kubło.** Tak je prawe dźělenje!

Štóž je tajkeho měnjenja, njech wuzwoli

Heinricha Gräfu jun.

Ale za někotre njedźele budźe wojowanje wo wojeńsku předłohu nimo. Potom pjeć dołhich lět před nami steji, w kotrychž so wo wjele ważnych prašenjach rozsudźi. Štó móže w tychle časach za Was zastupić? Tola jenož muž, kiž je, kaž Heinrich Gräfe, z wašich kruhow wušoł, kiž ludowym nadźijam rozumi a je sam mysli. Njetrjebamy mužow — hišće raz njech je to prajene — kiž ze zeleneho blida, kaž z wěsteho sydła wysokozemjanskich knjezow, sudźa wo wěcach, kotrež su jim njeznate, trjebamy mužow našeje krwje a našeho stawa!

Tajki muž je

Heinrich Gräfe,

přetož najważniši nadawk, kiž nam předsteji, je, srědki namakać k zdźerženju produktivnych stawow k

zdźerženju srěnjeho stawa,

k zwěsćenju

ratařstwa, rjemjesła, wobkhoda, česneho dźěła!

Praktiskich mužow, mužow dźěła k temu trjebamy, mužow z dźěłacych, warbowacych, dźěłacych klassow. W prjedawšim kněžorstwowym sejmje sedźeše, wosebje pola konservativnych, črjóda wysokich zastojnikow a wysokozemjanskich knjezow. Što su nam woni přinjesli? **Plećizny, rozhórčenje, hospodařsku njehodu! Wikowanske wučinjenja** su so přizwoliłe, kotrež nam škodu na škodu přinjesu, přećiwo mało hłosam — antisemitojo běchu sami wšitcy přećiwo nim — a ćežkoty na ćežkoty padachu na ramjenja srěnjeho stawa. Nětko so jedna wo to, rjemjesło a wobkhod, ratařstwo a kraloswěrne dźěłaćerstwo, kaž staw srěnich a małych zastojnikow zjenoćeni postupować. Móža to jenož w rjadach

němskeje reformskeje strony, jeničkeje strony srěnjeho stawa.

Přetož reformska strona je jenička strona, kotraž so wuraznje wobroća přećiwo stracham, kotrež nam wot **židowstwa** hroža. A tele strachi su wulke. Ratař, kiž so nad žołmjacym žitom wjeseli, kiž prjedy w poće swojeho wobliča rolu hnoješe, so zjeba wo swoju mzdu z termijowym wikowanjom na **burzy,** wot židowskich cuzobnikow, kotřiž rožku wot přeńcy, wows wot ječmjenja rozeznać njemóža.

Ratarjo! Wuzwolće teho dla Heinricha Gräfu, kotryž so přećiwo Wašemu wuklukanju wobroći! A **rjemjeslo,** wone so zniči z konkurrencu, kotraž so najniższich srědkow njeboji, kotrejež rozbrojenske wupředawanja a tworowe składy město a kraj powodźa, z konkurrencu, kotraž Wam česnje zasłużeny **khlěb** kranje. Nochceće-li so Wy, němscy rjemjeslnicy, ponižić k dołžnym a mzdowym wotročkam židow, wuzwolće našeho kandidata

Heinricha Gräfu jun.,

wuzwolće muža, kiž, kaž wón, dowěrjenje měšćanow wužije, kiž je jako wjacylětny sobustaw burskeho a ratařskeho zwjazka dopokazał, zo też interessy płoneho kraja znaje!

Měšćenjo, burjo, dźěłaćerjo, němski ludo! Dźiće na dnju wólbow zjenoćeni na wojowniščo a dajće swój hłós našemu kandidatej **Heinrichej Gräfje.**

Jedna so wo zdźerženje srěnjeho stawa, jedna so wo zakitanje dźěła!

Sława němskej reformskej stronje!

Wubjerk němskeje reformskeje strony za 3. sakski kněžorstwosejmski wólbny wokrjes.

Mój program.

Hdyž pſched někotrymi měßazami, krótko po Tivoliſkej ſhromadźiſnje w Barlinje a po ſakoženju ratarſkeho ſwjaſka, kotremuž jako wokrjeßny ſaſtupjeŕ Budyſkeho wokrjeßneho hejtmanſtwa pſchißłuſchach, ßo měnjenje wobtwjerdźi, ſo khěžorſtwowy ßejm wojeŕſku pſchedkohu jaczißnje, a ſo ßo wón teho dla rospuſchczi, ßo mje pſchedßyda konſervatiwneho towarſtwa ſa 3. khěžorſtwoßejmſki wólbny wokrjeß wopraſcha, hacž bych ſwólniwy byk, ßo pſchi nowowólbach jako konſervatiwny kandidat poſtajicž dacž. Ssym na tole praſchenje „haj" prajik, ſ dobom pak weſjewich, ſo bych, hdy bychu mje wuſwolili, wobſamknjenjam konſervatiwneje ſtrony, ſ kotrymiž móhko ratarſtwo ſchkodowacž, ßo njepodczißnuk, a ſo bych dale kóždemu ſakonjej pſchihłoßowak, ſ kotrymž by ßo hodźiło, źidowſku ſamóżnoſcž pomjeńſchicž abo czíſcze wotſtronicž.

Na tymle ſtejiſchczu hiſchcze dźenßa ſteju, hdźež je moja pſchißłuſchnoſcž, ßwojim wuſwolerjam pucž pokaſacž, po kotrymž ßym ßo roſßudźik hicž, jeli ſo bychu mje do khěžorſtwoweho ßejma wuſwolili.

Najprjódzy mam prajicž, ſo **bych wojeŕſkej pſchedkoſy** pſchihłoßowak, niz ſ lohkej wutrobu; pſchetoż naſche hoſpodarſke wobſtejnoſcze tajke njeißu, ſo bychu ludowym ſaſtupjerjam pſchiſwolenje nowych wudawkow lóhke cziniłe. Bych pak pſchihłoßowak, dokelž ßebi dyrbjeńſke pſchiczíny ſadaja, wójſkowu móz poßylnicž, a dokelž czężkoty, kotrež dyrbimy pſchi pſchijeczu wojeŕſkeje pſchedkohi njeſcž, w ſanej pſchimĕrje njeſteja pornjo njewobliczomnej ſchkodze, kotruž by nam ſhubjena **wójna** abo jenoż wójna, w kotrejž bychmy na khwilu njepſchecżela w kraju měli, pſchinjeßka.

Wójſka dyrbja ßo ſežiwicž. Na wobhydleŕſtwo ßo w wójnje, hdyž ßo wo ſaſtaranje wójſka jedna, dźiwacž njemóże. Tole ſrudne naſhonjenje maja wſchitzy moji wójnſzy towarſchojo, woßebje, hdyž ßu, kaž ja, komando ſa ſaradźenje zyroby wjeſcž dyrbjeli.

A ſchto potom na:bóle czeŕpi? Ratař, ßrěni ſchtant, mjeńſche měſta, pſchetež woßebje ratarſke wupkody ßo wot wójſka trjebaja. Ale běda nam, hdy by tak daloko pſchiſchko, hdy by naſche wójſko dla njedoßahazeje ßylnoſcze pſched njepſchecżelom zoſacž dyrbjako, a hdy bychu ßo dyrbjake naſche hona a wßy njepſchecżelam pſchewoſtajicž.

Pokaſuja na trojoſwjaſk a maja dźiwajo na njón ſa njetrěbne, ſo by ßo němſke wójſko powjetſchiło a ſ nutſka wobtwjerdźiło. Tola trojoſwjaſk je hižo w měrje wo 276 bataillonow, 244 ſchwadronow a 41 baterijow ßłabſchi hacž Franzowſka a Ruſka, a w wójnje wo wjazy hacž 1 milijonu wojakow a 1700 kanonow. A ſchtó rukuje ſa jeho trajnoſcž? Naſchi ſwjaſkarjo móża tola jenoż dźěl njepſchecżelſkich wójſkow na ßo ſczahnucž. Němſka pak, kotraž ßrjedź Franzowſkeje a Ruſkeje leži, je w najwjetſchim ſtraſche; pola njej ßo jedna wo **bycze abo njebycze. Franzowſke wójſko ßame** je wo 70 bataillonow a 276 kanonow **ßylniſche** hacž naſche a létnje 33,000 muži wjazy wuwuczi hacž Němſka, hacž runje Franzowſka 10 milijonow wobhydlerjow mjenje liczi hacž Němſka. W wójnje 1870/71 běchmy my Němzy wo 104 bataillony 130 ſchwadrony a 400 kanonow ßylniſchi hacž Franzowſojo.

Hdyž nětk czi, kotſiž dyrbja w prěnim rjedźe **ſamolwjenje** ſa wěſtoſcž a **derjemĕcze wótzneho kraja** a ſa wukhód wójny njeſcž, praja, ſo tole ſamolwjenje pſchi nětczíſchim ſtawje naſcheho wójſka wjazy njeſcž nochzedźa, hdyž ma w wójnje a w měrje pſchezo wupruhowany **wójſkowy wodźeŕ,** Jeho Majeſtoſcž **naſch najßnadniſchi kraĺ,** tule wojeŕſku pſchedkohu ſa nuſnu, potom njemohł ſe ßwojim ßwědomnjom ſjenoczicž na praſchenje: „Chzeſch ty wojeŕſku pſchedkohu?" ſ „nĕ" wotmolwicž.

A dale je hiſchcze ſ wulkim dobytkom ſa naſch lud, hdyž w pſchichodze pſchi prěnim ſawrjeßnjenju kanony **ßwójßni nanojo** njetrjebaja żonu a dźeczi w njewěſtych wobſtejnoſczach woſtajicž a dom a dwór wopuſchczicž, bjes tym ſo tyßazy brónitych mkodych mużow ſ měrom ſa khachlemi woſtanu.

Ssym ſa to, ſo ßo khoſty wojeŕſkeje pſchedkohi njeßmědźa ſ dawkami, khudych a ßrěni ſchtant czíſchczazych, nawdacž, ale ſ dawkom na burſu, kotryž by woßebje differenzne a termijowe wikowanje trjechił, ſ **dawkom na woboru** a wjetſchimi dawkami na luxus.

Hdyž ßo mje w khěžorſtwowym ßejmje direktnje praſcheja: „Chzeſch ty wojeŕſku pſchedkohu?" — a tak direktnje budźa ßo praſchecž — njemóżu ßwoje „haj" na wumĕnjenja wjaſacž; to by „nĕ" byko. — So pak bychu ßo po naſpomnjenym waſchnju khósty nabrake, je wjetſchina jeneje ſtrony w khěžorſtwowym ßejmje trěbna; budźe-li pak tam tajka, budźe wona ßwoju wolu runje tak po pſchiſwolenju wojeŕſkeje pſchedkohi pſchecżiſchczecž, kaž prjedy.

Hdyž ſkónczńje pſchecżiwnizy wojeŕſkeje pſchedkohi praja, ſo my Němzy wjazy dawkowych czężkotow njeſcž njemóżemy a ſo khósty ſa wojeŕſku pſchedkohu nabracž njemóżemy, pokaſam na to, ſo ßo w Němzach ßamo hižo na napitki létnje 40 hriwnow na hłowu wuda, a na to, ſchtoż druhe ludy **ſtatnych dawkow** njeßu. W Franzowſkej hłowa wobhydleŕſtwa 58 mk. płaczi, w Jendźelſkej 45 mk., w Awſtriſkej, kotraž tola ſawěſcze bohatſcha njeje, hacž my, 27 mk., w Italſkej, kotraž je khudſcha, 30, a ßamo w khudej Schpaniſkej 26 mk., bjes tym ſo **my** nětkole 21 mk. 71 np. płaczimy, a, liczimy-li po hłowach, pſchi pſchijeczu wojeŕſkeje pſchedkohi w pſchichodze něhdże 1 mk. 20 np. wjazy, to rěka wſcho hromadźe 22 mk. 91 np. W **Franzowſkej** wuczinja **wojeŕſke wudawki** ßame $27^{1}/_{10}$ prozenta wſchitkich ſtatnych wudawkow, w **Ruſkej** 30, w **Němſkej** $17^{8}/_{10}$ prozenta.

Po tajkim je prajenje, ſo ßmy na kónzu ßwojeje płaczenjakhmanoſcze, ßylne pſchehnacze. Njeßměmy ßwojimaj ßußodomaj w ranju a wjeczorje, ſ kotrejuż je kóżdy ßylniſchi, hacž my, ſoßo ſrudny napohlad dacž, ſo němſki khěžorſtwowy ßejm ßwojemu knjeżerſtwu ßrědki ſapowjedźi, **khěžorſtwo ſakitacž,** kotrež je ßo w wulkej wójnje ſ **krwju tyßazow naſchich bratrow natwariło.**

To by byko pſchecżiwo **czeſczi** Němſkeje, a **Němſkeje** czeſcž je **naſcha** czeſcž. A ſchto bychu byłe **ſcżěhwki wospjetneho wotpokaſanja wojeŕſkeje pſchedkohi?** Bjes dwěła 1) **ſtraſchna pſchekora** ſ knjeżerſtwom, kož w létach 1860—66, hdyž bu pruſki krajny ßejm dla czíſcze podobneje wójſkoweje pſchedkohi wospjet rospuſchczeny, hdyž běſchtaj khěžor **Wylem I.** a khěžorſtwowy kanzler **Bismark,** kotrajž ſtaj ßo ſ mudrym wócżkom wo prawo prózowałoj, najlépje hidźenaj a najczężſcho pruhowanaj mużej; 2) bjes dwěła hiſchcze ſchkódniſche **woßkabjenje wikowanja a rjemjeßka,** hacž ßmy jo hižo w poßlednich létach měli; 3) bjes dwěła **czężke ſtſchaßenje mózneho ſtejiſchcza** Němſkeje a ſ tym **ſtraſchne wohroženje mĕra.** To njech kóżdy pſchi wólbje wopomni.

Hdyž ßo nětko **k hoſpodarſkim** praſchenjam wobrocźu, kotrež cźaß hibaju, mózu jenoż powſchitkownje prajicź, na kajkim ſtejiſchcźu **k** nim ſteju.

Ja mam ſa to, ſo je prěnja pſchißkuſchnoſcź kóždeho, kiž ma ßwój lud ſaſtupowacź, ſo wſchitke ſprawne dźěła jenak ſakituje, ſo ßo wobcźeżnoſcźe, kotrež dyrbi lud ſhromadnje njeſcź, **prawje rosdźěła.** Wjerch Bismark je prajił: „Wſchitzy chzemy ſ jenajkimaj ramjenjomaj (jenak cźeżko) noßycź."

Hižo 17 lět dołho ja tym pſchißkuſcham, kiž w kraju ſa to dźěłaja, ſo bychu ßo dawki lěpje a runiſcho nakładowałe a ſo by ßo ſ zyła lěpje hoſpodariło. My **dawkßzy reformarjo** rěkamy, dokelž ßebi żadamy, ſo dyrbi ßo **burſa** a **wulki kapitał** ßylniſcho k dawkam ſcźahnucź, a **hoſpodarſzy reformarjo** ßo mjenujemy, dokelž ſ nětcźiſchej hoſpodarſkej politiku pſchezo pſchesjene njejßmy.

Hdyž ßym tehdy, hdyž kandidaturu pſchijach, prajił, ſo żanemu ſakonjej njepſchihłoßuju, kotryž móhł **ratarſtwu** ſchkodźicź, njejßym ſ tym wuprajił, ſo je mi wſcho jene, kak ßo druhim worſchtam, rjemjeßłnikam, pſchekupzam atd. dźe. Ssym jenoż prajicź chzył: Ratarjo, najważniſchi krajſeźiwjerjo, kotſiž **położu zyłeho łuda** wucźinja, ßu, kaž je połnje pſchipóſnate, w woßebitej nuſy, kotraž dyrbi ßo wotſtronicź a niz ſ ruſkim wikowanſkim wucźinjenjom powjetſchicź.

Naſch żeleſny kanzler, wjerch Bismark, je 10. februara 1885 w khěžorſtwowym ßejmje ſcźěhowaze ßłowa rěcźał:

„Mózu drje tón rosßud ſa prawy ſpóſnaty měcź, ſo je wěſta mjeſa, **niże kotrejež żitna płacźiſna ſpanucź njeßmě, je-li nochzemy, ſo by zyłe naſche krajne hoſpodarſtwo njerospadnuło.** Duž ßo praſcha: Je tuta mjeſa hižo dozpita abo niz? Pruſki miniſter knjes dr. Lucius je njedawno ßwoju rosprawu pſchednoſchował, po kotrejž dyrbimy pſchidacź, ſo je ta mjeſa hižo dozpita. Haj mjeſa wobſteji, kotruž ſtat pſchekrocźicź njeßmě, je-li chze ßo wulkeho ſchkodowanja ſminucź. Jow ma wſcho roshładowanje ßwój kónz. Hdyž żito pola naß tak tunje bycź póczńje, ſo ßo ſa tak niſku płacźiſnu wjazy ßycź njehodźi, dokelž prózu a wudawki njeſapłacźi, **tehdy ßmy w rospadazych wobſtejnoſcźach a pſchińdźemy pod płuß.** To ßo khwilu ſ nahromadźenymi kapitalami, kotrež naß żiwja, wotdźerżecź hodźi, ale niz dołho. To je tak wěſte kaž 2 × 2 = 4. Na tym ßo dwělowacź **njehodźi.**"

A dźenßa, 8 lět poſdźiſcho, je ratarſtwo hiſchcźe w **tej ßamßnej a to khětro wjele hórſchej** nuſy.

Ratarſtwo je ſakoźk naſcheho zyłeho hoſpodarſkeho a krajneho wobſtacźa. Němſki kraj bjes ratarſtwa je njemóżny.

Mi je derje ſnate, ſo k tyjazemu hoſpodarſkemu roswiczu induſtriju, rjemjeßko a wikowanje njewobmjeſowane trjebamy, a ſo woßebje ratarſtwo bjes induſtrije a rjemjeßka njeby wobſtacź a ßo derje měcź móhło. Induſtrija je wſchak najlěpſcha wotebjerarka ratarſkich wupkodow; w ſtronach, hdźež je induſtrija derje wudokonjana, płacźa ßo ratarjome wupkody najwyſche.

Nawopak pak tež induſtrija a rjemjeßko jara wot **ſamożiteho ratarſtwa** wotwißujetej, wot ratarſtwa, kotrež pſchi kupowanju jeju wupkodow na kroſchik hładacź njetrjeba. „Duž, wy měſta błychcźaze, bura jenoż witajcźe; waſcha kraßnoſcź dźe wſcha ſpacź, nima bur wam khlěba dacź." Bjes roſeſcźewanja do wukraja induſtrija wobſtacź njemóże, ale jejny hłowny ſakoźk ßu tola domjaze wiki.

Ratarſtwo, induſtrija a rjemjeßko ßu na ßebje ſakożene, ßu-li mjes ßobu w pſchekorje, wopokaża wulku błaſnoſcź a ſchkodźa ßebi jara.

Hiſchcźe ßłowcźko wo **rjemjeßle,** kotrež je bohużel jara podcźiſchcźane. Mam ſa to, ſo jednoty (innunki) woßebje rjemjeßło ſběhaja. Sa woßebje ważne pak dźerżu, ſo ßo dopokas wuwucźenja ſawjedźe, ſo ßo ſakońſzy krucźe pſchikaże, ſo dyrbi kóżdy rjemjeßłnik, kiž chze ßo ßamoſtatny ſcźinicź, dopokaſacź, ſo je rjemjeßko, ſ kotrymż chze ßo żiwicź, po ſakońſkich wuměnjenjach nawuknuł, tak ſo móże ſ dobrym miſchtrom bycź.

Schtoż **ſozialne ſakonje** naſtupa, w tym njepſchepóſnawam jich żohnowazu móz na żane waſchnje, mam pak ſa to, ſo ßu hiſchcźe jara wobcźeżnje naprawjene a ſo ßo ſ nimi jara cźeżzy a drohu dźěła a ſo woßebje poſtajenja, ſawěſcźenje njeſboża naſtupaze, porjedźenja potrjebaja. Jich khoſty ßu dotal wjetſche hacź wužitk, a rosmnożenje pokładnizow ſa khorych ßo ſnjeſboženym k lěpſchemu nuſne bycź ſda.

Tež ſa to dyrbjako ßo ſtaracź, ſo by ßo ſakońſki **njedźelſki měr** wobſtejnoſcźam, woßebje rjemjeßko naſtupazym, pſchihódniſchi ſcźinił.

Ssym dale pſchecźiwnik cźiſteje ſkoteje měny a njewocźakaju prjedy żaneho polěpſchenja naſchich hoſpodarſkich wobſtejnoſcźow, doniż ßo internazionalny **bimetallismus** — ſ Jendźelſkej abo bjes njeje — njeſawjedźe. Nuſa wo płacźadła dyrbi pſchi pſchihěrazej potrjebje a wotebjeranju ſkoteho w ſkotowych polach a podkopkach płacźiſnu wſchitkich tworow a mſdu dźěłacźerjow pſchezo bóle pomjeńſchecź. Sſlěbro je dobry metall runje kaž ſkoto, to rěka, wobej dyrbitej ßo jenoż pytacź, nichtó njemóże ßebi jeju po woli nadźěłacź. Strach, ſo móhła płacźiſna ſkota jara ſpadnucź, hdy by ßo ſe ſkotom a ſlěbrom ſ wobimaj jenak płacźicź ßměło, ßo po tajkim pſchipóſnacź njemóże.

Skónczńje hiſchcźe ßłowo wo tym, kak ßym pſchecźiwo **praſchenju, żidow naſtupazym,** ſmyßleny. Budu, kaž ßym hižo naſpomnił, je-li ßo wuſwolu, kóżdemu ſakonjej pſchihłoßowacź, kotryż móz żidow poßłabi, abo je-li móżno wotſtroni. Żidowſke napohłady, żidowſki duch, żidowſki wliw a wupjeranje dyrbja ßo ſe wſchej mozu hacźicź a podduſchecź. Němſki kraj ma jedyn prozent żidow. Cźi pak ßu ſ pſchinarodźenej wobdarjenoſcźu a podpjerani ſe ſakonjemi, mało do prědka widźazymi, bjes wſcheho wužitka ſa kraj, ßamolutzy ſ pſcheklepanej ſpekulaziju wulki dźěł krajneho ſamożenja na ßo ſcźahnuli a ßebi pſchizpili. Pjenjeſy ßu wulka móz, a ſ nimi wobknjeża żidźi najważniſchi dźěł pißmowſtwa a ſ tym ludowe nahłady a rosßudy. W naſchej Saſkej niz, ale w druhich krajach namakamy żidow w ßudniſtwach, na univerſitach a we wyſchſich ſchulach w pſchesměrnej mnohoſcźi.

So je tutón żidowſki wliw tym 99 prozentam niz-żidam ſ wužitkom, drje nichtó wobkrucźecź njeſechze. S dobom pak je wěſte, ſo ßo żidźi żenje ſ tym ludom, mjes kotrymż bydła, njeſměſcheja a ßo w nim njeſhubja, ale ßwoju ßamownoſcź, ßwoju raßu krucźe dźerża a dźerżecź dyrbja; woni móża ßo runje tak mało do Němcow abo lěpje do Arijow pſchewobrocźicź, kaž něhdźe mongolojo do cźornuchow. Duž prawje cźinimy, hdyž pſchecźiwo żidowſkemu duchej a wliwej wojujemy a ßebi kſcheſcźijanſkich ßudnikow a kſcheſcźijanſkich wucźerjow ſa kſcheſcźijanſke dźěcźi żadamy, kaž tež ſakońſke naprawy, kotrež żidam ſadźěłaja, ſe ßwojim internazionalnym żidowſkim kapitalom derjehicźe naſcheho naroda podrywacź a ßo bóle a bóle ſ knjeſom narodoweho ſamożenja ſcźinicź.

Duž ſ Bohom ſa khěžora a khěžorſtwo,
Sa krala, wótzny kraj a kſcheſcźijanſtwo!

W Barcźe, 31. meje 1893.

Ferdinand hrabja Lippe.

Cźiſchcź Ssmolerjez knihicźiſchcźernje w Budyſchinje.

Extra-łopjeno.

Lubi Serbjo w Biskopskich stronach!

Wólbny dźeń ßo pschibliża. Koho dyrbimy wuswolicź? Tole praschenje je pschezo bóle palaze. Sa wjele budźe a dyrbi wone bycź praschenje ßwědomnja. Pschetoż jedna ßo wo bycźe a njebycźe, wo wobstacźe abo sahubu němskeho khěžorstwa, kotrež je ßo s naschim kubłom a krwju s Božim hnadnym wodźenjom saßo postajiło. Wuswolerjam w Biskopizach sda ßo najbliže bycź, ßwojeho ßobuměschcźana, pschedstejicźerja měschcźanskich wukasanzow, Gräfu wuswolicź. Wón je muž s luda, nam wschitkim snaty a wobdarjeny rěcźnik, muž, kiž je sa ßwoju wěz sahorjeny, kiž tež ßlubi, intereßy ßrěnjeho stawa, rjemjeßła a ratarstwa se wschěmi mozami sastupowacź. A tola dyrbimy rjez: **Knjesa Gräfu njeßměmy wuswolicź.**

Na woßobine ßamownoscźe ßo pschi wólbje do khěžorstwoweho ßejma njedźiwa. Na khěžorstwowym ßejmje njerossßudźa woßoby, ale strony. Jenotliwy pschi najlěpschej woli a pschi najwubjernischich kharakterowych ßamownoscźach a njedźiwajzy najbóle wabjazych ßlubjenjow w shromadźisnje, kajkaž je němskokhěžorstwowy ßejm, niczo njesamóże, jeli so móznej wulkej stronje njepschißłuscha, kotraž to, schtoż jenotliwy chze, shromadnje sastupuje. Strona pak, k kotrejž knjes Gräfa pschißłuscha, strona antisemitow a reformarjow, abo kažkuli ßo mjenuje, **njeje** tajka mózna, jenotna strona. **Wona je wot wscheho sapoczatka rospjerschena.** Wona je pschi hłownym praschenju, wo kotrymž ßo nětkole jedna, pschi praschenju pschiswolenja wojerskeje pschedłohi hižo ßwoje rospjerschenje pokasała. Jeni ßu sa nju, drusy pschecźiwo njej hłoßowali.

Strona konservativnych je njedźiwajzy wscheho, schtožkuli ßo njech pschecźiwo njej praji, w ßebi jenotna, **mózna** strona, wona je **jenomyßlnje** sa wojersku pschedłohu, wot wschěch wězywustojnych sa nusnu spósnatu, hłoßowała. Wona je jenomyßlnje sastupiła sa wěstoscź khěžorstwa do wonka a do nutska, bjes kotrejež ani ratarstwo, ani rjemjeßło ani žadyn druhi staw wobstejecź njemóże. Wójna, ßamo dobycźerska wójna intereßam wschěch stawow wjazy schkodźi, hacź dźerženje tež najwjetscheho wójska. „Wójna, tež dobycźerska wójna je najwjetsche njesboże ßamo sa dobycźerski lud", praji Móltka, najßławnischi wójskowy wjednik wschěch cźaßow. Hižo nětkole je se sacźißnjenjom wojerskeje pschedłohi, Franzowsam ßedło narostło, a runje tak ßo w Ruskej raduja. Hižo nětkole je němski lud s njewěstoscźu, se sacźißnjenjom wojerskeje pschedłohi nastatej, w ßwojim warbowanju bóle schkodował, hacź khosty wojerskeje pschedłohi sa lěto wucźinja. Tale njewěstoscź dyrbi ßo pschede wschěm wotstronicź. Němski lud dyrbi se ßwojim wothłoßowanjom pokasacź, so jemu sa wěstoscź do nutska a wonka, sa wobstacźe a móz khěžorstwa a s tym **sa ßwětowy měr** žadyn wopor pschewulki njeje. Praschenje, kak maja ßo khosty wojerskeje pschedłohi nadacź, hakle w druhim rjedźe steji: Tu rěka: Hdźež je jena wola, tam je tež jedyn pucź. Tutón pucź je konservativna strona wjele lět pokasała. Nadacźe khostow sa wójsko s doßahazym dawkom na bursu hižo dawno na programje konservativnych steji. Woni ßu tež pschi kóždej składnoscźi sa to sastupili, bjes tym so ßu antisemitojo pschi datej składnoscźi w khěžorstwowym ßejmje runje wo tym mjelczeli.

Schtóž ma teho dla wutrobu sa wulkoscź němskeho wótzneho kraja, komuž je woßebje ležane na wěstoscźi a wobstacźu němskeho khěžorstwa, schtóž chze temu pomhacź, ßwětej a naschemu ludej, kotryž je se žadławymi wójnami tak žałoßnje cźerpił, měr sakhowacź, **tón**

wuſwol muža, kiž praji, ſo k konſervativnej ſtronje w khěžorſtwowym ßejmje pſchiſtupi, kotraž je w kóždym cżaßu ſa móz a cżeſcź, ſa wěſtoſcź a měr němſkeho wótzneho kraja ſaſtupiła a kotraž ma ßama najwjetſchu intereßu, ſo cżežkoty, kotrež ßo ſ tym nuſne ſcżinja, njebychu pſchejara cżiſchcżale.

Tajki muž je wot pſchedßydſtwa konſervativneho towarſtwa w naſchim wólbnym wokrjeßu poſtajeny

hrabja Lippe-Bartſki.

Wo jeho woßobowych ßamownoſcżach mjelcżimy. Jenož to chzemy naſpomnicź, ſo je wón **woprawdże kubło a krwej ſa wótzny kraj woprował,** hdyž je w lěcże 1870|71 **dobrowólnje jako wojak** ßobu wojował.

Wón je ßo tež ßwojim wuſwolerjam w Biſkopizach pſchedſtajił. Tam je kóždy roſßudźicź mohł, hacž ma dary, kiž ßu ſa khěžorſtwoßejmſkeho ſapóßłanza nuſne. Jenož to wuſběhujemy: Wón k konſervativnej ſtronje pſchiſtupi a jenož ßylna, mózna, jenotna ſtrona móže dżerżecź, ſchtož ßlubi. **Duž njewuſwolcże Gräfu, ale**

hrabju Lippe-Bartſkeho.

Wěſtne wodźělenje konſervativneje ſtrony ſa Biſkopizy a wokolnoſcź.

Becker, Rud., rentier w Biſkopizach. **Berghaus, Guſtav,** tkalſki miſchtr w Biſkopizach. **Berger, Korla,** ßukelnik w Biſkopizach. **Boehme, Alfred,** pſchekupz w Biſkopizach. **Berthold, Ehreg. Leber.,** gmejnſki pſchedſtejicźeŕ w Hornjej Wjaſońzy. **Buſchner, Korla,** ßukelnik w Biſkopizach. **Freudenberg, E.,** żitny wikowaŕ w Schönbrunnje. **Fröde,** żiwnoſcźeŕ w Wjaſońzy. **Gnauck,** gmejnſki prjódkſtejeŕ w Weikersdorfje, **Greiner,** wobßedźeŕ fabriki w Semizach. **Großmann-Herrmann, Ernſt,** wobßedźeŕ fabriki w Biſkopizach. **Großmann-Herrmann, Louis,** wobßedźeŕ fabriki w Biſkopizach. **ſ Hartmann,** ryczeŕkubleŕ w Frankenthalu. **Horn, Wylem,** zyhlekryjeŕſki miſchtr w Biſkopizach. **Huſte, Richard,** pſchekupz w Biſkopizach. **Peiſel, Eduard,** barbjeŕ w Biſkopizach. **Paeßler, Korla,** kubleŕ w Baldanezach. **Plasnick, Hermann,** ſamkarſki miſchtr w Biſkopizach. **ſ Ponickau, Jurij,** ryczeŕkubleŕ w Palowje. **Männchen, Adolf,** rjemjenjeŕſki miſchtr w Biſkopizach. **Moßdorf, Korla,** ryczeŕkubleŕſki najenk w Hornich Puzkowach. **Reiß, Guſtav,** ßukelnik w Biſkopizach. **Richter, Ernſt,** kowarſki miſchtr w Biſkopizach. **Sohre, Ernſt,** klampnarſki miſchtr w Biſkopizach. **Scheumann sen., Bjedrich Auguſt,** pſchekupz w Biſkopizach. **Scheumann jun., Alfred,** pſchekupz w Biſkopizach. **Schmalz, Max,** hamtſki ßudniſki radźicźel w Biſkopizach. **Ssmola,** gmejnſki pſchedſtejicźeŕ w Spytezach. **Schmatz,** ryczeŕkubleŕ w Ssmilnej. **Söhnel, Korla,** wjeßny rychtaŕ w Delnich Puzkowach. **Säuberlich,** gmejnſki pſchedſtejicźeŕ w Semizach. **Strunz, Jan,** ßukelnik w Biſkopizach. **Schmidt,** dwórniſchcźowy inſpektor w Biſkopizach. **Thümmel,** ryczeŕkubleŕſki najenk w Hornjej Wjaſońzy. **Wemme,** wyſchſchi hajnik w Puzkowach. **Wetzel, Dr. Richard,** wyſchſchi faraŕ w Biſkopizach. **Wiemer, Wylem,** barbjeŕſki miſchtr w Biſkopizach. **Weikert,** gmejnſki pſchedſtejicźeŕ w Hornjej Wjaſońzy.

Cżiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicźiſchcźerńje w Budyſchinje.

Lubi Sserbjo 3. wólbneho wokrjeża!

Ważny dźeń wólby żo pschibliżuje. Nasch lubowany khěžor naż woka — a my żmy jako żwěrni Sserbjo hotowi żwoju pschiżłuschnosćz dopjelnicź. Žadyn Sserb njeżmě 15. junija domach wostacź, ale dyrbi hicź żwój hłóż wotedacź; pschetoż schtóž domach wostanje, sakomdźi, schtož je lubemu wótznemu krajej winojty. Jedyn hłóż njetrjeba, ale jedyn hłóż móże też druhdy zyku wólbu rossudźicź. A runje tón krócź je to wuswolenje tak jara ważne, dokelž móże jara wjele sa pschichod wot teho wuswolenja sa khěžorstwowy żejm wotwiżowacź. Koho pak my Sserbjo wuswolimy? Nikoho druheho khiba konserwatiwneho

knjesa hrabju Lippe-Bartskeho;

pschetoż my Sserbjo żmy konserwatiwny lud. To je nascha **khwalba** a **hordosćz**!

Stary khěžorstwowy żejm je żo rospuschćił, dokelž ludowi sastupjerjo njechachu do powjetschenja wójska swolicź, kotrež żebi wyschnosćz żadasche, so by nasche wójsko żylne dosćz było. W poślednjej wójnje běsche nasche wójsko wjele żylnische hač franzowske; — nětko pak je ta wěz zyle hinascha; Franzowsojo kóżde lěto **30,000** wojakow **wjazy** wuwuczuja hač my, hač runje ma Franzowska 10 milijonow wobydlerjow mjenje hač nasch wótzny kraj. A hdyż wyschnosćz dźiwajo na tute wobstejnosćze praji: **wójsko dyrbi żo powjetschicź.** móhł potom cłowjek, kotryż żwój wótzny kraj lubuje, ně prajicź!? S wulkej srudobu dyrbjachmy widźecź, s kajkej radosćzu naschi njepschećelja Franzowsojo wotpokasanje wojerskeho sakonja psches poślednj khěžorstwowy żejm powitachu. A schtó nam sa to steji, so Franzowsojo, hdy by żo sażo khěžorstwowy żejm wuswolił, kotryż by teho żameho smyślenja był, tu składnosćz njewużija a wójnu njesapoczńu. Sa koho pak je wójna s najwjetschej schkodu? Sa ratarjow a mjeńschich ludźi. Hospodarjo dyrbja żonu a dźećzi wopuschćicź a do krwawneje bitwy cźahnucź. A kajka by to hakle srudoba była, hdy bychu naschi wojozy, dokelž je jich mało, zosacź dyrbjeli a njepschećeljo do nascheho wótzneho kraja pschicźahnuli a nasche sahony, města a wże sapuscźili! Ale też hdy bychmy w wójnje dobyli — kelko krwě by żo pschelało, kelko hubjenstwa by do tych domow pschischło, w kotrychž njebychu nana obo żyna wjazy domoj witacź móhli. Ssamo sbożownje wjedźena wójna by wjele wjezy pjenjeżnych woporow żebi żadała, hacź wot wyschnosćze żadane powjetschenje wójska. Nasch kandidata na khěžorstwowy żejm, knjes **hrabja Lippe,** je żam 1870 a 1871 żobu wojował sa żwój wótzny kraj a je stał na krwawnych bitwischćzach. Duż wón derje wě, kajke je to sboże sa lud, hdyż je psched wójnu swarnowany a móże żiwy bycź w słotym mèrje. So by naschemu ludej měr sdźerżany wostał, teho dla je wón s połneho pscheżwědczenja sa powjetschenje nascheho wójska. Njeje tón nasch muż, lubi Sserbjo, kotryż chże měr sdźerżecź naschemu ludej? Duż nikoho druheho wolicź njewółemy, khiba knjesa

hrabju Lippe-Bartskeho.

Tón druhi knjes, kiż k tak mjenowanej **reformskej** stronje żłuscha, nam w tym żaneho jażneho a spokojazeho wotmolwjenja dacź njecha: Hacź chże sa nusne powjetschenje wójska bycź abo niż. Tuczi reformarjo chzedźa najprjedy wyschnosćzi prjódkpiżacź, schto żu jich żadanja, a jenoż hdyż to wschitko po jich hłojczźy dźe — potom chzedźa żnano też tak hnadni bycź a do powjetschenja wójska swolicź. Dokelž pak najskerje wyschnosćz psched tutej nowej stronu, kotraż na poślednim khěžorstwowym żejmje wjazy hač 5 sapółżlanzow njemějesche a nětko s cźeźka wjazy hač 10 dostanje, na kolena padnucź njebudźe, budźe scźěhwk teho, so budźa reformarjo pschecźiwo wojerskemu sakonjej, każ běschtaj hižo na poślednim khěžorstwowym żejmje wot jich 5 dwaj pschecźiwo njemu. A hdyż ani 5 żobustawow jeneje strony njemóże psches jene bycź, njeje to też dopokasmo teho, so woni po prawom hischcże njewjedźa, schto chzedźa. Hdyż żu tuczi knjeża k wam pschischli, żu kórz rjenje klinczatych żlubjenjow psched wami wużypali, ale kak mało budźa woni jako mała strona wot teho wscheho dźerżecź móz! Pschetoż k temu żłuscha żylna wulka strona, kotraż wě schto chze a móże to, schtož chze, też wuwjescź. Tajka strona je konserwatiwna a jako tajka je żo też pschezo wopokasała. K njej żłuscha knjes hrabja a wón budźe w towarstwje s druhimi konserwatiwnymi sapółżlanzami też wuwjescź móz, schtož żwojim wolerjam lubi. Wón je żam w żwojim programje prajił, schto je jeho wotmyślenje:

„Wón njecha, so bychu żo psches nowe powjetschenje wójska nastate wudawki njeżke wot **mjeńschich** a **khudschich** ludźi, ale wot tych, kotsiż maja pjenjesy w khromadach; tak chze n. pšch. wón, so by żo zko na bursu skoźiko atd. Wón je hotowy, wschemu **židowskemu** waschnju w naschim ludowym żiwjenju napschecźiwo stupicź a chze sa to dźěkacź, so by żo psches sakonje jich wulka pjenjeżna móz wobmjesowała a so židźi njebychu wjazy tak lóhko wschitke ludowe pjenjesy na żo cźahnycź móhli. Knjes hrabja je potajkim, każ cźi reformarjo, pschecźiwo židam — jeno s tym rosdźělom, so móże jako staw żylneje konserwatiwneje strony wjazy dozpicź, hacź mała cźrjódka reformarjow, kotsiż nam hischcże żanych płodow żwojeho skutkowanja pokasacź njemóża a kotsiż nam na njelubosne a njesprawne waschnje w naschim se stareho cźaża konserwatiwnym wokrjeżu měr każa.

A schto dha je kandidat reformskeho towarstwa? Wón je fabrikanta s Biskopiz. Wón je wotwiżny wot pschekupstwa a industrije. Fabrikant intereży industrije sastupuje, a jeho intereży żo njesnjeżu s intereżami ratarja, rjemjeżnika a dźěkaweho muża. **Ratar abo rjemjeżnik, kotryż fabrikantu wuswoli, żam pschecźiwo żwojim należnosćzam hłożuje.** K temu tamny knjes s wonkach Sserbow w měsćze bydli a njewě, kak je na wżach.

Nasch konserwatiwny kandibata, knjes hrabja Lippe, je żam ratar. Wón bydli mjes nami Sserbami, cześcźeny a lubowany wot żwojich ludźi. Wón snaje nasch lud a nasche wobstejnosćze. Móhli my, lubi Sserbjo, lěpscheho sastupjerja měcź! Duż wuswolmy jeho wschitzy, kiż nam nětko niż jenoż rjane żkowa praji, ale kotryż je też hotowy, khutnje sa żwój wokrjeż w Barlinje dźěkacź a to dźerżecź, schtož je żlubił.

Lubi Sserbjo, my żmy konserwatiwny lud a konserwatiwny lud wostanjemy, to chzemy sażo sjawnje wopokasacź a muż pschi mużu *schtwórtk* 15. *junija* hicź żwój hłóż wotedacź sa knjesa

hrabju Lippe-Bartskeho.

S Bohom sa khěžora a khěžorstwo,
Sa krala, wótzny kraj a kschescźijanstwo!

Cźischcź a nakład M. Ssmoleria w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. **Sobotu 17. junija 1893.** **Lětnik 52.**

☛ Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **3. schtwórtlěto 1893** do prědka płaćizicy, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecz dawaja, njech tola njesaponinja, žebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaz tez w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.** — Se Serb. Now. hromadze hodzi žo tez **„Pomhaj Bóh“** na póscze skasacz.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Prěnje powjesćze wo wólbach do khěžorstwoweho žejma žu jara srudżaze. Strony, kotrez žo na pschewróczenje nětczischeho statneho porjada měrja, žu pschi wólbach wulke dobycze sczinike. W Sakskej žu žo sozialdemokratojo w wóžom wokrjeżach, mjenujzy w Drażdżanskim wjeżnym, Lipsczanskim wjeżnym, Mittwaida-Flöhaskim, Chemniskim, Glauchausko-Meeranskim, Zwikawskim, Stollbergsko-Schneebergskim a Reichenbachsko-Auerbachskim wuswolili. Póbla teho do wukawanja pschińdże w Drażdżansko-Nowoměschczanskim wokrjeżu sozialdemokrat Kaden pschecźiwo antisemitej Rosenhagenej, w Drażdżansko-Staroměschczanskim wokrjeżu sozialdemokrat Gradnauer pschecźiwo antisemitej Zimmermannej, w Mischnansko-Wulkohojnskim wokrjeżu sozialdemokrat Goldstein pschecźiwo antisemitej Lieberej, w Pirnasko-Schandawskim wokrjeżu sozialdemokrat Fräżdorf pschecźiwo antisemitej Lotzy, w Freibergskim wokrjeżu sozialdemokrat Schulze pschecźiwo konservativnemu Merbachej, w Oschatzsko-Grimmaskim wokrjeżu sozialdemokrat Thiele pschecźiwo konservativnemu Hauffe, w Plawenskim wokrjeżu sozialdemokrat Gerisch pschecźiwo konservativnemu Polenzej. S konservativnych kandidatow je žo wuswolił Sachże w Döbelnsko-Nossenskim a Herder w Czopawsko-Marinbergskim wokrjeżu. S reformarow je žo jenoż jedyn jenicźki, mjenujzy Biskopski kwětkidżěkar Gräfe w Budyskim wokrjeżu wuswolił.

— Khěžor Wylem je žrjedu rano po pjecźich hodźin czischcze njewoczakany s wożebitym czahom do Pósnanja pschijěł. S dwórnischcza žo wón w runej měrje do kasarmow poda, dasche wojakow allarměrowacz a s pschewodom komanděrowazeho generala se Seeckta psches město na wojerske swuczowanischczo jědżesche, hdżez běchu žo wojazy k wjetschemu pólnemu swuczowanju skasali.

— Kelko pjenjes žu sozialdemokratojo pschi poślednich wólbach wudali, je se scżěhowazeho podeńdżenja widżecz: Psched nětkotrymi dnjemi do Soldina list pschińdże s napiśmom knjesa Pätzela (tak sozialdemokratiski khěžorstwoženjemski sapósłanz rěka, sa kotrehoż bě tez list postajeny). Tam pak hischcze tez jedyn murjer Pätzel bydli, a tutemu list pschepodachu. Tónle muż njemóże czitacz a dżěsche k jenemu Soldinskemu měschczanej, so by žebi listowe wopschijecze wosjewicz dał. W nim žo knjesej Pätzelej wot knjesa Göriscka, wjednika sozialdemokratiskeje sběrki, praji, so je wón hižo 6000 hriwnow sa agitaziju dostał, so pak je sa Landsbergsko-Soldinski wokrjeż jenoż 10,000 hriwnow postajenych; duż móże jenoż hischcze 4000 hriwnow dostacz.

— Bayerska pucźowanska ratarska wustajenza, kotraż je žo wot 8. hacż 12. junija w Mnichowje wotbywała, je najwjetscha wschěch dotalnych němskich rotarskich wustajenzow była. S jejnym czežnym pschedžydu bě bayerski prynz Ludwig. Tutón je pschi wotewrjenju wustajenzy rěcz dżerżał, w kotrejż bjes druhim praji: „Ratarstwo dyrbi s druhimi powokanjemi žobu skutkowacz, tez mały ratar móże žebi dobytk industrialneho pódlanskeho dżěła pschiwobroczicz, hdżez žo pschi sjenoczenstwach, kaz na pschikład pschi towarstwowskich mlokarnjach, pschi skótplahowazych towarstwach atd. wobdżěli, kotrez pschedewsacza žu žo w poślednim czażu na swježelaze waschnje spěchowake. Žadanja ratarjow a měschczanow pschezo jenake njejžu; wone žebi napschecźiwo steja pschi praschenjach sakitanskeho zła. Ratarjo chzedża, so by žo zło na maschiny poniziło a żelesniske tarify žo potuńschike atd., mjes tym so chzedża měschczenjo žitne zła sběhnjene měcz. Czežki nadawk je, interežy a napschecźnoscze na prawe waschnje wurunacz, tez mjes małymi a wulkimi wobžedżerjemi a mjes wschelakimi krajinami atd.

— W Landawje žu jeneho offizěra, lieutenanta Rudolfa Hofmeistera, sajeli, kotryż je mjes wojakami sozialdemokratiske myżle rosschěrjał. Najprjedy měnjachu, so je Hofmeister rosuma sbył, nětkole pak žu lěkarjo, jeho dlěžschi czaż wobkedżbowawschi, spósnali, so je buchownje czischcze strowy. Duż žu Hofmeistera do wojerskeho jastwa wotwjedli a jeho dla naschczuwanja wojakow k njepożkuschnosczi napschecżo pschedstajenym wobskorżili.

— Sapiży jendżelskeho lěkarja Makenziea, psched nětkotrymi měżazami semrjeteho, kiž je němskeho khěžora Bjedricha lěkował, žu žo njedawno czischczane wudake. S nimi žo nětkotre podawki, kotrez žu žo do Bjedrichoweho stupjenja na trón měle, wujażnja. Nětko žu pschiczjny snate, kotrychż dla staj Makenzie a profesor Virchow dołhi czaż njewěstoscz wo tym sdżerżakoj, na czo je krónprynz Bjedrich khorił. Wěsta strona w Barlinje budżische tehdy rad widżała, hdy budżichu lěkarjo krónprynzowu khoroscz jako rak spósnali. Po domjazych sakonjach pruskeho kralowskeho domu budżische potom mózno było, prajicz, so je wón njekhmany k knjeżenju, wón po tajkim njebudżische žměł na khěžorski trón stupicz a knjeżerstwo budżische hnydom na tehdomnischeho prynza Wylema, nětczischeho khěžora, pschescho. Jednasche žo wo to, „njewuhojnu khoroscz“ spósnacz, abo wjele bóle wjerch Bismarck žo wo to prózowasche, so by žo to stało. Justizny minister Friedberg, kiž je hischcze dżenża żiwy, bě prajił, so žmě žo krónprynz Bjedrich jenoż s tym wuměnjenjom s knjeżerstwa wusamknucz, jeli so bychu njewuhojnoscz jeho khoroscze spósnali. Khěžor Wylem, kotryż žwojeho žyna wutrobnje lubowasche, wschak budżische žo k temu czežko rossudżił, tez hdy budżichu jeho sa njewuhojnje khoreho měli. Krónprynz bě wot Makenziea wěrnoscz wo žwojej khorosczi shonił, tola njewuhojnoscz khoroscze žo tola na jara jednore waschnje potaji. Virchow wo krónprynzowej khorosczi rosprawu poda, w kotrejż žo žłowo „rak“ njenamakasche, a wotjědże potom hnydom do Egiptowskeje, krónprynza pak do Italskeje póżłachu, hdżez tajkich lěkarjow k njemu njepuschczichu, kotsiž móhli jeho khoroscz jako rak spósnacz. Tak bě wscha próza teje strony, kotraż chzysche krónprynzej Bjedrichej krónu wsacz, podarmo; wuměnjenja, s kotrymiż mózesche žo wón jako njekhmany k knjeżerstwu spósnacz, žo njehodżichu dopjelnicz, dokelż na jenym boku justizny minister Friedberg, na druhim Makenzie njekabłajzy twjerdże stejeschtaj. Stary khěžor Wylem njebudżische žo żenje k njesakońskemu postupowanju pschecźiwo žwojemu žynej ponuczicz dał, a pschecźiwna strona njemóżesche sadżewacz, so po žmjerczi Wylema I. na trón Bjedrich III. stupi. To je klucz k potajnosczi, czeho dla žmjerczkhory krónprynz w Italskej wosta, czeho dla żaneho němskeho

lěkarja k njemu njepuschćichu. Bjedrich chzyschе krónu noßycź, drusy chzychu, so by ju wón njenoßył. Wón ßo jako ßylnischi hacź khoroscź wupokasa a na trón stupi, kotremuż budźische wón, jeli so budźische jemu Bóh dlěźsche żiwjenje spożcził, wjazy cźesćze dał, hacź wón wot njeho dosta.

Awstrija. W Kladnanskich wuhlowych podkopkach w Czechach je 8000 hórnikow dźěło skożiło. Jednanja bjes nimi a sarjadnistwom podkopkow żaneho wuspěcha njeißu měle. Hórnizy wobsteja na ßwojich żadanjach, towarstwo, kotremuż podkopki ßłuscheja, pak do nich njeswoli, dokelż jemu Kladnanske podkopki żaneho wużitka njepschinjeßu. Dźěłaczerjam, kotsiż ßo pschi strajku njewobdźěła, ßu strajkowarjo spytali pucź do podkopkow salehnucź. Dale ßu woni jedyn prósny żelesniski cźah, kotryż dyrbjesche s podkopkow wuhlo wotwjescź, sadżerżeli. Hacź dotal je wójsko porjad sdżerżało; k krwawnym pukam hischcze doschło njeje, dokelż ßu wojazy pschezo s dobrym naßylnoscźam strajkowazych wobarali.

Franzowska. President Carnot je po sdaczu cźeżko skhorił, wón je hižo dlěźschi cźaß khorowaty był. Lěkarjo maja sa njemóżne, so mohł wón do Bretagne puczowacź a tam ruske wójnske łódźstwo, kotreż s Ameriki ßo domoj wróczo pschi pschimórskim měscźe Brestu sastanje, powitacź; duż wón njemóże pschi ßwjedźenjach, kotreż budźa ßo tam Ruskim wuhotowacź, pschitomny bycź. Rusko-franzowske sbratrowanje je ßo mjes tym hižo sapoczało, prjedy hacź je ruske łódźstwo do Bresta pschijěło. W Algiru je pjatk ruski wulkowjerch Alexis franzowske łódźstwo wobhladował a pschi tym psched offizěrami rěcź měł, w kotrejż na wyßoke nadawki pokasowasche, kotreż maja woni dopjelnicź. Nadrobne powjescźe hischcze snate njeißu, sa to ßu tajke wo podobnym ßwjedźenju se Saigona dóschke, hdźeż wodźělenje ruskeho łódźstwa stejesche. Kapitan Despac w ßwojim pschipitku praji: „Mějo psched woczomaj hnujazy kraßny napohlad, cźuju ßwoju nadźiju roscź, so ßwój njesbożowny a dźenßa hischcze na tak żałoßne waschnje skuscheny wótzny kraj saßo dospołny wohladam po saßodobyczu Elsaßa a Lothringskeje, ßławnje podpjerany pschi tutym ßwjatym nadawku wot ruskeho wójska. Haj, hdyż ßo Franzowska, naschi reservistojo a krajni wobornizy, k pokodnju Němskeje, pod ßwojej khorhoju sjenocźa, potom wěmy, so budźe w poknozy ruska khorhoj smahowacź, a widźu hižo, kak khorhoje wobeju sjenocźeneju ludow ßwoje bataillony psches Europu pschewodźa, hacź ßo setkaja, na ßwojim dobyczerskim cźahu wschě sadźěwki pschewinuwschi . . . Sswojej ruzy ßebi dźenßa bratrowszy tłóczimy, ale s kajkimi hordymi saczuczemi budźemy ßebi ruzy po dobyczu tłóczicź, hdyż budźa Ruszy a Franzowsojo sjenocźeni, wschitzy pokryczi s tej ßamej ßławu, hdyż nam pomoz ruskeho wójska a łódźstwa mózne sczini, ßwoju ßławnu khorhoj saßo pschi ßwojich něhduschich mjesach postajicź. Moji knjeża, pschipiju zarej a jeho najwyschschej ßwójbje, Ruskej, ruskemu wójsku a łódźstwu, Franzowskej a Elsaßej a Lothringskej.“ Ruszy offizěrojo wotmolwichu, ßwoje pschecźelstwo k franzowskemu wójsku wobkrucźejo.

Serbija. Nowa serbska skupschtina je ßo seschła; do pschedßydstwa je wona Paßicza, Katicza a Wukowicza wuswolika. Cźile mużojo najradikalnischu stronu sastupuja. Tejele pschicźiny dla chze nětcźische ministerstwo wotstupicź, w kotrymż ma poměrna strona pschewahu.

Persiska. Ruska politika je w Persiskej saßo jedyn wuspěch bozpika. Persiski schah (kral) je Ruskim dowolił, psches Persisku żelesnizu natwaricź. Samożnoscź Ruskeje sda ßo s zyła w tu khwilu w Persiskej knjeżaza bycź. Tak je schah něktrym ruskim offizěram porucził, jeho kawalleriju wuwuczicź.

Skota medalija.

(Wěrna stawisna.)

(Skónczenje.)

Wójwoda postrowi lieutenanta k roszohnowanju na nadobne waschnje, ale Decrais wosta stejo a njehibnu ßo s městna.

Cźoko morschczo rjeknu general: „Mi ßo sda, so ßym ßo doscź jaßnje wuprajił.“

„Wodajcźe moju wutrajnoscź, mój knjeże, ale —“

„Na moju duschu! Knjes Decrais! Ja njecham khróbkoscźe, s kotrejż scźe ßo ke mni dobyli, sa sko wsacź, ale hdy byschcze mje dlěje nusowacź chzyli, bych ßo dopomnicź dyrbjał, schtó ßym ja a schtó scźe wy.“

Decrais ßo srudnje poßměwkowasche a rjeknu: „Njech waß rosdźěl, kiż je, exzellenza, mjes namaj, też s dobom na to dopomni, so je wam nětkole pschileżnoscź poskiczena, dobry skutk dokonjecź, a mózu ja wo to jeno proßycź, niz pak temu nusowacź.“

Knjes wójwoda Luxemburgski pschewinu njeszerpnoscź a wotmolwi: „Dokelż mi wy srosumicź njechacze, njesměscźe sa sko, hdyż někoho sawokam, kiż waß do lěhwa kanonerow dowjedże.“

General stupi k blidej, so by ßo ßwóncźka pschimnuł; tola Decrais jeho pschekhwata, skoczi k blidej, pschimnu generala sa ruku a sawoka:

„Ssmilcźe ßo, najmiloscziwschi knjeże!“

Generalej sabłysknu ßo wóczko s hněwom. Wottorże ßo rucźe, pschimnu lieutenanta sa wobwalku jeho ßuknje, hrabnu s druhej pistoliju a staji ju jemu k wutrobje. Wón scźischcźa honacź — ale jeno saželak ßo spali a wuhaßnu też hnydom saßo. Wójwoda cźißnu njembry pistoliju k jeho nohomaj. Ale lieutenant ßo ani njehnu.

Pschi tym bě ßo Decraisej ßuknja na wutrobnju trochu powotewrika a widźecź bu skota medalija na rjeczasku. General ju pschimnu.

„S wotkel macźe tule medaliju?“ sawoka s krótka.

„Tule medaliju? — To je dar.“

„Wot koho?“

„Wot vicomta de Valliere.“

„Schto — wot mojeho pschichodneho ßyna? — Sa cźo?“

„Dokelż ßym jeho psched něschto měßazami s rubjeżniskich rukow wutorhnuł.“

„Hdźe je ßo to stało?“

„W lěßu pola Saint Omer.“ —

Wójwoda stupi něschto krocźeli wróczo do wokna a wobhlada ßebi medaliju, kiż bě jemu derje snata. Jemu bu dale jaßnischo, cźim dlěje ju wobhladowasche.

„Wy njerěkacźe Decrais, ale de Beaulieu?“

„Mój nan tak rěkasche. Dokelż pak ßu jeho wo jeho samożenje pschinjeßli —“

„Wěscźe wy też, schtó?“ woprascha ßo wójwoda.

„Ně, exzellenza, wón wumrje, prjedy hacź mózesche mi to prajicź.“

„Duż wam pscheju, so to njebyschcźe pscheposdźe shonili. Powjedajcźe dale!“

„Wón njeje mi niczo sawostajił, khiba ßwoje cźestne mjeno, teho dla mózach jeno jako wschědny wojak do wójska sastupicź —“

„To nikoho njewohańbja.“

„Ja pscheměnich ßwoje mjeno a mjenowach ßo po ßwojej macźeri s krótka Decrais.“

„Vicomte de Valliere, kiż mi tehdom ßwoje wumożenje psches wěsteho knjesa de Beaulieu powjedasche, bě mój pschichodny ßyn, kiż je na dostatu ranu psched tsjómi měßazami wumrjeł. Wón na waß njeje sabył, ale je mi porucził, so dyrbju jeho ßlub dopjelnicź, kiż je wam pschi pschepodaczu nascheje ßwójbneje medalije sczinił.“

„Duż po tajkim, knjes wójwoda, dowolcźe mi, so wo żadyn druhi wopokas jeho dźakownoscźe njeproschu, hacź so byschcźe knjesej hrabi de Nevers, mojemu pschecźelej, żiwjenje wostajili, kotryż je mje tehdom w ßamßnym lěßu wo mój sakit proßył, by-li teho hdy potrěbny był.“

„Saßo to ßamßne!“

„Haj, stajnje! Ssym jemu ßwój sakit ßlubił a jako semjan dźerżu ßkowo. Sa ßebje njecham niczo a njewoczakuju też niczo. Ssym-li wascheho knjesa pschichodneho ßyna wot ßmjercźe wumożił, duż wumożcźe też mojeho pschecźela. W zykym żiwjenju by potom dźenßnischi dźeń mój najsbożownischi był.“

Knjes wójwoda Luxemburgski wjercźesche medaliju mjes porstami, wotewri ju potom a rjeknu: „To je wobras mojeho lubeho Hypolita, kotrehoż scźe wy s rubjeżniskich rukow wumohł. Dźicźe, mój pschecźelo, chzu sa wascheho hejtmana wscho cźinicź, schtoż wojerske sakonje dowoleja.“

S tymi ßkowami da jemu medaliju wróczo.

Decrais srosumi tón ras, so dlěje wostacź njeßmě. Pokkoni ßo psched generalom a wuńdże. Trochu ßo dźiwajo hladachu ordonanzni wyschzy na njeho. Serżant Derolle cźakasche na lieutenanta pschi prěnim stanje (zelcźe). Lědma jeho spósnawschi běżesche jemu napschecźo a sawoka: „Scźe tu skóncźnje! Skoro poł hodźiny ßym ßo bojał, so scźe też wy k knjesej de Nevers pschischli., so byschcźe pschi nim wostali.“

„Mój, pschi ßamym běch psched nim do tamneho ßwěta woteschoł.“

„Psched nim?“

„Haj, pistolija ßo sapowě.“

„Bohu dźakowano! Ale knjes de Nevers?“
„Je hischcźe w jastwje?“
„Scźe dha wójwodu widźeli?“
„Ssym ſ nim rěcźak.“
„Nó, a schto?“
„Wubjerny general, muž, kajkehož mohł ßebi molowacź, spěschny we wotmolwjenju, kruty a wobstajny, ale też rosumny.“
„To rěka najſkerje: cźlowjek móže skónczńje wot njeho wschitko dozpěcź, jeli so cźi prjedy hłowu njeroscźepje.“
„Zyle prawje, mój luby — ale směrnjuj ßwoju rěcź, hewak, ty hižo wěsch —. Jowle masch skoty a pij na jeho strowotu.“ —
Na tsecźe ranje da general lieutenantej wosſjewicź, ſo ma ßo w 10. hodźinje we wulkej radnej ſali namakacź. Decrais woblecźe ßo ßwoju monturu a wopuſchcźi bórſy ſtan. Hdyž do ſale saſtupi, pukotasche jemu wutroba. Wójwoda ßedźesche, wobdaty wot mnohich pyschnych generalow a wyschkow, w ſtole. Mjes wyßokimi wyschkami mějachu někotſi na lěwym boku na wutrobje bant rjadow Jeho Majeſtoſcźe.
Wójwoda postrowi saſtupazeho lieutenanta ſ ruku a pschipokasa jemu měſtno, ſ kotrehož mózesche wscho, schtož mějesche ßo stacź, derje pschewidźecź. Na generalowe ſnamjo ßydźechu ßo wschitzy. Wscho wotmjelknu. Bě to khutny wokomik. Ordonanzny wyschk wuńdźe. Pjecź minutow posdźisscho wotewrichu ßo durje a hrabja de Nevers, scźěhowany wot dweju grenaděrow, saſtupi. Wón wuhlada hnydom ßwojeho pschecźela. Wobaj ßo na ßo poßměwknuschtaj, jedyn w nadźiji, druhi k roszohnowanju. Potom pokkoni ßo hejtman psched wójnſkej radu a wocźakowasche, schtož dyrbjesche pschińcź.
Wójwoda wſa ßebi ſ hłowy ßwój ſ běłym pjerjom wudebjeny kłobuk, ſtanu a rjeknu:
„Knjes hrabja de Nevers. Wy scźe po ßwojim ßamßnym wusnacźu ßo cźeżzy pscheschli pschecźiwo disziplinje, kiž bě wam jako wyschkej derje ſnata. Wy, kiž mějeschcźe jako hejtman pschikład najkrucźischeje pschißłuſchnoscźe dawacź, scźe pschikasy ßwojich pschedstajenych sazpěli a ßebi ſ tym ßmjercź saßłużili. Ja wupraju waß ſ tutym ſa wotßadźeneho, dokelž scźe ßwoju ßłużbu a ßwoju scharžu ſhubili. Sawcźerawschim dach ßebi wasch mjecź dacź, dźenßa ſhubicźe też ßwoje epolety. Moji knježa, dokonjejcźe ßwoju winowatoſcź!“
Pschi tutych ßłowach pschibliżiſchtaj ßo dwaj wyschkaj hrabi de Nevers a wſaſchtaj jemu ſnamjenja jeho komandy. Hrabja wobłědnu. Lieutenant ſprostny, ßo ſtróżiwſchi a ßo dźiwajo, a bu kaž ſtatuwa, tak ſo ßo ani hibnucź njemózesche.
Wójwoda pokrocźowasche dale: „Wójnſke ſakonje wotßudźeja hrabju de Nevers k ßmjercźi ſe ſatſělenjom. Macźe wy schto k ßwojemu ſakitanju prajicź?“
„Niczo!“ wotmolwi wón, „wasch wußudk je ſprawny, ßym to ſaßłużił“.
„Wy mózecźe hicź, mój knjeże!“
Pschi tychle ßłowach ſkhowa lieutenant hłowu do dłónjow. Na cźole ſtejachu jemu wulke krjepjele potu. Knjes de Nevers nastaji ßo do duri a bě runje na tym, ſo by próh pschekrocźił, tu ſawoła jeho general wróczo.
„Knjes hrabja! Pójcźe ke mni wróczo!“
Wschón pschekhwapjeny ßydźe ßo knjes de Nevers ſaßo na ßwoje měſtno ßrjedźa w ſali. Decrais posběže hłowu.
Wójwoda pak rjeknu:
„W kralowym mjenje a ſ mozu, mi pschepodatej, ſpuſchcźu wam ßmjertne khoſtanje.“
„Exzellenza, mje wobhnadźicźe!“ — ſawoła hejtman, dwě krocźeli do prědka ſtupiwſchi.
„Poßkuchajcźe a dajcźe mi dorěcźecź, mój knjeże; chzecźe-li schto ſnapſchecźiwicź, cźińcźe to potom!“
Hrabja ßo pokkoni a mjelcźesche.
Decrais ßo ſruna, ſo by lěpje ßłyſchał, schto budźe wójwoda rěcźecź. Tón pak pokrocźowasche:
„Knjes hrabja, wy scźe ſa ßwoje pscheſtupjenje nětko doscź pokhoſtany. Tak ßebi ſprawnoſcź żadasche. Sstuſcha ßo, ſo byſchcźe też myto dostał ſa ßwój ßławny rjekowski ſkutk.“
Knjes de Nevers tschepjetasche a Decrais dychasche kaž cźlowjek, kiž, nješchto minutow pod wodu pobywſchi, saßo na ßwětko pschińdźe.
„Wy scźe ßwoje pscheſtupjenje w njepscheczelowej kreji wotmyli a nětk dyrbi ßo też poßlednja cźěř wotſtronicź. W kralowym mjenje ßym wasch hejtmanſki mjecź wotewſak; w kralowym mjenje dam wam powkowniſki mjecź. Wſmicźe jón, mój knjeże, ſ mojeju rukow, a budźecźe-li ßwojej wótcźinje ſtajnje tak ßwěru ßłużicź kaž hacź dotal, njemóża nowe wusnamjenjenja wuwoſtacź.“

Hrabja, kotrehož bliſka ßmjercź na bitwiſchcźu ſatraſchika njebě, tſchepjetasche nětko kaž dźěcźo pschi generalowych ßłowach — wſa nowy mjecź ſ berkotazej ruku. Rěcź ßo jemu ſapowje, ſo mohł ßo ſa nabobny ſkutk dźakowacź. Jeno ſ ruku, kotruž na wutrobu skoži, móżeſche spósnacź dacź, kak wulzy dźakowny je.
Wyschzy wobdachu noweho pokkownika a pschejachu jemu ſboże. Nětko pschibliži ßo wójwoda też lieutenantej, kotremuž bě wscho kaž wo ßmje, a rjeknu:
„Pschi ßmjertnym kożu ßwojeho pschichodneho ßyna de Valliere běch winowatoſcź na ßo wſak k waschemu lěpschemu a chzych ju dźenßa dopjelnicź. Wy ſmějecźe wot nětka město jeneho dweju protektorow.“ —
Hdyž Decrais naſajtra do ßwojeho ſtana ſaſtupi, dosta wot někoho njeſnateho ſalěpjeny liſcźik, na kotrymž bě napißane:
„Wěſcźe wy też, knjes lieutenant, komu scźe ſe ßwojim nadobnym ſmyßlenjom żiwjenje ſdźerżeli? — To je hrabja Nevers, najhórſchi njepſchecźel waſcheho nana, kiž je jeho wo wſcho pschinjeßł.“
S tym bu wón wſchón rosbudźeny, tak ſo na postrow ſaſtupowazeho Derolle wotmolwicź njemózesche, ale jemu němy liſcźik pſchepoda. Hdyž bě tón jón pschecźitał, napiša wón na njón ßłowa ßwjateho pißma:
„Wono ſteji pißane: Moje je wjecźenje; ja chzu wotplacźecź, praji Knjes.“ Rom. 12, 19 — da jemu němje ruku a wopuſchcźi ſtan.

Pokojne mandźelſtwo.

To běſchtaj něhdy muž a żona,
Wſchón ſměrny wón, wſcha cźicha wona;
Haj tajke ßłódke mandźelſtwo
Je ſa dźiw hdy ßo ſjewiło.

Schtož chzyſche wón, jej prawo běſche,
Schtož wona na to 'mu też dźěſche;
Haj wo cźož żadyn rodźeſchtaj,
Bě ſa toh' druhoh' pyschny raj.

Wón njebě na nju żenje cźmowy,
A wona nihdy ßwojej' hłowy,
Rad běſchtaj ruku ſa ruku
A cźaſto hubu na hubu.

Kaž hołbikaj ßo lubowaſchtaj
A ſa rjeńſchimi njekukaſchtaj;
Wſchě ſchtyri wóczka lubosne,
A lute ßłowcźka mjedowe.

'Ni żanoh' pschekorjeńcźka żenje;
Wſchco ſ jenej wole pěknje rjenje;
'Noż njebju-luba jednota
Hacź do ßmjertneho dnja. — —

Ssnadź prajicźe: „Nam njebaj takke!
Sso tajki dwónk* ma rodźicź hakle.
Hacź dotal dwónka tajkeho
Sso na ßwěcźe njej' widźako!“

Ju! wěrcźe mi tón podźiw! — Ale
Schtó wě, kak byschtaj pſchadkoj dale?
Hlej małko cźaßa po kwaßu
Dźě woteńdźeſchtaj ſe ßmjercźu.

Mrowjan.

* Dwónk = por.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pschi wólbach do khěżorſtwoweho ßejma je 15. junija tsecźi ſakſki wólbny wokrjeß reformarſkej ſtronje pschipanuł. Sa kwětkidźěkarja Gräfu w Biſkopizach je ßo 10,553, ſa hrabju Lippe-Bartſkeho 5706, ſa ſozialdemokrata Höpnera 3619 a ſa hrabju Hompeſcha 478 hłoßow wotedało. W němſkich ſtronach je wſchudźe Gräfa wulku wjetſchinu hłoßow dostał, jenož w Sserbach je ßo wjetſchina k konſervatiwnej ſtronje dźerżała. Tola tale wjetſchina je tak ßnadna, ſo njeje móhła wurunacź, schtož je Gräfa w Němzach dobył. Pódla teho je w katholſkich Sserbach 478 hłoßow na zentrumſkeho kandidata hrabju Hompeſcha panuło. Njech ßo tu njerospomina, hacź ßu lutherſzy a katholſzy Sserbjo derje na tym cźinili, ſo njejßu jeneje myßle pſchi wólbach byli, a ſo je ßo khětry dźěł ſ nich na ſtronu reformarſkeho kandidata ſtajił, kóżdy wótcźinſzy ſmyßleny Sserb tule njejednotu wobżaruje, dokelž wona ſa nasch lud ſ wużitkom njeje a njebudźe.

Hłoßow ßu dostali:	hrabja Lippe	Gräfa	Höppner
w Budyſchinje	876	1704	562
w Njeßwacźidle, Scheſchowje, Nowej Wßy, Holeſchowje, Holeſchowſkej Dubrawzy, Lomſku a Liſchej Horje	102	87	10
w Wurizach a Tſělanach	25	9	—
w Bónjezach, Hrubocźizach, na Ssokolzy a Jaßońzy	32	20	1
w Bronju a Kamjenej	21	24	2
w Koblizach, Dobranezach a Cźěſchkezach	33	12	—

	Hrabja Lippe	Gräfa	Höppner
w Demjanach a Nowych Demjanach	14	28	1
w Huſzy, Małej Huſzy a Hunczerizach	53	67	3
w Zicženju a Zicženku	20	29	—
w Budyſchinku	38	7	—
w Kubſchezach	32	9	1
w Lětonju, Krakezach a Boſankezach	32	24	—
w Maleſchezach	57	20	4
w Měrkowje a Lutobczu	30	20	—
w Nowej Wſy a Koßarni	9	52	15
w Pomorzach a Wawizach	45	19	—
w Porſchizach a Nowych Porſchizach	42	24	—
w Sſkonej Borſchczi a Czemjerzach	43	18	1
na Židowje	55	221	154
w Sczijezach a Ratarjezach	27	13	2
w Dźěchorezach a Hrubjelczizach	31	20	3
w Czichońzach a Libuchowje	24	15	8
w Rakezach	70	119	9
w Koßlowje	4	13	1
w Bóſchizach	31	77	11
w Małym Wjelkowje	85	45	1
w Kelnje	18	25	1
w Baczonju	28	13	2
w Mikkezach	65	52	4
w Hunjowje	36	43	—
w Hucźinje	90	10	—
w Minakale	125	39	2
w Kumſchizach	30	—	—
w Radworju	20	42	—
w Łahowje	65	64	4
w Plußnikezach	143	72	2
w Łuſy	49	53	1
w Prěczezach	28	15	—
w Delnjej Kinje	37	29	—
w Minakale	125	39	2
w Wujeźku	19	21	—
w Trjebjenzy	32	9	2
w Ssmilnej	14	132	36
w Semizach	63	350	96
w Klukſchu	60	6	—
w Dobruſchi, Sſkonkezach a Pſchiſchezach	29	76	20
w Pokpizy a Kißlizy	20	14	4
w Hnaſchezach	46	15	4
w Dźenikezach a Zyżezach	29	17	6
w Boſchezach a Zyżezach	42	17	—
w Warnocźizach	12	28	—
w Konjezach	13	6	—
w Kſchiwej Borſchczi a Boranezach	29	11	—
w Nowej Wſy nad Sprewju	13	19	7

— Schulerjo tudomneje ratarſkeje a ßadarſkeje ſchule chzedźa lětßa do Barlina a Potsdama puczowacź. Tam chzedźa ßebi ratarſku wyßoku ſchulu, ratarſki muſej, měſchczańſke powodźiſchcźa, rěſarnju, wiczne hale, wyſchſchu ſahrodniſku ſchulu atd. wobhladacź. 7. julija ßo na puczowanje naſtaja a ßo 10. julija domoj wrócźa.

S Boſchez. Pſched poßlednimi wólbami do khěžorſtwoweho ßejma ßu ſozialdemokratiſzy wotpóßłanzy do wſchěch domow ßwoje lud naſchczuwaze pißma a wólbne papjerki rosnjeßli. Jedyn ſ nich, kiž tež do naſcheje wßy pſchińdże, je tu ßwoje pißma jara rucże wotbył. Hdyž bě pola jeneho žiwnoſczerja ßwoje papjery wotedał, žiwnoſczer, mjeno ſozialdemokratiſkeho kandidata Höppnera na nich wuhladawſchi, hnydom ſ woknom won ſa wokołonoſcherjom ſkoczi a jemu zły wał jeho pißmow, kotrež pod pažu njeßeſche, wutorže. Wokołonoſcher, kiž ßo po ſdaczu pukow bojeſche, žiwnoſczerjej rad lubje ßwoju papjeru pſchewoſtaji a ſkoku wjeß wopuſchczi.

S Czetwjenych Noßliz. Naſcheho prěnjeho wucźerja, knjeſa Scholtu, ßu ſa zyrkwinſkeho wucźerja w Bjarnacźizach wuſwolili. Sa něktore njedźele wón ßwoje nowe ſaſtojnſtwo naſtupi.

S Hodźija. Duchowna hudźba, hracźa na piſchczelach a ſpěwanja w naſchim Božim domje ſańdźenu njedźelu 11. junija ßu ßo, dźak budź Bohu, wubjernje radźiże a bohate ßyły poßkucharjow ſ bliſka a ſ dala wulzyſchnje ſpokojiże. Wſcho bě woßebnje rjane k Božej czeſczi, k natwarjenju duſchow a k wokſchewjenju wutrobow. O kak luboſnje a móznje naſche lube nowe piſchczele dźěchu pod wuſtojnymaj rukomaj knjeſa hudźbneho direktorja Elßnarja ſ Budyſchina a knjeſa organiſty Stechera ſ Biskopiz! A ſ kajkej zunjoſczu a czíſtoſczu ſpěwachu měſchany khor k. kantora Ssymankowy ſ Budyſchina (20 knjeſow a 20 knježnow), kaž tež wulzy wuwucźenej ſoliſtzy knježna Martha Käufferez ſ Lubija a knježna Keublerez ſ Budyſchina. Woßebje derjecźinjaze pak běſche kóždy krócź naſchim ßerbſkim wutrobam ſaßłyſchenje lubych ßerbſkich hłoßow, hdyž k. wyſchſchi wucźer Fiedler ſ Budyſchina ſ Kozoroweho oratorija „Iſraelowa ſrudoba a troſcht" tenorſke ſolo „Bože, budź mi hnadny po ßwojej dobrocze" abo tenorſke ſolo po 23. pſalmje „Tón Knjes mój ßwěrny paſtyŕ je," kaž tež hdyž k. kantor Hanka ſ Wjeleczina njebo Wjelanowy „Po tebi mam žadanje" abo njebo Wjelanowy „Kak derje je mi, mój Jeſuße, pſchi tebi" ſ połnej czuczíwoſczu luboſnje ſpěwaſchtaj. Doſtojnje wobſamknjena bu ta duchowna hudźba ſ „jubjelſkej fantaſiju" ſa piſchczele wo ſpěwje „Nam krala žohnuj Bóh" wot B. Brähmiga pſches tudomneho kantora Kozora.

S Lubija. W druhim ſakſkim wólbnym wokrjeßu pſchi khěžorſtwowych wólbach žadyn kandidat wjetſchinu wſchěch wotedatych hłoßow dozpił njeje. Po dotal ſnatych powjeſczach je reformarſki kandidat Zimmermann 6175, ßwobodomyßlny fabrikant Herzog 4598, ſozialdemokrat Poſtel 4467 a nationalliberalny fabrikant Hoffmann 1649 hłoßow doſtał. Duž Zimmermann a Herzog do wukakanſkeje wólby pſchińdźetaj.

W Lubijſkim wokrjeßu je w ßerbſkich wßach hłoßow doſtał:

	Hoffmann	Zimmermann	Herzog	Poſtelt
w Budeſtezach, Sahorju, Hajnizach, Kóſkach	9	177	10	13
w Žornoßykach	—	27	—	—
w Hrodźiſchczu, Brěſezach, Wichowach, Wujeźku	1	146	—	—
w Worzynje, Běłej Horje, Njechornju	—	97	—	1
w Drožďžiju	—	59	—	—
w Skanezach, Rakołdach, Barcźe, Bukoſnje, Dubrawzy, Stróži a Subornicźzy	—	—	—	—
w Wulkim Dažinje	14	19	23	24
w Bukezach	—	109	4	—
w Kołwaſy, Koprizach	—	74	6	—
w Ketlizach	6	61	21	26
w Leſnje, Błózanach, Jaworniku	—	30	9	8
w Woleſchnizy	1	34	15	8
w Wujeſdźe a Czornowje	—	70	1	—
w Luwocźizach a Konjezach	6	44	2	10
w Rodezach a Něcźinje	—	48	—	—
w Wósborku	—	199	11	2
w Luſku, Žarkach a Kotezach	7	117	3	6
w Noßaczizach, Jamnje, Krapowje, Schpitale a Trußezach	—	77	14	8
w Wjeleczinje, na Sdźaru, Woſtaſchezach	2	177	95	42
w Korſymju a Bójßwezach	15	24	7	1
w Roswodezach, Sombarku a Bjedruſku	1	40	14	42

S Kamjenza. W poßedźenju tudomneho ratarſkeho towarſtwa je ßo 25. meje wotroczkej Khryſtofej Schczěpankej, 13. septembra 1818 w Kſchidole narodźenemu, kiž je 33 lět dołho pola Miczkez ßwójby w Wukezach ßkužił, poſkoczena ßlěborna medailla wot pſchedßyły wokrjeßneho ratarſkeho towarſtwa hornjołużiſkeho markhrabinſtwa pſchepodała. Sswěrneho czeladnika pſchi tym napominachu, ſo by medaillu pſchi wſchěch ßwjedźeńſkich ſkładnoſczach, woßebje kemſchi duzy, noßył, ſo bychu ßebi młódſchi czeladnizy na nim pſchikład wſali a po nim czinili.

Se Semiz. Pońdźelu wjeczor 1/2 8 hodźin je ßo tu khěža ſwudowjeneje Hajnoweje wotpalika.

Se Žitawy. W prěnim wólbnym wokrjeßu je nationalliberalny Wäntig 7678, ßwobodomyßlny Buddeberg 6071 a ſozialdemokrat Keller 5641 hłoßow doſtał. Duž budże bjes Wäntigom v Buddebergom wukakanje.

S Wojerez. Na tudomny ſkotohlad, kotryž je ßo tu njedźelu, pońdźelu a wutoru wotbywał, běchu 132 wuſtajerjo ſkót pſchiwjedli. Wuſtajenza je ßo wot wjele ludźi wopytała.

S Mužakowa. Sańdźenu ßobotu ßu tu pßa ſaraſyli, kotrehoż ßu ſa ſkaženeho ſpóſnali. Wón je něktore dźěczi a jeneho konja ſkußał.

S Rósborkſko-Wojerowſkeho wokrjeßa. Wjeßela powjeſcź pſches prusku Hornju Łužizu dźe. Konſervatiwny kandidat hrabja Arnim-Mužakowſki je ßo pſchi wólbach do khěžorſtwoweho ßejma ſ khětrej wjetſchinu wuſwolił. Wón je w Rósborkſkim wokrjeßu 5508, w Wojerowſkim wokrjeßu 2261 hłoßow, hromadźe **7769** hłoßow doſtał. Sa jeho pſchecźiwnika, redaktora Ehlerſa, ßu w Rósborkſkim wokrjeßu 2931, w Wojerowſkim wokrjeßu 1697 hłoßow, hromadźe 4628 hłoßow wotedali. Sozialdemokrat Schulz je w Rós-

borkſkim wokrjeßu 562 a w Wojerowſkim 116, hromadźe 678 hłoßow na ßo ſjenoczik. Po tajkim ma hrabja Arnim 2461 hłoßow wjazy, hacz Ehlers a Schulz hromadźe. Sserbjo ßu wſchitzy ſa hrabju Arnima hłoßowali. To je jara ſwjeßelaze; pſchetoż wón je ßo jako jich pſcheczel a dobroczel wopokaſak. Pſchi wólbach do kheżorſtwo=weho ßejma ßu Sserbjo jemu jeho nadobne ſmyßlenje k nim ſ dźakow=noſczu wotpkaczili.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Kwaßarjo na kwaßu pola knjeſa kublerja Hermanna w Wurizach 30 mk. — np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Pjatk dopołdnja ßu w jenej ſtwje jeneho hoſczenza w Wulkim Hojnje jeneho zuſeho, kiż bě tam pſchenozowak, ſatſeleneho namakali. Po pißmach, pola ßamomordarja namakanych, je wón mkynſki Schi=ſchan ſ Kſchiſchowa pola Khoczebuſa. Njeſbożowna luboſcz je jeho ponucziła, ruku na ßo ſłożicz.

* W pſchirheinſkej krajinje ßu ßo lětßa wiſchnje derje poradźiłe a ßu teho dla po płaczińſnje jara tunje.

* Żadławe mordarſtwo, kotreż je ßo w Lavillette ſtało, je zyły Paris do roshorja a njeměra ſtajiło. Knihiwjaſar Leſtovaux bě mkodu pſchiſtojnu holczku k ßebi do ſtwy nawabił, wudawajo, ſo chze jej dobru ßłużbu wobſtaracz. Na dobo pak ßo na nju wali, ſo by ju wumozował. Runjeż bě nadpadnjenu czeżko ſranił a jej dwaj ſubaj wuraſył, ßo wona tola hiſchcze ſadwělujo wobaraſche a njepod=woli ßo jemu, runjeż jej ſ revolverom hrożeſche. Tuż Leſtevaux tſi ras do njeje tſeli a potom ju ſ woknom dele czißnu. Hacz runje bě ſ tſeczeho poſkhoda dele padnuła a ſ revolverom czeżko ſranjena, njebě wboha holza hiſchcze morwa, ale móżeſche wſchitko wupowjedacz, ſchtoż bě ßo ſtało. Leſtevaux ßo ſ mozu wobaraſche, hdyż ßo polizija a ßußodżo k njemu do ſtwy dobychu. Bórſy pak jeho pſchewinuchu, ale ſ wulkej próżu jenoż móżachu dowobaracz, ſo jeho roßżałłe żónſke njerostorhachu. Mordar běſche ßo hižo dwójzy tajkeho wuczißnjenja żónſkeju pſched ßudniſtwom ſamolwjecz dyrbjał, bě pak ſ tym wukhał, ſo ſtaj ßamej dele ſkoczikej.

* Jedyn hoſczenzar w Weißenfelſu je ſe ßwojej ſkłudnej liſchku njelube naſhonjenja měr. Knjeni liſchka ßo w nozy ſ khlěwa wu=dobywſchi jemu, prjedy hacz mydło ſwjeſe, 12 kokoſchow ſakuża.

* Sa ßynowe żně, kiż ßo w tu khwilu tam a jow hižo ſa=poczinu, lubym buram radźimy, ſo bychu, hdyż ßyno domoj khowaja, je ſe ſkotowej ßelu naßelili. Potom ßyno ßwoju dobru czerſtwoſcz wobkhowa, ßo derje dźerżi a njeſtuchnje. To hižo w wſchelkich ſtronach czinja, a ſchtóż budże ßebi naſchu radu ſa wuſchi tyknucz, budże widżecz, ſ kajkim appetitom ſkót tak porjedżene ßyno mumli.

* (Saduſchity kaſchel.) Dobry ßrědk njedawno jena roßbudźita macz nałoži, kotrejeż dźeczi kaſchel ſadußycz hrożeſche. S woprědka bě jara ſtyſkniwa a njewjedżeſche ßebi żaneje rady. Duż powjedaſche jej dobra ßußodżiua, ſo je jich domjazy lekat w tajkich khoroſczach ludźom radźił, ſo dyrbja dźeczo, hdyż chze ßo ſadußycz, ſa wobej ruzy wſacz a je wot ſemje wuſběhnucz, tak ſo ſtej ruzy wyſche hłowy wupinjenej. To je ta macz hnydom czinika a to je jeje dźeczom kraßnje pomhako. Dżeczi doſtachu hnydom ſaßo dych a nowe żiwjenje. To je jednory ßrědk a ſpytanja hódny.

* S dweju 16lětneju pachołow ſ Lipſczańſkeho pſchedměſta Paunsdorfa, kotrajż wobaj jenu holzu lubowaſchtaj a hromadźe ſ dźeła duzy ſe żarliwoſczu do ſwady ſajędżeſchtaj, je jedyn druheho ſ nożom do wutroby kłół a jeho ſ tym ſakłół. Mrějazeho ßu ludźo nimo duzy w pſchirowje namakali. Wón je jim hiſchcze ßwojeho mordarja pomjenowacz móhł. Czi, kotſiż jeho ſajecz pſchińdżechu, jeho pokojnje pſchi wjeczeri ßedżo nadeńdżechu.

* W bajerſkej wßy Hegelhofenje pola Weißenborna je 16lětna holza ßwojej maczeri, ßwojemu ſtaremu wujej a ßama ßebi ſ britwju ſchiju pſcherěſła.

* (Muchi a kholera.) W jednanju, kotreż ßo njedawno w New=Yorkſkej lekarſkej akedemiji wotmě, wobkruczeſche dr. Jurij M. Sternberg, ſo je pſcheßwědczeny, ſo kholeru też muchi roſſchěrja. Wón je to w czaßu, w kotrymż kholera knjeżeſche, nimale ſ połnej wěſtotu wußlědźił. Dr. Biggs, inſpektar ſtrowotneho ſaſtojnſtwa pſchida, ſo muchi na roſſchěrjenju kholery ßobu ſkutkuja a ſo móżno njeje, tutón ſtrach ſadźěwacz. K podpjeranju ßwojeje theorije dr. Sternberg ſdźěli, ſo je w minjenym lěcze nadpadnje wjele rěſnikow a tajkich ludźi, kiż maja ſ wężami czinicz, kotreż muchi k ßebje wabja, na kholeru ſkhorjeło.

* W Schneidemühlu ßo hiſchcze pſchezo njedżiwajzy wſcheje próży poradźiło njeje, arteſiſke żórło ſatykacz. Strach je powjetſcheny. Wulka liczba khěżow, w bliſkoſczi żórła leżazych, je ßo po polizajſkim poruczenju wopuſchczicz dyrbjało. Twarjenja ßo pomału ſapaduja, a boja ßo, ſo ßo nekotre khěże bórſy ſaßypnu. Po wobliczenju wěży=wuſtojnych je wuběżaza woda hižo 10,000 kubikmetrow ſemje ßobu ſtorhała. Hacz runje njepſchestawajzy na tym dźełaja, ſo bychu żórło ſatykali, ßo tola poradźicz nochze.

* W wójſkowej konſerwowej fabrizy w Spandawje je ßo 2500 wokow najlěpſcheje druzíny rěſako a pſchedżěkako. Konſerwy ßo dźěkachu jako gullaſch, pjeczeń a mjaßo k ßuchemu warjenju, jako hróchowa, bunowa a ßokowa kołbaßa. Ssuchich warjenjow je ßo k temu wſchědnje 50 zentnarjow pſchetrjebako. Wſchě konſerwy ßo ſa pſchipad wójny w proviantſkich magazinach khowaja a ßo ſ nich ſa czaß měra jenoż to wot wojakow wužije, ſchtoż by ßo pſchi dołhim leżenju ſkaſyło.

* Srudne dopokaſmo ſa pſchiběraze wokhudnjenje burſtwa pſchińdże ſe Żahana. Tam ßu zyrkwinſki dawk ſ nowa ſrjadowali. Pſchi tym je ßo na wulke ſpodźiwanje měſchczańſkich dawkidawarjow wupokaſało, ſo ßu wjeßnjenjo hacz dotal pſchewjele dawkow płaczili, a ſo ßu ßo jich dokhody pomjeńſchili, bjes tym ſo ßu ßo měſchczenjo pſcheniſko wotſchazowali.

* Se Żahana pißaja: 6. junija je ßo 80 lět minuło, ſo Franzowſojo Żahan wobßadźichu. Marſchal Viktor ſ 20,000 mużemi pěſchkow pſchicżeże a ßo 7. junija 1813 do lěhwa pola Eckersdorfa lehnu. Wſchě ſchtomy a ſahrodne płoty Franzowſojo porubachu, dobuchu ßo do bróżnjow a żitne pola ſapuſczichu. 9. junija dyrbjachu ßo, koża, koſchle a ßkomniki do lěhwa pſchinjeſcz, a 10. junija Franzowſojo 50000 pokrutow, furażu a rěſny ſkót żadachu. Hdyż ßo krajny radźiczel ſ Rahden k generalej poda, wo pſchepuſchczenje a mikoſcz proſcho, bu wón jako arreſtant wotwjedżeny. Hdyż běchu Franzowſojo wot měſta hiſchcze 5000 toleŕ żadali, armeekorps 11. junija do Grün=berga wotmarſchěrowa. S tym pak hiſchcze wobczeżnoſcze a żadanja dołho nimo njeběchu; nowi wojazy dźěchu a pſchińdżechu a měſto a wßy dyrbjachu kontribuzije płaczicz.

* W Jankowizach bu kralowſki hajnik Bürgel, nan 6 holzow, ſ błyſkom ſarażeny. S Rybnika domoj jědżo wón krótko pſched ßwojim domom ſ woſa ſlěſe, ſo by ßebi ßwoje polo wobhładak. 50 kroczelow wot woſa błyſk do jeneje lipy dyri a wot tam wotſkoczíwſchi Bürgela do ſadneje hłowy trjechi a ſaraſy.

* Każ ſ Preßburga pißaja, ßu tam zyganjo na běłym dnju bohateho kublerja Glonegnia w Weinerenſkej gmejnje ſkónzowali, dokelż jim wón na ßwojich polach pſchebywacz njedaſche. Zyganow, kotſiż ßu ßo do czékanja dali, njejßu hacz dotal doſczahnucz móhli.

* Rubjeżne mordarſtwo je ßo, każ „Priof. Kraj.“ powjeda, w woſu I. klaßy paßażérſkeho człaha Kurſko=Charkowſko=Aſowſkeje żeleſnizy ſpytało. Semjan Ss—w běſche w Kurſku namrěte 6000 rbl. ſběhnuł a pucżowaſche ſ nimi do Kawkaſa. W Charkowje, hdżeż człaḥ na khwilu ſaſta, ßo Ss—w ſ rjanej knjenju ſeſna, kotraż wu=dawaſche, ſo też do Kawkaſa pucżuje, a namołwjeſche ju, ſo by ßo ßobu do jeho woſa ßynuła. Knjeni ßo khwilu wobaraſche, ſkónczńje pak jeho poſkiczenje ſ dźakom pſchija. Człaḥ dale jědżeſche. Poſdźiſcho ßußodżo w pódlanſkim woſu ßłabe ſawołanje, poduſchene ſtonanje a czeżki pad jako człowjekoweho czéła wußkyſchachu. Dokelż człaḥ runje w Sslawjanſku ſaſta, woſjewichu naſtróżeni paßażérojo to żandarmej a żeleſnizarjam, ſchtoż běchu runje ßkyſcheli. Hdyż czi woſowe durje wotewrichu, Ss—wa ſe ſwjaſanymaj rukomaj a nohomaj na ſemi leżazeho namakachu. Wón wo ßebi niczo wjazy njewjedżeſche. Wo=koło ſchije bě jemu rubiſchczo twjerdże ſadżernjene. Hdyż bě ſ wulkej próżu k ßebi pſchiſchoł, wón powjedaſche, ſo je jeho jeho pódlanka ſpjazeho nadpadła, jemu ruzy a noſy ſwjaſała a jeho ſ twjelku ſadajicz ſpytała, ſo by jemu jeho 6000 rublow rubika. W tej rjanej knjeni w pſchepytowanju najhórſcheho żeleſniſkeho rubjeżnika wotkrychu. Wón bě ßo ſ peryku a ſe żonjazej draſtu jara derje do knjenje pſchetworik. Pſchi ßebi mějeſche revolver a hońtwarſki nóż. Ss—wa bě wón hižo ſ Kurſka ßem wobkedżbował.

* Evangelſku Janſku zyrkej w Altonje ßu wutoru w nozy wurubili. Rubjeżnizy ßu woktarny kheluch, wojerſkej gmejnje ßkuſchazy, kheluchi, talerje a pjenjeżne tyſy ſ pjenjeſami rubili. Stóſtnizy ßu do zyrkwje ßo dobywajo, drohe zyrkwine wokno roſraſyli.

* Kralowſke miniſterſtwo ſnutſkownych należnoſczow je po na=mjecze krajneje kulturneje rady myto Reuningſkeho wotkaſanja ſa ſaßkużby wo ſakſke ratarſtwo ratarſkemu radźiczelej Uhlemannej w Shorjelzu pola Mogilna a ryczerkubleŕſkemu najeńkej Böhmje w Debrikezach ſpożczińko. Myto wobſteji ſe ßlěborneho blidoweho na=ſtawka a khofejoweho ſerwißa, hromadźe 500 hriwnow hódneho.

* Tſi tworowe kólnje, w bliſkoſczi Weſerſkeho dwórniſchcza w Bremenje leżaze, w kotrychž nĕhdże 1000 wakow bawmy, 20,000 mĕchow rajßoweje muki a 3300 mĕchow rajßa leżeſche, ßu ßo ſ wóhnjom ſaniczike. Schkoda pjecza 500,000 hriwnow wucżini.

* Wo rubjeżnych hońtwarjach ßebi ludżo w bajerſkich horach wjele powĕdacz wjedża. Woprawdże jim tam tež hońtwarſtwo wſchelake żortniwe tryſki podawa. Najradſcho pak ßebi powjedaja a ßłyſcha, kak je jedyn tajki rubjeżny honjer knjeſej hajnikej nóß wobarbik, a jeho tak prawje cżepelſzy ſjebak, ſchtož ßo huſto doſcz ſtanje. — Nĕhdy dohlada ßo hajnik w Lengrieſkej wokolnoſczi na burika, na kotrehož hižo dawno tukachu, ſo je pſcheklepany dżiwinak a widżeſche jeho ſ Benediktoweje ſczĕny (ſkały) ßylneho dżiweho kóſka dele a runy pucz do ßwojeho domu njeſcz. Hnydom ßo hajnik ſe ßwojim pomoznikom ſa nim puſchczi. Hdyż k burikej do ſtwy ſtupiſchtaj, jeho pſchi kolebzy ßedżo nadeńdżeſchtaj, hdżeż wón ßwoje ſe ſchlemjerom pſchikryte dżĕczo w dobrym mĕrje cżiſche kolebaſche. Pſcheßłapnjeny hajnik, ßo dżiwajo, kak móże burik hižo domach bycz, hdyż ßo tola hiſchcze żane poł hodżiny minuło njebĕ, ßo do „Cżorneho Tonija“, tak burik rĕkaſche, rubjeżneho hońtwarſtwa dla da. Toni ßo ſ zyle njewinowatym wobliczom jara dżiwaſche, kak jenoż móże ßebi hajnik tajke nĕſchto wo nim myßlicz a bĕ hnydom ſwólniwy, ſ nim zyły ßwój dom pſchepytacz, jeli chżył hajnikowy pomoznik tak dołho jeho wbohe khore dżĕczo kolebacz. Nĕtko wſchĕ kuczíki pſchepytaſchtaj, ale ani ßlĕda wo dżiwim koſole njenamakaſchtaj. Duż ßo hajnik ſ hłowu wijo wotßali. W durjach dżeſche Toni k hajnikowemu pomoznikej jara ponižnje: „Ja ßo cżi jara lubje dżakuju, ſo ßy moje dżĕczo tak rjenje kolebak, dżi w Bożim mjenje!“ Hdyż bĕſchtaj kruch wote wßy, dżeſche hajnik: „Budżich ßo tola pola wſchitkich ßwjatych rocżik, ſo je Toni dżiweho kóſka dżiwinarik, ale tu widżimoj, kak móże ßo cżłowjek druhdy mylicz a ßo na njewinowateho hrĕſchicz.“ Toni pak ßebi domach brjuch dżerżeſche, tak chżyſche ßo jemu ßmjecz, pſchetož hajniſki bĕ zyły cżaß kóſka kolebak. Toni bĕ ßo mjenujzy runje tak derje na hajnika dohladak, każ hajnik na njeho, duż bĕ rucże domoj khwatak, kóſka do kolebki pokożik, jeho rjenje ſeſawodżewak, ßo wußwlekł a ßo hłowu pojſchejo k kolebzy ßynuk.

* Żiwjenja ßytaj mandżelſkaj, pißaja ſe Staßfurta, bĕſchtaj tele dny wobſamkłoj, ßo hromadże wobwjeßnucz. Na łubi bĕſchtaj powjaſaj ſa hrjadu ſadżernjenaj a hižo wobeju hłowje do wokow tyknjenej. Wotrĕczakoj pak ßebi bĕſchtaj, ſo chżetaj ßwĕtej bożemje prajicz, hdyż je żona: jedyn, dwĕ, tſi! wurjekka. Żona ſapocża, wótrje na lubeho muża hladajo: jena — dwĕ — tſi! A hlaj, mużowa hłowa je ſ woka. Duż tež żona ßwoju hłowu wucżehnje a ßo hnydom do muża da: „Ty tajki a hinajki r . . . . ., ty ßy mje jenoż wotbycz chżył“, a liczi wjele ſpĕſchniſcho: jedyn, dwaj, tſi! — ale mużej na liza a jemu hiſchcze tójſchto pliſtow pſchida.

* (Schtyrzeczi lĕt dołho pſchewoblekana żónſka.) Wulke ſpodżiwanje ßo tele dny lĕkarjam w jenych Parižſkich ſchpitalnjach pſchihotowa. Stary mużik, jara cżiſty a ſchwarny ſwoblekany, bĕſche rano proßył, ſo bychu jeho do ſchpitalnje pſchijeli, a bĕ wſchĕ nuſne wopißma pſchepodawſchi kożo doſtak. Popołdnju pſchekhodżi lĕkak zyły dom a pſchepyta tež noweho hoſcza. Duż ßo wukopa, ſo tón ſtary mużik njebĕſche mużik, ale żónka. Duż ju do wotdżĕla ſa żónſke pſcheßydlichu a ju ſa 40 lĕt prĕni ras ſaßo ſe żónſkej draſtu ſwoblekachu. Wona powjedaſche, ſo je ſ 30 lĕtami do mużow ſchła, a ßo jako knihiwjedżerka w wulkich burowach ſprawnje żiwika, ſo pak nĕtko hižo ſa 8 lĕt wjazy dżĕkacz a ßebi niczo ſaßłużicz mohła njeje a ſo ßu ju mjes tym dobri ſnaczi żiwili a ſaſtarali. Wſcho, ſchtož powjedaſche, ßo jako wĕrne wupokaſa. Wona bĕ 35 lĕt dołho w jenym twarjenju bydlika, kotrež bĕ, hdyż do njeho ſacżeże, runje hakle natwarjene, a mjes jejnymi ſnatymi njebĕ ju nichtó w hinaſchej hacz w mużſkej draſcże widżak, a żenje ßebi nichtó ani pomyßlik njeje, ſo móhła we njej żónka tcżecz.

* S Londona pißaja: Njedżelu wumrje na jenym kuble pola Richmonda 14lĕtny hajnikowy ßynk, kotrehož bĕ w ſahrodże khapon na hłowje a wokoło wocżow ſ pyſkom a ſ paſorami cżeżko ſranik. Hdyż macz ßwojemu dżĕſczu na pomoz pſchibĕża, ßo ſke ſwĕriſko tež do njeje da a ju w wobliczu wobſchkodżi.

* Żadna wĕz je ßo tele dny w Genua mĕła. Tam bĕſche pſched krótkim ßłużobnik Orſini ßwojeho knjeſa, Curro rĕkazeho, a jeho ßyna ſkónzowak, dokelż bĕſchtaj taj jeho khĕtro naßwarikoj. Bjes tym je ßo teſtament nana Curroa wotewrik, pſchi cżimż namakachu, ſo bĕ tón ßwojemu ßłużobnikej Orſiniej jako dżak ſa ßwĕrnu ßłużbu 2000 lirow — 1600 hriwnow wotkaſak.

(Zyrkwinſke powjeſcze hladaj w pſchiłoſy.)

Trawowa awkzija.

Lĕtuſchi trawowy wużitk na paſtwiſchczowych łukach każ tež na łuzy nĕhduſcheje radżineje zyhelnzy ma ßo po jenotliwych ſahonach

pońdżelu 19. junija t. l. popołdnju w 3 hodżinach

na mĕſtnje ßamym ſ wumĕnjenjom wuſwolenja bjes ßadżerjemi a ſ zyła pſchirażenja, każ tež ſ wumĕnjenjemi, w termiji woſſjewjomnymi, pſchenajecz.

Na wotnajecże ſmyßleni ßo proſcha, ſo bychu ßo w mjenowanym cżaßu pſchi paſtwiſchczowych łukach ſeſchli.

W Budyſchinje, 14. junija 1893.

Radżine hoſpodarſke ſarjadniſtwo.

Trawowa awkzija
na Kupjanſkich knjeżich leżomnoſczach.

Pońdżelu 19. junija t. l., dopołdnja wot 9 hodżin ma ßo trawa, na nĕhdże 30 akrach knjeżich łukow w Jatſobju, Komorowje a Kobjelnju ſtejaza, po ſahonach ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Shromadżiſna w Jatſobjanſkej korczmje.

Kublowe ſarjadniſtwo.

Trawowe awkzije.

Trawowy wużitk na ſprejſkich łukach Kołbiczańſkeho, Wyßoczańſkeho a Schczeńczańſkeho ryczerkubła, Rakeczańſkemu knjejſtwu ßłuſchazych, ma ßo ſczĕhowaze dny na ſczĕhowazych mĕſtnach po ſahonach na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Pońdżelu 19. junija t. l. rano wot 8 hodż. w Kolbizach.
Sapoczatk na hrodowej łuzy.

Popołdnju wot 2 hodżin w Wyßokej.
Sapoczatk pſchi ſprejſkej łuzy.

Wutoru 20. junija t. l. rano wot 8 hodż. w Schejeńzy.
Sapoczatk na młynſkej łuzy pola Kołbiz.

Wumĕnjenja ßo do awkzije woſſjewja.

W Rakezach, 6. junija 1893.

Wanke, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Drobjanſkim revĕrje na Khróſczańſkich honach.

Wutoru 20. junija 1893 ma ßo
8 rm. dubowych ſchczĕpow,
23,5 rm. dubowych kuleczkow,
101,5 rm. dubowych repuchow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodżin pſchi wuhlowych podkopkach w wodżĕlenju 15 d.

W Minakale, 14. junija 1893.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Pſcheßadżowanje ſawoſtajenſtwa.

Sſrjedu 21. a ſchtwórtk 22. junija ma ßo wot dopołdnja 10 hodż. na kamjeńtnej haßy cżißko 29 ſawoſtajenſtwo njebo cżaßnikarki Schołczineje ſjawnje na pſcheßadżowanje pſchedawacz a to:

ßrjedu 21. junija meble jako: ſofy, ſchkleńczane a draſtne khamory, 1 rjane pißanſke blido, komody, blida, ſchpihel ſ konſolom, koża a matrazy, ſtoły a polſtrowane ſtoły, poßleſchcza, ſchaty, kuchinſka a domjaza nadoba atd.;

ſchtwórtk 22. junija na ſkładże ßo namakaze cżaßniki, regulatory, ſczĕnſke cżaßniki, błudżaki, dybſacżne cżaßniki, cżaßnikowe rjeczaſy, furnitury, grat a khlamowa nadoba.

Th. A. Wällnitz, hamtſki awkzijonator.

A w k z i j a.

Ssobotu 24. junija ma ßo dla wotedacża pſchedawatnje na żitnych wikach cżißko 34 w dworje 1 rĕblowany wós, 1 kaſchczaty wós, 1 jenopſcheżny meblowy wós, woſowe rjeble, nĕkotre dżĕłanſke konjaze graty, 1 kuczowy grat, ßykanjowe maſchiny, 2 dezimalnej waſy, 1 zinkowa kupanſka wanja, wſchelake meble, bjes nimi 1 wiſchnjowy ſekretar, deſki, foſty atd. ſjawnje ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Th. A. Wällnitz, hamtſki awkzijonator.

Wosjewjenje.

Pońdźelu 19. junija popołdnju w 3 hodźinach ma ßo na **Kobliczańskich honach** pschi Bělokholmczańskim puczu 50 jutrow **20létneje hole** a 10létne **rjane ßłanje** po sahonach ſ leżomnoscźu na pschesßadźowanje abo po puczu jednanja pschedawacź.

Wumĕnjenja ßo do sapoczatka awkzije wosjewja. Shromadźisna w Kobliczańskej korczmje.

Wudowa **Paulowa**
w Wulkich Sdźarach.

Drjewowa awkzija.

Ssr. edu 21. junija dopołdnja wot 8 hodźin budźa ßo na Wujezkowskim revĕrje bukowe palne schczĕpy, kaž tež twjerde a mjehke żerdźe, walczki a dołhe hromady na pschesßadźowanje pschedawacź. Shromadźisna 1/2 8 hodźin w hajnkowni.

Khĕża na pschedań.

Khĕża czišło 22 w Njesdaschezach je se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola bĕrki **Ziegenbalga** tam.

W Wulkej Khójnzy pola Budestez je nowa dwajschoßna **khĕża** czišło 11 ſ kórzom pola na pschedań.

W Łupjańskej Dubrawzy je **khĕża** czišło 12 se ßadowej ſahrobu abo tež ſ polom na pschenajecźe.

Pschemĕnjenja dla chzu ßwoju na hornczerskej haßy czišło 9 leżazu **khĕżu ſ materialtworowymi a ſpiritnoſowymi khłamami** pschedacź. Wona ßo tež ſa druhi wobkhod derje hodźi.

H. Stelzer w Budyschinje.

Nowa natwarjena **pjekarńja**, 20 mjeńschinow wot Budyschina ſdalena, je hnydom na pschenajecźe abo na pschedań. Dalsche je shonicź na Mättigowej drósy czišło 6 po 1 skhodźe pola **T. Klingsta.**

Proßata na pschedań.

Proßata bĕleje Yorkſhirskeje a tež czornopišaneje Berkſhirskeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po czaßej pschimĕrjenych niskich płaczisnach na pschedań na knjeżimaj dworomaj

w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

50 cm. wyßoke koło, derje ſdźerżane, je czisćze tunjo na pschedań pola **Pawoła Wernera** w Njeßwaczidle.

Lohki dwajpschežny hospodarski **wós** (czisćze nowy) je tunjo na pschedań na ſwonkownej lawskej haßy 34.

Khofej

ßyry a paleny w dobrych a najlĕpschich druźinach poruczataj jara płaczisny hódno

Schiſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawskej haßy.

Jan Khĕżnik

w Budyschinje na Lubijskej drósy czišło 8 poruczа pschi potrjebje ßwojim lubym ßerbskim ßobukrajanam ßwój wulki skład

rowowych kamjenjow

ſe ſyenita, marmora a pĕſkowza, kaž tež **tolſtoczornych kryſtalowych platow.** Trajne a woßebne dźĕło pschi najtuniſchim wobliczenju płaczisnow.

Stare rowowe kamjenje ßo rucze ponowja.

Hajniſke ſarjadniſtwo Bartſkeho hólskeho revĕra **khójnowe** a **ſchmrĕkowe ſchczĕpy** a **walczki** po tunich płaczisnach poruczа.

Na Bartſkej horje, w juniju 1893. **E. Hayn.**

Moje wupschedawanje

ßo ßobotu 17. junija t. l. **ſkónczi.**

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16, na rózku theaterskeje haßy.

Rĕſak w Njechornju

klozy na deſki, **kołty, łaty, hrjady** atd. po tunich płaczisnach rosrĕſa. **Reinhold Queißer.**

Franz Marſchner

czaßnikat w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczizemu wobkedźbowanju poruczа.

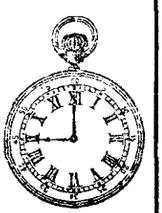

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschiſpomnjenje: Rĕczu **ſerbſki.**

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nĕſczowe rĕbliki, khachlowe durczka, tſĕſchne wokna, twarſke hosdźe
poruczа tunjo

Paul Walther.

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje
na ßerbskej a ſchulerskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitosćze: **Fotografowanje dźĕczi** a **wjazorych wołobow,** fotografije w wulkosczi **viſitneje kharty** płacza 12 ſchtuk 6 mk., tež pschi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobrasu w wumĕlskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Najlĕpschi amerikanski krany

rjepikowy tobak

jara derje płodźazy
punt jenoż po 30 np.
poruczam ßwojim lubym krajanam.

Carl Noack na żitnej haßy.

Najlĕpſchu margarinſku butru,
derje płodźazu, poruczа

Pawol Hofmann
na rózku ßerbskeje a ſchulerſk. haßy.

Ssyre Hamburgske ßadło

jara tunjo dostacź pola

Pawoła Hofmanna
na rózku ßerbskeje a ſchulerſk. haßy.

S nakładom Maczizy Sserbskeje ßu wuschke a w wudawarni „Sserb. Nowin" na pschedań:

Kſchiż a polmĕßaz abo **Turkojo pſched Winom w lĕcze 1683.** 1883. Płaczisna 40 np.

Trójniki. Sbĕrka powĕdańczkow. 1885. Płaczisna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk 1888. Płaczisna 30 np.

Jan Manja abo **Kdże ſtatok mój?** Powĕdańczko ſe ßerbskich ſtawisnow nowiſcheho czaßa. 1889. Płaczisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczisna 50 np.

Kaſchcże

ma pschezo w wulkim wubjerku na ſkładze

Hermann Schmidt
na hrodowym městnje 2 pschi hrodze.

Pschedawanje a porjedźenje
wſchĕch druźinow **czaßnikow.**
Płaczisny najtuńſcho a rukowanje na dwĕ lĕcze.

Gustav Mager,
czaßnikat
11 na ßerbskej haßy 11
pschi ſtarych kaſarmach.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje přichodnu njedźelu 18. smažnika popołdnju w 5 hodź. w Křižanec hosćencu posedźenje. Dla ważneho jednanja jo žadyn sobustaw skhomdźić njedyrbjał.

Předsydstwo.

Serbske Towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć

skhadźuje so jutře njedźelu za tydźeń **25. smažnika** popołdnju w 4 hodź. w Hustec korčmje w Khwaćicach. Wšě sobustawy so najnaležnišo přeprošuja, ſtež hosćo, wot sobustawow přiwjedźeni, su wutrobnje witani.

Předsydstwo.

Koſy

ſnateje dobroſće po fabrikſkich płaćiſnach pſchedawa **pośtſka kowaŕnja** pſchi žitnych wikach.

Sswoju parnu pjerje ćiſćzazu maſchinu najnaležniſcho poruczam. Punt pjerjow ſa 10 np. wucziſćzu.

J. Delenk
na hornczeŕſkej haſy 24.

Wojnaŕſtwo ſ khmanej dźěłaŕnju chzu ſebi wotnajecź. Dalſche je ſhonicź w wudawaŕni „Sserb. Now.“

Pſchi wyſokej mſdźe ſłużobne a kuchinſke holzy, pohonczow, wotroczkow a dźowki pyta **Heynoldowa** w ſkotym jehnjecźu.

Dójki, ſłużobne holzy, hródźne dźowki, rólnych pohonczow, ſrěnkow a wolazych hnydom pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haſy 5.

Wotroczkow, dźowki, dójki, ſłużobne a kuchinſke holzy pyta **Schmidtowa** na ſukelnſkej haſy 10.

Tyſcheŕſkeho pomoznika, jenož dobreho dźěłaczerja, pyta

A. Mittaſch,
meblowy magazin w Bukezach.

Pſchiběžał je czorny **poſ** ſ brunymi nohami. Wotewſacź pola **Ernſta Schuſtera** w Hlinje.

Najwutrobniſchi dźak prajimoj k. farajej **Golczej** w Budyſchinku ſa jeho troſchtowaze ſłowa pſchi kaſchczu naſcheho lubeho nana, **Handrija Scholty**, teho runja wſchěm pſchecźelam a ſnatym ſa wupyſchenje kaſchcza.

Srudni ſawoſtajeni.

Wubjerk
za natwarjenje Maćičneho domu

změje přichodnu **srjedu 21. junija** popołdnju w 5 hodźinach swoje třeće posedźenje na tudomnym dwórniſću.

W Budyšinje, 17. junija 1893.

Předsydstwo.

Towaŕſtwo Sserbſkich Burow w Bukezach

ſměje jutſje **njedźelu 18. junija** popołdnju w 5 hodźinach ſwoje poſtedźenje dla ſkasanjow ſymjenjow a pſchikupnych hnojow.

Wo bohaty wopyt proſy **pſchedſydſtwo.**

Poboczne Towaŕſtwo Sserbſkich Burow w Malym Wjelkowje

ſměje **njedźelu 25. junija** w **Kobaniz** hoſczenzu popołdnju w 4 hodźinach poſtedźenje. **Pſchedſydſtwo.**

Pczołaŕſke towaŕſtwo.

Njedźelu 25. junija wulět do **Hodźija.** S Budyſchina ſo 3^{50} hodź. do Zicźenka wotjědźe.

W Njeſwaczidliſkim parku
ſo
njedźelu 18. junija 1893 popołdnju wot 4 hodźin
wojeŕſki konzert

wot hudźbneje kapały

1. kral. ſakſkeho huſarſkeho regimenta cźiſło 18
wuwjedźe.

Saſtupny pjenjes po woſobje 50 np.

Pſchi njepſchihódnym wjedrje ſměje ſo konzert w oranżeriji.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Njeſwaczidliſke wojeŕſke towaŕſtwo.

Woſſewjenje.

Cźeſcźenym Sserbam w Njeſwaczidle a wokolnoſcźi najpodſwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ſym dźenſa **kalkowy, wuhlowy a zementowy ſkład pſchi Njeſwaczidliſkim dwórniſchcźu** wot knjeſa murjeŕſkeho miſchtra **Handrija Winklera w Njeſwaczidle** kupił.

Budu ſo prózowacź, tym, kotſiž mje wopytaja, ſ dobrej hódnej tworu poſłużicź.

S dobom poruczam **cźerſtwy kalk, zement,** wſchě **pſchikupne hnoje** a **pizne ſrědki,** na pſchikład **maſſowy ſchrót, gris, wotruby** atd.

Proſchu moje pſchedewſacźe dobroćiwje podpjeracź.

W Njeſwaczidle, 15. junija 1893.

S poczeſcźowanjom

Bjedrich Bartko, pjekaŕſki miſchtr.

Sswojim cźeſcźenym wotebjerarjam k wjedźenju dawam, ſo ſu moje

wubjerne, žolte khěžorſtwo-hodleŕſke trawowe koſy hakle nětkole doſchle. Ssu to wubjerne koſy, toczene a naklepane. Pſchedawam je ſa jich hódnoſcź rukujo po najtuniſchich płaćiſnach.

Robert Jakob, gratokowaŕ
ſ napſchecźa realneje ſchule w Budyſchinje.

Schtwórtk, 15. junija t. l. je nahle naſch luby mandźelſki a nan

hoſczenzaŕ Korla Scholta w Rakezach

wumrjeł.

Khowanje budze njedźelu popołdnju.

Wo cźiche dźělbracźe proſcho dawaja to hłuboko ſrudźeni wſchitkim ſnatym a pſchecźelam k wjedźenju

ſawoſtajeni.

Na row

Lejny rodź. **Herzogez,**
Michała Měrcźina w Ssowrjezach
mandźelſkeje.

† 6. junija 1893, 67 lět ſtara.

Kaž w pſchirodźe wſcho khwatnje ſhinje,
Je ſachodnoſcźi poddate,
Sso cźłowiſke žiwjenje też minje,
Jedyn ſa druhim woteńdźe.
Tu někotry ma cźerpicź wjele
A wutracź wulke boloſcźe,
Saſ' druhemu Bóh ſ hnady ſcźele
Tak měrne, cźiche wuſnjenje.
O maczi! też wy wuwjedźena
Tak cźiſche ſcźe ſ tej' cźaſnoſcźe,
O derje wam, nětk ſhromadźena
Scźe, kaž tak jara žadaſchcźe,
Po dołhej prózy woſłabnjena
A w wiſchelkim cźežkim bědźenju,
Wot naſchich žyłſow pſchewodźena,
K tym lubym, kiž prjed' wundźechu.
Jeniczka dźowka wobradźena
Scźe lubym ſtarſchim w Koporzy
A w Burecźanſkej zyrkwi ſchcźena,
Też w tutej rjanej ſwjatnizy
Scźe ſchcźeſcź'janſki ſlub wobnowiła;
Wo dźeſacź lětach ſwobody
Scźe k mandźelſtwu ſo ſjenocźiła
S Michał Měrcźinom w Ssowrjezy.
S nim tſi a ſchtyrcźi lět ſwěrni.
Bě ſjenocźena w luboſcźi,
Scźe noſyła ſ nim cźiſche, měrni,
Schtož Bóh wam horje połoži.
Bóh mandźelſtwo waj' žohnowaſche
A wyſche ſboža pokoja,
Tſioch ſynow wam, dwě dźowzy daſche,
Kiž nětko wo waſ žaruja.
Kaž w mandźelſtwje ſo prózowaſchcźe,
Sso ſa luby dom ſtaraſchcźe,
S macźerſkej ſwěru ſkutkowaſchcźe,
A dźěcźi ſboże twarjeſchcźe.
Wot mandźelſkeho lubowana,
Waſ lube dźěcźi cźeſcźachu,
Piſches dźěcźi-dźěcźi ſwjeſelena,
Dźeń waſch ſo ſthili k wjecźoru.
Kaž w žiwjenju ſo ſłožowaſchcźe
Na hnadu luboh' ſbóžnika,
Tak we ſmjercźi ſo ſepjeraſchcźe
Na krej a prawdoſcź Khryſtuſa.
Kak ſbudźena ſo ſacźuwaſchcźe,
Hdyž khora, domach w cźiſchini,
Tu ſwjatu wjecźeŕ wuživaſchcźe
S mandźelſkim — a krócź poſledni.
Piſches khoroſcź krótku ſeſłabnjena,
We twjerdej wěrje do Khryſta,
Wot naſchich žyłſow wobkrjepjena,
Scźe cźiſche měrnje wuſnula,
Schła k macźeri, kiž w końſchim lěcźe,
W Koperzach je wumrjeła,
A dźewjecźdźeſat lět na ſwěcźe,
Bjes jeneho je dožiła.
Kak wurudźeny pſchewodźeſche,
Waſ k rowu ſwěrny mandźelſki,
Kiž ſ weſtoſcźu ſo nadźijeſche,
So prjedy waſ ſo dobędźi.
Dźeń narodny, kiž ſwjecźicź budźe
Wón, da-li Bóh, ſrjedź julija,
Hdyž woſomdźeſat lět tu budźe,
Wón ſe ſrudobu dokonja.
Dha wotpocźujcźe w khłódnym rowje,
O ſotra, macźe, mandźelſka,
Troſcht doſtanjemy w Božim ſłowje:
„Kiž w Knjeſu wumru, ſbóžni ſpja,
Kiž ſ prózu, płaczom wuſynwali
Ssu dobre ſymjo w žiwjenju,
Jo ſe ſłyſami wobliwali,
W'dźa noſyncź ſnopy ſ radoſcźu.“
Bóh ſapłacź wam, ſchtož ſkutkowała
Scźe ſa naſ w ſwojim žiwjenju,
Scźe k Jeſuſej naſ pokaſała,
Na wucźbu daka dźělazu:
O dźěcźi, wobkhowajcźe ſwěru,
Schtož wot ſtarſchich ſcźe wucźene,
A ſakhowajcźe cźiſtu wěru,
Dha ſbožowne wy budźecźe.

Waſch ſyn
Jan Měrcźin w Schekezach.
(Pſches H. P.)

K temu cźiſłu jena pſchiloha.

Pschiloha k czišku 24 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. junija 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda žerbsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin farar dr. Kalich žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju 1/2 2 hodźin budźe katechismusowe rozrěčenje se žerbskimi hólzami.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Erwin Pawoł, Jana Alwina Scholty, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, ž. — Alfred Bernhard, Ernsta Emila Willkommena, kamjenjećežarja na Židowje, ž. — Gustav Hermann, Korle Hendricha Bergera, khěžerja a fabrikarja w Dobruschi, ž — Max Ernst, Handrija Urbana, fabrikarja na Židowje, ž.

W **Katholskej zyrkwi:** Mariana, Jana Ernsta Soby, dźěłaćerja, dź. — Hana Marja, Franza Dreßlera, dźěłaćerja w Hajnizach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 8. junija: Lejna, Jana Wićasa, žiwnosćerja w Kelnje, dź., 1 měšaz 15 dnjow. — 9. Lisbjeta Jenny, Jaromira Augusta Teicha, zigarnika na Židowje, dź., 2 měšazaj 5 dnjow. — 12. Marja Martha, Jana Ernsta Ducžmana, fabrikarja na Židowje, dź., 3 měšazy 17 dnjow. — Hana Selma, Korle Augusta Dornika, kamjenjećežarja w Brěsowje, dź., 1 lěto 1 měšaz 21 dnjow. — 13. Korla August, Korle Augusta Bjara, dźěłaćerja pod hrodom, ž., 2 lěće 1 měšaz 1 dźeń. — Klara Olga, Korle Ernsta Pawoła Jägera, dźěłaćerja na Židowje, dź., 3 měšazy 5 dnjow. — 14. Hana Selma, Korle Hendricha Stoža, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź., 3 lěta 5 měšazow 14 dnjow.

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1799 měchow.		W Budyschinje 10. junija 1893				W Lubiju 14. junija 1893			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	8	24	8	53	8	—	8	38
"	žołta	8	—	8	24	7	65	7	94
Rožka	50 kilogr.	6	56	6	63	6	38	6	56
Jećmjeń		7	7	7	14	6	93	7	17
Wowš		8	10	8	50	7	90	8	10
Hroch		8	89	11	11	10	—	11	—
Woka		7	6	7	22	7	8	7	50
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny		1	80	2	10	1	70	2	—
Butra	1 kilogr.	1	90	2	50	1	90	2	30
Pschenična muka	50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	30	4	50	3	70	4	30
Sstóma	600 "	21	—	24	—	21	—	24	—
Prožata 1116 schtuk, schtuka		15	—	30	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby		4	75	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: korz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 60 np. hacž 14 hr. — np., korz rožki po 160 puntach 10 hr. 49 np. hacž 10 hr. 60 np., korz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 24 np. hacž 8 hr. 38 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 79 np. hacž 7 hr. 94 np., rožka wot 6 hr. 56 np. hacž 6 hr. 72 np., jećmjeń wot 7 hr. 7 np. hacž 7 hr. 14 np., wowš wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 15 np.

Dražďanske mjažowe placźišny: Howjada 1. družiny 57—60 hr., 2. družiny 51—55, 3. družiny 42—48 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 60—63 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 60—65 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 16. junija: Horze.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucza žwojim cźesćenym wotebjerarjam:

jerje, ſ lěta 1892, nowe wulke tuczne ryby, mandel po 40 np.,
žwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
žwinjazy polcź žuscheny, punt po 75 np.,
syrup žłóbki kaž měd, punt po 16 np.,
rajš, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poruczam žwoje snate, jara žłóbke **dwójne likěry,** liter po 60 hacž 75 np., teho runja **natursku khimjelcźku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot lěta 1868 wobsteji. —

Ssrědk

k spěschnemu blejchowanju platu

ma na pschedań a kak ma žo nałožecź, wukaże

Otto Engert na snutskownej lawskej haži.

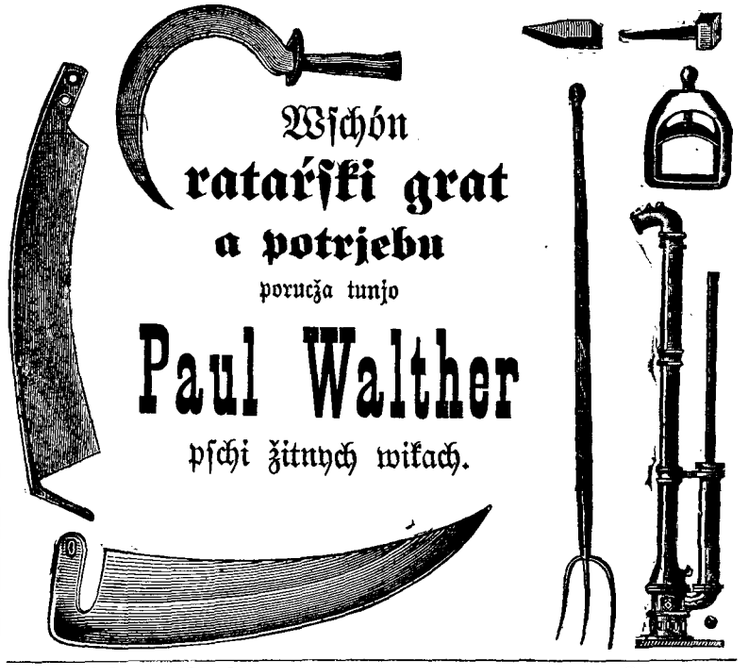

Wschón

ratarski grat

a potrjebu

porucza tunjo

Paul Walther

pschi žitnych wikach.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a žyna

na hrodowym městnje 2 pschi hrodźe Ortenburgu

porucza žwój wulki ſkład **meblow, ſtolow, schpihelow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju a lubi najtunsche placźišny pschi sprawnym poskuženju.

Julius Höhme,

sastupjer internazionalneje maschinskeje wustajeńzy

w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne mlócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomlócźaze maschiny, ſ gópelom a paru žo cźerjaze,
jenopschežne mlócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne mlócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostlócźaze a **běrny rosrihaze maschiny,**
rěsaki sa berny a rěpu, cźiscźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-separatory, ſ ruku a maschinu žo cźerjaze,
juchowe žuby ſ dwójzy sazynkowaneho worzlowego blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triery** najlěpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
tuczne brony, žamžne dźěło, sakońšzy schkitowany system, kotrez móža žo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych brónow** pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla placźenja! Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a ſkład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Herkuležowe koži

najlěpsche wschěch kožow

sa kóždu žo rukuje

porucza w wulkim wubjerku po tunich placźišnach

B. Fischer na žitnej haži.

K kwaßam, kſchczíſnam a druhim ßwjatocznoſczam

poruczam ßwoje czíſte

= wina =

kotreż derje tyja a ſtrowoſczi howja.

Moje

czeŕwjene a běle wina

po 1 mk. bjes bleſche a dróżſche ßu jara wubjerne po ßwodżenju a kwěcze. Pola mje je wjetſchi dżěl němſkich druźinow hacż k najnadobniſchim wupkodam, kotreż ßo nihdże druhdże tuńſcho kupowacź njemóża, dóſtacź.

Wino k lěkarjenju, jako Portſke wina, Sherry, Tockaiſke a t. d. je pola mje czíſte dóſtacź, a ſa czíſtoſcź rukuju.

Sapißy płaczíſnow ßo po żadanju kóżdemu ſczelu.

Paul Giebner, winaŕnja w Budyſchinje

na bohatej haßy 18, ſ nutskhodom na theaterſkej haßy.

Moja winownja a ßnědańſka ſtwa poſkicza pſchijomny pſchebytk a pſchi kupowanju wina ſkładnoſcź k pruhowanju.

Koßy,

ſa kotrychż hódnoſcź ßo rukuje, w njepſchetrjechenej hódnoſczi poruczа **Paul Walther.**

Tunje

zigary

kupowańſke żórko ſa ſaßopſchedawarjow,
tyßaz hiżo po 20 mk. poruczа
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy czo. 6,
filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

poruczа ßyry a **paleny**

khofej

w najwjetſchim wubjerku a najlěpſchej dobroſczi po najtuniſchich płaczíſnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich dżělbow ßo poměrnje niżſche płaczíſny woblicza.

Sſłódkoßmjetanowu margarinu
(ſarunanje ſa butru)
najlěpſcheje dobroſcże poruczataj
Ginzel & Ritſcher.

Zigary
derje wotležane,
tobak
w rołkach a krany
kurjerjam poruczataj
Ginzel a Ritſcher.

Turkowſke ßłowki
najlěpſcheje druźiny poruczа
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Dokelż ßo nalětni czaß bórſy minje

wulke wupſchedawanje

po jara poniżenych płaczíſnach.

Dżěłba modnych draſtnych tkaninow

prjedy meter po płaczíſnje 1 mk. 50 np., 1 mk. 80 np., 2 mk. — np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 70 np.,
nětkole = = = 1 = — = 1 = 20 = 1 = 30 = 1 = 60 = 1 = 80 =

Dżěłba kattuna, módroczíſchcza, mußelina, battiſta a kopſchiwoweho pſchedżena,

prjedy meter po płaczíſnje 40 np., 45 np., 50 np., 60 np., 70 np.,
nětkole = = = 30 = 35 = 40 = 50 = 60 =

Dżěłba deſchczownych mantlow a żaketow
hiżo po 5 mk.

Dżěłba mantlow ſa dżěczi hiżo po 3 mk.

Katunowe bluſy, ſchórzuchi, rubiſchcza, tkaniny k lětnim koſchlam, **zychi, wupjerki** teho runja po jara poniżenych płaczíſnach.

Heinrich Meschter na żitnej haßy 10.

(Prjedy **Kayser.**)

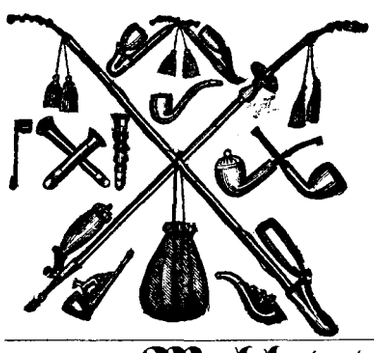

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodżenju
w najwjetſchim wubjerku
poruczа
Ed. Schulze's Sohn
pſchi bohatych wrotach 26.
Najtuniſche żórko ſa ſaßopſchedawarjow. — Wuporjedżenje w mojej dżěłarni.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kuż po zylińach ſaßopſchedawarjam poruczа
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Khofej

w najwjetſchim wubjerku w najtuńſchich a najdróżſchich druźinach poruczа
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Meblowy magazin tyſcherſkeje jednoty w Budyſchinje

na żitnych wikach 2 na żitnych wikach 2

ßwój wulki ſkład **hotowych blidow** a **półſtrowanych meblow** pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedżbowanju poruczа.

Koſchle, pjeſle a ßuknje

tunjo ſchije **Hańża Domſchkowa** na ſwonkownej lawſkej haßy 50.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 25. **Sobotu 24. junija 1893.** **Lětnik 52.**

☛ Čjeśćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotśiž chzedża śa nje na **3. śchtwórtlěto 1893** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čji, kotśiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórśy śkasacź. Na śchtwórtlěto sapłaćźi žo śa Serbske Nowiny na sakśkich a pruśkich póstach, kaž tež w druhich krajach němśkeho kněžorśtwa **1 mk.**, ś pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ś pschikłohu **Serbski Hospodaŕ** płaćża na póstach **1 mk. 25 np.**, ś pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.** — Se Serb. Now. hromadże hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póśće śkasacź.

Swětne podawki.

Němske kněžorśtwo. Prjedawschi němśki kněžorśtwowy žejm je žo rospuschćźił, dokelž wón do powjetschenja wójśka, wot knježeŕśtwa žo žadazeho, śwolił njebě. Budże nowy wuśwoleny žejm nětko śa wojeŕśku pschedkłohu kłožowacź? Na tole praschenje žo ani haj, ani ně wotmolwicź njemóże. S 397 wólbnych wokrježow je pschi prěnjej wólbje hakle 214 žwojeho sastupjerja wuśwoliło, w 183 wokrjeżach, w kotrychž žadyn ś postajenych kandidatow absolutnu wjetschinu kłožow, to je 1 kłóž psches pokojzu wschěch wotedatych kłožow, dośtał njeje, dyrbja tele dny ś nowa wuśwolicź. Troschku móże žo hižo nětkole prajicź, so žo zentrumśka strona njewožkabjena do žejma wróćźi; wona je žebi hižo pschi prěnjej wólbje 81 wokrježow dobyła a w 32 do wukałanja pschińdże. Konśervatiwni žu w wólbnej bitwje śkerje mozow nabyli hacź śhubili. Pyražењe, kotreź žu woni psches antiśemitow w Sakśkej počeŕpili, žu woni druhdże sažo wurunali. Hižo nětkole jim 62 wokrježow žłuścha, a pschi wukałanju woni w 69 wokrjeżach wěśće hischćze nětkotry pschidobudża. Sozialdemokratojo žu śe žwojim wólbnym wuśpěchom jara śpokojeni. Jim je pschi prěnjej wólbje 24 wokrježow pschipanuło, tola najwjetschi dobytk pschi wukałanju wočakuja, do kotrehož w 84 wokrjeżach pschińdu. Nadźijeja žo, so budże jich strona w nowym žejmje měśto dotalnych 36 ś najmjeńścha 50 muži žylna. Śswobodomyžlni Richteroweje strony žu žo žałožnje rosžykali, ani jedyn ś jich kandidatow 15. junija ś wólbow jako dobyćźeŕ wuśchoł njeje. Jenož ś tajkich žwobodomyžlnych, kotśiž žu žlubili, so budża śa wojeŕśku pschedkłohu kłožowacź, žu tśjoch wuśwolili. Pschi wukałańskich wólbach, pschi kotrychž žo w 51 wokrjeżach wobdźěła, žnadź žo žwobodomyžlnym tu a tam hischćze jene dobyćźe nacźehnje ś pomozu zentrumśkeje a sozialdemokratiśkeje strony, kotreź chzedża žo pschi wukałanju jako pschećźiwnizy wojeŕśkeje pschedkłohi podpjeracź. Polazy śměja w nowym žejmje najśkerje sažo 16—18 žydłow, runje tak hannoverśzy Welfojo ani niczo njedobudu, ani niczo njepschěhraju. W Elsažu je žo ł lěpschemu němzowśtwa pscheměnjenje śtako. Pódła sažowuśwoleneho Zorna ś Bulacha ma žo ś elsaśkich sapóžłanzow tež hischćze prynz ś Hohenlohe ł konśervatiwnym liczicź, a pjećźo ś nich žu śwólniwi ł powjetschenju němśkeho wójśka. Franzowśka strona widomnje hinje, śa to pak sozialdemokratija pschiběra. S reformarjow je žo jenož jedyn jeniczki, mjenujzy kwětkaŕ Gräfa w Biśkopizach, w Budyśkim wokrježu wuśwolił, tola žo reformarjo nadźijeja, so hischćze nětkotre wokrjeży w Sakśkej dobudu. Bohu žel žu woni tu runje konśerwatiwnych, mjes nimi jich śnamjenitehо wjednika dr. Mehnerta, wuczíschćźeli. S druhich antiśemitow žu Liebermann śe Sonnenberg, Böckel a Ahlwardt wólbu dobyćźeŕśzy pschešchli. Požłedniśchi je w Friedenbergśko-Arnswaldśkim wokrježu dobył a ma žo pódła teho hischćze w Nowoschćźećźinśkim wokrježu pschi wukałanju ś jenym druhim antiśemitiśkim kandidatom běhźicź. Dwórśki přědaŕ Stöcker žo najśkerje pschi wukałanju wuśwoli.

— Pruśki general Bogužławśki je naśtawk wo ruśkim wójśku wośjewik, w kotrymž śjawnje pschipósnawa, so ruśke wójśko niz jenož po liczbje němśke pscheżaha, ale tež po požłuśchnosćźi, wutrajnosćźi, wuwucźenju a lubosćźi ł wěźy. Ruśke wójśko ma w cźažu měra 1072 regimentow (Němśka 538), 650 eśkadronow (Němśka 465), 435 baterijow (Němśka 434), 221 twjerdźišniśkich baterijow (Němśka 124) a 146 wodźělenjow techniśkich wojakow (Němśka 101). Reśervnych wojakow ma Ruśka w měrje: 144 pěśchich regimentow, 38 baterijow a 10 pioněrśkich wodźělenjow. Twjerdźišniśkich wojakow: 31 pěśchich baterijow, 221 wodźělenjow artillerije, 9 wodźělenjow śaperow atd. W cźažu wójny wutwori žo ś tychle reśervow: 540 regimentow reśervnych pěśchkow, 150 regimentow twjerdźišniśkich pěśchkow, 16 twjerdźišniśkich baterijow a 22 wodźělenjow śaperow. Wścho hromadże ma Ruśka śa pschipad mobiliśazije hotowych: 1762 regimentow, bjes tym so móże Němśka jenož 538 regimentow linije do pola śtajicź, wścho druhe je krajna wobora. Hdyž tež ma Němśka w měrje wjazy baterijow hacź Ruśka, nježmě žo ś wocźow puśchcźicź, so ma śa to kóžda ruśka baterija 8 kanonow, němśka pak jenož 6, a so ma Ruśka wjazy reśervnych kanonow, tak so by w cźažu wójny, kaž je žo ś wěśtośćźu wuliczíło, Ruśka 630 kanonow wjazy hacź Němśka měła. Ruśka kawalerija je w wójnje 868 eśkadronow žylna, ł cźemuž njeje pschimjesna straża, krajna hotowosćź a finśka krajna wobora pschiliczena. W wójnje dyrbjał dźěł ruśkeho wójśka w Aśiśkej wośtacź, tola wobliczimy-li, so by Aśiśka 52 regimentow pěśchkow, 25 baterijow a 19 kosakśkich eśkadronow trjebała, wupokaże žo, so je ruśke wójśko w kóždym pschipadże po liczbje w wulkej pschewasy nad němśkim. S wěśtośćźu móże žo rjez, so móżetej Ruśka a Franzowśka wo zyły milijon wjazy wojakow do pola śtajicź, hacź trojośwjaśk. Njewuhójny śmylk wobydleŕśtwa trojośwjaśkowych śtatow je měnjenje, so je ruśke wójśko jenož na papjerje. Na wopak, ruśka wójśkowa organiśazija je wjele lěpscha a pschiśprawnischa hacź němśka, a nježmě žo śapomnicź, so žu Ruśzy wjele nawukli ś wójny, kotruž žu w lěcźe 1877 ś Turkowśkej wjedli. Śswoju khrobłosćź a wutrajnosćź je ruśke wójśko w njeliczomnych bitwach dopokaśało. Wójśkowe wjednistwo je žo wudokonjało a w požłednim cźažu žu mnohi ruśzy generalojo žo w tym wuśnamjenili. Pschi kóždołětnych manevrach žo w Ruśkej nimale hischćze ras telko wojakow wobdźěli, kaž w Němśkej, reglimenty žu jednore a na śwucźowanje ś tśělbu žo wulka kedźbliwosćź śkožuje. Mobiliśazija je tak wobhładniwje pschiprawjena, kaž jenož měśtne wobśtejnosćźe dowola, ł temu njehodźi žo na tym dwělowacź, so žo w cźažu wójny žylnosćź ruśkeho wójśka ś narodnym śahorjenjom podwoji.

— Wulka žuchota, kotraž je psches zyłe nalěcźe trała, je ś pschiczinu była, so žu dźecźele a trawa jenož ś rědka śeśkhadźałe a jara krótke narośtke. Nuśa, śe žuchotu naśtata, je najwjetścha w połnóznych a nawjecźornych Němzach. Najhórje žu Rheinlandśka, Weśtfalśka a Heśenśko-Naśawśka potrjechene, hdźež žo lětża ś zyła žaneje śeleneje pizy śa śkót domoj khowacź njebudże. Też w Hannoverśkej a Sakśkej ś dźěła jara hubjenje śe žynami a druhimi žnjemi śteji, pschezo pak hischćze tam wobśtejnosćźe tak śrudne njejžu, kaž w nawjecźornych Němzach. W Elsažu ratarśka nuśa dla njedožahanja pizy žałožnych

rosměrow nabywa. Hródźe ßo prósdnja, bur dyrbi ßwój skót pak ßam sarěsacź, pak je nusowany, jón sa ßměschnje tuni pjenjes pschedacź, dokelž jón dlěje sežiwicź njemóže. A kak budźe w blizschim lěcźe? Wón njebudźe rolu wobdźěłacź móz, dokelž žaneho skotu nima, a też do městow potom nusa sacźehnje. Němskemu ratarstwu podobna nusa hrosy, kajkaž je psched dwěmaj lětomaj ßrjedźnu Rusku domapytała. Po pschikładźe ruskeho knježerstwa budźa też němske krajne knježerstwa s pjenježnej podpjeru ratarskemu wobydlerstwu wupomhacź dyrbjecź. Bayerske knježerstwo je tu hižo s dobrym pschikładom do prědka schło. Wone je skótnu pizu nakupiło, kotruž mjes potrěbnych burow rosdźěli. Runje tak chzedźa w Würtembergskej cźinicź. Minister snutskownych naležnosćow, Schmidt, je s pschedßydami ratarskich towarstwow, sapóßłanzami a snamjenitymi ratarjemi radu składował, kak móhło ßo njedoßahanju skótneje pizy wotpomhacź. Wobsamknuchu, pola krajnych nalutowarnjow pjenjesy požcźicź, so by ßo w wukraju skótna piza nakupiła. Połdra sta dwójnych želesniskich wosow majßa je hižo ßo skasało. Bližsche dny ßo hischcźe lane wožuchi a majß kupi. Pruske knježerstwo ratarstwu na to waschnje pomoz skicźi, so želesniske tarify sa woženje ßłanja, skótneje pizy, na pschikład wotrubow, majßa, lanych wožuchow, rěpy atd. khětro poniži. Dźiwajo na wulku nusu, ßnadź knježerstwo nakhwilnje zło na wukrajnu skótnu pizu, kaž na majß a wowß, sběhnje.

Awstrija. Dobycźa sozialdemokratow w Němzach pschi poßlednich wólbach do khěžorstwoweho ßejma ßu bjes sozialdemokratami w Awstriskej žadanje sa powschitkownym wólbnym prawom sbudźiłe. Awstriszy sozialdemokratoju žanych sastupjerjow w khěžorstwowym ßejmje nimaja, dokelž po nětcźischim wólbnym sakonju cźi ßobu wolicź njeßmědźa, kotsiž maly dawk płacźa. Duž ßu ßebi nětko wotmyßlili, knježerstwu powschitkowne wólbne prawo, kajkež maja w Němzach, wunusowacź. Poßlednje dny ßu ßo w Prasy, Brnje a Duchzowje dźěłacźerske shromadźisny měłe, na kotrychž ßebi powschitkowne wólbne prawo žadachu. Polizistam, kotsiž chzychu tele shromadźisny rosehnacź, ßo dźěłacźerjo spjecźowachu. Woni běchu do prědka wocźakali, so wyschnosćź jich shromadźisny sakaže, a běchu ßo, so móhli polizistam napschecźo stupicź, s kijemi a bijerskimi rynkami wobrónili. W Brnje njeměrnizy s kamjenjemi do polizistow mjetachu, na cźož cźi s teßakami do nich rubachu. Wjetscha liczba woßobow, bjes nimi też schesćzo polizistojo, bu sranjena. Bjes tym běchu jěsdni pschijěchali, do kotrychž dźěłacźerjo s kamjenjemi mjetachu a s revolvrami tšělachu. Jěsdni běchu nusowani, ludowu cźrjódu s mjecźom rosehnacź, pschi cźimž bu jich wjele sranjenych. Też w Prasy je k krawnym sražkam dóschło, hdyž ßo tam dźěłacźerske shromadźisny sakasachu. Sozialdemokratojo polizistow kamjenje do nich mjetajo powitachu. Sto muži ßylna polizija dyrbjesche s wopředka psched 2000 rosnjemdrjenymi sozialdemokratami na jene pohrjebnischcźo zofacź; pschi tym bu jenemu polizajskemu inspektorej delnje cźeleßno rosražene. Strażnu khěžku pschi pohrjebnischcźowych wrotach swottorhachu. Hakle hdyž běchu polizistojo pomoz dostali, bě móžno, pschecźiwo spjecźiwarjam postupowacź a jich roshonicź. Bjes polizistami 18 sranjenych, bjes nimi 8 cźežkosranjenych, licźachu. Sozialdemokratojo ßwojich sranjenych do bliskich žitnych polow donjeßechu, tak so do zyka snate njeje, kelko je s nich spadało. W tym ßamym cźaßu w polizajstwje na Žižkowje pola Prahi njeměrnizy burje a wokna wubichu; wschudźe, hdźež ßo polizistojo pokasachu, do nich s kamjenjemi mjetachu a wjele s nich sranichu. W tu khwilu je w městach porjad saßo postajeny, niz pak w krajinach, w kotrychž wuhlowe podkopki leža. Strajk bjes wuhlowymi dźěłacźerjemi ßo pschezo bóle rosschěrja. S Kladna je ßo wón na Bilin a Duchzow wupschestrěł. K podtlóczenju njeměrow ßu wojakow na pomoz sawołacź dyrbjeli. Na dźěłacźerjow, kotsiž do knježerskich sastojnikow s kamjenjemi mjetachu a do nich tšělachu, ßu žandarmojo tšěleli a někotrych ßmjertnje sranili. Tsjo s nich ßu na ßwoje rany wumrjeli.

Schwajzarska. W Bernje ßu mjes schwajzarskimi a italskimi dźěłacźerjemi puki byłe. Strajkowazy schwajzarszy dźěłacźerjo ßo se ßochorami wobróniwschi ßwojim italskim towarscham s naßylnosću wobarachu dźěłacź. Někotsi Italszy buchu sranjeni, cźehož dla polizistojo 50 njeměrnikow sajachu. Wyschnosćź da universicźine twarjenje samknucź, so móhli wóhnjowi wobornizy herjekarjow, do nich symnu wodu ßykajo, rosehnacź. Wěžu, w kotrejž sajecźi njeměrnizy ßedźa, dźěłacźerjo w nozy a wodnjo wobsteja. S Luzerna ßu wojakow sawołali, kotsiž ßu porjad trochu saßo postajili.

Jendźelska. S wutrajnej ßuchotu jendźelske ratarstwo cźežko schkoduje. Burjo ßu hižo wjetschi dźěł ßwojeho skota sarěsacź dyrbjeli, dokelž je wscha piza hižo nětkole nimale cźisćze pschetrjebana. Na mjaßowe wiki w Londonje běchu tele dny tajke hromady mjaßa nawosyli, so njebě móžno, jo też po najtunischich płacźisnach rospschedacź. Do Harlingena w Hollandskej ßu s Jendźelskeje sańdźeny tydźeń wjele stow sarěsanych skopow póßkali, kotrež ßu tam, dokelž bě mało kupzow, skoro wschě shniłe.

Franzowska. W narańschej Indiskej budźa Franzowsojo ßnadź bórsy saßo nusowani, wójnu wjescź. Pschi siamskich mjesach ßu siamszy wojazy franzowske wojerske wodźělenje, 15 muži ßylne, w łakańzy skónzowali.

Kruch khlěba.

(Wěrny podawk s wójny.)

Młody wójwoda Hardimont bě w Savojskej, tu cźitasche pschipadnje w nowinach wo srudnym wójnskim podawku.

Dopi ßwoju schkleńzu hórkeho likera, pokoži rubicźk na blido a da ßwojemu ßkužobnikej poruczicź, so dyrbi hnydom pakowacź. Dwě hodźinje posdźischo jědźesche s khwatnym cźahom do Parisa, hdźež ßo hnydom jako dobrowólnik do pěscheho pokka pschisjewi.

Byrnje cźłowjek w ßwojich młodych lětach hischcźe wješelsche žiwjenje wjedł, ßu tola też wokomiki, so ßo ßwojeje wótcźiny dopomni. Lědma bě wójwoda shonił, so ßu Franzowsojo bitwu na franzowskej semi pschehrali, stupi jemu krej do hłowy a bě jemu, kaž by jeho schtó do wocźow dyrił.

W novembru lěta 1870 cźehnjesche Hendrich Hardimont se ßwojim pokkom, w kotrehož tsecźim batalionje wón bě, do Parisa a stejesche nětko se ßwojej kompagniju, so by strażował naßyp Hautes-Bruyeres, kotruž běchu spěschnje namjetali.

Koło wokoło bě wscho puste: dróha s někotrymi schtomowymi pjeńkami, kiž běchu wot wosow zyle wobodrjene; s boka cźisćze woßamocźena korczma, w kotrejž mějachu wojazy ßwoje bydło. S krótka prjedy běchu tam wojowali; kanony běchu někotre schtomy rostšělałe a wschě běchu wot kulow wobodrjene. Khěža ßama mějesche srudny napohlad; tšěchu bě bomba rosmjetała, wokna njemějachu ani ramow ani schkleńzy. A nade wschěm tym wißasche wokojane njebjo.

Pschi durjach korczmy stejesche młody wójwoda Hardimont, ßo njehibujo, s tšělbu w ruzy. Hladasche samyßleny psched ßo, mjes tym so w selenej mhli kóždy wokomik běły kur kanony wustupowasche. Na dobo bu hłódny. Wón wucźeże se ßwojeho měcha kruch khlěba a kußnu, noża njemějo, krucźe do njeho. Ale něschto rasow kußnuwschi mějesche ßyte, dokelž khlěb bě twjerdy a ßkodźesche hórzy. Cźißnu na to, dopomniwschi ßo na woßobne wjecźerje w jendźelskej khofejowni, sbytkny kruch khlěba ßo krawajo do błóta.

W tym wokomiku pschińdźe pěschk s korczmy, schkili ßo sa khlěbom, a kußnu, s rukawu jón wotrěwschi, krucźe do njeho.

Hendricha Hardimonta bě hańba, so bě to sćzinił a khlěb wotcźißnuł, hladasche se ßobucźucźom na dobreho khudaka, kiž mějesche tajki hłód.

„Ty ßy po tajkim hłódny, towarscho?“ wopraschа ßo wón, bliže k njemu pschistupiwschi.

„Kaž widźisch!“ wotmolwi tón, s poknej hubu.

„Wodaj jeno. Hdy bych wjedźał, so bě tebi wješele sćziniło, njebych to prjecź mjetał.“

„To mi zyle derje ßkodźi, njekrawam ßo.“

„Ale rjenje to tola njeje, schtož ßym cźinił. Dokelž pak njechcham, so by ßebi ty slě wo mni myßlił, budźemoj hromadźe s mojeje blesche konjak picź.“

A tak też sćzinischtaj.

„Kak dha tebi réka?“ wopraschа ßo wojak.

„Hardimont“, wotmolwi wójwoda, ßwoje mjeno se samyßkom zyle njemjenujo . . . „a ty?“

„Jan Viktor . . . . mje ßu runje do tejele kompagnije tykli . . . Ssym hakle se schpitala pschischoł . . . Ssu mje pola Chatillo ranili. Tam maja dobre jěscź! Ale mějach jeno wudrjenu ranu a duž dyrbjach saßo do wójny. Bohužel budu jow hłoda wumrjecź dyrbjecź . . . pschetož ty móżesch wěricź abo njewěricź, takle hłódny ßym ja stajnje.“

Tute ßłowa njeběchu swjeßelaze ßlědnikej, kiž bě runje kuchnju jendźelskeje khofejownje parował, a wójwoda hladasche mohł rjez wustrózany na ßwojeho towarscha. Wojak ßo poßměwkowasche a kaž by srosumił, so dyrbi hischcźe wjazy powjedacź, pokroczowasche:

„Pójcźe“, rjeknu wón, na dobo wjazy ty njerěkajo, dokelž mějesche jeho bjes dwěła sa bohateho abo sbožowneho. — „Pójcźe, pójmoj kusk po drósy ßo pschekhodźicź, so bychmoj ßebi nosy sahrěłoj; budu wam wschitko powjedacź. Rěkam Jan Viktor, s krótka Jan Viktor, dokelž ßym namakane dźěcźo; moja najprěnja dopomnjeńka

je schpital. Ruby na naschich kožach běchu žněhběke; hrajachmy w sahrodźe pod wulkimi schtomami; mějachmy rjanu mikoscźiwu žotru, kiž bě blěda kaž žwěczka — wona wumrje na žuchocźinu — a s tej žo radscho pschekhodźowach, hacž so bych hrał, dokelž běch jeje lubuschk a wona by mi pschezo žwoju horzu, žuchu ruku na cžoło kładła ... Ale s dwanatym lětom počza žo moje hubjenstwo. Sarjadnistwo žyrotownje da mje k plecžerjej stólczkow w pschedměscźe Sswjateho Jakuba; wy wěscźe, rjemješko to njeje, a seźiwicź žo s tym nichtó njemóže. Jow počzach nětk hłodu tradacź. Mischtr a mischtrowa — wobaj buschtaj posdźischo morjenaj — běschtaj nimo měry skupaj, a khleb, kotrehoż jeno dórtk dostachmy, swosta zyły dźeń pschesamkany. Wječzor, hdyž nam mischtrowa poliwku na talet dawasche, sdychowasche pschi kóždej kžizy; tamnej dwaj wuczomzaj, kiž běschtaj žlepej, běschtaj mjenje njesbožownaj; pschetoż, jeli so tež wjazy njedostaschtaj dyžli ja, dha njemóješchtaj s najmjenscha porokowaze pohladnjenja widźecź, kiž dyrbjach žebi wot sleje žony lubicź dacź, hdyžkuli by mi talet stajała ... A moje njesboże bě to, so mějach stajnje wulki hłód ... Moja wina to njeběł ... Tsi léta běch tam na wuczbje ... Tsi léta! Sa měžaz to cžłowjek nawuknje, ale sarjadnizy njemóža wschitko wjedźecź a njemyžla žebi na to, kak dźěcźi cžwiluja ... Wam žo dźiwno sdźasche, so tón khleb s błóta sběžech.

To žym swuczeny; žym doscź skórczičkow s błóta sesběrał, a hdyž běchu pschejara sesthnyte, žym je w nozy w žwojim wodowym karanje namaczował. Dokelž druhdy dźěcźi duzy se schule khlébowe skórki wotmjetuja, žym hdyž a hdyž žo tam tulał. Hdyž běch wuwuknuł, njemójach žo s rjemješkom seźiwicź. O, ja bych rad dźěkał! Tak pobych dźěkaczeŕ na twarje, nakkadowaŕ, kupjelski žkužobnik a schtó wě schto wscho. Dźenža njebě dźěkacź, nasajtra schubich žkužbu, s krótka, njemójach žo ženje najěscź ... Ach, kak mje hłód bolesche, hdyžkuli nimo pjekaŕskich khlamow dźěch! Na dobre sboże bych žo pschi tym kóždy ras dopomnił na dobru žotru w schpitalu a swostach sprawny ... S wóžomnatym lětom dźěch do wojakow ... a wy žam też wěscźe — hacž mamy doscź jěscź! Widźicźe, njejžym wam khał, hdyž žym rjekł, so žym hłódny, stajnje hłódny.

Młodemu wójwodźe bě to tak žel, so jemu dwě wulkej žylsy do wocžow stupischtej.

„Jan Viktor", rjeknu wón, dźiwajo na jeho srudny dóńt jemu wjazy „ty" njerěkajo, „jeli mój wobaj tule žurowu wójnu pscheživimoj, nadźijam žo, so budu wam pomhacź móz. Ale dokelž w tymle wokomiku pjekarja blisko nimamy a dokelž žu moje porzije na mnje pschewulke, budźemoj žo stajnje dźělicź."

Sawdaschtaj žebi wutrobnje ruzy; potom wrócźischtaj žo, hdyž bě žo sažmerkko, do korczmiskeje jstwy, hdźež duzent wojakow na žłómje hižo krucze spasche.

Wo poknozy wotuczi Jan Viktor žam, najskerje, dokelž bě hłódny. Wětsik bě mróczele wotehnał a měžaczkowe pruhi, kiž s dźeru psches tsěchu do jstwy žwěczachu, rosžwětlachu žoltowkožatu rjanu hłowu młodeho wójwody, kiž hacž nanajkrucźischo spasche. Jan Viktor, kiž bě hischcze wschón hnuty psche dobroczźiwoscź žwojeho towarscha, hladasche na njeho s dźěsczowskim wobdźiwanjom, tu wotewri serjant durje a sawoła tamnych pjecź muži, kiž mějachu na straźu wuczahnucź a druhich sastupicź. Wójwoda bě mjes nimi, ale wón njewotuczi na serjantowe sawokanje.

„Hardimont, hejda!" sawoła serjant.

„Jeli chzecźe, knjes serjant", rjeknu Jan Viktor stawajo, „chzu ja sa njeho hicź ... Wón tak derje spi ... a wón je mój towarsch."

„Moje dla."

A hdyž běchu pjeczo muzojo žo wotžalili, počza žo žmorczenje s nowa. Ale pok hodźiny posdźischo wubudźi tsělenje s tsělbami spanzow; wojazy cźerjachu, tsělbu w ruzy dźerżo, won a po drósy, wot měžaczka wobžwětlenej, dale.

„Kak na cžažu dha je?" woprascha žo wójwoda. „Tu nóz bě tola na mni rjab."

Něchtó wotmolwi: „Jan Viktor je sa waž schok."

W tym wokomiku pschikhwata wojak.

„Schto dha je?" praschachu žo jeho wschitzy.

„Ruszy naž pschimaja ... sdalmy žo na naždypy!"

„A naschi towarschojo?"

„Czi pschińdu ... jeno wbohi Jan Viktor ..."

„Schto?" sawoła wójwoda.

„Je morwy! ... kula je jemu runje do cžoła sajěła."

* * *

W jenej nozy sańdźeneje symy wopuschczi wójwoda Hardimont s pschecźelom žwoju bjeżadu; bě runje něschto stow skotych pschehrał a jeho sabola trochu hłowa.

„Jeli tebi prawje, Handrijo", rjeknu wón k žwojemu pschecźelej, „to pónźemy pěschi ... Dyrbju žo trochu cžerstweho powětra naždrěbacź."

„Kaž ty chzesch", wotmolwi tón, „ale plester je jara hubjeny."

Póžkaschtaj žwojej wosaj wróczo, wohornuschtaj žebi kožuchowy khornak a dźěschtaj do kónza, hdźež je zyrkej Sswjateje Madleny. Na dobo storczi wójwoda s kónczkom schkórnje do khléboweje skórki, kiž w błócze leżesche. Potom sběže wón tón kusk khleba, wuczischczi jón staroscźiwje se žwojim židźanym rubischkom a położi jón na kawku w promenadach. Jeho pschecźel žo nad tym njemało dźiwasche.

„Schto dha wy jow cźinicźe?" wopraścha žo jeho pschecźel se žmjeczom. „Scźe dha wy wrótny?"

„Ja cźinju to k wopomnjecźu na khudeho muža, kiž je sa mnje wumrjeł", wotmolwi wójwoda Hardimont, kotrehoż hłóž s waha derkotasche.

„Njeżměj žo, mój luby, ty mohł mje ranicź!"

Ze Serbow.

S Budyschina. Pscheb něhdźe dwěmaj měžazomaj žu wschelake nowiny wo tym pižake, so je khěžorstwowe žudnistwo w Lipsku sa zyke němske khěžorstwo to „wužudźenje" wužudźiło, so njeżměł žo nichtó wjazy žwojeho kupjeneho zyrkwineho městna mozowacź, jeli so žo hižo se sapoczatkom Bożeje žkužby njeje na njo žynuł; a so, hdyž hakle po sapoczatku kemschenja pschińdźe a hižo druheho na žwojim městnje žedźazeho namaka, njeżměł jeho prjecź pokasacź, jeli so žebje žameho njecha „dla kaženja Bożeje žkužby" do khostanja pschinjescź. Tole „wužudźenje" najwyschscheho žwětneho žudnistwa je bórzy po wschěch krajach němskeho khěžorstwa na jenej stronje wulku njespokojnoscź a na druhej khrobke klubucźinjenje naczińiło. — Duž najprjódy Hannoverske konsistorstwo w Aurichu a druhe Hannoverske konsistorstwo w Embenje a bórzy po tym druhe zyrkwine wyschnoscźe na khěžorstwowe žudnistwo to praschenje stajichu, cźeho dla a s kajkim wotpohladom je žo tuto „wužudźenje" stało, kotrež khuboko do zyrkwineho žiwjenja pschima. A schto žo hnydom po prěnim wopraschenju wukopa? Najwyschsche žudnistwo s zyła niczo wo tajkim „wužudźenju" njewjedźíche. Pschi tych wjele stow wužudźenjach, kotrež žo kóžde léto w tych dźewjecź „senatach" wot jich dźewjecź a schěscźdźeżacź žudnischkich radźicźelow wužudźuja, žadyn senat wo druhim njewě, schto je žo w nim wužudźiło. Duž běsche žo po tamnym Aurichowym wopraschenju cyrkular na pschedžydow spomnjenych dźewjecź senatow wupóžłał s tym praschenjom, hacž je w žanym tych žamych žo tajke „wužudźenje" stało? A wot wschitkich tych senatow bu wotmolwjene, so žo wot nich žane tajke wužudźenje njeje stało. — Tamna powjescź po tajkim, kotruž žu po něczim wschelake nowiny pschinjeżke, je hoka wumyžlena wěz, kotruž je žebi něktajka prósdna hłojczka wumyžlika a do jenych nowin podała w tej wěstoscźi, so tale jeho bajka jako tak mjenowana „kaczka" bórzy s jenych nowinow do wjele druhich pschepkuwnje. — Po tajkim skhowaju wobžedźerjo kupjenych zyrkwinych městnow na nje žwoje pokne prawo.

— W jenej tudomnej restawraziji žu wóndano jeneho cźeladnika, wěsteho Kubizu s Klětneho, sajeli. Na Kubizu, kotrehoż žu hakle njedawno s jastwa, w kotrymż je paduchstwa dla žedźecź dyrbjał, puschczili, tukaja, so je žo pscheb něktorymi njedźelemi do Handrikez khlamarnje nuts dobył.

— Po hamtskim sestajenju wunoschka wólbow do khěžorstwoweho žejma, kotrež žu žo 15. junija w 3. sakskim wólbnym wokrjeżu měle, žu dostali:

	hrabja Lippe	fabrikant Gräfa	sozialdem. Höppner	hrabja Hompesch
w Budyschinje	876	1704	562	17
w Rakezach, Kamjenej, Nowej Wžy, Jeńschezach, Jitku a Nižej Wžy . .	70	119	9	2
w Komorowje a Trupinje	37	26	—	4
w Koßlowje a Dobroschezach . . .	4	13	—	16
w Njeżwacźidle, Scheschowje, Nowej Wžy, Holeschowskej Dubrawje, Lomsku a Lischej Horje	102	87	10	—
w Bóschizach, Nowych Bóschizach, Wětrowje Jażońzy, na Horje a Luschczu . .	61	77	11	5
w Lahowje, Sarěczu, Mikkezach, s Wulkim a Małym Pschěsdrjenjom, Wutołczizach a Panezach	65	52	4	—
w Lusy, Kažowje, Wbohowje a Krońzy	59	53	1	—

	hrabja Lippe	fabrikant Gräfa	sozialdem. Höppner	hrabja Hompesch
w Lupoj, Dubrawje, Bukowzy, Lomsku a Khroscze	44	32	6	—
w Minakale, Hatku, Wjeßlu, Drobach, Lipiczu a Pßowjach	125	39	2	—
w Warnoczizach a Nowych Warnoczizach	12	28	—	—
w Wurizach a Tselanach	25	9	—	—
w Böschizach a Zyzezach	42	7	—	—
w Bönjezach, Hruboczizach, Dzěchorezach a Jaßonizy	32	20	1	—
w Brěsy a Ssemichowje	20	15	—	—
w Brěsowje a Wyßokej	30	8	—	—
w Bobolzach a w Hornjej Kinje	16	19	2	—
w Bolborzach, Starych a Nowych Bkoaschezach, Debrikezach, Janezach a Debischkowje	26	44	1	—
w Brěmjenju a Sderi	30	13	1	—
w Brěsynzy a Czelchowje	28	13	2	—
w Bronju a Kamjenej	21	24	2	—
w Konjezach a Kumschizach	53	6	—	—
w Koblizach, Dobranezach a Czěschkezach	33	12	—	—
w Kelnje	18	25	1	—
w Komorowje, Kobelnju a Jatsobju	44	38	5	—
w Dalizach, Jeschizach a Khwaczizach	50	16	10	—
w Darinje a Běczizach	34	9	—	—
w Toronizy, Rabozach a Srěschinje	15	9	2	—
w Dzenikezach a Bělczezach	29	17	6	—
w Demjanach a Nowych Demjanach	14	28	1	—
w Dobruschi, Pschischezach a Sstónkezach	29	76	20	—
w Delanach a Rachlowje	32	4	1	—
w Druzkezach, Koczizy a Brěsynzy	22	16	1	—
w Haßlowje, Ssolschezach a Baczonju	28	13	2	3
w Drjeczinje	21	12	—	—
w Huszy, Małej Huszy a Hunczerizach	53	67	3	1
w Hlinje	32	7	—	—
w Hnaschezach	46	15	4	—
w Hodziju a Böscherizach	30	84	—	—
w Holzy	1	22	—	—
w Wulkich a Małych Debßezach a Lejnje	12	66	32	—
w Wulkej a Małej Dubrawje	13	46	4	—
w Zicženje a Zicženku	20	29	—	—
w Hucžinje, Brěsy a Lemischowje	90	10	—	—
w Polpizy a Kißlizy	20	14	4	—
w Jeńkezach	22	17	—	—
w Budyschinku	38	7	—	—
w Małych Bobolzach, Mnischonzu, Hornjej Hórzy a Czornych Noßlizach	13	112	17	—
w Małej Borschczi, Dziwoczizach, Praskowje a Hornjej Borschczi	40	51	3	—
w Sajdowje, Wulkim Wjelkowje, Małym Wjelkowje wßy a koloniji	85	45	1	—
w Klukschu, Sdzaru a Sakhowje	60	6	—	—
w Kschiwej Borschczi, Boranezach a Nowych Boranezach	29	11	—	—
w Kubschizach	32	9	1	—
w Lichonju	15	24	—	—
w Lětonju, Krakezach a Bosamkezach	32	24	—	—
w Maleschezach	57	20	4	—
w Małßezach, Němßezach Wownjowje a Bórku	39	43	1	—
w Lubjenzu, Splósku a Wulkej Khójnzy	17	12	1	—
w Myschezach a Prěczezach	24	15	—	—
w Nadzanezach a Delnjej Kinje	37	29	—	—
w Nowej Wßy a Koßerni	9	52	15	—
w Njesdaschezach a Małej Prasy	24	14	—	—
w Nowej Wßy nad Sprewju	13	19	7	—
w Delnjej Hórzy	41	13	—	—
w Delnim Hunjowje, Hornim Hunjowje, Leschawje, Stróżischczu a Ssmoczizach	36	43	—	—
w Posdezach, Czornezach a Libonje	2	16	—	—
w Plußnikezach a Dobroschezach	22	28	2	—
w Pomorzach a Wawizach	45	19	—	—
w Pschiwczizach	26	21	—	—
w Porschizach a Nowych Porschizach	42	24	—	—
w Radworju	20	60	—	—
w Raschowje	20	13	2	—
w Sskonej Borschczi a Czemjerzach	43	18	1	—
w Schekezach a Ssowrjezach	29	1	—	—
na Zidowje	55	221	154	1
w Dzěznikezach	4	29	5	—
w Trjebjenzy a Wadezach	32	9	2	—
w Sczijezach a Ratarjezach	27	13	2	—
w Dzěchorezach a Hrubjelczizach	31	20	3	—
w Czichońzach a Libuchowje	24	15	8	—
w Bělych Noßlizach	3	21	1	—
w Wujezku pola Pomorz	19	21	—	—
w Zokowje	12	13	1	—
w Kamjenzu	168	574	485	8
w Bernbruchu	8	21	6	—
w Běkej	9	23	1	—
w Brunej ſ Rohrbachom-Petershainom	15	38	3	—
w Kanezach pola Panczig	4	3	—	10
w Khrósczizach	14	53	—	11
w Bischheimje	46	47	4	—
w Konjezach pola Rózanta	8	5	—	25
w Němslich Paslizach	25	12	8	1
w Wětenzy	1	3	—	8
w Deberzach	15	15	—	—
w Gersdorfje	6	108	4	—
w Hkuponizy	—	14	—	—
w Wudworje a Kosarzach	5	10	—	13
na Hórkach	12	19	—	3
w Jaworje	4	13	—	9
w Jězowje	3	30	14	—
w Jělzy	16	18	—	—
w Kaschezach	—	15	—	9
w Małym Wosßyku, Neradezach a Hamorje	8	24	2	1
w Krjepjezach	17	9	—	—
w Kukowje a Panczizach	2	36	2	48
w Laßku	—	—	—	13
w Lejnje, Czaßezach, Syjizach a Wuczlezach	39	19	1	—
w Lěskej	17	25	5	—
w Jitru	36	12	3	—
w Mikoczizach	—	11	—	19
w Nowoßlizach	1	2	—	20
w Njebjelczizach	12	3	1	31
w Nuknizy, Kopschinje a Prawoczizach	2	21	—	—
w Wößlinku a Pißanym Dole	37	20	17	—
w Wotrowje a Nowym Měscze	4	10	1	38
w Panczizach	4	24	1	9
w Pěskezach	18	6	—	13
w Ralbizach	1	27	1	9
w Worklezach a Nowej Wjeszy	34	27	1	30
w Rózencze	6	—	—	14
w Zurizach	—	14	—	13
w Kschidole	6	7	1	—
w Ssmjeczkezach a Luhu	17	2	5	19
w Ssmjerdzazej	3	2	—	21
w Schunowje a Nowej Ssmjerdzazej	3	22	—	21
w Sswinarni	11	16	1	1
w Skaskowje	11	19	13	—
w Schpitalu	4	12	33	5
w Tradowje	17	2	—	—
w Wyßokej	25	15	5	—
w Sserbskich Paslizach	7	16	—	14
w Ssernjanach a Hranzy	1	5	—	32
w Czornowje	10	21	6	—
w Kanezach pola Semiz	—	17	—	—
w Wulkim Wosßyku	14	24	1	—
w Lutyjezach	12	7	—	—
w Mjedzojsu a Birkerodze	16	16	18	—
w Panjezach	6	16	1	—
w Poczaplizach a Wjelkowach	1	40	6	—
w Palowje	4	28	1	—
w Czerwjenych Noßlizach	8	43	6	—
w Spytezach	5	34	1	—

	hrabja Lippe	fabrikant Gräfe	sozialdem. Höppner	hrabja Hompesch
w Stachowje	6	45	5	—
w Hornim Wujesdże a Ledźborezach .	9	62	1	—

Wšcho hromadże je ꝑo wotedako ſa hrabju Lippe 5685, ſa Gräfu 10572, ſa Höppnera 3622 a ſa hrabju Hompeſcha 518 hłoßow. Pódla teho je 116 hłoßow na ꝑwobodomyßlneho wuſtawoweho direktora Schmidta w Draždźanach panuło, 34 hłoßow bě ꝑo roſpjeršchiło. S 28,783 wuſwolerjow je 20,547 ꝑwoje wólbne prawo wukonjało.

— Nowy wuſwoleny ꝑejm ꝑo 4. julija ſeńdźe.

S Bjebruſka. Wólbny wunoſchk poßlednich wólbow do khěžorſtwoweho ꝑejma je ꝑo, ſchtož naſchu wjeß naſtupa, wopak woſjewik. Pola naß je ꝑo 63 hłoßow wotedako, ſ kotrychž je Zimmermann 50, Herzog 8 a Poſtelt 5 hłoßow doſtał.

S Kelna. Tu budźiſche ꝑo wóndano pſchi ꝑamym prawe njeſboże ſtało. Sſkužobnej holzy ſe ꝑußodneje wßy . . . a, kotrejž tu kóždźiczki wjeczor k někomu na wopyt khodźitej, njedawno pſchi tym ꝑebi pſchehladawſchi do juchoweje jamy panuſchtej. Wonej budźiſchtej ꝑo tam tepikej, njebudźiſche=li jedyn ꝑußod, kotryž nimo duzy jeju ſdychowanje wußłyſcha, jeju ſe ꝑmjertneho ſtracha wumohł.

S Delnjeje Hórki. Na tudomnym knježim dworje je ꝑo wutoru rano ſtwa knježeho inſpektora wupalika. S wohnjom ꝑu ꝑo wjele draſty, drohe knihi a wobraſy a wjetſcha ſuma papjerjanych pjenjes ſaniczłke. Schtož ꝑo do zyła ſpaliło njeje, je ꝑo pſchi haſchenju a ſ kurom ſkaſyło; meble ꝑu cźiſcze ſwuhlene. Kak je woheń naſtał, ꝑo njehodźi hacž dotal prajicź; ſda ꝑo jenož wěſte bycź, ſo je ꝑo wó jſtwje dlěžſchi cźaß, ꝑnadź zyłu nóz, żehliko. Inſpektor a jeho ꝑwójbni hakle woheń pytnuchu, hdyž ꝑo rano ſ kurom wokna puknuchu a durje wuraſychu. Dokelž bě wupucź pſches khěžu dla wohnja a kada njemóżny, inſpektor ꝑwoje dźěczi ſ druheho ſchoßa wupoda a ꝑo potom ꝑam ſ woknom won puſchczi.

S Worzyna. Schtwórtk tydźenja je tudomny žiwnoſcźer Kalich na polu dźěkajo do njeſboża pſchiſchoł. Hdyž wón běrny wobjeſdźowaſche, ꝑo kruwa ſpłóſchi a ꝑo ſawróczi, pſchi cźimž Kalich bjes radło a radłowe koleſko pſchińdźe a ꝑebi nohu ſkama.

S Bukez. Tu a w wokolnych wßach je wjele dźěczi na friſle ſkhoriło. Niżſche rjadownje naſcheje ſchule ꝑu ꝑo teho dla ſamkle.

S Pomorz. Powjeſcź, ſo ꝑu tu jene khore ꝑwinjo ſarěſali, a ſo ꝑu ludźo, kotſiž ꝑu jeho mjaßo pjecza jěli, ſkhorili, je ꝑo pſchi pſchepytanju, wot ſtatneho rěcźniſtwa wjedźenym, jako cźiſcze njewěrna a wot pſchißkodźerjow wumyßlena wupokaſała.

Handrij Redo, gmejnſki pſchedſtejicźer.

S Brunowa. Sańdźenu njedźelu popołdnju je ꝑo na Stollbergſkim hajniſkim revěrje něhdże 10 hektarow mkodźiny ſpaliło. S pomozu ludźi, kotſiž ſe wſchěch ſtron k wopalniſchcźu khwatachu, bě mózno woheń wjeczor w 7 hodźinach poddußycź.

Se Schczeńzy. Naſchej wßy ſańdźenu njedźelu a pońdźelu wulki ſtrach hrożeſche. Njedźelu popołdnju ꝑo bliſko wßy pſchi Rakeczańſkim puczu hola, Rakeczańſkemu knjejſtwu ꝑkuſchaza, palicź pocza. Pſchi nětcziſchej ꝑuchocze ꝑo woheń rucze wupſcheſcźeraſche a ſa krótki cźaß ꝑo na nimale 200 kórzach ſchtomy a ꝑłanje palachu. Skónczuje ꝑo ludźom, kotſiž pſchirow wokoło wohnja ſrychu, ſchlachcźi, płomjenja ſamjeſowacź. Hacž runje tſjo mužojo na wopalniſchcźu woſtachu, ſo bychu ſaßonaſtacze wohnja ſadźewali, na druhi dźeń popołdnju tola ſaßo pſchimjeſowazy lěß w płomjenjach ſtejeſche. Woheń budźiſche ꝑo też na naſchu wjeß wupſcheſtrěł, njebudźichu=li ludźo, kotſiž běchu ꝑo na pſcheßadźowanje trawy na knježich łukach ſeſchli, na pomoz khwatali a woheń poddußyli. Naſtata ſchkoda něhdże 30,000 hriwnow wucźini. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Draždźan. Pſchi lětuſchej 2. ꝑerbſkej Božej ꝑkužbje w kſchiżnej zyrkwi tſecźu njedźelu po ꝑwjatej Trojizy měješche ſpowjedź k. farař lic. theol. Jmiſch ſ Hodźija a prědowanje k. farař dr. Rencź Wjeleczański. Spowjednych bě 137 a kemſcherjow wjele pſches 1000, mjes nimi też woßebje wjele ꝑerbſkich wojakow ſ Draždźanſkich garniſonow, kotrychž wyßoke wójnſke miniſterſtwo woßebje na ꝑerbſke Boże ꝑkužby kedźbliwych cźinicź dawa, ſ cźimž ꝑebi wutrobny dźak wſchitkich Sſerbow ſaßkuži.

Přilopk.

* W Draždźanſkej holi je ꝑo ſańdźenu njedźelu něhdże 70 hektarow łéßa ſpaliło. Pſchi wulkim wupſcheſtrjenju wóhnja a pſchi knježazym wětrje njebudźiſche mózno było, płomjo poddußycź, njebudźichu=li wojazy ſe ꝑußodnych kaſarmow na pomoz khwatali. Po něcźim 19 kompagnijow ſ něhdże 1800 mużemi na wopalniſchcźo pſchińdże, kotrymž ꝑo popołdnju wokoło ſchtyrjoch hodźin poradźi, wóhnjej mjeſu ſtajicź. So by ꝑo woheń, jeli ſo by ꝑo ſ nowa ſamiſchkrik, hnydom w naſtacźu poddußył, 60 wojakow pſches nóz na wopalniſchcźu woſta.

* W Draždźanach ꝑo w tu khwilu wjele wo ſajecźu mandźelſkeje jara widźaneho měſchcźana rěcźi, kotryž w wſchelakich cźeßnych ſaſtojnſtwach ſteji. Jeho żona je hižo dlěſchi cźaß w khlamach, kiž ꝑu w khěži jeje mandźelſkeho, poſpochi kranuła. Wona bě ꝑebi pakluczˇ wudźěłacź dała, ſ kotrymž je ꝑebi w nozy khlamy wotamkała, a ſ druhim pakluczˇom je do pjenjeżneho kaſchcza cźahała a jón wurubjowała a potom wſchitko wobhladniwje ſaßo ſeſamkała. Woßebje je ſpodźiwne, ſo ꝑo wuhódacź njehodźi, ſchto je paduſchniza ſ kranjenymi pjenjeſami ſapoczała. Jeje mandźelſkeho, kotryž próſchka wo jeje ſpoczinanju wjedźał njeje, wſchitzy jeho ſnacźi jara wobżaruja.

* W Draždźanſkich ſtronach ꝑu ꝑo tydźenja ꝑynowe żně ſapoczałe. Dla dołho trajazeje ꝑuchoty je ꝑynowy wunoſchk jara njeſpokojazy. W Radebergſkej wokolnoſcźi ꝑu burjo hižo woſpjet żito poßykli, dokelž běchu kłoßy hłuche woſtałe. Dokelž żaneje druheje pizy nimaja, dyrbja żito poßycź, ſo bychu na khwilu hiſchcze něſchto k pizowanju ſkotu měli.

* Se Schlochawa w wjeczornej Pruſkej pißaja: Naſtróżazu powjeſcź doſta gmejnſki pſchedſtejer w Prechlawje. Po tej powjeſcźi ſtaj ꝑo dwaj deſkirěſarjej M. Lietz a Rehwinkel ſpalikoj. Wobaj w lěßu dźěłaſchtaj a tam hromadże w jenej hěcze bydleſchtaj a ſpaſchtaj. Najſkerje je někajki druhi dźěłacźer ſe ſawiſcźu hěcźine durje ſ hoſdźemi ſabik a potom hětu ſapalik. Wobaj ſpalenaj żonu a dźěczi ſawoſtajitaj.

* Njewuſchne lecze petroleja na żehliwe wuhło je ſaßo ras cźežke njeſboże ſa ꝑobu cźahnuło. Wutoru tydźenja 13lětna holcźka w Erfurcze pſchi ſatepjenju petrolej nałoži. Na dobo jej bleſcha ſ wulkim buchom roſlecźa a holza hnydom w płomjenjach ſtejeſche. Pomoz drje ꝑo jej bórſy doſta, ale tola hižo běſche ꝑo tak jara wopaliła, ſo dyrbjachu ju do katholſkeje hojeńnje dowjeſcź.

* Se Schneidemühla piſachu 16. junija. Wczera popołdnju ꝑo na dobo někotre metry wyßoka murja wokoło naſcheje noweje ſtudnje pſchepadże, tak ſo wot njeje niczo wjazy widźecź njeje. Też te żeleſne roły, kotrež je Barlinſki ſtudnjer Bayer k ſawrjenju żórka ſapuſchczował, ꝑu ꝑo ꝑobu ponuriłe. Sswißle jeneho domu ꝑu hižo panułe a wjele twarjenjow je bliſko panucź. Ludźo żani do njeſboża pſchiſchli njeiꝑu. Poßlednje dny je ꝑo ſkónczńje poradźiło, żórko ſatykacź. Schkoda, ſe ſtudźeninej wodu naczinjena, něhdże 1 milijon hriwnow wucźini.

* Sahrodnik H. w Wolfenbüttelu běſche wyßoko do wjerſchka rjaneje wiſchenje ſtraſchnje ſhotowaneho płomjaneho muża ſtajił. Njemało pak ꝑo dźiwaſche, hdyž poſdźiſcho najebacź ſcherjenja wjeßeły cźikot a piſchczenje ſe ſchtoma ꝑkyſchesche. Bliże ſa tym pohladawſchi ꝑo dohlada, ſo je ꝑebi cźerwjena wopuſchka, kiž hiſchcze ꝑo bojecź nawukka njeje, ꝑwoje hněḋźeſchko do płomjaneho ſcherjenja natwarika, w kotrymž nětko wjeßele ꝑwoje dźěcźatka pizuje.

* W Pfalzy maja tak mało pizy ſa ſkót, ſo ꝑu nuſowani, jón ſa kóżdu płacźiſnu pſchedacź. Punt howjaſeho mjaßa tam jenož hiſchcze 17 nowych pjenjeżkow płacźi.

* S Wuherſkeje knježerſke rosprawy ſ 1. junija podawaja, ſo lětuſche ꝑywy dwě tſecźinje, ſ dźěła 3 ſchtwórcźiuy lonſchich žnjow lubja. Ssad a wino ſtej bohacze ſakoženej. S poßlednimi deſchczemi ꝑu ꝑo wuhłady polěpſchiłe.

* Też w Belgiſkej ratarjo na ꝑuchotu ſkorża, runjeż je ꝑo tam w poßlednich dnjach tu a tam deſchczowałe. Na wyſchinach ſkót jara trada. Duż ꝑu burjo nuſowani, wowzy, woły a cźelata jara tunjo pſchedawacź, dokelž je ſežiwicź njemóża.

* Też we wjele franzowſkich ſtronach je wulka ꝑuchota. Ssrjedź rěki Dubſa, kruch niże ꝑw. Urſanna, je wulki kamjeń ſ wody ſtupił, do kotrehoż je wudypane: „Hdyż budźecze mje ſaßo widźecź, budźecze płakacź". Tam maja ſa to, ſo ſa 200 lět tak wulka ꝑuchota knježika njeje, każ w lětuſchim nałéczu.

* Skoro hiſchcze wjetſcha ꝑuchota hacž w Němzach knježi w Franzowſkej. Ratarſtwo je ſ tym do wulkeje nuſy pſchiſchło. So bychu burjo, kotſiž dyrbja ꝑwój ſkót dla njedoßahanja pizy ſarěſacź, hódnu płacźiſnu ſa njón doſtali, chze knježerſtwo ſa wójſko mjaßowe konſerwy pſchihotowacź dacź. Bjes ratarjow, kotſiž ꝑu ſe ꝑuchotu ſchkodowali, ꝑo jako podpjera 5 milijonow frankow wudźěli.

* Wutoru pſched tydźenjom ꝑu w jendźelſkej ſahrodźe w Mnichowje jeneho muża ꝑrjedź běłeho dnja ſkónzowaneho namakali. Każ praja, dha ꝑu w nim katholſkeho ſararja Franza Xavera Wilda ſpóſnali. Poliziſtojo, kotſiž ꝑu naſajtra zyłu tamnu měſtowu ſtronu wobhonili, ꝑu 57 woßobow ſajeli.

* S Gubina, 1. junija. Hłupy žort je ßebi ßyn nĕhduscheho korczmarja, w Oranienburga bydlazy, se ßwojim nanom sejhrał. Pśed nĕkotrymi dnjemi jeho tudomny nan ſ Oranienburga žarowanski list dosta, w kotrymž stejesche, so je jeho tam pschebywazy ßyn wumrjeł, so kaßa jenož 50 markow pohrjebnych pjenjes sapkaczi, a so dyrbi nan wscho dalische njesćy. Pohrjeb ßo tehdy a tehdy stanje. Sso wĕ, so ßo nan dla tajkeje njenadźiteje powjesćze njemało stróži. Wón nakupi ßebi žarowansku drastu a pucźowasche hnydom psches Barlin, ſ wotkel ßwojeju druheju dweju ßynow ßobu wsa, do Oranienburga. Schtó pak jich spodźiwanje wopische, hdyž jich jich ßyn a bratr, kotrehož bĕchu sa morweho mĕli, na dwórnischczu witasche. Hdyž ßo jeho praschachu, kak ßo ſ tej wĕzu ma, jim wón wotmolwi: „Chzych jenož widźeć, kak bychu ßo moji pschiwusni pschi mojej ßmjerczi sadźerżeli".

* Woda rĕki Ssolawy (Saale) ßo wot kholerineho cźaßa ſ wulkim njedowĕrjenjom wobkedźbuje. Dokelž ßo boja, so móhła Ssolawina woda hischcże kholerine bazille wopschijeć, ßo sa garnisony, w mĕstach pschi Ssolawje leżaze, lĕtßa w rĕzy kupjele wotewriże njeßu, tak so ßo wojazy lĕtßa pkuwacź njewucźa.

* Wuherskemu mĕstu Arabej powodźenje hrosy. Rĕka Marosch je psches brjohi stupika, a haczenje, kotrež mĕsto kita, hižo pod wodu steji. Mjes Arabom a Nowym Arabom ßo wulki jĕsor wupschesćera. Wschĕ wßy ßu poczrjene. Wschĕ rĕpowe kultury ßu po sdaczu snicźene.

* S Moskwy pißaja: 1. junija ßu ßo wobydlerjo w Cźudowskim klóschtrje jara nastróżeli, hdyž ßo dohladachu, so ßu jim drohe kamjenje a papjery, wjazy hacź 2 milionaj rublow hódne, kranjene. Paduschi ßu psches tśeschne wokno do klóschtra salĕsli, durje do pokladniskeje komory wotpaczili a ßebi klóschtrowe najdrózsche wĕzy a pokłady pschißwojili. Kranuli ßu 1,400,000 rublow w papjerjanych pjenjesach, kiž kuratorijej sa khude duchownstwo ßkuschachu; 60,000 rublow Mikkawschoweho bratrowstwa; ſ drohimi kamjenjemi wudebjenu mitru, 200,000 rubl. hódnu, kotruž bĕ Potemkin klóschtrej darik; dwaj biskopskaj szeptarjej, jedyn skoty klucź a wjele ſ drohimi kamjenjemi poßadźaneho zyrkwineho ßudobja, mjes nim skotu wopornu lampu, wot khĕžora Alexandra III. klóschtrej darjenu. Paduchstwo je wulke rĕcże naczinilo. Mĕnja, so ßu jenož do mnichow pschedrascźene woßoby je wuwjesćź móhłe, dokelž bychu ßo jenož tajke njemylene w klóschtrje dlĕżschi cźaß wjerjeschecź ßmĕke. Klóschtr w Kremlu leży, zyle blisko pola Uspenskeje zyrkwje a pola Mikkawschoweho hroda, pśed kotrymž wojerska straża steji. Ludźazy wobkhad je pśed klóschtrom wodnjo jara ßylny. Najwótrische pschepyty dotal żadyn wuspĕch mĕke njeßu. Dokelž nowiny niczo wo tej wĕzy njepischeja, ßu ßo ludźo do wschelakeho hódanja dali; wjele jich mĕni, so ßo wo nihilistiskim atentacże jedna. Pschepytowanje ßudnikaj Sacharow a Gloschunowski ſ wulkej wobhladniwosczu wjedźetaj. Klóschtrowi mnichojo ßu wótrje pschesßkyschowani, ale hischcże ßo niczo wukopako njeje. Tola pak ßebi tam powjedaja, so je ßo jedyn mnich abo jedyn, kiž ßo sa mnicha wudawasche, na tym skuczenju wobdźĕlik. — Tele dny ßu zyły kranjeny pokkad w jenej khowanzy w klóschtrje namakali.

* S rjanym Schillerowym hubanczkom, kotrež w wschelakich cźitankach steji, je ßo rosnjeßko, so chinesiski khĕžor kóżde lĕto junikróc pkuh wodźi, so by ważnosć ratarstwa dopokasał. Kak ßo tajka zeremonija stawa, chzemy tudy ßwojim lubym ratarjam wossjewicź. Khĕžor se ßwitanjom ſ mnohim błychcźazym pschewodom ßwój hród wopuschcźi. Jeho cźah jara kraßny napohlad podawa, kotryž hischcże ßo ſ tym powyschi, so ßu wschitke dróhi, psches kotrež cźehnje, hacź nanajkraßnischo wudebjene. Pschede wschĕmi klĕtkami tych Bohow, kiž ratarstwo sakituja, khĕžor wopruje a poßnĕda potom w jenym khĕžorskim hrodze. Po ßnĕdanju ßo se ßwojim pschewodom na polo poda. Polo, sa khĕžorowy pkuh postajene, je se żerdźemi wobmjesowane, ſ kotrychž ßo wschelake khorhoje w wschelakich barbach smahuja. We wschĕch schtyrjoch rózkach steja stany, w kotrychž ßu pschenża a druhe żita pschihotowane. Ssrjedź pola steja dworjenjo kraßnje swoblekani ſ pißanymi khorhojemi w rukomaj, a ſ boka pucźa nĕkotsi cźesćźedostojni ratarszy schĕdźiwzy, kóżdy ſ druhim ratarskim gratom. Khĕžor sapschimnje nĕtko pkuh ſ lĕwizu, wosmje kschub do prawizy a póczńje woracź. Wół, kiž je do pkuha sapschehnjeny, je se żoltymi rubjeschczami (żołta je khĕžorska barba) wudebjeny a dwaj mużej ſ khĕžoroweje gardy jeho wjedźetaj. Nĕkotsi mużojo ſ khĕžoroweho pschewoda mjes tym jim pschiporucźeny dźĕl zyłeje zeremonije wukonjeja, wobdźĕkuja rolu se wschelakim ratarskim gratom a wußywaja ßymjo do njeje. Hdyž je khĕžor ßwoju brósdu horje a dele dokonjał, woraja sa nim tśjo prynzojo a po nimi dźewjeczo dwórnizy kóżdy ßwoju brósdu, na cźoż ßo khĕžor do ßwojeho hrodu wróczi.

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschiłohy.)

Drjewowa awkzija
na Połpiczańskim revĕrje.

W **Huczinanskim** hoscźenzu ma ßo **wutoru 27. junija 1893, dopołdnja 1/2 10 hodźin,**

10 dubowych klozow, 12—48 cm. hornj. tołst.
142 khójnowych = 12—15 = = =
128 = = 16—22 = = =
24 = = 23—29 = = =
390 = a 4 twjerde żerdźojte klozy, 8 hacź 11 cm. hornjeje tołstosćze,
75 khójnowych krutych żerdźow, 8 hacź 15 cm. delnjeje tołstosćze,
311 rm. khójnowych a 1 rm. dubowych schcźĕpow,
283 = = a 3 = twjerdych palnych kulecźkow,
6 = dubowych hałosow,
47,30 stotnjow khójnowych a 5,10 stotnjow twjerdych walcźkow,
91 dołhich hromadow khójnowych a 2 dołhej hromadże twjerdych walcźkow,
185 rm. khójnowych pjeńkow,
1 dubowy rubanski pjeńk,

w drjewischczach 57., 60., 72., 73. wodźĕlenja a w wulĕßowanjach a rumach 53., 54., 55., 63., 64., 71. a 72. wodźĕlenja,

sa **hnydom hotowe pjenjesy** ſ wumĕnjenjemi, prjedy wosswjejownymi, na pschesßadźowanje pschedawacź.

Po żadanju revĕrske sarjadnistwo drjewo, na wobhladanje pschihotowane, wukasuje.

Kralowski hajniski rentski hamt w Draždźanach a kralowske revĕrske sarjadnistwo w Połpizy, 13. junija 1893.

Garten. **Zicker.**

Awkzija.

Schtwórtk 29. junija rano wot 9 hodźin maja ßo scźĕhowaze sawostajene wĕzy hajnika **Schiebera** w Koblizach pola Wulkich Sdźarow na pschesßadźowanje pschedawacź:

1 hospodarski wós, 1 radło, 1 pkuh, 2 bróny, 1 kara, 6 rm. palnych schcźĕpow, 1 tśelba, 1 hońtwjerska tśelba, 1 hońtwjerski poß, 1 schkleńczany khamor, 1 pißanske blido ſ nastawkom, 1 kaschcź sa warjenje, 1 drastny khamor, nĕkotre blida, swjerschne poßleschcźa, koża, 15 ßornjazych rohisnow, 6 stokow, 1 kanapej a wscha domjaza, kuchinska a hospodarska nadoba. **Schieberez herbjo.**

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Dźĕlbu **lustra** ßym po jara tunjej płacźisnje kupił a poruczam nĕtko meter po 40, stary kóhcź po 23 np.,

köprowy luster meter po 50, stary kóhcź po 30 np.,

köprowy luster meter po 60, stary kóhcź po 34 np.,

To je wscho rjana huscźe dźĕłana, trajna bjesmylkata twora.

Dwójzy schĕroke cźistowołmjane drastne tkaniny poruczam meter po 1 mk., stary kóhcź po 57 np., koż tež wulki skład **katuna, kroiseja, pißaneho möbloweho katuna, 5/4 a 6/4 módrocźischcź, poßleschcźowe tkaniny, módry płat, cźischcźane schórzuchi** atd. po jara tunich płacźisnach.

Židźane, połkidźane, wołmjane, połwołmjane a bawmjane rubischcźa.

Khofej

w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdrózschich druźinach porucźa

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Tunje

zigary

kupowanske żórko sa saßopschedawarjow,

tyßaz hižo po 20 mk. porucźa

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy cźo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucźa **żyry** a **paleny**

khofej

w najwjetschim wubjerku a najlĕpschej dobrosćźi po najtuńischich płacźisnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźĕlbow ßo pomĕrnje nizsche płacźisny wobliczą.

Turkowske ßłowki

najlĕpscheje druźiny porucźa

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likĕrow** po starych tunich płacźisnach.

Pońdźelu 26. a **wutoru** 27. junija t. l. ßo pola podpißaneho kralowſkeho hamtſkeho ßudniſtwa dla rjedźenja hamtſkich ſtwow jenoż **nuſne** wěży wobſtaraja.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo w Budyſchinje, 21. junija 1893. **Philippi.** Mſtr.

Pſcheměnjenja dla chzu ßwoju na hornczerſkej haßy cźißko 9 leżazu **khěžu ſ materialtworowymi a ſpirituoſowymi khłamami** pſchedacź. Wona ßo też ſa druhi wobkhod derje hodźi.

H. Sielzer w Budyſchinje.

W Cźornowje pola Bukez je **khěža** cźißko 15 ſe ßadowej ſahrodu a wotnajatym polom hnydom na pſchedań.

Mała **khěža,** wo ßrjedź měſta leżaza, je pſchi niſkim napłacźenju hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pſchi garbarſkich wrotach cźißko 2.

W Nowych Porſchizach je **maßiwna khěža** ſ wulkej ßadowej a ßadźeńſkej ſahrodu, 3 ſtwami, kuchinju a pinzu, wot 1. julija k wobcźehnjenju, ſ niſkim napłacźenjom na pſchedań abo na pſchenajecźe. Dalſche je pola wobßedźerja **Hendricha Dietricha** w Lětonju ſhonicź.

Tunjo na pſchedań:

wulka nakowa, dezimalna waha ſa 5 zentnarjow, dźěrywuraźak (ſtanza), żelesna pónoj, ſchrubownja, ſamkatſti grat, tkóczaza a pruhowanſka plumpa na ßukelnſkej haßy 10.

Proßata na pſchedań.

Proßata běleje Yorkſhirſkeje a też cźornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po cźaßej pſchiměrjenych niſkich płacźißnach na pſchedań na knjeźimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwcźizach.**

Płoczliwe

papjerjane ſchaty,

gumijowe ſchaty,
manſchetowe knjeſle,
khornarjowe knjeſle,
ſchemiſetowe knjeſle

poruczataj
w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4.

Khoſej

w wulkim wubjerku, ſeleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje

Ginzel a Ritſcher.

Dźěłba wſchelakich

dobrych brußow

ßo tunjo wupſchedawa pola

Oskara Buttera
pſchi żitnych wikach 2.

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4

poruczataj w wulkim wubjerku a w najnowſchich muſtrach

mużaze cźaßnikowe rjecźaſy, poſkocźane, po 40 np.,

mużaze cźaßnikowe rjecźaſy, woßebnje poſkocźane hacź do 6 mk.,

mużaze cźaßnikowe rjecźaſy, poniklowane, po 30 np. hacź 4 mk. 50 np.,

chatałeinſke cźaßnikowe rjecźaſy ſa mużſkich, poſkocźane abo poniklowane, po 50 np. a dróżſcho,

bantowe cźaßnikowe rjecźaſy ſa mużſkich po 45 np.,

bantowe cźaßnikowe rjecźaſy, cźorno-běłocźerwjene, ſ turnarſkim ſnamjenjom po 1 mk. 50 np.,

żonjaze cźaßnikowe rjecźaſy, poniklowane abo poſkocźane, po 45 np. hacź 4 mk. 50 np.,

berloki a medaillony

atd. atd.

---

10 mk. myta.

Wokolonoſchetſke pſchedawanje dybſacźnych cźaßnikow a ſkotych tworow je po § 44, titel 2 a § 56, titel 3 khěžorſtwoweho rjemjeßkoweho porjada ſakaſane. Schtóż tajkeho wokolonoſcherja, pucźowarja abo wikowarja pſcheradźi, tak ſo móże ßo khoſtacź, hornje myto doſtanje. Sa Budyſchin a wokolnoſcź tajke woſſjewjenja knjes cźaßnikar **G. Mager** pſchijima.

Swjaſk cźaßnikarſkeje jednoty.

W Budyſchinje: **K. Köchler. Guſtav Mager. Franz Marſchner. Jan Gäth. J. A. Henke. Max Klockau. Ernſt Herkner. A. Mrós** w Bukezach. **Henſel** w Dobruſchi.

Woſſjewjenje.

So bych wopacźnym powjeſcźam napſchecźiwo ſtupłka, ſ tutym woſſjewjam, ſo **rěſnißtwo** mojeho njebocźiczkeho muża bjes pſcheſtacźa dale wjedu. Duż proſchu cźeſcźenych Sserbow w Budyſchinje a wokolnoſcźi, ſo bychu mi dale ßwoje derjeměnjenje ſpożcźowali.

Swudowjena **Martha Schmidtowa** w Budyſchinje.

Ssyre Hamburgſke ßadło

jara tunjo doſtacź pola

Pawoła Hofmanna

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Najlěpſchu margarinſku butru,

derje płodźazu, porucźa

Pawoł Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Raiß

punt po 14, 16, 18, 20 a 24 np., zentnar po 12, 14, 16, 18 a 21 mk. porucźa

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Khoſej

ßyry a paleny w dobrych a najlěpſchich druźinach poruczataj jara płacźißny hódno

Schiſchka a Rjeczka

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Koßy,

ſa kotrychż hódnoſcź ßo rukuje, w njepſchetrjechenej hódnoſcźi porucźa **Paul Walther.**

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym każ po zylißnach ſaßopſchedawarjam porucźa

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Pawol Giebner

na bohatej haßy cźißko 18, ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy, porucźa ßwoju

winaŕnju

ſ winownju a ßnědaŕnju.

Wino w kaſchcźach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a też w cźwizach roſeſcźelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchě druźiny **cźerwjeneho** a **běłeho wina.**

Kóżdy może ßo na to ſpuſchcźecź, ſo pola Giebnera cźiſte woprawne wino doſtanje, kotrež derje tyje a kotrež je ſtrowoſcźi ſpomożne.

K kwaßam a druhim ßwjedźenjam.

Swoje ßłódke a pſchi tym ßylne płodźaze

likěry a dwójne palenzy

każ też cźiſty żitny palenz porucźataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Syrup

ßłódki a cźiſcźe płodźazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritſchera.

Sslě,

ſchlipſy a krawaty, krawatowe jehły

w wulkim wubjerku
pola

A. & W. Neuhahna

4 na ßerbſkej haßy 4.

Nowe polne jerje

rjanu tworu poruczataj

Schiſchka a Rjeczka

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Pſchedawanje a porjedźenje

wſchěch druźinow **cźaßnikow.**

Płacźißny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcźe.

Guſtav Mager,
cźaßnikar
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Wubjerk

za natwarjenje Maćičneho domu

wotmě srjedu popołdnju w 5 hodźinach swoje třeće posedźenje na Budyskim dwórnišću. Zešli běchu so jenož knježa farař Kubica z Bukec, diak. Křižan z Hodźija, kubleŕ Młynk z Ćemjerc, can. Hórnik z Budyšina, jedyn přeprošeny twarski mištr a podpisany. Jednaše pak so najprjedy wo prόstwje, z kotrejž ma so měsćanska rada wo hosćencařske a wupřežne prawo za Maćičnu ležomnosć prosyć, bjez kotrehož prawa naš twar swój nadawk połnje dopjelnił njeby. Tuta prόstwa, kiž bě hižo zestajena, so za dobru spózna a dyrbi so hnydom wotedać.

Najważnišu rozprawu wo cyłej našej należnosći nam přitomny twarski mištr poda. Z teje so z nowa přeswědčichmy, zo mamy za swoje wotpohlady najpřihodnišu a najrjenišu ležomnosć w srjedźiznje znutřkowneho města, a zo so nam naš twar, da-li Bóh, jara derje zadani. Duž móžemy so nimale z połnej wěstotu nadźijeć, zo wo twarske pjenjezy žaneje nuzy njezmějemy. Najskerje bychu so nam cuzy kapitalistojo wo naše wobdźělne listy torhali, hdy bychmy je sami mjez sobu njewotbyli. Smy zaso z Boha wulku kročel do prědka sčinili.

J. Bartko.

Towarstwo Sserbskich Burow w Nakezach

smeje jutsje **njedźelu 25. junija** popołdnju s dypkom 3 hodźin swoju měšacznu shromadźisnu, w kotrejž smeje knjes dr. **Graf** s Budyschina wo „plahowanju skotu“ pschednoschk.

Wo bohaty wopyt proshy **pschedsydstwo.**

Poboczne Towarstwo Sserbskich Burow w Malym Wjelkowje

smeje **njedźelu 25. junija** w **Kobanitz** hoscźenzu popołdnju w 4 hodźinach posedźenje. **Pschedsydstwo.**

Fotografowarnja
E. Zeutzschela w Budyschinje
26 na swonkownej lawskej hasy 26

porucza so k fotografowanju portretow, hromadnych wobrasow, tablowow, tež s wonka doma sa **towarstwa** a schule w kóždej wulkosći pschi **najlepschim wuwjedźenju** po najtunischich płaćisnach.

Visitna wulkosć hižo po 3 mk. ½ duzenta a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetschenje po kóždym wobrasu hacz do žiwjenskeje wulkosće.

Fotografowarnja po 1 skhodze wschèduje wotewrjena.

Sswoju parnu pjerje cźisćazu maschinu najnaležnischo poruczam. Punt pjerjow sa 10 np. wuczischću.

J. Delenk
na hornczerskej hasy 24.

Schulerjo

dostanu dobru pensiju pola swud. **Krapaczoweje** na bohatej hasy cźisko 3 po 1 skhodze.

Holzy móza schicź darmo a dokładnje nawuknucź na wulkej bratrowskej hasy 18 po 2 skhod. Tam so tež jena schwalcźa pschiwosmje.

Wotroczkow, dźowki, dójki, sługowne a kuchinske holzy pyta Schmidtowa na sukelnskej hasy 10.

Sslužobne holzy, hródźne dźowki, rólnych pohonczow a srénkow pyta hnydom a k nowemu lětu Spannowa na małej bratrowskej hasy 5.

Wojnarstwo s khmanej dźełatnju chzu sebi wotnajecź. Dalsche je shonicź w wudawarni „Sserb. Now.“

S Bohom!

Samožity fabrikant w Draždźanach trjeba dla nusneho powjetschenja swojeho wobkhoda s wosebnym artiklom (tež export) cźicheho abo dźełazeho wobdźělnika s 12-hacz 15,000 mk. Wulki dobytk saruczeny. Poskicźenja njech so w wudawarni „Sserbskich Nowin“ wotedadźa.

Kotra cźesna holza se wsy by pschekupzej w dobrych wobstejnoscźach w Draždźanach, sobumějecźelej dobreje pschedawarnje, ruku k mandźelskemu swjaskej podała? Poskicźenja, wo kotrychž so krute mjelczenje sluby, njech so s wosnamjenjenjom bližschich wobstejnoscźow w wudawarni „Sserb. Nowin“ wotedadźa. Woprawdze sbožowna domjaznoscź so poskicźi.

Skschiwdźaze sskowa, na murjerja **Grafu** w Komorowje srěcźane, s tutym wróczo bjeru.

Kärbar.

W cźasu pschetwarjenja na bohatej hasy je moja pschedawarnja na

hlownym torhoschczu

s napschecźa kupnizy.

Carl Rockisch, nožeŕ a tocźeŕ.

Cźesny wěnz

na row knjezny **Marje Scholcźiz,** Jana Scholty, wulk. sahrodnika, a jeho mandźelskeje Hanje, rodźeneje Reinholtez, w Delnjej Hórzy, mandźelskeje jenicźkeje dźowki, semrjeteje 4. junija 1893 w starobje 29 lět, 6 měsazow.

Wysoki khérluscht Salomonowy 6. staw, 1. a 2. schtucźka: Mój pschecźel je schol do swojeje sahrody k sahonkam wonjazeho sela, so by so pasł bjes sahrodami, so by róże kamak. Mój pschecźel je mój, a ja sym jeho, kiž so bjes rózemi pase.

Hłós: Kak je Bóh jara dobrocźiwy!

Kaž sahrodnik tu Jesuš khodźi
A pase so bjes rózemi,
Kiž sa joh' sahrodu so hodźi,
Tušamu sebi wuswoli
A wosmje, so by wěcźnje kcźeła
We swojoh' Wótza sahrodze,
Wot tudy, so by jeho była,
Ju njese prjecź na wutrobje.
Tam wysche hwězdow módrej luki
Je Jesušowa sahroda,
Psches kotruž kschewjaze du suki,
Hdźež sbózne hłosy saklincza,
Hdźež pschiźdu k Jesušowom' blidu
Te prěniczki tej' sbóžnosće,
Ssu wobleczene cźistu židu
A njesu wěnzy njeswjadne.
O towarschka, ty w młodych lětach
Tam horje dźěsche k wěcźnosći,
Sa tobu w semskej' prózy hětach
Tu luboscź hlada želniwje,
Kak sbožowna ty nětko stejisch
We Jesušowej sahrodze,
Hdźež swoju rjanoscź njepscheměnisch
S tej kraznoscźu tu na semi.
Twój semski běh, kiž ležo mamy
Tu psched nami we sachodze,
Hdyž wrócźo na njón pohladamy,
Kaž praji so, wot kolebki.
We Delnjej Hórzy narodźena
A w mjenje swjatej' Trojizy
Se swjatej khcźenizu bu khcźena
We Maleschanskej swjatnizy.
Hdyž w Delnjej Hórzy wukhodźiła
Bě schulske léta sbožowne,
Sswój khcźenski zlub so wobnowiła
Pschi dupje prěnschej' khcźenizy
A so jón Bohu se wschej swěru
Kaž slubiła, tež dźeržała,
Hacz bu tu wotwjedźena k měru,
Kaž njewjesta sa njebjesa.
Hdyž stysła polne dny scźe měli,
Wój starschej, bratsje jeniczki,
Kiž w rjanym sjenocźenstwje byli
Tu s njebohej scźe w hromadźe,
Ach pschestańcźe nětk wopłakowacź
Tu waschu drohu sblědnjenu,
Bóh je ju wjedźał lepje skhowacź,
Hacz mela hdźe tu w žiwjenju.
Haj, lubaj starschej, kiž wój mataj
Waj' dźowki row tu w bliskoscźi,
Hdyž na tón samy pohladataj,
Hdyž wócźko žysły wuroni,
Dha wopomnitaj, kak wschitzy dźemy
Po drósy žiwych nakhwilnje,
Hacz k mjesy, hdźež my nadeńdźemy
Ssmjercź swoju, row a dźělenje.
Kaž pschenicźne sorno, cźeka maju
Tu hicź psches semskoh' tlacźa dol,
A potom hakle wuhladaju
Sso hona a płód njebjeskow.
Tak dyrbimy we wěrje wescźe
Tu khodźicź k hórkam semrjetych,
So junu na tym samym mescźe
Tam wuńdu w schtaltach duchownych.
Njech tu waj' dźowka klasecź je mela
Wěnz njewjescźinski do rowa,
Je wona Bohu luba była
A schła do tamnoh' žiwjenja,
Hdźež budźetaj ju sajzo namkacź,
So nožy krónu njeswjadnu,
Ju sebi na wutrobu samkacź
Pschi sbóžnom' sasowidźenju.
O rjany dnjo, o wonowjenje
Sasź' s duchownymi cźełami,
Hdyž pschińdźe junu sjenocźenje
Wschěch sbóžnych sykow w wěcźnoscźi,
Cźi napschecźiwo pucźujemy
Po tužnej drósy Kedarskej,
Hacz swojich lubych nadeńdźemy
Tam w shromadźisnje zionskej.
Ty, luba semrjeta, pak tudy
Ssy wschitkim młodym předatka,
Kak młode cźłowske dźecźi druhdy
Bóh w cźasu kcźeka wotwoła,
Kaž kwětki na selenej luzy
Psches kosu sycźka panjeja,
Tak woni psches smjercź njenadźijizy
Pschi rjanej meji swjadnjeja.
Dźak wutrobny my hnucźi damy
Tu knjesej Wróblej, wucźerjej,
Też młodźinje jón pschiwołamy
Tu cźesnej Delnjohórcźanskej
Sa nabožinske wodźerzenje
Tak rjanoh' „pustoh' wjecźora“,
Kaž wschěm sa k rowu pschewodźenje
A kwětkow pychu do kaschcźa.

Hdyž my so wjecźor k měrej damy,
Hdyž Boże sklónczko saschko je,
Cźi, njebocźiczka, pschiwołamy:
Měj dobru nóz na kerchowje,
Hacz hdyž tón ryhel junu spanje
Wot twojej' cźelnej' komorki,
So cźełu pschekrasnjene stanje,
Měj měr tam w swjatej cźischinje!

Njebocźiczkeje cźeta w Jeschizach
psches njemjenowaneho.

Dźenża rano ¼4 hodźin je nasch dobry nan, dźěd a bratr

kubleŕ Jurij Miklawsch w Kschidole

k lěpschemu žiwjenju 67 lět stary cźicho wusnuł.

Pohrjeb budźe njedźelu popołdnju w 2 hodźinomaj.

W Kschidole, 22. junija 1893.

Sawostajeni.

K temu cźisłu jena pschiloha.

Pschiloha k czißku 25 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. junija 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farat dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin diakonus Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Popołdnju 1/2 2 hodźin budże katechismusowe rosrěčenje se ßerbskimi młodymi holzami.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan August Wiczas, khlamać a gmejnski pschedstejićer w Porschizach, ſ Marju Augustu Wiczasez w Pschischezach. — Hermann Pětschka, fabrikać na Židowje, ſ Marju Amaliju Försterez ſ Brěsowa. — Handrij Nowak, pohoncž tu, ſ Hanu Theresiju Rychtarjez w Jenkezach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Marja Hana, Jana Handrija Schäfriga, khěžerja a żelesniskeho strażnika na Židowje, dź. — Jurij Ota, Korle Augusta Halmy, kublerja w Cźemjerzach, ß. — Gotthard Marczin, njemandź. ß. w Małym Wjelkowje.

Zemrjeći:

Dźeń 17. junija: Marja Hedwiga, njemandź. dź. pod hrodom, 1 měßaz 25 dnjow. — 21. Morwonarodź. ß. Korle Ernsta Donki, dźełaczerja w Delnjej Kinje. — 22. Marja Theresija, njebo Augusta Kschiżanka, dźełaczerja w Ratarjezach, dź., 15 lět 10 měßazow 4 dny. — Ernst Bruno, njemandź. ß. pod hrodom, 2 měßazaj 11 dnjow.

Placźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 1834 měchow.		W Budyschinje 17. junija 1893				W Lubiju 22. junija 1893			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	8	24	8	38	8	9	8	38
"	żołta	7	88	8	—	7	65	8	—
Rożka	50 kilogr.	6	63	6	88	6	56	6	94
Jeczmjeń		7	7	7	14	6	93	7	17
Wowß		8	40	8	70	8	50	8	80
Hroch		8	89	11	11	10	—	11	—
Woka		7	78	8	6	7	50	8	—
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny		1	80	2	10	1	70	2	—
Butra	1 kilogr.	1	90	2	40	1	90	2	30
Pschenična muka	50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	50	4	75	4	—	4	50
Ssłóma	600 "	21	—	24	—	21	—	24	—
Prożata 762 schtuk, schtuka		14	—	30	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	5	50	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórż pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacž 14 hr. 24 np., żołta 13 hr. 39 np. hacž 13 hr. 60 np., kórż rożki po 160 puntach 10 hr. 60 np. hacž 11 hr. — np., kórż jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Burży w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 12 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 79 np., rożka wot 6 hr. 75 np. hacž 6 hr. 88 np., jeczmjeń wot 7 hr. 7 np. hacž 7 hr. 14 np., wowß wot 8 hr. 40 np. hacž 8 hr. 50 np.

Draždźanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. drużiny 55—58 hr., 2. drużiny 48—53, 3. drużiny 40—45 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—47 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 60—65 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Loudonje** 23. junija: Na deschcź pokasowaze.

Kedźbu pschi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjerarka: „...Nochzu wotewrjeneho insektoweho pólvra; pschetoż ßym Zacherlin żadała! ... Khwala tule woßebitoscź ſ prawom jako najlěpschi ßrědk psche wschě pschekaßanzy, duż jenoż sasyglowanu bleschu ſ mjenom Zacherl wosmu!"

Woprawdźity dostacź:

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
" " " " Straucha a Koldy,
" " " k. Oty Engerta,
" " " " Ernsta Mittascha,
" " " " Jurja Holda w měschcź. hapt.,
" **Barcze** " " C. A. Lukascha,
" **Biskopizach** " " Pawoła Schockarta,
" " " " Alfreda Böhmy,
" **Bukezach** " " Herm. Kschiżanka,
" **Ketlizach** " " Herm. Mürby,
" **Wjasońzy** " " E. Ferd. Lehmanna,
" **Schěrachowje** " " Ed. Trummera,
" **Sohlandźe** " " Ernsta Augustina,
" **Wojerezach** " " A. W. Knichale naßlěd.,
" **Wósporku** " " E. M. Klaussa.

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucźa.

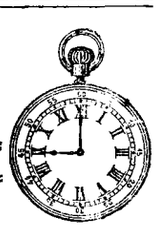

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

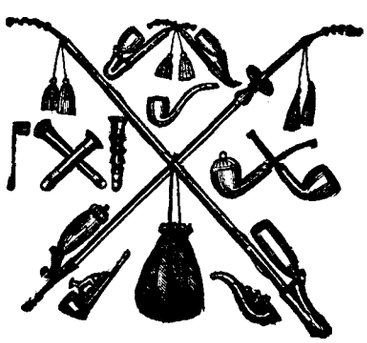

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku porucźa

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtuńische żórło sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźełarni.

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na ßerbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitoscźe: **Fotografowanje dźěcźi a wjazorych wosobow,** fotografije w wulkoscźi **visitneje kharty** płacźa 12 schtuk 6 mk., też pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Sswěrnoněmski postrow a wutrobny dźak

wschitkim tym prajimy, kotsiž ßu **dobyczе němskeje reformskeje strony** w naschim 3. sakskim wólbnym wokrjeßu se ßwojej woporniwej pschipomozu a podpjeranjom wubědźicź pomhali a kotsiž ßu naß se ßwojim hłoßom 15. junija podpjerali.

Dozpity wuspěch naß skhrobli, cźile dale wojowacź sa intereßy němskeho ßrěnjeho stawa, sa burow, rjemjeßlnikow, sastojnikow a dźěłacźerjow.

Sstawa kschesczijanstwu, wótznemu krajej a monarchiji!

Wólbny wubjerk

němskeje reformskeje strony 3. sakskeho wólbneho wokrjeßa.

Po hnuczu wutroby ßo skožujo, s tutym naschemu

knjesej dr. med. Rohrej w Budyschinje

sa wurjadnje woporniwu, njewusprózniwu pomoz w wólbnym bědźenju, 15. junija dobyczeŕszy skónczenym, najwutrobnischi dźak prajimy.

Njech jeho hnadny Bóh prawje dołho cźikeho a cźerstweho sdźerži, so mohł nam dale do prědka hicź w wojowanju sa najwyschsche a najßwjeczisische kubła nascheho luda sa **„kschesczijanstwo, wótzny kraj a monarchiju“.**

Němske reformske towaŕstwo sa Biskopizy a wokolnosczź.

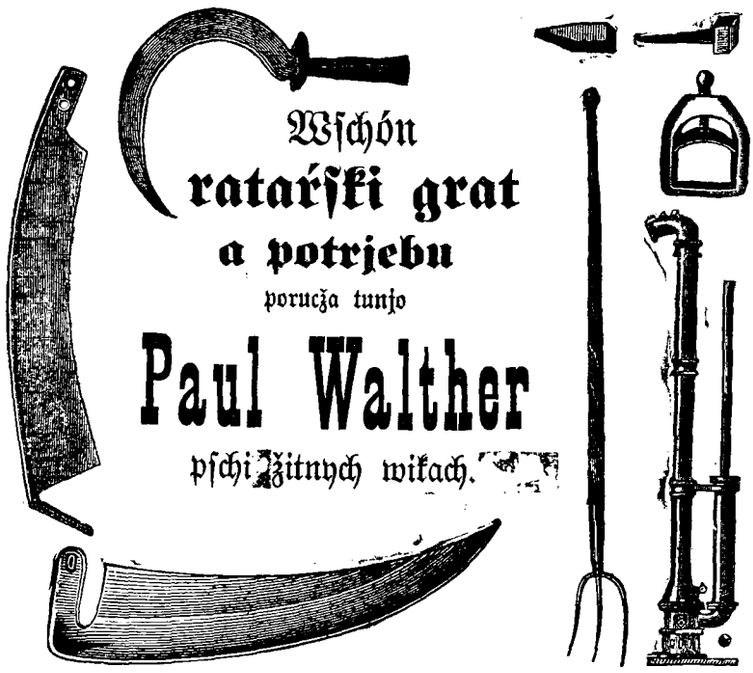

Wschón

ratarski grat

a potrjebu

porucza tunjo

Paul Walther

pschi Zitnych wikach.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucza ßwojim czesczenym wotebjerarjam:

jerje, s lěta 1892, nowe wulke tucźne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ßwinjazy polcź ßuscheny, punt po 75 np.,
syrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
raiß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poruczam ßwoje snate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacź 75 np., teho runja **natursku khimjelczku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot lěta 1868 wobsteji. —

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna

na hrodowym městnje 2 pschi hrodze Ortenburgu

porucza ßwój wulki skład **meblow, stokow, schpihelow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńsche płaczišny pschi sprawnym poßkuženju.

Hèblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Sstrědk

k spěschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże

Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Julius Höhme,

sastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy

w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne mlócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomlócźaze maschiny, s göpelom a paru ßo cźerjaze,
jenopschežne mlócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne mlócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostlócźaze a **běrny rosrißaze maschiny,**
rěsaki sa berny a rěpu, cźiscźaze maschiny,
mjetliży, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mloczinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ßo cźerjaze,
juchowe ßudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **żeleśne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **trièry** najlěpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
kuczne bróny, ßamßne dźěło, sakońszy schkitowany system, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych bróno**w pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wumènjenja dla płacźenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Meblowy magazin

tyscherskeje jednoty w Budyschinje

na zitnych wikach 2 **na zitnych wikach 2**

ßwój wulki skład **hotowych blidow** a **półstrowanych meblow** pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nèsczowe rèbliki, khachlowe durczka, tscheschne wokna, twarske hosdże

porucza tunjo

Paul Walther.

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ

bydli nětko na

wulkej bratrowskej haßy cźißło 14.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 26. | Sobotu 1. julija 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžorstwowy kanzler Caprivi je dozpił, schtož bě zebi s rospuschćenjom prjedawscheho khěžorstwoweho zejma wotmyślik. W nowowuswolenym zejmje maja te strony, kotrež do powjetschenja wójska swola, wjetschinu. Po dotal snatych wólbnych wunoschkach směja konservativni 75 sastupjerjow (7 wjazy hač w poślednim zejmje), khěžorstwowa strona 44 (6 wjazy), nazionalliberalni 50 (8 wjazy), zwobodomyślne sjenoćenstwo 12, zwobodomyślna ludowa strona 24 (sjenoćeni zwobodomyślni 32 mjenje), pokodnjoněmska ludowa strona 11 (1 wjazy), zentrumska strona 96 (9 mjenje), Welfojo 7 (3 mjenje), sozialdemokratojo 44 (8 wjazy), Polazy 19 (2 wjazy), antisemitojo 16 (10 wjazy), dziwi 9 (3 wjazy), Danszy 1 (jenak wjele), Elsaszy protestowarjo 7, Elsaszy sa wojerišku pschedkohu 3. W nowym zejmje mnoży mužojo wjazy zydacź njebudża, kotsiž zu zo tam w prjedawschich lětach se zwojej srěčźniwosću a wótrym rosumom wusnamjenili. Sswobodomyślni zu shubili Schenka s Stauffenberga, profesora Rudolfa Virchowa, Schradera, Hänela, Hinzu, Brömela a Barsa. Zentrumszy njepschitomnosć dr. Porsche, hrabje Ballestremu, Hueny a se Schalsche wobžaruja. Bjes konservativnymi budże najbóle dwórski prědar Stöcker pobrachowacź. S pomozu zidow a zwobodomyślnych zu jeho nationalliberalni se Siegenskeho wokrjeża wucźischćeli. Lěč a pschišłodžerstwo, pjenjesy a naślynosć běchu zo sjenoćike, so bychu Stöckerej zydko w khěžorstwowym zejmje wsali. Teź antisemitojo zu pschi tym pomozni byli. Antisemit dr. Böckel bě zwojim pschiwišowarjam poruczik, so dyrbja muž pschi mužu sa židam pschećelneho Dreślera hłosowacź. Schto k temu reformarjo w Sakskej praja? Hdy budźichu zo konservativni runje tak hanibnje sadźerželi, kaž antisemitojo w Siegenje, budźische w Sakskej jenož jedyn jeniczki reformar wuswoleny byk, město schesćoch, s kotrychž zu pjeczo jeniczzy s podpjeru konservativnych pschi wukakanskej wólbje dobyli. Prěnje dźěło, kotrež směje khěžorstwowy zejm dokonjecź, budże wuradźenje wojerskeje pschedkohi.

— Lipsczanski khěžorstwowy zud je hosćenzarja Fohrera s Biesheima w Elsaszu dla krajneje pscherady k khostarni na 7 lět sasudźił a jemu czežne prawa na 10 lět wotrjekł. Fohrera zu sa winowateho spóznali, so je wobtwjerdźenja Neubreisachskeje twjerdźisny wotryzował s wotpohladom, so by ryzowanku franzowskemu knježerstwu pschedał.

— W khěžorstwowym zejmje chzedża konservativni namjet stajicź, so by zo sakasako, skótnu pizu do wukraja wuwosycź. Po wschěm sdaću je w zudobnych wjeczornych krajach, wosebje w Franzowskej a Jendźelskej, pobrachowanje pizy dla njedosahanja wody wjele hórsche hač w Němzach; duž tam sa zrědkami pytaja, so by zo nusy wotpomhako. Najblišsche drje je, so bychu pola naš pizu kupowali. Temu dyrbi zo s czasom napscheczo stupicź, a to zo hodźi jenož s tym dozpicź, so zo sakaże, pizu do wukraja wuwosycź.

— W pruskim krajnym zejmje je konservativny sapósłanz Scholta knježerstwu scźěhowaze praschenje pschedpołożił: „Kajke zrědki chze kralowske statne knježerstwo nałožicź, so by s wutrajnej zuchotu nastatu nusu, kotraž zo najskerje w symje hischcze shórschi, pomjenschiło a so by wosebje małym žiwnosćerjam pizu a złanje saradźiło?“

— Němske knježerstwo je wschě wuměnjenja, kotrež je ruske knježerstwo dla wobsamknjenja newreho němsko-ruskeho wikowanskeho wucźinjenja stajiło, sacźišło. Duž chze nětko Ruska pschecźiwo Němskej zkownu wójnu wjesćź. Sa twory, s Němskeje do Ruskeje zo wožaze, dyrbi zo powyschene zło zadacź. Němska zo tejele naprawy njestróži; pschetož hižo pschi nětczischim zku njeje němskej industriji wjazy mózno s wužitkom sa Rusku dźěłacź. Pódla teho pak móże Němska po sakonju wot 15. julija 1879 zło na ruske twory wo 50 prozentow powyschicź. Duž by w zkownej wójnje Ruska bóle schkodowała, hač Němska.

— Sapósłanza Ahlwardta zu s nowa k jastwu na tsi mězazy sazudźili a to dla skschiwdźenja wschitkich pruskich statnych sastojnikow. Wuzudźenje zo wutoru psched Barlinskim krajnym zudom wjedźesche. Jednasche zo wo rěcź „Nascha justiza“, kotruž bě wobskorženy nasymu 1891 w antisemitiskim towarstwje w Essenje dźerżak. Wón je pjecza mjes druhim prajił, so zu sastojnizy wot židow pokupjeni, a so je wjele najwyschschich statnych sastojnikow sadołżenych, cźasto je temu tak, so, cźim wyschschi je sastojnik, cźim bóle zlěpzowski je wón. Ahlwardt w termiji napscheczo temu rěczesche, so je jemu wědomne było, so s tym někomu kschiwdu cźini.

— Hezenski krajny zejm je k pomjenschenju nusy, do kotrejež je ratarstwo s njedozahanjom skótneje pizy pschischko, 3 mil. hriwnow pschiswolik.

— Loni zo khěžorske manevry w Lothringskej, kaž je snate, dla hrozazeho rosschěrjenja kholery w poślednjej hodźinje wotprajichu. Lětza znadź zo wone sazo dla njedozahanja skótneje pizy njebudża wotbywacź hodźicź. Se wschěch stron elsasko-lothringsku wyschnosć nadběhuja, so by sa to skutkowała, so bychu zo khěžorske manevry s nowa wotstorcźike. Dokelž podobne žadanja teje zameje pschicźiny dla też s Württembergskeje pschikhadźeja, zo jara mózne bycź sda, so budże khěžorstwowy kanzler khěžorej radźicź, s nowa wulke nasymske manevry wotskasacź. W tu khwilu pak pjecza w wyschschich wojerskich kruhach hischcze wo wupanjenju manevrow niczo wjedźecź nochzedża; rospominaju najprjódzy dokkadnje, hač zo manevry woprawdze dla njedozahanja pizy njemóhke wotbywacź. Jeli so by temu tak było, nadźijeja zo, s naprawjenjom magazinow wobstejaze wobcźežnosće wotstronicź.

Franzowska. Nowowólby sa deputertsku komoru (zejm) zu zo na 20. dźeń augusta postajile.

— Njepschećelnosće bjes Franzowskej a Siamskej w narańschej Asiskej zo najskerje w blišschim cźasu sapocźnu. Franzowske wójnske łódże zu hižo psched siamske khowne město Bankok, pschi wulitwje rěki Menama leżaze, pschijěke. So by zo franzowskim łódźam nutskhód s morja do rěki saracźił, zu Siamszy na rězyne dno tsi łódże puschcźili.

Serbija. Prjedawsche liberalne ministerstwo chzedża radikalni wobskorzicź. Liberalne ministerstwo ma wjele njeskutkow na zwědomnju. Mjes druhim je wone w Goracźizy, hdźež burjo pschi wólbach nochzychu zwoju wyschnosć wotsadźicź dacź, do tutych wojakam tsělecź dało, pschi cźimž je zo 48 burow satseliko. Po sakonju móże zo kóždy s winowatych ministrow k jastwu na 8 lět sazudźicź, pódla teho ministrojo se zwojim samoženjom sa schkodu rukuja, kotruž je jenotliwy abo stat jich dla poczerpik.

Turkowska. W Mekka, hdźež je Muhamedowy row, k kotremuž kóžde lěto muhamedanszy s tyzazami pucźuja, je kholera wudyrika a zo po zykym měsće rosschěrika. Zyke zwójby zu wotemrjeke. Cźěła njepohrjebane na měschcźanskich dróhach leża. Wulki strach je, so muhamedanszy putnizy kholeru do Europy sanjeżu.

China. W Schansiskej krajinje w Chinje žałożny hłód knježi. Knježerstwo je 1400 wjelbłudow s rajzom k tradazemu wobydlerstwu pósłało. Rusa je pjecza njewopisomna. Wjele stow muži zwoje

žony pschedawa, starschi swoje dźěćźi; sa žony so 1500 hacž 15,000 koprowych pjenjezkow (něhdźe 5 hacž 15 hriwnow) płacźi. Mrěsenza je jara wulka. Wobjed khudych ludźi wobsteji s wjetscha s roskuskowaneje jeczmjenjoweje zlomy, kotruž do hornza pokoža a tak dołho praža, hacž je zypotata, na czoż, hdyž zu ju na próch rostołkli, běźidko sczinja. Mišionarojo, kotsiž zu tele jědko woptali, praja, so so wone k jědźi njehodźi.

Srudny podawk na morju.

(Ruske powjedańczko.)

Prjedy hacž wam stawisnu wupowjedam, kiž je mi s krótka kapitan Krutow sdźělił, dyrbju wam powjedanje pschedstajicź.

Michał Sergiewicź Krutow je starz, sazabźity, hischcże stroweho napohlada. Huste schěre włoźy, kakate a twjerde kaž zerschcże, pschikrywaju jeho hłowu a zu jemu skoro zyke wobliczo sarostke. Jeho napohlad je teho dla mózny a trochu dźiwi, ale pschi tym matej jeho wocźi něschto zunje, kotrejź źiwje a wótrje shladujetej a so hischcże kaž młodostnej błyschcźitej.

Wěso wjazy hacž psches pokojzu shubiwatej so tutej wocźi pod hustymi, scheścherjatymi brjowkami, kiž zu spodźiwnje mjes wschěmi włoźami jenicźke czorne wostałe. Krutow je stary mórski mjedwjedź w poknym smyźku tuteho źłowa. Morjo bě jeho element. Hdyž bě jako jednory matrosa (łódźnik) wschě kraje zyłeho źwěta wopytał a jara wjele strachow pschetrał, bě skónczinje źebi łódź dobył a na njej wikowanje hajił; potom bě to wopuschcził a sastupił do źłužby towarstwa parnych łódźi na kaspiskim morju. Nětko je so wscheho dźěła na pschezo sdał a so w naschim městaczku do měra źydnuł, hdźež je wot swojich nalutowanych pjenjes żiwy. Pschi wschěm hrósbnym swonkownym napohladze bě tola jara dobreje wutroby.

To po tajkim je muž, kiž je nam w jednorych źłowach tule stawisnu powjedał:

„Wy dyrbicze źebi spomjatkowacź, moji knjeza, so so ja po swojim schtwórtym pucźowanju wokoło źwěta w Ridzy saźydlich. Tam kupich źebi se swojim pschecźelom Karlom Iwanowiczom Bresentom maku płachtowu łódź, so bychmoj shromadnje na njej jěsdźiłoj. Bresent a ja běchmoj żiwaj kaž bratraj, dźělachmoj so do dobytka naju dźěła, wón jako kapitan, ja jako sawróczeŕ, a mějachmoj schtyrjoch abo pjeczoch matrosow. Kóźde lěczo sczinichmoj dwoje abo tsoje pucźowanje, s dźěła do Franzowskeje, s dźěła do Jendźelskeje.

Bě to hižo posdźe nasymu; tu pschińdźe bohaty pschekupz ke mni a prosche mje jara, so bych jemu se swojej łódźu „Hana" deski do Schottiskeje pschewjesł. Deski dyrbjachu k wěstemu czaźej pschepodate bycź, a jemu njebě so dotal radźiko, k temu koho sehnacź. Dokelź bě hižo syma blisko, wotlakowach so tez ja najprjedy trochu a rěczach wo tym se swojim pschecźelom; tola skónczinje so rozsudźichmoj a wsachmoj tón pucź na so. Ja dźěch hnydom naju ludźi hromadu sehnacź. Prěnjej dwaj, kotrejuž namakach, Anton, cźěźla, a Jan, kuchaŕ, krutaj, zylnaj hólzaj, pschiwjedźeschtaj bórzy tez tamneju dweju, kotrejuž hischcże trjebachmy, Kscheścźijana a Jakuba.

„To drje budźe doźahacź, něwěrno?" měnjesche Bresent."

„Nó, — jedyn wjaz drje njeby niczo wadźiło" — snapschecźiwich ja.

„Haj, jeli naš wětr abo smohi nadpadnu, budźe to jara nusne."

Bjes wscheho kombźenja dachmy so nětk do teho, so bychmy deski na łódź snoźyli.

Ras dachu mje s kajúty sawołacź, dokelź chzyshe něchtó se mnu rěczeć. Nadeńdźech na swjerchu wulkeho, zylneho, skoro rjekowskeho běsmana, se zurowje schěrokimaj ramjenjomaj a s pjaścźomaj, kiž běschtej kaž tóna. Hdyž so wón ke mni wobrocźi, sawołach se sadźiwanjom. Pschedstajcże źebi cźěło rjeka a na nim hłowu młodeho rjaneho holcźa. Zyle blěde, młokoběłe wobliczo, s kulowatymi czornymi brjowkami, s małym, łahodnym nóskom s derkotazymaj, hibitymaj scźěnomaj a s błyschcźatym wóczkom, tak mikym, tak mjehkim, so mohł czi jene jenicźke pohladnjenje wutrobu wobrocźicź.

Tutón młodźenz padźe mi k nohomaj a prošy mje, so bych jeho jako łódźneho hólza pschijał; so je źlubjeny a so dyrbi źebi pjenjesy sałużicź. Jeho papjery pschehladawschi spósnach, so hakle je dźewjatnacże lět a so ani nana ani macźerje wjaz nima. Dach jemu hnydom pschistajaze wopišmo podpišacź a wostajich jeho potom pschi druhich matrosach.

Nasajtra woprascha so mje Bresent, hdyž bě jeho na swjerchu wohladał, s wobožnym wobliczom:

„Schtó dha je tole jow?"

Mjenowach jeho mjeno a powjedach jemu, kak dobry sacźischcź je młodźenz czinik; Bresent pak satschaźnu s hłowu a rjeknu s njespokojnym hłosom:

„Mi so wón do zyła njelubi."

Pschi wschěm tymle mjersazym wotpokasanjom sdźerżach ja jeho. Młodźenz rěkasche Bohuměr Kump.

Jeho napohlad bě tak spodźiwny, so mějachu drusy towarschojo s nim bórzy swój żort a swoje źměchi.

Wulzy zylny dźěkasche wón bjes pschetorhnjenja, ale stajnje se srudnym pohladnjenjom, tak, kaž by jeho wutroba pschi tym njebyła, schtoż wón czinjesche. Hdyž a hdyž pschesta woźrjedź dźěła a by njehnuty stał kaž statuwa, shladujo do prózdneje daliny. Mjes tym so drusy pijachu, źebi k lubu czinjachu a mjes sobu żortowachu, měješche so wón s boka a shladowasche na nich se srudnym wóczkom. By-li pak so żadyn swažił, jemu k lubu czinicź abo s njekedźbnosczu do njeho storczicź, hladasche wón hnydom tak njewurjeknicze skóstniwje, so bě wón woprawdźe wschón wohidźeny a hrosny.

„Schto dha czi je, Kumpo? Czeho dla so źy tak srudny?" wopraschach so jeho w tajkim jenym wokomiku. Wón derkotasche a wotmolwi, hrosnje hladajo:

„Ja chzu wotźal prjecź ... Emma, moja njewjesta, wostanje sama wróczo, schtó wě, hacž mje njesjeba, mjes tym so sym ja daloko ..."

Wotjěsd bě na 30. septembra postajeny. Sswoje rozžohnowanske wopyty běchmy dźeń prjedy sczinili a leżachmy hižo tu nóz na łódźi.

Nasymski wjeczor bě pokhmurny a njelubosny. Wětsik a deschczik sakhadźeschtej na pschemoh. Bě to srudny napohlad. Mjes tym so so Bresent do swojeje kajity do měra poda, dźěch ja na swoje městno na swjerchu jako wjeźkowaŕ. Bórzy pytnuch Kumpa, kiž pschi ankerowej wjercźawje sedźo srudne psalmske hłosy synczesche.

„Schto dha ty jow czinisch, Kumpo?" sawołach ja. „Ty dźěš wujesch kaž poš pschi cźěle."

Wón pschesta a da hłowu k wutrobje spadnucź, wschón sprostnjeny.

Wo sprjedźa nascheje makeje łódźe běsche jstwa, hdźež mužojo shromadnje jědźachu a czi s nich lěhachu, kiž runje na straži njeběchu.

Wupschestrěch so w swojej wisazej macźe, ale tak njewurjeknita, njewuzaźnjomna srudoba bě mje wobjała, so njemózach wušnucź. Wonka wujesche wětr bjes pschetorhnjenja a deschczik czepjesche na swjerch łódźe. Tak swostach w samšnym położenju, bjes spanja, doniż ranje njeswitasche, a czakach na wokomik, so budźemy płachty napinacź. Lědom běch na swjerch doschoł, tu pschińdźeschtaj mi Jakub a Jan s zyle wupkoschanym wobliczom napscheczo.

„Michał Sergiewicź Kump je naš wurubił a je na kraj czeknuł."

„To mózno njeje!"

Potom bóńdźeschtaj tez Anton a Kscheścźijan a powjedachu mi, schto bě so stało.

„Kump bě prjecź."

Mi so wutroba spinasche.

Po tajkim tónle czichi, sonjazy młodźenz bě paduch! Tu pschińdźe Bresent a powjedach jemu tón podawk. Blědy a se skóscźu derkotajo tu wón stejesche, potom sawoła, se subami kschipjo: „Teho chzu wucźicź, schto to rěka, pola mje służicź. Hejda! Kscheścźijano, Jakubje, spěschnje na brjóh! Pytataj mi teho njekhmanika a njepschińdźtaj mi bjes njeho wróczo!" Potom pschikasa, so ma so wscho k wotjěsdej pschihotowacź, a bórzy torhasche łódź, se wschěmi płachtami wuhotowana a wot wětsika tam a sem cźahana, njescźerpna sa kotwizowy rjeczas.

„Antonje", sawoła Bresent sažo, „měj so hotowy s Janom k wotjěsdźenju. Hdyž budźe tu njekhmanik, hnydom kotwizu wusběhńtaj!"

* * *

Schtyri hodźiny cźakachmy, mjes tym khodźesche Bresent na stajnoscźi po swjerchu tam a sem, hdyž a hdyž njescźerpnje na brjóh pohladujo.

Skónczinje bońdźechu.

Kumpa Kscheścźijan dźerżesche, Jakub pak storkasche jeho do prědka a cźehnjesche sa schnóru nimo měry wulki waczok sa sobu. Młoda holza s roszychnowanymi cźerwjenymi włoźami cźěrjesche pódla matrosow.

„Aha, to stej jeho tola woprawdźe popadnukoj", sawoła Bresent, s wotmachom k wobkoženju na łódźi khwatajo.

Cźi tśo mużśzy śaléśechu na cźołm. Sa nĕśchto mjeńśchinow bĕchu na łódźi.

„Wśchě naśche wĕzy tu ßu“, śawoła Jakub ſ radoſtnym wobliczom.

„Bohuměro, Bohuměro!“ żałoścźeśche holza chzyjo śadwĕlowacź, ruzy śa njeśbożownym wupścheśtrĕwajo.

Tón, wśchón śniczeny, da hłowu k wutrobje śpadnucź.

„Pola jeho njewjeśty ßmój jeho nadeśchłoj“, rjeknu Kścheścźijan.

„K kotwizy! Wjeŕcźcźe!“ poruczi Breśent.

Sa tśi minuty jĕdźeśche „Hana“ won do śchĕrokeho morja. Płakanje a żałoścźenje holcźyne ſyncześche hiśchcźe dołho śa nami. Skónczńje ßypnu ßo wboha, każ paket, na brjoſy hromadu. My płowachmy na śchĕrokim morju. Mĕśto ſhubi ßo śa nami w mhli.

Anton a Jan dźerźeśchtaj Kumpa krucźe, Breśent ſhladowaśche, wśchón rośnjembrjeny, na njeho. Breśentowe wobliczo bĕ cźerwjenomódre, wocźi bĕśchtej jemu wuſtupiłoj, ert wotwĕraśche a śawĕraśche wón wjazy raśow zyle bjes ſmyßła, każ by rjekł, ſo chze rĕcźecź, ale ſo niczo wuprajicź njemóże.

Skócźnje praji wón, ale śda śche ßo, każ bychu tute ßłowa pśchecźiwo jeho woli pśchiśchkte:

„Aha! po tajkim tu ßy, ty njekhmaniko. Ty ßy kradnuł a potom ßy śe ßwojim popadom cźeknuł! Rjany dar twojej njewjeśće? Nó, ja cźi śa to moreß nawuczu, ſo budźeśch na to ſpominacź. Marśch, Jakubje!“

(Skónczenje pśchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyśchina. Tudomne wulke mĕśchcźanśke tśĕlenje ßo jutśje njedźelu śapocźnje. Popołdnju w 3 hodźinach tśĕlzy ſ kralom a marśchalomaj w ßwjedźeńśkim cźahu na tśĕlniśchczo poczahnu. Ssrjedu wjeczor ßo wulki wóhnjoſtroj wotpali.

— 3. pokraczowanje ſ rośprawy rĕcźnika Mütterleina wo Amśterdamśkim milijonśkim herbſtwje.

II.

Pśchińdu nĕtko na podłożku mi pśchedležazych pśchedłohow k 2. praśchenju ßwojeje rośprawy: „Schto je w naſtupanju powjeśće wo Nowakez herbſtwje woprawdźe wĕrno?“ K roſßudźenju teho je najprjedy ważne praśchenje: Je teſtament, ſ kotrehoż mamy wjele wotpißmow, woprawny abo niz?

Hdyż ßo teſtament na ßwoju woprawnoſcź pruhuje, dyrbi ſe ſcźĕhowazeho wuńcź:

1. Pŕĕnjotny teſtament ßo njedźiwajzy najwjetśchich prózowanjow ani w Amſterdamje — pśchirunaj powjeśće van der Pohła, Tietzy a Suſez pśchekupſtwa w Budyśchinje — ani w Draždźanach, ani w Luborasu, ani w Budyśchinje namakał njeje. Wudawanja wśchelakich cźakanzow herbſtwa, ſo pŕĕnjotny teſtament w ſtatnym archiwje leži, ßu po tajkim njewĕrne a ſakłożuja ßo najſkerje na wopaczne wukłoženje ßłowa „copia“ w wobkrucźenśkim pśchiſpomnjenju, kotrež dale niczo njepraji, hacź ſo ßo wotpißmo wotpißmu, w ſtatnym archiwje leżazemu, runa. Duż po tajkim njedwĕlne njeje, ſo teſtamenta ſ zyła żaneho njeje.

2. Pŕĕnje teſtamentowe wotpißmo dwórneho ßudnika Wieſenera w Luborasu, w ſtatnym archiwje ßo namakaze, nam niczo njepraji wo wuſtajenju teſtamenta, tež njepraji, hacź je wot ßudniſtwa abo notara, hacź w nĕmſkej abo hollandſkej rĕcźi napißane. Haj wone ani podpißma nima. Nĕtko pak ßo ßamo roſumi, ſo pŕĕnjotny teſtament bjes wuſtajerjoweho podpißma ſ zyła niczo njepłaćźi.

Mam hiśchcźe druhe wotpißmo, kotrež ma podpißmo „Matthias Freiherr von Noack“, tola w nim je dale podpißane:

„W Amſterdamje w lĕcźe 1745 (niz 1748).“

S teho pak je ſpóſnacź, ſo je wotpißał kśchcźene mjeno Matthias mĕśto Matthes w podpißmje a lĕtowu liczbu ßamopaśchnje napißał.

Tśecźe mi pśchedležaze wotpißmo pokaſuje podpißmo „Friedrich ſ Berghord, guvernementowy śaſtupjeŕ, Sigmund Hernig jako ſekretar“, tola wone njeje wot wuſtajerja podpißane. Tejle mjenje pak ſtej wumyßlenej, ani pŕĕńśche ani druhe w Amſterdamje ſnate njeje.

Pódła teho, każ je ſ Pohlowych ſdźĕlenjow widźecź, w Hollandſkej jenoż notaroja teſtament naſtajeja. Mjeno a hamtſke woſnamjenjenje jako notar pak żadyn njewopśchija.

3. Schtoż ſtil teſtamentowych wotpißmow naſtupa, je wón tajki, ſo je lĕdma wĕricź, ſo by muż w ſtejiſchczu „dwórſkeho radźicźela a guvernĕra mĕśta Amſterdama“ tajke żwantorjenje napißał. W nim ßu łacźańśke wuraśy a prawiſniſke woſnamjenjenja, kotrež ßu ßo bjes dwĕła wopak nałożiłe. Schto byrbimy ßebi na pśchikład pod „pŕĕdnimi herbami a poherbami“ myßlicź. Schtó byrbi po teſtamencźe pŕĕdni herba a poherba bycź? Wĕścźe pak je wulki roſdźĕł bjes herbami a poherbami.

Woßebje pak je kónz, w kotrymż Nowak „ſe wśchĕch prawow nadknjejſtwo w mĕścźe Amſterdamje wot ßwojich potomnikow śapiśche, ſo dyrbi we wśchĕch dypkach woſtacź“, cźiścźe njeſroſumliwe.

Zyły teſtamentowy ſtil je cźiścźe tón ßamy, kajkiż cźaſto ludźo nakłożuja, kiż maja ßebje śa mudriſchich, hacź ßu druſy, a kotſiż to wjedźa wuwużicź. (Ludowi abo lĕwi advokaczi.)

4. So ma ßo teſtament jako falſchowanka wobhładacź, a ſo falſchowanka ßo tež njeje w Amſterdamje, ale po wśchĕm ſdaczu w Sakſkej a to w Budyśchinje abo w bliſkoſczi tehole mĕśta ſcźiniła, ßo ſkónczńje ſe ſcźĕhowazeho wupokaże:

a. W teſtamencźe ßo wo khĕźi ſady Pĕtrowſkeje zyrkwje rĕcźi. Tola w Amſterdamje zyrkej ſ tajkim mjenom żenje była njeje.

b. Runje tak mało w zyłym 18. lĕtſtotku żadyn Lipſcźanſki pſcheměnjeŕſki bank był njeje.

Sso ßamo roſumi, ſo w nim żadyn Nowakez ſakkad był njeje.

S teho je cźiścźe jaßnje widźecź, ſo ßo wo falſchowanku jedna. Jeli ſo tónle mój roſßud, kotryż ßo na zyłu liczbu podpjerazych mjenje ważnych momentow ſakłożuje, njeby doſcź pścheßwĕdcźazy był, ßym rad ſwólniwy, pśchi ſkkadnoſcźi tež dalśche ertnje wukaſacź.

— Jedyn wjecźor w Draždźańſkim ßerbſkim towaŕſtwje Cźornoboſy. Bĕśche ßobotu wjecźor, hdyż ßo ſe ßwojim lubym pśchecźelom a ßławnym wotcźinzom ſ Łużizy pścheproſchenje doſtawśchi do towaŕſtwa Cźornoboha podach. Towaŕſtwo ma ßwoje ſabawne wjecźory w Schmidtez reſtawraziji na tkalſkej haßy, a to w wjetśchej ſali po jenym ſkhodźe. Hdyż ſaſtupichmoj, bĕśche tam ßnano 40 woßobow, knjeźnjow a knjeſow, ſhromadźenych. S wutrobnej ßerbſkej luboſcźiwoſcźu naju wśchitzy a knjes pśchedßyda, inżeńer Wicźas, poſtrowichu. Po wuſpĕwanju narodneho ſpĕwa: „Hiśchcźe Sserbſtwo njeſhubjene“ naju knjes pśchedßyda ſ dlĕśchej rĕcźu witaśche, a wĕ ßo, ſo runje tak pścheczelnje na tute lube ßłowa wotmolwichmoj. Jedyn ſ Draždźańſkich Sserbow, knjes Hołbjan, na to pokaſowaśche, ſo tež ſ wonka Łużizy Sserbjo ßwoje waśchnje haja a ſo ßo, każ je hakoſa k ſdónkej twjerdźe pśchiroſcźena, tež woni jako ßwĕrne dźĕcźi ſtajnje ßerbſkeho naroda dźerża. Wotmĕwachu ßo wjeßele ſpĕwy a roſrĕcźowanja wo towaŕſtwowych naležnoſcźach. Bjes tym ßo liczba pśchitomnych pśchezo powjetśchowaśche; bĕśche drje ßo nĕhdźe 70 ßobuſtawow, knjenjow a knjeſow, ſeśchło. Prajichu namaj, ſo ßo tón krócź hiśchcźe dołho wśchitzy ſeśchli njebĕchu, ſ wjetścha ßo telko ßobuſtawow ſkhadźuje, ſo je ſala khołpata połna. Knjes Symny (ſ Bukez) pśchitomnych ſ pśchednośchkom rjaneho ſpĕwa ſwjeßeli; knjes Rjecźka a teho runja knjes Kokuśchka (ſ Boſchez) jara rjenje wo luboſcźi k łużiśkej ſemi rĕcźeśchtaj, kotruż chze towaŕſtwo dale hajicź a ßwĕru pĕśtowacź. Schtóż je w zuſbje, ßam na ßebi ſhoni, schto rĕka, ßo w towaŕſtwje ßwĕrnych pśchecźelow wuprajicź a wobkhad a ſabawu namakacź. Móżemoj rjez, ſo bĕchmoj woprawdźe wulzy pśchekhwatanaj, tajke żiwe hibanje w Draždźańſkim Cźornoboſy nadeńcź; pśchiwołamoj wśchitkim lubym Cźornobohowym ßobuſtawam ſ wutrobu: „Sskawa ßwĕrnym Draždźańſkim Sserbam!“ Njech Cźornobóh dale roſcźe, kćĕje a ßo móżnje roswiwa! Njech ßo tam dale macźeŕna rĕcź, ßerbſke waśchnje, ßerbſki ſpĕw, ßerbſka ſabawa a wjeßele haji! Wśchitkich Sserbow pak, kotſiż do Draždźan pśchińdu, ſo bychu ßo tam ſaßydlili, wutrobnje proßymy, ſo bychu do towaŕſtwa Cźornoboha ſaſtupili. Tam namakaja ßerbſkich bratrow a ßotrow, dobru radu a rjane towaŕſtwo, a hacź runje w zuſbje, budźa ßo cźucź, każ bychu doma byli w lubej ßerbſkej Łużizy. Hiśchcźe jónkrócź ſpomnimy, ſo Cźornobóh ßwoje ſkhadźowanki w Schmidtez reſtawraziji na tkalſkej haßy (Webergaſſe) wotbywa, a ſo ma kóżdu 1. a 3. ßobotu mĕßaza ßwój ſhromadźeńſki wjecźor. Hoſcźo ßu tam ſtajnje luboſnje witani. —č.

S Hodźija. Njedźelu 24. junija wopyta delnjoſprejſke pczołarſke towaŕſtwo pczołniżu ßwojeho ßobuſtawa k. Wróbla w Hodźiju, a potom ßwoje poßedźenje w Mróſez hoſcźenzu wotmĕ. Knjes Wróbl je jedyn ſ najwuſtojniſchich pczołarjow w naſchim towaŕſtwje. Wón ma na 200 wobßadźenych kołczow. Wſchitko ma jara derje ſrjadowane. Stare matki wón njeczerpi. Kóżde lĕto wón ßwoje kołcze ſ młodymi matkami wobßadźene do ſymy bjerje. Jeho mĕdwuſunkawa derje dźĕłaśche, tola wón pśchiba, ſo ßnadź je ta nowścha, kotruż ßu nĕtkole wunamakali, a kiż ma wśchĕ wjercźadła na ſpódku, hiśchcźe pśchihódniſcha. W poßedźenju pola Mróſez jedyn cźeſcźeny ßobuſtaw ßylnje wobkrucźeśche, ſo je ſa tym pśchiſchoł, ſo pczoły rad njetwarja. To chzyśche ſ tym dopokaſacź, ſo boda, ſo żadyn kołcź njetwari, hdyż ma doſcź próſdneho twara. Druſy mĕnjachu pak tola, ſo pczoły jara rad twarja, a ſo jenoż tehdy njetwarja, hdyż niczo

twaricź nimaja, abo hdyž je kołcź hacź do poßlednjeho kuczika ſ twarom wupjelnjeny. rtk.

S Hodźija. Dołho trajaza skórźba, naschu woßadu nastupaza, je ßo tele dny wot Draždźanskeho wyschscheho ßuda wußudźika. Kemschaza schcźeźka, sady Janez do Hodźija wjedźaza, bě ßo psched tſjomi lětami wot Debischkowskeho knjejſtwa sawrjeka. Gmejnszy pschedstejicźerjo tych wßow, kotrychž wobydlerjo běchu po tejle schcźeźzy khodźili, pschecźiwo sahnaczu schcźeźki protestowachu a skóncźnje běchu nusowani, jeje dla na ßudnistwje ßwoje prawo pytacź. W Budyschinje we wschěch instanzach pschěhrawschi, gmejny skórźboje na Draždźanski wyschschi krajny ßud pscheńcź dachu. Tu ßo wěz k jich lěpschemu wobrocźi. Wußudźi ßo, so ma Debischkowske knjejſtwo kemschazu schcźeźku, kotraž je nětkole rosworana a se žitom wobßyta, saßo do prjedawscheho rjada stajicź a ju na wschě cźaßy kemschazemu ludej pschewostajicź. Skórźbne khósty pak maja Ssmochcźanska, Hornjo- a Delnjohunjowska, Leschawska, Bolborcźanska, Myscheczanska a Ssólschecźanska gmejna ſapkacźicź. Ssudniſke khósty hewak nichtó rad njepkacźi, tola tu mjenowane gmejny ßo na khósty njehórscha; pschetož wone ßu dozpěke, schtož ßu ßebi wotmyßlike, kemschazu schcźeźku ßu ßebi saßo wudobyke. Bjes wobydlerjemi tychle wßow teho dla nětkole wulke wjeßele knjeźi.

S Nadźanez. Kaž ßo psched dwěmaj njedźelomaj pißasche, je cźeladnik Jurij Huschman, na tudomnym knjeźim dworje ßłużazy, w Budyskich nowych kasarmach, hdyž dyrbjesche tam juchu ſ jamy cźerpacź, do njeje panuk a budźische ßo w njej tepik, njebudźichu=li jeho hischcźe ſ cźaßom wucźahnuli. Huschman je tehdy khětro wjele grawocźiweje mokschisny saßrěbnuk, schtož je ſ pschicźinu było, so je cźeźko skhorik. Tele dny je wón w Budyskej měschcźanskej hojeźni na scźěhwki tamneho snjesboženja wumrjeł.

S Raschowa. Spodźiwny napohlad tu dwě kruscheni na sahrodźe Halkez žiwnoscźe skicźitaj. Wjerschki nětkotrych hałosow, na kotrychž hižo khětro wulke płody wißaja, druhi krócź kcźeja.

S Delnjeje Hórki. Woheń, ſ kotrymž je ßo wutoru tydźenja wobydlenje tudomneho knjeźeho inspektora wupaliło, je ßo po wschěm sdaczu wot paduchow sakožik. Tuczi ßu, shoniwschi, so inspektor w ßwojim bydle 15,600 hriwnow pjenjes khowa, ßo w nozy do jeho bydła dobyli, wědomne pjenjesy kranuli a, so bychu paduchstwo sakryli, do inspektoroweho drastneho khamora petrolej linuwschi, jón sapalili. Inspektor budźische ßo žiwy spalik, njebudźische=li žona wyschscheho schwajzarja, kiž w tym ßamym domje pódła inspektora bydli, pschipadnje wozucźika. Kad wucźuwschi je wona ßwojeho muża a posdźischo inspektora se spanja wubudźika. Poßlednischi bě hižo myßlow sbył a telko kada saßrěbał, so je nětotre dny khory był. Paduchow hacź dotal hischcźe njeßu wußlědźili.

S Bronja. Ssrjedu pschipołdnju ßo po naschej wßy satraschaze wołanje rosnjeße: „Pola Jurkez ßo pali!“ S Jurkez domskeho ßo ßylny kur walesche a ſ jenym woknom płomjo won ßapasche. Ludźo, kotsiž skoku woheń haschecź pschiběžachu, a Radwotska ßykawa, kotraž rucze na pomoz pschijědźe, płomjo bórsy poddußychu, tak so ßo jenoź jstwa, w kotrejž bě ßo kožo sapaliło, wupali.

S Lutobcźa. Pschi ßrjednischim njewjedrje je błysk do jeneho schtoma w tudomnym knjeźim parku cźiscźe blisko wjeßnych twarjenjow dyrik.

S Błózan. Schtwórtk pschipołdnju je pschi ßylnym njewjedrje błysk dwójzy do jeneje lipy, w najwjetschej bliskoscźi domskeho tudomneho gmejnskeho pschedstejicźerja stejazeje, dyrik. W naschej krajinje je, Bohu dźakowano, poßlednje dny telko deschcźa naschło, so nimamy wjazy pschicźiny, na wulku ßuchotu skorźicź.

S Korsymja. Powschitkowne wólbne prawo, kajkež pschi wólbach do němskeho khěžorſtwoweho ßejma płacźi, ma jaßne, ale też jara cźěmne boki. Wulka wjetschina wuswolerjow, kotsiž pschi wólbach rosrißaja, cźasto njewjedźa, kajke politiske saměry kandidat, kotremuž ßwój hłóß dadźa, sastupuje. A kak mało druhdy wuswolerjo rosdźěl bjes jenotliwymi politiskimi stronami snaja. Podawk, kiž je ßo tu pschi poßlednich wólbach měł, to jaßnje wobßwětli. Jeneho tudomneho zyhelnika běchu sozialdemokratojo narěcźeli, so ßo, jeli so sozialdemokratojo pschi wólbach dobudu, wschě pjenjesy w Němskej bjes jeje wobydlerjow na jenak wulke dźěle rosdźěla a so pschi tym na kóždu duschu 300 toleŕ pschińdźe. Zyhelnik, kiž tymle kźam połnje wěrjesche, ßebi wuliczi, so by, hdy by sozialdemokratija dobyła, khětre samoženje do ruki dostał; pschetož wón ma ßylnu ßwójbu. Duž ßo hnydom rosßudźi, sozialdemokrata Postelta wuswolicź. Wólbny dźeń pschińdźe, a nasch zyhelnik khwatasche, so by tola w prawym cźaßu ßwoju wólbnu papjerku wotedał. Hdyž ßo po wobsamknjenju wólby wólbne papjerki wocźinjachu, ßo też 1 sozialdemokratiski hłóß namaka, na kotrymž stejesche: „Sozialdemokrat Postelt wuswoleny wot zyhelnika Schlaumanna se žonu a wóßom dźěcźimi w Korsymju.“ So ßo ßobustawy wólbneje komißije, tule zedulu cźitawschi, do njemałeho woschcźerjenja dachu, mózemy ßebi myßlicź. Schlaumannej pak běchu ßylsy blížsche hacź ßmjecźe. Shoniwschi, so je Postelt pschěhrał, wón srudnje hłowu powschesche; pschetož nadźija, so pschi powschitkownym dźělenju pjenjes sa ßebje a ßwojich ßwójbnych wscho hromadźe 3000 toleŕ wupłacźenych dostanje, bě ßo jemu žałoßnje sniczika.

S Borschcźe. Njedaloko poßlednich Borschcźanskich khěžow k poknozy na Nowu Wjeß je ßo na Bartskim revěrje njedźelu 18. junija něhdźe 100 kórzow husczinу spaliko. Wulka ßyła ludźi, kotsiž běchu ßo ſ wokolnoscźe, woßebje ſ Borschcźe, sběżeli, je woheń shaschaka.

S Wósborka. Sańdźenu ßrjedu w nozy je tu do jeneje njewobydleneje khěže Boże njewjedro dyriko a sapaliko.

Se Semiz. W skale na Cźerwjenonoßliczanskej horje staj ßo wutoru dwaj dźěłacźerjej cźeźko wobschkodźikoj. Polěr Hänsel a dźěłacźeŕ Rodig tſelansku dźěru natykaschtaj, hdyž ßo na dobo tſelwo sapali a wobeju mużow cźeźko srani. Jenemu ßo natykanski kij do delnjeho žiwota saschtapi, bjes tym so ßo druhemu jene wócźko wutorze a druhe woßlepi.

S Jaßońzy pola Khróscźiz. Ssrjedu wjecźor wokoło 9 hodźin je pschi Bożim njewjedrje błysk do tſěchi domskeho tudomneho žiwnoscźerja Jakuba Justa dyrik, tola sapalik njeje, też ßo ſ nim na twarjenju wjele schkody nacźiniko njeje.

S Khróscźiz. Sańdźenu ßrjedu wjecźor wokoło 9 hodźin je Bože njewjedro do brózńje tudomneho kublerja Jakuba Schołty dyriko a sapaliko. Se ßłómu kryta brózeń ßo do cźista spali. Pódlanske maßiwne domske, na kotreż wětsik stejesche, běsche w wulkim strasche, tola ßo prózowanju mużstwow wobeju Khróscźanskeju ßykawow poradźi, woheń na brózeń samjesowacź. Pódla Khróscźanskeju běschtej hischcźe ßykawje ſ Wudworja a Worklez na pomoz pschijěkej. W druhich wokolnych wßach njeběchu ßebi swěrili, se ßykawu wujěcź, dokelž ßo pschi njepschestawazym hrimanju a błyskanju bojachu, so mohł też pola nich błysk něhdźe do jeneho twarjenja dyricź a sapalicź.

S Lubija. W druhim wólbnym wokrjeßu je pschi wukałanskej wólbje kandidat ßwobodomyßlnych, Herzog, ſ 10,000 hłoßami pschecźiwo reformarjej Zimmermannej dobył, kiž je 7801 hłoßow dostał.

S Běkeje. Schtwórtk tydźenja ßu ßo tu Wawrikez domske a hródźe spalike.

S Kamjenza. Schtwórtk tydźenja popołdnju je ßo w lěßnym sahonje, kiž Kamjenskej radźe ßłuscha a Wjerschk reka, něhdźe 1/4 kórza lěßa ſ wóhnjom saniczіko. Ludźo, kotsiž skoku se wschěch stron k wopalnischczu khwatachu, wóhnjej dowobarachu, ßo dale rosschěricź.

Se Žitawy. W prěnim wólbnym wokrjeßu ßu wukałanske wólby ßwobodomyßlnemu Buddebergej ſ 10,687 hłoßami k dobyczu pschecźiwo nazionalliberalnemu Wäntigej dopomhałe, kiž je 8935 hłoßow na ßo sjenocźik.

S Wojerowsko-Rósborkskeho wólbneho wokrjeßa. Tudy dosta hrabja Arnim-Mużakowski 8522 hłoßow, redaktor Ehlers w Wrótßławju 4894 hłoßow, sozialdemokrat Schulz ſ Barlina 711 hłoßow, 13 hłoßow bě rospjerschenych a 42 njepkacźazych. Absolutna wjetschina po tajkim 7071 hłoßow wucźini. Hrabja Arnim ma jich 1451 wjazy, wón je po tajkim wuswoleny. — W lěcźe 1890 bu ſ zyła 14,621 hłoßow wotedatych. Hrabja Arnim bě jich 8960 a dr. Friedemann 5302 dostał. Sa sozialneho demokratu bě ßo tehdy 185 hłoßow naliczіko.

— Drjewo Wojerowskeje kralowskeje hajnkownje budźe ßo 13. julija, 3. auguſta, 24. auguſta, 7. septembra a 28. septembra w hoscźenzu k słotej hwězdźe w Wojerezach na pschedawanje pschedawacź.

S Hródka. Tyßazlětny jubilej wobstacźa Hródka budźe ßo njedźelu 9. julija wotbywacź. Sswjedźeński cźah ßo popołdnju 1/2 2 hodźin sapocźnje a budźe něhdźe 3 hodźiny tracź. Sa pschihladowarjow ßu ßo ławki natwarike, na kotrychž ßo ßydła po 1, 1 1/2, 2 a 3 mk. pschedawaja.

S Wuskidźa. Tu je 30 lět stary dźěłacźeŕ Wróbl njesnatych pschicźinow dla ßwojemu žiwjenju ſ wobwěßnjenjom kónz scźinik.

Se Sslepeho. Sańdźenu njedźelu je ßo khorhoj naschego wojerskeho towarſtwa poßwjecźika. Sswjedźeń towarſchojo Rjecźicźanskeho, Bělkowskeho, Jabłońskeho, Derbniskeho, Lěscźanskeho, Ruczanskeho, Sskomjenskeho, Drětwjanskeho a Sprejcźanskeho wojerskeho towarſtwa se ßwojej pschitomnoscźu porjenschichu. Popołdnju na poł schtyrjoch ßo wschě towarſtwa sestupachu a na ßwjedźeńske městno cźehnjechu. Tam knjes hrabja Arnim-Mużakowski ſ jimazej rěcźu khorhoj poßwjecźi; a jako dar na nju skoteho hodlerja pschibi. Teho

runja ſkoteho hodlerja Lěſkowſki knjes Wieliſch khorhoji dari, na czoż jenotliwe towarſtwa ßwoje dary pſchepodachu a ßo potom do wßy wróczichu, kotraż bě ßo k czeſczi tuteho dnja wulzyſchnje wudebika. Tu ßo w khłódku ſchtomow k blidam ſeßydachu a ßo pſchi ſchkleńzy piwa na duſchne waſchnje nĕkotre hodźiny ſabawjachu. Wjeß bě ſ ludom, kiž bě ſ daloka a ſchĕroka pſchiſchoł, pſchepjelnjena.

— Dla njedoßahanja ſkótneje pizy, ſ lonſchej a lĕtuſchej ßuchotu naſtateho, je wjele ratarjow nuſowanych, liczbu ßwojeho ſkota pomjeńſchicź. Duż ßo wużitk ſe ſkota poniżi. Dla podtykowanja rĕſneho ſkota ßu płaczińſny hižo na ßmĕſchnu niſkoſcź ſpanuke. Ratař hižo nĕtkole pola naß w Łużizy lĕdma ſchtwórty dźĕl teje płaczińſny wot rĕſnika doſtanje, ſa kotruż je ſkoczo hakle pſched nĕkotrymi mĕßazami kupił. Nĕkotryżkuli ßo lĕdma wot ſchkodowanki ſaßo ſhraba, kotruż lĕtßa poczerpi. Schto dyrbi a ſchto móże ßo czinicź, ſo by ßo ſtrach, nĕkotremużkuli hrożazy, wotwobrocził? Pſchede wſchĕm dyrbi ßo na to myßlicź, ſkład ſkótneje pizy w lĕcze, tak wjele hacź wjedro tole prózowanje podpjera, po móżnoſczi rosmnożicź a ßo ſa ſelenu pizu ſtaracź. Na polach, hdźeż ßu dźeczel, dźeczelowa trawa a druha piza wutrjebana a żadyn wunoſchk wjazy njelubja, dyrbja ßo druhe roſtliny plahowacź, jako majß, bor, hróch, woka, bĕły żonop, runkliza, prawa rĕpa, hejduſchka, a Janſka rożka atd. Hdyż wjedro nĕkak hoji, móże ßo do ſchczerniſchcza (po rożzy, pſchenży a ßamo po jeczmjenju a wowßu) nĕkotry pizny ßrĕdk woßycź, kotryż nuſu połóżi. Bĕły żonop a hejduſchka hižo ſa nĕkotre njedźele pizu dawatej, teho runja móża majß, jahły, hróch, woka, nalĕtnja rożka a ripik w póſdnjej ſymje na doßahaze waſchnje pizu podawacź. Runkliza, kotraż dyrbi ßo prawje huſta ßycź abo ßadźecź a prawa rĕpa dawatej, byrnjeż korjenje jenoż 1/2 hacź 1 punt czeżke narośtke, tola wubjernu póblanſku pizu ſa ſymu. Janſka rożka móże ßo, hdyż ßo ſapoczatk julija woßyje, w oktobrje prĕni krócź wotßyz; jeli ſo je w oktobrje woßyta, wona ſahe w nalĕczu pizu poſkicża. Hdyż ßo łuki, dźeczelowe a pizne pola ſ chiliſalpetrom pohnoja, ßo jich naſymſki wunoſchk khĕtro powjetſchi. So by ßo ſ drohim wowßom lutowało, je pſchiſprawne, jón po pokojzy ſ majßom mĕſchecź. Njedoßahanje pizy pak ßo niz jenoż ratarſkeho, ale też wſcheho druheho wobydlerſtwa dótka. Jeli ſo dyrbi ßo ſkót nĕtkole ſ wulkeho dźĕla ſarĕſacź, dokelż jón ſ pizu ſaſtaracź njemóża, budże poſdźiſcho rĕſny ſkót żadny a mjaßo teho dla drohe; pſchetoż rĕſnizy mjaßowu płaczińſnu potom hnydom powyſcha, bjes tym ſo jim nĕtkole, hdyż ſkót na poł darmo kupuja, njepſchipanje, mjaßo ßwojim wotebjerarjam pomĕrnje tuńſcho woſtajicź. So by ßo ratař pſchi wotwobroczenju njedoßahanja pizy podpjerał a ßo poſdźiſchemu pobrachowanju mjaßa wobarało, je knjeżerſtwo hižo prĕnje naprawy pſchihotowało. Składuje ßo rada, na kajke waſchnje by ßo njedoßahanju pizy mjeſa ſtajiła. To drje ßo najlĕpje tak ſtanje, ſo ßo kupowanje ßymjenja, piznych ßrĕdkow, ßłanja a pſchikupnych hnojow ſ tym połóżi, ſo ßo płaczińſny ſa woženje po żeleſnizy poniża, abo ſo ßo ratarjam pjenjeżna podpjera k transportowym khoſtam pſchiſwoli. Nĕkotryżkuliż ratař, kotryż je hižo loni ſ pſchikupowanjom pizy ßwój hoſpodarſki kapital ßłabicź dyrbjał, njeſmĕje nĕtkole pjenjes, ſo by ßo ſ tym, ſchtoż je dla njedoßanja pizy nuſne, ſaſtarał. Duż budża ßo pjenjeſy po niſkej dani ſaradźicź dyrbjecź, tak daloko hacź jenotliwym móżno njeje, ßebi ſ pſchiſtupjenjom k burſkim wupożczĕrnjam a nalutowarnjam pjenjeſy wobſtaracź. W tutym naſtupanju ßo ſ dowĕrjenjom na hornjołużiſke krajne ſtawy, kotreż ßu pſchezo ſ pomozu ſaſtupiłe, hdyż ßo wo to jednaſche, nuſy napſcheczo ſtupicź, a na poruczenje knjeżerſtwa czaka. Ratarjo pak njech ßami niczo njeſakomdża, ſchtoż móża ßami dozpicź. Najprjódzy ßo woni napominaja, ſo bychu ßebi ßymjenja, pizu atd. ſhromadnje ſkaſali, ſo bychu hódnu tworu po tunjej płaczińſnje doſtali. Njech ßo też na to pokaże, ſo dyrbja ßo ßymjenja, kotreż ßo hakle k nahywanju pizy wußyja, na to pruhowacź, hacź też derje ſkhadźeja. Nadźejmy ßo, ſo nam Bóh luby Knjes doßahazy deſchcź póſcźele, bjes tym pak budźmy pſchezo hotowi, ſo to, ſchtoż k wotwobroczenju njepſchihódnych wobſtejnoſczow, kotreż ßu hižo pſchiſchłe abo hiſchcże pſchińdu, czinicź ſamózemy, bjes komdżenja ſapoczńjemy.

Přilopk.

* W Miſchnje ßkużobna holza do woleṙnje pſchibĕża a dźeſche: „Wjele dobreho wot mojeje knjenje, a jeje wjedrowy muż je tak lĕni, ſo ßo jemu wolicź hicź njecha, ale wona chze jemu pſches jeho dubowu hłowu pſchejĕcź, jowle je zedla!“ — Ale wjele mjerſazyſcha hiſchcże bě knjeni, hdyż ßo jeje kuchinſka póßelnicza ſ zedlu dom wróczi a dźeſche: „Woni ju njerodźachu“, — pſchetoż lĕni muż ßo jej ßmĕjeſche a dźeſche: „Nĕtk widźiſch, ſchto płaczińſch!“

* Pońdźelu rano w 3 hodź. żandarmojo wopuſchcże (pſchetoki) na Pirnſkej dróſy w Draždźanach pſchepytowachu. W tych ßo huſto dundakojo khowaja a pſchenozuja. W nich namakachu niz mjenje hacź 6 tajkich ßlĕpzow, kotſiż po rjadu ſ nich wulĕſechu. Wſchitzy buchu ſajecźi. Jedyn ſ nich bĕſche ßo cźrije wuſuk a njeßeſche je w ruzy. S tymaj jeneho ſaſtojnika zyle njenadźizy tak do hłowy dyri, ſo tón hnydom krwawjeſche. Dyrjeny teßak wuczahnu, ale w tym wokomiku ßo pſchenozowarjo roſpjerſchichu; 3 buchu ſajecźi, druſy 3 czeknuchu, mjes nimi też tón ſ tymaj cźrijomaj. Tola pak maja nadźiju, ſo jeho bórſy ſeßłapaja, dokelż ßu jeho ſpóſnali. Sranjeny żandarm lĕkarja trjeba.

* Se Schneidemühla. Woda ßo wjazy ani pódla roły ani w wokolnoſczi njewuliwa. Najhórſchi ſtrach ſda ßo nimo bycź. Dwĕ khĕżi ßu pionĕrojo roſtſĕleli, druhe wobſchkodźene wottorhuja.

* W Lengenfeldże je ßo pſched tydźenjom żałoſtne njeſboże ſtako. Porzelanowa fabrika bě nowu pĕz natwaricź daka, a minjeny ſchtwórtk pſched tydźenjom rano chzyſche mkody dźĕłacźeŕ wyßoki wuheń ſe ſelenym ſchtomom wupyſchicź. Hdyż ſ tym hiſchcże hotowy njebě, ßo jara wyßoka pĕz ſ jeje wuhenjom ſaßypnu. Mkody muż, kiž bě horkach na wuhenju ſtał, bě hnydom morwy a wjele druhich woßobow, kotreż bliſko dźĕłachu, ßo ſ dźĕła jara, ſ dźĕła mjenje wobſchkodźi. Schtó je na njeſbożu wina, ßnadź pſchepytanje dopokaże.

* Cźeżke njeſboże je ßo tón dźeń też we wßy Kloſterode pola Eislebena ſtako. Wós ſ 20 dźĕcźimi ſ Bórnſtedtſkeho hamta ſkoku pſches wjeß jĕdźeſche a do kamjenja, na pucźu leżazeho, ſakożiwſchi, ßo ſwrócźi. Żałoßne wrĕſchcźenje naſta mjes dźĕcźimi, kiž ſpody woſa leżachu. Ludźo ſe wſchĕch bokow na pomoz khwatachu. Pohoncza ſpody woſa morweho wucźahnuchu, dźĕcźi ßu ſkoro wſchitke wobſchkodźene, nĕkotre bóle, nĕkotre mjenje. Wone bĕchu zokorinu torhacź jĕłe.

* W Frankenbergſkej bliſkoſcźi je ßo pońdźelu popołdnju rubjeżny nadpad ſtał. W hornim ſaſtupje do lĕßojteho dolineho wuzłobjenja, „Rußbutte“ mjenowaneho, na pucźu do ßußodneho Dittersbacha nadpadże derje ſwoblekany muż dźowku Dittersbachſkeho kublerja Menzerſa, kotraż ſ mlokowym woſom domoj jĕdźeſche, a żadaſche ßebi wot njeje wſchĕ pjenjeſy, jej hrożo, ſo dyrbi wumrjecź, je-li jemu je njeda. Po khĕtrym bĕdowanju ſ nim na nim njebobywſchi, jemu 20 hriwnow da. Dokelż bě ſhonika, ſo bě tamniſchi żandarm Reſtmann pſched khwilu po pucźu do „Tſjóch Rózow“ ſchoł, dźĕſche wona ſa nim a doſcźeże jeho tam. Żandarm pak bě woprawdże jemu wopißaneho rubjeżnika pſched khwilu nimo hoſcźenza „Tſi Róże“ do Berthelsdorfa khwatacź widźał. Duż ßebi hnydom wot hoſcźenzarja wós naja a ſa njekraßnikom cźĕrjeſche. W jenej korczmje w Berthelsdorfje też jeho ßedźo namaka a jeho ſaja. Bĕſche to hižo pokhoſtany cźeladnik ſ Hajnichenſkeje bliſkoſcźe.

* Bohacże ſ dźĕcźimi pożohnowany je jedyn dźĕłacźeŕ w Lütjenburgu pola Kiela. Temu ſtaj ßo w tychle dnjach k jeho 25 żiwym dźĕcźom dwójnikaj narodźikoj.

* Żałoßne njeſboże je ßo na wulkowójwodowym oldenburgſkim fideikommiſtim kuble Stendorfje pola Eutina ſtako. Tam je cźĕłz dweju wotroczkow ſ rohomaj a ſ nohomaj tak wobſchkodźik, ſo ſtaj bórſy wumrjekoj. Pſchecźiwo pſchikaſni bĕſchtaj njeſbożownaj cźĕłzej puta wot nohow a ſawĕſchk wot woczow wotewſakoj, na czoż ßo ſwĕriſko runy pucź do njeju da. Jedyn ſ njeju je woženjeny.

* W Bayerſkej je jara wulka nuſa wo ſkótnu pizu, a to w delnich a ßrjedźnich Frankach, niz mjenje w Schwabach a hornjej Pfalzy. Lĕpje ſteji w hornjej a delnjej Bayerſkej. W delnich Frankach ßo hiſchcże żaneho deſchcża ſchko njeje, w ßrjedźnich njedawno nĕſchto mało. Knjeżerſtwo tak wjele hacź móżno lĕßneho ßłanja wotedawa, dowola też paſtwu w lĕßach a lĕßnu trawu ſa ßnadny pjenjes, a liſcże dźernycź ßo tam bórſy dowoli. Hižo poniżena płaczińſna ſa pſchiwoženje pizy a ßymjenja na żeleſnizach ßo najſkerje hiſchcże bóle poniżi. Najbóle wobdźĕłene wokrjeßne wyſchnoſcże maja w ſjednoczenju ſ ratarſkimi towarſtwami poruczноſcź, potrjebnych ratarjow ſ njeſadańliwymi pożczonkami k wobſtaranju pizy podpjeracź. Ratarſke towarſtwa kupuja pizu ſhromadnje w wulkej mĕrje. Wójnſke miniſterſtwo wo móżnym tworjenju mjaßowych konſerwow jedna, jeli ſo ſkót k temu pſcheßuchi njeje.

* W Algĕrje je wojerſke ßudniſtwo wojaka Courbeta k ßmjercźi wotßudźiło, dokelż bě ßwojeho wyſchka hanił a ßudowemu pſchedßydźe tobak, kotryż runje żujeſche, do hłowy cźißnuł.

* Hłód, kiž hižo khwilu w Chineſiſkej traje a na kotrymż je wulka ßuchota wina, je ßebi hižo wjele woporow żadał. We wulkim mĕſcze Kuei-Hun-tſcheng je, każ ßo powjeda, wokoło 10,000 ludźi ſ hłodom wumrjeło a na wßach jich hiſchcże wjazy mrĕje. Se wſchelkich ſtron je ßo hacź na kónz haprleje 140,000 taelow ſa trabazych nahromadźiło, a knjeżerſtwo je jim 200,000 mĕchow rajßa dariło. Hłód je tam hiſchcże hórſchi, hacź je w lĕtomaj 1876 a 1878 w Schanſi a w druhich chineſiſkich provinzach był.

* W Köpcseny w Wuherſkej je Boże njewjedro na jenym twarje do 7 dźěłaćerjow dyrjko, jedyn bě hnydom morwy, dwaj běschtaj wokhromjenjenaj a schtyrjo druſy też cźežke rany dostachu.

* W dospołnej pjanoſcźi je 21lětny ßyn korcźmarja „k krónje" w Wörtcźe, Jurij Börkel, žałoßne njeſkutki cźinił. Hdyž jeho pſchiwuſni jeho pjanoſcźe dla ßwarjachu, wón nóž ſhrabnuwſchi nanej ruku pſchekłó, bratrej a ßotſje noſy roskała a macźeri žiwot ſrani.

* Wot teho cźaßa, hacź je łódź „Kapitän" pola Kap Finiſter, 1870, ßo podnuriła, pſchi cźimž je 472 woßobow žiwjenje ſhubiło, njeje jendźelſku marinu žane tak wulke njeſboże podeſchło, kaž je ßo to ſ nětcźiſchim podnurjenjom wobkabatowaneje łódźe „Viktorija" ſtało, kotraž je ſ wójnſkej łódźu „Camperdown" hromadu ſtorcźika. Njeſboże ßo ſta na morju mjes Europu a Afriku, hdźež jendźelſke łódźſtwo do Tunifa płuwajo na wyßokoſcźi pola Tripoliſa manevrěrowaſche. Sahuba „Viktorije" ßo w Jendźelſkej jako krajne njeſboże wobhładuje, w zyłym ßwěcźe njeje 50 tajkich łódźow, kajkaž „Viktorija" běſche. „Caperdownowy" boran pſcherały kabat Viktorije zyle blisko pod prědknej baterijinej wěžu, hdźež ßo zyła cźeża mózneje łódźe hromadźeſche. Wulki dźěl łódźineho boka bu pſcheraženy, a woda, kiž ßo do łódźe waleſche, nakhili łódź tak, ſo cźežke kanony, kiž na njej leżachu, runowahu ſhubichu. Duž ßo łódź hnydom powrócźi, tak ſo bě jeje ſpódk ſwjerćha. Duž bě wſchitkim tym, kiž běchu delkach w łódźi, ſ njeje wuſtupicź njemóžne. Łódź, na kotrejž runje kommandant zyłeho łódźſtwa, Admiral Sir Georg Tryon, pſchebywaſche, je, kaž praja, hižo dlěžſchi cźaß ßkabe prawidło abo wjeßko měła. Admiral ßam łódź wodźicź njemějeſche, wón jenož zyłemu łódźſtwu roskaſowaſche. Měnja, ſo ßwoju łódź njeje wopuſchcźicź chzył, hdy by runje móhł, radſcho je ßo ſ njej podnurił, wón bě widźana woßoba jendźelſkich namórſtwowych offizěrow. W Londonje ßu wſchitke pſchipowjedźene ßwjedźenje wotprajene, w Portsmoucźe a Devonporcźe bě wutroby hnujaze žałoſcźenje pſched arſenalowymi wrotami, hdyž tam ſrudna powjeſcź dońdźe. Viktorija a Camperdown běſchtej wěžinſkej łódźi nimale jenajkich rosměrow. Viktorija, khorhojna łódź ßrjedźnomórſkeho łódźſtwa, bě 104 metr. dołha, 21metr. ſchěroka a khodźeſche 8,4 metry hłuboko w wodźe. Wody wotcźiſchcźowaſche 10,470 tunow, konjazych mozow měješe 14,200. Najcźežſchej ſ jeje 50 kanonow běſchtej ſe ſlě wuwołaneje 11 tunſkeje klaßy. Łódź bě 1889 w Newcaſtle twarjena a bě w februarje 1889 pſchi torpedowſkim ſwuczowanju w wokolnoſcźi kupy Malty tcźazy woſtała, tola bě pak ßo ſaßo wumóhła. Po wobſamknjenym pſchepytanju je ſ jeje 718 muži ßylneje wobßadki 262 muži wukhowanych. Wſchěch wukhowanych je, hdyž ßo offizěrojo ßobu licźa, 296; duž je 422 woßobow ßwoju ßmjercź w žołmach namakało.

* Po powjeſcźi ſ Konſtantinopla na ſultanowym dworje wulke ſatorhnjenje knježi, dokelž ßu tam dweju hłownikow wóhnjowje wobory, na kotrejuž tukaja, ſo ſtaj pſchißahanſtwo pſchecźiwo ſultanej ſapletkoj, nahle ſajeli. Said paſcha ßam je w ſtraſche; jeho ßu wjazy krócź do hroda powołali a wótrje pſcheßkyſcheli. Kaž praja, je wón wopor wopacźneho wobſkorženja.

* Bjedrich Wulki jako ſměrz — pod tutym napißmom powjeda „Bär" ſcźěhowazu anekdotu: Pod Bjedrichom II. bě mjes mandźelſkimaj dweju preſidentow w Cleve ſwada wudyrika, kotrej mjes nimaj prěnjota ßłuſcha. Žana ſ teju cźeſcźelakomneju knjenjow nochzyſche do ſady ſtupicź, a kaž wjele prózy ßebi też jeju mandźelſkaj dawaſchtaj, woſta wěz pſchi ſtarym. Duž jenej do myßlow pſchińdźe, ßo ſ tej łoſkocźiwej wězu na krala, jako na ſměrza, wobrocźicź. Druhej ßo to też derje lubjeſche a hnydom bu pißmo naſtajane a kralej do Potsdama póßłane. Pißmo ßo rucźe wrócźi a to ſ kralowym ſchibałym pſchiſtawkom: „Najwjetſcha liba ma prěnjotu." Kotra ſ wobeju wyßokeju knjenjow je ßebi nětko hiſchcźe pſched druhej prěnjotu žadała, njeje pſchiſpomnjene.

* Spodźiwnu wěz jedyn amerikanſki lěkař w nowinach woſjewja: Horzy dźeń bě ßo 66lětny bur wody napił, kotraž do jeho młócźaceje maſchiny bježeſche. Na to jara ſkhori. Cźujeſche wulku wobcźežnoſcź w žołdku. Lěkař pſchińdźe. S jara njewěſtych ſnamjenjow pak bě cźežko ſpóſnacź, ſchto to do khoroſcźe je. S khorym bu hladajzy hórje; ſdaſche ßo, ſo ſ nim k ßmjercźi dźe, a ſo je wſcha pomoz njemóžna. Po pjecźich měßazach ßo ſ nim na dobo polěpſchi; wón bě nimale ſtrowy. To pak dołho njetrajeſche. Wón ſ nowa ſkhori. Po dalſchich ſchtyrjoch njedźelach bu tak ſlě ſ nim, ſo ßam měnjeſche, ſo dyrbi wumrjecź. Na dobo ßo widliſchcźa do njeho dachu a w tych wón žiwu žabu wumrócźa. Połdra palza dołha žaba žiwje wokoło ſkakaſche. S woprědka bě běła, hórſy pak ßwoju pſchirodnu barbu nabu. — Tuta žaba je najſkerje amerikanſka kacźka.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſměje jutſje njedźelu rano w 7 hodź. farař dr. Kalich ßerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodźin budźe pomozny předař Mróſak ſ Bukez ßerbſki a w 10 hodź. němſki předowacź. (Předowanje kandidatſkeho towaŕſtwa.)

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi:** Jan Měto, žiwnoſcźeŕ w Dźěžnikezach, ſ Hanu Marju Hauptmannez ſ Rachlowa.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Marja Bertha, Jana Ernſta Kalicha, žiwnoſcźerja a wojnarja w Jeńkezach, dź. — Max, Jaromira Ernſta Steglicha, pohoncźa na Židowje, ß. — Auguſta Martha, Jana Wirtha, dźěłacźerja na Židowje, dź. — Ernſt Max, Ernſta Emila Wojnarja, pohoncźa w Cźichońzach, ß. — Marcźin, Jana Ernſta Wicźaſa, rěſnika w Jeńkezach, ß. — Marja Lejna, Handrija Ernſta Rychtarja, dźěłacźerja w Delnjej Kinje, dź.

W **Katholſkej zyrkwi:** Max Otto, Korle Handrija Brody, murjerja, ß. — Pawol Waltař, Joſefa Rothera, rukajzarja, ß. — Gabriela Marja, Alfonſa Poráka, wobßedźerja fabriki w Hajnizach, dź. — Julija Marja, Joſefa Papeža, faktora w papjerniku na Židowje, dź. — Pawol, Jana Juſzczaka, dźěłacźerja, ß. — Jan Feliz, Jana Bohuwěra Mužika, młynka, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 25. junija: Guſtav Adolf Deutſcher, khěžeŕ a krawz w Dobruſchi, 47 lět 4 měßazy 23 dnjow.

Płacźiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1643 měchow.	W Budyſchinje 24. junija 1893				W Lubiju 29. junija 1893			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenża . . . . . běła	8	35	8	53	8	9	8	38
" . . . . . žołta	7	88	8	—	7	71	8	—
Rožka	7	3	7	19	6	88	7	13
Jeczmjeń	7	7	7	14	7	7	7	20
Wowß . . . . . 50 kilogr.	9	—	9	80	8	80	9	40
Hroch	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	7	78	8	6	7	50	8	6
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduſchka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	1	80	2	10	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	—	2	40	1	90	2	30
Pſchenczna muka 50 " . . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	7	50	12	—	—	—	—	—
Sſyno . . . 50 " . . .	4	75	5	—	4	50	5	—
Sklóma . . 600 " . . .	21	—	24	—	22	—	24	—
Proßata 818 ſchtuk, ſchtuka . .	12	—	27	—	—	—	—	—
Pſchenczne wotruby	4	50	5	50	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	—	6	25	—	—	—	—

W Budyſchinje płacźeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 19 np. hacź 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 39 np. hacź 13 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 24 np. hacź 12 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr. 12 np. hacź 8 hr. 24 np., pſchenża (žołta) wot 7 hr. 82 np. hacź 7 hr. 90 np., rožka wot 7 hr. 3 np. hacź 7 hr. 19 np., jeczmjeń wot 7 hr. 15 np. hacź 7 hr. 50 np., wowß wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 25 np.

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny: Howjada 1. družiny 55—58 hr., 2. družiny 48—53, 3. družiny 40—45 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 57—62 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 60—65 np., po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 30. junija: Rjane.

Wulke wupſchedawanje.

Lowriju brakateje **kamjeniny,** bjes njeje wjele zyhloweho muſtra a rjane myjniki, kaž też wulku dźělbu **porzelana** a **ſchkleńczanych worow** po kóždej ßo pſchihodźazej płacźiſnje pſchedawam.

Tunje kupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow.

Pſchedawanje ßo ßobotu 1. julija w dworje w mojim ſkładze ſapocźnje.

Korla Barthel
w domje ßerbſkeje cźiſchcźerne.

Zigary
derje wotležane,
tobak
w rołkach a krany
kurjerjam poručataj
Ginzel a Ritſcher.

Poručam
dobry **cźiſty palenz** litr po 31 a 33 np.,
dobry **ßłódki dwójny palenz** litr po 55 np.
Julius Neumann,
deſtillatěr w Jamnom p. Klětneho.

Lětnje hry a hrajki,

jako: **gumijowe bale, salonske bale, zelluloidowe bale, konjaze powjasy, powjasy k pscheskakowanju, kojerske bjecharje, pjerate balwufunkawy, wobrucze k mjetanju** se sczinu se sczinowymi mjeczami, **wobrucze k mjetanju,** s bantom wobwite, **wobrucze k czerjenju** s kijom, wosebje tolstym, bělym a pisanym, **rakety** (ruczne sazki k kojenju balow), **schipy a proki, kschudy, drjewjane czołmy** s plachtami, **parne łódje se spirituzowym tepjenjom, kschiúki, kschidy** k pschemjetanju pěska, **kehelowe hry** w kaschczikach, **fahrodnifki grat** s drjewa a zelesa, **dospołne lětne hry** s wosebnym kartonom, wopschijazym: kojerski bjechar, pjeratu balwufunkawu, powjas k pscheskakowanju atd., **blidowe krokety, kehelowe hry, boczjowe hry, fahrodne krokety** sa 6 a 8 wosobow wot najjednorischeho hacz do najwosobnischeho wuwjedzenja

poruczataj

Turnowanski grat, wisate sake.

A. & W. Neuhahn.

Triumfowe stoły, pólne stowy.

Wulke wupschedawanje

dla wotedacza swojich czrijowych khlamow

na **serbskej hasy 7** budu wot jutschischeho dnja swój zyły schkad po smĕschnje tunich placzischnach wupschedawacz.

Kóždy ma tu schkadnoscz, pschi swojej potrjebje na czrijach **wjele pjenjes** lutowacz; tajka pschihódna pschilesnoscz so bórsy sazo njeposkicži.

Pschischpomnju, so su wschĕ twory wubjerneje hódnoscze a so so pschi tajkich niskich placzischnach wo konkurrenzy s zyła rĕczecz njemóże.

Hermann Frisch na serbskej hasy 7.

Khěža

s rjanej sahrodu a 1 kórzom pola je khorosczе dla sa 1800 hriwnow na pschedań. Wscho dalsche je pola wobsedzerki w Maleschezach czo. 62 abo pola Cl. Laya w Budyschinje na sahrodniskej hasy (Gartenstraße) czisło 1 po 2 schkodomaj shonicz.

Ziwnosez na pschedań.

Starobu dla chzu swoju prjedawschu korczmarsku ziwnosez, seleny dół mjenowanu, s 13 kórzami pola a łuki a s 105 dawskimi jenosczemi wobczežanu s zyłymi žnjemi a ziwym a morwym inventarom pschedacz. Dalsche wuměnjenja su pola mje shonicz.

M. Juranz w Wulk. Wjelkowje.

W Nowych Porschizach je **masiwna khěža** s wulkej sadowej a sadżeńskej sahrodu, 3 stwami, kuchinju a pinzu, wot 1. julija k wobczežnjenju, s niskim napłaczenjom na pschedań abo na pschenajecze. Dalsche je pola wobsedzerja **Hendricha Dietricha** w Lětonju shonicz.

Trawowa awkzija.

Jutsje **njedzelu 2. julija** 1893 popołdnju 1/2 4 hodź. ma so trawa Němczanskeje gmejnskeje łuki po łosach s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pschesadżowanje pschedawacz. — Shromadżisna pschi gmejnskej kuzy tam.

W Němczach, 27. junija 1893.

G. Hartmann,
gmejnski pschedstejicżeŕ.

Wojnarstwo s khmanej dźĕłarnju chzu sebi wotnajecz. Dalsche je shonicz w wudawarni „Serb. Now."

Fotografowarnja

E. Zeutzschela w Budyschinje

36 na swonkownej lawskej hasy 36

porucza so k fotografowanju portretow, khromadnych wobrasow, tablowow, tez s wonka doma sa **towarstwa** a schule w kóždej wulkosczi pschi **najlĕpschim wuwjedzenju** po najtunischich placzischnach.

Visitna wulkosez hizo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetschenje po kóždym wobrasu hacz do ziwjenskeje wulkosczе.

Fotografowarnja po 1 skhodze wschĕduje wotewrjena.

Emil Wehrle na jerjowej hasy.

Dźĕlbu **lustra** sym po jara tunjej placzisnje kupił a poruczam nětko meter po 40, stary łóhcz po 23 np.,

köprowy luster meter po 50, stary łóhcz po 30 np.,

köprowy luster meter po 60, stary łóhcz po 34 np.,

To je wscho rjana huscze dźĕłana, trajna bjesmylkata twora.

Dwójzy schĕroke czistowolmjane drastne tkaniny poruczam meter po 1 mk., stary łóhcz po 57 np., kaz tez wulki skład **katuna, kroiseja, pisaneho möbloweho katuna,** 5/4 a 6/4 **módroczischcz, posleschczowe tkaniny, módry plat, czischczane schórzuchi** atd. po jara tunich placzisnach.

Zidzane, polzidzane, wolmjane, polwolmjane a bawmjane rubischcza.

Wupschedawanje

trikotowych taillow, dźĕczazych wobleczenjow a **sukenjow** po nutskupowanskej placzisnje. **Wulka dźĕlba wolmy** a **balmy** (s wukładneho wokna) so teho runja jara tunjo woteda pola **Ernsta Scheera**

9 na bohatej hasy 9 w Budyschinje.

W czasu pschetwarjenja na bohatej hasy je moja pschedawarnja na **hlownym torhoschczu** s napschecza kupniz.

Carl Rockisch, nozet a toczet.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirskeje a tez czornopisaneje Berkshirskeje rasy, kotrez so jara lohko wukormja, su pschezo po czasej pschimĕrjenych niskich placzisnach na pschedań na knjezimaj dworomaj

w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Dwaj njekrytaj **kuczowaj wosaj** staj na pschedań w kowarni w Czornym Hodlerju pola Radworja.

Pawoł Giebner

na bohatej hasy czisło 18, s nutskhodom na theaterskej hasy, poruczа swoju

winarnju

s winownju a sznĕdarnju.

Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a tez w czwizach rosescelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschĕ druziny **czerwjeneho** a **bĕleho wina.**

Kóždy może so na to spuschczecz, so pola Giebnera cziste woprawne wino dostanje, kotrez derje tyje a kotrez je strowosczi spomozne.

Najlĕpschi amerikanski krany

rjepikowy tobak

jara derje skłodzazy

punt jenoz po 30 np.

poruczam swojim lubym krajanam.

Carl Noack na zitnej hasy.

Sslódkoßmjetanowu margarinu

(sarunanje sa butru)

najlĕpscheje dobrosczе poruczataj

Ginzel & Ritscher.

Koń, 6—7lětny, bruny abo čzorny, bjes tšjomi na wubjerk, je na pschedań pola kublerja **Zyža** w Stróžischczu pola Mak. Wjelkowa.

Njepschewubjerane
6 np.-zigary
bjes khostow sawalene
10 schtuk jenož po 40 np.
porucza jako něschto jara dobre a tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy.

Khosej

ßyry a paleny w dobrych a najlěpschich druzinach poruczataj jara płaczisny hódno
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Nowe
polne jerje
rjanu tworu poruczataj
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Ssyre Hamburgske ßadło
jara tunjo dostacz pola
Pawoła Hofmanna
na rózku ßerbskeje a schulersk. haßy.

Najlěpschu margarinsku butru,
derje kłodzazu, porucza
Pawoł Hofmann
na rózku ßerbskeje a schulersk. haßy.

Raiß

punt po 14, 16, 18, 20 a 24 np., zentnar po 12, 14, 16, 18 a 21 mk. porucza
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Dźělba wschelakich
dobrych brußow
ßo tunjo wupschedawa pola
Oskara Buttera
pschi žitnych wikach 2.

Koßy,

sa kotrychž hódnoscz ßo rukuje, w njepschetrjechenej hódnoscži porucza **Paul Walther.**

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadża, **domowe žołnowanje a wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Wosjewjenje.

Nasch dotalny duchowny, knjes farar **Lauczek**, je ßo khorowatoscze dla na wotpoczink podał. Sa noweho duchowneho je kralowske knjeżerstwo knjesa **Jana Mrosaka**, kiž je w tu khwilu s pomoznym prědarjom w Bukezach, postajiło. Tutón ßo pschichodnu wutoru do Łupoje pscheßydli. Evangelšzy wobydlerjo ßußodnych wßow ßo napominaju, so bychu ßo pschi ßwjedżeńskim cžahu wobdżělili, kotryž naschemu nowemu duchownemu napscheczo poczehnje, so by jeho powitał.

Łupjanske zyrkwinske pschedstejiczerstwo.

Iswjedżeń sa mißionstwo bjes póhanami

smeje ßo **ßrjedu 12. julija** w **Budyschinku.**

Sserbska Boża ßkužba popołdnju w 2 hodź., předał knjes farar **Wicżas** s Noßaczig.

Němska Boża ßkužba popołdnju w 4 hodź., předał knjes kapłan Kschižan s Hodżija.

Wschitkich pscheczelow mißionstwa najwutrobnischo pscheproschuje

zyrkwinske prjódkstejerstwo w Budyschinku.
J. Gólcz, farar, pschedßyda.

Towarstwo Sserbskich Burow w Bělczezach
smeje jutsje njedżelu 2. julija popołdnju w 4 hodżinach poßedżenje.
Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Towarstwo Sserbskich Burow w Hodżiju
smeje jutsje **njedżelu 2. julija** popołdnju w 6 hodżinach poßedżenje.
Dnjowy porjad: skasanje koscziny k nasymnemu wußywej.
Pschedßydstwo.

Poboczne Towarstwo Sserbskich Burow w Porschizach
smeje njedżelu 9. julija popołdnju w 5 hodżinach poßedżenje.
Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

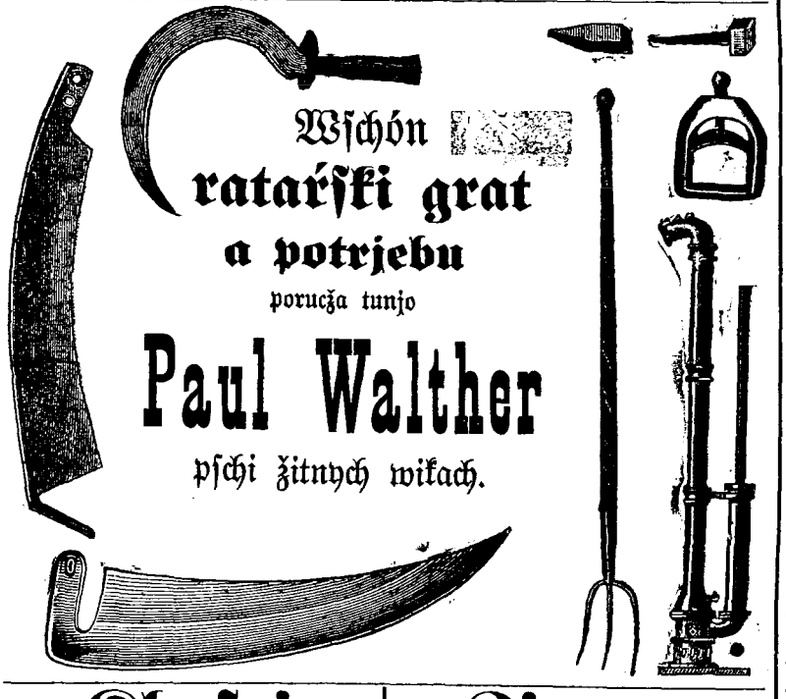

Wschón
ratarski grat
a potrjebu
porucza tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Khosej

w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróstschich druzinach porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym koż po zylisnach saßopschedawarjam porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Wot 3. julija hacz do 10. augusta ßym na prjeczkach.

Dr. Rudloff,
woczny a wuschny lěkar.

Mineralne wody

naturske a khumschtne, czerstwe pjelnjene, selterску a sodowu wodu
wot **dr. Struwy**
porucza tunjo
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na smutskownej lawskej haßy 10.

Kolmas

sa ßobustawy Khrósczańskeho ßerbskeho burskeho towarstwa leži na składze pola towarstwoweho pißmawjedżerja.

Proßymy wobkedżbowacz!

Ssmy tola namakali, so ßo pola
Oty Preussa, prjedy **C. F. Kloßa,** na žitnej haßy 4 mużaza drasta a żonjaze pjesle **najtuńscho** a **najlěpje** kupuja; duž tule pschedawarnju woßebje poruczamy.

Wobleczenja, po měrje seschite, po tajkej niskej płaczisnje, po kajkejž nihdże druhdże dostacz njejßu, pschezo derje ßedża. **N. S. R.**

Koblarnja w Tšelanach wostanje hacz do 15. julija wobßadżena.
Oertel, koblarnik.

Sprawnu **ródnu holzu** do kuchinskeho a domjazeho dżěła, kotraž dyrbi s khwilemi w khlamach pomhacz, k nowemu lětu 1894 pytam.
Otto Säuberlich w Łasu.
Samolwjenja ßo hacz do 15. julija t. l. wuprosch a.

Wotroczk ßo hnydom pyta na
Radworskim knježim dworje.

Warnuju, skschiwdżaze ßłowa, pola schwalcze Marje Syndżiz na mnje srěczane, dale rossčěricz; pschetoż sekharnych pschißkodżerjow wobskorżu.
Jakub Schérz w Khrósczizach.

Wutrobny dżak.

Wutrobny dżak ßo praji pschedstejiczerjam wschěch wědomych 7 wßow, woßebje knjesej **Žurej** w Delnim Hunjowje a k. **Holbje** w Bolborzach sa wschu prózu a staroscz, s kotrejž ßu ßo wo naschu kemschazu schczežku na tsi léta njespróznje bědżili. Khosty rad sapłaczimy; pschetoż my a naschi potomnizy schczežku nětko na wěczne wobkhowamy.
Wjele kemscherjow.

Pońdżelu **3. julija** popołdnju w 4 hodź. **serbska pobočna konferenca** w Pomorcach.
Předsydstwo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 27. | Sobotu 8. julija 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W pschitomnoscźi najwyschschich dwórskich dostojnikow je ßo wutoru kněžorstwowy ßejm wot kněžora ſ wurjadnej pychu wotewrił. Trónska rěcź, kotruž kněžor pschi tym cźitasche, ma ſcźěhowaze wopschijecźe:

„Cźeſcźeni knjeza! K ſhromadnemu dźěłu ſe ſwjaſkowymi knjeżerſtwami waß powoławschi, mam požadanje, waß postrowicź a powitacź. Sakonjowy nacźiſk wo ßylnoſcźi němſkeho wójſka w měrje, prjedawschemu kněžorſtwowemu ßejmej pschedpołożeny, ſ kotrymž dyrbjesche ßo ßylniſche wuwužiwanje naſcheje brónitoſcźe dozpicź, k mojemu wobžarowanju pschihłoßowanje ludoweho ſaſtupjerſtwa namakał njeje. Pscheßwědcźenje, też mojich wyßokich ſwjaſkarjow jenomyßlnje napjelnjaze, ſo ßo němſke kněžorſtwo dźiwajo na wojerſke pschiſprawjenja druhich krajow wot dalſcheho roswicza ßwojeho wójſka, wěſtoſcź a pschichod ſaruczazeho, wotlakowacź njeßmě, je mje k roßßudej dowjedło, kněžorſtwowy ßejm rospuſchcźicź a, poruczíwſchi nowowólby, nuſny ſpósnaty ſaměr dozpicź pytacź. Poczahi němſkeho kněžorſtwa k wukrajnym ſtatam ßu na moje wulke ſpokojenje, kaž prjedy, też nětkole pschecźelne a na žane waſchnje ſmucźene. Poměry němſkeje wojerſkeje mozy ßu ßo pornjo tym naſchich ßußodow bjes tym hiſchcze bóle pohubjeńſchike, dyžli w ſańdźenym lěcźe. Hdyž hižo geografiſke położenje a ſtawiſniſke roswicze Němſkeje nam pſchißłuſchnoſcź napołoži, ßebi poměrnje wulke wójſko dźerżecź, dha ßo dalſche roswicze naſcheje brónitoſcźe dźiwajo na postupy wukraja dyrbjeńſka nuſnoſcź ſcźini. So mohł pſchißłuſchnoſcźe, po wuſtawje mi pſchiſtejaze, dopjelnicź, mam ſa nuſne, ſo ßo ſe wſchěmi ßo poſkicźazymi ßrědkami na doßahaze a wuſpěſchne ſakitanje wótzneho kraja ſkutkuje. Duž ßo wam bjes komdźenja nowy ſakonjowy nacźiſk wo wójſkowej ßylnoſcźi w měrje pſchedpołoži. W nim je ßo na pſchecźa, kotreż ßu pſchi wuradźenju prěnjeho nacźiſka ßłyſchecź byłe, dźiwało, a ßu ßo teho dla žadanja na to, ſchtož móże kóždy po ßwojej woßobje dokonjecź, a na ludowu dawkowu móz, tak daloko hacź je to bjes ſchkodowanja ſaměra móżno było, ponižiłe. Intereßy kněžorſtwa pſchikaſaja, hladajzy na pſchedſtejaze minjenje ſeptennata w bliżſchim nalěcźu, ſo ßo wojerſka pſchedłoha ſkerje lěpje pſchiſwoli, ſo mohło ßo lětuſche poſtajenje rekrutow hižo na nowym podłożku ſtacź. Sakomdźenje termije tuteho poſtajenja bychmy dleje dyžli dwě lěcźe na ſchkodu ßwojeje brónitoſcźe cźuli. So by wam móżno było, ßwoju dźěławoſcź njedźělenu pſchedłoſy pſchiwobrocźicź, ſwjaſkowe kněžerſtwa wothladaja, poßydanje ſ druhimi pſchedłohami wobcźežicź. Hdyž też pola mje a pola mojich wyßokich ſwjaſkarjow pſcheßwědcźenje dale wobſteji, ſo móża ßo ßrědki, ſa ſnowjenje wójſkoweho naprawjenja nuſne, pſchiſprawnje a bjes pſchecźeżenja po tym pucźu wobſtaracź, kotryž bě ßo ſ dawkowymi nacźiſkami, ſańdźenu naſymu pſchedpołożenymi, namjetował, dha tola praſchenje, kak maja ßo wjetſche wudawki krycź, njepſchestawajzy rospominaja. Wocźakuju, ſo k wam ſapocźatk ſymſkeho poßydanja pſchedłohi dońdu, w kotrychž ßo ſaßada, ſo dyrbi ßo ſwjedźenje tamnych ßrědkow po tym, ſchtož něchtó ſamože, a ſ móżnym lutowanjom dawkoweje mozy ſtacź, hiſchcze bóle k wuraſej pſchinjeße. Hacź do minjenja nětcźiſcheho ſliczbowanſkeho lěta bychu ßo k ſapłacźenju wjetſcheje potrjeby pſchinoſchki ſwjaſkowych ſtatow wſake. Cźeſcźeni knjeza! S cźežkimi woporami je ßo poradźiło, němſki lud ſ twjerdym ſwjaſkom ſjenocźicź. Lud tych cźeſcźi, kotſiž ßu ſa tutón ſkutk ſamoženje a krwej podali a wótzny kraj k politiſkemu a hoſpodarſkemu poſběhnjenju dowjedli, kotreż, kaž je wone rojenkow hordoſcź a wjeßele, potomnikam, jeli ſo budźa w duchu wótzow dale twaricź, wulkoſcź a ſboże kněžorſtwa ſaruczi. Sßławne dobycźa ſakhowacź, ſ kotrymiž je naß Bóh w běđźenju wo naſchu njewotwißnoſcź žohnował, je naſcha ßwjata winowatoſcź. Tajku winowatoſcź k wótznemu krajej pak jenož dopjelnimy, hdyž ßo doſcź móznych a brónitych ſcźinimy, ſo móhli ſe ſpuſchcźomnym kitarjom europiſkeho měra woſtacź. Nadźiju ßo, ſo mi a mojim wyßokim ſwjaſkarjam waſcha wótcźinſka a woporniwa podpjera pobrachowacź njebudźe!“

Kněžor k trónſkej rěcźi hiſchcźe tele ßwobodnje rěcźane ßłowa pſchiſtaji: „Dźicźe, moji knjeża, naſch wſchitkich Bóh ſpożcź wam ßwoje žohnowanje k dokonjenju cźeßneho ſkutka k lěpſchemu naſcheho wótzneho kraja! Hamjeń.“ Po tychle ßłowach hłuboke hibanje pſches ſhromadźiſnu dźěſche.

Na najważniſche praſchenje, na kajke waſchnje maja ßo khoſty ſa powjetſchenje wójſka ſwjeſcź, ßo w trónſkej rěcźi jaßnje njewotmolwi. Sso ßamo wě, ſo ani konſerwatiwni, ani zentrumſzy palenzowemu abo piwowemu dawkej njebudźa pſchihłoßowacź, kotryž je knjeżerſtwo loni namjetowało. Po ſdaczu chze knjeżerſtwo kněžorſtwowemu ßejmej pſchewoſtajicź, ſo by poſtajił, po kajkim pucźu dyrbja ßo trěbne pjenjeſy wobſtaracź. Duž budźe khoſtow dla ßnadź wjele wadźenja a rospominanja, a nichtó drje hiſchcźe nětkole prajicź njemóże, hacź ßo w tutym naſtupanju pſchesjenoſcź pola wjetſchiny kněžorſtwoweho ßejma dozpi. Schto pak potom, jeli ſo ßo khoſty njebychu dojednałe?

— Prjedy hacź je kněžorſtwowy ßejm ßwoje wuradźenja ſapocźał, je ßo pruſki krajny ßejm wot kněžora ſ trónſkej rěcźu wobſamknuł. Ssejmowym ßobuſtawam ßo w njej pſchipóſnacźe a dźak wupraji ſa jich wuſpěſchne dźěło, kotreż ßu w pjecźich lětach, na kotreż je ßejm wuſwoleny był, dokonjałe. Wunoſchk tuteho dźěła je: Sjenocźenje helgolandſkeje kupy ſ Pruſkej, nowy porjad w wjeßnych gmejnach ſa ßydom rańſche pruſke provinzy, pſchipokaſanje wuſtawneho wothladanja duchakhorych, hkuchoněmych a ßlepych na wjetſche ſjenocźenſtwa, położenje cźežkotow wjeßnych ſchulow, polěpſchenje dokhodow wucźerjow wjeßnych ſchulow, wutwarjenje ſtatnych żeleſnizow, ſakoń ſa małe żeleſnizy a pſchede wſchěm reforma direktnych dawkow. Na kónzu trónſkeje rěcźe kněžor praji: Wobžaruju, ſo wobſchěrne krajiny, woßebje w wjecźornej Pruſkej, dla wobſtajneje ßuchoty na njedoßahanje ßłomy a ſkótneje pizy cźerpja. Moje knjeżerſtwo je bjes komdźenja pſchipomoz poruczíło a liczi na ßylne ßobuſkutkowanje gmenſkich ſwjaſkow. Jako krajny wótz budu ßo też ſa to ſtaracź, ſo ßo ratarſtwu pſchi tejle a druhich wobcźežnoſcźach, ſ kotrymiž ma ßo běđźicź, pomoz poſkicźi. Wſcho ßo njeje dowuradźiło, ſchtož běchu ßebi ſa ßejmowy ſakonjedawazy cźaß wotmyßlili. Tola pohladanje na wunoſchk ßejmoweje dźěławoſcźe je woßebje teho dla jara ſwjeßelaze, dokelž bozpite na wótcźinſkim duchu wotpocźuje.

— Antiſemitojo njebudźa w kněžorſtwowym ßejmje ſjenocźeni. Heßenſzy a ſakſzy reformarjo, dwanacźe muži ßylni, ßu ßo jako woßebita ſtrona ſaßydlili. Sswojeje ßnadneje liczby dla njebudźa woni ßamoſtatne pſchedmjety ſtajecź móz. Kaž ßo ſda, reformarjo to też nochzedźa. Hdy bychu to w myßlach měli, bychu ßo ſ antiſemitami němſko-ſozialneje ſtrony, pola kotrychž je ſ pſchedßydu Liebermann ſe Sonnenberg, ſjenocźili. S nimi hromadźe bychu doſcź ßylni byli, ſo móhli ſakonje namjetowacź, ſ kotrymiž dyrbi ßo němſkemu kněžorſtwu ſe wſcheje nuſy wupomhacź.

— Najwjazy kedźbliwoſcźe je ßo pſchi wotewrjenju kněžorſtwoweho ßejma nowowuſwolenym antiſemitam pſchiwobrocźiło, kotſiž ßu ſ dźěła hiſchcźe khětro młodźi ludźo. Antiſemitojo maja ßydła na najſwonkow-

niſchej prawizy pódla Polakow a ſady konſervativnych. Na tribunje ſtejazych to ſaczíſchcź czíni, jako bychu woni, kaž hižo pſchi wólbach, też w kheżorſtwowym ßejmje konſervativnych wot ſady nadpanucź chzyli. Hdyž hnydom pſchi ſapoczatku mjena wokajo Ahlwardta ſawokachu, ßo tón tak wótſje ſ „tu“ wotwoka, ſo powſchitkowne ßmjecźe naſta. Wón bě w fraku a běłym lazu rjenje friſěrowany pſchiſchok. Jeho ſchěroke poknoměßaczkojte wobliczo je ßo pſchi wólbnej agitaziji ßylnje ſbruniko. Ahlwardt, kiž je ßo ſ pomozu pjenjes někotrych ſemjanow ſ paſorow židowſkich lichowarjow wucźahnuk, je ßo w poßlednim cźaßu do ßuroweho njepſchecźela ßwojich něhduſchich dobrocźelow pſcheměnik. Wón by najradſcho widźak, ſo by ßo ſemjanſtwo do zyka wotſtroniko, ſchtož dyrbi ßo ſ wulkim dawkom na ſemjanſke titule a wopony dozpicź. Wón namjetuje, ſo dyrbjak kóždy „jednory“ ſemjan 2000, ßwobodny knjes 4000 hriwnow a tak bjes kónza dale, „nowopjecźeny“ ſemjan pak dwaezćory dawk lětnje ſapłacźicź. Na tajke waſchnje, wón měni, by ßo ſtatna kaßa rucźe ſ wjele milijonami napjelnika, a ſ dobom dyrbjeli ſemjenjo ſemjanſtwo ſkožicź, dokelž bychu hewak bórſy wokhudźili. Bjes tym ſo Ahlwardt takle wužitnoſcź ſemjanſkeho dawka porucźa, jemu jeho pſchecźiwnizy radźa, ſo by tola radſcho dawk na zyke a ſapłatane kholowy namjetowak. Rěcźa jemu k lubu, ſo wón huſto w roſtorhanych kholowach khodźi a ſo by ßo po tajkim tuteho dawka ſminuk. Dawk na zyke kholowy by wjele wjazy wunjeßł, hacź tón na ſemjanſtwo; pſchetoż wulki dźěl Němzow hiſchcźe tak twjerdźe na ßwojich zykych abo ſapłatanych kholowach wißy, ſo bychu ſkerje dawk dawali, hacź ſo bychu ßo wot ßwojich kholowow dźělili. Židowſzy pſchicźaharjo ſ Ruſkeje, kotſiž w dołhich kaftanach khodźa a ſ zyka žanych kholowow njenoſcha, mohli ßo k woßebitemu dawkej ſcźahnucź.

— Nazionalliberalni ßu ßo w kheżorſtwowym ßejmje wopraſcheli, hacź budźe knjeżerſtwo pſchi lětuſchich manevrach na njedoßahanje ſtótneje pizy woßebje w nawjecźornych a pokodniſchich Němzach dźiwacź. — Zentrum ßebi žada, ſo by ßo jeho namjet, ſběhnjenje jeſuitiſkeho ſakonja žadazy, pſchichodnu ßrjedu na dnjowy porjad ſtajik. Dale je zentrum někotre namjety, na rjemjeßlniſki porjad ßo pocźahowaze, ſtajik.

— So by ßo ſkótna piza ſ Němzow do wukraja njepſchedawaka a ſo ßo njeby na tajke waſchnje nuſa bjes ratakſtwom powjetſchika, je ßo wot kheżora wukas wudak, ſ kotrymž ßo ſakaże, ßyno, ßuſchene abo njeßuſchene piwowe ßkodźiſny, ßkomu a ßykanje hacź na dalſche pſches mjeſy do wukraja woſycź. Kheżorſtwowy kanzler je móz doſtak, wuwſacźa tuteje ſakaſnje wotpuſchcźicź a ßnano trěbne kontrolſke naprawy porucźicź.

Franzowſka. W Pariſu ßu ſańdźeny tydźeń ſke njeměry byke. Někotſi młodźi ludźo, kotſiž běchu reje ſ poknahimi holzami wotdźerżeli, běchu ßo tajkeho njekaſanſtwa dla k jaſtwu a k pjenjeżnemu khoſtanju ſaßudźili. Teho dla běchu ßo jich pſchecźeljo roſſkobili a ſo bychu na někim ßwoju njembroſcź ſtudźili, do wotdźělenja poliziſtom, nimo jeneje khoſejownje duzych, ſ porzelanowymi podſtawkami, kajkeż ßo pod piwowe ſchkleńzy ſtajeja, a ſ porzelanowymi ſchwabliczkowymi ßudobjemi mjetachu. Poliziſtojo ßo do mjetarjow ſ nahim mjecźom dachu. Wěſtemu Nugerej, jenemu 23 lětnemu pſchekupzej, pſchi bijenzy porzelanowy nopaſchk do hłowy ſlecźi. Nuger hnydom k ſemi padże a w hojeńni wumrje, hdźež běchu jeho w nozy donjeßli. Khłopzy, w kotrychž ßrjedźiſnje bě Nuger panuk, wudawachu, ſo ßu poliziſtojo do Nugera nopaſchk cźißli, bjes tym ſo drje maja cźi prawo, kotſiž praja, ſo je nopaſchk ſ khoſejownje na Nugera pſchileczik. Nugerowa ßmjercź wobhdleršwo tamneho měſtoweho dźěła do woprawdże błudneje njembroſcźe ſtaji. Zyły dźeń ßo herjekaze ſhromadźiſny wotbywachu a wjecźor wſchelaki njerodny prak ſ cźrjóbami po dróhach cźahaſche, kóždeho poliziſta nadpadujo, kotrehož ſetka, a wſcho, ſchtož ßo hodźeſche, ſaniczujo. St. Michelſki boulevard mějeſche wutoru rano napohlad kaž dróha města, kotruž je njepſchecźelſke wójſko dobyko a ſapuſcźiko. Ławki, płunowe latarnje atd. běchu rosbite a ſchtomy ſe ſemje ſwuwalane. Mnoſy pſchekupzy ßwoje khlamy ſamknjene dźerżachu. Tym, kotſiž njeběchu tak wobhladniwi, njeměrnizy khlamy wurubichu; bjes druhim bu jenemu pſchekupzej poł ſta revolvrow kranjenych. Ssrjedu popołdnju ßo ropot ſ nowa ſapocźa. Hdyž njeměrnizy ſpytachu, woſy konjazeje żeleſnizy powróćicź, jich poliziſtojo ſ mjecźom roſehnachu. W nozy w 11 hodźinach běchu krwawne puki na ekolſkej dróſy. Poliziſtojo tſělachu a jeneho njeměrnika ſ teßakom ſakkóchu. Jedyn wós konjazeje żeſeſnizy ßo do cźiſta ſpali, měnja, ſo ßu jón najprjedy ſ petrolejom poleli. Wokoło 12 hodźin bě porjad ſaßo poſtajeny. Něhdże 200 woßobow běchu poliziſtojo ſajeli. Mnoſy poliziſtojo běchu ßo wot njeměrnikow ſtraſchnje ſranili.

Srudny podawk na morju.

(Ruſke powjedańczko.)

(Skónczenje.)

Jakub bě mjeſe wſchěmi najßylniſchi. S Kſcheſcźijanom cźißnu ßo wón na Kumpa, torże jemu ruzy do ſady a wleczeſche jeho k płachtowemu ſtołpej.

„Ssleczcźe jeho koſchlu!“

„Ně, ně!“ wokach ja, „njeczińcźe to!“

„Ta wěz tebje niczo njeſtara“, wotmolwi mi Breſent mjerſazy. „Ja ßym jow ſ knjeſom.“

Mi niczo druhe njeſwoſta, khiba mjelczećź. Wón dźě bě kapitan a na łódźi dyrbi ßo kóždy ßwěru podcźißnucź.

„Swjaſajcźe jeho!“

Jakub a Kſcheſcźijan nuſowaſchtaj Kumpa, ſo dyrbjeſche ruzy wokoło ſtołpa podacź, a ſwjaſaſchtaj jemu potom ruzy hromadu.

Na wobliczu njeſbożowneho bě ßurowy ſtrach widźecź.

„Aha, aha! Nětk ßebi tón njekhmanik wjaz njeſpěwał Jakubje! kſchud!“

A nětk pocźa Jakub ſ tutym żałoßnym rjemjenjatym kſchudom, na kotrehož kónzach běchu ßuki, ßurowje do bjesbóżnika pracź.

Najprjedy płakaſche a ſdychowaſche Kump, potom ßo wotmjelcźa. Widźu jeho pſchezo hiſchcźe pſched ßobu, kajkiž tehdom běſche; wobliczo bě wſchě hroſne a wohidźene ſe ſłóſcźu, tak ßurowje ſwohidźene, ſo pſchestach jeho wobżarowacź.

Skónczńje cźißnuchu jeho kaž kónzo na deſki a Breſent, trochu ſměrowany, rjeknu k njemu: „Dopomń ßo na tute khoſtanje. Niczo njeje ſa łódźnika bóle njeczeſtne dyžli paduchſtwo! Polěpſch ßo!“ —

Hdyž běchmy ſaßo w ßwojej kajucźe, rjeknuch Breſentej: „Ty ßy pſchejara kruty pſchecźiwo njemu był!“

„Kónz je! Schtoż je ßo ſtako, je ßo ſtako, njerěczmy wjazy wo tym.“

Cźerſtwy wětr ſaduny a cźehnjeſche „Hanu“, kiž żołmy rjenje rosdźělowaſche, do prědka.

Pſched nami wupſcheſtrěwaſche ßo njeßměrnoſcź, hdźež niczo wuhlad njeſadźěwaſche.

* * *

Bórſy ßo wulěkowawſchi da ßo Kump ſ hiſchcźe wjetſchej prawidłownoſcźu a wutrajnoſcźu do dźěła hacź prjedy. Ale ani ja njeſwěrich ßebi, jeho ſa to pokhwalicź, tak cźmowy bu jeho napohlad a zyke jeho ſadżerżenje, wot ßwojich towarſchow mějeſche wjele pſchenjechacź. Jich ſłóſcź pſcheſcźěhaſche jeho ſtajnje. Wuſtorcźichu jeho ſe ßwojeje bjeßady a ſapowjechu jemu ßwoju pomoz pſchi kóždym cźeżkim dźěle. Kóżdy ßo woßebje prózowaſche, jemu k mjerſanju cźinicź, do njeho ſtorkacź, teptacź a jeho hrubje ranicź.

Dokelž mje tute njetrěbne cźwilowanja hněwachu, chzych tych ludźi napominacź, jich wohańbicź jich ſadżerżenja dla, ale woni njedachu ßebi w tej wězy niczo rěcźecź.

„Hladajcźe, Michał Sergijewicź je njekhmanik“, rjeknu mi jedyn ſ nich, „tón by mohł ßwojeho ßamßneho nana moricź“.

Duż bě bjes dźiwa, ſo bu Kump, kiž, ſchtoż dźěło naſtupaſche, ßam wjazy ſhraba hacź druſy hromadźe, dale bóle pokhmurjeny a dźiwi. Sa tſi dny, kiž běchmy na morju, njebě wón hiſchcźe ſe żanym cźłowjekom ani ßłowcźka porěcźał. Jeho jenicźke roſpjerſchenje mjes dźěłom bě to, ſo by ßo něhdże ßam ßydnuł a pſalmy ſynczał. Druhdy w tym poſaſta, padże na kolenje a wokaſche ſa ßwojej Emmu.

Hdyž to Breſentej powjedach, wotmolwi tón po krótkim mjelcźenju: „Ty dźě wěſch, ſo ßym ßo na tónle pucź jeno njerady podał, a nětkle chze mje ſtaroſcź a bojoſcź ſkoro ſadużycź. Hdyžkuli tehole Kumpa jeno ſawohladam, chzedźa mje hižo moje mozy wopuſchcźicź, kóżdy ras, hdyžkuli ßo ſ nim ſetykam, cźujach, kak mje ſymna bojoſcź pſchewſa. Na prěnim brjoſy, k kotremuż dozpějemy, jeho wużadźu.“

Ale też ja ſhubiwach dobry ſacźiſchcź, kiž běch ſ woprědka wo Kumpje doſtał, dale bóle, dokelž ſ jeho woczi błyſkaſche hida a hněw.

Jutru wjecźor bě njebjo jaßne a hwěſdne a morjo błyſchcźeſche ßo w ſelenej barbje. Kaž błudne ßwěcźki rejowachu foſforowe ßwězy po żołmach.

Wokoło naß bě cźicho. Ssedźach na ſwjerchu, kurjach ßwoju dymku a chzych ßo ſ Kumpom ſabawjecź. Najprjedy ßo cźmowje wote mnje wotwobrocźi, potom pak bě ſwólniwy, ſe mnu bjeßadowacź. Wěſo rěcźeſche jeno ſaßo wo ßwojej njewjeſcźe Emmje. Běſchtaj ßebi hižo dawno wotmyßlikoj, ſo chzetaj ßo bracź. Kak ſa njej żedźi a kak ßo jemu po njej ſtyſka, hdyžkuli na nju ſpomina! Potom mi powjedaſche, kak je zyle wopuſchcźeny na ßwěcźe. Zyke jeho żiwjenje

hacz dotal je jeno ßame hubjenſtwo byko. ... Jeno wona, Emma, ßama też ßyrota, jeho lubuje. Mjes tym ſo nětko na jeho wróćenje cžaka, bydli pola ſtareje, ſkeje, ſkupeje cžety, kiž jej jeno k mjerſanju cžini.

Jeho towarſchojo njepſchestachu, jeho wußměſchecz a jeho ranicz na hrube waſchnje.

Ras bě Kump w lodowym wětſiku cžežke dźěko dokonjecz dyrbjał a bliżeſche ßo potom wſchón pſchemjerſnjeny khachlam, pſched kotrychž bě też Jakub. Tón wotſtorczi jeho ſ tajkim wotmachom, ſo ßo Kump krucže do cžoła dyri wot jeneje kromy.

„Won jow, ty rawßo", wołaſche Jakub. „Njejßy ßebi hižo junu doſcz ßwojej khłaſche ſpalik?"

Tſjo druſy ßmějachu ßo k tutym ßłowam, ja pak ßo nad tymile ßłowami ſ hněwom pyrjach a dach Jakubej ſa khoſtanje dźěko, ſchtož bě Breſentej jara do boka.

Ras pytnuch, hdyž Kump na ſwjerch dźěſche, kak wón tſchepjetaſche, wocži wudźěraſche, jeho wobliczo ſblědnu ſ hněwom a ſe ſłóſczu.

„Schto dha woni chzedźa?" wołaſche wón. „Chzedźa woni, ſo byrbju jich ſkónzowacz — ſadajicz? A tola ... ja ßo pſchewinu! Ale woni byrbja mje na pokoj woſtajicz, abo ..." Zyła wěz bě tak daloko dozpěła, ſo mějach ja ſa cžiſcže nuſne, ſa njeſbožownika krucže wuſtupicz. Ras njedźelu po Božej ßłużbje, hdyž běchu mužoſo hiſchcže na ſwjerchu ſhromadźeni, rěczach ja k nim na tole waſchnje: „Wuživajcže tola ſkónczńje roſuma, towarſchojo, a wopomńcže, ſo to tak dale woſtacz njemóże. Cžeho dla pſcheſcžěhacže dha wboheho Kumpa tak na ſtajnoſczi? Wón je něſchto ſłe wobeſchoł, dobre; ſa to pak je też ßwoje khoſtanje doſtał. Waſche wězy, kiž bě wam wſał, ßu wam wróćo date. To by ßnadna wěz była, ſaßo měr ſcžinicz. Dźicže k njemu a dajcže jemu ruku!"

Na jenym boku ſtejeſche Kump, blědy kaž ſcžěna; na druhim boku ſchtyrjo kóždnizy, kaž pſchibicži na blaku. Dokelž chzych jim dobry pſchikład dacz, dźěch a wſach Kumpa ſa ruku a widźach, kak ßo jemu w cžmowym wócžku ßylſa dźakownoſcže błyſchcžeſche. Skónczńje roſßudźichu ßo też druſy a pſchińdźechu jedyn ſa druhim, ſo bychu jemu ruku dali, ale bě widźecz, ſo to jeno njerady, cžinjachu.

A ſacžiſchcz, kotryž bě tutón wuſtup ſcžinił, ßo też bórſy ſaßo ſhubi. Hiſchcže ßamßny wjecžor naſta ſwada, kiž ßo ſ pukami ſkónczi, pſchi cžimž tu Kump ßam ſtejeſche pſchecžiwo ſchtyrjom druhim. S wułkej prózu a ſ Breſentowej pomozu ßo mi ſkónczńje radźi, jich roswjeſcz.

Kump pjerjeſche ſe ſłobami a kſchipjeſche ſe ſubami.

„Na" — ſawoła Breſent na mnje — „ſchto nětk měniſch? njeje dha doſcz ſłóſtniwy? Schto?"

Kaž by rjekł, ſo je to dźiw, ſo je cžłowjek ſły, hdyž jeho tak pſcheſcžěhaja.

* * *

Prěni tydźeń bě naſcha jěſba jara ſbožowna była, ale ſ kónza woßmeho dnja poſběže ßo jara wótry wětr a zyłe njebjo ſacžmi ßo ſ tokſtymi cžornymi mróczelemi. Naſchu łódźku mjetaſche żakoſtnje tam a ßem.

S kóždej hodźinu bu dołhowjecžorny wětr mózniſchi. Morjo ßo, mohł rjez, ſ jeſchcžom warjeſche. Wſchě płachty běchu napjate, wumožaze cžołmy pſchihotowane, tak cžakachmy kóždy wokomik na ſahubjenje. Wſchitzy pak ſadźerżachu ßo kaž ſtatni hólzy, woßebje radoſcz bě, na Kumpa hladacz, ſ kajkej ſpěſchnoſczu a wuſchiknoſczu kóždy roskas wumjedźe. Kaž ſchkorpjawka ßo naſcha łódź poſběhowaſche, pak cžumpaſche ßo na kónczkach wyßokich żołmow horjeka, pak ſpadnu ſaßo hłuboko dele kaž do bjesdna.

Zyły dźeń naſajtra a też zyła nóz ßo minjeſchtaj, ſo mějachmy bjes pſchetorhnjenja wojowacz ſe ßmjercžu, kiž nam kóždy wokomik hrożeſche. Skónczńje, hdyž ßo druhi wichorowy dźeń nakhileſche, popuſchcži wětr; to pak bě też najwjetſchi cžaß, pſchetoż naſche mozy a naſcha wutrajnoſcz bě k kónzej.

Hłowa wißaſche nam na wutrobnje, noſy ßo potkłakowaſchtej, a ſpar chzyſche naß pſchewjacz. Ja ſrěczach ßo ſ Breſentom na to waſchnje, ſo chzu ja ſ Kſcheſcžijanom hacz do rano jeneje na ſwjerchu ſtražowacz, potom dyrbitaj naju Breſent a Jan ſaſtupicz.

Jakub njemóżeſche w tym cžaßu niczo cžinicz, dokelž bě ßebi we wichorje nohu ſranił, a Kump, jako nowy, ßo k tajkej ßłużbje hiſchcže njehodźeſche.

Ja ſepjerach ßo ſe wſchej mozu pſchecžiwo ſparej, kiž mje dale bóle napadowaſche. Skónczńje we wotrěczanej hodźinje pſchińdże Breſent mje wumožicz.

„Nětk podaj ßo do měra", rjeknu wón, „ja budu nětko ſtražowacz hacz do ranja. Hu ... kak ſyma!" pſchiſtaji wón ſe ſymu ſaderknuwſchi.

Dźěch do ßwojeje wuſkeje kajuty. Lědma běch w ßwojej wißazej macže a hižo bě mje cžežki ſpar wobjał.

Na dobo wutorżech ßo ſe ſpanja, kaž by mje něſchto dyrko. S wudźerazymaj wocžomaj woſtanu leżo, każ ſlemjeny ſe ſeznjenjom.

„Haj ... ſeznjenje ... woprawdźite ſeznjenje! W ßměrkach ſpóſnach Kumpa! Wón ſtejeſche pſchede mnu a ſahonjeſche ßo ſe ßekeru wyßoko nade mnu!

„Saſtań" — wołach wſchón ſadwělowazy.

Se ſtym, ſkoro helſkim ßměchom, kiž bě na pſchemyßleneho ſapodobny, ſpuſchcži ßekeru.

„Aha, aha! Ty ßy wotucžił! Ty maſch ſboże!"

A ßydźe ßo na blidko a ſarubnu ſ wotmachom ßekeru do dna.

Hdyž běch zyle k ßebi pſchiſchoł, wobkedźbowach Kumpa. Bě to ßurowy napohlad. Hłuboko ſapadnjenej, ſ krewju ſacžekkej wocži, blěde wobliczo, ſwohidźene ſ hidu a ſ cžerpjenjom, boßy noſy, ſ krewju ſapanzana koſchla: tajki tu ßedźeſche a woſchcžeraſche ßo hdyß a hdyß.

Skónczńje pſcheſta ßo woſchcžeracz a rjeknu: „Poſkhaj, jow na łódźi je jeno jedyn, kiž mózeſche mje pſchenjechacz, to ßy ty. Teho dla chzu tebi žiwjenje woſtajicz. Wrócžmoj ßo domoj na twojej łódźi. To rěka —" pſchiba wón ſ hrubym hłoßom, „nětko je to moja łódź!"

Se ſtrachom tſchepjetajo ſrunach ßo w ßwojej macže. „A cži druſy?" bórbotach ja.

S woſchcžeranjem, ſo ßo mi krej w žiłach ſtajeſche, wotmolwi wón: „Tych ßym wſchěch ſabił!"

„Njekhmaniko!" ſawołach ja, wſchón rosnjembrjeny ſe ſłóſczu a ſe ſeznjenjom, a ſ wotmachom ſlecžach na njeho.

„Po tajkim ty njechaſch ... Ty njechaſch?" rejeſche wón, ßo wobarajo a mje wotſtorkujo.

Na ſboże bě ßekera tak hłuboko do drjewa ſalěſła, ſo jeje wucžahnucz njemóżeſche. Powßnuch ßo na njeho, pjerjech njejabzy do njeho a wołach: „Na pomoz! Na pomoz!"

Błuki wothłóß mějeſche moje wołanje we wuſkej kabinje. Ale ſ mozu, kajkejež běch jemu lědma pſchižpěł, wotſtorczi mje wón a cžeknu ſ durjemi.

Rucže ſamknuch durje, ßydźech ßo na matu a pſchemyßlich ßebi, ſchto cžinicz. Nade mnu ßłyſchach jaßnje ſchubrowanje jeho naboß nohow, doniž wón po ſwjerchu běhaſche a najſkerje něſchto pytaſche. Potom bě ſměrom. Ja ſadźerżach dych a ßłuchach.

Na dobo ſaſchcžerczа ſchkleńża. Wokno nad mojej hłowu roslecža na kruchi, a ſ dobom ſabola mje w ramjenju.

Kump bě, dołhi nóż na hiſchcže dlěſche toporo pſchicžiniwſchi, wokno rosbił a mi breńtwu do ramjenja ſakłół.

Slecžach ſ maty a khowach ßo w rózkach kajúty. Wón pak ſcžěhowaſche ſa mnu ſe ßwojim nožom a ßłyſchach, kak breńtwa pak jow, pak tam ſabrincža. Skónczńje cžißnuch ßo na podkohu. Tu pokaſa ßo jeho wobliczo, ſe ſłobami wohidźene, w rosbitym woknje.

Sakła, wotßali ßo wot wokna, a ja cžakach ſaßo njeměrnje. Bórſy ſaßłyſchach pſched durjemi ßwojeje kajuty ſchubrowanje. Pſchi tym ſpóſnach, ſo wón drjewo pſchinoſchuje a ſ papjeru ſchubruje. Potom bě ſaßo cžicho.

Pſchi durjach ßedźo ſadźerżowach krucže dych. Na dobo ſacžuch, kak po mni něſchto mokre, ſymne běži. Shladnuch a wuhladach horjeka we woknje ſ nowa Kumpowe hroſne wobliczo. Ruku daloko wupſcheſtrěwſchi lijeſche wón petroleum na mnje a ſhubi ßo ſaßo.

Włoßy mi na hłowje ſtawachu, hdyž ßebi pomyßlich, ſo chze mje žiweho ſpalicz.

Na dobo pſchińdże mi do myßli, ſo mějachmoj kedźbnoſcže dla jeno mój ſ Breſentom na łódźi ſapalki. Duž je tón ſłóſtnik něſchto najſkerje do Breſentoweje kajúty ſchoł po ſapalki. W tym ßamym wokomiku běžu też hižo horje a pſchetkóczu ßo pſches wuſke wokno, tak ſo ßo do wocžow wot ſchkleńża ſrěſach. Połny krewje, ſ rostkóczenymaj ramjenjomaj dozpěch ſkónczńje na ſwjerch. Na ſboże potknuch ßo hnydom pſches jedyn tamnych cžežkich żeleſnych ßochorow, kiž ßu k temu, ſo by ßo kotwižyna wjerczawa nawjedowała. Khwatnje jón hrabnuch a kaczach ßo mjelczo po ſkhodże, kiž dźěſche k durjam tamneje kajúty.

Pſched durjemi woſtanu ſtejo, ſe ßochorom w ruzy, k bicžu hotowy. Na dobo wotewrichu ßo durje a Kump pſchińdże ſkónczńje ſe ſapalkowej tyſku. Ja ſrunach ßo po zyłej ßwojej dołhoſczi a ſpuſchcžich ſ zykym wotmachom żeleſny ßochor na jeho hłowu. Wón

sareji, sakhabka ßo a padże. Ja cźišnuch ßo na njeho, cźepu do njeho pak jow pak tam, doniż skónczńje bjes wědomnja leżo njewosta.

S wulkej prózu wleczach njehibite cźěko po skhodże horje a po swjerchu hacź k storpej, k kotremuż jeho sa ruzy a sa nosy pschiwjasach.

Nětk hakle pschińdźech saßo k ßebi. A wutroba chzysche ßo mi puknucź pschi ßurowym napohladże. Swjerch tepjesche ßo w krewi.

S poßledním napinanjom radźi ßo mi, signalnu khorhoj wutyknucź, potom ßydźech ßo pschi ßwojich morwych towarschach.

Skónczńje pschińdźe kódź, bě to jendźelska, kiž do Rigi jědźesche. Spuschczichu cźokm do morja a pschińdźechu mi na pomoz. Hdyž běchu wyschzy na mojej kódźi widźeli, schto bě ßo stako, a ßo jim seznuko, mójach lědma hischcże wupowjedacź, schto bě ßo stako. Mje a Kumpu wsachu, morwych s cźesczu do morja pokhowawschi, na ßwoju kódź, „Hanu" pschiwjasachu sady k ßwojej kódźi, a tak dojědźechmy do Rigi.

Wěso najprjedy praschachu ßo wschitzy: schtó s naju je mordar? Ale na sboże wusna ßo Kump ßam. Wón bu do Ssibiriskeje wotßudźeny, hdźež tež Emma sa nim scźěhowasche.

Ze Serbow.

S Budyschina. Pońdźelu je kralowski wokrjeßny hejtman se Salza a Lichtenau na cźaß żiwjenja wusoleneho Budyskeho měschczanostu dr. jur. Kaeublera, kiž je ßo jako tajki wot kralowskeho statneho knjezerstwa wobkruczik, ßwjatocźnje do pschißkuschnoscze wsak a sapokasak.

— Njedźelu popołdnju wokoło tsjóch hodźin w jenej komorje hoscźenza „k honjerskemu dworej" woheń wudyri. Dokelž bě komora samknjena, dyrbjachu tšěchu nad njej wotkrycź a wot horka płomjo salecź. Woheń budźische ßo, jeli so budźichu ßo jeho s cźaßom njedohladali, w tamnischich drjewjanych twarjenjach rucze rosschěrik.

— Hłowna shromadźisna ßerbskeho burskeho towarstwa budże njedźelu 23. julija w Baczonju.

S Małeho Wjelkowa. Wotmolwjenje na naschu prózstwu: Mało-Wjelkowska wupożczerńja je 25. měrza pola tudomneho hejtmanstwa wo dowolnoscź proßyła, so ßměte ßo zyrkwinske a formindam pscheporuczene pjenjesy, kaž tež schulske a gmejnske kapitale jako sakłady do jeje pokładnizy kłascź, a je ßo k tutej próstwje runoprawna Łahowska a Radworska wupożczerńja pschisamkła. Po ßem dońdźenym wukasu Kralowskeho hejtmanstwa 28. měrza — čł. 556 I — ßo wonemu towarstwu a s dobom tež wschěm druhim wosjewi, so jich wupożczerńje żaneje dowolnoscze k pschijimanju mjenowanych pjenjes njepotrjebaja, so pak maja sastupnizy zyrkwinskich, gmejnskich a schulskich pokładnizow, jeli chzedźa ßwoje pjenjesy woprawdże do wonych wupożczerńjow kłascź, ßo kóżdy ras s próstwu wo dowolnoscź k temu na ßwoju jim pschedstajenu wyschnoscź wobroczicź. S dobom ßo po wukasni naspomnjeneho Kralowskeho wokrjeßneho hejtmanstwa na to kedźbliwe czini, so by Kralowske wokrjeßne hejtmanstwo, hdy by ßo żane zyrkwinske pschedstejicźerstwo s tajkej próstwu, zyrkwinske pjenjesy nastupazej, na njo wobroczikło, sanjechało ju dowolicź abo sa nju rěczecź. Schtož pak sakłady schulskich a gmejnskich pokładnizow do wupożczerńjow nastupa, to budże ßo Kralowske hamtske hejtmanstwo, woßebje tež jako ßobustaw wokrjeßneje schulskeje inspekzije, ßwojeho prawa dźerżecź, kóżdokróczny próstwu schulskich pschedstejerjow a gmejnskich radow rossudźicź a dowolicź abo niz.

W Budyschinje, 11. haprleje 1893.

Kralowske hamtske hejtmanstwo.
s Zezschwitz.

S Bělczez. Poßedźenje, kotrež tudomne ßerbske burske towarstwo sańdźenu njedźelu wotbywasche, bě jeho wopytarjam jara sajimawe. Towarstwowy pschedßyda, knjes Kalich, bě zyły wał piznych rostlinow pschinjeßł, kotrež běchu na jeho polach narostłe. Pschi létuschej ßuchocze běchu ßo wone hischcże berje doscź roswike, kaž na pschikład na hobrskim rapßu widźachmy. Wón bě ßo 20. haprleje wußył a wot teho cźaßa kóhcź wyßoki narostł. Jako druha nowa pizna rostlina ßo nam mjaßna japanska hejduschka pokasowasche, kotrejż ßuchota a syma niczo swadźikej njeběschtej. Dale ßebi wobhladachmy pol kóhcźa wyßoku wulkokopjenatu narbonsku woku, kotraż bě wscha derje seskhadźaka, potom kóhcź wyßoku běku woku, poldra kóhcźa wyßoki ruski hoborski kolij, esparsetski dźecźel, kiž na pěskach a na lóschkich polach derje roscze, schlesynski kośmaty cźerwjeny dźecźel, inkarnatski dźecźel, bucharaski dźecźel, běku a módru lupinu a jako najnowschu nowoscź ßibirsku cźornu lupinu. Poßlednischa ßo pornjo druhej lupinje se ßwojimi ßylnymi stwjelzami a mjaßnymi kopjenami wusnamjenja a, kaž na jeje korjenjowych kulkach widźachmy, wjele wjazy dußyka nahromadźi, dyżli dotal snate lupinske drużiny. Jako pizna rostlina, kotraż w nětcźischej ßuchocze pornjo druhim najlěpje roscze, ßo běły żonop poruczesche. Wón sa ßydom njedźel pokdra kóhcźa wyßoki narosce, jeli so semja cźisce ßucha njeje. Běły żonop, kotryż ßylnje na mloko cźěri, dyrbi ßo pak jenoż skotej dawacź, tak dołho hacź kcźěje; pschetoż hdyż je wón wukcźěł, wón wohórknje, a skót jón potom wjazy njerodźi. Dale ßo hischcze radźesche, jako rucze roscźazej piznej rostlinje wolijowu rjetkej a hejduschku woßycź, hejduschka pak dyrbi ßo do dosrawjenja poßyz, dokelž wona hewak jara polo wucźehnje.

S Cźerwjenych Noßliz. K saßowobßadźenju tudomneho prěnjeho schulskeho městna ßu ßo tsjo ßerbszy wucźerjo, s kotrychż jedyn w Němzach pschebywa, schulskemu pschedstejicźerstwu poruczili.

S Njeßwaczidła. Pschi poßlednich skótnych wikach bě ßo tu 327 howjadow, 176 ßwini a 357 proßatow na pschedań pschiwjedło.

S Kumwałda. Sańdźenu wutoru popołdnju ßu ßo tu domske kublerja A. Kucźki a Wagnerez a Rößlerez khěži wotpalike.

S Ketliz. Nascha zyrkej ßo w bliżschim cźaßu s wulkotnjerjanym woltarnym woknom, wot dwórskeho schkleńzymolerja Türka w Zitawje shotowjenym, wudebi. Pódła teho ßo woknje s boka woltarneho wokna s kathedralnej schkleńzu wupjelnitej. Wschě tři wokna ßu dar ßwěrneje ßerbskeje zyrkwinskeje lubosce.

— Sańdźenu njedźelu mějachmy tu woßebny pohrjeb. S powschitkownym wobdźělenjom woßadnych a woßebje knjeżich khowasche ßo do wjelba pod zyrkwju majoratski knjes wyschk s Helbreich nad Bělezami a Różenjom, ßwětny pschedßyda nascheho zyrkwineho pschedstejicźerstwa, kiž bě nam Sserbam s wulkej pschecźelniwoscźu pschichileny. Jeho kubła pscheńdu na jeho najstarscheho ßyna, kiž je tež s kralowskim wyschkom.

S Barta. Wodnjo je nětkole horzo, so mohł ßo cźłowjek żiwy spjez, a w nozy saßo tschěskańza knježi, kajkuż mamy hewak lědma wokoło hód. Hdyż sańdźenu wutoru rano sahe dźěłacźerjo na łukach pschi Hrodźischku pola Suberniczki ßyczechu, ßo jich koßy s wulkej symu s lodom pokrychu. Hajniży, kotsiż, każ je snate, sahe do łěża khodźa, powjedaja, so ßu w ßwojim lohkim létnim kabacze satraschnje dyrkotali.

S Lubija. Pjatk tydźenja ßu pschi tudomnej měschczańskej horje njesnateho morweho nadeschli. Wón je ßebi po sdacźu s dynamitowej patronu hkowu rostsełik. W drasce morweho ßu hischcze druhu dynamitowu patronu, 2 hriwnje 15 np. pjenjes a pjecźast s pißmikomaj L. D. namakali.

S Biskopiz. Sańdźenu njedźelu w sahrodze tudomneho kwětkarja a khěżorstwo-ßejmskeho sapóßłanza Gräfy wubjerkownizy reformskeje strony dobycźerski ßwjedźeń ßwjecźachu. Gräfa bě runje ßwojich hoscźi powitał, hdyż wěsty K. s Puzkowow, kotrehoż běchu teho runja pscheproßyli, do sahrody stupi. Tola prjedy hacź bě tutón k blidu doschoł, wón wot Bożeje ruczki sajaty morwy k semi padże. Wjeßeły ßwjedźeń bu s tutym srudźazym podawkom na njelube waschnje pschetorhnjeny.

S Panczіz. Wschelazy ludźo w naschich stronach, kotsiż docźakacź njemóża, so by ßo żelesniza s Budyschina do Kamjenza natwarika, ßo hischcze pschezo teho dla směrowacź njemóża, so ßo twar tuteje żelesnizy wot sakskeho krajneho ßejma pschiswolił njeje. W ßwojim hněwje sa někim pytaja, na kotrehoż bychu ßwoje skody wutschaßli, a schtó by ßo k temu lěpje pschihodźił, hacź nasch krajno-ßejmski sapóßłanz? Hněw cźłowjeka saßlepi a roshněwany cźłowjek je khětsje hotowy, ßwojemu ßobucźłowjekej kschiwdu a njeprawo cźinicź. To je tež nasch ßejmski sapóßłanz knjes Kokla naschonicź dyrbjał. Sa wscho ßwoje dźěło a skutkowanje wón ßwary a hanjenja żněje wot ludźi, kotsiż do zyła wobstejnoscze njesnaja. Nam njeje trjeba, tu knjesa Koklu dła jeho sadźerżenja w nastupanju Budysko-Kamjeńskeje żelesnizy sakitowacź, jeho rěcź, kotruż je wón w tej należnoscźi w krajnym ßejmje měł, dźe ßama najlěpje jeho sakituje. Po powjescźach wo jednanjach sakskeho krajneho ßejma je knjes Kokla w poßedźenju 2. měrza 1892 twar Budysko-Kamjeńskeje żelesnizy se scźěhowazej rěcźu poruczał:

„Moji knjeża! Mohł drje tu mjelczecź; pschetoż ßym ßwoje nahlady a żadanja hižo w poßedźenjach deputazije sjewił; tola so bychu ßebi moji wusmolerjo njemyßlili, so jich wěz njesastupuju, chzu hischcze někotre ßłowa prajicź. S poknym prawom ßebi hižo dawno mnohe wßy tak mjenowanych kłóschtrskich stron żadaja, so bychu tež skónczńje żelesnizu dostali. Ras běchu hižo blisko pschi tym, so ßo jich żadanje dopjelni, tola wone njeje dyrbjało bycź. Tola nadźije, pschecźa a potrjebnoscze tamnych stron

ßu te ßame woſtałe, a k temu je twar wotmyßleneje żeleſnizy na to waſchnje pſchikrótcżeny, ſo ſtej hižo dwě měchojtej żeleſnizy natwarjenej. Moja próſtwa ßo na to měri, ſo by ßo na prawe pſchecża mnohich żadacżelow dźiwało, ſo bychu ſwjaſk měli ſ měſtomaj Budyſchinom a Kamjeńzom, na kotrejž dźe je wobydleŕſtwo wſchědnje pokaſane. Dla ßwojich dźełow, dla ſjawnych a gmejnſkich należnoſcżow, w ſymje a w lěcże dyrbi wone dwě abo tſi hodźiny daloko běhacź, ſo by tam ßwoje pſchißłuſchnoſcże dopjelniło. Tež je wone na wicżne dny wobeju měſtow pokaſane. K temu je roswite ratarſtwo klóſchtrſkich ſtron ſnate a ważne. Wone wjele wupłodow naplahuje, tola jemu njeje mózno, najwjazy dobytka dawazy płód, zokornizu, plahowacź. K plahowanju zokornizy ßo ſemja pſchihodźi, tola dla pſchewulkeje dalokoſcże k żeleſniſkemu ſaſtaniſchczu njemóże ßo plahowanje na doßahaze a wużitk dawaze waſchnje ſtacź. Dale je ßo w nowiſchim cżaßu tež hiſchcże wjele mlókarnjow ſ parnymi maſchinami ſakożiło, kotrež mohłe ßwoje wudźełki teho runja k żeleſnizy woſycź a wuhlo ſ njeje doſtawacź. To ßame ma ßo prajicź wo dwěmaj wulkimaj parnymaj zyhelnzomaj, kotrejž ſtej ßo njedawno w Lejnje natwariłej. Mi je ſnate, ſo kralowſke ſtatne knjeżerſtwo rad te ſtrony k żeleſnizam pſchiwjaſa, hdyż je wjele ſkałow a hdyż je wjetſcha kamjenjowa induſtrija; mózu rjez, ſo je ßo w granitowych ſkałach na Hórkach a w Nuknizy tajka induſtrija hižo ßylnje roswiła. S granitowych cżeßanych kamjenjow ßo ſkhodźeńkowe kamjenje, płaty atd. hacź do Hródka, Barlina, haj ßamo do Hamburga ſcżelu. Wotwożenje pak je nětkole jara wobcżeżne. Kamjenje dyrbja ßo ſ woſom a cżehnitym ſkotom do daloka a njepſchiſprawnje leżazeho Kamjeńſkeho żeleſniſkeho ſaſtaniſchcża woſycź, k cżemuż je cżaß zyłeho dnja trěbny. Jeli ſo bychu żeleſniſke ſaſtaniſchcżo w bliſkoſcżi měli, by ßo kamjenjowa induſtrija wulzy poſběhnuła a żeleſnizy nahladny pjenjes ſ frachtami pſchinjeßła. Tola nochzu dłeje pſchi tejle wězy woſtacź. Mam dowěrjenje k kralowſkemu ſtatnemu knjeżerſtwu, ſo tež tymle ſtronam ras napſchecżo pſchińdże. Ssmy ſdżerżliwi a ſpokojimy ßo tón krócź ſ tym, ſo ßo petizija knjeżerſtwu k wjedźenjuwſaczu poruczi, ßo nadźizy, ſo pſchichod lěpſche pſchinjeße. Tola ßměm drje pſchiſtajicź: ſkerje lěpje."

Hdyż bě na to też hiſchcże knjes Reißmann-Kamjeńſki ſa tule żeleſnizu wuſtupił ßo wona knjeżerſtwu poruczi, ju k wjedźenju wſacź. W wuradźenjach deputazije běchu ſ wopŕědka, każ bě ßo to hižo woſpjet prjedawſche lěta ſtało, petiziju wo twar Budyſko-Kamjeńſkeje żeleſnizy ſ krótka ſaczißnucź chzyli, tola knjes Kokla bě ſa nju tak dołho wuſtupował a jeje nuſnoſcź dopokaſował, hacź běchu ſkónczńje wobſamkli, ju knjeżerſtwu poruczicź, ſo by ju ßebi k wjedźenju wſało. Duż mamy ßo knjeſej Kokli ſa to jara dźakowacź, ſo je wuſkutkował, ſo ßo petizija wo żeleſnizu njeje wotpokaſała a ſo ßměmy ßo nětko nadżecź, ſo ßo w pſchichodźe tola hiſchcże ras ßejmowa wjetſchina roßßudźi, do twarjenja tejele żeleſnizy ſwolicź.

S Wyßokeje. Spodźiwna wěz je, ſo chzedźa nam wjeßnanjam druhdy wězy pſchinuſowacź, wo kotrež żenje żadali njejßmy a wo kotrež żenje njerodźimy. Něka jzy lubi pſchecżeljo chzedźa ſe wſchěm gwałtom Wyßokej, Hermanezy a Schczeńzu wot Rakeczańſkeje woßady wottorhnucź a ſa tele tſi wßy woßebitu woßadu a nowu zyrkej ſakożicź. Hižo pſched něktorymi lětami ßu wobydlerjo tychle tſjóch wßow knjeżerſtwu k wjedźenju dali, ſo chzedźa k Rakeczańſkej woßadźe dale pſchißłuſchecź. Woni bychu tola jenoż ſchkodowali, hdy by ßo ſ nich nowa woßada wutworiła. Jako ßobuſtawy Rakeczańſkeje woßady maja woni jara mało zyrkwinſkich dawkow dawacź; pſchetoż Rakeczańſka zyrkej je ſamożita. Runje na wopak by było, hdy bychu ßebi tſi njewulke wßy woßebiteho duchowneho a kantora dźerżecź dyrbjałe. A kajki wużitk dha bychu hewak hiſchcże ſ teho měli, hdy by małej cżŕjódzy woßebity duchowny prědował? Żadyn, do zyła żadyn! Praſcha ßo jara, hacź bychu hdy żaneho ſkmaneho duchoweho doſtali. Hdyż je duchowny trochu hódny rěcżnik, dha ßo ſawěſcże tajkeje małkeje woßadki ſdaluje. Jeli ſo pak by ßo tola na ßlepe ſboże tajki duchowny k nam ſaběżał, dha mózemy ßo na to ſpuſchczecź, ſo jeho dołho njewobkhowamy; pſchetoż tak bórſy hacź budźe jemu pſchihodniſche měſtno kiwacź, potom nam wón Bożemje praji. Duż njech naß ſe ſakożenjom noweje woßady na pokoj woſtaja; woſtanjemy pſchi Rakeczańſkej woßadźe a njedamy ßo nihdy na nihdy wot njeje wottorhnucź!

S Komorowa pola Rakez. Ssrjedu tydźenja wjeczor je błyſk do jeneho topoła, pſched wrotami tudomneho kublerja Kheżnika ſtejazeho, dyrił. K ſemi dele pſchijěwſchi błyſk na tſi hußy, pſchi ſchtomje ſtejaze, pſcheleczi, dwě ſ njeju ſaraſy a tſeczu pohłuſchi. Saraženymaj běchu ßo pjera wobßmudźiłe. Topołowe cżółko je ßo khětro roſzychnowało.

S Rósborka, 26. junija. Dżenßniſchi hermank bě wot pſchedawarjow a kupowarjow mało wopytany. Woßebje běchu ſkótne wiki jara hubjene, dokelż naſcha krajina dołheje ßuchoty dla jara na pobrachowanju pizy ſa ſkót cżerpi.

Pſchißażny ßud.

Skakarja Mikkawſcha Michała Bräuera, kiž je ßo w lěcże 1866 w Wotrowje narodźił, hižo 7 krócź khoſtaneho njedoczinka, dla ſpytaneho wumozowanja żónſkeje a dla woſpjetneho paduchſtwa k khoſtarni na ſchtyri lěta ſaßudźichu, wotrjeknuchu jemu cżeßne prawa na pjecź lět a jeho pod dowolomnu polizajſku nadkedźbu ſtajichu. — Ssku-żobna dźowka Hana Marja Röſchkez, 1864 w Němſkich Paſlizach narodźena, bě wobſkorżena, ſo je, w Kamjenzu ßłużo, ßwoje nje-mandźelſke dźěcżo ſkónzowała. Dźiwajo na połóżaze wobſtejnoſcże jej jaſtwo na tſi lěta pſchißudźichu. — 24. haprleje wjeczor w 10 hodźi-nach bu 22lětna platowarka Lejna Wobadez na Karolinej dróſy wot zuſeho muża nadpanjena, kotryż jej, do njej ſ pjaſczemi bijo, 5 mk. 50 np. rubi. Jako nadpadnika na druhi dźeń měſchczańſzy poliziſtojo ſamkarſkeho pomozniķa Siegela, kotryż bě ſe ßwojej żonu dźeń prjedy w nozy 1/2 11 hodźin do tudomneho hoſcżenza „Anker" na garbarſkej haßy na pſchenozowanje pſchiſchoł, ſajachu. Hacź runje Siegel ſe ſaßakkoſcżu prějeſche, ſo je rubjeżny nadpad ſkucźił, jemu tola jeho winu ſe ßwědkami dopokaſachu. Jeho k khoſtarni na ſchěſcź lět ſa-ßudźichu, wotrjeknuchu jemu cżeßne prawa na dźeßacź lět a jeho pod dowolomnu polizajſku nadkedźbu ſtajichu.

Přilopk.

* S Döbelna piſche jedyn pcżołař: Lětßa mamy ſa pcżołařſtwo jara dobre wjedro. Schtomjaze kcżenje a pomjedź na lipach ßu pcżoły jara derje wużiłe a ſa krótki cżaß kołcże połne natwariłe a wſchě próſdne panki ſ mjedom wupjelniłe. Jeli ſmějemy, tak dołho hacź lipa kcże, też tak pſchihódny cżaß, mózemy ßo jara bohatych mjedowych żnjow nadźecź. — To wſchitko płacźi też ſa naſchu Łużizu. rtk.

* Njelube pſcheßłapnjenje je njedawno jena holza w Liegnitzy ſhoniła. Wona ßo hižo dłeżſchi cżaß ſ jenym rjemjeßłniſkim ſnajeſche, ſ kotrymż chzyſche nětko do mandźelſtwa ſtupicź. Hdyż pak ßo pódla ſa kſchcżeńſkim wopißmom tudy trěbnym praſchachu, ßo wukopa, ſo hiſchcże kſchcżena njebě. To drje ßamo na ßebi ſa wěrowanje njeby nuſne było, dokelż pak bě ßo w tym cżaßu narodźiła, w kotrymż hiſchcże żani ſtawnizy njeběchu, jej też na narodnym wopißmje po-brachowaſche, a dokelż też jeje nan wjazy żiwy njeje, njemóże ſ niczim dopokaſacź, kak woprawdźe rěka a cżeja dźowka po prawym je. Kmótrow żanych nima a tam, hdyż je ßo narodźiła, nichtó njeje, kiž móhł jej jeje ſtarſcheju wobßwědczicź, dokelż ſtaj hnydom po jeje narodźe ſ njej tamnu wjeß wopuſchczikoj. Duż móże najſkerje khětro dołho tracź, prjedy hacź ſmeje wſchě wěrowanſke papjery wobſtarane. Spodźiwne je, ſo je ta holza tudy w Schleſynſkej ſchulu wukhodźiła a też konfirměrowana była, woboje bjes narodneho wopißma.

* Krwawny njeſkutk je ßo 30. junija wjeczor w Charlottenburgu ſtał. 25lětny kamjenjeßadźeŕ Rambow, ſnaty bicźk a ſadźerak, kotrehoż ßu hakle njedawno ſ jaſtwa puſchczili, w kotrymż je dłeżſchi cżaß ßedźał, kłó w pjanoſcżi dla nękajkeje pſchekory ßwojemu 22lětnemu bratrej Korli Rambowje, kotryż je ßo njedawno woženił, ſ nożom tak do ſpanja, ſo ſa dźeßacź minutow wumrje. Skucźeŕ ßo hnydom na to do jeneje korczmy poda, hdyż jeho polizija hnydom namaka a ſaja.

* Jenemu najenkej kralowſkich kubłow pola Reppena buſchtaj pſched něktorymi dnjemi dwaj konjej kranjenaj. Schtwórtk wobkra-njeny najeńk póſtſku khartu ſ Wrótßławja ſe ſcżěhowazym wopſchi-jeczom doſta: „Hdy budźichmy prjedy wjedźeli, ſo jako najeńk kra-lowſkich kubłow lěpſcheju kucżoweju konjow nimacże, budźichmy ßebi móhli prózu ſalutowacź, po njeju pſchińcź. Tón jedyn khromi, a tón druhi mjakoze. Budźecże ßebi wěſcże nětko lěpſcheju kupicź, ſo by ßo naſche dźěło pſchichodnje lěpje ſapłacźiło."

* Wóndano je 117 kołojeſdnych ſ Wina do Barlina na pſchemo jěło. Cżaß k jěcżu njeßměbżeſche dłeje hacź 50 hodźin tracź. Jako prěni ſ nich Joſef Fiſcher ſ Mnichowa do Barlina pſchijěbże. Wón bě jenoż 31 hodźin po pucźu był.

* S Braunsberga 26. junija pišaja: Wczera je nasche pschißahanske ßudnistwo skórżbu dla mordarstwa wußudźicź mćko. Dźćkaczerjowa żona, Hilża Kleebeckowa s Reichenwaldena, w dezembru minjeneho lćta porodej napscheczo hladasche. Wona bć w jara khudobnych wobstejnosczach a mćjesche sa ßwoje dźćczi pschezo jara mało khlćba. Jejny muż mćjesche jara ßnadnu saßkłużbu, khodźesche stajnje rano sahe s domu a wróczesche ßo wjeczor posdźe domoj. Jenu krumu bćschtaj nćhdy mćkoj, ale ta bć jimaj padnuka. Duż bć tej żonje do myßle pschischko, ßwoje mandźelske dźćczo hnydom po porodźe skónzowacź. To tćż ßo 15. dezembra sta. Wona to dźćczo hnydom po porodźe do bowa położi, do kotrehoż bć prjedy, so by ßo tepiło, wody nalaka. Czćtko staji w mlóczinku pod kożo. Tam wostaji jo dokhi czaß njepohrjebane, dokelż bć semja krucze samjersnjena. Hakle hdyż bć ßylnje wonjecź poczało, jo w bliskim pschćrowje sahrjeba, hdźeż jo posdźischo njenamakachu, dokelż bć jo najskerje bliska wulka woda ßobu wsała. Wobskorżena bć ßo ßwojeho njeskutka s wutrobnym roskaczom wusnała; jeje muż wobkrucza, so wo zykej wćzy niczo njewć. Pschißażni ßo rossßudźichu, so je wobskorżena ßwoje dźćczo se samyßłom skónzowała a so je ßwój njeskutk s dobrym pschemyßlenjom wuwjedła. Duż ju ßudnistwo k ßmjerczi wotßudźi.

* Dźiwny ludźik, tak czitamy w „evangelskich zyrkwinskich nowinach", ßu wobydlerjo bjeszyrkwineje wjesi Uebelrody pola Immelborna nad Werru. Narodźa ßo w Uebelrodźe, kschczija ßo w Salzungenje, do schule khodźa do Immelborna, na paczerje do Barchfelda, k spowjedźi do Wildrechlrody, po żony do Kaltenborna a hrjebaja ßo w St. Wedelu pola Salzungena.

* (Bayerski krk.) S Oettingena bayerske nowiny wosjewjeja: W jenym hosczenzu mnosy hosczo ßedźachu a piwo pijachu. Pódla pak ßebi tćż jerje derje ßłodźecź dachu. Na dobo pocza jedyn, kotremuż bć kruch jerjoweho koscźowza w schiji tczazy wostał, kaschlowacź a ßo jara dajicź. Rucze dóńdźe druhi po schczćtku, s kotrejż ßo lampiny zylinder trćje, a pschejćdźe ßo duschazemu nćkotre rasy psches schiju. S dźakownym wobliczom wumóżeny sawoła: „O! Bohu budź dźak, nćtk je dele!"

* Jedyn bayerski listynoscher bć na list, kotryż njebć wotedacź mohł, s wulkej ßwćrnosczu napißał: „Njewotedajomny, dokelż je adreßat se ßmjerczu woteschoł, hdźe je wostał, njeje snate. Meier, póstnik."

* W Libnowje krumu rćsachu. Hdyż ßebi jeje wutrobu wobhladowachu, ßo dohladachu, so w njej jehła tczi, s kajkejż ßo w schtrympach dźćry saschiwaja. Skotolćkał, kotremuż tu wutrobu pokasachu, mćnjesche, so je jehła hižo lćta dołho w krumnej wutrobje tczała. Jehła bć porsttołsto se sersawisnu poczehnjena. Ta krumwa je runje tak sawćsczenu wutrobu mćcź byrbjała, każ horjekach naspomnjeny bayerski krk.

* Po zykej Franzowskej wulka ßuchota knjeżi; w pokodnischej krajinje thermometer 41 gradow czopkoty w khłódku pokasowasche. Kholera ßo tam khćtro rosschćrja. Pschi schpanischkich mjesach ßo wschitzy pucźowarjo, kotsiż s Franzowskeje pschińdu, wot lćkarjow pschepytaja.

* (Lćßni rubjeżnizy w Kansasu w Amerizy.) S lćßneho rubjeżnistwa je jedyn podawk spomnjenja hódny, kiż ßo nam s Kansasa powjeda. Cannesville je małe ßydlischczo w Kansaskim stacże. Wone jenoż s dweju khlamarnjow a nćhdże dwanaczich domow wobsteji. Njedawno dopołdnja wokoło jidnaczich schtyrjo banditojo na ßwojich konjach do wjesi pschihnachu, s nawjedowanjom snateho satraschneho Jim Bakera. Psched prćnimi khlamami sastawschi w nich wschć woßoby sputowachu, jim revolvry psched wocźi tykajo, a je do sadnjeje stwy samknuchu. Runje tak cźinjachu w druhich khlamach a we wschćch domach. Runje bćchu s prćnim dźćlom ßwojeho dźćła hotowi, pschijćcha sa nimi wćsty Kilpatrik se ßwojim ßynom a s jenym dźćłaczerjom, dokelż bćchu jemu mi a tebi niczo konja kranuli a ßobu wsali. Jim Baker a jeho pomoznizy pak ßo w ßwojim dźćle sadźerżecź njedachu. S tsjomi kulkami pschetsćleny leżesche Kilpatrik hnydom morwy na semi, jeho ßyna cźećko sranichu, a wotroczk s hrosu cźeknu. Bórsy po tym, hdyż bćchu rubjeżnizy s tymi hotowi, dwaj skotowaj wikowarjej do wßy pschińdźeschtaj. W wokomiku bćschtaj wuwjasanaj a wo ßwoje 800 dollarow lózschaj. Nćtko bćchu rubjeżnizy ßami s knjesom wo wßy a nakkadźechu na ßwoje 7 konje, kotrej bćchu tćż kranjene, wschitko, schtoż bć ßobuwsacża hódne a wróczichu ßo do krajiny Indianow, s kotrejż bćchu na ßwoje rubjenstwo wuczahnuli. W Cannesvillu ani pjenjeżka ani żanych pjenjes hódnych smachow njewostajichu. Bórsy je ßo nćschto wójska sa nimi puschczićko, tola pak ßo prascha, hacź budźe ßo pscheklepany Baker namakacź a popadnucź dacź.

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschiłohu.)

Rćsak w Njechornju

klozy na deski, **fosty, laty, hrjady** atd. po tunich płaczisnach rosrćsa.

Reinhold Queißer.

Meblowy magazin tyscherskeje jednoty w Budyschinje

na żitnych wikach 2 na żitnych wikach 2

ßwój wulki skład **hotowych blidow** a **pólstrowanych meblow** pschi potrjebje dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Kedźbu pschi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjerałka: „...Nochzu wotewrjeneho insektoweho pólvra; pschetoż ßym Zacherlin żadała! ... Khwala tule woßebitosć s prawom jako najlćpschi ßrćdk psche wschć pschekaßanzy, duż jenoż sasyglowanu bleschu s mjenom Zacherl wosmu!"

Woprawdźity dostacź:

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Mćrschow,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Ernsta Mittascha,
= = = = Jurja Holda w mćschcź. hapt.,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschiżanka,
= **Ketlizach** = = Herm. Mürby,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= **Schćrachowje** = = Ed. Trummera,
= **Sohlandźe** = = Ernsta Augustina,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlćd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Proßata na pschedań.

Proßata bćleje Yorkshirskeje a tćż cźornopißaneje Berkshirskeje ratzy, kotrejż ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cźaßej pschimćrjenych niskich płaczisnach na pschedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwćzizach.**

Syrup

ßłódki a cźisćze ßłodźazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritschera.

Khosej

w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróżschich drużinach porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kož po zylisnach saßopschedawarjam porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Korczmarjo, reſtawratěrojo a ſaßopſchedawarjo njemóża pſchi kupowanju wina lěpje cźinicź, hacź ßwoju potrjebu

w winańi Pawoła Giebnera w Budyſchinje

na bohatej haßy cźißło 18 ſ nutskhodom theaterſkeje haßy

wotewſacź. Tam ßu naturſke wina, ſa kotrychž cźiſtoſcź ßo rukuje, doſtacź. Bjes tym ſo dyrbja ßo pola winowych pucźowarjow wyßoke wudawki ſa pucźowanje ßobu ſapłacźicź, tole podroženje wina pola mjenowaneje firmy wuwoſtanje, dokelž wona wjetſchi dźěl ßwojich winow direktnje pola winizarjow kupuje, ſ kotrymiž je ßo mějecźel firmy pſchi ßwojim dołholětnym pſchebytku pſchi Rheinje ſeſnał, a pódla teho ma hiſchcźe kóždy tón dobytk, ſo ßebi wulki ſkład wina dźeržecź njetrjeba. Hdyž ßo njedźelu wino trjeba, móże ßo ßobotu kóždokrócźna potrjeba w wotleżanych bleſchach derje a tunjo ſ rukowanjom ſa ſprawne a ßwědomite poßłużenje doſtacź.

Najwjetſchi ſkład wina w Budyſchinje.

W Hodźiju je **kněža** cźißko 62 ſ wulkej bróżnju a rjanej ſahrodu ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Tež móże ßo 10 kórzow wotnajateho pola pſchedewjacź. Dalſche je ſhonicź pola **Königa** w Hodźiju.

Žiwnoſcź ſ 176 dawſkimi jenoſcźemi je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola hoſcźenzarja **Winklera** w Selenym Kćku pola Komorowa.

W Łupoj je **žiwnoſcź** cźißko 13 ſ 10 kórzami pola bjes renty, wumjenka a hoſpody na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Staroby dla chżu ßwoju prjedawſchu korczmarſku žiwnoſcź, ſelenu doł mjenowanu, ſ 13 kórzami pola a łuki a ſ 105 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżenu ſ zyłymi žnjemi a žiwym a morwym inventarom pſchedacź. Dalſche wuměnjenja ßu pola mje ſhonicź.

M. Juranz w Wulk. Wjelkowje.

Žně na pſchedań.

Wotßalenja dla maja ßo w Holeſchowje pola Njeßwacźidła pońdźelu 10. julija t. l. dopołdnja wot 9 hodź. 2 ſahonaj rożki na ſtwjelzu, 3 ſahony wowßa a běrny ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Wuměnjenja ßo do awkzije woſſewja.

Wjeßne grychty tam.

Wulke **łožo** a **kwětkowe błido** je na pſchedań na ſchulſkej dróſy 3 II.

K kwaßam a druhim ßwjedźenjam.

Sswoje ßłódke a pſchi tym ßylne ßłodźaze

likěry a dwójne palenzy

kaž tež cźiſty žitny palenz porucźataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Jan Khěžnik

w Budyſchinje na Lubijſkej dróſy cźißło 8 porucźa pſchi potrjebje ßwojim lubym ßerbſkim ßobukrajanam ßwój wulki ſkład

rowowych kamjenjow

ſe ſyenita, marmora a pěſkowza, kaž tež **tolſtoczornych kryſtalowych platow.** Trajne a woßebne dźěło pſchi najtuniſchim wobliczenju płaczíſnow.

Stare rowowe kamjenje ßo rucže ponowja.

Wupſchedawanje

trikotowych taillow, dźěcźazych wobleczenjow a **ßuknjow** po nutskupowanſkej płaczíſnje. **Wulka dźělba wolmy** a **balmy** (ſ wukładneho wokna) ßo teho runja jara tunjo woteda pola **Ernſta Scheera**
9 na bohatej haßy 9 w Budyſchinje.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna

na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodźe Ortenburgu porucźa ßwój wulki ſkład **meblow, ſtołow, ſchpihelow** dobroczíwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńſche płaczíſny pſchi ſprawnym poßłużenju.

Fotografowańja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje

na ßerbſkej a ſchuleŕſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcźe: **Fotografowanje dźěcźi** a **wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſcźi **viſitneje kharty** płacźa 12 ſchtuk 6 mk., tež pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobraſu w wuměłſkim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowańja wotewrjena.

W cźaßu pſchetwarjenja na bohatej haßy je moja pſchedawańja na **hłownym torhoſchcźu** ſ napſchecźa kupnizy.

Carl Rockſch, nožeŕ a točeŕ.

Koń, 6—7létny, bruny abo cźorny, bjes tſjomi na wubjerk, je na pſchedań pola kublerja **Zyja** w Stróżiſchcźu pola Mak. Wjelkowa.

Richard Neumann

porucźa **ßyry** a **paleny**

khofej

w najwjetſchim wubjerku a najlěpſchej dobroſcźi po najtuniſchich płaczíſnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow ßo poměrnje niſſche płaczíſny woblicźa.

S nakładom Macźizy Sserbſkeje ßu wuſchłe a w wudawańi „Sserb. Nowin“ na pſchedań:

Kſchiž a pokměžaz abo **Turkojo pſched Winom w lěcźe 1683.** 1883. Płaczíſna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańcźkow. 1885. Płaczíſna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk 1888. Płaczíſna 30 np.

Jan Manja abo **Hdje ſtatok mój?** Powědańcźko ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho cźaßa. 1889. Płaczíſna 40 np.

Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płaczíſna 50 np.

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći k wjedźenju dawam, so ßym ßwoju w Budyschinje ßo namakazu

pschedawarnju kolonialnych tworow, spirituosow, ßele, tobaka, zigarow, rosbuchadła a tšeleńskeje potrjeby

s firmu J. G. Klingst Nachfolger

knjesej **Heinrichej Mittaschej** pschedała, kotryż ju s tej samej firmu dale powjedźe. Prokura knjesa **Korle Jana Siemsa** s tym haßnje. Aktiva a paßiva ja ßama srjaduju.

Pschedawarnja, w lěcze 1787 wot J. M. Radzy załoţena, je wot léta 1831 s horka mjenowanej firmu w stajnym wobßedźeństwje **Siemsez** ßwójby była. Dźakuju ßo sa dowěrjenje, mi sa dołhe léta w bohatej měrje spoţčene, a proschu, jo też mojemu naßlědnikej sdźerţeć.

W Budyschinje, 1. julija 1893.

Ida swud. **Siemsowa** rodź. **Paeßlerez.**

Sso na hornje wosjewjenje knjenje Idy swudowjeneje Siemsoweje poczahujo, ßebi dowolam, s tutym najpodwolnischo k wjedźenju dać, so ßym mjenowanu pschedawarnju dźenßa s firmu

J. G. Klingst Nachfolger,

Heinrich Mittasch

w połnej měrje s wusamknjenjom aktivow a paßivow, kotreż knjeni Siemsowa ßama srjaduje, pschedewsak a dale powjedu.

Budu ßo wo to prózowacź, so bych pschedawarni khwalbu sakhował, kotruż je wona wot ßwojeho nastacza njepschestawajcy wuźika, a nadźiju ßo, so budźe ßo jej też dale to ßame dowěrjenje, kaž hacź dotal, dostawacź.

W Budyschinje, 1. julija 1893.

S pocześcźowanjom

Heinrich Mittasch.

Poruczam

dobry **czisty palenz** litr po 31 a 33 np., dobry **ßłódki dwójny palenz** litr po 55 np.

Julius Neumann,
destillatěr w Jamnom p. Klětneho.

Dźělba wschelakich

dobrych brußow

ßo tunjo wupschedawa pola

Oskara Buttera
pschi ţitnych wikach 2.

100 jerjowych tunow a 100 butrowych bowow

ma jara tunjo na pschedań

C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Najlěpschi amerikanski krany

rjepikowy tobak

jara derje ßłodźazy
punt jenoţ po 30 np.
poruczam ßwojim lubym krajanam.
Carl Noack na ţitnej haßy.

Sbytki drastnych tkaninow, sbytki wołmjaneho mußelina, katunowe sbytki
po poł płaczisnje
pola
Herm. Beermanna
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy 6.

Sswjedźeń sa mißionstwo bjes pohanami

śmeje ßo **ßrjedu 12. julija** w **Budyschinku.**

Sserbska Boţa ßłuţba popołdnju w 2 hodź., prědaŕ knjes farař Kubiza s Bukeţ.

Němska Boţa ßłuţba popołdnju w 4 hodź., prědaŕ knjes kapłan Kschižan s Hodźija.

Wschitkich pschecźelow mißionstwa najwutrobnischo pschepraschuje

ţyrkwinske prjódkstejeŕstwo w Budyschinku.

J. Gólcź, farař, pschedsyda.

Draždźanske serbske towarstwo Čornobóh

zmeje **njedźelu 23. julija** swój lětuši

wulět do Huski

a wotdźerži tam w **Stibicec** hosćencu po popołdnišej zabawje w zahrodźe

koncert a bal.

Wšě serbske towarstwa, stud. młodosć a wšitcy Serbja su wutrobnje na wopyt přeprošeni.

Předsydstwo.
B. Wićaz.

Wosjewjenje.

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym w Budyschinje

wikowarnju se ţitom a skótnej pizu

w hosćenzu „k slotej hwězdźe" pschi ţitnych wikach

wotewrik.

Pschi potrjebje proschu, dobrocźiwje ke mni stupicź.

S pocześcźowanjom

Ernst Pfuhl.

20 wustojni cźeßłojo

ßo hnydom pytaja, kotśiż śmeja też w symje dźěło. Mšda na hodźinu 24 np.

Hrabinski A. s Einsiedelski parny rěsak w Khróscze pola Minakała w Sakskej.
Kurt Pjech.

Khojej

w wulkim wubjerku, seleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje

Ginzel a Ritscher.

Tunje

zigary

kupowanske ţórko sa saßopschedawarjow,
tyßaz hiţo po 20 mk. porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy cźo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Pschedawanje a porjedźenje
wschěch druźinow
cźaßnikow.
Płacźisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcźe.
Gustav Mager,
cźaßnikaŕ
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Wischnjowy ßwjedźeń

budźe ßo jutsje njedźelu 9. julija na Běłej Horje pola Wósborka popołdnju wot 4 hodźin wotbywacź. Pschecźelnje pschepraschuje

Pawlik.

Schulerjo

dostanu dobru **pensiju** pola swud. **Krapacźoweje** na bohatej haßy cźißko 3 po 1 schodźe.

Ratarscy schulerjo móţa tunju a dobru pensiju dostacź pola **Kalichoweje** na snutskownej lawskej haßy cźißko 6 po 2 schodomaj.

Do domjazeho dźěła ßo holza, kotraż ma lóscht, też w khlamach ßobu pomozna bycź a kiż ßo na ruczne dźěło wusteji, pyta. Dalsche je schonicź pola khlamarja

A. Henniga w Wjelecźinje.

K nowemu lětu a hnydom ßłuţobne a hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocźkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych a dźěłacźerske ßwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

Starschu dźěcźazu holzu abo ţonu, ßłuţobne a hródźne dźowki, njewoţenjeneho hejtmana, pohonczow a wotrocźkow pyta **Heynoldowa** w schotym jehnjecźu.

Sprawnu **ródnu holzu** do kuchinskeho a domjazeho dźěła, kotraż dyrbi s khwilemi w khlamach pomhacź, k nowemu lětu 1894 pytam.

Otto Säuberlich w Łasu.

Samolwjenja ßo hacź do 15. julija t. l. wuprosch a.

Wotroczk ßo hnydom pyta na **Radworskim knjeźim dworje.**

K temu cźißłu jena pschiłoha.

Pschiloha k czißku 27 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. julija 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farat dr. Kalich němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin němske a w 10 hodź. serbske prědowanje. Pschi zyrkwinych durjach budże so kolekta sa zyrkwiny twar w Weinböhla sběracź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla Jaromir Lahoda, cźěsla na Židowje, s Hanu Augustu Dießnerez tam.

Kŕćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hana, Handrija Hanska, pohonca w Malym Wjelkowje, dź. — Pawol Jurij, Jana Rjelki, fabrikarja w Hrubjelcźizach, s. — Richard Pawol, Handrija Wudowjenza, dźěłacźerja na Židowje, s. — Hana Marja, Korle Augusta Weinerta, dźěłacźerja w Ssmolizach, dź. — Oskar Kurt, njemandź. s. w Jeńkezach.

Zemrjeći:

Dźeń 30. junija: Martha, Wylema Bohuslawa Jeschki, kamjenjecźesarja w Nadźanezach, dź., 8 měsazow 22 dnjow. — 3. julija: Klara Hedwiga, Bohuslawa Ernsta Stobera, khěžerja a murjerja na Židowje, dź., 4 měsazy 10 dnjow. — 5. Lejna, Handrija Jeremiasa, dźěłacźerja na Židowje, dź., 6 měsazow 17 dnjow. — 6. Jaromir Max, Hendricha Wylema Hillera, dźěłacźerja na Židowje, s., 4 měsazy 11 dnjow.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2023 měchow.		W Budyschinje 1. julija 1893				W Lubiju 6. julija 1893			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	8	24	8	38	8	6	8	38
"	žołta	7	82	8	—	7	71	8	—
Rožka	50 kilogr.	7	6	7	25	6	88	7	19
Jećźmjeń		7	7	7	14	7	7	7	27
Wowß		8	60	9	60	8	—	8	50
Hroch		8	89	11	11	10	—	11	—
Woka		7	78	8	6	7	50	8	6
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny		1	80	2	10	1	80	2	20
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	1	90	2	30
Pschenćźna mula	50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	5	50	6	—	5	—	5	50
Sslóma	600 "	24	—	27	—	23	—	26	—
Prošata 565 schtuk, schtuka		14	—	29	—	—	—	—	—
Pschenćźne wotruby		4	75	5	50	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 24 np., žołta 13 hr. 29 np. hacź 13 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 29 np. hacź 11 hr. 60 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 12 np. hacź 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 85 np. hacź 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 19 np. hacź 7 hr. 34 np., jećźmjeń wot 7 hr. 10 np. hacź 7 hr. 50 np., wowß wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 25 np.

Drażdźanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. druźiny 55—58 hr., 2. druźiny 48—53, 3. druźiny 40—45 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne swinje 57—62 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 60—65 np., o puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 7. julija: Tuźne.

Julius Höhme,

sastupjer internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne mlócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomlócźaze maschiny, s gópelom a paru so cźěrjaze,
jenopschežne mlócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne mlócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostlócźaze a běrny rosrißaze maschiny,
rěsaki sa berny a rěpu, cźiscźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu so cźěrjaze,
juchowe sudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triery** najlěpscheje konstrukzije,
mlynske zykindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
kucźne brony, samßne dźěło, sakońsy schkitowany system, kotrež móża so hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych brónow** pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla placźenja? Prusa dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a sklad pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

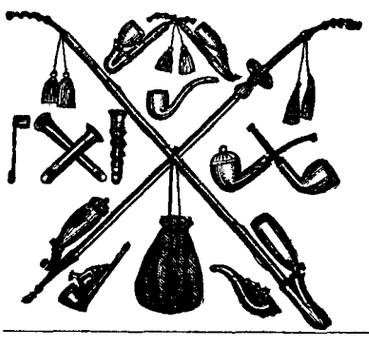

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtunische źórło sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłarni.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nęsczowe rěbliki, khachlowe durczka, tšęschne wokna, twarske hosdże

porucza tunjo

Paul Walther.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

swój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **serbski.**

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucza swojim cźesćenym wotebjerarjam:

jerje, s lěta 1892, nowe wulke tucźne ryby, mandel po 40 np.,
swinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
swinjazy polcź suscheny, punt po 75 np.,
syrup słódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale porucźam swoje snate, jara słódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacź 75 np., teho runja **natursku khimjelcźku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot lěta 1868 wobsteji. —

Wulke wupschedawanje.

Lowriju brakateje **kamjeniny,** bjes njeje wjele zybloweho mustra a rjane myjniki, kaž tež wulku dźělbu **porzelana** a **schkleńcźanych tworow** po kóždej so pschihodźazej placźisnje pschedawam.

Tunje kupowanske źórko sa saßopschedawarjow.

Pschedawanje so sobotu 1. julija w dworje w mojim sklade saposcźnje.

Korla Barthel

w domje serbskeje cźischcźernje.

Srědk

k spěschnemu blejchowanju platu

ma na pschedań a kak ma so nałožecź, wukaże

Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Wulke wupschedawanje

dla wotedacza ßwojich cźrijowych khlamow

na **ßerbskej haßy 7** budu wot jutsiſcheho dnja ßwój zyły ſkład po ßměſchnje tunich płaczíſnach wupſchedawacź.

Kóždy ma tu ſkładnoſcź, pſchi ßwojej potrjebje na cźrijach **wjele pjenjes** lutowacź; tajka pſchihódna pſchileżnoſcź ßo bórſy saßo njepoſkiczi.

Pſchiſpomnju, ſo ßu wſchě twory wubjerneje hódnoſcże a ſo ßo pſchi tajkich niſkich płaczíſnach wo konkurrenzy ſ zyła rěczecź njemóże.

Hermann Frisch na ßerbſkej haßy 7.

Pawol Giebner
na bohatej haßy cźißko 18,
ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,
porucza ßwoju

winarńju

ſ winownju a ßnědarńju.

Wino w kaſchcźach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a też w cźwizach roſeſcźelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchě druźiny **cźerwjeneho** a **běleho wina.**

Kóždy móże ßo na to ſpuſchcźecź, ſo pola Giebnera cźiſte woprawne wino doſtanje, kotrež derje tyje a kotrež je ſtrowoſcźi ſpomożne.

Mineralne wody

naturſke a khumſchtne, cźerſtwe pjelnjene, ſelterſku a ſodowu wodu
wot **dr. Struwy**
porucza tunjo

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Njepſchewubjerane
6 np.-zigary
bjes khoſtow ſawalene
10 ſchtuk jenoż po 40 np.
porucza jako něſchto jara dobre a tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy.

Ssyre Hamburgſke ßadło

jara tunjo doſtacź pola

Pawoła Hofmanna
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſk. haßy.

Najlěpſchu margarinſku butru,
derje ßłodźazu, porucza

Pawol Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſk. haßy.

Koßy,

ſa kotrychž hódnoſcź ßo rukuje, w njepſchetrjechenej hódnoſcźi porucza **Paul Walther.**

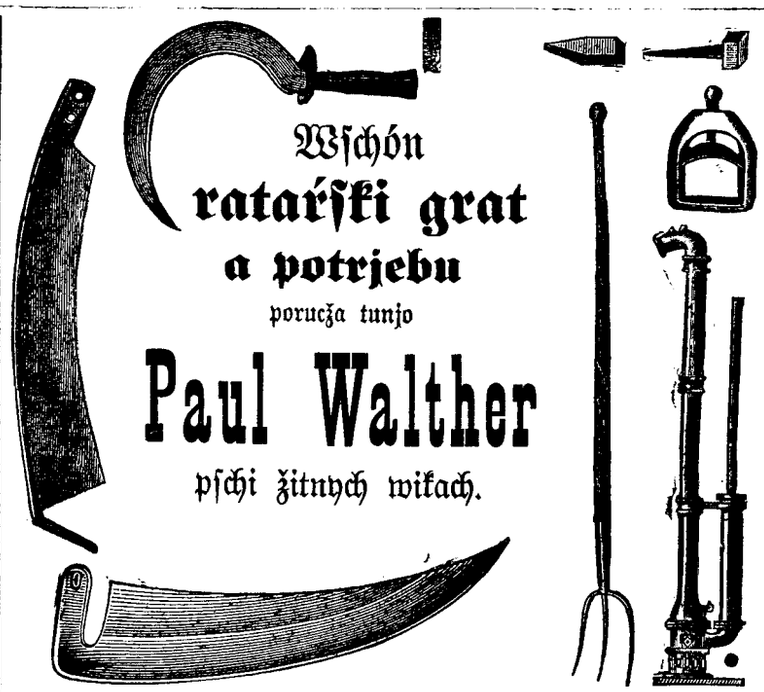

Wſchón
ratarſki grat
a potrjebu
porucza tunjo

Paul Walther

pſchi žitnych wikach.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Dźělbu **luſtra** ßym po jara tunjej płaczíſnje kupił a poruczam něſko meter po 40, ſtary łóhcź po 23 np.,

köprowy luſter meter po 50, ſtary łóhcź po 30 np.,
köprowy luſter meter po 60, ſtary łóhcź po 34 np.,

To je wſcho rjana huſcże dźěłana, trajna bjesmylkata twora.

Dwójzy ſchěroke cźiſtowołmjane draſtne tkaniny poruczam meter po 1 mk., ſtary łóhcź po 57 np., kaž też wulki ſkład **katuna, kroiſeja, pißaneho möbloweho katuna,** 5/4 a 6/4 **módrocźiſchcź, poßleſchczowe tkaniny, módry płat, cźiſchczane ſchórzuchi** atd. po jara tunich płaczíſnach.

Židźane, połžidźane, wołmjane, połwołmjane a bawmjane rubiſchcźa.

Fotografowarńja
E. Zeutzſchela w Budyſchinje
36 na ſwonkownej lawſkej haßy 36

porucza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobraſow, tablowow, też ſ wonka doma ſa **towarſtwa** a ſchule w kóždej wulkoſcźi pſchi **najlěpſchim wuwjedźenju** po najtuniſchich płaczíſnach.

Viſitna wulkoſcź hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetſchenje po kóždym wobraſu hacź do žiwjenſkeje wulkoſcże.

Fotografowarńja po 1 ſkhodże wſchědnje wotewrjena.

Nowe
polne jerje

rjanu tworu poruczataj
Schiſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Khoſej

ßyry a paleny w dobrych a najlěpſchich druźinach poruczataj jara płaczíſny hódno

Schiſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Raiß

punt po 14, 16, 18, 20 a 24 np., zentnar po 12, 14, 16, 18 a 21 mk. porucza

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Proßymy wobkedźbowacź!

Ssmy tola namakali, ſo ßo pola

Oty Preussa, prjedy C. F. Kloßa, na žitnej haßy 4 mužaza draſta a žonjaze pjeſle **najtuńſcho** a **najlěpje** kupuja; duž tule pſchedawarńju woßebje poruczamy.

Wobleczenja, po měrje ſeſchite, po tajkej niſkej płaczíſnje, po kajkejž nihdże druhdże doſtacź njeißu, pſchezo derje ßedźa. **N. S. R.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 28. | Sobotu 15. julija 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Prěni paragraf wojerskeje pschedkohi, po kotrymž so wójskowa zylnosć w měrje na 479,229 muži poćylni, je so schtwórtk pschi prěnim wuradźenju w khěžorstwowym sejmje z 198 hłosami pschećiwo 187 hłosam pschijak. Sa to hłosowachu konservativni, khěžorstwowa strona, nazionalliberalni, swobodomyślne sjenoćenstwo, Polazy, němska reformska strona, z dźiwich hrabja Herbert Bismark, prynz Carolath a Rösicke, z zentrumskeje strony prynz Arenberg a Lender. W poradźenju njeběchu pschitomni Ahlwardt, Libermann se Sonnenberg, Leuß, Letocha, z Czarlinski a hischće dwaj druhaj sapósłanzaj. Dokelž su z poslednischich hač na jeneho abo dweju wschitzy sa wojersku pschedkohu, je wěste, so so wona tež w druhim a tsećim wuradźenju pschiwosmje. Wo saradźenju nusnych khostow sa powjetschenje wójska budźe so hakle jednać, hdyž budźe wojerska pschedkoha dowuradźena. Žadanju dźesać muži zylneje reformskeje strony, so by so najprjedy wo khostach a potom hakle wo powjetschenju wójska jednało, so khěžorstwowy kanzler podwolić njeje; wón drje je so hańbował, pscheb tejle małej stronku pod kij lěsć. Tak dha su so reformarjo se sadu trónskeje rěcze spokojili, w kotrejž so praji, so so nowe dawki njesmědźa na skabe ramjenja położić. Hrabja Caprivi je na praschenje wotmolwił, so maja so tele słowa w tej myśli rozumić, so wón na palenz a piwo žane nowe dawki klasć nochze; wón dźe je k temu nusowany, dokelž su sapósłanzy zylneje konservativneje strony swojim wusolerjam slubili, so ženje do powyschenja dawka na piwo a palenz njeswola. Kaž wothłosowanje pokazuje, budźiše so wojerska pschedkoha, hdyž tež jenoz z wjetschinu dweju hłosow pschećiwschćała, tež hdy budźichu reformarjo pschećiwo njej hłosowali. To su sebi tuzi prjedy trochu wulicźili; duž su so rozsudźili, wojerskej pschedkosy swój hłós dać, prajizy, so k jeje zaczišnjenju pomozni być nochzedźa, dokelž by z teho hospodarske schkodowanje nastało, a so nahladnosć Němskeje w wukraju ponižika.

— Pschi jednanjach, kotrež su so mjes sakskim knježerstwom a krajnej kulturnej radu a ratarskimi wokrjesnymi towarstwami měle, je knježerstwo spósnało, so w najwjazy stronach Sakskeje dla njedostatka skótneje pizy mjes ratarstwom nusa knježi. Duž je knježerstwo wobsamkło, wulku hromadu pizy a skanja w wukraju nakupić a woboje potrěbnym ratarjam po tunjej płaćizinje pschedawać abo na požčonku pschewostajić. Po možnosći dyrbi so tež z krajnych lěsow skanje bać.

— Sapósłanzy, kotriž k swjatej ratarjow skuscheja, chzedźa khěžorstwoweho kanzlera napominać, so by wón pschi druhim wuradźenju wojerskeje pschedkohi wosjewił, schto wón pod „lutowanjom skabschich mozow“ rozumi, na kotrež so dawki, z powjetschenjom wojerskeje pschedkohi trěbne, położić njesmědźa. Dale so wo „zofanju“ swjatych ratarjow w nastupanju ruskeho wikowanskeho wuczinjenja rěčeć njemóže, jeli so by z nim němske ratarstwo schkodowało.

— Na dompuću z Jendźelskeje, hdźež je pschi kwasu Yorkskeho wójwody, pschichodneho jendźelskeho krala, pschitomny byk, je ruski zarjewicz (krónprynz) wutoru němskeju khěžorskeju mandźelskeju w Potsdamje wopytał. Powjesć, so mjes Peterburgskim a Barlinskim khěžorskim dworom wěste njepschećelstwo wobsteji, je so po tajkim sasu jako hoka wumyślenka wupokasała. Wona bě z teho nastała, so zarjewicz, hdyž wóndano psches Barlin do Jendźelskeje puczowasche, khěžora Wylema w Barlinje doma nadeschoł njebě. Khěžor tehdy w Kielu pschebywasche a jemu njebě možno bylo, swoje tamniske pschebywanje, hdyž k njemu powjesć wo zarjewiczowym pschijěsdźe dońdźe, pschetorhnuć. So so teho dla zarjewicz rozmjerjał njeje, widźimy z jeho wopyta w Potsdamje. Hdyž tež so njehodźi setkanje zarjewicza z khěžorom Wylemom jako ważny politiski podawk wobhladować, dha je wone tola hižo teho dla swjeselaze, dokelž wobswědczi, so mjes němskej a ruskej khěžorskej swójbu najlěpsche pschećelne poměry wobsteja. Hdyž pak je temu tak, potom so njetrjebamy wójny bojeć; pschetoz bjes pomozy Ruskeje sebi Franzowsojo njeswěrja, so z Němskej do swady dać.

— Barlinski dopisowar italskich nowin „Corriere della Sera“ je rozrěčenje z pólskim khěžorstwo-sejmskim sapósłanzom Koscielskim měł, so by shonił, hač budźa Polazy sa abo pschećiwo wojerskej pschedkosy hłosować. Pschi tym je so Koscielski takle wuprajił: „Wěrju, so budźemy skónčnje sa sakoń hłosować.“ — „Tak su po tajkim na Wasche pschećza w nastupanju pólskeje nabožniskeje wuczby dźiwali?“ — „To wschak niz. Wojerska pschedkoha je khěžorstwowa należnosć, a schule w Pósnańskej a nawjeczornej pruskej provinzy su należnosć Pruskeje. Kak możemy swoje rozsudźenje w khěžorstwowym sejmje wot praschenja wotwisne sčinić, w kotrymž mataj pruske ministerstwo a pruski krajny sejm rozsudźić? Budźemy po najlěpschim swědomnju hłosować jako wobydlerjo němskeho khěžorstwa. To wschak nasz wotdźerżeć njesmě, pruskemu knježerstwu pokasać, so w jeho interesach leži, žadanja pólskeho wobydlerstwa dopjelnić.“ — „A tele žadanja so na to měrja, pólsku rěč jako roswuczowansku rěč w Waschich ludowych schulach sawjesć?“ — „O wěmy, so sebi nětkole telko žadać njesměmy. Spokojimy so z mjenšim. Žadamy sebi jenoz, so by so jenoz něschto w naschich schulach pólski wuczilo.“ W dalschim rozrěčenju Koscielski praji: „Pola nasz su wschitko chzyli pscheněmčić. Ras, je to nětko schěsć lět, so po pschikasni wot horka samo pólske dróhowe napisma wotstronichu. A potom drje sće sami wo tamnej stomilijonskej požčonzy słyscheli, so bychu so w pólskich krajinach Němzy sazydlili.“ — „Kajke scžěhwki je tale naprawa měła?“ — „Žane, do zyła žane, abo runje na wopak je so zofało. Pólska narodnosć so čim bóle rozsylni, čim dokładnischo chzedźa ju saniczić. Wona je swoju samóznosć tež na nowych pschikhadnikow wupschestrěła. Jeli so chzedźa sebi Němzy wěsty semjanski napohlad dać, woni swoje mjeno pschepólsća. W Bjechowje w Wrjeschiskim wokrjesu je so spodźiwny podawk stał, so pschi wólbach němski kandidat ani jeneho hłosa dostał njeje. A — schto prajicze k temu? — w Bjechowje su so pscheb tsjomi lětami Němzy sazydlili.“ Rozrěčowanje so potom k stejischću pruskeho knježerstwa k pólskim žadanjam a wobcżežowanjam wobroći: „Dyrbja so“, knjes Koscielski roskładowasche, „mužojo na čole knježerstwa wot sastojnikow rozdźelić. Prěnischi derje widźa, so tak dale hicź njemóže, a my so z wěstosczu nadźijemy, so jich z pschiczinami rozuma k temu dowjedźemy, so pólsku rěč jako wuczeński pschedmjet sazo do naschich schulow sawjesć dadza. Němzy so my ženje sčinić njemóžemy, tola pruske knježerstwo móhło, dźiwajo trochu na nasche pschećza, druhe swjatki hromadzežkuschenja stworić, na pschikład dynastiske sačzucze. To my a wyšoko stejazy mužojo wěmy; tym, kotriž widźa a myšla, je to pschezo jasnische. Tola sastojnizy pschećiwo kóždemu nowotarstwu wojuja a boja so wscheho, tak so nam niczo druhe njewubudze, hač wojować a so se wschěmi mozami wobaraćz.“

— Zentrumska strona namjetuje, nětczischi wólbny sakoń pscheměnić. Wólbne wokrjesy dyrbja so po liczbje wobydlerstwa z nowa wotmjesować, a dale dyrbi so tajne wólbne prawo z pschisprawnymi postajenjemi schkitować. Wulkosć a czežkosć wólbnych liscżikow

dyrbi w zyłych Němzach jenaka bycź. So by ßo njehodźiła wuſwolerjowa woßoba na wólbnym liſcźiku ſpósnacź, dyrbi ßo liſcźik do kuverta tyknjeny wotedacź, kotryż wyſchnoſcź wuſwolerjam darmo ſarabźi. Podobne namjety ßu ßo prjedawſche lěta wot ßwobodomyßlnych a ſozialdemokratow cźiniłe. W nětcźiſchim poßydanju njebudźe ßejm hiſchcźe wo nich jednacź móz, dokelž k temu ßaneje khwile nima.

— Sańdźeny tydźeń ßu ßo w Bayerſkej nowowólby do krajneho ßejma měłe. Wuſwoliło je ßo 73 pſchiwißowarjow zentrumſkeje ſtrony, 68 liberalnych, 9 burow, 5 ſozialdemokratow, 3 konſervativni a 1 demokrat. Wjetſchina zentrumſkeje ſtrony je ßo pſchi nowowólbach ſnicźiła. Saßakky pſchecźiwnik zentrumſkeje ſtrony, dr. Sigl, je w Kehlheimje pſchepanuł.

— Jendźelſke knjeźerſtwo je poruczźiło, ſo ßo ſa Indiſku wjazy ßlěborne pjenjeſy bicź njeßmědźa. Sslěbrowa płacźiſna je teho dla ſ nowa ſpanuła. Po nětcźiſchej ßlěbrowej płacźiſnje je toleŕ nětkole jenoż hiſchcźe $1\frac{1}{2}$ hriwny, pjecźhriwnowſki pjenjes $2\frac{1}{4}$ hriwny, dwěhriwnowſki pjenjes 90 np. a jenohriwnowſki pjenjes 45 np. hódny. Se ſpanjenjom ßlěbroweje płacźiſny finanzy němſkeho khěźorſtwa khětro ſchkoduja. Na 463 milijonach hriwnow ßlěbornych pjenjes wone něhdźe 200 milijonow hriwnow ſhubi. Dla niſkeje ßlěbroweje płacźiſny wjele tyßaz dźěłacźerjow w Amerizy a Europje khléb a ſaßkuźbu ſhubi. Skoro wſchě podkopki, w kotrychž ßo ſa ßlěbrom ryje, ßu ßo ſawrjeke, dokelž tole dźěło pſcheniſki dobytk wunjeße. Saſkſke knjeźerſtwo hacź dotal w Freibergſkich ſtatnych podkopkach dale dźěłacź dawa, hacź runje je hižo poßlednje lěta ſ tym pjenjeſy pſchißadźowało. Dźiwajo na dźěłacźerjow, kotſiž bychu ſe ſawrjecźom podkopkow do nuſy pſchiſchli, je knjeźerſtwo krajnemu ßejmej pſchezo ſ nowa namjetowało, ſo by ßo w ßlěbrowych podkopkach dźěłacź njepſcheſtało. Hacź pak budźe ſakſki ßejm ſwólniwy, też potom hiſchcźe hewjerjow w Freibergſkich podkopkach w dźěle wobkhowacź, hdy by ßlěbrowa płacźiſna dale ſpadowała, je tola wulke praſchenje. A ſo ßlěboro hiſchcźe bóle po płacźiſnje ſhubi, ſda ßo Bohužel wěſte bycź. W poknóznych amerikanſkich ſtatach, hdźež hacź dotal kóźde lěto ſa něhdźe 200 milijonow hriwnow ßlěbornych dollarow bijachu, budźa ßnadź bórſy po pſchikładźe jendźelſkeje Indiſkeje ßlěborne pjenjeſy bicź pſcheſtacź. Sslěboro ßnadź potom na tſecźinu ßwojeje płacźiſny ſpanje, to rěka: toleŕ budźe potom po ſkocźe wobliczźeny jenoż hiſchcźe 1 hriwnu, naſcha hriwna jenoż 30 nowych pjenjeźkow płacźicź.

Awſtrija. Po pſchikładźe Němſkeje je też awſtriſke knjeźerſtwo ſakaſało, hacź na dalſche ſkótnu pizu do wukraja pſchedawacź. W Cźechach a ſ dźěła w Awſtriſkej na njedoßahanje ſkótneje pizy ſkorža.

— W Awſtriſkej hiſchcźe powſchitkowneho wólbneho prawa nimaja, do rěko, do khěźorſtwoweho ßejma njeßmě kóżdy poddan wuſwolicź, kiž ma wěſtu ſtarobu, ale jenoż tón, kiž lětnje ſ najmjeńſcha nětotre ſchěßnaki dawkow ſapłacźi. Tutemu wólbnemu ſakonjej ma ßo dźakowacź, ſo w awſtriſkim khěźorſtwowym ßejmje hiſchcźe ßani ſozialdemokratojo njeßedźa. Duż awſtriſzy ſozialdemokratojo pſchede wſchěm ſa tym ſteja, ſo by ßo w Awſtriſkej runje każ w Němzach, powſchitkowne wólbne prawo ſawjedko. Hakle wóndano ßu ßo w Cźechach nětotre ludowe ſhromadźiſny wothywaźe, na kotrychž ßebi powſchitkowne wólbne prawo ża dachu. S tym ßamym ſamérom ßu ßo ſańdźenu njedźelu tſoje ludowe ſhromadźiſny w Winje měłe, na kotrychž je ßo něhdźe 34,000 woßobow wobdźěliło. Mjes tym ſo je w ſhromadźiſnach w Cźechach k krwawnym puſkam mjes dźěłacźerjemi a poliziſtami dóſchło, ßu ßo wobdźělnizy pſchi Winſkich ſhromadźiſnach cźiſcźe pſchiſtojnje ſadźerżeli, tak ſo polizija do zyła njeje trjebała něhdźe ſakrocźicź. Něhdźe 2000 dźěłacźerjow ſ cźerwjenymi kokardami w knjeſlowych dźěrkach a ſ cźerwjenym bantom wokoło rukawa ßo ſa to ſtaraſche, ſo ludowe cźrjódy na dróhach njeherjekachu a ſo ßo jich cźahi nihdźe njehacźachu.

— W Wuherſkej je kholera wudyrika. Każ je lěkarſke pſchepytanje dopokaſało, je w Ssedmohórſkej jedyn dźěłacźeŕ na aſiſku kholeru wumrjeł. Pódla njeho je ßo tale khoroſcź hiſchcźe dweju woßobow pſchimnuła.

Franzowſka. Studentſke njeměry w Pariſu, kotreż běchu ßo k ſtraſchnemu ſběžkej ſozialdemokratow a anarchiſtow rosroſtke, ßu ßo ſ pomozu wojakow ſbožownje podtłóczźiłe. Najhórſche běchu njeměry pjatk wjecźor. Herjekarjo woſy konjozeje żeleſniży a dróżki powrócźichu a barikady twaricź ſpytachu, drjewjane pſchedawanſke khěźki ſ petrolejom polachu a ſapalichu, gaſowe roły ſe ſemje ſwutorhachu a ſapalichu. Republikanſka garda dyrbjeſche wjazy krócź ſ bajonetom njeměrnikow roſehnacź, też jěſdni ßo woſpjet do nich dachu. Bjes mnohimi ſranjenymi je pjecża jedyn Němz, Leßar, kotrehoż winuja, ſo je na poliziju tſełał a bjes ſběžkarjow pjenjeſy wudźěłał. Bjes dźiwa je, ſo ßu wſchelazy njewinowacźi do pukow pſchiſchli a ßo wet poliziſtow ſranili. W deputěrtſkej komorje ßu teho dla radikalni ſapóßkanzy polizajſkeho prefekta Lozéa wótrje pſchimali, tutón je na to ßwoje ſaſtojnſtwo ſkóżił, tola wón w ſtatnej ßłużbje woſtanje a ßo najſkerje ſa ſapóßkanza w Mnichowje pomjenuje. Khoſty, kotreż ßu ſe ſběžkom Pariżſkej měſchcźańſkej pokkadnizy naſtałe, njejßu ßnadne; wone 700,000 frankow wucźinja.

— Do pokodniſcheje Franzowſkeje je ßo ſ Turkowſkeje kholera ſanjeßła.

Bołharſka. Koburgſki prynz Ferdinand ma ßwój trón hižo ſa twjerdźe ſakożeny, hewak ßebi njebudźiſche ſważił, najkhmańſcheho bołharſkeho generala Nikolajewa a wyſchka Tantilowa ßnadneje maliczkoſcźe dla najprjedy w ßwojim hrodźe ſahańbicź, potom pokhoſtacź a wotßadźicź. Wo pſchiczźinach k tutemu raſnemu ſakrocźenju ßo powjeda, ſo je Koburgſki prynz awſtriſkemu miniſtrej ſwonkownych naležnoſcźow ßlubił, ſo do bołharſkeho wójſka wěſtu liczbu awſtriſkich offizěrow pſchiwoſmje. Pſchecźiwo temu ßo pſchecźiwjeſche niz jenoż general Nikolajew a woßebje bołharſzy offizěrojo, ale też Stambulow, kotryż wo ßlubjenju Koburgſkeho prynza niczo njewjedźeſche, a jo po tajkim ſa to njemějeſche, ſo dyrbi ßo jeho bołharſke knjeźerſtwo dźerżecź. Hdyż Koburgſki prynz na ßwojim żadanju wobſta, ſo bychu ßo awſtriſzy offizěrojo do bołharſkeho wójſka pſchijeli, k wótremu wuſtupej bjes woběmaj dońdźe. Wadźeſchtaj ßo wo tym, ſchtó je w Bołharſkej ſ knjeſom? Stambulow wobkrucźeſche, ſo je wón ſ knjeſom, dokelž jeho lud poßłucha a pſchi wólbach po jeho woli cźini, a ſo bychu Koburgſkeho prynza wuhnali, tak bórſy hacź by Stambulow pokiwnuł. So by Stambulowej ßwoju móz pokaſał a jeho pſcheßwědczźił, ſo je ßylniſchi hacź wón, Koburgſki prynz Nikolajewa a Tantilowa, kotrajź ſtaj Stambulowaj pſchiwißowarjej, ſ krótka wotßadźi. Jeju próſdnej měſcze ßo drje nětko ſ dwěmaj awſtriſkimaj offizěromaj wobßadźitej. Tutón podawk wucźi, ſo Bołharſka nětkole cźiſcźe pod awſtriſkej ſamóżnoſcźu ſteji. Prjedy ßu tam Ruſzy knjeżili, nětko je nadknjejſtwo na Awſtriſku pſcheſchko.

Serbija. Ssobuſtawam prjedawſcheho liberalneho miniſterſtwa je Beogradſki polizajſki naczolnik wobſkórżbne pißmo pſchepodał. Wobſkorżeni miniſtrojo chzedźa ßo 15. julija ertnje w ſkupſchtinje (ßejmje) ſakitowacź.

Roskorjenaj bratraj.

(Wjeßny podawk.)

Na kónzu wßy ſteji njenahładna khěźka; ta ma w prědku tſi make, tu a tam ſ papjeru ſalěpjene wokna; ſady je kólniczka a hródź; woknjeſchko w ßwißłach wißa hiſchcźe jeno na jenym bancźe a ſda ßo, ſo móże kóżdu khwilu wotpadnucź. Pſchi khěźzy je ßnadna ſahrodka, a ta je ſ płotom ſe ßuchich cźerni hiſchcźe na dwě pokojzy rosdźělena.

W tejle khěźzy bydleſchtaj dwaj bratraj ſchtyrnacźe lět w ſtajnym njepſchecźelſtwje. Każ na ſahrodzy tak bě też w khěźzy wſchitko na dwoje rosdźělene, wot komorki pod tſěchu hacź do makeje pinzy; durje do ſchije běchu drje wotewrjene, ale deleka mějeſche kóżdy woßebje ſapkocźeny wodźěl. Druhdźe wißaſchtaj wſchudźom na durjach dwaj ßylnej ſamkaj, każ bychu tam móhli kóżdy wokomik paduſchi ßo dobycź; hródź ßkuſcheſche jenemu, kólniczka druhemu bratrej. W zyłym twarjenju njebě ani ßkowczźka ßkyſchecź, khiba ſo runje jedyn abo druhi ßam ſa ßo ſakliwaſche.

Jakub a Mots — tak mjenujźy bratraj rěkaſchtaj — běſchtaj hižo khětro pſchi lětach a wobaj bjes żony. Motßej bě żona dawno hižo wumrjeła a wón bě nětko każ w ßamocze żiwy; Jakub njebě żenje żenjeny.

Jednora, módra wobarbjena kſchinja na kulowatych nohach bě pſchicźina njepſchecźelſtwa mjes bratromaj.

Po macźernej ßmjercźi mjenujźy mějeſche ßo wſchitko po jenajkej měrje do njeju rosdźělicź; we wßy wudata ßotra mějeſche hižo ßwoju pomoz. Mots wobkrucźeſche, ſo je ßebi tu kſchinju ſa ßwoje pjenjeſy wobſtarał, kiž bě ßebi ſ klepanjom kamjeni na dróſy ſaßkużił, ſo pak je ju njebo macźeri jeno pożcźił a ſo po tajkim ſe wſchěm prawom jemu ßkuſcha. Jakub pak rocźeſche ßo na to, ſo je macź Jakuba ſtajnje żiwika a ſo wón ßam ani ſłamaneho pjenjeźka měł njeje, ſa kotryż mohł ßebi ſchto kupicź. Najprjedy ßo wobaj krucźe ſwadźiſchtaj, potom pſchepodaſchtaj ſtórżbu rychtarjej a ſkónczńje też ßudniſtwu, hdźež bu rosßudźene: dokelž ßo bratraj mjes ßobu ſjednacź njemóżetaj, ſo ma ßo zyłe ſawoſtajenſtwo też ſe kſchinju pſchedacź a ſo ma ßo wunoſchk do njeju ſtajnje rosdźělicź. Też khěźka pſchińdźe na pſchedań; dokelž pak ßo kupz njenamaka, dyrbjeſchtaj ju bratraj wobkhowacź.

Na to běschtaj nusowanaj, ßwoje ßamßne wězy, ßwoje koża a poßleschcża a ꝛschco druhe sjawnje pschi pscheßadźowanju saßo nroczo kupowacź. To bě Motßej w mnohim nastupanju cżeżko, dokelž mějesche trochu cżucźiwischu wutrobu, dyžli hewak pola tajkich ludźi ſ wjetscha je. A ßu dźě w kóždym domje wězy, kotrychž by nichtó zusemu cżlowjekej na żane waschnje njewotstupił; wone ßu wjele dróżsche, hacź sa cżoż ßo runje pschebawaja, dokelž w tym cżlowjeku, kotremuž ßlusscheja, wěste myßlicźki a dopomnjeńki sbudźuje, kiž ßo wěso druheho cżlowjeka ani njebótknu. Tajke wězy dyrbja ſ cżicha wot starscheju na dźěcźi pschekhodźecź a ſ tym wobkhowa ßo jich stajna snutskowna placźisna bjese wscheho skrótschenja. Hdyž pak dyrbi cżlowjek tajkele wězy hakle ſ zuseju rukow saßo dobywacź a ßo ſ zusymi wo nje pschehonjowacź, potom ßo jich prěnjotna njebótknjenosćź a wěste poßwjecźenje hižo shubiwa, cżlowjek ßebi je dobudźe kaž kóždu druhu wěz, kiž ßo hodźi saplacźicź, ale kiž ßo njedostanje cżische a radostnje, kaž někajka ßwjata wěz.

A tajkele myßle mějesche Mots, so dyrbjesche husto ſ hkowu satschaßowacź, hdyžkuli jemu pschi sjawnym pscheßadźowanju někajki kruch stareho snateho cżapora pschipadźe, a hdyž mějachu ßo tež macźerne tokste, do cżorneje koże swjasane spěwarske se ßlěbornym samkom pschedacź a nashonity khlamar to ßlěbro pocźežkowasche, so mohł placźisnu postajicź: stupi Motßej wscha krej do hkowy. A kupi tu staru knihu sa wulki pjenjes.

Skónczńje dóńdźe ßo rjad tež na kschinju. Tu wotkaschlowa Jakub wótsje a pohladnu na bratra, kaž by chzył rjez: Jeno pój a ßadźej! — a pschirasy hnydom khětry pjenjes na to, schtož bě wottarowana. Mots ßadźi hnydom schěßnak wjazy, ale njemóżesche pschi tym wocźi posběhnucź a wjercźeschе w wustoscźi knesle na ßwojej ßukni. Jakub pak ßadźesche stajnje wjaz a wjaz a ßo pschi tym khroble wobhladowasche; zusy ludźo ßo do teho njemeschachu, a ſ bratrom njechasche ani jedyn ani druhi, kaž k wußmjecźu, kschinju wostajicź. Kóždy myßlesche ßebi ßam pschi ßebi: Wschako tak wjaz njedam hacź pokojzu! — a tak ßadźeschtaj pschezo wjazy a wjazy, doniž skónczńje kschinja tola Motßej njepschipadźe; ale dyrbjesche sa nju dacź pjecź krócź wjazy, dyžli schtož bě po prawym hódna, mjenujzy wóßom a dwazecźi tolerk.

Nětk hakle posběże hkowu a jeho wobliczo bě ßo zyle pschemjeniko, wocźi mějesche wuwalenej, ert wotewrjeny, schiju shibnjenu a na wobliczu bě widźecź hněw, wußměch a sawiscź. „Hdyž semrějesch, dam cźi tu kschinju, so bychu cźe w njej pokhowali!“ rjeknu, se skobami ßo tschaßo, Jakubej, a to bě jeho poßlednje ßkowo. Wot teho cżaßa ſ nim njebě rěcżał a to schtyrnacźe lět.

Tutón podawk wo kschini rosnjeże ßo po zykej wokolinje a ludźo mějachu ſ tej wězu wschelaki żert a ßměchi; hdy by schtó Motßa setykał, by do njeho kakał, so je ßo Jakub pschecźiwo njemu njehańbicźe sadźerżał a tak ßo w nim hněw na bratra dale bóle sakorjenjesche.

Ale tež hewak běschtaj bratraj wschelakeho waschnja a kóždy pytasche ßebi druhe dźěło.

Mots dźerżesche ßebi kruwu a pschahasche ju ſ kruwu ßußoda Schczépana tež do pkuha a trjebasche ju k wschemu pólnemu dźěku; wschón sbytny cżaß bě na dróży a klepasche kamjenje. Pschi tym mějesche krótke widźenje a khodźesche njewěscźe. Pschi klepanju wóhnja, so by ßebi dymku sażehlił, storkasche ßebi hubu (schwam) pschezo hacź k ßamemu noßej, so by widżał, hacź ßo pali. Teho dla rěkachu jemu we wßy „ßlepy Motsk“; — Motsk teho dla, dokelž bě mały sawality.

Jakub pak bě zyle hinaschi. Bě schwižny a ßuchi, khodźesche runje a krucźe a hotowasche ßo kaž woprawdźity bur, runjež bur njebě; ale pschi jeho dźěle bě jemu bursta drasta wužitna. Jakub mjenujzy wikowasche se starymi konjemi a ludźo ßebi myßlachu, so dostanu něschto lěpsche, hdyž konja kupja wot cżlowjeka, kiž je na bura sapodobny. Wón bě po prawym skażeny kowar; ßwoje polo bě ſ dźěla pschedał, ſ dźěla pschenajał, da ßo cżisće do konjazeho wikowanja a wjedźesche pschi tym knjejske żiwjenje. Bě wschak w zykej wokolinje widźany muż a snajesche na wjele mil wokolo wschě konje; pschi tym wjedźesche stajnje najprěni, hdy chzyšche schtó schto pschedacź abo kupicź. K temu wobhonjesche ßo po korczmach a mějesche skoro w kóždej wßy cżlowjeka, lěnjocha, ſ kotrymż tajnje radu składowasche, a kiž by, hdyž bě trěbne, tež woßebiteho póßka, ſ wjetscha ßebje ßameho, k njemu póßłał, niczo dale sa to njeżadajo, khiba dobre pschepicźe. Potom pak mějesche Jakub tež tajnych pomoznikow, kiž druhich ludźi k temu pohonjowachu, so by pak tón, pak tamón konje pschedał abo saßo kupił, a tak stejesche w jeho kólni, ſ kotrejež bě ßebi kurjenz sczinił, skoro stajnje někajki stary kóń, kotrehoż pak by kóždy ras tak wumustrowacź wjedźał, so móżesche jeho někomu na schiju powßnucź. Barbjesche konjom koßmy nad wocżomaj, wusilowa jemu suby; a byrnje by wbohe skocźo hižo niczo druhe hrymsacź njemohło hacź wotruby a byrnjež by pschi druhej pizy sahinucź dyrbjało: to njecźinjesche jemu żanych staroscźow, dokelž wjedźesche, so na prěnim hermanku ßwojeho doczepaka pscheda. Pschi tym nakożesche wschelake kuski, so by kupzow nawabił; skasa ßebi na pschikład pomozníka, kiž dyrbjesche cźinicź, kaž by chzył ßwojeho konja sa jeho wumjenicź; pschi tym wokaschtaj wobaj nimo měry, doniž skónczńje Jakub njesawoła: „Ja njemóżu twojeho konja trjebacź, dokelž nimam pizy a městna a hdy bych ßwoju koblicźku dacź dyrbjał sa nórt; ja dyrbju ju wotbycź!“ — Abo sczini to hischcże bóle pscheklepanje; tyknu mjenujzy někajkemu cżlowjekej něschto ßlěbornych, da jemu konika a rjeknu, so dyrbi ju wodźicź, potom sasta pschi njej, pocża ju pschehladowacź a rjeknu: „Hdy by tón koń k prawemu burej pschischeł, by ßo derje wukormicź hodźał; nohi ma ßylne a strowe — temu njepobrachuje niczo, khiba mjaßo a potom budźe płacźicź sto tolerk.“ Potom sehna tež někajkeho kupza, wucźini ßebi hischcże pschepicźe a hdyž pscheda ßwojeho ßamßneho konja, mějesche pschi tym hischcże dobytk.

Ale sakońske sapiski, w kotrychž mějesche sa bracht pschedatych koni dobro prajicź, te Jakub rad njewidźesche; to wón radscho hischcże kóždy ras něschto tolerk spuschczesche, hacź so by ßo na něczo podpißał a sa něczo rukował; pschi tym mějesche pak tola mnohu skórżbu, kiž jemu konja a dobytk sežra; ale w tajkim żiwjenju, w tajkim njestajnym cżahanju bjes dźěła a napinanja tczi telko sawjedneho a wabjazeho, so ßo Jakub ſ někajkim pschißadźenjom wottraschicź njeda; a liczesche jene k druhemu a spósna, so ßo konjazeho wikowanja wotrjez njemóże. Wón by rjekł: „Ja njemóżu ſ wikow, doniž wjazy móz njebubu!“

A hdyž by Jakub takle na wiki a ſ wikow domoj jěł a hdyž by Motsk hischcże na drósy kamjenje klepał, by na bratra na pok ßobużelnje a na pok wußměschujo pohladał a ßam pschi ßebi myßlił: „Ach, ty wbobi khuduschka! Tu klepasch kamjenje wot ranja hacź do wieczora a ßy wjeßoły, hdyž dwazyczi nowych pjenjejkow dostanjesch; ja pak dobudu sa tón cżaß dwazyczi tolerk, hdyž jeno ßo trochu schlachczi.“

A Motsk, kiž to pschi ßwojim krótkim widźenju tola pytnu, pjerjesche potom do kamjeni, so bychu kuski schěroko daloko lětake.

Ale jeno wocżakńmy, schtó ſ njeju to dale schiknje, hacź Motsk abo Jakub! —

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Wutoru rano wokolo 4 hodźin je ßo rěsak tudomneho twarskeho mischtra Kuntzy pschi Tšélanskej drósy spalił. Twarjenje, w kotrymż parny kotoł steji, ßo wóhnjej wobró, kaž tež drjewo, kotrež koło wokolo leżesche. Kak je woheń nastał, njeje snate.

— Njedźelu rano je tudomny rěcźnik, knjes Mütterlein, wot Bożeje ruczki sajaty nahle wumrjeł. Njebocźiczki je dołhe lěta se sarjadnikom Macźicźneho doma a ſ pschedßydu towarstwa pomozy studowozych Sserbow był. Wón bě jenicźki ßerbski rěcźnik w Budyschinje, cżehoż dla budźe Sserbam jara pobrachowacź.

— W někotrych dźělach pschedměsta ßo hižo dlěźschi cżaß njesnjeßna grawocźiwa ßmjerdźenża rosschérja. Ludźo hižo dawno podarmo sa tym ßlědża, ſ cżeho wona wukhadża. Najprjódzy ßebi myßlachu, so ßo ßmjerdźenża ſ podseńskich kanalow wudymuje. Temu pak tak njeje; pschetoż potom by ßmjerdźenża tež ßrjedź města cżucź była. Wjele bóle ßo sda, so ßo wona wot schtomow rosschérja, kotrež ßu lětża pokne njerodźe. Schtóż ßebi na pschikład jene lipowe łopjeno wobhlada, widźi, so je swjerschny łopjenowy bok se ßwětłym wóshorom poczehnjeny, a so na hrubym boku wjele stow wschow ßedźi. S tuteho wóshora po sdaczu ßmjerdźenża nastawa.

— Tak wjele, kaž je ßo w druhej pokojzy nascheho lětstotka w Sserbach na zyrkwje wažiło, drje ßo prjedy sa dołhe cżaßy stało njeje. Niż jenoż ßu ßo tu někotre nowe zyrkwje natwariłe, ale nimale wschě stare ßu tak pschetwarjene a wuporjedżane, so ßu kaž nowe a wjele kraßnische, hacź ßu hdy byłe. Na někotrych zyrkwjach mamy nowe wěże a ſ wjetscha na wschěch wězach nowe swony, kiž ßu ſ wulkeho dźěła w Sserbach late, a hischcże wjele wjazy mamy w zyrkwjach nowych pischczelow, ſ wjetscha wot nascheho ßławneho mischtra, knjesa Ssowy, twarjenych, kiž ßu ßo wschě derje poradźiłe. Wo tym ßwědcża woßebje te najnowische a najwjetsche, jako Bukecźanske, Porschiske, w Marcźinej zyrkwi w Budyschinje a jako poßlednje

Hodźijske a Michałske w Budyschinje, kiž ßu ßo hakle lětßa dotwariłe. Klukschanske, hdyž ßo lětßa też wjele na wuporjedźenje Božeho domu waži, a Maleschanske ma knjes Ssowa w dźěle. So pak je też jeho mjeno dale znate, widźimy ſ teho, so ßu jemu w najnowischim czaßu też jene pischczele w Lipsku ſ 32 registrami pschepodate. Zyle nowe pneumatiske pischczele, w kotrychž ßu wschě nowe wunamakanja sastupjene, steja hotowe w jeho dźěłaczerni. Te ßame sesnacz je sa kóždeho organistu, kiž hischcze žane tajke widźał a na nich hrał njeje, jara sajimawe. Knjes Ssowa je kóždemu, kiž jeho ſ wopytom poczesczi, lubje rad wotewri. — Wschitke te nowe zyrkwinske twary pak wo tym ßwědcza, so je Bóh luby Knjes nam Sserbam w poßlednjej pokojzy naschego lětstotka jara mikoscziwy był a naß pschi dwěmaj wulkimaj wójnomaj a pschi wschelakich ßwětnych ropotach a pschekorach tak žohnował, so ßmy telko na ßwoje Boże domy ważicz móhli, a so zyrkwinska myßl a žiwjenje w Sserbach njeje woteběrało, ale skerje pschiběrało.

— Prěnje ßylnische njewjedro je ßo schtwórtk popołdnju na Budyschin a wokolnosczˊ rospuschczˊiło. Deschcź ßo tak móznje ſ njebjeß lijesche, so na dróhach woda ſ rěkami běžesche. Na garbarskej haßy wona jako pok kóhcza hłuboka rěczka k Spreji dele schuczesche a na jenym městnje plestr rósdrje. Krupy, ſ deschczom ßobu padaze, ßu na wieczornej stronje khěžow na wjazy městnach wokna rosbiłe.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) W blizschich dnjach najskerje saßo deschczˊikowe wjedro dostanjemy.

S Běłczˊez. Njedźelu tydźenja ßo w poßedźenju tudomneho ßerbskeho burskeho towarstwa dležische stwjelzo noweje pizneje rostliny, lěßneho hrócha, pokasowasche. Jedyn ſ towarstwowych ßobustawow bě wóndano na Lubinje khodźo na pokodnischej stronje horineho wjerschka kerk lěßneho hrócha nadeschoł. Tutón kerk bě hižo wón psched někotrymi lětami wohladał, tola na njón tehdy dale njedźiwał. Lětßa w nalěczu bě ßebi wón w naschim ßerbskim burskim towarstwje ßymjenja lěßneho hrocha kupiwschi je wußył a na sesłkhadźanych rostlinach spósnał, kajki ma lěßny hróch napohlad. Duž bě jemu sajimawe, kerk lěßneho hrocha w lěßu namakacz. Sa ratarjow je jara ważne, shonicz, so lěßny hróch też w naschich stronach dźiwi rosczˊe. Po wobßwědczenju ratarskich wuczenych je wón najlěpscha piza sa nasch skót. Wón ßwoje korjenje 12 a hischcze wjazy kohczˊi hłuboko do semje puschcza a najßurowischu symu a najwjetschu ßuchotu bjes schkody pschětraje. Też w létuschej ßuchoczˊe lěßny hróch ßwoju połnu tucznosczˊ wobkhowa. Po ßwojej hódnosczˊi wón wschu druhu skótnu pizu pschetrjechi, pschetoż 100 zentnarjow ßyna lěßneho hrócha ma telko pizneho wutka, kaž 175 zentnarjow schrótowaneho jeczmjenja. Skót, kiž ßo ſ dźeczˊelowej trawu pizowasche, dawasche 2,7 prozentow butroweho tuka, tón pak, kiž ßo ſ lěßnym hróchom pizowasche, dawasche 4,6 prozentow butroweho tuka. Lěßny hróch w kóždej semi rosczˊe, hdyž podsemska woda njeje, na pschikład w pěsku, kamjenjowym a pěskowym schczˊerku, kamjenjowej drobinje atd. Najlěpje ßo wón jako ßadźenka na polo ßadźa. Prěnje lěto rostliny pomaku rostu, tola druhe lěto ßo hižo rjenje rosrostu, tak so móža ßo hižo tři króczˊ poßyz. Wot druheho léta ßo lěßny hróch na žane waschnje wjazy ani hajicz ani hnojicz njetrjeba a hacz do 60. léta wón derje rosczˊe. Khěžor Wylem je 12. měrza 1892 ratarskemu ministerstwu poruczˊił, so by na plahowanje lěßneho hrócha kedźbnosczˊ stożiło. Sa Bayersku je pschedawanje ßymjenja a ßadźenkow Franz Mayerhofer w Mnichowje (München) Prannerstraße 13 pschedewsał.

S Myschez. Naschego wuczerja knjesa Strehlu ßu do Czˊerwjenych Noßliz sa prěnjeho wuczerja powołali. Nasche ſ tym wuprósdnjene schulske městno ßo hacz na dalsche ſ knjesom Ssuschkom, kiž je w tu khwilu ſ pomoznym wuczerjom w Czˊerwjenych Noßlizach, wobßadźi, mjes tym so budźe Czˊerwjenonoßliczˊanske pomozne wuczˊerske sastojnstwo dotalny pomozny wuczˊer w Wołbramezach, knjes Nutniczˊanski, sastawacz.

S Bukez. Ssobotu w nozy je ßo do tudomneje fary jedyn paduch dobył. Wokno wutłóczˊiwschi je wón do prěnjeho schoßa saléſt, wschě khamory a kaschcze swoczˊinjał a je sa pjenjesami pschejěsdźił, tola žanych namakał njeje, khiba dźěczˊazu pjenjeżnu móschniczˊku ſ někotrymi pjenjezˊkami. Hłódny wón po sdaczˊu był njeje, pschetoż kołbaßy, połcza a pjeczˊenje w wjelbje ßo wón dótknuł njeje, sa to je ßebi wón kłóschcze łuski, kaž w bydleńskej stwje tysu khofejoweho pjeczˊwa, derje ßłodźicz dał a hornz mloka a bleschu runje sawarjeneje malenoweje brěczˊki wuzydźił. Ssobu wsał je wón por dobrych dźěczˊazych stupnjow a wjele małych kluczˊikow.

S Margarecˊineje hěty. Sańdźenu wutoru je $2^1/_2$lětny ßynk tu bydlazeho dźěłaczˊerja Schäfera do jeneho njesawodźeteho kótleschcza jene dźěczˊo panuło, tola teho ßo tehdy hnydom dohladachu, tak so ßo ßmjerczˊi tepjenja wutorže. — Schtwórtk pschipołdnju je Boże njewjedro tu do nopaschka jeneje telegrafoweje žerdźe a do tudomnych podkopkow dyriło.

S Wósborka. Laczˊne hona nascheje krajiny ßu ßo wutoru se ßylnym deschczˊom wokschewiłe. Popołdnju wokoło schtyrjoch hodźin ſ Cžornoboha ßem Boże njewjedro pschiczˊeże, kotreż hacz do dźewjeczˊich hodźin wieczˊor nad Wósborkom stejo wosta. Pschi tym ßo deschczˊ kaž ſ bowami ſ njebjeß dele lijesche, tak so běchu Łubata a poboczˊne rěczˊki bórsy wyßoko ſ wodu napjelnjene. Błysk pjecˊ króczˊ w městaczˊku do schtomow a błyskowodow ſ tajkej mozu dyri, so w twarjenjach wschě woknowe schkleńzy schczˊerczˊachu a schkleńczˊane a hornczˊane ßudobja sabrinczˊachu. Na ßoże pak Boże njewjedro nihdźe schkodu naczˊiniło njeje. Na naschich honach je ſ wutrajnym deschczˊom, kiž je hłuboko do semje schoł, wscho woczˊerstwjene; njedoßahanju skótneje pizy je nětko trochu wotpomhane. Wot naß njewjedro k Shorjelzej czˊehnjesche, hdyž je pjecza teho runja khětro namaczˊało.

S Jeschiz. Pschi ßylnym njewjedrje, kajkeż hischcze lětßa měli njejßmy, błysk na polu tudomneje ſwudowjeneje korczˊmarki Ssymankoweje pópu sapali, kotraż ßo do czˊista spali.

S Łupoje. Na dwaj woßebitaj ßwjedźeńskaj dnjej nascha czˊicha wjeß wróczˊo shładuje. 4. julija nasch nowy duchowny, knjes Jan Mrósak ſ Budestez, k nam pschiczˊeże. Schulske dźěczˊi, doroscˊena młodoscˊ, ßobustawy zyrkwinskeho a schulskeho pschedstejiczˊerstwa, gmejnska rada a druhe ßobustawy nascheje gmejny w ßwjedźeńszy wupyschenym czˊahu hacz do bliskosczˊe Radworja napschecˊo czˊehnjechu. Tam jeho nasch zyrkwinski wuczˊer Wróbel, zyrkwinski pschedstejiczˊer Łoka, schulski pschedstejiczˊer Běbrach, gmejnski pschedstejiczˊer Pilk a gmejnski starschi Schwarz wutrobnje postrowichu. Se synkami hudźby a swonjenjom ßo na to psches schtyri czˊeßne wrota do Łupoje podachu, hdyž knjes farar Ssykora-Minakalski nascheho noweho duschepastyrja najczˊoplischo witasche. Knjeżna Marka Lejnertez w mjenje młodych holzow nowemu knjesej duchownemu jako dar kraßnu bibliju pschepoda, a schulske dźěczˊi powitansku ßwjatoczˊnosczˊ kherluschu spěwajo wobsamknuchu. Mjes tym so ßo na to schulske dźěczˊi ſ jědźu a napitkom wokschewichu a ßo se wschelakimi hrami swjeżelachu, ßo doroscˊena młodoscˊ k wjeżelej sabawje w hoscˊenzu seńdźe, hdyž bě ßo knjes Łoka sa dobre wokschewjenje na najlěpje postarał. Wjeczˊor ßo ßwjedźeńska hoscˊina wotbywasche, pschi kotrejž ßo ßobustawy zyrkwinskeho a schulskeho pschedstejiczˊerstwa a někotsi hoscˊo wobdźělichu. Njedźelu 9. julija na to w naschim ſ nutrnymi kemscherjemi napjelnjenym Božim domje knjes wyschschi zyrkwinski radźiczˊel Keller-Budyski noweho knjesa duchowneho poßwjeczˊi a sapokasa, pschi czˊimż nan nascheho noweho knjesa duchowneho, knjes farar Mrósak-Budesczˊanski, a knjes farar Ssykora-Minakalski assistěrowaschtaj. Sswoje nastupne prědowanje mějesche nowy knjes duchowny wo 1. Kor. 2, 2. Thema prědowanja rěkasche: Moje prědowanje bjes wami dyrbi bycˊ prědowanje wo Jesom Khrystußu, kschižowanym. Jeho chzu prědowacˊ: 1. jako twjerdy sakład nascheje wěry, 2. jako žiwu móz w žiwjenju a 3. jako hwězdu nadźije w wumrjeczˊu. Pschi posdźischim sapokasanju w ßerbskej Bożej służbje knjes farar Mrósak-Budesczˊanski jako sakoż k ßwojej kraßnej sapokasanskej rěczˊi Jan. 13, 20 wsa. — Mjes poßkucharjemi widźachmy też knjesa zyrkwineho patrona a komornika hrabju ſ Einsiedela-Lipiczˊanskeho ſ mandźelsku, a excellenzu hrabinku ſ Einsiedel-Minakalsku. Njech je tu hischcze pschisłomnjene, so běschtaj nascheho noweho knjesa duchowneho dźěd a wowka czˊikaj a czˊerstwaj pschi ßwjedźenju pschitomnaj.

S Brěsy. Wěscze drje nichtó w naschich stronach njeje, kotryż ſ dźakownosczˊu njeby na Boże njewjedro spominał, ſ kotrymż ßu ßo schtwórtk pschipołdnju po dołhej ßuchoczˊe nasche hona ſ jara trěbnym deschczˊom woczˊerstwiłe, hdyż je ßo też tu a tam ſ nim něschto schkody naczˊiniło. Tak je w Kanezach na polu tamnischeho kublerja Muki błysk jenu pópu sapalił, a w Zokowje je Boże njewjedro, hdyż popołdnju ſ nowa psches naschu krajinu czˊehnjesche, najlěpschu kruwu w hródźi kublerja Pětscha sarasył.

S Budyschinka. Lubosny dźeń běsche 12. julija sa naschu wożadu saßwitał. Kaž dołho pomnimy, njeje ßo w naschim Božim domje hischcze žadyn ßwjedźeń sa skutki zyrkwineje lubosczˊe wotbył; czˊim wjetsche běsche teho dla nasche wjeżele, hdyż shonichmy, so chze hłowne ßerbske mißionske towarstwo ßwój lětuschi ßwjedźeń sa swonkowne mißionstwo naschej zyrkwiczˊy wobradźicz. Bóh luby Knjes běsche dźeń prjedy ſ hnadnym deschczˊikom nasche pola wokschewił a ſ tym próchom wot puczˊow też tón próch staroscˊow wot naschich wutrobow wsał. Duž dźakapołni ßwojim kożam wotpoczˊowacˊ dachmy a khwatachmy temu Knjesej służicz w jeho ßwjatnizy. Popołdnju w dwěmaj czˊehnjesche ſ farskeho dwora pyschny czˊah,

se schulskich dźěćźi, wožadźineje młodźiny, wojerskeho towarstwa a zyrkwinych a schulskich prjódkstejerjow wobstejazy, kotremuž běchu so pschitomni knjeza duchowni pschisamkli, po knjesa kollatora, ratarskeho radźićela Steigera, a s nim potom do rjenje wupyscheneho, bórsy pschepjelnjeneho Božeho doma k serbskej Božej słužbje. W njej wobstara najprjedy knjes farar Ssykora s Minakała wołtarnu Božu słužbu a potom prědowasche k. farar Kubiza s Bukez na sakožku 2 Kor. 4, 5. 6. wo tym słowje: „My prědujemy Khrystuża — to heßko mißionstwa", rozestajejo, čeho dla, na kajke waschnje a s kajkim žohnowanjom ma so tute prědowanje stacź. To běsche mózne swědčenje, hłuboko čerpane a do žiwjenja mißionskeje wožady sapschimaze, kotraž teho dla też njewusprózni, na hodźinu dołhe prědowanje hacź do kónza nutrnje poßłuchacź. Po prědowanju wudźěli k. farar Golcź s Rakez požohnowanje. — Też němska Boża słužba běsche bohacze wopytana. „Mójsaß koproweho hada bjes mrějazym Israelom powyschujo — snamjo też swonkneho mißionstwa", to běsche słowo, s kotrymž němski swjedźeński prědar, knjes kapłan Kschižan s Hodźija, na sakožku 4 Mójs. 21, 5—9 wožadu natwari. My shladujemy, tak prědar wuwjedźe, 1. na póhanow w jich nusy, 2. na mißionstwo, kotrež kschiž Jesom Khrysta k póhanam wunjeße, 3. na dźiwnu móz Božu, so czi, kotsiž we wěrje na kschižowaneho hladaju, wustrowjenje namakaju. Kaž słylne žórko s dobrej jaßnej wodu žórlachu so te słowa s klětki dele do wožady, tak so też tute prědowanje se swojimi jadriwymi myßlemi a swojimi powjesćźemi s mißionskeho pola k wulkemu natwarjenju wožady służesche. Wołtarnu Božu słužbu sastaschtaj do prědowanja k. farar Mättig s Barta, po prědowanju k. farar lic. theol. Jmisch s Hodźija. Porjeńschenej buschtej wobej Božej słužbje s lubosnym spěwanjom schulskich dźěćźi. Kollekta 112 hriwnow 56 np. wunjeße. Po dokonjenju Božeje słužby wostachu pschitomni duchowni a jich knjenje hischće khwilu w hospodliwym domje knjesa ratarskeho radźićela Steigera sjednoćeni.

S Wjeleczina. Dokelž ma so na tudomnej zyrkwinej wěži nowe swonjenje powßnucź, su 7. julija stare swony wotewsali. Pschi tym so pokasa, so je wulki swón jara stary; wón je so w lěćze 1212 lak. Druhi swón je s lěta 1702, tsećźi s lěta 1856. Swonjenje so srjedź augusta w Bierlingez swonolijerni w Draždźanach pschelije. Wulki swón budźe 12 zentnarjow ważićź.

Židowe žiwjenje.

S Leju dźesche s hermanka
Žid s tej swojej žonu;
Bě žno tójhdy s wjeczora,
Sswětły dźeń bě w stronu.

Na hermanku s čaporom
Běschtaj wikowakoj,
Se židowskim waschniczkom
Hłupych wukłukakoj.

Wulku móscheń ßlěbora
Levi hubkowasche.
„Aj ty kraßna dobisna!
Sboże, sboźko nasche!"

„S tobu so mi schlachczesche,
Leja, to ma swoje,
Duž sy moje žiwjenje,
Žiwjenje sy moje!"

Pschi puczu je husty haj,
Hdźež so branzy taja. —
Hdyž tu nimo czerchaschtaj,
Strach jej' hnydy saja.

S kerkow sleczi rubježnik,
Sahnawschi so s nožom. —
Židźiko, sa wokomik
Kónz b'dźe s twojim sbožom!

„Pjenjesy pak žiwjenje!"
Satrubi tón nožak,
S wulkim brjeńkom měrjesche
Na žida so hrozak.

Na koleni wali so
Levi w smjertnym strasche,
Nasad móscheń khowajo
Tyschnje wuhotasche.

„Puschcź, knjes rubježniko, mje,
Kroschka nimam tebi!
Wsmi to moje žiwjenje,
Wsmi tu Leju sebi!"

Žortulka.

Přilopk.

* Žałośne njesboże je so 6. julija popołdnju na Pražskej drósy w Draždźanach pschi pschetwarjowanju schtyri poskhody wyßokeho twarjenja stako. Twarjenje dyrbjesche so wotnoßyć, dokelž bě hrib wschě hrjadowe nakónzy sežrał. Pschi tym so schtwórty poskhód saßypnu a jeho hrjady pscherasychu so hacź na pinzyny wjelb. Schtyrjo dźěłaćerjo běchu zyle rosbiczi a morwi a dwaj běschtaj czeźko sranjenaj. A běsche to žałośnje frudny napohlad. Hakle njedawno bě so w měsćze dwoje czeźke njesboże na twarach stako, a tola so lěpje na kedźbu brali njeßu.

* Se żelesničneho czaha, kiž 11 hodź. 24 min. s Barlina do Wulkeho Hojna dojědźe, su 7. julija schkrě, s lokomotivy létaze, žitne pópy na jenym polu pschi Pristewitzskej drósy sapaliłe a je so tam 147 pópow spaliło a hischće zyły kruch wowża. Dalsche palenje su jenož s tym wotdźerżeli, so su pschěrow psched wóhnjom wuryli.

* Zyganski hejtman Petermann a jeho žona staj w Nixdorfje sajataj, dokelž na njeju tukaja, so mataj zuse dźěćźo w swojim paßmje, kotrež staj něhdźe sobu wsakoj. Petermannowy ludźik mjenujzy w tu khwilu w jenej hoscźenskej sahrodźe pola Nixdorfa leži. Sahrodźinym wopytarjam nadpadze, so mjes zyganskimi dźěćźimi schtyrilětny hóležej stajnje płakasche. Wón bě jenož někak s czerwjenym rubischczom wodźety. Sahrodźiny wobsedźer Spieß so skónczńje k njemu pschibliži a so s nim do rěcze da. Hólczez jemu powjedasche, so je s Blanez (abo Barnez), so Hans Fischer rěka, a so chze rady k swojej maczeri dom. Hdyž so zyganjo dohladachu, so hólczez s někim w sahrodze rěcźi, wottorżechu jeho hnydom a pytachu jeho s pukami satraschicź. Nixdorfska polizija, kotrejž to sjewichu, zyganski wós pschepytowacź pocza a hdyž hólczeza namaka, jej jeho zyganjo s dobrym njedachu. Duž dyrbjesche jim jeho s mozu wsacź. W tu khwilu je w gmejnskej khěži. Petermann a jeho žona pak staj sajataj, kaž hižo je prajene.

* Minjenu njedźelu w Connewiczanskej zyrkwi, hdyž wožada pschi Božej słužbje nutrnje spěwasche, jedyn człowjek, hižo wjele krócź khostany, palenzowu bleschu wucźeże a khroble po zyrkwi wokoło hladajo s njeje pijesche. Sso wě, so su jeho hnydom s zyrkwje wuhnali a poliziji pschepodali. Jeho pokuta drje znadna njebudźe.

* Wotnoschenje rospukanych twarjenjow w Schneidemühlu je sa dźěłaćerjow jara straschne. Pjatk tydźenja so nahle murja twarjenja, na rózku makeje a wulkeje zyrkwineje haßy stejazeho, saßypnu, pschi czimž dźěłaćerjej Schuschinski a Roß do njesboża pschinđźeschtaj. Prěni ma wobě nosy słamanej a druhi rosmjeczene wutrobno a slemjeny rjap. Roß je w smjertnym strasche.

* W Almutshausenje w Hombergskim wokrjeßu bě njedawno wotnajeŕ hońtwy J. dom pschischedschi swoju njewutšelenu tšelbu na sczěnu sepreť, njewopomniwschi, so móhła do njeprawych rukow pschińcź. W jeho njepschitomnosczi zebi ju jeho zydomlětny zynk wsa a so s njej, njewjedźo, so je hischće nabita, do służobneje holzy, wo jstwje pschebywazej, měrjesche a ju spuschczi. Schróty wbohej holzy s dźela do wobliča sleczachu a to tak njesbožownje, so jej wobej wóczy sahubichu. W Marburgskej kliniy stej so jej wureśacź dyrbjałoj. Też někotre druhe rany ma na hłowje.

* W Schleswigskich nowinach je so pschi wulkim wóhnju w wsy Groß-Dannewerk hólz, Chr. Cramer se Schleswiga spalił. W połnozy w domje kublerja Friedrichsena woheń wudyri, kiž so jara spěschnje rosschěri. Zyły statok, kaž też sußodowe twarjenja woheń spózera. W spanju nastróżeni wobydlerjo wucźekachu, najwjetschi dźěl swojeho samóženja płómjenjam sawostajiwschi. Hdyž bě woheń poduscheny, so Cramer, kiž pola Friedrichsena służesche, nihdźe njenamaka. Duž jeho w wopalnischczu pytacź poczachu. Skónczńje jeho czěło na wuhlo spalene na tym městnje s rospadankow wucźeżechu, hdźež bě spał. Njesbožowny bě, kaž widźachu, też s loża stanuł, ale husty kur bě jeho sadußył, prjedy hacź bě płomjenjam wucźeknucź móhł.

* Spodźiwne pschesłapnjenje, kaž s Gießena pißaja, so psched někotrymi dnjemi samóźitemu ratarjej w Fritzlarje sta. Hdyž do swojeje hródze stupi, bě jeho skót wo dwě krumje pschisporjeny. Jena s teju zuseju hoscźow mějesche na róh zedlu pschiwjasanu, na kotrejž stejesche: „Tej krumje dleje seźiwicź njemóžu, smil so nad nimaj a czini s nimaj, schtož chzesch." Podpißmo pobrachowasche. Dotalny wobsedźer budźe drje so, hdyž budźe nětczischa nusa wo pizu nimo, saßo po nimaj praschecź.

* Sa swoju wczipnosćź njedawno służobna holza w Elbingu njelubu sapkatu dosta. Wona bě słyschała, so so dwaj skósnikaj na dobo wotprawitaj, a njebě zebi niczo bóle żadała, hacź so mohła tu hrósbnu wěz se swojimaj woczomaj widźecź. A dokelž jeje knjejstwo w jastwowej bliskosczi bydlesche, zebi wona rano, hdyž dyrbjesche so wotprawjenje stacź, rěbl wobstara a na khěžku na tšésche salése, s kotrejež móżesche tak, so ju nichtó njepytnu, na wotprawischczo widźecź. Hdyž pak prěnje wotprawjenje widźesche, so jej seznu, tak so s rěbla do womory padze a delkach na semi leżo wosta. Hakle popołdnju ju nimale morwu namakachu. Wulka próza bě trěbna, ju saßo woživicź.

* (Schto luboscź njeczini.) S Moskwy słyschimy: Jeniczka dźowka tam bydlazeho wjerscha Xernatojewa, błyschczata rjanosćź w dźewjatnatym lěcze, je so s nanowym pohonczom shubika, zebi 100,000 rublow sobu wsawschi. Měnja, so staj w Odeßy na łódź stupikoj, so byschtaj do Ameriki wotjěkoj.

* W Alexandriji w Egiptowskej su do tamnischeje hojetnje 85 mohamedanskich putnikow pschijeli, kotsiž běchu s Mekki so wróczo na kholeru sthorili. 40 s nich su wumrjeli.

* 1. julija je Boże njewjedro na Gönnebekskich polach w Segebergskim wokrjeßu dweju cłowjekow sarasyło. Prjedawschi moleŕ a schkleńczeŕ Zander s Bornhöveda bě se ßwojimaj dwěmaj 14- a 11lětnymaj ßynomaj na mjenowanych polach, hdyž běrny wobkopowachu. Wokolina bě zyle bjes schtomow. Na dobo ßo sapłyschknu a Boże njewjedro sarasy Zandera a jeho jědnaczelětneho ßyna. Starschi ßyn, kiž bě něhdże meter daloko wot njeju kopał, bu poraženy a pohkuscheny, niz pak morjeny. Po jeho powjedanju je Zander hischcze krótki cżaß żiwy, jeho ßyn pak hnydom morwy był. Poßlednjeho na nanje leżazeho a motyku twjerdże w ruzy dżerżo morweho namakachu. Njesboże je cżim wjetsche, dokelž tak nahle se żiwjenja wotwołany muż na duchu zyle khoru żonu a 3 njewocżehnjene dżećzi sawostaji.

* S Lübecka pißaja: Jako zyle saßakły a jara khrobły mordaŕ je ßo psched ßudnistwom 20lětny Brunk s Marienburga wupokasał. Po 6měßacznym sajeczu, kotrež bě dla pschecżiwjenja pschecżiwo wyschnoscżi wotpokucżił, ßo wón k jastwowemu duchownemu, knjesej Beckerjej, poda, ßebi wot njeho 100 hriwnow żadajo. Se sapalenej zigaru, ·klobuk na hłowje wón psched njeho stupi a, hdyž bě ßo jemu knjes Becker sapowjedźił, revolver wucżeże a pjecź krócź do njeho tśeli. Na dobre sboże jenoż s jenym duchowneho do hłowy trjechi, ßmjertnje pak jeho njesrani. Se wschěmi druhimi pak, ßo s duchownym bědżo, jeho mißnu. Pschi jeho hnydomnym sajeczu Brunk duchowneho wußměschesche, jemu kónczk ßwojeje zigary poskicżejo, so by ju dale kurił. Też w pschepytanju wón psche wschu měru khroble a saßakle rěczesche. Dżenßa hischcze wobżaruje, so jeho kulki lěpje trjechiłe njejßu a ßo bjes wscheho roskacża ßwojeho njeskutka wusnawa, haj hrosy, so, hdyž budże saßo s jastwa puschcżeny, ßwoje wotmyßlene pschedewsacże tola hischcze wuwjedże. Pschißahanzy jeho winowateho spósnachu a ßudnistwo jeho k najwjetschemu dowolenemu khostanju, 15lětnemu jastwu, 10lětnej njeczeßnoscżi a trajnemu stajenju pod polizajske wobkedźbowanje wotßudźi, a to dźiwajo na jeho hrosnje khrobłe sadżerżenje a wopokasane dospołne skażenje.

* W Tyrolskej je 10. junija ßylny ślimk panuł. W Alpbachthalu, Oetzthalu a Zillerthalu je ßo wjele twarjenjow s wulkej wodu wutupiło, mosty ßo swotorhake a hajnischcża skasyłe. Hacz dotal ßu dżeßacz cłowjekow, kotśiż ßu ßo pschi nahłym powodżenju tepili, namakali, někotre druhe woßoby ßu ßo shubiłe. Pola Wörgla je ßo jedyn żelesniski móst se ßwojeho lěhwa wusběhnuł. Duż żelesniski cżah psches njón jěcź njemóżesche, a pucżowarjo běchu nusowani, w żelesniskich wosach pschenozowacź, dokelž dla powodżenja do městaczka doncź njemóżachu.

* Wulke njesboże je Boże njewjedro tele dny, każ s Mailanda pißaja, w Casalmonserrata naczinilo. Wulka ßyła żnjeńzarkow na rajßowych polach, hdyž ßo deschcź lecź pocża, wucżek w jenej burskej brózni abo kólni pytasche. Na dobo ßo ßylnje sahrima, a wutrobyhnujaze żałoscżenje njesbożownych żnjeńzarkow bě hnydom s jich wucżeka ßłyschecź. Boże njewjedro bě do nich dyriło. Schtyri běchu na měscże morwe, dźewjatnacże bě jara sranjenych a ßydomnacże mjenje. S wjetscha wschitke pohkuschene na semi leżachu, mjes nimi też te, kiž jara sranjene njeběchu. S wopŕedka měnjachu, so żana se żiwjenjom woteschła njeje. Hnydom bě jim s bliskich burskich dworow pomoz k ruzy. — Horzota je tam s kóżdym dnjom wjetscha a nimale njewutrajna, w khłódku wo 37 gradow po Celsiju.

* S Londona pißaja: Pschi ßylnym njewjedrje błysk do płachtateje łódźiczki dyri, na kotrejź ßo żelesniszy sastojnizy wjesechu. Jenoż tśi woßoby ßo wukhowachu, 29 woßobow je ßo tepiło.

* (Schěścź njedźel dla ßmorcżenja.) S Londona pißaja: Minister je runje jeneho dźełacżerja wobhnadźił, s kotrymż bě wyschnoscź tola trochu jara krucże wobkhadźaka. Tón dźełacżeŕ, kiž w Birminghamje bydli, bě po dokonjanym dźele ßo khětro dołho wukhodźał, so by woczerstwił. Hdyž potom w nozy posdże domoj pschińdże, durje samknjene namaka, a dokelž jako dobry muż ßwoju lubu mandźelsku se ßłódkeho spanja budźicź njechasche, ßo pod hołym njebjom do wulkeje wanje lehnu, kotraż ßo jemu k wotpocżinkej pschihotowana a jara pschihódna bycź sdasche. W tej wani pak tak ßylnje ßmorcżesche, so ßo jeho jedyn polizista ßmjercź nastróża. Sso wě, so ßebi tón tajke nastróżenje lubicź dacź njemóżesche. Duż jeho wobskorži, so je se ßwojim ßmorcżenjom nózny měr wokolnych wobydleri kasył, a ßudnik, najskerje wulki njepschecżeł hrimazeho spanja, jeho k scheścźim njedźelam jastwa saßudźi. Cżeßni Birminghamszy měschcżenjo pak, kiž njemějachu sa to, so by ßmorcżenje tak jara hrěschne skucżenje było, shromadźisnu powołachu, so bychu pschecżiwo tajkemu krutemu wußudźenju protestowali a wobrocżichu ßo na ministerstwo. A tak je ßmorcżeŕ tón ras s hołym traschenjom woteschoł.

(Zyrkwinske powjesce hladaj w pschiłosy.)

Hosczenz na pschedań.

W twarje nimale dokonjany, pschi **drjewowych a skótnych wikach** w **Budyschinje** leżazy **hosczenz,** s korczmarskimi stwami, po nětczischim cżaßu naprawjenymi, s 1 etażu stwow sa zusych, s něhdże 1000 □metrow wulkim dworom, s wjerchowym ßwětłom naprawjenymi pschisprawnymi hródźemi sa něhdże 150 konjow je płacźisnyhódno, jeli ßo hodźi, 1. oktobra t. l. na pschenajecże.

Leżomnosczź lubi dla ßwojeho pschihódneho pokoženja pschi skótnych wikach a dla ßwojeho wurjadnje wulkeho sa wupschahanje ßo hodżazeho dwora a dla doßahażych hródźow trajny wopyt. Czi, kiž wo to rodźa, shonja dalsche pola

Xavera Mauerera,
twarskeho mischtra w Budyschinje.

Proki po 50 np., 1 mk., 2 mk., 2 mk. 50 np., 2 mk. 90 np., 3 mk. 50 np.,
schnyparje (ßamotsèle) po 4 mk., 6 mk., 8 mk. 50 np.,
klokitsèlaze tsèlby po 4 mk., 5 mk. 50 np., 8 mk.,
dujawy po 25 np., 50 np., 90 np.,
dujawy s **moßasnym sakładom** po 2 mk. 25 np.,
schipy a **prok** po 50 np., 1 mk., 1 mk. 75 np.,
ptaki k wottsèlenju po 45 np., 50 np., 75 np., 1 mk. 25 np., 1 mk. 75 np., 2 mk. 25 np., 3 mk., 5 mk., hacz 11 mk.,
hwèsdy k wottsèlenju po 50 np., 75 np., 1 mk. 25 np., 1 mk. 50 np. hacz 2 mk.,
tarcże po 50 np., 75 np., 1 mk. 25 np., 1 mk. 50 np. hacz 2 mk. 50 np.,
figurowe tarcże, ptakate tarcże.

Pódla teho poruczamoj **dobycża** w wulkim wubjerku, sa **tsèlenje do ptaka** a **dźèczaze swjeżelenja** ßo hodżaze.

Schnyparje k tsèlenju do ptaka ßo wupożczuja.

A. & W. Neuhahn
4 na ßerbskej haßy 4.

A. & W. Neuhahn
4 na ßerbskej haßy 4
poruczataj
rjeblowane wosy se żelesnymi a drjewjanymi wóskami, wobarbjene abo njewobarbjene,
woßebje wulke, rjenje lakěrowane a wobarbjene **wosy se schnizami a wojom,**
deskowane wosy, rube a lakěrowane,
wosy se żelesnym wobwjertom a żelesnymi koleßami,
kary s drjewjanej a żelesnej wósku, rube abo rjenje lakěrowane,
jèdne stoły sa klanki se żelesa, k sacźinjenju
atd. atd.
A. & W. Neuhahn
4 na ßerbskej haßy 4.

W Maleschezach je jena khěża dla dźělenja herbstwa tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź pola pschekupza Nowaka w Maleschezach.

W **Ratarjezach** pola Budyschina je **khěžkarska żiwnosczź** s 5¼korzom pola a łuki s dospołnym inwentarom a żnjemi hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań.

Durfthoffske ßuche droździe
porucża
A. Biesold, pjekarski mischtr
na bohatej haßy.

Nowe polnojerje
porucża tunjo
Paul Hofmann
na rózku ßerbskeje a schulerśk. haßy.

W Łupoj je **žiwnosćz** cźišło 13 ſ 10 kórzami pola bjes renty, wumjenka a hospody na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Žiwnosćz ſ 176 dawſkimi jenoſćemi je na pschedań. Dalsche je shonicź pola hoſćenzarja **Winklera** w Selenym Haju pola Kamjeneje.

Koń, 6—7létny, bruny abo cźorny, bjes tſjomi na wubjerk, je na pschedań pola kublerja **Žyža** w Stróźiſchcźu pola Mak. Wjelkowa.

Proßata na pschedań.

Proßata běkeje Yorkſhirſkeje a też cźornopißaneje Berkſhirſkeje razy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cźaßej pschimĕrjenych niſkich płacźiſnach na pschedań na knjeźimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

W Holeſchowje cźišło 13 je ßuproſchna ranza na pschedań.

100 jerſowych tunow a 100 butrowych bowow

ma jara tunjo na pschedań

C. F. Dietrich
na jerſowej haßy 3.

Dźĕlba wſchelakich dobrych brußow

ßo tunjo wupſchedawa pola

Oskara Buttera
pſchi žitnych wikach 2.

Sbytki draſtnych tkaninow, ſbytki wolmjaneho mußelina, katunowe ſbytki
po poł płacźiſnje
pola
Herm. Beermanna
w Budyschinje
na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Najlĕpſchu margarinſku butru,
derje ßłodźazu, porucźa
Pawoł Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Khoſej

ßyry a paleny w dobrych a najlĕpſchich druźinach poruczataj jara płacźiſny hódno
Schiſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Ujepſchewubjerane 6 np.-zigary

bjes khoſtow ſawalene
10 ſchtuk jenož po 40 np.
porucźa jako nĕſchto jara dobre a tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy.

Adolf Rämſch w Budyſchinje

pſchi butrowych wikach

porucźa ßwojim cźeſćenym wotebjerarjam:

jerje, ſ lĕta 1892, nowe wulke tucźne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy ſchmalź, wubjerny, punt po 60 np.,
ßwinjazy polcź ßuſcheny, punt po 75 np.,
ſyrup ßłódki kaž mĕd, punt po 16 np.,
rajß, wulkoſornaty, punt po 16 np., 5 puntow ſa 75 np.,

dale porucźam ßwoje ſnate, jara ßłódke **dwójne likĕry,** liter po 60 hacź 75 np., teho runja **naturſku khimjeſcźku** liter po 40 np.

— Moja pſchedawarnja wot lĕta 1868 wobſteji. —

Julius Höhme,

ſaſtupjeŕ internazionalneje maſchinſkeje wuſtajeńzy w Riesy nad Łobjom

porucźa na **najlĕpje** dźĕłane

lokomobile a parne mlócźaze maſchiny wot 2 konjazeju mozow,
ſchĕrokomlócźaze maſchiny, ſ gópelom a paru ßo cźĕrjaze,
jenopſchežne mlócźaze maſchiny, wubjernje dźĕłaze,
ručźne mlócźaze maſchiny najnowſcheje konſtrukźije,
bĕrny rostlócźaze a **bĕrny rosrißaze maſchiny,**
rĕſaki ſa berny a rĕpu, cźiſcźaze maſchiny,
mjetlizy, butrowanſke maſchiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-ſeparatory, ſ ruku a maſchinu ßo cźĕrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy ſazynkowaneho worzloweho blacha, **żeleſne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noſchne), **triĕry** najlĕpſcheje konſtrukźije,
mlynſke zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkótne waßi,
kucźne bróny, ßamßne dźĕło, ſakońſzy ſchkitowany ſyſtem, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych bróno**w pſchemĕnicź, pſchezo najlĕpſcheje, wupruhowaneje konſtrukźije.

Najpſchihódniſche wumĕnjenja dla płacźenja? Pruha dowolena! Proſpekty darmo!

Pſchedawarnja a ſkład pola **Jana Manjoka** w Budyſchinje.

Fotografowarńja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje

na ßerbſkej a ſchulerſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſćze: **Fotografowanje dźĕcźi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſći **viſitneje kharty** płacźa 12 ſchtuk 6 mk., też pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobrazu w wumĕlſkim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Fotografowarńja

E. Zeutzſchela w Budyſchinje

36 na ſwonkownej lawſkej haßy 36

porucźa ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobrazow, tablowow, też ſ wonka doma ſa **towarſtwa** a ſchule w kóždej wulkoſći pſchi **najlĕpſchim wuwjedźenju** po najtuniſchich płacźiſnach.

Viſitna wulkoſćz hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetſchenje po kóždym wobrazu hacź do ziwjenſkeje wulkoſćze.

Fotografowarnja po 1 ſkhodźe wſchĕdnje wotewrjena.

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ

bydli nĕtko na
wulkej bratrowſkej haßy cźišło 14.

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobkukom wobdadźa,
domowe žohnowanje a **wobraſy** w wulkim wubjerku a tunich płacźiſnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Sſłódkoßmjetanowu margarinu

(ſarunanje ſa butru)
najlĕpſcheje dobroſćze poruczataj
Ginzel & Ritſcher.

Zigary

derje wotležane,
tobak
w rokkach a krany
kurjerjam poruczataj
Ginzel a Ritſcher.

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetſchim wubjerku porucźa
Ed. Schulze's Sohn
pſchi bohatych wratach 26.
Najtuniſche žórło ſu ſakopſchedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźĕłarni.

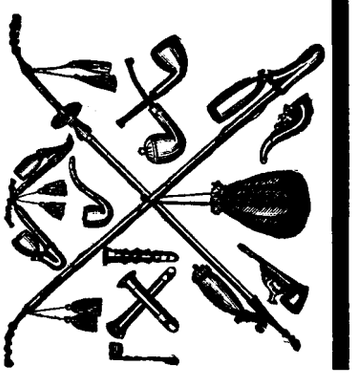

Pſchedawanje a **porjedźenje**
wſchĕch druźinow
cźaßnikow.
Płacźiſny najtuńſcho a rukowanje na dwĕ lĕcźe.
Gustav Mager,
cźaßnikar
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 23. julija t. l. wulět do Huski,** hdźež so při koncerće a balu Draždźanskeho serbskeho towarstwa Čornoboha wobdźěli. Bjesadźine sobustawy, kotrež chcyłe swoju sobustawsku khartku sobu přinjesć, maja swobodny zastup. Wotjězd z Budyšina popołdnju 8 mjeńšinow do 4 hodźin.

Předsydstwo.

Draždźanske serbske towarstwo Čornobóh

změje **njedźelu 23. julija** swój lětuši

wulět do Huski

a wotdźerži tam w **Jäkelec** hosćencu po popołdnišej zabawje w zahrodźe

koncert a bal.

Wšě serbske towarstwa, stud. młodosć a wšitcy Serbja su wutrobnje na wopyt přeprošeni.

Předsydstwo.
B. Wićaz.

Towarstwo Sserbskich Burow w Bukezach

smeje jutsje **njedźelu 16. julija** popołdnju w 5 hodźinach swoje posedźenje. Wo bohaty wopyt prošy **pschedsydstwo.**

Towarstwo Sserbskich Burow.

Letuscha **hłowna shromadźizna** budźe njedźelu 23. julija popołdnju w schtyrjoch hodźinach w hosćenzu w **Baczonju.** Dnjowy porjad: 1. Pschednoschk knjesa kantora em. Bartka wo „domjazych należnosćach". 2. Skasanje symjenjow sa nasymu pola knjesa Ssmoły-Spytecźanskeho.

Wo bohaty wopyt se strony wschěch poboczných towarstwow so prošy, tež hosćzo su witani.

Hłowne pschedsydstwo.

Dźewjatnata hłowna skhadźowanka Serbskeje Studowaceje Młodźiny

změje so

5., 6. a 7. awgusta w hosćencu „K sakskemu domej"

w Rakecach.

Sobotu 5. awgusta popołdnju w 5 hodźinach je zhromadźizna wubjerka.

Njedźelu 6. awgusta popołdnju w 3 hodźinach započina so hłowna zhromadźizna (rozprawy, přednoški, wólby, namjety atd.)

Wječor w 8 hodź. **serbski koncert** a **dźiwadło.** Po dźiwadle **zhromadna wječeř** a **zabawa.**

Pondźelu 7. awgusta zhromadny wulět, po možnosći do Delnjeje Łužicy.

Wšitcy serbscy studowacy so z tutym należnje na hłownu skhadźowanku přeprošuja. Zastupjerjo serbskich studowacych towarstwow njech rozprawu wo tutym lěće też pisomnje do aktow wotedadźa.

Wšitcy přećeljo serbskeho studentstwa, wosebje też sobustawy serbskich towarstwow, kaž burskich atd., budźa witani hosćo a njech so bohaće też na popołdnišej hłownej zhromadźiznje wobdźěla.

Michał Šewčik, stud. theol.,
hłowny starši Serbskeje Stud. Młod.

---

20 wustojni cźěšłojo

so hnydom pytaja, kotříž směja też w symje dźěło. Mšda na hodźinu 24 np.

Hrabinski A. s Einsiedelski parny rěsak w Khrósćze pola Minakała w Sakskej.

Kurt Pjech.

Wyšokodostojnemu knjesej fararjej **Rädźe** so sa wulku prózu, s kotrejž je Ssw. Handrijowej gmejnje duchowneho saradźił, kiž móže drohe Boże słowo też w serbskej rěcźi pschipowjedacź, najwutrobnischi dźak praji.

Też wyšokemu patronej Ssw. Handrijoweje woßady, knjesej hrabi **Arnimej,** kotryž je wólbu knjesa fararja **Jurka** jako naßlědnika knjesa fararja Rädy, po žohnowannym sastojnskim skutkowanju na wotpocźink pscheßadźeneho, tak cźopje poruczował, sa tole miłosćiwe derjeměnjenje najpokornischi dźak pschißłuscha, woßebje, dokelž je so nowemu duschepastyrjej poradźiło, sebi se swojimi kraßnymi prědowanjemi sa krótki cźaß wutrobu poßłucharjow dobycź.

Sserbszy zyrkwinszy starschi Ssw. Handrijoweje gmejny.

Wosjewjenje.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so swym w Budyschinje na **kamjentnej haßy 17 (w słotnym lawje)**

pschedawarnju

butry, twarožka, jejow a margariny

wotewrik. Proschu wo dobrocźiwy wopyt.

S poczesćowanjom
K. A. Lehder.

Wosjewjenje.

Cźesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so swym w Budyschinje

wikowarnju se žitom a skótnej pizu

w hosćenzu „k słotej hwězdźe" pschi žitnych wikach

wotewrik.

Pschi potrjebje proschu, dobrocźiwje ke mni stupicź.

S poczesćowanjom
Ernst Pfuhl.

Rakečanske serb. tow. „Lipa"

změje jutře njedźelu 16. pražnika popołdnju w 5 hodź. w Křižanec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruž luboznje přeprošuje

Předsydstwo.

Reje jutsje njedźelu 16. julija w „Běłym schwonje" w **Koprizach.** Nowa Bukecźanska kapała budźe hudźbu dźěłacź. Sa reju so 5 pjenjezkow płacźi.

Małksch, hosćenzař.

Starschi muž pyta słužbu jako wajchtař. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Now.

Schulerjo

dostanu dobru **pensiju** pola swud. **Krapacźowoje** na bohatej haßy cźisło 3 po 1 skhodźe.

Sprawnu **ródnu holzu** do kuchinskeho a domjazeho dźěła, kotraž dyrbi s khwilemi w khlamach pomhacź, k nowemu lětu 1894 pytam.

Otto Säuberlich w Łasu.

Samolwjenja so hacź do 15. julija t. l. wuprosscha.

Na lěto 1894 słužobne holzy a hródźne dźowki do tudomnych a swonkownych stron pytam. Cźeladnizy niczo sapłacźicź njetrjebaju.

E. Lebelt pschi žitnych wikach 9.

Wotrocźkow, dźowki, słužobne holzy, hródźne dźowki a dójki hnydom pyta Schmidtowa na šukelnskej haßy 10.

Druhi domjazy słužobnik so pyta. Dalsche je shonicź pola domownika w „Słotej krónje".

Dźak.

Sa luboscźiwe dźělbracźe a podpjeranje w khoroscźi a sa bohatu kwětkowu pychu pschi pohrjebje nascheje lubeje sotry, swakoweje a cźesty knjeny

Karoliny Sommerez

w Pomorzach

kaž też sa pschewod k poslednjemu wotpocźinkej prajimy wschitkim najwutrobnischi dźak.

Srudźeni sawostajeni.

K temu cźisłu jena pschiłoha.

Pschiłoha k czišku 28 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. julija 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farař dr. Kalich šerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin budźe diak. Räda šerbski a w 10 hodź. němski předowacź.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Augusta Hana, Augusta Schimana, dźěłaćerja w Čichońzach, dź. — Kurt William, Jana Hermanna Schichholda, dźěłaćerja na Židowje, š. — Hana Fanny, teho šameho dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Antonija Monika Hańža, Jana Tilgnera, schewza, dź. — Waltař Jan Max, Korle Bohumiła Marischa, schćžětkarja, š. — Korla Rudolf, Pawoła Krelle, š.

Zemrjeći:

Dźeń 5. julija: Madlena rodź. Rychtarjez, Jana Ernsta Lehmanna, dźěłaćerja w Čornych Noßlizach, mandźelska, 32 lět 3 měßazy 23 dnjow. — 10. Hana Khrystiana, Ernsta Wylema Schleńćerja, skakarja na Židowje, mandźelska, 54 lět 8 měßazow 3 dny. — 11. Jan August Jakub, murjeć na Židowje, 69 lět 9 měßazow 2 dnjej. — Franz Roubičžek, pjekarski mischtr, 22 lět 7 měßazow 8 dnjow. — Josef Maslowsky, privatier, 86 lět 5 dnjow.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1947 měchow.	W Budyschinje 8. julija 1893 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.	W Lubiju 13. julija 1893 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.
Pschenza . . . . . běła	8	19	8	24	8	—	8	38
" . . . . . žołta	7	82	8	—	7	65	8	—
Rožka	6	88	7	—	6	88	7	6
Ječmjeń	7	7	7	14	7	7	7	20
Wowß	8	50	9	—	8	20	8	70
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	7	78	8	6	7	50	8	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny . . . . . 1 kilogr.	1	80	2	10	1	80	2	20
Butra	2	—	2	40	1	90	2	30
Pschenična muka 50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	7	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	5	25	6	—	5	—	5	70
Sslóma . . 600 "	28	—	30	—	25	—	28	—
Proßata 912 schtuk, schtuka	12	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	75	5	50	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 92 np. hač 14 hr. — np., žołta 13 hr. 29 np. hač 13 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. — np. hač 11 hr. 80 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hač 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 7 np. hač 8 hr. 24 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 85 np. hač 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 6 np. hač 7 hr. 25 np., ječmjeń wot 7 hr. 10 np. hač 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. 75 np. hač 8 hr. 80 np.

Dražbźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. druźiny 55—58 hr., 2. druźiny 48—53, 3. druźiny 40—45 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 58—62 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. druźiny 45—60 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 14. juliją: Pomróčzene.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Dźělbu **lustra** šym po jara tunjej płaćišnje kupił a poručam nětko meter po 40, stary łóhć po 23 np.,

köprowy luster meter po 50, stary łóhć po 30 np.,

köprowy luster meter po 60, stary łóhć po 34 np.,

To je wscho rjana husćze dźěłana, trajna bjesmyłkata twora.

Dwójzy schěroke czistowołmjane drastne tkaniny poručam meter po 1 mk., stary łóhć po 57 np., kaž tež wulki skład **katuna, kroiseja, pißaneho möbloweho katuna,** 5/4 a 6/4 **módroczistschć, poßleschczowe tkaniny, módry płat, czistschczane schórzuchi** atd. po jara tunich płaćišnach.

Židźane, połzidźane, wołmjane, połwołmjane a bawmjane rubischcza.

Hěblowane schpundowanja

zyle šuche, 24 a 30 mm. šylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Wupschedawanje

trikotowych taillow, dźěćźazych wobleczenjow a **šuknjow** po nutskupowanskej płaćišnje. **Wulka dźělba wołmy** a **balmy** (s wukładneho wokna) šo teho runja jara tunjo woteda pola **Ernsta Scheera**

9 na bohatej haßy 9 w Budyschinje.

Kedźbu pschi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjerałka: „...Nochzu wotewrjeneho insektoweho pólvra; pschetoż šym Zacherlin žadała! ...Khwala tule woßebitoscź s prawom jako najlěpschi šrědk pschе wschě pschekaßanzy, duž jenoż sasyglowanu bleschu s mjenom Zacherl wosmu!"

Woprawdźity dostaćź:

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Ernsta Mittascha,
= = = = Jurja Holda w měschcź. hapt.,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Herm. Mürby,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= **Schěrachowje** = = Ed. Trummera,
= **Sohlandźe** = = Ernsta Augustina,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Ssrědk
k spěschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma šo nałožecź, wukaże

Otto Engert na šnutskownej lawskej haßy.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, něsćzowe rěbliki, khachlowe durćzka, tšěschne wokna, twarske hosdźe

porucza tunjo

Paul Walther.

Wulke wupschedawanje

dla wotedacza swojich czrijowych khlamow

na **serbskej hasy 7** budu wot jutsischeho dnja swój zyły skład po smĕschnje tunich płaczisnach wupschedawacź.

Kóždy ma tu składnosćź, pschi swojej potrjebje na czrijach **wjele pjenjes** lutowacź; tajka pschihódna pschileżnosćź so bórsy sasso njeposkiczi.

Pschisspomnju, so su wschĕ twory wubjerneje hódnosćże a so so pschi tajkich niskich płaczisnach wo konkurrenzy s zyła rĕczecź njemóże.

Hermann Frisch na serbskej hasy 7.

Tunje

zigary

kupowanske zórko sa sasopschedawarjow,
tysaz hizo po 20 mk. porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej hasy czo. 6,
filiale na bohatej hasy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucza **syry** a **paleny**

khosej

w najwjetschim wubjerku a najlĕpschej dobroscźi po najtunischich płaczisnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźĕlbow so pomĕrnje nizsche płaczisny woblicza.

Rajs

punt po 14, 16, 18, 20 a 24 np.,
zentnar po 12, 14, 16, 18 a 21 mk.
porucza
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej hasy.

Kosy,

sa kotrychž hódnosćź so rukuje,
w njepschetrjechenej hódnosczi porucza **Paul Walther.**

Pawol Giebner

na bohatej hasy czisło 18,
s nutskhodom na theaterskej hasy,
porucza swoju

winarnju

s winownju a sznĕdarnju.

Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a tez w czwizach rosescźelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschĕ druziny **czerwjeneho a bĕleho wina.**

Kóždy móże so na to spuschczecź, so pola Giebnera cziste woprawne wino dostanje, kotrez derje tyje a kotrez je strowosczi spomózne.

Jan Khĕžnik

w Budyschinje na Lubijskej dróhy czisło 8 porucza pschi potrjebje swojim lubym serbskim sobukrajanam swój wulki skład

rowowych kamjenjow

se syenita, marmora a pĕskowza, kaz tez **tolstoczornych krystalowych platow.** Trajne a wosebne dźĕło pschi najtunischim wobliczenju płaczisnow.

Stare rowowe kamjenje so rucze ponowja.

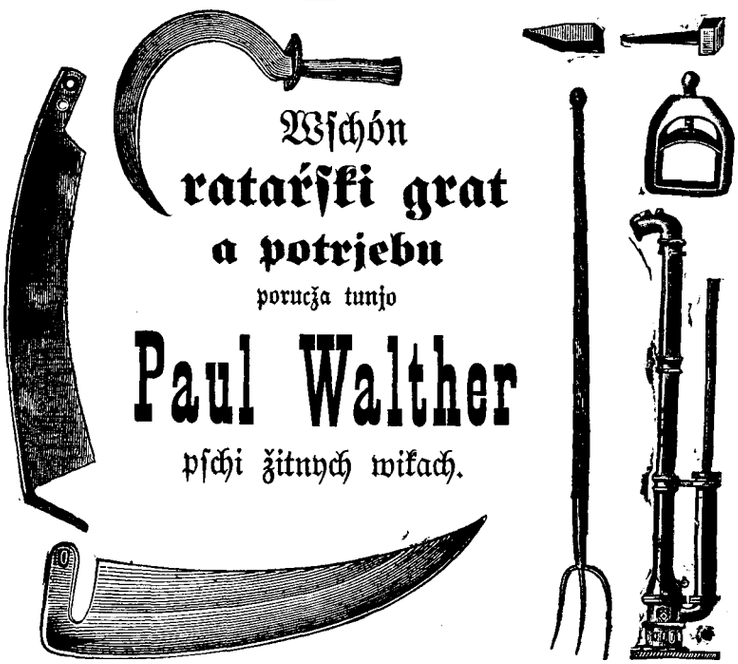

Wschón
ratarski grat
a potrjebu
porucza tunjo

Paul Walther

pschi zitnych wikach.

Franz Marschner

czasnikat w Budyschinje
czo. 9 na bohatej hasy czo. 9
swój skład **czasnikow** a **czasnikowych rjeczasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

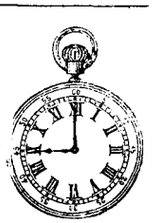

Hódna twora. Pisomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rĕczu **serbski.**

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kaz po zylisnach sasopschedawarjam porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej hasy.

Khosej

w najwjetschim wubjerku w najtunschich a najdrósschich druzinach porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej hasy.

Turkowske sklowki

najlĕpscheje druziny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjasowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likĕrow** po starych tunich płaczisnach.

Mineralne wody

naturske a khumischtne,
czerstwe pjelnjene,
selterisku a sodowu wodu
wot dr. **Struwy**
porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail
10 na snutskownej lawskej hasy 10.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 29. | Sobotu 22. julija 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wulka wadźenza dla wojerskeje pschedkohi je žo žobotu dowadźiła. S 201 hłožom pschecźiwo 185 hłožam je kněžorstwowy žejm w tsecźim wuradźenju do wójskoweho powjetschenja, wot knjeżerstwa žadaneho, swolił. Sa jědnacźe dnjow je nowowuswoleny žejm wo tym rosrišał, k cźemuž bě jeho pschedkhadnik 8 měžazow trjebał. Sa powjetschenje wójska žu hłožowali konserwatiwni, kněžorstwowa strona, nazionalliberalni, Polazy, žwobodomyžlne sjenocźenstwo a antisemitojo, s džiwich hrabja Bismark, prynz Carolath, Röšicke a s Hornstein. Po wothłožowanju je kněžor hnydom do žejmownje khwatał, so by hrabi Capriwiej porucził, žejmej jeho džak sa wótczinske skutkowanje wuprajicź a s dobom žejmowe požehdźenje wobsamknucź. Wo ważnym praschenju, na kajke waschnje žo pjenjesy sa powjetschene wójsko nabjeru, budźe žejm hakle w symje, hdyž žo s nowa swoła, jednacź. Tež reformatšzy sapóžłanzy, kotříž běchu do wólbow žwojim wuswolerjam žlubili, so budźa najprjedy wo khostach wuradźecź a so budźa potom hakle, hdyž budźe wěste, s wotkal žo pjenjesy sa wjetsche wójsko dostanu, wojerskej pschedkosy pschihłožowacź, žu w Barlinje k druhemu spósnaczu pschischli. Woni žu žo s tym spokojili, so jim hrabja Capriwi žlubi, so žo na palenz a piwo nowe dawki kłasc njedyrbja. W tej myžli pak žu žo tež hižo konserwatiwni sapóžłanzy do wólbow wuprajili; duž je s zyła njemóžno, so žmělo žebi knjeżerstwo swěricź, na palenz a piwo wjetsche dawki namjetowacź. Tajke namjety bychu s wěstosczu pschepanuke; pschetož konserwatiwni njebychu ženje sa nje hłožowali. Duž wschak hrabja Capriwi reformarjam se žwojim žlubjenjom njeje žadyn wopor pschinjeżł; wón žo žamo wot nich na to swjasacź dał njeje, so by prajił, komu dyrbja žo nowe dawki napołožicź. So žu žo njedźiwajcy teho reformarjo rossudźili, sa wojersku pschedkohu hłožowacź, nad tym žo kóždy wótczinz wjeżeli, tež konserwatiwni, kotrychž žu reformarjo pschi wólbach cźasto niz s cźežnymi brónjemi pschimali. Něschto hórkosczе wschak bjes konserwatiwnymi wólbne wojowanje wostaji. Runje žlubjenje, kotrehož žo reformarjo posdźischo dźerżeli njejžu, mjenujcy so maja žo khosty najprjedy wucźinicź, je dźe reformarjam k dobyczu pomhało, bjes tym so žu konserwatiwni podležili, dokelž nochzychu žlubicź, schtož tola njemózachu dźerżecź. Konserwatiwni maja pak tola doscźcźinjenje, so žu s cźesczu a žwojemu pscheżwědčenju žwěrni panuli. Jara dobry sacźischcź je sadźerżenje Polakow cźiniło. Khěžor je žo jim wožebje dźakował, prajicy, so jich wótczinske smyžlenje njesapomnite wostanje. Duž žo Polazy nadźěja, so žo nětko w ludowych schulach pólskej rěcźi sažo te prawa wrócza, kotrež žu žo jej pod wjerchom Bismarkom wsake. Pruske knjeżerstwo žo pjecza hižo pola schulskich inspektorow wobhonja, na kajke waschnje by žo najlěpje hodźiło, pólsku wucžbu do schulow w pólskich stronach sažo sawjesczе.

— Jeho kralowska wyžokosc sakski prynz Max žo, kaž Draždźanski „Journal“ pische, wojerskeho powołanja wotrjeknje a žo dla „wědomostnych studijow“ do Eichstädta w Bayerskej poda. W měsczе Eichstädtu, kotrež je žydło jeneho biskopa, prynz s cźežka druhdźe składnosc k wědomostnym studijam nadeńdźe hacź w tamnischim katholskim duchownskim seminarje. Duž maja sa to, so ma prynz Max myžle, žo duchownskemu powołanju požwjeczicź. Wón nětkole w 23. lěcźe steji. Se žwojim wo jene lěto starschim bratrom Jurjom je wón na Lipsczanskej universicźe studował, hdyž wón s wjelestronskej wobdarjenosczu nadpadowasche a doktorsku dostojnosc s cźesczu dobu. W jeho studowanskim cźažu prynza na boku jeho starscheho bratra w młodostnej wjeżelosczi widźachu, po žwobodnym waschnju žo wón pschi studentskich swjeżelenjach a žwjedźenjach wobdźělesche, pschi kotrychž składnosczach žo wón jako wustojny rěcźnik a luboscziwy towarsch wusnamjenjesche. Hewak je žkyschecź byko, so je žebi prynzowa njebocźiczka macź wutrobnje pschała, so by jedyn s jejnych žynow duchownstwu pschiščkuschał. W lěcźe 1884 semrjeta prynzeža Jurjowa bě rodźena portugalska infantka, džowka semrjeteje kraloweje Marje II. Pod dohladowanjom pobožneje prynzeży buchu dźěcźi prynza Jurja wschě w krutej nabožnosczi wotcźehnjene; wschako je wojerski wotcźehnjeł najstarscheho žyna, major s Oër, psched někotrymi lětami w wyschschej starobje do klóschtra stupił. Pschi tychle wobstejnosczach je drje prynzowa krocźel pschi kralowskim dworje mjenje pscheščkapika, hacź powschitkownu sjawnosczź.

— Khěžor je hrabi Capriwiej pschipósnacźe a džak w nastupanju pschijecźa wojerskeje pschedkohi w kněžorstwowym žejmje se scźěhowazym pišmom wuprajił: „Mój luby kněžorstwowy kanzlero hrabja Capriwi! S wjeżelym doscźcźinjenjom žym napjelnjeny po wuspěschnym wobsamknjenju jednanjow wo wójskowej reformje, kotraž s nusnym požylnjenjom nascheje brónitosczе wěstosczź kněžorstwu a s tym spomožne roswicźe naschich krajnych wobstejnosczow poskicźa. Póbla wótczinskeje podpjery, kotruž je saměr, wote mnje a wot mojich wyžokich swjaskarjow wotmyžleny, w dalokich kruhach němskeho luda a pola wjetschiny kněžorstwoweho žejma namakał, je dozpicźe tuteho wulkeho skutka wožebje Wascha saškužba; scźe žo s wězywustojnym srosumjenjom, statniskim wóczkom a woporniwej džěkawosczu se wschěmi pscheměnjenjemi a rospominanjemi nakładowali, so by žo reforma k spokojazemu kónzej dowjedła. Tele saškužby wyžoko wažo žym w tym psches jene se žwojimi wyžokimi swjaskarjemi, a luba pschižkuschnosczź je sa mnje, Wam žwoje pokne pschipósnacźe a žwój njewuhažniwy džak s pschecźom wuprajicź, so by žo Wasche skutkowanje mi a wótznemu krajej hischcźe dołho sakhowało. Wasch derje smyžleny Wylem I. R.“

— Khěžor Wylem je žo se žwojej mandželskej na pucźowanje do narańscheho morja podał. Sańdźene dny staj khěžorskaj mandželskaj schwedskeho krala w Tullgarnje wopytałoj. Do połnóžneho morja khěžor pjecza lětža žwoje pucźowanje wupschestrěcź nochze.

— Prjedy hacź je khěžorstwowy žejm wuradźenje wo wojerskej pschedkosy skóncził, je hrabja Herbert Bismark njepschecźelski nadpad na hrabju Caprivia sczinił. Herbert Bismark tutemu porokowasche, so je žebi dwělětnu wojersku žkužbu wotnusowacź dał a so na tym wobstał njeje, so by žo wójsko wo tu liczbu wojakow požylniło, kotruž bě knjeżerstwo s wopredka žadało. Hrabi Capriwiej njebě cźežko, hrabju Bismarka do njeprawa stajicź. Wón jemu wotmolwi: Hrabja Bismark na tym dwěluje, so njejžym pscheżwědčeny, so žo dwělětna žkužba pschewjesc hodźi. Wón njech žo na to spuschcźa, so mam tole pscheżwědčenje, hdyž tež prawo sa žebje njeżadam, so žo njemóhł mylicź. Pschedrěcźnik je wot cźisczе wopacźneho pschedstajenja wuschoł. Njejžmy po prawom jenje tsilětnu žkužbu měli. Ssmy runje najlěpschich ludźi po dwělětnej žkužbje jako dowolenzow na dispoziziju puschcźili. Mamy po kompagniji jenoż 15 hacź 25 muži tsecźeho lětnika. Ludźo, kotrychž nasad skhowamy, žu s dźěla spezialistojo, rjemjeżlnizy atd., abo njekhmani ludźo. Hacź žu cźile hubjeńschi wojazy žrědk pschе sanjeżenje sozialisma do wójska, žo mi tola dwělne bycź sda. Pschedrěcźnik ma reformu tež, džiwajo na wójnu, kotruž w bliżschim cźažu wotcźakuje, sa straschnu. Jeli so by wójna bórsy

wudyrika, bychmy hischcze wschě reservy měli, kotrež žu pod tsilětnym žłużbnym cžažu stake. Pschedrěcžnik žo žylnje myli, hdyž měni, so je wurunanje sa dwělětnu žłużbu s Huenowym wucžinjenjom cžerpiko. Ssmy jenož schtyrjoch muži po kompagniji spuschcžili, schtož žo tola snjesćź da, a artilleriske praschenje s dwělětnej žłużbu do zyła niczo cžinicź nima. Njejžmy tsilětnu žłużbu s lóhkej wutrobu puschcžili, tola dyrbjachmy žo jeje wsdacź, dokelž by žo nusne požylnjenje s njej dliko a žo podroźiko.

— Prěnje wudawki sa powjetschenje wójska budža jenotliwe němske kraje nadacź dyrbjecź. Podźěl Sakskeje žo na 1,645,000 hriw. wobliczi. — W khěžorstwowym žejmje njeje mjenje hacž 5637 petizijow doschko. Tutu nježměrnu žeý žebi žejm sa krótki cžaž žwojich poželženjow ani wobhladacź njeje mohł. Najwjazy petizijow žo na postajenja njedźelskeho měra a na sakoń wo sawěscźenju sa pschipad invalidnoscze a staroby poczahuje. Jich wuradženje je žo hacž do nasymy wotstorcźiko, dokelž žo do teho cžaža žejm njeseńdže.

— Po statistiskej lětnej knisy němskeho khěžorstwa Němsku 49,428,470 duschow wobydli. W lěcze sakoženja noweho němskeho khěžorstwa liczachu 1. dezembra 1871: 41,058,804 wobydlerjow, w lěcze 1875: 42,727,360, w lěcze 1880: 45,243,061, w lěcze 1885: 46,855,704 wobydlerjow. Po splahu liczachu w lěcze 1890: 24,230,832 mužskich a 25,197,638 žónskich wožobow; duž na 100 mužskich 104 žónskich wožobow pschińdže. Kwadratny kilometer wobydli w němskim khěžorstwje 91,5 wožobow, a to w Pruskej 86,0, w Bayerskej 73,7, w Sakskej 233,6, w Württembergskej 104,4, w Badenskej 109,9, w Elsažu a Lothringskej 110,5 wožobow. Po žwójbnych wobstejnoscźach bě w lěcze 1890 w němskim khěžorstwje bjes 100 wobydlerjemi 60 njewoženjenych, 33,9 woženjenych a 6,1 swudowjenych abo roswěrowanych. Po wěrywusnaczu bě w lěcze 1890 bjes 10,000 wožobami 6277 evangelskich, 3576 katholskich, 29 druhich kscheścźijanow, 115 židow a 2,7 druheje wěry abo bjes njeje.

Awstrija. Młodzi Cžesca žu husto doscź žwoje skoby na cžěskich semjanow wužypali, dokelž žu tuczi pjecža swólniwi, tak mjenowane cžěsko-němske „wurunanje" do skutka stajicź. Wěrno drje je, so žu cžěšzy semjenjo s woprědka cžěsko-němskemu wurunanju pschihkožowali, spósnawschi pak, so žo wone na schkodu cžěskeho luda nakoži, žu woni žwoje měnjenje wo nim nětko pscheměnili. Hrabja Nostiz je wóndano w mjenje cžěskeho semjanstwa w sjawnej shromadźisnje prajił, so maja cžěšzy semjenjo sa njemózne, so by žo wurunanje wuwjedło; cžěšzy semjenjo wobhladaja jo sa morwe a sahrjebane. Też do teho woni njeswola, so bychu žo wožebite němske žudnistwa w Cžechach sakožiłe, w kotrychž cžěska rěcź njemęka runoprawoscź s němskej rěcžu. Duž też woni njebudža k temu pomozni, so by w Opawje tajke žudnistwo nastało. W poślednim krajnym cžěskim žejmje žo knježerstwowy namjet, sakoženje němskeho žudnistwa w Opawje nastupazy, dla pschecźiwjenja mkodocžěskich sapósłkanzow wuradźicź njeje móhł. Knježerstwo chże nětko tón žamy namjet s pomozu Winskeho khěžorstwoweho žejma pschecźischcźecź. Tola tónle wotpohlad wone žnadź hischcze spuschcźi; pschetoż to je wěste, so cžěskich semjanow sa to njedobudża, teho runja też niz Polakow. Mjenowany namjet pak móže jenož sakońsku móz dostacź, jeli so žo dwě tsecźinje khěžorstwoweho žejma sa njón wupraja. Tejle dwě tsecźinje pak žo bjes Polakow a cžěskich semjanow swjesćź njehodźitej. Duž drje žo namjet sa Opawske žudnistwo s zyła khěžorstwowemu žejmej njepschedpołoži.

Franzowska. W narańschej Indiskej žu žebi Franzowsojo po něcžim Kochinchinu, Anamsku a Tonking podcźiżli. Hacž runje je franzowske knjejstwo w Tonkingu a Anamskej hischcze khětro kabkate, myżła žebi Franzowsojo nětkole hižo na to, kak bychu też wulki siamski kraj, s wjeczora franzowsko-indiskeho wobžedženstwa leżazy, pod žwoje knjejstwo dostali. Najprjódzy chzedża dopokasacź, so wschón kraj na lěwym boku rěki Mekonga Franzowskej žkuscha. Siamski kral, žo rosumi, bjese wscheho spjecžowanja wulki kruch žwojeho kraja Franzowsam pschewostajicź njecha. Franzowskim wojakam, kotsiž žu siamske mjesy pschekrocźili, žu Siamszy napschecźiwo stupili, pschi cžimž žu něktorych Franzowsow sabili a inspektora Grosgurina, kaž franzowske knjeżerstwo wudawa, w kožu leżazeho podskocźnje skónzowali. Dokelž žo Siamszy dlijachu, žadane doscźcźinjenje Franzowsam sa tele njepscheczelnoscze dacź, Franzowsojo rucže dwě kupje w siamskim mórskim salimje wobžadźichu. So by Franzowsam njemózne było, s wójnskimi kódźemi po rězy Menamje k siamskemu hłownemu městu Bangkokej pschijěcź, Siamszy s cžažom wuliw tuteje rěki s ponurjenymi kódźemi saracźichu. Dokelž pak w Bangkoku wopyt awstriskeho arzywójwody Franza Ferdinanda wocźakowachu, běchu psches saracźenje wuski pscheješd scźinili, psches kotryž też małej franzowskej kódźi jěždźicź dowolichu, kotraž kóždej dwě njedźeli póstu bjes Bangkokom a franzowskimi kolonijemi wobstara. Wot tejele kódże wjedźenej stej 14. julija skradźu dwě franzowskej wójnskej kódźi, Inconstant a Comète, psches pscheješd pschejěkej. Hdyž w siamskej twjerdźisnje Packnanje, pschi Menamowym wuliwje leżazej, franzowskej kódźi pytnuchu, jej s džežacź žlepymi wutsělemi napominachu, so byschtej žo wrócźiłej, a hakle hdyž na tole warnowanje njedźiwaschtej, do njeju s kulemi tsělecź počzachu. Franzowskej kódźi hnydom s tsělenjom wotmolwischtej, a kule s jeju kanonow liczbu Siamskich morichu. S niczim dale njesadźerženej franzowskej wójnskej kódźi dale jědźeschtej a psched Bangkokom s napschecża kraloweho hroda sastaschtej. Maka kódź pak, kotraž bě jej psches pscheješd wjedła, bě žo wot siamskich kanonow rostsělała a žo na rězyne dno puschcźika. Bjes tym so žo tele podawki na Menamje stachu, Franzowsojo pod wjedništwom hejtmana Villersa pschi Mekongskej rězy dwě siamskej twjerdźisnje dobuchu, pschi cžimž jim 33 jatych, 50 tsělbow a 1 kanona do ruki padże. Wulke pschecźiwjenje drje pola Siamskich namakali njejžu; pschetoż na franzowskej stronje je jenož jedyn wojak panuk, a pjecźo žu žo sranili. Siamski kral by najmudrischi byk, hdy by žo rucže s Franzowsami rosrunał; pschetoż cžim bóle žo wón spjecźuje, cžim bóle žadanja Franzowsow rostu. Hdy by Franzowska pschecźiwo Siamskej wulke wójsko wuhotowacź dyrbjała a wójnu dobyła, by žnadź žo wona zykeje Siamskeje mozowała. Jendźelcžanam je franzowsko-siamska swada jara njepschihódna. Wikowanje w Siamskej žu s wulkeho dźěła Jendźelcženjo na žo torhnuli a woni bychu jo shubili, hdy bychu žo Franzowsojo trajnje w Siamskej saždnuli. Jendźelske knježerstwo je hižo spytało, Franzowsow wot dalscheho postupowanja wotdžerżecź, tola hacž detal s tym wuspěcha měko njeje. Franzowsojo po sdacźu wjele bóle s wulkej rasnoscźu pscheczźiwo Siamskim sakrocża, jeli so cźi hnydom do jich žadanjow njeswola. Tele žadanja w tym wobsteja, so Siamska Franzowskej kraj s lěweho boka rěki Mekonga wotstupi a 3 milijony frankow jako sarunanje schkody sapkacźi, do cžož pak sarunanje schkody saliczene njeje, kotruž žu privatne wožoby počerpike. Jeli so by k wójnje bjes Siamskej a Franzowskej doschko, žmědża pjecża Franzowsojo na pomoz Ruskeje liczicź. Ruske wójnske kódźstwo pjecża k siamskemu brjohej pschijědže, so by franzowske žadanja podpjerało a ruskich poddanow s dobom schkitowało.

Serbija. Skupschtina (žejm) je sakitansku rěcź wobskorženych liberalnych ministrow žkyschawschi, wobsamtka, pscheczźiwo nim wužudźenje poruczicź. Mózny sacźischcź cžinjesche rěcź radikalneho sapóžłanza Tajžicża. Tutón na skupschtinine blido hrósbny swjask aktow pokoži, s krwju pschemaczane a s revolwrowymi kulkami pschetsělane papjery, kotrež jedyn měschczanosta wojerskemu komandantej, kiž chzysche jeho wotžadźicź, pokasa, so by sakońskosćź žwojeho sastojnstwa dopokasak. Komandant pak žo wobrocźiwschi s něktorymi kulemi měschczanostu satsěli. Khostanje, kotrež na liberalnych ministrow cžaka, njebudże žnadne.

Roskorjenaj bratraj.

(Wjeżny podawk.)

(Skónczenje.)

Jakub bě hewak w zykej wžy rad widźany cžłowjek, dokelž mózesche jara derje powjedacź a sabawjecź; wjedźesche jara wjele wjeżelych kuskow a nimo teho snajesche žwět. Wěso na Boha jara husto njespominasche, runjež s cžažami też do zyrkwje khodźesche; ale khodźesche tam jeno, kaž tam też mnosy drusy ludźo khodża, bjes teho, so by žebi pschi tym schto myżlił, a tak bě też živy.

Ale też Mots mějesche žwoje wopaczhnoscze a k tym žkuschesche woženbje jeho ska hida pscheczźiwo bratrej a potom waschnje, na kajkeż ju też pokasowasche. Hdy by žo jeho mjenujzy schtó praschał: „Kak wjedże žo waschemu Jakubej?" — by kóždy krócź wotmolwił: „Temu žo bórsy takle powjedże!" pschi tym sczini s woběmaj rukomaj pod brodu, kaž by powjas sadźernył, potom by storhnył wot žebje a wužunuł jasyk. Kaž widźicze, chzysche s tym rjez: „Teho hischcze wobwěžnu!"

Ssnadno mózesch žebi myżlicź, so žo ludźo husto sa nim praschachu, a to niz runje pschezo se skóscźu, ale so bychu s tym žwoje wjeżele měli. Jakub pak by kóždy ras s ramjenjomaj scźahnuł, hdyžkuli by schto wo tym wbohim khudaku porěczał.

Ženje njeswostaschtaj wobaj w jenej jstwě, a hdyžkuli žo setykaschtaj w korczmje abo pola žotry, hnydom by kóždy krócź jedyn s njeju woteschoł. Nichtó też žebi wjazy na to njemyżlesche, so by jeju sjednał, a hdyž běschtaj hdy dwaj cžłowjekaj roskorjenaj, by žo wěcźnje prajiko: „Taj staj kaž Mots a Jakub!"

Doma njebyschtaj ani žkowa rěczałoj, a hdyžkuli žo setykaschtaj, njehladaschtaj ani na žo. A tola, hdyž by jedyn pytnuł, so druhemu

něschto je a so we kožu leži, by hnydom psches zyku wjeß schoł k ßotsje a by prajił: „Ty, dźi k nam pohladacź; mi ßo sda, so jemu něschto je"; a potom by jedyn pschemoh druheho s cźicha bjes hary dźěkał, so by khory měr měł.

S wonka domu a mjes ludźimi běschtaj wschak w sjawnym njepschecźelstwje žiwaj a nichtó njeby ßebi ani pomyßlił, so mohła w nimaj hischcźe žana schkricźka nękajkeje luboscźe ßo žehlicź.

A to trajesche hižo na schtyrnate lěto. Jakub bě sa tón cźaß pjenjesy sa dwě pschedatej poli se ßamym konjazym wikowanjom a knjesskim žiwjenjom rosbrojił, ani njewjedźo, hdźe ßu wostałe; Mots pak bě ßebi mjes tym hischcźe pschikupił kusk noweho pola a bě jo tež skoro hižo sapłacźił. Jakub pomhasche nětko s wjetscha jeno druhim ludźom pschi pschedawanju, cźinjesche dodawanja a bě hižo na tym, tsecźe polo pschedacź, so by ßebi s nowa pomhał a konjaze wikowanje saßo na ßwoju ruku sapocźał.

* * *

„A pschińdźe do Egiptowskeje nowy kral." Tutu schtucźku mohła tamna wjeß s dobrym prawom tež na ßebje nakožicź. Semrje tam mjenujzy stary duchowny, kotryž drje bě dobry muž, ale ßwojeje wulkeje staroby dla mějesche rad pokoj a da hicź, kaž schto chzysche. Nowy duchowny pak, kiž na to do wßy pschińdźe, bě młody, horliwy, a chzysche wscho w rjedźe měcź.

Nas njedźelu po popołdnischich Božich ßkužbach ßedźachu ßußodźa na wßy na cźeßankach, s kotrychž mějesche ßo khěžka sa gmejnsku ßykawu twaricź. Tež Jakub bě mjes nimi. W tym wokomiku dźěsche Jan, pjecźlětny Ssykorez hólcźez, nimo. Druhi hólz jeho sawoła, hrabnu do saka a rjeknu: „Hladaj, Jano! jowle dostanjesch horschcź worjechow, ale dyrbjisch nam pokasacź, kak cźini ßlepy Mots. Nó, spěschnje — kak cźini?" ale hólcźk satschaße s hłowu a chzysche dale hicź; pschetoż bě mudry a bojesche ßo Jakuba, kiž bě pschitomny; druhi pak sadźerźachu hólcźka a potom jeho, mohł rjez, donusowachu, so dyrbi pokasacź, kak Motsk ßuk swjasuje a kak powjas nacźahuje a kak jasyk wußuwa; s teho nasta ßmjecźe, so bě to hacź psches pok wßy skyschecź. Ale hdyž chzysche Jan na to worjechi měcź, wukopa ßo, so tón, kotryž bě je ßlubił, žanych njemějesche, a hdyž chzysche sjebany jebarja w hněwje kopnucź, nasta nowe ßmjecźe.

Mjes tym pak bě nowy knjes farał s hórki doschoł, na kotrejž fara stejesche, a sastawschi s bliska widźesche, schto bě ßo tu stało. A hdyž dyrbjesche nětko hólcźk sa ßwoje žadanje hischcźe puki dostacź: pschistupi spěschnje a wottraschi hólcźisko. Burjo hnydom stanuchu a sejmowachu cźapki. Duchowny pak wsa ßobu swónka, kiž bě tež pschitomny, dźěsche s nim po wßy a da ßebi wschitko wupowjedacź. Tu shoni wo njepschecźelstwje mjes bratromaj a wschitko druhe, schtoż ßmy hacź dotal skyscheli.

Ssobotu na to pschińdźe k Motskej, runje hdyž woßrjedź wßy kamjenje klepasche, swónk s postrowjenjom, so by nasajtra po Božich ßkužbach knjesa fararja wopytał. Mots ßo wschón dźiwasche, dymka jemu haßnu, a tójhdy njedótknu ßo hamork kamjeni, kiž tu leżachu. Wón ßebi wumyßlicź njemóžesche, schto jeno měł na farje cźinicź, a najradscho bě tam hnydom doběžał.

Tež Jakub dosta to ßambne pscheproschenje, runje hdyž staremu konjej „ßwjatocźne schkórnje masasche", kaž wón to mjenowasche, hdyž mjenujzy konjom roh masasche; na to pocza wjeßeku pěßniczku hwisdacź, ale woßrjedźa wotmjelknu, pschetoż hižo shuda, schto ßo nasajtra stanje. Bě pak wjeßeky, so móžesche ßebi hischcźe doscź ßelenu rěcź na prědowanje wumyßlicź, kiž na njeho cźakasche, a něschto rjanych kuskow tuteje ßwojeje rěcźe wupraßnu hnydom scheptajo pschi ßebi.

Njedźelu dopołdnja mějesche farał prědowanje wo ßkowach psalma 129: „Hlej, kak radostnje a lubje, hdyž ßu bratsja w pschesjenoscźi." Pokasa pschi tym, so je wschitke sboże a wscha radoscź na semi jeno pokojcźna a prósna, hdyž jeje njemóžemy s tymi wužiwacź abo s tymi dźělicź, kiž ßu s nami wot naroda hromadźe byli; pschi tym pokasa, so starschej njemóžetaj ani na semi sbožownaj, ani w tamnym ßwěcźe sbóžnaj bycź, hdyž mjes dźěcźimi hněw, hiba a njepschecźelstwo knježi; potom pokasa na pschikład wo Kainu a wo Abelu a wobkrucźi, so bě mordarstwo, na bratru skucźene, prěni płód hrěcha w raju. Wscho to a hischcźe mnoho druheho prědowasche duchowny pastyr se ßwojim swucźnym, hrimawym hłoßom, wo kotrymž woßadnizy prajichu, so ßo wot njeho scźěny pukaja; ale wěso, druhdy je ßnadnischo scźěny rostorhnucź, dyžli satwjerdnjene, samknjene cźłowjeske wutroby wotewricź.

Jeju ßotra Marja płakasche hórke ßylsy na saßakłoscź bratrow, a runjeż horliwy prědar dźeßacź krócź wospjetowasche, so se ßwojimi ßkowami ani teho, ani tamneho njeměni, ale so to jeno k temu praji, so by ßo kóždy cźłowjek w ßwědomnju praschał, hacź ma w ßebi prawu luboscź k pschiwusnym a k pschecźelam; dha ßebi tola w zyrkwi wschitzy myßlachu: „To płacźi Jakubej a Motßej; taj dostawataj trumf!"

Taj dwaj pak njestejeschtaj daloko wot ßebje; Jakub wjercźesche a tołcźesche cźapku, kotruž s woběmaj rukomaj psched ßo dźerźesche a njeposběže sa zyky cźaß ani wócźka; Mots pak poßkuchasche s wotewrjenej hubu, a hdyž junu wobaj na ßo pohladnuschtaj, wupadźe Jakubej cźapka s ruki a wón ßo spěschnje po njej skhili.

Pobožny khěrlusch po prědowanju napjelni se ßwojej lubosnoscźu wschěch wutroby s wěstym pokojom; ale prjedy hacź běchu poßlednje ßkowa doklincźake, wußunu ßo Jakub s zyrkwje a sastaji ßo psched burjemi pola fary. Te wschak běchu sacźinjene; wón dźěsche teho dla pódla do sahrody. Tu sasta pschi kołcźach a pschihladowasche dołhu khwilu žiwemu hibanju pilnych pcźołkow.

„Te njewjedźa, so je njedźela",

bórcźesche mjes subami a myßlesche ßebi pschi tym: „Ja njeßwjecźu pschi ßwojim wikowanju tež žaneje njedźele, dokelž nimam tež žaneho dnja, so bych porjadnje dźěkał"; a potom saßo ßebi myßlesche: „Kelko stow bratrow a ßotrow pschebywa drje w tajkimle kołcźu pokojnje hromadźe, a wschitzy dźěkaja kaž stare!" — tola njewosta jara dołho w tutych myßliczkach, ale wotmyßli ßebi, so ßo knjesej fararjej nakasacź njeda, a hdyž na bliske pohrjebnischcźo pohladnu, dopomni ßo na poßlednje Motßowe ßkowa a sapschimnu wobej pjascźi. Potom dźěsche na faru.

Tam nadeńdźe duchowneho a bratra Motßa hižo w horliwej rosmołwje. Knjes farał stanu; sdasche ßo, so pschikhadźazeho hižo ani njewocźakowasche. A poda Jakubej stólz; tón pak pokasa na bratra a rjeknu:

„Dostojny knjeże, wschitku cźescź wam, ale ja ßo njeßynu, hdźež tónle ßedźi. Wy scźe, knjeże, hakle njedawno k nam pschischli a njewěscźe, kajki je to khał. To je wam ßwjata lischka a ma sa wuschomaj, so je hańba powjedacź. Wschitke dźěcźi cźinja po nim: „Schto cźini Jakub?" rěcźesche dale, se subami kschipjo, a pokasa pschi tym wschědne Motßowe snamjenja, potom pschistaji, se słóscźu ßo tschaßo: „Knjeże, tón je wina mojeho zyłeho njesboża; wón je mi s domu wuhnał měr a ja ßym ßo na to skemu duchej a helskemu konjazemu wikowanju sapiłał. Ty ßy mi to wěschcźił, ty!" wutschaße ßo potom na Motßa: „ja ßo tež hischcźe na rjemjenju wobwěßnu, ale prjedy dyrbisch ty dostacź plistu".

Nětko poczeschtaj wobaj sakhadźecź; duchowny da ßo jimaj wuhaktowacź a wobarasche jimaj jeno to, so ßo nabicź njemóžeschtaj. Wón ßo nadźijesche, so, hdyž dawno sadźerźana skóscź ßo junu wulinje, so w nimaj potom bórsy luboscź knjejstwo dozpěje; ale trochu ßo hischcźe mylesche.

Skónczńje ßedźeschtaj tu wobaj bratraj hižo, ani ßkowa njerěcźo, jeno cźeżzy dychajo; ale žadyn ßo njehibnu. Tu pocza k nimaj saßo duchowny s lubosnymi ßkowami rěcźecź a wotewri jimaj wutrobu we wschěch tajnych kucźikach; ale hischcźe to niczo njepomhasche; wobaj hladaschtaj do semje. Na to wopißowasche duchowny, kak ßo jeju starschej w tamnym ßwěcźe nad nimaj rudźitaj a Mots sdychnu hłuboko, ale wocźi hischcźe njeposběže. Tu sebra duchowny wschě ßwoje mozy a jeho hłóß saklincza kaž hłóß khostazeho profety a pschedstaji jimaj, kak po ßmjercźi psched ßudny stoł Boži pschińdźetaj a kak Bóh sawoła: „Běda wamaj! wój staj mękoj saßakku wutrobu a staj žiwaj bykoj w hidźe a njejstaj jedyn druhemu bratrowskeje ruki podacź chzykoj: dźitaj po tajkim, k ßebi pschiwjasanaj, a ponurtaj ßo do wěcźneje cźwile!"

A po tychle ßkowach bu saßo cźicho wo jstwje; wschitzy mjelcźachu. Mots trějesche ßebi pót s cźoła a ßylsu po lizu; potom stanu a rjeknu bojasnje, ale ßwěru: „Jakubje!"

A bratr, kiž bě ßo s tymle hłoßom schtyrnacźe lět mjenowacź njeßkyschał, satorže ßo a posběže wocźi a Mots pschistupi bliže k njemu a rjeknu: „Wobaj mi, Jakubje!" — A wokomik posdźischo dźerźeschtaj ßo wobaj krucźe sa ruzy a ruka duchowneho wotpocźowasche na nimaj, kaž by jeju žohnowacź chzyła.

Zyła wjeß hladasche a radowasche ßo, hdyž Mots a Jakub wot fary s hórki dźěschtaj a ßo sa ruku wjedźeschtaj.

A wonaj ßo njepuschczíschtaj hacź do domu; pschetoż jimaj běsche, kaž dyrbjakoj ßebi narunacź, schtoż běschtaj tak dołhe lěta sakomdźikoj. Doma swottorhaschtaj hnydom wschě wißaze samki, potom dźěschtaj do sahrodki a wutorhaschtaj cźernjowy płocźik, runjeż pschi tym něschto seleneho poteptaschtaj; ale tuto snamjo pschekory bratrow dyrbjesche ßo shubicź.

Potom dźěšchtaj k ßotſje a wobjedowaſchtaj pola njeje ſa jenym blidom, pódla ßebje ßedźo.

Popołdnju pak ßedźeſchtaj ſaßo wobaj pódla ßebje w zyrkwi a mjes ßobu dźerżeſchtaj macźerne ſpěwarſke, kóždy ſa jenu deſku.

Jeju zyke żiwjenje bě wot nětka ſaßo ſtajnje pokojne a pſches jene.

Ze Serbow.

S Budyſchina. W tudomnych nowych kaſarmach je wóndano jene make dźěćźo wjele njeměra nacźiniło. Żuſa żónſka bě po Lubijſkej dróſy duzy jenej holcźy brěmjo pſchepodała a jej poruczíła, ſo dyrbi jo jenemu podwyſchkej 10. kompagnije donjeſcź. Holcźka brěmjo, każ bě jej pſchikaſane, w kaſarmach woteda, tola dokelż podwyſchka doma njenadeńdźe, jo mandźelſkej jeneho feldwebla dowěri. Feldweblka bórſy pytnu, ſo ßo w brěmjenju něſchto żiwe hibaſche a ſa tym pohladawſchi, ſe ſpodźiwanjom widźeſche, ſo w brěmjenju make dźěćźo tcźeſche. Brěmjo ſaßo wobhladniwje ſwjaſawſchi jo wona, tak bórſy hacź ßo podwyſchk do kaſarmow wróćźi, tutemu pſchinjeße, jeho na to kedźbliwje cźinjo, ſo dyrbi tola prawje kahodnje ſ nim wobkhadźecź. Podwyſchk ſ wcźipnoſcźu hnydom poßykku wocźini a ßo njemało pſcheßłapi, hdyż ßo jemu ſe ſawalkow maka holcźka napſchecźo ßmějeſche. K dźěſcźowej draſcźe pak bě liſcźik pſchityknjeny, w kotrymż podwyſchkowa lubka, jena klobukiſchijetka w Draždźanach, piſaſche, ſo jejny wobkhad ſ podwyſchkom bjes ſcźěhwkow woſtał njeje. Jejnaj ſtarſchej hižo jene nětko 5létne dźěćźo wot teho ßameho podwyſchka wocźehnjetaj a ßo pſchecźiwjetaj, hiſchcźe druhe dźěćźo k ßebi wſacź. Duż je wona nuſowana była, maku holcźku ßwojemu lubemu pſchinjeſcź, kotryż jej żaneje pjenjeżneje podpjery ſa ßwojej dźěſcźi ßłak njeje. Podwyſchk ſ woprědka prějeſche, ſo je wón holcźzyny nan, pſchi wótrym pſcheßłyſchenju pſched pſchedſtajenymi pak ßo tola ſkónczńje ßwojeho nanowſtwa wuſna. Jeho pſchedſtajeni pak wußudźichu, ſo ma ßo holcźka wot jeneje feldweblki wocźahnucź, a ſo ma ßo wocźehnjeńſki pjenjes podwyſchkej porjadnje wot jeho mſdy wotcźahacź. Tutemu je ta wěz cźim njelubſcha, dokelż je wón też hiſchcźe pjecźa do druhich luboſcźow ſaſchmatany, kotrychż dla śměje teho runja wjetſche pjenjeżne wudawki. Holzam, kotrymż pyſchna wojerſka draſta cźaſto pſchejara do wocźow kała, njech je tale podawiſna ſ powucźazym warnowanjom.

— W poßedźenju direktorija hornjołużiſkeho provinzialneho towarſtwa ſa ſnutſkowne miśionſtwo, kotrež ßo 10. julija w Budyſchinje wotbywaſche, je knjes ryczeŕkubleŕ ſ Criegern nad Sprembergom dobrowólnje ßwoje ſaſtojnſtwo słożił. Wone je ßo knjeſej ſchulſkemu radźicźelej Rabitzej pſchepodało.

— (Wuhlady na pſchichodne wjedro.) Żnjowe dźěło je ßo ſańdźeny tydźeń małko ſ deſchcźom kaſyło, kotryż je naſche lacźne hona ſkónczńje ras w doßahajej měrje wokſchewił. Wot 22. hacź do 26. julija ßo ſaßo rjane wobſtajne wjedro wocźakuje. Jeli ſo ßmě ßo na wěſchcźenje ſnateho wjedroſpytnika Rudolfa Falba, kotryż je ßo też hižo cźaſto ſe ßwojim do prědka prajenjom mylił, dźiwacź, dyrbimy w měßazu auguſcźe na wjele deſchcźikow licźicź. Też ſeptember budźe bóle wlóżny hacź ßuchi a wjele njewjedrow pſchinjeße. Duż ßnadź deſchcźiki, kotrež ßu nam w nalěcźu a w prěnjej pokojzy lěcźa pobrachowake, w póſdnym lěcźu doſtanjemy. Naſymſkej ſkótnej pizy bychu wone jara howiłe. Hdy bychu ßo jenoż ſ nimi żně njeſadźerżake.

S Tſělan. Pſchirow ſa nowy Budyſki wodowod ryjo ßu na kuzy, ßrjedź wßy leżazej, w hłubokoſcźi jeneho kohcźa kanonſku kulu namakali. Wona bě hiſchcźe pjelnjena a je drje ßo w bitwje pola Budyſchina w lěcźe 1813 do ſemje ſaryła.

S Dźěżnikez. Wutoru wjecźor wokoło 8 hodźin je ßo brózeń tudomneho żiwnoſcźerja Rjecźki ſ Bożim njewjedrom ſapaliła. Se ßłómu kryte twarjenje je ßo do cźiſta ſpaliło; palazu ßłómu wjecźorny wětr hacź do Bělcźez njeßeſche. Na tej ßamej leżomnoſcźi je ßo pſched wjele lětami też domſke ſ błyſkom ſpaliło.

S Wulkich Debßez. Sańdźenu wutoru wjecźor je tu do Lowkez maßivneje brózńje błyſk dyrił, njeje pak ſapalił, ale jenoż tſěchu a połnózne ßwißle wobſchkodźił a ſ nutſkach na wſchelakich hrjadach wjazy a mjenje ſchkody nacźinił.

S Delnjeje Kiny. Schtwórtk tydźenja ßu na naſchich honach krupy ſ dźěla tſecźi dźěl żita wubiłe. Schtoż je błyſchecź, ßu tón ßamy dźeń khětro wulke krupy w lěßu pola Biſkopiz padałe, tola ßo ßamo roſumi, tam niczo ſ nimi wjele ſchkodowało njeje.

Se Splóſka. Ssobotu rano je ßo na tudomnym ßwobodnym kuble powětrowy ballon „Phönix“ k ſemi puſchcźił, kotryż bě ßo dźeń prjedy wjecźor 1/2 11 hodźin w Barlinje do powětra puſchcźił. W nim pódla jeho wjedníka, premierlieutenanta Großa, hiſchcźe dr. Berſon ßedźeſche. Ballon, kotryż bě ſe ſchtyrimi elektriſkimi lampami wobßwětleny, pſches Barlin k połnodnju leccźeſche. Cźma hižo do połnozy wotebjeraſche; pſchi rańſchim podnjebju hižo wokoło 1 hodźiny na ßlěbroſchěŕ, potom k cźerwjeń ßwitaſche, w połnozy cźorne mróćźeliſko ſtejeſche, w połnodnju w dalokim njewjedrje błyſki hrajachu. Ballon khětro pomału, ſ 25 kilometrowſkej ſpěſchnoſcźu ſa hodźinu, pſches měſtacźko Zoſſen jědźeſche, ſ wotkal bě hiſchcźe ſ 1000 metrowſkeje wyßokoſcźe Barlinſke ßwětło widźecź. Włóha w druhej połojzy jaßneje hwězdneje nozy pſchiběraſche, wſchě ballonowe powjaſy ßo ſ njej pomacźachu, tak ſo dyrbjeſche wjednik na pſchezo bóle ßo wobcźežowazy ballon wſchu ßwoju kedźbnoſcź ſkožowacź, ſo by jón, każ bě poruczene, pſchezo w jenajkej wyßokoſcźi dźerżał. Wokoło 2 hodźin bě ſaßo ſemja w błukim ßwětle widźecź, hdyż ßo na ballonje nakhwilnje elektriſke ßwětło haßnu, kotrež powětrneju jězdneju tak woßlepjeſche, ſo ßo wſcho wokoło ballona cźorne bycź ſdaſche; jenoż błyſkotaze hwězdy, woßebje Jupitrowa hwězda, elektriſke ßwětło pſcheßwětlachu. Wokoło 1/2 3 hodźin ßo ſemja pod ballonom do mróćźelow ſawali, kotrež ßo najprjedy na cźěmnoſchěŕ, potom ßlěbroſchěŕ a ſkónczńje pſchi rańſchich ſerach na cźerwjeń a na módr barbjachu. W 3 hodźinach rano móżachmoj elektriſke ßwětło haßnucź, ſe ßwojich inſtrumentow móżachmoj hižo pſchi dnjowym ßwětle cźitacź. Njewjedźachmoj, nad kajkej krajinu lecźachmoj; poßlednja wjeß na ſemi, kotraż móżeſche ßo ſ wěſtoſcźu ſpóſnacź, běchu Kundracźizy, wot tam bě ſemja ſ mróćźelemi pſchikryta, bjes tym ſo ßo nad ballonom nimale cźiſcźe jaßne njebjo wupinaſche. Wokoło 5 hodźin rano pſches ſchkakobu w mróćźelach měſtacźko ſ wjele ßo kſchiżowazymi dróhami wohladachmoj; mějachmoj jo ſa Żahan, tola to bě ſmylka, je to, każ je ßo poſdźiſcho wupokaſako, Ruhland był. Na hłowny nadawk naſcheje jěſby, tworjenje mróćźelow, pſchicźiny jich naſtacźa a pſcheměnjenja ſtudowacź, móżachmoj ßo nětko dacź. Ballon, kiż ſ pſchiběranjom ßkónczńych pruhow wyſche lecźeſche, nucźachmoj, ßo k mróćźelam, jenoż k 900 metrowſkej wyßokoſcźi doßahażym, bliżicź a ſ dźěla na nich płuwacź, ſ dźěla ßo do nich ponuricź. Hdyż ſpytachmoj, delnju mjeſu mróćźelow poſtajicź, ßo 200 metrow dołhi wlecźenſki paß hižo na ſemju lěhaſche, kotraż pak njebě widźecź; mhła ßo po tajkim ſdaſche jako miholazy deſchcźik k ſemi doßahacź. Na dobo ßo pſches huſtu mhłu wjetſche měſto pokaſowaſche, bliſko pſchi paßu, po ſemi ßo wlecźazym, żeleſniſki cźah nimo ſchwórcźeſche, wojerſke piſkanje, tſělenje a hołk namaj ſtraſchnu měſtowu bliſkoſcź pſcheradźachu. Połóżachmoj ballon, kiż ßo ſaßo wyſche mróćźelow ſběhnu. Podarmo ſpytawſchi měſtowe mjeno naſhonicź, w kotrymż běchu ludźo dźiwje halekowali, wobſamknuchmoj, dokelż běchmoj ßwój nadawk, wußlědźenje naſtacźa mróćźelow, dokonjałoj, ſ ballonom ßo na ſemju puſchcźicź. Saßo ßo wlecźenſki paß ſemje dótknu, kotraż hiſchcźe njebě widźecź, tola ludźaze wołanje, hußaze gjagotanje a pßyćźe ſchcźowkanje jejnu bliſkoſcź pſcheradźichu. Se ſtometrowſkeje wyßokoſcźe wohladachmoj ſemju, żitne polo, po kotrymż wlecźenſki paß ſpodźiwnje ſchrótujo mjecźeſche, ſady njeho lěß, na kotrehoż wyſchſchim dźěle mhła leżeſche. Na łuzy ßo ballonowa kótwiza jara ſ waha ſemje pſchimnu, běchmoj pſchi Splóſchcźanſkim ßwobodnym kuble, na ſcźehnje hory Cźorneho Boha pola Budyſchina; tamne měſto, kotrež ballonej ſtraſchne bycź hrożeſche, běſche Budyſchin był.

S Hodźija. Pſchi ßylnym njewjedrje ſchtwórtk tydźenja błyſk też do pópy na Kwajcźez polu njedaloko Hodźija dyri a ju ſapali. Kwajcźez ludźo běchu lědma polo wopuſchcźili a hiſchcźe na dompucźu. Dalſche njeſbożo nam hrimanje pſchinjeßko njeje; pſchetoż ſ krupami, kiż ſ deſchcźom ßobu padachu, pola a ſahrody ſchkodowake njeßu.

— Wcźera je ßo Hodźijſki lěkaŕ dr. ſ Böttticher do měſta pſcheßydlił. Jeho woteńdźenje wſchitzy wobżaruja, dokelż jeho pſchi jeho lěkarſkej wuſtojnoſcźi też wutrobne dźělbracźe ſ khorymi debjeſche. Wón je też ßobuſtaw Macźizy Sserbſkeje a je wjazy wědomoſtnych naſtawkow cźiſchcźecź dał. Na jeho měſtno je dr. Khěżor k nam pſchiſchoł.

S Hodźijſkeje woßady. Sańdźenu pońdźelu a wutoru je naſch wyßozydoſtojny kralowſki ſuperintendent knjes ryczeŕ lic. theol. Schweinitz-Radebergſki naſche woßadźine ſchule w Hodźiju, Bolborzach, Myſchezach, Kanezach a Koblizach wopytał a to pola wſchitkich ßedmich wucźerjow dał pſches nich praſchenja w woběmaj rěcźomaj na dźěcźi ſtajicź, każ też je ßam jim wſchelake praſchenja wo kſcheſcźijanſkej wěrje pſchedpokożił. Wſchudźe dyrbjachu dźěcźi niz jenoż němſke, ale też ßerbſke dźěle ſ katechisma, ſchpruchi a khěrluſche jemu ſpěwacź, ſchtoż bu wſchudźe k jeho woßebitej ſpokojnoſcźi dokonjane; pſchi cźimż móżeſche ßo wón ßam wo tym pſcheßwědcźicź, ſo ßo też naſchim ßerbſkim dźěcźom po krajnym ſakonju połne prawo w naſtupanju jich ßerbſkeje macźerneje rěcźe doſtawa.

S Radworja. Schtwórtk tydźenja je pſchi ßylnym njewjedrje błyſk do pópy na tudomnym Kralez polu dyrił a ju ſapalił. Teho

runja je błysk jenu pópu na Žurez polu pola Boranez sažehlik. Hdyž njedaloko Seleneho Doła pola Wulkeho Wjelkowa žnjeńzarjo na polu žyczechu a pópy stajachu, błysk do pópow dyri a někotre ſ nich sapali. Nastaty kur a płomjo běsche pschi tym tak wulke, so Kelnjenjo se žykawu pschijědżechu, měnjo, so žo w Blejchach kheža pali. Tutón podawk naš wuczi, so njeßměmy pschi njewjedrje pched deschczom w pópach wuczek pytacz. — Wutoru 18. junija nad Radworjom hižo saßo Boże njewjedro stejesche a błysk do prjedawscheje Bjedrichez a nětko Bjarschez žiwnoscze dyri. Wón tšeschiny žłob wobschkodži, tola njesapali. W běhu poßlednich lět je błysk hižo wjazy krócz do tutych twarjenjow a žußodnych schtomow dyrił, tola ženje wjetscheje schkody njenaczini. Se žylnym wutrajnym deschczom je wulka žuchota, ſ kotrejž žmy czežko czerpili, troschku sahnata. K.

S Měrkowa. Tudy je žo pjatk tydženja dopołdnja w 10 hodžinach njewobydlena kheža, kotraž prjedy wěstym Mrósakezom žłuschesche, a kotruž je njedawno listynoscheŕ Bock kupił, wotpaliła. Kak je woheń nastał, njeje snate. Lutobczańska a Kamjenczańska žykawa běschtej woheń haschecz pschijěkej. Nětko spalena kheža dyrbjesche žo swottorhacz a ſ nowa natwaricz. K.

S Njeßwaczidła. W tudomnych gmejnskich khójnach žu žo njedželu tydženja tši kórzy niskeho a wyßokeho lěža spališe. Na sboże žo poradži, woheń poddußycz, prjedy hacz wjetschich rosměrow nabu.

S Kamjeńza. Pońdželu 24. julija budże žo tu podkrjeßna shromadžisna wotbywacz, w kotrejž budże žo wo praschenju jednacz, hacz tudomnym stronam nusa na skótnej pizy hrosy.

— Sa tudomnu póstu je žo nowe twarjenje natwariło, kotreż je žo sańdżeny tydżeń wobczahnuło.

Se Žitawy. Sańdżenu žrjedu je žo tu wurjadna podkrjeßna shromadžisna měła, w kotrejž žo wo tym jednasche, kajke naprawy maja žo poruczicz, so by žo mózney nusy na skótnej pizy wobarało. Ratarjo, kotsiž běchu pschi wuradżenju pschitomni, mějachu sa to, so žo w Žitawskim wokrjeßu žaneje nusy bojecz njetrjebaja, jeli so žo wjedro pschemėni, schtoż je žo hižo stało. Wunoschk se žita je spokojazy, to žame žo też wot rěpy a běrnow wocžakuje. Ssyna je žo běrtlik hacz do pokojzy mjenje domkhowało, hacz w pscherešku druhe lěta, tola je sa to lětusche žyno po kajkoscži hódnische. Jeli so by žo posdžischo sa nusne wupokasało, dyrbjał podkrjeßny wubjerk ſ knježeŕstwowych skkadow žylne pizne žrědki nakupicz a je potrjebnym ratarjam, jeli trjeba, na požczonku podawacz.

Přilopk.

* Nowe wojeŕske tšelnischczo sa infanteriju a tšelzow žu se sapočzatkom tuteho měßaza pola Kinsbórka wotewrili, tak wjele hacz je nam snate, sa Lipscżanski infanterie-regiment czo. 106 „prynz Jurijowy". Sa offizěrow a mużstwo atd. žu tam baraki natwarili a to sa wjazy hacz 1000 muži. Na tutym tšelnischczu dyrbja žo nětk po rjadu wschitke wotdżělenja infanterije a tšelzow swuczowacz a ſ wótrymi patronami tšelecz. Tšelnischczo je teho dla jara wulke a móże hischcze žo powjetschicz. Wone leži w Lausigskej holi. Pola Kinsbórka žo nětko jara pscheměnite wojeŕske žiwjenje roswika.

* W Rudnych Horach, kaž też tam a jow druhdże, žu žo ludżo lětża do hrosy dali, so je žo też pola naš sahubjazy bruk, kaž koloradoski, sahnešdżik a žu jeho ſ běrnow a druhich rostlinow ſ wulkej prózu sběrali a saniczeli, ale runjewon k žwojej schkodże, pschetoż te wbohe swěrjatka dale niczo njejžu hacz czeŕwje abo dodutki niz schkódneho, ale jara wużitneho, lubosneho bruczka, kotrehoż žebi mkodži ludżo husto na ruku žadżeja a žebi spěwaja: „Lecz, lecz, Boże žłónczko, hdżež ty lětża polecżischi, tam ja k lětu pocżahnu." Božich žłónczkow je lětża na wschelakich rostlinach jara wjele, dokelż je žuchoty dla wjele schmizow, wot kotrychż žo Boże žłónczka żiwja. A nětkole je runjewon tón czaž, w kotrymż žo wone sadutkuja, teho runja do czeŕwja pschewobrocża. Tutón czerw je ſ wopŕědka hischcze na Boże žłónczko podobny, ale zyle mjehki na kopjeschku abo stwjelzu směrom žedži, bórsy pak žo podobnoscži makeje stonożki abo stonodliczki bliži a spěschnje kasy. Nětkle ma na khribjecze 4 czeŕwjene a po dokhoscži dwaj rynczkaj czornych dypczicżkow. Skónczńje žo tak twjerdże kaž kléschcz do kopjeschka, pupka, abo też do drjewa sakußnje, so hkojczka tczazy wostanje, hdyž jeho wottorhnjesch. Dokelż žu jeho ludżo na wobschkodżenej běrnjazej selinje widżeli, žu žebi myßlili, so se ju wón wobschkodżił. Hdyž pak žu bliže sa tym hladali, žu jpósnali, so žu schmizy, kotreż wón sahubja, te wobschkodżetki byke.

* Satraschne rosbuchnjenje kótka, kotreż je tšjóm mużam žiwjenje rubiło, je žo w chemiskej fabrizy Schustera a Wylhelma w Rychbachu w Hornjej Łużizy 6. julija wjeczor krótko do 6 hodżin stało. W jenym fabrizynym twarjenju, w kotrymż žo winowe drożdże do winoweho kamjenja, kiž na wróczenje czěri (Brechweinstein), wari, kotoŕ, kiž bě muż wyßoki a něhdże połdra metra schěroki, na dotal njewujaßnjene waschnje rosbuchnu. 30 zentnarjow czežki kotoŕ kaž raketa do powětra slecži psches 20 metrow wyßoki wuheń a hischcze 20 metrow wysche njeho a puschczi žo potom ſ wobkukom se satraschnym rasom na pódlanske twarjenje dele, pscherasy jeho tšechu a ſ połnymi měchami napjelnjenu łubju a padże hacz do pschisemje, hdżež runje jedyn dżěłaczeŕ ſ karu nimo jědżesche. Kotoŕ padże jemu runje na karu, kotruż hłuboko do semje sarasy. Dżěłaczeŕ pak se stróżelemi, hacz runjeż jara wulkimi, woteńdże. S tym rosbuchnjenjom běchu žo chemikaŕ dr. Kobeck a dżěłaczerjej Stübner a Hoffmann na měscze morili, 3 druży dżěłaczerjo pak czežko sranili. Ssrjedżny dżěl twarjenja je do prócha rosbity, żelesne roły 10 a 15 metrow daloko rosmjetane leża, kamjeńtne murje, 40 cm tołste, žu do dwora powalene. Wulke sboże je, so žo rosbuchnjenje krótko do schescżich sta, pschetoż hnydom po schescżich dżeja sta dżěłaczerjow se sadnich fabrizynych twarjenjow nimo rosleczaneho twarjenja, ſ kotrychż by jich wjele żiwjenje shubiło, hdy by žo kotoŕ tehdy puknuł. Czežko dr. Kobecka a jeneho dżěłaczerja dyrbjachu ſ rospadankow wuhrjebacz, bjes tym so bě druhi dżěłaczeŕ něhdże wósom metrow daloko na scżěnu napschecżiwo leżazeho twarjenja czišnjeny. Snjesboženi dżěłaczerjo žu ſ wjetscha žwójbni nanojo. Stübner žonu se žedmimi dżecżimi sawostaji.

* Mandżelskich pschekorow dla je 25lětna žona wósnika Hendricha Boddina w Spandawje žwojeho muża ſ khlěbowym nożom sakłóła. Boddinowa, burska dżowka se Staakena, běsche loni žwoje herbstwo, 8000 hriwnow wucżinjaze, wupłaczene dostała. S tym bě jejny muż wósniſtwo sakożił, wón pak jara hubjenje hospodarjesche. Husto bě teho dla mjes mandżelskimaj wulka swada, w kotrejž też puki žydachu. Tak žo też njedżelu wjeczor sta, hdyž muż ſ korczmy pschińdże. Swada bě w jeju bydle, hdżež běschtaj žamoj, mjes nimaj wudyriła, a muż se żonu slě sakhadżesche. Sso wobarajo żona kónczojtu nóż, kiž na blidże leżesche, shrabnu, a ſ nim muża do lěweho boka kló. Trjecheny se jstwy czeknu a psches khežu k žwojimaj starschimaj khwatasche, hdżež sa někotre mjeńschiny wumrje. Żonu žu sajeli.

* (Walczina jako piza sa skót.) Jara žuche lěta ratarjow nusuja, wschě mózne wězy nakożecz, so bychu žwój skót seżiwili. Rucże žyje žo na schczernischcza nasymska skótna piza; ale rola je ſ wjetscheho dżěła tak žucha, so niczo skhadżecz njemóże. Ssyna je mało a niczo njerosczce. Schto czinicz? „W khudych krajinach", tak pišaja jene němske nowiny, je žo hižo ſ dawnych czažow žem liscze skotej dawało, so by žo jemu żołdk napjelnił, pschetoż żaneho druheho wużitka tuta piza nima." (Poßlednja žada žwědczi wo tym, so tón luby muż, kiž je ju pišał, rěczi kaž žlepy wo barbje; pschetoż nasche žerbske hosposy jara derje wjedża, kak wużitne wschelake liscze sa skot je, a někotražkuli njeda žebi też dobre lěta nimo hicz, so by ſ měchom do žwojich kerkow njekhodżika a žebi pschihódne liscze sa skót njedżernuła. Ale dale w texcze.) Nětko je w połnóżnych Němzach něchtó nowu pizu wunamakał a žebi patentowacz dał. Wón mjenujzy drjewjane walczki, w kotrychż żana hakosa zyle 2 cm tołsta bycz njeßmě, na žykanjowej maschinje na žykanje rosrěże, kotreż potom mjes walzami rosmjecże a sakißanju wustaji, tak so żiwina, kiž w nim tczi, roseńdże a žo skotej tyjna sczini. Tuta piza tak wjele wużitka dawa, kaž žrěnje žyno, a dyrbi, woßebje hdyž žo napari (też ſ pomyjemi směschana), jara dobra piza bycz, kotruż też skót rady bjerje. Sso wě, so žo woßebje žyre, hakle runje bite drjewo k temu hodżi. Wschak žo nětko też papjera ſ wjetscheho dżěła ſ drjewa twori. Roseńdżena maczisna je kaž w mlózy wußmuż abo w kropje muka. (Schtóż to njewěri, njebudże satamany.)

* Kajke njesboże móże ſ teho nastacz, hdyž dżecżi pschi wotmyßlenej żeńtwje wolu žwojich starschich sanjechaja, abo hdyž starschi jeniczży žwojeje hordoscże a pjenjeżneje nahrabnoscże dla žynej wobaraja, ſ wuswolenej holzu do mandżelstwa stupicz, widżimy ſ nowa se žakoßneho podawka, kiž je žo w Beneschowje w Raczíborskim wokrjeßu stał. 26lětny žyn bohateho bura Franza Dominika bě hižo dołhi czaž žwój wobkhad ſ lěto mkóbschej Pawlu Kladżiwu měł, kiž bjes scżěhwka wostał njebě. Jeho starschej, na žwoje bohatstwo hordej a jara skupaj, žwojemu žynej se wschej mozu wobaraschtaj, žo ſ tajkej khudej holzu woženicz. Młody Dominik pak wot njeje njewotstupi, ale ju, hdyž dyrbjesche k wojakam (wón žkużesche ſ wusnamjenjom pola Alexandroweho garde-grenaděrskeho regimenta), žobu do Barlina wsa. Po jeho wußkuženju Kladżiwa też saßo ſ nim do domisny pschicżeże; bjes tym bě jemu dżowczickku porodżika. Njelubych ludżazych rěczow dla móżesche Dominik jenoż skradżu w nozy a na wotleżanych městnach ſ njej wobkhadżecz. Teho bě po czažu žyty; duż na stajne moraßowanje žwojeju starscheju pschezo bóle poßkuchacz

pocza. Hdyž bě potom Kladźiwa saßo w druhich wobstejnosczach, wobsamknu Dominik, ju ſ jeje dźěſczom ſkónzowacź. Duž ßebi ju liſtnje ſ dźowczičku na potajne měſtno ſkasa. Macź pak ßwoje dźěczo doma woſtajiwſchi ßo ßama na poſtajene měſtno poda. Tam ju Dominik tak do ſpanja dyri, ſo ju pohłuſchi. Potom ju doſadaji a, ſo by ßo ſdało, ſo je ßebi ßama žiwjenje wſaka, ju ſ zokorowym powjaſom na ſchtom wobwěßnu. Ale jeho dóńt jeho ruczišcho pſchekhwata, hacź bě ßebi myßlik. Hižo rano ſahe bě jedyn młynſki, kiž bě w bliſkoſczi něſchto czinicź měł, ſtónzowaneje czěło namakał. Hnydom ßo na Dominika tukaſche. Duž jeho na ſjawnej bróſy, hdyž runje wós hnoja won wjeſeſche, ſajachu a do Hulczinſkeho jaſtwa wotwjedźechu. Mordaŕ ßo pſchi ſajeczu, runje kaž pſchi pſcheßłyſchowanju a pſched czěłom ßwojeho wopora hroſnje khrobłe ſadźerżeſche. Schtó je bóle na tym žadkawym podawku wina, hacź wón ßam abo jeho ſtarſchej? ſchtó chzył to rosßudźicź, najſkerje wobej ſtronje jenak jara.

* Nad Bogheru pola Venediga 18. junija ſatraſchny wichor czehnjeſche. Wěża jeneho hroda je ßo powaliła; pſchi tym ßo tſi woßoby ſarasychu. Sadny dźěł zyrkwje je ßo ſłě roszychnował, pſchi czimž je ßo 60 woßobow ſ wjetſcha czežko ſraniło.

* Wo tym, czeho dla franzowſzy mißionarojo w Chinje dźěczi kupuja, a kak ſaßakli Chineſojo pſchecźiwo temu ſakhadźeja, mamy ſczěhowazu powjeſcź: Po ßuchim njewobdźěłanym a ſ nahłymi ſkałami wobdatym dole njedaloko měſta Kantona ßo mała rěczka ſ wulkimi kſchiwiſnami wije. Wokolni wobydlerjo ßo teje hróſbneje doliny, w kotrejž měr kaž w rowach knježi, ſdaluja. Jenoż hdyß a hdyß ßo tam wodnjo něktoſi wczipni Jendźelczenjo widźecź dadźa. W nozy pak ßo tam huſto žónſka ſ małej latarniczku po wuſkej ſchczeżży wokoło tula a ßnowa, doniž na ſkału njedóńdże, na czož je bórſy ßłyſchecź, ſo je něſchto czežke do wody padnuło. Duž naſtanje ſtyſkne żałoſczenje, kotrež bórſy ßłabſche bycź póczinje a pomału ßo zyle wotmjelknje. To bě macź, kotruž bě nuſa a ſadwělowanje hnało, ßo ßwojeho dźěſcźa wſdacź; pſchetož Chineſojo maja prawo, ßwoje dźěczi, hdyž měnja, ſo je ſeźiwicź njemóża, wußadźicź, abo ſkónzowacź. Tuto prawo ßo pſchezo hiſchcze, njech to też prěja, Bohużel jara huſto wužiwa. W Kantonje drje je ßo to ſ wobkhadom ſ Europjanami khětro pſcheměniło; tam dźěczi wjazy njewußadźeja ani ßami njekónzuja; to ſtara żona wobſtara, ſa czož ßnadne ſarunanje doſtanje. Khude ßwójby ju ſnaja a pſchepodadźa jej te dźěczi, kotrychž chzedźa ßo wſdacź. S nimi ta żona w nozy na tamnu ſkału dże, hdźež próſdny ſchtom pſches ßmjertnu rěku wiße. Do teho ſchtoma ta żona to dźěczo połoži, a wone ßo po nim dele do wody ßunje. W Franzowſkej běſche ßo hižo pſched 50 lětami pobożne towarſtwo ſałożiło, kotrež měješe ſaměr, chineſiſke dźěczi kupowacź a je ſa kſchesczijanſtwo wocźahnucź. K temu nahromadźene pjenjeſy jich mißionarojo w Chinje k temu nałożuja, ſo ſ nimi k ßmjerczi wotßudźene dźěczi kupuja. Něktoſi ſ nich khodźa kóżdu nóz wokoło tamneje ßmjertneje rěki a wucźahuja ſ njeje njeſbożowne wopory. W lěcze 1854 bu hiſchcze 80 dźěczi w tamnej rězy tepjenych; też hiſchcze něſto fanatiſzy Chineſojo pſchedawanje khudych dźěczi ſe wſchej mozu ſadźěwacź pytaja, ſo bychu ßo ſa kſchesczijanſtwo njewocźahnuke.

* W pſchiſtawnym měſcze Kantonje w Chinje je wjele tyßaz ludźi na żołczelinu (żołtu ſymu) wumrjeło. 45 w pſchiſtawje ſtejazych kóżdi je bjes mużſtwow, 20 bjes kapitana. W juniju je w pſcherěſku 200 woßobow wſchědnje wumrjeło. Wjele ſtow pſchetłajazych czěłow po rězy dele płuwa.

* Poßledni zyklon (wulki wětr), kotryž w Pomeroy, Jowa, w połnóznej Amerizy ſakhadźeſche, je wulke ſapuſczenje naczinił. Wulka mnohoſcź ludźi je jako jeho wopor ßmjercź namakała. 150 człowjekow je czežko wobſchkodźenych, na ſtanjenju 75 ßo dwěluje. 250 twarjenjow je ſpowalanych. Wichor bě najhórſchi, kiž je hdy Jowa domapytał; wón czehnjeſche po Illinois Central Railwaju 100 mil daloko.

* Satraſchne njeſbože, kiž je ßo pońdźelu tydźenja na měſtnje Chicagoſkeje wuſtajeńzy ſtało, telegram ſe Chicagoa takle woſſewja: W jenym bliſko pola wuſtajeńſkeho twara leżazym ſkładowym twarjenju woheń wudyri. Tſěcha ßo ſaßypnu, dwaczo wóhnjowi wobornizy ſ njeje do płómjenjow padźechu a žiwjenje ſhubichu. Pjeczoch druhich wobornikow wěża ſe ßwojim padom ſaraſy, něhdźe 60 ludźi je bóle abo mjenje wobſchkodźenych. Wuſtajeńſke twarjenja njejßu ſchkodowake. Schkodu na $\frac{1}{2}$ milijona dollarow woblicża.

* Hoſczenzaŕ ſe Solingena njedawno do Chicagoa puczowaſche. Hdyž bě w New-Yorku na kraj ſtupił, wupuſchczi liſtynoſchazeho hołbja, kotrehož bě ßebi k temu ßobu wſaŕ. Pſched něktorymi dnjemi tón hołb ſ tej powjeſcźu domoj pſchileczа: „Ssym ſbożownje na kraj wuſtupił. Fritz.“ Hołb bě tu dalokoſcź ſa dwaj dnjej pſheleczał.

(Zyrkwinſke powjeſcze hladaj w pſchiłohach.)

Pſchedawanje leżomnoſczow.

Pſchichodnu **pońdźelu 24. julija t. l.** dopołdnja wot 11 hodź. maja ßo pola, łuki a lěßne parzelly **Iſraelez** burſkeho kubła w **Dubom** pola Wokranczij a ſtónczńje ſbytkna leżomnoſcź ßama abo po żadanju też zyła leżomnoſcź ſ nowymi twarjenjemi ſ inventarom a žnjemi w hoſczenzu na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wobßedźerjo.

Pſcheßadźowanje ſawoſtajenſtwa.

Wutoru 25. julija dopołdnja wot $\frac{1}{2}$10 hodźin maja ßo na **ſwonkownej ławſkej haßy cźißko 30** ſawoſtajene wěży njebo knjeſa kóżkarſkeho miſchtra **Kranchera** a to: **ſekretar, ſchkleńczany khamor ſ komodu, wucźeżne** a **druhe błida, ſofy, draſtne khа, mory, ſchpihel ſ konſolom, koża, poßleſchcza, mużaza draſta**- potom twory na ſkładze, jako: **nowe mużaze kožuchi, koßmate wěży, koßmate rukajzy, koßmate koże, mufy, tkaniny** a **tkaninowe ſbytki, wěży, khłamowa pſchiprawa, ſchtyrikoleßaty ruczny wós, hermankſke kaſchcze, ßylna ſchijaza maſchina** a wſchelaki **kóżkarſki grat** a potrjeba ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Th. A. Wällnitz,
do pſchißłuſchnoſcze wſaty awkźijonator.

Skótna, inventarſka a žnjowa awkzija
w Wudworju pola Panczic.

Pſchichodnu **wutoru 25. julija t. l.** dopołdnja wot $\frac{1}{2}$10 hodźin ma ßo na kuble cźißko 18 w Wudworju žiwy a morwy inventar, jako:

4 konje, 5—6-lětne, ßylne,
8 **kruwow,**
2 **cźělzaj,**
4 **jałojzy** a **cźelata k wjaſanju,**
4 **ßwinje,**

hoſpodarſki a **rólny grat, ratarſke maſchiny wſcheje druzinу,** a **tón ßamy dźeń popołdnju w 3 hodźinach lětuſche ſtejate žně,** jako: **rožka, pſchenża, jeczmjeń, wowß** atd., ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Wudworju, 17. julija 1893. **Wobßedźerjo.**

Sſtanjowa awkzija
na Łupjanſkim revěrje.

Pońdźelu 24. julija t. l. maja ßo 3 h. ßkanja k kopanju ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk $\frac{1}{2}$10 hodźin w Czornych Khójnach.

W Minakale, 19. julija 1893.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Hoſczenz na pſchedań.

W twarje nimale dokonjany, pſchi **drjewowych a ſkótnych wikach** w **Budyſchinje** leżazy **hoſczenz,** ſ korczmarſkimi ſtwami, po nětcziſchim czaßu naprawjenymi, ſ 1 etażu ſtwow ſa zuſnych, ſ něhdźe 1000 □metrow wulkim dworom, ſ wjerchowym ßwětłom naprawjenymi pſchiſprawnymi hródźemi ſa něhdźe 150 konjow je płaczišnyhódno, jeli ßo hodźi, 1. oktobra t. l. na pſchenajecze.

Leżomnoſcź lubi dla ßwojeho pſchihódneho połoženja pſchi ſkótnych wikach a dla ßwojeho wurjadnje wulkeho ſa wupſchahanje ßo hodźazeho dwora a dla doßahazych hródźow trajny wopyt. Czi, kiž wo to rodźa, ſhonja dalſche pola

Xavera Mauerera,
twarſkeho miſchtra w Budyſchinje.

Herkuleßowe koßy

najlěpſche wſchěch koßow

ſa kóżdu ßo rukuje

porucza w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach

B. Fischer na žitnej haßy.

W wudawarni „Sserbſkich Nowin“ je doſtacź ſa 2 hriwnje

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

K kwaßam, kſchczíſnam a druhim ßwjatoczńoſczam

poruczam ßwoje czíſte

= wina =

kotreż derje tyja a ſtrowoſczi howja.

Moje

czeŕwjene a běle wina

po 1 mk. bjes bleſche a dróżſche ßu jara wubjerne po ßwodżenju a kwěcze. Pola mje je wjetſchi dźěl němſkich druzinow hacz k najnadobniſchim wupkodam, kotreż ßo nihdże druhdże tuńſcho kupowacź njemóża, dostacź.

Wino k lěkarjenju, jako Portſke wina, Sherry, Tockaiſke a t. d. je pola mje czíſte dostacź, a ſa czíſtoſcź rukuju.

Sapißy płaczíſnow ßo po żadanju kóżdemu ſczelu.

Paul Giebner, winaŕnja w Budyſchinje

na bohatej haßy 18, ſ nutskhodom na theaterſkej haßy.

Moja winownja a ßnědanſka ſtwa poſkicza pſchijomny pſchebytk a pſchi kupowanju wina ſkładnoſcź k pruhowanju.

W Rachlowje pod Czornym Bohom je **kněża** czißko 1 ſ 1½ kórzom pola a ſahrody na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Bónjezach czißko 8.

W Czelchowje je **ziwnoſcź** cżo. 9 ſ 12 kórzami pola a łuki dla dźělenja herbſtwa na pſchedań.

Ziwnoſcź

w Kſchiwej Borſchczi je ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola

Korle Meiſela w Budyſchinje na hornczerſkej haßy 21.

W Dubrawzy pola Barta je wulka **ſahrodniſka ziwnoſcź** czißko 27 ſ 29 kórzami pola, łuki a lěßa ſ doſpołnym ziwym a morwym inventarom hnydom na pſchedań. Dalſche je pola wobßedzerja ſhonicź.

Koń, 6—7lětny, bruny abo czorny, bjes tſjomi na wubjerk, je na pſchedań pola kublerja **Zyża** w Stróżiſchczu pola Mak. Wjelkowa.

Proßata na pſchedań.

Proßata běleje Yorkſhirſkeje a tež czornopißaneje Berkſhirſkeje razy, kotreż ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po czaßej pſchimĕrjenych niſkich płaczíſnach na pſchedań na knjeżimaj dworomaj

w **Budyſchinku** a **Pſchiwczizach.**

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym każ po zylíſnach ſaßopſchedawarjam poruczа

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Nowe polnojerje

poruczа tunjo

Paul Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Draſtne tkaniny,

żadna, pſchihódna ſkładnoſcź,

jaßne a czĕmne,

hładke, ßmużkate a muſtrowane

ſ czíſteje wolmy,

łóhcź po 50 np. hacz k najlĕpſchim druzinam,

każ tež

katuny a barchenty

kóżdeje kajkoſcże

poruczа w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach

Jan Jurij Pahn.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Dźělbu **luſtra** ßym po jara tunjej płaczíſnje kupił a poruczam nětko meter po 40, ſtary łóhcź po 23 np.,

köprowy luſter meter po 50, ſtary łóhcź po 30 np.,

köprowy luſter meter po 60, ſtary łóhcź po 34 np.,

To je wſcho rjana huſcże dźĕkana, trajna bjesmylkata twora.

Dwójzy ſchĕroke czíſtowolmjane draſtne tkaniny poruczam meter po 1 mk., ſtary łóhcź po 57 np., każ tež wulki ſtkład **katuna, kroiſeja, pißaneho möbkoweho katuna,** 5/4 a 6/4 **módroczíſchcź, poßkeſchczowe tkaniny, módry płat, czíſchczane ſchórzuchi** atd. po jara tunich płaczíſnach.

Żidżane, połżidżane, wolmjane, połwolmjane a bawmjane rubiſchcża.

Meblowy magazin

Hermanna Schmidta a ßyna

na hrodowym měſtnje 2 pſchi hrodże Ortenburgu

poruczа ßwój wulki ſtkład **mebkow, ſtokow, ſchpihelow** dobroczíwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńſche płaczíſny pſchi ſprawnym poßkużenju.

Koßy,

ſa kotrychż hódnoſcź ßo rukuje, w njepſchetrjechenej hódnoſczi poruczа **Paul Walther.**

100 jerjowych tunow a 100 butrowych bowow

ma jara tunjo na pſchedań

C. F. Dietrich

na jerjowej haßy 3.

K kwaßam a druhim ßwjedżenjam.

Sswoje ßłódke a pſchi tym ßylne ßkodżaze

likĕry a dwójne palenzy

każ tež czíſty żitny palenz poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khoſej

w wulkim wubjerku, ſeleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje

Ginzel a Ritſcher.

Syrup

ßłódki a czíſcże ßkodżazy

1 punt po 13 np.,

5 puntow po 60 np.

pola

Ginzela a Ritſchera.

S nakładom Maczizy Sserbſkeje ßu wuſchke a w wudawaŕni „Sserb. Nowin" na pſchedań:

Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płaczíſna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powĕdańczkow. 1893. Płaczíſna 40 np.

Towarſtwo Sserbſkich Burow.

Lětuſcha **hłowna ſhromadźiſna** budźe njedźelu 23. julija popołdnju w ſchtyrjoch hodźinach w hoſćenzu w **Baczońu.** Dnjowy porjad: 1. Pſchednoſchk knjeſa kantora em. Bartka wo „domjazych należnoſczach". 2. Skaſanje zymjenjow ſa naſymu pola knjeſa Ssmoły-Spyteczańſkeho.

Wo bohaty wopyt ſe ſtrony wſchěch pobocznych towarſtwow zo proſzy, tež hoſczo zu witani.

Hłowne pſchedſzydſtwo.

Towarſtwo Sserbſkich Burow w Nakezach

ſměje jutſje **njedźelu 23. julija** popołdnju w 5 hodźinach zwoju měſzacznu ſhromadźiſnu. Wo bohaty wopyt proſzy

pſchedſzydſtwo.

Draždźanske serbske towarſtwo Čornobóh

změje **njedźelu 23. julija** swój lětuši

wulět do Huski

a wotdźerži tam w **Jäkelec** hoscencu po popołdnišej zabawje w zahrodźe

koncert a bal.

Wšě serbske towarſtwa, stud. młodosć a wšitcy Serbja su wutrobnje na wopyt přeprošeni.

Předsydstwo.
B. Wićaz.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 23. julija t. l. wulět do Huski,** hdźež so při koncerće a balu Draždźanskeho serbskeho towarſtwa Čornoboha wobdźěli. Bjesadźine sobustawy, kotrež chcyłe swoju sobustawsku khartku sobu přinjesć, maja swobodny zastup. Wotjězd z Budyšina popołdnju 8 mjeńšinow do 4 hodźin.

Předsydstwo.

Woſjewjenje.

Cześcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo zym na tudomnej **kamjeńtnej haſzy cźiſło 29**

cźaſznikarſtwo a cźaſznikowu porjedźerńju

wotewrił. Sprawne poſzłużenje a tunje płacźiſny lubjo poruczam zo ſ poczeſcźowanjom

M. Mersiovski.

Ssym zo w **Hodźiju** ſaſzydlił a **lěkarjenje dr. ſ Böttichera** pſchedewſał.

Rěczne hodźiny pſchipołdnju w 12 hodźinach.

Dr. med. Kaiser,
praktiſki lěkař a łaſeńk.

---

10 mk. myta.

Wokołonoſcherſke pſchedawanje dybſacznych cźaſznikow a ſkotych tworow je po § 44, titel 2 a § 56, titel 3 khěžorſtwoweho rjemjeſzkowego porjada ſakaſane. Schtóž tajkeho wokołonoſcherja, pucźowarja abo wikowarja pſcheradźi, tak ſo móže zo khoſtacź, hornje myto doſtanje. Sa Budyſchin a wokolnoſcź tajke woſjewjenja knjes cźaſznikař **G. Mager** pſchijima.

Swjaſk cźaſznikarſkeje jednoty.

W Budyſchinje: **K. Köchler. Gustav Mager. Franz Marſchner. Jan Gäth. J. A. Henke. Max Klockau. Ernſt Herkner. A. Mrós** w Bukezach. **Henſel** w Dobruſchi.

W wudawarni „Sserbſkich Nowin" zu po 1 mk. 50 np. doſtacź: **Khěrluſche a ſpěwy Pětra Młónka.**

Žuě na pſchedań.

Moje ſtejate **rožkowe** a **wowzowe žuě** maja zo **ſchtwórtk 27. julija t. l.** popołdnju w 3 hodźinach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheźadźowanje pſchedawacź. Rožka — něhdźe 30 kop — zo po kopach, wowz na 6 kórzach pola po ſahonach pſchedawa.

Hajniſki miſchtr **Walde** w **Wuježku.**

Rjane żakety

hižo po 2 mk.,

deſchcźne mantle, pjeſle. trikotowe taille po 1 mk. 50 np. a druhu zonjazu draſtu poruczа po najtuniſchich płacźiſnach

Emma ſwud. **Vorwerkowa**
na hłownym torhoſchcźu 5.

Spěwy

do žnjowych wěnzow

zu na pſchedań
w wudawarni „Sserb. Nowin".

Žnjowe ſpěwy,
kmótſjaze liſty,
pſcheproſchenje k kmótſjenju,
ſbožopſchejaze khartki,
k zlubej,
k kwazej,
k zlěbornemu kwazej,
k ſkotemu kwazej,
k narodnemu dnjej

poruczа w wulkim wubjerku po najtuniſchich płacźiſnach

Guſtav Rämſch
na bohatej hazy.

Sakzopſchedawarjo doſtanu wyſzoki rabatt.

Mineralne wody

naturſke a khumſchtne,
cźerſtwe pjelnjene,
ſelterſku a ſodowu wodu
wot **dr. Struwy**
poruczа tunjo

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na ſmutſkownej lawſkej hazy 10.

Durſthoffſke zuche drožźe
poruczа
A. Biesold, pjekarſki miſchtr
na bohatej hazy.

Khoſej

w najwjetſchim wubjerku w najtuńſchich a najdróſzſchich druzinach poruczа

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej hazy.

Starſchi muž pyta zlužbu jako wajchtař. Dalſche je ſhonicź w wudawarni Serb. Now.

Splóſk.

Jutſje njedźelu **wukulenje kołbazy a wiſchnjowy zwjedźeń.** Pſchecźelnje pſcheproſchuje

E. Buder.

Holzy, kotrež chzedźa ſchwadliſtwo dokładnje darmo nawukнucź, zo pſchijimaju, dale 1 ſchwalcza dźěło namaka na bratrowſkej hazy cźiſło 18 po 2 ſkhodomaj.

Sslužobna holza

16—18lětna, porjadna a ſwólniwa k kóždemu dźěłu, zo bórzy do Budyſchina a młódſcha holza zrjedź auguſta do dobreje a lohkeje złużby do Draždźan pyta. Dalſche je ſhonicź na horncźerſkej hazy 21 po 1 ſkhodźe.

Holza ſe wzy, 15—17lětna, zo jako złużobna holza pyta na kamjeńtnej hazy 19.

Někotſi rólni pohonczjo a wolazy zo k nowemu lětu 1894 pſchi wyſzokej mſdze pytaju na **knježim dworje w Budyſchinku.**

Wotroczkow a dźowki, teho runja dójki hnydom pyta **Schmidtowa** na zukelnſkej hazy 10.

Runarjej

na Židowje a Brěſynzy ſtaj wumrjekoj. Duž zo na to kedźbne cźini, ſo zo nětko w **Radworju runa.** Dalſche je ſhonicź w **Miſchnarjez** hoſcźenzu tam.

Kſchiwduczinjaze złowa, kotrež zym na **Madlenu Koptowu** tu ſrěczaka, bjeru, pola ſměrza zo rosrunawſchi, jako njewěrne nasad a warnuju, je dale rosſchěricź.

W Kotezach, 17. julija 1893.

Marja Wicźaſez.

K temu cźiſłu jena pſchiloha.

Pschiloha k czißku 29 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. julija 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku spowjednu rėcź, ½9 hodźin farat dr. Kalich ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Max Franz Ruhland, radźiny wukonjeŕ w Draždźanach, ſ Marju Marthu Schusterez na Židowje. — Jaromir Ernst Khrystof, fabrikaŕ na Židowje, ſ Hanu Lejnu Albertez pod hrodom.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Selma Frida, Jana Bohuwěra Stärscha, krawskeho mischtra na Židowje, dź. — Lejna Amalija, Jaromira Wylema Frenzla, murjerja na Židowje, dź. — Lejna Theresija, Augusta Lasera, pohonca na Židowje, dź. — Emma Bertha, Jana Scholty, żelesniskeho wothladarja w Malym Wjelkowje, dź. — Hana Pawlina, njemandź. dź. w Delnjej Kinje.

Zemrjeli:

Dźeń 13. julija: Martha Elsa, Gustava Wylema Alwina Hataßa, fabrikarja na Židowje, dź., 2 měßazaj 20 dnjow. — 16. Korla Ssmoczk, dźėlaczeŕ na Židowje, 38 lėt 2 měßazaj 25 dnjow. — 17. Hana Margareta, Korle Rudolfa Budiga, dźėlaczerja tu, dź. (wumrjela na Židowje). — Augusta, Korle Jaromira Wylema Großa, krawskeho mischtra na Židowje, dź., 4 m. — 18. Jurij August Handrik, kubleŕ w Sklonej Borschczi, 45 lėt 5 měßazow 16 dnjow.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1713 měchow.	W Budyschinje 15. julija 1893				W Lubiju 20. julija 1893			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża . . . . . běla	8	19	8	24	8	—	8	38
" . . . . . žołta	7	82	8	—	7	65	8	—
Rožka	7	—	7	19	6	88	7	13
Jećźmjeń	7	7	7	14	7	7	7	20
Wowß	8	80	9	—	8	50	9	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	8	20	8	47	8	12	9	—
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	1	80	2	10	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	50	2	20	2	50
Pschenična muka 50 " . . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	7	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	50	6	—	5	30	5	80
Ssłoma . . 600 " . . .	28	—	30	—	26	—	28	—
Prožata 906 schtuk, schtuka . .	7	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	75	5	50	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	75	6	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 92 np. hacź 14 hr. — np., žołta 13 hr. 29 np. hacź 13 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 20 np. hacź 11 hr. 50 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Burſy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 12 np. hacź 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 88 np. hacź 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 3 np. hacź 7 hr. 19 np., jećźmjeń wot 7 hr. 14 np. hacź 7 hr. 30 np., wowß wot 8 hr. 90 np. hacź 9 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. družiny 55—58 hr., 2. družiny 48—53, 3. družiny 40—45 po 100 puntach rėsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 58—62 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—60 np., po puncźe rėsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 21. julija: Deschcź.

Wupschedawanje

trikotowych taillow, dźėcźazych wobleczenjow a **ßuknjow** po nutskupowanskej płaczisnje. **Wulka dźėlba wolmy** a **balmy** (ſ wukładneho wokna) ßo teho runja jara tunjo woteda pola **Ernsta Scheera**

9 na bohatej haßy 9 w Budyschinje.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nėsczowe rėbliki, khachlowe durczka, tśėschne wokna, twarske hosdźe

porucza tunjo

Paul Walther.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucza ßwojim czeſczenym wotebjerarjam:

jerje, ſ lėta 1892, nowe wulke tucźne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ßwinjazy polcź ßuscheny, punt po 75 np.,
syrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkofornaty, punt po 16 np., 5 puntow ſa 75 np.,

dale poruczam ßwoje ſnate, jara ßłódke **dwójne likėry,** liter po 60 hacź 75 np., teho runja **natursku khimjelczku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot lėta 1868 wobsteji. —

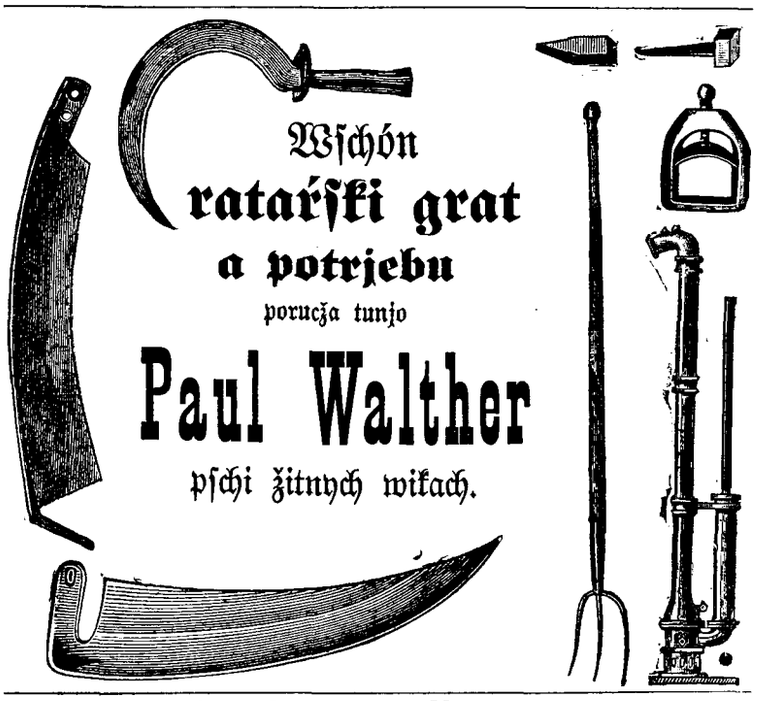

Wschón
ratarski grat
a potrjebu
porucza tunjo
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Julius Höhme,

ſastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlėpje** dźėłane

lokomobile a parne mlócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schėrokomlócźaze maschiny, ſ gópelom a paru ßo cźėrjaze,
jenopschejne mlócźaze maschiny, wubjernje dźėłaze,
ruczne mlócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostlócźaze a **běrny rosrißaze maschiny,**
rėsaki ſa berny a rėpu, cźiscźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-separatory, ſ ruku a maschinu ßo cźėrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy ſazynkowaneho worzloweho blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triėry** najlėpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkótne wahi,
kuczne bróny, ßamßne dźėło, ſakońſzy schkitowany ſystem, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych bróno**w pschemėnicź, pschezo najlėpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wumėnjenja dla płaczenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a ſklad pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Ssrėdk
k ſpėſchnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże

Otto Engert na ſnutskownej lawskej haßy.

Wulke wupschedawanje

dla wotedacza ßwojich czrijowych khlamow

na **ßerbskej haßy 7** budu wot jutsischeho dnja ßwój zyły skład po ßměschnje tunich płaczisnach wupschedawacz.

Kóždy ma tu składnoscz, pschi ßwojej potrjebje na czrijach **wjele pjenjes** lutowacz; tajka pschihódna pschileżnoscz ßo bórsy saßo njeposkiczi.

Pschispomnju, so ßu wschě twory wubjerneje hódnoscze a so ßo pschi tajkich niskich płaczisnach wo konkurrenzy s zyła rěczecz njemóže.

Hermann Frisch na ßerbskej haßy 7.

Njepschewubjerane
6 np.-zigary
bjes khostow sawalene
10 schtuk jenož po 40 np.
porucza jako něschto jara dobre a tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy.

Khofej
ßyry a paleny w dobrych a najlěpschich družinach poruczataj jara płaczisny hódno
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Najlěpschu margarinsku butru,
derje ßłodzazu, porucza
Pawoł Hofmann
na róžku ßerbskeje a schuleřsk. haßy.

Tunje
zigary
kupowanske žórło sa saßopschedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk. porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na róžku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucza **ßyry** a **paleny**
khofej
w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobrosczi po najtunischich płaczisnach.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow ßo poměrnje nižsche płaczisny woblicza.

Sbytki drastnych tkaninow, sbytki wolmjaneho mußelina, katunowe sbytki
po poł płaczisnje
pola
Herm. Beermanna
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy 6.

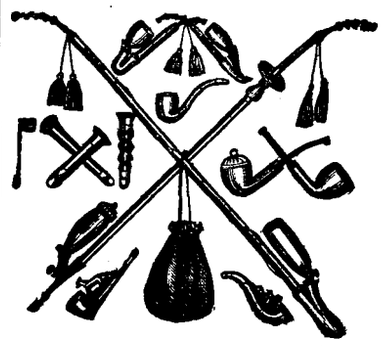

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetschim wubjerku
porucza
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.
Najtunische žórło sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłarni.

Fotografowaŕnja Apollo!
Richard Huth
w Budyschinje
na ßerbskej a schuleřskej haßy na Gickelskej horje.
Woßebitoscze: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wuměłskim wuwjedźenju.
Njedźelu popołdnju je moja fotografowaŕnja wotewrjena.

Franz Marschner
czaßnikaŕ w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

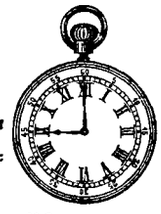

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Fotografowaŕnja
E. Zeutzschela w Budyschinje
36 na swonkownej lawskej haßy 36
porucza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobrasow, tablowow, tež s wonka doma sa **towaŕstwa** a schule w kóždej wulkosczi pschi **najlěpschim wuwjedźenju** po najtunischich płaczisnach.
Visitna wulkoscz hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.
Powjetschenje po kóždym wobrasu hacz do žiwjenskeje wulkoscze.
Fotografowaŕnja po 1 skhodźe wschědnje wotewrjena.

Pawoł Giebner
na bohatej haßy czißło 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy,
porucza ßwoju
winaŕnju
s winownju a ßnědaŕnju.
Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a tež w czwizach rosesczelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě družiny **czeŕwjeneho** a **běłeho wina.**
Kóždy móže ßo na to spuschczecz, so pola Giebnera czište woprawne wino dostanje, kotrež derje tyje a kotrež je strowosczi spomožne.

Filzowe a
zilindrowe kłobuki
porucza najtuńscho
P. Ullbrich,
kłobukaŕski mischtr
na schulskej haßy 11.

Turkowske ßłowki
najlěpscheje družiny porucza
Moritz Mjeŕwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Dźělba wschelakich
dobrych brußow
ßo tunjo wupschedawa pola
Oskara Buttera
pschi žitnych wikach 2.

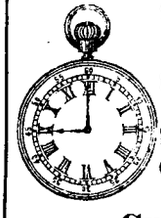

Pschedawanje a porjedźenje
wschěch družinow **czaßnikow.**
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.
Gustav Mager,
czaßnikaŕ
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. **Sobotu 29. julija 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžerstwo. Sakske knježerstwo je wukas wudało, w kotrymž so naprawy mjenuja, kotrež maja so pschi móžnym wudyrjenju kholery činiś. W Ruskej a Franzowskej kholera stajnje pschiběra; duž je strach, so so wona do Němzow sanješe. So by so jeje rosschěrjenju tu s czaßom wobarało, k temu dyrbja naspomnjene naprawy słužiś. S tej ßamej pschiczinu je so też sakasało, s Ruskeje ßyno a słómu psches mjesu do Němzow wosyś. Ratarjam so tale sakasnja spodobaś nocha; pschetoż w ßuchocze, kotraż je lětßa w wulkim dźele Němskeje knježika, je mało ßyna a słómy narostło. Nusa bjes ratarstwom so hischcze powjetschi, jeli so nusnje so trjebazu słómu a ßyno s Ruskeje dostaś njemóže. Duž chze pjecza sakska krajna kulturna rada pola němskeje swjaskoweje rady namjetowaś, so by so, jeli móžno, nastupna sakasnja sběhnuła a so woženje ßyna a słómy s Ruskeje do Němzow saßo dowoliło.

— Khěžor sa tydzeń na Helgolandsku kupu pschińdże, so by pschihladował, hdyž so na kupje s cźežkimi kanonami tśěla. Wobtwjerdźeńske dźěła na Helgolandze su nětkole skónczene, a Kruppowe kanony w batterijach saměstnjene. Wobtwjerdźenja leža w ßrjedźnym kupowym dźělu; s někotrych niskich panzerowanych wěžow dołhe kanonowe roły hladaja; kasematske twarjenja su s pjerschczu a dornom pschikryte. — W tu khwilu khěžor na wopycze pola jendźelskeje kraloweje w Coweßu pschebywa.

— Hač do 1. julija je liczba žadanjow wo starobnu rentu, kotrež su so po do mozy stupjenju invalidnosću a starobu sawěsćażeho sakonja pschipowjedźiłe, 245,013 wuczinika; 193,114 žadanjow wo rentu je so pschiswoliło, 42,984 so wotpokasało; druhe su so wotbyłe, abo so na druhe waschnje wróczo sćahnułe. S pschipowjedźenych žadanjow pschińdże na Sakßku 10,254. Liczba žadanjow wo invalidnu rentu je 59,247 wuczinika, s nich je so 34,746 pschipósnało, 15,938 wotpokasało. Na Sakßku pschińdże s nich 2138 žadanjow.

— W někotrych wokrjeßach hischcze pschezo s wólbami do khěžorstwoweho ßejma hotowi njejßu. W heßenskim Alsfeldsko-Lauterbachskim wokrjeßu, w kotrymž bě pschi wukakanju reformar Zimmermann dobył, tola potom wróczo stupił, su dyrbjeli tśeczi krócz wuswolicź. Pschi tym žadyn s postajenych kandidatow nusnu absolutnu wjetschinu, to je jedyn khłóß psches pokojzu wschěch wotedatych khłoßow, dostał njeje. Tak maja tam nětko wjeßele, schtwórty krócz k wólbje hicź. Schtó w wukakanju dobudźe, nazionalliberalny Backhaus abo reformar Bindewald, je jara njewěste. — W Bingenskim wokrjeßu je ßwobodomyßlny Schmidt se 4000 khłoßami wjetschiny nad reformarjom Welkerom dobył. — W Rintelnsko-Hofgeismarskim wokrjeßu je konservatiwny s Buttler psched němsko-sozialnym Könige podležał.

— Ruske knježerstwo je poruczyło, po najwyschschim tarifje zło na twory tych krajow klasću, kotrež na ruske twory najnižsche zło pschiswoliłe njejßu. Jaßne je, so so knježerstwowy wukas woßebje pschećiwo Němskej wobroczi, dokelž so ta dléji, nowe wikowanske wuczinjenje s Ruskej wobsamknucź. Němska so też s najwyschschimi złami na wudźełki, kotrež do Ruskeje sćele, nusowaś njebudże daś, zło na ruske žito ponižiś; duž bórsy złowna wójna bjes woběmaj krajomaj wudyri. Ruska so nadźija, so so němske wobydlerstwo bjes ruskeho žita sežiwiś njemóže, a so budze teho dla Němska skónczenje nusowana, so s Ruskej na někajke waschnje rosrunaś. To drje by so stało, hdy bychu lětßa žitne žně tak hubjene byłe, kaž so psched krótkim byś sdachu. Nětkole pak je wěste, so smějemy dobre ßrěnje rožkowe žně, a so njebudźemy trjebaś pschewjele žita s wukraja kupowaś. Duž drje ruske knježerstwo s złowneje wójny wužitka njesměje. Skerje móže so staś, so budze cźežko schkodowaś; pschetoż po wobstejazym sakonju ßmě němske knježerstwo nětczische zło na ruske twory wo pokojzu powyschiś. Tele dny němska swjaskowa rada rosßudźi, hač ma tole powyschenje 1. augusta do mozy stupiś.

— Wjerch Bismark je njewuspróżniwy, na nětczische knježerstwo ßwariś a pschećiwo njemu schkerjedźiś. Wóndano je wón deputaziju s Lippe pschijał a pschi tym němske małe kraje pschećiwo Pruskej schćuwał. Nowy nadpad na hrabju Caprivia je wón psched jenej braunschweigskej deputaziju činił. Wěrnosć a njewěrnosć hromadu měschejo wón wobžarowasche, so němski khěžorstwowy ßejm žaneje samožnosćze wjazy na khěžorstwowu politiku nima. Schtóž cźisćze słaby pomjatk nima, temu je tola snate, so nichtó bóle njeje samóžnosć khěžorstwoweho ßejma pomjeńschiś pytał, hač runje Bismark. Wón je Braunschweigskim mudrje samjelczał, so je něhdy nowowuswoleny khěžorstwowy ßejm powitał, prajiwy: „Nowy khěžorstwowy ßejm mi njeimponěruje! Schto móže mi tón khudy rawß poskiczyś?“ Bismark Němzow hani, so ßu knježerstwu pschejara podwólni, měnjo, so je so na to sabyło, so je wón ßam kóžde ßamostatne měnjenje pschesćěhał a ßurowje podtłóczował. Wot jednoreho sastojnika hač horje k ministrej a póßłanzej bu kóždy podteptany, kotryž ßebi swěri, so pschemóznej Bismarkowej woli spjecźowaś. Ssamo do najsmutskownischich należnosćow khěžoroweje ßwójby so wón měschesche a kóždy napschecźny nahlad porasy. Skoro cźesćeranjaze je, hdyž ßebi Bismark wot Braunschweigskich žada, so dyrbja wěricź, so ßu so pod jeho knjejstwom pschecźiwjecź ßměli, so pak nětczische knježerstwo žane pschecźiwjenje njecźerpi. Tajke rěcze ßu ßamo nowinam pschespodźiwne, kotrež hewak s horliwosću Bismarka sławja; jeho rěcź wocźischcźiwschi ani słowcźka k temu njespomnja.

— Bayerski prynz-regent je poruczył, so dyrbja manevry 2. armeekorpsa a kawalerije lětßa wupanucź, a so dyrbja so jenoż małe manevry 3. a 4. divisije w krajinje pola Regensburga, Straubinga, Schwandorfa a Fürtha wotbywaś. Tu so, runje kaž pola manevrow 5. divisije w Pfalzy, wojazy s zyrobu jenicźzy s wojerskich magazinow sastaraja. Też pruske knježerstwo ßebi roskładuje, hač njeby tu a tam manevram wupanucź dało.

Hollandska. Sthorjenja na kholeru w Amsterdamje pschiběraju a tamnische wobydlerstwo traschicź počinaja. We wßy Wezepje su na dobo tśi woßoby na nju sthoriłe. Knježerstwo je wobkhad s nakaženymi wßami sawrjeło.

Franzowska. Cźaß, na kotryž je so franzowski ßejm wuswolił, je so minuł. Duž je so ßejm sańdźeny tydzeń rospuschczył, a nowowólby su so wupisałe. Wójnska schmatańza se Siamskej knježerstwu witanu składnosć poskiczi, nowowólby na ßwoje lěpsche wodźicź a wobroczicź. Franzowski lud je lakomny sa cźesću a sławu, a knježerstwo, dźiwajo na nowowólby, tutej lakomnosći po móžnosći poležuje. Wone napschecźo Siamskej krute słowa rěcźi a na ßwojich žadanjach wobstawa. Dokelž Siamska nochze wschón kraj s lěweje strony Mekongskeje reki wotstupiś, ale jenoż połodnischi dźěl, je franzowske knježerstwo ßwojeho póßłanza Pavia se siamskeho hłowneho města Bangkoka wotwołało. Hač runje knježerstwo bjes dowolnosćze ßejma wójnu wjesć njeßmě, njebudze so wone tak dołho s měrom sadźerżeć, hač budze ßejm wuswoleny, ale skerje lěpje wójnu sapoczńje.

Franzowske wójnske ɫódźstwo siamski mórski brjóh wobstaji, ſ čźimž ßo Siamske wikowanje podwjasa. Franzowske ɫódźe budźa drje też spytacź, ßo po rězy Menamje hacź k Bangkokej pschedobycź a město potsělecź, jeli so siamske knjeżerstwo do franzowskich żadanjow njeswoli. S dobom budźa Franzowsojo po Mekongskej rězy, hdźež ßu wone Siamskich hižo wospjet porasyli a jim někotre twjerdźisny wotdobyli, postupowacź. Pschečźiwjenje Siamskeje ßo drje bórsy pschewinje. Pola druhich móznarstwow wona nihdźe żaneje pomozy njenadeńdźe. Jendźelčenjo bychu Franzowsam rad wobarali, ßwoju móz w narańschej Indiskej rosschěricź, a bychu teho dla Siamsku w wójnje podpjerali, tola ßo k temu sthróblicź njemóża. Boja ßo wójny ſ Franzowskej; pschetoż njebychu ßo jenoż ſ Franzowskej, ale też ſ Ruskej bicź dyrbjeli, kotraż hižo dawno na to ɫaka, so by ßo na jendźelsku Indisku walika. Też China njebudźe Siamskej pomoz skičźicź móz, hdyž też by to chzyła. Tak Siamska woßamočźena pschečźiwo móznej Franzowskej steji a budźe ßo jej podčźißnucź dyrbjecź.

Rußowska. Na woprawdźe čźeßnjate waschnje ßo ruske wójsko pschi nawječźornych ruskich mjesach pschisporja. Pschi awstriskich mjesach je ßo wone w běhu poßlednich tsjoch lět wo 65 bataillonow pěschkow, 57 schwadronow a 23 batterijow poßylniko. Wójnski minister je njedawno wójska pschi wječźornych mjesach wobhladowak. Po manevrach w auguscźe ßo ſ nowa pschičźehnjenje dalschich wojakow wočźakuje. Pschi mjesach ßo we wschěch městach a wßach ſ wojakami mjeŕwi. Tu je widźecź, so je Ruska hižo w měrje w kóždym nastupanju na wójnu pschihotowana.

— Bjes tym so ßo sda, so bjes Němskej a Ruskej zkowna wójna wudyri, stej Ruska a Awstriska na tym, so nowe wikowanske wučźinjenje bjes ßobu wujednatej. Schkodu ſ teho by Němska měła; pschetoż ruske twory, kotrymž ßu němsko-ruske mjesy sawrjene, potom psches awstriske mjesy do Němzow pschińdu.

— W Charkowje ßu 12 woßobow, bjes nimi někotrych studentow a jenu žónsku, sajeli, na kotrychž tukaja, so ßu na wottorhnjenje Ukrajiny wot Ruskeje a na jeje sjenočźenje ſ Awstriskej skutkowali.

Bołharska. Metropolita Klementa, kotryž ßo nětčźischemu bołharskemu knjeżerstwu njepodwoli, ßu tele dny wußudźili. Kaž je nětkole w Bołharskej waschnje, kóždeho, kiž ßo knjeżerstwu njepschihodźi, njeschkódneho sčźinicź, tak ßu też Klementa wotbycź wjedźeli; ßu jeho na čźaß žiwjenja ſ Bołharskeje wupokasali. W Bołharskej ßo tutemu wußudej nichtó njedźiwa; pschetoż tamnische wobydlerstwo je ßo dawno na to swučźiło, so knjeżerstwo ſ njeprawdoscźu a naßylnoscźu wschón pschečźiwk podtłóčźicź a ſ tym ßwoje bycźe podleschecź pyta.

Pscheklepany ßłužobnik.

(Napschečźiwny wobras kschesčźijanskeje mudroscźe.)

I.

Čźemne mróčźele.

„Dwě sčźě frankow (nórtow) dyrbju čźi požčźicź?“ — woprascha ßo wuj Schčźěpan se spodźiwanjom ßwojeho wujka Jana Burtona, kiž jara pokornje psched nim stejesche. „K čźemu dha trjebasch ty telko pjenjes?“

„Chzu ßo woženicź“ — wotmolwi Jan, do semje hladajo.

„Woženicź ßo? — Aj, aj, schto masch to tola myßle? Hdyž ty pjenjes nimasch a chzesch ßo tola woženicź, wsmi ßebi njewjestu, kotraż ma samoženje, abo daj ßebi to ſ zyła bycź.“

„Nasch nan ßebi to żada a wy dźě wěsčźe, so wón pschi ßwojej pschibywajej khorowatosčźi hospodarstwo wjazy sastacź njemóże.“

„Dha njech tule staroscź tebi pschewostaji, ty ßy k temu doscź stary.“

„To wón też chze; ale ja njemóžu to ßam dokonjecź a trjebam też žónskeju rukow k temu.“

„Wschako je čźi twoja macź dotal pomhała a ta tola je hospodarstwa bóle ßwědomna dyžli żana zusa.“

„Wona je drje hacź dotal hospodarstwo sastała, ale Hanka je jej ßwěru pomhała.“

„Schtó to je, Hanka?“

„Wboha khuda ßyrota a jena daloka pschibusna, kiž je pola naß ſ domom, dokelž wopuschčeneho dźěsčźa nichtó pschiwsacź nochzyschе. Bě tehdom hakle wósom lět a réka mojimaj starschimaj „nano“ a „macźi“. Mój lubowachmoj ßo wot tsinacźi lět kaž bratr a ßotra a ludźo naju też sa to mějachu.“

„Tule Hanku chzesch ßebi ty po tajkim bracź?“

„Haj, luby wujo, to dyrbi ßo po pschečźu starscheju stacź. Ale ßmój wobaj khudej.“

„Twój nan ma tola kubleschko, bě stajnje jara slutniwy a je čźi wěsčźe něschto nahromadźił.“

„To wschak bě naß jara derje žiwicź mohło, njeběchmy-li wulki dołh na nim stejo měli.“

„Tón wy sa telko lět hischčźe wotpłačźili njejsčźe?“

„Ně, luby wujo. Jeno so bychmy dań sapłačźili, dyrbjachmy kóžde lěto wjetschi dźěl žnjow pschedacź.“

„A to dyrbju wam też hischčźe pjenjesy požčźicź? Aj, aj, kak chzečźe dha potom nowu dań sapłačźicź?“

„So bych tutu dań wotwjesčź mohł, chzu, hdyžkuli budźe moje ßamßne dźěło dowolecź, k ßußodam na dźěło khodźicź.“

„A jeli so to njebudźe móžno, potom njedostanu drje ja żaneje danje?“

„Ach, ja ßym hischčźe strowy a kruty a směju cźaß a dźěło, so bych pobrachowaze ßebi sabłužił. Mějčźe jeno dowěru ke mni.“

„K tebi wschak mohł dowěru měcź, ale k twojemu nanej nimam hižo wot wjaz lět żaneje dowěry; a temu bych wěsčźe kapital dyrbjał dacź sapißacź, dokelž ty njejßy hischčźe poknolětny.“

„Sa tsi měßazy budu.“

„Ale ty trjebasch dwě sčźě frankow tola hižo nětkole?“

„Wěso.“

„Dha ßo to njehodźi, dokelž twojemu nanej żanych pjenjes njepožčźu a ty pak njemóżesch mi ani sa kapital ani sa płačźenje danje rukowacź. Rosumisch mi?“ Pschi tutych ßłowach hladasche Schčźěpan ßo dźiwajo na njeho.

Burton wjerčźesche ßwój kłobuk, kiž mějesche w ruzy, a rjeknu potom bojasnje: „Čźeho dla dha nimačźe k mojemu nanej, kiž je tola wasch bratr, żaneje dowěry?“

„Dokelž je mje psched schtyrnačźe lětami ranił.“

„Ranił? — S čźim dha? To je mi hacź dotal njesnate było.“

„To chzu wěricź. Twój nan ßo ſ tym hordźicź njebudźe; ale ja chzu čźi to powjesčź. Wón je mje mjenował njewěriwza, dokelž ja żenje kemschi njekhodźu.“

„Wy njejsčźe żenje kemschi khodźili? Ale ja waß proschu, wujo, čźeho dla dha niz.“

„Mam ßwoje winy.“

„Njemohł tute winy ßłyschecź?“

„To je moja wěz“, wotmolwi wuj Schčźěpan, poskočźi se stoła a rjeknu: „Mi ßo sda, twój nan je tebje ke mni pósłał, so by mje nakasak. Praj jemu, teje prózy móże ßebi salutowacź. S tym ßebi ani ty, ani twój „pobožny“ stary mojeje dowěry njedobudźe, so bych jemu skamaneho pjenježka požčźił.“

S tym wotwobročźi ßo wot sadźiwaneho wujka, wopuschčźi teptajo jsstwu a sapraßnu rjepajo durje.

Jan wróčźi ßo srudny domoj. Bě ßwoju poßlednju nadźiju na tónle wopyt měł, ale też ta bě, kaž mnoha druha, podarmo.

Hdyž bě do ßwojeje wjeski ßo wróčźił a nanej wscho wupowjedał, troschtowasche nan jeho a rjeknu:

„Směruj ßo, Jano. S Božej pomozu ßo wam, kaž dotal, też pschichodnje radźi, dań nalutowacź; pschetoż bohaty najeńk Farrel nima myßle, nam pjenjesy wupowjesčź, ani wón, ani jeho dźowka njetrjeba naschich pjenjes. Se mnu njebudźe wjaz dołho tracź, to čźuju w zykym ßwojim čźele, a sčźe-li mje do čźicheho rowčźka pokhowali, potom smějecźe mjenje wudawkow; potom njebudźe wam njemóżne, kóžde lěto něschto kroschkow na bok pokožicź; ßnadź budźecźe kóžde lěto mały dźěl kapitala wotpłačźicź móz.

„Njerečźcźe tak, nano“, snapschečźiwi Jan, „jeli Bóh moju wschědnu modlitwu wußłyschi, budźecźe wy hischčźe prawje dołho žiwy a njemóżecźe-li potom też runje wjele dźěłacź, je tola waścha dobra rada wjele hódna. Tole lěto mamy rjane žně wočźakacź, nasch skót je ſ Boha w dobrym rjedźe a nadźijam ßo, so budu nasymu móz kruch skotu pschedacź. Na tole waschnje móżemy hižo sa krótki cźaß ſ lutowanjom sapočźecź. Jeno so je spočźatk sčźinjeny, potom pschińdźe pokračźowanje ßame. Wy praticźe dźě stajnje, prěnje sto je najčźeßscho nalutowacź.“

„Też ja chzu k temu pomhacź“, pschistaji Hanka. „Wob tydźeń dwójzy budu khodźicź do města a tam na pschedań noßycź mloko, butru, twarožki a jeja. Ssußodźicź Khata wuda ßo sa schtyri njedźele do Schinona a to budźe potom do města daloko. Wona chze teho dla ßwojich wotebjerarjow pschipokasaeź a se mnu k wschěm hicź, kotrymž je ßwoje twory pschedawaka. To móžu ßebi rjany pjenjes sałużicź.“

„Tak, moji lubi“, rjeknu nan, „nadźijejmy ßo, so ßo nasche make pschečźa dopjelnja, jeli wschitzy ßwoju winowatosčź čźinja. A tak njech je wschitko Bohu poručźene.“

Sswójba bě jara roswjeßelena a wscho ſdaſche ßo jej dobre. Też ßamy dźeń bu poſtajeny, na kotrymż mějeſche kwaß bycź, a nan ßam wſa na ßo, ſo by to duchownemu a měſchćanoſćźi woſjewił. „To dyrbi zyle ſ cźicha woteńcź“, mĕnjeſche wón, „pſchetoż naſche wobſtejenja njejßu ſa tym, ſo bychmy wulkeje hoſcźiny ßwjecźili“.

„Zaneje kwaßneje hoſcźiny?“ ſawoła macź, wſcha roshorjena. „Schto dha maſch myßle, nano? Wĕrno drje je, ſo ßmy khudźi a ſo njemóżemy wulkeje hary cźinicź; ale radſcho hacź pſchidam, ſo by moje jeniczke dźĕcźo bjeſe wſcheho ßwjedźenja do ßwjateho mandźelſtwa ſaſtupiło, radſcho njech woſtanjetaj tak. To by moja ßmjercź była — teje hańby njemóhła pſchenjeſcź. Njeje dha naſcha Hanka cźeſtna knjeżna a pĕkne holiczo, kajkehoż je lĕdy w zykej wßy, a ta mĕka ßo wĕrowacź w ſamknjenej zyrkwi, bjes piſchcźeli a bjes ſpĕwa? Nĕ, nihdy na nihdy! Tſi krócź dyrbitaj ſ klĕtki pſchipowjedanaj bycź, ſo by zyła wjeß je ſhonika a ſo by ßo ſtary ſkupy wuj tſi krócź mjerſał, a potom pſchewodźimy młodeju cźłowjekow ſe wſchĕmi ſwonami do zyrkwje. Ja ßama chzu njewjeſcźe wĕnaſchk do wkoßow ſtajicź, kotrehoż je tak hódna. Potom budźe kwaßna hoſcźina, kajkuż ſtaj mojej ſtarſchej wuhotowałoj, hdyż ßym ßebi tebje braka!“

„To wſchak je wſcho jara rjenje“, pſchetorże nan rjanu rĕcź ßwojeje mandźelſkeje, „a ja ßam bych ſ twojimi myßlemi zyle pſches jene był, ale ja njewĕm, ſ wotkel chźemy pjenjes nabracź, njechamy=li kwaß hacź po żnjach wotſtorcźicź“.

„Jeno mi tak ſrudnje njecźińcźe“, ſawoła macź, hladajo na młodeju cźłowjekow. „Tak dołho njebudźetaj cźakacź. Ssym dźĕ dawno do cźaßa k temu pjenjeſy hromadźiła. Mloko a muku, butru a jeja mamy ßami w domje, to budźe doſpołnje doßahacź k pſchiſtojnej hoſcźinje a też cźeſtny pſchipitk njebudźe pobrachowacź.“

Wona khwataſche nĕtko do komory a pſchinjeße maku lutowanſku piru, kotruż wyßoko w ruzy dźerżeſche a tſchaßeſche, ſo pjenjeſy w njej jaßnje klinczachu.

Jan a Hanka padźeſchtaj dobrej macźeri wokoło ſchije, koſcheſchtaj a hubicźkowaſchtaj ju, mjes tym ſo jej nan ruku ſkicźeſche a ju nimo měry khwaleſche jeje ſlutniwoſcźe a roshladnoſcźe dla, tak ſo ßo ſtarej żónſkej ſ radoſcźu ßylſy po lizomaj ronjachu.

„Nĕtk je to wĕſo zyle druha wĕż“, rjeknu Burton, „chzu wam jeno wuſnacź, ſo je mi ta wĕż hižo dołho ſtaroſcź cźiniła a huſto ſpar kaſyła. Nĕtk je po wſchej ſtaroſcźi a ja móżu ßo ſ zykej wutrobu wjeßelicź. Tajku radoſcź pak ßy nam jeno ty ßama, luba Agata, pſchihotowała.“

S tutymi ßkowami wobja wón ju. Wſchitzy cźujachu ßo w tamnej hodźinje jara ſbożowni; to pak bě też poßledni ſbożowny wokomik ſa dołhi cźaß. —

Hiſchcźe ßamßny dźeń woſjewi Burtonez nan ßlub a pſchichodne wĕrowanje pola fararja a měſchćanoſty a — hižo naſajtra bu jemu kapital, kiż na jeho kubleſchku ſtejeſche, wot Farrela wupowjedźeny, a dyrbjeſche jón ſa tſi mĕßazy wupkacźicź. To bě błyſk ſ jaßneho njebja!

„To dyrbi ſmylka bycź“, rjeknu nan. „Farrel tych pjenjes njetrjeba, tak rjeknu hiſchcźe ſańdźeny tydźeń ke mni, hdyż jemu poßlednju dań pſchinjeßech; ßmy dźĕ ſchĕſcź lĕt dołho dań pſchezo w prawym cźaßu płacźili. Chzu tam tola hnydom doſkoczicź a ßo wobhonicź, ſchto ma to bycź.“

Hiſchcźe ßamßne popołdnje dźĕſche ſtary Burton k Farrelej, kiż mějeſche nĕhdźe ſchtwórcź hodźiny pſchede wßu rjane kubło. Wón njebĕ bjes nadźije, dźĕſche pak tola ſ cźeźkej wutrobu. Hacź dotal njebĕ hiſchcźe żenje winy mĕł na kublerja ſkorżicź; wón bĕſche pſchezo zyle dobry ſ nim, każ dźĕ je khudy cźłowjek bohatemu, kotremuż je wjele pjenjes dołżny, we wſchĕch wĕzach ſwólniwy a ßebi lĕdy żaneho ſnapſchecźiwjenja dowoli. Farrel njeda ßwojeje hordoſcźe tamnej ßwójbje żenje pytnucź, bĕ napſchecźo njej ſtajnje pſchecźelny, wopytowaſche ju huſcźiſcho ſe ßwojej dźowku a pſcheproſchowaſche ju kóżdy ras jara należnje k ßebi, tola poßkuchachu tucźi jeno ſ rĕdka na jeho pſcheproſchowanja, ſo jemu njebychu wobcźeżni byli.

Burton nadeńdźe jeho doma.

„Wy ſcźe mi kapital wupowjedli, ßußodźe!“ rjeknu wón po prĕnim poſtrowjenju k njemu. „Schto ßo to njecźini? Ssym dźĕ tola kóżdy cźaß ßwoju dań prawidłownje płacźił a njebych wjedźał, ſo by ſchtó ſ naß waß abo koho ſ waſchich ranił.“

„Ja trjebam te pjenjeſy“, rjeknu Farrel mjerſazy, „pſchetoż moja dźowka dyrbi ßo wudacź a tutón kapital chzu ſa jeje pomoz mĕcź“.

„Wy chzecźe Wilhelminu wudacź?“ — praſcheſche ßo Burton. „To dźĕ je jara ſpĕſchnje pſchiſchko, w ßußodſtwje dźĕ niczo wo tym błyſchecź njebĕſche.“

„Haj tak to je“, wotmolwi Farrel. „To pſchińdźe huſto zyle njenadźizy. Pola waß dźĕ je to też tak było. Nichtó njeje niczo pytnuł wo waſcheho ßynowym ßlubje, a na dobo — bĕ hotowe.“

„To drje je tola nĕſchto druhe“, ſnapſchecźiwi Burton. „Wſchako je hižo zyła wjeß wjedźała, ſo chzetaj ßo taj dwaj bracź.“

„My njejßmy wo tym niczo błyſcheli“, wotmolwi tamón. „To njebĕ też trjeba — pſcheju wam wjele ſboża k temu.“

„Dźakuju ßo dobreho błowa. Tola ſ tym njeje to wotbyte. Pomyßlicze ßebi, ſ wotkel chżył telko pjenjes nabracź, jeli chzecźe wy pſchi tym woſtacź a ßebi ſa ſchtwórcź lĕta ßwój kapital wróczo żadacź?“

„Wſchako ßo Jan żeni“, ßmĕjeſche ßo Farrel ſtóſtniwje. „Wſmicźe pomoz jeho njewĕſty, to wam wĕſcźe ſ nuſy wupomha.“

„Njeżortujcźe tola, ßußodźe, ſ wĕzu, pſchi kotrejż mohła ßo mi wutroba puknucź“, pſchetorże jeho Burton. „Wy wĕſcźe zyle derje, ſo moja pſchichodna dźowka ſamożenja nima a ſo ßmy ju my wot dawna dźerżeli.“

„To pak byſchcźe wy tola, ßußodźe, jara błupu wĕż ſehrali“, ſnapſchecźiwi Farrel. „Nichtó njewĕ lĕpje dyżli wy, ſo macźe wjetſchi dołh na ßwojim kubleſchku ſtejo, hacź móże wono ſnjeſcź a ſo ßym wam te pjenjeſy jeno ſe ßußodneje pſchecźelnoſcźe k woli pożcźił. Też njeßmĕdźeſchcźe ßo nadźijecź, ſo móhli to ßwojemu ßynej ſdźerżecź a ſo móhli ßebi mĕrnu bjesſtaroſcźiwu ſtarobu pſchihotowacź, khiba ſo bĕſchcźe ßebi bohatu pſchichodnu dźowku ſhladali. Mĕſto teho ſcźe ßebi najkhudſchu holzu zykeje wßy ſhladali, to je tola — njemĕjcźe mi to ſa ſko — doſcź błupje.“

„Hanka pak je tak luba a dobra, pĕkna a pilna, kajkichż je jara mało. Lubujetaj ßo hižo dołho a też mój ſtarej mamoj ju lubo.“

„Myßlicźe dha ßebi wy, ſo hewak żana „luba a dobra, pĕkna a pilna holza“ njeje, hacź waſcha Hana?“ — rjeknu Farrel, „a pſchi tym też tajke, kiż maja nuſnu pomoz?“

„To wſchak ja wĕm“, wotmolwi Burton, „ale tajka holza njewoſmje ßebi żaneho hólza, kiż ſamożenja nima a kiż dyrbi pſchi żeńtwje jeno na pjenjeſy dźiwacź.“ (Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudomna garniſona ßo pjecźa wo jedyn bataillon pĕſchkow poßylni. Sa njón ßo woßebite kaſarmy pódla naſchich nowych kaſarmow natwarja. Mĕſtno ſa nowotwar je pjecźa hižo kupjene. Wo cźaßu, w kotrymż nowy bataillon do Budyſchina pſchińdźe, hiſchcźe niczo wĕſte ſnate njeje.

— Wot 1. auguſta ßem budźe woßobowy cźah, kiż je rano 4 hodź. 2 mjeńſchin. ſ Budyſchina do Draždźan jĕdźił, hižo **3** hodź. **57** mjeńſchin. wotjĕdźowacź.

— Dwaj wyßokaj kralowſkaj ſaſtojnikaj w Budyſchinje ſtaj ſańdźeny pjatk rano wumrjekoj: preſident krajneho ßuda, knjes ſ Koppenfels, a tajny knjeżerſtwowy radźicźel, knjes ſ Tümpling.

— Sa naſtupnika njebo knjeſa rĕcźnika Mütterleina ßu knjeſa kantora em. Bartka ſa ſarjadowarja Macźicźneho doma pomjenowali.

— Krajna wobora, kotraż je w tu khwilu k ſwucźowanjam ſwołana, je lĕtßa prĕni krócź jupu wobleczena. Njemóże drje ßo prajicź, ſo jupa wojaka pyſchi, tola ſa to je cźim pſchihódniſcha a pſchiſprawniſcha. Wona je prawje ſchĕroka a daloka dźĕkana, a krajni wobornizy wobcźeżnoſcźe wojerſkeje ßkużby w njej wjele lĕpje ſnjeßu hacź w kabatach, w kotrychż aktivni wojazy khodźa.

— Njedźelu w nozy je jedyn ßukelnik, wĕſty Radomſki ſ Khocźebuſa, na Tſĕlanſkej dróſy na jenu holzu njehorny nadpad ſcźinił. Wón bĕ ßo prjedy teho ſ holzu na rejach w Tſĕlanach ſeſnał a ßo poſkicźił, ju domoj pſchewodźicź. Duzy po pucźu jej wón njehorne namjety cźinjeſche, a dokelż ßo wona jemu njepodwoli, ßo wón do njeje ſ pukami da a ju ſa wkoßy poczaha. Sſo khoſtanja bojo je njeplech hižo na druhi dźeń ſ Budyſchina cźeknuł.

— W Budyſchinje budźe ßo lĕtßa wot 6. hacź do 11. oktobra w piwarſkej reſtawraziji ßadowa wuſtajeńża wotbywacź. Ssadplahowarjo Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ßo napominaja, ſo bychu na njej ßad wuſtajili. Wſcho nadrobniſche wo wuſtajeńzy direktorij Budyſkeho ßadatſkeho towarſtwa poſdźiſcho woſjewi.

— VII. powſchitkowna lutherſka konferenza budźe ßo lĕtßa wot 25. hacź 27. ſeptembra w Draždźanach wotbywacź. Hromadźe ſe VII. powſchitkownej lutherſkej konferenzu budźe ßo w Draždźanach lĕtni ßwjedźeń ſakſkeho kłowneho bibliſkeho towarſtwa a ſakſkeho kłowneho miſionſkeho towarſtwa ßwjecźicź.

— Tudomny pĕſchi regiment cźiłko 103 wot 12. hacź 17. aug. po kompagnijach Budyſchin wopuſchcźi a ßo najprjódzy do Königsbrücka

poda, hdźež budźe ßo na tßélenje wuwucźicź. Wot tam manevrěrujo do Roßweinſkich ſtron poczehnje. Hłowne manevry, pſchi kotrychž ßo zyły ſakſki armeekorps wobdźěli, budźa 20. a 21. ſeptembra bjes Roßweinom a Koldizami.

S Dobruſche. Ssrjedu wjeczor 3/4 8 hodźin w jenej hródźi, tudomnemu knjezemu dworej ßkuſchazej, woheń wudyri, kotryž ju do próchа a popjeła pſchewobroczi. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Wownjowa. Ssrjedu popołdnju nękotſi hólzy nimo Sprewje duzy w wodźe pſched mkynowym warom cźlowjeka leżazeho wuhladachu. Woſſjewichu to hnydom w mkynje, na cźož mkynſki hnydom cźěło ſ wody wucźeże. Sdaſche ßo, ſo je w nim hiſchcźe źiwjenje a po dlěźſchim prózowanju ßo tež poradźi, jeho ſaßo ſbudźicź. S wody wnczehnjeny ßo jako murjeł Cźech ſ Budyſchina wupokaſa, kotryž bě pſchi brjoſy khodźo ßo wobßunuł a do rěki panuł. Dokelž je khorowaty, njebě telko mozow měł, ſo mohł ßo ßam wukhowacź. Sbožownemu pſchipadej ma ßo dźakowacź, ſo w wodźe ßmjercź namakał njeje.

S Bělcźez. Ssobotu w nozy wokoło 1 hodźiny w bróżni tudomneho kublerja Bjenady woheń wudyri. Se ßłómu kryte twarjenje ßo do cźiſta ſpali. Domkhowana rożka, něhdźe 80 kop, dale ßyno, někotre hoſpodarſke woſy a mkócźaza maſchina ßo ſ pkomjenjemi ſaniczichu, w kotrychž tež 16 huß kónz wſa. Woheń je po ſdacźu wot ſkóſtniſkeje ruki ſakoženy.

S Huſki. Wjeßeke hibanje poßlednju njedźelu w naſchej wßy knjezeſche. Sſerbſke towarſtwa běchu ßebi ju ſa ßwoju ſkhadźowanku ſhladake. Draždźanſki „Cźornobóh“ bě do ßerbſkeje Łużizy wuleczo k nam pſchijěł, a druhe ßerbſke towarſtwa běchu khwatake, ſo bychu Draždźanſkim Sſerbam bratrowſku ruku tkóczike, ßo ſ nimi po ßerbſkim waſchnju ſabawjake a ßo ſ nimi jako Sſerbjo cźuke. S Khwacźiz bě ßo ſ tamniſcheho ßerbſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa wjele ßwěrnych Sſerbow a Sſerbowkow na dwěmaj reblowanymaj woſomaj, ſ brěſami rjenje wupyſchenymaj, pſchiwjeſcź dako, wulku ßyku ßobuſtawow bě tež „Budyſka Bjeßada“ pózkała, a ßamo někotrych Rakeczanſkich Sſerbow ſ tamniſcheje „Lipy“ mějachmy wjeßele, powitacź. Bóh luby Knjes bě po nuſnym deſchcźikowym wjedrje rjany ßkónczniły dźeń wobradźił; duż bě naſchim ßerbſkim hoſcźam mózno, ßo w naſchim kraßnym knjezim parku, kiž drje w Łużizy nima runjecźa, wukhadźecź. Popołdnju ßo w ſahrodźe tudomneho Jäckelez hoſcźenza pſchi inſtrumentalnym konzercźe ſkhadźowachu, k kotremuž ßo wjeczor ſpěwanſki konzert pſchiſamknu. W nim knjes ſtud. muſiki Wicźas wjazore ßerbſke ſpěwy pſchednoſcheſche. Poßkucharjo ſ móznym kleſkanjom knjeſej pſchednoſcherjej ßwój dźak a pſchipósnacźe ſjewichu. Se ßerbſkich ſpěwańſkich ßwjedźenjow ßkawnje ſnata knjezna Mila Kordinez ſ knjeſom Wicźaſom hromadźe kraßny melodiſki ſpěw: „Hdy bych ja była rózicźka“ ſpěwaſche. Kaž pſchezo ßo tež tón krócź poßkucharjo nad jejnym ſpěwom wulzy radowachu. Po konzercźe běchu reje. Schtóž je ßo pſchi Huſcźanſkej ſkhadźowanzy wobdźělił a ßerbſku myßl w wutrobje noßy, temu wona pſchezo w wjeßelym wopomnjecźu woſtanje. Pſchiwokamy Draždźanſkim Sſerbam: „Pſchińdźcźe k lětu ſtrowi ſaßo do naſcheje ßerbſkeje Łużizy!“

S Worzyna. Wóndano ßu jeneho mkodeho hólza ſ Běkeje Hory żandarmojo ſputali a na ßudniſtwo do Budyſchina wotwjedli. Jeho winuja, ſo je wón pońdźelu tydźenja jenu holzu dwójzy nadpanuł. Holza, kotraž bě ßo rano w 4 hodźinach w Budyſchinje na pucź do Worzyna naſtajiła, bu wot njeho pſchi ſchoßejowym kole njedaloko Běkeje Hory nadpanjena. Njebojaſna ßo wona wobaraſche a ßo ſ nim pomjetawſchi ßo jej poradźi, ßo wutorhnucź a cźeknucź. Njekhmanik ßo ſa njej puſchcźi a ju pſched Worzynom doſcźahnuwſchi ju k ſemi cźißnu. Holza ſ hłoßom wo pomoz wokaſche a ſ tym dozpi, ſo jej ludźo ſ Worzyna na pomoz pſchiběźachu. Tutych wuhladawſchi, ßo nadpadnik ßwojeho wopora woſtaji a twóchnu. Nadpanjena pak bě ßwojeho pſcheſcźěharja ſeſnała a móżeſche jeho mjeno wyſchnoſcźi k wjedźenju dacź. Duż jeho hižo na druhi dźeń ſajachu a do pſchepytowanſkeho jaſtwa wotwjedźechu. Pſchebytk w jaſtwowych murjach budźe ßo jemu cźim mjenje ſpodobacź, dokelž měješche myßle, ßo w bliżſchim cźaßu woženicź. Wón dyrbjeſche ßo ſańdźenu njedźelu pſchipowjedacź, a bě hižo ßwojej njewjeſcźe wěrowanſke wobleczenje kupił. Měſto pſched woktał budźe wón nětko pſched ßudniſki ſtoł ſtupicź dyrbjecź.

S Pomorz. Na hłownej ſhromadźiſnje ßerbſkeho burſkeho towarſtwa je ßo bjes druhim tež wo pſchepytanju ſemje jednako. Jedyn chemikar w Halli bě ßo liſtnje porucził, ſemju ſa tunju płacźiſnu pſchepytacź. Kaž hižo w ſhromadźiſnje naſpomnich, pſchepytanje tamneho chemikarja wjele hódne bycź njemóże. Teho ßameho nahlada ſtaj tež direktor naſcheje ratarſkeje pſchepytowarnje a jeho aſſiſtent, ſ kotrymaj mějach tele dny ſkładnoſcź, rěczecź. Wonaj měnjeſchtaj, ſo by pſchepytanje ſemje, jeli ſo dyrbi ratarjej ſ wużitkom bycź, ſ najmjeńſcha 15 hacź 20 hriwnow płacźiło, ſpezialna analyſa ſemje pak ßo niże 60 hriwnow ſtacź njemóże. Duż pſchepytanje, kajkež je ßo nam ſ Halle poruczilo, ſa naß żaneje ważnoſcze měcź njemóże, a wudawki, na to ważene, bychu prjecź cźißnjene byłe.

Handrij Redo,
pſchedßyda Bukeczańſkeho ßerbſkeho burſkeho towarſtwa.

S Pomorz. W naſtupanju khoreho ßwinjecźa, kotrež je ßo tu pjecźa ſarěſako, woſſjewjam, ſo ßym jenoż po żadanju rěcźnika wobßwědcził, ſo w naſchej wßy żane khore ßwinjo ſarěſali njejßu, kaž tež, ſo njeje wjele ludźi ſtraſchnje ſkhoriło. Wſchitko druhe pak je bjes mojeje wole pſchiſtajene.

Handrij Redo, gmejnſki pſchedſtejicźeŕ.

S Lipin. Ssobotu wjeczor wokoło 10 hodźin je ßo tu wuměnkowe twarjenje żiwnoſcźerki Marje Wyrgacźoweje wotpaliło. Wone běſche pola provinzialneho krajneho woheń-ſawěſcźazeho wuſtawa ſe 450 hriwnami ſawěſcźene.

S Bacźonja. Njedźelu 23. julija wotmě ßo w tudomnym hoſcźenzu hłowna ſhromadźiſna „Towarſtwow Sſerbſkich Burow“. W ßwojej wotewrjazej rěcźi móżeſche pſchedßyda, ßejmſki ſapółkanz knjes Kokla, wuſnacź, ſo w wobßahu naſchich burſkich towarſtwow dźakowano Bohu nuſa wo ſkótnu pizu njeje tak wulka, ſo ju njemóhli ratarjo ſe ßwojimi ßrědkami pſchewinucź. Dokelž pak ßo tu khwilu w wſchitkich ratarſkich a druhich nowinach jara na nuſu wo pizu ſkorźi, běſche ßebi hłowny pſchednoſcheŕ tola „nuſu wo pizu a jeje wotpomhanje“ ſa pſchedmjet ßwojeho pſchednoſchka wuſwolił. Wón ſpomni w ſawodźe na to, ſo, hdyž runje lětßa nuſa wo ſkótnu pizu pola naß hiſchcźe njepſchewinjomna njeje, dha je tola wulka doſcź, ſo móhli ßo ratarjo wabjeni cźucź, ßo kóżde lěto ſ cźaßom tak derje hacź mózno na nju pſchihotowacź, ſo móhli, hdyž hiſchcźe wjetſcha wudyri, hacź je lětßa w naſchich ſtronach, ju ſ Bożej pomozu pſchětracź. Pſchetož: „Hdyž ratař niczo wot ſkotu nima, ſ cźaßom njech ſa kij proſcheŕſki pſchima“. Hdźež piza tak pobrachuje, kaž to lětßa ſ wjele ſtron ßkyſchimy, tam dyrbi ßo ſkót jara tunjo pſchedawacź a poſdźiſcho ſaßo jara droho kupowacź; hdźež je mało ſkotu a póbla hiſchcźe hubjena piza, tam je mało hnoja a po tajkim tež hubjeny wuhlad na pſchichodne żně, tam bur lohzy do dołha ſajědźe, ſ kotrehož ßo cźeżko wudrapa.

Schto pak mamy cźinicź, ſo bychmy tež w jara ßuchich lětach ſkótnu pizu ſa ßwój ſkót měli a ßo wulkeje nuſy ſminuli?

1. Ratarjo maja ßebi wſcho mózne napramicź, ſo móhli ßwoje łuki powodźicź. Mkynzy dyrbja ßwoje prawo na zyku rěcźnu wodu na wěſte dny puſchcźicź, ſo bychu ratarjo ßwoje łuki, hdźež ßo hodźi, ſ rěkow powodźecź ßměli. Pola Mnichowa je ßebi jedyn ratař parnu maſchinu ſtajicź dał, kotraž jemu wodu na łuki cźěri. Powodźenje 12 ha. łukow khoſchtuje jeho 20 hriwnow. Druhdźe maja wětrniki.
2. Dokelž dyrbi ßo ßłóma ſa pizowanje lutowacź, dyrbi ßo ſaſtupne ßłanje nałożecź, a to a) lěßne ßłanje, b) torf, kiž juchu do ßo ßrěba a pſchi ßebi ſdźerži. 3 kg. torfa ſa jene ſkoczo wſchědnje ßłómjane ßłanje poknje ſaſtupuje. Potróſchenje hnoja ſ dobrej linjojtej pjerſchcźu hnój konſerwěruje.
3. Ssykanju ma ßo mózna piza, jejowy běłk wopſchijaza, pſchidawacź.
4. Knjezeŕſtwo a privatni wobßedźerjo dyrbja, hdyž je nuſa, lěßy k hrabanju ßłanja wotewricź; kredity a tunje tariſy ſa dowożowanje pſchikupneje pizy a ßłanja maja ßo ſawjeſcź.
5. Sa ſkót ma ßo liſcźe dźernucź. Ssamo meter dołhe liſcźojte hałoſy móża ßo ſ kettkow rěſacź, wußuſchicź a w ſymje ſkotej ſa rěble mjetacź.
6. W połnóżnych Němzach je jedyn ratař maſchinu wunamakał, wo kotrejż ßmy w poßlednich „Sſerbſkich Nowinach“ pißali, kiž walczinu na ßykanje rěże a ju rosmjecźe, ſo by ßo potom, hdyž je na żur roſeſchła, ſkotej dawała.
7. Dokelž dyrbi ßo ſelena piza lutowacź, ma ßo w cźaßu nuſy ſahe ſe ſymſkim pizowanjom ſapocźecź.
8. S zyła ma ßo ſtajnje derje rataricź, woßebje tež hłuboko woracź. Woboje ßo w Sſerbach ſtawa, teho dla tež jow pſchi lětuſchej ßuchocźe pſches měru wulka nuſa njeje. S wjetſcha wſchitzy mamy něſchto dobjerka ſa hubjene lěta.
9. S najeńſkich kontraktow ma ßo tón paragraf ſběhnucź, kotryž najeńkam ſakaże, ßłómu pſchedawacź. Tyßazy zentnarjow ßłómy tuteho paragrafa dla kóżde lěto ſhnije, abo ßo, derje ſawěſcźeneje, ſpali. Wſchitzy wulzy kublerjo, kiž ßami hoſpodarja, ßłómu pſchedawaja; najeńkam pak ßo to wobara. Kak wjele mózneje pizy a hnoja móhli ßebi ſa ßłómu, na hromadach hnijazu,

kupicź. S zyka by ßo pśches to nusa wo ßłómu w khudych lětach pomjeńśchika.

Kajke pizne rostliny maja ßo ßadźecź a ßycź?

1. Wjele běrnow. Pśches lětuśchu symu a naléczo ßu nam woßebje bohate běrnjaze žně pśchepomhake.
2. Na žnjach ma ßo ſ cžaßom kulirěpa, runkliza, zokorina a kak ßadźecź. Ssadźeńkam dyrbja ßo korjenje pśchi ßadźenju we trochu hlinojtej, ſe žitkej ſeſtatej juchu (hnójnizu) naměśchanej wodźe womacźecź, ſo ßo lěpje pśchimnu. Potom dyrbi ßo jim pśchiliwacź.
3. Wjele praweje rěpy ma ßo ßycź a ßo k njej trochu hnojicź.
4. Też kukuriza (majß) hiśchcźe ßo wo žnje ßycź hodźi, naléto pak to nichtó ſakomdźicź njedyrbjak a byrnjež mjeńśche wobßedźeńſtwo měł. Wón pak chze wjele hnoja měcź.
5. Zokorowe jahły na lóhku rolu a mohar (Kolbenhirſe) na pěśki hodźi ßo kónz junija ßycź.
6. Jako měśchenza (gemenge) ſa nalétnu pizu: Janśkeje rožki 40 puntow a naſymśkeje woki (zottelwicke) 60 puntow.
7. Hiśchcźe, je=li pśchihódne wjedro, ſa naſymśku pizu: Peluſchkowy (pěſkowy) hróch a jerza (lětna rožka).
8. Sa nalétnu pizu niz pśchepoſdźe: kerkojta rožka (Staudenroggen) ſ naſymśkim abo naléthym rěpikom. Derje hnojicź.
9. Na cźežku rolu: ſnata woka — na lohku: ſeradella, też hiśchcźe wožnje.
10. Na lohku pěſkojtu rolu: cžorne lupiny k ſelenej pizy a, dokelž jara derje hnoji, k ſaworanju.
11. Na lohku rolu ſa wuſkhnjeny dźecźel w ſapocžatku auguſta: inkarnatſki dźecźel, kiž w ſaźnym naléczu ſelenu pizu da, a móža ßo tam potom běrny, kulrěpa atd. ßadźecź, dokelž ßu jeho žně 1. meje nimo.
12. Běły žonop ßam abo ſ japanſkej hejduſchku.
13. Wolijowa retkej ſe žonopom a hejduſchku na ſchcźerniſchcźo.
14. Luzerna a eſparaſeta hodźi ßo hiśchcźe nětko na dobru rolu do wuſkhnjeneho dźecźela ßycź. Luzerna na pſchikkad hiśchcźe nětko na ßuchich želeſnizynych brjohach wot Cźemjeriz hacź do Wjelkowa rjenje roſcźe a ßo mlódnje ſeleni, hdźež tam tola žana ſelena trawicźka wjazy widźecź njeje.
15. Lěßny hróch (lathyrus sylvestris), kotryž je w „Sserbſkich Nowinach“ hižo derje doſcź wukhwaleny.

Skónczńje pſchednoſcheł radźeſche, ſo bychu w kóždym pobocžnym „Towarſtwje Sserbſkich Burow“ nětkoſi ratarjo poſpytł ſ mjenowanymi, hiſchcźe mako ſnatymi abo zyle njeſnatymi ßywami cźinili. Ale dobra rada bohužel husto nimo wuſchow pada. Bur ßo cźrijej jara cźiſchcźecź da, prjedy hacź ßo pſchewobuje.

Dale ßo wo ſkaſanju noweho ßymjenja rěcźeſche. Pobocžne towarſtwa maja ßebi propſtajſku rožku hacź do 15. auguſta pola hłowneho ſkaſarja, knjeſa kublerja Ssmoły w Spytezach, ſkaſacź.

S wowßom, w lěcźe 1892 ſkaſanym, ßu wſchitzy wotebjerarjo derje ſpokojom byli. Bukecźanſke pobocžne towarſtwo je měſto teho, ſo je hłowne towarſtwo 17 hriwnow ſa wowß płacźiło, 22 hriwnow płacźicź dyrbjało, dokelž je ßebi jón woßebje ſkaſało.

Jara wuſtojnje a rjenje je ßejmſki ſapółßanz, knjes Kokla, rěcźał a jednanje wjedł. Najſajimawiſche ßłowa pak ſtaj knjeſaj adminiſtrator Libſch ſ Bacźonja a farař Waklař ſ Wóßlinka rěcźałoj, kotrajž k wobkhowanju ſtareho dobreho ßerbſkeho waſchnja a ſdraſcźenja, k hajenju narodnoſcźe, ßwěry, luboſcźe a njewinoſcźe napominaſchtaj. Knjes Libſch wobžarowaſche, ſo ßo Sserbjo pſchezo hiſchcźe jara mało ßerbſkeje literatury abo ßerbſkeho pißmowſtwa pſchimaja, a radźeſche woßebje Sejlerjowe ſpißy cźitacź, ſ kotrychž ßo nanajlěpſchi ßerbſki buch do naſchich wutrobow wuliła. Knjes Wicźas ſ Rózanta ſkoržeſche na to, ſo ßo wjele ßerbſkich burow hiſchcźe naſcheho towarſtwa w dźiwnej hordoſcźi ſdaluje a radſcho k ſwjaſkej němſkich ratarjow pſchiſtupuje. Hewak ßu rjenje a derje rěcźeli: knjes Ssmoła=Spytowſki, knjes Zyž ſe Stróžiſchcźa (wo tym, ſo połwuczeńoſcź ſchkodźi), knjes Redo ſ Pomorz a knjes Skop ſ Kſchiweje Borſchcźe.

Saſtupjene běchu ſcźěhowaze towarſtwa: Khróſcźańſke, Njebjelcźańſke, Ralbicźańſke, Wóßlicźańſke, Hodźijſke, Łahowſke, Wjelkowſke, Bukecźańſke a Radwořſke. B.

S Barta. S rejow domoj duzy ſtaj ßo połdźelu tydźenja dwaj cźeladnikaj, wěſty Schwarz na Bartſkim knježim dworje, a wěſty Pfütza na Rakojdźańſkim knježim dworje ßłużazy, jeneje holzy dla do ſwady dałoj. Se ſwady naſtachu puki, pſchi cźimž Schwarz ßwojeho pſchecźiwnika ſ nožom pod kopatku do khribjeta kló. Dwaj zolaj hłuboku ranu je lěkař dyrbjał hromadu ſchicź; budźiſche=li nóż běrtlk zola hłubſcho ſajěł, budźiſche ßo płuzow dótknuł a Pfütžu ßmjertnje ſranił. Schwarza ßu na druhi dźeń do Budyſkeho jaſtwa wotwjedli.

S Wulkeje Dubrawy. Ssobotu wjecźor wokoło dźewjecźich hodźin je Boże njewjedro do domſkeho tudomneho ſahrodnika Pětra Pětſchki dyriło. Błyſk ſe ßwißlemi ſe ßłómu kryteho twarjenja po muri dele do bydlenſkeje ſtwy ſajě, hdźež Pětſchka, jeho ßyn, ßłużobna dźowka Garbarez a jena ßußodźina runje pſchebywachu. Wrjeſkot ſaßłyſchawſchi Pětſchka a ßußodźina ßmjercź wuſtróżenaj ſe jſtwy cźeknuſchtaj. Wonka ßo Pětſchka dohlada, ſo běſchtaj jeho ßyn a ßłużobna dźowka wo jſtwje woſtałoj. Duž ſa nimi hladacź dźěſche a wobeju na ſemi wo jſtwje leżazeju nadeńdźe. Jeju bě błyſk poraſył, a prěni wokomik ßo ſdaſche, ſo ſtaj morwaj. Ssußodźina bě bjes tym ßußodow ſawokała, kotrymž ßo po dołhim prózowanju poradźi, wobej cźěle ßylnje njepſchеſtawajzy rybujo do njeju ſaßo žiwjenje wrócźicź. Naſajtra rano Maleſchanſki knjes lěkař jeju ſ elektriſkej maſchinu elektriſěrowaſche, ſ cźimž ßo dozpi, ſo ßłużobna dźowka, kotraž jenož njeſroſumliwe ſynki ſtonaſche, ſaßo rěcź doſta. Bjes tym ſo je Pětſchkowy ßyn ſcźěhwki błyſkoweho raſa nětkole trochu pſchewinuł, je ßłużobna dźowka hiſchcźe cźeſko khora.

Se Žitawy. Tudomna garniſona ßo ſapocžatk oktobra wo 500 muži poßylni. 300 muži ßo nakhwilnje w konjemzowym twarjenju ſaměſtni, a 200 ßo hoſpoda pola měſchcźanow pſchipokaſa. Poſdźiſcho ßo woni do barakow pſchepokoja, kotreż ßo bórſy twaricź ſapocźnu.

S Běłeje Wody. Njedźelu je ßo tu dwojo=khěžorſki pomnik poßwjecźił. Wón je ſ bronſy laty a khěžorow Wylema I. a Bjedricha w žiwjeńſkej wulkoſcźi pſchedſtaja. Pjenježne ßrědki, 8000 hriwnow wucźinjaze, ßu ßo ſa jene léto nahromadźiłe. Pomnik je ßo w kóždym naſtupanju wuměłſzy poradźił a je ſ rjanej pychu ſa naſchu wjeß.

Přilopk.

* Sakſke knježerſtwo je wobſamkło, ratarjam, kotrymž piza ſa ſkót njedoßaha, bakmjanoſornowu mucźku po najtuńſchej płacźiſnje wobſtaracź. Kaž ſ Voigtlanda pißaja, ßo tamniſchi ratarjo ſ tutym poſkicźenjom ſpſchecźelicź nochzedźa. Hakle wóndano ßu ßo w Lauterbachſkim ratarſkim towarſtwje roſßudźili, wot knježerſtwa ſkótnu pizu niz kupowacź, ale radſcho nowe žito ſchrótowacź a jo ſkotej dawacź. Na wjetſchich voigtlandſkich kubłach ßu ſpytali, pizne ßymjenja wußycź, kotreż ßo ſ khudſchej rolu ſpokoja. Běły žonop, kiž druhdźe jara khwala, ßo w Voigtlandźe njeje jako cźiſcźe pſchihódny wopokaſał, dokelž jeho ſtwjelzo pſchi ßuchim wjedrje pſcherucźe roſcźe a potom pſchemało kopjeſchkow naßadźuje. Jako lěpſcha je ßo chineſiſka wolijowa rjedkej wuſpytowała, kotraž jako piza ßylnje na mlóko cźěri. Najlěpſchi wuſpěch je ßo też ſ plahowanjom peluſchki dozpił, kaž ßo hróch mjenuje, kotryž na pěſkowej roli roſcźe a ſtłódku wutkatu ſelenu pizu dawa. Loni ßu ſpytali ſelene běrnaze ſelo ſakißacź a tajke jako ſkótnu pizu wužicź. Lětża chzedźa, dokelž je ßo tajka ſkótna piza khmana wopokaſała, ſelene běrnaze ſelo w wjetſchej měrje ſakißacź.

* W Žitawje jedyn ſahrodnik w naléczu wěrowanſki pjerſchcźeń ſhubi. Wóndano radiſki w ſahrodźe wuſběhajo, pjerſchcźeń namaka; jena radiſka bě pſches pjerſchcźeń pſcherołtka.

* Pſchecźiwo 9 reſerviſtam jeneho Barlinſkeho regimenta, kotſiž ßu w jenej korcźmje ſozialdemokratiſke ſpěwy ſpěwali a kotrychž je jedyn żandarm pſcheradźił, je ßo wojeſke ßudniſke pſchepytanje poruczіło.

* Njedaloko Apoldy je ſ jědźazeho želeſniſkeho cźaha jedyn popadnjeny wojeſki cźeknjeńz wuſkocźił. Cźah bu hnydom ſpinany, tola cźeknjeńza, kiž bě ſ nuſnikowym woknom wupjeſchnuł, njenamakachu, ſa to pak běchu ßo pſchi ßamym jeho pſchеſcźěhowarjo na druhej koliji wot pſchiſchwórcźazeho cźaha rosmjatli. Cźeknjeńz bě jedyn pioněr Draždźanſkeje garniſony, ſa kotrymž hižo dwě lěcźe ſlědźa. W Freiburgu w Badenſkej běchu jeho ſkónczńje ſajeli. W cźahu jeho jedyn feldwebel a jedyn ßeßatnik (Gefreiter) ſtražowaſchtaj.

* Se ſtraſchnej hrajku ßo nětkoſi hólzy w Braunſchweigu ſabawjachu, hrajachu mjenujzy „kata“. Tſinacźelětny kat pſchi tym 11 lětnemu „wotßudźenemu“ ſe ßekeru palz lěweje nohi wotrubnu, tak ſo dyrbjachu wboheho hólza do hoſpitalnje dowjeſcź.

* W Hannoverſkej je ßo jena ſ wjecźornych wěžow tamniſcheje ßo twarjazeje wojeſkeje zyrkwje ſaßypła. Wěża bě hižo něhdźe 40 metrow wyßoko natwarjena. Saßypnjenje ßo do ſapocźatka dźěła ſta, tak ſo cźłowjekoju do ſchkody pſchiſchli njeßu.

* Zónſka, kotraž bě ſakomdźika, ſe želeſniſkeho cźaha pola Veits=höchheima wuſtupicź, bjes Veitshöchheimom a Thüngersheimom khróble ſa powjas nuſy ſacźeże, wuſtupi a cźěrjeſche tak ſkoku prjecź, ſo ju cźahowi ſaſtojnizy doſcźahnucź njemóżachu.

* Lětża žo wjele na žuchotu skorži. Podobna abo hischcże hórscha žuchota je w lěcże 1842 w Němzach knježika. Jene durinkske nowiny wo njej pišaja: 1842 je Durinksku wulka žuchota domapytała. Dorn bě tehdy tak wusłhnuł, so mějesche napohlad, jako so by wupaleny był. W měžazu oktobrje kopa žłómjanych walcžkow, něhdże po 18—20 puntow wažazych, 10 toleŕ płacżesche; duž wjele skotu sarěšachu. Stare kruwy po 8 hacž 10 schěžnakach pschedawachu. Proßata płacżachu po 6, 8, 12 hacž 50 krajzarjach. W Saalfeldże žamo proßata, kotrež žo na wikach njerospschedachu, darmo rosdawachu. Bërnow žo jenož mało domkhowasche. Lusdorfszy wobydlerjo dyrbjachu zyke lěcžo wot junija po wodu do Oberweißbacha khodżicż. Wjele młynow s měrom stejesche. W Greizu a Zeulenrodże dyrbjachu ludźo s wulkim napinanjom młyny wjercżecż. Dla njedoßahanja wody bě nusa na khlěbje.

* Wo straschnej jěsbje jeneje lokomotivy s Poggio Renatico do Bologne žo s Roma pische: Na sastanischcżo Poggio Renatico bě tworowy cżah pschijěł, na kotrehož lokomotivje pódla wjednika 38lětny tepjeŕ Pietro Rigosi stejesche. Wjednik bě na niczo ske žebi njemyßlo po tepjerowym namolwjenju k sastanischcżowemu pschedstejicżerjej schoł, kotryž dyrbjesche jemu w žłużbnych naležnoscżach něschto wosjewicż. Schtó wopische, kak žo wschitzy želesniszy sastojnizy spodźiwachu, hdyž žo na dobo wotspinjena lokomotiva wótsje hwisdajo do hibanja da a žo s pschezo pschibĕrazym khwatkom na stronu k Bolognje shubi, Wschĕm sastanischcżam žo hnydom s telegrafom powjescż da, tola wschě snamjenja a sawołanja, s kotrymiž chzychu wrótnemu wotwjedżerjej pachazeho żadławza sastacż pschikasacż, běchu podarmo. Rigosi bě sběhak parneje pischcżele pschiwjasak, tak so ta pospochi wótsje hwisdasche a hižo nasdala wscho do roshorjenja staji, a, žo njewohladujo, s poknej paru dale cżerjesche. Wulki dźiw dyrbi žo mjenowacż, so běchu wschudże kolije prósdne a, so žo też pschi pschekhodach, kotrež wothladarjo s cżaßom sawrjecż njemóżachu, żane njesboże stako njeje; runje tak wulke sboże je, so na Bolognaskim hłownym dwórnischczu, hdżeż stajnje se žydom wschelakich stron cżahi pschikhadżeja a mjeŕwjenza ženje njepschestanje, doscż khwile a duchapschitomnoscże namakachu, pschiprawy cżinicż, s kotrymiž žo pschikhadnik njeschkódny sczini. Wuhibki žo tak stajichu, so dyrbjesche lokomotiva na morwu, jenož s prósdnimi wosami nastajenu koliju sjěcż, a tak žo też sta. Sastojnizy, jedyn żandarmski offizĕr, polizajski komišar a drusy s napjatoscżu na njesboże cżakachu, kotrež wuwostacż njemóżesche. Sa něhdże poł hodżiny bě lokomotiva 36 kilometrow daloki pucż pschejeła. Hdyž wona do Bolognaskeho dwórnischcża schwórcżesche, Rigosia se stawatymi włoßami, wohidżenym wobliczom a wukazymaj woczomaj, wobras błudnoscże, na jeho městnje stejazeho wohladachu. Wokachu na njeho, so dyrbi dele skoczicż, so by žo, jeli móżno, wukhował. Wón ruku wupschestrje, kaž so by to wotpokasał. Někotre sekundy posdżischo lokomotiva do prósdnych wosow storczi, kotrež do cżista rosschcżĕpi. Tepjeŕ do rospadankow padże a bu żałožnje franjeny s nich wucżehnjeny. Schto je jeho k tutemu pryslej nawabiło, wo tym niczo wěste njewjedża; tola žo na tym dwělowacż njehodżi, so je wón rosuma sbył.

* Żadławischi njeskutk drje je žo w sdźĕkanym žwĕcże sa dźiw hdy stał, hacž tón je, wo kotrymž žo s Brüßela pische. W Waterlowje je rĕsnik Grimonprez žwoje žamßne dźĕczo skónzował, je na cżascże rosrubał a w žwojich khlamach rospschedał. — Druha powjescż wo tym pische, so je žo to w Watreslosu w poknóznej Franzowskej stako. Po tej powjescżi je mordaŕ žwoje njemandżelske dźĕczo najprjedy sadußył, potom swarił a do rossżykaneho mjaża smĕschał. Njeskutk je jeho wotrocżk widżał a njedźiwajzy wscheho mordarjoweho hroženja wyschnoscżi wosjewił. Jenož s wulkej prózu žo wobydleŕstwo wotdżerżecż dasche, so njekraßnika njerostorha.

* Pschi wójnskej schmatańzy, do kotrejež je Siamska pschischła, žu scżĕhowaze rynczki sajimawe. Wone žu s nastawka wsate, kotryž je tutón mĕžaz w jendżelskim cżaßopiżu „Contemporary Revier“ wocżischczany. Nastawk je s pjera spiżacżela wuschoł, kotryž je psched njedołhim cżaßom w Siamskej był — po žwojim wudawanju — jara cżasto parschonszy s kralom wobkhadżał. Siamski kral je jara pschecżelna woßoba. Wón je derje roswucżeny, dobrocżiwy, kruteho smyßlenja a dostojny w žwojim wobkhadże. Wón je jara rjany muż a sdwórliwy. Tu pak dyrbi khwalba pschestacż. Jeho žiwjenje je njepschestawaza rospuschczenoscż. Do žwojeho pjatnateho lěta bě wón hižo nan dweju dźowkow. Liczba żonow w jeho hrodże je njesnata. Wscho, schtož kralowe żony nastupa, žo w Siamskej jako „Kange Nac“, to je snutskowne, mjenuje, a wo tym rĕczecż, je krucże sakasane. Wón ma pjecża wjazy hacż sto dźĕczi. „Snutskowne“ hroda njeje rjad stwow — ale zyke město. Kóżda s jeho żonow wjele drohotnych kamjenjow wobžedży. Schto žo w kraju stawa, kralej snate njeje. Ssamo wobstejnoscże w jeho hłownym měscże žu jemu njesnate. Tak bórsy hacż žo powjescż rosnjeße, so ma myßle, žo po měscże wukhadżecż, žo dróhi mjetu, wojazy a polizistojo žo najlĕpschu drastu woblekaja a sa broń pschimaju, kotraż žo jeniczzy pschi tajkich składnoscżach wužije — Bangkok žo žwjedżeński schat woblecże a žo skoro w pschistojnoscżi europiskeho města pokasuje. Hdyž je žo kral wot žwojeho wukhoda saßo domoj wróczik, žo pyschna drasta a błyschczate brónje saßo na bok pokoża, a wscho saßo do stareje masanoscże a njerodnoscże panje. Hdyž kral žwój hród wonka w Barg=pa=in wopyta, wón wschě žwoje żony a dźĕczi se žłużobnizami žobu wosmje — něhdże tyßaz woßobow sa nim cżehnje. Pjenjeżne wudawki, s tym trĕbne, žu njeßmĕrnje wulke. Hdyž kralowi pschiwusni wumru, žo jich cżĕko s njewopißomnym porjadom spali. Spalenje poßlednjeho kralowskeho cżĕka je 1,600,000 hr. płacżiko.

(Zyrkwinske powjescże hladaj w pschikosy.)

Majß a majßowy schrót, wotruby a cżornu muku porucża w wubjernej hódnoscżi pschedawarnja żita a piznych žrĕdkow

Ernsta Pfuhla
w Budyschinje pschi żitnych wikach 30.

Kedżbu pschi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjerarka: „...Nochzu wotewrjeneho insektoweho pólvra; pschetož žym Zacherlin żadała! ... Khwala tule woßebitoscż s prawom jako najlĕpschi žrĕdk psche wschě pschekaßanzy, duž jenož sasyglowanu bleschu s mjenom Zacherl wosmu!“

Woprawdźity dostacż:

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Mĕrschow,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Ernsta Mittascha,
= = = = Jurja Holda w měschcż. hapt.,
= **Barcże** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Herm. Mürby,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= **Schĕrachowje** = = Ed. Trummera,
= **Sohlandże** = = Ernsta Augustina,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlĕd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nĕsczowe rĕbliki, khachlowe durczka, tšĕschne wokna, twarske hosdże
porucża tunjo

Paul Walther.

Pscheßadźowanje wowßa.

Wowßowe žně, na ſbytknych ſahonach cźißko 381, 382 a 370 ſtejaze, maja ßo

poňdźelu 31. julija popołdnju 1/2 6 hodźin

na měſtnje ßamym na pscheßadźowanje pschedawacź.

Na wotnajecźe ſmyßleni ßo napominaju, ßo mjenowany cźaß na **rózku Tuchorſkeje dróhi a ſtareho Tſélanſkeho pucźa** ſeńcź.

W Budyſchinje, 27. julija 1893.

Měſchcźanſka rada.
Dr. Kaenbler, měſchcźanoſta.

Hoſcźenz na pschedań.

W twarje nimale dokonjany, pſchi **drjewowych a ſkótnych wikach** w **Budyſchinje** leżazy **hoſcźenz,** ſ korcźmarſkimi ſtwami, po nětcźiſchim cźaßu naprawjenymi, ſ 1 etažu ſtwow ſa zuſych, ſ něhdźe 1000 □metrow wulkim dworom, ſ wjerchowym ßwětkom naprawjenymi pſchiſprawnymi hródźemi ſa něhdźe 150 konjow je płacźiſnyhódno, jeli ßo hodźi, 1. oktobra t. l. na pſchenajecźe.

Ležomnoſcź lubi dla ßwojeho pſchihódneho położenja pſchi ſkótnych wikach a dla ßwojeho wurjadnje wulkeho ſa wupſchahanje ßo hodźazeho dwora a dla doßahazych hródźow trajny wopyt. Cźi, kiž wo to rodźa, ſhonja dalſche pola

Xavera Mauerera,
twarſkeho miſchtra w Budyſchinje.

Pschedeſchcźniki

po wſchěch płacźiſnach, jenož ßamßny wudźělk, hódnu trajnu tworu, ſ **barbu njepuſchcźatych** wołmjanych a połźidźanych tkaninow; woßebje wulke 9-dźělate, 10-dźělate a 12-dźělate pſchedeſchcźniki porucźa po tunich płacźiſnach

H. M. Schmidt,

pſchedeſchcźnikowa fabrika pſchi hłown. torhoſchcźu 18.

Nowe pocźehnjenje a porjedźenje pſchedeſchcźnikow rucźe, derje a tunjo.

Rjane žakety

hižo po 2 mk.,

deſchcźne mantle, pieſle, trikotowe taille po 1 mk. 50 np. a druhu žonjazu draſtu porucźa po najtuniſchich płacźiſnach

Emma ſwud. **Vorwerkowa**
na hłownym torhoſchcźu 5.

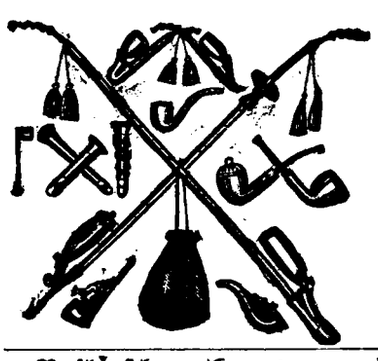

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetſchim wubjerku
porucźa
Ed. Schulze's Sohn
pſchi bohatych wrotach 26.
Najtuniſche žórko ſa ſaßopſchedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłarni.

Najlěpſchu margarinſku butru,
derje złodźazu, porucźa
Pawoł Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleiſk. haßy.

Sſłódkoßmjetanowu margarinu
(ſarunanje ſa butru)
najlěpſcheje dobroſcźe porucźataj
Ginzel & Ritſcher.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Dźělbu **luſtra** ßym po jara tunjej płacźiſnje kupił a porucźam něſko meter po 40, ſtary łóhcź po 23 np.,

köprowy luſter meter po 50, ſtary łóhcź po 30 np.,

köprowy luſter meter po 60, ſtary łóhcź po 34 np.,

To je wſcho rjana huſcźe dźěłana, trajna bjesmyłkata twora.

Dwójzy ſchěroke cźiſtowołmjane draſtne tkaniny porucźam meter po 1 mk., ſtary łóhcź po 57 np., kaž też wulki ſkład **katuna, kroiſeja, pißaneho möbloweho katuna,** 5/4 a 6/4 **módroczźiſchcź, poßleſchcźowe tkaniny, módry płat, cźiſchcźane ſchórzuchi** atd. po jara tunich płacźiſnach.

Židźane, połźidźane, wołmjane, połwołmjane a bawmjane rubiſchcźa.

Franz Marſchner

cźaßnikař w Budyſchinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

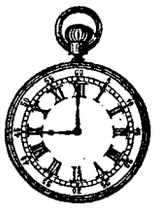

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźiſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

Adolf Rämſch w Budyſchinje

pſchi butrowych wikach

porucźa ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam:

jerje, ſ lěta 1892, nowe wulke tucźne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy ſchmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ßwinjazy połcź ßuſcheny, punt po 75 np.,
ſyrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkoſornaty, punt po 16 np., 5 puntow ſa 75 np.,

dale porucźam ßwoje ſnate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacź 75 np., teho runja **naturſku khimjelcźku** liter po 40 np.

— Moja pſchedawarnja wot lěta 1868 wobſteji. —

Žiwnoſcź

w Kſchiwej Borſchcźi je ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola

Korle Meiſela w Budyſchinje na hornczerſkej haßy 21.

Kedźbliwy **ſchwinczi poß** (Dachs) je na pſchedań pola **Ed. Heynolda** w Budyſchinje w ſłotym jehnjecźu.

Koń, 6—7lětny, bruny abo cźorny, bjes tſjomi na wubjerk, je na pſchedań pola kublerja **Zyža** w Stróžiſchcźu pola Mak. Wjelkowa.

Zigary

derje wotležane,

tobak

w rołkach a krany

kurjerjam porucźataj

Ginzel a Ritſcher.

Proßata na pſchedań.

Proßata běłeje Yorkſhirſkeje a też cźornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po cźaßej pſchimérjenych niſkich płacźiſnach na pſchedań na knježimaj dworomaj

w **Budyſchinku** a **Pſchiwcźizach.**

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńcźuja a ſ wobłukom wobbadźa,

domowe žoßnowanje a **wobraſy**

w wulkim wubjerku a tunich płacźiſnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Howjaſe a cźelaze kože

kupuje pſchezo po najwyſchſchich płacźiſnach

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
pſchi žitnych wikach.

Wosjewjenje.

Lětuschi **žnjowy hermank** budźe žo w czažu wot **5. hacž 7. augusta** wotbywacź.

W Budyschinje, 28. julija 1893.

Měschczańska rada.
Dr. Kaeubler, měschczanosta.

Wosjewjenje.

Podpisžane towarstwo ma myžle, w czažu wot **6. hacž 11. oktobra t. l.** w lokalnosczach tudomneje **piwarńskeje restawrazije**

= žadowu wustajeńzu =

wotbywacź, kotraž ma žo na **wschelakory žad** a **žadowe wudźelki, žad wuwužiwaze maschiny, warjenja, sahrodnisku nadobu** a **grat** wupschestrjecź.

S wustajeńzu budźe **premiirowanje** sjenoczene. Wschě towarstwowe žobustawy a wschitzy žadplahowarjo w wokrjeżu tudomneho hamtskeho hejtmanstwa žo hižo pschedběžnje na to kedźbni czinja a žo prosca, na wustajeńzu po móžnosczi wjele žadu a druhich wustajeńskich pschedmjetow pósłacź. K wustajenju maschinow a grata žo też s wonka wokrjeża bydlaze wožoby pscheproschuja.

S dobom s wustajeńzu dyrbja žo też

žadowe wiki

wotbywacź, a žo kupowarjo žada na tule składnosczź kedźbni czinja, dokelž žo wustajerjo napominaja, so bychu wosjewili, kelko žadu maja na pschedań a schto płaczi.

W nastupanju dostacza pschipowjedźeńskich formularow a programa wo premiirowanju wustajeński komitej hischcze wscho bližšche wosjewi.

W Budyschinje, 26. julija 1893.

Direktorij
podkrjeżneho žad plahowazeho towarstwa.
s **Döring**, knježerstwowy radźicźel.

Spěwy
do žnjowych wěnzow
žu na pschedań
w wudawarni „Sserb. Nowin“.

K domkhowanzy porucza
czerstwe koruschki, rjany khofej,
tuni **zokor,** wschě druźiny **muki**
a czerstwe **droždże, rjane wotruby, majžowy schrót** po najtunischich
płaczisnach
G. H. Dobritz w Rakezach.

Njepschewubjerane
6 np.-zigary
■ bjes khostow sawalene ■
10 schtuk jenož po 40 np.
porucza jako něschto jara dobre a tunje
Hermann Kunack
na bohatej haży.

Khofej
žyry a paleny w dobrych a najlepschich druźinach poruczataj jara płaczisny hódno
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haży.

Dźělba wschelakich
dobrych bružow
žo tunjo wupschedawa
pola
Oskara Buttera
pschi žitnych wikach 2.

Dźewjatnata hłowna skhadźowanka Serbskeje Studowaceje Młodźiny

změje so
5., 6. a 7. awgusta w hosćencu „K sakskemu domej“
w Rakecach.

Sobotu 5. awgusta popołdnju w 5 hodźinach je zhromadźizna wubjerka.

Njedźelu 6. awgusta popołdnju w 3 hodźinach započina so hłowna zhromadźizna (rozprawy, přednoski, wólby, namjety atd.)

Wječor w 8 hodź. **serbski koncert** a **dźiwadło.** Po dźiwadle **zhromadna wječeř** a **zabawa.**

Poněźelu 7. awgusta zhromadny wulět, po móžnosći do Delnjeje Łužicy.

Wšitcy serbscy studowacy so z tutym należnje na hłownu skhadźowanku přeprošuja. Zastupjerjo serbskich studowacych towarstwow njech rozprawu wo tutym lěče też pisomnje do aktow wotedadźa.

Wšitcy přećeljo serbskeho studentstwa, wosebje też sobustawy serbskich towarstwow, kaž burskich atd., budźa witani hosćo a njech so bohaće też na popołdnišej hłownej zhromadźiznje wobdźěla.

Michał Šewčik, stud. theol.,
hłowny starši Serbskeje Stud. Młod.

Serbske towarstwo „Čornobóh“
w Draždźanach

ma kóždu 1. a 3. sobotu w měsacu swój zhromadźeński wječor
w „Schmidtec restaurantu Webergasse“.
Hosćo su luboznje witani!

Ssym žo w **Hodźiju** sažydlił a **lěkarjenje dr. s Böttichera** pschedewsał.

Ręczne hodźiny wschědny dźeń pschipołdnju w 12 hodźinach, njedźelu rano wot 7 hodźin.

Dr. med. Kaiser,
praktiski lěkař a łazeńk.

Do Lichanja

dźimy jutsje njedźelu k **Hartslejnej** na **wukulenje kołbažy, tobakowych trubkow, zigarow** atd.

Rjane wobydlenje je tunjo na pschenajecze we Wurizach cźišło 12b.

K nowemu lětu a hnydom dójki, žkužobne holzy, hródźne dźowki a k žwinjom, czeledźne kuchatki, wotroczkow, žrěnkow a rólnych pohonczow pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haży 5.

Wotroczkow, dźowki, pohonczow, dójki, žkužobne a kuchinske holzy sa tudomne a swonkowne strony pyta sa nětko a nowe lěto **Schmidtowa** na žukelnskej haży 10.

Stara žónska žo k wjedźenju hospodarstwa do Hnaschez pyta. Dalsche je shonicź w wudawarni „Sserbskich Nowin“.

Holza se wžy, 15—17létna, žo jako žkužobna holza pyta na kamjentnej haży 19.

☛ Na puczu wot Sskoneje Borschcze do Sajdowa je žo jedyn **pschedeschczńik** shubił. Sprawny namakar žo proży, jón w wudawarni „Sserb. Nowin“ wotedacź.

Poněźelu 31. julija popołdnju w 4 hodźinach **pobočna konferenca** w **Pomorcach.**
Předsydstwo.

K temu cźišku jena pschiloha.

Pschiloha k czißku 30 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. julija 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku spowjednu rėcź, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. nėmske prėdowanje.

Wėrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst Wylem Thomaß, fabrikski samkar w Dźėżnikezach, s Hanu Marju Hajniz w Dobruschi. — Albert Jurij Mynk, fabrikar w Draždźanach, s Hanu Marju Hohlfeldez na Židowje.

Kŕóeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Marja Gertruda, Korle Jaromira Oty Reichi, knjeżeho inspektora w Wulkim Wjelkowje, dź. — Alma Hilżbjeta, Korle Augusta Kóczki, dźėlacźerja w Dobruschanskim papjerniku, dź. — Ernst Max, Jana Ernsta Wróbla, khėżerja a dźėlacźerja w Wulkim Wjelkowje, ß.

W **Katholskej zyrkwi:** Hilżbjeta Hana, Josefa Bauera, schewza, dź. — Marja Hilżbjeta Bertha a Alfred Wylem Eugen, Eugena Haupta, serżanta, dź. a ß. — Pawol Hermann, Pawoła Jäckela, korbarja, ß. — Bjedrich Korla, Miklawscha Schpitanka, schewskeho mischtra, ß. — Pawol, Michala Winklera, żiwnosćerja w Sslonej Borschezi, ß.

Zemrjeół:

Dźeń 18. julija: Madlena rodź. Hoyerez, njebo Pėtra Wuschanskeho, ratarja, wudowa, 56 lėt 3 mėżazy 1 dźeń. — 20. Marja Hilżbjeta Bertha, Eugena Haupta, serżanta, dź., 3 dny. — 21. Hana, Handrija Wirtha, fabrikarja na Židowje, dź., 4 mėżazy 29 dnjow. — Pawol, Korle Reinholda Rychtarja, zigarnika pod hrodom, ß, 4 mėżazy 25 dnjow. — Gertruda Margaretha, Jana Gustava Adolfa Bórka, kublerja w Pschischezach, dź, 2 lėcźe 1 mėżaz 24 dnjow. — Emma Bertha, Jana Scholty, żelesniskeho wothladarja w Malym Wjelkowje, dź., 14 dnjow. — 23. Alfred Wylem Eugen, Eugena Haupta, serżanta, ß., 6 dnjow. — 24. Franz Jan, Jana Korle Grafa, żitokupza, ß., 2 lėcźe 3 mėżazy. — 24. Josefa rodź. Wagnerez, Jana Schwanzary, hudźbnika s Karlowych Warow, mandź., 68 lėt 29 dnjow. — 27. Ernst August, Jana Ernsta Bernhardta, hospodarskeho pomoznika w Bosankezach, ß., 4 mėżazy 14 dnjow.

Placźisna żitow a produktow.

Żitowy bowos w Budyschinje: 1757 mėchow.	W Budyschinje 22. julija 1893 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.	W Lubiju 27. julija 1893 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.
Pschenża . . . . . běła	8	19	8	24	8	6	8	38
" . . . . . żołta	7	94	8	—	7	76	8	—
Rożka	7	6	7	31	6	88	7	13
Jeczmjeń	7	7	7	14	7	7	7	20
Wowß . . . . . 50 kilogr.	9	—	9	20	8	50	9	—
Hroch	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	8	20	8	47	8	50	9	—
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Bėrny	1	80	2	10	2	—	3	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	60	2	30	2	60
Pschenična muka 50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 "	7	50	12	—	—	—	—	—
Sżyno . . . 50 "	5	70	6	—	5	30	6	—
Sslóma . . 600 "	30	—	34	—	28	—	31	—
Proßata 475 schtuk, schtuka	11	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	75	5	50	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	75	6	75	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 92 np. hacź 14 hr. — np., żołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr. 60 np., kórz rożki po 160 puntach 11 hr. 29 np. hacź 11 hr. 69 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 19 np. hacź 8 hr. 29 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 94 np. hacź 8 hr. 9 np., rożka wot 7 hr. 13 np. hacź 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. 14 np. hacź 7 hr. 45 np., wowß wot 8 hr. 80 np. hacź 9 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. drużiny 55—58 hr., 2. drużiny 48—53, 3. drużiny 40—45 po 100 puntach rėsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 58—62 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 45—60 np., po puncźe rėsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 28. julija: Rjane.

Sŕėdk
k spėschnemu blejchowanju platu

ma na pschedań a kak ma ßo nakożecź, wukaże

Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Meblowy magazin
Hermanna Schmidta a ßyna

na hrodowym mėstnje 2 pschi hrodźe Ortenburgu

porucza ßwój wulki sklad **meblow, klokow, schpihelow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju a lubi najtuńsche placźisny pschi sprawnym poßkuženju.

Drastne tkaniny,
żadna, pschihódna skladnosćź,

jaßne a cźėmne,
hładke, ßmužkate a mustrowane
s cźisteje wolmy,
kóhcź po 50 np. hacź k najlėpschim drużinam,
kaž tež
katuny a barchenty
kóżdeje kajkosćze
porucza w wulkim wubjerku po najtuńischich placźisnach
Jan Jurij Pahn.

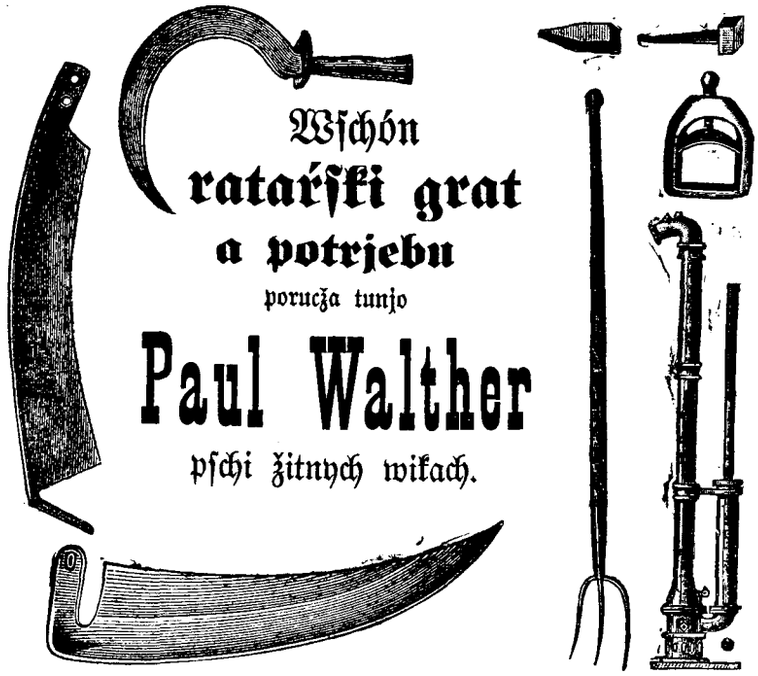

Wschón
ratarski grat
a potrjebu
porucza tunjo
Paul Walther
pschi żitnych wikach.

Khofej

w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdrózschich drużinach porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kaž po zylisnach saßopschedawarjam porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Wulke wupschedawanje

dla wotedacza swojich cžrijowych khlamow

na **sserbskej haßy 7** budu wot jutsischeho dnja swój zyły sklad po smĕschnje tunich płacžisnach wupschedawacź.

Kóždy ma tu składnosćź, pschi swojej potrjebje na cžrijach **wjele pjenjes** lutowacź; tajka pschihódna pschileżnosćź so bórsy saßo njeposkiczi.

Pschisponmju, so su wschĕ twory wubjerneje hódnosćże a so so pschi tajkich niskich płacžisnach wo konkurrenzy s zyła rĕczecź njemóże.

Hermann Frisch na sserbskej haßy 7.

Žujowe spĕwy,
kmótsjaze listy,
pscheproschenje k kmótsjenju,
sbožopschejaze khartki,
k sslubej,
k kwaßej,
k sslĕbornemu kwaßej,
k slotemu kwaßej,
k narodnemu dnjej
porucža w wulkim wubjerku po najtunischich płacžisnach

Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

Saßopschedawarjo dostanu wyßoki rabatt.

Nowe polnojerje
porucža tunjo
Paul Hofmann
na rózku sserbskeje a schulerisk. haßy.

Mineralne wody
naturske a khumschtne,
cžerstwe pjelnjene,
selterisku a sodowu wodu
wot **dr. Struwy**
porucža tunjo
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Turkowske sslowki
najlĕpscheje druzˇiny porucža
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likĕrow**
po starych tunich płacžisnach.

Durschhoffske suche droždże
porucža
A. Biesold, pjekarski mischtr
na bohatej haßy.

Pschedawanje a porjedzenje
wschĕch druzˇinow
cžaßnikow.
Płacžisny najtunscho a rukowanje na dwĕ lĕcže.
Gustav Mager,
cžaßnikat
11 na sserbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Fotografowarnja
E. Zeutzschela w Budyschinje
36 na swonkownej lawskej haßy 36

porucža so k fotografowanju portretow, hromadnych wobrasow, tablowow, tež s wonka doma sa **towarstwa** a schule w kóždej wulkosczi pschi **najlĕpschim wuwjedzenju** po najtunischich płacžisnach.

Bisitna wulkosćź hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetschenje po kóždym wobrasu hacź do zˇiwjenskeje wulkosczże.

Fotografowarnja po 1 skhodże wschĕdnje wotewrjena.

Julius Höhme,
sastupjer internazionalneje maschinskeje wustajeńzy
w Riesy nad Łobjom
porucža na **najlĕpje** dźĕłane

lokomobile a parne mlócžaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schĕrokomlócžaze maschiny, s gópelom a paru so cžĕrjaze,
jenopschesne mlócžaze maschiny, wubjernje dźĕłaze,
ruczne mlócžaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
bĕrny rostlócžaze a bĕrny rosrißaze maschiny,
rĕsaki sa berny a rĕpu, cžiscžaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocžinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu so cžĕrjaze,
juchowe sstudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **zelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triery** najlĕpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
luczne bróny, samsne dźĕło, sakoński schkitowany system, kotrez móza so hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych bróno**w pschemĕnicź, pschezo najlĕpscheje, wupruho waneje konstrukzije.

Najpschihódnische wumĕnjenja dla płacženja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a sklad pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Fotografowarnja Apollo!
Richard Huth
w Budyschinje
na sserbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.

Wosebitosczże: **Fotografowanje dźĕczi a wjazorych wozobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacža 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumĕlskim wuwjedzenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Tunje
zigary
kupowanske zórko sa saßopschedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk. porucža
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy cžo. 6,
filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucža **sswy** a **paleny**
khosej
w najwjetschim wubjerku a najlĕpschej dobrosczi po najtunischich płacžisnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźĕlbow so pomĕrnje nizˇsche płacžisny wobliczˇa.

Koßy,
sa kotrychž hódnosćź so rukuje, w njepschetrjechenej hódnosczi porucža **Paul Walther.**

Pawol Giebner
na bohatej haßy cžißko 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy,
porucža swoju
winarnju
s winownju a sznĕdarnju.

Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a tež w cžwizach rosesczelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschĕ druzˇiny **cžerwjeneho** a **bĕłeho wina.**

Kóždy móże so na to spuschczecź, so pola Giebnera cžiste woprawne wino dostanje, kotrez derje tyje a kotrez je strowosczi spomożne.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˇ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 31. **Sobotu 5. augusta 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Złowna wójna bjes Němskej a Ruskej je žo 1. augusta sapočała. Němska swjaskowa rada je wobsamkła, zło na twory, kotrež žo ſ Ruskeje do Němskeje woža, wo 50 prozentow powyschicź, tak dołho hacź Ruska zło, na němske twory wot 1. aug. powyschene, njeponiži. Wjeżele na złownej wójnje ani Němzy, ani Ruſzy njeſměja. Wobaj ludaj budźetaj ſ njej cźežko schkodowacź. Zło na woboſtronſke twory je tak wyšoke, ſo nimale wschón wikowanſki wobkhad bjes Němskej a Ruskej pschestanje. Hischcże psched tſjomi létami Němska do Ruskeje ſa něhdźe 200 milijonow hriwnow tworow wotbu, a w lěcże 1891 hódnoſcź tworow, do Ruskeje pschedatych, hischcże pschezo 145 milijonow wucźini. Żeleſowa induſtrija, chemiſke fabriki, tkajerńje a wſchelakore rjemjeſła, kotrež mějachu w Ruskej wotebjerarjow, žwoje twory na ſkładźe wobkhowaja, dokelž nowych wotebjerarjow hnydom njenamakaja. W narańſchim (baltiſkim) morju tworowe łódźniſtwo niczo wjazy wośycź nima, runje tak maja żeleſnizy w žwojich dotalnych dokhodach wulki wupad. Wjele tyžaz dźěłacźerjow dźěło a khlěb ſhubi a něktotryžkuli wobkhód, kiž wot ruſko-němſkeho wikowanja wotwiżuje, bankrot poňdźe. Hiſchcże hórſche rany hacź Němſkej złowna wójna po ſdaczu Ruſkej nabije. Ruſka woženbje žito, ſkót, koże, drjewo a wolij do wukraja pſchedawa, a wulki dźěl tychle tworow je do Němſkeje ſchoł. Po nětcziſchim powyſchenym žu žo ruſkim tworam němſke wiki ſawreja; pſchetož druhe kraje, kaž Awſtrija, Romunſka, Sſerbija a Amerika, móža te žame twory po wjele niżſchej płaczińje Němzam poſkiczicź, hacź to Ruska ſamóže. Měnjenje, ſo je Ruſka żitna komora Němſkeje, a ſo žo Němzy bjes ruſkeho żita ſeźiwicź njemóža, je žo jako mylna wopokaſała. W poſlednich létach, w kotrychž běchu w Ruſkej hubjene žně, je žo Němſka na doſahaze waſchnje wot Awſtrije, Romunſkeje a Ameriki ſe żitom ſaſtarała. Hdyž je po tajkim ruſke knježerſtwo na to liczíło, ſo budźe Němſka ſkónczńje nuſowana, žama wot žo powyſchene żitne zło, kotrež wot 1. augusta na zentnar pſcheńzy abo rožki 3 hriwny 75 np., na zentnar wowża 3 hr. wucźini, ponižicź, je žo wone žylnje ſaliczíło. Tak dołho hacź Ruska němſkim tworam wjetſche konzeżije njepſchiſwoli, žo też zło na ruſke żito njeponiži. So by žo wone tak daloko ponižiło, kaž zło na awſtriſke żito, je do zyła wuſamknjene; ſ najmjeńſcha žo nětkole knježerſtwo boji, ſo by žebi němſke ratarſtwo ſnjemdriło, hdy by žo wot Ruſkeje to žame położenje żitneho zła wunuſowacź dało, ſ kotrymž je žo wot Awſtrije pſcheleſczíło. Na nětajke waſchnje budźe pak žo tola bjes Ruſkej a Němſkej nowe wikowanſke wucźinjenje wobſamknucź dyrbjecź. S złownej wójnu žo pomèry bjes woběmaj krajomaj po něczim tak ſhórſcha, ſo by ſkónczńje k woprawdźitej wójnje doſchło; też je knježerſtwo nuſowane, niż jenož na ratarſtwowe, ale też na induſtrijine interežy dźiwacź.

— We wſchěch hamtſkich hejtmanſtwach ſakſkeho kraleſtwa žu žo w poſlednim cźaſu ſhromadźiſny powołałe, w kotrychž je žo knježerſtwo pola wězywuſtojnich ratarjow ſa tym wobhonjało, hacź w ſtronach, wot nich wobydlenych, nuſa dla njedoſahanja ſkótneje pizy a žłanja knježi. Wo něktorych krajinach, kaž wo hornjołużiſkich a Staro-Draždźanſkich, žo na ſboże njemóže prajicź, ſo bychu ſ wurjadnej nuſu doma pytane byłe, tola w druhich wokrjeżach bjes ratarſtwom woprawdźita nuſa wobſteji. Na to žu pod pſchedžydſtwom ſtatneho miniſtra ſ Mjecza ſaſtojnizy miniſterſtwa, ſaſtupjerjo kulturneje rady a ratarſkich wokrjeżnych towarſtwow wóndano radu wo tym ſkładowali, na kajkim puczu a ſ kajkimi žrědkami mohło žo nuſy, tak daloko hacź je widomna, napſchecźiwo ſtupicź. Pjenjeſy, k temu trěbne, chże knježerſtwo na požczonku pſchiſwolicź.

— Khěžor Wylem žo dźenża, tydźeń pola jendźelſkeje kraloweje w Coweſu na wopycże pobywſchi, ſ Jendźelſkeje na domojjeſbu naſtaji. Pſchi helgolandſkej kupje wón ſaſtanje, ſo by tſělenju wulkich twjerdźiſniſkich kanonow, kotrež žu žo tam poſtajiłe, pſchihladował. Poſdźiſcho chże wón wójnſke łódźſtwo w narańſchim morju wopytacź.

— Wſchelake nowiny chzedża wjedźecź, ſo žebi pruſke knježerſtwo na to njemyšli, pólſku rěcź do pólſkich ludowych ſchulow ſažo ſawjeſcź. S druheje ſtrony pak žo ſažo wobkrucża, ſo njeje dwělne, ſo žo pólſkej rěczi w pólſkich ſchulach jejne prjedawſche prawo wróczi. Nowiny „Póſt“, kotrež maja ſwiž ſ pruſkim miniſterſtwom, pižaja, ſo w tu khwilu w pruſkim kultužowym miniſterſtwje wo wucźenju pólſkeje rěcże jednaja. Kajke ma kultužowy miniſter měnjenje wo ſawjedźenju pólſkeje rěcże do ſchulow, njeje ſnate, tola to maja powſchitkownje ſa wěſte, ſo žebi khěžor żada, ſo by žo w pólſkich ſchulach ſažo ſ pomozu pólſkeje rěcże roswucźowało, dokelž je wón to pjecża pólſkim ſapóžłanzam žlubił.

— Pſchi dokakanſkej khěžorſtwožejmſkej wólbje w Alsfeldſkim wokrjeżu, hdźež žu wuſwolerjo ſchtyri krócź dyrbjeli k wólbam hicź, prjedy hacź žu žebi ſapóžłanza wuſwolili, je antiſemit Bindewald pſchecźiwo nazionalliberalnemu Backhauſej dobył. Bindewald je jenož něktore hłoſby wjazy hacź Backhaus doſtał.

— Sa nowe bataillony, kotrež žo nětkole po pſchiſwolenju wojerſkeje pſchedłohi ſakoża, žo nowy bubon ſawjedże. Wón ma ſchěrſchi kotoł a wužſchu wobrucź, byžli dotalny, ma měſto nacźahowanſkich ſchrubow ſazynowane njeſerſawjaze ſchruby, kotrež žo ſ ruku łohko nacźahnucź hodża. Wón dwaj puntaj mjenje hacź ſtary bubon waži a dyrbi w zykym wójſku po něczim na měſto nětczíſcheho pſchińcź.

— W Heżenſko-Naſżawſkej provinzy, ſ nuſu na ſkótnej pizy cźežko domapytanej, wójnſke miniſterſtwo ſkót kupowacź dawa. Komiſija, kotrejž je žo kupowanje poruczíło, žmě jenož wot ratarjow žamych ſkót kupowacź a njeżmě žo ſ wikowarjemi nakładowacź.

— Tyrolſka ma po wuſtawje do awſtriſkeho wójſka jenož jedyn regiment, žławnych khěžorſkich tſělerjow, ſtajicź. So by žo tole prawo ſakhowało a žo ſ dobom pak też powſchitkowna wojerſka powinoſcź pſchewjedła, žu regiment wo pſchezo wjazy bataillonow požylnili. Roſcźaza wobydlerſtwowa liczba je ſ pſchicźinu, ſo khěžorſzy tſělerjo ſažo ſchtyri nowe bataillony doſtanu; tutón regiment nětkole 16 bataillonow liczi a je najžylniſchi regiment Europy.

Awſtrija. Knježerſtwo chże pjecża khěžorſtwowy žejm roſpuſchcźicź, dokelž je wón po žwojim nětczíſchim ſeſtajenju njekhmany, něſchto hódne dokonjecź. Pſchi nowowólbach bychu liberalni wjele ſhubili a žo konſervativni najžylniſcha ſtrona ſcźinili.

— Praha, w kotrejž hiſchcże pſched 50 létami wobydlerſtwo, hacź runje bě cźěſke, ſ wjetſcheho dźěła němſki rěcźeſche, je žo w běhu cźaſa do zyła pſchecźěſcźiła. Woženbje móżnje je žo cźěſcźina w poſlednich dźeżacź létach požylnika. W měſchczańſkim ſaſtupjerſtwje žami Cźeſcha žydaja, kotſiž żarliwje na to hladaja, ſo by cźěſka rěcź w Prahy pornjo němſkej prědnoſcź měła. Tole prózowanje žo bjes druhim w tym pokaſuje, ſo dróhowe mjena w nowſchim cźaſu jenož w cźěſkej rěczi na tafliczki w žłowjanſkej běło-módro-cźerwjenej barbje pižaja. Němſke towarſtwo w Prahy je žo woſpjet pola khěžorſkeho měſtodžerżiczela teho dla wobcźežowało, tola hacź dotal pſchezo podarmo.

— W boßniſkim hlownym měſcze Sserajewje ßu ßo do wobydlenja tamniſcheho ruſkeho konſula nuts dobyli a potajne pißma kranuli. Paduchſtwo je w konſulowej njepſchitomnoſczi pjecza jedyn něhduſchi polizajſki ſaſtojnik wumjedł, kiž je ſ kranjenymi pißmami do Wina cżeknuł.

Italſka. W poknóznej Italſkej je kholera wudyrika. Italſzy dźěłacżerjo ßu ju pjecza ſ Franzowſkeje ſanjeßli. S dobom je też do Neapla hróſbna khoroſcż ſacżahnuła, hdyż je ßebi wona pſched někotrymi lětami wjele ſtow cżłowjekow jako wopor żadała. Jako prěni je w Neaplu jedyn tótka wumrjeł, kotrehoż jena mniſchka a jedyn ſemjan, hrabja Luigi Carracciola, ſcżěhowaſchtaj. Poßledni tydźeń je w Neaplu pjecza ſa jedyn dźeń 30 woßobow na kholeru ſkhoriło a 11 ſ nich wumrjeło. Też bjes muſtwom wójnſkeje łódże „Re Umberto“, w Neapelſkim pſchiſtawje ſtejazeje, je kholera wudyrika, a łódź je teho dla hnydom do Sardiniſkeje wotjěcż dyrbjała, hdyż ßo wſchě italſke łódże ſaměſtnja, na kotrychž ßo na kholeru ſkhorjeni nadeńdu.

— Italſka ma niz jenoż próſdne ſtatne kaßy, też bjes jeje wobydlerſtwom żanych pjenjes njeje. Wjetſchi dźěł italſkich ßlěbornych pjenjes je do Franzowſkeje pſcheſchoł. Wobſtejazej nuſy na ßlěbornych pjenjeſach ßu mnohe fabriki, pſchekupſtwa a akzijowe towarſtwa ſ tym wotpomhacż ſpytake, ſo ßu město knjeżerſtwowych pjenjes ßame ßlěborne a papjerjane pjenjeſy wudźěłacż dake, kotrež ßo wot korcżmarjow, rjemjeßlnikow, pſchekupzow atd. jako płacżiſna pſchijimaju a ßo poſdźiſcho ſaßo pola jich wudawarjow ſaměnjeja. Na dobo je ßkyſchecż, ſo knjeżerſtwo pſchecżiwo tym, kotſiž ßu ſaměnjawe pjenjeſy wudali, ſakroczi a ſo je teho dla hižo jeneho pſchekupza w Melegnano wobſkorżiło. Runje jako dyrbjeli ßo fabrikantojo a pſchekupzy pſchi tajkich wobſtejnoſczach do jeneho rjada ſ podrażowarjemi a falſchowarjemi ſtajicż! Knjeżerſtwo je tola ßame na ſrudnych pjenjeżnych wobſtejnoſczach wina. Hdy by doſcż ßlěbornych pjenjes bicż dako, njebychu ßebi ludźo ſe ſaměnjawymi pjenjeſami wupomhacż trjebali.

Franzowſka. Siamſko-franzowſka ſwada je ßo na ſpokojaze waſchnje rosßudźiła, prjedy hacż ßu Franzowſojo wójnu pſchecżiwo Siamſkej ſapoczeli. Siamſka je do wſcheho ſwoliła, ſchtoż ßu ßebi Franzowſojo wot njeje żadali. A na tym je wona jara mudrje cżiniła. Jendźelcżenjo, kotſiž ßu Siamſkich najprjedy pſchecżiwo Franzowſam ſchcżuwali, ßo w rosßudnym wokomiku wotwlakowachu, Siamſkej k pomozy bycż. To ßo njebudźiſche hinak mohło ſtacż, hacż ſo bychu Franzowſam wójnu pſchipowjedźili. Jendźelcżenjo drje ßu pſchezo hotowi, ſe ßłabymi, połdźiwymi ludami wójnu wjeſcż, tola hdyż ßo wo to jedna, ſ jenak ßylnym pſchecżiwnikom ßo měricż, maja woni ſa najmudriſche, po wulkej wokanzy zoſacż. Na Franzowſow ßantorjo měnjachu, ſo jich wotdźerża, ßo dźěła Siamſkeje mozowacż, kotruż chzedża Jendźelcżenjo ßami poſdźiſcho ras ſchlapnucż. Hdyż pak ßo Franzowſka ſatraſchicż njeda, a ßo ßamo njebojeſche, ßo Siamſkeje dla ſ Jendźelſkej ſnjepſchecżelicż, Jendźelcżenjo khróble mydło wjeſechu. Duż Jendźelſka Siamſkej ßama radźeſche, ßo pſched Franzowſkej pokoricż. Pſchi tym pak jej njeje wo lěpſche Siamſkeje ſchło; jej jenoż ſtaroſcż cżinjeſche, ſo mohła Franzowſka po dobycżerſkej wójnje zyku Siamſku pod ßwoje knjeiſtwo wſacż, kotruż tola Jendźelcżenjo hižo dawno jako ßwoje pſchichodne wobßedźenſtwo wobhladuja. Tak dha je ßo Siamſka po radźe Jendźelſkeje Franzowſam podcżißka. Tak lohke dobycże Franzowſojo ßami wocżakali njeběchu. Jendźelſka je ßo ſaßo ras w ßwojej zyłej hubjenoſczi a ßłaboſczi pokaſała. Poraženje, kotrež je Siamſka poczerpika, je ſ wulkim poniżenjom Jendźelſkeje, kotrejež nahladnoſcż je ßo w Indiſkej ſ franzowſko-ſiamſkej ſwadu ßylnje potſchaßka.

Jendźelſka. Jendźelſka na pſchedwjecżorje wulkeho hórniſkeho ſtrajka ſteji, kajkiž hiſchcże Europa widźała njeje. Nětkole liczba ſtrajkowazych dźěłacżerjow 250,000 wucżini, tola wona, jeli ſo ßo hórnizy w Northumberlandze a Durhamje ſtrajkej pſchiſamknu, na ſ najmjeńſcha 425,000 ſroſcże, pſchi cżimż mnoſy fabrikſzy dźěłacżerjo liczeni njeißu, kotſiž pak nuſowani, pak hórnikam k woli dźěło wopuſchcża. Pſchicżiny tuteho hoborſkeho dźěłacżerſkeho hibanja ßu jara jednore. S jendźelſkich wuhlowych podkopkow ßo pſchewjele wuhla wuryje. So by ßo wuhlo wotbyło, jo ſ podkopkarjow jedyn pſchezo tuńſcho hacż druhi poſkicża. S tym je ßo płacżiſna jendźelſkeho wuhla khětro poniżiła; wurycże wuhla na poßled wjazy płacżeſche hacż wuhlo ßame, a podkopkarjo teho dla wobſamknuchu, dźěłacżerſku mſdu wo ſchtwórty dźěł poniżicż. So ßebi hórnizy to lubicż njedadża, je bjes dźiwa. S wulkim hoborſkim ſtrajkom ßo woni nadźěja, ſo ßo podkopkarjam a ſ dobom też dźěłacżerjam pomha. Hórnizy ßu ßebi pſchedewſali, tak dołho ſtrajkowacż, doniż wulke wuhlowe ſkłady rospſchedate njebudża. Cżim bóle budże wuhlo w ſkładach wotebjeracż, cżim bóle budże jeho płacżiſna roſcż a budże ſkónczńje ſaßo tak wyßoka, ſo budża podkopkarjo bjes ßamßneho ſchkodowanja hórnikam dotalnu mſdu dale płacżicż móz. Tutym by popſchecż było, ſo ßo njebychu ſe ßwojim wobliczenjom mylili. Loni wſchak ßu w ſymje też ſtrajkowali, tola ſe ßwojim ſtrajkom njeißu dozpili, ſo by wuhlo trajnje wyſchſchu płacżiſnu dozpiło.

Grichiſka. Grichiſka kronprynzeßa Sofija, ßotra khěżora Wylema, je ßynka porodźiła.

Amerika. W republikach połodniſcheje Ameriki revoluzije na dnjowym rjedże ſteja. Tón krócż ßu njeměry ſaßo w Argentinſkej wudyrike. W Buenos-Ayreſkej provinzy ßu radikalni pſchecżiwo knjeżerſtwu poſtanuli. Sběžk ßo po zyłym kraju rosſchěrja. — Też w ßußodnej Braſiliſkej w provinzy Santa Katharina ßu ßo pſchecżiwo knjeżerſtwu ſběhnuli. Knjeżerſtwowi wojazy ßu pjecza k ſběžkarjam pſcheſchli.

Pſchekłepany ßłużobnik.

(Napſchecżiwny wobras kſcheſcżijanſkeje mudroſcże.)

(Pokroczowanje.)

„Hdże dha ſcże ßo napraſchowali?“

„Nihdże! Njechamy nihdże wotpokaſani bycż.“

„Nó, po tajkim“, rjeknu Farrel, pak njechacże mi roſumicż a njeroſumicże mi woprawdże niz. Duż chzu jaßnje a ſjawnje ſ wami rěcżecż. Moja dźowka Wilhelmina je ßo doſpoknje ſahladała do waſcheho ßyna a ßebi krucże wotmyßlika, ßebi jeho wſacż. Wona njetrjeba, każ je wam ſnate, na pjenjeſy hladacż a myßli ßebi, ſo budże ſ waſchim Janom ſbożowna. Ja ßym jej roſeſtajak, w kajkej nuſy wy ſcże, a ſo Jan Hanku lubuje, ale to bě zyle podarmo. Dokelż bě ſańdźeny tydźeń ke mni ſaßo bohaty nawożenja pſchiſchoł, kotrehoż ſamożenje ßo jejnemu runa, ßym jej rěcżak, kak duſchnje to je, hdyż ßo cżłowjek wo wſchědny khlěb prózowacż njetrjeba. Ale też to bě podarmo. Jeli ſo ßußodźicż Jana njedoſtanje, njecha ßo ſ zyła wudacż, bě jeje wotmołwa. Po tajkim, ßußodże, ſchto měnicże k mojemu namjetej? Móże dha to hiſchcże rjeńſche a lěpſche bycż? — Schto? Wy dźě ſcże na dobo ßo zyle wotmjelczak? Rěcżcże tola!“

„Haj, ſchto chzu do teho prajicż? Jan je Hanzy hižo mandźelſtwo ßlubił — ßym ßlub hižo woſjewił a protokol podpißak. Nětk je to pſchepoſdźe.“

„To njeje poſdźe, ßußodże“, ſnapſchecżiwi Farrel. „Doniż duchowny wěrowak a hamjeń prajił njeje, hodźi ßo hiſchcże wſchitko pſchemjenicż. Hanzy damy druheho muża, kiž ßo lěpje k njej hodźi. Mój wotrocżk je zyle rjany hólz, temu kupju khěżku we wßy abo něhdże druhdże. — Wón ma też kuſk ſamożenja, dobre mjeno a krutu ſtrowotu.“

Burton njewjedźeſche, ſchto ſapocżecż. Ale Wilhelminy ßo jemu njechaſche. Skónczńje wotmołwi: „Na poßledku budże to tola wot mojeho ßyna wotwißowacż, chzu jemu waſch namjet ſdźělicż. Wotmołwi wam. Ale ſcżińcże to k luboſczi a ßlubcże mi, ſo mohłe te pjenjeſy ſtejo woſtacż.“

„To je ſchkoda kóždeho ßkowa“, wotmołwi Farrel, „pſchetoż, ſchtoż ßebi wy pſchejecże, je njemóżne. Wilhelminu chzu wudacż a tute pjenjeſy budża jej pomoz. Woſmje-li ßebi ju Jan, nimam niczo wjaz wot waß żadacż; njewoſmje-li ßebi jeje, potom dyrbju pjenjeſy hnydom měcż! A pſchi tym woſtanje!“ —

Burton dźěſche — ale jemu ßo pocża hkowa wjercżecż, hdyż domoj dońdże a do iſtwy ſaſtupi. Jeho żona ßo wuſtróża, poſkocżi a rjeknu: „Bożedła, nano, kajki dha tola ßy? Schto dha je ßo tebi ſtako, ty tola ſkhorjeł njeißy?“

Stary ßo ßydże — dźěcżi pſchiběżachu a wokachu: „Nano, ſchto dha wam je? Wy tola njeiſcże njeſboże měli?“

„Dźěcżi“, wotmołwi Burton, „dajcże mi jeno wodychnucż, potom chzu wam wſchitko wupowjedacż“.

„Ja mózu ßebi myßlicż, ſchto je było“, rjeknu Jan, „Farrel njecha pjenjeſy ſtejo woſtajicż? Ně wěrno?“

„Tak je, luby ßyno!“ wotmołwi nan, „a dokelż ja njewěrju, ſo by nam ſchtó druhi tak wulkeho pjenjeſa pożcżicż chzył, dyrbimy ßo ſ cżaßom na to pſchihotowacż“.

„Wón żada ßebi jeno jene ſa to“, rjeknu ſtary. „Haj, wón chze nam ßwoje pjenjeſy woſtajicż — ale wón żada ßebi ſa to ſboże naſcheju dźěſcżi.“

Nětk wupowjeda wſchitko, ſchtoż bě Farrel prajił.

Tu wußaknuchu macżeri ßylſy. Wona ſtupi ßo k mużej a pocża roshorjena rěcżecż:

„Schto — nasch Jan dyrbi ßebi dźĕrkawu Minu bracź? Wona je ßydom lĕt starscha hacź nasch Jan, ma cźerwjene wkoßy a je na lĕwe wócźko schelhawa. Teho dla dźĕ chze jej nan tak wulku pomoz ßobu dacź, so by ju jeno wotbył. Žanemu cźeladnikej ßo tam hischcźe ženje lubiko njeje. Wschitzy ßu jeje dla cźekli. Teź nanej ßo hinak njewjedźe. O nĕ, luby ßußodźe, to niczo njebudźe!“

Jan wobja ßwoju macź wokoło schije, wokoschi ju wschón hnuty a rjeknu: „Ja chzu njedźelu do ßußodneje wßy hicź a pola bohateho najeńka Caronta spytacź, hacź nam njeby tute pjenjesy sa 5 prozentow poczĭk.“

„Scźiń to, luby ßyno“, rjeknu nan, „a pschiswol jemu, byrnjeź 6 prozentow byko, jeli ßo droźi. Wsmi naschu kwitonkowu knižku ßobu a pokaź jemu, kak prawidłownje ßmy stajnje dań dawali.“

„A tebi, Hanka“, pschistaji macź, „rjeknu hischcźe junu, njepłacź. Jan tebi njecźeknje, a byrnje naju wój ſ dźĕkom ßwojeju rukow seźiwicź byrbjałoj.“

„O, wo to ßo njeboju, ale je mi żel, jeli byrbju ja wina bycź, so wój na stary dźeń ßo dobro mĕcź njemóżetaj.“

Potom wsa ruzy ßwojeju dźĕsczi, pokoźi je hromadu a rjeknu: „Njech Bóh waju a waju ßlub żohnuje, kaź teź ja wamaj ßwoje macźerne pożohnowanje ſ wutrobu dawam. Wschako staj pschezo naju pĕknej, poßkuschnej a pobożnej dźĕsczi bykoj, staj nana a macź cźesczikoj, teho dla ßo wamaj po ßlubjenju Knjesowym teź derje powjedźe. Tuta nadźija byrbi naß troschtowacź, byrnjeź teź ſ wobcźeżnosczemi bĕdźicź byrbjeli.“

II.

Nowa nadźija.

Janej ßo pschi wschej prózy nasajtra njeradźi ani pola najeńka Caront=a, ani pola druhich, so by pjenjesy dostał. Runje tak bĕ wscho podarmo, schtoż Burton pospyta, so by mjenujzy kubleschko ſ dźĕla rospschedał, so mohł sa to wjetschi dźĕl pjenjes wupłacźicź a sbytk na swostawazu pokojzu kubła pschenjesecź abo teź, so by zyke kubło ßam na ßwoju ruku pschedał, so by ſ teho nĕschto wjaz wuwikował a tak hischcźe nĕschto wusbytkował. Tola wschĕ tute pospyty bĕchu podarmo.

Termin wupowjedźenja minu ßo a dokelź ßo niczo wupłacźiło njebĕ, dońdźe po namjecźe njewuproßneho wĕricźela k ßudniskemu pscheßadźowanju.

Farrel ßam chzyſche kubleschko na ßo wsacź sa pjenjes, kiž jeho kapitalej wotpowjedowasche, a dokelź tu nichtó njebĕ, kiž by jeho pschehnał, dha dyrbjesche kubleschko jemu pschipadnucź, njeby=li Burton sa wĕsty czaß lĕpscheho kupza sehnał.

Ssamßny wjecźor, hdyż bĕ tuta srudna powjesćź pschischła, ßedźesche zyła ßwójba srudna hromadźe. Wjecźerje ßo nichtó dótknuł njebĕ, mużej bĕschtaj pokhmurjenaj a sdychowaschtaj, macź modlesche ßo a Hanka płakasche w kucźiku.

Tu pschetorże Jan tule srudnu cźischinu a rjeknu k macźeri: „Schto pomha nam to skorżenje a płakanje, skónczńje dyrbimy tola hischcźe nĕschto wobsamknucź, so bychmy ſ Božej pomozu se ßuroweje njewĕstosćze wuschli. A duż chzu wamaj sdźĕlicź, lubej starschej, so ßmój ßebi ſ Hanku dźenża rano wotmyßlikoj, na żeńtwu ßebi njemyßlicź, hdyż ßu nasche wobstejenja tak jara struchłe. Ssmój ßebi zyle hinaschi plan wumyßlikoj, mjenujzy tak, so bychmy nasch skót, wosy, płuh a druhu pschiprawu pschedali. Scźehnjemy ßo potom na małe wobydlenje, Hanka a ja bychmoj zyke lĕto na dźĕło khodźikoj a njeby=li naju msda wamaj doßahała, potom dźĕ mohłoj wój pschezo hischcźe tamnych pjenjes wużicź.“

„Ach, tón rjany skót“, sawoła macź, „kak by mi to żel byko, hdy by do druhich rukow pschischoł abo hdy by k rĕsu pschischoł“.

„Luby Jano“, pschetorże Burton, „twój wotpohlad njeby tak hrosny był, runjeź to macźeri jara slĕ cźini. Ale wy hischcźe wschitko njewĕscźe. Dokelź buchu lĕtusche żnĕ ſ naschim kubleschkom na pschedań stajene, duż wostanje dań hischcźe njesapłacźena; teho dla je ßudnistwo nasch skót do ßwojeje mozy wsako.“

Pschi tychle ßkowach bĕ Burtonowa skoro se seznjenjom snak padnuła, njebĕ=li ju Hanka hischcźe dodżerżała. Ale Jan poskoczi rosnjemdrjeny, posbĕże hrożo ßwoju pjasť a bĕ na tym, ßakr wusторcźicź, tola pschetorże jeho nan spĕschnje, ſ hkowu tschaßo a prajizy:

„Chzesch ßo ty nĕtk pschecźiwo Bohu pschehrĕschicź, nĕtko, hdyż ßmy w nusy jeho pomozy potrĕbni? Wschitzy wjedźa, so je naß tuto njesboże bjes nascheje winy potrjechiło; duż snjeßmy je se scźerpnosczu a ſ podacźom do Božeje wole a njechamy ani morkotacź, ani koho sakliwacź, ale ßwoju nadźiju na Boha stajicź, kiž naß hacź botal wopuschcźił njeje.“

„Nĕkoho wschak bych hischcźe wjedźał“, mĕnjesche macź, „kiž mohł nam pomhacź, ale njewĕm, hacź je tón hischcźe żiwy“.

„Ty drje mĕnisch knjesa Devilla“, wolmolwi nan, a dokelź jeho żona pschihłoßowasche, rĕcźesche dale: „Tón drje je hižo dawno wumrjeł. By=li pak hischcźe żiwy był, by ßo tola praschało, hacź by nam pomhacź mohł. A hdy by teź mohł, by ßo pschezo hischcźe praschało, hacź by to teź chzył.“

„Dobru wolu wschak smĕje“, wotmolwi żona, „a hdy by hischcźe komornik pola knjesa ministra był? —“

„Njeje dha to mój kmótr?“ pschetorże Jan.

„Haj“, wotmolwi macź. „Wuj Deville, kiž bĕ tebi kmótr, je pscheð tsiadwazyczimi lĕtami woteschoł, so by ßwoje sboże w ßwĕcźe spytał. Sda ßo, so je ßo jemu to poradźiło, pschetoż sa nĕschto lĕt da nam prajicź, so je komornik pola kralowskeho ministra w Parisu.“

„Ale hižo sa mnoho lĕt njejßmy żaneje powjesćze wo nim dostali“, snapschecźiwi nan.

„Teho dla móże tola hischcźe żiwy bycź“, rjeknu Jan, kotremuż ßo tónle Pariski wuj jako hwĕsda nadźije błyschcźicź pocża. „Myßlu ßebi, hdy by morwy był, bychu nam to dawno k wjedźenju dali. Sawĕscźe, mój kmótr budźe nam pomhacź.“

„Móżno drje to je“, rjeknu macź. „Hdy bychmy jemu jeno k wjedźenju dacź móhli.“

„Ja chzu ßam do Parisa hicź a jeho wopytacź“, wotmolwi Jan a bĕhasche ſ wulkimi krocźelemi po jstwje, kaź by hižo na pucźu był.

„Nó, duż dźi Božemje — Bóh daj cźi k temu ßwoje żohnowanje a pschewodź cźe po twojim pucźu!“ rjeknu nan a tschaßesche ßynej ruku. „Ale na pucź podacź móżesch ßo hakle nasajtra. K temu dyrbisch konja mĕcź, dokelź pĕschi tak daloko hicź njemóżesch.“

„Ssußod Morel chzyſche nam wóndy ßwojeho bruneho pschedacź“, pschetorże Hanka rĕcźe.

„Na to ßym ßebi teź hižo pomyßlił“, rjeknu nan. „Damy jemu sa konja jenu ſ naschich kruwow a pschihotujemy wschitko na pucźowanje.“

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Do słych schkódnikow ratarstwa brucźi kundros ßkuscha. Lĕtßa ßo pod bĕrnami a rĕpami nimo mĕry wjele kundrosow namaka. Bĕrny wone pak wobżeru, pak cźiscźe hacź do koże wużeru, rĕpam pak korjenje pschekußaja, tak so sahinu. Najhórscha je kundrosowa cźwila w krajinje pod horami a woßebje, schtoż je ßkyschecź, w stronach wot Brĕsowa hacź do Lubija. Pod jenym bĕrnazym kerkom ſ wjetscha 4 hacź 5 tychle schkódnikow ßyda. Bóle hacź bĕrnam wone rĕpje, woßebje zokornizy, schkodźa. Rĕpa, kotrejeź korjenje ßu wone pschekußake, je shubjena. Ratar byrbi tu rucźe hinjazu rĕpu wutorhnucź, kundrosy wurycź a nowu ßadźenku na wuprósdnjene mĕstno ßadźicź. Na tajke waschnje ßo schkoda trochu wurunacź da, pola bĕrnow, ßo rosumi, ßo to njehodźi. Najlĕpje ßo ratarjo schkody, kotruż kundrosy naczinja, ſ tym sminu, so mejske bruki kojicź dadźa. Snate je, so mamy w nalĕczu po tym lĕcźe, w kotrymż ßo wjele kundrosow w semi nadeńdźe, wjele mejskich brukow wocźakacź. Duż njech je tu ſ cźaßom na schkodu pokasane, kotraż schtomam hrosy, a ſ dobom njech ßo ratarjo napominaja, so bychu ßo k saniczenju mejskich brukow w pschichodnej meji sjenocźili. Dźĕcźi sa tuni pjenjes se schtomow a kerkow bruki tschaßu a sesbĕraju, kotreź ßo w ratarstwje ſ wużitkom nakożicź hodźa. S horzej wodu morjene, ßo wone wußuscha a ßo kurom jako piza dawaja, abo wone ßo ſ hnojom smĕscheja. Tajki brucźi hnój je wjazy hódny hacź guano. Hdyż po tajkim ratar brukam lĕß a schtomy pschi pucźach a na sahrodach sapuscźecź dawa a niczo njecźini, so by jich pschisporjenju wobarał, wón trojaku schkodu poczerpi, mjenujzy na schtomach a posdźischo psches kundrosy na polach, a dale ſ tym, so wużitka kedźbu nima, kotryż móża jemu mejske bruki w hospodarstwje pschinjesecź.

— Sańdźenu ßobotu rano wokoło 2 hodźin ßu w Budyschinje jeneho konja popanuli, kotryż se ßobu słamane wojo wlecźesche. Tśi hodźiny posdźischo ßo sa konjom, kiž bĕ ßo bjes tym do konjemza hoscźenza „k połmĕßazej“ stajił, pohoncź Hajdan praschesche. Tutón, kiž ſ wosom a konjom tu bydlazeje wudowy Bartoweje jĕsdźi, na polizajstwje wossewi, so staj ßo jemu koń a wós shubikoj, bjes tym so bĕ do Hornjoborschcźanskeje korcźmy sastupił, so by tam schkleńzu piwa wupił. Konja, w połmĕßazu stejazeho, wón sa wudowej Bartowej ßkuschazeho spósna; jednasche ßo po tajkim jenoż hischcźe wo

to, hdźe bě wós wostał. Tež tón ßo bórsy namaka, a to na puczu, kiž ſ Hornjeje Borſchćże na Nowoměſchćzanſku dróhu wjedże. Koń bě ſ woſom po puczu hacž k żeleſnizy pſchiſchoł. Tu je dyrbjał ſaſtacź, dokelž bě pſchekhód pſches żeleſnizu dla pſchijeżdżazeho żeleſniſkeho cżaha ſawrjeny. Najſkerje je ßo koń pſchiſchwórcżazeho cżaha nabojał, ßo ſawrócźił, pſchi cżimž je ßo kojo ſłamało, a na ſtronu k Budyſchinej hnał. Kedźbliwoſcźi żeleſniſkeho wothladarja, kiž bě ſawjeru ſ cżaßom dele puſchcźił, ma ßo dźakowacź, ſo cżah konja pſchejěł njeje.

— Sańdżeny ſchtwórtk bu na tudomnym dwórniſchcźu jedyn poß, jenemu żeleſniſkemu ſaſtojnikej ßkuſchazy, wot jeneje lokomotiwy pſcheježdżeny. Wbohemu ſkoczecźu buſchtej dwě noſy wotjěżdżenej. So by ßo jeho boloſcźam rucże kónz cźiniło, pßa hnydom morichu.

— Nowowólby do ſakſkeho krajneho ßejma ßu ßo na ſchtwórtk 19. oktobra poſtajiłe. W Sſerbach ma ßo w 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu, wßy nĕhduſcheho Kamjeńſkeho, Kinsbórſkeho a Rakeczańſkeho ßudniſkeho hamta wopſchijazym, krajnoßejmſki ſapóßłanz ſ nowa wuſwolicź. Poßlednje 9 lĕt je tutón wokrjeß knjes kubleŕ Kokla w Khróſcźizach ſaſtupował. Knjes Kokla je ßebi khwalbu dobył, ſo je na krajnym ßejmje, pſched knjeżerſtwom a kralom w połnej mĕrje ßwój nadawk dopjelnił. Wón je ſ wuſtojnoſcźu intereßu ßwojich wuſwolerjow ſakitował a pſchezo, hdźež je ßo hodźiło, jich lĕpſche ſpĕchowacź pytał. Pſchede wſchĕm mamy ßo knjeſej Kokli ſa to dźakowacź, ſo je należnoſcże Sſerbowſtwa a burſtwa ſ wuſpĕchom ſaſtupował. Sſerbſzy burjo ßu powſchitkownje pſcheßwĕdcżeni, ſo lĕpſcheho ſaſtupjerja na krajnym ßejmje hacž knjeſa Koklu dóſtacź njemóża. Jako pſchedßyda wulkeho ßerbſkeho burſkeho towarſtwa a ſwjaſka ßerbſkich nalutowarnjow a wupożcżerńjow je dźĕ wón tón muż, kiž je powołany, ßerbſke burſtwo w ſjawnoſcźi ſaſtupowacź a ſa jeho derjemĕcże ſkutkowacź. Wulki dźĕł ßerbſkich ratarjow je ßo teho dla hižo twjerdże roſßudźił, nikoho druheho hacž knjeſa Koklu pſchi pſchichodnych wólbach na krajny ßejm wuſwolicź. Wſchitkim ludźom wſchak wón cźiſcże prawy njeje, mjenujźy tym knjeżom, kotſiž ſnjeſcź njemóża, ſo by ßerbſki bur Sſerbow na ßejmje ſaſtupował. Tucźi teho dla pſchi kóždej ſkładnoſcźi pſchecźiwo knjeſej Kokli ſchcźuwaja a jeho hanja. Woni ßu ßebi pjecża tež wumyßlili, jeneho druheho ßerbſkeho bura jako kandidata Sſerbam poruczecź. Wo tutym drje ßu pſcheßwĕdcżeni, ſo ßo żenje njewuſwoli, tola pak maja jeho ſa to khmaneho, ſo bychu ßo ſ nim Sſerbjo do dweju ſtronow dźĕlili a ßo tak lohſcho pſchewinuli. Pſched dźewjecź lĕtami ßu pſchecźiwnizy Sſerbow hižo ras tutón manewer ſpytali, tola ſboże njeßu ſ tym mĕli. Sſerbjo ßo tehdy njeßu pſchelеſcźicź dali, ale ßu ſ wulkej wjetſchinu knjeſa Koklu wuſwolili. Pſchi pſchichodnej wólbje Sſerbjo w Minakalſkej, Rakeczańſkej, Njeßwaczidliſkej, Khróſczańſkej, Njebjelczańſkej, Ralbiczańſkej, Wotrowſkej, Kamjeńſkej a Wóßlinczańſkej woßadże, da-li Bóh, jenomyßlnje ſaßo knjeſej Kokli ßwój hłóß dadźa. Wón je ßo hódny dowĕrjenja wopokaſał, kotreż ßu na njeho ſtajili, a wuſwolerjo maja wĕſtoſcź, ſo w nim najlĕpſcheho ſaſtupjerja ßwojich należnoſczow namakaja. Cżeſcź ßerbſkeho luda ßebi żada, ſo by ßerbſkeho ſapóßłanza na ßejm póßłał, a knjes Kokla je najpſchihodniſcha woßoba k temu.

Jedyn ßerbſki ratał.

— Njedźiwajźy wſcheje lĕtuſcheje ßuchoty mamy w Łużizy rjane żnĕ. Najlĕpje je ßo rożka poradźiła. Wona w pſcherĕſku pjecź bĕrtlow kórza, ſ wurjadnje dobrych polow ßamo połdra kórza, ſ khudſcheje role kórz po kopje dawa. Tež ſ wunoſchkom pſcheńży ßu ratarjo powſchitkownje ſpokojom. Wowß je w wulkej ßuchocże ſ mĕſtami khĕtro cźerpił a kuſchi woſtał. Pſchi poßlednich wutrajnych deſchcźach, kotreż ßu kukam, kałej, rĕpje, bĕrnam a woßebje naſymſkej ſkótnej pizy hojiłe, je ßo wjele ratarjow do ſtracha dało, ſo jim żito wuroſcże, a ßu ßebi jo teho dla khĕtro włóżne domoj ſwoſyli. Tajke pſchekhwatanje żenje ſ wużitkom njeje; wuſtojni ratarjo ßo prawidła dźerża, kotreż rĕka, ſo njech ßo radſcho żito na polu wonka ſkaſy hacž nutſkach w bróżni. S zyła ſ wuroſcźenjom njeje tak ſte było, jenož pſcheńża je ßo ſ mĕſtami napuſchcźiła.

— Ssymjo roſtlinow, kotreż ßo k ſkótnej pizy wużije, je lĕtża nimale pokupjene a ßo ſ dźĕła do zyła wjazy njedoſtanje. Schtóż ßebi wobſtejnoſcże trochu rosmyßli, ſpóſnaje, ſo budźa w pſchichodnym nalĕczu ßymjenja hiſchcże żadniſche. Duż njech cźi, kotſiž maja myßle, w nalĕczu mĕſto dźeczela hróch a woku woßycź, ßebi na to pomyßła, ßebi hižo nĕtkole nuſne ßymjo wobſtaracź. Poſdźiſcho ßnadź wone wjazy na pſchedań njebudże.

S Njeßwaczidła. Na ſkótne wiki bě ßo tu 2. auguſta 281 howjadłow, 93 ßwini a 245 proßatow na pſchedań pſchihnało.

S Cżornjowa pola Bukez. Schtwórtk tydźenja wjeczor je błyſk do domſkeho tudomneho kublerja Bjenady dyrił a na hornjej kubi hromadu dźĕła ſapalił. Koſoł a nĕſchto zyhelow rosraſywſchi bě wón po ſwónczkowym grocże do hólczażeje komory ſjĕł, ßo w woknje ſawrócźił a pſches murju ſ twarjenja wujĕł. Płomjo ſapaleneho dźĕła ßo rucże rosſchĕri a domſke budźiſche ßo ſpaliło, njebudźichu-li ludźo, kotſiž bĕchu runje w Bjenadźiż kruwałni pſchi cźelenju jeneje jakojźy pſchitomni, jo poddußyli. Bjes tym pak, ſo woheń haſchachu, bě ßo ſ jakojzu, kotruż bĕchu runje w roſßudnym wokomiku wopuſchcźili, tak ſhórſchiło, ſo dyrbjachu ju ſarĕſacź.

S Rakez. S wulkim wjeßelom jutſiſchej njedźeli napſcheczo hladamy, na kotrejż naß ßerbſka ſtudowaza młodoſcź ſe ßwojim wopytom poczeſcźi. Sſerbſzy ſtudencża njepſchińdża k nam jenoż, ſo bychu ßo bjes ßobu rosrĕczeli, nĕ, woni chżedża naſchim Sſerbam tež ßerbſke ſpĕwy ſpĕwacź a dźiwadło hracź. Hižo dołhe lĕta wjazy ßerbſke dźiwadło wohladali njejßmy; duż njech tola nichtó njeſkomdźi, jo wopytacź. Sa dźiwadłowe pſchedſtajenje je ßo cźiſcże nowa wjeßelohra wuſwoliła, kotraż ßo „Dale a hórje“ mjenuje. Wona je nimo mĕry żortniwa, a cźim dale ßo wona hraje, cźim hórje ßo wjeßełe ßmjecże bjes poßłucharjemi ſbĕha. Komuż je móżno — a ſchtó njemĕł njedźelu popołdnju khwile — njech ßo tež pſchi popołdniſchej ſtudentſkej ſkhadźowanzy wobdźĕli, ſo by ßo tam ſ wótcźinſkim duchom, ßerbſke ſtudentſtwo wobknjeżazym, napjelnił a ſahorił. Skhadźowanka ßo ſapocźnje popołdnju w 3 hodźinach, konzert a dźiwadło wjecźor w 8 hodźinach, na cźoż budże ſhromadna wjecźeŕ a ſabawa. Duż dha njewoſtań nichtó doma, kiž ßo jako Sſerb cźuje, ale dźi na ſkhadźowanku, a ſ wĕſtoſcźu tež na konzert a dźiwadło ßerbſkich ſtudentow, ſo by jim pokaſał, ſo ßebi jich prózowanje wo ſdźerżenje naſcheje narodnoſcże waži a jo cżeſcźi.

S Barta. Na tudomnym knjeżim dworje ßrjedu tydźenja murju ſpiritußoweje paleŕnje torhachu. Pſchi tym ßo njejabzy wjelb pſchekama a pod ßobu dźĕkacżerja Michałka pohrjeba. Tuteho cżeżzy ſranjeneho ſ roſpadankow wucżeżechu a jeho hnydom k lĕkarjej dowjeſechu.

S Khróſcźiż. Jeho Majeſtoſcź kral Albert je dotalnemu gmejnſkemu pſchedſtejicżerjej w Khróſcźizach, Jurjej Herrmannej, cżeſtny kſchiż „powſchitkowneho cżeſtneho ſnamjenja“ ſpożcźił. Tutón ſaßkużbny kſchiż je hamtſki hejtman pſchi poßlednjej wokrjeßnej ſhromadźiſnje knjeſej Herrmannej w pſchitomnoſcźi wſchitkich ßobuſtawow ſhromadźiſny ßwjatocżnje pſchepodał. Hamtſki hejtman ſpominaſche na wuſtojnoſcź a ßwĕru, ſ kotrejż je knjes Herrmann ßwoje mnohe ſaſtojnſtwa w gmejnje ſaſtawał, a wobżarowaſche, ſo je khorowatoſcże dla jo ſkożicź dyrbjał. (Kath. Poſ.)

Přilopk.

* Spodźiwne njeſboże je jeneho kublerja w jenej wßy pola Wulkeho Hojna podeſchło. Hdyż konjej pizu dawaſche, jemu koń cźwał liza wotkußnu. Sranjeny je hnydom lĕkarſku pomoz pytacź dyrbjał.

* Pſches Miſchno pucźowazemu wandrowſkemu bĕſche dobrocźiwa duſcha jeczku darika. Hdyż rjemjeßlniſki bórſy po tym do jeczżyneho ſaka pomaßnu, w nim ſkoty namaka. Duż ßo khwatajźy wróczi, ſo by ßmilnemu dawacźerjej jeho ſkoty ſaßo dał. Tón pak ſprawnemu pachołej jeho ſprawnoſcź ſ tym ſapkacźi, ſo tón ſkoty ſ nim dźĕleſche. S teho widźimy, ſo ßu mjes pucźowazymi rjemjeßlnikami hiſchcże ſprawni ludźo.

* Huſto hižo je ßo w nowinach na to ſpominało, ſo ßebi cźłowjek żane jĕtſeſchko abo mały brodźik ſ nohcźom wotdrapnucź njeßmĕ, a tola ßo to pſchezo ſaßo ſtawa. 18. julija je ßo ſ tym ſaßo jedyn muż w najlĕpſchich lĕtach w Annabergu wo żiwjenje pſchinjeßł. Wón bě ßebi jĕtſeſchko, kotreż bě na noßu mĕł, ſ nohcźom wotdrapnuł. Bórſy pocża jemu zyłe wobliczo ſacźekacź a ſa nĕkotre dny bě morwy. Bě ßo ſajĕdojcźił.

* Do Redderna bě jedyn wojerſki wyſchk ſe żonu a dwĕlĕtnej dźowczicźku na wopyt pſchiſchoł. Dźĕcźo, kotreż w dźĕcźazym woſu ſpaſche, w nozy na dobo ſaſchkrĕcża, ſchtoż wone hewak njecźini. Hdyż dźĕcźo ſ nowa ſaſchkrĕcża, nan pohlada, ſchto jemu je. Wuſtróżany wón widźeſche, ſo je dźĕcźo zyłe krwawe, a ſo je pſchi nim wulka wódna myſch, kotraż bě dźĕſcźu hłowu nażraka. Myſch njemóżachu ſ woſa wuhnacź a dyrbjachu ju w nim ſaraſycź. Dźĕcźo, kotremuż ßo hnydom lĕkarſka pomoz doſta, njeje wjazy w ßmjertnym ſtraſche.

* Schto ſkórżby ſkórżbnikej pſchinjeßu, wo tym ßwĕdcźi ſ nowa dołhi prozeß, kiž je ßo w Żahanju tele dny ſkóncził. Żahanſki wobydleŕ bĕſche ßebi pſched dwĕmaj lĕtomaj wot wikowarja ſa 225 hriwnow kruwu kupił. Ta jemu ſa nĕkotre dny ſkhori a padże. So by ßwoje pjenjeſy wrócźo doſtał, wón wikowarja wobſkorżi, ſo je jeho ſ khorej kruwu ſjebał. Nĕtko je ſkórżba wucżinjena. Skórżbnik

je wotpokasany a dyrbi wschitke khósty sapkaczicz. Te 1500 hriwnow wuczinja. K temu je 2 lěcze w stajnym njemérje żiwy byczˇ dyrbjak.

* Na artillerinym tšélnischczu pola Lamsdorfa méjesche pólny artilleriny regiment cziško 20 ßwoje tšélenje, w kotrymż méjesche jedyn wyschk ſ woßmimi mużemi ßwój pscheđ bombami kryty skhow, w tak mjenowanym „hribje", so by ſ njeho wuspěch wobkedźbowak. Jena granata jara krótko dźésche a duż tak blisko sady „hriba" dele praßnu, so jeje wokoło lětaze tschěski jeneho kanoněra morichu; wo żanym dalschim wobschkodźenju niczo ßkyschecz njeje.

* Njesboże na honitwje je ßo pola Pohlitzskeho mkyna w Gubinskim wokrjeßu stako. Rano w 2 hodźinje ßo wobßedźeŕ zyhelnicze H. ſ Barlina, podkopkowy mischtr J. a volontar E. ſ Maßoweje zyhelnicze pola Ziltendorfa na honitnu kakańzu podachu, so bychu dźiwje ßwinje honili, kiż tam w běrnach schkodu czinjachu. Hdyż běchu dołhi czaß podarmo na dźiwinu czakali, ßo J. ſ H—om na druhu stronu, na tak rěkaze Bullenske hory poda, so byschtaj te pschepytakoj. J. drje wotrěczany signal da, wonaj pak ſ měrom dale dźéschtaj wotmolwjazy signal njedoczakawschi. E. jeju signal ßkyschak njebě, ßylny wětr a schuczenje w khójnach běschtaj jón pózrěkoj. Duż skónczńje tam dońdźeschtaj, hdźež E. kakasche a běschtaj jenoż něhdże 70 krocželow wot njeho sdalenaj. Wobaj jow pod horu pscheđ běrnischczom w wyßokej trawje jara potulenaj sa dźiwimi ßwinjemi ßlědźeschtoj. E., kiż njewjedźesche, hdże staj wostakoj a kotremuż hischcze knjeżaza mrokota (bě to rano 2¾ hodźinach) pokny wuhlad sadźéwasche, méjesche pytazeju honjerjow sa dźiwinu a tšéli sa nimaj. Scźéhwk bě Bohużel jara wobżarujomny. J. na ßmjercź franjeny k semi padże, schrót bě jemu wutrobu pschetšélik; H. bě jenoż na nohomaj lóhko wobschkodźeny. Jeho sawołanje E—a wotdźerża, so druhi ras njetšéli. Mkody muż ßo hnydom ßam ßudnistwu staji. Hdyż pak bě zyły podawk na městnje, na kotrymż běsche ßo zosak, rosßudźeny, jeho ßudnistwo na ßwobodnej nosy wostaji.

* S Nixdorfa pola Barlina wo hrubym żorcze pißaja, kotryż je ßo tam se schtyrnaczélětnym hólzom stak. Hólz bě pscheđ mnohimi njedźelemi ßwojimaj starschimaj czeknuk a mjes tym po kraju wokoło bundak. Tele dny jeho w Rummelsburgu sajachu a to w wobstejnosczach, kiż ßo wopißacź njehodźa. Dźěkaczerjo, kotsiż tšěchu terowachu, jeho spizeho namakachu a jeho zykeho ſ terom wobarbichu. Jeho wkoßy ßo terowanemu khoschczej runachu a dyrbjachu ßo do czista wotrěsacź, a kak czeżzy ßu ßo druhe dźéle jeho czéka wurjedźicź hodźike, móże ßebi kóżdy myßlicź. Skuczerjam hkupeho żorta wobskorżenje hrosy.

* (Hrósbniwe setkanje.) Fabrikant E. ſ Barlina běsche ßo w Friedrichsrodże saßydlik, so by wot tudy kraßne durinkske lěßy pschecżahak. Minjeny tydżeń běsche na ßwojim pucźowanju blisko k Liebensteinskim kupjelam pschischoł a ßo tam na skału ßydnuk, so by kusk powotpocznuk. Na dobo derje swoblekany knjes ſ lěßa wustupi. Tón ßo hnydom ſ nim do rěcze da a dźesche: „Kak dha by byko, hdy bych ſ tuteje skały do hkubiny skoczik?" E., kotryż hnydom spósna, so ma ſ wowrótnjenym czinicź, chżysche jeho wot jeho pschedewsacza wotdźerżecź. Tamny pak ßo ſ zykej schiju woschczerjesche a dźesche: „Ja waß ßobu storhnu". Ale hdyż na duchu khory milijonaŕ ſ Barlina hižo sa nim hrabasche, ßebi E. ſ lescźu pomhasche a dźesche: „Maczę zyle prawje, ja chżu ßobu dele skoczicź, ale ja wjele wyschschu skału wěm, hacź tale je, na tu hnydom dźimoj." S hrosnym woschczerjenjom wowrótnjeny do teho swoli a E. bě na tym, jeho ſ teho straschneho městna wotwjesczź. Duż ßo kerki rosdźělichu a dwaj wothladarjej ßo pokasaschtaj, kotrajż khoreho pschemóżeschtaj.

* Pschi pschedstejazych manevrach ßo wojakam poruczi, na polach po mózhnosczi mako schkody naczinicź, woßebje pak skótnu pizu pschelutowacź. Ssylne deschcze, kotreż ßu ßo po zykych Němzach naschke, drje wschelke saßo swuporjebża, schtoż je ßuchota sawinowaka. Woßebje ßu ßo běrny wjele polěpschike.

* Wo żałoßnym njesbożu, kotreż je ßo na Jüterbogskim tšélnischczu stako, sczéhowaze pißaja: Se ßamßnej winu staj ßo jedyn podwyschk a jedyn muż ſ 8. batterije Magdeburgskeho pólneho artilleriineho regimenta cziško 4, w Magdeburgu leżazeho, psches granatu morikoj. Kak je ßo njesboże stako, nichtó prajicź njemóże, dokelż staj wobaj ßwědkaj morwaj, jenoż trochu wuhódacź ßo to hodźi. Najskerje je podwyschk schtwórtk tydżenja jenu ßlepje saleczanu granatu namakak. Město teho pak, so by to wossewik, każ je krucze pschedpißane, je wón pjatk wjeczor ſ baterijinym samkarjom saßo won schoł, so byschtaj tu granatu wuprósdnikoj a potom ßebi ju skhowakoj. Najskerje je ßebi pschi tym podwyschk granatu bjes nohi wsak, mjes tym so je kanoněr sapaladko ſ hamorom wotbiwak. Pschi tym je granata ſ wulkim kuskom roslecźika a te żałoßne njesboże naczinika. Podwyschkej, 10 krocželow wotczißnjenemu, je wottorhnjene sapaladko psches żiwot schko a jemu kruch rjapa ßobu wutorhko. Wysche teho ßu jemu hkowa, wobě ruzy a nosy wottorhnjene. Ruzy hischcze njejsstej namakanej, w rostorhanym cźěle 43 granaczinych kruchow tczesche. Kanoněrej stej wutrobno a żiwot rosdrjenej. Wón leżesche na tym městnje, hdźež bě ßo rosbuchnjenje stako.

* (Rubježny nadpad na hoborskich horach.) Gymnasijast Robert Hoffmann, kotrehoż starschej na lětnim wucźerstwjenju w Warmbrunnje pschebywataj, běsche na wjerschk hoborskich horow dokroczik a pschebywasche ßrjedu pscheđ tydżenjom popołdnju w bliskosczi Preczineho wodopada, hdyż 40lětny, derje swoblekany muż k njemu pschistupi a jeho namołwjesche, so by ßebi ſ nim wodopad bliże wobhladak. Dowěrnje mkodżenz do teho swoli, a wobaj něhdże 20 minutow dale dele dźéschtaj a sańdźeschtaj tam do husteje kercziny. Na jene dobo tón zusy muż mkodeho Hoffmanna porasy a ßebi ſ hrożenjom jeho pjenjeżnizu żadasche. Hdyż chzysche jemu rubježnik też hischcze jeho drohi czaßnik wotewsacź, ßo Hoffmann wo pomoz wołajo do czékanja da. Rubježnik pak jeho doscźeże a kakasche tak dołho ſ nożom do njeho, doniż wón niczo wjazy njewjedźo k semi njepadże. Nětk jemu rubježnik też czaßnik wotewsa a ßo w lěßu shubi. Bórsy na to někotsi Barlinjenjo na městno pschińdźechu a gymnasijastu namakachu. Czi jeho na noßydłach do wrjeczenoweho mkyna donjescź dachu, ſ wotkal jeho do Hohenelbskeje hojerńje póßkachu, hdźež bjes nadźije khory leži.

* Pokodnischi dźél pruskeho Stargardskeho wokrjeßa je czeżke njewjedro domapytako. Po ßylnym hrimanju krupy padachu, kotreż żně woßmich wßow saniczichu. W wßomaj Hagenorcze a Hucze méjachu krupy wulkosczˇ kurjazeho jeja. Wsche woknowe schkleńży w khěżach buchu rosrażene. Satraschny wětr někotre twarjenja wobschkodźi a dwě brózni spowala. Najbóle ßu mali ratarjo schkodowali, kotsiż ſ wjetscheho dźéla ßwoje pólne płody njejßu psche krubobicze sawěsczili.

* Dla njedoßahanja skótneje pizy, woßebje ßyna, w Němzach lětßa němszy ratarjo wjele ßyna ſ wukraja kupuja. Najwjazy ßyna pschińdźe ſ Romunskeje a se sjenoczenych poknóznych amerikanskich statow. New-Yorkske nowiny pißaja, so ßu ſ Ameriki někotre wulke se ßynom pokkadżene kóbże do Europy wotjěke.

* Żałoßne njesboże je ßo na němskej wójnskej kóbźi „Baden" pschi pruhowanskim tšélenju stako. Se sapalenjom 26zentimetrowskeje kartusche buschtaj dwaj lieutenantaj a ßedmjo matrosojo morjeni a 18 matrosojo franjeni. Pschi rosbuchnjenju pruski prynz Heinrich ſ admiralom Schröderom a komandantom na roskasowanskim mosczе stejesche. Prynz spěschnje franjenym pomoz podawasche.

* W Herbernje pola Münstera ßu 30. julija satraschne krupobicze měli. Krupy ſ městnami kóhcź wyßoko leżachu. Lětnja rożka a pscheńża stej do czista saniczenej.

* Se sbérki amerikanskich nowin widźimy, kak ßebi tam nakrajni ratarjo (farmarjo) pschecźiwo njewuschnym czornuchom pomhaja a schto ſ nimi czinja. Czornuch Isaak Jenkins bě njedawno dwór teho farmarja, pola kotrehoż dźěkasche, ſ wjecźiwosczu sapalik a jeho ßydom drohim konjom ſ jědom sawdak. Po dlěßschim pytanju jeho wobronjeny ratak se ßwojimi ßußodami popadże. Jeho do husczinу wleczechu a krótki prozeß ſ nim sczinichu. Powjasowe woko jemu sa schiju sadźernuwschi jeho ßylne pjasczе na schtom, kiż byrbjesche jemu sa schibjenzu ßkużicź, sczeżechu. Hdyż běchu potom hischcze někotre rasy do njeho, kiż mjes njebjeßami a semju wißasche, tšélili, w dobrym měrje wotprawnischczo wopuschczichu. Nasajtra ßo wupokasa, so bě ßo powjasowe woko ſ czornuchom shubiko. Wotprawjeneho ßu hischcze tón ßamy wjeczor sajeli. Wón powjedasche, so ßu jeho na schtom wobwěßnuli, a so hnydom niczo wjazy wo ßebi wjedźak njeje, so pak je ßo wulzy ßo spodźiwajo nasajtra pschi ßwitanju na semi leżazeho namakak. Schtryk bě ßo rostorhnuk a wobwěscherjow próza bě podarmo byka. Czornuchowa schija bě ſ powjasowym wokom jenoż trochu wobodrjena a teho dla saczekka, jena wutšélena kulka běsche ßo jeho hkowy jenoż kuß dótkka, druhe kulki běchu nimo njeho slětake. — Njedaloko Cornerville, w Lincolnskim wokrjeßu, bě jedyn czornuch mandźelsku farmarja Johna Tuckera nadpanuk, jeje wokanje pak bě jeho wottraschiko. Wobronjena czrjóda ßo hnydom sa njekraßnikom poda a jeho po dołhej hońtwje doscźeże. Podarmo wón sa ßwoje żiwjenje proschesche. Jeho też na prěni lěpschi schtom wobwěßnuchu a ßwoje wotprawjenje ſ někotrymi kulkami, kiż do njeho swutšélachu, skónczichu. — Czornuch, 22 lět stary Warren Deam, sczini njepózczíwy nadpad w domje czesczeneho farmarja Raya w Reedskej staziji na jeho mandźelsku. Ta wucźeże revolwer, tón pak ßo jej w straschnym wokomiku sapowjedźi, a czornuch budźische sawěsczе ßwój żadławy wotpohlad wuwjedk, hdy budźische ßwojej knjeni stara ßkużobniza, też czornuscha, na pomoz njepschischka. Czornuch czeknu, posdźischo pak ßu jeho popadnuli a do bliskeje husczinу wlekli. Tam je ßo shubik. Bjes dwěla je, so ßu jeho skónzowali.

* Wo spodźiwnym jěchanju „Köln. Volksztg." scźěhowazu dopomnjeńku na poßlednju wójnu powjeda: Rekognoszěrujo ßebi mkody wyschk, lieutenant H., psches prědkowne postawy pruskeje wobßadki małeho franzowskeho městačka blisko pola Orleansa swěri. Njesboże chzysche, so jemu w prostej měrje hromada franktireurow napschećiwo pschińdże a, hdyž ßo wróći, sa nim cźěrjesche. Wscho jich tšělenje cźěkazeho mißnu a H. by ſ wěstotu cźeknuł, njeby-li jemu druha hromada Franzowsow, kiž ſ pschibocźneho pucźa ßem pschińdże a někotre skocźata cźěrjesche, pucź sastupika. Mkody wojak ßo satraschnje wobarasche, pschemozy pak podleża a dwaj Franzowsaj jeho krucźe dźerżo jako jateho do franzowskeho hkowneho kwartěra wjedźeschtaj, do kotrehoż chzychu też ſ tym skotom, dwěmaj cźělzomaj a někotrymi cźelatami. Franzowskeje rěcźe zyle mózny, wón dowěrnje se ßwojimaj wjedźerjomaj powjedasche. Pódla pak wobkedźbowasche, kak ßo jene ſ tych skocźatow, mkody cźělz, spjecźowacź pocźa a ani krocźałki dale njestupasche. Puki jeho jenoż cźim dźiwischeho cźinjachu. Duż ßo němski wyschk k ßwojimaj straźnikomaj wobroći a jimaj ſ wótrym hkoßom powjedasche, so je jako ratarjowy ßyn hižo w mkodych lětach nawuknuł, spjecźiwy skót skludźicź. Franzowski wjednik bě jeho rěcź ßkyschał, duż k jatemu pschistupi a jemu kasasche, ßwój wuschik wopokasacź. Wyschk bě k temu hnydom hotowy, żadasche pak ßebi, so bychu ßo wschitzy pschihladowarjo trochu nasdala stupili, so by ßo rosnjemdrjene skocźo skerje směrowako. „To ma ßo stacź", wjednik dźesche, „jeli pak ßebi myßlicźe, so budźecźe pschi tej składnosći cźeknucź móz, dha ßo jara mylicźe. Wschitke wasche wobwjerty budźemy wobkedźbowacź a nasche tšělby budźa stajnje na waß skoźene!" Sso ßmějo mkody offizěr wobkrucźesche, so by jemu franzowska lubosnosć hižo ßama na ßebi dźělenje jara pocźeźika. Potom ßebi wotežku wsa a ßo cźělzej pschibliżesche, kiž hkowu powjeschejo wocźi straschnje na noweho njepschecźela wuwalesche. Rasnje cźělzej k bokej skocźiwschi torże khrobły wyschk skocźo sa wotežku na tu stronu, kotraż ßo jemu k dozpiczu pruskich doprědkownikow najskładnischa sdasche. Prjedy hacź mózesche pscheßkapnjeny cźělz jemu bodakaj napschecźo wobrocźicź, ßedźesche wón na jeho schiji a cźěrjesche ſ nim ßo jeho rohow dźerżo w nahłym skoku do dala a to ßrjedża psches hromady Franzowsow, kiž wokajo do wschěch bokow cźěkachu a sa nim tšělecź zyle sabuchu. Hakle sa khwilu někotre kulki sa nim pschilecźachu, ale jeho wjazy njedoscźeżechu. Sboże khrobłeho jěcharja pschewodźesche. Cźělz jeho runy pucź k pruskemu lěhwu njeßesche a hižo ßo někotsi Prußakojo pokasachu, kotsiż běchu bliske tšělenje saßkyscheli. Njeswucźena cźeża a dźiwja honćtwa bě njembre skocźo wusprózniła, duż ßo shromadnym mozam poradźi, jo sdźerżecź. Ssmjercźsprózny ßo wustaty jěchać ſ cźělzoweje schije do rukow ßwojich wyskatych kameradow swjese. Jeho dźiwne wußwobodźenje prynz Bjedrich Korla pschipósna a dołho hischcźe ßo w jeho wójsku wo khrobłym lieutnancźe, kiž njebě jenoż ßam ßebje, ale też tucźnu pjecźeń Franzowsam ſ paforow wutorhnuł, rěcźesche.

* W Gleiwitzu je jedyn dźěłacźeŕ żiwu mysch pózrjeł, a to sa blescha palenza, wo kotruż bě ßo wjetował, so to dokonja. Wón mysch najprjedy hkowu wotkußnu, a potom, każ kozor, zyku mysch sežra. S kruchom khlěba tu grawocźiwu ßwacźinu wobsamknu a ßwój kocźi krk ßebi ſ palenzom wopłóka.

* Żortniwe wjetowanje ßu wóndano w jenej wßy pola Halle měli. Jedyn Halski měschcźan, kiž w Hollebenskej niżinje wjetschu łuku wobßedźi, do Hollebenskeho hoscźenza stupiwschi ßo ſ hoscźenzarjom do powjedanja da. „Ssym tši wosy k wotwjesenju ßyna skasał", Halski měnjesche. — „To ja wscho na jedyn wós składu", hoscźenzaŕ snapscheczíwi. — „Jeli so ßyno na jedyn wós składźecźe, jo Wam darju, jeli so pak niż, macźe sa kóżby zentnaŕ 5 hriwnow 50 np. sapkacźicź." — Hoscźenzaŕ bě bundyrski khadła. Wón woprawdże 65 zentnarjow ßyna na jedyn wós składże a je do bróżnje pschiwjese. S tym bě ßebi sa někotre hodźiny 350 hriwnow saßłużił.

* Skażenosć je bjes kóczkami jeneho Parižskeho městoweho dźěła wudyriła. Schewz Anzelin bu spizy w nozy wot skażeneje kóczki nadpanjeny a żakoßnje skußany. Se sparom ßo motazy, ſ bolosczu skoro wowrótniwschi, njewjedźo, schto ßo ſ nim stanje, ßo Anzelin wobaracź njemóżesche, tak so móżesche jemu dźiwje skocźo nóß a wulki cźwak mjaßa ſ praweho liza wotkußnucź. Anzelinowe żakoßne kschiki saßkyschawschi ßußodźa pschiběżachu, wußwobodźichu jeho skónczńje a kocźisko sarasychu. Anzelina do Pasteurowoho wustawa dowjesechu, hdźeż ßo ludźo, wot skażenych pßow a kóczkow skußani, hoja. Na druhi dźeń jedyn polizist druhu kóczku ſ teżakom saruba, kotraż żakoßnje kschiczo ſ hubu połnej pěny nimo khodźazych ludźi nadpadowasche.

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschiłohy.)

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 30. sept. dopołdnja w 11 hodź. khěžkarska żiwnosćź C. F. Schlenkera w Zokowje, na 11,100 mk. taksěrowana.

Hoscźenz na pschedań.

W twarje nimale dokonjany, pschi **drjewowych a skótnych wikach** w **Budyschinje** leżazy **hoscźenz**, ſ korcźmarskimi stwami, po nětcźischim cźaßu naprawjenymi, ſ 1 etażu stwow sa zusych, ſ něhdże 1000 □metrow wulkim dworom, ſ wjerchowym ßwětkom naprawjenymi pschisprawnymi hródźemi sa něhdże 150 konjow je płacźisnyhódno, jeli ßo hodźi, 1. oktobra t. l. na pschenajecźe.

Leżomnosć lubi dla ßwojeho pschihódneho połoženja pschi skótnych wikach a dla ßwojeho wurjadnje wulkeho sa wupschahanje ßo hodźazeho dwora a dla doßahazych hródźow trajny wopyt. Cźi, kiž wo to rodźa, shonja dalsche pola

Xavera Mauerera,
twarskeho mischtra w Budyschinje.

Drjewowa awkzija
na Bartskim revěrje.

Pondźelu 7. auguśta t. l. dopołdnja wot $^1/_2$10 hodźin ma ßo
400 metrow mjehkich schcźěpow,
40 stotnjow mjehkich walcźkow a
300 ßuschizowych khójnowych dołhich hromadow
sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Shromadźisna w Nowowjesczanskej hajnkowni.

A. Koban.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, něscźowe rěbliki, khachlowe durćźka, tšěschne wokna, twarske hosdźe
porucza tunjo

Paul Walther.

Wulkotny wubjerk
postkicźuje naju skład
czaßnikowych rjeczasow
sa žónske a mužow, w wschelakich mustrach.

Manschetowe knesle,	**schemisety,**
kravatowe jehły,	**berloki,**
pjerschczenje,	**kschiże a kolliery,**
brosche,	**nawuschniki,**
naruczniży	**debjenki do włoßow**
atd.	atd.

Nowe a rjane mustry **żonjazych paßow** ſ koże, **grazijowych paßow** ſ metalla, poskoczanych a poniklowanych.

A. & W. Neuhahn
4 na ßerbskej haßy 4.

Decimalne mostowe wahi, taflojte wahi, butrowe wahi, hospodarske wahi
w wulkim wubjerku po tunich płacźisnach porucza

B. Fischer na žitnej haßy.

Inventuru skónczíwschi
hermank wulku dźělbu
ruczných a **puczowanskich toschow**
a **ruczných** a **puczowanskich kofrow**
po ßměschnje tunich, tu hischcźe njeßkyschanych płacźisnach wupschedawam.
Saßopschedawarjow na tule składnosć woßebje kedźbnych cźinju.

Moritz Höniger
na bohatej haßy 12.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Duchakhorosćze dla pod formindstwom stejazemu Janej **Wicjasej** w Kósłach ßłuschaza žiwnosć cžišło 23B wopalneho katastra sa Kósły, fol. 13 a 19 ležomnostnych knihow sa Kósły krajnoßudnistkeho podźěla, a fol. 10 wopalneho katastra sa Kósły tachantskeho podźěla, cžišło 32b, 62a, 75, 76, 77a, 92a Kósłowskich sahonskich knihow, 3 akry 71 □prutow wulka, ſ 54,56 dawskimi ženoscźemi wobcźežene a wot wjeßnych grychtow na 6685 mk. takšerowana, ma ßo po žadanju formindy wot podpißaneho hamtskeho ßudnistwa

poňdźelu 14. auguſta 1893 pschipoldnju w 12 hodźinach

na městnje ßamym w Kósłach cžišło 23B wopalneho katastra na pscheßadźowanje pschedawacź.

Na kupjenje smyßleni ßo ſ pokasanjom na wscho dalsche wopschijaze wuwěschenki na tudomnej ßudniskej tafli a w Heldez hoscźenzu w Kósłach pscheproschuja, ßo na postajenu termiju seńcź, ßwoju płacźenjakhmanosć dopokasacź a pscheßadźowanje wocžakacź.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 1. auguſta 1893. Jaeger, ß. r.

Wulke wupschedawanje

dla wotedacża ßwojich cžrijowych khlamow

na **ßerbskej haßy 7** budu wot jutſiſcheho dnja ßwój zyły skład po ßměschnje tunich płacźisnach wupschedawacź.

Kóždy ma tu składnosć, pschi ßwojej potrjebje na cžrijach **wjele pjenjes** lutowacź; tajka pschihódna pschileżnosć ßo bórsy saßo njeposkiczi.

Pschispomnju, so ßu wschě twory wubjerneje hódnoscże a so ßo pschi tajkich niskich płacźisnach wo konkurrenzy ſ zyła rěcžecź njemóže.

Hermann Frisch na ßerbskej haßy 7.

Žiwnosć na pschedań.

Žiwnosć cžišło 222 w Delnim Wjelecźinje, něhdże 20 kórzow pola, łuki a łęża wopschijaza, ſ dospołnymi žnjemi a inventarom je bjes wumjenka a hospody na pschedań. Twarjenja ßu nowe a ſ 9600 mk. sawěsćzene. Dalsche je pola wobßedźerja **Brody** tam shonicź.

Proßata na pschedań.

Proßata běłeje Yorkshirskeje a tež cžornopißaneje Berkshirſteje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cžaßej pschimĕrjenych niskich płacźisnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Njepschewubjerane 6 np.-zigary

bjes khostow ſawalene

10 schtuk jenoż po 40 np.

porucża jako něschto jara dobre a tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy.

Wulki wubjerk

domjazych žohnowanjow

na wschelakore waschnje wuwjedźenych pola

A. & W. Neuhahna

4 na ßerbskej haßy 4.

Koßy,

ſa kotrychž hódnosć ßo rukuje, w njepschetrjechenej hódnoscźi porucża **Paul Walther.**

Sslě,

schlipsy,

krawaty

w wulkim wubjerku

pola

A. & W. Neuhahna,

4 na ßerbskej haßy 4.

Julius Höhme,

ſastupjer internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łobjom

porucża na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne młócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomłócźaze maschiny, ſ göpelom a paru ßo cźěrjaze,
jenopschežne młócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ručzne młócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostłócźaze a **běrny rosrißaze maschiny,**
rěsaki ſa běrny a rěpu, cžišcźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-ſeparatory, ſ ruku a maschinu ßo cźěrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triěry** najlěpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
ručzne bróny, ßamßne dźěło, ſakońſzy schkitowany ſystem, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych bróńow** pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wumĕnjenja dla płacźenja! Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

W wudawarni „Sserbskich Nowin" ßu po 1 mk. 50 np. dostacź: **Khĕrluſche a ſpĕwy Pětra Młónka.**

Khoſej

ßyry a paleny w dobrych a najlěpschich druźinach poruczataj jara płacźisny hódno

Schischka a Rjeczka

na ſwonkownej lawskej haßy.

Gumijowe schaty, papjerjane schaty

poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4.

Syrup

ßłódki a cžisćze ßłodźazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritschera.

Ptacże klětki, ptacże kupjele

poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4.

Howjaſe a cźelaze koże

kupuje pschezo po najwyschſchich płacźisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Ratarska schula w Budyschinje.

Symski semester ßo pońdźelu 23. oktobra 1893 sapoczńje. Pschipowjedźenje schulerjow pschijima a wscho na dróbnje wo schuli wukasuje direktor **J. B. Brugger.**

Wosjewjenje.

Wot nětka **Hodźijska nalutowarńja a wupoczerńja** wobydlerjam Hodźijskeje woßady a Zokowa **pjenjesy** też na **hypotheki** wupoczuje. Expedizija je pola knjesa **Wróbla** w Hodźiju kóždu **ßrjedu** popołdnju wot 2 hodźin wotewrjena.

Pschedßydstwo.

Dźewjatnata hłowna skhadźowanka Serbskeje Studowaceje Młodźiny

změje so

5., 6. a 7. awgusta w hosćencu „K sakskemu domej“

w Rakecach.

Sobotu 5. awgusta popołdnju w 5 hodźinach je zhromadźizna wubjerka.

Njedźelu 6. awgusta popołdnju w 3 hodźinach započina so hłowna zhromadźizna (rozprawy, přednoški, wólby, namjety atd.)

Wječor w 8 hodź. **serbski koncert** a **dźiwadło.** Po dźiwadle **zhromadna wječeŕ** a **zabawa.**

Pońdźelu 7. awgusta zhromadny wulět, po możnosći do Delnjeje Łužicy.

Wšitcy serbscy studowacy so z tutym należnje na hłownu skhadźowanku přeprošuja. Zastupjerjo serbskich studowacych towarstwow njech rozprawu wo tutym lěće też pisomnje do aktow wotedadźa.

Wšitcy přećeljo serbskeho studentstwa, wosebje też sobustawy serbskich towarstwow, kaž burskich atd., budźa witani hosćo a njech so bohaće też na popołdnišej hłownej zhromadźiznje wobdźěla.

Michał Šewčik, stud. theol.,
hłowny starši Serbskeje Stud. Młod.

Poboczne Towarstwo Sserbskich Burow sa Khrósćizy a wokolnosć

śměje **wutoru 15. awgusta** popołdnju w 5 hodźinach poßedźenje w **Wjeńkej** hosćenzu.

Pschedßydstwo.

Schkleńczane twory, kamjeninine twory

poruczataj w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn,

4 na ßerbskej haßy 4.

Fotografowarńja E. Zeutzschela w Budyschinje

36 na swonkownej lawskej haßy 36

poručza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobrasow, tablowow, też s wonka doma sa **towarstwa** a schule w kóždej wulkosći pschi **najlěpschim wuwjedźenju** po najtunischich płaćišnach.

Wisitna wulkosć hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetschenje po kóždym wobrasu hacz do žiwjenskeje wulkosće.

Fotografowarńja po 1 skhodźe wschědnje wotewrjena.

Njeßwaczidliske Burske Towarstwo

śměje jutśe njedźelu 6. augusta poßedźenje. Dla nusneho sprěčenja ßo ßobustawy prosćha, ßo prawje bohacze sejńcź.

Pschedßydstwo.

Poboczne Towarstwo Sserbskich Burow w Malym Wjelkowje

śměje **njedźelu 13. awgusta** popołdnju w 4 hodźinach w **Kobaniz** hosćenzu poßedźenje, w kotrymž dyrbja ßo ßymjenja skasać a ßo wo wožnych należnosćach jednacź. Wschě ßobustawy ßo należnje pscheproschuja, ßo na poßedźenje sejńcź.

Pschedßydstwo.

Spěwy do žnjowych wěnzow

ßu na pschedań

w wudawarni „Sserb. Nowin“.

Nowe polnojerje

poručza tunjo

Paul Hofmann

na rózku ßerbskeje a schuleńsk. haßy.

Najlěpschu margarinsku butru,

derje ßłodźazu, poručza

Pawoł Hofmann

na rózku ßerbskeje a schuleńsk. haßy.

Pawoł Giebner

na bohatej haßy cźišło 18,

s nutskhodom na theaterskej haßy,

poručza ßwoju

winarńju

s winownju a ßnědarńju.

Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a też w cźwizach roseścźelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě druźiny **cźerwjeneho** a **běłeho wina.**

Kóždy może ßo na to spuschcźecź, so pola Giebnera cźiste woprawne wino dostanje, kotreż derje tyje a kotreż je strowoscźi spomožne.

Dźełko

kupuje po kóždej dźělbje a po najwyschschej płaćišnje

Julius Mehl

na swonkownej lawskej haßy 22.

Wotroczkow, ßłužobne a stwinske holzy, hródźne dźowki a dźowki k ßwinjom, kucharki sa cźeledź pyta k nowemu lětu **Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

Wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, dźowki a dójki pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy 16.

Na lěto 1894 ßłužobne holzy, hródźne dźowki, pohonczow, wotroczkow a ßrěnkow pytam. Cźeledźi ßłužbu darmo wobstaram.

Ernst Lebelt
pschi žitnych wikach 9.

Kucharki, stwinske, ßłužobne, dźěcźaze a kuchinske holzy a dźěcźaze žony, wotroczkow a dźowki pyta **Heynoldowa** w słotym jehnjeczu.

Sskužobna holca ßo pyta na ßukelnskej haßy 13, po 1. khodźe.

Serbske Towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje, da-li Bóh, swoju měsačnu zhromadźiznu jutře njedźelu za tydźeń, **13. žnjeńca,** popołdnju w 4 hodź. w Hustec korčmje w Khwaćicach. Knjez **Hartstein** z Pomorc je přednošk wo „Muhamedowym žiwjenju“ dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy so najnależnišo přeprošuja, też hosćo su wutrobnje witani.

Předsydstwo.

K nowemu lětu pyta wotroczkow a dźowki **Krauschowa** na sadnjej bohatej haßy 6.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoju pschedawarńju żelesnych a krótkich tworow k 1. sept. ßyna sprawneju starscheju s pschihódnymi wuměnjenjemi jako wuczobnika pytam.

Paul Walther.

S tutym to, schtož ßym wo žiwnosćerju **Janje Wjenzy** w Sarěczu rěczała, jako njewěrne wróczo bjeru.

Wylemina Wicźasowa.

Dowolam sebi wozjewić, zo sym so z knježnu **Hanu Wjackec,** dźowku knjeza kublerja **A. Wjacki** w Ješicach a jeho njebohačkeje mandźelskeje **Marje Pětrkec,** slubił.

W Huscy, 1. aug. 1893.

Handrik, farař.

Wschitkim tym, kotsiž ßu mi tehdy, hdyž buschtaj ßyn a dźowka s Božim njewjedrom pohłuschenaj, k pomozy byli a mojej dźěsći pschi žiwjenju sdźerżecź pomhali, ßwój najwutrobnischi dźak praju.

Pětr Pětschka w Wulkej Dubrawje.

Wutrobny dźak

prajimy s tutym naschemu knjesej zyrkwinemu wucźerjej **Henczy,** kaž też knjesej wucźerjej **Templej** a jeju knjenjomaj mandźelskimaj sa wschu jich prózu, dźěło a wobstaranje, kotreż ßu naschemu rjanemu schulskemu ßwjedźenjej, sańdźenu njedźelu wodźerżanemu, pschiwobroczili.

Jedyn sa mnohich s Porschiskeje schulskeje gmejny.

K tomu cźišću jena pschiłoha.

Pschiloha k czißu 31 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. auguſta 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſmĕje jutſje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbſku ſpowjednu rĕč, ½9 hodźin ßerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje.

Kſóeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Rudolf Erich, Jaromira Wylema Menzela, hoſćenzarja na Ssokolźy, ß. — Korla Bruno, njemandź. ß. w Jeńkezach. — Marja Emma, Korle Pětſchki, fabrikarja na Židowje, dź. — Bertha Elſa Gertrud, Korle Wylema Majorka, tkalſkeho miſchtra na Židowje, dź.

W **Katholiſkej zyrkwi:** Marja Margaretha, Guſtava Herknera, knihiwjednika, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 28. julija: Ernſt Auguſt, Auguſta Seifrieda, fabrikarja na Židowje, ß., 5 měßazow 18 dnjow. — 29. Hańża Scholćźiz, ſwudowjena Albertowa, wumjeńkarka w Zyźezach, 78 lět 11 měßazow 22 dnjow. — Auguſt Weigelt, młynſki ſ Hrodźiſchća, 35 lět 4 měßazy 28 dnjow. — 30. Ernſt Alfred, Korle Auguſta Hermanna Wendy, dźĕlaćerja w Hrubjelćźizach, ß., 4 měßazy 8 dnjow.

Placźiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1831 měchow.	W Budyſchinje 29. julija 1893				W Lubiju 3. auguſta 1893			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſcheńza . . . . . běła	8	19	8	24	8	6	8	38
" . . . . . žołta	7	94	8	—	7	71	8	—
Rožka	6	56	7	19	6	88	7	31
Jećźmjeń	7	7	7	14	7	7	7	33
Wowß	8	60	9	10	8	30	8	60
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	8	20	8	47	8	50	9	—
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduſchka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	1	80	2	10	2	—	2	70
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	50	2	30	2	60
Pſcheńćna muka 50 " . . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	7	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	70	6	—	5	40	6	—
Sstóma . . 600 " . . .	30	—	34	—	30	—	32	—
Proßata 1188 ſchtuk, ſchtuka . .	9	—	20	—	—	—	—	—
Pſcheńćne wotruby	4	75	5	50	—	—	—	—
Ržane wotruby	6	—	6	75	—	—	—	—

W Budyſchinje placźeſche: kórz pſcheńzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 92 np. hač 14 hr. — np., žołta 13 hr. 49 np. hač 13 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 49 np. hač 11 hr. 50 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hač 9 hr. 99 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 8 hr. 19 np. hač 8 hr. 35 np., pſcheńza (žołta) wot 7 hr. 94 np. hač 8 hr. 9 np., rožka wot 7 hr. 3 np. hač 7 hr. 19 np., jećźmjeń wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 25 np., wowß wot 8 hr. 75 np. hač 8 hr. 90 np.

Draždźanſke mjaßowe placźiſny: Howjada 1. druźiny 57—60 hr., 2. druźiny 50—55, 3. druźiny 43—48 po 100 puntach rĕſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 58—62 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—55 np., po puncźe rĕſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 28. julija: Pomróčene.

Proki po 50 np., 1 mk., 2 mk., 2 mk. 50 np., 2 mk. 90 np., 3 mk. 50 np.,
ſchnyparje (ßamotſĕle) po 4 mk., 6 mk., 8 mk. 50 np.,
klokitſĕlaze tſĕlby po 4 mk., 5 mk. 50 np., 8 mk.,
dujawy po 25 np., 50 np., 90 np.,
dujawy ſ moßaſnym ſakładom po 2 mk. 25 np.,
ſchipy a prok po 50 np., 1 mk., 1 mk. 75 np.,
ptaki k wottſĕlenju po 45 np., 50 np., 75 np., 1 mk. 25 np., 1 mk. 75 np., 2 mk. 25 np., 3 mk., 5 mk. hač 11 mk.,
hwĕſdy k wottſĕlenju po 50 np., 75 np., 1 mk. 25 np., 1 mk. 50 np. hač 2 mk.,
tarcže po 50 np., 75 np., 1 mk. 25 np., 1 mk. 50 np. hač 2 mk. 50 np.,
figurowe tarcže, ptakate tarcže.

Pódla teho poruczamoj **dobycźa** w wulkim wubjerku, ſa **tſĕlenje do ptaka** a **dźĕćźaze ſwjeßelenja** ßo hodźaze.

Schnyparje k tſĕlenju do ptaka ßo wupožćnja.

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4.

Franz Marſchner

cźaßnikař w Budyſchinje

cźo. 9 na boßatej haßy cźo. 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroćźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

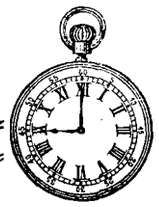

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rĕcźu **ßerbſki.**

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4

poruczataj

rjeblowane woſy ſe żeleſnymi a drjewjanymi wóſkami, wobarbjene abo njewobarbjene,

woßebje wulke, rjenje lakĕrowane a wobarbjene **woſy ſe ſchnizami a wojom,**

deſkowane woſy, rube a lakĕrowane,

woſy ſe żeleſnym wobwjertom a żeleſnymi koleßami,

kary ſ drjewjanej a żeleſnej wóſku, rube abo rjenje lakĕrowane,

jĕſdne ſtoły ſa klanki ſe żeleſa, k ſacźinjenju atd. atd.

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4.

Draſtne tkaniny,

żadna, pſchihódna ſkładnoſcź,

jaßne a cźĕmne,

hładke, ßmuźkate a muſtrowane

ſ cźiſteje wolmy,

kóhcź po 50 np. hač k najlĕpſchim druźinam,

kaž tež

katuny a barchenty

kóždeje kajkoſcźe

porucźa w wulkim wubjerku po najtuniſchich placźiſnach

Jan Jurij Pahn.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Dźělbu **lustra** ßym po jara tunjej płaczisnje kupił a poruczam nětko meter po 40, stary łóhcź po 23 np.,

köprowy luster meter po 50, stary łóhcź po 30 np.,
köprowy luster meter po 60, stary łóhcź po 34 np.,

To je wscho rjana huscźe dźěłana, trajna bjesmylkata twora.

Dwójzy schěroke czistowołmjane drastne tkaniny poruczam meter po 1 mk., stary łóhcź po 57 np., kaž tež wulki skład **katuna, kroiseja, pißaneho möbloweho katuna,** $^5/_4$ a $^6/_4$ **módroczischcź, poßleschczowe tkaniny, módry płat, czischczane schórzuchi** atd. po jara tunich płaczisnach.

Židźane, połžidźane, wołmjane, połwołmjane a bawmjane rubischcźa.

Blidowe nože a widliczki

saruczena dobra družina s naju firmowym stemplom, duzentowy por po 2 mk. 75 np.,

jědźne łžizy s brittania-metalla, duzent po 1 mk. 75 np.,
khofejowe łžizy s brittania-metalla, duzent po 75 np.,
nóž, widliczki a łžizy sa dźěczi, zyła garnitura po 50 np.,

dospołna blidowa a deßertna jědźna pschiprawa

rjenje poßlěbornjena s woßebnym mustrom,
nožowe ławki se schkleńzy a brittania-metalla,
stejadła sa subowe schparawki,
drjewjane a schipowe schparawki,
dźeržaki sa jědźne kharty,
salvetowe rynki,
wotewrjaki sardinowych tysow,
menaže s brittania-metalla, poniklowane, 2-, 3- a 5dźělate poruczataj

A. & W. Neuhahn,

4 na ßerbskej haßy 4.

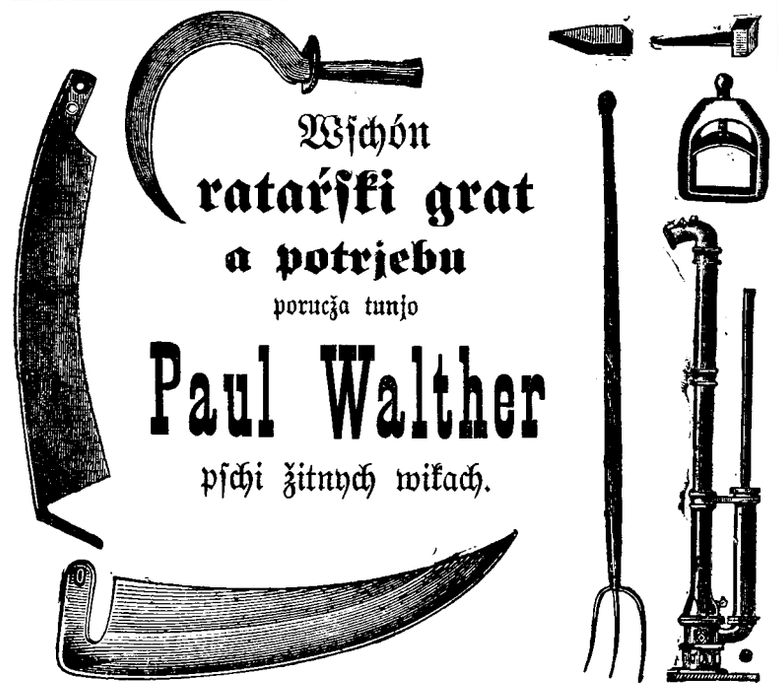

Wschón
ratařski grat
a potrjebu
porucza tunjo

Paul Walther

pschi žitnych wikach.

Majß a **majßowy schrót, wotruby** a **czornu muku** porucza w wubjernej hódnosczi pschedawařnja žita a piznych ßrědkow

Ernsta Pfuhla

w Budyschinje pschi žitnych wikach 30.

Pschedeschczniki

po wschěch płaczisnach, jenož ßamßny wudźělk, hódnu trajnu tworu, s **barbu njepuschczatych** wołmjanych a połžidźanych tkaninow; woßebje wulke 9-dźělate, 10-dźělate a 12-dźělate pschedeschczniki porucza po tunich płaczisnach

H. M. Schmidt,

pschedeschcznikowa fabrika pschi hłown. torhoschczu 18.

Nowe. poczehnjenje a porjedźenje pschedeschcznikow rucze, derje a tunjo.

Rjane žakety

hižo po 2 mk.,

deschczne mantle, pjesle, trikotowe taille po 1 mk. 50 np. a druhu žonjazu drastu porucza po najtunischich płaczisnach

Emma swud. **Vorwerkowa**
na hłownym torhoschczu 5.

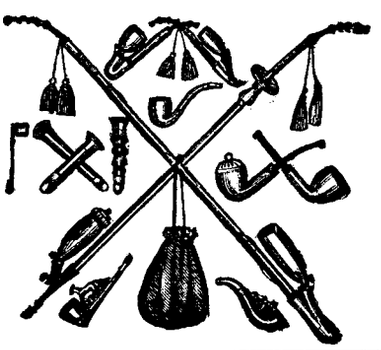

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetschim wubjerku
porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.
Najtunische žórło sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłarni.

Fotografowařnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje
na ßerbskej a schuleřskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitoscze: **Fotografowanje dźěczi** a **wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wuměłskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowařnja wotewrjena.

Žnjowe spěwy,
kmótsjaze listy,
pscheproschenje k kmótsjenju,
sbožopschejaze khartki:
k ßlubej,
k kwaßej,
k ßlěbornemu kwaßej,
k slotemu kwaßej,
k narodnemu dnjej
porucza w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach

Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

☛ Saßopschedawarjo dostanu wyßoki rabatt.

Filzowe a
zilindrowe kłobuki
porucza najtuńscho
P. Illbrich,
kłobukařski mischtr
na schulskej haßy 11.

Dursthoffske ßuche droždźe
porucza
A. Biesold, pjekařski mischtr
na bohatej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 32. Sobotu 12. augusta 1893. Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžerstwo. W Frankfurcze nad Mainom ꝑo w tu khwilu finanzni ministrojo wschitkich němskich knježerstwow skhadźuja. Woni radu skkaduja, na kajke waschnje mohł ꝑo statny dołh němskeho kněžerstwa po něčim wotpłaćićź. Sso rosumi, so ꝑo to bjes nowych dawkow njehodźi. Jako tajke ꝑo mjenuja dawki na tobakowe wudźełki, na wino, bursu a luxus. Shromadźeni ministrojo drje budźa skónčnje psches jene, na čo ma ꝑo nowy dawk pokoźićź, kiž njebyrbi ꝑłabe ramjenja tłóčźićź, hinak pak budźe w kněžerstwowym ꝑejmje. To budźe cźeżka próza, prjedy hač budźa ludowi sastupjerjo k nowym dawkam haj prajićź.

— Sakske knježerstwo je ſ wukraja 150,000 zentnarjow majꝑa kupiło, kotryż ꝑo po Łobju hač do Riesy pschiwjese, hdźeż ꝑo ſ łódźow wukładze. Knježerstwo je teho dla tajke hromady majꝑa nakupiło, so by ratarjow, kotrymż piza sa skót njedoꝑaha, ſ nim po tunjej płaćićsnje sastarało.

— Kněžor Wylem 10. septembra do Straßburga pschijěde a tam hač do 14. septembra wostanje. Se 14. a 15. armeekorpsom ꝑo kněžorska parada wodźerži; potom budźetaj wobaj armeekorpsaj se ꝑobu pola Straßburga-Kehla manevrěrowaćź. Pschi tychle manevrach budźe ꝑo mósł psches Rhein twaricź.

— S powjetschenjom němskeho wójska ꝑo liczba wojerskich lěkarjow w sakskim wójsku wo jeneho wyschscheho staboweho lěkarja a 13 pomoznych lěkarjow pschispori. — Pirnaski 28. artilleriski regiment ꝑo wo nowe 4. wodźělenje w Kinsbórku powjetschi.

— Hdyž tež je zkowna wójna bjes Ruskej a Němskej wudyrika, dha tola wschón wiczny wobkhad bjes woběmaj krajomaj njesastanje. Mnohe němske twory psches Awstriju, Turkowsku a druhe kraje pucź do Ruskeje namakaja. Na wopak tež Ruszy ꝑwoje žito do Němzow wotbudu. Tak bórsy hač smeja te kraje, kotreż zło wot pschiwjeseneho wukrajneho žita njebjeru, ꝑwoje žito rospschedate, budźa wone sapoczećź, naꝑ ſ ruskim žitom sastaracź. Do tychle krajow ꝑłuscheja Rumunska, Sserbija, Belgiska, Hollandska a Danska. Tež Franzowska, Schpaniska a połnózna Amerika ꝑwoje žitne składy wuprósdnja, tak bórsy hač budźa žitne płaćićsny tak wyꝑoke, so budźa je ſ wužitkom ſ ruskim saměnicź mózh. Najwjetschi wužitk ſ rusko-němskeje zkowneje wójny Awstriska cźehnje. Woꝑebje ꝑu ꝑebi awstriske żelesowe fabriki wjele wotebjerarjow w Ruskej dobyli a hižo wulke skasanki wot tam dostali. Sastupjerjo wulkich awstriskich żelesowych fabrikow ꝑu ꝑo hižo do Ruskeje podali. Duž ꝑo w Němzach boja, so Awstrisźy wjetschi dźěl dotalneho němsko-ruskeho wikowanja na ꝑo sczahnu, jeli so budźe zkowna wójna dołho tracź.

— Poměry bjes Polakami a zentrumom ꝑu ꝑo, dokelž ꝑu Polazy wojerskej pschedłosy pschihłoꝑowali, khětro pohubjenschike. Zentrumske nowiny ꝑu pólskim sapóꝑłanzam hižo zyłe wjasko wudmow nadawałe, sa czoż jim pólske nowiny wotmolwjenje winojte njewostanu. Zentrumskim nowinam „Germania“, kotreż ꝑo prózuja, pólski lud pschecźiwo jeho sapóꝑłanzam naschcźuwacź, „Kuryer Posnański“ snapschecźiwi, so njech „Germania“ na rospanjenje ꝑwjaska pólskich sapóꝑłanzow njeczaka, jeli so njewě, schto mohło ꝑo zentrumej w pschichodźe stacź. Snate je: „Schtóž druhemu jamu ryje, cźasto ꝑam do njeje panje“.

— Bismarkowe Hamburgske nowiny ꝑu powjescź pschinjeꝑe, so je Italska, kotraž, kaž je snate, k němsko-awstriskemu ꝑwjaskej pschiꝑłuscha, ſ Ruskej potajny ꝑwjask scziniła. Italska je ꝑo pjecza pschewědczika, so jej ani Němska, ani Jendźelska njemohłej se skutkom a spěschnoscźu pomoz poskićźićź, hdy by Franzowska nad njej dobyła. Italski kral Humbert teho dla pjecza do Jendźelskeje jěł njeje, hdyž bě tam pscheprošeny, so njeby ruskeho zara roshněwak, woꝑebje, hdyž wjedźesche, so ꝑo na Jendźelsku spuschczećź njemóże. Mnichowske nowiny „Allg. Ztg.“ k temu pschispomnja: Po naschim wědomnju je dźenꝑa bjes Italskej a Ruskej tamny dobry a dowěrniwy wobkhad, kotryż bychmy ꝑebi też bjes Němskej a Ruskej pscheli, a to woꝑebje teho dla, dokelž Němska pschi wotwaženju Jendźelsku njemóże sa tak hódneho cźiniczela wobhladacź jako Rusku. To wschak njeꝑmě němskej politizy wobaracź, so měła ſ Jendźelskej dobry a pschecźelski wobkhad, kotryż by cźim lěpschi był, cźim mjenje by Jendźelska wot naꝑ wocźakowała, so po jeje ꝑonach khodźimy, kotreż wona ꝑama jako prósdne wobhladuje. Na tajkele waschnje Bismarkowe nowiny potajny rusko-italski ꝑwjask k temu wužija, so bychu na nětcźischu kněžorowu politiku ꝑwarike a ju w ludowym měnjenju ponižowałe. So je Bismark ꝑam ꝑobu na tym wina, so je něhdusche twjerbe rusko-němske pschecźelstwo saschło, wone mudrje samjelcźi.

Awstrija. Prażska měschcźanska rada je njedawno wobsamkła, tasliczki dróhowych napiꝑmow pschichodnje jenoż cźěski popiꝑacź. Pschecźiwo tutemu wobsamknjenju je cźěski kněžorowy městodźerżicźel sakroczik. Wón je poruczik, so dyrbi ꝑo hnydom pschestacź, na město dotalnych cźěsko-němskich dróhowych napiꝑmow ꝑame cźěske napiꝑma pschibiwacź, a so maja ꝑo tele ꝑame cźěske napiꝑma ſ cźěsko-němskimi napiꝑmami saměnicź. W měschcźanskej radźe je městodźerżicźelowy wukas wulke roshorjenje sbudźik. Radni knježa ꝑwoje spodźiwanje nad tym wuprajichu, so ꝑebi knježerstwo runoprawoscź ża̧da, hdyž ju wone tola ꝑame cźěskemu ludej pschiswolicź nochze. Praschachu ꝑo, cźeho dla ꝑebi knježerstwo w Liberzu, Duchzowje, Cźěskej Lipje, Trutnowje a druhich cźěskich městach, w kotrychž maja Němzy pschewahu, a w kotrychž ꝑu dróhowe napiꝑma jenoż ꝑame němske, teho runja njeża̧da, so bychu ꝑo tam město ꝑamych němskich cźěsko-němske sawjedke? Radni knježa wobsamknuchu, so ꝑo wukasej kněžorskeho radźicźela se żanym wuměnjenjom njepodcźiꝑnu. W żanym sakonju njeje prajene, po kotrej rěcźi dyrbja dróhowe tasle popiꝑane bycź; duž knježerstwo prawa nima, w tutym nastupanju měschcźanskej gmejnje něschto pschedpiꝑacź. Pschecźiwo městodźerżicźelowemu wukasej ꝑo měschcźanska rada powoła. Po zyłych Cźechach ꝑnadź nětko bjes Cźechami a Němzami dla dróhowych napiꝑmow wulka wadźenza nastanje. Knježerstwo drje njerad njewidźi, hdyž ꝑo Cźesha a Němzy bjes ꝑobu pschescźěhaja; pschetoż potom ꝑo wot wobeju na pokoj wostaji a cźim lózscho Němzow każ Cźechow wobknježi.

— Wulke dźiwanje sbudźuje, so je awstriski kněžor wjazorym żidowskim pjenjeżnikam wyꝑoke rjady spoczik. „Saꝑkužby“ tychle żidow w tym wobsteja, so ꝑu statej pjenjesy k nakupjenju skotu, k bicźu newych awstriskich skotych trěbneho, sa doscź wyꝑoku dań poczili. Baron Albert Rothschild, kiž je ꝑebi w Awstriskej 12 mil. schěꝑnakow saꝑkužik, je najwyschschi rjad dostał.

Belgiska. Belgiske wójsko hischcze na khětro niskim skhodźenku steji. Offizěrojo a mużstwa jenak mało nahladnoscze bjes wobydlerstwom wużiwaja. W Ostende ꝑu tele dny jeneho majora, komandanta tamnischeho pěscheho regimenta, sajeli, kotryż je w tamnischich kupjelach w kupanskim cźaꝑu skradźu do drastnych komorow khodźił a tam listniży a pjenjeżne móschnje kranuł. Hižo dlěżschi cźaꝑ na polizajstwo skórżby wot kupanskich hoscźi pschikhadźachu, kotrymż běchu

ßo ſa cžaß kupanja wjetſche ſumy pjenjes a drohotne kamjenje kranuke. Dwaj tajnaj poliziſtaj, draſtne komory wobkedźbowazaj, ßo bórſy na majora F. hrěſchiſchtaj, tola dźiwajo na jeho wyßoke wojerſke ſaſtojnſtwo ßebi njeſwěriſchtaj, pſchecźiwo njemu ſakrocźicź. Ssobotu dopołdnja pytnuſchtaj, ſo F. do jeneje draſtneje komory ſtupi, kotruž bě runje jena knjeni, kotraž bě ßo kupacź wuſchła, wopuſchcźiła. Majora F. pſchi kranjenju lapnuwſchi, jeho hnydom ſajeſchtaj a na polizajſtwo dowjedźeſchtaj, hdźež też bórſy knjeni pſchińdźe a praji, ſo ßu jej 15 frankow ſ pjenjeżneje móſchnje kranuli, mjenujzy dźeßacźfrankowſki ſkoty a pſchedźerkowany pjecźfrankowſki pjenjes. Wobaj pjenjeſaj w majorowym ſaku nadeńdźechu. Tutón wobžarujomny podawk cźim wjetſche dźiwanje ſbudźuje, dokelž bě major F. jena ſ najſnacźiſchich woßobow bjes kupanſkimi hoſcźemi. Měnja, ſo je njeſbožowna žadliwoſcź ſa khartyhracźom majora, kiž bě hewak w ßłużbje khmany cźłowjek, paducha ſcźiniła. Podawk je ßo kralowej k wjedźenju dał.

Franzowſka. Krótko pſched wólbami do deputěrtſkeje komory (ßejma) je kniha wuſchła, ſ kotrejž ßo jebanſtwa panamaſkeho towarſtwa ſ nowa wotkrywaja. Kniha je ßo ſ wotpohladom do ſjawnoſcźe dała, ſo by ßo ſhnikoſcź republikanſkeho knjeżerſtwa ludej pſchezo ſaßo pſched wocźi ſtajiła. Wěſty Dupas, kiž bě pſched krótkim ſ generalnym ſekretarom direktora ſjawneje wěſtoſcźe, w knisy powjeda, ſo ſtaj jemu prjedawſchej miniſtraj Ribot a Loubet poruczikoj, ſ hłownym winikom panamaſkeho ſchwindla, židom Artonom, do wobkhada ſtupicź, ſo by tutemu potajne pißma wurěczał. Bjes tym ſo miniſtraj w deputěrtſkej komorje ßwjatocźnje wobkrucźeſchtaj, ſo wſcho mózne cźinitaj, ſo byſchtaj Artona do ßwojeje mozy dóſtakoj, wonaj pſchezo cźiſcźe wěſcźe wjedźeſchtaj, hdźe wón pſchebywa a ßwojich poßelnikow k njemu ſcźeleſchtaj, ſo bychu ſ nim jednali. Pſchitykny liſt, ſa Artonom pósłany, wopacźne woßobine wopißanje podawaſche a bě bjes wobraſa. Wóßom měßazow poſdźiſcho polizija wobras wupóßła, kotryž bě na Artona cźiſcźe njepodobny. Dupas Artona w Venedigu wopyta. Arton powjedaſche, ſo ßu jemu monarchiſtojo milijon frankow ſa jeho papjery poſkicźeli, tola wón pſchecźiwo republizy niczo cźinicź nochze. Wón wſcho ſnaje wo jebanſtwach panamaſkeho towarſtwa, tola wo niczim niczo njepſcheradźi. Sswój ſapiß pſchekłótych miniſtrow, ſenatorow a krajnych ſapóßłanzow wón ſtajnje ßo měnjazym miniſtram dowěricź nochze, ale jenoż Carnotej. Dupaſowy ſpiß ſ cźeżka republizy wjele ſeſchkodźi.

— Franzowſzy pißane nowiny ruſkeho knjeżerſtwa, „Le Nord“, ſaßo wukhadźeja a to w Pariſu. Prěnje cźißko tychle nowin naſtawk pſchinjeße, w kotrymž ßo praji, ſo dyrbja tele nowiny pſchede wſchěm intereßam ruſko-franzowſkeho ſwjaſka ßłużicź.

Jendźelſka. Pod ſcźěhwkami hoborſkeho ſtrajka jendźelſkich hórnikow jendźelſka induſtrija cźeżko cźerpi. W dźěłarnjach lokomotivow Londonſkeje a Northweſternſkeje żeleſnizy dyrbja dla njedoßahanja wuhla dźěłacź pſcheſtacź, ſ cźimž 8000 dźěłacźerjow ſaßłużbu ſhubi. Liczba ſtrajkowazych hórnikow a dźěłacźerjow, kotſiž żaneho dźěła wjazy njeuamakaja, pſches pół milijona wucźini.

Rußowſka. Schtó bóle ſchkoduje ſ ruſko-němſkej złownej wójnu, Ruſka abo Němſka? Peterburgſke Burſowe nowiny chzedźa dopokaſacź, ſo budźe ſchkodowanje na němſkej ſtronje wjetſche hacž na ruſkej. Zito a wſchelake druhe twory, kotrež ßo ſ Ruſkeje do Němzow woża, ßo ſ wulkeho dźěła niz w Němzach, ale w druhich krajach pſchetrjebaja. Wikowanje ſ tymile tworami je hacž dotal w němſkich rukach było. Němzy tole wikowanje a dobytk, kotryž ßu ſ njeho měli, nětkole ſhubja. Dale ſměja němſke żeleſnizy a kódże, kotrež ßu tele twory woſyłe, wulki wupad w ßwojich dokhodach. Skónczńje budźe też němſka induſtrija cźeżko potrjechena, kotraž je hacž dotal ruſke njewobdźěłane twory wobdźěłała. Tole dźěło w němſkich fabrikach ſaſtanje a do druhich krajow pſcheńdźe.

— Ruſzy kublerjo jara na to ſkorża, ſo żnjowi dźěłacźerjo lětża wjele ſtrajkuja. Dźiwajzy na lětuſche bohate żně ßebi woni wjetſchu mſdu żadaja a dźěło wopuſchcża, jeli ſo ßo do jich żadanja njeſwoli. Poltawſki gubernator je teho dla Kijewſkeho wojerſkeho gubernatora proßył, ſwuwuczowanjam w lěhwje ſaſtacź dacź a wojakam dowolicź, ſo ßměli na żnjowe dźěła hicź; wojerſki gubernator pak je ſnapſchecźiwił, ſo po tejle prósſtwje cźinicź njemóże.

— So by ßo roſſchěrjenju kholery wobarało, wulke manevry w ruſkej Pólſkej wupanu.

Pſcheklepany ßłużobnik.

(Napſchecźiwny wobras kſchecſcźijanſkeje mudroſcźe.)

(Pokroczowanje.)

Tuta nadźija na pomoz bě ßwójbu trochu ſměrowała a woni podachu ßo bórſy do měra. Naſajtra bu koń wuměnjeny, wſcho k pucźowanju pſchihotowane a Jan poda ßo ſ macźerńnymi naluto-wanymi pjenjeſami na pucź.

Dale Longvilla, hdźež bě Jan pſchenozował, jěchaſche dopołonja po dróſy a wuhlada na dobo něſchto ſtow krocźeli pſched ßobu dweju jěſdneju, kiž dróhu wopuſchcźiwſchi ßo na pódlanſki pucź podaſchtaj. Hdyž hacž k tutemu městnej dozpě, ſadźerża ßwojeho konja, hladaſche ſa nimaj, ſo by ſpósnał, cźeho dla ſtaj hłownu dróhu wopuſchcźiłoj. Bě to rjany, ſe ſchtomami wobdaty pucź, kiž ſa něhdźe hodźinu do hłubokeho lěża wjedźeſche. Jan myßleſche ßebi, ſo tutón pucź ſpěſchniſcho do města wjedźe, hdźež wón tón dźeń hiſchcźe chzyſche, abo pak chzyſchtaj tamnej jěſdnaj lěßoweho khłódka wužicź a horzocźe wuńcź, kiž bě jeho dźeń prjedy tak jara cźwilowała.

„Sakomdźicź na żadyn pad niczo njemóżu“, pomyßli ßebi Jan a puſchcźi ßo też na pódlanſki pucź.

Hdyž bě Jan do lěża pſchiſchoł a ßylne njebjoßahaze ſchtomy widźeſche, w kotrychž khłódku móżeſche ßo wokſchewicź, bě wjeßeły, ſo bě ßo jow podał. Na dobo bě pſchiſchoł na próſdne wupuſcźene městno, kiž bě ſ trawu ſaroſcźene, a naſdala něhdźe na ſto krocźeli wuhlada wóßom muži, kiž běchu nadpadni. Běchu ßo na ſemi na ßwoje płaſchcźe lehnuli, konje k ſchtomam pſchiwjaſali a běchu ßo jara żiwje do rěczow dali. Hdyß a hdyß wołaſche kokuła a kurcźeſche dźiwi hołb. Ale woni to njeßkyſchachu.

„Ssu ßnadź to rubjeżnizy, kiž ßu ßo jow lehnuli“, praſcheſche ßo naſch pucźował, „abo burjo, kiž ßu na honſtwje? Schto ſapocźecź? Wrócźu=li ßo, ſda ßo to, kaž bych ßo bojał abo ſcźini mje jim podhladneho. Woni maja ßylniſche konje, kiž ßu hiſchcźe ßedkane, ßu wěſcźe wuſtojniſchi jěſdni hacž ja a bychu mje bórſy doſcźahnuli. Jěcham=li pak dale, wjedźe mje pucź runje do nich, kotrymž chzu tak rady wuńcź. Skónczńje, tak ſpodźiwne kaž ßo mi tuto towarſtwo woßrjedź cźicheho lěża też ſda, mózu ßo tola też jara mylicź. Na żane waſchnje pak njeßměm dlěje tak dwělujo woßrjedź pucża ſtejo woſtacź, pſchetoż woni ßu mje hižo pytnuli a ßu na mnje kedźbni bycź pocźeli. Jan pſchiwjaſa konja ſa ſchtom a lehnu ßo, kaž by wußnucź chzył; tola woſta kedźbny na tamne towarſtwo a ſhladowaſche ſtajnje na nich.

Sa khwilu wopuſchcźi jedyn ſ nich ßwoje městno a pſchińdźe khwataizy na Jana, kotremuż wutroba ßylnje pukotacź pocża. Tola bě jemu to troſcht, ſo mużſki żaneje brónje njemějeſche a ſo bě pſchiſtojnje ſdraſcźeny.

Hdyž wón Janej bliże dońdźe, ſtanu tutón, na cźoż ßo wobaj poſtrowiſchtaj a daſchtaj ßo do rěczi.

„Spósnach hižo prjedy, ſo ßebi wy wulkotny lěß ſ wulkim ſajimanjom wobhladujecźe a njemóżu wěricź, ſo byſchcźe wy tutón pucź jeniczzy khłódka dla ßebi wuſwolili, kiž tamne ſchtomy cźinja.“

„To ßo hodźi!“

„Dowolcźe wy, ſo ßo praſcham, k cźemu ſcźe ßebi tuto městaczko k wotpocźinkej wubrali?“

„To drje budźe ßamßna pſchicźina, kajkuż macźe też wy, mój knjeże!“

„To ßym ßebi hnydom myßlił! Jeli pak macźe wy ßamßne wotpohladanje w myßlach kaž my, dowolcźe, ſo ßo praſcham, hacž byſchcźe na wěſte wuměnjenja dobrocźiwje tutón lěß ſaßo wopuſchcźicź chzyli?“

„Jeli ſo ßu wuměnjenja pſchiſtojne — cźeho dla niz?“

„To chzych jeno ßkyſchecź. Dowolcźe jeno, ſo ßo ſe ßwojimi towarſchemi ſrěczu — ſa tſi minuty tu ſaßo budu.“

Muż ßo hnydom wotßali a wopuſchcźi naſcheho pucźowarja w jara ſpodźiwnych myßlach. Podarmo pſchekkadowaſche ßebi, ſchto ma tamón jeno myßle a cźeho dla tón jeho wotmyßlenje tak jara żada. Zuſy ßo ſaßo wrócźi.

„Mój knjeże“, rjeknu wón Janej, „ßmy ßebi ſrěczeli, wam ßo wotrunacź, chzecźe=li tutón lěß hnydom ſaßo wopuſchcźicź, a dyrbju ßo waß wopraſchecź, kelko ßebi ſa to żadacźe?“

Jan rosmyßli ßebi to něſchto wokomikow, ale njemóżeſche ßo rosßudźicź, ſchto by ßebi żadał. Bě ßnadź to wot nich jeno żort? Skónczńje rjeknu:

„Ssnadź ſcźe ßo wy w mojej woßobje mylili, mój knjeże? Snajecźe dha wy mje?“

„Njeſnaju waß“, bě wotmołwa. „To pak też nuſne njeje. Nam doßaha, hdyž nam rjeknjecźe, ſchto ßebi żadacźe, ſo byſchcźe tuto městno wopuſchcźili. Scźe ßnadź ſ 50 ſkotymi ſpokojom?“

Jan ßo ſtróżi, wo tajkim pjenjeſu ßkyſcho. Skónczńje rjeknu: „Wy měnicźe po tajkim, ſo dyrbju ſa 50 ſkotych tónle rjany lěß wopuſchcźicź?“

„Wam ßo, kaž ßo ſda, njecha ſ tuteho lěża, duż chzu hiſchcźe

hacz na sto skotych. Tola wjazy dacz njemózemy. Po tajkim haj abo nè?" S tutymi ßkowami skiczesche Janej rólu pjenjes a Jan je pschiwsa.

„Ta wèz je po tajkim wotbyta!" rjeknu zusy, jara spokojeny s wuspèchom ßwojeho jednanja. „Duz wopuschczcze nètko tón lèß a ßlubcze na ruku, so ßo njechacze ani ßam, ani psches sastupnika do nascheho wikowanja mèschecz. Wot jutsischeho ßmècze saßo czinicz, schtoz chzecze."

Jan to pschilubi, a jèchasche pomaku s lèßa. Potom pak, hdyz bè tamnym muzam s woczow, da ßo do spècha. Husto ßo wobroczesche, hacz nichtó njekhwata, so by jemu pjenjesy saßo wotewsak.

Hischcze sdasche ßo jemu zyky podawk kaz ßón. Pomaßa do saka a czujesche tam woprawdze rólu pjenjes. Wucżeże a wotewri ju. To mózachu drje tez blachowe snamjeschka bycz. Ale nè, to bèchu woprawdze ßame skote. Schto nètk czinicz? Domoj ßo wrócżicz? Tola tute pjenjesy hischcze njedoßahachu, kubko sdzerżecz, duz ßo rosßudzi, dale do Parisa jèchacz. Wón mèjesche zyky podawk sa dobre snamjo, so ßo jemu wscho derje radzi a khwatasche wjeßeky dale. Wón njemózesche ßebi wujaßnicz, kak bè k tutym pjenjesam pschischok.

W blizschej wßy posasta Jan, so by koń wotpoczнuk. W hoscżenzskej jstwè runje wschitko rjadowachu, dokelż tam wscho rosmjetane leżesche.

„Wy sa sto njesmèjecze, mój luby!" — rjeknu korczmak, „so scże tu tajkile njeporjad nadeschli. Mèjachmy dżenßa w nozy wjeßele muzske towarstwo, kiż ßu hacz do ranja hrali, a duz njeje hischcze wscho w rjedże."

„To niczo njewadżi", wotmolwi Jan. „Wschako je mój koń derje wobstarany."

„Scże-li wy s Longvilla pschijèchali", rjeknu korczmak, „dha scże dyrbjeli mojich hoscżi fetykacz".

„Ssym jeno dweju jèdneju psched ßobu widżak."

„To je towarstwo drjewowych kupzow. Wulki lèß wot jow hacz do Longvilla budże dżenßa pschipołdnju na pscheßadżowanje pschedaty a pschi tym nadżijeja ßo woni, so dobry dobytk scżinja."

Nètk wujaßni ßo Janej hnydom, kak je k tym pjenjesam pschischok. Woni bèchu jeho tez sa kupza mèli, kiż mohł jim jich hru skasycz. Duz wotbychu jeho s dobrymi ßkowami a s pjenjesami."

Bjes dalschich podeńdżenjow dozpè Jan hacz do Parisa a nadeńdże ßwojeho wuja a kmóta ziweho a sbożowneho, kiż bè hischcze pschezo prèni komornik wójwody a ministra Richelieu-a (Rischelje) pschi kralowskim dworje. Wèso bè jeho trochu sa trach, hdyz po wulkej, s rjanymi kamjenjemi wußadżanej khódbje wójwodskeho hrodu dżèsche; ale Deville pschiwsa jeho niz jeno pschecżelnje, ale woprawdze wutrobnje, schtoz jeho nadżiju njemako woziwi.

Ale hdyz wón nasajtra ßwoju należnosc pschednjeße, wukopa ßo, so drje bè Deville ßwojemu mótej rady s pjenjesami wupomhak, hdy bè jemu to mózno byko. Duz troschtowasche ßwojeho móta s tym, so budże na druhe waschnje pomoz pytacz.

„Dyrbju tu wèz ßwojemu najhnadnischemu knjesej pschednjesc", rjeknu wón nasajtra Janej. „Wójwoda je mi wobebje teho dla pschikhilny, dokelż ßym jeno s rèdka sa ßwojich ludzi ßo pola njeho samolwjak. Pjenjes wón wèso njeda, ale ßnadz wè dobru radu a pomoz. Dyrbju ßebi jeho pschihódnu hodżinku wotkakacz, hdyz budże prawje dobry."

Jan bè wujej tez ßwoje podeńdżenje w lèßu pola Longvilla wupowjedak, na czimż mèjesche tón ßwoje wjeßele. Runje na to skoży Deville ßwój wotpohlad, wo kotrymż pak ßwojemu hoscżej niczo njepraji, dokelż hischcze njewjedżesche, hacz jemu jeho knjes to pschiswoli.

Hizo sa nèschto dnjow bè jemu k temu sboże wobebje pschihódne. Richelieu bèsche wjeczor wobebicze rèczniwy a prasche sche ßo komornika na wjele wèzow. Skónczнje rjeknu wón, hdyz komornik stajnje jeno s krótka wotmolwjesche:

„Schto to rèka, Devillo? Ty mi dżenßa tak s krótka wotmolwjesch, ßy tak symny a wobebny — ßym ßnadz ja twoju hnadu shubik?"

„O nè, najhnadnischi knjezicżerjo", wotmolwi Deville. „Wy czinicże ßwojeho najßwèrnischeho a najpodwolnischeho ßkużobnika sbożowneho, hdyz ßo ponizicże, so byschcże s nim żortowali."

„Nó", pschetorże jeho wójwoda, „kajku dha masch to winu, so tak khutnje, haj tak srudnje hladasch? Ty tola wèsch, Devillo, so je mi to pschecżiwne."

„Proschu teho dla najczesczownischo wo wodacże, mój najhnadnischi knjeże", rjeknu komornik; „spósnawam, so macże, exzellenza, prawje a ja zyle wopaki. To bèsche jeno wokomik a nètko je saßo nimo. To bè jeno ßwójbny podawk na tym wina. Mój mót a wuj Jan Burton mje wczera wopyta, so by mje wo pomoz w nusy proßył. Wón wupowjeda mi ßwoju nusu a ßwoje horjo; te wèso czini mi wulku srudobu, dokelż se ßwojimi ßrèdkami pomhacz njemózu."

„Schto to je do ßwójbneho podawka?" prasche sche ßo wójwoda, „to chzu ja wjedżecz".

„Njemèjach żenje żaneho tajomstwa psched ßwojim najhnadnischim knjesom, a bych tez tule stawisnu rad wupowjedak, hdy bych ßo bojecz njetrjebak, so budu wostudły."

Lestny komornik chzysche na tuto waschnje powjedanju wuńcz, ale runje s tym sbudzi wczipnosc ßwojeho knjesa, schtoz dżè bè jeho wotpohlad. Na wjazy krócz wospjetowany roskas wupowjeda jemu hnydom, czeho dla bè jeho mót pschischok.

Hdyz bè Deville dopowjedak, rjeknu wójwoda, s ramjenjomaj sczahnuwschi: „Haj, to wschak ty wèscze pomhacz njemózesch, dokelż, schtoz ja wèm, żanych kapitalow nimasch."

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschihoty k wólbje do sakskeho krajneho ßejma ßo hizo stawaja. Dżenßa ßobotu dopołdnja ßo w makym salu Lauez hotela w Budyschinje sjawna shromadżisna wuswolerjow 8. wjeßneho wólbneho (Rakeczansko-Kamjensko-Kinsbórskeho) wokrjeßa wotbywa, na kotrymż dyrbi ßo wólbny kandidat postajicz. Shromadżisna je ßo hakle sańdżeny schtwórtk a to jenoż w nèmskich Budyskich nowinach wosjewiła. Nadżijomnje ßo njedżiwajzy teho prawje wjele serbskich ratarjow na nju seńdże, so bychu tam sa saßowuswolenje nascheho dotalneho serbskeho krajnoßejmskeho sastupjerja, knjesa Michała Koklu, wustupowali.

S Budyschina. Hizo wjazy lèt je ßo s wjele stron, kaz psches nascheju pózelnikow Hataßa a Sswètoscha, tak tez psches kk. duchownych wutrobna próstwa a należne żadanje wuprajiło po nowym wudawku prènjeho dżèła „Zionskich khłoßow". Te ßame, w lècze 1868 wudate, ßu hizo psched tójschto lètami do zyka pokupjene a rospschedate, so ani sa drózschu płaczisnu njeßu wjazy dostacz. Wo tym ßmy hnujaze powjesce nasłonili. Tak je nèkotry nan ßwój jenicżki eksemplar ßwojej dżowzy na jejne proschenje ßobu dał, jako ta ßo wuda, a by nètko te knihi niz jenoż ßam sa ßebje rad saßo mèł, ale tez kózdemu ßwojich druhich dżèczi jedyn eksemplar darił. A kelko je domow, w kotrychż tychle knihow hischcze żenje poměli njeßu, ale ßu je pola pschecżelow abo ßußodow sesnali a hacz dotal sa nimi podarmo stali. Tak mjenowanych „subscribentow" na nowy wudawk sbèracz, to njeńdże, kaz ßmy ßo pscheßwèdczili. Duz dyrbjesche ßo druhi pucz namakacz, po kotrymż by ßo tamnym wutrobnym próstwam a należnym żadanjam doscżczиniło. Na to ßo pschedstejiczerstwo nascheho serbskeho knihowneho towarstwa sańdżenu pońdżelu w Budyschinje k woßebitemu wuradżenju seńdże a to pschedßyda: k. farar lic. theol. Jmisch-Hodżijski, mèstopschedßyda: k. farar Jakub-Njeßwaczilski, wodżer knihisklada: k. farar dr. Kalich-Budyschski, pißmawjedżer: k. farar Gólcz-Budyschinski a pokładnik: k. kapłan Kschiżan-Hodżijski. K temu bèschtaj tez do teho poßedżenja k. farar em. rycżer Domaschka jako spißaczel a wudawar prènich Zionskich khłoßow a k. Ssmoler jako knihiczischczernik sa wèzywustojneju hoscżow pscheproschenaj. Wschitzy ßedmjo knjeża ßo bórsy jenomyßlnje sa nusnosc wudacża Zionskich khłoßow wuprajichu. Po dlèżschim jednanju bu wobsamknjene, je jako „druhi pschisporjeny wudawk" s dżiwanja na to, so tójschto ßobustawow serbskeho knihowneho towarstwa je tola hischcze wobßedzi a sa ßwoje pschinoschki stajnje nowe knihi doczakuje, „na pschedań" wudacz. Pschisporjenje smèje ßo psches k. Domaschku po jeho khèrluschownej wustojnosczi s tym stacz, so pjatnacże nanajrjeńschich khèrluschow k dotalnym pschiwosmje. Czischczi dyrbi sa lèto hotowy bycz. — Dokelż je ßobustawam, kiż chzedża pjenjesy do pokładnizy knihowneho towarstwa płaczicz, wjele pschihodnischo, je w Budyschinje wotedacz, hacz je do Hodżija knjesej pokładnikej Kschiżanej póßlacz, duz dotalny pokładnik knjes kapłan Kschiżan-Hodżijski tón należny namjet staji, so by ßo na jeho mèsto knjes redaktor a knihiczischczernik Ssmoler s liczby w Budyschinje bydlazych ßobustawow sa pokładnika wuswolił, pschi czimż wón ßlubi, so chze po pscheproschenju tez pschichodnje we wschèch poßedżenjach pschedstejiczerstwa lubjerad jako hóscz pschitomny bycz. Jeho namjet a ßlubjenje buschtej jenohłóßnje pschijatej; na to k. Ssmoler dobreje wèzy dla pokładnikowe, s wjele prózu sjenoczene sastojnstwo w Bożim mjenje na ßo wsa. —š.

— Tudomnaj měschczańskaj wuczerjej k. Korla Richard Dürbeck a k. Ernst Wylem Ssymank staj ßo wot knjeżerstwa sa „wyschscheju wuczerjow“ pomjenowakoj. V.

— Sańdżenu pońdżelu je ßo jena pinczniza, wěsta Süßez, kotraż bě na rěsniskej haßy ſ bydłom, wohwěßła. Ssamomordarku pak hischcże ſ czaßom wotrěsnuchu a ju rybujo a wodu na nju pluskajo saßo w njej żiwjenje ſbudżichu. S pschiczinu ßamomordarſtwa bě njesbożowna luboscź. Holza bě ßo se ßwojim lubym, jenym wojakom, swadżiła a teho dla do czeżkich myßlow panuła.

— W tudomnym koporniku je sańdżenu pońdżelu dopołdnja dżěłacźer Köster ſ Budyschina do njesboża pschischoł. Hdyż na wosu stejo, do kotrehoż běschtaj konjej sapschehnjenaj, koprowe platy ſ njeho dele podawasche, na dobo konjej saczahnuschtaj. S tym ßo platy powróczichu a ßo Kösterej na nosy waliwschi jemu scźehno jeneje nohi słamachu a druhu nohu żałoßnje smjeczechu.

— Ssobotu wjeczor pschi Sprejinym brjosy njedaloko stareje winizy jena holza na nadpadne waschnje wokoło hanjesche. Ludźom, kotsiż ßo ju praschachu, schto jej je, wona powjedasche, so je ſ němſkich stron a so chże ßo w Sprewi tepicź. Duchakhorosće dla je wona pjecza ßkużbu ſhubiła a hdyż je na to nowu ßkużbu namakała, je ßo jej wona saßo wupowjedźiła, hdyż bě jeje knjes ſhonił, kajkeje pschiczinu dla je prěnju ßkużbu wopuschczicź dyrbjała. So by wobżaromna żónska ßamomordarske wotmyßlenje njewuwjedła, ju jedyn měschczańſki poliziſt saja, a posdźischo ßu ju pjecza do měschczańskeje hojerńje dowjedli.

— So ſprawnoscź hischcże mjes nami pschebywa, widźimy ſe scźěhowazeho podawka. Psched schtyrnaczimi lětami bě ßebi jedyn muż ſ Budyschina pola jeneho wikowarja sa něschto psches sto hriwnow tworow na kredit wotewsał, potom bórsy wotßal czahnuł a sa tſt měßazy wumrjeł, niczo hacź dołh njesawostajiwschi. Nětko hakle w tychle dnjach pschińdże k tamnemu wikowarjej jeho dołżnikowa macź, kotraż bě ßo khudobnje ale ſ czeſczu żiwiła, a wupłaczi jemu ßynowy dołh, dokelż běsche wot pschecźelſtwa nječkotre sta hriwnow namrěła. Sprawnoscź khudeje żony pschipósnawschi wſa ßebi měschczan tu pożczonku, dawno hižo do wuhnja sapißanu, njerodźiwschi wo sastatu dań.

— Na wjelekróczne napraschowanje ßo k wjedźenju dawa, so ßo w Budyschinje skótne wiki porjadnje poßlednju ßobotu februara, měrza, haprleje, meje, septembra a oktobra wotbywaju. W měßazach juniju, juliju, auguſcze, novembrje, dezembrje a januarje wone po tajkim wupanu.

— Każ na wßach budża ßo tez w městach pschichodnje sjawne reje jenoż kóżdu prěnju a tſeczu njedźelu wotbywacź ßměcź. Wobßedźerjam rejwanſkich łubjow je sańdżeny tydźeń měschczańska rada knjeżerſtwowy wukas wosjewiła, po kotrymż ßo sjawne reje w mjeńſchich městach na mjenowane waschnje samjesuja. Měschczańszy wobßedźerjo rejwanſkich łubjow a runje tak jara tez herzy ſ tutym wukasom czeżko ſchkoduja. Byczе nječkotrehożkuli hoſczenzarja ßo ſ tym woprawdże sahubi. Drażdżany a Lipſk ſtej jeniczkej sakſkej měſcze, w kotrymajż budża ßo, każ hacź dotal, dale kóżdu njedźelu, ſ wuwſaczom róczných czaßow, reje wotbywacź ßměcź.

— Lětuſche druhe pruhowanje w jendźelſkim konjekowanju směje ßo pońdżelu 25. septembra rano w 7 hodźin w kowarni tudomneho kowarſkeho miſchtra Beyera.

S Nadźanez. W hłubokim kótleſchczu rěczki, psches naschu wjeß běżazeje, je ßo ßobotu popołdnju zuſy muż tepicź ſpytał. Njeſnatemu pak bě woda jenoż hacź k hłowje doßahała, tak ſo ßwój ßamomordarſki wotpohlad dozpił njeje. Po jeho wrótnych rěczach drje bě wón rozuma ſbył. Na praſchenje, ſ wotkal je, wón wotmolwi, ſo je ſe ßwojeje domowiny wupokasany a ſo dyrbi hłodu wumrjecź, dokelż dźěłacź nawuknuł njeje a tez dźěłacź nochze. Zuſy bě boßy, koſchlu mějesche psches kholowy wißazu a ſ lěweje ruki jemu krwej czeczesche. Po ßwojim zyłym sadźerżenju wón saczińſchcź cźinjesche, jako ſo by ſ jeneje błudnizy czeknuł byk. Do kajkeje ſtrony je ßo wón wot naß wobrocził, njeje ſnate.

S Wownjowa. Se ſkały niże „Czelza“ je sańdżenu wutoru wjeczor jena ſtarſcha njewożenjena żónſka do Sprewje dele ſkoczika a ßo tepika. Kajka pschiczina je ju k ßamomordarſtwu pohnuła, njeje ſnate.

S Myſchez. Naſch nowy knjes wuczeř, knjes Ssuſchko, ßo 17. auguſta t. l. jako vikar do naſcheho ſchulſkeho městna sapokaże.

S Czerwjenych Noßliz. Naſch nowowuſwoleny wuczeř knjes Korla Auguſt Strehla, kiż bě hacź dotal ſ wuczerjom w Myſchezach, ßo 17. auguſta t. l. wot městneho ſchulſkeho inſpektora, knjeſa fararja lic. theol. Jmiſcha Hodźiſſkeho, na ßwjedźeńſke waschnje do ßwojeho noweho saſtojnſtwa sapokaże. Tón ßamy dźeń ßo tez naſch nowy pomozny wuczeř, kandidat wuczerſtwa knjes Nutniczański, kiż je hacź dotal w Wołkramezach wuczerſke saſtojnſtwo saſtawał, sapokaże. V.

S Wósborka. Nahłu ßmjercź je tudomny ſamkař Korla Rychtař wumrjeł. Sańdżenu wutoru wjeczor wokoło ſcheſczich hodźin ſ pola domoj duzy bu wón njedaloko naſcheje měschczańskeje pinzy wot Bożeje ruczki ſajaty. K ſemi padnuwſchi wón hnydom ducha ſpuſchczi. Semrjety bě 54 lět ſtary a po ßobu mandżelſku bjes dźěczi ſawostaji.

S Rakez. Hłowna ſkhadźowanka ßerbſkeje ſtudowazeje młodoſcze wotbywaſche ßo lětßa w Rakezach. A wuſnawamy ſ dźakom a ſ radoſczu, ſo tez tuta XIX. ſkhadźowanka njebě jenoż ßwjedźeń ſtudentow, ale ſo ßo pſchi njej wobdźělesche tez wjele ludu, woßebje burſkeho. Hižo pſchi hłownym dźělu, kotryż ßo njedźelu 6. auguſta wotmě, bě wulka ſala hoſczenza „k ſakſkemu domu“, połna hoſczi ſ bliſka a ſ daloka. Michał Schewczik, ſtud. theol. w Praſy, t. cź. hłowny ſtarſchi, wotewri ſkhadźowanku 1/2 4 hodź. ſe spěwom: „Hiſchcze Sserbſtwo“ a powita ſ krótkimi ßłowami pſchitomnych ſtudowazych a hoſczi, mjes kotrymiż bě tez wjazy ßerbſkich wótczinzow, kotrymż ßo „ßławy“ wunoſchachu. Potom czitaſche ßo protokoll wubjerka, kotryż bě Bohużel jara ßłabje wopytany. Towarſtwowych rosprawow poda ßo 6, a to Sorabiję w Lipſku, Prażſkeje Sserbowki, gymnaſialneho towarſtwa a Włady w Budyſchinje, delnjołużiſkeho Swěſtka ßerbſkich ſtudowazych, gymnaſialneho towarſtwa w Khocźebuſu a towarſtwa ßerbſkich ſeminariſtow w Starej Darbni. Jara ſwjeżelaze je cziłe żiwjenje mjes Delnjołużiczanami. Njech roſcze, kcźeje, pſchiběra! Nawopak dyrbja ßo wobżarowacź ſrudne wobſtejnoſcze na krajnoſtawſkim ſeminarje w Budyſchinje. Bóh dał, ſo by ſtaroßławna Sswoboda bórsy saßo wozuczíła k nowemu żiwjenju! Tez Lubijſzy ſeminariſczi, kotrychż běchu tu 3, ßo namołwjachu, ſo bychu „Lubin“ wobnowili. W dalſchim jednanju pſchijachu ßo bjes pſcheměnjenja wuſtawki ſa Sejlerjowu deputaziju, kotreż bě knjes dr. Muka dobroczińwje ſeſtajał. Potom kroczeſche ßo k namjetam a k wólbam. Sa pſchichodneho hłowneho ſtarſcheho wuſwoli ßo E. Herrmann, ſtud. prawow w Lipſku, ſa podſtarſcheho M. Andrizki, bohoßłowz w Praſy. Sa měſtno pſchichodneje hłowneje ſkhadźowanki pſchijachu ßo po dlěżſchej debacze Ketlizy. Dokelż pak Delnjołużiczenjo jara horliwje ſa Błóta rěczachu abo ſ najmjeńſcha ſa Mużakowſki kraj, rosßudźichmy ßo ſkónczńje ſa namjet, ſo budże pſchichodnje nimo hornjołużiſkeje ſkhadźowanki tez tajka w Delnjej Łużizy wotbywacź, a to prěni ras hižo lětßa 24. ſept. w Bórkowach, k lětu naſymu druha w Mużakowſkich ſtronach. — S tutymi wuradźowanjemi wotměnjachu ßo wutrobne ßłowa nětkotrych naſchich lubych hoſczi. Knjes kantor Rjelka, kotryż je ſ najwjetſchej wopornjwoſczu ſkhadźowanku pomhał pſchihotowacź, kotryż je ßo ſtudowazym wo bydło ſtarał a hoſpodu, powita ſtudowazu młodoſcź w mjenje Lipy do Rakez. Naſch luby pſchecźel, k. wyſchſchi wuczeř Adolf Czerný, kotryż bě ßo wěſo tez lětßa na naſchu ſkhadźowanku dopomnił, poda nam nječkotre rady a napominanja. Dale rěczeſchtaj hiſchcze dostojny knjes farař Gólcź a Kokla-Lißak, ßejmſki ſapóßłanz w mjenje T. S. B. Stud. Andrizki pokaſa ſ nječkotrymi ßłowami na nuſnoſcź narodneho wědomja w Sserbach. — Tak minuchu ßo ſpěſchnje 4 hodźiny a hłowny dźěl dyrbjeſche ßo ſkónczicź. To ſta ßo ſe spěwom „Naſche Sserbſtwo“ w 1/2 8 hodź. — Studowazych bě do hromady jenoż nětkże 25 (!!) pſchitomnych. W tak běbnej liczbje běchmy ſawěſcze njehódni bohateho wopyta. Telegrafiſki poſtrow póßła k. J. Valtin ſ Wojerez; wot k. can. schol. M. Hórnika dońdże wutrobny liſt; wotmolwichmy ſ telegrafom, knjeſej direktorej Lüttichej póßła ßo dźak ſkhadźowanki ſa jeho pſchecźelnoſcź k tamniſchemu towarſtwu. — Po hłownym ßłědowaſche w 8 hodźinach ſabawny dźěl ſkhadźowanki, wobſtejazy ſ 2dźělneho konzerta (11 czißłow) a dźiwadła. Hrajeſche ßo wjeßelohra Fr. Bačkovſkeho, „Daleka hórje“ ſeßerbſchczena wot M. Schewczika. Wubjernje ſpodobaſche ßo konzert, wuſtojnje nawjedowany wot ſeminariſty Sſkodeńka. Najwjetſchu saßłużbu wo tutón kraßny wuſpěch pak maja ſawěſcze czeſczene knjeżny, kotreż ßu ſe ßwojimi ßłěbornymi hłoßami ſtudowazych lubje podpjerake a kotrejż ſtej ßobu hrakej. Běchu to Liſka a Hanka Ssuſchkez, Mila a Hilża Kordinez, kk. Bartez, Wjenkez a Hajnikez. Jim runje każ knjeſej wuczerjej Hajnikej budź ſ tym najwutrobniſchi dźak ſtudowazeje młodoſcze ſa wſchu prózu a woporniwoſcź! — Sabawny wjeczor bě bohacze wopytany, hacź runjeż bě ßo derje hiſchcze ſto a wjazy ludźi we wulkej ſali ſměſczicź mohło. Cziſty wunoſchk (nětkże 130 hr.) je ſa Sejlerjowe ſpiży postajeny. — Spěwajzy ßerbſke spěwy a pěßnje doczakachu mnoſy wutrajni ſkhadźowankarjo a ſkhadźowankarki hiſchcze běłeho dnja a roſeńdźechu ßo potom, ſo bychu ßo popołdnju k wulětej ſeſchli. Ale

dźěšche naß mało do Njeßwaczidła; tola też w małym towarstwje ßo traje, je=li w nim dobra, wjeßoła myßl. Wulět cźehnjeſche ßo potom do Budyſchina a ſkónczi po prawom hakle w Ketlizach, na měſtnje pſchichodneje hłowneje ſkhadźowanki, hdźež ßebi 6 ßwěrni bratſja a ßotry ruku dachmy, ſo ßo tu ſaßo ſeńdźemy ſa lětko. —i.

— Njedźelu wjeczor po ſkhadźowanzy wuwjedźe w Rakezach naſcha ſtudowaza młodźina rjany ßerbſki konzert, ſ kotrymž ßu ßebi nſchu cźeſcź ſaßkužili a kotryž je ßo kóždemu jara ſpodobał. Měnimy, ſo njebudźe pſchewjele prajene, hdyž powěmy, ſo ſ zrła njejßu hacź dotal w Rakezach tajki kraßny konzert ßłyſcheli. Kajki ſacźiſchcź dyrbjeſche tón rjany wjeczor ſcźinicź na Rakecźanow a wopytowarjow ſ wokoliny, kotſiž ßo běchu w bohatej liczbje ſhromadźili! Hižo 1/2 8 hodźin pſchikhadźachu ſ cźrjódami elegantnje ſdraſcźene knjeźny a knjenje, dale helczki a žony ſ wokolnych wßow, mjes kotrymiž widźachmy nahladnu liczbu w rjanej katholſkej draſcźe, pſchikhadźachu knjeża a burjo — tak ſo bě wokoło 8 hodźin wulka, rjana ſala hoſcźenza „k ſakſkemu domej“ wſcha połna. Wusběhnjemy też, ſo woßebita cźeſcź ßo konzercźe ßerbſkeje ſtudowazeje młodoſcźe ſ tym doſta, ſo jón dwě baroneßy ſ Löbenſtein ſ Laſa a baroneßa ſ Uechtritz ſ Minakała ſe ßwojim wopytom wuſnamjenichu. A hdyž bě ſala do poßledneho měſtaczka napjelnjena, počza ßerbſki ſpěwanſki wjeczor ſ chorom „Skhadźowanſki ſpěw“, pſchi kotrymž ßobuſkutkowachu knjeźnje Mila a Hilža Kordinez, dwě knjeźnje Ssuſchkez, a knjeźny Wjeńkez, Hajnikez a Bartez, 7 knjeża ſeminariſcźi a knjes wucźeŕ Hajnik. Spěw nawjedowaſche ßam młody komponiſta knjes ſeminariſt Sſkodeńk, wot kotrehož też ſkónczny chor „Wjeczor“ pokhadźa. Wobaj choraj ſtej ßo derje ſpodobałoj, a tónle wuſpěch móże knjeſa Sſkodeńka wabicź k dalſchim poſpytam; pſchejemy jemu na tym pucźu (kotryž ßebi budźe wěſo hiſchcźe wjele ſtudiji a prózy žadacź) wjele ſboža! S zrła ma tónle knjes ßobu najwjetſchu ſaßkužbu wo wuwjedźenje ſabawneho dźěła lětuſcheje ſkhadźowanki: wón je wſchitke ſhromadne ſpěwy a też dźiwadło pſchihotował a pſchi konzercźe ßamym je pſchewod na fortepianje wuſtojnje wobſtaraŕ. — Na to ſcźěhowachu w dwěmaj dźělomaj rjane kompoſizije naſcheju K. A. Kozora a B. Krawza, wuwjedźene wot wyſche mjenowanych knjeźnow a knjeſow. Wot Kozora ßo ſpěwaſche: „Khwalba ſtwórby“ (ſopranſolo), „Kak rjenje hiſchcźe kcźěje“ (też), „Na prěnju kłóſku“ (ſoloquartett), „Dóńdźenje a poſtrowjenje“ (mužſki chor), „Hanka, budź wjeßełaˮ (ſoloquartett); „Schwórcźo, bórcźo, ſchcźebotajo“ (žónſki chor), „Kak hlada ßo won ſpokojnje“ (duo) a „Sſkódka młodoſcź“ (też). Wot Krawza pak ſopranſolo „Poſtrow domowinje“ a terzett „Pſchi jěſoru“. Wſchě cźišła buchu jara derje wuwjedźene a ßu ßo wubjernje ſpodobałe, woßebje pak choraj „Schwórcźo, bórcźo, ſchcźebotajo“ a „Dóńdźenje a poſtrowjenje“, ſoli „Poſtrow domowinje“ a „Kak rjenje hiſchcźe kcźěje“, terzett „Pſchi jěſoru“ a duo „Sſkódka młodoſcź“. — Po ſpěwnym dźělu ßłědowaſche dźiwadło: fraſchka „Dale a hórje“, ſ cźěſkeho pſchekoženа wot Michała Schewcźika. Hacź runje kruch ßam nima žaneje literariſkeje hódnoſcźe, móże tola pſchihladowarjow ſwjeßelicź (je=li derje hraty) — ſchtož je ſkónczńje hłowny nadawk fraſchki. Ssměcha bě też woprawdźe doſcź, hacź runje ßo hłownemu hordźinje woprawdźe „dale a hórje“ dźěſche — a Bóh wě, kak ßo jemu hiſchcźe w mandźelſtwje ſ Marju dale pońdźe! Wſchitcy hrajerjo (wot kotrychž dyrbimy knjeźnu Wjeńkez mjenowacź; druſy běchu knjeża ſtudencźa) hrajachu zyle derje. Někotre pauſy běchu jim rady wodate; kóždy pſchipóſnawaſche, kak wobcźežne je pſchihotowanje a wuwjedźenje dźiwadła, hdyž ßu ßobuſkutkowarjo ſ najwſchelakoriſchich ſtron. A tak bu rjany wjeczor k powſchitkownej najwjetſchej ſpokojnoſcźi ſkónczeny. Wſchitcy pſchitomni běchu ſawěſcźe jara dźakowni wſchěm ßobuſkutkowazym knjeźnam a knjeſam ſa tajki kraßny wjeczor. Też my tudy wſchitkim ſjawnje najwutrobniſchi dźak prajimy — a wjeßelimy ßo na pſchichodny tajki wjeczor! —ý.

S Rakez. S tudomneho knjeźeho parka ßu pjatk dopołdnja hoborſku woßyzu wotwjedli. Drjewjane katy, po kotrychž ßu ju kulecź ſpytali, ßo pod jeje 300 zentnaŕſkej cźežu kaž ßłóma rosmjeczechu. Hdyž ju ſkónczńje ſ wulkej prózu na wós ſběhnuwſchi pſches tudomny kamjeńtny rěczny móſt wotwjeſechu, ßo tón pod njej pſchekłama. Prědnje ßniza ßo pſches móſt pſchepanuchu a ßo roskłamachu. Móže ßo myßlicź, ſo ßu wjele prózy a dźěła nałožicź dyrbjeli, prjedy hacź ßu hoborſki ſchtom pſches móſt ſcźahnuli. Wóſnikej Wobſtej ſ Cźichońz, kiž je pſchedewſaŕ, woßyzu hacź do Budyſchina dowjeſcź, drje tale wjeſba wjele dobytka pſchinjeßła njeje.

S Lejna pola Pancźiz. Njedźelu 30. auguſta popołdnju w 4 hodźinach budźe ßo w tudomnym hoſcźenzu ſhromadźiſna wotbywacź, w kotrejž budźe ßo wo petiziji, twar Budyſko=Kamjenſkeje želeſnizy naſtupazej, jednacź.

S Kamjenza. Na njedźelu 6. auguſta běſchtaj ryczerkubleŕſki najeńk Nicka ſ Biſchheima a fabrikſki direktor Lochmann ſe Schweppnitz wólbnu ſhromadźiſnu do tudomneho hoſcźenza „k ſłotej hwěźdźe“ powołałoj. Na njej dyrbjeſche ßo wo poſtajenju kandidata ſa wólby do ſakſkeho krajneho ßejma w 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu jednacź. Na ſhromadźiſnu běchu ßo ſ Němzow zyła cźrjóda ryczerkubleŕſkich najenkow, jedyn ryczerkubleŕ a ſe Sserbow 11 gmejnſzy pſchedſtejicźerjo ſeſchli. Ryczerkubleŕſzy najenzy ſa kandidata Kinsbórkſkeho měſchcźanoſtu Heinzu podtykowachu, ryczerkubleŕ jeneho ryczerkublerja poruczowaſche, bjes tym ſo gmejnſzy pſchedſtejicźerjo a druſy pſchitomni Sserbjo dotalneho krajnoßejmſkeho ſaſtupjerja knjeſa kublerja Koklu w Khróſcźizach namjetowachu. Na praſchenje, cźeho dla ryczerkubleŕſkim najenkam knjes Kokla prawy njeje, najeńk Sieber ſ Wulkeje Hrabowki wotmolwi, ſo wſchak je knjes Kokla na ßejmje jako ſapóßłanz ßwoju połnu winowatoſcź dopjelnił a ßo jako hódny ſaſtupjeŕ wopokaſał, ſo pak jeho njedźiwajcy teho ſ nowa wuſwolicź nochzedźa, dokelž je wón Sserb. Němzy nochzedźa ßo wot Sserba ſaſtupowacź dacź a budźa teho dla ſa jeneho němſkeho kandidata hłoßowacź. Napſcheczíwo temu jedyn pſchitomny němſki gmejnſki pſchedſtejicźeŕ, knjes Hornuff, ſ cźopłymi ßłowami knjeſa Koklowu kandidaturu podpjeraſche. Dokelž ßo bjes ryczerkubleŕſkimi najenkami a gmejnſkimi pſchedſtejicźerjemi žana pſchesjenoſcź njedozpi, ßo wobſamknu, njedźelu 20. auguſta popołdnju w 4 hodźinach nowu ſhromadźiſnu w Kamjenzu w hoſcźenzu „k ſłotej hwěźdźe“ wotbywacź, kotraž dyrbi ßo też w „Sſerbſkich Nowinach“ woſjewicź. (Pſchiſpomnjenje redakzije. Hacź dotal w redakziji žadyn nawěſchtk, ſpomnjenu ſhromadźiſnu naſtupazy, doſchoł njeje. Sda ßo, jako ſo by tej ſtronje, kotraž je prěnju Kamjenſku ſhromadźiſnu ſwołała, najlubſcho było, hdy by ßo wólbna ſhromadźiſna po móžnoſcźi mało wot Sserbow wopytała. Potom dźě ßo na žane pſchecźiwjenje ſtorcźiło njeby, hdy bychu ſ nowa Kinsbórkſkeho měſchcźanoſta ſa kandidata poſtajicź chzyli.)

S Běłeje Wody. Sańdźenu njedźelu je ßo tudomna nowa zyrkej ſ wulkej ßwjatocźnoſcźu poßwjecźiła.

Přilopk.

* Dwaj piwarſkaj pomoznikaj piwarza Ziegera w Radebergu, kotrajž běſchtaj ßo wopiłoſcźe dla ſe ßłużby puſchcźiłoj, ßo ſa to na njekniczomne waſchnje ſ tym wjecźeſchtaj, ſo do cźerſtwje ſwarjeneho piwa a do napjelnjenych ßudow roſekrane mydło cźißnuchu, cźehož dla ßo piwo wužicź njehodźeſche a ßo Ziegerej wulka pjenježna ſchkoda naczini. Radebergſki ławniſki ßud jenemu ſ njeju jaſtwo na 4 měßazy, druhemu jaſtwo na 6 njedźel pſchißudźi. Prěńſchi ßo pſchecźiwo tutemu wußudej powoła, tola bu ſe ßwojim powołanjom wotpokaſany.

* Hdyž Lipſcźanſki pěſchi regiment cźišło 107 w Kinsbórku tſělesche, ßu ßo pſches rosbuchnjenje kanonſkeho kuſka (kanonenſchlag) tijo wojazy cźežko franili.

* 21 lětna dźowka wyßokocźeſcźeneje Shorjelſkeje ßwójby ßo pońdźelu tydźenja jenemu hólcźezej w cźołmje na Nyßu wjeſcź daſche. Hdyž bě jej hólcźez na jenym měſtnje na jeje praſchenje, hacź je tudy woda hłuboka, „haj“ wotmolwił, njeſbožowna knjeźna ſawoła: „Budźcze tu Bożemje!“ a ſkoczi do rěki. Hólcźez ju Bohužel wucźahnucź njemóžeſche; hakle po dołhim pytanju ßu jejne cźěło namakali.

* S Danziga piſaja: Wjeczor 8. auguſta je w ſtronach wokoło Langfuhra po ßylnym njewjedrje ſtraſchny ſlimk ſ krupobiczom panuŕ. Wſcho hiſchcźe wonka ſtejaze žito je ßo rosbiło, želeſnizyna kolija je ßo podemłéła.

* S khutnym powuczenjom njech je ſcźěhowazy podawk, kiž je ßo w Gera ſtał a jenu tamniſchu ßwójbu do wulkeje ſrudoby ſtajił. Tam je tele dny młoda knjeźna wumrjeła, kotraž je ſ pßom hrajkajo ßo woſpjet tutemu w wobliczu liſacź dała, tak ſo ßu ßo ſkónczńje pßowe waki na nju pſchenjeßke. Wſchě prózowanja, waki wotſtronicź, běchu podarmo. Khora je ſa ßwoju lohkomyßlnoſcź žałoßne boloſcźe a cźwilnu ßmjercź wucźerpicź dyrbjała.

* Niz jenoż offizěrojo, kaž bě njedawno ßłyſchecź, ale też zyłe mužſtwo doſtanje ſchěre wojeŕſke mantle. Na ßwoje praſchenje ßu jene krawſke nowiny ſcźěhowaze wotmolwjenje doſtałe: Na Waſche praſchenje ſe 14. julija 1893 ßo Wam woſjewi, ſo pſchedwidomnje w běhu pſchichodneho lěta ßo ſa offizěrow a mužſtwa druhe (ſchěre) mantle ſawjedu. Wójnſke miniſterſtwo. Wotdźělenje ſa ſdraſcźenje. v. Lingesquiſt.

* Ssydomlětny ßyn khěžkarja Nyczki w Großbigendorfje 26. julija kruwy w ſahrodźe paßeſche, hdyž ßo ßußodowy dźeßaczlětny ßyn prajiwſchi: „Cźakaj, nětkole tebje do nohow rubnu!“ na ſdacze ſ kožu do njeho ſaměri. Dźěczo ßo ſ tym tak ſaſtróži, ſo ßo wot widliſchczow ſaja, na kotrež wone po žałoſtnych boloſcźach ſa ſchěſcź ljnjow wumrje.

* W Mailandze je ßo towarſtwo ſakoſiko, kotreż chze trojokoleßa město drožkow ſawjeſcź. Towarſtwo ſtaja na ſjawne města tajke koleßa. Kóžde ſteji pod teptarjom, kotryż hoſczi ſa wěſtu płaczíſnu na požadane městno dowjeſe. W Chinje a Japanje maja hižo dlěžſchi czaß lóhke, dwojokoleßne kary, ſ kotrymiż ſa tuni pjenjes hoſczi woża. Podobnje chze Mailandſke towarſtwo drožkam konkurenzu czinicź. Město Mailand je towarſtwu hižo konzeßiju dało; duż ßo jeho ſkutkowanje bórſy ſapoczńje.

* Mordarſtwo dla horſtki kloßow ſkuczene je ßo njedawno na ſjawnej dróſy blisko pola Neapla ſtało. Wopor je wóßomnaczelětny kanoněr wójnſkeje marinу ſ mjenom Donnarumma, kotryż dla ßmjercze ßwojeje maczerje něktore dny ſ dowolnoſczu w Neaple pſchebywaſche. Wón bě ſe ſchtyrjomi druhimi młodymi ludźimi wulět do wokolnoſcze czinik a hdyż ßo pěſchi wróczichu, ſaſtachu něhdże 200 metrow pſched magazinom podróżneje żeleſniży pſchi żitnym polu, ßebi jeho ſpodźiwnje rjane tokſte kloßy wobhladujo. Kanoněr a jedyn ſ jeho pſchecželow ßebi něktore kloßy wottorhnuſchtaj. Hnydom pak jeju muż, kiż nimo jědżeſche, k rěczam ſtaji a jimaj kaſaſche, jemu kloßy pſchepodacź. Młodaj człowjekaj běſchtaj ſwólniwaj, jemu naczinjenu ſchkodu ſarunacź, runjeż ſ wěſtotu njewjedżeſchtaj, hacż te polo jemu ßkuſcha abo niż, tola pak chżyſchtaj ßebi te kloßy ſkhowacź. Na to ßo tamny muż do domu, blisko pſchi polu leżazeho, ſhubiwſchi, ßo hnydom ſ něhdże dwanaczimi burami ſaßo ſ njeho wróczi. Wſchitzy běchu ſ kamjenjemi, kijemi a kopokami wobrónjeni. Duż naſtachu krótke puki, ſ kotrychż tſjo ſ tych młodych ludźi njeſranjeni czeknuchu, jeneho běchu nadpadnizy ſ biczom do hkowy pohkuſchili, kanonéra Donnarumma pak bě jedyn tak do wutrobna kłół, ſo ſa něktore hodźiny wumrje. Poliziſt, kiż hnydom na to nimo pſchijědże, pſchepyta tón podawk a ſaja jeneho ſ tych ſkuczerjow.

* (Poß jako wumóżeł ſe ßmjercze.) Pſched něktorymi dnjemi bu w Romje jene dźěczo na ſpodźiwne waſchnje ſ wody wucżehnjene. Dżeßaczłětna holczka njeßeſche ßwojemu nanej wobjed. Duzy pſches Marghericzinу móſt wona na wobkoženje ſaléſe a ſpyta po nim běżecź. Po něktorych krocželach pak wahu ſhubi a do rěki Tibera padże. Mjes tym, ſo ludźo wokajo tam a ßem běhachu njewjedźo ſchto ſapoczecź, ßylny poß ſa holczizu do rěki ſkoczi, ju ſa draſtu ſhrabnu a na brjóh wucżeże hdżeż holczka rucże ſaßo k ßebi pſchińdże. Holczka bě ßo ſ tym pßom k nanej khodźo ſeſnała a ßebi jeho pſchikhilnoſcź ſ tym dobyła, ſo bě jemu huſto něſchto wot ßwojeje abo nanoweje jědże podała. Nětko je jej poß ßwoju dźakownoſcź wopokaſał.

* W Pariſu bě dźenß tydźenja prěni kwaßny czaß na jěſnych koleßach (velozipedach) widźecź. Nawoženja a njewjeſta, wſchitzy ßwědzy a hoſczo, ſ zyła 15 woßobow, koleßowachu ſ Montmartry do Enghiena.

* W Kijewje je ßo w jenym wulkim benzinowym ſkładze rosbuchnjenje ſtało. Wjetſchi dźěl wulkeho twarjenja je ßo ſaßypnuł. 14 woßobow je żiwjenje ſhubiło; wjele ludźi bu nimo duzy ſ wokoloczazymi murjowymi kruchami ſranjenych.

* Hroſny njeſkutk je ßo w Moskwje wotkrył. Wudowa Wjenjawjewowa, jara bohata khlamarka, chżyſche ßwoju pſchirodnu dźowku, na padawu khoroſcź czerpjazu, wotbycź, dokelž ju ßmjertnje hidżeſche, pſchetož ta holza by, hdy by ßo woženika, prawo na wulke herbſtwo měła, ſ czimž by mazocha wjetſchu połozu ßwojeho ſamoženja ſhubika. Wjenjawjewowa měješche pſchesjene ſe ßwojim domjazym pſchecželom dr. Pawlowſkiom, kotryż khoru holczizu lěkowaſche ſ tym, ſo ju hipnotiſowaſche, ſo by njeſbożowne dźěczo wotſtronił. Lěkař ſe ßwojej hypnotiſkej mozu holzu do na ßmjercź podobneje womory ſtaji a potom wobßwědczi, ſo je wumrjeła. Duż njeſbożownu holzu żiwu pohrjebachu. Dwě njedźeli poſdźiſcho polizija njepodpißane pißmo doſta, w kotrymż ßo Wjenjawjewowa a dr. Pawlowſki mordarjej wboheje holzy mjenowaſchtaj. Czěło polizija wuhrjebacź da; wone w kaſchczu tak leżeſche, ſo bě dopokaſane, ſo ßu njeſbożownu żiwu pohrjebali. Też běchu ßlědy wo tym widźecź, ſo je w kaſchczu wotuczíwſchi ßwoje poßlednje mozy nałożowała, ſo by kaſchczowe wěko wottłóczika. Mordarjej ſtaj ſajataj.

* Grawoczíwu namakanku ßu w tworowej kólni Breſtſkeho dwórniſchcża nadeſchli; namakachu w drjewjanym kaſchczu żónſke czěło bjes hkowy, kotreż bě ſeſhibnjene a do filza ſawalene. Kaſchcź bě ßo 14. julija ſ Moſkwy wotpóßłał a bě hacż do 24. julija w Breſcze ſtał.

* W Neweßinju w Boßniji je, hdyż ßo 84. pěſchi regiment ſwuczowaſche, Boże njewjedro do liczby offizérow dyrilo, wyſchſcheho lieutenanta generalneho ſtaba Kratochwika hnydom ſaraſyło a generalneho majora Weitzmanna, wyſchka Stingla, wyſchka-lieutenanta ſ Rona a hejtmana ſ Auera lohko ſraniło.

Cyrkwinske powjeſće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſměje jutſje njedźelu rano w 7 hodź. farař dr. Kalich němſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodź. budże diakonus Räda němſki a w 10 hodź. ßerbſki předowacź.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi:** Korla Auguſt Wicźas, fabrikſki tyſcheŕ w Dobruſchi, ſ Marju Madlenu Gräfez tam. — Jaromir Ernſt Max Cżidrich, ſchkleńczeŕ w Semizach, ſ Herminu Auguſtu Ungerez ſ Dobruſche.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Hana Erneſtina, Jana Ernſta Měrczinka, tyſcherja a żiwnoſczerja w Rabozach, dź. — Auguſt Pawoł, Jana Ernſta Melchera, pohonczа na Żidowje, ß. — Jaromir Auguſt, Handrija Mikle, dźěłaczerja w Czichońzach, ß. — Hana, njemandź. dź. w Sſkonej Borſchczi.

Zemrjeći:

Dźeń 8. auguſta: Korla Auguſt Raupricht, ßukelnik ſ Biſkopiz, w wokrjeßnym wuſtawje na Żidowje, 69 lět 10 měßazow 13 dnjow.

Płaczíſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 1881 měchow.		W Budyſchinje 5. auguſta 1893				W Lubiju 10. auguſta 1893			
		wot		hacż		wot		hacż	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſcheńza	běła	8	24	8	38	8	—	8	53
"	żołta	7	94	8	9	7	65	8	24
Rożka	50 kilogr.	6	63	7	19	6	63	7	25
Jeczmjeń		6	86	7	14	6	67	7	33
Wowß		7	60	9	—	7	—	8	50
Hroch		8	89	11	11	10	—	11	—
Woka		8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduſchka		17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny		1	80	2	10	2	20	2	70
Butra	1 kilogr.	2	20	2	60	2	40	2	60
Pſcheńczna muka	50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	5	70	6	50	5	40	6	—
Sslóma	600 "	30	—	34	—	30	—	33	—
Proßata 982 ſchtuk, ſchtuka		10	—	22	—	—	—	—	—
Pſcheńczne wotruby		4	75	5	50	—	—	—	—
Rżane wotruby		6	—	6	75	—	—	—	—

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſcheńzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacż 14 hr. 24 np., żołta 13 hr. 49 np. hacż 13 hr. 75 np., kórz rożki po 160 puntach 10 hr. 60 np. hacż 11 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 60 np. hacż 9 hr. 99 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 8 hr. 38 np. hacż 8 hr. 53 np., pſcheńza (żołta) wot 8 hr. 9 np. hacż 8 hr. 24 np., rożka wot 7 hr. 19 np. hacż 7 hr. 34 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacż 7 hr. 25 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacż 8 hr. 75 np.

Draždżańſke mjaßowe płaczíſny: Howjada 1. drużiny 58—63 hr., 2. drużiny 52—57. 3. drużiny 43—48 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Czelata 1. drużiny 40—55 np., po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 11. auguſta: Khłódne.

Decimalne moſtowe wahi,
taflojte wahi, butrowe wahi,
hoſpodarſke wahi
w wulkim wubjerku po tunich płaczíſnach porucza
B. Fiſcher na żitnej haßy.

Fotografowarńja
E. Zeutſchela w Budyſchinje
36 na ſwonkownej lawſkej haßy 36
porucza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobraſow, tablowow, też ſ wonka doma ſa **towarſtwa** a ſchule w kóždej wulkoſczi pſchi **najlěpſchim wuwjedźenju** po najtuniſchich płaczíſnach.
Biſitna wulkoſcź hižo po 3 mk. ½ duz. a po 6 mk. zyły duzent.
Powjetſchenje po kóždym wobraſu hacż do żiwjenſkeje wulkoſcze.
Fotografowarńja po 1 ſkhodże wſchědnje wotewrjena.

Wulke wupschedawanje

dla wotedacza ßwojich cžrijowych khlamow

na **ßerbskej haßy 7** budu wot jutsiscsheho dnja ßwój zyły skład po ßměschnje tunich płacžisnach wupschedawacź.

Kóždy ma tu składnoscź, pschi ßwojej potrjebje na cžrijach **wjele pjenjes** lutowacź; tajka pschihódna pschileżnoscź ßo bórsy saßo njeposkiczi.

Pschisponmju, so ßu wschě twory wubjerneje hódnoscże a so ßo pschi tajkich niskich płacžisnach wo konkurrenzy s zyła rěčžecź njemóże.

Hermann Frisch na ßerbskej haßy 7.

W Njesdaschezach je **khěža** cžißko 22 na pschedań abo na pschenajecże. — Dalsche je pola knjesa **Ziegenbalga** tam shonicź.

Žiwnoscź na pschedań.

Pschichodnu **poněželu 14. aug.** dopołdnja w 10 hodžinach ma ßo w Dietrichez hoscźenzu w Barcże tamnischa **Hänselez** fahrodniska žiwnoscź s dobrymi, s zyhlom krytymi twarjenjemi, wulkej ßadowej fahrodu a s pschimjesowazymi 16 kórzami pola a łuki se wschěm žiwym a morwym inventarom a žnjemi jenotliwje abo s zyła na pscheßadžowanje pschedacź.

Wobßedzerjo.

Awkzija.

Njedželu 20. augusta popołdnju wot 2 hodžin maja ßo w **Klukschu** cžißko 26 w prjedawschej Domaschkez khěži schaty, drasta, meble, bjes nimi rjany drastny kamor, bubowy pißanski pult, schkleńczany kamor s komodu, koža atd., běrny na polu po ryncžkach sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacź.

Hana swudowjena **Mrósowa.**

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirskeje a też cžornopißaneje Berkshirskeje rasy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cžaßej pschiměrjenych niskich płacžisnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcžizach.**

Turkowske ßłowki

najlěpscheje družiny porucża

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płacžisnach.

Njepschewubjerane 6 np.-zigary

bjes khostow sawalene

10 schtuk jenož po 40 np.

porucża jako něschto jara dobre a tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucża ßwojim cžesćenym wotebjerarjam:

jerje, s léta 1892, nowe wulke tucžne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ßwinjazy polcz ßuscheny, punt po 75 np.,
syrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poručam ßwoje snate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacž 75 np., teho runja **natursku khimjelczku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot léta 1868 wobsteji. —

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Wobsanknjenje sliczbowanja na léto 1892 dopokasuje, so towarstwo ßlědujze rukowaze fondsy wobßedži:

Pschitomne wobstatki:

Towarstwowy kapital:	schěßnakow	5,250,000. —.
Reserwy sa běžaze rifki a schkodowanja:	„	37,565,575. 94.
Dobytkne reserwy:	„	5,797,273. 87.
Reserwy sa dobytkne dźěle, žiwjenjesawěscźenym wudźělomne:	„	549,621. —.
	schěßnakow	49,162,470. 81.

W lěcze 1892 bu 22,877 schkodowanjow se snamjenitej summu

8 milijonow 851 tyßaz 456 schěßnakow a 69 kr.

sapłacźenych. Wot kóždeho agenta towarstwa móże ßo cžischcźany sapiß wschěch schkodowanjow dostacź.

Wot wobstacża towarstwa bu s zyła wulzyschna summa

253 milijonow 99 tyßaz 377 schěßnakow a 58 krajzarjow

sa sapłacźenje schkodowanjow wudata.

Powschitkowna assekuranza sawěscźuje:

a) **twory, mobilije, žnjenske sarady** atd., kaž też, je-li to krajne sakonje dowoleja, kajkežkuli **twarjenja** psche **wohenjowu** a **błyskowu schkodu, parokótkowe** a **gasowe rosbuchnjenje;**
b) **schkodowanja pschi dowoženju** po wodże a po kraju;
c) **rosraženje schpihelowych schkleńzow** a **schpihelow,** a
d) **žiwjenje cžłowjekow** na jara wschelake waschnje

sa **najtunische twjerde prämije** a poliży w **němskich pjenjesach** wustaja.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěscźenjow porucża ßo:

hłowny agent hamtski skotolěkař **E. Walther** w Budyschinje.

Pawol Giebner

na bohatej haßy cžißko 18, s nutskhodom na theaterskej haßy, porucża ßwoju

winarńnju

s winownju a ßnědarńnju.

Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a też w cžwizach rosescźelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě družiny **cžerwjeneho** a **běleho wina.**

Kóždy móże ßo na to spuschczecź, so pola Giebnera cžiste woprawne wino dostanje, kotrež derje tyje a kotrež je strowoscźi spomožne.

Khojej

ßyry a paleny w dobrych a najlěpschich družinach poručataj jara płacžisny hódno

Schischka a Rjeczka

na swonkownej lawskej haßy.

Nowe polnojerje

porucża tunjo

Paul Hofmann

na rózku ßerbskeje a schulerst. haßy.

Najlěpschu margarinsku butru,

derje ßłodżazu, porucża

Pawol Hofmann

na rózku ßerbskeje a schulerst. haßy.

Khojej

w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróžschich družinach porucża

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Koßy,

sa kotrychž hódnoscź ßo rukuje, w njepschetrjechenej hódnoscźi porucża **Paul Walther.**

Howjase a cželaze koże

kupuje pschezo po najwyschschich płacžisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Dobra **žitoczišćaza maschina**, jenož lěto trjebana, je na pschedań w Hornjej Hórzy cźišło 29.

Schtyri zentnarje Janskeje rožki, ſ nasymskej woku smješaneje, žu na pschedań pola
C. Bukana w Klukschu.

Durſthoffske žuche droždże
porucza
A. Biesold, pjekarſki mischtr
na bohatej haždy.

Zigary
derje wotležane,
tobak
w rollach a krany
kurjerjam poruczataj
Ginzel a Ritscher.

K kwaſam a druhim žwjedženjam.
Sswoje žłódke a pschi tym žylne žłodźaze
likěry a dwójne palenzy
kaž tež cźisty žitny palenz poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haždy 6.

Dźělba wschelakich
dobrych bružow
žo tunjo wupschedawa pola
Oskara Buttera
pschi žitnych wikach 2.

Tunje
zigary
kupowanske žórko ſa saždopschedawarjow,
tyžaz hižo po 20 mk. porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawskej haždy cźo. 6, filiale na bohatej haždy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucza **žyry** a **paleny**
khofej
w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobroscźi po najtunischich placźišnach.
Pschi wotewsacźu wjetschich dźělbow žo pomérnje nižsche placźišny woblicža.

Dr. med. ſ Boetticher

bydli w **Budyschinje** na **hrodowym měſtnje** w Gersdorfez domje, njedaloko žudniſtwa a bórklina.

Ratarſka schula w Budyschinje.

Symſki ſemeſter žo pońdźelu 23. oktobra 1893 ſapoczńje. Pschipowjedźenje ſchulerjow pschijima a wſcho na dróbnje wo ſchuli wukaſuje direktor **J. B. Brugger.**

Poboczne Towarſtwo Sserbſkich Burow w Malym Wjelkowje

ſměje **njedźelu 13. auguſta** popołdnju w 4 hodźinach w **Kobaniz** hoſcźenzu požedźenje, w kotrymž dyrbja žo žymjenja ſkaſacź a žo wo wažnych naležnoſcźach jednacź. Wſchě žobuſtawy žo naležnje pſchevroſchuja, žo na požedźenje ſeńcź. **Pschedžydſtwo.**

Poboczne Towarſtwo Sserbſkich Burow ſa Khróſcźizy a wokoluoſcź

ſměje **wutoru 15. auguſta** popołdnju w 5 hodźinach požedźenje w **Wjeńkez** hoſcźenzu.

Pschedžydſtwo.

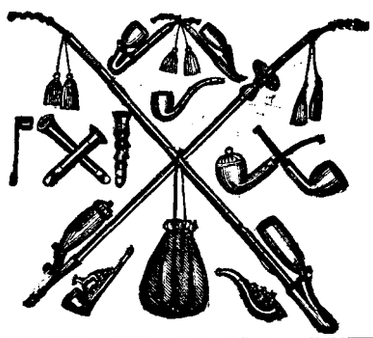

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetschim wubjerku
porucza
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.
Najtuniſche žórko ſa ſažopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźětarni.

Fotografowańja Apollo!
Richard Huth
w Budyschinje
na žerbſkej a ſchuleńſkej haždy na Gickelſkej horje.
Wožebitoſcźe: **Fotografowanje dźěcźi** a **wjazorych wožobow**, fotografije w wulkoſcźi **viſitneje kharty** płacźa 12 ſchtuk 6 mk., tež pschi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobrazu w wuměłſkim wuwjedźenju.
Njedźelu popołdnju je moja fotografowańja wotewrjena.

Lětnju a ſymſku ſchtrykowansku wołmu
trajnu a barbunjepuſchcźatu po ſnatych tunich płacźišnach porucza
Leopold Posner
w Budyschinje na bohatej haždy 7.

Spěwy
do žnjowych wěnzow
žu na pschedań
w wudawarni „Sserb. Nowin".

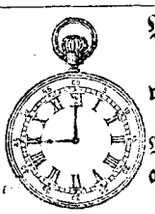

Pschedawanje a **porjedźenje**
wſchěch družinow **cźažnikow.**
Płacźišny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcźe.
Gustav Mager,
cźažnikar
11 na žerbſkej haždy 11
pschi ſtarych kaſarmach.

Draſtu a mantle ſchije a kožuchi počžahuje ſa kóždu poſtawu a ſa khmane dźěło a dobre žedźenje rukuje **Bertha Albinuſez**
na hornčerſkej haždy 7.

Schijaze holzy, tež tajke, kotreż ſa žwoju žamžnu potrjebu dźěłaja, pyta **Bertha Albinuſez**
na hornčerſkej haždy 7.

Rěſy ryžowacź pschezo wuczi a tež žwojim ſchulerkam bydło a jědź wobſtara **Bertha Albinuſez**
na hornčerſkej haždy 7.

Burſke khachle
derje a tunjo ſtaja
August Pětſchka w Libuchowje pola Makeho Wjelkowa.

Rjane ſrumne **wobydlenje** po žadanju ſ někotrymi kórzami pola je pak hnydom, pak Michała w Klukschu cźišło 4 na pschenajecźe. Dalſche je pola **Hartſteina** w Lichanju ſhonicź.

Nólny pohoncź
žo hnydom do žłužby pyta na **knježim dworje w Klětnom.**

K nowemu lětu pyta wotroczkow a dźowki **Krauſchowa** na ſadnjej bohatej haždy 6.

Wotroczkow a dźowki k nowemu lětu a dójki pyta **Žurowa** na ſwonkownej lawskej haždy 30.

Cźeledź ſtajnje pyta **Gerlichowa** na žerbſkim kerchowje pschi Michałſkej zyrkwi cźišło 5.

Pytam hnydom młodu katholſku dźěcźazu holzu, k nowemu lětu kuchařki ſa cźeledź, žłužobne holzy, hródźne dźowki, wotroczkow a pohonczow. **Spannowa**
na małej bratrowskej haždy 5.

Hnydom jenu dźowku a k nowemu lětu wotroczkow a dźowki ſa tudomne a ſwonkowne ſtrony pyta **Wackerowa** na žukelnjej haždy 16.

Pohonczow na knježe dwory, dźowki a wolazych hólzow pschiſtaja **Scholta** w Luſy.

Wróczenje cześcze.
Pola ſměrza žo rosrunawschi, pschiſłužodźenje, na **Marju Liebigowu** w Drožďžiju ſrěcźane, roſkata naſad bjeru a wobžwědcźam, ſo je wona cźiſcźe cźežna wožoba.
Hana Kſchižankowa
w Drožďžiju.

Wot 19. auguſta žym ſažo k rěcźam.

Dr. Rudloff,

woczny a wuſchny lěkař.

Zjawny dźak

wuprajam wšěm česćenym knježnam, kotreż su nam na skhadźowancy w Rakecach tak krasnje spěwałe a při dźiwadle přećelnje sobuskutkowałe, teho runja tež spěwarjam a hrajerjam. Wutrobny dźak budź tež k. kantorej **Rjelcy,** kiž je so tak luboscźiwje wo studowacych staral a jim bydła přihotował; wutrobny dźak skónčnje wšěm hospodliwym Rakečanam, přede wšěm tamnišimaj serbskimaj towarſtwomaj.

Michał Šewčik, stud. theol.,
bywši hł. starši serb. stud. młod.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaci 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaci so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 33. **Sobotu 19. augusta 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžerstwo. Na schadźowanzy němskich finanznych ministrow w Frankfurcze žo žadyn nowy dawk wukopał njeje. Dawki na bursu, tobakowe wudźěłki, wino, nowinske nawěschtki, kwitonki a njewojakow žu žo hižo dawno do kněžerstwowych wólbow na doscź rospominałe. Njedźiwajcy teho bě schadźowanka nusna, dokelž by žo bjes njeje wo namjetowanych dawkach bjes 26 němskimi knjeżerstwami na pižomnym pucźu s cźežka pschesjenoscź dozpika. Kotre s mjenowanych dawkow žo kněžerstwowemu žejmej k sawjedźenju porucźa, žo hischcże potajne dźerži. Jich wjele žo boji, so wschě namjetowane dawki hromadźe telko milijonow njewunjeżu, kelko je jich trjeba, so bychu žebi dokhody a wukhody kněžerstwoweje pokładnizy wahu dźerżałe. Duž žo pschezo saža k nowemu piwnemu dawkej wrócźa. Wo tym pak žaneje rěcže bycź njemóže; pschetož wjetschina konservativnych, zentrumskich a antisemitiskich sapóžłanzow je žwojim wusolerjam žlubika, so do noweho dawka na piwo njeswoli. Też knjeżerstwo je žebi, prjedy hacź žu konservativni a antisemitojo wojerskej pschedkosy pschihłožowali, wot tutych pschilubjenje wunusowacź dako, so na piwo nowy dawk njepokoži.

— Kral Albert budźe 24. oktobra žwój 50lětny wojerski žłužbny jubilej žwjecźicź. S pschicźinu teho po wukasu sakskeho wójnskeho ministra jězdny wyschk swonka žłužby Jurij se Schimpff, kiž je dołhe lěta s kschidłowym adjutantom krala Alberta był, stawisny kraloweho žiwjenja napische.

— Prynz Jan Jurij, druhi žyn sakskeho prynza Jurja, je žo s württembergskej wójwodku Marju Isabellu, džowku württembergskeho wójwody Filippa, žlubił.

— Němske knjeżerstwo je sakasało, wot 25. augusta hacź na dalsche žyno a žkomu s Ruskeje do Němskeje wosycź. W newschim cźasu žu žo nabojeli, so mohło žo s ruskim žynom a žkomu nakažliwina skótneho móra a druhich khoroscźow do Němskeje sanjescź, dokelž njeje możno, spósnacź, hacź pschiwożena žkoma a žyno s tych stronow njeje, hdźež skoro kóžde lěto skótny mór knježi.

— Po žwojej próstwje je žo sekretar kněžerstwoweho pokłada s Maltzahn se sastojnstwa puschcźił. Pschicźiny jeho wotstupjenja maja drje žo w tym pytacź, so je knjeżerstwo dawkam, kotrež bě wón k krycźu khóstow, sa powjetschenje wójska trěbnych, namjetował, panucź dało. Pschede wschěm mějesche s Maltzahn myžle, wjetsche dawki na palenz a piwo sawjescź. Sa jeho nažlědnika je kněžor hrabju Posadowskeho, krajneho hejtmana Pósnańskeje provinzy, pomjenował.

— Pschi wudospołnjazej wólbje do kněžerstwoweho žejma je žo 17. augusta w 1. Hamburgskim wólbnym wokrježu sozialdemokrat Molkenbuhr wuswolił.

— Wólby do pruskeho krajneho žejma budźa pak kónz oktobra, pak sapoczatk novembra.

— 35. pěschi regiment na pruhu w nowej uniformje khodźi. W nim žu žo sa podwyschkow a mužstwa módre blusy sawjedke, kotrež žu lohkej awstriskej drascze jara podobne. Jako wotsnamy maja wone treža na rukawje, mjes tym so žu pola awstriskich wojakow jako wotsnamy hwězdy k khornarjej pschicźinjene.

— Nowe dawki, kotrež dyrbimy do wschelakich statnych sawěscźenskich kašow płacźicź, žo nikomu njelubja. Duž je schromadźisna žamostatnych rjemjeżlnikow a pschekupzow, kotraž žo 15. augusta w Barlinje wotbywasche, scźěhowaze wobsamknjenje pschijała: „Knjeżerstwo žo napomina, pschinoschki k sawěscźenju sa pschipad khoroscze, snjesboženja a wobstarnoscźe wot kóždeho Němza se statnym dawkom sběhacź a powschitkowne sawěscźenje renty hacź do 60. lěta sawjescź.“

— Nimale w tym samym cźasu, w kotrymž je loni w Hamburgu kholera wudyrika, je žo wona lětža w Barlinje pokasała. W narańschim měschcźanskim dźělu města žu dwaj pólskaj dźěłacźerjej a dwě pólskej žónskej, kotsiž mějachu schromadne wobydlenje, nahle skhorili a wumrjeli; lěkarjo žu spósnali, so je s pschicźinu jich žmjercze asiska kholera była. Powjescź wo pschikhadźe hrósbneho asiskeho hosća je na Barlinske wobydlerstwo powschitkownje žłaby sacźischcź cźiniła. Ludźo žo njestrachuja, žo na to spuschcźejo, so žo knjeżerstwo sa to postara, so žo straschna khoroscź njeroscheri. Loni dźě je žo do Barlina do wschelakich měschcźanskich dźělow kholera sanjeżła, a tola žo wona njeje samohła w hoborskim měscze sahnesdźicź. Naprawy, wot knjeżerstwa pschе nju porucźene, žu žo tehdy jako dožahaze wopokasałe, jej rucze kónz cźinicź. W Hamburgu je žo loni kholera teho dla spěschnje wupscheschtrěła, dokelž bě Lóbjowa woda, kotruž tam k picźu wuziwaja, s kholerinymi bazillami sanjeschwarnjena. W Barlinje pak maja Bohu dźakowano hacź dotal zyle cźistu wodu; duž je strach wusamknjeny, so tam s kholeru wjetscha mrětwa nastanje.

— Do Galiziskeje je žo kholera sanjeżła a žo tam pomału rosscherja. Też w madźarskich namjesnych wokrjeżach mrětwa pschiběra. Dźěłacźerjo, pschi twarje Woroninskeje želesnizy dźěłazy, žu roscźěkali. Nowy sakoždk je žebi kholera w Tulukowje pola Cźernowiz pschihotowała. Hacź dotal je tam 17 wožobow na nju wumrjeło.

— Tsinacźo katholszy duchowni žu program wosjewili, kiž samery katholskich dźěłacźerskich towarstwow wopschija. W nim žo žada, so žo wěsta mjesa postaji, psches kotruž privatne dźěłarnje liczbu žwojich dźěłacźerjow powjetschicź njeżmědža. Runje tak ma žo mjesa sa kupowanje ležomnoscźow scźahnucź. Pódla pschikrótcźenja dźěłanskeho cźasa žadaja žebi, so ma žo msda wucźinicź, nize kotrejež žo sa gmejny a stat dźěłacź njeżmě. Wulkim samoženjam dyrbja žo wulke dawki napokožicź, na wopak dyrbja žo indirektne dawki po něcźim wotstronicź. Kaž je widźicź, žo sažady programa pschecźiwo wulkemu kapitalej měrja. Na pschedstejazej schadźowanzy němskich katholikow w Würzburgu budźe žo wo nowym programje jednacź a drje žo tam jeho najwótrische kónzy wotkamaja. Zentrumska strona, k kotrejž wjele wulkich kublerjow a pjenježnikow žłuscha, drje žebi dołho pschemyžli, prjedy hacź budźe tutón program žwój mjenowacź.

Schwajzarska. Sozialdemokratojo zyłeje Europy žu žo tydźeń dołho w Zürichu schadźowali. Tam je žo wjele rěcźało a žwariło, tola hdyž žo wunoschk schadźowanki wobhlada, móže žo prajicź: „wulka wołanza a małe twarožki!“ Pschi jednanjach žo sozialdemokratojo s pschitomnymi njewotwižnymi sozialdemokratami swadźichu a tutych po njembrym wurěcźowanju s wuradźenjow wusamknuchu. Sa pschichodne město schadźowanki je žo London wuswolił.

Franzowska. W bližschich dnjach budźa w Franzowskej wólby do deputěrtskeje komory. Bamž je sa nusne měr, franzowskemu duchownstwu w nastupanju wólbow někotre pokiwy dacź. Bordeauxskemu biskopej je wón pižmo pósłał, w kotrymž Franzowsow k jednocze napomina a jim pschikasuje, wobstejazu konstituziju pschipósnacź a ju sańcź měcź. Bamž wurasnje na měnliwych katholskich spižacźelow žwari, kotsiž zyrkwinskich dostojnikow pschimaja a žebi prawo bjeru, pschecźiwo bamžowym wukasam pižacź.

Jendźelska. W jendźelskej Indiskej žu žo w měscze Bombayu

krwawne njeměry bjes tamnischimi mohamedanami a hinduami měte. Mohamedanski modlerski dźeń na hinduski Divarraski ßwjedźeń trjechi. Hinduojo po ßwojim waschnju pschi ßwojich templach na wulke bubony bijachu, schtož mohamedanow w jich nutrnoscźi mylesche. Nasajtra rano po rańschej modlitwje s hkowneje moscheje nětidźe 2000 mohamedanow k hinduskemu templu cźerjesche, „dindin" wokajzy, schtož je mohamedanske wójnske wokanje. Njeměry ßo po zykym měscźe rosschěrichu; w někotrych měschczanskich dźělach ßo mohamedanszy na wosy konjazeje želesnizy walichu a do pucźowarjow, Europjanow a hinduow, s kamjenjemi mjetachu. Schtyri hinduske temple a dwě moscheji buchu wupuscźene. K postajenju porjada skónczńje wojazy sakroczichu a nětidźe 1200 woßobow sajachu. Nětidźe 50 woßobow je pschi njeměrach žiwjenje shubiło, wjele je ßo sraniło, a hospitale ßu nětkole se sranjenymi pschepjelnjene. Mohamedanszy ßamo cźěkowe cźahi nadpadowachu, kotrež dyrbjachu ßo teho dla s wojakami pschewodźicź. Bombayske nowiny na to skorža, so ßu wojazy pscheposdźe njeměrnikam wobarali.

— Strajk jendźelskich hórnikow pschezo wjetschich rosměrow nabywa. W tu khwilu nětidźe 400,000 hórnikow strajkuje, a někotre sta tyßaz druhich dźěłacźerjow ßu nusowane, strajka dla prósdni khodźicź; dla njedoßahanja wuhla ßu w wjele stach dźěłarnjach a fabrikach dźěłacź pschestali. Na někotrych želesnizach wjazy njejěsdźa, dokelž k tepjenju lokomotivow wuhla nimaja. Kak dołho budźe strajk tracź, nichtó do prědka widźecź njemóże.

— W narańschej Afrizy ßu ßebi Jendźelcźenjo město Witu druhi krócź dobycź dyrbjeli. Prěni ras ßu ßebi město podcźißli, hdyž Němzy sa Helgolandsku kupu Wituski kraj Jendźelcźanam wotstupichu, a Wituski sultan Fumo Omari tole wucźinjenje pschipósnacź nochzyschе. Posdźischo sultanej dowolichu, ßo do Witu saßo wrócźicź, tola bórsy po tym wón s nowa pschecźiwo Jendźelcźanam schcźuwacź pocźa a ßo jim pschecźiwjesche. Duž Jendźelcźenjo nadpad na město Witu scźinichu a jo po dwěhodźinskim ßylnym wobaranju dobuchu a spalichu. Na stronje Jendźelcźanow bu jedyn wojak morjeny a dwaj offizěraj ßo lohko sranischtaj.

Rußowska. Niz jenoż w Němzach, też w druhich krajach, a to woßebje w Ruskej, ßo židźa do wyschschich schulow cźischcźa. So bychu woni w nich pschewahu njedostali, je knjeżerstwo poruczіko, so liczba židowskich wucźomzow njeßmě wjazy hacź dźeßaty dźěł wschitkich wucźomzow wucźinicź. Tón ßamy wukas ßo też na universitу pocźahuje.

Znjowy khěrlusch 1893.

Sso wjeßelcźe!
Ssmy rolu dźěłali a ßyli
A Boha proßycź njesabyli;
Bóh ßyw nasch pak je žohnował
A deschcź a ßlónzo s njebjeß dał.
Sso wjeßelmy!

Sso dźakujcźe!
Nasch sastarar je hischcźe žiwy
A dźěcźom ßwojim dobrocźiwy;
Ssej cźłowjek njeje saßkužił,
Schtož Bóh tón Knjes je wobradźił.
Sso dźakujmy!

Sso dźiwajcźe!
Hdźež Bóh je stupał ßwoje stopy,
Tam bohate ßmy žnjeli ßnopy,
Hacź runje lětßa staroscź bě
Wo Boże dobre, radne žně.
Sso dźiwajmy!

Sso hotujcźe
Dźenß ßwjecźicź ßwjedźeń rjany žnjowy
A Bohu spěwacź khěrlusch nowy!
Hlaj, wón ma ruku schcźedriwu,
Jej dajcźe ßwoju wutrobu!
Sso hotujmy!

Sso shromadźcźe!
O schtó dha wostacź dźenß chzył sady?
Schtó njechał shromadźicź ßo rady
Se spěwarjemi Božimi
A Boha khwalicź bjes nimi?
Sso shromadźmy!

M. Dom.

Pscheklepany ßłužobnik.

(Napscheczіwny wobras kscheszcźijanskeje mudroscźe.)

(Pokroczowanje.)

„W ßłužbje mojeho hnadneho knjesa", wotmolwi Deville, „mi niczo njepobrachuje a duž njemějach hischcźe žaneje pschicžiny, so bych lutował. To runje mje tak rudźi, so pomhacź njemóżu."

„Schto dha twój mót do hólza je?" wopraschа ßo Richelieu. „Mohł ßnadź jemu žanu ßłužbu dacź, ßnadź we wójsku abo pschi sarjadnistwje?"

„O exzellenza, scźe pschejara hnadny", wotmolwi Deville, „hižo tuta mikoscźiwa wola mje wosboża. Ale mój mót njehodźi ßo ani k jenemu, ani k druhemu. Wón je jeno dobry rólnik."

„Duž ßo mi ßamemu wěricź njecha, so mohło ßo jemu pomhacź", rjeknu wójwoda. „Mohł ßnadź na někajki druhi ßrědk pschińcź?"

„Ach ja wschak bych tajki ßrědk wjedźał", wotmolwi Deville, ßwojemu knjesej k nohomaj padnuwschi. „Wascha exzellenza móhli s malicźkoscźu pomhacź?"

„A kak to?" praschesche ßo wójwoda. „Cźemu to hnydom njeprajisch?"

„Njewjedźach, hacź ßměm ßebi to swažicź —" wotmolwi komornik.

„Praschecź ßměsch ßo pschezo", wotmolwi tamón. „Pschiswolenje je dźě moja wěz. Rěcź, poruczam cźi. Njech je, schtožkuli chze, sa sko njewosmu."

„Hdy byschcźe mi, exzellenza, dowolicź chzyli", mjakotasche Deville strachocźiwje, s wocźomaj do semje shladujo, „so ßměm ßwojeho móta hodźinu we waschej najwoßebnischej korecźe wosycź".

„Nó — a schto hischcźe dale?" wopraschа ßo Richelieu.

„Hewak niczo dale", wotmolwi komornik.

„Ale ja njemóżu wopschimnucź, kak mohło to pomhacź?"

„Tu dyrbi mój najhnadnischi knjes dowolicź, so hischcźe jenu stawisnu k wujaßnjenju ßwojeje prósstwy wupowjedam."

„To ßym wczipny."

Komornik wupowjeda nětko dźiwny podawk s drjewowymi kupzami a pschida hischcźe nješto, tak so wójwoda niz jeno dobry wosta, ale so bu hischcźe wjeßelschi.

„Najhnadnischi knjeże", wotmolwi praschany, „sa jutsischim budźa statne dokhody pschenajate; hdy by nětko mój mót jako konkurent, kiž chze ßobu wotnajimacź, wustupił —"

„Ssy dha ty błasen, Devillo?" sawoła wójwoda ßo dźiwajo. „Kak mózesch ßebi myßlicź, so mohł cźłowjek, kotryž, kaž ty měnisch, niczo dale njeje, hacź jednory rólnik, generalneho najenka statnych dokhodow cźinicź?"

„Njech jeho drusy najeńzy do ßwojeho towarstwa pschiwosmu", wotmolwi Deville. „Tute mudre hłowy budźa wschak wjedźecź, kak jeho wutrjebacź a skónczńje jemu nješto dadźa, so bychu jeho wotbyli."

Richelieu ßo ßmějesche, kaž jeno s rědka, a rjeknu:

„Nětko hakle rosumju, schto masch myßle. „Ty ßy pscheklepany — to ßebi w tebi pytał njeběch. Nó, duž njech je twoja myßlicźka dobra a ja nimam niczo pschecźiwo njej; tola njeczіń pschejara sle s najeńkami."

Deville podźakowa ßo ßwojemu knjesej sa dowolnoscź a khwatasche do ßwojeje jstwy, so by Janej wjeßeku powjesecź donjeßł, so ßmě ßo pomozy nadźecź. Ale niczo blizsche jemu wo ßwojim wotpohladźe njerjeknu.

III.

Sswětli ßo.

W ßydomnatym lětstotku bě franzowske statne sarjadowanje hischcźe jara schpatne. Lěto wot léta buchu dawki a kralowske kubła pschenajate bohatym ludźom. Tucźi pschenajimachu saßo mjeńschinu najeńkam w krajinach. A tak bu dale wjazy tajkich, kotsiž mějachu dźěl na dobytku generalnych najeńkow. Duž ßo sta, so buchu podbanjo s tym jara podcźischcźowani a wuzyzani, mjes tym so lědma pokojza wschěch dokhodow do statneje pokładnizy dóndźe.

Deville da nasajtra ßwoju najlěpschu drastu Janej pschiprawicź a nałoži wschu prózu, so by ßwojeho móta tak derje, kaž móżno, wupikał a wupyschił a woprawdźe wón dosta zyle druhi napohlad.

W postajenej hodźinje pschijědźe pyschna wójwodowa koreta, komornik dowjedźe ßwojeho móta dele, pomhasche jemu do wosa, stupi ßo sady na wós, wěso bě w ßwojim lifreju, kaž też pohoncź, sawoła pohonczej, hdźe ma jěcź, a wotjědźechu spěschnje.

Generalni najimarjo běchu ßo hižo w salu shromadźili, hdźež mějesche ßo pschenajimanje stacź, a běchu ßo hižo mjes ßobu srěczeli wo pachcźe a wjeßelachu ßo, so tu nichtó ßobu njeßadźa.

Tu nasta na dobo wulka hara na haßy, wós pschijědźe spěschnje, ludźo běhachu tam a sem, pschitomni bězachu k woknam, spósnachu hnydom pyschnu koretu ministrowu a widźachu, kak ministrowy ßłužobnik s wulkej cźescźownoscźu bohacze sdrascźeneho muża s wosa wusběže a jeho do domu dowjedźe. Generalni najimarjo shladowachu jedyn na druheho, ßo dźiwajo a praschejo. Ale prjedy hacź běchu do teho pschischli, bě jeho ßłužobnik hižo do sala pschiwjedł, hdźež ßo sa blido ßydźe.

Zuły, kotrehoż wójwoda a minister Richelieu na tak wulkotne waschnje wusnamjenjesche a psches ßwojeho ßamßneho prěnjeho

komornika pschewodźecź da, dyrbjesche tola wěsćze jara nahladny muž bycź a k cźemu bě ßem pschischoł, to możesche kóżdy cźlowjek ßnadnje shudacź. Tak tu pscheßadźował bě, kotrehoż ßo wschitzy tak jara bojachu. Ale schto bě cźinicź?

Deville bě mjes tym, w najwjetschej pokornosćzi psched Janom stejo, s nim rěcźał a wotßali ßo, prjedy hacź ßo pscheßadźowanje sapocźa, do sdaleneho wokna. Hnydom pschida ßo komornikej jedyn s generalnych najeńkow a pocźa s nim ßo rosmolwjecź.

„Dowolicźe, knjes Deville, koho scźe nam pschiwjesli?"

„Pschiwusneho, mój knjeże!"

„Pschiwusneho knjesa ministra?"

„Mi njeje dowolene wjaz prajicź."

„Rosumju wam, cźesćzeny knjes komornik, a njecham teho dla dale ßo wuwopraschowacź, dokelź to rady njewidźicźe. Wasch knjes „pschiwusny" budźe po tajkim pscheßadźowanju na statne dokhody pschitomny bycź chzycź."

„Wón ma pschi tym wěste wotpohlady."

„Wěste wotpohlady? — Ssměm ßnadź shonicź, kajke wotpohlady to ßu? Ssnadź mohł wam a jemu pschi tym něschto k woli scźinicź?"

„Wěso bych wam sa to jara dźakowny był a teź drusy bychu wam sa to dźakowni byli", wotmolwi Deville. „Mój wuj chze ßo dźenża na pscheßadźowanju wobdźělicź."

„Tak? Wobdźělicź? — Dowolicźe ßnadź, na kajke waschnje?"

„Ja ßebi myßlu, so wón to prajicź nochze."

„Je tón knjes ßnadź pjenjeżnik?"

„I to wschak niz — to je jeno jednory ratar."

„Dha dźě wón tutej wězy ani srosćzeny njeje."

„To ßym ja teź prajił — ale tola ßu jemu radźili, so dyrbi ßadźecź a najimacź, so saßo někoho namaka, kiž jemu pacht wotwosmje."

„Aha, rosumju! — Tón knjes chze jeno ßwoje pjenjesy derje nakładźicź, wo wěz ßamu jemu njeje."

„Tak je, każ ßym to wot njeho shonicź mohł."

„Tutemu knjesej je po tajkim jeno wo wěsty dobytk cźinicź. Jeli so bychu po tajkim pschitomni generalni najimarjo wotpohlady knjesa wójwody a ministra — abo po prawym wasche wotpohlady dopjelnicź chzyli a waschemu knjesej wujej, hdy by wón jako najimar ßadźenja ßo sdał, poměrny dobytk hnydom do cźaßa rukowali a teź hnydom w hotowych pjenjesach wupłacźili — potom drje by pschecźe wyßokeho knjesa (Richelieu-a) dopjelnjene było, kiž tuteho mkodeho muża takle podpjeruje."

„To chzu ßwojemu wujej sdźělicź; budźemy widźecź, hacź je s tym spokojom."

„Po mojim sdacźu by to najkrótschi pucź był, hdy byschcźe ßo wy, knjes Deville, ßwojeho knjesa wuja wuwopraschecź chzyli, schto měni, mjes tym so chzu ja ßwoje sboże s generalnymi najeńkami spytacź. — S tym drje by woběmaj stronomaj pomhane było."

„Nó, to chzemy wohladacź."

Deville dźěsche saßo k ßwojemu mótej, pokkoni ßo psched nim jara cźesćzownje a hłuboko a rjeknu mjelcźo:

„Myßlu ßebi, ta wěz budźe ßo cźinicź."

„Ale, luby wujo", rjeknu Jan Burton, „wy dźě mi zyle niczo prajili njejsćze, schto macze myßle cźinicź a k cźemu ßmy ßem pschijěli."

„Jow ßu lucźi bohacźi ludźo", wotmolwi Deville, „a ßym jich proßył wo pjenjesy, kiž bychu tebi a twojemu nanej doßahałe".

„Duż ßydźicźe ßo tola ke mni, wujo, a prajcźe mi — cźeho dla stejicźe wy tak potuleny pschede mnu", praji Jan a staji jemu stólz.

„Wostaj to, mój móto", wotmolwi komornik, „to ßym tak swucźeny wot ßwojeho najhnadnischeho knjesa a směju teź hnydom wotmolwjenje wot generalnych najeńkow. Potom pojědźemoj saßo domoj."

Deville, tak s Janom Burtonom rosmołwjejo, njepuschcźi najeńkow s woczow. Tucźi běchu ßo hromadu sestupali, poßłuchachu na ßwojeho dowěrnika kedźbnje a rěcźachu nětko jara żiwje. Skónczńje dźěsche jich dowěrnik saßo do ßamßneho wokna, hdźež bě pjedy s komornikom rěcźał, na cźoż ßo teź komornik saßo tam poda.

„Knjeża generalni najeńzy", pocźa jich dowěrnik, „cźinja wam dwaj namjetaj: Woni ßu swólniwi, wascheho knjesa wuja do ßwojeho towarstwa pschijecź, jemu ßamßne prawa, każ kóżdemu druhemu, dacź, sa cźoż pak dyrbi wón ßamßne pjenjesy, każ kóżdy druhi wobdźělnik, sapłacźicź a na ßwoje městno wězywustojneho sastupnika postajicź. Jeli so pak wón radscho ßo njewobdźěli na pscheßadźowanju, tu chzedźa jemu najeńzy hnydom nětkole 10,000 frankow wupłacźicź. To pak je teź wscho, schtoż móża cźinicź."

„Tutej namjetaj stej cźesćze hódnej", wotmolwi Deville, „a myßlu ßebi, so budźe mój wuj s jenym spokojom".

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Hibanje sa pschichodne wólby do sakskeho krajneho ßejma je ßo, hacź runje budźa wólby hakle 19. oktobra, hižo nětkole sapocźało. Cźi lubi pschecźeljo, kotsiž njemóża snjesćź, so 8. wólbny wokrjeß jedyn Sserb, knjes kubleŕ Kokla w Khrósćzizach, sastupuje, njemóżachu doczakacź, so bychu ßwojeho kandidata podtykowali. Do Kamjenza běchu teho dla 6. augusta shromadźisnu, wo kotrejż je ßo tydźenja rosprawa podała, powołali, a teje ßameje pschiczyny dla bě konserwatiwne towarstwo shromadźisnu na sandźenu ßobotu 12. augusta skasało. Na nju běchu ßo někotsi ryczerkublerjo, ryczerkublerszy najenzy, knihicźischcźeŕ Papst s Kinsbórka, krajny starschi s Zetzschwitz a nahladna cźrjódka Sserbow sescha. Knjes ryczerkubleŕ Hetzer-Delnjokinjanski, kiž shromadźisnu wodźesche, ju wotewriwschi k wjedźenju da, so budźe konserwatiwne towarstwo sa sazowuswolenje dotalneho sapółłanza, knjesa kublerja Michała Kokle w Khrósćzizach, jeli so budźa ßebi to wuswolerjo żadacź. Na to knihicźischcźeŕ Papst Kinsbórkskeho měschcźanostu jako kandidatu poruczesche prajizy, so dyrbjał ßebi 8. wjeßny wólbny wokrjeß, kotryż je nětkole 9 lět jedyn Sserb sastupował, nětko němskeho sapółłanza wuswolicź. Ryczerkubleŕ s Lippe s Kunnersdorfa ryczerkublerja Hustiga w Nowym Měsćze jako kandidata namjetowasche, bjes tym ryczerkublerski najenk Brühl s Kuha sa kandidaturu ryczerkublerskeho najenka Schäfera w Jaßońzy wustupowasche. Tola ani Kinsbórkski měschcźanosta, ani Hustig, ani Schäfer wjetschinje pschitomnym prawy njebě, tucźi ßebi wjele bóle żadachu, so by ßo dotalny sapółłanz, knjes Michał Kokla, saßo jako kandidat postajił. Sa knjesa Koklu rěcźachu kł. kubleŕ Pawlik s Jitka, kubleŕ Ssmoła se Spytez, gmejnski pschedstejicźeŕ Just s Jaßeńzy, kantor emer. Bartko, gmejnski pschedstejicźeŕ Hornuff, redaktor Ssmoleŕ a rěcźnik konsistorialny radźicźeŕ Seiffert s Budyschina. Dale ßo teź hischcźe knjes krajny starschi s Zezschwitz sa saßowuswolenje knjesa Kokle wupraji, ßwoje njespodobanje nad tym sjewiwschi, so Kinsbórzy rosdźěł bjes Sserbami a Němzami cźinja. Psched tajkim móznym Kokłowym pschiwißom Kokłowi njepscheczeljo nadźiju spuschcźichu, jeho pschi wólbje pschewinucź. Woni běchu shromadźisnu powołacź dali, so bychu Koklu se ßedła cźißli; runje na wopak je ßo stało, woni ßu knjesej Kokli na konja horje pomhali. Pschi shromadźisnje ßo pokasa, so wulka wjetschina wuswolerjow na Kokłowej stronje steji. Duż jeho pschecźiwnizy womjelknuwschi zofachu.

— Někotremużkuli ßerbskemu ratarjej dla hubjenych ßynowych żnjow lětßa piza sa skót doßahacź njebudźe. Każ je snate, je sakske knjeżerstwo wulke hromady majßa a druhich piznych srědkow s wotpohladom nakupiło, so by je potrěbnym ratarjam po niskej płacźisnje pschewostajiło. Duż mnohe ßobustawy ßerbskich burskich towarstwow namjetuja, so bychu ßo ßobustawy jenotliwych poboczných ßerbskich burskich towarstwow bjes ßobu sręcźałe a ßwojim pschedßydam poruczile, so bychu shromadnje majß a druhe pizne srědki pola sarjadowarja konsuma „Sserb. Burskeho Towarstwa", knjesa kublerja Ssmoły w Spytezach, skalali, kiž by je potom s knjeżerstwowych składow nakupił.

Se Židowa. Schtwórtk wjeczor je ßo tu khęża, swudowjenej Wjelinej ßkuschaza, wotpalika. Woheń je na ßynowej łubi wudyrił a ßo tak rucźe psches zyłe twarjenje rosschěrił, so mózachu wobydlerjo jenoż najnusnischu drastu swoblekani wohnjej wucźeknucź. Dwě dźěsćzi ludźo koschlatej s palazeho doma wunjeżechu. Płomjenjam mózachu jenoż mało domjazeje nadoby wutorhnucź. Na kajke waschnje je woheń nastał, njeje snate.

S Bukez. So bychu ßwojeho mkodeho bratsika wohladałe, běchu ßo někotre ßobustawy Bukeczanskeho ßerbskeho towarstwa sręcźałe, sandźenu njedźelu do Khwacźiz pucźowacź. Tutón nasch mkody bratsik w Khwacźizach je tamnische ßerbske spěwanske towarstwo, nad kotrehoż sakożenjom ßmy ßo w ßwojim cźaßu jara swjeßelili. W postajenej hodźinje ßo seńdźechmy, so bychmy shromadnje wotjěli. Tola naschemu wotmyßlenemu wotjěsdej ßo njewocźakany sadźěwk napscheczíwo staji. Wokoło Budyschina ßo njejabzy cźorne mrócźele na njebju kopjachu, hrimanje bě nasdala ßkyschecź a deschcźik pocźa kapacź, kiž njepschesta padacź, hacź runje ßo druhdy njebjo pojaßni. Tola kajke wjeßelo, hdyż ßo popołdnju wokoło tsjoch hodźin wuwjedri! Hnydom rěkasche: Khwatajmy do Khwacźiz. Pschi wjeßelej sabawje a sanoscho-

wanju wschelakorych ßerbskich spěwow ßo nam pucź krótcźesche. Schtó móhł pak nasche sacźucźa se ßkowami wuprajicź, kotreź nam wutrobu hibachu, hdyž do Khwacźiz pschischedschi ßebi ſ bratrowskej luboscźu pscheczelsku ruku tkóczachmy. Kak jara ßo dźiwachmy, hdyž nascheho bratſika, kotrehoż ßebi hischcźe w kolebzy myßlachmy, na ßamßnymaj nohomaj ſtejazeho a w kóždym nastupanju roswiteho namakachmy. Knjes Gusta Hataß naß se scźěhowazymi ßkowami w wjasanej rěcźi witasche:

K nam witajcźe, cźescźeni knjeża,
Do nascheho towarſtwa tu
Wot Bukez, ſ tych podhórskich ſtronow,
Do kužiskej' pkoniny honow
Ssem k pscheczelſtwa wobſamknjenju.
My ſkiczimy wutroby ſ ruku
Wam napſchecźo ſ poſtrowjenjom,
Kaž wonkach Waß ſtrowjachu kwětki,
Kiž běchu Wam widomne ßwědki
Pſchi pucźu se ſradowanjom.
Sswědk ważnischi pſched nami ſteji,
Kiž tu nam njewidomny je,
Njech wón nětk ſwjaſk pſchecźelſtwa ſwjeże,
A Waß a naß ſhromadnje wjedźe
Sswój pucź, kiž do pſchichoda dźe.
Schtoż wótzojo naſchi ßu ßyli,
To njedamy wonjecźeſcźicź.
Rěcź ßerbſka nam woſtanje ßwjata,
Kaž je nam pſchi kolebzy data,
Tak chzemy hacź k rowej ſ njej hicź.
Drje limkoſcź je njedawno byka
We ßrjedźiſnje Sserbſtwa a naß,
Nětk khutnje pak na tym ßo dźěka,
So cźiſta by ſdźerźana byka
Rěcź ßerbſka ſa daliſchi cźaß.
Hdyž do Bukez powjeſcź je dóſchka
Wo Khwacźanſkim towarſtwje k Wam,
Wy, knjeża, ſcźe najprěńſchi byli,
Kiž ſboże ſcźe khwatniwje pſcheli,
Kaž liſtnje, teź w Nowinach nam.
Dźak wutrobny ſa wſcho Wam praju,
Schtoż tehdy Wy pſcheli nam ſcźe;
Wo wſchitkich tych saßkužbach Waſchich
My mamy we ſtawiſnach naſchich
Wam k cźeſcźi to wopißane.
Tak wjedźmy nětk' ruku ſa ruku
We luboſcźi k pſchichodej ßo,
S cźimż budźemy nasad ſa Wami,
W tym chzyli měcź ſcźerpliwoſcź ſ nami,
Nam pſchizpiſcźe k dobrocźe to.
Hdyž budźemy w kužiſkej ſemi
Pod ſelenym trawnikom ſpacź,
Bóh daj, ſo na kužiſkich honach
Lud ßerbſki na wobſchěrnych ſtronach
Rěcź ßerbſku chzyk roſpſcheſcźěracź.
Nětk w ßerbſkeho towarſtwa mjenje,
Kiž ſ bydłom tu w Khwacźizach je,
Ja pſcheju, ſo kcźěło a tyło
Wſchón pſchichod a ſelenicź chzyło
Sso towarſtwo Bukecźanſke.

Tſtkróczna hrimotaza ßkawa Bukecźanſkemu towarſtwu ßo temule powitanju pſchiſamknu, ſa kotreź mózachmy ßo jenoż ſe ßnadnymi ßkowami podźakowacź. Hacź na najluboſniſche waſchnje běchu ßo teź naſchi bratſja ſa wſchitke cźělne potrjebnoſcźe ſtarali, tak ſo na niczim njepobrachowaſche a ſo ßo nam ſdaſche, jako ſo bychmy na hoſcźinje byli. Hdyž bě knjes Hartſtein ſ Pomorz wobſchěrny ſajimawy pſchednoſchk wo Muhamedźe dźerźak, ßo k ſhromadnej wjecźeri ſeßydachmy. Po njej bě powſchitkowna ſabawa, pſchi kotrejž ßo njeliczomne spěwy, ßkawy a rěcźe mjes woběmaj towarſtwomaj wuměnjachu. Pſcherucźe ßo rjane hodźinki minuchu. Wobžarujo ßo dohladachmy, ſo bě nam cźaß cźeknuk a ſo dyrbjachmy ßebi na dompucź myßlicź. S cźeľkej wutrobu ßo ſ naſchimi lubymi bratrami a ßotrami roſžohnowachmy, ßebi k troſchtej prajiwſchi: „Na ſaßowidźenje w Bukezach!“ n.

S Radworja. Naſch wjeleczeſcźeny prěni wucźeŕ knjes Jakub Kral ßo pſchichodne lěto 1. haprleje na derje ſaßkuženy wotpocźink poda. Wón je ßo 23. julija 1828 w Khróſcźizach narodźił a ßo wot lěta 1845 hacź 1849 na Budyſkim ſeminarje na wucźerſtwo pſchihotował. Seminarſke ſtudije ſkónczíwſchi bu wón na vikarſke městno Khróſcźanſkeje ſchule powołany. W lěcźe 1851 knjeſa Krala jako pomozneho wucźerja do Kukowa pſcheßadźichu a hiſchcźe w tym ßamym lěcźe wón hacź do lěta 1855 pomozne wucźerſke městno tudomneje ſchule pſchedewſa. W poßlednischim lěcźe jeho ſchulſke pſchedſtejicźerſtwo jako ſtatneho wucźerja naſcheje ſchule wuſwoli, kotruż je wón k najwjetſchej ſpokojnoſcźi ſchulſkeje gmejny 37 lět dołho njepſcheſtawajzy ßwědomicźe ſaſtawał.

S Njeßwacźidła. Sańdźenu njedźelu popołdnju je tu wotrocźk Handrij Wicźas, kiž w Wucźkezach ßkużeſche, ſ Bożej rucźku ſajaty wumrjeł. Sswoju macź w Rakezach wopytawſchi je wón domoj duzy w ßylnym deſchcźiku ſmoknuł a ßo najſkerje naſymnik. Njedaloko nascheho pohrjebniſchcźa na Bóſchicźanſkim pucźu wón k ſemi padźe, tola wſchitke mozy napinajzy ßo wón ſaßo na noſy ſtaji a wjazy krócź poſtupa, hacź ſaßo padźe, a prjedy hacź bě mózno, jemu pomoz poſkicźicź, wudycha. Lěkaŕ, po kotrehoż hnydom pózłachu, wobßwědczi, ſo je jeho Boża rucźka ſajaka. Jeho wotemrjete cźěło ßu do cźěłoweje khěźki tudomneho pohrjebniſchcźa donjeßli a jo tu po poruczności wyſchnoſcźe ßrjedu khowali. Njeboczičzki bě 42 lět ſtary.

S Barta. Njedźelu rano wokoło 1 hodźiny ßo wobydlerjo naſcheje wßy ſ wokanjom, ſo ßo wo wßy pali, ſe ſpanja wubudźichu. Palachu ßo twarjenja wojnaŕſkeho miſchtra Vogta, dźěłacźerjow Bartka a Schmidta a ſwudowjeneje Wjergacźoweje. Płomjo ßo rucźe po ßłómjanych tſěchach rosſchěri a w ſtarych jadriwych twarjenjowych hrjadach wjele zyroby namaka. Na ſboże ßo tudomnej wóhnjowej woborje poradźi, wupſchestrjenju płomjenjow mjeſu ſtajicź, tak ſo ßo Mjertinkez a Rothez twarjenja, kotreź běchu ßnadź jenoż pjecź metrow wot wóhnja ſdalene, wukhowachu. Cźłowjekoju, Bohu dźakowano, w wóhnju žiwjenje woſtajili njeßu; ſe ſkotu ßu jenoż jena koſa a wóßom huß, kotreź ßo pod niſkimi ßo palazymi tſěchami wutorhnucź njemózachu, kónz wſake. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate. Někotre khude ßwójby, kotrymż je ßo wſcha draſta a domjaza nadoba ſpaliła, ßu do wulkeje nuſy pſchiſchcźe; nimale ſe ßamym nahim žiwjenjom ßu płomjenjam wucźekli. S wokolnych a dalſchich wßow drje tutym wbohim ludźom trěbnu draſtu poſkicźa a budźa drje jich teź ſ pjenjeſami podpjeracź. Se ſwonkownych ßykawow bě jako prěnja Bukojnanſka, jako druha Rakojdźanſka k haſchenju pſchijěła.

S Minakała. Schtwórtk w nozy ßu tu paduſchi na wjazorych městnach pobyli. Na farje ßu wokno bydlenſkeje jſtwy wuraſyli a tam ſ jeneho kamora hacź do pokojzy pekny kaſchczík zigarow kranuli. S farſkeje kólnje ßu dwoje ſwjeŕſchne koſchle wſali, jenu pak tam woſtajili. Knjeżemu pohonczej, kiž měješche nózu ſtražu, ßu ſ konjemza dobry pjeſl, knjeżnje ſ Ychteriż 3 nózne koſchle, kotreż wonka leżachu, kranuli. Knjeżemu ſahrodnikej Khryſtoflej 3 koſchle, teho runja wonka leżaze, wuwjedźechu. Też do Bożeho doma ßu ßo dobyli. Tam ßu ſpytali jedyn kamor a mißionſki kaſchczík ſ błózkom wocźiniczí. Dokelž pak nihdźe w zyrkwi niczo ßobuwſacźa hódne njenadeńdźechu, dyrbjachu ſ próſdnimaj rukomaj wotcźahnucź. W nozy prjedy ßu po ſdacźu cźi ßami paduſchi w Klukſchu na tamniſchim knjeżim dworje wſchelaku draſtu wotwjedli. Pjatk w nozy ßu woni w Haju pſches wokno do tamniſcheje korczmy ſalěſli a wſchón valenz, zigary, zokor atd. ßobu wſali. Wuhaßnjenu ßwěcźku a próſnu bleſchu běchu do ſahrody cźißli. Hacź dotal hiſchcźe njeje mózno było, paduchow wußlědźicź.

S Lejna pola Vancźiz. W tudomnym hoſcźenzu běchu ßo ſańdźenu njedźelu wobydlerjo ſ wokolnoſcźe ſeſchli, ſo bychu wo petiziji wuradźeli, kotraż ma ßo knjeżerſtwu dla twara Budyſko-Kamjeńſkeje żeleſniży pſchepodacź. W ſhromadźiſnje ßo też wo pſchedſtejazej wólbje porěcźa. Knjes kantor Hila Khróſcźanſki k wjedźenju da, ſo knjeſa Koklu ſ nowa ſa kandidatu poſtaja, temu napſchecźiwo jedyn ryczerkubleŕ knjeſa ryczerkublerja Huſtiga w Nowym Měſcźe namjetowaſche. Poſtajicź wſchak knjeſa Huſtiga móża, hacź pak jeho wuſwola, to je druhe praſchenje.

S Wotrowa. Sańdźenu njedźelu 13. auguſta wodźerźa ßo w naſchej nalutowarni prěnja lětuſcha wurjadna ſhromadźiſna. Najważniſcha rosmołwa běſche dla konſuma. Skaſachmy ßebi hnoje. Też wuradźowachmy, kak móhło ßo piznej nuſy wotpomhacź. Powſchitkowne pſchipóſnacźe dobu ßebi lěżny hróch, we Sserbſkich Nowinach hižo huſcźiſcho wukhwaleny; duż chzemy poſpyt ſ nim ſcźinicź. Potom kóżdy ßobuſtaw „Raiffeiſenſku“ protyku jako dividendu doſta.

S Khróſcźiz. Shromadźiſna naſcheho pobocźneho „Sserbſkeho Burſkeho Towarſtwa“, kotraż ßo 15. auguſta wotbywaſche, běſche jara ßylnje wopytana. Rěcźeſche ßo wo wſchelakich druźinach ßymjeńtnych žitow a ßo wot ßobuſtawow 54 zentnarjow wſchelakeje rožki k ßymjenju ſkaſa. Dale cźitaſche ßo pſcheczelny liſt knjeſa inżeńera Wicźaſa

ſ Drażdżan, kiż je ſ pſchedbżydu tamniſcheho ßerbſkeho towarſtwa „Czornoboha". Tutón knjes chże dobrocźiwje pſchi jenej wjetſchej ſhromadźiſnje pſchednoſchł wo maſchinach, wot njeho wunamakanych, dżerżeć. Tole poſkiczenje ßo ſ dżakom pſchija a ßo wobſamknu, w poſtajenym czaßu powſchitkownu ſhromadźiſnu powołacź a knjeſa Wiczaſa na nju pſcheproßycź.

S Czerwjenych Noßliz. W pſchitomnoſczi ſchulſkeho pſchedſtejiczerſtwa je 17. auguſta dopołdnja měſtny ſchulſki inſpektor knjes farař lic. theol. Jmiſch ſ Hodźija naſcheho noweho prěnjeho wuczerja, knjeſa Strehlu, a pomoznehо wuczerja knjeſa Nutniczanſkeho do jeju noweho ſaſtojnſtwa ßwjedżeńſzy ſapokaſak. Tón ßamy dżeń je też knjes wucżeŕ Ssuſchko w Myſchezach ßo ſapokaſawſchi ßwoje ſaſtojnſtwo naſtupił.

Se Stróżiſchcża. Kak wjele prózy, dżeła a pſchecźiwnoſczow móże hońtwa naczinicź. Dokelż naſcha wjeſka hońtwiſki wokrjeß nima, je wona dołhe lěta ſ krótkim pſchetorhnjenjom ßwoju hońtwu ryczerkubłej Łahowej pſchenajimała. Dokelż pak běchu naſchu hońtwu czaſto druſy knjeża wotnajecź chżyli, wobrocźichmy ßo 1884 ſ próſtwu na kralowſke hamtſke hejtmanſtwo wo pſchiſwolenje hońtwiſkeho wokrjeßa (Jagdbezirk). Hamtſke hejtmanſtwo wotpokaſa naſchu próſtwu a woſjewi, ſo ma ßo naſcha hońtwa jenemu druhemu wokrjeßej pſchiſamknucź abo wotpoczowacź (ruhen bleiben). Łahowſki ryczerkubłeŕ Höckner naß pſchezo ſaßo nadběhowaſche, ſo bychmy tola jemu jako ßußodej naſchu hońtwu pſchewoſtajili; to jemu k woli czinjachmy, a ſ dobom hamtſkemu hejtmanſtwu woſjewichmy, ſo ßmy ſ nowa hońtwu ryczerkubłerej Höcknerej we Łahowje na dalſche 6 lět pſchenajeli. Hamtſke hejtmanſtwo woſjewi, ſo je hońtwa gmejny Stróżiſchcża ſ ryczerkubłom Łahowom ſjednoczena, a jeli mjes woběmaj ſtronomaj wo najeńſki pjenjes, kotryż ßo kóżde 6 lět wobnowja, pſches jene njepſchińdże, hamtſke hejtmanſtwo roßßudźi. Teho ßo ſtróżiwſchi hnydom Stróżiſchczo na wokrjeßne hejtmanſtwo ßo wobczeżujo wobrocźi, ſo ßo my tola na wſchě czaßy ſ Łahowſkim ryczerkubłom njemóżemy ſjednoczicź. Wokrjeßne hejtmanſtwo běſche to ßame ſaßo hamtſkemu hejtmanſtwu pſchepodało a tute woſjewi, ſo to tak woſtanje, a běchmy nětk ſ hońtwu Łahowſkemu ryczerkubłej pſchiſamknjeni bjes kontrakta a wuměnjenjow, a dokelż běchmy na 6 lět pſchenajeli, dyrbjeſche tak woſtacź hacź do 1890. W lěcźe 1890 Stróżiſchczo po winowatoſczi hamtſkemu hejtmanſtwu ſ pißmom woſjewi, ſo hońtwa w Stróżiſchczu leżo woſtanje. Hamtſke hejtmanſtwo pak hnydom hońtwiſkeho pſchedſtejerja (Jagdvorſtand) k ßebi powoła a wupraji, ſo hońtwa w Stróżiſchczu leżecź njeßmě, ſo je ſ ryczerkubłom Łahowom ſjednoczena. Tón pak praji, ſo ßo temu njepodwoli, ale tu należnoſcź wyßokemu kralowſkemu miniſterſtwu k wußudżenju pſchepoda. Kralowſke miniſterſtwo pak ſaßo naſchu należnoſcź wokrjeſnemu hejtmanſtwu w Budyſchinje pſchepoda, a doſtachmy roßßud, ſo drje naſchu hońtwu dale hacź na ryczerkubło Łahow pſchenajecź njeßmjemy, ſo pak ßo nam njemóże ſadźewacź, naſchej hońtwje leżecź dacź. Tak woſta hacź na kónz 1890. Naſtmu 1892 pſcheńdże ryczerkubło Ssmochczizy na knjeſa Thoſta. Knjes Thoſt ſhoniwſchi, ſo hońtwa w Stróżiſchczu leži, ßo hnydom praſcheſche, hacź njechamy jemu hońtwu pſchenajecź, jemu pak wotmolwichmy, ſo ßmy ſaßußdżeni, naſchej hońtwje leżecź dacź pſchiſtajiwſchi, jeli pak wón, knjes Thoſt, dowolnoſcź wot hamtſkeho hejtmanſtwa doſtanje, ſo tu ßamu na měſcże doſtanje. Też naſcha gmejna proſcheſche hamtſke hejtmanſtwo wo dowolnoſcź, a naſch knjes hamtſki hejtman da dowolnoſcź, ſo ßmě knjes Thoſt nad Ssmochczizami naſchu hońtwu wotnajecź. To ſhoniwſchi Łahowſki ryczerkubłeŕ Höckner ßo wobczeżowaſche pſchecźiwo hamtſkemu hejtmanſtwu, kotreż pak jeho wotpokaſa. Na to ſapołoži Höckner rekurß na wokrjeßne hejtmanſtwo, po kotrehoż prěnim roßßudżenju dyrbjachu ßo 4 pſchimjeſowazy ryczerkublerjo mjes ßobu jednacź, ſo ßměł knjes Thoſt naſchu hońtwu doſtacź. S tym ßo Höckner njeſpokoji, ale pſches rěcźnika Sachßu ſ nowa na wokrjeßne hejtmanſtwo rekurß ſapołoži, po kotrymż ßo wußudźi, ſo ma Stróżiſchczańſka hońtwa na pſchezy ſ ryczerkubłom we Łahowje ſjednoczena woſtacź. Stróżiſchczo pak wobrocźi ßo ſ wobczeżowazym liſtom na wyßoke kralowſke miniſterſtwo, a nětotre dny poſdźiſcho ſjednoczene ſ knjeſom Thoſtom nad Ssmochczizami pſches rěcźnika ſ immediatnym wobczeżowanjom na kralowſke miniſterſtwo, kotreż wußudżenje 14. julija wupraji, ſo je kral. hamtſkeho hejtmanſtwowe poſtajenje ſ lěta 1884, ſjednoczenje Stróżiſchczańſkeje hońtwy ſ ryczerkubłom Łahowſkim, ſakonjej napſchecźiwne, a ſo teho dla ženje do prawa (Rechtskraft) ſtupicź njemóże. Po tajkim Łahowſki ryczerkubłeŕ żaneho prawa nad Stróżiſchczańſkej hońtwu ßo mozowacź njemóże, ale dyrbi Stróżiſchczo jenej gmejnje, Łahowſkej abo Hunjowſkej, ſ hońtwu ßo pſchiſamknucź. To pak Stróżiſchczo czinicź njecha a njemóże a duż jemu niczo druhe njewoſtanje, hacź na ßejm petirowacź wo ßamoſtatny hońtwiſki wokrjeß. Staroprawni (altberechtigt) doſtanu hiżo dowolnoſcź hońtwy, hdyż maja 30 akrow na jenym ſahonje. Dyrbi ßo pſchiſpomnicź, ſo naſcha wjeſka hiżo 600 hriwnow ſchkoduje, hdyż njeje mohła 3 lěta hońtwu pſchenajecź, dokelż je hiżo wjaz krócź lětnje 200 hr. doſtacź mohła, też knjes Thoſt to ßame ſapłacźi. Każ je ßłyſchecź, chżedża petizije ſapóßłacź też druhe gmejny, kotreż podobnje czerpja, kotreż jenoż 20 np. ſa aker hońtwiſkeho pjenjeſa doſtanu, dokelż nikomu druhemu pſchenajecź njemóża, dyżli ryczerkublerjej, a tón płacźi ſchtoż chże, abo kotrymż herbſki pacht hrozy. Naſchej czeſczenaj knjeſaj ſapóßłanzaj Kerk a Kokla budżetaj ſawěſcże tule należnoſcź na ßejmje ſaſtupowacź, pſchetoż by tola prawda była, hdy by kóżda gmejna ßwoju hońtwu wużiwacź ßměła, ale niz ſ druhimi dżělicź, ſchtoż dżěn we wſchěm ſozialdemokratoju chżedża. — Njeje dha ſwěrina też ratarjowa, burowa, kotryż ju żiwi a kubłuje, ſo ßměł ßebi ßwoje wobßedżenſtwo k wużitku ſcźinicź? —ž.

S Kamjenza. Wólbna ſhromadźiſna, kotraż bě ßo na 20. dżeń auguſta do Kamjenza wot pſchiwißowarjow Kinsbórſkeho měſchczanoſty Heinzy ſwołała, je ßo wotpowjedźiła. Knjes Heinza je, ſpóſnawſchi, ſo jeho pſchi wólbach njewuſwoła, ßwoju kandidaturu ſkożił. Schtoż je ßłyſchecź, chżedża Heinzowi pſchecźelio nětko ßwój hłóß knjeſej Kokli dacź.

Se Stróże pola Wulkich Sdżar. Każ ßłyſchimy, naſch wjeleſaßłużbny wucżeŕ knjes Běrnik, kiż je 49 lět a 4 měßazy w ſchulſkim ſaſtojnſtwje dżełał, lětßa Michała na wotpocźink pońdże. Hacź runje je wón rodżeny Němz, je wón tola jara derje ßerbſki nawuknuł a je dżěcźi, jemu dowěrjene, runje tak derje w ßerbſkej każ w němſkej rěcźi ſ dobrym wuſpěchom roswucźował. Wobżarujemy wutrobnje, ſo naß wón wopuſchcźi. Sa jeho naßlědnika je ſchulſki patron, knjes ſ Löbenſtein-Łaſowſki, knjeſa Langu, kiż je nětkole ſ druhim wucżerjom w Łaſu, pomjenował.

Přilopk.

* W pinzy Potsdamſkich kaſarmow je ßo tele dny grenaděr Schröder wot 1. pěſcheho regimenta ſatſělił. W liſcźe, kotryż je wón ßwojimaj ſtarſchimaj póßłał, wón piſche, ſo ßebi żiwjenje woſmje, dokelż jeho jeho korporal njeczłowſzy draczuje.

* We Wernemhenje (w Hornjobarnimſkim wokrjeßu) ßu ßo 1. auguſta tſi ßotry w bahnje (żumpje) tepiłe a to 18,- 13- a 11 lětna. Wone běchu kruwy na paſtwu hnałe a do czołma ſtupiłe, ſo bychu na bahniſchczu młódnu trawu, dobru pizu ſa ſkót, żnjałe. Czołm ßo jim powrócźi a wſchitke tſi ßotry ßo do bahna pſchepadnuchu. Nan a macź njeſbożownych holzow běſchtaj rano do Barlina wujełoj, hdyż je macź ſ pſchedawarku w pſchitwarkach na Buckowſkej dróſy. Sso domojwróczíwſchi nan wo njeſbożu ſhoni, pſches kotreż bě wſchě ßwoje dżěcźi na jene dobo ſhubił.

* S Wuheŕſkeje a ſ nawjeczorneje Ruſkeje wo wulzyſchnym powodżenju piżaja. W hornjej Wuheŕſkej ßu ſahubjaze ſliwki měli. Nimale wſchitke wßy wokoło Eperieſa ßu powodżene, wjele twarjenjow je roſpadało, a mnohe woßoby ßu wo żiwjenje pſchiſchłe. Hornjowuheŕſka żeleſniza, kotruż tam runje twarja, je ßylnje wobſchkodżena. Po powjeſczach ſ Eperieſa je reka Szekcſo ſ brjohow wuſtupiła a wokolne wßy ſapuſcźiła. W Voronſowje je woda jenu baraku ßobu wſała, pſchi czimż je zyła ßwójba, 7 hłowow ßylna, żiwjenje ſhubiła, też ßu ßo pódla 6 dżełaczerjo tepili. Woda je też w Zemplinſkim a Zipſerſkim komitacze, woßebje w Sopradolinje wulku ſchkodu naczinika. W połnózno-narańſchej Wuheŕſkej je wuſtupjenje wjele wobſchěrniſche a ſchkoda wjele czeżſcha, hacź ßo po prěnich powjeſczach bycź ſdaſche. Pola Eperieſa bě żeleſniſki czah w wodze tczazy woſtał, a jenoż wjednikowej roſſßudżenoſczi ma ßo dżakowacź, ſo ßo wulke njeſboże ſtało njeje. S Lwowa (Lemberg) piżaja: Pſches dołhotrajaze ſliwki je ſchěroke powodżenje naſtało. Rěki Dnjeſtr, Stryj, San a Dunajez ßu wuſtupiłe. Naczinjena ſchkoda je woßebje wulka w Zydaczowſkim, Stryjſkim, Pſchemyßlſkim a Rimanowſkim wokrjeßu. Żito je ſ polow ſpławjene. W Lwowje a w ßußodnych wßach je naczinjena ſchkoda wulka. Po poßlednich powjeſczach woda w hornjej Wuheŕſkej ſpaduje.

* W Londonje ſatraſchna horzota knjeży. Pola Plymoutha je 16. auguſta 100 wojakow wulkeje horzoty dła duzy po puczu panuło. 23 muży je ßo wot ßłónza ſeżahało.

* S pſchiczinu ßwětoweje wuſtajenzy, kotraż ßo nětkole w Chicagu wotbywa, je ßo tam wjele ludży ſbežało, kotſiż ßu ßo nadżeli, ſo tam dobre dżełko a ſaßłużbu namakaja. Tola tale nadżija je jebawa była. W tu khwilu je w Chicagu nèhdże 50,000 woßobow bjes dżełka, bjes nimi nèhdże położa wuwucżenych rjemjeßlnikow. Też w druhich dżělach Ameriki je wjele rjemjeßlnikow, kotſiż żaneho dżełka nimaja.

* W Barlinje je ßebi młody kanzlajski sastojnik Paul F. ßam žiwjenje wsacź spytał, wo cźimž ßo tam wjele rěcźi; pschetoż to je ßo krótko do jeho wěrowanja psched stawnikom stało. F., kotryż pola jeneje wudowy na Klóschtrskej drósy bydleschе, bě něschto měßazow dołho s dźowku jeneho saßydleneho měschcźana ßlubjeny a ßrjedu tydźenja chzyschtaj ßo młodaj ßlubjenaj stawniszy swěrowacź dacź. Njewjesćinski wós bě hižo psched nawoženjowe bydło pschijěł a pohoncź běschе ßo jemu, kaž ßo ßkuscha, hižo pschipowjedźił, dosta pak poručnosćź, so dyrbi khwilu počakacź, dokelž nawoženja hischcźe zyle hotowy njeje. Poł hodźiny ßo minu a wulki cźaß bě wotjěcź. Duž ßo pódlanski poßkužobnik k nawoženjowej hosposy poda a ju na to kedźbliwu sćini, so ßo skoro dleje cźakacź njehodźi. Hdyž nětko hospoſa k nawoženi do jstwy stupi, jeho s pscherěsnjenej žiwu na prawej ruzy hižo nimale wukrawjeneho na lěhańzy nadeńdźe. Žiwu bě ßebi s britwju pscherěsnuł. Hnydom sawołanemu pschichodnemu nanej wón prajeschе, so je ßebi sjawneje haniby ßo bojo žiwjenje wsacź chzył. Bě mjenujzy do ßwojeho ßluba s jenej wot muża dźělenej žonu karu měł, swißowanje s njej pak bě roswjasał, dokelž bě wo jeje njeczeßnosćźi shonił. Njeběschе jej też wjazy k rěcźam stał, tak cźasto hacź też jeho nadběhowaschе. Tola pak rubichu jemu jejne stajne hroženja, so jeho njewjesćze wscho sdźěli, wschón měr, a woßebje staji jeho mało hodźinow do wěrowanja wot njeje dostaty list do stykniweje hrosy; pschetoż w tym jemu pißaschе, so chze pschi jeho zyrkwinskim wěrowanju tajku haru sehnacź, so budźetaj młodaj mandźelskaj cźaß žiwjenja na nju spominacź. Bojosćź psched tym bě nawoženju k srudnemu pschedewsacźu ponucźiła. Jeho ßu do hojernje dowjesli, a je tam bjes stracha wo žiwjenje.

* Dźewjatnacźelětna młoda holza s Imtenowa pola Topina ßwojeho nawoženju, korcźmarjoweho pschirodneho ßyna, s tšélbu na khribjecźe do wólschiny hicź widźeschе. So by jeho pschеßłapnuła, ßo mjelcźo a skradźu sa nim puschcźi. Jej też ßo radźi, so skradźu hacź k njemu dońdźe. Duž jemu schibale s rukomaj woczi pschikry. Ale ach, na dobo tšélba łußnu, dokelž běschе ßo, Bóh wě kak, puschcźiła a holcźka padźe trjechena na semju. Młody muž ju k jeje starschimaj do bliskeje wßy donjeße. Jejne poßlednje ßkowa, kotrež bě hischcźe prajicź mohła, běchu: „Luby, njepłakaj, běch ßama wina.“ Zyła wokolnosćź na srudnym dońcźe młodeju cźłowjekow wutrobny dźěl bjerje.

* So by skradźu saßo do ßwojeje stwy pschischła, chzyschе w Mutterstadcźe ßkužobna holza psches żelesnu lěßyzu s wotewrjenym woknom do jstwy salěscź. Hkowu bě hižo pscheczišischcźała, ale sa druhi dźěl jejneho cźeła bě dźěra pschemała, a hkowu saßo s paßlow wucźahnucź, ßo jej też sa njemóźne wopokasa. Duž dyrbjeschе tam hacź do ranja tcźecź; pschetoż rano hakle ju wbohu namakachu. Duž rucźe sawołany samkař żeleza pscheruba a jatu wußwobodźi.

* (Hdy maja ßo hußy skobacź?) Njeje-li pjerje hischcźe dosrawjene, njeskobaj hußy; pschetoż s teho njeby żaneho wužitka, ale jenoż wulku schkodu měł. Njesrałe pjerje tcźi jara twjerdźe w hußecźu a je s mozu skobacź, je sa młode hußo wulka cźwila. To widźisch s teho, so wbohe hußo pschi kóždym skobnjenju bolosnje saschkrěcźi. S wjetscha ßo młode hußy w prěnim lěcźe tši krócź skobaja. To njech hospoſa cźini, kotraž ßebi hußy jenoż teho dla dźerži, so mohła ßwoje dźowki s rjanymi, lohkimi, strowymi poßleschcźami sastaracź. Hdyž pak wscho woblicźi, schtoż je na hußy ważiła, po tajkim pizu, wothładanje, pażenje, skobanje a pjerjedrjenje, dyrbi pschidacź, so je kóźde pjerko s najmjeńscha s kroschkom sapłacźiła. Ale niczo wo to! Kóždej prawej ßerbskej macźeri je cźesćź, kotruż w tym pyta, so móże ßwojim dźowkam, hdyž je derje woženi, mandel poßleschcźow, s lutym rjanym nowym pjerjom a moschkom połnje natykanych, ßobu dacź, lubscha hacź te shubjene kroschki. Njesrałe hußy pak żenje njeskoba. Hospoſa pak, kotrejž je Bóh luby Knjes dźowki sapowjedźił, abo kotraž ma wot ßwojeje lubeje macźerki hižo tak wjele pósłanja, so je cźaß žiwjenja pschetrjebacź njemóże, kotrejž pak ßo tola libjata jara lubja, njedyrbjała je żenje se skobanjom cźwilowacź. Pschetoż wot hußecźa ma 50—80 gramow pjerja (kotraž to njewěri, njech je spyta ważicź), te je 40—45 np. winojte. Sa to jej hußy po kóždym skobanju dwě, tši njedźele khorja a kschidła powěscheja, někotra je żenje wjazy njeschěhnje. So pschi tym na mjaßu a na tuku njepschiběraja, ßo ßamo wě. Kóźde 10 gramow wuskobaneho pjerja ßo dwěmaj puntomaj shubjeneho mjaßa runa. Hdyž ßo po tajkim na pjerju 18 np. dobudźe, ßo na mjaßu 120 np. shubi. — Hižo ßłyschimy někotruzkuliž hospoſu, kiž to cźita, s krótka prajicź: „To njeje wěrno, a s tym je dobre!“ Lěpje pak by było, hdy by tu wěz pschepytała, to rěka, połojzu ßwojich huß tši ras skobała, druhu połojzu pak njeskobanu wostajiła a potom, hdyž je wobej połojzy na pschedań sarěsała, nam wosjewiła, s kotreje połojzy je wjazy wuwikowała.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śměje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farař dr. Kalich ßerbske a w 10 hodź. němske žnjowe dźakne prědowanje. Pschi zyrkwinych durjach budźe ßo kollekta sa khudych sběracź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Lina Gertrud, Jana Augusta Biesolda, samkarja na Židowje, dź. — Margaretha Jenny, Korle Bohuměra Schniebsa, póstskeho pomozника na Židowje, dź. — Augusta Martha, njemandź. dź. w Hrubjelčźizach.

W **Katholskej zyrkwi:** Lejna Frida, Michała Jana Domaschki, młynka, dź. — Jurij, Mikławscha Böhmara, hospodarja w Cźemjerzach, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 12. augusta: Hana rodź. Wocźkez, njebo Michała Schneidera, prjed. hospodarja na tachantskim górbarku, wudowa, 77 lět 11 měßazow 12 dnjow. — 13. Ota Richard, Korle Jaromira Freudenberga, khěžerja a młynka na Židowje, ß., 6 měßazow 23 dnjow. — 16. Michał Zyž, wumjenkař, prjedy kubleŕ w Hněwßezach, 84 lět 6 měßazow.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2241 měchow.		W Budyschinje 12. augusta 1893				W Lubiju 17. augusta 1893			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	8	24	8	38	8	—	8	53
"	žołta	7	94	8	9	7	65	8	24
Rožka	50 kilogr.	6	44	7	19	6	56	7	19
Jećźmjeń		6	86	7	14	6	67	7	17
Wowß		7	—	9	—	7	—	8	50
Hroch		8	89	11	11	10	—	11	—
Woka		8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny		1	80	2	10	2	20	2	80
Butra	1 kilogr.	2	50	2	80	2	40	2	70
Pschenićzna muka	50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	50	12	—	—	—	—	—
Sšyno	50 "	5	60	6	—	5	30	5	80
Sslóma	600 "	30	—	34	—	30	—	33	—
Proßata 852 schtuk, schtuka		8	—	20	—	—	—	—	—
Pschenićzne wotruby		4	75	5	50	—	—	—	—
Rjane wotruby		6	—	6	75	—	—	—	—

W Budyschinje placźeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 24 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 30 np. hacź 11 hr. 50 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 60 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 24 np. hacź 8 hr. 38 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 94 np. hacź 8 hr. 24 np., rožka wot 6 hr. 88 np. hacź 7 hr. 34 np., jećźmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 20 np., wowß wot 8 hr. 25 np. hacź 8 hr. 65 np.

Dražđańske mjaßowe placźisny: Howjada 1. družiny 58—63 hr., 2. družiny 52—57, 3. družiny 43—48 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—55 np., po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 18. augusta: Horze.

Pschеßadźowanje ßłanja.

Wutoru 22. augusta t. l. ma ßo na **Dubjanskim revěrje**

130 hromadow kopaneho ßłanja

sa hnydom hotowe pjenjesy na pschеßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewischcźu „Rjelkez kupje“.

Hrabinske Lippez hajnske sarjadnistwo.
H. Wahl.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, nеśćowe rěbliki, khachlowe duŕćka, tšéschne wokna, twarske hosdźe

porucza tunjo

Paul Walther.

Khofej

w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróżschich druźinach porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kaž po zylisnach saßopschedawarjam porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Na dobru hypotheku ma hnydom **400 tolerjow** wupožčiću **E. Rjenč** w Mješchizach.

Khěžka, žrjedź města leżaza, je pschi niskim napłaczenju na pschedań. Shonicź pschi garbarskich wrotach 2.

Kedźbu pschi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjerarka: „...Nochzu wotewrjeneho insektoweho pólvra; pschetoż žym Zacherlin žadaka! ... Khwala tule wožebitosću s prawom jako najlěpschi žrědk psche wschě pschekažanzy, duž jenoż sasyglowanu bleschu s mjenom Zacherl wosmu!“

Woprawdźity dostaću:

W **Budyschinje** pola kk. bratrow Měrschow,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Ernsta Mittascha,
= = = = Jurja Holda w měschcź. hapt.,
= **Barcze** = = C. A. Łukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Herm. Mürby,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= **Schěrachowje** = = Ed. Trummera,
= **Sohlandźe** = = Ernsta Augustina,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naźlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Julius Höhme,

sastupjer internazionalneje maschinskeje wustajeńzy

w Riesy nad Łóbjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne mlócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomlócźaze maschiny, s göpelom a paru žo cźěrjaze,
jenopschežne mlócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne mlócźaze maschiny najnowšcheje konstrukzije,
běrny rostlócźaze a **běrny rosrižaze maschiny,**
rěsaki sa berny a rěpu, cźiscźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu žo cźěrjaze,
juchowe žudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triěry** najlěpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
kuczne bróny, žamžne dźěło, sakońšzy schkitowany system, kotrež móża žo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych bránow** pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wumènjenja dla płaczenja! Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a sklad pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

W Bukezach je **khěža** cźo. 11, pschi drósy leżaza, maźivne twarjenje s khlamami a s wukładnym woknom, se 6 kórzami pola a kuki, sa kóždeho wikowarja žo hodźaza, se žwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobžedźerja cźo. 10b tam.

W Hatku pola Minakała je **khěža** cźišło 12 s rjanej sahrodu a 3 kórzami pola se žiwym a morwym inventarom žwójbnych wobstejnosczow dla hnydom se žwobodneje ruki na pschedań abo na pschenajecze. Wscho dalsche je pola wobžedźerja tam shonicź.

W Splóšku je khěža cźišło 14 s kórzom pola a žadowej sahrodu se žwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Awkzija.

Njedźelu 20. augusta popołdnju wot 2 hodźin maja žo w **Klukschu** cźišło 26 w przedawschej Domaschkez khěži schaty, drasta, meble, bjes nimi rjany drastny kamor, dubowy pižanski pult, schkleńcźany kamor s komodu, łoża atd., běrny na poln po rynczkach sa hotowe pjenjesy na pschežadźowanje pschedawacź.

Hana swudowjena **Mrósowa.**

Pondźelu 21. augusta dopołdnja w 8 hodź. **drjewowa awkzija** na Wujezkowskim revěrje. ½8 hodź. shromadźišna pola hajnkownje.

Koń žo na rolu hacź do hód pschiwosmje. Dalsche je shonicź pola domownika w „skotej hwězdźe“ w Budyschinje.

Proßata na pschedań.

Proßata běkeje Yorkshirskeje a tež cźornopižaneje Berkshirskeje raźy, kotrež žo jara lohko wukormja, žu pschezo po cźažej pschiměrjenych niskich płaczišnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Njepschewubjerane 6 np.-zigary

bjes khostow sawalene

10 schtuk jenoż po 40 np.

porucza jako něschto jara dobre a tunje

Hermann Kunack

na bohatej haźy.

Spěwy

do žnjowych wěnzow

žu na pschedań

w wudawarni „Sserb. Nowin“.

Sstódkoßmjetanowu margarinu

(sarunanje sa butru)

najlěpscheje dobroscze poruczataj

Ginzel & Ritscher.

Khosej

w wulkim wubjerku, seleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje

Ginzel a Ritscher.

Khosej

žyry a paleny w dobrych a najlěpschich druźinach poruczataj jara płaczišny hódno

Schischka a Rjeezka

na swonkownej lawskej haźy.

Nowe polnojerje

porucza tunjo

Paul Hofmann

na rózku žerbskeje a schulerśk. haźy.

Najlěpschu margarinsku butru,

derje žłodźazu, porucza

Pawoł Hofmann

na rózku žerbskeje a schulerśk. haźy.

Lětnju a symsku schtrykowansku wołmu

trajnu a barbunjepuschczatu po snatych tunich płaczišnach porucza

Leopold Posner

w Budyschinje na bohatej haźy 7.

Pawoł Giebner

na bohatej haźy cźišło 18,

s nutskhodom na theaterskej haźy, porucza žwoju

winarńju

s winownju a žnědarńju.

Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a tež w cźwizach rosescźelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě druźiny **cźerwjeneho** a **běleho wina.**

Kóždy może žo na to spuschczecź, so pola Giebnera cźiste woprawne wino dostanje, kotrež derje tyje a kotrež je strowoscźi spomožne.

Fotografowarńja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na žerbskej a schulerskej haźy na Gickelskej horje.

Wožebitoscże: **Fotografowanje dźěczi** a **wjazorych wožobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumětskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarńja wotewrjena.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu **20. žnjeńca** swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruž přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Ssuſcheny połcź punt po 75 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 70 np.,
ſyry połcź a **ſadleſchczo** punt po 70 np. porucza
Otto Pětſchka na žitnej haßy.

Dobry krany
rjepikaty tobak
punt po 30 np.,
nowe **pokne jerje** po 4, 5 a 6 np.
porucza **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Mydło

dobre a tunje porucza
khlamać **Handrij Kruſchwiza**
w Rodezach pola Pomorz.

Mužaze
krawaty
w jara wulkim wubjerku po najtuńſchich płaczíſnach porucza
A. Tſchentſcher
na bohatej haßy 18.

Draſtu a mantle ſchije a kožuchi počahuje ſa kóždu poſtawu a ſa khmane dźěło a dobre ßedźenje rukuje **Bertha Albinuſez**
na hornčerſkej haßy 47.

Schijaze holzy, też tajke, kotrež ſa ßwoju ßamßnu potrjebu dźěłaja, pyta **Bertha Albinuſez**
na hornčerſkej haßy 47.

Rěſy ryßowacź pſchezo wuczi a też ßwojim ſchulerkam bydło a jědź wobſtara **Bertha Albinuſez**
na hornčerſkej haßy 47.

Kralowſke ſakſke wojerſke towarſtwo „Němſka kavallerija“.

Dźenża **ßobotu 19. auguſta** wječor w 8 hodźinach

mězaczna ſhromadźiſna

w **Thiermannez-Müllerez** kolonadach.

Pſchedßydſtwo.

Wurjadna generalna zhromadźizna

serbskeho towarſtwa za Khwaćicy a wokolnosć

budźe so, da-li Bóh, jutře njedźelu za tydźeń, **27. žnjeńca**, popołdnju wot 4 hodź. w Hustec korčmje w Khwaćicach wotbywać. Nuznych wučinjenjow a wobzamknjenjow dla so wšitke towarſtwowe sobustawy na nju přeprošuja.

Nětčiši předsyda.

W wudawarni „Sserbſkich Nowin“ ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:
Khěrluſche a ſpěwy Pětra Młónka.

Franz Marſchner
cžaßnikař w Budyſchinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

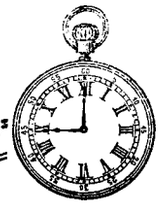

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

B. Fiſcher na žitnej haßy

pſchedawarnja želeſnych a krótkich tworow a grata

porucza

dezimalne moſtowe wahi,
rěpukrajaze maſchiny,
rěpuroſßykaze maſchiny,
běrnyroſtłóczaze maſchiny

najlěpje dźěłane po tunich płaczíſnach.

B. Fiſcher na žitnej haßy.

Fotografowarnja
E. Zeutzſchela w Budyſchinje
36 na ſwonkownej lawſkej haßy 36

porucza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobraſow, tablowow, też ſ wonka doma ſa **towarſtwa** a ſchule w kóždej wulkoſczi pſchi **najlěpſchim wuwjedźenju** po najtuńſchich płaczíſnach.

Viſitna wulkoſcź hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetſchenje po kóždym wobrazu hacź do žiwjenſkeje wulkoſcze.

Fotografowarnja po 1 ſkhodźe wſchědnje wotewrjena.

Podpißany je **lěkarjenje** ſ wuwſaczom łaſeńſtwa ſapoczał.

Rěczne hodźiny: rano wot 8—9, pſchipołdnju wot 1—2 hodźin.

Dr. med. Radeſtock

ſtabowy lěkař ſ. ßł.,
prjedy aſſiſtent w Draždźanſkej měſchczanſkej hojerni.

S bydłom: w **Budyſchinje pſchi mjaßnych jědkach cžißło 7 po 2 ſkhodomaj** (w domje knjeſa pſchekupza C. Pětſchki).

Do Lichanja

jutſje njedźelu pódźemy. Tam ßo popołdnju pola **Hartſteinez kaczki** atd. wukuleja.

Reje

jutſje njedźelu 20. auguſta w **Nowych Koporzach** w „běłym kołpju“ (ſchwonje). **Mawkſch.**

Spuſchczomneho a ſpěſchneho młodeho cžłowjeka jako **dźěłaczerja,** kiž ma kónz ſeptembra naſtupicź, pytamoj.

Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje.

Młodu porjadnu holzu ſe wßy, niz pſches 16 lět ſtaru, jako ßłužobnu holzu k 1. ſept. abo k 1. okt. do ßłužby pyta inſpektorka **Brüchnerowa** na ſwonkownej lawſkej dróſy 25.

Kuchinſka holza ßo k 1. okt. pyta w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 11.

14- hacź 16lětnu ßerbſku holzu k dźěcźom pyta jena cžeſka ßwójba w Draždźanach.

J. Krejza w Draždźanach
Taſchenberg Nr. 1. 4.

K 1. oktobrej ßo ſtarſcha, na warjenje ßo wuſtejaza **holza** pyta. Dalſche je ſhonicź na ſnutſkownej lawſkej haßy 10 po 1 ſkhodźe.

Kuchařki, ſtwinſke, ßłužobne a dźěcźaze holzy, dźěcźaze žony, hródźne dźowki, wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow a wolazych pyta **Heynoldowa** w ſlotym jehnjeczu.

K nowemu lětu 1894 hejtmanow, knježich pohonczow, wotroczkow, ßrěnkow a tſecźakow, kaž też ſkótnych hoſpodarjow, ßłužobne holzy a hródźne dźowki pytam. Cželedźi ßłužbu darmo wukaſam.

E. Lebelt, pſchiſtajer
pſchi žitnych wikach 9.

K nowemu lětu pyta wotroczkow a dźowki **Krauſchowa** na ſadnjej bohatej haßy 6.

Sańdźenu ßobotu je ßo **brěmjo,** deſchczny mantel a czerwjenu draſtnu tkaninu wopſchijaze, ſhubiło. Sprawny namakař chzył jo w wudawarni „Sserb. Nowin“ ſa dobre myto wotedacź.

Wutrobny dźak

wšitkim česćenym knjezam a wysokočesćenym knjenjam a knježnam Khwaćanskeho serbskeho towarſtwa za lubosćiwe a a horliwe přijeće a wubjerne hospodowanje při wopyće. Bóh luby Knjez chcył jim to w bohatej měrje zarunać a jich předewzaća a zaměry žohnować, zo by towarſtwo dale kćěło a rostło jako sylna hałoza serbskeho štoma. To daj Bóh!

Bukečanske
serbske towarſtwo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 34. Sobotu 26. augusta 1893. Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Hacz runje so po runym puću s Ruskeje do Němskeje žane žito wjazy njewosy, so niske žitne płaćizny powyschiše njejsu. Runje na wopak, wone su sandženy tydzeń saso wo něhdže dźesaty dźěl spanuke. Rusko-němska zkowna wójna po sdaću naschemu ratarstwu wužitka njepschinješe. Schto je s pschiczinu teho? Awstriska, Serbija a Romunska wscho swoje žito do Němzow woza a so, tak borsy hacz su jich žitne kubje prózdne, s nowa s ruskim žitom sastaraja. So móhli ruszy ratarjo žito k awstriskim a romunskim mjesam tunjo wosyć, je ruske knježerstwo płaćizny sa wożenje žita na želesnizach, k Awstriskej a Romunskej wjedźazych, poniziło. Duž wobkhad na tychle želesnizach žiwje pschibjera, a knježerstwo je teho dla 16,000 wosow, kotrež su nětkole pschi němskich mjesach cziscze njetrěbne, k awstriskim a romunskim mjesam pschewjesć dako. Tak je widźecź, so Ruska njedźiwajcy zkowneje wójny swoje žito wotbudże. Duž drje njeje wocakacź, so so zkowna wójna, s kotrejež runje tak derje Němska kaž Rußowska schkoduje, borsy skónczi.

— W Barlinje je kholera s nowa wudyrika. Dwě dźowzy jeneho łódźnika stej na nju skhorikej. Dale je w městaczku Stawischinje w Pósnańskej wjele ludźi na kholeru skhoriło.

— Saksko-Coburgsko-Gothaski wójwoda Ernst II. je srjedu 75 lět stary wumrjeł. Jeho naslědnik w saksko-Coburgsko-Gothaskim wójwodstwje je jendźelski prynz Alfred Edinburgski. Tutón je so 15. oktobra 1874 narodźił a na poslěd jako lieutenant w 1. pruskim pěschim garderegimencze skužił.

— Pruske wikowanske ministerstwo je namjety wosjewiło, po kotrychž dyrbi so rjemjeslo s nowa srjadowacź a so praschenje, wuwuczenje wuczobnikow nastupaze, rosstudźicź. Pschi sjawnym rospominanju tychle namjetow so nichtó s nimi spokojom njepokasuje. Sswari a santori so wjele, tola nichtó njemóże prajicź, na kajkim druhim puću dyrbi so rjemjeslnistwu pomhacź, so by so wot wulkeho pjenjeznistwa njepózrjeło.

— Hódnosć slěbora je w běhu poslednich 20 lět wo něhdże pokojzu spanuła. Hdyž so slěboro po hódnosći skota wobliczi, nětkole nasch toler wjele wjazy hódny njeje hacz 1 hriwna 50 np. Dokelž pak maja němske slěborne pjenjesy w Němzach dyrbjenski kurs, wone tu hódnosć, na kotruž su wone bite, zenje njeschubja. Němski khěžorstwowy bank je nusowany, hdyž so to zada, němske slěborne pjenjesy s němskimi skotymi pjenjesami wuměnicź. To snadź wschelakich ludźi w wukraju nawabi, němske slěborne pjenjesy bicź, a je sa němske skote saměnicź. Pschi tym woni, hacz runje so tele slěborne pjenjesy po czežkosći a slěbrje woprawdźitym němskim runaja, nimale pokojzu sakuża. Pruski minister snutskownych naležnosćow, hrabja Eulenburg, je na strach, s tym němskim finanzam s wukraja hrozazy, kedźbne czinił, tola na kajke waschnje móhli so Němzy schkodowanja sminucź, wo tym ministrowe pismo niczo njepraji.

— W narańschich Němzach su létża jara hubjene synowe a s dźěla skabe žitne žně měli. Duž so knježerstwowy wukas, po kotrymž so wot 25. augusta hacz na dalsche syno a skóma s Ruskeje do Němzow wosyć njesmě, tamnischim ratarjam mako spodoba. Po jich zadanju je nětko knježerstwo czas, w kotrymž smě so syno a skóma s Ruskeje do Němskeje wosyć, hacz do 2. septembra podleschiło.

— W Nowym Schczeczinje maja pjecza tamnischi antisemitojo myśle, rektora Ahlwardta jako sapósłanza do pruskeho krajneho sejma wuswolicź. Jako pschiczinu tuteho wotpohlada mjenuja, so Ahlwardt jako khěžorstwosejmski sapósłanz žaneho pjenjeznego sarunanja njedostanje, so pak dyrbi so jemu tola sa jeho politiske skutkowanje wěste sarunanje dacź, wosebje dokelž sběrka sa „Ahlwardtowy fonds“ hódneho wunoschka měka njeje. Jeli so dyrbjał so tónle wotpohlad pschi wólbach do krajneho sejma dozpicź, dyrbjeli so antisemitojo s konserwatiwnymi sjenoczicź. Czi pak drje budźa sebi po dotalnych naschonjenjach tu wěz hischcze dokho pschemysličź.

Awstrija. Bjes awstriskimi dźěłaczerjemi ma po sdaću sozialdemokratija wjele wjazy pschiwisowarjow, hacz bjes němskimi dźěłaczerjemi. W Awstriskej su sozialdemokratojo tež wjele nasylnischi a spjecziwischi, hacz jich jenakśmysleni w Němzach. Hižo wospjet su so w wjetschich awstriskich městach sozialdemokratojo k krwawnym pukam abo k ropotam, na sběžk podobnym, wot swojich wjednikow naschczuwacź dali. Poslednju srjedu je sebi w Winje wjazy hacz 1000 strajkowazych dźěłaczerjow krwawne ropoty dopuschczilo. Policistojo, kotsiž chzychu herjekazy lub rosehnacź, buchu s mjetanjom kamjenjow powitani. S woknow na nich katy, hornzy a schkleńzy mjetachu; popjeł jim do wocżow sypachu, tež so s czrjódy do nich tsělesche. Skónczne policistojo na dźěłaczerjow nadpad sczinichu a s wótrym mjeczom rubachu, pschi czimž so wjele ludźi s dźěła czežko srani. S policistow je so dźesacź muži sraniko. Mnohich njeměrnikow su sajeli. Dla postajenja porjada dyrbja so w tym dźělu, w kotrymž su njeměry byle, hosczenzy a korczmy hižo wjeczor w 8 hodź. samknucź.

— W Galizijskej so tamnischi kschesczijenjo poczinaju pomału hibacź, so jich židźi njebychu do zyka wuzyzali. W wjele wsach a městach, w kotrychž bě hacz dotal zyke pschekupstwo a wikowanje w ruzy židow, su kschesczijenjo dźěł wikowanja na so sczahnuli. To so židam mako spodoba, a bjes nimi je teho dla wjele skórzbow skyschecź. W Boryslawje je tele dny shromadźisna židow dla sakoženja „židowskeje narodneje strony“ była. Někotsi rabbinojo najprjódy shromadźenych k jednocze a k shromadnemu wojowanju pschecziwo antisemitismu napominachu. Potom so drusy rěcznizy na to wobczežowachu, so w Galizijskej židow na wyschsche statne sastojnstwa njepostajeja, so kschesczijanske sobuprózowanje na židow pschezo bóle czischczi, dokelž wosebje na wsach wjele kschesczijanskich pschedawarnjow nastawa, pschedawanje sele je do rukow kschesczijanow pscheschko atd. Pschebe wschěm dyrbi nowa židowska strona khudych židowskich rjemjeslnikow, wikowarjow atd. s pjenjesami podpjeracź. Bjes druhimi zadanjemi su sebi shromadźeni tež zadali, so by so židowska narecź w schulach wuczika. Tale powjesć na prěni wokomik khětro spodźiwnje klinczi, tola galizischi židźi su hižo jara dźiwnuschke wězy zadali. Tak je w swojim czasu jedyn žid se wschej khutnosću namjetował, so dyrbi so kschesczijanam se sakonjom sakasacź, wikowacź.

Schwajzarska. Pschi ludowym wothłosowanju je njedźelu 187,000 Schwajzarjow pschecziwo 112,000 sa to hłosowało, so ma so w Schwajzarskej sakasacź, skót pschi rěsanju po židowskim waschnju schachtowacź. Hdyž so skoczo schachtuje, dyrbi so wone na czwilne waschnje k semi czišnucź, pschi czimž so husto rohaj wotkamataj, abo so koscze skamaja. Potom — druhdy hakle sa dokhu khwilu — so skoczo do schije rěsnje, po czimž wone pschezo hischcze dwě mjeńschinje poknu wědomosć wobkhowa, prjedy hacz so wukrwawi. Pódla Sakskeje je Schwajzarska jeniczki kraj, w kotrymž je so draczowanje skotu, se schachtowanjom sjenoczene, se sakonjom sakasało. Runje kaž w Sakskej, dyrbi so nětko tež w Schwajzarskej skót pohkuschicź, prjedy hacz so sarěsa.

Franzowska. Pschi wólbach do deputërtskeje komory je republikanska strona njewoczakane wulke dobycze sczinika. S 565 wólbnych wokrjeßow je hnydom pschi prënjej wólbje 312 republikanskim pschipanuko, 30 radikalnym sozialistam, 12 konservativnym republikanskim, 56 monarchistam. Hacz dotal ßu republikanszy 65 wólbnych wokrjeßow dobyli, a dalsche dobycza jim hischcze pschi wukakanskich wólbach, kotrychż budze jich nëhdze 150, kiwaja. Nëhduschi ministrojo, kotsiż bëchu do panamaskeho skandala saschmatani, ßu nimale wschitzy wuswoleni. Lud je jara kahodnje wo jich pschestupjenju ßudzik, kotrez w tym wobsteji, so ßu ßebi w ßwojim czaßu wot panamaskeho towarstwa pjenjesy pozczili, kotrež pschi wólbach k poraženju generala Boulangera a jeho strony trjebachu.

— W ßelischczach w Aigues-Mortes ßu bjes italskimi a franzowskimi dzëlaczerjemi krwawne puki byke. W tamnischich ßelischczach nëhdze tyßaz ludzi dzëla; s nich ßu wjetschi dzël Italszy, kotsiż nischu msdu zadaja, hacz Franzowsojo. Duż towarstwo, kotremuż ßelischczo ßkuscha, po mózhnoszi Italskich najimuje a Franzowsow s dzëla puschcza. Wóndano je ßebi wone saßo wjetschu liczbu Italskich pschistajiko. Duż wulka hida pschecziwo Italskim knjezi, a husto ßo italszy a franzowszy dzëlaczerjo wadzachu. Ssrjedu wjeczor k pukam dondze. Pschi tym buchu nëkotsi dzëlaczerjo franjeni a nëkotsi saraženi. Sawokachu żandarmow, tola czi roshorjeny lud smërowacz njesamóchu. Hakle nóz pukam kónz sczini. Schtwórtk rano ßo njepschecznelnoscze s nowa sapoczachu. Żandarmojo a wojazy, s Nimesa pósklani, do biczkow tselachu. Prefekt a Nimeski komandërowazy general bëschtaj s 50 jësdnymi artilleristami, 50 dragunarjemi a dwëmaj kompagnijomaj pëschkow pschischkoj. Dale ßo nëkotre brigady żandarmow postajichu. Tym pak njebë mózno, roscherczenych franzowskich dzëlaczerjow smërowacz. Nëhdze 250 Franzowsow pschecziwo Italskim czehnjesche, kotsiż ßo w jenej khëżi saraczichu. Ta bu bórsy dobyta, a Italszy buchu se ßochorami a hnojowymi widkami pobiczi a sakakani. Dżeßaczoch hnydom sarasychu a wulku liczbu s nich czëżko sranichu. Wjele s nich na pola czeknu. Tola Franzowsojo ßo sa nimi puschczichu a jich pobichu. Nëkotsi Italszy ßo do bahnischczow sabëżachu a ßo tam pschepanuchu. Hakle wokoło wjeczora ßo wojakam poradzi, Franzowsow a Italskich dzëlicz. Po wudawanju franzowskich nowin ßu nastork k krwawnym pukam Italszy dali. Jedyn italski dzëlaczer bë ßwoje kholowy w bowje pokak, w kotrymż bë woda, Franzowsam k piczu postajena. Italszy bëchu najprjedy w pschemozy a tsjoch Franzowsow sranichu. Tónle podawk ßo s dalepowjedanjom „krwawna bitwa“ sczini. Roshorjeni Franzowsojo ßo do Italskich dachu, 6 s nich sarasychu a 22 sranichu. Na stronje Franzowsow buchu ßedmjo sranjeni. Hdyż ßo powjesczi wo podawkach w Aigues-Mortes w Italskej rosnjeße, ßo italskeho luda powschitkowne rosskobjenje smozowa. W Romje njedzelu wjeczor nëhdze 20,000 woßobow ßylna ludowa czrjóda wokajo: „Sskawa Nëmskej! Dele s Franzowskej! Wjeczenje ßo bliżi! Wjeczmy ßwojich bratrow! Rëßajmy rjemjenje s koże mordarjow!“ psched hród franzowskeho pósklanza pschiczeże. Wojerske wodzëlenje, k sakitanju pósklanzstwa postajene, bu bórsy pschewinjene, a tón ßamy wokomik deschczi kamjenjow do hrodowych woknow leczesche, kotrež schczerczo k semi padachu. S hrjadu spytachu hrodowe wrota roskamacz. Stork sa storkom do wrotow pjerjesche, kotrež ßo hižo khablacz poczachu, hdyż ßylne wodzëlenje jësdnych pschijëcha a nadpadnikow wotehna. Druha ludowa czrjóda k franzowskemu pósklanzstwu w Vatikanje czehnjesche, tola wojazy jej pucz salehnuchu. W franzowskej wumëtskej akademiji wokna wubichu, a twarjenje budzichu sapuszczili, njebudzische-li polizija njemërnikam wobaraka. W druhich italskich mëstach, każ w Neaplu, Kataniji, Meßinje, Mailandze, Florenzu a Genua, ßu ßo teho runja Franzowsam njepschecznelske ropoty mëke. W Neaplu wopon franzowskeho konsula spalichu a nëkotre franzowske firmowe deski rosbichu. W Mailandze ludowa czrjóda spyta ßo do redakzije Franzowsam pschecznelnych nowin „Secolo“ dobycz, tola polizija dróhu s czaßom sawrje. Dale w Genua ludowe czrjódy dżeßacz wosow konjazeje żelesniży, jenemu franzowskemu towarstwu ßkuschazeje, rosbichu. Politiske szczëhwki tele njemëry njejßu mëke a tez njesmëja. Italske, runje każ franzowske knjezerstwo, stej ßo do spëcha mëkej, winowatych hnydom khostacz a sastojnikow, kotsiż ßnadż ßu ßo pschi podtlóczenju njemërow komdzili, wotßadzicz. Pódla teho je ßo franzowske knjezerstwo dobrowólnje poskiczilo, sawostajenym saraženych italskich dzëlaczerjow pjenjeżne sarunanje wupkaczicz.

Jendzelska. W Waleskej krajinje, w kotrejż wjele tyßaz hórnikow strajkuje, hacz dotal njemëry wudyrike njejßu. Knjezerstwo je hnydom pschi sapoczatku strajka wschë te strony s wojakami wobßadzilo, w kotrychż je wjetscha liczba strajkowazych s bydlom. Żony strajkowazych ßu, każ pschezo pschi tajkich skladnoszach, wjele roshorjenische, hacz mużojo. So wone w ßwojich schórzuchach kamjenje a druhe wëży k mjetanju pschinoschuja, je pschi jendzelskich strajkach nëschto wschëdne. Ssobotu 200 żonow strajkowazych dzëlaczerjow w Brynmawrje shromadzisnu wotbywasche. Sso ßamo rosumi, so jena pschemo druheje sa strajk rëczesche. Hdyż khudy pschekupowak, kotryż chzysche dale dzëlazym hórnikam zyrobu pschiwjesczi, po puczu pschijëdze, wone jeho wós swróczichu, rosfunkachu jeho twory do wschëch stron a do polizistow, pschekupowarjej na pomoz khwatazych, s kamjenjemi mjetachu.

Pschekepany ßkużobnik.

(Napschecziwny wobras kschesczijanskeje mudrosczе.)

(Skónczenje.)

Deville khwatasche k Janej a praschesche ßo jeho:

„Pjenjesy dostanjemoj, ale to budze tebi wobczeżne, skoto tak daloko ßobu bracz. Njebybdli we waschej bliskoszi podnajenk dawkow, kotremuż mohko ßo wupkaczenje pschispomnicz?“

„Haj, w Bourges! To je njedaloko wot naß.“

Sa pjecz minutow dosta Deville wopißmo. Pschepoda tutu papjeru, khuboko ßo khonjo, ßwojemu mótej a rjeknu:

„Nëtko pójmoj saßo domoj. Hdyż tamle nimo generalnych najenkow pondżemoj, budża naju jara pschecznelnje strowicz. Ty pak kiwń jeno s ruku jako woßebny knjes, każ ßym czi wczera nëschto krócz pokasak.“

Wobaj wopuschczischtaj sal a jëdżeschtaj domoj.

Hdyż bëschtaj saßo w Devillowej jstwë, rjeknu tón Burtonej:

„Wobhladaj ßebi papjeru, kiż ßym czi dak, je to pschipokasanje na 10,000 frankow, kiż budża czi hnydom wupkaczene, hdyż je podnajenkej w Bourges pokasasch.“

„Te ßu tebi a te ßym czi dak jako ßwojemu mótej.“

Jan ßo dżiwasche a njewjedżesche, hacz ßo jemu to dżije abo niz.

Tamón pak pokroczowasche: „Postrow ßwojeho nana, ßwoju macz a tez ßwoju njewjestu prawje wutrobnje, kiż je po twojich rëczach jara duschne holczo.“

„Ale, luby wujo“, — pocza Jan, „mënicze dha to woprawdże tak? To by pschejara rjenje byko, ale wy scze nam tute pjenjesy tola jeno pożczili?“

„To waß niczo njestara“, rjekny Deville, „to je moja wëz. Darju je tebi, ale to ßebi wuczinju, so mi stwiczku w ßwojim domje natwaricz dasch. Hdyż nëhdy jow ßwoju ßkużbu wopuschczu, pschiczahnu k tebi, so bych tam wostak a wumrjek.“

„Dżakuju ßo wam s zykeje wutroby. Chzecze-li nam hischcze jene wjeßele pschihotowacz, wopuschczicze bórsy jow ßwoju ßkużbu a pschiczehnicze k nam, budżemy waß na rukomaj noßycz.“

„Dobre, luby ßyno“, wotmokwi Deville. „Jow ßo njetrjebasch dżakowacz. Ssy dżë widżak, kak mako prózy je mi czinko, so bych tute pjenjesy dostak; to wostanje pschi tym, każ ßym prajik. Nëtk byrbju k ßwojemu hnadnemu knjesej, so bych ßo jemu sa jeho pomoz podżakowak.“

„Ja pak chzu ßo domoj wróczicz“, rjeknu Jan. „Kóżda hodżina czakanja móże nam wulku schkodu naczinicz.“

* * *

Dżeń ßo nakhilesche. Burtonez nan a macz a Hanka ßedżachu we jstwë a rosmokwjachu ßo wo pschichodże. Jan bë hižo dwë njedżeli prjecz; kóżdy wokomik mózesche ßo wróczicz. Woni mëjachu jeno mako nadżije na Janowe puczowanje a duż bëchu ßebi hižo pschekkadli, kak móhli ßo nëkak seziwicz.

„Njeßmëmy kuraże shubicz a ßwojej dowërje na Boha wossakbnucz dacz. Jan je ßylny hólz, kiż ßo na rólnistwo derje wusteji. Teho ßebi wëscze rady do dzëła wosmu a budża jemu dobru msdu dawacz. Schto chzyli sapoczecz, hdy by wón ßkaby abo khorowaty byk? Runje tak je s Hanku. Dwójzy sa tydzeń budze khodzicz do mësta s butru a s jejemi, a so by druhe dny dzëlacz a ßebi saßkużicz mohka, budżemoj mój starej wokoło khodzicz a tute wëzy kupowacz. To je tola ßnadne dzëło sa naju —“.

„Poskaj — schto to je?“ sawoła na dobo Hanka, do wokna skocziwschi. „Jësdny ßo bliżi po delnim wjeßnym puczu!“

Shubi ßo s durjemi won, starej daschtaj ßo sa njej — jësdny pschijëcha do dwora — to bë Jan. S radoszu bu powitany.

„Nó, nó, a schto dha njeßesch?“ praschachu ßo wschitzy.

„Ssym dobre powjesczе pschinjeßk“, ßmëjesche ßo Jan, hdyż bë skónczenje k rëczam pschischoł. „Jeno najprjedy chzu konja do hródże stajicz a jemu nëschto dacz, potom pschińdu nuts a wupowjedam wam wschitko. Pjenjesy mam pschi ßebi.“

Radosćź pschewsa starschej a Hanku pschi tejle njenadźitej powjeschći. Wschitzy powhachu konja wobstaracź, potom khwatachu do jstwy a nětko cźahasche Jan se wschěch sakow róle pjenjesy a kładźesche je na blido, so ßo dodźiwacź njemóźachu. Hdyž pak pschezo saßo a saßo nowe wukkadowasche, rjeknu nan: „Boźedla, schto ma to tola rěkacź? To dźě je wjele wjaz, dyžli trjebamy?“

„Wěso, luby nano“, rjeknu Jan. „Tute pjenjeźne róle, to njeje wjaz a teź niz mjenje dyžli 10,000 frankow!“

„Dźeßacź tyßaz puntow!“ sawokachu wschitzy a hladachu ßo dźiwajo jedyn na druheho. „Schtó chzył to wěricź?“

Nětko powjedasche Jan hacź na najdrobnischo wscho, schtoź bě nasßonił a pschinjeße postrowjenja wot Devilla.

„Njejßym ženje bjes nadźije była“, rjeknu macź, hdyž bě ßo prěnja radosćź trochu směrowała, „a ßym wschu ßwoju dowěru stajiła na Boha a na wuja Devilla“.

„Ja ßym jeno Bożej pschedwidźiwosći ßo dowěrjał“ — wotmolwi Burtonez nan. „Pschetoź jeli Bóh ßwojeho žohnowanja njeda, potom dobra wola a pomoz ßkabych cźlowjekow teź njedoßaha. My ßmy wschitzy hrěschnizy a ßmy=li ßo ſ Bożej pomozu teź wjetschich pschestupjenjow sdźerźeli, ßmy tola husto padnuli. Njebjeskemu Wótzej pschewostajmy ßwój pschichod, pschetoź bjes jeho dalscheje pomozy njemohła naß ani tale skota wobrada sbožownych sćinicź. Jemu pschede wschěm ßkuscha nasch dźak!“

„Jeli so by po mni schko“, pschistaji Jan, „to chzemy te pjenjesy tak nakožicź, kaž ßebi wuj Deville žada a pscheje, ale pschi tym nochzemy niczo pschemjenicź na naschim dotalnym waschnju žiwjenja. Dha njemóże hinak bycź, hacź so kóždy lěto rjany pjenjes wusbytkujemy, jeli runje njesboża nimamy. Tak ßo nam poradźi, sa něschto lět kapital saßo nahromadźicź, kiž je mi Devillez wuj dał. Runjeź je mi wón to darił, móże wón tola — kaž ßo to husto stawa — do wobstejenjow pschińcź, so by ßebi je wróczo žadacź dyrbjał, dokelž je tola je wěsće něhdźe dołžny.“

„Ale jene sarunanje chzu ja tola na kóždy pad měcź“, rjeknu macź. „Hdyž ty jutsje Farrelej a jeho Wilhelminje te pjenjesy ponjeßesch, dyrbisch prajicź: „To je pomoz mojeje Hanki!“

„Nĕ, njeczíń to, Jano“, pschetorje stary Burton rěcze ßwojeje žony. „Rjekń radscho bjes tajenja wěrnosćź, so je nam mjenujzy pschecźel pomhał, kotrehoż mjeno pak ty mjenowacź njetrjebasch.“

„Hdy by po mni schko“, pschistaji Jan, „bych sestatych 5000 puntow měschcźanosći nascheje wßy pschepodał a psches njeho naschemu wěricźelej wupłacźicź dał, so ſ nim ßamym niczo cźinicź měł njebych!“

„Prawje tak!“ wotmolwi nan. „To budźe najsprawnische!“

Tu pocźa macź rěcźecź a rjeknu: „Chzu=li ßo w tym teź podcźißnucź, pschi kwaßnej hosćźinje tola wostanje. Ta dyrbi tak wupadnucź, so budźe ßo hischcźe sa dźeßacź lět wo njej powjedacź.“

„W tym chzu tebi zyle ßwobodnu wolu wostajicź, luba macźi“, skónczi Burtonez nan ßo ßmějo, „a nichtó njeßmě ßo swažicź, ßo do teho měschecź — to wam praju!“

Jan a Hanka wobjeschtej macź wokoło schije, kiž bě wscha sbožowna, so mějesche ſ najmjeńscha w tejle wězy prawje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tudomne konserwatiwne towarstwo k ßwjecźenju Sedanskeho dnja pschichodny pjatk sjawny ßwjedźeń w tudomnym Lauez hosćźenzu wuhotuje. W nim směje knjes wyschschi zyrkwinski radźicźel Keller ßwjedźeńsku rěcź a tudomne Heringske spěwanske towarstwo budźe wjazore wótcźinske spěwy pschednoschecź. Sswjedźeń ßo wjeczor w 8 hodźinach sapocźnje.

— Dwanacźelětny ßyn tudomneho želesniskeho dźěłacźerja Kleczki sańdźenu ßrjedu po želesnych žerdźach wobłoženja, na boku Nowosalzskeje dróhi pschi nahłym spadźe njedaloko piwarnje pschiprawjeneho, běhasche. Wahu słubiwschi hólczeź dele do hłubokosćźe padźe a ßebi lěwu nohu skama.

— W jenym tudomnym hosćźenzu běchu jenemu pschekupzej, wěstemu Rychtarjej se Žitawy, dybsacźny cźaßnik kranuli. Měschcźanska polizija bórzy pakosnika wuskuschowa; bě to wěsty Art ſ Lubana, kiž bě kranjeny cźaßnik jenemu domownikej w jenym tudomnym hosćźenzu pschedacź spytał. — Dwěmaj schewskimaj pomoznikomaj, na ßukelnskej haßy bydlazymaj, běchu se samknjeneho kofra 15 hriwnow kranuli. Jako paducha je měschcźanska polizija jeneho krawskeho pomozníka, wěsteho Klaußa, sajała.

— Pod Sprejinej teraßu se Sprewje wodu cźerpajo bě sańdźenu pońdźelu ßynk tudomneho pohoncza Tupaka do wody panuł. Hólzowa macź, kiž njedaloko pschebywasche, sa ßwojim dźěsćom do wody skoczi a ßo k njemu bliżesche, hacź jej woda k hubje doßahasche. Dale postupacź njemóżesche, dokelž by potom dno pod nohomaj słubiła a ßo ßama tepiła. Duž ſ hłoßom po pomoz wołasche. Jeje kschiki jedyn sastojnik krajnostawskeho banka, knjes Dorn, saßłyschа, kiž ßo pschipadnje w Droschkütze kupalni kupasche. Tutón rucze k napschecźnemu brjohej płuwasche a potom pschi brjosy hacź k městnu cźěrjesche, hdźež ßo Tupakowa a jejne dźěcźo se ßmjercźu bědźeschtej. Skoku do hłubiny skocźiwschi ßo knjesej Dornej poradźi, hólza, ßo runje ponurjazeho, pschimnucź a jeho na brjóh sćahnucź.

— Pońdźelu popołdnju je w kólni, tudomnemu kowarjej Handrikej na horncźerskej haßy ßkuschazej, woheń wudyrił. Měschcźanska dobrowólna wohnjowa wobora, rucze na pomoz sawołana, płomjo sala, prjedy hacź bě ßo rosscheriło.

— Kinsbórske nowiny „Westlausitzer Zeitung“ wo pschichodnych wólbach do sakskeho krajneho ßejma pißaja: „Wo krajnoßejmskej wólbje w 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu, wßy Kinsbórskeho a Kamjenskeho hamtskeho ßudnistwa a něhduscheho Rakecźanskeho ßudniskeho hamta wopschijazym, mamy k wjedźenju dacź, so ßu ßo prózowanja, do wschelakich stron ßo měrjaze, tak daloko wujaßnike, so komitej, ſ wjetscheho dźěła se ßrěnich kublerjow a žiwnosćźerjow wobstejazy, dotalneho sapóßłanza, knjesa kublerja M. Koklu w Khróscźizach, k saßowuswolenju postaji. S druheje strony, na kotrejž ßu woßebje ryczerkublerjo, ryczerkublerszy najenzy atd. Kamjenskeje wokolnosćze, ßo jako kandidat knjes ryczerkubler Hustig w Nowym Měscze postaji. K lěpschemu kandidaty Kokle rěcźi to, so je wón wólbny wokrjeß poßlednje 9 lět w krajnym ßejmje ſ wulkej prózu a sahorjenoscźu sastupował. Wěste je, so w ßerbskim dźělu wólbneho wokrjeßa najwjetschi dźěł wuswolerjow samknjeny sa Koklu sastupi, ſ němskeho dźěła wólbneho wokrjeßa hižo teho runja snamjenja pschedleża, so maja ßrěni kublerjo a mali wobßebdźerjo myßle, knjesa Koklu ſ nowa wuswolicź. Duž ßo sda, so tutón na wólbnym dnju wjetschinu hłoßow dostanje.“

— Najscherje pschihódnu njedźelu w septembrje budźe ßo w Kinsbórku shromadźisna wjeßnych wuswolerjow wotbywacź, w kotrejž dotalny sapóßłanz 8. wólbneho wokrjeßa, knjes kublet M. Kokla w Khróscźizach, wo ßwojim skutkowanju w krajnym ßejmje rosprawu poda a ßwój dalschi program roswije.

— Wo tšélenskich swuczowanjach Žitawskeho regimenta na Großhennersdorfskich leżomnosćźach pola Herrnhuta pißaja: Nadpadne běchu wulke wuspěchi wojakow w trjechenju. Bjes tym so mějesche Spandawska tšélenska schula něhdźe 27 prozentow trjechow na 1350 metrow dalokosćze, Žitawszy pěschzy 46 prozentow dozpichu, schtoź je wubjerny wunoschk. Jara sajimawe běchu njejabzy ßo pokasowaze a rucze ßo saßo shubjaze saměry: wjeß, wodźélenje kavallerije atd., wone ßo wot kulkow žałoßnje roszychnowachu. Pschi dalokosćźi 1350 metrow ßo kulki blisko k tšélerjam wrócźichu, to ßo jenoź ſ tym wukkadowacź hodźi, so ßu kulki w powětsje w hromadu slecźiłe a ſ tym do sady praßnuke; pschetoź na kamjenju bychu ßo wone smjatke a bychu na bok slecźiłe. Psches saměr lecźaze kulki hacź do 2700 metrow lecźichu. Kaž je ßo hižo hewak wobkedźbowako, tšélby wulku twjerdosćź njepokasowachu, zyła hromada dyrbjesche ßo wuporjedźicź. Tola to sa pschipad wójny straschne njeje; wójskowe sarjadnistwo ſ tym licźi, a kóžde wójskowe wodźélenje w ßwojej bagaźi naměstne tšélby ßobu wjedźe.

Se Židowa. W khěži swudowjeneje Wjelineje, schtwórtk tydźenja wotpalenej, je ßo ßobotu wieczor se ßylnym wětsikom w hrjadach, hischcźe želazych, ſ nowa płomjo rosbuko. Woheń tak wyßoko ßapasche, so dyrbjesche Židowska wohnjowa wobora jón ſ nowa poddußycź. Pschi haschenju je ßo ſ tym njesboże stako, so je ßo ßyn murjerja Schustera, 20lětny lakěrał Schuster, ſ jenej hrjadu, na kotrejž stejesche, pschekamał a do płomjenjow panuł. Wón je ßo khětro straschnje wopalił.

S Hodźijskeje wosady. Hłowna konferenza ßerbskich duchownych, kotraž kóždolětnje ßwjedźenje zyrkwineje lubosćze rjaduje, bě w ßwojim ßwjatkownym poßedźenju jenohłóßnje lětuschi ßwjedźeń snutskowneho mißionstwa naschej wosadze poskicźiła. Kaž kk. duchowni, tak je teź w jich wosadach wjele muzow a žónskich, kiž bychu pschi tajkej składnosćźi nasch wulzy rjenje ponowjeny Bozi dom wohladali a teź jeho kraßne pischczele słyscheli. Na to je nasche zyrkwine pschedstejicźerstwo nětk wobsamkło, tutón ważny ßwjedźeń na wutoru, dwanaty dźeń septembra, postajicź. Popołdnju w dwěmaj ßerbske a po nim w schtyrjoch němske kemschenje ßo, da=li Bóh, sapocźnje. Sa ßwjedźeńskeju prědarjow je hłowna konferenza k. fararja Gólcza Budyschinskeho na ßerbskim a knjesa fararja Ssykoru Minakakskeho na němskim kemschenju wuswolika. A nasche zyrkwine pschedstejicźerstwo je ßwjedźeński

wubjerk knjesa ſ Zenker nad Darinom, k. Bjara ſ Prěczez, k. Ssmolu se Spytez, k. Wobjedu ſ Hodźija a k. Žura ſ Delnjeho Hunjowa ſ woběmaj kk. duchownymaj na ßwjedźeńſke pſchihotowanje wuſwoliko. Bóh luby Knjes pak wobradź k wſchemu ßwoje mikoſczíwe požohnowanje! —š.

S Kſchiweje Borſchcże. Njedźelu 13. auguſta pſchipoldnju w 12 hodźinach khětro ßylne njewjedro ſ wjeczornych ſtron pſchińdźo pſches Kſchiwu Borſchcź cźehnjeſche. Błyſk do tudomneje Leſchez zyhelnizy dyri, w wobydlenju zyhelnikarja Schokty wjerch a ſczěny wobſchkodźi, jene wokno rosraſy a w pódlanſkej kólni drjewjany ſtrop rosſchczěpi. Knjes Schokta ſe ßwojej ßwójbu runje na tym měſcze ſa blidom ßedźeſche, hdźež błyſk nuts dyri. Tſinaczelětnu holzu Boże njewjedro poraſy a ju na cźěle wopali. Jej je ßo hnydom lěkarſka pomoz doſtała a je wona nětko hižo ſaßo wotkhoriła. Też Schoktowu mandźelſku bě błyſk troſchku pohłuſchił.

S Cźorneho hodlerja. Sańdźenu ßobotu bě ßo po żelesniźy na Radwořſke ſaſtaniſchcźo byk (cźělz) pſchiwjeſk. Někotſi mužoje dyrbjachu jeho na Łahowſki knježi dwór dowjeſcź. Po puczu pak ßo byk ßwojim pſchewodźerjam wutorže a twóchnu. Poßlednje dny ßu jeho w wſchelakich ſtronach, bjes druhim pola Wulkeje Dubrawy a poſdźiſcho w Hodźijſkej woßadźe, wokoło hanjecź widźeli. Boja ßo, ſo byk w ßwobodze wodźiwi a ſo budże potom ludźi nadpadowacź. Jeho popadnucź a wuwjaſacź wěſcze lohke a njeſtraſchne dźěło njebudże. Cźaſto je ßo hižo jako nuſne wopokaſało, ſo ßu cźeknjene byki ſatſělicź dyrbjeli.

S Brěſowa. Pjatk tydźenja ßu paduſchi wo dnjo tudomnu ſwudowjenu Henſelowu wobkranuli. Hdyž bě Henſelowa ſe ßwojeho doma wuſchła khěžne durje ſamknuwſchi, ßu paduſchi wokno wupaczíwſchi do domu ſalěſli. Tam ßu ſ khamora, jón ſ mozu wocźiniwſchi, 20 hriwnow kranuli. Schtó ßu paduſchi byli, nichtó njewě. Nadpadne je, ſo je ßo poßlednje lěta hižo wospjet ſtało, ſo ßu ßo tu do domow kamali, hdyž wobßedźer doma byk njeje. So by něchtó wo wßy bydlił, kiž by ßebi ſkładny cźaß k kranjenju wotkakał, to ßo nam ſkoro wěricź nochze. Spodźiwne pak pſchezo woſtanje, ſo ßebi pola naß paduſchi wo dnjo ſwěrja, ßo do domow kamacź, a ſo pſchezo wjedźa, hdźe maja ſa pjenjeſami pytacź. — Tudomny Nowakez młyn, kiž bě ßo loni wotpalił, je ſ nowa natwarjeny. Tele dny ßu w nim mlěcź ſapoczeli.

S Korſymja. Tudomnej Lejnje Bibaßez ßłuſchazej khěžzy wutoru dopoldnja wóhnjowy ſtrach hrożeſche. Sſtanje, wokoło khěžki ſkładżene, bě ßo na njeſnate waſchnje ſapaliło. Na ſboże ßo ludźo ſ cźaßom wóhnja dohladachu a jón ſ wodu ſ bliſkeje rěczki Bělki ſalachu.

— Sſrjedu 23. auguſta ßu ßo nowe ſwony Wjeleczańſkeje zyrkwje poßwjecźiłe, ſa kotrež bě njebo Korſymſki korczmař a khłamař Rjencź pjenjeſy wotkaſał. K cźeſczi tuteho dnja běchu Korſymjenjo ßwoje domy wobwěnzowali a dźewjecź cźeßnych wrotow poſtajili. S twarjenjow ßo wjele khorhojow w powětſje ſmahowaſche. Korſymſka a Bojßwjeczańſka młodoſcź ſ pſchewodom wjele jěſdnych na wupyſchenych konjach a wjazorych towarſtwow dopoldnja do Schěrachowa po nowe ſwony cźehnjeſche. Na tamniſchim dwórniſchcźu Schěrachowſke ſpěwanſke towarſtwo ſwony ſ rjanym ſpěwom a khatholſki knjes duchowny ſ pěknej rěczu powita. Sa tule wopokaſanu cźeſcź ßo ßwjedźeńſki ſrjadował Khorla Hencź-Korſymſki wutrobnje podźakowa. Na Schěrachowſko-Korſymſkich mjeſach naß Wjeleczańſke ſchulſke dźěczi, towarſtwa a wulka ßyła ludźi, kaž też naſch luby knjes duchowny dr. Rjencź wocźakowachu. Hdyž bě cźah do Wjeleczina na hermankſke měſtno pſchicźahnuł, knjes ſarał nowe ſwony ſ němſkej a ſerbſkej rěczu poßwjecźi. Se ſpěwanjom někotrych khěrluſchow ßo ßwjedźeń wobſamknu. Wulki ſwón 33, ßrěni 16 a mały 9 zentnarjow waži. Jich ſhromadne ſwonjenje ma rjany harmoniſki ſynk.

S Rakez. Sa wjele lět w naſchim Bożim domje tajku pychu widźeli njejßu, kaž ſańdźenu njedźelu. Sswjecźachmy žnjowy ßwjedźeń. Młode holzy běchu teho dla zyrkej ſe 600 wěnzami a wjele pletwami kraßnje wudebiłe. Po poruczności knjeſa barona ſ Rabenau, kiž je ſ kolatorom naſcheje zyrkwje, bě knježi ſahrodnik pſched woktař a klětku rjanu pyramidu natwarił, kotraž bě ſe žnjowymi wěnzami, banjemi a druhimi płodami wobpowſchana. Klětka a łubjowe ſtołpy běchu ſ brěſami wobſtajene, a woktař a żonjaze ławki ſ majßowymi ſtwjelzami wupyſchene. Bożi dom bě ſ nutrnymi kemſcherjemi niz jenož ſ naſcheje, ale też ſe ßußodnych woßadow pſchepjelnjeny. Wſchitzy mějachu požadanje, ßo Bohu dźakowacź ſa bohate žně a ßo natwaricź na duchapołnym móznym prědowanju, kotrež naſch lubowany knjes duchowny Gólcź wo žnjowym ßwjedźenju dźerżeſche.

Se Stróże. Powſchitkownje ßo tu wobžaruje, ſo naß ſa někotre njedźele naſch lubowany k. wucźeŕ Běrnik wopuſchcźi. Njeſabudźemy, ſ kajkej wurjadnej ßwěrnoſczu je wón dźěczi, jemu dowěrjene, němſki kaž też ſerbſki roswucźował. Knjes Běrnik je rodźeny Němz, a tola je wón ſerbſku rěcź tak derje nawuknuł, ſo ju runje tak derje wobknjeżeſche, kaž němſku rěcź. Knjes Langa, jeho naſtupnik, je też Němz. Nadźijamy ßo, ſo budże ßo też wón ſe wſchej ßwěrnoſczu prózowacź, ſerbſku rěcź nawuknucź. Jenož potom mohł wón ſ tym ßamym žohnowanjom naſche dźěczi wucźicź, kaž jeho wjeleczeſczeny prjedownik knjes Běrnik.

Se Stareho Lubija. Sańdźeny ſchtwórtk pſchipoldnju je pſchi njewjedrje błyſk do twarjenjow tudomneho ſahrodniſkeho żiwnoſczerja Moſiga dyrił a ſapalił. Woheń ßo hnydom pſches wſchě ſe ßłomu kryte twarjenja wupſcheſtrje. Moſigez ludźo běchu w tutym cźaßu runje wſchitzy w Lubiju na wikach. Duż budźiſche ßo wſchón ſkót ſpalił, njebudźichu-li jón ßußodźa ſ hródże ſpuſchczeli. Domjazu nadobu a žně ßu płómjenja ſniczíłe. Moſig njeje niczo ſawěſczene měł. —

S Ralbiz. Naſche ßerbſke burſke towarſtwo mějeſche njedźelu 20. auguſta ſhromadźiſnu w Konjezach. Hdyž bě ßo dnjowy porjad, kotryž běſche tón krócź nimale wobſchěrny, wuradźił, mnohe ßo wobſamkło, a poßedźenje ßo ſkónczíło, dopomni naß naſch cźeſczeny pſchedßyda k. Wicźas ſ Rožanta, ſo nowe wólby na naſch ſakſki ßejm pſched durjemi ſteja, a poda k temu też krótku rosprawu wo ſnatej ſhromadźiſnje dla wólbow w Kamjenzu 6. auguſta. Naſche towarſtwo wobżaruje tajke ſchcźěpjenje a tajku njeprawdu a kſchiwdu, kajkaż ßo wot tamnych ſnatych najeńkow naſchemu dotalnemu ſapółłanzej k. Kokli cźini a wobſamknje jenohłóßnje, ſo chze na wólbnym dnju muż pſchi mużu hłóß wotedacź ſaßo dotalnemu kandidatej k. kublerjej Michałej Kokli w Khróſczizach, naſchemu wjeleſaßłużbnemu hłownemu pſchedßydźe Towarſtwa Sſerbſkich Burow. Schto pomha nam burſkim ludźom bohaty ryczerkubleŕ? Tych je tam doſcź. Teho dla wuſwolmy ßebi muża ſ burſkeho ſchtanta, a ſchtó by ßo prjedy k temu hodźił, hacź hłowny pſchedßyda ſjenocźenych ßerbſkich burſkich towarſtwow? Nadźijamy ßo, ſo też wſchitke druhe ßerbſke burſke towarſtwa cźinja, kaž je ßebi naſche wotmyßliło a wěſcze też do ſkutka ſtaji. Potom, hdyž wſchitke burſke towarſtwa hromadźe dźerża a ßo njedadźa ſaßlepicź, potom móżemy wěſczi bycź, ſo naſcheho hłowneho pſchedßydu k. Koklu ſaßo na ßejm doſtanjemy. To daj Bóh! S.

S Kamjenza. Ryczerkublerjo a ryczerkublerſzy najeńzy, po kotrychž żadanju bě konſerwatiwne towarſtwo 12. auguſta ſjawnu ſhromadźiſnu do Lauez hotela w Budyſchinje dla poſtajenja kandidata k wólbam do ſakſkeho krajneho ßejma w 8. wólbnym wokrjeßu ſwołało, běchu w tejle ſhromadźiſnje ſe ßwojim kandidatom ryczerkublerjom Huſtigom ſrudnuſchki njewuſpěch měli. Tola tucźi lubi knjeża ßo njedadźa hnydom ſatraſchicź. Prajichu ßebi, ſchtož ßo w ſjawnej ſhromadźiſnje poradźiło njeje, to bjes ßobu w ſamknjenym towarſtwje dozpimy. Tak dha je po jich poruczenju ryczerkublerſki najeńk Nicka w Biſchheimje ryczerkublerjam, ryczerkublerſkim najeńkam a wſchelakim ſaſtojnikam wokolnik póſłał. W nim ßo tucźi napominachu, ßo 20. auguſta w hoſcźenzu „k hwězdże“ w Kamjenzu ſeńcź a ßwoje mjeno jako podpiſmo pod Huſtigowe wólbne napominanje póſłacź. Też někotſi ßerbſzy evangelſzy duchowni ßu tutón wokolnik doſtali; woni ßu jón, kaž ßo to kóżdemu dobremu Sſerbej ſaleži, na bok cźiſłi a jón dale njewobkedźbowali. Shromadźiſna je ßo w poſtajenym cźaßu pod pſchedßydſtwom fabrikanta Hildebranda ſ Pißaneho Doła a ryczerkublerja ſ Lippe ſ Kunnersdorfa wotbywała. W njej ßo pſchitomnym woſjewi, ſo je dotalny ſapółłanz, knjes kubleŕ Michał Kokla-Khróſczański, kiž na ſhromadźiſnu pſchiſchoł njeje, ßejma ſpróżny; a ſo ßo ßłuſcha, ſo nětko ſaßo jedyn Němz wólbny wokrjeß na ßejmje ſaſtupuje. Duż ßo ſe ſtrony Němzow ryczerkubleŕ Huſtig namjetuje, kiž je ßlubił, mandat pſchijecź. Sa pſchitomnych, kotſiž běchu ſ najwjetſcheho dźěła ryczerkublerjo a ryczerkublerſzy najeńzy, tutemu namjetej pſchihłoßowachu, jenož pjeczo pſchitomni Sſerbjo a gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Kodel ſ Brěſy ſa kandidaturu knjeſa Kokle wuſtupowachu. So je knjes Kokla ßejma ſpróżny, je hoła łża, a łžě maja krótke nohi. W woſjewjenju, w Kamjeńſkich nowinach wotcźiſchcźanym, knjes Kokla wo tym piſche: „Kaž ßym ſhonił, ßu 20. auguſta w Hwězdźinym ſalu w Kamjenzu w ſhromadźiſnje wuſwolerjow 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa wobſamkli, napſchecźneho kandidatu pſchecźiwo mi poſtajicź. To je ßo ſtało ſ wudawanjom, ſo njejßym po doſtatym pſcheproſchenju ſhromadźiſnu wopytał, ſo ßo po tajkim ſda, ſo ßo nochzu ſ nowa wuſwolicź dacź a ſo ßym ßejma ſpróżny. Pſchecźiwo temu woſjewju, ſo drje ßu mje k jenej ſhromadźiſnje, kiž bě prjedy poſtajena, pſcheproßyli, tola ſo ßu mje 19. auguſta, po tajkim dźeń prjedy, ſ pißmom, w mojimaj rukomaj ßo namakazym, wotſkaſali ſ pſchiſpomnjenjom, ſo ßo tamna ſhromadźiſna njeſměje! Hdyž je ßo nje-

dźiwajźy teho sady mojeho khribjeta postajeny dźeń a hodźinu a na postajenym městnje tajka shromadźisna wotbywała, na kotruž mje pscheproßyli njejßu, dha ßo mi sadźerženje mojich pschećiwnikow jako postupanje bycź sda, kotreź moji wuswolerjo w sjawnosćźi s nami saßudźa. Ja jenoź k wjedźenju dawam, so ßo sa ßejm jara cźerstwy cźuju a so mandat sa krajny ßejm pschiwosmu a so budu jón po najlěpschich mozach sastawacź, jeli so maja mje moji dotalni wuswolerjo sa to hódneho a dostojneho.

W Khrósćźizach, 21. augusta 1893.

Michał Kokla,
kubleŕ a dotalny sapóßłanz sa 8. wjeßny wólbny wokrjeß.

S Łasa. Nasche ßerbske burske towarstwo sańdźenu njedźelu ßwój wóßomlětny sakoženski ßwjedźeń ßwjećesche. Pschi sapoczatku ßo wschelaka hospodarska nadoba wuloßowasche. Bjes 70 ßobustawy bě ßo 400 loßow wudźěliko, s kotrychž bě 294 dobytkow, jako zylindrowe lampy, latarnje, noże, hrabje, zypy, widły, bowy atd. Po wuloßowanju ßo ßwjedźeńska wjeczer sapocza, kotruž knjes pschedßyda Wicźas se scźěhowazej rěczu wotewri: „Moja prěnja pschißkuschnosćź jako pschedßyda nascheho ßerskeho burskeho towarstwa je, waß wschitkich, kotsiž scźe ßo dźenßa tudy seschli, wutrobnje powitacź s tym pschecźom, so by ßy wam prawje derje hromadźe spodobało a so bychmy rjany ßwjedźeń bjes wscheje roskory a njejednoty ßwjecźili. Nasche towarstwo mjenuje ßo ßerbske burske towarstwo. K temu je po tajkim sakoženje, so by ßo w jeho ßrjedźisnje teź Sserbstwo hajiło, to rěka ßerbska rěcź a ßerbske waschnje. Njechamy wschak s tym žaneho njepscheczelstwa bjes Sserbami a Němzami sapocźecź, kaž ßo tu a tam stawa, ale nasche wotpohladanje je, sjawnje pokasacź, so ßo nascheho Sserbstwa njehanibujemy, ale ßebi jo runje tak wyßoko ważimy, kaž žadyn druhi lud ßwój narod. Nasche towarstwo rěka burske towarstwo. Kaž žadyn cźlowjek cźaß ßwojeho žiwjenje njedowuknje, tak teź bur niz. Cźlowjek móże pak na dwojake waschnje wuknucź, pak ßam wot ßo, pak wot druhich. Ale to wuknjenje ßamo wot ßo je wobcźežna, teź husto doscź droha wěz; wěscźisčho a lóžo je, hdyž masch dobrych snatych a pschecźelow, k kotrymž mózesch kóždy cźaß po dobru radu hicź. So by to kóždemu mózno było, hlajcźe, k temu bu nasche towarstwo sakożene. Wone chze bycź swjask, hdźež je jedyn druhemu s radu k ruzy, hdźež stary nashonity hospodar se ßwojeho nashonjenja tych powuczi, kotsiž hischcźe žaneho nashonjenja nimaju. Sserbstwo hajicź a s dobrej radu sa ßwoje hospodarstwo ßo bjes ßobu podpjeracź, to je po tajkim tón wotpohlad nascheho ßerbskeho burskeho towarstwa. Tola hacź runjeź ßmy Sserbjo, dha ßmy tola teź dobri němszy poddanjo. We luboscźi pschecźiwo khěžorej a wótznemu krajej njedamy ßo wot nikoho pschetrjechicź. A k wobßwědczenju tajkeho nascheho wótcźinskeho smyßlenja proschu waß, so byschcźe postanuli a so mnu wołali: Naschemu hnadnemu khěžorej a kralej, Wylemej II.: ßława, a hischcźe junkrócź ßława, a k tsecźemu rasej ßława.“ — Ssobustawy pscht wjeßelej sabawje hacź do rańschich hodźin hromadźe wostachu.

S Wulkeho Radschowa. Pjatk tydźenja je ßo tu bróžeń sahrodniskeho žiwnoscźerja Hennersdorfa spaliła. Domkhowane žně běchu sawěscźene.

S Krjebje. Wojeński swuczowanski powětrowy ballon Phönix, s kotrymž ßu psched někotrymi njedźelemi pola Budyschina na Splóscźanskich leżomnoscźach k semi pschijěli, je ßo sańdźeny pjatk wjeczor njedaloko nascheje wsy na semju puschcźik. S nim běchu tón ßamy dźeń dopołdnja 21 mjeńschinow po 9 hodźin w Barlinje do wyßokoscźe wotjěli. Ballon s woprédka w wyßokoscźi 1500 metrow dwě hodźinje dołho k połnozy płuwasche, tola 2000 metrow wyßoko ßo posběhnuwschi ßo na dobo sawrócźi. Pschezo wyschsche leczo wón w wyßokoscźi 3500 metrow mjesu mjersnjenja doscźeże. Semja bě wurjadnje jaßna, a krajina móżesche ßo hischcźe s wyßokoscźe 4000 metrow roseśnacź. Wjeczor wokoło 7 hodźin bě elektriska móz, s kotrejź ßo ballon cźěri, pschetrjebana. Wobsamknuchu ßo s nim pola Mikowa k semi puschcźicź. Ballon směrom a bjesstraschnje padasche a w wyßokoscźi 2000 metrow do cźiscźe bjeswětskoweho powětra sajě; wón směrom stejesche nad dalokej holu, s kotrejź ßo wjele bahniscźatych hatow, k delepuschcźenju ßo njepschihodźazych, ßwěcźesche. Papjeru wumjetajo spósnachu, do kotreje strony wětsik w delnich worschtach wěje. Duž ßo rossßudźichu, ßo sawrócźicź a pola Krjebje spytacź ßo k semi bliżicź. To ßo poradźi; ballon rucźe nad lěßom leczesche a njedaloko Krjebje ßo wleczenski paß semje dótknu. Mnosy ludźo spěschnje na pomoz khwatajźy ßo jeho doßahnuchu a ballon dele k semi scźeżechu. Potom jón sawalichu a po żelesniźy do Barlina póßłachu. Powětrowszy jězdni ßo najpscheczelnischo wot ßwójby hrabje Einsiedla postrowichu a ßo do bliskeho hroda dowjesechu, hdźež jich hacź do pschichodneho dnja hospodowachu.

S Wuskidźa. Hižo dawno je hajniskim sastojnikam nascheho reweŕa snate, so w nim dźiwi honjerjo swěrinu tsěleja, tola ženje ßo njebě schlachcźiło, tutych seßłapnucź. Wóndano lěßał Rößler a hajniski wuczobnik Dittig w holi tsělicź saßłyschischtaj. Wonaj do strony, s kotrejeź bě ßo tsěliło, běżeschtaj a w schmrěkowej huscźinje tsjóch dźiwich honjerjow, s zusymi brodami sababjenych a s tsělbami wobrónjenych, nabeńdźeschtaj. Tola jenoź jeneho samóżeschtaj sajecź, kotryž ßo jako slě wuwołany Wylem Prósk s Delnich Prußow wupokasa. Bjes tym so Rösler jemu tsělbu wutorhnucź pytasche, pschihna hischcźe reweŕski hajnik Dittig, kotryž běsche teho runja wutsěł saßłyschawschi na městno tsělenja khwatał. Hacź runje Prósk ßwojeju pschecźelow na pomoz wołasche, jeho taj jeho pschecźiwnikam pschewostajischtaj a bojasniwje cźeknuschtaj. Duž Prósku s lohkej prózu pschewinuchu. Próskowy nan, ketrehoż ßu wjele krócź dla dźiwjeho honjenja khostali, je psched někotrymi lětami w khostarni wumrjeł. Poßledni krócź běchu jeho k khostarni na dwanacźe lět saßudźili, dokelž bě na jeneho hajnika tsělał.

Přilopk.

* 18. augusta pschi wulkej cźischcźeńzy pschipoßkucharjow psched Draždźanskim krajnym ßudnistwom mandźelsku jara cźescźeneho měschcźana, knjesa Nissena, wußudźachu. Knjeni Nissenka je, hacź runjeź bě w dobrych wobstejnoscźach žiwa, wot dweju lět ßem pschekupzej, kiž w Nissenez khěži bydlesche a tam s posamentami wikowasche, s pomozu paklucźa po něcźim 3124 hriwnow kranuła. 13. junija ju pschi tym lapnuchu. Knjeni Nissenka je macź scheścźich dźěcźi, 49 lět stara a po lekarskim wuprajenju drje na nervach (cźuwach) ßłaba, ale duchownje strowa. Wobskorżena ßo s tym samolwiesche, so je ßebi jejny najstarschi ßyn pschе wjele s pjenjeżnizy ßłabeje macźerje żadał, tak so jej jejna hospodarska kaßa doßahała njeje. Duž je po nozach ßwojeho podružnika wopytowała a w jeho khlamach jeho pokładnizu prósdnika, doniž ju mało dnjow psched jeje ßlěbornym kwaßom kriminalszy żandarmojo, kiž běchu ßo w khlamach skhowali, w jeje nóznym dźěle njesatorhnuchu a ßobu njewsachu. Nětko je k jastwu na jene lěto a wóßom měßazow wotßudźena.

* W nozy k pońdźeli bě Mühlsdorf w sakskej Schwizy se ßurowym njewjedrom domapytany. Njewjedro bě ßo wokoło „Porsberga“ hromadu scźahnuło a pschicźeże jara nahle k Mühlsdorfej. Ras sa rasom błyski ßykachu a Boże njewjedro sahrimowasche. Jene dyri do Uferez domskeho a sapali jo. Runjeź bě pomoz hnydom tu, wosta woheń s knjesom, tak so teź pódlanske twarjenje a bróżeń se żnjemi napjelnjenu spóżera. Skót móżachu hacź do jeneje krumy, kotruž bě Boże njewjedro sarasyło, wupuschcźecź a wukhowacź. W pódlanskim twarjenju bydlaza ßwójba w Liebethalu na domkhowanzy pschebywasche a bě ßwoju tsilětnu dźowcźicźku do jstwy samknjenu ßamu domach wostajiła. Jenoź s tym, so komorne durje rosbichu, mózachu dźěcźo s płomjenjow wutorhnucź. Krutej dźěkawoscźi pschijědźenych ßykawow a temu, so bě zyle cźicho, mějachu ßo ßußodźa sa to dźakowacź, so ßwoje statoki wobkhowachu.

* Jako najlěpsche sahubjeńki wschelakich pschekaßanzow ßu lětża w Steinbachskich rudohorskich leßach woßy w żenje njewidźanej mnohoscźi wustupiłe. Kóżdu jehlinku a kóżdu trawicźku, kaž teź kóżde kopjeschko, na kotrymž je hußanza pobyła, wone ßwěru pschepytuja a na nich kóżdeho mjetela a kóżdu hußanzu sakußaja a wuzyzaja, tak so jenoź koża sbytna wostanje. Sich saniczowanje wupschestrě ßo w tu khwilu woßebje na mjetela, kiž němski „Saateule“ rěka, kotrehoż hußanza je hižo zyłe młódne leßy sahubiła. Pczołarjo móżeja nětkole nješchto podobne wokoło ßwojich kołczow widźecź. Runje ßmy w cźaßu, w kotrymž pczoły truty kónzuja. Kóżdu woßkabnjenu trutu, kotruž ßu s kołcża wuteßali, woßy na semi shrabnu a sakußaja a jej wschu brěczku wuzyzaja. Woßam je lětuscha ßuchota runje tak derje hojiła kaž kurotwam a sajazam. W Franzowskej lětża jara na woßy skorża, dokelž ßo boja, so budźa jim te nażranzy wulku schkodu na ßadźe a winje naczinicź. W Lons-le Saunijer wumrje jena żona, kiž běsche s kruschwu woßu ßobu schlapka, kotraż bě ju sady w hubje kłóła.

* Pschi swuczowanju narańschich pruskich ulanow w Lyzku jedyn ulan ßwojemu pschecźiwnikej w połnym saskaku ßwoju lebiju do hornjeho żiwota storczi, tak so kłóty hnydom s konja padże a wumrje.

* Jako żadnosćź ma drje ßo wobhladacź, hdyž je jena krowa sa schtyri lěta 7 żiwe cźelata měła. Na Siebenbeuthenskim knježim dworje je jena krowa psched schtyri lětami prěnje cźelo a poßlednje tsi lěta porjadnje dwójnikow pschinjeßła, kotreź wschě wubjernje roscźechu a ßo roswichu.

* W Remscheidźe staj jedyn pschekupz a jedyn krawski wotrocźk na hospodze jeneho piwarza skónzowałoj a jeho cźěło s woknom na drohu dele cźißłoj, najskerje rubjeństwa dla. Mordarjej staj hižo sajatej.

* Schto njepodwolena hubka płaczi, je Danzigski pschekupz Sch. shonik. Wón bě k rěsniskej mischtrzy Sch. do khlamow stupik a jej pschе niczo a wo niczo wutrobiczíwu hubku na lizo sapalik. Mandželski koscheneje żony wopokasaneje luboscze dla koscherja wobskorži. Knjes Sch. żo psched żudom s tym samolwi, so njeje wjedżał, so je to rěsnikowa żona a so je ju sa żłużobnu měł. Ale żudnik jemu wotmolwi, so zuse żony s zyła koschicz njeżmě. Ssudnistwo sażudži k. Sch. k pjenjeżnej pokucze wo 50 hriwnow.

* (Tigr w Bolchowje.) „Peterburgske Nowiny" sdżěluja: Tigr w Bolchowje, kiž tam hižo wot sapoczatka julija żem zychnuje, zyku wokolnosez pschezo bóle roshorja. Prěnju powjesez wo satraschnym hosczu w Bolchowskim wokrjeżu dostachu, hdyž běchu jeneho hólczeza w lěżu rostorhaneho namakali. Bórsy na to pocza żo powjedacz, so żurowe, żenje njewidżane swěrisko żrjedz běłeho dnja stót nadpaduje a rostorhuje. 2. julija wali żo na tsi żony, kiž kschiczo czěkachu. Najstarscha s nich czěkajo padże. Tigr pak sa tamnymaj czěrjesche, s jenym rasom jenu porasy, ju roskartowa a zyły kruch sa żobu wleczjesche. Potom żo do tamneju da a tež jej żałożnje wobschkodži. Kak buschtej skónczńje wukhowanej, rosprawa samjelczi. 12. julija żo tigr sażo pokasa a to zyle blisko pola ludżazych bydłow. Tehdy dwě starej żonje a jědnaczelětnu holzu, kiž w sahrodże plějachu, nadpadże. Wón shrabnu burowku Filjakinu sa schiju, potorże ju a wutorhnu jej kruch mjaża s lěweho boka. Druha żona a mała holza njesbożownej na pomoz khwataschtej, tigr pak tež jej slě wobschkodži. Hakle psched czrjódu burow czeknu. Hižo sa hodzinu żo sażo widżecz dasche a nadpadże jenu dżěłaczerku. Wboha Tatjana Filjakina je bórsy na to na żwoje rany wumrjeła. Nětko póżłachu powjesez wo strasche Bolchowskemu kommandej tsělzow w Kalusy, te 13. julija pschiczeże a s burami hońtwu sa tigrom sapocza. Wón też jim na wocži pschińdże, a něhdże 20 ras do njeho tsělichu — ale podarmo. Posdżischo bu hischcze wjazy wojakow wotpóżłanych, tak so bě jich 170 se 4 offizěrami na hońtwje sa swěriskom, ale też hjes wuspěcha. Po dołhim pytanju żo tigr jedyn wjeczor njejabzy pola żitneho sahona pschede wżu Kamenka pokasa; jedyn honjeŕ żo na konju sa nim puschczi, też někotre rasy do njeho tsěli, mižnu pak jeho kóżdy ras, dokelž żo hižo czmische. 19. julija widżachu jeho życzży psched kuchinskej sahrodu we wży Scherdewo. Czi na njeho s kożami běżachu, jeho też pola jeneje rěczki doszczežechu, ale tigr rěku pschelecza a żo jim psched woczemi shubi. Praja, so je gmejnski starschi żłědy swěrjeczowych stopow w pěsku měrik. Ssnadz żo s teho jażnischo spósnaje, s kajkim swěriskom maja czinicz, pschetoż hacz je to woprawdże tigr, hischcze wuczinjene njeje. S woprědka żebi to myżlachu a měnjachu, so je s menażerije w Schisdrje czeknuł, posdżischo żu na tym dwělowacz poczeli. Někotsi měnja, so je jedyn s najstraschnischich wjelkow, kiž ludži nadpaduja, drusy maja sa to, so je panter. Po najnowischich powjesczach pjecza dwaj panteraj abo tigraj na mjesach Bolchowskeho, Schisdraskeho a Karatschewskeho wokrjeża sakhadżetaj, dokelž staj s dobom na dwěmaj městnomaj widżecz bykoj.

* Tu khwilu je wschitko, schtož żo na Siam poczahuje, bóle sajimawe hacz hdy prjedy, dokelž żo tam Franzowsojo wulkeho dżěła siamskeho kraja mozuja. K wschelakim dżiwnym waschnjam siamskeho luda też to żkuscha, kak tam żudnizy skórżby w njepschitomnosczi żwědkow wużudżeja. Wobskorżenemu każ też skórżbnikej mjenujży żudnistwo pschikaże, żo do hłubokeje wody podnuricz. Tón, kotryż najdlěje pod wodu wostanje, skórżbu dobudże. Powjeda żo, so żo pschekupz w Bangkoku, kiž żo rady s ludżimi sadżerasche, sa tajku wódnu pruhu staroby dla pschesłaby czujesche. Mějesche pak żyna, kotrehoż bě najlěpschemu płuwarjej do wuczby dał, pola kotrehoż bě tón też derje płuwacz a żo nuricz nawuknuł. Mějesche-li nětko nan prozeż, jeho stajnje jeho żyn psched żudnistwom sastupowasche; tón kóżdu wódnu pruhu wobsta, a jeho nan bě kóżdy ras s dobyczerjom.

* W Hillsborughu (w połnóznej Amerizy) chze żo wěsty A. J. Seymour na sdacze morweho sczinicz a potom na dlěżschi czaż pohrjebacz dacz. Wěsty dr. Dun, kiž wscho k temu pschihotuje, wobkrucza, so żo tón experiment derje wuwjesez hodzi a so je jón w Indiskej tsi krócz żam na żebi spytał. Seymour někotre dny dołho tuczne, horzotu płodżaze jědże dostanje a żo potom, hdyż żu jeho płuza s czistym powětrom derje doscz napjelnjene, do kataleptiskeho spanja staji. Na to żo jemu jasyk do nadkrka wobroczi, so by żadyn powětr wjazy do płuzow njemohł. Nóż a wocži dyrbja żo jemu s wóskom salěpicz, a jeho zyke czěło ma żo s paraffinom poczahnucz, so bychu żo też wschě pory (dżerki w koži) sawrjeke. Potom żo czěło do dwójneho kaschcza połoži, kotryż dyrbi někotre dżěry měcz, so mohłe płuny, s czěła wudymowaze, wuczahnucz. Tajki chze Seymour 48 dnjow w kaschczu leżecz. — Sażo nowa wrótnosez.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śměje jutsje njedżelu rano w 7 hodż. farař dr. Kalich żerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodżin diakonus Räda żerbske a w 10 hodż. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Hermann Mrós, tapezěrař a wupyscheŕ tu, s Wyleminu Marju Reschkez na Židowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan August, Jana Jaromira Hendricha Khrostaka, dżełaczerja w Delnjej Kinje, ż. — Hana Marja, Jana Augusta Krakowskeho, żelesniskeho dżełaczerja na Ssokolzy, dż. — Hermann Ernst, Jana Korle Horna, khěżerja a murjerja w Sslonej Borschczi, ż.

Zemrjeći:

Dżeń 18. augusta: Korla Bohumił Hennig, wużkużeny żandarm w Nadżanezach, 56 lět 4 měżazy 26 dnjow. — 19. Hermann, Richarda Bernharda Preuskera, fabrikarja na Židowje, ż., 9 měżazow 9 dnjow. — Marja Schramiz, njebo Handrija Kumscha, sahrodnika w Natarjezach, wudowa, 75 lět 10 měżazow 28 dnjow. — Handrij Libsch, wumjeńkaŕ w Dobruschi, 76 lět 4 měżazy 5 dnjow. — Ernst Hermann Haase, geometer na Židowje, 20 lět 3 měżazy 4 dny. — 20. Khrystiana Wylemina Rychtarjez, njebo Augusta Wylema Miczerlinga, bywscheho kublerja w Pschischezach, wudowa, 72 lět 5 měżazow 9 dnjow († w Warnoczizach). — Hana Holanez, njebo Handrija Kocha, czěżle na Židowje, wudowa, 75 lět 3 měżazy 15 dnjow. — 21. Fritz Jan, njemandż. ż. w Delnjej Kinje, 5 měżazow 26 dnjow. — 22. Alma Marja, Bohuwěra Rjencza, dżełaczerja w Dobruschi, dż., 6 měżazow 4 dny.

Płaczisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2157 měchow.		W Budyschinje 19. augusta 1893				W Lubiju 24. augusta 1893			
		wot		hacz		wot		hacz	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	7	65	8	24	7	94	8	53
"	żołta	7	35	7	65	7	50	8	9
Rożka	50 kilogr.	6	25	6	56	6	—	6	88
Jeczmjeń		6	86	7	14	6	50	7	—
Wowż		7	40	9	—	6	90	8	20
Hroch		8	89	11	11	10	—	11	—
Woka		8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny		1	80	2	10	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	60	2	80	2	30	2	60
Pschenczna muka	50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	50	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	5	60	6	—	5	30	5	80
Sslóma	600 "	30	—	34	—	29	—	32	—
Prożata 1050 schtuk, schtuka		8	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	75	5	50	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	75	6	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. — np. hacz 14 hr. — np., żołta 12 hr. 49 np. hacz 13 hr. — np., kórz rożki po 160 puntach 10 hr. — np. hacz 10 hr. 49 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 60 np. hacz 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 24 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 94 np., rożka wot 6 hr. 56 np. hacz 6 hr. 88 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., wowż wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr. 50 np.

Dradżdżanske mjażowe płaczisny: Howjada 1. drużiny 58—63 hr., 2. drużiny 52—57, 3. drużiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne żwinje 60—63 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. drużiny 43—58 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 25. augusta: Pomróczene.

Trawowa awkzija.

Jutsje **njedżelu 27. augusta t. l.** popołdnju wot 2 hodżin ma żo na kukach, k Dorżanez kubku w Klukschu żkuschazych, **wokawa** po lożach na pschesażdżowanje pschedawacz.

Shromadżisna w Hartsteinez korczmje.

W Lichanju, 23. augusta 1893.

August Hartstein.

Pschesażdżowanje sawostajenstwa.

Pschichodnu **poudżelu 28. augusta** popołdnju w 2 hodżinomaj maja żo **wězy,** k sawostajenstwu njebocziczkeje **Karoliny Sommerez** w **Pomorzach** żkuschaze, sa hotowe pjenjesy na pschesażdżowanje pschedawacz.

Wulke wupschedawanje

dla wotedacza ßwojich cžrijowych khlamow

na **ßerbskej haßy 7** budu wot jutsischeho dnja ßwój zyły skład po ßměschnje tunich płacžisnach wupschedawacž.

Kóždy ma tu składnoscž, pschi ßwojej potrjebje na cžrijach **wjele pjenjes** lutowacž; tajka pschihódna pschiležnoscž ßo bórsy saßo njeposkicži.

Pschispomnju, so ßu wschě twory wubjerneje hódnoscže a so ßo pschi tajkich niskich płacžisnach wo konkurrenzy s zyła rěcžecž njemóže.

Hermann Frisch na ßerbskej haßy 7.

Dwajschoßna **khěža** se sahrodu a kórzom pola je w Budestezach na pschedań. Dalsche je shonicž pola **Jana Hübnera** w Hajnizach.

W Bukezach je **khěža** cžo. 11, pschi drósy ležaza, maßivne twarjenje s khlamami a s wukładnym woknom, se 6 kórzami pola a łuki, sa kóždeho wikowarja ßo hodžaza, se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicž pola wobßedžerja cžo. 10b tam.

Awkzija.

Ssobotu 2. septembra dopołdnja w 11 hodžinach maja ßo w składže knjesa speditěra **Rhana** na tudomnym privatnym tworowym dwórnischcžu:

1 walenski wós,
3 reblowane wosy,
4 kaschcžate wosy,
něschto konjazeho grata

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacž.

Th. A. Wällnitz,
sast. awkzionator w Budyschinje.

Dla prjecžcžehnjenja je w Schunowskej schuli **klavěr** na pschedań.

Proßata na pschedań.

Proßata běłeje Yorkshirskeje a tež cžornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cžaßej pschiměrjenych niskich płacžisnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcžizach**.

Ssuscheny połcž punt po 75 np., pschi wotewsacžu 5 puntow po 70 np.,
ßyry połcž a **ßadleschcžo** punt po 70 np. porucža
Otto Pětschka na žitnej haßy.

Koßy,

sa kotrychž hódnoscž ßo rukuje, w njepschetrjechenej hódnoscži porucža **Paul Walther.**

Howjase a cželaze kože

kupuje pschezo po najwyschschich płacžisnach
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

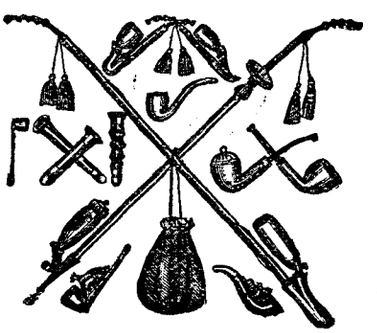

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodženju
w najwjetschim wubjerku
porucža
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.
Najtunische žórło sa saßopschedawarjow. — Wuporjedženje w mojej dźěłarni.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucža ßwojim cžescženym wotebjerarjam:

jerje, s lěta 1892, nowe wulke tucžne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
syrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poruczam ßwoje snate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacž 75 np., teho runja **natursku khimjelcžku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot lěta 1868 wobsteji. —

Fotografowarnja

E. Zeutzschela w Budyschinje
36 na swonkownej lawskej haßy 36

porucža ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobrasow, tablowow, tež s wonka doma sa **towarstwa** a schule w kóždej wulkoscži pschi **najlěpschim wuwjedženju** po najtunischich płacžisnach.

Visitna wulkoscž hižo po 3 mk. ½ duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetschenje po kóždym wobrasu hacž do žiwjenskeje wulkoscže.

Fotografowarnja po 1 skhodže wschědnje wotewrjena.

B. Fischer na žitnej haßy

pschedawarnja želesnych a krótkich tworow a grata
porucža
dezimalne mostowe wahi,
rěpukrajaze maschiny,
rěpurosßykaze maschiny,
běrnyrostłóczaze maschiny
najlěpje dźěłane po tunich płacžisnach.

B. Fischer na žitnej haßy.

Dursthoffske ßuche drožďže
porucža
A. Biesold, pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Zigary

derje wotležane,
tobak
w rołkach a krany
kurjerjam poruczataj
Ginzel a Ritscher.

K kwaßam a druhim ßwjedženjam.

Sswoje ßłódke a pschi tym ßylne ßłodžaze

likěry a dwójne palenzy

kaž tež cžisty žitny palenz poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Syrup

ßłódki a cžiscže ßłodžazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritschera.

Tunje

zigary

kupowanske žórło sa saßopschedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk. porucža
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy cžo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na róžku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucža **ßyry** a **paleny**

khofej

w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobroscži po najtunischich płacžisnach.

Pschi wotewsacžu wjetschich dźělbow ßo poměrnje nižsche płacžisny woblicža.

Hrubjelczański młyn

pschedawa pschenczny muku wot stareje pschenzy hachtl po 90 np., bertl zentnarja po 3 mk. 60 np., jara dobry majßowy schrót po 7 mk. 25 np., zyły majß po 6 mk. 75 np.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pschenzy porucza tunjo
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na snutskownej lawskej haßy 10.

Njepschewubjerane
6 np.-zigary

bjes khostow sawalene
10 schtuk jenoż po 40 np.
porucza jako nješchto jara dobre a tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy.

Najlepschu margarinsku butru,
derje ßłodzazu, porucza
Pawol Hofmann
na rózku ßerbskeje a schulerst. haßy.

Turkowske ßłowki

najlepscheje druziny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likerow**
po starych tunich płaczisnach.

Dobry krany
rjepikaty tobak
punt po 30 np.,
nowe **polne jerje** po 4, 5 a 6 np.
porucza **Carl Noack**
na zitnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym koż po zylisnach saßopschedawarjam porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Khosej

w najwjetschim wubjerku w najtunschich a najdrózschich druzinach porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Dzelba wschelakich
dobrych brußow
ßo tunjo wupschedawa pola
Oskara Buttera
pschi zitnych wikach 2.

Jabluka,

tez tschaßene, ale **strake** kupuje po kózdej dzelbje sa hotowe pjenjesy
hornjołużiska ßadtlóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
w Budyschinje
pschi kralowskim walu czißko 10.

Ratarska schula w Budyschinje.

Symski semester ßo poudzelu 23. oktobra 1893 sapoczinje. Pschipowjedzenje schulerjow pschijima a wscho na dróbnje wo schuli wukasuje direktor **J. B. Brugger.**

Hosczenz „k ßłónzu“ w Barcze.

Jutsje njedzelu 27. auguſta 1893
wulki humoristiski spewny konzert
sjenoczeny **ſ zytherowymi pschednoschkami.**
Sapoczatk wjeczor w 7 hodzinach.
Pschecelnje pscheproschuje **Dietrich.**

Towarstwo Sserbskich Burow w Rakezach
smeje jutsje **njedzelu 27. auguſta** popołdnju w 5 hodzinach w **Sokez** hosczenzu poßedzenje. **Pschedßydstwo.**

Wosjewjenje.

Czesczenym wobydlerjam **Hodzija** a wokolnosczе k wjedzenju dawam, so ßym w Hodziju pschedawarnju **hotoweje drasty** a **wurěsnych tworow** wotewrił. Proschu na mnje pschi potrjebnosczi spominacz. Najlepsche a najtunsche kupowanske zórko.
Gustav Zirnstein.

Fotografowarnja Apollo!
Richard Huth
w Budyschinje
na ßerbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.
Woßebitosczе: **Fotografowanje dzecži a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tez pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kózdym wobrasu w wumelskim wuwjedzenju.
Njedzelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Khosej

ßyry a paleny w dobrych a najlepschich druzinach poruczataj jara płaczisny hódno
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Korjenjowy wolij, zitronowy wolij

najlepscheje hódnosczе
po zylisnach a jenotliwje tunjo porucza
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na snutskownej lawskej haßy 10.

Pawol Giebner

na bohatej haßy czißko 18,
ſ nutskhodom na theaterskej haßy,
porucza swoju
winarnju
ſ winownju a ßnedarnju.
Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a tez w czwizach rosescelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě druziny **czerwjeneho** a **běłeho wina.**
Kózdy móże ßo na to spuschczecz, so pola Giebnera cziste woprawne wino dostanje, kotrez derje tyje a kotrez je strowosczi spomozne.

Mużaze
krawaty
w jara wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza
A. Tschentscher
na bohatej haßy 18.

Pschedawanje a porjedzenje
wschěch druzinow
czaßnikow.
Płaczisny najtunscho a rukowanje na dwě lecze.
Gustav Mager,
czaßnikat
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Safran

czisty mlěty w najlepschej tworje po zylisnach a jenotliwje tunjo porucza
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na snutskownej lawskej haßy 10.

Wschědnje

ßuscheny polcz punt po 75 np., **ßyry polcz** a **ßadko** punt po 70 np., **běłu** a **dobru kolbaßu** punt po 60 np. porucza
A. Eißler
pschi mjaßowych jědkach a na kamjentnej haßy.

Spěwy
do žnjowych wěnzow
ßu na pschedań
w wudawarni „Sserb. Nowin“.

W Wujezku

w hosczenzu jutsje njedzelu 27. aug. popołdnju wot 3 hodzin **wukulenje kolbaßy.**

W Lupoji

k domkhowanzy **reje,** k czemuż pschecelnje pscheproschuje
J. Aug. Loka.

Spuschczomneho a spěschneho młodeho człowjeka jako **dźěłaczerja,** kiż ma kónz septembra nastupicz, pytamoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje.

Dla skhorjenja nětczischeje holzy ßo 1. oktobrej sprawna **ßerbska** ßkużobna holza pyta. Dalsche je shonicz psched schulerskimi wrotami czißko 7 pola **Hoppoweje.**

Pilna, swólniwa ßkużobna holza, kotraż je hižo ßkużiła, ßo k 1. okt. pyta. Dalsche je shonicz na ßukelnskej haßy 2 w khlamach.

Róbnu, sprawnu holzu, kotraż je hižo ßkużiła, k 15. septembrej abo k 1. oktobrej do ßkużby pyta **Klara Nowakowa** pschi mjaßowym torhoschczu w Budyschinje.

Wotroczkow, dzowki, hejtmanow, ßkużobne a kuchinske holzy hnydom abo k nowemu letu sa tudomne a Draždzanske strony a hnydom jenu dojku pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy 10 w Budyschinje.

Sskużobne holzy, hródzne dzowki a tajke k ßwinjom, knjezich pohonczow, rólnych pohonczow, wolazych, dźěłaczerske ßwójby k nowemu letu a hnydom pyta **Spannowa** na makej bratrowskej haßy 5.

K nowemu letu pyta wotroczkow a dzowki **Krauschowa** na sadnjej bohatej haßy 6.

Starschu ßkużobnu holzu pyta pschi dobrej mjdze
doktor **Königowa** w Barcze.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 35. Sobotu 2. septembra 1893. Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Hdyž rusko-němska zkowna wójna wudyri a so zko na ruske žita wo 50 prozentow powyšchi, so němszy ratarjo nadžachu, so so nětko žitne płaćišny trochu polěpscha. Ale spodźiwnje, z tejle nadźiju su so žylnje sjebali. Płaćišny njejsu do wyšoka schle, wone su, čim dlěje zkowna wójna traje, čim dale spadowale. Sańdźenu sobotu kórz rožki na wikach w Budyschinje 10 hriwnow 10 np. płaćesche. Kak ma so tole stajne spadowanje žitnych płaćišnow wukoźicź? W Němzach su měnili, so Ruska swoje žito njewotbudze, hdyž so jemu němske mjesy sawreja. W tym smy so mylili. Ruska nětko swoje žito do Schwajzarskeje a Franzowskeje a pschedbe wschěm do Awstriskeje pschedawa, bjes tym so Awstriska swoje zyke žito do Němskeje wosy. Psched někotrymi njedźelemi je wjele agentow a wikowarjow z Awstriskeje a Wuherskeje do Ruskeje pschijěko, kotsiž tam po wulkich hromadach žito kupuja. Tole žito wscho do Awstriskeje dże. Praji so, so so wone w Awstriskej pschetrjeba, tola wulki dźěl drje w Awstriskej mlěte jako muka do Němzow pschińdże. Ruske knježerstwo awstriskim kupzam kupowanje po mózności polóžuje. Wone je płaćišny sa wożenje žita po želesnizy nimo měry ponižiło. Duž so nětkole Awstriska z ruskim žitom mohł rjez poczreje. To je z pschiczinu, so w Awstriskej žitne płaćišny spaduja. W Němzach pak so saso žitne płaćišny po awstriskich płaćišnach skožuja a so teho dla bjes pschestacza ponižuja. Tak widźimy, so rusko-němska zkowna wójna ruskemu ratarstwu wjele njeschkodźi a Němzam niczo njepomha. Hdyž Němska nochze pschecziwo wschěm swobodnym krajam wyšcke žitne zka sawjesć, njebudze mózno, sabźěwacź, so so psches Awstrisku, Dansku, Hollandsku abo Belgisku ruske žito abo ruska muka do Němzow pschiwjese, abo so tele kraje swoje zyke žito do Němskeje pschebadźa a so z ruskim sastaraja. Bohu žel je Němska psched dwěmaj lětomaj z Awstriskej, Hollandskej a Belgiskej wikowanske wuczinjenje na dwanacze lět wobsamkła a na tutón czas mjenowanym krajam też ponižene žitne zka pschiswoliła. Duž su w tu khwilu dosć hubjene wuhlady na to, so by žito w Němzach saso tu płaćišnu dozpiło, pschi kotrejž by so ratarjej jeho dźěło trochu sapłaćiło.

— Wutoru su njebo Saksko-Coburgsko-Gothaskeho wójwodu Ernsta II. khowali. Na pohrjeb běchu pschijěli němski khěžor, jendźelski (krónprynz) prynz Waleski, sakski kral, někotsi drusy němszy wjerchojo a bołharski wjerch Koburgski prynz Ferdinand. Nadpadnuło je, so je khěžor Wylem po khowanju pschi wobjedze z napschecza Koburgskeho prynza Ferdinanda sedźał, so wjele z nim rosrěczował a jemu pschipiwał. Bjes tym so bě prynz Ferdinand pschi wobjedze frak wobleczeny, bě so wón wjeczor pschi hosczinje bołharsku uniformu wobleki. Też pschi hosczinje so khěžor z nim žiwje rosmołwjesche. Sso z nim rozžohnujo jemu khěžor wospjet ruku tschaßesche, sawróczi so potom hischcze ras a prynzej z nowa ruku tłóczesche. Tutón pschecźelniwy wobkhad bjes khěžorom a bołharskim wjerchom so jako znamjo sa to wobhladuje, so je prynz Ferdinand niz jenoż w Awstriskej, ale nětko też w Němskej podpjeru sa swój trón namakał. W Ruskej budze to wulke wocži czinicź a budze z cźežka k temu skužicź, so bychu so rusko-němske poměry polěpschiłe. S tym dyrbja Rusy hižo nětkole liczicź, so by pschi mózнej rusko-němskej wójnje Bołharska, tak dołho hač budze tam prynz Ferdinand z wjerchom, na němskej stronje stejecź.

— W němskich nowinach so wjele rospomina wěz, so knjejstwo nad Saksko-Coburgsko-Gothaskim wójwodstwom na jendźelskeho prynza Alfreda Edinburgskeho pschendże. Tutón je syn jendźelskeje kraloweje Viktorije a mandźelski jeneje ruskeje prynzessyny. Tak budze w Saksko-Coburgsko-Gothaskim wójwodstwje wukrajan knježicź, kiž drje je so hacz dotal wo tutón kraj a Němsku mało starał. Khětro sa sko so jemu jeho nowi poddanjo wsali, so wón sam pschischoł njeje, so by psched sjenoczenym krajnym sejmom na krajnu wustawu pschisahał, ale so je jenoż protokol ministrej Strenzej czitacź dał, z kotrymž so wobswědczi, so je hižo psched ministrom pschisahu wotpokazał. Wocakuja, so wójwoda Alfred, tak bórsy hacz jeho syn Alfred wulkoletnosci dozpije, schtoż so po Coburgskej wustawje hakle z dokonjanym 21. létom dozpi, k lěpschemu tuteho knježerstwo skoži. Nětkole hnydom wójwoda to czinicź njemóże, dokelž by potom jako naměstnik swojeho syna knježerstwo wjesć dyrbjał. Wójwodowa mandźelska teho runja njemohła knježerstwo pschedewsacź, dokelž je wona jako něhdusha ruska prynzessa hischcze dźenża prawosławna (grichisko-katholska); po Coburgskej wustawje pak móże jenoż jedyn protestant knježerstwo sastawacź.

— W Barlinje drje so kholera njerosschěrja, tola pak wona też czisce njesandże. W běhu sańdźeneho tydźenja stej jena 40lětna žona a jejne 14měsacne dźěczo na kholeru skhorikej. Poslednje tst dny je po zykych Němzach knježerstwo schěsć skhorjenjow na kholeru nashoniło.

— W Barlinje je so srjedu tak mjenowana augustska duchowna konferenza sejchła. W njej je so wobsamkło, so ma so wot knježerstwa žadacź, so so w wuczbnym planje wyschschich schulow a gymnasijow nabožinje khowne stejischczo pschipokasa, a so so pschi tychle schulach jenoż tajzy nabožensky wuczerjo postaja, kotrychž zyka wosboba sa to rukuje, so budźa swojim wuczomzam psches wuczbu a staroscź wo duschu se swěrnym pucźnikom w wěrinych wězach. Zyrkwinski regiment dyrbi so se statneho swjaska puschczicź, a generalna synoda pschi wobsadźenju wschěch wyschschich sastojnstwach zyrkwinskeho regimenta rossudźaze sobuskutkowanje měcź. Juristiske sobustawy zyrkwinskeho regimenta dyrbja so na zyrkwine wusnacze swjasacź, a w konsistorialnej instanzy dyrbi juristiski element bóle do sady stupicź. Skónczinje konferenza swědomje sabkudźaze a sakkad roswalaze akademiske skutkowanje profesora Harnacka a wschitko schtoż je tajkeho abo podobneho waschnja sasudźi. Wona ma sa to, so nichtó, kiž sakkadne wěrnosce wumoženja, z japoschtolskim wěrywusnaczom so wobswědczaze, prěje abo hinak wukožuje, k temu khmany njeje, so mohł w theologiskej fakulcze z wuczerjom bycź abo zyrkwinske sastojnstwo sastawacź. K theologiji swjateho pisma so wusnawajo wona theologiju studowazych napomina, so bychu sebi z theologiskej wědomosczu, se swjatym pismom a zyrkwinym wěrywusnaczom rospanjenej, wěru a dobre swědomje rubicź njedali.

— Khowna shromadźizna němskich katholikow je so póndźelu w Würzburgu wotewrika. Něhdże 3000 wobdźělnikow je so seschko. Katholszy semjenjo so sylnje sastupuja. Chzedźa pjecza katholski bursi swjask sakožicź.

— W pschimórskim měsce Kielu su poudźelu rano dweju Franzowsow sajeli, kotrajž běschtaj do Kielskeho pschistawa z jendźelskej łódźu „Insekt“ pschijěkoj. Pola njeju su rysowanki wobtwjerdźenjow Wilhelmshavena, Helgolanda a Kiela namakali. Pschi pschepytanju łódźe „Insekta“ dwaj fotografiskaj apparataj a wjele fotografijow nadeńdźechu. Sajat ejprějetaj, so staj franzowskaj offizěraj; wudawataj, so je jedyn z njeju ratar a druhi pschekupz.

— W narańschej Afriży je naměstny guverněr wyschk se Scheele pschi Kilimandźarowskej horje Moschiskeho hłownika Melia porasył.

S tutym dobyczom je ßo skónczńje skónzowanje lieutenanta Bülowa a jeho wodźelenja wjeczíko. Loni 10. junija bě hłownik Meli Bülowe wodźelenje nadpanuk a Bülowa, Wolfruma a 20 Sudanskich sabik. Tehdy dyrbjachu Němzy Kilimandźarowske sastanischczo Marungu wopuschczicz, a sdasche ßo, so budże tutón dźěl narańscheje Afriki na pschezo Němzam shubjeny. S nětczischim dobyczom němskich brónjow ßo porjad a měr w Kilimandźarowskich stronach postaji. Posdźischo chze ßo wyschk se Scheele do Waheheskich dacz, kotsiż ßu loni němske wodźelenje, kiż ßo wot lieutenanta Zalewskeho nawjedowasche, sarubali.

Awstrija. W Galizijskej je ßo kholera w běhu sańdźeneho tydźenja ßylnje rosschěrika. W Delatynje je ßo wulkeje mrětwy dla ßudnistwo sawrjeko a wschě ßudniske jednanja ßu ßo wotskasake. Lud je ßo khorosczе nabojak a czěka. Duż je awstriska strowotna rada knjeżerstwo khutnje napominaka, lětuschim manövram w Galizijskej a Wuherskej wupanucz dacz. Strach je jara wulki, so ßo s wojakami khorosczе po zykym kraju rosnjeße.

Franzowska. Roshorjenosczе franzowskich dźěłaczerjow pschecziwo jich italskim towarschom ßo hischcze stużika njeje. W skakach pola Nancya ßu franzowszy dźěłaczerjo Italskich s dźěła wuhnali, jim hrożo, so kóżdeho saraża, kiż dobrowólnje skaky njewopuschczi. Italszy ßu ßo na to wotßalili. S tym ßo skhróbliwschi Franzowsojo se żoltej khorhoju, na kotrejż bě ßmjertny nop wosnamjenjeny, do Maxemtskich a Perrinskich skakow czehnjechu a tam teho runja Italskich wuczěrichu. Dokelż ßo Italszy njespjeciowachu, ßu ßo pukow sminuli.

— Kombadźaske kralestwo w narańschej Indiskej pod franzowskim nadknjejstwom steji. Ssyn kombadźaskeho krala bě njedawno do Parisa pschischok. Franzowske knjeżerstwo je mkodeho prynza po pschikasni jeho nana sajako a do Algiera pósłako. Kombadźaski kral bě do Parisa wosjewik, so je jeho ßyn w lěcze 1891 spytak, jeho stónzowacz. Prynz ßo polizistam pschecziwjesche a na drósy wonka ludźi namołwjesche, so bychu jeho schkitowali. Skónczńje ßo poradźi, prynza w dróżzy na dwórnischczo dowjesczе.

Rußowska. W Libawje na baltiskim (narańschim) morju je ßo na ßwjedźeńske waschnje sakład k nowemu ruskemu wójnskemu pschistawej — „na ßkawu Ruskeje a na strach njepschecželow“ — pokożik. Ruska mějesche hacz dotal w baltiskim morju jenoż jedyn wobtwjerdźeny pschistaw, Kronstadt, kotryż je Pětr Wulki natwarik, so by s nim ßwoju nowu stolizu (hłowne město) Peterburg kryk. Ważnosczе Kronstadta je wot teho czaßa njepschemėnjena wostaka. Tola sa to je ßo ważnosczе a nadawk ruskeho wójnskeho łódźstwa pschemėnik, kotreż je ßo woßebje sa knjeżerstwo nětczischeho zara Alexandra III. mózhje roswiko a pschisporiko. Kronstadtski pschistaw njeje wjazy wobschėrny doscz, so mohło ßo nětczische ruske baltiske wójnske łódźstwo w nim samėstniczе a to czim mjenje, dokelż ßu wody finskeho saliwa wjetschi dźěl lěta samjersnjene. Duż je nowy wójnski pschistaw trėbny, kotryż w czoplischich stronach leži a łódźstwu mózhnosczе dawa wuczek pytacz a kóżdy czaż na schėroke morjo wujěcz, hdyż ßebi to wobstejnosczе żadaju. Sa tajke městno je ßo Libawa wuswolika, leżaza wo tsi grady pokodnischo hacz Kronstadt, kotrejż pschistaw ßo żenje s lodom njepschikryje. Libawa smėje tez hischcze druhe samėry. Jejny wójnski pschistaw budże w tyle kóżdeho wojnskeho łódźstwa stacz, kotreż by ßo do baltiskeho morja dobycz chzyło. Pschichodne lėto ßo poknózno-němski kanal dokónczi, kotryż Schleswig-Holstejnsku pscherėżo poknózne a baltiske morjo sjenoczi. S nim ßo pschistup do baltiskeho morja niz jenoż němskemu, ale tez kóżdemu druhemu łódźstwu położy. Zuse łódźstwa budża ßo pschichodnje Sundskeho pscheliwa sminucz móz. Tón bě hacz dotal jenicżki pschikhód do baltiskeho morja a njebe pschezo bjesstraschny a w nim mózachu tez lohko na pschecziwnosczе storczicz. Po pschekopanju kanala Němska ßwoje łódźstwo pak w poknóznym morju pola Wilhelmshavena pak w baltiskim morju pola Kiela sjenoczi a ßo na njo sepjerajo wschě ßwoje mozy roswije. Hdy by bjes tym ruske wójsko w Kronstadtskim pschistawje samjersnjene było, mohło němske łódźstwo bjes sadźėwka ruske baltiske pschistawy wobßadzicz a njesakitane města bombardėrowacz. Wójnske wobtwjerdźenje w Libawje mėjo, budże Ruska kóżdy nadpad njepschecželskeho łódźstwa pschekasycz a njepschecżela do dweju wóhnjow wsacz móz. S dobom dyrbi Libawski pschistaw ważnosczе poknóznoněmskeho kanala pomjeńschicz; jeho twar je po tajkim pschede wschėm k wotraženju nadpadow němskeho łódźstwa wobsamknjeny; pschetoż schwedske a danske łódźstwo by w pschichodnej wójnje s zyła do praschenja njepschischło.

Amerika. Presiident sjenoczenych poknóznoamerikanskich statow, Cleveland, je na straschne czerpjenje shorik. Powjeda ßo, so ma pjecza raka w hubi, a so ßu jemu hižo kruch czeleßa wotstronili. Presidenta Clevelanda maja po zykym ßwėczе jeho nadobnosczе dla sańcz, a jeho doczaßne wumrjeczе by s wulkej schkodu sa sjenoczene staty było.

Nawożenja s Barny.

(Wobras s irlandskeho żiwjenja.)

W iriskim knjejstwje Tipperay jěchasche nėhdy s wjeczora w mėßazu mėrzu jėsdny, kotryż bě ßwoju statnu schwižnu postawu do schėrokeho płaschcza sawalik. Psched nim bě hórka a hdyż bě na nju dojěchak, sastaji konja, so by trochu wodychnuk, ßam pak hladasche dele na daloku runinu, kiż ßo psched nim wupschestrėwasche a kiż bě pokna kurjawy. Wobhladnuwschi ßo wuhlada sady ßebje człowjeka, kotryż bě zyły czaß, so bě s mėsta Ballymora wujėchak, wutrajnje sa nim abo pódla njeho schok. Husto bě ßo tón s nim do rėczi puschczicz chzyk; ale jėsdny ßo teho sdalowasche, pak dokelż bě hordy knjes abo pak, dokelż běchu tehdom pomėry w Irskej jara straschne, so dyrbjesche ßo psched zusymi na kedźbu bracz. Tehdom běschtaj woßebje dwė stronje, kiż kraj njemėrny czinjeschtaj — Harrygowje a Komminowje; a nimo teho rosschėrjesche hischcze tajne towarstwo pod nawjedowanjom kapitana Rokka strach po kraju, kotryż s mjeczom a wohnjom semjanske ßydleschcza abo dwory najenkow domapytasche a skóstne skutki czinjesche. Rokkitowje abo, każ wschėdnje rėkachu, „běli hólzy“ dostawachu wot irskich wjeßnjanow tajnje podpjeru, dokelż jeno bohatym a semjanskim ludźom schkodu czinjachu. Wschė jich skutki, jeno w nozy wuwjedźene, swostachu tajne. Ranische ßkónzo ßwėczesche potom na městna mordarstwow a rubjenja; ale skóstniży ßami swostachu njesnaczi.

To bě wina, so dyrbjesche jėsdny ßo na kedźbu bracz, woßebje dokelż bě tez swonkowny napohlad człowjeka, kiż jeho sczėhowasche, jara podhladny. Bě to mkody muż, ßnadź 25 lėtny, ßrėnjeje wulkosczе, sawality, s krótkej schiju; jeho wobliczo bě dźiwje, jeho hubje ßwėdczeschtej wo wulkej prostoczе, jeno czoko bě ßwobodne a wocži ßo błyschczeschtej. Prawa rukawa bě prósdna, s czehoż bě widżecz, so bě prawu ruku shubik; w lėwizy pak mėjesche ßurowy ßukaty kij, kotrehoż tekschi kónz bě s wokojom nalaty. Tuta mordarska bróń bě wot wyschnosczе sakasana a teho dla bě zusbnikej czim bóle podhladna. Hewak bě shotowany każ burjo tamneje krajiny; na hłowje mėjesche czapku s lischczeje koże, wokoło kotrejż wißachu pschiprawy k kowjenju rybow, a tajki bėżesche boßy pódla jėsdneho.

Nětko pohladnu jėsdny s tak wótrym wóczkom na spodźiwneho towarscha, so jeho to pschi wschej khrobłosczi tola trochu smyli. Sdwórliwje sczeże ßwoju czapku a wupraji ßwoju radosczе, so móże czesczenemu knjesej pucz pokasacz, wjedźo, hdże zusy knjes jėcha.

„Ho, ho!“ sawoła jėsdny, konja s wotrohu kaknuwschi. „Kak mohł ty to wjedźecz, hdże jėcham? Schtó je czi to prajik?“

„Hm, to je ßnadno shonicz! Wschak ßym widżak, kak sczе dźenßa rano w Ballymoru s knjesom duchownym Mikkom powjedali a ßo ßmjeli! Njebė to snamjo, so budżecze jeho dźenßa wjeczor saßo widżecz — dokelż dźė rad na irske kwaßy khodźicze? A njemózesche mi tu hnydom na myßle pschińcz, so tez na Hughowy kwaß pschińdźecze? Knjes Mikk tam tez budże a polozja woßady . . . Widżicze?“ powjedasche dale, njedźiwajo na to, kajki sczėhwk mohło jeho wukkadowanje mėcz — „widżicze, tamle deleka mózecze hižo kur widżecz, kiż wustupuje s wuhenjow stareho Nugenta. Hugh Lawlor bjerje ßebi knjeżnu Helenku, a Eliogartszy mkodżenzy ßu wjeßeli, so je ßo saßo wrócził.“

„A nosch ßo wschitzy Eliogartszy mkodżenzy“, praschesche ßo jėsdny dale, „s tajkimile kijemi! każ ty, so bychu nawrócżenje ßwojeho pschecżela wosłkawili?“

Jrczan sawjertnu se ßukatym kijom nad hłowu a wußmja ßo schibakszy.

„Ale kajke by to żiwjenje było bjes kija? Abo njeßym ja Harrig a njepschińdu dha do Komminow? Ale so je ßo Hugh wrócził a ßebi holiczo se strony Komminow sa mandźelsku wosmje, je mjes nami, tak ßebi myßlu, nėkajki pschimėr . . . Dajcze mi wotejku, ważeny knjeże, powjedu wam konja, so by do kamjeni njestorkak — je jich tu polny pucz . . .“

„Prjecz! — wostaj konja! — dźakuju ßo. A praj mi radscho, czeho dla knjes Hugh tak dołho na ßwojim dworje byk njeje?“

Jrczan pohladnu na jėsdneho każ khupak; ale to bě jeno njedowėra.

„To ßam njewėm!“ sawoła skónczńje. „Wo tym ßo nėschtożkuli powjeda. Hugh a Helenka lubowaschtaj ßo hižo wot makosczе; wona pak bėsche Komminka, wón Harrig — a jeju ßwójbje bėschtej roskorjenej. Ale Hugh njemėjesche ani nana, ani macżerje; bě po tajkim ßwój knjes, mėjesche rjane kubło a niczo jemu njesadźėwasche khodźicz wot Barny. Tam bydlesche Davy Nugent. Hugh ma tez

wědomoscźe, ma schulu — a knjeżna Helenka salubowa žo do njeho, so bě bjes schika. A skhadźowaschtaj žo s wjeczora, wo czimž pak starschej niczo njewjedźeschtaj — doniž jeju skónczńje bratr, Domasch Nugent, njelepi. Tu nasta hara; Hugh chzyschе s dobrym woteńcź, ale Domasch bě wobrónjeny. A wumjetowasche Hughej, so žłuscha k bandźe kapitana Rokka a so žo w nozy s běłymi hólzami skhadźuje ... Dajcźe kedźbu, knjeże, koń žo wam spłóschi ... Nó, nó, jeno pomału! ... Njechacźe mi woteźku dacź?"

Koń bě dźiwje poskocził, žnadź bě jeho wotroha kaknuła. Jěsdny pak podźakowa žo pěschemu a tón powjedasche dale:

„Schto a kak je žo po prawym staro, to njewěm; Domascha pak žu namakali pschekkóteho se žamžnym mjeczom. Dokho dwělowachu, hacź žo saže wustrowi; běsche czeźzy a straschnje khory. Hugh wopuschczi žwój dwór. Knjeni Nugentowa hrożesche žwojej dźowzy Helenje khostanje, by-li žebi hischcźe na njeho pomyžlika — a mjes tym namaka žo druhi dobry nawoženja; ale też s tym niczo njebu. Na to semrje stara macź, a Helenka žo jara rudźesche, hinjesche a bě bórsy sa macźerju wumrjeła, hdy běschtaj žo nan a bratr s njeju njewujednakoj, dokelž njemóżeschtaj widźecź, kak hinjesche. W tym czażu wumrje też Domasch, njemóżo wjaz wotkhorjecź — a tak wosta Helenka žama, starajo žo wo stareho nana. Nětko wróczi žo Hugh — a budźemoj woboj, knjeże, też ja, dźenža na jeho kwažu rejowacź."

Jěsdny bě s czicha pschipożłuchał. — „A schto", pocza žo sa khwilu praschecź, „a schto praja k temu kwažej Harrigowje? Je Hugh dobry s nimi?"

Dźiwi hněw pokasa žo pschi tutych žłowach na Jrczanowym wobliczu, wocźi žo jemu hrózbnje sabłyskнuschtej; widźo pak, so je wobkedźbowany, směrowa žo spěschnje saže a rjeknu: „O, s tymi je hacź dotal dobry! Powjeda žo, so na zykym knjesstwje nichtó njemóże tak derje na pschemoh běhacź a s kamjenjemi mjetacź kaž wón ... runjeź móhli žo namakacź tajzy, kiž žu jemu runja a mjenje hordźi ... Ale pohladajcźe jeno, mój knjeże, kak žo ludźo se wschěch rózkow do Barny cźerja!"

Mjes tym běschtaj pucźowarjej do runiny dozpěkoj. Barna leżesche pched nimaj na makej hórzy a se wschěch kónzow khwatachu cźrjódy ludźi wschelakeho napohlada: njeżni najenzy na konju, wobydlerjo s wokolnych městow, knjeńki a knjeżny w kwažnej drascźe w wosach. Mjes pěschimi bě też něschto braschiwych žlepych, kiž žwój zakoscźazy spěw sanoschowachu. Pschewodźeŕ jěsdneho snajesche jich skoro wschěch a chzyschе pokasacź, so žu jemu pschecźiwni.

„Hoho!" wokasche. „Wasch tajki a hinaschi spěw! So byschcźe woprawdźe tak žlepi byli, kaž to jeno cźinicźe! Dźenža w nozy wschak budźecźe hinak hwisdacź, hdyž scźe žebi widźenje s dźežatej schkleńzu požylnili!"

Ale žlepi jemu wotmolwjenja dokžni njewostachu. „Hladajcźe! To je Busch! — kajki sły duch je jeho žem pschiwjedł? — Chzył schtó wě schto dacź, so niczo dobre w myžlach nima." — A pschi tym běchu wježeli, hdyž mózachu jemu s pucza wunicź. A też jěsdny pósna nětko, schtó bě jeho pschewodźak, a sawali žo krucźischo do płaschcźa.

* * *

Scźežka, s cźernjemi a s bosom wobhrodźena, wjedźe k wulkim wrotam, jow dźe žo do kwažneho domu. Bě to wulke, schtyrirózkate twarjenje, kiž bě s wopředka jeno jedyn schož měko, na kotryž pak běchu posdźischo hischcźe jedyn natwarili a se schibrom pschikryli. Něschto bleczkow pched woknami bě s kwětkami požadźanych, a wokoło duri plecźesche žo brěczłau (immergrün). Kaž na wschěch irskich dworach stejachu bróžnje, hródźe a wobydlenja po tsjóch stronach wulkeho schtyrirózka; schtwórta strona a žrjedźisna bě dwór, s kotrehož bě nětko wschón grat srumowany, so bychu tam rejowacź móhli. Hižo bě tu holk a hara a wježelе wyskanje a piskanje. Sa hoscźi s nižscheho žempschińdźenja běchu w wulkich twarjenjach pschi scźěnach blida nastajane; woželebnischi hoscźo dźěchu do hłowneho twarjenja, hdźež jich hospodaŕ, njewjescźiny nan, žam witasche. Jěsdneho njesnajesche ani nan, ani dźowka; ale witaschtaj jeho jara cześcźownje, pschetož duchowny Mikk bě jimaj jeho poruczik a teho dla jeho też do woželebiteje jstwy, do najwoželebnischich hoscźi dowjedźeschtaj. Jow pschińdźe jemu nawoženja napscheczo a pschedstaji jemu žwoju njewjestu. Wobaj drje jeno něschto žłowow hromadźe porěczeschtaj, kaž byschtaj žo njesnakoj; ale kedźbliwe wóczko njemóżesche pschepósnacź, so žo derje snajetaj.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Wjeleszažkužbny žerbski spižacźel a duchowny, knjes can. cap. schol. Michał Hórnik, je 1. septembra žwój schěsćdźesaty narodny dźeń a s dobom žwój schtyrzycźiletny spižacźelski jubilej žwjecził. Knjes Hórnik k tym žerbskim wótczinzam žłuscha, kotsiž žu w žerbskim ludu narodne žiwjenje s wuspěchom sbudźicź pytali a Sserbam nowe pižmowstwo stworili. Se žwojej cźichej dźěławoscźu, s kotrejž je žo wón sa sdźerżenje nascheje droheje žerbskeje macźerneje rěcze prózował, je žebi wón žławne mjeno niz jenoż w Sserbach, ale też bjese wschěmi Sskowjanami scźinił. Pschejemy jemu k dalschemu skutkowanju strowoscź a Boże žohnowanje.

S Budyschina. Ssadowy wunoschk w Łužizy je lětża nimo měry wulki. Wicźny dźeń žo do města wulke hromady žadu pschiwożuja. Dokelž žo telko žadu na dobo pschetrjebacź njehodźi, a žo wón lětża derje njedźerži, je jeho płacźisna hłuboko spanuka. Wikowarjo sa tschaženy žad po zentnarju jenoż 60 nowych pjenjezkow płacźa. Pschi tajkej žměschnje tunjej płacźisnje dźě žo lědma pschiwjesenje do města sapłacźi. Duž je bjes dźiwa, so ratarjo žwojemu žadej shnicź dadźa, abo so jón radscho žwinjom sdawaja, hacź so bychu jón wikowarjam sa někotre plěžnjawe pjenjezki wostajili. Někotrym ratarjam je mudra myžl pschipanuła, lětża se žada wino dźěłacź. Tola kak ma žo to cźinicź? Pschede wschěm je k temu tłoczenska maschina trěbna. Ta pak je, hdyž žo druhdy hakle sa někotre lěta ras trjeba, khětro droha. Tym, kotsiž chzedźa žebi lětża žadowe wino dźěłacź, budźe teho dla lubo, shonicź, so je w tudomnej ratarskej schuli žadtłoczaza maschina, kotraž žmě žo kóždu žobotu wot ranja hacź do pschipołdnja wot kóždeho, kiž žad k tłoczenju pschinjeże, wužicź. Sa tłoczenje žo niczo njeżada, jenoż dźěłacźeŕ, kiž je pschi tym pomozny, žnadne sarunanje dostanje. Nadźijomnje wjele ratarjow tule składnoscź, žwój žad lěpje wuwužicź, njepschepuschcźa. Jeli so žo wjetscha liczba ratarjow samolwi, kotsiž chzedźa žebi se žwojeho žada w ratarskej schuli wino dźěłacź, budźe žo tam žad pódła žoboty też hischcźe druhe dny tłoczicź žměcź.

— W tudomnej ratarskej schuli, kotraž je najstarscha tajka schula w Sakskej, žo 23. oktobra t. l. nowy symski semester sapocźnje. Se staroscźiwoscźu krajneho knjeżerstwa a hornjołużiskich krajnych stawow je Budyska ratarska schula s pschiprawami wuhotowana, kajkeż hischcźe w druhich sakskich ratarskich schulach nimaja, kotreż pak žu też hischcźe w naschim wokrjeżu pschemako snate. Pschede wschěm žo na schuline hospodarstwo pokasuje, do kotrehož 30 kórzow leżomnoscźe žłuscha. Samĕr tuteho hospodarstwa je, schulerjam s praktiskimi pschikkadami wucźbu srosumliwu scźinicź, dale schulerjow w kopaczowej kulturje roswucźicź, kotraž pschi pschibywanju wobydlerstwa pschezo wjazy ważnoscźe nabywa a skónczńje jim wschelake druzinу žada, seleneho warjenja a druhe rostliny sesnacź a pruhowacź dacź. Sa wuwužiwanje žada a druhich wupkodow ratarskeho sahrodnistwa žu žo woželebite pschiprawjenja scźinike. Mkodemu ratarjej je jara wužitne, hdyž móże dźěła wschědneho hospodarstwa wschěbnje wobkedźbowacź, lěpje hischcźe je, hdyž wón žam dležschi abo krótcźi cżaž w ratarskim sahrodnistwje dźěła. Jeli so žo jim njeporadźi, posdźischo wjetsche hospodarstwo nabycź, dha móża też na makym wobžedźenstwje žwoju nawjedźitoscź a wědomoscź, na ratarskej schuli pschižwojenu, k pschisporjenju žwojich dokhodow nakożicź. W interežu ratarstwa žo pscheje, so by žo skutkowanje ratarskeje schule pschezo bóle a bóle sańcź měko a so by žo wona pschezo bóle wot mkodych ratarjow wopytowała.

— Sserbska studowaza mkodoscź je na žwojej poželednjej skhadźowanzy wobsamkła, prěnju njedźelu Michalskich prósdninow, njedźelu 24. septembra, wulět do Bórkowow, w krażnych Błótach leżazych, scźinicź. Kaž žłyschimy, pschihotuje žo sa tutón wulět też žerbski konzert, kotryž budźe žo njedźelu wjeczor w jenym tamnischim žerbskim hoscźenzu wotbywacź. Delnjołużiszy studowazy bratsja wjeżela žo, žo wě, jara na tutón wopyt žwojich hornjołużiskich bratrow a wěchcźa nam dobry wuspěch. Jara swjeżelaze by byko, hdy by tón abo tamny s Hornjeje Łužizy žo pschi tutym wulěcźe wobdźělił. Bórkowy leża woždrjedź Błótow; nasajtra po konzercźe chzemy psches najrjeńsche dźěle Błótow do Lubnjowa jěcź, s wotkelž żeleznizа do Kamjenza a Shorjelza wjedźe. Hodźi žo po tajkim, žo hischcźe tón žamy dźeń do Hornjeje Łužizy wróczicź. Dalsche a drobnische žo hischcźe w „Sserbskich Nowinach" wosjewi. C. H.

— Tele dny žu tu jenu žłużobnu holzu s Libuchowa, kotraž je wschelake jebanstwa skucźiła, sajeli a žudnistwu pschepodali.

— Na tudomnym tsělnischczu bě sandźeny tydźeń parny karużel postajeny. Kowarski pomoznik Stolla, kiž žo na nim wosyschе, pschi tym s nohu do koleża sajědźe a žebi nohu skama.

— Na mandźelsku jeneho Hodźijskeho korbarja běchu sańdźenu ßobotu, hdyž w Budyschinje po swonkownej lawskej haßy dźěsche, widlischcza pschischke. Wona bě jako morwa k semi padnuła, cźehoż dla běchu ju do měschczańskeje hojernje donjeßli. Nasajtra widlischczowy nadpad saßo popuschczi, tak so mózachu wobźaromnej ßonje domoj hicź dacź.

— W 8. wólbnym wokrjeßu ma ßo knjes kubleŕ Michał Kokla w Khróscźizach ſ nowa do krajneho ßejma wuswolicź. Schtó pak ma prawo, ßobu wolicź. Po sakonju maja wschitzy cźi mużſzy wobydlerjo 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa wólbne prawo, kotſiž ßu 1) sakſzy poddanjo, 2) kotſiž ßu 25. żiwjenske lěto dokonjeli a 3) kotſiž sa lěto ſ najmjeńscha hromadźe na kralowskich a gmejnskich dawkach 3 hriwny sapłacźa.

S Lětonja. Ssobotu popołdnju je ßo bróżeń, tudomnemu kublerjej Wróblej ßkuschaza, ſ błyskom sapaliła a ßo ſ domkhowanymi żnjemi do cźista spaliła.

S Noweje Wßy pola Huski. Nasche dźěcźi nětkole do Husczańskeje schule khodźa. Dokelž pak Husczańske schulske stwy dla roscźazeje liczby dźěcźi njedoßahaja a ßo teho dla njebudźa sminucź móz, tamniſchu schulu pak powjetschicź, pak nowu schulu natwaricź, je tudomna gmejna wobsamkła, ßebi ßama jedyn schulski dom natwaricź. Tole twarjenje ßo na prósdne městno ßrjedź nascheje wßy staji. 17. augusta je ßo pschi najrjeńschim wjedrje sakładny kamjeń k naschej schuli położił. K ßwjatoczńoscźi běchu ßo seschli knjes farař Handrik ſ tſjomi wucźerjemi a prěnjej schulskej klaßu ſ Huski, ſ tudomnej schulskej młodźinu, ßobustawami gmejnskeje rady, woběmaj twarskimaj mischtromaj a ſ jara wulkej liczbu gmejnskich ßobustawow. Młodźina bě ſ wjele khorhojemi a wěnzami pschischła. Knjes farař k sakładnemu kamjenjej, ſ pletwami wudebjenemu, stupiwschi rěcź dźerżesche, kotraż, ſ kſchescźijanskim duchom pschewěta, wutroby wschitkich poßkucharjow hłuboko jimasche a sahori; wón w njej wulku ważnoscź kſchescźijanskeje schule wusběhowasche a Jesom Khrysta jeje duchowny wěrny a jenicźki sakładny a rózkny kamjeń mjenowasche. Potom wón ſ modlitwu wo Boże żohnowanje k sapoczanemu dźěłu proschesche. Na to hischcze wón liscźinu wo położenju sakładneho kamjenja cźitasche, kotraż ßo pod sakładny kamjeń położi. Někotſi ſ pschitomnych knjesow po swucźenym waschnju tſi krócź ſ hamorom dyrichu, pschihódne sbożopschecźe k temu prajizy. Někotre khwalobne khěrlusche, kotreż ßo wote wschitkich pschitomnych spěwachu, wyskajzy k njebjeßam klinczachu. Nam wschitkim tónle rjany ßwjedźeń njesapomnity wostanje.

Se Ssowrjez. Wutoru popołdnju wokoło 4 hodźin ßu ßo do domu tudomneho żiwnoscźerja Korczmarja dobyli, stwy a komory swoczinjeli a wschě kamory a kſchinje rospaczili. Paduschi ßu Korczmarjej 12 hriwnow a Korczmarjowej ßkużebnej holzy 15 hriwnow kranuli. Pódla teho ßu skotu pychu Korczmarjoweje mandźelskeje, jako skoty rjeczas, pjeſchcźenje a nawuschnikaj ßobu wsali. S druhich wězow jim niczo ßobuwsacza hódne njebě. Sda ßo, so ßu jenicźzy sa pjenjesami schli; tak ßu woni dwazyczi porow żonjazych schtrympow, kotreż w jenej kſchini sawalene leżachu, wschě roswalili a wutschaßli, měnjo, so ßnadź ßu w nich pjenjesy skhowane. Hacź dotal paduschi hischcze wußlědźeni njeißu. Maja sa to, so je ßo paduchstwo wot dweju mużow wuwjedko, kotrajź staj prjedy teho po Brěsowje khodźo ßebi tamnische twarjenja wobhladowałoj. Tola, dokelž staj tam wschudźe ludźi doma abo na blistich polach nadeschkoj, njejstaj skład nosczе k kranjenju namakałoj. S Brěsowa staj po polach do Ssowrjez schkoj. Jeneho ſ njeju ßu ludźo njedaloko Korczmarjez żiwnoscźe na kamjenju ßedźazeho widźeli. Wón drje je tam na straži był, so by ßwojemu kumpanej k wjedźenju dał, hdy by ßo ſ Korczmarjez ludźi něchtó domoj wrócźił. Se Ssowrjez ßu jeju po pucźu do Schekez hicź widźeli.

S Wjeleczina. Nasche nowe swonjenje, late wot ßławneho lijerja A. Bierlinga w Drażdźanach, klinczi w des-dur a je 58 zentnarjow cźeżke. Wulki swón (des), 33 zentnarjow cźeżki, ma ßerbske napißmo: „Cźesczź budź Bohu w wyßokoscźi a měr na semi.“ Druhi swón (f) je 16 zentnarjow cźeżki a tſeczi swón 9 zentnarjow. Dźěło je ßo wubjernje derje poradźiło. Swonowy stoł je teho runja tón ßamy mischtr stajił a je, runje każ swonowa kwakula a swonowe spały, se żelesa. Nowy zyrkwiny cźaßnik ßo wot knjesa cźaßnikarja Zachariä w Lipsku staji a 1200 hriwnow płacźi.

Se Żornoßyk. Sso ſ Budyschina domoj wrócźiwschi bě ßobotu tydźenja tudomny żiwnoscźeŕ Husak doma na blido ßwój dybsaczny cźaßnik położił a ßo potom na khwilku wotßalił. Hdyž saßo do jstwy stupi, bě ßo cźaßnik ßhubił. Njesnaty paduch bě jón sa Husakowej njepschitomnoscźu kranuł.

S Huczíny. Wo tudomne zyrkwinske schulske městno ßu ßo hacź dotal, schtoż je ßłyschecź, 8 wucźerjo samolwili.

S Rakez. Nasche „Sserbske Burske Towaŕstwo“ mějesche sańdźenu njedźelu ßhromadźisnu. Po jeje wobsamknjenju ßo na to dopomnichmy, so nowowólby do sakſkeho ßejma pscheð durjemi steja. Jenohłóßnje a jenomyßlnje ßo pschitomni sa to wuprajichu, nascheho dotalneho sastupjerja, knjesa Michała Koklu, ſ nowa wuswolicź; pschetoż wón je muż ſ burskeho schtanta, pola naß derje snaty, lubowany a wulzy cźesczeny. Wón je interesßy nascheho wokrjeßa ſ wulkej wustojnoscźu sastupował a ßebi naschu dźakownoscź sałkużił. Duż radźimy łóżdemu, so by pschi wólbje knjesej Kokli ßwój hłóß dał.

Se Ssmjeczkez. Pschichodnu njedźelu 3. septembra popołdnju w 4 hodźinach budźe ßo w tudomnych kupjelach wólbna ßhromadźisna wotbywacź. Na tejle ßhromadźisnje ma ßo dotalny sastupjeŕ 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa, knjes kubleŕ Michał Kokla w Khróscźizach, ſ nowa jako kandidat k pschichodnej wólbje do sakſkeho krajneho ßejma postajicź. Wschitzy pschecźeljo a pschiwißowarjo knjesa Kokle, kiž je hacź dotal ßwój wólbny mandat ſ wulkej pilnoscźu, wustojnoscźu a wuspěchom sastawał, ßo należnje pscheproschuja, mjenowanu wólbnu ßhromadźisnu wopytacź.

S Delnjeho Wujesda. Pjatk wjecźor staj na tudomnym dwórnischczu dwaj tworowaj cźahaj na ßo srasykoj. Cźah, kiž se Shorjelza jědźesche, do cźaha, ſ Kohlfurta pschijědźazeho, storczi. Wobej lokomotiwje a něktore wosy buchu ßylnje wobschkodźene. Na sraženju je pjecźa wjednik Wojerowskeho cźaha wina, kotryż je do dwórnischcza sajcź, njedostawschi snamjo k sajědźenju.

S Wulkich Sdźar. Byka, kotryż bě ßobotu tydźenja njedaloko Cźornego Hodlerja pola Radworja cźeknuł, ßu sańdźenu wutoru ßożownje tu popadnuli. Sańdźenu ßobotu běchu jeho pola Holeschowa widźeli. Po brósy duzy bě jeho jena żona w pschirowje leżazeho wohladała a na njeho sawokała. Byk bě na to hnydom stanuł a ßo k żonje směrom pschibliżił, sa njej pschecźelnje nuchajo. Żónska pak ßebi tola njebě swěriła, jeho pschimnucź; duż bě jemu dale běżecź dała. Łahowske knjejstwo, kotremuż byk ßłuscha, je na jeho popadnjenje wjetsche pjenjeżne myto ßlubiło.

S Cźiżowa. Ssobotu popołdnju $^1/_2$3 hodźin je tu pschi Bożim njewjedrje błysk wuhloweho dźěłacźerja Hejtmana, kiž w jenej wuhlowej kólni pschebywasche, sarasył a jeneho druheho dźěłacźerja pohłuschił.

Se Sslepeho. Tudomny żelesniski dźěłacźeŕ Hanso Sprejz je na dwórnischczu w Běłej Wodźe sańdźenu njedźelu do njesboża pschischoł. Wosy ranjěrujo wón pod koła jeneho wosa pschińdźe, kotreż jemu dłoń praweje ruki wotjědźechu. Snjesboženeho ßu hnydom do Khocźebuskeje kliniki dowjeili. Tam ßu jemu wutoru prawu ruku wysche łohcza wotrěſnucź dyrbjeli.

Přilopk.

* Ssměschny podawk je ßo pola Mischna stał. Tam chżysche jedyn wobydleŕ ßwoje koło pschedacź a bě jo do nowinow stajicź dał. Duż pschińdźe młody muż k njemu a prajesche, so chże ßebi koło kupicź, so pak hischcze jěsdźicź njemóże. Na to ßo pschedawał ſ kupzom na dróhu poda, so by jeho jěsdźicź nawucźił. To ßo jemu też lohzy poradźi. Mjes tym ßo wo płacźisnu wujednaschtaj. Prjedy pak hacź kupz koło sapłacźi, chżysche hischcze kruch pucza bjes pomozy pschejěcź. Sso straschnje motajo bě něhdźe 30 krocźelow daloko pschischoł, na dobo ßyże ßo każ wuwucźeny jěsdźeŕ do ßedła a teptasche ſ tajkej spěschnoscźu do prědka, so mohł někotrehożkuliż wo wjetu jěsdźerja sahańbicź. A koło a jěsdźerja pschedawał nihdy wjazy njewohlada. Sa to pschinjeße ßo spodźiwazemu měschczanej nasajtra póstnik pokne sapłacźenje, tak so ani pjenjeżka njepobrachowasche. Jako samolwjenje bě cźěkanz na wotrěſk napißał: Wczera ßo nochżych wrócźicź, mějcze dźak sa Wasche nawucźenje.

* Wulkeho njesboża je ßo minjenu njedźelu ßwójba pschekupza C. w Lipsku pschi promenadach, w tſeczim poschkodźe bydlazeho, *sminuła*. Dokelž ßo w kuchini wschelake porjedźesche, bě knjeni C. nusowana była, wo stwje waricź. Po wobjedźe ßo knjes C. se ßwojej żonu na pucź poda, so by snatych wopytał. Prjedy pak, hacź woteńdźeschtaj, ßwojej dźěſczi, dwě- a wóßomlětnu holczku, ſ małym pßyczkom do jstwy samknuschtaj. Starschej nieběschtaj hischcze dołho prjecź, hdyž ßo dźěſczomaj wostudźi. Duż starsche dźěczo durje ſ kluczom, kiž na kluczowzu wißasche, wotamkacź pocza. To ßo jemu skónczńje też poradźi, a wobej dźěſczi ßo do kuchinje podaschtej, so byschtej ßebi tam hrajkałej, pßyczka pak wo stwje wostajischtej. Něhdźe po pjecźich hodźinach ßo starschej domoj wrócźischtaj a sapoczeschtaj dźěſczi, dokelž

běschtaj jej w kuchini nadeschłoj, jeju njepoßłuschnoscże dla hnydom jara ßwarjecź. Bórsy pak dyrbjeschtaj spósnacź, kajkemu njesbožu bě njepoßłuschnosćź holczży wukhowała. Hdyž mjenujzy starschej durje wotewrischtaj, ßo jimaj husty kur napschecźiwo walesche, kiž bě zyku stwu sacźmik. Njebudźischtej-li dźěsczi stwu wopuschczikej, budźische ßo ſ wěstotu ſ jeju žiwjenjom stało. Sawostajeny pßyczk bě saduscheny.

* S rubjenjom na dróhach pschezo hórje bycź póczinje. S Lipska ßo saßo rubjeżny nadpad w lěżu wosjewja. Rosnoscherja jenych Lipsczanskich nowin běchu pońdźelu wupóßkali; jeho pucź wjedźesche jeho skónczinje do Konjez a do Schleußiga. Młody muž, ſ mjenom Finka, dopołdnja wokoło jědnaczich ſ Konjez woteńdże a dźěsche po schczeżzy psches Liniju do Schleußiga. Něhdże ßrjedź Linije jemu schtyrjo młodźi khadlojo do pucza stupichu a ßebi mi a tebi niczo jeho pjenjesy žadachu. Hdyž ßo jim Fink sapowjedźi a jim kasasche, so dyrbja jeho na pokoj wostajicź, jeho jedyn ſ tych młodych njeplechow ſ woběmaj rukomaj sa schiju shrabnu, jeho nakhili a dajesche. Jedyn druhi ßo jemu do saka dobycź pytasche, so by jemu móscheń rubił, w kotrejž bě něhdże 10 hriwnow. Jenoż teho dla, dokelž ßo Fink do teho boka hromadu scżeże, na kotrymž mějesche móscheń w saku, bu ßlépz sadźěwany, ju namakacź. Wěz pak by najskerje hórje wupadła, njeby-li w tym wokomiku po bliskej drósy rěsnik nimo pschijěł, na kotrehoż ßo dohladawschi njekraßnizy rucże czeknuchu. Rěsnik Finka na wós ßobu do Schleußiga wsa. Fink praji, so tych khablow ſ wěstotu spósnaje, hdyž jich wohlada.

* W nozy k minjenej njedźeli wokoło dweju hodźin młynkowa w Unterwiesenthalu, Marja Majowa, ßwojeho młodeho pßa wo ßwoje komorine durje drapacź wußłyscha. Duž chzysche ßo do hródże podacź, dokelž ßebi myßlesche, so ßnadź je něka̧ka hara mjes skotom pßa k tajkemu spodźiwnemu drapanju samóhła. Hdyž pak po skhodże dele dźěsche, ju zusy muž ſ czornym wobliczom k semi porasy a lampa jej haßnu. Na jeje wołanje paduch czeknu. Wón bě hižo wo stwje dwaj kaschczikaj swoczinjak.

* (Po pjecźadwazecźich lětach.) Na kónzu schěsczdźeßaczich lět na klóschtrskej haßy w Barlinje rěsnik F. bydlesche, kotrehoż rěsnistwo wjele wunoschesche. Ras bě ßo jemu 500 tolerska papjera shubiła, kotruž běsche ßebi se ßußodom wuměnik a ſ nusnotu na blidże leżo wostajił. Wscho pytanje bě podarmo, a tukanje skoži ßo na ßłużobnu holzu, kotrejž běchu krótko prjedy ßłużbu wupowjedźili. 20 létna holza bu sajata a dyrbjesche někotre njedźele w pschepytowanju w jastwje ßedźecź. Skónczinje dyrbjachu ju ſ jastwa puschczicź, dokelž niczo na nju pschinjesecź njemózachu. Posdźischo rěsnik ßwoje rěsnistwo skoži a ßebi w swěrinskej sahrodże vilu kupi, kotruž se ßwojej ßwójbu wobcżeże. Něhdże psched tydźenjom bě jeho jeniczka dźowka, kiž bě tehdy, hdyž bě ßo ta papjera shubiła, 5 lět stara była, k njemu na wopyt pschischła a pomhasche ßwojej macźeri jenu komoru wurumowacź. Pschi tym młodej žonje mały klubuch wołmy do rukow padże, na kotrymž bě ßo sub cżaßa khětro kažazy wopokasał. Ssebi na niczo njemyßlo jón wona wotwiwacź pocża. Sso jara spodźiwajo w nim prusku 500 tolersku papjeru namaka. Nětko ßo dohlada, so bě w ßwojim cżaßu tu papjeru do klubucha sawiła; pschetoż wona na njej ßwoje prěnje pospyty widźesche, kotrež bě na nju ſ wołojnikom pißajo cźiniła. Tu bě do klubuschka sawiła a potom po dźěcźazym waschnju na nju sabyła. Wěso młoda knjeni hnydom ßwojimaj wobstarnymaj starschimaj ßwoju namakanku sjewi. Nětko ßebi bohaty F. wschu prózu dawasche, so by ßwoju něhduschu pschedawarku wußłědźił. Skónczinje ßo jemu to poradźi. Wona w jenym twarjenju na Barnimskej drósy jako jara potrěbna wudowa bydlesche. Tele dny je ju jeje něhduschi knjes wopytał a jej, ju jara wo wodacże prosscho, 1500 hriwnow jako sarunanje jeje tehdyscheho pschětracza na khude blido naßadźał. Tu 500 tolersku papjeru pak je ßebi k cżaßżiwjeńskemu wopomnjenju do ßwojeho pjenjeżneho kamora położił.

* S Delnjeho Haßlowa pißaja: Saßo je kcźejaze cźlowiske žiwjenje do mordarskich rukow padnuło. Podkopnizy namakachu rano duzy ſ nózneho dźěła ßrjedź dróhi, kotraž nimo podkopkow „Kraloweje Marje" w Kainsdorfje wjedże, cźěło młodeje holzy w rostorhanej drascże a se błědami sadajenja na schiji. Wboha holza je 18 létna dźowka podkopkoweho nawjednika Masalskeho ſ Bokwy. Wona je se ßwojim lubym se sawjeßelenja w Kainsdorfje schła a hdyž je ßo wot njeho dźěliła była, je ju najskerje jedyn sawistnik, kotrehoż bě sanjechała, nadpadnuł. Cźlowjeka w módrym wobleczenju ßu ſ tamneje bliskosczże cźěkacź widźeli. Roshorjenje je w zyłej wokolnosczi jara wulke. Nimale na tym ßamym městnje bu psched létami jedyn herz ſ Zwikawy se żarliwosczu skónzowany.

* S Delnich Polkowiz pißaja hornjoschlesynske nowiny: Ssyn wobydlerja S. w Delnich Polkowizach, w Glogauskim wokrjeßu, hischcże niz 12 lět stary, bě ſ młódschim ßynom ratarja Heinricha na polach. Tam ßo ſ nim dla někotrych kruschwow swadźi a w pschekorje jemu hrożesche, so jemu schiju pscherěsnje. Na to ßo do Heinrichez domu po nóż poda, a hdyž saßo na polo won pschińdże, wón Heinricha do dólczka cźißnu, ßo na njeho klaknu a jeho hłuboko do schije rěsnu. Na hólczezowe schkrěczenje pschiběżachu dorosczeni a wumóchu jeho se stóstniskich rukow.

* So by do wojakow njetrjebał, ßo dźěłaczeŕ ſ Endenicha pjecź krócź do porsta (pokasowarja) lěweje ruki rubnu. Kósczź bě ßebi 3 ras pscherubnuł a zyły porst dyrbjesche ßo jemu wotewsacź. Dokelž běsche ßo to krótko psched hrożazym wusběhnjenjom do wojeŕstwa stało, a dokelž skuczeŕ dopokasacź njemózesche, so je ßo snjesbožik, ßu jeho hnydom ßadźili a Bonnska khostanska komora je jeho k połdralětnemu jastwu saßudźiła.

* Žałoßna wěz je ßo w Baltcże (w Pólskej) stała. Zusy ſ Ameriki do hosczenza pschińdże a hosposy wulku sumu pjenjes k khowanju pschepoda. S tym do spytowanja sawjedźena hosposa ßwojeho hoscża spižy ſ nožom skónzowa a jeho cźěko do pinzy skhowa. Hospodaŕ domach był njebě. Hdyž domoj pschińdże, jemu jeho žona cźěko pokasa a hnydom wón w nim ßwojeho ßyna, kiž bě psched mnohimi létami do Ameriki wucźahnuł, spósna. Duž se strózelemi morwy k semi padże. Mordarku ßu sajeli. Dokelž bě dołho w prjeczkach był, macź ßwojeho ßyna spósnała njebě. Hdy by pak woprawna macź była, by jeho wěscże spósnała; pschetoż macźerne wóczko je dźěsczu napschecźiwo dwójzy wótre, dokelž psches wutrobu hlada. Ale to bě czerczíza a niz macź.

* W Ssedmohródskej ßu njedawno dweju mjedwjedźerjow, Illiu a Juroa Struphowa, w Orovecu sajeli, dokelž je ßo wukopało, so staj ßwoje mjedwjedże (bary) ſ cźlowjecźim mjaßom žiwikoj. Staj w městach a na wßach dźěczi rubikoj, je morikoj a po kruchach mjedwjedźam k sežranju mjetakoj. Ludźo, kiž shubjene dźěczi pytachu, na polach dźěcźaze koscże namakachu. Duž hnydom na teju mjedwjedźerjow tukachu. Taj też ßo hnydom mi a tebi niczo wscheho wusnaschtaj. Illia měnjesche: „Mój Božiczko! saßkužba je ßnadna, a mjedwjedże ßu hłódne", mjes tym so jeho bratr dźesche: „Illia je mje narěczał, so chzemoj ßwoje skoczata ſ cźlowjecźim mjaßom žiwicź. Cźlowjecże mjaßo dże mamoj darmo."

* W Italskej mějesche młodźenz rjanu brodu a nětko dyrbjesche k wojakam. Wón ßlubi ßwojej lubzy, so ßo ſ tej ßamej brodu saßo k njej wrócźi. Ale běda, jeho wyschk njemózesche brodow snjesecź a pschikasa jemu, ßebi brodu wottruhacź. Rekruta ßo na sakoń powoła, po kotrymž móża wojazy brodu noßycź, a dasche ßo radscho pschescźěhacź, hacź so by ßwoju brodu shubił. To trajesche někotre léta. Létßa 20. julija běsche brodakowy cżaß nimo a jeho pschescźěhanje dyrbjesche kónz měcź; duž dosta hischcże poßlednje dny arrest. Do dźěry stupichu jedyn dźeń schescźo podwyschzy ſ brodutruharjom. Nasch brodak spósna, schto dyrbi ßo stacź, skoczi sa blido a wobarasche ßo se stólzom kaž njemdry. Woni jeho pschemóchu a wuwjasachu. Nětko bě ßo wo brodu stało. Njeßmilnje ju tón schkrabak tsihasche. Pódla jeho wjele ras rěsnu. 20. julija brodaka puschczichu. Wón pak dźěsche runy pucź k wójnskemu ministrej a wobskorži wyschka. Tón bu hnydom wotßadźeny. Nasch brodak pak njecha prjedy domoj k ßwojej lubzy, hacź saßo brodu njesměje.

* Nimale kóżdy tydźeń ßo wot sapocżatka zkowneje wójny ßem sadźeranja mjes pscheßmykarjemi (Schmuggler) a ruskimi namjesnymi wojakami stawaja. Tak ßu ruszy kosakojo w nozy k schtwórtkej jene pruske pscheßmykarske paßmo do njeho tsélejo domoj wrócźili. Wóßomnacżelětneho pachoła ßu pschi tym do schije tsélili, tak so ſ cżeżka se žiwjenjom woteńdże, druhi muž je kulku do pleza dostał.

* Žadławy skutk je Albanesti w parokódźi „Chios", na kotrejž ßo ßobu do Konstantinopla wjesesche, wuwjedł. Wón spyta w nozy młodu Turkowku, kiž bě ſ nim mjes nakrywnymi paßażeremi, pschemozowacź. Na jeje wołanje jej bliske woßoby na pomoz khwatachu, a hdyž ßo Albanesti wot wschěch stron wobdaty widźesche, wón ßlepje do ßwojich jimarjow ſ revolverom tsélecź pocża. Wot schescźich wutsélow dwaj mißnuschtaj, druhe schtyri pak bohużel trjechichu. Prěnja kulka turkowskemu holeczu płaczesche, kotruž hnydom mori; druha młodeho grichiskeho pschekupza trjechi a jemu do wutroby dźěsche, tak so sa mało minutow wudycha. Wysche teho buschtaj jedyn grichiski měschnik a jedyn matrosa tak cżeżzy sranjenaj, so lědom se žiwjenjom woteńdżetaj. Hakle hdyž bě saßakły cźlowjek revolver zyle wutsélał, ßo łódźinemu mużstwu radźi, jeho wuwjasacź. Hdyž psches Dardanelle jědżechu, ßu jeho poliziji pschepodali. Wěscże jeho sa někotre dny wobwjeßnu.

* (Dobra wuſkuſchowarka.) Na jenej Barlinſkej bróſy wóndano wjeczor hromada ludźi makeho ſabkudźeneho hólczeza wobdawaſche, kotryż na wſchě praſchenja jenoż wotmolwjeſche, ſo Joſef rěka, a kiż ßo domoj namakacź njemóże. Duż tam a jow hudachu a dokelż niczo njewuhudachu, chzychu ßo ſkónczńje ſ nim na poliziju podacź. „Ach, ſchto“, ſawoka runje pſchiſtupiwſchi żónſka, na kotrejež wobliczu bě widźecź, ſo wě, ſchto chze, „bórſy wuſkuſchu, hdźe hólczińſko ßkuſcha“. Duż ßo k płakazemu ſabkudźenemu hólzej wobroczíwſchi dźeſche: „Hólczko, k komu dha ty ſa nana po palenz khodźiſch?“ „K Schwendyej“, hólczk hnydom wotmolwi, a ßo ßmějo ßo dobra ſkuſchowarka ſ nim k pomjenowanemu korczmarjej poda, hdźež ßo dźěczo jako ßyn w bliſkoſczi bydlazeho korbarja wupokaſa.

* Zadkawu ruboſcź je njedawno jedyn pohoncź Steckel w Elberfeldźe ſkuczik. Wón ßkużeſche pola knjeſa, kotryż ſ piwom wikowaſche a pola kotrehoż mějeſche piwo w bleſchach roswożowacź. Nas běſche do Barmena jěcź dyrbjał, bě pak tak ſpěſchnje jěk, ſo dyrbjeſche jemu jeho knjes to porokowacź. Bórſy na to knjes ßkyſcheſche, ſo běſchtej jeho ſkoczeczi, luboſnaj ponikaj, w hródźi jara njeſměrnej. Duż do hródże dońdże a widźeſche, ſo ßo wbohej ſkoczeczi żadkawje czwilowaſchtej. Steckel běſche kóżdemu ſe ſkobami, ſo bě ßo naßwarik, khoſchczińſchczo něhdże meter hłuboko do żiwota ſahnał, jenemu ſ tajkej mozu, ſo bě ßo toporo wotlemiko a konikej w żiwocze tczazy woſtało. Tón hižo naſajtra kónz wſa. Druhi ßnadź budże ßo ſdźerżecź hodźecź. Steckel je tajkeje hruboſcże dla k dwěltěnemu jaſtwu wotßudźeny.

* Najwjetſchi wojak němſkeho wójſka, w tu khwilu k ſchtyrnaczednjownemu ſwuczowanju ſkasany, w Aachenje pſchebywa. To je jedyn jako vicefeldwebel ſwołany referendar ſ Gelſenkirchena, kotryż pſchi ßwojej ſ zyła derjeſroſczenoſczi 2 metraj a 6 zentimetrow měri. Sswoju aktivnu ßkużbu je pſched někotrymi lětami jako jenolětny dobrowolnik pola prěnjeho garderegimenta w Barlinje czinił. Wſchudźom, hdźež ßo tón hobor pokaſa, ßo jemu wulzy dźiwachu. Sa njeho hotoweje uniformy żaneje njebě, duż dyrbjeſche ßebi ßwoju ßamßnu ſ Gelſenkirchena póßkacź dacź.

* Wo pſcheżidźenju ſchulow w Praſy tamniſche němſke „Schulſte Nowiny“ pißaja: Na němſkim holczażym gymnaſiju w Praſy w ſchuſkim lěcze 1892/93 pſchihotowazu ſchulu 369 ſchuleŕkow wopytowaſche, 214 ſ nich běchu żidowki. Na Nowoměſchczańſkim němſkim ſtatnym wyſchſchim gymnaſiju hacź do kónza ſchulſkeho lěta 461 wucżomzow ſtudowaſche, mjes nimi bě 200 katholikow, 23 proteſtantow a 238 żidow. — Němſku pſchekupſku akademiju 459 poßłucharjow wopytowaſche, a to 193 katholikow, 23 proteſtantow a 255 żidow. Kſchczeni żidźi njejßu ßobu do żidow liczeni.

* W Zſanbolije w Wuheŕſkej ßwjeczeſchtaj praſtary Jan Szatmary a jeho mandźelſka tele dny w poknej ſtrowoſczi ßwoj ſtoty wěrowanſki dźeń. Nětczíſchi narod jeju hinaſcheju njeſnaje, hacź w tu khwilu ſtaj. Hižo dołhe lěta jeju do ſtarzow licża, a tola ſtaj ßebi nimale hacź dotal wobaj wſcho, ſchtož k ſeżiwjenju trjebaſchtaj, ſe ßwojimaj rukomaj ſaßkużikoj. Nětko pak jimaj to wjazy mózno njeje, a dokelż ſe ßwojeho pſcheczelſtwa żanu żiwu duſchu wjazy na ßwěcze nimataj, je Zſombolińſka gmejnſka rada w ßwojim poßlednim poßedżenju wobſamkła, praſtarymaj mandźelſkimaj doßahazu pjenjeżnu podpjeru pſchipokaſacź.

* (Scże hižo něſchto widźeli?) W Biharu pola Großwardeina dźěſche tele dny tamniſchi wobydleŕ Michał Sarközy popołdnju w dwěmaj domoj. Po bróſy duzy ſetka někotrych ſnatych a wopraſcha ßo jich: „Scże hižo něſchto widźeli?“ „Schto to?“ ßo wopraſchachu, ßebi na niczo nadpadne njemyßło. Měſto wotmolwjenja Sarközy piſtolu wuczeże a ßo ſatſěli.

* (Duel mjes nanom a ßynom.) Fabrika w Aubervilliersu pola Pariſa, w kotrejž ßo pſchikupny hnój dźěka, bě wóndano měſtno njewſchědneho duela. Nan Flourent, 55 lět ſtary, ſe ßwojej żonu tak ſlě ſakhadźeſche, ſo wona pſched ſcheſczimi měßazami dom wopuſchczi a ſe ßwojim ßynom Filippom khudobne wobydlenje wobczeże. S teho mjes nanom a ßynom, kotrajž w jenej fabriży hromadże dźěłaſchtaj, nahłe pſchekory naſtawachu, kotrež pak druſy ßobudźěłaczerjo pſchezo ſaßo wujednachu. Pſched tydźenjom ſetka Nikolas Flourent ßwojeho ßyna w trochu wotleżanym pſchitwarje a wospjetowaſche ßwoje hroženja. Filipp jemu krucze wotmolwi, ſo macź wo nim niczo wjazy wjedźecź njecha, dokelż je ju pſche dołho czwilował. Roshorjeny ſ njehornym wumjetowanjom nan Flourent czeżki żelesny łopacź ſhrabnu a ßo ſ nim do ßwojeho ßyna da. Tón jeho łopacź ſe ßwojim łopaczom ſbożownje wotraſy, tak ſo jeho njeſaraſy. Nětk nawalne bědowanje naſta, kotrež pak jenoż někotre ſekundy trajeſche. Filipp Flourent leżeſche wſchón krwawy na ſemi. Nan bě jemu tſi porſty praweje ruki wotraſył. Młodeho muża do hojerńje dowjeſechu, nan pak ßo bjes wobaranja ſajecź daſche.

* 54,102 hußy ßu w běhu minjeneho měßaza pſches Torunſke dwórniſchczo pſchewjeſli. Wone ſ Ruſkeje pſchińdźechu a dźěchu wſchitke do Wodrineje niżiny (Oderbruch), hdźež je wukormja a ßo potom dale pſchedadża.

Jěſdny plan żelesnizow wot 1. meje 1893.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza .	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rychbacha .	11,48	—	—	5,5	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija .	12,37	2,14	—	5,25	8,48	11,37	2,30	3,16	5,6	7,42	—
Budyſchina .	1,27	2,38	3,57	5,59	9,24	12,16	2,54	3,52	5,42	8,18	9,22
Biſkopiz . .	—	—	4,28	6,35	10,1	12,54	—	4,30	6,18	8,54	10,6
				1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa .	—	—	4,50	6,59	10,25	1,18	—	4,54	—	9,19	—
Radeberga .	—	—	5,1	7,8	10,34	1,27	—	—	6,48	9,28	10,34
Do Draždźan .	—	3,40	5,29	7,30	11,0	1,53	3,57	5,26	7,11	9,51	10,58

S Draždźan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan .	—	6,16	9,5	10,30	12,30	3,25	5,15	7,7	9,12	11,45	12,57
Radeberga .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa .	—	6,53	9,42	—	1,7	4,0	5,53	7,52	9,49	12,31	—
					1-3.						
Biſkopiz . .	—	7,21	10,9	—	1,30	4,24	6,22	8,24	10,14	12,56	—
Budyſchina .	5,14	7,57	10,45	11,33	2,1	4,57	6,55	8,52	10,46	1,24	2,3
Lubija . .	6,35	8,38	11,26	11,57	2,38	5,32	7,33	—	11,24	—	2,28
Rychbacha .	7,6	8,55	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,19	12,4	12,22	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,38	10,45	1,19*	2,2	4,55	8,25
Dźěżnikez	5,19	7,53	10,55	1,32*	2,12	5,5	8,34
Budeſtez	5,26	8,6	11,3	1,42*	2,20	5,13	8,42
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,26	5,19	8,48
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,28	8,56

* Jěſdźi jenoż njedźelu, ßrjedu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,2	8,47	11,42	—	3,5	5,47	9,22
Roswodez	6,13	8,55	11,50	—	3,16	5,58	9,31
Budeſtez	6,23	9,1	11,56	12,42*	3,24	6,8	9,37
Dźěżnikez	6,34	9,9	12,4	12,52*	3,35	6,19	9,45
Do Budyſchina	6,45	9,17	12,12	1,4*	3,46	6,30	9,53

* Jěſdźi jenoż njedźelu, ßrjedu a ßwjate dny.

S Budyſchina do Rakez.

S Budyſchina 6,51 10,47 3,58 8,57
Zidowa 7,2 10,58 4,9 9,8
Makeho Wjelkowa 7,10 11,7 4,20 9,16
Radworja 7,22 11,21 4,35 9,28
Kaßowa 7,29 11,31 4,42 9,35
Njeßwaczidła 7,39 11,42 4,54 9,45
Scheſchowa 7,47 11,50 5,2 9,53
Do Rakez 7,55 11,58 5,10 10,1

S Rakez do Budyſchina.

S Rakez 4,42 8,10 12,34 6,54
Scheſchowa 4,51 8,19 12,43 7,3
Njeßwaczidła 5,1 8,27 12,52 7,13
Kaßowa 5,11 8,37 1,5 7,27
Radworja 5,20 8,44 1,14 7,35
Mak. Wjelkowa 5,34 8,56 1,28 7,48
Zidowa 5,42 9,4 1,36 7,56
Do Budyſchina 5,52 9,14 1,46 8,6

S Budeſtez do Hornjeho Kumwalda.

Woſowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4
S Budeſtez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,41
Kbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliż	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,57
umwalda	6,48	11,38	2,5*	5,44	10,2
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12*	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18*	5,57	

* Jěſdźi jenoż njedźelu, ßrjedu a ßwjate dny.

S Hornjeho Kumwalda do Budeſtez.

Woſowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6*	2,33	8,1
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13*	2,40	8,8
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,51	8,15
Kebliż	5,7	8,38	12,26*	2,59	8,21
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	3,3	8,25
Do Budeſtez	5,22	8,53	12,41*	3,14	8,36

* Jěſdźi jenoż njedźelu, ßrjedu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,3	8,48	12,8	3,58	8,48
Połczńizy	6,27	9,12	12,32	4,22	9,14
Großröhrsdorfa	6,36	9,22	12,42	4,32	9,25
Do Arnsdorfa	6,47	9,34	12,54	4,44	9,36

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,16	10,31	1,24	5,54	9,55
Großröhrsdorfa	7,32	10,45	1,39	6,9	10,9
Połczńizy	7,41	10,54	1,48	6,18	10,18
Do Kamjenza	7,59	11,12	2,7	6,37	10,36

Dwajschoßna **kněža** se sahrodu a kórzom pola je w Budeſtezach na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Jana Hübnera** w Hajnizach.

W Bukezach je **kněža** cžo. 11, pschi drósy leżaza, maßivne twarjenje ſ khlamami a ſ wukładnym woknom, se 6 kórzami pola a łuki, ſa kóždeho wikowarja ßo hodźaza, se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja cžo. 10b tam.

200 prósdnych **mukowych měchow,** jenoż ras trjebanych, jenotliwje a po zylisnach tunjo pschedawa pjekarski mischtr **J. Scholze** na garbarskej haßy.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkſhirskeje a tež cžornopißaneje Berkſhirskeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cžaßej pschimĕrjenych niskich płaczisnach na pschedań na knjeżimaj dworomaj

w **Budyschinku** a **Pschiwcžizach.**

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pscheńzy porucza tunjo

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na ſnutskownej lawskej haßy 10.

Dźĕlba wschelakich
dobrych brußow
ßo tunjo wupschedawa pola

Oskara Buttera
pschi žitnych wikach 2.

Khofej

ßyry a paleny w dobrych a najlĕpschich druźinach poruczataj jara płaczisny hódno

Schiſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawskej haßy.

Korjenjowy wolij, zitronowy wolij

najlĕpscheje hódnosce
po zylisnach a jenotliwje tunjo porucza

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na ſnutskownej lawskej haßy 10.

Safran

cžisty mlĕty w najlĕpschej tworje po zylisnach a jenotliwje tunjo porucza

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na ſnutskownej lawskej haßy 10.

Pschenčznu muku,
pizny gris,
wotruby,
maißowy schrót
porucza tunjo **J. A. Hejda**
w Wrĕſowje.

Trawowa awkzija.

Sſrjedu 6. ſeptembra t. l. popołdnju wot 1 hodźiny ma ßo lĕtuſcha wotawa nĕkotrych knjeźich łukow po ſahonach, ſ wumĕnjenjemi, prjedy woſſjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Delnjohórczanske knjejſtwo.

Wotawowa awkzija.

Wotawa na pschiſprejnych łukach Kolbiczanſkeho, Schcżeńczanſkeho a Wyßoczanſkeho knjeżeho dwora, kotrež k Rakeczanſkemu knjejſtwu ßłuſcheja, ma ßo

ſchtwórtk 7. ſeptembra t. l.

na pscheßadźowanje pschedawacź.

Rano wot 8 hodźin w Kolbizach.
Sapoczatk pschi hrodowej łuzy.

Wot 10 hodźin w Schcżeńzy.
Sapoczatk pschi młynskej łuzy.

Popołdnju wot 3 hodźin w Wyßokej.
Sapoczatk pschi Sprejnym moſcże.

W Rakezach, 28. auguſta 1893.

Wyſchſchi hajnik.
Jako ſaſtupjeŕ **Wenke.**

Julius Höhme,

ſaſtupjeŕ internazionalneje maſchinſkeje wuſtajeńzy
w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlĕpje** dźĕłane

łokomobile a parne młócźaze maſchiny wot 2 konjazeju mozow,
ſchĕrokomłócźaze maſchiny, ſ gópelom a paru ßo cžĕrjaze,
jenopscheżne młócźaze maſchiny, wubjernje dźĕłaze,
ruczne młócźaze maſchiny najnowſcheje konſtrukzije,
bĕrny rostłócźaze a **bĕrny rosrißaze maſchiny,**
rĕſaki ſa berny a rĕpu, cžiſcźaze maſchiny,
mjetlizy, butrowanſke maſchiny, butrumjatowarje, młocźinki,
viktoria-ſeparatory, ſ ruku a maſchinu ßo cžĕrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy ſazynkowaneho worzłoweho blacha, **żeleſne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noſchne), **triĕry** najlĕpscheje konſtrukzije,
młynſke zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkótne wahi,
łuczne bróny, ßamßne dźĕło, ſakońſzy ſchkitowany ſyſtem, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych brónow** pscheměnicź, pschezo najlĕpſcheje, wupruhowaneje konſtrukzije.

Najpschihódniſche wumĕnjenja dla płaczenja? Pruha dowolena! Proſpekty darmo!

Pschedawarnja a ſkład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

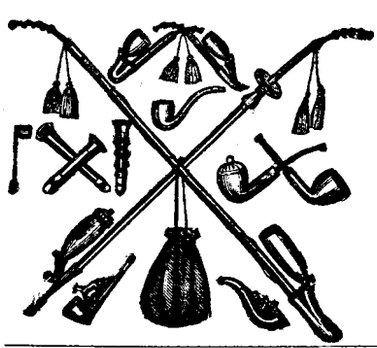

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetſchim wubjerku
porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.
Najtuniſche źórło ſa ſaßopſchedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźĕłarni.

Woſſjewjenje.

Cžeſcženym wobydlerjam **Hodźija** a wokolnoſcże k wjedźenju dawam, ſo ßym w Hodźiju pschedawarnju **hotoweje drasty a wurĕſnych tworow** wotewrił. Proſchu na mnje pschi potrjebnoſcźi ſpominacź. Najlĕpſche a najtuniſche kupowanſke źórło.

Guſtav Zirnſtein.

Pawoł Giebner

na bohatej haßy cžißło 18,
ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,
porucza ßwoju

winarńju
ſ winownju a ßnĕdarńju.

Wino w kaſchczach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a tež w cžwizach roſeſcźelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchĕ druźiny **cžerwjeneho** a **běłeho wina.**

Kóždy móże ßo na to ſpuſchczecź, ſo pola Giebnera cžiſte woprawne wino doſtanje, kotrež derje tyje a kotrež je ſtrowoſcźi ſpomożne.

Sſłódkoßmjetanowu margarinu

(ſarunanje ſa butru)
najlĕpſcheje dobroſcże poruczataj
Ginzel & Ritſcher.

Khofej

w wulkim wubjerku, ſeleny a paleny poruczataj na wobkedźbowanje
Ginzel a Ritſcher.

Durſthoffſke ßuche droždże

porucza
A. Biesold, pjekarſki miſchtr
na bohatej haßy.

Portlandſki zement, kalk, koſcźinu, Domaſchowu muczku, kainit, karnalit

porucza w najlĕpſchej cžerſtwej tworje ſa wopſchijecże rukujo
Pĕtr Kral w Rakezach.

Najlĕpſchu Dürrenbergſku
warnu a ſkótnu ſol
w mĕchach a wuwaženu porucza tunjo **Pawoł Hofmann** na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

Nowe **polnojerje**
porucza tunjo
Pawoł Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

Ssuſcheny polcź,

punt po 70 np.,
porucza rĕſnik **Müller**
pschi lawſkim tórmje.

Spĕwy
do žnjowych wĕnzow

ßu na pschedań
w wudawarni „Sserb. Nowin“.

Pscheproschenje.

Sswjedźeń sa snutskowne mißionstwo

smėje ßo

wutoru 12. septembra w Hodźiju.

Sserbska Boża ßłużba ßo popołdnju w dwėmaj a nėmska popołdnju w schtyrjoch sapoczńje. Sswjedźeńskaj prėdarjej budźetaj na ßerbskim k. farař **Golcź** ſ Budyschinka a na nėmskim kemschenju knjes farař **Ssykora** ſ Minakała.

Wschitkich, kiž maja wutrobu sa tutón ważny a wulzyschnje nusny skutk zyrkwineje luboscze, ſ bliska a ſ dala najwutrobnischo pscheproschuje

zyrkwinje prjódkstejeŕstwo w Hodźiju.

Lic. theol. **H. Imisch,** farař, pschedßyda.

Pscheproschenje

na **mißionski ßwjedźeń** w **Mał. Wjelkowje**

njedźelu 10. septembra 1893.

Dopołdnja 1/2 10 hodźin prėduje universitski direktor Bauer ſ Herrnhuta, na to rosprawa mißionara Padela, pschedßydy Kaffernskeho mißionstwa w połodnischej Afriży.

Popołdnju 1/2 3 hodźin pschi pschihódnym wjedrje w sahrodźe mißionskeho wustawa ßwobodna shromadźisna ſ powjedanskimi narėczemi woßebje mißionarow Padele ſ połodnischeje Ameriki a Ziocka ſ Moskitowskeho brjoha. **Becker,** prėdak.

Towaŕstwo Sserbskich Burow w Bėlczejach

smėje njedźelu **10. septembra** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

K hońtwje

dźėlbu trajnych hońtwinskich toschow, wote mnje ßameho dźėłanych, po tunich płaczisnach poruczam.

Ernst Rieger,

ßedłaŕski mischtr na ſwonkownej lawskej haßy 8.

K hońtwje

poruczam ßwój wulkotny skład **mjehkeho schróta, twjerdeho schróta, pósłenow** a **kulkow** kóżdeho kalibra atd. pschi najtunischich płaczisnach, kaž tež bohaty wubjerk wschelakeje **tśėlanskeje** a **rosbuchanskeje potrjeby** ſ najlėpschich a khwalobnje znatych fabrikow, jako: **hońtwinski, tarczowy** a **rosbuchanski pólver, ſapalne klobuežki,**

patrony

wscheje drużiny, **ſatyki, kúloty, natykanske maschiny** atd.

Wschė drużiny hońtwinskeho, tarczoweho a rosbuchanskeho pólvra mam pschezo na składze; pschedawam jón po waſy a po paketach po **najtunischich** fabrikskich płaczisnach, dokelž je ßo mi po sakoženju

ſakskich pólvrowych fabrikow

woßebite pschedawanje pschepodało.

J. G. Klingst Nachf.

Heinrich Mittasch.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

poruczа ßwojim cześcźenym wotebjerarjam:

jerje, ſ lėta 1892, nowe wulke tuczne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ſyrup ßłódki kaž mėd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poruczam ßwoje znate, jara ßłódke **dwójne likėry,** liter po 60 hacz 75 np., teho runja **naturſku khimjelczku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot lėta 1868 wobsteji. —

Spuschczomneho a spėschneho młodeho człowjeka jako **dźėłaczerja,** kiž ma kónz septembra nastupicź, pytamoj.

Schischka a Rjeczka w Budyschinje.

Jerje, rjane wulke ryby po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po tym hacz ßu hódne, zyła tuna najlėpscheho ſnamjenja po 35 mk.,
rajß, wubjernu tworu, wulkosornatu punt po 15 a 16 np., po wałach po 13—14 np.,
ſſ. **amerikanski petrolej,** wuważeny po 11 np., w cżwiży po 10 1/2 np.,
najlėpschi khėżorowy wolij, wuważeny po 17 np., w cżwiży po 16 1/2 np.,
ſſ. **amerikanski rjepikaty tobak** punt po 32 np., kaž tež **wschė druhe ßo wjedźaze twory**

pschi sprawnym a tunim poßłużenju porucza najſtarscha pschedawarnja kolonialnych tworow, w lėcze 1864 sakoženа,

Korle Noacka na żitnej haßy 10.

Mydło

dobre a tunje porucza

khlamaŕ **Handrij Kruschwiza**

w Rodezach pola Pomorz.

Hoscżenz

„K ſakskemu domej"

w Rakezach.

Njedźelu 3. septembra pschi Sedanskim ßwjedźenju wot 6 hodźin **reje,** k czemuż pschecźelnje pscheproschuje

Franz Largée.

Jutśe njedźelu 3. septembra k domkhowanzy **reje** w Nowych Koporzach w „Bėłym kokyu" (schwonje). Pschecźelnje pscheproschuje **Mawkſch.**

Holzy, kotrež chzedźa schicź nawuknucź, namakaja darmotnu wuczbu na wulkej bratrowskej haßy 18.

Draſtu a mantle schije a kożuchi pocźahuje ſa kóżdu postawu a ſa khmane dźėło a dobre ßedźenje rukuje **Bertha Albinusez**

na horncżeŕskej haßy 47.

Schijaze holzy, tež tajke, kotrež ſa ßwoju ßamßnu potrjebu dźėłaja, pyta **Bertha Albinusez**

na horncżeŕskej haßy 47.

Rėśy ryßowacź pschezo wucźi a tež ßwojim schuleŕkam bydło a jėdź wobſtara **Bertha Albinusez**

na horncżeŕskej haßy 47.

Schulerjo dostanu tunju penſiju na bohatej haßy cżo. 3 po 1 ſkhodźe.

1 abo 2 ratarſkaj ſchulerjej mózetaj hiſchcże dobru penſiju dostacź pola expedienta **K. Voigta** na ſnutskownej lawskej haßy 6 po 1 ſkhodźe.

Starſchi muż ßłużbu jako **wjeßny wajtaŕ** pyta. Dalſche je ſhonicź w wudawarni „Sserb. Nowin."

Cżeledź ſtajnje **pytam** a tež hižo ſ dobom cżeledź k nowemu lėtu na pschiſtajenje poruczam.

Gerlichowa

na ßerbskim kerchowje 5.

15—16lėtnu **ßłużobnu holzu pyta** knihiwjaſarka **Weiserowa** na żitnej haßy.

Wotrocżkow a dźowki k nowemu lėtu a dójki w kóżdym cżaßu **pyta** pschiſtajeŕska żona **Sauerka** na ſwonkownej lawskej haßy 21.

K nowemu lėtu pyta wotrocżkow a dźowki **Krauſchowa** na ſadnjej bohatej haßy 6.

Prėni schewski pomoznik

dźėło dostanje pola

Eduarda Rjencza w Mjeſchizach.

Kuchaŕki, ßłużobne a kuchinske holzy, najradscho ſe wßow, ßłużobne a hródźne dźowki, wotrocżkow, rólnych pohonczow, ßrėnkow a wolazych pyta **Heſnoldowa** w ſkotym jehnjeczu na wyßokej haßy.

Wotrocżkow, dźowki, hejtmanow, dźėłaczeŕske ßwójby, wolazych, pohonczow, dójki, ßłużobne a kuchinske holzy nėtkole a k nowemu lėtu pyta **Schmidtowa** na ßukelnikej haßy w Budyschinje.

Póſtſki schaffner, Sserb, 32 lėt stary, w Lipsku ſ bydłom, wudowz, nan 5lėtneho hólza a 8lėtneje holczki chze ßo se staršchej holzu abo ſ wudowu bjes dźėczi **woženicź.** Holzy abo wudowy, kotrež wo to rodźa, chzyłe list ſ napißmom **A. Z.** do wudawarnje „Sserb. Nowinow" póßłaczź.

Pėzne praschenje.

Pschi ſkładnoſczi pschetwarjenja bėch nuſowany, ßebi nowu domſku pėz, ſ drjewom ßo pyrjazu, natwaricź. Njemózach żanemu murjerjej tole dźėło dowėricź, tež ßebi żadyn ſ nich njeſwėri, pėz tak natwaricź, ſo by ßo poradźiła. Duż ßo po radźe nėkotrych pschecźelow rosßudźich, pjezytwarza **E. L. Meiera w Budyschinje** na pomoz ſawołacź. Tón je ſa krótki cżaß pėz natwarik, tež mózach nėktre wėzy, ſa pėz trėbne, kotrež mėjeſche wón na ſkładze, wot njeho dostacź. S pjezu ßym doſpołnje ſpokojom; duż mózu knjeſa Meiera mojim pschecźelam a znatym, kotſiž maja myßle, ßwoju pėz pschetwaricź, poruczicź; tež ßym rad ſwólniwy, ßwoju pėz pokaſacź.

Handrij Wjela,

kubleŕ w Kubschizach.

Wulki dźak

njeſnatemu pißaczelej ſa pschewulku njeſaßłużenu khwalbu. Dołho hiſchcże ßnano cżinik njeißym, ſchtož ßym cżinicź winojty byk.

Běrnik, wucźeŕ w Stróżi.

Přichodnu poňdźelu popołdnju w 4 hodźinach změje pobočna serbska konferenca w Pomorcach swoje posedźenje.

Předsydstwo.

K temu cżißłu jena pschiłoha.

Pschiłoha k czišłu 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. septembra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutše njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda žerbšku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin budźe farar dr. Kalich žerbšći a w 10 hodźinach němšći předowacź.

Wórowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Alban Richard Patzig, hosćenzar-najeńk w Porschizach, ſ Marju Hedwigu Neumannez na Židowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Jurij Haſcha, wojnarſki miſchtr, ſ Marju rodźenej Hähnelez. — Januar Koldowſký, ſamkar, ſ Hanu rodź. Suchardez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Martha Lejna, Guſtava Pawoła Kſchižanka, forbarkarja na Židowje, dź. — Pawoł Marćźin, Auguſta Strehly, fabrikſkeho dohladowarja w Dobruſchi, ž. — Frida Jenny, Jana Bartka, fabrikarja na Židowje, dź. — Marja Lejna, Jana Auguſta Hohlfelda, kamjenjećźežarja w Delnjej Kinje, dź. — Hermann Friedrich, Jana Fietzy, dźěłaćerja w Ratarjezach, ž. — Jan Pawoł, njemandź. ž. w Sklonej Vorſchći.

W **Katholſkej zyrkwi:** Albert Bernhard Franz, Pětra Pawoła Mužika, krawſkeho miſchtra, ž. — Bjedrich Jan, Joſefa Buhla, twarožkarja w Delnjej Hórzy, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 16. auguſta: Michał Zyž, wumjeńkar (prjedy kubleŕ w Hněwžezach), 84 lět 6 měžazow 1 dźeń. — 24. Hana Pawlina, njemandź. dź. w Delnjej Kinje, 1 měžaz 14 dnjow. — 25. Korla Auguſt Hempel, dźěłaćeŕ na Židowje, 52 lět 5 měžazow 24 dnjow. — 26. Oskar Pawoł, Auguſta Seifrieda, fabrikarja na Židowje, ž., 2 lećze 1 měžaz 16 dnjow. — 28. Wylem Oskar, Korle Auguſta Melchera, khěžerja a dźěłaćerja na Židowje, 8 měžazow 15 dnjow.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1467 měchow.

	W Budyſchinje 26. auguſta 1893				W Lubiju 31. auguſta 1893			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	7	94	8	6	7	79	8	35
" . . . . . žołta	7	35	7	50	7	35	8	—
Rožka	6	25	6	56	6	—	6	56
Jećźmjeń	6	43	6	50	6	33	6	93
Wowž	7	50	8	—	7	—	7	50
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduſchka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	1	80	2	10	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	40	2	70	2	20	2	50
Pšeńčna muka 50 " . . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	60	6	—	5	30	5	80
Sklóma . . 600 " . . .	30	—	34	—	29	—	32	—
Prožata 862 ſchtuk, ſchtuka . .	8	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	4	75	5	50	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach 13 hr. 49 np. hač 13 hr. 70 np., žołta 12 hr. 49 np. hač 12 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np. hač 10 hr. 49 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hač 9 hr. 10 np.

Na Burſy w Budyſchinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 6 np. hač 8 hr. 24 np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 65 np. hač 7 hr. 88 np., rožka wot 6 hr. 41 np. hač 6 hr. 56 np., jećźmjeń wot 6 hr. 50 np. hač 7 hr. — np., wowž wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 25 np.

Drażdźanske mjažowe płaćišny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58. 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne žwinje 60—63 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—66 np., po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 1. septembra: Rjane.

Wobraſy

(bildy) žo rjenje a tunjo ſaſchkleń zuja a ſ wobłukom wobdadźa,

domowe žohnowanje a **wobraſy**

w wulkim wubjerku a tunich płaćišnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haži 11

Ujepſchewubjerane

6 np.-zigary

bjes khaſtow ſawalene

10 ſchtuk jenož po 40 np.

poruča jako něſchto jara dobre a tunje

Hermann Kunack

na bohatej haži.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, něſćowe rěbliki, khachlowe durćźka, tſěſchne wokna, twarſke hoſdźe

poruča tunjo

Paul Walther.

Kedźbu pſchi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjerańka: „...Nochzu wotewrjeneho inſektoweho pólvra; pſchetož žym Zacherlin žadała! ... Khwala tule woženbitoſćź ſ prawom jako najlěpſchi žrědk pſche wſchě pſchekaženzy, duž jenož ſaſyglowanu bleſchu ſ mjenom Zacherl woſmu!"

Woprawdźity dóſtacź:

W **Budyſchinje** pola kk. bratrow Měrſchow,
" " " " Straucha a Koldy,
" " " k. Oty Engerta,
" " " " Ernſta Mittaſcha,
" " " " Jurja Holda w měſchcź. hapt.,
" **Barcźe** " " C. A. Lukaſcha,
" **Biſkopizach** " " Pawoła Schockarta,
" " " " Alfreda Böhmy,
" **Bukezach** " " Herm. Kſchižanka,
" **Ketlizach** " " Herm. Mürby,
" **Wjaſońzy** " " E. Ferd. Lehmanna,
" **Schěrachowje** " " Ed. Trummera,
" **Zohlandźe** " " Ernſta Auguſtina,
" **Wojerezach** " " A. W. Knichale naßlěd.,
" **Wóſporku** " " E. M. Klauſſa.

B. Fiſcher na žitnej haži

pſchedawarńja želeſnych a krótkich tworow a grata

poruča

dezimalne moſtowe wahi, rěpukrajaze maſchiny, rěpuroſžykaze maſchiny, běrnyroſtlóczaze maſchiny

najlěpje dźěłane po tunich płaćišnach.

B. Fiſcher na žitnej haži.

W wudawarni „Sserbſkich Nowin" žu po 1 mk. 50 np. dóſtacź: **Khěrluſche a ſpěwy Pětra Młónka.**

Wulke wupschedawanje.

Dla wotedacza swojich czrijowych khlamow

na **serbskej haßy 7**

swój zyły skład po smĕschnje tunich płaczisnach wupschedawam.

Kóždy ma tu składnosć, pschi swojej potrjebje na czrijach **wjele pjenjes** lutowacź; tajka pschihódna pschileżnosć so bórsy saßo njeposkiczi.

Pschisłomnju, so su wschĕ twory wubjerneje hódnosćze a so so pschi tajkich niskich płaczisnach wo konkurrenzy s zyła rĕczecź njemóże.

Hermann Frisch na serbskej haßy 7.

Ssuscheny polcź punt po 70 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 70 np.,
syry polcź a **sadleschczo** punt po 70 np. porucza
Otto Pětschka na zitnej haßy.

Najlĕpschu margarinsku butru,
derje sładzazu, porucza
Pawoł Hofmann
na rózku serbskeje a schulersk. haßy.

Tunje
zigary
kupowanske zórko sa saßopschedawarjow,
tyßaz hizo po 20 mk. porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucza **syry** a **paleny**
khosej
w najwjetschim wubjerku a najlĕpschej dobrosczi po najtunischich płaczisnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźĕlbow so pomĕrnje nizsche płaczisny woblicza.

Dobry krany
rjepikaty tobak
punt po 30 np.,
nowe **polne jerje** po 4, 5 a 6 np.
porucza **Carl Noack**
na zitnej haßy.

Jabluka,
tez tschaßene, ale **srale** kupuje po kóždej dźĕlbje sa hotowe pjenjesy
hornjołużiska sadtkóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
w Budyschinje
pschi kralowskim walu czisło 10.

Howjase a czelaze koże
kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi serbskej katholskej zyrkwi pschi zitnych wikach.

Fotografowarńja
E. Zeutzschela w Budyschinje
36 na swonkownej lawskej haßy 36

porucza so k fotografowanju portretow, hromadnych wobrasow, tablowow, tez s wonka doma sa **towarstwa** a schule w kóždej wulkosczi pschi **najlĕpschim wuwjedźenju** po najtunischich płaczisnach.

Visitna wulkosć hizo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetschenje po kóždym wobrasu hacź do ziwjenskeje wulkosczе.

Fotografowarńja po 1 skhodze wschĕdnje wotewrjena.

Franz Marschner
czaßnikat w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczizemu wobkedźbowanju porucza.

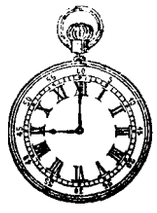

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschisłomnjenje: Rĕczu **serbski.**

Fotografowarńja Apollo!
Richard Huth
w Budyschinje
na serbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.

Wosebitosczе: **Fotografowanje dźĕczi a wjazorych wozobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tez pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumĕrskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarńja wotewrjena.

Zigary
jara dobre a tunje, po jenotliwym koź po zylisnach saßopschedawarjam porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Khosej
w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróźschich družinach porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ
bydli nĕtko na
wulkej bratrowskej haßy czisło 14.

Mużaze
krawaty
w jara wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza
A. Tschentscher
na bohatej haßy 18.

Turkowske sławki
najlĕpscheje druziny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likĕrow** po starych tunich płaczisnach.

Wschĕdnje
suscheny polcź punt po 70 np., **syry polcź** a **sadko** punt po 70 np., **bĕłu** a **dobru kołbaßu** punt po 60 np. porucza
A. Eißler
pschi mjaßowych jĕdkach a na kamjentnej haßy.

Koßy,
sa kotrychź hódnosć so rukuje, w njepschetrjechenej hódnosći porucza **Paul Walther.**

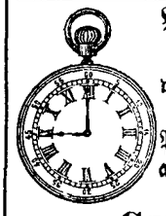

Pschedawanje a porjedźenje
wschĕch družinow
czaßnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwĕ lĕcze.
Gustav Mager,
czaßnikat
11 na serbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˇ.

Ćišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 36. **Sobotu 9. septembra 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W Lothringskej ßu sańdżeny tydżeń w pschitomnosći kněžora Wylema manevry byke. Wschudże, hdżeż ßo kněžor psched ludom pokasa, jemu se sahorjenosću napscheczo wyskachu. Sda ßo, so ßo ludowe smyßlenje w Lothringskej poczina pscheměnjecź. Njepscheczelstwo pschecźiwo Němskej po něczim woteběra. Lud je ßo na to swuczik, so k Němskej pschißkuscha. K wobßkabjenju ludoweje spjeczliwosće je mike knjejstwo kněžora Wylema II. pomhako. S kahodnym wobkhadżenjom ßu ßo Lothringsku wjele ruczischo sa Němsku dobycź dali, hacź s krutosću a jěrosću, s kotrejź chzysche wjerch Bismark s nich s mozu Němzow sczinicź. Hdy bychu Lothringsku hischcze s něhduschej luboscu sa Franzowskej żedźili, njebychu s czrjódami k kněžorej napscheczo pschiczahnuli a jeho witali. Franzowsku nowinarjo njesamjelcza, so budże wobydlerstwo Elsaßa a Lothringskeje bórsy němsku smyßlene, jeli so ßebi Franzowsojo tutaj krajej sa někotre lěta saßo njedobudu. Tole spósnacze bjes Franzowsami srudne myßle sbudźuje. Kněžorske manevry w Lothringskej tež hischcze w druhim nastupanju Franzowsam mjersanje naczinja. Po pscheproschenju kněžora Wylema ßo pschi nich tež italski krónprynz wobdźěli. Franzowsojo maja jeho pschitomnosć pschi lothringskich manevrach sa skschiwdźenje Franzowskeje. Dopominaju Italskich na to, so ßu Franzowsojo sa sjenocźenje Italskeje pjenjesy a wojakow woprowali, sa czoż je ßo nětko Italska na to waschnje dźakowna wopokasała, so ßo s Němskej sjenocźi. Franzowsojo Italskej hroża, so móhli ju do pjenjeżneje nusy pschinjesecź, kotraż by ju k bankrotej a revoluziji dowjedła. — Pschi hosczinach a powitanjach je kněžor Wylem wospjet sjawne rěcze dźerżał. Woßebitu kedźbliwosć ßu ßkowa namakałe, s kotrymiż je wón na powitansku rěcź Metzskeho měschczanosty Halma wotmolwił. Kněžor praji, so staj Metz a jeho armeekorps rózkny stołp w němskej wojerskej mozy, k temu postajenaj, měr Němskeje, haj zykeje Europy schkitowacź, kotryż sdżerżecź, je ßebi wón krucze pschedewsak. Pońdźelu bě pschi kraßnym wjedrje błyschczata parada Metzskeho armeekorpsa. Sakski kral, italski krónprynz a kněžorowi hosczo ßo pschi njej wobdźělichu. Po stónczenej paradze ßo kněžor na czole khorhojineje kompagnije, wot luda s wyskanjom ßo witazy, do Metza wrócźi. Wjeczor bě swuczena paradna hosczina, pschi kotrejź kněžor wubjerne wuwuczenje 8. armeekorpsa khwalesche. Prěni dźeń mějachu ßo manevry pola Collignya. Kněžor bě s najwyschschim rosrißazym ßudnikom. Wjedro je ßo khětro sczopliko; wojazy pod horzotu a tamnischej ßuchotu czežko czerpja.

— Jeho Majestosć kral Albert budże 11. a 12. septembra pschi manevrach sakskeho wójska pschitomny, kotreż budża ßo mjenowanaj dnjej pola Annaberga wotbywacź.

— Lětża rekrucza wjele prjedy do wójska stupja, hacź je dotal waschnje byko. Mużstwa pěschich regimentow a artillerije 14. oktobra, kavallerije 5. oktobra a train 2. novembra sastupja. Pola pruskeje gardy ßo pěschzy 17. oktobra, jěsdni 4. oktobra a train 2. novembra do ßkużby swokaja. Rekrucza hospodarskeho rjemjeßka 2. oktobra sastupja.

— Bismarkowa strowosć je saßo njespokojaza. Jeho stara khorosć, neuralgiske bolosće w boku a w sćehnje, cźwiluje jeho hórje hacź hdy prjedy. Wot 5 dnjow ßo wjerch po swuczenym waschnju wjazy njewukhadża, ale jenoż wschędnje popołdnju wuješdźuje. Tež na wjerchowym wobliczu je widźecź, so ßo pola njeho bolosće bjes ßlěda minuke njeißu. Wone ßu ßo pjecża po lohkim nasymnjenju s tak ßylnej měru wobnowike.

— Franzowsaj Dubois a Doguet, kotrejuż ßu wóndano w Kielu sajeli, na njeju tukajo, so staj franzowskaj spionaj, njesdataj ßo tak straschnaj cźlowjekaj bycź, sa kajkeju ßu jeju wobhladali. Dubois je ßyn franzowskeho astronoma a khartarja Duboisa, a jeho wulět na Helgolandsku kupu a do Kiela mějesche samer, nowy material sa wudawanje nowych khartow sběracź. Doguet je najskerje s jeho pomoznikom byk. Duż ßnadź jateju bórsy puschcża.

Franzowska. Franzowske wólby ßu skónczene. Republikanska strona je tajku wulkotnu wjetschinu pschi nich dozpika, so ßo pschichodnje njebudże wjazy swjaska monarchistow a radikalnych bojecź trjebacź. Franzowszy monarchistojo ßu 83 ßydkow shubili a ßo ßkabuschka stronka sczinili. Franzowszy monarchistojo běchu ßo pod knjejstwo żidowskeho pjenjeżnika Rothschilda podcźißli, schtoż je na tym wina byko, so je ßo lud wot nich wotwobrocźik. Runje tak cźežke poraženje każ monarchistojo, ßu radikalni poczerpili. Jich wjednik Clemenceau, kotryż bě ßebi ßkawu jako powróczer ministerstwow dobyk, njeje saßo wuswoleny. Tón ßamy dońt je něhduscheho ministerstwoweho pschedßydu Floqueta podeschok. Wón je panuk, dokelż je pjenjesy panamaskeho towarstwa pschi wólbnej agitaziji pschecźiwo generalej Boulangerej wużiwak.

— W tym ßamym czaßu, w kotrymż je němski kněžor k manevram do Lothringskeje pschischok, je s Peterburga do Parisa powjesecź dóschka, so ruske wójnske kódźstwo ßrjedź oktobra do Toulona pschijědże, so by tam wopyt franzowskeho kódźstwa wotpkacźiko. S pschipowjedźenym wopytom ruskeho kódźstwa w Toulonje ßo troschku bolosće pomjeńscha, kotreż runje nětkole Franzowsojo sacżuwaja, ßo pschi lothringskich kněžorskich manevrach dohladawschi, so ßo tamnische wobydlerstwo s myßlu spschecźeli, so na wschě czaßy pod němskim knjeżerstwom wostanje. Franzowsojo ßo njemako na pschikhad ruskeho kódźstwa wjeßela. Lohko srosumicź je tole wjeßele. Franzowska njemóże wjazy bjes Ruskeje wobstacź; wona by ßo wot Němskeje na czasće rosßykała, hdy by Rusku sa schkitowarku na ßwojim boku njemęka. Na ruskich hosczi w Toulonje wěsće wulkotne powitanje a hospodowanje czaka. Rusko-franzowski swjask byrbi pschi tejle składnosći nowu ßwjecźisnu dostacź.

Jendźelska. Běhdźenje wo irski ßejm w jendźelskim delnim ßejmje je ßo skónczże wobsamkko. Sakoń, s kotrymż ßo sakoženje irskeho ßejma postaji, je ßo s 301 pschecźiwo 267 khołam pschijak. W lěcze 1872 běchu ßo irsku sapóßkanzy w jendźelskim parlamencze bjes ßobu sjenocźili s tym wotpohladom, so bychu sa to skutkowali, so by ßo Irskim saßo ßamostatny ßejm wudobył. Gladstone, wjednik jendźelskeje liberalneje strony, bě s woprębka pschecźiwnik tuteho wotpohlada, tola skónczże dopósna, so ßo w Irskej porjad njepostaji, prjedy hacź irski lud saßo ßejm njedostanje, kotryż je jemu jendźelske knjeżerstwo psched něhdże 100 lětami s lescu a naßylnosću wsako. Dobycze, kotreż je Gladstone w delnim ßejmje dozpił, pak je hischcze jara dwělne. Horni ßejm do irskeho ßejma njeswoli, měnjo, so by s tym jednota Jendźelskeje schkodowaka. Delni ßejm by potom s nowa wo irskim ßejmje wothkłosowacź dyrbjał, jeli so Gladstone bjes tym swonkowneje politiki dla ministerstwowe pschedßydstwo njeskoži.

— S jendźelskich strajkowazych hórnikow je ßo dźěl saßo k dźěku wrócźił. Druzy pak nochzedża prjedy saßo dźěłacź sapoczecź, doniż ßo jim żadana msda njepschiswoli. W Alfertonskim wokrjeßu ßu woni khětry ropot sehnali. Woni ßo do twarjenjow, k Tradholskim a Oakethorpskim wuhlowym jamam ßkuschazych, dachu a wscho

rosbichu, schtož jim do ruki padźe. Na to njekraßnizy do Shirlandskich jamow cźehnjechu. Dokelž polizija njemërnikam wobaracź njemóżesche, se Sheffilda wodźëlenje pëschich wojakow na pomoz sawokachu. W Barnsleyu ßu nëkotre tyßazy hórnikow tamnische jamy wurubili, direktora a nëkotrych sastojnikow sranili a jamowe pißarnje sapalili. Strajkowazy, se żelesnymi żerdźemi wobrónjeni, wuhlowe jamy wobknjeża. W Merbeo je 600 hórnikow do Wathskeje jamy pschicźahnuko; woni ßu tam nizschich dźëlacźerjow wuhnali a polizistow pobili. Na to ßu woni wokna wubili, jamowe sapißne knihi rostorhali, meble w pißarni sapalili a skónczńje hromady wuhla, pschi jamje na składźe leżaze, spalili.

Rußowska. Ruszy żidźa ßo pschezo s nowa w krajinach saßydluja, w kotrychž woni po sakonju bydlicź njeßmëdźa. Do tutych krajow też Kawkaska ßkuscha. Tam je ßo pak nëtkole njedźiwajzy teho telko żidow sahnëdźiko, so je knjeżerstwo nusowane, jich wupokasacź. Wójnski minister je poruczik, so dyrbja ßo żidźi pißomnje na to swjasacź, so sa schtyri njedźele kraj wopuschcźa. Hdyż je gmejnska wyschnoscź tutón czaß podlëschika, dyrbi wona podlëschenje sbëhnucź a żidow sa schtyri mëßazy wupokasacź. Krute pschewjedźenje tuteho wukasa je poruczene a na jeho sanjechanje ßo s wulkim khostanjom hrosy. S dobom je żidowskim wikowarjam sakasane, ßo hdy saßo w tamnych krajinach saßydlicź.

Sserbija. Młody kral Alexander w tu khwilu po ßwojim kraju pucźuje. Hdyż wón ßobotu psches horu Slatibor do Użizy jëdźesche, s husteho lëßa wobrónjeny muż skoczi a pistoliju w ruzy dżerżo k kralowemu wosej stupi. Wustróżeni kralowi pschewodnizy hnydom zuseho wobstupichu, kiż bë bjes tym ßwoju broń k semi cźißnuł a ßo klaknuwschi na krala wokasche: „Mój knjeże a kralo, ja ßym Dragicź Umicź, na kotrehož hłowu ßu 3000 frankow myta wupißane; hacź dotal mje njejßu móhli popadnucź, duż ßwoje żiwjenje dobrowólnje do twojeje ruki położu.“ S tutym njewoczakanym setkanjom ßo kral njelubje pscheßłapnu, wón zusbnikej poruczi, so dyrbi ßo żandarmam sajecź dacź. Dragicź Umicź je jedyn s najstraschnischich rubjeżnistich hejmanow w Sserbiji.

Nawoženja s Barny.

(Wobras s irlandskeho żiwjenja.)

(Pokroczowanje.)

Mjes pschitomnymi bëchu tsi najważnische woßoby: zusy, nawoženja a Helenka. Na prënim drje bë widźecź, so ßo prózowasche, so by jeho napohlad niczo napadne njemël; ale jeho ßnadne a wëste wustupowanje, jeho pohladnjenje s wyßoka a tamna rasnoscź w ßłowach, kiż s czasteho roskasowanja nastawa — to wschitko pokasowasche na to, so je wyßokeho ßempschińdźenja. A też nawoženja mëjesche nëschto jara wabjaze na ßebi; lëdma pjeczadwazyczi lët, błyschczęsche ßo tola w tamnej poknej mużskej mozy, kiż ßo hakle po tsizytych lëtach wuwiwa. Jeho wobliczo bë rjane, ale kóżdy wokomik saczëmnjesche ßo jeho czoko na spodźiwne waschnje. Se spod czornych brjowkow ßwëczęschtej ßo hłuboko leżazej wocźi, a husto roshladowasche ßo mjes pschecźelemi a pschiwusnymi rospjerschenje a njewëscźe. Se ßwojeho samyßlenja wotucźesche jeno, hdyżkuli ßo Helenzyna kraßna postawa psched nim pokasa abo hdyżkuli jeje ßłódki hłóß jemu do wucha saklincza, potom sahlada ßo kóżdy krócź na nju a zyka duscha błyschczęsche ßo jemu s wocźow. Helenka bë pak też to najkraßnische stworjenje Boże, kajkež móże ßebi cźlowjek jeno myßlicź. Sdasche ßo, so jeje rjane żołte włoßy, jeje módrej khutnej wóczźy, jeje bëła ßwëtka barba a nëżna hibita postawa jandźelej ßkuscheja, kiż, na semju pósłany, saßo sa njebjeßami żedźi. Jeje liczźy czerwjenjeschtej ßo s lubosnej spokojenoscźu, hdyż bë Hugh pschi njej — ale sblëdnuschtej staroscźiwje, hdyżkuli ßo wot njeje sdalowasche, każ by jeno w jeho bliskoscźi jeje sboże kcźëcź mohło.

Nëtko pschińdźe doktor O' Drizzle, kiż mëjesche se ßwojej pschitomnoscźu dżeńßnischi dżeń woßławicź, a hnydom da ßo snamjo k jëdźenju. Duchowny Mikk modlesche ßo modlitwu, lëdma bë prënje jeho ßłowo saklincżało a wschë sręcźniwe huby wotmjelknuchu a wschë wjeßele woblicża buchu khutne a pobożne. Modlitwa bë krótka, ale polna mozy a horliwoscźe. Hoscźo ßo seßydachu a dachu ßo do jëdźenja a mjes zinkanjom noży, widliczkow a taleri pocza ßo powschitkowna sabawna rosmołwa. Wokna bëchu wotewrjene, a hoscźo w pódlanskich twarjenjach pschihłoßowachu rëczam hoscźi w hłownym twarjenju a pschipiwachu jim a wołachu na nich; do teho mëschachu ßo synki bundrow, durje a wokna bëchu polne spëwazych, stonazych a ßo wadźazych proscherjow, tak so napoßledku cźlowjek ani ßwojeho ßamßneho ßłowa njeßłyschesche.

„Hejda, Timje!“ sawoła hospodar na cźlowjeka, kiż tu sa domownika ßłużesche — „wsmi ßebi khoschczo a saczëř mi tu drapu!“

„Në, luby nano!“ proschesche Helenka. „Dżenßa jich tu wostaj hacź do wjeczora! Wuhladała ßym tu mjes nimi Domascha Buscha a njewoczakuju niczo dobreho wot njeho!“

Davy Nugent bë wjeßekeje myßle a cźinjesche po próstwje ßwojeje dźowczicźki; a ßmëjesche ßo holcźzynemu strachej psched jenorucznym.

„Schtó dha to je tón Domasch Busch, wo kotrymż ßo tu rëczi?“ woprascha ßo zusy jëdny ßwojeho ßußoda sa blidom. Tuto prascheńje bë teho njemało satraschiko a cźinjesche, każ by najradscho wotmolwicź njechał; skónczńje pak to tola sczini.

Domasch bë namakane dźëczo a ludźo bëchu jemu narjekli Busch. Bë w wulkej khudobje a bjese wscheho wocźehnjenja wotrostł — bë każak a lënoch, wuwołany bicźk, a w jenym bicźu Harrigow s Komminami bë ruku pschißadźił. Hewak bë doscź pscheklepany, nichtó njemóżesche tak derje ryby łojicź a dźiwinu nahonjowacź każ wón.

Dokelž bë rëcź wo Harrigach a Komminach, spomnichu też na Rokkitow, a Hugh pocza wo nich khroble a hanjo rëczecź. Tu setkaschtej ßo jeho wóczźy s wocźomaj zuseho — a na dobo woßrjedź rëcże ßo satorże a wotmjelknu.

Wjeßele pschibjerasche. Wino a piwo cźinjeschtej jasyk wobrotny, roshorjeschtej hłowy. Hußle pschisporjachu żałostnu haru. Dundazy a proscherjo tocźachu ßo po dworje. Psched woknami bë ßo cźrjóda pschihladowarjow naběżała wokoło powróczęneho ßuda, na kotrymż Busch, hoscźi w jstwë psches wokno postrowiwschi, narodnu reju rejowasche, pschi cźimż se ßwojim kijom dźiwnje nad hłowu smahowasche. Jriski wjeßny lud njesnaje niczo cźejsche a rjeńsche dyżli tajkule reju, wuschiknje wuwjedźenu, a Busch rejowasche mischtrszy. Skónczńje dyri s kijom do ßuda a pokloni ßo. Nawoženja da jemu wulku schkleńzu puncza dacź, na cźoż dundak s kijom pod pażu k woknej pschistupi, so by ßo podźakował a ßwoju khwalbu dostał.

„Radoscź a strowotu wschëm pschitomnym“, rjeknu pschi tym, „a woßebje wam, knjes nawoženja; a wam, knjeżna Helenka! Bóh waß schkitaj a sboże njech waß pschewodźa psches zyke żiwjenje!“ Pschi tym posbëże schkleńzu, so by hoscźom pschipił, ale ta rospuknu jemu w ruzy, kamjeń bë ju rosrasył, kiż bë pak pschipadnje, pak psches njepschecźelsku ruku do njeje dyrił. A lëdma bë Domasch boloscź saczuł a krej sawohladał, tu wozucźi też hiżo wscha jeho dźiwoscź. A pocza ßo se ßwojim kijom wjercźecź, njedźiwajo na to, koho mohł trjechicź; na njesboże bë to domjazy hejtman, wulki lubuschk Komminow, kiż ßo też hnydom do Domascha dachu.

Tón pak bësche Harrig, k kotrymż też nawoženja ßkuschesche. Swojeje ßuroweje sważliwoscźe dla bë Busch snaty, a lëdma bëchu jeho pschecźeljo w wuskoscźi wuhladali, tu khwatachu jemu też hiżo se wschëch kónzow na pomoz a, dokelž bëchu na kwaßnym dnju bjes bróni, torhachu kamjenje s plestra a mjetachu s nimi do njepschecźelow. Bórsy bëchu tu krwawe hłowy a rosbite wokna, a spëschnje pschibëraschе straschna hara. Najwoßebnischi hoscźo a ßam duchowny wubëżachu na dwór, so bychu jich smërowali; ale ani Komminowje s wokolnych wßow ani Harrigowje njechachu poßkuchacź, doniż ßo hospodar a doktor O' Drizzle skoro se strachom żiwjenja do nich njedobyschtaj a jich skerje s jaknymi kschudami hacź s dybrymi ßłowami njerosehnaschtaj.

Hnydom se spocźatka hary bë Hugh wuskocził, a bë na tym, so by won wubëżał; ale blëda a tschepotajzy bë jeho Helenka wobjała a njepuschcźi jeho, runjeż jej wobkrucźesche, so by se ßwojim ßłowom haru smërowacź mohł. Dyrbjesche ßo jeje woli podacź a prósdny na wschitko pschihladowacź — runje każ jëdny, kiż ßo ani s mëstna njehnu a cźinjesche, każ by roskora burow ani pohladnjenja hódna njebyła.

Ranjenych njebë wjele a też Domaschowa hłowa njebë rosbita; po smërowanju bë dundak saßo na nohomaj. Nëtko pschistupi k njemu Hugh, kotrehož bë lubosna njewjesta skónczńje puschczika, a naßwari jeho krucźe. Dundaka pak jeho ßłowa jara mało hnuchu, a wón rjeknu, so dźë nëschto plistow nikomu niczo njewadźa — a ruzy wot nich też njekrwawja. W tych ßłowach bë nëkajki porok; pschetož Hugh roshori a roshnëwa ßo, tak so Domaschej kij wutorże, jeho sa wutrobnjo popadźe a każ pßa s duri cźißnu. Dundak poda ßo na pucź, polny stószcźe w wutrobje, skónczńje ßo wobroczi, hrożo pokasowasche na wyßoku hakju bliskeho schtoma a potom shubi ßo se spëschnej krocźelu w wjeczornej cźmi, mjes tym so błuke hrimanje bliske njewjedro pschisjewjesche.

Pschi tymle wustupje bë jeno mało ßwëdkow pschitomnych — mjes nimi jëdny, s kotrymż potom Hugh nëschto ßłowow mjelczo

porěcza. Na to wuńdźeschtaj wobaj ſ dwora k bliskej rospadanej muri, hdźež stara žona, wscha shorbjena, žedźesche. Wocži žo jej po cźmje žwěcźeschtej kaž kóczży, a kedźbnje poškuchasche na to, schto jej nawoženja powjedasche, kiž žo potom ſ jěsdnym sažo k hoscźam wrócźi.

Na bicźe běchu kwažni hoscźo saže sabyli, pschetož w Jriskej žo podobne wězy jara husto stawachu a nichtó jich jara kedźbu njemějesche. Nowe blesche a nowe schklě pschińdźechu na město prósdnych a saže dachu žo krucźe do nich; mjes tym žo žwězy saže wěcźachu a žo pschiprawy k balej cźinjachu. Hugh, blědschi hacź prjedy, ale směromny, žedźesche pschi Helenzy, a sdasche žo, so shladujo na luboscźiwu njewjestu na wschitko druhe sabywa, a pschipiwasche nětko na jeje strowotu, na cźož druhi hoscźo ſ wulkim wokanjom to žame cźinjachu. Stari poczachu powjedacź žwoje najlěpsche kuski, mkodźi wukhwalowachu žo saže se žwojimi, a cźi, kotriž pschi rjanych knježnach žedźachu, rosmekwjachu žo ſ nimi na nježne waschnje.

Mjes tym postanu duchowny Mikk a woteńdźe se jstwy. Sa schtwórcź hodźiny stupi do duri jeho swońk, plěchaty mužiki, a pokloni žo hluboko psched hospodarjom. Helenka žo saczerwjeni a sblědnu. Nawoženja stanu, wsa ju sa ruku a wjedźesche ju ſ luboscźiwej mozu se jstwy. Wschitzy druhi wsachu pschitomne žónske sa ruku a scźěhowachu sa nimaj. Davy Nugent dźěsche ſ wješelym wobliczom na kónzu. Duchowny cźakasche hižo na nawoženju a njewjestu. Hugh, na prawym boku žwojeje njewjesty, rěcźesche ſ cźicha a lubosnje k bojasnej holiczży. Rěcźesche k njej wo pschecźiwnoscźach, kotrež bě jeje luboscź pschewinucź dyrbjała, prjedy hacź je žwój wotpohlad dozpěła. Knježna žo poždměwasche ſ cźichej radoscźu.

Nětko pocza duchowny žwój žwjaty skutk. Helenka se žłóbkej hrósbu pschija požohnowanje zyrkwje, wupraji ważne „haj" a bu ſ tym na wěcźne lubeho mandźelska. Hugh ju wobja ſ rukomaj a wokoschi ju. S nowa poczachu hušle dźěkacź a nowej mandźelskej poczeschtaj reju po snatej narodnej pěšni. S tym bě snamjo date k wješelu, kiž dyrbjesche zyku nóz tracź. Wonka pak da žo žurowje do deschcźa, pocza žo błyskacź, hrimanje sakhadźesche a wětr schumjesche.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Pjatk popołdnju do 3 hodźin je w hoscźenzu „k hajniskemu dworej" pschi žitnych wikach woheń wudyrił, kiž je žo na žušodnu póstšku kowarnju, Kahrowejez a Dittrichez dom wupscheštrjeł. Měschcźanska wohnjowa wobora, kotraž hnydom na pomoz pschihna, dalschemu rosscherjenju wohnja mjesu staji. Woheń je w jenym sadnim twarjenju hoscźenza „k hajniskemu dworej" nastał. Hoscźenzowi wobydlerjo žo hakle wohnja dohladachu, hdyž hižo płomjo ſ tšěchi žapasche. Dittrichez khěža je žo jenož ſ dźěla ſ wohnjom wobschkodźiła. Tšěchu žušodneje Marschkez khěže wohnjowa wobora wotkry, so žo njemohł woheń dale rosschericź. Tole dźěło je žo podarmo stało; pschetož spěschnym hascherjam žo schlachcźi, hižo płomjo na Dittrichez khěži podbužycź.

— Biskop dr. Wahl žo kónz tuteho měžaza se Scherachowa do Draždźan wrócźi. Płuzowa khoroscź, na kotruž wón cźerpi, žo jako scźěhowk influenzy wobhladuje.

— Wo wulěcźe žerbskich studentow do Delnjeje Łužizy shonimy dale, so chzedźa wobdźělnizy žobotu 23. septembra w 2 hodźin. do Shorjelza wotjěcź. W Shorjelzu je tak wjele khwile, so móža žebi tole rjane hornjołužiske město trochu wobhladacź. Sa hodźinku pak cźah do Wětoschowa (Vetschau) wotjědźe. Po pucźu jědźe žo psches snate žerbske město Hródk, nimale na mjesy hornjeje a delnjeje žerbskeje rěcźe leżaze. Dale khwata cźah do Khocźebusa, hłowneho města Delnjeje Łužizy. Tu wohladasch hižo pyschnu drastu holzow a žonow ſ Błotow a wježelisch žo cźim bóle na Błota, so by jenož bórsy sesnał tón lud, kiž tak žwěru pschi žwojich dobrych a rjanych waschnjach wostawa. Wot Khocźebusa je hischcźe poł hodźiny, a cźah steji nješchto mało do 7 hodźin w Wětoschowje. Tu pak réka: hischcźe hodźinu běžecź do Bórkowow, městna 1. nasymskeje skhadźowanki žerbskich studentow. Tola lóhko a rad žo běži, hdyž žy tak dołho na żelesnizy žedźał, a bórsy witaja naš hornjołužiskich naschi pschecźelniwi hospodarjo w Bórkowach. Njedźelu rano pak dźemy ke mschi, so bychmy cźah kemscherjow widźeli. To je kražny napohlad, k kotremuž žo kóždu njedźelu wjele pschihladowarjow ſ bliska a ſ daloka, haj žamo ſ Barlina, seńdźe. My pak njewostanjemy jenož psched zyrkwinymi durjemi stejo, ale sastupimy do rjaneho wulkeho Božeho doma. Prěnje prědowanje, kotrež w delnjožerbskej rěcźi žłyschisch! a hlaj, byrnjež by cźi najprjedy zuse do wuschow klinczało, bórsy pytnjesch, so je to a tamo runje kaž pola naš, a hdyž žy khwilku pschipoškuchał, dha srosumisch wschemu tak derje, kaž w twojej woždnej zyrkwi. Njedźelu popołdnju móže žebi potom kóždy Bórkowy wobhladacź, pak pěschi schcźežku pschi rěkach duzy pak na cźołmje khětsje jědźo po žo w žłónczku błyschcźazych rěkach, do kotrychž žo Sprewja w Błotach rosdźěla. Wjeczor w 8 hodźin pak shromadźi žo wscho k konzertej, kotryž studowaza mkodoscź prěni krócź w Delnjej Łužizy wuhotuje. Konzert budźe wobstejecź ſ najrjeńschich spěwow žerbskeje hudźby. Hižo nětko pruhuje žo pilnje, a spěwarjo prózuja žo, so móhli žebi w Bórkowach cźesćź saškužicź. Po konzercźe pak wostanjemy hromadźe a sapocźnje žo žerbska sabawa, pschi kotrejž budźa žo narécźe studentow a žerbskich wótcźinzow ſ powschitkownymi spěwami wotměnjecź. Tuž myšlimy žebi, so žo wjeczor rjenje minje, a we wschitkich wutrobach njesańdźity sacźischcź sawostaji. — Pońdźelu pojědźemy pak wschitzy hromadźe na cźołmach do Lubnjowa, pschińdźemy psches kražny lěš, pod kotrehož schtomami jědźemy kaž pod selenej tšěchu, tu wohladasch hischcźe lěš, kaž je jón Bóh stworił, mózne, rjekojte schtomy! a saže pschińdźemy psches smaragdselene płódne łuki, psches najsajimawische wšy Lědy a Lipu, kotrymajž Němzy rékaju: Spreewald-Venedig. Psched wjecźorom pschijědźemy do Lubnjowa a wobhladamy žebi hischcźe tute pschistojne, wožrjedź sahrodow leżaze městacźko a potom rosžohnujemy žo ſ kražnymi Błotami, sawěscźe dźakownje spominajo na wschu kražnosćź, kotruž žmy wohladali.

— Schtwórtk popołdnju žo ludźo na garbarskej haży dohladachu, so žo ſ łubje tamnischeje Lukažez khěže kur wala. Hdyž chzychu na łubi woheń haschecź, namakachu jeje durje samknjene. Dokelž ludźo, kotriž tam na podružnistwje bydla, doma njeběchu, łubine durje rosbichu a potom woheń shaschachu.

— Na jenym nowotwarje na drjewowych wikach žu žo schtwórtk popołdnju roschty rosłamake. Rospadanki na dźěłacźerja Handrika padźechu a jeho straschnje pscherasychu. Snjesboženeho dźěłacźerja žu hnydom do njedalokeje měschcźanskeje hojerńje donješli.

— Njedźelu rano wokoło 7 hodźin žu w promenadach njedaloko měschcźanskich kupjelow njesnateho muža sa schtom wobwěžnjeneho namakali. Jedyn starschi muž, kotryž jeho prěni wuhlada, žebi se strachom njeswěri jeho wotrěsnucź a jenemu sahrodniskemu wuczobnikej tole dźěło pschewostaji. Dokelž žo po sakońskich postajenjach cźěło wobwěschenzow wotnjescź nježmě, prjedy hacź jo lěkał, wot žudnistwa k temu postajeny, wobhladał njeje, wone hacź do 10 hodźin dopołdnja w promenadach leżo wosta. Wobwěschenza jaka pschekupza Otu Lischku ſ Plawena pola Draždźan spósnachu. Wón bě wot pjatka w jenym Budyskim hoscźenzu nozował a bydlił a žo žobotu popołdnju a w nozy w wschelakich hoscźenzach pokasował. W jeho drascźe jenož hischcźe 2 np. namakachu. Schto je jeho k žamomordarstwu ponucźiło, je njesnate. Nusa jeho k temu hnała njeje; pschetož wón je ſ knihiwjednikom w jenej Plawenskej piwarni był a žebi nětotre dny prjedy žwoju mšdu wupłacźicź dał. Ssamomordar je w porjadnych wobstejnoscźach žiwy był.

— Straschneju paduchow, kotrajž staj poždlebni cźaž wospjet w Brěsowje, Rachlowje, Schekezach, Žornoždykach a žnadź hischcźe tež w druhich wšach kranułoj, žu sbožownje lapnuli. Sańdźenu žobotu popołdnju jeju w jenej korczmje pola Nadźanez wohladachu. Nadźanowski młynk Lieba wo tym shoniwschi, hnydom ſ telefonom do Budyschina wosjewi, kajkaj ptacźkaj staj do Nadźanez pschileczikoj. Tšjo poliziſtojo, kotriž žo na měscźe na pucź nastajichu, njedźiwajcź teho pscheposdźe pschińdźechu; žadnaj ptacźkaj běschtaj hižo wupjerchkoj, tola bě snate, so běschtaj žo po Lubijſkej drósy wotžalikoj. S pomozu wosa a konja Nadźanowskeho korczmarja Rosela poliziſtojo paduchow hižo w Kubschizach dosczežechu. Wonaj chzyschtaj runje se żelesniskim cźahom wotjěcź, hdyž jeju sajachu. Jeju drastu pschepytajo w njej skote pjerschczenje, narucźnizy, brosche, nawuschniki, dwaj dybsacźnaj cźažnikaj a nědźe 100 hriwnow pjenjes nadeńdźechu. Wonaj staj wobaj ſ Czech, jedyn ſ njeju réka Prokop, druhi Weikert. Wobaj staj wospjet w awstriskich khostarnjach pobykoj a žo w khostarni sesnakoj, pschi cźimž staj žo srěcźakoj, so chzetaj, tak bórsy hacź budźetaj žwobodnaj, hromadźe na paduchstwo khodźicź. Kaž hižo žo tydźenja pišasche, staj wonaj po wšach pod Czornobohom wokoło cźahakoj, prajižy, so chzetaj žad kupowacź. Pschi tejle składnoscźi staj žebi twarjenja wobhladakoj a pschileżnoscź k kranjenju pytakoj.

— Wumustrowane konje kavallerije, artillerije a traina budźa na scźěhowazych dnjach na scźěhowazych městnach dopołdnja wot 10 hodźin sjawnje na pscheżadźowanje pschedawacź: Schtwórtk 21. septembra w Rochlitzach, pjatk 22. septembra w Oschatzu, žobotu 23. septembra w Grimmje, Pegawje a Riesy, pońdźelu 25. septembra w Pirnje, wutoru 26. septembra w Wulkim Hajnje, žrjedu 27. sept. w Draž-

dźanach (pólna artillerija), schtwórtk 28. septembra w Draždźanach (jěsdny garberegiment), pjatk 29. a sobotu 30. septembra w Draždźanach (trainowy bataillon).

— Po poslednich deschczach je so selo wjele druzinow běrnow saso saseleniko. To je snamjo, so běrny hischcze rostu. Nawjedźicźi ratarjo psched tym warnuja, tele běrny prjedy se semje kopacź, hacź dospoknje dosrawiše njejsu. Psched dołhimi létami nasymu běrny teź ras po deschczikach s nowa roscź sapoczachu. Czi ratarjo, kotsiź je pschesahe wukopachu a do pinzow a jamow swożachu, bórsy pytnuchu, so hischcze njedosrawjeny běrniny kónz hnije. Létsa budze snadź temu runje saso tak. Schtoż je sykschecź, směja s městnami wjele a wulkich běrnow, w druhich stronach su wone pak w roscźenju khětro nasady wostake. Na wjele polach kundrosy wjele schkody czinja. Pod někotrym kerkom su wone wschě běrny sezrake. Teź na trupawoscź běrnow so skorji. Na trupawoscźi běrnow su pjecza makuschke žołte waczki wina, kotrež běrny nażeru.

S Pomorz. Sańdźenu srjedu rano wokoło 4 hodźin je so kehelnischczo tudomneho żelesniskeho sastanischcza wotpaliło. Wschelaki grat 'a nadoba, kotrajź so w nim khowaschtaj, staj so s płomjenjom saniczikoj. Se spalenych wězow niczo sawěscźene njebě.

S Hornjeho Wujesda. Njedźelu 3. septembra je tu zyrkwinska visitazija była, pschi kotrejź na němskej Bożej służbje wyschschi zyrkwiny radźiczel Keller, na serbskej pak knjes farar Jencź-Palowski postrowjenje woźadze prajischtaj a visitaziju wukonjeschtaj.

S Rakez. Evangelsko-lutherske krajne konsistorstwo je dopomnjenske pismo sa tajke sobustawy zyrkwinych prjódkstejerstwow wusłajiło, kotrež su bjes pschestacza jim 25 lět dołho pschisłuschake. Nasche zyrkwine pschedstejiczerstwo schtyrjoch tajkich mużow liczi, su to wumjenkat Jan Schołta w Trupinje, sahrodnik Handrij Wawrik w Kamjenej, tyscherski mischtr Synda w Hermanezach a wumjenkat Jan Krawz w Schczeńzy. Tutym je knjes farar Gólcź 27. augusta w posebdźenju zyrkwineho prjódkstejerstwa spomnjene pismo se swjedźeńskej narěczu, w kotrejź jich skutkowanje sa wosadu s khwalbu wusběhowasche, pschepodak. Spomnjenja hódne je, so so w žanej druhej sakskej woźadze na dobo schtyrjom sobustawam konsistorstwowe pismo wudźěliko njeje, w druhich woźadach je so jenoż pak jenemu, pak dwěmaj sobustawomaj zyrkwineho pschedstejiczerstwa tole wusnamjenjenje dostacź mohko.

S Komorowa pola Rakez. Pschi najrjeńschim wjedrje so sańdźenu njedźelu swjedźeń nascheje schulskeje mkodźiny wotbywasche. Krasny napohlad so nam skiczesche, hdyż wschě dźěczi s khorhojczkami a wěnzami wupyschene s pschewodom hudźby psches naschu a suzodnu wjeś Trupin na město czehnjechu, hdźež běchu sebi pschiprawy k wschelakim hram natwariše. Tam pschiczahnuwschi so s zaktu a kołbasu nasycźichu a so s piwom wokschewichu. S wokolnych wsow bě so bjes tym wjele stow pschihladowarjow na nasch snaty swjedźeń seschko. S wjele rjanych krow so wozebje hra Goliat a wjazore reje spodobachu. Pschesahe nas khowanje sklónza na dompucź dopomni. S lampionami wupyscheny czah so sasso psches wjeś poda, a dźěczi a srosczeni so wjeselli a s dźakownej wutrobu domoj wróczichu. Knjesej mucźerjej Horlizy, kiž je wěsce pscheswědczeny, so so wschelakimi schulskimi swjedźenjemi dźěczom wuknjenje lubsche a wjeselsche sczini, so njech tu sa jeho wulku prózu sjawny dźak a khwalba praji.

Se Ssmjeczkez. Wuhlady na wuswolenje dotalneho krajnosejmskeho sastupjerja 8. wólbneho wokrjesa so dźeń a bóle polěpschuja. Schtwórtk tydźenja je so w Kamjenzu shromadźisna gmejnskich pschedstejiczerjow wotbywała, kotruž běschtaj knjes Kokla a jeho pschecźiwny kandidat, knjes rycźerkubler Hustig, wopytałoj. Hdyż běschtaj wobaj kandidataj wólbnu rěcź dźerżałoj, so wulka wjetschina pschitomnych sa sasowuswolenje knjesa Kokle wupraji. W shromadźisnje, kotraž so na to sańdźenu njedźelu w Ssmjeczkeczanskej kupjeli wotbywasche, mějesche wěz sa knjesa Koklu hischcze wjetschi wuspěch. Na nju bě so s katholskich a s evangelskich Serbow, s Němzow a Serbow wulka sykła wuswolerjow seschła. Knjes gmejnski pschedstejiczer Hauptmann s Bóschiz shromadźisnu s narěczu wotewri, w kotrejź na to spominasche, so su Hustigowi pschecźelio wóndano shromadźisnu do Kamjenza swołali. Na tejle shromadźisnje so knjes Kokla pokasał njebě, dokelź běchu jemu dźeń prjedy pisali, so so shromadźisna wotbywacź njebudze. Na shromadźisnje pak su potom wosjewili, so drje su Koklu na nju pscheprosyli, so pak wón pschischoł njeje, a so so po tajkim sda, so je wón sjejma sprózny. Knjes Kokla je sehkatnoscźi tehole wudawanja sjawnje napschecźo stupił a k wjedźenju dał, so so wón sprózny njeczuje, ale so je czisćze czerstwy a so krajnosejmske sastupjerstwo sasso pschiwosmje, jeli so jemu jo wuswolerjo dowěrja. Na to knjes Hauptmann knjesej Kokli sykowo da, so by wón swój politiski program wosjewił. W dlěžschej rěczi knjes Kokla rospomina, schto je hacź dotal na krajnym sejmje wuskutkował a wo czo budze so, jeli so jeho sasso jako sapósłanza do Draždźan póscźelu, prózowacź. Pschebe wschěm budze wón na to kedźbowacź, so so ludej, kiž je hižo dosch s dawkami wobczeżeny, hischcze dalsche czeżkoty njenapokoja. Skerje dyrbja so dawki ponižicź, abo jeli so su nowe trěbne, dha dyrbja so wone na ramjenja bohatych pjenjeżnikow wotwalicź. Kaž w wschědnym żiwjenju człowjek wscho bozpicź njemóże, schtoż je sebi pschedewsak, tak ma so to teź na sejmje. Dobrej woli so wulke pschecźiwnosce napschecźo stajeja, sapósłanz dyrbi na knjeżerstwo, politiske strony a na wschelakosćź měnjenja druhich sapósłanzow dźiwacź. Wón je so na sejmje s wuspěchom sa twarjenje żelesnizow w 8. wólbnym wokrjesu prózowak, jemu je so poradźiło, sawjedźenje remontskich wikow wuskutkowacź a prósstwu wjesnych lěkarjow dopjelnicź, kotsiź sa tym żadachu, so bychu dowolnosćź dostali, swoje domjaze haptyki w pschipadze nusy pschi lěkowanju wužiwacź. Na posledním sejmje je wón, runje kaž jeho serbski towarsch, knjes Kerk, na to dźěkał, so by so tsecźemu lětu wudokonjazeje schule spanucź dało. Snate je, so czi mkodźi ludźo, kotsiź sa dwě lěczi w wudokonjazej schuli niczo nawukli njejsu, teź tsecze léto w njej niczo njenawuknu. Woni su tam swojim sobuschulerjam a wucźerjam k wobczeżnosczi a se swojim spjecźiwym a njepěknym sadźerżenjom a njehornym pschikładom cźasto mkódschich schulerjow każa. Bohużel je tsecze léto wudokonjazeje schule wostako, dokelź w sejmje pschewjele fabrikantow, pschekupzow, měschczanow, a druhich wosebnych ludźi syda, kotsiź pscheczíwo pschikrótczenju wudokonjazeje schule khosowachu. Hižo s teho dyrbjeli ratarjo spósnacź, so dyrbja muża se swojeje srjedźisny, jeneho ratarja, na sejm wuswolicź. Hewak so pschezo wo nusu czerpjazym ratarstwje rěczi, tola pschi wólbach czisćze hinak hwisdaja, tehdy nochzedźa buram sastupjerja burskeho schtanta wostajicź, kiž tola najlepje snaje, hdże bura czrij czischczi. Rěczi knjesa Kokle pschitomni s rukomaj kleskajo a sklawu wokajo pschihkosowachu. Hdyż so po njej shromadźisniny pschedsyda pschitomnych prasche, hacź su sa to, so by so knjes Kokla s nowa wuswolił, so wschitzy postanuwschi sa to wuprajichu. Tak bu knjes Kokla jenohłósnje a jenomysnje sa kandidata pschi pschichodnych wólbach do krajneho sejma w 8. wjesnym wólbnym wokrjesu wuwołany. Pschi dalschim jednanju so wo tym wuradźowasche, kak ma so wólbna agitazija wjesczź. Se sahorjenej sklawu, naschemu wjelelubowanemu kralej Albertej wunjesenej, so shromadźisna skónczi.

K sejmskim wólbam.

Hacź ja runje njebydlu
W wosmym wólbnym wokrjesu,
Hdźež do sejma sakkeho
Wolicź hotuja nětk so,
Dha mi tola naleži,
So by Sserbam we sejmi
Město njejschko shubjene
Ssnadź psches wólby njezyke.

Tak psched schesćźmi létami
Tehdy prajach w Nowini,
Hdyż we tutym wokrjesu
Psched wólbami stejachu.
A tak dźensa s noweho
Dowolam sej prajicź to,
Saso měsaz pschichodny
Ssejmske wólby smějecźe.

Ale ach, mi chze so sdacź,
Liwkosćź chze so mozowacź
Naschoh' luda serbskeho,
Khwalicź njemóżu wschak to.
Njedajcźe so samylicź,
Ale kóżdy dyrbjał hicź,
Kotryż prawo k temu ma,
Sswěru wolicź do sejma.

Duż so, Sserbjo, sjenoczcźe,
Saso s nowa wuswolcźe
Sskawnoh' Sserba, kiž wasz nět'
Sastupił je wóżom lět.
Jeho mjeno kóżdom' je
Wschak teź derje snajomne,
Wón wschak bydli w Khrósczizach
Ssrjedźa tam we serbskich wsach.

Dźensa teź mózu prajicź to,
Po parschonje snaju joh',
A schtoż hewak wo nim wěm,
Porucźam joh' dale wschěm.
Wón wschak Sserb je nadobny,
Wschudźe radźi widźany,
A teź dale, wěrcźe mi,
Was najlepje sastupi.

Hdyż teź strona pschecźiwna
Wschak tón porok na njoh' ma,
So wón sejma sprózny je
A tam wjazy njesechze,
Dha scźe tola sykscheli,
Kak je prajił w Nowini:
So wschak je to tokstа kła,
Kiž njej' k wěrje podobna.

Ssobu tamna krajina
Dźakowacź so jemu ma,
So tam s paru jěsdźa pschez',
Hacź tam dele do Rakez.
Hdyż b'dźe sedźecź we sejmi,
Dha wschak chzył pschi składnosczi
Spomnicź, sebi wuproschu,
Na poknózny Łużizu.

Ach, wschak tudy hischcze my
Pschezo wo to prosymy,
So by teź wot Wósborka
Żelesniza dele schła.
Wulka pak njej' nadźija
Wjazy na to, kaž so sda,
Nětko pscheżny pósst teź tu
Sawěscźe nam wsali su.

Njeſ' ßnadź naſcha krajina
Wótcźinſzy doſcź ſmyßlena?
Cźeho dla nam hewak dha
Żeleſnizu njetwarja?
Njech pak tamne wolenje
Kóźdy Sserb ſa ważne ma
A njech Koklu wuſwoli,
Kaź ßo jemu ſaleźi.

W Bukojnje, 7. ſeptembra 1893. H. Falka, gm. pr.

Přilopk.

* S Hucźiny. K ſaßowobßadźenju naſcheho zyrkwinſkeho ſchulſkeho měſtna je kralowſke miniſterſtwo kultußa a ſjawneho roswucźenja tudomnemu ſchulſkemu pſchedſtejicźerſtwu kk. wucźerjow Grüllinga ſ Luha, Wjazku ſ Budeſtez a Lorenza ſ Pieſchena k wólbje poruczźiło. V.

* Spinarja Weißiga, kiž pońdźelu w nozy ſ Draždźanſkim wjeczornym cźahom do Leisniga jědźeſche, ßu na jenym wosu morweho nadeſchli. Na cźole mějeſche wón hłuboku ranu. Kaź ßo ſda, wón njeje do njeſboża pſchiſchoł, ale jeho ßu najſkerje ſkónzowali. Podawk wulke ſpodźiwanje ſbudźuje.

* W Freibergu je w pinzy pſchekupza Lißaka ßud nafthy rosbuchnuł. Schtyri woßoby ßo cźeźko ſranichu.

* Kóźde lěto wjetſcha liczba żeleſniſkich ſaſtojnikow do njeſboża pſchińdźe, hdyž na woſowej běhanſkej deſzy ſtejo abo khodźo jěſdne billety pſchedźerkuja. Dźiwajźy na tele njepſcheſtawaze ſnjeſboženja njebudźe ßo żeleſniſke ſarjadniſtwo dlěje komdźicź, pſchedźerkowanje jěſdnych khartow w cźaßu jěſdy a na běhanſkich deſkach wotſtronicź. To ßo hinak njehodźi cźinicź, hacź ſo ßo na dwórniſchcźach perrony ſawru a ſo ßo jěſdne billety pſchi nutskhodźe a wukhodźe pruhuja. Kóźdy, kiž na perron ſtupi, dyrbi jěſdnu khartu měcź.

* K mudrym ludźom, kotſiž żenje njewotemru, domownik Emil Mundt w Barlinje ßłuſcha. Hdyž wón ſchtwórtk tydźenja po dróſy dźeſche, pſched nim mały horbaty cźlowjek ſtupaſche, kiž ßo na dobo k Mundtej wobrocźi, prajizy: „Hlajcźe, ſchto ßym tu namakał. Pſchi tym móſcheń wocźini, ſ kotrejež ßo dwazyczi hriwnowſki ſloty błyſchcźeſche. Sbożowny namakał pſchiſpomni, ſo chże namakanku wobkhowacź a domownikej, kiž je pſchi namakanju pódla był, połojzu, po tajkim 10 hriwnow, pſchewoſtajicź. Mundt ſpytowanju napſcheczo ſtacź njemóżeſche a do dźělenja ſwoli. Dokelž bě zuſy dźěło ſběhnjenja měł, dyrbjeſche ßo domownik wo to prózowacź, ſo by ſloty dla dźělenja pſcheměnił. Hdyž chzyſche ßo na to do khlamow podacź, jeho horbaty naſad ſawoła a jeho napominaſche, ſo by jemu, dokelž dźe jeho njeſnaje, wěſtoſcze dla, ſo ßo ſaßo wrócźi, ßwój dybſacźny cźaßnik ſ rjeczźaſom ſawoſtajił. Mundt, ſ nahrabnoſczu ſaßlepjeny, hnydom po tymle żadanju cźinjeſche. Hdyž na to w khlamach ſloty ſ móſchnje wſa, ßo k jeho wulkemu ſpodźiwanju wupokaſa, ſo jenoż niczo hódny hrajerſki pjenjes w ruzy dźerżeſche. Nětko ßo jemu w hembjerkach ßonjeſche, ſo bě ßo ſjebacź dał. Wón na dróhu cźerjeſche, hdźež bě zuſeho wopuſchcźił, tola jeho tam njenadeńdźe; pſcheklepany bě ßo hižo dawno ſ prócha měł. Hacź runje tutón podawk Mundtowu ſprawnoſcź w najlěpſchim ßwětle njepokaſuje, je jón tola poliziji woſjewił.

* W Moabitſkej hojeźni w tu khwilu hiſchcźe pſchezo něktore woßoby na kholeru khori leża. Do Solingena je ßo kholera ſe ſtarymi kódźowymi powjaſami ſ Antwerpena do jeneho tamniſcheho papjernika ſanjeßła. Dźěkacźerjej, kotraiž ſtaj tele powjaſy roskuſkowałoj a tołkkoj, ſtaj na kholeru ſkhorikoj a jedyn ſ njeju je na nju wumrjeł. W běhu poßlednich dnjow je hiſchcźe ßydom dalſchich woßobow w Solingenje na kholeru ſkhoriło. — Wyſchnoſcź w Mainzu je woſjewiła, ſo je woda rěki Rheina ſ kholerinymi bazillami ſkażena. Rěcźne kupjele ßu ßo teho dla ſawrjeke, płokanſke moſty ßu ßo ſwottorhałe, a dróhi ßo njeßmědźa wjazy ſ Rheinowej wodu krepicź. — W Londonje a druhich jendźelſkich měſtach na kholeru wjele ludźi khorych leži.

* Jene Barlinſke nowiny ſcźěhowazu podawiſnu podawaja: W połodnjonaranſchej Barlinſkej ſtronje wudowa bydleſche. Ta mějeſche dźowku kaź jandźelka. Do teje běſche ßo pěkny mkody hólz ſalubował, a ſtawnik bě jeju ſwěrował. S tym bě mkody mandźelſki pſchichodnu macź doſtał, kajkuż by ßebi njemohł lěpſchu żadacź. Dokelž bě wudowa khětro ſamożita, dopjelnjeſche wona kóźdźicźke pożadanje ßwojeju dźěſczow, a luta radoſcź a ſpokojnoſcź w domje mkodeju mandźelſkeju knjeżeſche. Pſchezo wjetſche a wjetſche dobroty pocźa macź na ßwojeho pſchichodneho ßyna wuliwacź. Bórſy mkoda mandźelſka pytnu, ſo to po dobrym njeje, ale ſo ma macźetne helcźenje ſ jeje mużom hłubſchu wutrobinu pſchicźinu. Hdyž ras rano ßwojeho muża k ßnědanju wokaſche, bě tón ſtwochnuł a ſ nim ßobu jeje macź. Wonaj běſchtaj ßo do Ameriki podakoj a ſtaj tam něktore njedźele w kraßnym wjeßelu żiwaj bykoj. Jedyn dźeń je potom knjes pſchichodny ßyn też ßwoju lubowanu pſchichodnu macź wopuſchcźił a ßebi jeje zyke ſamoženje ßobu wſak. Wſcheho ſamoženja porubjena dyrbjeſche ßo lohkoſmyßlena żona do Barlina wrócźicź a ßwoju dźowku wo wodacze proßycź. Kónz zykeje wěży ſcźěhowaze ßkowa powjedaja: 8. auguſta je njeſnata żona do kanala ſkocźiła, ſo by ßo w nim tepiła. Hiſchcźe żiwu ßu ju ſ wody wucźahnuli, bórſy pak je w hojeźni, do kotrejež běchu ju dowjeſli, ſemrjeła. A to bě tamna duſchna pſchichodna macź.

* Barlinſki profeßor pſchekhadźowaſche ßo w Harzowych horach a nadeńdźe tam holzu, kiž korb ſ drjewjanymi wězami njeßeſche. Se żortom ßebi profeßor korb na khribjet pſchipinucź da a njeßeſche jón do wßy. Holza ßo pſchi dróſy poßydnu. Pſchede wßu profeßora żandarm ſetka a ßo ſpodźiwajźy, ſo tajki pyſchny knjes korb njeße, ßo jeho woprašcha: „Hdźe dźecźe?“ „Do wßy!“ „Wy drje te wězy tola pſchedawacź njebudźecźe?“ „Schto druhe!“ „Dha pokażcźe mi je!“ Knjes profeßor korb dele ſtaji a wjeßeleſche ßo, ſo ſa te holczo něſchto ſaßkuži. „Schto dha ta ſchcźětka płaczi?“ ßo żandarm woprašcha. „Dokelž wy ſcźe, jenoż tſi ßlěborne!“ Żandarm ſapłaczi a tyknu ßebi ſchcźětku do ſaka. Potom dźeſche: „Ale něſko pokażcźe mi waſch Gewerbeſchein!“ „Po tón mózecźe ßebi tamle k tej holzy dońcź.“ „Njejßym wot holzy kupił, ale wot waß!“ „Wſcho derje, wy ſcźe ſchcźětku tunjo kupili, duż dźicźe!“ „Ja pońdu, ale wy ßobu k ſchokcźe pońdźecźe!“ Wſcho niczo njepomhaſche, profeßor dyrbjeſche ßobu. Pola wjeßneho ſchokty ßo ſamolwjeſche, ſo je ta wěz jenoż dobrocźiwy żort. Schokta pak wotmolwi: „W ſakonju niczo wo żanym żorcźe njeſteji; wy ſapłacźicźe 30 hriwnow pokuty a ſ tym je dobre!“ A hdyž wón do ßykawineje budki njechaſche, dyrbjeſche płacźicź.

* Wo njedawno wumrjetym koburgſkim wójwodźe Ernſtu II. ßo ſcźěhowazy ßměſchk powjeda: Wójwoda Ernſt ßo ras naſymu wjeczor w wotewrjenym wosu ſ honſtwy wrócźi. Pucź pſches jenu wjeß wjedźeſche, kotraż je po połojzy koburgſka a po połojzy weimarſka, a wójwoda mějeſche ſkładnoſcź ſ wjeßnym ſchoktu ſ krótka powjedacź. „Hewak niczo nowe?“ ßo wójwoda praſcheſche, prjedy hacź wotjědźe. „Wyßokoſcź, haj, hiſchcźe něſchto cźiſcze nowe“, ßo gmejnſki pſchedſtejicźer ßmějkotaſche; „bur W. ma dweju ſkłudźeneju ſajazow, teju dyrbi Wyßokoſcź ras widźecź — tajke něſchto tu hiſchcźe było njeje.“ — Wójwoda, ſnaty jako wulki honſtwjeŕ a pſcheczel ſwěrjatow, ßo hnydom krótki pucź k dworej bura W. dowjeſcź da a ßo też wulzyſchnje ſawjeßeli ſ wubjernje wuwjedźenymi kekleŕſkimi kuſkami ſajazow, kotrajž po pſchikaſni na ſadnimaj nohomaj ßedźeſchtaj, jedyn pſches druheho ſkakaſchtaj, cźiniſchtaj, jako ſo byſchtaj morwaj bykoj atd. „Pěknje, prawje pěknje“, Wyßokoſcź kiwaſche. „To drje je Wam wjele prózy a dźěła cźiniło. S wotkal dha ſajazow macźe?“ Pſcheklepany bur ſady tuteho praſchenja wjazy cźujeſche, hacź ßnadź wójwoda měnjeſche, mózno, ſo też njemějeſche cźiſte ßwědomje. Duż rucźe wuraſy: „Taj ſtaj ſ Weimarſkeje.“ „Nó, cźeho dla dha naſche ſajazy njeſkłudźicźe?“ ßo wójwoda praſcheſche. „Wyßokoſcź, to ßo njehodźi“, ßo wón wurěcźa, „koburgſke ſajazy ßu pſchehłupe!“ . . . .

* Druheho ſeptembra rano w 6 hodźinach ßu ßyzzy mjes Bünerodu pola Myßłez w pruſkej wjeſzy Ruſendorfom khětry kruch wot pucźa na jenej ćuzy zyle bliſko pſchi ſ wodu napjelnjenej jamje, ſ kerczinu wobroſcźenej, zyle nahe cźeźko njeſnateje żony namakali. Żona, kotraż bě hubjenje żiwjena, móże něhdźe 40 lět ſtara bycź. Cźeźko mějeſche na cźole ranu zyle bjes krwje. Pódla njeho mokra draſta leżeſche. Altenburgſke wjerchowſke ſtatne rěcźniſtwo je ſpóſnało, ſo je żona ſ něczim tupym ſabita, najſkerje ſ mordarſkej ruku, a je ßo to w nozy k 2. ſeptembrej ſtacź dyrbjało; pſchetoż popołdnju 1. ſeptembra tam jeje cźeźko hiſchcźe leżało njeje. Wo mordarju żaneho ßłěba nimaja. Někotſi měnja, ſo ßu ſkónzowanu ſ něhdźe 40lětnym mużom ſ woſyczkom jěcź widźeli, na kotrymż ſtaj, kaź ßo ſdaſche, ßwoje zyke ſamoženje měkoj.

* (Saźne winowe ſrawjenje.) Sa ſto lět w Franzowſkej wino tak ſahe kaź lětßa ſrawiło njeje. W ßrjedźnej Franzowſkej ßu lětßa hižo 28. julija prěnje kicźe woptowali a w běhu auguſta ßu wſchudźom kicźe sběrali, woßebje w tych ſtronach, hdźež ma módre wino pſchewahu. Jenoż běłe kicźe hiſchcźe chzedźa hacź do poł ſeptembra wißajo woſtajicź. W lěcźe 1822 mějachu ſa wulki dźiw, ſo mózachu hižo 31. auguſta prěnje kicźe sběracź. W běhu naſcheho lětſtotka ßu winowe żně 10 krócź we prěnjej, 70 krócź w druhej połojzy ſeptembra a 19 krócź w prěnjej połojzy oktobra a jenoż junu, 1816, kónz oktobra měli.

* S Mnichowa pišaja, so je tam ſ pěſcheho cźělneho regimenta dotal 81 mužow na tyfus wumrjeło. Wjele ſkhorjenych hiſchcźe w lazarecźe leži, mjes tym so ßu tajkich, ſ kotrymiž ßo polěpſchuje, w Mnichowſkej wokolnoſcźi do kwartěrow ſkładli.

* Sswobodnje ſmyßlene nowiny pišaja: W Mnichowje je wulki hawkot, dokelž je ßebi jedyn wojerſki wyſchk ßam žiwjenje wſak. Hejtman Adolf Seidl, wjednik prěnjeje jězdneje batterije 3. pólneho artilleriſkeho regimenta, kotryž bě ſe ßwojim regimentom na manevrěrniſchczo pola Kemptena wucźahnuł, je ßo hnydom w prěnjej kwartěrje w Jnningu pſchi Ammer-jězorje ſ revolverom ſatſělił. Na njeho běchu poßlednje dny rěczeli, ſo je pſchi ßwojej batteriji wojaka Wikla tak pospochi pſchesćěhał, ſo je jeho ſ tym do ßmjercze dohnał. (Wikl je ßo něhdźe pſched 2 njedźelomaj w Würmkanale tepił.) Po Wiklowych liſtach je jeho hejtman Seidl, runjež je Wikl rady wojak był a ßo pſchezo derje ſadžerżał, wobſtajnje tak dréł, ſo je jemu ßmjercź lubſcha była hacž daliſche žiwjenje pod tajkim cźwilerjom. S wojerſkeho boka pak ßo wobkrucźa, ſo je ßebi Wikl wulku krutoſcź derje ſaßłużił, a ſo teho dla žaneje pſchiczíny było njeje, pſchecźiwo hejtmanej Seidlej ßłużbnje ſakrocźicź. Po „Münchn. Neueſt. Nachr." hejtman Seidl hižo jako młody offiźěr ſa zyle normalneho (praweho) njepłacźeſche, bě jara njedótkliwy, pſches měru kruty a k njewuſchnoſcźam pokhileny. Jeho batterija bě w zyłym regimencze ſ tym ſnata, ſo dyrbjeſche zyłe mužſtwo mězy hłuboko na cžoko dele ſcźehnjene noßycź. Po Wiklowej ßmjercźi je Seidl do hłubokich myßlow ſapadnuł a hnydom po ſacźehnjenju do Jnninga ſchtwórcź hodźiny wote wßy na hórku woteſchoł a ßebi tam do huby tſělił.

* Hdy by telko wotawow njeležało, bychmy prajili, dźakowano Bohu, ſo ſaßo pſchedeſchcźniki trjebamy, pſchetož lětßa ßu dołho doſcź w kucźiku ſtacź dyrbjałe. Chzemy radſcho prajicź: dźakowano Bohu, ſo mamy pſchedeſchcźniki, abo ſo je w ßwojim cžaßu khrobły muž w Europje je ſawjedł. Něchtóžkuli drje rjekńje: K temu tola žana khrobłoſcź nuſna była njeje. Tón by ßo mylił. Nimale kóžda dobra nowa wěz ma ßo, **kaž naſcha ßerbſka cźitanka**, pſchi ſawjedźenju ſ pſchecźiwnoſcźu běcźicź. Tak je ßo też ſ pſchedeſchcźnikom měko. W ßrjedźnych lětſtotkach běſche pſchedeſchcźnik w Europje zyle njeſnata wěz, Sserbjo ßu ßebi hakle w naſchim lětſtotku ſa tutu krycźiſnu ßerbſke mjeno wudźěłali. Chineſojo pak ßu jón hižo w ſtarodawnym cžaßu měli. S Chineſiſkeje je jón jendźelſki pucźowař John Hanway ßobu do Londona pſchinjeßł. Ale ach, kak ßo wbohemu dźěſche, hdyž jón prěni ras w wulkim deſchcźu nad ßobu wupinu! Ludźo ßo wokoło njeho cźiſchcźachu, jemu pucź ſaſtupowachu a jeho zybnjeneho mjenowachu; žony w woknach ſ rukomaj hromadu kleſkachu ßo jemu ſ zyłej ſchiju ßmějo a luba młodźina hwiſdajo a hawtujo pſchi wſchěm deſchcźu ſa nim běhaſche. Nětko pak ßo Hanway hakle prawje wottraſchicź njedaſche; wón ßo ſ zyła ženje wjazy bjes pſchedeſchcźnika njewukhadźeſche a — lud ßo pomału k tej zybnjenoſcźi pſchiwucźi. Bórſy dyrbjeſche tón a tamny ſ jeho pſchecźelow, kotrehož bě wón w ßylnym deſchcźiku ßobu pod ßwoju lohku tſěſchku wſak, ſpósnacź a pſchidacź, ſo ta wěz tola tak zyle hłupa njeje. Tola pak dyrbjeſche wón tſi połne lěta wußměſchenje a hanjenje ſnjeſcź, prjedy hacž wſchu pſchecźiwnoſcź pſchewinu, jenož jara pomału ßo tu a tam jedyn khrobły muž ſmuži, jón też trjebacź. — Naſcha ßerbſka cźitanka ßo da-li Bóh też pomału pſchedrěje.

* Trójne mordarſtwo je cźłowjek, ſe žarliwoſcźu wowrótnjeny, w Paolo Pinto County w Texaſu, ſkucźił. Edward Noll, młody Němz, bě ſ knježnu Idu Beattie, rjanej dźowku bohateho farmarja, po ßlubje. Pſched tydźenjom bě jemu Ida ßlub wupowjedźiła. Hdyž potom wjecźor 21. auguſta, na dnju, kotryž bě ſa kwaß poſtajeny był, ſ młodym theologom, Frankom Blyom, do zyrkwje, 8 mil ſdaleneje, na konju jěchaſche, jeju Noll ſcźěhowaſche. Poł hodźiny pſched zyrkwju wón ßwoju tſělbu wonkach w kerczínje ſkhowa a wobdźěli ßo na Bożej ßłużbje. Prjedy pak hacž bě Bożeje ßłużby zyle kónz, ßo wón na te měſto poda, hdźež měješe ßwoju tſělbu ležo. A hdyž potom młodaj cźłowjekaj na ßwojim dompucźu ßo lubje rosrěczujo na to měſto pſchińdźeſchtaj, mori Noll najprjedy Blya, jemu wutrobu pſchetſěliwſchi. Idźiny koń ßo ſpłóſchi a cźěrjeſche ſ njej do huſcźiny, hdźež ju Noll doſcźeże. Wón najprjedy do njeje tſěli a hdyž wona cźežko franjena ſ konja padże, jej ſ tſělbu nop rosbi. Potom, ßo k morwemu cźěku ßwojeje ßłubjeneje ſkhiliwſchi, ßebi ßam do hłowy tſěli. Blyowej ſtarſchej, kotrajž blisko ſa tymaj młodymaj cźłowjekomaj jěchaſchtaj, běſchtaj ßwědkaj žałoßneho podawka.

* Wo njeſboži, kotrež je wichor w Amerizy naczinił, ßo pſchezo wjazy piſche. Pſches měſto Port Royal w połodniſchej Karolinſkej wichor ſ tajkej nahłoſcźu cźehnjeſche, ſo dyrbjachu ßo ſahubjenja zyłeho měſta bojecź. Na 100 woßobow je kónz wſako, ſ wjetſcha běchu to murojo, kiž ſ hroſu wokoło běhachu, mjes tym ſo twarjenja do hromady padachu. Jich wjele je też nawalna woda ßobu wſaka. Na Pariſkej kupje pola Beauforta je ßo 20 ludźi tepiło a runje tak wjele na ßußodnych Heleninych kupach. Mjes Port Royalom a Seabrookeom, małej ſtaziji njedaloko pſchiſtawa, je woda 25 cźornuchow, na pſcheßadach dźěłazych, pózréła. Zyła wokolnoſcź je domapytana, ale powjeſcże wo njeſbożu ßu žadne, dokelž ßu telegrafy pſchetorhnjene. W Port Royalu a Beauforcże njeje žane twarjenje njewobſchkodźene woſtało. Na wjele měſtnach ßu želeſnizyne haczenja pſchedrěte. Pucźowarjo, kiž ſ Charleſtona w połodniſchej Karolinſkej do Richmonda w Virginiſkej pucźowachu, wo njewobliczńej ſchkodźe na žnjach, po zyłym brjoſy naczinjenej, powjedaja. Charleſton nimale zyłe w roſpadankach leži, kóžda khěža je wobſchkodźena, mnohe zyrkwje, mjes nimi hižo 1885 powěta měſchczańſka zyrkej, ßu powěte. Wulki nowy hoſcźenz je zyle ſkaženy, wjele kódźow je tak cźerpiło, ſo ßo wjazy trjebacź njehodźa. Schěſcź cźłowjekow je žiwjenje ſhubiło. S Florenza w połodniſchej Karolinſkej ßo piſche, ſo je ßo też w Georgiſkej a Floridze mnoho ludźi tepiło. Na atlantſkich brjohach je wjele kódźow ſhubjenych. Wichor je wjetſchu ſchkodu naczinił hacž w lěcze 1881.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchiłoſy.)

Žitne ßuche droždże

a kotrychž cźiſtoſcź ßo rukuje, wſchědnje cźerſtwe doſtawa a porucża

Ernſt Glien.

Kedźbu pſchi kupjenju

Zacherlina.

Wotebjerałka: „...Nochzu wotewrjeneho inſektoweho pólvra; pſchetož ßym Zacherlin žadała! ... Khwala tule woßebitoſcź ſ prawom jako najlěpſchi ßrědk pſche wſchě pſchekaßanzy, duž jenož ſaſyglowanu bleſchu ſ mjenom Zacherl wosmu!"

Woprawdźity doſtacź:

W **Budyſchinje** pola kk. bratrow Měrſchow,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Ernſta Mittaſcha,
= = = = Jurja Holda w měſchcź. hapt.,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kſchižanka,
= **Ketlizach** = = Herm. Mürby,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= **Schěrachowje** = = Ed. Trummera,
= **Sohlandże** = = Ernſta Auguſtina,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Winſki cžrijowy ſkład! — Nowy wotewrjeny!

Sswojim cžeſcženym wotebjerarjam a wobydlerjam **Budyſchina a wokolnoſcže** najpodwolniſcho k wjedženju dawam, ſo ßym wot dženßa ßwoje khlamy na

bohatu haßu 10

do domu knjeſa klampnarſkeho miſchtra **Scholty pódla pósta** pſchepołożił.

Budu ßo ßwěru prózowacź, ßwojim cžeſcženym wotebjerarjam kaž hacž dotal derje a tunjo poßłużecź a proſchu ja, ſ dowěrjenjom, mi hacž dotal ſpožcženym, mje tež dale poczeſcźicź.

Moje płacźiſny ßu **jara tunje, ale twjerde,** a budże ßo kóždy wo tunjoſcźi mojich tworow pſchi kupjenju pſcheßwědcźicź.

Hermann Friſch.

Moja pſchedawarnja na ßerbſkej haßy 7 hacž na dalſche wotewrjena woſtanje a pſchedawam ja tam naſad ſtajene twory po nutſkupowanſkej płacźiſnje.

Khlamy ßu tunjo na pſchenajecźe.

Khěža na pſchedań.

Nowa natwarjena derje ßo danjaza khěža na zyhelnſkej haßy, jene khlamy a 8 wobydlenjow wopſchijaza, je hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na Flinzowej dróſy cžißko 2.

W Dobranezach je **khěža** cžo. 2 ſ 3 kórzami pola a ſahrody hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedžerja.

W Dyrbachu pola Klětneho je k 1. oktobrej **khěža** na pſchedań abo na pſchenajecźe. Wona ßo woßebje ſa ßwójbu hodźi, kotraž na knježi dwór na dźěło khodźi.

Dwajſchoßna **khěža** ſe ſahrodu a kórzom pola je w Budeſtezach na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Jana Hübnera** w Hajnizach.

W Bukezach je **khěža** cžo. 11, pſchi dróſy leżaza, maßiwne twarjenje ſ khlamami a ſ wukładnym woknom, ſe 6 kórzami pola a łuki, ſa kóždeho wikowarja ßo hodźaza, ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedžerja cžo. 10b tam.

200 prózdnych **mukowych měchow,** jenož ras trjebanych, jenotliwje a po zylinach tunjo pſchedawa pjekarſki miſchtr **J. Scholze** na garbarſkej haßy.

Proßata na pſchedań.

Proßata běleje Yorkſhirſkeje a też cžornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotreż ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po cžaßej pſchiměrjenych niſkich płacźiſnach na pſchedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwcźizach.**

Ssuſcheny połcź punt po 70 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 70 np.,
ßyry połcź a **ßadleſchcźo** punt po 70 np. porucza
Otto Pětſchka na žitnej haßy.

Wotawowa awkzija.

Moja lětuſcha wotawa na něhdže 9 kórzach łukow budże ßo **njedźelu 10. ſeptembra popołdnju wot 3 hodźin** ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Sapočatk pſchi hajnkowni.

W Wujeżku, 6. ſeptembra 1893.

Hajniſki miſchtr **Walde.**

Trawowa awkzija.

Njedźelu 10. ſeptembra popołdnju 1/2 4 hodźin ma ßo trawowy wužitk Něwßeczanſkeje gmejny ſ wuměnjenjemi, prjedy woſſewjomnymi, po łoßach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna pſchi gmejnſkej łuzy.

G. Hartmann, gmejnſki prjódkſtejeł.

Koßy,

ſa kotrychž hódnoſcź ßo rukuje, w njepſchetrjechenej hódnoſcźi porucza **Paul Walther.**

Spěwarſke knihi

ßerbſke a **němſke** w najnowſchich jara woßebnych ſwjaſkach po najtuniſchich płacźiſnach porucza

Guſtav Rämſch
na bohatej haßy 21.

Adolf Rämſch w Budyſchinje
pſchi butrowych wikach

porucza ßwojim cžeſcženym wotebjerarjam:
jerje, ſ lěta 1892, nowe wulke tucźne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy ſchmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ſyrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkoſornaty, punt po 16 np., 5 puntow ſa 75 np.,
dale poruczam ßwoje ſnate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacž 75 np., teho runja **naturſku khimjelcźku** liter po 40 np.
— Moja pſchedawarnja wot lěta 1868 wobſteji. —

Kmótſiſtwa

namakaju duſchny pſchihódny pſchebytk, dobru hoſpodu a pſchecźelne poßłużenje,
wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khoſeja, ſchokolady, kakaoa, punſcha, groga, hrěteho wina, likěra** a wulki wubjerk **ßłódnych konditorſkich tworow**
w konditorni a khoſejowni
Alwina Schradera
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Hrubjelcźanſki mlyn

pſchedawa pſcheńcźnu muku wot ſtareje pſcheńzy hachtl po 90 np., běrtl zentnarja po 3 mk. 60 np., jara dobry majßowy ſchrót po 7 mk. 25 np., zyły majß po 6 mk. 75 np.

Koprowy vitriol

zyły a tołcźeny
k nacźinjenju pſcheńzy poruczataj tunjo
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu workej.

Najlěpſchu margarinſku butru,
derje ßłodźazu, porucza
Pawoł Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſk. haßy.

Howjaſe a cźelaze koże

kupuje pſchezo po najwyſchſchich płacźiſnach
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi pſchi žitnych wikach.

S nakładom Macźizy Sserbſkeje ßu wuſchke a w wudawarni „Sserb. Nowin" na pſchedań:

Kſchiž a połměžaz abo **Turkojo pſched Winom w lěcźe 1683.** 1883. Płacźiſna 40 np.
Trójniki. Sběrka powědańcźkow. 1885. Płacźiſna 40 np.
Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk 1888. Płacźiſna 30 np.
Jan Manja abo **Hdże ſtatok mój?** Powědańcźko ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho cžaßa. 1889. Płacźiſna 40 np.
Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płacźiſna 50 np.
Nowe Trójniki. Sběrka powědańcźkow. 1893. Płacźiſna 40 np.

Wosjewjenje.

Podpißane towarstwo budże wot **6.** hacź **11. oktobra t. l.** w tudomnej **piwarńskej reſtawraziji**

= ßadowu wuſtajeńzu =

wotbywacź, kotraź ßo na ßad, ßadowe wudźełki, ſchtomowne wězy, ßad pſchedźěłaze maſchiny, warjenja, ſahrodniſki grat a pomozne ßrědki ßadarſtwa a ſahrodniſtwa wupſcheſtrje. S wuſtajenzu budźa teź ßadowe wiki ſjenoczene, a ßo ßadowi kupzy na to kedźbliwi cźinja. Towarſtwowe ßobuſtawy a wſchitzy ßadarjo w wokrjeßu tudomneho hamtſkeho hejtmanſtwa ßo napominaju, na wuſtajenzu ßad a druhe wuſtajenſke wězy w bohatej měrje póßłacź.

Pſchipowjedźeńſke liſćiny ſ nadrobniſchimi poſtajenjemi ßu pola knjeſa ſahrodniſkeho inſpektora **Stolpa** w **Budyſchinje** dostacź.

W Budyſchinje, 2. ſeptembra 1893.

Direktorij wokrjeßneho ßadarſkeho towarſtwa.
C. Braunbart, ſahrodniſki wucźeŕ,
měſtopſchedßyda.

Stipendium Maćicy Serbskeje

za Budyšskeho gymnasiasta w hornich rjadownjach so wupisuje. Žadaćerjo maju **derje serbski** nastawk wotedać do 15. winowca. Thema: Wulět na łužiske hory abo do Błótow, abo wopisanje wjetšeje serbskeje wsy. **M. Hórnik,** předsyda M. S.

Pſcheproſchenje.

Sswjedźeń ſa ſnutskowne miſſionſtwo

ſměje ßo
wutoru 12. ſeptembra w Hodźiju.

Sſerbſka Boża ßłužba ßo popołdnju w dwěmaj a němſka popołdnju w ſchtyrjoch ſapoczńje. Sswjedźeńſkaj prědarjej budźetaj na ßerbſkim k. farař **Golcź** ſ Budyſchinka a na němſkim kemſchenju knjes farař **Ssykora** ſ Minakała.

Wſchitkich, kiž maja wutrobu ſa tutón ważny a wulzyſchnje nuſny ſkutk zyrkwineje luboſcze, ſ bliſka a ſ dala najwutrobniſcho pſcheproſchuje

zyrkwine prjódkſtejeŕſtwo w Hodźiju.
Lic. theol. **H. Imiſch,** farař, pſchedßyda.

Towarſtwo Sſerbſkich Burow w Bukezach

ſměje jutſje **njedźelu 10. ſeptembra** popołdnju w 4 hodźinach ßwoje poßedźenje. Pſchednoſchk knjeſa **Króny** ſ Bukez „wo hnojenju łukow".

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Towarſtwo Sſerbſkich Burow w Bělczezach

ſměje njedźelu **10. ſeptembra** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Ssym ſ Dźěžow do **Wósborka** pſchecźahnuł. S bydłom ßym w domje knjeſa murjeŕſkeho miſchtra **Indingera.**

Rěczne hodźiny dopołdnja wot ½8—9 hodźin,
popołdnju = 2—3 =

E. Pühler,
praktiſki lěkař, hojeŕ a łaſeńk.

Jerje, rjane wulke ryby po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po tym hacź ßu hódne, zyła tuna najlěpſcheho ſnamjenja po 35 mk.,
rajß, wubjernu tworu, wulkoſornatu punt po 15 a 16 np., po wałach po 13—14 np.,
ff. ameriſkanſki petrolej, wuważeny po 11 np., w cźwizy po 10½ np.,
najlěpſchi khěžorowy wolij, wuważeny po 17 np., w cźwizy po 16½ np.,
ff. ameriſkanſki rjepikaty tobak punt po 32 np., kaž teź **wſchě druhe ßo wjedźaze twory**
pſchi ſprawnym a tunim poßłużenju porucza najſtarſcha pſchedawarńja kolonialnych tworow, w lěcze 1864 ſałożena,

Korle Noacka na žitnej haßy 10.

1 abo 2 ratarſkaj ſchulerjej móžetaj hiſchcze dobru penſiju dostacź pola expedienta **K. Voigta** na ſnutskownej lawſkej haßy 6 po 1 ſkhodźe.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Symſki ſemeſter ßo pońdźelu 23. oktobra 1893 ſapoczńje. Pſchipowjedźenje ſchulerjow pſchijima a wſcho na dróbnje wo ſchuli wukaſuje direktor **J. B. Brugger.**

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis

twarjeŕnja maſchinow a porjedźeŕnja
na Draždźanſkej dróſy 2 w Budyſchinje
porucza ßo
k **twarjenju ratarſkich maſchinow** a k jich **porjedźenju, kowarſkich dujakow** (měchow) we wſchěch wulkoſcźach, **piwarńſkich** a **młynſkich maſchinow, elevatorow ſa kamjeń, zyhel, łód, wuhlo** atd., **transmißijow, zentefimalnych moſtowych wahow, wſchěch porjedźenjow** a k **dźěłanju maſchinow wſchelakeje druźiny** po tunich płacźiſnach a dobrym wuwjedźenju.

Chzecźe **rjemjeßlniſki grat** kupicź?
Dha pſchińdźcźe jenoż k **Gotthardej Behrendſej** w Budyſchinje na bohatej haßy cźißko 29.

Spěwy
do žnjowych wěnzow

ßu na pſchedań
w wudawarni „Sserb. Nowin".

Wſchědnje

ßuſcheny połcź punt po 70 np., **ßyry połcź** a **ßadło** punt po 70 np., **běłu** a **dobru kołbaßu** punt po 60 np. porucza

A. Eißler
pſchi mjaßowych jědłach a na kamjeńtnej haßy.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu 10. ſeptembra
wukulenje kołbaßow
w Kubſchizach. Pſchecźelnje pſcheproſchuje **Jan Pětſchka.**

Schulerjo namakaju dobru a tunju **penſiju.** Dalſche je ſhonicź pola rěſnika **Pětſchki** w khlamach na žitnej haßy.

Tyſcheŕſkeho

pyta **Pawoł Scholta**
na garbarſkej haßy 8.

Druhi domjazy ßłużobnik ßo 15. ſeptembra t. l. pyta. Dalſche je pola domownika w „ſkotej krónje" ſhonicź.

Na Lutobcźanſkim knjeźim dworje ßo wuſtojny **prěni rólny pohonc̆** pyta.

Holza w ſtarſchich lětach pyta jako **wothładarka** abo **hoſpoſa** ßłużbu. Dalſche je ſhonicź na kotokſkej haßy cźißko 8 po dwěmaj ſkhodomaj.

Starſchu ßłużobnu holzu pyta pſchi dobrej mſdźe
doktor **Königowa** w Barcźe.

Kuchaŕki, ßłużobne a kuchinſke holzy, dźowki, hródźne dźowki, rólnych pohonczow, ßrěnkow a wolazych pyta
Heynoldowa w ſkotym jehnjeczu.

Wotrocźkow, dźowki, hejtmanow, pohonczow, ßłużobne a kuchinſke holzy ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony pſchi wyßokej mſdźe pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy 10.

Wotrocźkow a dźowki k nowemu lětu pyta a jenu hoſpoſu ma na pſchiſtajecźe **Leſchzyna**
na rěſniſkej haßy 26.

Dźowki, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, dźěłacźerſke ßwójby k nowemu lětu a k 1. oktobrej ſtarſchu ßłużobnu holzu pyta
Spannowa
na małej bratrowſkej haßy 5.

K temu cźißłu jena pſchiloha.

Pschiloha k czišku 36 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. septembra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar dr. Kalich němske a w 10 hodź. serbske prědowanje.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Willy, Hermanna Richarda Wehsy, fabrikarja na Židowje, ß. — Marja Martha, Korle Augusta Jurscha, wósnika na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 30. augusta: Jan Jurij, njebo Jana Sswory, fabrikarja na Židowje, ß., 4 lěta 4 měšazy 25 dnjow. — 3. septembra: Marja Madlena Gudźiz, bywscha swudow. Kästnerowa, Michala Greulicha, dźěłaćerja na Židowje, mandźelska, 58 lět 7 měšazow 9 dnjow.

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1847 měchow.

	W Budyschinje 2. septembra 1893 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.	W Lubiju 7. septembra 1893 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	7	94	8	24	7	50	8	24
" . . . . . žołta	7	35	7	76	7	24	8	—
Rožka	6	38	6	56	6	13	6	56
Jećmjeń	6	43	6	61	6	20	6	87
Wowß	7	40	8	—	7	20	7	70
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	—	17	50	15	—	16	—
Běrny	1	80	2	10	1	80	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	40	2	80	2	10	2	40
Pšeničźna muka 50 " . . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	60	6	—	5	30	5	80
Ssłóma . . 600 " . . .	29	--	32	—	28	—	30	—
Prožata 930 schtuk, schtuka . .	7	—	21	—	—	—	—	—
Pšeničźne wotruby	4	75	5	50	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	50	6	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeśche: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach 13 hr. 49 np. hač 14 hr. — np., žołta 12 hr. 49 np. hač 13 hr. 19 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 20 np. hač 10 hr. 49 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hač 9 hr. 25 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 7 hr. 94 np. hač 8 hr. 12 np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 65 np. hač 7 hr. 79 np., rožka wot 6 hr. 41 np. hač 6 hr. 56 np., jećmjeń wot 6 hr. 43 np. hač 7 hr. — np., wowß wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 50 np.

Dražďźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—62 np., po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 8. septembra: Rjane.

Dezimalne wahi, hospodarske wahi, butrowe wahi
kupujeće najtuńscho pola
Gottharda Behrendsa prjedy C. A. Mickana
na bohatej haßy 29.

Chzeće-li pjenjesy lutowacź, dha kupujeće najtuńscho
żelesne khachle, warne hornzy, pónoje, korta, wódne pónoje
pschezo jenoż pola
Gottharda Behrendsa na bohatej haßy 29.

Ernst Ullrich, porzelanowa pschedawarnja
na schulerskej haßy 12
porucza ßwój skład **porzelana, kamjeniny, schkleńczanych tworow, woknoweje schkleńzy, schpihelow, skoczanych lejstow, gardinowych žerdźow, rosetow, klankow, klankowych khowow** a wschěch druhich tworow po najtuńschich płaćišnach.
Saßopschedawarjo dostanu rabat.

W wudawarni „Sserbskich Nowin" ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:
Khěrluschе a spěwy Pětra Mlónka.

Julius Höhme,
sastupjer internazionalneje maschinskeje wustajeńzy
w Riesy nad Łobjom
porucza na **najlěpje** dźěkane
lokomobile a parne mlócźaze waschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomlócźaze maschiny, ſ gópelom a paru ßo cźěrjaze,
jenopscheźne mlócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne mlócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostlócźaze a **běrny rosrißaze maschiny,**
rěsaki sa berny a rěpu, cźišcźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocźinki,
viktoria-separatory, ſ ruku a maschinu ßo cźěrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triery** najlěpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
ruczne bróny, ßamßne dźěło, sakońšzy schkitowany systém, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych bróno**w pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.
Najpschihódnische wuměnjenja dla płaćenja! Fruha dowolena! Prospekty darmo!
Pschedawarnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Franz Marschner
cźaßnikat w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

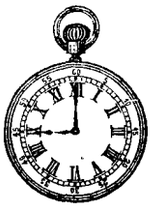

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

Hěblowane schpundowanja
zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo
Dr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Mužaze
krawaty
w jara wulkim wubjerku po najtuńischich płaćišnach porucza
A. Tschentscher
na bohatej haßy 18.

Dobry krany
rjepikaty tobak
punt po 30 np.,
nowe **polne jerje** po 4, 5 a 6 np.
porucza **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Ssuscheny polcź,
punt po 70 np.,
porucza rěsnik **Müller**
pschi lawskim tórmje.

Khofej
w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróžschich družinach porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary
jara dobre a tunje, po jenotliwym kuš po zylisnach saßopschedawarjam porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Korjenjowy wolij, koruschki, safran
k pjecźenju tykanzow
porucza
hrodowska haptyka.

Najlěpschu Dürrenbergsku
warnu a skótmu sel
w měchach a wuwaženu porucza tunjo **Pawoł Hofmann** na rózku serbskeje a schulerskeje haspy.

Zigary
derje wotležane,
tobak
w rokkach a krany
kurjerjam poruczataj
Ginzel a Ritscher.

K kwasam a druhim swjedženjam.
Sswoje skłódke a pschi tym sylne skłodzaze
likěry a dwójne palenzy
kaž też czisty zitny palenz poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haspy 6.

Syrup
skłódki a cziscze skłodzazy
1 punt po 13 np.,
5 puntow po 60 np.
pola
Ginzela a Ritschera.

Koprowy vitriol
zyky a tolczeny
k naczinjenju pschenzy porucza tunjo
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na snutskownej lawskej haspy 10.

Korjenjowy wolij, zitronowy wolij
najlěpscheje hódnoscze
po zylisnach a jenotliwje tunjo porucza
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na snutskownej lawskej haspy 10.

Safran
czisty mlěty w najlěpschej tworje po zylisnach a jenotliwje tunjo porucza
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na snutskownej lawskej haspy 10.

Khosej
sery a paleny w dobrych a najlěpschich druzinach poruczataj jara płaczisny hódno
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haspy.

Dźělba wschelakich
dobrych brußow
so tunjo wupschedawa pola
Oskara Buttera
pschi zitnych wikach 2.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nješczowe rěbliki, khachlowe durczka, tšeschne wokna, twarske hosdże
porucza tunjo
Paul Walther.

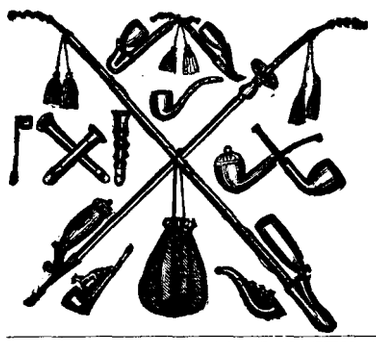

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodženju
w najwjetschim wubjerku
porucza
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.
Najtuniske zórko sa saspschedawarjow. — Wuporjedženje w mojej dźětarni.

Fotografowarnja Apollo!
Richard Huth
w Budyschinje
na serbskej a schulerskej haspy na Gickelskej horje.
Wosebitosce: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych wozobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., też pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kózdym wobrasu w wumělskim wuwjedženju.
Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Fotografowarnja
E. Zeutzschela w Budyschinje
36 na swonkownej lawskej haspy 36
porucza so k fotografowanju portretow, hromadnych wobrasow, tablowow, też s wonka doma sa **towarstwa** a schule w kózdej wulkosczi pschi **najlěpschim wuwjedženju** po najtunischich płaczisnach.
Visitna wulkoscz hizo po 3 mk. ½ duz. a po 6 mk. zyky duzent.
Powjetschenje po kózdym wobrasu hacz do ziwjenskeje wulkosczе.
Fotografowarnja po 1 schodze wschědnje wotewrjena.

Njepschewubjerane 6 np.-zigary
bjes khostow sawalene
10 schtuk jenoz po 40 np.
porucza jako něschto jara dobre a tunje
Hermann Knnack
na bohatej haspy.

Turkowske sklowki
najlěpscheje druzziny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjasowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Pschenczny muku, pizny gris, wotruby, majsowy schrót
porucza tunjo **J. A. Hejda**
w Wrěsowje.

Tunje
zigary
kupowanske zórko sa saspschedawarjow,
tysaz hizo po 20 mk. porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haspy czo. 6,
filiale na bohatej haspy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucza **sery** a **paleny**
khosej
w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobrosczi po najtunischich płaczisnach.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow so poměrnje nizsche płaczisny wobliczа.

Jabluka,
też tschasene, ale **srake** kupuje po kózdej dźělbje sa hotowe pjenjesy
hornjołużiska sadłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
w Budyschinje
pschi kralowskim walu czisko 10.

Durfthoffske suche drozdże
porucza
A. Biesold, pjekarski mischtr
na bohatej haspy.

Portlandski zement, kalk, kosczinu, Domaschowu muczku, kainit, karnalit
porucza w najlěpschej czerstwej tworje sa wopschijecze rukujo
Pětr Kral w Rakezach.

Wobrasy
(bildy) so rjenje a tunjo saschklenzuja a s wobłukom wobdadza, **domowe zohnowanje** a **wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola
Maxa Mützy
na bobatej haspy 11.

Pschedawanje a porjedženje
wschěch druzinow
czasnikow.
Płaczisny najtunscho a rukowanje na dwě lěcze.
Gustav Mager,
czasnikar
11 na serbskej haspy 11
pschi starych kasarmach.

Pawoł Giebner
na bohatej haspy czisko 18,
s nutskhodom na theaterskej haspy,
porucza swoju
winarnju
s winownju a sněd'arnju.
Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a też w czwizach roseseželu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě druzziny **czerwjeneho** a **běleho wina.**
Kózdy móže so na to spuschczecz, so pola Giebnera czisto woprawne wino dostanje, kotrez derje tyje a kotrez je strowosczi spomozne.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 37. **Sobotu 16. septembra 1893.** **Lětnik 52.**

☞ Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na **4. schtwórtlěto 1893** do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čji, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakśkich a pruśkich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, ś pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ś pschikłohu **Serbski Hospodaŕ** płaćźa na póstach **1 mk. 25 np.**, ś pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi ßo teź **„Pomhaj Bóh“** na pósćze skasacź.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Po skónczenych lothringskich manevrach je ßo kněžor ßobotu do Straßburga k paradze 15. elsaskeho armeekorpsa podak. Straßburgskemu měschczanosćze je kněžor prajił, so jemu žel czini, so jemu maneverske postajenja njedowola w Straßburgu dlěje pschebywacź; wón pak ßo nadźěje, so budźe posdźischo czasczischo do Straßburga pschińcź móz a je pscheßwědczeny, so budźa ßo Elsaszy w sjenoczenju ś němskim kněžorstwom sbožowni czucź. Sso do Metza wróczo ßo kněžor ś wulkim sahorjenom powita. Kněžor ßo njepschestawajzy sa postrowjenja dźakowasche. Pschi hosćinje pijesche kněžor na derjeměcze badenskeho wulkowójwody, generalneho inspektora elsasko-lothringskich wójskow, kotryž tutón dźeń ßwoje narodniny ßwjeczesche. Elsasko-lothringskemu namětnikej, wjerchej Hohenlohe, je kněžor pißomnje dźak sa ßwjedźeńske a wutrobne popowitanje wuprajił, kotrež je ßo jemu w Metzu a druhich elsaskich městach dostako. Wón tele postrowy a hołdowanja jako rukowanje sa to wobhladuje, so ßo Elsaß-Lothringska ś kóždym létom wuźschо k Němskej pschisamkuje, a je pscheßwědczeny, so budźe myßl njerospuschczomneho hromadźeßkuschenja ś němskim kněžorstwom bjes lothringskim wobydlerstwom stajnje roscź, a so ßo w nim dowěrjenje pschezo bóle a bóle wobtwjerdźi. Wón, kněžor, Lothringsku wopuschczi wutrobnje pschejo, so by ßo tutemu rjanemu krajej derje schło, a poruczi naměstnikej, kněžorski dźak wschitkim, kotśiž ßu ßo pschi tym wobdźělili, sa tajke pschijecze wuprajicź. — Njedźelu kněžor do Karlsruhe pschijědźe, hdźež jeho teho runja ßwjedźeńšzy witachu. Pońdźelu wón na Forchheimskim śwuczowanischczu 14. armeekorpsej w parademarschu nimo ßebje czahnucź dasche.

— Kral Albert je krónprynza němskeho kněžorstwa do pschewoda druheho grenaděrskeho regimenta czišło 101 stajił.

— Sa pschedstejaze wólby do sakskeho krajneho ßejma ßu wjednizy konserwatiwneje, nazionalliberalneje a sakskeje pokraczowanskeje strony bjes ßobu swjask sczinili. W tajkich wokrjeßach, hdźež ma sozialdemokratija wjele pschiwiśowarjow, ßmě jenoź jena ś mjenowanych politiskich stronow kandidata postajicź. W nětkotrych stronach, kotrež hischcze njejßu sozialdemokratiji pschipanuke, je strach, so sozialdemokratiski kandidat dobudźe, jeli so porjadlubowaze strony wjazy hač jeneho kandidata postaja.

— Kněžor Wylem njedźelu do Günsa w Schtyrskej pschijědźe. Wón ßo tam hromadźe ś awstriskim kněžorom a sakskim kralom na honćwu poda.

— W Barlinje je kholera saschka. W kholerinych lazarethach žanych khorych wjazy nimaja. Sa to je w Solingskim papjerniku saßo schěsćź woßobow na kholeru skhoriło, w St. Goarje nad Rheinom je žona jeneho kódźnika wumrjeła; w Kurzebracka na Wißle ßu jeneho pławjerja morweho namakali, kotrehoż je ßebi kholera jako wopor žadała.

— Pschecźiwo pscheßylnemu napinanju pschi wojerskich śwuczowanjach ßu njedźelu reservistojo na jenym pohrjebnischczu w Barlinje demonstrěrowali. Woni na row reservista Schönleina, kiž je 23. augusta na sczěhwkach napinanja w ßkužbje wumrjeł, wěnz ś běłej poczischczanej ßeklu pokoźichu. Po pschikasni polizije ßo wěnz prjecź wsa.

— Pólszy sozialdemokratojo ßu na schhadźowanzy, kotraž je ßo njedźelu w Barlinje měła, wobsamkli, ßamostatnu pólsku sozialdemokratisku stronu sakoźicź. Woni nechzedźa wjazy dlěje pschiwisk němskeje sozialdemokratiskeje strony bycź, ale strona ś dospołnje ßamostatnym wjedźenjom, ßamßnymi pjenjeźnymi ßrědkami a wjedźerstwom, kiž wobstejnosćze pólskich dźěłacerjow dospołnje snaje.

— Pschi poßlednich lothringskich manevrach ßu ßo pjecza dohladali, so mjesa bjes Metzom a Straßburgom njeje dosćź schkitowana. Duž byrbja ßo na tejle pschestrjenosczi nowe sawjeraze wobtwjerdźenja natwaricź, ś kotrymiž byrbi ßo franzowskemu wójsku pucź do Němzow salehnucź.

— W lěcze 1892 ßu w Němzach w pscherěsku wjele lěpsche žitne žně měli hač w lěcze 1891. Njedźiwajzy teho ßu němszy ratarjo w lěcze 1892 se ßwojeho žita 25 milijonow hriwnow mjenje wuwikowali, hač w lěcze 1891, w kotrymž bě 36,595 tunow (tuna po 200 puntach) žita mjenje na wiki pschischko hač w lěcze 1892. Lěto 1893 podobny abo hischcze hubjeńschi wunoschk pschinjeße. S powyschenjom zła na ruske žito ßo do zyła płaćźisny powyschike njejßu; runje nawopak žitne płaćźisny ßu wot teho czaßa pschezo bóle spadowake. Njesda ßo wěrne bycź, so ßu na niskich płaćźisnach žitowi spekulantojo wina. Poniženje płaćźisnow ßo sapocza, tak bórsy hač ßo bojosćź minu, so budźa w Němzach a nětkotrych druhich krajach njedoßahaze žně. Žitne płaćźisny ßu niske, dokelž ßu nětkole wschě žitne wiki se žitom pschepjelnjene. Do Awstriskeje je ßo njeßměrnje wjele ruskeho žita nawoschko, a awstriske niske płaćźisny na němske cźischcza. So temu tak je, to pokasuje wowß, kotrehoż płaćźisna spaduje, hač runje je ßo wón w Němzach dosćź hubjenje poradźił.

Awstrija. Najważnische politiske požadanje, na kotrehoż dopjelnjenje je hač dotal cźěski lud podarmo cźakał, je pschipósnacze cźěskeho statneho prawa. Runje tak, kaž je ßo awstriski kněžor jako wuherski kral krónowacź dał, tak ßebi teź Cźesca žadaja, so by ßebi wón cźěsku krónu ßwjateho Wjazława w krónowanskej kapale zyrkwje ßwjateho Wita w Prasy na hłowu stajił. S tym by ßo Cźěska jako ßamostatne kraleśtwo pschipósnała a podobne stejischczo w Awstriskej dozpiła, kaž Wuherska, bjes tym so Czechi nětkole wjazy prawow nimaja, hač nětkotrajkuli mała awstriska provinza. Ras hižo běchu Cźesca blisko pschi tym, so ßo jich statne prawo saßo ponowi, kotrež ßu woni po Běłohorskej bitwje pschi sapoczatku tśizecźilětneje wójny shubili. 12. septembra léta 1871 kněžor Franz Josef cźěskemu ßejmej wosjewi, so prawa cźěskeho kraleśtwa pschipósnawa a so je wón hotowy, tole pschipósnacze ś krónowanskej pschißahu wobnowicź. Kněžor pak ženje tutón wotpohlad do skutka stajił njeje. Pschecźiwnizy cźěskeho luda běchu samóhli, kněžorej jeho wotmyßlenje wurěcźecź. Cźěski lud pak njemóže tamny dźeń sabycź, na kotrymž ßo cźěska króna w nowym błyschczu sabłyschcza. Létßa chzychu po zyłych Czechach w ludowych shromadźisnach tutón dźeń wopominacź. Tola knjeżerstwo je wschě tele shromadźisny sakasałe. Lud je ßo dla sakasnje rosnjemdrił a tu a tam ropot sehnał.

W Pilsnje ßu Cžeſcha wokna němſkeho kaſina a ſchule němſkeho ſchulſkeho towarſtwa rosbili a ſ jenych židowſkich khlamow firmu wottorhnuli. Žandarmojo ßu wjetſchu liczbu herjekarjow ſajeli. Też w Prasy je ſ teje ßameje pſchiczíny k njeměram doſchło. Knjeżerſtwo je tele njeměry k temu wužiło, ſo by pſcheczíwo Czecham ſe wſchej wótroſczu ſakroczíło. Wone je na Prahu a Prażſke pſchedměſta woblehnjenſtwo położiło, ſchtyrjom cžeſkim nowinam ſakaſało, dale wukhadżecź, a wſchě młodoczeſke politiſke towarſtwa w Prasy a wokolnoſczi rospuſchczíło. Pſchißażny ßud je w Prasy na jene lěto ſběhnjeny, a to teho dla, dokelż ßo knjeżerſtwo boji, ſo bychu cžeſzy pſchißażni politiſkich pſcheſtupnikow wuwinowali.

Italſka. Pſchijěſd ruſkeho łódźſtwa do ßrjedźokrajneho morja Italſku ßylnje cžeßni. Duż wona jako wołożenje ſaczuwa, ſo jendżelſke łódźſtwo pod admiralom lordom Seymourom 11. oktobra ſ Grichiſkeje do italſkeho měſta Tarenta pſchijěde. Dokelż ma ruſke łódźſtwo 13. oktobra pſchijěcź, ßo nadpadne hromadżetrjechenje w tym ſmyßle wukkaduje, ſo ma Tarentiſki wopyt wotmołwjenje Jendżelſkeje a Italſkeje na Toulonſki wopyt bycź. Myßla ßebi, ſo też awſtriſke a ßnabż też němſke wójnſke łódże do Tarenta pſchipkuwaja, ſo by ßo tamniſchi wopyt demonſtrazija zyłeho trojoſwjaſka pſcheczíwo ruſko-němſkemu ſwjaſku ſczíniła.

— Italſzy po ſdaczu do wutrajnoſcze měra prawje njewěrja. Jich wojazy, pſchi franzowſkich mjeſach ſtejazy, ßo na hłowu a na ſchiju ſ nowej repetěrowanſkej tſělbu wobrónja. Kralowſkej brónjeźni je ßo poruczíło, dźěkanje nowych tſělbow, tak jara hacž ßo hodźi, poſpěſchicź.

Franzowſka. Radoſcź a wjeßełoſcź Franzowſow nad pſchedſtejazym wopytom ruſkeho łódźſtwa w Toulonje żanych mjeſow njeſnaje. Zyła Franzowſka ßo móhł rjez w ſahorjenoſczi ſa Ruſku płómjeni. Pſchi powitanju ruſkeho łódźſtwa prěni krócź w Franzowſkej żaneje roſkory, żaneho roſdźěla mjes politiſkimi ſtronami njeje. W Toulonje ßo wſchě worſchty wobydlerſtwa pſchi cžeſczowanju Ruſkich wobdźěla. Offizěrojo a ſtudencža bale wuhotuja, podwyſchzy tamniſcheje garniſony nózny ßwjedźeń, młodoſcź ſwjeßelenja w dźiwadle a kwětkowy ßwjedźeń ſrjaduje, měſchczańſke knjenje pjenjeſy ſběraju, ſa kotrež dyrbja ßo korczmiczki natwaricź, w kotrychž budża ßo Ruſzy ſe wſchěmi móżnymi napitkami darmo wokſchewicź móż. Gmejnſka rada, ßo roſumi, wſcho móżne cžini, ſo by Toulon ſa cžaß pſchebytka ruſkich hoſczi po móżnoſczi pyſchny napohlad měł. Wona njeda jenoż łódźnikam a rybakam, kotſiż dyrbja ruſkemu łódźſtwu napſcheczo jěcź a ßo pſchi wótcžinſkim ßwjedźenju w ſtarym pſchiſtawje wobdźělicź, ale też wſchitkim měſchczańſkim wobydlerjam darmo khorhoje k wudebjenju domow wudźělecź. Duż měſto něhdże 50,000 ruſkich a franzowſkich khorhojow wudźěłacź da, pſchi cžimž ßo njedźiwa na wudebjenja, ſ kotrymiž ßo měſchczańſke twarjenja wupyſcha. Franzowſke wójnſke łódźſtwo ßwój ßwjedźeńſki program hiſchcže woſjewiło njeje, tola ßo powjeda, ſo wone něſchto cžiſcže wurjadne, hiſchcže żenje ßkyſchane, wuwjedże. Toulon budże, ßo roſumi, pſchi ßwjedźenjach pſchepjelnjeny. Hižo dźenßa, ſchtyri njedźele do pſchijěſda Ruſkich, ßu wſchě ſtwy w hoſczeńzach pſchenajate. Też w druhich franzowſkich měſtach chzedża pſchikhad Ruſkich ßwjecźicź. Marſeilleſka měſchczańſka rada je ruſke knjeżerſtwo proßyła, ſo by ruſkemu łódźſtwu dowoliło, też Marſeilles wopytacź, hdźež ßo ſa tu pſchicžinu wulkotne ßwjedźenje pſchihotuja. Po namjecze ßwojich wuſwolerjow je ßejmſki ſapółanz Deloncle miniſterſtwoweho pſchedßydu Dupuya namołwjał, ſo by ßo 13. dźeń oktobra, dźeń pſchijěſda ruſkeho łódźſtwa do Toulona, po zyłej Franzowſkej jako narodny ßwjedźeń ßwjecźił; nowy ßejm k temu trěbne pjenjeſy ſe ſahorjenjom pſchiſwoli. Ruſzy namornizy (matroſojo) dyrbja ßo do Pariſa pſcheproßycź a ſ wulkej pychu powitacź. Sswjedźeńſki wubjerk, wobſtejazy ſ pſchedßydow wſchitkich ſpißacźelſkich towarſtwow, chze niz jenoż offizěrow, ale też něktore ſta ruſkich namornikow a namornych wojakow w Pariſu zyły tydźeń hoſpodowacź. W wulkej operje dyrbi ßo ßwjedźeńſke pſchedſtajenje ruſkeje opery „Žiwjenje ſa zara" wotměcź. Pſchi tym ma zyły opernſki chor zarſku hymnu ruſzy ſpěwacź. Preſident Carnot ſ pſchewodom ruſkeho póßłanza barona Mohrenheima a zyłeho miniſterſtwa k powitanju ruſkeho łódźſtwa do Toulona pſchijěde. So by ßo ſahorjenoſcź Franzowſow ſa Ruſku na najwyſchſche ſehnała, je ruſki wulkowjerch Alexis, zarowy bratr a najwyſchſchi roſkaſowar ruſkeho łódźſtwa, kiž je ſnaty jako pſcheczel Franzowſow, do Pariſa pſchijěł a ßo w cžaßu wopyta ruſkeho łódźſtwa do Toulona poda, ſo by ßwoje łódźſtwo wobhladował. Wulkowjerch Alexis je Franzowſam hiſchcže pobrachował, ſo bychu ßo pſcheßwědczili, ſo jim zar hnydom ßwoje wójſko na pomoz póſczele, jeli ſo němſko-franzowſka wójna wudyri. Ruſke wójnſke łódźſtwo, kotrež 13. oktobra do Toulona pſchijěde, najſkerje trajnje w ßrjedźokrajnym morju ſawoſtanje. Franzowſke knjeżerſtwo pjecża ruſkemu łódźſtwu na kupje Korſizy wuhlowu ſtaziju pſchipokaże.

— Franzowſojo maja nětkole Ruſkich ſa ßwojich jeniczkich ſprawnych pſcheczelow. Wo tym ßwědczi też to, ſo ßo k manevram 6. franzowſkeho armeekorpſa, kotrež ßo pſchichodny tydźeń ſměja, żani zuſy offizěrojo njepſchipuſchcza, khiba ruſzy offizěrojo.

— Jedyn ſ najſſnamjenicźiſchich franzowſkich wójſkowych wjednikow, general Miribel, je ſ Bożej ruczku ſajaty wumrjeł. Franzowſojo na generala Miribela najwjetſchu nadźiju ſtajachu; wón ßo jako najwyſchſchi wjednik franzowſkeho wójſka w pſchichodnej wójnje wobhladowaſche. Plan wobtwjerdżenjow pſchi němſkich mjeſach je jeho ſkutk.

Jendżelſka. Wyſchſchi ßejm je ſakoń, w delnim ßejmje pſchijaty, po kotrymż dyrbi Irſka ßwój ßamßny ßejm ſaßo dóſtacź a ßo jej wobmjeſowane ßamßne ſarjadniſtwo w irſkich krajnych należnoſczach pſchiſwolicź, ſe 419 pſcheczíwo 41 hłoßam ſaczißnuł.

Bołharſka. Ssamo w Bołharſkej ßo poczina antiſemitiſmus roſſchěrjecź. Bołharjo ßu ßebi nowiny ſakożili, kotrychž titul rěka: „Bołharſka ſa Bołharow". W pſcheproſchenju na pſchedpłacźenje tychle nowin ßo praji, ſo je cžaß, ſo ßo Bołharjo ſjenocźa, ſo bychu ſ bołharſkimi pjenjeſami pſchedewſacźelſke towarſtwa a fabriki ſakożili, ſo by Bołharſka njebyła dale ſ dejazej kruwu internazionalnym a židowſkim kapitaliſtam. Zuſobniży a żidża dyrbjeli ßo ſaßadnje wot wſchěch pjenjeżnych a induſtrielnych pſchedewſacźow wuſamknucź.

Sſerbija. Młodoſtny kral Alexander hižo něktore njedźele po Sſerbiji pucźuje. W Topoli, hdźež cžěła ßerbſkeho wjerćha Karadżordżewicża a jeho potomnikow wotpocźuja, je kral w tamniſchej zyrkwi na row wjerćha Karadżordżewicża wěnz położił prajizy: „Położimy tutón wěnz k ßławje a k wopomnjecźu teho muża, kotryż je prěni khorhoj poſtanjenja k wußwobodżenju Sſerbije ſběhnuł, k wopomnjecźu wulkeho Karadżordżewicża. Wěcźnje njech wón w wopomnjecźu woſtanje!" Tutón podawk powſchitkowne dźiwanje ſbudźuje a ßo jako poſpyt wobhladuje, potomnikow wjerćha Karadżordżewicża ſ kralowſkim domom Obrenowiczow ſjednacź. Njech je tu pſchiſpomnjene, ſo ßu wjerćha Karadżordżewicża ſkónzowali a pſched poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnu jeneho ſ jeho potomnikow ſe ßerbſkeho tróna wotehnali. Wot teho cžaßa Obrenowiczojo bjes pſchetorhnjenja w Sſerbiji knjeża.

Turkowſka. Njedźiwajzy wſchěch naprawow k wotdźerżenju kholery wot Konſtantinopla je ßo wona tola a to najſſerje wot muhamedanſkich putnikow ſanjeßła. Mrětwa je najprjedy w błudniży, na aſiſkej ſtronje leżazej, wudyrika. Hacž dotal je 80 woßobow ſkhoriło a 48 na kholeru wumrjeło.

Amerika. Wot teho cžaßa, ſo ßu w Braſiliſkej khěżora wotehnali, ßo tam njeje wjazy porjad a měr poſtajił. Pſcheczíwo nětczíſchemu preſidentej Peixotej je ßo wójnſke łódźſtwo ſběhnuło. Sběžkarjo ßu woſpjet ſpytali na kraj ſtupicź a ßo hłowneho měſta Rio de Janeiro mozowacź. Hacž dotal pak ßu wſchě jich nadpady knjeżerſtwowi wojazy wotraſyli. Też w ßußodnej Argentinſkej je ſaßo revoluzija wudyrika.

Nawożenja ſ Barny.

(Wobras ſ irlandſkeho żiwjenja.)

(Pokroczowanje.)

Schtyri iriſke mile wot Barny leżeſche rjenje wutwarjeny dom majora Walkera, kiž tu ſe ßwojej ßwójbu cžiſche bydleſche; mějeſche ważne měſtno mjes ſaſtojnikami zyłeho hrabinſtwa. Hakle něſchto lět bě, ſo bě ßo na tymle měſcze ſaßydlił a hiſchcže njedoroſczene ſchtomy cžinjachu, ſo mějeſche jeho dwór trochu puſty a ſtruchły napohlad.

Zyła ßwójba bě ſhromadżena w wulkej ſtwě. Dwě lampje ßwěcźeſchtej ßo na blidże, kiž bě pokładżeny ſ knihemi a wobraſami. Na klawěru leżeſche wotewrjeny ſwjaſk notow. Bě ßnadnje ſpóſnacź, ſo bě ßo na nim hakle khwilu prjedy hrało a ſo bě ßo jeno ſtraſchneho hrimanja dla pſcheſtacź dyrbjało. Na druhim blidu bě cžajowe (tejowe) ßudobjo.

„Wilijamje", woprascha ßo major jeneho ßwojich ßynow — „ßy derje hladał, hacž ßu durje a wokna krucże ſawrjene?"

„Ssym pohladał, nano! a myßlu ßebi, ſo jim też hrimanje niczo njeſczíni, hdyż ßu hižo dźiwi nadpad běłych hólzow wudźerżałe."

„To ßo też ja nadźijam, ale cžłowjek dyrbi ßo na wſchitko pſchihotowacź."

„Haj, na wſchitko!" woſpjetowaſche knjes Kraven, kiž bě pola majora na wopyczże, a knjenje pohladachu ſtrachocźiwje na ßo.

„Ty luby Bożo!" pocża domjaza dźowka, kraßne, ßydomnacźe-

lětne holczo — „kajka je to ßurowa nóz pschi kwaßu Helenki Rugentez! A pok hrabinstwa je tam proschene."

„Tajkeje nozy ßmy njeměli hijo wot tamnych cžaßow", rjeknu Wilijam, „so je woda Garry-Worski móst wotdrěka a so je ßo póstny wotroczk Fogarthy satepił".

„Teho njebě schkoda!" — da ßo jeho bratr saßkyschecz. „Je dže, kaz ßo praji, ßo towarschił se wschej drapu a je, kaz praja, tez ßo wobdželił pschi morjenju wboheho Byrna."

„Jow ßu někoho skónzowali?" prascheschе ßo knjeni Kravenowa.

„Haj", — rjeknu major — „a to na njehańbite waschnje. Njesbožowny Byrne bydleschе njedaloko wotßal a bě w dobrych wobstejenjach, kózdy mějeschе jeho sańcz a bě lubowany w zykej wokolinje, tak so ßebi myßleschе, so duri do ßwojeho domu sawěracz njetrjeba. Żadyn prosched njewoteńdze wot njeho bjes jakmożny, żadyn potrěbny bjes rady a pomozy; a tola ... Junu wjeczor wokoło woßmich, bě to w oktobrje, ßedżeschе doma sa khachlemi ..."

„Nano!" pschetorze jemu dżowka rěcz. „Njejßy ßkyschak?" Straschnje sawu wětr a khěża satschaße ßo w khubinach; potom cžerjeschе wichor hwisdajo dale.

„To niczo njeje, lube dżeczo!" rjekny Walker; „njeboj ßo. Rjeknych po tajkim: Byrne ßedżeschе sa khachlemi, tu wotewrichu ßo durje a něschto sababjenych muzskich sastupi do jstwy. Běchu drje wobrónjeni, ale pschistupichu bjes hroženjow a klecza, a żadachu wot Domascha Byrna pschecželnje, so by s nimi kusk na dwór stupił, so maja s nim něschto tajnje rěczecz. Wón stanu a dżěschе sa nimi. Dwaj s nich stupischtaj ßo do duri. Sa khwilku, kotruż mkody Byrne wuskostliwje cžakaschе, saßkyscha khóß ßwojeho nana, kiż na njeho proscho a żakosczo wokaschе — na to ßo tsěli — potom bě wscho czicho. Lakarjej pschi durjach czeknuschtaj, a hdyż domjazy ludżo se jstwy wuběżachu, nadeńdżechu Byrna w krewi leżo."

„A czeho dla ßu jeho morili?" woprascha ßo knjeni Kravenowa.

„Czeho dla? To hischcze ßwět ßkyschak njeje. Njedaloko sa dworom setkachu mordarjo něschto wjeßnjanow, kotrymż pschikasachu, so dyrbjachu powjescz rosnoschowacz, so ßu stareho Byrna lubowali a czesczili, a so je jeno teho dla wumrjecz dyrbjał, dokelż bě najeńk Willa Redmonda, poczischczowarja dwazyczi ßwójbow, kiż smeje nětko psches Byrnowu ßmjercz wulku schkodu na ßwojich dokhodach."

„To je żakostna skóscz!" sawoła Kravenowa. „A schtó pak běchu czi mordarjo?"

„To jeno Bóh ßam wě! Wbohi Byrne bě hijo wobstarny, ale hischcze strowy, a chzysche ßo runje żenicz. Samolwjeschе ßo wo Rugentez Helenku, kiż ma dżenßa kwaß s Hughom, a dyrbjeschе ju dostacz. Sta ßo to psched dwěmaj lětomaj — ale wot teho czaßa je ßo druhich njeskutkow dla hijo tamne mordarstwo sabyło."

„Ja pak ßo krucze nadżijam", rjeknu knjeni majorowa, „so ßo mordarjo prjedy abo posdżischo tola pscheradża".

S njewjedrom satschaße ßo khěża a hnydom na to pocza ßo krucze do wrotow buchacz. Shromadżeni ßo satorżechu, żony ßo bojachu, major saskoni, a starschi ßyn napominaschе ßkużobnych, so njeßmědża wrota wotwěracz. Hnydom na to bě buchanje s nowa ßkyschecz, a bywaschе dale ßylnischе; potom bě ßkyschecz, kak ßo ßkużobnik s buchazym rosmolwjeschе a kak ßo potom saßo do jstwy wróczi.

„Hnadny knjeże!" rjeknu wón, „mi ßo sda, so je to djabol ßam. Bóh naß sakitaj! Kschescżijanski czlowjek njeby ßebi w tajkimle wjedrje pod nahe njebjo swěrik. Ale njech je scherjenje abo něschto s mjaßa a s krewje — wono njecha woteńcz, a praji, so ma něschto s hnadnym knjesom wuczinjecz."

„Njejßy dha jemu rjekk", prascheschе ßo major, „so w nozy s nikim niczo njewuczinjam?"

„Haj — a kak ßym jemu to wotrěczak! Ale wón na to njedżiwa. — Njeje dha wasch knjes doma? prascheschе ßo mje. Nó, to ßo rosumi, prajich ja; pschi tak rjanym wjedrje tola ßo wukhodżowacz njebudże. Aj, duż jemu rjekńcże, pocza saßo, so ßym s daloka pschischoł, so bych jemu něschto ważne sdżělił; njech samolwjenje na ßo woßmje, njecha-li poßkuchacz. Ja ßym na to prajił, so dyrbi mi ßwoju należnosc rjez, so to wschitko ßwěru wobstaram — a to bě wěscże rosumnje. Wón pak czini, kaz bych niczo njeprajił. Kaz mjedźwjedź czepje do wrotow a pschi tym sakliwa kaz Turka. Ale dżicże tola w Bożim mjenje! póczny saßo — wón pak pocza s kluczowej dżěru hewrjekacz: Bryanje — to chzył rad wjedżecz, s wotkel moje mjeno wě? — Bryanje, jutsje njemóżu pschińcz! Hischcze do polnozy dyrbi wasch knjes wschitko shonicz — abo żenje. Rjekńcże jemu jenoż, so czakam! — Schto dyrbju po tajkim czinicz, hnadny knjeże?"

„Rjekń jemu, so w tejle hodżinje nichtó wrotow njewotwěra — tak je to sawjedżene w zykym hrabinstwje (wokrjeßu). Je-li to někajka sastojnska należnosc, njech dże dwě mili dale; móże to w Kapparunje na polizajstwje wosjewicz."

„Hnadny knjeże, macze prawje. Hdy by czlowjek nětkle wotewrił, njeby bjes krawaje hłowy woteschoł."

Sswěrny Bryan wuńdże na to saßo won, so by czakazemu poßlednje majorowe rosrißnjenje sdżělił. Buchanje a traschenje s durjemi njebě sa zyky czaß pscheßtako, kaz by khrobły hósc pokasacz chzył, so ßo wotbycz njeda, sa khwilu wróczi ßo Bryan s blědym a wustróżanym wobliczom.

„Ach, hnadny knjeże — tón sakliwaschе, hdyż ßym jemu wasche wotmolwjenje prajił. Ssym wucho na kluczowu dżěrku położił a myßlach ßebi, so je tón njedoczink hijo woteschoł. W tym da ßo do hewrjekanja: hoho, scże tu hischcze? Ja tu ßym! Wotmolwich na to: ale schto tu wy hischcze chzecze? Duż rjekń ßwojemu knjesej — pocza na to kschiczecz — so ßebi po ßwoje pjenjesy du; jowle ze wopißmo. Potom storczi mi pod wrotami tule lapu do ruki."

Pschi tym poda majorej kusk wopschimaneje masaneje papjery, na kotruż ßo dżiwajo pohlada, a potom rjeknu spěschnje, so dyrbi teho czlowjeka widżecz.

„Nětkole, hnadny knjeże?" prascheschе ßo Bryan wschón wustróżany.

„Hnydom! donjescże ßwězu do knihownje ... a wój dwaj" — rjeknu ßwojimaj ßynomaj, „hladajtaj kedżbnje s pódlanskeje jstwy na dróhu, a je-li jich tam wjazy, dyżli tamón jeniczki, potom tsělejtaj hnydom do nich!"

Po tych ßkowach wsa ßwoju tsělbu a dżěschе s Bryanom dele, kiż ßo trochu wotlakowaschе a potom sjawnje njerad psches dwór krocżeschе, so by czeżki saßuwak wotczahnuł, na czoż ßylna pjascz tak nahle wrota wotrasy, so ßkużobnik hacz na murju wotlecża. Spěschnje dobywaschе ßo do dwora muż, kotryż, hdyż Bryan saßo sawěraschе, w runym měrje k majorej dżěschе. Tón bě w durjach ßwojeje knihownje sastał, a pschikhadżazeho ßebi krucże wobhladujo, ważnje ßam k ßebi rjeknu: „To wobliczo ßym hijo něhdże widżał."

„Bóh naß swarnuj!" sakschiknu ßkużobnik. „To bych radscho djaboka widżał, dyżli Domascha Buscha."

„Bryanje!" pschetorze jemu dundak rěcz — „lěpje by było, hdy by mjelczał". — Pschi tym wucżeże se salazka nóż a sczeże wobliczo, so Bryan bjes dżak něschto krocżeli wotstupi; na czoż jenorukaty saßo pocza: „Jeli ßo knjesej majorej spodoba — mam s nim dla tamneje papjery něschto porěczecz."

Major jemu rjeknu, so dyrbi dale hicz, porucżi Bryanej, so dyrbi doczakacz, doniż na njeho njesawoła, a potom praji: „Nětkle ßmój ßamoj. Schto chzecze mi po tajkim prajicz?" — Mjes tym poßydże ßo sa blido, dżerżo schnóru wot swónczka w ruzy, a lampu staji ßebi tak, so runje na Buscha ßwěczeschе; tón pak sasta pschi ßamych durjach, hdyż ßwětko ani njedoßahascheе. Pschi tym dżerżeschе ßebi brodu s ruku a wobhladowaschе ßo njedowěrnje.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssměmy drje nětko hijo ßwojim czitarjam proklamaziju ßobudżělicz, kotraż, hdyż niz po ßkowje, tola po smyßku a wobßahu podobna bórsy sa dotalneho sapóßkanza, knjesa M. Koklu w Khrósczijach, ßo wosjewi: „Dowěrnizy wólbneho komiteja sa kublerja Koklu w Khrósczijach ßu dotal ßo komdżili se sjawnej proklamaziju sa ßwojeho dotalneho kandidatu do ßejma; to mějeschе ßwoju winu w tym, so chzychu prjedy porěczecz s wolerjemi po woßadach, kak ßu smyßleni; a dale w tym, so bychu s doczaßnymi wosjewjenjemi pschekory w nowinach ßo wobmjesowake, bjes kotrychż dże bohużel wjazy njewoteńdże. Dotal ßu pschecziwo knjesej Kokli w Khrósczijach s wjetscha ludżo pißali, kotsiż mjeno na sjawne njedachu; chzychu w naschim 8. wólbnym wokrjeßu schczěpjenje pschihotowacz a trubjachu do ßwěta: Katholszy Sserbja ßu wina na tym, so je Hustig jako kandidat wustupił, dokelż ßu jeho k temu pohnuli. Pschińdże-li k wólbje, budże Hustig ßo wo tym pscheßwědczicz móz, so pschi wschej prózy, kotruż je ßebi dawał, małko abo niczo njeżněje, a so bychu katholszy Sserbja, hdy by to trjeba było, jenoż sa evangelskeho ßerbskeho bura hłoßowali. Tez to ßu prajili, so knjes Kokla khmanosc nima sa mandat w ßejmje. Na to wotmolwimy: Njetrjebamy do ßejma pscheklepaneho mudrowza abo diplomatu, kiż wjele lubi a mało dżerżi, kiż do wólbow ßo buram polischczi a po wólbach psches ramjeni na nich hlada, ale czlowjeka s burskeho ludu, kiż wě, dże małeho muża czrij czischczi. Nasch sakski bur snaje derje dosc ponižowazu

naprawu fórmindstwa a nima myßle, tu njeczeßcz ßebi do woczi prajicz dacz: so mjes burami 8. wokrjeßa muża njeje, kiż njemĕł intelligenzy doßcz, so mohł ßwojich towarßchow hódnje saßtupowacz. Je dha intelligenza (khmanoßcz k ßjawnemu saßtojnßtwu) wßcha spózrjena wot ryczerkublerjow, mĕßchczanoßtow a ßtudowanych, so ßa bura niczo wostako njeje?! Nasch dotalny sapóßłanz knjes Kokla je to ſ nowa ßjawnje lubił a budże w tym ßłowo dżerżecz: so chże po mozach wßchĕ intereßy 8. wokrjeßa ßchkitowacz a saßtupowacz, burßke tak derje, jako rjemjeßlniße. Hdyż temu tak je, potom trjeba njeje, so mandat, kiż w dobrymaj ßprawnymaj rukomaj ßo namaka, mużej dowĕrimy, kiż jako ryczerkubler rad ßkożuje do kolijow, hdżeż ßwoje intereßy pyta, na bura a rjemjeßlnika pak ßabudże. To ßu ſ krótka pohnuczidła, kotrez naß pohonjeja, so dotalneho sapóßłanza ßa 8. burßki wokrjeß (ßa Rakeczanße, Kamjenzße a Kinsbórkße ßudniſtwo) na dżeń 19. oktobra tuteho lĕta ſ nowa wolimy. Wßchĕm, kotfiż dotal trjebaj ßo wjercza, prajimy: „Burßzy, towarßchojo, woczinjejcże woczi — waſch mandat do ßejma je na waſy! Jeli jón pßchĕhrajecże, ßcże na lĕta biczi a ßmĕjecże czeżke dżĕło, prjedy hacz jón ßa burßkeho człowjeka ßaßo dobudżecże.“ Nowy kandidat-ryczerkubler je ßam prajił, so je jeho nĕtczißcha wólba tak rjez jenoż pßchihotowanje na pßchichodne ßkutkowanje. Haj, kak dołho budże tute pßchihotowanje tracz? A hdyż k ßkutkam njepßchińdże, ßchtoż je ßnadne doßcz, ßchtó dha je bity, hacz bur, kiż je jeho wolił?! — Pominamy jenoż wjeßny lud, so wßchĕ naczißchczowanja wot ßo pokaßuje a ßa burßkim mużom na dżeń wólbow ßteji. Sajimawe budże mnohim, hdyż ßo na wólbu 15. ſeptembra pohladuje; tehdom bĕ ßa Koklu w Khróßczizach 900 hłoßow ſ katholßkich woßadow, 300 ſ Njeßwaczidła, 200 ſ Rakez, 50 ſ Minakała, 50 ſ Wóßlinka, 150 ſ Kinsbórkßkeje wokoliny, hromadu 1650; ßa Beega ſ Brĕßnje bĕ 817, ßa Pfannenßtila ſ Budyßchina 264 a ßa Wjeńku ſ Paßliż 48. Njech budż tón krócz ßaßo tak.

— Tudomnemu direktorej realneje ßchule, dr. Vollheringej, je miniſterßtwo profeßorßki titul ßpożcziło.

— W domje knjeßow Straucha a Koldy pódła hoßczenza „k hajniſkemu dworej“ a póſtßkeje kowarnje, kotrajż ßtaj ßo pjatk tydżenja popołdnju wotpaliłoj, je ßobotu rano woheń wudyrił. Na ßboże ßo jeho dohladachu, prjedy hacz bĕ ßo pßches zyły dom rosßchĕrił. Mĕßchczańßka wohnjowa wobora, kotraż bĕ jara ßpĕßchnje na pomoz khwatała, płomjenja bórßy ßala. Woheń je pjecza ſ tym naßtał, ßo je ßo hrjada, kotraż pßches ßwißle hoßczenza „k hajniſkemu dworej“ doßahaßche, ßażehliwa. Nózny wĕtr je płomjo, kotrez je ßo wo dnjo jenoż bako, rosbuk, tak ßo je ßo wone pßches murju pßchedobyło a potom rosßchĕriło. Zyły dom budżiße ßo wotpalił, njebudżiße-li ßo jedyn wobydler w ßażnej rańßchej hodżinje domoj wrócził a woheń pytnuł. W druhim poßkhodże ßo hižo wßchĕ durje a domjaza nadoba palachu.

— Lĕßnemu dżĕłaczerjej Janej Matekej w Wujeżku, kiż je dołhe lĕta w mĕßchczańßkim hajniſtwje dżĕłał, je knjeżerßtwo ßłĕbornu medaillu jako wuſnamjenjenje ßa ßwĕrnoßcz w dżĕle ßpożcziło.

— Wutoru rano ßmy prĕni ſmjerſk mĕli. Na ſymniſchich mĕßtnach ßu Jurjenki, buny a druhe khipre roßtliny ſmjerßke. Wutoru popołdnju je ßo wjedro ßaßo ßczopliło. Nadżijomnje hißchcże nĕtkole dlĕżßchi miły czaß wobkhowamy.

— S mĕßtnami ßmĕja lĕtża wjele bĕrnow. Po poßlednich deßchczach ßu bĕrny ſ nowa poczake roßcz, a pßchiroßtk je druhdy nĕtkole hižo wjetßchi, hacz je prĕnjotna bĕrna była. Dokelż ßmy hißchcże w ßażnej naßymje, budża pßchiroßtki doßpołnje doßrawicz móz. W wudawarni „Sßerb. Nowin“ ßtej dwĕ tajkej ſ nowoty roßczenej bĕrnje widżecz. Jena je ßo ſ Libuchowa, druha ſ Dalokeje Bĕlerńje pßchinjeßła, a kóżda nĕhdże 1½ punta waži. Wobej ßtej hißchcże njeßrałej, kelko puntow byßchtej wonej ważikej, hdy byßchtej ßo hakle ßa mĕßaz wukopałej.

S Bĕlczeż. Pßchi lońßchej a lĕtußchej ßuchocze je wulki njedoßtatk na ßtótnej pizy naßtał. Duż byrbja ßebi ratarjo nĕtko na to myßlicz, kak ßo ßkych ßczĕhwkow tuteho njedoßtatka trochu ßminu. Jedna ßo wo to, so ratarjej w pßchichodnym nalĕczu ßkerje a lĕpje ßelena piza roßcze. Jako tajka ßażna pizna roßtlina je naßymßka woka ßnata. Wona je ßo, hacz runje ma jeje ßymjo nĕtkole wyßoku płaczißnu, lĕtża wjele wußyka. Druhu ßażnu piznu roßtlinu ßmy ßańdżenu njedżelu w poßedżenju tudomneho „Sßerbßkeho Burßkeho Towarßtwa“ ßeßnali. Towarßtwowy pßchedßyba, knjes kubler Kalich, nam jako tajku piznu roßtlinu naßymßki hróch pokaßowaße. Wón ßo ßrjedż ſeptembra abo poßdżißcho, tola żenje niz prjedy, wußyje a bórßy ßeßkhadża. Naroßczena roßtlina w ßymje ßwjadnje a ßhinje; tola ßahe w nalĕczu wona ſ korjenja ſ nowa wubije a ßa krótki czaß wulka naroßcze. Zentnar naßymßkeho hróchu w tu khwilu w ßymjenjowej pßchedawarni Schuberta a Heßßy w Drażdżanach 20 hriwnow płaczi. S mjenje ßnatych piznych roßtlinow ßo nam ßłĕborna abo franzowßka hejdußchka pokaßowaße. Wona bĕ ßo 15. julija wußyka a bĕ wot tuteho czaßa dwaj kohczi wyßoka naroßtka. Jeje ßtwjelzo a kopjena ßu wjele dlĕżßche a tuczniße hacz te wßchĕdneje hejdußchki. Druha wużitna pizna roßtlina je wolijowa rjedkej. Wona bĕ ßo kónz julija na rynki wußyka, hdżeż bĕchu pópy ßtake. Skót ju jara rad żerje. To ßame ma ßo wo bĕłym żonopje prajicz, kiż bĕ ßo teho runja kónz julija wußyk a pokdra kohcza wulki naroßtk. Wón je dobra dejna piza a ßkódzy ßkodzi, tak dołho hacz kczĕje. Tak bórßy pak hacz ßrawicz poczina, wón wohórknje a ßo potom wot ßkota mjenje rad żerje. Jako hißchcże czißcze njeßnatu roßtlinu wohladachmy czornu lupinu, kotruż ßu loni ße Ssibirßkeje k nam pßchinjeßli. Sswoje mjeno je wona po czornej barbje ßwojeho ßymjenja doßtała, niz pak po ßwojim kczenju; pßchetoż wona njeczĕje czorna, ale żołta. Schtoż pak ju rosdżĕła wot ßnateje żołteje lupiny, ßu jejne wyßoke roßczaze tuczne a ßylne ßtwjelza, ſ kotrychż druhdy pjecz abo ßchĕßcz ſ jeneho pjenka wuroßcze. Woßebita wurjadnoßcz czorneje lupiny w tym wobßteji, ſo wona wjele wjazy dußyka nahromadżuje, hacz druhe lupinowe drużiny. S dopokaßmom ßa to ßu na jejnych korjenjach wurjadnje wulke kulki, kotrez, każ je ßnate, dußyk wopßchijeja. Runje tak njeßnata roßtlina, każ czorna lupina, je drje tez zokrowa jahła. Se ßobußtawow naßcheho towarßtwa je ju lĕtża pódła knjeßa Kalicha knjes żiwnoßczer Libßch w Budeßtezach plahował. Jeje ßtwjelzo, podobne na majßowe ßtwjelzo, 4½ kohcza wyßoke naroßcze. Hdyż je 2 kohczi wyßoke, ßo wone wotżnĕje a potom ſ nowa roßcze. Zokrowa jahła je ßo jako dobra dejna piza wopokaßała, kotruż ßkót rad żerje. Nimale tón ßamy napohlad każ zokrowa jahła ma amerikańßka khoßchczojta rożka. Jejne ßtwjelzo bĕ 3½ kohcza wyßokoßcze dozpiło. Tez wona ßo pßchiżnĕwa a potom ſ nowa roßcze. Jako pizna roßtlina, kotraż prózu płaczi, hdyż ßo plahuje, je ßo rußki hoborßki kolij ßpóßnak. Kónz julija wußyty, bĕ wón ¾ kohcza wyßoki naroßtk. Serabelli je lĕtußcha ßuchota mako hojika. Duż je ßerabella ſ dżĕła czißcze ßahinuła, ſ dżĕła jara kußcha naroßtka. Njedżiwajzy teho pak chżedża ju ſ nowa wußyczz, ßo nadżĕjo, ſo ſmĕjemy k lĕtu lóżniße wjedro. Skónczjnje ßo tez hißchcże roßßudy wo lĕßnym hróchu woßjewichu. Knjes kubler Mĕrczink Bĕlczanßki bĕ nĕkotre roßtliny ßobu pßchinjeßk, kotrez bĕchu w jeho ßahrodże naroßtke. Każ wón praji, ßu hróßchatka, kotrez je wón w nalĕczu wußyk, derje ßeßkhadżake. Pßched nĕhdże ßchtyrimi njedżelemi je wón naroßczene hróchowe ßelo poßykk, kotrez ßu kruwy ſ wulkej pożadliwoßczu żrake. Wot teho czaßa je hróch ßaßo nĕhdże kohcz wulki naroßtk. W pßchichodnym nalĕczu chze knjes Mĕrczin jenotliwe roßtliny wurycz a ſ nimi polo poßadżecz. Knjes Kalich k temu hißchcże doda, ſo lĕßny hróch jenoż na tajkich mĕßtnach derje roßcze, hdżeż żaneje ßpódneje wody njeje a hdżeż móże wón ßwoje korjenje ſ najmjeńßcha pjatnacze kohczi hłuboko do ßemje czĕricz.

S Hodżija. Ważny dżeń ße ßańdżenej wutoru jako ſ 3. dnjom kermuße ßa naßchu woßadu ßaßwita. Kóżde lĕto ßerbßka duchownßka konferenza jako poboczne towarßtwo ßnutßkowneho mißionßtwa ßa ßerbßke woßady ßwój ßwjedżeń ßnutßkowneho mißionßtwa ßwjeczi. Dokelż bĕße wot wßchelakich to żadanje ßo wuprajiło, ſo bychu rad Hodżijßki ponowjeny Bożi dom wohladali, ßo ßa mĕßtno ßwjedżenja Hodżij poßtaji. Bóh bĕße po dlĕżßchim deßchczowym czaßu ßaßo rjane wjedro wobradżił. Duż żadyn dżiw njebĕ, ßo niz jenoż ſ woßady, ale tez ſ dalßchich ßtron pßcheczeljo ßnutßkowneho mißionßtwa ſ bohatymi ßywami do Hodżija khwatachu. Sßerbßka Boża ßłużba ßo popołdnju w 2 hodż. ßapocza. Hdyż bĕ ßo ßwjedżeń ßaßwonił, poßawniſtojo ſ naßcheho balkona ſ wyßokeje wĕże khorale piſkachu a wulkotny czah ßchulßkich dżĕczi, doroßczeneje mkodżiny, Hodżijßkeho a Czerwjenonoßliczańßkeho towarßtwa, wohnjoweje wobory, gmejnßkich a zyrkwinych pßchedßtejiczerjow pßched faru po tam ßhromadżenych duchownych, kotrychż bĕ ßo 24 ßeßchko, pßchiczahny. Wot tam dżĕße pßches wjazy czeßnych wrotow do zyrkwje. Zyrkej ßama, każ je to druhdże waßchnje, ſ wĕnzami wupyßchena njebĕ, dokelż je nĕtko ßama na ßebi wulzy rjana a by pßches napowßchenje wĕnzow a pletwow jenoż czerpika. Ale wßchĕ mĕßtna a khody bĕchu pßchepjelnjene ſ ludżimi. Sßwjedżeńße ßerbßke prĕdowanje dżerżeße knjes farar Golcz ſ Budyßchinka wo Mat. 4, 14, a wukożowaße, ſo je Jeßuß heßko ßnutßkowneho mißionßtwa; pßchetoż my widżimy 1. ſo wonkach wulki lud ßteji, kiż na jeho pomoz czaka, 2. ſo ſ njeho móz luboßcze wukhadża, kiż pomha, 3. ſo budża wßchitzy k njemu dowjedżeni ßahojeni. Na nĕmßkim kemßchenju, k kotremuż naß ßaßo ßwjedżeńßki czah wjedżiße, bĕße ße ßwjedżeńßkim prĕdarjom k. farar Ssykora ſ Minakała. Na podkożku Mat. 20, 6. 7. wo tym rĕczeße, ſo je

naſch dźenßniſchi ßwjedźeń ßwjaty hłóß Boži 1. k pokorjenju dla naſcheho dotalneho ſakomdźenja, 2. k dopjelnjenju naſcheje kſchesćijanſkeje pſchißkuſchnoſcze a 3. k wjeßekej nadźiji na rjanu mſdu. Wobaj prědarjej běſchtaj ſ hłubiny Božeho ßkowa a ſe žiwjenja czerpałoj a, ſe ßwojim prědowanjom ßamaj ſ luboſczu k mißionſtwu ſahorjenaj, móznje wo poßkucharjow wutroby klapaſchtaj. Žadyn dźiw, ſo woßada ſ njepſchetorhnjenej nutrnoſczu na rjane ßkowa prědarjow kedźbowaſche. Po prědowanju natwari k. kantor Kozor na wobojim kemſchenju ſ rjanej ſchtyrihłóßnej ariju, kiž ſchulſke dźěczi ſ muſkim a žónſkim khorom ſpěwachu, woßadu. Woktarna Boża ßkužba bu wot kk. fararjow Kubizy ſ Bukez, Gudy ſ Lubija, Mrósaka ſ Hrodźiſchcza a Mrósaka ſ Budeſtez wobſtarana. Kollekta do ſchkliczkow, kiž ßo wot duchownych a Hodźijſkich zyrkwinych prjódkſtejerjow dźerżachu, je 362 mk. 38 np. wunjeßka. — Sswjedźeń je ßo, ſchtož mamy ßo pſchede wſchěm jeho wobhładniwemu ſarjadowarjej, k. fararjej lic. theol. Jmiſchej, dźakowacź, jara derje radźił. Woßada je ſe ßwojim bohatym wopytom a ſe ßwojimi darami pokaſała, ſo ma, kaž ſa ſwonkowne mißionſtwo, kiž ßo ſa póhanow ſtara, też ſa ſnutskowne mißionſtwo, kiž cźělnej a duchownej nuſy pola naß wotpomhacź pyta, wutrobnu luboſcź. Bóh daj, ſo pſches prědarjow ſahorjena luboſcź k niſkim a hubjenym njeby wuhaßka.

— Na lětuſchich ſwuczowanjach ßerbſkeho prědarſkeho ſeminara w Hodźiju pod wuſtojnym wodźenjom knjeſa fararja lic. theol. Jmiſcha ßo wſchitzy lětßa w Lipſku na duchownſtwo ſtudowazy ßerbſzy ſtudenczi wobdźěluja. Tuczi ſcheſczo knjeſojo ßu Marczin Domaſchka, Guſtav Sarjenk, Mikla, Nowy, Ssykora a Tyſcheŕ.

S Nowych Jiłoz. Pſchichodnu njedźelu, 17. ſeptembra, budźa Nowe Jiłozy ßwoje 100 létne wobſtacze ßwjeczicź. Sswjedźeńſki cźah ſ Nowych Jiłoz do Hornich a Delnich Jiłoz poczehnje. Popołdnju budźe darmotny konzert a wjeczor reje.

S Njeßwaczidła. Pſchi poßlednich ſkótnych wikach bě ßo tu 324 howjadow, 121 ßwini a 276 proßatow na pſchedań pſchihnało.

S Rachlowa. Lěßny hróch, kotryž je ßo jako dobra ſkótna piza ſpósnał, kotraž też w najßuſchiſchich létach derje roſcze, niz jenoż na Lubijſkej horje a na Lubinje, ale też na Czornym Boſy roſcze. Tudomny młynk, knjes Hrufel, je tam wóndano někotre roſtliny lěßneho hrócha nadeſchoł a jenu ſ nich, kotraž je něhdźe ſchtyri łohcze dołha, do Budyſchina do wudawarnje „Sserbſkich Nowin“ donjeßł. Schtóż ßo ſa lěßny hróch ſajima, temu ßo nětkole ſkładnoſcź poſkicźi, ßebi jón tam wobhładacź.

Se Schěrachowa. Tudomni evangelſzy, kotſiž hiſchcze żaneje zyrkwje nimaja, ßu wobſamkli, ßebi zyrkej natwaricź. Dokelž je Schěrachowſka evangelſka woßada khuda, budźa ßo po zykej Saſkej w zyrkwjach pjenjeſy ſa twar ſběracź. Sa njón budze 500,000 hriwnow trjeba.

S Minakała. Jutſje njedźelu 17. ſeptembra popołdnju 1/4 hodźin ßo w tudomnym Henſelez hoſczenku dotalny ßejmſki ſapóßłanz 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa, knjes kubleŕ Kokla ſ Khróſczíz, wolerjam pſchedſtaji a też ßwój politiſki program roſeſtaji. Dokelž je knjes Kokla, kiž je ſ burſkeho ſchtanta a ſ naſcheje ßrjedźiſny, ßwój wokrjeß ſ khwalobnej ßwěrnoſczu a ſ dobrym wuſpěchom ſaſtupował, nadźijemy ßo, ſo jeho w naſchich a dalſchich ſtronach ſaßo wuſwola. Wón je teho hódny, a my żaneho lěpſcheho ſaſtupjerja hacź jeho w naſchim wokrjeßu měcź njemózemy. Wuſwolerjo w Minakale a wokolnoſczi ßo należnje napominaja, ſo bychu ßo w prawje wulkej liczbje k pſchednoſchkej knjeſa Kokle ſeſchli.

S Rakez. Njedaloko naſcheho měſtaczka ßu hribiſko namakali. Bě to hoborſki prawak, k kotremuż bě 16 mjeńſchich hribow pſchiroſczenych.

S Wotrowa. Też tudy je ßo wjeleßkawjeny lěßny hróch (lathyrus sylvestris) namakał; a to niz jenoż jenotliwy keŕk, ale wjele na kuzy knjeſa Ssmoły w Kaſchezach.

S Wulkeje Sswódnizy pola Lubija. Wutoru wjeczor je ßo bróżeń tudomneho kublerja Eiflera, ſ domkhowanymi żnjemi napjelnjena, ſpaliła.

S Rósborſkeho wokrjeßa. Lětßa ſměja ßo nowowólby do pruſkeho krajneho ßejma. W pſchedběżnym roſrěczenju w Hórzy ßu ſańdźenu njedźelu wobſamkli, dotalneho wupruhowaneho krajnoßejmſkeho ſapóßłanza, knjeſa ſ Lindencrona w Sprojzach, a měſto hrabje ſ Gersdorfa knjeſa krajneho radźicźela Lucku w Rósborku k nowowólbje namjetowacź.

Se Shorjelza. Schtwórtk rano w 6 hodźinach je w dworje tudomneho krajneho ßudniſtwa kat Reindl ſ Magdeburga mordarzy Selmje Schubertez ſe ßekeru hłowu wotcźał. Schubertez bě 11. dez. 1892 ſwudowjenu Hartmanku w Shorjelzu ſkónzowała a cźěło ſlě rosrubała. Pſchißażny ßud bě 20. haprleje 1893 mordarku k ßmjercźi ſaßudźił.

Přilopk.

* Smyłk jeneho Draždźanſkeho loterijoweho kollektéra je jenemu Barlinſkemu blidarjej ſlě ſehrał. Tutón ſańdźeny tydźeń wot Draždźanſkeho kollektéra depeſchu doſta, ſ kotrejž ßo jemu wjeßeła powjeſcź woſjewi, ſo je ßo jeho lóß ſ dobytkom 10,000 hriwnow wucźahnuł. Blidar bě nimo měry ſbożowny; Bohužel pak klazaza powjeſcź poſdźiſcho ſ druhej depeſchu dońdźe, kotraž rěkaſche: 10,000 hriwnow ſmyłka, Waſche cźiłko ßo ſ zyła wucźahnuło njeje. Proſchu wo wodacze dla ſmyłka. Wo ßwoje ſboże ſjebany blidar ßo wobwjeßnucź ſpyta, tola jeho ſ cźaßom wotrěſnuchu.

* Sſrědk pſche kußnjenje ſkażenych pßow je ſakſki hajnik Gaſtell, kotryž je nětkole 82 lět ſtary a tole potajnſtwo nochze ßobu do rowa wſacź, woſjewił. Wón je jón 25 lět dołho nakożował a ſ nim wjele wuſpěcha měł. Hdyž ſkażeny poß někoho kußnje, dyrbi ßo rana hnydom ſ cźopkej wodu a kißałom wumycź a wutrěcź, potom dyrbja ßo do rany někotre kapki mineraliſkeje kißaliny linucź, dokelž mineraliſka kißalina ßlinowy jěd rospuſchcźi a jeho ſkażeńſke ſkutkowanje ſběhnje.

* Pariżſke nowiny piſaja, ſo je ßo jedyn němſki offižér ſ pruſkeho 48. pěſcheho regimenta, w Küſtrinje ſtejazeho, polizajſtwu w franzowſkej twjerdźiſnje Belforcze pſchedſtajił, prajizy, ſo je ßo ſe ßwojim hejtmanom pſcherěczawſchi, tuteho pliſtował a ſo je potom cźeknuł; wón proßy, ſo bychu jeho do zuſobniſkeje legije wſali.

* (Ludźižracźy.) W franzowſkim Kongoſkim kraju w Afriży tamniſchi Czornochi, kaž liſt biſkopa Augourda ſ Brazzavilla wobßwěcźi, hiſchcze ßylnje lud żeru. Tutón mißionar ſapoczatk tuteho léta k hornjej Ubangiſkej rěży dźěſche, ſo by tam nowe mißionſtwo ſakożił. Wón tam ludźižracze w tajkim roſchěrjenju namaka, ſo ßo naboja, ſo jeho ßameho ras ſeżeru. Hewak pak ßu ludźo tam dobri khłopzy, kotſiž wjele potrjebnoſczow nimaja a na lětnej a ſymſkej draſcze jenoż jeniczke ßmorkanſke rubjeſchko ſa dźeßacźſtawatu ßwójbu trjebaja. Hdyž Czornochi pjerſchcźeń a kſchiž na biſkopowym wutrobnje wobmaßowachu, majkachu jeho a pſchiſpomnichu, ſo by mjaßo běłeho cźłowjeka, a woßebje tajkeho woßobneho muża, ſ banami warjene, jara derje ßkodźiło. Na ſaſtaniſchczu Bangli dyrbjachu ßo w nozy hładacź, ſo ßo wot dźiwich Budjow njenadpanuchu, kotſiž ſkradźu pſchikhadźeja, ſo bychu někotremužkuli ſpanzej krk pſcherěſli a jeho potom ſeżrali. Woni móża ßwojej żadławoſczi ſa cźłowjeczim mjaßom tak mało napſcheczo ſtacź, ſo ßamo ſ tutym wotpohladom ßwojeho pſcheczela, hdyž jeho ßameho bjes brónjow nadeńdu, kaž kaczku abo karnikla ſkónzuja. Jedyn ſtražnik bu pſched paliſadami pſchekwapjeny, ſkónzowany, wukutleny a jeho mjaßo wotnjeßene. Hižo ßu ßo Belgiſzy a Franzowſojo wopor jich ſażranſtwo ſcźinili. Jedyn Hollandźan ßo w rěży tepi. Budjojo jeho nahnite cźěło namakawſchi jo ſeżrachu. Biſkopej Auguardej ßo na ſbożowny pſchipad poradźi, tſi dźěczi, kotrež chżychu runje ſarěſacź, ſa jenu ſtaru flintu a punt pólvra wotkupicź.

* Kaž w minjenych létach, tak dyrbja ßo też pſchi létuſchich naſymſkich manevrach wſchelake nowe ſawody poſpytowacź a to w wjele wobſchěrniſchej měrje, hacź je ßo hewak ſtało. S prěnja maja ßo nowe naprawy, hižo wjele wopomnjene, pruhowacź, po kotrychž pěſchzy wjazy tak cźeżko noßycź njebychu trjebali. Jeli porjedźene pakowanje pruhu wobſteji, njeby ßo na połóżenu cźeżu dołho wjazy cźakacź trjebało. Snate je, ſo je létßa k khěżorſkim manevram wjazy wójſka hromadu ſcźehnjeneho hacź hewak hdy było. W wojeŕſtwje ßo ſ wulkej ſajimawoſczu khmanoſcź někotrych pěſchich regimentow wobkedźbuje, kotrychž mużſtwa ßu jenoż dwě lécze ſkużiłe: ſo by ßo wopokaſało, hacź ßo dwělétna ſkużba bjes ſchkodowanja ſawjeſcź hodźi abo niz. Po manevrach dyrbja ßo wobſchěrne rosprawy wotedacź, kotrež chże potom khěżor ßam rosßudźicź.

* W Gölnizach pola Lukowa je 4. ſeptembra 6létne dźěczo dźowki wětrnikarja Schmidta pſches to do njeſboża pſchiſchło, ſo je mjes tym, ſo bě Schmidt w ßwojej ſtwiczży nad młynzy, do młynzy ſtupiło a ßo palczńemu koku pſchibliżiło, kotrež je jo ſhrabło a na měſcze moriło. Miſchtr, dźěſcźowy dźěd, bě, někajki ſatorhk wuſkyſchawſchi, młyn hnydom ſaſtajił, dokelž ßebi myßleſche, ſo ßnadź ßu ſ koła palzy wuleczake. Ale hdyž do młynzy dele pſchińdźe, namaka ßo ßmjercź ſtróżiwſchi dźěczo pſchi palczńym koleßu morwe na ſemi leżo.

* S Aſtrachana wo żakoßnym njeſbożu na rěży Wolſy piſaja. Na parnej łódźi, ſ wolijom pokkadżenej, kotraž po rěży horje jědźeſche, na dobo woheń naſta, kotryž ßo pſches zyku łódź hacź k wodze roſſchěri. Se 27 woßobow, na łódźi ßo namakazych, kotrež wſchě do wody ſkoczichu, ßo 15 tepi, bjes nimi kapitan, jeho żona a jeho dwě dźěſczi.

* S Wernigerody 7. septembra pišaja: Njesboże je so w šušodnym městaczku Derenburgu stało, hdyž so s belarjemi tšělesche. Dźěłaczer Rathmann, kiž měješe belarje puschczecz, dohlada so, hdyž bě runje žehliwe wuhlo na ponwiczku położił, so so cžah starych wojakow runu šmuhu pšed belarje bliježesche. So by jich na strach kedźbliwych sczinił, so šam pšed sałożeny belar stupi a wojakam kiwasche. W tym wokomiku so belar spuschczi a njesbožownemu jedyn bok jeho cžěła do cžista rósdrje. Wobžarujomny je bórsy na to na šwoje rany wumrjeł.

* Na hońtwje na Wesenbergskich honach w Stormarnskim wokrjeżu je so 6. septembra popołdnju sczěhowaze njesboże stało. Hońtwiny najeńk, pschekupz Gutkäse s Hamburga, so na šornika dohlada, kiž na kromje drjewiny stejesche. Duž do njeho tšěli, ale jeho mißnu, trjechi pak dźěłaczerja Hagena s Wesenbergerheidy tak njesbožownje do žiwota, so po někotrych hodźinach wumrje, runjež so jemu wscha mózna lěkarska pomoz dosta. Hagen wudowu a pjecz dźěczi sawostaji. Gutkäse, kotryž je šebi naczinjene njesboże jara k wutrobje wsał, je so šam wyschnoszczi sa skuczerja wosjewił.

* W bliskoszczi pola Aumy je njedawno jedyn wotroczk pschi šnědanju k šwojemu khlěbej 1/4 punta šuchich drožďži, kotrež je sa Limburgski twarożk měł, pschikušował a k temu 1 liter bruneho piwa wupił. Pschi tym wschěm je jemu šnědanje zyle derje tyło. Dobry żołdk wschak wjele snjeße!

* Jako butsiny panzak wóndano Gustav Maus s Iserlohna pšched šudnistwom stejesche. Maus bě w nowinach „hochfeine westfälische Naturbutter" wosjewił, pakczik, runje 10 puntow wopschijazy, sa 10 hr. 50 np. Jena Elberfeldska šwójba bě šebi tajki pakczik późłacz daka, tola pak s butry, hdyž paket woczinichu, tak hrosna woń czehnjesche, so ju rucze saßo sawalichu a ju hnydom saßo do Iserlohna późłachu. Ale hižo nasajtra so zyły paket wrócži; Maus jón njebě pschijał. Nětk butru polizajstwu pschepodachu, a měschczanski chemikar dr. Heckmann ju do pschepytanja wsa a namaka, so bě w tutej naturskej butsje 20 prozentow margariny a 35 gradow ranzinitety. Maus wobkruczesche, so je tu butru, kajkuž je ju wotpółłał, wot šwojeho pschipółkarja dostał. Pola tuteho so napraschowawschi šudnistwo powjesczi dosta, so je šebi Maus drje natursku butru šłacz dał, ale niz „hochfeine", pschetoż wón je jenoż 75 np. sa punt sapkaczik. Iserlohnske šudnistwo, psched kotrymž měješe so Maus samolwjecz, měnjesche, so je Maus, jeli so je woprawdże natursku butru kupował, ju na pschedań panzał, a saßudźi jeho k jastwu na tši mězazy.

* Pola wjerchowskeho biskopa w Diepenbroku bě wulka hosczina; tež wyschschi rabbinał bě na nju proscheny a šedźesche blisko pola duchapołneho hospodarja. Hdyž so woßebje dobre wino porjedźesche, prajesche jedyn hóscz: „To tež kschczene njeje." Sso wußmějo rabbinał doda: „Njejßym wschak wjedźał, so so s kschczenizu něschto pohubjenschi." — Na to biskop dukaten wucżeże a dźesche: „Ale s wobrěsanjom."

* Se Salonikia hrosnu wěz wosjewja. Tam je njedawno morjo blisko města něschto měchow na brjóh wupławiło. W tych měchach běchu nakuschojczene człowiske cžěła bjes hłowow. Běsche pak jich 15. Měnja, so šu to cžěła politiskich jatych, kotrež šu s turkowskeje parokódże do morja smjetali. Duž tam roshorjeny njepokoj knježi.

* (Dźěłaczerjo bjes dźěła w połnóznej Amerizy) Nusa wo dźěło je w wschelakich stronach połnóznje Ameriki wjetscha hacz w Europje; tak Chicagoski major liczbu dźěłaczeri w měscze, kiž žaneho dźěła njenamakaju, na 200,000 wobliczi a pokasuje na strach, kiž by bórsy nastacz dyrbjał, hdy by ta nusa wo dźěło dlěje traka. Měnicz by so mohło, so dyrbjało město Chicago w cžaßu wulkeje wustajenzy woprawny khwalobny kraj sa dźěłaczeri bycz, dokelž so tam bjes dwěla njeliczomnym woßobam bězne dźěło poskicżuje. Kajka nusa hakle tam nastanje, hdyž budże sa krótki cžaß wustajenzy kónz? W Milwaukee wschědnje sta prósdnych dźěłaczeri po haßach cżahaja a šebi dźěło żadaja. W New-Yorku wotměwachu so shromadźisny, na kotrychž anarchistojo šwoje stajne naschczuwaze rěcże pschecziwo samózitym rěczachu. Polizajski wyschschi inspektar Rynes drje je šwojim poddanym kasał, so dyrbja to sadźěwacz, ale jara so prascha, hacz je jim to mózno. W Buffalo su prósdni khodźazy Polazy, kotsiž s jědźu w dźěłaczerskim wustawje spokojom njeběchu, pschedawarjow na torhoschczu wurubili, tak so je tam k wulkej pschekorje a k sajeczu nawjednikow pschischło. Amerikanske nowiny su połne powjesczow wo sastatym dźěłanju w fabrikach. Na jenym dnju bě so dźěłacz pschestało: w fabrizy Saudforda a šyna, hdyž so tepichi dźěłaja, duž je tam na někotre njedźele 2000 dźěłaczeri bjes dźěła; teho runja šu samknjene Antwerp Knitting-Mills na njewěsty cžaß, Johnstown Knitting Co. na dwě njedźeli, Schuler Spring dźěłarnje na dwě njedźeli, Stowrin's židźana fabrika w Fullertonje na dwě njedźeli.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farař dr. Kalich šerbsku spowjednu rěcz, 1/2 9 hodźin budże diakonus Räda šerbski a w 10 hodź. němski prědowacz. — Pschi zyrkwinych durjach budże so kolletka sa nawarjenje Schěrachowskeje zyrkwje sběracz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Marja Martha, Jana Augusta Fröby, žiwnoszczerja w Libuchowje, dź. — Mariana Hilžbjeta, Maxa Arthura Zwickera, byrgletwarza na Židowje, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Hilžbjeta, Januara Koldowskeho, samkarja, dź. — Waltař, Wylema Pawoła Schuberta, polizista, š. — Benno Pawoł, Jana Horbanka, młynka, š. — Richard Willy, Josefa Zimocha, krawskeho mischtra, š. — Jan Theofil, dr. med. Michaka Pětrjenza, lěkarja w Maleschezach, š.

Zemrjeli:

Dźeń 8. septembra: Emma Hana, Jurja Ernsta Janascha, fabrikarja na Židowje, dź., 4 měßazy 28 dnjow. — 10. Hana Jadwiga, Korle Augusta Semmera, murjerja, dź., 4 měßazy 17 dnjow. — 11. Hana Ferlez, njebo Jaromira Augusta Günthera, fabrikskeho šukelnika na Židowje, wudowa, 83 lět 11 měßazow 5 dnjow. — Ernst Emil Strehla, kontorist w Dobruschi, 20 lět 1 měßaz 9 dnjow. — 12. Bjedrich Korla, Miklawscha Schpitanka, schewza, š., 2 měßazaj 4 dny.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1773 měchow.		W Budyschinje 9. septembra 1893				W Lubiju 14. septembra 1893			
		wot		hacz		wot		hacz	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	7	94	8	24	7	65	8	24
"	žołta	7	59	7	94	7	21	8	—
Rożka	50 kilogr.	6	41	6	56	6	25	6	56
Jeczmjeń		6	43	6	79	6	17	6	93
Wowß		7	50	8	20	7	40	8	—
Hroch		8	89	11	11	10	—	11	—
Woła		8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka		17	—	17	50	15	—	16	—
Bérny		1	80	2	10	1	70	2	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	80	2	—	2	30
Pschenczna muka	50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	5	80	6	—	5	40	5	80
Sslóma	600 "	29	—	32	—	28	—	30	—
Prožata 726 schtuk, schtuka		7	—	21	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	75	5	50	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	50	6	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 49 np. hacz 14 hr. — np., žołta 12 hr. 90 np. hacz 13 hr. 49 np., kórz rożki po 160 puntach 10 hr. 25 np. hacz 10 hr. 49 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacz 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 65 np. hacz 7 hr. 94 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 65 np., rożka wot 6 hr. 41 np. hacz 6 hr. 56 np., jeczmjeń wot 6 hr. 50 np. hacz 7 hr. — np., wowß wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 50 np.

Draždżanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 62—65 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 50—62 np., po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 15. septembra: Cžopke.

Ernst Ullrich, porzelanowa pschedawarnja
na schulerskej haßy 12
porucza šwój skład **porzelana, kamjeniny, schkleńczanych tworow, woknoweje schkleńzy, schpihelow, słoczanych lejstow, gardinowych žerdźow, rosetow, klankow, klankowych hłowow** a wschěch druhich tworow po najtunischich płaczišnach.
Saßopschedawarjo dostanu rabat.

Žitne šuche drožďże
sa kotrychž cžistoscz šo rukuje, wschědnje czerstwe dostawa a porucza
Ernst Glien.

Kawkrajaze maschiny
po **15 mk.**
porucza **B. Fischer na žitnej haßy.**

Wulke wupschedawanje.

S tworoweho sklada **Heinricha Meschtera** sho w Meschterowej pschedawarni

10 na žitnej hasy 10

sczěhowaze twory wupschedawaja:

deschczne mantle, žakety, mantle sa dźěczi,
symske žakety, kapesy,
dźělba nasymskich drastnych tkaninow,
dźělba flanela k koschlam,
dźělba pollama,
dźělba sukujowych tkaninow,
dźělba drastneho barchenta,
dźělba rubischczow, spódnych sukujow, schórzuchow, drasczižkow atd.

Khěža na pschedań.

Rjana derje twarjena dańska khěža s rjanymi suchimi pinzami a wulkej sahrodu a pschihódnym rosdźělenjom wobydlenjow w bliskosczi nowych kasarmow je pschi niskim napłaczenju hnydom na pschedań. Dalsche je shonicz na Mättigowej drósy 8 delka.

Masiwna **khěža** s rjanej sadowej a sadźeńskej sahrodu je na pschenajecze abo na pschedań. Napłaczenje 1500 mk., kupny pjenjes je 1000 mk. nize wopalneje kasy. Khěža wopschija 3 stwy, 1 kucheń a 1 pinzu a hodźi so sa wyschschi schtant a sa rjemjeslnika.

Heinrich Dietrich,
hosczenzar w Lětonju pola Budyschina.

Tyscherstwo

s derje so płaczazym dźěłom w wulkej zyrkwinej wsy je dla semrjecza na pschenajecze. Dalsche je shonicz psches rektora Jawricha w Wósborku.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirkeje a tez czornopisaneje Berkshirskeje rasy, kotrez so jara lohko wukormja, su pschezo po czasej pschimerjenych niskich płaczisnach na pschedań na knjezimaj dworomaj
w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Jabluka,

tez tschasene, ale **srale** kupuje po kózdej dźělbje sa hotowe pjenjesy

hornjołużiska sadtkóczerstwa
dr. Herrmanna a dr. Wetzki
w Budyschinje
pschi kralowskim walu czisło 10.

Howjase a czelaze koze

kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange
pschi serbskej katholskej zyrkwi
pschi žitnych wikach.

Durfthoffske suche droždże

porucza

A. Biesold, pjekarski mischtr
na bohatej hasy.

Jerje, rjane wulke ryby po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po tym hacz su hódne, zyła tuna najlepscheho snamjenja po 35 mk.,
rajß, wubjernu tworu, wulkosornatu punt po 15 a 16 np., po wakach po 13—14 np.,
ff. amerikanski petrolej, wuwazeny po 11 np., w czwizy po 10½ np.,
najlepschi khěžorowy wolij, wuwazeny po 17 np., w czwizy po 16½ np.,
ff. amerikanski rjepikaty tobak punt po 32 np., kaz tez **wschě druhe so wjedźaze twory**
pschi sprawnym a tunim posłuzenju porucza najstarscha pschedawarnja kolonialnych tworow, w lěcze 1864 sakoženа,

Korle Noacka na žitnej hasy 10.

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje
na serbskej a schulerskej hasy na Gickelskej horje.

Wosebitosce: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych wozobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tez pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kózdym wobrasu w wumělskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Franz Marschner

czasnikar w Budyschinje
czo. 9 na bohatej hasy czo. 9
swój skład **czasnikow a ezasnikowych rjeczasow** dobroczinemu wobkedźbowanju porucza.

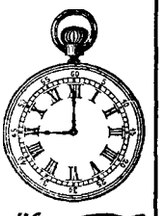

Hódna twora. Pisomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **serbski.**

Njepschewubjerane 6 np.-zigary

bjes khostow sawalene
10 schtuk jenoz po 40 np.
porucza jako nješchto jara dobre a tunje

Hermann Knnack
na bohatej hasy.

Turkowske sołowki

najlepscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjasowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Dobry krany
rjepikaty tobak
punt po 30 np.,
nowe **polne jerje** po 4, 5 a 6 np.
porucza **Carl Noack**
na žitnej hasy.

Najlepschu margarinsku butru,
derje sołodzazu, porucza

Pawoł Hofmann
na rózku serbskeje a schulersk. hasy.

Najlepschu Dürrenbergsku
warnu a skótnu sel
w měchach a wuwazenu porucza tunjo **Pawoł Hofmann** na rózku serbskeje a schulerskeje hasy.

Pschenicznu muku,
pizny gris,
wotruby,
maißowy schrót
porucza tunjo **J. A. Hejda**
w Brěsowje.

[redacted]

Muzaze
krawaty
w jara wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza

A. Tschentscher
na bohatej hasy 18.

[redacted]

Khosej

syry a paleny w dobrych a najlepschich druzinach poruczataj jara płaczisny hódno

Schischka a Rjeczka.
na swonkownej lawskej hasy.

Pawoł Giebner

na bohatej hasy czisło 18,
s nutskhodom na theaterskej hasy,
porucza swoju

winarnju

s winownju a sněbarnju.

Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a tez w czwizach rosescželu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě druziny **czerwjeneho a běleho wina.**

Kózdy móze so na to spuschczecz, so pola Giebnera cziste woprawne wino dostanje, kotrez derje tyje a kotrez je strowosczi spomozne.

Ssuscheny polež punt po 70 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 70 np.,
ßyry polež a **ßadleschežo** punt po 70 np. porucza
Otto Pětschka na žitnej haßy.

Ssuscheny polež,

punt po 70 np.,
porucza rěsnik **Müller**
pschi lawskim tórmje.

Stwjeżaty rjepikaty tobak,
krany rjepikaty tobak,
Khocżebuski portoriko,
Waßungski rolkaty tobak,
ßbytk Brotterodskeho brazkoweho tobaka
punt po 40 np.,
tobak k žwanju
poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Sslódkoßmjetanowu margarinu,
najlěpschu, kotraž ßo namaka,
Winski
ßwinjazy schmalz,
czerstwy jědźny wolij
poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pscheńzy poruczataj tunjo
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k skotemu worłej.

Prósdne měchi

někotre sta schtuk
pschedawataj tunjo
Ginzel a Ritscher.

Měchi,

jenož ras trjebane, po 25 np.
pschedawa
H. Lehmann, mydłar
na hornczerskej a žitnej haßy.

Stare želeso

hadreschcza, koscze, papjeru atd.
kupuje po kóždej dźělbje
A. Poppe
na Mužakowskej drósy 4.

Drastu a mantle schije a kožuchi poczahuje sa kóždu postawu a sa khmane dźěło a dobre ßedźenje rukuje **Bertha Albinusez**
na hornczerskej haßy 47.

Schijaze holzy, też tajke, kotreż sa ßwoju ßamßnu potrjebu dźěłaja, pyta **Bertha Albinusez**
na hornczerskej haßy 47.

Rěsy ryßowacz pschezo wuczi a też ßwojim schulerkam bydło a jěź wobstara **Bertha Albinusez**
na hornczerskej haßy 47.

Wulět serb. stud. młodźiny

do Bórkowow w Delnjej Łužicy.

Sobotu 23. septembra t. l. w 2 hodź.: wotjězd wobdźělnikow do Zhorjelca, wot tam do Wětošowa.
Njedźelu 24. septembra t. l. wječor w 8 hodź.: serbski spěwanski koncert a serbska zabawa.
Pońdźelu 25. septembra t. l.: wulět po čołmach přez Błóta do Lubnjowa.

Wšitcy studowacy Serbja a přećeljo studowaceje młodźiny so k tutemu wulětej najwutrobnišo přeprošuja.

Ernst Herrmann, stud. jur.,
t. č. hłowny starši.

Hdźe budże Bartski hermank najrjeńscho?

Pola **Alwina Dietricha,** pschetož tam budźe ßo **humoristiski spěwny konzert** khwalobnje znateho towarstwa **Korle Forberga,** se 4 knjenjow a 3 knjesow wobstejazeho, wotbywacz.

Najnowiche wězy budża ßo pschednoschecz.

Pjatk 22. septembra wjeczor wot 7 hodźin konzert s nowym programom.

Ratarska schula w Budyschinje.

Symsli semester ßo pońdźelu 23. oktobra 1893 sapoczinje. Pschipowjedźenje schulerjow pschijima a wscho na dróbnje wo schuli wukasuje direktor **J. B. Brugger.**

Spěwarske knihi

ßerbske a **němske** w najnowschich jara woßebnych swjaskach po najtu nischich płaczisnach porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

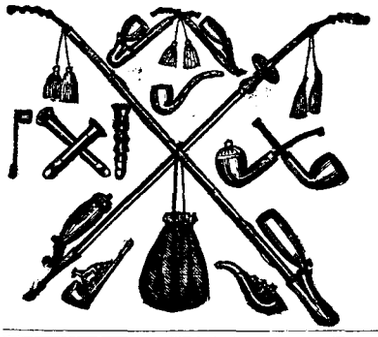

Tobakowe trubki,
zigarowe natrubki,
kije k wukhodźenju
w najwjetschim wubjerku
porucza
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.
Najtunische žórko sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłarni.

Fotografowarnja

E. Zeutzschela w Budyschinje

36 na swonkownej lawskej haßy 36

porucza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobrasow, tablowow, też s wonka doma sa **towarstwa** a schule w kóždej wulkosczi pschi **najlěpschim wuwjedźenju** po najtunischich płaczisnach.

Wisitna wulkosć hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetschenje po kóždym wobrasu hacz do žiwjenskeje wulkoscze.

Fotografowarnja po 1 skhodze wschědnje wotewrjena.

Ssym s Dźěžow do **Wósborka** pschecżahnuł. S bydłom ßym w domje knjesa murjerskeho mischtra **Indingera.**

Rěczne hodźiny dopołdnja wot 1/2 8—9 hodźin,
popołdnju = 2—3 =

E. Pühler,

praktiski lěkar, hojer a łasenk.

Serbske Towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń **24. póžnjeńca** popołd. w 4 hodź. w Khwaćicach swoje měsačne posedźenje, kotremuž je jedyn sobustaw přednošk přilubił. Wšě sobustawy so należnje přeprošuja, hosćo su lubje witani.

Předsydstwo.

Reje

futsje njedźelu 17. sept. w Nawych Koporzach w „běłym kołpju" (schwonje). Pschecżelnje pschesproschuje **Mawksch**

Schulerjo namakaju dobru a tunju **pensiju.** Dalsche je shonicz pola rěsnika **Pětschki** w khlamach na žitnej haßy 6.

Sskužobnu holzu hnydom pyta **Niednerka** na bohatej haßy 6 po 3 skhodach.

Na Lutobczanskim knježim dworje ßo wustojny **prěni rólny pohonicz** pyta.

Wotrocżkow, dźowki, pohonczow, wolazych, ßkužobne holzy a tajke k ßwinjom, kuchinske a dźěczaze holzy pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy 10.

Wróczenje czesczе.

Kschiwduczinjaze rěcze, na knjesa młynskeho mischtra **Jurja Schmidta** w Delnjej Hórzy wote mnje a mojeje dźowki srěczane, ßmój po dźěczazym bledźenju dale powjedakoj. Roskatej je nětko knjesej Schmidtej sjawnje wotproßymoj.

Hańża Schmidtez
w Dobroschezach,
Hana Kschižankowa
rodź. Schmidtez w Deln. Hórzy.

Dźensa wobradźi namaj Bóh strowu dźowčičku.

W Hodźiju, 13. sept. 1893.

J. Křižan, kapłan
a mandźelska.

Dźak.

Swoju brózeń a hródźe, kotreż ßu ßo 15. augusta 1892 wot stótnischeje ruki sapalene s płomjenjemi saniczike, saßo natwariwschi, mje nucżi, wschitkim tym, kotziž ßu mi pschi tym pomozni byli, ßwój najwutrobnischi dźak wuprajicz. Woßebje ßo dźakuju sa wschu wopokasanu luboscz a pomoz kk. ryczerkublerjomaj-najeńkomaj **Nicki** w Kupoj a **Ginzej** w Maleschezach, kublerjej **Heleschej** w Delnjej Hórzy a žiwnoscżerjej **Bjenadje** w Plußnikezach. Bóh jim to sapłacz a swarnuj kóždeho psched podobnym njeßožom.

W Łomsku, 15. sept. 1893.

Handrij Nowak, kubleŕ.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho ryńčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 38. **Sobotu 23. septembra 1893.** **Lětnik 52.**

☛ Čejšćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotśiž chzedźa sa nje na **4. schtwórtlěto 1893** do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny pśches póst pśchinjeśeć dawaja, njech tola njeśapomnja, ßebi je tam bórśy skasać. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakśkich a pruśkich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, ś pśchinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ś pśchikohu **Serbski Hospodar** płaćźa na póstach **1 mk. 25 np.**, ś pśchinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi ßo też „**Pomhaj Bóh**“ na póśće skasać.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor Wylem a sakśki kral staj sańdźeny tydźeń pśchi manevrach pśchitomnaj bykoj, kotreż ßu ßo pola městačka Günsa w nawjeczornej Wuherśkej wotbywake. Pśchi tychle manevrach je něhdźe 130,000 muži w wohnju pobyło. K tśělenju je ßo jenoź ßłabokurny pólver trjebał. Pśchitomnosćź khěžora Wylema pśchi Günskich manevrach ßo jako nowe dopokasmo sa wutrobne a twjerde pśchecźelstwo bjes knjeżerjomaj Němskeje a Awstriskeje wobhladuje. Po skónczenju manevrow staj khěžor Wylem a sakśki kral schtwórtk ś Günsa do Mohacza wotjěkoj, so byschtaj w nižinach rěki Dunaja jelenje tśělakoj. Schtoź je hacź dotal snate, chzetaj wonaj hacź do pońdźele na honćtwje wostacź.

— Pomĕry bjes khěžorom Wylemom a wjerchom Bismarkom, kotreż běchu pśchi njepśechestawazym ßwarjenju wjerśha Bismarka na nětschiśke knjeżerstwo khětro napjate, ßu ßo pjecza polepśchiśe. Hdyż bě Bismark poßlednje dny cźeźko skhorił, je ßo khěžor wospjet sa jeho derjeměczom wobhonjał.

— W Hamburgu je kholera wudyrika. Kelko woßobow je na nju skhoriło a wumrjeło, njeje nětkole hischcźe pschewidźecź. K směrowanju pak njech ßo praji, so je ßo hacź dotal mrětwa jenoź w Hamburgskim pschedměśće pokasała. Nadźeja ßo, so budźe móžno, rosscherjenju kholery wobaracź. So by wona telko woporow kaž loni žadała, teho ßo hižo teho dla njeboja, dokelź je ßo cźopły cźaß minuł. — W Barlinje je jedyn łódźnik na kholeru wumrjeł.

— Wo Ahlwardtowym prozeßu dla židowskich flintow je tele dny khěžorstwowy ßud w Lipsku jednał. Kaž je snate, ßu Ahlwardta loni w Barlinje dla jeho spisa „židowske flinty“ k jastwu na pjecź měßazow sańßudźili. Pschecźiwo tutemu wußudej je ßo Ahlwardt pola Lipscźanskeho khěžorstwoweho ßuda powołał. Ahlwardt ßo tu wot rěcźnika Hertwiga sakitacź dasche a ßo też ßam sakitasche. S jeho sakitanskeje rěcze je woßebje scźěhowaze sajimawe. Na Barlinskich ßudnikow ßo wobcźežujo wón bjes druhim praji: „Cźuju ßo najprjedy w ßwojim sakitanju samjesowany, dokelź ßo mi dowoliło njeje, wěrnosćź dopokasacź w nastupanju rosrěcźenja, kotremuź je hrabja ś Hohenthal w jenej Barlinskej winowni pschipoßłuchał. Hrabja ś Hohenthal bě pschipoßłuchał, so Löwe a wyschschi lieutenant Kühn jenemu tśeczemu prajischtaj: „Podawacze statej małohódne a njekhmane tśělby a ßo pschi tym revisije offizĕrow njebojicze.“ Hrabja ś Hohenthal je wobßwědčił, so je wón tamny dźeń hnydom do wójnskeho ministerstwa schoł a so je tam jeho wuprajenje jedyn stabowy offizĕr sapisał. Duž namjetowach, so bychu tuteho stabowego offizĕra, kotrehož wschak ßu bjes tym do Königsberga pschesßadźili, jako ßwědka pschesßłyscheli. Tutón namjet pak sacźißnuchu. Dalsche samjesowanje mojeho sakitanja widźu w wotpokasanju Weselskich wězywustojnych, wote mnje namjetowanych. S Weselskimi wězywustojnymi chzych dopokasacź, so ßu wotskoczene tśělbowe samki na 500 tśělbach teho dla wotskoczike, niz dokelź bě worzl pschetwjerdy, ale dokelź niczo hódne njebě. Teź ś njedoßahazym ßlědźenjom sa ßwědkom Krähanom ßo w ßwojim sakitanju samjesowany cźuju a to cźim bóle, dokelź bě Krähan wo jenej wězy hinak rěcźak, hacź bě ßo to w hłownym jednanju cźitako. Dale cźuju ßo samjesowany ś wotpokasanjom namjeta: khěžorstwoßejmskeho sapóßłanza dr. Schneidera w Winje jako ßwědka pscheproßycź. Tutón budźische wobßwědčik, so je w lěcze 1871 tehdomnischi prěni president židowskeho ßwětoweho swjasła, semrjety Adolf Cremieux w Parisu, w jenej shromadźisnje tuteho swjasła napominał, khěžora Wylema stónzowacź. Khěžorstwoßejmskemu sapóßłanzej dr. Schneiderej budźische móžno było, protokol wo tym wobstaracź. Tole dopokasmo budźische sa mnje cźim ważnische było, dokelź je prjedawschi wobßedźeŕ Löwoweje fabriki, semrjety sapóßłanz Ludwig Löwe, snamjenity ßobustaw židowskeho swjasła był. Skónczenje cźuju ßo samjesowany ś tym, so je ßo mój namjet, wjednika Zintgraffoweje afriskeje expedizije jako ßwědka pscheproßycź, wotpokasał. Hdyż teź to ßana statna expedizija była njeje, dha běsche wona tola ś tśělbami, kotreż bě wot stata dostała, wobrónjena. Hdy budźische ßo po wschitkich tychle namjetach cźiniło, budźische wußud bjes dwěla hinak wupanuł.“ — Po poldrahodźinskim wuradźenju ßudowy president wosjewi, so je ßo Ahlwardtowe powołanje sacźißko. Duž dyrbi nětko Ahlwardt ßwój khostanski cźaß wotßedźecź.

— Němzy ßu w narańschej Afriży saßo nowe dobycze nad tamnymi Cźornochami sczinili. Wodźělenje němskeho wójska je hłowne ßydło waheheskeho hłownika Siniangara dobyło. Waheheszy ßu wójnski lud w němskej narańschej Afriży, kotryż je, hacź runje je hižo wospjet pobity, pschezo saßo pschecźiwo Němzam postanuł a jim wjele wobcźežnosczow naczinił. Nowsche dobycze nad nim je saßo cźežke woporу žadało. Pschi nadběhu na Siniangarowe město je na němskej stronje lieutenant Fließbach panuł a lieutenant Richter ßo franił. Druhe shubjenja hischcze snate njejßu.

Awstrija. Sozialdemokratoju w Awstriskej chzedźa ßebi ś mozu powschitkowne wólbne prawo wunusowacź, kajkeż maja w Němzach pschi wólbach do khěžorstwoweho ßejma. Njedźelu je ßo w Winje pod hołym njebjom něhdźe 2000 dźĕłacźerjow shromadźiło, kotśiž lubnaschcźuwaze rěcze dźerżachu. Wobsamknuchu, wulku demonstrazisju pśched khěžorstwowym ßejmom sa powschitkowne wólbne prawo wuwjesć a systematisku agitaziju sa dozpicze powschitkowneho strajka sapoczecź. Woßebje wosnamjaze sa sozialdemokratiske hibanje w Awstriskej je ßylne wobdźělenje žónskeho a burskeho wobydlerstwa pschi nim. W němskich wulkich městach snajemy drje žónske sozialdemokratiske shromadźisny, w kotrychž žónske ßkowo wjedu a žónske w wulkej wjetschinje pschipoßłuchaja. W mjeńschich městach a fabrikskich wßach pak je ßo žónski splah jenoź žadnje abo ś małej mjeńschinu w sozialdemokratiskich shromadźisnach sastupował. Cźisćze hinak w Awstriskej! Tam ßo wschudźe žony a holzy w runje tak ßylnej liczbje kaž mužojo w sozialdemokratiskich shromadźisnach a towarstwach nadeńdu. W shromadźisnach wone najwótrischim rěcźnikam najbóle pschihłoßuja, rěcź ś pschiwołanjom pschetorhuja a ßo ś hłubokim hidźenjom druhich politiskich stronow a nětcźischeho sozialneho porjada pśched mužemi wusnamjenja.

— Połoženje woblehnjenstwa na Prahu je tamnische wobydlerstwo, město so by jo satraschiło, skerje bóle roshoriło a spjecźiwy duch

w nim ſbudźiło. Hdyž ſobotu pěſchi regiment cźišło 28, kiž ſo do Linza pſchepokoži, ſ měſta cźehnjeſche, jón něhdźe 10,000 woſobow herjekajo a wokajo pſchewodźeſche. Na dwórniſchcźu ſo ludźo pſches poliziſtow, kotſiž běchu dwórniſchcźo wobſtupili, pſchedobycź ſpytachu, tola buchu ſ natyknjenym teſakom wotehnacźi. Wobydlerſtwo je njeſpokojom ſ tym, ſo ſo mjenowany regiment ſ Prahi wosmje, dokelž w nim ſ wjetſcheho dźěla Cźeſcha ſkuža, a dokelž budźe regiment, kiž na jeho měſto pſchińdźe, cźiſcźe němſki.

Franzowſka. Hoborſki ſtrajk bjes jendźelſkimi hórnikami ſo do ſuſodnych krajow dale roſſchěrja. Najprjedy ſu ſo ſ nim franzowſzy hórnizy nakaſyli, bjes kotrymiž je ſo hižo dawno njeſpokojnoſcź a njemérne hibanje pokaſało. Nětkole ſu hižo we wſchěch jamach krajiny Pas de Calais dźěłacź pſcheſtali. Strajkowazy ſu tam ſami dohladowarjow poſtajili, ſo by ſo ropotam a naſylnoſcźam wobarało. Też w ſuſodnym Nordſkim wokrjeſu ſu hižo w něktorych jamach dźěłacź pſcheſtali. Franzowſzy hórnizy wſcho móžne ſpytuja, ſo bychu ſtrajk też na ſuſodnu Belgiſku pſchenjeſli, hdźež ſo woſebje wulke a bohate wuhlowe ſkłady namakaju. Snaty ſozialiſt, franzowſki póſłanz Baſly, pſchedſyda hórniſkeho towarſtwa w krajinje Pas de Calais, je ſaſtupjerjam belgiſkich hórnikow telegram póſłał, w kotrymž woſjewi, ſo 47,000 franzowſkich hórnikow ſtrajkuje a w kotrymž belgiſkich towarſchow napomina, ſo k ſtrajkej pſchiſamknucź. Myſła ſebi, ſo ſo też w Belgiſkej hiſchcźe tón tydźeń strajk woſjewi. Wobſedźerjo franzowſkich wuhlowych jamow měnja, ſo je ſtrajk bjesnadźijny. Jamy maja hiſchcźe wjele wuryteho wuhla na ſkładźe, a też żeleſnizy ſu na tſi měſazy ſ palwom ſaſtarane, bjes tym ſo ſu na druhej ſtronje dźěłacźerſke towarſtwa nimale bjes pjenjes. Se ſtrony dźěłacźerjow móža ſo njepokoje potom wocźakacź, hdyž ſo wupokaže, ſo ſe ſtrajkom pſchěhraju. Żandarmojo hižo nětkole jamy ſtražuja, wójſko pak je pódla teho ſtajnje na hotowoſcźi.

— Franzowſke nowiny ſwojich krajanow warnuja, ſebi pſchi pſchedſtejazym woppycze ruſkeho wójnſkeho łódźſtwa w Toulonje němſko-njepſchecźelne demonſtrazije dopuſchcźicź. Wſchitkeho dyrbja ſo ſminucź, ſ cźehoż mohłe někajke plecźiſny ſ wukrajom naſtacź. Tak ſymne hacź też ſu poměry Franzowſkeje k Němſkej a Italſkej, dha tola bjes nimi měr wobſteji; na to ſo njeſmě ſabycź. Hdyž chzedźa Franzowſojo wójnu měcź, derje, dha njech ju pſchipowjedźa, tola do teho cźaſa ſo ſdźerżenje měra njeſmě wobcźežne ſcźinicź. Franzowſojo njeſmědźa ſo Ruſkim ſa jich pſchecźelnoſcź na to waſchnje dźakowni wopokaſacź, ſo ſpytaju, jich pſchecźiwo jich woli pſched wukrajom do cźeſna ſahnacź. Zar je ſebi ſ póſłanjom ſwojeho łódźſtwa demonſtraziju ſa měr wotmyſlił, kotraž by ſ herjekazymi a pſchehnatymi manifeſtazijemi cźiſcźe hinaſchu barbu doſtała.

Ruſkowſka. Wulka maſa w Niżnim Nowgorodźe, kotraž je najwjetſcha w zyłej Europje, je lětża pſchekupzow doſpołnje ſpokojiła. Woſebje rukodźěłne twory ſo wjele kupowachu, ſo je ſo niz jenoż wſcho, ſchtoż bě ſo do Niżnjeho Nowgoroda pſchiwjeſło, roſpſchedało, ale ſo je ſo pódla teho też wjele ſkaſankow na pſchichodne wudźěłanje ſcźiniło. Druhe lěta żenje telko kupzow było njeje. Też mali fabrikantojo ſu ſkaſanki doſtali. Praſchenje ſa tworami bě jara ſylne. Tunje druźinu ſo poſłednje lěta hubjenje wotbudźichu. Duż je ſo jich mało nadźěłało, a ſtare ſkłady ſu ſo bjes tym wupſchedałe. Njemóžo ſ hotowymi tworami poſłużicź, ſu fabriki ſkaſanki pſchijałe, ale po powyſchenej płacźiſnje. Wjele ſkaſankow je ſo też ſ póſtom ſtało. Saplacźenje je wſchudźe porjadne było.

Braſilſka. Wěz wobſtejazeho braſilſkeho knjeżerſtwa ſo ſ kóždym dnjom ſhórſchi. Rjady ſběžkarjow ſo pſchiſporjeja, provinza ſa provinzu a wokoło hłowneho měſta twjerdźiſna ſa twjerdźiſnu ſo k nim pſchidawa. Sběžkarſke łódźſtwo je měſto Rio de Janeiro żałoſnje roſtſělało, tola ſo hiſchcźe ſběžkarſki admiral Cuſtodia de Molo měſta mozowak njeje. Wokolne twjerdźiſny ſu w mozy ſběžkarjow, w mórſkim ſaliwje ſu woni ſ knjeſami, duż ſo měſto njebudźe wjazy dołho dżerżecź móz. Njeby pſcheſkapiło, hdy by hižo w bliżſchich hodźinach powjeſcź pſchiſchła, ſo je měſto do ruki ſběžkarjow panuło. Jeli ſo preſident Peixoto ſamoże ſběžk ſ nutſka měſta ſe żeleſnej mozu podtłócźicź a nad ſnutſkownym njeporjadom dobycź, njeje móžnoſcź wuſamknjena, ſo ſběžkarjam niczo druhe njewubudźe, hacź k poſłednjemu ſrěbkej pſchimnucź a měſto ſ wuhłódnjenjom ponucźicź, ſo poddacź.

Nawożenja ſ Barny.

(Wobras ſ irlandſkeho żiwjenja.)

(Pokroczowanje.)

S nowa pocza major: „Jowle je papjera, kotruż ſcźe mi póſłkali. Je to kralowſki roſkas, kiž praji, ſo měko ſo hižo pſched dwěmaj lětomaj temu 400 puntow ſterlinkow wupłacźicź, ſchtóż mordarja ſtareho Byrna ſ Kurraheima woſjewi. Wěſcźe wy něſchto wo tej wězy?"

„To je wěſte, hnadny knjeże, ſo njeiſbym pſche niczo a ſa niczo pſchiſchoł ... Macźe tintu a pjero jow?"

„To mam. Ale chzecźe-li, ſo dyrbi waſche pſchiſjewjenje płacźicź, dyrbicźe je jutſje wo dnjo do protokolla dacź."

„Nětkle abo żenje! Pſchiſahajcźe mi, knjeże, ſo hiſchcźe dźenſa do poł nozy mordarja ſajecźe, hdyž jeho wam pſcheradźu; pſchiſahajcźe — abo dam ſo wot ſchtyrjoch koni roſtorhacź, a njech ſym ſatamany, jeli ſo mi ſłowcźko wuſunje!"

„Dobre, po tajkim pſchiſahaham! — a nětko rěcźcźe!"

„Duż piſchcźe, hnadny knjeże!" pocza dundak a kedźbowaſche krucźe na ſpěſchne pjero, każ by ſnak ſmuhi, kiž cźinjeſche, runjeż ſam piſacź njemóżeſche. „To wěſcźe, ſo mamy w naſchej krajinje wěſtych ludźi, kotſiž ſebi Komminojo a Harrigojo rěkacź dadźa a kiž ſu mjes ſobu w najwjetſchim njepſchecźelſtwje żiwi. Nimo tych pak ſu tu też mkodźenzy — hewak rěkaja jim też: běli hólzy ..."

„Oho!" ſawoła major; „rěcźcźe wo wězy a njeměſchejcźe wſcho do hromady!"

„Piſacźe jeno dale, wſchako ſmój na prawej ſcźeżzy. Po tajkim: Běli hólzy ſu mjes ſobu ſwjaſani ſe ſtraſchnej pſchiſahu, a dyrbja ſebi ſwěru pſchecźiwo ſakonjam a jich ſtražnikam pomhacź — pſchetoż ſchtó měł ſo hewak ſa wbohu Irſku na jeje ſahubjerjach wjecźicź? kapitan Rokk ſnaje wſchě pucźe po zyłym hrabinſtwje — a ſymſke nozy ſu dołhe —"

„Dobre, roſumju wam. Chzecźe mi prajicź, ſo też k temu ſwjaſkej ſłuſchecźe. A runje ſo dopomnju, ſo ſcźe teho dla hižo na ſud powołany byli."

„Tak je, — haj, ſym pſched poſłednim ſudom ſtał; ale njemóżachu mi niczo dopokaſacź. Kapitan mje njeje wopuſchcźił. Njech mje druſy każ pſa ſ durjemi won cźiſnu — nawjednik mje ſnaje a wě, ſchto ma do mnje dźerżecź — byrnje też ja jeho njeſnał, dokelž ſo jeno najprěnim pokaſuje. Wón ſnaje kóždeho. A hdy bych też jedyn ſ jeho ludźi był — tale papjera rukuje mi doſpołne ſabycźe a wodacźe."

„Dobre; jeno khwatajcźe! Je poſdźe. Kajke to je ſ morjenjom ſtareho Byrna?"

„J ... wſchak mój k temu hiſchcźe pſchińdźemoj; jeno piſchcźe! Wono je drje wěrno, ſo bě ſtary Byrne najenk hroſneho cźłowjeka, kotremuż chzychu „běli hólzy" wſchitke kubła ſapuſcźicź; ale ſtary bě też nawożenja holicźa, kiž bě jenemu ſ naſchich lubſche, dyžli ſbóżnoſcź duſche. Byrne bě bohaty a dyrbjeſche holzu doſtacź. Tu bu wobſamknjene, ſo ma ſo jemu woſjewicź, ſo dyrbi dwór a holcźo woſtajicź. Dźeń a hodźina k temu jednanju ſo poſtaji, wobdźěleni pſchiſwolichu a też ja mějach pſchi tym něſchto cźinicź. Njedaloko Byrnoweho domu pſchida ſo nam hiſchcźe něchtó ſababjeny, kiž drje ani ſłowa njerěcźeſche, kotrehoż pak ſym tola ſnadnje ſpóſnał, dokelž to njebě prěni ras, ſo je naſ wjedł. Cźma bě tokſta, każ by kołmas cźahnuł, ſchtomy w lěſu ſchumjachu — my ſo duzy jedyn k druhemu cźiſchcźachmy ... a to druhe wěſcźe."

„Ale wſchak njejſcźe hiſchcźe nikoho mjenowali?"

„Ně. Ale rjekńcźe mi prjedy, hacź tamna papjera njełži, hacź wſchitzy pſchi tamnym ſkutku wobdźěleni wobhnadźenje doſtanu, hacź na teho, kotryż je mordarſtwo wuwjedł! Pſchiſahajcźe na ſwoju duſchu!"

„Tak je piſane a to je wěrno — to ja wobſwědcźuju."

„Duż dobre. Dźěchmy do dwora. Stary Byrne wuńdźe ſ nami bjeſe wſcheho ſtracha na dwór a woprascha ſo, ſchto ſebi żadamy. Padń na kolenje a modli ſo! bě wotmołwa. S mozu ſcźiſchcźachmy jeho k ſemi. Wón ſebi naſ krucźe wobhlada, każ by naſ póſnacź chzył; my pak mějachmy larvy a nóz bě cźmowa. My po prawom niczo dale njechachmy, hacź jemu ſtracha naczinicź a jemu ſłubjenje wunuſowacź, ſo dwór wopuſchcźi a holzy ſo wotrjeknje. Tola wón njebě muż, kiž ſo tak ſnadnje ſatraſchicź da, a dopokaſowaſche nam, ſo jemu cźeſcź njedowola, ſo by po naſchej woli cźinił. Naſch nawjednik njerěcźeſche ani ſłowa, ale ſe ſkóſcźu tſchaſeſche ſo na zyłym cźěle, a knak! — naczeże honacź ſwojeje piſtolije. Byrne póſna, ſo je jeho poſłednja hodźinka pſchiſchła, poſběže ſwój hłóſ, ſo by ſynej bożemje prajił. Naſchi, kiž jeho dźerżachu, wotſtupichu wot njeho — wón ſcźini hiſchcźe něhdźe dwě krocźeli a potom kuli ſo morwy. Kulka bě jeho pſchedrěka. Hdyž ſo po tſělerju wobhladnuchmy, njebě hižo mjes nami!"

„A jeho mjeno? Njerjeknjecźe mi jeho mjeno?"

„J cźert a hela!" ſawoła dundak ſ cźichim hkoßom, dyriwſchi

ſ pjaſczu wo blido, kaž by ßebi k poßlednjemu waßnemu ßkowu mozy dodacź chzył. Mjeno teho cźlowjeka, kotremuž jeho wobrotnoſcź, hordoſcź, bohatſtwo a khwalbu ſawidźu ... mjeno teho Harriga, kiž je ßo ſe ſaklatymi njepſchecźelemi ſpſchecźelił ... mjeno tuteho běłeho hólza, kiž ßwojeho bratra ſazpěwa ... mjeno teho Jrcźana, kiž ßo bórſy ſ poczíſchcźowarjemi kraja ſjednocźi ... je ... Hugh Lawlor, nawoženja ſ Barny!"

S mozu torje major ſa ſwonom. „Spěſchnje, Bryano!" ſaſchikhnu na wuſtróżaneho ßłużobnika — „daj dwaj konjej ſeßedłacź! Wiljam pojěcha ſe mnu. Sa pok hodźiny dyrbimoj bycź w Kapparunje w kaſernach."

* * *

Straſchne njewjedro tamneje nozy njemyleſche kwaßneho wjeßela w domje, hdźež běchu hiſchcźe wſchě wokna roßßwětlene. Rejowarjo běchu ßo runje hacź nanajbóle roswjeßelili; mkodym ludźom błyſchcźachu a ßwěcźachu ßo wocźi kaž ſchkriczki, ſtari hladachu ſ radoſcźu na to, a njemóžo ßo na wjeßlu wobdźělicź, hanjachu abo khwalachu ſ najmjeńſcha to a wono na mkodoſcźi. —

Rosbudźenaj a mucźnaj běſchtaj ßo nowej mandźelſkej do wokna ſkhilikoj, hdźež jeju fakdate ſawěſchki pſched wocźemi hoſcźi ſchkitachu. Hrimanje bě motmjelkko a jeno ſ nasdala ßo hiſchcźe błyſkaſche.

„Helenka, duſcha moja!" rjeknu Hugh; „woſtań jowle khwilku pſchi mni, ſo bych na tebje w twojej kraßnej njewjeſcźinſkej pyſche, kaž ßo ßłuſcha, pohladał. O, kak ßy kraßna, moja radoſcź! — a hdyž na mnje ſhladujeſch ſe ßwojimaj rjanymaj wócźkomaj, ponurja ßo moja wutroba w ſbóżnoſcźi! Hiſchcźe pſched dwěmaj lětomaj njeběch ßo nadźijał, ſo budźeſch hdy moja — a nětko ßy moja, moja luba mandźelſka!"

„Ach, njeſpominaj na tamne ſrudne cźaßy!" proſcheſche Helenka — běſche to krute, cźeźke domapytanje! Njewěſch dha wjazy, kak ßy ßo, kaž pſcheradźeny, dyrbjał pſched zykym ßwětom khowacź, a kak ßmój ßo dyrbjakoj ſkhadźowacź na měſtnach, hdźež hewak cźłowjeſka duſcha njepſchińdźe? Tehdom bě hněwny na zyky ßwět — ſrudoba bě cźe zyle dźiwjeho ſcźiniła!"

„Na zyky ßwět —?"

„Jeno na mnje niz, luby mój! Na mnje ßy ſtajnje luboſcźiwje ſhladował — jeno junu — wěſch, hdyž ßym ßo cźe praſchała, cźeho dla ßy tak dołho ke mni njepſchiſchoł? Zortnje naſpomnich: Ssnadź to njebě morjenje ſtareho Byrna? Tehdom wſa mje ty ſa hłowu, twojej wocźi pſcheklóſchtej mje kaž kłokaj, a potom rjeknu ... ale mój Bożo, Hugho! ſchto dha cźi je? ... njepſchimaj tak krucźe moju ruku — to boli ..."

„Mjelcź, mjelcź! — Schto dha ßym prajił, hdyž ſtej cźe mojej wocźi kaž kłokaj pſchekłóſoj?"

„To ßym ſabyła — to Bóh wě, mój Hugho — ja to hižo njewěm!"

„Cźert a hela! — ale ja chzu to wjedźecź, ſchto ßym tehdom prajił! Woſpjetuj mi to!"

„To niczo njebě — dźěcźaze hry — próſnoſcźe ... ſo by ſkerje dwazycźi mordarſtwow wobeſchoł, dyžli mje ßo wotrjekł, to ßy prajił ... Nó, ale nětko drje ßo njebudźeſch wjaz bojecź, ſo budu něcźeja druha mandźelſka?"

A holczo nucźeſche ßo pſchi tych ßkowach k ßmjecźu, runjeż ju ſyma woběża.

„Wodaj, ſo ßym tak nahły!" proſcheſche ju nawoženja, „rosshorjenje mje druhdy pſchekhwata — tola lubuju tebje, a twoja luboſcź je moje žiwjenje. O hdy by wjedźała ... pſchißahaj, Helenka, ſo mi, njech ßo ſtanje, ſchtoż ßo ſtanje, tutón drohi pokkad wobkhowaſch, ſa kotryż ßym telko cźiniła!"

„Ty mje ſtróżeſch, luby mój! Hladaj jeno, kak tſchepjetam! Twoje rěcźe ßu ſ cźaßami jara ſpodźiwne. Wěſch, ſo ßo to wotwucźiſch a ßwoje waſchnja wobknježiſch? Też dźenßa je cźe hněw pſchemohł na teho ſ jenej ruku, wo kotrymž ßo powjeda, ſo je ßłuſchał k běłym hólzam. Hdyž njeißy pſchi mni, widźu cźe w ßamej ſwadźe a harje. Tyßaz myßličźkow mje njeměrnu cźini ... dźecźa ... ale doſcź wo tym. Ja cźe lubuju jako najlěpſcheho, najkraßniſcheho a najrjeńſcheho ſe wſchěch muži!"

(Pokrocźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Agitazija, kotraž tón krócź wólby dla ſkradźu a ſjawnje ßo poczina, budźe wſchitko do ſcźěna ſtajicź, ſchtoż ßmy dotal doczakali. Nakhwilny komitej, kotryż wólbu kublerja Kokle ſ Khróſcźiz ſpěchuje, je w nowinach woſjewił, ſo na ſchcźuwanja, kotreż Huſtigowy pſchiwiſk wěry a narodnoſcźe dla cźini, ani njewotmolwi; a na tym cźini jara mudrje. Hdyž ſtrona ryczerkublerjow a wulkich najeńkow njewě, ſchto k dobremu pſchiſtojnemu waſchnju ßłuſcha, ma ſtrona burow cźim bóle nobel ßo ſadźerźecź. Njeprajimy, ſo trjebaj wſchitzy ſemjany to khwala a ſa dobre ſpóſnawaja, ſchtoż ſa jich towarſcha ßo ſtawa; to pak je to ſte, ſo ßu agitazije na Huſtigowej ſtronje cźłowjekojo ßo mozowali, kotſiž praſkot do ßwěta rěcźa a piſchu, kotryż ſkónczńje k połnemu hidźenju powjedźe mjes burami a wjetſchimi wobßedźerjemi. Njemóžachu woni to do prědka widźecź, ſo w ßwětle ßebi ſteja, hdyž mandat ſa burow w ßejmje pſchimaja? So pakbychu naſchi cźitarjo a burſzy wolerjo něłkaj ſpósnali, kak ßo cźini, ſo by bur ſe ßedła ßo wuſběhnuł a Huſtig do njeho ßo poßynuł, chzemy wězki jim powjedacź, kotreż ßmy wot wjazorych burow ſ němſkeje a ßerbſkeje ſtrony błyſcheli. Tak dha, tutón ryczet, kiž je buram retl do nohow cźißnuł, khodźi po Rakezach wokoło a ſchepta ludźom do wuſchow: „Boźedła, tuteho katholſkeho bura tola njewuſwolcźe!" Najrjeńſche pak pſchińdźe: Tón ßamy knjes Huſtig je wot ſpoczatka k katholſkim duchownym a wucźerjam kaſył, też k buram njeproſcheny do jſtwy ßo kradnuł, na kawku pſchi khachlach ßo poßynuł (ſo bychu ludźo tola měnili, kak ponižny je!) a proßył, ſo bychu jeho „wólbne napominanje" podpißowali. Aj, aj, tute liſchki ſ podwojim jaſykom: w jenej woßadźe ſchcźuwacź, w druhej ßo liſchcźecź. — Druhi podawk: Evangelſkim pſchedſtejicźerjam w mnohich wßach je ßo nałhało, ſo Kokla ſ Khróſcźiz wo mandat w ßejmje wjazy njerodźi. Tak ßu woni w dobrej wěrje ſa Huſtiga podpißali. Nětko ſteja jich mjena na woběmaj liſtomaj, na tym ſa Koklu a ſa Huſtiga. Je to prawje, tutych burſkich muži ſjawnje wohańbjecź, hdyž je podpißmo na njeſprawne waſchnje ßo jim wurěcźało? Prjedy je w nowinach ßo trubiło: Katholſzy Sſerbja ſa Koklu njejßu. Běchmy wcźipni, kotſi dha? Nětko je Huſtigowe „wólbne napominanje" ßo do ßwěta puſchcźiło, a hlej, ſ katholſkich Sſerbow nichtó podpißał njeje, khiba-li kowař; druheho kowarja w tejßamej wßy chzychu hiſchcźe lepicź a je tam dwójzy „Reitknecht" pobył, ſo by podpißał. Wón pak je prajił: „Mam wot burow dźěło hladacź a dyrbju wólby ſ nimi cźinicź, niz ſ ryczerkublerjom". Prawje tak wot dźěławeho muża! — Tajke podawki njech buram wocźi wocźinjeja! Pſchi wólbje do ſakſkeho ßejma njejedna ßo wo wěru; dokelž w 2. komorje je 79 evangelſkich ſapóßłanzow, Kokla jenicźki katholik. Kak chzył tutón jedyn też to ſapocźecź, ſo by evangelſkim ſeſchkodźał? A wyſche teho je tola zyke knjeżerſtwo evangelſke! Pſchi tutej wólbje jedna ßo wo narodnu a politiſku naležnoſcź: Kaž evangelſzy Sſerbja ſa ſaſtupnikom w ßejmje žadaju a pſchi wólbach podpjeru namakaju ſe ſtrony katholſkich woßadow w Radworju a w Budyſchinje, tak chzedźa też katholſzy Sſerbja ſaſtupjerja měcź a hladaja podpjeru ſ evangelſkich woßadow w Njeßwaczidle, Rakezach, Minakale a Wóßlinku. Je tola lěpje, ſo ſtaj dwaj ßerbſkaj buraj w ßejmje, hacź jedyn ßam lutki! Njeje ßo kubleŕ Kokla w Khróſcźizach wo evangelſke woßady ſtarał? Wěſcźe jemu nichtó poroka cźinicź njemóże! W ſtarych cźaßach rěkaſche: Hólzy, dźerźcźe hromadu! To prajimy buram do wólbow: Njedajcźe ßo podtkócźowacź wot najeńkow ryczerkublow, dokelž něktoſi ſ nich ßu jara ſkhrobli, kaž ſe ſańdźenych wólbow wěmy. Prajimy: Mandat w 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu ßłuſcha burej, a to ßerbſkemu! Hacź katholſkemu, hacź evangelſkemu, to mamy my Sſerbja mjeſe ßobu wucźinjecź — nichtó druhi do teho rěcźecź nima. Je-li k luboſcźi, mohła wěz tak ßo wujednacź, ſo po 6 lětach bur ſ katholſkeje ſtrony, druhe 6 lěta jedyn ſ evangelſkeje mandat w ßejmje ſaſteji. To da ſkerje ßo błyſchecź; ſo pak by naſche ßerbſke burſtwo po duchu tak wokhudnuło, ſo ani muża njeměło, kotrehož mohło do ßejma póßłacź, to ßebi prajicź njedamy. „Tu bur — tam ryczerkubleŕ", to budźe heßło hacź do 19. oktobra; burja agitaziju poczinali njeißu a ju njelubuja: ßwoje ſprawne wobßedźenſtwo a měſtno w ſakſkim ßejmje pak jim ſ rukow wudrěcź, njech nichtó njeſpyta, kiž wo módriſny a krawe woko njerodźi. Sczelmy ſ hańbu domoj tych, kotſiž na burſku njepſchesjenoſcź ſpekuléruja a k dozpěcźu ſamérow ßrědki nakožuja, kotreż wěru a kſcheſcźijanſke waſchnje w burſkim ludu podmlěwaju! Kóždemu ßwoje a pſchezo po prawdźe: ſa ryczerkublerjow je prěnja komora, ſa burow druha w ßejmje. Knjeżerſtwo wot ßamych ryczerkublerjow žiwjecź ßo njemóże, trjeba też burow, a je po ſprawnoſcźi 40 měſtow w ßejmje jim woſtajiło. Njedźiwaja-li burja na ßwoje prawo a ſcźelu-li ryczerkublerja abo měſchcźanow, potom je to podobna mudroſcź, jako hdyž něchtó koſoka ſa ſahrodnika ßebi pſchiſtaji! —ſ.

— Wubjerk ſa wuſwolenje ryczerkublerja Huſtiga je tele dny

wólbne napominanje wosjewił, kotremuż je hromada podpißmow pschipowßnjena. Bjes tymi, kotsiż ßu ßo sa Hustiga podpißali, ßu też někotsi Sserbjo. Ssmy ßo jara dźiwali, so ßu woni móhli mużej ßwój hłóß dacź, kiż je sjawnje Sserbow hanił, prajizy, so Sserb k temu khmany njeje, so by s krajnoßejmskim sapóßłanzom był. Dyrbimy wschak k jich samolwjenju prajicź, so ßo sa Hustiga ßamowólnje podpißali njejßu, ale so ßu jich k temu nusowali. S pschewodom někotrych ryczerkublerjow a najenkow je Hustig po ßerbskich a němskich wßach s jeneho doma do druheho cźahał a ludźi nucził, so bychu ßo sa njeho podpißali. Wschelazy ßo jeho spytachu wobrócź, prajizy, so ßo s zyła pschi wólbje njewobdźěła. „Niczo wo to", jim wón snapschecźiwi, „ßym hižo spokojom, hdyż ßo podpißacźe". Wbohi Hustig, kak hubjene dyrbja tola jeho wólbne wuhlady bycź, hdyż dyrbi takle do khudych khěžkow po někotre podpißma daloke pucźe po proschenju khodźicź! A schto dha ßu tele podpißma hódne? Wschelazy, kotsiż ßu ßo sa Hustiga podpißali, ßu psched ludźimi sjawnje prajili, so jeho njewuswola, ale so ßwój hłóß saßo naschemu dotalnemu wjelesaßkužbnemu sapóßłanzej knjesej Kokli dadźa. Pola najwjazy Sserbow pak je Hustig korb dostał; ßu jemu sprawnje do wocźow prajili, so żaneho ryczerkublerja sa sastupjerja měcź nochzedźa, ale so ßerbskeho kublerja Koklu wuswola. Hustigej ßo hižo teho dla dowěricź njemóża, dokelž ßo wo nim wězki powjedaju, kotrychž dla ßo wón, jeli so ßu wěrne, sa wscho druhe hodźi, jenoż niz sa sapóßłanstwo w sakskim krajnym ßejmje. Tola wo tym budźemy posdźischo pißacź, ßo wo tym do drobna wobhoniwschi.

— W poßedźenju hornjołużiskeho ratarskeho wokrjeßneho towarstwa je ßo jenemu Sserbej Rakecźanskeje wosady nahladny dar pschiswolił, kotryż ßu hornjołużiske stawy jako pschipósnacźe sa dobre hospodarjenje a woßebje sa ratarske knihiwjednistwo wustajiłe.

— Lětusche cźopke, ßłóncźne wjedro je wschelakim rostlinam pschi wschej ßuchocźe hojiło. Tak ßu w sahrodźe tudomneho měschcźana knjesa Jana Mjedaka na Matekowej drósy ßłóncźne róże widźecź, kotrychž stwjelza ßu 3½ metra wyßoke narostke, mjes tym so ßu róże na tychle stwjelzach w pscherěsku 16 zolow schěroke.

— Na lětuschim tsecźim ßerbskim kemschenju w Draždźanach mějeschtaj w sastupjenju wotdźerżaneho sastojnskeho fararja k. duchowny emer. ryczeŕ Domaschka s Nowosalzy spowjednu wucźbu a k. farař lic. theol. Imisch s Hodźija prědowanje. Hacź runje ßo wot saźneho ranja deschcźowasche, bě ßo tola 205 spowjednych hoscźi pola Bożeho blida a wjele stow druhich kemscherjow seschło.

Se Spytez. Sandźenu njedźelu bě w tudomnym Skalanskim młynje kwaß. Hdyż młodaj mandźelskaj a kwaßarjo w wobwěnzowanych wosach domoj jědźechu, schulske dźěcźi psched prěnim wosom, kiż kublerjej Handrikej ßłuscha, wjazy krócź schlahowachu. Konjej tuteho wosa, hewak směrnej skocźecźi, běschtaj ßo s wjele schlahowanjom do njeměra stajiłoj. Hdyż mějesche wós psches móst, psches rěku Cźornizu wjedźazy, jěcź, psched nim saßo dwaj wotrocźkaj, pola jeneho tudomneho kublerja ßłużazaj, schlahowaschtaj. Tu ßo konjej smahowazych rubischkow, do schlahowanskeje schnóry swjasanych, nabojawschi spłóschischtaj. Wonaj psches tołste kamjeńtne mostowe wobłożenje schěscź kohcźi hłuboko dele do wody skocźischtaj, wobłożenje ßobu storhnuwschi. Na wulke sboże ßo pschi tym wosowe wojo wotkama, tak so wós, w kotrymż pódla nawożenje a njewjesty dwě holzy ßedźeschtej, pschi brjosy stejo wosta. Konjej pak delka w rězy leżeschtaj; jedyn s njeju, na kotrehoż běchu cźeźke wobłożenjowe kamjenje panułe, budźische ßo tepił, njebudźichu=li jeho hnydom wot wulkeje kamjeńtneje cźeże wußwobodźili a jeho wucźahnuli. Wbohe skocźo je ßebi nohi żałostnje wobodrjeło a ßebi jene rjebło skamało. Boja ßo, so budźa konja, kiż je pschezo spěschny khodźeŕ był, sakkócź dyrbjecź.

S Bóschiz. Sandźenu njedźelu 17. septembra ßo w Bóschizach schulski ßwjedźeń wotbywasche, kiż tam hižo dawno wjazy měli njejßu. Wot nascheje schule, psched kotrejž ßo dźěcźi sestupachu, ßwjedźeńsku cźah s khorhojemi a wěnzami pyschenych dźěcźi pod pschewodom knjesa wucźerja Schudaka psches Bóschizy, Horu a Łuschcź na tak mjenowanu wjerchowsku horu cźehnjesche. Tu ßo na rjanym trawniku wschelakore hry wotměwachu. Pschihladowarjo, kotrychž bě rjane wjedro pschiwabiło, se spodźiwanjom widźachu, s kajkej wuschiknosćzu dźěcźi wschelake hry wuwjedźechu. Knjesej wucźerjej Schudakej, kiż je s wulkej sprózniwosćzu dźěcźi tele hry nawucźił, ßo sa to, każ s zyła sa wscho dźěło, kotrež je woporniwje ßwjedźenjej pschiwobrocźił, najwutrobnischi dźak praji.

S Něwßez. Kak skażene ßu tola druhdy dźěcźi. Dwě schulskej holzy s nascheje wßy stej wóndano do domskeho Koporez żiwnosćze, hdyż tam nichtó doma njebě, s wocźinjenym kurjazym woknom nuts saléšej a wó jstwje s blidoweho kaschcźika 10 hriwnow pjenjes a w najstwje někotre pópranzowe kuski kranułej. Psches jenu mjeńschu holcźizu, kotrejž běschtej něschto s kranjenych pjenjes dałej, ßo paduschnizy pscheradźischtej. Dla jeju młodosćze njemóże jeju ßudnistwo khostacź, cźim bóle dyrbjał jej teho dla brěsowski schołta na prawje cźucźiwe waschnje pomajkacź.

S Radworja. Tu njedawno semrěty żiwnosćeŕ Pětr Ryczerja je ßwojej dwě żiwnosćzi sa twar nascheje noweje zyrkwje wotkasał. Po pschedacźu tuteju żiwnosćzow twarski kapital po wotcźehnjenju někotrych legatow 20,000 hriwnow wucźini.

S Droždźija. Hdyż wóndano na wischnjowej horje pschi tudomnym knježim dworje jamu k haschenju kalka ryjachu, na hromadu kosćzowzow storcźichu. Sda ßo, so ßu to powostanki wojakow, kotsiż ßu ßo tu w lěcźe 1813 pohrjebali.

S Błózan. Pjatk rano je ßo wumjenkske twarjenje tudomneho kublerja Marcźinka spaliło.

S Běkeje pola Kamjenza. Pjatk tydźenja wjecźor je ßo bróżeń tudomneho kublerja Wcźipki spaliła. — Někotre dny prjedy je ßo w Krakowje domske s hródźu żiwnosćzerja Donatha do prócha a popjela pschewobrocźiło.

S Minakała. Wulka ßyła wobydlerjow s nascheje wosady bě ßo sańdźenu njedźelu w tudomnym Henselez hoscźenzu seschła. Jich bě powjescź pschiwabiła, so tam dotalny sastupjeŕ 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa, knjes kubleŕ Kokla, rosprawu wo ßwojim skutkowanju na ßejmje poda a ßwój politiski program roswije. Hdyż bě knjes gmejniski pschedstejicźeŕ Schawa shromadźisnu se ßławu na krala wotewrił, wón knjesej Kokli ßłowo da. Tutón ßo wuswolerjam jako bur pschedstaji, kiż je w ratarstwje wotrostł, ßam hospodari a też teho dla wě, schto je ratarstwu trěbne. Na sakskim ßejmje, w kotrymż je wón 8 lět dołho 8. wjeßny wólbny wokrjeß sastupował, ßo nětkole wo wyßokej politizy wjazy njejedna. Wot teho cźaßa, so je němske khěžorstwo saßo postajene, ma ßo sakski ßejm jenoż s praschenjemi, schulske a zyrkwinske należnosćze a krajne sarjadnistwo nastupazymi, nakładowacź a sakonje, na to ßo pocźahowaze, wuradźowacź. Wón je pschezo sa to był, so bychu stare sakonje, tak daloko hacź ßu ßo jako dobre wopokasałe, wostałe, a so bychu te, kotrež ßo sa nasch cźaß wjazy njehodźa, pak spanułe, pak ßo pscheměnike. Do sakonjow, kotrež ßu jemu s pohorschkom, sakoń wo pokracźowanskej schuli ßłuscha. Dokelž żanych wuhladow njeje, so by knježerstwo tutemu sakonjej spanucź dało, je wón sa to w ßejmje rěcźał, so by ßo s najmjeńscha cźaß pokracźowanskeje schule na dwě lěcźe samjesował. Tutón namjet pak njeje w ßejmje wjetschinu dozpił, dokelž tam pschewjele woßebnych knježi, komerziskich radźicźelow, fabrikantow, měschcźanostow atd. ßyła, kotsiż wopschijecź njemóża, s kajkej wobcźeżnosćzu je woßebje sa ratarstwo pokracźowanska schula, a so cźi młodźi ludźo, kotsiż dyrbja do njeje tsecźe lěto khodźicź, młódschich schulerjow skaża a jich njepoßłuschnych a spjecźiwych cźinja. S lěpschim wuspěchom je wón petiziju sastupował, kotraż ßebi pomozne haptyki sa wjeßnych lěkarjow żadasche. Tutym je ßo dowoliło, pschi wěstych wobstejnosćzach se ßwojich domjazych haptykow khorych sastaracź, tak so ßo tym nětkole pschi cźasto njepschihódnym wjedrje a w nozy daloke pucźe do haptyki salutuja. Runje tak wuspěschnje je wón sa sawjedźenje remontskich wikow rěcźał. Remontske wiki drje hischcźe nětkole te wocźakanja njedopjelnja, kotrež ßu ßo na nje stajiłe. Cźim dlěje pak budźa wone wobstacź, cźim wjazy wużitka wone konjeplahowazym ratarjam pschinjeßu a ßměmy drje ßo nadźecź, so budźe ßo pschichodnje wulki dźěl konjow, sa sakske wójsko trěbnych, sakskim ratarjam wotkupowacź a so njebudźa trjebacź wulke sumy, każ je temu nětkole, do wukraja ßłacź. Petizije wo twar żelesnizow w 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu budźe wón se wschěmi mozami sastupowacź. Ssejmej ßo kóżde lěto wulka licźba żelesniskich petizijow pschepoda. Sso rosumi, so do nich wschěch ßejm na dobo swolicź njemóże; jenoż po něcźim ßo krajna żelesniska ßycź wutwaricź hodźi. Schtoż pak nawjecźornu a połnóznu Hornju Łużizu nastupa, dha budźe ßo wón prózowacź, so by ßo twarjenje żelesnizow trochu pospěschiło. Jeli so by ßo sakoń wo dokhodnym dawku pscheměnicź dyrbjał, budźe wón na to dźěłacź, so by ßo na wulke samożenja wjetschi dawk położił, tón na mjeńsche pak ßo ponižił. Teho runja budźe wón sa to skutkowacź, so by krajna wopalna kaßa tym, kotsiż stare twarjenja wottorhaja a na jich městno nowe natwarja, sarunanski pjenjes wupłacźiła, jeli so ßo pschi tym wohnjowy strach sa ßußodne twarjenja pomjeńschi; nětkole ßo hižo lětnje 60,000 hacź 80,000 hriwnow sa tajke nowotwary wudawa. Jako dobry kscheścźijan budźe wón tu stronu podpjeracź, kotraż je sa to, so bychu ßo dale w Sakskej żidźa se statnych sastojnstwow, wucźerstwa a offizěrstwa wusamkli, tola je wón sa to, so by ßo jenoż po sakońskim pucźu,

hdźeż je to trjeba, pschećiwo židowskemu namozowanju sakročiło. K pschednoschkej knjesa Kokle žo živa debata pschisamknu. Knjes Schawa knjesa Koklu napominasche, so by tola se wschej mozu sa to skutkował, so by žo želesniza s Wósborka psches Bart a Minakalske strony do Radworja natwarika, a mnosy pschitomni ratarjo žebi pschejachu, so by knjes Kokla, kiž je s kownym pschedžydu „Sserbskeho Burskeho Towarstwa", tajke towarstwo też w Minakale sakožił. Knjes Kokla žlubi, wobej žadani dopjelnicz. S móznej žlawu, knjesej Kokli wunježenej, žo shromadźisna wobsamknu.

S Mužakowa. 13. septembra rano je žo w tudomnej katholskej zyrkwi dźiwanje sbudźazy podawk stał. Pólski dźěkačer Walendowski s Jabłońzskeho ryčerkubka, kiž druhdy na pschesčěhansku bludnosć čerpi, bě tamne ranje ke mschi pschischoł. Pschi čzitanju Božeje mschě je wón, kaž je posdźischo powjedał, traschaze widźenje měł a psched nim pomoz pola duchowneho pytał. Se strachom sajaty wón s kawki, w kotrejž žedźesche, stupi, čzerjesche wokajo po zyrkwi, pscheskoczi spowjednu kawku, pschimnu žo fararja, psched woltarjom stejazeho, a jeho twjerdże dżerżesche; pschi tym žo s kložom wokajo modlesche. Někotsi kemscherjo hnydom pschihnachu, wušwobodźichu fararja s rukow bludneho a tuteho s zyrkwje wuwjedźechu. Polizija, mjes tym sawołana, jeho saja, tola jeho s jastwa hižo nasajtra puschčzichu, dokelž žo wupokasa, so měr w zyrkwi njeje s wotpohladom ale w bludnosči kasyk.

S Hósdnizy. W tudomnej farje mějachu žrjedu tydźenja duchowni skhadźowanku. Na nju bě žo 14 duchownych a 5 kandidatow sešlo. Wo themacze, wot kralowskeho konsistorstwa datym: „Sakožki wosnama a trajna hódnosć japoschtolskeho wěrywusnacza" měješe knjes farat Harstik z Hbjelska pschednoschk. Hdyž shromadżeni pschi rosrěczenju wo maliczkosczach psches jene njeběchu, dha běchu tola wschitzy w tym jeneje myžle, so žo japoschtolske wěrywusnacze žkowam a wopschijeczu žwjateho pižma runa a so dyrbi teho dla s njepscheměnitym sakožkom bycz sa wschu wuczbu a sa twarjenje Božeho kralestwa. Duž wone nježmě ani w sjawnych Božich žkužbach pobrachowacz, ani žo pschi kschczenizy, ani pschi konfirmaziji na někajke waschnje požkabicz abo žo po pscheměnjenym waschnju wusnacz. Wožebje wažne a nusne je wone pschi sapokasanju duchownych do sastojnstwa. Pschetož k temu je duchowne sastojnstwo, so by žo czista wuczba žwjateho pižma wuczila pschi — wschěm wažnju wědomosczе a sańczměczu žwobodneho žlědźenja. Zyrkej pak nježmě bycz s rěczernju, hdźež žmě kóždy žwoje měnjenja a nahlady wusnacz a sakitacz; też njeje jejne powołanje, wěrnosć hakle pytacz, ale wona ma wěcznu sjewjenu wěrnosć pschipowjedacz, kajkaž je w žwjatym pižmje a też w japoschtolskim wěrywusnaczu sałożena. Schtóž hischcze zyku žwjatu wuczbu w wěrje sapschimnuł njeje, teho njech zyrkej se sczerpliwosczu a luboscżu nježe a njech žo prózuje, jeho powuczicz, tola dyrbi žo pschecziwo temu wobroczicz, so žměł něchtó prawy sałožk, na kotrymž wona steji, satschascz, a człowjekow žłowo na město sjewjeneho Božeho žłowa stajicz. W tutym smyžle dyrbi žo s Božej pomozu japoschtolske wěrywusnacze też dale gmejnam předowacz.

Přilopk.

* S Budyschina. Lětuscha hłowna wuczerska konferenza Budyskeho schulskeho wokrjeża budże žo schtwórtk 2. novembra pod pschedžydstwom wokrjeżneho kralowskeho schulskeho inspektora knjesa schulskeho radźiczela Rabitza w sali tudomneje holczeje schule wotbywacz. V.

* Czežke želesniske njesboże je žo njedźelu pschi sajěždże do Pirnaskeho dwórnischcza stało. W 3 hodźinach tworowy czah, kiž bě s Czech pschijěł, s dwórnischcza na stronu k Draždżan wujědże, a s Heidenaua bě jedyn tworowy czah runje na dwórnischczo pschijěł. S wopaczným stajenjom wuhibadła (Weiche) žo wobaj czahaj na jenu koliju swjedźeschtaj a hromadu storczischtaj. Lokomotiwje s móznym wrjeskotom do žo sajědźeschtej, scżěhowaze wosy žo pak na bok wrjeżnuchu, pak žo na kopizu smjetachu, a 14 hacz 16 wosow bě tak do žo a na žo sestorkanych, so žu zyły dżeń dźěłacz dyrbjeli, prjedy hacz žu je roscżahacz móhli. Na dobo s jeneho rosbiteho wosa, kotryž ätherisk wolij wopschijesche, płomjenja žapachu, a s wulkej prózu žo Pirnaskej wohnjowej woborje poradźi, woheń podušycz. Pschi pscheliczenju czahowych sastojnikow žo wupokasa, so bě žo jenož jedyn czahowy wjednik s lohka na nosy franik. Schkoda na rosbitych wosach je jara wulka.

* W Radmjerzach, mjes Wostrowzom a Shorjelzom leżazych, žu žo w nozy k poňdźeli na tsjoch městnach paduschi do domow łamali, najpožledy na farje, kotrejež wobydlerjе drje nadpadnu haru sažłyscha, ale na nju dale njekedźbowasche, dokelž žebi myžlesche, so je žłužobna holza domoj pschischła, kotraž bě na někajke sawježelenje wuschła. Hdyž pak ta s pschewodom žwojeho nawoženje po khwili woprawdże domoj pschińdże, namaka khěžne durje woczinjene a w bydlanskej stwje dweju žylneju, derje swoblekaneju mužow, kotrajž žebi runje kranjene wězy do korba kładżeschtaj. Jedyn s njeju hnydom czeknu, druhi pak žo pschecziwo žłužobnizynemu nawoženi, kotryž bě jeho shrabnuł, s nožom wobarasche. Ssušod, wołanje na pomoz sažłyschawschi, pschiběža a paduchej runje wucżehnjeny revolwer s ruki wurasy. S jeho pomozu a s pomozu jeneho też na pomoz pschiběžaneho herza žo hospodarjej poradźi, paducha wuwjasacz a do wjeżneho jastwa dowjescz. Pscheradźikoj staj žo paduchaj najbóle s tym, so běschtaj najprjedy kuchinju a pinzu wopytałoj (wušměschejo běschtaj tam na papjerku napižałoj: „Jedź drje bě dobra, niz pak wino",) pschetož też czeknjeneho žu nasajtra sajeli. Holzyny nawoženja bě tak jara franjeny, so dyrbjesche žebi lěkarsku pomoz pytacz, bjes jeho khrobkosczе by s czežka mózno było, paduchow (sda žo, so žo s paduchstwom žiwjeschtaj) tak rucże njeschkódneju sczinicz. Najskerje staj s nimaj też ptaczkaj popadnjenaj, kotrajž staj krótko sa žobu wschitke nózne paduchstwa w tamnischej wokolnosczi skuczikoj.

* Žabławy nadpad je žo minjenu njedźelu na mandźelsku herza Bothy na Stralsundskej drósy w Barlinje stał. Bothez žwójba tam w schtwórtym poskhodże bydlesche, hdźež měješe jenoż stwu a kuchinju wotnajatu. W tym žamžnym bydlachu nimo njeje hischcze tsi druhe žwójby. Herz Botha hewak pschezo hakle wječzor wokoło schesczich hodźin na piskanje khodźi, njedźelu pak hižo popołdnju w dwěmaj wuńdże, też jeho tsi dźěczi, kaž nichtó s tych druhich tsjoch podružnikow njebě doma. Duž bě Bothowa jenoż žama w zyłym poskhodże; wona bě w kuchini a plecżesche žebi runje wkožy, hdyž na dobo dwaj zusaj mužaj sastupischtaj, s kotrejuž jedyn durje runy pucz samknu, mjes tym so žo druhi nastróženu žonu woprascha, hacz je Bothowa. Hdyž jemu „haj" wotmolwi, rjekny njedoczink: „Nó, dha dże je dobre." Nětko žo wobaj do wboheje žony daschtaj, dajeschtaj ju, so žaneho synka wot žebje dacz njemóżesche, a swjasaschtaj jej ruzy s powjasom zokoroweho klobuka, na kotryž běschtaj žo dohladakoj. Potom czižnuschtaj nastróženu žonu na stólz a pschiwjasaschtaj jej ruzy a nosy twjerdże k stólzej; skónczнje jej hubu s rubischczom satykaschtaj, na kotrež jej druhe rubischczo wokoło hłowy swjasaschtaj. Pódla ju njekražnikaj hrubje do woblicza bijeschtaj a ju hanjeschtaj, žlědźerku sa herbstwom a teho runja na nju wokajo. Hdyž bě žo to stało, rjeknu jedyn s teju njeplechow, na jeje rospleczene wkožy pohladawschi: „To hischcze žu rjane wkožy, s nich móže žebi moja stara wopusch sczinicz." To prajiwschi nožizy na blidże sapschija a jej zyke wkožy bliško pschi hłowje swotrěsa. Hdyž nětko njekniczomnik rubjene wkožy do papjery sawalesche, rjeknu tón druhi: „Hdyž tu trasch žmój, chzemoj žebi też kaschcze wobhladacz." Duž zyke wobydlenje a wschě smachi pscheryschtaj, s kuchinskeho kamora rubischtaj 32 hriwnow a s drjewjaneje nalutowarniczki, kotruž rosbischtaj, 35 hriwnow, pódla teho žlěborny czažnik s worzlowym rjeczaskom kranuschtaj, prajizy: „Nětko budże žo stary prawje wježelicz, tola to žo jemu prawje stanje", słóstnikaj woteńdżeschtaj. Hdyž bě na stólz pschiwjasana žona se satykanej hubu poł hodźiny dołho wulku czwilu czerpiła, ju skónczнje jejna dźowka žo domoj wrócziwschi wumó.

* Wo pucżowanskim podawku jeneho Barlinjana tamnische nowiny s napižmom „knjesa Majerowa žuknja" scżěhowaze pischu: Knjes Majer, kotryž je w pjenjeżnych naležnosczach jara wobhladniwy, bě, prjedy hacz bě žo na pucżowanje do Barlina nastajił, sa pschipad, so by žwoju pjenjeżnu mósceń w mjerwjeży wulkeho města shubił, 2000 hriwnow do jeneje žwojich žuknjow sascżicz dał. Nětkole žo w Parisu sta, so jedyn s hoscżenzowych žłužobnikow s Majerowej drastu, jemu k rjedźenju pschepodatej, czeknu. Hižo běsche žo wobkranjeny do njepscheměnliweho njesboża s dostojnosczu, kotruž jemu jeho wulke samoženje dowoli, podał, hdyž na jenym wukhodże spodźiwna barba a rěs jeneje žuknje jeho kedźbliwosczе na žo czehnjesche. Ssuknju žebi bliže wobhladawschi, knjes Majer k jenemu policistej stupi, kotrehož namołwjesche, so by žuknineho noscherja sajał. „To žo njehodźi", policist snapschecziwi, „pschetož s czim budżecze dopokasacz móz, so žuknja Wam žłuscha?" „S tym, so w jeho podschiwku 2000 hriwnow sascżite namakacze." Na to policist bundaka napominasche, so by s nim na polizajstwo žobu schoł. Tam žo tón muzik jara roshorjeny pokasowasche, doniž jemu nožizy hubu njestulichu; pschetož so wón žukniny prawy wobžedżer njebě, žo s njeje jako njesapkaczomne dopokasmo pjenjesy wucżežechu. Bjes tym so žo Barlinjan se žwojim wobžedżenstwom wježely wotžali, paducha w kłódże wobkhowachu, kiž bě wjele mjenje srudny hacz mjersazy na to, so wón poknu hódnosć knjesa Majeroweje žuknje sesnał njebě.

* (Bohaty prošeŕ.) Spodźiwneho cłowjeka ßu tele dny pohrjebali a to ſ najwjetſchej pychu a cześcu. W měſcze Währingu a w jeho wulkej wokolnoſcźi bě wón wulkim a małym, ſtarym a młodym derje ſnaty. Hižo na wſchě 15 lět bě w ßwojej ßnadnej komorzy cźiſche a pokojnje bydlił a by ju wſchědnje porjadnje dopołdnja w dźeßacźich hodźinach wopuſchcźił, ſo by ßo wjecźor w dźewjecźich hodźinach ſaßo do njeje wrócźił. Zyliczki dźeń wón ßwoje wopyty cźinjeſche; dopołdnja ſtupi ßo pſched zyrkej, hdźež runje tak njewuſtawajo wſchitkich nutrnje ſtrowjeſche, kaž jich ßmilne dary hromadźeſche. S wobjedom jeho někotre dobrocźiwe ßwojby ſaſtarachu, pola kotrychž bě po rjadu ſ hoſcźom, a wjecźor mějeſche ßwój wobkhad w hoſcźenzach, hdźež ßebi jako „khudy ſtary muž“ jałmożnu ſběraſche. Jeho ßmjercź wſchitkich, kiž jeho ſnajachu, pſcheßkapnu. Cźichi ſtary proſcheŕ wumrje jako bohaty muž. Wjele tyßaz — rěcźa wo 40,000 ſchěßnakach — je ſawoſtajił. W jeho teſtamencze bě wucźinjene, ſo dyrbja jeho ſe ſcheſcźimi konjemi k rowu wjeſcź. To je ßo ſtako, a bě to jemu popſchecź — běſche wſchak to jeniczki luxus, kotrychž je ßebi cźaß ßwojeho źiwjenja dowolił.

* Wo žortniwym podawku ſ belgiſkim kralom we Spa ßo tam w tu khwilu mjes kupjelſkimi hoſcźemi wjele powjeda. Kral Leopold bě na khwilu do wokolnoſcze wujěł a w Pepinſteru ßwój wós wopuſchcźił, ſo by pſchi wſchěm hroženju mrócźelow ßo pěſchi do Spa wrócźił. S wuhornjenymi kholowami ßahaſche wón, pſchewodźeny wot ßwojeho też zivilnje ſwoblekaneho adjutanta, po dróſy dale, hdyž pola wjeſki Spinhe na dobo ßurowe njewjedro wudyri. Pódla někotrych hlinjanych hětow běſche tam jenož hubjena korczmiczka ſ napißmom: A l'assurance contre la soif! (Sawěſcźerńja pſchecźiwo laczноſcźi.) Kral, to cźitawſchi, ßmějo dźeſche: „Et contre la pluie!“ („A pſchecźiwo deſchcźej!“), saczini pſchedeſchcźnik, po kotrymž ßo woda dele lijeſche, a ſ kotrymž ßo hewak w Oſtendźe też pſched na-wokomik-fotografami rady kryjeſche, a saſtupi ſe ßwojim adjutantom do korczmiczki. Hoſpoſa pſchinjeße ſkaſane wokſchewjenje a dźeſche potom po njeſkaženej walonſkej rěcźi k ßwojemu mužej, kiž ſa korczmarſkim blídom ßedźo nowiny cźitaſche: „Teho wulkeho khadlu ßym też hižo něhdźe widźała!“ — „Mi ßo też ſnaty bycź ſda!“ muž pſches nowiny pohladujo měnjeſche. Hdyž bě dejchcź nimo, „wulki khadla“ hoſpoſu k ßebi ſawoła a jej pjecźfrankowſki pjenjes ſe ßwojim wobraſom da. Lědom bě korczmarka na tón pjenjes pohladała, duž jón dobycźeŕſzy ſwjeßelena poſběže a ſawokawſchi: „To je!“ k ßwojemu mužej běžeſche. — „To je!“ też dobry korczmaŕ ſawoła, kotryž uětk nowiny wotpokoźiwſchi runy pucź k kralej khwataſche a jeho naležnje proſchefche, ſo by jemu tón pjenjes ſaßo wotewſał: „Sa Waß, Majeſtoſcź, je pola mje wſcho darmo!“ Jara ſwjeßeleny wſa Leopold pjenjes ſaßo k ßebi a powjedaſche, hdyž bě do Spa pſchiſchoł, wo tym podawku. Tam ßo ta powjeſcź bórſy rosnjeße a w tu khwilu njepobudźe w Spaſkich kupjelach žadyn hoſcź bjes teho, ſo by w Spinheſkej korczmje „Sawěſcźerńja pſchecźiwo laczноſcźi“ njepobył a ßebi tu wulku fotografiju, ſe ßamej kralowej ruku podpißanu, njewobhładał, kotruž je kral naſajtra po ßwojim wopycze korczmarjez cźlowjekomaj pſchipóßkał.

* Na jendźelſkej łódźi, na kotrejž ßo arabiſzy putniźy ſ Mekka domoj wrócźichu, jich w cźeŕwjenym morju pſches ſto wumrje a wyſche teho ßedmjo Jendźelcźenjo ſ wobßadki, wſchitźy na kholeru.

* (Hońtwa ſa mjedwjedźom [barom] w zoologiſkej ſahrodźe w Moskwje.) Dopołdnja wokoło dźeßacźich ßo ſaſtojniźy w ſahrodźe na mjedwjedźa dohladachu, kotryž tam ßwobodnje po khodach wokoło ßahaſche. Wón bě ßo ſe ßwojeho pſchebytka wudobył. So bychu jeho popadnuli, a ſaßo do jeho lěßyzow tykli, ßebi wjazy mužow na pomoz ſawołachu. Nětk ßo prózowachu, ſo bychu jemu powjaſowe woko pſches hłowu cźißnuli a potom ſa ſchiju ſadźernuli. Ale mjedwjedźej ßo kóždy ras radźi, hłowu ſ woka ſaßo wucźahnucź. Pukam, kiž jemu pódla na khribjet padachu, wón ſkónczńje do kerczіny wucźeknu, ſ kotrejež cźyzchu jeho pſchecźeharjo jeho ſ kijemi wuhnacź. Nětk pak ßo mjedwjedź rosnjemdri. Najprjedy ßo na jeneho knjeſa ſahna, kotryž ßo ßobu na hońtwje wobdźěleſche. Temu pak ßo poradźi, ſtrachej wucźeknucź. Sa to padże jedyn ſ wothladarjow rosnjemdrjenemu ſwěriſku do paſorow. S jenym raſom na ramjo jeho k ſemi poraſy a jeho pſched wocźemi jeho wokoloſtejazych towarſchow, kiž ßebi žaneje rady njewjedźachu, žałoſtnje roskhartowa. Mjedwjedź jemu najprjedy kruch kože ſ włoßami ſe ſadneje hłowy wottorże, potom jemu lěwy bok rósdrje a w brjuſche njeſbožowneho ryjeſche. Nětko pſchiběžachu druſy ludźo ſe ßekerami a tſělbami, a jich ſhromadnym mozam a tſělenju ßo poradźi, roscźerczeneho mjedwjedźa ſ najmjeńſcha wot jeho wopora wotehnacź. Wón cźerjeſche dale a pytaſche wucźek w ſahrodźinym botaniſkim wodźělu. Tu jeho ſkónczńje ſ tſělby wutſělena kulka, kiž jemu wyſche woka nop pſcheraſy, mori. Njeſbožowny ſaſtojnik, jedyn Tartar, je ſa tſi hodźiny wumrjeł.

* (Saźrani hracźźy w Kamerunje.) Kaž wyſchſchi lieutenant Morgen w ßwojich Kamerun wopißowazych knihach powjeda, hraja w Yaundźe a ßußodſtwje ſ tajkej roszahkoſcźu, ſo husto hakle potom hracź pſchеſtanu, hdyž je jedyn hraczk zyke ßwoje ſamoženje, haj ßwoju ßamßnu ßwobodu a wſcho pſchehrał. Njemóže-li wjazy płacźicź, jeho ßadźa, a jeli jeho pſcheceźeljo w poſtajenym cźaßu njewukupja, jeho ſa njewólnika pſchedadźa. Bohužel ſcźěhuje w tutym padże prjedy pſchedacźa hiſchcze ßurowe ſpocźinanje ſ njeſbožownym; ſo bychu jeho mjenujźy ſa njewólnika (ſklavu) woſnamjenili, jemu pak jene wócźko wumjetaju, pak jene wucho wotrěſaja. Nas namakachu w tamnej wokolnoſcźi dweju cźlowjekow na ſemi leżazeju, kotrejuž ruzy a noſy běſchtej do drjewna ſawrjenej, tak ſo běſchtej noſy ßrjedźa, ruzy pak na woběmaj ſwonkownymaj bokomaj pſches ſchtyri do pjeńka wumjeŕcźane dźěry pſchetyknjenej. Drjewjane hoſdźe, kotrež běchu jimaj pſches ſhibadła jeju rukow a nohow pſchebili, jimaj ſadźěwachu, ſtawy ſ tych dźěrow wucźahnucź. Wina tajkeho ſajecźa, kotrež bě hižo 3 měßazy dołho trako, bě, kaž ſputanaj powjedaſchtaj, pſchehracze w hri, kotrež ſapłacźicź njemóžeſchtaj.

* Tuni barometer móže ßebi kóždy pſchihotowacź, hdyž do hornza, ſ włóżnym pěſkom pjelnjeneho, jědlowu hablu tyknje. Hdyž rjane wjedro pſchińdże, ßo ſchupiſny wotewrja, hdyž deſchcźik daloko njeje, ßo wone ſacźinja.

(Zyrkwinſke powjeſcze hladaj w pſchiłoſy.)

W Lipicźu je **kněža** cźißko 18 ſe 4 kórzami **pola** na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Maßiwna **kněža** ſ rjanej ßadowej a ßadźeńſkej ſahrodu je na pſchenajecźe abo na pſchedań. Napłacźenje 1500 mk., kupny pjenjes je 1000 mk. niże wopalneje kaßy. Kněža wopſchija 3 ſtwy, 1 kuchań a 1 pinzu a hodźi ßo ſa wyſchſchi ſchtant a ſa rjemjeßlnika.

Heinrich Dietrich,
hoſcźenzaŕ w Lětonju pola Budyſchina.

Awkzija.

Kněža cźißko 62 w Maleſchezach ſe 115 □prutami pola a 17,91 dawſkimi jenoſcźemi ma ßo **29. ſeptembra 1893** pſchipołdnju wot 11 hacź 12 hodźin ſ polom abo bjes njeho na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Wuběranje bjes ßadźerjemi ßo wuměni.

Jan Nowak,
wjeßny rychtaŕ w Maleſchezach.

Njedźelu 24. ſeptembra popołdnju 1/2 3 hodźin ma ßo w **Winklerez** korczmje w Selenym Haju pola Měrkowa wſcha domjaza a hoſpodarſka nadoba na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

A. Winkler.

Proßata na pſchedań.

Proßata běźeje Yorkſhirſkeje a też cźornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po cźaßej pſchimĕrjenych niſkich płacźiſnach na pſchedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwcźizach.**

Trjebany **dźěcźazy wós** je na **pſchedań** w dornſchnablu 2 po 2 ſkhodomaj.

Cźežke wósniſtwo

w Draždźanach, 12 koni, 16 wosow, 1 landawſka kucźa, ſ doſpołnym pſchißkuſchkom, ſ wěſtymi ſkaſowarjemi, je ſa mało pjenjes na pſchedań. Młodym, raſnym mužam ßo ſ tym najrjeńſcha ſkładnoſcź k doſtacźu ßamoſtatnoſcze poſkicźi. Dalſche je ſhonicź na Wettinſkej dróſy 20 po 1 ſkhodze.

2 wulkej **wißazej lampje**, ſa kóžde khlamy abo ſa hoſcźenz ßo hodźazej, ſtej tunjo na pſchedań pſchi kralowſkim walu 4 delka na lěwizu.

Rjaneho młodeho **kundroßa,** 8—9 měßacźneho, chzu kupicź. Poſkicźenja ſ naſpomnjenjom raßy njech ßo do Hodźija na póſt ſ napißmom S. S. 100 poſtlagernd póſcźelu.

Najlěpſchi lany wolij

ſ kralowſkeho dwórſkeho młyna w Plauenje je ſaßo doſchoł.

A. E. Soba na Židowje.

S nakładom Macźizy Sſerbſkeje ßu wuſchłe a w wudawarni „Sſerb. Nowin“ na pſchedań:

Kſchiž a połměßaz abo **Turkojo pſched Winom w lěcźe 1683.** 1883. Płacźiſna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańcźkow. 1885. Płacźiſna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk 1888. Płacźiſna 30 np.

Jan Manja abo **Hdźe ſtatok mój?** Powědańcźko ſe ſerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho cźaßa. 1889. Płacźiſna 40 np.

Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płacźiſna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańcźkow. 1893. Płacźiſna 40 np.

Wolerjam
w 8. krajnoßejmſkim wólbnym wokrjeßu!

19. oktobra dyrbi ßo ſa nasch wólbny wokrjeß nowy ßejmſki ſapóßłanz wuſwolicź.

Knjes kubleŕ Michał Kokla w Króſcźizach

je prajił, ſo je ſwólniwy, nowy mandat, jeli ſo ßo jemu ſ dowěru do rukow pokoži, na pſchichodne 6 lět ſaßo pſchijecź. Wuſwolerjo! Knjes Kokla je — to jeho pſchecźiwniny pſchidadźa — ſe wſchej pilnoſcźu a ſe ßwěrnym dodacźom ßwoju pſchißłuſchnoſcź jako ſapóßłanz dopjelnjał. Wſchu ßwoju móz je na to nałożował, ſo bychu ßo ſakońſke pſchedmjety, kotrež dyrbja woßebje niſſchim ludowym worſchtam położenje pſchinjeſcź, pſchecźiſchcźałe a ßo do ſkutka ſtajiłe. Knjes Kokla je jako ßobuſtaw finanzneje deputazije B. ſ zyłej mozu a ſ dobrym wuſpěchom ſa to rěcźał, ſo by nasch wólbny wokrjeß tej dwě żeleſniny ſ Kamjenza do Halſchtrowa a ſ Budyſchina do Rakez doſtał. Nětk lubi, ſo chze ßo też pſchichodnje ſa to prózowacź, ſo bychu ßo należnje požadane żeleſniny ſ Kamjenza do Budyſchina, ſ Kamjenza do Kinsbórka, abo ſ Kinsbórka pſches Ssepizy do Nadróżneje Hrabki a ſ Wósporka pſches Minakał do Radworja twariże, kaž też niż mjenje ſa to, ſo by ßo Kamjenſko-Halſchtrowſka dale hacź do Biſkopiz wjedła. Nasch kandidat chze ſa to ſkutkowacź, ſo by ſakońſke pſchedłohi wudobycź pomhał, ſ kotrymiž bychu ßo cźeże małeho muża, **ratarja, rjemjeßłnika** a **mjeńſcheho pſchekupza** wobmjeſowałe a położiłe a na ſamoźiciźiſche ramjenja położiłe. Na krucze konſervatiwnym ſtejiſchcźu ſtejo ßebi knjes Kokla krucźe żada, ſo by ßo ſe wſchěmi ſakońſkimi ßrědkami ſchkódnej ſamyżnoſcźi źidowſtwa a ſkażeŕſkim ſpocźinanjam ſozialneje demokratije napſchecźiwo ſtupało, tak daloko hacź nasche knjeżerſtwo w ſwjaſkowej radźe to ſamoże.

Dopjelńmy teho dla 19. oktobra pſchißłuſchnoſcź dźakownoſcźe a ßwěry ſ tym, ſo ßwojemu dotalnemu ſapóßłanzej też ſa pſchichod ßwoju dowěru ſpożcźimy a wſchitke ßwoje hłoßy ſjednocźimy na

knjeſa kublerja M. Koklu w Króſcźizach.

Hdyż ſ pſchecźiwneje ſtrony, ſe ſtrony **wulkich ryczeŕkublerjow,** ſ poſtajenjom napſchecźiwneje kandidatury na roſſchcźěpjenje naſcheho wokrjeßa dźěłaja, wudawajo, ſo knjes Kokla połneje kmanoſcźe ſa mandat nima, dha to wotpokażemy, prajizy: diplomatiſki talent ßebi njepſchejemy, kotryż wjele lubi, ale mało dźerži, kłž ßo do wólby pſched nami poniża a pokorja, po wólbje pak ßo pſched nami do ßwojeho hrodu ſawrje. Ně, żadamy ßebi muża ſ **burſtwa** abo ſ **rjemjeßłnistwa,** kotrejž byrbitej ßo na ßejmje ſaſtupowacź. Nasch wokrjeß je ſtajnje pſches **bura** ßo ſaſtupował, je zyle **burſki wokrjeß,** duż móże też ſa pſchichod jenoż bur abo rjemjeßłnik nasch kandidat bycź. Schtóż teho dla chze, ſo by też mały muż ßwojeho woprawneho ſaſtupnika na ßejmje měŕ, tón chżycź njemóże, ſo by ßo jedyn ſ burſkich mandatow, kotrychž je tak jara mało, ſe ßejma ſhubił: duż wotedaj kóżdy bur a burſki rjemjeßłnik ßwój hłóß ſa knjeſa

kublerja M. Koklu w Króſcźizach.

Wojowanje budźe horze! Teho dla 19. oktobra „muż pſchi mużu" k wólbje ſ heßłom: S Bohom ſa krala a wótzny kraj.

Wubjerk ſa ſ nowa wuſwolenje knjeſa Kokle.

R. Żur, gm. pſchedſt. w Njebjelcźizach. **Ferdinand Kegel,** kubleŕ a ſchokta w Brěſni. **Korla Libſch,** korcźmaŕ w Schwosdorfje. **Jurij Wiczas,** gm. pſchedſt. w Różeńcźe. **Pětr Scholta,** kowaŕſki miſchtr w Kukowje.

K temu ßo pſchiſamknu:

E. Müller, kubleŕ w **Bohrje.** — H. Mütze, gmjen. pſchedſt., hoſcźenzaŕ H. Kaup w **Brunowje.** — Gm. pſchedſt. K. Thomſchka w **Bukerizach.** — Gm. pſchedſt. J. Hermann w **Kamjenej.** — Gm. pſchedſt. J. Kral, kubleŕ J. Wukaſch w **Komorowje.** — Gm. pſchedſt. J. Piwarz w **Kanezach.** — Gm. pſchedſt. G. Zimmermann w **Khróſcźizach.** — Gm. pſchedſt. J. Leider w **Koſarzach.** — Gm. pſchedſt. P. Cźornak, hoſcźenzaŕ J. Scholta w **Konjezach.** — Gm. pſchedſt. Pjech, wjeßny rychtaŕ Fallant w **Koßłowje.** — Gm. pſchedſt. J. Běrka w **Drobach.** — Gm. pſchedſt. G. Handrik w **Dobroſchezach.** — Gm. pſchedſt. A. Schmeißer w **Debrizach.** — Gm. pſchedſt. M. Hermann w **Wětnizy.** — Gm. pſchedſt. Wiczas w **Němſkich Paſlizach.** — Gm. pſchedſt. G. Nowak, kubleŕ J. J. Pawlik, hoſcźenzaŕ J. Wirth w **Jitku.** — Gm. pſchedſt. Schäfer w **Gottſchdorfje.** — Hoſcźenzaŕ A. Wehner w **Jelenjowje.** — Gm. pſchedſt. Jurſch **Jědłowje.** — Gm. pſchedſt. Jank w **Hrońzy.** — Gm. pſchedſt. Reda na **Horje.** — Kubleŕ Jähnichen, kubleŕ Schäfer, K. A. Nycźa w **Gräfenhainje.** Gm. pſchedſt. Mayer w **Hockendorfje.** — Gm. pſchedſt. Dießner na **Hórkach.** — Gm. pſchedſt. J. Żurik w **Wudworju.** — Sarjadnik J. G. Mütze w **Häßlichu.** — Gm. pſchedſt. H. Haaſe, kubleŕ A. Schöne w **Jěżowje.** — Gm. pſchedſt. J. Juſt w **Jażońzy.** — Gm. pſchedſt. J. Wawrich w **Jaworju.** — Gm. pſchedſt. Jetzold w **Jeńſchezach.** — Gm. pſchedſt. Zickler, hoſcźenzaŕ Henczel **Khójnach.** — Gm. pſchedſt. Rychtaŕ w **Krjepezach.** — Gm. pſchedſt. a wicźeżny kubleŕ Ssmoła w **Kaſchezach.** — Gm. pſchedſt. Truţ w **Kukowje.** — Kubleŕ Jeſchki, kubleŕ Skala, kubleŕ J. Bar w **Kopſchinje.** — Gm. pſchedſt. Hübner, pſchekupz A. Thomſchka, wjeßny rychtaŕ A. Młynk, kubleŕ a zyrkwinſki pſchedſt. Klimant w **Rakezach.** — Gm. pſchedſt. M. Rjencź w **Lejnje.** — Gm. pſchedſt. Glawſch w **Laſku.** — Gm. pſchedſt. J. Mechela w **Luſchcźu.** — Gm. pſchedſt. Leſchawa w **Łahowje.** — Gm. pſchedſt. Łódnja w **Lomſku** pola Minakała. — W. Nycźa, F. Mühlberg w **Luźnizy.** — Gm. pſchedſt. Warnacź w **Mikoczizach.** — Gm. pſchedſt. Schawa w **Minakale.** — Gm. pſchedſt. Scholta, kubleŕ G. Skop, pjekaŕſki miſchtr B. Bartko, twaŕſki miſchtr H. Winkler w **Njeßwaczidle.** — Gm. pſchedſt. P. Zyż w **Nowoßlizach.** — Gm. pſchedſt. R. Schimann w **Nowej Wßy** pola Rakez. — Gm. pſchedſt. Donath w **Nuknizy.** — Gm. ſtarſchi J. Lenſch, wjeßny rychtaŕ Kſchiżank w **Njebjelcźizach.** — Gm. pſchedſt. Cźech w **Nowej Wßy** pola Njeßwaczidła. — Gm. pſchedſt. Zyż w **Wotrowje.** — Gm. pſchedſt. Ssuchi w **Pßowjach.** — Gm. pſchedſt. Andrizki w **Panczizach.** — Gm. pſchedſt. Kubaſch w **Pěſkezach.** — Gm. pſchedſt. Jurſch w **Panezach.** — Gm. pſchedſt. Hauptmann w **Wóſchizach.** — Gm. pſchedſt. Kilian w **Kaßowje.** — Gm. pſchedſt. Kleine, kubleŕ Wächter, agent Kahle w **Rychnowje.** — Gm. pſchedſt. Semmer w **Ruſchizy.** — Gm. pſchedſt. Zeidler w **Rownom.** — Gm. pſchedſt. Janza w **Worklezach.** — Pſchekupz Glawſch, kubleŕ P. Scholta w **Różeńcźe.** — Gm. pſchedſt. Cźornak w **Walbizach.** — Kubleŕ a ſkałaŕnik Ryczeŕ, wojnaŕ Hürrich w **Rychbachu.** — Gm. pſchedſt. w **Röhrsdorfje.** — Gm. pſchedſt. Wjeńka w **Żurizach.** — Gm. pſchedſt. Wjeńka w **Sywizach.** — Gm. pſchedſt. Mateczk, gm. ſtarſchi Schimank w **Skaſkowje.** — W. Meyer, L. Kreczmaŕ w **Hcźenzu.** — Zimnoſcźeŕ a murjeŕſki połeŕ Homla w **Steinbornje.** — Gm. pſchedſt. Trenkler w **Ssmjeczkezach.** — Gm. pſchedſt. J. Schelz w **Schunowje.** — Gm. pſchedſt. Bjedrich w **Ssmjerdźazej.** — Gm. pſchedſt. Rychtaŕ w **Żelni.** — Gm. pſchedſt. Sommer, kubleŕ Maczka, K. Reinhardt w **Ssepizach.** — Gm. pſchedſt. Schubert, R. Rożka, E. Nacź, J. Wünſcha, młynk Hendrich w **Ponchawezach.** — Gm. pſchedſt. Kneis w **Schwosdorfje.** — Gm. pſchedſt. Reda w **Sswinarni.** — Gm. pſchedſt. Lotzmann w **Hcźenzu.** — Gm. pſchedſt. Schpitank w **Cźaßezach.** — Gm. pſchedſt. Kucźank w **Trupinje.** — Hoſcźenzaŕ Vogel, zimnoſcźeŕ Hauffa, kħeżeŕ B. Rychtaŕ, ſkałaŕnik Louis Rammer, kubleŕ Hencź w **Brěſni.** — Gm. pſchedſt. Schellig w **Weißbachu.** — Gm. pſchedſt. Zur w **Sserbſkich Paſlizach.** — Gm. pſchedſt. Domaſchka w **Wjeßlu.** — Gm. pſchedſt. Rennau w **Walowje.** — Gm. pſchedſt. Horſt w **Scheſchowje.** — Gm. pſchedſt. Bjeńſch, młynk Lipicź w **Ssernjanach.** — Gm. pſchedſt. Reinhardt w **Zicźu.** — Gm. pſchedſt. Jurich w **Cźißowje.**

Wosjewjenje.

Bliżsche **skótne wiki** budża

ßobotu 30. septembra 1893.

W Budyschinje, 16. septembra 1893.

Měschczańska rada.
Dr. Kaubler, měschczanosta.

Wuswolerjam

8. wješneho krajnoßejmskeho wólbneho wokrjeßa.

Sa pschedstejazu wólbu do krajneho ßejma **schtwórtk 19. oktobra t. l.** poruczamy

knjesa kublerja Michała Koklu
w Khróscźizach pola Panczic

saßo wuswolicź, kiž je hacź dotal interesß ßwojeho wólbneho wokrjeßa ßwěru a ßwědomicźe sastupował a ßo jako spuschczomny konservativny wopokasał.

W Budyschinje, 16. septembra 1893.

Pschedßydstwo konservativneho towarstwa w 3. sakskim khěžorstwoßejmskim wólbnym wokrjeßu.

K Michalskej kermuschi jara rjane tucźne **howjase mjaßo,** teho runja jara rjane **czelaze** a **ßwinjaze mjaßo** na wubjerk porucza **Gusta Rachlowz** w Wulkich Debßezach.

Serbske Towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć změje jutře njedźelu **24. póžnjeńca** popołd. w 4 hodźinach w Khwaćicach swoje měsačne posedźenje, za kotrež je k. wuč. Hantuš z Komorowa přednošk wo swojich „pućowanjach w Delnjej Łužicy" dobroćiwje přilubił. Sobustawy a hosćo so luboznje přeprošuja.

Předsydstwo.

Drastu a mantle schije a kožuchi pocźahuje sa kóždu postawu a sa khmane dźěło a dobre ßedźenje rukuje **Bertha Albinusez** na horncźerskej haßy 47.

Schijaze holzy, też tajke, kotrež sa ßwoju ßamßnu potrjebu dźěłaja, pyta **Bertha Albinusez** na horncźerskej haßy 47.

Rěßy ryßowacź pschezo wucźi a też ßwojim schulerkam bydło a jěź wobstara **Bertha Albinusez** na horncźerskej haßy 47.

---

2 schulerjej, kotrajž chzetaj Michała jenu tudomnu schulu wopytacź, namakataj dobru **pensiju** pola swudowjeneje **Rachlitzoweje** w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy czo. 820 w sahrodnej khěži sady Litterez piwarnje.

Sskužobna holza a pěstończa ßo k nowemu létu pytatej na sarje w Hrodźischczu.

Towarstwo Sserbskich Burow w Rakezach směje jutsje **ujedźelu 24. septembra** popołdnju w 5 hodźinach w Sokez hosćenzu poßedźenje.

Pschedßydstwo.

Młodu sprawnu holzu se wßow do lohkeho domjazeho dźěła k 1. okt. pytam.

Margaretha Scheerowa na bohatej haßy 9.

K nowemu létu 1894 pohonczow, wotroczkow, skužobne a hródźne dźowki pytam. Czeledź sa saradźenje skužby niczo sapłaczicź njetrjeba.

E. Lebelt pschi žitnych wikach 9.

Wustojnych wotroczkow, rólnych pohonczow, strěnkow, wolazych, paleršckich pomocznikow, skužobne a hródźne dźowki pyta **Heynoldowa** w skotnym jehnjeczu.

Na Lutobczanskim knježim dworje ßo wustojny **prěni rólny pohonc** pyta.

Hólczez sprawneju starscheju, kiž chze **pjekarstwo** nowuknucź, móže do wucźby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Wjenka** w Hornjej Hórzy.

Hólczez, kiž chze **pjekarstwo** nawuknucź, ßo pyta na swonkownej lawskej haßy 6.

Sachodne powostanki nascheho lubowaneho nana a bratra, gmejnskeho pschedstejicźerja a wjeßneho rychtarja **Pětra Krala** w Hlinje, kotrehoż je Bóh luby Knjes po krótkej khorosczi do tamneho lěpscheho žiwjenja sawołał, nětko w měrje na Huczinjanskim pohrjebnischczu wotpocźuja.

Na bohatej kwětkowej pysche a wulkim pschewodźe ßmy s dźakom spóznali, kajke dowěrjenje je ßebi semrěty w ßwojim dołholětnym skutkowanju pschi ßwojich gmejnskich ßobustawach a sastojnskich towarschach dobył, kotsiž s tajkim czesczowanjom pschecźela k poßlednjemu wotpocźinkej njeßechu. Ból wutroby też połožachu a směrowachu troschtowaze ßłowa knjesa fararja **Mateka.** Najwutrobnischi dźak prajimy s tutym wschitkim, kotsiž ßu dźěł bjerjo w dnjach tyschnosczе nam ßwoju luboscź wopokasali.

Hlinjansku gmejnu chzył Bóh luby Knjes stajnje hnadnje wobarnowacź.

Hłuboko frudźeni sawostajeni.

---

17. septembra t. l. je po krótkej khorosczi

knjes wucźeŕ em. Michał Rostok w Huszy

wumrjeł a je ßo 20. septembra tam khował. Sa wulke dźělbracźe a bohatu kwětkowu pychu s daloka a s blíska ßo wutrobnje dźakuja

frudźeni sawostajeni.

w Bělczezach, Chemnitzy, Zschokkenje a Gerje.

Dźowki, skužobne holzy, kuchatki sa czeledź, wolazych, dźěłaczerske ßwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

Schtwórtk je ßo na puczu s Hodźija do Bóscheriz **pschedeschcźnik** namakał. Saßo dostacź w Bóscherizach czišku 4.

Na row

Janka Hejtmana,

jeniczkeho ßynka Handrija Hejtmana a jeho mandźelskeje Marje w Porschizach; wumrje 26 augusta 1893, 2 lěcźe stary;

kaž też na row

Marki Hanki a

Marki Marthy Hejtmanez

s Porschiz,

mjenowanych starschich pschiwusnych dźěcźi, wumrjeschtej wobej 21. augusta 1893, 5 a 2 lěcźe starej.

Kaž lubo mějachu ßo ßwěrnje
Tu w žiwjenju tsi dźěcźatka,
Tak hromadźe spja wone měrnje,
Hdyž sbóžnik dom je sawoła.
Psches narod ßwój dwě podwojene
Wschak ujesnajachu rosdźěla;
Psches stysknu khorosczi wumjedźene,
Kaž jedyn row wschě pschikrywa.
Dwě hłubokej je rauje sbita
Ssmjercź dźěscza wamaj, mandźelskaj,
Tak khwatniwje wam wurubita
To jeniczke, kiž měješchtaj.
Ssynk, wot Boha wam wobradźeny
Po dlěžschich létach mandźelstwa,
A se strowosczu wobdarjeny,
Bě radosczź waju žiwjenja.
Bóh njebě wamaj darił dźěcźi
We dlěžschich létach mandźelstwa,
Duž pschijeschtaj kaž ßwoje dźěcźi
Dwě małej holczźy s pichecźelstwa.
Waj' duch bě k nimaj pschikhileny,
Je jara lubo měješchtaj,
Hdyž wamaj ßynk bě narodźeny,
Tu wjetschu hižo rjebaschtaj.
Wschě roscźachu wam k wjeßelosczi,
Tu njebě widźecź rosdźěła;
Je wocźahnucź we pobožnosczi
Bě pschißkuschnosczź wam najwjetscha.
Kak srudźi waß, hdyž holczźy rjanej
Na dobo cźežko skhorischtej,
Wot waju ßylsow wobliwanej
Nasajtra wobej wumrjeschtej.
Hdyž holczźy k rowu pschewodźachmy,
Kiž w jenym kascheźu leżeschtej,
Na waju ßynku spóznawachmy
Khorosczе ßlědy traschaze.
— Wschě srědki buchu nałożene —
Też wón ßo minu khwatajzy;
Žno nasajtra bu położene
Też jeho cźěłko na mary.
Sso, starschej, njerudźtaj psches měru,
Ja wěm, waj' bolosczź wulka je,
Drje płacźo, rjekńtaj tola s wěru:
„Schtoż cźini Bóh, wscho dobre je".
Ssynk jeniczki, nětk wot waj' wsaty,
Psche kotrehoż nětk płakamy,
W'dźe junu sbóžny wam saß' daty
Psches hnadu, kaž to wěrimy.
Tak hromadźe ßu pohrjebane,
Tam žadyn strach wjaz pschi nich njej',
Kaž sornjatka ßu wußywane
Do Božej' role ßwjecźenej'.
Jich dusche pak ßu pschekraßnjene
Pschi ßwojim lubym sbóžniku,
A s jandźelemi stowarschene
Nětk haleluja spěwaju.
Waß wschitke tsi ßym lubowała,
Nětk dobru nóz wam pschiwołam;
Nasch sbóžnik ßam to ßłyschecź dała:
„Pschińcź dajcze ke mni dźěcźatkam!"
O khwalmy Boha sa tu hnadu,
So wobdari waß s sbóžnosczu.
Ja pak tu k dopomnjeczu kładu
Na wasch row njesapomnicźku.

Marja Hejtmanez s Porschiz.
(H. P.)

K temu cźišku jena pschiłoha.

Pschiloha k czišłu 38 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. septembra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smĕje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ſerbsku ſpowjednu rĕcź, ½9 hodźin farař dr. Kalich ſerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hana, Matyja Schewčźika, kamjenječźeſarja w Nadźanezach, dź. — Jan Pawoł, Jurja Augusta Wičźasa, kublerja w Kelnje, ſ. — Emilija Frieda, Ernſta Emila Herberga, fabrikarja w Dźĕźnikezach, dź. — Hana Martha, Matĕja Domaſchki, dźĕlačźerja na Židowje, dź.

Zemrjeźi:

Dźeń 18. septembra: Marja Martha, Oty Hermanna Abta, ſchewſkeho miſchtra w Jenkezach, dź., 6 měſazow 20 dnjow. — 19. Guſtav Kurt, njemandź. ſ. w Malym Wjelkowje, 4 měſazy 2 dnjej. — 20. Jaromir Ota, njemandź. ſ. na Židowje, 1 měſaz 9 dnjow.

Płačźiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1849 měchow.	W Budyſchinje 16. ſeptembra 1893				W Lubiju 21. ſeptembra 1893			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	7	94	8	—	7	65	8	24
" . . . . . žołta	7	35	7	65	7	35	7	94
Rožka	6	44	6	69	6	25	6	56
Jeczmjeń	6	43	6	97	6	33	7	—
Wowß	7	90	8	20	7	70	8	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduſchka	17	—	17	50	15	—	16	—
Bérny	1	80	2	10	1	60	2	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	70	1	90	2	20
Pšeničźna muka 50 " . . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Rźana muka . 50 " . . .	7	50	11	—	—	—	—	—
Sźyno . . . 50 " . . .	5	50	6	—	5	10	5	60
Sslóma . . 600 " . . .	28	—	30	—	27	—	30	—
Proßata 1284 ſchtuk, ſchtuka . .	6	—	20	—	—	—	—	—
Pšeničźne wotruby	4	75	5	50	—	—	—	—
Rźane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

W Budyſchinje płačźeſche: kórź pšeńcy (běła) po 170 puntach 13 hr. 49 np. hač 14 hr. — np., žołta 12 hr. 90 np. hač 13 hr. 49 np., kórź rožki po 160 puntach 10 hr. 25 np. hač 10 hr. 49 np., kórź jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hač 9 hr. 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pšeńca (běła) wot 7 hr. 94 np. hač 8 hr. 6 np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 35 np. hač 7 hr. 65 np., rožka wot 6 hr. 50 np. hač 6 hr. 69 np., jeczmjeń wot 6 hr. 50 np. hač 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. 85 np. hač 8 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płačźiſny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rĕſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—65 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—62 np., po puncźe rĕſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 22. ſeptembra: Pomróčźene.

Spěwarſke knihi

ſerbſke a **němſke** w najnowſchich jara woßebnych ſwjaſkach po najtuniſchich płačźiſnach porucźa

Guſtav Rämſch
na bohatej haßy 21.

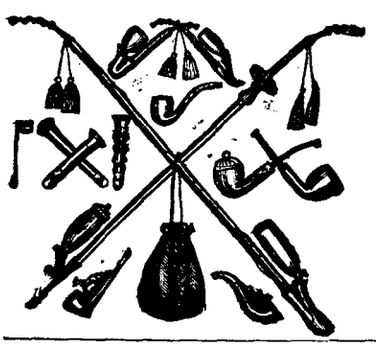

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetſchim wubjerku
porucźa
Ed. Schulze's Sohn
pſchi bohatych wrotach 26.
Najtuniſche źórko ſa ſaßopſchedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźĕłarni.

W wudawarni „Sserbſkich Nowin" ßu po 1 mk. 50 np. doſtacź:
Khĕrluſche a ſpĕwy Pětra Mjónka.

Hĕblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo
Dr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Kedźbu pſchi kupjenju
Zacherlina.

Wotebjerarka: „...Nochźu woteſwrjeneho inſektoweho pólvra; pſchetoż ßym Zacherlin žadała! ... Khwala tule woßebitoſcź ſ prawom jako najlĕpſchi ſrĕdk pſche wſchĕ pſchekaßanzy, duž jenoż ſafyglowanu bleſchu ſ mjenom Zacherl wosmu!"

Woprawdźity doſtacź:

W **Budyſchinje** pola kk. bratrow Mĕrſchow,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Ernſta Mittaſcha,
= = = = Jurja Holda w měſchcź. hapt.,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kſchižanka,
= **Ketlizach** = = Herm. Mürby,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= **Schĕrachowje** = = Ed. Trummera,
= **Sohlandźe** = = Ernſta Auguſtina,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlĕd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Adolf Rämſch w Budyſchinje
pſchi butrowych wikach

porucźa ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam:
jerje, ſ lĕta 1892, nowe wulke tucźne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy ſchmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ſyrup ßłódki kaž mĕd, punt po 16 np.,
rajß, wulkoſornaty, punt po 16 np., 5 puntow ſa 75 np.,
dale porucźam ßwoje ſnate, jara ßłódke **dwójne likĕry,** liter po 60 hač 75 np., teho runja **naturſku khimjeliczku** liter po 40 np.
— Moja pſchedawarnja wot lĕta 1868 wobſteji. —

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nĕſczowe rĕbliki, khachlowe durźčka, tſĕſchne wokna, twarſke hoſdźe
porucźa tunjo
Paul Walther.

Winſki cžrijowy ſkład! — Nowy wotewrjeny!

Sswojim cžeſcženym wotebjerarjam a wobydlerjam **Budyſchina a wokolnoſcže** najpodwolniſcho k wjedženju dawam, ſo ßym wot dženßa ßwoje khlamy na

bohatu haßu 10

do domu knjeſa klampnarſkeho miſchtra **Scholty pódla pósta** pſchepołożił.

Budu ßo ßwěru prózowacź, ßwojim cžeſcženym wotebjerarjam kaž hacž dotal derje a tunjo poßłużecź a proſchu ja, ſ dowěrjenjom, mi hacž dotal ſpožcženym, mje też dale pocžeſcžicź.

Moje płacžiſny ßu **jara tunje, ale twjerde,** a budže ßo kóždy wo tunjoſcži mojich tworow pſchi kupjenju pſcheßwědcžicź.

Hermann Friſch.

Moja pſchedawarnja na ßerbſkej haßy 7 hacž na dalſche wotewrjena woſtanje a pſchedawam ja tam naſad ſtajene twory po nutſkupowanſkej płacžiſnje.

Khlamy ßu tunjo na pſchenajecže.

Wulke wupſchedawanje.

S troworeho ſkłada **Heinricha Meſchtera** ßo w Meſchterowej pſchedawarni

10 na žitnej haßy 10

ſcžěhowaze twory wupſchedawaja:

deſchcžne mantle, žakety, mantle ſa dźěcži,
ſymſke žakety, kapeſy,
dźělba naſymſkich draſtnych tkaninow,
dźělba flanela k koſchlam,
dźělba pokłama,
dźělba ßuknjowych tkaninow,
dźělba draſtneho barchenta,
dźělba rubiſchcžow, ſpódnych ßuknjow, ſchórzuchow, draſcžiczkow atd.

Jerje, rjane wulke ryby po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po tym hacž ßu hódne, zyła tuna **najlěpſcheho** ſnamjenja po 35 mk.,

rajß, wubjernu tworu, wulkoſornatu punt po 15 a 16 np., po wałach po 13—14 np.,

ſſ. amerikanſki petrolej, wuważeny po 11 np., w cžwizy po 10½ np.,

najlěpſchi kněžorowy wolij, wuważeny po 17 np., w cžwizy po 16 np.,

ſſ. amerikanſki rjepikaty tobak punt po 32 np., kaž też **wſchě druhe ßo wjedžaze twory**

pſchi ſprawnym a tunim poßłużenju porucža najſtarſcha pſchedawarnja kolonialnych worow, w lěcže 1864 ſałożena,

Korle Noacka na žitnej haßy 10.

Franz Marſchner

cžaßnikat w Budyſchinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjecžaſow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

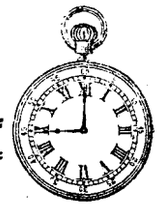

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacžiſny.

Porjedženje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **ßerbſki.**

Kawkrajaze maſchiny

po **15 mk.**

porucža **B. Fiſcher na žitnej haßy.**

Fotografowarnja
E. Zeutzſchela w Budyſchinje
36 na ſwonkownej lawſkej haßy 36

porucža ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobraſow, tablowow, też ſ wonka doma ſa **towarſtwa** a ſchule w kóždej wulkoſcži pſchi **najlěpſchim wuwjedženju** po najtuniſchich płacžiſnach.

Viſitna wulkoſcź hižo po 3 mk. ½ duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetſchenje po kóždym wobraſu hacž do žiwjenſkeje wulkoſcže.

Fotografowarnja po 1 ſkhodže wſchědnje wotewrjena.

Fotografowarnja Apollo!
Richard Huth
w Budyſchinje

na ßerbſkej a ſchulerſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcže: **Fotografowanje dźěcži a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſcži **viſitneje kharty** płacža 12 ſchtuk 6 mk., też pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobraſu w wumělſkim wuwjedženju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Hrubjelčanski mlyn

pschedawa pschenčnu muku wot stareje pschenzy hachtl po 90 np., bërtl zentnarja po 3 mk. 60 np., jara dobry majßowy schrót po 7 mk. 25 np., zyky majß po 6 mk. 75 np.

Korjenjowy wolij, koruschki, safran

k pjeczenju tykanzow

porucza

Hrodowska haptyka.

Khofej

w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróżschich druzinach porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kaž po zylisnach saßopschedawarjam porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Najlëpschu margarinsku butru,

derje ßłodzazu, porucza

Pawoł Hofmann

na rózku ßerbskeje a schulersk. haßy.

Najlëpschu Dürrenbergsku

warnu a skótnu ßel

w mëchach a wuwazenu porucza tunjo **Pawoł Hofmann** na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Tunje

zigary

kupowanske zórko sa saßopschedawarjow,

tyßaz hizo po 20 mk. porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy cżo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucza ßyry a paleny

khofej

w najwjetschim wubjerku a najlëpschej dobrosczi po najtunischich płaczisnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dżëlbow ßo pomërnje nizsche płaczisny woblicza.

Sslódkoßmjetanowu margarinu,

najlëpschu, kotraż ßo namaka,

Winski

ßwinjazy schmalz, czerstwy jędzny wolij

poruczataj

Ginzel a Ritscher.

Czitajcze sczëhowaze:

Hdyż chzecze pjenjesy lutowacź, potajkim tunjo kupowacź, potom ßebi kupcze ßwoje **dezimalne waßi, butrowe waßi, hospodarske waßi,** abo **warne hornzy, pónoje, tyhele,** abo **noże a widliczki, kopoły, kopacze, ßynowe a ßnojowe widka, grat** wschelakeje druzziny, abo **żelesne regulërowanske, warne a kanonske khachle, schruby, hosdże, pikki, rjeczasy, samki** jenoż w żelesowej pschedawarni

Gotthardа Behrendsa prjedy **C. A. Mickana**

w Budyschinje na bohatej haßy 29.

Amerikanski najlëpschi petrolej

nëtko punt po 11 np., po zylisnach po 10½ np.,

khëżorski wolij nëtko punt po 17. np., po zylisnach 16 np.,

porucza **Carl Noack** na żitnej haßy 10,

jena s najstarschich pschedawarnjow tu, sałożena 1864.

Julius Höhme,

sastupjer internazionalneje maschinskeje wustajenzy

w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlëpje** dżëłane

lokomobile a parne mlócżaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schërokomlócżaze maschiny, s göpelom a paru ßo cżërjaze,
jenopschezne mlócżaze maschiny, wubjernje dżëłaze,
ruczne mlócżaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
bërny rostlócżaze a bërny rosrißaze maschiny,
rësaki sa berny a rëpu, czischaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mlocżinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ßo cżërjaze,
juchowe ßudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triëry** najlëpscheje konstrukzije,
mlynske zykindry, rynkate walzy a dezimalne skótne waßi,
kuczne bróny, ßamßne dżëło, sakońszy schkitowany system, kotreż móża ßo hnydom wot kózdeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych bróuow** pschemënicz, pschezo najlëpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wumënjenja dla płaczenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis

twarjerńja maschinow a porjedżerńja

na Draždżanskej drósy 2 w Budyschinje

porucza ßo

k **twarjenju ratarskich maschinow** a k jich **porjedżenju, kowarskich dujakow** (mëchow) we wschëch wulkosczach, **piwarnskich** a **mlynskich maschinow, elevatorow sa kamjeń, zyhel, lód, wuhlo** atd., **transmißijow, zentesimalnych mostowych wahow, wschëch porjedżenjow** a k **dżëłanju maschinow wschelakeje druzziny** po tunich płaczisnach a dobrym wuwjedżenju.

Kmótsistwa

namakaju duschny pschihódny pschebytk, dobru hospodu a pschecżelne poßkuzenje,

wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khofeja, schokolady, kakaoa, punscha, groga, hrëteho wina, likëra** a wulki wubjerk **ßłódnych konditorskich tworow**

w konditorni a khofejowni

Alwina Schradera

na swonkownej lawskej haßy.

Khofej

ßyry a paleny w dobrych a najlëpschich druzinach poruczataj jara płaczisny hódno

Schischka a Rjeczka

na swonkownej lawskej haßy.

Jabluka,

tez tschaßene, ale **srale** kupuje po kózdej dżëlbje sa hotowe pjenjesy

hornjołużiska ßadłócżerńja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

w Budyschinje

pschi kralowskim walu cżißło 10.

Stwjelzaty rjepikaty tobak, krauy rjepikaty tobak, Khocżebuski portoriko, Waßungski rolkaty tobak, sbytk Brotterodskeho brazkoweho tobaka

punt po 40 np.,

tobak k żwanju

poruczataj

Ginzel a Ritscher.

Prósdne mëchi

nëkotre sta schtuk

pschedawataj tunjo

Ginzel a Ritscher.

Turkowske ßlowki

najlëpscheje druzziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likërow** po staroch tunich płaczisnach.

Mëchi,

jenoż ras trjebane, po 25 np. pschedawa

H. Lehmann, mydlar

na hornczerskej a żitnej haßy.

Koprowy vitriol

zyky a tołczeny

k naczinjenju pschenzy poruczataj tunjo

Strauch & Kolde

3 na kamjentnej haßy 3,

drogowe khlamy k stotemu workej.

[redacted]

Mužaze

krawaty

w jara wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza

A. Tschentscher

na bohatej haßy 18.

[redacted]

Stare żeleso

hadreschcza, koscze, papjeru atd. kupuje po kózdej dżëlbje

A. Poppe

na Mužakowskej drósy 4.

Howjaze a czelaze koże

kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi żitnych wikach.

Pschepoloženje pschedawarńje.

S tutym dowolam ßebi, najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym dźenßa ßwoju

kolonialtworowu, delikateßowu a zigarowu pschedawarńju

ſ domu cźißło 38 **do domu cźißło 5 na ſwonkownej lawſkej haßy** pschepołożił.

Pschi tejle ſkładnoſcźi ßwój najwutrobniſchi dźak praju ſa wulke dowěrjenje a derjeměnjenje, kotrež je ßo mi ſe wſchěch ſtron hacź dotal ſpożcźowało, a proſchu ſ dobom, mi jo dale ſakhowacź.

Lubjo, ſo budźe, kaž dotal, tež dale ſ mojim prawidłom najkrucźiſcha ſprawnoſcź a ßwědomitoſcź, poruczam ßo

W **Budyſchinje**, 21. septembra 1893.

ſ najwjetſchim poczeſcźowanjom

Jan Wjeńk.

Drjewowa awkzija

na Polpiczanſkim revěrje.

W **Huczinjanſkim hoſcźenzu** ma ßo

wutoru 26. ſeptembra 1893 dopołdnja wot 1/2 10 hodźin

4 dubowe klozy, 20 hacź 44 cm hornjeje tołſtoſcźe,
126 kłójn. klozow, 12 „ 15 „ „ „
23 „ „ 16 „ 22 „ „ „
9 „ „ 23 „ 29 „ „ „
330 „ a 4 twjerde żerdźojte klozy, 8 hacź 11 cm hornjeje tołſtoſcźe,
242 rm. kłójnowych palnych ſchcźěpow,
182 „ „ „ kuleczkow,
275 dołhich hromadow mjehkeje, 2 dołhej hromadźe twjerdeje walczinu,
28 rm. kłójnowych pjeńkow

na drjewiſchczu 57., 60., 72., 73. wodźělenja a w wulěßowanjach a rumowaniſchczach 5., 6., 9., 11., 53., 54., 55., 62., 63., 64., 71., 72., a 77. wodźělenja

ſa hnydom hotowe pjenjeſy ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Revěrſke ſarjadniſtwo drjewo, k wobhładanju pſchihotowane, po żadanju wukaſa.

Kralowſki hajniſki rentſki hamt w **Draždźanach** a kralowſke revěrſke ſarjadniſtwo w **Polpizy**, 19. ſeptembra 1893.

Garten. Ficker.

Pſcheńcźnu muku, pizny gris, wotruby, maißowy ſchrót

poruczа tunjo **J. A. Hejda** w **Brěſowje.**

Dobry krany

rjepikaty tobak

punt po 30 np.,

nowe **polne jerje** po 4, 5 a 6 np.

poruczа **Carl Noack**

na żitnej haßy.

Pawol Giebner

na bohatej haßy cźißło 18, ſ nutskhodom na theaterſkej haßy, poruczа ßwoju

winarńju

ſ winownju a ßnědarńju.

Wino w kaſchczach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a tež w cźwizach roſeſcźelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchě druźiny **cźerwjeneho** a **běleho wina.**

Kóżdy może ßo na to ſpuſchcźecź, ſo pola Giebnera cźiſte woprawne wino doſtanje, kotrež derje tyje a kotrež je ſtrowoſcźi ſpomożne.

Krajne woheń ſawěſcźaze akzijowe towarſtwo w Elberfeldźe.

Dawamoj ſ tutym k wjedźenju, ſo ſtaj knjeſaj **Baldeweg** a **Sachſe** w Budyſchinje agenturu hornjeho towarſtwa wotedałoj, a ſo ßmój ju

knjeſej **C. A. Manitzej** tam, na ſchulſkej haßy 3, pſchepodałoj.

W Draždźanach, 15. ſeptembra 1893.

Lüder a Kaumann,
towarſtwowaj generalnaj połnomóznikaj.

Na hornje woſjewjenje ßo poczahujo, poruczam ßo k ſaradźenju ſawěſcźenjow **domjazeje nadoby, ſkota, maſchinow** atd.

Premije ßu **tunje** a **twjerde.**
Dopłaczenje ßo żenje njeżada.

W Budyſchinje, 15. ſeptembra 1893.

Na ſchulſkej dróſy cźißło 3.

C. A. Manitz,
towarſtwowy agent.

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchklenźuja a ſ wobłukom wobbadźa, **domowe żohnowanje** a **wobraſy** w wulkim wubjerku a tunich płacźiſnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Spinatowe ßymjo, rabinſkowe ßymjo, kwětkowe zyble

wſchěch druźinow

kupujecźe tuńſcho hacź pola ſadrownika jenoż pola

Gottharda Behrendſa
w Budyſchinje na bohatej haßy.

Wſchědne cźerſtwe **parjene kołbaſki** a **cźopku kobołkowu kołbaßu** punt po 60 np., **běłu** a **dobru kołbaßu** punt po 60 np., **metowu kołbaßu** punt po 80 np., **ßuſcheny połcź** punt po 70 np., **ſchmalz** punt po 70 np., **ßadło** punt po 65 np., **kołbaßowy ſchmalz** punt po 50 np. poruczа

A. Eißler
pſchi mjaßowych jědkach a na kamjentnej haßy.

Ssuſcheny połcź

punt po 68 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow punt po 65 np. poruczа

rěſnik **Müller**
pſchi lawſkim tórmje.

Ssuſcheny połcź punt po 70 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 70 np.,

ßyry połcź a **ßadleſchcźo** punt po 70 np. poruczа

Otto Pětſchka na żitnej haßy.

Durſthoffſke ßuche droždźe

poruczа

A. Biesold, pjekarſki miſchtr na bohatej haßy.

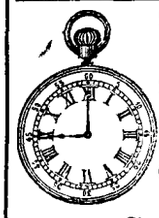

Pſchedawanje a **porjedźenje**

wſchěch druźinow **cźaßnikow.**

Płacźiſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcźe.

Gustav Mager,
cźaßnikar
11 na ßerbſkej haßy 11 pſchi ſtarych kaſarmach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 39. **Sobotu 30. septembra 1893.** **Lětnik 52.**

☞ Čejesčeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **4. schtwórtlěto 1893** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.** — Se Serb. Now. hromadże hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póśćze skasacź.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S hońtwow w dunajskich nižinach žo wróćziwschi je žo khěžor Wylem na najwutrobnischo s khěžorom Franzom Josefom rozžohnował a žo potom w runej měrje psches Němsku do Schwedskeje podał. Wón budże tam se schwedskim kralom hromadże polnózne jelenje honicź.

— W bližschim czaßu budże w Barlinje němske knježerstwo s ruskimi wotpósłanzami wo nowe rusko-němske wikowanske wuczinjenje jednacź. Ruszy pschekupzy nětkole czinja, jako so by jim na dozpiczu rusko-němskeho wikowanskeho wuczinjenja do zyła niczo njeležało. Ruska je drje prjedawsche lěta wjele žita psches němske mjesy žłała, tola jenož jena tsećzina tehole žita je žo w Němzach pschetrjebała, bjes tym, so stej žo s najmjeńscha dwě tsećzinje psches Němsku do druhich krajow pschewjeskej. Lětża je žo jara mało ruskeho žita do Němzow pschedało, a tola je Ruska žwoje žito wotbyła a to po poměrnje wyšokich płaćzišnach. Žito, kotrež je žo psches Němsku prjedy wosyło, žo nětkole psches Awstrisku sćzele. S tym němske želesnizy wjele dokhodow shubja, teho runja němszy žitowi wikowarjo schkoduja, kotsiž žu hacź dotal wukrajej ruske žito s dobrym dobytkom saradźowali. Ruszy pschekupzy měnja, so žo ruske knježerstwo nježdmě s wobsamknjenjom wikowanskeho wuczinjenja pschekhwatacź, dokelž je wone po jich nahladże czišcze njenusne sa ruske statne hospodarstwo. Hdyž chzedża Ruszy žwoje žito do Němskeje pschedacź, njetrjebaja sa njo pschi rusko-němskich mjesach zło sapłaćzicź. Ruske žito žo psches Romunsku, hdźež žo hischcze zło wot wukrajneho žita njebjerje, do Němskeje wosy; s teho ma žo wukožicź, so nětkole nimo měry wjele žita s Romunskeje do Němskeje dostawamy a so žo s tym nasche žitowe płaćzišny hłuboko dele czischcza.

— Pschi poślednich wólbach do bayerskeho krajneho žejma je burska strona khětru liczbu wokrjeżow dobyła. Wólbne khosty žu pschi tym liberalni a klerikalni sapłaćzili. Prěni krócź žu tón ras pschi bayerskich krajnoželmskich wólbach sozialdemokratoju dobycze sczinili; woni žu pjecź wokrjeżow na žo storhnuli. Hdyž tež knježerstwo sozialdemokratow w žejmje rad njewidźi, dha jich pschitomnosćz tola runje sa njesboże nima. Sozialdemokratoju budża nětko dopokasacź dyrbjecź, so žo jich skutki jich žłowam a žlubam runaja.

— S finanzami němskeho khěžorstwa po pschehladże, w „Khěžorstwowym nawěschtniku“ wosjewjenym, nanajlěpje njesteji. Skoro wschudże je khětry wupad pornjo prjedawschemu lětu widźecź. Wot 1. haprleje hacź kónz augusta žu zła a konsumske dawki nimale 41 milijonow mjenje wunjeżle, hacź sa tón žamy czaß prjedawscheho lěta. Na wopak žu póst a želesnizy lětża wo něhdże 6 milijonow hriwnow po dokhodach wjazy měle, hacź loni. Tale suma pak tola mało do wahi pada pornjo 41 milijonam, wo kotrež žu žo dokhody s złow a konsumskich dawkow ponižike. Khěžorstwowy žejm budże žórka wotewricź dyrbjecź, s kotrymiž žo prósdne khěžorstwowe kašty napjelnja. To lohke dźěło njebudże. Kóždy, kotremuž chzedża nowy dawk nawalicź, žo psched tym se wschej mozu wobara. Na wónda-nischej skhadźowanzy němskich finanznych ministrow běchu psches jene, so ma žo na tobak a wino nowy dawk pokožicź. Pschecźiwo tutemu wotpohladej pak nětko winizarjo wótsje protestuja, prajizy, so by žo s dawkom na wino plahowanje wina sniczilo; podobne skórźby žu tež bjes němskimi tobakarjemi žłyschecź. Piwo a palenz žo njeżmětaj s wyschschimi dawkami wobcźežicź; pschetož na to je žo hižo knježerstwo swjasało, žo nadźéjo, so jemu potom wino a tobak rjany wunoschk wunjeżetaj. Hdy by pak po tobakarjach a winizarjach schło, by knježerstwo tež wotmyślleny dawk na tobak a wino spuschcźicź dyrbjało. Duž s napjatym wocźakanjom wuradźowanjam khěžorstwoweho žejma napscheczo hladaja, w kotrychž žo wo dawkowych praschenjach rosžudźi.

Awstrija. Powschitkowne spodźiwanje je sbudźiło, so žu w Winje tydźenja 14 anarchistow sajeli. Woni internazionalnemu anarchistiskemu swjasej pschisłuscheja, žu w tajnej knihicźischcźerni anarchistiske lecźaze listy cźischcźeli a wjele bombow nadźěkali. Sa poślednische woni pikrinowu kišalinu a bjeskurny pólver žami dźěkachu, kajkiž je hakle w nowschim czaßu w wójsku sawjedźeny. Sa pósdnju nasymu a symu žu woni pjecza nadpady pschihotowali. W žuknjach sajatych běchu snutska saczki pschischite, w kotrychž dyrbjachu žo bomby potajnje nošycź. Wschitzy 14 sajeczi žu anarchistojo. S dobom žu w Brnje 68 žobustawow tajneho towarstwa Omladiny sajeli, kotsiž teho runja potajnu knihicźischcźernju wužiwachu. Pschi pschepytanju je žo hižo wupokasało, so žu sajeczi s jendźelskimi a amerikanskimi anarchistami listnje wobkhadźeli.

— Po pokoženju woblehnjenstwa na Prahu a wokolnosćz, žo tamnische wobydlerstwo jara směrom dźerži. Cźesha nochzedża knježerstwu składnosćz poskicźicź, so mohło pschecźiwo nim s połnej sakońskej wótrosću sakrocźicź. Hakle w khěžorstwowym žejmje maja myšle, žwój hněw dla pokoženja woblehnjenstwa wutschascź. Tam móża cźěšzy sapóšłanzy knježerstwo na najhórscho pschimacź, a nichtó jim to wobaracź nježdmě, dokelž maja jako ludowi sastupjerjo prawo, žwoje měnjenje na sjawne dacź. S wonka khěžorstwoweho žejma pak rěcźna žwobodnosćz žejmskich sapóšłanzow niczo njepkacźi; duž dyrbja nětkole mjelcźecź, jeli so žo nochzedża do jastwowych murjow samknucź dacź. Cźěšzy sapóšłanzy žo tež pjecza na cźěski lub se sjawnym listom wobrocźa, kiž žo pjecza w Lipsku cźischcźi.

Franzowska. Program žwjedźenjow, kotrež žo k cźesczi ruskich hosczi w Parisu wuhotuja, žu knježerstwowe nowiny wossjewiše. Schtyri dny w Toulonje pschebywawschi ruszy offizérojo do Parisa pschijědu, hdźež presidenta Carnota wopytaja, pola kotrehož budża wjeczerjecź. Na druhi dźeń žo žwjedźenje na radnej khěži sapoczinu, potom žlědźuje žnědanje pola wójnskeho ministra s posdźischimi wojerskimi hrami na Marsowym polu, žwjedźeńska hosczina pola kódźstwoweho ministra a bal pola ministra swonkownych naležnosczow, žwjedźeńske pschedstajenje w wulkej operje, hosczina na Marsowym polu a wohnjostroj a pośledni dźeń žnědanje pola presidenta Carnota.

Schpaniska. Skoro w tym žamym czaßu, w kotrymž žu w Winje anarchistiske hnězdo wušlědźili, žu anarchistojo w schpaniskim pschimórskim měsczе Barcelonje mordarski nadpad spytali. Pschi wojerskej

paradże ßu tam na marſchala Martineza Camposa dwě bombje cźißli. Bombje rosbuchnuwſchi marſchaloweho konja ſ dźěla rostorhnuſchtej; marſchal k ſemi padże, tola ßo na ſboże jenoż na noſy ſ lohka srani. Nadpadnik je jedyn 31lětny dźěłacźer ſ mjenom Pawoł Pallas. Njeſkutk ſkucźiwſchi wón ſ mězu machajo ſawoła: „Ja ßym to cźinił!“ Jeho ſajachu a teho runja wſchitkich ſnatych anarchiſtow, kotſiž kruteho marſchala dla jeho krutoſcże hidźa. S rosbuchnjenjom bombow bu jedyn general cźežko na ruzy, jedyn druhi na noſy ſranjeny. Żandarm, pódla Martineza Camposa jěchazy, bu morjeny, a pódla teho buſchtej hiſchcże dwě druhej woßobje wot rosleczazych bombow trjechenej. Pſchi poſdźiſchim pſchepytanju wobydlenjow anarchiſtow zyły ſkład dynamitowych bombow nadeńdźechu.

Bołharſka. Bjes Koburgſkim prynzom Ferdinandom a jeho miniſtrom Stambulowom je ſwada, kotraž hižo dawno bjes woběmaj potajnje wobſtejeſche, ſjawnje wudyrika. Stambulow w nowinach „Sswobodźe“ Koburgſkemu prynzej hroſy, ſo ßo jemu pońdże kaž wjerchej Alexandrej Battenbergſkemu, jeli ſo by Stambulowa ſ knjeżerſtwa wotcźiſchcźecź chcył. Tajku rěcź je ßebi lědma hdy jedyn miniſter pſchecźiwo ßwojemu wjerchej rěcźecź ſwěrił. Widźimy tu ſ nowa, ſo je Koburgſki prynz Ferdinand jenoż ſe Stambuloweje hnady ſ bołharſkim wjerchom, ſo pak je tam ſ woprawnym knjeſom miniſter Stambulow.

Sserbija. Sserbſki kral Alexander je ßo ſ pſchewodom wikowanſkeho miniſtra Miłoßewicza do Abazzije w Iſtriſkej podał. Kral ßo tam ſe ßwojim nanom, bywſchim kralom Milanom, ſetka a pola njeho tydźeń dołho woſtanje.

Amerika. W połnóznej Amerizy hiſchcże rjemjeßko a wikowanje ženje tak hubjenje ſchko njeje, kaž lětßa. Wſchudże ßo tam dźěłacźerſka mſda ponižuje. Hórniſzy dźěłacźerjo w Pittsburgu ßu ßami do teho ſwolili, ſo ßo jim mſda wo dźeßacź prozentow pſchikrótcźi.

— W Braſilſkej je ßo po ſdacźu ſaßo wójnſke ſboże bóle preſidentej Prirotej pſchiwobrocźiło. Sběžkarſki admiral wójnſkeho ſkódźſtwa, Mello, je podarmo ſpytał, ßo hłowneho města Rio de Janeiro mozowacź abo je ſ bombardementom nuſowacź, ßo jemu poddacź. Wſchě provinzy ßu w tu khwilu pſchecźiwo admiralej Mellej a ßu preſidentej Prirotej ßwoju ßwěrnoſcź wobkrucźiłe. — W ßußobnym kraju Braſilſkeje, w Argentinſkej, je teho runja revoluzija wudyrika. Revoluzionarne hibanje je ßo hižo daloko roſcheřiło. Nětkole je hiſchcże preſident Saenz Pena ſ knjeſom. Njedźiwajźy teho ma wón pjecża myßle, preſidentſtwo dobrowólnje ſkožicź.

Nawoženja ſ Barny.

(Wobras ſ irlandſkeho žiwjenja.)

(Pokrocźowanje a ſkónczenje.)

Połny radoſcże poßłuchaſche nawoženja na ßwoju Helenku; ale nadobo ßo ſatorże, wotewri ſpěſchnje wokno a ßłuchaſche. W tym wokomiku pſchiſtupi nječtó k nimaj ſa ſawěſchk. To bě jěſdny. Na jeho wobliczu, kiž bě hewak měrne, bě wuſkoſcże widźecź. A dótknu ßo ſ porſtom Hugheweho ramjenja, a hdyž ßo nawoženja ſaſtróżany wobrocźi, rjeknu k njemu: „Je najwjetſchi cźaß. Cźerwjene ßuknje ßu bliſko!“ Na to wuſkocźi bjes komdźenja ſ woknom a pſcheßwědcźeny, ſo jemu druhi derje roſumi, ſhubi ßo na ſahrodże mjes ſchtomami. Hugh wobja hiſchcże ßwoju Helenku a ſchepnu jej: „Spominaj na ßwoju pſchißahu!“ ſhubi ßo ſa jěſdnym, prjedy hacź móżeſche wona wopſchimnucź, ſchto ßo to njecźini.

A hižo dobywachu ßo wojazy ſ majorom Walkerom do domu. Buſch ßo pſchi tym wěſo njepokaſa; ale ſawěſcże njebě daloko. Njewjeſtu nadeńdźechu we womorje ſa ſawěſchkom pſchi woknje. Wboha Helenka! Twój luby je mordaŕ, towarſch běłych hólzow a pomoznik pſchi nóznych ſtóſcźach!

S hróſbu běchu hoſcźo kwaßny dom wopuſchcźili. Horjo a boloſcź ſnicźichu Helenzynu ſtrowotu. Podarmo prózowaſche ßo ſtary nan, ſo by ju troſchtował. Mjeno jeje nawoženje njewuńdże ženje ſ jeje erta — a tola bě wón wo dnjo a w nozy jeje jenicźka myßliczka!

Dny a měßazy ſańdźechu, ale nichtó njewjedźeſche, ſchto bě ßo ſ Hughom ſtało. Major Walker dawaſche ßebi wſchu móżnu prózu, ſo by jeho doßahnuł, pſchi cźimž jeho tež Domaſch Buſch podpjerowaſche, kiž bě ßo majorej zyle pſchiſamknuł, ſo mohł cźim wěſcźiſchi bycź a ßo lépje wjecźicź. Běli hólzy khodźachu bjes pſchetorhnjenja w nozy na rubjenje a njebě móżno, jeneho ſ nich popadnucź; pſchetoż wjedźachu zyle wěſcże, hdże ßu wojazy. Tež Hugha njemóżachu wußłědźicź, runjeż ßebi myßlachu, ſo ßo njebudże móz ſdźerżecź, ßwoju mandźelſku wopytacź.

Něhdy w lécże wjecźor ſtejeſche Helenka lutka ßama wó jſtwje a hladaſche ſ woknom. Jeje hłuboko ſapadnjenej wocźi běſchtej krucże ſeprětej do wjecźorneje cźmy. A ponuri ßo do hłubokeho dźecźa; wobras Hughowy wuſtupowaſche pſched wocźomaj jeje duſche. Jeno junu jeho hiſchcże wuhladnucź a potom — wumrjecź! Tu ſaßkyſcha ſ bliſka ſchudrowanje a — Hugh ſtejeſche pſched njej. Chzyſche ſawokacź; ale njeſcźini to, pomyßliwſchi, ſo mohło to ſtraſchne bycź. Wón pſchiſtupi bliże.

„Helenka!“ rjeknu, „Helenka — Bożedla! — ßkyſch mje!“

„Cźekń, njeſbožowny cźłowjecże! Abo njewěſch, ſo je tónle dom w nozy a wo dnjo wot wojerjow wobdaty?“

„To wěm! — ale ſchto chze mi hubjene žiwjenje bjes twojeje luboſcże? Dyrbju-li wěcźnje wot tebje dźěłeny bycź, njeſtrachuju ßo ßmjercże!“

„Bjesbóżniko, ſchto dha ßy to ſawinuł?“

„Porokuj mi, ſchtoż chzeſch, Helenka, ßym ßebi to ſaßkužił, runjeż běchu tež wobſtejenja wina. Sahe woßyrocźeny, połny horzeje krewje, buch na pucże ſawjedźeny, ſ kotrychž bě ſkoro njemóżno ßo ſdalicź. Tu ßym tebje ſpóſnał. Ale ſo bych tebje doſtał, dyrbjach bohatſtwo měcź. Ssym je dobył. Tu ſamolwjeſche ßo wo tebje hiſchcże bohatſchi. Ale tebje ſhubicź! Radſcho chzył wumrjecź!“

Mjes tym, ſo Hugh takle rěcźeſche, wobkedźbowaſche jeho Helenka. Hněw ßo ſhubi, a luboſcź ju ſaßo pſchewſa. Lawlor wſa ju ſa ruku.

„Helenka! praj jeno ßkowo mikoſcże a wodacźa!“

„O Bożo, ja tſchepjetam ... Hdy bychu cże cźi kojerjo wuſłědźili?“

„Jenoż hodźinku, maku, krótku hodźinku popſchej mi pſchi ßebi, Helenka!“

„Cźekń, Hugho — proſchu cże, cźekń, ſo njetrjebała widźecź, kak cże popadnu.“

„Njech pſchińdu! Njehibnu ßo, doniž mje njewußkyſchiſch!“

„Ssurowzo!“

Wokno njebě wyßoke, Helenka ßo hižo jara njeſepjeraſche — khwatnje ſkocźi Hugh do jſtwy, Helenka podußy wołanje, ſawrje mjelczo wokno.

Schudrowanje, kiž běſchtaj lubaj ſaßkyſchakoj, běſche wot kojerjow, kotrychž wojak na konju k Barnje wjedźeſche. Po boku jěſdneho toczeſche ßo pěſchi cźłowjek w płatowej ßukni, kłobuk mějeſche hłuboko do wocźi ſtłocźeny.

„Hlejcże!“ ſawoła nětko. „Ta holza je njetrjebawſchi żałoſcźiła. To bě podarmo. Cźert na nju! Ta nóz je dźenßa tak cźicha, kaž tehdom ... pſt, Domaſcho, njerěcźmy wo tym!“

„Luby bratſje!“ rjeknu wojak, „mi ßo ſda, ſo naß dźenßa palenz myli!“

„Drje móżno, ſo je to palenz. Cźaß žiwjenja ßym tak krucże njepił, kaž wot teho cźaßa, ſo ßym pola majora. A ßnadź by to runje tak dobre było, hdy běch tam ženje njepſchiſchoł?“

„Oho! — a kak temu tak? Scże dha ſabyli, kajke myto na waß cźaka?“

„Ale wy ßo njebudźecże ſe mnu dźěłicź chcycź, hdyž mje towarſchojo popadnu ... Poſkajcże! — Njebě to ßowa? Hižo druhi ras to dźenßa ßkyſchu ... Dale ſ wami njepońdu! Jowle macże Barnu pſched ßobu, a nětk móżecże to wotbycź bjeſe mnje.“

„Ale ſcże dha też derje widźał, Domaſcho?“

„Wón je w domje, praju — a waſcha ſtaroſcź je nětko, ſo jeho lepicże.“

„To njeje móżno, ſo by tak njeſkedźbny był. Nó, wſchako budźemy to widźecź! A hdyž to hinak njechacże, móżecże jowle na naß doczakacź.“

„Jenorukaty njewotmolwi, ale cźißnu ßo pod ſchtom na trawnik, bórbotajo ſakli nješchto krócź, a ſ palenzom pſchemoženy wußnu, ſpominajo na bórſy wuwjedźene wjecźenje.

Mjes tym běchu ßo kojerjo k dworej winuli, tu wuhlada jich nawjednik na ſemi nješchto, ſchtoż bě na cźłowjeka ſapodobne, a njehnucże pſchi pucźu ßedźeſche. Skocźi ſ konja a póſna, ſo je to ſtara žona. Woprascha ßo jeje, ſchtó je.

„Jnu!“ rjeknu wona, „ſchtó dha bych była, khiba ſtara Nanßa, wěſchcżerka?“ Pſchi tym wotewri falu a wojak wuhlada w njej hromadu ßucheho drjewa a trawy. „Móżu nětko hicź, knjeże?“ woprascha ßo dale.

„Prjedy njepońdźeſch, doniž mi njeprajiſch, kak dołho jow ßedźiſch.“

„Jnu, to je hižo khětra khwilka — ßnadź dwě abo tſi hodźiny.“

„Njejßy jow zuſeho cłowjeka nimo hicź widźaka?“

Stara ßebi myßleſche; ſkónčnje ßo wußmĕwajo rjeknu: „Haj, haj, ja wĕm, ſchto rady chzecźe! Schto dha doſtanu, hdyž wam pſcheradźu, ſchtož chzecźe rady wjedźecź?“

„Doſtanjeſch wulke myto. Ale rĕčź; kóžda minuta płaćі punt ſterlinkow.“

„Nó, duž mi dajcźe dwazyćі ſ tamnych ſchtyrjoch ſtow ßlubjenych, knježe!“

„Dwazyćі? Mĕj je — jeli ſo wón to woprawdźe je. Ale je wón to wĕſcźe? A nĕtko rĕčź ſpĕſchnje!“

„Ja ßym jeho widźała — teho, kotrehož pytacźe — Hugha — ſalĕſe ſ woknom nuts . . . bĕ to runje w dźeßacźich.“

„W dźeßacźich? — Cźert! Dha je ſaßo prjecź! Dom pak tola pſchepytamy.“

„Chzecźe-li wĕſcźe wjedźecź, hacź je ptačk w klĕtźy, to mi hiſchcźe pjecź puntow pſchidajcźe!“

„Jeno cźiń abo rjekń, kak chzeſch to wuwjeſcź!“

„Jnu, ſaklepam do wrotow a budu nĕſchto ſa nĕkajku khoru proßyćź. Starej Nanßy wotcźinja, to mózecźe wĕricź a Helenka, ta dobra duſcha, pſchińdźe ßama a budźe ßo praſchecź, ſchto pytam; — jeli ſo pak njepſchińdźe a ßwoju komorku njewotewri, mózu ſhudacź, ſo je ptačk w klĕtźy!“

„A potom?“

„Potom ßo wrócźu, dam wam ſnamjo a wy jeho ſmĕjecźe. Ale tſizyćі puntow dyrbju doſtacź!“

„Dobre potajkim, macźerka! Duž jeno dźi a njekombź ßo!“

Na to roſſtupachu ßo wojazy wokoło domu a ſtupichu ßo woßebje pſched wokna, ſ kotrychž bĕ na ſahrodu widźecź, mjes tym ſo jich wjednik pſchi wrotach cźuchaſche, na kotrež bĕ Nanßa ſaklepka, a potom bu do domu puſchcźena. Durje ßo ſa njej ſaßo ſawrjechu a wſcho bĕ ſaßo cźicho. Wjednikej pukotaſche wutroba.

Nĕhdźe ſa dźeßacź minutow wrjeſkachu durje; ſtara ßunu ßo ſ domu, kiwnu ſ ruku a ſhubi ßo w cźmje. Wjednik da nĕtko wotrĕcźane ſnamjo, jeho pomoznizy wobdawachu dom dale wuſcho a wuſcho a hnydom na to poczachu do duri dumpacź, w mjenje ſakonjow žadajo, ſo dyrbi ßo jim wotewricź. Stary Nugent pſchi tym wotucźi a pſcheßwĕdcźiwſchi ßo, ſo ßu to ßłużobnizy ſprawnoſcźe, wotewri jim hnydom. Kaž hońtwjerſki poſß ſlecźa wjednik do domu, ſaklepa na Helenzynu komorku, a hdyž ßo njewotmolwi, wuraſy durje. Helenka bĕ ßama, blĕda.

A hdźe bĕ Hugh? — Cźeknył? To njebĕ mózno. — Wjednik pytaſche ſ nowa; pſchehlada wſcho a wuhlada ſkónčnje w muri ſawrjenu kſchinju, kotruž potom ſ mozu wotewri.

„Dobyte!“ ſakſchiknu a ſe ßylnej ruku wucźeže ſ kſchinje — ſtaru Nanßu. — „Pſchimńcźe tu ſtaru khodojtu!“ poruczi pomoznikam; „wona je morbarjowa pomozniza“.

„A cźemu dha niz?“ wußmja ßo ta. „Abo myßlicźe ßebi, ſo mohła pſcheradźicź teho, kotrehož ßym pĕſtonika?“

Mjes tym, ſo ßo tole w Barnje ſta, leżeſche Buſch hiſchcźe pjany pod ſchtomom. Skónčnje ſbudźi jeho ſ dźecźa kałaza boloſcź. Mĕjeſche kruch drjewa w hubje a njemózeſche rĕčźecź; jeho jenicźka ruka bĕ krucźe k cźĕłu pſchiwjaſana a pſched nim ſtejachu w hrózbnym mjelcźenju ſababjene poſtawy, kiž jeho potom ſbĕhnuchu a wotwjedźechu. Hnydom wjedźeſche, ſchto ßo ſ nim ſtanje.

S cźicha a ſpĕſchnje khwatachu „bĕli hólzy“ ſe ßwojim ſajatym pſches cźmowu nóz, pſches hory a doły, hacź k tymjeſchcźam. Jeno ſababjeni ſnajachu wuſke ſcźeźki.

Na ranje pſchińdźechu na mĕſtno, wobdate ſ niſkej kerčźinu, hdźež wokoło ßo palazeho wuhla nĕſchto mużſkich ßedźeſche. Buſch wjedźeſche, ſo ßu to towarſchojo kapitana Kokka a ſchto na njeho jow cźaka. Ale njeda na ßebi ſpóſnacź hróſby a bojoſcźe, kiž jeho duſchu napjelnjeſche. Cźĕmne poſtawy ſeſtupachu ßo wokoło njeho a jena ſ nich pocźa ßo jeho ſ krutym hłoßom praſchecź. Njemózeſche pręcź — wuſna ßo, ſo je pſchißahu a ßwĕru ſłamał. Po krótkim ſrĕčźenju wupraji ßo wußud nad pſcheradnikom — njedyrbjeſche wißacź mjes njebjom a ſemju, ani ſemju ſe ßwojej krewju maczecź, ale w tymjeſchcźu ßo ſadußyćź, a tak pomału ßo ponurjejo pod dołhim cźerpjenjom ſahinucź . . .

Tale nóz bĕ Helenzynu poßlednju móz ſniczika; wboha padźe do cźeźkeje khoroſcźe. Stara Nanßa bu po krótkim ſajecźu ſaßo puſchcźena, a dońdźe k Helenzy, hdyž runje na rukomaj ßwojeho nana mrĕjeſche, mĕjo mjeno muża na jaſyku, kotrehož ženje ſabycź njemózeſche. Stary Nugent pſchewodźeſche ßwoju dźowku k rowu. Nanßa modleſche ßo na jeje rowje hacź do wjecźora. Hdyž bĕ ßo ſacźmiło, ſalĕſe pſches murju na pohrjebniſchcźo blĕdy, wurudźeny muž, cźißnu ßo na row lubowaneje żony, płakaſche, żakoſcźeſche a wokaſche Helenku ſ mjenom a ßlubi, ſo bórſy ſa njej pſchińdźe.

Na ranje wrócźi ßo ſtara Nanßa, pſchińdźe, ſo by droheho poruczenza napominała, ſo by cźeknył. Wón leżeſche hiſchcźe na rowje, ſ wocźomaj k ſemi. Nanßa wokaſche, wón ßo njehibnu, a pſchikrocźi bliże, hibnu jeho . . . wón bĕ morwy.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Ssmĕmy prajicź: Akzije ſa naſcheho dotalneho ſapółłanza w ßejmje, knjeſa Michała Koklu ſ Khróſcźiz, ßu ßo tóſchto porjedźiłe, wot cźaßa, ſo je tutón w Kinsbórkſkej wokolinje pobył a tam wjazy wólbnych rĕcźow dźeržał. Tuta zyła krajina (kotraž je ßo Sserbam ſtajnje pſchecźiwiła a ßo ſa Praněmza horjeſche) bĕ wot Huſtigoweho pſchiwiſka kaž wot knotow potocźena a pyrjeſche ßo, wot nĕkotrych wjetſchich najeńkow wobdźĕłana, ſa ryczerkublerja Huſtiga. Wot ſańdźeneje njedźele je wſcho hinak: Kinsbórſke ßudniſtwo je rosſchczĕpjene, knjes Kokla je tam wjele hoſpodarjow ſa ßo dobył, kiž mĕnja, ſo je jim koſchla bliżſcha jako khabat, a bur bliżſchi, jako ryczerkubler. Hdyž nĕtko na bitwiſchcźo pohladnjemy, kajkež ßo 19. oktobra nam pſchihotuje, ßmĕmy ſ dobrej nadźiju wójſka tak rosdźelicź: Katholſzy Sserbja (ßrjedźiſchcźo) ſteja njedźĕleni ſa Koklu; evangelſzy Sserbja (Rakecźanſkeho ßudniſtwa) podobnje — woni tworja prawe kſchidło; ſtrona mjes Kamjenzom a Kinsbórkom, a k Biſkopizam (lĕwe kſchidło) budźe ſ dźĕła ſa Koklu, ſ dźĕła ſa Huſtiga. Wĕzy bychu ſa Koklu hiſchcźe lĕpje ſtałe, hdy by w ßwĕcźe telko wotwißnych ludźi njebyło; tucźi budźa wot ryczerkublerjow a najeńkow 19. oktobra k wólbam honjeni, kaž wowzy do pławniſchcźa, a pſchecźiwo ßwĕdomnju zedle ſa Huſtiga wotedadźa. Cźim bóle je trĕbne, ſo tež ßamoſtatni hoſpodarjo ßo hibaja, a pucźa ßo njeſtróża, ſo by ßo waha a dobycźe na jich ſtronu ſkhiliło. Njech tola nichtó ſhniłe ßłowo njepraji: „Bjes mje tež pońdźe!“ To njeby derje cźiniło tu, hdźež ßo wo tak ważne burſke intereßy jedna. Jena zedla móże dobycźe wucźinicź; jedyn njerodny hoſpodař móże wina na tym bycź, ſo ßu 1500 druſy podarmo dalſche pucźe cźinili! Kóžda zedla, kotraž ßo ſa Koklu woteda, je trumf do Huſtiga, a wjele trumfow dyrbimy mĕcź, ſo ryczerkublerjow krawzow ſcźinimy. Dokelž, hdyž ßu ras buram wójnu pſchipowjedźili, budźa ßo też na wſchĕ ſchtyri ſtajecź, ſo njepodleża, a ſo ßo wo burſki mandat w ßejmje wobohacźa. S Kinsbórſkeje wokolnoſcźe je na komitej ſa knjeſa Koklu tute dny hiſchcźe 100 podpißmow tamnych burow pſchiſchło: je to wĕ ßo hižo poſdźe, dokelž je wólbne pſcheproſchenje hižo cźiſchcźane a woſjewjene a derje pſchemĕnicź ßo njehodźi. W jenej wjetſchej wßy prajichu ſjawnje: Sa Huſtiga drje ßmy podpißali, Koklu pak wuſwolimy, dokelž ſtej nĕtko nam wocźi wocźinjenej. W Kamjenſkich nowinach ſakhadźuje khĕtro pſchekora; Huſtigoju pocźinachu pikotanje a nĕtko wala ßo hižo cźeźki kaliber do kraja, dokelž burja też khromi na hubu njejßu a Kamjeńſkim „Schreiberjam“, kotſiž ßu na ſchkerjedźenje pſchiſtajeni, krucźe na kožu du. Wſcho njelube na ßwĕcźe ma runiż ßwoju dobru ſtronu: Agitazija na nĕmſkej ſtronje kliji bóle a bóle naſche ßerbſke woßady a wubudźuje narodnu myßl. Njewidźimy w nĕmſkich ßußodach njepſchecźeli — to božedła niz — mĕnimy pak: ſo, hdyž maja Nĕmzy 78 mandatow w 2. komori, móhli nam Sserbam runjeż też dwaj popſchecź a woſtajicź a to cźim bóle, hdyž Sserb ßo ženje njepokaſuje jako njepſchecźel nĕmſkeje politiki. Wot lĕta 1835 je mandat w 8. wólbnym wokrjeßu ſtajnje buram ßłuſchał: dźeń 19. oktobra dyrbjał jón jedyn ryczerkubler na ßo ſtorhnucź! To nihdy niz!

š..

— Tudomna ßukelniſka fabrika (nĕhdy Mörbitzez) je ſańdźene dźĕłanſke lĕto mało wunjeßka. Akzijowe towarſtwo, kotremuž wona ßłuſcha, je ſ njej 40,000 hriwnow pſchißadźiło; loni je njedoſtatk 80,000 hriwnow wucźinił.

— Ssobotu popołdnju je ſ tſi ſkhody wyßokeho nowotwara, tudomnemu mĕſchcźanej Bläzi ßłuſchazeho, ſymß wotpanuł a roſchtowe deſki we wſchĕch tſjóch poſkhodach pſcheraſył. S dźĕłaczerjow, runje na roſchtach ßo namakazych, bu murjeŕ Theodor Stiebitz ſ Hornjeje Wjaſońzy na hłowje, a murjerſki wucźobnik Kſchižank ſ Delan na wutrobnje franjeny. Prĕńſchi ßo doma lĕkuje, bjes tym ſo ßu druheho, kotryž je ſtraſchniſcho wobſchkodźeny, do mĕſchcźanſkeje hojernje pſchijecź dyrbjeli.

— Wutoru popołdnju bĕ ſ woſa tudomneho ſpeditĕra Frommelta na ſnutſkownej lawſkej haßy balon jatroweho wolija na pleſtr dele padnuł. So by ßo na kamjenjach, na kotrež bĕ wolij wubĕżał, nichtó njewobßunuł, ßo wone hnydom ſ popjelom poßypachu. Njedźiwajzy teho je penſionĕrowany żeleſniſki ſaſtojnik Bĕtnař, kotremuž je pſched

dwěmaj lětomaj železniski cžah jenu nohu wotjěł, psches spomnjene městno duzy k semi padnuł. Pschi tym zebi wón kuschk wotjědzeneje nohi tak zylnje wobrasy, so njemóżesche wjazy stanucź. Duż jeho ludźo, kotsiż nimo pschińdzechu, sběhnuchu a jeho domoj dowjesechu.

— Sso pschi khěžnych durjach cžumpajo, zynk tudomneho tśěchikryjerja Donata k konjej zwojeho nana pschebliśko slecźi. Skoczo zo spkóschiwschi wudyri a hólza tak njesbožownje do hkowy kopnu, so jemu nop rosrasy. Dźěczo zu hnydom do měschczańskeje hojeńnje dowjesli.

— W tudomnym Lauez hotelu zo sańdzenu zobotu sjawna shromadźizna wotbywasche, w kotrejż krajnozejmski sapółkanz Reißmann s Kamjenza pschednoschł wo „wotmyślenej organisaziji němskeho rjemjeźka“ dźerżesche. Sapółkanz Reißmann zo jako pschecźiwnik rjemjeźkoweje organisazije, wot knjeżerstwa wotmyśleneje, wusna, dokelż zo s njej njedostatki, pod kotrymiż rjemjeźko nětkole cźeźko cźerpi, jako awkzije njehódnych tworow, njewobmjesowane wokolonoscherstwo, jebawe wupschedawanja atd. njewotstronja. Po zinej debacźe shromadźizna po pschednoscherjowym namjecźe scźěhowaze wobsamknjenje jenohłósnje pschija: „Namjety, wot pruskeho ministra sa wikowanje a pschemyśko 15. augusta k organisaziji rjemjeźka složene, njewotpowjedaja žadanjam, na kotrychž dyrbja rjemjeźlniźy bjes wumĕnjenja wobstejecź. Jenoż organisatoriske roswicze a sakońske wudospołnjenje rjemjeźlnistich jednotow na podkožku dopokasma wustojnoscze samóże němskemu rjemjeźlnistwu k organisaziji, k jeho pschejomnemu byczu doźahazej, dopomhacź.“

— Tudomne poboczne towarstwo evangelskeho Gustav-Adolfskeho wustawa chze, da-li Bóh, zwoje pokstalětne wobstacźe schtwórtk 5. okt. t. l. popołdnju w 3 hodź. se zwjedźeńskej Bożej złużbu w Pětrowskej zyrkwi zwjecźicź. Sswjedźeńske pědowanje směje konsistorialny radźicźel superintendent dr. theol. Dibelius s Draždźan, serbsku narěcź farat dr. Kalich tu. Pschi zyrkwinych durjach budźe zo kollekta sa natwarjenje evang. lutherskeje zyrkwje w Schěrachowje sběracź. Po Bożej złużbje budźe popołdnju w 5 hodźinach w salu Lauez hotela sjawna zwjedźeńska shromadźizna.

— Diözesanska shromadźizna směje zo 10. oktobra w Lubiju a 12. oktobra w Budyschinje.

— Kinsbórkske nowiny „Westlausitzer Zeitung“ pschi sapočatku wólbneje agitazije se wschej mozu sa to wustupowachu, so dyrbi zo 8. wjeźny wólbny wokrjeź pschichodnje w sakskim krajnym zejmje wot Němza sastupowacź. Namjetowachu teho dla, so dyrbja zebi město dotalneho sapółkanza knjesa Kokle Kinsbórskeho měschczanostu Heintzu wuswolicź. Hacź runje zo Heintzowe saźkužby nimo měry wukhwalowachu, dha tola Heintzowa kandidatura nihdże podpjeru njenamaka a zo teho dla wróczo scźeże. Mjenowane Kinsbórske nowiny zu bjes tym zwoje nahlady w nastupanju serbskich sapółkanzow pschemĕniłe a też wo naschim wjelesaźkužbnym sapółkanzu Kokli lěpsche měnjenje nabyłe. W zwojim 75. cźisle wone wo wólbach scźěhowaze pisaja: W 8. wjeźnym wólbnym wokrjeźu zu pschebstejaze wólby do krajneho zejma, pschi kotrychž zebi knjes kublet Kokla-Khrósczański a knjes ryczerkublet Hustig jako kandidataj napschecźiwo stejitaj, hižo wólbne bĕdźenje sbudźiłe, kotrež zo wozebje w Kamjeńskich stronach a w tamnischich nowinach s wótroscźu wjedźe, s kotrejż njech zo Kinsbórska krajina pschelutuje. Schtóż na wadźenje, kajkeż je w Kamjeńskich nowinach widźecź, s kedźbliwoscźu hlada, zo pscheźwědczi, so zo wone na stronje pschiwiźowarjow Hustigoweje kandidatury jara mako po wězy wjedźe. K wězy na pschikład njeźkuscha, do krajnozejmskeje wólby podawki cźahacź, kotrež zu zo pschi poźlednich khěžorstwozejmskich wólbach stałe; k wězy dale njeźkuscha, so zo praschenja evangelskich a katholikow, Němzow a Serbow do wólbneje swady cźahaju; to zu wscho niczo hódne póblanske praschenja, a schtóż zo s waschnjom, s kotrymž zo tajke póblanske praschenja wot roshorjenych swadnikow do wólbneje bitwy mjetaja, samylicź da, tón potom lohko doscź hkownu wěz njewidźi. Hkowna wěz pschi wólbach pak je, so maja wobydlerjo wólbneho wokrjeża wěstoscź, so jich w krajnym zejmje jich sapółkanz se zwěrnoscźu a pilnoscźu sastupuje. Wo dotalnym sapółkanzu knjesu Kokli wěmy, so je wón to cźinił a runje w tejle hkownej wězy pschecźiwniźy dotalneho sapółkanza žane nadpady spytali njeźu, derje wjedźo, so jemu w tutym nastupanju niczo porokowacź njemóża. Wo jenostronskej wótroscźi a scźahowanju póblanskich praschenjow do wólbneho wojowanja nascheho 8. wjeźneho wólbneho wokrjeża zmy hižo saźudźaze wuźudy najwažnischich sakskich dnjownych nowin, na pschikład „Lipscźanskich nowin“ (cźisło 217), namakali, a to, so je wóndano konservatiwne towarstwo w 3. sakskim khěžorstwo-zejmskim wólbnym wokrjeźu w Budyschinje zwoje zkowo sa sazowuswolenje dotalneho sapółkanza Kokle do wahi cźisło, změ zo teho runja jako saźudźazy wuźud wo postupowanju Hustigowych pschiwiźowarjow srosumicź. Hdyż zo potom hischcźe rospomina, kak luba je runje burskim wuswolerjam a małym ratarjam myśl, so jich w krajnym zejmje zwěru a pilnje sapółkanz sastupuje, kotryż runje burstwu pschiśkuscha, a so wulki dźěł wuswolerjow s tejle myślu napjelnjeny wuswoli, změmy woprawdźe na wukhód wólbneho wojowanja wcźipni bycź.

— Po zuchim naléczu a léczu znadź nětkole też hischcźe zuchu nasymu a symu dostanjemy. Jeli so po wěschczenju Gothaskeho wjedrospytnika Habenichta pońdże, wostanje też w nasymje zucho. Deschcźiki, kotrež budźa dyź a dyź padacź, podsemsku wodu wjele njepowyscha. W symje mózemy zo na zurowu tscheskanzu pschihotowacź.

S Hodźija. Sańdzenu wutoru a zrjedu je knjes Antwerpen, postajeny revisor, naschu Hodźijsku pokładnizu a nalutowarnju reviděrował. So by tutón knjes nam sjewił, kajku je pokładnizu namakał, běsche zyle pschedbydstwo a zyle dohladowarstwo na zrjedu wjecźor do domu knjesa pokładnika Wróbla w Hodźiju pscheproźył. Nimale wschitzy zo tam też sešdźechu. Nětko mějachmy to wulke wjeźele, s rta knjesa revisora, kiž běsche dwaj dnjaj wscho dokładnje reviděrował, zkyschecź, so je nascha pokładniza w połnym rjedźe, so na njej niczo wustajecź nima a so też w sliczbowanju nimo někotrych maliczkoscźow, kiž budźichu kónz lěta zo zame wot zo wupokasake, niczo wopacźne namakał njeje. Pschede wschěm knjes revisor wusběhowasche a khwalesche, so też Hodźijska pokładniza na to njeńdże, so by dobycźe cźiniła, kaž druhe pjenježne wustawy, ale so by wozadnym pomhała a jich psched pasorami lichownikow a psched wokhudźenjom wobarnowała. S wulzy pocześcźowazymi zkowami knjes revisor akkuratne knihiwjedništwo knjesa pokładnika Wróbla a wobhladniwe dźěła zykeho pschedbydstwa a jeho pschedstejicźerja knjesa Ssmoły khwalesche. So pokładniza też połne dowěrjenje wuźiwa, je s teho widźecź, so je zo jej hižo psches 60,000 hriwnow dowěriko, a so ma w tu khwilu 65 zobustawow, kiž sa towarstwo solidarnje rukuja. Wjetschu wěstoscź žana banka njedawa, hacź nasche towarstwo. Dokelż ma towarstwo hischcźe khětro wjele pjenjes na krajnostawskej banzy w Budyschinje leżaze, też nětko na hypotheki wupożcźuje. Sa hypotheki towarstwo do cźista žaneje provisije njebjerje a też tu połóżnoscź dawa, so mózeja tajzy po ratach, hdyžkuliž maju nješchto pjenjes w hromadze, wotpłacźowacź. Schtóż teho dla pjenjesy trjeba, a je hódny a pilny a ródny hospodar, njech zo na knjesa pokładnika Wróbla wobrocźi. Bóh dak, so by towarstwo dale tak rostko, kaž hacź dotal, a so bychu też dale tajzy do njeho sastupowali, kiž drje jeho zami njepotrjebaju, kiž pak zu swólniwi, jako wěrni kscheścźijenjo khudschemu bratrej s nusy wupomhacź.

S Radworja. Pońdźelu pschipołdnju swony pschipowjedachu, so je wo wzy woheń. Palesche zo pola hoscźenzarja Pokleńka w hródźach. Dokelż zu hródże wjelbowane, zo pkomjo rucze rosscherjecź njemóżesche a zo wot muźstwow wjeźneje zykawy hnydom podduży. Se zwinjazych khlěwow, zrjedź do hródźow satwarjenych, zo schtyri zwinje, hižo cźisće s pkomjenjemi wobdate, wukhowachu. Jene se zwini bě zo tak straschnje wopaliko, so dyrbjachu jo hnydom sakkócź.

S Bronja. Pod wólbne napominanje ryczerkublerja Hustiga je zo też, kaž zmy w němskich nowinach widźeli, tudomny kublet Michał Mět zobu podpisał, hacź runje nascha wjeź do 8. wjeźneho wólbneho wokrjeża s zyka njeźkuscha. So je wopak a zo změschny cźinił a naschej wokolnoscźi hańbu nacźinił, to drje zebi nasch Mětez Michał pschekładł njeje, hdyž je na „posthornje“ w wjeźekym towarstwje pschi karanczku piwa zo narěczecź dał, zo podpisacź.

S Khwacźiz. Tudomne schulske pschedstejicźerstwo je wobsamkło, dotalne pomozne wucźerske městno do druheho statneho wucźerskeho městna pschemĕnicź.

S Njeźwaczidka. Sańdzenu njedźelu popołdnju je tudomnu dobrowólnu wóhnjowu woboru pruhowanska komizija, wobstejaza s pschedbydy wokrjeźneho swjaska hornjołużiskich wóhnjowych woborow, knjesa Reichy-Budyskeho, hejtmana Bóschicźanskeje dobrowólneje wóhnjoweje wobory, knjesa Hauptmanna, a hejtmana Schěrachowskeje wóhnjoweje wobory, knjesa Bergera, pruhowaka. K tejle prusy běchu też hoscźo, zobustawy Bóschicźanskeje, Luhowskeje, Rakeczanskeje, Hodźijskeje, Židowskeje a Budyskeje dobrowólneje wóhnjoweje wobory pschischli. Nascha dobrowólna wóhnjowa wobora, 25 muži zylna, wschě nadawki s wulkej spěschnoscźu a wustojnoscźu wuwjedźe a teho dla wot pruhowanskeje komizije pschipósnawazu khwalbu znějesche. Njech ju tutón wuspěch k dalschej zwěrnoscźi a sprózniwej dźěławoscźi k lěpschemu tudomneho a wokolneho wobydlerstwa pohanja.

S Koperz. Na tudomnym knjeżim dworje je pjatk 22. septembra dźěłaćeŕ Biela do njesboża pschischoł. Wón ſ prawej ruku do žitoczišćazeje maschiny sajědže, kotraž jemu pokasowaŕ (porst) tak rosmjecże, so dyrbjesche lěkaŕ porst wotrěsacź.

S Hucźiny. Kantorska a schulska pruha k wobžadźenju naſcheho wuprózdnjeneho zyrkwinſkeho schulſkeho městna ma žo njedźelu 22. a poňdźelu 23. oktobra stacź. V.

S Kamjeneje. 24. dźeń septembra bě ſa naschu wjeſ žwjedźeński dźeń. Na nim žo tudomna nowonatwarjena wjeſna kapałka poſwjeczi. S dowolnoſczu knjeſa biſkopa knjes administrator Zur-Radwořski poſwjeczenje po zyrkwinſkich pschikaſnjach ſ prědowanjom a pschewodom kherluſchow w pschitomnoſczi někotrych ſtow ludźi wukonja. Na to žo wěziny ſwón a tſi kſchiže poſwjeczichu, ſ kotrychž běchu jedyn gmejna a tej druhej Domaniz a Handrikez žwójba ſtajicź dałe. Kapałka budże, kaž prjedawſcha ſtara, k wotbywanju pobožnoſczow w póſcze žłużicź. Kapałzyny ſwón budże cźěła ſe wžy ſe žwojim ſynkom pſchewodźecź, žwjaty wjeczor pſchipowjedacź a klakanje pſchebiwacź. — Njech je hiſchcze pſchiſpomnjene, ſo je žo ſtara kapałka hižo w lěcze 1760 natwariła a w lěcze 1838 ponowiła, a ſo je tehdy zyhelowy kryw a maku wěžu dóſtała. W wěži wopomnjeńſke pißmo a jedyn pjenjeźk namakachu.

Se Semiz. W naſchich ſkałach je ſchtwórtk dopołdnja dźěłaćeŕ Filipp do njesboża pſchiſchoł. Běſche runje žnědańſki cźaž, hdyž dyrbjesche žo w ſkale kamjeń rostſělicź. W tym wokomiku, w kotrymž žo k temu ſnamjo da, Filipp ſtaže. W tym žamym wokomiku pak žo tež hižo ſawrjeżnu a Filippej do hłowy kruch kamjenja ſlecźi, kiž jemu nop rosraſy a wócźko ſrani. Snjesboženeho žu hnydom do Budyſkeje měſchcźańſkeje hojeŕnje dowjeſli. Maja mało nadźije, ſo žo jemu žiwjenje ſdźerži. Doma žo wo njeho žona a dwě dźěſcźi rudźa.

S Lubija. Wokrjeżny wubjerk naſcheho hamtſkeho wokrjeża ſměje pjatk 6. oktobra dopołdnja w 9 hodź. tu pożedźenje.

S Wojerowſko-Rósborſkeho wokrjeża. Lětża 7. novembra ſmějemy nowowólby do pruſkeho krajneho žejma. Jako kandidataj ſtaj žo ſa naſch wólbny wokrjeż knjes ſ Liliencron w Sprojzach a knjes krajny radźicźeł Lucke w Rósborku poſtajikoj, pożledniſchi na městno ſnateho hrabje ſ Gersdorfa. Sa naſch wólbny wokrjeż je twar żeleſnizy ſ Rakez pſches Kulow a Wojerez do Hródka pſchebe wſchěm nětkole najważniſcha naležnoſcź. Duž budże tež praſchenje wſchitkich wolerjow: Chzetaj naſchej nowaj wotpósłanzaj tule ważnu wěz ſe wſchej mozu podpjeracź? Dołho doſcź je žo wo tym rěczało a pißało, ale naſche žadanja žo njejžu hacź dotal dopjelniłe. A tola dyrbimy žebi nětko krucze žadacź, ſo by žo bórſy twar tuteje żeleſnizy ſapoczał a dokonjał. Duž radźimy, ſo by žo pſchi kóždej wólbnej ſhromadźiſnje na to pokaſało a žo praſchało: chze wólbny kandidat w Barlinje ſa twarjenje żeleſnizy ſ Rakez do Hródka ſe wſchej mozu ſkutkowacź? Na tejle żeleſnizy maja niz jenož wobydlerjo Wojerowſkeho a Hródkowſkeho wokrjeża wulke interežy, ale tež wobydlerjo w Rósborſkej krajinje. Schtóž chze nětkole ſ Hródkowſkeje abo Mużakowſkeje wokolnoſcze abo ſe wžow, pſchi pruſkej hornjołużiſkej żeleſnizy leżazych (ſ Klětneho, Mikowa, Niſkeje atd.), do Budyſchina pucźowacź, dyrbi daloki wokołopucź pſches Shorjelz cźinicź. Temu bu tale żeleſniza hnydom wotpomhała. Wona by zyku hornju ſakſku Łużizu ſ zyłej pruſkej hornjej Łużizu na najkhmanſche ſwjaſała. Na wſchě 30 lět je žo wo to hižo rěczało a pißało, ale to je jenicźki wuſpěch měło, ſo je ſakſke knjeżeŕſtwo żeleſnizu ſ Budyſchina do Rakez natwariło. Duž je tola woprawdźe nětko na cźaž, ſo by žo tale ważna wěz dokonjała a žo twar żeleſnizy dale dowjedł hacź do Hródka. Njech nam wobydlerjam Wojerowſko-Rósborſkeho wokrjeża pſchichodny pruſki žejm w tutym naſtupanju wjazy ſboża pſchinjeże, hacź dotal. To je naſche wutrobne žadanje a pſchecźe.

S Lubuſcha. Tudomny bur Matěj Bether je wutoru tydźenja ſ nahłej žmjercźu wumrjeł. S khodoweho ſkhoda dele na dwór panuwſchi žo wón tak ſtraſchnje pſcheraſy, ſo ſa krótki cźaž wudycha.

S Bórkowow w Delnjej Łużizy. „Hiſchcze Sſerbſtwo njeſhubjene“, to ſacźujachmy a widźachmy Bohu dźak ſaž w Delnjej Łużizy pſchi naſchej prěnjej naſymſkej ſkhadźowanzy Sſerbſkeje ſtudowazeje młodźiny w Bórkowach, 24. dźeń ſeptembra wotdźerżanej. S wjeżeŕej wutrobu móżu tu wuprajicź, ſo žmy połny wuſpěch měli, a ſchtóž wobſtejnoſcze w Delnjej Łużizy ſnaje, budże žebi to cźim bóle ważicź. Pſchetož w Delnjej Łużizy hacź dotal wo ſjawnym wuſtupowanju Sſerbow nimale niczo njewjedźachu. Kak mała je tam cźrjódka žerbſki cźujazych duchownych a wucźerjow! Kak wjele žerbſkich woſzadow nima žanych duchownych, kotſiž w macźeŕnej rěczi, kotraž tola jenicźzy wutrobu pſchima, Boże žłowo pſchipowjedaja! Kak wjele wucźerjow, kotſiž woſtrjedź žerbſkich wžow žaneho žłowcźka žerbſki njerozumja! Duž je bjes dźiwa, hdyž wbohi lud, žwojich rodźenych wjednikow njemějo, pſchezo bóle žwoju rěcź ſ němſkimi žłowami pſchekepſa a žwoju narodnu woſzebitoſcź ſhubjuje. Duž žebi wjele ſwažichmy, hdyž lětża prěni raz ſhromadźiſnu žerbſkich ſtudowazych do Delnjeje Łużizy poſtajichmy. Pſchetož žerbſki žwjedźeń, žerbſki konzert abo žerbſke dźiwadło to bě hacź dotal w tamnych ſtronach něſchto njeżłyſchane. Ale tež tudy ſpósnachmy ſ nowa, ſo žerbſke cźucze w naſchim ludu hiſchcze hażło njeje, ſo jenož mjelczo žo we wutrobach khowa a k móznej ſahorjenoſczi kaž horze jażne płomjo žo poſběhnje, hdyž žo ſ prawym žłowom do wutrobow ſakkapa. A ſawěſcze njeſabudże nichtó ſ wobdźělnikow naſcheje ſhromadźiſny tón wokomik, hdyž po konzercze wſchitzy ſtudowazy a naſch lud naſch narodny ſpěw ſanjeżechu, „Hiſchcze Sſerbſtwo njeſhubjene“, to ſacźu w tutym žwjatym wokomiku kóždy ſ tſchepotazej wutrobu. — Ssobotu popołdnju wotjědźechmy, kaž bě poſtajene, w 2 hodźin. ſ Budyſchina do Shorjelza. Wot tam dowjeſy naž cźah w krótkim cźażu pſches zyły delni žerbſki kraj: pſches Hródk, Khocźebus do Wětoſchowa. W Khocźebuſu na dwórniſchcźu witachu naž prěni raz lubi delnjołużiſzy pſchecźeljo, kaž tež někotſi hornjołużiſzy, kotſiž běchu hižo prjedy do delnjeho kraja pucźowali. Wulku žyku pyſchnych žerbſkich žonow a holzow wſa tu cźah žobu ſ delnjołużiſkeho „měſta“ do Gołkojz atd. W Wětoſchowje witaſche naž naſch luby pſchecźel stud. theol. Nowy ſ Bórkowow, a potom khwatachmy bjes ſadźerżenja pſches Ssuſchow a Nabojſchkezy do Bórkowow. Runjeż běchu ſprózni, njepopſchachu žebi naſchi ſpěwarjo tola žaneho měra, ale pſchеſpěwachu hiſchcze ſpěwy, ſa konzert poſtajene. Tež njedźelu dopołdnja po kemſchach pruhowaſche žo dale pilnje. A ſawěſcze mamy žo tutej wutrajnej pilnoſczi naſchich ſpěwarjow ſa tón rjany, tak ſwjeżelazy wuſpěch dźakowacź. Dźak a khwalba jim wſchitkim! Wjeczor $^1/_2$7 hodźin ſhromadźichmy žo ſaž w naſchej korczmje, pſchetož $^1/_2$8 hodźin dyrbjeſche žo konzert ſapoczecź. Sala bě rjenje wupyſchena. Selene pleczenja a hakoſy debjachu ſczěny a jewiſchczo. Smějemy doſcź wopyta? Kak žo konzert, delnjołużiſki konzert, poradźi? to praſchachmy žo pſchezo ſaž. Ale dobra powjeſcź ſdaſche žo nam bycź, ſo bě konzert měſchcźańſkeje kapały ſ Dřewka pſches měru mało wopytany. A ſawěſcze: wokoło 7 hodźin pſchińdźechu prěni pſchipożłucharjo, a $^1/_2$8 hodźin bě ſala pſchepjelnjena. Ssydacź žo dawno nichtó wjazy njemóżeſche, ale ſpokojni cźakachu ludźo ſtejo na ſapoczatk. Duž wotewri hłowny ſtarſchi stud. jur. Herrmann ſ krótkimi žłowami, wěſo ſ delnjołużiſkimi, prěnju ſkhadźowanku w Delnjej Łużizy, ſkónczo ſe žłowami: „Hiſchcze Sſerbſtwo njeſhubjene“ atd. A hnydom ſanjeże, jako prěnje cźiżło konzerta, chor ſpěwarjow tónżamy ſpěw. Wuſtojnje ſpěwany poſběhnu naſch narodny ſpěw wſchěch pſchipożłucharjow k tym prawym ſacźucźam. W rjanym wěnzu žłěbowachu na to ſola ſa tenor, ſpěwany wot knjeſa Schudaka, ſa baż, ſpěwany wot k. Dórnika, a ſa bariton, ſpěwany wot k. stud. theol. Ssykory. Se ſolami wotměnjachu žo dwaj quartettaj a prěni dźěł konzerta žo ſkónczi ſaž ſ chorom. Mózne kleſkanje, kotrež žo po kóždym cźiżle ſběże, žwědcźeſche wo tym, kak jara žo wſchitkim žerbſke ſpěwanje lubjeſche. Wjeżeła dźakownoſcź pożłucharjow pak roſcźeſche hiſchcze w druhim dźěłu. Po ſawjedźazym choru wuſtupiſchtaj mjenujzy dwě knjeżnje Jordanez, dźowczicźzy k. kantora Jordana w Popojzach, a ſanjeżeſchtej ſe žłěbrojażnym hłożom duett. Nutrnje pożłuchaſche wſcho, a hdyž žwój krażny ſpěw ſkónczišchtej, poſběhnu žo hrimotaze kleſkanje a ſ dobom tajkej lubośnej pomozy mózna „žława!“ ſaklincźa. Saž wotměnjachu žo quartett, ſolo ſa baż, terzett, ſolo ſa tenor a ſa baryton. A druhi dźěł ſkónczi žo ſ chorom: „Naſche Sſerbſtwo ſ prócha ſtawa“ atd. Pſchezo ſ nowa saž ſběhnu žo kleſkanje, jako dopokaſmo ſa to, kak derje a wuſtojnje bě žo ſpěwało. A ſawěſcze maja wſchitzy ſpěwarjo jenaiku ſażłużbu wo konzert; wuſběhnucź pak dyrbimy knjeſa Skłodeńka, kotryż energiſzy a tola tak lubośnje konzert wjedźeſche a ſ najlěpſchim wuſpěchom ſpěwarjow na klawěrje pſchewodźowaſche. Dale žu žebi najwjetſchi dźak ſażłużili ſoliſtojo kk. Schudak, Ssykora a Dórnik. — Po konzercze ſapocźa žo druhi dźěł ſkhadźowanki: „wſchake žerbſke rosgronjenja“. Bě to žerbſka ſabawa w najlěpſchim froſumjenju. Po powſchitkownym ſpěwu: „Hiſchcze Sſerbſtwo njeſhubjene“ rěcźeſche najprjódzy k. farař Korjeńk, kotryż bě, hacź runje bě zyły dźeń doſcź a nadoſcź dźěła měł, ſ radoſczu k nam pſchiſchoł. Jeho žłowa cźinjachu najwjetſchi ſacźiſchcź na zyku wulku ſhromadźiſnu. Dźak jemu tež tudy. Saž ſpěwaſche žo jedyn ſhromadny ſpěw, a potom rěcźeſche k. stud. theol. Nowy wo tym, ſchto ſtudowaza młodźina chze. Po tutym rjanym pſchednoſchku ſpěwaſche nam knjes kantor Jordan a dobu žebi ſe žwojim móznym a rjanym hłożom

powschitkownu ßkawu a najwutrobnischi dżak wschitkich. Na to sběhnu ßo k. farař Kruschwiza, kotryż bě s Wjetbna po dalokim puczu na skhadżowanku pschischoł. Jako rodżeny Hornjołużiczan je w Delnjej Łużizy ßwój statok namakał, a duż je s rjanym pschikkadom wutrobneho swjaska mjes Hornjej a Delnjej Łużizu. Wutrobny dżak sa jeho lube ßkowa! Na to saspěwachmy wschitzy, studowazy a hoscźo, ßerbski spěw, na cżoż ßo k. kantor Jordan, kotryż ma też wo pschihotowanje skhadżowanki najwjetsche saßkużby, k wutroby hrějazej rěczi sběhnu. Dżak sa wscho hischcże ras! Tak minuchu ßo nam hodżinki we wjeßołej, dobrej sabawje. Sawěscże je to, schtoż je ßo tam rěczało, na dobre polo padnuło a w ßwojim cżaßu dobre płody pschinjeße. Wutroby ßu nětko wotewrjene; delnjołużiszy studowazy njech ßo sa to staraja, so maka rostlina narodneje sahorjenitoscże dale roscże, kcźěje, pschiběra! — Cżisty, niz njenahladny wunoschk je sa wudacże Koßyłowych pěßnjow, kotreż delnjołużiska studowaza młodżina w bliżschim cżaßu wuda, postajeny. — Na pońdżelu dopołdnja rossżohnowachmy ßo s rjanych Bórkowow. Ludźo, kotriż tam saßo pilnje na polach dźěłachu, pschiwołachu nam na nasche „bożemje“: „Pschijżo s nowa saß; to jo było wjelgin rědnje!“ Haj, luby delnjołużiski ludo, k lětu saßo; da-li Bóh, we Mużakowskich stronach. — W $1/2$11 hodżinach wotjědżechmy po cżołmach do Lubnjowa. Wjeßeke spěwy spěwajo pschińdżechmy psches najrjeńsche dźěle Błótow, a w 5 hodżin. wopuschczichmy nasche cżołmy w Lubnjowje. Hnydom khwatachmy na dwórnischcźo, hdżež cżah do Kamjenza hižo na naß cżakasche. „Bożemje, na saßowidżenje!“ pschiwołachu nam cżi, kotriż w Lubnjowje wostachu abo kotriż běchu naß s Bórkowow pschewodżeli. — Hischcże tón ßamy dżeń witachmy saßo łużiske hory a wěże staroßkawneho Budyschina. *E. H.*

Přilopk.

* Sajimawa wěz je ßo wóndano w jenej Lipscżanskej korczmje podała. Młody, khětro hubjeny swoblekany cżłowjek bě do njeje stupił a ßo do najmjenje rossßwětleneho kuta nasdala druhich hoscźi ßydnuł. Wón ßebi schkleńzu piwa a khlěb, butru a twarożk skasa. Dostawschi to wscho nahle spóżera a hnydom wo druhi porzijon proschesche. Jeho zyły napohlad a bojasne woko w pinczniku njedowěru sbudźi; duż ßebi pschedewsa, ßebi ßwojeho hoscźa s woczow njespuschczicź. So podarmo na njeho kedżbował njebě, ßo bórsy wupokasa; pschetoż lědom bě pinczník do kuchinje woteschoł, sebra ßo zusy, měnjo, so je njewobkedżbowany, bjes sapłaczenja se jstwy. Pinczník ßo na njeho w prawym cżaßu dohladawschi jeho bórsy doscźeże a hoscźenzarjej pschedstaji. Lědom pak stejeschtaj hospodař a cźěkanz napscheczíwo ßebi, hdyż poßledni prěnjemu wokoło schije padże sawoławschi: „Nano, luby nano!“ Młody cżłowjek bě psched pjeczimi lětami ßwojimaj starschimaj, kiż tehdy w Hamburgu bydleschtaj, cźeknuł a ßo pscheczíwo jeju woli k keklerjam pschidał. Jeho keklerske sboże drje pak wjele hódne było njeje. Sso k starschimaj wróczicź, bě ßo hańbował, radscho bě hłód żiwicź a wschelke hubjenstwo cźerpicź chżył. Nětko bě starschimaj do miłeju rukow padnuł.

* W Luchowje pola „Glashütte“ běchu ßo krumy jeneho kublerja dlěżschi cżaß na selenym běrnischcźu paßke. W nozy pak wschitke skocżata skhorichu, pschetoż selena běrnjaza selina ma tóschto jěda, kiż solalin rěka, we ßebi. Njebudżichu-li mudri ßußodża na lěkowanje skotu wustojni na pomoz pschischli, budżische drje njewědomnemu kublerjej mnoho skotu spadało.

* W Kosach pola Běliz w Schlesynskej ßo żelesniski cżah psches kamjenje, s wólnoscźu na schěny pokożene, swróczi, pschi cżimż 7 pucźowarjo a 3 żelesniszy sastojnizy do njesboża pschińdżechu.

* Wobżarujomne njesboże je ßo psched dwěmaj njedżelomaj krótko po pschipołdnju w Lohmenje stało. Pschi składnoscźi dźěcźazeho ßwjedżenja ßo tam, hdyż dźěcźi w dołhim cżahu po wßy cźehnjechu, khětro s buchanzami tšeleschе, pschi cżimż ßo jedyn buchanz do cżaßa njesbożownje spuschczi a sapalerjej, bywschemu samkarjej Herbergej, wobliczo a jene wóczko cźežko srani. Jedyn póblan, kiż bu też trjecheny, bu jenoż ßnadnje wobschkodżeny.

* Kak ßnadna je druhdy pschiczina ßmjercże, widżimy s nowa se scźěhowazeho podawka. Żona s Hamma, kotraż bě w Barmenje pola ßwojeho ßwaka na wopyczе, bě ßo duzy do Barmena w żelesniskim wosu s jehłu, s kotrejż měješe jejna ßußodżina kłobuk pschityknjeny, trochu do noßa drapnuła. Sa khwilu jej nóß sacźekacź pocża. Do Barmena pschischedschi ßebi hnydom lěkarsku radu pytasche. Lěkař měješe sranjenje sa zyle njestraschne. Bolosczе pak buchu pschezo hórsche, a nasajtra hižo żona wumrje, dokelż běsche ßebi s tej jehłu krwej sajědojczíła.

* (Rucże ßo rossßudźił.) Do jeneje Potsdamskeje restawrazije jedyn Dundakez wuj ponižnje ßo pokłonjejo stupi, ßo wě, so niz, so by ßebi tam něschto porjedźicź dał, ale so by ßebi wo ßmilne dary proßył. Jara pak ßo postróży, hdyż tam sastojnika w uniformje sawohlada, w kajkeż w wokolnoscźi polizistojo khodża. Rucże ßo rossßudźiwschi rjeknu: „Sa pjecźnowař cżisteho!“ Na to powschitkowne ßmjecże. Żortniwy sastojnik pscheklepaneho pachoła k ßebi kiwnu a ßo ßmějo rjeknu: „Prajcże mi s prawdu, po prawom chżyschcże drje tola jenoż wo jałmożnu proßycź!“ „Nó, moje dła, ale nasch jedyn dyrbi wschak respekt psched kralowskimi sastojnikami měcź“, bě jeho wotmołwjenje, kiż mjes hoscźemi wulke wjeßele sbudźi, kotsiż hnydom mału sběrku sa njeho składowachu.

* (Nan wot ßwojeho ßyna na hońtwje satsělenyl) W Thiemendorfje pola Lubanja bu běleŕ Steinberger wot ßwojeho ßyna satsělenу. Ssyn bě na hońtwje se ßwojej tšélbu njesbożownje padnuł. Pschi padże bě ßo jemu tšélba spuschczíła; tak pißaja schlesynske nowiny. S druheje strony shonimy: Běleŕ Steinberger s Lubanja bu sady schtoma stejo wot ßwojeho ßyna, kotryż ßo na njeho dohladał njebě, satsělenу. Wschě schróty běchu ßo nanej psches zyke wutrobno rospschestrjeke, s cżehoż je spósnacź, so ßyn s blisка do nana tšélił njeje, ale so je s najmjeńscha 30 krocżelow wot njeho sdaleny stał. Schróty ßu nanej płuza a wutrobu sraniķe, tak so je wbohi nan sa mało minutow wudychał. Reveŕ je tam, hdżež je ßo njesboże stało, s niskim husczinojtym drjewom porosczeny, cżehoż dla maja jón hońtwjerjo sa woßebje straschny. Steinberger bě zyle cżiły a cżerstwy muż, něhdże 58 lět stary.

* Krwawna ßwójbna podawisna je ßo w Hainbachu w Hessenskej stała. Wojnař R. bě ßo do picża dał. Duż bě do hubjenych wobstejnoscźow pschischoł. Se ßwojej żonu bě w stajnej pschekorje żiwy. W swadże, kotruż bě psched tydżenjom s njej měł, je s wótrje natykaneje tšélby do njeje wutšélił. Wboha żona, runjeż jara sranjena, móżesche hischcże s domu cżeknucź. R. pak ßo do jstwy samknu a hrożesche kóżdeho satsélicź, kiż ßo k njemu pschibliżi. Tola pak ßo na pomoz sawołanej żandarmeriji poradźi, jeho sajecź, runjeż ßo se wschej mozu wobarasche. Powjeda ßo, so je hruby cżłowjek też ßwoju macź, mjes tym s domisny wuhnatu, ras satsélicź chżył, ju pak mißnuł.

* Po telegramje s Wina, jeli so je wěrny, je ßo w Chicagowje wulzyschne pschelecże mróczelow stało. Dżěl ßwětoweje wustajenzy je pjecża sapuscźeny, schkleńczana tšécha wumjekstwoweho wotdźěła je pschepadła. Schkodowanje wobrasow je khětro wulke. Też wjele ludźi je wobschkodżenych.

* (Sskon [elefant] jako wumożnik w nusy.) W Londonje je njedawno ßkon jako pschedpschehnjeny cżahař dobru ßkużbu cżinił. Pjecź cżeżkich koni njemóżesche cżeżki wós, kotrehoż koleża běchu hłuboko do semje sapadnjene a saryte, dale hnucź. Wscho pohonjenje bě podarmo. Wós ßo njehibnu. Nětk proschachu jeneho, kiż měješe na torhoschcżu ßwoju budu se swěrjatami, so by jim s jenym ßkonom s nusy wupomhał. Sskon bu sapschehnjeny, a lědom bě sacżahnuł, bě wós s dźěry wucźehnjeny, a ßkon dźěsche s nim cżampajo do prědka, jako by prósdny schoł. S pyskom cżuschlesche duzy po semi wokoło, hacż njemohł něschto k jědźi namakacź.

* Ruska łódź „Rußalka“, na kotrejż bě 160 matrosow a 12 offizěrow, je ßo w narańschim morju ponuriła. Mużstwa ßu po sdacżu wschě w morju ßmjercź namakałe. Ponurjena łódź bě hižo khětro stara a jena s najmjeńschich wójnskich łódźow.

* S Chikagoskeje ßwětoweje wustajenzy wo jara spodźiwnej wěży pißaja. Tam je nabożinski kongreß (sjěsd) był, to rěka shromadżisna sastupjerjow wschěch ludow, kotriż do jeneho Boha wěrja. Pschi shromadżisnje ßu ßo někotsi katholszy biskopjo a kardinalojo wobdźělili; evangelsku zyrkej tam hrabja Bernstorf a dwórski prědař Stöcker sastupowaschtaj, dale bě tam wjele żidowskich rabbinarjow, někotsi bramanojo s Jndiskeje, muhamedanojo, buddhistojo s Asiskeje a methodistojo s Jendżelskeje. Wschelake rěcże ßu ßo tam měke, też Stöcker je tam rěczał a wschitzy běchu jara pschecźelniwi. K temu dyrbimy tola prajicź, tajku khłuposcź tola ßwět hischcże widźał njeje. To je poknje amerikanski humbug. Schto dha dyrbja ßebi tucźi póhanjo s Jndiskeje a muhamedanojo, żidźi atd. myßlicź, hdyż maja tam rune prawo s kschesczijanami, a ßo jim praji: wy scże runje tak wjele każ my a wascha wěra steji na tym ßamym skhodżenku każ kschesczijanska! Schto dha chże nam potom mißionstwo bjes póhanami a żidami?! Tutu wěz njemóże woprawdże żadyn dobry kschesczijan sapschimnucź, a nam je jara spodźiwne, so je tam też tajki muż każ Stöcker schoł. S tym ßo tola jenoż wěrjaze kschesczijanske dusche sabkudża a mucża.

(Zyrkwinske powjescże hladaj w pschiłosy.)

Pschepołożenje pschedawarnje.

S tutym dowolam sebi, najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so sym dźensa swoju

kolonialtworowu, delikatessowu a zigarowu pschedawarnju

s domu czisło 38 **do domu czisło 5 na swonkownej lawskej hasy** pschepołożił.

Pschi tejle skladnosczi swój najwutrobnischi dźak praju sa wulke dowěrjenje a derjeměnjenje, kotrež je so mi se wschěch stron hacź dotal spożczowało, a proschu s dobom, mi jo dale sakhowacź.

Lubjo, so budźe, kaź dotal, tež dale s mojim prawidłom najkrucźischa sprawnosć a swědomitosć, poruczam so

W **Budyschinje**, 21. septembra 1893.

s najwjetschim poczesczowanjom

Jan Wjeńk.

Khěża na pschedań.

Masiwna khěża czo. 43 w Hórkach pola Panczizy, kotraž so wosebje k sakoženju pjekarnje abo tež kóždemu druhemu rjemjeslu pschihodźi, ma na pschedań **J. Lebsa** w Nuknizy.

Khěża na pschedań.

Dwajschosna so derje danjaza nowa khěża na Mättigowej drósy czisło 7 w Budyschinje s rjanymi suchimi pinzami a wulkej sahrodu je na pschedań. Dalsche je pola wobsedźerja tam shonicź.

W Hatku pola Minakała je **khěża** czisło 12 s tsjomi kórzami pola a luki hnydom se swobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola wobsedźerja shonicź.

W Wujezku pola Bukez je **siwnosć** czisło 33 se 17½ kórzom lezomnosce, s kotrychž 11 kórzow pschi domje leži, na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Běrny a rěpa

na tsjoch kórzach pola ma so wutoru 3. oktobra t. l. popołdnju ½3 hodź. sa hnydom hotowe pjenjesy po sahonach na pschesadźowanje pschedawacź. Hajnischi mischtr **Walde** w Wujezku.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirkeje a tež czornopisaneje Berkshirskeje rasy, kotrež so jara lohko wukormja, su pschezo po czasej pschiměrjenych niskich płaczisnach na pschedań na knjezimaj dworomaj

w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Žito

wschitkich druzinow po najnizschej płaczisnje derje schrótuje

Ernst Schmidt

w Małych Debsezach.

Kardecze

s czistych serschczow, jara trajne dźełane, poruca

H. Bertramowy syn

pschi mjasowym torhoschczu 3.

Pschisp.: **Włosanki** so po kóždej dźělbje kupuja.

Schpihele

sczěnske, sofowe a **toiletowe schpihele** wschelakich wulkosczow a se wschelakorymi wobłukami, **gardinowe žerdze,** poskoczane a worjechobrune po wschěch dołhosczach, **gardinowe rosety,** poskoczane, polěrowane a po sastarsku **wobluki** k wobrasam, **domjaze žohnowanja** w najwjetschim wubjerku poruca po najtunischich płaczisnach dobroczizemu wobkedźbowanju

Rudolph Wilhelm

na serbskej hasy 16.

Wobrasy a domjaze žohnowanja

derje a tunjo saschkleńzuje

Rudolph Wilhelm

na serbskej hasy 16.

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7.

K nasymje a symje

poruczam wulki wubjerk kaschczikateho, smužkateho a jenobarbneho **barchenta k koschlam** wschěch barbow po jara tunich płaczisnach. Hotowe **barchentowe koschle** we wschěch wulkosczach, ¾ schěroke **sukujowe tkaniny,** stary łokć po 30 np., — dwójzyschěroki **kama,** hładki, smužkaty, kaschczikaty hižo po 50 np., — **barchent k blusam** hižo po 25 np., — **katun,** jenobarbny a s małymi cźěmnymi mustrami, łokć po 30 np., — **wupjerki** módre, cźerwjene, cźerwjene smužkate a se staroněmskimi mustrami, ⅝, ⅞, ⅞, ⅞ schěroke, — **zychi,** wulki skład, łokć po 20 np., — **barchentowe rubischcza** po 25 np., — **kama-rubischcza, židźane, połidźane, wołmjane, połwołmjane, bawmjane rubischcza** po wurjadnje tunich płaczisnach.

Hotowe sklomniki po 1 mk. 50 np., — ⅝, ⅞, ⅞, ⅞ **módry płat, rubjany** a **běły płat** we wschěch schěrjach. **Czischczane schórzuchi** we wschěch wulkosczach atd.

Emil Wehrle na jerjowej hasy 7.

Kaž sym hižo pschi pschedewsaczu mojeho młyna swojim wotebjerarjam s wokolnikom wosjewił, s tutym s nowa k wjedźenju dawam, so sym s młynom tež wschě měchi, kotrež su mojemu prjedomnikej skuschale, sobu kupił.

Dokelž sym wóndano wospjet widźał a skyschał, so so moje sobu kupjene měchi, s mjenom **„E. Pfuhl, Radelwitz“** wosnamjenjene, wotedale njejsu, so so wjele bóle dale wužija, haj so su so samo s druhim mjenom wosnamjenike, s dźěla wot ludźi, pola kotrychž mi Pfuhlowy měchowy konto, kotryž je na mnje pschescheł, žadyn podłožk njeposkicźi, dha s tutym kóždeho należnje warnuju, so dale na mojim swójstwje pschepschimacź, wočakuju wjele bóle, so so mi wone skerje lěpje wróczi. Schtóž pschecźiwo temu czini, teho budu khostacź dacź; tež proschu lubych pschecźelow, so bychu mi dalsche pschestupjenja wosjewili.

W Radźanowskim młynje, 25. septembra 1893.

R. Liebe.

Rjaneho młodeho **kundroša,** 8—9 měsacznego, chzu kupicź. Poskicźenja s naspomnjenjom rasy njech so do Hodźija na póst s napismom S. S. 100 postlagernd póscźelu.

Ssuscheny połcź punt po 70 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 65 np.,

syry połcź a **sadleschczo** punt po 65 np. poruca

Otto Pětschka na žitnej hasy.

Ratarsky schulerjo móża tunju a dobru pensiju dostacź pola **A. Mißganga** na Hoschiz hasy 29 po 1 skhodźe.

Sprawnje.

Rjemjeslnik a khěžer, 30 lět stary, chze so dla wożenjenja s pschistojnej holzu, 25 hacź 34 lět starej, kotraž ma psches 3 tysaz hriwnow samożenja, sesnacź. S prawdu měnjene poskicźenja s naspomnjenjom bliższich wobstejnosczow chzyke so hacź do 15. oktobra s napismom T. Z. 140 do wudawarnje „Sserb. Nowin“ póslacź.

Palerja, wotroczkow, rólnych pohonczow, strénkow, wolazych, ratarske hospody, hródźne a służobne dźowki pyta **Heynoldowa** w skot. jehnjeczu.

Pohonczow, wotroczkow, dźowki, 1 straznika (waschtarja) pyta do dobreje służby **Krauschowa** na sadnjej bohatej hasy 6.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze **rěsnistwo** nawuknucź, móże hnydom abo posdźischo do wuczby stupicź pola rěsnikeho mischtra **Richarda Ahlemanna** na Lubijskej drósy 7.

Schtóž chze sebi **mužazu** abo **žonjazu drastu** kupicź, njesakombdź, najprjedy pschedawarnju **O. Preußa** prjedy **Kloßa** na žitnej hasy 4 wopytacź. Tam so woprawdźe derje a najtunscho kupuje. **R. L. L.**

Schtóž chze sebi **wobkleczenja** abo **swjerschniki** po měrje seschicź dacź, temu **Otu Preußa** na žitnej hasy poruczamy, kotrehož wězy derje sebja a drohe njejsu. **S. N.**

Jurij Melcher na bohatej haßy 10

kſcheſczijanſka draſtowa pſchedawarńja

porucza ßwój wulkotny ſkład

mužazeje a hólczazeje draſty

jako **ſwjerſchniki, khěžorſke mantle, jupy, wobleczenja** po najtuniſchich ale twjerdych płaczišnach.

Ssym **Sserb,** duž ßo pola mje **ßerbſki** rěczi.

Moje wobydlenje je nětko na ßukelnſkej haßy 18 po 1 ſkhodże Wotroczkow, dźowki, pohonczow, wolazych, hejtmanow, dźěłaczerſke ßwójby, ßłužobne a kuchinſke holzy ſtajnje pytam. Pſchiſtajaza žona

Schmidtowa.

Sprawna holza, kotraž chze **mlokarſtwo** nawuknucz, móže k 1. jan. do wuczby ſtupicz. Wſcho dalſche je ſhonicz w parnej mlokarni w Małych Debßezach.

Ssylneho ßłužobnika k 1. oktobrej pyta **A. Tonndorff** na Hoſchiz haßy 20.

Sskužobna holza a pěſtończa ßo k nowemu lětu pytatej na farje w Hrodźiſchczu.

Woženjeny hejtman

ſtróſby a ſpuſchczomny namaka k nowemu lětu 1894 ßłužbu na knježim dworje w **Jamnom** pola Klětneho.

Němotſi rólni pohonczojo

namakaju k nowemu lětu ßłužbu na knježim dworje w **Jamnom** pola Klětneho.

Ssylny, duſchny hólczez, kiž chze **pjekarſtwo** nawuknucz, móže hnydom do wuczby ſtupicz pola pjekarſkeho miſchtra **Bertholda** w Bukezach.

Hólczez, kiž chze **pjekarſtwo** nawuknucz, ßo pyta na ſwonkownej lawſkej haßy 6.

Pſchi potrjebnoſczi **mužazeje** a **hólczazeje draſty,** wurěſnych a wolmjanych tworow móže ßo kóždemu pſchedawarńja **Guſtava Zirnſteina** w Hodźiju poruczicz. Tam ßo woprawdże derje a tunjo kupuje.

W. H. P.

Na puczu ſ Budyſchina do Schěrachowa je Schěrachowſka poßelnicza wóndano **brěmjo,** wopſchijaze dwě blidnej pſchikrywje (dezy) ſhubika. Sprawny namakar chzyk jo ſa myto w tapißerijowych khlamach Hany Praßerez pſchi žitnych wikach wotedacz.

Delnjohórczanſki knježi młyn

porucza **pſchenczņu muku** ſnateje dobroſcze hachtl, 6¼ punta cżežki, I. druźiny 90 np., II. druźiny 75 np., III. druźiny 60 np.

Jurij Schmidt, młynk.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym

běłopiwowu korczmu

4 na hrodowſkej haßy 4

w domje knjeſa wojnarſkeho miſchtra **Haſche** ßo namakazu, 1. oktobra jako najenk pſchedewſak.

Dowěrjenje, mi w mojim prjedawſchim hoſpodarſtwje ſpožczene, proſchu, też na moje nowe pſchedewſacze pſchenjeſcz. Budu ßo prózowacz, ßo teho hódny wopokaſacz, jenož dobre jědże a picze ßwojim hoſczom podawajo.

Porjedżecz budu ßo rad pijaze

běle piwo

a **Budyſke brune, cżěſke, bayerſke piwo** a **ležak.**

S poczeſczowanjom

Handrij Miehla.

Potewrjenje cżaßnikarſtwa.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi a wſchitkim ſnatym a pſchecżelam dowolam ßebi, najpodwolniſcho k wjedźenju dacz, ſo ßym w **Budyſchinje**

na ſwonkownej lawſkej haßy 5

w domje knjeſa lotterijoweho kollektéra **Jägera**

cżaßnikarſtwo

wotewrik a ſo bohacże wuhotowany ſkład cżaßnikow wjedu.

S krucże ſprawnym a po móžnoſczi tunim poßkuženjom budu ßo prózowacz, ßebi ſpokojnoſcz wotebjerarjow dobycz.

Wo dobroczźiwe podpjeranje mojeho pſchedewſacża proſcho, poruczam ßo

ſ poczeſczowanjom

Kurt Jencz, cżaßnikar.

Porjedżenje ßo ſ rukowanjom derje a tunjo wuwjedże.

Pſchepoloženje brodutruharńje.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo je moja **brodutruharnja** a **włožytſiharńja** wot nětka na **rózku hoſpitalſkeje** a **rózoweje haßy** w domje knjeſa **Rychtarja.**

S poczeſczowanjom

A. Herold.

Wotroczkow a dźowki k nowemu lětu 1894 a dójki ſtajnje pyta **Sauerka** na ſwonkownej lawſkej dróſy 21.

Wróczenje czeſcze.

Skſchiwdźaze ßłowa, ſ kotrymiž ßym 8. ſept. žiwnoſczerjej **Janej Schwurakej** w Klukſchu na jeho ſkſchiwdźenje wotmolwik, ſ tutym, pola ſměrza ßo ſ nim ſjednawſchi, wróczo hjeru.

A. Rjeczka w Klukſchu.

Palma dźaka

na row

Pětra Krala,

gmejnſkeho pſchedſtejiczerja w Hlinje, wot tamniſchich ßobuſtawow gmejnſkeje rady poßwjeczena.

Srudoba a žarowanje
Naſchu wjeß nětk potrjechi,
Hdyž pſches ßmjercz bu wotwołany
Pſchedſtejiczeŕ bjes nami.
Jara njerad jeho my
Shubili wſchak tola ßmy.
Lět je jedyn a tſizeczi
Wón naſch pſchedſtejiczeŕ bywk,
A bě žebi ſawěſczi
Dowěrjenje wſchitkich dobyk,
Sswěru je wón ſtajnje naß
Saſtupik też kóždy cżaß.
Wjeßny rychtaŕ też wón běſche
A prjódkſtejeŕ zyrkwiny.
So by wſcho, to ſtajnje chzyſche,
Wuwjedło ßo najlepje;
Tón Knjes pak joh' wotwoła
A jom' ſa to myto da.
Poruczņik wjazorych dźěczi
Wón też ſtajnje byk tu je,
Wone wſchitke na tym ßwěczi
Ssu joh' njerad ſhubile,
Kaž ſa ßwoje, ſtaraſche
Też ßo ſa nje wobſtajnje.
Pſchi tym domjazeho ſboża
Wſchak też njebě žadny tu,
Pola jeho khoroloża
Jeho dźowzy ſtejeſchtej,
A też ßmérna mandźelſka
Sa nim hlada ſtyſkniwa.
Jeho khoroſcz njebě dołha,
Jenož tydźeń trala je,
Dha tón Knjes joh' domoj ſwoła
A ſe ßmjerczu wotwjedże,
Wcżera bě dwě njedźeli,
So njej' wjaz bjes žiwymi.
Wón 'ſchcże njebě jara ſtary,
Schtyri a ſchěſcz dźeßacz lět,
Schtó by myßlik, ſo te mary
Jemu hižo ſtaja něŕ,
Wſchak we dobrej ſtrowoſczi
Hewak byk je bjes nami.
Duž měj dźak ſ tej dobrej nozu,
Měj dźak też 'ſchcże vo ßmjerczi,
Haj, měj dźak ſa wſchitku prózu,
Kotruž na naß naloži,
Jeſuß ßwěrnoſcz ſaruna,
Tebi ſbóžnoſcz ſ hnady da.

F., g. p.

Wutrobny dźak.

Sa luboſczíwe dźělbracże pſchi wumrjeczu a khowanju naſcheho droheho njeboczicżkeho knjeſa

Auguſta Seifrydta

w **Drobach,**

woßebje Minakarſkemu wojerſkemu towarſtwu ſa wjeleliczbne pſchewodźenje k poßlednjemu ſtatokej ßo najwutrobniſchi dźak praji. Bóh chzyk wſchitkim wopokaſanu luboſcz w bohatej měrje ſarunacz.

Srudźeni ſawoſtajeni.

K temu cżißlu jena pſchiloha.

Pschiloha k czißlu 39 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. septembra 1893.

Jésdny plan želesnizow wot 1. oktobra 1893.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza .	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rychbacha .	11,48	—	—	5,5	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija . .	12,37	2,14	—	5,25	8,48	11,37	2,30	3,16	5,6	7,42	—
Budyschina .	1,27	2,38	3,57	5,59	9,24	12,16	2,54	3,52	5,42	8,18	9,22
Biskopiz . .	—	—	4,28	6,35	10,1	12,54	—	4,29	6,18	8,54	10,6
				1-4.		1-4.					
Arnsdorfa .	—	—	4,50	6,59	10,25	1,18	—	4,53	—	9,19	—
Radeberga .	—	—	5,1	7,8	10,34	1,27	—	—	6,48	9,28	10,34
Do Draždżan .	—	3,40	5,29	7,30	11,0	1,53	3,57	5,22	7,11	9,51	10,58

S Lubija jenož wschědne dny rano 6,46 do Budyschina 7,34 (3. kl.).

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždżan .	—	6,16	9,5	10,30	12,30	3,25	5,20	7,17	9,12	11,45	12,57
Radeberga .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa .	—	6,53	9,42	—	1,7	4,0	5,57	7,52	9,49	12,31	—
					1-3.						
Biskopiz . .	—	7,21	10,9	—	1,30	4,24	6,22	8,24	10,14	12,56	—
Budyschina .	5,14	7,57	10,45	11,33	2,1	4,57	6,55	8,52	10,46	1,24	2,3
Lubija . .	6,35	8,38	11,26	11,57	2,38	5,32	7,33	—	11,24	—	2,28
Rychbacha .	7,6	8,55	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,19	12,4	12,22	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,38	10,45	1,19*	2,2	4,55	8,25
Dźěžnikez	5,19	7,53	10,55	1,32*	2,12	5,5	8,34
Budestez	5,26	8,6	11,3	1,42*	2,20	5,13	8,42
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,26	5,19	8,48
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,28	8,56

* Jésdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,2	8,47	11,42	—	3,5	5,47	9,22
Roswodez	6,13	8,55	11,50	—	3,16	5,58	9,31
Budestez	6,23	9,1	11,56	12,42*	3,24	6,8	9,37
Dźěžnikez	6,34	9,9	12,4	12,52*	3,35	6,19	9,45
Do Budyschina	6,45	9,17	12,12	1,4*	3,46	6,30	9,53

* Jésdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina 6,51 10,47 5,0 8,57
Židowa 7,2 10,58 5,11 9,8
Maleho Wjelkowa 7,10 11,7 5,22 9,16
Radworja 7,22 11,21 5,37 9,28
Kaßowa 7,29 11,31 5,44 9,35
Njeßwaczidła 7,39 11,42 5,56 9,45
Scheschowa 7,47 11,50 6,4 9,53
Do Rakez 7,55 11,58 6,12 10,1

S Rakez do Budyschina.

S Rakez 5,31 8,10 12,34 6,54
Scheschowa 5,40 8,19 12,43 7,3
Njeßwaczidła 5,50 8,27 12,52 7,13
Kaßowa 6,0 8,37 1,5 7,27
Radworja 6,9 8,44 1,14 7,35
Mal. Wjelkowa 6,23 8,56 1,28 7,48
Židowa 6,31 9,4 1,36 7,56
Do Budyschina 6,41 9,14 1,46 8,6

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budestez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,41
Wbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliz	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,57
Kumwalda	6,48	11,38	2,5*	5,44	10,2
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12*	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18*	5,57	

* Jésdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6*	2,33	8,1
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13*	2,40	8,8
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,51	8,15
Kebliz	5,7	8,38	12,26*	2,59	8,21
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	3,3	8,25
Do Budestez	5,22	8,53	12,41*	3,14	8,36

* Jésdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,3	8,48	12,8	3,58	8,48
Polcźnizy	6,27	9,12	12,32	4,22	9,14
Großröhrsdorfa	6,36	9,22	12,42	4,32	9,25
Do Arnsdorfa	6,47	9,34	12,54	4,44	9,36

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,16	10,31	1,24	5,58	9,55
Großröhrsdorfa	7,32	10,45	1,39	6,11	10,9
Polcźnizy	7,41	10,54	1,48	6,19	10,18
Do Kamjenza	7,59	11,12	2,7	6,37	10,36

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farař dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Hendrich Bernhard Käſtner, ratarski inspektor w Elendźe pola Dippoldiswaldy, ſ Pawlinu Berthu Gramatkez na Židowje. — Korla August Kschižank, žiwnoscźeŕ w Jeńkezach, ſ Hanu Marju Weickertez w Boschezach.

W **Katholskej zyrkwi:** Jakub Měrczink, krawski mischtr a swońk w Baczonju, ſ Marju Theresiju Josefinu Marischez. — Korla Heinrich Vogt, krawc, ſ Margarethu Theresiju Hanu Kleiberez.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Lejna Marja, Pětra Augusta Böhmera, hospodarskeho pomoznika w Brěsowje, dź. — Emma Marja Gertruda, Louisa Bernharda Pawola Jurscha, rěsnika na Židowje, dź. — Selma, Jana Gottholda Hohlfelda, kublerja w Torońzy, dź. — Hermann Ota, Korle Jaromira Nowaka, murjerja na Židowje, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 24. septembra: Augusta Lejna, Ernsta Bohuwěra Glätty, dźělaczerja w Ratarjezach, dź., 4 měßazy 6 dnjow. — Hana Khrystiana Mlynkez, njebo Jana Augusta Bjenscha, khěžerja a bywscheho pjekarskeho mischtra na Židowje, wudowa, 71 lět 4 měßazy 5 dnjow.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1721 měchow.	W Budyschinje 23. septembra 1893 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 28. septembra 1893 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pschenża . . . . . běla	7	94	8	24	7	65	8	24
" . . . . . žołta	7	35	7	65	7	35	7	94
Rožka	6	50	6	56	6	25	6	56
Jeczmjeń	7	—	7	57	6	67	7	33
Wowß . . . . . 50 kilogr.	8	—	8	30	7	80	8	10
Hrech	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	50	18	—	15	—	16	—
Běrny	1	90	2	20	1	60	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	60	1	90	2	30
Pschenczna muka 50 " . . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	50	6	—	5	—	5	50
Sslóma . . 600 " . . .	28	—	30	—	27	—	30	—
Prošata 670 schtuk, schtuka . .	6	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	75	5	50	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běla) po 170 puntach 13 hr. 49 np. hacž 14 hr. — np., žołta 12 hr. 49 np. hacž 13 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 40 np. hacž 10 hr. 49 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běla) wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 65 np., rožka wot 6 hr. 38 np. hacž 6 hr. 56 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np.

Draždżanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. druźiny 60—65 hr., 2. druźiny 55—58. 3. druźiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—65 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—62 np, po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 29. septembra: Pomróczene.

Fotografowańnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na ßerbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitosćze: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoscźi **visitneje kharty** placźa 12 schtuk 6 mk., też pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowańnja wotewrjena.

Korjenjowy wolij,
koruschki,
safran
k pjeczenju tykanzow
porucza
hrodowska haptyka.

Emaillěrowane
blachowe ßudobja
jako:
rólowe hornzy,
warjaki,
hornzowe wěka,
ponowje,
tyhle,
mlokowe karany,
khofejowe kany,
khofejowe schalki,
wanje,
wódne kany,
bowy,
wódne karany,
myjniki,
mydłowe nopaschki
atd. atd.,
zyłu potrjebu k myczu
poruczataj w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach
A. & W. Neuhahn
4 na ßerbskej haßy 4.

Tunje
zigary
kupowanske żórło sa saßopschedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk. porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucza ßyry a paleny
khofej
w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobroscżi po najtunischich płaczisnach.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow ßo poměrnje nižsche płaczisny wobliczo.

Khofej
ßyry a paleny w dobrych a najlěpschich druźinach poruczataj jara płaczisny hódno
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Adolf Rämsch w Budyschinje
pschi butrowych wikach
porucza ßwojim cześcżenym wotebjerarjam:
jerje, ſ lěta 1892, nowe wulke tuczne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
syrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,
dale poruczam ßwoje snate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacż 75 np., teho runja **naturſku khimjelczku** liter po 40 np.
— Moja pschedawarnja wot lěta 1868 wobsteji. —

Julius Höhme,
sastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy
w Riesy nad Łobjom
porucza na **najlěpje** dźěłane
lokomobile a parne mlócżaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomlócżaze maschiny, ſ gópelom a paru ßo cżěrjaze,
jenopschežne mlócżaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne mlócżaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostlócżaze a **běrny rosrißaze maschiny,**
rěsaki sa berny a rěpu, czischczaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, mloczinki,
viktoria-separatory, ſ ruku a maschinu ßo cżěrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **trièry** najlěpscheje konstrukzije,
mlynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
kuczne bróny, ßamßne dźěło, sakónjzy schkitowany systém, kotreż móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych brónow** pscheměnicż, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla płaczenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Spěwarske knihi
ßerbske a **němske** w najnowschich jara woßebnych swjaskach po najtunischich płaczisnach porucza
Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis
twarjerńja maschinow a porjedźerńja
na Draždżanskej drózy 2 w Budyschinje
porucza ßo
k twarjenju **ratarskich maschinow** a k jich **porjedźenju, kowarskich dujakow** (měchow) we wschěch wulkoscżach, **piwarnskich** a **mlynskich maschinow, elevatorow sa kamjeń, zyhel, lód, wuhlo** atd., **transmißijow, zentesimalnych mostowych wahow, wschěch porjedźenjow** a k **dźěłanju maschinow wschelakeje druźiny** po tunich płaczisnach a dobrym wuwjedźenju.

Franz Marschner
czaßnikaŕ w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczizwemu wobkedźbowanju porucza.

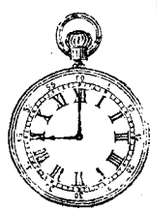

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Wschimpomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Kawkrajaze maschiny
po **15 mk.**
porucza **B. Fischer na żitnej haßy.**

Najlěpschu margarinsku butru,
derje ßłodżazu, porucza
Pawol Hofmann
na rózku ßerbskeje a schulerſk. haßy.

Najlěpschu Dürrenbergsku
warnu a skótnu ßol
w měchach a wuwoženu porucza tunjo **Pawol Hofmann** na rózku ßerbskeje a schulerſkeje haßy.

A. & W. Neuhahn
4 na ßerbskej haßy 4
porucza
wurěsane drjewjane twory,
domjaze żohnowanja,
fotografijowe wobluki,
schpihele,
gardinowe rosety,
schpihelowe rosety,
gardinowe rjeczasy,
drastowe lejsty,
wokunowe pschedstajaki,
listowe kascheziki,
pjerjowe wjechle,
tepichowe khoschcża,
wukleparje,
drastowe schczěcże,
ßwětlaze schczěcże
atd. atd.,
mjetlizy,
mjeczawki,
rjedźeńske schczěcże
adt. atd.
A. & W. Neuhahn
4 na ßerbskej haßy 4.

Durſthoffske ßuche droždże
porucza
A. Biesold, pjekarſki mischtr
na bohatej haßy.

Pawol Giebner
na bohatej haßy cżißło 18,
ſ nutskhodom na theaterskej haßy,
porucza ßwoju
winarńju
ſ winownju a ßnědarńju.
Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a też w cżwizach rosescżelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě druźiny **cżerwjeneho** a **běleho wina.**
Kóżdy móże ßo na to spuschczecż, so pola Giebnera cżiste woprawne wino dostanje, kotreż derje tyje a kotreż je ſtrowoscżi spomožne.

Winski cžrijowy ſklad! — Nowy wotewrjeny!

Sſwojim cžeſcženym wotebjerarjam a wobydlerjam **Budyſchina a wokolnoſcže** najpodwolniſcho k wjedženju dawam, ſo ßym wot dženßa ßwoje khlamy na

bohatu haßu 10

do domu knjeſa klampnarſkeho miſchtra **Scholtyj pódla pósta** pſchepołożił.

Budu ßo ßwěru prózowacž, ßwojim cžeſcženym wotebjerarjam kaž hacž dotal derje a tunjo poßłużecž a proſchu ja, ſ dowěrjenjom, mi hacž dotal ſpožcženym, mje tež dale pocžeſcžicž.

Moje płacžiſny ßu **jara tunje, ale twjerde,** a budže ßo kóždy wo tunjoſcži mojich tworow pſchi kupjenju pſcheßwědcžicž.

Hermann Friſch.

Moja pſchedawarnja na ßerbſkej haßy 7 hacž na dalſche wotewrjena woſtanje a pſchedawam ja tam nasad ſtajene twory po nutskupowanſkej płacžiſnje.

Khlamy ßu tunjo na pſchenajecže.

Lakěrowane blachowe a grocžane twory
jako:
zokrowe a khofejowe tyſy,
khlěbowe kſchiňki,
pokrutowe tyſy
ſa džěcži,
khofejowe karany,
bowy,
cžwiczki,
myjniki,
wódne karany,
ruczne karany,
petrolejowe kany,
krjepjawy
k krjepjenju kwětkow,
liſtowe kaſchcžiki,
pjenježne korbiki,
ßnědanſke korbiki,
nožowe korbiki,
ßmjecžowe łopatki
pola
A. & W. Neuhahna
4 na ßerbſkej haßy 4.

Pſchedawanje a porjedženje
wſchěch druzinow
cžaßnikow.
Płacžiſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcže.
Gustav Mager,
cžaßnikar
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Jerje, rjane wulke ryby po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po tym hacž ßu hódne, zyła tuna najlěpſcheho ſnamjenja po 35 mk.,
rajß, wubjernu tworu, wulkoſornatu punt po 15 a 16 np., po wałach po 13—14 np.,
ff. **amerikanſki petrolej,** wuważeny po 11 np., w cžwizy po 10½ np.,
najlěpſchi kßěžorowy wolij, wuważeny po 17 np., w cžwizy po 16 np.,
ff. **amerikanſki rjepikaty tobak** punt po 32 np., kaž tež **wſchě druhe ßo wjedžaze twory**
pſchi ſprawnym a tunim poßłużenju porucža najſtarſcha pſchedawarnja kolonialnych tworow, w lěcže 1864 ſałożena,
Korle Noacka na žitnej haßy 10.

Fotografowarnja
E. Zeutzſchela w Budyſchinje
36 na ſwonkownej lawſkej haßy 36
porucža ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobraſow, tablowow, tež ſ wonka doma ſa **towarſtwa** a ſchule w kóždej wulkoſcži pſchi **najlěpſchim wuwjedženju** po najtuniſchich płacžiſnach.
Viſitna wulkoſcž hižo po 3 mk. ½ duz. a po 6 mk. zyły duzent.
Powjetſchenje po kóždym wobrazu hacž do žiwjenſkeje wulkoſcže.
Fotografowarnja po 1 ſkhodže wſchědnje wotewrjena.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, něſczowe rěbliki, khachlowe durčžka, tſěſchne wokna, twarſke hoſdže
porucža tunjo
Paul Walther.

Kmótſiſtwa
namakaju duſchny pſchihódny pſchebytk, dobru hoſpodu a pſcheczelne poßłużenje,
wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khofeja, ſchokolady, kakaoa, punſcha, groga, hrěteho wina,** likěra a wulki wubjerk **ßłódnych konditorſkich tworow**
w konditorni a khofejowni
Alwina Schradera
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Blidowe nože a widliczki,
jědžne, khofejowe a džěcžaze łžizy,
kuchinſke nože,
ßłonki
ſ drjewa a kamjeniny,
mucžnizy
ſ drjewa a kamjeniny,
kamorczki k koruſchkam,
etažery k koruſchkam,
menaže,
ſ brittania-naſtawkom a ſ drjewjanym naſtawkom, 2, 3 a 5 dželate,
pópjerjowe młyny,
drjewjane tablety,
chineſiſke tablety,
blachowe tablety
atd. atd.
poruczataj
A.&W. Neuhahn
4 na ßerbſkej haßy 4.

Najlěpſchi lany wolij
ſ kralowſkeho dwórſkeho młyna w Plauenje je ſaßo doſchoł.
A. E. Soba na Židowje.

Wschědne czerstwe **parjene kolbaski** a **czopku kobolkowu kolbaßu** punt po 60 np., **běku** a **dobru kolbaßu** punt po 60 np., **metowu kolbaßu** punt po 80 np., **ßuscheny polcž** punt po 70 np., **schmalz** punt po 70 np., **ßadko** punt po 65 np., **kolbaßowy schmalz** punt po 50 np. porucza

A. Eißler

pschi mjaßowych jědkach a na kamjeńtnej haßy.

Sstódkoßmjetanowu margarinu,

najlěpschu, kotraž ßo namaka,

Winski

ßwinjazy schmalz, czerstwy lany wolij

poručataj

Ginzel a Ritscher.

Stwjelzaty rjepikaty tobak, krany rjepikaty tobak, Khoczebuski portoriko, Waßungski rolkaty tobak, sbytk Brotterodskeho brazlowego tobaka

punt po 40 np.,

tobak k žwanju

poručataj

Ginzel a Ritscher.

Prósdne měchi

něktore sta schtuk

pschedawataj tunjo

Ginzel a Ritscher.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Khosej

w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróschich druzinach porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary

jara bobre a tunje, po jenotliwym kaž po zylijnach saßopschedawarjam porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Spinatowe ßymjo, rabinskowe ßymjo, kwětkowe zyble

wschěch druzinow

kupujecze tuńscho hacž pola sahrodnika jenož pola

Gottharda Behrendsa

w Budyschinje na bohatej haßy.

Czitajcze sczěhowaze:

Hdyž chcecze pjenjesy lutowacź, potajkim tunjo kupowacź, potom ßebi kupcze ßwoje **dezimalne wahi, butrowe wahi, hospodarske wahi,** abo **warne hornzy, pónoje, tyhele,** abo **noże** a **widliczki, kopoły, kopacze, ßynowe** a **ßnojowe widka, grat** wschelakeje druziny, abo **żelesne regulěrowanske, warne** a **kanonske khachle, schruby, hosdże, pikki, rjeczasy, samki** jenož w żelesowej pschedawarni

Gottharda Behrendsa prjedy **C. A. Mickana** w Budyschinje na bohatej haßy 29.

Najwjetscha kscheszijanska

drastowa pschedawarnja

Oty Preußa

prjedy **C. F. Kloßa** **na žitnej haßy 4**

sa symski czaß wulku dźělbu

mužazych a **hólczazych jupow, swjerschnikow, havelokow, khěžorskich mantlow** a **wobleczenjow,**

dale:

žonjaze a holczaze mantle, plyschowe a **ßuknjane pjesle** a **trikotowe taille**

we wschěch nowoszach po woprawdze ßměschnje tunich płaczisnach na pschedawanje pschinjeße.

Amerikanski najlěpschi petrolej

nětko punt po 11 np., po zylisnach po 10½ np.,

khěžorski wolij nětko punt po 17. np., po zylisnach 16 np.,

porucza **Carl Noack** na žitnej haßy 10,

jena s najstarschich pschedawarnjow tu, salożena 1864.

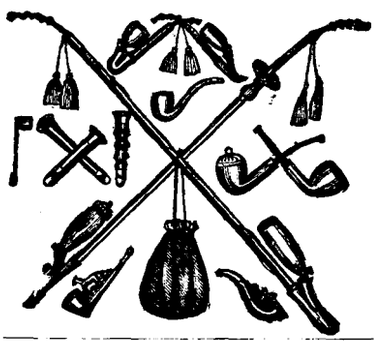

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodzenju

w najwjetschim wubjerku

porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtunische žórto sa saßopschedawarjow. — Wuporjedzenje w mojej dźěłarni.

W wudawarni „Serbskich Nowin" ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khěrlusche a spěwy Větra Mlónka.

Dezimalne wahi, hospodarske wahi, butrowe wahi

kupujecze najtuńscho pola

Gottharda Behrendsa na bohatej haßy 29.

Chcecze-li pjenjesy lutowacź, dha kupujecze najtuńscho

żelesne khachle, warne hornzy, pónoje, korta, wódne pónoje

pschezo jenož pola

Gottharda Behrendsa na bohatej haßy 29.

Chcecze **rjemjeßlniski grat** kupicź?

Dha pschińdźcze jenož k **Gotthardej Behrendsej** w Budyschinje na bohatej haßy czißko 29.

Ssuscheny polcž

punt po 68 np., pschi wotewsaczu 5 puntow punt po 65 np. porucza

rěsnik **Müller**

pschi lawskim tórmje.

Pschenczny muku, pizny gris, wotruby, maißowy schrót

porucza tunjo **J. A. Hejda** **w Brěsowje.**

Dobry krany

rjepikaty tobak

punt po 30 np.,

nowe **polne jerje** po 4, 5 a 6 np.

porucza **Carl Noack**

na žitnej haßy.

[redacted]

Mužaze

krawaty

w jara wulkim wubjerku po najtuńschich płaczisnach porucza

A. Tschentscher

na bohatej haßy 18.

[redacted]

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny

k naczinjenju pschenży poručataj tunjo

Strauch & Kolde

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe kłamy k słotemu worku.

Stare żeleso

hadreschcza, koscze, papjeru atd. kupuje po kóždej dźělbje

A. Poppe

na Mužakowskej dróhy 4.

Howjase a czelaze koże

kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi serbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Jabluka,

też tschaßene, ale **srake** kupuje po kóždej dźělbje sa hotowe pjenjesy

hornjołużiska ßadtkóczerńja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki

w Budyschinje

pschi kralowskim walu czißko 10.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 40. **Sobotu 7. oktobra 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W Schwedskej hromadze se schwedskim kralom Oskarom połnózne jelenje honiwschi je ßo khěžor Wylem njedźelu saßo do Němzow wrócźił.

— Sakski kral Albert je sańdźeny tydźeń ſ bayerskim prynzom Leopoldom a toskanskim wulkowójwodu pola Mürzstega w Schtyrskej na honćwu khodźił.

— Ważne, skete ßkowa to běchu, ſ kotrymiž je sakski kultußowy minister se Seydewitz evangelski schulski kongreß w Draždźanach powitał. Knjes minister wusběhowasche, so dyrbi nabožina se ßrjedźischćom wuczby w ludowych schulach bycź. Nabožinske wocźehnjenje dyrbi zyku wuczbu pschecźahacź, pschehrěwacź a posběhacź. So pak by ßo to stako, k temu trjebamy pschede wschěm nabožinsku wuczbu. Teho dla ju tak wyßoko ważimy, teho dla widźimy w njej wulku drohotnosćź, kotruž nochzemy pokhwilnych měnjenjow dla puschćicź, ale kotruž chzemy se wschej mozu ludowej schuli sdźerźecź. W smyßle tychle nahladow ßo schulski kongreß sa to wupraji, so je konfeßionalna schula jenicźzy pschisprawna a se wschěmi mozami sakitujomna schulska druźina. Kongreß je potom hischcze krocźel dale schoł; na nim je ßo wospjet prajiło, so dyrbi ßo konfeßionalny charakter niz jenoź ludowej, ale teź wyschschim schulam sakhowacź.

— Němski khěžorstwowy ßejm ßo hakle kónz novembra swoła. Duź žanych myßlow na to njeje, so mohł ßo wón do noweho lěta wo nowych dawkach trochu rossßudźicź. Bjes tym ßo po zykych Němzach tobakarjo pschecźiwo wyschschemu dawkej na tobak hibaja. Khěžorstwowemu ßejmej ßo wjele stow protestow pschecźiwo powyschenju tobakoweho dawka pschipóscźele. Teho runja ßo teź winizarjo pscheď położenjom dawka na wino wobaraja. Němske winizarstwo ßo pjecźa do zyła snicźi, jeli so ßo ſ dawkami pocźeźi.

— Jednanja wo nowym němsko-ruskim wikowanskim wucźinjenju ßu ßo pońdźelu pod pschedßydstwom němskeho wotpóßłanza, ßwobodneho knjesa ſ Thielemanna, sapocźałe. Wuradźenja ßo w franzowskej rěcźi wjedu, duź je jednanje trochu wobcźeźne. S ruskich wotpóßłanzow je jenoź jedyn jenicźki němskeje rěcźe mózny. Wuhlady na dozpicźe wikowanskeho wucźinjenja ßu jara njewěste; pschetoź na žanej stronje žanych konzeßijow cźinicź nochzedźa.

— Wo strowosćźi wjerćha Bismarka „Rudolstadtske nowiny“ pißaju, so Bismarkowe cźełne mozy drje pomaku, ale stajnje wotebjeraju. Najſkerje wón Kissingske kupjele, w kotrychž wón nětkole pschebywa, žiwy wjazy njewopuschćźi. Dale ßu jene Winske nowiny ſ Kissingena powjesćź dostałe, so je wobliczo wjerćha Bismarka wopanjene, a so je wón kamorny schědźiwz. Wóndano ßo wón w wosu wokoło wożesche. Hdyž wón do wosa stupi, khěžne wrota samknjene wostanu, so bychu ludźo njewidźeli, ſ kajkim napinanjom wón do wosa stupa. Wón ſ lěwej ruku strowi, prawu wón sběhnucź njemóże. Nětkole jemu móżno njeje, ßwoje mjeno pißacź, ſ cźehoż hudaja, so je powjedanje tola wěrne, po kotrymž je jeho Boża ruczka sajała. Jěsćź ßo jemu do zyła nochze; wón, kiž bě, kaž je snaty, ßylny jěźk, ßo najwjazy jěźow njedótknje. Wo tym, hdy wjerch domoj pojěźe, niczo snate njeje; to móże ßo bórsy stacź, tola teź njedźele dołho wotstorkacź. Bismark ßo pucźowanja boji, dokelž ßo strachuje, so ßo ſ tym jeho cźerpjenje pohórschi. Wón ßebi brodu roscź da, dokelž je jemu truhanje ſ zusej pomozu wobcźeźne a dokelž ßo ßam truhacź njemóże. — Napschecźiwo tutym powjesćźam ßo pische, so ßo Bismark ßobotu popołdnju ſ Kissingena na dompucź nastaji.

— Dołho doscź pschezo ſ nowa wospjetowane žadanje, so ma ßo njewinowacźe saßudźenym pjenjeźne sarunanje sa wucźerpjene khostanje pschiswolicź, ßnadź ßo nětko skónczńje wuwjedźe. Pruske justizne ministerstwo a khěžorstwowy justizny hamt wo tej należnosćźi wuradźujetaj, so by ßo wona posdźischo khěžorstwowemu ßejmej pschedpokoźiła. S dobom budźe ßo khěžorstwowemu ßejmej sakońske pscheměnjenje namjetowacź, po kotrymž budźe dowolene, pschecźiwo wußudam khostanskeje komory ßo powołacź. Po nětcźischim sakonju tón, kotrehoż je khostanska komora saßudźiła, pola žaneje druheje instanzy pschecźiwo tutemu wußudej pomoz pytacź njemóże.

— Oldenburgscy sozialdemokratojo ßu ßo pschi njedawnych prěnjotnych wólbach do krajneho ßejma prěni krócź wobdźělili a pschi tym khětry wuspěch dozpili. Lista sozialdemokratiskich wólbnych mužow je w wjele wobydlenych pschedměstach pruskeho wójnskeho pschistawa Wilhelmshafena, Bonta, Heppensa a Neuend wjetschinu měła. Duź ßo sda wěste bycź, so ßo sa tutón wólbny wokrjeß sozialdemokratiski krajny sapóßłanz wuswoli.

Awstrija. Sjawny list, wot młodych Cźechow w nastupanju położenja wobłehnjenstwa na Prahu wudaty, je ßo do sjawnosćźe dał. Wón je w jenej Lipscźanskej cźischcźerni cźischcźany. W nim ßo woßebje wusběhuje, so ßu ßo wótcźinske sacźucźa cźěskeho luda franiše, dokelž je knjeźerstwo sakasako, wopon krajow cźěskeje króny trjebacź, a dokelž wone njeje dowoliło, na tamny dźeń ßwjedźeńszy spominacź, na kotrymž je awstriski khěžor ßlubił, ßo sa cźěskeho krala krónowacź dacź. Młodocźěszy sapóßłanzy ßlubja, so chzedźa ſ wutrajnosćźu prózowanja wo dostacźe cźěskeho statneho prawa sastupowacź, to rěka, so chzedźa sa to skutkowacź, so by ßo awstriski khěžor sa cźěskeho krala krónowacź dał a ſ tym Cźechan te ßame prawa spożcźił, kotreż ßu ßebi Wuherjo (Madźarojo) wudobyli. Knjeźerstwo je młodocźěski sjawny list hnydom konfiszěrowało.

— Sa noweho Morawskeho naměstnika je khěžor barona Spens-Bodena pomjenował. Tutón je prjedy dołhe lěta se sastojnikom w Cźechach był. Cźěske nowiny pißaja, so je wón jako tajki wospjet ßwoje pschesßwědczenje wuprajił, so dyrbi w Cźechach kóždy sastojnik cźěski a němski rěcźeć móz. To je runje ta wěz, wo kotruž ßo nětkole hižo Cźesca a Němzy dwě lěcźe dołho bjes ßobu wadźa.

— W Wuherskej chzedźa zivilske mandźelstwo sawjescź. Knjeźerstwo sakońsći nacźisk, na to ßo pocźahowazy, w bliźschim cźaßu ßejmej pschedpokoźi.

— Městopschedßyda wuherskeho ßejma, Bokros, je, ßo ſ dźěru jeneho jěsdźazeho stoka dele cźißnuwschi, ßebi ßam žiwjenje wsał. Prozeß, kotryž jena baronka pschecźiwo njemu wjedźesche a kotryž ßo poßlednje dny sa njeho na kschiwe wobrocźesche, je ſ pschicźinu jeho ßamomordarstwa był. Baronka Bokrosa winowasche, so bě jako jejny něhbuschi prawisnik wjetschu sumu pjenjes, jej ßluschazu, ßam sa ßo wobkhował.

Franzowska. Bjes Franzowskej a Siamskej je ßo měr scźinił. Siamska je ßo do zyła podcźißka a nětkole wjele wjazy njeje, hacź vasalski stat franzowskeje republiki. Wona je wschón kraj na lěwizy rěki Mekonga a teho runja wschě rěcźne kupy Franzowsam wotstupiła. Siamska njeßmě žane wobtwjerdźene města abo wojerske kolonije Battombanyskej a Angkorskej provinzy měcź. Po tychle postajenjach Jendźelska zyku samožnosćź w Siamskej shubi.

Schpaniska. Nadpadnika Pallasa, kiž je sa marschalom Martinezom Campasom dwě bombje ſ mordarskim wotpohladom cźißnuł,

ßu ßobotu wotßudźili. Pschesßłyschenje bě krótke. „Wasche mjeno?" — „Pallas." — „Wascha staroba?" — „Jedynatfizeczi lět." — „Wasche bydlischczo?" — „Sanz." — Na to ßo wobstórźba czitasche. Pschi kóždej ßadże wobskorżeny na snamjo pschihłoßowanja ſ hłowu kiwnu. W wobskórźbje ßo praji, so je Pallas na dnju njeskutka rano w hoscżenzu jědł a potom na horn Monjuch schoł, hdyż je kónz meje dwě bombje skhował, kotrejż bě wot ßwojeho pschecżela Italijana Moncinia, bjes tym semrěteho, dostał. Bombje je do rubischka swjasał, jej pod ßwój khabat skhował a ßebi pschihódne městno pschi nimomarschěrowanju wójska shladał. Dalsche je snate. Wón żanych ßobuwinikow měł njeje a njeje k żanemu towarstwu pschißłuschał. Statny sastupjeř, wyschk Navarro, po krótkej rěczi na podkożku wojerskeho sakonja żadasche, so bychu Pallasa — wón je reserwist — k ßmjercźi saßudźili. Po tychle ßkowach Pallas ſ ramjenjomaj scżeże, pohlada sazpiwajo na offizěrow, ßwojich ßudnikow, a jim ſ pjascżu pohrosy. Na pohroženje, so jeho wuwjedu, ßo wón saßmja. Na to statny sakitał rěczeše a jako polózazu wobstejnoscź wón sańdźenoscź a ducharoshorjenoscź wobskorżeneho wusběhowasche. „Macże mje sa błasna?" wobskorżeny hněwnje sawoła. — „Mjelczcże!" jemu ßudowy pschedßyda pschiwoła. — „Ja pak njejßym błasn", Pallas snapschecźiwi. „Hidźu marschała a wobżaruju ſ zyłej wutrobu, so jeho trjechił njejßym. Wocżakuju ßmjercź, schto mi na żiwjenju saleži. Sazpiwam waß wschitkich." Pschedßydźazy general praji: „Ssudźenje je skónczene. Wotwjedźcże wobskorżeneho!" Pallas na pschedßydu sazpiwajo pohladawschi ßo ſ měrom wotwjesc̀ da. Ssud zyku hodźinu wuradźowasche, potom bubony saklinczachu a wußud ßo wosjewi: „Ssmjercź ſ próchom a wołojom!"

Rußowska. Ruske knjeżerstwo ma mypßle, 50,000 Grichow w wschelakich stronach brjoha Czorneho morja saßydlicź. Ruszy maja mało pschikhilnoscże k żiwjenju na morju, pod czimż ruske wikowanje cżeżko schkoduje. Duż chze knjeżerstwo spytacź, pschibrjóżne krajiny Czorneho morja bjes Grichow rosdźělicź, kotsiż ßu snacźi jako wustojni kóźnizy a pschekłepani pschekupzy.

— Ruske knjeżerstwo je płaczisny sa wożenje żita po statnych żelesnizach do Awstriskeje, Italskeje, Schwizy a Franzowskeje wo 15 prozentow poniżiko.

Amerika. W sjenoczenych statach połnózneje Ameriki nětkole dźěło jara hubjenje dże. Boja ßo, so w symje revoluzija wudyri, jeli so ßo wobstejnoscże njepołěpscha. Pokoja dźěłaczerjow po dróhach běha, a druha pokoja jenoż tsi abo schtyri dny sa tydźeń dźěła. Dźěłaczerske swjaski chzedża pok milijona dźěłaczerjow bjes dźěła do hłowneho města Washingtona póßłacź a ßo jim tam psched parlament sestupacź dacź, so by ßo knjeżerstwu powschitkowne hubjenstwo psched woczi stajiło, a ßo knjeżerstwo ponuczіło, dźěłaczerjam se sjawnymi dźěłami saßkużbu wobstaracź. W New-Yorku wschědnje k ropotam dońdże, a ludowi naschczuwarjo dźěłaczerjow napominaja, so bychu ßo teho ſ naßylnoscżu mozowali, schtoż ſ ruczнym dźěłom dostacź njemóża. W nawjeczornych statach je hischcże hórje hacź w narańschich. 150 milijonow buschelow żita na wotwjesenje cżaka, tola ludźo njemóża pjenjesy sehnacź, so mohli płaczisnu sa wotwjesenje sapłaczicź. Sa dołhe cżaßy w Amerizy tajkich srudnych wobstejnoscżow bylo njeje.

Brasilska. Do brasilskich politiskich schmatanzow ßu ßo skónczнje europiske wulkomozy měschake. Roskasowarjo wójnskich łódźow, w Rioskim pschistawje leżazych, ßu sběżkarskemu admiralej Mellej sakasali, město Rio de Janeiro dale bombarděrowacź, a ßu jemu hrosyli, so ßwoje kanony pschecźiwo jeho łódźam wobrocża, jeli so Rio de Janeiro na pokoj njewostaji. Němske łódże ßo pschi sakrocżenju pschecźiwo Mellej wobdźělike njejßu. Kajke po prawom brasilske wobstejnoscże nětkole ßu, je cżeżko shonicź. Telegrafiske powjesce, ſ Brasilskeje pschikhadżaze, ßu mało wěry hódne; pschetoż kóżda strona pyta powjesce rosschěricź, po kotrychż je wona ſ dobyczerku.

— W Argentinskej je tamnische knjeżerstwo revoluziju do zyła porasyło. Město Rosario, poßledni wucżek sběżkarjow, je ßo knjeżerstwowemu wójsku bjes wobaranja poddało. W zykym kraju je saßo měr postajeny.

Stara uniforma.

Jan Vidal, něhduschi podwyschk, kotremuż běchu w italskej wójnje lěwu ruku wotewsali, kiż pak ſ prawej ruku nimo měry rjenje pißasche, dźěłasche se mnu w ßamßnej kenzliji ministerstwa wójny.

Vidal běsche prawy wojak, kiż mějesche wutrobu na prawym městnje. Runjeż njebě hischcże se schtyrzytych lět, rěkasche tola hižo prjedawschi zuava „nan Vidal", mjeno, kiż chzysche bóle wuprajicź, kak cżeścżowany, hacź kak snaty wón je. Wón bě mjenujzy pschi wschej małej pensiji tola ßwoju swudowjenu ßotru ſ jeje dźěcżimi k ßebi wsał a njepopscha ßebi skoro niczo, jeno so by tutu ßwójbu sdżerżecź mohł.

Dokelż ja w ßamßnym pschedměscże bydlach każ wón, khodżachmy husto hromadże po ßamßnym puczu, pschi cżimż mi stajnje wo ßwojich wójnach powjedasche. Hdyż bě druhdy jara horzo, poskicżach nanej Vidalej schkleńzu hórkeho wina, kotrehoż ßebi se slutniwoscże ženje njepopscha. Bě-li tajku schkleńzu wupił, stany roswjeßeleny a bě potom jara powjedaty.

Hdyż něhdy saßo wjeczor domoj dźěchmoj — nan Vidal bě dźenßa ßam dwě schkleńzy hórkeho wußrěbnuł —, sasta wón na dobo psched khlamami se starej drastu, psched kotrymiż wjele starych uniformow wißasche.

Vidal wsa mje ſ ruku sa ramjo a pokasa se ßwojej pschirubnjenej ruku na jenu ſ wojerskich ßuknjow; bě to uniforma afriskeho wyschka.

„Hlejcże, to je uniforma mojeho połka ... hejtmanska ßuknja." Pschistupi bliże a wobhlada ßebi cżißko na kneflach.

„Haj, haj, to je mój połk!"

Na dobo sahlada ßo do semje a bórbotasche: „Bożo, hdy by ta jeho była!"

Spěschnje wobwjertnu wón ßuknju na druhu stronu a ja wuhladach na khribjecże dźěrku, kiż mějesche cżornu khromu; ta bě wěscże wot kule, a cżorny bleczk bě sewrjena krej.

„To je wohidna rana", rjeknuch k Janej Vidalej, kiż bě uniformu saßo puschczik a bě hłowu sthiliwschi dale schoł.

Dokelż ßo nadżach, so budże mi stawisnu powjedacź, naspomnich, so bych jeho k temu pohnuł: „Hewak ßo tola wyschzy zuavow wot sady satsělicź njedadża."

Ale sdasche ßo, so mje njeßłyschesche, ale bórbotasche jeno do ßwojeje brody: „Kak je ßo jeno stało, so je ta ßem pschischła? ... To je tola schwarny kruch pucża wot bitwischcża pola Melognano hacź do Parisa ... Haj, ßu wschak rubjeżnizy cżołow ... ale cżemu runje jowle ... dwě krocżeli wot wójnskeje akademije, hdyż jeho połk leži a też połk tamneho. Tón je wěscże hižo jowle nimo schoł ... tón je ju tola pósnacź dyrbjał."

„Ale, nano Vidaliz, wy mje tola woprawdże cżwilujecże! Schto dha po prawom je? Kak dha ßo ma ſ tutej pschetsělenej uniformu?"

Podwyschk njebě mi teje stawisny sawěscże ženje powjedał, njebě-li dwě schkleńzy hórkeho wupił; njedowěrnje ßo wobhladnuwschi bě ßebi tola lěpje rosmyßlił a pocża:

„Nó, wy scże rosumny muż a budżecże mi potom prajicź móz, hacź ßym ßo prawje sadżerżał ... Tamneho nochzu mjenowacź, dokelż je hischcże żiwy. Chzu jeho ſ pschimjenom mjenowacź, kotrejż mějesche w połku: „Złokał". To bě jeho mjeno, a to ſ dobrym prawom, pschetoż walesche ßo po wschěch korczmach a mózesche bicź! ... Nó, wón bě w schtwórtej kompagniji druheho bataljona, w kotrejż běch ja furěr, podwyschk a stejesche pódla mje w cżrjódże ... Běsche wubjerny wojak, ale też bicźk, każ nichtó druhi. Jeho cżornomódrej wóczzy hižo prajeschtej, so dyrbisch ßo tuteho cżłowjeka na kedżbu bracź ...

Potajkim, hdyż běch se sskada drasty do bataljona pschischoł, běchu lěta jeho ßkużby wuschke; tola wón kapitulowasche a wsa ßkużbu ſ nowa na ßo, da ßebi hnydom wustajene myto do cżaßa wupkaczicź a walesche ßo tsi dny dołho po najmasanischich kucżikach Alżirиskeje, doniż jeho ſ wulkej mjeczowej ranu wróczo do kasarny njepschiwjedżechu. Bě ßo ſ nětkotrymi trenowymi wojakami bił. Hdyż bě wustrowił, sawrjechu jeho na dwě njedżeli do aresta a wsachu jemu treßy. Tute bě hižo druhi ras shubił. Wón bě, dokelż bě derje wocżehnjeny a ſ dobreje ßwójby, hižo dawno wyschk był, hdy bě ßo lěpje sadżerżał ... Sa połdra lěta dosta treßy saßo, dokelż bě jemu nasch hejtman jeho pscheńdżenje wodał.

Hdyż bu tutón hejtman major, pschińdże na jeho městno wěsty Gentile, ſ kupy Korsika rodżeny, kiż bě nimo měry kruty. Tón njebě hischcże żenje w Afrizy ßkużił a njeczerpjesche ani najmjeńscheho pschestupjenja pschecźiwo disziplinje. Bjes dźiwa, so běschtaj hejtman a złokał bórsy w kuli. Hdyż podwyschk prěni ras pschi apelu pobrachowasche, dosta tydźeń aresta; hdyż bě ßo prěni ras wopił, dosta dwě njedżeli. „Złokał" njerjeknu na tuto khostanje ani ßkowczka, ale w jeho wocżomaj błyschczesche ßo traschnje.

Hdyż Napoleon w Italskej wójnu wjedżesche, buchmy też my na łódźi tam dowjeseni ... Wójny ßameje nochzu wopißacź, ale dale powjedacź ... Wjeczor psched bitwu pola Melognana, hdyż ßym, każ wěscże, ruku shubił, leżachmy w małej wjeszy. Hejtman mějesche,

prjedy hacz do njeje sastupichmy, rěcz, w kotrejz naß psched kózdej hruboscźu pschecźiwo wobydlerjam warnowasche.

„Žlokař, kiž pschi mni stejesche a ßo trochu khabkasche, dokelž bě hižo rano poł blesche wupił, scźeże pschi hejtmanowej rěcźi s waha s ramjenjom; na ßoże to tón pytnuł njebě.

Wo połnozy wubudźi mje na dobo hara se spanja na ßynje, a wuhladach, kak pschi měßaczku cźrjóda wojakow a burow žlokarjej picźołku palenza wutorzechu, kotruž bě tón na dworje kradnuł. Khwatach, so bych pomhał; ale tu pschińdże hižo hejtman a sawoła rosskobjeny na podwyschka: „Tajkeho lumpaka dyrbjał cźlowjek hnydom satsělicź! Smějuli s połkownikom porěcźane, wosmu ßo wam treßy, a to tón ras na pschezo ... Jutsje pońdże do bitwy. Hladajcźe, so na bitwischcźu wostanjecźe!"

Nasajtra rano wubudźi naß woprawdże tšélenje a my pschimachmy ßo bróni. Bataljon da ßo hnydom do marscha. Žlokař, kotremuž ßo hischcźe ženje wócźko tak hrósbnje błyschcźiło njebě, dźěsche pódla mje. Wjeß Melognano mějesche ßo dobycź; běchmy lědma dwaj kilometraj cźahnuli, hižo kanony do naß praskachu, Wyschzy dachu ßo nam rosběhnucź, so bychmy w majßowych polach skhow pytali; woni ßami stejachu, nasch hejtman ßrjedźa mjes prěnimi. Kleczachmy w žicźe a tšélachmy do kanonow. Storcźich na dobo do něcźeho s ruku, wobrocźich ßo a wuhladach žlokarja, kiž runje nabiwasche a dobycźerschy na mnje hladasche.

„Widźisch ty tamle nascheho hejtmana?" rjeknu wón.

„Haj ... cźeho dla?" wopraschach ßo ja a hladach na wyschka, kiž lědma dwazecźi krocźeli psched nami stejesche.

„Cźeho dla? Dokelž mi wón to wczera njebě prajicź ßměł."

Rucźe měrjesche ßo s tšélbu, wutsěli, a potom widźach, kak hejtman, kiž ßo do sady pschekiwkowasche, ruzy k njebju posběże a morwy k semi padźe.

„Mordarjo!" sawołach a popadźech podwyschka sa ruku. Ale njekhmanik dyri mje s tšélbu, so hnydom tsi krocźele wotlecźach.

„Woßole! Dopokaż mi, so ßym to ja scźinił."

Saskobjeny poskocźich; s dobom postanuchu wschitzy po polach rospjerscheni wojazy. Połkownik pschihna jěchajo a sawoła, s teßakom na njepschecźelske kanony pokasujo: „Do prědka, zuavojo! Pschimajcźe s bajonetom!"

Schto ßebi chzych? Dyrbjach s druhimi ßobu.

Naběh zuavow bě wulkotny! Scźe hižo widźeli, kak ßo mórske żołmy na skaliny saběhuja? Haj! Nó, runje tak saběhowasche ßo kózda kompagnija horje, kaž żołmy na skału. Tsi rasy běchmy horjekach a tsi rasy buchmy wotraženi. Ale skóncznje doby tola nascha kompanija, schtwórta. Bijach s tšélbu wokoło ßebje a pschedobych ßo dale; ale mózach runje hischcźe tšélbnu rowu pytnucź, potom sajědże mi něschto psches lěwe ramjo, kaž by mi zyła ruka ßobu wotlecźała; dach tšélbje spadnucź, mi ßo hłowa wjercźesche, padźech na semju a do womory.

* * *

Saßo k ßebi pschischedschi ßłyschach jeno hischcźe, kak ßo nasdala tšélesche. Zuavojo stejachu w wulkim njeporjadku a wołachu: „Sskawa kejżorej!"

General pschihna se ßwojim schtabom (pschewodom), sejmowasche ßwoju poskocźanu cźapku a wołasche: „Smużicźi zuavojo! Wy scźe prěni wojazy ßwěta!"

Ssedźach na semi a hrabach żałoscźo s prawej ruku sa rostšélenej lěwej. Tu dopomnich ßo na dobo na ßurowu stósćź žlokarjowu, kiž bě ßwojeho wyschka sa khribjetom na bitwischcźu satsělił.

Schto widźu tu! Žlokař, hejtmanowy mordař, wustupi s cźrjódy! Sswój fez (cźapku) bě w bitwje shubił a s rany, s teßakom wurubnjeneje, cźeczesche jemu krej po lizomaj. S jenej ruku sepjerasche ßo na ßwoju tšélbu, s druhej dźerżesche roszuchanu njepschecźelsku khorhoj, kotruž bě dobył. General hladasche dźiwajo ßo na njeho.

„Bricourt", rjeknu wón k jenemu ßwojich ordonanznych wyschkow, „to ßu wojazy!"

S khrobkym hłoßom měschesche ßo žlokař do teje rěcźe.

„Haj, knjes general ... ale my doßahamy lědma hischcźe na jedyn ras!"

„Sa to chzył tebje wobjimacź, khabla!" sawoła general. „Kschiž dyrbisch dostacź!"

W tym wokomiku padźech s bolosczu saßo do womory.

Mi wotewsachu ruku a dwaj měßazaj leżach w lazarecźe. W dołhich nozach myßlach ßebi, schto s tym žlokarjom cźinicź. Jeho wosjewicź? To bě moja winowatosćź. Ale dopokasow njemějach. Je drje njekhmanik, ale smużity wojak; je drje hejtmana morił, ale też njepschecźelsku khorhoj dobył.

Wón dosta cźestny kschiž, a też ja. Nětk je dawno wschitko nimo a njejßym ženje saßo žlokarja wohladał. Hdyż pak uniformu s dźěru w khribjecźe wuhladach a to w khlamach, kiž ßu zyle blisko kasarnow njekhostaneho mordarja, sdasche ßo mi, kaž by hejtmanowa uniforma wo sprawnosćź a wjecźenje wołała.

* * *

Dawach ßebi prózu, so bych Vidala pscheßwědcźił, so hinak njeje cźinicź mohł.

Hdyż běch sa něschto dnjow do naju kenzlije pschischoł, pokasa mi w nowinach tele rjadki:

„Wczera popołdnju shubi podwyschk gardowych zuavow, s mjenom Mellet, s pschimjenom „žlokař", kiž bě s dwěmaj druhimaj towarschomaj w bliskich korczmach pschewjele pił, wuhladawschi stare uniformy, kiž psched khlamami wißachu, rosum. Wschón rosnjembrjeny cźerjesche s wucźehnjenym teßakom po haßach, tak so nimo khodźazy ßo nastrózachu a cźekachu. Jeho pschewodnikomaj ßo lědma radźi, jeho pschewinucź, kiž stajnje wołasche: »Ja njejßym mordař ... Ssym pola Melognano khorhoj dobył.«"

Mellet bu do wojerskeje khorownje daty, s wotkelž jeho bórsy do domu sa pschemyßlenych pschepodadźa, pschetož jeho rosum je ßo najskerje zyle shubił.

Hdyż Vidalej nowiny wróczo dach, pohladnu wjele prajizy na mnje a rjeknu: „Hejtman Gentile bě Korsa ... Je ßo wjecźił!"

Ze Serbow.

S Budyschina. Ryczerkubler a majoratny knjes Hustig nad Jězu a Nowym Městom ßo na to krěni, so ßu ßo wóndano w „Sserb. Nowinach" jeho cźahi po Sserbach wopißałe, na kotrychž je wón jako woßebny knjes serbskich khěžkarjow nadběhował a proßył, so bychu ßo sa njeho podpißali. Wón praji, so ßu to khě, a hrosy, so nastawkoweho spißacźela wobskorži. S rosumom, s rosumom, luby knjes Hustigo! Pschezo wobskorżcźe, psched ßudom budże ßo dopokasacź, so je ßo wscho tak měko, kaž je w „Sserb. Nowinach" rospißane. Mamy doscź ßwědkow, niz jenoż se Sserbow, ale też s Němzow, do kotrychž domow je knjes Hustig jako njeproscheny hóscź khodźił. Hustigowy hněw wschak mózemy srosumicź; pschetož na to njeje ßebi pomyßlił, so budże ßo wo jeho prosscherskich khodach sjawnje rěcźecź a pißacź. A kak dyrbi jeho bolicź, hdyż cźita, so je ßo wón jako wyßoki majoratny knjes psched khěžkarjemi a žiwnoscźerjemi podarmo tulał a khonił, a so ßu jemu njedźiwajzy wscheho lischcźenja a ßydanja na khachlowych ławkach zyłu hromadu korbow nawdali. Tak slě ßo dotal hischcźe žanemu wólbnemu kandidatej seschło njeje. Je pak ßebi wón hinak saßłużił? Tak dołho hacz w naschej Sakskej krajny ßejm wobsteji, hischcźe ßo ženje ßłyschało njeje, so by ßo wólbny kandidat do wobydlenjow wuswolerjow dobywał, a tutych nusował, so dyrbja ßo sa njeho podpißacź. A najhórsche je to, so je ßo nadobny knjes Hustig na ßwojich prosscherskich khodach pschezo s někotrymi ryczerkublerskimi najenkami pschewodźał. Někotryżkuliž Sserb je podpißał, ßo bojo, so by jemu ryczerkublerski najenk, s kotrymž w jenej a tej ßamej wßy bydli abo s kotrehoż polemi jeho leżownosćze mjesuja, na wschelake waschnje schkodźił, hdy by Hustigej k woli njebył. Agitazija, kajkuż je Hustig wjedł, mohła ßo teho dla jako pschestupjenje wólbneho sakonja wobhladacź. Duż cźesczeny knjes Hustigo, pschezo wobskorżcźe! Ludźo ßo hižo wjeßela na wěżki, kotrež ßo pschi prozeßu psched sjawnym ßudom wukopaja.

— Pschiwißowarjo ryczerkublerja Hustiga ßu s woprědka pschi kózdej składnosczi prajili, so nascheho dotalneho wjelesaßłużbneho krajnoßejmskeho sapółkanza knjesa Kollu teho dla saßo njewuswola, dokelž je wón Sserb, a so chzedźa ßo pschichodnje na ßejmje wot Němza, ryczerkublerja Hustiga, sastupowacź dacź. Pola němskich wuswolerjow pak ßu s tym, so knjesej Kokli Sserba porokuja, mało wuspěcha měli. Wokoło Kinsbórka a sa Kamjeńzom je zyła cźrjóda němskich wßow na Koklowu stronu stupiła. Duż Hustigowym pschecźelam nětko na porsty pali; woni widźa, so bjes pomozy serbskich wuswolerjow dobycź njemóża. Kak pak bychu dźěl Sserbow, kotrychž ßu prjedy hanili a wußměscheli, na ßo sczahnuli? Pola katholskich Sserbow Hustig nihdże podpjeru namakał njeje, khiba pola Panczanskeho kowarja. Po tajkim na katholikow, bjes kotrymiž bě na wjele pschiwiska licził, do zyła wjazy dźiwacź njetrjeba. Duż dha blisko leżesche, so jemu myßliczka pschipanu, bjes lutherskimi a katholskimi Sserbami roskoru ßycź. Hižo dlěžschi cźaß Hustigowi pschecźeljo w wschelakich němskich nowinach wschědnje lutherskich na katholskich schczuwaja. Moluja nam cźerta na scźěnu, chzedźa nam nałżecź, so ßo w Sakskej kulturne

wojowanje ſapoczńje a ſo luthersła zyrkej do ſtracha pſchiińdźe, hdyž Koklu do ßejma wuſwolimy. Pſcheczeljo majoratneho knjeſa Huſtiga maja tola naß Sserbow ſa pſchehłupych, hdyž mĕnja, ſo tajkim hołym bladam wĕrimy. W druhej komorje ſakſkeho krajneho ßejma je bjes 80 ſapółłanzami jako jeniczki katholik knjes Kokla ßydał a pſchichodnje budże wón, hdyž jeho, da-li Bóh, ſ nowa do ßejma póſczelu, tam ſaßo ßam lutki katholſki. A je dha knjes Kokla na ßejmje hdy ſte ßłowa na lutherſkich prajił? Ženje niz! Jako dobry ſchcheſczijan wón wſchu ſwadu bjes ſchcheſczijanami hidzi. Wón drje je na ßejmje ſa wotſtronjenje pokroczowanſkeje ſchule rĕczał, wón je wuſkutkował, ſo je ßo żelesniza ſ Budyſchina do Rakez a ſ Kamjenza do Halſchtrowa natwariła; wón je ßo ſ wuſpĕchom wo to prózował, ſo ßu ßo remontſke wiki k ſpĕchowanju plahowanja konjow w Sakſkej naprawiłe, tola żenje ßo wón dla katholſkeje wĕry wadźił njeje. Tak dołho hacz knjeſa Koklu ſnajemy, je wón ſ lutherſkimi pſchezo jako ſe ßwojimi lubymi ßobuſchcheſczijanami wobkhadźał a ßo jako ſapółłanz a jako pſchedßyda ßerbſkeho burſkeho towarſtwa ßwĕru wo jich lĕpſche ſtarał. Wĕmy wſchak, cżeho dla pſchiwißowarjo ryczerkublerja Huſtiga lutherſkich Sserbow na katholſkich ſchczuwaja. Chzedźa rad ßydło w druhej komorje, na kotrymż je hacz dotal ßerbſki bur Kokla burſtwo ſaſtupował, nam Sserbam wudrĕcz. Huſtigowi pſcheczeljo ßu ſ knjeſom w prĕnjej komorje, nĕtkole chzedźa też w druhej komorje, kotruż je knjeżerſtwo ſa ſaſtupjerſtwo mĕſchczanow, burow a dźĕłaczerjow poſtajiło, prĕnje hußle hracz. Sserbſzy burjo, njebudźcże ßwojim njepſcheczelam k woli, njedajcże ßo wot nich naſchczuwacz a ſaßlepicz! dżerżcże krucże hromadże a wuſwolcże ſ nowa muż pſchi mużu ßwojeho dotalneho ſaſtupjerja, knjeſa kublerja Koklu w Khróſczizach.

— Czeho dla Sserbjo w 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu jeneho katholſkeho bura, knjeſa Michała Koklu, wuſwola? Teho dla, dokelż je knjes Kokla wſchudźe, pola lutherſkich a katholſkich, czeſczeny a nahladny ſprawny muż, kiż je ßebi wo ßerbſke burſtwo wulke ſaßłużby dobył, a dale teho dla, dokelż maja katholſzy Sserbjo w tutym wokrjeßu wulku wjetſchinu. Pſchi wólbach do krajneho ßejma je ßo hacz dotal pſchezo wot katholſkich Sserbow nĕhdże 1000, wot lutherſkich nĕhdże 600 hłoßow wotedało. Hinaſche ßu wobſtejnoſcże w Budyſko-Wósborſkim wokrjeßu. Tam maja lutherſzy Sserbjo pſchewahu, a katholſzy Sserbjo ßu hromadże ſ lutherſkimi ſtajnje knjeſa Kerka wuſwolili. Woßebje ſpomnjenja hódne je, ſo ßu katholſzy Sserbjo muż pſchi mużu ſa knjeſa Kerka hłoßowali. A na tym ßu prawje czinili. Sserbjo dyrbja w politiſkich praſchenjach a woßebje pſchi wólbach hromadże dżerżecz. Tejle rjanej pſchesjenoſczi mamy ßo dżakowacz, ſo ſtaj naß Sserbow w poßlednim czaßu dwaj Sserbaj w ſakſkim krajnym ßejmje, knjes Kerk a knjes Kokla, ſaſtupowałoj. Tak ſtaj naſchej ßerbſkaj krajnoßejmſkaj ſapółłanzaj, knjeſaj Kerk a Kokla, rĕczazaj ßwĕdkaj jednoty a ſolidarnoſcże bjes lutherſkimi a katholſkimi Sserbami. Pſchi wólbach do krajneho ßejma, ſchtwórtk 19. oktobra, njech Sserbjo, katholſzy abo lutherſzy, po napominanſkich ßłowach tamneho ßerbſkeho ſpĕwa czinja, kiż rĕka:

Bratrowſtwo ßej ſawdawajmy
w wótczinſkich tych wutrobach,
jednotu ßej pſchißahajmy
k dobrom ſkutkej' we Sserbach!

— W tudomnej piwarnſkej ſahrodźe, budże ßo wot 6. hacz 11. oktobra ßadowa wuſtajenza wotbywacz, kotraż budże wſchĕdnje wot 9 hacz 5 hodź. wotewrjena. Njech je tu naſpomnjene, ſo na njej Radwotſki kowar Libſch bjes druhimi płodami pjecz puntow czeſku rjedkej wuſtaji. Jako żadnoſcz budże tam dale widżecz lĕtuſchi druhi płód kruſchwow na jenej hakożzy ſe ſchtoma Radwotſkeho khlamarja Heßy.

— Je mózno, ſo tute dny w Minakatſkich a Rakeczanſkich ſtronach pſcheradny japoſchtoł pobudże, ſo by ßerbſkich burow wot wólby k. Kokle wotwobrocził. Tutón człowjek je ſ pjenjeſami wobtykany, ſo by ſchkerjedżejo Sserbow roſſchczĕpił a lepił. Njewĕrcże jemu: wón je wjelk w wowczej koži, byrnjež — bohużel — ßerbſki rĕczał a woczi pobożnje wjerczał. — Judaſchojo wſchak ßu wſchudże! — Dźĕłaczerjo, kiż wot wjetſchich najeńkow zeblu doſtanu, njech ju woſmu; hdyž pak k wólbje pońdu, njech maja w ſaku druhu ßobu ſa knjeſa Koklu a tutu njech do kaſchczika tyknu: jeli jich nĕchtó k rĕczam ſtaji, njech to hnydom „Sserb. Nowinam" woſjewja. Wólba dyrbi ßwobodna bycz a woczakuje czeżke khoſtanje wſchĕch, kotſiż nĕkomu zeblu nacziſchczuja.

S Njeßwaczidła. Jutſje njedżelu 8. oktobra popołdnju w 4 hodźinach w tudomnym knjeżim hoſczenzu dotalny krajnoßejmſki ſapółłanz 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa, knjes Michał Kokla, rosprawu wo ßwojim dotalnym ßejmſkim ſkutkowanju poda a ßwój pſchichodny politiſki program roswije. Wſchitzy wuſwolerjo Njeßwaczidliſkeje woßady ßo napominaja, ſhromadźiſnu wopytacz, ſo bychu ßo ſe ßwojim dotalnym ſaſtupjerjom ſeſnali, a jemu pſchecża woſjewili, ſa kotrez dyrbi na krajnym ßejmje wuſtupowacz.

S Hucżiny. Na mĕſto knjeſa wucżerja Lorenza w Pieſchenje, k wobßadżenju tudomneho zyrkwinſkeho ſchulſkeho mĕſtna namjetowaneho, kiż pak je ßwoje ſamolwjenje dobrowólnje wróczo wſak, je nĕtko kralowſke miniſterſtwo kulta a ſjawneho roswucżenja 3. ſtatneho wucżerja w Bukezach, knjeſa Ernſta Benjamina Wicżaſa, ſchulſkemu pſchedſtejicżerſtwu k wólbje poruczilo.

S Kamjeńſkich ſtron. Wólbnej ſhromadźiſnje, kotrejż bĕ Koklowy wólbny komitej ſańdźenu ßobotu do Protez a Brĕſnje ſwołał, ſtej jara ßylnje wopytanej bykej. W Protezach ßo powſchitkowne pſchihłoßowanje pſchednoſchkej knjeſa Kokle a rĕczam jenotliwych wuſwolerjow doſta, kotſiż na to pokaſachu, ſo ſamĕr ſchczuwanja mjes lutherſkimi a katholſkimi derje ſnaja a ſo ßo teho dla czim twjerdſcho k Koklowej ſtronje dżerża. — W Brĕſni ſhromadźiſnu knjes wjeßny rychtał Kegel wotewri. Też tu knjes Kokla wobſchĕrnu rosprawu wo ßwojim dotalnym ßejmſkim ſkutkowanju poda a ßwój dalſchi program roſeſtaja. Koklowy komitej na to kniczomne ſamyßły roſpomina, kotrez bĕchu naſtork k napſchecznej kandidaturje dałe. Praſchenju: „Je dha, po tym ſo je „mały muż" naſch wokrjeß wot lĕta 1835 ſaſtupował, njedźiwajcy lĕpſchich ſchulow njemózne, ſo by ßo ſaßo ſaſtupjeł „ſ luda" namakał, abo dyrbi ßo pola majoratnych knjeſow a ryczerkublerjow pomoz pytacz?" pſchitomni wotmolwichu, ſo chzedźa ſaßo k. Koklu wuſwolicz. Skónczńje ſhromadźiſniny pſchedßyda pſchitomneho knjeſa gmejnſkeho pſchedſtejicżerja Kreuſela proſchesche, ſo by ßwoje mĕnjenje wo kandidatſkim praſchenju k wjedżenju dał. Tutón na to pokaſowaſche, ſo ßu Bohu żel tón krócz w konſervatiwnym lĕhwje dweju kandidatow poſtajili; pola dotalneho ſaſtupjerja knjeſa Kokle cżiſcże wĕſcże wjedża, ſo je wón po najlĕpſchich mozach ßwój wólbny wokrjeß ſaſtupował, knjes ryczerkubler Huſtig pak chze to hakle cżinicz. Duż móże wón jenoż poruczicz, pſchi dobrym, ſchtoż mamy, pſchi ßrĕnim ſchtancże, ſawoſtacz a naſcheho dotalneho ſapółłanza, knjeſa Koklu ſaßo wuſwolicz. Hrimotaza „ßława", kotraż tele ßłowa ſcżĕhowaſche, wobkrucźi, ſo je to też mĕnjenje pſchitomnych. Se ßławu na naſcheho lubowaneho krala ßo ſhromadźiſna wobſamknu.

S Wojerowſkeho wokrjeßa. Drjewo kralowſkeje wyſchſcheje hajnkownje budże ßo ſchtwórtk 26. oktobra, 9. nowembra, 23. nowembra, 7. dezembra a 21. dezembra w hoſczenzu k ſłotej hwĕzdże w Wojerezach kóżdy krócz dopołdnja wot 10 hodżin na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Se Shorjelza. Duchaßłaby 14lĕtny ßyn Matyja Mikanje w Horach pſched tudomnej khoſtanſkej komoru ſtejeſche wobſkorżeny, ſo je dwójzy w ßußodowej ſahrodże walczki ſapalił. „Chzych widżecz, kak ßo pali", hólczez praji. Statny rĕcznik namjetowaſche, ſapalerja k jaſtwu na tſi mĕßazy ſaßudźicz, ßudnizy pak, dźiwajo na jeho duchaßłaboſcz, jemu khoſtanje ſpuſchczichu.

S Hórki. Ssobotu wjeczor je ßo tu fajma, ſwudowjenej Fürlinej ßłuſchaza, ſpaliła. Fajma 10 kop ßłómy a 10 kop wowßa wopſchijeſche.

Přilopk.

* Pſched dwĕmaj njedżelomaj ßu ßo paduſchi na ſaſtaniſchczu w Nikrizach pola Rieſy do jſtwy dobyli, w kotrejż ßo jĕſdne khartki wudawaja. Tam ßu żelesnu pjenjeżnizu ſ wulkej mozu ſe ſczĕny wupaczili a ßobu wſali. W pjenjeżnizy, kotraż je ßo rano w bliſkim polu wuprósdnjena namakała, njeje wjazy hacz 24 hriwnow było, kotrez ßu paduſchi kranuli, jĕſdnych khartkow ßo njedótknuwſchi. Pſchi ßwojim nóznym dżĕle ßu ßo ßylnje ſranili; pſchetoż woni ßu khĕtre krwawe ßlĕdy ſawoſtajili, ſchtoż ßnadż jich pſcheradżi. Też ßu ßebi ruzy a draſtu wĕſcże ſ czeŕwjenej tintu wopanzali; pſchetoż w pjenjeżnizy je bleſchka ſ czeŕwjenej tintu ſtała, kotruż ßu pſchi ßwojim dżĕle rosbili. Duż ßu też te kranjene pjenjeſy najſkerje potintowane. Hacz ßu tak woſnamjenjenych paduchow mjes tym nĕhdże lepili, njeßmy hiſchcze naſhonili.

* Sakſki karabinierſki (jĕſdny) regiment je nĕtko zyły w Bornje ſjenoczeny. 3. a 5. eſkadrona ſtej ßobotu Pegawu, ßwoju dotalnu garniſonu, wopuſchczikej a tón ßamy dżeń do Borny pſchicżahnułej.

* W Plaue pola Flöha chzyſche ßo wóndano mandżelſka żeleſniſkeho ſaſtojnika Borsdorfa ſe ſaßwĕczenej petroleowej lampu ſe jſtwy do druheho ruma podacz. Najſkerje bĕ jej pſchi wotewrjenju durjow wĕtr

ßylnje napschećiwo sadunuł; duż bě lampa rosbuchła a hnydom wboha žona w płomjenjach stejesche. Jeje na pomoz wołanje wußłyschawschi, jej muż hnydom na pomoz pschiběža a płomjenja ſ rubami, ſ kotrymiž ju wobda, podbuży. Tola pak bě njesbožowna žona ßo hižo tak jara wopaliła, so nasajtra, macz ßedmich dźěczi, w žałoßnych bolosczach wumrje.

* W Draždźanskej holi njedaloko Klócze ßu pońdźelu dopołdnja w niskej huscźinje hribypytarjo cźěło něhdże 10 lětneje holczki namakali. Wone je najskerje do pěska sahrjebane a potom wot lischki wuhrjebane a nazrane było. Duż ßo na skótnistwo huda. Mózno, so je to dźowka jeneho w Nowym měsczе bydlazeho murjerja, kotraż je ßo psched schesczimi njedźelemi shubiła. Ssnadź wyschnosczine ßlědźenje hrósbnu wěz wuskuschi.

* W Wurzenje bě njedawno pucźowazy rjemjeßlnik do wotewrjeneho wybydlenja stupił. Žana žiwa dusha njebě doma, na blidze pak bě khléb a butra. Sa dołhi czaß ßnadź wbohi pucźowaŕ žaneje tucźneje butroweje pomaski dostał njebě. Duż ßebi woboje ßobu wsa, na blidze pak papjerku se scźěhowazymi ßkowami sawostaji: „Khudy pucźowazy kowaŕ je ßebi hkodu dla khléb a butru pschißwejił, dokelž nikoho wo domje njenabeńdze, kiž by jemu woboje rad dał, by=li wjedźał, kak hkódny je. Na waschu pschecźelnosćz czaß žiwjenja njesapomnju. Pucźuju na stronu k Lipskej. Bjedrich St.“

* Namjesna straża w Adorfje pschi cźeskich mjesach je wutoru w nozy saßo pschеßmykarjam (paschерjam) tſi hkowy, ſ Czech pschеßmykane, wotewsaka. Pschеßmykarjo ßami ßu twóchli. W poßlednimaj lětomaj je w tamnischim wokrjeßu něhdże 90 pschеßmykanych cźělzow namjesnym honjerjam do ruki panuło, wjele wjazy pak drje je ßo psches mjesy pschеßmykało, kotreż polizija lapka njeje.

* S Radusha pola Wětoschowa. Hrosny a ſatraschny njeskutk je ßo tu ſtał. Murjeŕ Wjazka ſapali ßwoju brózeń a wobwjeßny ßo w njej, tak ſo ßo ßobu ſpali. Krótko psched tym njesbožom bě prajił, ſo ßo dźenß hischcze něschto ſtanje. Woheń Wjazkowy zły dwór ſapopadze, ſkoczi potom na Bochumoz brózeń, w kotrejž ßo 200 kop žita ßobu ſpali; też pokoži murjerja Mitkowy dom a hródz do popjeła. W wóhnju też jena kruwa wosta, teho runja jene czelo, kosa a ßwinjo. Wjazka běsche pjecza njedźelu ſapalicź chzył, tola jeho žona jeho wot teho wotdźerża; pońdźelu ßo jemu njeskutk poradźi. Wón běsche 40 lět stary.

* Njedawno bě ßo žiwnosczeŕ Nisse w Wendischbora, hdyž bě kury ſe ſahrody honił, ſ hrabischczom pod paźu wobschkodźił. Rana jemu bórsy saźi, tola pak ßo wón, hewak kruty dosczź, pschezo mucźny czujesche. Tele dny pak na dobo ſprostnu a je wumrjeł, ßo wjazy njesebrawschi. Tak je, kaž ménja, jeho ßame na ßebi ßnadne wobschkodźenje teho czerſtweho muża moriło.

* Sswobodnje po némſkich żelesnizach hewak nichtó hacž wjerch Bismark njejeźdźi. Khěžor a druſy némſzy wjerchojo wschudźom, też na krajnych żelesnizach, powschitkownje postajenu taru ſa woßebite a druhe czahi płacza. Sa ſjednocźerja némſkich krajow pak žaneho ſapłacźenja njeje, dokelž je ßo jemu w ßydomdźeßaczich lětach wot ſwjaſka némſkich żelesnizow ſ pschiſtajenjom jeneho ſalonſkeho wosa dobrota darmotneho jeźdźenja poſkicźiła, kotruž wón hacž do dźenßnischeho dnja wužiwa.

* (Se żeleſnißkim czahom rosmjecźeny.) Barlinſki ſkótny wikowaŕ, kotryž bě ßo ſe ſkótnym czahom pjatk tydźenja do Labeſa (w Pomorſkej) pschiwjeſł, bě na tamnischim dwórnischczu ſ wosa ſtupił a do reſtawraziſkeho twarjenja ſaſchoł. Hdyž na perron saßo ſtupi, ßo hižo czaß dale hibasche. Njedźiwajzy warnowazych pschiwołankow, ſpyta muż na wós ſkoczicź, wußuże ßo pak a tak njesbožownje pod koleßa padze, ſo bu do czista rosmjecźeny.

* Starscha žona w Kiebelu pola Pósnanja bě wóndano ßlowki jědźo jenu bóczku ßobu pózrjeła. Bóczka czrjewa frani, a hižo ſa poł hodźiny bě žona morwa.

* Wo woprawdze wrótnej wjecze kralowſke nowiny ſe Steinittena ſcźěhowaze pišaja: 18lětny ßyn žiwnosczerja H. běsche ßo ſe ßwojimi towaŕſchemi wjetował, ſo chze, ßo jenož ſ nohomaj a rukomaj ſchtjelow wokſchidła wjeßneho wětrnika dźerżo, ßo dwójzy wokoło wjerczicź dacź. Młodźenz bě jako khrobolak ſnaty a hdyž bě ßo wjeta pschijała, ßo ßyła młodych ludźi k tutemu ſważliwemu kußej ſeńdze. Lědma pak bě ßo wokſchidło, do kotrehož ſchtelow bě ßo khrobolak ſ nohomaj a rukomaj twjerdze ſapſchimnuł, něhdże 8 kohczi ſběhnuło, ßo noſy ſe ſchtelow wußużeſchtej, tak ſo młody cźlowjek ßo jenož hiſchcze ſ rukomaj dźerżeſche a bjes njebjeßami a ſemju wißajo ſ hłoßom wo pomoz wołasche. Pschihladowarjo ßo do ßmjertneho ſtracha dachu; pschezo wyſchſche a wyſchſche ßo wokſchidło ſběhasche. Prjedy hacž bě młynkej mózno rłyn ſaſtajicź, bě wokſchidło do runowahi pschiſchło a khrobolak nětko ſ njeho kaž kekleŕ ſ trapeza w wyßokoſczi 16 kohczi wißasche. So by ßo młodźenzej ſe ſtraſchneje wißanzy saßo na ſemju pomhało, dyrbjachu ßo wětrnikowe wokſchidła saßo wróczo wjerczicź, ſchtoż mózesche ßo pschi wulkim wětrje jenož ſ wulkej prózu ſtacź. Hdyž bě ßo wokſchidło něhdże na 4 kohczi k ſemi pschibliżiło, młodźenza mozy wopuſchczichu. Wótſje ſakſchiknuwſchi wón dele padze, tola do ſchkody njepſchińdze; pschetoż jeho delka ſtejazy towaŕſchojo jeho popadźechu, prjedy hacž k ſemi dopadze.

* S Oslebenſkeje khostaŕnje pola Bremena je ſkóſtnik Franz Röhl, k khostaŕni na 11 lět ſaßudźeny, czeknuł. Wón je pokdra kohcźa tokſtu murju pschekamał, ſchtoż ſaſtojnizy pytli njejßu a potom tſi wyßoke murje pschelěſł. Potom je ßo wón w Bremenje ſ draſtneje komory tamniſcheje hoſernje draſtu nakranuł a ßebi nuſne pjenjeſy, w Delmjenhoſtu ßo do jeneho doma bobywſchi, wobſtaraŕ. Sslěd ſa nim polizija hiſchcze namakała njeje.

* S Bonna wo cźežkim njesbožu pišaja, kotreż je ßo w Königswinteru pschi noſy ſmijoweje ſkały ſtako. Nowy ßo twarjazy hoſczenz pschi Rheinowym brjoſy „Skoty ſmij“ ßo ßobotu popołdnju ſ wulkim wrjeſkotom ſaßypnu. Pod rospadankami ßu tſjóch dźěkacźerjow morwych, pjecźoch ſranjenych wucźahnuli.

* Lěta dołho ßu ßo rěſnikam w Mainzu někotre naßelene kruchi ßwinjazeho mjaßa w ßubobju ſkaſyke, woßebje pleza, mjes tym ſo ßo druhe mjes nimi zyle derje dźerżachu. Po dołhim pschepytowanju je ßo ſkónczńje ta ſpodźiwnosćz wujaßnika. Wukopało je ßo mjenujzy, ſo ßo jenoż mjaßo wot tajkich ßwini w ßłonej juſche kaſy, kotreż ßu ſ pizu wot mjaßoweje muki (Fleiſchfuttermehl) kormjene. Tajka piza ſkocźatam kraßny napohlad dawa, ale jich mjaßo twaczu tak hubjenje napſchecźiwo ſteji, ſo 3= abo 4njedźelſke naßelenje njepſchetraje; pschetoż prjedy hacž je ſe ßelu pſcheńdźene, je hižo ſkażene.

* (Morbaŕſtwo w kaſarmach.) Sswojeho feldwebla a potom ßam ßebje je minjenu njedźelu popołdnju 26lětny ſerżant Wagemann ſ 11. kompagnije gardefüſilěrow ſatſělił. Wagemann bě w nozy k njedźeli ßwoju dowolnosćz, kotraż hacž do dweju doßahasche, nimale wo zyku hodźinu pschеſtupił. Wón, kaž też wo dwě lěcze młódſchi feldwebel Kanikowſky ſpaſchtaj w kaſarmſkej podwyſchkowſkej komorje w prěnim poſkhodźe. Hdyž Wagemann wokoło tſjóch khětro ſkurjeny do njeje ſtupi, jemu to Kanikowſky porokowasche a pſchiſtaji, ſo to pſchedſtajenemu woſjewi. Na to wobaj wußnuſchtaj. Njedźelu rano Kanikowſky Wagemannej, kotryž bě tſělerſki podwyſchk jědnateje kompagnije, klucze tſělbneje komory wotewſa, dokelž ßo bojesche, ſo mohł Wagemann ruku ßam na ßebje skożicź; pschetoż Wagemann bě hižo cźaſto pokhoſtany a teho dla w ßkużbje kabkaty. Hacž popołdnju do 4 hodźin ßo Wagemann zyle njewinowacźe ſadżerżesche, běsche pak ßebi, kaž je ßo poſdźiſcho wukopało, revolver a patrony wot druheje kompagnije dacź dał. Tak wobrónjeny ſtupi do jſtwy, w kotrejž ßo feldwebl runje myjesche a tſěli jeho wot ſady do praweho boka, tak ſo kula Kanikowſkeho pſches wutrobu pschedrě. Potom mordaŕ revolver pschecźiwo ßebi skożi a ßebi do huby tſěli. Łuſkaj wußkyſchawschi wojazy ſe wſchěch bokow pschiběžachu a Kanikowſkeho, kiž bě jenoż w koſchli a kholowach, jako cźěło na ſemi leżazeho namakachu. Wagemann pak na kožu leżesche a bě hiſchcze něschto žiwjenja w nim, ale pscheßkyſchecź jeho njemóżachu. Sa mało minutow bě też wón morwy. Tuto mordaŕſtwo ßo najſkerje njeje jenoż poßlednjeho podawka dla ſtako. Wagemann mějesche hižo dlěżſchi czaß ſkoby a hidu w ßebi na Kanikowſkeho, dokelž bě tón, runjeż bě młódſchi hacž wón, jeho w rjedze pſcheſcźahnuł. Hejtman 11. kompagnije, kiž je na bowoleńzy, je hakle dźeń poſdźiſcho telegrafiſku powjeſcź wo ſrudnym podawku dostał.

* Scźěhowaze żortniwe njedoroſumjenje je ßo na lětuſchich manevrach ſtako. Attakowazy jěſdny regiment nimo wětrnika jěchasche, kotryž jemu trochu na pucźu ſtejesche, tak ſo bě prawe kſchidło nuſowane, ßo wotwinucź. Komandej „prawe kſchidło ßo wotwin!“ pak luby wětrnikaŕ, kotryž pſched ßwojim wobßeżdźenſtwom ſtejesche, wopak roſumi a ſacźucźa ßwojeje wutroby ſ tymile ßlowami wutſchaße: „Cźakajcze, wy rapaki, runje ſcźe mi wſcho poteptali a nětko hiſchcze chzecze mi prawe wokſchidło wotwinucź; to ßo nihdy na nihdy njeſtanje, to njecźerpju!“

* Bjes tym ſo w połnóznej a ßrjedźnej Europje na ßuchotu ſkorża, maja saßo w Italſkej nětkole pschewjele mokroty. W Neapelſkej krajinje ßu ſliwki panuke. Kraj je ſ dźělemi powodźeny; w někotrych wßach ßu wobydlenja wopuſchczicź dyrbjeli, a na żelesnizach je wobkhad pschetorhnjeny, dokelž mosty, ſ wulkej wodu podemlěte, ßo saßypnucź hroża.

* W Chorikoſu pola Lauriona w Grichiſkej ßu saßypnjene ſtare měſto ſ derje ſdżerżanymi twarjenjemi, murjemi a dróhami namakali.

* W Amsterdamje ßu ßonjazeho mordarja dr. de Jonya ſajeli; pſchi nim ßu inſtrumenty namakali, kajkež je w ßwojim cžaßu „Jaques prójeŕ“ w Londonje pſchi rosrubanju ßonjazych cžełkow trjebał. Polizija měni, ſo ſtaj de Jony a Jaques próječ ta ßama woßoba, woßebje dokelž je dopokaſane, ſo je wón tehdy, hdyž ßu ßónſke w Londonje ſkónzowali, tam bydlił. S tutej pſchicžinu ßu Londonſzy tajni poliziſtojo do Amſterdama pſchiſchli.

* Hońtwy ſa ßłonami (elefantami) wotmětwaja ßo hewak jenož w Aſiſkej a Afriziy, hdžež ßłony do hońtwjeŕſkeje dźiwiny ßłuſcheja. Tele dny pak ßu taſku hońtwu w Londonje měli. Mużſkeho ßłona, kotryž bě tam lěta dołho ſ pychu w Sangerowym zyrkuſu, jeho wothladaŕ ſ dwěmaj lamomaj po měſcze wuwodźowaſche. Wón wodźeſche jeho ſe ſaſhibnjenej żerdku, kotruž bě jemu do wucha tyknuł. Wſcho derje dźěſche, doniž do Manor Huſe njepſchińdże. Tam ßo ßłon ſpłóſchi a cžerjeſche do Finsbury parka, wſchitko, ſchtož bě jemu na pucžu, wobkoženja, płoty a teho runja potorhajo. Hdyž bě ſ dobrym wuſpěchom nadpad na hudźbny pavillon wumjedł, cžerjeſche do Blackſtock Roada a ſtupi tam do hródże jeneho ryboweho wikowarja. Tu jeneho pohoncža powali. Mnoſy poliziſtojo a wulke ßyły ludu ßo ſa ſwěriſkom honjachu, nichtó pak njewjedźeſche, ſchto ſ nim ſapočzecź, kotrež hdyž a hdyž ßwój dołhi pyſk k ſahubjazym njeſkutkam nałożowaſche. S rybarńje njemdre ſkocžo haßy rjedźiwſchi dale cželczkaſche pſches Highbury Vale do Higbury New-parka, hdžež ſchěſcź ßylnych muri k ſemi ſruna a w ſahrodach ſtraſchne wupuſcženje naczini. K ßwojemu poßylnjenju ßo potom ſ New-réki nażloka. A pſchezo dale ßahaſche njedocžink, doniž do Albion Roada njepſchińdże, hdžež ßo poliziſtojo prózowachu, jeho ſ powjaſami ſputacź, ale podarmo. Nichtó ßo k njemu bliżicź njeßmědźiſche. Jenož wěſtemu Longej wón ſkónczńje dowoli, ſo ßmědźeſche jeho we wuſche koſkotacź a k jenemu wósnikej do dwora dowjeſcź. Hdyž běchu wrota ſeſamkali, měnjachu, ſo maja jeho w měſche. Ale ſ jenym raſom wón wrota pſchekama a ßahaſche dale. Pola Lea Bridge ßo mkody mużſki ſkhróbli, jemu do pucža ſtupicź. Ale ßkabe ſchmórnjenje ſ pyſkom jemu ruku wobodrje a ßnadne dótknjenje jeho dólczka jeho daloko wotcžißnu. Hiſchcže wſchelake dopomnjeńki na ßwoju móz na murjach a wrotach ſawoſtajiwſchi a w někotrych ſahrodach wſcho poteptawſchi, ßłon ſkónczńje pola, pſchi Brucr Grove-ſtaziji leżaze, dozpi. Tam bě pſched někotrymi lětami ſ druhimi ßłonami ßwoje lehwo měł. Duž ßu jemu tam najſkerje na dobo lube dopomjeńki w duſchi ſeſkhadźake. Duch pokoja ſaßo do njeho ſacžeże; wón daſche ßebi lubicź, ſo jemu jeho wothladaŕ prědkownej noſy ſputa. Potom ſ nim w połnym pokoju, kaž jehnjo dobrocžiwje, jako ſo by ženje niczo ſkucžicź njemohł, domoj do Woodwille-parka dźěſche.

* (Ženjenje w — Selenſkej.) Pola ſelenſkich wobydlerjow ßu ßebi danſzy miſionarojo połne dowěrjenje dobyli. Duž nětko też tam w najpołnóżniſchich ſtronach naſcheje ſemje kſcheſcźijanſke mandźelſtwo knježi. Sajimawe je, ſchtož nam jedyn danſki miſionar w ßwojim dźeniku wo tym powjeda, kak ßo Selenſcženjo wo njewjeſtu namołwjeja. Nawoženja dźe k miſionarej a rjekne: „Bych ßo rady woženił.“ — „S kim?“ ßo miſionar wopraſcha. Młody hólz praji jemu jeje mjeno. „Ssy hižo ſ njej poręczał?“ — S wjetſcha wotmołwjenje rěka: „Ně!“ — „Cžeho dla niz?“ — „Ach, to je cžełka wěz, ty dyrbiſch ſ njej rěczecź!“ — Miſſionar holzu k ßebi powoła a rjekne po krótkej rosmołwje: „Bych rjekł, ſo je na cžaßu, ſo ßo woženiſch.“ — „Nochzu ßo ženicź.“ — „Schkoda, bych nawoženju ſa tebje wjedźał.“ — „Kajkeho?“ Miſſionar jej powjeda, ſchtó je jeho póßłał. „Tón ßo mi njelubi, teho njerodźu!“ — „Ale“, miſionar wotmołwi, „wón je wuſkocžny a ſanoßy zyły dom. Se ßwojim ßochorzom żaneje ryby njemißnje a tebje lubuje.“ Rjane holczo drje ſ widomnym ſpodobanjom poßłucha, ale pſchi tym woſtanje, ſo wo njeho njerodźi. „Derje“, miſſionar rjekne, „pſchinuſowacź cźi jeho njecham. Namakam drje bórſy druhu ſa tak duſchneho hólza ...“ Nětko miſſionar mjelczi, jako by měnił, ſo je ta wěz ſ jeje ſanjechanjom wotcžinjena. Skónczńje wona ſ hłuboka ſdychnuwſchi rjekne: „Jeli ſo ty chzeſch ...“ — „Ně“, duchowny wotmołwi, „jeli ſo ty chzeſch — nochzu cże naręczecź ...“ Saßo hłuboke ſdychnjenje. „Potajkim wo njeho njerodźiſch?“ — „Knjes duchowny!“ Wona ßo pſches zyke wobliczo ſaczerwjeni a ßo wotwobroczi. „Mi ßo tola ſda, ſo wjele hódny njeje.“ — „Jo? Njeje ßnadź w minjenym lěcże dwě wjelrybje popadnuł, a żadyn druhi żanu? Ty po tajkim njechaſch?“ — „Ach haj, ja wſchak chzu!“ wona rjekne, duchownemu runje do woczow hladajo. — „Nó, duž daj cźi Bóh ßwoje żohnowanje!“ A hiſchcže tón ßamy dźeń mataj kwaß.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchiloſy.)

Hermann Darschau w Budyſchinje

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcžeje wołmy

cžißło 1 na ſchuleŕſkej haßy cžißło 1

k ſymſkemu cžaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuniſchej hacž k najlěpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchcžatej tworje a w rjanych muſtrach poruczа.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedżena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuńſche płaczińy!

Kawkrajaze maſchiny

po **15 mk.**

poruczа **B. Fiſcher na żitnej haßy.**

Kóżki

ſa **mużaze** a **żonjaze kożuchi** a **khornarje** we wſchěch drużinach poruczа

C. E. Rincke,

kóżkaŕſki miſchtr na żitnej haßy 5.

Cžerſtwy kalk, cžěſku brunizu, koſcžinu, kainit, Domaſchowu muku, majßowy ſchrót

w dobrej tworje poruczа

W. Anders na Małowjelkowſkim ſaſtaniſchcžu.

Amerikanſki najlěpſchi petrolej

nětko punt po 11 np., po zylińach po 10½ np.,

khěżorſki wolij nětko punt po 17. np., po zylińach 16 np.,

poruczа **Carl Noack** na żitnej haßy 10,

jena ſ najſtarſchich pſchedawaŕnjow tu, ſałożena 1864.

W wudawarni „Sserbſkich Nowin“ ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khěrluſche a ſpěwy Větra Młónka.

S tutym ßebi dowolam najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym

winaŕńju,

ſjenocženu ſ winowymi ſtwami a delikateßowej pſchedawaŕńju

knjeſej **A. Tonndorffej** wotkupił a ſo ju ſ firmu **A. Tonndorff** dale powjedu. Proſchu dowěrjenje, mojemu pſchedchadnikej w tak wulkej měrje ſpožczene, też na mnje pſchenjeſcź. Budu ßo pſchezo prózowacź, ßo teho w kóżdym naſtupanju hódny wopokaſacź.

W Budyſchinje. S poczeſczowanjom

G. Hedemann, ſ firmu A. Tonndorff.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym

bělopiwowu korczmu

4 na hrodowſkej haßy 4

w domje knjeſa wojnaŕſkeho miſchtra **Haſche** ßo namakazu, 1. oktobra jako najenk pſchedewſał.

Dowěrjenje, mi w mojim prjedawſchim hoſpodaŕſtwje ſpožczene, proſchu, też na moje nowe pſchedewſacże pſchenjeſcź. Budu ßo prózowacź, ßo teho hódny wopokaſacź, jenož dobre jědże a picże ßwojim hoſczom podawajo.

Porjedźecź budu ßo rad pijaze

běle piwo

a **Budyſke brune, cžeſke, bayerſke piwo** a **leżak.**

S poczeſczowanjom

Handrij Miehla.

Wotewrjenje rybaŕnje.

Cžesczenym Sserbam w **Budyschinje a wokolnosczi** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym w **Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 4—6**

pschedawaŕnju mórskich rybow, khlóschczeńkow a wina

wotewrił a so ju s firmu

Hornjołužiska rybownja

dale powjedu.

S najwjetschimi parnymi mórskimi rybaŕnjemi direktnje wobkhadźejo je mi móżno, stajnje cžerstwu a płacźisny hódnu tworu podawacź. — Ryby ßam ßuschu a mariniruju. — Proschu, moje pschedewsacźe dobrocźiwje podpjeracź.

S pocžesczowanjom **Richard Schindler.**

Bratraj Thomasez, fabrika jěsdnych kołow
na Židowje pola Budyschina

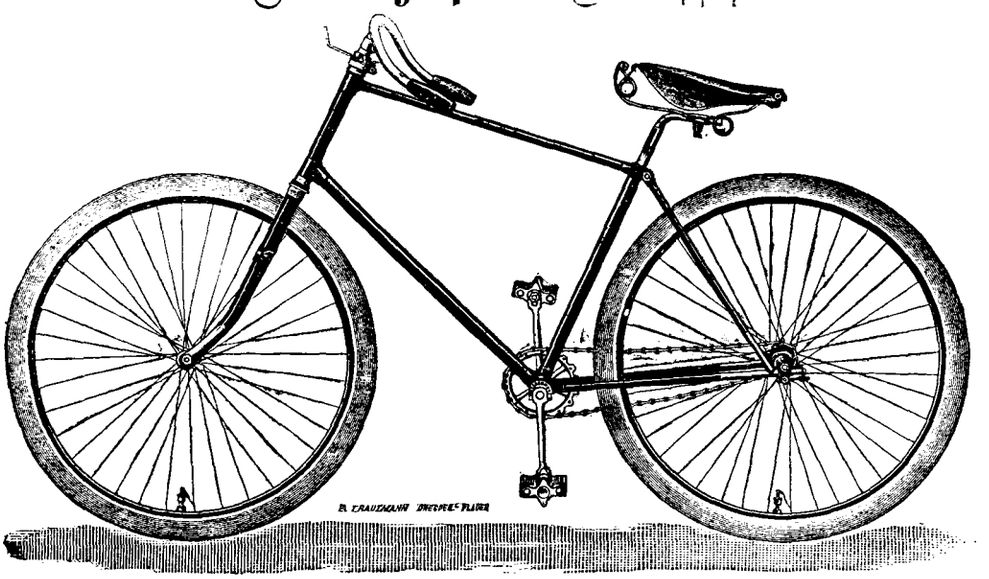

poruczataj najnaležnischo ßwoje **najnowsche wudźěłki,** kotrež se ßwojim sakońszy schkitowanym rjecźasowym pschestajenjom kóżdu konkurrenzu wudźerža a s kotrymiž ßu ßo tole lěto **21 prěnich, 17 druhich, 3 tsecźe myta,** 1000 km mischtrstwo S. R. B. atd. dobyłe.

W Hatku pola Minakała je **khěža** cžißło 12 s tsjomi kórzami pola a łukj hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Rjaneho młodeho **kundroßa,** 8—9 měßacžneho, chzu kupicź. Poskicźenja s naspomnjenjom raßy njech ßo do Hodźija na póst s napißmom S. S. 100 postlagernd pósczelu.

---

5 porstow tołsty dobry **ßuscheny połcž** punt po 70 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 65 np., **ßyry połcž** a **ßadło** punt po 65 np., wot krajnych ßwini 5 np. dróżscho, porucza

Otto Pětschka na žitnej haßy.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Žołdźe a kastanije

po najwyschschej płacźisnje kupuje **Bjedrich Bartko** w Njeßwacźidle.

Pschepołoženje brodutruhaŕnje.

Cžesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so je moja **brodutruhaŕnja** a **włoßytsihaŕnja** wot nětka na **róžku hospitalskeje** a **róžoweje haßy** w domje knjesa **Rychtarja.**

S pocžesczowanjom

A. Herold.

Wosjewjenje.

Cžesczenym Sserbam w **Budyschinje** a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym **drastowu pschedawaŕnju,** kotraž je hacž dotal s firmu **P. Baruch** pod bohatymi wrotami wobstała, kupił a so ju s mojej firmu dale powjedu.

Wschitkich, kotsiž mje wopytaja, w kóżdym nastupanju spokoju.

W Budyschinje, 1. oktobra 1893.

S pocžesczowanjom

J. Ssykora.

Ratařska schula w Budyschinje.

Symski semester ßo pońdźelu 23. oktobra 1893 sapocžnje. Pschipowjedźenje schulerjow pschijima a wscho na dróbnje wo schuli wukasuje direktor **J. B. Brugger.**

Hódne **ßudy** a **cžwizy** wschelakeje wulkoscźe ma na pschedań knježi dwór w **Delnjej Kinje.**

Dobry **schrótowanski młyn** ma na pschedań **W. Anders** w Małym Wjelkowje.

Rjane **proßata** ma na pschedań knježi dwór w **Lichanju** pola Hucźiny.

Proßata na pschedań.

Proßata běłeje Yorkshirskeje a tež cžornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cžaßej pschiměrjenych niskich płacźisnach na pschedań na knježimaj dworomaj

w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Ssuscheny połcž

punt po 68 np., pschi wotewsaczu 5 puntow punt po 65 np. porucza

rěsnik **Müller**

pschi lawskim tórmje.

Pscheńcžnu muku,
pizny gris,
wotruby,
majßowy schrót

porucza tunjo **J. A. Hejda**

w **Brěsowje.**

Howjase a cźelaze kože

kupuje pschezo po najwyschschich płacźisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Jabłuka,

tež tschaßene, ale **srałe** kupuje po kóżdej dźělbje sa hotowe pjenjesy

hornjołužiska ßadtłóczeŕnja

dr. Herrmanna a **dr. Wetzki**

w Budyschinje

pschi kralowskim walu cžißło 10.

Žołdźe

kupuje po najwyschschej płacźisnje

Dietrich w Lětonju.

Hólcžez, kiž chze **pjekaŕstwo** nawuknucź, ßo pyta na swonkownej lawskej haßy 6.

Kedźbu!

Wobydlerjam w Hermanezach a wokolnosćži k wjedźenju dawam, so kóždu sobotu rano wot 9 hodźin hacž do 9 hodź. wječor w Hermanczanskim hosćenzu **mjaso a kolbasu** pschedawam.

G. Beyer, rěsnik w Lasu.

Ssadowa wustajeńza

wokrjesneho sadarskeho towarstwa w Budyschinje

budźe wot **6. hacž 11. oktobra 1893** w piwarnskej sahrodze wschědnje wot 9 hacž 5 hodźin wotewrjena.

Dalsche je s plakatow shonicz.

Nałoženje sadsuschazeje maschiny knjesa Zimmermanna-Budyskeho a apparata k samkanju konservnych tysow knjenje Gehringoweje-Husczanskeje budźe so sobotu a njedźelu pokasowacz.

Přeprošenje.

Na **hłownu zhromadźiznu serbskeho duchownstwa štwórtk, 19. oktobra,** rano 1/2 10 w Budyskim Gudźic hosćencu a po njej tam připołdnju 12 na **hłownu zhromadźiznu serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa** k předpołoženju zličbowanja należnje přeprošuje

předsydstwo.

Sjawna ludowa shromadźisna

w Njeswaczidle.

Jutsje njedźelu 8. oktobra popołdnju w 4 hodźinach w Njeswaczidliskim knjezim hosćenzu knjes kubleŕ **Kokla** rosprawu wo swojim sejmskim skutkowanju poda a swój pschichodny politiski program roswije. Wschitzy wolerjo so prosca, shromadźisnu wopytacz.

Wólbny komitej.

Wosjewjenje.

Cjesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćži najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so sym **G. Pjetaschez** khěžu, pschi mjasowym torhoschczu w Budyschinje leżazu,

s restawraziju

w njej so namakazu, kupił a pschedewsał a so restawraziju s mojim mjenom dale powjedu. Najswědomiczische a kedźbliwe poskuženje lubjo, proschu cjesćenych Sserbow, moje pschedewsacze dobroczinje podpjeracz.

S poczesczowanjom

August Pjetasch.

Wotewrjenje pschedawarnje.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so sym dźensa w **Budyschinje pschi žitnych wikach czišło 14**

pschedawarnju žita a krajnych produktow

wotewrił.

Budu so swěru prózowacz, wschitkim tym, kotsiž mje se swojim wopytom poczesczа, poskužowacz; duž proschu, moje pschedewsacze dobroczinje podpjeracz.

S poczesczowanjom

Pawoł Scholta pschi žitnych wikach 14.

Pschepoloženje pschedawarnje.

Cjesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćži najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so sym swoju

pschedawarnju muki, žita a skótneje pizy

hižo 16 lět w Budyschinje wobstejazu, na žitne torhoschczo pódla knjesa pjekarskeho mischtra Köglera pschepoložił.

W Budyschinje, 2. oktobra 1893.

S poczesczowanjom

Gustav Heinke.

Ernsta Henkerowy restawrant

s napschecza theatra.

Wschědnje wjelewopschijaza **jedźna kharta** dopołdnja wot 9 hodźin hacž do 11 hodź. w nozy.

Wobjed w abonnementcze a po kharcze.

Wulki wubjerk nowin — žurnalne cžitanske koło.

S poczesczowanjom

Ernst Henker.

K schiczu mužazeje a hólczazeje drasty

pschi dobrym sedźenju a tunich płaczisnach so cjesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćži poruczam.

Mustry němskich a jendźelskich tkaninow mam na składze.

Pawoł Mužik na kotolskej hasy 26 pódla Sendez restawrazije.

Najlepschu margarinsku butru,

derje słodźazu, porucza

Pawoł Hofmann

na rózku serbskeje a schulersk. hasy.

Najlepschu Dürrenbergsku **warnu a skótnu sel** w měchach a wuwoženu porucza tunjo **Pawoł Hofmann** na rózku serbskeje a schulerskeje hasy.

Korjenjowy wolij, koruschki, safran

k pjeczenju tykanzow porucza

Hrodowska haptyka.

Wschědne czerstwe **parjene kolbaski** a **czopku kobołkowu kolbasu** punt po 60 np., **běku** a **dobru kolbasu** punt po 60 np., **metowu kolbasu** punt po 80 np., **suscheny polcz** punt po 70 np., **schmalz** punt po 70 np., **sadko** punt po 65 np., **kolbasowy schmalz** punt po 50 np. porucza

A. Eißler

pschi mjasowych jědkach a na kamjentnej hasy.

Kupje,

testamenty, liscziny, regulěrowanje sawostajenstwa, pisomne dźěła atd. rucze wobstaram a radu we wschěch prawnych wězach dawam.

Wobkhodny agent **Dittrich** na žitnej hasy 6 po 2 skhod.

Kedźbu!

K nowemu lětu wotroczkow, srěnkow, wolazych, hródźne a skužobne holzy a hnydom tsjoch wotroczkow pytam. **Wackerowa**

niz wjazy na sukelnskej hasy, ale na **nowej hasy 8.**

Wotroczkow, srěnkow, tsjeczakow, dźowki, skužobne a kuchinske holzy do tudomnych a Drazdźanskich stron pschi wyšokej msdźe pyta

Schmidtowa

na sukelnskej hasy 18 po 1 skhodźe.

Młódschu skužobnu holzu do skužby pyta diakonus **Haas** na kamjentnej hasy 6 po 1 skhodźe.

Hródźne dźowki pschi wyšokej msdźe pyta **Leschzyna** na rěsnischej hasy 26.

Hejtman so pyta.

Ssamostatny, derje poruczeny hejtman so k 1. januarej 1894 pyta, teho runja wustojny rólny pohoncz. Jenoz tajzy s dobrymi wopisami chzyli so samolwicz na knjezim dworje w **Czelchowje** pola Plusnikez.

Kuchatki sa czeledź, skužobne a hródźne dźowki, tajke k swinjom, wolazych, dźěłaczerske swójby pyta **Spannowa** na małej bratrowskej hasy 5.

Palerjow, wotroczkow, rólnych pohonczow, srěnkow, wolazych, skužobne a hródźne dźowki pyta **Heynoldowa** w slotym jehnjeczu.

Wozenjeny hejtman

strózby a spuschczomny namaka k nowemu lětu 1894 skužbu na knjezim dworje w **Jamnom** pola Klětneho.

Někotsi rólni pohonczojo

namakaju k nowemu lětu skužbu na knjezim dworje w **Jamnom** pola Klětneho.

Ssylny, duschny hólczez, kiž chce **pjekarstwo** nawuknucz, może hnydom do wuczby stupicz pola pjekarskeho mischtra **Bertholda** w Bukezach.

Sprawnje.

Rjemjeslnik a khěžet, 30 lět stary, chce so dla wozenjenja s pschistojnej holzu, 25 hacž 34 lět starej, kotraž ma psches 3 tysaz hriwnow samożenja, sesnacz. S prawdu měnjene poskiczenja s naspomnjenjom blizschich wobstejnosćow chzyke so hacž do 15. oktobra s napismom T. Z. 140 do wudawarnje „Sserb. Nowin" póslacz.

Wčera wječor w 11 hodź. je namaj Bóh luby Knjez strowu dźowczicku wobradźił, štož z tutym wysocyzwjeselenaj wozjewitaj

W Slepom, dźeń 3. okt. 1893.

farař **Handrik**
a **mandźelska.**

K temu czišlu jena pschiloha.

Pschiloha k czißku 40 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. oktobra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedzelu rano w 7 hodź. farat dr. Kalich němsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin diakonus Räda němske a w 10 hodź. serbske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Anton Hübl, zukelnik pod hrodom, s Hańźu Hanu Jeńkez tam.

Kŕóeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Marja Hana, Korle Hermanna Fahra, fabrikarja na Židowje, dź. — Augusta Martha, Korle Augusta Rjenca, pohonca w Cźichońzach, dź. — Jaromir Hermann, Handrija Hockera, dźełacźerja na Židowje, ß. — Jan Ernst, Handrija Augusta Jeremiasa, żiwnoscźerja w Delnjej Kinje, ß. — Pawol Richard, Augusta Plazaka, dźełacźerja w Cźichońzach, ß.

Zemrjeźi:

Dźeń 28. septembra: Lina Hana Frida, Ernsta Hermanna Jaromira Wiki, wyschscheho mlynka na Židowje, dź., 3 lěta 10 měßazow 4 dny. — 29. Korla August Neumann, nadróżny dźełacźeŕ w Jeńkezach, 68 lět 5 měßazow 15 dnjow. — Hana Khrystiana, Jana Augusta Bjarscha, fabrikarja w Dźěźnikezach, dź., 3 lěta 3 měßazy 20 dnjow. — 2. oktobra: Madlena, njebo Handrija Hänsela, khěźkarja a dźełacźerja w Brěsowje, wudowa, 83 lět 25 dnjow. — 3. Jan August, Jana Augusta Běbracha, kublerja w Jeńkezach, ß., 8 lět 10 měßazow 18 dnjow. — Marja rodź. Haschkez, Jana Libscha, dźełacźerja na Židowje, mandźelska, 76 lět 24 dnjow.

Placźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 1644 měchow.	W Budyschinje 30. septembra 1893 wot mk.	np.	hacź mk.	np.	W Lubiju 5. oktobra 1893 wot mk.	np.	hacź mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	7	35	7	94	7	47	8	—
" . . . . . żołta	7	6	7	65	7	15	7	65
Rożka	6	25	6	38	6	6	6	38
Jeczmjeń	6	79	7	14	6	67	7	13
Wowß . . . . . 50 kilogr.	8	30	8	50	7	70	8	10
Hroch	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	50	18	—	15	—	16	—
Bern y	1	90	2	20	1	60	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	60	2	10	2	50
Pschenczna muka 50 " . . .	7	—	16	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	50	6	—	5	—	5	50
Sslóma . . 600 " . . .	28	—	30	—	27	—	29	—
Proßata 918 schtuk, schtuka . .	8	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	75	5	50	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	50	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 12 hr. 49 np. hacź 13 hr. 49 np., żołta 12 hr. — np. hacź 13 hr. — np., kórz rożki po 160 puntach 10 hr. — np. hacź 10 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 65 np. hacź 7 hr. 94 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 21 np. hacź 7 hr. 50 np., rożka wot 6 hr. 25 np. hacź 6 hr. 41 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 20 np., wowß wot 8 hr. 25 np. hacź 8 hr. 50 np.

Draždźanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. druźiny 60—65 hr., 2. druźiny 55—58, 3. druźiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—65 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 52—65 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 6. oktobra: Rjane.

Jerje, rjane wulke ryby po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po tym hacź ßu hódne, zyła tuna najlěpscheho snamjenja po 35 mk.,

rajß, wubjernu tworu, wulkosornatu punt po 15 a 16 np., po wakach po 13—14 np.,

ff. **amerikanski petrolej,** wuważeny po 11 np., w cźwizy po 10 1/2 np.,

najlěpschi khěźorowy wolij, wuważeny po 17 np., w cźwizy po 16 np.,

ff. **amerikanski rjepikaty tobak** punt po 32 np., kaž tež **wschě druhe ßo wjedźaze twory**

pschi sprawnym a tunim poßłuženju porucza najstarscha pschedawaŕnja kolonialnych tworow, w lěcźe 1864 sałożena,

Korle Noacka na żitnej haßy 10.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

K nasymje a symje

poruczam wulki wubjerk kaschcźikateho, ßmuźkateho a jenobarbneho **barchenta k koschlam** wschěch barbow po jara tunich płacźisnach. Hotowe **barchentowe koschle** we wschěch wulkoscźach, 7/4 schěroke **ßuknjowe tkaniny,** stary kóhcź po 30 np., — dwójzyschěroki **kama,** hładki, ßmuźkaty, kaschcźikaty hiźo po 50 np., — **barchent k blusam** hiźo po 25 np., — **katun,** jenobarbny a s makymi cźěmnymi mustrami, kóhcź po 30 np., — **wupjerki** módre, cźerwjene, cźerwjene ßmuźkate a se staroněmskimi mustrami, 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 schěroke, — **zychi,** wulki skład, kóhcź po 20 np., — **barchentowe rubischcźa** po 25 np., — **kama-rubischcźa, židźane, połdźane, wołmjane, połwołmjane, bawmjane rubischcźa** po wurjadnje tunich płacźisnach.

Hotowe ßlomniki po 1 mk. 50 np., — 5/4, 6/4, 7/4, 8/4 **módry płat, rubjany** a **běły płat** we wschěch schěrjach. **Cźischcźane schórzuchi** we wschěch wulkoscźach atd.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Najwjetscha kschescźijanska

drastowa pschedawaŕnja

Oty Preußa przedy C. F. Kloßa **na żitnej haßy 4**

sa symski cźaß wulku dźělbu

mużazych a hóleźazych jupow, swjerschnikow, havelokow, khěźorskich mantlow a wobleczenjow,

dale:

żonjaze a holcźaze mantle, plyschowe a ßuknjane pjesle a trikotowe taille

we wschěch nowoscźach po woprawdze ßměschnje tunich płacźisnach na pschedawanje pschinjeße.

Schpihele

scźěnske, sofowe a **toiletowe schpihele** wschelakich wulkoscźow a se wschelakorymi wobłukami, **gardinowe żerdźe,** poskocźane a worjechobrune po wschěch dołhoscźach, **gardinowe rosety,** poskocźane, polěrowane a po sastarsku **wobłuki** k wobrasam, **domjaze żohnowanja** w najwjetschim wubjerku porucza po najtunischich płacźisnach dobroczźiwemu wobkedźbowanju

Rudolph Wilhelm
na serbskej haßy 16.

Wobrasy a domjaze żohnowanja

derje a tunjo saschkleńzuje

Rudolph Wilhelm
na serbskej haßy 16.

Delnjohórcźanski knjeźi mlyn

porucza **pschenczny muku** snateje dobroscźe hachtl, 6 1/4 punta cźeźki, I. druźiny 90 np., II. druźiny 75 np., III. druźiny 60 np.

Jurij Schmidt, mlynk.

Albin Schirmer, pschedawarnja pschikupnych hnojow w Budyschinje,

porucza knjesam ratarjam jako jara tunjo:

najlěpschu ßyru Peterburgsku kosczinu
ſ rukowanjom 4+20, zentnar ſ měchom po 6 mk. 25 np.,

najlěpschu njewuklijenu Peterburgsku normalnu kosczinu
ſ rukowanjom 4+23, zentnar ſ měchom po 6 mk. 35 np.,

teho runja **ammoniakſuperfosfat** 8+9, **ſchwablokißaly ammoniak, k hnojenju lukow** ſarucżenu czistu **Domaſchowu muku** a **kainit.**

Jurij Melcher na bohatej haßy 10

kſchesczijanska draſtowa pschedawarnja

porucza ßwój wulkotny ſkład

mužazeje a hólczazeje draſty

jako **ſwjerſchniki, khěžorſke mantle, jupy, wobleczenja** po najtuniſchich ale twjerdych płaczisnach.

Ssym **Sserb,** duž ßo pola mje **ßerbſki** rěczi.

Kóždeho **ſchkrěczazeho** a **podtykowazeho** nawěſchtka ßo woſtajiwſchi, jenož na to kedźbliwe czinju, ſo mam wſchě

nowoſcze naſymſkeho a ſymſkeho czaßa

w najwjetſchim wubjerku na ſkładze.

Haczrunje wſchě twory jenož ſ trajnych tkaninow dźełam, tola pomyßlnje najtuniſche płaczisny wobliczam.

F. Schlesinger, pschedawarnja mužazeje a hólczazeje draſty

w Budyſchinje na bohatej haßy 5, ſ napſchecza pósta.

Kardecže

ſ czistych ßerſchczow, jara trajne dźełane, porucza

H. Bertramowy ßyn
pſchi mjaßowym torhoſchczu 3.

Pſchiſp.: **Włoßanki** ßo po kóždej dźělbje kupuja.

Prósdne měchi

něktore ſta ſchtuk
pſchedawataj tunjo
Ginzel a Ritſcher.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pſcheńzy porucżataj tunjo
Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu workej.

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth
w Budyſchinje
na ßerbſkej a ſchuletſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcze: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſczi **viſitneje kharty** płacża 12 ſchtuk 6 mk., tež pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobrazu w wumělſkim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

A. Tonndorff, winarnja

w Budyſchinje,

porucza ßwoje nowe pſchiprawjene a powjetſchene winowe ſtwy delka a po 1 ſkhodźe dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Wubjerna kuchiń a delikateßy.

Pawol Giebner

na bohatej haßy czißko 18,
ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,
porucża ßwoju

winarnju

ſ winownju a ßnědarnju.

Wino w kaſchczach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a tež w czwizach roſeſczelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchě drużiny **czerwjeneho** a **běleho wina.**

Kóždy móże ßo na to ſpuſchczecz, ſo pola Giebnera cziſte woprawne wino doſtanje, kotrež derje tyje a kotrež je ſtrowoſczi ſpomožne.

Sſłódkoßmjetanowu margarinu,
najlěpſchu, kotraž ßo namaka,
Winſki
ßwinjazy ſchmalz, czerſtwy lany wolij
porucżataj
Ginzel a Ritſcher.

Stwjelzaty rjepikaty tobak,
krany rjepikaty tobak,
Khoczebuſki portoriko,
Waßungſki rolkaty tobak,
ſbytk Brotterodſkeho brazlowego tobaka
punt po 40 np.,
tobak k żwanju
porucżataj
Ginzel a Ritſcher.

Najlěpſchi lany wolij

ſ kralowſkeho dwórſkeho młyna w Plauenje je ſaßo doſchoł.

A. E. Soba na Židowje.

Khoſej

ßyry a paleny w dobrych a najlěpſchich drużinach porucżataj jara płaczisny hódno

Schiſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Durſthoffſke ßuche droždże

porucża

A. Biesold, pjekarſki miſchtr na bohatej haßy.

Žito

wſchitkich drużinow po najnižſchej płaczisnje derje ſchrótuje

Ernſt Schmidt
w Małych Debßezach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk.; z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 41. | Sobotu 14. oktobra 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pschi wólbach do kněžorstwoweho ßejma nimale wschitzy wólbni kandidatojo lubjachu, so dyrbi ßo statny dołh s wyßokim bursowym dawkom wotstronicź. Czaß, w kotrymž ßo kněžorstwoßejmszy sapóßłanzy w Barlinje saßo seńdu, ßo pschezo bóle bliži, tola spodźiwnje, hischcże pschezo wo bursowym dawku niczo ßłyschecź njeje. Naczińki sa winowy a tobakowy dawk je knjeżerstwo hižo dawno do sjawnosce dako a ßebi nihdże sa nje żaneje pschikhilnosce dobyko njeje. Czeho dla ßo po tajkim s naczińkom sa bursowy dawk kombźi. Bursowi pjenjeżnizy wudawaja, so by ßo bursowe wikowanje sniczińko, hdy by ßo s wyßokim dawkom poczeżiko. To ßu hołe blady. W Franzowskej bursa pjecź krócź wjozy dawkow wunjeße hacź w Němzach a tamnischa bursa teho dla hischcże na poßlednim wobwěschku njewißa. Pschede wschěm dyrbjał ßo wyßoki dawk na bursowe hracże wo differenzy pokoźicź, kotreż ßo w niczim wot hracża s khartami wo wulke sumy njerozdźeli. Tole hracże je najwjetschi bursyny njepoczink a dyrbjał ßo po mózhnosczi samjesowacź. S wulkim wużitkom by też dawk na bursyne wudawanje zusokrajnych statnych papjerow był. Wjele stow milijonow hriwnow němskich pjenjes je ßo s kupowanjom zusokrajnych statnych papjerow shubiło. Ssu wobliczili, so ßu sa poßlednje 10 lět němszy pjenjeżnizy s tymile papjerami něhdże 760 milijonow hriwnow pschißadźili. Wjele stow milijonow hriwnow němskich pjenjes je ßo pódła teho na wschelake druhe wukrajne pschedewsacża pschepraskało, tak so ßo s njeprawom njepraji, so budźische ßo s pjenjesami, kotreż ßu s pomozu bursy do wukraja wuschke, zyły hoborski dołh němskeho kněžorstwa sapłacźicź mohł. Kóždy, kiž někajlu leżomnosćź wobßedźi a s njeje wużitk czehnje abo ßo se sprawnym dźěłom żiwi, dyrbi dawki dawacź. Duż by prawda było, so by też skónczńje bursa dawk, kajkiž jej pschisteji, dawała.

— W Sakskej je ßo loni sakasało, skót po żidowskim waschnju schachtowacź (rězacź). Tule sakasnju je knjeżerstwo wudało, dokelż ßo se schachtowanjom skót na hrosne waschnje cźwiluje. Żidźi ßu tehdy spytali, knjeżerstwo ponuczicź, sakasanje schachtowanja wróczicź. Tola jich wobczeżowanje a proschenje żaneho wuspěcha njemějesche. Duż chzedźa nětko, schtoż s dobrym dozpicź njemóżachu, se stym knjeżerstwu wunusowacź. Żidowszy ßerschczowi wikowarjo, kotsiž s Ruskeje na Lipsczańsku maßu pschikhadźeja, ßu sakskemu knjeżerstwu hrosyli, so budźa pschichodnje swoje ßerschcze w Barlinje pschedawacź, jeli so ßo schachtowanska sakasnja njesběhnje. Na tajke waschnje nadźija ßo, sakske knjeżerstwo swojemu żadanju podwólne sczinicź, na to liczo, so knjeżerstwu njebudże lubo, so ßo Lipsczańska maßa s tym słabi, so ßo ßerschczowe wikowanje do Barlina pschepołoži. So ßo sakske knjeżerstwo ruskim żidam podczińnje, na to, Bohu dzakowano, żanych myßlow njeje. Tola kak budże wone żidowske hroženje pschekasyć móz? To by ßo czisce derje hodźiło, hdy by ßo po zyłych Němzach sakasało, skót schachtowacź. Duż njech jenoż konserwatiwni, reformarjo a antisemitojo tajki sakoń w kněžorstwowym ßejmje namjetuja. Najkhmańsche wschak by było, hdy by wikowanje s ruskimi ßerschczemi do kschesczijanskich rukow pscheschło.

— Dla nětczischich dalokotsělazych tsělbow a ßłabokurneho pólvra, kotreż budźa w pschichodnej wójnje wschě europiske wójska trjebacź, je nusne, so ßo drasta wojakow w wójnje po mózhnosczi njenadpadna sczini. Tuteje pschicziny dla ßu w pruskim wójsku běłe rjemjenje pěschkow s czornymi saměnili. Nětkole waja jenoż hischcże garde-regimenty a grenaděrske regimenty běłe rjemjenje. A też te dyrbja ßo bórsy shubicź; pschetoż pola tychle regimentow ßo pospyty czinja, na kajke waschnje mohłe ßo běłe rjemjenje najlěpje a sa najkrótczischi czaß do czornych pschetworicź a to tak, so by dźerźliwosćź rjemjenjow pschi tym njeschkodowała. Sa pschipad mobilisazije ßo wschě moßasne dźěle, jako knjesle, helmowe wopony, helmowe kónzy atd. poczornja, so bychu ßwojich noscherjow na wulku dalokosćź njepscheradźiłe.

— Wjerch Bismark je ßo ßobotu s Kissingena do Friedrichsruhe wrócził. Poßlednja khorosćź je wjercha khětro pschimała; wón je ßo w njej rucze sestarił. Saczeklisna praweje ruki, kotraż jemu wjele bolosczow czinjesche, wotebjera, tak so je jemu nětko mózno, saßo s njej jěsćź a ßo s njej na kij sapjeracź.

Awstrija. Khěžorstwowy ßejm, kiž je ßo sańdźeny tydźeń w Winje s nowa seschoł, je knjeżerstwo s wólbnej reformu pschekhwatał. Po knjeżerstwowej pschedłosy dyrbja wólbne prawo dostacź wschitzy, kotsiž ßu na wójnje pobyli abo wójnsku medaillu wobßedźa abo wußłużeni podwyschzy, dale wschitzy czi mużojo, kotsiž móża czitacź a liczicź, jeli so ßu w prawym czaßu pod wojerśku měru pschischli, schěsćź měßazow dołho w wólbnym wokrjeßu bydlili a někajki direktny dawk sapłacźili, abo kotsiž móża s dźěłanstkimi abo ßłużbnymi knižkami dopokasacź, so ßu w wěstym powołanju stajnje dźěłali. Nichtó njewěrć, so budże tale wólbna reforma wjetschinje sapóßłanzow w khěžorstwowym ßejmje prawa a witana. Pschede wschěm ßo liberalni boja, so jich nupschestrjene wólbne prawo s wjele wólbnych wokrjeßow wuczińnje. W Winje bychu ßo woni do czista pobili a też swoje mandaty w alpenskich provinzach shubili. Najwjetschi dobytk bychu konserwatiwni a antisemitojo sczinili a w někotrych městach bychu sozialdemokratojo s dobyczerjemi byli. Někotre wokrjeßy dale po nowym wólbnym rjedże Czechom w Czechach a na Morawje a Sslowenam w Istriskej pschipanu. Wěste je, so Sskowjenjo schkodowacź njebudźa. Hacź rad abo njerad budźa liberalni do wólbneje reformy pschiswolicź dyrbjecź. Bychu-li ju saczińli, potom bychu jich wuswolerjo pschi nowowólbach żałostnje roszychnowali. — Namjet młodoczeskich sapóßłanzow, so by ßo wo wukasu, wobłehnjenstwo w Prasy nastupazym, w ßejmje hnydom jednako, je ßo pschecźiwo khłoßam Młodoczechow a Sslowenow saczińnuł.

Italska. Italskemu knjeżerstwu nětkole wobydlerstwo na sizilskej kupje wulke wobczeżnosce czini. W poßlednim czaßu je knjeżerstwo tam wulke woporp sa podtłóczenje banditstwa a wschelakich tajnych rubjeżniskich towarstwow ważicź dyrbjało. Nětkole ma ßo wone s tajnym ratarskim towarstwom, něhdże 300,000 ßobustawow liczazym, nakładowacź, kotreż je czisce na sozialdemokratiskich sakładach sakożene a ßo wo wobstejaze sakonje do zyła njestara. Knjeżerstwo je wobsamkło, tole towarstwo do zyła podtłóczicź, tola ßam sizilski wyschschi polizajski dohladowar je pschesßwědczeny, so budże knjeżerstwo tónle wotpohlad jenoż po wulkich ludowych njepokojach dozpicź móz, a so ßnadź ßo s tym powschitkowny sbéźk sizilskich ratarjow sbudźi. Pschi finanznej nusy a skandalnym prozeßu romskeje banki by revoluzija poßlednje była, schtoż mohło nastork k statnemu pschewrótej w Italskej dacź.

Franzowska. Zyłe franzowske wobydlerstwo nětkole w radosczi płuwa. Wczera je ruske wójnske łódźstwo do Toulona pschijeło. Wone wobsteji s wobrónjeneje bitwiskeje łódże „Zar Nikolaj“, s kschižakow prěnjeho rjada „Admiral Nachimow“, „Pamjat Asowa“, „Ryndy“ a s kanonskeje łódże „Terez“. Najßylnischa łódź je „Zar Nikolaj“ s dalokonoschazymi kanonami a se ßylnym żelesnym wobró-

njenjom. Wona je ßo w lěcźe 1889 na morjo spuschćika. „Pamjat Asowa“, kotraž je ßo w lěcźe 1888 na morjo spuschćika, a „Rynda“ stej mjeńschich rosměrow. Poßlednja kódź a kanonska kódź „Terez“ stej nowschej kódźi. S roskasowarjom ruskich kódźow je admiral Averlan. Na ruskich hoscźi w Franzowskej wulkotne czescźowanja czakaja. Sskawna franzowska spißacźelka, Julietta Adamowa, je psched někotrymi dnjemi do Toulona pschijěka, so by ßo pschi ßwjedźeńskich pschiprawach wobdźěliła a so by hnydom w prěnim wokomiku admiralej Averlanej k wopomnjenju czestne dary franzowskich žonow pschepodała. Tele dary wobsteja s 2138 narucznizow s pschiwiskami po waschnju amuletow, kotrež pjecza sboże pschinoscheja; wone ßu postajene sa žony a dźowki ruskeho kódźstwoweho muźstwa. Sa wobej admiralowej dźowzy ßu brillantowe debjeńki postajene. So by dźeń wopyta ruskeho kódźstwa sa franzowske wójsko dźeń powschitkownoje radoscze a wjeßekoscze był, je wójnski minister do próstwy swolił, so ma ßo na tutym dnju wschěm wojerskim jatym khostanje spuschćicź. Nastork k tutemu powschitkownemu wobhnadźenju je spißacźelka Julietta Adamowa dała. So by ßo też schulskim dźěcźom ważnoscź pschikhada ruskeho kódźstwa do Franzowskeje srosumliwa scźinika, je minister roswucźenja postajił, so dyrbi wot ßoboty hacź do wutory schulska wucźba wupanucź.

Amerika. Wo poßlednim bombardowanju khowneho brasilskeho města, Rio de Janeiro, něhdźe 800,000 wobydlerjow liczazeho, se sběźkarskim kódźstwom admirala Mella, ßo pische: Bombardowanje bě jara ßylne. Do města granaty lětachu, hacź runje knjeżerstwowe pschibrjóźne batterije na wutsele wotmolwjachu. W měscze ßu wobydlerjo w ßmjertnym strasche, wikowanje je s zyła pschestako, banki ßu sawrjene, bursa pusta a wopuschczena, na dróhach a dwórnischczach ani człowjek widźecź njeje, haj ani w dźěłaczerńjach ßo njedźěła. Spytuja czaß k podlěschenju pschekupskich skasankow wupschestrjecź; schtóż móże, s města czeknje. Wójsko republizyneho presidenta Peixota, kotryż bě ßo jako diktator wuwołał, w měscze rubi a kranje, a nichtó njeje, kiž by ßebi swažił, ßo wobaracź. Pschi wurubjenju khlamow a privatnych wobydlenjow ßu wojazy wjele bjesbrónitych ludźi sabili. Wojerske wodźělenja po měscze czahaja, hladajzy, koho móhli pschinucźicź, so by ßo sa Peixota brónje pschimał. Ludźo se wschěch schtantow ßo tak s naßylnoscźu do Peixotoweho wójska tykaja, offizěrojo pak samožitych wobydlerjow jimaja, jich wobwinuja, so ßu sběźkarjo, so móhli ßo jich samoženja mozowacź. Póstowe dźěło ßo wobcźežne czini, dokelž ßo po Peixotowej pschikasni kózda poßyłka pschehladuje. Peixotej wobydlerstwo porokuje, so je wón na druhim bombardowanju wina, dokelž ßu pschibrjóźne batterije na sběźkarske kódźe prěnje tsělale, kotrež ßu potom wotmolwike. Powjescź, so je pschecźiwo Peixotej w ßamym khownym měscze sběź wudyrił, njeby nikoho pschekhwataka; pschetož rosßudne bitwy bjes Peixotowym wójskom a sběźkarjemi ßo w ßußodstwje města Rio Grande, Porto Allegro a Pelotas ßnadź hižo w bližschim czaßu wocźakaja.

Kapka sloteje wody.

Runje bijesche schestu hodźinu s zyrkwje ßwjateje Wórsche w E. Hischcźe njebě czaßnik dobił, a hižo pschispinasche ßebi lieutenant Randow ßwój teßak, woblecźe ßo spěschnje ßwój swjerschnik a khwatasche spěschnje strowjo nimo strażow, so by fabriku na tsélby, hdźež mějesche ßwoje dźěło, wopuschćił.

Jedyn dźeń ßkužby bě saßo sbožownje skónczeny, a na czerstwym powětsje wonka s khuboka dychnuwschi, sażehli ßebi rjany wyschk zigaru a czampasche s dobrej khwilu do ßwojeho wobydlencźka. Jeho myßle wjedźechu jeho wróczo do rjaneho města D., kotrež bě psched schtyrjomi měßazami wopuschćił, so by wostudke komando pschi tsélbowej fabriziy nastupił. Sajimawe drje bě jow jeho dźěło, pschi kotrymž ßwoju tsélbu nadrobnje sesnawasche, witany bě też pschidawk msdy — tola Randow njemóżesche ßo pschezo hischcze wostudkej ßkužbje w pißarni pschiwucźicź, jeho wutroba żeżesche po froncze w dalokej narańschej krajinje.

W tajkich myßlach dońdże hacź do ßwojeho bydła. Tola srudne myßle ßo shubichu, hdyž Randow wjeżeke wobliczo lubosneho holicza wuhlada, kiž jemu po skhodze napschecźo pschińdże. Lubje ßo sacźerwjenjejo wotmolwi na jeho wojerski postrow a spěschnje shubi ßo mkoda knjeżniczka psched jeho wocźomaj.

„S najmjeńscha jena ßkónczna pruha w tymle wostudkym hněździe“, bórbotasche wón, „to rěka s zyła kraßne to holicźo!“

Pódla ßwětkeho napiża na moßasu, hdźež stejesche: „Angelika Żurowa, wudowa po dawkowym dohladowarju (rodźena se Sputow)“, bě pódla na druhich durjach jednora khartka, kiž lieutenantowe bydło wosnamjenjesche.

Jow czakasche Schoktka, ßwěrna, s D. ßobu pscheßadźena dusscha, ßkužobnik lieutenanta Randowa. Hewak ßo stajnje tutón schikowany a jara mudry człowjek na „ßwojeho“ lieutenanta poßměwkowasche, ale dźenßa bě wschón rosbudźeny a samyleny, tak so ßo Randow woprascha:

„Schto dha je, Schoktka?“

„Wěscze, knjes lieutenant, kelko hórkeho palenza w bleschi běsche?“ wopraścha ßo saßo tón.

„Schto dha mi s tymle praschenjom cźesch? Wschako wěscze wěm, so bě pokna hacź do satecźeneje ßmuhi.“

„To ja też měnju, knjes lieutenant, a wot dźenßnischeho pschipołdnja runje telko pobrachuje!“ S tymile ßkowami wsa Schoktka se serviza palenzowu bleschu s tocźeneje schkleńzy a dźerżesche ju lieutenantej blisko pod nóß, so by je czim lěpje spósnacź mohł.

„Khort, khadla, ty tola njejßy?“ wupraßnu Randow na dobo mjerjazy zyle pschecźiwo ßwojej woli, ale w ßamßnym wokomiku połoži ßwojemu ßkužobnikej ruku na ramjo, hdyž widźesche, so je tón ranjeny.

„Ty ßy czelo, Schoktka, njeczin tak hłupje! Ty dźě wěsch, so mam cźe sa ßwěrnu duschu, hewak njeběch hejtmana proßył, so dyrbi mi tebje s D. ßobu dacź. Pschi tym palenzu mylimoj ßnadź ßo wobaj. A nětk staj butelu prjecź a daj mi mój pjesl a nowiny.“

„Po poruczenju, knjes lieutenant“, bórbotasche Schoktka, so by mjelczo žadanje ßwojeho knjesa dopjelnił. Hdyž pak posdźischo ßam w ßwojej komorzy ßedźesche, wudoby ßo jemu khuboke sdychnjenje s wutroby. Se srudnej myßlu, stajnje na likěr spominajo, wußnu skónczinje, mjes tym so bě lieutenant hižo dawno na njón sabył a hakle ßo nasajtra na njón dopomni, hdyž Schoktka hischcze bóle samyleny hacź dźeń prjedy tamnu butelu pokasa, w kotrejž saßo schwarny kruch pobrachowasche. Nětk wotmyßli ßebi Randow, ßo wo ßwěrje ßwojeho ßkužobnika pschepokasacź a paducha wopytacź.

„Luby knjes doktor, sapißajcze mi ßrědk na wot ßo dawanje!“ wobroczi ßo po jědźi Randow na mkodeho lěkarja, kiž s nim jědźesche.

„Luby lieutenanto, schto dha wam je?“

„Mi? Niczo, luby doktorko, ale ja bych s tutym njeschkódnym ßrědkom rad tajneho czuschlerja mojeho palenza wußlědźił.“

„Ach tak, to je něschto druhe“, wotmolwi ßo ßmějkajo mkody lěkar. „Ssrědka na bluwanje njemóżu wam sa tónle pad runje sapißacź, ale něschto druhe, schtoż runje tak skutkuje bjes schkodowanja organißma.“ Tole prajizy napiża něschto rjadkow na papjeru, kotruż je ßwojich notiznych knižkow wucźeże, a pschepoda ju mkodemu wyschkej.

Na tute waschnje wobstara ßebi Randow schkleńczku s lěkarnje a tykasche ju wczipnje pschihladowazemu Schoktzy pod nóß a wulinu ju do palenzoweje blesche, pschi czimž jemu wujaßnjesche, kak budże nětk tak pschiprawjeny palenz skutkowacź.

* * *

S wulkej wczipnoscźu hladaschtaj nasajtra knjes a ßkužobnik na palenzowu bleschu, w kotrejž na spodźiwne waschnje niczo mjenje njeběsche. To Schoktzy prawje njebě. Ale, wulke wjeżele! Dźeń posdźischo bě saßo wulki kruch wotpity.

W ßkužbje njebě Randow khwile měł na ßwój domjazy žort spominacź. Wot towarscha pschewodźany, dźěsche wjeżele ßo rosmolwjejo hacź domoj. Horje doschedschi tyknu klucź do khódbowych duri a dźiwasche ßo, czeho dla jeho Schoktka, kaž hewak, tón ras pschi wotewrjenych durjach njewocźakuje, tu nadeńdże ßkužobnika na semi ßedźo, wucho na póblanske durje pschiprěwajo. Sswojeho knjesa wuhladawschi pocza s radoscźu wołacź:

„Knjes lieutenant, wona pluwa — wona pluwa hižo wot schtyrjoch.“

„Wona? — Schtó?“ wołasche Randow ßo dźiwajo.

W ßamßnym wokomiku wotewrichu ßo s wotmachom durje a bjes dycha wuskoczi mkoda holza.

„Bożedla, knjes lieutenant! Pschińdu runje s hudźbneje hodźiny a namakam macź na ßmjercź khoru. Proschu, proschu, póscźelcze po lěkarja. Ach, pomhajcze mi!“

„To je derje, to njeje ta mkoda“, myßlesche ßebi Randow, a to roswjeßeli jeho.

„Směrujcze ßo, moja knjeżniczka“, rjeknu mkodej knjeńzy. „To wěscze tak slě njebudże.“

„Ně, sawěscze niz, knjes lieutenant“, měschesche ßo też Schoktka do rěczi, ßo poßměwajo a na wschu disziplinu sabywajo.

Hněwnje pohladnu holiczo na njemikoscźiweho wojaka a też Randow da ßo do njeho.

„Mjelcź! A běź hnydom k knjesej doktorej Wentlantej! Dam knjesa doktora proßyćź, so by hnydom ke mni pschischoł."

„O, dźakuju ßo wam, knjes lieutenant", rjeknu jeje ert ſ radoſćźu, a tute ßłowa dobychu ßo mkodemu wyschkej hłuboko do wutroby, ale pokhostachu teź jeho winowate ßwědomjo. Wón hórbotaſche nĕſchto wo cźłowjeſkej winowatoſćźi, kiź ßo ßama roſumi, mkode holiczo pak khwataſche k ßwojej „khorej" macźeri.

Lĕkaŕ njeda dokho na ßo cźakaćź a pſchinjeße teź Randowej bórſy wjeßeku powjeſćź, ſo je ßo khora ſaßo polĕpſchiła. Pſchehladanje w jĕdźi, kaź doktor pſchicźinu khoroſcźe nĕźnje pomjenowa, bĕ naſtako pſches boloſcźe w żołdku, pſchećźiwo kotrymź dyrbjeſche „ſkota woda" tak dobra bycź.

„Temu ſtaremu drjechmej popſcheju tute pokhoſtanje — mje hnu jeno ſtaroſćź jeje luboſneje dźowcźiczki", rjeknu Random pſchi ßebi. Tola drjechmo ßo wjecźeſche! Mózno, ſo bĕ Schoŕtka wubledźił abo ſo pſchehladanje ſ jĕdźu k wĕrje podobne njebĕ — ſ krótka ſa nĕſchto dnjow namaka Random liſcźik na ßwojim pißazym blidu, w kotrymź knjeni kontrolĕrowa wobźaruje, ſo dyrbi njepſchedwidźanych winow dla knjeſej lieutenantej Randowej bydko k prĕnjemu junijej wupowjeſćź.

„Khort na tu njehańbitu żonu!" myßleſche ßebi Random, „najprjedy wupije mi mój hórki a potom cźißnje mje ſ domn!" Wón bĕ tak njemdry, ſo ßebi wotmyßli, ſo w ßwojim bydle ſawoſtaji bleſchu praweje „ſkoteje wody" jako roszohnowanje knjeni Angelizy Żurowej.

Cźeſcźenym wolerjam
w woßmym wjeßnym wólbnym wokrjeßu.

Chzemy Sserbjo woſtacź tu,
Woſtanu nam potrjebnoſcźe,
Kiź jenicźzy ſnate ßu
Ludźom ßerbſkej' narodnoſcźe;
Sserbjo! to nĕtk roſpomńcźe:
Sapóßłanz waſch Sserb njech je.

Dyrbi Sserbſtwo dale tracź,
Sserbam pſchißłuſchnoſcź je ßwjata,
Sa ßwój narod ſkutkowacź,
Hdźeż je komu ſkładnoſcź data:
Tajku ſkładnoſcź poſkicźa
Wam nĕtk wólba do ßejma.

Nĕmſki narod njetrjeba
Strach mĕcź, ſo ßnadź ſ tym ſchto ſhubi,
A ſo wólba ßerbowſka
Ssejmſku ſamoźnoſcź jom' rubi:
Saſſki ßejm dźĕ woprawdźi
Jenoż ſ Nĕmzow wobſteji.

Saſſzy Sserbjo ſ Nĕmzami
Wuźiwaja jene prawo;
We tym pak ßmy dźĕleni
(Dokelź je wſchak Sserbow mało),
So we hamtach knjeźerſtwa
Sserbſka rĕcź njej' płacźaza.

Saſſzy Sserbjo ſ Nĕmzami
Dopjelnjeja pſchißłuſchnoſcźe,
Kaź ßo to jim ſaleźi,
„Njeźadaja woßebnoſcźe
Hacź tu: ſo ßo ßerbſka rĕcź
Schkituje, ſo mohła tycź".

Saſſki ßejm a knjeźerſtwo
Schkita ßwĕru Sserbow prawa,
Tu jim Sserbow poßołſtwo
Trĕbne wukoźenje dawa:
„Schto ſa Sserbſtwo nuſne je,
Pſches cźo Sserbſtwo ſchkoduje".

Wóßom lĕt je ſaſtupił
Jedyn Sserb waß nĕtk we ßejmje
A je ßwĕrnje dopjelnił,
Schtoż bĕ ßlubił w Bożim mjenje;
Jeho cźaß ßo minuł je:
„Duż joh' ſ nowa wuſwolcźe".

Michał Kokla w Khróſcźizach
Je tón muż — wam ſ nowa daty,
Lubowany we Sserbach,
Komu njedyrbjał bycź ſnaty?
Wſchak wam „Sserbſka Nowina"
Jeho ſ khwalbu porucźa.

Michał Kokla w Khróſcźizach
Kraßnu myßl do Sserbow daſche,
Kiź we ßerbſkich woßadach
Pſchikhilenje namakaſche;
Sawoła do żiwjenja
Sserbſke burſke towaŕſtwa.

Kaź wón wĕzy Sserbowſtwa
Saſtupił je ſ wulkej ßwĕru,
Tak ſa wĕzy rataŕſtwa
Wuſtupuje ſ poknej mĕru;
Sserbſzy burjo! teho dla
Wolcźe ßerbſkoh' ratarja.

Lubi Sserbjo! kiź wy ß
Wólby ßnadź tu ſdalujecźe,
S tym wy wólbne dobycźo
Stajicźe do njewĕſtoſcźe:
Huſto hlaj, hłóß jenicźki
Żyłu wólbu pſchemĕni.

Hiſchcźe junkrócź ſ wutrobu,
Lubi Sserbjo, nĕtk waß proſchu
(Runje teź waß njeſnaju,
Swamik Sserbſtwu luboſcź noſchu):
„Wuſwolcźe po tyßazach
Knjeſa Koklu w Khróſcźizach."

H. Paul.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Ssmy hewak wĕcźnje ſa to byli, ſo byſchtaj bur a ryćźerkublerŕ ſwjaſki pſchećźelſtwa hajiłoj: po bycźu je wjetſchi wobßedźeŕ tola teź jenoż wulki bur a jeho intereßy ßu w mnohim wſajomne ſ tymi mjeńſcheho wobßedźerja. Sda pak ßo, jako bychu mnoſy ryćźerkublerjo ßwój nadawk wjazy njeſnali a chźyli ſ burom podobnje ſakhadźećź, jako fabrikant druhdy bohużel cźini ſe ßwojimi dźĕłacźerjemi; wobeju heßko je: Małeho podtkócźowacź! Dopokas tajkeje khrobłoſcźe a njeſprawnoſcźe mamy w naſchim 8. wólbnym wokrjeßu: ſtarodawne a wjeleßławne burſke hrodźiſchcźo — mandat w ſakſkim ßejmje — pſchima ßo ſe ſtrony „majoratneho knjeſa" a wón hroſy, ſo chze ſ pomozu wulkich najenkow do cźrjopow rosbicź prózu a nadźiju burſkich wolerjow. Myßlachmy tola, ſo budźe tajki woßebny knjes, hdyż ßo hižo k wójnje ſ burami naſtaja, tola cźeſtne ßrĕdki nakoźowacź ſa ßwoje ſamĕry. Kak ßmy ßo mylili! Je to ßkyſchane było w Sakſkej, ſo wólbne pſcheproſchenje podpißane bu wot hólzow a ludźi, kotſiź ani trĕbny dawk njewotwjedu, ani prawa nimaja, ſo wola? Dotal niz! Huſtigowy komitej ßo na tak njeßkyſchanych wĕzach njeſtorcźi: w Woßlinku da 3 podpißacź, kotſiź wólbokhmani njejßu; Pĕſkowſki knjeźi najenk płacźi jenoż 2 mk. a piſka ßobu na prĕnich hußlach; w Cźornowje ßu ludźo napißani, kotſiź ani na ßwĕcźe njeßu; w Bukowzu dwaj knadźikaj, kotrajź ſtaj hiſchcźe ſa wuſchimaj mokraj, jedyn je 17, druhi 19 lĕt. A tak dźe dale hacź do Bronja pola Radworja, kotreź dyrbi ryćźerkublerjej pſchipſchaŕ cźinicź, byrnjeź do 8. wólbneho wokrjeßa njeßkuſchaŕa. Komitej ſa knjeſo Koklu w Khróſcźizach woſjewi w Kamjenzſkich nowinach ſchtwórtk 12. okt. zyły regiment ſpodźiwnych „pijonĕrow", kotſiź mĕli Huſtigowu dracźkaru ſ błóta wucźahnucź, ſo njewjaſnje. Nĕtko, lubi burſzy towaŕſchojo: ſtajejcźe wuſchi — pſchińdu ſpodźiwne wĕzki! Hdyż wy takle majoratneho knjeſa do ßejma wolicźe, kak dokho dha budźe tracź, ſo ſakoń, naſtupazy hońtwu, ßo pſchemĕni? Kharty ſa hońtwu budźa drohe, ſo bur je dopłacźicź njemóźe, a dotalne revĕry budźa hromadu mjetane, ſo budźe jenoż bohaty Krösus je wotnajecź móz. Bur njepońdźe wjazy po hońtwje, ſwĕrina budźe ßo lahnycź a ſchkodźecź, jako w ſtarych cźaßach, hdźeż ſa kóźdym kerkom ſajaz ßydaſche. Chzecźe to? Kak a jahł — woboje wam ſeźeru! Praſchamy ßo teź: Cźeho dla dha ßo wulzy knjeźa pſchi wólbach wjazy do ſozialiſtow njedawaja, ale pſchezo do wbohich — burow?! Tajkeho burika, kotrehoż chzemy wuſwolicź, ßměſcha a hanja woni, jako by ſtroweje nicze na nim njebyło a pódla ßmoknje ßo pſchezo wjazy — ſozialiſtow do ßejma a do khĕźorſtwoweho ßejma. To je tola ſpodźiwna politika, kotraź cźertej do rukow dźĕła! Hdyż burja dale ryćźerkublerja wola, kiź ßwoje pola pſchenaja, dokelź wo rataŕſtwo njerodźi (majoratny knjes Huſtig ma jenoż telko ßam, jako móże ſ koſu derje pohnojicź!!!), njepońdźe to ſ burſtwom dale a bóle ſ hory dele? Tajki „woßebny" wuj praſcha ßo ßmorze ſa tym, hdźe bur woſtanje, hdyż kórz żita 14 hriwnow jeho pſchińdźe a ſa 10 hriwnow mĕł jón na wikach pſchedacź! Huſtig „ſ zomtr ßwojim ryćźerkublom" kupuje ßwój khlĕb a ma wuźitk ſ teho, hdyż Boże ſorno hiſchcźe dale dele dźe. Tajke a podobne myßliczki dyrbicźe ßebi cźinicź, prjedy hacź pſchichodny ſchtwórtk (19. oktobra) k wólbje dźecźe; a jeli je hdźe leßna huba nĕkomu moſy ſawjerćźała, ſo mĕni: wulki knjes mohł w ßejmje wjazy nam pomhacź jako proſty ſprawny bur, tón njech ßo hlada, ſo poſdźiſcho ſa wuſchomaj ßo drapacź nima! Nĕtko pak dyrbimy hladacź, ſo na kónz pſchińdźemy. Żenje ßo hiſchcźe pſchi wólbach telko mucźiko njeje jako tón krócź: ßu to pliſty ſ pjaſcźu, kotreź ßu buram a wĕriwemu ludej do wobliczа ßo ßmokaße — to njemóźe a njeßmĕ njekhoſtane woſtacź. Huſtigowy pſchiwiſk powjedźe tón krócź wſchón wotwißny lud — dźĕłacźerjow na wulkich kubłach — do wohnja: ſ teho ſcźĕhuje, ſo ma teź burſki lud wſchĕ mozy na wahu pokożicź; do naß budźa praſkacź wſchitzy, kotſiź Sserbow hidźa, a tak da ßo ßame, ſo Sserb k Sserbej ſteji a njepſcheczelſki nawal w pſcheßjenoſcźi pſchewinje. Njech ßo żadyn hoſpodaŕ ſ tym njeſpokoji, ſo ßam k wólbje dźe: kóźdy njech k ßußodej ſkocźi, jeho ſa ruku woſmje a na wólbne męſtno ßobu cźehnje — po dwĕmaj khodźi ßo tola khmańſcho. Dopowjedajcźe tym, kotſiź ſ hrĕſchnym ßłowom ßo troſchtuja: Bjeſe mnje teź pońdźe — ſchto na waſy ſteji a ſo budźa wjeßnemu ludej hiſchcźe kożu pſches wuſchi ſcźahnucź, njecha-li ßo hibacź a ßwoje politiſke prawa roshladnje trjebacź. Hladajcźe ßwojim politiſkim pſchecźiwnikam derje na porſty: ßu dźĕcźi ßwĕta, ſ kotrymiż macźe cźinicź, a tute wſchak ßu mudriſche w ßwojim waſchnju. Hdźeż ßo hodźi, „cźinja kawſy", ſo dobycźe na ßwoju ſtronu ſcźahnu. Teho dla woſtańcźe nĕkotſi w wólbnym lokalu, hacź je wſcho nimo a protokol podpißany. To, ſchtoż mamy ſchtwórtk 19. oktobra dokonjecź, tak cźeźke njeje: mamy jenoż ſchkitacź a wobaracź mandat do ßejma, kotryź ßerbſkim buram ßłuſcha a kotryź ßmy pſched 8 lĕtami ſ cźeſcźu a ſ poknej narodnej horliwoſcźu ſa to dobyli. Ssmy ßo w tutych lĕtach wobróli ſaßakych attakow: majoratneho knjeſa a ryćźerkublerja chzemy tón krócź do kołbaßy ſtykacź — potom drje ſmějemy mĕr a pokoj! Tak dha, lubi ßerbſzy hoſpodarjo: waſche dobycźe leźi w waſchimaj rukomaj;

ſcźe=li pſchesjeni, njeſamóźe nichtó je wam wutorhnucź. Bóh njeda kołokej — tak rěka — wopuſch ſroſcź hacź do njebjeß; dźiwak ßo bych, hdy bych tajku hordu njeſtworu hdźe wuhladak: bóle pak měł ßo dźiwacź, jeli ſo by ßo 4000 ßerbſkich a 2000 němſkich hoſpodarjow pſchewinucź dako wot 300 ryczerkublerjow a jich najenkow, kotſiž burow ſkhrobolazy pſchimaju. Komu njeměła krej ßo ſawaricź, hdyž widźi, kak wjetſchi wobßedźerjo ßamopaſchnje wo dowěru ßo pſchinjeßu, wſcheho ſtroweho politiſkeho rosßuda ßo wotrjeknuwſchi. Schtoż na naß je, ßmy cźinili: ßmy ſtrachi wam wotkryli, kotreż hroźa; leſcźe, ſ kotrymiž waß wobdawaju; pucźe, po kotrychž macźe hicź, ſo dobudźecźe. Budźcźe dobreje wole, lubi Sserbja, a Bóh da k chźycźu dokonjenje a dobycźe. Stawajcźe na dźeń 19. oktobra po wſchěch wßach, kaž kompagnije, hdyž truba alarm ſatrubi: wone ßo pali, ßu woheń ſadźěkali do burow prawa! Nadźijamy ßo k Bohu a k wam, ſo ſa tydźeń wjeßele powjeſcźe wam pſchinjeßemy wo dokonjanym dobycźu a ſo wólbny komißar też tón krócź ßwětej wosjewi: Mandat do ßejma w 8. wólbnym wokrjeßu wobkhowa Michał Kokla, hoſpodar w Khróſcźizach. —ſ.

— **Sjawne ßkowo evangelſkim Sserbam 8. wólbneho wokrjeßa.** Bohaty pſchiwiſk bohateho knjeſa **Huſtiga** je hacź dotal wjele, wjele pjenjes na wulkotne nawěſchtki nałożił — ſa naſcheho dotalneho ſapóßkanza Koklu njeje ßo mohło telko wulkotnych nawěſchtkow woſjewjecź, dokelž ani k. Kokla ani jeho pſcheczeljo, ſchtoż ßu ſ wjetſcha burja, žiwnoſcźerjo a khěžkarjo, telko pjenjes ſa nowiny wudawacź njemóźa. Duž mohło ßo ſdacź, ſo wězy ſa Huſtiga lěpje ſteja dyžli ſa Koklu. Temu pak tak njeje. **Njedajcźe** ßo ſ tajkej ſwonkownej haru **ſamylicź.** — So bychu wolerjow 8. wokrjeßa ſamylili a roſſchcźěpili, ßu Huſtigowi pſchecźeljo **naboźnu ſwadu** wubudźicź ſpytali. Woni chzedźa ſ tym **Sserbow,** evangelſkich a katholſkich, **dźělicź** a tak ſ leſcźu **ſemjanej k dobycźu dopomhacź.** Njedajcźe ßo, proſchu waß Boźedla, ſ tutym khumſchtom ſamylicź! Wo to ßo Huſtigowemu pſchiwiſkej njejedna, to ma jenoż waß lepicź. Huſtigowym pſchecźelam jeniczźy wo to dźe, ſo **žadyn Sserb** a **žadyn bur** na ßejm njeßmě. Da=li ßo tón abo tamny Sserb na naboźne prudła doßahnucź, temu ßo potom jenoż wußměja, dokelž wjedźa, ſo Sserb do ßwojeje wěry něſchto dźerži. Teho dla pak njepiknu niczo wo Sserbowſtwu a ßu jeno naboźne pſchecźiwjenje wubudźili. Kak pak ßu tute němſke ſtrony pſchecźiwo nam Sserbam po prawom ſmyßlene, to mózachmy w tutych dnjach ſ nowa ſpóſnacź. Pſchi Guſtav=Adolfiſkim ßwjedźenju w Budyſchinje běſche też wurjadnje w ßwj. Pětrowej zyrkwi w Budyſchinje, hdźež ßo hewak ßkowcźka ßerbſki njeßkyſchi, ßerbſke prědowanje. To běſche tutym Němzam, kotſiž maja Sserbam dawno ſa ſko, ſo tu hiſchcźe ßu, jara do boka a hnydom ßo hórſchachu w Lubijſkich a też Budyſchſkich nowinach. A tola to nikomu ſchkodźiło njeje, ſo je ßo pſchi tutej pſchileżnoſcźi też ßerbſki poprědowało. Měnju, ſo ma pſched Bohom kóžda rěcź jenajke prawo. S tutym hórſchenjom pak je ßo ſaßo junu pokaſało, ſchto mamy wot tajkich pſchecźiwnikow mjes Němzami wocźakowacź, hdyž woni k mozy pſchińdu. — Też Huſtigowy pſchiwiſk hinak ſmyßleny njeje. Wſchak běſche jich **prěnje ßkowo** to: Naſch wokrjeß njeßmě ßo dale wot Sserba ſaſtupowacź. Bórſy pak ſpóſnachu, ſo ßu ßebi ſ tym falnuli, dokelž ßo dohladachu, ſo bjes hkoßow evangelſkich Sserbow ßwojeho kandidata, Huſtiga, njepſchecźiſchcźa. Duž hnydom hinaſchu parolu do wokrjeßa puſchcźichu a pytaju nětko naboźnu roskoru wubudźicź, ſo bychu **Sserbow rosſchcźěpili.** Duž proſchu, lubi Sserbja, njewěrcźe tutym po ſdacźu rjanym a poboźnym ßkowam! **Niz wo wěru** ßo pſchi tutej wólbje njejedna, ale **wo narodnoſcź.** Tu njeje ſa waß žadyn dwěl. Sserb móże jeniczźy Sserbej ßwój hłóß dacź. Dźicźe ſchtwórtk **wſchitzy** do wólby a wotedajcźe zedulku ſa naſcheho dotalneho ſapóßkanza k. **kublerja Michała Koklu** w **Khróſcźizach** (Gutsbeſitzer Michael Kockel in Croſtwitz).

Jedyn evangelſki Sserb.

— Majoratny knjes a ryczerkubler Huſtig nad Jělzu a Nowym Měſtom je ßo na ßwojich cźahach po Sserbach gmejnſkim pſchedſtejicźerjam wſchudźe jako jich kollega, jako „też gmejnſki pſchedſtejicźer" pſchedſtajak. Někotryžkuli gmejnſki pſchedſtejicźer je ßo njemało dźiwak, ſo ma tajkehole woßebneho kollegu, wo kotrymž hiſchcźe jenje hacź dotal niczo ßkyſchak njebě. Tón a tamny ßo ſ tajkim kollegſtwom wulzy cźeſcźeny cźujeſche a ßo teho dla ſa majoratneho knjeſa podpißa. A kak wjele by ßebi hakle na ßwojeho kollegu majoratneho knjeſa wjedźak, hdy by jemu ſnate było, kajku hoborſzy wulku gmejnu ma knjes Huſtig ſaſtawacź. Tale wulkotna gmejna wobſteji runje ſ dweju cźißkow, ſ Huſtigoweho majoratneho kubła a jeneje žiwnoſcźe! Schtó chzył nětko hiſchcźe na tym dwělowacź, ſo je knjes Huſtig wulkotne wopory ſa powſchitkowne lěpſche pſchinjeßł a ſo je ßebi pſchi wobſtaranju gmejnſkich naležnoſcźow wulke ſaßkužby dobył. Duž je bjes dźiwa, ſo ßo knjes Huſtig pſchi wólbach bóle jako gmejnſki pſchedſtejicźer hacź majoratny knjes cźuje. Haj jeho wólbny komitej w tym tak daloko dźe, ſo jeho ſ zyła nihdźe wjazy ryczerkublerja a majoratneho knjeſa njemjenuja, ale jenoż ſ krótka gmejnſkeho pſchedſtejicźerja O. Huſtiga. Sda ßo nam, ſo je tajke wuwoſtajenje derje ſaßkużenych titulow njeſdwórliwe; pſchetoż cźeſcź, komuž cźeſcź ßkuſcha. Duž tola Huſtigowi pſchecźeljo nochzyli w ßwojich ſjawnych naſtawkach ſabycź pſchiſtajicź, ſo je knjes Huſtig ſ ryczerkublerjom a majoratnym knjeſom. „Wjetſchi bóle bjecźi", ſtare pſchißkowo praji. Jenoż niz pſcheponiżnje cźinicź. So je majoratny knjes Huſtig do wólbow ponižny, to dźě ſ jeho proſcherſkich khodow wěmy, na kotrychž je ßo pſched khěžkarjemi tulał a kłonił a na khachlowych ławkach ßydał. Hacź pak budźe wón też po wólbach ßerbſkich khěžkarjow wopytowacź a ßo jim liſchcźicź?

Jedyn lubował prawdoſcźe a ſdwórliwoſcźe.

— Niz jenoż pſches 8. wjeßny wólbny wokrjeß, pſches zyku Łużizu a pſches ſakſke mjeſy mózne hibanje dźe. Schcźuwanje Huſtigowych pſchiwißowarjow pſchecźiwo katholikam je zyłe wobydlerſtwo do roshorjenja ſtajiło. Chzedźa nam narěcźecź, ſo evangelſka wěra do ſtracha pſchińdźe, jeli ſo ßo naſch wjeleſaßkužbny knjes Michał Kokla ſaßo do ſakſkeho ßejma wuſwoli. Tucźi hłarjo a jebazy! Kak mohł knjes Kokla jako jeniczki katholik bjes 79 evangelſkimi ſapóßkanzami nam evangelſkim něſchto ſwadźicź? Hižo 8 lět je wón 8. wjeßny wólbny wokrjeß na krajnym ßejmje ſaſtupował a ſa tutón cźaß ſa njón wjazy wuſkutkował, hacź wſchitzy druſy ſapóßkanzy hromadźe, kotſiž ßu prjedy njeho naß na ßejmje ſaſtupowali. Ženje pak knjes Kokla wo katholſkej wěrje tam ani ßłowcźka ſchepnuł njeje. Wón dźě to do zyła njemóże; pſchetoż prawa katholſkeje a lutherſkeje zyrkwje w Sakſkej ßu hižo dawno ſrjadowane a twjerdźe poſtajene a nichtó na tym wjazy niczo pſcheměnicź njemóże. Duž je też pſchi wólbach wſcho jene, hacź je něchtó lutherſki abo podjanſki; jenoż to dyrbimy wjedźecź, hacź je wón dobry kſcheſcźijan, a ſo to knjes Kokla je, niz jenoż po ßłowach, ale też po ſkutkach, wo tym nam jeho zyła ſańdźenoſcź ßwědcźi. Pſchede wſchěm my Sserbjo na to hladamy, ſo ßebi ßerbſkeho ſapóßkanza wuſwolimy. Koho ßu katholſzy pſchi wólbach do khěžorſtwoweho ßejma wuſwolili, móże nam evangelſkim wſcho jene bycź. Ssu dha ßo hdy naſchi katholſzy ßobukſcheſcźijenjo w Bacźonjanſkej, Radwořſkej a Budyſkej woßadźe naß ſa tym praſcheli, ſa kajkeho kandidata ßmy my evangelſzy pſchi khěžorſtwo=ßejmſkich wólbach hłoßowali, hacź ſa konſervatiwneho, abo liberalneho, abo ſozialdemokratiſkeho? Ně, tajke praſchenje wot nich jenje ßkyſcheli njejßmy. Hdyž ßmy pſchi wólbach do krajneho ßejma w Budyſko=Wósborſkim wokrjeßu knjeſa Kerka ſa ßerbſkeho kandidata poſtajili, ßu woni wſchitzy knjeſej Kerkej ßwój hłóß dali, a to teho dla, dokelž je wón Sserb a cźeſcźe hódny muž. Po tutym khwalobnym pſchikładźe chzyli ßo też evangelſzy Sserbjo w Rakeczańſko=Kamjenſkich ſtronach pſchi nětcźiſchich wólbach ſkłožowacź. Dyrbimy ßebi knjeſa Koklu wuſwolicź, dokelž je wón Sserb, kiž je naſch wokrjeß wuſtojnje ſaſtupował a ßebi wo ßerbſke burſtwo wulke ſaßkužby dobył. Duž njedajmy ßo wot Huſtigoweje ſtrony naſchcźuwacź. Tale ſchcźuwanza ßo niz jenoż pſchecźiwo knjeſej Kokli, wona ßo też pſchecźiwo naſchemu wjelelubowanemu kralowſkemu domej měri. Huſtigowi pſchecźeljo ßo konſervatiwni a kraloßwěrni mjenuja. Pſched tajkimi konſervatiwnymi njech pak Bóh naſch luby kralowſki dom wobarnuje! Woni poddanſku ßwěrnoſcź ſe ßwojim ſchcźuwanjom podrywaja a rolu ſa ſozialdemokratiju pſchihotuja. S tajkimi ludźimi žadyn kraloßwěrny Sserb pſchecźelſtwo dźerżecź njeßmě. Duž njech kóždy Sserb ſchtwórtk 19. oktobra ßwój hłóß knjeſej kublerjej Michałej Kokli w Khróſcźizach da. Sserbjo dyrbja ßwoju cźeſcź w tym pytacź, ſo ßebi Sserba ſa ſaſtupjerja wuſwola.

— Lětuſche wucźerſke pruhowanja wólbokhmanoſcźe pſchi tudomnym evangelſkim wucźerſkim ſeminarje budźa 4., 5., 6., 7. a 8. dezembra, pſchi katholſkim wucźerſkim ſeminarje 28. a 29. novembra t. l. pod pſchedßydſtwom pruhowanſkeho komißara k. ſchulſkeho radźicźela Rabitza. Na měſto ſemrjeteho knjeſa wyſchſcheho wucźerja Schmidta je miniſterſtwo knjeſa ſeminarſkeho wyſchſcheho wucźerja dr. Beyera ſa ßobuſtawa pruhowanſkeje komißije pomjenowało.

— Kaž ßłyſchimy, ſměje „Budyſka ßerbſka Bjeßada" lětuſchi ßwjedźeń wulkeje kołbaßy wutoru 14. novembra na Budyſkej tſělerni.

— Wólbny cźaß pſchi wólbach do krajneho ßejma traje porjadnje ſ najmjeńſcha dopołdnja wot 10 hodźin hacź popołdnju do 3 hodźin. W wólbnych wokrjeßach, kotreż pſches 100 wólbne prawo mějazych

wobydlerjow nimaja, móże ꝑo wólbny cžaꝛ wo 3 hodźiny pschikrótcžicź. Duž njech tola kóždy Sserb ſ cžaꝛom k wólbje dźe, po móżnoſcži dopołdnja, ſo by wólbny cžaꝛ njeſakomdźił.

— Na kużiſkich horach běchu lětꝛa bohate hribowe żně. Też nětkole hiſchcźe tam wjele prawakow, brěſakow, kurjatkow atd. namakaja. W lětnim cžaꝛu na łukach champignony ſ hromadami roſcžechu. Jeli ſo bórſy ꝑylniſchi deſchcźik njedoſtanjemy, njebudźe drje hribowe żohnowanje wjazy dołho tracź.

S Wownjowa. W kerkach ſ napſchecźa tak mjenowaneho „ſchleifmłyna“, tudomnemu knjejſtwu ꝑłuſchazych, ꝑu 7. oktobra nĕhdźe 40 lětneho dźĕłacźerja Jana Nowaka ſ Budyſchina wobwĕżnjeneho namakali a jeho cžĕło na Cžichonjanſkim pohrjebniſchcźu khowali. Ssamomordaŕ bě 15. augnſta ꝑwoju żonu a dźĕcźi wopuſchcźił a ꝑo wot teho cžaꝛa ſhubił.

S Radworja. Naſche poboczne „Towaŕſtwo Sserbſkich Burow“ a ſ nim ſjenocźena nalutowaŕnja ſtej po dlĕjſchim pſchihladowanju a rosmyꝑlenju hłownemu ſwjaſkej w Neuwiedźe pſchiſtupiłoj. — S pſchileżnoſcžu tuteje powjeſcże dyrbimy nĕkotre wĕzy naſpomnicź, kotrež pſchezo hiſchcźe powſchitkownje ſnate njeiꝑu: 1. Junkrócźny pſchinoſchk (hriwnu wucźinjazy), kotryż dyrbi nowy ꝑobuſtaw pſchi ſaſtupje ſapołożicź, njepſchipadnje żenje nalutowaŕni, ale woſtanje jeho, tak ſo jón, jeli wuſtupi, ſaꝛo doſtanje. 2. Pjenjeſy abo rataŕſke twory móża jenoż ꝑobuſtawy doſtacź. 3. Dyrbi ꝑo wjedźecź, ſo ꝑo pjenjeſy kóżdu prĕnju lĕpſchu hodźinu njewupożcźuja, ale jenoż prĕnju a tſecźu njedźelu kóżdeho mĕꝛaza. Duž rĕka trochu do prĕdka myꝑlicź, a niż cžakacź, doniż ꝑo krowa njetepi. — Hewak naſcha nalutowaŕnja ſ dobrym wuſpĕchom dźĕła, woꝛebje dokelż ꝑo nanoſchene pjenjeſy ſ wupożcźenymi nimale runaja.

S Demjan. Wóndano je tu żiwnoſcźeŕ Stiebitz ꝑa ſaraſyk, kiż bě tu jeneho druheho ꝑa ſkuꝛak a kotrehoż ꝑu pſchi lĕkaŕſkim pſchepytanju jako ſkażeneho ſpóſnali. Skażeny poſs je jenemu Huncźeriſkemu żiwnoſcźerjej ꝑłuſchak.

S Njeꝑwacžidła. Na ſańdźenu njedźelu bě ꝑem ryczeŕkubleŕ a kandidat Huſtig wólbnu ſhromadźiſnu powołał. Hdy by to njecžinił a k nam żenje njepſchiſchoł, by — mudriſchi pobył. Wjetſchi dźĕl jeho rĕcže njeꝑłuſchesche ani k wĕzy; tak bledźeſche wjele wo pſchekupnych ſwjaſkach a pjenjeżnizach (burſach), ſo ꝑami burja cžaſto wołachu: To ꝑłuſcha na rajchstag a niz na ꝑejm. Dokelż Huſtig ꝑwoju wĕz hiſchcźe „na ſchtryczku“ nima, łukaſche cžaſto ſkradźu na zedliczku, ſ kotrejež łaż wſchehowĕdomy profeżor ꝑwoju mudroſcź po nĕcžim ſrĕbaſche. — „Ja ꝑym — tak wĕſchcźeſche Huſtig dale — wot knjeżeŕſtwa ſaꝑłyſchaŕ, ſo ꝑo gmejnam tójſchto dawkow pſchipokaſa.“ S tym chżyſche ludźom wĕſo jenoż mĕd wokoło huby namaſacź. Nĕchtó, kiż khromy na hubu njeje, pſchimnu Huſtiga hnydom pſchi ꝑłowje a dźeſche: Knjeże, wy hwiſdacże! To njecžini knjeżeŕſtwo żenje, ſo ſapóꝑłanzam do cžaꝛa na nóż powiżnje, wo cžim budźe ꝑo w pſchichodnym ꝑejmje jednacź, wjele mjenje wam, kotryż do ꝑejma hiſchcźe — pohladaŕ njeje! Skónczńje ſejhrachu pſchitomni ſe Sarĕcža Huſtigej wjedrowy ſchpak. W Łahowje je runje ſwada hońtwy dła a mozuje ꝑo ryczeŕkubleŕ wjeżneho revĕra. Huſtiga ꝑo praſchachu: Kak chże ꝑo tu ſabjerżecź, hacž chże Łahowſkim w ꝑejmje k prawu dopomhacź a pſcheměnjenje hońtwinſkeho ſakonja k ſpomożenju burow namjetowacź, abo hacž to njecha. Huſtig wjercźeſche ꝑo każ żid na —, a njeda, do wuſkoſcźow ſahnaty, wotmolwjenja. S teho widźachu, ſo Huſtig na ſtronje tych ſteji, kotſiż ꝑu ſa potkóczowanje burſkich hońtwow. To też hinak pſchińcź njemóżeſche, hewak ſkaſy ꝑebi wſcho pola ryczeŕkubleŕſkich towaŕſchow, kiż ꝑu jeho do wohnja póꝑłkali, dokelż najſkerje — mudriſcheho kandidatu wuꝑłĕdźicź njeſamóżachu. Snate „piwo ſa darmo“ ꝑo w Njeżwacźidle poſkicźiło njeje, każ wokoło Kamjenza, hdżež je nĕkotry ꝑwój roſum ſatepił. Huſtigowi pſchecźeliо wſchak wjedźachu, ſo hoſpodarjo Njeżwacźidłſkeje woꝛebady hkupi njeiꝑu, jako Eſau, a ſo ſa tunu ſemjanſkich patokow ꝑwoje wólbne prawo a ꝑwobodnoſcź njepſchedadźa. Prawje tak! Njech jenoż pſchichodny ſchtwórtk 19. oktobra pſchi wólbje Huſtigej nadobnje dopokaſuja: ſo leżna huba niczo njeſamóże pſchecźiwo ſtrowemu roſumej Sserbow! —ſ.

S Korſymja. Ssobotu 7. oktobra dopołdnja w 11 hodźinach w khĕži Huberta Krala woheń wudyri. Dokelż je khĕża cžiſcże maꝑiwna, ꝑo wona jenoż ſnutſka wupali. Schkoda pak je tola wulka. Na wohnjowym njeſbożu je pjecża dobżerżany wuheń wina, powjeda ꝑo też, ſo ꝑu jón dźĕcźi ſaparake.

Se Schĕrachowa. Krajna kollekta ſa natwarjenje evangelſkeje zyrkwje w Schĕrachowje je tak bohacże wupanuła, ſo mamy wulku nadźiju, ſo budźemy móz pſchichodne lĕto Boži dom twaricź ſapocźecź. Nĕtko chzedża też fond ſakożicź, ſo mohł ꝑo też ꝑamꝑny duchowny ſa tudomnu evangeliſku woꝑadu poſtajicź.

S Debriz. Na tudomnym knjeżim dworje maja dweju cžĕłzow (bykow), ſ kotrejuż je ꝑo jedyn wóndano jako wuſtojny kekleŕ wupokaſał. Hdyż wjecźor krowy ſ paſtwy do hródże cžĕrjachu, cžĕłzow, ſo njebyſchtaj porjad kăſykoj, do komory dowjedźechu, ſ kotrejež ſkhód na ꝑynowu łubju horje wjedże. Jedyn ſ cžĕłzow ſ woſtudu ꝑynowe ſtwjelza, ſ kotrymiż bě ſkhód poꝑypany, żerjeſche. Pſchi tym wón nĕkotre ſkhodźenki horje ſalcźy. Hródźne dźowki, kotrež poſdźiſcho po cžĕłzow pſchińdźechu, ꝑo njemało dźiwachu, hdyż jeneho ſ njeju na ſkhodże ſtejażeho wuhladachu. Tola kak dyrbjeſche ꝑo ſkoczo ſaꝑo dele dowjeſcź? Sso rucże rosmyꝑliwſchi, wobſamknuchu, jeho wot ſady ſa wopuſchu dele ſcžahnucź. Tola njebĕchu ꝑebi na cžĕłzowu woraka-woſcź pomyꝑlili. Pſchetoż cžim bóle hródźne dźowki cžĕłza ſa wopuſchu cžehnjechu, cžim bóle ꝑo wón na ſkhód ſepjeraſche, a hdyż bě ꝑo jemu ſkónczńje cžahanza woſtudźiła, wón po ſkhodże dale horje ſtupaſche, zyku cžrjódu dźowkow ſady ꝑebje ꝑobu wleczo. Tak jara hacž też dźowki jeho ſa wopuſch wróczo cžehnjechu, dha wón tola hacž horje na łubju doſtupa. So cžĕłza horka na łubi woſtajicź njemóżachu, ꝑo ꝑamo roſumi. Po druhim pucźu, hacž po ſkhodże, njebě móżno, jeho do krowaŕnje dowjeſcź. Duž mĕjachu po dołhim mudrowanju ſa najkhmańſche, ſkoczo wuſpinacź a jo ſa ꝑylnym powjaſom, kiż bě ꝑo pſches ꝑylnu hrjadu położił a ꝑo cžĕłzej ſa hłowu ſwjaſał, po ſkhodże, ſe ꝑłómu pokkadżenym, dele puſchcźicź. To njebě lohke dźĕło, ale wone ꝑo tola derje poradźi. Cžĕłz njewobſchkodżeny na twjerdu ſemju dele pſchińdże.

S Khwacźiz. (Saposdźene.) „Wĕſch mi mój rjany wótżny kraj? Na mjeſow ſchĕŕ jom' njehladaj“, nĕ, ale ſeſnaj rjanoſcź jeho lubosnych krajinow, waſchnja, nakożki a pocźinki jeho krutych wobydlerjow, a ty dyrbiſch jón lubowacź. To ſpóſnachmy też my ſańdżenu njedźelu w naſchim ꝑerbſkim towaŕſtwje ſ wulzy ſajimaweho pſchednoſchka k. wucźerja Hantuſcha ſ Komorowa, w kotrymż nam wón ꝑwoje pucźowanja w Delnjej Łużizy wopiżowaſche. Pſches mĕſta Hródk a Khocźebus ꝑłĕdowachmy jemu w duchu do Błótow, tuteje parle ꝑerbſkeje ſemje. S napjatej pſchezo pſchibĕrazej kedźbliwoſcźu wokſchewjachmy ꝑo na jeho żiwjenjapołnych wopiżanjach tuteje lubosneje krajiny a jeje ꝑerbſkich wobydlerjow, kiż ꝑwojich wótżow praſtare khwalobne pocźinki, pĕkne waſchnja a rjane nakożki, każ też pſchiſtojnu pſche wſchu mĕru pyſchnu narodnu draſtu wyſoko w cžeſcźi dżerża. Saſtaŕſke hrodźiſchcźo w Bórkowach dopomni naż na ꝑławnu ſańdżenoſcź, hdyż Sserbow rjekowſzy kralojo ſadwĕlujo wojowachu napſchecźiwo zuſym podcźiſchcźowarjam, ale podarmo, lĕtſtotki dołho ꝑo ꝑerbſka narodnoſcź ꝑurowje podtkóczowaſche. Se ſrudobu ꝑłyſchachmy, kak ꝑo ꝑamo dżenꝑniſchi dźeń mnohe ꝑerbſke dźĕcźatka w Delnjej Łużizy ani Boże ꝑłowo w lubej macźeŕnej rĕcźi njewucża. Skónczńje dopokaſa k. pſchednoſcheŕ na dwĕmaj delnjoꝑerbſkimaj pĕꝑnjomaj, kotrejż nam cžitaſche, ſo je Delanſka rĕcź nam lóhży ſroſumliwa. — Dokelż wjedźachmy, ſo ꝑo naſchim delnjołużiſkim bratram runje prĕni ſpĕwanſki ꝑwjedźeń wuhotuje, teho dła wobſamknuchmy, jich ſ telegramom poſtrowicź. Daj Bóh, ſo by wożiwjaza móz ꝑerbſkeho ſpĕwa naſchich Delanſkich krajanow k nowemu narodnemu żiwjenju wubudźiła. W nadźiji, ſo budźemy bórſy ſaꝑo tajki rjany a luboſcź k narodnoſcźi ſbudżoważy pſchednoſchk ꝑłyſchecź, ꝑo wulzy ſpokojeni roſeńdźechmy.

S Jitra. W tudomnym „Sserbſtim Burſkim Towaŕſtwje“ je ſańdżenu njedźelu knjes kantor Wjeńka-Rózenczańſki pſchednoſchk wo „burſkich nalutowaŕnjach a wupożeżeŕnjach“ dżerżał. Nadźijomnje tudomni Sserbjo po radże knjeſa Wjeńki nalutowaŕnju ſakoża. Naſchemu „Sserbſkemu Burſkemu Towaŕſtwu“ by to jara ſpomożne a ſa naſchu zyku woꝑadu ſ wulkim żohnowanjom było.

S Wulkich Sdżar. Sańdżenu ꝑobotu ꝑu njedaloko naſcheje wſy w holi njeſnateho muża wobwĕżnjeneho namakali. Wón je nĕhdźe 60—70 lĕt ſtary, ꝑwiżny, nĕhdźe 1 meter 70 zentimetrow wulki, ma ſchĕdźiwe włoꝑy a kulojte wobliczo. Wobleczene bě cžĕło brnny ſymſki ſwjeŕſchnik, cžorny ꝑukњany laz, ſchĕrobrune khołowy, cžornu pſchedkoſchliku, cžorne rubiſchko wokoło ſchije, brunu plyſchowu mĕzu, płatowu koſchlu a krótke ſchkórnje.

S Wojerez. Sańdżenu njedźelu ꝑo w tudomnej Nikolajez reſtawraziji wólbna ſhromadźiſna kartelſkich ſtron (konſervatiwnych a nazionalliberalnych) wotbywaſche. Kandidat konſervatiwneje ſtrony, knjes krajny radźicźeŕ Lucke, w njej w dlĕżſchej rĕcźi roſkładowaſche, na kajkim ſtejiſchcźu budże ſ napſchecźa wſchelakim ſakonjowym nacźiſkam, w bliżſchim pruſkim krajnym ꝑejmje wuradźomnym, ſtejecź. Powſchitkowne kleſkanje wo tym ꝑwĕdcžeſche, ſo pſchitomni jeho nahladam pſchihłoꝑowachu.

Přilopk.

* Naschi cžitarjo nam njech ſa ſko nimaja, ſo wólbny žort jim powjedamy, kajkiž ßo wſchědnje njeporadźi. W K.... je wólbna ſhromadźiſna a „majoratny“ knjes regaliruje němſkich burikow „ſ wólbnym piwom“. Burik, kiž ma dobry ſpad, bě dobrotu ßebi ſcžinił, dokelž bě wſcho darmo a dże ſkónczńje domoj do ßußodneje wßy. Na pucžu poczinaju „wólbne patoki“ w brjuſche ſchcžipacž — wón chze ſaſtacž a kholowy ßebi pſchewoblez — ſtacž pak tež prawje njemóże. „Dżerž jenoż tam hacž do tych kerkow — pomina ßußod — tam ja tež ſaſtanu, tudy jara wětr duje.“ W kerkach roshotuje ßußod ßußoda, bě pak ßebi tež ßwoje kholowy ſwotpinał a hdyž tamón, kotryž bě khětro napity, nuſu do ßwěta puſchcži, dżerži ßußodowe kholowy tak, ſo wſcho do nich dże a pſchida wyſche teho to, ſchtoż mějeſche — ßam na wutrobje. Skónczńje poſběhnje ßußoda, ſeſapina jemu kholowy a wjedże jeho dale hacž do domu. Tón khwile nima, ßo roshotowacž a lehnje ßo ſ „zomtr“ dwojej wobradu do koža. Žona naſtajeſche rano ßwój Kamjenſki nóß, a cžißny, rosnjembrjena, muża ſ koža. Tón ſtejeſche kaž hrěſchny Hadam a ßlecže ßo, pſched žonu tſchepotajo, ßwoje kholowy. Hdyž pak tuta widźi, ſo je wot kolen wſcho „ſacžekko“ hacž k kulkam, hdżež běchu kholowy ſawjaſane, ſawoka: Mužo, ßw— ty, ty, to dźě je zyła deſkowana karka — — to tola wot jeneho bycž njemóże. — Tak dże ßo ludźom, kotſiž ßo nawabicž dadża, ſo ßo „ſ wólbnym piwom“ ſaßrěbnu. Hdyž pak ryczerkubler nětko hižo tajke napara, ſchto hakle, hdyž do — ßejma pſchińdże? — Žony, hońcże ſchtwórk ßwojich mužow, ſo k. Koklu wuſwola: to je ſprawny burſki muž a njepſcheczel — wopikſtwa.

* Wo wopacžnym alarmje a jeho ſcžěhwkach Žitawſke rańſche nowiny pißaja. Tudomny 3. ſakſki pěſchi regiment cžißko 102 bě njedawno do Draždżan cžahnuł, hdżež ſ dźěla w kaſarmach jeneho tamniſcheho grenaděrſkeho regimenta, ſ dźěla pak druhdże kwartěry doſta. W jenej nozy bu tón regiment bórſy po dwěmaj hodźinomaj na dobo ſ alarmſkimi ſignalami na nohi ſtajeny, wo cžimž ßo jemu ani ſedźało njebě. S cžichich drěmkow wutorhnjeni ßo wojazy, hdyž bě jich pſcheßkapnjenje nimo, a kóždy wucžahnucž hotowy, na kaſarmſkim dworje ſeſtupachu, hdżež na ßwojich offizěrow cžakachu, kotſiž ſ wjetſcha pola měſchcžanow w kwartěrach leżachu. Potom cžehnjechu po kompagnijach na bliſko leżaze měſtno, hdżež dyrbjeſche ßo zyły regiment ſhromadźicž. Mjes tym bě ßo offizěram nózny alarm njeprawy ſeſdał, dokelž ſe žaneje ſtrony ſhonicž njemóżachu, do kotreho boka maja ßo podacž. Skónczńje ßo wukopa, ſo ſ zyła nichtó žaneje pſchikaſnje měł njebě, regiment alarmowacž. Nětko naſta mjerſaze huntorjenje mjes offizěrami a mużſtwom ßlepeho alarma dla, kotryž bě jim nózny wotpocžink tak hrubje ſahubił. Hnydom ßo pſchepytanje ſapocža, w kotrymž ßo wußlědźi, ſo běſchtaj jedyn ſerżant a jedyn dżeßatnik (Gefreiter) jeneho piſkarja ſ tym woſjewjenjom ſe ſpanja wubudźikoj, ſo je pſchikaſnja k alarmej wuſchła, pſchi cžimž bě jemu ſerżant papjeru pokaſał, na kotrejž dyrbjeſche depeſcha ſtejecž. Sſo wě, ſo bě ßo tón hnydom ſhrabał a ſ zyłej mozu trubicž poczał. Zyła wěz ßo jako cžeplſki žort wudutkowa, kotryž běſchtaj ßebi dwaj grenaděraj dowolikoj, ſo byſchtaj ſtoadwěmarjam něſchto klubu ſcžinikoj. Skucžerjow ßu wuſkuſchili a krucże pokhoſtali. Serżant je poł lěta twjerdźiſny doſtał a bu degradowany, dżeßatnikej pak ßu mnohotydżeńſki arreſt pſchizpili. Nětk je wſchěm piſkarjam pſchiporucžene, ſo ßmědża jenoż na pſchikaſnju wyſchſcheho offizěra alarm ducž.

* Dweju wokoło dundazeju 16 lětneju pachołow, kotrejuž Budyſke ſtatne rěcžniſtwo w nowinach pytaſche, ßu w Tharancże ſajeli. Tſi nabite revolvery mějeſchtaj pſchi ßebi a běſchtaj ßebi pſchedewſakoj jeneho na kole jěſdżerja ſatſělicž, ſo byſchtaj jeho koło doſtakoj. Staj to rěcžniſki pißař a pincžniſki wucžomz ſe Žitawy. Poßledni je hewak ſ Blaſewiz; wobaj ſtaj ßebi wjele zuſych pjenjes pſchißwojikoj.

* W Borſchcži w Delnjej Łužizy je w Kukez khofejowni płun (gas) rosbuchnuł. Jena ßłużobna holza je ßo ſpaliła. Wobßedżeŕ a jedyn pincžnik ſtaj cžężko ſranjenaj.

* W Königsbergu je ßo rytmiſchtr tamniſcheho dragunarſkeho regimenta ſ Minchow ſatſělił. Jeho ßamomardarſtwo cžim wjetſche dźiwanje ſbudźuje, dokelž chżyſche ßo wón na druhi dżeń woženicž.

* Mandżelſka dwórſkeho optikarja Pohla w Hannoverje je ſ wódnjomódrowej kißalinu (Blauſäure) ſawdata wumrjeła. Hdyž běchu jeje muża ſajeli, dokelž na njeho tukachu, ſo je jej ſ jědom ſawdał, ſpyta ßo wón najprjedy ſ revolverom ſatſělicž a potom ßebi tež ſ tym ßamßnym jědom ſawdacž, ale podarmo. Pohla ßu po jeho ſahojenju do ßudniſkeho jaſtwa ßadźili.

* S Lauenburga pißaja: Ssyn hoſcženzarja J. w S. bě wjele kißała pił a ßebi zyłe cžężko ſ kißałowej eßenzu mył, ſo by ßo wojeŕſtwa ſminuł. Jemu bě ßo tež poradźiło w generalnym wobhladże wobhladowarjow ſamylicž, dokelž jeho khorowateje blědoſcże dla na ßuchocžinu hódachu. Nětko pak je ßo jeho jebanſtwo wukopało. Po nowym lěkarſkim pſchepytanju je J. do artillerije tyknjeny.

* W Budapeſtu je ßo jedyn fabrikant, wěſty Zellerin, dla pjenjeżnych wniſkoſczow ſatſělił. Jeho herbjo poſdźiſcho wußlědźichu, ſo běchu ſemrjeteho fabriſki direktor a 12 druſy ſaſtojniży w poßlednich lětach fabrikantej pſches milijonu ſchěßnakow pſchekſchiwili.

* Ssnadź hiſchcże żenje żane ßudniſke pſchepytanje wjetſche a żałoßniſche ſahorjenje w ſchěrokim wobßahu w kraju ſbudźiło njeje, hacž to pſchecžiwo mordarjej Hendrikej de Jongej, kotryž je wobſkorżeny, ſo je krótko ſa ßobu dwě żonje, ſ kotrymajž bě ßo woženił, na kwaßnym pucžowanju ſkónzował, ſo by ßebi jeju ſamoženje pſchizpił. Hendrik de Jonge je ſ widżaneje Arnhemſkeje ßwójby wuſchoł. W Amſterdamje jara pſchecžinjate żiwjenje wjedżeſche a bě wſchědny wopytował wſchitkich helſkich hrajerjow. Nichtó pak njewědżeſche, ſ wotkal pjenjeſy k tajkemu rosbrójerſkemu żiwjenju bjerje. W ſapočatku haprleje lětuſcheho lěta ßo na dobo ſ Amſterdama ſhubi khětry doſh ſawoſtajiwſchi a ſ tym ßo jeho wotkryte ſłóſtniſtwo ſapocža. Wón ßo do Londona poda, hdżež ßebi w nowinach ſamożitu żonu, jeli móżno bjes bliżſcheho pſchecželſtwa, pytaſche. Bórſy tež jenu 25 lětnu Jendżelczanku ſ mjenom Sarah Juet namaka, kotraž ßo ſa jeho wotmyßlenje hodżeſche. Bě ßyrota, mějeſche jenoż daloke pſchecželſtwo w Maidenheadże a wobßedżeſche 2000 lſtr. =40,000 hriwnow hotowych pjenjes. De Jonge, kiž bě ßebi wopacžne mjeno Henry Fawcett pſchidał, ſe żeńtwu tak khwataſche, ſo ßo hižo kónz junija w Londonje ſ njej ſwěrowacž da. Na wukhodżowanzy w bliſkim lěßu wón ßwoju żonu ſkónzowa a jeje cžężko ſahrjeba. Potom ßo na hollandſkej łódźi do Amſterdama pſchewjeſe. Njeſbożowneje cžężko dotal hiſchcże njeje namakane, dokelž ßo Jonge ſapjera, měſtno ßwojeho njeſkutka ſjewicž. Tole jeho ſłóſtniſtwo pak prěnje a poßlednje njebě. W Amſterdamje ßo bórſy ſaßo ſ 42 lětnej żónſkej ſeſna, kotraž ſa żeńtwu ßlipaſche. Jeje mjeno bě Maria Schmitz. Wona bydleſche pola wobſtarneju ſtarſcheju a mějeſche něſchto tyßaz ſchěßnakow ßwojich pjenjes. Jonge ßo ſ njej 19. auguſta woženi a hnydom po kwaßu ſ njej ſapucžowa, kaž rěkaſche, do Pariſa. Woprawdże pak w Arnhemje wuſtupi a ßwoju żonu w kerczinje pola Wolfhezela ſkónzowa. Tón ras cžężko namakachu a mordarja ſajachu. W pſchepytowanju Jonge połnu ſaßakłoſcž wopokaſuje. Ssudnikej na żane praſchenje njewotmołwi. Tola pak jeho wina ſ mozu roſcże. Polizija a ludowy hłóß matej ſa to, ſo je de Jonge a tón ſlě wuwołany żonjazy mordaŕ w Whitechapelu w Londonje, huſto w nowinach naſpomjeny brjuchipróječ Jak, ta ßamßna woßoba. W jeho wobydlenju ßu lěkarſke knihi namakali, kotrež wſchitke jenoż wo żonjazych operazijach rěcža. Teho runja tež lěkarſke inſtrumenty, kotrychž chemiſke pruhowanje je dopokaſało, ſo ßu ßo pſchi operazijach nałożowałe, pſchetoż na nich ßu krwawe ßlědy widżecž. Wukopało tež ßo je, ſo je de Jonge w lětach 1889—92 ßydom ras w Londonje pſchebywał a pſchezo w tym cžaßu, w kotrymž buchu tam żony ſkónzowane, w Whitechapelu w jendżelſkim hłownym měſcze bydlił. Żenje njeje ßo tam tajke mordarſtwo ſtało, hdyž bě de Jonge w Amſterdanje a wot teho cžaßa ßem, w kotrymž je de Jonge London zyle wopuſchcżił, ßo w Whitechapelu żane tajke ſkónzowanje żonow wjazy ſtało njeje. Mjes tym ßu jemu dopokaſali, ſo je hiſchcże jenu tſeczu ßwoju żonu ſkónzował. Wón je ßo mjenujzy hižo 21. měrza 1889 w Rotterdamje ſ jenej holzu woženił, kotraž je jemu 9000 ſchěßnakow ßobu pſchinjeßła a ſ kotrejž je hnydom po kwaßu do Antwerpena pucžował. Tež ſ tuteho pucžowanja je ßo ßam domoj wrócžił a wo jeho żonje żenje nichtó wjazy ßłyſchał njeje. Na praſchenje, hdże je woſtała a ſchto je ßo ſ njej ſtało, Jonge mjelczi. W Haninym lěßu pola Antwerpena pak ßu 4. haprleje 1889 jara roskhartowane cžężko namakali, kotreż po měnjenju pſchepytowazeho ßudnika nicżeje druhe njeje hacž de Jongoweho żonine.

* (Kwaßne ſapucžowanje w powětrje.) S Turina pißaja: Łódźnik w powětrje, knjes Charbonnet, kotryž ßo 8. okt. woženi, hnydom po wěrowanju ſe ßwojej młodej żonu w ballonje do powětra wotjědże.

* Hłowinu kożu je wóndano indianſki hłownik „Bear“ hłownikej Pittebonej wotdrěł. W měſcze ßo palenza napiwſchi ßo wobaj ſwadźiſchtaj a do ßo ſ kijom pjerjeſchtaj. Na dobo Bear ßwojeho pſchecželwnika k ſemi cžißnu a prjedy hacž móżachu jemu druſy Indianoju wobaracž, bě wón ſ nożom Pittebonej hłowinu kożu wobrěſnuł a wotdrěł. Indianſki dohladowaŕ Bukskin Joe nuſowaſche Beara, ßo do njeho ſ natyknjenym revolverom ſaměriwſchi, krwawnu kożu (ſkalp) wudacž, a bjes tym ſo krwejlacžneho hłownika ſajachu a do jaſtwa ſawrjechu, wuſtojny lěkaŕ wotdrětu hłowinu kożu ſranjenemu ſaßo pſchiſchi.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchiłoze.)

Kubło na pschedań.

Burskej kuble cžišło 9 a 15 w Subornicžzy pola Hucžiny, s maßivnymi twarjenjemi, po 60 hacž 65 kórzach wulkej, s rjanymi kukami a jara sporym brunizowym składom stej pak jenotliwje pak hromadże se wschěm inventarom staroby dla na pschedań.

G. Groß, wobßedźeŕ.

Khěža na pschedań.

Derje ßo danjaza khěža se sahrodu s fabrikskim twarjenjom na Pschischeczańskej drósy je pschi niskim napłaczenju na pschedań. Dalsche je shonicz w porzelanowej pschedawarni **Ernsta Ullricha** na schuleŕskej haßy.

W Splósku je **khěža** cžišło 14 s kórzom pola a se ßadowej sahrodu na pschedań. Dalsche je w Wyßokej cžišło 4 shonicz.

Ssuczelna jahłojza je na pschedań w Lahowje cžišło 17.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirskeje a też cžornopißaneje Berkshirskeje ratßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cžaßej pschimĕrjenych niskich płaczišnach na pschedań na knježimaj dworomaj

w **Budyschinku** a **Pschiwcžizach.**

Hrubjelczański młyn

pschedawa pschenczny muku wot stareje pschenży hachtl po 90 np., běrtl zentnarja po 3 mk. 60 np., jara dobry majßowy schrót po 7 mk. 25 np., zyky majß po 6 mk. 75 np.

Wobraßy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobkukom wobdadża,

domowe zohnowanje a **wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haßy 11.

Czerstwy kalk, czěsku brunizu, koscžinu, kainit, Domaschowu muku, majßowy schrót w dobrej tworje porucza

W. Anders na Małowjelkowskim sastanischczu.

Dospołne wupschedawanje.

Kapoty a rubischcża na hłowu,

lama a tołstu wołmjanu tkaninu

niže nutskupowanskeje płaczišny do cžista wupschedawam, dokelž tele wězy wjazy wjesczž nochzu.

Eduard Hartmann

5 na snutskownej lawskej haßy 5.

Theodor Niecksch prjedy Tr. Jermis

twarjeŕnja maschinow a porjedźeŕnja

na Draždźanskej drósy 2 w Budyschinje

porucza ßo

k **twarjenju ratarskich maschinow** a k jich **porjedźenju, kowarskich dujakow** (měchow) we wschěch wulkosczach, **piwarnskich** a **młynskich maschinow, elevatorow sa kamjeń, zyhel, łód, wuhlo** atd., **transmißijow, zentesimalnych mostowych wahow, wschěch porjedźenjow** a k **dźĕłanju maschinow wschelakeje druzyny** po tunich płaczišnach a dobrym wuwjedźenju.

Poruczam

jako najlĕpsche a najtrajnische

moje sakońšzy schkitowane

njedźelske rukawate lazy

kaž też wulki wubjerk

schtrykowanych rukawatych lazow

w jenoż dobrych a płaczišnyhódnych druzinach.

Pschedawanska saßada wot l. 1810: Krucże sprawne a solidne.

C. O. Henoch w Budyschinje na rózku bohateje haßy a hłowneho torhoschcża.

Barchentowe ložowe płachty

po 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. atd.,

barchentowe ložowe pschikrywy (deki)

po 2 mk 70 np. porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Hĕblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Załožena w lĕcže 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

49 millijonow 162 tyßaz 470 schěßnakow 81 krajz.

Woheń-, schkleńzu-, transport- a žiwjenje-sawĕsczenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawĕsczenjow porucza ßo jako agent:

hamtski skotolĕkaŕ **Ernst Walther** w Budyschinje.

Ratarska schula w Budyschinje.

Symski semester ßo poňdźelu 23. oktobra 1893 sapocžnje. Pschipowjedźenje schulerjow pschijima a wschcho na dróbnje wo schuli wukasuje direktor **J. B. Brugger.**

S tutym ßebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacz, so ßym

winaŕnju,

sjenoczenu s winowymi stwami a delikateßowej pschedawaŕnju

knjesej **A. Tonndorffej** wotkupił a so ju s firmu **A. Tonndorff** dale powjedu. Proschu dowĕrjenje, mojemu pschedchadnikej w tak wulkej mĕrje spožczene, też na mnje pschenjesczž. Budu ßo pschezo prózowacz, ßo teho w kóždym nastupanju hódny wopokasacz.

W Budyschinje. S počzesczowanjom

G. Hedemann, s firmu A. Tonndorff.

A. Tonndorff, winaŕnja

w Budyschinje,

poruczа ßwoje nowe pschiprawjene a powjetschene winowe stwy delka a po 1 skhodze dobroczziwemu wobkedźbowanju.

Wubjeŕna kuchiń a delikateßy.

K schiczu mužazeje a hólczazeje drasty

pschi dobrym ßedźenju a tunich płaczišnach ßo czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi poruczam.

Mustry němskich a jendźelskich tkaninow mam na składze.

Pawoł Muzik na kotolskej haßy 26 pódla Sendez restawrazije.

Rĕsy ryßowacz a **pschirĕsowacz** sa **schwalczistwo** a schaty dokładuje wuczi

Hana Grunzelez

na sadnjej bratrowskej haßy I. po 1 skhodze.

Też móża holzy, kotrež chzedźa schwalczistwo dokładnje nawuknucz a ßame sa ßebje dźĕłacz, ßo tam samolwicz.

Wosjewjenje.

Pońdźelu 16. a **wutoru** 17. oktobra t. l. budźa ßo na podpißanym kral. hamtſkim ßudniſtwje dla cźiſcźenja hamtſkich ſtwow jenoż **nuſne** wězy expeděrowacź.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo w Budyſchinje, 9. oktobra 1893. **Philippi.**

Sselowa pſchedawaŕnja je każ hacź dotal też dale w domje knjeſa **Siebenhühnera** pſchi **žitnych wikach 42.** **N. Handrik.**

K pſchedſtejazej kermuſchi

rjane tuczne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 60 np., **běłu kołbaßu** punt po 70 np., **dobru kołbaßu** punt po 50 np., rjany ßuſcheny **połcź** punt po 75 np., pſchi 5 puntach punt po 70 np. porucza

rěſnik **Jan Jähla** w Nowym Luſcźu pola Njeßwacźidła.

Rosßykaze maſchiny, běrny roſtlóczaze maſchiny,

każ też **ruczne wosy** ma na pſchedań

R. Leichſenring, kowarſki miſchtr w **Cźornym Hodlerju.**

Też móże tam ßylny hólz do wucźby ſtupicź.

Najlěpſchu margarinſku butru,

derje ßłodźazu, porucza

Pawoł Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Korjenjowy wolij, koruſchki, ſafran

k pjecźenju tykanzow porucza

ßrodowſka haptyka.

Wſchědne cźerſtwe **parjene kołbaſki** a **cźopku kobołkowu kołbaßu** punt po 60 np., **běłu** a **dobru kołbaßu** punt po 60 np., **metowu kołbaßu** punt po 80 np., **ßuſcheny połcź** punt po 70 np., **ſchmalz** punt po 70 np., **ßadło** punt po 65 np., **kołbaßowy ſchmalz** punt po 50 np. porucza

A. Eißler

pſchi mjaßowych jědkach a na kamjeńtnej haßy.

Pſchedawanje a porjedźenje

wſchěch druźinow **cźaßnikow.**

Placźiſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcźe.

Gustav Mager,

cźaßnikat

11 na ßerbſkej haßy 11

pſchi ſtarych kaſarmach.

Schtóż chze ßebi **mužazu** abo **ßonjazu draſtu** kupicź, njeſakomdź, najprjedy pſchedawaŕnju **O. Preußa** prjedy **Kłoßa** na žitnej haßy 4 wopytacź. Tam ßo woprawdźe derje a najtuńſcho kupuje. **R. L. L.**

Přeměnjene přeprošenje.

Na **hłownu zhromadźiznu serbskeho duchownſtwa** so hakle na štwórtk **9. novembra** rano 1/2 10 hodźin w Budyskim Gudźic hoſćencu a po njej tam připołdnju 12 na **hłownu zhromadźiznu serbskeho lutherskeho knihowneho towarſtwa** k předpołożenju zličbowanja wutrobnje a należnje přeprošuje přez

předsydstwo.

Rychwaldſki hermank

budźe lětßa **wutoru 24. oktobra.**

Kulk, hermankſki ſarjadnik.

Skład warneje a ſkótneje ßele

je wot nětka pſchi **žitnych wikach 34** w khěži knjeſa Heinki. S poczeſcźowanjom

K. G. Hanſke.

Pſchepołożenje pſchedawaŕnje.

Cźeſcźenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju

pſchedawaŕnju muki, žita a ſkótneje pizy

hižo 16 lět w Budyſchinje wobſtejazu, na žitne torhoſchcźo pódla knjeſa vjekarſkeho miſchtra Köglera pſchepołożił.

W Budyſchinje, 2. oktobra 1893.

S poczeſcźowanjom

Guſtav Heinke.

Hońtwini pſchedſtejicźerjo!

Jeli ſo burjo ryczeŕkublerja do ſakſkeho krajneho ßejma wuſwola, potom ßo hońtwinſki ſakoń bórſy na ſchkodu gmejnow pſchemění. **Bjerćze ßo na kedźbu!** S Njeßwacźidliſkeje ſhromadźiſny to wěm, hdźež je ßo majoratny knjes Huſtig na praſchenje, kak budźe ßo pſchi wuradźenju noweho hońtwinſkeho ſakonja ſadźerżecź, jaßneho wotmolwjenja ſminuł. Niż wěra na hracźkach njeſteji, — ale **Waſche prawa!** Pſchepodajcźe jenoż ßwój krajnoßejmſki mandat ryczeŕkublerjej, potom budźecźe widźecź, ſo ſcźe ßo ſjebali — ale pſchepoſdźe.

Jedyn žiwnoſcźeŕ.

---

11. oktobra t. l. popołdnju w 4 hodź. wumrje w Zhorjelcu ćiše w tym Knjezu

farař emer. **Hermann Alexander Delank,**

něhdy duchowny w Krjebi, w swojim wósomdźesatym lěće žiwjenja.

Zrudźeni zawoſtajeni.

Najlěpſchu Dürrenbergſku **warnu a ſkótnu ßel** w měchach a wuważenu porucza tunjo **Pawoł Hofmann** na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Kupje,

teſtamenty, liſcźiny, regulěrowanje ſawoſtajenſtwa, pißomne dźěła atd. rucźe wobſtaram a radu we wſchěch prawnych wězach dawam.

Wobkhodny agent **Dittrich** na žitnej haßy 6 po 2 ſkhod.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 15. winowca w Křižanec hoſćencu swoju měſačnu zhromadźiznu.

Wſitcy sobuſtawy chcyli ſo dla nuzneho wuradźenja zeńć.

Předsydstwo.

Hoſcźenz k ſakſkemu domej w Rakezach.

Njedźelu 15. oktobra **reje,** na kotrež pſcheczelnje pſcheproſchuje

Franz Largée.

Rjane **wobydlenje** je hnydom na pſchenajecźe w Brěſowje cźo. 17.

Pěſtońcźa.

Sa tſilětneho hólza bórſy do ßłužby pěſtońcźu pytam, kotraż dyrbi też něſchto domjazeho dźěła wobſtaracź.

Paul Giebner w Budyſchinje, winaŕnja na theaterſkej haßy.

---

10 młodych ßylnych dźěłacźerjow namaka trajne a derje ßo płacźaze dźěło w Margareczinej hěcźe pola Khwacźiz.

Wotroczkow, dźowki, ßłużobne holzy pytam, 1 hoſpoſu mam na pſchiſtajenje.

Leſchzyna na rěſniſkej haßy 26.

Schtóż chze ßebi **wobleczenja** abo **ſwjerſchniki** po měrje ſeſchicź dacź, temu **Otu Preußa** na žitnej haßy poruczamy, kotrehoż wězy derje ßedźa a drohe njejßu. **S. N.**

Wutrobny dźak

prajimy wſchitkim ſnatym a pſchecźelam ſa wopokaſanu cźeſcź a luboſcź a kraßnu kwětkowu pychu pſchi wumrjecźu a khowanju naſcheje lubeje njebocźiczkeje mandźelſkeje a macźerje

Hany Winkleroweje

w Hornim Hunjowje, woßebje pak knjeſej kapłanej **Kſchižanej** ſa troſchtowaze ßłowa, każ też knjejſtwu ſa wjeſenje k rowu.

Bóh chżył wſchitkim wopokaſanu luboſcź bohacze ſarunacź.

Srudźeni ſawoſtajeni.

K temu cźißku jena pſchiloha.

Pschiloha k czißku 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. oktobra 1893.

Jěsduy plan želesnizow wot 1. oktobra 1893.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rychbacha	11,48	—	—	5,5	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija	12,37	2,14	—	5,25	8,48	11,37	2,30	3,16	5,6	7,42	—
Budyschina	1,27	2,38	3,57	5,59	9,24	12,16	2,54	3,52	5,42	8,18	9,22
Biskopiz	—	—	4,28	6,35	10,1	12,54	—	4,29	6,18	8,54	10,6
				1-4.		1-4.					
Arnsdorfa	—	—	4,50	6,59	10,25	1,18	—	4,53	—	9,19	—
Radeberga	—	—	5,1	7,8	10,34	1,27	—	—	6,48	9,28	10,34
Do Draždźan	—	3,40	5,29	7,30	11,0	1,53	3,57	5,22	7,11	9,51	10,58

S Lubija jenož wšědne dny rano 6,46 do Budyschina 7,34 (3. kl.).

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,16	9,5	10,30	12,30	3,25	5,20	7,17	9,12	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,53	9,42	—	1,7	4,0	5,57	7,52	9,49	12,31	—
					1-3.						
Biskopiz	—	7,21	10,9	—	1,30	4,24	6,22	8,24	10,14	12,56	—
Budyschina	5,14	7,57	10,45	11,33	2,1	4,57	6,55	8,52	10,46	1,24	2,3
Lubija	6,35	8,38	11,26	11,57	2,38	5,32	7,33	—	11,24	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,55	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,19	12,4	12,22	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,38	10,45	1,19*	2,2	4,55	8,25
Dźěžnikez	5,19	7,53	10,55	1,32*	2,12	5,5	8,34
Budestez	5,26	8,6	11,3	1,42*	2,20	5,13	8,42
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,26	5,19	8,48
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,28	8,56

* Jěsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,2	8,47	11,42	—	3,5	5,47	9,22
Roswodez	6,13	8,55	11,50	—	3,16	5,58	9,31
Budestez	6,23	9,1	11,56	12,42*	3,24	6,8	9,37
Dźěžnikez	6,34	9,9	12,4	12,52*	3,35	6,19	9,45
Do Budyschina	6,45	9,17	12,12	1,4*	3,46	6,30	9,53

* Jěsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,51	10,47	5,0	8,57
Židowa	7,2	10,58	5,11	9,8
Makeho Wjelkowa	7,10	11,7	5,22	9,16
Radworja	7,22	11,21	5,37	9,28
Kaßowa	7,29	11,31	5,44	9,35
Njeßwaczidła	7,39	11,42	5,56	9,45
Scheschowa	7,47	11,50	6,4	9,53
Do Rakez	7,55	11,58	6,12	10,1

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,31	8,10	12,34	6,54
Scheschowa	5,40	8,19	12,43	7,3
Njeßwaczidła	5,50	8,27	12,52	7,13
Kaßowa	6,0	8,37	1,5	7,27
Radworja	6,9	8,44	1,14	7,35
Mak. Wjelkowa	6,23	8,56	1,28	7,48
Židowa	6,31	9,4	1,36	7,56
Do Budyschina	6,41	9,14	1,46	8,6

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budestez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,41
Wbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliz	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,57
Kumwalda	6,48	11,38	2,5*	5,44	10,2
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12*	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18*	5,57	

* Jěsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6*	2,33	8,1
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13*	2,40	8,8
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,51	8,15
Kebliz	5,7	8,38	12,26*	2,59	8,21
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	3,3	8,25
Do Budestez	5,22	8,53	12,41*	3,14	8,36

* Jěsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,3	8,48	12,8	3,58	8,48
Połcžnizy	6,27	9,12	12,32	4,22	9,14
Großröhrsdorfa	6,36	9,22	12,42	4,32	9,25
Do Arnsdorfa	6,47	9,34	12,54	4,44	9,36

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,16	10,31	1,24	5,58	9,55
Großröhrsdorfa	7,32	10,45	1,39	6,11	10,9
Połcžnizy	7,41	10,54	1,48	6,19	10,18
Do Kamjenza	7,59	11,12	2,7	6,37	10,36

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farař dr. Kalich ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowanl:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Pětsch, dźěłaczer w Libuchowje, ſ Hanu Marju Schletzez tam.

W **Katholskej zyrkwi:** Pawoł Vicky, rěsniski mischtr a hoscženzař w Haßlowje, ſ Madlenu Ducžmanez.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Max, Jaromira Augusta Philippa, fabrikarja na Židowje, ß. — Jaromir Wylem, Handrija Barcža, dźěłaczerja w Bórku, ß. — Korla Hermann, Jana Běhmarja, fabrikarja w Bobolzach, ß. — Ernestina Hulda, Ernsta Larraßa, fabrikarja w Bobolzach, dź. — Elsa Martha, Franza Božidara Blümela, knjeżeho sahrodnika w Delnjej Kinje, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Jurij Josef Marja, Augusta Filipa Kielmanna, wucžerja tachantskeje schule, ß. — Anton Jurij, Antona Drimla, dźěłaczerja w Hrubjelczizach, ß.

Zemrjeół:

Dźeń 4. oktobra: Jakub Domaschka se Ssulschez, ßłužobny w Budestezach, 17 lět 5 měßazow 7 dnjow. — 5. Anton Jurij, Antona Drimla, dźěłaczerja w Hrubjelczizach, ß., 13 dnjow. — Hana Hilžbjeta, Korle Jaromira Mlynka, kowarskeho mischtra na Židowje, dź., 1 lěto 10 měßazow 22 dnjow. — 6. Ernst Max, Ernsta Wróbla, khěžkarja a dźěłaczerja w Wulkim Wjelkowje, ß., 2 měßazaj 24 dnjow. — 7. Korla Gustav, Jaromira Augusta Wylema Dornika, najeńka skały w Hornjej Kinje, ß., 3 lěta 1 měßaz 24 dnjow. — 9. Hermann Ota, Korle Augusta Brody, khěžerja a schewskeho mischtra na Židowje, ß., 8 měßazow 26 dnjow. — Korla August Neumann, tkalz ſ Hornjeje Wjasońzy w wokrjeßnej dźěłaczerni na Židowje, 57 lět 2 měßazaj 23 dnjow. — 12. Theresija Minna, Jana Augusta Pětki, fabrikarja na Židowje, dź., 1 lěto 9 měßazow 20 dnjow.

Placzisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1566 měchow.		W Budyschinje 7. oktobra 1893				W Lubiju 12. oktobra 1893			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	7	65	7	82	7	41	7	94
"	žołta	7	24	7	47	7	6	7	65
Rožka		6	38	6	50	6	—	6	38
Jeczmjeń		6	79	6	93	6	50	7	—
Wowß	50 kilogr.	8	20	8	60	7	90	8	20
Hroch		8	89	11	11	10	—	11	—
Woka		8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka		17	50	18	—	15	—	16	—
Běrny		1	90	2	20	1	70	2	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenczna mula	50 "	7	—	16	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	5	80	6	—	5	10	5	50
Ssłóma	600 "	28	—	30	—	27	—	29	—
Prošata 906 schtuk, schtuka		4	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	75	5	50	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. — np. hacž 13 hr. 29 np., žołta 12 hr. 30 np. hacž 12 hr. 69 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 20 np. hacž 10 hr. 40 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 70 np.

Na Burjy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 65 np. hacž 7 hr. 79 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 24 np. hacž 7 hr. 41 np., rožka wot 6 hr. 25 np. hacž 6 hr. 41 np., jeczmjeń wot 6 hr. 79 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 50 np.

Draždźanske mjaßowe placzisny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58. 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—65 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 52—65 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 13. oktobra: Rjane.

Kóžki

ſa **mužaze** a **žonjaze kožuchi** a **khornarje** we wschěch družinach porucža

C. E. Rincke,

kóžkarski mischtr na žitnej haßy 5.

Schpihele

sczěnske, sofowe a toiletowe schpihele wschelakich wulkosczow a se wschelakorymi wobłukami, **gardinowe žerdźe,** posłoczane a worjechobrune po wschěch dołhosczach, **gardinowe rosety,** posłoczane, polěrowane a po sastarsku **wobłuki** k wobrasam, **domjaze žohnowanja** w najwjetschim wubjerku porucza po najtunischich płaczisnach dobrocziwemu wobkedźbowanju

Rudolph Wilhelm
na ßerbskej haßy 16.

Wobrasy a domjaze žohnowanja

derje a tunjo saschkleńzuje

Rudolph Wilhelm
na ßerbskej haßy 16.

Najwjetscha kschesczijanska drastowa pschedawaŕnja

Oty Preußa

prjedy **C. F. Kloßa na žitnej haßy 4**

sa symski czaß wulku dźělbu

mužazych a hólczazych jupow, swjeŕschnikow, havelokow, khěžorskich mantlow a wobleczenjow,

dale:

žonjaze a holczaze mantle, plyschowe a ßuknjane pjesle a trikotowe taille

we wschěch nowosczach po woprawdźe ßměschnje tunich płaczisnach na pschedawanje pschinjeße.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy czißło 1 na schuleŕskej haßy czißło 1

k symskemu czaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacz k najlěpschej cžistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche płaczisny!

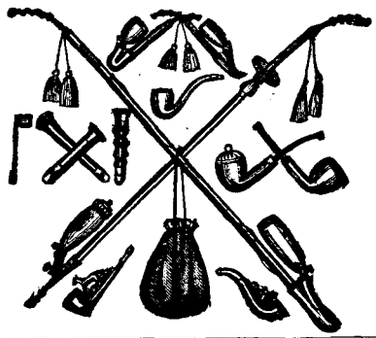

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtunische žórło sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłaŕni.

Kawkrajaze maschiny

po **15 mk.**

porucza **B. Fischer na žitnej haßy.**

Kmótsistwa

namakaju duschny pschihódny pschebytk, dobru hospodu a pscheczelne poßłuženje,

wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khofeja, schokolady, kakaoa, punscha, groga, hrěteho wina, likěra** a wulki wubjerk **ßłódnych konditorskich tworow**

w konditorni a khofejowni

Alwina Schradera
na swonkownej lawskej haßy.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucza ßwojim czesczenym wotebjerarjam:

jerje, s lěta 1892, nowe wulke tuczne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
syrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poruczam ßwoje snate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacz 75 np., teho runja **naturskn khimjelczkn** liter po 40 np.

— Moja pschedawaŕnja wot lěta 1868 wobsteji. —

Julius Höhme,

sastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łóbjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne młóczaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomłóczaze maschiny, s göpelom a paru ßo czěrjaze,
jenopschežne młóczaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne młóczaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostłóczaze a běrny rosrißaze maschiny,
rěsaki sa berny a rěpu, czisczaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, młoczinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ßo czěrjaze,
juchowe ßudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **želesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triěry** najlěpscheje konstrukzije,
młynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
łuczne bróny, ßamßne dźěło, sakońszy schkitowany system, kotrež móža ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych brónow** pscheměnicz, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla płaczenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawaŕnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

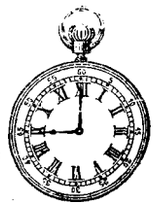

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Fotografowaŕnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na ßerbskej a schuleŕskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitoscze: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wuměłskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowaŕnja wotewrjena.

Jurij Melcher na bohatej haßy 10

kſcheſczijanſka draſtowa pſchedawarńja

porucza ßwój wulkotny ſkład

mužazeje a hólczazeje draſty

jako **ſwjerſchniki, khěžorſke mantle, jupy, wobleczenja** po najtuniſchich ale twjerdych płaczíſnach.

Ssym **Sserb,** duž ßo pola mje **ßerbſki** rěczi.

Albin Schirmer, pſchedawarńja pſchikupnych hnojow w Budyſchinje,

porucza knjeſam ratarjam jako jara tunjo:

najlěpſchu ßyru Peterburgſku koſczinu
ſ rukowanjom 4+20, zentnar ſ měchom po 6 mk. 25 np.,

najlěpſchu njewuklijenu Peterburgſku normalnu koſczinu
ſ rukowanjom 4+23, zentnar ſ měchom po 6 mk. 35 np.,

teho runja **ammoniakſuperfoſfat** 8+9, **ſchwablokißaly ammoniak, k hnojenju lukow** ſaruczenu czíſtu **Domaſchowu muku** a **kainit.**

Sſłódkoßmjetanowu margarinu,
najlěpſchu, kotraž ßo namaka,
Winſki
ßwinjazy ſchmalz,
czerſtwy lany wolij
poruczataj
Ginzel a Ritſcher.

Stwjelzaty rjepikaty tobak, krany rjepikaty tobak, Khoczebuſki portoriko, Waßungſki rolkaty tobak, ſbytk Brotterodſkeho brazlowego tobaka
punt po 40 np.,
tobak k žwanju
poruczataj
Ginzel a Ritſcher.

Próſdne měchi

někotre ſta ſchtuk
pſchedawataj tunjo
Ginzel a Ritſcher.

5 porſtow tołſty dobry **kuſcheny połcz** punt po 70 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 65 np., **ßyry połcz** a **ßadło** punt po 65 np., wot krajnych ßwini 5 np. drózſcho, poruczа

Otto Pětſchka na žitnej haßy.

Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

Fotografowarńja

E. Zeutzſchela w Budyſchinje

36 na ſwonkownej lawſkej haßy 36

porucza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobraſow, tablowow, też ſ wonka doma ſa **towarſtwa** a ſchule w kóždej wulkoſczi pſchi **najlěpſchim wuwjedženju** po najtuniſchich płaczíſnach.

Viſitna wulkoſcz hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetſchenje po kóždym wobraſu hacz do ziwjenſkeje wulkoſcze.

Fotografowarńja po 1 ſkhodže wſchědnje wotewrjena.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

K naſymje a ſymje

poruczam wulki wubjerk kaſchczíkateho, ßmužkateho a jenobarbneho **barchenta k koſchlam** wſchěch barbow po jara tunich płaczíſnach. Hotowe **barchentowe koſchle** we wſchěch wulkoſczach, 7/4 ſchěrke **ßukujowe tkaniny,** ſtary łóhcz po 30 np., — dwójzyſchěroki **lama,** hładki, ßmužkaty, kaſchczíkaty hižo po 50 np., — **barchent k błuſam** hižo po 25 np., — **katun,** jenobarbny a ſ małymi czěmnymi muſtrami, łóhcz po 30 np., — **wupjerki** móbre, czerwjene, czerwjene ßmužkate a ſe ſtaroněmſkimi muſtrami, 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 ſchěroke, — **zychi,** wulki ſkład, łóhcz po 20 np., — **barchentowe rubiſchcza** po 25 np., — **lama-rubiſchcza, židžane, połžidžane, wołmjane, połwołmjane, bawmjane rubiſchcza** po wurjadnje tunich płaczíſnach.

Hotowe ßkomniki po 1 mk. 50 np., — 5/4, 6/4, 7/4, 8/4 **módry płat, rubjany** a **běły płat** we wſchěch ſchěrjach. **Czíſchczane ſchórzuchi** we wſchěch wulkoſczach atd.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Kardeczе

ſ czíſtych ßerſchczow, jara trajne dźěłane, porucza

H. Bertramowy ßyn
pſchi mjaßowym torhoſchczu 3.

Pſchiſp.: **Włoßanki** ßo po kóždej dźělbje kupuja.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pſchenizy poruczataj tunjo
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſkotemu workej.

Khoſej

w najwjetſchim wubjerku w najtuńſchich a najdróżſchich druzinach porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kož po zylíſnach ſaßopſchedawarjam porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Durſthoffſke ßuche droždże
porucza
A. Biesold, pjekarſki miſchtr
na bohatej haßy.

Pſcheńczny muku, pizny gris, wotruby, maßowy ſchrót
porucza tunjo **J. A. Hejda**
w Brěſowje.

Jabłuka,

też tſchaßene, ale **ſrale** kupuje po kóždej dźělbje ſa hotowe pjenjesy

hornjołużiſka ßadtkóczerńja
dr. Herrmanna a dr. **Wetzki**
w Budyſchinje
pſchi kralowſkim walu czíßko 10.

Žołdże a kaſtanije

po najwyſchſchej płaczíſnje kupuje
Bjedrich Bartko w Njeßwaczidle.

Žito

wſchitkich druzinow po najnižſchej płaczíſnje derje ſchrótuje

Ernſt Schmidt
w Małych Debßezach.

Wulke wupschedawanje.

Dźělba nasymskich a symskich drastnych tkaninow,
„ cžornych drastnych tkaninow,
„ wossebnych jassnych drastnych tkaninow,
„ tkaninow sa domjazu drastu,
„ pollama a sukujanych drastnych tkaninow,
lětnje žakety, nasymske žakety a deschcźne mantle, dźěcźaze deschcźne mantle, battistowe, mußelinowe a satinowe blusy sso po kóždej sso hodźazej płaczisnje wupschedawaja.

Na žitnej hassy 10. **O. Meschter.** Na žitnej hassy 10.

Tunje

zigary

kupowanske žórko sa sassopschedawarjow,
tyssaz hižo po 20 mk. porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej hassy cžo. 6,
filiale na bohatej hassy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann
porucza **sswry** a **paleny**

khosej

w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobroscźi po najtunischich płaczisnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow sso poměrnje nischsche płaczisny wobliczja.

Turkowske sslowki
najlěpscheje druzziny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjassowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow
po starych tunich płaczisnach.

Khosej

sswry a paleny w dobrych a najlěpschich druzzinach poruczataj jara płaczisny hódno
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej hassy.

Pawol Giebner
na bohatej hassy cžissko 18,
s nutskhodom na theaterskej hassy,
porucza swoju

winarnju

s winownju a sznědarnju.

Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a tež w cžwizach rosescźelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě druzziny **cžerwjeneho** a **běleho wina.**

Kóždy móże sso na to spuschczecź, so pola Giebnera cžiste woprawne wino dostanje, kotrež derje tyje a kotrež je strowoscźi spomožne.

Kóždeho **schkrèczazeho** a **podtykowazeho** nawěschtka sso wostajiwschi, jenoz na to kedźbliwe cžinju, so mam wschě

nowoscźe nasymskeho a symskeho cžaßa

w najwjetschim wubjerku na składze.

Hacźrunje wschě twory jenoz s trajnych tkaninow dźěłam, tola pomyßlnje najtunische płaczisny wobliczam.

F. Schlesinger,

pschedawarnja mužazeje a hólczazeje drasty
w Budyschinje na bohatej hassy 5, s napschecza pósta.

Bratraj Thomasez, fabrika jěsdnych kolow
na Židowje pola Budyschina

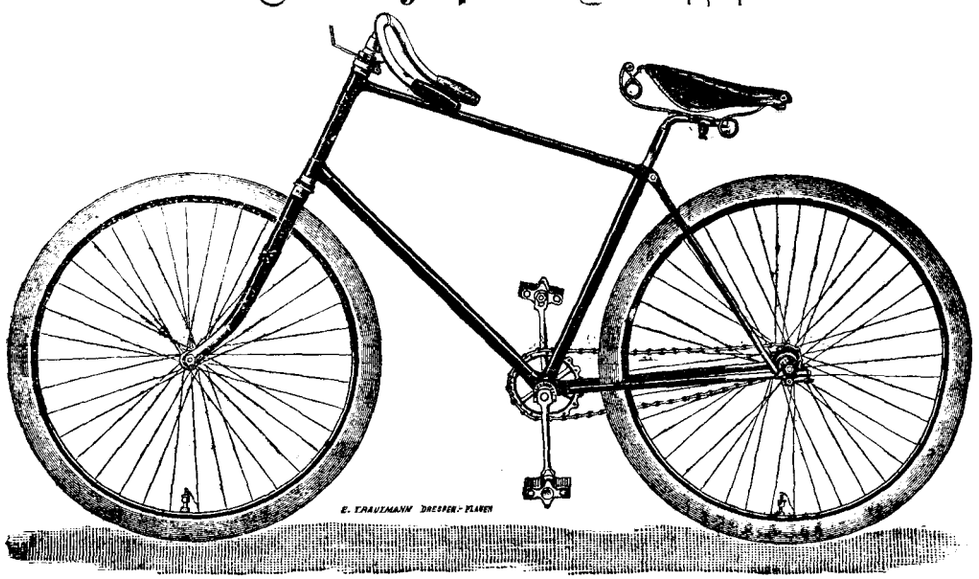

poruczataj najnaležnischo swoje **najnowsche wudźělki,** kotrež se swojim sakońszy schkitowanym rjeczasowym pschestajenjom kóždu konkurrenzu wudźerza a s kotrymiž sso sso tole lěto **21 prěnich, 17 druhich, 3 tsecźe myta,** 1000 km mischtrstwo S. R. V. atd. dobyle.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, nessczowe rěbliki, khachlowe durczka, tsěschne wokna, twarske hosdźe
porucza tunjo
Paul Walther.

Howjase a czelaze koże
kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi sserbskej katholskej zyrkwi
pschi žitnych wikach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 42. Sobotu 21. oktobra 1893. Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jutśe njedźelu, 22. oktobra, ßwjećźi nasch kral Albert, nasch lubowany krajny wótz, ßwój pokstalětny wojerski ßłużbny jubilej. Wschudźe po zyłym kraju ßo ßwjedźeńske pschihoty sa tutón dźeń cźinja. 50 lět w ßłużbje! To je woprawdźe žadny podawk. Woßebita Boża hnada ßo temu dostanje, kotryż móże na tak dołhe žohnowanja połne skutkowanje wróćźo shladowacź. Nichtó njepraj, so je tale ßłużba s wjetscha łohka była, so je ßo jenoż tak trochu swjetschnje staka. W wojerstwje ßo niczo se swjerschnosćźu a njesprózniwosćźu dozpicź njehodźi. Wot wscheho sapoczatka je kral Albert wschě wobcźeżnosćze a napinanja kruteho wojerskeho swuczowanja na ßo wsak. Wón je pschezo pschejara wojak a s zyła na krute dopjelnjenje ßłużbnych pschißłuschnosćźow swuczeny był, hacź so by ßebi ßłużbu łohku sćźinił; do wojerskeho hrajkanja wón ženje był njeje. Hdy by temu tak njebyło, njeby ßebi wón ßwětowu ßławu jako wójwoda dobył, kotrehoż nam druhe ludy sawidźa. Bitwy pola Düppela, Chluma, Kraloweje Hradza, Beaumonta a St. Privata wo jeho wójwodskej wustojnosćźi a wojerskej khróbłosćźi ßwědcza. Dźenßa ßo wón jako tón wobhladuje, kotremuż by, jeli so by wójna wudyrika, kněžor hłowne wjedništwo němskeho wójska dowěrił. Pschetoż bjese wschěmi němskimi wjerchami maja krala Alberta sa najbóle nawjedźiteho a najkhmanischeho wójskoweho wjednika. Hdyż 22. oktobra w Sakskej pokstalětny ßłużbny jubilej ßwjećźimy, ßmy s woprawnjenej hordosćźu napjelnjeni, dokelž ßmy teho wědomi, so je nam Bóh s kralom Albertom jeneho s najnadobnischich wjerchow darił. Naschcho lubowaneho krala najwoßebnische wjerchowske dobre poczinki debja, bjes kotrymiž ßo jeho prawdosćź a mikosćź najjaßnischo błyschćźitej. S prawdosćźu a mikosćźu wón nad ßwojim ludom knježi, s prawdosćźu a mikosćźu wón też nad nami Sserbami, ßwojimi ßwěrnymi poddanami, ßwoju schkitowazu ruku dźerži a naschej serbskej macźernej rěcźi w zyrkwi a schuli jejne prawa wostaji. Kaž jeho němski rěcźazy poddanjo, tak też my Sserbjo dźenßa s dźakownosćźu a ßwěrnej pschiwißnosćźu žadny ßwjedźeń jeho pokstalětneho ßłużbneho jubileja wjeßele ßobu ßwjećźimy a proßymy Boha, so by nam jeho hischcźe dołhe, dołhe lěta jako knjeżerja na sboże ßwěrneho sakskeho luda sdźerżał.

— Sakski krajny ßejm je ßo na 13. dźeń nowembra t. l. swołał.

— W pschitomnosćźi kněžora Wylema II. ßu w Bremenje ßrjedu pomnik kněžora Wylema I. poßwjećźili.

Awstrija. Wólbna reforma, po kotrejž ßo powschitkowne wólbne prawo pschi wólbach do kněžorstwoweho ßejma sawjedźe, ßo najskerje wot wjetschiny kněžorstwoweho ßejma sacźißnje. Němzy ßo boja, so jim Czjescha s pomozu powschitkowneho wólbneho prawa wjele wólbnych wokrjeßow wutorhnu, Polakam w Galizijskej hrosy tón ßamy strach wot Ruskich, a konserwatiwni ßu pschećźiwo wólbnej reformje, dokelž ßo s njej sozialdemokratam pucź do kněžorstwoweho ßejma wuruba. Knjeżerstwo je pak ßo krucze rosßudźiło, njech płaći, schtoż płaći, na wólbnej reformje wobstacź a, jeli so by ßo wona wot kněžorstwoweho ßejma sacźißka, kněžorstwowy ßejm respuschćźicź.

Italska. W tym ßamym cźaßu, w kotrymž je ruske łódźstwo do Toulona pschijeło, je jendźelske ßrjedźomórske łódźstwo w pschistawje italskeho města Tarenta sastało. S wopytom jendźelskeho łódźstwa w Tarencze dyrbi ßo rusko-franzowskemu sbratsenju jendźelsko-italski swjask napschećźiwo stajicź. Jendźelske knjeżerstwo je ßo pjecza na to swjasało, Italskej se ßwojim łódźstwom pomoz sticźicź, jeli so by jemu wot s jenocźeneho rusko-franzowskeho łódźstwa strach hrosył.

Franzowska. Pschijěsd ruskeho łódźstwa do Toulona a pschikhad ruskich morjakow do Parisa je franzowski lud do woprawdźiteje motańzy, radosćze a wjeßelosćze stajił. Wostudke by było, wschě rěcze wocźischćźecź, kotrež ßu ßo wot Franzowsow a Ruskich tele dny dźerżake. Jenoż někotre drobnostki wo powitanju Ruskich w Toulonje njech ßo naspomnja. Hdyż franzowske łódże na dalokim morju ruskim napschecźo pschijědźechu, ruszy namornizy na scźežorowych żerdźach łódże „Car Mikławsch“ stejo franzowski narodny spěw „marseillaisu“ w franzowskej rěcźi spěwachu. Hdyż chzyschе ßo roskasować ruskeho łódźstwa, admiral Avellan, s łódźstwoweje prefektury na ßwoju łódź wrócźicź, chzyschе kontre-admiral Roquemaure jemu někotre powitanske słowa prajicź, tola bu s hnutosćźu pschemóżeny, so dale rěcźecź njemóżeschе. Avellane, teho runja hłuboko hnuty, jemu wobej ruzy sawda, a tak wobaj mużej někotre mjeńschiny mjelcźizy s napschecźa ßebje stejeschtaj. W konzercze w kasinowej khofejowni ßo wschědnje franzowsko-ruska pantomima: „Sswětowy měr“ hraje. Wschědnje wobras: „Carnot zarej Alexandrej ruku skicźi“, schumjaze wyskanje sbudźuje. Nancyski měschcźanosta admirala Avellana proschesche, so by zarej najpokornischu poddanosćź Nancyskeho wobydlerstwa a wuras ziweho dźaka ruskemu ludej s telegramom sjewił. Deputazija s Besançona admiralej Avellanej drohotny cźaßnik a 75 cźaßnikow sa jeho offizěrow pschinjeße. Generalny radźicźel Salva pschi pschijecźu departementskeje rady praji: „Wasch wopyt, knjes admiralo, pschiwusnosćź Sskowjanow s Gallo-Lacźanami wobkrucźi. Perpignanska gmejnska rada adreßu pschepoda, kotruż měschcźanosta cźitasche. Wona ßo wobsamknje se słowami: „Proßymy, Jeho Majestosćźi zarej naschu najpokornischu poddanosćź wosjewicź“. Podobne je wopschijecze wjetscheho dźěła adreßow. Pschedbyda elsasko-lothringskich towarstwow admiralej Avellanej scźěhowazu adreßu poda: „Pschi tutym narodnym ßwjedźenju, pschi kotrymž ßebi dwaj wulkej ludaj cźesćźowanje a pschecźelstwo wobßwědcźitaj, chzyli wěricź, so budze wothkóß tychle sjewjenjow, Franzowsku wot morja k Rheinej, wot połnóżnych mjesow hacź k Pyrinejskim horam pscheschumjazych, balsam sa wutroby tych, kotriž na lěpsche dny spominaja a je s nowa wocźakuja.“ Powitanskich depeschow, do Toulona póßłanych, je 9000 doschło. Darow ßu ßo ruskim namornikam zyłe hromady poßwjećźiłe. Deputaziji s Marseilla je admiral Avellan ßlubicź dyrbjał, so jich město se ßwojimi łódźemi ßo s Grichiskeje wróćźo wopyta. Bohate woßebne franzowske knjenje ruskich offizěrow proschachu, so ßměłe jich koschicź. Hischcźe wjetsche hacź w Toulonje bě ludowe sahorjenje pschi powitanju ruskich hosczi w Parisu. Wot nawróta dobycźerskeho franzowskeho wójska s Magenty a Solferina w Parisu njepomnja podobny wulkotny napohlad. Pokcźesća hodźiny daloka cźara s Lyonskeho dwórnischcźa hacź k opernskemu městu bě hižo hodźiny dołho do pschijěsda ekstracźaha s ludowymi cźrjódami pschepjelnjena, tak so ßo wobkhad hacźesche. Wokna a tšěchi běchu cźorne s ludźimi. Na dróhach běchu składnostne tribuny a ławki postajene, na kotrychž město pjecź frankow a wjazy płacźesche, kotruż płacźisnu pak lud swólniwje bjes morkotanja sapłacźi. Hacź runje bě dwórnischcźo hižo hodźiny dołho sawrjene, ßo tola njepschedwidźane podeńdźenja stachu. Runje pschijědźeni pucźowarjo na żelesniske wosy saléschu, se wschěch bokow ßo deputazije k ruskim offizěram pschicźischcźachu, kotrymž s zyła wodychnucź njedachu. Pschi powitanju admirala Avellana ßo marseillaisa a ruska narodna hymna piskaschtej, a kschiki: „Sskawa zarej! Sskawa admiralej! Sskawa Franzowskej!“ běchu ßłyschecź, doniž njewo-

pißomny hołk njenasta. Hdyž ßo prěni wós pschi wujěsdźe pokasa, ßo tyßazhłóßne hrimotaze kschiki rosdachu, kotrež ßo kaž běžny woheń po zyłym puczu dale rosschěrichu. Do prědka jěchaze wodźělenje republikanskeje gardy mózesche jenoż ſ wulkej prózu pucź dźěkacź a sa wosom tyßazhłowata cźrjóda cźěrjesche, wscho se ßobu torhajzy. Běsche to napohlad, kajkiž ßo sa cźaß żiwjenja wjazy njewohlada. Hdyž dyrbjachu druhdy njedobrowólnje sastacź, ßo wscho wokoło wosa tkóczesche, knjenje do njeho kwětki mjetachu a offizěrow koschachu, wschón ßwět jim ruzy tkóczesche a wołasche: „Sskawa Ruskej!“ hacź hłoßy wodybawichu. — Nadpadne je, so ßo Franzowsojo pschi wschej sahorjenosczi tak daloko wobknjeża, so ßo wscheho schczuwanja na Němzow wostaja. Sjawnje rěcża, so je franzowsko-ruski swjask rukowanje sa sdźerżenje europiskeho měra, w ßwojej wutrobje pak drje cźiscze hinak myßla. S wopytom ruskeho kódźstwa je ßo ruskofranzowski swjask ſ nowa psched wschěm ßwětom wobkrucźik, cźim twjerdscho pak je wón swjasany, cźim wjetschi je strach wójny. Tak bórsy hacź budźa Franzowsojo měnicź, so je Ruska na wójnu hotowa, njebudźa ßo ani hodźiny dźerżecź dacź, sa pschiczinu k wójnje ſ Němskej pytacź.

— Marschal Mac Mahon, Magentski wójwoda, je wutoru 85 lět stary blisko Parisa wumrjek. S nim je ßo jedyn najßławnischich generalow něhduscheho khěżora Napoleona III. minuł, muż, kiž je sboże a njesboże pschewoptał, kaž mało cźlowjekow. Mac Mahonowa hwěsda sesthadźa w Krimskej wójnje pschi woblehnjenju Sebastopola. Jeho khróbłoscź, ſ kotrejż ßo wón tehdy wusnamjeni, jeho mjeno w wójsku a potom w Franzowskej ßamej snate sczini. Nowu ßławu ßebi w italskej wójnje w lecze 1859 dobu, hdyž wón pschecźiwo wukasni ßamopaschnje do bitwy pola Magenty sapschimnu a ju ſ tym sa Napoleona III. dobu. Mac Mahon, kotremuż bě khěżor na cźiscze druhu stronu marschěrowacź pschikasał, w sdalenoscźi nětkotrych mil pschezo ßylnischi hrimot kanonow saßkyscha a ſ rossßudźenoscźu, kotruż na nim posdźischo żenje saßo widźeli njejßu, wón na ßwoju hłowu wsa, khěżorowemu wukasej niż poßłuchacź a w runej měrze na njepschecźelski kanonski hrimot marschěrowacź. Tónle khróbły skutk bitwu k lěpschemu Franzowskeje wobrocźi, a Mac Mahon ßebi ſ tym pomjenowanje sa marschala a titul Magentskeho wójwody saßkuži. Kaž wschitkim druhim franzowskim wójskowym wjednikam, tak też bě Mac Mahonej němsko-franzowska wójna woßudna. Pola Wörtha dyrbjesche wón, rjekowszy ßo wobarawschi, psched pschemozu Pruskich a Bayerskich zofacź. Po Napoleonowej pschikasni ßo wón na to se 120,000 mużemi na kowrotny cźah, wot generala Pelikaa poruczeny, na pomoz marschala Bazaine nastaji. Tutón cźah do Sedana je Mac Mahon, kaž je dopokasane, jara pschecźiwo ßwojej woli wuwjedł. Niż wojeńskich, ale politiskich pschiczinow dla bě ßo khěżor k temu rossßudźił. Tu pschi Sedanskej bitwje mějesche Mac Mahon sboże, so jeho rano sahe jena njepschecźelska kula tak na scźehnje srani, so jemu mózno njebě, dlěje na konju ßedźecź a ßam bitwu wodźicź. Tak ßo wón nusnoscze sminu, kapitulaziju se ßwojim mjenom podpißacź — schtoż jemu Franzowsojo wyßoko pschizpichu. W lecze 1873 po wotstupjenju Thiersa wot presidentstwa Mac Mahona na presidentstwo powołachu, kotrež wón hacź do lěta 1889 sastawasche.

Schpaniska. Pschi połnóznym mórskim brjosy marokkoskeho khěżorstwa (w Afrizy) Schpaniska nětkotre wobtwjerdźene města wobßedźi. Na jene ſ tychle městow, Melilla rěkaze, ßu wóndano Kabylojo nadpad scźinili. Schpaniszy ßu nawal Kabylow sbożownje wotrasyli. Hacź runje ßu Kabylojo njewotwißny lud, kotrychż kraj jenoż po mjenje marokkoskemu khěżorej ßkuscha, ßebi tola Schpaniszy wot marokkoskeho khěżora dla nadpada Kabylow na Melillu wulku móz pjenjes jako sarunanje żadaja. Dokelż ßo marokkoski khěżor pschecźiwja, żadane pjenjesy wupłaczicź, chzedźa jemu Schpaniszy wójnu pschipowjedźicź a, jeli so ßo hodźi, zyke marokkoske khěżorstwo pod ßwoje knjejstwo stajicź. Tak lohko, kaž ßebi to Schpaniszy myßla, to njepońdże. Druhe europiske staty, woßebje Jendźelska a Franzowska, njebudźa temu ſ měrom pschihladowacź a njepschipuschcźa, so Schpaniska zyku Marokkosku schlapnje. Też wone bychu rad kruch Marokkoskeje do ßwojeho saka tykli.

Schtyrnata woßoba.

Sa tſěchami města New-Yorka khowasche ßo ßłóncźko. A ßmerki spadowachu na wulke město.

W domje bohateho knjesa Goreta w żitnej haßy saßwěcźachu hižo ßwězy. Hischcże njeběchu żalusije psched kristallowymi woknami spuschczane a hischcże mózesche cźlowjek ſ haßy derje widźecź, kak kraßnje w tamnych ßwětłych rumach je.

Schěroke wrota do domu ßo nětko wotewrichu. Dwaj pyschnaj ßkużobnikaj pschińdźeschtaj a stupischtaj ßo pschi wrotach.

Potom pschijěsdźowachu khorety. Sawodźete postawy wustupowachu ſ nich a kroczachu po marmorowych skhodach horje, so bychu ſ cźaßom pola knjesa Goreta byli, kiž dźenßa, kaž bě to jeho waschnje, wulkotnu hoscźinu dawasche.

Schto ßo psched wrotami stawasche, na to pschihladowasche młody, wuhotowany mużski, kiž bě ßo na jenu latarnju w bliskoscźi slehnuł. Hdyž běchu potom wschě wosy dojěle, wotwobrocźi ßwojej woczi a sahlada ßo na plestr.

Kak rady bě Kurt Ridenski — tak rěkasche mużski pschi latarni — po schěrokim marmorowym skhodźe ßobu horje k knjesej Goretej schoł. Pschetoż jeho żołdk korczesche ßurowje — pschi tym běchu jeho saki prósdne. Woblek, w kotrymż běsche, to bě wscho, schtoż mějesche, to bě sbytk jeho něhduscheje woßebneje lieutenantskeje drasty. Schěsćź njedźeli bě hižo prjedawschi pruski lieutenant po New-Yorku błudźił, ßkużbu pytajo. Ale podarmo. Nětk běchu jeho pjenjesy wschě pschetrjebane a wón stejesche hłódny a bjes nadźije pschi latarni.

Hischcże ſ krółka njebě ßebi myßlił, so by dyrbjał wjeßele żiwjenje jako wyschk pola ulanow w R. do Ameriki cźeknucź a tam nusy tradacź!

Jeho towarschojo běchu jemu „sbożowny“ narjekli. A woprawdźe, wón bě też jara wjele sboża měł. Jeho pschedstajeni běchu jemu pschikhileni, knjenje garnisonskeho městaczka mějachu jeho rady, towarschojo jeho lubowachu.

Tu pschińdże dźeń njesboża.

W B. bě jěchanje na pschemoh byko. Kurt bě pschißadźił. So by pjenjesy saßo dobył, bě wjeczor na hracźe schoł, k kotremuż ßo do woßebneho hoscźenza skhadźowachu.

Hrajachu wyßoko. Kurt pschěhrawasche. Pschezo saßo spytowasche ſ nowa ßwoje sboże. Pschezo bóle njerosumnje hrajesche. Nasajtra bě pjecźdźeßat tyßaz hriwnow pschěhrał.

Tutych pjenjes njemózesche sehnacź. A duż njewosta jemu niczo druhe, khiba czeknjenje psches morjo.

Nimo khwatazy wós wubudźi se ßwojej haru Kurta se samyßlenja. Potom samyßli ßo ſ nowa do ßwojich ßonow.

W myßlach khwatasche wón psches morjo a kraje do ßwojeje stareje garnisony. Widźesche, kak je saßo psched ßwojej schwadronu. Hußa, nětk dźěsche to saßo po starym pěskowym swucźenischczu ſ wyßokimi topołami. Saßo, sdasche ßo jemu, so ma spěschneho konja pod ßobu, kiž bě jemu něhdy w Frankfurtskim wuběhowanju k dobyczu dopomhał. Nětko dźěsche to wróczo do pschecźelneho městaczka. Hudźba piskasche wjeßele k temu. Sa woknami pokasowachu ßo żónske hłowy a kiwachu pschecźelnje na rjaneho Ridenskeho.

Buf! Wichor sajědźe Kurtej do kłobuka a wubudźi jeho ſ myßli, tak so hnydom saßo spósna, so je w New-Yorku sa morjom.

Wschón samyleny rybowasche ßebi Kurt wocźi, shladowasche spłóschiwje wokoło ßebje a płakasche hórke ßylsy.

W wulkotnje wudebjenych rumach bohateho knjesa Goreta běchu ßo mjes tym hoscźo shromadźili. Knjes a knjeni powitaschtaj hoscźi sdwórliwje.

Nětko pschistupi ßkużobnik k knjeni Goretowej a pschisjewi, so je w rózkownej sali hoscźina pschihotowana.

Knjeni pschehladnu spěschnje hoscźi a potom pschiběża khwatnje k ßwojemu mandźelskemu.

„Bożedla, mużo“, schepnu wona, „ßmy runje tsinacze k blidej“.

Też ſ tamneho boka morja maju pschiwěru, so dyrbja ſ tsinacze woßobow, kiž hromadźe sa blidom ßedźa, wob lěto jena wumrjecź. Goretezy drje ßami do teho njewěrjachu, ale hoscźi dla dźeržachu krucze na to, so njeby żenje runje tsinacze jich sa blidom byko.

Knjes Goret hnydom wjedźesche, schto cźinicź. „Doczakaj jeno wokomik, moja luba, doběhnu spěschnje po snateho“, rjeknu k ßwojej mandźelskej. Potom khwatasche po marmorowym skhodźe won na haßu.

Hdyž nimo latarnje, na kotruż ßo Ridenski sepjerasche, pschińdże, pohladnu roshladnje na njeho. Tu pschińdże jemu něschto na myßle, sasta a pokloni ßo sdwórliwje psched młodym mużskim.

„Knjeże“, pocza wón, „jowle horjeka pola mje je dźenßa bjeßada, ale ßmy tsinacze sa blidom. Duż ßym runje na tym, so bych snateho, blisko bydlazeho, namołwił, so by bórsy pschischoł a schtyrnaty był. Tu pomyßlich ßebi, so by to najsprawnische było, hdy byschcże wy spěschnje mi tu cześcź dali, a mój hoscź byli. Wschako scże derje sdrascźeny. Potom by mi pomhane byko.“

Kurtej ßo najprjedy tuto pscheproschenje dźiwne sdasche. Tola

wón pschihłoßowasche ſpěſchnje a dźěſche ſ knjeſom Goretem do khěže. Prjedawschi lieutenant wyſkasche w wutrobje. Po dołhim tradanju ſkónczńje saßo dobra hoſczina. Sčitó by ßebi to dźenßa rano myßlił!

Nětko saſtupiſchtaj wobaj do pschijimanſkich jſtwow knjeſa Goreta. Potom dźěſche do jědźernje, hdźež bě bohate blido hoſczom pschihotowane.

Ridenſki bě tajke měſtno dostał, ſo jemu k lěwizy knjeżna Goretez, knjeſowa dźowka, ßedźeſche.

Ridenſki bě jara dobreje myßle a pocza zyle njenucźenje žortowacź. Towarſtwo ſabawjecź, to bě wón nawuknuł, to njebě jemu ženje cžežko było, wo tym wjedźachu ßebi w ſtarym garniſonſkim měſtaczku něſchto powjedacź. Wſchitke wjeßele kuſki, rjane žorty, ſ kotrymiž bě knjenje tam roswjeßelił, te też jow k lěpſchemu dawaſche.

Wſchitzy ßo roswjeßelichu. Khutni New-Yorkſzy knjeża a knjenje ßmějachu ßo, runje kaž ßo doma ßmějachu, hdyžkuli lieutenant Ridenſki ſabawjeſche.

Knjeſej Goretej ßo wobliczo ſ radoſczu błyſchczeſche. Sdaſche ßo, ſo njetrjebaſche jemu žel bycź, ſo bě ßebi tajkeho ſchtyrnateho hoſcża ſhładał.

Po hoſczinje pſchiſtupi k ßwojemu wjeßelemu hoſczej a kiwnu jemu, ſo by ſ nim do jeneje ſ póbłanſkich jſtwow ſaſtupił.

„Mój knjeże", rjeknu wón, „wy ßo mi ſpodobacże. Na nowy tydźeń budże měſtno jeneho ſ mojich ſekreterow wuprózdnjene, chcecże wy do mojich ßkužbow ſaſtupicź?"

S radoſczu pſchihłoßowaſche Ridenſki. Nětk njetrjebaſche wjazy hłódny ßo po haßach bundacź, bě dźě ßkužbu namakał.

Kurt cžinjeſche w ßkužbje ßwoju wěz derje. Pſchezo dale bóle dobywaſche ßebi dowěru Goretez ßwójby.

Hdyž ſa lěto Ridenſki saßo junu po marmorowym ſkhodże we wulkej khěži na žitnej haßy horje dźěſche, błyſchczeſchtej ßo jemu wóczzy ſe ſbožownoſczu, a po boku, w jeho ruzy, dźěſche młoda kcźějaza knjeni, knjeżna Goretez.

W ßamßnej ſali, hdźež bě něhdy tamna wjeßeła bjeßada była, wotbywaſche ßo też kwaß a něktoryžkuli rěcźnik ſpomni žortujo pſchi kwaßnej hoſczinje na ſpodźiwnu hodźinu, w kotrejž bě nałożenja jako ſchtyrnata woßoba ſaſtup do Goretez domu dostał.

Ze Serbow.

Dobyli! Njembre wólbne wojowanje w 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu je nimo, a Bohu dźakowano, wone je ßo ſ dobyczom naſcheho dotalneho ſapóßłanza, knjeſa kublerja **Michała Kokle w Khróſczizach,** ſkónczikło. Schtoż je hacź dotal ſnate, je ßo ſa knjeſa Koklu **2138,** ſa majoratneho knjeſa Huſtiga 735 a ſa ſozial demokrata Langu 34 hłoßow wotedało. Knjes Kokla je po tajkim ſ wulkotnej wjetſchinu dobył. S cžim wjetſchej roszahłoſczu je ßo wólbna bitwa biła, ſ cžim wjetſchej wjeßełoſczu a radoſczu dobycże naſcheho wuſtojneho a wjeleſaßkužbneho ſapóßłanza knjeſa Kokle naſchu wutrobu napjelni. Je ßo hdy prjedy pſchecźiwo jenemu wólbnemu kandidatej pſchi wólbach do ſakſkeho krajneho ßejma ſ tak njecźeßnymi brónjemi wojowało, kaž je ßo to pſchecźiwo knjeſej Kokli wot napſchecźneje ſtrony ſtało?, Spominamy na tamnu Kamjenſku wólbnu ſhromadźiſnu, w kotrejž ßu k. Huſtiga pſchecźiwo knjeſej Kokli poſtajili. Tamna ſhromadźiſna ßo jenu njedźelu wotbywaſche, tola dźeń prjedy běchu knjeſej Kokli rißali, ſo ſhromadźiſna wupanje. Shromadźiſna pak je ßo tola měła, a dokelž knjes Kokla na njej pſchitomny njebě, Huſtigowi pſchecźelio wudawachu, ſo ßo wón nochze saßo wuſwolicź dacź, a ſo jeho też wuſwolicź nochzedźa, dokelž je wón **Sserb.** Běchu ßebi myßlili, ſo budźa wſchitzy Němzy ſa Huſtiga, hdyž Kokli Sserba porokowachu. Tola, hlaj, běchu ßo ſjebali. Na druhej ſhromadźiſnje, kotraž ßo tydźeń poſdźiſcho w Kamjenzu wotbywaſche, wulka ßyła ſprawnych Němzow na Kokłowu ſtronu ſtupi. Na to Huſtigowi pſchiwißowarjo dźiwju ſchcźuwańzu pſchecźiwo katholikam ſapocżachu, kajkaž ſa wjele ſtow lět w Sakſkej była njeje. Chżychu ludźom narěcźecź, ſo ßo zyła Sakſka katholſka ſcźini, hdyž k. Kokłu saßo do ßejma wuſwola. So je ſchcźuwanje pſchecźiwo katholikam **hoky ſchwindel** był, ſ teho widźimy, ſo ßu Huſtigowi pſchecźelio ſ wopřědka ßami jeneho katholika, knjeſa ryczerkubleřſkeho najeńka **Schäfera** w Jaßońzy ſa ßwojeho kandidatu namjetowali. Hakle, hdyž bě k. Schäfer poſkicźenu kandidaturu wotpokaſał, Huſtigowu kandidaturu w Kamjenzu wutrubichu. Hakle potom Huſtigowi pſchecźelio wudawachu, ſo je katholſki kandidat, ſa kotrehoż běchu prjedy ßami hłoßowacź chżyli, wulki ſtrach ſa evangelſku wěru w Sakſkej. O tuczi fariſejſzy! Pſchi wólbje 19. oktobra ßu wuſwolerjo Huſtigowym pſchecźelam wotmolwili, ſchto do tajkich bladow dźerża. Evangeliczy Sserbjo, kaž też evangeliczy Němzy ßo njejßu saßlepicź dali, woni ßu k ßwojemu dotalnemu ſapóßłanzej, kiž bě na ßejmje po wobſtejnoſczach najlěpje jich intereßy ſaſtupował, ßwěru ſtali a jemu ſ nowa krajnoßejmſki mandat dowěrili. Sskława jim! Knjeſej Kokli pak ßo ſa to dźakujemy, ſo je tak miſchtrſzy ßwojeho pſchecźiwnika, kiž bě też naſch pſchecźiwnik, ſarubał. Bóh ſpožcź knjeſej Kokli jeho dalſchemu ßejmſkemu ſkutkowanju ßwoje žohnowanje!

Wosjewimy tu wólbne wunoſchki ſ wólbnych podkrjeßow, tak daloko hacź ßmy je naſhonili.

	Kokla	Huſtig	Lange
S Rakez, Kamjeneje, Jitka, Jeńſchez, Noweje a Niżeje Wßy je dostał hłoßow	85	19	4
ſ Komorcwa a Trupina	47	1	—
ſ Dobroſchez a Koßlowa	32	2	—
ſ Łahowa, Mikkez, Wulkeho a Małeho Pſchěſdrjenja, Sarěcża, Wutokcźiz a Panez	58	5	—
ſ Łuha, Poſthorna, Noweho Łuha, Kaßowa, Wbohowa a Krońzy	36	11	—
ſ Njeßwacźidła, Holeſchowa, Holeſchowſkeje Dubrawy, Łomſka, Liſcheje Hory, Noweje Wßy, Scheſchowa	58	34	1
ſ Bóſchiz, Nowych Bóſchiz a Wětrowa	12	18	—
ſ Łuſchcża, Noweho Łuſchcża, Hory, Noweje Hory, Jaßońzy a Noweje Jaßońzy	75	3	—
ſ Łupoje, Łupjanſkeje Dubrawy, Bukojki, Łomſka a Khróſta	21	9	—
ſ Minakała, Hatka, Drobow a Wjeßela	48	5	—
ſ Pßowjow, Nowych Pßowjow a Łipicża . . .	39	3	—

S Budyſchina. Žałoßne wohnjowe njeſboże je pońdźelu w nozy naſche měſto podeſchło, ſ kotrymž ßu ßo tſi cžłowſke žiwjenja ſaniczike. W nozy wokoło 11 hodźin na Hoſchiz haßy w něhduſchej Radzez bróżni, k Hollandez reſtawrazizi pſchitwarjenej, woheń wudyri. Brózeń hnydom wſcha w ßwětłych płomjenjach ſtejeſche a ſ dobom woheń ſ hornjeho ſchoßa Hollandez reſtawrazije ßapaſche. Tam po jenym poſkhodże w wobydlenju, ſ bróżnju mjeſowazym, wěſta Schwarzowa ſe ßwojimi tſjomi dźěcźimi a ſ dźěſczom na wocźehnjenju mějazym, bydleſche. Schwarzowa pſchi blidże wó jſtwje ßedźeſche, hdyž ßo na dobo ſtwa ſ kurom napjelni. S dobom běchu wonka kſchiki „woheń!" błyſchecź. Schwarzowa hnydom ßwoje dźěcźi, kotrež hižo ſpachu, ſawoła, ſo dyrbja ſa njej dele po ſkhodże běžecź, a potom ſ połłětnym wocźehnjeńſkim dźěſczom ſe jſtwy won cžerjeſche. Wocźehnjeńſke dźěcźo wukhowawſchi ßo wona ſaßo do wobydlenja horje wrócźi, měnjo, ſo ßu jejne dźěcźi ſa njej po ſkhodże dele běžałe. Wobydlenje bě ßo bjes tym ſa něktore mjeńſchiny ſ tajkim huſtym kadom napjelniło, ſo ßo cžłowjek do njeho wjazy ſwěricź njemóżeſche. Wboha wobżaromna macź ßo bórſy dohlada, ſo ßu dźěcźi w kożach leżo woſtałe. Dwaj wohnjowej wobornikaj drje hnydom w kurnej kapje do wobydlenja po dźěcźi khwataſchtaj, tola pomoz hižo pſchepoſdże pſchińdże. Dwě dźěſczi běſchtej ßo hižo ſadußkej, tſecże bě drje hiſchcże žiwe, tola hižo ſa něktore mjeńſchiny, hdyž běchu jo delka w Hollandez reſtawraziji na billard pokożili, wone wudycho. Wſchě poſpyty, ſaduſchene dźěcźi, tſi holzy w 3., 5. a 9. lěcże žiwjenja, ſaßo k žiwjenju ſbudźicź, běchu podarmo. Měſchczańſke ßykawy woheń w běhu jeneje hodźiny ſalachu, tak ſo wjetſchi dźěl Hollandez khěže njewobſchkodżeny ſtejo woſta. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcże wußlědżene. Maja ſa to, ſo je jón ta ßama ruka ſamiſchkrika, kotraž je hižo na druhich měſtnach w Budyſchinje woheń ſakożika.

— Do komiteja ſa twarjenje żeleſnizy ſ Rakez pſches Wojerezy do Hródka ſtej Budyſka měſchczańſka rada dweju radneju knjeſow a měſchczańſke ſaſtupjerſtwo teho runja dweju knjeſow wuſwolikej. Poßlednjej dwaj ſtaj kk. ſkotnik Reiche a pſchekupz Beyer.

— Kaž błyſchimy, budże ßo też w ßerbſkich woßadach ſa wojerſke towarſtwa k cžeſczi połſtalětneho wojerſkeho ßkužbneho jubileja krala Alberta tu a tam pólna Boża ßkužba wotbywacź, na pſchikład w Budeſtezach, Wjeleczinje, w Klukſchu atd.

S Radworja. W poßlednim dopißu ſ naſcheho pobocżneho Tow. Sserb. Bur. je ßo cžiſchczerſki ſmylk ſtał. **Jenokróczny,** pſchi ſaſtupjenju płaczomny pſchinoſchk ſa naſche, ſ **nałutowarnju ſjenocżene** burſke towarſtwo njewucźinja jenu, ale **dźeßacź** hriwnow, kaž we wſchěch nałutowarnjach (Geſchäftsanteil). Woßebite pſchinoſchki ſa hłowne T. Ss. B. naſche ßobuſtawy wjazy njedawaja, ale płaczimy je ſa wſchěch hromadże ſ **nałutowarnju.** (K ſarunanju tuteho wudawka pſchiliczimy pſchi ſkaſanju tworow pola wuhła a kałka ½, pola hnojow a piznych ßrěbkow pak 5 np. na kóżdy zentnar, t. j. na

zyku lowriju 1 (abo 10) hr., kiž nalutowarnja dostanje. Tute sarjadowanje ma swoju dobru stronu; pschetož 1. so s tym pschinoschk stajnischo rosdźěli. Mały hospodar, kotryž mjenje skasa a kotryž ma teho dla też mjenje dobytka psches towarstwo, płaći mjenje, wulki pak wjazy, 2. je s tym kóžde lěto so wospjetowaze wostudke hromadźenje pschinoschkow wotstronjene.)

S Njeßwaćidła. Na poßlednje skótne wiki bě so tu 317 howjadow, 85 swini a 109 proßatow pschihnako.

S Klukscha. Nasch krasnje ponowjeny a powjetscheny Boži dom chzemy, da=li Bóh, druhu njedźelu novembra swjatocznje posswjeciś. Boži dom budźe so s wukhwalenymi khachlemi tepjeć, kotrež, s jeneje Württembergskeje fabriki skasane, powětr w zyrkwi hacź do 9 gradow shrěja. Mamy dobru nadźiju, so je so wschitko derje poradźiko, a so budźe so Boži dom kóždemu derje lubić.

S Barta. „Sa někotre hodźinki wjeßela zyły tydźeń kocze mjersanje a pumpotanje", sebi někotryžkuli mandźelski do brody bórći, kiž je so sańdźenu njedźelu pschi dźesaćlětnym sakoženskim swjedźenju tudomneho wojerskeho towarstwa wobdźělił. Wjetschi dźěl sobustawow bě, kaž so skuscha, swoju swěrnu mandźelsku sobu na swjedźeń pschiwjedł. Někotsi pak, kiž měnja, so su so jenoż woženili, so by jim žona poßkužowała a so wo dnjo a w nozy w stajnym dźěle sa nich dreła, běchu swoje lube mandźelske doma wostajili. Najskerje bě jim někotrych plěßnjawych kroschow żel, kotrež bychu sa nje pschi hosćinje sapłaćić dyrbjeli. Tola sebi samym do syteje wole picź a jěsć popschachu, a so hacź do ranja pschi rejach wjercźachu. Duž je bjes dźiwa, so so jich žony na nich huntorja. Nadźijomnje budźe njeluboscźiwych sebicźiwych muzow nětko swědomje hrjebacź, so budźa so hańbowacź a kacź a pschi tajkich składnoscźach tak sadźerżecź, kaž so jim po prawom saleži.

S Woleschnizy pola Lubija. Ssobotu tydźenja wjeczor je so tu Grüllichez brózeń spalika. Lětusche a dźěl lońschich žnjow su so do prócha a popjela pschewobrocźiłe.

S Jawory. Ssobotu rano wokoło 4 hodźin je ratarski schulet Jan Wjela, syn swudowjeneje ryczerkublerki Wjelineje, hdyž so w jenopscheznym wosu do tudomneje mlokarnje wjesesche, na smjertne waschnje do njesboża pschischok. Po sdaczu je so koń spłóschił a wós wo wobkoženje mosta, pola Skanez psches Cjornu wodu wjedźazeho, wrjeßnuł, pschi cźimž je so Wjela wo kamjentnu hranu s hłowu morßnuł. Pschi mjenowanym měsće jeho w womorje leżazeho nadeńdźechu; tón samy dźeń popołdnju je wón na poczerpjenu ranu wumrjeł.

S Cjornowa pola Kamjenza. Lěßnik Pjetraschk s tudomneje hajnkownje bě pjatk tydźenja krumu do wosa sapschahnuł. Skoczo so spłóschiwschi cźeknu, pschi cźimž so Pjetraschk k semi podtorże a sebi lěwu ruku skama.

S Kamjenza. Diözesanska shromadźizna budźe so wutoru 24. oktobra dopołdnja wot 10 hodźin w sali tudomneje radneje khěże wotbywacź.

S Kamjenza. Njedźelu tydźenja wjeczor su so tu tsi polne brózne spalike. Dokelž wětr na město stejesche, běsche strach wulki, so so woheń s wokolokětazej so palazej słómu dale rosscheri. Tsěcha jeneho doma bě so hižo sapaliła, na sboże pak so płomjo s cźaßom poddußy. S wobßedźerjow spalenych brózjnow žadyn ničzo sawěscźene nima. Płomjenja su też wosy, maschiny a wschelaki ratarski grat saniczike. Woheń je po sdaczu sakoženy.

S Wojerez. Swwobodomyßlni su jako kandidatow w Wojerowsko=Rósborskim wokrjeßu knjesa wuczerja Sagnera w Shorjelzu a knjesa Plonza w Kulowje postajili. Pódla teho su nazionalliberalni w Ruhlandskich stronach hamtskeho sudnika Stahna sa swojeho kandidata wuwołali. Sso rosumi, so budźa Sserbjo jenoż sa konservativneju kandidatow khłosowacź, mjenujzy sa knjesa s Lilienkrona a sa krajneho radźicźela knjesa Luku.

S Krjebje. Nasch prjedawschi wjelesaßkužbny knjes farar Hermann Alexander Delank je srjedu 11. oktobra w Shorjelzu w wósombdźesatym lěcze swojeho žiwjenja cźicho wumrjeł. Njebocźiczki je so w lěcze 1814 w Hbjelsku narodźił, hdźež bésche jeho njebocźiczki nan a po tutym jeho w lěcze 1873 semrjety bratr s duchownym. W lěcze 1842 bu wón farar w Krjebi, hdźež bésche prjedy pola swojeho pschichodneho nana, fararja Micźki, někotre lěta s pomoznikom był. Jutry 1881 poda so wón na wumjenk a bydlesche se swojej mandźelskej někotre lěta w Wojerezach, posdźischo w Wósborku a po smjercźi mandźelskeje cźehnjesche w lěcze 1891 do Shorjelza. Jeho cźěło su pońdźelu 16. oktobra w Hbjelsku khowali; jeho dźěło a skutkowanje w Krjebi pak wostanje bjes nami w njesapomnitym dźakownym wopomnjenju.

S Hbjelska. 16. oktobra je nasch kantor, knjes Günther, njejabzy wumrjeł. Wón běsche 35 lět stary a je tu 10 lět dołho skutkował. Njebocźiczki bě so w Jabkonzu narodźił, hdźež běsche jeho nan s zyrkwinskim wuczerjom. — Nadźijamy so tu wěsćze, so sasso Sserba na wuprósdnjene kantorske městno dostanjemy.

S Mužakowa. 9. oktobra su w aporecze tu tkajerńika Roberta Hanischa s Hródka wobwěßnjeneho namakali. Wón žonu a wóßom dźěcźi po sebi sawostaji.

S Běkeje Wody. 8. oktobra je na tudomnym sastanischczu jedyn ranjěrał do njesboża pschischoł. Wón pod koła jeneho wosa pschińdźe a so tak straschnje na wutrobnje wobschkodźi, so hischcze tón samy dźeń na cźežke sranjenje wumrje.

Přilopk.

* Sohlandski mjaßowobhladar je wospjet w kocźim mjaßu, jemu k pschepytanju pschepodatym, trichiny namakał. 9. oktobra kocze mjaßo pschepytujo, je wón s nowa sakapslowane trichiny namakał. To njech je s powuczenjom a napominanjom, kocze mjaßo, sa cźlowjekow k jědźi postajene, kóždy krócź mjaßowobhladowarjej pschepytacź dacź.

* W Draždźanach su pscheb dwanacze létami jeneho poklabnika (kaßerarja) njewinowacze saßudźili. Nětko 75lětny schědźiwz dyrbjesche tehdy 1 lěto w jastwje sedźecź a 5000 hriwnow sarunanja sapłaćicź dla pschekschiwjenja, wot njeho pjecza skucźeneho. Jedyn sastojnik wopalneje kaßy bě knihi pruhował a „pschekschiwjenje" wußlědźił. Nětko je jedyn sekretar finanzneho ministerstwa nanaßwědomicźischo knihi s nowa pschehladał a namakał, so wschě sapißy wot lěta 1869 hacź 1881 hacź na pjenjezk trjecha. Hacź stary muž sa wucźerpjene schkodowanje swojeje cźesćze a strowosćze někajke sarunanje dostanje. Ssudnizy jemu wěrili njeßu, hdyž je so sarocźał, so je njewinowaty.

* Pschi rěsanju swinjo swojemu morjerjej, jenemu rěsnikej w Wurzenje, jedyn porst lěweje ruki wotkußnu. Sswinjo bě s rasom do hłowy pohłuschene, a hdyž chzyschе jo rěsnik sakłócź, wone sa jeho ruku ßlipnu, rěsnik mějesche w lěwizy hnydom jedyn porst mjenje.

* (1000 hriwnow sa jenu hubku.) Tele dny sedźachu mnosy Lipscźanszy koleßarjo, tak „Wurzener Tageblatt" se wßy P. pola Brandisa pische, w wjeßnej korczmje s leßnej korczmarjowej dźowczicźku w radostnym sahorjenju hromadze. Mjes wjeßelymi bratrami bě też jedyn Lipscźanski rěcźnik, kotremuž bě lubosna dźewjatnacźelětna holczka naczinika, so jej 1000 hriwnow poskicźi, jeli chzyła jemu hubku dacź a sebi jeho sa lubeho muzika wsacź. „Schtó mohł mi sakasacź, cźeßnemu hubku dacź!" — sebi cźeßne holczo pomyßli a njekomdźesche so s požadanej hubku. Hnydom wucźeże ßłódzy koscheny 1000hriwnowsku papjeru s listnizy a satkóczi ju lubej holczźy do nězneje rucźki prajizy: „Pjenjes je twój a moja sy ty do wěcznoscze!" Wobaj padnuschtaj sebi nětko wokoło schije a pschi jenej a prenjej hubzy sawostało njeje. Jeju ßlub je nimo a bórsy smějetaj wjeßeły kwaß.

* W Błótach maja lětßa, kaž na kórkach a synje, tak też na sadze a na běrnach lědom hdy měte bohate žně. Jedyn Lubnjowski bur je tele dny swojemu pschecźelej 50 běrnow póßłak, kotrež w hromadze 104 puntow ważachu.

* Hdyž Warschawski spěschny cźah, kotryž bě njedźelu wjecźor w 11 hodź. 28 min. s Barlinskeje stazije w zoologiskej sahrodze wotjěł a dwě minucze posdźischo nimo sastanischcza „Thiergarten" jědźesche, dohladachu so sastanischcźowi sastojnizy, so so w wjercźatych koleßach nješto njespósnajomne sobu wlecze a wo semju pjerje. Hižo chzychu snamjo k sastaczu dacź. Tu so ta wěz w wobwinjenju żelesnizy do grotow optiskeho telegrafa saschmjata a w nich wißajo wosta. Hdyž sa njej hladacź dźěchu, tam žałosnje roskhartowaneho muża namakachu nětdźe 30 lět stareho. Dokelž běsche hischcze žiwjenje w nim, njeßechu jeho do Charlottenburgskeje hojernje. Duzy tam pak njesbožowny wumrje. Wobhonjowanja su jenoż podałe, so je tón muž, kotrehoż woßoba je hacź dotal njesnata sawostała, w wosu tsecźeje klaßy sobu jěł a najskerje s wosa won pohladacź chzył. Dokelž pak njeßu durje twjerdźe doscź sacźinjene byłe, je s wosa padnuł a s lěwej nohu mjes wosom a stupadłom wißajo wostał.

* Do pohrjebnischcźoweje cźěkownje w Plötzenskim Jěsorje pola Barlina su pońdźelu cźěle dweju lubeju pschinjeßli, kotrejuž běchu s dybsacznymi rubischkami hromadze swjasaneju s Plötzenskeho jěsora wucźahnuli. Jeju jako 22lětneho Otu Maybauera, syna horncźerskeho mischtra w Lothringskej drósy a jako 18lětnu dźowku pschekupza Duba spósnachu. Maja sa to, so staj sebi žiwjenje wsałoj, dokelž běchu Maybauera do wojakow wusběhnuli.

* W kurhessenskim namjesnym měsće Wilhelmshausenje je sebi lohkosmyßlny wobkhad s tselbami sasso cźlowiske žiwjenje jako wopor żadał. Młodaj cźlowjekaj běschtaj so skroblikoj, sebi jedyn druhemu

kruch běleje papjery ſ ruki wutſělicź. Prěni tſěli a trjechi papjeru ſe ßwojej kulku. Potom ßo wón ſ papjeru w ruzy pſched druheho jako „żiwa tarcza“ ſtupi, ßwoju khrobkoſcź pak ſe żiwjenjom ſapkacźi; pſchetoż jeho towarſch njetrjechi jemu do papjery w ruzy, ale do żiwota, tak ſo bórſy wumrje.

* W Draždżanach je ßo w 5. wokrjeßu pſchi wólbach do ſakſkeho krajneho ßejma ſozialdemokrat horncźer Gruner ſ 1540 hłoßami wuſwolił. Konſervativny tajny radźicźel Klemm je 749, reformar twarſki miſchtr Hartwig 1487 hłoßow doſtał. Hacź dotal je tutón Draždżanſki wokrjeß tajny radźicźel Klemm ſaſtupował. Dale ßu hiſchcźe ſozialdemokratiſkich kandidatow wuſwolili w 4. Lipſcźanſkim wokrjeßu, w 2. Chemnitzſkim wokrjeßu, w Lipſcźanſkim wjeßnym wokrjeßu a w Hartenſteinſkim wokrjeßu. Konſervativni ßu hacź dotal w 15 wokrjeßach dobyli. Nazionalliberalnych je ßo jich 7 wuſwoliło, pódla teho ſtaj dwaj doprědkarjej a dwaj němſko-ſozialnaj wuſwolenaj.

* W jenej Barlinſkej anarchiſtiſkej ſhromadźiſnje je ßo ſ powſchitkownym pſchipóſnacźom prajiło: Radſcho chzemy w nětcźiſchim cźaßu hłodu wumrjecź, hacź w ſozialdemokratiſkim pſchichodnym. Tón by njeſboże był, hdy by ſ zyła pſchiſchoł.

* Wo „bědowanju ſe ſmijom“ Barlinſka poliźajſka rosprawa ſ krótkimi, ßuchimi ßłowami ſcźěhowazy podawk ſdźěli: W ſwadźe jena żona 8. oktobra ßwojemu mużej hornz kropa pſches hłowu a zyke cźěło wula a jeho tak jara wopari, ſo dyrbjeſche ßo do Bethaniſkeje hojerńje podacź.

* Sswoju mandźelſku je w Póſnanju dźěłacźer Kukocinſki ſadajił. Mordarja ßu hižo ras k khoſtarni na ſchtyri lěta ſaßudźili, dokelž bě ßwoju prěnju żonu ſkónzował.

* Naſtróżazy podawk je ßo pſched tydźenjom w jenym konzercźe w Bruwnſchwigu ſtał. Młody cźłowjek padźe mjenujzy, hdyž bě prjedy někotre rasy ſawrěſchcźał, ſ galerije do ſala dele ßrjedźa mjes pſchipoßłucharjow. Wón praßnu wo kromu ſ ludźimi wobßydnjeneho blida a potom ſ blidom na ſemju. Spodźiwne je, ſo żaneje wulkeje ſchkody wſak njeje. Bórſy běchu ſtróżele ſ njeho a wón ſaßo na nohomaj. Kaž powjedaſche, je ſ padawej khoroſcźu ſajaty dele padnuł. Mnohe wopytowarki konzerta ßu ſe ſtróżelemi pódla do womory padłe a je khětry cźaß trał, prjedy hacź ßu ßo naſtróżeni hoſcźo ſaßo ſměrowali.

* Nimo měry wulke ßadowe żohnowanje w Hornjej Heſſenſkej ßo bohużel hubjenje wużiwa. Kupzy ſ połodnja, kiž hewak k ßadowemu winu wjele ßadu kupuja, ßu ſwuwoſtali, duž burjo, dokelž boßahazych naprawow k tłóczenju wina a k ßuſchenju nimaja, njewjedźa, ſchto ſ Božim żohnowanjom ſapoczecź. Spadany ßad ßo na ſahrodach a w pſchěrowach wala a hnije. Tam a jow budźe ſkót ſ nim pizowany.

* (Żiwy ſamurjowany.) S Angerburga w narańſchej Pruſkej pißaja: Tudomna zyrkej ßo k podſeńſkemu wutepjenju pſchihotuje. Pódla rowowych wjelbow murjerjo dwajkhcźowſku kóßnu komorku nadeńdźechu. W njej roſłamany ſtólz ſtejeſche a na ſemi leżachu cźłowjecźe koſcźe, ſchtyri kruchi nahłownika a dźěle cźrijow. Do ſcźěnow bě ſ nohcźemi drapane. Wſchitko na to pokaſuje, ſo ßu tam někoho żiweho ſahrjebali.

* Wóßomnacźelětny hólz w Stuttgarcźe ſpyta 6. oktobra żonu, kotraž bě jeho kubłała, ſkónzowacź. Wón bě jej hižo powjas ſa ſchiju ſadźernuł a jej hubu ſatykał. Żonje pak ßo hiſchcźe poradźi, ßo jemu wutorhnucź. Hdyž druſy wobydlerjo jeje domu haru wußkyſchawſchi na pomoz pſchiběżachu, njekraßnik ſ tſecźeho poſkhoda na haßu dele ſkocźi, hdźež cźeżko ſranjeny leżo woſta. Wón bu do hojetnje dowjeſeny, najſkerje wumrje. Nadpanjena żona je nahkych ſtróżelow dla ſkhorika.

* Jedyn ſ wójnſkich veteranow ſ lětow 1813—1815, Jurij Kież w Wolmirſtedcźe, 9. oktobra ßwój 99 narodny dźeń ßwjecźeſche. Stary ſchědźiwz bě w lěcźe 1814 w pěſchim regimencźe grenaděrow pola Fleury, Wavre a Pariſa ßobu wojował. Hiſchcźe ßu 30 veteranoju ſ tamneho cźaßa żiwi: najſtarſchi ſ nich je Jan Bohumił Hageman, něhduſchi bur, kiž nětko w Barlinje bydli. Wón je ßo 23. měrza 1793 we wßy Uſcht pola Drieſena narodźił, duž je nětko 101½ lěta ſtary. Dźeßacź veteranow bydli w Pomorſkej, wóßom w Hanoverſkej a pjecź w Schleſynſkej.

* (Prynzeßa a lieutenant.) Bayerſka prynzeßa Auguſta Marija Louiſa, kotraž je w tu khwilu w 19. lěcźe, bě ßo pſched lětom na dwórſkim balu ſ jenym lieutenantom ſe chevaulxegerſkeho regimenta ſeſnała. Wjerchowſkaj ſtarſchej ßo jeje woženjenju ſ jednorym baronom ſe wſchej mozu pſchecźiwjeſchtaj. Lieutenant bu ſ Mnichowa do jara ſdaleneho měſta pſcheßadźeny. Prynz Leopold a prynzeßa Giſela ßo nadźěješchtaj, ſo budźe lubowany lieutenant jeju dźowzy hdyž ſ wocźow też ſ myßlow. Ale ſ tym ßo myleſchtaj. Jeje luboſcź njewotebjeraſche ale roſcźeſche cźim bóle. Skónccźnje prynzeßa ſkhori a nan njemóżeſche ßo dléje ſapjeracź — wón da ßwoju dowolu k żeńtwje, duž budźetaj prynzeßa a lieutenant bórſy ſbożownaj mandźelſkej.

* Dobycźe w loteriji je w Elberfeldźe jeneho dźěłacźerja do ßmjercźe dohnało. Wón bě pſched dwěmaj lětomaj 25,000 hriwnow dobył a ſ teho cźaßa, ßo dźěła zyle woſtajiwſchi, na wſchě waſchnje ſpſcheczinjał. Jeho dobycźe běſche ßo jemu nětko tak pominuło, ſo żaneho pjenježka wjazy njemějeſche. S nowa dźěłacź pak ßo jemu njechaſche; duž je ßo 4. oktobra poł dnja podźěławſchi ſ revolverom ſatšělił. Wón bě hakle 28 lět ſtary, woženjeny a nan dweju dźěſcźi.

* W Hohenje pola Lipy je burſka żona ßwojeho muża ſ zypami tak na hłowu praßka, ſo je bórſy na to wumrjeł. Żonu ßu ſabicźa dla ſajeli.

* (Proſcheŕżyne ſamoženje.) W khudobnym pincźnym wobydlenju w Winje 59 lětna Barbara Kaſpárek bydleſche. Proſcheŕſtwa dla bě hižo dźewjecź krócź pokhoſtana a dyrbjeſche ßo wóndana teho dla ſ nowa pſched ßudniſtwom ſamolwicź. Ssudniſki poßłużobnik Wagner, kotryž bě po nju póßłany, dokelž pſched ßud pſchiſchła njebě, jn morwu w kożu leżazu namaka. Lěkař, kiž bě ju wopytował, wupraji, ſo je ßo wona ßmjercź hubjeneje draſty dla pſched krótkim cźaßom naſymnika, cźehož dla je na ſahorjenje płuzow ſkhorika. Sswoju cźeńku židźanu, tam a jow dźěrawu draſtu je ßo jenoż teho dla woblekała, ſo by ludźi k ßmilnoſcźi pohnuła. Woprawdźe pak bě ta proſcherka bohatſcha, hacź wobßedźeŕ khěže, w kotrejž bydleſche. Hižo hdyž běchu ju poßledni ras ſajeli, běchu w jejnej draſcźe w klinczatych a papjerjanych pjenjeſach wjazy hacź 10,000 ſchěßnakow ſaſchitych namakali, nimo teho nadeńdźechu w jeje bydle ſnajmjeńſcha runje tak wulke ſumy. Sswoje zyke ſamoženje je ßwojej ßotſije, kotraž ma pſchekupza w Brucku ſa muża, wotkaſała.

* (Sſrědk pſche ßmorkawu [ſchnupu].) Najlěpſchi ßrědk pſche ßmorkawu, wobkrucźa dr. Onimus w Monaco, je zitronowa juſchka. Do próſdneje dłónje ßebi khětro wjele juſchki doſrawjeneje zitrony linjeſch a ju ſ noßom do huby ßrěbaſch. Hdyž je ßo to dwójzy abo trójzy ſtało, je ßmorkawa ſahnata. Też pſchi chroniſkim ſahorjenju ſchije a pſchi tajkim, kiž je ßo do pózeradła ſaßydliło, je pjecźa tón ßrědk jara dobry.

* W poßlednim lěcźe ßu w Londonje 36,657 woßobow pjanoſcźe dla ſajecź dyrbjeli. Mjes nimi bě 9359 żónſkich. Duž je bjes dźiwa, ſo je w Londonje tak wjele ludźi — ſkurjenych.

* W Schpaniſkej maja lětßa wjele wjazy wina, hacź móżeja tam pſchetrjebacź. 16 litrow dobreho cźerwjeneho wina tu khwilu w Schpaniſkej 80 pjenježkow płacźi, pſchetoż nichtó wo żane njerodźi. W provinzy Walenziji woprawne tryſki ſ nim cźerja. Njedaloko Lirije wós wina ſteji ſ napißmom: „Pucźowarjo! ßy-li lacźny, pij po woli, ale njeſabudź honacź ſawjertnucź.“ Wobßedźeŕ je radſcho, hacź ſo by je na dróhu wupuſchcźił, kaž wſchelazy druſy cźinja, lacźnym pucźowarjam popſcheje.

* (Roſkaty hrěſchnik.) Miniſtrej pjenježnych naležnoſcźow w amerikanſkich ſjednocźenych ſtatach běſchtaj ßo tele dny dwaj liſtaj ſ New-Yorka pſchipóßłałoj. Wobeju ruka bě jenaka. W jenym liſcźe bě wóßom 100 dollarſkich papjerow a w druhim ßydom, ſ woſjewjenjom bjes podpißma, w kotrymž wotpóßłał pißaſche, ſo je to ſbytk 20,000 dollarow, kotreż je knjeżeŕſtwu w poßlednich tſizycźoch lětach wotpłacźił. A — ſo je mjenujzy w wójnſkim cźaßu knjeżeŕſtwo wo 10,000 dollarow ſjebał, cźehož dla je nětko ßwoje jebanſtwo dwójzy ſarunał. Też — ſo je hižo w cźaßu generalneho póſtſkeho miſchtra Wanamakerſa dwójzy pjenjeſy póßłał, junkrócź 2000 dollarow, żenje pak njeſhoniwſchi, ſchto je ßo ſ nimi ſtało. Snutskowna cźwila, kotruż je w tym zykym cźaßu cźerpił, njehodźi ßo wopißacź, nětko pak ma nadźiju, ſo jemu Bóh jeho hrěchi woda.

* (Poßledni ßrědk.) Stawnik ßo praſcha: „Praſcham ßo Waß, Joſefo Rěpa, macze woprawdźitu wolu, ſe ßwojej ßlubjenej do ßwjateho mandźelſtwa ſtupicź?“ — Nawoženja: „Dyrbju abo njedyrbju, cźeſcźeny knjes ſtawniko?“

* (S dźěcźażeho erta.) Nan: „Haj, haj, moje dźěcźi! móżecźe mi wěricź abo niz, hdyž běch tak ſtary, każ wy nětkole ſcźe, běch wjeßeły, hdyž mějach ßuchi khléb.“ — „Ale nano“, rjeknu mały Jank, „duž móżeſch bycź wjeßeły, ſo maſch ßo pola naß lěpje“.

* „Prajcźe wſchak mi, knjes doktorje, hojicźe mje po homeopatiji abo po alleopatiji?“ — Doktor: „Wſcho jene, pola mje móże kóżdy po ßwojej ſaßonje ſbóżnoſcź dozpicź.“

* „Schto? Wy chzecźe ßo ſ kluczom w ruzy fotografowacź dacź?“ — „Haj, ſo bychu ludźo widźeli, ſo ßym ſ knjeſom w ßwojim domje!“

* (Nanowy skutk.) S Zombora shonimy: Dwělětna dźowczičźka tudomneho kowarja Pawoka Piszara ßebi wóndano pola wotewrjeneje studnje hrajkasche a padźe do njeje. Nan, njesboże w kowarni pytnuwschi, wuběža spěschnje a skoczi bjes wscheho rosmyßlenja sa dźěsćom, so by jo wukhował. Na dźěsćowe schkrěčenje ßo wulka ßyła ludźi pola studnje shromadźi. Wschitzy ßo bojachu, so staj nan a dźěčźo shubjenaj, dokelž bě studźeń jara hłuboka. Tola pak dołhi rěbl dele puschczichu. A hlaj, sa někotre mjeńschiny nan se ßwojej dyrkotatej dźowczičźku w rukomaj njesranjeny po nim horje pschińdźe. Wschitzy shromadźeni smužiwemu sbožownemu nanej sahorjenu ßławu napschečźiwo wołachu.

* Pońdźelu rano je jedyn krawski w Kelnje ßwoju njewjestu s dołhim kałačom k wutrobje kłół a ju sakałnuł. Brodutruharjowa žona, w tej ßamej khěži bydlaza, kotraž žonine kschiki saßłyschawschi na pomoz pschihna, bu wot njekraßnika teho runja sakłóta. Mordař cźeknu, tola bu doscźehnjeny, sajaty a do jastwa dowjedźeny.

* S Kaschowa „Pešti Naplo" strózawy podawk podawa: 13lětny Josef Podolinszky, ßyn jeneho cźěßle, wczera se ßwojimi towarschemi „zyrkus" hrajesche, wschelke trysti spytujo, kotrež bě w zyrkusu widźał. Mjes nimi bě też „wobwěschenje". Hólczej ßwojim towarscham rjeknu, so ßo na blisti schtom wobwěßnje, so pak ßo teho njeßmědza strózicź, dokelž ßo jemu niczo njestanje. Wón ßo woprawdźe powjeßnu, a wschě pódlanske dźěczi ßo s radoscźu ßmějachu, hdyž jeho s nohomaj scźahowacź widźachu. Bórsy pak ßo wbohi hólz hibacź pschesta. Duž zyle s měrom na schtomje wißasche. Bě sadajeny a prjedy hacž ßo ludźo swołachu, bě pomoz njemózna.

* Pucźowarjo spěschneho cźaha, s Brüßela do Lüttichaua jědźazeho, ßu wóndano njemały strach pschětrali. Njedaloko Schnerbecka cźah na dobo sasta; tepjerja Maku bě moshowe cźerpjenje nadpanuke, pschi cźimž bě skhorjeny s hkowu do tendera nuts panuł. Cźahowy wjednik s jeneho wosa do druheho dźěsche, so by bjes pucźowarjemi lěkarja namakał. Lěkarstwo studowazy kandidat s Loewenskeje universitty ßo samolwi a ßo na lokomotivu poda, so by tepjerjej wupomhał. Skóncźnje cźah do Brüßela pschijědźe; hdyž bě połnózne dwórnischcźo dozpite, chzychu tepjerja s lokomotivy dele dowjescź, tola dźiwje wokoło ßebje hladajo ßo wón se sadwělowanskej mozu maschiny dźerżeschе. Skóncźnje jeho cźrjóda sastojnikow pschemó a jeho w noscheńskim korbje do hojeźnje donjescź da.

* (Hólczezaj a wjelk.) 13lětny Dźuro Dźokowicź w Boßniji se ßwojim 11lětnym bratrom Jowom njedawno w bliskej bukojni njedaloko wot domu ranzu s mnohimi proßatami paßesche. Na dobo wupraßnu s hucźiny wjelk a da ßo do cźrjódy proßatow. Stara ranza pak ßwoje młodźata ßurowje wobarasche a wjelka sa sadk k semi stłóczi. Tón wokomik mały pastyř wuži, ßo se ßwojej ßekerku sahnawschi wón wjelkej hkowu rosschcźepi. Mały Jowa też se ßwojej ßekerku pschiskoczi a wjelkej hischcźe někotre morski doda, runjeż drje žanych wjazy trjeba njebě. Khrobłaj hólzaj też wot wokrjeßneho sastojnstwa ßwoje myto, 5 schěßnakow, wupłacźene dostaschtaj, jemu wjelkowu kožu pschedpołożiwschi.

* Psched někotrymi njedźelemi je ßo w bliskosczi Philipinskich kupow schpaniska parna łódź „Don Juan" na dalokim morju s wóhnjom do zyła saniczika. Na njej ßo 200 Chinesow jako pucźowarjo wjesechu, a pódla teho ßo w njej něhdźe 1000 tunow petroleja khowasche. Petrolej ßo sapali a sa krótki cźaß běchu ßo płomjenja psches zyku łódź rosschěrike. Sta žrawzow (Haifische), kotrychž płomjowe ßwětko pschiwabi, sa rubjeństwom žadliwje wokoło ßo palazeje łódźe płuwachu a Chinesow, kotsiž do wody skoczichu, na kruchi rostorhachu. Kóždy Chinesa, kiž spyta płuwajo kupiny brjóh dosczahnucź, bu wot cźrjódy mórskich žadławzow nadpanjeny a roskußany. Jenicźki wukhowanski cźołm, kiž bě woheń pschelutował, ßo do morja puschczi; tsizeczi Chinesow ßo do njeho ßyže a k brjohej wjeßkowasche. Lědma pak běchu 10 metrow pschejěli, ßo wjazy hacž 50 žrawzow k cźołmej pschipře, tak so ßo wón pschecźißnu. Ani jedyn s njesbožownych pucźowarjow njemóżesche ßo žadławemu hłodej žrawzow wukhowacź.

* Dwaj želesniskaj cźahaj s pucźowarjemi staj dele dny pola Jacksona w połnóznych sjednoczenych statach do ßo srasyłoj a ßo do cźista rosbiłoj. Jedyn cźah w sastanischczu stejesche, bjes tym so druhi, nad kotrymž bě lokomotiviny wjednik knjejstwo shubił, se spěschnoscźu 40 mil sa hodźinu pschilecźa a ßo pod prěnischi ßuže, kotrehož wosy ßo do wschěch stron rosfunkachu. Dźewjecź wosow je ßo do cźista rosbiła, lokomotiva do kruchow roskoczi. W cźahomaj ßo wjele stow pucźowarjow wjesesche, a wulki dźiw je, so wjazy cźłowjekow žiwjenje shubiło njeje. Wóßomnacze cźłowjekow ßo hnydom mori a 31 ßo srani, bjes nimi wjele ßmjercź straschnje.

(Zyrkwinske powjescze hladaj w pschiłosy.)

Theodor Grohmann

na jerjowej haßy 10

pódla ßwojeho **ßukna** a **bukßkina** dźělbu **tkaninow sa symske swjerschniki** a **ßlokonejow** najlěpscheje hódnoscze po jara **tunich** płaczisnach na wupschedawanje poruczaa.

Poruczam

jako najlěpsche a najtrajnische

moje sakońszy schkitowane

njedźelske r kauwate lazy

kaž też wulki wubjerk

schtrykowanych rukawatych lazow

w jenoż dobrych a płaczisnyhódnych druzinach.

Pschedawanska saßada wot l. 1810: Krucze sprawne a solidne.

C. O. Henoch w Budyschinje na rózku bohateje haßy a hkowneho torhoschcza.

Semßkoworjechowu muczku

najlěpscheje hódnoscze po analysy 55,95 % pr. a. f. wopschijazu,

palmosornowe woßuchi,

maiß makosornaty a wulkosornaty, natorhany a schrótowany poruczataj jara płaczisny hódno

Baldeweg & Sachse.

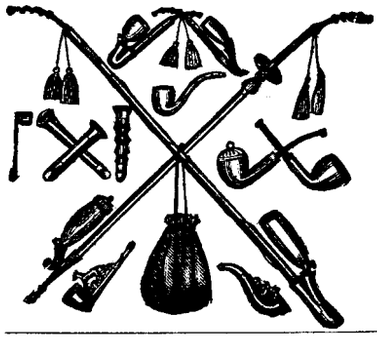

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtuniſche zórto sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźětarni.

Julius Höhme,

sastupjer internazionalneje maschinskeje wustajeńzy w Riesy nad Łobjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne młócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomłócźaze maschiny, s göpelom a paru ßo cźěrjaze,
jenopschežne młócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne młócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostłócźaze a **běrny rosrißaze maschiny,**
rěsaki sa berny a rěpu, cźiscźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, młocźinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ßo cźěrjaze,
juchowe ßudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **želesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triěry** najlěpscheje konstrukzije,
mkynske zykindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
kuczne bróny, ßamßne dźěło, sakońszy schkitowany systém, kotrež móża ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych bróno**w pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla płaczenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawarnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Barchentowe ložowe płachty

po 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. atd.,

barchentowe ložowe pschikrywy (deki)

po 2 mk 70 np. porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Awkzija.

Dla prjeczczehnjenja maja ßo w hajnkowni w **Wujezku** pola Bukez

schtwórtk a pjatk, 26. a 27. oktobra, dopoldnja wot 10 hodźin

wschelake **meble, tasłojty klavěr, koža** a **matrazy, hontwjerske tšelby, jelenjaze** a **ßornjaze rohisna, drasta, porzelanowe ßudobja, ratarska nadoba, ratarske wosy** a **maschiny, hontwinske wosy, knczowy wós, ßanje, 3 kruwy,** ſ kotrychž je jena ßuczelna, **domjaza** a **kuchinska nadoba atd.** sa hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacź.

Wosy, a jeli so ßo hodźi, budźa ßo tež kruwy schtwórtk popoldnju w 2 hodźinomaj pschedawacź, mózno tež je, so ßo kruwy se ßwobodneje ruki pschedadźa.

Th. Wällnitz, hamtski awkzionator.

Hrubjelczanski mlyn

pschedawa pschenczny muku wot stareje pschenzy hachtl po 80 np., bertl zentnarja po 3 mk. 20 np., jara dobry majßowy schrót po 7 mk. 25 np., zyły majß po 6 mk. 75 np.

Pschenczny muku,
pizny gris,
wotruby,
majßowy schrót
porucza tunjo **J. A. Hejda**
w Brěsowje.

Proßata na pschedań.

Proßata běkeje Yorkſhirskeje a też czornopißaneje Berkſhirskeje razy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po czaßej pschimerjenych niskich płaczisnach na pschedań na knjezimaj dworomaj

w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Prósdne měchi

někotre sta schtuk
pschedawataj tunjo
Ginzel a Ritscher.

Stwjelzaty rjepikaty tobak,
krany rjepikaty tobak,
Khoczebuski portoriko,
Waßungski rolkaty tobak,
ſbytk Brotterodskeho brazlo-weho tobaka
punt po 40 np.,
tobak k ßwanju
poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Khofej

w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróżschich druźinach porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kaž po zylisnach saßopschedawarjam porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Korjenjowy wolij,
koruschki,
safran
k pjeczenju tykanzow
porucza
Hrodowska haptyka.

W wudawarni „Sserbskich Nowin" ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:
Khěrluſche a ſpěwy Pětra Mlónka.

Kózki

sa **mużaze** a **żonjaze kożuchi** a **khornarje** we wschěch druźinach porucza

C. E. Rincke,
kózkarski mischtr na zitnej haßy 5.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach
porucza ßwojim czesczenym wotebjerarjam:
jerje, ſ léta 1892, nowe wulke tucne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ſyrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,
dale poruczam ßwoje snate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacź 75 np., teho runja **naturſku khimjelczku** liter po 40 np.
— Moja pschedawarnja wot léta 1868 wobsteji. —

Franz Marschner
czaßnikat w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobroczi-wemu wobkedźbowanju porucza.

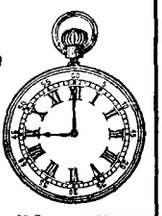

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Fotografowarnja

E. Zeutzschela w Budyschinje

36 na ſwonkownej lawskej haßy 36
porucza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobrazow, tablowow, też ſ wonka doma sa **towarſtwa** a schule w kóždej wulkosczi pschi **najlépschim wuwjedjenju** po najtuńschich płaczisnach.
Visitna wulkosć hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.
Powjetschenje po kóždym wobrazu hacź do ziwjenskeje wulkosczе.
Fotografowarnja po 1 ſkhodźe wschědnje wotewrjena.

Kmótſiſtwa

namakaju duschny pschihódny pschebytk, dobru hospodu a pschecźelne poßłużenje,
wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khofeja, schokolady, kakaoa, punscha, groga, hrěteho wina, likěra** a wulki wubjerk **ßłódnych konditorſkich tworow**
w konditorni a khofejowni
Alwina Schradera
na ſwonkownej lawskej haßy.

Khofej

ßyry a paleny w dobrych a najlépschich druźinach poruczataj jara płaczisny hódno
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Sslódkoßmjetanowu margarinu,
najlépschu, kotraž ßo namaka,
Winski
ßwinjazy schmalz, czerſtwy lany wolij
poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Durſthoffſke ßuche drożdże
porucza
A. Biesold, pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Tunje

zigary

kupowanske żórko sa saßopschedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk. porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawskej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucza **ßyry** a **paleny**

khofej

w najwjetschim wubjerku a najlépschej dobroſczi po najtuńschich płaczisnach.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźélbow ßo pomérnje nizſche płaczisny wobliczа.

Pschedawanje a porjedźenje
wschěch druźinow
czaßnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lécze.
Gustav Mager,
czaßnikat
11 na ßerbſkej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Žito

wschitkich druźinow po najnižſchej płaczisnje derje schrótuje
Ernſt Schmidt
w Makych Debßezach.

Wosjewjenje.

Blížsche **skótne wiki** budża

sobotu 28. oktobra 1893.

W Budyschinje, 16. oktobra 1893.

Měschczańska rada.
Dr. Kaeubler, měschczanosta.

Sbožopschejaze khartki

k sławej,
narodninam a mjeninam,
selenemu, sławornemu a slotemu kwaßej,
domjaze žohnowanje,
tež hotowe tykane,
kmótsjaze listy,
listowu papjern s kuvertom
w kasetach w schwarnych mustrach porucza w bohatym wubjerku po najtunischich płaczišnach

Gustav Rämsch,
knihiwjazarnja a papjerowa pschedawarnja na bohatej haßy 21.

Curt Jentsch

cžaßnikar na swonkownej lawskej haßy 5

porucza swój skład wschelakich druzinow **cžaßnikow** po najtunischich płaczišnach. Sa pschedate cžaßniki a wuporjedzenje so rukuje.

Kupje,

testamenty, liscžiny, regulěrowanje sawostajenstwa, pißomne dźěła atd. rucže wobstaram a radu we wschěch prawnych wězach dawam.

Wobkhodny agent **Dittrich**
na zitnej haßy 6 po 2 skhod.

Do Lupoje!

Jutsje njedźelu 22. oktobra
kermuschne reje.
Pschecželnje pscheproschuje
Locka.

Na kuble cžiško 1 na Ssokolzy je małe wobydlenje hnydom abo 1. januara 1894 na pschenajecže.

Jena abo dwě holzy mózetej jěda a bydło dostacz, tež mózetej s dobom schwalcžiwo dokkadnje nawuknucz pola **Hedwigi Dittrichez** na nowej haßy 10.

Wotroczkow, dzowki, skužobne holzy pschi wyßokej msdze k nowemu lětu 1894 pyta **Leschzyna** na rěsniskej haßy 26.

Wotroczkow, rólnych pohonczow, srěnkow, wolazych, palerjow, skužobne holzy a hródzne dzowki, kuchařki sa czeledź pyta **Heynoldowa** w slotym jehnjeczu na wyßokej haßy.

Wotroczkow, pohonczow, dzowki, skužobne a kuchinske holzy hnydom a k nowemu lětu, dale jenu dójku hnydom pyta **Schmidtowa** na sukelnskej haßy 18 po 1 skhodze.

Přeměnjene přeprošenje.

Na **hłownu zhromadźiznu serbskeho duchownstwa** so hakle **na štwórtk 9. novembra** rano ½10 hodźin w Budyskim Gudźic hosćencu a po njej tam připołdnju 12 na **hłownu zhromadźiznu serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa** k předpołożenju zličbowanja wutrobnje a należnje přeprošuje přez

předsydstwo.

Provinzialne towarstwo sa snutskowne mißionstwo w Budyschinje.

Generalna schromadźisna

sjrjedu, 25. oktobra 1893, popołdnju w 3 hodzinach
w salu Marcžineho wustawa na Wettinskej drózy.

Dnjowy porjad.

Lětna rosprawa knjesa fararja Thomsena w Wjasońzy. Rosprawa wo pokkadnizy knjesa s Criegern w Sprembergu. Pschednoschk knjesa pastora primarija Kozora w Lubiju wo ludowym sjwójbnym žiwjenju a wo snutskownym mißionstwje.

Cžesčene towarstwowe sobustawy a wschitzy, kotsiž so sa snutskowne mißionstwo sajimuja, so wutrobnje pscheproschuja, so pschi generalnej schromadźisnje wobdźělicz.

Towarstwo Sserbskich Burow w Rakezach

směje jutsje **njedźelu 22. oktobra** popołdnju w 4 hodzinach w **Sokez** hosćenzu poßedźenje. **Pschedßydstwo.**

Poboczne Towarstwo Sserbskich Burow w Małym Wjelkowje

směje jutsje **njedźelu 22. oktobra** popołdnju w 4 hodzinach w **Kobaniz** hosćenzu poßedźenje dla skasanja pschikupnych hnojow atd.

Pschedßydstwo.

Serbske Towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu za tydźeń 29. winowca popołd. w 4 hodź. w Khwaćicach swoje měsačne posedźenje. Předmjet přilubjeneho přednoška je: „Serbska starina“. Wšě sobustawy a hosćo so lubje přeprošuja. **Předsydstwo.**

S tutym sebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacz, so sym

winarnju,

sjenoczenu s winowymi stwami a delikateßowej pschedawarnju

kujesej **A. Tonndorffej** wotkupił a so ju s firmu **A. Tonndorff** dale powjedu. Proschu dowěrjenje, mojemu pschedchadnikej w tak wulkej měrje spožczene, tež na mnje pschenjesecz. Budu so pschezo prózowacz, so teho w kóždym nastupanju hódny wopokasacz.

W Budyschinje. S poczesczowanjom

G. Hedemann, s firmu A. Tonndorff.

A. Tonndorff, winarnja

w Budyschinje,

porucza swoje nowe pschiprawjene a powjetschene winowe stwy delka a po 1 skhodze dobroczinemu wobkedźbowanju.

Wubjerna kuchiń a delikateßy.

Njesapomniczka

na row
semrjetych pjeczich dźěczatkow,
wosebje **Marki Marthy,**
Jana Bohuwěra Holana,
tyscherja w Budyschinku,
jenicžkeje dźowki;
† 21. oktobra 1892, 6 lět stara.

Městna najlubsche ßu w ßwěczi
Wohrjebnischcza dźěczatkow,
Starschi, hdyž tam maju dźěczi,
Njepschindu k nim bjes ßylsow.
Seleny row pokrywa
Husto nadź'ju pschichoda,
Wěra pola dźěscza rowa
Khwali Boha, so je skhowa.
Zarujo saß' sastupimoj
Tež mój dźenßa na keřchow;
Se ßylsami wobkrjepimoj
Rowy pjeczich dźěczatkow.
Dźenß saß' w nowej bolosczi
Dźělimoj ßo wot dźowki,
Kiž tu jenicžka nam běsche,
Dźenß psched lětom wotßal dźěsche.
Dźěczo, k radosczi nam date,
Kak cže lubo mějachmoj;
Hdyž nam druhe buchu wsate,
Wěscžischo cže pytachmoj.
Jako wowzka Jesuša
Bě ty jara wjeßeka;
K njemu do schle chzyische khodźicz
So by wón mohł tebje wodźicz.
Se strowosczu wobdarjena
Rjenje horjerosczesche,
S lubosnosczu wuphischena
Kóždy rad cže mějesche.
Kaž pupk husto wotpanje,
Prjed' hacž rjenje sakcžéje,
Bu ty khětsje wotwołana,
Krótka khorosez tebje slama.
S wulkej srudźbu pschepodachmoj
Cže do rowa, najlubscha!
Se ßylsami pschemacžachmoj
Hórku, kiž cže pokrywa.
K hłowje luboh' bratsika
Czichi row ßy dostala,
W nim ty wotpocžujesch měrnje,
Jesuš strażuje waj' ßwěrnje.
Tak wschě pjecz nětk wobhnadżene
Wěcžnje sjenocžene scže;
Se sbóžnymi stowarschene
Jandźelam ßo runacže.
W naschej srudźbje troschtny hłóß
Pschiwoła nam: „Jim je lóß
Panuk nětk na město ßwjate,
Najkraßnische herbstwo date.“
Kak je ßo wam derje stało!
Nětk psches hnadu Jesuša
Wužiwacže polne prawo
Njebjeskeho měscžanstwa.
Wucžischcžene s Khrysta krwju
Wtychcžicže ßo s kraßnosczu,
Macže sbóžnosez w Božim raju;
Nasche ßylsy nětk ßo staju.
Tak ßo rudźicz pschestawamy,
Dobru nóz wam, dźěczatka;
Pódla rowow sacžuwamy
Nadź'ju saßowidźenja.
Tutón wěnz wam poßwjecža
Lubosez jen'cžkoh' bratsika:
Njech joh' schkita Jesuš miły,
Sy by namaj wostał žiwy.

Srudźenaj starschej a ßyn.
(H. P.)

Wutrobny dźak

prajimy knjesej kaplanej **Kschižanej w Hodźiju** sa **wurjadne kraßne prědowanje,** pschi zyrkwinskej visitaziji w Hodźiju dźerżane. Proßymy jeho wutrobnje, so by jo wocžischczecz dał, so bychu ßo tež czi s nim natwarili, kotsiž deschczika dla na nje poßłuchacz njeběchu pschischli.

Wjele kemscherjow.

K temu czišku jena pschiloha.

Pschiłoha k czišku 42 Serbskich Nowin.

Sobotu 21. oktobra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farat dr. Kalich serbsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin diakonus Räda serbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Ernst Krawz, dźěłaćeŕ na Židowje, s Marju Wobstez w Libuchowje. — Jaromir Pawoł Krawsa, murjeŕ na Židowje, s Hanu Pawlinu Krawzez tam.

W **Katholskej zyrkwi:** Franz Lachner, klobukaŕ w Roßweinje, s Marthu Sohanez. — August Nowak, schewz tudy, s Hańžu Wjerschez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Elisa Hana Ida Charlotta, Emila Maxa Kayšera, rjeźeŕkublerja w Wownjowje, dź. — Jaromir Pawoł, Korle Hermanna Augusta Harmsja, šuhelnika na Židowje, š. — Jan August, Jana Augusta Scholty, žiwnoscźerja w Delnjej Kinje, š. — Alma Bertha, Jana Reiniga, zyheluika na Židowje, dź. — Marja Martha, Jaromira Ernsta Hempela, cźěsle na Židowje, dź. — Selma, Handrija Pětscha, dźěłaćerja w Bórku, dź. — Marja Martha, Jana Dürrlicha, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Marja Martha, Korle Augusta Hajnzy, dźěłaćerja w Wurizach, dź.

W **Katholskej zyrkwi:** Hermann Pawoł, Mikławscha Njeka, dźěłaćerja na Židowje, š. — Lejna, Pětra Měrcźinka, žiwnoscźerja w Bělschezach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 15. oktobra: Pawoł, Jana Schiemana, dźěłaćerja, š., 7 měšazow 1 dźeń. — 18. Hana Khrystiana Horjakez, njebo Korle Bohumila Henniga, pens. žandarma w Nadźanezach, wudowa tu, 56 lět 6 měšazow 19 dnjow.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1781 měchow.	W Budyschinje 14. oktobra 1893				W Lubiju 19. oktobra 1893			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńža . . . . . běła	7	76	7	82	7	41	7	94
" . . . . . žołta	7	24	7	35	7	6	7	65
Rožka	6	31	6	50	6	—	6	38
Jeczmjeń	6	61	6	79	6	40	7	7
Wowš	8	40	8	80	8	—	8	40
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	50	18	—	15	—	16	—
Běrny	1	70	2	10	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	60	2	—	2	40
Pšeńcźna muka 50 " . . .	7	—	16	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	7	—	10	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	80	6	—	5	—	5	50
Sklóma . . 600 " . . .	28	—	30	—	27	—	29	—
Proßata 996 schtuk. schtuka . .	9	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	4	75	5	50	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	25	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaćesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 19 np. hač 13 hr. 29 np., žołta 12 hr. 30 np. hač 12 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 9 np. hač 10 hr. 40 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 25 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Buršy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 7 hr. 65 np. hač 7 hr. 79 np., pšeńza (žołta) wot 7 hr. 21 np. hač 7 hr. 35 np., rožka wot 6 hr. 38 np. hač 6 hr. 47 np., jeczmjeń wot 6 hr. 61 np. hač 7 hr. — np., wowš wot 8 hr. 40 np hač 8 hr. 50 np.

Draždźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 62—65 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 52—65 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 20 oktobra: Rjane.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowcźeje wołmy

cźišło 1 na schulerskej haßy cźišło 1

k symskemu cźaßej šwój dawno jako dobry snaty wulki sklad schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńischej hač k najlěpschej cźistowołmjanej barbunjepuschcźatej tworje a w rjanych mustrach porucźa.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche płaćišny!

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

K nasymje a symje

porucźam wulki wubjerk kaschcźikateho, šmužkateho a jenobarbneho **barchenta k koschlam** wschěch barbow po jara tunich płaćišnach. Hotowe **barchentowe koschle** we wschěch wulkoscźach, 7/4 schěroke **šuknjowe tkaniny,** stary łóhcź po 30 np., — dwójzyschěroki **lama,** hładki, šmužkaty, kaschcźikaty hižo po 50 np., — **barchent k blusam** hižo po 25 np., — **katun,** jenobarbny a s makymi cźěmnymi mustrami, łóhcź po 30 np., — **wupjerki** módre, cźerwjene, cźerwjene šmužkate a se staroněmskimi mustrami, 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 schěroke, — **zychi,** wulki sklad, łóhcź po 20 np., — **barchentowe rubischcźa** po 25 np., — **lama-rubischcźa, židźane, połžidźane, wołmjane, połwołmjane, bawmjane rubischcźa** po wurjadnje tunich płaćišnach.

Hotowe šlomniki po 1 mk. 50 np., — 5/4, 6/4, 7/4, 8/4 **módry płat, rubjany** a **běły płat** we wschěch schěrjach. **Cźischcźane schórzuchi** we wschěch wulkoscźach atd.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Dospołne wupschedawanje.

Kapoty a rubischcźa na hłowu,

lama a tołstu wołmjanu tkaninu

niže nutskupowanskeje płaćišny do cźista wupschedawam, dokelž tele wězy wjazy wjesć nochzu.

Eduard Hartmann

5 na snutskownej lawskej haßy 5.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, něsćzowe rěbliki, khachlowe durćzka, tšěschne wokna, twarske hosdźe

porucźa tunjo

Paul Walther.

Najwjetscha kscheścźijanska

drastowa pschedawarnja

Oty Preußa

prjedy C. F. Kloßa **na žitnej haßy 4**

sa symski cźaß wulku dźělbu

mužazych a hólcźazych jupow,

swjerschnikow, havelokow,

khěžorskich mantlow a wobleczenjow,

dale:

žonjaze a holcźaze mantle,

plyschowe a šuknjane pjesle

a **trikotowe taille**

we wschěch nowoscźach po woprawdźe šměschnje tunich płaćišnach na pschedawanje pschinjeße.

Pawol Giebner
na bohatej haßy cźißko 18,
ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,
porucza ßwoju

winarńju

ſ winownju a ßnědarńju.

Wino w kaſchczach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a tež w cźwizach roſeſczelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchě druźiny **czerwjeneho** a **běleho wina.**

Kóždy móże ßo na to ſpuſchczeć, ſo pola Giebnera cźiſte woprawne wino doſtanje, kotreż derje tyje a kotreż je ſtrowoſczi ſpomoźne.

Wſchědne czerſtwe **parjene kolbaſki** a **czopku kobolkowu kolbaßu** punt po 60 np., **běłu** a **dobru kolbaßu** punt po 60 np., **metowu kolbaßu** punt po 80 np., **ßuſcheny polcź** punt po 70 np., **ſchmalz** punt po 70 np., **ßadło** punt po 65 np., **kolbaßowy ſchmalz** punt po 50 np. porucza

A. Eißler
pſchi mjaßowych jědkach a
na kamjeńtnej haßy.

---

5 porſtow tołſty dobry **ßuſcheny polcź** punt po 70 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 65 np., **ßyry polcź** a **ßadło** punt po 65 np., wot krajnych ßwinii 5 np dróżſcho, porucza

Otto Pětſchka na żitnej haßy.

Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

Najlěpſchu Dürrenbergſku
warnu a ſkótnu ßel
w měchach a wuwaženu porucza tunjo **Pawol Hofmann** na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

Najlěpſchu margarinſku butru,
derje ßłodżazu, porucza
Pawol Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſk. haßy.

Kardecźe

ſ cźiſtych ßerſchczow, jara trajne dźěłane, porucza

H. Bertramowy ßyn
pſchi mjaßowym torhoſchczu 3.

Pſchiſp.: **Włoßanki** ßo po kóždej dźělbje kupuja.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pſcheńzy poruczataj tunjo
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe kylamy k ſkotemu workej.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſwotych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Albin Schirmer, pſchedawarńja pſchikupnych hnojow w Budyſchinje,

porucza knjeſam ratarjam jako jara tunjo:

najlěpſchu ßyru Peterburgſku koſczinu
ſ rukowanjom 4+20, zentnar ſ měchom po 6 mk. 25 np.,

najlěpſchu njewuklijenu Peterburgſku normalnu koſczinu
ſ rukowanjom 4+23, zentnar ſ měchom po 6 mk. 35 np.,

teho runja **ammoniakſuperfoſfat** 8+9, **ſchwablokißaly ammoniak, k hnojenju łukow** ſaruczenu cźiſtu **Domaſchowu muku** a **kainit.**

Jurij Melcher na bohatej haßy 10

kſcheſczijanſka draſtowa pſchedawarńja

porucza ßwój wulkotny ſkład

mużazeje a hólczażeje draſty

jako **ſwjerſchniki, khěżorſke mantle, jupy, wobleczenja** po najtuniſchich ale twjerdych płaczíſnach.

Ssym **Sserb,** duż ßo pola mje **ßerbſki** rěczi.

Kóždeho **ſchkrěczażeho** a **podtykoważeho** nawěſchtka ßo woſtajiwſchi, jenoż na to kedźbliwe cźinju, ſo mam wſchě

nowoſcźe naſymſkeho a ſymſkeho cźaßa

w najwjetſchim wubjerku na ſkładże.

Hačrunje wſchě twory jenoż ſ trajnych tkaninow dźěłam, tola pomyßlnje najtuniſche płaczíſny wobliczjam.

F. Schlesinger, pſchedawarńja mużazeje a hólczażeje draſty

w Budyſchinje na bohatej haßy 5, ſ napſchecźa pósta.

Rawkrajaze maſchiny

po **15 mk.**

porucza **B. Fischer na żitnej haßy.**

Fotografowarńja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje

na ßerbſkej a ſchuleŕſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcźe: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſczi **viſitueje kharty** płacża 12 ſchtuk 6 mk., tež pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobraſu w wuměłſkim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarńja wotewrjena.

Howjaſe a cźelaze koże

kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
pſchi żitnych wikach

Schtóż chze ßebi **mużazu** abo **jonjazu draſtu** kupicź, njeſakonadź, najerjedy pſchedawarńju **O. Preußa** prjedy **Kloßa** na żitnej haßy 4 wopytacź. Tam ßo woprawdźe derje a najtuńſcho kupuje. **R. L. L.**

Schtóż chze ßebi **wobleczenja** abo **ſwjerſchniki** po měrje ſeſchicź dacź, temu **Otu Preußa** na żitnej haßy poruczamy, kotrehoż wězy derje ßedża a drohe njejßu. **S. N.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 43. **Sobotu 28. oktobra 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Kraßne ßwjedźeńske dny ßu Draždźany wot ßoboty hać do pońdźele pschi składnoscźi pokstalětneho jubileja wojerskeje służby nascheho lubowaneho krala Alberta widźake. Mnosy němszy wjerchojo a awstriski arzywójwoda Albrecht běchu hižo ßobotu na ßwjedźeń pschijěli. Khěžor Wylem, kotrehoż mandźelska njedźelu ßwój narodny dźeń ßwjecźesche, teho dla hakle mjenowany dźeń wjeczor do Draždźan pschijědźe. Jeho pschewodźachu jeho bratr prynz Hendrich, dale braunschweigski regentprynz Albrecht a cźrjóda komanděrowazych generalow. Hdyž khěžor psches ßwjedźeńszy pyschene měschcźanske dróhi jědźesche, jemu ludowe cźrjódy, ſ bokomaj dróhow kaž murje stejaze, njepschestawajcy radostnje napischecźo juskachu. S pólnej Božej służbu ßo njedźelu dopołdnja ßwjatocznoscźe sapocźachu. Sa wojakow evangelskeho wěrywusnacźa ßo ßwjatocznoscź na wulkim alaunskim naměscźe wotbywasche. K aktivnym wojakam běchu ßo kadettojo, offižerojo reserwy, wojerscy sastojnizy a něhdźe 2000 ßobustawow wojerskich towarstwow pschisamkli. Pschi paradźe je drje ßo wjacy hać 12,000 muži wobdźěliko. Hłowny woktar bě wudebjeny ſ tsjomi khorhojemi cźělneho grenadérskeho regimenta a wobdaty ſ kanonami, tsělbami a bubenami. Blisko pschi wobwěnzowanym woktarju stejesche saksko-weimarski wulkowójwoda se ßwojim ßynom, wschitzy saksy generalojo ſ wójnskim ministrom na cźole, mnosy zusy offižerojo, bjes nimi Ruscy, Awstriscy, Pruscy a Bayerscy. Wschelakore pißane uniformy sajimawy wobras poskicźachu. Přědowanje mějesche garnisonski přědar Heinemann. Hdyž ßo po přědowanju k wobsamknjenju khěrlusch spěwasche, pschińdźechu se strony tsělerskich kasarmow ſ generalnym pólnym marschalom prynzom Jurjom wojazy katholskeho wěrywusnacźa, sa kotrychž bě ßo Boża służba psched arsenalom wotbywała. Prynz Jurij k woktarjej stupiwschi mějesche rěcź, w kotrejž bjes druhim praji: „Towarschojo! Wulki, kraßny ßwjedźeń je, kotryż dźenßa ßwjecźimy, ßwjedźeń, kotryż wutrobje kóždeho Saksy wótsisicho pukotacź da! Sswjecźimy dźě dźenßa dźeń, na kotrymż je psched 50 létami nasch kral a wójnski knjes do wójska stupił. Połstalětna khwila njeje prósdne, njepopißane listno papjery, ale je bohata na ważnych podawkach a kraßnych skutkach.“ Potom rěcźnik spominasche na wohnjowu kschcźenizu pola Düppela, na wojerske wulke skutki nascheho krala woßebje w létomaj 1870 a 1871, a dale takle rěcźesche: „Hdyž ßo hordźimy se ßwojim kralom, jako wójnskim knjesom, dha ßmy tola też swucźeni, w měrje k njemu horje słabowacź ſ dowěrjenjom a lubosczu. Wón dźě je prawy, ale też miły rossudnik nascheho dźěła, ßwěrny kubłar nascheho wójska, woprawdźity wojerski nan! Kameradźi, njemóżemy tutón dźeń lěpje ßwjecźicź, hacź so ßwojemu kralowskemu wójnskemu knjesej njekabłazu ßwěrnosćź w wójnje a měrje, w sbožu a njesbožu hacź do ßmjercźe ßlubimy. So by ßo tutón ßlub poßylnił, sanjesćźe wschitzy so mnu: Sskawa Jeho Majestosczi kralej, naschemu wójnskemu knjesej, ßkawa rjekej a dobyczerjej!“ Mózne saklinczazej ßkawje wjele sakraßnjenych tyßaz pschihladowarjow pschihłoßowasche. Na pok 12 hodźin ßo na to w kralowskim hrodźe wjerchojo a sastupjerjo zusych dworow pschijachu, pschi cźimż ßo kralej wjele drohotnych cźestnych darow pschepoda, bjes nimi wot wójska sloty rjeczas k Hendrichowemu rjadej, wot offižerow kraloweje parschonskeje służby ßlěborna kschinja, wot saksich wojerskich towarstwow skład 40,000 hriwnow, kotrychž dań dyrbi ßo k wocźehnjenju dźěcźi ßobustawow wojerskich towarstwow nałożecź. Kral 23 cźestnych mjeczow prjedawschim a nětcźischim adjutantam spożczi. Bórsy po khěžorowym pschijěsdźe ßo ßwjedźeńska hoscźina w hrodźe sapocźa. Khěžor bjes kralom a kralowej ßedźesche, ſ napschecźa nich wójnski minister ſ Planitz. Khěžor krala ſ drohotnym darom, ſ pólnym marschalskim kijom w brillantach, pschekwapi, ſ dlějschej rěcźu na jeho ßławne wójnske skutki spominajcy. Kral khěžorej ßwój hłuboko sacźuty dźak wupraji. Jeli so by Němskej hdy saßo wójna hrosyła, by wón, kaž prjedy, saßo ßwoju winowatosćź dopjelnił. Marschalski kij, jemu spożczeny, dyrbi ßo w jeho rukomaj wyßoko ważicź. Po hoscźinje ßo wyßozy a najwyschschi knjeza do kralowskeje opery podachu. Tam ßo ßwjedźeńska hra „Wohnjowa kschcźeniza“ pschedstajesche, kotraż blisko Düppelskich naßypow hraje, a w kotrejž ßo wschelake podawki se żiwjenja nascheho krala powjedaja. Po skónczenju pschedstajenja kral ſ khěžorom na dźiwadłowy wutwar stupi a ßebi wot wjele sakraßnjenych tyßaz ludźi, psched dźiwadłom cźakazych, hołdowacź dasche. Tajny dwórski radźicźel dr. Mehnert w mjenje Draždźanskeho wobydlerstwa a swjatkowy pschedßyda Tanner w mjenje wojerskich towarstwow kralej ßławu wunjeße. 1000 spěwarjow dwě hymnje spěwasche. Noscherjo faklow a lampionow ßo psched dźiwadłom tak sestupachu, so kralowe mjeno A. R. a kralowsku krónu tworjachu. Łóbjowaj brjohaj běschtaj ſ bengalskim ßwětkom poßwětlenaj, na mostach wupraskotachu wohnjowe kule a rakety, a kraßne elektriske poßwětlenje ßo wschudźe błyschcźesche. Deschcźikowe wjedro troschku powschitkownu ßwjedźeńsku wjeßelosćź każesche.

— Kral Albert je pschi składnoscźi ßwojeho pokstalětneho wojerskeho służbneho jubileja wjetschej liczbje wojerskich jatych Draždźanskeho twjerdźiznoweho jastwa pak sbytk khostanja spuschcźił, pak khostanje khětro pomjenschił, dale je wón mnohim jatym Zwickawskeje khostarnje, kotrež ßu jako wojerske wołoby k dołhotrajazemu khostanju a k wusamknjenju ſ wójska saßudźeni, ßwobodu dał. Dale je ßo wschitkim wojerskim wołobam, kotrymż je ßudnistwo dla niż wonjecźescźazych pschestupjenjow khostanje hacź do 6 njedźel napołożiło, a dale wschitkim po disziplinarnym pucźu khostanym wojerskim wołobam khostanje spuschcźiło. Wołobam, kotrež ßu dla pschescźěhanja podstajenych saßudźeni, ßo khostanje ani njespuschcźi, ani ßo njepołóżi.

— Khěžor je krala Alberta ſa wodźerja (schefa) 2. garde-ulanskeho regimenta pomjenował.

— Pschi wólbach do krajneho sakskeho ßejma je ßo sa kandidatow konserwatiwneje strony 34,000 hłoßow pornjo 35,000 pschi prjedawschej wólbje wotedało. Wjele schkodowali ßu doprědkarjo, pola kotrychž je liczba wotedatych hłoßow wot 12,600 na 4400 spanuła. Sa antisemitiskich kandidatow je 12,300 wolerjow hłoßowało. Ssylny pschirostk ßu nazionalliberalni měli, kotsiž ßo wot 2900 na 9300 hłoßow powyschichu. Němszy ßwobodomyßlni ßu wscho hromadźe 3800 hłoßow pornjo 7700 hłoßam psched 4 létami dostali. Najwjetschi dobytk ßu sozialdemokratojo scźinili. Liczba jich hłoßow je wot 19,400 na 35,500 hłoßow srosła; po tajkim ßu 16,100 hłoßow pschidobyli.

— Wunoschk běrnow je létża w Sakskej nimo měry wulki. Na jenym hektarje ßu w pscherěsku w Budyskim wokrjeßnym hejtmanstwje 315 zentnarjow, w Draždźanskim wokrjeßnym hejtmanstwje 268 zentnarjow, w Lipscźanskim 331 zentnarjow a w Zwickawskim 274—298 zentnarjow běrnow nasběrali. Najmjeńschi wunoschk je 160 zentnarjow, najwyschschi 480 zentnarjow wucźinił. Najwjazy ßu wunjeßke magnum bonum, khěžorstwowy kanzler a champignon, też

se sakskimi zyblowymi žu lětža jara spokojom. Po zykej Sakskej budże po tajkim najnusnischa zyroba, s kotrejž žo wožebje khudsche wobydlerstwo žiwi, doßahacź, khiba w rudnych horach (Erzgebirge) a w Voigtlandże niz. Tam s wulkeho dźela běrny, dokelž žo khětro posdźe pschißabźachu, dosrawike njejžu, tež je 12. oktobra nózne mjersnjenje wjele schkody nacźiniko. Mjenje dobytka hacź běrny lětža pizne rěpy pschinjeßu, kotrež žo njedoßahazeje wkóžnoscże dla njejžu mohke poknje roswicź. Teho runja tež zokrowa rěpa po wasy pornjo lońschemu lětu žkabschi wunoschk poda, tola wona sa to lětža wjazy zokora wopschija. Dźeczel na schczernischczach žrěni abo hubjeny steji, w někotrych krajinach je wón czischcze saschoł, tak so žu jón rosworali. Sa to je žo posdźischi wußyw derje roswik. Nasymske žywy po poßlednich deschczach rjane steja.

— Dołhe léta je sakska industrija wjetschi dźěl žwojich wudźěłkow do sjenoczenych połnóznych amerikanskich statow wotbywała. W nowschim czaßu wuwożenje sakskich tworow do połnózneje Ameriki pschezo bóle wotebjera. Wyßoke zła, kotrež žu sjenocźene staty na wukrajne twory pokoźike, žu wudźěłkam sakskeje industrije mjesy samkke. W létuschim tsecźim schtwórczlěcze je wuwos sakskich tworow do sjenoczenych statow wo 28 milijonow hriwnow mjenje wucźinik, dyžli w tsecźim schtwórczlěcze 1892. Sa schtwórte schtwórczlěto žu wuhlady hischcze hubjenische. Duž je bjes dźiwa, so žo wobstejnoscże sakskeje industrije pschezo bóle pohubjenscheja.

— We wschěch Němzach žo tobakarjo hibaja, so by žo wotmyßleny wyßoki dawk na tobak wotwobrocźik. Runje tak winizarjo pschecźiwo dawkej na wino protestuja. Duž žu wuhlady hubjene na to, so by khěžorstwowy žejm do tobakoweho a winoweho dawka swolik. Knjeżerstwo žebi nětko saßo na kwitowanski dawk myßli, kiž by wjele milijonow hriwnow wunjeßk. Spodźiwne jenoż je, so hischcze pschezo niczo wo bursowym dawku žkyschecź njeje. Wo tym, kajki dyrbi bursowy dawk bycź, žebi nichtó njetrjeba hlowu lamacź. Knjeżerstwo trjeba žebi jenoż franzowski bursowy dawk sa pschiklad wsacź, kiž je žo jako khmany wupruhował, a kiž dwazecźi krócź wjazy wunjeßy, hacź nětczischi němski.

— Hacź runje je syma bliska, hischcze pschezo kholera w Němzach czischcze haßka njeje. Sańdźeny tydźeń žu w Tilsitu 2 woßobje, w Gleiwitzu jena woßoba, w Havelsbergu 2 woßobje a w Hamburgu teho runja 2 woßobje na kholeru wumrjeke a wjetscha liczba ludźi je w mjenowanych městach na nju skhorika.

Awstrija. W khěžorstwowym žejmje je knjeżerstwo pschedłohu, położenje woblehnjenstwa na Prahu nastupazu, pschedpołożłko. Po sakonju dyrbi žo wot žejma k tajkej naprawje, kajkeż je położenje woblehnjenstwa, dowolnoscź žadacź. Pschiczjny, kotrež žu knjeżerstwo k tejle krocźeli pohnuke, chże wone w tajnym poßedźenju wubjerkej žejmskich sapółkanzow sjewicź.

Franzowska. Skoro wěrje podobne njeje, do kajkeje motańzy radoscże a wjeßelkoscże je wopyt ruskeho kódźstwa Franzowsow pschežadźik. Hdyž ruszy offizěrojo pjatk po Parisu wokoło jěsdźachu, sta tyßazy na dróhach na pschijěsd ruskich hoscźow cźakachu, a hodźiny dołho bě wobkhad s wosami na dróhy pschetorhnjeny. Ludowe cźrjódy s wjetscheho dźěla se žwjedźeńszy sdrascźenych žonow a holzow wobstejachu. Pódla dźěłacźerki s nahej hlowu woßobna knjeni stejesche, kotrejež wós s livrejatymi žkužobnikami w pódlanskej haßy cźakasche. Schwižne holzy a tokste wobstarne žony njewustawajzy dołhi pucź sa wosom cźerjachu a pschi kóždym sastaczu ruskich offizěrow koschachu. Woßobne knjeżny žo mile saczerwjenjo offizěram žwoje dybsacźne knižki podachu, so bychu do nich žwoje mjeno sapißali; žony s luda sběhachu žwoje małe dźěczi do wosa, so bychu je ruszy offizěrojo koschili. Žónski Paris Ruskej k nohomaj leżesche. Ruszy běchu žmjercź mucźni, hdyž žo wjecźor do offizěrskeho kasina wrócźichu, kotryž běchu dopołdnja w 9 hodźinach wopuschczili. Wutoru w nozy žu woni Paris wopuschczili. Po pucźu do Toulona žu w Lyonje sastali. Tu jim podobne cześczowanja wopokasachu, kaž w Parisu. Pschi žwjedźeńskej hoscźinje na radnej khěži žo s tym pschekwapichu, so małe dźěczatko w wosyczku pschijědże, kotrež admiralej Avellanej kwětkowy buket pschepoda. Na darach Avellan w Lyonje dosta 12 kraßnych židźanych a žomocźanych wobleczenjow, 8 tajkich khorhojow a 2600 židźanych dybsacźnych rubischkow s naczischczanymi wobrasami a hrónczkami sa žwojich matrosow. Někotsi ruszy offizěrojo njemóžachu s Avellanom žobu dale jěcź, dokelž běchu s mucźnoscźu skhorili. Tež w Marseillu žu admirala Avellana s wulkimi cześczemi powitali.

— W Parisu wopyt ruskich hoscźi njepschestanje. Lědma žu Avellan a jeho offizěrojo a matrosojo wotjěli, je zarowy bratr, wulkowjerch Sergius, se žwojej mandźelskej do Parisa pschijěł a žo wot presidenta Carnota w awdijenzy pschijak. S dobom žu ruszy wulkowjerchojo Wladimir, Pawoł a Alexis franzowske khowne město wopytali. President Carnot je žo schtwórtk do Toulona podał a admiralej Avellanej jeho Parižski wopyt wotpkaczik.

— Pschi pohrjebje marschala Mac Mahona žu žo ruszy offizěrojo wobdźělili. Khěžor Wylem bě wěnz s pißmikom W. póžkał. W pschewodnym cźahu běchu schtyrjo němszy offizěrojo. Na Franzowsow je cześczowanje, wot khěžora Wylema cźeku Mac Mahona wopokasane, jara dobry saczischcź cźiniko.

Sserbija. Na kotrej stronje nětkole Sserbija steji, na trojoswjatkowej abo na rusko-franzowskej? Sda žo wěste bycź, so Sserbija k pscheczelam trojosswjatka njeßkuscha. Sserbski kral Alexander je s franzowskim póžkanzom w Beogradże presidentej Carnotej pschi skkadnoscźi wopyta ruskeho kódźstwa w Franzowskej žwoje pscheczelne žobusaczucze sjewicź dał. Dale žu wjazore žerbske města a mnosy sapóžkanzy sbožopschejaze telegramy do Parisa póžkali.

Hudańczko.

Doniž běch studenta, pschebywach husto w domje kriminalneho komižara Berkmana. Nimo teho, so běschtej Berkmanez a nascha žwójba wot dawnych cźaßow spscheczelenej, bě to hischcze něschto woßebite, schtoż pschezo a pschezo saßo do tuteho hospodliweho domu wabjesche: mjenujzy stary knjes, kiž by powjedańczka s bohateho pokłada žwojich podeńdźenjow a nashonjenjow k lěpschemu dawał a kiž by nam s tym hodźinki njewinowateje sabawy a sawjeßelenja pschihotował.

A tak žedźach tež ras w symje wjecźor sa lubym žwójbnym blidom, cźakajo na to, schtoż dyrbjesche pschińcź.

„Nó, ja drje pak budu saßo krutu słóstnisku stawisnu powjedacź dyrbjecź“, pocza knjes domu žo poßměwkujo a žebi dymku sapalejo. „Nó, duž chzu wam něschto powjedacź“, pokrocźowasche wón potom, na dobo skhutnuwschi, „schtoż žym psched mnohimi létami nashonił, hdyž běch hischcze w Hamburgu w sastojnstwje — podawk, tak spodźiwny, so žo mi myßle pschezo saßo na to wrócźeja, ale schtoż žebi tola hacź do dźenßnischeho dnja wujaßnicź njemózach“.

Wón wudźěrasche khwilu kaž sprostnjeny na lampu, mózne mrócźele kura wuduwajo; potom da žo do powjedanja.

„Bě to njedźelu. Ssedźach w žwojej privatnej jstwě, sastojnske sapißki wobdźěkujo; tu bu mi knjes pschijjewjeny, kotryž chzyschce se mnu w žwojej žamßnej naležnoscźi rěcźecź. Na moje pscheproschenje sastupi pschijjewjeny: muž hischcze w najlěpschich létach, kulowaty a polny, w zyle dobrej cźornej drasce — muž, na kotrymž bě hnydom widźecź, so bjes pjenjes njeje.

„Mam cześcź, knjesa Berkmana psched žobu widźecź“, sarěcźa wón na mnje.

„Tón ja žym“, wotmolwich a hladach wocźakujo jemu do woblicza.

„Moje mjeno je Hochstraaten“, rěcźesche wón dale, „žym žo žwojeho wobkhada sdał a bydlu nětko se žwojej jenicźkej dźowku w villi wonka w Blankenese“.

„Jara rjenje. Proschu, poßtyńcze žo, knjes Hochstraaten. Chzyschcze se mnu wo žwojej žamßnej nalcźnoscźi rěcźecź.“

„Haj.“

Shladowasche srudny psched žebje; bě jemu wěscze cźežko, pschihodne žkowa namakacź. „Skoro njewěm“, pocza žo drožo rěcźecź, „kak dyrbju to prajicź. Mam wam něschto tak spodźiwne, lědma k wěrje podobne rjez, so žo boju, so budźecze na mojim strowym rosumje dwělowacź.“

„Ale proschu waß, knjes Hochstraaten! Mějcze žo pscheßwědczeny, so směju kóžde wasche žkowo dospołnje kedźbu a sańcź, dowěra dyrbi pschezo dowěru sbudźecź.“

„Dźakuju žo wam“, rjeknu wón hladajzy lózo. „Po tajkim poßkuchajcze na mnje. Kaž žym wam hižo prajił, bydlu w Blankenese w małej villi. Nimo žwojeje dźowki a někotrych žkužobnych nimam nikoho w domje; žym wudowz. Pschi twarjenju je sahroda, kiž k rězy doßaha. — Je to něhdże wóžom dnjow, běch žo w cźaßu, kaž hewak, do měra podał w žwojej spatnej jstwě, kiž je do sahrody. Moja dźowka a žkužobne holzy běchu žo hižo prjedy sdalike, bě teho dla dospołnje směrom w domje. W nozy bě khětro wětsik a tokste cźma; ale dokelž žebi nóznu lampu žwěcźu, bě wokoło mje doscź žwětko, so mózach pschedmjety wokoło žebje spósnacź. Běch khwilu pospał, tu wotucźich na dobo, cźeho dla? njemóžu prajicź. Prěnje, schtoż wuhladach, bě žónska postawa abo scźin tajkeje postawy, kiž s kónz mojeho loża stejesche. Njestróžich žo ani s najmjenscha, dokelž žebi myßlach, so je to moja dźowka. Seprjech žo teho dla na kohcź a praschach žo, schto chze. Ale w tym wokomiku pytnuch,

so mam zuse wobliczo psched ßobu, — wobliczo, na kotrymž běsche ßurowe seznjenje widźecź, a kotrehož blěda barba ßo hischcźe hrósbnischa sdasche, dokelž wot dołhich czornych włoßow wotestawasche, kiž po lěwym boku prědku wißachu a hacź do kolen doßahachu. Drasta bě běła a židźana, ßkyschach schudrowanje, a běsche na zykym prědkownym boku a na schěrokimaj rukomaj s krewju wopanzana."

Powjedaŕ wopschesta, a runjež widźach, so pschi dopomnjeczu na to, schtož bě runje wopißaŕ, kóždy nerv na nim tschepjetasche, njemóžach ßo tola ßnadneho poßměwka sdźerżecź. Knjes Hochstraaten bě to, kaž ßo sdasche, pytnuŕ, pschetož rjeknu:

„Njeßměm ßo dźiwacź, so macźe zyku wěz sa żort, knjes Berkman, je dźě to też pschejara dźiwne, a njenadźijam ßo teho dla też, so budźecźe prjedy wěricź, doniż ßo njejscźe ßam pscheßwědczili, so je to wěrno."

Pschejěch jemu hnydom khutny jeho rěczе. „Nadźijam ßo, so ßebi njemyßlicźe, czesczeny knjeże, so na wěrnoscźi waschich rěczow dwěluju. Ale jako wězy wustojny muż njemóżu hinak, khiba zyku wěz sa żort měcź, kiž ßu ßebi s wami dowolili. Ale, proschu, powjedajcźe dale!"

„Mam jeno hischcźe mako pschistajicź. Postawa je wot teho czaßa kóždu nóz pschischka — runjež ßu durje samknjene a wokna sesaßuwane. A kóżdy ras kiwasche na mnje, kaž by rjekka, so dyrbju ju scźěhowacź."

„A wy ju njesscźe żenje scźěhowaŕ?"

„Ně. Běch kaž slemjeny, doniż wona pschede mnu stejesche. O, praju wam, to je ßurowy napohlad", bórbotasche wón, se seznjenjom derkotajo.

„Dowolcźe mi praschenje", knjes Hochstraaten, „wěricźe wy do pschiwěrkow?"

„W tym smyßku, kaž wy měnicźe: ně! Wschitko móżne ßym pospytaŕ, so bych tón sjew na pschiródne waschnje wujaßnił, dokelž zyle niczo dozpěk njejßym, dyrbju pschidacź, so je mjes njebjeßami a semju wjaz wězow, hacź ßebi my w ßwojej filosofiji dźecź damy. S zyka, hdy bych do pschiwěrkow po waschim smyßku wěriŕ, njebych tola hakle k wam pschischoŕ, so bych waß proßyŕ, so byschcźe mi pomhali, tu wěz wujaßnicź."

„Nó, nó", cźinjach jeho měrujo. „Myßlu ßebi, so ßo bórsy wukopa, so tutón wopyt se ßwěta duchow njepschikhadźa, pschetoż, so bych wam zyku wěrnoscź prajiŕ, ja do scherjenjow njewěrju."

„Dokelž hischcźe żonych widźili njejscźe!"

Njewotmolwich, dźiwajo na rosbudźenje stareho knjesa. A to ßo też skóncźnje zyle ßamo rosumjesche, pschetoż jenu nóz kaž druhu tajkele widźenje měcź w ßwojej spaŕnej jstwě, runjež je wschitko sesamkane, to mohło też najstróswischu hłowu sawjercźecź. Ja pak ani wokomik njedwělowach, so ßo mojemu wězy wustojnemu rosumej bórsy radźi, żort, kiž sa tym tcźesche, abo też k lubu cźinjenje, wußlědźicź.

„Scźe wy hižo s někim wo tej naležnoscźi rěczeli?" wopraschach ßo.

„Ně, nochzych ßwoju dźowku sastróżicź. — Nó, schto macźe myßle cźinicź?"

„Najprjedy dyrbju jenu nóz w waschej spaŕnej komorje pschebycź, so bych ßo se ßwojimaj ßamßnymaj wocźomaj pscheßwědczik."

„Derje", wotmolwi Hochstraaten sahorjeny. „Duż proschu, pschińdźcźe dźenßa wjeczor. Wy tola mózecźe? Moja dźowka je wotpuczowała, holzy pońdźa prjecź a njepschińdu tak bórsy wróczo; ßym po tajkim ßam doma."

„Mózu ja zyle mjelczo do wascheho domu pschińcź, so ßnadź cźi cźinjerjo do teho njepschińdu?"

„O, zyle ßnadnje, w czołmje, s kotrymž do mojeje sahrody bojédźecźe. Budu w dźeßaczich na waß czakacź. Je wam to tak prawje?"

„Dospołnje, knjes Hochstraaten!" sawołach ja. „Po tajkim na saßowidźenje dźenßa wjeczor! Mój wopyt ßo wotßali."

W wotrěczanym czaßu pschijědźech k Hochstraatenez sahrodźe a wón dowjedźe mje hnydom do ßwojeje spaŕneje jstwy, kotruż najprjedy derje pschehladach. Ta bě wulka a mějesche dwě woknje, kiž na verandu do sahrody dźěschtej. S napschecźa woknow, s hłowami k scźěnje, stejesche wulke woßobne kožo, pódła njeho běchu durje do hotowaŕnje, s wotkelž ßo saßo do druhich rumow khodźesche. S tamneho boka pschi scźěnje bě blido k myczu, s nóznej lampu. Też kamin tu běsche.

Tole pschehladawschi ßydźechmoj ßo sa blidom, na kotrež bě knjes domu zyku ßep wokschewjazych zyrobow nastajecź daŕ. Porjedźachmoj ßebi schkleńzu wina a ja sapalich ßebi zigaru. Hižo prjedy běch pytnuŕ, so Hochstraatena njeměr cźwilowasche, a teho dla wobkedźbowach jeho pod kurowymi mróczelemi krucźe, kaŕ wón tak mi napscheczo ßedźesche. Wón wudźěrasche kaž sprostnjeny, hdyß a hdyß, kaž bjes pomjatka, se ßwojeje schkleńzy ßrěbajo. Tu posběże wón na dobo wocźi, a hdyż pytnu, kaŕ ja jeho wobkedźbowach, pscheměni ßo jeho barba; na to wupraßnu spěschnje:

„Knjes Berkman, ßym wam kschiwdu scźinik. Běch wam wschitko prajicź dyrbjaŕ."

„Wěso", bě moje wotmolwjenje; „dyrbju-li wam pomhacź, potom mam prawo na waschu zyku dowěru".

„Sawěscźe, sawěscźe. Ale myßlu ßebi, wy mi wodacźe. To je něschto tak bolostne s mojeho sańdźeneho żiwjenja, něschto tak njewurjeknicźe srudne —"

Tschepjetajo ßo wotmjelknu.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

	Kolla	Hustig	Lange
W Kamjenskich stronach je s Jělzy hłoßow dostaŕ	1	20	—
s Makeho Woßyka, Njeradez a Noweho Dwora	7	20	—
s Wóßlinka, Pißaneho Doka a Lěskeje	18	27	2
s Debriz, Skaskowa a Tradowa	11	16	—
s Wyßokeje	9	17	—
s Jitra	17	5	—
s Bambrucha	1	9	—
s Běkeje a Lukez (Hausdorf)	17	27	—
s Němskich Pasliz	13	9	—
s Jěżowa	19	2	—
s Kschidoka	15	3	—
s Czornowa	22	2	—
se Schumbacha	1	17	—
s Hłupońzy a Bukowza	1	12	—
s Bischheima	14	25	—
s Brunowa, Rohrbacha, Petershaina a Lubnjowa .	31	15	—
s Bulleriz	21	3	—
s Hraboweje	8	10	—
s Jelenjowa	13	18	—
s Hennersdorfa	7	10	2
s Gersdorfa	6	25	—
s Jědlowa, Ruschizy (Rauschwitz) a Kindischa . .	45	9	—
s Häślicha	36	4	—
s Krjepez	16	3	—
s Kunnersdorfa	3	32	1
s Lěpkarjez (Lückersdorf)	18	15	—
s Möhrsdorfa	—	15	—
s Protez (Prietitz)	22	17	—
s Ranczika (Rehnsdorf), Boderiz, Dobriga, Ossela, Talpenberga, Wjelkowa a Walowa	25	16	—
se Schwosdorfa	26	1	—
s Nadrósneje Hrabowki s Grünbergom a Waldhofom	21	12	—
s Brěsnje	40	9	1
s Borowa (Bohra)	7	8	—
s Kósłow (Cosel)	17	2	3
s Kocźizy (Gottschdorf)	25	—	—
s Gräfenhaina	1	21	—
se Seleneje Hrabowki	8	12	—
s Höckendorfa	16	30	—
s Khójnow (Koitsch)	14	1	—
s Krakowa, Żelnje (Sella), Zochowa (Zochau) a Khaßowa (Quosdorf)	34	10	1
s Łużnizy (Laußnitz)	28	32	3
s Lüttichaua	1	6	—
s Neukircha	9	22	—
s Wotrużizy (Otterschütz)	10	2	—
s Rychnowa (Reichenau)	22	2	—
s Rychbacha	13	9	—
s Rowneho (Rohna)	10	7	—
s Röhrsdorfa	7	8	—
s Ponchawez (Schmorkau)	58	1	—
se Sczeńza (Stenz) s Hłuschnizu (Glauschnitz) .	8	7	—
se Steinborna	10	5	—
se Ssepiz (Schwepnitz)	33	8	2
s Weißbacha	15	—	—
s Cźißowa (Zeisholz)	14	—	—
se Zicźa (Zietsch)	13	—	—

	Kokla	Hustig	Langa
ſ Kanez a Sswinarnje	33	—	—
ſ Khróſczíz	74	1	—
ſ Konjez, Schunowa a Noweje Ssmjerdźazeje	57	—	—
ſ Wěteńzy a Mikoczíz	34	—	—
ſ Wudworja, Marijneje Kupjele a Kosarz	23	—	—
ſ Hórki	39	—	—
ſ Kukowa, Stareje Zyhelnizy, klóschtra Marijneje Hwězdy, Panczíz a Jawory	120	3	—
ſ Laſka, Ralbiz a Ssmjerdźazeje	65	—	—
ſ Nowoßliz	13	—	—
ſ Njebjelczíz	32	—	—
ſe Sserbſkich Paſliz	35	—	—
ſ Nuknіz, Kopſchina a Prawoczíz	20	—	—
ſ Wotrowa, Noweho Města a Kaſchez	58	6	—
ſ Pěſkez	30	1	1
ſ Worklez, Hatow, Tſjoch Khěžow a Noweje Wjeſki	87	1	1
ſ Rózanta	22	—	—
ſe Žuriz	17	5	—
ſe Ssmjeczkez a Luha	33	—	—
ſe Spitala	13	1	12
ſ Wuczkez, Syjiz, Czaßez a Lejna	27	6	2
ſ Minakakſkeje, Rakeczanſkeje a Njeßwaczidliſkeje woßady	511	110	5

S Budyſchina. To bě tola hordosna bitwiczka, kajkaž na dźeń 19. oktobra w krajinje wot Minakaka hacz k Kinsbórkej ßo wotměwaſche. Naſchi pſcheczíwnizy měnjachu, ſo je burſka broń tupa, ſo w Kamjeńczanſkich nowinach Sserbow ſakußaja a ſo ſměja po wólbje jenoż hiſchcze pohrjebny kamjeń ſtajecz trjebacz, na kotrymž je napißane: Tudy bydlachu něhdy Sserbjo! Sswět ßo dodźiwacz njemóżeſche, hdyž ſchtwórtk 19. oktobra wieczor po 8 hodźinach ßo w Kamjeńzu ſjewi: Kokla ſ Khróſczíz ma 2257 hłoßow, Hustig 744 a ſozialiſt Langa 36. Tajkale agitazija pſcheczíwo Sserbam, tajke ſchczuwanja na wěru, tejko piwa „ſa — darmo", tajke ſaßakke ſakhadźenje na wjeßny lub, a hlej, kak troſchtny wukónz ſa naß ſ Bożej pomozu! Jedyn nowinar w Kamjeńzu ßo wuſna, ſo ma Hustigowy komitej jemu pſches 2000 mk. płaczíc, runje tejko drje druhemu, tójſchto w Budyſchinje a Kinsbórku, pſchiſtajenym agitatoram, kotſiž plakaty a wólbne zedle rosnoſchowachu, wſcho to wuczini na najmjeńſcho 10,000 mk., a najebacz tajkich woporow hiſchcze tajke — mjerſanje! Hinak pſchińcz njemóżeſche: burſki lud dyrbjeſche ßo rosnjembricz dla tak njeczeſtneho nadběhowanja. Runjewon ſpodźiwne je, hdyž widźimy, kak ßu ſa Hustiga podpißowali a poſdźiſcho hłoßowali: w Czornjowje mějeſche Hustig 20 podpißmow, tola pſchi wólbje je jenoż 2 hłoßaj doſtał, w Jitru 28 (5) w Debrizach 25 (16), w Krakowje 26 (10), w Ssepizach 14 (8): liczby w ſpinkach praja, kelko je jich do wohnja ſchło. Sskyſchimy, ſo ßu ßo hoſpodarjo wokoło Budyſchina a hacz do Lubija ſ nami nad dobyczom ſ wutrobu ſwjeßelili; to maja tez ſprawnu winu, dokelz my tu wokoło Kamjeńza ßmy tez ſa nich w wohnju ſtali a naſche czeſtne a nadobne wuhracze budźe jim k pokoju. Hdy budźiſche tudy Hustig dobył, měnicze, ſo bychu waß w Budyſko-Wósborſkim wokrjeßu dołho w měrje woſtajili? To niz, pſchi prěnjej ſkładnoſczi bychu tez tam ßo naſtajili, ſo bura wottkócza a wulkemu na trón w ßejmje dopomhaju. S teho widźa evangelſzy Sserbja, ſo, hdyž katholſkim bratram k pomozy khwataja, ſ tym ßwoje ßamßne intereßy ſchkituja. Naß drje Hustigowi wjazy pſchimacz njebudźa, a waß tez niz. Wohańbjenje ſa Hustigowy komitej je runjewon njeßmjertne; ſchtwórtk na wieczor ſtejachu na Kamjeńczanſkich wikach knjeże khorejty, jena pſchi druhej; w „Jelenju" bě tez wulka dobyczerſka wieczer ſkaſana. Tola woptak tutu wieczer nichtó wot ſkaſanych njeje; burja běchu pſcheproſchenym telko wólbnych zedlow do ſopy namjetali, ſo ßo tucźi dajenja nabojachu. ½9 hodź. njebě w Kamjeńzu ani jeneho Hustigoweho pſchiwißowarja widźecz, ani khorejty — wſcho bě ßo ſ procha měko. Sa to bě czim bóle „kontrbunt" w „Hwězdze", hdźez běchu burſzy poßoljo ſe wſchěch rózkow ßo ſhromadźili, ſo bychu powjeſcz do kraja rosnjeßli. Wokoło 9 hodźin jědźechu khable hiżo po wßach a wokachu ſ velozipedow: Ssmy jich do kołbaßow ſtykali, bitwa je dobyta. Sserbſka ſtrona je jara derje wolika, w něktorych wßach ßu khorych a khromych na wós poßadźili a k wólbnemu lokalej dowjeſli; w jenej wßy pak je farar na khwilu kruwy ſa khěžkarja paßk, ſo mohł tutón k wólbje poſkoczicz. (Katholſka ſtrona je runje 1000 zedlow ſa Koklu ſwjedła [to je tſeczi dźěl]; evangelſzy Sserbjo w Rakeczanſkim ßudniſtwje ſwjedźechu 450 hłoßow [ſ katholſkimi ſ Jaßońzy, Dobroſchiz, Koßlowa a Trupina 551], dale ßu Sserbjo w Wóßlinczanſkej a Kamjeńſkej woßadze něhdze 100 hłoßow ſa knjeſa Koklu ſwjedli, to wuczini wjetſchu pokojzu wſchěch wotedatych hłoßow [3032], dońdże to na němſku ſtronu druha mjeńſcha pokojza, tola tak, ſo je ſa Koklu něſchto wjazy Němzow było, jako ſa Hustiga, kiž ani telko hłoßow njedozpi, kaž bur Beeg ſ Brěſynje w lěcze 1887. Kokla mějeſche 1887 ſ zyka 1654 hłoßow, tón krócz 2257, po tajkim 603 wjazy. Tak je njeßkyſchana agitazija tola něſchto dobre płodźiła! Hdyž hłubſcho ſa winu ßlědźimy, czeho dla je Hustigowa ſtrona podležała, ßmémy prajicz: Mějachu wjele generalow a žanych — wojakow. S tym njech je nětko doſcz; w dobyczu njechamy w niczim ßo pſcheſběhnucz, ani do politiſkeho ſpara ßo podacz. Woczi wocźinjenej a k bitwje ſtajnje hotowi! A na ßłowo czaſto ßo dopomnjecz:

Pſchesjenoſcz wulke wězy twori,
Pſchekora ßame rjeńſche mori! —š.

—c W Lauez hotelu w Budyſchinje budze 30. oktobra khěžorſtwoßejmſki ſapółłanz Hendrich Gräfa ſ Biskopiz w ſjawnej ludowej ſhromadźiſnje rěczecz. W tejle ſhromadźiſnje chzedźa tez pſchecźiwowotmyßlenemu tobakowemu dawkej proteſtowacz. Tobakarjo ßo boja, ſo ßo ſ nowym tobakowym dawkom płaczíſna tunich zigarow khětro powyſchi, a ſo ludźo potom mjenje zigarow pſchekurja, hacz nětkole. Jeli ſo by ßo to ſtało, bychu mnoſy ludźo, kotſiž ßo ſ dźěłanjom zigarow żiwja, ßwoju nětczíſchu ſaßłużbu ſhubili.

— Pſchi ſkładnoſczi ßwojeho polſtałětneho wojerſkeho ßłużbneho jubileja je kral Albert wobſtarneho awſtriſkeho arzywójwodu Albrechta ſa wodźerja (ſchefa) tudomneho pěſcheho regimenta czíſło 103 pomjenował.

— Preſident tudomneho krajneho ßudniſtwa, knjes ſ Kyjaw, je ſańdźenu njedźelu wumrjeł. Wón bě ßo hakle pſched tſjomi měßazami na preſidentſtwo krajneho ßuda, ſe ſemrjeczom knjeſa preſidenta ſ Koppenfelſa wuprójſdnjene, powołał.

— Na napraſchowanja ſ Wóßlinczanſkeje woßady mamy tu wotmolwicz, ſo naſtawki w poßledniſchich czíßłach „Sserb. Nowin", ſ pißmikom —š podpißane, njejßu wot knjeſa farara lic. theol. Jmiſcha ſpißane. Redakzija „Sserb. Nowin".

— S wulkej žadoſczu ßo docźiſchczenju noweho wudawka ßerbſkeje biblije napſchecźiwo hlada, dokelž je prjedawſchi wudawk do czíſta roſpſchedaty. S wjeßelokoſczu mózemy nětko k nawjedźenju dacz, ſo je nowy wudawk ßerbſkeje biblije hiżo hacz do poßlednjeju dweju liſtnow hotowy, tak ſo budźa w bliſchich tydźenjach ſaßo ßerbſke biblije doſtacz. Ssmy hiżo nékotre liſtna wohladali a ßmy widźeli, ſo ma tutón nowy wudawk hiſchcze wjele rjeńſchu běku papjeru, hacz prjedawſchi, a ſo je ſ jaßnymi wótrymi pißmikami czíſchczany, kiž ßu ßo zyle nowe ſa tutón czíſchcz wobſtarake.

— W běhu ſańdźeneho tydźenja je dwěmaj khěžomaj w Budyſchinje wohnjowe njeſboże hroſyło. Pońdźelu na kamjeńtnej haßy w wobydlenju tyſcherſkeho miſchtra Lehmanna woheń ſ tym naſta, ſo na ſpiritußowy warjak, na kotrymž najſkerje hiſchcze płomjo czíſcze haßko njebě, ſpirituß linuchu. Pſchi tym płomjo do ſpiritußoweje bleſche dyri, kotraž rosbuchnu, tak ſo ßo palazy ſpirituß pſches zyku iſtwu roſklußnu. S dobom wſchě meble, gardiny, ſchaty, draſta atd. w płomjenjach ſtejachu. Na ſboże ßo poradźi, woheń ſ czaßom podbußyc. Bratr tyſcherſkeho miſchtra Lehmanna, kiž bliſko ſpiritußoweho warjaka ſtejeſche, ßebi ſtraſchnje wobliczo a ruzy wopali. Njech je tutón podawk ſ powuczenjom, ſo ßo do palazych warjakow abo lampow, abo do płomjenja w khachlach ani petrolej, ani ſpirituß ſ bleſche lecz njeßmě. Hiżo czaſto je ßo ſ tym wulke njeſboże naczíniło. — Dale je tón ßamy dźeń wieczor w domje tudomneho pſchekupza Förſtera na lawſkich hrjebjach jena petrolejowa lampa rosbuchła. Tez tu ßo płomjo podtłóczi, prjedy hacz bě wjetſchich rosměrow nabyło.

— Tele dny ßu měſchczańſzy poliziſtojo wěſteho Korlu Nickela ſ Wokranczíz ſajeli. Wón je kublerjej Mjerwi w Czemjerzach czeknuł a ßo wot teho czaßa ſ proſcherſtwom żiwił.

— Sańdźenu pońdźelu popołdnju pſches Budyſchin czrjóda kurwotow leczeſche. Wjedrowuſtojni ſ teho wěſchcza, ſo bórſy ſymne wjedro, ßněh a mjerſnjenje doſtanjemy. S dźěła je ßo tole wěſchczenje hiżo dopjelniło; wjedro, kotrež bě pońdźelu popołdnju czopke a mike, je wot teho czaßa rucze wuſtudło. S wyſchſchich horow pißaja, ſo na nich hiżo ßněh leži.

— Tele dny ßu tu wěſtu Minnu Meſſerſchmidtez ſ Maleſchez, kotruž ßudniſtwo pytaſche, dokelž je wſchelake jebanſtwa a paduchſtwa ſkuczíła, w Budyſchinje ſajeli.

— Sańdźenu ßobotu wjeczor je ßo na tudomnym polizajſtwje wěſty Korla Nycza ſtajił, wudawajcy, ſo je jako wojak Zitawſkeho regimenta lětża w haprleji cźeknuł a wot teho cźaża po Italſkej pucźował.

Se Židowa. Židowcźenjo, kotſiž w twarjenjach, ſe ßkómu krytych, bydla, ßu ßo trochu do ſtracha dali. Někajki njedocźink je ludźom liſty póßłał, w kotrychž hroſy, ſo wſchelake twarjenja ſapali. Duž Židowcźenjo, pod ßkómjanej tſěchu bydlazy, nětko ßwoje domy w nozy ſtražuja. Móżno, ſo ßo cźiſcźe njetrjebawſchi boja, a ſo je někajki klubu cźinjazy cźłowjek palne liſty pißał, ſo by ludźi do traſchił.

S Hnaſchez. Na Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje ßu namjetowali, ſo by ßo pucź na naſchich ſahonach 1393 a 1394 (tak mjenowany krumjazy pucź) ſahnał. Schtóž chze pſchecźiwo temu rěcźecź, ma ßo w běhu dweju njedźel na hamtſkim hejtmanſtwje ſamolwicź.

S Budeſtez. Naſcha nimale do zyła ſ nowoty natwarjena zyrkej ßo pońdźelu 6. novembra na ßwjatocźne waſchnje poßwjeczi.

S Porſchiz. Tudomne wojerſke towarſtwo je ßo njedźelu dopołdnja pſchi pólnej Božej ßłużbje w Budyſchinje wobdźeliło. Wjecźor mějeſche wone ſkhadźowanku w tudomnym hoſcźenzu, w kotrejž ßo rěcźe, wótcźinſke a wojerſke ſpěwy wotměnjachu. Woßebje naſpomnicź ma ßo płomjenjaza a ſahorjenoſcź ſbudźaza rěcź knjeſa fararja Golcźa ſ Budyſchinka. Jeho Majeſtoſcźi kralej ßo ſcźěhowazy telegram póßła: „Porſchiſke wojerſke towarſtwo, k ßwjecźenju dźeńßniſcheho wulkeho ßwjedźeńſkeho dnja ſhromadźene, Jeho Majeſtoſcźi kralej, ßwojemu najhnadniſchemu a wulzylubowanemu ſchkitowarjej, najpoddaniſche ſbożopſchecźe ſcźele, njekhabłazu wojerſku ßwěrnoſcź lubjo". Wot Jeho Majeſtoſcźe bórſy po tym ſcźěhowaze wotmolwjenje dońdźe: „Dźakuju ßo jako towarſch ſa pſchecźelne ſbożopſchecźe, k mojemu połſtałětnemu wojerſkemu ßłużbnemu jubilejej mi póßłane. Albert". Doſtojnje ßo wotmětu ßwjedźeń wſchitkim w dobrym wopomnjecźu woſtanje. —

S Hucźiny. Po wotmětej zyrkwinſkej a ſchulſkej pruſy je ßo dotalny 3. ſtatny wucźeŕ w Bukezach, knjes Ernſt Benjamin Wicźas, ſa naſcheho noweho zyrkwinſkeho wucźerja wuſwolił. V.

S Wulkeje Dubrawy. Pſchi ſkładnoſcźi połſtałětneho wojerſkeho ßłużbneho jubileja Jeho Majeſtoſcźe naſcheho lubowaneho krala Alberta ßo tež w naſchej wßy ſańdźenu njedźelu pólna Boża ßłużba wotbywaſche. Wokoło rjenje natwarjeneho a pyſchnje wudebjeneho pólneho woltarja na ſahrodźe ſchulſkeho pſchedſtejicźerja k. Schkody ſhromadźichu ßo popołdnju w 2 hodźinomaj k. wucźeŕ Wicźas Khwacźanſki ſe ßwojimi ſchulſkimi dźěcźimi, tudomne wojerſke towarſtwo, khorychpodpjeraze towarſtwo a wulka ßyła kemſcherjow ſ daloka a ſ bliſka. Po wuſpěwanju khěrluſcha, ſ hudźbu rjenje pſchewodźaneho, knjes farař Běrnik Klukſchanſki wurjadnje rjanu ßwjedźeńſku rěcź dźerżeſche. K wobſamknjenju ßwjatocźnoſcźe ßo ſpěw „Krala Bóh pożohnuj" ſpěwaſche, na cźoż wojerſke towarſtwo tſi ſalwy wutſěli. W ſrjadowanym cźahu ßo na to pſchitomni do wßy wrócźichu, bjes tym ſo ſchulſki pſchedſtejicźeŕ knjes Schkoda ſchulſke dźěcźi ſ khofejom a załtami wokſchewi.

S Minakała. Njedźelu 22. oktobra ßwjecźeſche ßo tež w naſchej wßy połſtałětny wojerſki jubilej naſcheho lubowaneho krala Alberta. Wojerſke towarſtwo ſeńdźe ßo w jenej hodźinje, ſo by ſ hudźbu a khorhowju na ßwjedźeńſke měſtno cźahnuło. Na tutym, njedaloko Wulkeho hata leżazym, dźerżeſche po wuſpěwanju khěrluſcha „Njech Bohu dźakuje" knjes farař Ssykora wutrobyhnujaze pólne wojerſke prědowanje. Po ſkładźe textoweho ßkowa: „Hacź botal je nam tón Knjes pomhał" wukoži wón ważnoſcź tuteho dnja. Po móznych ßkowach prědowanja proſcheſche wón wo Boże żohnowanje ſa Jeho Majeſtoſcź krala Alberta a ſa zyły kralowſki dom. Pſchitomni běchu knjes kralowſki komornik, hrabja Adolf ſ Einſiedel, knjeni exzellenza hrabinka ſ Einſiedel, knjeni hrabinka ſ Arnim, knjeżna ſ Ychteriz a dźěcźi knjeſa hrabje. Knjeni knjeſa hrabje bě k dopomnjecźu na tutón ßwjedźeń jědlu dariła, kotruž chzyſche wona ßama pſched ßwjedźeńſkej ſhromadźiſnu ßadźicź, khoroſcźe dla pak ſta ßo to pſches jeje dźowcźicźki. Po poßwjecźenju tuteje „Krala Albertoweje jědle" wunjeße pſchedſtejicźeŕ wojerſkeho towarſtwa, knjes Schokta, hrimotazu ßławu kralowſkemu jubilarej. Shromadźiſna wuſpěwa ſ pſchewodom hudźby „Krala Bóh pożohnuj" a na to kamerad knjes Taffla jědlu ſ próſtwu, ſo ßo wot nikoho njeby wobſchkodźiła, woßadźe pſchepoda. S wuſpěwanjom ſchtucźki „My Bohu Wótzewi" ſkónczi ßo prěni dźeł ßwjedźenja. Prjedy hacź ßo ßwjedźeńſka ſabawa ſapocźa, wotpółła cźeßny ßobuſtaw wojerſkeho towarſtwa, knjes hrabja, wutrobne ſbożopſchecźa lubowanemu kralej w mjenje zyłkeho towarſtwa. Wjecźor ſeſtupachu ßo wjeßeli kameradźi k cźahej ſ lampionami. Po tym wotbywaſche ßo w Henſlez hoſcźenzu pyſchny bal, ke kotremuż bě wjele pſchecźelow wojerſkeho towarſtwa pſchiſchło. — Sa ſbożopſchejazy telegram doſta towarſtwo pońdźelu wutrobny dźak wot naſcheho ßławneho wjercha, krala Alberta.

S Rakez. Pjatk tydźenja wjecźor je njeſnaty zuſy bundak tudomnu zaktowu żonu Hěblakowu nadpanuł. Hdyż żona ſe Scheſchowa do Rakez duzy k moſtej, pſches Cźornizu wjedźazy, pſchińdże, ßo njedocźink njejabzy do njeje da a ju k ſemi cźißnu. Nadpanjena ßo wobarajzy ſ hłoßom po pomoz wołaſche. Na ſboże nětkoſi mużojo, njedaloko po bróſy duzy, jeje ſchiki ſaßłyſchawſchi, jej na pomoz pſchiběżachu. Jedyn ſ nich, liſtynoſcheŕ Werneŕ ſ Rakez, hnydom bundaka ſhrabnu a jemu tak ßylnu pliſtu wotkoži, ſo ßo njekraßnik ſnak do pſchirowa wali. Njekniczomnika hiſchcźe trochu pſchemkóczíwſchi, jeho wuwjaſachu a jeho potom do Budyſchina do jaſtwa wotwjedźechu.

Se Schunowa. Naſch dotalny wucźeŕ, knjes Bjedrich, je ßo do jeneje Lipſcźanſkeje měſchcźanſkeje ſchule powołał a naß hižo ſapocźatk tuteho měßaza wopuſchcźił. Naſche ſchulſke dźěcźi ßo nětkole wot jeneho vikara roswucźuja.

S Wóßlinka. Pſchi ſkładnoſcźi połſtałětneho wojerſkeho ßłużbneho jubileja krala Alberta je ßo w naſchim Božim domje womnjeńſka tafla ſa 4 wojakow Wóßlincźanſkeje gmjeny, w lětach 1866, 1870 a 1871 ſa krala a wótzny kraj panjenych, wot naſcheho wyßokodoſtojneho, powſchitkownje cźeſcźeneho a lubowaneho knjeſa fararja Waltarja poßwjecźiła. Taflu je tudomne wojerſke towarſtwo dariło. — Popołdnju ßo ßobuſtawy wojerſkeho towarſtwa ſe ßwojimi ßwójbnymi pſchi konzercźe Wóßlincźanſkeje kapały ſkhadźowachu, kotryż ßo wot tudomneho ſpěwanſkeho towarſtwa podpjeraſche. Hdyż bě ßo ſacźmiło, ſ pißanymi poßwětlenymi latarńjemi po wßy cźehnjechu, pſchi cźimż wótcźinſzy ſmyßleni wobydlerjo ßwoje wokna rjenje poßwětlichu. Sswjedźeń ßo ſ rjanym balom wobſamknu.

S Hornjeje Wjaſońzy. Pjatk tydźenja popołdnju je naſchu wjeß cźeźke wohnjowe njeſboże domapytało. W bróżni żiwnoſcźerja Zenkera woheń wudyri, kiž ßo na Zenkerez domſke a wot tam na twarjenja Güntherez herbow, kowarja Oswalda Kühna, żiwnoſcźerja Günthera a Ernſta Cźeſcźiboha Rychtarja wupſcheſtrje. Hacź runje běchu wohnjowe wobory ſ dwanacźe ßykawami na pomoz pſchijěłe, bě hakle ſa dlějſchi cźaß móżno, roſſchěrjenju płomjenjow mjeſu ſtajicź.

S Wokranczíz. Sańdźenu njedźelu je knjes wucźeŕ Kionka ſ Roſenfelda pola Krotoſchina w popołdniſchej Božej ßłużbje zyrkwinſku pruhu wotpokożił a ßo ſa prěnjeho wucźerja a kantora wuſwolił. Wón 1. novembra ßwoje nowe ſaſtojnſtwo naſtupi; do teho cźaża budźe jeho naſch doßkużeny dotalny knjes kantor Pawlik ſaſtupowacź.

S pruſkeje Kużizy. S Liegnitzy je powjeſcź pſchiſchła, ſo je tam 15. oktobra ſnaty tajny ſchulſki radźicźeł, Eduard Bock, 77 lět ſtary, ſemrěł. Bock, w ßwojim cźaßu duchowny, je wjele pädagogiſkich ſchulſkich knihow ſpißał, běſche nětotre lěta ſeminarſki direktor w Münſterbergu w Schleſynſkej a dźěłaſche potom wot lěta 1864 pola knjeżerſtwa w Königsbergu. W lěcźe 1873 bu jako ſchulſki radźicźeł do Liegnitzy pſcheßadźeny a w cźaßach pruſkeju miniſtrow Falka a Puttkamera cźinjeſche woběmaj po woli. Wón mějeſche tež ßerbſke ſchule dohladowacź a je ſe ßwojim njepſchecźelſtwom pſcheczíwo Sserbam wjele mjerſanja a ſchkaranja naczinił. Nětko je ßo tež minuł. Njech wotpocźuje w měrje!

Přilopk.

* W Khocźebuſu je ßo dźeńßa tydźenja wjecźor wokoło 7 hodź. na ſjawnej měſchcźanſkej haßy njedaloko lutherſkeje zyrkwje khroble rubjeżniſtwo ſtako. Jena dźěłacźerſka żona bě w měſcźe wſchelake twory nakupowała a nětotre ſliczbowanja ſeſapłacźowała, tak ſo bě jej ſe ßobu wſatych 70 hriwnow jenoż 10 hriwnow ſbytknych ſawoſtało. W Karlowej bróſy ßo k njej tſjo mużojo pſchidachu, wudawajo, ſo chzedźa jej korb njeſcź pomhacź. Na dobo pak cźißnuchu jej ſ khloroformom napjelnjene rubjeſchko pſches hłowu. Naſtróżana a pohłuſchena nadpadnjena ani wo pomoz wołacź njemóżeſche; duż byrbjeſche ßebi lubicź dacź, ſo jej korb a pjenjeſy wotewſachu. Ssamo pjerſchcźeń jej ſ porſta ſcźahnuchu, dokelż bě do womory padnuła. Rubjeżnizy hiſchcźe njeißu wußlědźeni.

* Kajke hłuposcźe móże ßebi cźłowjek pſchedewſacź, wo tym ſcźěhowazy podawk ßwědcźi. Saſtojnizy Deutz-Gieſenſkeje żeleſnizy běchu na Dillenburgſkim ſaſtaniſchcźu hižo woſpjet woſjewili, ſo ßu muża pſchejěli, tola ſo ßo żenje cźěło namakało njebě. Hdyż nětko njedawno wjedniŕ lokomotiwy ſaßo cźłowjeka na cźěri leżo wuhlada, wón maſchinu ſadźerża a tepjerjej ßo poradźi, jako naſdacźneho ßamomordarja jeneho Dillenburgſkeho dźěłacźerja ſpóſnacź, kotryż je ßo, każ ßam praji, ſ hłupym, khětreho pokhoſtanja hódnym ſkhroblenjom hižo wóßom krócź zyłkemu żeleſniſkemu cźahej pſchejěcź dał.

* W Wulkim Hajnje je njedawno rekruta Bischeffa, tam pola husarow stejazeho, ßyna hajnika Bischeffa ſ Makeho Ssedlischcza, jeho koń tak kopnuł, ſo je cżežko ſranjeny wumrjeł.

* S Nauena tež wo jenym pakostniku na trojokole pißaja, kiž je minjene dny w Barlinſkej wokolnoſcżi, woßebje w Oſthavellandſkim wokrjeßu, ßwoje pakoſcżenje cżinił. Hdyž na trojokole do wßy dojędże, wopuſchcży ßwój naporjadk a khodżeſche ludżi klukajo dom wot domu, hdyž bě ßo prjedy pſcheßwędcżił, ſo ßo żaneho żandarma bojecż njetrjeba. W Peßinje tutón bundak pſched nětkotrymi dnjemi do wobydlenja jeneho dźěłacżerja ſtupi a dokelž jo prózdne nadeńdże, rucże wſcho pſchepytowacż pocża a mějeſche tež ſboże, w jenym kaſchcżiku móſcheń ſ 380 hriwnami hotowych pjenjes namakacż. Pjenjesy běchu wobydlerjowe zyłe ſamoženje. Hdyž paduch ſe iſtwy ſtupi, ſetka w khěži wobydlerjoweho ſtareho nana, kotryž jemu hiſchcże kruch khłěba dari. Na to mějeſche ßo paduch na ßwojim trojokole ſ wětra. Ale wón njebě na to dźiwał, ſo je telegraf ſpěſchniſchi hacż koleßar, pſchetož hdyž wobkranjeny dźěłacżer ſ dźěła pſchińdże a wobkranjenje pytnu, wón to hnydom do wſchěch bokow ſjewicż daſche; duż paducha hižo w Nauenje njelubje powitachu a ſajachu. Trojokoło je, każ praji, pola Wittſtocka namakał, najſkerje pak je jo tež někomu kranuł. W Peßinje kranjene pjenjesy mějeſche ſkoro wſchě hiſchcże pſchi ßebi.

Wólbny kwaß.

Hlejcże! nowa wěz ßo ſtała;
Sſłyſchcże! chżyli ſroſumicż;
Wólba je ßej muża wſała
A chże ßo nam woženicż.
Huſtig je tón nawoženja;
Teho bě ßej ſhladała.
Tón ma wjele ſamoženja,
Sa kotrymż je żadała.
Na ßlubje je **Kokla** pobył;
Kwaß chżedża joh' wotcżiſchcżecż.
Wón **je** na wſchěch druhich **dobył,**
Kiž chżychu joh' podcżiſchcżecż.
Njebjelcżan tam rěſacż budże.
Duſchnje jemu pſchiſteji.
Teho dla joh' wſchudżom druhdże
Bjeru, ſo ßo wuſteji.
Dale dyrbi na tym kwaßu
Marko Ssmoleŕ tóczka bycż.
Tón wě derje w prawym cżaßu,
Schto tej wólbje dyrbi tycż.
Kucheń budże „Poßoł" twaricż;
„Kinsbórſke" ßu myjerka;
„Nowina" tam budże waricż,
Kuchaŕka każ wojerka.
Łupoj, hlej! ta leßna żona,
Ta je ßłónka njewjeſcże,
Nawoženi Jělza wona;
Ta je rjana ſawěſcże.
S jeje dżowku budża drużcżicż
Klóſchtrſke a ſ Rózanta.
Minakał kwaß dyrbi ſpuſchcżicż;
Wo njón ßo tam ſabija.
Żur a Wiczas ßwataj běſchtaj,
Taj najrjeńſchej bje wſchěmi;
Teho dla tež wonaj chżyſchtaj
Widżecż dacż ßo pſched wſchěmi.
Heinza wjele do ßo dżerżi;
Pſchinjeße tym hólzam picż.
Wokoł' njeho burik ßmjerdżi;
Njechadża joh' wolicż hicż.
Schtyrjo herzy tež tam běchu:
Njeßwacżidło na hußle,
(Hdyž pak woni wolicż dźěchu,
Falowachu zedule).
Rakezy ßu na te dutki,
Wotrow pſchińdże ſ piſchcżelu,
Wóßlincżan pak bě ßamlutki
S kóſtom pſchi tym wjeßelu.

Luby Póſthórn bě ßo wopił,
Tež tón ßwěrny w Brunjowje;
Běſche wſchitkón palenz dopił;
Sswarjachu joh' w Schunowje.
Kupjel pocża k dobrom radżicż,
Dokelž běſche ßłyſchała,
So b'dża jeje piczkow ßadżicż;
Duż běſche ßo ſpkóſchała.
Pſchi tym ſta ßo wulka ſwada:
Ssmoła kleßnu Pabſta tu,
(Tu je trěbna dobra rada,)
Bartko hrabnu ſa Lippu.
Nowe Měſto pocża wabicż,
(To je jedyn ßylny muż,)
Chżyſche Khróſcżizy nam ſabicż,
Wucżeże ßej na nje nóż.
Nichtó njebě bóle hněwny,
Hacż tón mały Voigt, o żel!
Měto ſ Bronja ßedżo drěmny; —
Tón ma hižo prjecż ßwój dżěl.
Hildebrandej teßak wſachu,
So wón nikoh' njeſruba,
A ßo wſchitzy warnowachu;
Nichtó bliſko njeſtupa.
Schäfer tón ßo pocża hórſchicż,
So je Brühl joh' namjet'wał;
Chżyſche běżecż na njoh' ſkorżicż,
So je wo nim poręczał.
Kamjenz tón tam ßudnik běſche;
Każ je kóżdom' wědomne,
Wopacżnemu pomhacż chżyſche. —
Schelma, hdże maſch ßwědomnje?
Herzy hiſchcże wyſche běchu;
Naſdala tam ſtejachu;
Cżi ßo ßobu njecżepjechu,
Dokeliż ßo bojachu,
So b'dża dyrbjecż ßami rejwacż,
Hdyž tam wſchitko rujeſche.
Wochnblot tón dyrbi ſpěwacż.
W kholowach ſo cżujeſche. — —
Ja pak dżerżu zyle ſa to,
So tych lěpſchich hoſcżi bych,
Hdyž mój duch ma żadoſcż na to,
Ke mni witał rady wſchěch.
S Heinyzom ßo njechał dajicż,
Schäferez ßo nabudu,
Koklu njedam nimo ſtajicż,
Huſtiga rad ſabudu.

J. Nowak.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchikoſy.)

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

K naſymje a ſymje

poruczam wulki wubjerk kaſchcżikateho, ßmużkateho a jenobarbneho **barchenta k koſchlam** wſchěch barbow po jara tunich płacżiſnach. Hotowe **barchentowe koſchle** we wſchěch wulkoſcżach, 7/4 ſchěroke **ßukujowe tkaniny,** ſtary łóhcż po 30 np., — dwójzyſchěroki **łama,** hładki, ßmużkaty, kaſchcżikaty hižo po 50 np., — **barchent k błuſam** hižo po 25 np., — **katun,** jenobarbny a ſ makymi cżěmnymi muſtrami, łóhcż po 30 np., — **wupjerki** módre, cżerwjene, cżerwjene ßmużkate a ſe ſtaroněmſkimi muſtrami, 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 ſchěroke, — **żychi,** wulki ſkład, łóhcż po 20 np., — **barchentowe rubiſchcża** po 25 np., — **łama-rubiſchcża, żidżane, połżidżane, wołmjane, połwołmjane, bawmjane rubiſchcża** po wurjadnje tunich płacżiſnach.

Hotowe ßkomniki po 1 mk. 50 np., — 5/4, 6/4, 7/4, 8/4 **módry płat, rubjany** a **běły płat** we wſchěch ſchěrjach. **Cżiſchcżane ſchórzuchi** we wſchěch wulkoſcżach atd.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Wupſchedawanje.

Mam myßle,

koſchlazy barchent

a

połwołmjane tkaniny k ßuknjam

niz dale wjeſcż. Duż ſym płacżiſny ſa tele wěży wo

5 hacż 10 np. po łohcżu ponižił.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Barchentowe łožowe płachty

po 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. atd.,

barchentowe łožowe pſchikrywy (deki)

po 2 mk 70 np. poruczа

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

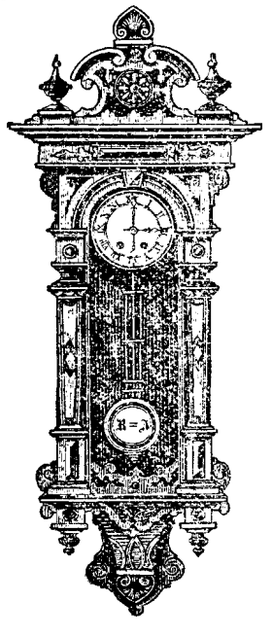

Ernſt Herkner

cżaßnikaŕ w Budyſchinje

pſchi

hłownym torhoſchczu 8.

Wulki ſkład wſchěch drużinow

cż aßnikow,

cżaßnikowych rjecżaſow a

udżbnych piſkadłow

po najtuniſchich płacżiſnach.

Pola mje ßo **ßerbſki** rěcżi!

Khěža na pschedań.

Khěža cžišło 106E w Rakezach ſ 2 kórzomaj pola a łuki je płacžišny hódno na pschedań. Dalsche je shonicź pola knjesa **Thomasa** tam abo na hornczerſkej haßy 47 w ſadnjej khěži.

Kowarńja na pschenajecże!

Kowarńja w Njesnarowach pola Lubija je wot 1. januara 1894 na pschenajecże. Dalsche je pola korczmarja **Mikanje** w Njesnarowach shonicź.

2 żelesne etażowe khachle a żelesny podkożk ſa hlinjone khachle ßu tunjo na pschedań pschi Pětrowſkej zyrkwi 1 po 2 ſkhodomaj.

Noſcheny **ſymſki ſwjerſchnik** ma na pschedań **Emma Vorwerkowa** pschi hłownym torhoſchczu.

Ssuſcheny polež

punt po 65 np.

porucża rěſnik **Müller**
pschi lawſkim tórmje.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkſhirſkeje a też czornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po czaßej pschimĕrjenych niſkich płacžiſnach na pschedań na knjeżimaj dworomaj

w **Budyſchinku** a **Pſchiwczizach.**

Kóſlaze kóżki

Koże, ſajecże a kaniklaze kóżki, każ wſchĕ druhe koże jenotliwje a po wjetſchich dżĕlbach kupuje

Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy cžišło 16.

S dobom poruczam ßwój wulki ſkład **kożow** bjes molow po najtuniſchich płacžiſnach.

Guſtav Naucke.

Wſchĕ drużiny kożow, koſazych, ſajeczich, kaniklazych, tkhórjazych, kunjazych, liſchczich kożow atd. kupuje a płaczi ſa nje najwyſchſche płacžiſny

L. Fleiſcher, kóżkar
na ſwonkownej lawſkej dróſy 18.

Kóżda dżĕlba **Koſczi, łapow, ſtareho żeleſa** ßo kupuje a ßo derje ſapłaczi na **garbarſkej haßy 9.** Tam ßo też ßypanſke, regulĕrowanſke a **warne khachle** pſchedawaja.

Len a **dżĕło** po kóżdej dżĕlbje kupuje po najwyſchſchich płacžiſnach

Julius Mehl
na ſwonkownej lawſkej haßy 22.

Khoſej

ßyry a paleny w dobrych a najlĕpſchich drużinach poruczataj jara płacžiſny hódno

Schiſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Albin Schirmer, pſchedawarńja pſchikupnych hnojow w Budyſchinje,

porucża knjeſam ratarjam jako jara tunjo:

najlĕpſchu ßyru Peterburgſku koſczinu
ſ rukowanjom 4+20, zentnar ſ mĕchom po 6 mk. 25 np.,

najlĕpſchu njewuklijenu Peterburgſku normalnu koſczinu
ſ rukowanjom 4+23, zentnar ſ mĕchom po 6 mk. 35 np.,

teho runja **ammoniakſuperfoſfat** 8+9, **ſchwablokißały ammoniak, k hnojenju łukow** ſaruczenu cziſtu **Domaſchowu muku** a **kainit.**

Jurij Melcher na bohatej haßy 10

kſcheſczijanſka draſtowa pſchedawarńja

porucża ßwój wulkotny ſkład

mużazeje a hólczażeje draſty

jako **ſwjerſchniki, khĕżorſke mantle, jupy, wobleczenja** po najtuniſchich ale twjerdych płacžiſnach.

Ssym **Sserb,** duż ßo pola mje **ßerbſki** rĕczi.

Jan Jurij Pahn

porucża ßwój wulki ſkład

żonjazeje draſty

ſa naſynu a ſynu,

żakety, kapeſy, paletoty, deſchczne mantle, ßuknjowe a plyſchowe pieſle, khornarjate mantle, kotrež ßo pſchede wſchĕm ſ dobrym ßedżenjom, ſchwarnym dżĕłom, hódnej tkaninu a najwjetſchej hódnoſczu płacžiſny wuſnamjenjeja.

Najwjetſchi wubjerk.

Hrubjelczańſki młyn

pſchedawa pſcheńczny muku wot ſtareje pſcheńzy hachtl po 80 np., bĕrtl zentnarja po 3 mk. 20 np., jara dobry majßowy ſchrót po 7 mk. 25 np., zyły majß po 6 mk. 75 np.

Pſcheńczny muku,
pizny gris,
wotruby,
majßowy ſchrót
porucża tunjo **J. A. Hejda**
w Brĕſowje.

Sſłódkoßmjetanowu margarinu,

najlĕpſchu, kotraż ßo namaka,
Winſki
ßwinjazy ſchmalz,
czerſtwy lany wolij
poruczataj
Ginzel a Ritſcher.

Stwjelżaty rjepikaty tobak,
krany rjepikaty tobak,
Khoczebuſki portoriko,
Waßungſki rolkaty tobak,
ſbytk Brotterodſkeho brazloweho tobaka
punt po 40 np.,
tobak k żwanju
poruczataj
Ginzel a Ritſcher.

Kardecże

ſ cziſtych ßerſchczow, jara trajne dżĕłane, porucża

H. Bertramowy ßyn
pſchi mjaßowym torhoſchczu 3.
Pſchiſp.: **Włoßanki** ßo po kóżdej dżĕlbje kupuja.

Najlĕpſchu Dürrenbergſku
warnu a ſkótnu ßel
w mĕchach a wuważenu porucża tunjo **Pawoł Hofmann** na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Sbożopſchejaze khartki

k ßlubej,
narodninam a mjeninam,
ſelenemu, ßlĕbornemu a ſlotemu kwaßej,
domjaze żohnowanje,
tež **hotowe tykane,**
kmótſjaze liſty,
liſtow papjeru ſ kuvertom
w kaſetach w ſchwarnych muſtrach porucża w bohatym wubjerku po najtuniſchich płacžiſnach

Guſtav Rämſch,
knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja na bohatej haßy 21.

Kupje,

teſtamenty, liſczíny, regulĕrowanje ſawoſtajenſtwa, pißomne dżĕła atd. rucże wobſtaram a radu we wſchĕch prawnych wĕzach dawam.

Wobkhodny agent **Dittrich**
na żitnej haßy 6 po 2 ſkhod.

5 porstow tołsty dobry **ßuscheny połcz** punt po 70 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 65 np., **ßyry połcz** a **ßadło** punt po 65 np., wot krajnych ßwini 5 np. drózschо, porucza

Otto Pětschka na žitnej haßy.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Khofej

w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróžschich družinach porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kaž po zylisnach saßopschedawarjam porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

B. Fischer

na žitnej haßy.

Pschedawarnja želesnych a krótkich tworow a grata

porucza po snatych tunich płaczisnach ßwój wulki skład

Ia Solingskich worzlowych tworow,
blidowych nožow,
rěsniskich nožow,
dybsačnych nožow,
britwjow,
nožizow,
rubanskich nožow,
rosßykanskich nožow atd.,

kaž też

jědzne kžizy,
khofejowe młyny,
truhaki,
khlěbowe truhaki,
ploty,
warne ßudobje,
wohrjewanske blesche,
khachlowe pschedstajaki,
wuhlowe kaschcze,
pschedeschčnikowe stejaki,
dezimalne mostowe wahi,
tasslojte wahi,
butrowe wahi,
kalkrajaze maschiny,
běrnyrostkóčzaki,
rěpurosßykaze maschiny

atd. atd.

B. Fischer

na žitnej haßy.

Wosjewjenje.

Lětuscha **hamtska hłowna konferenza** direktorow a wučerjow tudomneho bohladowanskeho wokrjeßa budże ßo

pjatk 3. novembra t. l.

dopołdnja wot $^1/_2$10 hodžin w sali tudomneje holčazeje měschčanskeje schule wotbywacź.

Na tejle konferenzy směje

1. knjes tachantski schulski direktor **Kummer** pschednoschk wo **silanthropiskich prózowanjach nowscheho czaßa w ludowym schulskim wočehnjenju.**
2. Knjes měschčanski wučer **Wilhelm** tu rosprawu wo ßwojim **wobdźělenju pschi kurßu sa ručzne dźěło w Lipsku** poda.

Wschitzy knjeża direktorojo a wučerjo pschi **sjawnych ludowych** a **privatnych schulach,** kaž też wokrjeßowe wučerki chzyli ßo na tule konferenzu sejčz. Też ßo wschitzy knjeża lokalni schulscy inspektorojo a ßobustawy schulskich pschedßydstwow, emeritowani knjeża wučerjo, kaž też wschitzy, kotsiž ßo sa nadawki a roswicże ludoweho schulstwa sajimaja, podwólnje pscheproschuja.

Towarschna schadzowanka budże ßo po swučenym waschnju w wulkim salu Lauez hotela wotbywacź a ßo popołdnju w 3 hodź. sapočnje.

W Budyschinje, 26. oktobra 1893.

Kralowski wokrjeßny schulski inspektor
schulski radźiczel **Grüllich.**

Wubjerk

za natwarjenje Maćičneho domu

změje srjedu **1. novembra** popołdnju w 2 hodź. posedźenje na tudomnym dwórnišću. Wšitke sobustawy so należnje k temu přeprošuja.

J. Bartko.

Sjawna schromadźisna

pońdźelu 30. oktobra t. l. wječor $^1/_2$9 hodźin w Lawez hotelu.

Pschednoschk nascheho khěžorstwoßejmskeho sapóßłanza knjesa **Hendricha Gräfy** s Biskopiz wo:

„Nusne winowatosče khěžorstwoweho ßejma w pschedstejazym poßydanju.“

Rosßudźenje knjesa **sapóßłanza** wo pschepodatych tsjoch rosoluzijach w nastupanju **rjemjeßlniskeho praschenja** a wotmyßlenym **tobakowym fabrikatnym dawku.**

Němske reformske towarstwo sa Budyschin a wokolnosčz.

Ernsta Henkerowy restaurant

s napschecza theatra.

Wschědnje jědź po 40 np. dopołdnja wot 9 hacź do 11 hodźin w nozy.

Dobry měschčanski wobjed w abonnementcze a po kharcze.

Wulki wubjerk nowinow a žurnalow.

Duschny, čisčze bjeskurny pschebytk. — Kedźbliwe poßłuženje s pinčnikom. S počesčowanjom

Ernst Henker.

Žakety po najnowschej modźe, **symske paletoty,** **plyschowe pjesle** porucza hižo po 2 mk.

Emma swud. **Vorwerkowa**

pschi hłownym torhoschczu.

Howjase a čelaze koże

kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Korjenjowy wolij, koruschki, safran

k pječenju tykanzow porucza

hrodowska haptyka.

Curt Jentsch

czaßnikař na swonkownej lawskej haßy 5

porucza ßwój skład wschelakich družinow **czaßnikow** po najtuńschich płaczisnach. Sa pschedate czaßniki a wuporjedźenje ßo rukuje.

Młode piwo

ßo pońdźelu 30. oktobra wječor w 7 hodźinach w **Kuczinanskej piwarni** pjelni.

Na kuble cziško 1 na Ssokolzy je małe wobydlenje hnydom abo 1. januara 1894 na pschenaječze.

Druhi **domownik** ßo k 1. novembrej t. l. pyta. Dalsche je pola domownika w krónje shonicz.

Sslužobna holza

s dobrymi wopißmami ßo k 1. januarej 1894 pyta na ßukelnskej haßy 2 po 1 skhodźe.

Pschi wyßokej msdźe dobru dójku, wustojnych rólnych pohončow, ßłužobne holzy na knjeże dwory a dźowki pyta **Heynoldowa** w skotym jehnječu na wyßokej haßy.

K nowemu lětu pohončow, wotročkow, dźowki, wolazych, hejtmanow sa tudomne a Drazdźanske strony, dale hnydom rólnych pohončow, paleŕskich pomocznikow, ßłužobne a kuchinske holzy a dójki pschi wyßokej msdźe pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy 18 po 1 skhodźe.

Młody człowjek, kiž chze **młynstwo a khlěbpječenje** dokładnje nawuknucz, może s pschihódnymi wuměnjenjemi do wučby stupicz pola młynka **Augusta Riemera** w Wotrowje pola Panczig.

Bruny **poß** s běłymi nohami je pschiběžał w Wbohowje czo. 27 pola Schěrachowa.

S pschiczinu mojeho saßowuswolenja sa krajnoßejmskeho sapóßłanza je ßo mi telko sbožopschejazych telegramow, listow a khartow se wschěch stron, też wot mojich krajnoßejmskich kollegow, póßłało, so mózu jenoż na tutym puču ßwój hłubokosačzuty dźak wuprajicz. Też wschitkim mojim wolerjam, kotsiž ßu mi nětko tsečzi krócz samolwjenja polny mandat dowěrili, ßo wutrobnje dźakuju. Bóh žohnuj dale nasche schromadne prózowanje a dźěło a schkituj dale nasch luby wótzny kraj a jeho wyßoki kralowski dom.

Michal Kokla, krajnoßejmski sapóßłanz.

K temu czišlu jena pschiloha.

Pschiloha k czißku 43 Serbskich Nowin.

Sobotu 28. oktobra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farar dr. Kalich ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Reformaziski ßwjedźeń smeje rano w 7 hodźinach farar dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin diak. Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Pschi zyrkwinych durjach budźe ßo kollekta sa wotpohlady Gustav-Adolfskeho wustawa sběracź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Korla Jaromir Hugo Schwarz, pißar na Židowje, s Hanu Marju Berthu Wjeńkez tam.

Kŕóeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Hermann Richard, Hermanna Juliußa Böhmy, dźěłaczerja pod hrodom, ß. — Ida Klara, Gustava Emila Wiczasa, khěżerja a dźěłaczerja w Wulkim Wjelkowje, dź. — Korla Emil, Handrija Albinußo, kublerja w Jeńkezach, ß. — Hana Marja, njemandź. dź. w Czichońzach.

Zemrjeół:

Dźeń 19. oktobra: Max Emil, Korle Emila Němczka, kamjenjeczeßarja w Dobruschi, ß., 6 měßazow 2 dnjej.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1663 měchow.	W Budyschinje 21. oktobra 1893 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.	W Lubiju 26. oktobra 1893 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.
Pschenża běła	7	50	8	9	7	41	7	94
" žołta	7	6	7	18	7	6	7	65
Rožka	6	25	6	44	6	—	6	38
Jeczmjeń	6	57	6	86	6	47	7	13
Wowß	8	40	8	75	8	20	8	50
Hroch	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	50	18	—	15	—	16	—
Běrny	1	70	2	10	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	6	50	16	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	6	50	10	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	5	50	5	80	5	—	5	50
Sstóma 600 "	28	—	30	—	27	—	29	—
Proßata 1330 schtuk, schtuka	6	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 12 hr. 75 np. hacź 13 hr. 75 np., žołta 12 hr. — np. hacź 12 hr. 10 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np. hacź 10 hr. 30 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 19 np. hacź 9 hr. 60 np.

Na Burhy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 65 np. hacź 7 hr. 79 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 6 np. hacź 7 hr. 21 np., rožka wot 6 hr. 25 np. hacź 6 hr. 38 np., jeczmjeń wot 6 hr. 60 np. hacź 7 hr. — np., wowß wot 8 hr. 45 np. hacź 8 hr. 55 np.

Draždźanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. druźiny 60—65 hr., 2. druźiny 55—58. 3. druźiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—65 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. druźiny 52—65 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 27. oktobra: Rjane.

Jan Manjok w Budyschinje,

sklad ratarskich maschinow,

na žitnych wikach 6,

porucza: **patentowane schrótowanske mlyny „Rapid“, spěschne skótnu pizu parjaki** (patent Ventzky), nowe **Laakowe kuczne bróny s kowaneho żelesa** s nowym patentowanym pschiczinjenjom subow, **„Viktoria“-separatory** a druhe systemy, **butru dźělaze maschiny, płókaze maschiny, rěpukrajaki, běrnyrosmjeczaki** a wschě druhe ratarske maschiny a grat po fabrikskich placźisnach.

Pschi žitnych wikach 6.

Wulke wupschedawanje!

Dla pschepoloženja

a s tym sjenoczeneho

wulkeho powjetschenja

mojeje pschedawarnje ßwój

se wschěmi nowosczemi nětczischeho czaßa

napjelnjeny sklad **woßebneje mužazeje, žonjazejeje a dźěczazeje drasty do czista wupschedawam.**

Dokelž ßym ßwoje hižo bjes teho jara tunje pschedawanske placźisny hischcze khětro ponižił, moje wupschedawanje składnosczu poskicza k wurjadnje tunjemu kupowanju

žonjazych khornarjatych mantlow, žaketow, kapesow, kołow, holczich mantlow a pjeslow,

mužazych swjerschnikow a hawelokow,

teho runja sa schulerjow wulki wubjerk

wobleczenjow, jupow, županow.

Moritz Wassermann.

Fotografowarnja

E. Zeutzschela w Budyschinje

36 na swonkownej lawskej haßy 36

porucza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobrasow, tablowow, tež s wonka doma sa **towarstwa** a schule w kóždej wulkosczi pschi **najlěpschim wuwjedźenju** po najtunischich placźisnach.

Wisitna wulkoscź hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetschenje po kóždym wobrasu hacź do žiwjenskeje wulkosczе.

Fotografowarnja po 1 skhodźe wschědnje wotewrjena.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucza ßwojim czesczenym wotebjerarjam:

jerje, s lěta 1892, nowe wulke tucne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
syrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poruczam ßwoje snate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacź 75 np., teho runja **natursku khimjelczku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot lěta 1868 wobsteji. —

Kóždeho **schkrěčzaseho** a **podtykowazeho** nawěschtka ßo wostajiwschi, jenoż na to kedżbliwe cżinju, so mam wschě

nowoscże naſymſkeho a ſymſkeho cżaßa

w najwjetſchim wubjerku na ſkładże.

Hacżrunje wschě twory jenoż ſ trajnych tkaninow dżěłam, tola pomyßlnje najtuniſche płacżiſny wobliczam.

F. Schlesinger, pſchedawarńja mużazeje a hólczazeje drasty

w Budyſchinje na bohatej haßy 5, ſ napſchecża pósta.

Theodor Grohmann

na jerjowej haßy 10

pódla ßwojeho **ßukna** a **bukſkina** dżělbu **tkaninow ſa ſymſke ſwjerſchniki** a **ſłokonejow** najlěpſcheje hódnoscże po jara **tunich** płacżiſnach na wupſchedawanje porucża.

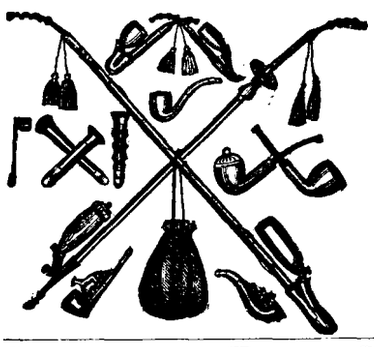

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodżenju

w najwjetſchim wubjerku

porucża

Ed. Schulze's Sohn

pſchi bohatych wrotach 26.

Najtuniſche żórto ia ſaßopſchedawarjow. — Wuporjedżenje w mojej dżěłarni.

Hermann Darschau w Budyſchinje

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy

cżißło 1 na ſchulerſkej haßy cżißło 1

k ſymſkemu cżaßej ßwój dawno jako bobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lozow** w najtuniſchej hacż k najlěpſchej cżiſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach porucża.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedżena** wschěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuńſche płacżiſny!

Julius Höhme,

ſaſtupjer internazionalneje maſchinſkeje wuſtajeńzy

w Riesy nad Łobjom

porucża na **najlěpje** dżěłane

lokomobile a parne mlócżaze maſchiny wot 2 konjazeju mozow,
ſchěrokomlócżaze maſchiny, ſ göpelom a paru ßo cżěrjaze,
jenopſchežne mlócżaze maſchiny, wubjernje dżěłaze,
ruczne mlócżaze maſchiny najnowſcheje konſtrukzije,
běrny rostlócżaze a **běrny rosrißaze maſchiny,**
rěſaki ſa berny a rěpu, cżiſcżaze maſchiny,
mjetlizy, butrowanſke maſchiny, butrumjatowarje, mlocżinki,
viktoria-ſeparatory, ſ ruku a maſchinu ßo cżěrjaze,
juchowe ßudy ſ dwójzy fazynkowaneho worzlowego blacha, **żeleſne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noſchne), **triěry** najlěpſcheje konſtrukzije,
mkynſke zylindry, rynkate walzy a dezimalne ſkótne waßi,
kuczne bróny, ßamßne dżěło, ſakońſzy ſchkitowany ſyſtem, kotrež móża ßo hnydom wot kóżdeho do **Laakowych, Meiſfortowych** a **Howardowych bróno**w pſcheměnicz, pſchezo najlěpſcheje, wupruho waneje konſtrukzije.

Najpſchihódniſche wumènjenja dla płacżenja? Pruha dowolena! Proſpekty darmo!

Pſchedawarńja a ſkład pola **Jana Manjoka** w Budyſchinje.

Durſthoffſke ßuche drożdże

porucża

A. Biesold, pjekarſki miſchtr na bohatej haßy.

Najlěpſchu margariniſku butru,

derje ßłodżazu, porucża

Pawoł Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Pawoł Giebner

na bohatej haßy cżißło 18, ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy, porucża ßwoju

winarńju

ſ winownju a ßnědarńju.

Wino w kaſchczach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a tež w cżwizach roſeſczelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wschě drużiny **cżerwjeneho** a **běłeho wina.**

Kóżdy móże ßo na to ſpuſchczecż, ſo pola Giebnera cżiſte woprawne wino doſtanje, kotrež derje tyje a kotrež je ſtrowoſczi ſpomożne.

Pawoł Kriſteller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecża hoſczenza „k winowej kicżi“

porucża

ßwój **hoborſki ſkład** wschěch jenoż **pomyßlnych** drużinow trajnje dżěłanych

cżrijow ſa żónſke, mużow a dżěcżi,

ſchkórnjow ſ dołhimaj nakolenzomaj, ſchkórnjow ſ krótkimaj nakolenzomaj, ſchkórniczkow, domſkich ſtupnjow a **toſłow, pjelſchczowych, ßuknjanych** a **filzowych ſchkórnjow** (wodunjepſchepuſchczatych), **drjewjanych** a **gumijowych ſtupnjow** a **gumijowych pjelſchczatych ſchkórnjow** po hiſchcże tu njeßłyſchanych tunich płacżiſnach.

Dale porucżam wulki ſkład

filzowych ſtupnjow a toſłow

(najlěpſchi a najtrajniſchi wudżěłk)

po ſnatych **jara tunich płacżiſnach.**

Wuporjedżenje kożanych, filzowych a gumijowych ſtupnjow ßo **derje** a **tunjo** wobſtara.

Pawoł Kriſteller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecża hoſczenza „k winowej kicżi“.

Franz Marschner

cżaßnikar w Budyſchinje

cżo. 9 na bohatej haßy cżo. 9

ßwój ſkład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczaſow** dobroczińemu wobkedżbowanju porucża.

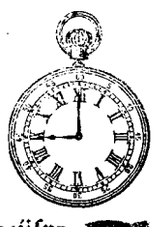

Hódna twora. Pißomne runowanje. Tunje płacżiſny. Porjedżenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcżu **kerüſki.**

Kóżki

ſa **mużaze** a **żonjaze kożuchi** a **khornarje** we wschěch drużinach porucża

C. E. Rincke,

kóżkarſki miſchtr na żitnej haßy 5.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 44. **Sobotu 4. novembra 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžorstwowy žejm žo 16. novembra saža seńdže S powschitkownej napjatosću wuradženjam napschećo hladaju, w kotrychž maja žo nowe dawki, k saptaćenju khóstow sa powjetschenje wójska trěbne, pschiwolić.

— Po njedawno wudatym wukasu pruskeho kultuzuweho ministra dr. Bosy maja pólszy wučomzy na pruskich seminarach wot nětka nabožinu niz jenož němski, ale tež pólski nawuknuć, so móhli posdźischo jako wučerjo pólske dźěći nabožinu w jich maćerńej rěći wučić. Pódla teho dyrbja pólszy seminaristojo pólske zyrkwine khěrluschе spěwać a piskać nawuknuć. Skónčnje žo s ministrowym wukasom pschikaže, so dyrbi žo pschichodnje w seminarach, w pólskich stronach ležazych, wjazy hač dotal wučomzow pólskeho rodu pschijimać, so by žo s tym njedosahanju pólskich wučerjow wotpomhało. — Tak dha je žo Polakam w Pruskej po čežkich čašach saža prawda dostała. Popschejmy jim to s zyłej wutrobu; wěmy dźě, kak je to sa schulsku wučbu se schkodu, hdyž wučeŕ maćerńu rěć swojich schulskich dźěći njerosumi. W pruskich a sakskich serbskich schulach je dosć wučerjow, kotsiž ani słowčka serbski rěčeć njesamóža. A schto je na tutym njedostatku wina? Pschi pschijimanju wučomzow do seminarow žo na to njedźiwa, so by bjes nimi wěsta liczba serbskich wučomzow była. Tež njedosaha wjazy, so by žo pruhowazy pruhowanje wobstał, ně, jenož czi, kotsiž žu najlěpje pruhowanje wobstali, žo pschijimaja. Tak žo stanje, so žo durje do seminara jenož tajkim młodym cžłowjekam wotewrja, kotsiž žu hižo někotre klažy realneje schule abo gymnasija pschekhodźili. Hólczeż se wšy pak, kiž je jenož do wješneje schule khodźił, ma lědma hdy sboże, so bychu jeho do seminara pschijeli. Kotry nan pak ma telko pjenjes, so by žwojemu žynej hižo wjazy lět do konfirmazije realnu schulu abo gymnasij wopytać dał? Po nětkole knježazym waschnju žo mohł rjez khudźi wot wučerstwa wusamknu. Prjedy temu w Sakskej tak njebě, a serbszy wučerjo tehdy doßahachu. Bóh daj, so by prjedawschi porjad, kiž bě žo jako wužitny a dobry wupruhował, saža płacźiwosć dostał.

— W Kölnje nad Rheinom je žo tydźeń dołho lětuscha sozialdemokratiska skhadźowanka wotbywała. K powschitkownej sabawje Bebel wotpiš lista cžitasche, kiž je pjecza nětczischi finanzny minister Miquel w lěcze 1850 sozialdemokratiskemu wjednikej Marxej pišał. W tutym liscze žo Miquel bjesbóžnik a kommunist mjenuje, powjeda, so žu jeho do Hanoverskeje póstali, so by tam burske sběžki organisował. Tehdomnischi 22 lětny Miquel radźi, so dyrbi žo wjecźiwosć burow pschecźiwo lichownikam a njemdrosć roboćana pschecźiwo knjesej wuwužić. Wón powjeda, so je swjask sałožił, kotrehož wotyknjeny kónz je kommunismus a kotrehož prěnja saža reka: Samer žwjecźi žrědk, a kotrehož prěni sakoń je: žlepa poßłuschnosć. Sozialdemokratojo žebi na to wjele wjedźa, so žu tónle list do sjawnosće dali, a měnja, so žu s tym ministrej Miquelej klubu sčinili. Tutón žo s cžeżka teho dla rosyněwa. Schtož je wón jako student psched 43 lětami pišał, nima nětkole žaneje wažnosće wjazy. Kelko žławnych mužow je w Němzach do revoluzionarneho hibanja tehdomnischeho cžaża sapleczenych było, kotsiž žu posdźischo wyšoke statne sastojnstwa sastawali. Někotryžkuli je sa młode lěta hłowu s powrócźerskimi myšlemi smuczenu měł a posdźischo spósnał, so je na wopacžnym puczu a měrnische a rosumne nahlady nabył. Sa to mamy dosć pschikładow.

— Kaž žo sda, kholera w Němzach psched symu zosacź nochze. Sańdźeny tydźeń žu w Tilsitu, Barlinje, Gartzu nad Wódru, Grabowje, Warsowje, Hitzackrje a Hamburgu s nowa ludźo na kholeru skhorili.

— Druhi lětuschi pokutny dźeń budze žo žrjedu 22. novembra žwjecźicź. To je prěni krócź, so pokutny dźeń w Sakskej na žrjedu panje; w lětuschich protykach je wón hischcze na pjatk stajeny, dokelž tehdy, hdyž žu žo lětusche protyki cžischcźake, wjedźeli njejžu, so žo pokutny dźeń pschepokoži.

— W měsce Hannoverje žo w tu khwilu prozeß pschecźiwo lichownikam a jebawym hracźkam wužudźi, kiž po zykych Němzach powschitkowne spodźiwanje sbudźuje. Na wobskórźbnej ławzy žedźa 1. pjenježnik Max Rosenberg, 2. pjenježnik Albert Heß s pschimjenom Seemann, 3. pjenježnik Louis Abter, 4. pjenježnik Julius Sußmann, 5. rentijej Jan Fährle, 6. rytmischtr s wonka žłużby s Mexering, 7. rentijej Samuel Seemann, 8. pjenježnik Julius Rosenberg, 9. pschekupski pucźowar Stamer a 10. bywschi offizěr s Zedlitz. Loni 5. auguśta žo statnemu rěcźnistwu wosjewi, so staj Max Rosenberg a Albert Heß w Karlsruhe lieutenantej s Mildelej pschi sbožohrě po sdaću na jebawe waschnje 14,700 hriwnow wotdobykloj. Pschi pschepytanju žo wukopa, so žu horka mjenowani, kotsiž žu hacź na s Mexeringa a s Zedlitza židźi, zyku cžrjódu semjanskich offizěrow pschi sbožohrě wo wjele tyšaz hriwnow skobali. Najhanibnische je, so je bywschi rytmischtr s Mexering židam jich wopory pschiwlekł. Wuklukani offizěrojo žu žebi wot wobskorženych židowskich lichowarjow pjenjesy požcźowali, niz teho dla, dokelž jich nusa k temu cžerjesche, ale dokelž je k hracźu trjebachu. Wocźakuja, so prozeß cžežko wažaze scźehwki po žobu pocźehnje. Snate hižo je, so je khěžor s roshorjenosću powjesć wo lohkomyšlnych kuskach žwojich offizěrow žłyschał. Wón je hnydom porucźił, so dyrbja žo jemu prozeßowe akty po wobsamknjenym wužudźenju s rosžudom justizneho ministra pschedpokoźicź. Kaž žo dale powjeda, staj nowy wójnski minister s Bronsart a pschedsyda wojerskeho kabineta hižo schtwórtk w tejle należnosći pola khěžora pschednoschk mětoj. Wójnski minister drje jako prjedawschi komanděr w Hannoverje wošoby offizěrow, kotsiž žu jako žwědzy k wužudźenju žadani, nadrobnje snaje. Měnja, so žo pschihoty cžinja, s kotrymiž dyrbi žo hracźkowstwo offizěrow samjesować.

— W Elsasu je pschi němsko-franzowskej mjesy jedyn němski hajnik s pjecźimi franzowskimi rubježniskimi hońtwjerjemi bědźenje wobstacź dyrbjał. Franzowsojo, na němskej stronje 200 metrow wot mjesy stejo, hajnika wuhladawschi, do njeho tšelichu. Hajnik, kiž njesranjeny wosta, s tšelenjom wotmolwi a dweju rubježniskeju hońtwjerjow satšeli.

Awstrija. Shromadne pschecźiwjenje Polakow, konserwatiwnych a němskich liberalnych, pschecźiwo wólbnej reformje je awstriske ministerstwo nuzowało, khěžora prožycź, so by jo se sastojnstwa puschcźiko. Khěžor, kiž žo wot hrabje Taaffy, žwojeho pschecźela s dźěcźazych lět, dźělicź nochze, hischcze njeje ministerstwu wotstupicź dał, ale je, žo nadźěju, so žo hischcze někajki wupucź namaka, na njewěsty cžaž prožedźenja khěžorstwoweho žejma wotstorcźił.

Franzowska. Franzowsojo žo raduja, so je nětko rusko-franzowski swjask krucze sažukany, a so jón nichtó wjazy roswjasacź njesamóže. S pschiczinu njeßměrneje wješelosće Franzowsow je depesca kotruž je car do wotjesda ruskeho kódźstwa s Toulona presidentej Carnotej póßłał. Depesca rěka: „W wokomiku, hdyž ruske kódźstwo Franzowsku wopuschcźi, cźuje moja wutroba potrěbnosć, so bych wuprajił, kak jara žym hnuty a k dźakownosći swjasany sa wutrobne a pyschne powitanje,

kotrež je ßo mojim namórnikam wschudże na franzowskej semi dostało. Sjewjenja żiwych pschećelskich sačućzow, kotrež ßu ßo wospjet na tak pschekwapjaze waschnje wopokasałe, pschićžinja nowy swjask k tamnemu swjaskej, kotryž naschej krajej hromadże pina, a kotryž, kaž ßo nadžiju, k poßylnjenju powschitkowneho měra ßkuži, kotryž je se samérom prózowanjow a ſ pschedmjetom njewustawazych žadanjow Ruskeje a Franzowskeje." Franzowsojo maja nětko cžisćze sa wěste, so woprawdźity statny swjask bjes Ruskej a Franzowskej wobsteji. Sskowa „swjask" ßo po jich měnjenju hinak wukožićz njemóža. — S Toulona je ruske łódźstwo k Korsiskej kupje wotjěło a tam psched městom Ajaccio, narodnym městom Napoleona I., sastało. W Ajaccio ßu Ruskim na podobne waschnje hołdowali kaž w Parisu a Toulonje. Powschitkownej sahorjenosći njeje niczo wadźiło, so je ßo psched Ajaccio na admiralowej łódźi „Zar Mikławsch I." njesboże stało, so je jedyn terpentinowy ballon rosbuchnuł, pschi cžimž je ßo jedyn namorník sadußył a druhi ßo sranił. Ruskich hosći wuhladawschi ßo Ajaccioszy wobydlerjo wotdžerżećz njedachu, admiralej Avellanej konjow wupschahnucz a wós ßami cžahnucz. Na měschcžanostowu powitansku rěcz Avellan wotmolwi, so ßo ruske łódźstwo sa tſt měßazy do Ajaccio wróći, so by tam dlěžschi cžaß pschebywało.

Schpaniska. S wójnskimi podawkami, kotrež ßu ßo w połnó nej Afriży psched schpanskej twjerdźisnu Melillu poßlednje dny stałe, je ßo schpanski lud do wulkeho njeměra a roshorjenja stajił. Pjatk popołdnju ßo Kabylojo do schpanskich naßypow na woběmaj bokomaj Oroskeje réki dachu. Kanony wobtwjerdżenjow a wójnskeje łódże „Conde de Venadito" do nadběharjow tſělachu. Njedźiwajzy teho mějachu Schpaniszy cżeżke stejischczo. Wospjet ßo ſ bajonettom tſělesche. W wulkej cżěßnosći bě woßebje 2000 muži ßylna brigada Ortega, kotraž dyrbjesche pola Rostrogardo hodźinu daloku cżaru pschecżiwo 11,000 Kabylam dżeržećz. Na wjecżornych ßměrkach dyrbjachu Schpaniszy do wobtwjerdżenjow zosacź, pschejcżěhani wot Kabylow, kotříž ßo w tſělerskich pschirowach, wot Schpanskich wopuschcżenych, sahnědźichu. Zyku nóz ßo na woběmaj bokomaj tſělesche. Nasajtra rano general Margallo na njepschecżela wupad sczini, kiž pak ßo njeschlachcżi. Margallo bu pschi bitwiczzy wot tſjoch kulkow trjecheny a satšeleny. Jeho adjutant, Bourbonski prynz Ferdinand, wuj nědhuscheho Neapelskeho krala, je ßo shubił; snate hischcze njeje, hacź je ßo wón sranił, abo hacź ßu jeho njepschecżeljo sajeli. Schpaniszy ßu pjecża wscho hromadże 70 muži na bitwischczu wostajili, 122 muži je ßo sraniło, bjes nimi jedyn wyschk a 10 offizěrow. Hakle sa někotre dny je ßo generalej Ortegje poradźiło, Kabylow ſ jich twjerdeho stejischcża wucźißnucź a mużstwo w swonkownych wobtwjerdżenjach, kotrež běchu njepschecżeljo wobstupili, ſ zyrobu sastaracź. W tu khwilu je ßo schpanska wójskowa móz tak poßylniła, so ßo Schpaniszy nowych Kabylskich nadběhow njetrjebaja wjazy bojecź. Na nětczischich njepschecżelnoscżach bjes Kabylami a Schpanskimi ßu pjecża poßledníschi wina. Melilla je jene ſ tych městow, kotrychž ßu ßo Schpaniszy w lěcże 1859 a 1860 mozowali, hdyž pschecźiwo marokkoskemu khežorstwu wójnu wjedźechu. K kóždemu tychle městow kruch kraja ßkuscha. Tež Melilla ma koło wokoło ßebje tajki krajik, a na nim Schpaniszy nowe wobtwjerdżenje twaricź sapocżachu. Kabylojo nochzychu twar dowolicź, dokelž w jeho bliskosći mohamediske pohrjebnischczo leži, kotrehoż měr ßo ſ tſělenjom kschescźijanskich kanonow kasycź njeßmědźiske. Njedźiwajzy wobcżežowanja Kabylow pak Schpaniszy wobtwjerdżenje dale twarichu. Duž Kabylojo ßwjatu wójnu wuwołachu. Něhdże 10,000, po druhim wudawanju něhdże 30,000 Kabylow postaże a ßo na Melillu puschczi. Kabylske wójsko drje ßo njemóże ſ europiskimi wójskami pschirunacź, tola ßo jeho hódnosćz pschenisko wazicź njeßmě. Kabylojo ßu derje wobrónjeni a dobri tſělerjo; woni maja ßamo artilleriju, kotraž wschak jenoż se starych żelesnych kanonow wobsteji. Jich hłowna móz w njepschikhódnosći jich bydlischczow wobsteji. Woni na skałatych horach pschi mórskim brjosy bydla, kotrež ßu ſ dźěła něhdże 3000 łohći wyßoke; kóżde ſ jich wßow je skalna twjerdźisna. Wot tam woni ßwoje wupady cżinja a w nich saßo ßwoju khowanku namakaja. Schtóž chże Kabylow pschewinucź, dyrbi jich ßydleschcża dobycź, a k temu je wulke wójsko, wjele pjenjes a wobcżežne dołho trajaze bědżenje trjeba. Woprawdże hischcże jich żenje nichtó njeje cżiscże pschewinuł. Tola też hdyž chzedża ßo Schpaniszy jenoż psched Kabylami sakitacź, budża woni ßylnu wójskowu móz na nohi stajicź dyrbjecź. Rosnjemdrjeni Kabylojo chzedża wschitkich Schpanskich ſ afriskeje semje wuhnacź, a dokelž Schpaniszy njemóża wjedźecź, na kotre ſ jich městow ßo Kabylojo se sjenoczenymi mozami dadża, dyrbja woni wschudże doscź ßylne sakitanske wójsko stejo měcź. Wěste je, so maja Schpaniszy drohu a wobcżežnu wójnu psched ßobu.

Amerika. Skota měna, to rěka sawjedżenje płacżenja se skotymi pjenjesami, je ßo nětko też w sjenoczenych połnóznych statach wobsamkła. Ludowe sastupjerstwo je Shermanowy sakoń sběhnuło, po kotrymž dyrbjesche fiskus sjenoczenych statow měßacznje sa 2 abo 4 milijony dollarow ßlěbornych pjenjes bicź dacź a do sjawneho wobkhada pschinjesecź. Tutón sakoń bě ßo w lěcże 1890 wudał, so by ßo ßlěbrowa płacźisna, kotraž po sawjedżenju skoteje měny w Jendźelskej a Němzach njepschestawajzy spadowasche, hdyž niz powyschika, dha tola na jeje tamnischej wyßokosći sdżeržała. W połnóznych sjenoczenych statach je wjele podkopkow, w kotrychž ßo ßlěbro namaka; duž knježerstwu na tym leżesche, so ßo ßlěbrowa płacźisna njeby tak daloko ponižiła, so pytanje sa ßlěbrom njeby wjazy prózu płacźiło. Tola nadźija, kotruž ßu na Shermanowy sakoń stajeli, je ßo jebawa wupokasała. Ssłěborne pjenjesy, kotrež stat bijesche, wón wotbycź njemóżesche, dokelž je wobydlerstwo pschetrjebacź njesamó. Najhórsche pak bě, so ßlěbrowa płacźisna ſ kóżdym lětom bóle spadowasche, a so ſ tym sjenoczene staty se ßwojim składom na hotowych ßlěbornych pjenjesach wo wjele milijony schkodowachu. Duž dyrbjachu ßo ludowi sastupjerjo skónczńje rossßudźicź, Shermanowy sakoń sběhnucź, njedźiwajzy na to, so teho dla dźěło w ßlěbrowych podkopkach pschestanje, a so tyßazy dźěłaczerjow saßłużbu a khlěb shubja.

Hudańczko.

(Skónczenje.)

„Dha jeno to wostajcże!" —

„Ně, ně", rjeknu wón rucze. „Wy dyrbicże to shonicź. — Widżenje runja so někomu, kotrehoż pschejara derje snaju."

„A schtó to je?"

„Moja żona."

„Wascha żona?" sawołach.

„Moja żona", bórbotasche wón. A sa khwilu pschistaji wón, ßo pschetorhujo: „Wona je mje njeßwěrnje a mjelczo wopuschcżika — to je hižo wjele lět — ſ njeknicżomnym hrosnym njekhmanikom." Wón pocża płakacź a skoži ßwoju hłowu cżeżzy na blido.

Ssurowa bolosćz wboheho cżiwilowaneho muża pschekło mi wutrobu. Po dołhim mjelczenju wopraschach ßo skónczńje:

„A wy ßebi myßlicże, so ßo tamna widżana postawa jej runa?"

„To je wona ßama."

„Nó, potom wujaßni ßo ta wěz ßnadź zyle jednorje. Wona je ßo wrócźiła a je w domje zyle ßwědoma."

Wón satschaße mucźny ſ hłowu. „Wona njeje żiwa."

„Tak myßlicże ßebi wy woprawdże, so je pschesnaturska?"

„Haj. Chżu, so by ßo wschitko cżiniło, so by ßo ta wěz na naturske waschnje wujaßnika. Ale pschepokasajcże ßo najprjedy, potom mi wěscże pschidacże, so dyrbju ju sa pschesnatursku měcź."

To bě tola pschewjele! So mohł w naschim rosjaßnjenym lětstotku muž, kaž Hochstraaten, pschi zyle strowym rosumje, krucże do scherjeni wěricź, to njemózach wopschimnucź. Postanuch teho dla, ani ßkowa njesnapschecźiwiwschi, a podach ßo do Hochstraatenoweho koża, mjes tym so ßebi wón ßam w póblanskej jſtwje lěhwo pschihotowa.

Roshotował ßo ja wěso njeběch; mój revolver leżesche pschihotowany. Běch ßo trochu rosmjerſak a ßebi wotmyßlił, zykej wězy w tejle nozy někajki kónz sczinicź. Tuto scherjenje, tuta cżeknjena knjeni Hochstraatenowa njedyrbjesche mojimaj rukomaj cżeknucź. Ssudniski sastojnik ſ naschonjenjemi, kajkeż ja mam, tón njeje zyle mjedowy!

Bě to njeměrna nóz. Hdyß a hdyß pschedoby ßo měßacźk psches mróczele, kotrež wětſik po njebjeßach honjesche, a potom pokasowachu ßo sczíny schtomow we jſtwě na podkosy.

Jenu hodźinu sa druhej běch hižo njeměrnje cżakajo leżał, a myßlach ßebi hižo, so ßu pschiprawjerjo scherjenja pytli, so tu ja ßym a so ßu teho dla ßebi bycź dali — tu na dobo — njeběch niczo widżał a niczo ßłyschał — cżujach, kak mje syma pschewsa — syma kaž lód hacź do koscźi. A potom ßłyschach něschto schudrowacź kaž żidżane. Ssamej wot ßo wudźeraschtej mojej wocźi k nohaм: sczin ßo tam pokasa, ale jeno sczin, ſ kotrehoż ßebi żaneje postawy sczinicź njemózach. Sa něschto wokomikow pak bu wón bělschi a bělschi, a napoßledku stejesche tu běła sdrascźena żónska postawa, jaßnje wotestawajo wot cżmoweje wokoliny; dołhe włoßy wißachu roszuchane po lěwym boku, ſ krewju pokapana bě drasta. A wobliczo! — Ach hrósbne, hrósbne! Tajke njemóżesche żane żiwe stworjenje bycź! To bě wuras ßmjertneho stracha — ßmjertneje stysknosće. Bě mi, kaž by ßo mi krej w żilach stajała, běch wschón slemjeny. Sprostnjenej běschtej mojej wocźi na postawu složenej, kiž nětko ruku posběże a mi kiwasche, so dyrbju ju sczěhowacź.

Napinach wschě mozy, so bych ßo hibnuł, a dótknuch ßo pschi tym ßwojeho revelvera, a ßnadź bě jeno tutoho storka trjeba było, a běch na dobo saßo zyle k ßebi pschischck. Skoczich s koła a sleczach na postawu. Ta bě ßo shubiła. Bjes kombźenja wottorżech wokno a schwipnuch ßo na verandu. Tu stejesche ta postawa na trawje w sahrodźe, nětko zyle jaßnje widźomna pschi měßaczku, stajnje na mnje kiwajo. Bjes maka bjes resuma s resbudźenjom sběżech revolver, měrjach ßo a wutsčlich a skoczich potom hnydom do sahrody. Postawa stejesche nětko runje hischcźe każ prjedy, jeno kusk bóle sdalena — pschezo kiwajo, a tak běżach sa njej, ale njemóżach jeje doscźahnucź. Tsělenje bě tež knjesa Hochstraatena ßem pschiwabiło, kiż ßo mi pschisamknu a scźěhowachmy shromadnje sa postawu.

Běła postawa pohibowasche ßo k rěży. Blisko njeje bě trochu hłubscho, so mchła ßo tam deschczikowa woda hromadźicź. Tehdom bě tam ßuche. Hdyż bě postawa hacź tam doschła, sasta, da namaj cźisćze blisko pschińcź, cźepjesche s rukomaj nad hłowu hromadu a sdasche ßo potom, każ by na wocźi na semju padnuła. Hdyż běchmoj tež mój hacź na tamne městno dozpěłoj, njebě kokowokoko niczo widźecź a niczo ßłyschecź; ani ßłěda njebě tam namakacź. A dokelż bě ßo mjes tym tež měßaczk skhował, wrócźichmoj ßo cźische do domu. Mój pschewodźer bě błędy każ ßmjercź.

„Schto ßebi wy wo tym myßlicźe?“ scheptasche wón.

„Wo tym chźemoj jutsje rěcźecź“, wotmolwich. Po prawym ßo hańbowach jemu wusnacź, schto ßebi myßlach.

Nasajtra rano pschepytach najprjedy dokładnje spatnu komoru, njenamakach niczo. Potom pschenźdźech psches sahrodu a ßydźech ßo tam, hdźeż bě ßo postawa shubiła.

Hdyż tu tak samyßleny, do semje shlodujo ßedźach, napadźe mi na dobo nješchto. Mjes tym so ßo hewak zyły swjerch hłubiny s mkódnej seleninu błyschczesche, bě woßrjedźa městno, kiż mějesche cźémnischu barbu, schtoż bě pschi prěnim napohladźe wot liscźa a hałkow. Hdyż pak ßebi lěpje wobhladach, sdasche ßo mi, so bě tam hałle s krótka ryte. Hnydom wrócźich ßo do khěże a, runjeż bě knjes Hochstraaten wschón wurubźeny, sdźělich jemu tola, schtoż běch pytnuł, a so chzu tam rycź a proschach jeho wo pomoz. Bě tež swólniwy a s motyku a s kopacźom podachmoj ßo saßo k rěży.

„Schto myßlicźe ßebi wy, so namakacźe?“ woprascha ßo wón mjelczo.

Mózach jeno s hłowu tschascź a ryjach pilnje. Hižo sa maku khwilku praßnuch s motyku do nětczeho drjewjaneho; hdyż to prósnje tusy klinczesche, bu mój towarsch ßněhběły.

„Lěpje drje by było, knjes Hochstraaten, hdy byschcźe nuts schli“, rjeknuch staroscźiwje.

„Ně, ně“, wurasy wón. „Dale, dale!“

Se ßnadnej prózu wotkrych nětko kistu se s lohka pschicźinjenym, schpatnje saczinjenym wěkom. Bě něhdźe schtyri stopy dołha, tsi stopy schěroka a ßnadź dwaj stopaj hłuboka. Wusběżechmoj ju s dźěry. Hdyż běch wěko s motyku wotpacził, pokasa ßo zynkowy sastaw, kiż bě hromadu shibnjeny a to, schtoż bě nutska, dospołnje sakrywasche. Shibowach jón pomału horje, ale schtoż ßo w nim nětko pokasa, pak bě tak ßurowje hrósbne, so ßebi pschejach, so běch to ženje njewidźał.

Nękotru nóz, hdyż bjes spanja leżach, mějach postawu pscheð ßwojim duchownym wóczkom, kiż w kisćze leżesche. — —

Bě to morwa żónska a zyle ßwěrna podoba teho, schtoż běch w nozy prjedy widźał. Postawa leżesche na prawym boku a bě w běłej żidźanej drascźe, kotraż bě mi zyle snata. Dołhe, cźorne włoßy leżachu swaha po lěwym ramjenju a s nich wudźěrachu cźronka noża, kiż bě njesbożownej żónskej wutrobu pschekłół.

Runjeż cźěło na boku leżesche, bě wobliczo tola horje słożene — tuto wobliczo se ßwojimaj schěroko wotewrjenymaj, schkleńczanymaj wocźomaj a s wurasom najßurowischeho ßmjertneho seznjenja, kotrehoż ženje njesabudu.

Prěni ras na ßurowy wobßah kisty pohladnuwschi padźe knjes Hochstraaten do womory k semi — — bě ßwoju żonu spóznał!

Ta wěż dźěsche ßwoje wschědne pucźe — najdalsche pschepytowanja buchu cźinjene. Wosjewjenja w nowinach scźinjene — ale wscho bjes wuspěcha.

Knjes Hochstraaten pscheda ßwój statok a cźehnjesche daloko prjecź wot městna, kiż bě jemu tak hrósbne.

Lěto abo wjazy bě ßo minuło, tu pschińdźe ke mni do pißarnje młody mużski w kódźniskej drascźe. Mějesche stary, rostorhany kruch nowin w ruzy, kiż mi hnydom pod nóß tykasche, na jene městno w nim s hrubej ruku pokasujo. Bě to wosjewjenje wo Hochstraatenez wěży.

„Myßlu ßebi, so ßo hischcźe dopomnicźe“, rjeknu s krótka.

Poskoczich rosbudźeny. „To ßo wě! Wěscźe ßnadź wy nješchto wo tutej wěży?“

„Ja bych rjekł!“ wotmolwi wón.

„Nó, duż ßyńcźe ßo a poczńcźe!“

„Hakle wczera wjeczor ßym ßem dopkował“, powjedasche wón. „A hdyż ßebi dźenża rano w khlamach nješchto kupowach, bu mi to do tejele nowiny sawalene. Po ßwojim waschnju pohladach trochu do njeje a tu nadeńdźech tuto wosjewjenje. Po dołhim napraschowanju ßu mje skónczńje k wam pokasali.“

„A to je runje prawy pucź“, rjeknuch. „Nó, nětk rěczcźe!“

„Něhdźe pscheð létom ßkuschach k kódźi, „Worjok“ mjenowanej, kotrejeż wobßedźer bě wěsty Daniel Koppermann, kiż ju też ßam nawjedowasche.“ Pschi mjenje „Daniel Koppermann“ poskoczich ja; tak rěkasche muż, s kotrymż bě knjeni Hochstraatenowa cźekka.

„Běch kuchinski hólz na „Worjokje“ a mi ßo sda, so je cźěło w kiscźe knjeni Koppermannowa, każ jej rěkachmy.“

„Po cźim wy to ßudźicźe?“

„To chzu wam hnydom wupowjedacź. Kapitan a jeho żona mějeschtej husto roskoru; pschetoż hdyżkuli bě ßo wopił, bě zyle hruby cźłowjek. Pschińdźechmy runje s Kalkutty wrócźo, a dokelż běch hubjeneho żiwjenja na „Worjokje“, wěcźneho bicźa a pschescźěhanja ßyty, wotmyßlich ßebi, pschi prěnjej składnoscźi cźeknucź. W nozy, w kotrejż běchmy kótwizu wucźißli, mějach hischcźe w jědźnej komorje cźinicź, a tu ßłyschach żałostnu swadu mjes kapitanom a jeho żonu. Wona wujesche a wołasche na stajnoscźi, so chze ßo něhdźe „wrócźicź“, wón pak sakliwasche żałostnje — so ju prjedy sarasy, hacź so by jej dał „wrócźo“ hicź. Po tajkim dobre. Bórsy na to poruczi kapitan, so dyrbi ßo cźełkmik wußadźicź, a ja dyrbjach do njeho drjewjanu kistu donjescź, zyle tajku, kajkaż je jowle wopißana. Hdyż na kódź wrócźo pschińdźech, bě knjeni Koppermannowa na pucź hotowa; bě zyle kraßna w ßwojej běłej żidźanej drascźe. Da nam na roszohnowanje ruku; dyrbjesche nětko kódź wopuschcźicź a k pschecźelam na kraj hicź. Njemyßlach ßebi pschi tym niczo. Ja a jedyn kódźnik wjeßkowachmoj cźołmik po rěży horje a sastachmoj na městnje, kiż bě na sahrodu podobne; widźicź dale niczo njemóżach, pschetoż bě tołsta cźma. Kapitan namaj poruczi, so dyrbimoj ßo wrócźicź a jeho w snatej kerczmje cźakacź — a da namaj tójschto na pschepicźe. Mějesche hischcźe nješchto ßkowow se ßwojej żonu porěcźecź, rjeknu. — To bě poßledni ras, so ßym ju widźał. Pschetoż hdyż bě ßebi mój towarsch sa pschepitne pjenjesy tajki prawy kupił, wużich ja teje pschileżnoscźe a twochnuch. Hižo nasajtra jědźech na druhej kódźi wjeßoky do nawjecźorneje Indiskeje.“

„A wy wot teho cźaßa żenje wjaz wo Danielu Koppermannu ßłyscheli njejscźe.“

„Ně!“

— — — — — — — — — — — — — —

Też ja njejßym żenje niczo dale wo nim ßłyschał. Ssnadź je hischcźe żiwy a noßy ßwoje cźeźke ßwědomnje — abo je jeho sprawne khrstanje hižo dawno doscźahnuło?

Po tajkim runje jow pscheð jeje domisnu je ju ßurowz morił.

Ze Serbow.

S Budyschina. Khěżorstwoßejmski sapóßłanz Heinrich Gräfa s Biskopiz je sańdźenu pońdźelu w Lauez hotelu rosprawu wo ßwojim dotalnym skutkowanju na khěżorstwowym ßejmje podał. W ßwojim pschednoschku ßo wón jako pschecźiwnik wotmyßleneho powyschenehó dawka na tobak a wotmyßleneje rjemjeßlniskeje organisazije wusna. Po jeho namjecźe pschitomni, kotrychż běsche ßo něhdźe 1000 seschło, pschecźiwo nowemu tobakowemu dawkej a wotmyßlenej organisaziji rjemjeßka protest sapokożichu.

— Lětßa w lěcźe ßu ßo bojeli, so ßuchoty dla trěbna piza sa skót njenarosćze. Tola hlej, kak je Bóh luby Knjes nasche hona s płódnoscźu żohnował. Wschě skórżby ßu ßo do wjeßekoscźe a spokojnoscźe pscheměniłe. Na łukach je wjele wotawy a na polach hischcźe wjazy pizy narostko. Sa wjele lět pak njejßmy telko běrnow a rěpy měli, każ lětßa. Pschede wschěm je ßo prawa rěpa derje poradźiła. Do redakzije „Sserb. Nowin“ je knjes żiwnoscźer Schönfeld s Wulkeho Wjelkowa prawu rěpu póßłał, kotraż runje tsi punty waži. Tajkichle hoborow je wón na ßwojim polu zyku hromadu wurypał. Też wot druhich ratarjow ßmy ßłyscheli, so ßu lětßa nimo měry wjele praweje rěpy domoj khowali. S jenym ßkowom, nasymska piza je ßo tak rjana poradźiła, so ju ratarjo wschu sa ßwój skót njebudźa pschetrjebacź móz, a so budźa ju s dźěła saworacź dyrbjecź. Każ je snate, je saworanje seleneje pizy, woßebje hrócha a seradelle, jara wużitne. S nim ßo pjerschcź mjelna a ßypotata sczini a s dobom ßo do pola dußyk, sa

roscźenje rostlinow nusny, pschinjeße. Saworanje seleneje pizy ßo teho dla selene hnojenje mjenuje. Wustojni ratarjo ßu selene hnojenje sa wužitne spósnali a jo teho dla jara poruczuja. Wobžarowacź ßo jenoż dyrbi, so ßo wone tak mało nałożuje.

— W pruskej Hornjej Łužizy maja myßle, wjazore małe żelesniży twaricź, mjenujży 1. se Shorjelza pśches Debßezy do Kschischowa, 2. ſ Debßez pśches Niśku do Rjeczizy a 3. ſ Kija k Mużakowskej żelesniży. — Komitej sa wotmyßleny twar żelesniży ſ Hródka pśches Wojerezy do Rakez je wot pruskeho ministerstwa snutskownych należnoscźow powjesćź dostało, so ßo knjeżerstwo wo twarje mjenowaneje żelesniży w bliżschim cźaßu rosßudźi.

— Wuhlady na pschichodne wjedro. Po młodym mẽßacźku, po tajkim wot 8. hacź do 16. novembra, mjersnjenje hrosy.

S Roswodez. Do twarjenja tudomneho żelesniskeho sastanischcźa ßu ßo w nozy 30. oktobra paduschi nuts dobyli. Wokno wutkócźiwschi ßu do cźakarnje salẽśli a ßo wot tam do ßkużbneje stwy pśches billetowe wokno dobyli. Tam ßu woni ſ mozu billetowy khamor wotewrili, tola w nim jenoż billety, niż pak pytanych pjenjes namakali. Dokelż paduschi ſ jẽśdnymi billetami niczo sapoczẽcź njemóżachu, ßu ßo ſ próśdnymaj rukomaj wotßalicź dyrbjeli.

S Łahowa. Njedżelu 29. oktobra mẽjesche nascha nalutowarnja, sjenoczena ſ burskim towarstwom, ßwoju porjadnu druhu generalnu shromadźisnu. Hdyż bẽche pschedßyda, knjes Janasch, rosprawu wo sańdźenym poklẽcźe podał, ßo wo petiziji, pschemẽnjenje hontwineho a rybaskeho sakonja nastupazej, jednasche. Wobsamknuchu, petiziju, knjesej ßejmskemu sapóßłanzej Kokli pschepodacź, so by ju wón w druhej komorje sakskeho krajneho ßejma sastupował. Nochżył nichtó prajicź, to naschu wjeß a gmejnu niczo njestara, je dźẽ to powschitkowna należnoscź, kotraż wjele stow sakskich gmejnow nastupa. Duż chżył tola kóżdy ratar na powschitkowne lẽpsche wjeßnych gmejnow mjenowanu petiziju podpißacź. J. a C.

S Klukscha. Sańdźeny schtwórtk dopołdnja w 11 hodźinach ſ bróżnje tudomneho żiwnoscźerja Jana Bricźe woheń wudyri. Płomjenja se ßkomu kryte twarjenje se wschẽmi żnjemi, w nim ßo khowazymi, każ też pschitwarjenu maßiwnu hródź do prócha a popjeła pschewobrocźichu. Woheń ßu pjecza dźẽcźi saparake.

S Wojerowskeho wokrjeßa. Nasymske kontrolske shromadźisny budża 8. novembra popołdnju w 3 hodź. w Delnim Wujesdźe, 9. novembra dop. 1/2 9 hodź. w Bẽłym Khołmzu, 9. novembra popołdnju w 2 hodźinomaj w Kulowje, 10. novembra dopołdnja 1/2 8 hodźin w Wojerezach, 10. nov. popołdnju w 2 hodź. w Blunju, 11. novembra dopołdnja w 8 hodź. w Bukowje, 11. novembra popołdnju 3/4 3 hodźin w Ruhlandźe.

S Wojerowsko-Rósborskeho wokrjeßa. Sa wólbu do pruskeho krajneho ßejma ßu ßo w naschim wokrjeßu tón krócź wjazori kandidatoje postajili. Schto je na tejle wulkej liczbje kandidatow wina? Wuswolerjo njejßu se skutkowanjom dotalneju sapóßłanzow cźiscźe spokojom. Tón jedyn, knjes hrabja ſ Gersdorf, ßo wschelakich podeńdźenjow dla saßo wuswolicź njehodźi, tón druhi, knjes ſ Liliencron, je ßebi wjele njepschecźelstwa se ßwojim sadźerżenjom na ßejmje sbudźił. Mjes namjetowanymi kandidatami je nam Sserbam tón najlubschi: **knjes farař dr. Sella w Krjebi.** Hdy bychu jeho 7. novembra w Mużakowje wuswolili, potom bychmy też my Sserbjo ras jeneho sastupjerja w pruskim ßejmje mẽli, kiż by tam ßwẽru też należnoscźe naschich ßerbskich schulow a zyrkwjow sakitował. Wot prẽnjeho dnja, na kotrymż je knjes farař dr. Sella do Sserbow pschischoł, je ßo wón jako pschecźel nascheho ßerbskeho luda wusnał a ßo jako tajki niż jenoż se ßkowom, ale też pschezo se skutkom wopokasał. Dotalne skutkowanje knjesa fararja dr. Selle nam sa to rukuje, so budźe wón pschi kóżdej pschileżnoscźi lẽpsche ßerbskeho luda spẽchowacź pytacź. Duż je wón połnje dowẽrjenja hódny, so jeho jako sapóßłanza do pruskeho krajneho ßejma wuswola. Wón je muż wótreho ducha, khróbkoscźe a wurjadneje srẽcźniwoscźe; pola njeho po tajkim wschẽ te dary sjenoczene namakamy, kotreż ßu ludowemu sastupjerjej trẽbne. Sserbjo pak bychu hižo teho dla jemu dyrbjeli ßwój hłóß dacź, dokelż je wón mjese wschitkimi namjetowanymi kandidatami jeniczki, wot kotrehoż ßmẽmy ſ wẽstoscźu wotcźakacź, so budźe wón w ßejmje a psched knjeżerstwom próstwy a żadanja Sserbow mużniwje sastupowacź. Bohu żel njeje wjazy khwile k wólbnej agitaziji. Duż naschich Sserbow należnje napominamy, so bychu tola ßwojich wolerjow namołwili, so bychu knjesa fararja dr. Sellu wuswolili. Njech ßebi se ßerbskich wolerjow jedyn druhemu ſ ruku ßlubi, so 7. novembra w Mużakowje nikomu druhemu ßwój hłóß njeda, hacź knjesej **fararjej dr. Selli w Krjebi.** —k.

— Sserbskim wolerjam Rósborsko-Wojerowskeho wólbneho wokrjeßa! Wutoru, 7. novembru smẽjecźe sa pruski ßejm ſ nascheju wokrjeßow dweju sapóßłanzow wuswolicź. Cźuju ßo teho dla nusowany, waß na parschcny postajenych kandidatow kedźbliwych cźinicź. To wschak ßo ßamo snaje, so żadyn kraloßwẽrny, bohabojasny Sserb ani sozialdemokrata, ani ßwobodosmyßlneho wuswolicź njemóże a njebudźe. Hinak pak steji ſ druhimi kandidatami. Schtoż najprjedy Wojerowskeho sapóßłanza nastupa, dha wschak bychmy rad widźeli, hdy by ßo druhi shonjeny muż se ßrẽnjeho schtanta sa kandidata postajeny był, dokelż pak ßo wo knjesu krajnym radźicźelu ſ Lucke, sa kandidata postajenym, wjele dobreho ßłyschi, a je nadźija, so ma wón też sa burstwo a Sserbowstwo, każ też sa schulu a zyrkej wutrobu, dha radźu wam, wuswolcźe najprjedy **knjesa krajneho radźicźela ſ Lucke Wojerowskeho.** — Sa Rósborski wokrjeß bẽsche ßo dotalny sapóßłanz knjes baron ſ Liliencron wot konserwatiwneje strony sa kandidata postajił. Tutón knjes pak je Bohużel pola wjele nascheho wokrjeßa mało dowẽrjenja namakał. Teho dla je ßo w jenej wot wucźerjow a duchownych wopytanej shromadźisnje na jeho mẽścźe Krjebjanski duchowny, knjes farař dr. Sella, sa kandidata postajił a ßo jenohłóßnje pschijał. Mamy k njemu twjerde dowẽrjenje, so budźewón jako sprózniwy, srẽcźniwy, njebojasliwy muż a kschesćźijan, sa najlẽpsche sboże evangelskeje zyrkwje a ludowych schulow wustupowacź, jako wustojny snajer burskich potrjebnoscźow a ratarskich należnoscźow też derjehicźe a tycźe ßrẽnjeho schtanta krucźe sakitowacź a jako ßerbski duchowny a schulski dohladowar woßebje też sa nasche Sserbowstwo, jeho wobstacźe a roswicźe móznije ßwój hłóß pospẽhowacź. Teho dla, lubi ßerbscy wolerjo, wam wasche dla a wascheho luda dla radźu: **Dajcźe ßwój hłóß knjesej fararjej dr. Selli Krjebjanskemu!**

Korla Lehmann, farař w Klẽtnom.

S pruskeje Łużizy. Bramborska provinzialna synoda w Barlinje je w ßwojim poßedźenju 27. oktobra jenohłóßnje wobsamkła, ßo se scźehowazym namjetom na evangelsku wyschschu zyrkwinu radu wobrocźicź: „Provinzialna synoda wosjewi, so wocźakuje, so evangelska wyschscha rada ßrẽdki a pucźe namaka, so ßo też ßerbskim woßadam dobrota, ſ nowej agendu Bożej ßłużbje poskicźena, pschiwobrocźi". Nad tutym wobsamknjenjom ßo wulzy jara swjeßelimy, dokelż ſ njeho wuńdźe, so ßerbske woßady nowu pruśku agendu w ßerbskim pschełożku dostanu a to wẽscźe Delnjołużiczenjo każ Hornjołużiczenjo w ßwojimaj narẽczjomaj. Sskawa Bramborskej synodźe! Trjechimy drje prawo, hdyż ßebi myßlimy, so staj pschi tutym namjecźe knjes archidiakonus Bronisch a knjes superintendent Büchsel w Khocźebusu ßobu skutkowałoj. Sskawa a dźak tutymaj mużomaj, kotrajż staj ßobustawaj Bramborskeje synody. Dokelż pak ma Bramborska synoda w ßwojim wokrjeßu jenoż Delnjołużiczanow, by pschihódne było, hdy by ßo Wrótßkawska schlesynska synoda sa Hornjołużiczanow w Wojerowskim a Rósborskim wokrjeßu ſ tym ßamym namjetom na evangelsku wyschschu zyrkwinu radu wobrocźiła; ſ najmjeńscha by ßo ſ tym ważna wẽz bóle spẽchowała. Bóh pak hnadnje spoźcź, so by nowa pruska agenda, kotraż ßo jara khwali, ßerbskim woßadam ſ wulkim żohnowanjom była a Boże kraleſtwo twarika.

Se Shorjelza. Dla spytaneho mordarstwa stejesche 27. oktobra psched tudomnym pschisßażnym ßudom mandźelska kwarja Kreisa ſ Janez pola Ruhlanda. Ju winowachu, so je w nozy 12. septembra ßwojeho muża moricź spytała, jemu do palenza koprowy vitriol naměschawschi. Wobskorżena żona powjedasche, so je se ßwojim mużom, ſ kotrymż je ßo psched 16 lẽtami wozemika, w njesbożownym mandźelstwje żiwa była. Wona powjedasche, so je jejny muż swucźeny picźk, so ßo hižo 5 lẽt wo nju starał njeje, a so je wona dyrbjała na robotu khodźicź, so by ßebje a ßwoje bźẽcźi sẽżiwiła. Na wowcźerni, hdyż wona dźẽkasche, je ßebi wona dwaj kuskaj koproweho vitriola wobstarała, kotryż ßo swonkownje jako hojazy ßrẽdk pola wowzow nałożowasche. Wecźer Hajnk koprowy vitriol w kaschcźiku khowasche. W nozy 12. septembra — jejny muż mẽjesche po swucźenym waschnju pschi kożu palenzowu bleschu stejazu — wona koprowy vitriol do palenza cźißnu. Rano wozucźiwschi ßo muż ſ blesche napi; tola ſ jẽdom sawdaty palenz njeskutkowasche, każ bẽ żona wocźakała, muż jenoż ßylnje wrócźesche. Wobskorżena prẽjesche, so je muża moricź chżyła, a wudawosche, so je vitriol jenoż ſ tym wotpohladom ſ wowcźerńje wsała so by mużej palenzpicźe wotwucźiła. Pschißażni wobskorżenu sa winowatu spósnachu, so se ſ jẽdom strowoscźi ßwojeho muża schkodźicź spytała. Po namjecźe statneho rẽcźnika ßudnizy wobskorżenu dźiwajzy na jejne srudne ßwójbne wobstejnoscźe k khostarni na połdra lẽta saßudźichu.

K poßwjeczenju Budeßczanskeje zyrkwje.

O Bożo, ſ kajkej wjeßełoſczu
Sso ſkhadźuje dźenß' woßada,
So by ſe ßwjatej nutrnoſczu
Czi ßwoju zyrkej ßwjeczika.
Wot wótzow ſ prózu natwarjeny
Dom Bożi bě ßo ſeſtarił,
Pſches dźěczi luboſcz wobnowjeny
Nětk kraßnje je ßo dotwarił.

Drje czeżko je ßo wuſtupało
S tej' zyrkwje, hdźež lětſtotetki
Sso Boże ßłowo prědowało
Je w duchu a we wěrnoſczi.
Każ ßyrotki tu ſhladowachmy
Na roſtamanu maczerju;
Nětk lubu zyrkej ſaßo mamy
Każ wupyſchenu njewjeſtu.

O Bożo, ty ßy wodźił ſ hnadu
Twar zyrkwje naſch, dźak, khwalba
[czi,
Ssy wuhotował ſ dobrej radu
Wichěch, kiż ßu dźěło wodźili.
Ssy dźěłaczerjow wobarnował
Pſched njeſbożom a pſched ſchkodu,
A wſchitko dźěło pożohnował,
So ſ wjeßelom jo ſkónczichu.

A hlaj, nětk ſaßo poruczuje,
Czi ßwoju zyrkej woßada.
So była twoja ßwjatniza.
Dźerż nutſkhód ſ njej, kładź żohno-
Na woßadu a ßwjatoczноſcź. [wanje
Sſłyſch w hnadże wſchitkich dźako-
[wanje,
Jim wobradź prawu nutrnoſcź.

O Bożo, ty chzył wobarnowacź
Nětk ſ nowa tutu ßwjatnizu
A twoje kubła wudźělowacź
Pichi dupje a pſchi woltarju.
Chzył w tutej zyrkwi ſdźerżeczź hnadnje
To cziſte ßłowo, prědarjow;
So njebyli wſchak żenje żadni
Tu ßwěrnych duſchow paſtyrjow.

O Bożo, k tebi poſběhaju
Sso ſ dźakom dźenß' wſchě wutroby.
Daj, ſo wot zyrkwje njetrjebaju
Sso wotßalicź dla ſrudoby,
Njech bohacze ju wopytuje
Lud, kiż wſchak wótzow wěru ma,
A ſhibowacź ßo njehańbuje
Pſched tobu ßwoje kolena.

Njech ſeſkhadźa a roſcze rjenje
Wſcho ßymjo, kiż ßo ßyje tu
We twojim Jeſom Khryſchcze mjenje
We ſakożku na bibliju.
Sa woßadu njech ſawoſtanje
Pak zyrkej jich dom modlenja,
So ßymjo tudy wußywane
Stokróczne płody widźicź da.

H. P.

Přilopk.

* Wo ßelenju (peklowanju) ßwinjazych plezow. Czaß ßo pſchibliżuje, w kotrymż je rěſanje ßwini a roſumne wużiwanje mjaßa ważna należnoſcź ſa hoſpoſy. Na czaßu drje je, na to pokaſacź, ſo je nowe waſchnje naßelenja mjaßa wjele lěpſche, dyżli hacź dotal ſwuczene. Prjedy mjaßo, kotreż chzychu naßelicź, ſ měſcheńzu ßele a ſalpetra porybowachu — ſ wjetſcha pſchezo poměrnje pſchewjele ſalpetra bjerjechu a potom jenotliwe kruchi do ßuda jedyn na druhi ſkładżechu. Na prěni wokomik ſdaſche ßo tole waſchnje jara jednore bycź, dokelż pak dyrbja wulke pleza ſchtyri njedźele dołho w ßeli leżecź, dyrbjeſche ßo wſcho mjaßo wſchědnje ſe ſpóonej ßelowej juſchku wotmycź a pſchekkaſcź. Duż ßo kóżdej hoſpoſy radźi, ßelowu juſchku po ſczěhowazym rezepcze nawaricź: 4 punty ßele, 65 grammow ſalpetra, pół punta zykłeho zokra a 6 litrow wody ßo tak dołho warja, hacź ßo ßel rospuſcheźi a potom, hdyż je juſchka wuſtudła, ßo wona na mjaßo, do ßuda ſkładżene, linje. Na to ßo deſcźiczka na mjaßo półoży a prawje cźiſcze wumyty kamjeń, tak ſo juſchka wſcho mjaßo pokrywa. Mjaßo ßo nětko ßame wot ßo ßeli a wobcźežne pſchekkadźenje do zyła trěbne njeje. Sa ſchtyri njedźele ßo ſ juſchki pleza woſmu, kotreż niczo wot ßwojich wutkow ſbubike njeißu, ſchtoż ßo pſchi ßuchim ßelenju pſchezo ſtawa. Na to trjebaja ßo pleza jenoż hiſchcze ſchtyri njedźele w ßłabym, niz pſchehorzym kurje kadźicź, a potom plezo na blido pſchińdźe, kotreż móże ßo ſ najlěpſchim Brunſchwigiſkim pſchirunacź.

* Hiſchcze hacź do dźenßniſcheho dnja ßu ludźo żiwi, kiż ßo na żane waſchnje na żanu żeleſnizu njeßydnu a jej też niczo njepſchepodaja. S Miſchnanſkeje wokolnoſcze, tak pißaja tamniſche nowiny, ßo tele dny ſtarv, w ſchěſcźdźeßacźich lětach ſtejazy muż ſ karu do Draždżan poda, ſo by ßwojemu wnukej, kiż tam pola wojakow ſteji, nęſchto ßadu, tykanzow, kołbaßy atd. dowjeſł. S domjazeje wßy hacź do Miſchna mějeſche 7 hodźinow a ſ Miſchna do Draždżan hiſchcze 5 hodźinow jědź. Rano w 6 hodźinach bě ßo do kary ſapſchahnuł, popołdnju bě w Miſchnje a chzyſche tón dźeń hiſchcze do Draždżan dojěcź, dokelż ani kuſka ſprózny njebě. Hdyż jemu prajichu, ſo by tola wjele mudriſcho cźinił, hdyż by ßwój korb ßwojemu ßynej po żeleſnizy do Draždżan póßkał, wón wotmolwi: Ně, ně, wo żeleſnizy niczo wjedźecź nechzu, w ſtarym cźaßu też żanu měli njejßmy a bjes njeje je ſchło. Chzu ßwój korb ßwojemu wnukej ßam pſchepodacź, tak tola wěm, ſo je jón doſtał. — Hdyż ßrjedźa „Scźijez-Ratarjez" żeleſnizu pjez poczachu, njebo Sejler pißaſche: „Schtóż tu duſchu lubuje, ßo ſ tym ſmijom njewjeſe."

* W Rieſy ßebi wo ßamomordarſtwje na pohrjebniſchczu ſczěhowaze powjedaju: Dźeń, na kotrymż běchu tam jeneho tamniſcheho żeleſniſkeho ſaſtojnika pohrjebali, jeho row zuſa woßobnje ſdraſczena żónſka ſ kwětkami rjenje wudebi. Wona pſchi rowje woſta, hacź ßo pohrjebniſchczowe wrota ſamknychu. Hakle hdyż běſchtaj rowař a ſawołany poliziſt zuſu woſpjet napominakoj, ſo dyrbi ßo wotßalicź, wona ſ pohrjebniſchcza wuńdże. Bórſy po tym ßo wonka pſchi muri wutſěli. Zuſa běſche ßebi ſ revolvrom do hłowy kulku tſělika, kotraż hnydom jejnemu żiwjenju kónz ſczini. Sso wobhoniwſchi, ßu naſhonili, ſo ßamomordarka Amalia Grabowſki rěka a ſo je w Barlinje ſ bydłom. So je ßo wona ſe ſemrjetym ſaſtojnikom bliże ſnała, hižo to dopokaſuje, ſo ßebi wobaj hižo lěta dołho liſty pißaſchtaj.

* (Po nowym waſchnju pjeczeny khlěb.) Tele dny je inżeńer H. Brandt w Barlinje trojidło wunamakał, ſ kotrymż ßo khlěb zyle hinak pjecze, hacź je ßo to dotal ſtało. Roż, kajkuż ßnop dawa, ale derje wucźiſczena, a potom mjes walzami rosmjeczena, ßo hnydom do cźěſta pſchewobrocźi a pjecze. Ssudniſki chemikař dr. Biſchoff je tak tworjeny khlěb pſchepytał a jón wjele ßytniſchi a ſtrowiſchi namakał, hacź je po ſwuczenym waſchnju pjeczeny khlěb, też je jadriwiſchi a njeſeſthnje ßo tak rucze każ dotalny.

* Wo tobakowym dawku „Lib. Korr." piſche: Wunoſchk tobakoweho dawka je na 108 milijonow hriwnow wobliczeny, ſ cźehoż 8 milijonow hriwnow ſa ſběhanje wotpadnje. 36,5 milijonow hriwnow ma tobak, kiż ßo w trubkach kuri, pſchinjeſcź, 71,7 milijonow hriwnow pak zigary, kotrychż ßo pſchichodnje 33⅓ wote ſta mjenje pſchekuri. S trubkowych tobakow maja te, wot kotrychż punt hacź do 1 hriwny płacźi, 24,9 milijonow nawdacź, dróżſche pak měłe jenoż 11,5 milijonow wunjeſcź. Zigary hacź do 5 np. 41,8 milijonow dadża, kiż 6 np. płacża, 12,8 milijonow a dróżſche 16,9 milijonow.

* Niż Mnichhauſen, ale Mnichowſke „N. N." ſ Eſchenbacha powjedaja: Minjeny tydźeń ßo burſka żona ſ wokolnoſcze ſ wulkej wjeßełoſczu na ſajaza dohlada, kiż na polu ſpaſche. Rucze ßo roſßudźiwſchi wona ßwoje rubiſchko ſe ſaka wucźeże, do kotrehoż rózka mějeſche 200 hriwnow ſwjaſanych; ſ tym rucze ſajazej nohi wuwjaſawſchi, ßebi jeho do korbika tyknu. Dołho pak ßo ßwojeho ſboża wjeßelicź njemóżeſche; pſchetoż wuchacź jej na jene dobo ſ korbika wuſkoczi a ſ jeje pjenjeſami wotßal cźerjeſche. Hacź dotal hiſchcze jeho lepili njejßu, a ta wěż budże hiſchcze ßudniſzy hrajkacź, dokelż je tón, kiż ma tam hońtwu wotnajatu, wo njej ſhonił.

* W tym tydźenju, w kotrymż ruſki admiral Avellan w Pariſu pſchebywaſche, je wón, każ „Voſſ. Ztg." piſche, nęhdże 19,000 liſtow doſtał, mjes nimi nęhdże 10,000 wot żónſkeje ruki. Nimale wſchitke mějachu napißmo „należnje" abo „jara należnje" a proſchachu wo rosmołwu ſ nim, abo wo maku dopomnjeńku, wo kudźerku włoßow atd. Żeleſniczne cźahi ßu tón tydźeń połdra milijona zuſych do Pariſa pſchtwjeſke.

* Mjes wſchěmi ſwěrjatawi ßu kóczki ſa cźłowjeczu diftheriju najbóle pſchijimne. Duż móża, hdyż maja do bydłow pſchiſtup, jara ſtraſchne rosnoſcherki natykowazeje khoroſcze bycź. Tak ßu njedawno w hygieniſkim towarſtwje w Londonje wobkedźbowali, ſo ßu kóczki diftheriju w dwěmaj padomaj na dźěczi pſchenjeßke. Też kóczka ſkhori, a ſchtyri dźěczi druheje ßwójby ßo ſ njej pleńczachu. Też jene ſ tych dźěczi ſkhori a ßu depokaſali, ſo je kóczżyna khoroſcź na dźěczo pſcheſchła. W druhim padże mějeſche pjecź dźěczi difteriju. Te hrajkachu ſ tjomi kóczkami, kotreż po rjadu wſchě na ſaduſchitu khoroſcź ſeßlakachu.

* Lieutenata Scharchmüllera ſ füſilěrſkeho regimenta cźo 39 ßu ſ wójſka wuſtorcźili. Wón je pſched dlěżſchim cźaßom nutſczehnjenych wucźerjow krjudował, ſchtoż je w khěżorſtwowym ßejmje k rěcźam pſchiſchło. Sa to ßu jemu dwoj měßazaj jaſtwa na twjerdźiſnje pſchiſudźili a jeho ſ wójſka wuſtorcźili.

* 27. oktobra wjecźor hrajkaſche w Grunawje ßynk tudomneho kublerja Donatha ſe ßynom dźěłaczerja Ebermanna w nanowej brózni ſ wóhnjom, pſchi cźimż ßo brózeń ſapali a hnydom wſcha w płómjenjach ſtejeſche. Żałoßne kiczicźenje teju hólzow wußkyſchawſchi, jimaj kubleŕ Donath na pomoz khwataſche a ßo ßmjercź ſazpěwajzy do płómjenja dobywaſche, ſo by wobeju hólzow ſ nich wuterhnuł. Bohużel pak bě jemu jenoż móżne, ßwojeho ßynka hižo jara wopaleneho wukhowacź. Mały Ebermann je w płómjenjach ſażnu ßmjercź poczerpił. Ale też wukhowany hólczez je tak wopaleny, ſo budża jemu lěbma żiwjenje ſdżerżecź móz.

* Pucźowarſki jeneho Barlinſkeho loßy pſchedawarja je po „Khocź. nowinach“ w Khoczebuſkej krajinje na wßach ſke jebanſtwo hnał. Młody muźiſki je dom wot domu khodźił a ludźom Barlettaſke loßy k kupowanju poſkiczował, wudawajo, ſo kóźdy lóß wjele pjenjes dobudźe a ſo žadyn wjazy hacź hriwnu njepłaćźi. Burſzy ludźo jemu huydom na ßkowo njewěrjachu, ale ßebi prjedy wot njeho wobkruczećź dachu, ſo žaneho dopłaćźenja cźinicź njetrjebaja, ſchtoź jim pucźowanſki wuj ſwěſtoſcźi. Nětko wſchelake hriwny doſta, teź wot zyle khudych ludźi. Wſchitzy pak dyrbjachu ßo jemu na pſchedpołoženu papjerku podpißacź, ſchtoź ßo huſto piches ſchuliſke dźećźi ſta. Měſto dobycźa pſchipółła pak ßo jim bórſy pißmo w wſchelakich barbach cźiſchcźane, ſ kotrymź ßo wobßedźerjo loßow napominachu, ſo bychu jenemu komanditnemu towarſtwu na Skalitzſkej dróſy 28 měßazow dołho kóźdy měßaz 3 hriwny płaćźili. Nichtó njepłaćźeſche. Někotſi póßłachu te rjane pißane papjerki wróćźo. Druſy je ſ měrom leźo woſtajichu. Tych je nětko Barlinſke komanditne towarſtwo na ſapłaćźenje prěnich ſchtyriměßaćźnych ratow wobſtorźiło. Wſchědni, ßwojeje njewiny ßebi wěſćźi ludźo njebudźa na termiju do Barlina pucźowacź chźnćź a teź niz pſches rěćźnika ßo ſaſtupicź dacź; duź budźe jich ßudniſtwo k płaćźenju wotßudźicź. Bóh wě, k cźemu ßu ßo wboſy njenaſhonjeni ludźo podpißali. Jara by naß ſajimało, hdy bychmy mjeno tuteho loßy pſchedawazeho towarſtwa ſhonicź móhli. Ssu ßnadź źidźi?

* Wotrocźk Gerike, kiž w Nauenſkim jaſtwje ßedźi, dokelž na njeho tukaja, ſo je njeźenjenu Alwinu Eberlez ſe Schwanebecka w Oſthavellandſkim wokrjeßu ſkónzował, je w prěnim pſcheßkyſchowanju wudawał, ſo je mkodu holzu, ßwoju lubku, po jeje žadanju ſkónzował a potom jeje morwe cźěło na koliju Lehrtſkeje żeleſnizy pokoźił. Ta wěz njeſda ßo wěrje podobna bycź. Wjele ſkerje je móžno, ſo je mordaŕ holzu ſe ſamyßkom ſkónzował a potom jeje cźěło żeleſniſkemu cźahej pſchejěcź dał. Pſched nětkotrymi dnjemi je ßo mordaŕ w jaſtwje wobwěßnucź ſpytał, kedźbliwoſcź jaſtnika pak je jemu na tym ſadźěwała, ſ teho cźaßa je ſputany. Bórſy jeho do Moabitſkeho jaſtwa k dalſchemu wußudźenju pſchewjeſu.

* (Pjane kury.) Wobßedźeŕ jeneje ſahrody w Rummelsburgu ßo hižo dołhe cźaßy na to hněwaſche, ſo jemu ßußodowe kury w jeho derje hladanej ſahrodźe ſtajnje jara wulku ſchkodu nacźinjachu. Dobre ßłowa, ſ kotrymiž ßwojeho lubeho ßußoda pohnucź pytaſche, běchu a woſtachu podarmo. Kury pſchezo ſaßo pſchikhadźachu a jemu najrjeńſche rjadki roshrjebachu. „To dyrbiſch ßebi ßam pomhacź a te nuſchlate hrjebaŕki ſkojicź“, wón ßam pſchi ßebi dźeſche. Ale ſ kojenjom ßo jemu nikaŕ njeſchlachcźeſche. Duź ßebi dobru radu wumyßli. Wón mjenujzy něſchto jecźmjenja w ßłabym ſpiritufu namocźi a jón do ſahrody naßypa. Bórſy ßußodowe kury pſchińdźechu a ßebi jón derje ſeßłodźecź dachu. Scźěhwki běchu pſcheßłapjaze. Hižo ſa ſchtwórcź hodźiny wſchě kury ſe ßwojim knjeſom honacźom na khribjecźe leźachu. Mudry wopojeŕ je ſeſběra a do nětkajkeho pſchebytka ſawrje. Sa dwě hodźinje běchu ſkurjene hłowcźki ſaßo cźiſte, a hdyž ßebi ßußod po wocźaſanu pjerinu pſchińdźe, dyrbjeſche nacźinjenu ſchkodu ſ 5 hriwnami ſapłaćźicź. Nětko ßo žana jeho kokoſchow w ßußodnej ſahrodźe wjazy njepokaże.

* (Duſchny rubjeźnik.) Pſched nětkotrymi dnjemi ſajaty italſki rubjeźny hejtman Abate je do ßwojeho ſajecza ſcźěhowazy kuß wuwjedł. Wón bě ßebi wot jeneho pſchekupza 3000 lirow žadał a jemu ſe ßmjercźu hroſył, jeli jemu je njepóſcźele. Pſchekupz ßlubi, ſo jemu je na tſecźi dźeń póſcźele, ſchtoź ßo teź ſta. Abate pak ſhoni, ſo je ßebi wbohi pſchekupz te pjenjeſy pola lichownika požcźicź dyrbjał a to ſa 36-prozentiſku dań. Duź wón pſchekupzej te pjenjeſy hnydom ſaßo da, ſo by lichownika ſapłaćźił. Potom pak lichownika nadpadźe a jemu te 3000 lirow wotewſa. — Lichowniźy ludźi, a to najbóle khudych, wo wjele wjazy wurubja, hacź rubjeźniźy. Woni ßu nowocźaßni rubjeźniźy, ale nichtó jich njewobwěſcha.

* (Sſměſchny juriſtiſki tryſk.) „Straßb. Poſt“ powjeda: Krajneho radźicźela ſ M., jeho jakneje rěcźe dla ſnateho, ßo wyſchſche fórmindźiſke ßudniſtwo praſcheſche, ſchto je ßo ſ tymi „proßatami“ ſtało, kiž w ſamoženju jeho poruczenza (Mündel) wjazy ſapißane njeßu. „Ranza je proßata ſeźraka“, bě radźicźelowe krótke wotmolwjenje. Wyſchſche ßudniſtwo pak ßo ſ tym njeſpokoji, ale ßo dale praſcheſche: „Cźeho dla je ta ranza te proßata ſeźraka?“ To bě radźicźelej nimo měry, duž wotmolwi: „Dokelž nochzyſche, ſo bychu jeje proßata pod fórmindſtwo pſchiſchłe a ßo ſ njetrjebawſchim ſapißowanjom cźwilowałe.“ Kónz wſcheje hary bě, ſo radźicźel 15 hriwnow pokuty ſapłaćźi a ſo ßo ßmějo dźeſche: „Niczo wo to, ßym tych pachołow ſ najmjeńſcha ſa 30 hriwnow pohněwał.“

(Zyrkwinſke powjeſcźe hladaj w pſchiłoſy.)

Pſcheßadźowanje ſawoſtajenſtwa.

Wutoru 7. novembra dopołdnja w 9 hodźinach maja ßo w **Małym Wjelkowje** w koloniji cźiſło 37 ſawoſtajene wězy ſemrjeteho ßedłaŕſkeho miſchtra Weißa, wobſtejaze ſ meblow, kamorow, komodow, blidow, ſtołow, ſchatow, łožow, matrazow, wſcheho ßedłaŕſkeho grata, dźělby porzelana, domjazeje a kuchiniſkeje nadoby atd. ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Th. A. Wällnitz, hamtſki awkzionator.

Wulke
wupſchedawanje.

Dokelž ßwoju pſchedawaŕnju w Budyſchinje do zyła ſpuſchcźu, poruczam po jara poniżenych płaćźiſnach

draſtne tkaniny ſa domjazu draſtu,
ßuknjowe draſtne tkaniny,
cźorne draſtne tkaniny,
jaßne woßebne draſtne tkaniny,
lama, tkaniny k ßuknjam, draſtny barchent, barchent k koſchlam, blufy, ſpódnje ßuknje, deſchcźne mantle, żakety, kapeſy a ſymſke mantle.

O. Meſchter
na žitnej haßy.

Sſlě,
ſchlipſy,
krawaty,
knjeſle ſa khornarje a manſchety,
krawatowe jehły
poruczataj w wulkim wubjerku
A. & W. Neuhahn
4 na ßerbſkej haßy 4.

Pſchedeſchcźniki

jenoż ßamßny wudźěłk, dobre a trajne hižo po 2 mk.,

gloriapſchedeſchcźniki

po 3½ mk., woßebje wulke pſchedeſchcźniki, 9dźělate, 10dźělate a 12dźělate poruczam k hermankej w wulkim wubjerku.

H. M. Schmidt na hłownym torhoſchcźu.

Sswojich cźeſcźenych wotebjerarjow na to kedźbne cźinju, ſo žaneje **budy** na torhoſchcźu nimam a ſo jenoż w ßwojich khlamach pſchedawam.

Pſchedeſchcźniki ßo ſa nětkotre hodźiny porjedźa a pocźahnu.

Majß, zyły, schrótowany a torhany, **zinquantin, pizny gris, wotruby, lane woßuchi**, kaž wschě druhe **pizne ßrědki** porucza tunjo

Paul Schulze,

pschedawaŕnja žita a krajnych produktow pschi žitnych wikach 14.

Schtrympowe a wołmjane twory

poruczam w wulkim wubjerku, hódne družiny najtunischeje hacž najlěpscheje kajkoscźe.

žonjaze schtrympy,
dźěcźaze schtrympy,
mužaze soki,
normalne soki,
gamasche,
symske rukajzy,
schtrykowane rukajzy,
trikotowe rukajzy,
dźěcźaze wobleczenja,
rukawate lazy,
spódnje kholowy,
wołmjane koschle.

Wołmjane schtrykowanske pschedźeno jenož najlěpscheje hódnoscźe.

Moritz Höniger

12 na bohatej haßy 12.

Moja **knihiwjasaŕnja** a **pschedawaŕnja papjery, galanterijowych** a **kožanych tworow** njeje wjazy pschi mjaßowym torhoschczu, ale na

snutskownej lawskej haßy 8,

w khlamach, kotrež je hacž dotal k. pschekupz Rietschler měł.

J. Nowack, prjedy Ernst Richter.

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4,

poruczataj

kožane twory

we wulkim wubjerku po wschěch płaczisnach.

Kowaŕnja na pschenajecźe!

Kowaŕnja w Njesnarowach pola Lubija je wot 1. januara 1894 na pschenajecźe. Dalsche je pola korczmarja **Mikanje** w Njesnarowach shonicź.

Kóžda dźělba **koscźi, lapow, stareho želesa** ßo kupuje a ßo derje sapłaczi na **garbaŕskej haßy 9.** Tam ßo tež ßypanske, regulěrowanske a **waŕne khachle** pschedawaja.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Dospołne wupschedawanje.

Kapoty a rubischcza na hłowu,

lama a tołstu wołmjanu tkaninu

niže nutskupowanskeje płaczisny do czista wupschedawam, dokelž tele wězy wjazy wjescź nochzu.

Eduard Hartmann

5 na snutskownej lawskej haßy 5.

Julius Höhme,

sastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy

w Riesy nad Łóbjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne młóczaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomłóczaze maschiny, s göpelom a paru ßo czěrjaze,
jenopschežne młóczaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ruczne młóczaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostłóczaze a **běrny rosrißaze maschiny,**
rěsaki sa berny a rěpu, czisczaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, młoczinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ßo czěrjaze,
juchowe ßudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **želesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triěry** najlěpscheje konstrukzije,
młynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne wahi,
łuczne bróny, ßamßne dźěło, sakońszy schkitowany system, kotrež móža ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych** a **Howardowych brónow** pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla płaczenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawaŕnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Fotografowaŕnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na ßerbskej a schuleŕskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitoscźe: **Fotografowanje dźěczi** a **wjazorych woßobow**, fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wuměłskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowaŕnja wotewrjena.

Korjenjowy wolij,
koruschki,
safran

k pjeczenju tykanzow

porucza

hrodowska haptyka.

Kosaze kože,

karniklaze a sajecze kože, tkhórjaze, kunjaze, lischcze, ßwincze, wudraze a wowcze kože kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

W Delnim Wujeſdże je ſ zyhlom kryta khěža na pſchedań. Wſcho dalſche je pola **Jakuba Wirtha** tam ſhonicz.

Rover,

jendźelſka honjerſka maſchina, je tunjo na pſchedań na bohatej haßy 29.

Proßata na pſchedań.

Proßata běkeje Yorkſhirſkeje a też czornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotreż ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po czaßej pſchimĕrjenych niſkich płaczíſnach na pſchedań na knjeżimaj dworomaj

w **Budyſchinku** a **Pſchiwczízach.**

Žónſke friſĕruje

A. Heroldowa

na rózku rózoweje a hoſpitalſkeje haßy.

Eſerbſke a němſke ſpěwarſke knihi

w jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach porucza knihowjaſarnja a papjerowa pſchedawarnja

J. Nowacka

na ſnutsk. lawſkej haßy 8.

Stare ſpěwarſke ßo pſchewjaſaja a ßo kaž nowe ſdźĕłaja.

Ptacże klĕtki, ptacże kupjele, ptacże hněźda

pola

A. & W. Neuhahna

4 na ßerbſkej haßy 4.

Snata najtuńſcha twora.
Najtuńſche žórko wměſcze.

Rukawate lazy

ſa muźſkich najlĕpſcheje hódnoſcże po $2\frac{1}{2}$, $3\frac{1}{2}$, 4 mk.

Pſchedeſchczniki

derje dźerżaze po $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{2}$, 3 mk.

Trikotowe taille

po $2\frac{1}{2}$ mk.

barchentowe bluſy

po $1\frac{1}{2}$ mk.,

wołmjane ßuknjowe tkaniny, łohcź po 25 np., cziſtowołmjane ßuknjowe flanelle we wſchĕch barbach, łohcź po 10 np., barchentowe koſchle ſa muźſkich a žony po $1\frac{1}{4}$ mk.

Herrmann Beermann

w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Kupje,

teſtamenty, liſczíny, regulĕrowanje ſawoſtajenſtwa, pißomne dźĕła atd. rucże wobſtaram a radu we wſchĕch prawnych wĕzach dawam.

Wobkhodny agent **Dittrich**

na žitnej haßy 6 po 2 ſkhod.

Njeßwaczidliſke Burſke Towarſtwo

ſměje jutſje njedźelu 5. novembra poßedźenje dla ſkaſanja kainita.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Towarſt. Eſerb. Burow.

Wubjerk Towarſtwa Eſerbſkich Burow ſměje ßobotu 11. nov. popołdnja w 11 hodź. w Sendźiz reſtawraziji w Budyſchinje poßedźenje. Bjes druhim budże ßo też rĕczecź wo wotpóßkanju pekizije na krajny ßejm, naſtupazeje pſchemĕnjenja hońtwinſkeho a rybaſkeho ſakonja.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Budyska Bjesada.

Swjedźeń **wulkeje kołbasy** změje so **wutoru 14. novembra** w Budyskej třeleŕni. Kouvert płaći po wosobje 75 np. Započatk wječor w 8 hodźinach.

Předsydstwo.

Czorne a piſane židźane tkaniny

jenož w najlĕpſchich kajkoſczach,

cziſtowołmjane czorne draſtne tkaniny,

dwójzy ſchĕroki łohcź hižo po 50 np.,

cziſtowołmjane piſane draſtne tkaniny,

dwójzy ſchĕroki łohcź po 50 np.,

jaßne draſtne tkaniny

we wulkim wubjerku,

lama we wſchĕch muſtrach a barbach,

tkaniny k ßuknjam, jara dźerżaze,

dwójzy ſchĕroki łohcź po 30 np.,

cziſtowołmjane poczehnjenje na kožuch, plyſch k pjeſlam,

krymer k wobßadźenju pjeſlow,

cziſchczany barchent k pjeſlam a k draſcze,

barchent k koſchlam, łohcź po 17 np.,

módroczíſchczowe ſchórzuchi, barbu njepuſchczate, po 50 np.,

barchentowe rubiſchcza po 30 np.

porucza w wulkotnym wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach

Jan Jurij Pahn.

Schkleńczane twory, kamjeninine twory, emaillĕrowane kuchinſke ßudobje,

jako: hornzy, pónoje, bowy, wanje atd.,

lakĕrowane blachowe twory

poruczataj we wulkim wubjerku po twjerdych płaczíſnach

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4.

Piwowe karanczki, piwowe ſerwißy, likĕrowe ſerwißy, wódne ſerwißy, ſtejaki ſa ſtoczane ryby

poruczataj

w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4.

Młode piwo

ßo pſchichodnu pońdźelu 6. nov. popołdnju wot 4 hodźin pſchedawa w **Makeczanſkej piwarni.**

Wſchĕ **wložowe dźĕła** derje a tunjo czinju, hotowe **pletwa** a **prómjenja** jenož ſ dołhich włožow tunjo pſchedawam.

Adolf Herold,

friſĕr na rózku rózoweje a hoſpitalſkeje haßy.

Derje tunjo dreje **F. Keilingowa** na ſadnjej haßy czíßko 3 w Budyſchinje.

K nowemu lĕtu ßo na knježi dwór w **Delnjej Hórzy** wytaja:

1 ſtražnik, njeżenjeny, ſtróſby a ſpuſchczomny,

2 rólnaj pohonczej a 1 dźowka.

Sarabźenje ßo ſapkaczi.

Hnydom dójku a ßkužobnu holzu, k nowemu lĕtu ßkužobne holzy, hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrĕnkow a wolazych pyta **Wackerowa** na nowej haßy 8.

Wuſtojne dźowki, hoſpoſy, wotroczkow, ßrĕnkow, wolazych, rólnych pohonczow, dźĕłaczerſke ßwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy 5.

K nowemu lĕtu wotroczkow, ßrĕnkow, hródźne dźowki, a k 1. dez. a hnydom ßkužobne holzy, teho runja pſchezo dójki pytam.

A. Sauer na horncżerſkej haßy 15 w hoſczenzu „Münchner Hof" w ſadnjej khěži.

Njewożenjeneho gratmiſchtra, wotroczkow, ßrĕnkow, wolazych, kuchařku ſa czeledź, hródźne dźowki, ßkužobne a kuchinſke holzy, teho runja dójki pſchezo pyta **Heynoldowa** w ſtotym jehnjeczu w Budyſchinje.

Wotroczkow, dźowki, ßkužobne a kuchinſke holzy pſchi wyßokej mſdze do tudomnych a Drażdźanſkich ſtron pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy 18 w Budyſchinje.

Młody człowjek, kiž chze **młynſtwo** a khlĕbpjeczenje dokładnje nawukнуcź, móże ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicź pola młynka **Auguſta Riemera** w Wotrowje pola Panczíz.

Zeńtwa.

Młody muž, rjemjeßlnik, katholiki, kiž żaneho ſnjomſtwa ſe žónſkimi nima, chze ßo wożenicź. Holzy abo wudowy, kotreż chzedźa ßo tutemu ſprawnemu pytanju dowĕricź, njech liſczik ſ napißmom N. B. 32 poſtlagernd Neuſalza, Oberlauſitz na póſt dadźa.

Bruny **poß** ſ bĕłymi nohami je pſchibĕžał w Wbohowje czo. 27 pola Schĕrachowa.

Džak.

Naſchu bróżeń, 18. julija t. l. ſ Božim njewjedrom ſpalenu, ſ Bożej pomozu ſaßo natwariwſchi, ſ tutym wſchitkim, kotſiž ßu naß pſchi twarbje ſ fórami, ruczným dźĕłom a hewak ſ mikymi darami podpjerali, najwutrobniſchi džak prajimy ſ próſtwu k Bohu, kóń chzył wſchitkim bohacże ſarunacź a jich pſched podobnym njeſbożom ſwarnowacź.

W Dźĕžnikezach, 28. okt. 1893.

Rjeczkez ßwójba.

K temu czíßtu jena pſchitoha.

Pschiloha k czißlu 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. novembra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smĕje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda ßerbsku ipowjednu rĕcź, 1/2 9 hodźin farař dr. Kalich ßerbske a w 10 hodź. němske kermuschne prědowanje.

Wĕrowani:

W **Katholiskej zyrkwi:** Anton Forch, dźĕlačer pschi żelesniznj, ſ Hanu rodź. Lipertez. — Pawoł Wehnert, dźĕlačer, ſ Marju rodź. Scholćźiz.

Kŕćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jurij, Korle Gustava Wicźasa, zigarnika na Židowje, ß. — Rudolf Max, Emila Hermanna Weißenfelsa, maschinskeho samkarja w Dobruschi, ß. — Richard Alwin, Gustava Alwina Schĕrza, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Lejna Emma, Gustava Urbana, knjeżeho hejtmana w Delnjej Kinje, dź. — Emma, Korle Kopjenacza, żiwnoscźerja w Ratarjezach, dź. — Emma Gertruda, Ernsta Bohuwĕra Mĕta, kublerja w Bobolzach, dź. — Ernst Jan, Antona Pipana, skalarskeho mischtra w Hornjej Kinje, ß. — Ernst Max, Korle Augusta Hoblanda, khĕżerja a pjekarskeho mischtra w Dobruschi, ß. — Jaromir Hermann Moritz, Handrija Hermanna Schuby, hoseżenzarja a tyscherskeho miischtra w Sstonej Borscheźi, ß. — Alma, Jana Ernsta Rychtarja, khĕżerja a dróhoweho wothladarja w Jenkezach, dź.

W **Katholiskej zyrkwi:** Lejna, Pĕtra Mĕrcźinka, żiwnoscźerja w Bĕlschezach, dź. — Heinrich Alfred, Heinricha Tietzy, nożerja, ß. — Jan Alexander Ottomar, Oty Thiemanna, rĕznjskeho mischtra, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 26. oktobra: Marja Martha, Miklawscha Rychtarja, dźĕlačerja, dź., 4 lĕta. — 27. Jurij, Korle Gustava Wicźasa, zigarnika na Židowje, ß., 1 dźeń. — 31. Hana Amalija Bachez, njebo Augusta Ferdinanda Eichlera, schewza na Židowje, wudowa, 67 lĕt 10 mĕßazow 11 dnjow. — Hermann Willi, Hermanna Richarda Wehßy, fabrikarja pod hrodom, ß, 2 mĕßazaj 21 dnjow. — 2. nov.: Marja Martha, Jakuba Wenzla, kublerja w Dźĕżnikezach, dź, 8 mĕßazow 24 d.

Placźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 1959 mĕchow.		W Budyschinje 28. oktobra 1893				W Lubiju 2. novembra 1893			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	bĕła	7	21	7	82	7	35	7	79
"	żołta	7	6	7	24	7	6	7	47
Rożka	50 kilogr.	6	25	6	38	6	—	6	25
Jeczmjeń		6	86	7	—	6	50	7	7
Wowß		8	50	8	70	8	10	8	50
Hroch		8	89	11	11	10	—	11	—
Woka		8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejdušchka		17	50	18	—	15	—	16	—
Bĕrny		1	70	2	10	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	2	40	2	70	2	10	2	40
Pschenična muka	50 "	6	50	16	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	50	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	5	50	5	70	5	—	5	50
Sslóma	600 "	28	—	30	—	27	—	29	—
Prożata 992 schtuk, schtuka		10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pschenzy (bĕła) po 170 puntach 12 hr. 25 np. hacź 13 hr. 20 np., żołta 12 hr. — np. hacź 12 hr. 30 np., kórz rożki po 160 puntach 10 hr. — np. hacź 10 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 60 np hacź 9 hr. 80 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (bĕła) wot 7 hr. 35 np. hacź 7 hr. 50 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 6 np. hacź 7 hr. 21 np., rożka wot 6 hr. 25 np. hacź 6 hr. 41 np., jeczmjeń wot 6 hr. 90 np. hacź 7 hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacź 8 hr. 60 np.

Drażdżanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. drużiny 60—65 hr., 2. drużiny 55—58, 3. drużiny 45—50 po 100 puntach rĕsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 62—65 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 52—65 np, po puncźe rĕsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 3. novembra: Deschcź.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, neścźowe rĕbliki, khachlowe durćźka, tśĕschne wokna, twarske hosdźe

porucza tunjo

Paul Walther.

Poruczam

jako najlĕpsche a najtrajnische

moje sakońszy schkitowane

njedźelske rukawate lazy

kaž tež wulki wubjerk

schtrykowanych rukawatych lazow

w jenoż dobrych a płacźisnyhódnych drużinach.

Pschedawanska saßada wot l. 1810: Krucze sprawne a solidne.

C. O. Henoch w Budyschinje na rózku bohateje haßy a hłowneho torhoschcźa.

Wupschedawanje.

Mam myßle,

koschlazy barchent

a

połwołmjane tkaniny k ßuknjam

niz dale wjescź. Duż sym płacźisny sa tele wĕzy wo

5 hacź 10 np. po łohcźu poniził.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Żakety po najnowschej modźe, **symske paletoty, plyschowe pjesle** porucza hižo po 2 mk.

Emma swud. **Vorwerkowa**

pschi hłownym torhoschcźu.

Jan Manjok w Budyschinje,

sklad ratarskich maschinow,

na żitnych wikach 6,

porucza: **patentowane schrótowanske młyny „Rapid“, spĕschne skótnu pizu parjaki** (patent Ventzky), nowe **Laakowe kucźne bróny ſ kowaneho żelesa** ſ nowym patentowanym pschicźinjenjom ſubow, **„Viktoria“-separatory** a druhe systemy, **butru dźĕłaze maschiny, płókaze maschiny, rĕpukrajaki, bĕrnyrosmjecźaki** a wschĕ druhe ratarske maschiny a grat po fabrikskich placźisnach.

Pschi żitnych wikach 6.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow ſ wowcźeje wołmy

cźißło 1 na schulerskej haßy cźißło 1

k symskemu cźaßej ßwój dawno jako dobry znaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacź k najlĕpschej cźistowołmjanej barbunjepuschcźatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlĕpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschĕch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche placźisny!

Jan Jurij Pahn

porucza ßwój wulki ſkład

ßonjazeje draſty

ſa naſynu a ſynu,

žakety, kapeſy, paletoty, deſchczne mantle, ßuknjowe a plyſchowe pjeſle, khornarjate mantle, kotrež ßo pſchede wſchěm ſ dobrym ßedženjom, ſchwarnym džełom, hódnej tkaninu a najwjetſchej hódnoſczu płaczišiny wuſnamjenjeja.

Najwjetſchi wubjerk.

Jurij Melcher na bohatej haßy 10

kſcheſczijanſka draſtowa pſchedawarnja

porucza ßwój wulkotny ſkład

mužazeje a hólczažeje draſty

jako **ſwjerſchniki, khěžorſke mantle, jupy, wobleczenja** po najtuniſchich ale twjerdych płaczišnach.

Ssym **Sserb,** duž ßo pola mje **ßerbſki** rěczi.

Pawol Kriſteller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecza hoſczenza „k winowej kiczi"

porucza

ßwój **hoborſki ſkład** wſchěch jenož **pomyßlnych** druzinow trajnje džełanych

czrijow ſa žónſke, mužow a dźěczi,

ſchkórnjow ſ dolhimaj nakolenzomaj, ſchkórnjow ſ krótkimaj nakolenzomaj, ſchkórniczkow, domſkich ſtupnjow a **toſlow, pjelſchczowych, ßuknjanych** a **filzowych ſchkórnjow** (wodunjepſchepuſchczatych), **drjewjanych** a **gumijowych ſtupnjow** a **gumijowych pjelſchczatych ſchkórnjow** po hiſchcze tu njeßłyſchanych tunich płaczišnach.

Dale poruczam wulki ſkład

filzowych ſtupnjow a toſlow

(najlěpſchi a najtrajniſchi wudžěłk)

po ſnatych **jara tunich płaczišnach.**

Wuporjedženje kožanych, filzowych a gumijowych ſtupnjow ßo **derje** a **tunjo** wobſtara.

Pawol Kriſteller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecza hoſczenza „k winowej kiczi".

W wudawarni „Sſerbſkich Nowin" ßu po 1 mk. 50 np. dostacz:
Khěrluſche a ſpěwy Pětra Młónka.

Sbožopſchejaze khartki

k ßlubej,
narodninam a mjeninam,
ſelenemu, ßłěbornemu a ſlotemu ßwatžej,
domjaze žohnowanje,
tež hotowe tykane,
kmótſjaze liſty,
liſtowu papjeru ſ kuvertom

w kaſetach w ſchwarnych muſtrach porucza w bohatym wubjerku po najtuniſchich płaczišnach

Gustav Rämſch,

knihiwjazarnja a papjerowa pſchedawarnja na bohatej haßy 21.

Sſtódkoßmjetanowu margarinu,

najlěpſchu, kotraž ßo namaka,

Winſki

ßwinjazy ſchmalz, czerſtwy lany wolij

poruczataj

Ginzel a Ritſcher.

Hrubjelczanſki młyn

pſchedawa pſcheńczny muku wot ſtareje pſcheńzy hachtl po 80 np., běrtl zentnarja po 3 mk. 20 np., jara dobry majßowy ſchrót po 7 mk. 25 np., zyły majß po 6 mk. 75 np.

Pſcheńczny muku,
pizny gris,
wotruby,
majßowy ſchrót

porucza tunjo **J. A. Hejda**
w Brěſowje.

Pawol Giebner

na bohatej haßy czišło 18,
ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,
porucza ßwoju

winarnju

ſ winownju a ßnědarnju.

Wino w kaſchczach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a tež w czwizach roſeſczelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchě druziny **czerwjeneho** a **běleho wina.**

Kóždy móže ßo na to ſpuſchczecz, ſo pola Giebnera cziſte woprawne wino doſtanje, kotrež derje tyje a kotrež je ſtrowoſczi ſpomožne.

Stwjelzaty rjepikaty tobak,
krany rjepikaty tobak,
Khocjebuſki portoriko,
Waßungſki rolkaty tobak,
ſłytk Brotterodſkeho brazlowego tobaka

punt po 40 np.,
tobak k žwanju
poruczataj
Ginzel a Ritſcher.

Ssuſcheny polež

punt po 65 np.

porucza rěſnik **Müller**
pſchi lawſkim tórmje.

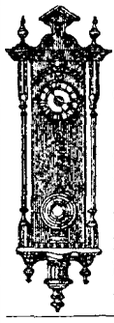

Curt Jentsch

cžaßnikar na ſwonkownej lawſkej haßy 5

porucza ßwój ſkład wſchelakich druzinow **cžaßnikow** po najtuniſchich płaczišnach. Sa pſchedate cžaßniki a wuporjedženje ßo rukuje.

Howjaſe a czelaze kože

kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaczišnach

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi pſchi žitnych wikach.

Kóſlaze kóžki

Koże, ſajecze a kaniklaze kóžki, kaž wſchě druhe koże jenotliwje a po wjetſchich džělbach kupuje

Guſtav Nauckе
na garbarſkej haßy czišło 16.

S dobom poruczam ßwój wulki ſkład **kožow** bjes molow po najtuniſchich płaczišnach.

Guſtav Nauckе.

Wſchě druziny kožow, koſazych, ſajeczich, kaniklazych, tkhórjazych, kunjazych, liſchczich kožow atd. kupuje a płaczi ſa nje najwyſchſche płaczišny

L. Fleiſcher, kóžkar
na ſwonkownej lawſkej dróſy 18.

Leu a **džěło** po kóždej džělbje kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

Julius Mehl
na ſwonkownej lawſkej haßy 22.

B. Fiſcher

na žitnej haßy.

Pſchedawarnja želeſnych a krótkich tworow a grata

porucza po ſnatych tunich płaczíſnach ßwój wulki ſkład

Ia Solingſkich worzlowych tworow,
blidowych nožow,
rěſnilſkich nožow,
dybſaczných nožow,
britwjow,
nožizow,
rubanſkich nožow,
roßßykanſkich nožow atd.,

kaž tež

jědźne łžizy,
khofejowe młyny,
truhaki,
khlěbowe truhaki,
ploty,
warne ßudobje,
wohrjewanſke błeſche,
khachlowe pſchedſtajaki,
wuhlowe kaſchcje,
pſchedeſchčnikowe ſtejaki,
dezimalne moſtowe wahi,
taſſlojte wahi,
butrowe wahi,
kalkrajaze maſchiny,
běrnyroſtłóčjaki,
rěpuroßßykaze maſchiny

atd. atd.

B. Fiſcher

na žitnej haßy.

Khofej

w najwjetſchim wubjerku w najtuńſchich a najdróžſchich družinach porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kuž po zylinach ſaßopſchedawarjam porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

5 porſtow tołſty dobry **ßuſcheny połcž** punt po 70 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 65 np.,

ßyry połcž a **ßadło** punt po 65 np., wot krajnych ßwini 5 np. dróžſcho, porucza

Otto Pětſchka na žitnej haßy.

Saßopſchedawarjo dóſtanu rabatt.

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach

porucza ßwój wulki wubjerk hotowych **pjelſchczowych tworow,** kaž tež wſchě družiny **pjelſchczowych podſchiwkow. khornarjow a kožow** k podſchiczu k pſcheceželniwemu wobkedźbowanju.

Dźěkanje po měrje a wuporjedźenje derje a tunjo.

Wulke wupſchedawanje!

Dla pſchepołożenja

a ſ tym ſjenoczeneho

wulkeho powjetſchenja

mojeje pſchedawarnje ßwój

ſe wſchěmi nowoſczemi nětczíſcheho czaßa

napjelnjeny ſkład **woßebneje mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje drasty do czíſta wupſchedawam.**

Dokelž ßym ßwoje hižo bjes teho jara tunje pſchedawanſke płaczíſny hiſchcze khětro poniżił, moje wupſchedawanje ſkładnoſcž poſkicza k wurjadnje tunjemu kupowanju

žonjazych khornarjatych mantlow, žaketow, kapeſow, kołow, holczích mantlow a pjeſlow,

mužazych ſwjerſchnikow a hawelokow,
teho runja ſa ſchulerjow wulki wubjerk
wobleczenjow, jupow, županow.

Moritz Wassermann.

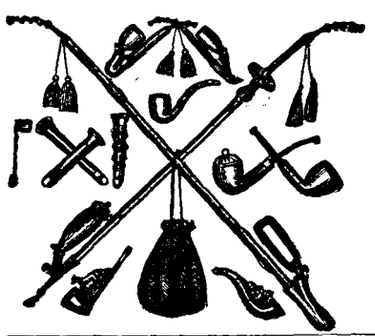

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetſchim wubjerku porucza

Ed. Schulze's Sohn

pſchi bohatych wrotach 26.

Najtuńſche žórko ſa ſaßopſchedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěkarni.

Adolf Rämſch w Budyſchinje

pſchi butrowych wikach

porucza ßwojim czeſczenym wotebjerarjam:

jerje, ſ léta 1892, nowe wulke tuczne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy ſchmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ſyrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkoſornaty, punt po 16 np., 5 puntow ſa 75 np.,

dale poruczam ßwoje ſnate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacž 75 np., teho runja **naturſku khimjelczku** liter po 40 np.

— Moja pſchedawatnja wot léta 1868 wobſteji. —

Pſchedawanje a porjedźenje

wſchěch družinow czaßnikow.

Płaczíſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,

czaßnikar

11 na ßerbſkej haßy 11

pſchi ſtarych kaſarnach.

Turkowſke ßłowki

w najlépſchej družiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Tunje

zigary

wupowanſke žórko ſa ſaßopſchedawarjow,

tyßaz hižo po 20 mk. porucza

Richard Neumann

na ſnuroſkownej lawſkej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucza **ßyry** a **paleny**

khofej

w najwjetſchim wubjerku a najlépſchej dobroſczi po najtuńſchich płaczíſnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow ßo poměrnje niżſche płaczíſny wobliczа.

Najlépſchu margarinſku butru,

derje ßłodźazu, porucza

Pawoł Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Khofej

ßyry a paleny w dobrych a najlépſchich družinach poruczataj jara płaczíſny hódno

Schiſchka a Rjeczka

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Najlépſchu Dürrenbergſku

warnu a ſkótnu ßel

w měchach a wuwaženu porucza tunjo **Pawoł Hofmann** na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Kardecze

ſ czíſtych ßerſchczow, jara trajne dźěkane, porucza

H. Bertramowy ßyn

pſchi mjaßowym torhoſchczu 3.

Pſchiſp.: **Włożanki** ßo po kóždej dźělbje kupuja.

Schtóž chce ßebi **mužazu** abo **žonjazu drastu** kupicz, njeſakomdź, najprjedy pſchedawarnju **O. Preußa** prjedy **Kloßa** na žitnej haßy 4 wopytacz. Tam ßo woprawdze derje a najtuńſcho kupuje. **L. R. L.**

Najwjetschi skład w Budyschinje. — Bjes wumĕnjenja dobre twory. — Woprawdże tunje płaczisny. — Kruceże sprawne poßłużenje.

Filzowe, zilindrowe, houtwjerske, dźĕćźaze

klobuki

we wschĕch nowoscźach nĕtczischeho cźaßa, sa hólzow hižo po **90 np.**, sa mužskich hižo po **1 mk. 80 np.**, hacź k najlĕpschim druźinam.

Sa ratarjow, do domu, sa dźĕłacźerjow, dźĕcźi

mĕzy,

kraßne nasymske a symske wĕzy, sa hólzow po **50 np.**, sa mužskich po **80 np.**

Filzowe stupnje,

wote mje sawjedźeny **najlĕpschi wudźĕłk** ßo s **trajnoscźu** a **tunjoscźu** psched wschitkimi druhimi wudźĕłkami woßebje wusnamjenja.

Hugo Lehmann,

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoscźenza „k winowej kiczi").

Wulki skład

žonjazeje a dźĕćźazeje drasty,

jako:

mantlow,

kapesow,

žaketow,

kolojtych mantlow,

dźĕćźazych mantlow,

dźĕćźazych žaketow

je se wschĕmi symskimi nowoscźemi na najbohatscho wuhotowany.

Płaczisny nimo mĕry tunje.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Hĕblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Dr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Jĕsdny plan żelesnizow wot 1. oktobra 1893.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rychbacha	11,48	—	—	5,5	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija	12,37	2,14	—	5,25	8,48	11,37	2,30	3,16	5,6	7,42	—
Budyschina	1,27	2,38	3,57	5,59	9,24	12,16	2,54	3,52	5,42	8,18	9,22
Biskopiz	—	—	4,28	6,35	10,1	12,54	—	4,29	6,18	8,54	10,6
				1-4.		1-4.					
Arnsdorfa	—	—	4,50	6,59	10,25	1,18	—	4,53	—	9,19	—
Radeberga	—	—	5,1	7,8	10,34	1,27	—	—	6,48	9,28	10,34
Do Draždźan	—	3,40	5,29	7,30	11,0	1,53	3,57	5,22	7,11	9,51	10,58

S Lubija jenož wschĕdne dny rano 6,46 do Budyschina 7,34 (3. kl.).

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,16	9,5	10,30	12,30	3,25	5,20	7,17	9,12	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,53	9,42	—	1,7	4,0	5,57	7,52	9,49	12,31	—
					1-3.						
Biskopiz	—	7,21	10,9	—	1,30	4,24	6,22	8,24	10,14	12,56	—
Budyschina	5,14	7,57	10,45	11,33	2,1	4,57	6,55	8,52	10,46	1,24	2,3
Lubija	6,35	8,38	11,26	11,57	2,38	5,32	7,33	—	11,24	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,55	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,19	12,4	12,22	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,38	10,45	1,19*	2,2	4,55	8,25
Dźĕżnikez	5,19	7,53	10,55	1,32*	2,12	5,5	8,34
Budestez	5,26	8,6	11,3	1,42*	2,20	5,13	8,42
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,26	5,19	8,48
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,28	8,56

* Jĕsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,2	8,47	11,42	—	3,5	5,47	9,22
Roswodez	6,13	8,55	11,50	—	3,16	5,58	9,31
Budestez	6,23	9,1	11,56	12,42*	3,24	6,8	9,37
Dźĕżnikez	6,34	9,9	12,4	12,52*	3,35	6,19	9,45
Do Budyschina	6,45	9,17	12,12	1,4*	3,46	6,30	9,53

* Jĕsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,51	10,47	5,0	8,57
Židowa	7,2	10,58	5,11	9,8
Maleho Wjelkowa	7,10	11,7	5,22	9,16
Radworja	7,22	11,21	5,37	9,28
Kaßowa	7,29	11,31	5,44	9,35
Njeßwacźidła	7,39	11,42	5,56	9,45
Scheschowa	7,47	11,50	6,4	9,53
Do Rakez	7,55	11,58	6,12	10,1

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,31	8,10	12,34	6,54
Scheschowa	5,40	8,19	12,43	7,3
Njeßwacźidła	5,50	8,27	12,52	7,13
Kaßowa	6,0	8,37	1,5	7,27
Radworja	6,9	8,44	1,14	7,35
Mak. Wjelkowa	6,23	8,56	1,28	7,48
Židowa	6,31	9,4	1,36	7,56
Do Budyschina	6,41	9,14	1,46	8,6

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budestez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,41
Wbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliz	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,57
Kumwalda	6,48	11,38	2,5*	5,44	10,2
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12*	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18*	5,57	

* Jĕsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6*	2,33	8,1
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13*	2,40	8,8
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,51	8,15
Kebliz	5,7	8,38	12,26*	2,59	8,21
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	3,3	8,25
Do Budestez	5,22	8,53	12,41*	3,14	8,36

* Jĕsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,3	8,48	12,8	3,58	8,48
Połcźnizy	6,27	9,12	12,32	4,22	9,14
Großröhrsdorfa	6,36	9,22	12,42	4,32	9,25
Do Arnsdorfa	6,47	9,34	12,54	4,44	9,36

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,16	10,31	1,24	5,58	9,55
Großröhrsdorfa	7,32	10,45	1,39	6,11	10,9
Połcźnizy	7,41	10,54	1,48	6,19	10,18
Do Kamjenza	7,59	11,12	2,7	6,37	10,36

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamołwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 45. | Sobotu 11. novembra 1893. | Lětnik 52.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Dołh němskeho kněžorstwa je poslednje lěta njeßměrnje rosł. Nětkole wón hižo 2 milijardze wuczini. K jeho sadanjenju je lětnje 70 milijonow hriwnow trjeba. Hdy by ßo statny dołh w tej ßamej měrje tak dale powjetschał, by Němska bórzy do pjenjeznych wuskosczow pschischła. Temule strachej chze knjeżerstwo pschedeńcz. Nadźija ßo, so tutón wotpohlad ſ nowym srjadowanjom kněžorstwowych pjenjeznych należnosczow bozpi. Hacz dotal ßo dźěl kněžorstwowych dokhodow, kiž wěstu lěto do prědka wobliczenu wyßokosc pschekrocźi, mjes jenotliwe němske kraje rosdźěli, nawopak dyrbjachu jenotliwe kraje cźim wjetsche dawki do kněžorstwoweje kaßy dawacź, jeli so běchu kněžorstwowe dokhody mjeńsche, hacz bě ßo wobliczilo. Pschichodnje dyrbja po nowym porjedze jenotliwe kraje jenoż 40 milijonow ſ kněžorstwoweje kaßy wupłaczenych dostacź, schtoż je kněžorstwo wysche tuteje sumy na dawkach dostało, ßo k wotpłaczenju dołha nałoži. Tutón nowy porjad mohł drje ßo jenoż sawjesczź, hdy bychu ßo dokhody kněžorstwoweje kaßy ſ nowymi dawkami na tobak, wino, kwitowanki atd. polěpschile. Tu schpak tczi. Kněžorstwowy ßejm najskerje do nowych dawkow na tobak, wino, kwitowanki atd. njeswoli, a potom zyły nowy finanzny porjad do wody panje.

— Pschi wukałanskej wólbje do sakskeho ßejma w Mischnje je Roßweinski měschczanosta Rüder, kiž chze ßo k konservatiwnej strenje pschisamknucź, dobył. Wón dosta 1842 hłoßow; sa kandidata reformarjow, Hofmanna w Mischnje, ßo 1334 hłoßow woteda.

— Tele dny ßu w Draźdźanach wschitzy wokrjeßni dawkowi radźiczelja a podkrjeßni dawkowi inspektorja skhadźowanku měli. W njej ßu wo knjeżerstwowym namjecze wuradźeli, so by ßo woßobam, kotrež maja wulku ßwójbu žiwicź, dokhodny dawk po móżnosczi poniźił, kaž to § 13 wobstejazeho sakonja wo dokhodnym dawku dowoli.

— Saksa krajna kulturna rada je sańdźeny tydźeń wo wjazorych należnosczach, ratarstwo nastupazych, radu składowała. Jeje ßobustawy ßo jenemyßlnje pschecźiwo wschemu poniżenju zła na ruske produkty wuprajichu. Rycźerkubleŕ dr. ſ Frege, kiž je ßobustaw złownieje pschirady, wosjewi, so ßo wuradźenja wo nowym němsko-ruskim wikowanskim wucźinjenju tajne dźerża. Jako ratar pak wón njesamjelcza, so budźe ßnadź, jeli so ßo nękajke wucźinjenje bozpi, ratarstwo „khosty sapłacźicź“ dyrbjecź. W nowym wikowanskim wucźinjenju dyrbjało ßo zło na ruski len powyschicź. W Sakskej ßu lenowe płacźisny dla konkurrenzy ruskeho lena khětro spanuke. Ratarski radźidźel Käferstein warnowasche psched kupowanjom pizných a hnójnych ßrědkow, ſ kamjeńtnym wohrjechom falschowanych. Dale ßo kulturna rada sa sałoženje schule sa dźěłanje łukow w Auerbachu wupraji. Wobsamknjenje, kotrež ßo na samjesowanje rybaskeho prawa poczahuje, budźe ßo mjeńschim wobßedźerjam mało spodobacź. Kulturna rada budźe knjeżerstwu namjetowacź, so by ßo kojenje rybow w rěkach a rěczkach na dlěsche czary do jeneje ruki sjenoczíło, so bychu po tajkim wobßedźerjo mjeńschich czarow prawo na rybłojenje shubili. Pschi rybastwje dyrbi po namjecze kulturneje rady to ßame postajenje kaž pola honitwy płacźiwosc dostacź, mjenujcy so tón, ketremuž rybastwo po sakonju ßłuscha, tola prawo k rybłojenju njedostanje, dokelž jeho wobßedźenstwo dosc wulke njeje. Wocźakuje ßo, so budźa bursy sastupjerjo na ßejmje se wschej rasnosczu pschecźiwo tutemu wotmyßlenemu pschikrótczenju rybaskeho prawa mjeńschich wobßedźerjow rěczecź, jeli so by knjeżerstwo sakonjowy nacźisk po namjecze kulturneje rady ßejmej pschedpołożiło. W nastupanju pschemjenjenja rěsneho dawka ßo namjetowane pschemjenjenja spuschczíchu, hdyž bě kralowski komißar tajny radźicźel Diller knjeżerstwowe stejischczo roskładk. Jeli so dyrbi pschedawar skota, kotrehoż mjaßo je ßo po sarěsanju jako mjenje hódne abo k jědźi njehódne spóznało, płacźisnu rěsnikej wrócźicź, chze knjeżerstwo pschichodnje na scźěhowaze praschenje dźiwacź: 1. Je ßo sa skót rěsny dawk sapłacźił? 2. Je mjaßo mjenje hódne? 3. Dyrbi ßo rěsny dawk rěsnikej wrócźicź? 4. Je ßo mjaßo saniczilo? „Bjes nusy ßo ludźo se sběhanjom dawkow wobcźeżowacź njeßmědźa.“ Krajna kulturna rada ßo na to pschecźiwo sałoženju krajneho sawěsczazeho towarstwa psche krupobicze wupraji a město teho namjetowasche, so by knjeżerstwo wyschsche bchladowarstwo nade wschěmi sawěsczazymi towarstwami w Sakskej wjedło. Dale ßo namjetowasche, so by ßo pschi swadach bjes skótsawěsczazymi towarstwami a sawěsczenymi ßudniska skórźba wusamkła, ale so by ßo rossud jednacźelskemu ßudej pschipokasał. — Wo prósstwje „sjenoczenstwa sa němske ßwinjeplahowanje“ ßo wobsamknu, so ma ßo tole towarstwo lětnje ſ 300 hriwnami podpjeracź.

— Kněžorstwowemu ßejmej ßo zyły retomas nowych dawkow k wuradźenju pschedpołoži. W prěnim rjedze tobak steji. Po nowym sakonjowym nacźisku měło ßo wot 2 zentnarjow tobakowych łopjenow 40 hriwnow, wot 2 zentnarjow zigarow 400 hriwnow, wot 2 zentnarjow zigarettow 500 hriwnow, wot druheho ßo pschedźěłazeho tobaka 250 hriwnow žadacź. Pódla tobaka je ßebi knjeżerstwo wino shladało, so by jo ſ dawkom pocźeżiło. Wot wina, wot kotrehoż liter wjazy dyźli 50 np. płacźi, ma ßo 15 prozentow płacźisny, wot pěnjazeho wina 20 prozentow, wot khumschtneho wina 25 prozentow płacźisny jako dawk žadacź. Kaž něhdy pschi powyschenju spiritußoweho dawka měło ßo tež hischcze na wino dawk dawacź, kotrež maja wikowarjo a korczmarjo hižo w pinzach leżaze. Dobry wunoschk knjeżerstwo tež wot kwitowanskeho dawka wocźakuje. Na kóždu kwitowanku psches 20 hriwnow sapłacźi ßo 10 np., na nakładne wobßwědczenja 30 np., frachtowe listy 10 np., pjenjeżne pschipokasanki 10 np. Wot tukrajnych akzijow a wobdźělnych listow ma ßo $1\frac{1}{2}$ prozenta, wot wikowanskich rentow a dołżnych listow schtyri, wot wukrajnych schěsć na tyßaz sběhacź. Loterijowe łoßy sapłacźa 8 prozentow. Dale dyrbi ßo nowy bursowy dawk sawjesczź. Nacźisk, kotryž je knjeżerstwo sa njón wudźěłacź dało, pak ßo wěsce sacźißnje. Bursa dyrbi ßo ſ wjele wjetschim dawkom wobcźeżicź, hacz ma knjeżerstwo myßle. Wjetschina sapósłanzow nadźijomnje sa to wustupi, so by w Němzach bursa podobny dawk njeßła kaž w Franzowskej, hdźež wona nětkole wokoło 120 milijonow frankow wunjeße. Hdy by bursa w Němzach na podobne waschnje statne kaßy pjelniła, potom mohłe ßo wschě druhe dawkowe namjety spuschczicź.

— Pschi wólbach do pruskeho krajneho ßejma je konservatiwna strona wulke dobycze sczinika. Wona je 17 ßydłow pschidobyła, tak so śmeje wona pschichodnje 126 sastupjerjow w pruskim ßejmje. Bjes nimi je tež dwórski prědar Stöcker, nad kotrehoż padom běchu ßo židźi do prědka, tola czisczе podarmo, wjeßelili. Stöckerowa pschitomnosc bjes konservatiwnymi nam sa to rukuje, so budźa konservatiwni sa ludowe lěpsche skutkowacź a so ßo, jeli so budźe trjeba, njebudźe bojecź, tež sjawne ßkowo pschecźiwo knjeżerstwu prajicź. Sswobodni konservatiwni ßu 3 ßydła shubili, tak ßu jenoż hischcze 9 muži ßylni, nazionalliberalni ßo ſ nowa se 14 muźemi do ßejma wrócźa. Wólbne khosty ßu tón krócź saßo ßwobodomyßlni sapłacźili. Jich liczba je wot 29 na 20 spanuła. S tychle 20

k ßwobodnej ludowej ſtronje 14 pſchißłuſcha a k ßwobodomyßlnemu ſjenocźenſtwu 6. Jeli ſo ßo wobej ſtronje njeſjenocźitej, njemóżetej ßwojeje ßnadneje liczby dla ßamoſtatne namjety ſtajecź. Zentrumſka ſtrona je pſchi wólbach tſi ßydła pſchißadźika. Polazy 17 muži do pruſkeho ßejma póſcźelu a Danſzy 2. Antiſemitojo ani w jenym wokrjeßu dobyli njejßu. Nękotryżkuli, kiż ßnadź je pſchi kħéżorſtwoßejmſkich wólbach papjerku ſa antiſemitiſkeho kandibata wotedał, njeje ßebi pſchi krajnoßejmſkej wólbje ſwěrił, ſ nowa ßwój kłóß antiſemitiſkemu kandibatej dacź; pſchetoż tón krócź je ſjawnje prajicź dyrbjał, k kotrej politiſkej ſtronje pſchißłuſcha. Smyßlenje a rěcźe pak pola mnohich ſ jena njejßu; boja ßo, ſo na wſchelake waſchnje ſchkoduja, hdyż ßo ßwojeho wěrneho ſmyßlenja ſjawnje wuſnaja. Duż ßo też wólby do pruſkeho krajneho ßejma jako wěrny wutas ludoweho měnjenja wobhladowacź njemóża. Hdy by pola nich wothłoßowanje potajne było, każ pola wólbow do kħéżorſtwoweho ßejma, by drje jich wunoſchk troſchku hinaſchi był.

— Burjo w Němzach ßu ſ dźěła do wulkeje nuſy pſchiſchli. Tón a tamy, kiż ma na ßwojim kubleſchku wjele dołha, pſchi nětcźiſchich niſkich żitowych płacźiſnach lědma telko wuſbytkuje, ſo mohł hypotheſku dań ſapłacźicź. Duż je nětkole bjes burami wſchudźe wulka njeſpokojnoſcź nadeńcź. W bayerſkim krajnym ßejmje je ſapóßłanz Rützinger tele dny burow nuſu w dołhej rěcźi ſ najcźorniſchimi barbami wopißował. Wón namjetowaſche, ſo bychu burjo ßwoje hoſpodarſtwo ſhromadnje wjedli. Miniſter ſnutſkownych naležnoſcźow wotmołwi, ſo ßu Rützingerowe roſkładowanja pſchehnate. Hdy by nuſa tak wulka była, każ Rützinger praji, njebychu pſchinoſchki w nalutowańach pſchezo roſtke. Ssudniſke pſcheßadźowanja ratarſkich leżomnoſcźow ßu ßo ſa pjecź lět wo połojzu pomjeńſchiłe. Potrjeba na pſchikupnym hnoju je ßo potrojiła, wunoſchk żnjow je roſtł, niſke żitowe płacźiſny ßu ſcźéhwk wurunazeho ßwětoweho wikowanja. Knjeżerſtwo wſcho cźini, ſo by ratarſtwo ſchkitowało.

— S pſchicźinu wußudźenja pſchecźiwo jebawym hracźkam w Hannoverje je kħéżor wukas ſa offizérow woſjewił, kotryż ſbożehry tama a tym, kotſiż wukas pſcheſtupja, ſ krutym kħoſtanjom hroſy. Wukas je ßo tele dny wſchitkim pruſkim offizéram cźitał.

Awſtrija. Na měſto Taaffoweho miniſterſtwa, kotreż je ſaſtojnſtwo ſkoźiło, hiſchcźe njeje móżno było, nowe miniſterſtwo poſtajicź. Wjerch Windiſchgrätz bě ßebi po kħéżorowym poruczenju ſwěrił, tutón cźeżki nadawk pſchedewſacź. Hacź dotal je pak wſcha jeho próża bjes wuſpěcha była, a hdy by ßo jemu też ſchlachcźiło, ſ Polakow, konſervatiwnych a němſkich liberalnych miniſterſtwo ſeſtajecź, dha tola tutón njenaturſki ſwjaſk njemohł dołho wobſtacź. Każ ßo woda ſ wohnjom njeſnjeße, tak też konſervatiwni ſ němſkimi liberalnymi na dlėżſchi cźaß pſchecźelſtwo dźerżecź njemóża. Politiſke nahlady a měnjenja wobeju ſtronow ßebi w najwjazy praſchenjach cźiſcźe napſchecźiwo ſteja, a tale njepſchesjenoſcź by bórſy konſervatiwno-liberalny ſwjaſk roſcźahała.

Franzowſka. Franzowſojo ßu loni w nawjecźornej Afrizy dahomejſkeho krala Behanzina pſchewinuli a ßo jeho kraja mozowali. Sswoje wójſko poražene widźiwſchi Behanzin pſched Franzowſami cźeknu. Po něcźim je wón ſaßo wójſko wokoło ßebje nahromadźił. Duż ßu Franzowſojo nuſowani, ſ nowa pſchecźiwo njemu cźahnucź. Każ loni, też tón krócź general Dodds franzowſke wójſko nawjeduje.

Schpaniſka. S nowym njeſkutkom ßu anarchiſtojo ſchpaniſki lud do ſtracha a do hroſy ſtajili. Pſchi poßwjecźenju dźiwadła „Liceo" w Barzelonje buſchtej w druhim akcźe hry „Wylem Tell" dwě Orſiniowej bombje do jeneje loże cźißnjenej. Jena bomba roſbuchnu a 9 żónſkich a 6 mużſkich ſaraſy a 45 woßobow ſrani. S poßledniſchich je dźeßacź woßobow poſdźiſcho w hojerni wumrjeło. Druha bomba na ſboże njeroſbuchnu. Ssedmjoch anarchiſtow, ſ kotrychż je ſ wěſtoſcźu jedyn bombje cźißnuł, ßu ſajeli; jeneho ſ nich łapnuchu, hdyż chżyſche bombu pod ławku ßunucź. Měnja, ſo anarchiſtiſki njeſkutk ſ nadpadom hromadźe ſwißuje, kotryż je Pallas 25. ſeptembra na marſchalła Martineza Camposa wuwjedł, dokelż je Pallas prjedy hacź jeho ſatſélichu prajił, ſo budźa jeho wjecźicź. Powjedaja, ſo je ßo Barzelonaſki nadpad po pſchikaſni Londonſkeho anarchiſtiſkeho kluba ſkucźił.

— Na wojownicźu w połnóżnej Marokkoſkej ßo niczo ſpomnenja hódne ſtało njeje. Dopißowaŕ franzowſkich nowin „Temps" Schpaniſkim wotradźa, pſchecźiwo Kabylam na wójnu cźahnucź. Tucźi maja pſches tſizecźi tyßaz brónitych muži ſ dźeßacź tyßaz repetěrowanſkimi tſélbami najnowſcheho modella a pſches milijonu patronow. Potom byſchtej krajina a wobſtaranje żyroby ſchpaniſkemu wójſku njepſchewinjomne ſadźěwki pſchihotowałej. Marokkoſki ſultan w kabylſkim kraju do zyła żaneje nahladnoſcźe a mozy nima.

Ruſſowſka. Nowiny „Moſkowſke Wědomoſcźe" ßu myßliczku na ſjawne dale, ſo by ßo Franzowſam ſ ludowym darom luboſcź a cźeſcźowanje Ruſkeje pſched woczi ſtajiła. Tutón dar dyrbi hoborſki ſwón ſa Parižſku Notre-Dameſku zyrkej bycź, a po zyłej Ruſkej dyrbja ßo pjenjeżne pſchinoſchki ſa tónle ſwón ſběracź. S wěże Notre-Dameſkeje zyrkwje by ſwonowe ſwonjenje wſchěm ludam měr pſchipowjedało, kotryż je ßo ſ pſchecźelſtwom Ruſkeje a Franzowſkeje wobkrucźił. Skónczńje ßo namjetuje, ſo by ßo „měrowy ſwón" w runej měrje po wodźe do Franzowſkeje póßłał, ſo by wón Ruſku wopuſchcźiwſchi do Franzowſkeje pſchiſchoł njebótknuwſchi ßo němſkeje ſemje, hdyż, każ mjenowane nowiny pißaja, ßo nětkole ſ bronſy wjazy kanonow hacź ſwonow lije.

— Ruſki wójnſki miniſter Wannowſki je cźeżko ſkhorił a je ßo teho dla do Algiera dla wotkhorjenja podał. Jeho pſchebywanje budźe tam kħétro dołho tracź. Jeli ſo tam Wannowſki njeby wotkhorjenje namałał, by ßnadź zar nětcźiſcheho wjedníka generalneho ſtaba Obruczewa ſa jeho naßlědníka pomjenował. Pódla Wannowſkeho je hiſchcźe jedyn druhi ßławny ruſki wójnſki wjednik, general Gurko, w Warſchawje cźeżko ſkhorił. Praja, ſo ßu jemu jeho njepſchecźeljo ſ jědom ſawdali.

— Ruſke knjeżerſtwo ßo ſ wotmyßlenjom ſaběra, tſi baltiſke prowinzy, Kurlandſku, Liwlandſku a Eſtlandſku, do dweju gubernijow, kotrejż budźetej Rigaſka a Kolywańſka rěkacź, pſchetworicź. Rigaſka budźe kraj wopſchijecź, w kotrymż ßo lotyſchzy rěcźi, eſtniſke wobydlerſtwo ßo w Kolywańſkej guberniji ſjenocźi. S nowym ſarjadniſtwom dotalne w mjenowanych prowinzach płacźaze do zyła ſpanje.

Braſilſka. Revoluzija w Braſilſkej hiſchcźe pſchezo k żanemu roſßudźenju dowjedła njeje. Wójnſke łódźe ſběżkarjow ſ nowa měſto Rio de Janeiro bombarděruja a w nim wulku ſchkodu nacźinjeja.

Pſchipady — niz pſchipady.

(Podawk ſ Tyrolſkeje.)

Żiwje rosmokwjejo ßedźachu nětkoſi knjeża ſa rózkowym blidom pola korcźmarja Hubera w Kitzbichel-u, kiż běchu ßo pſchipadnje jow ſeſchli, ſo bychu rjanoſcźe tyrolſkich horow widźeli a wużiwali. Jeni chżychu na horu Kitzbichlerhorn, hdyż ßo wjedro wujaßni. Druſy chżychu tamniſche podkopki wohladacź.

Hižo ſ lěta 1539 ßo powjeda, ſo tehdom tſjo burja, Michał Rainer, Kſcheſcźijan Gaſteiger a Jurij Brucker, duży ſ kermuſche tam ſakożichu a, pokni cźerwjeneho wina, pod wiſchninu wußnuchu. Wſchěm tſjóm dźijeſche ßo wo pokkadach pod ſemju.

Wotucźiwſchi ryjachu burja hnydom do ſemje a nadeńdźechu bohate pokłady. Hižo w lěcźe 1540 poczachu kopacź a to ſ jara dobrym wuſpěchom; naběża ßo telko ludźi, ſo bu Kitzbichel bórſy woživjene měſto.

Sa dźeßacź lět běchu hižo podkopk, 150 ßahow hłuboki, wuryli. Potom kcźéjeſche to dołho, doniż ßo lěta 1774 njepſcheſta rycź.

Lědma běchu tute rěcźe k kónzej, tu kuknu ßłóncźko do jſtwy, njebjo ßo wujaßni, mróczele cźěkachu, ſ wětſikom hnate, ſ luboſneho doła.

Hej, kak woživichu tu pucźowarjo a ſaklinkachu wjeßeli ſe ſchkleńzami na dobre radźenje pucźowanja na Kitzbichelſki Rózk, ſ wotkelż je nimo měry rjany wuhlad.

Tak ßławna bě tuta wulkotna hora hižo w tamnym cźaßu, hdyż tam hiſchcźe pucź k jěchanju horje njeńdźeſche a też hiſchcźe żana hoſpoda natwarjena njeběſche na ſkaliſkach Kitzbichelſkeho Rózka.

„Korcźmarka, trjebam hórſkeho kija!" ſawoła profeßor hudźby H. ſ Prahi, kiż bě ßo hórſkim pucźowarjam pſchidał. Ale runjeż ßo to jara krucźe żadaſche, hoſpoſa wobkrucźeſche twjerdźe, ſo żaneho hórſkeho kija wjaz nima, runjeż żeleſny kónczk tajkeho kija ſe ſtareho khamora kukaſche.

S wótrym wóczkom bě hudźbnik hnydom tónle pſcheradny żeleſny kónczk wuhladał a nětko njebě ßebi korcźmarka żaneje rady. Dyrbjeſche wuſnacź, ſo je woprawdźe hiſchcźe jedyn tajki kij w domje, ale tón njeßmě bracź.

„Cźeho dla?" praſchachu ßo, dźiwajo ßo.

Korcźmarka ſcheptaſche jeno a hórbotaſche, ſpkóſchiwje na ſkhowany hórſki kij ſhladujo. „S tym je jedyn dele padnuł. Budź jemu Bóh tón Knjes hnadny, teho kija żenje wjaz njedamy."

„Hkuposcź!" ſawoła wjeßoły hudźbnik. „Cźemu dha niz?"

„Dokelż też tón ſaßo dele padnje, ſchtóż ma njeſbożowneho pucźowarja kij."

„To dźě je ßama pſchiwěra!" rjeknu profeßor, bu pak pſchi tym tola trochu myßlaty.

Ale tež wjeßeły Winjan měnjeſche, ſo je to pſche jara ßměſchne, na Tyrolczanzyne rěcze dźiwacź a tež druſy prajichu, ſo móże cźłowjek tež bjes tajkeho njeſbožowneho kija dele podnucź, a duž pſchewinu tež Prażſki wumjekz ßwoje dwěle a ßwojohłownje chzyſche wón nětk runje tutón powjeſtny kij měcź.

S prawej horjanſkej wutrajnoſcźu wobaraſche ßo korczmarka, ale knjeża njeſpuſchcźichu, wußměſchachu bajku a ſdacża korczmarzyne, kiž ſły kónz wěſchcźeſche, ſtorcźichu pſchecźiwjazu ßo korczmarku do boka a wſachu ſ mozu kij, ſ kotrymž ßo hnydom na pucź podachu.

Jedyn ſ najkhrobliſchich pſchi tutym wulěcze bě Prażſki profeßor, khroble njeßeſche ſakuſkany kij kaž tſělbu na ramjenju, tak towarſcham pokaſujo, ſo je tajki kij ſ zyka njetrěbny.

Wyſche to na horu dźěſche, a bóle ſlehnu ßo khrobkoſcź, a horjeka, 6000 ſtopow nad morjom, buchu tež najwjeßelſchi khutni, widźo wulkotny wobras lodowzoweho ßwěta.

Deleka pſchi ſarěſku dźělichu ßo do dweju cźrjódow k dele hicźu. Profeßor chzyſche ſakuſkany kij ſtrowy a cźiły pſchiwěrkatej korczmarzy ſaßo pſchepodacź; wón ſ hiſchcze druhim ſaſtojniſkim bratrom wuſwoli krótſchi pucź, mjes tym ſo chzychu druſy pſches S. Jana ßo wrócźicź. Wjeßeli roſeńdźechu ßo, dele ſ hory. — —

Runjeż bě tych wjaz, kotſiž běchu ßebi dalſchi pucź k hicźu wuſwolili a kiž mějachu wot S. Jana hiſchcze wrócźo do Kitzbichla hicź, běchu cźi tola prěni pola korczmarja Huberta.

Woblědnuwſchi praſchesche ßo korczmarka ſa profeßorom, kiž bě jeje kij duzy horje měł. Wón a jeho pſchewodnik tu njeběſchtaj.

„Boże dla, njeſboże, moje ſdacze!“ wokaſche naſtrózana žona. Potom wuwopraſchowaſche ßo korczmarka ſa pucźom, po kotrymž běchu tamni ſchli.

„Mój Bożo, cźi ßu w kurjawje do nahłych ſcźěnow!“

Nětk napółſchachu ßo wſchitzy w domje. Korczmar ſwoła ludźi na pomoz. Hórſzy wodźerjo pſchinjeßechu ſchtryki a latarnje ßobu a pſchiwſachu wjedniſtwo, hdyž nětk ſaßo ſpěſchnje wrócźo na horu dźěſche. Mjes tym bě mhła naſtała a teho dla móżachu jeno pomału do prědka krocźicź.

Skóncźnje na ſarěſku pſchiwjaſachu ßo a pſchimachu ßo po wuſkej ſcźeżzy, kiž bě profeßor ſchoł. Pſchezo dale pſches tokſtu kurjawu, kiž hacź na koſcze dźe a dychanje ſabźěwa. Jeno mutnje ſyboli ßo latarnja, nichtó njewidźi pſched nim krocźazeho, wjedniźy hwiſdaja na ßo ſnamjenja a napominaja wótſje, ſo byrbja ſchtryk napinjeny dźerżecź. Strach a hróſba wobja měſchcźanſkich knjeſykow, kiž běchu ßo pſchiſamkli. Ale kak hakle, jeli ſo tamnaj ſchtó wě hdźe deleka, na poł rosbitaj, ßnadź hiſchcze žiwaj leżitaj? Sadwělowawſchi, bjes pomozy ſhubjenaj w tutym ßurowym kurjawowym morju! — —

Na dobo ſawoła wjednik na prědnim kónzu ſwjaſaneje cźrjódy hróſbne: „Saſtacź!“ Seſtróżeni ſteja wſchitzy, nichtó njeſwaži ßebi ani krocźałki, kiž mohła ßmjercź pſchinjeſcź. Na ſchtryku je cźucź, ſo ßo prědku něchtó wotwjaſuje. Smylene ſynki pſchikhadźeja ßem, njeſroſumliwe hłoßy, kiž howrjazy hórſki wětr ſpózera. Ale wſchěch tſchaße ſyma pſchi tym. Sawěſcze je wyſchſchi wjednik něſchto namakał, ßnadź někajku cźěr abo morweho.

„Pomałku hicź, na lěwy bok ßo dźerżecź!“ woła wjednik pſches kurjawu.

Rjijo ſtapaja hórſke kije do ſkały, pomału dachu ßo do hicźa. Saßo ſawoła ßo: „Saſtacź!“ tak hróſbnje, ſo pocża wſchěch tyſchnoſcź a hróſba pſchewſacź.

Tu ſadunu na dobo ſe ßurowej mozu horje, kurjawa ſraſy ßo krucze do kule, wětſik wutorha wulke dźěry do kurjawy a ſacźěri ju. Horjeka módri ßo hižo we wuſkich ßmuhach wjecźorne njebjo, tež dele ſpadnje kurjawa wot ſcźěny k ſcźěnje, ſelene trawniki ßo pokaſuja a na dobo je mhła prjecź, jeno něſchto kruchow wiża hiſchcze na jédlach a khójnach.

Wſchitzy ſhladuja do prědka. Dwaj wjednikaj maczataj knjeſej ſpani ſ kißakom, woprawdźe, to je profeßorony pſchewodnik, we womorach, blědy kaž ßmjercź.

A profeßor? Jeno bojaſnje ſhladuje woko dele, hdźež ſkała ſe ſkału ſpaduje. Hiſchcze njeje ßo tam mhła zyle ſhubiła.

We womorach leżazy pſchińdźe k ßebi, ſ wudźerazym wokom hlada na wjednikow, kiž ſ boka njeho klecza a jeho dźerża, ſo njeby dele ſpadnuł. Wón ſpóſnaje zyku wěz, widźi, ſo je wumoženy, potom pak hlada pokny ſtracha do hłubiny, derkotajo woła: „Spadnuł!“

„Hdźe?“

„Runje pſchede mnu.“

„W kurjawje?“

„Haj.“

„Hdy?“

„Pſched něſchto hodźinami. Saßkyſchach jeho wokacź: „O běda, mój hórſki kij!“ kiž bě ßo jemu wußmyknuł a padźe dele. Widźecź w kurjawje niczo njebě. A potom hróſbny ſakſchik! — Spadnuł. — Ja ſe ſtrachom ſlemjeny padźech do womory. Dźiw, ſo tež do hłubiny njepadźech.“

„Do dźeła!“ ſawoła wyſchſchi wjednik. Potom da wſchěm pomaku a kedźbliwje na bliżſchi wobroſcźeny brjoh ßo ſtupicź, ſwjaſa ſbytkne ſchtryki hromadu, roſeſtaji ſ krótka, kak maja ßo ſadźerżecź, ſwjaſa ßebi kónz ſchtryka wokoło paßa a ſtupi ßo na kromu brjoha. S ruku pſchimnu ßo khójniczki, ſchtryk napinu ßo krucźiſcho, ſ waha puſchcża ßo wutrobity muż dele, pſchezo hłubſcho. Schtryk ßo ſchudruje na kromje ſkały. Druhi wjednik ſtupi na ßamy brjoh, lehnje ßo po dołhoſcźi na ſkału a hlada do hłubiny, dyž ſadźerżujo, na ſignal ßłuchajo.

Pſchepſchimujo popuſchcźuja mużojo ſchtryk dele, ſ waha, ſtajnje, wěſcze. Jeno něſchto metrow hiſchcze, potom je dołhi ſchtryk k kónzej.

Wucho naſtajejo ßłucha druhi wodźeŕ dele ... S waha klinczi horje: „Doſcź!“

„Doſcź!“ ſawoła wón na ludźi horjeka, potom popuſchcźi cźujomnje ſchtryk. Němi, ſ pukotazej wutrobu ſteja mużojo. Nadźije nima žadyn: po dołhoſcźi ſchtryka, kiž bě dele ſpuſchcźena, móża ßudźicź, ſo je ſpadnjeny ßo rosraſył.

Tu ſatorże ßo ſa ſchtryk, krucźiſcho ſapſchimnuchu mużojo.

„Horje!“ ...

Stork ſa ſtorkom dźe to horje, pomału, ale ſtajnje. Potom ſaſtacze, na kromje leżazy wjednik ſapſchimnu, hiſchcze jedyn ſtork a na ładku leži cźłowjecze cźěło ſe ſraženym nopom. — — —

Mużow hróſba pſcheja, kolena ßo jim pótknja.

Wjednik wotwjaſa ſchtryk wot morweho. „Kedźbu! Schtryk dele!“ rěka roſkas a ſpěſchnje wotwiwa ßo ſchtryk do hłubiny.

Saßo ſaklinczi: „Doſcź!“ krótka pſchеſtawka, doniž ßo wjednik deleka njepſchiwjaſa, potom cźahnu jeho horje.

S boka klinczi ſwónczk k klakanju. Mużojo padnu na kolenje a modla ßo ſa wotemrjeteho.

S wjecźora njeßu morweho do boka, cźěkownja hoſpoduje jeho w nozy. Jemu k nohomaj ßedźi korczmarka, kiž wótſje žałoſcźi a ßebi winu dawa, ſo je wboheho cźłowjeka ſe ßwojim hórſkim kijom do njeſboża ſtorcźika.

Sa tſi dny khowaja pſchecźeljo pſchecźela, runje ßamßny dźeń dońdźe tam njewjeſta njeſbožowneho.

Hórſki wjednik je jej hórſki kij ſ hłubiny pſchinjeßł, wona wſa njeſbožowny kij ßobu do domiſny.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pſchedźenak, protyka ſa Sserbow na lěto 1894, je wuſchła a je w Ssmolerjez knihicźiſchcźerni w Budyſchinje, kaž tež pola dotalnych pſchedawarjow Pſchedźenaka dostacź. Kaž hacź dotal pſchezo, je Pſchedźenak tež tuto lěto bohaty na dobrych naſtawkach a luboſnych a drohich wobraſach. Bjes naſtawkami je wuſběhnucź podawk ſ něhduſcheho žiwjenja w Sserbach, kiž naß w lěcze 1076 do Hnaſchez, Dobruſche a Hodźija wjedze, a bjes wobraſami chzemy ſnamjo ßerbſkeje deputazije pola prynzeßyny Friedricha Auguſta mjenowacź. Duž njech nichtó njeſabudźe, ßebi Pſchedźenaka do ßwojeho doma kupicź.

— Njedźelu pſched tydźenjom je wěſty dźěkacźeŕ Linkert, w měſcze po proſchenju khodźo, pſched rybjazymi wrótkami ſ wobydlenja murjerja Zillera drohi dybſacźny cźaßnik kranuł a jón potom do Biſkopiz duzy někomu pſchedał. Polizija, kotrejż ßo hnydom paduchſtwo woſjewi, do wſchěch ſtron wo tym powjeſcź roſpóßła. To njebě bjes wuſpěcha. Hižo w Biſkopizach pakoſtnika lapnuchu. Wobkranjeny, kiž by rad ßwój cźaßnik ſaßo doſtał, lubi temu, kotryż jemu jón pſchinjeße, pſchiměrne pjenježne ſarunanje.

— Tele dny ßu poliziſtojo jeneho młynſkeho, wěſteho Hertela, ſajeli. Wón bě ßwojemu towarſchej, młynſkemu Schimmelej, w wulkich młynach dźěłazemu, kiž bě jemu najprjódzy w korczmje ßo najeſcź a ßo napicź dał a jemu potom hiſchcze ſe ßmilnoſcźu nóznu hoſpodu poſkicźił, 3 hriwny kranuł.

— Se wßow do měſta jědźo bě wutoru wjecźor rěſnik Horak žonje a tſjóm dźěcźom tudomneho póſtſkeho pomozniſka Kruſchwizy na ßwój wós ßo ßynucź dał. Na kamjeńtnu haßu pſchijěwſchi bě Horak na khwilu ſ woſa ſtupił, ſo by něſchto wobſtarał. Na njeſboże pak w tym cźaßu runje měſchcźanſke hnój wotwożeńſke woſy nimo pſchijědźechu, pſched kotrymiž ßo Horakowy koń ſpłóſchi. Kruſchwizowa

žona, kiž wotežku w ruzy dźerżeše, njemóżeše wobscherjene skoczo sdźerżecź. Po drósy cźerjo koń do żelesneje plumpy pschi kheži ratarja Niertha sakoži a ju powali, s dobom žo też wós swrócźi. Žona se žwojimi tsjomi dźećimi žo s njeho wrjeżnu, tola žo pschi tym wjetsche njesboże njesta, khiba so žebi žona stawy troschku wobrasy.

— Prawa rěpa je žo lětża wurjadnje wulka poradźika. Tydźenja pišachmy, so žu do redakzije „Sserb. Nowin" tsi punty cźežku prawu rěpu na wobhladanje pschinjeżli. Tale rěpa pak je małuschki schwjercź pornjo rěpisku, kotreż je nětkole w redakziji wupołożene. Rěpa, kotraž je na polu knjesa kublerja Sarjenka w Wudworju narostka, 8 puntow waži. Knjes Sarjenk je zyku hromadu tajkich hoborow domoj swosył.

— Wot schtwórtka s ranja kruta syma ducha. Pjatk rano thermometer w měsce 3 grady symy po Reaumurje pokasowasche. S rańschich stron Němskeje a s Awstriskeje teho runja pižaja, so je nahle żurowa syma pschischka. W Awstriskej je wulki žněh panuk. W adriatiskim morju satraschny wichor sakhadża, tak so žana łódź do Trieststkeho pschistawa pschipkuwacź njemóże.

S Hnaschez. Lětża žo pólne płody s městnami s wurjadnej wulkosczu wusnamjenja. Pschikład sa to mamy też w naschej wži. Tudomnemu kublerjej Urbanej je na sahrodże kałowy kerczk narostk, kiž 11 puntow waži. Spodźiwne na nim je, so žu žo s jeho delnich kopjenow małe hłowczki wutworiże.

S Budestez. Schesty dźeń novembra bě sa naschu wožadu wjeżeły a žwjedźeński dźeń, kajkiž je wona lědma hdy widźała. Na nim žo nascha cźisćze ponowjena a porjeńschena zyrkej požwjeczi a žo do Božeje žkužby stajі, w kotrejž je wona hižo něhdże 550 lět była. Na Boži dom žo prěni krócź w kschcźeńskich knihach s léta 1346 spomina, tola cźisćze snate twarske lěto nětczischeje zyrkwje njeje. Wot teho czaża žu ju wospjet pschetwarili, a to w létach 1726, 1730 a 1733; w lěcźe 1740 žo nawjeczorny dźěl pschitwari, s cźimž žo zyrkwi podoba da, kotruž je hacź dotal měła. Dokelž bě s czażom zyrkwine twarjenje s dźěła dobżeržako a wožebje zyrkwina njedotwarjena wěża rospadowasche, zyrkwine pschedstejicźerstwo wobsamknu, Boži dom s zyła ponowicź a s dobom zyrkwinu wěžu wyschschu natwaricź. Knjes zyrkwinski twarski mischtr Quentin w Pirnje ryżowanku wudźěła a wyschsche wodźerstwo nad twarom wjedźesche, bjes tym so žo wuwjedźenje twara knjesej twarskemu mischtrej Schmidtej w Splósku a dohladowarstwo nad twarom knjesej Gruhlej w Roswodezach dowěri. Zyrkej je w barokowym stylu natwarjena, kajkiž kónz 17. létstotka knjeżesche, a też ponowjenje je žo po tutym stylu skożowako. Pschi nowotwarje žo s bokomaj schtyri skhody a nowe woktarnischczo w póstnim gothiskim stylu naprawi, wjerch žo wusběhnu, prjedawschej dwě kubi žo do jeneje sjenocźischtej. Pschitwarjena je na połnóznym boku wulka khapalnja sa duchowneho a na połodnischim boku runje tak wulka khapalnja, kotraž žo tepicź hodźi, hdźež móża žo kschcźenizy wukonjecź, hdźež pak móża też cźi sastupicź, kotsiž chzedża druhu Božu žkužbu wopytacź a wonkach w deschcźu a hrosnym wjedrje stejecź njechadża. Na rańschim kónzu pschi drósy je wulkotny portal s pěskowza pschitwarjeny, kiž ma na czole grichiskaj pižmikaj A a O a grichiske znamjo naschcheho sbóżnika. K portalej móża wosy pschijěcź, tak so kwažarjo a kmótsja hnydom s wosa pod žuche pschińdu a jim najhórschi deschcźik niczo njewadźi. W zyrkwi na woktarnischczu je jako pult k wuczitanju žwjateho sczenja stajena stara klětka, na kotrejž je pschekożeŕ noweho testamenta, pschisporjeŕ žerbskeje rěcze, Budeschczanski farar Michał Frenzel († 1706) prědowak, kotraž je po stajenju noweje klětki 1758 w kucze leżała do procha sahrjebana. Ta je nětk ponowjena a je niz jenoż naschim wožadnym, ale kóždemu Sserbej droha a luba. Nětko, hdyż je wscho hotowe, widźimy, so je twarz žwoje dźěło mischtrszy dokonjak. Zyły twarowy kharakter s wonka pschi wěži a pschi swonkownym wudebjenju, w pschitwarach a s nutska zyrkwje jenotny saczischcź cźini, kiž cźim móznischo wustupuje, dokelž žu twarske pschipomozniki, mjenujzy krażne wudebjenki a nadobne, harmoniszy wottupjene molowanje, žo na prawe waschnje wuwužiże. Pschebe wschěm je žo też wjazy dobrych žebżeńskich městnow dobyło, kotrychž liczba je nětko na 1200 srostka. Pornjo natwarjenemu je płacźisna ponowjenskeho pschetwara, mjenujzy 78,000 hriwnow, poměrnje žnadna. Woktar, klětka a byrgle žu te žame wostałe, jenoż so žu žo pschimérnje ponowiże. Wot wožadneje młodźiny je zyrkej dostała rjanu dupu se žlébornej poskoczanej schklu a s wékom wot droheho drjewa. Sserbska pschecźelniza Božeho doma, kotraž njecha mjenowana bycź, je wulkotny zyrkwiny teppich, na 5 m dołhi, na woktar darika. Zyrkej žo s deletłóczatej paru tepi. Budeschczańska wožada je žebi se žwojim rjanym Božim domom rjany pomnik žwojeho zyrkwinskeho smyślenja stajiła, kajkeż žu žadne w druhich wjeżnych wožadach, a tu drje je žkowo na prawym měsce: „Schtoż wožada k Božej cźesczi cźini, s tym žama žebje cźesczi." Pożwjecźenje měješe žo takle: Dopołdnja w 8 hodźinach žo dołhi cźah, wobstejazy se schulskich dźěcźi, młodźiny, wojerskich towarstwow, spěwarskich towarstwow, wucźerjow, cźežnych hosczi, zyrkwineho pschedstejicźerstwa atd., do tworoweho dwórnischcza, hdźež bě žo Boża žkužba w cźażu pschetwarjenja nakhwilnje wotbywała, hibasche, so by tam někotre wotżalne schtucźki wuspěwał a potom do zyrkwje cźahnuł. Sserbski cźah wotewrichu 3 knježny, žrjedźna, Alma Wicźasez, dźowka k. ryczerkublerja Wicźasa w Hornjej Hórzy, njeżesche zyrkwiny klucź na kražnym, wot njeje žameje wuschiwanym puzaku s běkeje židy se žerbskim napižmom: Božo, nutŕkhód požohnuj! Runje tak žo němski cźah wotewri: Hulda Schnabelez s Budestez ujeżesche runje tak wuschiwany puzak s němskim napižmom: Unsern Eingang segne Gott. Knjes architekt Quentin pschepoda klucź knjesej wyschschemu zyrkwinemu radźicźelej Kellerej a tutón naschemu farorjej, knjesej Mrosakej, kiž w mjenje trojjenicźkeho Boha zyrkwine durje wotewri. Bórsy žo Boži dom s wožadnymi napjelni — bě drje žo něhdże 1800 wożobowseschko — a žerbska Boża žkužba žo sapocza. Po sawodnym spěwanju a kollekcze měješe nasch knjes farar pożwjecźeńsku rěcź, pokasujo, kak te tsi w žerbskej rěcźi na scźěnje woltarneho ruma napižane žkowa se žwjateho pižma: „mojej duši chce so pić po Bozy, po tym žiwym Bozy; — ja sym přišoł, zo bychu žiwjenje a wšeho dosć měli; — česć budź Bohu we wysokosći" wožadu napominaju, žwój rjany Boži dom wupyschecź s tej najrjeńschej pychu: 1. so wona žem pschikhadża s nutrnym żadanjom po Bosy, 2. so wona tudy bjerje wěrjaza se studniczkow Knjesowych, 3. so wona domoj dże s tej jenicźkej myślu: Bohu cźesczź. Knjes farar Mrósak-Hrodźischczański prědowasche potom wo 1. Mojs. 28, 17: „Tu niczo druheho njeje hacź Boži dom", pschi cźimž pokasowasche 1. na dom Knjesa, kiž žwojich wokoło žebje shromadźuje, 2. na podružnikow, kotsiž žo tu shromadźuja, a 3. na domowy wuhlad, kotryž žo psched nami wotewri. Prědowanje bě tak rjane a je wutroby tak sapschimnuło, so je wutrobnje żadacź, so by žo wocźischczało. W němskej Bożej žkužbje, kotraž žo w 11 hodźinach sapocza, měješe pożwjecźazu rěcź knjes wyschschi zyrkwinski radźicźel Keller-Budyski. W duchapoknej rěcźi wyżokodostojny wyschschi duchowny wodź naschcheje provinzy wo radosczi a dźaku rěcżeše, kotrajź njech stajnje wożadu, na rjany Boži dom shladowazu, napjelnitaj, a wo žwjedźenjowym żohnowanju, kotrež njech stajnje wot tuteho žwjateho městna wukhadża. Sserbska, kaž też němska Boża žkužba žo se spěwom měschaneho chora pod nawjedowanjom knjesa kantora Ssmoły porjeńschi. W žerbskej Bożej žkužbje žo kantata se 100. psalma, wožebje sa tutón žwjedźeń wot knjesa Bernharda Krawza sestajena, w němskej Bożej žkužbje žwjedźeńska kantata wot Gasta spěwasche. Knjes kantor Ssmoła wubjernje poradźeny solo: „Khwaleny budź, Bożo Jiraelski", spěwasche. Woltarnu žkužbu knjeża duchowni Kubiza-Bukeczański, J. Mrósak-Lupjanski a Rjencź-Wjelecźanski wobstarachu. Sswjedźeń žo psches zyło nimo měry krażnje wotbywasche. W wožadże, w kotrejž wschak běsche wjele pschecźiwnikow zyrkwineho twara, je nětko połne spokojenje, so je wschitko žo derje radźiło a so je Boži dom w połnej měrje lubosne wobydlenje teho Knjesa. Saczischcź zyłeho žwjedźenja 6. novembra je hłuboki był a da-li Bóh, njesapomnity wostanje.

S Klukscha. Nasch cźisćze ponowjeny, s dźěła nowonatwarjeny Boži dom žo 1. njedźelu adventa pożwjecźi.

S Brěsnje. Hdyż běchu wóndano pola tudomneho blidarja Barta žwinjo sarěsali, žo dohladachu, so měješe wone pschi prědnjej nosy pjecź schparow. Noha měješe napohlad, jako so by delka dwójna noha była.

S Rakojdow. Nasch wucźeŕ, knjes Jan Matecźk, je sańdźenu wutoru na scźěhwkach drjenja wumrjeł. W młodych létach je žmjertny jandźel jeho se žiwjenja wotwjedł.

S Biskopiz. Pjatk tydźenja žu na żelesniży njedaloko Biskopiz cźełko njesnateje młódscheje żónskeje namakali. Hacź dotal žo niczo wo tym wužlědźiło njeje, s wotkal je żónska pschischka a kak rěka.

S Rósborsko-Wojerowskeho wokrjeża. Pschi wólbach do pruskeho krajneho žejma je žo krajny radźicźel s Lucke w Wojerezach s 292 a žwobodny knjes s Liliencron nad Sprojzami s 252 hłożami wuswolił. Knjes farar dr. Sella-Krjebjanski dosta 46 hłożow, pódla teho 2 hłożaj na Liebiga-Mückenhajnskeho a 1 hłóż na wucźerja Sagnera w Shorjelzu panuchu. S wunoschkom tuteje wólby njejžmy cźisćze spokojom. Hacź runje njejžmy wjele nadźije měli, so knjesa fararja dr. Sellu wuswola, dokelž běchu jeho pschecźeljo hakle nětkotre dny do wólbneho dnja jeho kandidaturu wosjewili, dha tola wobzarujemy, so wón njeje samohł, žwojeho pschecźiwnika po liczbje wotedatych hłożow pschesczahnucź. Ssmy pschežwědczeni, so

by wólba cźišcźe hinak wupanuła, hdy by žo do pruskeho krajneho žejma po tym žamym waschnju wuswolało, kaž do khěžorstwoweho žejma. Po žkowach wjerha Bismarka je wobstejaze pruske krajnežejmske wólbne waschnje najhubjenšche wschěch wobstejazych wólbnych waschnjow. Ludowa wola w nim skoro ženje na sjawne njepschińdže. Kóžda wěz ma žwój cžaž. Tež pruski wólbny sakoń budže žo ras pscheměnicź dyrbjecź; pschetoż na pschezo žebi jón pruski lud njebudže dacź lubicź.

— Kandidatura sa pruski krajny žejm knjesa dr. Selle, fararja a wokrježneho schulskeho inspektora w Krjebi, njeje, kaž bě do prědka widźecź, žaneho wuspěcha měła. Baron s Lilienkron a krajny radźicźel s Lucke staj s wulkej wjetschinu wuswolenaj. Dr. Sella je 46 hłožow, s wjetscha wot wucžerjow a wot Sserbow, dostał. Wyšozy knježa žu s listami na gmejnskich pschedstejicźerjow dozpili, so njeby žo žadyn wucžeŕ w prawólbach (Urwahl) wuswolił, a so bě tak mało hłožow. S wjetscha běchu wuswolerjo semjenjo a jich wotwišni sastojnizy a ludźo, k temu wokoło 75 hamtskich a gmejnskich pschedstejicźerjow. Swój dobry wuspěch je ta kandidatura tola měła, je mjenujzy tym knjesam konservativneje strony pokasała, so žu žwoje pschišłuschnoscźe pschecźiwo schuli a wucžerjam jara skomdźili. Hdyž chze minister sa podpjeranje wožadow, k schulskim twaram a sa powyschenje wucžerskich dokhodow 8 milijonow hriwnow dacź, a konservativna strona je pschecźiwo temu, dha njeje žebi žaneho džaka pola wucžerjow sažłužiła. Wjele cžesče a khwalby žłuscha tym njemnohim žerbskim wolerjam, kiž žu žwěru sa dr. Sellu hłožowali, wožebje žwěrnym lubym mužam se Sslepjanskeje, Mulkecźanskeje a Mikoraskeje wožady. Tola žu žo też nětkotši s Klětnjanskeje wožady namakali, kiž maja hewak pschezo wulku hubu, hdyž rěcža wo prawach žerbskeho naroda, a nětk, hdyž bě prěni ras składnoscź data, khrobkeho sastupjerja žerbskeje maczerneje rěcže do žejma wuswolicź, žu tola sa druheho byli. Jich khwalba woprawdže pěkna njeje!

Se Shorjelza. Hróšbne mordarstwo je žo w Schönbergu pola Neuhammera stako. Tam žu kublerku njewoženjenu Schokcźiz sa woknowy kschiž wobwěšli. Wschelakich pschicźinow dla tukaja na sahrodnika Singera s Wiesawy, so je wón mordarstwo skucźił. Wunoschk jeho njeskutka 2 hriwnje 50 np. wucźini. Skónzowanu žu hakle 12 hodźinow po dokonjanym mordarstwje namakali, tak so je mordar bjes tym cźeknucź mohł. Tele dny je žo poradźiło, jeho w Kinsbórku lapnucź.

Pschižažny žud.

33létneho, dwójzy paduchstwa dla khostaneho, hospodarskeho pomoznika Ernsta Hermanna Jeremiaža s Běkeje Hory dla njekasanstwa a paduchstwa k khostarni na schtyri léta a jedyn tydźeń sažudźichu a jemu cžežne prawa na pjecź lět wotrjeknuchu.

Přilopk.

* Wobžarujomne njeschoże je žo tele dny w Löbschizach pola Zwenkowa stako. Nózny straźnik Blumentritt dyrbjesche konja, na koliku khoreho, k skótolěkarjej do Pegawy dowjescź. Blisko pschede wžu koń, na kotrymž žedžesche, padnu a žo na njeho wali. Wboheho muža, žwójbneho nana, žu pod morwym konjom w pschidrósnym pschěrowje leżazeho namakali a też morweho wucźahnuli.

* Ratař Neubert bě njedawno s nusy krumu sarěsacź dyrbjał, dokelž bě w brjusche symny woheń měła. Sarěsanu krumu bě domjazemu rěsnikej Schwalbje w Lugawje sa 100 hriwnow pschedał. Schwalba potom mjažo punt po 45 np. pschedawasche. Mnosy ludźo pak, kiž běchu mjažo jěbli, skhorichu. Wězywustojni žo wuprajichu, so je mjažo wot skocźeca, kiž je na wohniwe sahorjenje brjucha cźerpiko, strowoscźi schkódne. Krajne žudnistwo w Zwickawje je teho dla po sakonju wo jědźnych žrědkach rěsnika Schwalbu k $1\frac{1}{2}$-létnemu, ratarja Neuberta pak 2 měžacžnemu jastwu wotžudźiło.

* Žadny podawk je žo w jenym Lipscźanskim pschedměscźe stał. Tam bydli stary muž, wudowz, khětreho dźiwneho waschnja. Je woprawdže bohaty, a khowa žebi žwoje samoženje na wschelakich spodźiwnych městnach. Tak běsche žebi też zyle stary a rostorhany kožuch do najcźmowischeho hródźineho kuta skhował. Njedawno pohonczej pschikasa, so dyrbi hnój s konjemza wuwoscź. Tón žebi myšlesche, schto dha dyrbi jow tón stary klunkr, na kotrymž ani košmiczka dobreho njeje, dléje wišacź, knjes žo jón tola ženje wjazy woblez njemóže, a žadyn prosche jón rodźił njeby. Duž jón s hnojom žobu na wós cźišnu a jón na polo mjes Plunizu a Eutritzschom dowjese. Tam jón do hnojoweje hromadki s wosa žobu dele skopa. Nětdže sa 11 dnjow žo wobžedźeŕ dohlada, so jeho kožuch wjazy w konjemzu njewiža. Hnydom žo žurowje do pohoncža da, dokelž měnjesche, so je žebi jón wsał. „Tón stary klunkr, kiž tola žanym cžłowjeku wjazy k niczom' njeje, žym s hnojom žobu na polo dowjeł, so by dléje w konjemzu hrosnje njeczinił", dźesche pohoncž. Kaž s kanony wutšélený knjes na polo won leczesche a žwój kožuch namakawschi s njeho žwój w nim skhowany pokład, 15,000 hriwnow w statnych papjerach wobstejazych, wucźeže.

* W Koswigu chzyšche wóndano skakaŕ, kiž bě wscho k tšélenju pschihotował, žo pschežwědczicź, cžehodla žo jeho tšél njespuschczi; hdyž pak žo k njemu pschibliži, žo rosbuchnjenje sta. Wobžarujomny muž, nan pjecźich dźěcźi, bu žałožnje wobschkodźeny. Jene wócźko bu jemu zyle wuražene a druhe też jara sranjene. Prawu ruku budže žebi dyrbjecź wotewsacź dacź.

* Njedawno jedyn Nimrod s Khocźebusa wjecźor na žwojim žebi wotnajatym revěrje na dźiwinu łakasche a měješche też šboże, so mózesche na wjecźornych žměrkach žornu na sorno wsacź. Ale hdyž žebi satšélenu bliže wobhlada, njebě to žorna, ale schěra kosa jeneho wobydlerja bliješe wšy, kiž žo tak posdže hischcže w kerczinje wonkach paješesche. Sso wě, so je njeschožowny hońtwaŕ hłuboko do saka pomašacź dyrbjał.

* Na dwórnischczu w Gleiwitzu žo 31. oktobra srudne njeschoże sta. Pucźowaŕ, kiž chzyšche hischcže do wosa schtwórteje klašy stupicź, hdyž žo hižo cžah dale hibasche, pod koła pschińdže. Wón bu pschewjeseny a sa nětkotre mjeńschiny wumrje.

* Se Schneidemühla wo nowym wudyrjenju njeschožowneje studnje pišaja. Artesiske žórko na makej zyrkwinej drósy je žebi wuliw pódla hłowneje roły pytało. Woda wuliwa žo sažo husta a błócźana kaž prjedy. Duž žo tam najhórscheho boja. Barlinskeho studnjerja Beyera žu hnydom telegrafišzy s nowa na pomoz sawołali. Hacź do hłubokeje nozy bě njeschožowne město s ludźimi woblehnjene. Sa nětkotre hodźiny žo wuliw s błótom wyšoko sabrodźi. Wobydlerstwo žo jara boji, so nowe pschepady sažo wulku schkodu naczinja.

* W jastwje w Hannoverje je žo pońdźelu rytmischt s Meyerink wobwěšnuł. Jako woko bě wón banczik stoka, w jeho klětzy stejazeho, wužił. Meyerink jebawym hraczkam, kotrychž žu s nim hromadże sažudźili, jich wopory pschiwodźesche a dosta teho dla jastwo na schtyri léta pschižudźene. Wón bě staw stareho semjanskeho rodu, jeho nan k dwórskemu statej khěžora Wylema I. jako naměstny wyschschi hońtwinski mischtr pschišłuschesche. Pschi wužudźenju žo wukopa, so je Meyerink w lěcze 1879 bankrot sčinił, dwě kuble, nimale milijonu hriwnow hódnej, pschecźiniwschi.

* (Njeschoże w Santanderje w Schpanisskej.) Žadyn cžłowjek hórscheho njeschoża njepomni, hacź je žo tón tydźeń w Santanderje stako. 6. novembra popołdnju wokoło schtyrjoch žo tam w pschistawje parokłódź „Cabomachichaco" sapali. Na wohenjowu haru wulke žuły ludźi do bliskoscze khwatachu, so bychu žo palazu łódź widźeli. Malianobrjóh bě sa nětkotre minuty s tyžazami ludźi pschikryty. Na jene dobo rosbuchnu wschón dynamit, kiž w 18 kaschczach na łódźi leżesche. Zyła łódź hnydom do powětra roslecza. W wokomiku zyły brjóh s zkonizu a se wschěmi składnizami na dwórnischczu schpanskeje pokhózneje želesnizy w pkomjenjach stejesche a też 60 wobydlenych twarjenjow žo palesche. K powjetschenju njeschoża runje w tym wokomiku po želesnizy cžah s ludźimi na Santanderske dwórnischczo pschijědže a hnydom woheń sapopadže. Mnosy pucźowarjo, jich liczba hischcže snata njeje, žo w wosach spalichu, wjele druhich žo jara wopali. Sastanischczowy pschedstejicźer a tsjo drusy želesnizyni sastojnizy žo mjes morwymi namakachu. Zyke město wot pschistawa, hacź k dwórnischczu bě sa nětkotre wokomiki wobras žałožneho wupuscźenja. Semja bě s cźełami a s cźełkowymi stawami pschikryta. Wjele wožobow, kiž na brjosy stejachu, bu do morja schwiknjenych, hdyž žo tepichu. Po swjerschnym wobliczenju měnja, so liczba morwych 300, sranjenych pak 1000 wucźini. S wjetscha žu žmjertnje sranjeni. So by žo njeschoże hischcže pohórschiło, je rosbuchnjenje też telegrafy potorhało, tak so žo do žušodstwa wo njeschožu telegrafowacź njehodźesche. Sapiž morwych hischcže njeje twjerdże dokonjany, wěste pak žo bycź sda, so žu nimo sastanischczoweho pschedstejicźerja a bohota też měschczanski komandant, komandant žandarmstwa, 8 offizěrojo, 12 polizistojo a 25 wohnjowi wobornizy mjes morwymi. Njeschoże wscho druhe w měscze do sady staja. Ministraj snutskownych a pjenjeznych naležnosczow staj do Santandera pucźowałoj; też kralowa je njeschožowne město wopytała. — Na dnje łódże „Machichaco" žu hischcže 40 kaschczow njerosbuchnjeneho dynamita namakali. Hdyž chzyšche wyschnoscź kaschcže na njestraschne městno wotnožycź dacź, wobydlerstwo tajka hrosa sapschija, so 20,000 ludźi do polow roscźeka, drusy žo do želesnizynych wosow, kiž běchu w wotjědźenju, walachu. Też w telej cźischczeńzy bu wjele ludźi wobschkodźenych.

* W zyrkwi ßwj. Marczina w Lüttichu je ßo na ßwjedzenju wschěch duschow žałoßne njesboże stało. Wulki swón mjenujzy do zyrkwje dele padze, hdyž jenu woßobu mori a ßydom srani. Kemscherjo, kiž ßo saßypnjenja zyłeje dodžeržaneje zyrkwje bojachu, ßo do tajkeje hrosy podachu, so ßo jedyn pschemo druheho won walachu, pschi czimž ßo muosy wobschkodzichu.

* 1. novembra ßo nowinam „Straßb. Post" se Schirmecka pische: Hižo wjele lět ßo franzowszy rubježni hońtwjerjo w němskich namjesnych lěßach Vogeskich horow wjerjescha. Woßebje njedželu a ßwjate dny na hońtwu khodžachu. Tak nałožichu někotsi franzowszy dźiwuchojo tež minjeny pjatk k temu, so bychu w němskich lěßach na „Czornej sczénje" wysche Champenay swěrinu honili. Jedyn s tych rubježnych honjerjow ßo s hajnikom Reißom setka, kiž w Plaine bydli. Hnydom ßo s nim do wjerganja da a chzysche jemu tšélbu s ruki wutorhnucz. Druhi dźiwi honjer prěnjemu na pomoz pschińdže a tšéli jenož někotre metry sdaleny do hajnika, ale mißnu jeho, dokelž ßo hajnik s tamnym ßylnje wjergasche. Hajnikej ßo poradźi, ßwoju tšélbu pschezźiwnikej wutorhnucz a s wěstej ruku ßwojeho nadpadnika k semi potšélicz. Hischcze s wjetschej rasnosczu ßo nětko druhi nadpadnik na hajnika wali, hajnik pak jeho runje tak spěschnje satšéli, dokelž widźesche, so wo jeho žiwjenje dže. Mjes tym poczachu tsjo drusy rubježni hońtwjerjo do hajnika tšélecz, žadyn pak do njeho njetrjechi. Hajnik skoczi, so by ßo psched pschemozu sakrył, s wyßokeje skaliny dele, s czimž ßo wukhowa. Podawk sta ßo na němskej stronje 200 metrow wot franzowskeje mjesy. Ssudniska komißija je městno nadpada wobhladała. Starschi satšéleneju rubježnikow bě hłownik rubježneje ßwójby, s pjeczich woßobow wobstawazeje, a je hižo něschto lět sabicza dla w khostarni poßedžał. Na němskej stronje je dopokasane, so je ßo Reiß w nusnej woborje namakał. S Parisa pak pißaja, so Reiß w nusnej woborje tšélał njeje; so je tšélba stareho Bina, kotryž je kulku do žiwota dostał, rossebrana była a so jeho ßyn žaneje tšélby pschi ßebi měł njeje. Tež ßo prěje, so ßu tsjo drusy paduschi ßobu w paßmje byli. Teho podawka dla pak tam hischcze žane roshorjenje nastało njeje.

* W Lwowje a wokolnosczi (w Galiziskej) je wulki ßněh panuł. Wobkhad s telegrafom a telefonom je ßo se ßněhowym mjeczelom pschetorhnuł.

* (Nadpad wótropyska [Schwertfisch] na łódź.) Kapitan łódže „Oregon", kotryž njedželu, s Labradora pschipłuwawschi, do Plymoutha pschijědže, wo podawku powjeda, kotryž je jeho łódź na morju pola Neufundlanda podeschoł. Łódź mjenujzy wótropysk nadpadże. Jeho wótry, na dołhi mjecz podobny pysk ßo do łódže sary a ßo wotlemi, hdyž chzysche jón ryba wucżahnucz. Ryba ßo potom, ßo někotre rasy psches hłowu pschewaliwschi, w hłubinje shubi. Najskerje je ßo se sastorkom do łódže a s pschilemjenjom pyska morika. Kruch jeje mjecza, kiž bě w łódźinym boku tczazy wostał, bě 18 palzow dołhi. Prjedy hacz bě Neufundland dozpity, bě łódź hižo poł łohcza wody do ßo naßrěbała a jeje mužstwo měješe sa to, so by ßo łódź podnuriła, hdy budźische ryba zyły pysk s drjewa wucżahnucz samohła. W Neufundlandże dyrbjachu jenu łódźinu hrjadu wotstronicz, so móhli schkodu wuporjedźicz. Něhdże 9 palzow rybineho mjecza ßebi wobßedžerjo łódże wsachu, druhu pokojzu wsa kapitan ßobu do Plymoutha.

* Žałoßne wobstejnosczе ßu pschi wobhladowanju czěłow w dźěczažej namakarni w San Franzisku na sjawne pschischke. Kaž ßo sda, je wustaw woprawna mordarska jama był, město so by tschesczijanskej lubosczi ßłużił. W běhu schesczich njedžel je tam 33 dźěczi semrěło, a to je wyschnosczi nanuczіło, ßo sa winu tajkeho mrěcza praschecz. Pschepytanje je dopokasało, so ßu njesbožowne dźěczi dla sanjerodźenja a hubjeneho sežiwjenja hacz do kosczе wuskhle. Wina ßmjercze bě w 33 padach hłód dla njedoßahazeje jědže, woßkłabnjenje a sahorjenje pucherja. Tute žałoßne wotkrycze měješe sczěhwk, so ßo wustaw sběhnu, a so ßo 24 namakanych dźěczi, kiž hischcze w nim běchu, druhdže sastara. Nowiny „Daughters of the Stepherd", kotrež ßu wyschnosczi samohle, so je krucze sa wustawowym czinjenjom hladała, pißaja, so je wustaw woprawna rěsarnja sa małe dźěczi był. Strowotne naprawy běchu ßmjercz hubjene a wbohe kurjatka delkach w włóżnych czmowych rumach pschebywachu, mjes tym so pěstończe a druhe wustawowe woßoby horkach w ßłónczinych strowych stwach bydlachu. Czěła semrětych dźěczi husto 4 dny dołho w wustawje wostachu, prjedy hacz ßo pohrjebachu; pschetož wodźiwjene pěstończe te małe czěłka do někajkeho drjewjaneho korta mjetachu, kotrež pod skhodom stejesche, hdyž mějachu też pomyje ßwoje městno. Tam wostachu, doniž wósnik korto pschi składnosczi njewurjedźi. Měschczenjo ßu na te žadławosczе jara njembri a žadaja ßebi krute pokhostanje njekniczomnych sastojnikow.

(Zyrkwinske powjesczе hladaj w pschiłohy.)

Pschesßadźowanje walczkow.

Wschě twjerde a mjehke walczki **Jitkowskeho** a **Trupinjanskeho** hajniskeho revěra a to 129½ kopy mjehkich a 145½ kopy twjerdych walczkow ma ßo

wutoru 14. novembra 1893 dopołdnja w 9 hodźinach

na pschesßadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna: rano w 9 hodźinach w drjewischczu pschi Jitkowskim haczе.

W Rakezach, 1. novembra 1893.

Hajniski hamt.

Drjewowa a ßłanjowa awkzija.

Ssrjedu 15. novembra t. l. ma ßo na Łuhowskim hajniskim revěrje něhdže 120 łoßow 15lětneho twjerdeho drjewa se ßłanjom pod nim a prawo na hrabanje ßłanja na revěrowych puczach, kaž tež něhdže 50 rjanych dołhich hromadow s pschihódnymi wuměnjenjemi na pschesßadźowanje pschedawacz.

Sapoczatk sa pschesßadźowanje drjewa dopołdnja w 9 hodźinach, sa pschesßadźowanje ßłanja w 11 hodźinach.

Hajniske sarjadnistwo sa Łuh a Kaßow.

W. Schumann.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje (na Khróscżanskich honach).

Schtwórtk 16. novembra t. l. ma ßo

500 kop khójnowych walczkow a
40 khójnowych dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pschesßadźowanje pschedawacz. — Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w drjewischczu.

W Minakale, 8. novembra 1893.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Wupschedawanje.

Mam myßle,

koschlazy barchent

a

połwołmjane tkaniny k ßuknjam

niz dale wjesczi. Duž sym płaczisny sa tele wězy wo

5 hacz 10 np. po łohczu ponižił.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

porucza ßwój wulki wubjerk hotowych **pjelschczowych tworow,** kaž tež wschě druzziny **pjelschczowych podschiwkow, khornarjow** a **kožow** k podschiczu k pschecżelniwemu wobkedźbowanju.

Dźękanje po měrje a wuporjedźenje derje a tunjo.

Dźělbu nasad stajenych

mužazych a hólczazych jakow,

teho runja **schtrympow** a druhich **wołmjanych tworow** niże płaczisny, kotruž ßym ßam sa nje wudał, pschedawam.

Herrmann Darschau
w Budyschinje na schulerskej haßy 1.

Kowarnja na pschenajecze!

Kowarnja w Njesnarowach pola Lubija je wot 1. januara 1894 na pschenajecze. Dalsche je pola korczmarja **Mikanje** w Njesnarowach shonicz.

Proßata na pschedań.

Proßata běkeje Yorkshirskeje a tež czornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po czaßej pschimĕrjenych niskich płaczisnach na pschedań na knjeżimaj dworomaj

w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Kóżda dźĕlba **kosczi, kapow, stareho żelesa** ßo kupuje a ßo derje sapłaczi na **garbarskej haßy 9.** Tam ßo tež ßypanske, regulĕrowanske a **warne khachle** pschedawaja.

Kosaze kože,

karniklaze a sajecze kože, tkhórjaze, kunjaze, lischcze, ßwincze, wudraze a **wowcze kože** kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Howjase a czelaze kože

kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi żitnych wikach.

Kóslaze kóżki

Kože, sajecze a kaniklaze kóżki, każ wschĕ druhe kože jenotliwje a po wjetschich dźĕlbach kupuje

Gustav Naucke

na garbarskej haßy czißko 16.

S dobom poruczam ßwój wulki skład **kožow** bjes molow po najtunischich płaczisnach.

Gustav Naucke.

Wschĕ drużiny kožow, kosazych, sajeczich, kaniklazych, tkhórjazych, kunjazych, lischczich kožow atd. kupuje a płaczi sa nje najwyschsche płaczisny

L. Fleischer, kóżkar

na swonkownej lawskej dróży 18.

Turkowske ßłowki

najlĕpscheje drużiny poruczа

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likĕrow po starych tunich płaczisnach.

Serbske a němske spěwarske knihi

w jednorych a najwoßebnischich swjaskach poruczа knihiwjasarnja a papjerowa pschedawarnja

J. Nowacka

na snutsk. lawskej haßy 8.

Stare spěwarske ßo pschewjasaja a ßo każ nowe sdźĕłaja.

Lama,

ßuknjany lama, polßukno, molton, pollama,

jako woßebje płaczisny hódne poruczam

ßukno na wiki

dwójzyschĕroki łohcź po 80 np.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

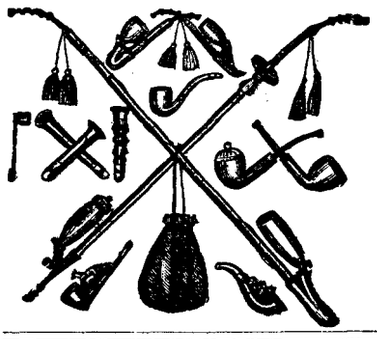

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodzenju

w najwjetschim wubjerku

porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtunische źórło sa saßopschedawarjow. — Wuporjedzenje w mojej dźĕlarni.

Wulke wupschedawanje!

Dla pschepoloženja

a ſ tym sjenoczeneho

wulkeho powjetschenja

mojeje pschedawarnje ßwój

ſe wschĕmi nowosczemi nětczischeho czaßa

napjelnjeny skład **woßebneje mužazeje, żonjazeje a dźĕczazeje drasty do czista wupschedawam.**

Dokelż ßym ßwoje hižo bjes teho jara tunje pschedawanske płaczisny hischcze khĕtro ponižił, moje wupschedawanje składnosćź poskicza k wurjadnje tunjemu kupowanju

żonjazych khornarjatych mantlow, żaketow, kapesow, kołow, holczich mantlow a pjeslow,

mužazych swjerschnikow a hawelokow,

teho runja sa schulerjow wulki wubjerk

wobleczenjow, jupow, żupanow.

Moritz Wassermann.

Zslódkoßmjetanowu margarinu,

najlĕpschu, kotraż ßo namaka,

Winski

ßwinjazy schmalz, czerstwy lany wolij

poruczataj

Ginzel a Ritscher.

Stwjelzaty rjepikaty tobak, krany rjepikaty tobak, Khocjebuski portoriko, Waßungski rolkaty tobak, ßytk Brotterodskeho brazloweho tobaka

punt po 40 np.,

tobak k żwanju

poruczataj

Ginzel a Ritscher.

Khosej

ßyry a paleny w dobrych a najlĕpschich drużinach poruczataj jara płaczisny hódno

Schischka a Rjeczka

na swonkownej lawskej haßy.

Tunje

zigary

kupowanske źórło sa saßopschedawarjow,

tyßaz hižo po 20 mk. poruczа

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy czo. 6, filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

poruczа **ßyry** a **paleny**

khosej

w najwjetschim wubjerku a najlĕpschej dobroscźi po najtunischich płaczisnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźĕlbow ßo pomĕrnje nižsche płaczisny woblicza.

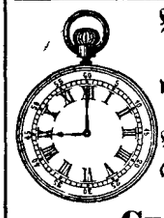

Pschedawanje a porjedzenje

wschĕch drużinow **czaßnikow.**

Płaczisny najtunscho a rukowanje na dwĕ lĕcze.

Gustav Mager,

czaßnikar

11 na ßerbskej haßy 11

pschi starych kasarmach.

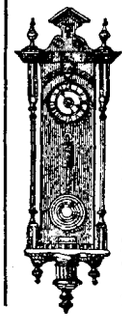

Curt Jentsch

czaßnikar na swonkownej lawskej haßy 5

poruczа ßwój skład wschelakich drużinow **czaßnikow** po najtunischich płaczisnach. Sa pschedate czaßniki a wuporjedzenje ßo rukuje.

Budyska Bjesada.

Swjedźeń **wulkeje kołbasy** změje so **wutoru 14. novembra** w Budyskej třeleŕni. Kouvert płaći po wosobje 75 np. Započatk wječor w 8 hodźinach.

Předsydstwo.

Bukečanske serbske towaŕstwo

změje přichodnu njedźelu, jako 19. novembra, swoje prěnje nazymske posedźenje. Započatk z dypkom 4 hodźin.

Přednošk knjeza wučerja Suški z Wujezda.

Wšitke sobustawy so najwutrobnišo přeproša, też hosćo su nam witani. **Předsydstwo.**

Hajnka a ßyn

(hamorski młyn w Budyschinje)

poruczataj w ßwojej pschedawaŕni w młynje pschi „Židowskim żelesnym mosće", kaž też pschi ßerbskich hrjebjach na rózku hornczeŕskeje haßy:

ff. pschenicznu a **rżanu muku,**
wschelake warjenja a **pizne ßrědki**

po jara tunich płaczísnach.

Dale ßo **pschenża** a **rožka** sa muku, kaž też sa wotruby pschihódnje saměnja.

Plysch

k **pjeslam** a k **poczehnjenju kožuchow,**
krymer k wobßadźenju
tunjo pola
Richarda Gautzscha.

Nataŕske towaŕstwo w Bukezach.

K poßedźenju na 13. dźeń novembra wječor w 6 hodźinach w Heimrichez hosćenzu ßo wschě ßobustawy podwólnje pscheproschuja. Pschednoschk knjeza dr. Loges, pschedßydy Pomorečanskeje spytowaŕnje: Na čzo ma rataŕ hladacź pschi kupowanju pizy, pschikupnych hnojow a ßymjenjow?

Pschedßydstwo.

Wupschedawanje

poboczníkow, wotezkow, wusdow, hłowožow atd. pola

A. Pětscha
1 na hauensteinskej haßy 1.

Schulske torniſtry,

najlěpsche a derje dźeržaze, poruczа w wulkim wubjerku

A. Pětsch, rjemjenjeŕ
1 na hauensteinskej haßy 1.

Drjewjanzy

małe a wulke ma na pschedań

G. Beyer w Hnaschezach.

Jabłuka k tłóczenju

kupuje po kóždej dźělbje

Ernst Winter
pschi mjaßowym torhoschczu 8.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadźa,

domowe žohnowanje a **wobrasy**

w wulkim wubjerku a tunich płaczísnach pola

Maxa Mützy
na bobatej haßy 11

Žónske friseŕuje

A. Heroldowa
na rózku rózoweje a hospitalskeje haßy.

Wschě **włoßowe dźěła** derje a tunjo czinju, hotowe **pletwa** a **prómjenja** jenož s dołhich włoßow tunjo pschedawam.

Adolf Herold,
friseŕ na rózku rózoweje a hospitalskeje haßy.

Kupje,

testamenty, liscźiny, regulěrowanje sawostajenstwa, pißomne dźěła atd. rucze wobstaram a radu we wschěch prawnych wězach dawam.

Wobkhodny agent **Dittrich**
na žitnej haßy 6 po 2 skhod.

K nowemu lětu ßo na knježi dwór w **Delnjej Hórzy** pytaja:
1 straźnik, njeżenjeny, strósby a spuschczomny,
2 rólnaj pohonczej a 1 dźowka.
Saradźenje ßo sapłaczí.

K seschiczu żonjazeje drasty po najnowschej modze, kaj też po jednorym waschnju ßo porucza a lubi spěschne dźěło a tunje płaczísny

Hana Michalkez,
akademiscy wuwuczena schwalcža
w Budyschinje na jerjcowej haßy 19
po 1 skhodze.

Haydom abo k nowemu lětu je wobydlenje w małżiwnym twarjenju w Brěsy pola Hodźija na pschenajecze. Dalsche je shonicz cźißko 12 tam.

Sprawna ßylna holza, s najmjeńscha 16lětna, kotraż ßo na płokanje wusteji, namaka jako stwinska holza ßłużbu na knježim dworje w Sarečzu pola Makeho Wjelkowa.

Na knježim dworje w Delnjej Kinje dostanjetaj k nowemu lětu 1894 hischcze dwaj rólnaj pohonczej ßłużbu. Jenož ludźo s dobrymi wopißmami chzyli ßo samolwicź.

Bóh wobradźi namaj njedźelu wječor stroweho synka.

W Minakale, 8. nazymnika 1893.

Sykora, faraŕ, a mandźelska
Hilža rodź. **Mrózakec.**

Želne saczucza

pschi woteńdźenju wot rowa

Heleny rodźeneje **Khěžorez,**
mandź. **Hugo Strobacha** w Rakezach,
w Drožďžiju semrjeteje.

Jerem. 31, 3.

Po krótkim bědźenju ty pschenđże
Pucz semski, dróhu cžaßnoh' žiwjenja,
Do rukow sbóżnika nětk dońdże,
Sa kotrymž ßy jow w wěrje ßlědźika.
Žno sahe w jara nježnej młodoscźi
Sso jemu ßlubi k herbstwu w sbóżnoscźi.
Kak sbóżnje je wón tebje wodźił
Tón wusti pucź, kiž wjedze k žiwjenju,
Se ßwojim schkitom s tobu khodźił,
Cže k ßebi cžahnuł s lutej dobrotu;
Haj, ßama ßmjercź tym twojim snamjo je
Bjeskónczнej' Bożej' wěczнej' luboscze.
O kajki by był wuhlad cźmowy,
Hdy ßmjercź by nahle swjatk tu roswjał'ka,
Se ßmjertnoh' cźěła w sparnym khowje
Też luboscź by ßo shubiła,
Ně, wěra praji k tyschnej wutrobi:
Jow dźělenych tam wěczнoscź sjenocźi.
Nětk w cźichim měrje wotpocźuješch
Pod hórku, kiž cźe hižo pokrywa,
Na Knjesowy dźeń wotczakujesch
Bjes tymi, kiž tam ležo drěmaja,
„We Hrodźischczu", tak cźasto prajesche,
„Jeli so wumru, tam mje khowajcze".
My dobru nóz cźi nětko damy,
Po Božej radże wot naß dźělenej',
Sso modlo k Wótzej pschibliżamy
S tej próstwu: daj psches Khrysta drohu krej
Też, hdyż ßo nasch cźaß tudy minył je,
Tam s hnadu sbóżnoscź, wěczne żiwjenje.

—a.

Wěnz luboscze

na row njebo Marje,

jenicźkeje dźowki **Ernsta Engemanna,** żiwnoscźerja w Ssulschezach, a jeho mandźelskeje **Leny.**

Wumrje w Budyschinje w hojeŕni dźeń 14. novembra 1892, ßwojeje staroby 6 lět, 10 měßazow.

Ta ßmjercź, kiž pschezo wok'lo khodźi,
A woßebje te dźěcźatka
Dom do njebjeskoh' raja wodźi,
Hdźež ßu p'la ßwojoh' Jesuża,
Kotryż te małe dźěcźatka
Tak jara, jara lubo ma
A k ßebi dom je woła.
Nětk dźeńß' je runje dokonjane
Wój starschej, lěto w srudobi,
So bu waj' dźěcźo wotwołane
Po krótkej stysknej khoroscźi,
Kiž mjeno „diftheritis" ma,
Sa dźěcźi jara straschniwa,
So bórzy na nju wumru.
Wój lubaj starschej, wój staj rucze
Ssej pomoz sa nju pytałoj
A khodźiłoj też sa nju pucze
Tam k wustojnemu lěkarjej,
Tón pak tu radu wamaj da,
So pomha operazija;
Do hojeŕnje ju daschtaj.
We hojeŕni, hdźež dowjesena,
Bu na to operěrowana,
Też to pak njebě pomoz żana,
Je na tsecźi dźeń wumrjela.
O, kajka bě to srudoba,
Kak bolesche waß wutroba,
Hdyż shonischtaj tu powjescź.
We Budyschinje pohrjebana
Na Božej roli Tuchorju
A s wěnzami też wupyschena
Tam spi we ßwojim pokoju.
Nětk wjeßela je we njebju
Po tutym cźeźkim cźerpjenju,
Je Boži jandźelk wěsce.
Wój starschej, kiž ju lubowaschtaj,
Sso sa nju k Bohu modleschtaj,
Jej wschitko dobre wuknucź daschtaj
Sa cźělne a sa duchowne,
Ta wowka, jeje pěstoncza,
Bě s luboscźu też pomozna,
Sso nad njej wjeßelesche.

Ta wascha Marka rady dźěsche
Do schule, derje wuknjesche,
Też nawuknuła hižo běsche
Ssej khěrlusch żno wot makoscze,
Tón: „Wobcźeżena duscha ty,
Kiž ty tak jara sprózna ßy",
To běsche jeje prědni.
Haj, luby nano, luba macźi,
Hdyż druhe se schule du dom,
Ssnadź husto wy też pohladataj,
Hacź pschińdże domoj s wjeßelom.
Ach, ta nětk wjazy njepschińdże,
Duż podarmo ju hladacźe,
Wichak k Jesużej je dóschła.
Duż, starschej, wjazy njepłakajtaj,
Waj' Marka nětko w njebju je,
Dźěd, wowka, kiž ju lubowaschtaj,
Njech kóždy s tym ßo troschuje,
Schtoż cźini Bóh, wscho dobre je,
Wón wschitko ßam najlěpje wě,
To běsche jeho wola.
Ach troschtuj, Bożo, s njebjeß dele
Tej starschej, dźěda, wowku też.
Hdyż ßy jim srudźby póßłał wjele,
To pokasacź jim s tutym chzesch,
So Bóh ßam wěczna luboscz je,
Hdyż też jim srudnoscź póscźele,
Jich njesapomnisch żenje.
Dha spisch nětk cźische w twojim rowje,
Hacź pschińdźemy też sa tobu,
We Budyschinje na kerchowje,
Tam na tym nowym Tuchorju.
Haj, luba Marka, derje spi,
Hacź junu tón dźeń poßledni
Naß sjednoczi na wěczнje.
Na jeje rowje pomnik steji
A na nim znamjo jandźela,
Tón pokasuje k njebju rjenje,
Hlaj, tam je sbóżna, wjeßela,
Tam junu ßo saß' widźicze,
A Bohu khwalbu spěwacze
Pschi jehnjeczowym trónje.

W mjenje srudźeneju starscheju, dźěda a wowki
Ernst Helaß.

K temu cźißtu jena pschiłoha.

Pschiłoha k czišłu 45 Serbskich Nowin.

Sobotu 11. novembra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje jutśe njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Räda němsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin farak dr. Kalich němske a w 10 hodź. serbske předowanje. Popołdnju 1/2 2 hodźin budźe serbska mišionska hodźina.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Jurij Hermann Rostok, žiwnosćer w Jenkezach, s Madlenu Homolez tam.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Max Pawoł, Handrija Profta, želesniskeho dźěłaćerja w Tšelanach, ß. — Ida Minna, Augusta Pawoła Pfeiffera, kowarskeho mischtra w Hornjej Kinje, dź. — Jan August, Jana Augusta Hejdusche, dźěłaćerja w Čšichońzach, ß. — Fritz Waldemar Erich, Jaromira Maschki, khěžerja a restawratěra pod hrodom, ß. — Kurt Jurij, njemandź. ß. w Dźěžnikezach.

Zemrjeli:

Dźeń 2. novembra: Rosina Briddez, Jana Pätziga, khěžerja a fabrikarja na Židowje, mandźelska, 64 l. 6 měšazow 29 dnjow. — 3. Ernst August, Handrija Augusta Lücki, khěžerja a ratarja na Židowje, ß., 2 lćće 9 měšazow 28 dnjow. — 4. Jurij Scholta, wumjeńkar w Małbezach, 81 lět 3 měšazy 2 dnjej. — Morwonarodź. ß. Roberta Bernharda Bara, fabrikarja na Židowje. — 6. Marćin Alfred, Korle Ernsta Mühle, murjerja na Židowje, ß., 1 lěto 5 měšazow 26 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1677 měchow.	W Budyschinje 4. novembra 1893				W Lubiju 9. novembra 1893			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńza . . . . . běła	7	35	7	65	7	35	7	71
" . . . . . žołta	7	6	7	21	7	—	7	41
Rožka	6	25	6	31	6	—	6	25
Jećmjeń	6	86	7	—	6	67	7	17
Wowß	8	40	8	70	8	—	8	30
Hroch . . . . . 50 kilogr.	8	89	11	11	10	—	11	—
Woka	8	20	8	47	8	6	8	50
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	50	18	—	15	—	16	—
Běrny	1	70	2	10	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	70	2	10	2	40
Pšeńcžna muka 50 " . . .	6	50	16	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	6	50	10	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	50	5	70	4	80	5	40
Ssłoma . . 600 " . . .	30	—	33	—	28	—	30	—
Prožata 894 schtuk, schtuka . .	11	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	50	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeše: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 12 hr. 49 np. hač 13 hr. — np., žołta 12 hr. — np. hač 12 hr. 25 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np. hač 10 hr. 9 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 60 np. hač 9 hr. 80 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 7 hr. 24 np. hač 7 hr. 50 np., pšeńza (žołta) wot 7 hr. 6 np. hač 7 hr. 12 np., rožka wot 6 hr. 25 np. hač 6 hr. 34 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 25 np., wowß wot 8 hr. 45 np. hač 8 hr. 60 np.

Dražđanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 60–65 hr., 2. družiny 55—58. 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 52—65 np, po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 10. novembra: Rjane.

Fotografowańnja

E. Zeutzschela w Budyschinje

36 na swonkownej lawskej haßy 36

porucza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobrasow, tablowow, też s wonka doma sa **towarstwa** a schule w kóždej wulkosći pschi **najlěpschim wuwjedźenju** po najtunischich płaćišnach.

Visitna wulkosć hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetschenje po kóždym wobrasu hač do žiwjenskeje wulkosće.

Fotografowańnja po 1 skhodźe wschědnje wotewrjena.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowčeje wołmy

čišło 1 na schulerskej haßy čišło 1

k symskemu čaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hač k najlěpschej čistowołmjanej barbunjepuschčatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedjena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche płaćišny!

Wulki skład

žonjazeje a dźěćazeje drasty,

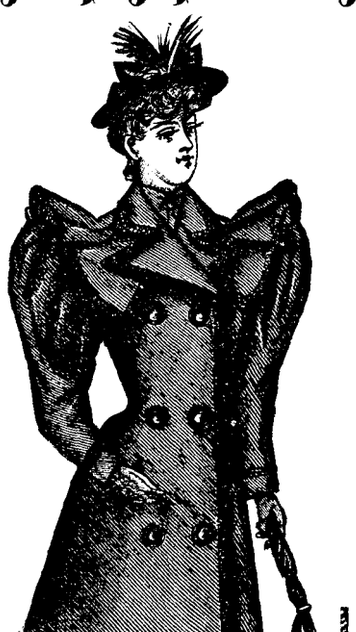

jako:

mantlow,

kapesow,

žaketow,

kołojtych mantlow,

dźěćazych mantlow,

dźěćazych žaketow

je se wschěmi symskimi nowoscemi na najbohatscho wuhotowany.

Płaćišny nimo měry tunje.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Jan Manjok w Budyschinje.

skład ratarskich maschinow,

na žitnych wikach 6,

porucza: **patentowane schrótowanske mkyny „Rapid“, spěschne skótnu pizu parjaki** (patent Wentzky), nowe **Laakowe kuzne bróny s kowaneho želesa** s nowym patentowanym pschičinjenjom šubow, **„Viktoria“-separatory** a druhe systemy, **butru dźěłaze maschiny, płókaze maschiny, rěpukrajaki, běrnyrosmjeczaki** a wschě druhe ratarske maschiny a grat po fabrikskich płaćišnach.

Pschi žitnych wikach 6.

Jurij Melcher na bohatej haßy 10

kſcheſczijanſka draſtowa pſchedawarńja

porucza ßwój wulkotny ſkład

mužazeje a hólczažeje draſty

jako **ſwjerſchniki, khěžorſke mantle, jupy, wobleczenja** po najtuniſchich ale twjerdych płaczišnach.

Ssym **Sserb,** duž ßo pola mje **ßerbſki** rěczi.

Hrubjelczanſki mlyn

pſchedawa pſcheńcznu muku wot ſtareje pſcheńzy hachtl po 80 np., běrtl zentnarja po 3 mk. 20 np., jara dobry majßowy ſchrót po 7 mk. 25 np., zyły majß po 6 mk. 75 np.

Pſcheńcznu muku,
pizny gris,
wotruby,
majßowy ſchrót
porucza tunjo **J. A. Hejda**
w Brěſowje.

Sbožopſchejaze khartki

k ßlubej,
narodninam a mjeninam,
ſelenemu, ßlěbornemu a ſkotemu kwaßej,
domjaze žohnowanje,
tež **hotowe tykane,**
kmótſjaze liſty,
liſtowu papjeru ſ kuvertom
w kaſetach w ſchwarnych muſtrach porucza w bohatym wubjerku po najtuniſchich płaczišnach

Gustav Rämsch,
knihiwjazarńja a papjerowa pſchedawarńja na bohatej haßy 21.

Najlěpſchu margarinſku butru,
derje ßłodžazu, porucza

Pawol Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchuleťſk. haßy.

Pawol Giebner

na bohatej haßy cžißko 18,
ſ nutskhodom na theaterſkej haßy,
porucza ßwoju

winarńju

ſ winownju a ßnědarńju.

Wino w kaſchczach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a tež w cžwizach roſeſczelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchě druziny **czerwjeneho** a **běleho wina.**

Kóždy móže ßo na to ſpuſchczecz, ſo pola Giebnera cžiſte woprawne wino doſtanje, kotrež derje tyje a kotrež je ſtrowoſczi ſpomožne.

Poruczam
jako najlěpſche a najtrajniſche
moje ſakońſzy ſchkitowane

njedželſke rukawate lazy

kaž tež wulki wubjerk

ſchtrykowanych rukawatych lazow

w jenož dobrych a płaczišnyhódnych druzinach.

Pſchedawanſka ſaßada wot l. 1810: Krucze ſprawne a ſolidne.

C. O. Henoch w Budyſchinje na rózku bohateje haßy a hkowneho torhoſchcza.

Pawol Kriſteller

na bohatej haßy 29,
ſ napſchecza hoſczenza „k winowej kicži"
porucza
ßwój **hoborſki ſklad** wſchěch jenož **pomyßlnych** druzinow trajnje dželanych

czrijow ſa žónſke, mužow a dželczi,
ſchkórnjow ſ dołhimaj nakolenzomaj, ſchkórnjow ſ krótkimaj nakolenzomaj, ſchkórniczkow, domſkich ſtupnjow a **toſłow, pjelſchczowych, ßuknjannych** a **filzowych ſchkórnjow** (wodunjepſchepuſchczatych), **drjewjanych** a **gumijowych ſtupnjow** a **gumijowych pjelſchczatych ſchkórnjow** po hiſchcze tu njeßłyſchanych tunich płaczišnach.

Dale poruczam wulki ſkład

filzowych ſtupnjow a toſłow

(najlěpſchi a najtrajniſchi wudželk)

po ſnatych **jara tunich płaczišnach.**

Wuporjedjenje kožanych, filzowych a gumijowych ſtupnjow ßo **derje** a **tunjo** wobſtara.

Pawol Kriſteller

na bohatej haßy 29,
ſ napſchecza hoſczenza „k winowej kicži".

Ssuſcheny polcz

punt po 65 np.
porucza rěſnik **Müller**
pſchi lawſkim tórmje.

Najlěpſchu Dürrenbergſku
warnu a ſkótnu ßel
w měchach a wuwaženu porucza tunjo **Pawol Hofmann** na rózku ßerbſkeje a ſchuleťſkeje haßy.

---

5 porſtow tołſty dobry **ßuſcheny polcz** punt po 70 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 65 np.,
ßyry polcz a **ßadło** punt po 65 np., wot krajnych ßwini 5 np. dróſcho, porucza

Otto Pětſchka na žitnej haßy.

Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

B. Fiſcher

na žitnej haßy.

Pſchedawarnja želeſnych a krótkich tworow a grata

porucza po ſnatych tunich płaczišnach ßwój wulki ſkład

Ia Solingſkich worzlowych tworow,
blidowych nožow,
rěźniſkich nožow,
dybſaczných nožow,
britwjow,
nožizow,
rubanſkich nožow,
roßßykanſkich nožow atd.,
kaž tež
jědźne łžizy,
khoſejowe mlyny,
truhaki,
khlěbowe truhaki,
ploty,
warne ßudobje,
wohrjewanſke bleſche,
khachlowe pſchedſtajaki,
wuhlowe kaſchcze.
pſchedeſchczníkowe ſtejaki,
dezimalne moſtowe waži,
taſlojte waži,
butrowe waži,
kalkrajaze maſchiny,
běrnyroſtkóczaki,
rěpuroſßykaze maſchiny
atd. atd.

B. Fiſcher

na žitnej haßy.

Khoſej

w najwjetſchim wubjerku w najtuńſchich a najdróſſchich druzinach porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kož po zylinach ſaßopſchedawarjam porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjeńtnej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 46. **Sobotu 18. novembra 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sakski krajny sejm je so wutoru swjedźeńšzy wotewrił. Jeho Majestoscz krala Alberta sastupujo, kiž bě s lohkim nasymnjenjom sadźerżany, Jeho kralowska Wysokosć prynz Jurij trónsku rěcz cźitasche. W njej so s wobzarowanjom pschipowjedźi, so su so wobstejnoscze ludoweho hospodarstwa a krajnych finanzow pornjo prjedawschim lětam pohubjeńschiše. Katarstwo je s wutrajnej wurjadnej suchotu w nalěcźu a w lěcźu schkodowało. Hdyž tež su so wobstejnoscze w nasymje sasso polěpschiše, dha tola nětcźische niske płacźisny njepschihódnje na katarstwo skutkuja. Ssměmy pak so nadźecź, so cźischcź, na kowne warbowanske žórka tłoczazy, nimo poňdźe, a so so pschi Bohu dźakowano so skicźazym rukowanju sa sdźerżenje měra hospodarske położenje polěpschi. Tale nadźija so s tym wobkrucźi, so je sa někotrymi wudźělkami industrije a sa wězami wikowanja sasso sylnische napraschowanje kłyschecź. Hdyž statne finanzy cźisce njespokoja, dha je na tym jich swisowanje s kněžorstwowymi finanzami wina. Wot němskich swjatkowych knježerstwow je so spósnało, so so nětcźische poměry mjes kněžorstwowymi finanzami a finanznym sarjadnistwom jenotliwych krajow dleje dźerżecź njehodźa; maja sa to, so dyrbja so kněžorstwowe finanzy skerje lěpje reforměrowacź. Jeli so by so tajka reforma dozpika, by so tež njewěste kablanje sakskeho statneho hospodarstwa wotstroniło. Njedźiwajzy njepschihódnoscze sakskich finanznych wobstejnoscow je tola możno było, w nich bjes powyschenja dawkow runowahu sdźerżecź. Pschi tym pak so njeje hodźiło, dźěl dokhodow s ležomnostneho dawka dale schulskim swjatkam pschipokasacź. So pak bychu khude schulske gmejny tutón wupad w swojich dokhodach pschecźežko njesacźuke, chze jim knježerstwo pjenježnu pschipomoz pschiswolicź. So bychu so njedostatki wotstroniše, kotrež su so w běhu lět pschi wusudźenjach wo pakoscźenju pólnych a sahrodnych wupkodow pokasake, so sejmej sakonjowy nacźisk, na to so pocźahowazy, pschedpokoži. Wo dalsche wutworjenje a polěpschenje żelesnistwa a wobkhada budźe so knježerstwo tež pschichodnje swěru staracź.

— S hubjenym stawom němskich kněžorstwowych finanzow tež sakske krajne finanzy sobu cźerpja. S kněžorstwowych dawkow je loni Saksa 23,349,123 hriwnow wupłacźenych dostała a je do kněžorstwoweje kasy 21,141,852 hriwnow jako matrikularny dawk sapłacźiła, tak so měješe nasch kraj pschi tym nimale $2^1/_4$ milijona hriwnow sbytka. Tón krócź wěz runje na wopak leži. Lětsa dyrbi Saksa do kněžorstwoweje kasy 25,500,000 hriwnow sapłacźicź, mjes tym so wona s njeje jenoz 24,247,840 hriwnow dostanje. Po tajkim Saksa lětsa 752,100 hriwnow mjenje s kněžorstwoweje kasy dostanje, hacź do njeje woteda a jeje finanzy so s tym pornjo sańdźenemu lětu wo nimale 3 milijony pohubjeńscha. Dale sebi sadanjenje statneho dołha wjetschu sumu hacź dotal žada, dokelž je so k staremu statnemu dołhej rentska požcźonka w wysokosći 60 milijonow pschidała a so s tym dańska cźeża wo 1,800,000 hriwnow powjetschiła. Cźisteho dobytka je stat loni měł: s krajnych lěsow 7,435,028 hriwnow, s pórzlinoweje manufaktury 247,000 hriwnow, se schkrějeńnjow pola Freiberga 1,160,000 hriwnow, se statnych żelesnizow 30,636,535 hriwnow, s krajneje lotterije 4,234,081 hriwnow. Direktne dawki su wunjeśke 27,063,265 hriwnow, zła a njedirektne dawki 28,479,449 hriwnow. Pschi Freibergskich statnych rudnych podkopkach je statna kasa 2,374,500 hriwnow pschisadźiła. Dla nětcźischeje niskeje słebroweje płacźisny tele podkopki wužitk wjazy pschinjesecź njemóża. Stat w nich njedźiwajzy teho dale dźěłacź dawa, so njebychu tysazy tamnischich khudych hewjerjow khleb a sasłužbu shubili.

— Bjes žabankami sa wojerstwo so sa sakske wójsko scźěhowaze nadeńdu: 360,000 hriwnow sa kupjenje ležomnoscze sa wójnske ministerstwo w Drazdźanach, 160,000 hr. sa khěžu trainskich wosow w Lipsku, 1,100,000 hr. sa nowe kasarmy w Žitawje, 2,221,000 hr. sa artillerisku potrjebu.

— Khěžor Wylem je schtwórtk khěžorstwowy sejm s trónskej rěcźu wotewrił. Ssejm smeje najprjódzy wo sakonjowych nacźiskach, dawk na tobak a wino a powyschenje stemplowych dawkow nastupazych, wuradźecź. K lěpschemu srjadowanju finanznych poměrow bjes khěžorstwom a jenotliwymi swjatkowymi statami ma so nowy khěžorstwowy finanzny porjad postajicź. Ssejmej so dale nacźiski sa nowe wikowanske wucźinjenja se Schpaniskej, Romunskej a Sserbiju pschedpokoża. K wotwobrocźenju kholery je knježerstwo sakonjowy nacźisk wudźěłacź dako, wo kotrymž smeje sejm radu składowacź. W politiskich poměrach k wukrajej so niczo pscheměniło njeje. Wuske pschecźelstwo s Awstriskej a Italskej dale njewoßkabjene wobsteji, tež s druhimi knježerstwami Němska pschecźelny wobkhad haji.

— Knježerstwo wocźakuje, so by dawk na tobak lětnje 45 mil. hriwnow, na wino 17 milijonow, bursowy dawk 11 milijonow, loterijowy stempel $5^1/_2$ milijona, kwitowanski stempel 6—7 milijonow, frachtowy a nakładowy dawk 8—9 milijonow hriwnow wunjeśk.

— Po wossjewjenju němskeho strowotneho hamta je wot 10. hacź 16. nowembra w Němzach 27 wosobow na kholeru skhoriło; dźěl s nich je wumrjeł.

— Wojazy Liegnitzskeje garnisony su tele dny nowe tšelby dostali. Dokelž so pschi starych tšelbach „jara lohko“ roła rospuknu abo so roskužwali, je so roła nowych tšelbow khětro potokscźiła; někotre druhe pscheměnjenja dyrbja temu wobaracź, so so tšeleŕ pschi pschipadnym puknjenju patronoweje kusczizny s pólbrowymi płunami (gasami) njewobschkodźi. Tšelby, w lěcze 1890 mužstwam wudźělene, su so wróczo wsake, „dokelž je na nich khětro wjele porjedźicź było“ a na jich město su so nowe, tola niz pscheměnjene tšelby wudake. Poßlednische su so sasso wróczo wsake a so na skład położike, „so bychu k wuhotowanju reserwy abo krajneje wobory skužike“. Duž so tola sda, so prěnje Mannlicherowe tšelby njejsu tak jara wjele hódne byke, kaž je so to w jenym prozesu loni wot wojerskich wězywustojnych prajiło.

Awstrija. Hrabi Windischgrätzej je so skónczńje schlachcźiło, nowe ministerstwo sestajecź. Wone wobsteji s wjercha Windischgrätza jako pschedsydy, marquisa Bacquehema sa snutskowne naležnoscze, dr. s Plenera sa finanzy, hrabje Schönborna sa justizu, hrabje Falkenhayna sa katarstwo, s Madeyskeho sa kultus a roswucźenje, s hrabje s Welfersheimba sa krajne wobaranje, s Jaworskeho jako ministra sa Galizisku, s hrabje Wurmbranda sa wikowanje. S prjedawscheho Taaffoweho ministerstwa su do noweho pschescheli hrabja Schönborn, hrabja Welfersheimb, hrabja Falkenhayn a marquis Bacquehem. So smeje nowe ministerstwo dołhe wobstacze, so njewěri. W nim mužoju sedźa, kotrychž politiske nahlady sebi w runej měrje napschecźiwo steja. Němszy Czescha na nowe ministerstwo wulku nadźiju twarja. Dokelž je w nim tež jich wjednik Plener město dostał, maja sa wěste, so so někto wschě jich žadanja napschecźiwo Czechom dopjelnja. Czescha teho dla s wulkim dowěrjenjom na Windischgrätzowe ministerstwo nje-

ſhladuja. Pſchi prěnjej ſkładnoſczi budża jo powróczicz ſpytacz. Powjeda ßo, ſo chzedża Czeſcha w khěžorſtwowym ßejmje ſtronu, ſe ßłowjanſkich ſapóßłanzow wobſtejazu, ſakožicz. Nadžijeja ßo, ſo ſ jeje pomozu njepſchecźelſke krocźele, kotrež ßo wot noweho miniſterſtwa pſchecźiwo Sſłowjanam wocźakuja, pſchekaża.

Franzowſka. Franzowſojo maja ſa wěſte, ſo jim nětko po wobkrucźenju pſchecźelſkeho ſwjaſka ſ Ruſkej wot němſko-awſtriſko-italſkeho ſwjaſka žadyn ſtrach wjazy njehroſy. Pſchi wotewrjenju ßejmſkich wuradźenjow ſtarobny pſchedßyda Blanc na kraßne ßwjedźeńſke dny pokaſowaſche, w kotrychž je ßo ſjenocźenje Franzowſkeje ſ Ruſkej ſ njewopißomnej ſahorjenoſczu kraja ſtako, w kotrychž ſtej Ruſka a Franzowſka ßwoje khorhoje ſjenocźiłej a do ßwojich wutrobow měr Europy ſapißałej. Na njeßmjertnu depeſchu budża wěcźnje ſpominacz, ſ kotrejž je zar ſ nadobnymi ßłowami ſwjaſk mjes woběmaj krajomaj podtwjerdźił a jeju měrne wotpohlady wobkrucźił. Njech Franzowſka ßwoje dowěrjenje ſaßo dobudże; wona wjazy ßama njeſteji, jej po boku wulki mózny lub ſteji. Franzowſka ßo ßwojeho pſchichoda dla ſtrachowacz njetrjeba. — Teho runja na wopyt ruſkeho kódźſtwa w Franzowſkej ſpominajzy je ſenatowy pſchedßyda Challemel Lacour wuradźenja ſenata wotewrił. Wón ßwoje dowěrjenje wupraji, ſo budże pſchecźelſtwo, Ruſku a Franzowſku ſjenocźaze, trajne, dokelž ßo wone na jenakoſcz intereßow woßeju krajow ſepjera, kotrež ßebi na žanym měſtnje na ſemi napſchecźiwo njeſteja.

— Na prjedawſcheho ßerbſkeho ſapóßłanza w Pariſu, Dźorđźewicza, je ßo mordarſki nadpad ſcźinił. Hdyž wón pſches Paris pucźujo w jenym hoſcźenzu wobjedowaſche, jeho ſchewſki pomoznik Leauthier bjeſe wſcheje pſchicźiny ſ nožom nadpadże. Nóž na rjebko ſtorcźi, cźemuž ma ßo dźakowacz, ſo Dźorđźewicz ſakłóty njebu. Leauthier ſ hoſcźenza cźeknu, tola ßo hodźinu poſdźiſcho dobrowólnje poliziji ſtaji. Leauthier je po ſdaczu njeſkutk w duchakhoroſcźi wobeſchoł.

— Něhduſchi Dahomejſki kral Behanzin je ßo pjecza Franzowſam podcźißnuł. Wón je generalej Doddſej wſchu ßwoju wójnſku bróń, 400 tſělbow a 4 kanony, pſchepodał.

Sserbija. Kral Alexander je wutoru ſkupſchtinu (ßejm) ſ trónſkej rěcźu wotewrił, w kotrejž ßo praji, ſo ma ſkupſchtina ważny nadawk, krajne finanzy do lěpſcheho rjada pſchinjeſcz. Duž trónſka rěcź kedźbliwoſcz woßebje na ſeſtajenje krajnych dokhodow a wukhodow pſchichodneho léta wobrocza, mjes kotrymiž je nětko runowaha dozpita. S Ruſkej je Sserbija nowe wikowanſke wucźinjenje wobſamkła, ſ kotrymž ßu ßo pſchecźelne ſwjaſki ſ tutym móznym ßłowjanſkim khěžorſtwom twjerdſcho ſwjaſałe.

Rußowſka. So by ßo w pſchichodnym lécźe žana krajina ſ hłodom njepſchekwapiła, je knjeżerſtwo bjernym inſpektoram poruczyło, ſo bychu jemu pſchezo dwójzy ſa měßaz roſprawu wo tym podali, kajke ßywy ſteja, a kajke ßu wuhlady na žně. Na tajke waſchnje budże knjeżerſtwo do prědka wjedźecz, hdże budża hubjene žně, a hdże budże ſtatna pomoz trěbna, kotraž pak budże ſ cźaßom pſchińcź móz, ſ cźimž ßo wſchelakim ſłym ſcźěhwkam hubjenych žnjow wobróje.

Braſilſka. Braſilſzy ſběžkarjo ßu khorhoj wotehnateho khěžora Doma Pedra na ßwojich kódźach nacźahnuli. Admiral Mello ma po tajkim myßle, w Braſilſkej ſaßo khěžorſtwo poſtajicz. Móz ſběžkarjow je w poßlednim cźaßu khětro pſchiběraka.

Wětrnik.

Wono ßo wjecźori. Powětr je cźopły, runjež je ßo hižo naſyma ſapocźała; ßłónzo, kiž ßrjedź poł dnja hiſchcźe jara paleſche, ſhubiwa mozy ſ wjecźornymi hodźinami; jeno hdyž a hdyž pſchikhadża hiſchcźe horzyſcha pruha. Lohki wětſik, kiž bě wo dnjo duł, je ßo ſlehnuł, njemóże wokſchidła wětrnika, kiž na hórzy pola Fernowa ſteji, wjaz hnacz.

Tutón wětrnik ſteji na najwyſchſchim wjerſchku ſchěrokeje hory, kiž ßo na poknóz wot Fernowa poſběhuje; wot tam je najrjeńſchi wuhlad na horu, kiž ſ waha a pomału k rězy ſpaduje, a na płódnu hórkatu krajinu, kotraž je koło wokoło ſ wyſchſchimi winizami wobdata. Njeruny, w mokrym cźaßu bjes maka njepſchiſtupny pucź wjedźe k wětrnikej; ſ praweho boka, bliſko wjerſchka, je ſe ſchěrej murju wobdate małe židowſke pohrjebniſchcźo.

Młyn je kaž lik kulowaty, jednory twar, kotryž delela ſchěroki ßo dale horje wužſchi a ßo ſ małej, kulowatej tſěſchku kónczi, kotraž ßo poſběhuje woßrjedź móznych, ſ płatom pſchepinjenych wokſchidłow. Jeno mało mólczicźkich woknow ma wětrnik; wokoło delnjeho dźěła wjedźe jednora, drjewjana khódba, nad kotrejž wokſchidła du, k kotrymž móżeſch jeno wot tam pſchiſtupicz.

Na tutej khódbje ſteji młoda žónſka a ſhladuje do krajiny. S ruku je ßo ſ lohka na wobkłoženje ſepjeła a ßwoju brunowkoßatu hłowu do dłónje ſeprjeła. Je to hiſchcźe młoda, ſchwižna a cźaſtora poſtawa, kiž ßo k ſtaremu, braſchiwemu wětrnikej khmanje njehodźi.

A tola ßkuſchatej wobaj hromadu kaž macz a dźěcźo.

Tuta khódba bě Karolinine najlubſche měſtacźko, hdyž bě lědma khodźicz nawukła a hdyž ju nan prěni krócz jow ßobu horje wſa. Drje wſchědnje pſcheby wona poſdźiſcho jow hodźinku a wužiwaſche roshlada po krajinje.

Jow też ſtejeſche wona, hdyž Matij Kózník, kiž bu poſdźiſcho jeje muż, prěni ras po pucźu wot Fernowa horje dźěſche — jow ſtejeſche wona też nětko ſaßo, hdyž bě krótki ßon nimo a hdyž běchu pupki, ſ kotrychž mějeſche jeje ſboże ſakcźěcź, ſniczene, prjedy hacz běchu roskcźěte.

Cźicha a khutna, tola niz njeſpokojna, ſhladuje wona do ßwěta.

W ſahibje hory paße wowczer ßwoje wowzy; wulki poß wudźěra ſ wulkimaj, mudrymaj wóczkomaj ßem. Powětr je cźichi a jaßny. Jeno to je błyſchecź, kak ſchwjercze w trawje wokaja a kak hdyß a hdyß mjerſazy pohoncz do ßwojeju wokow dyri, kotrejž dyrbitej płuh po polu cźahacz. Sa polami kuka tam ſe ſchiferom kryta cźorna wěża bliſkeho měſtacźka, kotrejež poſkoczany kónczk ßo na ßłónzu błyſchczi.

Wſchitko, ſchtožkuli młoda žónſka jow wokoło ßebje widźi, je wona hižo kóżde léto widźiła a tola njeje ßo jej to ženje woſtudźiło; wona dźě je tu, mohł rjez, ſroſtła ſ wotměnjazymi a tola pſchezo jenajkimi ſjewami ſtwórby. Bě to hakle ſacźuła, hdyž chzyſche ßo wot teho wottorhnucź, hdyž bě ſe ßwojim mužom do wulkeho měſta cźahnuła.

Hacz do ßwojeho wóßomnateho léta bě wona ſ nanom, kiž bě wětrnik hižo po ßwojim nanu namrěł a kiž mějeſche jón ſa ßwjate herbſtwo ßwojeje ßwójby, hromadże żiwa była; macź bě jej ſahe wumrjeła a, ſchto je macźerna luboſcź, to njebě żenje ſpóſnała, runjež bě też nan ſtajnje dobrocźiwy a luboſcźiwy napſcheczo jenicźkej bżowzy.

Karolina pak mějeſche wutrobu, kiž ſa luboſcźu żedźeſche, a dokelž nikoho njemějeſche, komuż mohła ju poßwjecźicź, pſchenjeßy ju na wſchě pſchedmjety wokoło ßebje. Bello, ſtary ßwěrny ſtražnik wětrnika, bu jej luby pſcheczel, kury buchu jej towarſchki, też ſtareho kozora, kiž w ſymje lědy hdy helu wopuſchczi, bě jej luby. Haj ßame njeżiwe ſtworjenja mějeſche lubo.

Hdyžkuli by jeje nan wo wudaczu rěcźał, njechaſche niczo wo tym ßłyſchecź: ſo dźě je ſpokojom, a ſo chze pſchi nim woſtacź, pſchetož hewak nihdże druhdże njecha bycź.

Ale to ſta ßo tola hinak.

Do tajkichle myßlow ponurjena ſtejeſche tu młoda žónſka.

Tajka bě ſtwórba też tehdom była a podobne cźucźa běchu też tehdom Karolinje wutrobu napjelnjake, hdyž Matij Kózník ſ wjecźora na horu pſchińdże a ßwoju fotografiſku pſchiprawu jow poſtaji, ſo by měſtacźko a luboſny wětrnik ſwobraſował.

Karolina bě ſ nanom k njemu pſchiſtupiła a bě na njeho pſchihladowała. Scźěhowaze dny pſchikhadżeſche wón hiſchcźe cźaſcźiſcho a wonaj ßo ſpóſnaſchtaj.

Zyle nowe cźucźa napjelnichu holczżynu wutrobu.

Najprjedy bě zuſbnikej wutrobnje dźakowna była, ſo bě jeje rjany, cźichi domczk ſwobraſował, potom dźiwaſche ßo nad jeho wumjekſtwom, a ſkónczńje, hdyž jej wobras wětrnika dari, bě ßo po njej ſtako a wona dari jemu ßwoju wutrobu a wſcho, ſchtož bě prjedy wo żeńtwje rěcźała, to bě ſabyte.

Nan njemějeſche też niczo pſchecźiwo temu, ſo ßebi fotografa bjerjeſche, kiž bě wuſtojny a pilny cźłowjek.

Léto poſdźiſcho bě wona wot nana, wot lubeje wokoliny a wot wſchěch ßwojich lubuſchkow Bożemje brała a bě ſ nim do wulkeho měſta cźahnuła.

S woprědka pſchińdże lědma do teho, ſo wjazy doma njeje. Wſcho bě jej nowe, wſcho ju ſajimowaſche a ſ dobom běchu to ßłóbke cźucźa prěnjeje luboſcźe, kiž wſchitko pſchekraßnjachu.

Hdyž pak bě ßo jimaj prěnje dźěcźo narodźiło, woblědnu błyſchcź tamneho woſbożazeho ßłónza po něcźim a wono ßo pocźa w jeje wutrobje ſaßměrkowacź. Sdaſche ßo jej, ſo jeje muż wjaz ßamßneje luboſcźe k njej nima każ prjedy; ſdaſche ßo, ſo wſchu luboſcź na dźěcźo pſchenoſchuje a ſo tuto bóle lubuje dyžli mandźelſku; jeno na njeho dyrbjeſche ßo poßměwkowacź a jeho hubicźkowacź.

Nětk na dobo pſchewja ju ſtyſknoſcź a żadoſcź, ſo by ſ tuteho wuſkeho jaſtwa we wulkim měſcźe wumożena była a ßo ſaßo wróczicź mohła na wětrnik na horje. A to njeda ßo wjazy pſchewinucź.

Jeje mandźelſki ſkónczńje pſchiſwoli a da jej ſ dźěſcźom domoj pucźowacź, ſo by je nanej pokaſała.

Ale měsło dweju njedźeli, kiž chzyšche domach wostacź, wosta měšazy a skónczńje dyrbješe tam Matij šam pucźowacź, so by šwoju mandźelsku wróczo pschiwjedł.

Pschezo sašo bě dźeń wotpucźowanja wotstorczika; njemóžeše šo wottorhnucź wot domisny a wobras mandźelskeje blědnješe dźeń a bóle w jeje wutrobje.

Nětko dyrbješe móz nakožicź pschecźiwo šebi šamej a jemu scźěhowacź; bě jej, kaž by šmjercźi napscheczo schła.

A to bu dale hórje.

Myšlicźka na domisnu ju wjazy njewopuschcźi; kaž khoroscź pschewsa ju stysknje po domisnje. Schtožkuli też myšleše abo cźinješe, pschezo stejachu jej snate wobrasy psched wocźomaj a šwoju wokolinu skoro hidźeše. Pschede wschěm běchu hory, kotrež parowasche, a hdyžkuli psched město dźěše a rune polo a njebješa widźeše, bě jej, kaž by wschitko puste a hole było; pschetož niczo tu njebě, schtož mohło jej lube bycź.

Pschi tutych srudnych wobstejenjach wotzusbnischtaj šo mandźelskej dale bóle. Matij porokowasche jej, so jeho wjaz njelubuje, a wona njemóžeše niczo na to wotmolwicź, runjež měješe jeho lubo; jeno so bě luboscź k domisnje w njej šylnischa dyžli luboscź k mandźelskemu.

Ale muž njerosumješe tutym cźucźam a šo jara roshori. Da šo do picźa, so by na šwoje mjersanje sabył.

Karolina widźeše to s boloscźiwej wutrobu a tola njemóžeše šo na to hórschicź, dokelž cźuješe, so je šama wina, ale wot teho wušwobodźicź šo też njemóžeše.

Matij Kóžnik sanjerodźi šwoje dźěło, dundasche šo zyły dźeń po korcźmach, nusa dobywasche šo jimaj do domu. Wón wumjetowasche žonje, so wona hospodaricź njewě. Hdyž jemu schto snapschecźiwi, cźepješe ju, a hdyž bě to junu scźinił, cźinješe to huscźischo. Jenož s dźěsczom wobkhadźeše też nětk hischcźe, też w pjanoscźi, s najwjetschej luboscźiwoscźu.

Na pošledku njemóžeše Karolina dlěje wutracź; cźuješe, so budźe to jeje šmjercź, hdy by dlěje w tychle wobstejnoscźach wostała, a junu cźeknu w runym měrje a pucźowasche k šwojemu nanej. Niczo njemóžeše ju wot jow wjaz wrócicź.

Skónczńje buschtaj dźělenaj, dźěczo bu jej pschišudźene.

Hdyž stary wětrnikaŕ do města pschijědźe, so by po nje pschischoł, cźinješe nan dźěsczo, kaž by wrótny był, a chzyšche šo do njeho dacź a jeho sadajicź; dyrbjachu je jemu s mozu wotewsacź.

Bórsy na to shubi šo wón s města, nichtó njewjedźeše, hdźe. Dwě lěcze dokho njebě młoda žona niczo wjaz wo nim šłyschała, ale bě nětko nimale sbožowna a spokojom a prózowasche šo jeno wo kubłanje šwojeho dźěsczo, so by na nim sašo sarunała, schtož bě na jeho nanje shrěschika.

(Pokrocźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Tudomneho słótnika Junga je njesnaty jebak wo 8 pjerschcźenjow, 365 hriwnow hódnych, sjebał. Do słótnikowych khlamow pschischedschi je zusy powjedał, so chze jedyn tudomny wyschschi offizěr, w jenej thěži na Lubijskej drósy bydlazy, pjerschcźenje kupicź. Duž šo knjes Jung hnydom k mjenowanemu offizěrej poda, kiž, kaž posdźischo shoni, na Lubijskej drósy s zyła njebydlesche. Zusy cźlowjek bě pak mjes tym s nowa do Jungez khlamow pschischoł a tam wudawał, so knjes Jung 8 pjerschcźenjow žada, kotrež chze offizěrej pschedpołożicź. Wobhladniwa Jungowa mandźelska pjerschcźenje zusemu njepschepoda, ale Jungowemu pomoznikej, kotryž s zusym hromadźe woteńdźe. Na rózk Lubijskeje dróhi pschischedschi zusy s pomoznikom do khěže sastupi, kotraž ma wukhód na Lubijsku a walsku dróhu. Mjes tym so pomoznik delka w khěži cźakasche, zusy po skhodźe horje dźěsche, saswoni tam a wótsje porěcźa, tak so móžesche delka cźakazy pomoznik offizěrowe mjeno mjenowacź šłyschecź. Na to zusy dele do khěže pschińdźe, prajizy pomoznikej, so je jeho knjes horka pola offizěra, a so je zusemu poručił, pjerschcźenje k njemu pschinjesćź. Lohkowěriwy pomoznik šo narěczecź da, zusemu pjerschcźenje pschepodacź. Zusy drje sašo po skhodźe horje dźěsche, tola niz, so by pjerschcźenje offizěrej pschepodał, ale so by s nimi s druhim wukhodom won cźeknuł. Sso domoj wrócźiwschi knjes Jung shoni, schto bě šo zofako. Sso šamo rosumi, so w domje, do kotrehož bě pomoznik pjerschcźenje donješł, žadyn offizěr njebydlesche. Zusobnikowe rěcze šo jako hole khěže wupokasachu. Polizija, kotrejž šo paduchstwo pschekłepaneho jebaka wosjewi, šy hnydom na dwórnischcźu wobhoni, hacź pucźowaŕ s jebakowym napohladom po želesnizy wotjěł njeje. Tam šo dopomnichu, so je šebi młody cźlowjek, na wopisaneho zusjeho podobny, billet sa spěschny cźah do Lipska kupił. Duž rucźe do Draždźan a do Lipska telegrafowachu, so bychu paducha sajeli. Tola ani w Draždźanach, ani w Lipsku zusjeho njelapnuchu. Najskerje po želesnizy s zyła wotjěł njebě.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) Pschichodne dny, hacź do 26 novembra, smějemy macźate wjedro.

S Huski. Ssobotu pschipołdnju je šo w tudomnym zyrkwinym hacźe dwanacźelětny schulski hólcźez Thonig s Demjan tepił. Wón je se schule domoj duzy hromadźe s druhimi schulskimi dźěcźimi na lód zyrkwineho hata schoł. Pschi tym je jemu pjerowy kaschcźik wupanuł a na lodźe šo daloko šmyknuł. Sa kaschcźikom běžo šo hólcźez pschepanu. Jeho towaŕschojo, pytnuwschi, so šo lód łama, cźeknuchu a ludźom w Demjanach wo njesbožownym podawku powjescź dachu. Dokelž šebi nichtó njeswěri, po cźeńkim lodźe k hólzej, kiž bě šo lodoweje kromy pschimnuł, dońcź a jeho wucźahnucź, šebi na cźołmje k njemu pucź wurubachu. To bě wobcźežne dźěło, a prjedy hacź šo k njemu dorubachu, poł hodźiny cźaša sańdźe. Mjes tym pak běchu hólza mozy wopuschcźiłe, a wón šo loda puschcźiwschi w hłubinje shubi. Hdy budźichu ludźo, kotříž běchu jemu na pomoz pschischli, wjedźeli, na kajke waschnje ma šo cźlowjek, kiž je šo na lodźe pschepanuł, wukhowacź, budźichu móhli jeho šmjercźi wutorhnucź. Budźichu dyrbjeli rěble, pod kotrež měłe šo prěki dlěžsche deski pschiwjasacź, rucźe hacź k wbohemu dźěcźu położicź a po nich k njemu doběžawschi jeho s wody wucźahnucź. Njech šebi tutu radu kóždy do pomjatka sapische, so by po njej, hdyž je trjeba, cźinił. Hdyž je pod rěbl deska prěki pschiwjasana, njeje mózno, so móhł šo lód, a hdy by też khětro cźeńki był, pod rěblom słamał.

S Łupoje. Nasch duchowny, knjes farař Jan Mrosak, je šwoje druhe duchowne pruhowanje psched konsistorstwom w Draždźanach khwalobnje wobstał.

S Bukez. S woteńdźenjom knjesa wucźerja Wicźasa, kiž je sa kantora w Hucźinje wuswolený, šo schtwórte statne městno pschi naschej schuli wuprósdni. Wone lětnje pódła wobydlenja a sahrody 1000 hriwnow wunješe.

S Wósborka. Ssobotu 10. novembra rano w 1 hodźinje je šo tu khěža, kotraž dźěkacźerjej Libschej šłuschesche a šo wot zaktoweje žony Bartoweje wobydlesche, do cźista spaliła. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S Rakojdow. Nasche schulske městno, se semrjecźom knjesa Mateczka wuprósdnjene, je šo s knjesom Krawzom, kiž bě hacź dotal s pomoznym wucźerjom w Worzynje, wobšadźiło.

S Běłeje. Cźežke njesboże je šo wutoru popołdnju w naschej wšy stało. Kubleŕ Bětnaŕ gmejnskeho byka (cźělza), snate worakawe skocźo, do hródźe wjedźeše. Pschi tym byk Bětnarja k semi sbodźe, tak so tón se satschašnjenjom mosnow do womory padže, s kotrejež wjazy njewotucźiwschi šrjedu rano wumrje. Cźežke dońdźenje, kotrež je cźesczeneho muža a jeho šwójbnych podeschło, powschitkownu šobuželniwoscź sbudźuje.

S Cźěschkez. Tudomnemu kublerjej Pjechej je k naschemu wschitkich wobžarowanju młócźaza maschina zyły palz se wschitkimi šuchimi žikami, hacź do kehcza doššahazymi, wottorhnuła.

S Khróscźiz. Won na honitwu! 14. novembra w naschej wšy rěkasche. Nahladna cźrjóda Nimrodow s natykanymi buschkwjemi wucźeže na nasche hona a 75 sajazow, 2 šornje, 17 bažantow, 6 dźiwich kaniklow a někotre kurwoty sesatsěla. Jedyn honitwjerski lawdan, kiž bě šebi někak wopak saskocźił, schcźipku šylneho tobaka do noša dosta, tola to sle scźěhwki sa njeho njesměje. Hórje šo seńdźe cźuschlatej pakostnej mizy, kotruž běchu wjazy krócź wonka na polach widźeli a kotraž drje je wjele młodych sajecźkow a kurwotkow sakušzała. Nětko je šwoje pakoscźenje se žiwjenjom sapkacźicź dyrbjała. Nasajtra šo někotsi honitwjerjo na pytanje dachu a namakachu a sesatsělachu pschi tym hischcźe 1 šornu, 1 šornika, 5 sajazow, 7 bažantow a 2 kaniklow.

S Lubija, 15. nasymnika. Wczera šwjecźesche nasch wyšozy dostojny, wulzy lubowany knjes archidiakonus a šerbski prědar Guda šwój pjecźadwazyczilětny sastojnski jubilej. Wot ranja šem pschińdźe jene cźešne wotpółšanstwo po druhim se wschelakimi rjanymi, wošebnymi šwjedźeńskimi darami a wutrobnymi sbožopscheczemi, na pschikład Lubijske zyrkwine pschedstejicźerstwo kaž też dwě schulskej pschedstejicźerstwje a. t. d., kaž też pschedšydstwo Lubijskeje konferenzy. A kajki wutrobny dźěl Lubijska šerbska wošadka na tutym šwjedźenju šwojeho lubowaneho, wyšozy sašłužbneho šerbskeho prědarja bjerje, je jašnje widźecź s jejneho khěrluscha, kotryž tudy po dostatej dowolnoscźi do „Sserb. Nowin“ podamy. Tutón khěrlusch, pod schkleńzu s kraznym wobłukom wobdaty, bu knjesej jubilarej psches wotpółšanstwo pjecźoch Sserbow, dweju s Woleschnizy, dweju s Stareho Lubija a jeneho s města Lubija

ſ wutrobnymi pſchihodnymi ßlowami knjeſa miſchtra Jana Měrčzina ſ Woleſchnizy pſchepodaty. Ssnano budże nam mózno, do pſchichodneho czißla „Sserb. Nowin" też tón khěrluſch podacź, kotryż je podobnje wuhotowany, hłowny ſwjaſk ßerbſkich duchownych pſches ßwojich wotpóßłanych kk. fararjow lic. theol. Imiſcha ſ Hodźija, Kubizu ſ Bukez, Rencźa ſ Ketliz, Garbarja ſ Kotez a Handrika ſ Huſki póßłak. — Tamny wot Lubiſſkeje ßerbſkeje woßady poßwjeczene khěrluſch ma ßo takle:

Sſy we wſchej ponižnoſczi khodźił
A w kſchesczijanſkej czichoſczi,
Ssy naß na paſtwu prawu wodźił,
Hdźeż buchmy ſbóżni paßeni,
Ty bě ßwědk Khryſtußowy ßwěrny
A Boži prědar wěrjazy,
Bě pſcheczeł też nam ſtajnje ßwěrny
A k dobrej radźe hotowy.

Měj dźak, měj dźak, ty mužo Boži,
Sa twoje ßwěrne ßwědczenje:
Pſches Tebje ßo nam wóczko ſłoži
Na kubła wěczne, njebjeſke.
Sſo jako hwězdy ßwěczicź budu
Czi, kiž ßu prawdu wucźili
A ſdobnje pokaſali ludu
Ssu ſczeźku k wěcznej ſbóżnoſczi.

Stej hiſchcze dale w czerſtwoſczi
A prěduj Jeſom Khryſtuſa,
So też nam Sserbam k ſbożownoſczi
By ſkicził ßłowo žiwjenja!
Duž, Božo, k tebi ſdychujemy:
Sdźerž joho hiſchcze dołho nam,
So tudy ſ nim pucź wěry dźemy
A byli ſ nim też ſbóżni tam!"

S Budeſtez. Wóndano je 16lětna holza Keilingez, kotraż pola ßwojeje czety tu ßłużeſche, na ſajědojczenje krwje wumrjeła. Pſchi płokanju módrych ſchórzuchow je ßo jej pſches wobodrjeny porſtowy członk jěd do krwje dał. Lěkarjowu pomoz wona hakle pytaſche, hdyž bě ßo jěd po zyłej ruzy roſcherił.

S Bukez. Ssrjedu w nozy wokoło 12 hodźin ſ bróżnje njewobydleneje Zimmermanez žiwnoſcze woheń wudyri, kiž ßo też na ſe ßłomu kryte twarjenje Pfulez kubła wupſcheſtrje a je do prócha a popjela pſchewobroczi S wohnjowym njeſbožom podeńdźeni nimale niczo ſ domkhowanych žnjow, hoſpodarſkeje a domjazeje nadoby płomjenjam wukhowali njejßu, jenoż ſkót ßu móhli ſkaženju wutorhnucź. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Rakez. Jeho kralowſka Wyßokoſcź prynz Bjedrich Auguſt je pjatk popołdnju hromadźe ſ 12 offizěrami Draždźanſkeho tſěleŕſkeho regimenta do Rakez pſchijěchał. Wón ſe ßwojim pſchewodom w tudomnym knježim hrodźe pſches nóz woſtanje a budźe ßobotu pſches Budyſchin wróczo do Draždźan jěchacź. — Kaž ßo tu powjeda, ßu ßo ſchtwórtk w Hermanezach twarjenja Hußlerjez žiwnoſcze ſpaliłe.

S Kupoje. Tudomnemu žiwnoſczerjej Wjenkej ßu pjatk tydźenja wjeczor paduſchi 5 huß ſ khlěwa kranuli. Hußy ßu hnydom w khlěwje ſareſali. Sa paduchami žaneho ßlěda nimaja.

S Hermanez. Dźěczi naſcheje ſchulſkeje gmejny ßu ſ wjetſcheho dźěła na woßypizy (maſry) ſkhoriłe. Duž je ſchulſka wyſchnoſcź ſchulu ſamknucź dała.

S Kamjenza. Kamjenſki podkrjeßny wubjerk ſměje ßobotu 25. novembra dopołdnja w 9 hodźinach ſjawne poßedźenje. — 25. nov. budźe ßo tu wucźeŕſka ſhromadźiſna wotbywacź, na kotrejž budźe ßo wo nowej ſawjedźomnej czitanzy wuradźecź a ßo wo tym wobſamknje.

S Hbjelſka. Měſto prěnjeho wucźerja a kantora w Hbjelſku ma ßo ſ nowa wobßadźicź. Lětne dokhody wucźinja 1150 hriwnow. Patron je ryczeŕkubleŕ knjes Reddelien w Hornim Hbjelſku.

S Wulkich Sdźar. Pjatk tydźenja je ßo tu maßiwna bróżeń, murjerjej Glawkej ßłuſchaza, ſpaliła. Woheń je po ſdaczu ſłóſtniſka ruka ſałožiła.

S Kulowa. Njedźelu tydźenja ßu ßo tu hródźe a kólnje w dworje tudomneho wikowarja Bulanka ſpaliłe.

S Hródka. Kowaŕſki miſchtr Brandt a lakěraŕ E. Rychtaŕ ſ Hródka chzyſchtaj pjatk tydźenja nowe honjeŕſke ßanje, wot njeju dźěłane, na poſtajene měſtno dowjeſcź, a běſchtaj je teho dla na wós ſtajiłoj a ßo ßamoj na njón ßynułoj. Na Borſchczańſkim ſchoßeju ßo wós na dobo kulecź pocźa, koń ßo ſpłóſchi, a Brandt a Rychtaŕ teho dla ſ woſa ſkocźiſchtaj. Rychtaŕ ßebi lohko hłowu wobraſy, bjes tym ſo Brandt tak njeſbožownje padźe, ſo ßebi nop roſbi. Bórſy po tym ßo ßanje ſ woſa wrjeßnuchu, wós ßo ſwróczi, tak ſo koleßa horje ſtejachu. Brandt je ßobotu na poczerpjene wobſchkodźenje wumrjeł.

S Mužakowa. Knjes hrabja Arnim ma myßle, ßwoje Mužakowſke knjeſtwo majorat ſczinicź.

S Běleje Wody. Pońdźelu tydźenja ßo w tonidle tudomneje brunizoweje jamy tſilětny a pjeczlětny ßynk prjedawſcheho żeleznińſkeho kolijewuhibarja Pawoka pſchepanuſchtaj. Po wjazyhodźinſkim dźěle jeju Bohu żel jako cźěle wucźeżechu.

Se Shorjelza. Tudomna khoſtanſka komora je dźěłaczerja Auguſta Ungera ſ Makeje Nydeje k khoſtarni na 3 lěta wotßudźiła, jemu cźeßne prawo na pjecź lět wotrjeknuwſchi a jeho pod polizajſku nadkedźbu ſtajiwſchi. Wón bě 23. ſeptembra w Hóſku ßo do doma jeneho žiwnoſczerja nuts łamał a wſchelake wězy kranuł. Sa paduchom pytajo, Ungera na ßußodowej ßynowej łubi namakachu a pſchi nim nakranjene wězy.

S Lipſka. Kaž hižo někotre lěta w Draždźanach ßerbſke towaŕſtwo wobſteji a ßo pſchezo bóle roſſchěrja, tak ſmějemy nadźijomnje też tu w Lipſku bórſy wjeßele kcźějaze ßerbſke towaŕſtwo. Pjatk wjeczor 3. novembra ßu ßo, pſcheproſchenje k temu doſtawſchi, mnoſy Sserbjo w tudomnym hoſczenzu „Stadt Dresden" ſeſchli. Bě to wjeßeła ßerbſka ſkhadźowanka tu w wulkim němſkim měſcze. Wſchitzy, kotſiž běchu pſchiſchli, ßo jako ßynoju ßerbſkeho luda cźujachu, a ſ nowa ßo pokaſa, ſo ßwěrna narodna myßl bjes Sserbami ženje njehaßnje. Nimale wſchě ſtrony ßerbſkeho kraja ßo ſaſtupowachu, a pſchi wutrobnym powjedanju ßo wjeczor pſche rucze minu. Tola hdyž ßebi dobru nóz pſchejachmy, bě wěſte a wucźinjene, ſo ßo kóżdy pſchichodny pjatk ſa ßerbſkim blidom ſaßo wohladamy. Hižo pſchichodny pjatk budźe liczba wopytarjow wjetſcha; pſchetož kóżdy ßwojich ßerbſkich pſcheczelow, kotſiž hiſchcze prěni wjeczor pſchitomni njeběchu, ßobu do ßerbſkeje ſkhadźowanki pſchiwjedźe. Sſo wě, ſo je kóżdy cźeßny Lipſczanſki Sserb, kotrehoż ſkhadźowankarjo hiſchcze njeſnaja, wutrobnje witamy.

E. H.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Dale ßu darili wot julija t. l.: wjerč Gagarin ſ Odeßy 40 hr., kanonik Luſczańſki ſ Prahi 10 hr., dr. med. Matějka ſ Prahi 10 hr., ſběrka w Kaliſchu pſches wucźerja Krawza ſ Draždźan 45 hr. 50 np., dr. med Blažik ſ Bukez 10 hr., ſběrka Sserbow w Praſy 93 hr. 35 np., profeſor Konrad ſ Prahi 5 hr.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

(Pſchißażny ßud.) Lětßa 1. junija pſchipołdnju ßo w lěßnym ſahonje, gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej Bjeńſchej w Ssernjanach ßłuſchazym, 3 ßłanjowe hromady a něhdźe 35 kóßnych krocźelow 25lětneje hole ſpali. Nimale w tym ßamym cźaßu ßo ſ wohnjom w lěßu kublerjej Wjazławkej w Nowoßlizach ſchtyri kopy khójnowych walczkow a tamniſchemu kublerjej Czornakej něhdźe 25 kóßnych krocźelow 10lětnych khójnow ſaniczi. Mjenowani wobßedźerjo ßu ſ tym wſcho hromadźe wo 95 hriwnow ſchkodowali. Na Madlenu Hizzynu rodź. Matekez ſ Tſjoch Khěžow pola Worklez ßo tukanje wobroczi, ſo je woheń ſałožiła. Ludźo, kotſiž k wohnju khwatachu, běchu Hizzynu, wot wohnja ſkoku běžazu, ſetkali. Nadpadne bě byko, ſo bě wona, hdyž ju na woheń kedźbliwu cźinjachu, ßo ſpodźiwajzy prajiła, ſo dźě wona ſ tamneje ſtrony pſchińdźe, ſo pak niczo widźała njeje, też wona žanu bojoſcź njepokaſowaſche, hacź runjeż ßo kur ſe ſtrony jejneho bydlenja waleſche. Wjecźiwoſcź bě ju pjecźa k ſapalenju pohnuła. Wěſtemu Hillmannej, po kotrehoż pſcheradźenju běchu ju paduchſtwa dla wobſkorżili, bě wona prjedy kamjeń do wokna cźißła. Wěſty Nowak, Bjeńſchowy lěßny ßußod, a kubleŕ Czornak běſchtaj jej woſpjet ſakaſałoj, ßuche drjewo w lěßu ſběracź, Czornakowy ßyn bě jej też ras hoku, kotruż k wotłamanju ßuchich hałoſow trjebaſche, cźaſał. Hdyž ras wo wóhnju w klóſchtrſkim lěßu powjedachu, bě Hizzyna prajiła: „Nowak ßebi ſaßłuži, ſo jemu něchtó něſchto klubu ſczini, dokelž wón ſ khudymi ludźimi dla drjewoſběranja ſlě ſakhadźa". Wobcźežowaze w ſwopŕědkownym pſchepytanju bě ſa Hizzynu, ſo bě ßo wona, hdyž wot wohnja běžeſche, bjeſe wſcheje pſchicźiny woſpjet ſaměrjeny pucź pſcheměniła. Pſchi ßudniſkim pſchepytanju njebě mózno, Hizzynej winu jaßnje dopokaſacź. Duž ju pſchißażni njewinowatu wuſnachu.

Přilopk.

* Reformſka ſtrona je 12. novembra w Großenhajnje ſtronſku ſkhadźowanku měła. Shromadźiſna kralej Albertej poſtrowjazy telegram

pósła, na kotryž sćěhowaze wotmolwjenje doňdże: Shromadźenym dowěrnikam němskeje reformskeje strony so wutrobnje dźakuju sa sjewjene smyślenje njekabłazeje zwěrnosće sa trón a woltař. Albert. — Na shromadźisnje so bjes druhim k wjedźenju da, so zu so uěmsko-sozialne towarstwa w Freibergu, Mittweidze, Frankenbergu a Plauenje k reformskej stronje pschisamkne.

* Schto móże mosht (skłódka winowa brěcka) naczinicz, zu w Mischnje shonili. W jenym hosczenzu bě hósez, kiž bě pschewjele skłódkeje juschki do so zrěbał, twjerdze wuznuł. Posdże w nozy jeho wubudzichu. Hnydom pak wón jara płakacz pocza a skorzesche, so njewě ani s wotkal je, ani kak rěka. S bolosczu zyle rossenźdźeny wón slipajo zedźo wosta a hižo chzychu po poliziju pósłacz. W tym wokomiku pschińdże jako wumožnik pohonez, kotryž hoscza snajesche a jeho s mjenom sawoła. Hdyž wbohi „skurjeny" swoje mjeno wuslyscha, bě wscha jeho bolosez nimo, hłuboko sdychnuwschi wón pohonczej do rukow padże a wjeżele sawoła: „Bohu budź dźak, nětko s najmjeńscha sazo wěm, schtó sym!" Do tajkichle srudnych wobstejnosczow pjanosez człowjeka pschinjeże.

* W Němzach so sa spěschnu mobilisaziju wscho pschihotuje. Pschi poslednich kontrolskich shromadźisnach so wschitkim muzstwam czrije wotměrichu, a měra so do drobna do swojerskeho paza sapiża. Po tejle měrje so czrije wudźěłaja, kotrez so w montěrskej komorje khowaja. S tym dyrbi so sa pschipad mobilisazije wobczežne a dołhotrajaze naměrjenje czrijow salutowacz.

* Na schlesynskim dwórnischczu w Draždźanach je so schtwórtk rano konditurej Muzy jena ruka wotjěła.

* W Roßweinje běchu mnosy ludźo syre howjase mjaso jědli. Wjele s nich skhori, dyrbjachu wróczecz a won běhacz. Skótny lěkar bě wobswědcził, so so mjaso, runjez bě wot krumy, na sahorjenje jerchenja khoreje, jěsez hodźi. Dźěl mjasa bu k swěrnemu pschepytanju do krajneje universitty pósłany, sbytk zu spalili.

* Pjatk w nozy zu so na knježim dworje w Schreibersdorfje s paduchomaj prali, pschi czimž je jedyn paduch žiwjenje wostajił. Paduchaj běschtaj do kubineje komory salěskoj a někotre kschinje wotewrikoj. S nastatym ropotom so czeledź se spanja wubudźi a hólzy a holzy do komory khwatachu. Paduchaj jenej holzy swězu s ruki wurasyschtaj a so potom do jeneho wotroczka daschtaj. Skónczinje dyrbjeschtaj paduchaj psched pschemozu zofacz. Jenemu s njeju so poradźi, po czmje twóchnucz, druheho, kiž chzysche s woknom wuskoczicz, sajachu. Hólzy do njeho tak dołho bijachu, doniž so wjazy njehibasche. Pschiwołany lěkar jeho wobhladawschi spósna, so bě sabity. Saražený je zylny młody něhdże 26lětny człowjek. W jeho drasczе dróhowansku knižku, na rěsnika Reinholda w Bernje pola Lubana wustajenu, namakachu. Pódla teho mějesche wón dołhi rěsniski nóż pschi zebi, kotryž pak wón pschi pukach trjebał njeje. Lěkarske pschepytanje dopokaże, schto je s pschiczinu jeho smjercze było.

* Wulki rhinozeros w Barlinskej zoologiskej sahrodźe, kotryž na lubosne mjeno „Nina" posłuchasche, je hłodu wumrjeł. Swěrisko bě psched dlězschim czasom skhoriło a hladajzy po czěle wotebjerasche, tola lěkarjo so podarmo prózowachu, wusłědźicz, hdże khorosez zedźi. Pschi rosrěsanju rhinozerosoweho czěła pak w jeho czrjewach wulki gumijowy bal namakachu. Wón bě czrjewo dospołnje satykał, tak so psches njón žana zyroba wjazy njeńdźesche.

* Zakoßnu smjercz je mandźelska tschikrvjerja Settemachera w Barlinje poczerpika. Wona bě na żelesnych khachlach w komorje mjaso warika, hdyž bě so jeje muž na krótki czas wotstalił. Hdyž so muž domoj wrócźi, jemu hrosna woń napschecziwo pschiczeże. Bórsy swoju žonu na zykym czěle so palazu w kuchinje leżazu namaka. Hnydom na pomoz khwatawschi pak spósna, so ma czěło psched sobu. Drasta njesbožowneje žony je so na żahłych żelesnych khachlach sapalicz dyrbjała. S tajkej je wboha žona do kuchinje khwatała, so by woheń poddusła a drastu se zebje storhała. Wo tym swědcza kruchi drasty, kotrez běsche do wodowoda smjetała. Skónczinje le spytała, kuchinju wopuschczicz a wo pomoz wołacz, dokelž pak woheń njeje poddusycz mohła, je jemu podležała a pod wulkimi bolosczemi hnydom wumrjeła.

* W Hagu w Hollandskej je so pólvernik sapalił. Wjele wozobow je so moriło, wjele je tez sranjenych.

* Se wschelakich stron Němskeje su skórzby słyschecz, so běrny w fajmach hnija. Jenemu kublerjej je psches 70 měchow běrnow shniło. Wón so hakle teho dohlada, hdyž wo wsy wo hniczu běrnow powjedachu.

* Njesbožowna studźeń w Schneidemühlu je so sobotu dźesacz kohczi do semje sapanuła. Na sboże běchu dźěłaczerjo, kotsiž pschi njej dźěłachu, hižo dźeń prjedy, hdyž so semja pod nimi hibacz pocza, dźěło wopuschczili. Schneidemühlska rada je wobsamkła, studźeń nětko wyšoko s pěskom saszypacz.

* K—r. Mas na konjaze kopyta. W tu khwilu so mas na kopyta pschedawa, kiž je jenoz s vaseliny czinjeny a zyle bjes hódnosczе. Konjerjam a ratarjam radźimy sczěhowazy mas nakoźicz. 1) $1\frac{1}{2}$ kilogramma laneho wolija, 100 gramow origamuseweho wolija, shrěj a měschej dołho dosez w hlinjanym sudobju a porybuj zyke kopyto wschědnje s tej měschenzu. 2) 500 grammow theeroweho wolija a 500 grammow rybjazeho wolija směschej derje hromadu a czin, kaž je po 1) wukasane. Wschě k tymaj masomaj trěbne wězy w kózdej drogowni dostanjesch.

* Sczěhowaze njesboże je so tele dny w Burkersdorfje pola Freiberga stako. Dwaj kublerjej, Funke a Wentzel, běschtaj s tsjomi druhimi knjesami na honstwu wuschkoj. Hdyž bě honstwy kónz, czi pjeczo honjerjo hromadu stupichu, so bychu so na dompucz podali. Na dobo so Funkej tsělba spuschczi a wutsěl trjechi knjesej Wetzelej tak njesbožowne do khribjeta, so sa tsi hodźiny wumrje. — Lubi serbszy ratarjo, smincze so, jeli mózno, wscheho honstwarstwa. Honstwa hischcze zanemu burej niczo wunjeżła njeje, někotryžkuliž pak je hižo psches nju wulku schkodu w hospodarstwje a na strowosczi měł.

* Njedawno semrě w Nürnbergu po sdaczu khudy żelesnizař; jeho poslednje żadanje bě, so bychu jemu jeho stare stupnje sobu do rowa dali. Na to kedźbliwi sczinjeni, pschepytachu jeho stupnje, a hlaj, mjes póduschomaj so 7000 hriwnow w bankowkach a w nowych 20hriwnowskich kruchach namakachu. Stupnje zu jemu sobu do rowa dali, pjenjesy pak niz.

* (Wot schtwórteho mandźelskeho skónzowana.) W Ottenheimje pola Linza so poudźelu pschi snědanju mandźelskaj Josef a Marja Wartuer swadźischtaj. 60lětny muž s hnójnymi widłami swoju schtyrnacze lět starschu žonu tak do hłowy dyri, so bórsy wumrje. Wartnerka bě wobsedźerka khěże a běsche hižo tsjoch mužow shubiła. Psched dwěmaj lětomaj bě so schtwórty ras woženiła. Psches ruku schtwórteho muża je po tajkim swoju smjercz namakała. Mordarja zu sajeli.

* W Obergeochlitzu pola Greiza so tele dny wobžaromne njesboże sta. Jena žona swoje 11měsaczne dźěczo, kotrez w wosyczku se poslescheczemi pokrytym leżesche, na krótku khwilu same wostaji. Hdyž so wona sazo wrócźi, dźěczo morwe na semi leżaze namaka. Dźěczo bě s wosa panuko a sebi schiju swinuko.

* (Lawy w němskej narańschej Afriży.) Po powjesczi wokrjesneho hetmana s Kilwa, swobodneho knjesa s Ebersteina, je w krajinje Mohoro lětsa jara wjele lawow, kotrez wjele ludźi a skotu rubja. S zyka bu tam lětsa 7 lawow satělenych. Adika Schech Amur bin Seliman bu wot lawa, kotrehoz bě natělił, na woběmaj nohomaj wobschkodzeny. Runjez jeho rany hischcze zyle sažite njeběchu, bě wón na tym dnju, na kotrymž s Eberstein do teje krajiny pschińdże, sazo na lawjazej honstwje. Spomnjenja hódne je wutrobite sadźerżenje jeneje czornuchoweje. Na Schamba Quimbo pola Mohoro jena žona wjeczor sady swojeje hěty rajz tołkasche. Pódla njeje małe dźěczo hrajkasche. Na dobo pschiskoczi law a shrabnu dźěczo. Macz dźěczo sa nosy popadże a spyta jo lawej wutorhnucz. Na jeje wołanje ludźo pschiběżachu a běchu hischcze swědzy jeje běhowanja s lawom. Law morwe dźěczo puschczi a czeknu. Srudna macz mějesche w swojej luboszi s najmjeńscha tón troscht, so móżesche swoje dźěczo czeżnje pohrjebacz.

* (Se stareho dobreho czasa.) O, to móżu czi s prawdu prajicz, luby swużodże, so by bjes dźiwa było, hdy by mje wusad nadpadnuł luteho helskeho pisanja dla. Kak jednore je sastojnstwo mojeho njebo nana w jeho czasu było! Hlaj, to je mój njebo nan, tez gmejnski pschedstejeŕ, na kónzu lěta gmejnske sliczbowanje s krydu na dołhe korczmarske blido napisał, na lkwizy dokhody, na prawizy wudawki a srjedza tołstu smuhu. Potom je zyku gmejnu do korczmy swołacz dał, a kózdy je sliczbowanje pschehladawschi na blido plunuł, jako snamjo, so jo sa prawy spósnaje. Potom je stary pschedstejeŕ sliczbowanje s rukawom s blida wutrěł. Tak je so tehdy sliczbowanje wotpołożiło, a wjeż tez na kruchi schła njeje.

* Jedyn murjeŕ na twarje wowrótni. Pschiwołany lěkar so murjerjowych towarschow prascha, kak je so khorosez pokasacz sapoczała. Jedyn s nich wotmolwi: „Wón je hischcze po dwanaczich dźěłał, a to je nam nadpanuło; pschetoz murjerjo na porjad dźerża a ani minuty dlěje dwanaczich njedźěłaja."

* (Holcza swěrnosez.) „A ty mi tez swěrna wostanjesch, Alma, hacz so wrócźu?" — „Hacz do smjercze." — „Hdy by pak jedyn druhi bjes tym sa twojej ruku żadał?" — „Potom — dźěli naju woswud!"

* Na jenej hońtwje pola Schweidnitzy ßu hrabju ſ Pfeila, hejtmana w grenaděrſkim regimencze cźíßko 11, ßmjertnje ſranili. Schtwórtk je natſěleny na ßwoju ranu wumrjek.

* W lěßu pola Schreckenwalda ßu w jenym ſkalniſchczu mnohe woßoby ſaßydlene nadeſchli. Hdyž jamu pſchepytachu, w njej wjele k źiwjenju trěbnych wězow a naprawow namakachu, jako tepne drjewo, běrny, wodźewy, ßudobje atd. Wobydlerjo ßu hacź do jeneho ſtwóchli. Popadnjeneho ßu do Wolkenſteinſkeho ßnduiſtwa wotwjedli.

* (*Rossłobjeny jeleń.*) Na żałoßne waſchnje je pſched tydźenjom inźenér Maſtrozzi w Romje wo źiwjenje pſchiſchoł. Wón bu wot jelenja, kotrehoż bě ßebi wocźahnuł, a kiž bě jemu hewak jara pſchitulny, nadpadnjeny a ſ rohiſkami tak roskhartowany, ſo wjazy ſnacź njebě. Maſtrozzi bě ßebi pſched lětami młodeho jelenja w Champagnje popadnuł a jeho w Romje krumje źiwicź dał. Poſdźiſcho bě ßebi jeho na ßwoje wobßedźenſtwo w Champagnje wſał a jeho tam ſ druhimi jelenjemi do ſahrody ſawrjek. Kaž huſto hacź w Champagnje pſchebywaſche, ßo kóždy ras rady dlěźſchi cźaß ſe ßwojim lubuſchkom pleńczeſche. Sawołaſche-li jeho, wón wjeßele k njemu pſchiſkaka, jemu bjes bojoſcze ſ ruki żerjeſche, kotruž jemu potom ſ dźakownoſczu liſaſche. Tež tón krócź bě jeleń, wot ßwojeho knjeſa ſawołany, k njemu pſchiběžał, ale na dobo jeho k ſemi powali. Maſtrozzi mějeſche ßwoju hońtwjerſku tſělbu na khribjecze, ale jemu ßo njeporadźi, ju pſchecźiwo ßwojemu nadpadnikej trjebacź, kotryž bě jemu hnydom wobliczo tak żałoßnje rósdrěł, ſo jemu wocźi ſ hłowy wißaſchtej, kotraž ſ zyka wjazy na hłowu podobna njebě. Potom jeleń cźěło njeſbożownego muża pſches łuku bliſko hacź k żeleſnizy wlecźeſche, hdźež jeho żeleſnizyny wobhladnik ſatſěli. Inźenér Maſtrozzi bě jara ſamożity muż, 47 lět ſtary a ſtejeſche w ßłużbje banki „Santo Spirito“. Měnja, ſo je ſwěrjecźowa roszahłoſcź ſ ruju (Brunſtzeit) ſwißowała, w kotrejž jelenje w tu khwilu ſteja.

* W tu khwilu ßo w zyłym ſdźěłanym ßwěcze ſajimawoſcź na afriſkeho Matabelſkeho krala Lobengula ſkožuje. Mjes nim a jendźelſkim połodnjoafriſkim towaŕſtwom je wójna wudyrika. Tudy podawk ſdźělimy, kotryž cźěmne ßwětło na tamnu cźornu majeſtoſcź mjeze. Jedyn jendźelſki „Trader“ ſ mjenom King pſchebywaſche dlěźſchi cźaß w kralowſkim ßydle Buluwayo w Matabelſkim kraju. Bě to w woźnym cźaßu, majß bě domoj ſkhowany a ſ kafferſkeje rożki bě wjele piwa nawarjeneho. Piwo je tak huſte, kaž w kropje muka, módroſchěreje barby, ma dobry nakißał ßłód a khětro wopowja. Jedyn Matabel żałoßny njeſkutk ſkucźi, ſo kralowym żonam, kiž piwo do kraloweho kraala (bydła) njeßechu, karan (ſ krowjazeho hnoja a hliny) piwa wſa a wupi. Skucźeŕ bu wobſkorżeny a pſched Lobengulu dowjedźeny. Kral w hródźi ßedźeſche, kotraž bě tołſto ſ hnojom pokryta. Jeho Majeſtoſcź bě jara hněwna. „Ty kralowu pſchikaſnju njejßy ßłyſchał“, ſahrima kral na njeho. King żaneho ßłowa njewotmolwi, ßnano hižo wjedźeſche, kak ßo jemu pońdźe. „Dokelž njeßłyſchiſch, tež żaneju wuſchow njetrjebaſch, wotrěſajcze jemu wuſchi!“ kral pſchikaſa. Draczojo jeho nadpadźechu, riß raß, a wuſchi leżeſchtej na ſemi. „So by kralowe piwo wjazy picź njemóhł, dyrbitej ßo cźi hubje wotrěſacź“, ßo tyran dale ßłyſchecź daſche. Saßo dwaj rěſaj, a ſuby běłe kaž parle ßo wotkryte pokaſachu. Krej cźeczeſche woporej po woběmaj bokomaj ſ hłowy a ſ rta bjes hubow. Pſchi wohladanju krwě ßwěcźeſchtej ßo Lobengulowej wocźi kaž tigerowej, běłe w nimaj ßo ſcźerwjeni. „So by kralowe piwo w noßu wjazy cźucź njemohł, nóß ſhubiſch!“ ſły duch ſawoła. Schnap, a nóß pſchi wuſchomaj na hnoju leżeſche. Hiſchcze bóle pſchibjeraſche kralowy hněw, ßamo jeho draczojo poczachu tſchepotacź, njewjedźo, ſchto budźe jeho wrótmoſcź hiſchcze żadacź. „So by kralowe piwo wjazy widźecź njemohł, matej ßo tebi wocźi pſchikrycź.“ Piwowemu paduchej bu koża ſ cźoła ſdrjena, tak ſo jemu dele wißajo wocźi pſchikry. Wohidźeny cźłowjek mějeſche żałoßny napohlad. To pak ßuroweho hłownika njehnu. Na jeho pokiwnjenje jeho draczojo tak dołho ſ tołſtymi kijemi do paducha pjerjechu, doniž jeho ſa morweho njedźerżachu. Nětko hakle ßo Lobengulowa wjecźiwoſcź ſpokojena bycź ſdaſche, pſchetoż wón dale na njeho na hnoju leżazeho njekedźbowaſche. King bě ßwědk zyłeho podawka, njemóżeſche ßebi pak ſwěricź, ſo by ßłowcźka ſa cźwilowaneho prajił, dokelž źiwjenje běłeho muża w tamnych ſtronach ani kroſchka njepłacźi. Hwěſdy hižo w južnej kraßnoſczi na njebju ſtejachu, hdyž cźwilowany pod żałoßnymi boloſczemi wotucźi. S wulkej prózu wlecźeſche ßo nětko k rězy dele, ſo by ßebi ßwoje palaze rany ſmył a wokłódźił. Naſajtra King ßurowje khoſtaneho ſaßo wohlada. Napohlad bě żałoßny. S cźoła ſdrjena koża bě hromadu ſkrużena a woteſtawaſche na cźole kaž róh. Nadźijomnje Jendźelcźenjo Lobengulowe knjejſtwo powrócźa a ſ tym jeho hroſnoſczam kónz cźinja.

(Zyrkwinſke powjeſcze hladaj w pſchiloſy.)

Drjewowa awkzija

na Bartſkim revěrje.

Pońdźelu 20. novembra 1893 dopołdnja wot 1/2 10 hodźin

ma ßo

390 rm. ßuchich khójnowych ſchcźěpow,
20,50 ſtotnjow ßuchich khójnowych walcźkow,
225 khójnowych ßuſchizowych dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

A. Koban.

Drjewowa awkzija.

Pońdźelu 27. novembra 1893 ma ßo na

Dubjanſkim revěrje

250 khójnowych wuléżowanych dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna rano w 9 hodźinach pſched hajnkownju.

Hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo.

H. Wahl.

Wupſchedawanje.

Składnoſtna kupy ſa ratarjow atd.

Wobſtejnoſczow dla pſchedawam po nutſkupowanſkich płacźiſnach ßwój ſkład, wopſchijazy

nětdźe **200 zentnarjow rjeczaſow** wſchelakich druźinow,
żeleſene emaillérowane ßudobje " "
grocźane hoſdźe " "
dezimalne waḧi, 5, 6, 8 zentnarjow wudźerżaze,

pity, hoki, hrabje, łopacźe a widła

w wſchelakorych druźinach,

woſewe wijawy ſe ſtupjenjom a bjes njeho,

teho runja wulku dźělbu

worzlowych błózkow, pyrlow, kamjenjowych hamorow atd.

Tež ßu wſchelake **ruczne woſy, 4 kryte woſy, 1 njekryty wós, 1 ßanje** tunjo na pſchedań.

Póſtſka kowaŕnja w Budyſchinje.

Skład: Na **jerjowej haßy 3** pola knjeſa pſchekupza **Dietricha.**

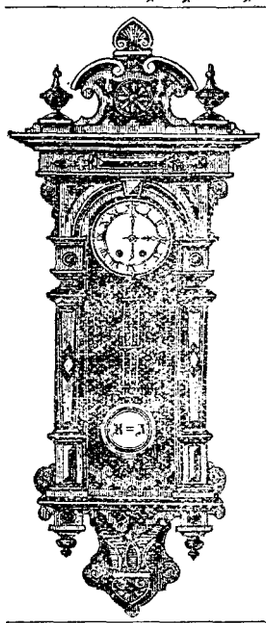

Ernst Herkner

cźaßnikaŕ w Budyſchinje

pſchi

hlownym torhoſchczu 8.

Wulki ſkład wſchěch druźinow

cźaßnikow,

cźaßnikowych rjeczaſow a

hudźbnych piſkadłow

po najtuniſchich płacźiſnach.

Pola mje ßo **ßerbſki rěcźi!**

A. Tonndorff, winaŕnja

w Budyſchinje,

porucźa ßwoje nowe pſchiprawjene a powjetſchene winowe ſtwy delka a po 1 ſkhodźe dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Wubjerna kuchiń a delikateßy.

Maßivna **kněža**, dwajschoßna, w Wulkej Khójnzy je se ßwobodneje ruki hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź pola wießneho rychtarja tam.

Na Židowje cźo. 221 je stwa ſ komoru a kubjowej komoru k hodam abo posdźischo na pschenajecźe.

Hnydom abo k nowemu lětu je wobydlenje w maßivnym twarjenju w Brěsy pola Hodźija na pschenajecźe. Dalsche je shonicź cźißko 12 tam.

Proßata na pschedań.

Proßata běkeje Yorkſhirſkeje a teź cźornopißaneje Berkſhirſkeje razy, kotreź ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cźaßej pschiměrjenych niſkich płacźiſnach na pschedań na knjeźimaj dworomaj

w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Trikotowe taille,
trikotowe bluſy,
ßuknjane bluſy,
ſtanellowe bluſy,
velourowe bluſy,
barchentowe bluſy

porucźa

A. Khěžorka
na ſeminarſkej dróſy 6.

Barchentowe mužaze koſchle,
barchentowe žonjaze koſchle,
barchentowe dźěcźaze koſchle

porucźa

A. Khěžorka
na ſeminarſkej dróſy 6.

Tuńſcho hacź wſchudźe druhdźe.

Rukawate lazy ſa muźſkich po $2\frac{1}{2}$, 3, $3\frac{1}{2}$, 4 mk., **barchentowe koſchle** ſa muźſkich a žónſke po $1\frac{1}{4}$, $1\frac{1}{2}$ mk. atd., dobre **ſpódnje kholowy** po 90 np., ☛ **plyſchowe pjeſle** po $3\frac{1}{2}$ mk., **kalmukowe pjeſle,** hotowe **ßuknje** po 2 mk., **tkaniny** k pjeſlam a k poczehnjenju kožuchow, **pſchedeſchcźniki** po $1\frac{1}{2}$ hacź 3 mk., dobre **kožmate mězy** po $2\frac{1}{2}$ a 3 mk., **wolmjane konjaze deki** po 2, 3 a 4 mk., **trikotowe taille** hładke a wobſchite po $2\frac{1}{2}$ mk., **barchentowe bluſy** po $1\frac{1}{2}$ mk., **wolmjane pluſchowe kapoty,** barchent k koſchlam kohcź po 18 np., cźiſtowolmjane ßuknjowe tkaniny kohcź po 90 np., ſbytki draſtnych tkaninow, ſbytki ſ lama k pjeſlam a ßuknjam a wjele druhich wězow.

Herrmann Beermann
w Budyschinje
na ſnutskownej lawſkej haßy 6
☛ **ſ napſchecźa radneje pinzy.**

Jerje

wulke a tucźne
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 45 np., porucźa

C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Drjewowa awkzija

na Polpicźanſkim revěrje. — W hoſcźenzu w **Hucźinje** maja ßo **wutoru, 28. novembra 1893, dopołdnja wot $\frac{1}{2}$10 hodźin**

4	dubowe klozy, 20 hacź 44 cm. hornjeje tołſtoſcźe,	
140	khójnowych klozow, 12 hacź 29 cm. hornjeje tołſtoſcźe,	
325	khójnowych a 4 twjerde žerdźojte klozy, 8 hacź 11 cm. hornjeje tołſt.,	w drjewiſchcźach 57., 60., 72. a 73. wotdźělenja a w wuležowanjach a rumownſchcźach 5., 6., 9., 11., 47., 48., 53. hacź 64., 71., 72., 77., 84., 99 a 100. wotdźělenja.
98	rm. khójnowych palnych ſchcźěpow,	
230	= palnych kuleczkow,	
2	dołhej hromadźe twjerdeje walcźiny I. klaßy,	
79	dołhich hromadow mjehkeje walcźiny I. =	
121	= = = = II. =	
88	= = = = III. =	

ſa **hnydom hotowe pjenjezy** ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Revěrſke ſarjadniſtwo drjewo, na wobhladanje pſchihotowane, po žadanju wukaſa.

Kral. hajniſki rentſki hamt w Draždźanach a revěrſke ſarjadniſtwo, 10. novembra 1893.

Garten. **Ficker.**

Plyſchowe a tkaninowe pjeſle,

teho runja **plyſch** a **aſtrachan** porucźa

A. Khěžorka
na ſeminarſkej dróſy 6.

S tutym ßebi dowolam najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym

winarńnju,

ſjenoczenu ſ winowymi ſtwami a delikateßowej pſchedawarńnju

knjeſej **A. Tonndorffej** wotkupił a ſo ju ſ firmu **A. Tonndorff** dale powjedu. Proſchu dowěrjenje, mojemu pſchedchadnikej w tak wulkej měrje ſpožcźene, teź na mnje pſchenjeſecź. Budu ßo pſchezo prózowacź, ßo teho w kóždym naſtupanju hódny wopokaſacź.

W Budyſchinje. S poczeſcźowanjom

G. Hedemann, ſ firmu A. Tonndorff.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo

pſchedawarńnju žita a piznych ßrědkow,

kotruž je hacź dotal mój njebocźiczki mandźelſki ſ firmu

Auguſt Halke

w Budyſchinje wjedł, po jeho ſemrjecźu ſ tej ßamej firmu bjes pſcheměnjenja dale powjedu.

Sa dowěrjenje, mojemu njebocźiczkemu mužej w wulkej měrje ſpožcźene, ßo rjenje dźakujo, proſchu jo dobrocźiwje na mnje pſchenjeſecź.

W Budyſchinje, 13. novembra 1893.

S poczeſcźowanjom

Marja ſwud. **Halkowa**
ſ firmu **Auguſt Halke.**

Swojich

cźeſcźenych wotebjerarjow na torhoſchcźu

najpodwolniſcho proſchu, ßo pſchichodnje do mojich khlamow na **ſchulerſkej haßy 1** podacź, dokelž dźiwajo na ßwoju ſtrowoſcź na wikach dale pſchedawacź njemóžu.

S dobom ßebi dowolam ßwoju **klobukowu** pſchedawarńnju porucźicź a woßebje na ßwój **wulki ſklad filzowych ſtupnjow, filzowych toſlow, filzowych ſchkórnjow** wſcheje druźiny ſ **kožanymi póduſchemi** a **bjes nich** kedźbliwe cźinicź, w kóždym naſtupanju ſprawne poßkuženje a tunje płacźiſny lubjo.

Eduard Göckeritz,
klobukarſki miſchtr na ſchulerſkej haßy 1.

W wudawarni „Sſerbſkich Nowin“ je po 20 np. doſtacź:

Pſchirunanje wo njeplódnym ſigowzu,

pſchi zyrkwinſkej viſitaziji
dźerżak kapłan **Jan Kſchižan** w Hodźiju.
Na wjeleſtronſke žadanje wocźiſchcźane.
Cźiſty wunoſchk je ſa ßmilny ſkutk poſtajeny.

Krutwa bliſko k cźeleczu je na pſchedań w Jenkezach cźißko 11.

Někotre wosy popjela mója ßo wotwoſyc ſ barbjerńnje **Eduarda Siebenhünera** pſchi pſchibrjóžnym puczu 1.

Maiß, zyły a ſchrótowany a torhany, **pizny gris,** wotruby a wſchě druhe **pizne ßrědki** porucźa tunjo **Paul Schnize**
žitowa wikowarńnja pſchi žitnych wikach 14.

Wolij

budźe ßo pola mje ſchtwórtk 23. novembra a ßlědowaze dny bicź.

A. Nagel, mkynſki miſchtr w Slyczinje.

Sprawnu ßkužobnu holzu, kotraž ma luboſcź k dźěcźom k 1. januarej pyta hamtſki ſkótny lěkař **Stephani** na hoſpitalſkej haßy 16 po 1 ſkhodźe.

Na knjeźim dworje w Delnjej Kinje doſtanjetaj k nowemu lětu 1894 hiſchcźe dwaj rólnaj pohonczej ßkužbu. Jenož ludźo ſ dobrymi wopißmami chzyli ßo ſamolwicź.

Wucźobnik ßo pyta.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju ſ trěbnej ſchulſkej wědomoſcźu móže hnydom abo k jutram do mojich kolonialtworowych khlamow jako wucźobnik ſaſtupicź. Sſerbſkeje rěcźe mózni maja prědnoſcź. Wopytanje pſchekupſkeje ſchule ßo wuměni.

Ernſt Glien w Budyſchinje.

Wotrocźkow, dźowki, pohonczow, wolazych, ßkužobne a kuchinſke holzy a pěſtońcźe pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy 18.

K 1. januarej ßo porjadna, ſprawna ßkužobna holza pſchi dobrej mſdźe a dobrym wobkhadźe pyta, kotraž njech ßo ſe ßkužbnej knižku ſamolwi pola mydlarja **A. Lehmanna** na hornczerſkej haßy 33 w Budyſchinje.

Na kuble cźißko 1 na Ssokolzy je make wobydlenje hnydom abo 1. januara 1894 na pſchenajecźe.

Konjaza deka je ßo wot Mikowa hacź k ſakſkej mjeſy ſhubiła. Sprawny namakař chzyk ju w wudawarni „Sſerb. Nowin“ wotedacź.

Wosjewjenje.

Pokutny dźeń 22. novembra je **Rakečanska** nalutowarnja sawrjena, sa to pak so schtwórtk 23. novembra popołdnju wot 2—5 hodźin expeděruje.

W Rakezach, 18. novembra 1893.

Nalutowarnine sarjadnistwo.
Po poručnosczi: **Thomschka,** kontrolěr.

Bukečanske serbske towarstwo

njezměje jutře njedźelu, kaž bě to hižo wozjewjene, posedźenje, ale móže hakle wšelakich přičinow dla přichodnu njedźelu jako 26. tuteho měsaca swoje posedźenje wotbywać.

Předsydstwo.

Shromadna městna khorobna kaßa
sa **Delnju Hórku** a **wokolnosczé.**

Klowna shromadźizna.

Ssobotu, 25. novembra t. l. wjeczor w 7 hodźinach
w **knježim hosczenzu** w **Delnjej Hórzy.**

Dnjowy porjad: 1. Wólba 3 sliczbowanstich revisorow sa sliczbowanje léta 1893. 2. Wosjewjenja.

Wschě sobustawy kaßy a jich dźěłodawarjo so s tutym pschesprosca.

W Delnjej Hórzy, 15. nov. 1893.

Kaßyne pschedßydstwo.
J. K. Lischa, pschedßyda.

Serbske Towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu za tydźeń 26. nazymnika popołd. w 3 hodź. w Khwaćicach swoje měsačne posedźenje. Knjez **J. Henka**-Měrkowski budźe wo „Podzemskich składach Božich dobrotow" přednošeć. Sobutsawy a hosćo so lubje přeprošuja.

Předsydstwo.

Wosjewjenje.

Klowna shromadźizna Hodźiskeje wupožczerńje ma so njedźelu 26. novembra popołdnju w 5 hodźinach w Mrósez restawraziji w Hodźiju wotbywacz, k czemuż so sobustawy pschecźelnje pschesprosczuja.

W Hodźiju, 16. novembra 1893. **Pschedßydstwo.**

Sserbske burske towarstwo w Hodźiju

smeje njedźelu 26. novembra popołdnju w 3 hodźinach w Mrósez restawraziji poßedźenje. Ssobustawy so dla nusneho wuradźenja naležnje prosca, so bychu so po móżnosczi w wulkej liczbje sešchli.

Pschedßydstwo.

Towarstwo Sserbskich Burow w Rakezach

smeje **njedźelu 26. novembra** popołdnju w 4 hodźinach w **Sokez** hosczenzu poßedźenje. **Pschedßydstwo.**

Kmótsistwa

namakaju duschny pschihódny pschebytk, dobru hospodu a pschecźelne poßkuženje,

wulki wubjerk **napojow, wina, piwa, khosesja, schokolady, kakaoa, punscha, groga, hrěteho wina, likěra** a wulki wubjerk **ßkódnych konditorskich tworow**

w konditorni a khosejowni

Alwina Schradera

na swonkownej lawskej haßy.

W wudawarni „Sserbskich Nowin" je sa 25 np. dostacz:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow

na léto

1894.

Czeßnemu wopomnjeczu

na létni ßmjertny dźeń njebo **Jana Schneidera** w Budyschinje,
snjesboži w Budyskim pólwerniku dźeń 16. novembra 1892
a wumrje 18. Novembra 1802, ßwojeje staroby 32 lět 5 mežazow,

a wěnz luboscze

na row jeho jeniczkeje mandźelskeje dźowki

njebo Marje Theresije Schneiderez,

wumrje 8. septembra 1893, ßwojeje staroby 5 lět, 6 mežazow, 22 dnjow.

Kak husto, hlaj, tón człowjek dźe
Wot ßwojich lubych strowy, cziły
A ženje wjazy njepschińdźe
Do ßwojoh' luboh' domu żiwy,
Kak husto ßmjercz tu człowjeka
Na wschelke waschnje pschekhwata,
So do njesboża pschińdźe.

Hlaj, tajke cźežke njesboże
Tón sprawny człowjek Schneider loni,
Hdyż w pólverniku dźełasche,
Na jara srudne waschnje sboni,
Kiż w Budyschinje bydlesche
A ßwěrnje so też starasche
Sa mandźelsku a dźěczi.

Hdyż nětr psched létom na ranje
Joh' mandźelskej so dźało běsche,
So wón we kaschczu leżesche
A zyle czorny, morwy běsche,
Ta rana jemu powjeda,
Schto dha wschak to na ßebi ma,
Ssnadź njesboże so stanje.

Wón pak ju s tutym směrowa:
„Bóh swarnuje mje w mojim dźěle",
Sso w schesczich k dźěłu podawa,
Kiż sapoczinje „we Božim mjenje",
A hlajcze, — hižo w ßedymi
Dha so tam polver sapali
A wopali joh' ßmjertnje.

Dwaj druhaj jeho towarschaj
Też běschtaj ßmjertnje wopalenaj,
So na druhi dźeń wumrjeschtaj,
Sso prjedy njeho pohrjebaschtaj.
O kajke schtundy bolostne
Tu dyrbjachu bycz pschětrate,
Prjed' hacz ta ßmjercz jich wumó.

Psches powjesczi sboni mandźelska,
So njesboże so stało běsche,
Ta we stróżelach pschikhwata
A s płaczom na to městno dźěsche;
Joh' wopalenoh' namaka,
Wón s wóczkom na nju pohlada,
To jene prjecz wschak běsche.

O, kajka żałosczi, srudoba,
So wopißacz so njem'że tudy,
Wón jenoż ßebi požada
Sswoj' dźowczicżku 'schcże widźecz rady.
Na to bu sa njoh' starane,
A do hojerńje wjesený,
Hdżeż na tseczi dźeń wumrje.

Na Božej roli Tuchorju
Bu na to czeßnje pohrjebany.
Nětk dźenßa je na létnim dnju,
So s bolosczow bu wumóżeny,
Po ßebi sawostaji tu
Macz, ßotru, lubu mandźelsku,
Ssynka a lubu dźowku.

Ach, ale na tym njebě dosczi,
Kak dźiwne ßu te Boże pucze,
Tu saßo pschińdźe srudźbny hósczi,
Ssmjercz hrabnu też tu Rejku rucze
Psches krótku khorosczi styknuwu.
To létka bě w septemberu,
So k Jesußej dom dźěsche.

Schtož cżini Bóh, wscho dobre je,
To, wudowa, ßej wopomń nětko,
Njech wscho po jeho woli dźe.
Wón budże derje cżinicz wschitko,
Hlaj, twoja luba dźowczicżka
Nětk w njebjeßach je wjeßela
Pschi ßwojim lubym nanku.

Hdyż tebi, luba wudowa,
Bóh mandźelskeho je prjecz wołał,
A twoju lubu dźowczicżku,
Kiż je tón luby sbóżnik skhował,
Dha wopomń ßłowo Hioba:
„Tón Knjes je da, tón Knjes je wsa,
Budź khwalba jeho mjenu."

A hdyż nětk na tym ßmjertnym dnju
Wy lubi k jeho rowej dźecze,
Tam wuspěwacze modlitwu,
Dha wschak wy s Bohom tón troscht mějcze,
So Bóh waß sabycz njebudże,
Schtož trěbne je, wam pósczele
Wscho nusne k seżiwjenju.

1. Knihi Kralow 17, 11—16.

Hlaj wudowa a ßynko dha,
Wój wschak staj wobaj w Božej ruzy,
To wucżi naß ta biblija,
Bóh pomha wopuschczenym duzy,
Hacz waju cżaß też dóschoł je,
So sa nimaj też pońdźecze
Do njebja k wjeßokosczi.

O, cżłowcze, wopomń dha ty saß',
— To nahle njesboże naß wucżi, —
Też wopomnicz ßwój ßmjertny cżaß,
Bóh ßam naß psches tón podawk wucżi,
Dżeńß' ßmy my strowi, cżerwjeni,
Ssnadź jutsje khori, morjeni
A leżimy we rowje.

Dha spitaj, dźowka, mandźelski,
Nětk w měrje w waju khłódnych rowach,
Tón dźeń wschak pschińdźe sawěsczi,
Hdżeż Bóh tón Knjes po ßwojich ßłowach
Naß wschitkich s rowow wubudźi
A naß wschěch saßo sjednoczi
Psches hnadu w Božim raju.

W mjenje **srudźeneju starscheju, dźěda a wowki**
Ernst Helaß.

Rakečanske serb. tow. „Lipa"

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 19. nazymnika popołdnju z dypkom 4 hodźin skhadźowanku, na kotrejž budże so přednošk wo Hamburgskim wohnju dźeržeć. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Dźełaczerske ßwójby ßo pytaju.

Porjadne dźełaczerske ßwójby so pschi darmotnym wobydlenju a běrnjazym polu a dobrej mzdze pytaja na

knježim dworje w Budyschinku.

Sskužobne a kuchinske holzy, kucharki, hródźne dźowki, hejtmanow, dźełaczerske ßwójby, ßrěnkow a rólnych pohonczow pyta **Heynoldowa** w „skotym jehnjeczu" na wyßokej haßy.

Wulki dźak

prajimy wyßokodostojnemu knjesej buchownemu **Golczej** w Budyschinku sa jeho duchapołne a wutrobuhnujaze předowanje, kotrež je na dnju naschcheje Rakečanskeje kermusche w naschim Božim domje dźerżak.

Wjele kemscherjow
Rakečanskeje wosady.

K temu cżißku jena pschiloha.

Pschiloha k czißku 46 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. novembra 1893.

Jésdny plan jelesnizow wot 1. oktobra 1893.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	11,0	1,46	—	4,43	7,59	10,50	2,1	2,28	4,19	6,55	—
Rychbacha	11,48	—	—	5,5	8,24	11,15	—	2,53	4,44	7,20	—
Lubija	12,37	2,14	—	5,25	8,48	11,37	2,30	3,16	5,6	7,42	—
Budyschina	1,27	2,38	3,57	5,59	9,24	12,16	2,54	3,52	5,42	8,18	9,22
Biskopiz	—	—	4,28	6,35	10,1	12,54	—	4,29	6,18	8,54	10,6
				1-4.		1-4.					
Arnsdorfa	—	—	4,50	6,59	10,25	1,18	—	4,53	—	9,19	—
Radeberga	—	—	5,1	7,8	10,34	1,27	—	—	6,48	9,28	10,34
Do Draždžan	—	3,40	5,29	7,30	11,0	1,53	3,57	5,22	7,11	9,51	10,58

S Lubija jenož wschědne dny rano 6,46 do Budyschina 7,34 (3. kl.).

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždžan	—	6,16	9,5	10,30	12,30	3,25	5,20	7,17	9,12	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,53	9,42	—	1,7	4,0	5,57	7,52	9,49	12,31	—
					1-3.						
Biskopiz	—	7,21	10,9	—	1,30	4,24	6,22	8,24	10,14	12,56	—
Budyschina	5,14	7,57	10,45	11,33	2,1	4,57	6,55	8,52	10,46	1,24	2,3
Lubija	6,35	8,38	11,26	11,57	2,38	5,32	7,33	—	11,24	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,55	11,43	—	2,55	5,49	7,50	—	11,41	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,19	12,4	12,22	3,16	6,13	8,14	—	12,2	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,38	10,45	1,19*	2,2	4,55	8,25
Dźěžnikez	5,19	7,53	10,55	1,32*	2,12	5,5	8,34
Budestez	5,26	8,6	11,3	1,42*	2,20	5,13	8,42
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,26	5,19	8,48
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,28	8,56

* Jěsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,2	8,47	11,42	—	3,5	5,47	9,22
Roswodez	6,13	8,55	11,50	—	3,16	5,58	9,31
Budestez	6,23	9,1	11,56	12,42*	3,24	6,8	9,37
Dźěžnikez	6,34	9,9	12,4	12,52*	3,35	6,19	9,45
Do Budyschina	6,45	9,17	12,12	1,4*	3,46	6,30	9,53

* Jěsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,51	10,47	5,0	8,57
Židowa	7,2	10,58	5,11	9,8
Mateho Wjelkowa	7,10	11,7	5,22	9,16
Radworja	7,22	11,21	5,37	9,28
Kaßowa	7,29	11,31	5,44	9,35
Njeßwačidła	7,39	11,42	5,56	9,45
Scheschowa	7,47	11,50	6,4	9,53
Do Rakez	7,55	11,58	6,12	10,1

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,31	8,10	12,34	6,54
Scheschowa	5,40	8,19	12,43	7,3
Njeßwačidła	5,50	8,27	12,52	7,13
Kaßowa	6,0	8,37	1,5	7,27
Radworja	6,9	8,44	1,14	7,35
Mal. Wjelkowa	6,23	8,56	1,28	7,48
Židowa	6,31	9,4	1,36	7,56
Do Budyschina	6,41	9,14	1,46	8,6

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budestez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,41
Wbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliž	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,57
Kumwalda	6,48	11,38	2,5*	5,44	10,2
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12*	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18*	5,57	

* Jěsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6*	2,33	8,1
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13*	2,40	8,8
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,51	8,15
Kebliž	5,7	8,38	12,26*	2,59	8,21
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	3,3	8,25
Do Budestez	5,22	8,53	12,41*	3,14	8,36

* Jěsdźi jenož ßobotu, w oktobru tež njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,3	8,48	12,8	3,58	8,48
Potčnizy	6,27	9,12	12,32	4,22	9,14
Großröhrsdorfa	6,36	9,22	12,42	4,32	9,25
Do Arnsdorfa	6,47	9,34	12,54	4,44	9,36

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,16	10,31	1,24	5,58	9,55
Großröhrsdorfa	7,32	10,45	1,39	6,11	10,9
Potčnizy	7,41	10,54	1,48	6,19	10,18
Do Kamjenza	7,59	11,12	2,7	6,37	10,36

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi směje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farat dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Erna Ella Margaretha, Hendricha Korle Ferdinanda Töpfera, pomoznika w želesniskej expediziji w Tšelanach, dź. — Max Richard, Ernsta Hantuscha, fabrikarja na Židowje, ß. — Pawoł Ernst, Jana Augusta Bjenady, živnoscźerja w Němßezach, ß. — Augusta Selma, Jana Ernsta Voigta, živnoscźerja w Wownjowje, dź. — Gertruda Lisbjeta a Lisbjeta Gertruda, Korle Hermanna Holcža, molerja pod hrodom, dź. — Božidar Robert, njemandź. ß. na Židowje.

W Katholskej zyrkwi: Emilija Karolina, Franza Görnera, wojnarja, dź. — Hermann Marija Josef, Adolfa Hermanna Lukaneka, pschekupza, ß. — Pawoł Bernhard, Jana Khilana, dźěłacźerja, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 6. novembra: Jan Bernhard, Korle Konstantina Cžornaka, klampnarskeho mischtra, ß., 3 lěta 3 měßazy 13 dnjow. — 11. Hilžbjeta Martha, Michala Bjarscha, hoscźenzarja, dź., 7 lět 29 dnjow. — Marja Martha, Jana Augusta Frödy, živnoscźerja w Libuchowje, dź., 2 měßazaj 3 dny. — Emma Marja Gertruda, Louisa Bernharda Pawoła Jurscha, rěsnika na Židowje, dź., 2 měßazaj 7 dnjow. — 13. Morwonarodź. dź. Jana Augusta Petrika, khěžerja a tyscherskeho mischtra na Židowje.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1576 měchow.		W Budyschinje 11. novembra 1893				W Lubiju 16. novembra 1893			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	7	35	7	82	7	35	7	71
"	žołta	7	6	7	12	7	6	7	35
Rožka		6	25	6	31	6	—	6	25
Jeczmjeń		6	79	7	14	6	67	7	20
Wowß		8	50	8	70	8	—	8	30
Hroch	50 kilogr.	8	89	11	11	10	—	10	83
Woka		8	20	8	47	7	78	8	50
Jahły		14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka		17	50	18	—	15	—	16	—
Běrny		1	70	2	—	1	20	1	80
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	2	20	2	50
Pschenczna muka	50 "	6	50	16	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	6	50	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	5	50	5	70	4	80	5	40
Ssłoma	600 "	30	—	33	—	28	—	31	—
Prožata 745 schtuk, schtuka		10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 12 hr. 49 np. hacž 13 hr. 29 np., žołta 12 hr. — np. hacž 12 hr. 10 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np. hacž 10 hr. 9 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 35 np. hacž 7 hr. 41 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 6 np. hacž 7 hr. 12 np., rožka wot 6 hr. 25 np. hacž 6 hr. 31 np., jeczmjeń wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 35 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 65 np.

Draždžanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58. 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 52—65 np., po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 17. novembra Pomróczene.

Jan Manjok w Budyschinje,

sklad ratarskich maschinow,

na žitnych wikach 6,

porucza: **patentowane schrótowanske mlyny „Rapid“, spěschne skótnu pizu parjaki** (patent Ventzky), nowe **Laakowe kuczne bróny s kowaneho żelesa** s nowym patentowanym pschiczinjenjom subow, **„Viktoria“-separatory** a druhe systemy, **butru dźěłaze maschiny, plókaze maschiny, rěpukrajaki, běrnyrosmjeczaki** a wschě druhe ratarske maschiny a grat po fabrikskich placźisnach.

Pschi žitnych wikach 6.

Hajnka a ßyn

(hamorski młyn w Budyschinje)

poruczataj w ßwojej pschedawaŕni w młynje pschi „Židowskim żelesnym moscźe", kaž tež pschi ßerbskich hrjebjach na róžku hornczeŕskeje haßy:

ff. pscheńcznu a ržanu muku,

wschelake warjenja a pizne ßrědki

po jara tunich płacźisnach.

Dale ßo **pscheńza a rožka** sa muku, kaž tež sa wotruby pschihódnje saměnja.

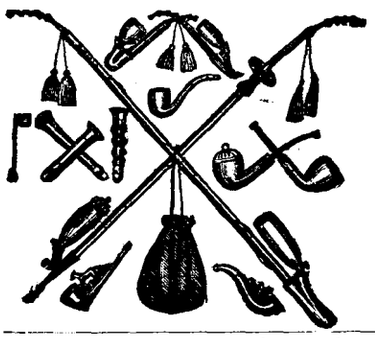

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku

porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtunische žórko sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłaŕni.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

porucza ßwój wulki wubjerk hotowych **pjelschczowych tworow**, kaž tež wschě družiny **pjelschczowych podschiwkow. khornarjow a kožow** k podschiczu k pscheczelniwemu wobkedźbowanju.

Dźěłanje po měrje a wuporjedźenje derje a tunjo.

Lama,

ßuknjany lama, połßukno, molton, połlama,

jako woßebje płacźisny hódne poruczam

ßukno na wiki

dwójzyschěroki łohcź po 80 np.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Poruczam

jako najlěpsche a najtrajnische

moje sakońszy schkitowane

njedźelske rukawate lazy

kaž tež wulki wubjerk

schtrykowanych rukawatych lazow

w jenož dobrych a płacźisnyhódnych družinach.

Pschedawanska saßada wot l. 1810: Krucźe sprawne a solidne.

C. O. Henoch w Budyschinje na róžku bohateje haßy a hłowneho torhoschcźa.

Dźělbu nasad stajenych

mužazych a hólczazych jakow,

teho runja **schtrympow** a druhich **wołmjanych tworow** niže płacźisny, kotruž ßym ßam sa nje wudał, pschedawam.

Herrmann Darschau

w Budyschinje na schuleŕskej haßy 1.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy

cźißło 1 na schuleŕskej haßy cźißło 1

k symskemu cźaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacź k najlěpschej cźistowołmjanej barbunjepuschcźatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche płacźisny!

Plysch

k pjeslam a k poczehnjenju kožuchow,

krymer k wobßadźenju

tunjo pola

Richarda Gautzscha.

Julius Höhme,

sastupjeŕ internazionalneje maschinskeje wustajeńzy

w Riesy nad Łóbjom

porucza na **najlěpje** dźěłane

lokomobile a parne młócźaze maschiny wot 2 konjazeju mozow,
schěrokomłócźaze maschiny, s göpelom a paru ßo cźěrjaze,
jenopschežne młócźaze maschiny, wubjernje dźěłaze,
ručzne młócźaze maschiny najnowscheje konstrukzije,
běrny rostłócźaze a běrny rosrißaze maschiny,
rěsaki sa berny a rěpu, cźiscźaze maschiny,
mjetlizy, butrowanske maschiny, butrumjatowarje, młocźinki,
viktoria-separatory, s ruku a maschinu ßo cźěrjaze,
juchowe ßudy s dwójzy sazynkowaneho worzloweho blacha, **żelesne juchowe plumpy,**
pizu parjaze apparaty (noschne), **triěry** najlěpscheje konstrukzije,
młynske zylindry, rynkate walzy a dezimalne skótne waßi,
łuczne bróny, ßamßne dźěło, sakońszy schkitowany system, kotrež móža ßo hnydom wot kóždeho do **Laakowych, Meifortowych a Howardowych brónow** pscheměnicź, pschezo najlěpscheje, wupruhowaneje konstrukzije.

Najpschihódnische wuměnjenja dla płacźenja? Pruha dowolena! Prospekty darmo!

Pschedawaŕnja a skład pola **Jana Manjoka** w Budyschinje.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe platy, něsczowe rěbliki, khachlowe duŕczka, tsěschne wokna, twarske hosdźe

porucza tunjo

Paul Walther.

Fotografowaŕnja

E. Zeutzschela w Budyschinje

36 na swonkownej lawskej haßy 36

porucza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobrasow, tablowow, tež s wonka doma sa **towaŕstwa** a schule w kóždej wulkosczi pschi **najlěpschim wuwjedźenju** po najtunischich płacźisnach.

Visitna wulkoscź hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetschenje po kóždym wobrasu hacź do žiwjenskeje wulkoscźe.

Fotografowaŕnja po 1 skhodźe wschědnje wotewrjena.

Serbske a němske spěwarske knihi

w jednorych a najwoźebnischich swjatkach porucza knihiwjazarnja a papjerowa pschedawarnja

J. Nowacka

na snutsk. lawskej haźy 8.

Stare spěwarske źo pschewjasaja a źo kaž nowe sdźěkaja.

Sbožopschejaze khartki

k źlubej, narodninam a mjeninam, selenemu, źlěbornemu a slotemu kwaźej, domjaze žohnowanje, tež **hotowe tykane, kmótsjaze listy, listowu papjeru s kuvertom**

w kasetach w schwarnych mustrach porucza w bohatym wubjerku po najtunischich płaczisnach

Gustav Rämsch,

knihiwjazarnja a papjerowa pschedawarnja na bohatej haźy 21.

Dursthoffske źuche drožđże

porucza

A. Biesold, pjekarski mischtr na bohatej haźy.

Turkowske źłowki

najlěpscheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaźowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Kosaze koże,

karniklaze a sajecze koże, tkhórjaze, kunjaze, lischcze, źwincze, wudraze a **wowcze koże** kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi źerbskej katholskej zyrkwi.

Howjase a czelaze koże

kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi źerbskej katholskej zyrkwi pschi žitnych wikach.

Kóslaze kóžki

Koże, sajecze a kaniklaze kóžki, kaž wschě druhe koże jenotliwje a po wjetschich dźělbach kupuje

Gustav Nauke

na garbarskej haźy cziško 16.

S dobom porucźam źwój wulki skład **kožow** bjes molow po najtunischich płaczisnach.

Gustav Nauke.

Wschě druźiny kožow, kosazych, sajeczich, kaniklazych, tkhórjazych, kunjazych, lischczich kožow atd. kupuje a płaczi sa nje najwyschsche płaczisny

L. Fleischer, kóžkar

na swonkownej lawskej drósy 18.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

porucza źwojim czesczenym wotebjerarjam:

jerje, s lěta 1892, nowe wulke tucźne ryby, mandel po 40 np.,
źwinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
syrup źłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajš, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale porucźam źwoje snate, jara źłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacź 75 np., teho runja **natursku khimjelczku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot lěta 1868 wobsteji. —

Pawol Kristeller

na bohatej haźy 29,

s napschecźa hosczenza „k winowej kiczi"

porucza

źwój **hoborski skład** wschěch jenož **pomyślnych** druźinow trajnje dźěłanych

czrijow sa žónske, mužow a dźěczi,

schkórnjow s dołhimaj nakolenzomaj, schkórnjow s krótkimaj nakolenzomaj, schkórniczkow, domskich stupnjow a **toslow, pjelschczowych, źuknjanych** a **filzowych schkórnjow** (wodunjepschepuschczatych), **drjewjanych** a **gumijowych stupnjow** a **gumijowych pjelschczatych schkórnjow** po hischcze tu njeźłyschanych tunich płaczisnach.

Dale porucźam wulki skład

filzowych stupnjow a toslow

(najlěpschi a najtrajnischi wudźěłk)

po snatych **jara tunich płaczisnach.**

Wuporjedźenje kožanych, filzowych a gumijowych stupnjow źo **derje** a **tunjo** wobstara.

Pawol Kristeller

na bohatej haźy 29,

s napschecźa hosczenza „k winowej kiczi".

Franz Marschner

czaźnikar w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haźy czo. 9

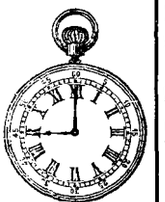

źwój skład **czaźnikow** a **czaźnikowych rjeczaszow** dobroczizwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pisomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **serbski.**

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyschinje

na serbskej a schulerskej haźy na Gickelskej horje.

Wosebitosce: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych wozobow,** fotografije w wulkosczi **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., tež pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

W wudawarni „Serbskich Nowin" su po 1 mk. 50 np. dostacz:

Khěrluschе a spěwy Pětra Mjónka.

Khofej

sury a paleny w dobrych a najlěpschich druźinach porucźatej jara płaczisny hódno

Schischka a Rjeczka

na swonkownej lawskej haźy.

Sstódkoźmjetanowu margarinu,

najlěpschu, kotraž so namaka,

Winski

źwinjazy schmalz, czerstwy lany wolij

porucźatej

Ginzel a Ritscher.

Stwjelzaty rjepikaty tobak, krany rjepikaty tobak, Khocźebuski portoriko, Waźungski rolkaty tobak, sbytk **Brotterodskeho brazloweho tobaka**

punt po 40 np.,

tobak k žwanju

porucźatej

Ginzel a Ritscher.

Tunje

zigary

kupowanske žórko sa saźopschedawarjow,

tyźaz hižo po 20 mk. porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haźy czo. 6, filiale na bohatej haźy 28 a na rózku Lubijskeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucza **sury** a **paleny**

khofej

w najwjetschim wubjerku a najlěpschej dobroscźi po najtunischich płaczisnach.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow źo poměrnje nižsche płaczisny wobliczа.

Pschedawanje a porjedźenje

wschěch druźinow **czaźnikow.**

Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,

czaźnikar

11 na serbskej haźy 11

pschi starych kasarmach.

Wupschedawanje

pobocznikow, wotežkow, wusdow, hkowojzow atd. pola

A. Pětscha

1 na hauensteinskej haßy 1.

Schulske tornistry,

najlěpsche a derje dźerżaze, porucza w wulkim wubjerku

A. Pětsch, rjemjenjeŕ

1 na hauensteinskej haßy 1.

Hrubjelczanski mlyn

pschedawa pscheńcznu muku wot ſtareje pscheńzy hachtl po 80 np., běrkl zentnarja po 3 mk. 20 np., jara dobry majßowy ſchrót po 7 mk. 25 np., zyky majß po 6 mk. 75 np.

Khosej

w najwjetſchim wubjerku w najtuńſchich a najdrózſchich družinach porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kaž po zylisnach saßopschedawarjam porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haßy.

5 porſtow tolſty dobry **ßuſcheny połcz** punt po 70 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 65 np., **ßyry połcz** a **ßadło** punt po 65 np., wot krajnych ßwini 5 np. drózſcho, porucza

Otto Pětſchka na žitnej haßy.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Najlěpſchu margarinſku butru,

derje ßłodzazu, porucza

Pawol Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſk. haßy.

Najlěpſchu Dürrenbergſku **warnu a ſkótnu ßel**

w měchach a wuwoženu porucza tunjo **Pawol Hofmann** na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Pawol Giebner

na bohatej haßy cźißko 18, ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy, porucza ßwoju

winarńnju

ſ winownju a ßnědarńnju.

Wino w kaſchczach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a tež w cźwizach roſeſczelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchě družiny **czerwjeneho a běłeho wina.**

Kóždy móże ßo na to ſpuſchczecź, ſo pola Giebnera cźiſte woprawne wino dostanje, kotreż derje tyje a kotreż je ſtrowoſczi ſpomožne.

Jurij Melcher na bohatej haßy 10

kſcheſczijanſka draſtowa pſchedawarńnja

porucza ßwój wulkotny ſkład

mužazeje a hólczazeje draſty

jako **ſwjerſchniki, khěžorſke mantle, jupy, wobleczenja** po najtuniſchich ale twjerdych płaczíſnach.

Ssym **Sserb,** duž ßo pola mje **ßerbſki** rěczi.

Najwjetſchi ſkład w Budyſchinje. — Bjes wumĕnjenja dobre twory. — Woprawdże tunje płaczíſny. — Krucze ſprawne poßłużenje.

Filzowe, zilindrowe, hońtwjerſke, dźěczaze

klobuki

we wſchěch nowoſczach nětczíſcheho cźaßa, nimo měry tunje.

Sa ratarjow, do domu, ſa dźěłaczerjow, dźěczi

mězy,

kraßne naſymſke a ſymſke wězy, jara płaczíſny hódne.

Filzowe ſtupnje,

wote mje ſawjedzeny **najlěpſchi wudźěłk** ßo ſ **trajnoſczu** a **tunjoſczu** pſched wſchitkimi druhimi wudźěłkami woßebje wuſnamjenja.

Pjelſchczowe twory,

jako **koßmate mězy, koßmate khornarje, koßmate muſy,** jenož w ſaruczenych hódnych družinach po jara tunich płaczíſnach.

Hugo Lehmann,

22 na bohatej haßy 22

(pódla hoſczenza „k winowej kiczi").

Dźělbu naſadſtajeneho, **cźiſtowolmjaneho dwójzyſchěrokeho lama** pſchedawa jara tunjo **Emil Wehrle** na jerjowej haßy.

Ernſta Henkerowy reſtaurant

ſ napſchecza theatra.

Wſchědnje jědź po 40 np. dopołdnja wot 9 hacź do 11 hodźin w nozy.

Dobry měſchczańſki wobjed w abonnemencze a po kharcze.

Wulki wubjerk nowinow a żurnalow.

Piwa: měſchczańſke Pylſenſke piwo, I. akzijowe Kulmbachſke, Budyſke cźěſke a jednore, Felſenkellerſki leżak.

Duſchny, cźiſcze bjeſkurny pſchebytk.

S poczeſczowanjom

Ernſt Henker.

S nakładom Macźizy Sserbſkeje ßu wuſchle a w wudawarni „Sserb. Nowin" na pſchedań:

Kſchiž a połměžaz abo **Turkozo pſched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczíſna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczíſna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk 1888. Płaczíſna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże ſtatok mój?** Powědańczko ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho cźaßa. 1889. Płaczíſna 40 np.

Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płaczíſna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczíſna 40 np.

Pſcheńeznu muku, pizny gris, wotruby, majßowy ſchrót

porucza tunjo **J. A. Hejda** **w Brĕſowje.**

Jabluka k tłóczenju

kupuje po kóždej dźělbje

Ernſt Winter

pſchi mjaßowym torhoſczu 8.

Curt Jentsch

cźaßnikaŕ na ſwonkownej lawſkej haßy 5

porucza ßwój ſkład wſchelakich družinow **cźaßnikow** po najtuniſchich płaczíſnach. Sa pſchedate cźaßniki a wuporjedzenje ßo rukuje.

Wſchě **wkoßowe dźěła** derje a tunjo cźinju, hotowe **płetwa** a **prómjenja** jenož ſ dołhich wkoßow tunjo pſchedawam.

Adolf Herold,

friſěr na rózku rózoweje a hoſpitalſkeje haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 47. **Sobotu 25. novembra 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Trochu pschekłapjazy je sakonjowy nacźisk, sakskemu ßejmej pschedpokoženy, po kotrymž dyrbja wußkužene podkrjeßne baby pensiju dostawacź. Sakonjowy nacźisk réka: Podkrjeßnym babam ma ßo se ßrědkow gmejnow a ßamostatnych kubłowych podkrjeßow, sa kotrež ßu wone postajene, pensija po sćěhowazych postajenjach dostawacź. Pensioněrowanje ßo w městach s reviděrowanym měschczańskim porjadom wot měschczańskeje rady, druhdźe s hamtskim hejtmanstwom po ßłyschenju sastupjerjow wobdźělenych gmejnow a stamostatnych kubłowych podkrjeßow, kóždy krócź s pschihłoßowanjom podkrjeßneho lěkarja poruczi. W tych gmjenach, w kotrychž je wußkużenym babam hižo s městnym naprawjenjom pensija swěsćena, ma wona wostacź, jeli so ju wyschnosćź sa doßahazu spósnaje. Jako pschipomoz k babiskim pensijam je knjeżerstwo do statnych wudawkow 6000 hriwnow postajiło. Sapóßłanzy, kotsiž w druhej komorje wo babiskej pensiji rěczachu, bjes wuwsaczа k temu pschihłoßowachu, so by ßo babam pensija pschiswoliła, tola pensija nima ßo wot gmejnow nawdacź, kaž to knjeżerstwo namjetuje, ale ma ßo wot statneje kaßy wupłaczicź. W nětczischim czaßu ßu gmjeny dosćź a na dosćź s dawkami wobćeżene, tak so njeje radźicź, jim nowe czeżkoty, byrnjež bychu ßnadne byłe, napołožicź.

— Knjeżerstwo je sakskemu ßejmej nacźisk wo pschemjenjenju sakońskich postajenjow wo kranjenju pólnych wupłodow pschepodało. Po nětczischich postajenjach ßo kranjenje pólnych wupłodow niz s pjenjesami, ale jenoż s jastwom khostacź hodźi. Hórscha je wěz hischće sa pabucha, hdyž je wón hižo ras abo wospjet paduchstwa dla khostany; pschetoż potom móża jeho k khostarni na 1 hacź 10 lět a pschi czeżkim paduchstwje k khostarni na 2 hacź 10 lět saßudźicź. Móże ßo nětkole stacź, so khudu żonu, kotraż je tsi krócź sa nětkotre pjenjeżki trawy sa ßwoju kosu s dróhoweho pschirowa wsała, dwójzy k jastwu na nětkotre dny, tsećzi krócź pak k khostarni na jene lěto saßudża. To je pschekrute khostanje, kotrež ludowemu prawnemu wědomnju napschećziwo stej. Duž ma ßo kranjenje pólnych a sahrodnych wupłodow pschichodnje jenoż jako pschestupjenje wobhładacź a ßo jako tajke jenoż s polizajskim khostanjom khostacź. Sakski ßejm budźe drje bjes dołheho rospominanja knjeżerstwowemu namjetej pschihłoßowacź.

— Swjask ratarjow 8. sakskeho kněžorstwoßejmskeho wólbneho wokrjeßa je sańdźenu ßobotu w ßwojim poßedźenju w Pirnje wobsamknuł, sćěhowazu resoluziju němskej swjaskowej radże a kněžorstwowemu ßejmej póßłacź: Němske ratarstwo njemóże snjesćź, so ßo jejne czeżke bědźenje wo bycze s poniżenjom dołhodneho zła na ruske żito pohórschi. Ruska je se ßwojimi tunimi dźełanskimi mozami, se ßwojim rubjeżnym hospodarstwom, se ßwojim gmejnskim naprawjenjom a s niskosću rubloweho kurßa Němsku daloko pschehnała. Poniżenje zła na rusku pschenżu a rożku niże 5 hriwnow sa dwójny zentnar a poniżenje druhich złow na ruske ratarske wupłody by na tym wina było, so ßo němske ratarstwo psched ruskim njemohło dlěje sdźerżecź. Duž proßymy sjenoczene knjeżerstwa a wyßoki kněžorstwowy ßejm, so bychu ßo nětczische zła na wupłody ruskeho ratarstwa wostajiłe, a jeli so by rublowy kurß spanuł, ßo zła poměrnje powyschiłe.

— W sakskim ßejmje ßu pschi wólbach do deputazijow knjesa kublerja Michała Koklu-Khrósćańskeho s nowa do finanzneje deputazije B a czaßnikarja Reißmanna-Kamjenskeho do wobćeżowanskeje a próstwowneje deputazije wuswolili.

— S rosprawy finanzneho ministra s Thümmela wo sakskich finanzach shonimy, so lětßa hajniske sarjadnistwo połdra milijona hriwnow mjenje wunjeße. Dale smeje Mischnjanska porzlinowa manufaktura něhdże wo 100,000 hriwnow mjenje dokhodow, hacź je ßo do prědka woblicziło, a Zauckerodske wuhlowe podkopki ßu s 200,000 hr. sady wobliczenja wostałe. Woßebje czeżko ßu Freibergske schkrejerńje a ßlěbrowe podkopki dla spanjenja ßlěbroweje płaczisny schkodowałe. Schkrejerńje ßu 900,000 hriwnow mjenje wunjeßke, bjes tym so ßu ßebi ßlěbrowe podkopki 240,000 hriwnow pschimozy żadałe. Finanzny minister tež winowy, kněžorstwowy stemplowy a tobakowy dawk naspomni. Tobak ßwoju ßamowność jako luxusowa wěz njedźiwajcy ßwojeho rosschěrjenja shubił njeje. Sakske knjeżerstwo njepschepósnaje schkódne skutkowanje tobakoweho dawka sa naschu domowinsku tobakowu industriju. Tola wone dyrbi ßo po dyrbjenskej nusnocze stožowacź.

— Pschi rosrěczenju, kotrež je kněžor s pschedßydstwom kněžorstwoweho ßejma měł, wón wo nowych wikowanskich wuczinjenjach se Schpanisku, Romunskej a Sserbiju rěczeńsche. Wo jednanjach dla wikowanskeho wuczinjenja s Ruskej wón praji, so ßo wone bóle dlěja, hacź ßebi někotrykuli pscheje. Sswobodneho knjesa s Buola ßo kněžor sa wunoschkom winizow praschesche a na tuteho wotmolwjenje, so mohł winowy wunoschk lěpschi bycź, kněžor snapschećziwi: „Skorża jenoż, dokelż dawk na wino hrosy“.

— Halle nětko je liczba hłoßow, kotraż je pschi poßlednich wólbach do kněžorstwoweho ßejma na jenotliwe strony panuła, snata. Prawo k wolenju je měło 10,628,292 woßobow. Płaczіwych hłoßow je ßo wotedało 7,673,973, njepłaczіwych 28,292. Płaczіwych hłoßow ßu dostali němsko-konservativni 1,038,353; němska kněžorstwowa strona 438,435; narodnoliberalni 996,980; ßwobodomyßlne sjenoczenstwo 258,481; ßwobodomyßlna ludowa strona 666,439; pokodnjoněmska ludowa strona 166,757; zentrum 1,468,501; Polazy 229,531; sozialdemokratojo 1,786,738; němska reformska strona (antisemitojo) 263,861; druhe strony (Danszy, Welfojo, Elsaszy) 234,927; njewěstych 110,998; rospjerschenych 13,972.

— Njepschisprawnosćź starobu a invalidnosćź sawěsćazeho sakonja wosjewjenje wo sawěsćenskim wunoschku poßlednjeho lěta prawje jaßnje dopokasuje. Sa pschedate pschinoschkowe marki je 4,610,000 hriwnow doschło. S teho je ßo sa invalidnu rentu 10,335 hriwnow, sa starobnu rentu 174,856 hriwnow, po tajkim wscho hromadże 185,191 hriwnow wudało. Sarjadniske khosty wuczinichu 130,000 hriwnow. Tele liczby wótsje praja, so je sakoń se ßwojim nětczischim sakożkom reserwneho fonda wopaczny; pschetoż 4,610,000 hriwnow pschinoschkow lětnje bracź, s teho něhdże 185,000 hriwnow jako renty a 130,000 hriwnow sa sarjadniske khosty wupłaczicź, to ßu njesnjeßne wobstejnosćze; schto hakle budźe sarjadnistwo płaczicź, hdyž ßo sawěsćenske khwarty jako hoborske ßepje nakopja.

— Wschelake nowiny ßu powjesćź rosschěrike, so je kněžorstwowy kanzler hrabja Caprivi w rosrěczenju s kněžorstwoßejmskim sapóßłanzom s Manteuffelom prajił: „Haj, ratarjo wschak dyrbja wotpißacź, kaž to kóždy industrijalny a pschekupski pschedewsaczel czini, a to hnydom 50 prozentow. Hdyž pschi tym nětczischi wobßedźerjo bankrot sczinja, nowi kubła tuńscho kupja a budźa ßo na nich móz sežiwicź.“ Sapóßłanz s Manteuffel tymle njewěrnym wudawanjam w „Kschiżnych nowinach“ napschećziwo stupi, wo tamnym rosrěczenju sćěhowaze pißajo: „Na hubjene lětusche żně a njepoměrnje niske płaczisny spomnimschi, prajich, so ßo boju, so wulki dźěł ratarjow njebudże móz

hypothekſku dań ſapłaćićz. Knjes kħěžorſtwowy kanzler mi na to ſćěhowaze ſnapſchećiwi: Jenoż ẏdy bychu ẞo kubkowe płaćišny na wyẞokoſćź naſad ſwjedke, kotraž je nětčišchej hódnoſći leżomnoſćow a jich wunoſchnoſći pſchimĕrjena, mohło ratarſtwo ſaẞo wotkhoricź. Duž móhli ẞo po jeho mĕnjenju jenoż tajzy ratarjo w pſchichodże ſdźerżećź, kotrymż by jaẞne było, ſo ẞu pſchedroho kupili, abo kubło pſchi herbſtwje po pſchewyẞokej płaćišnje pſchedewſali. Tajzy ratarjo dyrbjeli hódnoſćź a wunoſchnoſćź ẞwojeho kubła niże wotſchazowaćź, dyẓli dotal, a po tym tuńſcho hoſpodaricź a żiwi bycź. Tym pak, kotſiž to dla pſchewulkeho ſadołżenja njeſamóża, wſchak ẞo — k jeho wobżarowanju — pomhaćź njemóże.

— Wuradźenja w kħěžorſtwowym ẞejmje počinaju żiwiſche bycź. Pſchi prĕnim wuradźenju wo nowych wikowanſkich wučinjenjach ſe Schpaniſkej, Romunſkej a Sſerbiju ẞu ſaſtupjerjo ratarſtwa a knjeżerſtwa kħětro njekaẖodnje do ẞo ſraſyli. Konſervatiwny ſapóẞłanz hrabja Limburg-Stirum knjeżerſtwu pſchipowjedźi, ſo jeho pſchećeljo żanemu wučinjenju pſchihkoẞowaćź njebudża, ſ kotrymż ẞo ratarſtwu nowe wopory nawołoża. Pſchezo bóle je ẞo pſcheẞwĕdčenje pſchedobyło, ſo ẞu prjedawſche wikowanſke wučinjenja cżeżki politiſki ſmylk byli. Statny ſekretar ẞwobodny knjes ſ Marſchall ẞo prózowaſche, poroki, wot hrabje Limburg-Stiruma knjeżerſtwu cżinjene, wotpokaſaćź; njeẖodźi ẞo prĕćź, ſo je wón tutón nadawk lepje doſcź dokonjał. Wón ſamó dopokaſaćź, ſo ẞu nowe wikowanſke wučinjenja ſa Němſku ſ wužitkom byłe. Wuwożenje němſkich tworow do wukraja je lětẞa w prĕnich 9 měẞazach wo 187 milijonow hriwnow roſtło, bjes tym ſo je pſchiwożenje wukrajnych tworow do Němſkeje wo 5 milijonow wotebjerało. Němſka je ſe ẞwojej wikowanſkej bilanzu lĕpſcha hacź te ſtaty, ſ kotrymiž je wona wikowanſke wučinjenja wobſamkła. Awſtriſka runje ſ poniżenja żitnych złow wužitka měła njeje, dokelż je ẞo wot teho cżaẞa wuwożenje żita ſ Awſtriſkeje do Němſkeje pomjeńſchiło. Wo powodźenju Němſkeje ſ zuſym żitom ẞo ſ zyła rĕčećź njeẖodźi, wikowanſke wučinjenja ẞu dźerżake, ſchtož je ẞo wot nich wočakało. Powſchitkowne ſchkodowanje wikowanſkeje bilanzy tež ſa ratarſtwo ſ dobytkom njeby było. Knjeżerſtwo ſnaje nuſu ratarſtwa a cżini, ſchtož móże ẞo pſchećiwo temu ſtacź, tola ratarſtwo ẞwój ſakoẓk w wyẞokoſcźi zła nima, a ſchtož ſwjaſk ratarjow pſchipowjeda, njeje wjerſchk mudroſcże. S tymle hibanjom ẞo jenoż ratarjo wot prawneho puča reformow wotcźiſchcża, nadźije ẞo ſbudża, ſ kotrymiž ẞo ẞami ſjebaja. Cźi, kotſiž nětkole wyẞoke zła ſakituja, prjedy mĕnjenje ſaſtupowachu, ſo wukraj żko ſapłaćiź; woni ſ tym ẞami pſchećiwo ẞebi rĕcża a pſchećiwnikam żitnych złow ſatraſchnu broń do ruki dadża. W normalnych cżaẞach je pſchiwós żita pſcheẞnadny, ſo by ẞo ſ nim płaćišna poſtajiła. S teho je ſpóſnacź, ſo ratarjo ani pjenjeżka wjazy ſa ẞwoju rożku njebychu doſtali, byrnjež mĕli hiſchcże pjećhriwnowſke żko. Pſchi pſcheńżu je wĕż trochu hinajſcha; powodźenje, pod kotrymż cżerpimy, ſ pſchiſporjeneho plahowanja pſcheńżu w połnóżnej Amerizy wukhadża. Jeli ſo żanych wučinjenjow njemĕli, bychmy ẞo k ſtraſchnemu ſyſtemej hibitych złow bliżili. Bjes tym ſo ẞo na jenej ſtronje zła wo 10 a 12 hriwnow żadaja, chzedża je na druhej ſtronje cżiſcże wotſtronjene mĕćź. Napſchećżo temu je knjeżerſtwu ratarſtwu ſtajne wobſtejnoſcże ſwĕſcźiko. S poniżenjom złow ẞu drje ẞo dokhody kħěžorſtwoweje kaẞy pomjeńſchiłe. Tola hdy by ẞo po żadanju hrabje Limburga pſchiwós ſ wukraja do zyła ſadźĕwał, potom njemĕli ſ zyła żanych dokhodow wjazy. Jeho żadanje ẞo ſda ſ zyła na to hicź, ſo by Němſka ẞwoje zła pſchezo bóle powyſchała, a ſo by ẞo knjeżerſtwo ſa to ſtarało, ſo by na wopak wukraj ẞwoje zła pſchezo poniżał. — Scźĕhowazy rĕcźnik, ẞwobodomyẞlny Rückert, ẞo roſumi, wužitnoſcź wikowanſkich wučinjenjow wukhwalowaſche. Te ẞame nahlady tež wjednik zentrumſkeje ſtrony, dr. Lieber, ſaſtupowaſche. W mjenje ẞwojeje ſtrony wón praji, ſo wón wobſamknjene wikowanſke wučinjenja ſa ſmylk nima, ale ſa wulki ſkutk noweho cżaẞa, a ſo je ẞebi teho wĕdomy, ſo je ẞo runje ratarſtwu ſ tymile wučinjenjemi dobrota wopokaſaka. S nimi je ẞo tež politiſki ſwjaſk ſ Italſkej a Awſtriſkej poẞylnik; pſchi nowych wučinjenjach ſe Schpaniſkej, Romunſkej a Sſerbiju tale pſchiczina wotpanje. Wone dyrbja ẞo nadróbnje pruhowaćź, cźehoż dla wón namjetuje, je jenej komiẞiji k wuradźenju pſchipokaſaćź.

— W Schtyrſkim Hradzu je 20. novembra prĕni bołharſki wjerch, Alexander Battenbergſki, wumrjeł. W lĕcźe 1886 ẞo wón bołharſkeje króny wſda a jako hrabja Hartenau w lĕcźe 1889 do awſtriſkeho wójſka ſaſtupi. S jeho ſawoſtajenſtwa ẞu jeho ſapiẞy ſajimawe, kotrež je wot lĕta 1879, hdyż bu na bołharſki trón powołany, hacź do lĕta 1889 wjedł. W Němzach ſ nich woẞebje jedyn liſt a tſi telegrafiſke depeſche kedźbliwoſcź ſbudża. Liſt je kħěžor Friedrich piſał. Wón naſtupa prynzowe tehdomniſche brejeŕſtwo wo dźowku kħěžora Friedricha. W tutym liſcże kħěžor Friedrich wjerchej ſdźĕli, ſo wón do „wutrobineho pſchecża“ ẞwojeje mandźelſkeje a dźowki ſwoli; prynz njech je hotowy, ſo by po telegrafiſkej powjeſcźi do Barlina pſchiſchoł. Prynz na to bórſy depeſchu doſta, tola ẞo jemu ſ njej jenoż k wjedźenju da, ſo ẞo bórſy do Barlina powoła. S druhej depeſchu ẞo jemu ſjewi, ſo dyrbi „jutſje“ do Barlina puczowaćź. Na to pſchińdże tón ẞamy dźeń, na kotrymż dyrbjeſche Battenbergſki prynz do Barlina puczowaćź, tſecża depeſcha. Tu pak njebĕ kħěžor Friedrich, ale wjerch Bismark wotpóſłał, a wona Battenbergſkeho prynza pohnu, ſo wón ẞwoje Barliniſke „puczowanje“ wotſtorcźi. Snate je, ſo je wón po tymle wotſtorcźenju żeńtwu ſ pruſkej prynzeẞynu ſpuſchcźićź dyrbjał; wjerch Bismark bĕ dozpił, ſo kħěžor ẞwoju dowolnoſcź ſbĕhnu, ſo by ẞo jeho dźowka Battenbergſkemu prynzej wudała; kħěžor bĕ to dźiwajo na Ruſku cźinił, kotraž by wſchĕ pſchećeljſke ſwjaſki ſ Němſkej roſtorhnuła, hdy by ẞo dźowka němſkeho kħěžora ſ Battenbergſkim prynzom woženiła. Wjerch Bismark ſ zyła Battenbergſkemu prynzej winu dawaſche, ſo bĕ nĕhdyſche pſchećeljſtwo bjes Ruſkej a Němſkej wuſtudło a ſo bĕ ẞo Ruſka po nĕcźim k Franzowſkej pſchiſamkła. „Hamburgſke nowiny“ ſ pſchiczinu ſemrjećża hrabje Hartenaua jara woſnamjaze roſpominanje pſchinjeẞu, kotrež jaẞnje Bismarkowe mĕnjenje wo politiſkim ſkutkowanju ſemrjeteho jako bołharſkeho wjercha podawaja. Mjenowane nowiny piẞaja: „Mĕſto ſo by wón wopomnił, ſo je Bołharſka pſches Ruſku naſtała, a ſo mĕjeſche ẞo wón jenoż Ruſkej ſa to dźakowaćź, ſo bĕchu jeho ſa bołharſkeho wjercha wuſwolili, mĕſto, ſo by ẞo naturſkej politiſkej pſchewaſy ruſkeje ſamoẓnoſcże w Bołharſkej pſchitulił, wón pſchećiwo woli Ruſkeje Tirnowſku wuſtawu poſtaji a ẞo wo doſpołnu njewotwiẞnoſcź prózowaſche. S prawom ẞo jemu toleczinjenje jako njeſprawnoſcź pſchećiwo zarej wukożeſche. Hdyż wón poſdźiſcho króną ſkożiwſchi ſ poſpytom, jenu dźowku kħěžora Friedricha ſa mandźelſku doſtacź, powſchitkownu kedźbliwoſcź na njelube waſchnje na ẞo cźehnjeſche, ẞo jeho wotmyẞlenje ſ Bismarkowym pſchećiwniſtwom pſchekaſy, kotryż dźiwajo na Ruſku k tejle żeńtwje pſchihkoẞowaćź njemóżeſche a kotremuż ẞo ſtraſchne bycź ſdaſche, ſ woženjenjom jeneje pruſkeje prynzeẞy ſ Battenbergſkim prynzom jeho politiſke wotpohlady ſpĕchowaćź a němſku politiku pſchi wobſtejnoſcźach do położenja pſchinjeſcź, kotrež by ẞwobodnoſcź jeje roſẞudow ſamjeſowało.“ Dla njeporadźenja ẞwojich brejeŕſkich wotpohladow ẞo Battenbergſki prynz dołho njerudżeſche; hižo lĕto poſdźiſcho ẞo wón ſ dźiwadłowej ſpĕwarku Johanu Loiſingerez woženi. W Bołharſkej je nětčiſcha knjeżaza ruſkonjepſchećelna ſtrona Battenbergſkemu prynzej dźakowne wopomnjenje ſa jeho ſaẞłużby wo njewotwiẞnoſcź Bołharſkeje ſakhowała. W bołharſkim ẞejmje miniſterſtwowy pſchedẞyda Stambulow ſ cżeſcźowanjom na njeho ſpominaſche. Bołharſke knjeżerſtwo je wudowu hrabje Hartenaua proẞyło, ſo by do teho ſwoliła, ſo by ẞo cźĕło jejneho mandźelſkeho w jenej bołharſkej zyrkwi khowało. Wudowa ẞo tejle próſtwje ſapowjedźiła njeje, ẞebi wumĕniwſchi, ſo nĕhdy jejne cźĕło pſchi boku jejneho mandźelſkeho poſtaja.

Italſka. Mjes italſkimi telegrafiſtami je ſtrajk wudyrił. Telegrafiſki wobkhad je ſ dźĕla pſchetorhnjeny. Telegrafiſtojo ẞu wobſamkli ſtrajkowaćź, dokelż chze knjeżerſtwo nowe naprawjenja w telegrafiji ſawjeſcź, ſ kotrymiž ẞo jich miſda pohubjeńſchi.

Franzowſka. Żadyn tydźeń ẞo njeminje, ſo ẞo njeby wo ſpytanym abo wuwjedźenym anarchiſtiſkim nadpadźe ẞłyſchało. Żadkawoſcże anarchiſtow w Schpaniſkej ẞu zyły ẞwĕt do roshorjenja ſtajiłe, tež nadpad ſchewza Leauthiera na ẞerbſkeho póſłanza Dźordźewicża je ẞo jako anarchiſtiſki nadpad wupokaſał, a hižo ſaẞo wo nowej anarchiſtiſkej ſłóſcźi ſ Marſailla piẞaja. Tam ẞu bydło generala 15. armeekorpſa roſtſĕlicź ſpytali. Na ſboże ẞo ſ rosbuchnjenjom, ſ kotrymż ẞo jena murja roſkama, żadyn cźłowjek wobſchkodźiť njeje. Pſchezo cźaſcźiſcho ẞo woſpjetowaze njeſkutki anarchiſtow ẞu ſ dopokaſmom, ſo je nuſne, ſo wſchĕ knjeżerſtwa w pſchesjenoſcźi tychle ſłóſtnikow wutupicź pytaja. Hiſchcże je móżno, mordarſku zwólbu anarchiſtow wukorjenicź a jich organiſaziju pſchekaſycź. Anarchiſtow njeẞměli wjazy jako politiſkich pſcheſtupnikow, ale jako mordarjow wobhladacź a ſ nimi jako ſ tajkimi wobkhadźecź. Anarchismus je wuplód najnjekniczomniſchich cźłowiſkich pożadliwoſcźow. Wón chze wſcho wobẞedźeńſtwo, kóżdu wyſchnoſcź a knjeżerſtwo a porjad wotſtronicź. Po jeho wuczbje dyrbja cźłowjekoju każ dźiwje ſwĕrjata na ſemi żiwi bycź. Nĕkotre woẞoby, ſ jenakimi intereẞami hromadu ſwjedźene, ẞo do „cźrjódki“ ſjenocża, ſo bychu nĕſchtożkuli dozpili, a ſaẞo rosbĕża, njedźiwajzy na to, hacź je wotmyẞleny ſamĕr dozpity abo niz; pſchetoż „dyrbjenja“ po anarchiſtiſkich nahladach bycź njeẞmĕ. To rĕka, ſo ẞmĕ kóżdy cźinicź, ſchtož ẞo jemu wuſdanje, a ſo ẞmĕ ẞylniſchi ẞłabſcheho ſaniczicź. Pſchiwiẞowarjo tychle bjesbóżnych wuczbow ẞo

ſ najhórſcheho praka wſchěch ludow naſběraja a ßo, napjelnjeni ſe ſłóſtniſkej morbarſkej požadliwoſczu, w wjetſchich měſtach ſjenocza. Tam ßo woni ſchczuwanſkich ſpißow a rěczow naßrěbaja, ſo bychu pſchi ſkładnoſczi ßwoje ſłoczinjerſtwo wupraßli. Někajki ſkażenz, kiž ßwojich njepoczinkow dla mjes ludźimi żane bycze njenamaka, w towarſtwje jenomyßlnych njedoczinkow helku bombu ſczini, czißnje ju ßrjedź ludźi, kotſiž jemu żenje żaneje ſchiwdy czinili njeißu, a kotrychž wón ſ zyła njeſnaje a ſ boka ſ czertowſkim wjeßelom pſchihladuje, kak jeho morbarſki grat ſapuſcza a ſanicza a żakoſczenje a hubjenſtwo naczini. A tajzyle bjesbóżnizy ßo hiſchcze w wſchelakich krajach, kaž w Jendźelſkej, Schwajzarſkej a w Amerizy, helcza a plencza. Maja jich ſa politiſkich pſcheſtupnikow, ſchtož je czißcze wopaczny nahlad; woni njeißu niczo lěpſche, hacź paduſchi, rubjeżnizy a morbarjo. Kaž ſ tutymi, dyrbjeli też ſ anarchiſtami wobkhadźecź. Jich poßlednje hroſnoſcze drje ſkónczńje knjeżerſtwa pſcheßwědcza, ſo dyrbi ßo ſe wſchej krutoſczu pſchecziwo anarchiſtam ſakroczicź a ßo dalſche roſſchěrjenje jich kowrótnych, ſkażerſkich wucźbow ſe wſchej mozu njemóżne ſczinicź.

— S ruſkich wulkowjerchow ſkoro pſchezo ſ najmjeńſcha jedyn w Franzowſkej pſchebywa. Njedźelu je zarowy bratr, wulkowjerch Alexis, preſidenta Carnota wopytał. Setkanje preſidenta ſ wulkowjerchom je piecza jara wutrobne byko a pok hodźiny trako. Hodźinu poſdźiſcho je Carnot wulkowjerchej jeho wopyt w hoſczenzu, w kotrymž wón bydleſche, wotpkacził.

— Pſchi poßlednich wólbach do franzowſkeho ßejma je poměrna republikanſka ſtrona pſchewahu pſches radikalnu a monarchiſku ſtronu dobyła. Po tymle wólbnym wunoſchku ßo knjeżerſtwo komdźiko njeje, ßo wuſko k poměrnym republikanſkim pſchiſamknucź. Knjeżerſtwowy program, komorje woſſjewjeny, radikalnym wójnu na ßmjercź a żiwjenje pſchipowjedźi. Knjeżerſtwo wotpokaſuje dźělenje zyrkwje wot ſtata, kotrež ßebi radikalni żadaja, wone pak też wobſtejazemu ſchulſkemu ſakonjej ſpanucź njecha dacź, kotryž je duchownſtwu ſ pohórſchkom. Dźěkaczerjam knjeżerſtwo ſakonje k ſchkitowanju dźěła lubi, w naſtupanju złow chze wone wſchelake pſcheměnjenja namjetowacź, ratarſke a hoſpodarſke naležnoſcze ſpěchowacź a wójſkowu mózwudoſpołnicź.

Jendźelſka. Jendźelczenjo ßu Matabelſku w połodniſchej Afriży pod ßwoje knjejſtwo ſtajili a ßu ſa to Swaziſki kraj hollandſkim buram w Transvalſkej republizy wotſtupili. S tym ßo ſ jenym raſom dwě muſche ſaraſytej. Jendźelczenjo ßo kraja mozuja, kotryž hiſchcze dobyli njeißu, dokelž ßo nadźija, w nim wjele ſkotu namakacź, a kraj, kiž jim do zyła njeßkuſcha, woni Transvalſkim buram darja. Tola tajke maliczkoſcze Jendźelczanam hkowubolenje njeczinja.

— Po nimale ſchtyrimëżaczným tracźu je ßo hoborſki ſtrajk jendźelſkich wuhlowych dźěkaczerjow ſkóncził. Wón je najwjetſchi ſtrajk był, kotryž hacź dotal ſnaja. Něhdże 200,000 hewjerjow a nimale runje telko dźěkaczerjow w wuhlowych jamach ßwjeczeſche, wjele tyßaz dźěkaczerjow w induſtriji pod ſtrajkom czeżko czerpjeſche, w mnohich fabrikach czißcze abo ſ dźěła dźěkacź pſcheſtachu, někotrym ſtam żeleſniſkim czahaм dyrbjachu dla njedoßahanja wuhla a nakłada wupanucź dacź; żakoßne hubjenſtwo mjes ßwójbami dobrowólnje abo njedobrowólnje ſtrajkowazych dźěkaczerjow ſakhadźeſche. S khwilemi ßo ponowjaze prózowanja wo dozpicze wujednanja ßo ſ njenochowanjom wobßedźerjow wuhlowych jamow a ſadwělowazej ſaßakkoſczu hewjerjow pſchekaſychu, hacź ſkónczńje miniſterſtwowy pſchedßydſtwom miniſtra lorda Roſeberya ſwoka. Tale ſkhadźowanka je ſa někotre hodźiny k poknemu wuſpěchej dowjedła. Strajk je ſkónczeny; wſchitzy wuhlowi dźěkaczerjo w Yorkſhireſkej, Lancaſhireſkej a Midlandlandſkej krajinje ßo k dźěku wrócza.

Wětrnik.

(Pokroczowanje.)

„Maczi, maczi", woła czeńki dźěczazy hłóß ſa njej a něſchto zyba ju ſa ßuknju.

Maky Konrad je ßo po ſkhodze horje ſkhramoſczik a je ßo ſa maczerju pſchikaczik.

Wona ßo wobroczi a woſmje dźěczo na ruku, pſchitłóczi je k wutrobje a wokoſchi je.

„Ty dyrbiſch pěknje deleka w khěži woſtacź, moje dźěczo, a njeßměſch jow horje kaſycź. Kak ßnadnje mohł padnucź a potom je hotowe. Pój, pońdźemy dele; hižo ßo czmi a chzu cże nětko do łóżka pokoźicź."

„Mi ßo njecha ſpacź, maczi, dźěd njeje hiſchcze domoj."

„Ale tón dźě dźenża domoj njepſchińdźe, wón je ſ muku do měſta jěł a woſtanje w nozy tam."

„Njebojiſch ßo ty, maczi, hdyž ßmój tak dołho ßamoj?"

„Ně, moje dźěczo, to ßo njeßměſch bojecź, dobre dźěczo ßo njeboji. A ſchtó chzył namaj też ſchto czinicź? Ale pój, nětk pońdźemoj."

Pohladny hiſchcze junu k njebjeßam a dże pomaku ſ dźěſczom po ſkhodze. Potom dże pſches maku ſahrodku do jednoreho domſkeho, kiž ſe ßwißlemi k wětrnikej doßaha.

Sſłónzo je hižo ßo ſkhowako, ſkotojte, purpurowe mróczele wosnamjenjeja měſtno, hdźež je w Boži domczk ſchko. Njebjo ßo saczmiwa, lohke mróczele ßo pohibuja, czahnu nimo a czmowiſche, czorniſche pſchikhadźeja na jich měſtno. Schwjercź je ßo wotmjelknuł, ptaczki ßu ßo do měra podake. Czißchina bliſkeje nozy wupſcheſtrěwa ßo nad polami; ſ měſtaczka klinczi wjeczorne ſwonjenje. Spěſchnje roſtu ſczíny, hižo měſcha ßo barba czornych horow ſ barbu czmowych mróczelow na njebju. Pomaku, potom ſpěſchniſcho a ſpěſchniſcho wuſtupuje mhła ſ dolinow, hižo ſaßłonja měſtaczko, ſ kotrehož hiſchcze je ſwonjenje ßłyſchecź, a pſchezo dale krucźiſcho lěha ßo běły kur wokoło hory, tak ſo je napoßledku jeno hiſchcze wjerſchk ſ wětrnikom ſ czěmneho parneho morja widźecź. Mutne ßwětko, kiž ßo ſ makeho domczka miſchkri, móże lědma najbliżiſchi wokrjeß roſßwětlicź, a pokhmurjena a mjelczo wupſcheſtrje nóz ßwój mhłowy płaſchcź po horje.

A w tutej czmi lěſe ßo ßem, czorne, czěmne kaž ßama nóz.

Je dha człowjeſka poſtawa, kiž ßo tamle wokoło rózka khěże winje a nětko pſched durjemi ſteji?

Haj, dołha, ßucha poſtawa w na pok roſtorhanej, maſanej braſcze, ſ roſbrjenymaj ſchkórnjomaj na nohomaj, ſ blakatym, ſtłóczenym kłobukom na roſzuchanych włoßach a ſe ßukatym kijom w poczornojtej ruzy.

Poſtawa ßo khabkuje kaž próſdna ſbraſczena klanka, ſ kotrejž wětſik ſ waha pokolebuje abo kaž pólne ſcherjenje.

S tokſtym kijom ſaklepa do duri. Wſcho ſměrom.

Ale czěmna poſtawa ma też rěcź; budkawje a czěmnje kaž ſ rowa klinczi to horje:

„Lina, wotewź!"

Sswěza we woknje ßo wotwoſmje, ßo kiwka, kaž by ju tſchepjetaza ruka dźerżała, potom njeße ßo prjecź a ſhubi ßo na wokomik; wokna ßu czorne.

Saßo czepje ßo do duri. Nětko ßo wotewrja, na dobo a ſ mozu, ßwětko wulinje ßo do czmoweje nozy, a w nim pokaże ßo poſtawa mkodeje żónſkeje na proſy.

„Schtó to je?"

Wutyknje lampu a poßwěczi mużſkemu do wocźi. Sakſchiknuwſchi kiwknje ßo do ſady.

„Ty, Matijo, ty!?"

„Haj, ja jo ßym. Ty drje mje njeſnajeſch? Wěſo ßym ſchwarny, niz tak rjany, kaž ty, moja popka! Ale nětko daj mi nuts, chzu ßwoje dźěczo widźecź!"

Mloda żónſka ſtupi ßo ſchěroko do duri, kaž by jemu ſaſtup wobaracź chzyła.

„Matijo, ſ wotkel ßy pſchiſchoł, w tejle braſcze? Kajki mi tola ßy a ſchto chzeſch wote mnje?"

Wón ſtorczi ju do boka.

„Sswoje dźěczo chzu widźecź a ty dyrbiſch ſe mnu!"

Wotewri durje do jſtwy. Se ſtrachom ſczěhuje żona ſa nim. Ale runjeż je ßama lutka, woſtanje tola kruta pſchecźiwo ßwojemu něhduſchemu mużej.

„Ja ſ tobu? Żenje! Nimam niczo wjazy ſ tobu czinicź. Ty ßy njekhmanik a czeſtni ludźo dyrbja ßo cże hańbowacź."

„Tak — dyrbja to?" ßo wón ſaßmja. „Runje teho dla dyrbiſch ſe mnu. Ludźo dyrbja widźecź, ſo ßy ty moja żona, njekhmanikowa żona!"

„S tobu ja njepońdu!"

„Ja budu, ja chzu cże nuſowacź, ſo dyrbiſch moja żona bycź. Se mnu pońdźeſch do měſta, a jeli ſo ſ dobrym njepońdźeſch, póſczelu po tebje poliziſtow, ty hroſna żona!"

Wón wſa derkotazu żonu ſa ruku a tſchaßeſche ju. Jeho ſa palenzom wonjazy dych ßapa jej do wocźow.

Wona ßo ſatſchaße.

„Ty ßy pjany, phi! Hroſny człowjek ßy!"

„Ssym ja? Tak! A ſchtó je na tym wina? Schtó druhi hacź ty? Ale ßwoje dźěczo chzu widźecź, hdźe maſch moje dźěczo?"

Ssurowy ſtrach pſchewſa wbohu žonu. Schto chzyła ßama lutka ſapoczećź, hdy by chzył w ßwojej pjanoſczi ſ dźeſczom nješchto ſworacź abo je ßobu wſacź. W myßlach porokuje nanej, ſo je też wotroczka ßobu do měſta wſak a ju tak ßamu woſtajił.

„To tu njeje", mózeſche lědma wuprajicź, „wono je —"

„Hdźe je moje dźěczo, ßwoje dźěczo chzu ja widźecź!"

„Wono je — — nan je je ßobu wſak do měſta", wuſtorczi wona na dobo.

So by dźěczo ſdźerżała, wuſna ßo, ſo je ßama a wuſtaji ßo ßama jeho hněwej. A jeje leſcź ßo radźi.

Wopiły bundak, kiž bě hižo k komorzynym durjam ſchoł, cźampa ſaßo wróczo.

Sdychnje k Bohu, ſo by jeno dźěczo w tymle wokomiku njewotucźiło a njewokało.

Wſcho dźe derje. Matijas wali ßo njelepje do ſtólza.

Na dobo ſda ßo, ſo je ßwoje pohłuſchenje wottſchaßł! Roshorjeny poſkoczi a hrabnje ſ nowa žonu.

„Ty dyrbiſch ßobu, nětkle na hłowu dyrbiſch ty ßobu, ty dyrbiſch ſaßo moja žona bycź!"

„Ženje. Ja woſtanu, a byrnjeż mje ty ſabiš. Doniž budźe młyn ſtacź, njewopuſchczu ja wjaz tuteho měſtna."

„So by tola djas to hněſdo ſnicził! Ale ty dyrbiſch tola ſe mnu!"

Muż a žona počeſchtaj ſe ßobu bědźicź, ale Matij njeſtejeſche wěſcze na nohomaj; wona wuſtorka jeho hacź na proh ſ domu.

Sakliwajo a ßo do wudwjenow ſepjeraja chze žónſku ſaſběhnucź a ju na rukomaj wotnjeſcź, ale noha je ßo jemu wußunuła a wón padźe won, mjes tym Karolina ſpěſchnje durje ſaczini a ſnutſka durje ſamknu.

Na to naſta wokomik ſtyſkniweje, hróſbneje cźiſchiny.

S pukotazej wutrobu ſteji tu žónſka, wěri ßebi lědma dychacź a ßłucha, hacź mohła ſchto ſaßłyſchecź. Se žanym ſtawom njemóże ßo hibnucź, pſchetoż każ kamjeń leži jej na wutrobje. Wona je muża, kotrehoż je něhdy lubowała, nana ßwojeho dźěſcźa, kiž je nětko bundak a njekhmanik, ſ khěże cźißnuła — wěſo jeno, ſo by ßwoje dźěczo wukhowała — ale wona cźuje tola ßwoju winu, ßurowoſcź ßwojeho ſkutka.

Nětko ßłyſchi, kak wonka padnjeny ſtawa. Bucha ſ pjaſcźomaj do duri.

„Lina! Lina!"

Wona mjelcźi.

„Ty njechaſch ſe mnu hicź?"

Wona njewotmolwi.

„Tak ja poůdu a ßo wobwjeßnu. Tak njecham žiwy bycź. Ale ty, wěſch, ſchtó je na tym wina!"

Žona chze ſakſchiknucź, ale podußy to a ßłucha.

Sſkyſchi, kak muż wonka woteńdźe.

Wolóżena chze ſawyſkacź, ale na dobo padnu jej ßłowa jeje mandźelſkeho na wutrobu a wona ſproſtnje. Schto, hdy by wón woprawdźe to ſcźinił?! Bě dźě jeho tola lubo měła. Tak njeßmě nan jeje dźěſcźa žiwjenje ſtónczicź. By dźě wěcźnje jeho porokoważe ſcherjenje pſched wocźomaj měła, by dźě jeho morika! Ně, ně, wón dyrbi ßo wrócźicź, wona dyrbi jeho ſadźerżecź. Ssnadź mohło ßo wſchitko ſaßo polěpſchicź, byrnjeż też bundak, njebuſchnik byk.

Wottorhnje durje a praßnje won do cźmy.

„Matijo! Matijo! Saſtań, woſtań tola, ja dźě to ßym, Lina, pój, poůdu ſ tobu!"

Niczo ßo njewotmolwi. Wokoło njeje mjelcźi hróſbnje cźma a mhła. Khwata dale, po horje dele do měſta, pſchetoż tam, myßli ßebi, je wón ſchoł. Shubi pucź pod nohomaj, ale khwata dale a dale, doniž ßo w cźmi njeſhubi.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Schtóž ßo na cźłowjekow ſprawnoſcź ſpuſchcźa, ßo huſto doſcź ſjeba. Dźiwajo na tole prawidło měſchcźańſka polizija ſ khwilemi na butrowych wikach ſa tym ßledźi, hacź ma na pſchedań pſchinjeßena butra pſchezo prawu wahu. Kak nuſne tajke reviſije ßu, ßmy ſańdźenu ßobotu ſaßo ras ſpóſnali. Pola niz mjenje hacź 11 žónkow pſchelohku butru nadeńdźechu. Te lube žónki ßo wſchě hromadźe w jenym paßmje na radnu khěžu dowjedźechu. Tam jim jich butru roskuſkowachu a jim woſjewichu, ſo maja ſa ßwoje jebanſtwo dwójzy telko, hacź je jich pſchelohka butra hódna, jako khoſtanje do měſchcźańſkeje kaßy ſapłacźicź. Něktrejźkuli hoſpoſy, kotraż pſchi waženju butry pſchejara na ßwój wužitk hlada, drje budźe tónle podawk ſ warnowanjom a powucźenjom.

— W tudomnej rěſarni ßu ſańdźeny tydźeń w mjaßu jeneho krajneho ßwinjecza wulku liczbu trichinow namakali.

— Hdyž jedyn ſamkař, kiž je w khěži tudomneho ſahrodnika Mulanſkeho ſ bydłom, ſańdźenu pońdźelu rano 3/4 6 hodźin pſches drjewjany móſt, wot Mulanſkez leżemnoſcźe pſches Spreju wjedźazy, na dźeło dźěſche, ſaßłyſcha wón něhdźe pjecź krocźelow prjedy ßebje nješchto ſ moſta do wody kleßnucź. Dokelž po cźmje njebě mózno, nješchto w wodźe ſpóſnacź, wón po ßwěżu ſkoku běżeſche. Po dlěżſchim pytanju pſchi ßwěży jenu tepjenu zuſu žónſku pſchi ſpuſchcźadle tamniſcheho wara namakachu. Hacź runje ßo hnydom prózowachu, w njej žiwjenje ſaßo ſbudźicź, bě tola wſcha próza podarmo. Zuſa žónſka, każ ſ liſta, wot njeje ſawoſtajeneho, ſhonichu, bě wěſta Emma Brauſowa, kotrejeż muż w Winterez pſchadowni w Biſkopizach dźěła. Każ ßo ſda, bě wona w jenej khłódnizy w Mulanſkez ſahrodźe nozowała. Wokoło ranja, prjedy hacź bě ßo rosßudźiła, w wodźe ßmjercź pytacź, bě ßo wona ßwoje ſwjerſchne wobleczenje wußlekła a jo hromadźe ſe ßwojim kłobukom a ruczným korbikom do ſahrodniſkeho korba pokożiła, kotryž pſched wokno Mulanſkez khěże ſtaji. K tymle wězam bě liſcźik pſchipokożiła, w kotrymž bě napißała, kak rěka, ſ próſtwu, ſo dyrbja ßo jejne wězy jejnemu mużej póßłacź. Sa teho, kiž by to wobſtarał, bě wona jako wyto ßwój ruczny korbik poſtajiła. Schtoż je ßłyſchecź, ßamomordarka poßledni cźaß ſe ßwojim mużom hromadźe żiwa była njeje. Duż drje je mandźelſka njepſchesjenoſcź wina na jeje ßamomordarſtwje była. Jejne cźěło ßu do Draždźańſkeje anatomije dowjeſli, dokelž jejny muż pohrjebne khoſty ſapłacźicź nochzyſche.

S Hornjeho Wujeſda. W tudomnym Prieblez hoſcźenzu ßłużobna holza ſańdźenu ßobotu pſchi dźěle do wyſche njeje wißazeje petrolejoweje lampy ſtorczi. Lampa, kotraż bě ſaßwěcźena, k ſemi padnuwſchi rosbuchnu. S palazym petrolejom ßo holza, każ też jeje knjeni, kiž bě jej na pomoz pſchiſchła, wopali. Holza na ßmjercź khora leži.

S Barta. Bjes dźěcźimi naſcheje ſchulſkeje gmejny je jich wjele na ſcharlach ſkhoriło. Duż je ßo nakhwilnje naſcha ſchula ſamkła.

S Rakez. Sańdźeny pjatk, 17. novembra, Jeho kralowſka Wyßokoſcź prynz Bjedrich Auguſt na ßwojim jěchanju ſ Draždźan do Budyſchina Rakezy wopyta. Rakecźenjo jemu ßwjedźeńſke powitanje pſchihotowachu. Cźeßne wrota běchu ßo natwariłe, khorhoje ßo ſ domow ſmahowachu, guirlandy wot khěże k khěži wißachu, a hdyž wjecźor wokoło 1/2 6 hodźin Jeho Wyßokoſcź na konju ſe ßwojim pſchewodom do Rakez pſchijěcha, běchu domy naſcheje wßy kraßnje wobßwětlene. Pſchi hoſcźenzu k „ſakſkemu domej" běchu ßo gmejnſka rada, wucźerſki kollegium, wojerſke towarſtwo a ßwobodna wohnjowa wobora k powitanju Jeho Wyßokoſcźe ſeſtupałe. Knjes gmejnſki pſchedſtejicźer Hübner tu prynza w mjenje Rakecźanſkeho wobydleŕſtwa wutrobnje poſtrowi. Jeho kralowſka Wyßokoſcź ßwoju wjeßełoſcź nad rjanym wuhotom, k jeho cźeſcźi cźinjenym, wupraji, ßo ſa powitanje pſchecźelnje podźakowawſchi. Dokelž běchu jeho na knježi hród jako hoſcźa pſcheproßyli, wón wjecźer, ſa njeho w hoſcźenzu „k ſakſkemu domej" ſkaſanu, bjes khudych wudźělicź pſchikaſa.

S Pancźiz. Ssurowe njeſbože je jenu tudomnu ßwójbu podeſchło. Tudyſchi ſamkař W. je ſańdźeny tydźeń ſtroweho roſuma ſbył. Spochi — wodnjo a w nozy — dyrbitaj jeho dwaj mużej ſtražowacź; pſchetoż pſchińdu wokomiki na wboheho, hdźež zyle wrótnje wokoło ßo bije, a dyrbja jeho wuwjaſacź. Srudźazy podawk je cźim žakoſtniſchi, dokelž 11 dźěcźi njeſbožownemu nan rěkaja, a hakle jene je lědma ſe ſchule.

S Lubija. Naſcha nadźija, ſo budźe nam ßnano mózno, w dźenßniſchim cźißle „Sserb. Nowin" tón khěrluſch podacź, kotryž je hłowny ſwjaſk ßerbſkich kk. duchownych naſchemu lubowanemu knjeſej archidiakonej a ßerbſkemu prědarjej Budźe póßłał, je ßo nam dopjelnika. Prjedy pak hacź jón tu wotpißamy, dyrbimy ßebi porjedźeńku we wotcźiſchcźu teho khěrluſcha dowolicź, kiž ßmy dźenß tydźenja ſ naſcheje Lubijſkeje ßerbſkeje woßady podali. Ja njewěm, kak je ßo ſtało, ſo je ßo tam w ſchtwórtym rynczku wopak wotpißało „Sa wſchitku twoju ſbóżnoſcź Cźe", hdyž tola w naſchim pſchepodatym khěrluſchu rěka: „Sa wſchitku twoju ßwěrnoſcź Cźe". „Haj runje jeho ßwěrnoſcź" ßmy ſe ſaßłużenym khwalenjom poſběhali, dokelž wón, naſch drohi knjes jubilar, je nam ſtajnje ſ luboſcźiwej ßwěru dźerżał wſchitke naſche ßerbſke kemſchenja, kotreż je pſchi naſtupjenju naſcheho ßerbſkeho prědarſkeho ſaſtojnſtwa pſched pjecźadwazycźimi lětami na ßo wſak. Te jemu njeběchu żadyn njeluby, wobcźežny pſchidawk, ſo by jenemu ßerbſkemu

kemſchenju po druhim ſpanucź dak. Nĕ tajka njeßwĕra bĕ jeho ßwĕrnej wutrobje njemóżna. Na jeho ßwĕrnoſcźi ßmy ßo ſtajnje wokſchewicź móhli. A Bóh jemu ſapłacź jeho ßwĕrnoſcź! S tutym pſchecźom podajmy nĕtko kĥĕrluſch wyßozy doſtojneho ßerbſkeho duchownſtwa, kiž ßo takle ma:

Ow ßłódke ſboże, ſbożomne ſaſtojnſtwo,
pſches Bożu miłoſcź doſtacź ſa żiwjenje
Knjeſowu pſchikaſń: Ty ßwĕdko wĕry,
paß moje ſtadło!

Pjecź luſtrow, bratſje, je ßo dżeńß minuło,
ſo ßwĕru kijeſchk njeßeſch Ty paſtyŕſki;
duż Tebje ſ liſcźom ławrjenzowym
wĕnzowacź dżemy.

Schtoż ſ wĕcźnej' ſtudnje ßo Tebi żórleſche,
ßy ßwĕru cźerpał Bożemu ſtadleſchku,
ßłowo a ſłutki ßwjecźeſche Knjeſej
cźicheje ßłużby.

Horje a dele dżĕſche twój ſeńſki pucź,
radoſcź a horjo bu Tebi póßłane;
a Ty wſa wobej ſ dżakowanjom
ſ Bożeju rukow.

Na dołhe lĕta ſdżerż Boża miłoſcź Cźe
a wobradź ſboże a ßwojej' hnady móz,
ſo ßo wot Tebje żohnowanja
liwaju rĕki.

Hlej, ruku Tebi ſkicźimy bratrowſku;
budź ßwĕrny Sſerbo nam Sſerbam ſtrowjeny;
Cźe ſ zyłej duſchu żohnujemy
W Jeſußa mjenje!

Se Shorjelza. Tudomna kĥoſtanſka komora ſańdżeny tydżeń twarza Nowuſcha ſ Trebina ßudżeſche, kiž bĕ wobſkorżeny, ſo je jeneho ſaſtojnika pokupicź chzył. Sprejicźanſka woßada w ßwojim cźaßu jedyn twar wupißa, kotryż ßo Nowuſchej pſchepoda, dokelž bĕ jeho płacźiſna hiſchcźe wo pjaty dżĕl niżſcha, hacź nacźiſk. Bórſy po tym Nowuſch k wokrjeßnemu twarſkemu dohladowarjej pſchińdże, proſcheſche jeho, ſo by ſa njeho ſkutkował a jemu, hdyż jeho tón na murjerſkeho miſchtra pokaſa, horſchcź pjenjes poſkicźi, prajiży: „Nochzu dżĕ to darmo żadacź". Ssudnizy mĕnjachu, ſo bĕ ßebi wobſkorżeny wotmyßlił, ßebi twarſkeho dohladowarja ſwólniweho ſcźinicź, ſo by tón ſ nim kahodnje dżerżał, hdy by ßo wo wobkrucźenje wucźinjenjow jednało. Duż Nowuſcha dla ſpytaneho pokupjenja a dla ſkſchiwdżenja ſaſtojnika k 100 hriwnam pjenjeżneho kĥoſtanja, abo k jaſtwu na 20 dnjow ſaßudźichu.

Přilopk.

* Kwaß ſakſkeho prynza Jurja ſ württembergſkej prynzeßu Iſabellu budże ßo 15. haprleje w Stuttgarcze wotbywacź.

* Do jaſtwa Kinsbórkſkeho ßudniſtwa ßu 16. novembra 20 lĕtnu ßłużobnu dżowku Jdu Treiſchkez ſ Wotruźicz (Otterſchütz) pſchiwjedli, kotruż winuja, ſo je lĕtża 29. oktobra ßwoje potajnje porodżene dżĕczo ſkónzowała a w Ponchawezach (Schmorkau) ſa bróżnju ßwojeho hoſpodarja ſahrjebała. Njeſkutk je Kinsbórkſki żandarm wußlĕdźił.

* Srudżaze njeſboże je ßo w Plawnje ſtało: 14 mĕßacźnej dwójnikaj jeneho pobruźnika ſtaj ßo, hdyż ſtarſchej doma njebĕſchtaj, w komorje ſadußykoj. Kachlowa roła, kotraż pſches jeju komoru dżĕſche, bĕ wobſchkodżena była; duż bĕchu ſ kĥachli pódlanſkeho wobydlerja wuhlowe pkuny komoru, w kotrejż dżĕſcźi ſpaſchtej, napjelnike.

* W Tryneku pola Gleiwitza w Schleſynſkej je jene dwĕlĕtne dżĕczo na kholeru wumrjeło. Tež dżĕſcźowej ſtarſchej, ßotry a bratſja ßu na kholeru ſkhorili. So by ßo kĥoroſcź dale njerosſchĕriła, ßu 17 ßwójbow w Tyrneku wot wſcheho wobkĥada wotſamkli.

* S Frankenberga pißaja: Hdyż 16. novembra wjecźor wokoło 3/4 10 hodźin domownik Sachſenburgſkeje polĕpſcheŕnje Mittaſch, kiž je nĕhdy w Njeßwacźidle ſe żandarmom był, na ßwojej nóznej ßłużbje druhi ras pſches wuſtaw dżĕſche a tam pſchińdże, hdżeż mĕjeſche na cźaßniku woſnamjenicź, ſo a hdy je tam pobył, a potom do ſwonkowneho dwora, ſady hrodu leżazeho, wuſtupi, nadpadnuſchtaj jeho nahle dwaj ſłóſtnikaj, kotrajż jemu pſchede wſchĕm ſe ſchatowym kolikom lataŕnju tak ſ ruki wuraſyſchtaj, ſo do kruchow roſleczi. Hiſchcźe prjedy hacź bĕ ßo nadpadnjeny ſe ßwojeho naſtróżenja ſhrabał, wón hižo druhi ras ſ tym kołom na hłowu doſta. Dokelž pak ßwĕrny ſaſtojnik pſchi wſchĕm tym hiſchcźe dopomnjecźa doſcź wobkhowa, wucźeże wón ßwój teßak, ſo by ßo ſ nim pſched nadpadnikomaj wobarał, ale jedyn ſ njeju tſi ras ſ revolverom do njeho tſĕli a jeho dwójzy do wutrobna a junu do boka trjechi, mjes tym ſo jeho druhi ſ nożom wobdżĕkaſche, ſ cźimż jeho woßebje na rukomaj cźeżko ſrani. Nadpadnjeneho na pomoz wokanje a hara, w krwawnym bĕdowanju naſtata, bĕ ßnadź pak tola mordarjow ſatraſchiła — wonaj ßwój wopor puſchcźiwſchi ßo na dobo w nóznej cźmi ſhubiſchtaj. Pſchi wſchĕch cźeżkich ranach móżeſche ßo Mittaſch hiſchcźe hacź do ſtraże dowlez, hdżeż pak ſawokawſchi: „Ssym tſĕleny!" do womory padże. Hnydom ſ woſom do Frankenberga po wokrjeßneho lĕkarja dr. med. Fikerta póßłachu, ſo by ſranjenemu pomhał. Nĕkotſi wuſtawowi ſaſtojnizy pak ßo ſa njewuſchnikomaj puſchcźichu, ale podarmo. Jeniczki wuſpĕch bĕ, ſo najprjedy jeju revolver namakachu a potom hiſchcźe wſchelke druhe naiſkerje też jimaj ßkuſchaze wĕzy, jako tſi konjaze pſchikrywy, jedyn kożuch, dwĕ rubjeſchzy wokoło ſchije a ſpódnje kholowy, wĕzy, kiž ßu najſkerje nĕhdźe kranjene. Wcźera je ßo jenemu ſaſtojnikej poradźiło, jeneho cźłowjeka wußlĕdźicź, na kotrehoż tukaja, ſo je ßo pſchi tym njeſkutku wobdżĕlił; duż ßu jeho ſajeli. (Alle 21. novembra ſ Frankenberga pißaja: „Cźłowjek, kotrehoż ßu pjatk rano ſajeli, dokelž ßo ſdaſche, ſo je ßo na Mittaſchowym nadpadnjenju wobdżĕlił, je, każ je dopokaſane, njewinowaty.) S woprĕdka mĕnjachu, ſo mohł kautſchukowy ſchtempl, kotryż je jenemu ſ teju nadpadnikow w bĕdowanju ſ Mittaſchom wupadnuł, na kotrymż mjeno „Ernſt Mutſchink", Breitendorf (Wujeſd pola Lubija) ſtejeſche, k wußlĕdżenju teju njepleĉhow dopomhacź. Ale tón ſchtempl ßu nĕhdy paduſchi, ßo pola Mucźinkez w Wujeſdże do domu dobywſchi, tam ſ druhimi wĕzami ßobu kranuli, każ je mjes tym dopokaſane. Jedyn ſ teju bjesbóżnikow pak je woprawdże Ernſt rĕkał, pſchetoż jedyn jaty je krótko pſched nadpadom w ßwojim woknjeſchku ſtejo ßłyſchał, ſo je jeho tón druhi „Ernſt" mjenował. Skucźerjow ßu pak też ſchtwórtk wjecźor mjes 6 a 8 hodźin w Frankenbergu widźeli. Wobaj bĕſchtaj derje ſwoblekanaj. W jenych khlamach ſtaj pobykloj, ſo byſchtaj ßebi zyroby nakupiłoj. — S Mittaſchom je ßo polĕpſchiło. Runjeż jena ſ tych tſjóch kulkow hiſchcźe ſ cźĕła wucźehnjena njeje, je po lĕkarſkim wuprajenju nadźeja, ſo budże Mittaſch ſa niż jara dołhi cźaß ſahojeny, dokelž żanych woßebniſchich dżĕlow ſrjanjenych nima.

* W Franzowſkej je ßo ſ dżĕlemi wulki ßnĕh naſchoł.

* W baltiſkim a połnóżnym morju je ſatraſchny wĕtr ſapoczatk tuteho tydżenja ſakhadżał. Na morju je ßo pſches 150 kódżow rosbiło; kelko cźłowjekow je ßo pſchi tym tepiło, njeje hiſchcźe ſnate. Pſchi jendżelſkim brjoſy je wĕtr wjele kĥĕżow ſpowalał; mnoſy ludżo ßu ßo pod rospadankami pohrjebali. Mkody cźłowjek, kiž chzyſche pſches jedyn móſt hicź, bu do powĕtra ſbĕhnjeny a by ßo pſchi ßamym pſches wobkłoženje wjerhnuł, tola wón ſe ſłamanymaj rukomaj na móſt padże. Nĕkotre dżĕcźi, kotreż wĕtr wo twarjenje wrjeßnu, ßebi noſy a ruzy ſłamachu. Se Sunderlandſkeje burſy ßo tſĕcha wotkry. Wulka wokojana plata ßo do powĕtra ſbĕże, ßo każ kruch papjery hromadu ſwi a ßo potom ſe ſatraſchnym wrjeſkotom k ſemi cźißnu. Nowe Royalſke dżiwadło, ſ kotrehoż ßo tſĕcha wottorże, ßo ſnutſka cźiſcźe wupuſcźi. W Soywillu wuheń padajzy dweju mużow ſaraſy a tſecźeho cźeżko ſrani. W Cowanje tſi holzy teho runja ſ powalenjom wuhnja żiwjenje ſhubichu. W Hudderfieldże wĕtr dweju mużow, tſĕchu porjedżazeju, k ſemi ſtorże a ſaraſy. Bliſko Briſtola bu jedyn żeleſniſki wothladak wo lokomotivu ſpĕſchneho cźaha morßnjeny a rosmjecźeny. W Redfordże jena żeleſniſka wothladarſka kĥĕżka hromadu padajo jeneho ſaſtojnika ſaraſy. W Belfaſtu ßo murja jeneho holcźazeho penſionata powali a jenu holzu ſaraſy a druhe ſrani. W Calaiſu wĕtr 200 metrow murjowaneho brjoha ſe ßwĕtleŕnju (turmom) wottorże. Sswĕtleŕnini ſtrażniży ßu ßo tepili. Podobne powjeſcźe ſ Belgiſkeje pſchikhadżeja. Tež tam ßu tſĕchi ſ twarjenjow ſwotorhane a wuhnje ſpowalane. W nĕmſkich pſchimórſkich mĕſtach je wĕtr mórſku wodu pſches brjóh do mĕſtow cźiſchcźak, tak ſo je ßo wjele bróhow powodźiło.

* Twarz H. w Weißenſeeu pola Barlina dyrbjeſche nĕkajkeho ſkucźenja dla na dwĕ njedżeli do Rummelsburgſkeho jaſtwa, narĕcźa pak jeneho ßwojich cźĕßlow, ſo by ſa njeho tej dwĕ njedżeli wotßedżał, jemu ßlubiwſchi, ſo, prjedy hacź ßedżenje naſtupi, 50 hriwnow a po wotßedżenju ſaßo 50 hriwnow wot njeho doſtanje. S wopißmami ßwojeho namołwjerja wuhotowany ßo cźĕßla, hdyż bĕ prĕnje 50 hriwnow doſtał, do Rummelsburga poda a tam jeho kĥoſtanje ſ dwĕmaj njedżelomaj wotßedża; też cźĕßlowa żona wo wĕzy wjedżeſche a ßo, ßwojeho muża wopytajzy, ſa żonu twarza H. wudawaſche. Hdyż pak ßebi cźĕßla, ſ jaſtwa puſchcźeny, po druhe ßlubjene 50 hr.

pschińdźe, jemu je twarz sapowjedźi a hrožesche, so jeho dla wunusowanja wobskorži. Duž cźěła ßam tu zyku wěz ßudnistwu sjewi, a nětko ßu twarz, cźěła a teho žona do pschepytowanja wsacźi. Kak dołho budźa ßedźecź dyrbjecź, hischcźe wucźinjene njeje, też niz hacź cźěła te druhe 50 hriwnow dostanje abo niz.

* Po Hamburgskej kholerje s lěta 1892 je něhdźe 5000 dźěcźazych ßyrotow sawostako, 2383 hólzow a 2484 holzow. S nich je 278 hólzow a 354 holzow poknych ßyrotow, wschě druhe ßu jenož pak nana, pak macźeŕ shubiłe. S wjetscheho dźěla ßu w Hamburgskich abo w swonkownych wustawach sastarane. 87 s nich ßu nowy ßwójbny dom namakałe, hdźež ßo darmo kubłaja abo ßu sa dźěcźi pschijate. Sa kóždu poknu ßyrotu je 200 hriwnow na dań wupožcźenych, kotrež posdźischo dostanu.

* W Solingenje je woßebity stawnik postajeny; duž staj měschcźanosta a jeho nabocźnik prawo shubiłoj, stawnika sastupowacź. Tola pak je ßo w cźaßu dołheje khorosće stawnika, kotryž tam, kaž ßo lědy wěri, žaneho sastupnika njemějesche, cźasto stako, so staj wyschschi měschcźanosta a jeho nabocźnik Wippermann pschi wěrowanjach, narodach a semrjecźach stawniske skutki a sapißy wukonjakoj. Revisija je tón njedostatk wotkryła a hnydom krucze pschecźiwo njemu sakrocźiła. Nětko ßo něhdźe 70 młodym mandźelskim slě dźe, dokelž dyrbja ßebi prajicź dacź, so njeßu sakońšzy do mandźelstwa swjasani, a wysche teho jim wuhlad kcźeje, so budźa ßo dyrbjecź hischcźe junkrócź stawnischzy wěrowacź dacź.

* (Pok wobwěscheny.) Mjes schpanischkimi wojakami w Melille w poknóznej Afrizy je wopomnjecźa hódny muž, sa kotrehož ßo schpanische nowiny w tu khwilu khětro sajimaja. Tón muž je khostanz a ma mjeno Giorla. Psched schtyrnacźimi lětami ßu jeho dla mordarstwa a rubjenja na dróhach k ßmjercźi wotßudźili. W Kadizu, hdźež dyrbjesche ßo wobwěßnucź, běchu sa teho skeho skucźerja woßebitu wulku schibjeńzu natwarili. Ale pißane stejesche, so Giorla ani na schibjeńzy w Kadizu, ani na bitwischcźu pola Melille wumrjecź njedyrbi; Giorlu běchu na wotprawnischcźo dowjedli a jeho hkowu hižo do schibjeńcźneho woka tykli, ale pjany a njelepy wobwěscheŕ Kadizkemu ludej satraschne dźiwadło pschihotowa. Schtyri rasy wón schibjeńzyne koleßo wobwjertnu, ale jemu ßo njeporadźi, wotßudźeneho moricź, wón wobodrje jemu jenož na grawocźiwe waschnje zyku schiju. Wulka wokanza ßo sběže, wschěm pschihładowarjam ßo seznu. Lud ßebi hawtujo žadasche, so dyrbi ßo wotprawjenje wotstorcźicź. Na pok morweho Giorlu wotnjeßechu. Nětko ßo na knježeŕstwo s próstwu wo wobhnadźenje wobrocźichu, a ministerstwo też woprawdźe spodźiwneho podawka dla jeho ßmjertne khostanje s cźaßziwjeńskej pokutu w rjecźasach pschemjeni. Po měßazu nimale sahojeneho Giorlu do Melille dowjedźechu, hdźež hacź dotal jako khostanz pschebywa. Tam je ßo stajnje wubjernje sadźeržał a s druhimi khostanzami na woborach a naßypach dźěkał. Na wohidźenej schiji ma połwobwěschenz, kaž jeho se žortom mjenuja, wulki cźorny wobwjas. 30. oktobra lětuscheho lěta ßo Giorla w bitwje s Kabylami kaž law sa wótzny kraj, kiž bě jeho wustorcźik, bědowasche; ale hacź runje stajnje na najstraschnischim městnje stejesche, ßo kabylskim kulam njeporadźi, khostanza moricź, runje kaž ßo to wobwěscherjej w Kadizu poradźiło njebě. Schpanische nowiny nětko sa to wojuja, so by knježeŕstwo Giorli, kotryž je dwójzy tak wěstej ßmjercźi wucźeknuł, hacź na dalische jeho ßurowu pokutu trochu połóžiło, a so by ßo jemu po skónczenju wójny s Kabylami pokna ßwoboda saßo spožcźika.

* (Kak ßo ßad na schtomach njecźeŕwy sdźerži?) Najnowischi wot inspektora Barlinskeje kralowskeje botaniskeje sahrody poručzeny ßrědk, kiž ßad psched cźeŕwjemi wukhowa, je scźěhowazy: Wo ßrjedź julija wobwjasaj schtom $1\frac{1}{2}$—2 metraj wyßoko wot semje s papjerjanej wobalku a pschiwjasaj ju horka twjerdźe s bórnizu tak, so papjera delka kusk wotestaka. Potom pomasaj papjeru swjerscha s Brumata lěpjom, kotryž wucźeŕ C. Becker w Jüterbogku (w Potsdamskim knježeŕskim wokrjeßu) pschihotuje a rosescźele (punt s roswucźenjom a s pschikładnej wobalku sa 30 ßrěnich schtomow doßaha). Hižo po něktorych njedźelach, něhdźe ßrjedź augusta, namakasch spody papjery mnohe cźeŕwje (lěpje hußanzy) sadutkowane, hdyž wobalku wotwjasasch. Ale dyrbisch ju hnydom saßo twjerdźe pschiwjasacź, so bychu ßo też pósdnische hußanzy pod njej spopadałe. W spocźatku oktobra dyrbisch wobalku wotewsacź a wschě pod njej ßedźaze cźeŕwje moricź. Kónz oktobra pak dyrbisch ju saßo pschiwjasacź, so by też te nasymske mjetele, najhórsche njepschecźele ßadowych schtomow, w njej skojił. Też k temu je ßo C. Beckerowy lěp jara dobry wopokasał.

(Zyrkwinste powjesće hladaj w pschiłosy.)

Drjewowa awkzija.

Pońdźelu 27. novembra 1893 ma ßo na

Dubjanskim reŕerje

250 khójnowych wuleßowanych dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach psched hajnkownju.

Hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo.

H. Wahl.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 28. novembra rano wot 8 hodźin ma ßo na wopalnischcźu Schcźeńcźanskeho ryczeŕkubła, Rakecźanskemu knjejstwu ßkuschazeho, něhdźe 36 jutrow 20= hacź 60lětnych stejatych khójnow, ßłabsche twarske drjewo a wužitkowe žerdźe wopschijazych, po jenotliwych woßrědkach k wukopanju, kaž też

75 rm. khójnowych schcźěpow,
20 khójnowych dołhich hromadow a
150 khójnowych hakosatych hromadow

na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi kschižowanju Rocźizyneho pucźa a Hermanczansko-Rakecźanskeje dróhi.

W Rakezach, 20. novembra 1893.

Hajniske sarjadnistwo.

Jan Manjok w Budyschinje,

sklad ratarskich maschinow,

na žitnych wikach 6,

poruczа: **patentowane schrótowanske młyny „Rapid“, spěschne skótnu pizu parjaki** (patent Ventzky), nowe **Laakowe kucźne bróny s kowaneho želesa** s nowym patentowanym pschicźinjenjom subow, **„Viktoria“-separatory** a druhe systemy, **butru dźěłaze maschiny, płókaze maschiny, rěpukrajaki, běruyrosmjecźaki** a wschě druhe ratarske maschiny a grat po fabrikskich płacźisnach.

Pschi žitnych wikach 6.

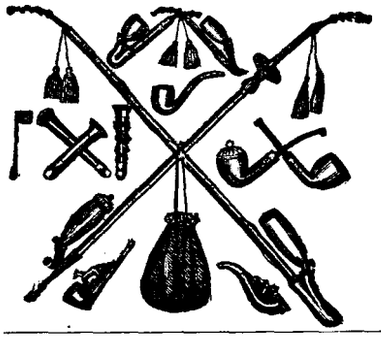

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetschim wubjerku poruczа

Ed. Schulze's Sohn

pschi bohatych wrotach 26.

Najtunische žórto sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłarni.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, něscźowe rěbliki, khachlowe duŕcźka, tšěschne wokna, twarske hosdźe

poruczа tunjo

Paul Walther.

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

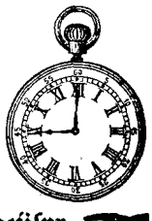

ßwój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźasow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

W wudawarni „Sserbskich Nowin“ ßu po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khěrluschе a spěwy Pětra Mjónka.

Pschešadźowanje sawostajenstwa.

Njedźelu 3. dezembra popołdnju wot 2 hodźin maja šo w Komorowje pola Rakez wězy, k sawostajenstwu njeboczičkeho knježeho hajniskeho dohladowarja Preußa šlušchaze, jako meble, hońtwjerske tšelby, domjaza nadoba a grat sa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź. **Sawostajeni.**

Drjewowa awkzija.

W Porschiskich kerkach pola Bukojny ma šo **štrjedu 29. novembra** dopołdnja w 11 hodźinach 13 lošow stejateho dubowego, rokotowego a brěsowego drjewa k wukopanju, teho runja 4 wulke duby, jara rjane mlynske wale na pschešadźowanje pschedawacź. Shromadźizna w Bukojnanskim hosćenzu pala Barta.

August Redo, wobšedźer.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 30. novembra budźe šo w Stróžischću čišćko 3 wodźělenje stejateho drjewa, bjes kotrymž šu brěsowe šymjenzy, po lošach k wukopanju na pschešadźowanje pschedawacź. Sapoczatk dopołdnja w 10 hodźinach pschi pucźu blizko pola wšy. J. Cyž.

Wós na pschedań.

Lohki jenopschežny kučowy wós, čisćze mało trjebany, ma na pschedań **Ernst Kozor**, šedlar a wojnar w Bukezach.

Proßata na pschedań.

Proßata běkeje Yorkshirskeje a też čornopišaneje Berkshirskeje raßy, kotrež šo jara lohko wukormja, šu pschezo po čaßej pschiměrjenych niskich płaćišnach na pschedań na knježimaj dworomaj

w **Budyschinku** a **Pschiwćizach.**

5 porstow tołsty dobry **šuscheny połej** punt po 70 np., pschi wotewsaću 5 puntow po 65 np., **šyry połej** a **šadło** punt po 65 np., wot krajnych šwini 5 np. drózšcho, porucza

Otto Pětschka na žitnej haßy.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Durschhoffske šuche droždże

porucza

A. Biesold, pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Pschenično muku,
pizny gris,
wotruby,
maßowy schrót
porucza tunjo **J. A. Hejda**
w Brěsowje.

Delnjohórčanski mlyn
porucza wot nětka w kóždym čaßu **maßowy schrót** po najtuńischich płaćišnach.

Jurij Schmidt, mlynk.

K pschedstejazemu

hodownemu pjeczenju

dowolamy šebi, češčenych Sserbow w Budyschinje a wokolnosći na naschu wubjernu

pschenično muku

kedźbliwych sćinicź.

Poručamy:

prima khěžorski wuczah zentnar po 16 mk.,
prima grieslerski wuczah zentnar po 15 mk.

S poczeščowanjom

Budyski khumschtny mlyn (wulke mlyny),
dźělanske towarstwo.

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth
w Budyschinje
na šerbskej a schulerskej haßy na Gickelskej horje.

Woßebitosće: **Fotografowanje dźěći a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkosći **visitneje kharty** płacza 12 schtuk 6 mk., też pschi dwojakim stejenju. **Powjetschenje** po kóždym wobrasu w wumělskim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Najlěpschu margarinsku butru,
derje šłodźazu, porucza
Pawoł Hofmann
na rózku šerbskeje a schulersk. haßy.

Najlěpschu Dürrenbergsku
warnu a skótnu šel
w měchach a wuwaženu porucza tunjo **Pawoł Hofmann** na rózku šerbskeje a schulerskeje haßy.

Jerje

wulke a tučne
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 45 np., porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Turkowske šłowki

najlěpscheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschću.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaćišnach.

Kóslaze kóžki

Kože, sajecze a kaniklaze kóžki, kaž wschě druhe koże jenotliwje a po wjetschich dźělbach kupuje
Gustav Nauke
na garbarskej haßy čišćko 16.

S dobom poručam šwój wulki sklad **kožow** bjes molow po najtuńischich płaćišnach.

Gustav Nauke.

Khosej

w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróšschich druźinach porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kaž po zylisnach saßopschedawarjam porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Kosaze koże,

karniklaze a sajecze koże, tkhórjaze, kunjaze, lischcze, šwincze, wudraze a **wowcze koże** kupuje pschezo po najwyschschich płaćišnach
Heinrich Lange
pschi šerbskej katholskej zyrkwi.

Howjase a cźelaze koże

kupuje pschezo po najwyschschich płaćišnach
Heinrich Lange
pschi šerbskej katholskej zyrkwi
pschi žitnych wikach.

Wschě druźiny kožow, kosazych, sajecźich, kaniklazych, tkhórjazych, kunjazych, lischcźich kožow atd. kupuje a płaći sa nje najwyschsche płaćišny
L. Fleischer, kóžkar
na swonkownej lawskej drósy 18.

Schulske tornistry,

najlěpsche a derje džeržaze, porucza w wulkim wubjerku
A. Pětsch, rjemjenjer
1 na hauensteinskej haßy 1.

Pawol Giebner

na bohatej haßy čišćko 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy, porucza šwoju

winarnju

s winownju a šnědarnju.

Wino w kaschćach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a też w cźwizach rosesćelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě druźiny **čerwjeneho** a **běleho wina.**

Kóždy może šo na to spuschćecź, so pola Giebnera čiste woprawne wino dostanje, kotrež derje tyje a kotrež je strowosći spomožne.

Pschedawanje a porjedźenje

wschěch druźinow čaßnikow.

Płaćišny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,
čaßnikar
11 na šerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Wobrasy

(bildy) šo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobkukom wobdadźa, **domowe žoßnowanje** a **wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płaćišnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11

Wolij

budźe šo pola mje schtwórtk 23. novembra a šlědowaze dny bicź.

A. Nagel, mlynski mischtr w Slyczinje.

W wudawarni „Sserbskich Nowin“ je po 20 np. dostacz:

Pschirunanje wo njeplódnym figowzu,

pschi zyrkwinskej visitaziji
dzerzak kapkan **Jan Kschizan** w Hodzinju.
Na wjelestronske zadanje woczischczane.
Czisty wunoschk je sa zmilny skutk postajeny.

Bukečanske serbske towarstwo

zmeje jutre njedzelu 26. novembra swoje posedzenje.

Předsydstwo.

Lokalne T. Ss. B. sa Ralbiczansku wosadu

smeje **schtwórtk 30. novembra,** jako na dnju zwj. Handrija, popołdnju w 4 hodz. shromadzisnu w „**Schunowskej fabrizy**“. Pschi tutej składnoszi ma zo wazna petizija na nasch zejm podpisowacz a je teho dla bohaty wopyt nusny. Pschedsydstwo.
Schewczik.

Towarstwo Sserbskich Burow w Bělczezach

smeje njedzelu **3. dezembra** popołdnju w 4 hodzinach posedzenje, w kotrymz zo lana muczka skasa. Pschedsydstwo.

Swojich

czesczenych wotebjerarjow na torhoschczu

najpodwolnischo proschu, zo pschichodnje do mojich khlamow na **schulerskej hazy 1** podacz, dokelz dziwajo na swoju strowoscz na wikach dale pschedawacz njemoju.

S dobom zebi dowolam swoju **klobukown** pschedawarnju poruczic a wozebje na swój **wulki skład filzowych stupnjow, filzowych toflow, filzowych schkórnjow** wscheje druzinu s **kozanymi póduschemi** a **bjes nich** kedzbliwe czinicz, w kozdym nastupanju sprawne posłuzenje a tunje placzisny lubjo.

Eduard Göckeritz,
klobukarski mischtr na schulerskej hazy 1.

Adolf Rämsch w Budyschinje

pschi butrowych wikach

poruca swojim czesczenym wotebjerarjam:

jerje, s leta 1892, nowe wulke tucne ryby, mandel po 40 np.,
swinjazy schmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
syrup złódki kaz med, punt po 16 np.,
rajz, wulkosornaty, punt po 16 np., 5 puntow sa 75 np.,

dale poruczam swoje snate, jara złódke **dwójne likéry,** liter po 60 hacz 75 np., teho runja **natursku khimjelczku** liter po 40 np.

— Moja pschedawarnja wot leta 1868 wobsteji. —

Tunscho hacz wschudze druhdze.

Rukawate lazy sa mužskich po 2½, 3, 3½, 4 mk., **barchentowe koschle** sa mužskich a zónske po 1¼, 1½ mk. atd., dobre **spódnje khołowy** po 90 np., **plyschowe pjesle** po 3½ mk., **kalmukowe pjesle,** hotowe **zuknje** po 2 mk., **tkaniny** k pjeslam a k poczehnjenju kozuchow, **pschedeschczniki** po 1½ hacz 3 mk., dobre **kozmate mézy** po 2½ a 3 mk., **wołmjane konjaze deki** po 2, 3 a 4 mk., **trikotowe taille** hładke a wobschite po 2½ mk., **barchentowe bluzy** po 1½ mk., **wołmjane pluschowe kapoty,** barchent k koschlam kohcz po 18 np., czistowołmjane zuknjowe tkaniny kohcz po 90 np., zbytki drastnych tkaninow, zbytki s lama k pjeslam a zuknjam a wjele druhich wézow.

Herrmann Beermann
w Budyschinje na snutskownej lawskej hazy 6
s napschecza radneje pinzy.

Hrubjelczanski mlyn

pschedawa pschenczny muku wot stareje pschenzy hachtl po 80 np., bertl zentnarja po 3 mk. 20 np., jara dobry majzowy schrót po 7 mk. 25 np., zyły majz po 6 mk. 75 np.

Polcz, pjecz porstow wyzoki, punt po 85 np.,
porucza **Pawoł Domschka**
na schulerskej hazy 10.

Curt Jentsch

czazníkar na swonkownej lawskej hazy 5

poruca swój sklad wschelakich druzinow **czazníkow** po najtunischich placzisnach. Sa pschedate czazniki a wuporjedzenje zo rukuje.

K pschedstejazemu hodownemu pjeczenju poruczam najlepschu

muku k kołaczam,

hachtl po 95 np.,
kaz tez najlepsche **zuche drozdze,** wschednje czerstwe, punt po 80 np., **dobre kołacze** w wschelakich druzinach tunjo.

J. Kögler, pjekarski mischtr
pschi zitnych wikach 32.

Tuni khléb.

Burski khléb II. druziny
punt po 7½ np,
domjazy khléb punt po 8 np.,
beły khléb I. druziny
punt po 9 np.
pola
J. Köglera, pjekarsk. mischtra
pschi zitnych wikach 32.

Polcz

czerstwy a zuscheny tunjo pschedawa

E. Becker, resnischi mischtr
na hospitalskej hazy 7,
na rózku ludoweje kuchinje.

Kedzbu! Kózdy pjatk pschipołdnju wot 12 hodzin hacz wjeczor do 9 hodzin w hoscenzu k selenej jedle w **Schczenzy** a kózdu zobotu rano wot 9 hacz wjeczor do 9 hodzin w **Hermanezach tuczne zwinjaze mjazo** punt po 60 np., kaz tez rjane **howjase mjazo** punt po 45 np. pschedawam.

G. Beyer, resnik w Lasu.

Knydom abo k nowemu letu je wobydlenje w mazinym twarjenju w Brěsy pola Hodzija na pschenajecze. Dalsche je shonicz czitko 12 tam.

Sprawnu złuzobnu holzu, kotraz ma luboscz k dzeczom k 1. januarej pyta hamtski skótny lékar **Stephani** na hospitalskej hazy 16 po 1 shodze.

Dzowki, złuzobne a kuchinske holzy a dójki pyta **Schmidtowa** na zukelnskej hazy 18.

Dzelaczerske zwójby zo pytaju.

Porjadne dzélaczerske zwójby zo pschi darmotnym wobydlenju a bernjazym polu a dobrej msdze pytaja na

knjezim dworje w Budyschinku.

Na knjezim dworje w Delnjej Kinje dostanjetaj k nowemu letu 1894 hischcze dwaj rólnaj pohonczej złuzbu. Jenoz ludzo s dobrymi wopismami chzyli zo samolwicz.

Zónsku, kotraz ma luboscz k dzeczom a domjaze hospodarstwo rosumi, jako hosposu **pyta** kowar **Miczka** w **Makej Trebjenzy** (Kleintrebnitz) pola Biskopiz.

Wuczobnik zo pyta.

Ssyn sprawneju starscheju s trébnej schulskej wédomoscu móze hnydom abo k jutram do mojich kolonialtworowych khlamow jako wuczobnik sastupicz. Sserbskeje récze mózni maja prédnoscz. Wopytanje pschekupskeje schule zo wuméni.

Ernst Glien w Budyschinje.

Nasymski hermank je zo w Budyschinje brémjeschko płata namakało. Sazo dostacz w wudawarni „Serb. Nowin.“

S tutym kschiwdzaze złowa, wote mnje na Handrija Nachlowza w Bělczezach sréczane, wróczo bjeru.

Jan Hohlfeld w Bělczezach.

Na njedzelu semrjetych

k dopomnjenju na

Bjedricha Augusta Schustera,

Jana Schustera a jeho mandzelskeje zyna,
kiz zwojej wocži sandzeli
27. julija 1893 w Margareczinej hécze.

Kaz mnohe róze swjadnu, shinu,
Kaz wjele pupkow wotpanje,
Tak lube dzéczatka zo minu,
Hdzez nadzija najrjeńscho kcze;
Bjedricha Augusta Schustera
Tez zmjercz tak nahle wotzal wsa.
Kak mój cze jara lubowachmoj,
Ty luby zyuko jeniczki,
A s wutrobu cze wokoschachmoj
Pschi wjeh'lu a pschi srudobi,
Tón Knjes cze lubschoh' mějesche,
Cze nahle wot naj' prjecz wsak je.
Kak se srudnoszu shladowachmoj
Sa tobu, luby Gustelko,
Hdyz se srudnoszu pschewodzachmoj
Cze tam do rowczka khlódneho,
Hdzez twoje czélko smérom spi,
Tam na Klukschanskim kerchowi.
My budzemy zo junu sazy
Tam s wjeselosczu wohladacz,
Hdzez budza lute sbózne czazy,
Tam budzemy zo sradowacz,
Hdzez njeh'dze zane dzélenje,
Haj lute krazne wjesele.
Dha spi nétk w twojim rowczku rjenje,
Naj' lubowane dzéczatko,
Mój njesabudzemoj cze zenje,
Hacz sandzelitej wocži zo,
Hdyz ras po czazným bédzenju
Tez naju stawy wotpoczinu.

(Psches E. Pétschku.)

Bohu lubemu Knjesej je zo spodobało, naschego lubeho bratra a wuja

knjesa Handrija Augusta Wiczasa

w jeho 70. lécze po krótkej khorosczi njenadzizy s tuteho zywjenja do wécznosce wotwołacz.

W Sczijezach, Bosankezach a Kelnje, 21. nov. 1893.

Srudzeni sawostajeni.

K temu czisztu jena pschiłoha.

Pschiloha k czišku 47 Serbskich Nowin.

Sobotu 25. novembra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje rano w 7 hodźinach farar dr. Kalich serbsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin diac. Räda serbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Gustav Pawol Sell, fabrikar na Židowje, s Hańžu Miczkez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Bertha Alma, Jana Augusta Kosela, fabrikarja na Židowje, dź. — Wylem Bjedrich, Korle Hermanna Scheiby, fabrikarja na Židowje, s. — Ernst, Korle Adolfa Mlynka, khěžkarja a fabrikarja w Dźěžnikezach, s. — Jurij Hermann, Antona Pietschmanna, dźěłaćerja w Kelnje, s.

Zemrjeli:

Dźeń 15. novembra: Madlena, Augusta Sendy, žiwnosćerja w Libuchowje, dź., 4 l., 9 m., 28 d. — 21. Gertruda Lisbjeta, Korle Hermanna Hólcza, molerja pod hrodom, dź., 19 d. — Handrij August Wiczas, kublowy wumjeńkar w Sćijezach, 69 l., 9 dn.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1576 měchow.	W Budyschinje 11. novembra 1893				W Lubiju 23. novembra 1893			
	wot		hacž		wot		hacž	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	7	35	7	65	7	35	7	65
" . . . . . žołta	7	6	7	21	7	6	7	35
Rožka	6	25	6	31	6	6	6	25
Jeczmjeń	7	—	7	14	6	80	7	20
Wowš . . . . . 50 kilogr.	8	30	8	70	8	10	8	30
Hroch	8	89	11	11	9	86	10	83
Woka	8	20	8	47	7	78	8	33
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	50	18	—	15	—	16	—
Běrny	1	60	2	—	1	50	1	80
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	40	2	60	2	30	2	60
Pšeničzna muka 50 " . . .	6	50	16	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	6	50	10	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	60	6	—	4	80	5	50
Sslóma . . 600 " . . .	31	—	33	—	29	—	31	—
Prošata 775 schtuk, schtuka . .	9	—	20	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby	4	50	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 12 hr. 49 np hacž 13 hr. — np., žołta 12 hr. — np. hacž 12 hr. 25 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np. hacž 10 hr. 9 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 80 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 7 hr. 35 np. hacž 7 hr. 44 np., pšeńza (žołta) wot 7 hr. 6 np. hacž 7 hr. 18 np., rožka wot 6 hr. 25 np. hacž 6 hr. 28 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 35 np., wowš wot 8 hr. 40 np hacž 8 hr. 55 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druźiny 60—65 hr., 2. druźiny 55—58, 3. druźiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 48—51 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. druźiny 52—65 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 24. novembra: Mjersnjenje.

W wudawarni „Serbskich Nowin“ je sa 25 np. dostacz:

Pschedźenak.

Protyka sa Serbow

na lěto

1894.

Dźělbu nasad stajenych

mužazych a hólczazych jakow,

teho runja **schtrympow** a druhich **wolmjanych tworow** niže płaczišny, kotruž šym šam sa nje wudak, pschedawam.

Herrmann Darschau
w Budyschinje na schulerskej haßy 1.

Wupschedawanje.

Skladnostna kup sa ratarjow atd.

Wobstejnosczow dla pschedawam po nutskupowanskich płaczišnach šwój skład, wopschihajo

něhdze 200 **zentnarjow rjeczasow** wschelakich druźinow,
zelesene emaillěrowane šudobje " "
groczane hodze " "
dezimalne wahi, 5, 6, 8 zentnarjow wudźerźaze,

pily, hoki, hrabje, lopacze a widła

w wschelakorych druźinach,
wosewe wijawy se stupjenjom a bjes njeho,
teho runja wulku dźělbu

worzlowych blózkow, pyrlow, kamjenjowych hamorow atd.

Tež šu wschelake **ruczne wosy, 4 kryte wosy, 1 njekryty wós, 1 šanje** tunjo na pschedań.

Póstska kowarnja w Budyschinje.

Skład: Na **jerjowej haßy 3** pola knjesa pschekupza **Dietricha.**

K hodam

šwój wulkotny skład **šerbskich** a **němskich spěwarskich knihow** w **najwoßebnischich** a **najjednorischich swjaskach, fotografijowe, pěßnistwowe** a **pißanske albumy, pißanske, notowe** a **sčěnske mapy, listnizy, dźělanske** a **ruczne tosche, zigarowe etwije, portemoneje** a **móschniczki, kurne blida, kurne servisy, pißaki, schwadlistwowe, rukajzowe** a **zigarowe kaschczíki, balske wjechliczki, domjaze žohnowanja, fotografijowe wobluki** we wschěch wulkosczach, **listnu papjeru** a **kasety** w **krašnych mustrach** a **pěknych šawalkach, lampowe krywy, wobrasate** a **baßniczkowe knihi** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach dobroczíwemu wobkedźbowanju poruczam.

Gustav Rämsch,

knihiwjasarnja a papjerjowa pschedawarnja
na bohatej haßy 21.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wolmy
czišło 1 na schulerskej haßy czišło 1

k symskemu czaßej šwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lozow** w najtunischej hacž k najlěpschej czistowolmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach poruczam.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtuńsche płaczišny!**

Plyschowe a tkaninowe pjesle,

teho runja **plysch** a **astrachan** porucza

A. Khěžorka
na seminarskej drózy 6.

Jurij Melcher na bohatej haßy 10

kſcheſczijanſka draſtowa pſchedawarńja

porucza ßwój wulkotny ſkład

mužazeje a hólczazeje draſty

jako **ſwjerſchniki, khěžorſke mantle, jupy, wobleczenja** po najtuniſchich ale twjerdych płaczíſnach.

Ssym **Sserb,** duž ßo pola mje **ßerbſki** rěczi.

Sſtódkoßmjetanowu margarinu,
najlěpſchu, kotraž ßo namaka,
Winſki
ßwinjazy ſchmalz, czerſtwy lany wolij
poručataj
Ginzel a Ritſcher.

Stwjelzaty rjepikaty tobak, krany rjepikaty tobak, Khoczebuſki portoriko, Waßungſki rolkaty tobak, ſbytk Brotterodſkeho brazloweho tobaka
punt po 40 np.,
tobak k žwanju
poručataj
Ginzel a Ritſcher.

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach

porucza ßwój wulki wubjerk hotowych **pjelſchczowych tworow,** kaž tež wſchě druzíny **pjelſchczowych podſchiwkow, khornarjow** a **kožow** k podſchiczu k pſchecželniwemu wobkedžbowanju.

Džěłanje po měrje a wuporjedženje derje a tunjo.

Khoſej

žyry a paleny w dobrych a najlěpſchich druzínach poručataj jara płaczíſny hódno

Schiſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Hajnka a ßyn

(hamorſki mlyn w Budyſchinje)

poručataj w ßwojej pſchedawarńi w mlynje pſchi „Židowſkim želeſnym moſcze", kaž tež pſchi ßerbſkich hrjebjach na rózku hornczerſkeje haßy:

ff. pſchenčznu a **ržanu muku,**
wſchelake warjenja a **pizne ßrědki**

po jara tunich płaczíſnach.

Dale ßo **pſchenza** a **rožka** ſa muku, kaž tež ſa wotruby pſchihódnje ſamenja.

Poručam

jako najlěpſche a najtrajniſche

moje ſakońſzy ſchkitowane

njedželſke rukawate lazy

kaž tež wulki wubjerk

ſchtrykowanych rukawatych lazow

w jenož dobrych a płaczíſnyhódnych druzínach.

Pſchedawanſka ſaßada wot l. 1810: Krucze ſprawne a ſolidne.

C. O. Henoch w Budyſchinje na rózku bohateje haßy a hkowneho torhoſchcza.

Fotografowarńja

E. Zeutzſchela w Budyſchinje

36 na ſwonkownej lawſkej haßy 36

porucza ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobraſow, tablowow, tež ſ wonka doma ſa **towarſtwa** a ſchule w kóždej wulkoſczi pſchi **najlěpſchim wuwjedženju** po najtuniſchich płaczíſnach.

Biſitna wulkoſcz hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetſchenje po kóždym wobraſu hacž do žiwjenſkeje wulkoſcze.

Fotografowarńja po 1 ſkhodze wſchědnje wotewrjena.

Pawol Kriſteller

na bohatej haßy 29,
ſ napſchecza hoſczenza „k winowej kiczi"
porucza
ßwój **hoborſki ſklad** wſchěch jenož **pomyßlnych** druzinow trajnje džěłanych

czrijow ſa žónſke, mužow a dźěczi, **ſchkórnjow ſ dolhimaj nakolenzomaj, ſchkórnjow ſ krótkimaj nakolenzomaj, ſchkórniczkow, domſkich ſtupnjow** a **toflow, pjelſchczowych, ßuknjaunych** a **filzowych ſchkórnjow** (wodunjepſchepuſchczatych), **drjewjanych** a **gumijowych ſtupnjow** a **gumijowych pjelſchczatych ſchkórnjow** po hiſchcze tu njeßłyſchanych tunich płaczíſnach.

Dale poručam wulki ſkład

filzowych ſtupnjow a toflow

(najlěpſchi a najtrajniſchi wudžěłk)

po ſnatych **jara tunich płaczíſnach.**

Wuporjedženje kožanych, filzowych a gumijowych ſtupnjow ßo **derje** a **tunjo** wobſtara.

Pawol Kriſteller

na bohatej haßy 29,
ſ napſchecza hoſczenza „k winowej kiczi".

Trikotowe taille,
trikotowe bluſy,
ßuknjane bluſy,
ſtanellowe bluſy,
velourowe bluſy,
barchentowe bluſy
porucza
A. Khěžorka
na ſeminarſkej dróſy 6.

Barchentowe mužaze koſchle,
barchentowe žonjaze koſchle,
barchentowe dźěczaze koſchle
porucza **A. Khěžorka**
na ſeminarſkej dróſy 6.

Žónſke friſěruje
A. Heroldowa
na rózku rózoweje a hoſpitalſkeje haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 48. **Sobotu 2. decembra 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Na kněžora Wylema a ſ bobom na kněžorſtwoweho kanzlera hrabju Caprivia je ſkótniſka ruka njekniczomny mordarſki nadpad ſpytała. Wſchehomózny Bóh je wobej mordarſkej wotmyſlenſ pſchekaſył a Němſku wulkemu domapytanju wukhował. Schtó mohł prajicź, kajke ſcźěhwki by mordarſki nadpad nětkole měł, hdy budźiſche ſo ſchlachcźił? Bohu budź dźak, ſo je ſo Němſka tuteho ſtracha ſminuła! Njech chzył Bóh luby Knjes tež dale nad kněžorom a jeho radźicźelom mikoſcźiwje ſwoju ſchkitowazu ruku dźerżecź; pſchetoż wſcha cźłowſka dohladniwoſcź njeſamóże, każ wſchelake ſrudne naſhonjenja wucza, ſtóſtnikim wotpohladam anarchiſtow a podobnje ſmyſlenych njekraſnikow bowobaracź. W naſtupanju mordarſkeho nadpada na kněžora a hrabju Caprivia je ſo wěz takle měła: Hrabja Caprivi 26. novembra hromadźe ſ druhimi liſtami tež liſt a kaſchcźik ſ Orleanſa (w Franzowſkej) boſta. Liſtowe wopſchijecźe w franzowſkej rěcźi pißane, pſchekoźene takle rěka: „Orleans, 23. novembra 1893. Knjeſej generalej Capriviej, kanzlerej němſkeho kněžorſtwa. Mam cźeſcź, Wam, knjes generalo, pruhu rjetwicźkoweho ſmyjenja ſpodźiwneje druźiny póſłacź, kotraż ſo w měſazu dezembru wuſyje, ſo by ſo wupkód w februarje doſtał. Tale druźina ſo njetrjeba mjerſnjenja bojecź. Dowolcźe, knjes generalo, ſo Wam ſwoje doſpołne wyſokoważenje ſwěſcźu. W Orleanſu, na butlongſkej dróſy cźiſko 17. G. Dechanteau.“ Capriviowy adjutant, major Eppmeyer, liſt wotewri, w kotrymž bě na kaſchcźik pokaſane. Hdyž ſo na to kaſchcźik ſ waha wocźini, ſo ſ njeho něſchto cźornych ſornjatkow wuſypa. Major Eppmeyer tele ſornjatka na popjelnizu położiwſchi je ſapali. S tym ſo pſcheſwědcźi, ſo běchu ſornjatka tſélanſki pólver. Straſchnu poſyłku hnydom na ſtražnizu 37. polizajſkeho revěra donjeſechu, hdźež ju najprjódy do wody położichu a potom ſ waha wotewrichu. S kaſchcźika helſku maſchinu wucźežechu, kotraż bě ſkoro runje tak ſeſtajena, każ ta, kotraż je lětſa w lěcźe na polizajſkej ſtražnizy w Spandawje rosbuchła. Kłok, kotryż dyrbjeſche napjelnjenu patronu ſaźehlicź, ſo też tu ſ gumijowymi bantami wrócźo dźerżeſche, kotrež ſo pſchi wotewrjenju wobwalki rostorhnu, tak ſo kłok do patrony dyri. Tón ſamy dźeń je runje tajke poſyłka, kajkuž bě hrabja Caprivi doſtał, ſ kněžorowej adreſu do Barlina doſchła a ſo w tajnym kněžorowym zivilnym kabinecźe wotebała. Też tu je ſbožowny pſchipad ſ cźaſom njedowěrjenje ſbudźił a rosbuchnjenje helſkeje maſchiny pſchekaſył. Bjes dwěla je mordarſki nadpad na kněžora a na kněžorſtwoweho kanzlera wot anarchiſtow wuſchoł. Pſchecźiwo tutemu měnjenju mohło ſo prajicź, ſo anarchiſtojo tola žaneje pſchicźiny nimaja němſkeho kněžora abo hrabju Caprivia ſkónzowacź. Tola pſchi tym ſo pſchehlada, ſo anarchiſtojo pſchi ſwojich njeſkutkach na to njedźiwaja, hacź winowatych abo njewinowatych ſkónzuja. Jim jenoż wo to dźe, wſchitkich, kotſiž ſakoń a porjad ſaſtupuja, ſaniczicź a ſ cźertowſkej njekniczomnoſcźu ſtrach a hroſu rosſchěrjecź. Pſchezo cźaſcźiſcho ſo wospjetowaze anarchiſtiſke njeſtutki drje ſkónczńje europiſke knježeſtwa ponucźa, ſo bjes ſobu wo naprawach ſrěcźecź, ſ kotrymiž mohła ſo mordarſka zwólba anarchiſtow wutupicź a wukorjenicź. Pſchede wſchěm dyrbjałej Schwajzarſka a Jendźelſka, hdźež nětkole anarchiſtojo wucźeł namakaju, jich niz dale jako politiſkich pſcheſtupnikow wobhładacź, ale ſ nimi jako ſ jednorymi mordarjemi wobkhadźecź. Anarchiſtojo ſu wjele hroſniſchi, hacź wſchědni mordarjo, pſchetoż tucźi kónzuja, ſo bychu pak rubili, pak ſo wjecźili; anarchiſtojo pak ludźom ſa ziwjenjom ſteja, kotſiž jim ani kſchiwdy cźinili njeju, ani ketrychž ſamoženje jich k mordarſtwu njewabi. Strowy cźłowſki roſum njemóże anarchiſtiſku mordarſku požadliwoſcź ſapſchijecź, kotraż jenoż ſaměr ſnaje, wſcho wobſtejaze powróćicź a ſaniczicź.

— Dźěl dokhodow ſ krajnych dawkow ſo tež dale ſchulſkim gmjenam w Sakſkej jako podpjera wudźěli. Ssrědki k temu dyrbja ſo nawdacź ſ pſcheměnjenjom ſakonja wo dokhodnym dawku, po kotrymž dyrbja ſo woſebje wyſchſche klaſy ſ poměrnje wyſchſchim dawkom pocźežicź. Knježeſtwo pjecza hižo w bliſchim cźaſu nacziſk, na to ſo počźahowazy, ſejmej pſchedpołoži. Saſkuźba, ſo je ſo tole ſwjeżelaze wobroćenje dozpiło, ſkuſcha pſchede wſchěm rěcźam dr. Mehnerta, ſobuſtawa konſerwatiwneje ſtrony, kotraż ma ſama hižo w druhej komorje wjetſchinu. To je wulkotny wuſpěch napominanja, wot mjenowaneho ſapóſłanza w ſejmje woſpjetowaneho: Schkitowanje ſrěnjeho ſchtanta pſchi naczehnjenju ſamožitych klaſow wobydlerſtwa. Naſchemu ſtatnemu knježeſtwu pak woſebity dźak ſa to ſkuſcha, ſo je wone na tajke žadanja dźiwało. Pſchejemy ſebi, ſo by ſo wo praſchobnym ſakonjowym naczińſku bjes knježeſtwom a ludowym ſaſtupjerſtwom pſchesjenoſcź dozpiła.

— Do druheje komory ſu petizije wo ſcźěhowaze żeleſniſke linije doſchle: Wósbork-Budyſchin jako dalewjedźenje żeleſnizy Lubij-Wósbork. Kamjeńſko-Halſchtrowſka żeleſniza dyrbi ſo do Biſkopiz dale twaricź. S jeneho měſtna Budyſko-Rakecźanſkeje żeleſnizy ſebi žadaja, ſo by ſo żeleſniza do Kamjeńza natwarika.

— Mnohim ludźom je ſ wulkim pohorſchkom, ſo burjo a mjenje ſamožicźi ludźo na hońtwu khodźa. So by ſo honjenje tutym trochu ſamjeſowało, je kommerziſki radźicźel Buchwald w druhej komorje ſakſkeho ſejma namjetował, ſo by ſo płacźiſna létneje hońtwinſkeje kharty wot 12 hriwnow na 25 hriwnow powyſchiła. S tym by ſo pjecza wunoſchk ſ hońtwinſkich khartow wo 90,000 hriwnow powyſchił. Sapóſłanz Steyer ſo pſchecźiwo Buchwaldowemu namjetej wuprajił. Powyſchenje płacźiſny by jenoż wjetſchi wunoſchk pſchinjeſło, hdy by liczba mějecźelow hońtwinſkich khartow jenak wulka woſtała. Najſkerje pak by ſo tale liczba pomjeńſchiła. Na hońtwu ſo niz jenoż k lóſchtej njekhodźi, ale ſo by ſo ſchkoda, ſe ſwěrinu ſo naczinjaza, pomjeńſchiła, a runje poſledniheje pſchicźiny dla mjenje ſamožicźi ſwěrinu ſtreleja. Duž ſo wón boji, ſo by ſo ſ podroženjom hońtwinſkich khartow hońtwa privileg ſamožitych ludźi ſcźiniła. Sapóſłanz Rüder měješe ſa to, ſo by powyſchenje na 20 hriwnow doſahało. Dale wón namjetowaſche, ſo by ſo płacźiſna ſa dnjowu khartu wot 3 na 5 hriwnow powyſchiła. Potom mohło ſo na to licźicź, ſo by ſo wunoſchk na 50,000 hr. pſchiſporił, hdyž ſo měni, ſo ſe ſroſcźenych wobydlerjow Sakſkeje ſ 80 jedyn na hońtwu khodźi. Tež němſko-ſozialny Schubert ſ Kamjenizy podroženju hońtwinſkich khartow pſchihłoſowaſche; ſe ſwojimi rěcźemi wón powſchitkowne ſmjecźe ſbudźi. Sapóſłanz Horſt bě pſchecźiwo Buchwaldowemu namjetej, kiž po jeho měnjenju ſtatnej kaſy žanych dokhodow njewunjeſe. Sapóſłanz Philipp ſo nadźeſche, ſo ſo Buchwaldowy namjet bjes klinka a ſynka do ſabycźa ſhubi. Pjenježny wunoſchk je jara praſchobny, ſbudźena njeſpokojnoſcź pak wěſta. Runu tak tež naſch ſerbſki ſapóſłanz M. Kokla pſchecźiwo Buchwaldowemu namjetej rěcźeſche, ſaſtupujo intereſy małych gmejnow a ratarjow. Mali ratarjo ſebi njemohli hońtwinſku khartu kupicź, hdy by ſo jejna płacźiſna powyſchiła, a małe gmejny ſo hižo nětkole na pſchiſporjenje dźiwiny hórſcha. Te ſame nahlady tež ſapóſłanz Röſsner ſaſtupowaſche. Wón bjes druhim praji:

„My burjo najwjazy hońtwinſkich khartow wobßedźimy; ßmy hońtwu w ßwojim cžaßu wotwjaſali a hiſchcže dźenßa rentu ſa nju płacźimy. Nětko dyrbi ßo nam hońtwa wſacź a ßo ſemjanam do rukow dacź. To ßebi my burjo lubicź njedamy.“ Buchwaldowy namjet ßo ſkónczńje finanznej deputaziji A k nadróbniſchemu rospominanju pſchipokaſa. Spomnjenja hódne je, ſo ßu w druhej komorje ſapóßłanzy, kotſiž ßu ſ burſtwa wuſchli, wſchitzy pſchecźiwo powyſchenju płacźiſny hońtwiniſkich khartow. — W ßrjedźinym poßedźenju ßo rosprawa wo krajnym woheńſawěſcźazym wuſtawje poda. Sapóßłanz Uhlmann ſe Stolberga namjetowaſche, ſo bychu ßo twarjenja ſ elektriſkim wobßwětlenjom do niźſcheje ſtrachoweje klaßy ſtajiłe, dokelž je w nich wohnjowa ſtraſchnoſcź wjele mjeńſcha, hacž w twarjenjach, w kotrychž ßo ſ lampami ßwěcźi. Sapóßłanz Opitz wuſběhowaſche, ſo je w poßlednim lěcźe ſhromadna ſawěſcźenſka ſuma na 308 milijonow hriwnow ſroſtła. Wobžarowacź ma ßo na druhej ſtronje roſcźaza liczba wohnjow. To ßo jenož ſ teho wukoźicź hodźi, ſo je ßo ſ najmjeńſcha tſecźina wohnjow ſe ſamyßłom ſakoźiła. S lohkomyßlnym hrajkanjom ſe ſchwabliczkami je ßo w lěcźe 1891/92 na 164 wohnjow ſaparako, ſa kotreż je ßo 289,451 hriwnow ſarunanja wupłacźiło. Duž Opitz k wobaranju tajkich wohnjow wótriſche polizajſke naprawjenja, abo ſawjedźenje dawka na ſchwabliczki po franzowſkim waſchnju poruczeſche. W naſtupanju privatneho ſawěſcźenja wón na wuſtawki jeneho woheńſawěſcźazeho towarſtwa kedźbliwe cžinjeſche, po kotrychž wſchě žadanja na ſawěſcźenje ſpanu, jeli ſo ſawěſcźer wſchě wobſtejnoſcźe, wohnjowu ſtraſchnoſcź powyſchaze, njenaſpomni, abo jeli ſo ſawěſcźer jebawe wudawanja cžini. S tajkimi poſtajenjemi intereßy ſawěſcźenja na nanajhórje ſchkoduja. Sawěſcźaze towarſtwa móża drje ßebi žadacź, ſo bychu ßo jebawi ſawěſcźerjo khoſtali, a ſo bychu wone dla jebawych ſkutkow ſawěſcźerja po měrje powſchitkowneho prawa ſarunanje doſtake. Tola wone žane prawo na to nimaja, ſo maja ſawěſcźerjej wſchě žadanja na ſawěſcźenje wotrjez. Dyrbi ßo žadacź, ſo bychu ßo ſawěſcźaze towarſtwa w Sakſkej powſchitkownym poſtajenjam w naſtupanju jebawoſcźe abo njewobhladniwoſcźe ſawěſcźeneho po ſakoźku měſchczańſkich ſakońſkich kniſi podcźißte. Sapóßłanz Minkwitz měnjeſche, ſo by ßo ſakoźenje wohnjow ſkerje ſamjeſowako, hdy by ßo tym, kotſiž chzedźa na měſto dodźerźanych twarjenjow nowe twarjenja natwaricź, pjenježna podpjera pſchiſwoliła.

— Nowe dawki běchu ſańdźeny tydźeń ſ hłownym pſchedmjetom, ſ kotrymž je ßo khěžorſtwowy ßejm ſaběrał. Dla powjetſchenja wójſka je nowych wulkich wudawkow trjeba. Jenotliwe němſke kraje budźa 39½ milijona hriwnow wjazy hacž dotal jako matrikularny dawk do khěžorſtwoweje kaßy wotwjeſcź dyrbjecź. Pódla teho pak dyrbi khěžorſtwowa khaßa ßwoje dokhody ſ nowymi dawkami powjetſchicź. Tele nowe dawki dyrbja tobak, wino a khěžorſtwowe ſtemple pſchinjeſcź. Nowy khěžorſtwowy dokhodny dawk, kotryž ßo wot ſozialdemokratow a reformarjow namjetuje, je finanzny miniſter dr. Miquel wotpokaſał. Po jeho roskładowanju tajki direktny dawk na ßwójbnych nanow bóle cžiſchcźi hacž njedirekne dawk. Finanzny miniſter ſe wſchej raſnoſcźu tobakowy a winowy dawk kitaſche, woßebje tobak wjetſchi dawk derje ſnjeßy; pſchetož w druhich krajach na tobaku pjecź a ſchěſcź krócź wjetſchi dawk leži, dyžli w Němzach. W mjenje reformarjow ſapóßłanz Zimmermann žadaſche, ſo dyrbi ßo na burſu wjetſchi dawk pokoźicź, a pſchipowjedźi, ſo reformarjo ßami ſakoń ſa burſowy dawk pſchedpokoża. Nowemu kurßej wón porokowaſche, ſo wón Němzow w Ruſkej doſcź njeſakituje. Hrabja Caprivi Zimmermannej ſnapſchecźiwi, ſo je ßo też wjerch Bismark teho hladał, ßo do ſnutſkownych naležnoſcźow druhich krajow tykacź. Jeli ſo ßo nowe dawki ſapóßłanzam njelubja, ßo jim njewobara, druhe namjetowacź. Tola dawki, kotreż ßo ſ zyła ßrěnjeho ſchtanta njedótknu, ſawjeſcź, ßo njehodźi; tak wjele hacž je móžno byko, je ßo ßrěni ſchtant ſ dawkami pſchelutował.

— Po prěnim wuradźenju w khěžorſtwowym ßejmje wo nowych wikowanſkich wucźinjenjach ſe Schpaniſkej, Romunſkej a Sſerbiju, je wěſte, ſo budźa němſko-konſervativni a antiſemitojo, hromadźe 82 mužow ßylni, pſchecźiwo nim hłoßowacź. Wſchě druhe ſtrony maja tele wucźinjenja ſa dobre, abo je jenož ſ dźěła wotpokaſaja. Duž je njedwělne, ſo ßo nowe wikowanſke wucźinjenja ſ wulkej wjetſchinu pſchiwoſmu.

— W wójſku dyrbi ßo wſchón njetrěbny luxus wotſtronicź. W bliźſchim cžaßu ßo wukas wocźakuje, po kotrymž ßo podwyſchkam, jenolětnym dobrowólnikam a jednorym wojakam ſakaže, tak mjenowane extrauniformy noßycź. Jenož na offizěrſkich aſpirantow ßo tale ſakaſnja pjecźa pocźahowacź njebudźe. Podwyſchkam, jenolětnym dobrowólnikam a druhim muźſtwam pak ßo ſa to wotpuſchcźi, ßebi pola krawzow ßwojeho regimenta abo bataillona ßamßne uniformy ſ něſchto lěpſcheho ßukna ſeſchicź dacź, kotreż pak dyrbja ßo po ßedźenju a rěſu cžiſcźe komißowej draſcźe runacź. Też ßo ſakaže trateß aki abo mjecźe a extrahelmy noßycź. Nanojo, kotrychž ßynojo maja hiſchcźe ßwoju jenolětnu ßłużbu pſched ßobu, drje ſpomnjenu ſakaſnju ſ wjeßekoſcźu powitaju; pſchetož ſ njej ßo tola něktore wudawki ſalutuja. Cžeho dla dyrbja ßo offizěrſzy aſpirantojo wot ſakaſnje wuſamknucź, njeje cžiſcźe jaßne a njeſda ßo k wěrje podobne bycź.

Awſtrija. Nowe miniſterſtwo je ßo lědma pod pſchedßydſtwom wjercha Windiſchgrätza poſtajiło, a hižo ßo jemu dno pod nohomaj kabłacź poczina. Konſervativna ſtrona, Hohenwartowy klub ßo mjenowaza, kotraž je jena ſ tych tſjoch ſtołpow, na kotrychž nowe miniſterſtwo ſteji, ßo do cžiſta rosdrjebicź hroſy. Jeje ßłowjanſzy ßobuſtawy, jako Cžeſcha, Sſłowjenjo, Khorwatojo, ßu ſ Hohenwartoweho kluba wuſtupili, dokelž nowe knježerſtwo na intereßy ßłowjanſkich ludow njedźiwa. Tak ſe Sſłowjanow jenož hiſchcźe Sſłowinzy a Rußojo w Hohenwartowym klubu jako pſchikleſk woſtanu. Też tucźi ßnadź bórſy wotpanu a ßo ſ druhimi ßłowjanſkimi ſapóßłanzami w wulkim ßłowjanſkim ſwjaſku ſjenecźa.

— W Cžechach pſchi wſchěch wólbach, njech ßu ßejmſke abo gmejnſke, młodocźeſka ſtrona Staroczechow wukaka. W Prażſkim měſchczańſkim ſaſtupjerſtwje, w kotrymž mějachu hacž dotal Staroczeſcha wulku wjetſchinu, knjejſtwo bórſy Młodoczechaм pſchipanje. Pſchi poßlednich wólbach gmejnſkich ſtarſchich ßu ßo jenož pſchiwißowarjo młodocźeſkeje ſtrony wuſwolili.

Italſka. Po jenolětnym ſkutkowanju je ßo Giolittiowe miniſterſtwo powróciło. Loni wotkryte bankowe ſkandale ßu jemu ſchiju ſwinuke. Wubjerk, kotryž mějeſche jebanſtwa italſkich wulkich pjenjeżnych bankow pſchepytacź, je wóndano wunoſchk ßwojeho ßłědźenja wojſewił. S tejele rosprawy ſhonimy, ſo ßu nimale wſchitzy ſnamjenicźi wjednizy italſkeje liberalneje ſtrony, kotraž je poßlednje dźeßacź lět w Italſkej knježiła, italſkim bankam ſadołżeni. Tu ſchpak tcźi, kotrehož dla je knježerſtwo jebanſtwam pjenjeżnych bankow ſ měrom pſchihladowało, haj ßamo tele jebanſtwa ſamjelcźecź a pſchikrycź pytało. Italſke politiſke wobſtejnoſcźe ßu do zyła pſchekażene a ſhniłe. Snate a dopokaſane je, ſo ßu ßo wólby do ßejma w poßlednich 10 létach ſ pjenjeſami cžiniłe a ſo ßu pjenjeżne banki pjenjeſy k pſcheklóczu wuſwolerjow podawałe. Duž by pſchiſprawne było, ſo by kral ßejm rospuſchcźił, kiž je na njeſakońſke waſchnje wuſwoleny. Pſchi nowowólbach njebudźa wjazy pjenjeſy bankow pomozne, a teho dla ßo też nowy ßejm ſ cžiſcźe nowych mužow ſtworicź.

Franzowſka. Dipuyowe miniſterſtwo je wotſtupicź dyrbjało. Nowy wuſwoleny ßejm po wulkej wjetſchinje ſ poměrnych republikanſkich wobſteji, bjes tym ſo mějachu w miniſterſtwje radikalni pſchewahu. Nowe miniſterſtwo, kotreż budźe ſ wjetſcheho dźěła ſ pſchiwißarjow poměrneje republikanſkeje ſtrony wobſtejecź, hiſchcźe ſeſtajene njeje.

Ameriſka. W ſjednoczenych poknóznych ſtatach ßu dopóſnali, ſo ßu ßo ſ Mak Kinlayowym ſakonjom na wſchelake wukrajne twory nimo měry wyßoke zła pokoźiłe, ſ kotrymiž amerikanſka induſtrija ßama ſchkoduje. Duž chzedźa nětko ſaßo zło ſe wſchelakich tworow ponižicź. Nadźějomnje ſměje ſ teho němſka induſtrija wužitk, kotrejž je Mak Kinleyowy ſakoń wjele ſeſchkodźił.

Wětrnik.

(Skónczenje.)

Matij Kózník cžampaſche ſakliwajo po cźmje. Też jeho poßledni ßrědk, hroženje ſe ßamomordatſtwom, njebě niczo pomhało. Tola je wo tym pſcheßwědczeny, ſo móże jemu jeho žona pomhacź, jeho ſaßo do rjadu ſtajicź, jeno ſo to chze. Nětko, hdyž je ju ſaßo wohladał, je cźim bóle wo tym pſcheßwědczeny. A hiſchcźe bóle ſtyſka ßo jemu po jeho dźěſcźu. Tola wona nochze niczo wo nim wjedźecź, dokelž ßo wot tuteje ſaklateje ßebjewjanej pukletу wottorhnucź njemóże, do kotrejež je ßo ſahnědźiła. —

Tu ſtorcźi do duri do wětrnika, kiž běchu hiſchcźe wotewrjene. Ssurowa myßl w nim wotucźi.

„Doniž budźe tónle wětrnik ſtacź, njepońdu dale“, bórbotaſche pſched ßo. „Potajkim hdyž tu wětrnika wjaz njebudźe, pońdźe wona ſe mnu. Kak by byko, hdy bych tule khěžu, kiž je mjes namaj ſadźěwk, ſrumował? Nóz je cźmowa. Nichtó mi niczo dopokaſacź njemóże. Sa něchto hodźin je wſcho wotßmudźene a ſtary wětrnikaŕ njebudźe teho hněſda ſ nowa twaricź. Potom dyrbi wona ſe mnu. Ja jo ſcźinju.“

Wón lěſeſche do belnjeho dźěła wětrnika.

Sswětko ſabkyſknje a też ſaßo wuhaßnje.

Potom ßnowa ßo błudźo cźěmny ſcźin ſ duri wróczo, pſchima ßo pſchi muri dale a ſhubi ßo w nóznej cźmi. — — —

Młoda žónſka je pſcheſtaka, njekhmanika pytacź.

Wona je pucza smyliła a do boka saschła, njewjedźo, hdźe je. W cźmowej nozy njeje też zyle niczo widźecź; dyrbi s rukomaj ßo semje pschimacź, so by spósnała, hacź je na puczu. Ale ruka bě ßo womaczała.

Poda ßo do druheho kónza, hdźež ßo, kaž měni, na wětrnik khodźi. Ale wona sabłudźi ßo s nowa. Niz hwězdy njeje nad njebju widźecź, syma je ßurowa, w cźeńkej drascźe koji ju syma.

Na dobo cźuje, kak ßo jeje noha sapadnje, nastróżana scźehnje ju wróczo, ale sapadnje s druhej nohu hischcźe hłubscho. Wokoło nohow cźuje wodu. Se strachom woła. Je do tonidła pschischła. Pucza je zyle smyliła. Woła na pomoz, ale nichtó njeßkyschi, bywa dybawa a hłóß saprahnje zyle. Potom da ßo do płakanja a żałoscźenja.

Dołho wosta w tonidle stejo, njeswěri ßebi ani do prědka, ani do sady, so njeby hischcźe hłubscho sapadnuła. Nózne hodźiny minu ßo pomału a hrósbnje.

Na dobo dopomni ßo na ßwoje dźěcźo. Ssurowa stysknosćź ju pschewosmje. Kak so je ßo dźěsćźu něschto stało, kak so je ßo Matij wrócźił a jemu něschto scźinił!

Tu wuhlada, kak ßo s daloka ßwětko w kurjawje mischkri. Je to hwězda? Ně, wono ßo hiba, slětuje tam a ßem a tschepjeta; haj roscźe a sda ßo bliże pschińcź.

Ssnadź ßo něchtó se ßwězu bliži, so by ju pytał, dokelź je jeje wołanje saßkyschał?

Tola ně, ßwęza wostanje na ßamßnym městnje a slětuje, pak pschibjerajo, pak wotebjerajo, w powětrje. To je tola zyle do teho kónza, hdźež wětrnik steji, tam je wjerschk hory! — —

„To je woheń!“ sakschiknu wona na dobo bjes khoßa a s mozu wutorhnje nosy s tonidła, dozpěje sbożownje na twjerdu semju a cźěri psches kurjawu, po horje horje, tam, hdźež je płomjo.

Tu poczina hižo wot městaczka stajnje a bluzy swón k wohnjej wołacź.

Fernowszy wutorhnu ßo se spanja, hotuja ßo a khwataja k ßykawam. Ale, dokelź żanych faklow njemějachu, nasta měscheńza. Łatarnje ßo jeno mutnje ßwěcźachu, njemóża prawych hadźizow (schlawchow) namakacź a hižo pschibjera horjeka na horje woheń a rosßwětła s wótrym błyschcźom cźmowu nóz. Drjewjany khór pali ßo jaßnje a wobdawa wětrnik se ßwětkym wěnzom; wětsik honi schkrě a żehliwe żito na tšěchu domskeho, kiž je ßo też hižo sapopadnuło.

W tym wokomiku dońdże Karolina hacź na wjerschk hory a widźi ßwój statok w płomjenjach.

Ale nima żanych myßli, jeno na jene ma wschu kedźbnosćź skoženu: ßwoje dźěcźo chze wumoz a sakhowacź.

Wona chze do domskeho skoczicź, je wutorhnucź se ßurowych płomjenjow — tu sropota s wulkim wrjeskotom khór do hromady a padnje runje psched khěžine durje. Tak bě njemóżne nuts ßo dobycź.

„Moje dźěcźo, wumożcźe moje dźěcźo, pomhajcźe, wono ßo spali!“

Do womory padnje njesbożowna macź psched palazymi ßo rospadankami.

Tu pschińdu prěni Fernowszy na horu a nadeńdu żónsku we womorach. Donjeßu ju do městaczka dele k lěkarjej, dokelź ßebi myßla, so je ranjena.

Potom pschiwrjeskotoja po kamjeńtnym puczu ßykawy a sastanu, so bychu woheń saliwake. Ale hadźizy ßu pschejara krótke, njedoßahaja hacź do rěki deleka pschi horje, a na horje njeje wody. Bjes pomozy steja tu mużojo a dyrbja wohnjej jeho popad wostajicź. Wěso noscha s městaczka s bowami wodu, ale cźeńka pruha shubi ßo bjes wużitka w ßurowym płomjenju. Tuż potorhuja jeno scźěny palazeho ßo domu.

* * *

Rańsche serja skhadźeja; cźma a mhła shubiwatej ßo s horow. Hdyż bě khór padnuł, pali ßo jeno tšěcha a snutskowne drjewo wětrnika, tak so ßo kuloważy kamjeńtny twar helskej pjezy runa, s kotrejež płomjenja s małymi wokna zymi wókrami ßapaja. Hacź dotal ßu wokschidka njesranjene wostałe, ale wětsik, kiž ßo na dobo posběże, ßahuje do nich a póczńje pomału s nimi wjercźecź. Nimale w ßamßnym wokomiku popadźechu ßo jich płomjenja a běża kaž ßwětke hady po nich horje; spěschnischo a spěschnischo, wot wětsika a wohnja hnate, schumja wokschidka do koła a wjercźa ßo kaž hróßne koleßo, palazy koscźowz w powětsje, doniż ßo wósła, roszehlena, njeskama, a żehliwe kónzy se ßurowym ropotom njespadnu a na semi do tyßaz wohnjowych tschěskow njeroslecźa.

Spodźiwna móz cźěri druhdy mordarja saßo na městno jeho njeskutka wróczo, a byrnjež to wo jeho żiwjenje schko, tak wróczi ßo też Matij Kózńik, hdyż bě dołho po cźmje błudźił, bliско k wětrnikej, hdyż s daloka ßwětkosćź pytnu a w dole swonjenje saßkyscha.

Wón stupi ßo do ßrjedź pschihladowarjow a shoni, so je jeho żona wumożena a hižo w měscźe. Bjes maka radostne cźucźe chżyscźe jeho pschewsacź, dokelź ßo jemu sdasche, so je ßo jeho skutk radźił, nětko je sadźewk wotstronjeny, nětko dyrbi jeho scźěhowacź, nětko nima wjazy domisny, dyrbi jeho żona bycź a wón dostanje saßo ßwoje dźěcźo.

Wón chze ßo s cźrjódy shubicź a wschemu strachej cźeknucź.

Tu pschiběhnje żónska na horu a woła:

„Jene dźěcźo! Jene dźěcźo! Jene dźěcźo je hischcźe we wohnju — w domskim leži!“

Nastróżeni tłócza ßo muszy do kule, żónske dadża ßo do żałoscźenja a płakanja.

„Hdźe, hdźe? Cźeje dźěcźo?“ woła ßo se wschěch kónzow.

„Linine dźěcźo!“ woła żónska, wona je runje saßo k ßebi pschischła a je wołała: hdźe je moje dźěcźo? Moje dźěcźo ßo spali!“

Muższy sastróżeni na ßo hladaja a mjelcźa; někotsi spytuja, palazym rospadankam ßo bliżicź — podarmo, to je posdźe. Poliziста a ßudniski ßkużobnik wotdźerżujetej ludźi, so ßo njeby hischcźe wjazy njesboża stało.

Tu wuleczi na dobo s cźrjódy muż w hubjenej, rostorhanej drascźe, s dźiwnym pohladnjenjom a s roszuchanymi włoßami. Sestorka wokoło stejazych s wotmachom do boka a skoczi na palaze domske.

S mozu torhnu jeho sastojnizy wróczo, dokelź hižo płomjenja ßo jeho drasty koja.

„Moje dźěcźo! Moje dźěcźo!“ woła a wala ßo na semi, „moje dźěcźo, mój Konrad je ßo spalił! A ja — o, Boże ßudy ßu sprawne!“

S mozu chze ßo wutorhnucź a saßo do płomjenjow slecźecź.

„Wostajcźe mje, dajcźe mi je wumożicź — chzu s nim wumrjecź — moje najlubscźe, moje dźěcźo!“

„Njesbożowny, schtó wy scźe?“ prascha ßo poliziста ßobużelnje.

„Schtó ja ßym? — Ach, wy to njewěscźe — ja je ßym — Lininy muż, ßym wohoń sakożił, dokelź wona njechasche wjaz se mnu hicź, dokelź je mi moje dźěcźo — o, mój Konrad, mój Konrad!“

Skużobnizy sprawnoscźe dostachu jeho do mozy a wotwjedźechu jeho wuwjasaneho s hory. Ludźo walachu ßo sa nimi.

W ranju pak je ßkónzo sesskhadźało a jeho prěnje pruhi błyschcźachu ßo nad kurjazymi rospadankami wětrnika, kiž pomału do procha a popjeła rospaduje.

Ze Serbow.

S Budyschina. W tudomnym Reinhardtez koporniku ßu sańdźenu ßobotu w nozy schtyrjo dźěłacźerjo, Pawlusch, Jurk. Scheufler s Budyschina a Ducźman se Żidowa, do njesboża pschischli, Woni běchu roseschkrjeny kopor do jeneje formy linuli a po khwili, hdyż bě ßo kopor s twjerdej skoru pocźahnuł, formu powróczili, měnjo, so je zyły stwjerdnuł. S nutska formy bě pak kopor hischcźe żahły był a bě pschi powrócźenju na kamjeńtne platy, s kotrymiž je dźěłarnine dno wußadźene, wulecźił. Symnych kamjenjow ßo dótknuwschi ßo żahły kopor do wschěch stron s wulkim wrjeskotom rospróschi a mjenowanych dźěłacźerjow wopali. Jedyn s nich, Pawlusch, bu tak cźeżko sranjeny, so dyrbjachu jeho do měschcźańskeje hojeńnje dowjescź. Druzy tśjo sranjeni dźěłacźerjo ßo doma wothladuja.

S Budyschina. Po zyłych Sserbach je dźakownje snate, kelko rjanych, wubjernych ßerbskich knihow je knjes farar Ssykora w Ssmilnej hižo sa nasch ßerbski lud spisał a s nakładom ßerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa wudał. My trjebamy jenož n. pšch. pokasacź na jeho „Porst Boži“, na jeho „Mróczel ßwědkow wěrnoscźe“, na jeho „Kschiż a mjecź“, na jeho „Wschědny Boži khlěb“. A nětko je saßo s nakładom ßerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa psches jeho lubosczinu dźěławosćź s jeho wulzyßaßkużbneho pjera wuschła nowa knižka s napißmom „Lěcźkecźanski stary wucźeł a jeho ßyn“. Tale knižka jeważny historiski wobras, kotryż nam s prěnja rjane, bohabojasne domjaze żiwjenje s najßwěrnischim kschesczijanskim dźěcźicźehnjenjom pokasuje, potom pak nam najsrudnischcźe sdychowanje a sapusczenje tsizyczilětneje wójny wotkrywa. W tajkej drobnosczi to nam hischcźe njeje snate było. Nam je husto pschi tymle wopißowanju, kaž bychmy ßrjedź tamnych strachotow a stysskow stali. Ach schto ßu tola naschi prjedomniży něhdy pschecźerpicź dyrbjeli! a kak bu psched jich wecźomaj po zyłych krajinach cźělne a duchowne żiwjenje skażene! Derjecźinjaze ßu pak te ßwětke schkriczki

wěry a bohabojosćże, kiž žo tam a žem ſ tamneje cźěmnosćże sabłyſkowachu. Pſches tule knižku cźehnje pak žo też ſjawne žwědcźenje, so žo dźěcźom derje hicź njemóże, kiž Božu ſchtwórtu kaſń ſ wutroby a ſ wocźow ſtajeja, kaž žo pak też na druhej ſtronje žlubjena móz ſtarſchiſkeho dobroproſchenja dobycźerſka wopokaſuje, kotraž ſhubjene dźěcźo hiſchcźe ſkónczńje ſe ſkaźerjoweju rukow wutorhnje. —m—.

— Knjeſej wokrjeßnemu hejtmanej ſe Salza a Lichtenau w Budyſchinje je Jeho Majeſtoſcź kħěžor němſki krónſki rjad 2. rjadownje ſ hwězdu ſpožčił.

— W lěcźe 1892 žu žo ſadaniće želeſnizy: Žitawſko-Lubijſka, Hornjooderwitzſka, Scheibe-Eibawſka, Habrachcźanſko-Lubijſka ſ 0,302 prozentami, Delnjowjaſońſka-Biſkopſka a Budyſko-Rakecźanſka ſ 0,203 prozentow. Jena ſ najmjenje wunoſchazych želeſnizow je Budeſcźanſko-Kumwakdſka; wona žo ſ zyła ſadaniła njeje, ſtat je wjele bóle ſa jeje ſarjadniſtwo 2,019 proz. pſchidacź dyrbjak. Draždźanſko-Shorjelſka želeſniza je 6,766 proz. wunješka.

— Hdyž ſańdźenu žobotu pſched wjecźorom pohoncź tudomneho žadnika Krecźmarja ſ Koßarnje do Budyſchina jědźeſche, jeho po pucźu zuſy muž, ſe žónſku žo pſchewodźazy, proſcheſche, ſo by jimaj žo na wós žynucź dak. Dobroczíwy pohoncź do teho ſwoli. Pſched Błohaſchanſku korczmu pſchijěwſchi pohoncź ſaſta, ſo by ſchkleńczku palenza wupił, bjes tym ſo chzyſchtaj zuſy muž ſe žónſkej konjow dźerżecź. Kajkej wocźi pak pohoncź cźinjeſche, hdyž ſ korczmy ſtupiwſchi ani woſa, ani žwojeju jěſdneju hoſcźi njewuhlada! Jemu bě hnydom jaßne, ſo běſchtaj zuſy muž a žónſka ſ woſom cźekkoj, ſo byſchtaj jón žnadź něhdźe pſchedałoj. Měnjo, ſo ſtaj zuſej cźlowjekaj na ſtronu k Budyſchinej wotjěkoj, pohoncź po ſchoßeju do měſta běžeſche, tola žwój wós nihdźe njenamaka. Duž na poliziji w Budyſchinje hnydom woſſewi, ſchtož bě žo ſtako. Bórſy po tym měſchcźanſka polizija teleſonſku powjeſcź ſ Hodźija doſta, ſo žu zuſeho muža a žónſku, kotraj běſchtaj tam ſ woſom a konjomaj pſchijěkoj, ſadźerżeli. Wonaj běſchtaj ſ kħwatkom po dróſy jěkoj a dokelž njeběſchtaj žwěcźku w woſowej latarni ſaßwěcźenu měkoj, bě jeju tamniſchi ſchoßejowy wothladak naßwarił a jimaj kaſak, ſo dyrbitaj žwězu ſaßwěcźicź. Tola měſto ſo byſchtaj to cźiniłoj, běſchtaj ſchoßejowemu wothladowarjej njecźeßne wudma nadawałoj. Duž bě tón żandarma žebi na pomoz ſawołał a ſpjecźiweju ſajał. Hdyž jeju pſcheßłyſchachu, žo wukopa, kajkaj ptacźkaj běſchtaj žo njenadźizy popadnułoj. Wbohi pohoncź pak hakle na druhi dźeń popołdnju ſwjeßelazu powjeſcź ſaßłyſcha, ſo ſtaj žo wós a konjej ſaßo namakałoj. Wón bě zyku nóz a njedźelu dopołdnja w wokolnoſcźi Budyſchina ſa nimi podarmo žlědźił a žo njemało ſtrachował. Cźim wjetſche bě jeho wjeßele, hdyž ſhoni, ſo bě ruka khoſtazeje prawdy zuſeju paduchow tak rucźe doſcźahnuła.

S Hodźija. Sańdźenu njedźelu mějeſche tudomna wupožcźerńja žwoju generalnu ſhromadźiſnu, kotraž bě bohacźe wopytana. Na njej ſ nowa ſhonichmy, kak jara tole towarſtwo kcźěje. Hižo na 70 wožobow je do njeho ſaſtupiło, a pjenjes, kotreż žo na nalutowarnju dawaja, je pſchezo wjazy. So by žo ſa žobuſtawy hiſchcźe wjetſchi wužitk dozwěł, žo wobſamknu, proviſiju ſa wupožcźenje pjenjes na ½ % ponižicź, bjes tym ſo žo ſa wupožcźenje na hypotheku a pſchi lombardowanju (ſaſtajenju ſtatnych papjerow) proviſija do cźiſta njeżada. Lěpſche wuměnjenja, hacź tuta wupožcźerńja, wěſcźe żana banka dawacź njemóże. Duž też je bjes dźiwa, ſo žebi Hodźijſka nalutowarnja a wupožcźerńja pſchezo nowych pſchecźelow dobywa. Pſchejemy jej dale ſboże na pucź.

S Bolborz. Naſch wucźeŕ, knjes Beyer, je tydźenja w Pirnje pruhowanje wólbokhmanoſcźe kħwalobnje wobſtał.

Se Spytez. Pońdźelu 27. nowembra popołdnju w 2 hodźinomaj na tudomnym knježim dworje, knjeſej Heßy žkuſchazym, nad hródźemi na žynowych kubjach w jenym kubinym khodźe woheń wudyri. Jena żona, kotraž mějeſche dwě małej dźěcźi pſchi žebi, w jenej komorje na kubi žyno wjaſaſche. Kad ſacźuwſchi, wona durje wocźini; tu žo jej tajki žylny kur napſcheczo wali, ſo jej wjazy móżno njebě, po ſkhodźe dele cźeknucź. Na jeje po pomozy wołanje jej rěbl k woknu ſtajichu, po kotrymž žo wona ſe žwojimaj dźěcźomaj ſe žmjertneho ſtracha wukhowa. Kruwy žo ſ hródźow ſ cźažom wuwjedźechu a hoſpodu na Cźerwjenonoßličźanſkim knježim dworje namakachu. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate. Se žykawow bě Njeſdaſchowſka prěnja na pomoz pſchijěła. Hródźe žu žo do cźiſta ſpaliłe, a woheń budźiſche žo też hiſchcźe na žußodne twarjenje, w kotrymž knježi dźěłacźerjo bydła, roſſchěrił, jeli ſo njebudźiſche jeho žylna maßiwna murja płomjenja wotdżerżała.

S Palowa. Dokelž bě naſche pohrjebniſchcźo pocźało njedoßahaze bycź, je zyrkwine pſchedſtejicźerſtwo kruch ſchulſkeho pola pſchikupiło. Na nim bu nowy dźěl pohrjebniſchcźa ſałożeny, kotryž bu ſańdźenu njedźelu popołdnju po dokonjanym twarje žwjedźeńſzy poßwjecźeny.

S Cźěſchkez. Tele dny žu tu pßa ſaraſyli, kiž žo ſkaźeny bycź ſdaſche. Wón je pjecźa kublerjej Bórkej ſ Brěſy cźeknuł. Hacź je poß woprawdźe ſkaźeny był, lěkarſke pſchepytanje dopokaże.

Se Sahkowa. S tudomneho knježeho dwora žu žrjedu w nozy njeſnacźi paduſchi jeneho woła kranuli. Sſlěd ſa paduchami je žo hacź do Hucźiny namakał, dale pak njewjedźa, hdźe žu ſtwóchli.

S Khróſcźiz. Naſcha nalutowarnja mějeſche dźeń 26. nov. žwoju hkownu ſhromadźiſnu. Jeje pſchedžyda, knjes žejmſki ſapóßkanz Michał Kokla, ju wotewrimſchi žwoje wjeßele nad žylnym wopytom wupraji. Ssydomadwazyczom žobuſtawam, kotreż běchu w poßlednim cźažu pſchiſtupiłe, žo wuſtawki cźitachu. Towarſtwo w tu khwilu hižo 128 žobuſtawow liczi, a wone žo pſchichodnje dale pſchiſpori, dokelž je naſche žerbſke burſke towarſtwo wobſamkło, žo doſpoknje ſ nalutowarſkim towarſtwom ſjenocźicź. Towarſtwowy ſliczbowař, knjes kantor Hila, je derje hoſpodarił, kaž žo ſ wojjewjeneje ſliczbowanſkeje rosprawy pſchepokaſachmy. Wona pokaſuje, ſo je do kaßy 113,493 hriwnow doſchło, ſ kotrychž je žo 62,968 hriwnow wróczo płacźiło a žo 54,971 hriwnow wupožcźiło. Sa wſchelake nakupjene twory, jako ſa womjeſchki, žymjenja, hnoje a brunizu, je nalutowarnja 10,684 hriwnow wudała. Dokelž dyrbja žo po ſjednocźeńſkim ſakonju wjeßne nalutowarnje a wupožcźerńje k jenemu wjetſchemu ſwjaſkej pſchiſamknucź, kiž dohladowarjow won ſcźele, kiž ſliczbowanja jenotliwych towarſtwow pruhuja, je žo Khróſcźanſka nalutowarnja a wupožcźerńja k Draždźanſkemu ſwjaſkej pſchiſamkła. Dohladowař tuteho ſwjaſka je hižo naſche towarſtwowe knihi pſchehladał a wſcho w najlěpſchim rjedźe namakał. Kapital, ſa kotryž maja towarſtwowe žobuſtawy rukowacź, žo po namjecźe knjeſa kanonika farařja Wernerja hacź na dalſche na 80,000 hriwnow poſtaji. Daň ſa nutspłacźene kapitale žo wot 1. julija t. l. wot 3 % na 3¼ % powyſchi. Skónczńje žo petizija, pſchemjenjenje hońtwineho ſakonja naſtupaza, wupokoži a žo wot wſchitkich pſchitomnych podpiża. Saměr tuteje petizije je, ſo by žo gmejnam, kotrychž leżomnoſcźe 150 akrow njewucźinja, dowolnoſcź dała, hońtwu na žwojich leżomnoſcźach po žwojim ſpodobanju pſchenajecź móz abo dźiwinu na nich wot poſtajeneho gmejnſkeho honjerja honicź dacź. J. K.

Se Žitawy. Dla ſałożenja krajneho žudniſtwa w Žitawje chzedża žo w krajnym žejmje ſ nowa prózowacź. Hižo ſapoczatk wóžomdźeßacźich lět bě Žitawſki ſaſtupjeŕ na žejmje tole żadanje ſaſtupował, tola žejm tehdy ſa nuſne njeſpóſna, krajne žudniſtwo w Žitawje ſałożicź. Pſchi nětcźiſchich njeſpokojazych wobſtejnoſcźach ſakſkich finanzow budźe drje žejm hiſchcźe wjele mjenje k temu ſwólniwy.

Přilopk.

* Njedoczinkaj, kiž ſtaj domownika Mittaſcha w Sachſenburgu ſkónzowacź chzyłoj, ſtaj ſ Łužizy byłoj. Wonaj běſchtaj prjedawſchaj Sachſenburſkej khoſtanzaj, 19lětny ſchewz Emil Friedrich Schmidt ſ Połcźnizy a 22lětny ſamkař Ernſt Eduard Prochno ſ Khwacźiz, jedyn je w meji a druhi w měrzu ſe Sachſenburga puſchcźeny. Hdyž jeju w Radebergu ſajachu, mějeſchtaj noże, revolbery, munizíju a druhe paduſchne naprawy w bohatej měrje pſchi žebi, też cźažniki ſ rjecźaſkami, móſchnje ſ pjenjeſami a druhe kranjene wězy. Wuſnałoj žo ſtaj, ſo ſtaj w Wujeſdźe, Leppersdorfje a Ottendorfje kranułoj. S Mittaſchom žo dale połěpſchuje.

* 23. nowembra piżachu ſe Žitawy: Khrobły nadpad je žo wczera na pucźu wot naß do Grottawy ſtał. Dwaj njedoczinkaj, kiž běſchtaj w kekkach ſkhowanaj byłoj, nadpadnuſchtaj na dróſy wo žrjedź Žitawy a Grottawy młodu Žitawſku žłużobnu holzu a wlecźeſchtaj ju zyły kruch ſa žobu. Wěſcźe by nadpad ſa młodu holzu ſły kónz wſał, njebyli rakuſki namjeſnik teju dweju khrobłeju patronow wottraſchił. Schkoda, ſo je žo jimaj cźeknucź poradźiło. Namjeſnik je holzu, na zyłym cźěle tſchepjetazu, hacź do Grottawy dowjedł.

* Žadkawy njeſkutk je žo we wßy Arnsgrünje njedaloko Plawna ſtał. 11lětny ſchulſki hólz, žyn kublerja Buſchnera, je žwoju 74lětnu wowku žydom abo wóßom ras ſ knutu tak do hkowy dyrił, ſo je jej nop rosbił, ſ cźehoż je ſahorjenje moſhow naſtako. Na to je wobżarujomna wowka ſa tydźeń w żałoßnych boloſcźach wumrjeła. Wjeßny żandarm, kiž bě wo draczowanju žkyſchał, njeda ju pohrjebacź, doniż knjes wokrjeßny lěkař dr. Krämer ſ Zeulenroda jeje cźěło njewobhlada. Pſchi tym žo wupokaſa, ſo běchu jeje moſhy zyle rosjětſene a nóß rosbity. Semrěta je żałoßne žwójbne žiwjenje měła; ſ prěnja je ju jejny muž, po teho žmjerczi jejny jeniczki žyn a ſkónczńje jeje wnuk

ſ dźěla hacź nanajhrubiſcho cźwilowak. Na pſchikład je tón 11-lětny njekraßnik ras ßwojej wowzy rjeczas ſa nohu ſadźernuł a ju potom tak dołho bił, doniż niczo wjazy wo ßebi njewěđźo na hromadu kamjeni njepadnu. Stara žona bě ſe ſtajnym draczowanjom w poßlednim cźaßu na roſumje woßkabka. Pſchiſpomnimy, ſo je zyła Buſchnerez muźſka ßwójba jara nahła a ſaßakka; macź młodeho mordarja dyrbjeſche ßwojeho muža wopuſchcźicź, dokelź ju hacź nanajhórje pſcheſcźěhaſche.

* Wutoru popołdnju ßu mnoſy knjeża ſ Draždźan nowu żeleſnizu, kiž ſ Herrnhuta do Bjarnacźiz wjedźe, techniſzy pruhowali. Krótko do 1 hodźiny ßu ſ Herrnhuta do Bjarnacźiz wotjěli a ßo popołdnju na poł 4 hodźin ſaßo wrócźili. Jeli ſo ßu wſchudźom wſcho ſa dobre ſpóſnali, ßo nowa żeleſniza 1. dezembra ſa powſchitkowny wobkhad wotewri.

* S Radeberga pißaja: W poßlednim cźaßu ßu ßo tudy wjazy krócź paduſchi do domow łamali a kranuli, tež jeneho murjerja ßu na ſjawnej dróſy nadpadnuli a wurubili. Tamnu ßobotu je ßo naſchej poliziji poradźiło, dweju hacź nanajhórſcheju paduchow ſajecź. Wobaj ſpytaſchtaj w jenej tudomnej korczmje cźaßniki wuměnicź. Kóždy mějſche dwaj nabitej revolveraj ſ munizilu a pódla teju dołhi wótry nóż pſchi ßebi ſkhowany. Naſpomnjeny murjeŕ, wěſty Angermann ſ Wachowa, kotrehoż běſchtaj nadpadnikaj do hłowy bikoj a kałałoj, je w hojerni, do kotrejež bě pſchijaty, minjenu pońdźelu ſemrjeł.

* Se Shorjelſkeje khoſtazeje komory. Khěžkař Jurij Wogawa ſ Noweje Łuki mějeſche ßo dla wobſchkodźenja wězow a wutorhanja nadróżnych ſchtomikow ſamolwjecź. Te ſchtomiki běſche wjeßna wyſchnoſcź ßadźecź dała. Wogawa pak mějeſche ſa to, ſo na prawym měſcze njeſteja, duž je ſwutorha. Dźowka teho muža, kiž bě je ßadźał, běſche jeho ſpocźinanje wobkedźbowała. Wobſkorżeny prějeſche, ßudniſtwo pak jeho, dokelź běſche tu wěz jenoż ſ wumyßlenoſcźu ſkucźił, k 100 hriwnam pokuty abo k jaſtwu na 10 dnjow ſaßudźi.

* Młody ſemjan w Barlinje běſche ßo ſ dźowku bohateho pſchemyßlnika ßlubił. Hižo bě kwaßny dźeń poſtajeny a wſchitko hacź nanajkraßniſcho pſchihotowane. Hdyž pak chzychu k ſtawnikej jěcź, wſa ßebi nawożenja pſchichodneho nana na bok a dźeſche k njemu w dźowzynej pſchitomnoſcźi, ſo wot żeńtwy wothlada, je-li ſo jemu nan 30,000 toleŕ wjazy ſ dźowku ßobu njeda, hacź je jemu lubił. Njewjeſta ani ßłowcźka k temu njepraji, nan pak ßo jara rosmjerſa a wupraji ßwoje ſpodźiwanje a wulke njeſpodobanje. S bojoſcźu pak pſched ludźazymi rěcźemi wón ſkónczńje do nawożenjoweho njehanibiteho żadanja ſwoli. Nětko jědźechu k ſtawnikej. Ale k wulkemu pſcheßłapnjenju ßwědkow wotmolwi njewjeſta na ſtawnikowe praſchenje wuraſnje: „Ně!“ a ßo k ſaſtojnikej a k ßwědkam wobroczíwſchi rěcźeſche dale: „Njemóżu ßo ſa to rosßudźicź, ſo bych ßwoju ruku mużej dała, kiž jenoż ſa mojim ſamożenjom ßlipa a ßebi w tak ważnym a ßwjatoczńym wokomiku na tak hrube a njekńczomne waſchnje wjetſchu pomoz wunuſowacź pyta“. To prajiwſchi woteńdźe, woſtajiwſchi njehorneho nawożenju ßameho.

* Sswoju poßlednju wjecźeŕ je minjenu njedźelu njeſnaty, něhdźe 28 lět ſtary muž w jenym Barlinſkim hoſcźenzu wotměł. Wokoło ½10 hodźin wón zyle wjeßeleje myßle do hoſcźenza pſchińdźe a ßebi jědź żadaſche. S jědźneje karty ßo jemu niczo njeſpodobaſche, duž wo ßwoju najlubſchu jědź, wo „pſchihrěte běrny a kotelett“ proſchešche. Hoſpoſa jeho požadanje dopjelni, a hoſcźej jeho wjecźeŕ widomnje hacź nanajlěpje ßkodźeſche. Hdyž bě wón druhu ſchkleńzu piwa wuprózdnił, dźěſche wón njenadpadnje ſe jſtwy. Hnydom na to ßo wonkach tſěli, a hoſpodaŕ njeſnateho muża morweho na ſemi leżażeho namaka. Wón bě ßebi ſ revolverom do praweje ſkrónje tſělił. Schtó je, njeje ßo hacź dotal wußlědźicź mohło. Nadpadne je, ſo mějeſche wulki ſwjaſk kluczow pſchi ßebi.

* Minjenu ßobotu je ßebi jedyn rekrut 2. żeleſniſkeho regimenta w najatych kaſarmach na wulkej Görſchenhaßy w Barlinje na żałoßne waſchnje żiwjenje ſ tym wſak, ſo ßebi nóż do żiwota ſakkó. Jeho żałoſcźenje wubudźi jeho kameradow ſe ſpanja. Cźi wbohemu pomhacź ſpytachu a hnydom nětkotrych lěkarjow na pomoz ſwołachu. Ale wſcha jich próza bě podarmo. Cźeżko ſranjeny w jich rukach wumrje. Stysk a njelóſcht k wojerſtwu je njeſbożowneho rekrutu k tajkemu żałoßnemu pſchedewſacźu nawabił.

* Wo ſamylenej żeńtwje „Königsb. Allg. Ztg.“ piſche. W zyłej Spittlehmenſkej wokolnoſcźi bě ßo wěz rosnjeßła, ſo mandźelſkej, kotrajž budźetaj ßo prěnjej w nowej kapale ßw. Huberta pola Teerbude wěrowacź, ſ khěžoroweje ſchatule 1000 hriwnow doſtanjetaj. Rucże rosßudźeny ßebi pſcheklepany młodźenz ſe ßwojich „njewjeſtow“ najpſchihódniſchu wuſwoli a ßo ſ njej wot ſtawnika ſwěrowacź da. Hdyž bě ßlub njeroswjaſny, dźěſche wón k kaſtelanej khěžorſkeje honjerńje a wupraji, ßwoje ſtawniſke wěrowanſke wopißmo pſchepodawſchi, ſo chze w kapale ßw. Huberta zyrkwinſzy ſwěrowany bycź, ſo by wuſtajene 1000 hriwnow doſtał. Kaſtelan wobroczi ßo, dokelź wo zyłej wězy niczo njewjedźeſche, na wyſchſcheho dwórſkeho marſchala a doſta wotmolwjenje, ſo wo wuſtajenju naſpomnjenych 1000 hriwnow niczo ſnate, a tež hiſchcże niczo bliżſche w zyrkwinſkich naležnoſcźach kapale ßw. Huberta poſtajene njeje. Tale powjeſcź je pjecża nowopjecźenemu mandźelſkemu wſcho wjeßele na młodym mandźelſkim njebju ſahubiła.

* W Königsbergu je influenza ßylnje wuſtupiła. Khoroſcże ßu cźeżke, dokelź ßu ſ wjetſcha ſe ſahorjenjom płuzow ſjednocźene. Tež we wokrjeßowym měſcze Berencze mnoſy ludźo na nju khori leża. We wſchelkich ſtronach Hornjeje Schleſyniſkeje tež influenza jara knježi, wjele ludźi na nju mrěje. Zigenhalſki ſeminar je ſamknjeny, dokelź bě tam 60 wucźomzow ſkhoriło. Strowych a mjenje khorych ßu do jich domiſnow roſpóßkali.

* Sſněżne ßmykacże ßo w nemſkim wójſku pſchezo bóle ſawjeduja Hižo je ßydom bataillonow ſ nimi wuhotowanych.

* Ratař Büttenbender w Weinheimje pola Kreuznacha bě w Weſelſkej lotteriji, kotruž tam ſa natwarjenje zyrkwje wuhrachu, 40,000 hriwnow dobył. Jeho dobycze bě ſ pſchicźinu wulkeho jebanſtwa, kotrež je ßo nětko wußudźiło. Sapißař Herold ſ lotterijnych khlamow Korle Heintzy w Barlinje pſchińdże 18. měrza ſe 40,000 hriwnami do Kreuznacha, ſo by je dobycźerjej wupkacźił. Wón Büttenbenderjej pſchede wſchěm ſdźěli, ſo je 1000 hriwnow dobył a narěcza jeho potom, ſo ßebi 10 prezentow wotcźahnucź da, dokelź by te pjenjeſy hewak hakle ſa poł łěta doſtał. Hdyž bě jemu Büttenbender te 10 prezentow ßlubił, potom hakle jemu Herold ſ prawdu praji, ſo njeje jenoż 1000, ale 40,000 hriwnow dobył. Po dołhim wurěczowanju a wobaranju Büttenbender Heroldej 4000 hriwnow da, dokelź jemu tón wobkrucźeſche, ſo te pjenjeſy zyrkwinemu twarej pſchipadnu. Nětko ßebi Herold hiſchcże pſchepitk żadaſche; Büttenbender jemu a Heintzowemu podſtajenemu agendej Zeißej kóždemu 200 hriwnow da. Wo zyłej wězy ſhoni ſkónczńje ſtatny rěcźnik. Wón w njej jebanſtwo namaka a namjetowaſche ſa Herolda jaſtwo na jene łěto, ſa Zeißa pak na 6 měßazow a ſa wobeju 2000 hriwnow pokuty a wotprajenje cźeſtnych prawow na 5 lět. Ssudniſtwo pak kóždeho k jaſtwu na 3 měßazy a k 300 hriwnam pokuty wotßudźi. Nětk cźaka pak hiſchcże na njeju ziwilna ſtóržba; pſchetoż Büttenbender chze ßwoje jemu wujebane pjenjeſy ſaßo měcź.

* Krwawna wěz je ßo w Jnowrazlawje w kaſarmach ſtaka. Jedyn wojak 1. kompagnije bě ßo ſ wojakom 11. kompagnije ſwadźił; jeju ſwada ßo ſ tym ſkónczi, ſo poßledniſchi nóż ſhrabnu a ſ nim ßwojemu pſchecźiwnikej k wutrobnu kló. Nóż jemu 5 zentimetrow hłuboko do cźěła ſjědźe. Skucźerja ßu ſajeli, ſranjeny pak je naſajtra wumrjeł.

* W La Suze w Franzowſkej je njedawno 100 lět ſtary tambourmajor Piron wumrjeł, poßleni ſ „wulkeho wójſka“ Napoleona I. Pod prěnim Napoleonom je wón na wſchěch wójnach a w wſchitkich bitwach ßobu był. Ranjeny bu 32 krócź, a jeho cźěło běſche na wſche mózne waſchnje ſapkatane. Lěwe wucho běchu jemu mohł rjez wopaki pſchiſchili, nóß kſchiwje; jenu nohu ſhibowacź njemóżeſche. Lěwa ruka běſche dwaj porſtaj ſhubiła, prawa jedyn. Mjeſwoczi mějeſche prěki żydom bróſdow, wot njepſcheczelſkich teßakow wurubanych. Njedźiwajzy na to běſche Piron cźiły a ſtrowy a je ſe ßwojim małym wumjeńkom, 200 mk. na łěto, pokne ſto lět dozpił.

* W měſcze Baltimore w Połnóznej Amerizy mějachu ſańdźeny tydźeń ſtraſchne krupobicze, kotrež běrtlk hodźiny dołho trajeſche. W 20,000 domach ßu krupy wſchitke wokna rosbiłe.

* Mormonojo ßu ßwojich pſchetrjecherjow namakali. We Delaware (amerikanſkich ſjednocźenych ſtatach) je ßo njedawno nabożna ſekta ſakożiła, kiž wuměnjowanje żonow wobſchěrnje cźěri. W měſcze Baltimore ma ta ſekta 200 ßobuſtawow, ßo wě ſo lutych woženjenych. Tam maja kraßny tempel, hdźež pod wodźenjom jeneho fararja wuměnjowanje żenow ſ wulka cźěrja. Saſtojniſke dźěło tuteho wurjadneho duſchepaſtyrja je jara jednore. Wón wjaſa a roſwjaſuje mandźelſtwa po dźeßatkach a to darmo. Duž je bjes dźiwa, ſo ma jara nuſne, dokelź je ſtajnje nadběhany. Wſchitzy wěrjazy ßo ßwjatych mjenuja, dokelź, kaž měnja, żaneho hrěcha na ßebi a w ßebi nimaja. Jedyn ſ tych ßwjatych, kiž je ßo pſched krótkim cźaßom ſapjerał, ßwoju żonu druhemu wotedacź, runjež ſo wona to rad chzyſche, bu hnydom ſ woßady wuſtorcźeny.

* K ßwojemu wulzyſchnemu wjeßelu je pſchilopkař w nowinach cźitał, ſo ßo w Draždźanach „Towarſtwo Wudowzow“ ſakożuje. Schtóż nuſu wudowzow ſnaje, kaž pſchilopkař, kiž ßo hižo pſches 23 lět pſchecźiwo ßwojej woli jako wudowz pſches żiwjenje pjerje, tón tajke

towarſtwo ſa nanajnuſniſche a zyle naczaßne wita. Haj, wſchě jeho wudowzowſke žiły ſ nowa woživjeja w wěſtej nadžiji, ſo jemu nowe towarſtwo bórſy „cžeßnu, leßnu, ſchikwanu, pěknu, bohabojaſnu“ Jěvu ſa towarſchku a pomoznizu wobſtara a tak jeho žałoßnej nuſy kónz ſcžini. Wſchak je hakle 72 lět ſtary a, kaž wſchitzy ludžo praja, ſ kóždym lětom mkódſchi a nahladniſchi. Něhdže 40 Draždžanſkich wudowzow je hižo ſałožny protokoll podpißało, a też jedyn wudowz ſ Plawna je wo pſchijecże do towarſtwa proßył. Też maja hižo rjany ſałožny pjenjes; pſchetoż jena wudowa je jim cžeßny dar wo 10 hriwnow pſchipóßłała. Dale je ßłyſchecź, ſo chzedža tam też wudowy podobne towarſtwo ſałožicź. Stanje=li ßo to a rosſchěritej=li ßo potom wobej towarſtwje, kaž „Bund der Landwirte“, pſches dobru agitaziju po zyłym němſkim khěžorſtwje, potom budže bórſy pſches zyły kraj klinczecź a brinczecź:

Budź tu božmje kóžda nuſa,
Njech ßo huſa kaž ßo huſa:
Wudowz žonu doſtanje,
Ratař złohacž najwyſchſche!

* Žadławe njeſboże je ßo pſchi nóznym tworowym cžahu Tarnowizſko=Lublinizſkeje želeſnizy pjatk w nozy ſtało. Na Koſchentinſkim ſaſtaniſchcžu pſchi ſajědženju do tworoweho dwórniſchcža cžorny cžwak bjes ſtorkaczomaj dweju woſow wuhladachu. Pſchi bliſchim pſcheppytanju ßo wupokaſa, ſo bě to cžěko ſpinarja Schwingi. Mjenowany ſ nohomaj w woſowych rjeczasach wißaſche a ßo ſ hkowu po ſemi wleczeſche. Hkowa bě ßo njeſbožownemu ſe ſtajnym ſrażowanjom wo ſemju ſkoro cžiſcże ſwotterhała. Na kajke waſchnje je Schwinga ſe ſpinadła panuł, njeje ſnate.

* Jedyn ſchleſyńſki wjeßny duchowny njedawno pſched wjeczorom wopyt jeneje žónſkeje doſta, kiž bě jako „ſchěra ßotra“ (klóſchtrſka ßotra) ſwoblekana. Ta jeho proſcheſche, ſo by pola njeho pſches nóz woſtacź ßměła. Duchowny jej to dowoli, runjež žonine ſadžerženje njebě, kaž ſadžerženje klóſchtrſkich knjeżnow, tak ſo bě wſchěm domjazym nadpadne. Hdyž běchu hoſcża do jeho jſtwy dowjedli, póßłachu po żandarma, kiž wo wßy bydleſche. Nětk pſches maku ſchkałobu w durjach widžachu, ſo mějeſche ta „ßotra“, hdyž bě ßebi rubjeſchko wotwjaſała, zyle mužſki napohlad. Duž, ßo do jſtwy dobywſchi, ſtraſchneho paducha ſajachu. Dokelž je hoſpodliwy duchowny w wokolnoſczi jako bohaty ſnaty, běſche drje ßebi zuſy najſkerje wotmyßlił, jeho w nozy nadpanucź a wurubicź.

* Někotre měßazy dołho hižo tak mjenowany kuſtarſki doktor, tkalz ſ Wulkeho Röhrsdorfa, w burſkich dworach wokoło Liebſtadta ßwoje njeſkutki na żadławe waſchnje cžěri. Wobßedžerjo ſkotu, też tajzy, wo kotrychž ßebi żadyn cžłowjek to myßlił njeby, dawaja ßwojemu ſkotej wot naſpomnjeneho doktora popißane papjerki ßobu do pizy, a do kóždeho hródžineho rózka wón kuſtarſke hrónczka pſchibiwa, a njepomha=li to wſcho niczo, ßo w nozy kuſtarſtwo tak daloko cžěri, ſo ßo cžì, kiž maja naczinjene, w nozy w 12 hodžinach ſ kuſtarjom, kotrehož ſli duchojo żałoßnje torhaja a po hródži wokoło mjezeja, do hródże podadża, ßo tam modla a ſ njewužitnym wužiwanjom Božeho mjena nanajhórſche wrótnoſcże wobeńdu. Najjadławiſche je to, hdyž kuſtat wěſtu abo wěſte wjeßne żony pomjeni a ludźi narěczi, ſo ßu te ſtraſchne naczinjerki. Wſchu ßwoju mudroſcź tutón kuſtarſki lěkař, kaž praji, ſe 6. knihi Mójſaßa cžerpa a ßłyſchi hižo ſ mjena tych ludźi, kiž ßebi pola njeho pomoz pytaja, ſchto je ßo jich ſkotej ſtało. — Ssnano je tutón Wulko=Röhrsdorfſki kuſtař pola něhduſcheje Noßaczanſkeje ſtareje Schneiderki na cžornej ſchuli pobył; pſchetoż ſpißaczela tychle rynczkow je pſched lětami, hdyž ſ měſta dżěſche, w Schpikawſkich kerkach Wulko=Röhrsdorfſki mužik doſczahnuł, kiž bě pěſchi hacž tam pſchikhelpał. Wona je wſchě te ßamßne kußy hnała, a ſ Němzow ßu ßebi ſ kuczemi po nju jěſdžili a tajzy woßebni Němzy, kiž ſ kuczemi jěſdża, tola woprawdże żani hkupi ludžo njejßu. Něhdže pſched lětom je ſpißaczel też Sserbowki a Sserbow pola Wulko=Röhrsdorfſkeho mudreha muża trjechił. To pak nětczíſchi kuſtarſki doktor bycź njemóże, pſchetoż tamny je ßwoje cžinki ſkožił, dokelž ßo, kaž praji, ſe ſtymi duchami ßo wſchědnje bědżo, ßo njecha do cžaßa ſkónzowacź. Hdy by wěrnoſcź prajił, mjenujzy ſo ßo jemu niczo wjazy cžinicź njecha, dokelž ma ßwoje kholowy derje doſcź ſapkatane, jemu wěrili njebychu. Tak pak jemu wjele ludźi wěri; duž nětko ſe wſchěch ſtron k jeho naßlědnikej běhaja, kotremuž je ßwoje 6. knihi Mójſaßa wotſtupił. A jeneho tajkeho wěrjazeho powuczicź, niczo njepomha; pſchetoż wón ßebi tola jenoż ßam pſchi ßebi myßli:

Tón měni, ſo ßym hkupy,
Ma ßam pak roſum tupy.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchiłohy.)

W wudawarni „Sserbſkich Nowin“ je po 20 np. doſtacź:

Pſchirunanje wo njeplódnym ſigowzu,

pſchi zyrkwinſkej viſitaziji
djerżak kapłan **Jan Kſchižan** w Hodžiju.

Na wjeleſtronſke żadanje wocźiſchcźane.

Cžiſty wunoſchk je ſa ßmilny ſkutk poſtajeny.

A. & W. Neuhahn

na ßerbſkej haßy 4 **w Budyſchinje** na ßerbſkej haßy 4

poruczataj:

kolebanſke konje ſ naturſkej kožu poczehnjene, ſ walzami a koleßami, k jěſdženju a kolebanju.

Konje k hrajkanju ſ kožu na kuluchach, kabriolety, tworowe woſy a **rjebłowane kary ſ konjom, ſ kožu poczehnjenym, deſkowane woſy** ſe ſapſchehnjenymaj koſokomaj, **konjazu želeſnizu, póſtſke paketowe woſy, mlokowe woſy, horuczeŕſke woſy** atd. ſe pſchahom, **rjebłowane woſy, korbowe woſy ſ koſokomaj, pěſkowe woſy, drjewjane konje ſ woſom.**

A. & W. Neuhahn

na ßerbſkej haßy 4 **w Budyſchinje** na ßerbſkej haßy 4.

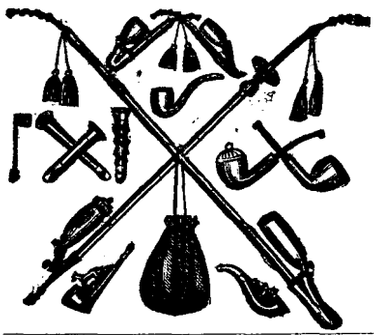

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodženju

w najwjetſchim wubjerku
porucża

Ed. Schulze's Sohn

pſchi bohatych wrotach 26.

Najtuniſche żórło ſa ſaßzopſchedawarjow. — Wuporjedženje w mojej djełarni.

Hajnka a ßyn

(hamorſki mlyn w Budyſchinje)

poruczataj w ßwojej pſchedawarni w mlynje pſchi „Židowſkim želeſnym moſcże“, kaž też pſchi ßerbſkich hrjebjach na rózku hornczeŕſkeje haßy:

ſſ. pſchenicznu a **rżanu muku, wſchelake warjenja** a **pizne ßredki**

po jara tunich płaczíſnach.

Dale ßo **pſchenża** a **rożka** ſa muku, kaž też ſa wotruby pſchihódnje ſamenja.

Fotografowarnja

E. Zeutzſchela w Budyſchinje

36 na ſwonkownej lawſkej haßy 36

porucża ßo k fotografowanju portretow, hrmadnych wobraſow, tablowow, też ſ wonka doma ſa **towarſtwa** a ſchule w kóždej wulkoſczi pſchi **najlěpſchim wuwjedženju** po najtuniſchich płaczíſnach.

Viſitna wulkoſcź hižo po 3 mk. 1/2 duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetſchenje po kóždym wobraſu hacž do żiwjenſkeje wulkoſcże.

Fotografowarnja po 1 ſkhodže wſchědnje wotewrjena.

Wosjewjenje.

Formindam (pscheporuczńikam) wożobow, podrißanemu hamtſkemu ßudniſtwu pscheporuczenych, kotſiż pschedpißane lětne wosjewjenje wo parſchonſkich wobſtejnoſczach ßwojich pscheporuczenych hiſchcze wotedali njejßu, ßo ſ tutym namołwjeja, ſpomnjene wosjewjenje hacż do

14. dezembra tuteho lěta

pschepodacż, jeli ſo chzedża ßo pjenjeżneho khoſtanja, 5 hriwnow wuczinjazeho, ſminucz.

W Budyſchinje, 23. novembra 1893.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Wetzlich.

Khěża na pschedań.

Dwajſchoßna khěża czo. 20 w rěſnitſkej haßy je ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi na pschedań. Dalſche je ſhonicz pola wobßedżerja.

Żiwnoſcz na pschedań.

Żiwnoſcz, ½ hodż. wot Njeßwaczidliſkeho dwórniſchcza ſdalena, ſ 18 kórzami pola, 8 kórzami łuki a 8 kórzami lěßa, cziſcze nowymi twarjenjemi, ſ 7820 hriwnami wopalneje kaßy, je ſe żiwym a morwym inventarom na pschedań. Dalſche je ſhonicz pola **Emila Säuberlicha** w Budyſchinje a **Heinricha Keſſera** w Rakezach.

Pschesßadżowanje ſawoſtajenſtwa.

Njedżelu 3. dezembra popołdnju wot 2 hodżin maja ßo w Komorowje pola Rakez wěży, k ſawoſtajenſtwu njebocżiczkeho knjeżeho hajniſkeho dohladowarja Preußa ßkuſchaze, jako meble, hońtwjerſke tſelby, domjaza nadoba a grat ſa hotowe pjenjeſy na pschesßadżowanje pſchedawacz. **Sawoſtajeni.**

Ssylnu ßuczelnu **krumu** ma na pschedań **Moritz Lachmann** w Wulkich Sdżarach pola Wojerez.

Proßata na pschedań.

Proßata běkeje Yorkſchirſkeje a tež czornopißaneje Berkſhirſteje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po czaßej pſchimĕrjenych niſkich płaczińnach na pschedań na knjeżimaj dworomaj

w **Budyſchinku** a **Pſchiwczizach.**

Ssněżne ßmykacze, żelesne ßanki, ßmykacżowe rjemjenje

poruczataj

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4.

K pschedſtejazemu hodownemu pjeczenju poruczam najlěpſchu

muku k kolaczam,

hachtl po 95 np.,

każ tež najlěpſche **ßuche drożdże,** wſchědnje czerſtwe, punt po 80 np., **dobre kolacze** w wſchelakich druzinach tunjo.

J. Kögler, pjekarſki miſchtr
pſchi żitnych wikach 32.

Tuni khlěb.

Burſki khlěb II. druzinу
punt po 7½ np,
domjazy khlěb punt po 8 np.,
běły khlěb I. druzinу
punt po 9 np.
pola
J. Köglera, pjekarſk. miſchtra
pſchi żitnych wikach 32.

Żiwjeńſke kola, kuſtarſke latarnje, parne kódże, parne motory, dżełanſke maſchiny,

ſ parnym motorom ßo cżerjaze, jako:

fontainy, wódne plumpy, kulojte piwy, rěſaki, tocżaze maſchiny, tocżer ſ tóczńikom

atd.

poruczataj

A. & W. Neuhahn
w Budyſchinje
4 na ßerbſkej haßy 4.

Plat ſa cżeledź,

połnaj dwaj kóhcżej ſchěroki, poruczа ſtary kóhcż po 35 np.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Hrubjelczanſki młyn

pſchedawa pſchenczną muku wot ſtareje pſchenży hachtl po 80 np., běrtl zentnarja po 3 mk. 20 np., jara dobry majßowy ſchrót po 7 mk. 25 np., zły majß po 6 mk. 75 np.

Polcż, pjecż porſtow wyßoki, punt po 85 np.,

poruczа **Pawoł Domſchka**
na ſchulerſkej haßy 10.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym każ po zylinach ſaßopſchedawarjam poruczа

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Pawoł Giebner

na bohatej haßy cżißko 18, ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy, poruczа ßwoju

winarńju

ſ **winownju a ßnědarńju.**

Wino w kaſchczach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a tež w cżwizach roſeſczelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchě druzinу **czerwjeneho** a **běłeho wina.**

Kóżdy może ßo na to ſpuſchczecż, ſo pola Giebnera cżiſte woprawne wino doſtanje, kotrež derje tyje a kotrež je ſtrowoſczi ſpomożne.

Durſthoffſke ßuche drożdże

poruczа

A. Biesold, pjekarſki miſchtr
na bohatej haßy.

Pſchenczną muku,
pizny gris,
wotruby,
majßowy ſchrót

poruczа tunjo **J. A. Hejda**
w Brĕſowje.

Delnjohórczanſki młyn

poruczа wot nětka w kóżdym cżaßu **majßowy ſchrót** po najtuniſchich płaczińnach.

Jurij Schmidt, młynk.

---

5 porſtow tołſty dobry **ßuſcheny połcż** punt po 70 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 65 np., **ßyry połcż** a **ßadło** punt po 65 np., wot krajnych ßwini 5 np. drózſcho, poruczа

Otto Pětſchka na żitnej haßy.

Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt.

Trikotowe taille,
trikotowe błuſy,
ßukњane błuſy,
ſtanellowe błuſy,
velourowe błuſy,
barchentowe błuſy

poruczа

A. Khěżorka
na ſeminarſkej dróſy 6.

Schulſke tornińtry,

najlěpſche a derje dżerżaze, poruczа w wulkim wubjerku

A. Pětſch, rjemjenjeŕ
1 na hauenſteinſkej haßy 1.

Jerje

wulke a tucżne
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 45 np., poruczа

C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Wottorhanſke

protyki

hiżo po 10 np.
pola

A. & W. Neuhahna
4 na ßerbſkej haßy 4.

Khoſej

ßyry a paleny w dobrych a najlěpſchich druzinach poruczataj jara płaczińny hódno

Schiſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Sstódkoßmjetanowu margarinu,
najlěpſchu, kotraż ßo namaka,
Winſki
ßwinjazy ſchmalz, czerſtwy lany wolij
poruczataj
Ginzel a Ritſcher.

Stwjelżaty rjepikaty tobak, krany rjepikaty tobak, Khocżebuſki portoriko, Waßungſki rolkaty tobak, ſbytk Brotterodſkeho brazloweho tobaka
punt po 40 np.,
tobak k żwanju
poruczataj
Ginzel a Ritſcher.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druzinу poruczа

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczińnach.

Kóſlaze kóżki

Kože, ſajecze a kaniklaze kóżki, każ wſchě druhe koże jenotliwje a po wjetſchich dżělbach kupuje

Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy cżißko 16.

S dobom poruczam ßwój wulki ſklad **kożow** bjes molow po najtuniſchich płaczińnach.

Guſtav Naucke.

Towarstwo Sserbskich Burow w Bělczezach

smĕje njedźelu 3. **dezembra** popołdnju w 4 hodźinach poşedźenje, w kotrymž şo lana muczka skasa. Pschedsydstwo.

Poboczne Towarstwo Sserbskich Burow w Malym Wjelkowje

smĕje **njedźelu 10. dezembra** popołdnju w 4 hodźinach poşedźenje, w kotrymž budźe şo wo jara ważnej należnoszći wuradźecź.

Pschedsydstwo.

W wudawarni „Sserbskich Nowin“ şu po 1 mk. 50 np. dostacź:

Khĕrluſche a ſpĕwy Pětra Młónka.

Kedźbu njech şo dawa pschi kupowanju **korjenjowego wolija** k bĕkemu pjeczenju, dokelž w nowšchim czaşu mjenje hódny wolij jako pjeczeński wolij w wschelakich khlamach pschedawaja, kotryž mojemu na żane waschnje podobny njeje. Duž njech kóždy, kiž chze şo pschi kupowanju schkody sminucź, jenoż

Heinricha Müllerowy korjenjowy wolij

(je sakitanskim snamjejnom wosnamjenjeny) şebi żada.

Heinrich Müller ſ Lipska,

wunamakar a jeniczki dźĕlar woprawdźiteho korjenjoweho wolija.

Wosjewjenje.

Czeszczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoszći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so şym

rĕsnistwo na swonkownej lawskej haşy czo. 26,

kotrež je şo wot wudowy njebo rĕsnistkeho mischtra **Schmidta** w poşlednim czaşu wjedło, pschedewsak.

Lubjo, so budu şwojim wotebjerarjam stajnje ſ dobrym mjaşom a kołbaşowymi tworami poşkużecź, proschu dowĕrjenje, kotrež je şo mojemu pschedchadnikej dostało, tež na mnje pschenjesczź.

Jurij Hildebrand.

Pschedawarnja krawskich a starych wĕzow

Maxa Bächmanna jun.

na jerjowej haşy 27,

w blischoszći schodźenkow pschi Michalskej zyrkwi, poruczа şo k kupowanju starych a nowych wĕzow kóždeje drużiny, jako **poşleschczow, kofrow, şwjerschnikow, czaşnikow, schkórnjow, meblow, khachlowych rokow atd.** po pschihódnych placźisnach. Woşebitosczź: **dźĕlaczerska draſta** po fabrikſkich placźisnach. S dobrym poruczam şo jako **praktiski krawz** k seschiczu po mĕrje a rukuju sa dobre şedźenje. Porjedźenje spĕschnje a tunjo.

S poczesczowanjom

Max Bächmann.

Swojich

czeszczenych wotebjerarjow na torhoschczu

najpodwolnischo proschu, şo pschichodnje do mojich khlamow na **schulerskej haşy 1** podacź, dokelž dźiwajo na şwoju strowosczź na wikach dale pschedawacź njemóżu.

S dobrym şebi dowolam şwoju **klobukowu** pschedawarnju poruczicź a woşebje na şwój **wulki ſklad ſilzowych ſtupnjow, ſilzowych koſlow, ſilzowych ſchkórnjow** wscheje drużiny ſ **kożanymi podułchemi** a **bjes nich** kedźbliwe czinicź, w kóždym nastupanju sprawne poşkużenje a tunje placźisny lubjo.

Eduard Göckeritz,

klobukarski mischtr na schulerskej haşy 1.

Maşaża — naturske lĕkowanje.

Elektrisku a **ruczu maşażu** a **naturske lĕkowanje** şwĕdomicze wobstara

M. Schädrich, maşĕr,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu 2, po 2 schodomaj,

prjedy w Kamjenistim a Mainzskim pschirodolĕkowanskim wustawje.

Najlĕpschi wuspĕch pschi **drjenju, wiczi, motokłanjenju,** pschi czerpjenjach **nerwow, jĕrchenjow, żołdka atd.**

Hrósnuki,

rjane wulke,

punt po 20, 25 a 30 np.,

zokor, jara şłódki,

po najtunischich dnjowych placźisn.,

mandle, şłódke a hórke,

zitrony,

butru,

margarinu, dobru

po 70 np., najlĕpschu po 80 np.,

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haşy 16.

Worjechi,

rjanu wulku tworu, porucza tunjo

J. G. Klingst Nachf.

Heinrich Mittasch

na bohatej haşy 16.

Psched tobakowym dawkom

poruczam hischcze tunjo şwój rjany wulki sklad bĕle şo palazych

zigarow,

100 schtuk po 2 mk.,

100 „ „ 2 mk. 20 np.,

100 „ „ 3 mk. a drójscho.

J. G. Klingst Nachfolger

Heinrich Mittasch

na bohatej haşy 16.

Połcź

czerstwy a şuscheny tunjo pschedawa

E. Becker, rĕsnisti mischtr

na hospitalskej haşy 7,

na rózku ludoweje kuchinje.

Barchentowe mużaze koschle,

barchentowe żonjaze koschle,

barchentowe dźĕczaze koschle

porucza **A. Khĕżorka**

na seminarskej bróşy 6.

Jako rólny pohoncź pschi 220 hacź 240 mk. msdy a deputatom namaka strósby, spuschczomny, wożenjeny muż k nowemu lĕtu 1894 şłużbu na knjeżim dworje w **Jamnom** pola Klĕtneho.

Swojim czeszczenym wotebjerarjam k wjedźenju dawam, so saşo kóżdu wutoru w şwojej wolenzy wolij biju a so moja żona kóżdu şobotu pod radnej khĕżu, hdyż wona czerstwy lany wolij, lane woşuchi a skosanu lanu muczku pschedawa, tež lane şymjo k biczu pschijima.

S poczesczowanjom

Korla Müller, wolenkar

w Koprizach p. Pomorez.

Hoszczenz k sakskemu domej w Rakezach.

Njedźelu 3. dezembra 1893

şylnje wobşadźena balſka hudźba.

Pschecźelnje pscheproschuje

F. Largée.

W Minakale

njedźelu 3. dezembra **reje.**

Pschecźelnje pscheproschuje

hoszczenzar **Hensel.**

Knydom abo k nowemu lĕtu je wobydlenje w maşiwnym twarjenju w Brĕsy pola Hodźija na pschenajecźe. Dalsche je shonicź czişłko 12 tam.

Dźĕlaczerske şwójby şo pytaju.

Porjadne dźĕlaczerske şwójby şo pschi darmotnym wobydlenju a bĕrnjazym polu a dobrej mszże pytaja na

knjeżim dworje w Budyschinku.

Wustojnu hospodu, kucharku sa czeledź, şłużobne a hródźne dźowki, dźĕlaczerske şwójby, rólnych pohonczow a wolazych pyta **Heynoldowa** w slotym jehnjeczu.

Wuczobnik şo pyta.

Ssyn sprawneju starscheju ſ trĕbnej schulskej wĕdomoszczu móże knydom abo k jutram do mojich kolonialtworowych khlamow jako wuczobnik sastupicź. Sserbskeje rĕcze mózni maja prĕdnoszcź. Wopytanje pschekupskeje schule şo wumĕni.

Ernst Glien w Budyschinje.

Schchiwdźaze şłowa, na sahrobnika Augusta **Korza** w Mortkowje srĕczane, ſ tutym nasad bjeru.

Jan Wukasch.

Sa wjele dopokasmow luboszcze a dźĕlbracza, kotrež şu şo nam pschi wumrjeczu a khowanju nascheho lubowaneho bratra a wuja

knjesa Handrija Augusta Wiczasa

w tak bohatej mĕrje dostake, prajimy hłubokosaczuty, wutrobny dźak.

W Scźijezach, Bosankezach a Kelnje,
25. novembra 1893.

Srudźeni sawostajeni.

Pschiloha k czißku 48 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. dezembra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

1. adventišku njedźelu śmĕje w **Michałskej zyrkwi** diakonus Räda ßerbsku spowjednu rĕcź, a ½9 hodźin budźe farař dr. Kalich ßerbski a w 10 hodź. němski prědowacź.

Wĕrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Jan August Mětašk, žiwnoscźeŕ w Bónjezach, ſ Hanu Polanez w Tšĕlanach.

W **Katholiskej zyrkwi**: Jan Bjensch, dźĕlacźeŕ na Židowje, ſ Marju Dejkez tam.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Pawoł, Handrija Nowaka, dźĕlacźerja w Małym Wjelkowje, ß. — Pawoł Marcźin, Ignaza Bjarnata Krawta, zigaŕnika pod hrodom, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. w Libuchowje.

W **Katholiskej zyrkwi**: Bruno Alfons, Alfonsa Schauseila, pschekupza, ß. — Marja Madlena, Jana Kucźanka, dźĕlacźerja, dź. — Heribert Ludwik, Benna Pětschki, pschekupza, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 18. novembra: Khata Schusterez, swud. Domaschzyna w Hrubjelcźizach, 59 l. 11 m. — 19. Marja Pjetaschez, Korle Grosche, dźĕlacźerja, mandźelstka, 61 l. 1 m. 25 d. — 23. Korle Sele, fabrikarja na Židowje, morwonarodź. dź. — 24. Michał Adolf Dejka, wulki sahrodnik w Sŕĕschinje, 58 l. 6 m. — 26. Jan Kschescźijan Jaromir Jsrael, žiwnoscźeŕ w Nĕwßezach, 77 l. 6 m. 29 d. — Marja Jenkez, Pawoła Hänsela, cźĕßle w Małym Wjelkowje, mandźelska, 41 l. 6 m. 5 d. — 27. Max Jurij, Jaroměra Wylema Menzela, hoscźenzarja na Ssokolzy, ß, 7 l. 6 m.

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1967 měchow.	W Budyschinje 25. novembra 1893				W Lubiju 30. novembra 1893			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńcza . . . . . běła	7	35	7	65	7	21	7	50
" . . . . . žołta	6	71	7	6	6	76	7	18
Rožka	6	13	6	25	6	—	6	25
Jeczmjeń	7	—	7	14	6	83	7	33
Wowß . . . . . 50 kilogr.	8	30	8	70	8	—	8	20
Hroch	8	89	11	11	9	86	10	83
Woka	8	20	8	47	7	78	8	33
Jahły	14	—	17	—	12	—	14	—
Hejduschka	17	50	18	—	15	—	16	—
Bĕrny	1	60	2	—	1	40	1	80
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	60	2	20	2	60
Pšeńcźna muka 50 " . . .	6	50	16	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	6	50	10	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	5	50	5	80	4	80	5	40
Sslóma . . 600 " . . .	31	—	33	—	29	—	32	—
Prošata 635 schtuk, schtuka .	9	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	4	50	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pšeńcźy (běła) po 170 puntach 12 hr. 49 np. hacź 13 hr. — np., žołta 11 hr. 40 np. hacź 12 hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 80 np. hacź 10 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 80 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńcźa (běła) wot 7 hr. 21 np. hacź 7 hr. 35 np., pšeńcźa (žołta) wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 6 np., rožka wot 6 hr. 15 np. hacź 6 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 25 np., wowß wot 8 hr. 40 np. hacź 8 hr. 55 np.

Draždźanske mjaßowe placźišny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rĕsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 52—65 np, po puncźe rĕsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 1. dezembra Mile.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow ſ wowcźeje wołmy

cźißło 1 na schulerskej haßy cźißło 1

k symskemu cźaßej ßwój dawno jako dobry znaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńischej hacź k najlĕpschej cźistowołmjanej barbunjepuschcźatej tworje a w rjanych mustrach porucźa.

Najlĕpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschĕch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtuńsche placźišny!**

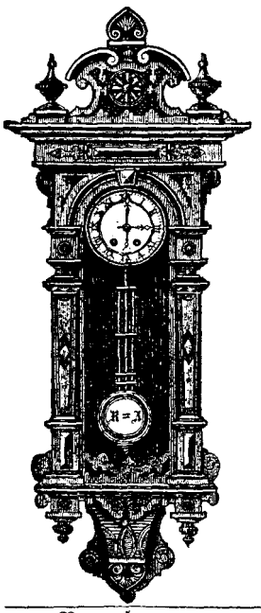

Ernst Herkner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

pschi

hlownym torhoschcźu 8.

Wulki skład wschĕch družinow

cźaßnikow,

cźaßnikowych rjecźasow a

hudźbnych piskadlow

po najtuńischich placźišnach.

Pola mje ßo **ßerbski rĕcźi!**

Porucźam

jako najlĕpsche a najtrajnische

moje sakońcźy schkitowane

njedźelske rukawate lazy

kaž tež wulki wubjerk

schtrykowanych rukawatych lazow

w jenoż dobrych a placźišnyhódnych družinach.

Pschedawanska saßada wot l. 1810: Krucźe sprawne a solidne.

C. O. Henoch w Budyschinje na rózku bohateje haßy a hlowneho torhoschcźa.

Plyschowe a tkaninowe pjesle,

teho runja **plyschowe** a **astrachan** porucźa

A. Khĕžorka

na seminarskej drósy 6.

K hodam

ßwój wulkotny skład **ßerbskich** a **němskich spĕwarskich knihow** w **najwoßebnischich** a **najjednorischich swjaskach, fotografijowe, pĕßnistwowe** a **pißanske albumy, pißanske, rotowe** a **scźĕnske mapy, listnizy, dźĕlanske** a **ruczne tosche, zigarowe etwije, portemoneje** a **móschniczki, kurne blida, kurne servisy, pißaki, schwadlistwowe, rukajzowe** a **zigarowe kaschcźiki, balske wjechliczki, domjaze žohnowanja, fotografijowe wobluki** we wschĕch wulkoscźach, **listnu papjeru** a **kasety** w **kraßnych mustrach** a **pĕknych sawalkach, lampowe krywy, wobrasate** a **baßniczkowe knihi** we wulkim wubjerku po najtuńischich placźišnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźam.

Gustav Rämsch,

knihiwjasarnja a papjerjowa pschedawarnja

na bohatej haßy 21.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

porucža swój wulki wubjerk hotowych **pjelschczowych tworow,** kaž tež wschě druziny **pjelschczowych podschiwkow, khornarjow** a **kožow** k podschiczu k pscheczelniwemu wobkedźbowanju.

Dźěkanje po měrje a wuporjedźenje derje a tunjo.

Pawol Kristeller

na bohatej haßy 29,

ſ napschecża hoſczenza „k winowej kiczi"

porucża

swój **hoborski ſkład** wschěch jenož **pomyßlnych** druzinow trajnje dźěłanych

czrijow ſa žónſke, mužow a dźěczi, **ſchkórnjow ſ dołhimaj nakolenzomaj, ſchkórnjow ſ krótkimaj nakolenzomaj, ſchkórniczkow, domſkich ſtupnjow** a **toſłow, pjelſchczowych, ßuknjanych** a **filzowych ſchkórnjow** (wodunjepſchepuſchczatych), **drjewjanych** a **gumijowych ſtupnjow** a **gumijowych pjelſchczatych ſchkórnjow** po hiſchcze tu njeßłyſchanych tunich płaczißnach.

Dale poruczam wulki ſkład

filzowych ſtupnjow a toſłow

(najlěpſchi a najtrajniſchi wudźěłk)

po ſnatych **jara tunich płaczißnach.**

Wuporjedźenje kožanych, filzowych a gumijowych ſtupnjow ßo **derje** a **tunjo** wobſtara.

Pawol Kristeller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecża hoſczenza „k winowej kiczi".

Najwjetſchi ſkład w Budyſchinje. — Bjes wumĕnjenja dobre twory. — Woprawdźe tunje płaczißny. — Krucże ſprawne poßłużenje.

Filzowe, zilindrowe, hońtwjerſke, dźěczaze

klobuki

we wſchěch nowoſczach nětczißcheho cżaßa, nimo měry tunje.

Sa ratarjow, do domu, ſa dźěłaczerjow, dźěczi

mězy,

kraßne naſymſke a ſymſke wězy, jara płaczißny hódne.

Filzowe ſtupnje,

wote mje ſawjedźeny **najlěpſchi wudźěłk** ßo ſ **trajnoſczu** a **tunjoſczu** pſched wſchitkimi druhimi wudźěłkami woßebje wuſnamjenja.

Pjelſchczowe twory,

jako **koßmate mězy, koßmate khornarje, koßmate muſy,** jenož w ſaruczenych hódnych druzinach po jara tunich płaczißnach.

Hugo Lehmann,

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſczenza „k winowej kiczi").

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje

4 na ßerbſkej haßy 4 — 4 na ßerbſkej haßy 4

poruczataj

klankowe ſtwy,
klankowe kuchinje,
klankowe meble,
kuchinſku nadobu,
emaill. dźěczaze warne ßudobje,
emaill. khoſejowe ſerwißy,
jědźne ſerwißy,
khoſejowe ſerwißy,
cżajowe ſerwißy,
blachowe ßudobje,
wołojane wojaki,
żeleſnizy ſ drjewa,
żeleſnizy ſ blacha,
pſchekupſke khlamy,
konjemzy,
towarſchne hry,
hry k ſabĕranju,
tykanſke kaſchcżiki,
gratowe kaſchcżiki,
liſczopitowe kaſchcżiki,
liſczopitowe pſchedłohi,
módre liſtna.

Nowoſcź:

żeleſnizy ſ drjewa ſe żeleſnymi wóſkami a koleßami.

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4.

Tuńſcho hacż wſchudźe druhdźe.

Rukawate łazy ſa mužſkich po 2½, 3, 3½, 4 mk. hacż k najlěpſchim njedźelſkim łazam po 10 mk., wſchudźe druhdźe 15 mk., **barchentowe koſchle** ſa mužſkich a ženſke po 1¼, 1½ mk. atd., dobre **ſpódnje khołowy** po 90 np., **płyſchowe pjeſle** po 3½ mk., **kalmukowe pjeſle,** hotowe **ßuknje** po 2 mk., **tkaniny** k pjeſłam a k poczehnjenju kožuchow, **pſchedeſchczniki** po 1½ hacż 3 mk., dobre **koßmate mězy** po 2½ a 3 mk., **wołmjane konjaze deki** po 2, 3 a 4 mk., **trikotowe taille** hładke a wobſchite po 2½ mk., **barchentowe błuſy** po 1½ mk., **wołmjane płyſchowe kapoty,** barchent k koſchłam kohcż po 18 np., cziſtowołmjane ßuknjowe tkaniny kohcż po 90 np., ſbytki draſtnych tkaninow, ſbytki ſ łama k pjeſłam a ßuknjam a wjele druhich wězow.

Herrmann Beermann

w Budyſchinje na ſnutſkownej ławſkej haßy 6

ſ napſchecża radneje pinzy.

Wupſchedawanje.

Składnoſtna kup ſa ratarjow atd.

Wobſtejnoſczow dla pſchedawam po nutſkupowanſkich płaczißnach swój ſkład, wopſchijazy

něhdże **200 zentnarjow rjeczaſow** wſchelakich druzinow,
żeleſene emaillěrowane ßudobje " "
groczane hoſdże " "
dezimalne waßi, 5, 6, 8 zentnarjow wudźerżaze, "

piły, hoki, hrabje, łopacże a widła

w wſchelakorych druzinach,

woſewe wijawy ſe ſtupjenjom a bjes njeho,

teho runja wulku dźělbu

worzłowych błózkow, pyrłow, kamjenjowych hamorow atd.

Też ßu wſchelake **ruczne woſy, 4 kryte woſy** i **njekryty wós, 1 ßanje** tunjo na pſchedań.

Póſtſka kowarńja w Budyſchinje.

Skład: Na **jerjowej haßy 3** pola kajeſa pſchekupza **Dietricha.**

Dźělbu naſadſtajeneho, **cziſtowołmjaneho dwójzyſchĕrokeho łama** pſchedawa jara tunjo **Emil Wehrle** na jerjowej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předp łata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 49. **Sobotu 9. decembra 1893.** **Lětnik 52.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Po žadanju ludowych sastupjerjow w 2. komorje sakskeho krajneho žejma je knježerstwo žejmej nowy sakoń wo dokhodnym dawku pschedpołožiło. Po nim žo dokhodny dawk nižschich a žrěnich klažow poniži, mjes tym so žo wyschschim klažam wjetschi dawk napokoži. Schtóž ma wob lěto mjenje hacž 500 hriwnow dokhodow, s zyka žadyn dokhodny dawk płacźicź njetrjeba. Wuwsacźi wot teho pak žu s wonka Sakskeje bydlazy wobžedźerjo sakskich leżomnosćow, kotsiž dyrbja na dokhody s tutych leżomnosćow, byrnjež njebychu wjazy hacž 500 hriwnow wucźinite, dale dawk płacźicź. Wot 11,000 hriwnow hacž do 100,000 hriwnow lětneho dokhoda žo dawk jenotliwych klažow po 100 hriwnach a pschi dokhodach psches 100,000 hriwnach po 2000 hriwnach powyschi. Po nowym sakonju žo tež dawk s džiwanjom na wěste parschonske wobstejnosćze dawkidawarjej ponižicź hodźi. To žo na to waschnje stanje, so žo na wurjadne wobcźeżenje s wocźehnjenjom džěcźi, s pschiššuschnosćzu k sastaranju žwójbnych, na dołhu khorosćź a wožebite snjesbožena, jako na wobstejnosćze, khmanosćź dawkidawanja pomjenschaze, džiwa. Tajke położenje móže pak žo jenož tajkim wožobam dostacź, kotrychž dokhody wjazy hacž 5800 hriwnow njewucźinja. Tež móže położenje jenož tši klažy dele dožahacź. Nowy sakoń dyrbi 1. januara 1895 do mozy stupicź. Sa lěto 1894 žo dokhodny dawk pschi dokhodze 30,000 hriwnow hacž 100,000 hriwnow wo 10 prozentow a pschi dokhodze psches 100,000 hriwnow wo 20 prozentow powyschi. Po knježerstwowym wobliczenju nowy dokhodny dawk 1,200,00 hriwnow wjazy hacž dotalny wunježe. Tutón wjetschi wunoschk knježerstwu mózność da, wobsamknjenje wrócźicź, po kotrymž wone pschichodnje sažo dźěl leżomnostneho dawka schulskim gmejnam pschipokasacź. Jeli so žejm do noweho dokhodneho dawka swoli, schulske gmejny pschichodnje s nowa 1,737,800 hriwnow podpjery dostanu.

— Jesuitski sakoń sažo ras powschitkownu kedźbliwosćź na žo cźehnje. Khěžorstwowy žejm je s 173 pschecźiwo 136 hłožam wobsamknuł, jón sběhnucź. Sapóžłanz hrabja Hompesch, kotryž namjetowasche, so by jesuitski sakoń spanuł, wotepřejesche, so žu wobwinowanja, jesujtam žo cźinjaze, wěrne. Jesuitojo žu najlěpschi wojowarjo pschecźiwo sozialdemokratiji; hižo prawda žebi žada, so jim dowola, žo do Němzow wrócźicź. Konservativni a narodoliberalni sapóžłanzy s Manteuffel, Meibach, Marquardsen a Schröder žo bojachu, so žo s nawrótom jesuitow nowe swady mjes katholikami a protestantami sbudźa, a so cźežko dozpity zyrkwinski měr do stracha pschińdże, cźehož dla žo teho sakonja dale twjerdże džerža. W mjenje antisemitow sapóžłanz Lotze wosjewi, so jeho strona žwojim žobustawam pschewostaji, po žwojim pscheżwědcźenju hłožowacź. Jako žobustaw zentrumskeje strony dr. Lieber naležnje sa to rěcźeše, so by žo jesuitski sakoń sběhnuł. Dr. Lieber wotepřejesche, so bamž na stronje njepschecźelow Němskeje steji, a žwěrnu pschiwižnosćź zentrumskeje strony k khěžorej a khěžorstwu wobkrucźesche. Sozialdemokrat Blos měnjesche, so móža žo jesuitojo s měrom do Němskeje wrócźicź; pschetoż rosschěrjenju sozialdemokratije woni njedowobaraja. Welfski sapóžłanz s Hodenberg a Polak hrabja Radźiwił sa Hompeschowy namjet rěcźachu. Swobodomyžlny sapóžłanz Richter rosskładowasche, so w kraju husto wopacźne měnjenje wobsteji, so je s jesuitskim sakonjom jesuitam do zyła sakasane, w Němzach bydlicź. Temu tak njeje, tola móže žo jim pschebywanje samjesowacź, jim žmědža žo žamo wěste městna k pschebywanju pschipokasacź. Němszy jesuitojo maja žo s tym hubjenscho, hacž někajki anarchist. To njeje prawo; duž wón sa sběhnjenje sakonja hłožuje. Hinak wěz leži s dowolnosćzu, po kotrejž žměli žo jesuitojo jako rjad (orden) sažydlicź. Wón tež pschecźiwo temu njeby był, tola najprjedy dyrbi žo towarstwowe prawo sprawicź, kaž žu to jeho pschecźeljo namjetowali. Bayerski sapóžłanz redaktor Sigl jesuitow jako žwězy wědomosćze a mudrych ludźi khwalesche, kotrychž je žamo jedyn chinesti khěžor sa ministrow pomjenował. Hdyž jesuitow tak hidźa, dha njech jich tola wróćźo sawołaja, so bychu žo w wulkej lijeńzy žobu tepili, kotraž pjecźa na naž pschińdże, žobu tepili. Sswobodomyžlny Barth wosjewi, so budźe sa sběhnjenje hłožowacź, dokelž je jesuitski sakoń njewužitny a schkódny. Pschi wothłožowanju zentrum, Polazy, Elsaszy, Welfojo a sozialdemokratojo shromadnje sa sběhnjenje sakonja hłožowachu, dźěl žwobodomyžlnych a džiwich žo wothłožowanja wostaji. S konservativnych 34 pschecźiwo Hompeschowemu namjetej hłožowasche, jedyn jenož s nich sa namjet žwój hłóž woteda, 32 konservativni pak, kotsiž drje ani haj, ani ně prajicź nochzychu, běchu žo wotžalili. Se sakskich sapóžłanzow je pódla sozialdemokratow jenož žwobodomyžlny Buddeberg sa sběhnjenje jesuitskeho sakonja hłožował. Hdy by po wobsamknjenju khěžorstwoweho žejma schło, móhli žo nětko jesuitojo do Němskeje wrócźicź, hdy by tež swjaskowa rada k tomu haj prajiła. Kak žo ta rossžudźi, hacž sa abo pschecźiwo jesuitam, je hischcźe cźisće njewěste. Kažkuli pak tutón rossžud wupanje, w Sakskej žo s nim wobstejnosćze njepscheměnja; pschetoż tu sakoń dale płacźiwosćź wobkhowa, po kotrymž žo jesuitski rjad w Salskej sažydlicź nježmě.

— Ssrjedu a schtwórtk khěžorstwowy žejm wo stemplowym dawku, wot knježerstwa namjetowanym, jednasche. Konservativni a antisemitisźy rěcźniźy žo wschitźy pschecźiwo kwitowanskemu dawkej wuprajichu, tež s džěla zentrumsźy a žwobodomyžlni chzedźa jón sapowjedźicź. Wot konservativnych a antisemitiskich rěcźnikow žo knježerstwo napominasche, bursy wjetschi dawk napokožicź. Reformat Gräfe pschipowjedźi, so budźa jeho pschecźeljo sa bursowy dawk, tola pschecźiwo kwitowanskemu dawkej hłožowacź. Hrabja Arnim-Mužakowski teho runja sa wyschschi bursowy dawk rěcźesche.

— Pschistawk k sakonjej psche skótne khorosćze, po kotrymž dyrbi žo jenotliwym statam mózność poskicźicź, nakoženje pschihódnych naprawow porucźicź, žo jenej komižiji k rospominanju pschipokasa. Zentrumski sapóžłanz Klose pschi tym namjetowasche, so by ratarjam, kotrymž je pschi skótnej mrětwje skót spadał, stat sarunanje wupłacźił. Prusti ratarski minister temu snapschecźiwi, so žu sjenocźene němske knježerstwa tole praschenje hižo dokładnje rospominałe, tola žo nježdu mohłe rossžudźicź, žadane sarunanje podacź. Po nowschim nasnjenju žo sda, so nimale pokojza howjaseho skota w Němzach na pluzowu khorosćź cźerpi. Duž by stat nimo měry wulke sumy sa khory howjasy skót jako sarunanje płacźicź dyrbjał.

— W wjetschim džělu pólskich schulow, a to w Pósnańskim a Bydhoscźanskim (Brombergiskim) knježerstwowym wokrjeżu budźe žo w ludowych schulach nabožeńska wucźba sažo w pólskej rěcźi wucźicź. Hižo pschedkhadnik nětcźischeho pruskeho kultužoweho ministra dr. Boże, hrabja Zedlitz, bě 11. haprleje 1891 wucźerjam ludowych schulow dowolił, privatnje džěcźi pólski cźitacź a pižacź wucźicź. Wón bě jako dołholětny Pósnański wyschschi president spósnał, so maja pólszy duchowni prawo, kotsiž na to skorža, so nabožeńska wucźba w ludowych schulach schkoduje, hdyž žo wona w macźernej

pólskej rěcźi njewucźi, ale w dźěćźom njesnatej němskej rěcźi. Teź minister dr. Boße je k temule pscheßwědcźenju pschischoł, teź wón měni, so pólski rěcźazym dźěćźom naboženska wucźba wuźitna bycź njemóźe, hdyž ßo wona w jenicźzy jim srosumliwej pólskej macźernej rěcźi njedawe. Wucźba w němskej rěcźi móźe dźěćźom, kotrejž jenoź w pólskej rěcźi myßla a rěcźa, jenoź swonkownu hotowosćź a snajomosćź ßkowow dacź; jara nusne pak je, so ßo wucźba nascheho sbóźnika dźěćźom do wutroby a do myßlow saschćěpi, a to ßo w krajach s pschewaźazym pólskim wobydlerstwom jenoź w pólskej rěcźi dozpicź hodźi. S teho ßo nusnosćź wucźby pólskeje rěcźe w nizschich rjadownjach ludowych schulow spósnaje. — Schtoź je pruske knjeźerstwo w nastupanju naboženskeje wucźby jako nusne sa pólske ludowe schule spósnało, to ßame teź wo ßerbskich schulach płacźi. Teź tu naboženska wucźba žanych spokojazych płodow pschinjesćź njemóźe, hdyž ßo wona w ßerbskej rěcźi njepodawa. W Pruskej pak Bohužel Serbjo nikoho nimaja, kotryž by knjeźerstwo na to kedźbliwe cźinił, so dyrbi ßo nabožina w ßerbskej rěcźi wucźicź. Tu a tam drje ßo to stawa, w najwjazy schulach pak Bohužel niz. Wschudźe wschak teź mózno njeje, naboženśku wucźbu w ßerbskej rěcźi podawacź, dokelź wucźer ßerbski njerosumi. Duž je pschebe wschěm nusne, so ßo wjazy ßerbskich wucźerjow na seminarach wuwucźi. W poßlednim cźaßu je ßo wjele němskich wucźerjow w ßerbskich schulach postajicź dyrbjako, dokelź ßerbßzy wucźerjo njedoßahaju, abo dokelź je ßo jim w Němzach schulske sastojnstwo pschipokasało.

Awstrija. W Wuherskej ßo zivilne mandźelstwo sawjedźe. Ssobotu je ßo wuherskemu ßejmej sakonjowy nacźisk, na to ßo pocźahowazy, pschedpokoźik. Jeho płowne postajenje rěka, so žane mandźelstwo niczo njepłacźi, jeli so jo njeje stawnik wobsamknuł. Duchownym, kotsiž mandźelskeju, wot stawnika prjedy njeswjasaneju, wěruja, ßo pjenježne abo jastwowe khostanje na pokoźi. Jeli soch ßo jedyn wukrajan w Wuherskej woženicź, dyrbi wón dopokasmo pschinjesćź, so teź po sakonju jeho domowiny žaneho sadźěwka pschecźiwo jeho žeńtwje njeje.

Franzowska. Po krótkej khwili je ßo presidentej Carnotej poradźiło, nowe ministerstwo sestajecź. Jeho pschedßydstwo je Casimir Perier pschedewsał. Wón, runje kaž druhe ßobustawy noweho ministerstwa, k poměrnej republikanskej stronje ßkuscha. Jeho politiske smyßlenje ßo naslěpje sesnaje s jeho pschecźiwjenja pschecźiwo wobsamknjenju, s kotrymž ßu ßo w ßwojim cźaßu potomnizy franzowskich kralow a Bonapartskeje ßwójby s Franzowskeje wupokasali.

— Italske nowiny „Reforma“ pschinjeßu s franzowskich mjesow powjesćźe, kotrež w Italstej wulke spodźiwanje sbudźa. Po tamnych powjesćźach je pschi italskej mjesy bjes Nizzu a Barcelonettu psches 40,000 franzowskich wojakow sjenocźenych. W kóźdej wßy pjecźa s najmjeńscha dwě kompagniji stejitej a ßylne wodźělenje prědnych strażow steji pjecźa jenoź nětkotre metry wot italskeje mjesy sdalene. Dalsche wjetsche wodźělenje ßo bjes ropcta k mjesam hiba. Pódla teho ßo tam wjele artilleristiskeje a pionerskeje potrjeby pschiwożuje. Franzowsojo ßu pjecźa kóźdy wokomik hotowi, ßo do Italskeje walicź.

Rußowska. Ruske knjeźerstwo pjecźa s turkowskim sultanom wo ßwobodnym jěsdźenju ruskeho wójnskeho kóźdstwa psches dardanellske mórske wuscźiny sa pschipad wójny jedna. Jeli so by sultan do tuteho žadanja swolił, by jemu Ruska ßlubiła, so budźe temu wobaracź, so by wot turkowskeho wobßedźenstwa něchtóźkuli kruch wottorhnuł a ßo jeho mozował. Jendźelcźenjo, kotsiž ßu wo tym něschto saßkyscheli, ßu w parlamencźe tele dny tule wěz k rěcźam pschinjeßli. Jeli so by Turkowska worrawdźe ruskemu wójnskemu kóźdstwu psches dardanellsku wuscźinu jěsdźicź dało a jemu s tym wrota k ßrjedźoseměskemu morju wotewrika, by ßebi Jendźelska teź tu ßamu dowolnosćź sa ßwoje wójnske kóźdstwo žadała. Jendźelske wójnske kóźe mohłe potom bjes sadźěwka do Cźorneho morja jěsdźicź a sa pschipad wójny ruske pschimórske města bombardowacź.

Sserbija. Pschedßyda ßerbskeho ministerstwa, Dokicź, je cźeźkeho skhorjenja dla wotstupił. Na jeho město je kral Alexander generala Gruicźa powołał. Tutón je pschiwißował radikalneje strony, k kotrejž ßo skoro wschitke ßobustawy ßerbskeho ßejma (skupschtiny) licźa. Gruicź je hižo wospjet se ßobustawom radikalnych ministerstwow był, bjes druhim je wón teź k temu pschißkuschał, kotrež je bywschi regent Risticcź rospuschcźił. Druhe ßobustawy dotalneho Dokicźoweho ministerstwa ßwoje sastojnstwo dale wobkhowaja.

Sastupnik.

Dźeßacź lět prjedy běchu jeho prěni ras dundanja dla sajeli, a wón praji pschi pscheßkyschowanju tole ßudnikej:

„Rěkam Franz Leture a mam wot pok lěta ßwoju ßkužbu pola okokocźahazeho spěwarja, dyrbju stajnje wospjetnu schtucźku ßobu pěwacź a potom wokacź: „Kupujcźe tele nowe pěßnje! Płacźa jeno dwaj nowaj!“ Dokelź pak by mje stajnje bił, cźeknych jemu a tak namaka mje polizija w naßypowych hrjebjach wokoko dundajo. Moja macź bě vilna płokarnicźa w Montmartre, hdźež ßebi wjele saßkuži, dokelź płokasche pincźnikam. Njedźelu dyrbjach sahe lehnucź khodźicź, dokelź to khodźesche stajnje na reje, ale wschědne dny scźelesche mje k mikoscźiwym bratram do schule. Skóncźnje wsa ßebi nascha macź saßo muża a to polizistu a potom dźěsche ßo mi dźeń a hórje, dokelź tón ju pschezo pscheccźiwo mi schcźuwasche. Bjes dźiwa, so cźeknuch a ßo zyły cźaß na naměstnje Clichy pschi komediantach tulach. Sa krótki cźaß shubi mój pschirodny nan ßwoju ßkužbu a moja macź ßwoje dźěko, doniž skóncźnje w schpitalu na ßuchocźinu njesemrje. Pschińdu ja do jastwa, knjes ßudnik?“

Hólz s niskim cźołom a s wótrymaj wocźomaj rěcźesche tak sprosćźe, kaž wotroscźeny.

Dokelź ßo nichtó wo njeho njeprascheschе, tyknuchu jeho do khěže sa ßamopaschnu mkodosćź. Wón bě lěni, ßwojeje hkowy a njelepy, tak so niczo druhe njewuknjesche, khiba stólzy pleścź. Schkoda, so dyrbjesche se ßydomnatym lětom tu khěžu wopuschcźicź a nadeńdźe bórsy na Parisskim plestrje ßwojich njekhmanych towarschow, tak so jeho sa něschto měßazow s nowa sajachu, dokelź bě s wukkada por schkórni kradnuł. Dosta sa khostanje jastwo na jene lěto a ßadźichu jeho w St. Pelagie, hdźež dyrbjesche politiskim jatym schkórnje cźeßacź.

Hdyž bě ßwój cźaß wotßedźał, błudźesche s newa po Parisu, polizija wobkedźbowasche jeho stajnje, kaž mejskeho bruka, kotrehož maja dźěcźi na nitzy. Bě jedyn s tamnych bojasnych cźěkanzow, kotrychž sakoń pak koji, pak saßo puschcźa, runja rybje, kotruž wudźet do ßwojeho hata cźißnje, so by tam něschto měł. Tak dźěsche to s Laturom dale, doniž do wojakow njepschińdźe. Schtó wě, ßnadź běschtej jeho wojerska cźescź a wojerski rjad hischcźe khmańscheho scźinikoj. Hdyž jeho w towarstwje někotrych njedocźinkow lepichu, kiž pjanym pjenjesy se sakow bjerjechu, wobkrucźesche krucźe ßwoju njewinowatosćź; ale jeho prjedawsche žiwjenje ßwědcźesche pschecźiwo njemu a tyknuchu jeho na tsi lěta do Palissy. Jow dźěkasche dźěcźaze hrajki, s cźimž ßo jemu cźaß spěschnje minu. Lědma pak bě saßo na ßwobodźe, lepichu jeho s nowa pschi nóznym paduschstwje, schtoż dyrbjesche s pjecźlětnym khostanjom pschi morju (galerach) sapokucźicź.

W Toulonje, hdźež dyrbjesche, s cźejkej kulu na nosy, w pschistawje cźeźke dźěka dźěkacź, pscheby pjecź ßurowych lěcźow a symow. Na ßwobodu puschcźeny dźěkasche wón něschto cźaßa na rězy we Vernanje, cźekny pak potom polizajskemu dohladej a wrócźi ßo jako dundak do Parisa.

Mějesche pjecź a schtyrzycźi frankow w saku a dokelź běchu ßo po cźaßu jeho prjedawschi towarschojo rospjerschili, móźesche ßebi wón ßnadnje pola stareje žónskeje bydko wotnajecź, pola kotrejež ßo sa matrosu wudawasche, kotryž ma morjo ßyte a kotryž je pschi sniczenju kóźe wschě ßwoje papjery shubił; nětko roshladowasche ßo po druhim dźěle.

K temu hodźesche ßo jeho spalene wobliczo a jeho moslatej ruzy kaž teź nětkotre kóźdniske wurasy, kiž bě w Toulonje saßkyschał. Hdyž ßebi jónu swaži po haßach khodźicź, pschińdźe hacź do Montmartre a dopomnjecźe na jeho mkodosćź dowjedźe jeho hacź k durjam do schule mikoscźiwych bratrow, hdźež bě cźitacź wuknuł. Dokelź bě jara horzo, běchu durje wotewrjene, tak so móźesche ßnadnje zyku schulsku jstwu pschewidźecź. Niczo njebě ßo w njej pschemjeniko: ani molowanje, ani kschiž, ani meble a wucźbne ßrědki. Na dobo wuhlada ßadu, nad durjemi se skotymi pißmikami napißanu:

„Želnoscźiwy hrěschnik cźini w njebjeßach wjazy radoscźe, dyžli sto sprawnych.“

Tu khwilu bě w schuli sawěscźe wodychnjenje, dokelź wucźet njeßedźesche wjazy sa pultom, ale sa blidom, hdźež kedźbnym schulerjam, kaž ßo sdasche, stawisnu powjedasche. Kak dobrocźiwje shladowasche wucźet na dźěcźi, kak njewinowate shladuja wone k njemu!

Franz pschihladowasche na nich wokomik mjelcźo, potom sta ßo w jeho snutskownym nahłe potajne pschemjenjenje. Jeho kamjeńtna wutroba rosmjehcźi ßo pschi tutym napohladźe, hdźež ßebje ßameho saßo mkodeho widźesche, do wocźi stupichu jemu ßylsy, a hłuboko sdychnuwschi běžesche prjecź. Na to pschińdźe jemu saßo napißmo schulskeje jstwy na myßle a wón bórbotasche: „Njebudźe to hižo posdźe? Budu teź ja kaž druhy cźestni ludźo cźorny kusk khléba jěsćź a měrnje spacź móz? Njespósnaje mje žadyn tajny polizista? Mo, ja wottruhana broda ßo saßo pokasuje. To by tola srudnjbbykoby e

bych w tymle wulkim měsćze žaneho dźěła njenamakał. Wschudźom twarja a murjerjo trjebaja podawarjow. Tśi franki na dźeń, telko njejšym šebi hischćze ženje saškužił. Chzu dźě jeno, so by mje polizija na pokoj wostajiła."

Franz wuwjedźe šwoje wotmyšlenje a sa tśi měšazy bě zyle druhi cłowjek. Mischtr, pola kotrehož dźěłasche, mjenowasche jeho šwojeho najlěpšeho dźěłaćerja. Hdyž bě wot ranja hač do wjeczora na šłonzu stał a zyhele a wapno podawał, sdaschtaj šo jemu potom nosy kaž wokojanej a ruzy jemu paleschtej, kaž by jej we wohnju měł; ale wón bě tola spokojom se šobu a pschinješe hordy šwoje cześtnje saškužene pjenjesy domoj. Nětko mózesche też bjes stracha wukhadźecź, pschetož kalkowy a zyhelowy proch cźinjesche jeho njesnajomneho, a polizija kedźbowasche też mało na woprawdźiteho dźěłaćerja. Spasche bjes staroscze — bě šwobodny.

Też dawno žadane myto jeho nakasanja njewuwosta — wón namaka pschećzela. Tón bě murjeŕ kaž wón šam, rěkasche Savinien, a pschińdźe khudy kaž zyrkwinska mysch do Parisa. Franz měješe jeho lubo jeho stroweho napohlada dla a też jeho sprawnoscze dla, s krótka runje wscheho teho dla, schtož bě šam dawno shubił. Savinien da šo rad starschemu Franzej wjescź, tola dyrbjeschtaj, dźiwajo na mało pjenjes, hischćze tjecźeho dźěłaćerja do šwojeje makeje, ale cźisteje komorki pschijecź.

Franz a Savinien běschtaj bjes maka stajnje hromadźe. Sswjate dny khodźeschtaj hromadźe do Parisskeje wokoliny; pschi tym wuknješe Franz wschitko to, wo cźimž rodźeni měschćenjo niczo njewjedźa. Tak spósna mjena rostlinow, kwětkow a schtomow, wschelake pólne dźěła we wschelakich poczašach a wopišowanje tuteho měrneho wješneho žiwjenja cźinjesche jeho rosnjembrjenej wutrobje derje.

Jeno bojoscź, so mohł Savinien ras jeho sańdźenoscź shonicź, jeho stajnje cźwilowasche. Druhdy wušunu šo jemu njejapzy šlowo s paduschskeje rěcze abo wón machnu s ruku, kaž to jeno tamni ludźo cźinja, k kotrymž bě też wón prjedy šluschał, tak so šo Savinien, kotrehož sawješelenja wulkeho města po nječim spytowacź počzachu, sa Parisskimi potajnoscźemi praschecź počza.

W tym padźe cźinjesche Franz, kaž by niczo njewjedźał a wjedźesche rěcze hnydom na něschto druhe; pschi šebi pak cźinjesche šebi staroscze, schto šo s jeho pschećzelom pschichodnje stanje.

Tuta staroscź njebě bjes winy, a Savinien njemózesche dołho jednory wješnjan wostacź. Runjeż też do sakurjenych korczmow njekhodźesche, wabjachu jeho tola rejowanske kubje, kiž šebi s wopředka jeno nasdala wobhladowasche, potom dale bliže wobhladowasche, doniž šo skónczńje tutemu sawješelenju dospoknje njepschepoda. Młody cłowjek bě bórsy zyle hinaschi po napohladze a sadźerženju. Wudawasche wjazy pjenjes, wupožczowasche šebi wot Franza cźežzy saškužene pjenjezki, kotrež wrócźicź schybnowasche.

Lature bu s tym na bok storczeny a bu skoro žarliwy; dokelž pak šebi myšlesche, so žaneho prawa k porokam nima, mjelczesche, runjeż šo jemu sdasche, so šo njesboże stanje.

Hdyž ras wjeczor samyšleny do šwojeje komorki horje dźěsche, saškyscha s njeje, kak šo tam roshorjenje rěczi, a też rěcź stareho Auvergnat=a spósna, s kotrymž wón se Savinienom bydleschtaj. Po starym waschnju, hnydom na nězo tukacź, wosta krucze stejo a šłuchasche, so by spósnał, cźeho dla šo wadźitaj.

„Haj", rjeknu Auvergnat hněwny, „šym krucze pschešwědczeny, šu mój torniśter wotcźinili a mi s njeho tśi luidory kradnuli; to njeje nichtó druhi był, dyžli jedyn s dweju, kotrejž jow se mnu lěhataj, njeje=li šnadź też stara šłužobniza Marja była. Ta wěz waš runje tak derje nastupa kaž mje, pschetož wy scze knjes domu a budu šo też jeno waš dźerżecź, jeli so mi wy hnydom njedowolicze, so šměm wězy wobeju murjerjow pschepytacź. Mój wbohi pokład! Wczera bě hischćze w tyšzy, a hdyž šmój jón saško namakakoj, budźecze widźecź, so njejšym łhał. O, šnaju šwoje tśi luidory a widźu je pšched šobu kaž wot šameho. Jedyn bě hižo trochu wotpschimany a kusk selenkojty; na nim bě wobras khěžora; na druhim bě wobras tołsteho starza s epoletami, a do tsecźeho, na kotrymž je kral Filip, šym se šubami kušnuł, so by šnacź był. Mje nichtó njesjeba! Potajkim do dźěła, pschepytajmoj wězy towarschow abo sawołam polizeju!"

„Moje dla", šnapschecźiwi knjes domu, „budźemoj s Marju pytacź. Wina budźe jeno na wami, jeli niczo njenamakamoj a murjerjej šo na to roshněwataj. Wy scze mje k temu nusował."

Franz bě wschón satrascheny. Dopomni šo na pschemjenjeny Savinienowy napohlad a na jeho požczowanje. Ale na paduschstwo njechasche šo jemu tola myšlicź. S pukotazej wutrobu šłyschesche, kak stary Auvergnat wězy pschešlědźowasche.

„Jowle šu!" sawoła skupz na dobo. „Jowle šu! To šu moje lube skote ludwiki! A hdźe běchu? W lazowych sakach tuteho kajazeho šo Saviniena! Jowle, wy widźicze, skote šu zyle tajke, tajkeż šym je wopišał. Jowle je Napoleon, jowle tołsty starz a jowle Filip, do kotrehoż šym kušnuł. Tón šlěpz dyrbi na galeru!"

W tym wokomiku sašłyscha Franz derje šnaty khód Savinienowy, kiž pomaku po skhodźe horje dźěsche.

„Wón šo pscheradźi", myšlesche šebi wón. „Tśi poskhody, mam hischćze cźaš!" Ssmjercź blědy wotrasy komorzyne durje, hdźeż stary Auvergnat mjes drabami šwojeju towarschow šedźesche a s radoscźu šebi saško namakane skote wobhladowasche.

„Nětko je doscź", rjeknu Franz s błukim błošom. „Ja šym paduch a šym pjenjesy do towarschoweho laza tyknuł. Nětk pak je doscź. Ssym paduch, ale žadyn Judasch. Dźicze po poliziju, ja njecźeknu. Jeno dajcze mi šłowo se Savinienom mjes namaj šamymaj rěcźecź."

Młody murjeŕ sastupi runje a sblědny wschón, hdyž widźesche, so je jeho njekhmanstwo pósnate.

Franza wobja, kaž by jeho wokoschicź chzył; schepnu jemu s proschazym błošom do wucha: „Mjelcź!"

Potom sawoła na druhich:

„Wostajcze mje šameho s nim. Njecźeknu wam, to šlubju. Samkńcze durje, jeli chzecze, ale wostajcze naju šamej!"

S roskasowazym machnjenjom pokasa jim durje; woni wuńdźechu.

Savinien, wschón nabosany a slemjeny, bě šo na šwoje kožo šydnuł a wudźerasche pšched šo, bjes teho, so by schto wo tym rosumjał.

„Poskaj", rjeknu Franz, jeho sa ruku wsawschi, „rosumju wschitko. Ty šy tśi luidory kradnuł, so by šwojej lubej něschto kupił. To by cźi s najmjeńscha pok lěta jastwa pschinješło. Ale schtóž je tam junu pobył, tón tam pschezo saško šo wrócźi a pada dale błubscho. Wěm to se šamšneho nashonjenja. Běch šydom lět w dźěłaćerni, jene lěto w St. Pelagie, tśi lěta w Poissy a pjecź lět w Toulonje. Nětko šo niczeho dale njeboju. Ssym wscho na šo wsak!"

„Njesbožowny!" sawoła Savinien; ale w jeho bojasnej wutrobje hibasche šo nadźija.

„Hdyž je starschi bratr pola wojakow, njetrjeba młódschi do nich", pokroczowasche Franz. „Ja šym twój sastupnik. Ty masch mje trochu lubo, něwerno? Chzu cźi s tym šwój dźak wuprajicź. Duž njebudź dźěcźazy a njewobaraj šo. Mje běchu tak też junu tykli, dokelž šym s Parisa wupokasany. A nimo teho by tebi jastwo wjele cźežsche było, dyžli mi. Savinien, šym cźe jara lubo měł, a twoje pschećelstwo je mje sbožowneho sciniło. Też ja šnadź běch pschezo dobry cłowjek był, hdy běch nana měł, kiž by mje rjemješko nawucźicź dał, a macź, kiž bě mje šo modlicź nawucźiła. Moja jenicźka staroscź je, so bych tebi wužitny był. Nětko je dobre. — Měj šo rjenje, njepkacź; šłyschu hižo cźežke krocźele po skhodźe. Wrócźi šo s polizistu a njecham, so bychu tucźi ludźo wjedźeli, kak derje šo mój snajemoj."

Spěschnje wokoschi Savinien=a hischćze junu, potom storczi jeho daleko not šebje, hdyž šo durje wotewrichu.

Knjes domu pschińdźe s Auvergnatom a s poliziju wróczo — Franza wuwjasaneho wotwjedźechu.

Dźenša je Lature w khostarni Cayenne w Amerizy, dokelž šu jeho jako njeporjedźomneho k wuhnanstwej wotšudźili.

Ze Serbow.

S Budyschina. Dołho wocźakowane šerbske biblije najnowischeho nakłada šu, dźak budź Bohu, nětko dostacź a to pola tudomneho knihiwjasarja Scheńki. Jich papjera je wjele bělscha, jich pišmiki šu wjele jašnische, hač prjedawschi nakład měješe. A kajke wošebnje rjane je jich swjasanje; do rjaneje šwěcźazeje cźorneje koże s dostojnje wuhotowanymi deskami; na prědkownej je, wobdate wot wschelakich nacźischczow, šrjedźa snamjo kschiża, a na sadnjej, runje tak wobdate, šrjedźa snamjo khelicha, a sady na khribjecze šwěcźi šo se słotymi pišmikami mjeno „Biblia". A pschi wschitkej tutej wjetschej wošebnoscźi je — šo po próstwje a žadanju nascheho šerbskeho sastupjerja we wubjerku khownego bibliskeho towarstwa płacźišna jenoż na dwě hriwnje, potajkim wo poł hriwnu tnńscha postajiła.

— Na tudomnej Hoschiz hašy bydlazu 64 lětnu schwalczu swudowjenu Weidhaasowu wot 1. dezembra wjazy s jejneho wobydlenja khodźicź njewidźachu. Měješe dom, w kotrymž wona bydlesche, to poliziji wosjewi, šo bojo, so šnadź je jeho podružniza skhorika. Hdyž

na to jejne wobydlenje wotewrichu, ju morwu namakachu. Po lěkarjowym měnjenju je ju Boža ruczka sajaka.

— Lětusche pruhowanje wo wólbokhmanoscźi ßo w tudomnym krajnoſtawſkim ſeminarje wot 4. hacź 8. dezembra pod pſchedßydſtwom kralowſkeho wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektora, knjeſa ſchulſkeho radźiczela Rabitza wotbywachu. Wſcho hromadźe ßo pſchi tychle pruhowanjach 26 kandidatoſo ſchulſkeho ſaſtojnſtwa wobdźělichu, kotſiž běchu do tſjoch wodźělenjow dźěleni. Bjes pruhowanymi ßu tež pjeczo ßerbſzy wuczerjo, kk. Hajnik ſ Bórka, Khěžor ſ Pßowjow, Pětſchka ſ Kobliz, Frenzel ſ Hucźiny a Pjech ſ Kluksha. Pſchi hudźbnym woſpjetnym pruhowanju ßo knjeſaj Pětſchka a Frenzel wobdźělíſchtaj.

V.

— Na tudomnym katholſkim ſeminarje ſtaj tydźenja dwaj ßerbſkaj wuczerjej, knjes Jakub Klimant, kiž je ſ wuczerjom w Khróſczizach, a knjes Wjerab, kiž je ſ wuczerjom na tachantſkej ſchuli w Budyſchinje, pruhowanje wólbokhmanoſcze khwalobnje wobſtakoj.

— Wobßedźerjej Dalokeje Běleknje, korczmarjej Běbrachej, ßu tele dny njeſnaczi paduſchi wſchě jeho kormne hußy kranuli.

— Pjatk tydźenja rano wokoło 4 hodźin je na dwórniſchczu w Budyſchinje ſe ßylnym wětrom próſdny żeleſniſki tworowy wós hacź na móſt pſchi rěſarni hnał. Tam je wón, dokelž kolija tam do wyßoka dże, ſtejo woſtał, a nichtó ßo na njón dohladał njeje. Rano 1/4 6 hodźin ſe Shorjelza pſchikhadźazy tworowy cźah pomaku jědźo do woſa ſtorczi a jón po koliji do prědka wjerhnu. Wós ßamy ßo pſchi tym wobſchkodźił njeje, ſa to pak je ßo ſtorkacź lokomotivy tworoweho cźaha wotlemił.

— Wuhlady na pſchichodne wjedro. Hacź do 12. dezembra ßo mjerſnjenje a ßněh wocźakuje.

Se Zidowa. Sańdźenu ßobotu w nozy ßo w tudomnym hoſcźenzu „k kokpjej“ (Schwanej) jedyn hóſcź ſ druhimi hoſcźemi ſwadźi. S wonka hoſcźenza ßo ſwada dale plecźeſche. Jeneho ſ wadźakow, papjetniſkeho dohladowarja Pätzolda, pſchi tym na żakoßne waſchnje pſchemorſkachu. Jemu hłowu ſ kijemi tak ſatraſchnje rosbichu, ſo wón nětkole na ßwoje rany cźežko khory leži. Wulki krwawy blak njedaloko żeleſneho moſta něktore dny dołho wo krwawnych pukach ßwědczeſche, kotrež běchu tam padałe.

S Bórka. Tudomne ſchulſke pſchedſtejicźerſtwo je jenohłóßnje wobſamkło, dotalneho vikara naſcheje ſchule, knjeſa Guſtava Hajnika, kotryž je tele dny pruhowanje wólbokhmanoſcze wobſtał, ſa naſcheho ſtatneho wuczerja wuſwolicź.

S Bukez. Sa wokom, wóndano na Sahłowſkim knježim dworje kranjenym, pytajo, ßu w Bukezach krumu namakali, kotraż bě ßo na Wichowſkim knježim dworje tu ßamu nóz kranuła, w kotrejž bě ßo tamny Sahłowſki woł bjes ßłěba ſhubił. Jedyn tudomny rěſnik je pjecza njeſnatym ludźom krumu wotkupił a ju hnydom ſarěſał. So rěſnik pſchedawarjow krumy ſeſnał njeje, ßo jara wobżaruje. Měnja, ſo ßnadź ßu to cźi ßami pakoſtnizy, kotſiž ßu tu w naſchej wokolnoſcźi na paduchſtwo khodźili. Jich dla ßo tudomne wobydleŕſtwo w ſtajnym ſtraſche dźerži. Wóndano ßu tucźi paduſchi tudomnemu khlamarjej Sſworje tunu jerjow a hoſcźenzarjej Heimrichej tunu kißała kradnuli. Poßledniſchu ßu ludźo na dróſy pola Trebjeńzy próſdnu namakali. So ßu paduſchi kißało wupili, je k wěrje njepodobne; najſkerje ßu jemu wuběżecź dali, ßo na to rosmjerſawſchi, ſo w ßudźe palenz namakali njejßu. Heimricha ßu paduſchi tež hižo ras pſched ſchtyrimi njedźelemi domapytali, hdźež jemu 40 wulkich karpow ſ rybnika wukojichu. Dale ßo powjeda, ſo ßu ſańdźeny tydźeń ſahrodnikej Wicźaſej w Koprizach kury, ſ Rodeczanſkeho knježeho dwora ßud ſe ßelenym ßwinjazym mjaßom a ſ Pomorſkeho knježeho dwora kacźki a karpy kranuli.

S Barta. Njedźelu 17. dezembra wjeczor w 6 hodźinach w naſchim Bożim domje tudomne ſpěwarſke towarſtwo a naſche ſchulſke dźěcźi němſku liturgiſku Bożu ßkužbu wodźerża. Ssmy hižo naſdala ßyſcheli, kajke wjeßele hodowne ſpěwy, ſ zunymi a hrimotazymi chorami ßo wotměnjejo, ßo ſanoſchuja. Bjes nimi dźěſczowy rt hiſtoriju wo narodźe naſcheho ſbóżnika ſ rjanymi hrónczkami powjeda. K lětu budźe ßo pjecza Boża nóz na to ßamo waſchnje ſe ßerbſkimi ſpěwami a pſchednoſchkom ßwjeczicź. Na to ßo hižo nětkole wjeßelimy.

S Kluksha. Bóh tón Knjes běſche nam k poßwjeczenju naſcheho noweho bożeho doma ſańdźenu njedźelu 1. adventa kraßny dźeń wobradźił. Teho dla tež ßo rano w dźewjatej hodźinje po wſchěch wßach a ßußodnych woßadach ludźo k nam mjerwjachu, ſo bychu żadny ßwjedźeń ßobu wohladali. Ssjedźeńſki cźah, wobſtejazy ſ zyrkwinſkeho a ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa, ſ woßadnych wuczerjow a ſchukſtich dźěcźi, ſ mkodźiny, ſ wojerſkich towarſtwow ſ Kluksha a ſ Wulkeje Dubrawy, kk. wyſcheho zyrkwineho radźidźela Kellera ſ Budyſchina a duchowneho Běrnika w ßwojej ßrjedźiſnje doczeże najprjódzy k nowej ſchuli, hdźež běſche ßo wot naléczc ßem Boża ßkužba wotbywała. Tudy wuſpěwa ßo ſchtuczka „Bożo, wukhód pożohnuj“, na czoż ßo cźah na knježi dwór poda, hdźež ßo jemu kollator, k. ryczerkubler Běmał a druſy woßadni knježa pſchiſamknuchu. Nětko ßo wotczeże k Bożemu domu Pſchi wězinych durjach pſchepoda k. architekt Quentin ſ Pirny zyrkwiny klucź, na czoż k. duchowny Běrnik w mjenje Boha Wótza, Ssyna a ßwjateho Ducha durje wotewri. Pſchi ſaſtupjenju běchmy wulzy pſcheklapjeni nad tak wjele rjanoſczi, kiž tudy wohladachmy. Woßebje je pohlad na woltarniſchczo kraßny, hdźež woßebje molowanej woknje, Khryſtußowu kſchczenizu a ſjewjenje emauſkimaj wuczobnikomaj pſchedſtajazej, nadrodnjetej. Scźěny a wjerch, tež wubjernje molowanej, ßu ſe ſchpruchami ſe ßwjateho pißma popißane. Woßebje derje cźinjeſche nam po ſymumrěczu czopkota, lotruż tſi żeleſne kachle rospſchěſczeraja. Hdyż běchu ßo ludźo ſeßydali, ſapocza ßo ßwjedźeńſka Boża ßkužba, wuſpěwa ßo najprjódzy bjes byrglow němſki khěrluſch: „Budź khwalba Bohu ßamemu“. — Na wuſtupi k. wyſchſchi zyrkwinſki radźicźel Keller na ßwjaty woltař a ßo ſkożujo na ßkowa prorety Sacharje: „Wjeßel ßo dźowka Zionſka, pſchetoż hlaj, ja pſchińdu a cźu pola tebje bydlicź!“ Po dlěźſchej rěczi Bożi dom a nowe byrgle w mjenje trojeniczkeho Boha poßwjeczi. Mózńje ſaklinczachu nětko nowe piſchczele, kiž běſche k. Ssowa w Budyſchinje 22 klinczazymi hłoßami natwarił a pſchewodźowachu rjenje ßo ſpěwazy měſchany khor, kotryż běſche k. kantor Schuſter ſ wulkej prózu nawucził a nětko ßo ſ wulkej wuſchiknoſczu dirigirowaſche. — Němſkej Bożej ßkužbje pſchiſamknu ßo hnydom ßerbſka. Na njej mějeſche naſch knjes duchowny Běrnik ßwjedźeńſke prědowanje. Po ßkowach 100 np. wukkadże wón: „Schto dyrbi nam naſch Bożi dom bycź“? 1. Wobydlenje, we kotrymż ßo wuthowacź mózemy pſched wiċhěm ſkażenjom, 2. ßwjata hora, na kotrejż Bóh ßwój ſakoń wojſewja, 3. ßwjate měſto, hdźež ßo Bohu modlimy a 4. ſbóżna woßokoſcź, ſ kotrejež pſchichodnu kraßnoſcź widźimy. Woßebje mjenowany njech je duett, kiž ßo nětko wot knjenjow faraŕki Běrnichoweje a Kühnoweje ſ Budyſchina wubjernje ſpěwaſche, ſo běchu wſchitke wutroby widomnje hnute. Se żohnowanjom a ſ khěrluſchowej ſchtuczku ßo ſa naſchu woßadu tak ważny ßwjedźeń ſkónczi. — Kak wulka luboſcź k Bożemu domej, kiž żanych woporow njelutuje, bjes naſchimi woßadnymi bydli, widźachmy ſ kraßnych darow, kiž běchu ßo pſchi ſkładnoſczi poßwjeczenja nawdake: Mkodźina ſ Wulkeje Dubrawy je ſapkacźika hudźbny khor. Khorhoje darichu Klukſchanſka, Łahowſka, Cźelchowſka, Kupjanſka, Jatſjobſka a Sdźarowſka mkodźina, 2 njewjeſczinſkaj ſtokaj kubleŕ Bjenada a Běrka ſe Sdźarow, 2 ſtokaj ſa druſchki mkode holzy ſe Sdźarow, 1 ſtok do draſtoweje komorki Hermann a Martha Běrkez ſe Sdźarow, 2 ßlěbornaj ßwěczníkaj na klěiku Schönez ßwójba ſ Klukſcha, 4 pyſchne woltarne ßwěży Sdźerjanſka mkodźina, 2 běłaj njewjeſczinſkaj puzakaj jedyn Kkukſchanſka mkodźina a druhi knježna Martha Schuſterez ſ Kluksha, kraßnu czerwjenu plyſchowu woltarnu draſtu żony ſ zykeje woßady, rjenje wuſchiwane běłe wodźecze na woltař knježna Jähnertez ſ Budyſchina, drohi běły rub ſ kſchižom a napißmom knjeni ryczerkublerka Goldammerowa w Cźelchowje, měſchniſku draſtu ſa duchowneho Komerowſka a Kobjelnjanſka gmejna, 2 molowanej woknje ßwójba ryczerkublerja Hermsdorfa nad Kupoj, a mkodźina ſ Kluksha a Lichanja hiſchcze 62 mk. 20 np. k kupjenju ſczěnſkich ßwěcźnikow. — Bóh tón Knjes ſapkacź wſchitkim tajku ßmilnoſcź a darniwoſcź. K.

S Khróſta. Sa kaolinom, kotryż ßo w tudomnych jamach ryje, je ßylne napraſchowanje. Duż chzedźa jamy powjetſchicź a ſ dobom pjezy naprawicź, w kotrychż dyrbja ßo kaolinowe ſawoſtanki ſ najwjetſchim dobytkom wuwużiwacź. K wuwjedźenju nowych pſchiprawow ßo 1000 nowych akzijow po 1000 hriwnach wuda, kotrež budźa ßo pſchedawacź. Po wudaczu tychle akzijow akzijowy kapital 650,000 hriwnow wuczini, tola chze knjes hrabja Einſiedel, kiž wjetſchi dźěl akzijow wobßedźi, ſa 200,000 hriwnow akzijow k lěpſchemu akzionarow ſaniczicź. Hódnoſcź kaolinoweho, hlinoweho a brunizoweho ſkłada, Adolfshěczinemu akzijowemu towarſtwu ßkuſchazeho, je ßo na 21,400,000 hriwnow wobliczika.

S Lipicza. Njedźelu w nozy ßu ſ tudomneho knježeho dwora wóßom trutow kranuli. Sa paduchami hiſchcze żaneho ßlěba nimaja.

S Ketliz. Na naſchej zyrkwinej wěži je ſchtwórtk tydźenja pſchi cźělnym prědowanju żeleſna ſpaka ßrěnjeho ſwona roſleczika. Kruchi cźiſcze bliſko ſwońka dele padźechu, a to ſ tajkim wotmachom, ſo ßo ſchpundowanje pſcheraſy. Swońk budźiſche ßo mohł ßmjertnje ſranicź.

S Niżeje wßy. Hižo pſched dlěźſchim cźaßom běchu hajnizy Rakeczanſkeho knježeho rewěra pytli, ſo tam něchtó ſwěrinu ſ wokami koji. Wóndano ſaßo něktore woka njedaloko naſcheje wßy nadeń-

dźechu. So bychu dźiwjeho honjerja lapli, Rakeczanski knježi wyschschi hajnik městno, na kotrymž běchu woka powleczene, w nozy skradźu s ludźimi wobstupicź da. Lakarjo tež delko na dźiwjeho honjerja czakacź njetrjebachu. Bórsy muž k powleczenym wokam pschińdże, kiž, paduschnu latarnju pod ßuknju wucźahnuwschi, na nje poßwěcźi. Prjedy pak hacź lakarjo k njemu doběžachu, so bychu jeho pschimnuli, ßo wón jich dohlada a, latarninu ßwězu haßnuwschi, po cźmje cźeknu. Pschi latarninym ßwětle pak běsche ßo lakarjam sdako, so je dźiwi honjer na jeneho wobydlerja Scheschowskeje gmejny podobny. Duž żandarm, kiž bě ßobu na lakanzy byk, k Scheschowej dźěsche, a ßo na drósy kónz wßy stupi. Sa khwilku tamnischi Scheschowski pschińdże, kotrehož podoba bě ßo dźiwjemu honjerjej runaka. Żandarma wuhladawschi jeho wón pschecźelnje postrowi, jemu lěwu ruku sawdawschi, bjes tym so prawu ruku pod ßuknju dźerżesche. W tym ßamym wokomiku pak żandarm jeho prawu ruku pod ßuknju wutorże, w kotrejž wón latarnju dźerżesche. Tule latarnju maja sa dopokasmo, so je spomnjeny Scheschowski tamny dźiwi honjer. Duž ßu jeho wóndano do rjecźasow sputaneho do Budyschina do pschepytanskeho jastwa wotwjedli.

S Draždżan. 2. njedźelu adventa, 10. dezembra, budże ßo tu w kschiżnej zyrkwi ßerbska Boża ßłużba wotbywacź. Pschi njej směje, da=li Bóh, knjes farar lic. theol. Jmisch s Hodźija sowjedź a předowanje knjes farar Waklar s Wóßlinka. Prěnja ßerbska Boża ßłużba w nowym lěcże směje ßo, da=li Bóh, njedźelu Lätare, to je 4. měrza 1894.

— Hdyż ßo wóndano w 2. komorje sakskeho krajneho ßejma wo powyschenju płacźisny hońtwinskich khartkow, wot komerziskeho radźicźela Buchwalda namjetowanym, jednasche, je nasch ßerbski ßejmski sapóßłanz, knjes Michał Kokla, ßłědowazu rěcź měł: „Moji knježa! Bych tež wo teile wězy ßwoje měnjenje prajił. Budu pschecźiwo Buchwaldowemu namjetej hłoßowacź, dźiwajo na interesy małych ratarjow a małych wjeßnych gmejnow. Woßebje cźeżko bychu ßo s powyschenjom khartkoweje płacźisny mali ratarjo a burjo potrjechili, kotsiž tež rad na hońtwu khodźa; woni bychu ßo tola s podroženjom hońtwinskich khartkow do zyła hońtwjerjenja wostajili; woßebje pschi nětcźischich njepschihódnych ratarskich wobstejnosćach by ßo nětkotryżkuli teho wsdacź dyrbjał, ßebi taiku drohu hońtwinsku khartku kupicź, sa kajkejż Buchwaldowy namjet żada. Tola tež małym gmejnam, kotrež po płacźazym hońtwinskim sakonju njemóża ßwój hońtwinski revěr ßamostatnje pschenajecź, ale kotrež ßu nusowane, ßo k wjetschemu hońtwinskemu revěrej pschisamknucź, na tym leži, so ßo hońtwa pschejara njesamjesuje; pschetož runje tele małe gmejny hižo nětkole na schkódne pschisporjenje dźiwiny skorża. Jeli so by ßo hońtwjerstwo hischcże bóle samjesowako, potom by ßo dźiwina hischcże hórje pschisporjała! Dokelż je tu sapóßłanz Buchwaldwo swuczenych wyßokich hońtwinskich pachtach rěczał, chżu jeho na to dopomnicź, so je hischcże wjele woßebje małych gmejnow w Sakskej, kotrež hischcże dżenża woßebitych wobstejnosćow dla, kotrež nětkole tu rospominacź nochżu, jenož 10, 12 hacź 20 np. po akrje hońtwinskeho pachta na lěto dostanu; to sawěsćze wjele njeje, ale Bohu żel jara mało! Duž budu wschěch tychle pschicźinow dla pschecźiwo Buchwaldowemu namjetej hłoßowacź."

S Wojerez. Na żakoßne waschnje je pjatk tydźenja w nozy wuhibał Leiter na tudomnym dwórnischczu do njesboża pschischoł. So by sa jedyn tworowy cźah koliju wuhibnuł, chżysche wón pod wosom jeneho druheho tworoweho cźaha, kiž bě runje na dwórnischczo pschijěł, pschelěsćz. W tym ßamym wokomiku tutón cźah dale sajědże a Leiterej wobej nosy do cźista rosmjecże. Wobżarujomny cźłowjek bórsy po tym w hojeźni, hdźež běchu jeho hnydom dowjesli, wumrje. Wón je starobu 56 lět dozpił a sawostaji mandźelsku a dorosćene dźěcźi.

— Ssobotu dopołdnja psches Hródk 6 wyschschi sastojnizy Erfurtskeje a Barlinskeje żelesniskeje direkzije do Wojerez pschijědźechu, so bychu po ministrowej poruczności krajinu wobhladali, psches kotruż dyrbi ßo wot Hródka psches Wojerezy do Rakez żelesniza twaricź. S Wojerez ßo cźi knježa psches Kulow, Skaskow a Lubhosćz do Rakez podachu. Schtož ßo powjeda, ßu ßo woni jara pschihodnje wo wotmyßlenym żelesnizynym twarje wuprajili. Duž drje ßo prěnje dźěła, k temu trěbne, bórsy sapocznu.

— Psched Shorjelskej khostanskej komoru měješe ßo 2. dezembra swudowjena Johana Duczmanka rodz. Wagnerez s Wojerez samolwicź. Jej porokowachu, so je wona njedirektnje na ßmjercźi ßwojeho mandźelskeho wina była, dokelż je jeho w bjespomoznym pokoženju a bjes doßahazeho wothladanja wostajiła. Mandźelskaj běschtaj w srudnych wobstejnosćach żiwaj; muż bě picźk, kotryż wscho, schtož jemu doma pod ruki pschińdże, pschepi, tak so bě żona hižo wospjet nusowana, pomoz pola wyschnosćze pytacź. Nózne lěhwo bě jemu skónczńje żona w jenej kólni pschipokasała. 2. septembra bě muż jako pomocznik na jenym twarje dźěłał, pschi tym pak ßo saßo ßylnje wopił a do jeneje kuże panuł, s kotrejež bě chżył wodu cźerpacź. Khwilku jeho w kuži leżazeho wostajichu, potom jeho — wón bě wschón prosty, każ ßwědzy wobßwědczachu — k żonje pschinjeßechu, kotraż ßo sapowjedźi, muża do domu wsacź; potom jeho w mokrej drasćze do kólnje pokožichu a jeho s jenym starym swjerschnikom pschikrychu. Nasajtra rano muża, kiž na padawu khorosćź cźerpjesche, blisko wětrojteje kólnje morweho namakachu. Wobskorżena měnjesche, so ßwojeho muża njeje mohła ßuchu drastu woblez, dokelż je muż wschu druhu sa palenz pschedał. Wón je hižo cźasto tajki domej pschischoł; duż je ßebi myßlika, so tež tón krócź, każ hewak, ßwoju pjanosćź bjes schkody wuspi. — Statny rěcźnik měnjesche, so żona, byrnjež w srudnych wobstejnosćach s mużom żiwa była, jeho njeßměła se samyßkom bjes pomozy wostajicź a teho dla jastwo na tsi měßazy, po § 221 khostanskeho sakonja jako najmjeńsche khostanje, na tajke pschestupjenje postajene, sa Duczmanku namjetowasche. Ssudnizy pak ju wuwinowachu, měnjo, so jej wědome byko njeje, so je jeho bjes pomozy wostajiła, dokelż je jeho se swjerschnikom pschikryła.

Přilopk.

* Na póscze w Schpandawje je ßo rubjenstwo stało. Jenej pschedawaczy, kiž tam 810 hriwnow na póstski pschipokas płacźesche, buchu te pjenjesy w tym wokomiku s rukow wutorhnjene, hdyż chysche je sastojnikej pschepodacź. Skucźer, derje swoblekany muż, je cźeknuł.

* W Jänkendorfje pola Niskeje je ßo Dźěżowskemu żandarmej schlachcźiko, skónzowanje dźěsćza wußłědźicź, kotrež je wěsta Schokcźiż se Seifersdorfa skucźiła. Holza je lětża 3. novembra dźěcźo porodźiła, kotrež je wona hnydom skónzowała a w sahrodże sahrjebała.

* S khłóschtotu je w Barlinje młoda holza, kotraż pola pschekupza ßłużesche, ßwoju ßmjercź sawinowała. Wona je s blesche, kiž w khlěbowym khamorje stejesche, kusk ßłódkeho palenza ßrěbnucź chżyła, je pak ßo w bleschi pschemaßła. Pola palenzoweje blesche bě tam mjenujzy blescha s karbolowym kißlikom staka; tu je ßebi s khwatkom na hubu stajiła a dobry lunk s njeje wuklukotała. Hnydom dyrbjesche ßo do hojeźnje podacź, hdźež je bórsy wumrjeła, dokelż běsche ßo s nutskach wopaliła.

* S hornjeje Schlesynskeje pišaja: Njedawno bu jenemu burej blisko ruskeje mjesy na ruskej stronje tucźne ßwinjatko kranjene. Sa paduchow mějachu někotrych wojakow s namjesneje straże, kotrychż běchu husto dosćź wjecźor wokoło wobkranjeneho dwora dundacź widźeli; jedyn s nich mějesche nimo teho ßłużobnu holzu wobkranjeneho bura sa lubku. Nasajtra po wuwjedźenym paduchstwje bur pokkownikej (wyschkej namjesneje straże) tón podawk wosjewi. Pokkownik tež ßo hnydom s jenym żandarmom, s jenym pißarjom a s wobkranjenym do schtwórcź hodźiny wot wobkranjeneho sdaleneho domu jeneho pólskeho dźěłacźerja poda, do kotrehož běchu pjecża kranjene ßwinjo dowjesli. Hdyż do jeho jenicźkeje stwicźki stupichu, kleczachu a stejachu tam někotre żónske, każ tež někotsi kosakojo wokoło s hadreschczemi pschikrytcho lěhwa, wokoło kotrehož běchu wysche teho někotre saßwěcźene kojowe ßwězy stajene. Hdyż wojazy ßwojeho pokkownika wubladachu, chżychu mydko swjescź, prajachu pak na jeho rasne stój!: „batjuschka umjer" (nank je wumrjeł) a powjedachu dale, so ßu ßwojeho lubeho pscheczela, kiž je runje wumrjeł, rad hischcże widźecź chżyli. S pomozu wojakow bu na to kóżdy kucźik w twarjenczku wot pinzy hacź na łubju pschepytany, nihdże pak żaneho ßwinjatka njenamakachu. Sso wě, so ßo pschi snatej nabożnej ßwjatocznosćzi psched cźěkom nichtó ßmjertneho koża njedótknu. Hdyż bě ßo pokkownik wotßalił, srudni sawostajeni morweho — hižo sarěsane kranjene ßwinjo — s koża wsachu, jo rosrubachu, warjachu a ßebi podschijk a kołbasy njebocźicźkeho derje łkodźecź dachu. Wobkranjeny bur pak bu, dokelż běsche ßo na „cźeßnych" wojakow hrěschił, wot wojta (schołty) k dwěmaj rublomaj pokuty saßudźeny.

* (Kak je pscheklepany musketěr Bernhard Schołta s Jeny stwochuuł.) Wón s jenym schewskim do korczmy pschi kamjentnym puczu pschińdże. Tam jemu se żortom praji: „Kak tež to by tebi wojerska drasta pschistała?" „Lěpje hacź tebi", schewz wotmolwi. „To hnydom shonimoj, hdyż ßo pschewoblekamoj", dźesche wojak. Pschewoblekanje ßo sta, ale schewz ßwoju drastu saßo ujedosta; pschetož wojak bě ßo w jeho drasćzi s wětra měł. Wbohi schewz we wojerskej drasćze cźakasche a cźakasche, ale wojak w schewskej drasćze ßo njewróczi. Nětko ßu kojerske listy sa nim wuschke.

* (Fabrikski dźěłaćeŕ jako milionaŕ.) Hoborske namrěćze je fabrikski dźěłaćeŕ Hendrich P., kiž w Bochumskim towarstwje w Bochumje dźěła, dostał. Psched mnohimi lětami bě jeho blizki wuj s jeneje hessenskeje wsy do Ameriki wucźahnuł. Njedawno je tam, wulke samoženje sawostajiwschi, wumrjeł a je mjenowaneho P. sa swojeho jeniczkeho namrěwza postajił. Bochumske towarstwo je wschě nusne papjery sa njeho wobstarało a wscho druhe srjadowało. Duž je krajna banka tele dny sbožownemu dźěłaćerjej, tak nahle wobohaćenemu, 40,000 dollarow wupłaćiła. Semrětego amerikaaske sakładne samoženje nimo teho 5 milionow dollarow wucźini. Herba je wudowz, 35 lět stary, se schtyrimi dźěćimi. Runjeż je telko bohatstwa dostał, khodźi kóždy dźeń do fabriki na swoje dźěło, kaž hdy prjedy. Schto tež to by Kochez Jan cźinił?

* Wo žałoźnym njesbožu na żelesnizy pola Mailanda tamnische nowiny pisaja. Spěschny Mailand-Venedigski cźah bě wjeczor w prawym cźasu w 11 hodźinach 23 minutow Mailandske dwórnischcźo wopuschcźił a prěnje sastanischczo Limito, hdźeż pak spěschne cźahi njesastawaja, dozpił. Tam na dobo do tworoweho cźaha storcźi. Spěschny cźah wobstawasche nimo lokomotiwy a tendera se 6 wosow. Prěni bě ludźazy wós s něhdze 50 wosobami, amerikanskimi wucźahowarjemi, kiž so domoj wróćźichu, druhi bě smachowy wós, potom wós 1. a 2. rjadownje, sa tym spanski wós, póstowy wós a hischcze jedyn wós 3. rjadownje. Jenoż poslednjej dwaj wosaj na kolijach wostaschtaj. Prěni wós 3. rjadownje se wschej mozu do tendera prasnu a jeho scźěhowazy smachowy wós do ludźazeho wosa, tak so te tsi wosy na dobo na kopizy leżachu. Wjele ludźi s prěnjeho wosa bě hnydom morwych, ale sa nich bě hischcze wjele lěpje, hacź sa franjenych, kiž běchu mjes roskamankami wschelko satusnjeni. Hnydom po storku so rosbuchnjenje sta. Měnja, so je w tym wokomiku plun (gas), kiž k poswětlenju wosow służesche, rosbuchnuł. Hnydom wosy w płomjenjach stejachu. W wosu 3. rjadownje, s pucźowarjemi napjelnjenym, surowe bědowanje wo wustup nasta, ale durje běchu tak samknjene, so so wotewricź njehodźachu. Jenoż tsi wosoby so psches wuske wokna s wosa wudobuchu. Bórsy horzota swonkownym ludźom sadźewasche, so wosam bliźicź. Duž dyrbjachu smjercź wustróżeni pschihladowarjo prósdni stejo pschihladowacź, kak so jich sobucźlowjekojo w wosach żiwi pala. Hdyż jim powjasy do wosow mjetacź spytachu, so na dobo telegrafowa żerdź, s kotrejż bě spodźiwnje doscź smachowy wós, so s płomjenjemi palazy, podpjeru měł, podlemi a tež ludźazy wós sobu storże. W tym wokomiku běchu wschě na hromadze leżaze wosy woprawna helska pěz. Na pomoz wokanje woněmi, a jenoż płomjenjow praskot bě w nóznej cźischinje słyschecź. Hdyż nasajtra rano w 10 hodźinach Mailandszy měschcźenjo na njesbožowne město pschińdźechu, so hischcze cźěła spalenych ludźi kurjachu. Mjes nimi leżesche wjele visitnych khartkow s mjenom Charles Antoch, kotryż muż je wěscze mjes njesbožownymi byk. Se sbytkow rosbitych wosow je widźecź, so su wucźahowarjo mjes dwojim wohnjom byli, mjes so palazym smachowym wosom wyschsche nich a mjes wohnjom pod jich nohami s płunowoda nastatym. Woprawdźe su cźěła namakali, kotrychż hłowa a nosy běchu spalene. Mjes rospadankami su słote a słéborne pjenjesy, mjes nimi wjazy hacź sto jendźelskich puntow (2000 hriwnow), kaž tež wjele cźasnikow nasběrali. Żandarmoju muża lepichu, kiž w rospadankach pytajo rucze něschto k sebi tyknu, schtoż so sa 500 frankow w słotych pjenjesach wupokasa. W sudnischim pschepycze pschicźiny, kotrejż dla je so njesboże stało, budże so wo to jednacź, hacź su petardy, kurjawy dla nusne, kotrejż dyrbja swětkowe signale wudospołnicź, woprawdźe na kolijach leżake abo niż. Jedyn pasażer je prajił, so je je rosbuchnucź słyschał — wón pak je jeniczki, kiž je to sasłyschał. Tež wo spěwarzy Linson Frandin je wobschérnische słyschecź. Njeběsche so hischcze spacź lehnuła, hdyż so stork sta. S wokanjom satorhnjena, żadyn wukhód njenamaka a widźesche na wschitkich bokach swětke płomjenja. S wulkej mozu wotpaczi durje susodneho kupeja, tola pak żahkosce w płomjenjach stejazeho ruma dla saso do sady prasnu, wětr pschicźisnu sa njej nahle durje jej nohu pschitusnuwschi, kotruż se sadwělowazej mozu wutorże. W tym wokomiku jej wosowy wjerch na hłowu padnu, cźehoż dla nadźiju na wukhowanje spuschcźi, ale sarjadnik (kondukteur) psched woknom stejazy ju w tym wokomiku shrabnu a s woknom won s wosa wucźeże. Jenoż khwilku na nohomaj stejesche, potom k semi padze a njeje so hacź dotal s nohomaj wjazy hibnucź mohła. Na swojim khorokoźu spochi woła: „Ach, so njejsym revolver měła, so mohła so satsělicź!“ Powjedaja, so je 80,000 frankow pjenjes, drohu pychu a drastu sobu měła, schtoż je so jej wscho hacź do wobswědcźenja wo sapokoźenych 25,000 frankow w jenej banzy spaliło. Jeje służobna knjezna w wosu druheje rjadownje je njesranjena swostała.

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschiłohy.)

Krajnostawski bank.

Dańske kupony naschich **sastawnych listow** so

wot 15. teho měsaza

na słědowazych płaćeŕnjach **bjes wscheho wotcźehnjenja** sa hotowe pjenjesy kupuja:

w **Budyschinje** w **krajnostawskim banku,**
w **Draždźanach** w **jeho filiali,** Schulgasse 1,
w **Annabergu** pola knjesa **Ferd. Lipfert,**
w **Chemnitzu** pschi **Chemnitzskim měschcźanskim banku,**
w **Döbelnje** pschi **Döbelnskim banku,**
w **Freibergu** pola knjesow **Ludwig & Co.,**
w **Greizu** pola **filiale Zwickawskeho banka,**
w **Herrnhucźe** pola knjesa **C. F. Görlitz,**
w **Lipsku** pschi **Lipscźanskim banku,**
w „ pola knjesow **Becker & Co.,**
w „ „ „ **Schirmer & Schlick,**
w **Lubiju** pola knjesa **G. E. Heydemann,**
w **Plawnje w V.** pschi **Vogtlandskim banku,**
w **Rosweinje** pola **filiale Döbelnskeho banka,**
w **Waldheimje** pola **filiale Döbelnskeho banka,**
w **Žitawje** pola knjesow **Bormann & Co.,**
w **Zwickawje** pschi **Zwickawskim banku.**

W Budyschinje, 6. dezembra 1893.

Krajnostawski bank Kralowskeho Sakskeho Hornjołużiskeho markhrabinstwa.

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim rewěrje.

Pońdźelu 11. dezembra ma so 150 suchich dołhich hromadow sa hotowe pjenjesy na pscheźadźowanje pschedawacź.

Sopocźatk: dopołdnja 1/2 10 hodźin na pucźu bjes Łupjanskej Dubrawu a Holeschowskej Dubrawu pschi pucźniku.

W Minakale, 5. dezembra 1893.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Dźěcźaze maschiny

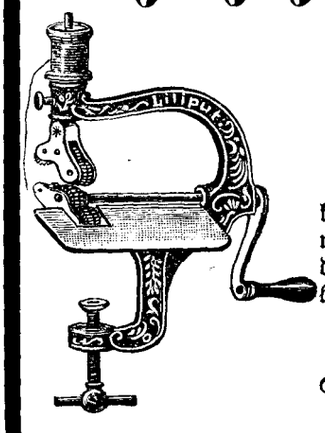

„Liliput“,

woprawdźe schijaze,

najrjeńschi dar

sa hołzy.

Kóżda maschina je schwarnje do kaschcźika sawalena, w kotrymž su tkaniny k schiczu, 3 rołki wschelakeho pschedźena a 3 jehły k samenjenju pschipołożene.

Płacźisna po 1 mk. 50 np.

A. & W. Neuhahn

4 na Serbskej haźy 4.

Hodowna wustajenza

Fr. Stäckelec konditornje

na Hoschcźiz haźy

porucza w wulkim wubjerku **słódne kuski na božodźěscźowy schtom, woprawdźity Nürnbergski żiwjeński tykanz** a **Lübeckski marzipan** w pschedmjetach, po naturje dźěłanych, dale **bonboniery** a **atrapy.**

Najlěpscha hódnosćz — najtuńsche płacźisny.

Jara trajnje nowonatwarjena **khěža** na hornczeŕskej haßy czo. 8 ſ małej khlamowej pſchiprawu je pſchi pomĕrnym napłaczenju hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na Mättigowej dróży czißło 8.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Žiwnoſcź, ½ hodź. wot Njeßwaczidliſkeho dwórniſchcza ſdalena, ſ 18 kórzami pola, 8 kórzami łuki a 8 kórzami lĕßa, cziſcze nowymi twarjenjemi, ſ 7820 hriwnami wopalneje kaßy, je ſe żiwym a morwym inventarom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Emila Säuberlicha** w Budyſchinje a **Heinricha Kellera** w Rakezach.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 11. dezembra budźa ßo wot 9 hodźin pſchi Nowej **Wßy** pola Rakez w Mukez khójnach pſchi pucźu, do Scheſchowa wjedźazeho, jadriwe wukopane twarſke ſchtomy, 160 płotowych ryhelow, liczba pjenkow a halofowych hromadow na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Jan Dekenk w Wutołczizach.

Proßata na pſchedań.

Proßata běłeje Yorkſhirſkeje a też czornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrejż ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po czaßej pſchimĕrjenych niſkich płaczíſnach na pſchedań na knjeżimaj dworomaj

w Budyſchinku a Pſchiwczizach.

K hnojenju łukow

kainit a Domaſchowu rudu poruczam.

Bjedrich Bartko w Njeßwaczidle.

Wojeŕſku potrjebu

ſa dźĕczi jako:

teßaki,
mjecże,
tſĕlby,
helmy ſa pĕſchkom,
czapki ſa tſĕlerjow,
husarſke kalpaki,
kĕraßĕrſke helmy,
łazy,

wſchelakich wojeŕſtich druźinow

patronowe toſche,
bubony,
piſchczele,

poruczataj
w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn
w Budyſchinje
4 na ßerbſkej haßy 4.

Bratſja Thomaſojo, fabrika jĕſdnych kołow na Židowje pola Budyſchina,

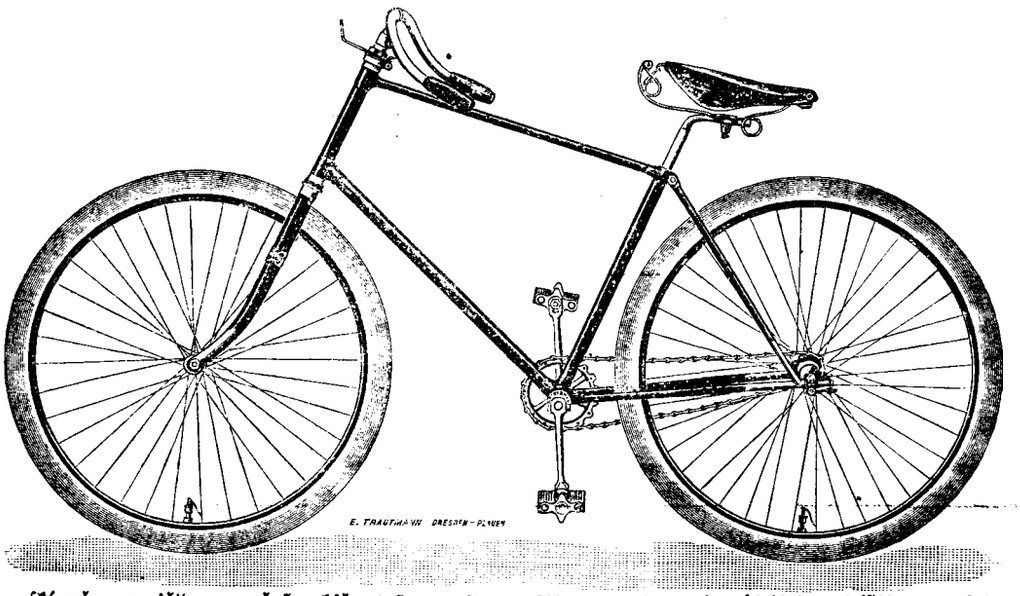

maja po ſkónczenym jĕjdnym czaßu **hižo** saßo wulkotny ſkład ßwojich najnowſchich wudźĕłkow po 94 modelu ſe ſakońſzy ſchkitowazym rjaczasowym pſchestajenjom a poruczeja je pſchibliżenju hodow po najtuniſchich ſymſkich płaczíſnach.

S naſchim wudźĕłkom ßu ßo w poßlednim jĕſdnym czaßu 24 prĕnich, 17 druhich, 3 tſecze myta, 100 kilometrowe miſchtrſtwo S. R. B. 100 kilometrowy dróhowy rekord D. R. B. dobyke.

Winſki czŕijowy ſkład

na bohatej haßy 10 pódla póſta.

Sa pſchedſtejazy czaß, woßebje k **hodownym daram,** poruczam wſchĕ druźiny czŕijow ſa mużow, żony a dźĕczi ſ koże po pomyßlnje najtuńſchich płaczíſnach, tak ſo je konkurrenza wuſamknjena.

Najwjetſchi ſkład **filzowych ſtupnjow,** nĕmſkich a ruſkich **gumijowych czŕijow.**

Bjes pſchiſkłada tunje płaczíſny!

Hermann Friſch.

Pychu

na bożodźĕſczowy ſchtom
jako:

lamettu
(włoßy Bożeho dźĕſcza)
ſłotu a ßlĕbrowu pĕnu,
parlojty blach,
ßnĕh na bożodźĕſczowy ſchtom,
łodźane ßwĕży,
ßwĕczniki

w wulkim wubjerku
pola

A. & W. Neuhahna
4 na ßerbſkej haßy 4.

Wulki poßleſchczowy kaſchcź je na pſchedań na hoſpitalſkej haßy czißko 1 po 1 ſkhodźe.

Pawoł Giebner

na bohatej haßy czißło 18,
ſ nutſkhodom na theaterſkej haßy,
poruczа ßwoju

winaŕnju

ſ winownju a ßnĕdaŕnju.

Wino w kaſchczach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a też w czwizach roſeſczelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchĕ druźiny **czerwjeneho a běłeho wina.**

Kóżdy móże ßo na to ſpuſchczecź, ſo pola Giebnera cziſte woprawne wino doſtanje, kotrejż derje tyje a kotrejż je ſtrowoſczi ſpomożne.

Tunje

zigary

łupowanſke żórko ſa ſaßopſchedawarjow,
tyßaz hižo po 20 mk. poruczа
Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haßy czo. 6,
Filiale na bohatej haßy 28 a na rózku Lubijſkeje a Mättigoweje dróhi.

Richard Neumann

porucza **ßyry** a **paleny**

khoſej

w najwjetſchim wubjerku a najlĕpſchej dobroſczi po najtuniſchich płaczíſnach.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźĕłbow ßo pomĕrnje niżſche płaczíſny wobliczа.

Wosjewjenje.

Formindam (pscheporuczńikam) woßobow, podpißanemu hamtskemu ßudnistwu pscheporuczenych, kotsiż pschedpißane lětne wosjewjenje wo parschonskich wobstejnosczach ßwojich pscheporuczenych hischcze wotedali njejßu, ßo s tutym namołwjeja, spomnjene wosjewjenje hacz do

14. dezembra tuteho lěta

pschepodacz, jeli so chzedza ßo pjenjezneho khostanja, 5 hriwnow wuczinjazeho, sminucz.

W Budyschinje, 23. novembra 1893.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Wetzlich.

Klankaze hłowy, klankaze cźěła,
klankaze schtrympy, klankaze stupnje
pola **A. & W. Neuhahn**, 4 na ßerbskej haßy 4.

Durschthoffske ßuche droždże
porucza
A. Biesold, pjekarski mischtr
na bohatej haßy.

Něktore wosy popjela móza ßo wotwjesc, je **Siebenhünerez** barbarnje pschi pschibrjóznym pucźu 1.

Hrósynki,
wulke ßłódke płody, **punt po 20 np.**
porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Krany amerikanski
rjepikaty tobak
wubjernje ßłodzazy punt po 32 np.
porucza
Carl Noack
na żitnej haßy.

Gumijowe klanki,
gumijowe ßwěrjata,
gumijowe kłapawy
poruczataj
A. & W. Neuhahn
4 na ßerbskej haßy 4.

Kedźbu!
S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so je mi wot nětka mózno, mużaze wobleczenje, każ tez paletoty hromadze s tkaninu a s rukowanjom sa dobre ßedźenje sa 20 hr. w hotowych pjenjesach po měrje seschicź.
S poczesczowanjom
A. Grieta, ßerbski krawski mischtr
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 10.

Martha swud. **Schmidtowa**
na ßerbskich hrjebjach cźißko 28
po 2 skhodomaj
porucza ßo k seschiczu schatow, tez zyłych wuhotowanjow; tez móza pola njeje mkode holzy pschirěsacz a schaty schicz dokkadnje nawuknucz. Holzy se wßow móza tez jědz a bydko dostacz.

Nowy ßerbski **bibliski pucźnik** na wschitke dny lěta 1894 je sa 10 np. dostacz w wudawarni „Sserbskich Nowin."

Polcz
czerstwy a ßuscheny tunjo pschedawa
E. Becker, rěsniski mischtr
na hospitalskej haßy 7,
na rózku ludoweje kuchinje.

Pschenicźna muka
najlěpscha druzina
je dostacz pola
Korle Kaßrowea.

Draždżanski jědźny rajß
punt po 16 np., pschi 5 puntach
po 15 np.,
litr **hrócha** po 23. np. porucza
Korla Kaßrowe
pschi żitnych wikach p. póst. kowarni.

K hodownym daram
poruczam ßwoje po płaczisnje khětro ponizene **drastne tkaniny**, pißane a czorne, **mantle, spódnje ßuknje** a **zidźane rubischcźa.**
August Grützner.

Dźělbu nasadstajeneho, **czistowolmjaneho dwójzyschěrokeho lama** pschedawa jara tunjo
Emil Wehrle na jerjowej haßy.

W Bartskej zyrkwi
ßo
njedźelu 17. dezembra t. l. wjecźor w 6 hodźinach
němski liturgiski hodowny ßwjedźeń
wot spěwarskeho towarstwa a schulskeje mkodźiny wuwjedźe.
Sastup s textowej knizku płaczi 40 np.
Spěwanske towarstwo.

Poboczne Towarstwo Sserbskich Burow w Malym Wjelkowje
smeje **njedźelu 10. dezembra** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje, w kotrymż budze ßo wo jara waznej należnosczi wuradźecz.
Pschedßydstwo.

Towarstwo Sserbskich Burow w Bukezach
smeje **ßrjedu 13. dezembra** popołdnju w 6 hodźinach ßwoje poßedźenje. Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Maßaża — naturske lěkowanje.
Elektrisku a **ruczu maßażu** a **naturske lěkowanje** ßwědomicze wobstara
M. Schädrich, maßěr,
w Budyschinje na hkownym torhoschczu 2, po 2 skhodomaj,
prjedy w Kamjenistim a Mainzskim pschirodolěkowanskim wustawje.
Najlěpschi wuspěch pschi **drjenju, wiczi, wotołstnjenju,** pschi czerpjenjach **nerwow, jerchenjow, żołdka atd.**

Schulske tornistry,
najlěpsche a derje dźerżaze, porucza w wulkim wubjerku
A. Pětsch, rjemjenjer
1 na hauensteinskej haßy 1.

Wosjewjenje.
Sswojim czesczenym wotebjerarjam w Rakezach a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so wot pjatka 9. dezembra tucźne
howjaše mjaßo punt po 40 np.,
ßwinjaze „ „ „ 60 „
skopjaze „ „ „ 55 „
czełaze „ „ „ 45 „
pschedawam.
Wo dobroczźiwe wobkedźbowanje proßy **Wylem Beyer,**
rěsniski mischtr w Rakezach.

Natarske towarstwo w Bukezach
smeje pschichodnu pońdźelu 11. dez. wjecźor w 6 hodź. ßwrje poßedźenje, sa kotrez je knjes dr. **Neubauer,** assistent pschi Pomorskej spytowarni, pschednoschk wo: „zokor, jeho dostawanje a wuźiwanje" dobroczźiwje pschedewsak.
Wo bohaty wopyt proßy
pschedßydstwo.

Hnydom abo k nowemu lětu je wobydlenje w maßiwnym twarjenju w Brěsy pola Hodźija na pschenajecze. Dalsche je shonicz cźißko 12 tam.

Nasch **najwutrobnischi dźak** tu prajimy ßwojemu wyßokodostojnemu knjesej fararjej lic. theol. **Imischej** sa jeho kraßne, wutrobynatwarjaze prědowanje, s kotrymż je nam sańdźenu njedźelu sastupjenje do noweho zyrkwineho lěta poßwjeczik. — Duż wutrobnje proßymy, nam tute rjane prědowanje wocźischczecź dacz.
Wjele kemscherjow.

K temu Cźißku jena pschiloha.

Pschiloha k czišłu 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. dezembra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutšje njedźelu rano w 7 hodź. farař dr. Kalich němsku spowjednu rėčź, 1/2 9 hodźin diak. Räda němske a w 10 hodź. ſerbske prědowanje. — Pšchi zyrkwinych durjach budże ſo kollekta ſa woſadnych khudych hromadźecź.

Schtwórtk dopołdnja w 9 hodźinach budże ſerbska spowjedź; spowjednu rėčź smėje farař dr. Kalich.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Marja Hańža, Augusta Melchera, schewza na Židowje, dź. — Korla Hermann, Korle Ernsta Scholtyj, žiwnoscźerja w Wownjowje, ſ. — Max Jaromir, Jana Jaromira Rychtarja, fabrikarja w Dobruschi, ſ. — Marja Hedwiga, Jana Ssuschki, wosyłstorkarja w Tšėlanach, dź. — Hilźbjeta Klara, Korle Ernsta Libsche, dźėlacźerja w Tšėlanach, dź. — Selma Hedwiga, Michala Augusta Kosela, fabrikarja na Židowje, dź. — Luisa, Ernsta Jaromira Hermanna Wiki, wyschicheho młynka na Židowje, dź. — Eva Martha, Ernsta Wylema Wagenknechta, khėžerja a młynka na Židowje, dź. — Lejna Martha, Handrija Augusta Urbana, krawza na Židowje, dź.

Zemrjeół:

Dźeń 29. novembra: Morwonarodź. njemandź. ſ. na Židowje. — 30. Morwonarodź. dź. Jana Ernsta Gruhla, fabrikarja na Židowje.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1823 měchow.		W Budyschinje 2. dezembra 1893				W Lubiju 7. dezembra 1893			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńza	běła	7	35	7	53	7	21	7	35
"	žołta	6	76	6	94	6	71	7	—
Rožka	50 kilogr.	6	12	6	18	5	94	6	13
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	43	6	79	6	50	7	20
Wowß	50 kilogr.	8	30	8	40	7	90	8	10
Hroch	50 kilogr.	8	89	11	11	9	86	10	83
Woka	50 kilogr.	8	20	8	47	6	59	7	50
Jahły	50 kilogr.	14	—	17	—	11	50	13	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	50	18	—	15	—	16	—
Běrny	50 kilogr.	1	60	2	—	1	40	1	80
Butra	1 kilogr.	2	40	2	70	2	20	2	50
Pšeńczna muka	50 "	6	50	16	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	6	50	10	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	5	50	5	80	4	70	5	30
Sslóma	600 "	31	—	33	—	29	—	32	—
Proßata 585 schtuk, schtuka		13	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		4	50	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 12 hr. 49 np. hač 12 hr. 80 np., žołta 11 hr. 49 np. hač 11 hr. 79 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 79 np. hač 9 hr. 88 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hač 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 7 hr. 21 np. hač 7 hr. 35 np., pšeńza (žołta) wot 6 hr. 94 np. hač 7 hr. 6 np., rožka wot 6 hr. 18 np. hač 6 hr. 25 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hač 7 hr. — np., wowß wot 8 hr. 40 np. hač 8 hr. 60 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druźiny 60—65 hr., 2. druźiny 55—58, 3. druźiny 45—50 po 100 puntach rėsneje wahi.. Dobre krajne ſwinje 48—51 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—60 np., po puncże rėsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 8. dezembra: Mile.

W wudawarni „Sserbſkich Nowin“ a w kapale Hodźiſſkeho Božeho doma je po 20 np. dostacź:

Pschirunanje wo njeplódnym figowzu,

pšchi zyrkwinſkej visitaziji

dźerżał kaplan **Jan Kschižan** w Hodźiju.

Na wjelestronske žadanje wocźiſchcźane.

Cźisty wunoschk je ſa ſmilny ſkutk postajeny.

Heinrich Lange

pšchi žitnych wikach

porucża ſwój wulki wubjerk hotowych **pjelſchcźowych tworow,** kaž tež wſchė druźiny **pjelſchcźowych podschiwkow, khornarjow** a **kožow** k podschicźu k pšcheczelniwemu wobkedźbowanju.

Dźėłanje po měrje a wuporjedźenje derje a tunjo.

K hodam

ſwój wulkotny ſklad **ſerbſkich** a **němſkich ſpěwarſkich knihow** w **najwoßebniſchich** a **najjednoriſchich ſwjaſkach, fotografijowe, pěßniſtwowe** a **piſanſke albumy, piſanſke, notowe** a **ſcźėnſke mapy, liſtnizy, dźėlanſke** a **ručzne toſche, zigarowe etwije, portemoneje** a **móſchniczki, kurne blida, kurne ſerviſy, piſaki, ſchwadliſtwowe, rukajzowe** a **zigarowe kaſchcźiki, balſke wjechliczki, domjaze žohnowanja, fotografijowe wobluki** we wſchėch wulkoſcźach, **liſtnu papjeru** a **kaſety** w **kraßnych muſtrach** a **pėknych ſawalkach, lampowe krywy, wobraſate** a **baßniczkowe knihi** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczišnach dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczam.

Gustav Rämsch,

knihiwjaſarńja a papjerjowa pſchedawarńja

na bohatej haßy 21.

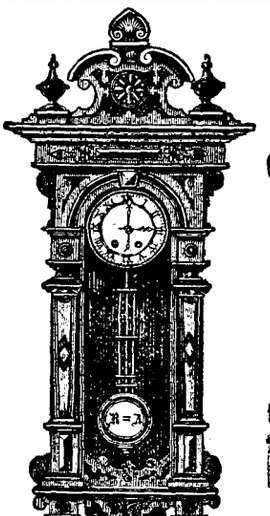

Ernst Herkner

czaßnikař w Budyschinje

pšchi

hlownym torhoſchcźu 8.

Wulki ſklad wſchėch druźinow

czaßnikow,

czaßnikowych rjecźaſow a hudźbnych piſkadłow

po najtuniſchich płaczišnach.

Pola mje ſo **ſerbſki rėcźi!**

Poruczam

jako najlėpſche a najtrajniſche

moje ſakńſzy ſchkitowane

njedźelſke rukawate lazy,

kaž tež wulki wubjerk

ſchtrykowanych rukawatych lazow

w jenoż dobrych a płaczišnyhódnych druźinach.

Pſchedawanſka ſaßada wot l. 1810: Krucże ſprawne a ſolidne.

C. O. Henoch w Budyſchinje na rózku bohateje haßy a hlowneho torhoſchcźa.

Płyſchowe a tkaninowe pjeſle,

teho runja **płyſch** a **aſtrachan** porucża

A. Khėžorka

na ſeminarſkej dróſy 6.

Sslój wulki sklad

wobstejazy se szerbskich a němskich

spěwaŕskich knihow a biblijow,

knihow sa młodźinu, kwaßnych, bajkowych a wobrasatych knihow, kontorskich a sapißnwch knihow, kaßetow s listowej papjeru, pißakow, kurjeńskich scrvißow, schwadliskich kaschcźikow, schifrowych taflow, pjerowych kaschcźikow, schulskich, rucźnych a wobrucźkatych toschow, sbożopschejazych khartkow, kmótsinskich listow, modelěrowanskich kartonow, wottorhanskich protykow, bożodźěscźoweje pychi, ßlěbroweje a sloteje pěny na worjechi atd. porucźa

A. Schöncke,

knihiwjasaŕnja a papjerowa pschedawaŕnja

3 na hauensteinskej haßy 3.

Winowa pschedawaŕnja

Pawoła Giebnera w Budyschinje

na bohatej haßy 18 s nutskhodom na theatrowej haßy

porucźa k pschedstejazym

hodownym ßwjatym dnjam

ßwój wulki skład

Rheinskeho, Moselskeho a Bordeauxskeho wina,

němskeho a franzowskeho pěnjazeho wina

a desertoweho a lěkowanskeho wina.

Tych, kotsiž moje wina njesnaja, proschu je pola mje woptacź, s ezimž ßo pscheßwědcźa, so pola mje s najmjeńscha runje tak derje a tunjo kupja, kaž hdyž ßebi njepoßrědnje wot Rheina wino skasaja. Pódla teho, so prósdne blesche, kaschcźe, cźwizy atd. po żelesnizy wróćźicź njetrjebaja, maja pola mje tón dobytk, so móża w mojej winaŕni woptacź, prjedy hacź skasaja.

Moja najwyschscha pschekupska saßada je, jenož cźiste wina kupowacź a pschedawacź a ßwojim wotebjerarjam ßwědomicźe poßłużecź.

Hrósynki,

rjane wulke,
punt po 20, 25 a 30 np.,
zokor, jara ßłódki,
po najtunischich dnjowych płacźisn.,
mandle, ßłódke a hórke,
zitrony,
butru,
margarinu, dobru
po 70 np., najlěpschu po 80 np.,
porucźa

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16.

Ernst Ullrich

porzlinowa a schkleńzowa pschedawaŕnja

na schuleŕskej haßy 12

porucźa

ßwój wulki skład **porzlinowych, kamjenininych** a **schkleńcźanych tworow, schpihelow, posłocźenych lejstow, gardinowych żerdźow,** kaž tež najwjetschi wubjerk **klankow, klankazych hłowow** a **hrajkadłow** po najtunischich płacźisnach.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Worjechi,

rjanu wulku tworu, porucźa tunjo

J. G. Klingst Nachf.

Heinrich Mittasch

na bohatej haßy 16.

Psched tobakowym dawkom

porucźam hischcźe tunjo ßwój rjany wulki skład běle ßo palazych

zigarow,

100 schtuk po 2 mk.,
100 „ „ 2 mk. 20 np.,
100 „ „ 3 mk. a dróżscho.

J. G. Klingst Nachfolger

Heinrich Mittasch

na bohatej haßy 16.

K pschedstejazemu hodownemu pjecźenju porucźam najlěpschu

muku k kołacźam,

hachtl po 95 np.,
kaž tež najlěpsche **ßuche drożdźe,** wschědnje cźerstwe, punt po 80 np., **dobre kołacźe** w wschelakich drużinach tunjo.

J. Kögler, pjekaŕski mischtr
pschi žitnych wikach 32.

Tuni khlěb.

Burski khlěb II. drużiny
punt po $7^1/_2$ np,
domjazy khlěb punt po 8 np.,
běły khlěb I. drużiny
punt po 9 np.
pola

J. Köglera, pjekaŕsk. mischtra.
pschi žitnych wikach 32.

Khofej

ßyry a paleny w dobrych a najlěpschich drużinach porucźataj jara płacźisny hódno

Schischka a Rjecźka

na swonkownej lawskej haßy.

Filzowe a
zilindrowe kłobuki
porucźa najtuńscho
P. Ullbrich,
kłobukaŕski mischtr
na schulskej haßy 11.

Płat sa cźeledź,

połnaj dwaj łóhcźej schěroki,
porucźa stary łóhcź po 35 np.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Hrubjelcźanski młyn

pschedawa pscheńcźnu muku wot stareje pscheńzy hachtl po 80 np., běrtl zentnarja po 3 mk. 20 np., jara dobry majßowy schrót po 7 mk. 25 np., zyły majß po 6 mk. 75 np.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow ſ wowczeje wolmy

cžißlo 1 na schulerſkej haßy cžißlo 1

k ſymſkemu cžaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſklad ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzathych lazow** w najtuniſchej hacž k najlěpſchej cžiſtowolmjanej barbunjepuſchcžatej tworje a w rjanych muſtrach porucža.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedjena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaczíſny!**

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, něſczowe rěbliki, khachlowe durézka, tſěſchne wokna, twarſke hoſdże

porucža tunjo

Paul Walther.

Jan Manjok w Budyschinje,

ſklad ratarſkich maſchinow,

na žitnych wikach 6,

porucža: **patentowane ſchrótowanſke mlyny „Rapid“, ſpěſchne ſkótnu pizu parjaki** (patent Ventzky), nowe **Laakowe kuczne bróny ſ kowaneho żeleſa** ſ nowym patentowanym pſchicžinjenjom ſubow, **„Viktoria“-ſeparatory** a druhe ſyſtemy, **butru dźěłaze maſchiny, płókaze maſchiny, rěpukrajaki, běrnyrosmjeczaki** a wſchě druhe ratarſke maſchiny a grat po fabrikſkich płaczíſnach.

Pſchi žitnych wikach 6.

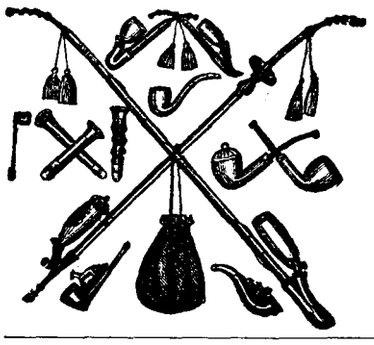

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju

w najwjetſchim wubjerku

porucža

Ed. Schulze's Sohn

pſchi bohatych wrotach 26.

Najtuniſche žórto ſa ſaßopſchedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźěłarni.

Adolf Rämſch w Budyſchinje

pſchi butrowych wikach

porucža ßwojim cžeſcženym wotebjerarjam:

jerje, ſ lěta 1892, nowe wulke tucžne ryby, mandel po 40 np.,
ßwinjazy ſchmalz, wubjerny, punt po 60 np.,
ſyrup ßłódki kaž měd, punt po 16 np.,
rajß, wulkoſornaty, punt po 16 np., 5 puntow ſa 75 np.,

dale poruczam ßwoje ſnate, jara ßłódke **dwójne likěry,** liter po 60 hacž 75 np., teho runja **naturſku khimjelczku** liter po 40 np.

— Moja pſchedawarnja wot lěta 1868 wobſteji. —

Fotografowarnja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje

na ßerbſkej a ſchulerſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcže: **Fotografowanje dźěczi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſczi **viſitneje kharty** płacža 12 ſchtuk 6 mk., tež pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobrazu w wumělſkim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowarnja wotewrjena.

Najwjetſchi ſklad w Budyſchinje. — Bjes wumělenja dobre twory. — Woprawdże tunje płaczíſny. — Krucze ſprawne poſłużenje.

Filzowe, zilindrowe, hońtwjerſke, dźěczaze

klobuki

we wſchěch nowoſczach nětczíſcheho cžaßa, nimo měry tunje.

Sa ratarjow, do domu, ſa dźěłaczerjow, dźěczi

mězy,

kraßne naſymſke a ſymſke wězy, jara płaczíſny hódne.

Filzowe ſtupnje,

wote mje ſawjedźeny **najlěpſchi wudźěłk** ßo ſ **trajnoſczu** a **tunjoſczu** pſched wſchitkimi druhimi wudźěłkami woßebje wuſnamjenja.

Pjelſchczowe twory,

jako **koßmate mězy, koßmate khornarje, koßmate muſy,** jenoż w ſaruczenych hódnych druzinach po jara tunich płaczíſnach.

Hugo Lehmann,

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſczenza „k winowej kicži“).

Franz Marſchner

cžaßnikař w Budyſchinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

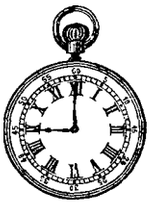

ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne ruńowanje. Tunje płaczíſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **herbſki.**

Hajnka a ßyn

(hamorſki mlyn w Budyſchinje)

poruczataj w ßwojej pſchedawarni w mlynje pſchi „Židowſkim żeleſnym moſcže“, kaž tež pſchi ßerbſkich hrjebjach na rózku hornczerſkeje haßy:

ff. pſchenicžnu a **rżanu muku, wſchelake warjenja** a **pizne ßrědki**

po jara tunich płaczíſnach.

Dale ßo **pſchenża** a **rożka** ſa muku, kaž tež ſa wotruby pſchihódnje ſaměnja.

Fotografowarnja

E. Zeutzſchela w Budyſchinje

36 na ſwonkownej lawſkej haßy 36

porucža ßo k fotografowanju portretow, hromadnych wobraſow, tablowow, tež ſ wonka doma ſa **towarſtwa** a ſchule w kóždej wulkoſczi pſchi **najlěpſchim wuwjedźenju** po najtuniſchich płaczíſnach.

Viſitna wulkoſcž hižo po 3 mk. ½ duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetſchenje po kóždym wobraſu hacž do żiwjenſkeje wulkoſcže.

Fotografowarnja po 1 ſkhodże wſchědnje wotewrjena.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje

4 na ßerbskej haßy 4 4 na ßerbskej haßy 4

poručataj

ßwój wulki skład

kožanych a plyschowych worow

jako

fotografijowe albumy,
pěßeńske albumy,
dnjowniki
warjeńske knihi,
pißane mapy,
pißanske podłožki,
tosche ſ wobruczku,
schtrykowanske tosche,
pompadury,

khornarjowe a manschetowe kaschcziki,
rukajzowe kaschcziki,
pychowe kaschcziki,
schwadlisku potrjebu,
paßy,
portemoneje,
pjenjeżne móschniczki,
schtrykowane bursy
ſ bawmy a židy.

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4.

Tunje wupschedawanje.

Hacz do hód ßo pola mje **lama, drastne tkaniny, cžorny kaschemir, koschlowy barchent** a wschelake druhe wězy po najtunischej płaczisnje wupschedawaja.

Ernestina Großez w Hrodźischczu.

Hacz do hód pschedawam po hischcze ženje słyschanych ßměschnje tunich wupschedawanskich płaczisnach **dobre wolmjane drastne tkaniny,** wobleczenje po 3 a 5 mk., **cžorne drastne tkaniny,** wobleczenje po $4\frac{1}{2}$ a $7\frac{1}{2}$ mk., hewak dwójzy tak drohe, dobre **židžane tkaniny,** łohcź po 1 mk. 25 np., **lama** k wobleczenjam a pjeslam łohcź po 50, 80 np. a 1 mk., **skytki** ſa pok płaczisny, **wolmjane ßuknjane tkaniny,** łohcź po 25 np., **cžistowolmjane** cžerwjene a módre ßuknjowe tkaniny łohcź po 85 np., hewak po 1 mk. 20 np., dobre **trikotowe taille** po $2\frac{1}{2}$ mk., **barchentowe blusy** po $1\frac{1}{2}$ mk., **rukawate lazy** ſa mužstich po 3 hacz 8 mk., wschudźom druhdźe dwójzy drózsche, **barchent** k koschlam ſa mužstich a žónske po 135 np., spódnje kholowy po 90 np., wulke konjaze deki po 2 mk., plyschowe a kalmukowe pjesle, wolmjane kapoty po 90 np., plyschowe a schenillowe kapoty po $2\frac{1}{4}$ mk., schenillowe rubischcza po $1\frac{1}{2}$ mk., **plysch** a **krymer** łohcź po 1 mk., dobry **barchent** k koschlam łóhcź po 20 np., barbunjepuschczate **poßleschczowe tkaniny** łohcź po 25 np., pjelschczowe mufy po $1\frac{1}{2}$ mk., **koßmate mužaze wězy** po $2\frac{1}{2}$ mk., **pschedeschczinski** po $1\frac{1}{2}$ mk. hacz 3 mk., barchentowe rubischcza po 25 np., židžane rubischcza po 50 np., tkaniny k běharjam po 25 np., wulke **tepichi** po $6\frac{1}{2}$ mk., **gardiny** běłe a pißane łohcź po 15 np., a wjele druhich wězow.

Tuńscho hacz wschudźe druhdźe.

Herrmann Beermann

w Budyschinje na ſnutskownej lawskej haßy 6

ſ napschecża radneje pinzy.

E. Raſeld

knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja

w Budyſchinje na kotolſkej haßy 30

poruča w wulkim wubjerku a po natjuniſchich płaczisnach: **baßniczkowe** a **wobraſate knihi, modelerſke liſtna, pißanſke** a **hudźbne mapy, ff. kaßety, fotograſijowe** a **pěßniſtwowe albumy,** ſerbſke a němſke **ſpěwarſke knihi** w jednorych a najwoßobniſchich ſwjaſkach, **portemoneje, zigarowe etwije, viſitne khartki, wobluki, lampowe krywy.**

ſbožopſchejaze khartki

w wulkim wubjerku, teho runja kanevaſowe wězy, wſchelake protyki k wottorhanju na lěto 1894, ſabawjeńſke hry, wězy po 50 np. atd. a proßy wo dobroczinwy wopyt.

Pawol Kriſteller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecża hoſcźenza „k winowej kiczi“

poručza

ßwój **hoborſki ſklad** wſchěch jenož **pomyßlnych** druži-now trajnje dźěłanych

cžrijow ſa žónſke, mužow a dźěczi, **ſchkórnjow ſ dołhimaj nakolenzomaj, ſchkórnjow ſ krótkimaj nakolenzomaj, ſchkórniczkow, domſkich ſtupnjow** a **toſłow, pjelſchczowych, ßuknjanych** a **filzowych ſchkórnjow** (wodunjepſchepuſchczatych), **drjewjanych** a **gumijowych ſtupnjow** a **gumijowych pjelſchczatych ſchkórnjow** po hiſchcze tu njeßłyſchanych tunich płaczisnach.

Dale poručam wulki ſklad

filzowych ſtupnjow a toſłow

(najlěpſchi a najtrajniſchi wudźěłk)

po ſnatych **jara tunich płaczisnach.**

Wuporjedźenje kožanych, filzowych a gumijowych ſtupnjow ßo **derje** a **tunjo** wobſtara.

Pawol Kriſteller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecża hoſcźenza „k winowej kiczi“.

Kupujcze ßwoje **mužaze** a **hólczaze wobleczenja, ſwjerſchniki, pjeſle,** kaž tež **žonjaze** a **holczaze žakety** a **mantle** jenož w najwjetſchej kſcheſczijanſkej pſchedawarni

Oty Preußa, prjedy E. F. Kloßa, na žitnej haßy 4.

To je jenicžke najlěpſche a najtuńſche kupowanſke žórło. **R. N. S. B.**

W wudawarni „Sserbſkich Nowin“ ßu po 1 mk. 50 np. dostacz: **Khěrluſche a ſpěwy Pětra Młónka.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 50. **Sobotu 16. decembra 1893.** **Lětnik 52.**

☞ Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotsiž chcedźa sa nje na **1. schtwórtlěto 1894** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čji, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesaponinja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćicź ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płaćeja na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi ßo teź **„Pomhaj Bóh“** na póscze skasacź.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Wo pscheměnjenju sakonja wo dokhodnym dawku, wot knjeżerstwa namjetowanym, je druha komora sakskeho ßejma póknaj dwaj dnjej jednała. Po knjeżerstwowym namjecze dyrbi ßo tym, kotsiž wob lěto wjazy hacź 500 hriwnow dokhodow nimaja, dokhodny dawk do zyła spuschćicź, sa čoz dyrbi ßo wyschschim klaßam wjetschi dawk napokožicź. Wjetschi wunoschk, kotryž by nowe srjadowanje dokhodneho dawka pschinjeßło, by po doprědnym wobličenju něhdźe $1\frac{3}{4}$ milijony hriwnow wucźinił. Wón dyrbi ßo jako podpjeranski pjenjes schulskim gmejnam pschipokasacź, k čemuž bě ßo hacź dotal dźěl ležomnostneho dawka nakožił. Kaž je snate, njeje knjeżerstwu mózno było, pschi lětuschich ßłabschich dokhodach s nowa dźěl ležownostneho dawka schulskim gmejnam pschewostajicź. Jenoz najkhudschim schulam dyrbjesche ßpjenjeżna pschipomoz, wscho hromadźe 400,000 wucźinjaza, dostacź. Dokelž pak běchu mnosy sapósłanzy w komorje wobžarowali, so budźa schulske gmejny pschichodnje statneje pschipomozy parowacź dyrbjecź, je knjeżerstwo ßwoje wobsamknjenje pscheměniło. Jako najjednorischi pucź, po kotrymž mohłe ßo trěbne pjenjesy sa schulsku posdpjeru nabracź, je ßo pscheměnjenje sakonja wo dokhodnym dawku spónało. Knjeżerstwo je swólniwe po žadanju ludowych sastupjerjow dawkowu cźežu bóle na ramjenja samožitych ludźi wotwalicź. Dawk klaßow wot 30,0000 hriwnow ßem dyrbi ßo wo 10 prozentow, a tón wot 50,000 hriwnow ßem wo 20 prozentow powyschicź. Wjetschi dawk na wulke samoženja nima knjeżerstwo sa pschihódny; pschetoz samožicźi ludźo bychu do wukraja wucźahnuli, hdy bychu jich w Sakskej s pschewulkimi dawkami cźischcźeli. W druhej komorje je knjeżerstwowy namjet mało pschecźelow namakał. Sastupjerjo wulkich pjenjeżnikow ßo se wschej mozu pschecźiwo temu wobaraja, so by ßo jim wjetschi dawk wotnusował. W pjenjeżnych wězach wschak ßu tucźi ludźo łoskocźiwi; najradscho bychu widźeli, hdy by ßo ßrěnjemu schtantej wjetscha dawkowa cźecza napowßła. Druhy sapósłanzy běchu saßo so to, so by ßo jenoz ßwójbnym nanam a potrěbnym woßobam w nizschich klaßach dawk spuschćił, bjes tym so dyrbjeli jón cźeladnizy dale dawacź. By to cźischcze po prawdźe było; pschetoz bjes tym so ßwójbnym nanam nizschich klaßow msda lědma k ježiwjenju ßwójbow doßaha, móża ßebi cźeladnizy, hdyž pschecźinjazy njejßu, nimale wschu ßwoju msdu na nalutowarnju donjesecź. Někotsi sozialdemokratiszy sapósłanzy ßo pschecźiwo temu wuprajichu, so by ßo nizschim klaßam dawk spuschćił, dokelž bychu te s tym wólbne prawo shubili. Knjeżerstwowy namjet ßo skónczńje finanznej deputazijin A k nadrobnischemu rospominanju pschipokasa.

— Psched khěžorstwowym ßudom w Lipsku je ßo schtwórtk wußudźenje pschecźiwo dwěmaj Franzowsomaj sapoczało, kotrejuž ßu lětßa w lěcźi sajeli, hdyž pschi němskim brjosy połnózneho morja pschibrjózne wobtwjerdźenja wotryßowaschtaj. Wobskorżenaj, Dubois a Daquet ßo mjenowazaj, běschtaj ßebi w Jendźelskej sa 2000 hriwnow sarunanja parnu łódźicźku „Insekt“ na dwě njedźeli wotnajakoj, wudawajo, so chcetaj na ßwoje wjeßele po morju jěsdźicź. Kapitan a 5 muži, s kotrychž mużstwo wobstejesche, běchu Jendźelcźenjo. Łódźicźka psches eiderski a połnóznonarańscho-mórski kanal jědźesche a w Helgolandźe, Kuxhavenje, Bremenhavenje, Braunsbüttelhavenje, Tönningu atd. sasta. Pschi tejle składnosczi staj Franzowsaj wschudźe pschistawne wobtwjerdźenja wotryßowakoj. Jedyn zkowny sastojnik, kiž pschi visitaziji w Kuxhavenje łódźicźki na jenym blidźe wjele ryßowankow, fotografijow, planow, khartow a pißmow wuhlada, wyschnosczi k wjedźenju da, schtoż bě widźał. Łódźicźku němska wyschnosć krucze wobkedźbowasche a Franzowsow pschi prěnjej lěpschej składnosczi saja. Pschi pscheßkyschenju ßo wupckasa, so běschtaj sajataj Franzowsaj kapitanaj franzowskeho wójnskeho łódźstwa.

— Wscha próza swjaska ratarjow je podarmo była. Ratarska strona je pschi wothkoßowanju wo nowych wikowanskich wucźinjenjach podležała. Se 189 pschecźiwo 165 hłoßow je khěžorstwowy ßejm ßrjedu nowe němsko-romunske wikowanske wucźinjenje pschijał. S zentra něschto psches 40 ßobustawow sa wucźinjenje hłoßowasche, s nazionalliberalnych něhdźe 36, bjes tym so 10 nazionalliberalnych pschecźiwo njemu ßwój hłóß woteda. Polazy shromadnje sa njón hłoßowachu. Němszy konserwatiwni a wjetschina ßwobodokonserwatiwnych, runje kaž wyschschi knjeżerstwowi sastojnizy sa wucźinjenje sastupichu, dźiwajo na to, so by nahladnosć němskeho khěžorstwa schkodowała, hdy by ßo s Romunskej, kotraž je s Němskej politiszy spschecźelena, wucźinjenje njedozpiło. Antisemitojo ßo shromadnje pschecźiwo wucźinjenju wuprajichu. Sswobodomyßlni, ßo rosumi, s wjeßelosczu wucźinjenju pschihłoßowachu, kotreż budźe němskej industriji pjecźa s wulkim wużitkom. Statny sekretar, ßwobodny knjes s Marschall, ßo prózowasche, ratarskich sastupjerjow směrowacź, prajizy, so němske ratarstwo s němsko-romunskim wikowanskim wucźinjenjom schkodowacź njebudźe. Pschi tutym wucźinjenju ßo wo tyßazy němskich dźěłacźerjow jedna, kotsiž ßebi niczo dale njeżadaja, hacź so by ßo jim jich saßłużba sakhowała. W Sakskej zyże wßy sa wuwós do Romunskeje dźěłaja, a wschitzy tucźi dźěłacźerjo bychu ßwój khleb shubili, hdy by ßo wucźinjenje wotpokasało; runje tak by jenoz wukrajna industrija, niz pak němske ratarstwo pschicźinu měło, ßo nad wotpokasanjom wjeßelicź. — Runje kaž wikowanske wucźinjenje s Romunskej je khěžorstwowy ßejm schtwórtk teź nowe wikowanske wucźinjenje se Serbiju a Schpanskej pschijał. W tym ßamym poßedźenju ßo knjeżerstwowemu namjetej pschihłoßowasche, po kotrymž ßo invalidam s wójnow do 1870 ta ßama pensija pschicźipi, kaž tym s poßledneje němsko-franzowskeje wójny.

Italska. Ministerstwowe stoła, s wotstupjenjom Giolitioweho ministerstwa wuprósdnenje ßu saßo wobßadźene. Kral Humbert je dopósnał, so knjeżerstwo nikomu druhemu dowěricź njemóże, hacź Crispiej, kiž je hižo ras s ministrom był a ßo tehdy jako ßwěrny pschiwißowar němsko-awstrisko-italskeho swjaska wupokasał. Wobstejnosćze, w kotrychž Crispi na czoło knjeżerstwa stupi, ßu nimo měry saschmatane a njepschihódne. Italska na kromje statneho bankrota steji. Duž je pschedewschěm nusne, statne finanzy do rjada stajicź. To drje ßo njebudźe hinak hodźicź, hacź so ßo wudawki sa wójsko poniża. Italska dyrbi hacź rad abo njerad, ßwoje wulke wójsko pomjeńschicź. Němska a Awstrisko njebudźetej jej w tym wobaracź; pschetoz Italska s porjadnymi

finanzami a ſ mjeńſchim ale dobrym wójſkom je trojoſwjaſkej wužitniſcha, hacž hdyž ma wulke wójſko, kotrež ſdźerżeć, pſches ludowe mozy dźe. Nětčiſche wyſoke dawki, dla wulkeho wójſka nuſne, ſu wobydlerſtwo njeſpokojne a ſpjeċiwe ċiniłe. Poſlednje dny ſu ſo w Italſkej na wjazorych ſtronach njemëry mëłe. W mëſcze Partinico je ſo wobydlerſtwo, ſ napoloženymi nowymi dawkami rosnjembrjene, do radneje khëże dobyło, tam wſcho ſapuſcżiło a ſliczbowanſke knihi ſpaliło. Pódla ſo 18 dawkownjow wupuſcżi. K nadpadej na radnu khëżu bë ſebi wobydlerſtwo cżaſ ſhladało, w kotrymż bë bataillon wojakow, w Partinico w garniſonje leżazy, k tſëlanſkim ſwucżowanjam ſ mëſta wucżahnuło. Hórſchi ropot hacž tutón je ſo w Bintinto mëł. Hdyž tam lud ſwjedżeń njewobkakowaneho podjecża ſ prozeſiju a ſ tſëlenjom ſe ſtupkow ſwjecżeſche, na dobo bërka pſchińdże, kotryż, dokelž ſo na tſëlenje njebë dawk ſapłacżił, ſtupki cżaſaſche. Na najwyſchſche roſſkobjeny lud do polizije ſ kamjenjemi mjetaſche, poliziſtojo ſ tſëlbow tſëlejo wotmolwichu a jeneho ratarja ſatſëlichu a wjele druhich ſranichu. Ludowa cżrjóda ſo na to na radnu khëżu wali, popadże bërku, kotrehoż ſ petrolejom pola a ſapali. Senator Rogadeo a mëſchcżanoſta, na pomoz pſchihnawſchi, hroſnoſcż ſadżëwacż njemóżeſchtaj. Lud jeju wjele bóle nuſowaſche, njeſkutkej pſchihladowacż. Poſdże wjeczor ſkónczuje wojazy ſ Bari pſchińdżechu, kotſiż ludowemu ſakhadżenju kónz ſcżinichu. Tele podawki italſke njeſtrowe wobſtejnoſcże jaßnje wobßwëtła, kotrež, jeli ſo knjeżerſtwo pſchicżiny powſchitkowneje njeſpokojnoſcże njewotſtroni, k revoluziju powjedu.

Belgiſka. Anarchiſtojo, kotrymż w Franzowſkej poczina tużno bycż, ſu ſwoju dżëławoſcż po ſdacżu do Belgiſkeje pſchepołożili. Tole mënjenje ſo ſ powjeſcżu wobkrucżi, ſo ſu wont dwëmaj polizajſſkimaj inſpektoromaj belgiſkeho hkowneho mëſta Brüſſela woſjewili, ſo jeju domaj ſ dynamitom rosbuchnu. Belgiſke knjeżerſtwo ſo ſ cżaßom na naprawy pſchecżiwo anarchiſtiſkim hroſnoſcżam pſchihotuje. Wone ma myßle, na to ſame waſchnje anarchismus podtłóczicż, kaž chzedża to nëtkole w Franzowſkej cżinicż. Dale je wójnſke miniſterſtwo regimentſkim komandantam poruczìło, krucże na to kedżbowacż, ſo ſo do kaſarmow żane revoluzionarne pißma njeſanjeßu, a ſo ſo wojazy ſ politiſkimi naležnoſcżeni njenakkaduja.

Franzowſka. Wot hroſnoſcżow Pariżſkeje komuny w lëcże 1871 a wot ſtónzowanja ruſkeho Alexandra II. ſo ſwët ſe żanym anarchiſtiſkim njeſkutkom w tej mërje roshorił njeje, jako ſ najnowſchim ſtóſtniſtwom Pariżſkich anarchiſtow. Ssobotu popołdnju je jedyn ſ tychle njekraßnikow dynamitowu bombu ſ pſchihladowanſkeje tribuny do deputërtſkeje komory cżißnuł. Żeleſne hoſdże a ſchkleńcżane cżrjopy wrjeſkotajo do wſchëch ſtron ſlecżichu a huſty kur prawu ſalowu ſtronu napjelni. Se wſchëch bokow ſapóßkanzy a ſalowi ßkużobnizy na mëſto khwatachu, hdżež bë bomba dele padnuła, a ſranjenych ſe ſale wunjeßechu. Komoriny pſchedßyda, Dupuy, ſymnokrejny na ſwojim ſtole ſedżo woſta, a ſaſwoniwſchi napominaſche ſapóßkanzow, ſ mërom woſtacż, prajiży: „Cżeſcż Franzowſkeje ſebi żada, ſo tajke nadpady njeſamóża naſche wuradżenja kaſnycż.“ Potom ſo żyże a ſebi ſ ruku prawe lizo wutrë, kotrež ſ jenym bombinym hoſdżom trjecheny, ſ lohka krwawjeſche. Miniſterſtwowy pſchedßyda Caſimir Perier na to na rëcżniſku tribunu ſtupiwſchi praji: „Dżakuju ſo komorje, ſo je na hłóß ſwojeho pſchedßydy poßkuchała a ſwoju ſmërnoſcż ſakhowała. Komora je ſwoju winowatoſcż cżiniła, knjeżerſtwo budże teho runja ſwoju cżinicż. Mamy ſakonje, kotrež cżłowſke nowakſtwo ſchkituja; ßym ſ jich ſtrażnikom a budu je nakożicż wjedżecż.“ Liczba ſranjenych nëhdże 50 wucżini, ſ kotrychż je ſo 30 bjes podpjery domoj podacż mohło. Na wulke ſboże ſo ani jedyn cżłowjek ſ nadpadom morił njeje. To ma ſo ſbożownemu pſchipadej pſchipißacż, ſo bomba w powëtſje rosbuchnu, a niż, kaž bë ſebi jejny cżiſkał wotmyßlił, delka na komorinym dnje. To je też ſ pſchicżinu było, ſo buchu na tribunje mnoſy pſchihladowarjo a nadpadnik ſam ſranjeni. Njedżiwajcy ſwojich ranow ſpyta nadpadnik cżeknucż, tola hdyž do khëże dele pſchińdże, hižo wſchë durje ſeſamkane namaka. Po wuprajenju nëkotrych żónſkich ſo bórſy poradżi, winowateho wuſłëdżicż. Żónſkej, kotrejż bëſchtej na pſchihladowanſkej tribunje w wodżëlenju pſched nim ſedżakej, bëſchtej pytkej, hdyž bë wón pſches njej bombu cżißnuł. Stóſtnik ſpyta najprjódzy ſo ſe łżemi wurëcżecż, ſtónczńje pak ſo ſwojeho njeſkutka wuſna. Wón ſo Marchal mjenowaſche a prajeſche, ſo w Pariżſkim pſchedmëſcże Choiſy le Roi bydli. Poſdżiſcho pak ſo wupokaſa, ſo je jeho prawe mjeno Vaillant, a ſo ma wón dwë wobydleni, jene w Choiſy le Roi a druhe na dróſy Daguerre. S Vaillantoweho żiwjenja je ſnate, ſo je wón hižo pjecż krócż paduchſtwa dla khoſtany. Pſched nëkotrymi lëtami wón hromadże ſ jenym druhim anarchiſtom do połodniſcheje Ameriki wucżahnu, ſo by tam anarchiſtiſku błudnu wucżbu rosſchërjał. Jeho pſchecżela pak w Amerizy ſabichu, na cżoż ſo Vaillant żonu a dżëcżi wopuſchcżiwſchi do Franzowſkeje wrócżi. W Pariſu ſo wón pola ſwojeho nëhduſcheho pſchecżela Marchala ſahnëſdżi, pſchecżini jeho nalutowanki, wupſchaßnu jemu jeho żonu a jeho nadobu kruch po kruchu roſpſcheda, hacž Marchal żonu a ſtatok Vaillantej pſchewoſtaji. Hdyž Marchala, kiž je ſwërny dżëkacżer, wo Vaillantu ſo wuwopraſchecż pſchińdżechu, wón hiſchcże ſ zyka njewjedżeſche, ſo je Vaillant nadpad ſkucżił. „Vaillant“ — wón ſawoła — „hacž jeho njeſnaju?“ Tón njedoczink, wón je mi moju żonu kranuł, moju nadobu, moju draſtu. Nëtko je ſ najmjeńſcha ſa to khoſtany; pſchetoż pſchi nadpadże je ſo wón ſranił. Wón je ſły cżłowjek a ſa pjenjeſy k wſchemu hotowy a też jara wjecżiwy. Ja ſam, kotremuż je wón telko ſkeho cżinił, ſym wot njeho hrożerſki liſt doſtał, w kotrymż mi pſchipowjedżi, ſo chze mojemu żiwjenju ſ dynamitowej bombu kónz cżinicż.“ — Anarchiſtiſki nadpad na deputërſku komoru ma tón dobry ſcżëhwk, ſo ſo europiſke knjeżerſtwa pohonja, pſchecżiwo anarchiſtiſkemu ſchkaranju ſ wjeſchej raſnoſcżu ſakrocżicż. W franzowſkej deputërtſkej komorje ſu hižo w bëhu ſańdżeneho tydżenja wo ſakonju jednali, ſ kotrymż ſo na roſſchërjenje anarchiſtiſkeje wucżby cżeżke khoſtanje položi. Poliziji je ſo poruczìło, wſchitkich wukrajnych anarchiſtow, kotſiż ſu w Pariſu żiwi, ſajecż. Mnoſy anarchiſtojo ſu hižo do wukraja cżekli.

Schpaniſka. Wot teho cżaſa, ſo ſu w mëſcże Barcelonje anarchiſtiſzy ſtóſtnizy w jenym tamniſchim dżiwadle dynamitowu bombu bjes pſchihladowarjow cżißli, w Schpaniſkej ſa anarchiſtami pilnje ſlëdża. Na wjele mëſtnach ſu wulku liczbu ſ nich ſajeli. W Rioſeco ſu anarchiſtiſke hnëſdo wußlëdżili; ſu tam mnohe knihi, nowiny, ſapißy pſchiwißowarjow anarchiſtiſkeje ſtrony, wukaſanje na pſchihotowanje rosbuchadkow atd. namakali. W Barcelonje budżiſche ſo anarchiſtam pſchi ſamym nowy njeſkutk poradżił. Pſched domom jeneho tamniſcheho fabrikanta jedyn poliziſt pjecż dynamitowych bombow namaka, bjes nimi bë jena ſe ſapalenym ſapalzom. Sapalz rucże haßnuwſchi poliziſt rosbuchnjenju wobró a ſwoju namakanku k ſudnikej w anarchiſtiſkim prozeßu donjeßy. Bjes wobydlerſtwom dla tuteho noweho anarchiſtiſkeho nadpada ſylne roshorjenje knjeżi.

Sserbija. Wucżer ſerbſkeho krala Alexandra, dr. Dokicż, je w Abazzizi w Dalmatiſkej wumrjeł. Powjeſcż wo jeho ſmjercżi je krala hłuboko ſrudżiła; pſchetoż wón ſ wulkej luboſcżu na ſwojim dołholëtnym wucżerju wißaſche. Lëtża w nalëcżu bë kral po Dokicżowej radże regentow, wot jeho nana, bywſcheho krala Milana, poſtajenych, wotßadżił, dokelž tucżi ludowe prawa podtłóczowachu a po ſwojim wuſdacżu ſamopaſchnje knjeżachu. Kral Alexander tehdy dr. Dokicża pſchedßydu noweho miniſterſtwa ſcżini. Sſwojeje cżeżkeje khoroſcże dla je Dokicż pſched dwëmaj njedżelomaj tole ſaſtojnſtwo ſkożił. Jeho cżëło budże ſo na krajne khoſty ſ wulkimi cżeſcżemi khowacż.

Smużitoſcż.

Bë to w lëcże 1861, tehdom powjedaſche ſo po zykej Europje wo ſurowym ſadżerżenju italſkich rubjeżnikow; bë to w tamnych ſpodżiwnych cżaßach, hdyž kóżdy, hacž bë to Pëtr abo Pawoł, w ſaku noſcheſche wopacżnu, po Napoleonowym waſchnju wudżëłanu brodu; hdyž we Vieſti tych mëſchcżanow na kruchi torhachu, kiž ſo roskaſam rubjeżnikow ſpjecżowachu; hdyž połkownik Negri widżeſche na woknach krwawe ſtawy ſwojich wojakow, kaž dobycżerſke ſnamjenja roswëſchane; hdyž wbohi namëſtnik Bacci, ranjeny a ſajaty w bitwicżzy, po wóßom hodżin trajazym cżwilowanju ducha wudycha; hdyž cżrjódy roshorjeneho praka w nozy ſe wßow wukhadżachu ſ ſaklemi w ruzy, ſo bychu ſ mozu nowe cżrjódy ſobu nuſowali; hdyž płody na polach ſapalowachu, khëże potorhowachu, zyke ſwójby jate bjerjechu, hdyž wëſchachu, hłowu rubachu a ludzi na ſchtyri kruchi roſtorhowachu.

Bë to na jenym ſ poßlednich dnjow mëżaza julija, ſ krótka po ſeſkhadżenju ſłónza, ſo po wopuſchcżenym dole provinzije Capitanaty, do kónza, hdżež San Severo leży, karabinjak na konju jëchaſche, kiž bë zyku nóz na pucżu ſ tamneho mëſta, ſo by połkownikowy roskaſ pſchepodał nawjednikej „lëtazeho pekka“. Wón mëjeſche pod krucże ſapinjenej ſukńju wotmokwu na tamny roskaſ. W tej pißaſche nawjednik, ſo we woßmej hodżinje rano ſo poda k ſwiſkej tamneje hory, hdżež, kaž wjedżeſche, wſchëdnje pſchebywaſche cżrjóda rubjeżnikow, kiž hižo nëſchto cżaſa krajinu pſcheſcżëhachu. Muż, kotryż dopiß njeżeſche, bë nëhdże tſizycżi lët, dołhi, ſuchi, ſ wótrym pohladnjenjom, ſ dołhim kónczojtym, ſchnawzarjom a ſ tamnej ſakdu woßrjedż wobwoczow, kiž ſwëdczi wo ſmużitoſcżi; jeho wobliczo bë khutne, kotrež cżorny, dwojorółkaty kłobuk ſamyßlene cżinjeſche; a jeho kruty wuraſ, jeho mużne wuſchikne pohibowanja ſwëdczachu ſa to, ſo bë wótreho ducha, kajkehoż ſebi cżaſ a wobſtejenja żadachu. Jëchaſche kołßajo po kſchiwiſnatej ſcżeżzy, wobroczejo hłowu pak tam, pak ſem, ſo by ſo

roshladowak po pustych ladach, skakatych horach, po jaßnych cžistych njebjeßach; ale njeßkyschesche wschak druheje hory, khiba dupanje ßwojeho konja a swonjenje ßwojeho teßaka.

Na dobo, hdyž bě runje woßrjedž wyßokeju a wuskeju płodow, wuhlada błysk a saßkyscha wutšelenje ſ tšelby. Mjes tym, so sawrócza konja a sa pistolija pschima, pytnje, so ßo koń khobkuje; we wokomiku, hdyž hłowu nakhila, so by pohladak, hacž njeje ranjeny, cžuje, so je jeho něchtó se sady hrabnył; we wokomiku, hdyž ßo do sady wobrocža, wuskoczi ſ kerkow, ſ wotkelž bě ßo tšeliko, muž a hižo jeho tež džerži; sady posběhuje ßo kaž sčěn tseczi; njemějesche khwile ani wutšelicž, ani wotskoczicž, ani ßo wobaracž, bu ſ konja storhnjeny a k semi poraženy. Jow pospyta ßo wobaracž, wijesche ßo, kopasche, kußasche, ale njemóžesche stanucž, bjes mozow poda ßo a da ßebi brónje wsacž. W dźiwim wojowanju pak bě do procha sawaleny, wuži to a spěschnje storczi dopiß na papjerje do erta; napadnizy to ani njepytnuchu. Swjasachu jemu ruzy na khribjet a stajichu jeho na nosy, powěßnuchu jemu na schiju ſ dźiwej spěschnosczu teßak, sawaleny płaschcž, waczok se ßedka, wotwjedžechu konja sa płot a potom do prědka psches pola pohonjowachu jeho, kiž bě pohkuschceny, a potkowasche pschi helskej harje wudmow, hroženjow, ßměcha a kopanja k spěschnischemu hiczu.

Hdyž běchu pak hodžiny daloko, tak so ßo žaneho pschekhwapjenja bojecž njetrjebachu, džěchu pomalscho. Džěchu k poduschi horow, do ßrjedž schtomow, na městno, hdžež njebě widžecž ani khěžow, ani hětow, ani žaneho druheho ſnamjenja, so tam cžlowjekojo bydla. Karabinik, shorbjeny pod czežu ßwojeho nakkada, njeda na ßebi pytnucž ani ſnamjenja stracha, ani hněwa a jeho wobliczo bě błędе drje, ale njepscheměnjene, a bě nam widžecž, so wě, kajki woßud na njeho cžaka, tola jeho wutroba bě pschihotowana, ßo temu woßudej podczißnucž. Wjedžesche derje, so je rubjeżnikam do rukow padnuł, w tamnych dnjach ßuroweho pscheszéhanja bě to wěsta ßmjercž, bě potajkim na nim widžecž kusk ßwjatoczneho měra ßmjercze, a schtóž by niczo njewjedžał wo tym, pschi ßamym pohladnjenju na njeho, by rjekł: — Tón muž dže do ßmjercze. — Rubjeżnik, kiž do prědka džěsche, ßo hdyß a hdyß na njeho wobhladowasche a měrjesche jeho ſ woczomaj, kiž běschtaj runje tak wczipnej, kaž podhladniwej. Tamón, kiž ſ boka njeho džěsche a kiž sdasche ßo nawjednik cžrjódy bycž, ſhladowasche pak na sajateho, pak na towarscha a poßměwasche ßo ſ tym na pschemo dobyczerßy.

„Tu masch", rjeknu na dobo, powěßnuwschi ßwoju tšelbu karabinikej na schiju, „njeß mi ju".

„Njeß tež moju", pschistaji tamón, kiž prědku džěsche, a sczini tež tak.

„A ty?" praschesche ßo nawjednik cžrjódy, wobroczíwschi ßo k tseczemu rubjeżnikej, kiž sady džěsche a ßo najmkódschi sdasche.

„Ja?" wotmolwi tón, „ja ßebi ju radscho sdžerżu .... cžlowjek żenje njewě!"

„Sslěpzo!" sabórbota druhi, na njeho sazpěwajo ſhladnuwschi; potom wobroczi ßo k karabinikej a rjeknu jemu: „Pschecželo!" dyriwschi ſ jenej ruku jemu na ramjo, „nětkle nam powěsch, hdže ßy jěchał!"

Karabinik njewotmolwi.

„Oh! oh!" sawoła rubjeżnik, skhilejo ßo, so by prucžik sběhnuł. „Ssy srosumik?" a dyri jeho ſ prutom psches ruzy.

Karabinik njewotmolwi a džěsche dale.

„Ty wschak budžesch rěczecž, khudako", wotmolwi rubjeżnik, wotczißnuwschi prut; „tak poczinaja wschitzy kaž ty a skónczńje budżesch czinicž kaž woni. Ty ßy tež ſ mjaßa a koscži, hdyž budżesch ranjeny, budżesch tež schkrěczecž, jeno dži směrom dale!"

To prajo, storczi do njeho, so by jeho dowjedł na scżežku, kiž pschi rězy džěsche. Džěchu po njej kruch, potom pscheńdžechu psches mały móst, winuchu ßo wokoło hórki a poczachu horje stupacž po wuskej scżežzy na nahku skakatu horu. Karabinika czehnjechu sa schiju rjemjenje tšelbow a tak njemóżesche ßo derje hibacž, dokelž běschtej jeho ruzy sputanej, uniforma jeho duschesche; bě ßo zyle pschepoczik, potkowasche ßo wo kamjenje, padasche na kolenje a stawasche ſ wulkim napinanjom, so by ſ nowa padnuł a rubjeżnizy czepjechu do njeho, dawachu jemu wudmow, prajo: „Dale, ty lěnjocho! Wy naß, hdyž naß popadnjecże, k ßwojim konjom wjasacże! Woko sa woko, sub sa sub, Piemontanje!"

Horjeka, woßrjedž swiska hory, na nich czakachu. Na jenym městnje, hdżež bě rostorhana skała a nahłe wustupki, bě jeno tu a tam něchajki ßuchi kerk abo schtom; pod prósdnej skału, kiž bě nakhilena, kaž by spadnucž chzyła, wupscheſtrěwasche ßo maka runina, wobdata kokowokoło ſ kruchami pěskowza, kiž ßo ſ dźěla ſ horjeka dele walachu, ſ dźěla — najmjeńsche — běchu ludžo pschiprawili mjes tamnymi, tak so bě to wěsta twjerdźisna. Skała bě ſ dobom scżěna a tšecha drjewjaneje khěžki, kiž bě na schtwórtym dźělu wobhrodženeho městna natwarjena. Na ſnutskownym boku pěskowzowych kamjeni běchu dźěry wudypane, do kotrychž móża ßo wězy khowacž, a też skhodżeńki, ſ kotrychž bě móżno zyły swisk hory pschewidžecž. Do tuteho ruma khodżesche ßo ſ wotewrjenym městnom, kiž bě jeno kusk schěrsche, so móżesche cžlowjek hicž. Swonka njebě niczo widžecž, so tam schtó bydli; ſnutska bě to podobne na jamu, prósdnjeńzu, hkownu strażnizu. W ßlepych woknach běchu schkleńzy, blachowe schklě, tygle, khléb a noże; ſ wotestawazych rózkow kamjeni wißachu waczoki a placžite bleschki; w jenym kucże bě hromada popjeła a wopalenych kuskow, a skała bě tam wscha sakurjena; w khěžzy bě ßłóma a ßep drasty. Kokowokoło, psched skału, sady njeje, na bokach, njebě niczo widžecž, khiba skalisny, hłuboke sapady a hoborske kruchi kamjenisła kaž do powětra sapowßnjene, tam a ßem nékajki schtom, kiž ßo sdasche kaž kerczk trawy. Doły, rostorhane boki hory, dale wot tudy runinu a hischcże dale druhe hory.

Muž, runy stejo na poßlednim skhodżeńku, ſ kohczomaj ßo sepjerajo na kamjenisko a wobliczo khowajo mjes dwěmaj skałomaj, ſ kotrejuž ſhladowasche kaž ſ tšélnej džěru, cžakasche na towarschow. Wuhladawschi karabinika dyri ſ ruku wo skału, pokasujo ſ tym, so je jemu to prawje, a pocża kedžbnje scżěhowacž kózdu jeho krocżel, wjeßele pschihladujo kózdemu storkej, kiž widżesche, so jemu dawaja, pschi tym ſ ruku a ſ wudmami pschißwědczujo, kaž by hischcże pschisporicž chzył mozy kopazemu a bolosczе kopanemu.

Hdyž mějachu jeno hischcże něschto krocżeli hacž do prósdnjeńzy, stupi dele a džěsche cžakacž k sastupej. Dońdżechu. — Karabinik, storczeny ſ pjascżu, padże nuts do ßrjedž wobhrody; drusy kaž wot skeho wobßydnjeni sastupichu, cžežzy wodychujo, rjapajo, wotmjetujo do wschěch rózkow waczoki, kłobuki, brónje, seßydachu ßo do koła na kamjenje a mjelczachu khwilu, so bychu saßo dycha nabyli a wot potu wusthnyli.

„Tu mamy jeneho!" sawoła nawjednik cžrjódy, wobroczíwschi ßo k towarschej, kiž bě pschischoł jich powitacž.

„Żiwy a strowy!" wotmolwi tón. Potom, wobhladawschi ßebi bliże sajateho a pytnuwschi, so ma wotrohi, woprascha ßo nawjednika: „A koń?"

„Njerěcž mi wo tym!" wotmolwi nawjednik mjersazy; „najradscho bych rosbił na kruchi tule saklatu tšélbu; trjechił ßym swěrjo město cžlowjeka." A potom wopiża jemu ſ krótka zyły podawk.

„To niczo njewadži", rjeknu druhi; „to bě mischtrowske wutšélenje."

Pschibliži ßo k karabinikej, pomhasche jemu stanycž a wobhladowasche ßebi jeho wobliczo ſ khupej wczipnosczu, wsa jemu ſ khribjeta tšélby, płaschcž a teßak; potom wsa jemu kłobuk, pschehlada jón swonka a snutska, wußmja ßo a cžißnu jón do kuta. Karabinik, na ßmjercž sprózny, seprje ßo wo khěžku a pocża ßebi rubjeżnikow wobhladowacž jeneho po druhim, ſ mutnym a pscheměnjenym wóczkom khorowateho, kotremuž myßliczki hižo tam do tamneho ßwěta cžékaja. Rubjeżnizy wobhladowachu ßebi jeho waczok.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

Należnosczć Maczicżneho domu. W lěcże 1873, po tajkim psched 20 lětami, je njebo knjes Ssmolerˇ Förstarjez ležomnosczć na rózku swonkowneje lawskeje haßy a lawskich hrjebjow kupił a ju sa 71,000 hriwnow Maczizy Sserbskej wotstupił. Maczíza ßo nadżijesche, so budże ßo ležomnosczć nékak danicž a so ßo ſ dobrowólnymi darami pomaku sapłaczi. So by ßo lěpje daniła a zykemu Sserbowstwu ſ dobrym wužitkom była, bě hižo tehdy lěpsche wutwarjenje wjetscheho dźěła zykeje ležomnosczе wotmyßlene. Ale dobrowólne dary jara pomaku pschikhadżachu. Na twarjenje ßo prjedy myßlicž njehodżesche, hacž by ležomnosczć sapłaczena a hódny pjenjes k twarjenju nahromadżeny był. Nětko pak je ležomnosczć nimale sapłaczena, tak so ma Maczíza w tu khwilu w njej po jeje nětczischej hódnosczi něhdże 100,000 hriwnow samóżenja. K twarjenju je psches 13,000 hriwnow nahromadżenych. Duż je ßo na lětuschej hłownej shromadżisnje Maczizy Sserbskeje krucżischo hacž hdy prjedy namjetowało, so dyrbi ßo nětko ſ zykej mozu sa natwarjenje Maczicżneho domu dźěłacž poczecž, k czemuž bu ſ dobom twarski komitej wuswoleny. Tón też hnydom do dźěła stupi. Jeho prěni nawdawk běsche, ßebi sa Maczicżny dom konzeßiju k hoscżenzarjenju wudobyczˇ. Prěnja na měschczańsku radu wotpósłana prósstwa wo konzeßiju mějesche mało wuspěcha; so by ju zyle njewotpokasała, ßebi rada nadrobny projekt,

potajkim ryßy a wobras ſa nowy twar ẑadaſche. Stare ryßy, kotreẑ mĕjachmy a kotreẑ bĕ hiẑo njebo knjes Ssmoleŕ cẑiniẑ dak, njemóẑachmy radẑe pſchedpokoẑicẑ, dokelẑ do prĕdka wjedẑachmy, ſo ſa te ẑaneje konzeßije doſtali njebychmy. Prjedy teho pak bĕſche nam hiẑo Budyſchſki twarſki miſchtyr k. Mauerer nowe ryßy ßlubił a teẑ hiẑo nad nimi dẑĕłacẑ ſapoczał. S tymi je ßo khĕtro dołho dliko, dokelẑ bĕ to woprawdẑe wulkotne dẑĕło. Skónczńje je wubjernje wumyßlene a wumjekſzy ſhotowane doſtachmy. S wjeßekej nadẑiju je hnydom mĕſchcẑańſkej radẑe pſchepodachmy. Nam bĕ ſ wjele ſtron wobßwĕdczene, ſo dyrbi ßo po mĕſchcẑańſkim twarſkim planje nowe twarjenje na rózku Ssmolerjez khlamow 2 metraj na haßu wuſtorczicẑ. Duẑ bĕ k. Mauerer po naſchim ſkaſanju na ryßu 2 metraj wot haßy pſchiwſak. Ryßy a wobras bĕchu ßo mĕſchcẑańſkim radẑicẑelam jara derje ſpodobake; duẑ rosßud doſtachmy, ſo nam rada konzeßiju a twarjenje ſapowjedẑicẑ nóchze, jeli jej nowe ryßy, kiẑ mjeſy ſtareho twarjenja njepſchekrocza, pſchepodamy a ſ zyka tak rjenje twarimy, kaẑ to hiẑo pomĕte ryßy wośnamjenjeja, a ſo nam tej dwaj metraj pſchidacẑ njemóże, dokelẑ w nowych mĕſchcẑańſkich twarſkich planach wo ńimaj niczo njeſteji a ßo teẑ hewak w aktach niczo wo nimaj njenamaka. Na to ßmy ßo mĕſchcẑańſkej radẑe ſ nowej próſtwu bliẑicẑ dyrbjeli, w kotrejẑ ßmy ju wo taj dwaj metraj proßyli, kaẑ teẑ wo to, ſo by nam tu khwilu nowe ryßy ſpuſchcẑika, dokelẑ dyrbimy jej tola, prjedy hacẑ twaricẑ ſapocznjemy, nowe definitivne ryßy k pſchipóſnacẑu pſchepodacẑ. Na to je nam rada jedyn meter wot haßy pſchiſwolika a teẑ nakhwilnje nowe ryßy ſpuſchcẑika.

Naſch projekt po Mauererowych wobraſach.

Nowe twarjenje budẑe 1. na hrjebjach 61 m dołhe, 2. w lĕwym wjetſchim dẑĕlu 34 m hłuboke a 3. w prawym mjeńſchim dẑĕlu jenoẑ $7\frac{1}{2}$ m hłuboke. Tudy bychmy rad ſ najmjeńſcha 1 m wjazy wſali, ale dyrbimy ßo ſ tym ſpokojicẑ, ſchtoẑ ßmy doſtali. — Pſches hłuboki dẑĕl twarjenja powjedẑe 13 m dołhi a 3 m ſchĕroki toroẑ do 22 m dołheho a 11 m ſchĕrokeho dwora. S kóẑdeho toroẑoweho boka je $10\frac{1}{1}$ m dołhi a $2\frac{1}{2}$m ſchĕroki khód. S boka praweho khodu ßu make 4 m hłuboke a $2\frac{1}{2}$ m ſchĕroke khlamiczli, ßnadẑ k pſchedawanju zigarow, a ſady khlamicẑkow wjedẑe ſrumny ſkhód do poſkhodow. S lĕweho khodu khodẑi ßo do 8 m hłubokeje a 6 m ſchĕrokeje korczmarſkeje ſtwy, ſ kotrejeẑ durje do druheje $12\frac{1}{2}$ m hłubokeje a $6\frac{1}{2}$ m ſchĕrokeje wjedẑe. S nimaj ſjednoczenaj ſtaj $6\frac{1}{2}$ m hłuboki a 3 m ſchĕroki byffet a $6\frac{1}{2}$ m hłuboka a $6\frac{1}{2}$ m ſchĕroka kuchinja. Sady kuchinje je $14\frac{1}{2}$ m hłuboki a $7\frac{1}{2}$ m ſchĕrcki konjemz ſa wupſchahowarjow a ſady konjemza ßu rumnoſcẑe k wobydlenju ſa domownika. (Konjemz a domownikowe bydło drje budẑe ßo pſchepokoẑicẑ hodẑecẑ, tak ſo konjemz zyle do ſady, domownikownja pak hnydom ſady kuchinje ſchińdẑe; pſchetoẑ ſ tej dyrbi ßo tunja khoſejownja abo pinza atd. ſa khudſchich ßerbſkich wopytowarjow Budyſchſkich ßobotnych wikow ſjenocẑicẑ, do kotrejeẑ móże ßo teẑ hnydom tunja jĕdẑ ſ wulkeje kuchinje wudawacẑ.) Sady wjetſcheje korczmarſkeje ſtwy abo reſtawranta a ſ boka konjemza a domownikownje ßu rumnoſcẑe ſa ßerbſku cẑiſchcẑeŕnju, ſ woknami do małeho dwórcẑka. Do tuteho dwórcẑka, kiẑ je 20 m dołhi a 3 m ſchĕroki, prĕdku wotewrjeny a ſady ſe ſchkleńzu kryty, na ßußodowej mjeſy nutskhód ſe ſkhodom do poſkhodow wjedẑe. W dotal wopißanym dẑĕlu twarjenja je w 1. (a 2.) poſkhodẑe ſaſtup $8\frac{1}{2}$ m hłuboki a runje tak ſchĕroki, potom ſ woknami na hrjebi ſal ſa hoſcẑiny $19\frac{1}{2}$ m dołhi a $8\frac{1}{2}$ m ſchĕroki, kiẑ móże ßo teẑ ſa mjeńſche ſkhadẑowanki a towarſtwa trjebacẑ. Sady teho je wulki ſal $19\frac{1}{2} \times 19\frac{1}{2}$ metrow ſ jewiſchcẑom, ſ eſtradami a galerijemi. Budẑe 90 □metrow wjetſchi hacẑ Lauez. Do njeho a ſ njeho wjedu 4 ſkhody. Dotal wopißane ſjawne rumnoſcẑe budẑeja doßahaze ſa ßerbſke (a nĕmſke) ſpĕwanſke ßwjedẑenje, konzerty, dẑiwadłowne pſchedſtajenja, ſjawne ſhromadẑiſny, lĕtne hłowne ſhromadẑiſny a poßedẑenja pſchedßydſtwow a wubjerkow mnohich ßerbſkich towarſtwow (Macẑizy Sserbſkeje, Towarſtwa Pomozy, ev. luth. duchownſkeje konferenzy, ev. luth. knihowneho towarſtwa, towarſtwa ßwj. Zyrilla a Methodija, ßerbſkich bjeßadow, ßerbſkich burſkich towarſtwow atd.) — W tſeczim poſthodẑe je w tutym wotdẑĕlenju knihownja a penſionat ſ internatom ſa ßerbſkich ſchulerjow ſe wßow, kiẑ mĕſchcẑańſke ſchule wopytuja. (Pokroczowanje.)

— Dẑenßa tydẑenja ßo w tudomnym Lauez hotelu ſjawna ſhromadẑiſna „ſwjaſka ratarjow“ wotbywaſche. Ryczĕrkubler Steiger-Budyſchinkſki ju ſe ßławu na krala wotewri. Na to ratar Nerker rosprawu wo dotalnym ſkutkowanju a dalſchim ſrjadowanju ſwjaſka ratarjow poda a jeho ſtejiſchcẑo napſcheczo wikowanſkim wucẑinjenjam wobßwĕtli. Na to mĕjachu ßo nowowólby, pſchi kotrychẑ ryczĕrkublerſkeho najeńka Brühla-Luhowſkeho ſa delegirowaneho a kublerja Mütterleina-Kobliczańſkeho ſa jeho ſaſtupnika wuſwolichu.

— W tudomnej rĕſarni ßu ſańdẑeny tydẑeń prĕni krócẑ wuherſke ſtepowe woły rĕſali. Stepowe howjado ßo wot naſcheho ſe ßwojimaj runje do boka ſtejazymaj wulkimaj rohomaj roſeſnawa. Woły, do tudomneje rĕſarnje pſchiwjedẑene, wot jeneho rohoweho kónza k druhemu na ſchtyri kohczi mĕrjachu. W pſcherĕſku wone po 16 zentnarjach ważachu, a koja ßo ſ nich w pſcherĕſku po 172 puntach wurĕſa. Rĕſnizy ſa nje 37 hriwnow po zentnarju rĕſniſkeje wahi ſapłacẑichu.

— Hdyż khĕẑkatka Wyrgaczowa ſańdẑenu ßobotu ſ mĕſta domoj dẑĕſche bu wona wot woja jeneho woſa, po garbarſkej haßy dele jĕdẑazeho, k ſemi potorhnjena. Hacẑ runje woſowe koła pſches nju dẑĕchu, ßo jej na ſboże jenoẑ lĕwa ruka a prawa noha ſ lohka ſmjecẑe. Woſowy pohoncẑ na njehodẑe wina njeje; pſchetoẑ wone ßo ſta, hdyż dyrbjeſche na wuſkej haßy runje jenemu druhemu woſej na bok jĕcẑ.

Se Żidowa. W naſtupanju powjeſcẑe wo krwawych pukach, kotreẑ ßu ßo tu wóndano mĕłe, ma ßo wuporjedẑicẑ, ſo ßo ſwada w hoſcẑenzu „k kokpjej“ (Schwanej) ſapoczała njeje. Biczży ßu ßo wonka na bróſy ſetkali a ßo do ßo dali. Cẑeho dla ßu ßo nabili, wo tym woni ßami niczo wĕſte njewjedẑa. Sda ßo, ſo je nĕkajke njedoroſumjenje naſtork k pukam dało.

S Radworja. Na ßwj. Handrija mĕjeſche naſche „Poboczne Towarſtwo Sserbſkich Burow“ a ſ nim ſjenocẑena nalutowarnja ßwoju naſymſku hłownu ſhromadẑiſnu. W njej ßo hiſchcẑe wſchelake trĕbne poſtajenja, woßebje wo wrócẑopłacẑenju proviſije, hdyż dołżnik pjenjeſy do cẑaßa wupłacẑi, wuradẑichu a pſchijachu. Na to woſjewi pſchedßyda konſumowe prawidła, kotreẑ bĕ pſchedßydſtwo tak ſrjadowało, ſo towarſtwo twory hnydom ſapłacẑi. ßobuſtawy pak maja ſa 4 prozentſku dań (pſchekupz woblicza 6 %) bjes rukowanja a proviſije pola ßymjenjow, womjeſchkow, kalka a wuhla 3 mĕßazy, pola pſchikupnych hnojow pak poł lĕta cẑaßa k płacẑenju. K temu pſchida hiſchcẑe wſchelake pokiwy, ſo dyrbja ßobuſtawy we ſchĕm hiſchcẑe pſchezo doſpołniſcho porjad dẑerẑecẑ, pſchezo hiſchcẑe bóle bjeſe wſcheje ßebicẑnoſcẑe jedyn ſ druhim mĕnicẑ, jedyn ſa druheho bycẑ a ſo dyrbja woßebje, njech jako hoſpodarjo abo nanojo, na to dẑĕłacẑ, ſo by teẑ cẑeledẑ bóle lutowała, kotraẑ ſ nalutowarnju poſkicẑenu pſchileżnoſcẑ pſchezo hiſchcẑe khĕtro mało wużije, ale ſ wjetſcha po ßwojim ſtarym waſchnju dale pſchecẑinja, tak ſo ma pſchi wſchej wyßokej mſdze tola jenoẑ „wſchudẑom dołh a próſdne błaki“. — Nadẑijomnje ßo to ſ nowym lĕtom pſchemĕni.

(Kath. Pos.)

S Njeßwacẑidła. Na poßlednje ſkótne wiki bĕ ßo tu 327 howjadow, 132 ßwini a 117 proßatow na pſchedań pſchiwjedło.

S Wulkeje Dubrawy. Do domu tudomneho wulkeho ſahrodnika Penthera je ßo wóndano jedyn paduch dobył a nĕkotrym dẑĕłacẑerjam, pola Pentherez na hoſpodẑe pſchebywazym, ſe ſakow nĕhdẑe 50 hriwnow kranuł. Na jeneho wojerſkeho cẑeknjenza, kotryż je pſched dlejſchim cẑaßom wot Budyſkeho pĕſcheho regimenta cẑeknuł, tukaja, ſo je paduchſtwo ſkucẑił. Wón je pſched nĕkotrymi lĕtami pola Pentherez bydlił, ſ kotrehoż cẑaßa je jemu wĕdomne, kajki je w Pentherez domje naporjad. Tukanje pſchecẑiwo njemu ßo ſ tym poßylni, ſo ßu jeho w poßlednim cẑaßu woſpjet w Brĕmjenju a wokolnoſcẑi widẑeli. Tele dny je ßo poradẑiło, cẑeknjenza ſajecẑ. Tola pjenjeſy, kotreẑ je pjecza ſpakoſcẑił, pola njeho namakali njejßu. Mózno, ſo je wón je hiżo pſchecẑinił.

Se Stróże pola Hucẑiny. Kranjenje ſkotu je nĕtkole na wßach na dnjowym rjedẑe. Tele dny ßu teẑ na tudomnej zyhelnczi, ẑiwnoſcẑerjej Woku ßkuſchazej, ſpytali, jenu krowu kranucẑ. Po cẑmje pak bĕchu runje tajku ſhrabnuli, pod kotrejż cẑelo ſtejeſche. Temu ma ßo wobßedẑeŕ dẑakowacẑ, ſo ßu paduſchi ſ próſdnimaj rukomaj wotcẑahnucẑ dyrbjeli. Hdyż bĕchu krowu na dwór dowjedli, wona ſa cẑeleczom rucẑ pocza a ßo ßwojim wotwjedẑerjam ſpjeczowaſche. S naſtatym hołkom ßo Wokezy ſe ſpanja ſbudẑichu a ſtażechu. Hdyż na dwór ſtupichu, ſo bychu ßo pſcheßwĕdczili, ſchto je na harje wina, jim krowa napſcheczo pſchibĕża. Tu ßamu nóz ßu paduſchi teẑ na Rakcjdẑanſkim knjezim dworje jene ſkoczo kranucẑ chzyli. Skót pak ßo tu do njeměra da, a teẑ tu dyrbjachu paduſchi mydło wjeſcẑ, dokelẑ bĕchu ßo dworowi wobydlerjo ſ naſtatej haru na nich kedẑbliwi ſcẑinili.

S Hrodẑiſchcza. W naſchich ſtronach ßebi pakoſtniży nĕtczjiſche dołhe nozy k rjadẑe bjerjeja. Powjeda ßo, ſo ßu ßo na wſchelakich mĕſtnach nutsłamali. Bjes druhim ßu jenemu tudomnemu wobydlerjej ßrjedu tydẑenja jenu hußezu a jenemu druhemu poßleſchcẑo kranuli. Poßleſchcẑowe pjerjo je pjecza dẑeń poſdẑiſcho jena żona po puntach w Wósborku pſchedawaka. Hacẑ dotal ßo hiſchcẑe njeje ſchlachcẑiło, paduchow wußlĕdẑicẑ.

S Niżeje Wßy. Niz jeneho, kaẑ ßo tydẑenja pißaſche, ale

dweju paduschneju hońtwjerjow, ſ kotrejuž je jedyn ſe Scheſchowa a druhi ſ Niježe Wěžy, ßu wóndano ſajeli a do Budyſkeho jaſtwa wotwjedli. W wobydlenju Niżonjeſczańſkeho dźiwjeho hońtwjerja ßorny a woka namakachu, dopokaſma ſa to, ſo je wón ſwěrinu ſ wokami kojił. Tamneho Scheſchowſkeho paduſchneho hońtwjerja njeje, kaž ßo pißaſche, żandarm w nozy, w kotrejž na njeho kakachu, ale hakle naſajtra rano lepił. Żandarm ſe Scheſchowſkim wjeßnym rychtarjom pſchebe wßu ſtejeſche, hdyž na dobo dźiwi hońtwjeŕ ſ njedalokich kerkow ſtupi. Hdyž chżyſche nimo żandarma hicź, jeho tón ſa prawu ruku pſchimnu a ſ dobom wjeßnemu rychtarjej pſchikaſa, ſo dyrbi jeho ſa lěwu ruku pſchimnucź. Kaž bě żandarm wočakał, mějeſche dźiwi hońtwjeŕ pſchi ßebi revolver, ſe ſchěſcź kulkami natykany, ſ kotrymž budźiſche ßo mohł wobaracź, hdyž jeho żandarm a wjeßny rychtaŕ njebudźiſchtaj njejabzy bjeswoborniteho ſcźinikoj. Kak ſwažliwy cźlowjek je tutón dźiwi hońtwjeŕ, je ſ teho widźecź, ſo je wón hiſchcźe tu ßamu nóz po ſajaza, w woku popadnjeneho, ſchok, pſchi kotrymž běchu něktore hodźiny prjedy hajnik a jeho ludźo na njeho kakali a jeho pſchi ßamym ſaßkapnuli.

S Draždźan. Naſch krajan, k. wucźeŕ a komponiſt Bjarnat Krawz-Schneider bu wóndy ſa kantora a organiſta wot woßadneho pſchedßydſtwa Khryſtußoweje zyrkwje w Strehlenje (w Draždźanach) jenohłóßnje wuſwoleny. Żadacźerjow wo to měſto běſche 64, k prušy buchu tſjo pſchipuſchcźeni, mjes nimi naſch krajan, kotremuž k tajkemu wuſnamjenjenju a k tajkemu cźeſtnemu měſtu najwutrobniſcho ſboże pſchejemy. *H.*

S Draždźan. Sańdźenu 2. adventiku njedźelu ßo 45 lět dopjelni, ſo ßu tu ßamu njedźelu lěta 1848 w Draždźanſkej kſchiżnej zyrkwi prěnja ßerbſka Boża ßłużba wotbywaſche. Tehdy prěni krócź ßwěrny faraŕ pſchi Michaelſkej zyrkwi w Budyſchinje, njeboczicźki knjes faraŕ Jakub, w zuſbje pſchebywazych ßynow a dźowki ßerbſkeho luda k Bożemu ßkowu a ſpowjedźi ſhromadźi, a wot teho cźaßa ßu ßo ßerbſke Boże ßłużby w Draždźanſkej kſchiżnej zyrkwi kóżde lěto ſchtyri krócź wotbywaſe a ßu ſ bohacźe żohnowanym pſchiprawjenjom ſa Boże kraleſtwo w kraju byłe. 180 ras ßo ſańdźenu njedźelu Sserbam, w Draždźanach a wokolnoſcźi bydlazym, Boże ßkowa prědowaſche a ßo Boże wotkaſanje wudźěli; ſpowjednu rěcź mějeſche knjes faraŕ Waklaŕ-Wóßlinczańſki, bjes tym ſo Bożewotkaſanje mjenowanaj knjeaj hromadźe wudźěleſchtaj. Wjeleliczbna hłuboko nutrna gmejna — hdyž ßo po wudźělenych kherluſchach ßudźi, pſches 1400 — daloku kraßnu zyrkej pjelnjeſche, ſpěwaſche ſ hnujazej nutrnoſcźe rjanu ßerbſke adventſke kherluſche ßrjedź němſkeho měſta a ſ pobożnej kedźbliwoſcźu naſpowjednu rěcź a prědowanje hacź do poßlednjehoßkowa poßłuchaſche. K Bożemu blidu 222 woßobow ſtupi. Njech Boże żohnowanje dale tele Bożeßłużby a tych, kotſiž ßo ßwěru jich dźerża, pſchewodża!

S Blunja. Sańdźenu pońdźelu popołdnju chżyſche tu 18lětny ßyn thěžkarja Jurjanza wroble ſ małej piſtoliju tſělecź. Prjedy pak hacź tſěli, wróble wuleczichu. Duž chżyſche młody Jurjanz piſtoliny honacź ſaßo dele puſchczicź a pſchi tym ſ lěwej ruku ſa piſtolinu roku pſchimnu. Na dobo pak ßo ſ piſtolije wrjeßnu a ßo na njeſboże Jurjanzej ſtawczk palza, ſ kotrymž bě pſched roku pſchimnuł, wottſěli. Sranjeny je hnydom lěkarſku pomoz pytał.

Přilopk.

* Kaž ßo powjeda, ßo też pola offizěrow ſakſkeho wójſka měſto botalnych cźornych ſchěre mantle ſawjedu. Pruſzy gardeoffizěrojo, kotſiž ßu je lětßa na pruhu noßyli, ßu je ſa khmane a pſchiſprawne ſpóſnali.

* Na knježim dworje w Diebawje pola Shorjelza je jena dźowka ßwoju holzu ſkónzowała a je cźěło jenemu wotroczkej do jeneje wódneje dźěry cźißnucź dała. Mordaŕku ßu ſajeli.

* Kajke hłupoſcźe mudri Barlinjenjo, wobydlerjo němſkeho hłowneho měſta ſapocźnu, widźimy ſe ſcźěhowazeju podawkow. Njedawno bě ßo tam jedyn wjetowaŕ, ſo chże 5puntowſku pokrutu khlěba a ſchklu mariněrowanych jerjow ſjěſcź. Ale hdyž bě nimale pok pokruty khlěba a ſkoro wſchě jerje do ßo ſtykał, padźe morwy k ſemi. Pjatk tydźenja je ſaßo jedyn Barlinjan, 16lětny ßyn jeneho murjerja, jako wopor tajkeje hłupeje wjety wumrjeł. Wón bě ßobuſtaw athletiſkeho ſjednoczenſtwa a chżyſche na ßwojim narodnym dnju ßwojim pſchecźelam a ſnatym ßwoju móz pokaſacź. Duž wjecźor, hdyž hromadźe karanczkowachu, ßo naduwaſche, ſo ſamóże jeneho pſchitomneho pſchecźela, kiž na blidźe ßedźeſche, ſe ſubami tſi ras po iſtwje wokoło donjeſcź. Dokelž to jemu żadyn pſchitomny wěricź nochżyſche, wjetu wo 10 hriwnow wobſamknuchu. Hnydom ſapſchija wón ſe ſubami blido a donjeße jo ſ mužom, nad nim ßadźazym, prěni ras po iſtwje wokoło. Wſchitzy ßo jeho mozy dźiwachu. Hdyž pak druhi ras ſ nim wokoło dźeſche a na tym bě, ßo kuß wobroczicź, ßo hnydom do hromady wali a leżeſche w ßwojej krwě na ſemi. Bě ßebi cźeleßna nimale zyle wutorhnuł a też płuza rostorhnuł, cźehož dla njeſbożowny młody cźlowjek wumrje, prjedy hacź lěkaŕ dońdźe. — Schto by cźlowjek, ſ tajkej mozu wot Boha wobdarjeny, dokonjecź mohł, hdy by ju po Bożej woli nałożował? Pißane ſteji; Boha ſpytowacź njeßměſch.

* Kak ßo khorobne pokkadnizy jebaju, wo tym pſchedſtejeŕ Barlinſkeje kamjenjoczíſchczeŕſkeje pokkadnizy powjedacź wě. Wopytujo 108 „domjazych khorych“ njedźelu wjeczor 64 ſ nich w korczmach a rejwarnjach namaka.

* Wulke roshorjenje knježi bjes Barlinſkimi hoſczenzarjemi a korczmarjemi, dokelž je tamniſchi korczmaŕ Kammermaier jeneho hoſcźa dla paduchſtwa wobſkorżił, kotryž bě ßebi w jeho korczmje ſe ſchwabliczkoneho ſtejaka tſi ſchwabliczki wſak. Wulzy ßo wobżaruje ſo ßu hoſcźa paduchſtwa dla k jaſtwu na jedyn dźeń ſaßudźili. Saßudźeny hóſcź je ßo pſchecźiwo tutemu wußudej powołał. W druhej inſtanzy budźe ſaſtupjeŕ hoſczenzarſkeho ſwjaſka, rěcźnik dr. Schöps, niż korczmarja, ale hoſcźa ſaſtupowacź; pſchetoż niż hóſcź, ale korczmaŕ je ßo pſchecźiwo wuſtawej hoſczenzarſtwa pſcheſchoł.

* Sſněhowzy (ßněżne ßmykacże) ßo w narańſchej Pruſkej hižo też wot wſchědneho luda praktiſzy nałożowacź poczinaja. W hrubych, hižo zyle ßewjernych ſymach, kiž w tej krajinje huſto knježa, je cźaſto njemóżno, wulkeho ßněha dla ßo ſ jeneje wßy do druheje podacź. To je woßebje liſtynoſcherjam ſ wulkej wobcźeżnoſcźu. Duž ßo nětko ſe ßněhowzami wobronjecź poczinu. W nich móża w ßněży, cźim hkubſchim cźim lóże, ßwoje wßy wobjěſdźicź. Saſtawacź a ßo ßněhowzy ſuwacź huſto njetrjebaja, dokelž tam wßy jara daloko rósno leża; duž ßwój wſchědny běh ßmykajzy jara lohzy a ſpěſchnje dokonjeja. Też w burſkich dworach ßo na nětcźiſchich dołhich wjeczorach wjele ßněhowzow dźěła, a wobydlerjo, też żónſke, je pſchi wopytach nałożuja. Też hižo ßo wobſchěrne wikowanje ſ nimi cźěri. — Dali Bóh, ſo bychmy w Sſerbach lětßa tak wulki a pola a dróhi ſtajnje a dwaj měßazy dołho pſchikrywazy ßněh doſtali, ſo bychmy też pola naß prěnje ßněhowzy wohladali. W Budyſchinje je ßo hižo towaŕſtwo ſa woženje po ßněhowzach ſakożiło.

* Żałoßnje wobſchkodźił je ßo we wuſtawje ſa idiotow (duchaßłabych cźlowjekow) w Dalldorfje pola Barlina tſinacze lětny hólz. Wón bě njedawno pſchitomny był, hdyž cźěło ſezěrowachu, pſchi cźimž bě jemu ſnaty cźěłowy muż lěkarjam pomozny byk. Bórſy ßebi ſkradżu nożizy wſa a ßebi ſ nimi nóß wotrěſa. Pſchi wſchěch wulzyſchnych boloſcźach duchaßłaby lěkarjam wobkrucźeſche, ſo ßo jara wjeßeli, ſo je ras ſ cźěłowym mużom bycź mohł.

* Żadławy njeſkutk je w Baden-Badenje żona agenty Sch. ſ Raſtatta wobeſchła. Wona wjazy ſe ßwojim mużom hromadźe njebydleſche a dyrbjeſche nětko 6lětneho ßyna mużej wotſtupicź. So by temu ſadźěwała, wona wboheho hólza mori, na nóz khachlowe roły ſatykawſchi, tak ſo wuhlowy płun ſtwu napjelni a ſa nětkotre hodźiny dźěcźo ſpizy ſadußy. Po wuwjedźenym njeſkutku ßebi żiwu pſcherěſnu, ſo by ßo ſ tym ßama morika, ſchtoż pak hiſchcźe cźaßa doſcź pytnuchu. Duž ju ſajachu a do hojeŕnje dowjeſcź dachu.

* Pſchi wuporjedźenju jeneje zyhelnſkeje pjezy w Gandawje pola Wrótßławja ßo jena murja ſaßypnu a na ſcheſcźoch dźěłacźerjow ſe Schweidnitzkeje dźěłacźeŕnje padźe. Dwejo ſ nich ſtaj wumrjekoj, tſjo ßu cźeżko a jedyn lohko ſranjeni.

* Njedajmy dźěcźom pſchesahe na ſtraſchny lód. Też lětßa ſaßo ßu hižo mnohe dźěcźi na lodze ßo pſchepanuwſchi, tepiłe. S Wrótßławja pißaja: Pod cźeżu wulkeje cźrjódy dźěcźi je ßo lód na rěży. Ohle ſpody klóſchtrſkeho młyna pſchekamak, wſchitke dźěcźi ßu do wody ſpadałe a dwaj dwanacźelětnaj hólzaj, Zellner a Knoppe ſtaj ßo tepiłoj. Jeju cźěłe hiſchcźe njeiſtej namkanej. Wſchě druhe dźěcźi buchu ſbożownje ſ rěki wucźahane.

* W Miliczu w Schleſynſkej chżychu ſańdźenu njedźelu ſemrjetu mandźelſku jeneho tamniſcheho majora pohrjebacź, a cźěło běchu po ſwucźenym waſchnju na ßmjertne łożo położili. Twar pohrjebniſchcźa pak ßo dźeń wote dnja kombźeſche, tak ſo móżeſche ßo khowanje hakle na pjatk poſtajicź. Hdyž na to pjatk dopołdnja holza, pola majora ßłuzaza, do cźěłoweje ſtwy, ſ wěnzami a kwětkami wupyſcheneje, ſtupi, ßo wona ßmjercźe wuſtróży, ßo dohladawſchi, ſo bě jejna knjeni, jako ſemrjeta wobżarowana, ſ kaſchcźa ſtanuła. Hacź runje běchu tamniſchi wojeŕſki lěkaŕ a dwaj druhaj lěkarjej knjenju, jeje cźěło pſcheptawſchi, ſa morwu ſpóſnali, njebě temu tak było, ale wona bě ßo jenoż ſe ſproſcźazymi widliſchcźemi nadpanuła.

* W Boujanje w Franzowſkej ßo paduſchi do wobydlenja ſwudowjeneje Alenyryoweje dobuchu a żonu wuwjaſawſchi 3 zentnarje cźeżki pjenjeżny kamor, w kotrymž ßo 150,000 frankow khowaſche, wotnjeßechu. Hodźinu pſched měſtom próſdny kamor namakachu.

* Kohoż chże Bóh žiweho měcź, teho sdźerži, byrnjeż by žebi hacź na najwěsčźiſche waſchnje žiwjenje wſacź ſpytał. Lokomotiviny wjednik, kiž 24. novembra ſ wuherſkich Skaliz do Preßburga jědźeſche, pſchi cźmiczźanju podobu wuhlada, kotraż po koliji lokomotivje napſchecźiwo běžeſche. S dobom žo tſěli. Ssamomordaŕ bě žebi revolver k hłowje ſkožił. Lokomotiva pſches k ſemi padnjeneho cźłowjeka pſchejědźe. Wjednik w wokomiku wosy wuſpina. Wſchitzy cźahowi ſaſtojnizy khwatachu, cźěło pod wosami wucźahnucź. Prěnje, ſchtoż namakachu, bě jeho zyle roskhartowany kłobuk. Mjes tym, ſo žebi tón wobhladowachu, žiwjenja žyty cźłowjek na druhim boku ſpody cźaha won wuleſe. Revolwerowa kulka běſche jemu jenoż kuſk kožu wobodrěła a nimale zyły cźah bě pſches muža, mjes kolijomaj leżazeho, kiž bě žo tam wěſteje žmjercźe nadźijał, pſchejěł, jeho žo ani njedótknuwſchi. Potom je wón bjes zuſeje pomozy do wosa ſaleſł, a žu jeho žobu do Preßburga wſali. Wón wudawa, ſo je žebi khorowatoſcźe dla chżył žiwjenje wſacź.

* (Běďźenje ſ panterom.) Hróſbna wěz je žo w menažeriji „de Jonkheere“ w Haute-Saint-Lieviu w Franzowſkej ſtała. Skótſkludźeŕ menažerije pſchi pſchedſtajenju ſpjecźiweho pantera tuteho ſ krjudom něſchto krócź do hłowy dyri. S tym roſſłobjeny žo panter na njeho wali, a hdyž chzyſche jeho ſkludźeŕ ſa hłowu ſhrabnucź, žo žam wobžuże. W tym wokomiku wobžeďźeŕ menažerije de Jomkheere do klětki ſleczi a dźiwje ſwěriſko ſa tył ſhrabnu. Nětk žo panter, tamneho puſchcźiwſchi, do Jomkheera da. Mjes tym žo ſkludźerjej poradźi, klětku nutſkach wotewricź a ſ njeje mjes pſchihladowarjow cźeknucź, hdźeż wſchón krwawy na ſemju padnu. Tu khwilu na pomoz pſchiběžany poſłužobnik menažerije panterej żeleſnu żerdź do ſchije ſakkó, na cźoż něſtotſi njebojaſni pſchihladowarjo dźiwje ſwěrjo ſa wopuſch wot Jomkheera wottorżechu. Jomkheer pak je runje tak žmjertnje ſranjeny kaž jeho ſkótſkludźeŕ.

* W žudźe kišałych kórkow je žo w Moſkwje pſchekuſki Michał Jewgenjew tepił. Wón bě žo wjeczor wokoło dźeßacźich ſ kónczkom žwězy do pinzy po kórki podał, ſo by jich naſajtra tak wjele horkach w khlamach měł, kaž wob dźeń trjeba. Horkach w khlamach bě jenoż wucźobnik žam lutki woſtał. Tón wušłyſcha po krótkim cźaſu wołanje w pinzy: „Dimitrijo, pomhaj, ja kónz woſmu!“ Rucźe po ſkhodźe dele ſkoczźiwſchi pinzu cźmowu namaka; pſchetoż žwěza bě haßka. Se ſadneho kuta, w kotrymž tón wulki žud ſ kišałymi kórkami ſtejeſche, wón ſtonanje a pluſkot žłyſcheſche. Sso pſchibliżiwſchi namaža, ſo pſchekupſki jenoż ſ nohomaj ſe žuda won tcźeſche. Ale njeſbožowneho ſe żeleneje a kišałeje juchi wucźahnucź, k temu jeho žłaby mozy njedoßahachu, runjeż je ſadwělujo napinaſche. Duż w wulkim ſtyſku ſ pinzy na haßu won wuběża, ludźi na pomoz wołajo. Ale na ſdalenej haßy žadyn cźłowjek njebě, a hakle ſa 10 minutow jeho něſtotſi ludźo wołacź wušłyſchachu a ſ nim do pinzy khwatachu. Tam hnydom žud powróćźichu, ale Jewgenjew bě morwy. Njeſbožowny bě žebi próſdny kaſchcź k žudej ſtoczźił, ſo mohł na nim ſtejo lěpje do hłubokeho žuda dele doßahacź, w kotrymž bě jenoż hiſchcźe na dnje něſchto kórkow. Bě žo pſchehłuboko do žuda ſkhilił, pſchi tym wahu ſhubił a tak ſ hłowu do kórkow padnuł.

* W Kuchanje w Perſiſkej žu żałoßne ſemjerżenje měli. Prěni ſtork žo 17. novembra wjeczor na poł woßmich ſta. Hižo tutón ſtork město Kuchan a wßy we wobßahu žedmich jendźelſkich mil wokoło Kuchana ſemi ſruna. Wjele wobydleri je pod rospadankami pohrjebanych. Po ſaſtojnſkich rosprawach mějeſche krajina 20,000 wobydleri; 12,000 je morjenych. 50,000 ſkocźatow je kónz wſako. Po privatnych powjeſcźach pak ſchkoda tak wulka njeje. Storki trajachu hacź do 24. novembra a žu jich hacź na 160 naliczźili. 23. bě žurowy wětr. Wodnjo žo deſchcź lijeſche a w nozy žo žněh dźěſche, ſchtoż hubjeńſtwo tych, kiž běchu wobydlenje ſhubili, hiſchcźe powjetſchi. Se žußodnych ſtron a ſ Meſheda, hdźeż žu tež ſemjerżenje ſacźuli, niz pak žylne, je żyroba doſchła.

* W Meggenje (pola Altenhudema) je žo rubjeżne mordarſtwo ſtało. Pſchedſtejeŕ tamneho ſaſtaniſchcza Hubertz bu ſ jeho woporom. Hdyž jeho kollega rano w 6 hodźinach k njemu pſchińdźe, ſo by po nim do žłużby ſtupił, wón jeho durje ſamknjene nadeńdźe, a hdyž pſches wokno pohlada, wuhlada Hubertza pſchi blidźe na ſtole žedźażeho, jako by ſpał. Dokelž bě kłapanje podarmo, wón durje ſ mozu wotpaczi a hdyž ſaſtupi, mějeſche żałoßny napohlad pſched žobu. Hubertza běchu ſpizeho nadpadnuli, nadpadnik bě jeho najſkerje ſ cźeżkim hamorom ſaraſył. Jeho nop bě rosražený. Mordaŕ bě ſaſtaniſchczowu pokładnizu, w kotrejž bě něhdźe 215 hriwnow było, wurubił a potom, ſo bychu hnydom ſa nim telegrafowacź njemóhli, telegrafiſki grot pſcherěſnuł. Pjenjeſy ſ pokładnizy dyrbjachu žo hnydom rano do Alteny wyſchſchemu ſběrzy póßłacź. Sa ſkuczerjom żaneho žłěda nimaja.

Zyrkwinſke powjeſcźe hladaj w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija.

Pońdźelu 18. dezembra t. l. ma žo na kaježim **Lutobčźanſkim** reviérje

50 łožow ſtejatych khójnow,
50 khójnowych dołhich hromadow a
10 twjerdych dołhich hromadow

ſ wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
Sapoczźatk rano w 9 hodźinach w Měrkowſkej zyhelniczi.

Kreczmar.

A. & W. Neuhahn

4 na žerbſkej haßy 4 4 na žerbſkej haßy 4

w Budyſchinje

poruczźataj

budźate cźaßniki „Baby“

po 3 mk.,

budźaki J.,

wudźěłk ſe žwěcźatym zyfrnikom po 4 mk.,

ſchwarzwaldſke cźaßniki

ſ wuréſanej khěžku po 2 mk. a 3 mk.

Sa prawe hicze žo ruknje.

K pſchedſtejazym hodam wulki wubjerk wſchěch družinow **cźaßnikow, rjeczźaſow** atd., ſa kotrychž hódnoſcź rukuju, po najtuniſchich płaczźiſnach poruczam.

K. Köchler naßlědnik Th. Thiele

w Budyſchinje na žerbſkej haßy.

Fotografijowe albumy,
pěßeńſke albumy,
pychowe kaſchcźiki,
rukajzowe kaſchcźiki,
ſchwadliſke kaſchcźiki
ſ plyſcha a ſ koże,

pompadury,
toſche ſ wobruczku,
ſchtrykowanſke toſche,
kožane
nožizowe etwije,
kurěrſke toſche,

manſchetowe a khornarjowe roły
ſ koże,
manſchetowe a khornarjowe kaſchcźiki ſ plyſcha a koże,
wobſtajne protyki
ſ koże, ſ thermometrom, ſapißnymi knižkami, cźaßnikom abo ſe ſwónczkom,
kouvertowe ſtejaki ſ koże
poruczźataj po wſchěch płaczźiſnach

A. & W. Neuhahn

4 na žerbſkej haßy 4.

Nowolětne ſbožopſchejaze khartki,
žměſchne a khutne, w najwjetſchim wubjerku w měſcze,
poruča po najtuniſchich płaczźiſnach
Gustav Rämsch.

Wumělske kwětki se ſukna

nanajwoſebniſcho naturje podobnje dźěłane, poruczataj w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn 4 na ſerbſkej haſy 4.

W Njeſwaczidle je nowa maſiwna **khěža** czo. 24 se ſahrodu na pſchedań.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Žiwnoſcź, ½ hodź. wot Njeſwaczidliſkeho dwórniſchcza ſdalena, ſ 18 kórzami pola, 8 kórzami łuki a 8 kórzami łěża, cziſcże nowymi twarjenjemi, ſ 7820 hriwnami wopalneje kaſy, je se žiwym a morwym inventarom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Emila Säuberlicha** w Budyſchinje a **Heinricha Kellera** w Rakezach.

Sswoju nowonatwarjenu **khěžu** hnydom abo poſdźiſcho ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pſchi niſkim napłaczenju pſchedam.

Jan Leinert w Njeſwaczidle.

Proſata na pſchedań.

Proſata běłeje Yorkſhirſkeje a tež czornopißaneje Berkſhirſkeje raſy, kotrež ſu jara lohko wukormja, ſu pſchezo po czaſej pſchimĕrjenych niſkich płaczíſnach na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwczizach**.

Drjewo,

k ſchtyrjom kopam widłowych toporow doſahaze, pyta hnydom kupicź **Schmidt**, wojnař w Scźijezach.

Wurĕſane drjewjane twory

jako:

kurne błida,
pſchedeſchcźnikowe ſtejaki,
burſke błida,
ſchkórnjowe wobuwaki,
polzy, 3- a 4-dźĕłate,
polzy k powĕſchenju,
nowinſke mapy,
czitanſke pulty,
ſchcźĕczowe kaſchcźiki,
rózkne deſcźiczki,
konſole,
draſtowe powjeſchaki,
trjenjowe powjeſchaki,
kluczowe powjeſchaki,
draſtowe lejſty,
zigarowe kamorczki,
domjaze haptyki,
kurne ſerwißy,
pißaki atd.

pola

A. a W. Neuhahna

4 na ſerbſkej haſy 4.

Doſpołne wupſchedawanje

dla ſpuſchczenja pſchedawarnje.

Czorne a pißane ſamoty, atlaſy, źidźane banty, zanki, franzy, bordy, ſchlewjery, tykanſku a hekłowanſku źidu, parle, kaſtor, zefyz, gobelinowu a moherowu wołmu, poſamenty a t. d. po a niže nutſkupowanſkeje płaczíſny wupſchedawam.

August Reiß na ſerbſkej haſy.

Hodowna wuſtajenza

Fr. Stäckelec konditornje

na Hoſchiz haſy

porucza w wulkim wubjerku **ſłódne kuſki na bożodźeſczowy ſchtom, woprawdźity Nürnbergſki žiwjeńſki tykanz** a **Lübeckſki marzipan** w pſchedmjetach, po naturje dźĕłanych, dale **bonboniery** a **atrapy.**

Najlĕpſcha hódnoſcź — najtuńſche płaczíſny.

Kupujcźe

żeleſne hornzy, pónoje, pizowe korta, kótły wſcheje druźiny, grat, hoſpodarſke wĕzy dezimalne wahi, druhe wahi, groczane pleczenje, rjeczaſy, mĕry a wahi, ſmykacże, dźĕczaze ſanki a hodowne dary wſcheje druźiny a khachle jenož hiſchcźe w najwjetſchej pſchedawarni żeleſnych tworow

Gotthardа Behrendſa

(prjedy C. A. Mickana)

na bohatej haſy ſ napſchecźa hoſcźenza „k winowej kiczi".

Kóždemu, kotryž tež niczo njekupi, je dowolene, ſebi tule wulku pſchedawarnju wobhladacź.

Fotografowarnja

E. Zeutzſchela w Budyſchinje

36 na ſwonkownej lawſkej haſy 36

porucza ſo k fotografowanju portretow, hromadnych wobraſow, tablowow, tež ſ wonka doma ſa **towarſtwa** a ſchule w kóždej wulkoſczi pſchi **najlĕpſchim wuwjedźenju** po najtuńiſchich płaczíſnach.

Viſitna wulkoſcź hižo po 3 mk. ½ duz. a po 6 mk. zyły duzent.

Powjetſchenje po kóždym wobraſu hacź do żiwjenſkeje wulkoſcźe.

Fotografowarnja po 1 ſkhodźe wſchědnje wotewrjena.

W wudawarni „Sserbſkich Nowin" ſu po 1 mk. 50 np. dostacź:
Khĕrluſche a ſpĕwy Pětra Mjónka.

Pawol Giebner

na bohatej haſy czišło 18, ſ nutſkhodom na theaterſkej haſy, porucza ſwoju

winarnju

ſ winownju a ſnĕdarnju.

Wino w kaſchczach a korbach po 12, 24 a 50 bleſchach a tež w czwizach roſeſczelu, teho runja po jenotliwych bleſchach wſchĕ druźiny **czerwjeneho** a **běłeho wina.**

Kóždy może ſo na to ſpuſchczecź, ſo pola Giebnera cziſte woprawne wino dostanje, kotrež derje tyje a kotrež je ſtrowoſczi ſpomožne.

Durſthoffſke ſuche droždże

punt po 80 np. porucza

A. Biesold, pjekarſki miſchtr na bohatej haſy.

Khoſej

w najwjetſchim wubjerku w najtuńſchich a najdróſchich druźinach porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haſy.

Pſchenična muka

najlĕpſcha druźina

je dostacź pola

Korle Kaſrowea.

Draždźanſki jĕdźny raſ

punt po 16 np., pſchi 5 puntach po 15 np.,

litr **hrócha** po 23. np. porucza

Korla Kaſrowe

pſchi żitnych wikach p. póſt. kowarni.

Zigary

jara dobre a tunje, po jenotliwym kuž po zyliſnach ſaſopſchedawarjam porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjeńtnej haſy.

Kóſlaze kóžki

Koże, ſajecze a kaniklaze kóžki, kaž wſchĕ druhe koże jenotliwje po wjetſchich dźĕlbach kupuje

Guſtav Naucke

na garbarſkej haſy czišło 16.

S dobom poruczam ſwój wulki ſkład **kožow** bjes molow po najtuńiſchich płaczíſnach.

Guſtav Naucke.

Pyschny hodowny ßwjedżeń.

Pońdżelu 25. hodownika, prěni ßwjaty dżeń hodow, wjeczor wot 6 hacź do 9 hodźin, budźe ßo w skhadźowanskich rumach **ßerbskeho towarstwa w Khwaczizach** a tež w skhadźowanskich rumach **khorych podpjerazeho towarstwa** w **Wulkej Dubrawje,** wot dorosczeneje mkodosczje s wěnzami a pletwami wudebjenych, **pyschny hodowny ßwjedżeń ßwjeczicź.**

Sswjedżeńska program sa Khwaczizy je ßlědowazy:

1. Prjedyrěcź Gusty Hataßa.
2. Kak powitam ja tebje, 1. a 2. scht. (wot Gerharda.) Spěw shromadnych.
3. Hdźe je Jesuß, moja radosczź? Spěw spěwarskoho wotrjada.
4. S Zjona kral tej' czesczje wukhadża (wot Hataßa). Spěw dźěczi.
5. Ja s njebjeß dele pschindu k wam (wot Luthera). Spěw shromadnych.
6. **Sswjedżeńska rěcź** Gusty Hataßa.
7. Hdyż tón Knjes tych jatych saßo powjedźe (wot Hataßa). Spěw spěwarskeho wotrjada.
8. Dźenß khwalcze Boha, kschesczenjo (wot Hermana). Spěw shromadnych.
9. Ezicha nóz, ßwjata nóz (wot H. Sejlerja). Spěw dźěczi.
10. Narodninow hěta dźěsca Bożeho (wot Hataßa). Spěw spěwarskeho tow.
11. **Hodowna rěcź** Jana Henki-Měrkowskeho.
12. O najßwjeczischi (wot H. Sejlerja). Spěw dźěczi.
13. Bohu czesch, wy ludy, dajcze, 1.—3. scht. (wot Kiliana). Spěw shromadn.
14. O dźěczi wusmolene (wot k. duchown. Domaschki). Spěw dźěczi.
15. **Mißionska rěcź** Gusty Hataßa.
16. Tón, kiż je ßwěta wumożnik, 10.—13. scht. (wot Jakuba). Spěw shromadn.
17. We kraju wěcznej' rjanosczje (wot Hataßa). Spěw wotměnjazy.
18. Wot 9 hacź do 10 hodźin budźe dźěczom Boże dźěczo wobradźecź, teho runja tež w Wulkej Dubrawje.

Wschitkich lubowarjow sdobneje hodowneje wjeßelosczje s bliska a s daloka na tutej ßwjedżenjej na najluboscziwischo pscheproschuje

Gusta Hataß, nětczischi pschedßyda wobeju tow.

K hodownym daram ßwój wulki skład

kuczoweho grata,
sofow, matrazow,
schulskich toschow, schulskich tornistrow,
puczowanskich kofrow, waczokow,
ßlow, portemonejow atd.

poruczam. S dobom proschu, mi wschě dźěła, do mojeho rjemjeßła ßluschaze, poruczicź, sa kotrychż spěschne a dobre wuwjedźenje po tunjej płaczisnje rukuju. S poczesczowanjom

Emil Schubert,
ßedłar a tapezěrar na jerjowej haßy.

Kedźbu! Do Rakez!

Pschihódne hodowne dary

sa dźěczi a sroscżenych

namakasch w wulkej hodownej wustajenzy **Alfreda Thomschki** w **Rakezach,** jako **wschelakore hrajki,** każ **schkleńczane, porzelinowe, krótke, galantrijowe** a **kožane twory, domjaze zohnowanje, albumy, schpihele, lampy, pychu na bozodźesczowy schtom** a t. d.

Pschedawarnja krawskich a starych wězow

Maxa Bächmanna jun.

na jerjowej haßy 27,

w bliskosczi skhodźenkow pschi Michalskej zyrkwi, porucza ßo k kupowanju starych a nowych wězow kóždeje druźiny, jako **poßleschczow, kofrow, ßwjerschnikow, czaßnikow, schkórnjow, meblow, khachlowych rolow atd.** po pschihódnych płaczisnach. Wożebitosczź: **dźełaczerska drasta** po fabrikskich płaczisnach. S dobom poruczam ßo jako **praktiski krawz** k seschiczu po měrje a rukuju sa dobre ßedźenje. Porjedźenje spěschnje a tunjo. S poczesczowanjom

Max Bächmann.

Małe pschecźelne wobydlenje na jerjowej haßy czo. 3 je na pschenajecze a móże ßo 1. haprleje 1894 wobcźahnucź.

Wotroczkow, dźowki, dźowki k świnjom, ßłużobne a kuchinske holzy, bójki pschi wyßokej msdze pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy 18.

Towarstwo Serbskich Burow.

Khowna shromadźizna budźe njedźelu **31. dezembra** t. l. popołdnju 1/2 3 hodźin w Kobaniz hosczenzu w Małym Wjelkowje.

Dnjowy porjad: Lětne rosorawy a pschednoschk knjesa ingenéra **Wiczasa** s Lipska. — Wo bohaty wopyt proßy

Khowne pschedßydstwo.

Domowinske woheń-sawěscżaze a domowinske krupobicże sawěscżaze towarstwo w Elberfeldże

stej mi po wumrjeczu ßwojeho dotalneho sastupjerja, knjesa Sergona, agenturu sa Sslepjanske strony pschepodałej. Duż ßo poruczam k wobsamknjenju woheńsawěscżenja wscheje druźiny, każ tež k wobsamknjenju sawěscżenja psche krupobicże, a ßym stajnje hotowy po žadanju wscho nusne wukasacź.

W Sslepom, 8. dezembra 1893.

Jan Schimko, połleńk.

Wyßokorukata schijaza maschina

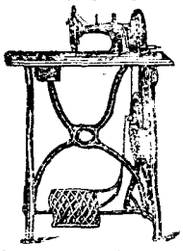

Kiesolda a Locki je najlěpscha a najkhmanscha sa ßwójbu a rjemjeßlniske dźěło. Sa jeje hódnosczź dołhe lěta rukuju.

Schijaze maschiny wschěch druźinow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabrikskich płaczisnach pschedawam.

Richard Otto,
mechanik na hornczerskej haßy 18.

Kedźbu!

Wschědnje czerstwe parjene kołbaski a czopku kołbikowu kołbaßu punt po 60 np., běłu a dobru kołbaßu punt po 60 np., metowu kołbaßu punt po 80 np., ßuscheny połcź punt po 70 np., běły tuk punt po 70 np., ßadło a ßyry połcź punt po 65 np. porucza

A. Eißler
pschi mjaßowych jědłach a na kamjeńtnej drósy.

Schulske tornistry,

najlěpsche a derje dźerżaze, porucza w wulkim wubjerku

A. Pětsch, rjemjenjer
1 na hauensteinskej haßy 1.

---

5 porstow tołsty dobry **ßuscheny połcź** punt po 70 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 65 np., **ßyry połcź** a **ßadło** punt po 65 np., wot krajnych ßwini 5 np. drózscho, porucza

Otto Pětschka na žitnej haßy.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Połcź, pjecź porstow wyßoki, punt po 85 np.,
porucza **Pawoł Domschka**
na schulerskej haßy 10.

Barchentowe mužaze koschle, barchentowe žonjaze koschle, barchentowe dźěczaze koschle
porucza **A. Khěžorka**
na seminarskej drósy 6.

Holstejnsku natursku butru, ßłódku ßmjetanowu margarinu

poruczataj w najlěpschej hódnosczi

Schischka a Rjeczka.

Czesczenym Serbam w Hrubjelczizach a wokolnosczi k wjedźenju dawam, so ßwoje ßedłarstwo a tapezěrarstwo dale wjedu. K hodam poruczam tornistry a wschelakore druhe ßedłarske wězy.

R. Ziegler w Hrubjelczizach.

Do Barta!

Njedźelu 17. dezembra **reje,** na kotrež pschecźelnje pscheproschuje

Albert Zieber.

Agentojo ßo pytaja

sa lohko ßo pschedawazu wěz pschi dobrej saßkužbje. Poskiczenja ßebi wuproßy Ad. **Mehlhase** w Bremenje.

K nowemu lětu pytam wustojnych knjeżich pohonczow, wotroczkow, dwórskich strażnikow, ßrěnkow, tsecżakow, knjeże kuchatki, dźowki, ßrěnzy a kuchinske holzy. Njedźelu 24. dez. ßym wot dopołdnja 10 hacź pschipołdnju do 1 hodźiny w Njeßwaczidle k rěczam.

Handrij Pawlik.

Kowarskeho wuczobnika k jutram pyta kowarski mischtr **Mikanja** w Pschischezach.

Napominanje!

Wschitzy czi, kotsiż ßu sawostajenstwu njebo žitoweho wikowarja knjesa Augusta Halki w Budyschinje něschto dołżni, abo kotsiż maja wot njeho něschto dostacź, chzyli hacź nanajposdźischo 31. dezembra 1893 swud. Halzynej w Budyschinje pschi žitnych wikach czo. 18 ßwój dołh sapłaczicź, poczeżnje sliczbowanje podacź.

Na Židowje, 13. dez. 1893.

Hermann Pawoł Kschijan,
forminda.

K temu czißtu jena pschiłoha.

Pschiloha k czišku 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. dezembra 1893.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje rano w 7 hodźinach farar dr. Kalich serbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Räda serbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** August Rózk, želesniski dźěłaćeŕ tu, s Marju Rjeczkez na Židowje. — Korla August Hendrich Radza, piwarski mischtr w Biskopizach, s Hanu Madlenu Klimantez w Sskonej Borschći.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawol Willy, Jana Khorle Wiczasa, fabriskeho samkarja na Židowje, ß. — Jan Pawol, Korle Bohuwěra Hensela, maleho farhodnika a fabrikarja w Dobruschi, ß. — Kurt Waltar, Gustava Adolfa Lücka, khežerja a fabrikarja na Židowje, ß.

W **Katholskej zyrkwi:** Jan Pawol, Pětra Schwana, dźěłaćerja, ß. — Bernhard, Antona Forcha, dźěłaćerja na želesniży, ß. — Rudolf, Franza Krautwursta, krawza, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 4. dezembra: Hańża rodź. Kuczankez, Jana Spana, žiwnoscerja w Małbezach, mandźelska, 66 l. 27 d. — 8. Khrystiana Gertruda, Ernsta Bohuwěra Emila Kunatha, fabriskeho tyscherja na Židowje, dź, 1 l. 5 m. 15 d. — 9. Korla Ernst, Jana Ernsta Henczela, fabrikarja w Dobruschi, ß, 10 l. 8 m. 21 d. — Khorla Bohuwěr Hölzel, tkalz se Sohlanda n. Spr., 55 l. 6 m. 9 d. — 11. Marja Theresija Buschez, Jana Hendricha Glawscha, žiwnoscerja w Ratarjezach, mandźelska, 41 l. 5 m. 26 d. — Marja Libischowa swud. Rohnowa rodź. Kmonicžkez, 55 l. 4 m. — 13. Madlena Korle Huschmana, dźěłaćerja, dź., 9 m. 9 d.

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2035 měchow.		W Budyschinje 9. dezembra 1893				W Lubiju 14. dezembra 1893			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běla	7	21	7	47	7	18	7	29
"	žolta	6	60	6	94	6	62	6	94
Rožka	50 kilogr.	6	3	6	18	5	94	6	6
Jeczmjeń		6	61	6	79	6	67	7	7
Wowß		8	—	8	50	7	90	8	10
Hroch		8	89	11	11	9	72	10	83
Woka		8	20	8	47	6	50	7	50
Jahły		14	—	17	—	11	50	13	—
Hejduschka		17	50	18	—	15	—	16	—
Běrny		1	60	2	—	1	40	1	80
Butra	1 kilogr.	2	50	2	80	2	20	2	50
Pschenczna muka	50 "	6	50	16	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	6	50	10	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	5	60	6	—	4	80	5	50
Sslóma	600 "	31	—	33	—	30	—	32	—
Prožata 585 schtuk, schtuka		10	—	21	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 12 hr. 25 np. hacž 12 hr. 69 np., žołta 11 hr. 22 np. hacž 11 hr. 79 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 64 np. hacž 9 hr. 88 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 25 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 21 np. hacž 7 hr. 35 np., pschenza (žołta) wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. 6 np., rožka wot 6 hr. 25 np. hacž 6 hr. 28 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 8 hr. 45 np. hacž 8 hr. 55 np.

Dražbjanske mjaßowe placišny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 45—55 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 15. dezembra: Symnischo.

„Pruhi s Božeho ßwětła“,

pyschne kaschcžiki se schpruchami a schtuczkami wot **J. a J. Jakuba**, ßu po a) 1 hriwnje a b) 75 np. dostacz pola **Marka Ssmolerja**, knihiwjasarja **G. Ramscha** na bohatej haßy a **Schöncka** na hauensteinskej haßy w Budyschinje.

K hodownym daram

poruczam ßwoje po płaczišnje khětro ponižene **drastne tkaniny**, pißane a czorne, **mantle, spódnje ßuknje** a **židzane rubischeza.**

August Grützner.

W wudawarni „Sserbskich Nowin“ a w kapale Hodźijskeho Božeho doma je po 20 np. dostacz:

Pschirunanje wo njeplódnym figowzu,

pschi zyrkwinskej visitaziji
dźerzak kapkan **Jan Kschižan** w Hodźiju.
Na wjelestronske žadanje wocišschczane.
Čisty wunoschk je sa ßmilny skutk postajeny.

A. & W. Neuhahn

na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** na ßerbskej haßy 4
poruczataj:

kolebanske konje s naturskej kožu poczehnjene, s walzami a kolesami, k jeździenju a kolebanju.

Konje k hrajkanju s kožu na kuluchach, kabriolety, tworowe wosy a rjeblowane kary s konjom, s kožu poczehnjenym, deskowane wosy se sapschehnjenymaj kosokomaj, **konjazu želesnizu, póstske paketowe wosy, mlokowe wosy, hornczerske wosy** atd. se pschahom, **rjeblowane wosy, korbowe wosy s kosokomaj, pěskowe wosy, drjewjane konje s wosom.**

A. & W. Neuhahn

na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** na ßerbskej haßy 4.

E. Rafeld

knihiwjasarnja a papjerowa pschedawarnja
w Budyschinje na kotolskej haßy 30

porucza w wulkim wubjerku a po natjunischich płaczišnach: **baßniczkowe a wobrasate knihi, modelerske listna, pißanske a hudźbne mapy, ff. kabety, fotografijowe a pěßnistwowe albumy,** serbske a němske **spěwarske knihi** w jednorych a najwoßobnischich swjatkach, **portemoneje, zigarowe etwije, visitne khartki, wobluki, lampowe krywy.**

sbožopschejaze khartki

w wulkim wubjerku, teho runja kanevasowe wězy, wschelake protyki k wottorhanju na lěto 1894, sabawjenske hry, wězy po 50 np. atd. a proßy wo dobroczinwy wopyt.

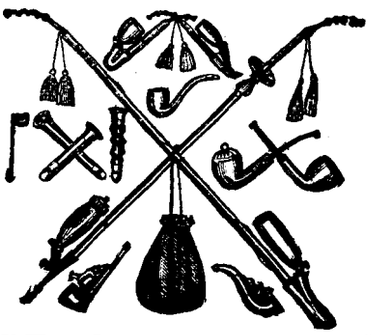

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetschim wubjerku
porucza
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.
Najtuniische žórko sa saßopschedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźełarni.

Wódne pónoje, kotły, khachlowe płaty, něsczowe rěbliki, khachlowe durczka, tšeschne wokna, twarske hosdże
porucza tunjo
Paul Walther.

K hodam

ßwój wulkotny ſkład **ßerbſkich** a **němſkich ſpěwarſkich knihow** w **najwoßebniſchich** a **najjednoriſchich ſwjaſkach, fotografiſowe, pěßniſtwowe** a **piſanſke albumy, piſanſke, notowe** a **ſcéněnſke mapy, liſtnizy, dźělanſke** a **ručzne toſche, zigarowe etwije, portemoneje** a **móſchniczki, kurne blida, kurne ſerviſy, piſaki, ſchwadliſtwowe, rukajzowe** a **zigarowe kaſchcéziki, balſke wjechliczki, domjaze ßohnowanja, fotografiſowe wobluki** we wſchěch wulkoſcźach, **liſtnu papjeru** a **kaſety** w **kraßnych muſtrach** a **pěknych ſawalkach, lampowe krywy, wobraſate** a **baßniczkowe knihi** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach dobroczíwemu wobkedźbowanju poručam.

Gustav Rämsch,

knihiwjaſarńja a papjerjowa pſchedawarńja

na bohatej haßy 21.

Hacz do hód pſchedawam po hiſchcźe ženje ßłyſchanych ßměſchnje tunich wupſchedawanſkich płaczíſnach **dobre wolmjane draſtne tkaniny,** wobleczenje po 3 a 5 mk., **cźorne draſtne tkaniny,** wobleczenje po $4\frac{1}{2}$ a $7\frac{1}{2}$ mk., hewak dwójzy tak drohe, **cźorne tkaniny k pjeſlam** $2\frac{1}{2}$ lohcźa ſchěroke łohcź po 1 mk. 50 np., dobre **židźane tkaniny,** łohcź po 1 mk. 25 np., **lama** k wobleczenjam a pjeſlam łohcź po 50, 80 np. a 1 mk., **ſkytki** ſa poł płaczíſny, **wolmjane ßuknjane tkaniny,** łohcź po 25 np., **czíſtowolmjane** cźerwjene a módre ßuknjowe tkaniny łohcź po 85 np., hewak po 1 mk. 20 np., dobre **trikotowe taike** po $2\frac{1}{2}$ mk., **barchentowe bluſy** po $1\frac{1}{2}$ mk., **rukawate lazy** ſa mužſkich po 3 hacz 8 mk., wſchudźom druhdźe dwójzy dróżſche, **barchent** k koſchlam ſa mužſkich a žónſke po 135 np., ſpódnje kholowy po 90 np., wulke konjaze deki po 2 mk., płyſchowe a kalmukowe pjeſle, wolmjane kapoty po 90 np., płyſchowe a ſchenillowe kapoty po $2\frac{1}{4}$ mk., ſchenillowe rubiſchcźa po $1\frac{1}{2}$ mk., **płyſch** a **krymer** łohcź po 1 mk., dobry **barchent** k koſchlam łohcź po 20 np., barbunjepuſchcźate **poßleſchcźowe tkaniny** łohcź po 25 np., pjelſchcźowe muſy po $1\frac{1}{2}$ mk., **koßmate mužaze mězy** po $2\frac{1}{2}$ mk., **pſchedeſchcźniki** po $1\frac{1}{2}$ mk. hacz 3 mk., barchentowe rubiſchcźa po 25 np., židźane rubiſchcźa po 50 np., tkaniny k běharjam po 25 np., wulke **tepichi** po $6\frac{1}{2}$ mk., **gardiny** běłe a piſane łohcź po 15 np., a wjele druhich wězow.

Tuńſcho hacz wſchudźe druhdźe.

Herrmann Beermann

w Budyſchinje na ſnutſkownej lawſkej haßy 6

ſ napſchecźa radneje pinzy.

Franz Marſchner

cźaßnikaŕ w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucźa.

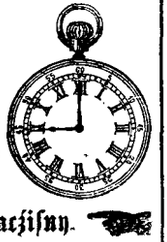

Hódna twora. Piſomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

Ernst Herkner

cźaßnikaŕ w Budyſchinje

pſchi

hlownym torhoſchcźu 8.

Wulki ſkład wſchěch družinow

cźaßnikow,

cźaßnikowych rjecźaſow a

hudźbnych piſkadłow

po najtuniſchich płaczíſnach.

Pola mje ßo **ßerbſki rěcźi!**

Najwjetſchi ſkład w Budyſchinje. — Bjes wuměnjenja dobre twory. — Woprawdźe tunje płaczíſny. — Krucźe ſprawne poßłuženje.

Filzowe, zilindrowe, hońtwjerſke, dźěcźaze

klobuki

we wſchěch nowoſcźach nětcźiſcheho cźaßa, nimo měry tunje.

Sa ratarjow, do domu, ſa dźěłacźerjow, dźěcźi

mězy,

kraßne naſymſke a ſymſke wězy, jara płaczíſny hódne.

Filzowe ſtupnje,

wote mje ſawjedźeny **najlěpſchi wudźěłk** ßo ſ **trajnoſcźu** a **tunjoſcźu** pſched wſchitkimi druhimi wudźěłkami woßebje wuſnamjenja.

Pjelſchcźowe twory,

jako **koßmate mězy, koßmate khornarje, koßmate muſy,** jenož w ſaruczenych hódnych družinach po jara tunich płaczíſnach.

Hugo Lehmann,

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſcźenza „k winowej kicźi").

Fotografowaŕnja Apollo!

Richard Huth

w Budyſchinje

na ßerbſkej a ſchuleŕſkej haßy na Gickelſkej horje.

Woßebitoſcźe: **Fotografowanje dźěcźi a wjazorych woßobow,** fotografije w wulkoſcźi **viſitneje khrty** płacźa 12 ſchtuk 6 mk., też pſchi dwojakim ſtejenju. **Powjetſchenje** po kóždym wobraſu w wuměłſkim wuwjedźenju.

Njedźelu popołdnju je moja fotografowaŕnja wotewrjena.

Dźělbu naſadſtajeneho, **czíſtowolmjaneho dwójzyſchěrokeho lama** pſchedawa jara tunjo

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

Sswój wulki skład

wobstejazy se ßerbskich a němskich

spěwaŕskich knihow a biblijow,

knihow sa młodźinu, kwaßnych, bajkowych a wobrasatych knihow, kontorskich a sapißnwch knihow, kaßetow s listowej papjeru, pißakow, kurjeńskich servißow, schwadliskich kaschcźikow, schifrowych taflow, pjerowych kaschcźikow, schulskich, ruczných a wobruczkatych toschow, sbožopschcjazych khartkow, kmótsinskich listow, modelěrowanskich kartonow, wottorhanskich protykow, božodźěsezoweje pychi, ßlěbroweje a sloteje pěny na worjechi atd. porucza

A. Schöncke,

knihiwjasaŕnja a papjerowa pschedawaŕnja

3 na hauensteinskej haßy 3.

Winowa pschedawaŕnja

Pawoła Giebnera w Budyschinje

na bohatej haßy 18 s nutskhodom na theatrowej haßy

porucza k pschedstejazym

hodownym ßwjatym dnjam

ßwój wulki skład

Rheinskeho, Moselskeho a Bordeauxskeho wina,

němskeho a franzowskeho pěnjazeho wina

a desertoweho a lěkowanskeho wina.

Tych, kotsiž moje wina njesnaja, proschu je pola mje woptacź, s cźimž ßo pscheßwědcza, so pola mje s najmjeńscha runje tak derje a tunjo kupja, kaž hdyž ßebi njepoßrědnje wot Rheina wino skasaja. Pódla teho, so prósdne blesche, kascheźe, cźwizy atd. po želesnizy wróćźicź njetrjebaja, maja pola mje tón dobytk, so móža w mojej winaŕni woptacź, prjedy hacź skasaja.

Moja najwyschscha pschekupska saßada je, jenož cźiste wina kupowacź a pschedawacź a ßwojim wotebjerarjam ßwědomicźe poßłužecź.

Hrósynki,

rjane wulke,

punt po 20, 25 a 30 np.,

zokor, jara ßłódki,

po najtunischich dnjowych płacźisn.,

mandle, ßłódke a hórke,

zitrony,

butru,

margarinu, dobru

po 70 np., najlěpschu po 80 np.,

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16.

Ernst Ullrich

porzlinowa a schkleńzowa pschedawaŕnja

na schuleŕskej haßy 12

porucza

ßwój wulki skład **porzlinowych, kamjenininych** a **schkleńczanych tworow, schpihelow, posłoczenych lejstow, gardinowych žerdźow,** kaž tež najwjetschi wubjerk **klankow, klankazych hłowow** a **hrajkadłow** po najtunischich płacźisnach.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Psched tobakowym dawkom

poruczam hischcźe tunjo ßwój rjany wulki skład běle ßo palazych

zigarow,

100 schtuk po 2 mk.,
100 „ „ 2 mk. 20 np.,
100 „ „ 3 mk. a dróžscho.

J. G. Klingst Nachfolger

Heinrich Mittasch

na bohatej haßy 16.

Worjechi,

rjanu wulku tworu, porucza tunjo

J. G. Klingst Nachf.

Heinrich Mittasch

na bohatej haßy 16.

K pschedstejazemu hodownemu pjecźenju poruczam najlěpschu

muku k kołaczam,

hachtl po 95 np.,

kaž tež najlěpsche **ßuche droždźe,** wschědnje cźerstwe, punt po 80 np., **dobre kołacźe** w wschelakich družinach tunjo.

J. Kögler, pjekaŕski mischtr pschi žitnych wikach 32.

Tuni khlěb.

Burski khlěb II. družiny punt po $7^1/_2$ np.,

domjazy khlěb punt po 8 np.,

běły khlěb I. družiny punt po 9 np.

pola

J. Köglera, pjekaŕsk. mischtra. pschi žitnych wikach 32.

Filzowe a
zilindrowe kłobuki
porucza najtuńscho
P. Ullrich,
kłobukaŕski mischtr
na schulskej haßy 11.

Pschedawanje a porjedźenje

wschěch družinow **cźaßnikow.**

Płacźisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcźe.

Gustav Mager,

cźaßnikaŕ

11 na ßerbskej haßy 11

pschi starych kasarmach.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadźa, **domowe žohnowanje a wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płacźisnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haßy 11.

Winski cžrijowy skład

na bohatej haßy 10 pódla pósta.

Sa pschedstejazy cžaß, woßebje k **hodownym daram,** poručam wschě družiny cžrijow sa mužow, žony a dźěcži s kože po pomyßlnje najtuńschich płacžisnach, tak so je konkurrenza wusamknjena.

Najwjetschi skład **filzowych stupnjow,** němskich a ruskich **gumijowych cžrijow.**

Bjes pschiklada tunje płacžisny!

Hermann Frisch.

Sstódkoßmjetanowu margarinu,
najlěpschu, kotraž so namaka,
Winski
ßwinjazy schmalz,
cžerstwy lany wolij
poručataj
Ginzel a Ritscher.

Jerje
wulke a tučne
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 45 np., poručа
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Płat sa cželedź,
połnaj dwaj łóhcžej schěroki,
poručа stary łóhcž po 35 np.
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Pschenično mukn,
pizny gris,
wotrubny,
maßowy schrót
poručа tunjo **J. A. Hejda**
w Wrěsowje.

Pawol Kristeller

na bohatej haßy 29,
s napschecža hosćenza „k winowej kiczi"
poručа
ßwój **hoborski skład** wschěch jenož **pomyßlnych** družinow trajnje dźěłanych

cžrijow sa žónske, mužow a dźěcži,
schkórnjow s dołhimaj nakolenzomaj, schkórnjow s krótkimaj nakolenzomaj, schkórniczkow, domskich stupnjow a **toflow, pjelschczowych, ßuknjanych** a **filzowych schkórnjow** (wodunjepschepuschczatych), **drjewjanych** a **gumijowych stupnjow** a **gumijowych pjelschczatych schkórnjow** po hischcže tu njeßłyschanych tunich płacžisnach.

Dale poručam wulki skład
filzowych stupnjow a toflow
(najlěpschi a najtrajnischi wudźěłk)
po snatych **jara tunich płacžisnach.**

Wuporjedźenje kožanych, filzowych a gumijowych stupnjow ßo **derje** a **tunjo** wobstara.

Pawol Kristeller

na bohatej haßy 29,
s napschecža hosćenza „k winowej kiczi".

Poručam
jako najlěpsche a najtrajnische
moje sakońšzy schkitowane
njedźelske rukawate lazy,
kaž tež wulki wubjerk
schtrykowanych rukawatych lazow
w jenož dobrych a płacžisnyhódnych družinach.

Pschedawanska saßada wot l. 1810: Krucže sprawne a solidne.

C. O. Henoch w Budyschinje na rózku bohateje haßy a hłowneho torhoschcža.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach
poručа ßwój wulki wubjerk hotowych **pjelschczowych tworow,** kaž tež wschě družiny **pjelschczowych podschiwkow, khornarjow a kožow** k podschiczu k pschecželniwemu wobkedźbowanju.

Dźěłanje po měrje a wuporjedźenje derje a tunjo.

Stwjelzaty rjepikaty tobak,
krany rjepikaty tobak,
Khočebuski portoriko,
Waßungski rolkaty tobak,
sbytk Brotterodskeho brazloweho tobaka
punt po 40 np.,
tobak k žwanju
poručataj
Ginzel a Ritscher.

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowčeje wołmy

cžißło 1 na schuleńskej haßy cžißło 1

k symskemu cžaßej ßwój dawno jako dobry znaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńischej hacž k najlěpschej cžistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach poručа.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtuńsche płacžisny!**

Kupujcže ßwoje **mužaze a hólczaze wobleczenja, swjerschniki, pjesle,** kaž tež **žonjaze** a **holczaze žakety** a **mantle** jenož w najwjetschej kschesczijanskej pschedawarni

Oty Preußa, prjedy C. F. Kloßa, na žitnej haßy 4.

To je jenicžke najlěpsche a najtuńsche kupowanske žórło. **R. N. S. B.**

Maßaza — naturske lěkowanje.

Elektrisku a ručznu maßažu a naturske lěkowanje ßwědomicže wobstara

M. Schädrich, maßěr,

w Budyschinje na hłownym torhoschczu 2, po 2 schodomaj, prjedy w Kamjenišim a Mainzskim pschirodolěkowanskim wustawje.

Najlěpschi wuspěch pschi **drjenju, wicji, wotołstnjenju,** pschi cžerpjenjach **nerwow, žerchenjow, žołdka atd.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 51. **Sobotu 23. decembra 1893.** **Lětnik 52.**

Hodowny ſpěw.

Nam wurostła je róża
Se ſchtoma Iſai;
K njej cźłowſke dźěcźi móża
Nětk ſtupicź wjeßeli.
A jejna młodźina
Ssrjedź ſymy a ßrjedź nozy
Je mile ſakcźěła.

Tu młodźinu nam daka
Je knjeźna pózcźiwa;
Sso na nju wußměwaka
Je jejna wutroba.
Ssrjedź nozy dźěcźatko
Na Bożu wěcźnu radu
Je na ßwět pſchinjeßła.

Ta młodźina, hacź maka,
Nam wonja lubosnje;
Duž rjenje ſpodobaka
Teź jandźelam ßo je.
Je cźłowjek a teź Bóh,
Kiž ſ hrěcha a ſe ßmjercze
Naß móznje wumóże.

Budź Wótze, Ssyno, Ducho,
Cźeſcź, dźak a khwalba cźi,
Hdyž ßkyſchi naſche wucho
Dźiw Boži na ſemi!
Kiž w žłobje leżeſche,
Hněw Boži wotwobroczi
A nóz nam ſacźěri.

Naß, Knjeże Jeſu, pſchewodź
Pſches ſeńſke hubjenſtwo!
Sswět naß pak nihdy njewodź
Do pada ſtraſchneho!
Nam chze ßo do njebjeß,
Hdźež twoja rjana khwalba
Na wěcźne ſpěwa ßo.

D.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Hodowna wjeßełoſcź je na khwilu hołkej politiſkeje wadźenzy wocźichnucź daka. We wſchěch parlamentach knježi měr; ludowi ſaſtupjerjo ßu, bědźenja w ßejmje ßo nabywſchi, k ßwojim ßwójbnym khwatali, ſo bychu ſ nimi hromadźe wjeßełe hody ßwjecźili a mjerſanje a wobcźeżnoſcźe na někotre dny ſabyli, kotreż jim jich mandat pſchihotuje. Na dny horzeho wojowanja ſapóßłanzy němſkeho khěžorſtwoweho ßejma wróczo ſhladuja. Dla nowych wikowanſkich wucźinjenjow, kotreż ßu ßo ſ Romunſkej, Sserbiju a Schpaniſkej wobſamkke, ßo w nim nimo měry wótre debaty wjedźechu. Saſtupjerjo ſwjaſka ratarjow, dźěl konſervativneje a zentrumſkeje ſtrony njembre nadpady na tele wucźinjenja cźinjachu, tola wſcho bě podarmo, wikowanſke wucźinjenja ßo ſ wjetſchinu 24 khłoßow pſchijachu. Bjes ratarjemi ßu dla pſchecźiſchcźenja wikowanſkich wucźinjenjow w ſrudnych myßlach, boja ßo, ſo je nětk móznota wuſamknjena, ſo bychu žitowe płacźiſny ſaßo tu wyßokoſcź dozpiłe, ſo by ßo ſ nimi ratarjowa próza ſapłacźika. Tale bojoſcź ſda ßo pſchehnata bycź; pſchejemy ßebi, ſo bychu cźi prawo wobkhowali, kotſiž na ſańdźene lěto pokaſujo měnja, ſo ßo niſke a wyßoke žitne płacźiſny měnjeja, a ſo teź po nětcźiſchich njeſpokojazych płacźiſnach lěpſche pſchińdu. Teź ßo woprawdźe njeſda konkurenza, kotruž Romunſka němſkemu ratarſtwu cźini, tak ſtraſchna bycź, kaž ßo to wudawa. Hinak wěz ſ Ruſkej ſteji, ſ kotrejž ßo nětkole hiſchcźe wo nowym wikowanſkim wucźinjenju jedna. Hdyž ßo tole wucźinjenje ßejmej pſchedpokoži, potom budźa ſaſtupjerjo ratarſtwa hłownu bitwu bicź dyrbjecź, a wuhlady na dobycźe ſdadźa ßo ſa nich w tu khwilu cźiſcźe dobre bycź. Mnoſy, kotſiž ßu ſa wikowanſke wucźinjenje ſ Romunſkej, Sserbiju a Schpaniſkej hłoßowali, temu ſ Ruſkej ßwój hłóß ſapowjedźa. Knjeżerſtwu ßamemu widomnje wjele na tym njeleži, ſo by ßo zkowna wójna bjes Němſkej a Ruſkej ſ wikowanſkim wucźinjenjom ſkónczika; herak by ßo tola wo to poſtarako, ſo bychu ßo jednanja wo nim, kotreż nětkole hižo pſches poł lěta traja, bóle do ſpěcha měke.

— Lipſcźanſki khěžorſtwowy ßud je franzowſkeju offizěrow Degonya a Dagueta, dla wobhonjerſtwa wobſkorżeneju, winowateju ſpósnał a prěńſcheho k twjerdźiſniſkemu jaſtwu na 6 lět, poßledniſcheho na 4 lěta ſaßudźił. Wonaj ßo ſjawnje wuſnaſchtaj, ſo ſtaj němſki mórſki brjóh wobhonicź chzykoj a ſo ſtaj teź hižo w prjedawſchich cźaßach po Němcach pucźowałoj. Na praſchenje, hacź ſtaj wo ßwojich wobhonjenjach ßwojemu knjeżerſtwu rosprawu podałoj, Degony „haj“ wotmolwi, pſchi cźimž ßo ſdaſche, kaž ſo by pruha dobycźerſkeje wjeßełoſcźe jeho wobliczo pſchejeła. Degony, kotryž bě pod mjenom Dubois pucźował, wo ßwojej woßobje praji, ſo k wulkemu generalnemu ſtabej franzowſkeho wójſka ßkuſcha a to k temu wodźělenju, kotreż ßo woßebje ſ wobtwjerdźenjom mórſkeho brjoha ſaběra. Wón dyrbjeſche pſchede wſchěm brjohowe wobtwjerdźenja Němſkeje ſtudowacź, kotreż ßu w poßlednich lětach ſa Franzowſku ſtraſchne poczaße bycź; wón bě dopósnał, ſo móże ßebi jenoż ſe ßamßnymaj wocźomaj wo tym prawy wobras ſcźinicź a teho dla je wobſamknuł, na jenej parnej łódźiczży ßebi ßam brjohowe wobtwjerdźenja wobhładacź. Pod mjenom Dubois je pucźował, hacź runje jeho prawe mjeno Degony rěka. Profeßora Duboiſa pſchi Parižſkej wójnſkej akademiji je proßył, ſo ßměł ßo, jeli trjeba, ſa jeho wuja wudawacź. S profeßorom Duboiſom je ſpſchecźeleny; pſchetoż wón je ßam tſi lěta dołho ſ profeßorom pſchi Parižſkej wójnſkej akademiji był. Sa Dagueta wón ßudnikow wo miłoſcź proßyſche; pſchetoż wón je dyrbjał jako jeho wojerſki podſtajeny jeho pſchikaſnje wuwjeſcź.

— Bjes żeleſniſkimi petizijemi, ſakſkemu ßejmej pſchepodatymi, ßu tſi ſ łužiſkich ſtron. Jena ßebi żada twar żeleſnizy ſ Kamjenza do Budyſchina, druha daletwarjenje Lubijſko-Wósborſkeje żeleſnizy pſches Bart, Kluſch, Margarecźinu hětu atd., tſecźa dalewjedźenje Kamjenſko-Halſchtrowſkeje żeleſnizy pſches Porchow do Biſkopiz.

— Jaßnoſchěre mantle, kotreż dyrbja ßo nětkole w pruſkim a ſakſkim wójſku ſawjeſcź, ßo wot wězywuſtojnych ßukelnikow njeporucża. W druhich wójſkach, woßebje w ruſkim, ßu ſ jaßnoſchěrimi mantlemi

hubjene naſhonjenje cžinili. W poßlednjej wójnje ſ Turkowſkej ßu ßebi ruſzy offizěrojo rucže mantle ſ cžěmneho ßukna dźěłacź dali, ſo njebychu njepſchecźelej ſ jaßnym ſaměrom byli, a też teho dla, ſo njebychu ſcźěhwki lěhwoweho žiwjenja na nich bóle widźecź byłe, dyžli na jednorych wojakach. Jaßnoſchěry offizěrſki mantel ßylnje maže a bórſy po nahladze ſhubi; duž dyrbi ßo wón huſto ponowicź a je teho dla jara droha draſta. Kajkeje pſchicžiny dla je ßo prjedawſchi pruſki miniſter roßbudźił, jón ſawjeſcź, je cžežko wopſchijecź, hdyž ßu jón w druhich wójſkach hižo ſpytali, tola jón jeho njekhmanoſcže dla ſaßo wotſtronił.

— Württembergſke wójſko dyrbi ßo ſ pruſkim rěſnym wojerſkim duchom pſchewěcź. Khěžor je ſ württembergſkim kralom wujednał, ſo maja ßo württembergſzy ſtabowi offizěrojo ſ pruſkimi měnicź. Duž ßo w bliſchim cžaßu 124 württembergſkich offizěrow do Pruſkeje wotkomanduje.

— W Mecklenburgſkej je hacź dotal dźiwina ſe žakoßnej cžwilu ſa tamniſchich burow była. Bjes tym ſo maja w druhich němſkich krajach hižo dawno hońtwinſke ſakonje, hiſchcže w Mecklenburgſkej tajki njeſnajachu. Nětko je ſkónczńje tak daloko doſchło, ſo ßo też w tutym kraju hońtwinſki ſakoń ſawjedže, po kotrymž ßo tamniſchim buram ſ najmjeńſcha ſarunanje ſchkody, wot dźiwiny naczinjeneje, ſaruczi. So je ßejm, kiž w Mecklenburgſkej jenož ſe ſemjanow wobſteji, tutón ſakoń wobſamknuł, je po tamniſchich wobſtejnoſcžach wſcho móżne, ſchtož ßmě ßebi cžłowjek žadacź.

Franzowſka. Sakoń, k podtłóczenju anarchiſma, wot knježerſtwa namjetowany, je deputértſka komora ſe 400 pſchecźiwo 63 hłoßam pſchijała. Pſchecźiwo njemu jenož ſozialdemokratojo a někotſi radikalni hłoßowachu. Vaillentowy njeſkutk w deputértſkej komorje je ſkónczńje franzowſke knježerſtwo ſ jeho bjesdźaknoſcže napſchecžo anarchiſtam wutorhnuł. Ssmě ßo wocžakacź, ſo budże ßo nowy ſakoń pſchecźiwo anarchiſtiſkim ſtóſtnikam krucže nałożecź. S najmjeńſcha nětkole knježerſtwo ſ khwalobnej horliwoſcžu ſnatych anarchiſtow do jaſtwa tyka a tych ſ nich, kotſiž ßu wukrajenjo, ſ kraja wupokaſa. Bjes poßledniſchimi je najwjazy Italſkich, Němzow a Ruſkich. Anarchiſtojo ßu drje mnohim knježerſtwowym ſaſtojnikam zyku hromadu hrožerſkich liſtow póßłali, tola knježerſtwo ßo ſ tym njeje ſatraſchicź dało, ale je cžim pilniſcho ſa anarchiſtami ßłędźiło. Pařiſki polizajſki prefekt ßam je ſa jedyn dźeń 58 tajkich liſtow doſtał.

Schpaniſka. Njekraßnik, kotryž je w Barcelonſkim dźiwadle dynamitowu bombu mjes pſchihladowarjow cžißnuł, je wußlędźeny. Anarchiſt Codina, kotrehož běchu tehdy w dźiwadle ſajeli, je ßo wuſnał, ſo je nadpad ſkucźił a je ßwojich ßobuwinikow mjenował. Dale je k temu ſtał, ſo je też bombu pſchihotował, kotruž je anarchiſt Pallas na generala Martineza Camposa cžißnuł.

Grichiſka. Mějecźeljo grichiſkich ſtatnych papjerow hižo dołho žaneje danje njedoſtanu. Statue dokhody, kotreż běchu ſa ſadanjenje ſtatneho dołha poſtajene, grichiſke knježerſtwo njewupłacźi, ſ cžimž ßo wucžinjenjow njedźerži, na kotreż je ßo krucže ſwjaſało. Dokelž je ßebi wjele němſkich pjenježnikow grichiſke ſtatne papjery narěcžecź dało, je němſki póßłanz w Athenje němſke intereßy ſaſtupujo pſchecźiwo temu proteſtował, ſo ßo ſaſtajene ſtatne dokhody ſtatnym wěricźelam njewupłacźi. Sadźerženje Grichiſkeje ma wulku podobnoſcź ſ jebawym bankerottom.

Sſerbija. Wo ſamožnoſcži awſtriſkeje politiki w Sſerbiji ßo „Moſkowſkim Wědomoſcžam“ ſ Beograda piſche: Poßlednje pſcheměnjenje w ßerbſkim miniſterſtwje, ſ kotrymž je ßo na knježerſtwowe cžoło general Ssawa Gruicź poſtajił, na pohladanje niczo ważneho njewoſnami. Schtóž pak wě ſady ſawěſchkow hladacź, temu je wědome, ſo je to ſ ważnym a jara khětrym wuſtupanjom Awſtriſkeje. Woprawdże je ßo zyła miniſterſka kriſa ſbudźiła a wurunała na naſtork awſtriſkeho póßłanza barona Thömmela. Pohladajmy trochu wróczo. Hnydom po pabu regentſtwa, hdyž kral Alexander knježerſtwo pſchedewſa, pſchekora mjes Awſtriſkej a Sſerbiju naſta. Awſtriſka ßebi žadaſche, ſo bychu ßerbſke nowiny w njepſchecźelſkej myßli pſchecźiwo njej njepißałe a ſo bychu ßo boßniſzy wucźaharjo ſe Sſerbije wupokaſali wona ſbudźi praſchenje wo ſhromadnych njedoroſumjenjach na rězy Ssawje, ßamo też hižo ſ pſchetorhnjenjom diplomatiſkeho wobkhada ſe Sſerbiju hrožeſche. Shromadźiſny liberalnych a doprědkarjow, na kotrychž je ßo radikalnemu miniſterſtwu njeſpodobanje ſa to wupraji, ſo je Awſtriſkej pſchicžinu k njeſpokojnoſcži ſe Sſerbiju dało, ßu teho runja ſkutk awſtriſkich rukow. Awſtriſka ßo wſchak njemóżeſche ſměrowacź, ſo bě ßwoju něhduſchu knježazu ſamóżnoſcź w Sſerbiji ſhubiła, a ſo ßo ßerbſki lud ſ pſchecźelſnoſcžu k Ruſkej kłonjeſche. Se ßerbſkim miniſtrom wukrajnych naležnoſcžow bu Andra Nikolicź, muž twjerdeho a mało ſwólniweho kharaktera. So by ßo ſ někim podwólniſchim ſaměnił, bě teho runja na ſtaroſcži awſtriſkich diplomatow. Nětko je ßo tole dźěło ſchlachcźiło. Mjes Beograbſkimi derje nawjedźitymi ludźimi ßo powjeda, ſo je baron Thömmel kralej Alexandrej należne žadanje ßwojeho knježerſtwa pſchednjeßł, ſo by ßo Andra Nikolicź ſ miniſterſtwa ſwonkownych naležnoſcžow wotſtronił a ſo by ßo dr. Dokicź ſe Ssawu Gruiczom ſaměnił, pſchecźiwo kotremuž Awſtriſka niczo nima. Sſerbſki póßłanz w Winje, Ssimicź, do Beograda pſchijěwſchi Awſtriſku podpjeraſche a krala Alexandra na zyky ſtrach pokaſowaſche, kotryž ſa Sſerbiju naſtanje, jeli ſo ßo napjatoſcź mjes njej a Awſtriſkej hiſchcže bóle ſwótſi. Na to kral Gruicźej porucźi, ſo by ßo na cžoło knježerſtwa ſtajił a miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſcžow po Nikoliczu pſchedewſał. General Ssawa Gruicź, kotrehož jeho pſchecźeljo „kulojte wuhło“ mjenuja, ma woßebity dar, ſe wſchitkimi dobre pſchecźelſtwo dźerżecź. Wón je jenicźki ſe ßerbſkich radikalnych miniſtrow, kotryž je hnadu w wocžomaj Awſtriſkeje namakał. Teho dla ßu w Winje ſ pſcheměnjenjom w ßerbſkim miniſterſtwje ſ najmjeńſcha na pohladanje ſpokojeni, wobhładujo ſa ßwoje hłowne dobycže to, ſo je ßo poradźiło, woſpjetne powołanje Paſchicża, tu khwilu ßerbſkeho póßłanza w Peterburgu, na ſtoł miniſterſtwoweho pſchedßydy pſchekaſycź. Baron Thömmel ßo nadźija, ſo ßo jemu nětko poradźi, radikalnu ſtronu dźělicź a liberalnych ſaßo k žiwjenju ſbudźicź, abo hiſchcže radſcho doprědkarjow. Poradźenje jeho potajneho dźěła budże wot teho wotwißowacź, hacź radikalni jeho manevry pſchewidźa a hacź budża intereßy wótzneho kraja wyſche parſchonſkich a privatnych intereßow dźerżecź.

Smužitoſcź.

(Pokroczowanje.)

Rubjeżnizy běchu woprawdże pſchikłady ßwojeho ßurowego dźěła a rjemjeßła. Tamón, kotryž ßo nawjednik bycź ſdaſche, bě něhdże ſchtyrzecźilětny muž, mały, ale tołſty, ſ tołſtej hłowu, ſ ramjenjomaj, kiž ßo wuſchi bótkaſchtej, ſe ßylnymi briſtwami; a cžorny, brodaty, ſ hoborſkim ſchnawzarjom, ſ dołhimi włoßami, tak ſo bě jeno na dwaj porſtaj widźecź cžoła a hornje dźěle wobliczа. S tamnych tſjoch ſdaſchtaj ßo dwaj bratraj bycź: mějeſchtaj wuſke cžoło, tupy nóß, liſchcžej wocži, ert bjes hubow, kónczojtu nahu brodu; wobaj běſchtaj makaj a wuſkocźnaj. Wſchitzy tſjo hladachu cźmowje, kaž pabuſchi, dźiwje, a ſ teho móżeſche cžłowjek ſpóſnacź, ſo ßu woni k wſchemu, też k najhórſchim njeſkutkam hotowi, ſwažliwi a hrubi. Trochu ſpadnjeni na cžele mějachu woni wěſtu ſchwižnoſcź, kajkuž maja tigry. Mějachu kłobuki, kiž běchu pſchikónczene kaž zokorowe kłobuki, dwě dołhej picžni, ſchěroki a prědku wotewrjeny pjeſl a mjes pjeſlom a khołowami bě widźecź kuſk wuhornjeneje koſchle, hromadu ſcźehnjeneje ſe ſchěrokim móbrym paßom. Schtwórty rubjeżnik, kiž ßo najmłódſchi ſdaſche, mějeſche najnježniſche wobliczo; też wón bě mały a bjes brody, kaž tamnej dwaj, kotrajž ßo bratraj ſdaſchtaj.

„Nětko“, rjeknu nawjednik, hdyž bě waczok pſchehladany, „ßlecźcże jeho draſtu, potom pojěžmy dwaj kuſkaj, a potom — budźemy widźecź.“

Dwaj bratraj pſchiſtupiſchtaj k karabinikej, jedyn roswjaſa jemu ruzy, mjes tym ſo jemu druhi wulki nóż k wutrobje ſtaji. Roswjaſanej ruzy ſpadźeſchtej bjes mozy, kaž ruzy morweho cžłeka.

„Dele ſ uniformu!“ rjeknu jedyn ſ rubjeżnikow.

Karabinik na njeho pohlada a ſwoſta nješchto wokomikow bjes hibnjenja, ſe ſmorſchcźenym cžołom a do jeneje huby ſakużujo.

Najmłódſchi rubjeżnik ſrudnje na njeho pohlada.

„Ty“, rjeknu jemu nawjednik, kiž pſchi ſaſtupje ßedźeſche, „dźi na ßwoje měſtno!“

Młodźenz, jako by na ſwucźeny roskaz poßłuſchny był, wuſtupi na ſtłodźeńki, ſ wotkelž jedyn ſ rubjeżnikow prjedy na pſchikhadźazych towarſchow hladaſche; ſeprje ßo ſ kohcžomaj na kamjeń, tyknu hłowu mjes ſkali a njehibnu ßo.

„Dele ſ uniformu!“ woſpjetowaſchtaj rubjeżnikaj, wobaj na dobo ruku ſběhajo.

„Wottyknitaj jemu jenu, ſo ßo na nim porſty wotcźiſchcża!“ ſakſchiknu nawjednik.

Karabinik ßo ſatſchaße, kaž by do žiweho ranjeny był, potom nakhili hłowu a ſcźini, kaž by ßo do wſcheho podał, a ßwlecże ßo uniformu. Dwaj rubjeżnikaj wſaſchtaj ju do rukow; ßłędźeſchtaj w kapßach, w rukawach, wſchudźom; potom cźißnuſchtaj ju do khěžki. Jedyn ſ nich pſchehlada hiſchcže ſaki w khołowach ſajateho a rjeknu nawjednikej: „Niczo!“

„Cźim hórje ſa njeho!“ wotmołwi tutón, „pſchiwjaſajcże jeho k żeleſu.“

Wobaj kataj pschiwjasaschtaj karabinika ſ rukomaj na kschiż na khribjecże k ßylnej żelesnej hozy, kiż bě do stokpa sarażena, na kotrymż tšěcha khěžki leżesche. Njesbożownik bě bliědy każ cžěko a klepotasche se subami każ w najhórschej symnizy.

Potom wucżeżechu wschitzy tsjo rubjeżnizy se ßlepych woknow něschto kuskow k jědži, ßydżechu ßo na tsi kamjenje, a dachu ßo do jědżenja rosmolwjejo ßo měrnje wo zyle maliczkostnych wězach, każ ßo to stawa, hdyż cžłowjek bóle na te dżiwa, schtoż jě, dyżli na to, schtoż rěczi.

„Ssy ßkyschak powjesche ſ Casalvecchio?“

„Wo Donu Alexiju?“

„Haj; dwě scżě dukatow khostanja.“

„Je saplacżił?“

„Saplacżił.“

„Kajki je to popad!“

„A tsi sta dukatow syndikej.“

„Běchu nadobnje smyßleni. Mjes nim a jeho bratrom je wjele semje. Na dwě mili pucża je wschitko jeho.“

„Ale najlěpje běsche pola Riccari: schěscż koni, pjecż tšělbow, tyßaz dukatow a wóßom waczokow twarożkow, na jedyn ras.“ — Wotcżißnu bělisku ſ pomeranzy karabinikej pod nosy, prajo: „Tu masch!“

„Sskyschu“, pocża saßo druhi, „so bě sko pola Cerignoly“.

„Mjes cżrjódu Salvatora Codipictra a Piemontskimi wojakami. Popadżechu jich njenadżizy sa wkoßy. Jedyn schpijon syndikowy je jich wußlědźił. Ssydom bu jich popadnjenych.“

„S nawjednikom?“

„Ně.“

„Satšeleni?“

Rubjeżnik kiwny ſ khowu, so ßu.

„Mój Bożo!“ sawoła druhi a wobrocżi ßo k karabinikej: „Ssy ßkyschak, hej? Ale saplacżimy wam na ßamßne waschnje, njestaraj ßo. Pschińdże bórsy dżeń, so budża na kóżdym stanje w zykej wokolinje wißacż snutskowniny Piemontskich. Doczakajmy jeno.“

A dopi schkleńzu wina.

„Pohladaj jeno“, rjeknu druhi, pokasujo karabinika towarschom, — „pschekkaduje ßebi“.

„Na cżo ßebi myßlisch!“ woprascha ßo nawjednik, wjercżo ßebi schnawzak.

„Na macżerku?“ woprascha ßo saßo prěni.

„Hdże dha ßy ju wostajił?“

„Poskajmy.“

Wschitzy ßo wobrocżichu, hladajo na njeho. Wbohi mkodżenz sandżeli wocży, wosta khwilu tak, potom wotewri jej saßo, ßylsowaschtej a sahlada ße daloko na napschecżiwnu stronu horow.

Tsjo rubjeżnizy dachu ßo do ßmjecża.

„Ale najrjeńsche je“, rjeknu jedyn, „so njerěczi ... Schto to budże? ... Hordoscż?“

„Ponižnoscż“, wotmolwi druhi ſ khupym ßmjecżom.

„Strach“, pschistaji nawjednik.

Karabinik satschaße ſ khowu, każ by rjez chzył, so niz.

„Ah! niz?“ sawoła rubjeżnik, wuskocżiwschi; „nó to budżemy widżecż“.

A krucże hladajo rjeknu potom k towarschomaj:

„Tónle je nekajki roskas njeßt, so bychmy w ßamym lěhwje popadnjeni byli! Ssmy hižo pschewjele cżaßa pschecżinili. Wukutlejmy jeho.“

„Wukutlimy jeho“, wotmolwichu druhi, stanuwschi.

Karabinik ßo satschaße a sasběże khowu, każ by rjez chzył: „Ssym pschihotowany!“

Wschitzy tsjo rubjeżnizy stupichu ßo k njemu. Hdy bě w tamnej khwili widżał mkodżenza, kiż na straži stejesche, bě pytnuł, kak derkota każ liscżo, a pomałku, so by nichtó do teho njepschischoł, do sady wobrocża ſ hrósbu sblědnjene wobliczo.

Nawjednik pak pytnu to a poruczi jemu ſ roskasowazym kiwnjenjom, so dyrbi na ßwoje dżěło kedżbowacż: tamón stupi ßo saßo każ prjedy.

„Nó potajkim“, pocża saßo nawjednik, wobrocżiwschi ßo saßo k karabinikej, ſ rasnym pschiswukom: „S wotkel ßy jěchał?“

Jaty smorschcżi wobwocżi a pohlada ſ khuboka na rubjeżnika, tak so bě snacż jeho njeslemjomna wola, a njewotmolwi.

Rubjeżnik, njeprajiwschi niczo dale, dyri jeho tak ßurowje pod brodu, so bě sakschipjenje ßkyschecż, każ bychu jemu wschitke suby rosbite byke. — „Wotmolwisch nětko?“

Karabinik skoni khowu, wupluny krej, kotrejež bě pokna huba; potom posběże saßo ßwojej wocży k rubjeżnikej ſ wurasom, so ßo njeda slemicż, a kiwnu wotpokasujo.

Rubjeżnik kußnu ßo do huby, nusowasche ßo, so by ßo na towarschow wußmëwknuł; potom wucżeże zyle smëromnje nóż se saka, wotcżini jón, rospinu karabinikej koschlu a sastaji jemu kónz brenitwy do dólczka pod schiju. Wbohi pohibnu ßo ſ hrósbu, jako by hižo nóż do njeho sajeł.

„Zyle bjes stracha“, sabórcża rubjeżnik; a sjedże ſ nożom ſ lohka a pomałku wot schije hacż do paßa, każ by ßmuhu po blidże sczinił. Njesbożownemu pokasa ßo na wutrobnje dołha czerwjena ßmuha, podobna ranje britwje, kiż ßo hnydom shubi pod kapami krewje, kiż wustupichu; a kapy ronjachu ßo dele każ ßylsy, pod drastu a psches nju, hacż na semju.

„Ha, ha!“ sakschiknu nawjednik ſ khoßom dżiwjeho swërjecża, „poczinasch cżucż, ně wërno?“

„Hladaj, kak to běži!“ rjeknu druhi.

Mkody rubjeżnik pschikry ßebi wobliczo ſ rukomaj.

„Budżesch ty rěczecż?“ woprascha ßo saßo nawjednik.

Karabinik pohlada na ronjazu ßo krej, pohlada rubjeżnikej do wocżow a runje każ prjedy wotkiwnu ſ ruku.

Tsjo rubjeżnizy pohladachu ßebi do wocżow, skerje se strachom, hacż ſ hněwom.

„Ty chzesch potajkim wumrjecż, ty bojasniko?“ saru njenadżizy nawjednik, pschitkócżejo ßwoje wobliczo k karabinikowemu tak blisko, so ßo bjes maka dótkaschtaj, tschaßo jemu pod wocży ſ ruku. „Njewidżisch, so ßy jow w naschich rukach, zyle ßamlutki, a so mózemy cże sarasycż każ pßa? Na cżo dha ßo spuschczesch? So cże pschińdu wußwobodżicż? Rjekń něschto! Daj ßkyschecż ßwój khóßt! Praj ſ najmjeńscha jene ßkowo!“

Karabinik wosta němy.

Ssurowoscż sajédże do jeneho ſ rubjeżnikow a wón sasběże nóż; ale nawjednik sadżerża jemu ruku, prajizy: „Prjecż ſ nożom!“ a shrabnu tšelbu: „dyrbimy hischcże tole spytacż!“ a shrabnuwschi broń se semje, dyri ſ njeju ſ tajkim wotmachom do jeho nohow, so koscże sapraßnuchu; wbohemu wudoby ßo ſ erta wótry wukschik bolosczе a zyka jeho postawa ßo shorbi każ w padazej khoroscżi. Ale nimale w ßamßnym wokomiku, każ by ſ bolosczu nowych mozow nabył, dyri ſ ranjenej nohu wo semju, posběże khowu a saru: „Ně!“

Rubjeżnizy, wschitzy tsjo na dobo hrabnuchu jeho sa krk a hotowachu ßo, so bychu jemu wocży ſ khowy won dypali, tu wsa ßebi mkodżenz, kiż na straži stejesche, kurażu, sawoła ſ khoßom a ſ pohladnjenjom każ wowrótnjeny: „To sarażcże jeho tola hižo! Saczërcże jemu kulu do khowy? Czemu dha jeho takle cżwilujecże?“

Tsjo rubjeżnizy, nastróżawschi ßo bóle jeho smużitoscże hacż jeho ßkowow, wobrocżichu ßo a pohladachu na njeho w hrósbje; ale tuta hrósba trajesche jeno krótki cżaß. Nawjednik cżißnu ßo na khrobkeho mkodżenza a dyriwschi jeho ſ pjascżu do tyła pschirasy jeho k kamjenjej. Mkodżenz, na pok we womorje, wrócżi ßo ani ßkowa njeprajo na prjedawsche městno; ale w tym ßamßnym wokomiku, hdyż na swisk hory pohlada, dżiwasche ßo trochu, nakhili ßo bóle do prědka a swosta njehibity, smërom hladajo. Nawjednik rubjeżnikow to kedżbu njemëjesche a wróczi ßo k ßwojemu woporej. Bě bliědy, kschipjesche se subami a tschaßesche ßo po zykym cżële; ßamo towarschojo hladachu na njeho se strachom. Pokoży jenu ruku karabinikej na khowu, posběże na druhej porst jako snamjo hrożenja a dżiwje na njeho hladajo, bórcżejesche.

„Poskaj ... To je cżi ska myßlicżka pschischka, so by sé mnu hrał ... Ty njewësch, schtó ßym ... Dokonjak ßym, so ßu ludżom wkoßy na khowje stawale, kiż mějachu ßylnischu wutrobu hacż ty. Ty njemózesch ßebi ani pschedstajicż, schto dokonjam, so bych tebje cżwilował ... Ssym sroscżeny tebje kakacż hacż do jutsischeho, bjes teho, so bych cżi żiwjenje wsak ... Skónzowacż cże, so njebudżesch na cżłowjeka ani podobny, wocży cżi wutorhnucż ſ khowy ... Ty wësch, schto je ßo druhim stako ... njenusuj mje k pospytej ... rjekń, schtoż masch rjez, prjedy hacż mi krej do khowy stupi.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sandżenu ßrjedu po żelesnizy psches Budyschin franzowskaj offizëraj Daguet a Degony jědżeschtaj. Każ je snate, staj wonaj létża w lëczi němske pschimórske wobtwjerdżenja w poknóznym morju wotryßowakoj a ßo pschi tym wot němskeje polizije saßkapkoj. Lipscżanski khëżorstwowy ßud je jeju psched tydżenjom dla spionaże k twjerdżisniskemu jastwu na wjazy lět saßudźił. Tole khostanje budżetaj wonaj w schlesynskej twjerdżisnje Kladskom (Glatzu) wot-

pokuczicź. Żelesniski cżah, kiż jeju ſ Lipska do Kladſkeho wjedźesche, nětotre mjeńſchiny na Budyſchſkim dwórniſchczu ſaſta. Ludźo, kotſiż w tutym cżaßu na dwórniſchczu pſchebywachu, mějachu ſkładnoſcź, franzowſkeju wobhonjerjow, wo kotrymajż nětkole wſchě europiſke nowiny pißaja, wot woblicża k woblicżu widźecź.

Naležnoſcź Maczicżneho domu. (Pokraczowanje a ſkónczenje.) Nimo knihownje a internata, kotrehoż rumnoſcże ßnadź ßu pſchewobſchěrne, tak ſo budźa ßo ſ dźěła ſa knihiſkkad, muſej a ßerbſku czitarnju nakoźecź hodźecź, ſtej w 3 poſkhodźe runje wo ßrjedź zykeho twarjenja dwě bydle ſa podružnikow. Delka pſchi ſemi mamy w hłownym, dotal wopißanym dźělu, hiſchcże tſoje khlamy ſe ſkładami. W druhim mjeńſchim 24 m dołhim a jenoż $7\frac{1}{2}$ m hłubokim dźělu ßu ſchtwore khlamy ſe ſkładami a w kóżdym poſkhodźe ſtej dwě bydle. Duż mamy w zyłym twarjenju 8 khlamow a nimo internata 9 bydłow. Tajki je projekt Sserbſkeho Domu, kiż ma bycź widomne ßrjedźiſchczo zyłeho Sserbowſtwa, wſchěch ßerbſkich towarſtwow a ſ zyła wſchěch prózowanjow ſa ſdźerżenje ßerbſkeje rěcże a ßerbſkeje konſervatiwneje myßle, ſa hajenje dobrych ßerbſkich poczinkow a waſchnjow a ſa poſběhnjenje ßerbſkeho ratarſtwa a hoſpodarſtwa w burſkich towarſtwach a lutowarnjach. K twarjenju naſcheho domu ßkuſcheja pak pſchede wſchěm pjenjeſy a to wjele pjenjes. Kak wjele? njejßmy hiſchcże nadróbnje woblicźicź móhli. K temu dyrbimy wjedźecź, kak wyßoko móże ßo danicź. Sa tym hacź ßo dani, hodźi ßo twaricź. Jeho danjenje ßmy ſwjerſchnje na 12 abo 15,000 hriwnow woblicżili, duż bychmy, hdyż je leżomnoſcź 100,000 hriwnow winojta, na twarjenje 200,000 abo 150,000 hr. ważicź móhli. Ale kak chzemy tajki pjenjes hromadu ſnjeſcź? Dotal ßmy ßebi jenoż na 1000 hriwnowſke wobdźělne liſty abo podźěle a na hypotheki myßlili. Jeli bychmy w Sserbach a druhdże 60 abo 70 3 abo $3\frac{1}{2}$ prozentiſkich wobdźělnych liſtow wotbyli, kiż bychu wſchě jenak prěnjotne byke (im gleichen Range ſtehend), móhli twaricź ſapoczecź; pſchetoż ſbytkne pjenjeſy bychmy ſ bankow ſa $3\frac{3}{4}$ prozenta na prěnju hypotheku doſtali. Sſo wě, ſo bychu nam dobrowólne dary jara witane byke, ale na nje po dotalnym naſhonjenju jara twaricź njemóżemy, khiba ſo to, ſo ßo ſ twarjenjom nihdy njeſapocznje, njeje jenoż hoka wurěcź dobrowólnych dawarjow była. Swěricź pak ßebi chzemy, hiſchcże junu a zyle energiſzy wo dobrowólne dary proßycź. — Dale je lotterija namjetowana, kiż mohła nam 30,000 hriwnow wotcźißnucź. Wſchelzy pak ßo boja, ſo dowolnoſcź k lotteriji njedoſtanjemy. Ale wo nju proßycź njeje ſakaſane. Wſchak ßmy ßo też bojeli, ſo konzeßiju k hoſcżenzarjenju njedoſtanjemy a ßmy ju doſtali. Knjes juſtizny radźicżel Moſig Kłoßopóliſki chze nam wſchě juriſtiſke dźěła darmo wobſtaracź. — W zyłych Sserbach chzemy dowěrnikow poſtajicź, kiż maja dobrowólne dary ſběracź, wobdźělne liſty (a lotterijowe łoßy) pſchedawacź, nowe ßobuſtawy ſa Maczizu Sserbſku dobywacź, ſamożitych ßerbſkich burow namołwjecź, ſo bychu, hdyż ßo twaricź ſapocznje a twari, po próſtwje drobinu wotwożowali a pěſk, kamjenje, zyhele, kalk, drjewo atd. pſchiwożowali, ſ cżimż bychu nam wulki dźěł wudawkow ſalutowali. Twaricź nětk hnydom dyrbimy, ſe ſanjechanjom abo ſ wotſtorkowanjom bychmy zyłe Sserbowſtwo ſahanibili; pſchetoż zyłe město wo naſchim ſapſchehnjenju wě. A hdyż kóżdy wubjerkownik, kóżdy dowěrnik, haj kóżdy ßobuſtaw Maczizy Sserbſkeje ßo po móżnoſczi krucże ſa naſch projekt ſtara a ſe wſchěmi duchownymi, cżělnymi a pjenjeżnymi mozami twar noweho Maczicżneho Doma ſpěchuje, dyrbi ßo nam ſ pomozu Bożej naſche wotmyßlenje k cżeſczi a k wužitku Sserbowſtwa poradźicź. Nuſne je, ſo ßo twarſki wubjerk ſ Maczicżnym pſchedßydſtwom hnydom po nowym lěcże w Budyſchinje k daliſchemu wuradźowanju muż pſchi mużu ſhromadźi. Pſcheproſchenje k temu ſa tydźeń w Sserbſkich Nowinach wuńdże.

— Njedźelu w nozy ſe kſchcźiſnow domoj duzy je pohoncź Schmaranđer ſe Żidowa na ſwonkownej lawſkej haßy panuk a ßo pſchi tym tak ſtraſchnje wobſchkodźik, ſo ßu jeho do jeho wobydlenja dowjeſcź dyrbjeli.

S Njeſdaſchcz. W nětcźiſchim cżaßu je wjele wo paduchſtwach ßłyſchecź. Też w naſchej wßy ßu wóndano pakoſtnizy pobyli a tudomnemu kowarjej wſchě hußy pokranuli. — Wóndano ßu na tudomnym knjezim reverje jenu ßornu ſ wokom ſadajenu namakali. Wobßedźeć naſcheho ryczetkubka temu 100 hriwnow myta lubi, kotryż jemu mjeno dźiwjeho hońtwjerja mjenuje.

S Bukez. Domowinſke towarſtwo ſa Bukeczanſku a Wósborſku wokolnoſcź mějeſche ſańdźenu njedźelu w tudomnym Heimrichez hoſcżenzu ßwoju prěnju ſymſku ſhromadźiſnu. Pſchednoſchk běſche knjes rektor Jawrich-Wósborſki w poßlednjej hodźinje pſchijał, dokelż bě prjedy poſtajeny pſchednoſcheć nuſowany byk, wotpißacź. Pſchednoſchkowy thema rěkaſche: „Prěni wójnſki chód krala Alberta“. Na ſajimawe waſchnje knjes pſchednoſcheć wo wójnſkich ſkutkach naſcheho lubowaneho krala w ſchleswigſko-holſtejnſkej wójnje powjedaſche, w kotrejż je wón tehdy jako 20lětny prynz ſe ßwojim ßamoſtatnym khrobłym ſakroczenjom wjele k temu pſchipomhał, ſo je ßo wojowanje pola Düppela ſ dobyczom ſakſkeho wójſka wobſamkło. Poßłucharjo, kotſiż běchu ßo w wulkej liczbje ſeſchli, knjeſej Jawrichej ſ móznym kleſkanjom ßwoje pſchipóſnacże ſa jeho pſchednoſchk ſjewichu.

Se Semiz. Pjatk tydźenja wjeczor $\frac{1}{2}$7 hodźin, hdyż bě ludźazy cżah do Budyſchina wotjěł, ßu njedaloko tudomneho ſaſtaniſchcża na żeleſnizy cżełko wósneho wothładarja Kruſchwizy ſe Shorjelza namakali. Wſchelake jemu ßkuſchaze wězy, kotrež ßu na żeleſnizy blisko Biſkopiz nadeſchli, na to pokaſuja, ſo je wón hižo pola Biſkopiz ſ woſa panuk a w woſowych rjeczaſach wißajo woſtawſchi ßo hacź do Biſkopiz wlekł. Kruſchwiza ſawoſtaji mandźelſku a nětkotre hižo doroſcżene dźěczi.

S Niżeje Wßy. Tej dwě woßobje, kotrejż ßu wóndano ſajeli, dokelż ßo na njej hrěſchachu, ſo ſtaj na knjezim Rakeczanſkim revěrje ſwěrinu kojiłe, ßu tele dny ſaßo ſ pſchepytowanſkeho jaſtwa puſchczili. Ani Scheſchowſkemu, ani Niżowjeſczanej njejßu dopokaſacź móhli, ſo ſtej ſwěrinu ſ wokami kojiłoj abo tſełakoj. W wobydlenju Niżowjeſczana drje ßu jeneho ſajaza namakali, tola tón njebě ſ wokom popanjeny, ale tſełeny. Też je Niżowjeſczan dopokaſał, ſo je ßebi ſajaza na ſprawne waſchnje kupił. Scheſchowſki je teho runja wſchě wobwinowanja wot ßebje wotwobrocził. Pſchede wſchěm je wón dopokaſał, ſo je wón tu nóż, w kotrejż ßu Rakeczanſki hajnik a jeho ludźo na dźiwjeho hońtwjerja łakali, doma był.

S Woleſchnizy pola Lubija. Pjatk tydźenja rano $\frac{1}{2}$7 hodźin je ßo tu Golbſej khěża wotpaliła.

S Pßowjow. Dotalneho vikara naſcheje ſchule, knjeſa Khěżora, kotryż je wóndano pruhowanje wólbokhmanoſcże wobſtał, ßu po wobſamknjenju naſcheho ſchulſkeho pſchedſtejiczerſtwa ßamoſtatneho wuczerja ſczinili.

S Bukojny. Żadny hodowny liturgiſki ßwjedźeń ßo ſańdźenu tſeczu njedźelu adventa wjeczor w Bartſkej zyrkwi wot tamniſcheho ſpěwanſkeho towarſtwa a ſtarſcheje ſchulſkeje młodźiny, każ bě ßo to hižo prjedy ſ nowinami woſjewiło, wodźerża. Zyrkej běſche rjenje poßwětlena, a na woktarniſchczu, hdźež běchu ßo ſpěwarjo ſeſtupali, ßo ſ kóżdeho boka wulki bożodźěſczowy ſchtom ſ wjele ßwěczkami ſyboleſche. Sswjedźeń nimale dwě hodźinje dołho trajeſche, a tola je ßo wón poßłucharjam, kotrychż běſche ßo na 300 ſ daloka a ſ bliſka naſchło, pſcherucże minuł. So je ßo wón tak wubjernje poradźił, je ſaßłużba tamniſcheho knjeſa kantora Wehſera, kotryż je ſpěwy a pſchednoſchki ſ wulkej ſprózniwoſczu nawucził. Pſchejemy ßebi, ſo by ßo pſchichodne lěto ſaßo tajki ßwjedźeń měł a to w ßerbſkej rěczi. Naſcha woßada je dźě nimale cziſcże ßerbſka. Duż je po prawdże, ſo by ßo ßerbſka a němſka rěcź pſchi tajkich ßwjedźenjach wotměnjała.

S Wojerez. Tudomny wokrjeßny lěkar Mummenthey je ſańdźenu wutoru wumrjeł.

S Delnjeho Wujeſda. Kónz tuteho lěta ßu naſch Bożi dom ſ dźěła ponowili a porjeńſchili. Dodźerżany ſchindźelowy kryw je ßo do zyła ponowił a drohotny wjerch, kajkiż je lědma hdźe druhdże w dalokej wokolnoſczi wohladacź, je ßo ſ nowa molował. Też ſwonka zyrkwje ßu ßo wſchelale ponowjenja ſtałe. Město ſtarych drjewjanych pohrjebniſchczowych wrotow ßu ßo iſi nowe ſ kowaneho żeleſa poſtajiłe, a ſtokpaj hkownych wrotow ſtaj ßo ſe żeleſnymaj kſchižomaj wudebikoj.

S Kulowa. W poßlednim wurjadnym poßedźenju měſchczanſkeje rady ßo w pſchitomnoſczi kralowſkeho krajneho radźicżela wo ſchoßejowym twarje ſ Kulowa k ſakſkej mjeſy wuradźeſche. Namjetowaſche ßo, ſo by město ſa twar $2\frac{1}{2}$ kilometra dołhu czaru 2500 hriwnow pſchinoſchka ſapkaczikło, tola ſo dyrbi pſchi tym ßwoje zkowne prawo ſpuſchczicź, ſo pak ßo, jeli k temu ſwólniwe njeje, jeho pſchinoſchk na 5000 hriwnow powyſchi. Měſchczanſka rada je ßo roſßudźiła, radſcho 5000 hriwnow na ſchoßejowy twar nakoźicź, hacź moſtowe a pleſtrowe zło ſpuſchczicź.

S Dubeho. Pſched nětkotrymi měßazami je Bartſke knjeſtwo blisko naſcheje wßy parny rěſak natwaricź dało, kotryż je ßo nětkole powjetſchił a ßo ſ elektriſkim wobßwětlenjom naprawił. Dokelż w tutym rěſaku wjele ludźi trajne dźěło namaka, je tole pſchedewſacże ſa Dubo a wokolnoſcź ſ wulkim dobytkom.

S Lipſka. Sserbſka ſtudowaza młodźina ſteji żarujo pſchi rowje jeneho ßwojich najwobdarjeniſchich bratrow. W Lipſku wumrje njedźelu 17. hodownika knjes stud. theol. A. Ssykora ſ Delnjeho Wujeſda. Njebohi je kóżdy cżaß ßwoje bohate dary k wſchemu

dobremu wuziwał; pschi mnohich ßerbskich konzertach je se ßwojim kraßnym hłoßom wschitkich poßłucharjow swjeßelił; też pschi prěnim ßerbskim konzercze w Delnjej Łużizy, dźeń 23. septembra w Bórkowach wotdźerżanym, je pilnje ßobuskutkował a nam se ßwojim spěwom wschě wutroby dobył. Na Lipsczańsku universitu pschińdże nasymu 1892, pruhowanje na Shorjelskim gymnasiju derje wobstawschi; so je tam pilnje studował a dźěłał, to wěmy wschitzy jeho towarschojo, woßebje też ßobustawy ßerbskeho studentskeho towarstwa. Wo tym ßwědczi też, so chzysche hody w prósninach w Minakale prědowacź. Najrjeńsche nadźije, kotreż nasch luby njebohi sbudźowasche, dźeja s nim do rowa; Boża wola je jeho hinak wodźiła. Nam wschitkim pak, kiž ßmy jeho znali, wostanje nasch luby njebohi bratr w wěcznym ßwěrnym wopomnjeczu.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Czeladnik Jurij Krawczik, 1855 w Sprewjach narodźeny, bě w nozy 22. oktobra ßwojemu hospodarjej, kublerjej Pentzigej w Bělczezach, s pola 25 hłowczkow kaka kranuł. Hdyž chzysche paduch ßwoje rubjenstwo w jenej korczmje na horncżerskej haßy w Budyschinje do pjenjes pschestajicź, jeho sajachu. Wobskorżeneho wudawanje, so je wón měch s kakom na drósy blisko Bělczez namakał a so je jón chzył pschistajazej żenje daricź s dźakownoscźu sa to, so je jemu dobru ßkužbu wobstaraka, ßo jako hoka kża wupokasa. Duż Krawczika, hižo wospjet paduchstwa dla khostaneho, k jastwu na wóßom měßazow saßudźichu, jemu czeßne prawa na tsi lěta wotrjeknuwschi. — W Bělczezach ßo 20. augusta w tamnischim Schusterez hoscźenzu reje wotbywachu. Někotsi czeladnizy, kotsiž se ßwojej rospuschczenoscźu měr na rejwanskej łubi każachu, buchu teho dla wot hoscźenzarja wupokasani. Psched hoscźenzom czeladnizy stejo wostachu a ßwoju niembroscź na hoscźenzarja s dźiwim herjekanjom a hawtowanjom wutschaßechu. S rejenzy bě woßebje hłóß ßkyschecź: „Piwo jow, abo my czi budu sapalimy!“ s kotrymż hroženjom ßo Bělczenjo do khětreho njeměra stajichu. Wokat tutych wohrożazych ßłowow bě ßo czeladnik Jan Schołta s pschimjenom Pjetrik bycź sdał, kotryż je ßo w l. 1870 w Hamorje narodźił a na poßled w Dźenikezach ßkużesche. Duż bu Schołta dla herjekanja a każenja domjazeho měra wobskorżeny. Psched ßudom wón prějesche, so je herjekał a wudawasche, so njeje wołał: „Piwo jow, abo my czi budu sapalimy, ale my czi budu powalimy.“ Hacz runje bě jeho samolwjenje mało wěrje podobne, dha jeho ßudnizy tola wuwinowachu, dokelż czeladnizy, s nim hromadże s rejwanskeje łubje wupokasani, jeho wuprajenje s pschißahu wobkruczichu. — Czeladnika J. Kucharja, w lěcze 1868 w Wósborku rodźeneho, kotryż je hižo ras paduchstwa dla khostany, k jastwu na 8 měßazow saßudźichu a jemu czeßne prawa na tsi lěta wotrjeknuchu, dokelż bě wón 31. julija w Njechornjanskim młynje ßkużo młynytwarzej Zíranekej s Oybina, tehdy tam dźěłazemu, s jeho nózneho lěhwa na ßynowej łubi tsi dwazeczihriwnowske skote s pjenjeżneje móschnje, w kholowach tczazeje, kranuł.

Přilopk.

* W Seifhennersdorfje pola Łubija je wjele ludźi na jětra skhoriło. Straschnu natykowazu khoroscź ßu pjecża awstrijzy fabrikizy dźěłaczerjo sanjeßli.

* Njedawno bě khuda żona w Draždźanskej wulkej sahrodźe liscże hrabajo rosbitu bleschu s pjenjesami, jenoż trochu s pjerschczu pschikrytu, namakała. W bleschi bě 2700 hriwnow. Sprawna namakatka bleschu hnydom polizajstwu pschepoda. Polizajstwo ßebi wschu móżnu prózu dawasche, so by teho wußłędźiło, kotryż je tam tu bleschu sahrjebał. To je ßo jemu nětko poradźiło. Tón, kiž je ju něhdże psched lětom sahrjebał, je něhduschi ßwěrny a pilny dźěłaczer S., kotryż pak je hižo dłeżschi czaß buchownje ßkaby. W ßwojim błudze bě wón ßwoje hotowe pjenjesy do krucha blesche tyknuł a je do semje sahrjebał. W jeho wobßedżeństwje ßu hewak hischcże někotre nalutowatnske knihi namakali. Te pjenjesy budże najskerje polizajstwo tak dołho sarjadowacź, doniż ßo tón muż, kiž dale żanych pschiwusnych nima, njewuhoji.

* Wulke rěcże je w Draždźanach sbudźiło sajecże wachtmischtra wojerskeje jěchatskeje schule, kotryż je k saphaczenju ßwojeho dołha pokładnizu pschimał. W pokładnizy pabrachuje niz mjenje hacz 11,000 hriwnow.

* Pschi pólnym swuczowanju blisko Wurzena je ßebi jedyn husar lebiju ßwojeho pódlana hłuboko do wutrobna storczik.

* W Lipsku je njedawno wojerski czěkanz pinczníka Wrieda w nozy na dompuczu w Wriedowej khěži pola Brühla nadpadnuł a se ßwojim teßakom straschnje do hkowy srubał. Skuczerja ßu bórsy wußłędźili. Bě to Gusta Adolf Schmidt II., wojak druheje klaßy s Angera. Wojerske ßudnistwo je jeho k jastwu na dwaj měßazaj saßudźiło.

* Powjescź, so podwyschzy, jenolětny dobrowólnizy a jednori wojazy pschichodnje njebudża wjazy ßměcź, ßo drastu s lěpscheho ßukna wobłekacź, sda ßo wěrna bycź. Każ Lipsczańske nowiny pißaja, je ßo podwyschkam, jenolětnym dobrowólnikam a mużstwam 7. kral. sakskeho pěscheho regimenta wosjewiło, so w wurjadnej drascze pschichodnje wjazy khodźicź njeßměd̄za; jenoż hischcże kupjena drasta ßmě ßo wotnoßycź.

* Jedyn 24lětny tschikryjerski pomoznik w Khoczebusu ßo sańdźenu njedźelu popołdnju hromadże s wuczobnikom s teschinom tšélejo sabawjesche. Pschi tym chzyschtaj pruhowacź, hacz teschinowa kulka też desku pschedyri. Dokelż wobaj měnjeschtaj, so to móżno njeje, wuczobnik desku wsa a ju s woběmaj rukomaj psched ßobu dżerżesche, mjes tym so ßo pomoznik njedaloko postaji a do deski tšéli. W tym ßamym wokomiku hólczez s hłoßom sakschiknuwschi k semi padże. Kulka njebě jenoż desku pscherasyła, ale bě ßo też hischcże hólzej hłuboko do wóczka dobyła. Lěkarske pschepytanje wupokasa, so bě ßo widźenje na sranjenym wóczku do czista shubiło, haj so dyrbjesche ßo wóczko hnydom wotstronicź, so by ßo druhe sdżerżało. Kulka je hischcże w hłowje.

* Sańdźenu pońdźelu je kubler Ernst Schmidt w Seifersdorfje pola Niskeje w hnojowej jamje czeło małeho dżeńcza namakał, kotreż je tam hižo něhdże dwaj měßazaj leżało. Pschi ßudniskim pschepytanju je ßo jena ßkużobna dźowka wusnała, so je ßwoje dżeczo sadajiwschi jo do jamy czißła.

* Hdyž chzychu njedawno w Pleßy pola Mückenberga pschi pohrjebje wulku czélnu płachtu, kotraż ßo porědko trjeba, nałożicź, ju nihdże njenamakachu. Bórsy ßo něchtó dopomni, so bě psched dołhim czaßom w korczmje pschi někajkej swadże něchtó wěstemu Sch. do wocżow prajił: „Ty dże ßy czélnu płachtu kranuł“. Skónczńje bu Sch.ej dopokasane, so je ßebi s dźela czélneje płachty wot krawza wobleczenje seschicź dał. Krawzej bě ßukno nadpadnuło, Sch. pak bě jemu samjelczał, s wotkel jo ma.

* W Striese w Trebnizskim wokrjeßu je kubler se ßamßnej winu ziwjenje shubił. Wón bě do koża duzy kónczk sapaleneje zigary do saka tyknuł. Wot teje bě ßo jeho drasta żehlicź poczała, tak so je ßo wón w nastatym kurje sadußył.

* W Diesbarje ßu njedawno czéło něhdże 5lětneho hólczeza s Łóbja wuczahnuli, kotreż dyrbjachu hnydom na brjosy sahrjebacź, dokelż bě hižo jara pschetkate. Każ je ßo nětko wukopało, bě to czéło dźěscza jeneho żelesnizyneho sarjadnika s Draždżan, kotrehoż żona je ßo, bojo ßo operazije, na nju czakazeje, se ßwojimaj dźěscźomaj w Łóbju tepła.

* Po zykych Němzach ludźo na khripu (influenzu) khorja. Jako najlepschi ßredk pschе nju je ßo ßylne poczenje spósnało. Czim bóle ßo człowjek poczi, czim skerje njelubu khoroscź wotbudże. Sso wě, so dyrbi ßo pschi poczenju nasymnjenja hladacź.

* Homejopatiskemu lěkarjej Sommerej w Bernburgu je ßo poradźiło, tšélerski próch (pólver) sestajecź, kiž ma woßebnoscże, wo kotrychż ßo dotal ani nikomu dżako njeje. Wo pospytach, kiž ßu ßo s tym próchem psched někotrymi dnjemi w jenym pěschim batailonje stałe, ßo powjeda, so ßu spodźiwny wuspěch měłe. Łusk khlorinita (tak wunamakał ßwój nowy próch mjenuje) je něhdże jenoż $^1/_5$ tak ßylny, każ dotalneho „bjeskurneho“ pólvra. Kura żaneho widźecź njebě, jenoż mróczakki ßo rucże shubjazeho płuna. S nim napjelnjena tšélba też pschi tšélenju tak njestorka, każ s dotalnym próchom nabita. Nowy próch też je zyle bjes wonjenja. Wjedro jón njepokasy, też khětro mokry ßo sapala. Tšélbine metallowe dźěle po dlěżschim nakożowanju tehole prócha żaneje schkody abo pscheměnjenja njepokasowachu.

* W Venedigu ßu notara Angellia sajeli, kotryż bě psched dwěmaj lětomaj po sdaczu dla pschekschiwjenja 2 milijonow frankow do Ameriki czeknuł. Wón bě ßo dwě lěcze dołho w ßwojej stwje khował.

* Bjes tym so w snutskownej Ruskej żidam ßo rosschěricź njedadża, ßo woni w něhduschich pólskich provinzach pschezo ßylnischo pschisporjeja. Město Odeßa je czischcże pscheżidżene. S 350 lěkarjow je tam 250 żidow. Bjes 180 rěcznikow ßo 147 żidow liczi. Schěscź Odeskich nowin ßo s wjetscha wot żidow pische. Wjazy dyżli połojza wobdźěłaneho kraja w połodnischej Ruskej pak żidam ßkuscha, pak je jim sadołżene.

* Pola Louivilla w połnóznej Amerizy je ßo tworowy czah na 35 kóhczi wyßokim naßypje swrócził a dele sjeł. Wjele woßobow je ziwjenje shubiło, drusy ßu ßo sranili.

* Wjedrowěschćenje Rudolfa Falba je so jako jara njespuschćomne wupokasało, a žadyn cłowjek do njeho niczo wjazy njedźerži. Duž je Falb, dokelž se swojim wjedrowěschćenjom wjazy wěrjazych njenamaka, so na wěschćenje wo kónzu swěta spytał. W jenym pschednoschku wo „nastaczu a kónzu swěta", kotryž je Falb sańdźeny tydźeń w Lipsku měł, je wón roskładował, so naschej semi wulki strach s kometom, w lěcze 1866 wušlědźenym, hrosy, kotryž jako revoluzionar so žanych puczow a prawidłow dźerżo psches swět schwórczi. W lěcze 1899 so tutón komet sasso pokaže a dyrbi so potom po astronomiskim wobliczenju se semju srasyć. Po Falbowym wobliczenju trjechi tutón dźeń swětoweho sahubjenja na 13. novembra 1899, kotraž termija móže so na najwyschsche wo jedyn abo dwaj dnjej pscheśunucź. Jeli so so pschi srażenju semja do kruchow njerosbije, budźemy po Falbowym měnjenju sjewjenje natury widźeć, kajkeż hischcze tu bylo njeje: hwězdźiny (Sternschnuppen) budźa kaž śněh lětacź, schtoż so wot 13. hacź do 15. novembra 1899 rano wot 2 hacź 5 hodźin s wěstosczu stanje. Snaty Lipsczanski astronom Schurig je Falbowemu wěschćenju napscheczo stupił, jeho wopaczność na sćěhowaze waschnje dopokasujo: „Po Falbje pjecża komet s lěta 1866 cźisćze bjes prawidła po swěcze błudźi, a tola je Falb s wěstosczu wulicził, so wón 13. novembra 1899 do semje storczi. Dyrbi dha so ludźom wospjetowacź, so sa astronoma žaneje hwězdy njeje, kotraž so njeby krucze po wěstym puczu hibała, a so mohło so teho dla pschichodne sjewjenje kometow jara derje wobliczicź, hdy bychu wone tak wjele, tola teho runja cźisćze sakońskim pschekażenjam podcźišnjene njebyłe? Astronomojo bychu Falbej dźakowni byli, hdy móhli shonicź, kak so na mjeńschinu s wěstosczu wobliczi, hdy cźisćze bjes saměra po swěcze błudźazy dundak dońdże. Pschi tym Falb też we wschěch druhich stronach astronomije najwjetschu njewědomosćź pokasuje. Astronom na pschikład wě, so komet s płunow njewobsteji, ale s mjenje abo bóle dźělenych cząstkow, so wón na žane waschnje semi straschny njeje, jeho srażenje do semje by jenicźzy padanje hwězdźinow pschinjeslo, kaž je so to woprawdźe hižo w lětach 1799, 1833 a 1872 stało, dokelž so kometowe dźěle pschezo shubjuja a rospróscha. Duž so se swětowym kónzom a Falbowej sławu khětro njewěste bycź sda.

* Dobry srědk pschećiwo influenzy je měd. Hdyž sebi wschědnje khofejowu łžicźku mjedu na jasyk bjerjesch a jón na jasyku dźerżisch, doniž njerosseńdźe, móżesch sebi nimale wěsty bycź, so so cźe njeduschna khorosćź sminje. W wodźe rosseńdźeny měd do noża srěbany, wotkhorjenje spěchuje. Mjedowa hojaza móz so derje dopokasacź da. Influenza nastawa wosebje psches sahorjenje kožow, kiž khrjachisnu płodźa. W mjedźe pak je mrowjaza kišalina, a ta je jara dobry srědk pschе sahorjenje. Sso wě, so to jenoż woprawny cźisty měd samóże, pschetoż jenoż tón ma naspomnjenu kišalinu w sebi. Se syrupa spanzany měd, kajkiż so wot njesprawnych wikowarjow pschedawa, nima žaneje hojazeje mozy, ale je cząsto strowosczi schkódny.

Srudny wudowz.

Cźeta powědasche nam,
Kak je wěricź wudowzam,
Kak, hdyž s wonka žaruja,
Ssnadź jim hraje wutroba.
Nětydźe mužej mandźelsku,
Cźěžko k rowej njesechu;
Wón kaž na smjercź ranjeny
Dźěsche sylny žimaty.
K rowam pucź bě njerodna,
Dźěrawa a kamjeńtna,
A cźi lubi noscherjo
Běchu wobtutali so.
Khětry kamjeń běsche tam
Psched nohami noscherjam,
A pschi tutym kamjenju
Mary s cźěłom swrócźichu.
Do pucza so wali kaschcź;
Wotwali so s njeho płaschcź;
Wěko na bok wotskocźi;
Cźěžko wocźi wotewri.
„Stójcze! stójcze!" sawoła
Do žiwjenja wrócźena. —
Kak-też-to tom' mužej bě?
Haj, wy lubi, schtó to wě?
We sebi snadź mjersazy
Swoła k wocźam wjeselu:
„Witaj, luba najlubscha,
K sbožu sa mi darjena!"
Lětko minu so a cźaš;
Ssmjercź sej po nju pschińdźe
Kajka srudźba s nowa bě, [saš.
Ssylsowanza, hlejcze dźě!
S kopacźom a s motyku
Wón so puschcźi w khwatanju,
Pucźik wuporjedźa skok,
Swala kamjenje na bok.
Sa jutsischim njeżechu
Saš' to cźěžko k pohrjebu;
Sa kaschcźom so cźumpasche
Wudowz ronjo krjepjele.
Pschewodźeńki želnjwe
Skorżachu wschě płaczite:
„Wbohi cźlowjek! Hlejcze wschak,
Rudźba joh' 'schcźe wali snak!"
Skoro běchu na stronu,
Hdyž jow loni swrócźichu;
Zarowar tuž sanjesy
Na noscherjow wokajzy:
(Huschkasche joh' symny liw,
Wospjetowacź mohł so dźiw,
Ssnadź saš mohło wrócźicź so
Njebocźiczkej žiwjeńczko.)
„Pomałku mi stupajcze!
Tu to dźiwne městno je.
Hladajcze so bożedła,
So so niczo njeszofa!"

Žortulka.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje jutsie, 4. adventsku njedźelu, rano w 7 hodźinach diakonus Räda serbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farar dr. Kalich serbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Boži dźeń směje rano w 7 hodźinach diakonus Räda serbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farar dr. Kalich serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Druhi swjaty dźeń hodow směje rano w 7 hodźinach farar dr. Kalich serbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin diak. Räda serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Tsecźi swjaty dźeń hodow budźe rano w 9 hodźinach diakonus Räda serbski prědowacź.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Hana Martha, Korle Bohumila Neumanna, kolporterа na Židowje, dź. — Hanka, Augusta Rjencza, fabrikarja w Hrubjelcźižach, dź.

Zemrjeł:

Dźeń 13. dezembra: Hana Garbarjez s Brěsynki, dźěłacźerka w wokrjeżnym wustawje na Židowje, pjecza 58 lět stara. — 16. Hańża Hantuschez, swudowjena Grafowa s Wyšokeje, dźěłacźerka w wokrjeżnym wustawje na Židowje, 84 lět 2 měżazaj 26 dnjow. — 17. Morwonarodź. s. Ernsta Fietzy, dźěłacźerja na Židowje. — 18. Hana Cźechez, swudowjena Preußowa s Rakez, dźěłacźerka w wokrjeżnym wustawje na Židowje, 68 lět 3 měżazy. — Korla Bohumił Weisa, khěžeŕ na Židowje, 63 lět 6 měżazow. — 20. Marja Martha, Jana Augusta Hawscha, dźěłacźerja w Cźichońzach, dź., 8 měżazow 5 dnjow.

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2144 měchow.	W Budyschinje 16. dezembra 1893				W Lubiju 21. dezembra 1893			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża běła	7	21	7	41	7	6	7	21
" žołta	6	76	6	94	6	59	6	82
Rožka	5	94	6	9	5	75	6	—
Jecźmjeń	6	43	6	71	6	50	7	—
Wowš	8	—	8	50	7	80	8	—
Hroch	8	89	11	11	9	72	10	83
Woka	8	20	8	47	6	50	7	50
Jahły	14	—	17	—	11	50	13	—
Hejduschka	17	50	18	—	15	—	16	—
Bern	1	60	2	—	1	40	1	80
Butra	2	50	2	80	2	10	2	40
Pschenična muka	6	50	16	—	—	—	—	—
Rjana muka	6	50	10	—	—	—	—	—
Sšyno	5	60	6	—	4	80	5	50
Sšóma	32	—	34	—	30	—	33	—
Prošata 635 schtuk, schtuka	9	50	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

(Hacź = hacź = hacź)

W Budyschinje płacźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 12 hr. 25 np. hacź 12 hr. 59 np., žołta 11 hr. 49 np. hacź 11 hr. 79 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 50 np. hacź 9 hr. 74 np., kórz jecźmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 39 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 21 np. hacź 7 hr. 35 np., pschenża (žołta) wot 6 hr. 94 np. hacź 7 hr. 6 np., rožka wot 6 hr. 9 np. hacź 6 hr. 25 np., jecźmjeń wot 6 hr. 50 np. hacź 6 hr. 75 np., wowš wot 8 hr. 65 np. hacź 8 hr. 75 np.

Draždźanske mjaßowe płacźišny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne swinje 48—51 hr. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 22. dezembra: Jaßne.

Dospołne wupschedawanje
dla spuschcźenja pschedawarnje.

Cźorne a pißane ßomoty, atlaßy, židźane banty, zanki, franzy, bordy, schlewjery, tykansku a heklowansku židu, parle, kastor, zefyz, gobelinowu a moherowu wołmu, posamenty a t. d. po a niże nutskupowanskeje płacźišny wupschedawam.

August Reiß na serbskej haßy.

W wudawarni „Sserbskich Nowin" a w kapale Hodźijskeho Bożeho doma je po 20 np. dostacź:

Pschirunanje wo njepłódnym figowzu,

pschi zyrkwinskej visitaziji
dźerżał kapłan **Jan Kschižan** w Hodźiju.
Na wjelestronske žadanje wocźischcźane.
Cźisty wunoschk je sa ßmilny skutk postajeny.

9900 mk. a 3000 mk. na prěnju wěstu hypotheku pyta **C. A. Manitz** na schulerskej drósy 3 po 1 skhodze.

Khěža na pschedań.

Nowonatwarjena khěža na hornczerskej haßy s khlamowej pschiprawu je pschi niskim naplaczenju hnydom na pschedań. Dalsche je shonicz na Mättigowej drósy 6 abo na nowej haßy 6.

W Brěsynzy pola Delnjeje Hórki je maßiwna **khěža** czißko 31 se sahrodu hnydom na pschedań.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 28. dezembra 1893 ma ßo na **Wutolczanskim revěrje**

45 khójnowych rm. knyplow a pjeńkow,
45 dolhich a hakos. hromadow,
110 żerdzow a płotow. ryhelow,
420 schmrěk. żerdzow a żerdkow,
14 dub. a brěs. dolh. hromadow,
4 dubowe pjeńki,
8 rm. lipoweho drjewjanzoweho drjewa

wot 9 hodzin na pscheßadzowanje pschedawacz.

Wyßokorukata schijaza maschina

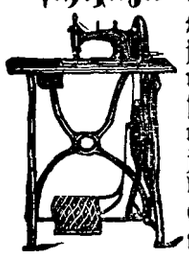

Biesolda a Locki je najlěpscha a najkhmańscha sa ßwójbuarjemjeßlniske dźěło. Sa jeje hódnosćz dolhe lěta rukuju.

Schijaze maschiny wschěch druzinow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabrikstich płaczisnach pschedawam.

Richard Otto,
mechanik na hornczerskej haßy 18.

5 porstow tołsty dobry **ßuscheny połcz** punt po 70 np., pschi wotewßaczu 5 puntow po 65 np., **ßyry połcz** a **ßadło** punt po 65 np., wot krajnych ßwini 5 np. drózscho, poruczа

Otto Pětschka na zitnej haßy.

Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Kedźbu!

Wschědnje czerstwe parjene kołbaski a czopku kołbikowu kołbaßu punt po 60 np., běłu a dobru kołbaßu punt po 60 np., metowu kołbaßu punt po 80 np., ßuscheny połcz punt po 70 np., běły tuk punt po 70 np., ßadło a ßyry połcz punt po 65 np. poruczа

A. Eißler
pschi mjaßowych jědkach a na kamjeńtnej drósy.

Holstejnsku natursku butru, ßłódku ßmjetanowu margarinu

poruczataj w najlěpschej hódnosczi

Schischka a Rjeczka.

Pschedawarnja krawskich a starych wězow
Maxa Bächmanna jun.

na jerjowej haßy 27,

w bliskosczi skhodźenkow pschi Michałskej zyrkwi, poruczа ßo k kupowanju starych a nowych wězow kóżdeje druzinы, jako **poßleschczow, kofrow, ßwjerschnikow, czaßnikow, schkórnjow, meblow, khachlowych rokow atd.** po pschihódnych płaczisnach. Woßebitosczi: **dźěłaczerska drasta** po fabrikskich płaczisnach. S dobom poruczam ßo jako **praktiski krawz** k sescheczu po měrje a rukuju sa dobre ßedźenje. Porjedźenje spěschnje a tunjo.

S poczesczowanjom

Max Bächmann.

Najwjetschi skład w Budyschinje. — Bjes wuměnjenja dobre tworу. — Woprawdźe tunje płaczisny. — Krucze sprawne poßłuzenje.

Filzowe, zilindrowe, hońtwjerske, dźěczaze
klobuki

we wschěch nowosczach nětczischeho czaßa, nimo měry tunje.

Sa ratarjow, do domu, sa dźěłaczerjow, dźěczi
mězy,

kraßne nasymske a symske wězy, jara płaczisny hódne.

Filzowe stupnje,

wote mje sawjedźeny **najlěpschi wudźělk** ßo s **trajnosczu** a **tunjosczu** psched wschitkimi druhimi wudźělkami woßebje wusnamjenja.

Pjelschczowe tworу,

jako **koßmate mězy, koßmate khornarje, koßmate muchy,** jenoz w saruczenych hódnych druzinach po jara tunich płaczisnach.

Hugo Lehmann,

22 na bohatej haßy 22

(pódla hosczenza „k winowej kicźi").

Hermann Darschau w Budyschinje

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy

czißło 1 na schulerskej haßy czißło 1

k symskemu czaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacź k najlěpschej czistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach poruczа.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńsche płaczisny!

Powsitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałożena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

49 millijonow 162 tyßaz 470 schěßńakow 81 krajz.

Woheń-, schkleńzu-, transport- a ziwjenje-sawěsczenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczа ßo jako agent:

hamtski skotolekar **Ernst Walther** w Budyschinje.

Pawol Giebner

na bohatej haßy czißko 18, s nutskhodom na theaterskej haßy, poruczа ßwoju

winarnju

s winownju a ßnědarnju.

Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a tez w czwizach rosesczelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě druziny **czerwjeneho** a **běleho wina.**

Kóżdy może ßo na to spuschczecz, so pola Giebnera cziste woprawne wino dostanje, kotrez derje tyje a kotrez je strowosczi spomozne.

Stwjelzaty rjepikaty tobak,
krauy rjepikaty tobak,
Khocźebuski portoriko,
Waßungski rolkaty tobak,
sbytk Brotterodskeho brazlowego tobaka
punt po 40 np.,
tobak k ßwanju
poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druziny poruczа

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Kóslaze kóżki

Koze, sajecze a kaniklaze kóżki, kaz wschě druhe koze jenotliwje po wjetschich dźělbach kupuje

Gustav Naucke

na garbarskej haßy czißko 16.

S dobom poruczam ßwój wulki skład **kożow** bjes molow po najtunischich płaczisnach.

Gustav Naucke.

Kosaze koze,

karuiklaze a sajecze koze, tkhórjaze, kunjaze, lischcze, ßwincze, wudraze a **wowcze koze** kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Howjase a czelaze koze

kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi pschi zitnych wikach.

Wschě druziny kożow, kosazych, sajeczich, kaniklazych, tkhórjazych, kunjazych, lischczich kożow atd. kupuje a płaczi sa nje najwyschschе płaczisny

L. Fleischer, kózkat
na swonkownej lawskej drósy 18.

Pschenicznu muku,
pizny gris,
wotruby,
maßowy schrót
poruczа tunjo **J. A. Hejda**
w Brěsowje.

Hodowne hłoßy,

wuwjedźenje **hudźby** w **Njeßwaczidliskej zyrkwi** **poňdźelu 25. dezembra 1893 popołdnju 1/2 3 hodźin.**

Hodowny ßwjedźeń w Wulkej Dubrawje.

Prěni dźeń hodow 25. dezembra wječor w 5 hodźinach budźe ßo hodowny ßwjedźeń se ßerbskimi a němskimi spěwami a pschednoschkami ßwjećicz. Na tutón ßwjedźeń wschitkich lubowarjow pscheproschuja nětcźischi naprawjerjo

Pilop, Nowak, Jermus, Henczel, Kaltschmidt a Ssykora.

Budyska Bjesada

změje štwórtk 28. decembra wječor 1/2 8 w Budyßskej třelerni **wobradźeński wječor.** Štóž ma mysle, so při wobradźenju wobdźělić, chcył dar, nic mjenje 75 np. płaćacy, sobu přinjesć.

Předsydstwo.

Sserbske Burske Towarstwo w Rakezach

ßměje jutsje njedźelu 24. dezembra popołdnju w 4 hodźinach w Sokez hoschćenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Towarstwo Sserbskich Burow w Bělczezach.

Lana mucźka je doschła. **Pschedßydstwo.**

Bukečanske serbske towarstwo

změje přichodnu njedźelu, jako 31. hodownika, swoje posedźenje. Přednošk knjeza blidarskeho mištra Češle z Nowych Kopric wo „Maćičnym domje“. Započatk popołdnju w 4 hodźinach.

Wšitke sobustawy so najwutrobnišo přeproša, też hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Serbske Towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu za tydźeń, 31. hodownika, popołdnju w 3 hodźinach swoju měsačnu skhadźowanku w Khwaćicach, k kotrejž je knjez Krawc-Khwaćanski přednošk wo „Serbow přisłowach“ dobroćiwje přilubił. Sobustawy a hosćo so lubje přeprošuja. **Předsydstwo.**

Cześćenym wobydlerjam **Njeßwaczidła** a wokolnoscze najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym dźenßa ßwoju nowonatwarjenu

restawraziju

blisko **Njeßwaczidliskeho dwórnischcza** wotewrił.

Budu ßo ßwěru prózowacź, so bych hoscźi, kotsiž mje se ßwojim wopytom pocześcza, w kóždym nastupanju spokojił.

W Njeßwaczidle, 22. dezembra 1893.

S pocześcźowanjom

Richard Ssynaczk.

Korla Donath, tapezěrar a ßedłar

w Budyschinje na nowosalzskej dróhy 30,

porucza ßo k wudźěłanju **dźěłanskeho** a **kuczoweho grata** a k polstrowanju

sofow a matrazow.

Wuporjedźenje s wonka doma ßo derje a tunjo wobstara.

Poruczam

jako najlěpsche a najtrajnische

moje sakońcźy schkitowane

njedźelske rukawate lazy,

kaž też wulki wubjerk

schtrykowanych rukawatych lazow

w jenoż dobrych a płaćiśnyhódnych druźinach.

Pschedawanska saßada wot l. 1810: Krucze sprawne a solidne.

C. O. Henoch w Budyschinje na rózku bohateje haßy a hłowneho torhoschcza.

W wudawarni „Sserbskich Nowin“ ßu po 1 mk. 50 np. dostacź: **Khěrlusche a spěwy Pětra Mjónka.**

Towarstwo Sserbskich Burow.

Hłowna schromadźizna budźe njedźelu **31. dezembra** t. l. popołdnju 1/2 3 hodźin w Kobaniz hoscźenzu w Małym Wjelkowje.

Dnjowy porjad: Lětne rosprawy a pschednoschk knjesa ingeněra **Wicźasa** s Lipska. — Wo bohaty wopyt proßy

Hłowne pschedßydstwo.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

porucza ßwój wulki wubjerk hotowych **pjelschczowych tworow,** kaž też wschě druźiny **pjelschczowych podschiwkow, khornarjow a kožow** k podschiczu k pschecźelniwemu wobkedźbowanju.

Dźěkanje po mérje a wuporjedźenje derje a tunjo.

Boża nóz,

historija wot naroda nascheho sbóžnika atd. sa liturgiske hodowne Boże ßkužby, wot J. Jakuba, fararja, 7. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dostacź.

Božodźěscźowy dar.

Pyschne kaschcźiki se schpruchami a schtuczkami: **pruhi s Božeho ßwětła,** pola M. Ssmolerja a pola knihiwjasarjow sa 1 hr. abo sa 75 np. dostacź.

Nowy ßerbski **biblifki pucźnik** na wschitke dny léta 1894 je sa 10 np. dostacź w wudawarni „Sserbskich Nowin.“

Durthoffske ßuche droždże punt po 80 np. porucza

A. Biesold, pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Sslódkoßmjetanowu margarinu,

najlěpschu, kotraž ßo namaka,

Winski

ßwinjazy schmalz, czerstwy lany wolij

poruczataj

Ginzel a Ritscher.

Krany amerikanski

rjepikaty tobak

wubjernje ßłodźazy punt po 32 np. porucza

Carl Noack

na žitnej haßy.

Pschenczna muka

najlěpscha druźina

je dostacź pola

Korle Kaßrowea.

Drjewowa awkcija: pjatk 29. dez. popołdnja w 9 hodźin na Debriczanskim rewěrje.

Hdże scze tónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy. pschi kasarmach.

Do Lupoje!

Druhi dźeń hodow budźa pola mje **reje,** k kotrymž pschecźelnje pscheproschuju.

Jan Loka, hoscźenzak w Lupoj.

Hnydom abo k nowemu létu je wobydlenje w maßivnej khěži cźo. 20 w Maleschezach na pschenajecze.

Rěsniski wucźobnik móže hnydom do wucźby stupicź pola

E. Eignera, rěsniskeho mischtra na swonk. lawskej haßy 1.

Hólcźez, kotryž chze **schewstwo** nawuknucź, móże do wucźby stupicź pola **Jana Rjóßa** (Rose) na swonkownej lawskej haßy 42.

Hólcźeza, kotryž chze **schewstwo** nawuknucź, k jutram pyta **Emil Indinger,** schewski mischtr w Budyschinje na kotoliskej haßy.

Wucźobnika k jutram pyta

R. Knüppelholz, schewski mischtr.

Sa wobradźenje droheho słoteho rjeczaja wobradźerjam najwutrobnischi dźak praji.

W Budyschinje, na Domascha 1893.

Jan Bartko.

Njedźelu wječor, 17. hodownika t. l. bu tu naš luby bratr a swěrny sobustaw

knjez stud. theol. **A. Sykora**

z **Delnjeho Wujezda**

přez nahłu smjerć z časnosće do wěčnosće wotwołany.

W Lipsku, dźeń 18. hodownika 1893.

W najhłubšej zrudobje

Serb. stud. tow. Sorabia.

E. Herrmann, stud. jur.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 52. **Sobotu 30. decembra 1893.** **Lětnik 52.**

Nowe lěto 1894.

Hdyž nowe lěto pschischło je,
Knjes Jesuß saßo s nami dże,
Hrěch stary nam chze wodacź.
Wón pucź nam saßo hotuje,
So noha móże bożemje
Sso sa nim na njón podacź
Stroschtna, sloschtna,
Poßylnjena, swjeßelena, bjes komdźenja,
Połna Bohu dowěrjenja.

Kak mje to jara swjeßeli,
So prěni ßy a poßleni
A spočatk a kónz wscheho!
Ty so mnu dźesch tam, hdźež ja du,
A wjedźesch ßej mje sa ruku,
Mje wumóżesch wot sleho.
Jesu, Jesu,
Dźi ßam w prědku! Na poßledku dźak czi dawam,
Do twojeju rukow stawam.

Sso, moji, so mnu wjeßelcźe,
Nasch sbóżnik saßo tudy je,
S nim saßo psches ßwět dźemy!
Wón lubuje ßej mje a waß,
Schtoż něhdźe rudźicź chzyło naß,
Wscho na njeho sklasch chzemy!
Khwalmy, psalmy
Saspěwajmy, s nowa hrajmy! Tak je rjenje,
Spěwacź njepschestańmy ženje!

Pascź wóczko jeho budźe naß,
Rot jeho na njebjeski kwaß
Naß dale proßycź budźe.
Pschez' nowe płómjo luboscźe
Sso hori w jeho wutrobje,
To powjedajcźe wschudźe!
Pójcźe, pójcźe!
Czesch klincź nowa Jesußowa psche wschě lěta!
Njeßmy ju do wscheho ßwěta! D.

☞ Czesczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotsiž chzedźa sa nje na **1. schtwórtlěto 1894** do prědka płaczicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Czi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesczź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaczi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaczа na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi ßo też **„Pomhaj Bóh“** na póscźe skasacź.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Bjes khěžorstwowym kanzlerom hrabju Capriviom a konserwatiwnymi je ßo wójna na sjawne waschnje pschipowjedźika. Pruske konserwatiwne semjanske „Kschižne nowiny“ ßu politiku hrabje Caprivia statej njepschecźelnu mjenowake a ßo do zyła wot njeho wotrjekke, a na druhej stronje ßo hrabja Caprivi komdźił njeje, konserwatiwnym se wschej wótroscźu napschecźiwo stupicź. Statne ministerstwo je w tsihodźinskim poßedźenju wuradźowało, kak ma ßo nadpadow konserwatiwnych wobrócź. Wo tym je hrabja Caprivi khěžorej dokhu rosprawu podał. Na to je „khěžorstwowy nawěschtnik“ prěni krócź do konserwatiwnych rubnuł. Minister hrabja Eulenburg w nim knjeżerstwowych presidentow sjawnje na khěžorowy wukas wot 4. januara 1882 bopomina, s kotrymž ßo kralowskim sastojnikam poruczi, pschi wólbach, kaž też hewak, knjeżerstwowu politiku podpjeracź. Hrabja Eulenburg sastojnikow wospjet na to kedźbliwych czini, so je jich pschißkuschnosc, dźiwajo na nětczische politiske prěczność a bědźenja, woßebje w hospodarskej politizy, ßo po tutym wukasu skłożowacź. Dopominanske pißmo hrabje Eulenburga ßo pschecźiwo krajnym radźicźelam a druhim wyßokim sastojnikam měri, kotsiž k pschiwißowarstwu konserwatiwneje strony pschißkuscheja. Hacź pak ßo tuczi s knjeżerstwowym wukasom satraschicź dadźa, ßo khětro prascha. Też Bismarka ßo woni w ßwojim czaßu bojeli njejßu. Konserwatiwni w Němczach s wutrajnosczu ßwoje saměry w wocźomaj sakhowaja a kóždeho wotstronicź pytaja, kotryż ßebi swěri, jich wuliw na knjeżerstwo poßkabicź. Hrabja Caprivi je ßebi s konserwatiwnymi njepschecźela stworił, kotryż jeho prjedy abo posdźischo porasy, khiba so by ßo zyłe statne sarjadnistwo w Pruskej pschetworiło.

— Pruske knjeżerstwo ma myßle, ratarske komory sakoźicź, w kotrychż dyrbja ßo interesy ratarstwa na podobne waschnje sastupowacź, kaž ßo to w sakskim kralestwje w ratarskej kulturnej radźe stawa. Pruskemu krajnemu ßejmej ßo sakoń, na to ßo poczahowazy, w blizschim czaßu pschedpokoji.

— Pschi belgiskich mjesach pola Malmédy je ßo sa pruske wójsko swuczowanske lěhwo pschiprawiło. Belgiszy ßu ßo s tym do khětreho njeměra stajili; boja ßo, so mohło wójsko, w Malmédyskim swuczowanskim lěhwje pschebywaze, pschi możnym wudyrjenju němsko-franzowskeje wójny ßo do Belgiskeje walicź a ßo jeje mozowacź, prjedy hacź belgiske wójsko czaß namaka, zusemu nawalnikej napschecźo stupicź. K směrowanju belgiske nowiny „Indepenbance Belge“ nastawk ßwojeho Barlinskeho dopißarja pschinjeßu, w kotrymž ßo praji, so je pschiprawjenje Malmédyskeho lěhwa jenoż prěnja krocźel k powschitkownej naprawje, kotrejež saměr je, wulke manevry k krajnym mjesam pschepokoźicź. Podobne lěhwa dyrbja ßo pschi cźeskich mjesach w Sakskej, pschi ruskich mjesach w Pósnańskej a w Pomorskej pschi

mórſkim brjoſy pſchiprawicź. W tychle ſtronach dyrbja ßo w pſchichodźe wulke wojerſke manevry wotmĕwacź.

— Też w Nĕmzach chzedźa po ſdaczu anarchiſtojo po pſchikkadźe ßwojich franzowſkich a ſchpaniſkich towarſchow ſtrach a hroſu ſ dynamitowymi nadpadami rosſchĕrjecź. Knjeżerſtwowemu pſchedßydźe hrabi Wylemej Bismarkej w Hannoverje ßu liſt póßkali, w kotrymž hroża, Bismarkowy dom ſ dynamitom rostſĕlicź. Hrabja Bismark je hrożerſki liſt poliziji pſchepodał, kotraž nĕtko jeho dom w nozy a wo dnjo ſtražuje.

— W Genfu w Schwajzarſkej budźe ßo tele dny internazionalna ſozialiſtiſka ſtudentſka ſkhadźowanka wotbywacź. Na tule ſkhadźowanku też ſozialiſtiſzy ſtudencźa ſ nĕmſkich univerſitow, a to ſ Barlina, Freiburga, Münſtera, Marburga a Kiela, ſaſtupjerjow póſczelu. Bohużel je ſ teho widźecź, ſo też mjes nĕmſkimi ſtudentami ſozialdemokratija pſchiwißowarjow dobywa; woßebje židowſzy ſtudencźa ſozialdemokratiji pſchipaduja.

— Nĕmſka kolonija pſchi nawjeczornym mórſkim brjoſy pokodniſcheje Afriki jenoż po mjenje Nĕmzam ßkuſcha. Woprawdźe w tamnych ſtronach, kotrež ßo Lüderitzland mjenuja, hottentotſki hłownik Hendrik Witboi knježi. Tutón porjadnje ßwoje rubjeżne cźahi do nĕmſkeje kolonije wupſcheſczera a nĕmſkim koloniſtam rubi, ſchtoż runje pſchi nich nadeńdźe. Pſched nĕkotrymi njedźelemi ßu ßo Hottentotojo ſaßo ras do Lüderitzlanda walili a dwĕmaj tamniſchimaj ratarjomaj 3000 wowzow, 150 wołow a 25 koni kranuli. Jeli ſo nĕmſke knjeżerſtwo Lüderitzland ſe ßylniſchej wójſkowej mozu ſchkitowacź nochze, budźa jón nĕmſzy koloniſtojo bórſy wopuſchczicź dyrbjecź.

Awſtrija. Po Franzowſkej a Schpaniſkej ßu Czechi na rjad pſchiſchke, ſo bychu ſ dynamitowym nadpadom knjeżerſtwa na ſtrach dopomniłe, kotryž wot anarchiſtow hroſy. Tydźenja ßu njeſnaczi paduſchi ſe ſkłada židowſkeho pſchekupza Kohna w Rakonizach 66 puntow dynamita kranuli a dźeń poſdźiſcho je w torszi židowſkeho rĕcznika Wolſa jena dynamitowa patrona rosbuchnuła. Wolfowa a ßußodne khĕże ßu ßo ßylnje wobſchkodźiłe, tola ſ cźłowjekow na ſboże nichtó do ſchkody pſchiſchoł njeje. Skóſtnikow, kotſiž ßu nadpad ſkucźili, njeßu hacź dotal wußlĕdźili. Móże pak ßo ſ wĕſtoſczu na to hudacź, ſo ßu woni anarchiſtojo; pſchetoż w Rakonizach ßu liſty namakali, w kotrychž ßo hroſy, ſo ßo też tamniſcha zyrkej ſ dynamitom wupuſczi. Duż je wobżarowacź, ſo cżĕſke židowſke nowiny tutón podawk k temu wužija, ſo bychu Nĕmzow na Czechow ſchcźuwali, wudawajo, ſo ßu Czeſcha dynamitowy nadpad na żida Wolfa teho dla ſcźinili, dokelž ßo tutón k nĕmſkej ſtronje dźerži.

— W Prahy ßu ßobotu 21lĕtneho rukajzarja Franza Mrwu w jeho wobydlenju ſ kakaczom ſakkóli. Tole mordarſtwo ſe ſozialiſtiſkimi njemĕrami ſwißuje, kotrež ßu ßo pſched nĕkotrymi mĕßazami w Prażſkej wokolinje mĕłe. Pſchi tychle njemĕrach ſtónzowany Franz Mrwa herjekarjow nawjedowaſche a jich k ſpjecźiwoſczi pſchecźiwo poliziji ſchcźuwaſche. Cźim bóle buchn ſozialiſtojo pſchecźiwo Mrwje rosnjemdrjeni, hdyž tutón poſdźiſcho pſched ßudom wſchĕ ßobuſtawy ſozialiſtiſkeho towarſtwa Omladiny pſcheradźi. Tukachu na njeho, ſo je wón w ßkużbje polizije ſtał, hdyž je ſozialiſtiſke njemĕry naczinił. Ssobuſtawy ſpomnjeneho towarſtwa teho dla wobſamknuchu, Mrwu ſtónzowacź. Młodymaj cźłowjekomaj Doleżalej a Dragounej ßo poruczi, mordarſtwo wuwjeſcź. Wobaj wospjet Mrwu ſ mordarſkim wotmyßlenjom wopytaſchtaj, tola hakle ßobotu wjeczor ßo ſmużiſchtaj, ßwój nadawk dopjelnicź. Mrwa bĕ ſwita błudna hłowa. Pſched lĕtom wón potajne towarſtwo, ſ 12- hacź 16lĕtnych hólzow wobſtejaze, ſakoži, kotrež ßo „Podſeńſka Praha“ mjenowaſche. Tole towarſtwo ßo w jenej pinzy ſkhadźowaſche a chżyſche rubjeżne cźahi do ßußodnych pinzow cźinicź. Po wuſtawkach, wot Mrwy ſeſtajenych, ßo kóżdemu ßmjercź ſ kakaczom hrożeſche, kotryž by towarſchow pſcheradźił. Pſcherady njebĕ trjeba; pſchetoż wobydlerjo khĕże, w kotrejež pinzy ßo potajne ſkhadźowanki wotbywachu, poliziji wo tym powjeſcź dachu. Polizija w pinzy piſtoliju, nĕkotre kakacze a ſtary mjecź a — ſo njeby trjebała ßobuſtawy dołho pytacź — też ſapiß jich mjenow namaka. Hólzy buchu ſajeczi a cźi ſ nich, kotſiž bĕchu 14. lĕto dozpili, ßo wobſkorżichu, tola ßo wot ßuba wuwinowachu, dokelž w cźinjenju hólzow jenoż dźĕcźaze hry widźachu.

Italſka. W ßwojej koloniji pſchi Czerwjenym Morju ßu Italſzy w krwawnej bitwje pola twjerdźiſny Agodarta 10,000 muži ßylne wójſko ſudanſkich Derwiſchow pobili. Derwiſchojo bĕchu pod Hamedom Aliom k Agordatej pſchicźahnuli, ſo bychu jón w nozy nadpanuli. So by nóznemu nadpadej pſchedeſchoł, wobſamknu italſki wyſchk Arimondi, ßo hnydom do Derwiſchow dacź. Po dwĕhodźinſkej bitwje Derwiſchojo pſches rĕku Barrea dźiwje cźĕkajzy zoſachu, na bitwiſchczu wulku liczbu padnjenych woſtajiwſchi, bjes nimi ßwojeho wjedníka Hameda Alia a wjele wyſchkow. Pódła teho 60 pólnych ſnamjenjow a jena mitrailleuſa Italſkim do rukow padźe. Na ſtronje Italſkich ßu panuli jedyn hejtman, dwaj lieutenantaj, jedyn podwyſchk a 300 wojakow, bjes poßlednimi je wjetſchi dźĕl afriſkich domorodnych. Bjes ranjenymi ßo dwaj offiżĕraj namakataj.

— Nowemu italſkemu knjeżerſtwu, na kotrehoż cźoło je nĕhduſchi miniſter Criſpi ſtupił, njeje ßo hacź dotal ſchlachcźiło, revoluzionarne hibanje bjes italſkim ludom podtkóczicź. Njemĕry na ſizilſkej kupje dale traja. W mĕſcźe Lercarje ßo lud pſched radnej khĕżu herjekajo ſbĕża. Njemĕrnizy na poliziſtow ſ kamjenjemi mjetachu a wjele ſ nich ſranichu. Też do wojakow, kotſiž poliziji na pomoz pſchińdźechu, ßo lud ſ kamjenjemi a ßekerami da a jim broń wutorhnucź ſpyta. Wojazy do nadpadnikow tſĕlachu a ſchtyrjoch ſ nich ſatſĕlichu a nĕkotrych ſranichu. Skónczńje wojazy herjekarjow roſehnachu. Na podobne waſchnje ßo mĕr w mĕſcźe Valguarnera kaſyſche. Poliziſtojo, kotſiž chżychu njemĕrnikow ſajecź, dyrbjachu do żandarmſkich kaſarmow po pomoz hicź. Żandarmoſo woſpjet lud napominachu, roſeńcź, a ſkónczńje ſ revolvrow do powĕtra tſĕlachu. Lud na to ſpyta, ßo do kaſarmow dobycź. Dokelž pak jemu wobarachu, do nich ſaſtupicź, wón herjekajzy po dróhach cźahaſche a radnu khĕżu, zivilny kaſino, khĕżu polizajſkeho pſchedßydy, telegrafowarnju, prefekturu a póſtu ſapali. Jaſtwa buchu wotewrjene a jeczi puſchcźeni, dale buchn khĕże mnohich bohatych ludźi wurubjene. W Bagheria pola Palermo je lud gmejnſkeho piſarja ſakkół. Też ſ druhich ſtron Sizilſkeje powjeſcźe wo ſbĕżkarſkim hibanju pſchikhadźeja. Wobſtejnoſcźe ßu ßo hižo tam w tajkej mĕrje pohórſchiłe, ſo je knjeżerſtwo wobſamkło, ſ pomozu wjetſcheho wójſka ſaßo mĕr a porjad poſtajicź. Schtyri bataillony ſ Roma ßu hižo po puczu do Sizilſkeje, a woteńdźenje ſchtyrjoch regimentow po 2500 muži ſ Verony, Roma a Neapela ßo pſchihotuje. So bychu wojazy k podtkóczenju mózných wjetſchich ſbĕżkow w ſtajnej hotowoſczi byli, je knjeżerſtwo reſervy ſ lĕta 1869 pod khorhoj ſwołało. Hdy by ßo knjeżerſtwo revoluzije njebojało, njeby ßo wĕſcźe rosßudźiło, reſerviſtow wobrónicź. Statny porjad w Italſkej ſda ßo na jara ßłabymaj nohomaj ſtejecź.

Hollandſka. W Amſterdamje je nĕhdźe 2000 dźĕłacźerjow bjes dźĕła po dróhach cźahajo harowało. Poliziſtojo ſpytachu cźrjódu roſehnacź, wona pak ßo pſchezo ſ nowa hromadźeſche. Skónczńje ßo poliziſtojo do njemĕrnikow ſ nahimi teßakami dachu. Na to lud do poliziſtow ſ kamjenjemi mjetacź poczа. Wjazore woßoby, bjes nimi tſi ßobuſtawy Amſterdamſkeho ſozialiſtiſkeho komiteja, buchu ſranjene. Sozialiſta Geela, kotryž bu ſtraſchnje wobſchkodźeny, dyrbjachu do hojetnje donjeſcź.

Franzowſka. Sa wójnſkej ßkawu laczni Franzowſojo ßo njemało hordża, hdyž jich wójſka w Aſiſkej a Afriży nad tamniſchimi dźiwimi ludami dobywaja. Duż je też najnowſcha powjeſcź generala Doddſa wulży ſwjeßeliła, ſo je wón wójſko Dahomejſkeho krala Behanzina porazył. Behanzinowe wójſko je do zyła roſpjerſchene, a Doddſowi wojazy pſchezo wužſche koło wokoło Behanzina cźehnjeja. Nĕkotrych Behanzinowych ßwójbnych a wjele wojerkow (amazonow) ßu Franzowſojo ſajeli.

Schpaniſka. Njewuſtawaze ßlĕdźenje ſchpaniſkeje pilizije ſa anarchiſtami njeje bjes wuſpĕcha woſtało. Zyła cźrjóda anarchiſtow je ſajata, a w bĕhu ſańdźeneho tydźenja je ßo poradźiło, njedaloko mĕſta Barcelony w jenej podſeńſkej jamje potajnu anarchiſtiſku dźĕłarnju wußlĕdźicź. Tam próſdne bomby, pónwje, ſapaladła, chemikalije, 10 kaſchczow dynamita a wjele anarchiſtiſkich knihow namakachu. Pſchepytanje pſchecźiwo ſajatym anarchiſtam je hižo tak daloko doſchło, ſo budźa jich najſkerje ßrjedź januara pſched ßud ſtajicź móz.

Sſerbija. Wußudźenje pſchecźiwo bywſchemu liberalnemu miniſterſtwu je ßo ſańdźeny tydźeń w Beogradźe ſapoczało. We wobſkórżbnym pißmje ßo praji: „Miniſterſtwo Jowana Awakumowicza je ſcźĕhowaze pſcheſtupjenja ſakonja a wuſtawy ſa dźewjecź mĕßazow ßwojeho ſaſtojnſkeho ſkutkowanja ſkucźiło: 1. Wone je poßedźenja ſkupſchtiny (ßejma) wotſtorcźiło, w kotrymž dyrbjeſche ßo po ſakonju regentſtwo wo jedyn ſtaw wudoſpołnicź. 2. Wone njeje nowowólby w pſchedpißanym cźaßu wupißało. 3. Wone je wikowanſke wucźinjenje ſ Awſtriſkej hacź do kónza julija 1893 podlĕſchiło, ßo wo ſkupſchtininu dowolnoſcź k temu njepraſchawſchi. 4. Wone je ſakońſke gmejńſke wyſchnoſcze w Beogradźe a w mnohich druhich gmejnach ßamopaſchnje ſ gwałtom wotßadźiło a wußudow, wot ſtatneje rady pſchecźiwo temu wuſnatych, kedźbu njemĕło. 5. Wone wólbne kharty w prawym cźaßu ſeſtajało njeje, kotrež je wuſwolerjam ſ dźĕła ſapowjedźiło, a je ſ naßylnoſczu wólbnych pſchedßydow wot jich ſaſtojnſtwa wotdźerżało. 6. Wójnſki miniſter je dźĕłacźerjam w wojerſkich

dźěłarnjach ſakaſak, ßo pſchi wólbach wobdźělicź. 7. Miniſter ſnutskownych naležnoſczow je ſakaſak, wólbne wunoſchki ſ telegrafom rossčěricź, ſo mohłe ßo na tajke waſchnje wólby falſchowacź. 8. Pſchi wólbach ßo wójſko mobiliſěrowaſche a w nětkotrych wßach ßo wojazy poliziji podſtajichu, ſ čimž ßo krwawne podawki w Goraczizy, Ssemendriji a Czaczaku ſawinowachu a mnoſy ßerbſzy ſtatni měſchczenjo ßwoje politiſke prawa ſakitujo ßmjercź poczerpichu. 9. So by ßwojich ſaſtojnikow ſamolwjenju pſched ßudom wotczahnuł, je jim miniſter ſnutskownych naležnoſczow porucził, ßudniſkim kaſanjam njepoßłuchacź. 10. Miniſter ſnutskownych naležnoſczow je Negotinſkemu prefektej telegrafował, ſo dyrbi wólby w zykym wokrjeßu jako njepłaczíwe woſjewicź. Podobne depeſche ßu ßo też do druhich ſtron póßłake, woßebje do Czaczaka, ſ kotrehoż měſta prefekt woſjewi: ‚Runje ßym wólbne akty zentralnemu wólbnemu wubjerkej wotewſał a tutón roſehnał.‘ 11. Miniſter ſnutskownych naležnoſczow je falſchowany ſapiß ſapóßłanzow w knjeżerſtwowych nowinach woſjewił; ſkupſchtina je ßo ſ njedoßahajej liczbu jenoż 63 ſapóßłanzow wotewrika.“

Rußowſka. Ruſke ſtatne finanzy ßu ßo, kaž chzedźa nowiny „Graždanin“ ſ dobreho žórka wjedźecź, w běhu ſańdźeneho lěta połěpſchiłe. Do ſtatnych kaßow je wo 20 miliſonow rublow wjazy doſchło, hacź je ßo do prědka wobliczíło. Wunoſchk ſ napitkoweho dawka je ßo pomjeńſchił, ſa to ßu direktne dawki pſchiběrake, ſchtož móże ßo woboje jako połěpſchenje ſozialnych a hoſpodarſkich wobſtejnoſczow wobhładowacź, dokelž prěńſche na wotebjeranje palenzpicza, poßlednińſche pak na roſczenje ſamožitoſcze pokaſuje.

Smužitoſcź.

(Skónczenje.)

Doprajiwſchi poßlednje ßkowa wſa ruku ſ jeho hłowy, pohlada na nju — běchu tam wkoßy. Se ſazpěczom czíßnu je jemu do woczow; wjele ßo jich jemu k hubje pſchilěpi. Karabinik wuplunu, ſo by je wotſtronił. Rubjeżnizy mějachu to ſa ſnamjo ſazpěcza a njemóżachu ßo dlěje ſdźerżecź. Wſchitzy tſjo nadobo ſaruwſchi, pokhiliwſchi hłowu a woczi wuwalejo, dachu ßo do njeho kaž tſi dźiwje ſwěrjata a poczachu jeho ſ kónzami nožow, nohczemi, ſ kolenomaj, ſ nohomaj, ſměromnje a ſpěſchnje czwilowacź; pak jedyn, pak druhi, wodychnuwſchi na wokomik: „Pomaku!“ napominaſche, ſo bychu jeho njemorili; a kopachu, kakachu, kußachu ... Kapy krewje, kruchi ſ koſchle, czwaki wkoßow padachu k ſemi; běchu woßlepjeni, wopiczi, kaž ſwěrjo dźiwi.

„Njeſaražcze jeho hiſchcze!“ pocza ſaßo ſchkrěczecź mkodźenz w hróſbnym rosbudźenju, wobroczejo ßo ſtajnje, pak k rubjeżnikam, bórſy ſaßo do wokoliny a ſtajnje dale wótſiſcho wokaſche, kaž by chzył pſchewokacź haru, kotraž ßo bliżeſche. „Njeſaražcze jeho hiſchcze! Doczakajcze! Wón rjeknje wſchitko! Jeli jeho ſaraſycze, njeſhonicze niczo! Spytajcze hiſchcze junu! Dawaſche ſnamjo, ſo chze rěczecź! Saczepcze jeho potom! Kolu jeho do wutroby ßam ſ nožom, jeli to wy njeſczinicze! Prjecź ſ nožemi! Dźěkajcze tak dołho jeno ſ pjaſczemi! Njewidźicze dha, ſo hižo mrěje?“

Njepſcheſtawajo wokacź, ſhladnu won k bliſkemu dołej; potom ſkoczi dele do ßrjedź měſtna a pſchemjeniwſchi na dobo barbu a wobliczo ſakſchiknu ſe ßurowje ſazpěwazym hłoßom:

„Ach! Wy ſchpatni ßlěpzy! Tſjo na jeneho mrějazeho!“

„Saklate!“ ſahru nawjednik a chzyſche jeho ſakłócź.

„Hižo je poſbźe!“ wotmolwi tutón ſ radoſczu a pokaſujo k ſaſtupej, ſakſchiknu: „Hladaj!“

W tym wokomiku, hdyž druhej rubjeżnikaj ſ najwjetſchim khwatkom ſchěroki płaſchcź pſches czěło ßwojeho wopora wupſcheſtreſchtaj, ſaßkyſchachu haru bróni, krocżeli, wokanja, ſabkyſknuchu ßo bajonety a tſělby pſched ſaſtupom nad ſkaliſkami; a nuts doby ßo czrjóda karabinikow, kiž ſpěſchnje kaž błyſk wobßadźichu, pſchemochu, wotſtronichu a porahchu k ſemi wſchěch, kotrychž nadeńdźechu. Naſta něſchto wokomikow mjelczenje, ſo by jeno czežke wodychowanje pſchenapinanych karabinikow ßkyſchecź.

„Pomhajcze mrějazemu!“ ſakſchiknu na dobo mkody rubjeżnik, kiž też na kolenomaj kleczeſche, kaž druhi, ſ rukomaj ſeprjety wo ſemju, pod bajonetom jeneho ſ karabinikow.

„Kajkemu mrějazemu?“ praſcheſche ßo hejtman, pſchibliżiwſchi ßo wſchón bjes dycha a ſaprózheny.

„Tam! w kucze!“ wotmolwi mkodźenz, pokaſujo ſ porſtom.

Wſchitzy pohladnuchu do teho kónza, ale nichtó niczo njewidźeſche.

„Pod płaſchczom!“ ſawoła ſaßo rubjeżnik.

Kapitan, na kotrehoż wſchitzy hladachu, pſchiſtupi k khěži, pſchimnu płaſchcź a czíßnu jón na ſemju. Wſchěch pſchewſa hróſba, hdyž to wuhladachu. Njeſbožowny jaty, kleczo na ſemi, ruzy na khribjet, hłowu wěſchejo na wutrobnjo, bě ßama rana a ßama krej, ſo bě podobny na wódrjeneho; a prózowaſche ßo hłowu poſběhnucź.

„Wotwjaſajcze jeho hnydom!“ ſawoła kapitan. „Dajcze jemu picź!“

Tſjo karabinizy pſchiſkoczichu, roswjaſachu, ßadźichu jeho a poczachu jeho rany lękowacź; druſy, ſaßlepjeni ſ hnéwom, poczachu ſ tſělbami do rubjeżnikow bicź.

„Prjecź ſ brónju!“ roskaſa kapitan. A potom, wobroczíwſchi ßo k mkodemu rubjeżnikej, rjeknu: „Rěcź ty!“

Karabinik, kiž jeho dźerżeſche, puſchczi jeho a da jemu ſtanucź.

„Hdy ßu tehole muża ſajeli?“ wopraſcha ßo kapitan; „rjekń wěrnoſcź, prjedy hacź wumrjeſch!“

„Tón muż“, pocza mkodźenz, ſ wuſkoſtiliwym hłoßom, tſchaßo ßo hiſchcze ſ hróſbu a ſe ſtróżenjom, „tamny karabinik ... popadźechu jeho dźeńß rano ... pſchiwjedźechu jeho ßem ... pſchiwjaſachu jeho ... chzychu, ſo by rěczał ... wón njechaſche ... njerěczeſche ... walichu ßo na njeho ... Ja ßym widźał wſchitko! Mój Bożo! Mój Bożo!“

„Ale, ſchtó dha ßy ty? ſawoła kapitan, ſtorhnuwſchi jemu kłobuk.

Wſchitzy ßo wobroczichu a ſakſchiknuchu „Żona!“

„Haj!“ ſawoła ta kaž wowrótnjena; „ßym żónſka, ßu mje popadnuli ... je to dwě njedźeli ... naſtajichu mi nóż na ſchiju ... wotwjedźechu mje ßobu ... Ale ja ßwojeju rukow ſ krewju wopanzała njejßym, ně! to pſchiſßaham! Pſchewodźała ßym jich jeno, ſo bychu mje njeſabili! Ssym ſe San Severo ... ßym khuda wjeßnjanka.“

„Czemu ßy jenemu ſ nich kulu do hłowy njeſehnała?“

„Njemějach kuraże ... běchu mje czwilowali ... To dyrbi człowjek widźecź, kak to móża ... Myßlach ßebi, ſo roſum ſhubju ... Hdy byſchcze to widźeli ... Ale wón (pokaſa na ranjeneho), wón bě kaž rjek ... wucźerpi wſchitko ... njerjeknu ani ßkowa, ani ßkowa!“

„Pſchiwleczcze tych njekhmanikow k nohomaj jich wopora!“ ſawoła kapitan.

Karabinizy pſchiwleczechu tſjóch rubjeżnikow pſched ranjeneho, kotremuż běchu hłowu ſ kruchom rubiſchkom ſawjaſali, kiž jeho wobliczo pſchikrywaſche.

„Ja tu ßym!“ ſawoła kapitan, ſkhiliwſchi ßo k njeſbożownemu, kiž pocza ſnamjo dawacź, ſo jeho ſnaje; „ßy wumożeny! ßy woßrjedź ßwojich towarſchow! Smuż ßo! Pohladaj! Twoji rubjeżniſzy mordarjo klecza pſched tobu!“

Karabinik ſaſběże pomaku hłowu a ſatſchaße ßo na zykym czěle. Potom naczeże ruku, położi ju nawjednikej rubjeżnikow na hłowu, ſczeże ju naſpjet, wußmja ßo ſe ſakrawjenym ertom — nakhili hłowu do prědka a plunu jemu do woczow.

„Schto je tole?“ praſcheſche ßo kapitan, ſběhnuwſchi něſchto běłe a mjehke, ſchtož, kaž ßo jemu ſdaſche, bě njeſbożownemu ſ huby wupadnuło.

„Wot—mołwa ... połkownikej“ ... wotmolwi ranjeny pomaku.

„Połkownikej w San Severo? Moja wotmołwa? Ta, kotruż ßym czi dźenßa rano pſchepodał?“

Karabinik pſchikiwny, ſo je.

Kapitan czíßnu ßo k njemu, wobja jeho ſ ruku a wokoſchi jemu czoło; potom poſkoczi a ſawoła na ßwojich wojakow: „Połkhilcze ßo pſched tymle ſmużitym, dźěczi! Wón je njeßk połkownikej mój dopiß, kiž je woſjewjał naſch wupad, hodźinu, hdy a hdże pońdźemy; hdy běchu to rubjeżnizy pſchecżitali, běchu ſakhowani byli; je jón do huby ſtorcził, njeje rěczał, ſo by ßo njepſcheradźił a je ſměrom wſchitke czwile ſnjeßk! To je rjek! Martrat! Duſcha nadobna!“

„Haj, ſawěſcze!“ wuraſychu wſchitzy karabinizy na dobo, a to pſchińdźe jim ſ najhłubſcheje wutroby.

„Wokoſchejcze jemu noſy, njekhmanizy!“ ſawoła kapitan na rubjeżnikow.

Jedyn po druhim, lěſo po ſemi kaž hady, koſchachu ranjenemu noſy.

„Kapitanje!“ ſawoła tu holza, ſepjerajo ßwojej woczi na njeho, „mózach dacź warnowaze ſnamjo, hdyž ſcze wy ßo bliżili — njejßym je daka, ßym wam daka pſchińcź. Wopokażcze mi ſa wotrunanje jenu luboſcź ... Ja ßym ſhubjena żónſka ... Njemózu ßo wjazy domoj wróczicź ... Dajcze mje ſ tymile ſ dobom ſatſělicź!“

„Ně!“ wuraſy ſ najwjetſchim napinjenjom ranjeny.

Wſchitzy ßo wobroczichu.

„Wy“ ... pokroczowasche njesbožowny se schkropawym hłoßom, naczahujo jenu s krawjazeju rukow k žonje, „wy dyrbicze skutk kscheszczanskeje ßmilnosczе sczinicz!“

„Kajki? prajcze! Mój Božo! Proschu waß boźedla!“ wokasche žona, czißnuwschi ßo jemu k nohomaj se styknjenymaj rukomaj.

„Mje pschewodźecz!“ scheptasche njesbožowny.

„Hdźe?“ woprascha ßo holza.

„Wschudźom!“

Wschitzy na ßo pohladachu, ßo dźiwajo.

„Schto chcecze s tym prajicz?“ prascheschе ßo saßo holza.

„Njesscze dha je widźeli, wschě moje rany ... wotmolwi karabinik. — Pohladajcze!“

Posběže rubischko, kiž jemu czoko pschikrywasche. Wschitzy pschikaczichu ßo wuskostliwi, pohladachu a wschěm wudoby ßo s wutroby kschik hrósby a ßobuželnosczе. Wbohi bě ßlepy.

„K ßmjerczi s nimi!“ sarejichu tu wschitzy wojazy, kopajo a bijo do rubježnikow s tšelbami. — „K ßmjerczi s nimi!“ Kapitan njemóżesche hary poddußyczi; karabinizy wudobychu ßo won, wleczo rubježnikow a mordarjow w fniczazym skoku.

„Chzecze ... tónle skutk ... ßmilnosczе sczinicz?“ woprascha ßo ranjeny holzy, hdyž běschtaj ßamoj.

Ta posběže wocźi k njebju a rjeknu: „Moje žiwjenje je wam.“

* * *

Sawdaschtaj ßebi ruzy a wjeßoke wyskanje, kiž nad dołom sa-klincza, postrowjesche najnadobnischi swjask, kiž ßobuželnu holzu wjasa k rjekej.

Ze Serbow.

S Budyschina. Do hód je lětßa s nowa Delnjołużiska ßerbska protyka „Pratyja sa dolno-łużyskich Sserbow na lěto 1894“ s nakładom M. Ssmolerja w Budyschinje wuschła. Spißak je ju knjes student Nowy. Pschichodnje budźe, da-li Bóh, delnjo-łużiska ßerbska protyka kóżde lěto wukhadźecz.

S Njesdaschez. Kranjenje huß, wo kotrymž je ßo tydźenja pißało, njeje ßo czischcze tak měko, kaž je ßo w tamnym dopißu prajiło. Niz někotre hußy ßu ßo kranuke, ale jenož jena hußeza, a ta njeje tudomnemu kowarjej ßłuschała, ale hospoßy tudomneho wósnika Kaplerja. Paducha hischcze wußlędźili njejßu. Tukaja na to, so je wón tón ßamy, kotryž je na tudomnym knježim dworje ßorny s wokami łojik.

S Kubschiz. Nowe lěto ßo tu póstska agentura sałoži. K njej ßu ßo wßy Boschezy, Brěsow, Jenkezy, Konjezy, Kubschizy, Kumschizy, Rachlow, Schekezy, Ssowrjezy, Wadezy, Wyßoka a Zyżezy pschipokasałe.

— Wóndano ßo jako wo wulkej žadnosczi pißasche, so ßu něhdże w Sserbach jene ßwinjo sarěsali, kotrež je na jenej nosy schěsz schparkow měko. S nascheje wßy móżemy hischcze wo wjetschej naturskej spodźiwnosczi powjesz dacz. Pola tudomneho młynka ßu wóndano pełtsecza zentnarja czeżke ßwinjo sarěsali, kotremuž bě s jeneje nohi 6, a s druheje nohi 7 schparkow wurostko.

S Wadez. Srudne hody je tudomny kubleŕ Lelanz ßwjeczik. Hdyž wón sańdźenu ßobotu s konjomaj, kotrajž hakle czahnucz wuknjetaj, s Wadez do Droždźija jędźesche, ßo konjej blisko Droždźija spłóschischtaj. Lelanz, kotryž póbla wosa konjej wjedźo dźésche, ßo w wotežzy saschmjata a tak njesbožownje s prawej nohu do koła pschińdże, so ßo jemu wona dwójzy skama. Lelanza ßu hnydom do měschczanskeje hojerńje dowjesli, so by tam wustojnu pomoz a dobre wothladanje namakał. Konjej hischcze krótki kruch pucza dale czerjeschtaj, hacz sa jedyn schtom sakożischtaj, hdźež stejo wostaschtaj. Sskużobny wotrocźk, kotryž na wosu ßedźesche, bjes schkody woteńdże.

S Khwaczіz. Pschi sybolazym ßwětle bożodźěsczoweho schtoma a kraßnje wupyscheneho ßwěczника tudomne ßerbske towarstwo w ßwojej skhadźowarni, wot doroscźeneje młodźiny rjenje wudebjenej, ßwój prěni hodowny ßwjedźeń ßwjeczesche. S nim ßo s dobom hodowne wobradźenje sa dźeczi s wokoliny sjenoczi. Pschi tym Gusta Hataß Makobubrawski tši rěcze, do schtuczkow sestajene, a Jan Henka Měrkowski 3/4 hodźiny trajazu rěcz dżerżeschtaj. Bjes rěczemi ßo dźeczi, towarstwowy spěwanski wotrjad a wobdźělnizy shromadnje se spěwanjom khěrluschow wotměnjachu. Kollekta sa mißionstwo, kotraž ßo pschi składnosczi sběrasche, 10 hriwnow wunjeße. K pschednoschkam a spěwam, kotrež tši hodźiny wupjelnichu, ßo wobradźenje pschisamknu. Wschelake rjane dary běchu ßo k temu sa pjenjesy nakupike, kotrež běchu w naschej wokolnosczi schczedriwi daricźeljo woprowali. Kak ßo dźeczaze wocźi s wjeßelosczu ßwěczachu, hdyž bohatu wobradu wohladachu! Dźeczom, kaž dorosczenym je ßo ßwjedźeń wulzy lubik; sechze-li Bóh, ßo wón po wjelestronskim žadanju k lětu saßo wuhotuje.

S Wjelecźina. Boži dźeń popołdnju je ßo tu w pstruhowym hacze jedyn 11lětny hólczez tepik. Jemu běchu ßo hody ßmykacze wobradźike, na kotrychž bě hnydom jędźicz spytak, hacz runje běschtaj jemu jeho starschej krucze sakasakoj, ßo na czeńki lód swěricz. Sswoju njepoßkuschnosczi a khróbkosczi je se ßwojej ßmjercźu dyrbjak sapkaczicz.

S Lichanja. Pěkne hodowne wjeßele je tudomnemu sahrodnikej Mětej jeho kruwa pschihotowała. Wona je na dobo tši czelata na ßwět pschinjeßko, kotrež ßu wschě czike a czerstwe.

Se Scheschowa. W tudomnej holi ßu tseczi dźeń hodow zuseho handwjerskeho morweho nadeschli. Po wopißmach, pola njeho namakanych, je wón wukrajan.

S Wulkeje Dubrawy. Boži dźeń wjeczor ßo tu, kaž hižo w sańdźenych lětach, Boża nóz ßwjeczesche. Bjes pschednoschkami, kotrež ßłyschachmy, ßo woßebje tón jeneho towarscha lubjesche, kotryž je dwě lěcze w dalokej Kalifornskej pschebywajo tež tam jenu Božu nóz bjes póhanami ßwjeczik. Tale rěcz mnohich poßkucharjow pohnu, sa mißionstwo bjes póhanami w dalokich zusych krajach scherjepatku daricz, so bychu tež czi ßwětłe kscheszczijanstwa widźeli a so by ßo tež jim jónu Božodźěsczowy schtom sasyboliк.

S Panczіz. Hdyž druhi dźeń hodow knjes dr. Rachel s Jawory, hdźež bésche khorych wopytak, domoj jędźesche, ßo jeho konjej njesnateje pschiczіny dla spłóschischtaj. Woteżzy, s kotrymajž chzysche knjesa doktorowy pohonczi konjow sdźerżecz, ßo rostorhnuschtej a skeczeczi na to s dźiwej spěschnosczu po puczu k Panczizam czerjeschtej. Blisko Kamjeńskeje dróhi bróśnik wo rózkny kamjeń ßo se sadnjej nohu dyriwschi k semi padze a s hłowu s tajkim wotmachom wo wobkoženski kamjeń, s kotrymiž je dróha tam wobstajena, praßnu, so hnydom morwy leżo wosta. Podßobnik, kotryž ßo pschi bróśnikowym padze k semi dele storże, ßo pod dróhowym wobkoženjom na dróhu ßunu a ßo jenoż s lohka wobodrje. Knjes dr. Rachel a jeho pohoncz běschtaj hižo prjedy s wosa dele skoczikoj a bjese wscheje czělneje schkody woteschkoj.

S Kamjenza. Žałoßne njesboże je ßo ßobotu popołdnju w ßukelnskej fabrizy, w Schpitalskim mkynje ßo namakazej, stako. Ssukelnik Ernst Pětschka bu, hdyž jedyn czěrjenski rjemjeń hromadze spinasche, wot rjemjenja a transmißionskeje wale shrabnjeny a wjazy krócz s tajkim wotmachom wokoło wjerhnjeny, so ßo wón na žałoßne waschnje wobschkodźi a hnydom wumrje. Jeho wudowje a 6 dźeczom, kotrymž ßu ßo hody do dnjow žałosczе pscheměnike, ßo powschitkowne wobžarowanje a wutrobne dźělbracze dostawa.

Se Skeho Komorwa. Schtwórtk 21. dezembra je ßo tu katholska nusna zyrkej poßwjeczika. W wokolnych fabrikach a podkopkach nětkole wulka liczba katholskich, woßebje pólskich dźełaczerjow w dźele steji, so je ßo sa jara trěbne spósnało, tutym porjadnje składnosczi k Božej ßłużbje poskiczicz. Pólskim dźełaczerjam ßo pólski prěduje.

S Wochos. Wóndano budźichu ßo wschě twarjenja tudomneho bura Balaka wotpalike, njebudźichu-li ßo płomjenja s dźiwnym sbožownym pschipadom cżaßa doscz poddußyke. Dżeń prjedy běchu do Balakez kólnje drjewowe wuhlo swosyli, w kotrymž drje hischcze woheń czischcze haßnuł njebě, pschetoż nasajtra rano wokoło pjeczich ßo drjewo se ßwětłym płomjenjom palesche. Balakezom, kotsiž běchu ßo posdźe wjeczor s Mużakowskeho hermanka domoj wróczili a teho dla twjerdże spachu, strach hrożesche, ßo w wohnju spalicz. Tola na dźiwne waschnje ßo woni ßmjerczi wukhowachu. W konjemzu bě ßo koń, kur wuczuwschi, do njeměra dał a ßo wot rjeczasa wottorhnuł. Po konjemzu khodźo koń k pohonczowemu kożu pschińdże a tuteho zybajo jeho se spara wubudźi. Pohoncz ßo s kadom dusscho s koża wuskoczi a konjemzowe durje wotewri. Tu ßo dohlada, so ßo s kólnje kur wala. Balakez a ßußodow na pomoz sawoławschi, wón po wodu běżesche, tola lědma bě wón prěni bow wody do kólnje linuł, płomjo s tšěchi wupraßnu. Kólnja ßo do czista spali. Jena kucza, hospodarski wós, ßykanjowa maschina, płuh, bróny a wschelaki hospodarski grat ßo do prócha a popjela pschewobroczichu.

Přilopk.

* Njedźelu wjeczor 3/4 9 hodźin bě na żelesniży bjes Großröhrsdorfom a Warnoczizami rózk wosa 3. rjadownje ludźazeho czaha ßo najskerje s popjełom, s lokomotivy létazym, sapalik. Czah sastajiwschi płomjo shaschachu. Wobkhad ßo s tym njepschekasy.

* Na rózku dweju dróhow w Draždźanach prěni dźeń hodow rano w 6 hodźinach żónsku nadeńdźechu, něhdże 20 lět staru, kiž ßo žałosczo na semi wijesche. Na praschenje, schto jej je, wona wotmolwi,

so je w porodnej nusy. Duž jej rucze do bliskeho konjemza pomhachu, hdzež jej žkomjane lěhwo pschihotowachu. Bórsy tam hólza porodži. Macz a dźěczo žu potom do žonjazeje kliniki dowjesli.

* Njedawno je žo sažo pschi satepjenju s petrolejom njesboze stako. W Kotta chzysche wěsta Marja Plücke satepicz. Dokelž žo jej drjewo rucze doscz njepalesche, linu wona petrolej na njo. Tón žo nahle sapali, woheň s khachlow wupražnu a tež petrolej w žudobju sapali. To rosbuchnu a wopali njesbožownu holzu na zykym cźele. Runjež žo jej w měschczańskej hojerni wscha mózna pomoz a wothladanje dosta, je tola w žakožnych bolosczach na tsczi dźeń wumrěła.

* Zadkawy njeskutk je njedawno žkužobna holza w Mischnanskej wokolnosczi wobeschła. Jeje knjejstwo bě jej wosjewiło, so njesprawnosce dla niczo k Božemu dźesczu njedostanje; duž je wona s wjeczjiwosczu žwinjom někotre hejkote jehły do pizy naměschała. Jeje hrosne wotmyślenje pak žo jej njeje poradźiło; pschetož jena druha žkužobniza bě jeje njeskutk wobkedźbowała a pscheradźiła.

* W Kamjenizy chzysche njedźelu uježenjena dźěłaczerka lampu hažnucz. Duž wot horka do zylindra dunu. Płomjo žapnu dele do petroleja, ballon roslecza a sapaleny petrolej žo na holzu wula a ju zyku do płomjenja staji. Se jstwy do khěže czeknuwschi tam na semju padze. Tam jej ludźo na pomoz pschiběžachu a palazu drastu s njeje storhachu. Ale njesbožowna holza je tak jara wopalena, so dwěluja, so žo jej žiwjenje sdźerži.

* Jena Roßweinska žwójba bě njedawno sapuczowała a žkužobnej holzy make, hischcze niz lěto stare dźěczo k wothladanju sawostajiła. Hdyž žo žwójba domoj wróczi, dźěczo se skamanymaj nózkomaj a se smjeczenym wutrobnom namaka. Dźěczo bórsy wumrje. Holzu hacz dotal njeježu nanuczicz samóhli, so by prajiła, schto je žo s dźěsczom stako.

* W Bergenje pola Adorfa je tele dny 20lětna holza wumrjeła, kotraž hacz do žwojeho skhorjenja pola jenych knjezi w Zwönitzu žkužesche. Bohužel holzu, kotruž měješche jeje knjejstwo jara rad, njesboze podeńdze, so ju jejna knjeni njejabzy wowrótniwschi do porsta kužnu. Młoda, hacz do teho czaža czerstwa holza je na to skhoriła tele dny wumrjeła.

* Prawje rjany hodowny dar je jedyn stary dźěłaczeŕ w Warnoczizach (w pruskej Łužizy) dostał. Po žwojim měnjenju bě wón žwoje 70. lěto dokonjał; duž žebi starobnu rentu žadasche. Pschi tym žo wupokasa, so bě hižo 73 lět stary. Hdyž běchu s wjazorymi dopokasmami jeho woprawdźitu starobu postajili, jemu sańdźenu njedźelu na dobo na tsi lěta starobnu rentu, wscho hromadże 320 hriwnow wuczinjazu, wupłaczichu. Kak je staremu dźěłaczerjej a jeho mandźelskej wutroba s wježeloszu poskakowała, hdyž žohnowanje starobneje renty spósnaschtaj. Sa žwoje zyke žiwjenje drje hischcze ženje tak wulku sumu pjenjes na žwojim blidže na dobo wohladakoj njejstaj.

* (Sajědojczenje krwě.) Młoda holza w Barlinje běsche žebi rybu rěžo palz rosdrapka. So by krwawicz pschestał, linu žebi na njón denaturěrowany (palny) spiritus. Bórsy pak poča jej porst saczěłacz a saczěklisna pschewsa w běhu dnja zyku ruku tak, so bě lědy na ruku podobna. Prjedy hacz bě w hojerni mózno, ruku wotewsacz, njesbožowna holza wumrje.

* Mandźelska jeneho Barlinskeho fabrikanta je paduchstwo, w lětnim pschebytku wobeńdzene, s wožmimi dnjemi wotžedźecz dyrbjała. Samožita knjeni se žwojej dźowku w Eberswaldskich kupjelach pschebywasche. Tam bě s požleschczow žwojeho hospodarja něhdże $1\frac{1}{4}$ punta pjeri kranuła a je do žwojich žobu pschinježenych požleschczi stykała.

* Nahła kuchařka, kotraž w jenej offizěrskej žkužbje w Spandawje žkužesche, je žebi hodowne wjeżele slě skasyła. Patorżizu bě žo žkužobnym a žwójbnym hromadże wobradźiło. Kuchařka bě pódla wschelakich maliczkosczow rukajzowy kaschczik dostała, w kotrymž por rukajzow namaka. S tym běsche wona njespokojom; wona stwu wopuschczi njepschistojne žkowo prajiwschi a do kuchinje dźěsche, hdyž rukajzy do wohnja czišnu. To knjeni shoni, kotraž na to njespokojnu kuchařku s powjesczu pschekwapi, so je w rukajzomaj hkowny hodowny dar, s 30 hriwnow papjerjanych pjenjes wobstejazy, leżał; te běchu, žo rosumi, žo s rukajzomaj žobu spalike. Kuchařzy dla jejneho njepschistojneho sadźerženja hnydom žkužbu wupowjedźichu.

* Dla spytaneho mordarstwa žu w Pósnanju murjerja Waliczkeho sajeli. Wón je žwoje schtyri dźěczi w starobje wot 2 hacz 10 lět s tym moricz spytał, so je je s mozu nusował, palny spiritus picz. Dźěczi žu czežko skhorike.

* Njesbožowny podawk je žo na jenym kuble w Angallenje w narańschej Pruskej stał, kotryž s nowa wuczi, so człowjek na tym mudrje njeczini, hdyž dźiwje swěrjata kludźi a s nimi doma wobkhadźa. Jedyn tamnischi kubleŕ bě w lěcze czaplu popadnuł, kotrejž běchu kschidko pschetselili. S woprědka bě czapla struchliwa a worakawa. Po něczim pak hu bóle dowěrliwa, wožebje žo s kublerjowymi dźěczimi, kotrež ju žwěru hladachu, spschecželi a sa nimi wschudże khodźesche. Hdyž wóndano ras kublerjowa wóžomlětna dźowka s jenej schulskej pschecželnizu žwoje mozy měrjesche a žo s njej czahasche, na dobo czapla na druhu holzu skoczi a ju tak žylnje s pyskom do wóczka rubnu, so wone hnydom wunběža. Holczka je na sranjenym wóczku czisce woželepika.

* W Erfurcze dyrbi žo k lětu s rjemježelniskej wustajenzu pžowa wustajenza sjenoczicz. Na tule wustajenzu, kotraž budze žo w juniju wotbywacz, něhdże 2000 pžow póscželu.

* (Do žmjercze koschene dźěczo.) W Großwardeinje wěsty Josef Frik bydli, kiž bě nan dweju dźěczi, s kotrejuž je jene 4 měžazy stare, druhe pak 4 lěta. Wobej staj hólczkaj. Njedawno czěschne dźěczo rjenje do sahkwczka powite w kolebzy leżesche. Schtyrilětneho hólczka bě macz, hdyž žebi po drjewo dźěsche, do satnkomneho stólczka žadźika. Hdyž bě macz wuschła, hólczk hnydom se stólczka wulěse a k kolebzy tupotasche. Tu žo na žwojeho bratsika skhili, jeho majkasche a koschesche. Po khwilzy — žužodźo s napschecza psches wokno pschihladowachu — po khwilzy žo 4lětny pachołk sruna a bratsika kolebacz a jemu spěwacz poča, kaž bě to wot maczerje widźał a žłyschał. Bratsik bě bórsy wužnuł. Duž žo mały hólczk s nowa psches kolebku lehnu, pschitkóczi žwojej hubzy na dźěsczowu hnbku jo s jenej ruku wobjawschi a wosta žnadź psches minutu na bratsikowej hubzy leżo. Jenož dyž a dyž žo posběhnu, ale hnydom sažo bratsika koschesche. Hdyž macz do jstwy stupi, hólczk hischcze pschezo pschi kolebzy stejesche, a macz žo na jeho luboszi k makemu bratsikej wježelesche. Potom žama k kolebzy stupi a hnydom bě jeje wjeżele do žakoscze pschewobroczene. Dźěsczowa hkowczka bě na bok padnuła, s rózoweho wobliczа bě wscha barba czekka a zyke wobliczko bě wohidźene. Macz lubuschka wotpowi a wscho mózne s nim czinjesche, ale dźěczo žo njehibnu. Lěkař pschiňdże, ale tež tón jo njemózesche woživicz. Wone morwe wosta, bratsik bě jo se žwojim koschenjom sadužył.

* Se Sizilskeje powjescze wo nowych njeměrach pschikhadźeja. Kubko wjerscha Trabije pola Caltanisetty je 28. dezembra czrjóda 400 wobronjenych burow nadpanuła a twarjenja sapaliła. S Caltanisetty žu wojakow wupósłali, so bychu sapalerjow rosehnali.

* W Warschawje žu žo schtyri wojerske magaziny se žitom, wožuschkami, žynom a žkómu napjelnjene, do czista wotpalike. Schkoda je nimo měry wulka. Tukaja na to, so je woheň sakoženy.

* S universitty w Moskwje chzychu njedawno zyku hromadu studentow wuhnacz, dokelž žwoje kollegije sapłaczili njeběchu. Tamnische nowiny to sdźělichu a žo praschachu, hacz w bohatej Moskwje žadyn człowjek njeje, kiž by sa wbohich khudych studentow jich dołh sapłaczicz chzył, so móhli dale schtudowacz? Nasajtra sastupi nahladny ruski pschekupz do universiczineje kanzlaje. „Je wěrno" — žo k sastojnikej wobroczi — „schtož wczera w nowinach stejesche, so žo wschitzy studencza wuczěrja, kiž žu kollegije winojczi?" „Haj, temu tak je!" „A kak wjele dołh wuczini, w hotowych pjenjesach wuprajeny?" „4800 rublow wscho do hromady." S měrom pschekupz derje napjelnjenu listownizu wuczeże, wsa s njeje walczk papjerjanych pjenjes a połkadże s nimi blido. „Jowle je 4800 rublow! Budźcze tu božemje!" To prajiwschi woteńdże ani dalischeho žłowczka njeshubiwschi. Mjena dobreho muża hischcze dźenża njesnaja.

* W pschilopku „Noweho Pěschczańskeho Żurnala" je sczěhowazy podawk s pruško-rakuskeje wójny sdźělany, kotryž je arzywójwoda Josef, nětczischi kommandant wuherskich honvedow, žam ras w bježdże powjedał. „Hdyž psched dobywazym pruskim wójskom zofachmy, sakožichmy žwoje lěhwo blisko czěskeje wžy. W nozy žo wojazy k měru podachu. Jenož ja w žwojej hospodze, burskej stwje, wostach a njespach, dokelž mějach nusne dźěło. Wokoło poknozy wužłyschach, so žo psched mojim bydłom „stoj!" sawoła. Hnydom wosjewi mi mój adjutant, so je zygan psched durjemi, kiž chze so mnu porěczecz. Wojak zygan pschistup dosta a ja s nim žam wostach. „Schto dha je?" žo jeho wopraschach. — „Njepscheczel czehnje a chze naš nadpadnucz." — „Prědnje straże žo tola hischcze na niczo straschne dohladali njejžu." — „Dokelž je njepscheczel hischcze daloko, ale bórsy tu budze a potom běda nam." — „Ale s wotkal to wěsch?" — „Wascha Wyšokosczi chzyła jenož k woknu stupicz. Njewidźicze tamle te mnohe ptaki, kiž s lěža k połodnju lecza?" — „Te widźu. A schto dale?" — „Schto dale? Njespja dha ptaki runje tak kaž człowjekojo? Wěscze njebychu wokoło lětałe, bychu-li w lěžu měr měłe. Ale njepscheczel psches lěž czehnje a ptaki žu wobscherjene." — „Wscho derje, mój žyno. Nětk mózesch hicz!" Hnydom pschikasach pschedstraże požylnicz a dach lěhwo alarmowacz. Hižo sa hodźinu poča žo w pschedstražach wojowacz. Kedźbliwosczi jednoreho zygana bě naschemu lěhwu pscheškapjenje salutowała."

* (Hladajmy ßo!) Njedawno w Brunschwigskej khostazej komorje wußudźena wěz ßnano mohła ratarjow sajimacź. Wěsty bur bě rěsnikej dwě krowje pschedał. Rěsnik bě ßebi wucźinił, so krowje sa 24 hodźin do wotwjedźenja žaneje pizy dostacź njeßmětej. Bur pak ßebi jimaj do wotwjedźenja kutko pokne natykacź a nałokacź da. (Rěsnizy praja, so to ßerbßzy burjo tež rady cźinja.) Wón prajesche, so je jemu wboheju skoczeczow żel było. Ale to jemu psched ßudnistwom niczo njepkacźesche. Ssudnistwo jeho żelbycze sa sjawne jebanstwo spósna a saßudźi jeho do schtyrinjedźelskeho jastwa. Kak wjele je jemu rěsnik sa poßlednju pizu wot wucźinjeneje pkacźisny wotczahnucź ßměł, njeje prajene. Mało drje niz?

Jebak najhuscźischo ßam ßebje sjebje,
Bórsy joh' njeskutk we ßwědomju hrjebje.

* (Srudne žortowe scźěhwki.) S Jablonza (w Czechach) ßo wo scźěhowazym podawku pische: W Friedsteinje běchu kschcźisna, a schtyrjo mužojo měnjachu, so dyrbja ßo k powjetschenju wjeßekoscźe sababicź. Jedyn masku cźerta, druhi masku ßmjercze atd. psched wobliczo tyknu. K khěži duzy, hdyž ßo kschcźisna wotbywachu, dźeßacźlětneho hólczeza setkachu, na kotrehoż „cźert" sawoła: „Ty dyrbisch ſ nami." Hólczez pak ßo tuteho wohroženja tak stróži, so rosuma sbu a so je wot teho cźaßa duchakhory.

* Parižske nowiny powjedaja, so je jedyn snaty chirurg, kotryż ßwoje lěkarske pkacźisny pschi cźežkich operazijach po samoženju pazientow wobliczi, wóndano jenemu wopytarjej prajił, so njeby straschny rěs niże 30,000 frankow scźinił. Operaztje potrěbny ßo stróżiwschi ßo wotßali a ßo w domje ßkawneho lěkarja saßo widźecź njeda. Sa něktore njedźele ßkužobnik w pyschnej liwreji hładko wottruhany do chirurgoweje hospitalneje kliniki pschińdźe a jene kožo w jenej sali dosta. Chirurg ßwoje dźěło dokonja a pěkneho ßkužobnika wjazy krócź wopyta. Hdyž bě tutón tak daloko sahojeny, so mózesche kliniku wopuschcźicź, jeho ßkawny lěkař k ßebi sawoła. „Ssym Waß hnydom spósnał", wón praji, „scźe ßo liwreju ßwojeho ßkužobnika woblekli, so byschcźe ßebi 30,000 frankow salutowali. Nětkole dajcźe tule sumu towarstwu „sjawnej podpjerje" jako ßmilny dar, abo ja budu ßo wo to staracź, so do sjawneje hańby pschińdźecźe." Rad abo njerad dyrbjesche wbohi knjes baron do kißakeho jabłuka kußnucź a potom ßo na wßy poda, so by ßebi pschi slutniwym žiwjenju podarmo woprowanu brodu saßo narosćź dał.

* W „Theater Apolo" w Madridże je ßo njedawno wjecźor jara ßměschny podawk měł. Sprawny ratař ſ wokolneje wßy bě, dokelž běsche njedźela, do Madrida pschischoł, so by ßo tam sawjeßelił. Dokelž běsche ßebi wo dnjo cźerwjene wino derje ßkodźicź dał, bě skónczenje w wjeßełych myßlach a wobsamknu, wjecźor do dźiwadła hicź, kotrež wjeßele hacź dotal sesnał njebě. Duž ßwoje khětro njewěste krocźele na mjenowane Apoloske dźiwadło saměri. Psched jaßnje wobßwětlenym twarjenjom ßo, kaž kóždu njedźelu, wulka ludowa czrjóda cźischcźesche, a billetowi pschedawarjo ſ pohkuschazymi kschikami pkacźisnu sastupnych khartkow wuwołachu. „Jedyn stoł w orchestrje po 1 pesetu 50! Jedyn stoł w orchestrje po 1 pesetu 50!" ratař pschezo ſ nowa wołacź ßkyschesche a ſ krótka ßo rossudźiwschi ßo wón k jenemu pschedawarjej pschibliži a praji: „Schto dha po prawom wołasch wo stole po 1 pesetu 50?" — „So lěhanski stoł dostanjesch po 6 realach", pschedawar wotmolwi. „Je stoł tež polstrowany?" ßo bur wcźipnje praschesche. „Haj ſ cźerwjenym ßomotom", ßo jemu wotmolwi. „Nó, dha mi daj kwitowanku a potom ßmój psches jene!" sawoła ratař a pjecź zentimow do pschedawarjoweje ruki położi, kotryż jemu sa to sastupnu khartu da Pschi pschedstajenju ßo wón ſ zykej wutrobu wjeßelesche. W Madridże je tola tunjo, wón cźasto pschi ßebi pomyßli; cźlowjek ßo zyły wjecźor sa jedyn peset 50 wjeßeli a k temu hischcże tajki rjany lěhanski stoł dostanje. Sprawny ratař se spobobanjom na mjehki ßomot a błyschcźate hosdźaze hejki maßasche. Hdyž ßo pschedstajenje ßwojemu kónzej bliježesche, ßo ratař dohlada, so je hižo 11 hodźin wotbiło. „Nětko dyrbju domoj", wón pschi ßebi praji, „hewak stara ßwari". Widźachu jeho na dobo stanucź, lěhanski stoł na hłowu stajicź a wukhód pytacź. Bjes pschihladowarjemi njewschědne hibanje nasta. Dwaj polizistaj psched ratarja stupichu ßo praschejo, schto chze ſ lěhanskim stokom sapoczecź. „Tón chzu domoj donjesćź!" ratař sawoła, „ßym jón wonka kupił, tu je kwitowanka", a wón sastupnu khartku se saka wucźeże. Měnjachu, so maja wowrótnjeneho psched ßobu. Bjes tym so jeho polizistaj won cźischcźachu pschi woschcźerjenju pschihladowarjow, ßkyschachu jeho kschicźecź: „Mój lěhanski stoł, mój lěhanski stoł, kotryż ßym sa 1 peset 50 kupił. Rubježnizy, paduschi, jebazy, banditojo, njedźiwajcźe ßo, so anarchistojo bomby do dźiwadłow mjetaja!" . . . .

* W Labradorje w połnóznej Amerizy wulki hłód knježi. 200 Indijanow je woprawdże hłodu wumrjeło.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farař dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Nowe lěto směje rano w 7 hodźinach diakonus Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farař dr. Kalich ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

3 kralow směje rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Mechelk, pohonca w Radworju, ſ Marju Hilžbjetu Pjechez na Židowje. — Ernst Gustav Spótka, fabrikař w Radebergu, ſ Ernestinu Theresiju Khrystianu Mehlez na Židowje. — Korla August Fröda, fabrikski kowař w Dobruschi, ſ Minnu Augustu Feisterez w Dobruschi. — Jan Ernst Wicźas, wojnař na Židowje, ſ Berthu Augustu Mlynkez tam. — Jan Herrmann, dróhowy wothladař, ſ Hanu Barkez tu.

Křeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Linda Erna, Moritza Reinholda Pawoła, kublerja w Němßezach, dź. — Frida Elsa, Korle Jaromira Lahody, cźěßle na Židowje, dź. — Elsa Lisbjeta, Ernsta Emila Domscha, mlynskeho na Židowje, dź. — Max, Hermanna Pětschki, fabrikarja na Židowje, ß. — Ernst August, Jana Bohuměra Bjara, pohonca w Tšelanach, ß. — Marja Martha, Jaromira Augusta Hólcźa, skałarskeho kowarja w Rabozach, dź. — Hana Hedwiga, Bohuměra Wylema Ryczerja, krawza na Židowje, dź. — Jan Ernst, njemandź. ß. w Jeńkezach.

W **Katholiskej zyrkwi**: Adolf Oskar, Kasimira Koźielskeho, schewza na Židowje, ß. — Marja Hilžbjeta, Jana Maximiliana Holselda, kamjenjocźischczerja, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 13. dezembra: Korla August, Jana Raußendorfa, dźěłaczerja w Hrubjelczizach, ß., 9 lět 3 měßazy 11 d. — Madlena, Korle Huschmana, dźěłaczerja, dź., 9 měßazow 9 dnjow. — 21. Marja Mißgangez, njebo Michała Libsche, dźěłaczerja na Židowje, wudowa, 71 lět 6 měßazow 14 dnjow. — 22. Julius Max Ducźman ſ Biskopiz, w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 16 lět 8 měßazow 4 dny. — 23. Augusta Selma, Jana Ernsta Voigta, žiwnoscźerja w Wownjowje, dź., 1 měßaz 27 dnjow. — Hańża, njebo Jurja Pětschki, žiwnoscźerja w Małym Wjelkowje, dź., 60 lět 10 měßazow 16 dnjow. — Hańża Ryczerjez, swudowjena Dittrichowa, se Schönbrunna, w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 82 lět. — 24. Margaretha Hilžbjeta, njemandź. dź. w Wulkim Wjelkowje, 10 měßazow 5 dnjow. — 25. Hana Khrystiana Pětschez, swudowjena Zurowa ſ Delnjeje Wjasońzy, w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 69 lět 7 měßazow. — 27. Pětr Urban, dźěłaczer w Małym Wjelkowje, 73 lět 6 měßazow 10 dnjow.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje: 1362 měchow.		W Budyschinje 23. dezembra 1893				W Lubiju 28. dezembra 1893			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	7	21	7	35	7	6	7	21
"	žołta	6	76	6	94	6	62	6	76
Rožka	50 kilogr.	5	87	6	—	5	75	6	—
Jecźmjeń		6	43	6	71	6	47	7	7
Wowß		8	—	8	50	7	80	8	10
Hroch		8	89	11	11	9	72	10	83
Woka		8	20	8	47	6	50	7	50
Jahły		14	—	17	—	11	50	13	—
Hejduschka		17	50	18	—	15	—	16	—
Běrny		1	60	2	—	1	40	1	80
Butra	1 kilogr.	2	50	2	80	1	90	2	20
Pschenczna muka	50 "	6	50	16	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	50	10	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	5	60	6	—	5	—	5	50
Ssłóma	600 "	32	—	34	—	30	—	33	—
Prošata	490 schtuk, schtuka	9	—	22	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 12 hr. 25 np. hacź 12 hr. 49 np., žołta 11 hr. 49 np. hacź 11 hr. 79 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 39 np. hacź 9 hr. 60 np., kórz jecźmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 39 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 21 np., pschenża (žołta) wot 6 hr. 90 np. hacź 7 hr. 6 np., rožka wot 6 hr. — np. hacź 6 hr. 9 np., jecźmjeń wot 6 hr. 50 np. hacź 6 hr. 75 np., wowß wot 8 hr. 65 np. hacź 8 hr. 75 np.

Draždźanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. družiny 60—65 hr., 2. družiny 55—58, 3. družiny 45—50 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 hr. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 29. dezembra: Symne.

4—500 mk. ßo na druhe město na jene kubło psches knjesa **Dittricha** na žitnej haßy 6 po 2 skhodomaj w Budyschinje pyta.

Produktowe khlamy se žiwym wobkhadom ßu druheho pschedewsacźa dla na pschedań. Dalsche je shonicź pola knjesa pschekupza **Mittascha** na bohatej haßy.

Sslódkoßmjetanowu margarinu,
najlěpschu, kotraž ßo namaka,
Winski
ßwinjazy schmalz,
cźerstwy lany wolij
poručataj
Ginzel a Ritscher.

Draždžanski jědžny rajß
punt po 16 np., pschi 5 puntach po 15 np.,
litr **hrócha** po 23. np. poruczа
Korka Kahrowe
pschi žitnych wikach p. póst. kowarni.

Polcž
czerstwy a ßuscheny tunjo pschedawa
E. Becker, rěsniski mischtr
na hospitalskej haßy 7,
na rózku ludoweje kuchinje.

Kedžbu!
Wschědnje czerstwe parjene kołbaski a czopku kołbikowu kołbaßu punt po 60 np., běku a dobru kołbaßu punt po 60 np., metowu kołbaßu punt po 80 np., ßuscheny połcž punt po 70 np., běły tuk punt po 70 np., ßadko a ßyry połcž punt po 65 np. porucza **A. Eißler**
pschi mjaßowych jědkach
a na kamjentnej drósy.

---

5 porstow tołsty dobry **ßuscheny połcž** punt po 70 np., pschi wotewßaczu 5 puntow po 65 np., **ßyry połcž** a **ßadło** punt po 65 np., wot krajnych ßwini 5 np. drózscho, poruczа
Otto Pětschka na žitnej haßy.
Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Holstejnsku natursku butru, ßłódku ßmjetanowu margarinu
poruczataj w najlěpschej hódnoscži
Schischka a Rjeczka.

Stwjelzaty rjepikaty tobak, krany rjepikaty tobak, Khoczebuski portoriko, Waßungski rolkaty tobak, sbytk Brotterodskeho brazlowego tobaka
punt po 40 np.,
tobak k žwanju
poruczataj
Ginzel a Ritscher.

Zigary
jara dobre a tunje, po jenotliwym kuž po zylisnach saßopschedawarjam poruczа
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Khosej
w najwjetschim wubjerku w najtuńschich a najdróßschich druzinach poruczа
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Turkowske ßłowki
najlěpscheje druzinу poruczа
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczisnach.

Drjewowa awkzija.

Na **Delnjohórežanskim** knježim hajnischim revěrje ma ßo
schtwórtk 4. januara 1894
ßlěbowaze drjewo:
něhdže 83 khójnowych wuležowanych dołhich hromadow,
= 54 twjerdych dołhich hromadow a
= 33 hromadow walczinу
pschi jara pschihódnym wotwoženju s wuměnjenjemi, do awkzije wossjewjomnymi, na pscheßadžowanje pschedawacz.
Połozja kupneho pjenjesa ma ßo hnydom po pschirażenju naplaczicz. Shromadžisna w Dejkez hosczenzu w Wulkej Dubrawje dopołdnja w 9 hodžinach. **Revěrske farjadnistwo.**

Jan Manjok w Budyschinje,
sklad ratarskich maschinow,
na žitnych wikach 6,
poruczа: **patentowane schrótowanske mlyny „Rapid“, spěschne skótnu pizu parjaki** (patent Ventzky), nowe **Laakowe kuczne bróny** s **kowaneho** żelesa s nowym patentowanym pschiczinjenjom subow, **„Viktoria“-separatory** a druhe systemy, **butru dželaze maschiny, płókaze maschiny, rěpukrajaki, běrnyrosmjeczaki** a wschě druhe ratarske maschiny a grat po fabrikskich płaczisnach.
Pschi žitnych wikach 6.

Hermann Darschau w Budyschinje
fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy
czisło 1 na schulerskej haßy czisło 1
k symskemu czaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki sklad schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacz k najlěpschej czistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach poruczа.
Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedżena** wschěch barbow.
Najhódnischa twora! Najtuńsche płaczisny!

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach
poruczа ßwój wulki wubjerk hotowych **pjelschczowych tworow,** kaž też wschě druzinу **pjelschczowych podschiwkow, khornarjow a kožow** k podschiczu k pschecželniwemu wobkedžbowanju.
Dželanje po měrje a wuporjedżenje derje a tunjo.

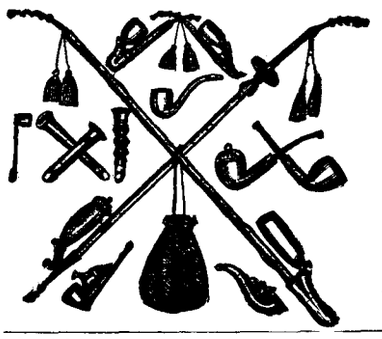

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodżenju
w najwjetschim wubjerku
poruczа
Ed. Schulze's Sohn
pschi bohatych wrotach 26.
Najtunische žórło sa saßopschedawarjow. — Wuporjedżenje w mojej dželarni.

Pschedawarnja krawskich a starych wězow
Maxa Bächmanna jun.
na jerjowej haßy 27,
w blischoszi skhodżenkow pschi Michalskej zyrkwi, poruczа ßo k kupowanju starych a nowych wězow kóżdeje druzinу, jako **połeschczow, kofrow, swjerschnikow, czaßnikow, schkórnjow, meblow, khachlowych rolow atd.** po pschihódnych płaczisnach. Woßebitoscz: **dželaczerska drasta** po fabrikskich płaczisnach. S dobom poruczam ßo jako **praktiski krawz** k seschiczu po měrje a rukuju sa dobre ßedżenje. Porjedżenje spěschnje a tunjo. S poczesczowanjom
Max Bächmann.

Nowy ßerbski **biblisti pueznik** na wschitke dny lěta 1894 je sa 10 np. dostacz w wudawarni „Serbskich Nowin.“

Kóslaze kóżki
Koże, sajecze a kaniklaze kóżki, kaž wschě druhe koże jenotliwje po wjetschich dželbach kupuje
Gustav Nancke
na garbarskej haßy czisło 16.
S dobom poruczam ßwój wulki sklad **kožow** bjes molow po najtunischich płaczisnach.
Gustav Nancke.

Kosaze koże,
karniklaze a sajecze koże, tkhórjaze, kunjaze, lischcze, ßwincze, wudraze a wowcze koże kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Howjase a czelaze koże
kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
pschi žitnych wikach.

Wschě druzinу kožow, kosazych, sajeczich, kaniklazych, tkhórjazych, kunjazych, lischczich kožow atd. kupuje a płaczi sa nje najwyschsche płaczisny
L. Fleischer, kóżkar
na swonkownej lawskej drósy 18.

Pawol Giebner
na bohatej haßy czisło 18,
s nutskhodom na theaterskej haßy,
poruczа ßwoju
winarnju.
s winownju a ßnědarnju.
Wino w kaschczach a korbach po 12, 24 a 50 bleschach a też w czwizach rosesczelu, teho runja po jenotliwych bleschach wschě druzinу **czerwjeneho** a **běleho wina.**
Kóżdy móże ßo na to spuschczecz, so pola Giebnera cziste woprawne wino dostanje, kotrez derje tyje a kotrez je strowoszi spomożne.

Rěsniski wuczobnik móże hnydom do wuczby stupicz pola
E. Eignera, rěsnischeho mischtra
na swonk. lawskej haßy 1.

Hólczez, kotryż chze **schewstwo** nawuknucz, móże do wuczby stupicz pola **Jana Rjóßa** (Rose) na swonkownej lawskej haßy 42.

Maćičny dom.

Na **přichodnu srjedu, 3. januara 1894,** popołdnju w 2 hodźinomaj podpisany přeprošuje wubjerk za natwarjenje Maćičneho domu k jara ważnemu posedźenju do Henkeroweje restauracije z napřeća měšćanskeho dźiwadła. Předsydstwo a wubjerk Maćicy Serbskeje so też na nim wobdźěli.

W Budyšinje, 30. decembra 1893.

J. Bartko.

Towarstwo Serbskich Burow.

Hłowna shromadźizna budźe njedźelu **31. dezembra** t. l. popołdnju ½3 hodźin w Kobaniz hosćenzu w Małym Wjelkowje.

Dnjowy porjad: Lětne rosprawy a pschednoschk knjesa ingenéra **Wićasa** s Lipska. — Wo bohaty wopyt proßy

Hłowne pschedßydstwo.

S tutym k wjedźenju dawam, so ßo moje piwowe blesche po jich wuprósdnjenju k druhim saměram wuziwacź njeßmědźa a so budu jich njeprawe wuziwanje ßudniszy khostacź dacź.

H. Keller, piwarski mischtr
w Rakezach.

Cześćenym Serbam w **Klukschu** a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym tu

khlěbowu a zaltowu pjekarńnju

s mukowej a piznej pschedawarńnju sałożił. Budu ßo stajnje prózowacź, ßwojim cześćenym wotebjerarjam na najsprawnischo poßłużecź, duż proschu moje pschedewsacże dobroćiwje podpjeracź.

W Klukschu, w dez. 1893. S pocześcźowanjom

Ernst Němz, pjekarski mischtr.

Cześćenym wobydlerjam **Njeßwacźidła** a wokolnoscże najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym dźenża ßwoju nowonatwarjenu

restawraziju

blisko **Njeßwacźidliskeho dwórnischcźa** wotewrił.

Budu ßo ßwěru prózowacź, so bych hosći, kotśiż mje se ßwojim wopytom pocześcźa, w kózdym nastupanju spokojił.

W Njeßwacźidle, 22. dezembra 1893.

S pocześcźowanjom

Richard Ssynacźk.

Sswojim lubym hosćom, pschećelam a snatym k nowemu lětu **nanajwutrobnischo sboże** pschejemoj a wo dalsche derjeměnjenje proßymoj.

Hosćenzar **August Pjetasch** a mandźelska
w Budyschinje pschi Pětrowskej zyrkwi.

Na kónzu stareho lěta ßwojim lubym hosćom **sbožowne nowe lěto** pschejemoj.

W hosćenzu „k poł měßazej".

Robert Steinert a mandźelska.

Wschitkim pschećelam a snatym k nowemu lětu **strowosću, cźikosću, cźerstwosću** a **wjele sboża** pschejemoj.

Handrij Lawschka a mandźelska
w Pißanym Dole.

Wschitkim wyßokocześćenym knjesam, kotśiż ßu redakziju „Sserbskich Nowin" s dopißami w sańdźenym lěcże dobroćiwje podpjerali, praji sa to najwutrobnischi dźak a pscheje jim, każ też wschitkim cześćenym cźitarjam a cźitarkam „Sserbskich Nowin":

Daj Wam Bóh sboże na lube nowe lěto!

Redakzija „Sserbskich Nowin".

Wschitkim dobrym pschećelam, do kotrychż domow khodźu, k nowemu lětu **wjele sboża** pscheju.

Wedel w Pßowjach.

K nowemu lětu wschitkim snatym a pschećelam **nanajwutrobnische sbožopschecźa** wuprajimoj.

Hermann Vogt a mandźelska
na dwórnischcźu w Pomorzach.

Sselowy sklad.

Dürrenbergska jědźna a skótna ßel ßo w khěži **Gustava Heinki** pschi žitnych wikach cźišło 34 pschedawa. **C. G. Hauske.**

Dla skhorjenja mojeje nětcźischeje ßkužobneje holzy hnydom druhu něhdźe 16lětnu holzu se wßow pytam.

Inspektor **Brüchner**
w radźinym hospodarskim dworje
na swonkownej lawskej haży.

Njesapomniczka

na row

Hanki a **Lenki,**

semrjeteju dźowcźicźkow Augusta Wićasa a jeho mandźelskeje Hany rodź. Fahlandez w Mal. Debßezach, wumrjeschtej 31. dezembra 1892 a 1. januara 1893, 2½ a ½ lěta starej.

Saß' jene lěto saschło je,
Myßl żelniwa psches dusche dźe,
Schtó njeby wróćo pohladał,
Kak tehdy je ßo sadźerżał,
Hdyż Bóh, kiż ßwoje dźěcźi lubuje,
Wjedł jeho je tu pucże njesnate.
Też my dźenß' lěto skónczimy,
Do kotrohż s płaczom stupichmy:
Wschi cźěłku dźěsća semrjetoh',
Wschi łóżku druhoh' mrějazoh',
Ach, to bě nóz, tak srudna, stysknniwa,
A nowe lěto polne płakanja.
Hdyż hody běchmy ßwjeczili
We powschitkownej radosći,
Sso hrósbua khorosći widźecź da,
Dwě dźěsći s dobom sapschija,
A hdyż wschě ßrědki buchu spytane,
Bě wocżakacź wschak to najrudnische.
Hdyż lětu k rowej swonjesche,
Sso ßmjertny jandźel bliżesche,
Wón wuswoli to najmjeńsche
A k sbóżnikej jo dowjedźe.
Mój płakajo saß' k łóżku stupichmoj,
Hdźeż wumrjecź druhe dźěcźo widźachmoj.
Hdyż połnóz bě ßo minyła
A nowe lěto sesthadźa,
Saß' ßmjertny jandźel pschińdźe k nam,
So pschewodźał by k njebjeßam
Tu duschu naju druhoh' dźěcźatka,
Kiż na ranje bě s cźěła stupila.
Niz w jenym lěcże semrjetej
We jenym kaschcźu leżitej,
W ßrjedź Budeszanskoh' kerchowa
Row seleny waj' pokrywa.
Hdźeż starschej, ßotra, kiż waj' radosć bě,
Waj' żaruja; też dźěd a wowzy dwě.
Hacż też waj' lubo mějachmoj,
Se srudźbu k rowu podachmoj,
Ssmój tola we tym psches jene:
„Schtoż cźini Bóh, wscho dobre je",
A so je wón waj' jara lubował,
Hdyż sahe waj' je s teho ßwěta wsak.
Waj' ßmjertny wobras rěcźi k nam:
„O starschej, hlajtej k njebjeßam,
Tu pola luboh' sbóżnika
Je nětk naj' wěcżna domisna,
O starschej, duż ßo wo to prózujtaj,
So psches hnadu też tu k nam dondźetaj."

H. P. Srudźenaj starschej a ßotra.

Do Manjowa!

Njedźelu 31. dezembra ßo pola mje **kóflopiwo** tocźi a ßo **reje** wotbywaja. **Jan War,** hosćenzar.

Tyscheŕskeho wucżobnika

pyta k jutram

Oskar Höhler, tyscheŕski mischtr
w „słotym jehnjecźu".

Wucżobnik.

Hólcżeza, ßerbskeje rěcże mózneho, ßyna sprawneju starscheju, s dobrej schulskej wědomosću, jako wucżobnika pytataj **Ginzel a Ritscher.**

Sswojim cześćenym wotebjerarjam a pschećelam k nowemu lětu **najwutrobnischo sboże** pscheje

A. Seibt, tocźer a kschidar
w Bukezach.

Napominanje!

Wschitzy cźi, kotśiż ßu sawostajenstwu njebo žitoweho wikowarja knjesa Augusta Halki w Budyschinje něschto dołżni, abo kotśiż maja wot njeho něschto dostacź, chzyli hacź nanajposdźischo 31. dezembra 1893 swob. Halzynej w Budyschinje pschi žitnych wikach cźo. 18 ßwój dołh sapłacźicź, poczeżnje sliczbowanje podacź.

Na Židowje, 13. dez. 1893.

Hermann Pawoł Kschižan,
forminda.

Dźak.

Wrócźiwschi ßo wot rowa mojeje lubeje mandźelskeje **Hany** rodź. **Duczmanez,** wupraju wschitkim pschewodźerjam, snatym a pschećelam, woßebje pak **Panachezom** a noscherjam sa wulku, mi pschi khowanju lubeje njeboczicźkeje wopokasanu luboscź, każ też wschitkim sa rjanu, bohatu pychu ßwój najwutrobnischi dźak.

W Hornim Hunjowje, 26. dez. 1893.

Jan Hala, srudź. wudowz.

Dźak.

Wschitkim, kotśiż ßu mi pschi nowonatwarjenju mojeho doma s pschiwożowanjom materiala abo hewak se ßmilnymi darami k pomozy byli, też temu, kotryż je mje na tři měßazy darmo hospodował, wuprajam s tym najwutrobnischi dźak, pschejo, so chzył Bóh kóždeho pschedpodobnym njesbożom hnadnje swarnowacź.

W Barcze, 27. dezembra 1893.

August Bartko.